2 A. gr. b. 6

Aelianus

Digitized by Google

<36622069060014 S
<36622069060014
Bayer. Staatsbibliothek 33

Digitized by Google

3.L. 5427.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΑΠΑΝΤΑ.

CLAVDII AELIANI

PRAENESTINI PONTIFICIS ET SOPHI-
ſtæ, qui Romæ ſub Imperatore Antonino
Pio vixit, Meligloſsus aut Meliphthongus
ab orationis ſuauitate cognominatus,
opera, quæ extant, omnia, Græcè
Latinéque è regione,

VTI VERSA HAC PAGINA COMMEMORANTVR: PAR-
tim nunc primùm edita, partim multò quàm antehac emendatio-
ra in utraque lingua, cura & opera *CONRADI*
GESNERI Tigurini.

HIS ACCEDIT INDEX ALPHABETICVS
copioſus in fine voluminis, & ab initio Capitum per ſin-
gulos libros enumeratio, &c.

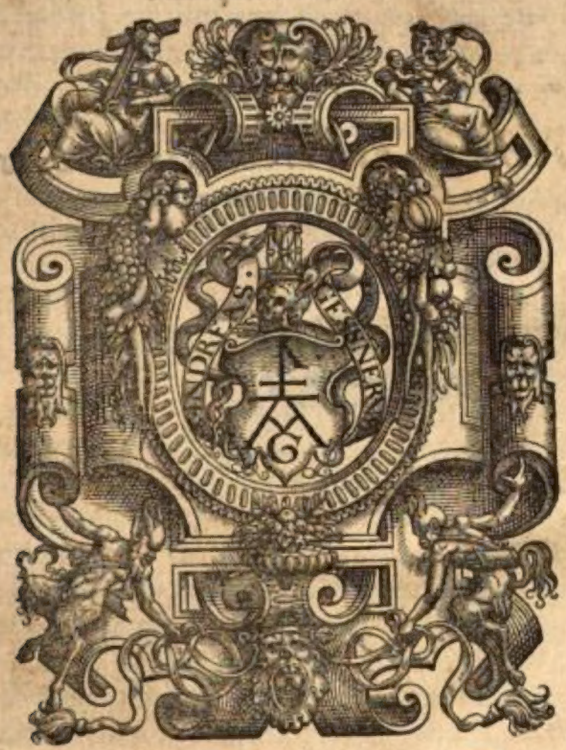

Tiguri apud Geſneros fratres.

SVM. EX. BIBLIOTHECA. IOH. GEORGII. A. WER-
DENSTEIN. CANONICI. 1565.

1556

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΩΝ ΒΙΒΛΙΑ ΙΖ.

DE ANIMALIVM NATVRA LIBRI XVII. PETRO GILlio Gallo & Conrado Geſnero Heluetio interpretibus, ad Græcos codices manuſcriptos recogniti, & tertia ferè parte ex ijſdem aucti.

Hi libri Græcè nunc primùm eduntur, ſuppeditatis codicibus ex Bibliothecis Auguſtanis, altera publica, altera illuſtris viri IOAN. IACOBI FVGGERI.

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΙΔ.

VARIAE HISTORIAE LIBRI XIIII. IVSTO VVLteio Vuetterano interprete, diligenter recogniti.

ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

DE MILITARIBVS ORDINIBVS INSTITVENDIS MORE Græcorum Liber I. à Franciſco Robortello Vtinenſi in Latinum ſermonem verſus, & ab eodem picturis quàm plurimis illuſtratus. Adiecta eſt etiam Theodori Gazæ translatio.

Hic liber Græcè à Fran. Robortello primùm editus, nunc denuò emendatior prodit.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΓΡΟΙΚΙΚΑΙ.

EPISTOLAE RVSTICANAE SEBASTIAno Guldenbeckio Tigurino interprete.

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

Digitized by Google

ILLVSTRI ET GENEROSO VIRO D. IOANNI IACOBO FVGGERO KIRCHBERGÆ ET VVEISSENHORNI Domino, &c. Domino & Mecœnati suo, Conradus Gesnerus S. D.

REDIT ad te Aelianus tuus, uir magnifice, non absq; fœnore. nam & Latinã interpretationem Petri Gillij Galli è regione adiunxi, eamq; ad Græci sermonis uim ac proprietatẽ emendaui: & quæ præteriuerat ille, hoc est terti am ferè aut quartã librorum de animalibus partem, ego nunc primùm Latina feci, & ad ordinẽ authoris, à quo Gillius longè discesserat, omnia reuocaui. Græca etiam animaliũ historia ante hoc tẽpus nõ publicata, ut q̃ casti gatissima prodiret, operã dedi: &, nisi fallor, si quis etiã curiosior & criticus, cũ partes orthographię omnes, tum sententiarũ distinctionẽ spectet, nõ multos ex Græcis hactenus editis libris, qui cum diligentia nostra cõferri mereantur, inue niet. Tuum aũt Aelianum dixi non immeritò: quoniã tu Græcum codicem manuscriptũ uetustissimũ ex publica amplissimæ ciuitatis uestræ Bibliotheca mihi impetrasti, & alterũ ex proprio librorũ tuorũ thesauro addidisti. quibus inter se collatis, & insuper Gillij translatione, qui alio in Gallia exẽplari usus est Græco, hos libros qua fieri potuit integritate damus. Et ne quid huius authoris studiosi homines desiderent, Variã quoq; historiã ipsius, iucundissimũ lectu opus, & de militaribus ordinib. more Grẽcorũ instituendis librũ, & Epistolia rustica, omnia Græcè Latineq; cõiunximus, ut omnia quæ huius extãt authoris in uno uolumine cõtinerentur. quanq̃ enim aliqui eiusdẽ de re nauali scriptũ alicubi latitare putãt: id tamẽ hactenus ubinã haberetur, nulla diligentia & inquisitione per Galliæ Italiæq; bibliothecas cõperire potuimus. Redeunti igitur ad te Aeliano tuo, iam integro, emendato, bilingui, publico, facilem ac benignũ te prębe, & in bibliothecã tuam ueluti hospitij iure admitte. Næ ille fuisset nimiũ ingratus, si apud aliũ quenquã mortaliũ, priùs aut potiùs quàm te patronũ, cuius beneficio quòd reuixit, quodq; publica iam luce fruitur, acceptũ refert, diuertere uoluisset. Nihil uerò ei mea uoluntas aut diligentia profuisset, nisi tu ægrum simul & captiuũ miseratus, iamiã periturũ (archetypo nimis obsoleto & euanidis passim exolescente literis, nouo aũt codice ab imperitis librarijs misere corrupto) ueluti carcere solutũ, nobis curandum reficiendumq; cõmisisses. Non est aũt ille te tanto hospite indignus, qui Neruę etiã & Adriano quondam summis imperatorib. familiaris fuit. Huius de animalibus libros à Petro Gillio Latinitate donatos, nostra memoria potentissimũ Gallorũ regem Franciscum grato & liberali animo accepisse cõstat. Tibi certè tanq̃ optimo maximoq; patrono, & seruatori, seipsum cliẽs debet Aelianus: eiusq; cõseruati nomine, tum ego in præsentia tibi gratias habeo ingentes, tum uiri eruditi ad longã usq; posteritatẽ habebũt perpetuó. Meretur sanè omnino laudari ab omnibus, & summa gratitudine coli honestissimũ illud institutum tuũ in optimis quibusq; literis ac disciplinis promouendis & illustrandis: quod cum alia nõ obscura testimonia declarãt, tũ locupletissima illa pulcherrimaq; *BIBLIOTHECA*, quã Græcis, Latinis, Hebraicis, Germanicis, optimis & antiquissimis quibusq;, pariterq; recentiorũ libris, tũ manuscriptis, tum publicatis, instruere & augere non cessas. Quamobrẽ meritò quandiu ullus literarũ & sapientiæ usus inter homines uigebit, magnificentiæ etiã tuæ, tantiq; librorũ thesauri liberalitate & prouidentia tua cõquisiti, conseruatiq;, memoria illustris & gloria simul durabũt. Indignus posteritatis fama Pisistratus tyrannide infamis erat: sed hic etiã quòd copiosam Athenis Bibliothecam extruxerit hodieq; doctorum præconijs celebratur.

lebratur. Hos libros deinde Xerxes in Persas asportauit, Seleucus uerò rex Nicanor cognomine reuehendos curauit. Eodem nomine famam Ptolemęi reges, conuectis undiq; innumeris libris, perennẽ sibi peperêre: imprimis uerò Philadelphus nobilissimam illam Bibliothecã construxit, quę ad bellum usq; Alexandrinum durauit. Eumenem Attali Bibliotheca Pergami condita nobilitat: Tyrannion Amisenus Romæ uoluminum supra triginta millia conquisiuit, ut refert Suidas. Inuenio & Epaphroditum triginta millia possedisse, Neronis libertum. Q. Serenus Samonicus sexaginta millia librorum, hoc est suam Bibliothecam Gordiano ex testamento reliquit. Omnia Aristotelis & Theophrasti uolumina ex Apelliconis Teij Bibliotheca Romam deportauit Sylla. Prædicatur & Plinij iunioris Nouocomensis Bibliotheca uarijs & antiquissimis referta libris: cuius instinctu Traianus imperator (apud quẽ in dignatione erat) eam erexit, quæ Vlpia dicta est. Eius exemplũ inde (ut uir diligens & eruditus Conradus Lycosthenes ex ueterum scriptis repetit) Gordianus imitatus, cum pluris faceret librorum quàm argenti atq; auri thesauros, Bibliothecam lxij. millibus antiquissimorum uoluminum aperuit. ad quorum omnium conseruationem mox Tacitus amplissimas diuitias erogauit. Pamphilus Cæsariensis presbyter tres ferè myriades uoluminum congessit. Ex Alexandri Hierosolymitani episcopi Bibliotheca Eusebius Cæsariensis ecclesiasticæ historiæ scribendæ materiam desumpsit. A. Gellius author est Alexandriæ millia uoluminum septingenta per milites combusta esse. Io. Zonaras refert Byzantij sub Zenone centum & uiginti librorum millia grauissimo incendio perijsse, quod & Malchus Byzantius sophista in historia sua, teste Suida, deplorat. Origenis ecclesiastici scriptoris librorum sex millia D. Hieronymus se legisse testatur. Asinius Pollio primus Romæ Bibliothecã in Herculis fano dedicauit. Polycrates quoq; Samius, Euclides Athenienſis, Nicocrates Cyprius, Euripides poëta, alijq; permulti tũ principes tũ priuati homines, cõquirendi ac recõdendi quàm plurimos libros studio clari, à posteris, quibus quantũ in se erat consultum uoluêre, celebrantur. Insignis est hodie Vaticana Romæ, Bessarionis Venetijs, Medicea Florentiæ, & in Gallia quam rex Franciscus instituit. Copiosam collegerat Budæ Matthias rex, quæ patrum nostrorum memoria, per immanem Turcorum impressionem dissipata est. Hæc uerò pluribus amplitudini tuæ enumero, Mecœnas optime & unicum literarum decus atq; præsidium, quò minùs dubites, te non modò uiuentem hanc mortalem uitam, apud omnes bonos & literatos homines, sed etiam defunctum à posteritate inter ueteres illos tam claros Bibliothecarum conditores ac instauratores, & quidem pleroſq; reges, magna cum gloria celebratum iri: idq; eò magis & iustiùs, quòd nostro seculo, eoq; ferè solus, aut certè in Germania omnium maximè, his præsertim temporibus, quibus ad sacras profanasq; literas renascentes instaurandas, ueterum scripta plurimum adferre momenti possunt, pulcherrimum utilissimumq;, imò necessarium, hoc studiũ suscepisti: quod ut per omnem uitam magis magisq; promouere pergas, omnes uiri boni & uel mediocriter eruditi optant: utq; id quàm diutissimè facias, uitam tibi longissimam fœliciſsimamq; à Deo uitæ & omnium bonorum unico fonte concedi, cõmunib. uotis & coniunctissimis animis precantur. Vale.

Tiguri Heluetiorum. VI. Cal. Maij. anno Sal. M. D. LVI.

Digitized by Google

DE PETRI GILLII INTERPRETATIONE & ordine scriptorum Aeliani de animalibus, &c.

PETRVS Gillius Gallus in sua Aeliani librorũ de animalibus interpretatione, cum de cognatis inter se animalibus simul agere, & in multis ordinem literarum, quæ nominibus singulorum initiales sunt, obseruare instituisset, non modò authoris ordinem neglexit, sed ne suum quidem persecutus est constanter. Nam & à serie literarum sæpe discessit, & animantes diuersorum generum non discreuit. Nihil autem necesse erat authoris ordinem immutari cum ipse in operis peroratione varietatis & iucunditatis gratia certum à se ordinem nullum esse institutum profiteatur. Interim tamen sæpe quæ duobus aut pluribus communia sunt animalibus, vel eodem in capite vel proximis coniunxit, non tam generis animalium, quàm naturæ & ingenij vel quomodocunque argumenti communis habita ratione. Hæc Gillius diuulsit, dum ea quæ ad vnum pertinent animal, sparsim ab Aeliano tradita, in vnum referre locum conatur. Ego in suum omnia ordinem reuocaui, ad duo manuscripta exemplaria Græca: vt & sibi suoque ordini qualicunque restituerem Aelianum, & Græca Latinis è regione responderent omnia: quod dum multo labore molior, & Latina Græcis compono atque confero, permulta à Gillio omissa nusquam inuenio: & contrà etiam multa, quæ Accessionis nomine vel ab ipso vel à librarijs omisso, ita legebantur tanquam Aeliani essent, cum in Græcis codicibus nostris non extarent: & ego ad alios authores ea pertinere, ex quibus Accessiones suas Gillius collegit, facile coniiciebam. Itaque plurima passim abieci, plurima expleui. Ordinem verò ne quis desideraret, indicem non animalium solum, sed etiam rerum variarum, & locorum plerunq; communium fieri curaui, vt facilia inuentu essent omnia. Ergo Aelianum nunc habemus integrum, cuius tam multa se omisisse miror cur dissimulârit Gillius, non modò leuiora quædam & παρεργα, sed multa sæpe integra capita, & animalium naturas. Quòd si omnia ab ipso relicta conferas ijs quæ transtulit, tertiam ferè aut saltem quartam operis de animalibus partem conficient. Sunt quæ negligentia quadam præterijsse videri potest, quod cum aliâs tum festinantibus accidit: alia verò nimia diligentia, & iudicij sui confidentia, quæ scilicet translata nihil aut parum vtilitatis habitura existimaret, vt sunt interdũ fabulosa quædam, cum alia, tum de bobus Aegyptijs sacris, Api, Mneui, Onubi, quæ tamen relicta non oportuerat, quòd etsi nihil per se prodessent, ad obscura tamen quædam veterum scriptorum loca intelligenda conferre possint: & ne curiosis hominibus desiderandi aut reprehendendi quicquam occasio detur. Nam qui minus curiosi sunt, ij quæ legere non placuerit, argumentis prodita, quæ singulis inscribuntur capitibus, facile præteribunt. Deniq; propter obscuritatem quædam intacta reliquit. Ego omnia ab eo conuersa, cum Græcis codicibus contuli, & emendaui passim, non omnia forte loca omnino, ea tamen ferè omnia quæ non emendata falsum aut alienũ sensum præ se tulissent. Sicubi dubitaui, ingenuè ignorantiã meam confessus, ea loca notaui, vt si codices meliores aliquando contingerent, si quæ deprauata sunt, facilius inde restituerentur. Sed hæc plerunq; eiusmodi sunt, vt non tam ad sententias & res ipsas, quàm orthographiam, syntaxin, aut aliam Græci sermonis proprietatem spectent, non magni sanè momenti, neq; remorari lectorem rebus intentum digna. Per margines si quid huiusmodi ex mea coniectura mutandum vel explicandum vel dubitandũ videbatur, simpliciter annotaui: vbi verò codices manuscripti variabãt, aduerbium, aliâs, adscripsi. Quòd si etiamnum relicta sunt quædam emendanda, si Græci libri castigatiores darentur, ea puto perpauca fuerint, et authoris sententiã ferè nihil immutatura. Capitũ argumenta in Græcis vt erant reliqui, Latina verò copiosiora feci, in libris de animalibus duntaxat. Contextũ verò Græcũ in omnibus, quod ad omnes orthographiæ partes, in literis, accentibus (cũ aliâs, tum encliticorũ) punctis et spiritibus, et sententiarũ distinctione, tanta diligentia illustrare sum conatus, ut doctissimis etiã ea in re satisfactũ confidam. Nam cum typographorũ maxima pars in Græcis excudendis negligentissimè se gerat, et pleriq; neq; archetypa satis emendari curent, neq; homines eruditos prælis præficiant, multi quod quid facto sit opus non intelligant, plures verò auaritia, libros deprauatissimos ædunt. His ego diligentia nostra veluti specimen quoddã exhibere volui, quales ab eis libros ædi oporteret: quod vtinã illi ita æmulentur, vt etiã superent, et omnẽ mihi laudem præripiant. Non solum

De ordine.

De notis marginum.

Capitum argumenta.

Cõtra typographorum negligentiam & auaritiam.

Digitized by Google

enim vinci me facile feram, sed etiam gratulabor cõmunibus studijs, si eam quæ approbari eruditis possit curam & sedulitatẽ, libris quàm emẽdatissimè imprimendis adhibuerint. O quoties nauseam et stomachũ mihi mouent auari illi, sordidi, et imperiti non chalcographi certè sed falsographi appellãdi, qui uel exemplaria ut acceperũt, corruptissima (librariorũ inscitia) euulgant, vel ipsi etiã magis corrumpunt: quod cum frequenter in Latinis accidit, tum in Græcis frequentissimé. Poterant illi et debebant vnius hominis eruditi labore liberaliter (aut saltẽ non sordidè) conducto omniũ illorũ qui libros ab eis excusos lecturi essent, labori parcere, et ut libros istos bene castigatos, maiori cum voluptate faciliusq; ac vtilius legerent, efficere. quod cum non faciant, digni sunt, non modò iusta bonorũ et doctorum hominũ reprehensione, sed etiam (quod eis imprecor) vt tarda minimeq; lucrosa librorũ eis distractio eueniat. Sed longiùs ab instituto rapior. An per capita ipse Aelianus suos libros diuiserit, an alius quispiam, non habeo quod affirmẽ. ego vt in vetustissimo codice manuscripto, capitũ numeros et argumenta reperi, ita curaui describenda, in libris de animalib. In Varia historia numeri à nobis adiecti sunt, & quæ priùs erant argumenta capitũ nomine inscripta, exemplar (quod impressum tantum habuimus) nõ habebat: quod ideo factũ est, vt Opus totũ sibi simile esset, et Index secundum libros et capita, vt in animalib. ita hîc etiã conficeretur. Libri quidẽ de militaribus ordinibus capita Aelianus ipse mox à præfatione ad Adrianũ se posuisse scribit, quæ cũ in Robortelli et Gazæ editione nulla habeantur, ipse distinxi, et argumentis illustraui: non tamen eo in loco enumeraui cõiuncta, sed ab initio totius voluminis, post præcedentiũ librorũ capita. Sic et Plinius ad Vespasianũ præfatus in historiã de natura, Quia occupationib. (inquit) tuis publico bono parcendũ erat, quid singulis cõtineatur libris huic epistolæ subiunxi: summaq; cura, ne perlegendos eos haberes, operã dedi. Tu per hoc et alijs præstabis ne perlegant: sed vt quisq; desiderauerit aliquid, id tantũ quærat, et sciat quo loco inueniat. Hoc ante me fecit in literis Valerius Soranus, in libris quos Επο[illegible]ων inscripsit. In Animaliũ tamen et Varia historia Aelianus, an ipse distinxerit & inscripserit capita, dubitari potest: cũ et argumenta in capitibus proximis, vt nunc sunt distincta, interdũ planè cohæreãt: & ipsa etiã dictionis ratio alicubi, non capitis noui initiũ fieri, sed cum præcedente cõtinuari sermonẽ loquatur. nam et alibi plures eiusdem argumenti historiæ in vnũ caput rectè sunt coniunctæ. Vtcunq; est, sic esse diuisum librum nõ inutile fuerit.. Porrò si quis Accessiones illas Gillij, quibus suã de animalib. Aeliani interpretationẽ locupletârat, à nobis esse prætermissas reprehendat: illi responderi, Aeliani tantũ nos integrũ dare instituisse, nõ admiscere aliena. nã et hoc satis laboriosum nobis fuit, et authores illi ex quibus suas Gillius Accessiones cõcinnauit, passim extant, videlicet Oppianus, Aristoteles, Nicander, Athenæus. Nã Heliodorũ et Porphyriũ ab eo authoribus iam dictis adnumerari miror, cũ nihil illi de animalib. ex professo, sed obiter quædã tradiderint, (vt in volumine de abstinendo ab animatis Porphyrius, et in Aethiopica historia semel aut iterũ aliquid Heliodorus) nouũ tamen et suũ, quod meminerim, nihil. Verùm nos et hæc omnia quæ iam dicti authores de animalib. prodiderũt, et si quid aliud vel aliunde vel de suo Gill. addidit, in nostris Animaliũ historiæ libris cõplexi sumus. Hæc de Petri Gillij translatione et Accessionib. optimi sanè et doctissimi viri, cuius ego olim humanitatẽ Venetijs sum expertus. Atq; vtinã illũ fata nobis superstitẽ vel breue adhuc tempus reliquissent: donec peregrinationũ suarũ, quas in diuersis et longinquis regionib. nõ solùm Europæ, sed etiã Africæ Asiæq;, vt audio, sustinuit, historiã, et varias circa omne genus animaliũ nomenclaturas, naturasq;, et alias rarissimas obseruationes suas, in lucẽ edere potuisset. Frustra Rondeletius, Breui (inquit) futurũ spero vt Pet. Gill. vir doctissimus, et in omniũ rerũ cognitu dignissimarũ peruesligatione diligentissimus, non solũ pisces, sed alia permulta quæ vidit in Græcia, Aegypto, Syria, Perside studiosis spectanda proponat. Frustra, inquã, quoniã captus aliquãdo à piratis, si vera est fama, spoliatusq; et redẽptus, paulò pòst quàm reuersus est Romã, ante annũ vnũ aut alterũ quàm hæc scriberẽ, diem supremũ obijt: nec audio hactenus vllæ ne obseruationes eius aut lucubrationes supersint: et fortè si quæ fuerũt ab hominib. ambitiosis subtractæ sunt, quos aliena pro suis usurpare, dum gloriã sibi aucupentur, nõ pudet. Variæ historiæ libros xiiij. Iustus Vulteius vir et eruditione rara, et modestia singulari nobilis, et summus amicus meus, ante annos aliquot à se trãslatos ediderat: nunc verò à me rogatus vt ad græcũ codicẽ recognosceret, ac emendaret

Rursus de capitibus.

Petri Gillij Accessiones.

P. Gillij laudes

De libris Variorum.

si quid

ſi quid videretur, reſcripſit ſe in præſentia et rebus alijs occupatũ eſſe, et ad manus nõ habere libros ad eã rem neceſſarios. quamobrẽ ego ipſius hortatu, hunc laborẽ ſubij, et totã eius tranſlationẽ ad Græcũ exemplar recognoui, et mutaui quædã, quæ ipſe iam ætate et doctrina prouectior, ſi aggredi voluiſſet, feliciùs fortè præſtiturus fuiſſet. De militaribus ordinib. librum F. Robortell. Vtinenſis incõparabilis doctrinæ vir Latinũ fecit, neq; nos in eo mutauimus quicquã in contextu, præter numeros quoſdã à librarijs (vt ſuſpicor) deprauatos: per margines verò quædã annotauimus in Græcis atq; Latinis. et Theod. Gazæ trãslationẽ quoq; adiunximus, quod etiã Robortell. in ſua editione fecit, vt ſi quis alicubi dubitaret, cõferre poſſet. Epiſtolas ruſticas Sebaſt. Guldebeck ciuis noſter nunc primũ conuertit, vir vtriuſq; linguæ cognitione eximia præclarus, et iudicio in literis acerrimo præditus: qui deſcribendis etiã conferendisq; huius authoris de animalib. libris ex intricatiſſimo et literis ſæpe exoleto codice (vnde vix alius quiſquã extricare ſe potuiſſet) operam egregiã nobis, imò ſtudioſis omnibus, nauauit.

Liber de militaribus ordinibus.

Epiſtolæ

DE VI EXEMPLORVM, QVAE IN ANIMALIBVS BRVtis Homini, tum in bonis moribus & actionibus, imitandi: tum in malis, declinandi gratia, proponuntur. Et quòd Aelianus præ cæteris, qui Animantium hiſtoriam tradidêre, ſcriptoribus, ad hominum mores eam accommodârit.

EST ſanè in Aeliani de animalibus libro, temperamentum quoddam & harmonia vtriuſque philoſophiæ, moralis inquam, & naturalis. Ab animantium enim natura, moribus, actionibus, paſſim hominum mores vitamq; redarguit & emendat. Inter cætera autem argumenta exemplis maximè mouentur homines, magisq; ijs quæ à minori ad maius trahuntur, quibus illa etiam quæ ab animalibus ad homines ducuntur, adnumeranda ſunt. Sic enim plerunque Aelianus noſter ratiocinatur: Si expertes rationis animantes hanc aut illam prudentiæ, iuſtitiæ, gratitudinis, temperantiæ, fortitudinis, aut alterius cuiuſpiam virtutis partem exercent: ſi œconomiæ, ſi reipub. ſpeciem atq; ordinem obſeruant, quanto magis & iuſtius ab homine eadem fieri ſeruarique oportebat, ratione prædito animali? Si bruta quædam, intemperantia, libidine, & alijs ſceleribus abhorrẽt: homines iiſdem contaminati, certè brutis pleriſque deteriores existimari debent, & ipſis beſtiarum nominibus appellari, vt meritò dicantur porci, aſini, vrſi, pantheræ. Tolerabiliùs minusque animos commoturum erat, hominem conferri homini, & mutua ſui generis comparatione exemplisque ad amplexandam virtutem & fugiendam improbitatem incitari: at facta cum brutis collatione, in multis hæc nobis præſtare, nos pleriſque deteriores eſſe, vt prorſus intolerabile & indignum, ita vehementiſſimum adhortandi increpandiq; genus eſt. Nam feræ immani, ſtupidæ, malignæ, aut quouis modo improbiſſimæ ſimilis, aut etiam peior, ſi quis dicatur: liberalioribus verò, & ad hanc aut illam virtutem melius comparatis longè inferior, quis non permoueatur? Quis inde non intra ſe deſcendat, ac ſuæ naturæ peruerſionem, animique contemplatus metamorphoſin, imò metempſychoſin, & ſuam exoſus deteſtatusq; deformitatem atque corruptionem, à vitijs abhorrere, & ad priſtinam illam Dei (ad quam conditus eſt) imaginem conuerſum ſe, aſſertumq; velut à ſeruitute cupiat? ſi modo adhuc homo ſit, neque totus in illarum, quibus confertur, beſtiarum, naturam tranſierit. Sic Dominus & aſſertor noſter Chriſtus phariſæos Matth. 3. & 12. γεννήματα ἐχιδνῶν, hoc eſt ſobolem ſeu catulos viperarum appellat. Et Euripides mulierum improbitatem Echidnis, id eſt viperis fœminis comparat. Δεινὸν δ' ἐρωτᾶν τὴν ἀγρίων Ἀκταῖσι θεὸν κατασπάσαι τινα, Ἃ δ' ἔστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς πικρώτερα, Οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξευρὼν πω Κακῆς, τοσοῦτον ἀνθρώποις κακόν. Eſaias ab initio ſuæ prophetiæ, Agnoſcit (inquit) bos poſſeſſorem ſuum & aſinus præſepe dominorum ſuorum: Iſrael verò [dominum ſuum] non cognouit, nec intelligentia complexus eſt. adeò mortales Domini Dei noſtri, & omnis erga illum officij, ac patriæ cœleſtis, corporum libidines & cupiditates ſequuti, vt Homerici illi Lotophagi obliuiſcimur. Simonides apud Ioann. Stobæum in Vituperio mulierum, improbarum mulierum alias alijs animalibus progenitas fabulatur, vulpe, ſue, cane, aſina,

equa, hoc est nihilo illis bestijs meliores. Sed ille forsan peculiari aliquo aduersus mulieres affectu ducebatur: vitia interim illa eis exprobrans, à quibus plurimi etiam viri non absunt. Agno et columbæ Dominus noster Christus cõfertur, omnibus pij, hircis (ἐρίφοις, Matth. 25.) impij. Multiplici bestiæ in Apoc. cap. 13. diui Ioan. quarta monarchia, denis horridæ cornibus, specie pantherina, victu tamen leonino, pedibus vrsinis, describitur similis. vt et apud Danielem priùs, bestia seu monarchia prima leoni, secũda vrso, tertia pardali cõparatur. quarta simpliciter terribilis bestia nominatur: ex omnibus nimirũ præcedentibus cõposita, ne quid ei malorum deesset. Verùm hæc et innumera huiusmodi in sacris literis, similitudines et comparationes sunt, non exempla: ad quæ illæ ita se habent, vt genus ad species. Sic porcos in mare præcipites dare permittitur dæmoni à Domino, vt ea tum historia tum similitudine admoneantur mortales, omnes qui brutã huiusmodi porcorum instar vitam degant, ventri & libidinibus mancipati, dæmonum arbitrio, à quibus exagitati in abyssum perditionis ruituri sint, permissum iri. Sed, vt reuertar ad institutũ, exempla quæ ab hominibus ad homines duci possunt, multi ex professo scripserunt, vt inter veteres Valerius Maximus præcipuè: inter recentiores Sabellicus, Fulgosius, Egnatius, Io. Rauisius Textor. Ab animalibus verò brutis ad homines accommodata exempla et documenta, nemo ferè, nisi paucis, obiter, sparsim: solus hoc tanquã ex professo sæpe ac studiose facit Aelianus, vt meritò etiam ipse, nec postremo, inter exemplorum scriptores, loco, numerari debeat. Hoc tantũ interest, quòd illi locos cõmunes quosdam, et argumenti similitudinem sibi proposuerunt: hic vt quodq; primum se obtulit, ita literis plerunque mandauit. Si quis tamen plura ad idem argumentum desideret, ad eam rem adhibere adiectum in fine operis indicem poterit. Moses tradidit Deum mundi authorem lapideis tabulis decem præcepta, hoc est perfectissimas omnis humani officij leges, digito suo inscripsisse. sed etiam ante illas ita consignatas, non caruerat lege humanũ genus: cum illa diuinitus in animis hominum impressa esset, ad Dei scilicet imaginem factis, & hoc veluti charactère insignitis. Itaque illam passim boni & sapientes viri prædicabant, inculcabantq; populo. Existimandum est autem maiestatis ac voluntatis diuinæ vestigia indiciaque circa bonum & malum, non solùm in mente humana esse scripta, sed vbique in vniuerso mundo & tota rerũ natura, digito, hoc est vi et sapientia Dei omnipotentis, quibus ita ad res conficiendas, vt nos digitis, vtitur: vt nunquã non ad eas tanquam speculum aliquod respicerent homines, & exolescentem aut deficientem intra se hanc scripturam subinde renouarent. Nam vt viri copiosi, ac prudentes circa rem familiarem, nihil domi suæ vacuum esse volunt, sed omnia tum ad suos, tum familiæ vsus, domusq; ornatum, supellectile varia, operibus intestinis & instrumentis egregiè instructa: vt natura corporum, nihil vsquam inane aut vacuum patitur, sed replet omnia, si non crassis & quæ contrectare possis, subtilissimis tamen corporibus, ita vt nihil in tota hac corporea mundi machina sit, vel elementorum vel constantium inde corporum expers: Sic Deus quoque non suam modò illam supremam aulam, & natura superiorem mundum, quibus ipse voluit rebus atque substantijs, copiosissimè ornauit atque impleuit: sed cum ab hominibus etiam in hoc inferiore mundo tanquam altera suæ familiæ parte, agnosci, coli & amari vellet, passim per naturam, veluti alteram manum suam, aut digitum alterum, suæ maiestatis, potentiæ, sapientiæ, bonitatis, denique voluntatis suæ argumenta ceu picta delineauit. in cœlo quidem & lucidissimis syderum corporibus, eorumque vicibus, & motibus admirandis ac ornatissimis, ad contemplationem agnitionemque ipsius, & cultum præcipuè: itemque in cæteris quæ anima carent corporibus, tum elementis, tum alijs quæ ex ipsis constant. in animalibus verò, quæ propter sensum & notionem semper aliquid agunt, non illa tantum, sed etiam actionum nostrarum exempla nobis exhibuit, eaque tum bona, tum mala, omnia tamen ad bonum finem. non enim mali authorem Deum fecerim: & malum illud non est, quod vitandi gratia proponitur. neque enim mali natura agnosceretur, nisi alicubi appareret: & nisi nosceretur, cauerì aut curari non posset. quamobrem Deus illam in animalibus quibusdam ostendit: vt in aspide, basilisco, & alijs venenatissimis feris naturam dæmonum, qui non possunt non mali esse, & tota natura perpetuo omnimodam generis humani perniciem appetunt. similiter leo, lupus, & eiusmodi feræ, cum vrget fames,

Matth. 8.

Rursus de exẽplis ab animalibus.

Exemplorum scriptores.

Aelianus.

Index.

&

& esurie incitantur, rugiunt, insaniunt, non possunt non proximum quodq; animal inuadere, laniare. Sic, vt Hesiodus canit, natura ferarum est, Ἔδεειν ἀλλήλους: ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς, (ἰχθύσι, καὶ θηρσι, καὶ οἰωνοῖς.) vorant igitur se mutuò (aut alias potius animantes, genere specie ue diuersas aliæ, cum homo in suum ipse genus sæuiat) pisces plurimi, aues rapaces, feræ, & animantium illæ quæ ad rapinas crudelitatemq;, appositas partes, ac veluti arma acceperunt: dentes serratos, validos, acutos, prominentes: vngues aduncos, mucronatos: & similia eis rostra, vngulas, cornua. Sic igitur Deus in hisce animalibus nobis ostendere, quid qualeq; malum esset noluit: vt Lacedæmonij suis liberis in seruis ebrietatem, ut turpitudine illorum conspecta, ipsi ab hoc vitio abstinerent. Sed horum ego factum non laudo, qui seruos, tanquã bestias quasdam ducebant, non reputantes, hos quoque non minus quàm ingenuos Deo curæ esse: nec minùs in his corrumpendis, quàm illis committi scelus, cum vnus omnium eadem ratione pater ἀπροσωπολήπτως in cœlis sit. In bestijs igitur feris & planè brutis nonnullus malitiæ scelerumq; turpitudinem Deus nobis declarauit, ne qualis esset ignoraremus. neque hoc illis animalibus nocet ita esse facta, cum non iudicio & ratione, sed natura sua eiusmodi sint: animam enim mortalem habent. quamobrem neque præmio afficiuntur eadem suæ causa probitatis aut virtutis, si hoc eis nomen attribui potest. At homines probi, qui ratione, & boni maliq; discernendi iudicio à Deo donati sunt, si quod bonum est amẽt ac deligant: hoc est, Deũ imprimis ea quæ oportet vnica via per Christum syncera fide, toto animo complectantur: deinde bonis et honestis moribus actionibusq; eandem passim erga omnes testentur atq; declarẽt: illi quoniam anima immortali fruuntur, præmijs à Deo non solùm in hac vita caducis, sed postea quoq; æterno per eius gratiã potientur. Aegyptij cum in alijs animalibus virtutũ, in alijs scelerum, exposita viderent exempla, illa ex eis adorare et colere, hæc odisse ac detestari voluerunt, hoc stultè, illud impiè. non enim honor is qui præceptori debetur à discipulo, conferendus est in literas quas ille præscripserit. sed præceptorem colere oportet, literas imitari, hoc est præceptoris doctrinã in literis. ita Deum etiam creatorem adorare solum: in creaturis verò, cũ cæteris, tum hominibus sanctis imaginem eius propiùs referentibus, bonitatẽ authoris admirari, laudare, imitari: vt, quoad fieri potest, ad summam patris nostri cœlestis, ad quam D. Christus nos hortatur, perfectionem eniteamur. Iccirco enim rationis et iudicij vim veluti alas hominis animæ adiunxit Deus, ut nusquam inferiùs consistere et quiescere habeat necesse, sed altiùs semper euehatur, nec alibi quàm in summo acquiescat fastigio. Sic in montib. ibices et capræ feræ, suam scandendi ac saliendi, quã acceperunt à natura vim, non negligunt, nec in vallibus aut pedibus aut latertibus montium, sed uerticibus tantum et excelsissimis iugis versari et conquiescere gaudent. Literarum igitur loco omnem rerũ vniuersitatem, sine vlla exceptione, quæ ali quando incepit, habeamus: solùm verò principiũ omnium, hoc est Deum et Christum nostrũ, verbum & sapientiam Dei, præceptoris, domini & magistri loco. Cæterùm hic etiam discrimen adhiberi conuenit. Nempe vt literarum aliæ vocales sunt, aliæ semiuocales, aliæ mutæ. sic ex diuinis illis quasi literis, hoc est Dei creaturis, aliæ sunt vocales, vt homines præcipuè sancti, qui de Deo & rebus diuinis alios subinde tum sermone tum vita docent: aliæ semiuocales, vt animalia: aliæ mutæ, vt cæteræ creaturæ, quæ non animæ, sed naturæ tantùm regantur & subsistunt. Cum igitur omnes creaturæ characteres quidam diuini sint, & nusquam omnino diuinitatis vestigia desint, Μεσαὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί, Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγορηὶ, μεστὴ δὲ θάλασσα, Καὶ λιμένες. & ex Deo omnia, Ἀφ' ἑσπερίδων τ' ἐλάσσητε, καὶ αὐγὰς, ἠδὲ γωαῖκες, Θῆρές τ', οἰωνοί τε, καὶ ὑδατοθρέμμενες ἰχθῦς. hæc cum ita se habeant, non est metuendum ne humilior videatur oratio futura, in qua bestiarum mentio fiet: à quarum vita, moribus & actionibus, exempla & similitudines mutuantur & ad hominem transferunt, non prophanæ modò literæ, poetæ sapientissimi, oratores grauissimi: sed etiam sacræ, & in ijs prophetæ, apostoli, Christus ipse. Imò etiam fabulas quidam de animalibus aliisque rebus confictas non temere nec ineptè vsurparunt: multi à mutis & inanimatis rebus similitudines rectè & feliciter desumpserunt. & nos à corporibus animatis easdem ducere dubitabimus? atqui illa ad hominis naturam omnium proximè in hoc mundo elementari accedunt: & in hoc etiam superant: quoniam homines temerarij non diuinas solum leges, sed etiam naturales aliquando violant:

bestiæ

beſtiæ verò, quas cõmunis natura leges ipſarũ ſiue animis ſiue ſenſibus et notitijs inſcripſit, obſeruant perpetuò ratas & immobiles. Itaq; optimus et naturalis orator dici merebitur, qui argumenta non tam inuenerit ipſe, aut confinxerit, quàm ab ipſa natura, optima et cõmuni animantiũ et hominum quoq; genitrice atq; nutrice, deprompſerit, et ex eius tanquã copioſiſſimo penu mutuatus fuerit. Nam cum vbiq; ars imitetur naturã, eaq; perfectior nuſquã ſit quàm in animalibus, quid ni multa ab ijs ſubinde ad docendũ argumenta ſumamus? Quid ni hominem cohortemur ad agendũ aliquid prudenter, callidè, temperanter, prouidè, fortiter, hilariter, iuſtè, piè? quòd in ſimilibus rebus, canes, vulpes, ſerpentes, columbæ, ciconiæ, grues, apiculæ, formicæ, cicadæ, equi, leones, gallinacei, coturnices, & aliæ innumeræ animantes naturæ inſtinctu, ſimiliter ſe gerant. Certè axiomata pleraq; de virtutibus ac vitijs, de iure naturali, deq; omni officio hominis, quæ animis noſtris inſita ſunt, et fixa certaq; apud omnes habẽtur, natura in brutis animalibus nobis approbat, explicat, declarat. Multa ſunt animalia peregrina, quæ ſua raritate poſſunt admirationẽ excitare, et oblectare audientes quippiã de ipſorum natura referri. multa domeſtica quidem & familiaria nobis, ſed magnitudine, aut robore, aut alia dote corporis ingenij úe pollent. nõnulla propter ipſam paruitatẽ plus admirationis merentur, vt apiculæ, formiculæ, quòd in tantillis tanta natura & animæ ac notitiarũ vis cluceſcat: tanquam id ſtuduerit ambitioſiùs natura, quod aliquando artifices ſolent, vt in minima materia vim & ſapientiam maximam oſtentaret, & admirationem vis tanta adeò coniunctæ et vnitæ augeret. Sed hæc hactenus. nam de multiplici, quæ ex Animalium hiſtoria percipi poſſit vtilitate, plura dixi in præfationibus noſtrorum De animalibus librorum.

AELIANI VITA EX PHILOSTRATO.

AElianus quamuis genere Romanus, non minus eleganter tamẽ Græcè quàm vel mediterranei Athenienſes locutus eſt. Et ſanè laude dignus vir ille mihi videtur: primùm, quòd cum habitaret in vrbe, quæ ſermone prorſus diuerſo vtebatur, Græcæ linguæ puritatem ſit conſecutus. deinde quòd oblato ſibi (ab ijs qui huiuſmodi titulos conferre ſolent) ſophiſtæ nomine, nullam de ſe fiduciam aut adulationem ſui, aut ſuperbiam, ex tanti nominis honore conceperit. Quin potiùs cum ſuas ipſe vires trutinaſſet, easq; declamatoriæ palæſtræ impares iudicaſſet, ad condenda & relinquenda ſui ingenij monumenta ſe contulit, & admirationem inde conſequutus eſt. Dictio eius ita eſt pura, vt ſimplex pariter & inaffectata ſit, & Nicoſtrati elegantiæ quoddam ceu condimentum adhibeat. Eſt quando Dionem, eiusque dicendi genus & tonum imitatur. Hunc olim Lemnius Philoſtratus librum indignanter & concitatè lectitantem reperit. & cum inſtituti eius rationem quæreret, Gynnidis (hoc eſt effœminati hominis) accuſationem à ſe conſcriptam dixit. ſic autem vocare ſe tyrannum, qui paulò antè Romano imperio infamiæ labem morum turpitudine inuſſiſſet. Cui Philoſtratus, Admirarer (inquit) ſi viuentem accuſaſſes. Siquidem contra viuentem tyrannum aliquid moliri, viri opus cenſeo: functum verò fato laceſſere, cuiuſuis. Prædicabat de ſe Aelianus nunquam ſe fines Italiæ egreſſum: nauem nunquam inſcendiſſe, neque nouiſſe mare. Quare in magna erat auctoritate, veluti patrij moris ſtudioſe obſeruans. Docentem audiuit Pauſaniam. Herodem verò tanquam ſcitiſſimum & vario ſermonis artificio præſtantiſſimum inter rhetores admiratus eſt. Viuendo annum ſexageſimum exceſſit, & ſine liberis defunctus eſt, cum neq; matrimonium neq; procreationem prolis approbaſſet. quod quidem fœlicius an miſerius ſit, diſceptare nunc tempeſtiuum non eſt.

E SVIDA.

AElianus Prænesle in Italia natus, pontifex & ſophiſta, prænomine Claudius, cognominatus verò Meliglosſus vel Meliphthongus, poſt Adriani tempora Romæ Rhetoricam profeſſus eſt.

Sophiſtæ nomen.

Sophiſtæ nomen primum philoſophis datum eſt, deinde ad pſeudophiloſophos, cauillatores & dialecticarum argutiarum peritos peruenit: inde ad rhetores & declamatores. Et Aeliani quidem tempore non ignobile nec inhoneſtum fuit. nam & Fl. Philoſtratus, vt

iam

iam recensui, in Aeliani vita magnum fuisse sophistæ nomen scribit, & ad Antoninum ita præfatur: Τὰς γὰρ λόξα τῶ φιλοσοφῆσαι σοφιστεύσαντας, καὶ οὐ ὕστω λυρίως πεσφυέντας σοφισὰς, δύο βίβλους ἀνέγραψά σοι. *Plura leges in præfatione eiusdem operis, cui ea principium eius & finem, de sophistice & sophistis.*

VNVM AELIANVM, OMNIVM QVOS IN HOC uolumine cõiunximus librorũ, authorẽ esse. Et obiter quædã de hoc scriptore, eiúsque scriptis & nominibus.

VDIO viros quosdam eruditos in ea esse sententia, vt non vnum esse Aelianum librorum De animalibus, Variæ historiæ, & De ordinibus militaribus conditorem, sed duos aut tres diuersos existiment: & falsum esse Suidam qui eos in vnum confuderit: & sophistam illum Aelianum, cuius meminit Philostratus, alium esse ab eo qui animalium historiam scripsit. Argumenta quibus id approbent nulla adhuc accepi, (neque enim literis id euulgarunt,) nisi quod orationem variæ historiæ nimium inquiunt esse popularem, & grauitate à reliquis eiusdem authoris operibus multum discedere, atque inde authorem esse diuersum colligunt. His ego modestè meas rationes cur vnum potiùs quàm duos aut tres horum librorum omnium scriptorem esse persuasus sim, explicabo: quibus ipsi verisimiliores si me docuerint, facilè concedam. Ex stilo quidem, vt diuersum esse admittam, (etsi multa inuenio similia, & in Varijs etiam non paucas tum eleganter tum copiosè scriptas historias, vbi eas excolere & perficere voluit) non efficax argumentum duci potest, quo author esse diuersus conficiatur. Nam & olim & hodie eiusdem scriptoris, ætate diuersa, stilus quoq; differt: te vel argumẽti ratione, vel propositi diligentiáq; plus aut minus adhibita, variat. Aelianum Philostratus tradit annũ sexagesimum excessisse: in qua ætate si aliter quàm inuenis scripsit, mirum non est, præsertim homo in Italia natus, cui Græca lingua paulatim discenda fuit. Libros de animalibus ab eo vt instituerat perfectos constat cum aliàs, tum quod prologum etiã et epilogum habeant. Variam historiam imperfectam dixerim, non modò quòd ijsdem careat: sed quia passim ὅτι coniunctione vtitur, simplicius breuiusq; aliquid memorãs, et veluti sibi tantum annotans, per otiũ posteà elegantiùs copiosiusq; descripturus. Sic author Epitomes in Stranonẽ, & alij vbi breuiter aliquid cõprehendunt, & capitũ argumenta indicãt, hac cõiunctione vtuntur. In opere aũt imperfecto stilus idẽ desiderãdus non est. Quod si diuersi sunt horũ quos cõiunximus librorũ authores, cur neq; veterũ quisquã (quod equidẽ sciã) neq, recentiorũ, diuersorũ meminit, sed vnius omnes Aeliani? Quid quod ferè similis est tractatio, quòd ad capitũ diuisionẽ, omniũ ipsius operũ, nã et Tactica ad Adrianũ ipse in capita se partitũ testatur, et argumenta præposuisse: quæ tamẽ Robortellus in codice manu scripto non reperisse ait, & Gaza quoq; in sua translatione omisit: nos Græcè Latineq; de nouo addidimus. In libris vero de animalib. capitum diuisiones cũ argumẽtis vt in antiquissimo codice reperi Græcè, ita dedi: sicut et in Varia historia, vt in impresso prius Venetijs: etsi in neutro istorũ operũ author huius diuisionis meminerit. In vtroq; etiã varietatẽ, nullo ordine aut argumento certo sequitur: In Varijs etiã subinde quædã de animaliũ natura admiscet, et nõnulla eadẽ (si bene memini) quæ in Animaliũ libris scribit. Camill. Perusc̃us vir eruditus, qui Historiã variã Græcè edidit Romæ primus, ad diuersa exẽplaria collatã, non dubitat eundẽ hunc esse Aelianũ, et illũ cuius Philostrat. ac Suid. meminerũt. Omniũ quidẽ librorũ tituli, manuscripti et impressi, simpliciter habẽt Aeliani, in titulo tamẽ operis de re nauali gentile additur Prænestini, et Suid. etiã Prænestinũ fuisse scribit, cũ ipse in Varijs nõ semel Romanũ se esse scribat, et Philostrat. quoq; Romanũ faciat. sed hæc inter se nõ aduersantur. Prænestẽ natũ credi derim, Romæ postea vixisse, et ciuẽ fuisse Romanũ. Scribit etiã Suid. eũ σοφιστεῦσαι ἐν Ῥώμῃ, hoc est declamasse, uel Rhetoricã docuisse Romæ. Sophisticus quidẽ et declamatorius stilus passim in eius scriptis apparet, elegans ille quidem & citra affectationem elaboratus, multò autem Demosthenis & veterum Græciæ oratorum grauitate inferior, quod & doctissimo viro Hieronymo Vuolphio videtur. De re nauali librum alicubi extare quidam putant: sed qui legerit aut viderit hactenus audiui neminem. is forte fuerit, cuius Aelianus ipse in Tact. mentionem facit, his verbis: De acie in naualibus prælijs instruenda dicemus postea. Iam cum Tactica ad Adrianum scripserit, & Romæ eum docuisse post Adrianum Suidas referat,

& Philostratus Herodis (quem Aelianus audiuit) patrem Atticum sub Nerua imperatore vixisse scribat. temporum quoque ratio congruit. Nam Neruam etiam Aelianus in Tacticis se conueniisse olim testatur. Aeliani nomen Latinis vsitatum fuisse coniicio, (nam & consules quosdam sic nominatos legi, & Suidas meminit Aeliani cuiusdam egregij ducis sub Valente) ab Aelio prænomine olim in vsu Romanis deductum, vt à Claudio & Valerio, Claudianus & valerianus. Porrò Claudij prænomen honoris gratia ei additum puto, nam quod Suidas scribit, ὁ χρηματίσας Κλαυδίου, Claudius cognominatus vel prænominatus, interpretor. Docent Grammatici χρηματίζειν inter cætera significare etiam nuncupari vel nominari, & ita accipi à Plutarcho in Anton. & à Luca in Actis 11. Ἐχρημάτισε πρῶτον. Alibi quoque non rarò similiter hoc verbo vtitur Suidas, vt in Philone Biblio, Ὑπατον δὲ Σιδῆρον τὸν Ερφύνιον χρηματίσαντα. Et alibi, Ομηρος, Σίλλους χρηματίσας, γραμματικὸς. Et, Τυραννίων Επιφανιδου καὶ Λινδίας, ὠχρηματίζει ὁ Κορύμβου. Idem Suidas in Philemone Syracusano Comico è libro Aeliani de prouidentia, somnium huius poetæ pluribus recitat, stilo sane tali, quali in Animalium historia vtitur: in qua ipsa etiam interdum de dijs & prouidentia similia docet, & Epicureos conuellit. Denique multis in locis verba Aeliani tanquam boni & elegantis scriptoris Suidas recitat, vt in vocibus, Ταινίαι, Εκπαθὴς, Δαιδαλόχειρ, Βύβλος, Κλάτιος, & c. in quibus sunt quædam, quæ in ijs quos nos damus, libris, non habentur, quod meminerim. vnde alia etiam multa ab eo condita suspicor. Philostratus quidem in eius vita, etiam κατηγορίαν τοῦ γώνιδος Τυραννου ab eo compositam author est. Liber eius περὶ προνοίας citatur à Varino in voce Διηρίζειν. Io. Stobæus in locis communibus sæpe Aeliani quædam recitat, non expressis librorum nominibus: alicubi tamen historias, & alibi Variam historiam nominat.

Aelianus.

Claudius.

χρηματίζειν.

LATINIS INTERPRETATIONIBVS GRAECA esse coniungenda, ad interpretes librorum Græcorum & typographos, Admonitio.

LATINAE interpretationi librorum Aeliani, Græca è regione adiunxi, vt de fide mea & aliorum interpretum minùs dubitaretur: Et vt Græcè etiam si quis discere vellet, commoditatem conferendi facillimam haberet: denique si quæ in alterutra lingua dubitatio moraretur lectorem, in proximo alteram interpretis aut commentarij loco haberet. Ego certè hactenus pauciſsimos omnino libros vidi ita translatos in Latinum sermonem, vt Græca non adiuncta, aut seorsim excusa, desiderarem. In nonnullis, præsertim sacris, fides interpretis suspecta esse potest. multi inscitia aut festinatione erramus, aut sæpe, aut interdum, in alijs etsi nihil horum contingeret, (quod tamen vix in hominem cadit,) dicto tamen interpretis vel passim vel alicubi, obscura ambiguáue est, vbi vel mediocriter Græcè doctus lector, ad clariorem & certiorem sensum Græcis collatis adiuuatur. Sed etiam contrà, qui Græcè fuerint doctiores, non fastidient Latina. nam mediocris quoque interpres, in rebus ipsis tamen exercitatus, & multa dum verteret meditatus, sæpe obscuriores aliquos locos explicabit, qui remorari lectorem vtcunque linguarum cognitione præstantem potuissent. Theodorus Gaza, vir egregiè in vtraque lingua eruditus erat, in Græca quidem haud scio an vnum aut alterum, dum viueret, sui habuerit similem: & hodie quoque (absit inuidia) vix esset habiturus: translati tamen ab eo leguntur aliquot Aristotelis libri parum feliciter, non in vniuersum dico, sed plurimis in locis. Multò magis verò dum Theophrasti de historia & causis plantarum libros conuertit, passim ineptè, imperitè aut perperam id facit. id quod ego audacter affirmo, & innumeris in locis demonstrare possum, faciamq;, si vixero, nisi præuenerit alius: quod fieri optarim, libenter codices meos, in quibus quæ conferendo deprehendi & emendaui, annotatum est, diligenti & docto cuiuis hoc onus molienti impertiturus: idq; non modò gratis, sed etiam gratias habiturus, quòd & me hac in parte leuet (alijs occupatum) instituto labore, & publica literarum studia promoueat,

Theod. Gaza

ueat, & veterum authoritati, quam interpretum imperitia labefactat, redintegrandæ consu
lat. Ergo si princeps ille Græcè eruditorum Theodorus, in Græcia natus, toties in suis con-
uersionibus lapsus est, quid de alijs dicemus? infiniti quotidie noui interpretes exoriuntur
multi priusquam à Grammaticorum præceptis necessarijs euaserint, interpretationem autho-
rum inuadunt: & quæ dum linguam addiscunt seque exercent, Latina fecêre, committere
prælis & publicare audent. Videtur autem Græcæ linguæ cognitio, in iunioribus præsertim
(ἀεὶ δ' ἐπλοτέρων ὠθεῖται φρένας ἱερὰ θοντα) leuem quandam arrogantiam, & vanam
de sua eruditione persuasionem, temerè excitare, vnde non minus illi sibi placent, quàm
vano superboque leuiculi homines vestium ornatu. Est enim hæc lingua varia, diserta, vo-
lubilis, elegans, leuis, κὰι τομφολυγώδης τως κὰι ὀφρυώδης. Alij igitur ambitione ducti
Græca interpretantur: alij fortè necessitate & inopia, quorum neutri diutius premere sua
& ruminare scripta aut volunt aut possunt. Festinat enim ambitio, cunctatione melius
gloriæ suæ consultura. Paupertas moram non patitur. Et ita libri Græci non vertuntur ser- Plinius.
mone Latino, sed peruertuntur. Plinius olim vir locuples, diligens, & Græcè non indoctus
erat, & Latinè disertissimus, & iuuandi mortales gratia, magis quàm ambitiosè (vt ego
iudico) suam de Natura historiam, magna ex parte è Græcis scriptoribus translatam, pu-
blicauit: ille tamen quantopere sit hallucinatus, & quoties authorum quos sequitur non
assecutus sententiam, de alijs fortè alij dicent, ego familiares imò præceptores meos Ari-
stotelem & Theophrastum (ex quibus plura, nisallor, quàm vllis alijs transtulit) traden-
dis animalium stirpiumque naturis, sæpissimè non intellectos ab eo deprehendo. Sed ne sim
prolixior aut veteribus censendis, aut nouis interpretibus, quod sanè infinitum foret: nul-
lus profectò vnquam aut fuit aut erit cuiuscunque linguæ in aliam transferendæ (de libris
alicuius doctrinæ & maioris momenti loquor) tam consummatus interpres, vt non arche-
typum quoque à lectoribus desiderari aut possit aut debeat. Quis enim est qui vel suam &
maternam linguam vndiquaque calleat, ita vt & popularem eloquentiam teneat, & simul
nulla diuersarum artium vocabula ignoret? Sunto tamen qui hæc consequuti sint om-
nia, in sua quisque lingua: putás ne verò qui idem in duabus præstare possit inuentum iri
quenquam? Sed inueniatur is quoque. iám ne tibi absolutus is interpres futurus videtur? At-
qui multum adhuc abest. Non enim statim geometra fuerit, qui vocabula huic scientiæ pro-
pria intellexerit: neque medicus, qui partium corporis humani, herbarum, remediorum, mor-
borumq; nomenclaturas in numerato habuerit omnes. Artis insuper peritus, & in ea media-
criter exercitatus sit oportet, vt geometra medicús ve sit vel dicatur: aut ex vna lingua in al
teram medicos geometricós ve libros rectè transferat. Non igitur verborum cognitio absol-
uat interpretem, sed rerum quoq; peritiam adiungat necesse est. Verùm in alijs linguis, quarũ
vsus aliquis hodie in diuersis regionibus vsus est, simul duabus excellere, facilius fuerit. in Græca
verò & Latina, iam apud suos populos desitis, & tanto labore ac tempore condiscendis, dif-
ficillimũ. Quamobrem cum hisce duabus linguis vetustissimi quique & optimi libri sacri pro
fanique contineantur, moneo vt quicunque posthac aliquid ex hisce interpretandum suscepe-
rint, vel suæ interpretationi & apographo archetypum Græcum adiungant, vel Græca se-
orsim edi curent, (hoc in maioribus, illud in minoribus libris commodius fiet:) si illi modò et
eruditis hominibus gratificari volent, & suæ authoritati fideique consulere. Quod me qui-
dem attinet, ego etiam in pluribus erranti, si Græca quoque dederit, ignoscam facilius, quàm,
si non dederit, in paucis: & spero eandem ob causam mihi etiam & cæteris interpretibus æ-
quiores fore homines doctos, si cubi in his Aeliani operibus vertendis hallucinati sumus.
Porrò typographos quoque moneo, vt Græca libenter suscipiant: & si minùs quæstuosam eo-
rum distractionem sibi futuram putant, exemplaria cudant pauciora, pluriscque vendant.
Sic enim in pleriscque sibi suoque lucro consulent: ac, si non breui, paulatim tamen libri illi
vendentur melius, quibus adiuncta fuerint Græca: cum translationes sola, præsertim minùs
doctorum (qui semper maior est numerus) à doctioribus reprehensæ sæpe ab omnibus negligi,
iacere, & perire soleant. Accedit & hæc commoditas, quòd emendatiores in vtraque lin
gua libros sic posse conseruari spes sit. nam si quid dubium aut depranatum occurrat, mox

alterũ ex altero emendari poterit. His ferè rationibus ego inductus, volumina aliquot hucusq; Græcè Latinèq; excudenda curaui, nempe fœcundissimum Ioannis Stobæi Anthologiũ, idq; secundo etiam auctum emendatumq;: item Antonij & Maximi veterum in Græcia monachorum Locos communes ex sacris & profanis scriptis utilissimè collectos, (qui tamẽ non è regione collocati, sed in vtraq; lingua seorsim prodiuerunt:) & hoc tempore Aeliani opera. Quòd si Deus annuerit, etiam alia deinceps utilia studiosis similiter vel adam ipse, vel alijs vt adant author ero.

DE EXEMPLIS ET ARGVMENTORVM RATIONE in genere quædam, & quòd ab animalibus efficacissima sumantur.

VOniam exempla à bestijs ad homines trahi superiùs scripsi, ne quis exempli vocabulo me abusum existimet, plura de exemplis, similitudinibus ac parabolis, tùm quod ad significationem, tum argumentorum ex eis vim, hìc adsciram. quod equidem nec inutile, nec ab instituto nostro alienum fore existimo, quando quicquid ab animalibus ad formandos hominis mores in orationem venit, exempli aut parabolæ instar enunciatur. Primum igitur exemplum videtur dictum, quod ad contemplandum extet, (nam è vel ex præpositio conspicuum aliquid significat, vt in his verbis, extare, existere, exedra, eminere,) & vnde quid agendum quòue abstinendum colligamus, non aliter, imò certiùs quàm è templis suis per auguria & auspicia quondam augures. Porrò argumenta quibus aliquid persuadere conamur, aut à ratione, aut ab authoritate proficiscuntur. Ratio aut probabilis & verisimilis est, aut vera & necessaria. Authoritas aut diuina est, aut humana, aut naturalis. Rursus diuina, aut à dictis aut à factis sumitur, vt humana quoque. Sed authoritas diuina (hoc est à Deo vel hominibus sanctis, qui diuino afflati spiritu, sermone factó ve aliquid docuerunt) vtroque modo (tum dictis tum factis) perpetuò firma & indubitata, non minus, imò magis quàm vlla vera necessariáue ratio indicari debet. At humana authoritas, non vera, sed verisimilis est. nam, vt vulgò dicitur, quot capita, tot sententiæ. nec enim vulgus modò, sed etiam sapientes existimati, sententijs plerunque plurimum variant. Ea quidem quæ à sapientum hominum, moribus, virtutibus, alysq; factis sumitur persuasio, multò plus momenti adfert ad persuadendum, & non authoritas tantum, sed exempli nomine appellatur. Multa autem clarorum hominum cum dicta tum facta, in Variæ historiæ libris Aelianus describit. Tertio loco opera & facta naturæ posuerim: per quæ nobis veluti loquitur illa, & exempla toto mundo passim, vel ad imitationem, vel ad fugam proponit, idque in animalibus præcipuè, ceu viuis suæ sapientiæ indicijs. Et cum hominum natura deprauata, longè ab archetypo suo recesserit, animalia verò primitiuam suam & naturalem singula vim retinuerint, efficaciora quæ in ipsis spectantur exempla fuerint. Plurimæ enim actiones animalium veluti χρεῖαι quædã & χρωδίας hominibus (id est, ad vitã eorũ melius instituendã utiles) existimari debent. nam inter chrias ipsas præstulerim ceu vehementiores, vbi quis non dicit, sed facit aliquid. siquidem Quintiliano teste etiam in ipsis factis chriam putant eruditi: vt Crates, cum indoctum puerum vidisset, pædagogum eius percussit. Et aliud (inquit) pene par ei, quod tamen eodem nomine appellare non audent, sed dicunt χρωδίαν: vt Milo, quem vitulum assueuerat ferre, taurum ferebat. Quòd si fabulæ & apologi ab animalibus confícti, quales Aesopi & aliorum plurimi sunt, mouere possunt homines, & ducere animos (vt scribit Quintilianus) præcipuè rusticorum & imperitorum: qui & simpliciùs, quæ ficta sunt, audiunt: & capti voluptate, facile ijs, quibus delectantur, consentiunt: (Horatius ne in poemate quidem humilem vsum huius generis putauit: Olim quod vulpes ægroto cauta leoni. Et primus earum author Hesiodus videtur:) multò magis ea quæ verè de animalibus prædicantur, & ex eorum natura sumuntur, mouere non modò rudiorum, sed eruditiorum quoque animos poterunt.

Argumentorum diuisio.

Chriæ.

EX

EX Quintiliano. Potissimum est (inquit) inter ea quæ ad probationem pertinent, quod propriè vocamus exemplũ: id est rei gestæ, aut vt gestæ, vtilis ad persuadendũ id quod intenderis, cõmemoratio. Intuendũ igitur totũ simile sit, an ex parte, vt aut omnia ex eo sumamus, aut quæ vtilia erunt. Interim ex maioribus ad minora, ex minoribus ad maiora ducuntur exẽpla. Ad exhortationẽ verò præcipuè valent imparia. Admirabilior in fœmina quàm in viro virtus. Quare si ad fortiter faciendũ accẽdatur aliquis, nõ tantũ afferet momenti Horatius et Torquatus, quantũ illa mulier cuius manu Pyrrhus est interfectus: et ad moriendũ nõ tam Cato et Scipio, quàm Lucretia, quod ipsum est ex minoribus ad maiora, Hæc Quintil. Videntur autem eiusdem generis esse quæ à bestijs ducuntur, siue exempla, siue similia: quæ & ipsa ad hominem si accõmodentur, à minori ad maius ducuntur. Nam si ea quæ nihil aut minimũ rationis habent fortiter aliquid aut prouide agunt, vix dignus venia fuerit homo rationis compos animal, si quid timidè, si temerè fecerit.

Proximas exemplo (inquit rursus Quintilianus) vires habet similitudo, quæ ducitur citra vllam translationum mixturã ex rebus penè paribus. Nam παραβολὴ, quam Cicero collationem vocat, longiùs res quæ cõparantur repetere solet: nec hominũ inter se opera similia spectãtur: sed παραβολὴ à mutis, atq; etiã inanimis, interim huiusmodi ducitur: vt si animũ dicas excolendum, similitudine vtaris terræ, quæ neglecta sentes atq; dumos, exculta fructus creat. Aut si ad curã reipub. horteris, ostendas apes etiã formicasq;, nõ modo muta, sed etiã parua animalia, in commune tamen laborare. Et Cicero pro Cornelio equorum, pro Archia saxorum quoque est vsus similitudine.

Exemplũ (inquit Valla) est ipsa res, quam imitamur: aut (si ita sors tulerit) deuitamus in aliquo. Ille aũt in quo sunt virtutes, vel vitia, exemplar dicitur alicuius facti. Plura in vniuersum de vi et ratione exemplorum, & parabolarum siue similitudinũ, qui voluerit leget in Rhetoricis ad Herennĩ: & in libris de inuentione Rodolphi Agricolæ. item apud Ammoniũ & Suidam in voce Παράδειγμα: & Eustathij indice in Παραβολή.

Εἰς Αἰλιανὸν Βιβλία, Καμίλλου Περόσκου ἐπίγραμμα.

Λάμβανέ μ' ἐς χεῖρας σοφὸς ὤν, ἢ νηὶς ἀπαύστῳ,
Εσομαι σὸ μικρὸν ἀμφοτέροις ὄφελος,
Πᾶσι βατὸς τέλομαι, μισὸς μὲν λιπὼν ὀπώρας
Παντοδαπῆς, εὕροις ἡμὸν φίθα μέλι.
Τοὔνομα καὶ γῆν αὐ μου πατρίδι ὖν ἀμφοῖ,
Ημ γὰρ ἐμοὶ Ρώμη λυδιανὴ πατρίς.

DE STYLO AELIANI.

Ad Lectorem.

DVm Græca Aeliani scripta percurro, obiter pauca quædam obseruaui, quæ rariuscula circa dictiones & phrases aut syntaxin in hoc authore mihi videbantur, quibus & ab alijs vsitata quædam, propter elegantiam, inserui. quæ hoc in loco Græcæ linguæ studiosis hominibus communicare volui. ociosior aliquis multò plura his accumulare poterit. Numerus prior librum, posterior caput significat. Anim. opus de animalibus. Var. Variæ historiæ.

In genere quædam.

Repetendum aliquid interdum, vt 4.47. Anim. Ηριναὶ ἢ ὅταν ὑπάρχωντ' ἰδοπαὶ ἔτους, τὴν νικᾶν τε ὠιφαίνετ': ἀρκτόρου ἢ ὠιτολαὶ (repete ὅταν ὑπάρχωντ') ὅδ' ὠαχωρεῖ ἐς τὰ οἰκεῖα.

Aliquando supplendum aliquod nomen, Attico more: vt Var. 13.30. Ολυμπιὰς ἡ Αλεξάνδρου, subaudi μήτηρ. Ibidem cap. 23. Σωφρονίσκου, subaudi παῖς. Et 11.7. Αρχίδαμος ἔλεγε, δύο Αλκιβιάδας μὴ αὖ ὑπομεῖναι τὴν τ Αθωναίων, supple πόλιν. Τῶν πυθιονίων, subaudi φύσιν, Var. 13.16.

Enallage numerorũ et casuũ non infrequentes sunt ei. Vt Anim. 12.42. Δίλιαρ καθιᾶσι τοῖς σκάροις ἀρίαννα. κἠ ἔσιν εὐθήρατα τοῦτα, κἠ ἐλᾶν ῥᾴδια. πρῶτα μὲν γὰρ αὐτοῖς ὁ σκάρος. Et Var. 10.16. Οἱ ἄνδρες αὐτῷ προσεῖχον. Et Anim. 13.14. Οταν δὲ λαγῶσιν αἱ φῶκαι τοῖς θάμνοις δάκνουσι καὶ νωθεῖς ἦ ὅτοι. Sic adiectiua neutra pluralia pro singularibus sæpe accipit, significatione substantiua, vt Εἶναι οἱ φῶκα νδία (pro κονδύλιον, φιλίαν, εἰρήνην) πρὸς λύκον. Aliàs verò pro aduerbijs, vt Ἐξῆν δριμύτατα, pro δριμυτάτως.

Nominatiuus pro obliquo, præcipuè cum pronomen αὐτὸς *vel* οὗτος *in obliquo sequitur. vide paulò posl in* Αὐτός. *Sed & aliàs interdum, vt Anim.14.5.* Ελέφας ὁ θῆλυς, τιμιώτερα εἶναι τὰ τούτου λείρια οἱ σοφοὶ τῶν ἡμετέρων φασί γε. *Et mox,* Ἐν Μαυρουσίᾳ γῆ οἱ ἐλέφαντες δικάται ἔτι καὶ νῦν τοῖς λείρια ἐκτίσειαν αὐθύδις. *Et Var.2.13.* Ἀλλ' οἶγε ξένοι, ἐμὲ γὰρ λοιμολούμενον ἠγνόουν, θρὸς πρὸς αὐτῶν ἐπανίσασαι. *Et 2.41.* Καὶ Λακύδης δὲ καὶ Τίμων οἱ φιλόσοφοι καὶ τούτους τιῶν κάμπολύφασι. *Vide etiã inferius in alphabetico ordine in* Αὐτός.

Σαῦρον τ νεαρῶν, *pro* σαῦρον νεαρὸν, *& huiusmodi, vt Aelianus, sic Graci plerique, et Latinorum etiam quidam.*

Rarissimus est indicatiui pro infinitiuo vsus, vt Var.12.39. in fine: Φασὶ τὸν Σιμίραμιν, ἅποτε ἤλπιζε λίοντα, μέγα ἰφρόνει, *pro* φρονῆσαι.

Cõparatiuus est quãdo positiui locũ obtinet, vt Καὶ ταῦτα ἀπεῖν ἐχεῖρόν ἐστι. *Sic Anim.6.44.* Καὶ ὅ μοι λέγει αὐτ ἥδιόν ἐστιν. *Et Var.2.23.* Οὔ μοι ἥδιον μιμνῆσθαι αὐτ. *Et contrà interdum, vt Anim.8.12.* Οἱ πρῶτοί μὲ ταῦτα αὐιχνεύσαντες, *pro* πρότεροι. *Videtur et superlatiuũ pro cõparatiuo posuisse Var.10.13.* ἐν τ ἐπ τούτων ἄχιστον, ὃν τ ἀσωίδια ἀπέβαλεν.

Verba in præsenti tẽpore loco præteriti vel aoristi, et de eadẽ re sæpe vtrorũq; temporũ verba vsurpat, et miscet. vt Anim.4.7. Ἀκάω τ Σκυθῶν βασιλεὺς ἵππον ἀσθαλίαν ἔχει, *pro* ἔσχηκε. *sequũtur aũt aoristi secũdi, deinde rursus alia verba in præsenti aoristorũ loco. Et cap.54.* Γαῦρα λέγουσιν ἱράτριαν ἀσωίδια λαχεῖν, & μὴτοι πρὸς αὐτ ἐστὶν θαυμαστόν· ἅτινα φοιτῶσαν τῷ ἱρωμένῳ πολίτιδι ὀνάρτας ὧν βολὰς, *etc. Et 5.28.* Ἐν οἰκίᾳ τινὶ φοιτῶσι πορφυρίωνα καὶ ἀλεκτρυόνα ἥκοντα, καὶ σιτεῦσι μὴ τὰ αὐτὰ, βαδίζειν ἴσας βαδίσεις· ἐκὲν ἑκάστων φιλίαν αὐτοῖς ἐγγενέσθαι, *etc. Et Var.12.45.* Φρύγιοι λόγοι ἄδουσι Μίδα ναυβολοῦντος μύρμηκας εἰσιέναι εἰς τὸ σῶμα. *Vice versa etiã aoristus pro præsenti ponitur, vt 9.3. Anim.* Εἰ δὲ ἔλαβεν, διέφθαρται αὐτὸν ὁ πατήρ. *Et verbum substantiuum in imperfecto, præsentis significationem sæpissimè habet,* ἦν *pro* ἐστί· ἦσαν *pro* εἰσί.

Participium pro verbo. Κύων θηράσασα, λαγὼς ἦ λῶ τὸ ἄχθυμα αὐτῆς, & ἐκύη ἡ λύκαινα, *11.12. Anim. pro* κύων ἐθήρα, *Canis venabatur. Et 13.23.* Καὶ αὐτοῖς παίδευμα τ φρουρεῖν ὁ κατανυσάξασι, *si rectè scribitur, pro* κατανυσάξαι. *hoc est, Et ne suas vices somno capti negligãt, disciplina quadam assuescunt. Et alibi,* Μασαγέτης κρεμάσαντες τ φαρετρεῶνα πρὸς ἑωυτ, ἅτε μὴτοι ὁμιλεῦντι τῇ θηλείᾳ ὁ ἄρρην.

Coniunctio quandoq; desideratur, vt 10.5. Anim. Ἠὼς ἦ (*sic enim lego*) κὴ ὑπολάμπῃ, κὴ ὁ ἕως ὐκ ἀνθρακιὰν, ἀ πυρὸν ὑποφαίνῃ. *Cũ verò iam aurora illucescit, etc. vide inferiùs in* Εἰ.

Dictiones quædam & phrases, ordine literarũ notatæ.

A Ακρατῶς κὴ ἀμάχως, *14.26. Anim. Vehementer, adeò vt resistere nequeas.* Ακρατὴς ἔχθρα φθόνου, *Var.12.10. nimiùm grauari inuidia, inuidiæ non posse resistere.*

Ἀλλὰ *abundat, vt Var.2.10.* Τιμόθεον ἀκάω τ Αθηναίων στρατηγὸν, *etc.* ἀλλὰ τὸν πάππον γε Πλάτωνι τῷ Αρίστωνος πολιτυχέστατον. *Et cap.21.* Ὁ μὲν ἐς πατρὸς πεφοίτηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρῶ. *Et 6.10.* Οἱ γὰρ δύο παῖδες Πάραλός τε καὶ Ξανθίππος, ἀλλὰ ὅτοι μὲν κῆρ τεθνάσασι πάντων ἀπέθανον. *Et 2.23. & alibi.*

Αμφισβητῆσαι ὥρας, *de pulchritudine certasse, 12.14. Var.*

Αμαχος, *summus, vehemens, nimius.* Κωὸς ἐς τ βρίφουσα ἄμαχος ἰύνοια. Φατᾶν ἄμαχοι, *noracissimi, 1.1. Var. Et alibi* ἄμαχον *et* ἀμήχανον *simul dixit pro vehemẽti. vide* Ακρατῶς *paulò antè.*

Αρ *sine verbo,* παῖδα ἀρᾶον ὡς αὖ Αἰγύπτιον, *4.54. Anim. formosum puerum, vt Aegyptij formosi esse possunt. Et 10.1. sine* αὖ. Μόσχον ἐλέφαντος ἀρᾶον, ὡς ἐκεῖνοι, *vt elephanti formosi esse possunt.*

Αὐτὸς *pro articulo interdum capi videtur, vel abundare, vt Var.13.1.* Καὶ αὐτὰ ἐκάστα τὰν θρυμμένων κατασκευάμενοι. *Idem in obliquis sæpe abũdat, sed ita vt præcedat rectus alicuius nominis pro obliquo positus.* Οἱ Δελφῖνες, τὸ μὴ φιλόμουσον αὐτ *11.12. Anim. pro,* Τῶν Δελφίνων τὸ φιλόμουσον. Αἱ δ' αἶγες, ὐκ αὖ αὐτὰς λάθοι τὸ ὕδωρ πεφρυμένον, *7.26. Anim. pro,* Τὰς δὲ αἶγας οὐκ αὖ λάθοι. *Vide superius in Enallages casuum mentione.*

Γ Γεμὼ *pro* ὦ, *posl* μὴ. Κυμαινούσης μὴ τ θαλάσσης, σκληρόν γε μὼ τ ἀνέμων καταπνεύσαντα, *9.57. Anim. et 9.58. Anim.* Τῶν μὴ, τ δὲ, τ γε μὼ, *in trib. membris. et 10.22. similiter. et 10.27.* μικρὰ μὴ χαρίσασα μοὶ.

Εἰς γόνυ

Εἰς γόνυ πίπτειν, prouerbium non animaduersum ab Erasmo Rot. Οὐ γὰρ λεγόμενον δὴ τοῦτο εἰς γόνυ πεσεῖσαν, ἀλλ' εἰς στόμα, Var. 3.17. Non in genu collapsam, quod aiūt, sed in os. hoc est, non mediocriter, sed penitus afflictam.

Εἰ coniunctionem aliquando omittit, vt subaudienda sit, vt lib. 17. cap. 9. Anim. Δεῖ ἢ πάλιν τροφῆς, καὶ ἀφελεῖν τι, καὶ οἱ πόδες οἱ πρώτως, χεῖρες ἐγγύονθ. pro, Εἰ ἢ πάλιν τροφῆς δέῃ. Quòd si rursum opus sit cibo, & aliquido apprehendere, tum qui antehac pedes erant, manus efficiuntur. Et 16. 18. Anim. Καὶ ψηλαφήσας. id est, Et si contrectes. Et mox rursus ibidem. Vide superius in fine eorum quæ in genere obseruauimus.

Εἶναι Attico more πρίασθαι. 8. 14. Anim. Ἐκόντες ἂν ἀποσίασαι τὴν χώραν.

Εἰς cum accusatiuo precij. Ἐπιπράσκειν εἰς στατῆρας πρωτήκοντα, 12. 12. Var. Vendebatur stateribus L.

Εἶτα sæpe abundat. Τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ θαῤῥοῦντες ἄμφω, εἶτα ὁ μὲν τῇ θατέρου ὁ ἕτερος, 4. 3. Anim.

Ἐκ τρίτων, pro τρίτος, 9. 64. Anim. Λέγει Ἀριστοτέλης, καὶ Δημόκριτος πρὸ τούτου, θεόφραστός τε ἐκ τρίτων ἢ αὐτός φησι. Ἐκ de patria, vt Var. 2. 21. Γωσανίας ὁ ἐκ Κεραμέων, oriundus Cerameis. Et 17. 9. Anim. Κράτης ὁ ἐκ τοῦ Μυσίου Περγάμου.

Ἐμπλάσσειν τοῖς δικτύοις, 12. 42. Anim. inhærere retibus, intrusum vel intricatum hærere: quod nostri dicunt gesteckt, hoc est infigi, vt lignum terræ lutó ue insertum figitur. Sic 15. 1. Anim. ἐμπλάσσεται τοῦ ἀγκίστρου, alias ἐμπαλάσσεται. Et 16. 25. Anim. Ἵπποι τοῖς νεκροῖς ἐμπλαττόμενοι, etsi codex manuscriptus habet ἐμπαλαττόμενοι, quod non placet. apparet enim metaphoram esse ductam à medicamentis quæ Græci emplastra vocant, vel emplasta: quæ lenta tenacitate sua cuti adhærent, & quasi agglutinantur: vnde & emplastica quædam dicūtur, quæ eius sunt facultatis, vt ueluti crustam inducāt cuti illitæ, meatusq; obstruāt.

Ἐπεί tanquam aduerbium temporis, Var. 2. 35. Ἐπεὶ δέ τις αὐτὸν παρῆλθε τῶν οἰκετῶν, Cum familiaris quidam eum accessisset.

Ἐπιθανατίως, quod ab alijs dicitur ὑπερθανάτως, non sine mortis periculo. Οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ ὑπερθανατίως εἶχον, 13. 26. Var. Alij moriebantur, alij morti proximi erant.

Ἐπῶς pro simpliciter vel simplici ratione. Λευκὸν ἢ ὡς ἐπῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ χιόνος ἐπέκεινα, 4. 36. Anim. id est, non simpliciter album, sed plus quàm niueum. Sic Plato lib. 1. de re pub. Διόρισαι πότερον λέγεις τὸν ἀρχοντά τε καὶ τὸν βασιλέα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ. id est, Explana vtro modo principem & præstantiorem dicas, vtrum secundum vulgus (qui vulgò sic dicitur, qui nomine tantum princeps sit, non etiam reipsa) an secundum exactam rationem.

Ἕρμα videtur vinculum, laqueum aut fasciam significare, vt ἑρμάζειν Hippocrati, vincire, fasciare, & parte astricta immobilem reddere. Καὶ τοῖς κατὰ πόρους ἕρματα ἰσχυρὰ ὑποπλέκουσι, 17. 24. Anim. vbi Diodorus habet ἐπίσασμα. locus est de captura simiarum. item cap. 37. Αἰτοῦσι τοῦ ὄφεως τὰς ἀκάνθας πολλαπλασίονα ἕρματος.

Ἐδῆτα ἄδηθι, alicubi in Varijs: & 13. 1. Σολεὺς ἢ ἄδηθι ἀπάγμονα. et ἀδημονῶν, 9. 34. indutus: tanquam à præsenti ἔδεομαι, quod in vsu non est. Ἔδημα tamen, & ἔδησις (id est vestimentum, vestitus) à præterito ἄδημαι formata videtur. Legitur et ἐδυμωνῶν sine augmento apud Herodotum.

Εὐήτριον χιτῶνα, ὁ λεπτὸς καὶ εὐϋφής, id est tunica subtilis & probè contexta, vt Grammatici interpretantur. Χιτῶνα ἐρίων πολυτελῆ καὶ εὐήτριον, Var. 1. 16. Eustathius sic dictum monet ἀπὸ ἠτρίου, ὃ δηλοῖ φῶτα ὕφεσι κεκμένα.

Ηκιστος, minimè potens, ineptissimus, infirmissimus. Ηκιστός ἐστι θηρᾶν, ad venationem minimè sufficit, 9. 1. Anim. Et alibi, Κρυμὸν φέρειν ἥκιστός ἐστιν, impatientissimus est frigoris.

Ηπόρου, quàm, multis in locis.

Θαῤῥεῖν cum accusatiuo, subaudita præpositione πρός. Διόλοιπε γὰρ τὰ θηρία, ὥστε ἢ αὐθρώπους θαῤῥεῖν, 6. 11. Anim. Cerua paritura à feris sibi metuit: ergo homines verò confidentior est. Sic alius quidam veterum, Οὐ τεθαῤῥηκότων μάχῃ τῷ φαντίῳ.

Ἰμάτιον, quære Χιτών.

Κ Καθήμενα χωρία, loca humilia & plana, τὰ ταπεινὰ καὶ ὁμαλά. Variorum 3.1. Καθήμενα καὶ λεῖα χωρία nominat. & Anim. 16.12. Ἐν τοῖς καθημένοις χωρίοις, καὶ τοῖς τραγῳδικοῖς καὶ ἀπιδ'οις.

Καὶ aliquando abundat, vt in his verbis ἰδοὺ τύχη καὶ λυπεῖ.

Καλῶς ἔχει παιδὶ ὀχουμένῳ 6.15. Anim. Puer vehi gaudebat. absolutè.

Ἐν καλῷ εἶν, simpliciter, vel cum genitiuo. Ἀποθανεῖν ἐν καλῷ ὅτι, Var. 10.11. Tempestiuum vel opportunum est mori. Καὶ ὅστε ὤετο σκέπτεσθαι ἐν καλῷ εἶν. Anim. 7.25. Putabat se planè esse tutum.

Καλὰ ἄγρας καὶ νομῆς, 13.1. Var. Ad venationem & pascua.

Κεκραγμένος ἐς τὴν δε σοφίαν. 6.10. Anim. hac arte celebris.

Λ Λιβύα, ἡ Λιβύη, 4.2. Anim. cum cõmuniter dicatur Λιβύη, ἡ Λιβύης.

Λιπαρὴς, assiduus, perseuerans, instans. Ἐπεὶ ἦ ὧν λιπαρέστερος ὁ Διογένης, καὶ φέκατο, 10.16. Var.

Μ Μὲν & δὲ, plerunq; aliquid contrarium inferunt, sæpe diuersum tantùm, vt 7.34. Anim. Κυρτὸς μικρὰ μὲν, πυκνὰ δέ. Aliquando ne diuersum quidem, vt 12.31. Var. Οἱ μὲν ἐπάθοντο, οἱ δὲ γίνονται ἐν τῷ Κλεωναίων χώρᾳ, de ijsdem, non diuersis.

Μὴ interrogatiuè, 12.23. Var.

Μηλὶς, ἡ, Melinus color, natiuus, à Melo insula dictus, candidus, &c. apud Plinium.

Μήπω γε, nedum, non solùm. Εἶγε καὶ οἱ παῖδες, μήπω γε οἱ ἄνδρες, 12.10. Var. Hermogenes μήτοι γε, eadem significatione dixit.

Μητρὶς Creticè pro patria 14.37. Anim. & Var. 13.37.

Ο Ὁ, articulus cum suis casibus variè vsurpatur. Τὰ μάλιστα, 13.2. Var. τὰ abundat. Et alibi, Τὰ περὶ ἑκάστων ἃ ἔλεγε Πλάτων, pro ἃ ἔλεγε. de ijs quæ profitebatur Plato. Μάχη καὶ φόνος τε καὶ τὸν, 8.10. Anim. Pugna & cædes fit virorumq;, vel virinq;. Ἐν δὲ τοῖς καὶ ὅλως ἀρέσθαι, 8.11. Anim. pro φίλος τέτοις, vel τοῖς ἄλλοις. sic etiam 14.27. & Var. 12.1. Ἐν ἧ τῶν ἐν Ἀσπασίᾳ λόγων. inter cæteras & Aspasia erat. Ὃ ἦ abundat, Var. 3.20. vel pro καὶ ὁ αὐτός. similiter & ὅδε vna vox aliquando redundat, vt & ὅτος alibi.

Οἷα, διαῦτα, veluti, sic, aduerbialiter. Καὶ οἷα ἡμᾶς οὖν δεῖ ἄγροικα θαυμαστὸν, διαῦτα καὶ οὖν λεοντοδάλους οἱ Αἰγύπτιοι, 10.21. Anim. Στολὴν δὲ ἔδυτο διαύτην, οἵαν μὴ ἀφεδὲν Ἀρτέμιδος, 13.1. Var. Vestitu vtebatur qui quàm proximè referret Dianam.

Οἷος vel οἵος τε, idoneus. Οἷοι μὴ λυπεῖν 5.15. Anim. pro ἀφυκτότατον. eiusmodi vt minimè molesti sint.

Οἷος pro ὅμοιος. Πόδας δὲ μικρὸς οἷος ἐν λέοντος, 4.21. Anim.

Οποῖα, talia. Οἷ ἦ ὁποῖα παλαμῶνται. 6.23. Anim.

Ομιλεῖν pro συνουσιάζειν alicubi.

Ὅσα ἰδεῖν, 13.2. Var. quod ad aspectum.

Οτι abundat, Var. 14.15. Οτι γράψον τὸ πινάκιον, &c. Verba sunt cuiusdam incipientis alterum alloqui. Alibi verò per sæpe in eodem opere breuiter aliquid commemorans, vel notans, vt in capitum vel librorum argumentis solemus, & in excerpendis aliorum scriptis, hac coniunctione vtitur.

Οὗτος abundat 13.2. Var. vt & ὅδε alibi.

Οὔκουν, pro οὐκ, 4.7. Anim. vbi & οὐ πάνυ sequitur, vt videtur.

Οὐ μὴν Var. 8.12. (etsi codex impressus habet ὁ γὰρ) videtur affirmatiuè poni.

Π Παλίνωρον 15.19. Anim. est retro & in contrarium versum. & fortè hîc παλιώρην dicit vim illam occultam herbæ (vt de anacampserote nugantur) quæ testudinis fœminæ animum à mare auersum, ad amorem reuocat & cogit, τὴν εἰς τὸ αὖ πάλιν καὶ φιλοτήσιον ὁρμὴν ἡ ὥρα, ἄγουσα φρονεῖν.

Παῦ pro παύεσθε, de hominibus, vt 16.14. Anim. Οἱ ἀφ' ὅτου καὶ παῦ τὸ πρὶν τοὺς ἀγροὺς ἐργατικὸν αὐτοῖς ὠφελοῦσιν αὐτάς. Omnes operarij ruris.

Περ & alibi ex pletiuæ parago ge. Περὲρ expletiua particula frequentissimè vtitur. nam plerunq; dicit ὁπερὲρ, ὥσπερὲρ, pro ὅς, ὡς. & ὁπερ, ὥσπερ. aliquando ὡς ὧν. rarenter ὡς solum. Δὴ etiam & δήπου apponit, vt οἷα δὴ, οἷα δήπου. & οἷονεὶ, pro οἷον. Οσγε pro ὅτε.

Πομπὴ,

ρομαί, impulsus, providentiâ. Κατ' ἔνα θεῶν πομπὸν ἀδῆται τοῦ βρέφει, Var. 13.1. providentia quadam divina. & 8.1. φανλὸν πολλάκις ἐφαπτόμενον τοῦ τῆς πομπῆς ἐγκεκληρωμένην αὐτῷ, Sæpe sacri alicuius auspicij vocem, ceu sorte quadam obtingere dicebat. τοσίας

Πραέντας 5.39. Anim. pro πραεῖς. in Lexicis πραΰμηνος legitur.

Ρήτρα τις πρὸς αὐτὸν καὶ ὁμολογία γίνεται, Var. 2.7. Pactum & conditiones intercedunt. P
Et Anim. 15.24. Ὑπὲρ τῶν βοῶν ἀκύτητος ἁμιλλῶνται τῶν ἵππων οἱ ἄριστοι: καὶ ποιοῦνται ῥήτρας τῶν χρυσίων πολυτελῶν καὶ ἀργυρίων. Gillius vertit, sponsionem faciunt.

Σκέπη, protectio, tutamen. Τῶν δ' ἄλλων ἰχθύων οἱ πρὸς ἰχθῦς φασὶ σκέπην εἶναι. tuti sunt hoc in loco pisces à cæteris omnibus, Anim. 9.59. Et 7.25. Καὶ ὅς γε ἐμοὶ σκέπης φάσκων καλῶς ἔχειν. putabat se planè esse tutum. Σ

Συμβαλεῖν, conijcere, suspicari. Καὶ συμβαλεῖν ἐκ τοῦ δρωμένου καιρὸν εἶναί τι ὑπολαμβάνων.

Τὲ coniunctio aliquando abundat, vt: Καὶ φυκίδων τε καὶ μανίδες. T

Τὶς ἢ οὐδείς, nullus fere, pauciſſimi omnino. Θαυμάζει τις ἢ οὐ δηλαδή. quotus quiſq; miratur? Anim. 7.8. & ſimiliter in capite de Phœnice. Et 5.50. ἢ τι ἢ οὐδέν, id eſt minimum. Talis & illa locutio eſt 4.53. Ἀνθρώπων ὁ δεῖ πόσων μὲν τὸ μαθήματος, πόσων δὲ τὸ πλήθους, ἵνα ἢ μάθῃ τοῦτο καὶ καλῶς, ἢ πολλάκις μὴ μάθῃ;

Τι alicubi abundat, vt 5.10. Anim. Πρῶτον καὶ ἥμερον ἅμα ὁμοῦ τι καὶ ἄκρατον.

Ὑπὲρ τῶν ἄλλων προγιγνώσκειν καὶ ἐρίοις ὠνεῖσθαι τὸ ὀρεία, 7.42. Anim. Latiniſſimum hoc dixerim, & oblitum ſui Aelianum ὑπὲρ pro ἀντὶ poſuiſſe. Latinorum enim præpoſitio pro, aliàs quod Græcorum ἀντὶ, aliàs quod eorundem ὑπὲρ cum genitiuo ſignificat. Y

Φημὶ plus aliquid eſt, quàm ἔπω, & aſſeuerantius, vt in illo αὐτὸς ἔφα. Οὐ ῥᾳθύμως ἔπω, ἀλλ' ἔφη, Var. 1.30. Φ

Χιτὼν veſtis interior, vt ἱμάτιον exterior, ſicut ſcribunt Grammatici. Aelianus Variorũ 1.16. his verbis, Ἀπολλόδωρος Σωκράτει χιτῶνα ἐφιεμένῳ ἐρίων πολυτελῆ καὶ εὐήτριον, καὶ ἱμάτιον τοιοῦτο: καὶ ἄξιον φιλοῦντα αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ θοιμάτιον περιβαλόμενον, ἅτε ἔτω πιεῖν τὸ φάρμακον: χιτῶνα etiam laneum fieri ſolitum docet, & φιλύειν, hoc eſt indui inſtar induſij (nimirum ſupra induſium lineum) ἱμάτιον verò περιβάλλειν, id eſt circunijci, amiciri. hinc ἱμάτιον dicitur eſſe περίβλημα vel περιβόλαιον, ein mantel, pallium, ſagum. χιτὼν verò φόλυμα, ein leybrock darcyn man ſchleifft. Ammonio χιτάνιον eſt muliebre indumentum, ein vnderrock. χιτωνίσκος verò ὁ τοῦ ἀνδρός. X

Χρῆμα, de hominibus etiam & animalibus, pleonaſmo periphraſtico. Σεμνὸν γάρ τι χρῆμα καὶ ὁ Σόλων ἐγένετο, Var. 2.22. hoc eſt, Solon vir grauitate eximia fuit. ſic μέγα τι χρῆμα ἔλαφον, pro cerno magno.

FINIS.

AELIANI DE ANIMALIVM NATVRA LIBRORUM XVII. Argumenta per capita. Numeris adscriptis paginæ indicantur.

LIBRI PRIMI.

Præfatio 1
CAPVT 1. De auib. Diomedeis. 2
CAP. 2. De Scari libidine & captura. 2
3. Capitonis temperantia in victu. 3
4. Anthiæ & Scari quomodo suos gregales captos liberent. 3
5. De Trocta pisce callido. 3
6. De brutorum in homines amore. 4
7. De Thôe. 4
8. De Cambus Niciæ venatoris. 4
9. De Fuco. 5
10. De Apibus mellificij imperitis, non tamen otiosis. 5
11. De ætate apum dignoscenda: & de prudentia natu maiorum. 6
12. De Capitonis oxyrynchi amore, & propter eum captura. 6
13. De castitate Aetnæi piscis. 7
14. De Merulæ marinæ polygamia, zelotypia & in coniuges parientes cura. 7
15. De eiusdem piscis captura. 8
16. De Glauci piscis amore in fœtum. 8
17. De Caniculæ marinæ fœtibus similiter in metu intra matrem se recipientibus. 9
18. De Delphini fœminæ amore erga suos catulos. 9
19. De boue marino. 10
20. De Cicadarum victu & cantu. 10
21. De Aranei textrina. 10
22. De Formicis in nouilunio nusquam egredientibus. 11
23. De Sargis, vbi degant, & quomodo caprarum amore illecti capiantur. 11
24. De Viperæ coitu & partu. 12
25. De Hyæna sexum mutante. 12
26. De marinis Cantharis pugnantibus propter fœminas. 12
27. De Polypi edacitate. 13
28. De Vesparum generatione ex equi cadauere. 13
29. De Noctua, ad cuius vocem noctu alliciuntur aues, & interdiu ad eius vultũ ac gestus ridiculos. 13
30. De Lupo marino, quomodo deuoratæ squillæ aculeo vulneratis interaneis perit. 13
31. De Hystrice aculeos suos emittente 14
32. De inimicitijs mutuis Polypi, Murænæ, et Locustæ: et quomodo Muræna vincat Polypum, Polypus Locustam, et Locusta rursus Murænam. 14
33. De Sphyræna è retibus elabente. 15
34. De Sepia. 15
35. De varijs fascinationum remedijs, quæ aues diuersæ suis nidis imponunt. 15
36. De Torpedine & alijs animantibus, quæ mirificè aliquid agunt aut patiuntur. 15
37. Quomodo Vespertilio, Hirundo, Polypus, Serpens, Muræna, & rursum Polypus ad res quasdam afficiantur. & de Elephanti adipe. 16
38. De Elephanto & alijs animalibus: quomodo ad res diuersas naturali quodam vel amore vel dissensione moueantur. 16
39. De Pastinacis marinis, quomodo saltatione & cantu capiantur. 17
40. De Orcyno pisce ab hamo se liberante. 17
41. De Melanuri timiditate, & quod mari tranquillo fundum petat, concitato litora & petras, contrà quàm alij pisces: & vnde alatur. 18
42. De Aquilæ visu, & remedio ex felle eius ad visum homini acuendum 18
43. De Luscinia cantu, & carne in cibo vigiliam faciente. 18
44. De Gruum clangore & cerebro. 19
45. De Vulturis pennis, deq; Pico Martio nidi sui foramen obstructum reserante. 19
46. De Denticibus piscibus, quàm sint gregatiles, & quomodo ob nimiam de se fiduciam tandem capiantur. 19
47. Coruus cur æstate siti laboret, caussa ex fabula. 20
48. De diuinationibus ex Coruo, & quomodo ouis eius denigrentur capilli. 20
49. De Meropis volatu. 20
50. Quomodo Muræna coëat cum vipera. 20
51. De Serpentis ortu è spinæ hominis mortui medulla. 21
52. De Hirundinis aduentu & discessu. 21
53. De Caprarum respiratione & sensu. 21

54. De mor-

54. De morsu Aspidis incurabili: et quòd deterior hac fera sit mulier venefica. 21
55. De Caniculis marinis, quòd genus earum vnum cetaceum sit: & alia duo minora, nempe Galei & Centritæ, et quomodo ea capiantur. 22
56. De Pastinacæ marinæ aculeo venenato et incurabili. 22
57. De Cerastis serpentibus, et quomodo Psylli naturali quadam vi eis aduersentur, (ut & alijs serpentibus & phalangijs:) & quomodo experiantur an proles ipsorum legitima sit. 23
58. De animalibus quæ insidiantur apibus: vt sunt Pari, Vespæ, Hirundines, Serpentes, Aranei, Ranæ. & quomodo pellantur vel perdantur. Et quòd apes tam suauibus vnguentis, quàm tetro odore offendantur. 23
59. De ratione ædificandi Apum, deq; vniuersa repub. & habitationum officiorumque distributione. 24
60. De rege Apum, & eius clementia, siue quòd aculeum non habet, siue quòd non vtitur: et quòd cæteræ etiam Apes coram rege aculeo non vtantur. 25

LIBRI II.

CAPVT 1. De Gruib. quomodo è Thracia in Aegyptum migrent. 25
2. De Pygonis volucribus bestiolis, quæ ex igne & generantur, & in eo viuunt. 26
3. De coitu & visus recuperatione Hirundinum. 26
4. De animalibus vnum diem viuentib. 27
5. De Aspidis morsu, & Basiliſci veneno. 27
6. De Delphino Arionis historia delibata: et altera copiosa, de Delphino catulo vnà cũ puero ab eius parentibus nutrito, quem postea adultus etiam mirificè amauit. 27
7. De sibilo Basiliſci omnes serpentes fugante. 28
8. De piscatorum Euboicorum communione prædæ cum delphinis. 29
9. Quomodo Ceruus serpentem spiritus sui attractione latibulo extractũ deuoret: quod quę scobis etiam de cornu cerui suffitus serpenteis abigat. 29
10. Quemadmodum asini equas ineant. 30
11. De Elephantorum obedientia, docilitate, & musicæ studio. 30
12. De Leporis somno, ætatis indicijs, & fœcunditate. 33
13. De pisce duce Cetacei generis. 33
14. De Chamæleonte colores suos mutãte. 34
15. De Pompylis piscibus, qui naueis comitantur, quandiu in alto mari procul à continente feruntur, nec vnquam propius terram accedunt. 34
16. De Tarando colorem non in pelle tantum, sed etiam in pilis mutante. 34
17. De Echeneide, id est Remora pisce, qui naueis moratur. 35
18. Quo remedio telis confixi elephanti vtantur. 35
19. Quemadmodum fingant & efforment suos catulos Vrsæ. 35
20. De bubus Erythræis sua cornua mouentibus. 36
21. De Draconibus maximis in Aethiopia, quos elephantorum interfectores nominant: & alijs in Phrygia, qui aues ex aëre spiritu attrahant interdiu: & vesperi pecora & pastores inuadant. 36
22. De Apuarum procreatione è limo, perfugijs seu latibulis petrarum, cibo ex mutuo linctu, & captura. 36
23. Lacerti per medium dissecti parteis denuò coalescere. 37
24. Quemadmodum Viperæ, saliua hominis pernitiem inferat. 37
25. De formicarum studio circa grana in messibus colligenda recondendaq;. 38
26. De Aquilæ temperantia, fortitudine, volatu, & oculorum acie: quantopere eam draco timeat: & quomodo pullorum ingenuitatem experiatur. 38
27. Struthionem magnam non volare quidẽ, sed celerrimè ingredi. 39
28. De Otide siue Tarda equos amante. 39
29. Muscam in aqua suffocari, sole reuocari ad vitam. 39
30. De Gallinaceo, quem nouum corti intuleris, ne possit aufugere. 39
31. De Salamandra ignem restinguente. 39
32. De Cygnorum cantu sub mortem. 40
33. De Crocodili partu seu ouis, et quòd à scorpio ictus pereat. 40
34. De Cinamomo aue Indica. 40
35. De Ibide, quæ clysteres ostendit, & victus rationem secundum lunæ incrementa decrementaq; mutat. 41
36. De aculeo Pastinacæ piscis, plantas & animalia perimentis. 41

37. De

37. De mure araneo pereunte si in orbitam incideri, & terram ex orbita morsui eius mederi. 41
38. De Ibide, quòd nunquam egrediatur Aegyptum, & quòd serpentes allatas ex Arabia, & alias ex Aethiopia Aegypto imminentes prohibeant & interimant. 41
39. De Aquila chrysaëto vel stellari, quæ animalia venetur: quo dolo & stratagemate in Creta taurum sternat. Illiberalitas circa cibum, &c. 42
40. De Aquilæ amore erga suos nutritores ac suos pullos. 43
41. De Mulli promiscua voracitate, & quòd cadaueribus, & pollutis putidisque delectetur. 43
42. De Accipitris ingenio, quomodo Thracũ aucupia inuet, quæ animalia inuadat: deq; eius religione in hominem mortuum, et abstinentia circa potum. 43
43. De Accipitribus tinnunculis & montanis, quantopere ament fœminas. Accipitres syluaticæ lactucæ succo oculis suis mederi, &c. Quomodo vêre ex Aegypto in quasdam insulas demigrent. 44
44. De Iulidibus piscibus, quòd veneno non careant: & quòd natantibus morsu infestissimæ sint. 45
45. De Leporis marini veneno & specie. 45
46. Aquilas medios, mares esse, &c. 45
47. De Milui rapacitate, qui tamen Ioui sacrificatis abstinet. Et de Harpe. 46
48. De Coruis Aegyptijs, quomodo se vlciscantur à nauigantibus, à quibus cibũ frustra petierint. Et de Libycis, quomodo cũ aqua in vasis inferior est, quàm rostro contingere possint, calculis immissis eam eleuent. 46
49. De ijsdem, quòd in fœcundis agris gregatim, in sterilibus bini volare soleant. Et quod pullos educatos mox expellant. 46
50. Gobij, Draconis et Hirundinis piscium punctura esse venenosam: Pastinacæ etiam lætalem. 47
51. De Corui audacia contra magna etiam animalia, & contra æsalonem auem: deq; amicitia eius cum vulpe. Varias eius voces esse: æstate propter alui fluxum humidis eum abstinere. 47
52. De animalium differentijs secundum partum. 47
53. De bobus in Mysia & Scythia, quorum illi cornibus careant, hi non item. Apes etiam in Scythia esse, & mel colligi. 48
54. De Scarorum ruminatione. 48
55. De Musteli partu. 48
56. De Murium iecore cum luna crescente et decrescente: deq; generatione murium & ranarum è cœno. 48
57. De Boum multiplici vsu, quodq; apes etiam ex eorũ cadaueribus procreentur. 48

LIBRI III.

CAPVT 1. De Maurorum Leonibus, quòd sermonem ipsorum intelligant (vt pote catuli olim ab eis nutriti) & domos adeant: vnde à viro, si adsit, vi prohibeantur: si absit, à muliere, increpatorijs & pudorem excitantibus verbis. 49
2. Equos Libycos graciles & strigosos esse, ac quamuis dominorum (vt ipsi Libyes,) negligentiam sustinere. Medos cõtrà tum homines tum equos habitiores, & cultus gloriæq; amantes. Canes etiã Cretas, Molossos & Carmanos, hominum in ijsdem regionibus ingenia referre. 50
3. Suem in India non nasci. Ouibus ibidem latissimas esse caudas. 51
4. De Formicis Indicis. 51
5. De Testudinis contra Serpentem remedio: deq; columbarum castitate coniugalis diuortij nescia, & Perdicum intemperantia. 51
6. De Lupis flumen traijcientibus, caudis inuicem mordicus apprehensis. 51
7. Asinas non rudere. Diuersorum animaliũ occultæ quædam affectiones. 51
8. De Equarũ in pullos alienos benignitate. 52
9. De Cornicum coniugio & monogamia: de q; auspicio ex eis, & dissensione cum noctua. 52
10. De Herinaceorum prouidentia & solertia in recondendo cibo. 52
11. Quomodo Crocodilus ore eius Hirundinibus repleto, hians illas Trochilo aui legendas præbeat, nec illum quicquam lædat. 52
12. De Monedulis Locustas perdentibus. 53
13. De Gruibus quomodo æstate in Thracia degant, sub hyemẽ verò in Africam auolent: quoque ordine instructo, & quomodo Aquilæ resistant, & posteriores priorum tergo capite innitãtur. Quòd illæ quæ noctu excubias agunt, lapillum altero pe-

de

de sublimem teneant: et quòd volaturæ omnes lapillum deuorent, quo contra ventos saburrentur. 53
14. Grues retrò volantes ventos & tempestatem significare. 54
15. Columbas in ciuitatibus mansuetas esse, in agris & locis desertis non item. 54
16. Quemadmodũ nidificent Perdices: quomodo suos fœtus tueantur, quomodo aucupes eludant. Quàm sint libidinosi Perdices mares. 55
17. De inuidia animaliũ quorundã: Stellionis, suã senectam deuorantis: cerui, dextrũ suũ cornu occultantis: et Equæ, Hippomanes carunculam in pullo recens edito consumentis. 56
18. De Physalo pisce maris rubri venenato. 56
19. Vituli marini inuidia coagulum suum deuorantis. 57
20. De Pelecanis & Laris quomodo conchis vescantur. 57
21. De Leonibus mirificè vltis catulorum suorum cædem aduersum vrsam. 57
22. De Ichneumone & Aspide. 58
23. De Ciconijs, Ardeis, & Pelecanis parentes alentibus. 58
24. De industria Hirundinis in nidificatione. pag. 59
25. De iustitia Hirundinis in ordine pascendorum pullorum: & quomodo pullis, qui cæci nascuntur, ui herbæ cuiusdam visum afferat. 59
26. De Vupæ nidificatione, et quòd sibi obstructũ herba quadam admota referet. 60
27. Leones non nasci in Peloponneso. 60
28. De Perseo pisce maris rubri. 60
29. De Pinna concha, & quomodo prædam cum Cancro socio partiatur. 61
30. De Cuculo, quomodo in alieno nido pariat: et fœtus ab aliena parente nutritus, tandem agnitus expulsusq; ad suã redeat. Quo anni tempore appareat. 61
31. Quòd Gallinaceum Leo & Basiliscus timeant. 62
32. De Lupis in Creta & Olympo Macedoniæ: De Capris Cephalleniæ, & Ouibus Abydi. Ex venenatis alia morsu, alia ictu venenum relinquere. 62
33. De Aspidum veneno: deque Vaccis Epiroticis, & Capris Scyrijs, Aegyptijsque. pag. 62
34. De cornu Bouis Indici tres amphoras capiente. 63
35. De Perdicum varia voce, vbi muta sint quædam, vt Ranæ, Cicadæ, Sues. 63
36. De Phalangio Libyco, quod Rhax nominatur. 63
37. De Ranis mutis tum in Seripho, tum in quodam Thessaliæ lacu, & eius rei causa. pag. 63
38. Vbi Galli non cantent, in Pheneo lacum sine piscibus esse. Cicadas calore ad cantum excitari. 64
39. De Caprimulgo aue capras sugente & excæcante. 64
40. Quomodo Luscinia pullos ad cantum erudiat: & quòd capta iam grandiòr, cantu ciboq; abstineat. 64
41. De Equis & Asinis Indicis vnicornibus, quorum cornua venenis aduersantur. 64
42. De Porphyrionis moribus, & eius in adulteras odio: quodq; homines in cibo hac aue abstineant, siue religione quadam, siue propter raritatem. 65
43. De Coruis parentem senio confectum vorantibus. 63
44. Palumbes castissimas esse, & adulterij pœnam morte luere vtrunque sexum: in Turturum verò & Columbarum albarum genere marem tantùm, fœminæ ignosci. 65
45. Quomodo Columbus coniugẽ suam circa partũ, incubitũ, fœtumq; iam excusum, inuet atq; promoueat. Quod columbæ Haliæ etos & Circos horreãt: & quomodo accipitrum impetus declinent. 66
46. De Elephanto albo Indico, qui nutritium suum mirificè amauit, proque eo pugnauit. 66
47. De Camelorum castitate aduersus matrem. 67

LIBRI IIII.

CAP. 1. Perdices mares perquàm libidinosos esse, et quòd in fœminarum connubium, vel quas amant conspectu, multò fortius inter se pugnent. Historia Cretensis inuenis, qui vt à morte etiam à puero quem amauerat non contemneretur, auersum sibi vulnus infligi cauit. 68
2. De Colũbis ex Erycino Siciliæ tractu certo tẽpore in Libyã traijcientib. et post nouẽ dies redeuntib. 69. 3. Leonẽ

3. Leonem & leænam non simul, sed vtrunq; seorsim ad venationem & ad potum abire. 69
4. Lupas diebus duodenis parturire continuis. 70
5. De mutua quorundam animalium dissensione & inimicitia. Et de Chama pisce, & Formicis albis. 70
6. De pascuis Equorum: & quòd (Equæ) ventis se exponere gaudeant. 70
7. De Scythico equo arte inducto, vt cũ matre velata nec agnita coiret: & quomodo flagitio intellecto, ambo se præcipites dederint. 70
8. De equisonis cum Equa coitu: & supplicio ab eo sumpto per eiusdem equæ pullum. 71
9. De Piscium verno tempore coitu, & in Pontum secessu. 71
10. Quomodo Elephanti crescentem lunã venerentur. 71
11. De Equarum libidine. 72
12. De Perdicum ouis & pullis. 72
13. Perdices qui vel cantu vel pugna valent, facilius se capiendos præbere, spe de se ipsis tanquam vtilibus non occidendis concepta. Cæteros verò suæ indignitatis conscios, tum macie tum allij pastu hominum cibo insuaues se reddere quò minus capiantur. 72
14. Mustela serpentem impugnatura rutam prægustat. 73
15. Lupum exaturatum, mansuetissimum esse. pag. 73
16. De Gallorum & Perdicum libidine, & quomodo à Perdicibus cicuribus feri allectentur, &c. 73
17. De Ermacei terrestris & Lyncis inuidia: huius, in occultanda vrina: illius, in perminendo tergore suo cum captus est. 74
18. Leoni, insectis, Vulturi & Scarabeo quæ sint pernicioſa. 74
19. De Canibus Indicis. 74
20. De cibo hominis & canis: item de cordis sede, & de natura auium vncunguium. pag. 74
21. De mantichora Indica fera, ex Ctesiæ Cnidij scriptis. 75
22. De Scolopendra marina. 76
23. Salicis semen homines steriles reddere, bestijs innoxium: item Cicutam homini venenum esse, suibus non item. 76
24. Elephantos catulos tantum ab Indis capi, & blanditijs curaq; mansuefieri et instrui. 76
25. Vt Boues in area spicis abstineant. 76
26. Quomodo Indi Lepores & Vulpes capiant, auibus rapacibus ad vẽationem institutis. 77
27. De Gryphum forma, & pugna aduersus Indos aurum colligentes. 77
28. Testudinis marinæ caput abscissum diu viuere: & de splendore pupillarum eius. 78
29. Gallinaceus quomodo ad lunæ solisq; ortũ afficiatur. Quòd sua præsentia credatur partus iuuari. Gallina extincta incubare & silere eum. Victorem canere, victum silere. in liminibus sese inclinare. 78
30. De amore Monedularum seu graculorum in suos gregales, & eorum captura. 79
31. De Elephanti partibus corporis, vteri gestatione, libidine, potu, somno, ætate, morbis. 79
32. De Ouibus & Capris Indicis. 80
33. Quomodo Chamæleon serpentem impugnans eludat. 80
34. De Leonum natura, partib. corporis, partu, ingenio, fortitudine, animi exuba indicijs, & cibo. 81
35. Boues iniuriam vlcisci. 81
36. De Porphyro serpente Indica, & mirabili ex eius suspensi ore destillantis duplicis veneni vi. 82
37. De Struthionis magnæ partu, incubitu, volatu, & sui aduersus persequentes defensione. 83
38. Passeres in extremis ramis nidificare, vt tutiores sint. 83
39. Quomodo Vulpes Vespas callidissimè perdat, vt fauo tandem potiatur. 83
40. De Canum calua, libidine, ætate, sagacitate, morbis, vita. 84
41. De Dicaris auiculis Indicis sandaracæ colore, quarum excrementi sumptus vel mi lij modus, eodem die sine dolore interimit. pag. 84
42. De Attagenis & Meleagridibus, earũq; vocibus. 85
43. De Formicarum sedulitate, quæ in plenilunio etiam totas noctes laborant. 85
44. Animantes etiam feras beneficijs conciliari & cicurari. 85
45. De Leone vlto canẽ cõtubernalẽ suũ 86

46. De

46. De Indicis quibusdam animalibus, quorũ cruore vestes tinguntur rubro vel puniceo colore. Et de Cynocephalis. 86
47. De Chloride & Chlorione, seu Lutea uel Vireone. 87
48. Quemadmodum Taurus animo incitatus placatur. 87
49. De Panthera, & Pardaliancho veneno. pag. 88
50. Equos carere pilis in palpebris inferioribus. 88
51. De Oestro & Myope, siue Asilo & Tabano. 88
52. De Indicis asinis vnicornibus. 88
53. De Libycis bestijs innominatis, scientibus numerare, & vndecimam quanq; de præda partem relinquentibus intactam. 89
54. De Aspidis amore in puerum Aegyptium. 90
55. De Camelorum ætate, & vtriusq; sexus castratione. 90
56. De Vituli marini amore in spongiatorem. pag. 90
57. De Hydri siue Colubri morsu. 90
58. De Oenade & Circe auibus. 91
59. De Cyano aue solitudines, montium iuga, & præcipitia amante. 91
60. De Spinis auibus, quæ hyemem & nives præsentiunt, & in syluis se abdentes declinant. 91

LIBRI V.

CAP. 1. De auibus Memnonijs, quotannis in Troade circa Memnonis cenotaphium decertantibus. 92
2. In Creta neq; Noctuam esse, neq; vllum maleficum animal. 92
3. De verme Indico. 93
4. De Balæna. 95
5. De moribus Gallinæ quum vicerit Gallinaceum. 95
6. De amore Delphinorum, & ope mutua in suum genus. 95
7. Quomodo Simia aduersus Feles in arbore à summis ramorum cacuminibus pendens se tutam præstiterit. 95
8. Quæ animalia vbi non sint. 96
9. De Cicadis Rheginensibus & Locrensibus. 96
10. De studio Apum erga regem suũ, quo etiã fugitiuum consequutæ reducunt. 96
11. Rursus de earundẽ rege, et Apum rep. moribus & ingenio. 97.
12. Quemadmodum Apes hyeme ex alueis nõ se mouent. 98
13. De geometria Apum circa structurã fauorum. Redundantibus alueis colonias ab eis mitti. Pluuias et ventos præsentiri. Crepitaculis sonoris reuocari fugientes vel errantes. 98
14. De Muribus & Scorpijs peculiaris naturæ. 99
15. Vespæ regno, non tyrannide reguntur. 99
16. De Vespis in cadauere Viperæ aculeum suum veneno imbuentibus. 100
17. De Muscis circa Pisam, quæ Olympiorum tempore auolant. 100
18. De Orphi piscis viuacitate, & locis ac latibulis eius. 100
19. De pugna Lupi contra Taurum. 100
20. De Asello marino. 101
21. De Pauonis superbia et ostentatione: quod quę Athenis olim rarus et spectaculo fuerit, vt Alexandro in India admirationi. et quòd Hortensius Romæ primus Pauonem in cœna apposuerit. 101
22. De Muribus, quomodo in aquatile vas delapsi caudis inter se mordicus apprehensis, euadant. 102
23. Quomodo Crocodili aquam de Nilo hauricntes insidiose inuadant. 102
24. Nullam auem timere sibi à Canibus præter Otidem, cui propter corporis molẽ volatus humilis. 102
25. Agnos mox natos matrem agnoscere & amare. 103
26. Simiã omnia quæ corpore aguntur, et quæcunq; docetur, imitari posse. 103
37. De naturis quorundã animaliũ diuersis, in alijs atq; alijs regionibus. 103
28. De amore Porphyrionis erga Gallinaceũ contubernalem. 103
29. De Anserе qui puerum amauit, & altero qui citharistriam. Quomodo Anseres Taurum montem transmittant. Natura eos calidissima esse: aqua et herbis refrigerantibus gaudere: lauri folia et rhododaphnen, ceu venena nunquam attingere. 104
30. De Vulpanseris nomine, forma & ingenio. 104
31. De Serpentis corde, felle, ouis, veneno. pag. 105
32. De Pauonis partu, coloribus & incubitu. pag. 105

33. Anatis fœtus mox natos in aquam se recipere. Et quomodo Aquilam anatariam anates declinent. 105
34. Cygnum sub mortem intrepidum, sibi næniam canere: & de pugna eius contra Aquilam. 105
35. De Ardeis conchas deuorantib. &c. 106
36. De Asteria, vel Ocno ex Ardearum genere. 106
37. Torpedinis vim liquore Cyrenaico remitti. Draconem marinum sinistra manu facilè capi trahiq;, dextra non item. 107
38. Quanta gloriæ cupiditate circa cantũ Luscinia laboret. 107
39. De Leonum partu, fortitudine, somno, pastu, saturitatis remedio, iustitia circa vltionem, & mansuefactione. 107
40. Pantheram alicubi latentem odoris suauitate ad se allectas, imbecilliores feras subitò inuadere. 108
41. De ventribus ruminantium, & Sepiarũ ac Lolliginum promuscidibus. 109
42. De nomenclaturis Apum, & mellis differentijs. 109
43. De Monemero animalculo in Hypani fluuio. 110
44. De morsibus Sepiæ, Osmyli, & Polypi. pag. 110
45. Aprum inuasurum quempiam dentes acuere. Sues quib. gaudeant & pinguescãt. De Sue segetem herbescentẽ depasta. 110
46. Quomodo Canes, Perdices, Ciconiæ et Palumbi sibijpsis medeantur. 110
47. De Amuleto oculis salutari, annulo scilicet quo cum Lacertus viridis excæcatus in olla defossus fuerit. 111
48. De amicitia & inimicitia diuersorum animalium. 111
49. De Vrsis & alijs quibusdam animalibus, quæ à cadaueribus abhorrent. Item de Elephantorum religione in mortuos: et quàm religiosè ipsi vulnerati ac moribundi se gerant. 112
50. Mansueta animalia, quibus animalib. non confidant. 113
51. Animalium diuersæ voces. 113
52. Aspides, Testudines, Cancros & Crocodilos, futurum Nili incrementum præsentire, et lõgiùs ad loca tutiora se recipere. 114
53. Hippopotami quàm callidè segetes prope Nilum depascantur. 114
54. Quemadmodum Pardales Simias capiũt. pag. 114
55. Quemadmodũ arbores euertant Elephanti. 116
56. De Ceruis quomodo è Syria in Cyprũ mare transmittant, item ex Epiro in Corcyram. 116

LIBRI VI.

CAP. 1. Aliena hortatione non egere bestias ad fortitudinem, sicut homines: quòd ostendunt exempla Apri, Leonis, Elephanti, Tauri. 117
2. Quomodo bestiæ suis familiaribus parcant: & historia Pardalis quæ hœdo familiari abstinuit. 118
3. De Vrsæ latitatione, & fœtibus. &c. & quomodo aro herba & Formicis sibi medeatur. 118
4. Dracones herbarũ vires nosse, et alijs sibi mederi, alijs venenũ suum exupere. 119
5. Quid agant Cerui amissis cornibus. 119
6. Equos abhorrere à fossis. 120
7. De sepulchro Cornicis apud Aegyptios, regias literas perferre solitæ. 120
8. De nominibus diuersis circa animalium nutritionem. 120
9. Quomodo Vrsa cũ suis catulis venatores fugiat, & quomodo Taurũ prosternat. 120
10. De disciplina et memoria animaliũ quorũdam, Cynocephalorum, Equorũ, Canũ, Boum, & rursus equorum. 121
11. Quo in loco Cerua parit. 121
12. Testudinem pugnaturã aduersus Viperã, origanũ aut rutam prægustare. 122
13. De Cernorũ Hellespontimoderatione, collis cuiusdã fines non egredientibus. 122
14. De Hyænæ vi malefica in sopiẽdis hominibus lævæ manus attactu: & canibus suæ vmbræ, quos deinde deuoret. 122
15. De admirabili amore quo Delphini quidã formosos pueros prosecuti sunt, primus in Iaso, alter in Alexãdria, tertio Puteolis. 122
16. De præsensione Canũ et Boũ, et aliorũ animalium, pestis, famis, &c. 124
17. De Dracone puellæ amatore apud Idumæos. 124
18. De gula Serpentũ, et cur anteriore parte se erigãt. Et de Iaculo serpente. 125
19. De sonis et vocibus quarundam auiũ, & insectorum quorundam. 125
20. De Scorpiorum ictu, generibus nouem, &

& procreatione. 125
21. Quomodo Elephantus à Dracone ſtrangu letur. 126
22. De animalium quorundam inter ſe inimi citys & metu. 126
23. Quemadmodum Libyci Scorpij dormientibus inſidiantur. 126
24. Quemadmodum Vulpes inſidias parat Erinaceis, Otidibus, & piſcibus. Et quomodo Thraces ad tranſmittendos fluuios congelatos ea duce vtantur. 127
25. De Canum beneuolentia erga nutritios ſuos, Erigonem, Silanionem, Darium, Lyſimachum. 128
26. De Pithece venenato animali, quòd ab aliis Oribates vel Hypodromus vel Pulex nominatur. 128
27. De Fele mare libidinoſo & catulos perimente. & quòd Feles excrementa in terram occultent. 129
28. De Polyporum libidine, & vitæ breuitate. 129
29. De Aquila redamante puerum formoſum. 129
30. De Aſello piſce. 130
31. Quomodo muſica Paguri capiantur. 130
32. De Thriſſis Aegyptijs, quæ ad cantum & teſtarum crepitũ ſaltantes capiuntur. 130
33. De Aegyptiorum magia in aues & ſerpentes. 130
34. De Fibro teſtibus ſibi euulſis à venatoribus ſe redimente, &c. 130
35. De Bupreſtide Boum veneno. 131
36. De Erucis interimendis. 132
37. De Oeſtro & Myope, ſiue Aſylo & Tabano. 131
38. De Aſpidum differentijs, ſymbolo, veneno; & hoſte earum Ichneumone. 131
39. Hinnulos mares à patribus pleroſque occidi. 132
40. De Muribus inſulæ Heracleæ, qui ab omnibus Herculi in ea ſacris abſtinent: & cũ vuæ ſunt maturæ, recedunt, ne per incontinentiam fortè attingant. 132
41. De numeroſa vi Muriũ in Aegypto poſt aquã pluuiã naſcente, quæ niſi inuocato numine exterminari nõ poſſit. Quo ordine tũ Aegyptij iſti, tũ Pontici Mures recedere ſoleant. Ruinas ab eis præſentiri, Feles & viperas timeri. 132
42. De Capra adamata à caprario Crathide, quem dormientem inſidiatus ei riualis Hircus occidit. 133
43. De ſubterraneis Formicarũ cauernis, earumq; ſtructura mirabili. item de pabulatione, ducibus, & ſepultura earum. 134
44. De beneuolẽtia Equorũ erga nutritios, ut Alexandrũ et Antiochũ. Et de Socle Athenienſi ab equo ſuo etiã petulãter amato. 135
45. De mutuis quorundam animalium inimicitijs. 136
46. Quæ nam ſint quibuſdam animalia mortifera. 136
47. De Lepore ſua circa cubile turbante veſtigia. 136
48. De amore Equæ in ſuos pullos: & de Dario Equas à partu recentes ad pugnas ducere ſoluto. 136
49. De Mulo Athenienſe iam vetulo, aliorũ labores comitando ſaltem cohortandoque promouente. 137
50. Hiſtoria de Formicis ex diuerſis cauernis, quarum alteræ alteris Formicæ cadauer pro lumbrico commutarunt. 137
51. De Dipſadis veneno, forma, nominib. Et fabula quomodo ab Aſino remediũ aduerſus ſenectam, ſimul & ſitim tulerit. 138
52. De Elephanto à fure pabuli ſui callidè ſe vlto. 139
53. Quomodo Canes Aegyptij metu ferarũ Nili (Crocodilorũ) in tranſcurſu tantùm raptim è flumine lambant. 139
54. Herinaceꝰ quomodo ſibi metuens ſe cõtra hat, et ſpiritu retẽto ſe mortuũ ſimulet. 139
55. De Patellis, quæ ſaxis adhærent firmius, quàm vt manibus auelli queant. 139
56. De Afrorũ expeditione cõtra Elephãtos, et quã prouidè acies ab his belluis inſtruatur, et quàm diſcretè ſuis vtantur dentib. 140
57. De textoria arte & geometria Araneorum. 140
58. De Phœnicum auium numerandi peritia, quæ quingenteſimo quoq; anno aduolare in Aegyptum ſolent. 140
59. Canibus etiam ratiocinandi dialecticam quandam facultatem ineſſe. 141
60. De propatulo coitu Maſſagetarum, & uere cũdo Camelorũ. 142. (Elephãtos. 142
61. De reuerentia Elephantorũ aduerſus ſenes
62. De amore Canum erga dominos, cum hiſtoria de Cane Gelonis. 143
63. Mirabilis hiſtoria Draconis, & pueri cũ eo familiariter nutriti in Arcadia. 143

64. Vulpem Erinaceum conglobatum vrina in os eius immissa suffocare. 144
65. De Lupis Mæotidis, qui piscatores non lædunt, si partem prædæ ab eis acceperint: sin minus, retia lacerant. 144

LIBRI VII.

CAP. 1. De bobus Suforum, quorũ singuli centenes quotidie cados aquæ hauriunt: nec vnum amplius. 145
2. De Elephantis ætate prouectioribus in Africa sacris & liberis. 145
3. De Monope Pæonico. 146
4. De obedientia & docilitate domiti Tauri. pag. 146
5. De Catobleponte Libyca fera, cuius spiritu infectum aërem quæcunque inspirauerint animalia pereunt. 146
6. De venatione Elephantorum, & quòd ignem metuant. 147
7. Ex diuersis auibus serenitatis prognostica & tempestatum. 147
8. Oryges et Caprarũ Libyæ natura. Et rursus prognostica tempestatis ex quadrupedibus et muscis. item de Hipparcho et Anaxagora. 148
9. De auibus Apollini in Aegypto sacris, præsertim accipitrib. & earũ nutritione. 149
10. Amor Canũ erga altores suos, demonstratus historijs de duobus canib. vno Calui Romani, socio eius in bello: & altero quodam domini defuncti corpus custodiente. 150
11. De Polypo, qui Aquilã à qua raptus erat, suis implicatã cirris in mare detraxit. 151
12. De laboris patientia Canum, qua vel operosissimis Pæoniæ mulieribus et Aegyptijs puerperis præstant. 152
13. De Canis vigilantia qui sacrilegum prodidit. 153
14. Quomodo Capra suffusionem oculorum ipsa in se curet. 153
15. Elephanti quomodo fluuios transeãt: et de reuerẽtia natu minorũ in maiores. qua cura iuniores, vel integri, alios seuectute vel morbo affectos vel saucios prosequantur: qua pietate suos catulos matres. itẽ de Lænilla anu libidinosa, & filiorum necis causa. 154
16. Quemadmodum ab Aquilis Testudines terrestres ex alto saxis illisæ exeduntur. Et de Aeschylo sic perempto. 155
17. De Alcedinũ in carulos maritos iam senes pietate. 155
18. De Coruis qui circa Coptum Thebaidis oppidum bini semper apparent. 155
19. De diuersis animantiũ ingenijs ac morib. quæna sint ignaua, quæ timida, quæ libidinosa. Canes, præter Mephiticos circa cibũ minimè cõmunicare. Suẽ et pisces iniqua et iniusta esse animalia: impijssimũ verò Hippopotamum: impudentes Muscas et Canes. 156
20. Quomodo Lupi se inuicem deuorent, cùm venationis facultas deficit. 156
21. Historia Simiæ, quæ peruersè imitãdo nutricẽ, feruida perfusum infantẽ interfecit. 157
22. De malignitate Hyænæ et Crocutæ ferarũ quarũ illa noctu vomitũ hominis imitatur, et accedenteis caneis deuorat: hæc hominum voces in syluis addiscit, & nominatim appellans, pellectum vorat. 157
23. Leo iniurias sibi illatas meminit, donec vlciscatur, historia. 157
24. De Cãcris cũ alijs diuersis, tũ cursoribus. Item de Cancris in Bosphoro Thracio contra fluctus nitentibus, et circa promontoria per terrã transeũtib. 158. (dit. 159
25. De Canicula quæ in Sicilia adulterũ prodi
26. Hominis saliuã cũ alijs animantib. tũ scolopẽdris exitialẽ esse, et à Capris vitari. Præ nosse Caprã quãdo sit mactanda, et post Oues incedere nõ dignari, sed præcurrere. 159
27. De Ouiũ natura cũ aliâs, tũ quòd ad sæcũditatẽ, quã venti in eis promouẽt, masculã Boreas, fœmineam Auster. 160
28. De Icario, eiusq; filia Erigone, cui extinctæ Canis supereſſe noluit. 160
29. De Cane viri Colophonij, qui relictum in via à seruo oblito marsupiũ, tandiu custodiuit, donec illis ad eundem locũ reuersis, animam simul cum custodia relinqueret. 161
30. De Cancris lutarijs siue volantibus. 161
31. De Cancellis conchas, quas reperiunt vacuas inhabitantibus. 162
32. De Turbinum rege: et quòd illum habentes fortunati existimentur. 162
33. De Echinis marinis, qui spinis lapillos tollunt, vt contra fluctus muniantur. 162
34. Purpura quomodo capiatur, dum lingua intra nassam inserta escam exugit, & tu mescentem inde retrahere nequit. 162
35. De Scolopendra siue Centipeda & vrtica marinis. 163
36. De fuga Elephantorum, atq; vt sint Leonibus formidabiles. 163
37. De Elephãto Poriregis. 163. 38. De

38. De Canibus in pugna socijs dominorum. pag. 164
39. Ceruas etiam fœminas cornua habere authores esse poëtas aliquot. 164
40. De Canibus Poli histrionis, Mentoris, et Theodori psaltæ, qui cũ dominis suis exuri aut sepeliri voluerint. De natione Aethiopum quæ arbitratũ canis tanquam regis sequitur. 165
41. De Anser qui Lacyden philosophũ amauit. Et de Elephanto, qui nutritium suũ in prælio periclitantem cursu è medijs hostibus extulit. 165
42. De Muli astutia à Thalete Milesio deprehensa. 165
43. De Elephanto mulieris amatore. 166
44. De religione elephantorũ in solẽ et Ptolemæi Philopatoris historia. 166
45. De potu Ibidis. Elephãtos integros vulneratorum tela extrahere. Pyrrhũ aquilæ, Antiochũ accipitris cognomine oblectatum fuisse. 167
46. Quemadmodum Taurus, Equus, Ceruus, Mithridatem amauerunt. 167
47. De diuersis nominib. quib. animaliũ, præcipuè ferorũ fœtus, et ipsa quædã adulta apud authores Græcos nominantur. 167
48. Historia mira Androclis serui, à leone, cui laniandus obiectus erat, seruati, quo cũ in desertis Libyæ prius conuixerat. 168

LIBRI VIII.

CAP. 1. Quomodo Canis Indica cõcipiat et pariat è Tigride tigrim, et is fœtus rursus cũ cane mixtꝰ tigrim procreet, et tertiꝰ demũ fœtus degenerãs canẽ. Historia Indici canis, qui spretis alijs feris leonẽ inuasit, et morsu infixo, quãuis crura omnia, et tandẽ corpus etiã reliquum à capite recideretur, non tamen remisit. 170
2. De side quã canes venatorib. in venãdo seruãt: et quomodo apros ceruosq; indagẽt. 172
3. Parem gratiã Delphini bene de se meritis referunt, quod Cœrani Parij cuiusdam historia demonstrat. 172
4. De Pisciũ mansuetudine: deq; Muræna Crassi. item de mansuetudine & diuinatione Crocodilorum. 173
5. De varijs diuinationũ generib. et quomodo Lycij per pisces diuinent. 174
6. Quæ facilè capiantur à quibusdam. 174
7. De bestijs quæ sine morsu mortem inferũt. pag. 174.
8. De Amphisbænæ pelle venenata animalia fugante omnia. 175
9. Canes quibus remedijs seipsos curent. 175
10. De Elephãtis qui fossas à venatorib. structas declinãt, et retrò in venatores cõuertuntur, et pugna cũ eis cõmissa, aut eos vincunt et effugiunt, quòd instituebãt: aut victi in fossas repelluntur. 175
11. De Dracone Thessalo, qui Aleuam pastorem Thessalum amauit. 177
12. De Paria serpente. 177
13. De Scorpijs Aethiopicis, et hydris Cercyræ. item de Cophia seu Typhline, et iaculo, serpentibus. 177
14. Quẽadmodũ vel delapsum Bouẽ in paludẽ Lupi capiũt, vel Vitulũ oberrantẽ. 178
15. Quomodo Elephãti fossas insidiosas transeant. et quod loci Phalacræ dicti herbas nõ attingãt, ne pilos & cornua amittãt. 179
16. Quomodo spongiã bestiola araneo similis stimulet, vnde illa, cũ vel esculentũ aliquid in ipsam inciderit, vt apprehẽdat: vel à piscatore periculum est, vt sit tutior, se contrahit & coarctat. 179
37. De castitate Elephantorũ, qui semel tantum in vita et magno cũ pudore coëunt. Historia elephanti, qui strangulatæ à domino vxoris cadauer à se refossum, alteri superinductæ ostendit. 180
18. De Engraulib. siue Encrasicholis. 180
19. Sues agnoscere vocẽ subulci. Historia Suũ qui à subulco vocati, piratarũ nauẽ, in qua auehebantur, euerterunt. 181
20. Historia Ciconiæ, quæ heram adulteram excæcauit. 181
21. Ouium sobolis colores, pro fluminibus diuersis, quæ tempore, quo concipiunt, potant, euariare. 182
22. De Ciconia quæ beneficij accepti Tarentinæ mulieri gratiam retulit. 182
23. Astacus quantopere consuetũ sibi et familiarem locum amet. 183
24. De venatrice aue allectas suo cantu auicu las inuadente. 183
25. De Trochili et Crocodili societate, quãdo hunc ille dormientem aduersus Ichneumonis insidias excitet. 183
26. De Pastinacæ marinæ natatiõe, volatu, et aculeo animaliũ et arborũ veneno. 184
27. De fœtu elephantorũ: et quòd capti facilè sese dedãt, et cibũ potũq; à porrigẽtib. mox accipiat. 184.

28. De Ellope & Anthia piscibus sacris. 185

LIBRI IX.

CAP. 1. De Leonibus senibus, & catulorum in eos pietate. 185
2. De Aquilæ pennis, quòd alijs admixtæ eas corrumpant. 186
3. De Murium fœcunditate, præsertim à salis vsu. Qua ratione Crocodilus catuli recens æditi ingenuitatem experiatur. 186
4. De dentibus Aspidis. 187
5. Canis fœtum qui primus in lucem æditur, patrem referre. 187
6. Luna decrescente testacea & crustacea animalium inaniora esse: et iumenta eo tempore infirmiora nasci. Ad nouilunium quo modo afficiantur animalia. 187
7. Qui pisces auditu præstent. Qui lapillum in capite habeant. Et de Pedunculo Delphini Parasito. 188
8. De amore & pietate Elephanti in Sobolẽ, historica declaratio. 188
9. Vitulos marinos in arido parere, & fœtus suos paulatim per interualla in mare deductos illi assuefacere. 189
10. Aquilas raptu animalium viuere, præter illam quæ Iouis cognominatur. 189
11. De Phalangij tactu & Aspidis morsu sine dolore ferè letiferis. 189
12. De marinæ Vulpis calliditate in declinanda esca: vel si deuorârit, inuertendo se mox & interiora euomendo. 190
13. De coitu Ranarum, qui nocte in terra fit: et ex earum voce prognostica pluuiæ. 190
14. De Torpedinis vi circa inferendum torporem. 190
15. Quædam bestiæ postquam attigerunt venenatum quippiam, acerbiores sunt ad ictum morsúm ue. 190
16. Serpens quomodo senectam abijciat, & oculorum hebetudinem sanet. 191
17. De mirabili Alcyonis nidificatione. 191
18. Lupum Lycoctono herba calcata mori. pag. 192
19. Gallinacei generis auem in aqua putrescere, non item in vino: Stellionem neque in aqua, neque in vino, sed in oleo. 192
20. De Cerui cornu, & lapide, serpenteis fugantibus. 192
21. De Serpentibus in Pharo insula, & Helenio herba eis aduersa. 193
22. Stellæ marinæ quomodo Ostrea exedant. pag. 193
23. Amphisbænæ duo esse capita, & vtroque versus eam incedere. 193
24. Rana piscatrix quomodo latitans, & appendices, quas ante oculos habet, veluti escam prætendens, pisciculos ad se allectos deuoret. 194
25. Locusta à Polypo hoste quomodo vincatur, & quando cornua sua obliquet, demittat, aut ante se porrigat. 194
26. Serpentibus agnon, id est viticem arborẽ aduersari: vt inter herbas calamintham siue nepetam & libanotidem. 195
27. Scorpium herba Thelyphono perire, elleboro albo ad se redire. Smilum arborẽ Serpentes perimere. 195
28. De Suis carnibus, & quòd Salamandrã sine periculo voret, &c. 195
29. De Serpentibus Euphratem accolentib. quæ peregrinis infensæ & mortiferæ sunt, indigenis non item. 195
30. De gressu Leonis & vestigijs confusis ad fallendos venatores. 196
31. De singultu, et amoliente eum à pecoribus herba, quæ eam ob causam à pastoribus plantatur. 196
32. De Hyoscyami & Opi stirpium euulsione, circumfossis eis aliqua volucre alligata. 196
33. De Abrotoni herbæ facultatibus: & historia mirabilis mulieris curatæ à lumbricis. pag. 196
34. De Nauta vel Nautilo pisce, è genere Polyporum: qui è concha quam incolit brachijs remorum instar extensis nauigat. pag. 197
35. Quanta maris profunditas hominibus explorata sit. 198
36. De pisce Adonide & Exocœto appellato, & horum nominum causis. 198
37. Quemadmodũ plantæ ramus alienæ arbori inseritur opera auium excrementiũ. 198
38. De Piscibus marinis magnis, sed ignauis, et latere solitis, vt sunt Oues, Hepati, Prepontes, & Aselli. 199
39. Vbi nascantur Cantharides, Erucæ, & alij plantis noxij vermiculi. 199
40. Animaliũ singula nosse in quo uim suã habeant, vt Xiphiã, Pastinacã, Murænã. 199
41. Mures terrestres tũ domesticos tũ agrestes timidos esse: marinos verò validos & pugnaces. 200.
42. De

42. De Thynnis, quòd vbicunque eos hyemis initium deprehenderit, illic æquinoctiũ ex pectent vernum, deq; ipsorum in Pontum ingressu, egressuq;. 200
43. Paguri quomodo crustam exuant: et quòd antequam illa renascatur solidior, in sabulo tanquam exanimes lateant, & valde sibi timeant. 200
44. Serpentes timere Troglodytas, quòd ab eis in cibo consumantur. Cum inter se coëunt, odorem eos grauissimũ exhalare. 201
45. Quomodo Polypi & Osmyli adrepant ad arborum fructus. 201
46. De Asparis piscibus. 201
47. Partes Echini marini viuentis, in mari disiectas, denuò coire & coalescere. 201
48. Quibus pharmacis illinendis Oues, Capræ & Equæ ad libidinem excitentur, augendæ gratia sobolis. 202
49. De maximis Cetis. 202
50. Castorides, Balænas & Phocas è mari in luus egredi. 202
51. De Mullo pisce sacro initiatis Eleusine. 203
52. De Piscibus qui volare dicuntur. 203
53. De vario & multiplici piscium natantiũ ordine. 203
54. Pecora quomodo pinguescant. Hirci quomodo ad coitum excitentur, & rursus cohibeantur. Equæ abortus causa. Canes ne aufugiant. 203
55. Canis ne latret, et Asinus ne rudat. 204
56. Elephanti quomodo æstate vim solis depellant illito limo. Et quòd vestigia hominis odorati, herba quam attigerit euulsa, & per manus toto agmine tradita, mox omnes fugiant, & latebras quærant. Item de pabulo eorum. 204
57. Quomodo pisces per hyemem se abdant et calefaciant, intra saxa aut in pelagi fundo. Et rursus ineunte vêre ad summũ mare & propius litora natent. 204
58. Ex minima origine in maximam crescere magnitudinem, Crocodilum, Struthionẽ magnam, & Elephantum. Et de longæua Elephanti vita. 205
59. Pisces qui propè fluuios aut lacus degunt, imminẽte partu in eos enatare. Pontus Euxinus cur piscosus. 205
60. De Acu pisce, cui in partu venter disrumpitur. 206
61. Qualia sunt Aspidis morsus uestigia, et de morte Cleopatræ. 206.
62. De circulatore mortuo ex Aspidis morsu cùm venenum ille exuxisset, neq; in promptu habuisset aquam abluendo ori. 206
63. De coitu animalium: & priuatim de coitu partuq; piscium. 207
64. Dulci aqua in mari pisces aluntur. 207
65. Cur non edunt sacerdotes quidam Mustellum & Mullum pisces. 207
96. De Viperæ & Muræna coitu. 208

LIBRI X.

CAP. 1. Historia pugnæ riualium elephãtorum. 208
2. De Piscium coitu & partu. Cæteros semel tantum anno parere, Lupum bis, Mullum ter. 209
3. De Camelorum femoribus, genibus, & cole. 209
4. De Ouibus Arabicis, quibus partim longissimæ sunt caudæ, partim latissimæ. 209
5. De Cochleis, et Ardeis, atq; Perdicib. 209
6. De Cochleis Ponticis, qui in Propõtide hyemant, circa Aegialum æstiuant. 210
7. Mullorum inter assandum ventres nerum pantur. 210
8. Delphinorum catulos lacte ali: & de miro Delphinorũ gregatim natantiũ ordine. 210
9. Echim & Echidnam, vt Græci appellant, aliquos vnam serpentem existimare, sexu tantum differente, (quam Latini viperã vocãt:) alios serpentes specie diuersas. 210
10. Quemadmodũ mansuefiant Elephanti. 211
11. Piscium quinam vocem vel sonum quempiam ædant. 211
12. Quæ partes Elephanti esui aptæ sint. Adipem eius venenata fugare. 212
13. De diuersis Arabiæ & maris rubri animalibus, quæ diuersis pleraq; coloribus mirificè splendent. item de Margaritis. 212
14. Aegyptij cur Accipitrem colant: et plura de huius auis natura. 213
15. Pilularium Scarabeum carere fœmina. pag. 213
16. Sues voracitatem suam ne à fœtibus quidem suis, neque humano corpore abstinere: eamque ob causam detestabiles Aegyptijs esse: vt sacras Ciconias, vt Vpupas, quòd pijs sint in parentes: & Vulpanseres, quòd amantissimi pullorũ. Lactis suilli noxa, &c. 214
17. Elephanti quàm ament terram consuetam. 214

18. Quemadmodum vtrunq; æquinoctium significat arietis cubitus. 215
19. De Pagris et Mæotis piscibus Nili, qui tanquam sacri coluntur, quòd futuram Nili inundationem suo præuentu nunciant: & nullum de suo genere deuorant. 215
20. De Conchis alijs maris rubri, quæ acutissima labrorũ acie quãcunq; apprehenderint natantis hominis partem amputant. 215
21. Cur ex Aegyptijs Ombitæ Crocodilos venerentur, Apollonopolitæ oderint. item de sexagenario numero Crocodilorum naturæ multis modis accommodato. 216
22. Barcæos morbo defunctos ceu ignauos cremare, in bello defunctos Vulturib. obijcere. De Romuli ex vulturibus augurio: & quòd sacri sint Iunoni ac Isidi. 216
23. De Isidis cultu in Aegypto per mulieres lugentes, quæ mirificè à Scorpijs eius loci iuuenatissimis tutæ sunt. Dorcades quoq; fœminas Isidi sacras esse. 217
24. De ingenio Crocodilorũ, quodq; Tentyritæ Aegyptij eos exosi occidant: cùm Ombitæ, Coptitæ et Arsenoitæ eosdem reuerentur. Et quam ob causam ab alijs Crocodili, ab alijs Accipitres eorũ hostes colãtur. 217
25. De Cynoprosopis hominibus. 218
26. De Lupi collo inflexibili: quòd noctu etiã videat. Soli et Apollini sacrũ esse: cur simulachrũ eius Delphis spectetur. 218
27. Cur Vaccas Veneri consecrãt Aegyptij. 219
28. Quinam Aegyptiorũ, et quas ob causas asinum et orygen oderint. item de Apide boue sacro. 219
29. Ibin referre cordis figuram, etc. De eiusdẽ coitu, partu, intestino, incessu. Cur sacra sit Mercurio: quòd sit longæua, calidissima, cibosq; multos et venenatos conficiat. Optima eam esse valetudine, puritatis studiosam, nidificare cautissimè. 220
30. De Cynocephalorum ingenio, moribus, et victu. 221
31. De Thermuthi aspide in Aegypto sacra, quam improbis tantũ necẽ afferre cõmini scuntur, & immortalem faciunt. 221
32. De Acanthi seu Spini auis natura. 222
23. De Turturibus albis. 222
34. Hirundines albas aliquando videri. Auspicia aliquot ex Hirundinibus. 222
25. De Perdicum incubitu. & quòd in Paphlagonia cor duplex habeant. Iouem & Latonam eis delectari. 22
36. De Cygnorum cantu, & quibus in locis degant. 223
37. Noctuam esse inauspicatam. 223
38. Locusta quantopere Polypum extimescat, in Lusia Thuriorum fluuio pisces nigros procreari. 223
39. De Ampelo genere Pantheræ. 223
40. De asini Scythici cornu, quod solum Stygis aquã continet, cæteris vasis omnibus transmittentibus. 224
41. De cane Eupolidis comici, domini sui amantissimo. 224
42. De Formica Laerte nuncupata, & eiusdem nominis Vespis. 224
43. Pisces Nili, post quã hic fluuius ab inundatione intra suum alueum se recepit, in limo relictos ab Aegyptijs copiosè colligi. 225
44. Cicadarum nomina. 225
45. Quòd canis catuli nascantur cæci: et quare ipsum venerentur Aegyptij. 225
46. De Oxyrrycho Nili pisce, sacro Oxyrrynchitis. 226
47. Quemadmodũ ichneumon vtriusq; sexus est particeps, & aspidi & crocodilo hostis, Latonæ & Lucinæ sacer. 226
48. De Pindo Lycaonis filio, qui à tribus fratribus per inuidiam in venatione occisus est: et quomodo fratricidas Draco iam prius mirificè familiaris Pindo, vltus sit. 226
49. Apollinis Clarij templum à venenatis animalibus non adiri. 228
50. De templi Erycinæ Veneris thesauro, antiquitate & maiestate: deq; pœna quam Afer Amilcas eo spoliato subiuit. 228

LIBRI XI.

CAP. 1. De solenni Apollinis apud Hyperboreos honore, et quòd cygni è Rhiphæis montibus certo quotãnis tempore ad eundẽ suo cantu concelebrandũ aduolẽt. 230
2. De Draconibus in Epiro Apollini sacris, et diuinatione ex ipsis. 230
3. De Canibus Aetnæis Vulcano sacris, qui bonis blandiuntur, malos lædunt. 231
4. De Bobus quos Hermionenses in Chthonio festo Cereri sacrificant, è quibus unum licet validissimum mulier sacerdos sola aure ad aram adducit. 231
5. De Canib. in Daulia, qui erga Græcos blandi sunt, Barbaros allatrant. 231
6. De templo Panis in Arcadia, in quod quæ con-

confugerint animalia, à feris persequentibus tuta sunt. 232
7. De Cerui Curidij, in Apollinis luco tutis à canibus. 232
8. De Muscis quæ in Actij Apollinis festo, post quã Bouis mactati sanguine saturatæ fuerint, recedunt. 232
9. De feris Icari insulæ, quas nisi venia Dianæ nemo venari potest. 232
10. De Apide tauro Memphitis sacro. 233
11. De Mneuide altero Bouc Aegyptijs sacro. pag. 234
12. De Delphini intellectu, quòd irretitus primum se piscibus saturet, deinde trahi sentiens rete, eo laniato euadat. Semel captũ iunco per nares eius à piscatoribus traiecto, nũ amplius ad retia redire. Vno ex eis capto, cæteros scapham circumnatare tanquam supplicantes. 235
13. De Daphnide Syracusano, eiusq; Cambus, qui propter domini calamitatem mori voluerint. 236
14. De memoria & fide Elephantorũ. 236
15. De odio Elephanti in adulteros, historiæ duæ mirabiles. 237
16. De diuinatione Draconũ in luco Lauinij, mazam quam virgines non integræ attulerint, respuentium. 237
17. De sacro in Aegyptia Melite Dracone, libum mensæ impositũ vorante noctu: & de pœna curiosi cuiusdam qui illum videre voluit. 238
18. Pauo quomodo fascinationẽ amoliatur. In Equo remediũ retentæ vrinæ. Equarũ in venerem impetũ iuba detonsa sedari. 238
19. Mures, Mustelas, et alia quædam animalia imminentes domorũ et vrbiũ ruinas præsentire, ac emigrare. Helicæ subuersæ historia. Pantedidas Lacedæmonius à Canibus laceratus. 239
20. De Canib. sacris in Adriano Siciliæ, moderatis et benignis erga bonos, in fures verò & prædones crudelibus. 239
21. De Cochlea maris rubri. 240
22. Quemadmodum Delphinus semper moueatur, etiam dormiens. 240
23. De Citharœdo pisce maris rubri, duorum generum. 240
24. De Pardali et Oxyrrycho piscibus. 241
25. De Hinnulo Græcum sermonem intelligente. 241
26. Sexũ masculum etiã inter bruta naturam præferre. 241
27. Quæ animalia bellorũ causæ fuerint. 242
28. Lupus concitato tibiæ sono territus. Quæ parua animalia quos populos sedibus expulerint. 242
29. Fel Ouium alibi nullum, alibi duplex. 242
30. Meropem pietate in parentes Ciconijs præstare. 242
31. Deo etiam brutas animantes curæ esse. Historia de equo Lenæi cuiusdam exoculato, & à Serapide restituto. 242
32. De vinitore qui Aspidem sacram & hominibus innocentem imprudens dissecuerat. 243
33. De Pauone Indico, quem Ioui consecratũ à rege Aegypti, sacrilegi suffurari non potuerunt. 244
34. De curato à Serapide viro, qui serpentis oua ingesserat. 245
35. Historia Chrysermi à Serapide curati, cũ sanguinem taurinum bibisset, & Bathylidis Phthisici. 245
36. Equas ad agitationem curruum præferri. Equos lauatione et vnguentis delectari: itemq; eos à Camelis. 246
37. Diuisio animalium. 246
38. Vulpanserem venatori spem sui capiendi facere, vt fœtus interim elabatur. 247
39. Aegyptij quid de Accipitre tradant. 247
40. De animalibus partes aliquas sui corporis duplicatas habentibus. 247

LIBRI XII.

CAP. 1. De Orphis sacris piscibus Myrensium. 248
2. De piscibus Hierapolitanis sacris. 249
3. De Agno Aegyptio bicipite, & loquuto. pag. 249
4. Accipitres quando pennas mutent: genera eorum plura esse, quæ quibus dijs sacra habeantur. 249
5. De Mustela quam Thebani in Bœotia adorant. Item de Muribus in Troade & Apollinis Sminthij templo. 250
6. Delphinos sui generis extinctorum cadauera ad litus efferre, cùm homines sepultura non dignentur homineis. 251
7. De Leonibus quos Aegyptij ceu sacros colunt, & de Sphinge obiter: & plura de Leonum natura. 251
8. De Pyrausta. 253

9. De

9. De Cinclo aue, quam aliqui Motacillã appellant. 253
10. Mures cum moriuntur, eorũ partes nõ pariter, sed singulatim extingui. & de ipsorum libidine. Item de Turture. 254
11. De Tauro Aegyptijs sacro, quẽ Onuphim nominant. 254
12. Omnium velocissimos & saltu præstantissimos esse Delphinos. 254
13. De Physa pisce. 255
14. De Glani pisce. 255
15. De Ranis, Hydris, et Crocodilis. 255
16. Cur Sus & Canis animalia multipara, ex Democrito. Item de Mulis, & cur non pariant. 256
17. Vbi crebriùs abortus fiant. 256
18. Cur & quomodo Ceruorum cornua renascantur. 256
19. De genere Bubulo castrato et nõ castrato, quomodo cornibus et fronte differat. 257
20. De Bobus mutilis. 258
21. De Aquila quæ deiectũ è turri infantem subteruolando seruauit. 258
22. De Canum rabie in Creta. 259
23. De Leonibus mansuetis in æde Adonidis. pag. 259
24. De maris rubri Hygrophœnice pisce. 159
25. De Lacerto, Charace et Sagittario eiusdẽ maris piscibus. 259
26. De Hystrice Libyca. 259
27. De Simia maris rubri. 260
28. De auibus cantum (vt Luscinia, Merula, Turdo:) & animalibus nonnullis colorem mutantibus. 260
29. De Siluris vbi cicures sint, vbi maiores minorés ue habeantur. 260
30. De Piscibus mãsuetis in diuersis locis. 261
31. Oraculum Eurysthei & Proclæ datum, illic eis ducendas esse vxores, vbi efferatissimum animal, ferens mitissimum eis occurrisset. 261
32. De Serpentibus Indiæ. 262
33. Quomodo Anseres circa Capitolij custodiam vigilantiores Canibus fuerint. 263
34. Quemadmodũ diuersæ nationes vario modo beslijs vtuntur. 263
35. De amore Canum in dominum Xanthippum, qui ipsum per mare nauigantem sequuti sunt. 264
36. Ex Crathidis fluuij potu albescere pecora, et Boues in Eubœa omnes albos nasci. 264
37. De Gallo qui vini ministrum amauit: itẽque de Graculo & Apibus. 265
38. De Sphinge & Sue Clazomenio, alatis. pag. 265
39. Ex Haliæ mulieris coitu cum Dracone, Ophiogenæ nati. 265
40. Quænam animalia à quibus cultu vel honore affecta sint. 265
41. De magnitudine Gangis fluuij, Cetorũque & Testudinũ in eo. De duobus in eodem Crocodilorum generibus. 266
42. De marinorum Piscium escis. 266
43. De quatuor modis piscationis. 266
44. Indici Elephanti state prouecti, quomodo capti mansuescant musico instrumẽto. Et quomodo Equæ in Libya mulceãtur tibiæ cantu, quo etiam ad venerem incitantur. 267
45. Arionis à Delphino seruati historia. 268
46. Apri & Cerui quomodo musica capiantur. 269
47. Quid capti Anthiæ faciant. 269

LIBRI XIII.

CAP. 1. De Aquila quæ Gordio regnum præsignificauit. 270
2. De piscatione Sargorum, qui inescati hamo capiuntur. 270
3. De herbis diuersis quæ in mari nascuntur, et quod alij pisces alias depascantur. 271
4. De Callionymo pisce. 271
5. De Ranæ marinæ partu. 271
6. Historia mira de Polypo ingenti Puteolis è mari per cuniculum in domum mercatoriam ingresso, vbi salsamentorũ dolia suis brachijs confringebat. 271
7. In Elephantis vulnera et oculorũ, & alios morbos quomodo sanent Indi. 273
8. Gregarios Elephantos aquam bibere: certamini verò destinatis vinum factitium dari, eisdem flores (quibus delectantur) et lauacrum indulgeri. De magnitudine Indicorum. 273
9. Equi Indici ad domandum difficiles. Et de Indico Elephanto. 274
10. Quemadmodum Pardales venantur Mauri. 274
11. Quemadmodum à Vulpibus Lepores capiantur. Curq; plures in locos sobolem suam distribuat Lepus. 275
12. Quemadmodum mas Lepus parit. 276
13. Tempora & ventos Lepus cognoscit. De somno

ſomno eius & paſtione, &c. 276
14. *De Leporum velocitate montanorum & campeſtrium.* 277
15. *De Cuniculis.* 279
16. *De Thynnis, & eorum piſcatione.* 279
17. *De piſce Aulopia, pugna eius cõtra Thynnum, ſpecie & captura.* 279
18. *De regia maximi Indorum regis, & hortis eius, & auibus (Pſittacis & Pauonibus:) & plantis in ea.* 280
19. *Capitones & Mugiles Ionij maris quomodo capiantur.* 281
20. *De Cetis maximis, et priuatim ijs quæ Roæ appellantur.* 282
21. *Tritones re vera eſſe in mari, & quales ſint.* 283
22. *De aſtantibus Elephantis Indorum regi. pag.* 284
23. *De Scolopendra cetacea.* 284
24. *Vt ſint ducendi Canes ſecundum Xenophontem.* 285
25. *De ſtudio regis Indorũ circa Equorũ & Elephantorũ nutritionem. Et quænam animalia, ex auibus, et quadrupedibus præſertim, Indi ſuo regi donent.* 285
26. *De marinis Cicadis.* 285
27. *De Hyena, Trachuro, Thunno, Torpedine & Pulmone piſcibus.* 286
28. *De Aurata piſce timidiſſimo, & eius captura.* 286

LIBRI XIIII.

CAP. 1. *De Scombris piſcibus in Ionio propè Epidamnũ mari cicuribus, & quomodo ijdem includant feros, donec à piſcatoribus capi et occidi poſſint.* 287
2. *De remedio ex Scaro ad morbum regium. pag.* 288
3. *Quomodo capiantur piſces in paluſtribus et vadoſis locis.* 288
4. *Quibus rebus commodus ſit Echinus marinus & terreſtris.* 288
5. *Fœminæ cornua in genere Elephantorũ præferri. et quomodo eorum cornua in terram ab ipſis defixa, vbi herba ſuperincreuit, perueſtigentur.* 289
6. *Elephanto cor eſſe duplex. Item de Lynce. pag.* 289
7. *Struthionem lapides deuorare, & concoquere. De remedijs ex ea, & capturæ modis duobus.* 290
8. *Anguillæ quomodo capiantur in Pado. pag.* 291
9. *De marino Leone.* 292
10. *De Aſinis Mauritaniæ.* 292
11. *De Libycis Bobus.* 292
12. *De marino Dracone.* 293
13. *De ſecundis menſis & delicijs Indorum regis.* 293
14. *De Dorcadibus & Cemadibus (vel Capreis & Damis) Libycis.* 294
15. *De Myro vel Myrone piſce.* 294
16. *De feris Capris Libycis.* 295
17. *De Teſtudine montana Libyca.* 295
18. *De Hippomane.* 296
19. *De piſcibus qui viuunt in feruenti aqua. pag.* 297
20. *De veneno ex Hippocampi ventre, quòd pleroſque interimit: ſuperſtites verò mirè gaudent aquis: & de remedio ex ipſis Hippocampis aduerſus Canis rabidi morſum. pag.* 297
21. *De Canibus fluuiatilibus, quos Lutras interpretor.* 298
22. *De Thymallo piſce.* 298
23. *De Xiphia, & alijs piſcibus Danubij. pag.* 299
24. *De Alga quadam marina noctu lucente, Caniculis marinis venenoſa.* 300
25. *De Myſis circa Heracleam Ponti (uel potiùs Iſtri in Europa accolis,) & quomodo ab eis capiantur Siluri.* 301
26. *Quemadmodũ ex Iſtro cõglaciante piſces capiuntur: & de natura Antaceorũ.* 302
27. *De mirabili noctu lucente herba, aglaophotide terreſtri, quæ et Cynoſpaſtus dicitur, quòd per Canem erueretur.* 304
28. *De Nerite.* 305
29. *Quomodo Eridani et Tænari cõfluxu aqua conglaciante piſces capiantur.* 306

LIBRI XV.

CAP. 1. *Quomodo in Macedonia nõ admodum vſitatè piſces capiantur.* 307
2. *De marinis Arietibus.* 308
3. *De Thynnis Bubonicis.* 309
4. *De Luna piſce.* 310
5. *De piſcatione Thunnorum in Ponto.* 310
6. *Thynnorum piſcatio vbi. Et cur Thynnorum piſcatores Neptuno vota nuncupent. pag.* 312
7. *Lac pecorum apud Indos cœleſti melle dulceſcere.* 312

8. De Margaritis marinis Indicis, Erythræis, Bosphoris, & Britãnicis, & earum rege. Item de Indicis terrenis. 312
9. De Grue marino. 313
10. De captura Pelamydum, quæ purpurarũ carne hamis infixa inescantur. 314
11. De Mustela terrestri & marina: & de vrinatoribus. 315
12. De Chamis diuersis. 316
13. De Hæmorrhœo genere viperarum. 317
14. Quænam animalia suo regi adferant Indi, vt Tigrides & Pardos cicures, etc. 317
15. De cornigeris apud Indos certantibus bestijs. 318
16. Quid Theophrastus sentit de partu viperarum. 318
17. De naturæ Leonis cum Delphino similitudine. 319
18. De Sepedone serpente. 319
19. De libidine Testudinum terrestrium. 319
20. De Gallinaceis Nibæ. 320
21. De Dracone maximo sacro, quem in India inuenit Alexander Macedo. 320
22. Aquilæ quomodo Cornices contemnant. pag. 321
23. De Pompilis piscibus sacris in Samothracia. Delphinum Pompilo gustato morte pœnam luere. Pompili Portitoris in hunc piscem conuersio. 321
24. De certamine cursus Boum apud Indos: tum maiorum, qui equis bigatis vtrinque iunguntur: tum minorum, qui maximos hircos magnitudine non excedunt, & per se coniugati currunt. 321
25. Equos à Cossinito fluuio Thraciæ bibentes efferari, item è Potnio fonte nõ procul Thebis. vbi piscibus aluntur equi. De Celticis equis: Mysi coëuntibus equis cur accinãt. Ab ætate affectis sobolem infirmam procreari. Aetas & vita ipsorum. 322
26. De Scorpijs inter Mediam & Susidem: deq; Scolopendris, quæ Rhytienseis expulerunt, & Muribus Cyrenaicis diuersis, & Aegyptijs bipedibus. 323
27. Quemadmodum libertatem in volando amant Attagenes. 323
28. Scôpes, quos quidam (vt Gaza) Asiones interpretantur, saltatione capi: & plura tum de his, tum alijs, quos Aiscôpes vocant, auibus. 324
29. De Pygmæis, et Gerana ipsorum regina in Gruẽ mutata. 324.

LIBRI XVI.

CAP. 1. De Purpura. 325
2. De Indicis Psittacis, Pauonibus, Palumbis liuidis, & Gallinaceis. 325
3. De Cercione aue, siue Motacilla Indica. pag. 326
4. De aue quam Indi Celam vocant. 326
5. De Vpupa Indica. 326
6. De Phattage Indica. 327
7. De Syroperdice Phrygio. 328
8. De marinis & lacustribus Hydris in India. 328
9. De rufis Mulis Indiæ feris. 328
10. De Simijs Prasiorum Indiæ. 328
11. De Poëphagis animalibus Indiæ, pulcherrimam caudam habentibus. 329
12. De Ceris, & alijs maximis aquatilibus animalibus Indici maris, & Lupis piscib. & Amijs, Auratisq;. 329
13. De Raia & Squilla Indicis. 330
14. De Indica & fluuiatili & terrena Testudine. 330
15. De Formicarum prudentia. 331
16. De animalibus quæ in Plutonis hiatũ dejciuntur. 331
17. De Testudinibus maris magni. 332
18. De Elephantis Taprobanæ insulæ, & varijs maris illius Cetaceis piscibus. 333
19. De Lepore magni maris, eiusque veneno. pag. 334
20. De feris montium Indiæ interioris: & priuatim de Monocerote, quem Cartazonum Indi nuncupant. 334
21. De Indicis animalibus Satyrorum similitudine. 335
22. De Sciratis gente vltra Indiam, & maximis apud eas serpentibus. 336
23. De docilitate Equorum, qui apud Sybaritas ad tibiam saltabant: & historia cladis, quam Sybaritæ eam ob causam à Crotoniatis perpessi sunt. 336
24. De Lycosspadibus equis. 337
25. Quemadmodum Persæ equos audaces & bellicosos efficiunt. 338
26. In gelidis locis Oues fellis expertes esse. 338
27. De Psyllis gente Africa, & de cerastis. pag. 338
28. Psylli quomodo opem ferant illis quos animal venenatum aliquod læserit. 339
29. De bigeneribus & insititijs vel biformibus animalibus. 339

30. Capras in Lycia tonderi. 340
31. De Canibus Cynamolgorum Indiæ populorum. 340
32. De Ouibus in Cio, & caseo è spinis. 340
33. De Bobus Phœniciæ, Libyæ & Leuctricis: & de Capris quibusdam Libycis, & Ouibus Budianis. 341
34. De Capris Sardiniæ & vestimentis ex earum pellibus. 341
35. De Capris in Coytha Indiæ vico piscinoris. pag. 341
36. De Elephantorum cum Suibus dissidio. pag. 341
37. De Indicorum Psyllorum iumentis & pecoribus pusillis: quodq; Sues in India non nascuntur, & detestabiles habeantur. pag. 342
38. De Metropoleos Ephesiæ cancris hostibus Serpentium. 342
39. De diuersorum locorũ Draconibus et Aspidibus magnis. 343
40. Qua vi & natura sit præditus Seps serpens. 343
41. De alatis Scorpionibus in India, item Serpentibus & Lacertis. 344
42. De Scorpijs alatis & duplicis aculei in Aegypto: & de Serpentibus bicipitibus, aliisq; in Perside. 344

LIBRI XVII.

CAP. 1. De Serpentibus circa mare rubrum, & Cancris maximis. 345
2. De Serpentibus Indicis. 345
3. De Troglodyticis viperis & Testudinibus. pag. 345
4. De Prestere serpente. 345
5. Quemadmodum Aspides ab Aegyptijs colluntur & mansuefiunt. 346
6. De Crocodilorum magnitudine, & de maximis Cetis: & Scorpijs Gobijsque maris rubri. 346
7. De Elephantorum cibo & potu. 347
8. De animali Cepo nuncupato. 347
9. De Onocentaura. 348
10. Quæ animalia quibus locis non sint. 349
11. De Phalangijs Zacynthi. 349
12. De Ranæ rubetæ veneno in potu & aspectu. 349
13. De remedio icteri ex aspectu Charadrij. pag. 350
14. De auibus magnitudine supra Bouem. 350
15. De Perdicibus & Rubetis. 350
16. Monedulæ gregatim aduolantes ad Venetos, si propositas eis escas gustarint, seminibus non nocent: sin minus, fruges ac semina populantur. 350
17. De Bobus, Equis, Muribus, & Vulpibus terræ Caspiæ: & de fœcunditate Murium. pag. 351
18. Quemadmodum Pastinaca marina saltatione & musica capitur. 352
19. De Parnopibus Galatarum. 352
20. De Hirundine alba in Samo. 353
21. De Cinnamomo aue. 353
22. De Horione aue Indica. 353
23. De Catreo aue, & alijs auibus Indicis innominatis. 353
24. De Cygnis. 354
25. De Simijs Indicis, & quibus modis capiantur. 354
26. De Leonibus Indiæ. 355
27. De gente in Africa à Leonibus perdita. pag. 355
28. De feris animalibus Samijs. 355
29. De vsu & vi Elephantorum apud Indos, cùm aliâs, tum in bello. 356
30. De piscibus paludis Pæonidis. 356
31. De piscibus Armeniæ mortiferis. 356
32. De Oxyrynchis Caspijs. 357
33. De aue quadam Caspia, & rursus alia Caspia vel potiùs Indica. 357
34. De Caspijs Capris & Camelis. 358
35. De Apibus quæ Chalcoides cognominantur. 358
36. Leonem carnes Cameli præ cæteris appetere. 358
37. Quemadmodum Aquila ab homine auxilium assequuta, statim ei benefacta retribuerit. 359
38. De auibus insularum Caspij maris. 360
39. De Prasianis Simijs. 360
40. De Culicibus Indicis & Scorpijs: item de Phalangijs tetragnathis. 360
41. Quæ animalia sedibus homineis expulerunt. 361
42. De Formicis Babylonicis. 361
43. De Pantheris Cariæ & Lyciæ. 361
44. De Rhinocerote, & quemadmodum pugnat contra Elephantum. 362
45. De Tauris Aethiopicis, & quemadmodum capiantur. 362
46. De Gallinaceo genere, cuius meminit Mnaseas. 363

EPILOGVS AVTHORIS, quo rationem reddit sui in describenda animalium natura collocati studij.

FINIS.

AELIANI VARIAE HISTORIAE Libri primi.

CAP. 1. De Polypode. 371
2. De Phalangijs siue Araneis. 371
3. De ranis Aegyptijs. 371
4. De cane Aegyptio. 372
5. De Vulpe marina. 372
6. De Testudinibus marinis. 372
7. De Suibus agrestibus. 372
8. De Phalangio. 372
9. De Leone aegrotante. 373
10. Quomodo Creticæ Capræ sagittarum iactum in seipsis curent. 373
11. Quòd futurorum præscij mures. 373
12. De Formicis. 373
13. De Gelone, & eius cane. 373
14. De Cygno. 373
15. De Columbis. 374
16. De Socrate cum cicutam biberet. 374
17. De minutissimis quadrigis, & elegeio. pag. 375
18. De mulieribus luxuriosis. 375
19. De Sybaritarum, Colophoniorum, et Corinthiorum luxu. 375
20. De Dionysio sacrilegia patrante. 376
21. Ismenias sine turpitudine Persarum regem adorauit. 376
22. Munera, quæ Persarum reges legatis soliti sunt largiri. 376
23. De Gorgia & Protagora. 377
24. De contentione Herculis & Lepreæ. pag. 377
25. De magnificentia Alexandri in Phocionem, & contrà Phocionis in Alexandrũ. pag. 377
26. De Aglaide multiuora. 378
27. De voracitate multorum. 378
28. De obsonijs quæ apud Rhodios sunt in pretio. 378
29. Quòd ouis Leonem fuerit enixa. pagina. 378
30. Galetem non ob formam magis, quàm singularem rerum cognitionem à Ptolemæo fuisse adamatum. 379
31. Lex Persarum, de ferendis regi muneribus. pag. 379
32. De aqua regi Persarum dono data. pagina. 379
33. De insigni malo punico eidem regi donato. 380
34. De patre filium suum capitis reum postulante. 381

LIBRI II.

CAP. 1. Quemadmodũ Socrates animũ Alcibiadi fecerit, vt ne plus æquo me tueret amplius populum. 382
2. De perperam laudatis picturis. 382
3. De Alexandro, quòd simulachrum quoddam non vt par erat laudauerit. 382
4. De amore Charitonis & Melanippi, et tyranni erga ipsos miseratione. 383
5. De temporis parsimonia, & quòd apud Lacedæmonios non concedebatur deambulatio. 384
6. Exemplum quòd non oporteat vulgo hominum placere. 384
7. Quòd Thebani non exponant infantes. pag. 385
8. De Xenocle & Euripide poëtis in Olympijs certantibus. 385
6. De quibusdam defectoribus Atheniensiũ decreta. 385
10. Timotheus postquam Platonem differentẽ audiuisset, minùs se beatum putauit. 386
11. Quæ Socrates dixerit de ijs qui à triginta tyrannis fuerant trucidati. 386
12. De Themistocle renunciante prodigalitati. 387
13. De Socrate in comœdia taxato ab Aristophane. 387
14. De platano à Xerxe amata. 389
15. De Ephororum subsellijs fuligine infectis. pag. 390
16. De Phocione. 390
17. De sapientia Magorum Persicorum & Ocho. 390
18. De opiparis cœnis. 390
19. De Alexandro qui se deum appellari volebat. 391
20. De Antigoni regis mansuetudine. 391
21. De Pausania Agathonem poëtam amante. 391
22. Quòd iustissimi Mantinenses. 392
23. Quòd Nicodorus pugil factus est legislator. 392

24. Quòd Milo corpore quidē erat robustus, animo verò non fortis. 393
25. Quòd sexta Februarij Græcis fuerit auspicata. 393
26. De Hyperboreo Apolline, et quibusdā mirabilibus circa Pythagoram. 393
27. Quòd Anniceris eques bonus: et quòd qui minimis rebus nimiā operam tribuit, negligit maiora. 394
28. Vnde certamen gallorum gallinaceorū initium traxerit. 394
29. Quemadmodum fortunam significarit Pittacus. 394
30. De Platone. 394
31. Quòd nemo Barbarorum impius est. 395
32. De Herculis nomine mutato, & oraculo Apollinis de ipso. 395
33. De imaginibus fluuiorum. 395
34. De senectute. 396
35. Quòd somnus mortis frater sit: & de obitu Gorgiæ. 396
36. De Socrate sene & ægroto. 396
37. De lege, quæ ægrotantibus abstinentiam à vino præcipit. 397
38. Romanorum & aliorum quorundam lex, neq; omnibus, neq; omni ætati vinum bibere permitteus. 397
39. Lex Cretensium de disciplinis. 397
40. Animalia bruta vinum fugientia, & aliter inebriari solita. 397
41. Quidam dediti potationibus, & bibaces. pag. 398
42. De Platonis gloria, & æquabilitate. pagina. 399
43. Quinam Græcorum optimi, fuerint pauperrimi. 399
44. Imaginis Theonis pictoris explicatio. pag. 400

LIBRI III.

CAP. 1. Describuntur Tempe Thessalica. 401
2. De Anaxagora fortiter liberorum mortem ferente. 402
3. De Xenophonte filij obitum fortiter tolerante. 403
4. Quòd Dion ob filij mortem non perturbatus sit. 403
5. Antigonus filium suum mortuum videns, nihil perturbatus est. 403
6. De animi Cratetis celsitudine. 403
7. De calumnia populi. 403
8. Quòd Phrynichus propter poëma quoddam in ducem electus sit. 403
9. De amore. 404
10. De Lacedæmoniorum amatoribus & amasijs. 404
11. De anima. 405
12. De amoris ratione apud Lacedæmonios. pag. 405
13. De vinolentia Tapyrorum. 405
14. De vinolentia Byzantiorum. 405
15. De Argiuorum, Corinthiorum, Thracū, Illyriorum vinositate. 406
16. Comparatio Demetrij & Timothei ducum. 406
17. Quòd philosophia ab administranda repub. non sit aliena, & quòd ex philosophis quidam rempub. gubernarint. 406
18. De consuetudine Midæ Phrygis & Sileni, & de ijs quæ incredibiliter dicta sunt Midæ. 408
19. De dissidio Aristotelis à Platone. pagina. 409
20. De Lysandro, & allatis ei muneribus. pag. 410
21. De magnanimitate Themistoclis. 411
22. De pietate Aeneæ, & Græcorum misericordia in Troianos. 411
23. De Alexandro. 411
24. De Xenophontis pulchritudinis amore. pag. 412
25. De Leonida, & triginta, qui vltrò pro salute totius Græciæ, se morti obtulerunt. pag. 412
26. De Pindaro tyranno. 412
27. De Platonis paupertate, & quomodo ad philosophiæ studium accesserit. 413
28. Quomodo Socrates fastum Alcibiadis retuderit. 413
29. De Diogenis mendicitate & fastu. pag. 414
30. De quibusdam modestis & continentibus. 414
31. De Niciæ diligentia, quam in artem suam contulit. 414
32. De Alexandro & Hercule citharam pulsare discentibus. 414
33 De Satyro tibicine. 414
34. Lex Romanis & Lacedæmonijs communis. 415
35. Quòd in Academia ridere non licebat. pag. 415

36. Cur Aristoteles reliquerit Athenas. 415
37. Lex Ceorum de senibus. 415
38. Quædam Athenis primùm inuenta. pagina 415
39. Quid olim quidam comederint. ibid.
40. De Satyris, Tityris, & Silenis. ibid.
41. Multa Bacchi cognomina. 416
42. De quibusdam amentibus fœminis. pag. 416
43. De citharœdo à Sybaritis occiso. 416
44. De quodam qui poterat quidam socijs auxilium ferre, non autem volebat: & alio, qui volebat succurrere, infeliciter autem cesserat. 417
45. Oraculum Philippo redditum. 417
46. Lex Stagiritarum. 418
47. De Timotheo, & alijs, quibus sua virtus non profuit. 418

LIBRI IIII.

CAP. 1. Gentium & populorum diuersi mores. 418
2. De Nicostrati citharistæ dissidio cum Laodoco citharœdo. 419
3. De Polygnoto & Dionysio pictoribus. pag. 419
4. Lex Thebana de artificibus et pictoribus. pag. 419
5. Qui beneficiorum memores fuerint. 420
6. Oraculum pro Athenienſibus. 421
7. Quòd aliquando ne in morte quidem requiem impetrent mali: & de Pausania. pag. 421
8. De fortunæ vicissitudine. 421
9. De Platonis humilitate, & Aristotelis ingratitudine. 422
10. Quo animo fuerit erga populũ Atheniensem Pericles. 422
11. De Socratis delicijs. 423
12. De imagine Helenæ à Zeuxide picta. 423
13. Epicuri sententia, & fœlicitas. 423
14. De pecuniarum parsimonia & custodia. pag. 423
15. De quibusdam qui in morbo musicam & alia didicerunt, atque valetudinem bonam recuperauerunt, vel auxerunt vires. pag. 423
16. Veterum quorundam virorum mores peculiares. 424
17. De quibusdam Pythagoræ mirabilibus, et opinionibus. 425
18. De reuerentia & honore, quem Dionysius Platoni exhibuit. 425
19. Quòd disciplinam coluerit Philippus, & de Aristotele. 426
20. De Democrito, & eius, Theophrasti, Hippocratis, aliorumq; gloria. 426
21. Amasij Socratis & Platonis. 427
22. De Athenienſium delitijs. 427
23. De quibusdam prodigijs. 427
24. Qua ratione maxime conseruatur amicitia. 427
25. De admirabili furore Thrasylli. 427
26. De Electra. 428
27. De Pamphaïs dono & Diotimi. 428
28. Quòd Pherecydes in phthiriasim inciderit, propter impietatem in deos. 428
29. Mundos esse infinitos Alexander ridiculè credidit. 429

LIBRI V.

CAP. 1. Quòd Tachos propter lautiorẽ victum, vitam finierit. 429
2. Quomodo mortuus sit Pherecydes. 429
3. De columnis Herculis. 429
4. De plantis quibusdam nascentibus in Delo. 429
5. De Epaminondæ inopia, & animi magnitudine. 430
6. De vltronea morte Calani. 430
7. De Anacharside. 430
8. Quomodo aliqui tulerint scommata. 430
9. De Aristotele. 431
10. Nauium aliquarum & armatorum numerus, quos amiserunt Athenienſes. 431
11. De crudelitate regis Thracum erga liberos. 431
12. Demades mulctatus, quòd decretum fecerat, vt Alexander in deorum numero haberetur. 431
13. Quòd Athenienſes ad nouas res procliues fuerint. 431
14. Lex Attica de corporum sepultura, & boum mactatione. 432
15. Loca vbi iudicia Athenis exercebantur in homicidas. 432
16. Puer sacrilegij nomine capitis damnatus est. 432
17. De Athenienſium superstitione. 432
18. De muliere prægnante, quæ capitis damnata est. 433
19. Aeschylus impietatis nomine condemnatus, quomodo euaserit. 433
20. De Tarentinorũ ieiunio, et Rheginorũ. 433

Quòd

21. Quòd Medea proprios liberos non occiderit. 433

LIBRI VI.

CAP. 1. De quorundam in alios ira, inhumanitate, iniuria, vi, contumelia. pag. 434
2. De fortitudine filij Harmatidij. 435
3. De Isada puero. 435
4. De eo cui Lysandri filia desponsa erat. 435
5. De legatis Atheniensium. 435
6. Laconicæ leges. 435
7. De terræmotu qui Spartæ contigit. 436
8. De occidione Artaxerxis. 436
9. De thesauro quæsito à Delphis in templo Apollinis. 436
10. Lex de ciuibus à Pericle posita. 436
11. De Gelone volente subditis imperium reddere. 437
12. De Dionysij fœlicitate, & qualem exitum ea sortita sit. 437
13. De tyrannidibus, quæ vsque ad posteros in Græcia perdurarunt. 438
14. De Dario insidijs petito. 438

LIBRI VII.

CAP. 1. De Semiramide, & quomodo regnum Assyriorum sibi vendicauerit. 439
2. De Stratonis et Nicoclis delicijs. 439
3. Sermo Aristippi quidam, ad sedandum dolorem idoneus. 439
4. De laude molæ. 440
5. De manuario in multis rebus Achillis & Vlyssis labore. 440
6. Scythæ cuiusdã responsum de frigore. 440
7. De vigilijs Demosthenis. 440
8. De luctu Alexandri, quem ex Hephæstionis morte cepit. 440
9. De moderata fœmina. 441
10. De Socratis vxore. 441
11. De calceamentis Romanorum mulierum. pag. 441
12. Lysandri, seu Philippi apophthegma de periurio. 441
13. De patientia Agesilai. 441
14. De philosophis qui militarunt, & respub. gesserunt. 442
15. Quomodo Mitylenensium socij defectionis pœnas dederint. 442
16. De Roma, Remo, Romulo & Seruia. 442
17. De Eudoxi aduentu in Siciliam. 442
18. Quòd Aegyptij patientes sint tormentorum, & de mulieribus Indicis. 443
19. De stratagemate Solonis contra Megarenses, & quomodo deinde verbis eos vicerit. 443
20. De sene Ceo, qui capillos tinxerat. 443
21. De Cæsaris & Pompeij sedulitate, & cura perdiscendi ea, quæ ad rectè regendas respub. pertinent. 443

LIBRI VIII.

CAP. 1. De Socratis genio. 444
2. De Hipparchi sapientia, & studio erga doctos, & de Homericis carminibus. pag. 444
3. De bouis mactatione apud Athenienses, et festis diipoliorum, buphoniorumq;. 445
4. De Poliarchi delicijs. 445
5. De Neleo, Medonte, & duodecim Ioniæ ciuitatibus. 445
6. De inscitia literarum & disciplinæ in Barbaris. 445
7. De celebratis nuptijs ab Alexandro post victum Darium. 446
8. De pingendi arte. 446
9. De tyranno, qui à suo amasio est interfectus. 446
10. De Solone, & eius Draconisque legibus. pag. 447
11. De rerum diminutione & interitu, atque ipso mundo. 447
12. De Demosthene, Aeschine, Theophrasto & Democharе. 447
13. Qui non riserint. 448
14. De morte Diogenis. 448
15. De Philippi in victoria continentia, & cuius sibi memoriam refricari identidem voluerit. 448
16. De Solone & Pisistrato. 448
17. De Oenycino Zanclæorum monarcha. pag. 449
18. De Euthymo & Temesense heroe, & proverbio. 449
19. Epitaphium sepulchro Anaxagoræ insignitum, & eiusdem aræ. 450

LIBRI IX.

CAP. 1. Quòd Hieron doctrinã complexus, et singulari in omnes liberalitate, peculiariq; in fratres amore fuerit. 450
2. De Thrasybuli victoria. 450
3. De quorundam & Alexandri delicijs atque superbia. 451
4. De diligentia Polycratis in audiendo Ana

creonte & zelotypia. 451
5. De Hierone & Themistocle. 452
6. De Pericle, & filijs eius pestilentia mortuis. 452
7. De Socratis, in omnibus rebus, animi constantia. 452
8. Dionysius libidinis in mulieres incontinens. pag. 452
9. Quòd & Demetrius incontinens fuerit. pag. 453
10. De Platonis vitæ contemptu. 453
11. De Parrhasio pictore. 453
12. De Epicureis expulsis ab Romanis et Messenijs. 454
13. De Dionysij voracitate, & pinguedine. pag. 454
14. De Philetæ corporis macie. 455
15. De Homero. 455
16. De Italia, & Mare qui fuit hippomiges. pag. 455
17. De iactantia ac leuitate Demosthenis. pag. 456
18. De Themistocle. 456
19. Quòd Demosthenes, vocante Diogene in cauponam, introire recusarit. 456
20. De Aristippo. 456
21. De Theramene. 456
22. Qui nam in arte medendi studium posuerint. 457
23. De Aristotele ægrotante. 457
24. De Smindyridæ luxu. 457
25. Quomodo se Pisistratus erga suos ciues gesserit. 457
26. De Zenone & Antigono. 457
27. Ingenuitas morum & ingenij. 458
28. De Diogene. 458
29. Quòd Socrates vt timorem, ita dona vilipenderit. 458
30. De vaticinatione Anaxarchi. 458
31. De athleta, qui cùm vicisset, antequam coronam acciperet, expirauit. 459
32. De Phrynæ scorti, & Cimonis equorum imaginibus. 459
33. Adolescentuli responsio, cùm interrogaretur à patre, quid disceret. 459
34. De splendidè vestitis. 459
35. De Antisthenis ob lacerum pallium arrogantia. 459
36. De Antigono & psalte. 460
37. Quomodo Anaxarchus riserit Alexandrum, qui seipsum in dijs numerari volebat. 460
38. De Alexandro, & lyra Paridis. 460
39. De ridiculis & absurdis amoribus. 460
40. De gubernatoribus nauium Carthaginensium. 461
41. De Pausania & Simonide. 461
42. De Artaxerxe & Dario. 461

LIBRI X.

CAP. 1. De Pherenice ad spectandos Olympiorum ludos admissa. 462
2. De continentia Eubatæ. 462
3. De quorundam animalium proprijs naturis. 462
4. De Alexandri in rebus conficiendis celeritate. 462
5. De tyrannis, ex Æsopi scriptis. 463
6. De viris exilibus & macris. 463
7. De quibusdam Astrologis, & anno magno. 463
8. De beneficijs. 463
9. Quòd helluo fuerit Philoxenus. 464
10. De vetustis pictoribus. 464
11. De Diogene laborante ex humero. 464
12. Archytæ apophthegma de hominibus. pag. 464
13. Quòd Archilochus seipsum redarguerit. pag. 464
14. De ocio. 465
15. De ijs qui Aristidis & Lysandri filiabus de matrimonio fidem dederant. 465
16. De Antisthene & Diogene. 465
17. De ijs qui ex Reip. gubernatione suam rem auxerunt. 466
18. De Syracusio Daphnide, & bucolicis carminibus. 466
19. De eo qui proprios dentes absorbuit. 466
20. De Agesilao. 467
21. De Platone. 467
22. De Dioxippo. 467

LIBRI XI.

CAP. 1. De Oricadmo, & arte pugilandi. 468
2. De Orœbantij carminibus, & Daretis et Melisandri. 468
3. De Iccho, & lucta. 468
4. De caluitie Agathoclis. 468
5. De quibusdam iniustè sacrilegij nomine cõdemnatis. 468
6. De mœcho. 469
7. De Lysandro & Alcibiade. 469
8. De Hipparchi morte. 469

9. De quibuſdam laudatiſſimis pauperrimisque viris, qui dona recipere noluerunt. pag. 469
10 De Zoilo. 470
11. De Dionyſio Siculo. 470
13. De placenta Socrati ab Alcibiade miſſa. pag. 470
13. De viro Siculo acutis oculis prædito. pag. 471

LIBRI XII.

CAPVT 1. De Aſpaſia, quam Cyrus primum, deinde Artaxerxes amauit. 471
2. De Muſis. 476
3. De Epaminonda, Daiphanto, & Iolaida. pag. 476
4. De Seſoſtride. 477
5. De Laide. 477
6. De Marij & Catonis parentibus. 477
7. De Alexandro & Hephæſtione. 477
8. De Cleomenis dolo contra Archonidem. pag. 477
9. Quomodo ſponte diſceſſerit è patria Timeſias. 477
10. Quòd primi excuderint monetam Aeginetæ. 478
11. De Pallantio colle, & Febris templo atq; ara. 478
12. De adultero in Creta comprehenſo. 478
13. Quomodo Gnathæna confutauerit loquacem. 478
14. De quibuſdam venuſtate corporis excellentibus. 478
15. De præſtantiſſimis quibuſdam viris, qui cum pueris colluſerunt. 479
16. Quorum virtuti Alexander infenſus fuerit. 479
17. De Demetrio in ædes ſcorti commeante. pag. 479
18. Quòd Phaon formoſus fuerit. 480
19. De Sappho. 480
20. De luſcinia & hirundine. 480
21. De Lacedæmoniorum fœminis. 480
22. De Titormi & Milonis robore, et de quodam diuerbio. 480
23. De Celtarum audacia. 481
24. De Smindyridæ delicijs circa cibos, et voracitate. 481
25. A quibus multi clariſſimi viri cõſilijs aut doctrina inſtituti, fructum aliquem ceperint. 482
26. De quibuſdam ebrioſis. 482
27. Quòd Hercules miſericordem & benignum ſeſe erga hoſtes præbuerit. 482
28. De Leocorio Athenienſium. 482
29. Quid dixerit Plato de Agrigentinorum nimijs ſumptibus. 483
30. De Tarentinorum temulentia, & Cyrenenſium luxu. 483
31. De varijs Græcorum vinis. 483
32. De Pythagoræ, Empedoclis, Hippiæ & Gorgiæ veſtimentis, & calceamentis. pagina. 484
33. Quòd Romani Pyrrhi medici, contra ipſum regem inſidias non admiſerint. 484
34. De Pauſaniæ & Apellis amoribus. 484
35. De Periandris, Miltiadis, Sibyllis, et Bacidibus. 484
36. De numero filiorum Niobes. 484
37. De Alexandro in egeſtate ciborum conſtituto, & quomodo aliqui vici per fumũ capti ſint. 485
38. De equis, moribusq; quibuſdam Sacarum. pag. 485
39. De Perdiccæ audacia & leæna. 485
40. De commeatu, qui ſequebatur Xerxem. pag. 485
41. De Protogene pictore. 486
42. De quibuſdam hominibus à feris enutritis, & educatis. 486
43. Qui ex obſcuris clari nobilesq; euaſerint. pag. 486
44. De quibuſdam longo tempore verſatis in Siciliæ lithotomijs. 487
45. De Mida, Platone, & Pindaro, infantibus. 487
46. De prodigio Dionyſij monarchiam portendente. 487
47. De Ariſtomache, Dionis vxore. 488
48. De poëmatibus Homeri. 488
49. Quòd Phocion ſuis malefactoribus facilè dederit veniam. 489
50. De Lacedæmonijs, nullam operam liberalibus diſciplinis impendentibus. 488
51. De oſtentatione Menecratis, & quomodo Philippus eum deriſerit. 489
52. Quibus ſimiles dixerit Athenas eſſe Iſocrates. 489
53. De maximorũ bellorũ initijs et cauſis. 490
54. Quomodo Ariſtoteles Alexandrum iratum ad manſuetudinem reuocare conatus ſit. 490

55. De ijs qui apud Libycos vel ab elephantis perimuntur, vel inter venandum pugnandúm ue intereunt. 490
56. Quid Diogenes de Megarensibus pronunciarit. 490
57. De prodigijs quæ Thebanis apparuerunt, Alexandro copias ad vrbem admouente. pag. 490
58. De Dioxippo. 491
59. De veritate & beneficijs. 491
60. De Dionysio & Philippo. 491
61. De Boreæ vemi honore. 492
62. Lex Persica de regis consiliarijs. 492
63. De Archedice scorto. 492
64. De Alexandro mortuo. 492

LIBRI XIII.

CAP. 1. De Atalanta. 494
2. De Macareo, qui ob crudelitatẽ & impium uefas à dijs immortalibus punitus est. 497
3. De monumento Beli, atq; infortunato hoc ostento Xerxi exhibito. 497
4. De Euripide in conuiuio inebriato. 498
5. Quis primus adamârit ingennos pueros. 498
6. De Arcadici, Thasiorum, & Archinoriũ vinorum proprietatibus. 498
7. De Thebis ab Alexandro captis, et de Pindaro. 499
8. De Lysandro. 499
9. De Lamia. 499
10. De Dionysio vno eodemq; die duas vxores ducente. 499
11. De subiugatione Persarũ, & Isocrate. 499
12. Quomodo Meton seipsum ab expeditione liberauerit, & de insania Vlyssis. 499
13. De Ptolemæi munificentia. 500
14. De Homeri carminibus & poësi. 500
15. De quibusdã supra modum fatuis. 500
16. De Apolloniatis, & ipsorum regione, atque Epidamno. 501
17. Prouerbium, & de Phrynicho. 501
18. De Dionysio. 501
19. Cleomenis sententia, de Homero & Hesiodo. 501
20. De quodam lubenter vita defuncto, tantum vt mortuos quosdã videre posset. 502
21. De Phrygia harmonia. 502
22. De Homeri templo, & simulachro. 502
23. De Lycurgo Lacedæmonio. 502
24. De quibusdam, quibus propriæ leges nocumento fuerunt. 502
25. De Pindaro in certamine superato à Corinna. 503
26. Quomodo Diogenes, cũ in inopiam extremam incidisset, seipsum sit cõsolatus. 503
27. De Socratis corpore. 503
28. De seruo Diogenis à canib. discerpto. 504
29. De spe. 504
30. De Olympiade dolente propter Alexandrum mortuum & inhumatum. 504
31. Quòd Xenocrates fuerit misericos. 504
32. Quomodo Socrates iactantiam cuiusdam scorti refellerit. 504
33. De Rodopidis scorti fortuna. 509
34. De Dionysio. 505
35. De cerui in medendo morbo physica curatione. 505
36. De morte Eurydicæ Philippi filiæ. 505
37. De Gelone, & ijs qui illi insidiati erant. pag. 505
38. De Alcibiade. 506
39. De Ephialte. 507
40. De Themistocle. 507
41. De Phocione. 507
42. De Epaminonda. 507
43. De Timotheo. 508
44. De Themistoclis & Aristidæ concertatione. 508
45. De Dionysij impietate. 508
46. De dracone beneficij memore. 508

LIBRI XIIII.

CAP. 1. Quomodo Aristocles erga honores affectus fuerit. 509
2. De Agesilao, barbarorumque periurijs. pag. 509
3. De prodigalitate. 509
4. De Aristide à mustela morso, atque moriente. 509
5. Quos Atheniẽses ad Reip. gubernacula delegerint. 510
6. Aristippi sententia de hilaritate. 510
7. Lex Laconica de corporum colore, & bona habitudine, item de præpinguibus. 510
8. Quomodo Polycletus & Hippomachus imperitiam vulgi redarguerint. 511
9. De Xenocratis patientia. 511
10. Quomodo retaxârit Phocion Demadem. pag. 512
11. Qualem debeat se rex erga subditos gerere. pag. 512
12. Quomodo Persarum rex iter faciens tempus consumpserit. 512

13. De tragœdijs Agathonis. 512
14. De Stratonico citharœdo. 512
15. De Socratis sermonibus. 513
16. De Hipponici ambitione. 513
17. De Archelao, & de Zeuxidis picturis. pag. 513
18. Qua pœna quidam iratus seruum suum afficere voluerit. 514
19. De Archytæ in loquendo modestia. 514
20. De ridicula quadam historia. 514
21. De Syagro poëta. 514
22. De tyranno prohibente subditos à mutuis colloquijs. 514
23. De Clinia, & Achille, musica solitis iram reprimere. 515
24. De quibusdam pecunias aspernatis pro salute ciuiũ, et qui creditores occiderũt. 515
25. Quomodo persuaserit quidam vnitatẽ & concordiam in repub. retinendam esse. 516
26. De Antagora comitijs Arcesilaum proscindente. 516
27. De Agesilao. 516
28. De Pythia oratore. 516
29. Quòd Lysander pecunias Lacedæmonem importauerit. 517
30. Quomodo Annon seipsum voluerit prodeo venditare. 517
31. De Ptolemæo qui cognominabatur Tryphon. 517
32. De Timandrida, qui filium ob acquisitas opes non laudauit. 517
33. De Platone & Diogene. 518
34. A quo iura didicerint Aegyptij, & de iudicibus illorum. 518
35. De Laide. 518
36. Quòd ridiculè faciant, qui propter maiorum virtutes altum sapiunt. 518
37. De statuis & imaginibus. 519
38. De Epaminonda & Pelopida. 519
39. Quomodo Antalcidas munus sibi missum & vnguento tinctum reprehendit. 519
40. De Alexandri Pheræorum tyranni crudelitate. 519
41. De Apollodori ex vino insania. 519
42. Xenocratis sententia. 520
43. De Ptolemæo & Berenice. 520
44. Laconica lex de auaritia. 520
45. De quibusdam claris mulieribus. 520
46. De Magnetum acie contra Ephesios. 521
47. De Zeuxidis imagine Helenæ, & Nicostrato pictore. 521
48. Quos Alexander suspectos habuerit. 521
49. Quare Philippus clarissimorũ filios sibi ministrare voluerit. 521

FINIS.

AELIANI DE MILITARIbus ordinibus instituendis, Libri Capita.

PRæfatio ad Adrianum Augustum. 529
CAP. 1. Qui authores de re militari scripserint. De suo libro, & huius disciplinæ vtilitate. 531
2. Apparatus bellici diuisio. 532
3. Propositio sequentium, De phalangum singularum constitutionibus, præfecturis, ordinibus, numero conueniente, & nominibus. 534
4. Series quid & quanta. 535
5. Seriei dispositio. 536
6. De seriebus binis aut pluribus coniunctis & coordinatis. 538
7. De phalange, eius longitudine, & latitudine. quid sit iugare & ordinare. quomodo diuidatur phalanx in cornua per totam latitudinem, et aliter per longitudinẽ. De dispositione peditum grauis armaturæ, velitum & equitum. 538
8. De numero peditum grauis armaturæ, velitum, & equitũ cõueniente in bello ad commodè mutandas aciei figuras. 539
9. De nominibus tum ordinum, qui per acies subinde duplicatas procedunt, (nempe binas, quatuor, octo, sedecim, &c.) & militum serierumq; in singulis numeri: tum ducum nomina. 540
10. De collocatione secundũ fortitudinis præstantiam phalangum quatuor, & Merarcharum, et totidem Ducum serierum, & Tetrarcharum. 548
11. De interuallis quibus inter se distant peditis grauis armaturæ, plerunq; condensati, cohærentes clypeis. 550
12. De armatura phalangis, clypeis & hastis. pag. 551
13. Quales debeant esse milites primi iugi, hoc est serierum ductores. quales item secundi & tertij, & deinceps. 551
14. De Macedonica phalange, & sarissarum longitudine. 552
15. De velitum collocatione. 553
16. De nominibus & ordinib. velitum. 553

17. De

17. De iaculatoribus, sagittarijs, & omnibus qui eminus telis pugnant. 557
18. De instruendis ordinibus equitum, in formam rhombi, cunei, quadratam. 557
19. Rursus de acie equitum rhombi instar, et eius instructione. 560
20. De turmarum instructione, & nominib. & equitum in singulis numero. 562
21. Ad formas acierum & earum mutationes facilè instruendas, diligentiam & exercitationem requiri. 564
22. De curruum instruendorum ratione. 564
23. De elephantorum instructione. 565
24. De nominibus motionum militarium, de quibus deinceps acturus est singulatim. pag. 566
25. De Declinatione & Mutatione vtraque hastam vel clypeum versus, &c. Plura de mutationibus, circumflexione, conuersione, reuolutione, & reflexione. 566
26. Quid sit Ordinare, Iugare, in Rectum restituere. 569
27. De Euolutionum generibus & differentijs. 570
28. Qua ratione, quóue ordine Euolutiones fieri debeant. Et simul quomodo phalanx duplicetur tum vultu tum loco. 571
29. De duobus generibus Duplicationum, numero aut loco: & quomodo restituantur in priorem statum. Quomodo duplicetur tum longitudo tum latitudo: & quomodo restituatur in priorem ordinem. 573
30. De phalange transuersa, recta, & oliqua. pag. 574
31. Quid sit Insertio, Præstructio, Substructio, Adstructio, Interstructio, Poststructio. 576
32. Quomodo acies sint conuertendæ, circumflectendæ & reflectendæ, tum hastã tum clypeum versus singulæ: & quomodo rursus in priorem ordinem restituendæ. 577
33. De condensanda phalange ab vtroq; cornu, vel in medio: & in priorem ordinem restituenda: & in genere quædam de Condensatione. 579
34. De vtilitate Mutationum iam dictarum: item Euolutionum vsu ac differentia. 580
35. De signis quæ dantur militibus voce, tuba vel aliter, (quæ muta dixeris signa.) 580
36. De itineribus copiarum. De Inductione recta, & Deductione recta sinistrá uersus rectam Inductionem Cœlembolon, id est Cuneatam aciem cauam instrui: aduersus hanc verò triplicem phalangẽ. 581
37. De Deductione dextra & sinistra. 583
38. De phalange bifronti. 584
39. De oppositaphalange. 585
40. De oppositaphalange duplici. 585
41. De bipartita phalange. 587
42. De simili phalange, et Laterculo. 593
43. De turma equitum instar oui. 594
44. De turma equitum ab altera parte longiore. 595
45. Rursus de alia turma equestri ouiformi, & acie pedestri Anteflexa. 596
46. De pedestri acie retroflexa: & altera cuneo, quæ ei opponitur. 597
47. De acie equitum quadrata, figura, non numero: & oppositaei Cuneo phalange. 598
48. De Laterculo oblongo: & opponenda ei acie implexa. 599
49. De circumuentione phalangis hostium, quæ vel ab vtroque Cornu fit, vel ab alterutro. 600
50. De Attenuatione phalangis. De vectione impedimentorum. 600
51. Præceptorum imperatoriorum breuis collectio: quodq; ea breuia & minimè ambigua esse debeant. 601
52. Imprimis indicendum esse silentium, vt attentiùs obseruetur quod imperatur. 601
53. Varia imperatorum præcepta quomodo enuncientur. 602

FINIS.

IN AELIANVM ET VNIVERSAM PHILOsophiam, præsertim contemplatricem, C. G. Carmen.

Εργα σοφῶν νοέειν, ἢ πράσσειν. τῶν δὲ νοόντων
Οὗτος μὲν πανάριστος, ὁς ὅλβιός τε τέλεα αὐτῆς,
Ος γ' ὑπὲρ οὐρανίην ψυχὴν αὐαθόρνυται αἴγλην,
Γράμματα δ' ἀίδιον εἰδῶν καὶ θεῖα θεωρᾷ,
Αρχικύτ' ἠδὲ πέρας, θεὸν ἄμβροτον, ὑίεα, πνεῦμα:
Γαῖαν δ' ὐδηχθονίων ὑποδρᾶδην ἀθύρματα θνητῶν:
Ως καὶ ὑποδρηφιλος ταχὺς αἰετὸς ἵπταται ἀρθείς,
Καὶ χθόνα νέρθε λιπὼν εἰς ἅλιον ἀτενὲς ὄσσε.
Εὐδλὸς δ' αὖ λιχανὸς, ὃς φ' πραπίδεσσι νοήσῃ
Οὐρανίον κόσμον τε πραλίονα, αἰολόμορφον,
Καὶ σφαίρας πάσας, σοὺ δ' ἅλιον, ἠδὲ σελήνην,
Κ' ἀστέρας ἀπλανέας ἀναρίθμους, ἠδὲ πλανήτας.
Εἶτα ἡ σώματα θνητὰ μινύθματα ποικίλα πολλοῖς
Ωκεανὸν γενετῆρα θεὸν, καὶ μητέρα Τηθύν,
Ηέρα τ' ὑγροκέλευθον, ἰδ' αἰθέρα λαμπετόωντα:
Βροντὰς, ἀστεροπὰς, ἀνέμους, νιφετούς τε, καὶ ὄμβρους:
Κᾶλα μετάρσια ταῦτα, τά γ' οὐ τελέως σαωσέπεξ
Φύσις ταμμήταρα πολυπλάγκτοισι μελεύθοις.
Εἶτα τελεστόρως τετύρωται ἀρ' σιώθετα πρώτῳ,
Ωσπερ ὑποχθονίων πολυδαίδαλα ἔργα μετάλλων,
Γαυθίων τε λίθων, ἄψυχά τε εἴδεα τἄλλα,
Θυμόσοφός τε καὶ ἀλφηστὴς ταπουλαῖος ἐρευνᾷ:
Οὐδὲ φυτῶν γένος εὐερνές τε κομῶν τ' ἀμελήσας,
Οὐ θάμνους, βοτάνας τε, πόας τ', ὀδ' ἀνθεα μακρά.
Εἶτα δὲ λιθάδαλα ταῦτα, ὅσων ζείδωρος ἄρουρα
Μήτηρ, ὠκεανός τε ὅσα τρέφει, ἠδὲ θάλασσα,
Φύσις ὑγρά τ' ἄλμη, γαίης διδυμάων χυθεῖσα,
Κύτη ἐβριμόγυια πελώρια θαύματα πόντου,
Εἰναλίους νέποδας, καὶ ὑδατοθρέμμονας ἰχθῦς,
Θῆράς τ', οἰωνούς τε, καὶ ἠερίοισιν ἰσγάς
Ορνιθας πτερύγεσσι, γένος δ' ἑτηνῶν τε βοτῶν τε.
Ος δὲ μὲ μή τ' αὐτὸς νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούσῃ,
Μήτ' ἀγαθὸν πράξειε, ὃς δ' αὖτ' ἀχρεῖος αὐτὴρ,
Καὶ ζωλὼ ἀλόγῳ, μᾶλλον δ' ἔτι χείρονα ζώει.
Κράτιστους δ' ἠελίοιο φρενόθεν σοφοῦ αὐδήσας ἔασιν.
Ηέλιος γὰρ ταῦτ' ἐφορᾷ, καὶ ταῦτ' ἐπακούει
Γράμματα θνητά: σοφῶν δ' ἢ καὶ εὐσεβέων νόος αὐδήσῃ
Οὐ τάδ' μοῦνα ἀθρεῖ, αὐτὸς δ' ὑπὲρ ἠελίοιο
Οἶμον ἀναθρώσκει μεγάλου Διὸς ἄχρι μελάθρου.
Ως καὶ Αἰλιανὸς ζώων, καὶ φύσιος ἄλμης,
Θαύματα πολλὰ ἰδὼν, ἑλίμακος δίχα τῆσδ' ἀόρουσε
Εἰς θεοῦ θ' ὑπάτου γνῶσιν, θείας τε προνοίας.
Αλλὰ θεοῦ φίλον υἱὸν ἀμύμονα Χριστὸν Ιησοῦν
Κύριον ἠδὲ σωτῆρα βροτῶν οὐκ οἶδεν ἄνακτα,
Ος δ', ὅπερ ἠελίου τοῦ σώματος ὄψις ὑπάρχει,
Φῶς καθαρὸν μερόπων νοερῷ πέλει ὄμματι μοῦνος,
Ὃν πατέρ' εἰσιδέειν καὶ ἀληθέα πάντα βροτοῖσι δῶ.

MONACHII

CLAVDII AELIANI
PRAENESTINI DE ANIMALIVM NATV.
RA LIBRI XVII. PETRO GILLIO GAL-
lo & Conrado Gesnero Heluetio interpretibus.

ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟ ΠΡΑΙΝΕΣΤΟΥ
τῆς Ιταλίας περὶ ζώων ἰδιότητος βιβλία ΙΖ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΝΘΡΩΠΟΝ μὴ εἶναι σοφὸν καὶ δίκαιον, μηδὲ τὴν οἰκείαν παίδων προμηθέστατον, καὶ τὴν γεναμένων ποιεῖσθαι τὴν προσήκουσαν φροντίδα, καὶ τροφὴν ἑαυτῷ μαστεύειν, καὶ ἐπιβουλὰς φυλάττεσθαι: καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα αὐτῷ σωτήρια δῶρα φύσεως, παράδοξον ἴσως ἀδέν. καὶ γὰρ λόγου μετέλαχεν ἄνθρωπος τοῦ πάντων τιμιωτάτου, καὶ λογισμοῦ ἠξίωται: ὅσῳ οὖν δὴ πολυαρκέστατός τε, καὶ πολυωφελέστατος. ἀλλὰ καὶ θεὸς αἰδεῖσθαί οἶδε καὶ σέβειν. τὸ δὲ καὶ τοῖς ἀλόγοις μετεῖναί τινος ἀρετῆς κατὰ φύσιν, καὶ εἰ μὴ κατὰ τὴν οἰκείαν κρίσιν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνθρωπίνων πλεονεκτημάτων, καὶ θαυμαστὰ ἔχειν συγκυκληρωμένα, δόξαν ἤδη μέγα. καὶ εἰδέναι γε μὴν ῥᾳθύμως τὰ προσόντα αὐτῶν ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καὶ ὅπως ἐπουσιάσθη οὐ μεῖον τῶν ἀνθρώπων (ἔπαινον) τῶν ἀλόγων ζώων, εἴπ᾽ ἄν τινος πεπαιδευμένης φρενὸς, καὶ μαθούσης πολλά. ὅπη μὲν οὖν καὶ ἑτέροις ἔστιν τούτων ἐπιστάσασι, καλῶς εἴσεται. ἐγὼ δὲ ἐμαυτῷ ταῦτα ὅσα οἷόν τε ἦν ἀθροίσας, καὶ προβαλὼν αὐτοῖς τὴν συνήθη λέξιν, κειμήλιον οὐκ ἀπόδοτον ἐκπονῆσαι πεπίσυκα. εἰ δέ τῳ καὶ ἄλλῳ φανεῖται ταῦτα λυσιτελῆ, χρήσθω αὐτοῖς. ὅτῳ δὲ φανεῖται, ἐάτω ᾧ πατρὶ θάλπειν τε καὶ προϊέναι: οὐ γὰρ πάντα πᾶσι καλὰ: οὐδὲ ἄξια δοκεῖ ἀποδόσθαι πᾶσι πάντα. εἰ δὲ ὑμῖν πολλοῖς τοῖς πρώτοις καὶ σοφοῖς γεγόναμεν, μὴ ἔστω ζημίωμα εἰς ἔπαινον ἡ τοῦ χρόνου λῆξις, εἴ τι καὶ αὐτοὶ ἀποδῆς ἄξιον μάθημα παρειχόμεθα καὶ τῇ εὑρέσει τῇ πολυπλοτρόπῳ, καὶ τῇ φωνῇ.

περὶ

PRAEFATIO.

APIENTIAM in homine, iustitiã, curã & prouidentiã in prolem ex se natã, ingeniũ quo ea quæ ad uictum commoda aut necessaria sunt inquirit, quo insidias declinat, & cætera in eo posita naturæ dona, non admodum forsitan aliquis admiretur. Est enim ratione pretiosissima re, acratiocinatione prædi tus homo: unde plurimis in rebus ipse se adiuuare ac promouere potest: præsertim cũ deos etiã reuereat & colat. Quòd uerò brutis quoq; animalibus uirtutis ali quod studiũ, si non iudicio consultoq;, natura tamẽ sit insitũ: & q; eadẽ multis ac miris modis circa uitã, nõ minus q̃ hoĩes excellãt, id sanè magnũ qddã est. Itaq; ꝑprias singulorũ naturas diligẽter animad uertere, et quomodo eorũ unicuiq; non minus q̃ homini ꝑspectũ sit, cognoscere, ad animum nõ mediocrẽ sed pereruditũ ac multisciũ pertinet. Quanquã aũt non me lateret, aliorũ etiã in hoc genere lucubrationes extare: tamen hoc quoq; nostræ quoad eius fieri potuit diligentiæ opus, stylo quidẽ familiari expositũ, ueluti thesaurũ nõ uulgarẽ, meo perfectũ labore futurũ, mihi facile persuasi. Itidẽ si quis alius de meis scriptis iudicârit, eis fruatur: sin minus, suo ea parenti fouẽda colẽdaq; relinquat. Nunq̃.n. omnia omnibus placẽt, aut studio uidentur digna oĩbus oĩa. Spero equidẽ quãuis post multos & eruditos homines in hoc de natura argumẽto sim uersat⁹, nõ uituperandã in me temporis fortẽ, si homo posterior aliquid studio & cognitione dignum, siue id per me inuentum, siue elocutione ornatũ, deprompsero.

Præfationem Gillius omisserat.

AELIANI DE ANI
MALIVM NATVRA LIBER I.

De auibus Diomedeis Cap. I.

Περὶ τῶν ἱρωδιῶν τ᾽ φ᾽ τῇ Διομηδ᾽είᾳ νήσῳ. Κεφ. Α.

Patriæ amor.

INSVLA quædam nomine Diomedea, auib. Diomedeis abūdat. hæ hominibus natione Barbaris neq; quippiā nocent, neq; eos adeunt: Sin Græcus aduena eò diuerterit, diuino quodā munere ab his auibus aditur, alis explicatis, tanq; manibus ad prensationem & complexū. Græcos se pertrectantes nō refugientes, intrepidè se palpari sustinent. in accumbentiū sinus aduolāt, uelut ad mensas hospitales inuitatæ. Vulgò socij Diomedis esse iactantur, qui unà cū eo cōtra Iliū arma tulerūt: & prima eorū natura in auiū speciem immutata, etiā nunc se esse Græcos & Græcorum studiosos approbare.

Κεκλῆται τις Διομήδεια νῆσος, ἣ ὀρωδιὸς ἔχει πολλούς. οὗτοί φασι οὐ βαρβάρους ὄντε ἀδικᾶσιν, ὄντε αὐτοῖς πθοίασιν: ἐὰν ἢ ἕλλην κατέρῃ ξένος, οἷός τινι δ᾽ωρεᾷ πθοίασι πτέρυγας ἁπλώσαντες, οἷονεί χεῖράς τινας εἰς ἀσπασμόν τε καὶ πθφιπλοκάς. καὶ ἀπτομένων τῶν ἑλλήνων οὐκ ἀποφεύγουσιν, ἀλλ᾽ ἀτρεμοῦσι καὶ αὐτέχοντες, καθημένων εἰς τοὺς κόλπους καταπίπτοντες, ὥσπερ ἐπὶ ξενίᾳ κληθέντες. λέγονται δέ γε ὅτι Διομήδους ἑταῖροι εἶεν, οἱ σὺν αὐτῷ τῶν ὅπλων τῶν ἐπὶ τῷ Ἰλίου πτοχικότες, τὴν πρότεραν φύσιν, εἰς ὃ τ᾽ ὀρνέων μεταβαλόντες ἄσπος, ὅμως ἔτι καὶ νῦν διαφυλάττειν τὸ εἶναι ἕλληνίζειν καὶ φιλέλληνες.

De Scari libidine & captura. Cap. II.

Libido causa captiuitatis.

SCarus cum alijs herbis marinis, tū alga uescitur: omniū piscium ad uenerē inflāmatissimus est. Causa cur capiat̄, est cupiditas inexplebilis in fœminā. ea non ignorātes rei piscatoriæ peritissimi, hoc modo ei insidias ponunt, ut cōprehensæ fœminæ summū os ad tenuē funiculum ex sparto confectū alligent, eamq; uiuam per mare trahant, ubi eorū cubilia esse & in quē locum cōgregentur, norunt. Conficiunt etiā graue plumbum figura rotundum, longitudine trium digitorū, quo ex chordis appenso, trahitur Scarus fœmina captiua. Aliquis eorū nassæ in piscatorio nauigio accōmodatę os latè diducit, datq; operam ut nassa in Scarū captum cōuertatur. ea enim sensim demittitur, lapide ad certam mensurā facto. mares uerò nō aliter quàm homines ad conspectā amatam libidinis furore ferūtur, circūq; eam concursantes, alius aliū præuertere, eiq; appropinquare & contingere studet, ut solent iuuenes uehementer amantes, aut osculum, aut uellicationem, aut aliud quodpiā furtum amatoriū uenantes: qui deducit fœminam sensim & pedetentim, insidijs collocatis, rectà ad nassam, cū amata diceres ducere amantes. Cū proximè ad nassam hi accesserūt, plumbum

Κεκλῆται τις Σκάρος. Κεφ. Β.

Ὁ Σκάρος πόας μὲν θαλαττίας σιτεῖται καὶ βρύα. λαγνίστατος δὲ ἁπάντων ἰχθύων ἁπάντων ἐστί: καὶ ἔστιν ὡς τὸ θῆλυ ἀκόρεστος ἐπιθυμίας, αὐτῷ ἁλώσεως αἰτία γίνεται. ταῦτα δὲ αὐτῷ συνεγνωκότες οἱ σοφοὶ τ᾽ ἁλιέων, ἐπιτίθενται οἱ τ᾽ τρόπον τ᾽ τοιόνδε. ὅταν θῆλυ συλλάβωσιν, ἐνδεῖν ὁρμίῳ σπάρτου πεποιημένῳ λεπτῷ τ᾽ σώματος ἄκρου, καὶ ἐπισύρουσιν ἀπὸ θαλάττης τ᾽ ἰχθὺν ζῶντα. ἴσασι γὰρ αὐτὸν ἐνιαυτὸν καὶ ἀφορίδας, καὶ ὅπου σπαγελάζουσι. μόλιβδος γὰρ αὐτοῖς πεποίηται βαρὺς τῷ ὄγκῳ, πρόσφορος πρὸς ἅλμα, καὶ ἔχει μῆκος τριῶν δακτύλων, καὶ διέλκεται διὰ ἄκρου σχοίνου, καὶ ἐπισύρεται τ᾽ τε θηλυμένου. καὶ κυρτόν πως τῶν φ᾽ τῷ πορθμίδι παρατείνας, ἐπάγεται εὐρὺν τὸ σῶμα. καὶ ὅταν μὲν ἐγγὺς κατάπτωσις σκάρου ὁ κύρτος. βαρεῖται γὰρ ὅτου ἥσυχα λίθου μεμετρημένου. ὅταν δὲ οἱ ἄρρενες ὡσπερεὶ νυμφην ἐρωτικὴν νεανίαι θεασάμενοι, οἱ σπεύδουσί τε καὶ μεταθέουσι, καὶ ἐπείγοντες φθάσαι ἄλλος ἄλλον, καὶ γναθοῖς πλησίον, καὶ ἅψασθαι, ὡσπερεὶ λυσιτελοῦν αὐθωπεῖ φίλημα ἢ κνῖσμα θηρώμενοι, ἢ τι ἄλλο κλέμμα ἐρωτικόν. ὁ τοίνυν ἄγων τὴν θῆλυν ἡσυχῇ καὶ πεφεισμένως λοχᾶται καὶ ἐπιβαλλόμενος, εὐθὺς τ᾽ κύρτου σὺν τῇ ἐρωμένῃ φαίης αὖ αὖ ἐρασὰς ἄγειν. γνωμένων δὲ ὁμοῦ τῷ κύρτῳ, τ᾽ μὲν μόλιβδον

λιβδλον μιβῆκιμ ὁ θηρατὴς εἰς τὸ ἔσω. ὁ δὲ ἅμα ἐμπίπλων σὺν τῇ ὁρμῇ καταπαῦε καὶ τὸν βῆλυν. ἐκῆμ σωεισρδύζαντδν ἐαλώκασι, καὶ διδόασι δίκλω ὁρμῆς ἀφροδισίστατῃμ οἱ σκάροι.

Περὶ λιφάλων. Κεφ. Γ.

Ὁ ἰχθὺς ὁ λιφαλῶ τ ϕὶ τοῖς ἑλισι βιόντων δῆ, κὴ ϖεπίσδυτῆ τ γαστρὸς κρατῶμ, κὴ διαυτᾶδ πάνυ σωφρόνως. ζῴω μὲν γὰρ ὀκ ἐῶ πίθεται, ἀλλὰ πῶς ϖαύτας τὸν ἰχθύας ϕύασονδῶ ἔῆν πίφυκεν. ὅτῳ δ' ἂν ϕὶ τύχῃ λαμβάνῃ, τδτό οἱ διᾶπνόῃσιμ. ὰ πρότερομ ἢ αὐτδ πδσάπτῃ, πρὶμ ἢ διὰ ϕὶ ὀρᾶς πινῆσαι, κὴ ἀτρεμοῦντῶ μὲν ἔχῃ τῆ ἄγρας, κινηθέντῶ δὲ ἀνίχώρησε.

Περὶ ἀνθίας τδ ἰχθύῶ κὴ σκάρδ.

Κεφ. Δ.

Τιμῶσιμ ἀλλήλοις ὡς ἄνθρωποι πιστοὶ καὶ συμμαχικῶται δίκαιοι οἱ ἰχθύες, οὕσπερ ἀνθίας οἱ ϕὶ θύρας ὠνομάσμενδι ϕὶ θαλασσίας ϕιλδσιμ ἐνομάζῃμ, ὄντας τὰ ἤθη πελαγίους. τότῶμ γὰρ ἕκασοι ὅταμ νοήσωσι πεθηρᾶδθαι ὑμ σώνομομ, πδσνέουσιμ ὤκιστα: ἅτε εἰς αὐτὴμ τὰ νῶτα ἀπειρεάδσοι, κὴ ἐμπίπλοντδ καὶ ἀθδμένοι τῇ διωάμει κωλύσουσιμ ἑλκεσθῆ. Καὶ οἱ σκάροι δὲ ὡς τὸν οἰκεῖαμ ἀγέλημ εἰσὶμ ἀγαθοὶ ϖημωροί, πδσίασι γὰρ, κὴ τῆ ὁρμιᾶμ ἀϖτραγῶμ ασδύδσιμ, ἵμα σώσωσι τ ἑρημένομ. καὶ πολλάκις ϕὶ ἀϖῶφαντδ ἐσωζαμ καὶ ἀφῆκαμ ἐλεύθερ), κὴ ὀκ αὖ τσι ζωάγρια. πολλάκις δὲ ὀκ ἐτυχομ, ἀλλ' ἤμαρτομ μὲν, ὰ δ' ἐν ἑαυτῶμ πεποιήκασιμ δῦ μάλα πεθύμκς. ἤδη δὲ καὶ εἰς τὴμ κύρτομ τὸμ σκάρομ ἐμπεσῶμ ϕασι, καὶ τὸ ὀρᾶομ μέρδ ἐκβαλῶμ: αὖς δὲ ἀθηράτους καὶ πεθυμοῦντας, ϕίλακᾶμ, καὶ δι' ὰ ἔξω τ ἑταίρου ϖεαγαγῶμ. εἰ δὲ κὴ ἄξιοι ἰϕὶ τὸ σῶμα αὐτῶμ τις, ὁ ἔξω τῶ οὐρᾶμ ϖεριήκξεμ. ὁ δὲ ϖεθιχαὼμ ἠκολδθησεμ. ὅτι μὲν δὴ ταῦτα δρῶσιμ, ὡς ἄνθρωποι, ϕιλῶμ οὐ μαθόντδ, ἀλλὰ ϖεφυκότδ.

Περὶ τδ καλευμένου ϖρώκτου. Κεφ. Ε.

Ὁ ἰχθὺς ὁ ϖρώκτης, τότου μὲν κατηγορῶ τῶ φύσιμ καὶ τ ὄνομα, ἤδη δὲ κὴ τ σῶμα. ἐδλόντδ δὲ αὖ σωεχῶς τε ἐμπεφύκασι καὶ ϖολλοὶ, καὶ τ ἐμπεσὸμ ϖᾶμ δρεμμᾶμ δῦ μάλα καρτροί. οὐκοῦμ ἄλδς ἀγκίστρῳ, μόμῳ ἰχθύωμ εἰς τ ἐμπαλιμ ἑαυτὸμ οὐκ ἐϖανάγει, ἀλλ' ὠθῶται, τῶ ὁρμιᾶμ ἀϖθιεσαι δίψῶμ. οἱ δὲ

plumbum in interiorem partẽ à piſcatore traductum, & linea decidens, fœminã in naſſam detrahit, quo ſimul influentes mares capiuntur: ac pœnam dant Scari eiuſmodi furentis libidinis.

De Capitonis piſcis continentia. Cap. III.

CApito è piſciũ genere eſt, qui in paludibus degunt. cõtinentiſsimus ac in uictu temperatiſsimus eſſe creditur. Etenim nullã animantẽ inuadit, ſed cum omnibus pacẽ ſeruare ſolet. Si uerò in quẽpiam iacentẽ inciderit, hunc in ſuũ prandium cõuertit. nõ prius tamẽ eum attingit, quã cauda mouerit. Si immobilis ſit, hunc prædam ſibi facit: ſi uerò moueatur, eo intacto diſcedit. Temperantia in uictu.

Quomodo Anthiæ & Scari ſuos gregales captos liberẽt. Cap. IIII.

VT homines fidi & cõmilitones ueri, perinde piſces inter ſe ulciſcuntur, quos Anthias uenatiõis maritimæ periti nominare ſolent, ſunt aũt pelagij. ex his quilibet cum nouerit conuictorẽ ſociũ captum eſſe, celerrimè adnare feſtinat, ac dorſi ſui nixu ad eum inhæreſcit, incurſu impulſuq; pro uirib. prohibent captiuũ abduci. Scari etiã gregales ſuos optimè uindicãt, ac adeuntes funẽ dentibus cõficere conantur, ut ex hoſtibus ſeruẽt captũ. & ſæpe funẽ cõcidẽtes, eum liberauerũt, neq; ob id petunt redemptionis præmia: ſæpe uerò nõ aſſequuntur ſocij liberationẽ, tametſi id quod ſuũ erat, promptiſsimè præſtiterũt. Iam uerò in naſſam cũ incidit Scarus, dicunt eũ poſteriorẽ partẽ ſuam de naſſa eijcere, reliquos uerò, qui nõ ſunt capti, circũnatantes eum morſu corripere, & foras ſociũ proferre. Si uerò in caput exierit, ipſorũ quiſpiã qui foris eſt caudã ei porrigit, ille cõprehenſa cauda ſequitur. Hæc illi quidẽ faciunt, more honũ, q tametſi libros de amicitia nõ didicerunt, tñ à natura hauſerũt leges amicitiæ. Auxilium. Captiuorum liberatio.

De Trocta piſce callido. Cap. V.

PIſcis Trocta, cui⁹ naturã nomẽ & os declarãt, dẽtes habet frequẽtes & cõtinentes, quibus quicquid inciderit, perfringere poteſt. Hamo captus ſolus ex piſcibus non ſe ab hamo retrahit, ſed impellit ſeſe in ferrũ, chordã cõſumere cupiẽs. Calliditas in linea prçmordenda.

Piſcatores contrà machinãtur longas an ſas: ille uerò quoniam quodã modo ualet ſaltu, anſas ſæpe tranſilit, ac linea qua agit cóciſa, ad piſciũ domicilia reuertit.

Pugna pluriũ contra unum Delphinum.

Hic etiã ſui generis grege coacto, Delphinos inuadit. & ij quidẽ ſi quẽ ſegregatũ circũuenire poſsint, fortiter inuadũt. planè enim ſciũt Delphinũ ſuis morſib. uerberari aſperè ſolere. Itaq; Troctæ ei acerrimè inſtãt. Delphinus cótra reſilit, ſubſilit, atq; indicat ut ex dolore torqueat. idcirco tenaciter urgent, ſimulq; ad ſaltum Delphini tolluntur. Hic eos repellere conatur. illi uerò nihil remittentes, uiuũ lacerant. poſtea uerò quàm pro ſe quiſq; aliquã partẽ mordicus abripuerit, diſcedit. Delphinus uerò libenter enatat cũ cóuiuas (ut ita dicam) non inuitatos cum ſuo dolore excepit.

De brutorum in homines amore. Cap. VI.

Canis.

GLaucã citharœdã à cane amatã fuiſſe audio: alij dicunt non à cane, ſed arietc: alij ab anſere. Atq; apud Solos Ciliciæ ciuitatem puerum, cui nomen eſſet Xenophon, canis amauit, aliumq; adoleſcentem in Sparta ob ſpeciem gracculus amauit.

Aries. Anſer.

Canis.

Gracculus.

De Thôe. Cap. VII.

Humanitas & auxilium.

THôa dicunt eſſe animal humaniſsimum, præcipueq; homini amicum: & ſi forte in hominem inciderit, reuereri, ac uelut obſeruanter ſuſcipere. Amplius, ſi à feris alijs circumuentum ſenſerit, tum uerò accurrere protinus, opitulariq; pro uiribus.

Hominis reuerentia.

De canibus Niciæ uenatoris. Cap. VIII.

Gratitudo & amor in dominos.

NIcias quiſpiam ex uenatoribus cum de improuiſo in carbonariam fornacem lapſus fuiſſet, canes qui cum eo erant hoc intuentes, non illinc diſceſſerunt, ſed primo circa caminum ingemiſcentes & ululantes cómorabantur: tandem prætereuntes leuiter & ſenſim morſu ueſtium attrahebant ad id quod accidiſſet, tanquã auxiliatores domino ſuo

οἱ ἢ ἁλιῆς σοφίζονθ᾽ ταὐτά. τὰς γὰρ ρι τῶν ἀγκίστρων λαβὰς χαλκδύοντ᾽ μακράς: ὁ δὲ (καὶ γάρ πως ὄθι καὶ ἁλπινὸς) καὶ ὑπὲρ ταύτας ἀνέθορε πολλάκις. καὶ τὴν τρίχα τὴν ἄγκιστρον τεμὼν, ὃν ἤθη τὰ τῶν ἰχθύων αὖθις ἀφνύχετ᾽. ὅτός ρι καὶ τὴν ἀγέλην τὴν σωνόμον παραλαβὼν, σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις χωρεῖ καὶ τοῖς δελφῖσιν ὁμόσε. καὶ ἵνα ἀφκειθῇ τὰ πως πόθι ελθόντα, ἔστα ἐπιτίθωντ᾽ ὀδὼν θηείῳ καρτερῶς. ἴσασι γὰρ ὅπ τῶν ἀξ αὐτῶν δ᾽ κμάτων ὁ ῥαθύμως ἐπαίει. οἱ μὲν γὰρ ἔχονται αὐτοῦ καὶ μάλα ἐγκρατῶς, ὁ δὲ ἀναπηδᾷ, καὶ κυβισῶν δ᾽ ηλός ὄθι, καὶ ὡς τάχ᾽ ρι ὀδώνης στριβλοῦνται, δηλέγχεται. ἀπρὶξ γ᾽ ἐμφώτου σωιξαίροντ᾽ πηδῶντ᾽. καὶ ὁ μὲν ἀφσείλαθαι, καὶ ἀφκροῦσαι ασθένει αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐκ αὐιᾶσιν, ἀλλ᾽ ἐδίουσι ζῶντα. ἔπα μέντοι τότων ὅ, π αὖ ἑκάστ᾽ μέρ᾽ ἐκτράγη, ἔχων ἀπαλλάτεται. καὶ ὁ δελφὶς ἀσμενέως ἀφνύχεται, δαιτυμόνας ὡς αὖ ἄποις ἀκλήτους ἑσιάσας, σὺν τῇ ἑαυτοῦ ὀδυνῇ ἐκείνους.

Περὶ τοῦ ὄρνιθ᾽ ὃν ἠράσθη κύων ὠραίας γυναικός. Κεφ. Ε.

ΓΛαύκης ἀκούω ρι κιθαρῳδὸν ἐρασθῆναι κυνός. οἱ δὲ ἐ κυνός, ἀλλὰ κριός. ἄλλοι δέ, χῆνα. κεῖ γ᾽ Σόλοις δὲ τοῖς Κιλικίοις παιδός, ᾧ ὄνομα ἦν Ξενοφῶν, κύων ἠράσθη, κεῖ ἄλλου δὲ ὡραίου μειρακίου γ᾽ Σπάρτῃ κυλιόμενος ὤπ᾽ ἔρ᾽ ὠδήκει γ᾽ ὀσκησεν.

Περὶ Θωός. Κεφ. Ζ.

ΛΕγουσι τὸ θῶα τὸ ζῶον φιλανθρωπότατον εἶν. καὶ ὅταν μέν πα πόδι τύχῃ ἀνθρώπου, γνωρίζειτ᾽ αὐτὸν, οἷον αἰδούμενον. ὅταν δὲ ἀλλοκότερον θεάσηται τὸ ἄλλου θηείου, τὸ τιμωροῦντα ἐπαμύνει αὐτῷ.

Περὶ κυνῶν. Κεφ. Η.

ΝΙκίας δέ τις τῶν κυνηγετόντων ἀπροόπτως φερόμενος εἰς ἀνθρακοδυτοῦν κάμινον κατέπεσεν. οἱ δὲ κύνες οἱ σὺν αὐτῷ τοῦτο ἰδόντες οὐκ ἀπέστησαν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα κυζώμενοι πρὸς τὴν κάμινον, καὶ ὠρυόμενοι διετρίβον: τὰ δὲ τελευταῖα μονονουχὶ τῶν πλησίον τας ἡρέμα καὶ πεφεισμένως κατὰ τῶν ἱματίων δάκνοντες, ἔπα ἕλκοντες, ὡς τὸ πάθος, οἷον ἐπικούρους τοῦ δεσπότου παρακαλοῦντες

λοῦντες αὖ ἀνθρώπους οἱ κώδ. καὶ γοῦν ἐς ὁρᾶν τὸ γιγόμενον ἐπαΐσθησε τὸ συμβὰν, καὶ ἐπολύθησε, καὶ εὗρε τὸν Νικίαν ἐν τῇ καμίνῳ καταφλεχθέντα, ἐκ τῶν λειψάνων συμβάλλων τὸ γιγόμενον.

suo implorantes homines. Vnus igitur uidens hoc idem suspicatus est id quod erat: & sequutus est canes, inuenitq; Niciam in fornace deflagratum, rei coniectura ex reliquijs facta.

Περὶ Κηφῶνος. Κεφ. θ.

De fuco. Cap. IX.

al. ἀθρηνίοις

Ὁ κηφὴν ὁ ἐν μελίτταις γινόμενος, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐν τοῖς † θριγκίοις κατακέκρυπται. Νύκτωρ δὲ ἤνικα αἱ πανσφυλάξῃ καθευδούσας τὰς μελίττας, ἐπιφοιτᾷ τοῖς ὄργοις αὐτῶν, καὶ λυμαίνεται τοὺς σίμβλους. ὅταν ἐκεῖναι καταμαθοῦσαι, αἱ μὲν πλεῖσαι τῶν μελισσῶν καθεύδουσιν, ἅτε πεπονηκυῖαι, ὀλίγαι δὲ αὐτῶν ἐλλοχῶσιν. ἅπαν ὅταν ἴδωσι τὸν φῶρα, παίουσιν αὐτὸν πεφεισμένως, καὶ ἐξωθοῦσι τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐκβάλλουσι φυγάδα εἶναι. ὁ δὲ οὐδ' οὕτω πεπαίδευται. πέφυκε γὰρ καὶ ἀργὸς καὶ λιχνός, δυοῖν κακοῖν. ἐξ ὧν τοίνυν ἐν κοίλῳ ἐαυτὸν ἀποκρύπτει. ἅπαν ὅταν αὖ τὰς νομὰς ἐξορμήσωσιν αἱ μέλιτται, ὁδ' ὡσαύτως ἴσα τὰ ἑαυτοῦ ἔρᾳ, ἐμφορούμενος καὶ κεραίζων ἕκαστον τὸν θησαυρὸν τῶν μελιττῶν, τὸν γλυκύν. καὶ ἐκεῖναι ἐκ τῆς νομῆς ὑποστρέψασαι, ὅταν αὐτῷ προσπτύχωσιν, φείδονται μὲν οὐκ ἔτι πεφεισμένως αὐτὸν παίουσιν, ὀδ' ὡς εἰς φυγὴν † πρέψαι, ἀλλ' ὀλίγα τοῖς κέντροις βιαίως ἐμπεσοῦσαι ἀλαλάζουσι τὸν λῃστήν. καὶ ὁ μεμπτὸν ὑπομένας τὴν τιμωρίαν, ὑπὲρ τῆς γαστριμαργίας καὶ ἀδηφαγίας τῷ ψυχῷ ἔπεσε. μελισσουργοὶ λέγουσι ταῦτα, καὶ ἐμὲ πείθουσιν.

Nactus igitur uidens hoc idem suspicatus est id quod erat: & sequutus est canes, inuenitq; Niciam in fornace deflagratum, rei coniectura ex reliquijs facta.

Fvcus, qui inter apes nascitur, de die in mellarias cellas abditus manet: nocte uerò cum apes dormire obseruauerit eorum opera inuadit, uastátque alueos. Hoc illæ cum intelligant, plurimæ quidem earum dormiũt, nempe defessæ, paucæ uerò excubant. Cum uerò uiderint furem, uerberant eum modicè & leniter, expelluntq; alis, & in exilium proijciunt. Iste uerò non ob id corrigitur: sua enim natura & piger & uorax est: quibus duobus malis præditus intra fauos se abdit. Vt uerò ad pastionem apes profectæ sunt, ille rursus opus inuadens, quod suum est, facit: confercit se melle, & depopulatur thesauros dulceis apum. Eæ ex pastione redeuntes, cum in eum inciderint, non amplius leniter uerberant: neque tanquam essent in exilium eum iecturæ, sed asperè aculeis inuadentes, percutiunt latronem: qui iam non amplius mulctatur increpationibus, sed uoracitatis & gulæ nimiæ pœnas uita persoluit. Apiarij hæc dicunt, ac mihi persuadent.

Ouum. Furtum. Imperitia otiosa, & inuadens aliena.

πρέψασαι.

Περὶ τῶν ἀργῶν μελιττῶν. Κεφ. Ι.

De apibus mellificij imperitis, non tamen otiosis. Cap. X.

Ἐστὶ δέ τινα καὶ ἐν ταῖς μελίτταις ἀργαὶ μέλιτται, οὐ μὴν κηφωδεῖς τὸν τρόπον. οὐ γὰρ λυμαίνονται τοῖς κηρίοις, οὐδ' ἐπιβουλεύουσι τοῖς μέλιτταις, ἀλλὰ τρέφονται μὲν ἐκ τῶν ἀνθέων καὶ αὐταὶ πετόμεναι, καὶ συνόμοιοι ταῖς ἄλλαις ἔασαι. εἰ δὲ καὶ εἰσὶν ἄτεχνοι πρὸς τὴν ἐργασίαν, καὶ τὴν κομιδὴν τοῦ μέλιτος, ἀλλὰ γοῦν οὐκ εἰσὶν ἄπρακτοι πάντη. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ὕδωρ τῷ βασιλεῖ κομίζουσι, καὶ ταῖς πρεσβυτέραις δὲ· εἰσὶ γοῦν αἱ πρεσβύτεραι καὶ αὐταὶ, τῷ βασιλεῖ παραμένουσι, τὴν εἰς τὴν δορυφορίαν ἀπεκείνην τὴν αὐτοῦ. ἕτεραι δὲ αὐτῶν τῶν ἀτέχνων

EX apibus quædam sunt inertes, non tamen moribus fuci sunt. neque enim fauos corrumpunt, neque melli insidiantur: sed ex floribus aluntur etiam ipsæ, & cum alijs euolant & compascuntur. Quamuis autem mellis conficiendi & condendi industria carent, non tamen prorsus otiosæ sunt. Earum enim quædam aquam regi & apibus uetulis apportant. nam seniores apud regem ad eius stipationem selectæ permanent. Aliæ uerò hoc munere fun-

Imperitia nõ otiosa, præstãtioribus aut peritis inseruiens.

guntur, ut mortuas ex alueo efferant. mundos enim & puros fauos eis esse oportet. itaque mortuam apem intra alueos fauorum esse non patiuntur. Aliæ uerò ex his nocte excubant, & fauorum substructiones non secus ac paruam urbem uigilijs asseruant.

Gillius legit ἄλλαι δὲ

De ætate apum dignoscenda: & de prudentia natu maiorum. Cap. XI.

APum quispiam ætatem ad hunc modum internoscere poterit: Quæ annum non excesserunt, nitescunt, oleicq; similitudinem & speciem gerunt. Vetulæ uerò & aspectu & tactu horridulæ euadunt, atque ex ætate affecta rugis plenæ uidentur: eæ tamen fingendorum fauorum experientia & industria præcellentiores sunt, ex longitudine nimirum temporis ad mellis scientiam eruditæ. Eædémque tanta diuinitate præstant, ut & pluuias, & frigora futura præsentiant: & quando horum alterum, uel utrumq; impendere coniecturis assequuntur, non longissimè ab alueo uolatu procedunt: sed circum apiaria uolantes ueluti † foribus incubant. Ex his rebus alueorum custodes futura augurati, agricolis turbulentæ tempestatis aduentum prædicunt. Longè autem minus frigoris quàm niniæ pluuiæ aut niuis timentes sunt. Sæpe uerò uento aduersæ uolãt, paruulum lapillum pedibus portantes, quantulus inter uolandum cómodè gestari possit. itaq; in hunc modum contra uentorum incursiones, & afflatus auræ, ne ex itinere deducantur, eiusmodi firmamentum ac robur machinantur.

Senectutis sapientia.

Tempestatũ prænidentia.

περιαθύρουσι circumludũt.

Munitio contra pericula.

De Capitonis oxyrynchi amore, & propter eum captura. Cap. XII.

VIm & numen multa genera piscium nouerunt Cupidinis, ne hos quidem qui in summa maris altitudine degunt, contemnentis. Etenim Capito diuinum huius numen colit atque ueneratur: non tamen omnis capito, sed ille quem à facici acumine denominant, qui piscium genera & differentias nouerũt. In sinu Achaico multi, quantum audio, capiuntur: idq; uarijs modis. maximè uerò eorum in res uenereas libidinis furore captura

Libido causa captiuitatis.

ἀτίχνως ἔχουσιν ἐκεῖνο δρᾶν, τὰς ἀρθμησαμένας τὴν μελιττῶν ἔξω φέρουσι: δεῖ γὰρ αὐτὰς καθαρὰς εἶναι τὰς ἰκρίας, μὴ ὀκ ἀνέχον τὴν νεκρὰν ἔσω μέλιτταν. † ἄλλαι μὴν νύκτωρ φρουροῦσιν: ὡσπερεῖ πόλιν μικρὰν φυλάττουσαι τὴν τῶν ἰκρίων οἰκοδομίαν ἐκεῖναί γε.

Περὶ τῆς μελιττῶν ἡλικίας. Κεφ. ιε.

ΜΕλιττῶν δὲ ἡλικίαν διαγνοίη τις ἂν ἐκ τρόπου τοιοῦτου. αἱ μὲν αὐτοέτεις σιλπναί τέ εἰσι, καὶ ἰσίκασιν ἐλαίῳ τὴν χροιάν. αἱ δὲ πρεσβύτεραι τραχεῖαι καὶ ἰδεῖν μὴ ἅψασθαι γίνονται. ῥυσαὶ δὲ ὁρῶνται διὰ τὸ γῆρας. ἐμπειρότεραι δέ εἰσιν αὗται, καὶ τεχνικώτεραι, ὡσιδύζαντο αὐτὰς τὴν ὑπὸ μέλιτι σοφίαν τοῦ χρόνου. ἔχουσι δὲ καὶ μαντικῶς, ὥς γε καὶ ὑετὸν, καὶ λιμοὺς ὑπολαμβάνειν προμαθεῖν. καὶ ὅταν τούτων τὸ ἕτερον, ἢ καὶ ἀμφότερον ἔσεσθαι συμβάλωσιν, οὐκ ἂν μήκιστον ἐκτείνουσι τὴν πῆσιν ἐκ τῆς νομῆς, ἀλλὰ περιποτῶνται τοῖς σμήνεσι, καὶ οἱονεὶ περιαθύρουσιν. ἐκ δὴ τούτων μελιττουργοὶ οἰωνισάμενοι, προλέγουσι τοῖς γεωργοῖς τὴν μέλλουσαν ὑπολαμβάνειν τοῦ χειμῶνος. διὸ οἰκασι δὲ ἆρα ὁ τοσοῦτον τὸ λιμοὺς αἱ μέλιτται, ὅσον μὲν ὄμβρον τὸν πολὺν, καὶ τὸν νιφετόν. φαντασίας δὲ πολλάκις τοῦ πνεύματος ὠιόντος, καὶ βραχεῖαν λίθον φέρειν τοῖς ποσὶ νομίζουσι, καὶ τοσαύτην ὅσην εὔφορον αὐταῖς πετομένοις εἶναι, καὶ τρόπον τινὰ ὥσπερ ἔρμα ἑαυταῖς ἐπιτιχνῶντα πρὸς τὸν ἐμπίπτοντα ἄνεμον, τότε ἄλλα, καὶ ἵνα μὴ πλατρέψωσι ἢ ὁδὸν ἢ ὥραν αὐτάς.

Περὶ τοῦ ὀξυρύγχου λιφάλου. Κεφ. ιϛ.

ΕΡωτὸς δὲ ἰσχὺν καὶ ἰσθένος γνώμη πολλαχοῦ ἔγνω, τοῦ τοσούτου θεοῦ μηδὲ τοὺς ἐν βυθῷ καὶ κατὰ τῆς θαλάσσης ὑπειδόντος καὶ ἀπιμάζαντος. λατρεύει γὰρ τῷδε τῷ δαιμονίῳ καὶ λιφάλος: ἀλλ' ὁ πᾶς, ἐκεῖνος δὲ ὁ ὑπὲρ τὸν ὀξέος πρόσωπον καλούσιν οἱ γνώμτε μὴ διαφορὰς ἰσθένος κατιγνωκότες. ἁλίσκονται δὲ, ὡς ἀκούω, περὶ μὲν κόλπον τὸν Ἀχαϊκὸν πολλοί. μὴ τῆς μὲν κατ' αὐτὸς ἀλώσεως διαφορότης ἐστί. μάλιστα δὲ αὐτῶν ὁ λυπῶδες ὁ εἰς τὰ ἀφροδίσια κατηγορεῖ

πῶς

ἥδε ἡ ἄγρα. θηράσας ἀνὴρ ἁλιεὺς θῆλυ ἐκ τῶνδε κεφαλον, ᾗ ἐκδήσας καλάμῳ μακρῷ ἢ σπάρτῳ ᾗ τούτῳ μακρῷ, ᾗ ἐπὶ τ' ἰόνος ἡσυχῇ βαδίζων, ἕλκυκηόμενον τὸν ἰχθῦν, καὶ ἀναιρόντα ἐπισύρῃ. ἅμα δ' ἴχνια δὲ αὐτοῦ ἕπεται φέρων δίκτυον, καὶ τὸ μέλλον ὅπῃ τε καὶ ὅπως ἀπαντήσει φυλάττει φιλοπόνως: ὁ δίκτυος ἔστιν ὁκόσοι δ' ἂν ἴδωσι τῶν ἀρρένων, οἷα δὴ πρόσνεα ἐόντα ἀκόλαστοι μέθης καθιέασης δὴ μάλα ἀρτίως ἐποφθαλμιάσαντες, ἕπονται κατὰ τ' ἦθος οἰστρόμενοι. ὁ τοίνυν τὸ δίκτυον ἔχων ῥίπτει τὸν βόλον, καὶ πολλάκις ἰχθύων ἐνέρμια πρὸς τυγχάνῃ τῇ ἐπιθυμίας ὁρμῇ προσιρχομένων. δίκη δὲ τῷ πρώτῳ θηρατῇ τῶν ἀριθέσιν ὡραίαν τε εἶναι, καὶ δὴ πουσαν σαρκῶν, ἵνα καὶ πλείους ἐπ' αὐτῶν ὁρμήσωσι, τὸ δ' ἄρας ἐφολκὸν δέλεαρ λαβόντες. εἰ δ' ἄσαρκος ἂν, οἱ πολλοὶ ὑπερφρονήσαντες ὤχοντο ἀπιόντες. ὅσις δὲ αὐτῶν ἐστι δύσερως ἐκ ἀπαλλάττεται, οὐ τῆ ὥρᾳ μὰ Δία, ἀλλὰ τῷ τ' μίξεως πόθῳ δεδεδαμένος.

Περὶ τ' τῦ λίτναίου καλουμένου ἰχθύος σωφροσύνης. Κεφ. ιγ.

Ἦσαν δὲ ἄρα καὶ σωφροσύνην ἰχθύδια ἀττα θοί. ὁ γοῦν αἰτναῖος, ὅτω λεγόμενος, ἐπὰν τῆ ἑαυτοῦ σωνόμῳ οἱονεί γαμετῆ λευκῷ σωδιαιτηθεὶς πληρώσηται τὸ λέχος, ἄλλης οὐκ ἅπτεται. καὶ ὁ δᾶται συμβολαίων εἰς πίστιν, ὁ προικός. ὁδὲ μὴν δίδοικε μακρώσεως δίκην ὁ αἰτναῖος, οὐδὲ αἰδᾶται Σόλωνα. Ὦ νόμοι γραπταὶ καὶ πόλεις σεμναὶ, οἷς ἀκόλαστοι ἄνθρωποι οὐκ αἰδοῦνται μὴ πάθειαν.

Περὶ λιοσύφου θαλαττίου. Κεφ. ιδ.

Κοσύφῳ δὲ τῷ θαλαττίῳ ἦθη τε καὶ δεξιρίβαι αἱ πίτραι, καὶ αἱ σπραγγώδεις ἀποδρομαί. γαμοῦσι δὲ ὅτοι ἑκάστου πολλὰς, καὶ τῶν ὀπῶν οἱονεὶ θαλάμων νύμφαι ἐκ ἀφίσανται. ὁ μὲν τὸ τοῦ γάμου θρυπτικὸν, καὶ τὸ εἰς πολλὰς ἔχειν τῶν γυναικῶν ἐγκεκμηκότα, φαίην ἂν εἶναι τυφάντων εἰς γύναι βαρβάρων, καὶ ὡς ἂν ἄποις †γ' παιδιᾷ κατασυδάσας, βίον μηδικόν τε καὶ περσικόν. ἐστι δὲ ἰχθύων ζηλοτυπώτατος ὁ ἅπλως μὲν δὴ, ἐχ ἥκιστα δὲ ὅταν αἱ νύμφαι τίκτωσιν αὐτῷ. εἰ δ' λαμυρώτερα ταῦτα τῇ λεξάσῃ τ' ὀνομάτων εἰρῆσθαι, δίδωσιν

captura teſtatur huiuſmodi. Cum ex capitonibus fœminã piſcator uenatus fuerit, alligaueritq; aut longa arundine, aut fune etiã longo, in litore pedetentim ingrediens adnatantẽ piſcẽ & ſalientẽ pertrahit. Per eius ueſtigia alius ſubſequens retia fert, obſeruans quàm diligentiſsimè quà & quomodo ſit euentura piſcatio. Itaq; agitur fœmina: mares uerò qui hoc uiderint, ueluti adoleſcentes libidinoſi formoſæ puellæ prætereunti cupidos oculos adijcientes, in eam feruntur, libidinis furore agitati. Ille autẽ retia deijcit: & in ea quidem ſæpe piſciũ ueneris appetitione accedentiũ magna copia incidit. Oportet autẽ initio uenator curet, ut fœmina captiua formoſa ſit & bene corpulenta, ut plures ad eam accedãt pulchritudinis illecebra, tanquã eſca illecti. Nã ſi macilenta ſit & ſine corpore, multi ea ſpreta diſcedunt, quicunq; tamẽ horũ eſt uehementi amore ductus, non diſcedit, me hercle non formæ, ſed coitus deſiderio detentus.

De caſtitate Aetnæi piſcis. Cap. XIII.

SVnt & caſtitate præſtãtes piſces. Aetnæus enim appellatus, poſteaquã cũ pari ſuo tanquã cum uxore quadam coniunctus, eam ſortitus eſt, aliam non attingit: neq; ad fidem tuendam tabulis ullis ei opus eſt, nec dote: neq; malæ tractationis pœnam timet, neq; Solonẽ ueretur. O nobiles uerò leges & reſpublicæ graues, quibus libidinoſi homines non parêre nihil uerentur. Caſtitas in matrimonio.

De Merulæ marinæ polygamia, zelotypia, & in coniuges parientes cura. Cap. XIIII.

MErula marina domiciliorũ & ſedicularum loco in petris & cauernis ſtabulatur. Mariũ autem quiſq; cum multis fœminis complexu uenereo iungitur. Quod ego genus matrimonij, luxurioſum: multarumq; eſſe ſtudioſum, delicatorũ ad res uenereas dicerẽ eſſe barbarorũ: &, ut ioco aliquis de re ſeria dixerit, Medicã aut Perſicã uitã. Omniũ autẽ piſciũ eſt maximè zelotypus in hoc genere mas, cum ſemper aliàs, tum maximè cum eius uxores pariunt. Liceat autem mihi uocabulis uti huiuſmodi, in quibus forte aliquis ceu temerariũ me reprehẽdat, quæ ipſa uidẽt cõceſsiſſe natura, cum †al. ὁρμὴν. †al. σὺν.

rerum etiam ipſarũ ſecundum illam exempla extent. Cùm igitur parturiendi doloribus eæ tenentur, domi quieſcũt: mas autem, tanquã maritus, foribus incubãs, cauet ne extrinſecus inſidiæ inferantur, metu paruulorũ. Videtur is nondum genitos amare, metuq; paterno motus, his timere: & totos dies in eorum cuſtodia permanet, nihil guſtans. cura ipſum alit. Sub crepuſculũ ueſpertinũ tandẽ intermittit hanc cuſtodiendi neceſsitatem, cibumq; exquirit. Singulæ uerò coniugum quæ ſunt intus, ſiue ſint in partus doloribus, ſiue iam enixæ cubent, algas multas in cauernis & circũ petras ad uictus comparationem reperiunt.

De eiuſdem piſcis captura. Cap. XV.

Zelotypia cauſa captiuitatis.

EXperiens piſcator cùm inſidias merulæ piſci molit, hamũ plumbo degrauatũ, & ſquilla magna implicatũ deijcit: & mox ſubmouet lineam, excitans & exacuẽs piſcem in prædam. Squilla uerò mota ſpeciẽ quandam ſui præbet ingreſſuræ in cauernas merulæ: quod quidem hæc capitaliter odit. Quamobrẽ cùm id fieri ſentit, inuadit, exiſtimans eam hoſtẽ eſſe. nõ enim tum cibus curæ illi eſt. cũq; ſquillam (dentibus) cõpreſſerit, diſcedit, cibo præſtabiliorẽ & antiquioré curam uigilandi ducens. Cum porrò quiddam ex alijs rebꝰ obuijs comeſurus eſt, primo tentat & premit, deinde iacere ſinit: uidensq; hoc idẽ nõ palpitare, & iam mortuum eſſe, comedit.

Fœminarum erga maritos fides.

Fœminæ uerò quandiu marem uident propugnantem, domi manent, formãq; tuendæ familiæ ſeruãt. Cùm uerò perijt, eæ præ mœrore acquieſcere nequeũtes, errant: eas enim triſtitia foras educit, tumq; capiuntur. Quid ad hæc poetæ dicunt, Euadnen Iphidis filiã, & Alceſtin Peliæ dudum nobis glorioſe lugentes?

De Glauci piſcis amore in fœtum. Cap. XVI.

† al. oxytonũ ſcribitur.

GLaucus piſcis pater factus, quos ſuſtulit ex coniuge diligentiſsimè cauet, ne inſidijs impetãtur, néue pernicies ulla eis inferatur. Itaq; donec læti ac ſine timore natant, tandiu ille cuſtodire non intermittit: nunc à tergo cum eis natans, nũc uerò non à tergo, ſed adnatat modò ad unum

δίδασιν ἡμῖν τὰ ἐκ τῆς φύσεως πρὸς ἡδονὴν τὴν τῶν τοιούτων ἐξουσίαν. αἱ μὲν γὰρ ὠδίνων ἤδη ἀφώμενα, πρεμοῦσί τε καὶ φίλον μένουσιν· ὁ δὲ ἄῤῥην, οἷα δήπου γαμέτης, πρὸ θυρῶν τὰς ἐπιβουλὰς φυλάττει τὰς ἔξωθεν, φόβῳ τῶν βρεφῶν. ἔοικε γὰρ καὶ τὰ μήπω γενόμενα φιλεῖν, καὶ δίκαι πατρικῷ ἀλισκόμενος ἐντεῦθεν ὀῤῥωδίᾳ ἅλω. ὁ δὲ συμμιγεὶς μὲν ἐπὶ τῇ φρουρᾷ παντων ἄγλυς, καὶ ἡ φροντὶς αὐτὸν τρέφει. δείλης δὲ ὀψίας γενομένης, ἀφεῖται τῆς ἀνάγκης τῆς δε, καὶ μαστεύει τροφὴν, καὶ οὐκ ἀτυχεῖ αὐτῆς. καὶ ἑκάστῃ δὲ ἄρα εὑρίσκει τὸν ἐνδον, εἴτε ἐπ' ὠδῖσιν εἴη, εἴτε ἅλα λιχὼ, φυκίας πολλὰς τ' ἀν' ταῖς ὀπαῖς, καὶ πόᾳ τὰς πέτρας, ἃ οἱ δεῖπνόν ἐσιν.

Περὶ τῆς τοῦ αὐτοῦ θήρας. Κεφ. ιε.

ΕΓιβουλεύων θήρας ἰωσυφίῳ δελφὶς ἁλιεὺς, ἐφαρμόσας ἀγκίστρῳ μόλιβδον βαρὺν, καὶ ἐνείρας τῷ ἀγκίστρῳ λαρίδα μεγάλην, λαθέσθαι τὸ δέλεαρ. καὶ ὁ μὲν, ὑποκινεῖ τὴν ὁρμιὰν, ἐγείρων τε καὶ θύγων ὡς τὴν τροφὴν τὸ θήραμα: ἡ λαρὶς δὲ ἐνουμένη, εἶτα μέντοι δόξαν λινα ἀποσείεσθαι μελλούσης εἰς τὰς ὀπὰς τὰς τοῦ κοσύφου πρὸιέναι. τῷ δὲ ὄντι ἄρα ἔχθιστον. καὶ δὴ ταῦτα αὐδανόμενος, ὡς ἔχθρᾳ τοῦ θυμοῦ, ἵνα νομίζων ἐχθρὰν. οὐ γὰρ οἱ μέλει γε γαστὸς τηνικαῦτα, ὡς σωθλάσας αὐτὸν, ἀπαλλάττεται. προλιμότροφον τροφῆς καὶ πρισβύτερον τὸ μὴ καθακοιμίσασθαι τῇ φυλακῇ τε πιστὸν ὄν. τῶν δὲ ἄλλων ὅταν τε μέλλῃ τῶν προσιπόντων ἐδίδου, ὑποθλάσας, εἶτα ἔασι κεῖσθαι. καὶ ἰσλὼν τεθνηκὸς, ὅταν μὴ ἀπαίρῃ, ἐξ αὐτοῦ τρώγει ἅδην. οἱ δὲ θήλεες κόσυφοι, ἕως μὲν ἄῤῥωστα ὁρῶσι προσαπίζοντα, ὡς ἂν ἅπαις, μένουσιν ἔνδον, καὶ τὰ οἰκουρίας φυλάττουσι χρήματα: ὅταν δὲ ἀφανισθῇ, ἀλύουσιν ἀΐδε, προΐεταί τε αὐτὰς καὶ ἐξάγει ἡ ἀθυμία, καὶ φέρεσθαι ἐκαλάκασι. τί πρὸς ταῦτα οἱ ποιηταὶ λέγουσι, τὸν τε Εὐάδνην τὸν Ἰφιδος, καὶ τὴν Ἀλκησιν τὸν Πελίου παῖδα φὰ δόξως θρηνοῦντες;

Περὶ γλαύκου τοῦ ἰχθύος. Κεφ. ις.

Πατὴρ γίνεται ἰχθύσιν ὁ γλαῦκος † οἷός ἐσι. τὰ γεννώμενα ἐκ τῆς συνόμου παραφυλάττει ἰσχυρῶς, ἵνα αὐτοῖς βουλεύσηται τά τε καὶ ἀσινῆ ᾖ. καὶ ἕως μὲν φοβερὰ ὁ ἔξω δέους διανήχεται, ὅλη τὴν φρουρὰν οὐκ ἀπολιμπάνει, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ὀπίσω, τοτὲ δὲ οὐ· ταὐτὸν δὲ ποιεῖται τὴν πλησίον ἢ ἐκεί-

ἢ ἐκείνην. ἐὰν δέ τι δείσῃ τῶν νηπίων, ὁδὲ χανὼν ἐσιδέξατο τὸ βρέφος, καὶ σώσιδε τὴν αἰτίαν. εἶτα τοῦ φόβου παραμόντος τὸν καταφυγόντα †αὖτις οἷον ἐδέξατο. καὶ ἐκεῖνος πάλιν νήχεται.

† fortè καδεuorauerat reuomit qualé acceperat. ταφαγίνα.

ad unum eorum latus, modò ad alterũ. Si quis uerò ex paruulis timere cœperit, ille timore cognito, ore hiante paruulũ excipit: deinde timore præterito, quem ille rursus natat.

Περὶ θαλαττίας κωός. Κεφ. ιζ.

De Caniculæ marinæ fœtibus similiter in metu intra matrem se recipientibus. Cap. XVII.

Κύων δὲ θαλαττία τικτοῦσα, ἔχει σωτίοντα τὰ σκυλάκια ἅδη, καὶ οὐκ εἰς ἀναβολάς. ἂν δέ τι δείσῃ τι τούτων, εἰς τὴν μητέρα εἰσέδυ αὖθις ἡ τὸ ἄρθρον: εἶτα τοῦ δείους παραμένος, τόδε πρόεισιν, ὡσπεροῦν ἀνατικτόμενον αὖθις.

CAnicula marina simul atq; peperit, nulla mora interposita, suos paruulos simul cum ea natantes habet. Si quis uerò eorũ timeat, ingreditur rursus per genitalia in uentrẽ matris, ubi timor abierit, is prodit tanquam rursus editus.

Περὶ τῆς τῶν δελφίνων φιλοσοργίας. Κεφ. ιη.

De Delphini fœminæ amore erga suos catulos. Cap. XVIII.

Θαυμάζουσιν ἄνθρωποι τὰς γυναῖκας, ὡς ἄγαν φιλοτέκνους. ὁρῶ ἔγωγε ὅτι καὶ τιθηνώτων ὑμῶν ἢ θυγατέρων ἔζησαν μητέρες, καὶ τῷ χρόνῳ τοῦ πάθους ἐλήφασι λήθην, τῆς λύπης μεμαρασμένης. δελφὶν δὲ ἄρα θῆλυς φιλοτεκνότατον ἐς τὰ ἔχατα ζῴων ἐστι. τίκτει μὲν γὰρ δύο: ὅταν δὲ ἁλιεὺς, ἢ πρῶσιν τὸν παῖδα αὐτῆς τῇ τριαίνῃ, ἢ τῇ ἀκίδι βάλῃ: ἡ μὲν ἀκὶς τὰ ἄνω τέτρυται, καὶ φῦπαι χοῖνος μακρὰ αὐτῇ: οἱ δὲ ὄγκοι εἰσδύτις ἔχονται τοῦ θηρός. καὶ ἕως μὲν ἀλγῶν ἔτι ῥώμης ὁ δελφὶς ὁ τραυματίας μετείληχε, χαλᾷ ὁ θυρατὴς τὴν χοῖνον, ἵνα μὴ ποτε ἄρα ὑπό τε βίας ἀποῤῥήξῃ αὐτὴν, καὶ γένηται οἱ δύω κακὰ, ὡς ἔχων τε ἀπέλθῃ οἱ τὴν ἀκίδα ὁ δελφὶν, καὶ ἀθηρία πόριπόσοι αὐτός. ὅταν δὲ αἴσθηται καμόντα, λαί πως πῦδμένον ἐκ τοῦ τραύματος, ἡσυχῇ πῃ αὐτὸν ἄγει τὴν ναῦν, καὶ ἔχει τὴν ἄγραν. ἡ δὲ μήτηρ ἐκ ὀῤῥωδίᾳ τὸ πραχθὲν, ἐδὲ ἀνασείλεται δείσασα, ἀλλ' ἀποῤῥύτῳ φύσει τῷ πόθῳ τοῦ παιδὸς ἕπεται. καὶ δείματα ὁπόσα ἐβέλῃς εἰ ἐπάγοις, ἡ δὲ οὐκ ἐκπλήγεται, τὸν παῖδα ἐκ ὑπομένουσα ἀπολιπεῖν ἐν τοῖς φόνοις ὄντα, ἀλλὰ καὶ ἐκ χῆρος αὐτὴν πατάξαι πάρεισιν, οὕτως ὁμόσε χωρεῖ τοῖς βάλλουσιν, ὡσπεροῦν ἀμυνομένη, καὶ ἐκ τούτων σωαλίσκεται τῷ παιδὶ, σωθῆναι πρὸν, καὶ ἀπελθεῖν αὐτήν. εἰ δὲ ἄμφω τὰ ἔγγονα αὐτῆς παρείη, καὶ νοήσει † φυτεῦσθαι τὸ ἕτερον, καὶ ἄγεσθαι, ὡς πρόσθεν, δειλίᾳ τὸ ὁλόκληρον, ἡ ἀπελαύνῃ, τῆτι ὀρᾷ ἐπισείουσα, καὶ ἐπιδάκνουσα τῷ σόματι, καὶ

Mvlierum in filios studium magnam quidem hominum admirationẽ habet. ueruntamen perspicio filijs qui è uita excesserũt superesse matres, nec ex eorum casu more delphinorum perire: sed tristitia mitigata in doloris obliuionem uenire. Delphinus aũt fœmina, omnium maximè animalium eorum quæ procreauerit, studio tenetur. Ex sese geminos parere solet. Cùm autem piscator aut tridente eius sobolem prouulnerauit, aut spiculo ferijt (enimuero spicula ex parte superiori ubi funis oblongus inseritur & alligatur, perforata sunt) cuspides uncinatæ defixæ in delphini corpore eum retinent. Is quandiu dolens, & in omnes partes se uersans, aliquod robur habet, piscator funẽ relaxat, ne ui abrumpatur, eiusq; culpa cum ferro delphinus discedens ex captiuitate euadat. Cùm autẽ ex uulnere delphinũ labori succũbere, atq; aliquantũ de cõtentione insultãdi remittere piscator animaduertit, sensim ad nauim subducit, prædaq; potitur. Iam uerò mater nec catuli sui casum perhorrescit, nec metu reprimitur, sed incredibili desiderio filiũ insequitur: & q̃ filium in media cæde uersantẽ sibi deserendũ non existimat, nullis terroribus ab insequendo deterreẽ. atq; adeò eam filio uenientẽ subsidio percutere facilè est, ut collibuerit uolenti cædere, adeò ꝓpè accedit. itaq; unà cũ filio capiẽ, cui sese ex periculis seruare & discedere integrũ erat. Ac si adsint ei ambo catuli, intelligatq; alterũ læsum esse, atq;, ut diximus, captiuũ abduci, integrũ alterũ caudę uerberatione persequitur, ac mordicus premens ablegat, atq;

Matris erga sobolem amor perpetuus.

† al. τιτρῶσθαι.

atq; aſpirationẽ quandam occultam mittit, tanquã teſſeram, ut fuga ſalutem adipiſcatur. Cuius admonitu diſcedit ille, ipſa uerò remanet, ut capiatur, atq; ſimul cum filio altero moriatur.

De boue marino. Cap. XIX.

Insidiæ. †al. Βραχύτατος.

BOs marinus in limo gignitur: & licet minimus mox à partu, poſtea tamen maximus euadit. Partes ſupinę albicant. dorſo, facie, & lateribus admodũ niger & infirmus eſt. ore itẽ exiguo. dentes inclusi in conſpectum non ueniunt. Longitudine & latitudine inſignis eſt. In cibo cum piſcib. multis ueſcitur, tum carnem humanam præcipuè appetit. Porrò cum uirium ſuarum infirmitatis ſibi ſit conſcius, ſola corporis mole fretus eſt. Itaq; ſi quem fortè natantem, aut piſcationi intentum uiderit, adnans in altum ſe tollit, & incuruatus deſuper ſe inijcit, ac ſuo pondere deprimit, & corpore totograuis illi tecti inſtar ſuperimminẽs, & membris omnibus ſuis ceu uinculis impediens, emergere hominem & reſpirare prohibet. Quamobrẽ homo ſpirandi facultate erepta, extinguitur: bos uerò prę
†al. κωλύων da, imminẽdi durationis mercede, fruit.

De Cicadarum uictu & cantu. Cap. XX.

CAeteræ aues Indiæ os expreſſum habent, ac ore ualent ad cantum, moreq; hominum lingua loquuntur. Cicadæ non ita, ſed (membranulæ uerberatione) circa cinctũ loquuntur. Rore ueſcũtur. A prima luce, donec impleantur hominum conuentu fora, ſilent. uigore ſolis progrediente, cantare aggrediũtur: & tanquam laborioſi cantores ſupra caput meſſorum ſtantes, aures ipſorũ & paſtorum, uiatorumq; demulcere ſtudent.
Fœminarum ſilentium. Hoc autem cantandi ſtudium, ſolis maribus à natura tributum eſt. Cicada fœmina muta eſt, ac more ſponſæ uerecundæ ſilentium ſibi conuenire exiſtimat.

De Aranei textrina. Cap. XXI.

TExtrinam & lanificia deam nomine Erganẽ inueniſſe fama hominum celebratum eſt. Araneus uerò ad textrinũ opus ſua ſponte naturaq; natus eſt. non
†ὁ Gillius. enim textili artificio ſtudet: neq; aliunde filum aſſumit, ſed ex ſuo uentre ſtamina deducit

καὶ φυσᾷ φυσήματι ἀσήμῳ μὲν ἢ λιάσται. σύνθημα δὲ φυγῆς ἐπιδῶσα σωτήριον. ἡ μὲν, ἀπαλλάττεται, μένει δ' αὐτη ἔστ' ἂν αἱρεθῇ, καὶ συναποθνήσκει τῷ ἁλωκότι.

Περὶ θαλαττίου βοός. Κεφ. ιθ.

ΟΒῦς ὁ θαλάττιος ἐν πηλῷ τίκτεται, καὶ ἔστιν ἐξ ὠδίνων † βραχυτάτων. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ βραχίστου μέγιστος. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τὴν νηδὺν λευκός ἐστι, τὰ νῶτα δέ, καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὰς πλευρὰς μέλας δέ νως καὶ ἀνάλκις ἐστί. σῶμα δ' αὐτῷ ἐμπέφυκε σμικρόν, οἱ δὲ ὀδόντες μεμυκότες, ὥστε ἂν αὐτοὺς ἴδοις. ἔστι δὲ μήκιστος καὶ πλατύτατος. σιτεῖται μὲν ὧν καὶ τῶν ἰχθύων πολλῶν, μάλιστα δὲ σαρκῶν ἀνθρωπείων ἐδίων ὑποδύεται. συνοιδε δ' ἑαυτῷ ὅτι ῥώμην ἧκιστός ἐστι, μόνῳ δὲ ἐπιθαρρεῖ τῷ μεγέθει. ὅταν γοῦν ὅταν ἴδῃ τινὰ ἢ νηχόμενον ἢ πονούμενον ἐν ταῖς ὑδροθηρίαις, μετεωρίσας αὐτὸν, καὶ ἐπικυρτώσας ἐπινήχεται οἱ, καὶ ἐλλοχᾷ βαρὺς ἄνω, ἐγκάμπτός τε καὶ πιέζων, καὶ σπαρτάσθαι μιμούμενος ὑποδύεται τὸ πᾶν σῶμα τῷ σθένει ὡς σίγλῳ, ἀναδῦναί τε καὶ ἀναπνεῦσαι ἐῶν † αὐτόν. οὐκοῦν ἐπιχειρηθέντος οἱ τὸ πνεύματος, ὁ μὲν, οἷα εἰκός, ἀποθνήσκει· ὁ δὲ ἐμπίσας, ἔχει τῆς πολυμονοῦς μισθόν, ὃ μάλιστα ἀνιχνεύει, δέδοικε.

Περὶ τιθήνης. Κεφ. κ.

ΤΑ μὲν ἄλλα τῶν ἐνδικῶν ὀρνέων εὐσομεῖ, καὶ τῇ γλώττῃ φθέγγεται, δίκην ἀνθρώπου. οἱ δὲ τιθηνίς ἰδίᾳ τὴν ἑαυτῶν εἶσι λαλίσατοι. καὶ σιτοῦνται μὲν τῆς δρόσου. τὰ δὲ ἐξ ἑῴας εἰς πλήθουσαν ἀγορὰν σιωπῶσιν. πλέον δὲ ὑπερχρεμένου τ' ἀκμῆς, τὸν ἐξ αὐτῶν μεθιᾶσι κέλαδον. φιλόπονοί ζωνες, ὡς ἂν ἔποις, χορδυταὶ, ὑπὲρ λιφαλῆς καὶ τῶν παρανιόντων, καὶ τῶν ὁδῷ χρωμένων, καὶ τῶν ἀμώντων λατάζοντες. διὸ δὴ μὲν τὸ φιλόμουσον ἔδωκε τοῖς ἄρρεσιν ἡ φύσις. τιθήνης δὲ θήλεα ἄφωνός ἐστι, καὶ ἔοικε σιωπᾷν δίκην νύμφης αἰδουμένης.

Περὶ τοῦ ἀράχνου. Κεφ. κα.

ΥΦαντικὴν καὶ ταλασίαν τὴν θεὸν τῆς ἐργάνην ἐπινοῆσαί φασιν ἄνθρωποι. τὴν δὲ ἀράχνην ἡ φύσις σοφὴν εἰς ἐσουργίαν ἐδημιούργησε. †καὶ φιλοτεχνεῖ λατὰ νῆμα, οὐδὲ ἐξωθεν λαμβάνει νῆμα, ἀλλ' ἐκ

τῆς

τῆς οἰκείας νησίδος ἀνύμιτους ἐξάγουσα. εἶτα μέντοι τοῖς κύφοις τῶν πηνῶν θύρετρα ἀποφαίνει, ὡς λίκτυα ἐκπεταννῦσα, καὶ δι' ὧν ἐξυφαίνει πρὸς τῆς γαστρὸς ἕλκουσα, λεπτῶν δι' ἐκείνην ἐκτρίφει: πάνυ φιλεργοῦσα, ὡς καὶ τῶν γυναικῶν τὰς μαλιστα δίκτυας, καὶ νῆμα ἀσκυτὸν ἐκπονῆσαι δίνας, μὴ αὐτιπταβάλλεσθαι. νφίκηκε γὰρ τῇ λεπτότητι, καὶ τὴν τρίχα.

Περὶ μυρμήκων. Κεφ. κβ.

Βαβυλωνίους τε καὶ Χαλδαίους σοφοὺς τὰ ἐράνια ἀστρολογοῦσιν οἱ συγγραφεῖς. μύρμηκες δὲ οὔτε εἰς οὐρανὸν ἀναβλέποντες, οὐδὲ τὰς τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἐπὶ δακτύλων ἀριθμεῖν ἔχοντες, ὅμως δῶρον ἐκ φύσεως εἰλήχασι πρὸς ὄψον. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τὴν νέαν, ἴσως τῆς ἑαυτῶν σπέρμης οἰκουρεῖν, τὴν ὀπὴν οὐχ ὑπερβαίνοντες, ἀλλὰ ἀπριμοῦντες.

Περὶ σαργῶν τῶν ἰχθύων. Κεφ. κγ.

Οἰκίας τῷ σαργῷ τῷ ἰχθύι πέτραι τε καὶ σπήλυγες, ἔχουσι μέντοι δασφαγὰς μικρὰς καὶ τὰς δασάσας, ὡς αὐγὴν ἡλίου λαβεῖν, καὶ φωτὸς ἐπιπιμπλάναι τὰς διασάσας τάσδε. χαίρουσι γὰρ οἱ σαργοὶ φωτὶ μὲν παντὶ, τῆς δὲ ἀκτῖνος τοῦ ἡλίου ἐν μᾶλλον διψῶσιν. οἰκῶσι δ' ἐν ταυτῷ πολλοί: διαιτῶνται δὲ αὐτοῖς καὶ ἕλη καὶ τὰ τῆς θαλάσσης † βραχέα, καὶ τῇ γῇ γλυκυνῶσι μάλα ἀσμένως. φιλοῦσι δὲ πως καὶ ἀλόγως αἶγας ἐχυρῶς. ἐὰν γὰρ πλησίον τῆς ἠιόνος νεμομένων ἡ σκιὰ μᾶς ἢ δυοῖν ἐράσῃ τῇ θαλάσσῃ φανῇ, οἵδε ἀσμένως προσνέουσι καὶ ἀναπηδῶσιν, ὡς ἡδόμενοι, καὶ προσάψασθαι τῶν αἰγῶν σπεύδουσιν ἐξαλλόμενοι, καί τοι ὑπὸ πάνυ ὀλίγοι ἅλικοι τυνάλλων. νικώμενοι δὲ καὶ ὑπὸ τοῖς κύμασιν, ὅμως τῶν αἰγῶν ὀσμῆς ἔχουσιν ἀΐδιον, καὶ ὑφ' ἡδονῆς προστελθεῖν ἐπ' αὐτὰς αὖθις δύνασιν. ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὰ προφημένα δύνασται ἐρωτες ὦσιν, ἐξ ὧν πολλοῦσιν, ἐκ τούτων ἁλίσκονται. ἁλιεὺς γὰρ αἰγὸς δορὰν ἑαυτὸν περιαμπέχει, σὺν αὐτοῖς τοῖς λίρασι δαρείσης αὐτῆς: λαμβάνει δ' ἄρα τὸν ἥλιον ἤδη νύττα ἐπιβουλεύων ὁ θηρατὴς τῇ ἄγρᾳ: εἶτα καταπάτῃ τῆς θαλάσσης ὑφ' ἣν οἰκῶσιν οἱ προφημένοι, ἅλφιτα αἰσίως ζωμῷ δαφνῶν χύτα. ἑλκόμενοι δὲ οἱ σαργοὶ ὡς ὑπό τινος ἴυγγος, τῆς ὀσμῆς τῆς προφημένης, προσίασι, καὶ σιτοῦνται μὲν τῶν ἁλφίτων, κηλοῦνται

deducit, & irretiendis leuissimis uolucribus uenabula contexit, atq; in retis specie diffundit. Porrò eodem, quem ad texendū de uentre suo detrahit succo, uentrem suum studiosissimè alit. Mulieres sanè quæ maxime ad nendi artificium digitorū argutijs ualent, filumq; elaboratissimum cōficere præclarè sciunt, non cum eo subtilitate operis sunt cōferendę. huius nimirū filum tenuitate pilum uincit.

De formicis in nouilunio nusquam egredientibus. Cap. XXII.

RErum cœlestium notionem habere, cursum syderū tenere, atq; uim intelligere, sapereq; Babylonios & Chaldæos testantur historici. Formicæ uerò neq; cœlum suspiciunt, neq; digitis mensis dies numerare sciunt: hoc tamē eis natura donauit admirabile, ut mēsis primo quoq; die, non pedem ex cauerna egredientes, admodū quietè tecto se teneant. Lunæ nouæ sensus in formicis.

De Sargis, ubi degant, & quomodo caprarum amore illecti capiantur. Cap. XXIII.

SArgis piscibus idonea domicilia saxa & cauernæ sunt, quæ non latis luminibus illuminantur, sed tanquā fenestellas paruulas habent, tanto interuallo distantes, quo pertinere & permeare solis splēdor, earumq; distantiam lumē solis complere possit. Cū enim luce sargi delectantur, tum uerò solis maxime radios sitienter expetunt. In loco multi eodem habitant. apud paludes & breuia uitā agunt, uicinam proximam continentē se habere gaudent. Capras uehemētissimè amāt. nanq; cū caprarū proxime & secundū litus pascētiū uniuș aut alterius umbra in mari apparuerit, protinus gaudio exiliētes, summo studio adnatant, ac saltu non admodū ad saltādū idonei capras cōtingere frustrà affectāt. sensum caprini odoris percipiūt, etsi sub fluctib. natant. itaq; uoluptate gestiētes ad eas accedere studēt. Quoniā uerò circa amorē adeò infelices sunt, ex his idcirco capiunt quę tantopere desiderāt. Nā piscator caprinā pellē extractā cū cornib. induēs, insidias parat sole à tergo relicto: atq; farinā caprino iure madefactā in eā maris partē spargit, ac abijcit, ubi habitare solēt sargi: qui + Thucidides βραχέα dixit. Amor incautus captiuitatis causa.

b° tanq̄ philtro quodā odoris supradicti allectati accedūt, farina uescunt, pellis

asimi-

aſsimilatæ capræ conſpectu permulcentur. Ex his autē multos piſcator hamo robuſto capit: cuius linea alba non ex arundine appenſa eſt, ſed uirga de cornu arbore. Simulac enim ad hamū adhæſerit piſcis, ſubtrahere expeditiſsimè conuenit, ne alios conturbet. Manu etiam capiuntur, ſi quis ſpinas, quas ad tuitionē ſui excitant, à capite ad partem inferiorē reuocando & flectendo declinet, premēdoq; ex lapidibus, in quos ad latendū ſe compellunt, extrahat.

De Viperæ coitu & partu. Cap. XXIIII.

Impietas in maritum, & ſobolis in matrem.

VIpera ſua circūplicatus fœmina cū ea coit, hæc uerò ſine moleſtia iniri ſe patitur. poſtquā uerò ad coeundi finē peruenerunt, uxor pro coitus conſuetudine, mala ſignificatione amoris maritū excipit. nam ei ad collum inhærens, morſu abſcindit caput. itaq; ex uiperino coitu hic perit, illa uerò prægnans efficitur. Non autē oua parit, ſed animātes partus edit, iamiam idoneos ad pernicié inferendum. In ipſo enim partu matris aluū diſtrahunt, & lacerant, perq; diſruptū uentrē erumpunt, ulciſcentes patrē in hunc modum. quid ad hęc Oreſtæ & Alcmæones, ò boni Tragœdi?

† κατὰ τοῦτ.

De Hyæna ſexū mutante. Cap. XXV.

HYænā ſi uideas uno quidē anno marem, altero uidebis fœminā. ſi uerò nūc fœminā, poſtea marē. utriuſq; enim ſexus particeps eſt. eundē marē cui ante nupſerat, uxorē ducit. quotannis autem genitalia immutat. Illos igitur ueteres Cæneū & Tireſiā, non oſtentatione uerborū, ſed rebus ipſis exprimit & declarat hoc animal.

† ἀλ. αὖ.

De marinis Cantharis pugnantibus propter fœminas. Cap. XXVI.

Coniugium cum una.

PVgnant de fœminis iuxtà ac uiri de pulchris mulieribus, hirci cōtra hircos, tauri contra tauros, de ouibus arietes depugnant cū procis. Turgent etiam amore in fœminas Canthari marini, qui in locis quæ ἄαυρα nominant, gignuntur. Quòd uerò in amatores ſuarū cōiugum odiū acerbum habent, acerrimas pugnas edi uideres: nec tamē illis more Sargorū piſcium de multis certamen inſtituitur, ſed non aliter quàm Menelaus cum Paride pro una uxore decertant.

† ἐστὶν ἐσιν, Gillius.

De

τοι δὲ ὑπὸ τῆς ὁρᾶς βλεπομένης ὡς αἰγός. αἱρεῖται δὲ αὐτῶν πολλὸς ἀγκίστρῳ σκληρῷ, καὶ ὁρμιᾷ λίνου λευκῆ. ἐξαπᾶται δὲ οὐκὶ καλάμου, ἀλλὰ ῥάβδου ἱρανείας. δεῖ γὰρ τὸν ἁλόντα ἀναπαῦσαι ῥᾳστα, ἵνα μὴ αὖ ἄλλους ἐκταράξῃ. θηρῶντες δὲ οὐ χρεὼν, ἐάν τις τὰς ἀκανθας, ἃς ἐγείρουσιν εἰς τὸ ἑαυτοῖς ἀμύνειν, εἰς τὸ κάτω μέρος ἀπάγειν τῆς κεφαλῆς ἡσυχῇ κατάγων, ἔστα λείπῃ, οὐ πιέσας τὸ πεφυκὸς ἐκπάσῃ, εἰς ἃς ἑαυτὸς ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν ἀθᾶσιν.

Περὶ τῆς μίξεως τῆς ἐχίδνης. Κεφ. κδ.

Ὅταν ἐχις ποθεπλακεὶς τῇ θηλείᾳ μίγνυται. ἡ δὲ ἀνίσχεται τοῦ νυμφίου, καὶ λυπᾶ οὐδέν. ὅταν δὲ πρὸς τῷ τέλει τῶν ἀφροδισίων ὦσι, πονηρὰν ἐπὶ τοῦ ὁμιλίας τὴν φιλοφροσύνην ἐκτίνει ἡ νύμφη τῷ γαμέτῃ. ἐμφῦσα γὰρ αὐτοῦ τῷ τραχήλῳ, ἀποκόπτει αὐτοῦ τὴν κεφαλήν. καὶ ὁ μὲν, τέθνηκεν: ἡ δὲ, ἐγκαρπον ἔχει τὴν μίξιν, καὶ λύει. τίκτει δὲ οὐκ ᾠὰ, ἀλλὰ βρέφη. καὶ ἔστιν ἐνέργεια ἤδη τὴν αὐτῶν φύσιν τὴν ἀκίνδυνον. διὰ δίκης γὰρ τὴν μητέρων νηδὺν, καὶ πρόσω † κατ' αὐτὰ ἐμωρῶντα τῷ πατρί. τί γὰρ οἱ Ὀρέσται οὐ οἱ Ἀλκμαίωνες πρὸς ταῦτα, ὦ τραγῳδοὶ φίλοι;

Περὶ Ὑαίνης. Κεφ. κε.

Τὴν ὕαιναν τῆτες μὲν ἄῤῥενα εἰ θεάσαιο, τὴν αὐτὴν ἐς νέωτα ὄψει θῆλυν: εἰ δ' ὀψὲ θήλυν †νῦν, μετὰ ταῦτα ἄῤῥενα. διοινῶσί τε ἀφροδίτης ἑκάτερας, οὐ γαμοῦσί τε οὐ γαμοῦνται, ἀνὰ ἔτος πᾶν ἀμείβουσαι τὸ γένος. ἐκδὺν τὸν Καινέα, καὶ τὸν Τειρεσίαν ἀρχαίως ἀπέδειξε τὸ ζῷον τοῦτο, ὁ λύμπτοις, ἀλλ' ἔργοις αὐτοῖς.

Περὶ τῆς τῶν κανθάρων εἰς τὰ ἀφροδίσια ὁρμῆς. Κεφ. κς.

Μάχονται μὲν ὑπὲρ τῶν θηλέων ὡς ὑπὲρ ἀραίων γυναικῶν οἱ τράγοι πρὸς τράγους, καὶ οἱ ταῦροι πρὸς ταύρους, καὶ ὑπὲρ οἴων οἱ κριοὶ πρὸς τοὺς ἀντιφερομένους. ὀργῶσι δὲ ἐπὶ τὰς θηλείας καὶ οἱ θαλάττιοι κάνθαροι. γίνονται δὲ ἐν τοῖς καλουμένοις ἄαυροις χωρίοις, καὶ εἰσὶ ζηλότυποι, καὶ ἰδίοις ἄν μάχοιντο ὑπὲρ τῶν θηλέων κερτιρεῖν: καὶ ἔστιν ὁ ἀγὼν ὑπὲρ πολλῶν, ὡς τοῖς σαργοῖς ὁ πόλεμος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἰδίας συνόμου, ὡς ὑπὲρ γαμετῆς τῷ Μενελάῳ πρὸς τὸν Πάριν.

Περὶ

Περὶ τῆς τῶν πολυπόδων ἀλλη-
φαγίας. Κεφ. κζ.

Ἐσιᾶται μὲν καὶ ἄλλαις τροφαῖς ὁ πο-
λύπους. ἔσι γὰρ καὶ φαγᾶν δλμνος, καὶ
ἐπιβουλεῦσαι σφόδρα πανοῦργος. τὸ δ' αὖ
τιον, παμβορώτατον θηρίων θαλασσίων
ἐσί. καὶ ἀπόλλυσις, ἅτις αὐτῷ γίνεται ἀθη
ρία, τὴν ἑαυτοῦ πλοκάμων παρεσθαγε, καὶ
τὴν γαστέρα λωρίσας τὴν πάνυ φίλ ἄγρας
ἀπέσαξε. ἅτα ἀναφὺς τὸ ἐλλόπορ: ὡσπερ
δὲ τῆς φύσεως καὶ τοῦτό οἱ φυτῷ λιμῷ πα
ρασκευάζοσης ἑτοίμως τὸ δεῖπνον.

Περὶ τῆς σφηκῶν γενέσεως. Κεφ. κη.

Ἵππος ἐρρεμμένος σφηκῶν γένεσίς ἐσιν. ὁ
μὲν γὰρ ὑποσύρεται, ἐκ δὲ τοῦ μυελοῦ ἐκ-
πέτονται οἱ θῆρες ὅτοι: ὠκέα ζῶον πάνυ
ἐκγονα, τοῦ ἵππου οἱ σφῆκες.

Περὶ γλαυκός. Κεφ. κθ.

Ἀιμύλον ζῶον, καὶ ἐοικὸς ταῖς φαρμα
κίσιν ἡ γλαυξ. καὶ πρώτος μὲν αὐ-
τὴ οὖς ὀρνιθοθήρας ἡρεμεῖν. πρόδιάγνωσιν δὲ
αὐτῆς ὡς ποιητικὰ, ἢ νὺ δία περιάπτα ἢ
ἅμα. καὶ νύκτωρ μὲν αὐτὴς ἀγρυπνεῖ,
καὶ τῇ φωνῇ, οἱονεί τινι ἐπαοιδῇ, γοητάσας
ἅπαντα ἀρμύλης αἰμύλα τε καὶ θελκτικῆς,
οὓς ὀρνιθας ἕλκει, καὶ καθίζει πλησίον ἑαυ-
τῆς. ἤδη δὲ καὶ τὴν ἡμέρα θήρατρα ἕτερα
τοῖς ὄρνισι † προσπλανωμένη, ἢ ἄλλοτε
ἄλλῳ ἰδέαν προσώπου σχήσασα, ὑφ' ὧν
αἱροῦνται, καὶ πλημμύσσει οἱ νέοι πάντες
ὄρνιθες, ἠρεμοῦσι δὲ, ἢ μάλαγε † ἰσχυρῷ,
ἐξ ὧν ἱκάνη μορφάζει.

Περὶ λάβρακος. Κεφ. λ.

Ὁ λάβραξ ἁλιεύσιμος ἅπασι, καὶ εἰ μή ἄρ,
εἰ καὶ πᾶσας ἐρᾷ, ἰχθύων ὀψοφαγί-
σκος. οὐκ ἄρ' ἕλξοι ὄντες, οὓς ἑλάσους ἐλο-
χᾶσιν. ἐσὶ γὰρ τῷ γένει τρισσοί. καὶ οἱ μὲν
αὐτῶν, οἷας προεῖπον, οἱ δ' ἐκ φυκίων, τε-
τρᾶται γε μὴν οἱ τρίτοι. ἀμύνασθαι δὲ αὐ-
τὰς ἀδυνατοῦσαι, αἱροῦντες σωματοθνή-
σκειν. ἐ τόγε σόφισμα αὐτῶν οὐκ ὀκνήσω
αὐτῶν. ὅταν γὰρ αἰσθωνται λαμβανόμενοι,
τὸ ἐξέχον τῆς λοφιᾶς, ἔοικε δὲ τριόδοντι ἐμ-
βέλῳ, καὶ μάλαγε ὀξεῖ, καὶ ἄλλως ἐνδυὰς
ἔχει δίκην πρίονος: ὅταν δίνῳ αἱ γένυαι
σοφῶς ἐπιστρέψασαι, πυθόμενοί τι ἐ ἀνα-
βόρνυσθαι ἐᾶσα ἐ ἀλλιᾶ. λέγουσι δὲ ὁ λά-
βραξ

De Polypi edacitate. Cap. XXVII.

POlypus cũ alijs cibis paſcitur (eſt e-
nim edaciſſimus, ad fraudẽq; & inſi-
dias callidiſsimus) tũ uerò ſua ipſe mem-
bra cõficit. Nam ſi uenatio eum deficiat,
brachia ſua deuorat: ac uentre ſic ſatura-
to, inopiam uenationis leuat. Deinde re-
naſcitur ei quod deeſt: hoc tanquã prom
ptum prandiũ ad famem reſtinguendam
comparante ipſi natura.

De ueſparum generatione ex equi
cadauere. Cap. XXVIII.

EQui cadauer proiectum ueſpas gig-
nit. ex huius putreſcẽtis medulla e-
uolant ueſpæ, nimirum uolucris proge-
nies ex equo animali uelociſsimo.

De Noctua, ad cuius uocem noctu
alliciuntur aues, & interdiu ad eius
uultum ac geſtus ridiculos.
Cap. XXIX.

MVlieribus ueneficia & cantiones exercẽtibus ſimilis eſt Noctua, ca-
ptioſum animal. Hæc enim capta, ſuos in primis aucupes ſic captionibus ſuis in ſe elicit, ut eam uelut ludicrũ quoddã aut amuletũ in humeris circumgeſtent. Noctu quidẽ uigilat, & uoce quaſi quibuſdam præſtigijs & illecebris aues allicit, caſq; ſibi aſsidere facit. Interdiu uerò alia aucupij inductione utitur, & auibus illudit, ridiculè nimirũ in aliam atq; aliã ſpeciem uultũ cõuertens: quibus aues peradoleſcentes in admirationẽ raptæ, manere apud eam perſeuerant, maximo eorum in quæ ſe format timore perculſæ.

Illuſio. Lenocinium. Captiuitas per illecebras

fortè πρόφερε uel προτάνε. † al. ἰσχυρᾶς

De lupo marino, quomodo deuoratæ ſquillæ aculeo uulneratis interaneis perit. Cap. XXX.

LVpus piſcis à ſquillis ſuperatũ, quanquam piſciũ (ut ita dicã) maxima uorago eſt. Lupi igitur cũ circa paludes maris degãt, ſquillis quoq; paluſtribus inſidiãtur. ſunt enim trium generũ: aliæ paluſtres, aliæ quæ algis uictitant, & tertiæ ſaxatiles. Porrò cùm ſeipſas ulciſci Squillæ non queunt, pro ultione extremũ ſpiritum in uictoria effundere non dubitant. Equidẽ earũ aſtutias & fraudes non grauabor narrare: Cũ ſe interceptas ſentiũt, faſtigiũ quod eminet à capite, quodq; ſimile eſt acutiſsimo triremis roſtro, atq; in ſumma parte ſecturas habet, modo ſerrulæ uncinatæ: hoc inquã animoſæ illæ beſtiolæ cùm incuruarint, ſumma leuitate ſaliunt, & tanquã ſaltatorium uerſant orbem. Lupus ore maximè hiante

Victorẽ perdit uictus. Voracitatis pœna.

atq; imminenti, quæ est pelle tenera & molli, Squillam ex lassitudine uirib. defectam comprehendit, atq; prandium fore arbitratur. Squilla primũ in gutturis laxitate saltat, post aculeos in miserum uenatorem defigit. huic interiora exulcerant, tumescentia q; plurimũ sanguinis mittũt: deniq; suffocatione Lupum interficiens, interficitur.

βραξ καὶ μεγα, ἐσιν οἱ τὰ τῆς θέρμης ἀπαλά. οὐκοῦν ὁ μὲν συλλαβὼν τ̃ ληρίδα λαμοῦσαν, οἴεται θᾶττον ἕξειν: ἡ δὲ φ' ἑξουσία τι καὶ ἐνρυχωρίᾳ σκιρτᾷ, τ̃ φάρυγγ Θ (ὡς ἂν ἄποις) διαταχορινυσα, εἶτα ἐμπήγνυται τῷ θηλαίῳ θηρατῇ τὰ ἰσχία, καὶ ἑλκοῦται οἱ τὰ φῦθλον, καὶ ἀνοιθήσαντα αἷμα ἐκβάλλ̃ πολύ, καὶ ἀποπνίγει, ἡ λαινόταται λήπτο ἀποκτάνυσα ἀνηρῆται.

De Hystrice aculeos suos emittente. Cap. XXXI.

VNguiũ robore, & dentium ad dissecandum prestantia cõfidentes sunt lupi, ursi, pardi, leones: Hystrix non item, ueruntamen non à natura armis ad se tuendum destituitur. Nam imminentibus sibi sui dorsi rigentis pilos telorum instar immittit, ac ueluti ad scopum destinans non rarò consequitur. Saliunt autem illi tanquam neruo intenso emissi.

† fortè εὐσόχως.

Περὶ ὕσριχ Θ. Κεφ. λα.

ΟΝύχων ἁκμαῖς, καὶ ὀδόντων θατομαῖς θαῤῥοῦσι καὶ ἄρκοι, καὶ λυκοι, ἡ πάρθοι, ἡ λεοντες. τ̃ ὃ ὕσριχα ἀκόων ταῦτα μὲν οὐκ ἔχθ, ὁ μὴν ὅπλων γ' ὑπὸ τ̃ φύσεως ἀμωτηρίων ἀπολελᾶφθαι ἐρέμην. τοῖς γὰρ ἐπιθεσιν ὧν λυμη, τὰς αὐωθεν ῥῖχας οἱονεὶ βέλη ἐκπέμπ̃, καὶ εοχῶ † βάλλ̃ πολλάκις, τὰ νῶτα φρίξασα: καὶ ἐκεῖναί γε πηδᾶσιν ἀπιεροῦν ἐκ τινΘ ἀφαμμένα νευρᾶς.

Quòd si Polypus in saxorũ colorẽ se uertat, nihil ei astutiæ hæ fallaces ꝓsunt: Muræna enim eius ueteratoriã planè tenet. Cùm uerò Polypus Locustas à se cõprehẽsas strangulârit, exugit carnes, atq; earũ succũ exhaurit. Porrò Locusta cornibus erectis iracundia furẽs, in eum modũ Murænã mulieri iratæ similẽ lacessit. Hæc igitur aculeos quib. hostis præmunita est, imprudẽs mordic⁹ tenet. illa uerò forcipes acutos tanq̃ man⁹ prętẽdẽs, utrinq; cuti inhærere fortissimè non intermittit. Muræna indignat, seseq; huc & illuc uersat, & acutas testas amplectit, qb⁹ cõfixa remollescit & succũbit: deniq; remissa iacet. Locusta ex hoste instituit prãdũ.

† pro ἀῤῥᾶν fortè ἐνᾶν uel ὠφελᾶν

Περὶ ζώων ἐχθρᾶν ἀλλήλοις. Κεφ. λβ.

Περὶ

Hæc igitur aculeos quib. hostis præmunita est, imprudẽs mordic⁹ tenet. illa uerò forcipes acutos tanq̃ man⁹ prętẽdẽs, utrinq; cuti inhærere fortissimè non intermittit. Muræna indignat, seseq; huc & illuc uersat, & acutas testas amplectit, qb⁹ cõfixa remollescit & succũbit: deniq; remissa iacet. Locusta ex hoste instituit prãdũ.

De Sphy-

De inimicitijs mutuis Polypi, Murenæ, & Locustæ: & quó murena uincat polypũ, polypus locustã, & locusta rursus murænam. Cap. XXXII.

MAlum ingens & morbus agrestis & inhumanus inimicitiæ atq; odiũ inhærens, penitusq; insitũ, quod etiã ratione carentibus natura ingenuit inexpiabile, atq; implacabile. Muræna cum Polypo capitali odio dissidet. Polypus cũ Locusta graues gerit inimicitias. Murænæ etiam teterrima hostis est Locusta, atq; infestissima. Muræna Polypo brachia abscindit, dentium firmitate: post autem in eius uentrẽ subiens, ijsdem malis eum, ut ueri simile est, afficit. Hæc enim è genere nantiũ est, ille uerò serpentiũ more gradi tur. Quòd si Polypus in saxorũ colorẽ se uertat, nihil ei astutiæ hæ fallaces ꝓsunt: Muræna enim eius ueteratoriã planè tenet. Cùm uerò Polypus Locustas à se cõprehẽsas strangulârit, exugit carnes, atq; earũ succũ exhaurit. Porrò Locusta cornibus erectis iracundia furẽs, in eum modũ Murænã mulieri iratæ similẽ lacessit. Hæc igitur aculeos quib. hostis præmunita est, imprudẽs mordic⁹ tenet. illa uerò forcipes acutos tanq̃ man⁹ prętẽdẽs, utrinq; cuti inhærere fortissimè non intermittit. Muræna indignat, seseq; huc & illuc uersat, & acutas testas amplectit, qb⁹ cõfixa remollescit & succũbit: deniq; remissa iacet. Locusta ex hoste instituit prãdũ.

† al. ἀκμαῖς.

Περὶ ζώων ἐχθρᾶν ἀλλήλοις. Κεφ. λβ.

Δεινὸν μακρὸν Θ νόσημα ἄγριον ἔχθρα καὶ μῖσΘ συμφυὲς, ὁπόθεν καὶ τοις ἀλόγοις φυτέυται, καὶ αὐτοῖς ἐσι δυσεκνιπτον: Μύραινα γὰρ πολύποδα μισεῖ. Θ πολύπες μαράθῳ πολεμιΘ: καὶ μύραινα μαράθῳ ἰχθύων ἐσί. μύραινα μὲν γὰρ ταῖς † ἀκωκαῖς τ̃ ὀδόντων τὰς πλευτάνας τῷ πολύποδι ἀμηχόπηα. εἶτα μὲν τοι καὶ ὁ τ̃ γαστέρα εἰσδύσα αὐτῷ τὰ αὐτὰ δρᾷ. καὶ εἰκότως γε. ἡ μὲν γὰρ νηκτική: ὃς δὲ ἑρπετοις ἐοικώς. εἰ δὲ καὶ τρέποιτο πρὸς χρόαν τὰς πέτρας, ἐοικεν αὐτῷ τὸ σόφισμα † ἀῤῥᾶν ἐδὲν φ' ὅτῳ. ἐσι γὰρ συνιδεῖν ἐκείνη δεινὴ τὸ ζῶον τὸ πολέμημα. τόσγε μὴν μαράθος αὐτοὶ συλλαβόντες ἐς τὸ νῶτον, ὅταν νεκρὸς ἐργάσωνται, τὰ κρέα ἐκμυζῶσιν αὐτ̃. διρατα δὲ τὰ ἑαυτ̃ ἐμάραθΘ αὐτεγείρας, καὶ θυμωθεὶς εἰς αὐτὰ, πρὸ καλεῖται μύραιναν, καὶ ὡς ἂν ἐν γυναῖκα ὀργισμένην. οὐκοῦν ἡ μὲν τὸ αὐτιπάλο τὰ ἰσχία, ὅσα οἱ προβέβληται, ταῦτα οὐκ ἐνοῦσα διατασάκνει. ὁ δ', τὰς χηλὰς οἱονεὶ χεῖρας προτείνας, τ̃ θέρμης πᾶ ἑκάτερα ἐγκρατῶς ἔχόμενΘ, οὐ μεθίησιν. ἡ δὲ ἀχάλλ̃, καὶ ἑαυτὴν ἐλίττει, καὶ προβάλλ̃ τῶν ὀστράκων ταῖς ἀκμαῖς: ἀπειροῦν εἰς αὐτὴν πυγνυμένων, μαλακιᾶ τε Θ ἀπαγορεύ̃, καὶ τελευτῶσα πᾶ ἐμένη κεῖται. ὁ δὲ τὸν αὐτίπαλον ποιεῖται θᾶττον.

Περὶ σφυραίνης. Κεφ. λγ.

Τὴν † σφύραιναν τὸν ἰχθῦν τρέφει τὰ πελάγη. ὅταν δὲ αὐτὴν τὸ λίκτυον πύθηται, ἀλισκεται καὶ ζητεῖ, ἢ βρόχον ἀραιὸν, ἢ ῥῆγμα τοῦ λικτύου παν σοφῶς. καὶ σὺν τυχοῦσα † τοιούτῳ τινὶ, εἰς λικμῶσα ἐλεύθερα νήχεται αὖθις. εἰ δ' τύχοι μιᾶς τοσαύτης εὐπορίας, καὶ αἱ λοιπαὶ ὅσαι τοῦ αὐτοῦ γένους σωτηρίαν, εἴπερ τὴν ἐκείνης φυγὴν θέλουσιν, ὡς ὁδόν τινα λαβοῦσαι πρὸ ἡγεμόνος.

De Sphyræna è retibus elabente. Cap. XXXIII. † μύραιναν.

Ouidius in Halieutico murænæ hoc attribuit, cui corpus lubricum, & sic legendum coniecerim. uicinæ quidem dictiones smyræna & sphyræna facile permutari potuerunt.

SPhyræna (Muræna) piscis est pelagius: qui cùm se reti inclusum sensit, circũquaq; natat: & quà euadat, ubi uel tenuioribus filis maculæ constant, uel etiã disruptæ sunt, callidissimè quærit. Quòd si talem aliquem locum inuenerit, è reti elapsa, pristinam natandi libertatẽ recuperat. Vbi uerò una quæpiam sic euaserit, reliquæ etiam eiusdem generis, si quæ pariter captæ fuerint, eâdem elapsę illã ceuiæ ducem sequuntur. †al. τότων. †ὃ

Περὶ Σηπίας. Κεφ. λδ.

Τὴν σηπίαν ὅταν μέλλωσιν αἱρεῖν καὶ λαμβάνειν οἱ τότων ἀγαθοὶ θηρατοὶ, σωιεῖσα ἐκείνη πρῆκε τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀπόσφαγμα, † καὶ καταχεῖται αὐτῆς, καὶ περιλαμβάνει, καὶ ἀφανίζει πᾶσαν, καὶ λιλάπηται τὴν ὄψιν ὁ ἁλιεύς. ἃ μὲν γὰρ ὀφθαλμοῖς ἐσιν· ὁ δὲ, οὐχ ὁρᾷ. τοιοῦτό τι καὶ τῷ Αἰνείᾳ νέφος πορίβαλὼν ἀπάτησε τὸν Ἀχιλλέα ὁ Ποσειδῶν, ὡς Ὅμηρος λέγει.

De Sepia. Cap. XXXIIII.

CVm se à peritis piscatoribus captari cognoscit Sepia, suũ atramentũ emittit, quo circũfusa, ab oculis piscantiũ remouetur, eorumq; perstringit oculos. Piscatores uerò cùm sit in eorũ oculis, nihil tale uident. Sic Aenea tenebris circumsepto fefellit Achillem Neptunus, ut ait Homerus. Dolus aduersus hostem.

Περὶ βασκανίας. Κεφ. λε.

Βασκάνων ὀφθαλμὸς καὶ γοήτων φυλάττεται καὶ τῶν ζώων τὰ ἄλογα, φύσει τινὶ ἀπορρήτῳ, καὶ θαυμαστῇ. ἀκούω δὲ βασκανίας ἀμυητήριον τὰς φάττας, πλάσσης λιλώνια ἀποτραγόσας λεπτά, εἶτα μύρτοις ταῖς ἑαυτῶν λαλιαῖς ἐνυφαίνειν, τῶν νεοττίων φιλοῖ. ἰκτῖνες † δὲ ῥάμνον, κίρκοι δὲ σι κρίδια: αἶγες μὲν τρυγόνες, τὸν τῆς ἴριδος καρπὸν, ἄγνον δὲ λόρακες. οἱ δὲ ἐποπες τὸ ἀδίαντον, ὅπερ δὴ καὶ λαμπίτριχον λαλοῦσί τινες. † ἀριστερῶνα δὲ λορώνη. καὶ λιτὸν ἅρπη. λαρκῖνον δὲ ἐρωδιός. πέρδιξ δὲ καλάμου λόφῳ. θαλλὸν δὲ αἱ λίγλαι μυρρίνης. προβάλλεται δὲ καὶ λόφυδ ἄγρωσιν. αἰετοὶ τὸν λίθον, ὃν περὶ δὴ αὐτῶν αἰετίτην λίκλησκε. λέγεται δὲ ὅτ ὁ λίθ καὶ γυναιξὶ λυόσαις ἀγαθὸν εἶν, ταῖς ἀμβλώσεσι πολέμιον. In sobole tuenda prudentia. † ἰκτῖνοι. † fortè πτερίστερῶνα. al. ἀριστερῶνα

Περὶ νάρκης, καὶ ἑτέρων ζώων. Κεφ. λς.

Ὁ ἰχθὺς ἡ νάρκη ὅτου ἂν καὶ προσάψηται, τὸ δ' αὐτῆς ὄνομα ἐδωκέ τε, ἡ νάρκην ἐποίησεν. ἡ δὲ ἐχθνὶς ἐπέχει τὰς ναῦς, καὶ δι' ὃ ποιεῖ καλεῖσθαι αὐτήν. Κύων δὲ ἀλκυόνος, ἴσασι μὲν τὰ πελάγη, εἰρήνην

De Torpedine & alijs animantibus, quæ mirificè aliquid agunt aut patiuntur. Cap. XXXVI.

TOrpedo piscis, sui nominis affectũ, hoc est torporẽ stuporẽq; in quoduis ab ea cõtactum animal transfundit. Remoram similiter ex eo quod facit, quoniam nauigia retinet ac moratur, homines appellarunt. Porrò cùm parit Alcedo, maria tranquilla & uenti quiescunt. & quamuis media hyeme pariat, non Torpedo. Remora. Alcedo.

non deest tamẽ ad incolume, ut ita dicã, puerperium ei tranquillus aer. Et eo quidem tẽpore dies alcyonios celebramus.

Lupi uestigiũ & talus. Quòd si casu equus lupi uestigium cõculcet, torpore comprehenditur. Item si Lupi talũ Equi quadrigam trahentes calcauerint, sistẽtur, tanquã ij cum quadriga conglaciassent.

Ilicis folia. Ilicis folia si Leo pede attigerit, obtorpescit.

Scillæ folia. Lupus itidem, si uel calcet, uel propius tantum accedat ad folia scillæ. quamobrẽ & uulpes cubilibus luporum ea inijciunt: nec immerito, tanquam infensissimæ illis quarũ insidijs petuntur.

Quomodo uespertilio, hirundo, polypus, serpens, muræna, & rursum polypus ad res quasdam afficiantur. & de elephanti adipe. Cap. XXXVII.

Vespertilio. CIconiæ ouis suis perniciem molientes Vespertiliones sapientissimè uindicant. Cùm hæ itaq; solo suo contactu oua ipsa sterilia efficiant, hoc remedio utunt̃ Ciconiæ: Platani folia in nidos suos inferunt, ad quæ accedentes Vespertiliones, torpore comprehensę, perniciem afferre non queunt.

Hirundo. †al. ὅμοιον. Hirundinib. hoc idẽ natura largita est. nam cum blattę earum ouis pernicioſæ sint, matres apij folia ante pullos proijciũt, ob idq; ab illis ad pullos accessus fieri nequit.

Polypus. In Polypos si quis rutam inijciat, immobiles manere

Serpens. in sermonem hominum uenit. Serpentem si arundine contingas, à prima plaga non se commouet, torporeq; constricta quiescit: sin iterum ac tertio plagam inflixeris, colligit ac confirmat sese.

Muræna. Muræna quoq; quæ plagam unam accepit, torpescens perstat: sin plures inferas, funditus ira incenditur.

Polypus. Piscatores dicunt Polypum in terram progredi ad oliuę germen

Elephanti adeps. in litore positum. Porrò contra omniũ ferarum uenena remedium est elephanti adeps, quo si quis inungatur, licet nudus contra efferatissimas bestias procedat, illæsus discedet.

De Elephanto & alijs animalib. quomodo ad res diuersas naturali quodam uel amore uel dissensione moueantur. Cap. XXXVIII.

Elephas. ARiete cornuto & suis grunnitu abhorret Elephas. Sic Romanos Pyrrhi Epirotarum regis elephantos in fugam uertisse homines dicunt, uictoriamq;

εἰρήνην ἢ καὶ φιλίαν ἄγοσιν αὖιμοι. κύων δὲ ἄρα χλωῶν μισοῦντος, ὅμως ἡ τὸ ἀέρος γαλήνη διδωσι σωτηρίαν. ἀλκυονέαν τηνικάδε τὰς ὥρας ἄγομεν ἡμέραν. Ἵχνος ἢ λύκου πατεῖ τις τύχῃ ἵππος, καὶ νάρκη παραλάμψας αὐτόν. εἰ ἢ ὑποῤῥίψαις ἀσπάγαλον λύκου καὶ τετρώρῳ θέοντι, τόδε ὡς πεπηγὸς ἰσχέτω, τὸν ἵππον τὸν ἀσπάγαλον πατησάντων. λέων ἢ φύλλοις πρίνου τὸ ἴχνος ἐπιβάλῃ, καὶ νάρκα. πατῶν ἢ κὴ ὁ λύκος, εἰ καὶ μόνον πρόσπελάσῃ πιτύλεις σκίλλης. ταῦτά τοι καὶ ἀλώπεκες εἰς τὰς εὐνὰς τῶν λύκων ἐμβάλλουσιν, καὶ εἰκότως. δῆλα γὰρ τοῖς θηρίοις ἐπιβουλὴν νοοῦσιν ἔχθιστα αὐτοῖς.

Περὶ πελαργῶν, καὶ ἑτέρων αὖθις ζώων αὐτοπαθητικῶν. Κεφ. λζ.

Οἱ πελαργοὶ λυμαινομένας αὐτῶν τὰ ὠὰ τὰς νυκτερίδας ἀμύνονται παύσοφῶς. αἱ μὲν γὰρ προσαψάμεναι μόνον, αὐτίκα ἐργάζονται καὶ ἄγονα αὐτά. οὐκοῦν τὸ τῶν τοιούτων φάρμακον ἐκεῖνό ἐστι: πλατάνου φύλλα ἐπιφέρουσι ταῖς καλιαῖς. αἱ ἢ νυκτερίδες, ὅταν αὐτοῖς γένηται σῶσι, νάρκωσι, καὶ γίνονται λυπῶν ἀδύνατοι. Δῶρον ἢ ἄρα ἡ φύσις καὶ ταῖς χελιδόσιν ἔδωκεν † οἷον, αἱ σίλφαι καὶ τούτων τὰ ὠὰ ἀδικῶσιν: οὐκοῦν αἱ μητέρες σελίνου κόμην προβάλλονται τῶν βρεφῶν, καὶ ἐκείναις τὸ φωτιοῦθαι ἄβατά ἐστι. Πολύποσι ἢ εἴ τις ἐπιβάλῃ πήγανον, ἀκίνητοι μένουσιν, ὡς λέγῃ τις λόγος. Ὄφεως ἢ εἰ λαθίκοιο καλάμῳ, μετὰ τὴν πρώτην πληγὴν ἀτρεμεῖ, καὶ τῇ νάρκῃ πεδηθεὶς ἡσυχάζει: εἰ ἢ ἐπάγοις δεύτεραν ἢ τρίτην, αὐτερέωσας αὐτόν. Καὶ μύραινα ἢ πληγεῖσα νάρθηκι ἐσάπαξ, ἡσυχάζει: εἰ ἢ πλειονάκις, εἰς θυμὸν ἔρχεται. Λέγουσι ἢ ἁλιῆς κὴ πολύποδας εἰς τὴν γῆν προϊέναι, ἐλαίας βαλὸν ὦμὸν τὸν νέον κάμινον. Θηρίων ἢ ἀλεξιφάρμακον ἦν ἄρα πάντων πιμελὴ ἐλέφαντος: ἦν εἴ τις ἐπιχρίσαιτο, καὶ εἰ γυμνὸς ὁμόσε χωροίη τοῖς ἀγριωτάτοις, ἀσινὴς ἀπαλλάξεται.

Περὶ ἐλέφαντος, καὶ ζώων δεδοφόρων αὐτιπαθείας. Κεφ. λη.

Ὀῤῥωδεῖ ὁ ἐλέφας λιτραίου λιτρίου, καὶ χοίρου βοήν. ὅτω τοίνυν φασὶ καὶ Ῥωμαῖοι σὺν σοὶ Πύῤῥῳ τῷ Ἠπειρώτῃ τρέψαντο ἐλέφαντας. ἐπὶ νίκῃ σοὶ τοῖς Ῥωμαίοις

μαίοις λαμπρῶς ἐγγίνετο. Γυναικὸς ὥραίας τόδε τὸ ζῷον ἅπτεται, καὶ παλύεται δὲ τοῦ θυμοῦ ἐκκωφωθεὶς ὡς τὸ λάλον. καὶ αὐτύρα φασὶν ἐν τῇ Αἰγυπτίᾳ Αλεξανδρεῶν πόλει, γυναικὸς στεφάνους πλεκούσης, ἀρισοφανὲς τῷ Βυζαντίῳ ὁ ἐλέφας. ἀγαπᾷ δ' ὁ αὐτὸς καὶ εὐωδίας πάσης, καὶ μύρων, καὶ αὐθέων ἁπαλόμενον τῇ ὀσμῇ. Ὅστις βούλεται λαλῶν ἢ λῃστὴς λύκος ἄγαν ἀχριῶντας τοὺς κατασιγάσαι, καὶ θέναι φυγάδας, ἐκ πυρᾶς ἀνθρώπου σπαλὸν λαβὼν, ὁμόσε αὐτοῖς χωρεῖ, φασὶν: οἱ δ' ὀρρωδοῦσιν. Ακήκοα δὲ καὶ ἑκάνον τὸν λόγον: λυπωτάσθαι δίμ πέξας καὶ ἐριουργήσας, καὶ χιτῶνα ἐργασάμενον, λυπᾷ τὸν ἡδυπαθοῦντα. ὀσφρησμὸν γὰρ ἐργάζεται, ὡς λόγος. Ερινν δέ τινες καὶ κάσιν ἐθέλοι γὰρ τῷ σωθέντι ἐργάσασθαι, σπιχθέντα ὑπὸ λύκου λίθον ἐμβαλὼν τῷ οἴνῳ, λυπᾷ τοὺς συμπότας ἐκμαίνων. Καυθάροις δὲ κακόσμοις θηρίοις ἔστις ἐπιῤῥαίνῃ μύρου, οἷς τὸ εὐωδίαν ὀφέρουσιν, ἀλλ' ἀποθνήσκουσι. ἔτω τοί φασι καὶ τοὺς βυρσοδέψας σωτηρφγήτας ἀέρι κακῷ, βελτύπεσθαι μύρον. Λέγουσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι καὶ τοὺς ὄφεις πάντας ἴδιον πτερὰ δεδιφάναι.

Περὶ τρυγόνων θαλαττίων.

Κεφ. λθ.

Θηρῶσι τὰς τρυγόνας οἱ καὶ τόπων ἀκριβῶντες τὰ θήρατρα, καὶ μάλιστα τῆς ὥρας ὁ ὁμαμαρταίουσι, τὸν τρόπον τοῦτον. ἐσήκασιν ὀρχούμενοι καὶ ᾄδοντες δύο μάλα μουσικῶς, αἱ δὲ καὶ τῇ ἀκοῇ θέλγονται, καὶ τῇ ὄψει τὴν ὀρχήσεως ἁπλῶνται, καὶ προσίασιν ἐγγυτέρω. οἱ δὲ ὑπαναχωροῦσιν ἡσυχῇ καὶ βάδην. ἔνθα δὴ καὶ ὁ δόλος τοῖς δὴ λαίαις πρόκειται, δίκτυα ἐκπεπετασμένα. ἔνθα ἐμπίπτουσιν εἰς αὐτὰ, καὶ ἁλίσκονται, ὀρχησταὶ καὶ ᾠδῇ ἁρπασθέντες πρῶτον.

Περὶ ὀρκυνὸς τοῦ ἰχθύος.

Κεφ. μ.

Ορκυνος ὄνομα κατάδηλος ἰχθὺς ἐκ ἄσοφος εἰς τὰ αὐτῷ συμφέροντα, δῶρον λαχὼν φύσεως θεοῦ, τέχνη. ὅταν γὰρ πρὸς πρῷραν τῷ ἀγκίστρῳ, κατασπάσῃ αὐτὸν εἰς βυθὸν, καὶ ἀφῇ καὶ προσαράσσῃ τῷ παπὶ δηλῳ, καὶ ἵστησι τὸ σῶμα ἐκβάλλων τὸ ἄγκιστρον ἐθέλων. εἰ δὲ ἀδύνατον εἴη, εὑρὼν γὰρ τὸ τραῦμα, καὶ ἐκπύεται τὸ λυποῦν αὐτὸν, καὶ ὑγιάλλεται. πολλάκις δὲ οὐκ ἔτυχε τῆς ὥρας, καὶ ὁ θηρατὴς ἔχοντα ἀνασπάσας, ἔχει τῇ ἄγρᾳ.

Περὶ

riamq; amplam ex eo bello retuliſſe. Mulieris forma hoc animal capitur: atq; hebeſcẽs ad eius pulchritudinẽ, remittit furorem animi ſui. Riualem uerò fuiſſe in Aegypti urbe Alexandria elephantũ ferunt Ariſtophanis Byzantini, de quadam muliere coronas texẽte. Omnia bene olentia amat, unguentorũ & florum odore permulcetur. Si quis fur aut prædo, canes nimiũ ſæuos compeſcere & fugare uoluerit, titione è rogo hominis abrepta ad eos accedẽs perterrefaciet, ut quidam aiunt. Hoc etiam audiui, ueſtem factam è lana detonſę ouis quam lupus laniauit, moleſtiam & pruritum excitare in corpore eius qui induerit. Si quis uino immittat lapidem à cane demorſum, furore conuiuarum excitato lites & contentiones mouebit. Scarabei beſtiolę fœtidæ, ungento odorato, ſi inſtilletur, intereũt. Sic etiam cerdones aiunt aëri putido aſſuefactos, ungentis abhorrere. Serpentes quoſuis ibidum pennas timere Aegyptij aſſerunt.

Canis.

Scarabei.

Serpentes.

De Paſtinacis marinis, quomodo ſaltatione & cantu capiantur. Cap. XXXIX.

Vide etiam libro 17. cap. 18.

PAſtinacas capiunt qui earum piſcationis ſtudioſi ſunt, & deſiderio non fruſtrantur, in hunc modum. Saltant & canunt quàm poſſunt ſuauiſsimè. Illæ uerò tum auditu mulcentur, tum ſpectanda ſaltatione ſe oblectant, & adnant propius. At piſcatores ſenſim ac pedetentim recedũt. Ibi tum dolus in miſeras ſtructus apparet. quæ ſaltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extenſis incluſæ capiuntur.

Voluptatis malus exitus.

De Orcyno piſce ab hamo ſe liberante. Cap. XL.

ORcynus cetaceus piſcis prouidens eſt, & natura, non arte, quæ ſibi maximè cõducãt intelligit. Itaq; quũ hamo transfixus fuerit, in maris altitudinẽ ſeipſum impellens ac deprimens, ad ſolũ allidit: & hamũ oris pulſatione expellere cupit. quòd ſi id minus fieri queat, ab hamo exceptum uulnus luculentius infert, dilatatq;: atq; exiliẽdo id quod ſibi moleſtiã exhibet expuit abijcitq;. ſæpe uerò id nõ aſſecutus, inuitus ad piſcatoris prædam ſubtrahitur.

De Melanuri timiditate,& quòd mari tranquillo fundum petat, cõcitato litora & petras, cõtrà quàm alij piſces: & unde alatur. Cap. XLI.

TImidiſsimi piſcium Melanuri, ſuæ timiditatis teſtes habẽt piſcatores. neque enim capiunt naſſa, neq; ad eam accedunt. Si quãdo uerò ſagenam circumdederis, imprudentes comprehẽduntur. Iidem cùm placidum & quietum eſt mare, ad imam maris ſedem in petris aut algis quieſcunt, tegumentoq; protegunt, quocunq; corpus occultari poteſt. Contrà cũ aduerſa tempeſtas eſt, & piſces alij in altum ex fluctuum impetu deſcẽdunt, hi tum fiducia implentur, ſimul & ad litus appropinquãt, & ad petras adnatant: atq; ſpumam ſuper ſe fluctuantẽ, ipſosq; cooperientẽ, ſatis eſſe ad ſe tuendum arbitrãtur. Neſcio quomodo enim pernoſcunt, eo die, noctéue cùm feritas maris & immanitas efferueſcit, tum à piſcatoribus non adiri mare. Ac cùm maris tempeſtates ſunt, ex his uiuunt cibis, quos è ſaxis partim eruunt, partim è terra euellunt: nec tamẽ niſi ſordidis paſcuntur, & abiectis quibus non facilè alius piſcis, niſi fame oppreſſus, ueſceretur. Cùm maris tranquillitas uiget, in ſolo ſabulo pabulum inquirunt, hincq; paſcuntur. Cætera rùm quó capiant ex alijs audire poteris.

Περὶ μελανούρου. Κεφ. μα.

Δειλότατον ἰχθύων ὁ μελάνουρος, καὶ ἔχει τ δειλίας μάρτυρας οὐκ ἀλιεῖς. οὔτε γοῦν λύρτῃ λαμβάνουσαι οὗτοι, οὔτε προσίασιν αὐτῇ. σαγλίῃ δὲ εἴ ποτε αὐτοὺς περιβάλοι, οἱδὲ ἀγνοοῦντες ἑαλώκασι. καὶ ὅταν μὲν ἡ γαλήνια καὶ λάια ἡ θάλαττα, οἱδὲ ἄρα λάτου πρὸς ταῖς πέτραις, ἢ τοῖς φυκίοις ἡσυχάζουσι, καὶ προβάλλονται πᾶν ὅ,τι δύνανται τὸ σῶμα ἀφανίζοντες. ἐὰν δὲ ἡ χειμερία, οὐ ἄλλους ὁρῶντες καταδυομένους ἐκ τῆς τῶν κυμάτων προσβολῆς εἰς τὸν βυθόν, οἱδὲ ἀναθαρσοῦσι, καὶ τῇ γῇ προσπελάζουσι, καὶ ταῖς πέτραις προσνέουσι, καὶ ἡγοῦνται σφίσι πρόβλημα ἱκανὸν ἄναι τὸν ὑποῤῥηχόμενον ἀφρόν, καλύπτοντά τε αὐτοὺς καὶ ἐπιλυγάζοντα. σωιᾶσι ἢ δὴ μάλα ἀπορῥήτως, ὅτι καὶ τοῖς ἁλιεῦσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῖς ἢ νυκτὶ δι τὴν θάλατταν ὅτι ἄβατα, ἀχριανόσης τῆς θαλάττης, τ κυμάτων αἰρομένων, μετεώρων τε καὶ φοβερῶν. ἔχουσι δὲ καὶ προφὼ ἐν χειμῶνι τὸ καλύπτωνος, τὰ μὲν, ἀποσπῶντες ἐκ τῆς πέτρας: τὰ δὲ, ἐπισύροντες ἐκ τ γῆς. σιτοῦνται δὲ μελάνουροι τὰ ῥυπαρώτατα, καὶ ὅσα οὐκ ἂν ῥᾳδίως ἰχθὺς ἅλις ἂν πάσαιτο, εἰ μὴ πάνυ λιμῷ πιέζοιτο. ἐν γαλήνῃ δὲ ὧδε τ ἄμμου μόνης ἁλιεύουσι, καὶ ἑκάτερ βόσκονται. ὅπως δὲ ἁλίσκονται ἐρῶ ἅμα.

Of Aquilæ uiſu, & remedio ex felle eius ad uiſum homini acuendum. Cap. XLII.

EX auibus Aquila maximè acres & acutos oculos habet, de quib⁹ & Homerus ei conſcius teſtimonio eſt, in morte Patrocli, ſimilẽ huic aui inducens Menelaum, cùm requireret Antilochũ, quẽ ad Achillem mitteret nuncium, triſtem quidem, ſed tamen neceſſariũ de morte eius amicis, quem à ſe miſſum ad pugnam non amplius ſummè deſideratũ recepit Achilles. Cæterũ Aquila non ſolũ ſibi, ſed hominũ oculis utilis habetur. Nã fel eius melle exceptũ Attico, & hebeſcentibus illitũ oculis, uiſum quàm acutiſsimum efficit.

Περὶ αἰετῶν. Κεφ. μβ.

Αἰετὸς δὲ ὀρνίθων ἐξευπατέστερον. καὶ Ὁμήρου αὐτῷ σώιοιδε καὶ ὧδε, καὶ μαρτυρεῖ ἐν τῇ Πατροκλείας, εἰκάζων τὸν Μενέλεων τῷ ὄρνιθι, ὅτε αὐτιζήτει Ἀντίλοχον ἵνα ἄγγελον ἀποσείλῃ τῷ Ἀχιλλεῖ, πικρὸν μὲν, ἀναγκαῖον δὲ ἐκεῖνον τοῦ πάθους τοῦ κατὰ τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ: ὃν δὴ ἐπεπίμφει μὲν, οὐχ ὑπεδέξατο δὲ, καίτοι πολλῶν ἐκεῖνον ὄντα. λέγεται ἢ μὴ ἑαυτῷ μόνῳ χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώποις ὀφθαλμοῖς ὀξεῖς ἀγαθὸν ἄναι. εἰ δὲν μέλιτί τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν αὐτοῦ δαλαβὼν ἐπαλείφοιτο, ἀμβλυωπέντα ὄψεται, καὶ ὀξυτάτης γῆς ἰδεῖν ἕξει τοὺς ὀφθαλμούς.

De Luſciniæ cantu, & carne in cibo uigiliam faciente. Cap. XLIII.

LVſcinia auium argutiſsima & tranquillo præ cæteris animo, ſuauiſsima & imprimis canora uoce ſolitarijs in locis cantillat. Eius etiam carnes uigiliam

Περὶ ἀηδόνος. Κεφ. μγ.

Ἡ ἀηδὼν ὀρνίθων λιγυρωτάτη τε καὶ εὐνοσάτη, καὶ κατάδει ἐρημαίην χαρίεσσαν εὐσομώτατα ὀρνίθων. καὶ τορώτατα. λέγεσι δὲ

τι δὲ καὶ τὰ λιρία αὐτῆς ὡς ἀχρυπνίαν λυσιτελῆν. φονηροὶ μὲν οὖν οἱ τοιαύτης τροφῆς δ' αὐτυμόνες, καὶ ἀμαθεῖς δ' ἀνῶς. πονηρὸν γὰρ καὶ τοῦτο τροφῆς δῶρον φυγὴ ὕπνου, θεῶν καὶ ἀνθρώπων βασιλέως, ὡς Ὁμηρος λέγει.

Περὶ γεράνων. Κεφ. μδ'.

Τῶν γεράνων αἱ λαλαγαὶ καλεῖσθαι ὄμβρους ὥς φασιν. ὁ γὰρ ἐγκέφαλος γυναικῶν εἰς χάριν ἀφροδισίαν ἐκλύειν ἰσχύας ἰσχνοῖ. † ἱκανοὶ τεκμηριῶσαι οἱ πρῶτοι φυλάξαντες αὐτά.

Περὶ γυπείων πτερῶν, καὶ πρὸς δρυοκολάπτου. Κεφ. με'.

Γυπῶν πτερὰ εἰ θυμιάσαις, ὡς ἀκούω, καὶ ἐκ φωλεῶν καὶ ἐξ ἰλεῶν οἱ ὄφεις προέξειν ἔασα. Ζῶον γὰρ ὁ δρυοκολάπτης, ἐξ ὃ ἄρα καὶ λέκληται: ἔχει μὲν γὰρ ῥάμφος ἐπίκυρτον, κολάπτει γὰρ ἄρα τούτῳ τὰς δρῦς: καὶ φωλεοῦσι κοιλαίνας ἐν τόποις, ὡς εἰς καλιὰν οὐ νεοττὸς φωλεύσειν: οὐ δὴ θείς καρφῶν, οὐ τ' ἐξ αὐτῶν πλοκῆς οὐ οἰκοδομίας ἐδεῖν. εὑκὴν οὖν εἴ τις λίθον φθείς ἐπιφράξειε τῷ ὀρύγματι τῷ προειρημένῳ πλὴν ἔσοδον: ὃ δὲ συμβαλὼν πλὴν ἐπιβουλὴν πλὴν κατ' αὐτὸ, κομίζει πόαν ἐχθρὰν τῷ λίθῳ, καὶ κατ' αὐτὸ τίθησιν. ὁ δὲ, οἷα βαρύμηνος καὶ μὴ φέρων, ἐξάλλεται, καὶ αὖθις ἐναντίως ὥθεις τῷ προειρημένῳ ἢ φίλην ἐποδρομήν.

Περὶ σωόδοντος. Κεφ. μς'.

Οἱ σωόδοντες οὐκ εἰσὶ μονίαι, ἀλλὰ πλὴν ἀπ' ἀλλήλων ἐρημίαν τε καὶ διαίρεσιν αὐέχονται. φιλοῦσι δὲ σωαγελάζειν καθ' ἡλικίαν. καὶ οἱ μὲν νεώτεροι κατ' ἴλας νέχονται: οἱ δὲ τελειότεροι πάλιν κοινῇ. ἐν τῷ λόγῳ τοῦτο, ἥλιξ ἥλικα, καὶ ἐκεῖνοι † τέρπεσι πρόντες ἥδεσθαι ὡς ἑταίροις καὶ φίλοις, ἐκ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων τε καὶ διατριβῶν. τεχνάζονται δὲ πρὸς αὐτὸν θηρατὰς τοῖα. Ὅταν ἁλιεὺς ἀνὴρ ἐς αὐτοὺς δέλεαρ καθῇ, προελθόντες πάντες, ἢ λύκος γενόμενοι ἀς ἀλλήλους ὁρῶσιν, οἱονεὶ σώθυμα ἕκαστος ἑκάστῳ διδόντες, μήτε πλησιάσαι, μήτε ἅψασθαι τοῦ καθημένου δελεάσματος. ἢ οἱ μὴ πεταλισμένοι ἐς τοῦτο ἀφεμένοσιν. ἐκ δὲ

liam fouere aiunt. Mihi uerò qui cibo ue scătur huiusmodi homines nec boni nec sapientes uidentur. Sed illius etiam deorum atq; hominum regis, ut Homero placet, nempe Somni priuatio, infelix infelicis cibi munus mihi uidetur.

De Gruum clangore & cerebro. Cap. XLIIII.

GRuum clangores pluuias accersere fama est, earundemq; cerebrũ quippiam amatorium habet, utile ad cõcilian dã mulierũ gratiã, si modò bene animaduerterunt, qui hæc primi obseruarunt. Gillius addit

De Vulturis pennis, deq; Pico Martio nidi sui foramen obstructum reserante. Cap. XLV.

VVlturũ pennas si quis suffierit, facilè serpentes è latibulis suis & cauis (ut audio) educet. Dryocolaptes, id est Picus Martius, nomen apud Græcos sortitur ab eo quod facit. nam gibbo & emi nẽte rostro arbores percutit: & excauato in eis loco pullos suos tanq; in nidũ impo nit: ad nidi instructionẽ non ferulis inter se cõnexis eget, neq; ædificatiunculis. Si quis lapide immisso ei foramen obstruxerit, ille ex his coniectura assecutus insidias sibi oppositas esse, herbã lapidi contrariam affert, eamq; contra lapidem ponit: lapis uelut offensus, & non facilè ferẽs uim herbæ, exilit, atq; rursus foramen Pico aperitur.

De Denticibus piscibus, quàm sint gregatiles, & quomodo ob nimiam de se fiduciam tandem capiantur. Cap. XL.

†fortè τέρποντα.

DEntices tam congregatiles sunt, ut nec sibi esse à gregalibus suis æqualibus solitudinẽ & segregationẽ ferant. Solent autem iuxta ætatũ discrimina degere: ac nimirum peradolescentes separatim à reliquis natãt. ij quoq; qui sunt cõfirmatiori ætate etiã inter se uitæ cõmunitate coniunguntur, ita ut cõgruant prouerbio, Aequalis æqualem delectat: & præsentes præsentibus tanquam ijs quibus cum societas aut amicitiæ cõiunctio ex consuetudine usuq; frequenti coaluescit, delectantur. Aduersus piscatores autem sic machinantur, ut cùm piscator in eos cibum demiserit, congregati & in orbem consistentes inter se conspiciant, & quasi signo dato inter se, admoneant ne prope ad cibum accedant, néue demissum cibum attingant, atque in hunc ordinem instructi permanent.

Sin autem ſoliuagus ex alio grege acceſſe rit, hamumq; deuorauerit, ac ſuæ ſolitudinis præmio accepto ſubtractus fuerit, confidentiores efficiuntur, tanquam capi non poſsint, ſicq; præ nimia fiducia negligentiores facti, capiuntur.

Coruus cur æſtate ſiti laboret cauſa, ex fabula. Cap. XLVII.

PEr æſtatem Coruus exareſcit ſiti confectus, & clamore ultionem teſtatur, ut fama eſt. cuius cauſam afferunt, quòd cum ad aquationem eum famulum ſuũ Apollo miſiſſet, ille magna ſegete inuenta adhuc uiridi, frui uolẽs granis frumenti, & expectans dum maturuiſſet, mandatum domini neglexit: quam ob rem ſiccisſimo anni tẽpore ſiti affectus, ſuæ moræ dat pœnas. Hoc licet fabulæ ſimile, ob Apollinis tamen reuerentiam dictũ ſit.

De diuinationibus ex Coruo, & quo modo ouis eius denigrentur capilli. Cap. XLVIII.

al. φωνὴν

COruum ſacrum & Apollinis pediſſequum eſſe dicunt: idcircò diuinationibus præditum fatentur: eiusq; clamori dant operam, qui auium ſedes, & clangores, & uolatus ipſarum à dextra ac ſiniſtra cognoſcunt. Corui oua audio nigros efficere pilos. Qui uerò capillitium ſuum ſic adulterat, oportet oleum in ore compreſſum habeat. nam niſi id fiat, ſimul cũ pilis ei dentes nigri redduntur, uixq; elui poſſunt.

De Meropis uolatu. Cap. XLIX.

MErops auis contrà, ut fertur, uolat atque cæteræ: aliæ enim omnes quaſi ſurſum ad oculos uerſus: illa uerò retrò ad caudam uerſus uolat. Et profecto naturã uolatus, admiratiõe & inſolẽtia pleni, quẽ facit hoc animal, ſumopere miror.

Quomodo Muræna coëat cum uipera. Cap. L.

CVm libidinis impetu plena eſt Muræna, in aridũ progreditur: & ſponſi iniquiſsimi deſiderio permota, latibulũ Viperæ maris intrat: ibiq; ambo inter ſe colligant̃, atq; coitu implicant̃: Vt uulgi qui dẽ hominũ opinio ait. Vipera quoq; mas ſtimulis libidinis cõcitata, ad mare accedit: & ut adoleſcẽs in amorib. diſſolut⁹ cũ tibia fores pulſat amatæ: ſic Vipera mas ſibilo edito amatã euocat. ea è mari exit natura

ἐκ δὲ τῆς ἁλμυρίδος ἀγέλης σιωόδων ἀφίκετο, καὶ κατα πίνει τὸν ἄγκιστρον, ἑρπύσας λαθὼν μιθὸν τῷ ἄλωσιν. καὶ ὁ μὲν, ἀναπαῦται· οἱ δὲ ἡδονὴ θαρσῦσιν ὡς ὀχ ἁλωσόμενοι, καὶ καταφρονήσαντες, ὅτω θηρῶνται.

Περὶ κόρακος. Κεφ. μζ.

Φρύγες δέ τὸ θέρος ὁ κόραξ τῇ δίψει κολαζόμενον, καὶ βοᾷ τὸν πιμωρίαν μαρτυρόμενον ὥς φασι, καὶ τὸν αἰτίαν λέγουσιν ἐκείνῳ. ὁ Ἀπόλλων αὐτὸν θεράποντα ὄντα ὑβριζόμενον ἀφῆκεν. ὁ δὲ φθυγχαίνει λιπὼν βαθεῖ μὲν, ἔτι δὲ χλωρῷ, καὶ μηδέπω ἐστὶ αὖον γήμηται, ἵνα πυρῶν πλαχνῶσαι βουλόμενον, καὶ τοῦ προστάγματος ὀλιγώρησεν. καὶ διὰ τοῦτον φασὶ τὸν μάλιστα αὐχμηρότατον ὥρας, δίψῃ δίκας ἐκτίνει. τοῦτο ἔοικεν μύθῳ μὲν, ἐοικὸς δὲ ὂν τῇ τοῦ θεοῦ αἰδοῖ.

Περὶ Κόρακος πάλιν. Κεφ. μη.

Ὁ κόραξ ὄρνιν αὐτὸν φασιν ἱερὸν, καὶ Ἀπόλλωνος ἀκόλουθον εἶν λέγουσιν. ταῦτά τοι καὶ μαντικῆς συμβόλοις ἀγαθὸν ὁμολογοῦσι τὸν αὐτὸν, καὶ ὀδύρονται ἐγκεκλῆσθαι τοῦ ἐκείνου †βοὸς οἱ σωιζόντων ὀρνίθων καὶ ἑδρας καὶ κλαγγὰς, καὶ πτήσεις αὐτῶν, ἢ ἐπὶ λαιὰν χεῖρα, ἢ ἐπὶ δεξιάν. προσκόπου δὲ καὶ κόρακος μελαίνειν τρίχας. καὶ χρὴ τὸν δόλον τὰ ἑαυτοῦ κόμιμα, ἔλαιον ἐν στόματι ἔχοντα συμμύσαντα: εἰ δὲ μὴ, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σὺν τῇ τριχὶ μελαίνονται, δυσέκπλυτόν τε καὶ δυσέκνιπτοι.

Περὶ μέροπος. Κεφ. μθ.

Ὁ μέροψ τὸν ὄρνεον ἐμπαλίν φασι τοῖς ἄλλοις ἅπασι πέπτωκα. τὰ μὲν γὰρ εἰς τὸμπροσθεν ἵεται, καὶ κατ' ὀφθαλμοῦ. τὸν δὲ εἰς τοὐπίσω. καὶ ἔπεισί μοι θαυμάζειν τὴν φύσιν τοῦ ὠκυπόμου καὶ πτερόεντος καὶ ἀγθους φορᾶς, ἣν ἐκεῖνο ἄγει τὸ ζῶον.

Περὶ μυραίνης καὶ ἔχεως. Κεφ. ν.

Ἡ μύραινα ὅταν ὁρμῆς ἀφροδισίου ὑποπλησθῇ, πρόεισιν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁμιλίαν ποθεῖ νυμφίου καὶ μάλα πονηροῦ. πάρεισι γὰρ εἰς ἔχεως φωλεὸν, καὶ ἄμφω συμπλέκονται. ἤδη δέ φασι καὶ ὁ ἔχις οἰστρήσας, καὶ ἐκεῖνος εἰς μίξιν ἀφικνεῖται πρὸς τὴν θάλατταν. καὶ οἱονεὶ λωμασὴς σὺν ἀυλῷ θυροκοπᾷ: οὕτω τοι καὶ ἐκεῖνος συρίζας, τὴν ἐρωμένην παρακαλεῖ, καὶ αὐτὴ πρόεισι, τῆς φύσεως τὸ ἀλλήλων ἐξωκισμένα

σωαγόσης

σωκαγέσης εἰς ἐπιθυμίαν τ̃ ὁμοίαν, καὶ κοίτην ἑνί.

Περὶ τ̃ ἐν ὄφεσι γηρύσεως ὃς πίκται τ̃ ἀνθρώπου ῥάχις. Κεφ. να.

Ραχεῖς ἀνθρώπου νεκρὸν φασὶν ὑποσκιμπίζειν μὲν μυελὸν ἀδηλοῦντες ὡς ὄφιν, καὶ ἐκπίπτειν τὸ θηρίον, καὶ ἕρπειν ζῶον τὸ ἀγριώτατον ἐκ τ̃ ἡμερωτάτου. καὶ τ̃ μὴ καλῶν καὶ ἀγαθῶν τὰ λείψανα ἀναπαύεσθαι, καὶ ἔχειν ἄθλον ἡσυχίαν: ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ψυχὴ τ̃ δικαίων τὰ ἀδόμενά τε καὶ ὑμνούμενα ἐκ τ̃ σοφῶν. πονηρῶν δὲ ἀνθρώπων ῥάχεις τοιοῦτα πίκτουσι καὶ μετὰ βίον. ἢ τοίνυν τὸ παῶν μῦθός ἐστιν: ἢ εἰ ταῦτα † ὅτῳ σὶ πεπίσθαι, πονηρὸς νεκρὸς, ὡς κείνῳ ἐμὶ, ὄφεως γηρύσασθαι παῖδα, τὸ τρόπου μιδὲν ἀνίσχατος.

Περὶ χελιδόνος. Κεφ. νβ.

Χελιδὼν δὲ ἅμα τῷ ὥρας πῖς ἀρίσης ὑποσημαίνει τὴν ἐπιδημίαν, καὶ ἔστι φιλάνθρωπος, καὶ χάρεις τοῖς ἐπὶ ζώῳ ὁμορόφοις ἦλθε, καὶ ἄκλητος ἀφικνεῖται: καὶ ὅταν οἱ φίλοι, καὶ ἐχεῖ καλῶς, ἀπαλλάττεται. καὶ εἴ γε ἄνθρωποι ὑποδέχονται αὐτὴν, ἵνα τ̃ φιλοξενίας ξυνίας θεσμὸν, ὃς λελοίπασι, καὶ φιλεῖν φησὶν τὸν ὄντα, καὶ εἶναι βουλόμενος, ἀποπέμπειν.

Περὶ αἰγῶν. Κεφ. νγ.

Εχει πλεονέκτημα ἡ αἶξ, τὴν τ̃ πολυμάτος εἰρωλὴν, ὡς οἱ νομοθετικοὶ λόγοι καὶ ποιμενικοί φασιν. ἀναπνεῖ γὰρ καὶ διὰ τῶν ὤτων, καὶ διὰ τ̃ μυκτήρων, καὶ αἰδοῖ κάτεστον τῶν διχηλῶν ἐστι. καὶ τ̃ μὲν αἰτίαν ἀπεῖν ὐκ οἶδα, ὃ δὲ οἶδα, ἔφην ἔπην. εἰ δὲ πίνημα Προμηθέως καὶ αἶξ, τί βουλόμενος τὸ ζῷον ἐργάζεται, εἰδέναι καταλιμπάνω αὐτόν.

Περὶ ἔχεως τε καὶ ὄφεως, καὶ τ̃ ἀσπίδος δήγματος. Κεφ. νδ.

Καὶ ἔχεως δῆγμα καὶ ὄφεως, ἀλλ' † ὃ φασὶν αὐτὶ πάλαι μὲν δηλητηρίῳ φαρμάκῳ. καὶ τὰ μὴ αὐτῶν ἀκέσω πήματα ἔστιν, τὰ δὲ χρίσματα. καὶ † ἐπῳδαὶ δὲ ἐπράυναί τινων ἐγχειρήσεις ἰὸν. ἀσπίδος δὲ ἀκέσω μόνον δῆγμα αὐτάτον ἔστιν, καὶ ἐπιστείας χρῆτον. καὶ μισεῖν ἄξιον τὸ ζῷον ἦλθεν εἰς τὸ κακόν. ἀλλὰ καὶ τόδε θηρίον μιαρώτερον καὶ ἀφυλακτότερον γυνὴ φαρμακίς: οἷαν ἀκούομεν καὶ τ̃ Μήδειαν, καὶ τ̃ Κίρκην. τὰ μὲν γὰρ τ̃ ἀσπίδων φάρμακα, καὶ δῆγμα τοῦ ὄφεως δύσ: τὰ δὲ ἑκάτερα ἀναιρεῖν καὶ ἐκ μίνης ἦλθεν φασιν.

Περὶ

natura diuersorũ locorũ incolas in cupiditatem unam & cubile idem cogente.

De Serpentis ortu è spinæ hominis mortui medulla. Cap. LI.

HOminis mortui spinæ medullã putrescentẽ in serpentẽ cõuerti aiunt, exoriri q̃ ferã, & serpere animantẽ immanissimũ ex mansuetissimo. Atq; bonorũ honestorũq; hominũ reliquias requiescẽtes nõ modò quietẽ pro prẽmio, sed etiã eorum animas bona, quæ toties attestata sunt, à sapientib. habere. Malorũ uerò hominũ spinas post è uita excessũ talia monstra parere. Atid aut est totũ fabulosum: aut si adhibẽda ei fides sit, præmiũ meo iudicio dignũ suis morib. malus retulerit, qui serpentis pater efficitur mortuus.

Malorũ à morte pœna.

† fortè ὀρθῶς.

De Hirundinis aduentu & discessũ. Cap. LII.

HIrũdo significatiõe sua pulcherrimi tẽporis ostẽdit aduentũ. Eadẽ hõis studiosa est, cui⁹ contubernalẽ se esse gaudet: cũ ei rursus bonũ uidet, discedit. Cæterũ homines Homeri lege hospitalitatis, eam tecto recipiunt: qui præcipit hospitem præsentem esse diligendum, discedere uerò uolentem dimittendum.

Hospitalitas.

De Caprarum respiratione & sensu. Cap. LIII.

PEculiarẽ respiratiõis modũ & ampli⁹ aliq̃d prẽter cẽteras animãtes Capra habet. Pecuarij eã sermões & pastoritij, eã aurib. & naribus spirare testãt, sensuq; * ex omnib. bifidæ ungulę animalib. acerrimo esse. Causam quare id fiat, ignoro. quantũ aũt noui, iam dixi. Quòd si capra etiã Promethei opus est, quid sibi uoluerit ut talem fingeret, ipse sciuerit.

* Gilli⁹ addit audiẽdi, ut & Orus habet.

† ὃν

De morsu Aspidis incurabili: & quòd deterior hac fera sit mulier uenefica. Cap. LIIII.

VIperæ & aliarũ serpentiũ morsus nõ carẽt remedijs: quorũ alia ꝓpinari, alia inungi percipio. Incantatiões etiã impactum nõnullis uenenũ mitigauerunt. Solũ Aspidis morsum negãt curari posse, esseq; omni medicina superiorẽ. Dignum sanè hoc animal odio ob redundantiam mali. at fera scelestior, & quæ min⁹ uitari possit, mulier uenefica: qualẽ fuisse Medeam & Circen audimus. nam aspidum uenena non nisi morsu lædunt: illarũ aut̃ uenena uel solo tactu necare feruntur.

al. ἐπαοιδαὶ

Venefic æ.

De

De caniculis marinis, quod genus earum unum cetaceum sit: & alia duo minora, nempe Galei & Centritæ, & quomodo ea capiantur.

Cap. LV.

κυνβίνλω

CAniculârum marinarm tria sunt genera: quarum maximæ quædam inter cete robustissima numerari possunt. Ex reliquis duobus generibus, (quæ in cœno degunt, & ad cubiti mensuram excrescunt) aliud Galeos, aliud Centrina appellari solet. quod colore uarium est, Galeos nominatur: reliquum genus, qui Centrinas appellârit, non errabit. Rursus uarij, molliore semper pelle, & capite latiore sunt. Centrinæ parui & pelle dura sunt, & capite acutiore, & coloris albedine ab illis differunt. Eisdem innati sunt aculei duri, & aduersus omnia resistentes: quorum alter in capitis summo uertice, alter in cauda, atque uenenatum quiddam habent. Postrema duo genera paruarum canicularum in cœno capiuntur. Piscandarum ratio hæc est: Album piscem illecebram ad eas captandas demittunt. ex his si qua capiatur, cæteræ omnes hoc uidentes circa captam assiliunt, ac eam dum hamo ex profundo extrahitur ad nauem usq; insequi non cessant. Inuidia quadam hoc eas facere existimares, quasi illa quæ capta est, sibi uni escam aliquam prædata alicunde esset. atque ex ipsis nonnullæ in nauem insilientes, sæpe sua sponte capiuntur.

ἑκάτερόν

Inuidia causa captiuitatis.

Περὶ κυνῶν θαλαττίων.

Κεφ. νε.

Κυνῶν θαλαττίων τρία γένη. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εἰσι μεγέθει μέγιστοι, καὶ κητῶν γὰρ τοῖς ἀλκιμωτάτοις ἀριθμοῦνται· γένη δὲ δύο τὰ λοιπά, πηλαῖοι μὲν τὴν φύσιν, πορίζουσι δὲ καὶ εἰς πῆχυν τὸ μέγεθος. καὶ τὸ μὲν αὐτῶν, γαλεός, τὸ δὲ † κεντρίτην τὴν ἐπωνυμίαν. καὶ τούτων οἱ μὲν κατεστιγμένοι, καλοῦνται οὖν γαλεοί. κεντρίτας δὲ ὀνομάζων οὐ λοιποὺς, οὐκ ἂν ἁμάρτοις. οἱ μὲν δὴ ποικίλοι, καὶ τὴν δορὰν ἀεὶ μαλακώτεροι, καὶ τὴν κεφαλὴν πλατύτεροι· οἱ δὲ ἕτεροι, μικροί τε καὶ σκληροὶ τὴν δορὰν ὄντες, καὶ τὴν κεφαλὴν δὲ αὐχενοῦσαν εἰς ὀξὺ ἔχοντες, καὶ τὴν χρόαν εἰς τὸ λευκὸν, ἀπηκριβωμένοι. κέντρα δὲ ἄρα αὐτοῖς συμπέφυκε· τὸ μὲν τῆς κεφαλῆς κατὰ λοφιάν, ὡς ἂν εἴποις· τὸ δὲ κατὰ τὴν οὐρὰν. σκληρὰ δὲ ἄρα τὰ κέντρα, καὶ ἀπαθῆ ὄντα, καὶ ἰόν τι προσβάλλει. Ἁλίσκεται δὲ τῶν κυνῶν τὸν σμικρῶν τῶν δὲ † ἑκατέρωθεν ἐκ τῆς ἰλύος καὶ τοῦ πηλοῦ. καὶ ἡ ἄγρα, ἐπὶ τῷ αὐτῶν ἀχαρές ἐστι. Δέλεαρ αὐτῶν καθιᾶσιν ἰχθὺν λευκὸν ἐκτετμημένον τὴν ῥάχιν. ὅταν τοίνυν εἰς ἅλω, καὶ ὑφ' ἁγκίστρῳ πολλῷ πείσῃ, πάντες οἱ θεασάμενοι συμπηδῶσιν αὐτῷ, καί τι κάτωθεν ἑλκομένῳ, ἐπονταί τε καὶ μέχρι πλοὸς οὐκ ἀπαστελλόμενοι, ὡς εἰκάσαι ζηλοτυπίᾳ δρᾶν ταῦτα αὐτὰς, οἷα ἐκείνου τι τῶν εἰς τροφὴν ἑαυτῷ μόνῳ ποθὲν ἁρπάσαντος. καὶ δὴ τὴν ναῦν αὐτὴν ἐσεπήδησάν τινες πολλάκις, καὶ ἑκόντες ἑάλωσαν.

De Pastinacæ marinæ aculeo uenenato & incurabili. Cap. LVI.

PAstinacæ marinæ radius ab omni medicina inuictus existit. etenim primum ut pupugit, statim interficit. quod quidem ipsius telum uel rei maritimæ peritissimi perhorrent. neque enim alius quisquam, neque uulneratrix ipsa medicinam facere potest, hoc sci licet dono soli quondam à dijs hastæ Pelei concesso.

Περὶ τῆς τρυγόνος τῆς θαλαττίας.

Κεφ. νς.

Τῆς τρυγόνος τῆς θαλαττίας τὸ ληπτήριόν ἐστιν ἀπρόσμαχον. ἐκφύτηκε γὰρ καὶ ἀπέκτεινε πληγῆμα. καὶ πεφύκασιν αὐτῆς τόδε τὸ ὅπλον καὶ οἱ τῶν ἁλιέων δεινοὶ τὰ θαλάττια. οὔτε γὰρ ἄλλος ἰάσεται τὸ τρῶμα, οὔτε ἡ τρώσασα. μόνη γὰρ, ὡς τὸ εἰκὸς, τῇ πλαστῇ βολῇ τὸ εὖ ἐδίδοτο.

De

Περὶ λιράσ. Κεφ. νζ.

Ενιὸν θηρίον ὁ λιράσκης. ἔστι ἢ ὄφις. κὴ ἐπὶ τοῦ μετώπου λίρατα ἔχει δύο. καὶ ἔοικε τοῖς τοῦ κοχλίου τὰ κέρατα, οὐ μὴν ὅσῃ ἀς ἐκεῖνα ἁπαλά. οὐκοῦν τοῖς μὲν ἄλλοις τῶν Λιβύων ἀσὶ πολέμιοι. ἔστι δὲ αὐτοῖς πρὸς οὓς καλουμένους Ψύλλους φύσουσι. οἵπερ ὃν ὅτε αὐτοὶ δακόντων ἐπαίουσι τὸν δηγμάτων, καὶ οὐ τοῦ τοιούτου κακοῦ προϊσόντας ἰῶνται ῥᾳδίως. καὶ ὁ τρόπος· ἐὰν πρίν ἢ προσβλῶναι τὸ πᾶν σῶμα ἀφίκηταί τις τῶν ἐκείθεν, κλητὸς, ἢ καὶ τὰ τύχῃ, εἴτε τὸ μὲν στόμα ὕδατι ἔπλυνε, καὶ ἀφυπνίψαι δὲ τὰς χεῖρας ἑτέρῳ, καὶ πιεῖν τοῦ δηχθέντι δῶ ἑκατέρων, αὐτίκα ὠφεληθῆναι κἀπὸ παντὸς ὀξέως τοῦ φαρμάκου. Διαῤῥεῖ δὲ καὶ λόγος Λιβύων ὁ λέγων, Ψύλλον ἀνδρὶ τῷ ἑαυτοῦ γαμετῇ ὑφορᾶσθαι, καὶ μισεῖν ὡς μεμοιχευμένην· καὶ μέντοι καὶ τὸ ὃν αὐτῆς βρέφος ὑποπτεύειν ὡς νόθον τε, καὶ οὐ σφετέρου γένους κίβδηλον. πεῖραν ὧν λαβεῖν ἐπὶ μάλα ἐλεγκτικῷ φαρμάκῳ. λάρνακας πληρώσας λιρασῶν, ἐμβάλλει τὸ βρέφος, οἷόνεί πυρὶ τὸν χρυσὸν τεχνίτης, τὸ παιδίον ὀξέως ἐπεγίνωσκεν ἑκάστου τῇ ἀφῇ. καὶ οἱ μὴ παραχρῆμα ἐπανίστατο, ἐπήρεινον, ἐπὶ συμφυᾶ κακίαν ἀπάλαον. ἐπεὶ ὃ τὸ παιδίον αὐτῶν προσέφαυσεν, οἷς δὲ ἐμαραίνθη. καὶ φύσει ὁ Λίβυς ἔγνω τὸ νόθον, ἀλλὰ γόνος γνησίου πατρὸς ἦν. λέγοντες ἢ ἐπὶ τῶν ἑτέρων δακετῶν, καὶ φαλαγγίων δὲ αὐτίπαλοι τόδε τὸ γένος εἰσίν. Εἰ ταῦτα τρατεύοντες Λίβυες, οὐκ ἐμέ, ἀλλ' αὐτοὺς ἀπατῶντες ἴστασιν.

De Ceraſtis ſerpentibus, & quomodo Pſylli naturali quadã ui eis aduerſentur, (ut & alijs ſerpentib. & phalãgijs:) & quomodo experiantur an proles ipſorum legitima ſit. Cap. LVII.

CEraſtes ſerpens ferum animal, colore album, gemina ſupra frontẽ gerit cornua, Cochleæ cornibus ſimilia, non ſimiliter tamẽ atq; illius tenera. Lógè uerò alia ratione in cęteros Libycos homines, ac erga nuncupatos Pſyllos ceraſtæ affici untur. Illis enim infeſti ſunt, cũ his fœdere deuinciuntur, pacemq; ſeruant. Enimuero Pſyllorũ gens ab eis ſi mordetur, nõ modò nõ ſentit morſum, ſed eos etiã qui in id mali inciderint, facillimè ſanat: ſi priuſquam totũ ueneno corpus imbutũ ſit, ex ipſis quiſpiã uel accerſitus, uel ſua ſpõte ueniens, os ſuum aqua colluerit, & manus abluerit alteri, & utranq; potionem propinauerit morſo. ſic enim is ex ueneno ſtatim tũ cõualeſcit, tum ab omni malo liberatur. Libyci item homines aiũt, uirum cui ſua uxor ueneritin ſuſpicionẽ adulterij, quiq; ex ea ſuſceptos liberos adulterino ſanguine natos ſuſpicetur, experimenti cauſa in doliũ ceraſtarum plenum infantẽ puerum cõijcere, ficq; inijciẽdo, tanq; artificẽ aurum igni, ingenuitatẽ pueruli experiri. Ceraſtas protinus inſultare, acerboſq; fieri, innatũ malum puero minitantes: eos ut puer attigit remolleſcere, unde Libycus ille ſe legitimũ patrẽ agnoſcit. Quin & aliarũ ſerpentiũ, & phalangiorum hoſtes Pſylli habentur. Hæc uerò ſi Afri cõminiſcuntur, non me, ſed ſemetipſos fallunt.

Περὶ ἐχθρῶν τῶν μελισσῶν. Κεφ. νη.

ΜΕλισσῶν ἢ ἐπίβολοι καὶ ἐχθροὶ εἰσὶν αἵδε ἐκεῖναι· οἵτε αἰγίθαλοι καλούμενοι, καὶ τὰ τούτων νεόττια· καὶ οἱ σφῆκες, καὶ αἱ χελιδόνες, καὶ οἱ ὄφεις, καὶ αἱ φάλαγγες, καὶ αἱ λύγγαι. καὶ αἱ μὲν διεδάσι ταῦτα. οἱ δ' ὧν μελισσουργοὶ ἐλαύνουσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτῶν, ἢ κόνυζαν ὦν θυμιάζοντες, ἢ χλωρὰν ἐπὶ μύκωνα πρὸ τοῦ σίμβλου καταστέλλοντες, ἢ καταῤῥώζοντες. καὶ ταῦτα μὲν τοῖς ἄλλοις ἐχθρά ἐστι τοῖς προειρημένοις. σφηκῶν δὲ ἁλώσεις ἐκεῖναι αἵδε εἰσί. λύχνον ἀπαρτῆσαι χρὴ πρὸ τοῦ σφηκιᾶς, καὶ φυθεῖναι αὐτῷ λεπτὸν μεμβράδα ἢ μανίδα ὀλίγην, καὶ σὺν τούτοις ἴωπα ἢ χαλκίδα. οἱ ἢ

De animalibus quæ inſidiantur Apib. ut ſunt Pari, Veſpę, Hirundines, Serpẽtes, Aranei, Ranæ. & quo pellantur uel perdantur. Et q̃ Apes tã ſuauib. unguentis, quàm tetro odore offendantur. Cap. LVIII.

HOſtilem in modũ Apibus inſidias moliuntur Pari auiculæ cũ ſuis pullis, Veſpæ, Hirũdines, Serpẽtes, *Phalęnę, à quibus omnib. Apes de uita ſua timẽt. Apiarij conyzę ſuffimẽto, aut uiridi papauere ante alueos poſito ſtratóue, cætera iã dicta animalia ab eis depellũt. Veſpas priuatim hoc modo cõprehendũt: ante earũ nidos naſſam, in quã pri⁹ paruulã Mænã aut exiguã Membradẽ cũ lope uel Chalcide imponi cõuenit, appendũt:

*id eſt, blattæ quædã noctu lucernis aduolantes.

Veſpæ.

cæ

eæ uerò ſua natura ędaci eſca allectæ, frequentes in naſſam incidunt, quibus naſſa comprehenſis, non amplius retro regredi licet. Intereunt autem facilius ſi conſpergantur aqua, autigni crementur.

Lacertæ. Lacertæ item inſidias in Apeis faciunt, ac

Crocodili terreni. terreni Crocodili peſtem perniciemq; illis inſtruunt farina cum ueratro ſubacta, aut tithymalli liquore malúæ ue ſucco ſuffuſa, & ante alueos diſperſa, guſtantibus illis modo cõmemoratis perniciem affert.

Phalænæ. Phalænæ ante alueos ad lumen accenſæ lucernæ, cui uas oleo plenum ſubiectum ſit, uolitantes, in oleum decidunt, ac ſic pereunt, alia ratione non facile tolli queunt.

Ranæ. forte φάλαινα. Soboles Ranarum lutariarum, ſi quis in earum lacum uerbaſci folia nucés ue (tithymalli alterius nimirum) inijciat necatur..

Pari. Pari aues guſtatu farinæ uino dilutæ, primum ebriæ factæ capite grauantur, deniq; cadunt, & abiectę uolare non queunt, & facile tolluntur.

Hirundo. Hirundo muſicæ reuerentia permotis non ab apiarijs occiditur, alioqui ad necandum facilis. ſatis enim eſt eas propè alueos nidificare prohibere. Tetro quouis odore non modò Apes offenduntur, ſed unguento odorato. tanquam enim puellæ urbanæ & modeſtæ teterrimum odoré præclarè contemnunt, & unguenti ſuauitatem à ſe deteſtantur.

De ratione ædificandi Apum, decq; uniuerſa repub. & habitationũ officiorumq; diſtributione. Cap. LIX.

SEniorem Cyrum de regia quam in urbe Perſarum (Perſæpoli) ipſe ædificauerat, magnam gloriam adeptum ruiſſe fama celebratum eſt. Darius lautæ ędificationis ſubſtructione, quam Suſis omnium ſermone decantatam ſtruxerat, efferebatur. Cyrus minor ex hortis, quos purpuræ nitore, & gemmarum fulgore ornatus in Lydia ſua manu conſeuiſſet, gloria magna cum apud omneis Græcos, tum apud Lyſandrum Lacedæmonium, cum is in Lydiam ad eum ueniſſet, fuit. Sed hæc pluſquam ſatis hiſtorici prædicarunt. Apum non item domos,

†al. ἄπορ.

οἱ δὲ σφῆκες ὑπὸ τῆς ἱμφύτου γεγριμαργίας ἑλκόμενοι, καλάθης αὐτὸς ἐλικάσματα ἀπίπτουσιν ἀθρόον. καὶ πολιαλόντες αὐτὰς τὰ λύγρα, ἐκ ἔστιν αὐτοῖς τὴν ὀπίσω ἐκ ἐπὶ ἐκπέτεσθαι. καὶ ὕδωρ δ' ἂν αὐτὴν καταπασκιδάσας, ῥᾷον ἀφθείρεις αὐτὰς, ἢ πῦρ δᾴψας καπνίσεις. ἢ οἱ σκῶρες ἢ ὠὸν βουλεύουσι ταῖς μελίτταις, ἢ οἱ κροκόδειλοι οἱ χερσαῖοι. ὄλεθρος ἢ ἡ τούτοις ἐπιτεκνίλωτα ἐκεῖνοι. ἄλφιτα γὰρ ἐλεβόρῳ δεύσαντες, ἢ πτισάνης ὀπτῷ κατοχέοντες, ἢ μαλάχης χυλῷ, ἀφανίζουσι πᾶν τὸ σμῆνος τὰ ἄλφιτα. ὅπερ ἂν ὄλεθρον φέρῃ τοῖς πτερωτοῖς ἀκρυσταλλωθεῖσιν αὐτῶν. Ἐμβαλὼν ἢ, εἰς τὴν λίμνην φλέμου φύλλα, ἢ κάρυα ἀπώλεσε τὸν γυρίνον ὁ τῶν μελιττῶν ἑκάστοτε ῥᾴστα. Αἱ ἢ † φάλαγγες ἀπόλωτο νύκτωρ φλεγμαζόντος λύχνου ἐμβληθέντος πρὸς τὸ σμῆνος, ἢ ἀγγεῖον ἐλαίου πεπληρωμένον τῷ λύχνῳ ὑποκαιόμενον· αἱ ἢ, πρὸς τὴν αὐγὴν πετόμεναι ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ ἔλαιον, ἢ ἀπολώλασιν. ἑτέρως ἢ ὀκ ἂν ἀφεθεῖεν ῥᾳστα. Οἱ ἢ αἰγίθαλοι ἁλόντων οἴνῳ ἐμβρεχθέντων ἀκρυσταλλωθέντες κατεκαρδοῦσιν· εἶτα πίπτουσι, ἢ κέμβλοι ἀναίρουσι, καὶ εἰσὶν ἀφελῆ τοῖς γελοῖοι, ἀναπλῶσι μὴ δυνάμενοι. Οἱ ἢ τῆς χελιδόνας αἰδοῖοι τῆς μουσικῆς ὀκ ἀπτεκτόνουσι, διό τοι ῥᾳδίως ἂν αὐτὴν ὅταν θέλωσι φάλλαντες. ἀπόχρη ἢ αὐτοῖς κωλύμη τῆς χελιδόνας πλησίον τῶν σμήνων καλιὰν ὑποπῆξαι. Ἀπεχθάνονται ἢ ἄρα αἱ μέλιτται κακοσμίαις πάσαις, καὶ μύρῳ ὁμοίως, ὅτι τὰ ὀλυσῶδες ὑπομένουσαι, δι' ἃ ἀπαζόμεναι τῆς εὐωδίας τὰ τεθρυμμένον· οἷα δὴ πότε κύραι ἀσθαίτε ἢ σώφρονδε, τὰ μὲν βδελυττόμεναι, τῆς δὲ ὑπερφρονέουσαι.

Περὶ τῆς τῶν ἐλεφάντων οἰκοδομίας. Κεφ. νθ.

ΚΥρος μὲν ὡς φασὶν ὁ πρεσβύτερος μέγα ἐφρόνει ἐπὶ τοῖς βασιλείοις τοῖς ἐν Περσαιπόλει, † οἵσπερ ἂν αὐτὸς ᾠκοδομήσατο. Δαρεῖος ἢ ἐπὶ τῇ κατασκευῇ τῶν οἰκοδομημάτων τῶν Σούσων, ἢ γνοὺς ἐκεῖνος ἐν Σούσοις τὰ ἀξιόμενα ἐκεῖνα ἠργάσατο. Κῦρος δὲ ὁ δεύτερος ἐν Λυδίᾳ παράδεισον αὐτὸς κατεφύτευσε ταῖς χερσὶ ταῖς βασιλικαῖς, σὺν τοῖς ἄνδρασιν ἐκείνοις χιτῶσι, ἢ τοῖς πορφυροῖς ἐκείνοις μέγα τιμίοις λίθοις, ἢ ἐν τούτοις γε ἐπαλωίζῃ, ἢ πρὸς ἅπαντας μὴ τὸν ἐπίλοιπον, ἀτὰρ δὴ ἢ πρὸς Λύσανδρον τὸν Λακεδαιμόνιον, ὅτε ἦλθε πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Λύσανδρος

πρὸς τὴν Λυδίαν, ἢ ἐπεὶ μὴ τούτων ἄδοσιν οἱ συγγραφεῖς, τὰς ἢ τῶν μελισσῶν οἰκοδομὰς σοφω-

τέρας

τῆρας ὅλας ἡ πολὺ ἡ πυκνοτέρας, ἀλλὰ ἐπὶ τούτῳ δὲ ὀλίγῳ ἐθέντο ἄραν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ πολὺ καὶ πολλοὺς λυπήσαντες εἰργάσαντο, ὅσα εἰργάσαντο. δόλῳ δὲ ἆρα ἦν μηδὲν ἀσφαλέστερον ἦν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐργάζονται οὐ τοὺς θαλάμους οὐ τοῦ βασιλέως, ἡ εὐρυχωρίαν ἔχουσιν ὅτι, ἡ οὐσίν αὐτοῖς ἀνώτεροι. ἡ ἔρυμα ἢ πολεμίοις βάλλοντο τόποις, οἷόνει τεῖχος εἶεν ἂν πρόβολον, ἀσφαλισάμενοι ἡ ἐκ τούτου τὴν οἴκησιν τὴν βασιλικήν. διαιροῦσι δὲ αὐτοὺς εἰς ἡλικίας. ἡ ὧν τὰς οἰκήσεις τὰς ἑαυτῶν εἰς τοσαῦτα. αἱ μὲν γὰρ πρεσβύταται καὶ παλαιότατοι γίνονται τῇ τοῦ βασιλέως αὐλῇ, οἷόνει δορυφόροι ἡ φρουροὶ ὄσαι· αἱ δὲ νεώτεραι, καὶ αὐτοῖς μετὰ ταῦτα οἰκήσιν. αἱ δὲ γε ἥβης, καὶ ἀκμῆς ὄσαι ἀζωτέρω ἐκείνων. ὡς ἔστιν τὰς μὲν πρεσβυτάτας φρουροὺς τοῦ βασιλέως, τὰς δὲ νεανίδας ἱερκτὰς τῶν νεωτάτων.

mos, solertiori ratione ædificatas, scripse runt: cum illi tamen in regijs ædificandis permultos uexarint. apibus uerò, ut nihil minus molestum, sic solertius nihil esse potest. Primum regũ cellas eminentiore loco, magna laxitate amplas ædificant: easq; sepimẽto tanq̃ muro quodã, ad maiestatem regiã tuendã, circumuallant. Ac ut ætate & cõditione triplices sunt, sic tripartitò suas cellas diuidunt. Quędã enim summa senectute affectę, regiæ aulę uicinæ, proximæ tanq̃ satellites & custodes sunt: post quas habitant natu minimæ, & quæ annũ nõ excesserunt. adolescentiores uerò, & ętate cõfirmatiori, extimę manent. ita ut illæ exacta ætate, custodes regum sint. eæ aũt quæ ætatis firmitate robustiores existunt, tanq̃ murus quispiam natu minimas sepiant.

Principũ maiestas & honor.

Περὶ τοῦ τῶν μελιττῶν βασιλέως. Κεφ. ξ.

Λέγει μού τις λόγος ἀκριβὴς εἶναι οὗτος τούτων βασιλέας. λέγει δὲ ἡ ἕτερος καὶ πάνυ ἐῤῥωμένα ζῶα κρίνει συμπεφυκέναι αὐτοῖς, καὶ πειθηνίως αὐτοῖς ὑποτάττεται· ὅτι δὲ ἐπ' αὐτοῖς ὅπλοις χρῆσθαι αὐτοῖς, ὅτι ὦσι ταῖς μελίτταις, ἀλλὰ καὶ †ὑποπεπλῆσθαι φόβου ἄλλως. μὴ γὰρ θέμις εἶναι τοῦ ἄρχοντα, ἡ τοῦ τοσούτῳ ἐφορᾶν, καὶ ὑβρίζεσθαι. ἡ τὰς λοιπὰς ὁμολογοῦσιν οἱ τούτῳ ἑπόμενοι, ὃ ἔθος τοῦ ἀρχόντων τοῦ σφετέρων ἀποκλίνειν τὰ ὅπλα, οἷόνει τὴν θυσίας ἀφιστάμενας, ἡ παραχωρούσας. ἐκάτερον δὲ αὖ τις ἐκπλαγήσεται τοῦ βασιλέως ἐκείνων· εἴ τι γὰρ μὴ ἔχουσι πόθεν ἀδικήσουσι, μέγα ὄφελος· εἴ τε καὶ παρὸν ἀδικῆσαι, μὴ ἀδικοῦσιν. ἀλλὰ τοῦτό γε μακρῷ λῆρος ὄντι.

De rege Apum, & eius clementia, siue q̃ aculeũ nõ habet, siue q̃ nõ utit: & q̃ cæterę etiam apes coram rege aculeo non utantur. Cap. LX.

τῶν.

Opinio una est, Apũ reges nõ aculeatos esse: est rursus altera, eos robore aculeorũ peracutorũ armatos esse: nũquã tamẽ eo neq; cõtra hominẽ, neq; cõtra Apes uti. quoniã non fas sit tantæ nationis imperatorẽ malũ admittere. Reliquas aũt Apes, harũ rerũ prudentissimi testant, in cõspectu suorũ imperatorũ aculeos summittere, quasi fasceis, ueluti imperio, potestateq; his cedentes. Iam uerò hoc utrũq; in illis regibus quispiã admirari possit, siue aculeo careãt, ad inferendã iniuriã: siue q̃ habẽtes, ab iniuria aculeos abstinere queãt, qd etiã lõgè prẽstãtiꝰ est.

Principum clementia, & subditorum erga eos reuerẽtia.

al. συμπεπλάσθαι.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI I.

AELIANI DE ANIMALIBVS LIBER II.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῶν γι ἐκ τῆς Θρᾴκης γιράνων. Κεφ. α.

De gruibus, quomodo è Thracia in Aegyptum migrent. Caput. I.

ΤΑΝ τὰ ἤθη τὰ τῶν Θρᾳκῶν, ἡ οὐκ ἀμοιρεῖν ἀφελείαν οὐδὲ Θρᾳκίους αἱ γίρανοι, ἀθροίζον τῆς μὲν ὕδατος Ἑβρου· λίθῳ δὲ ἐκάστη κατα-

CVM Thraciã grues relinquũt defugiendo iniurias frigoris, frequẽtes cõgregant in Hebrũ fluuiũ: lapidẽq; pro se quæq;

Prudentia & munitio contra pericula.

deuorat, ut & unde prandere possit, habeat, & aduersus incursiones uentorum firmamentum assequatur. Migrant autem uersus Nilum, hyberni illic uictus & aëris tepidioris desiderio incensæ. Cum uerò proximum est, è Thracia ut migrare ultraq; progredi ingrediantur, grus quæ fuerit extremo tempore ætatis affecta, ter uniuersum gregem circumeundo emensa, cadit, supremumq; uitæ diem conficit. quam primò sepultura reliquæ afficiunt, rectà deinde in Aegyptum iter faciunt: neque immensa pelagi spatia alarum remigio transmittentes usquam interquiescunt. Aegyptios autem sementē facientes offendunt, & mensæ (ut ita dicam) in aruis ciborum redundantia extructæ interueniūt: ac tametsi minus inuitatæ, hospitalis tamen mensæ iure fruuntur.

Religio sub mortem.

al. φέροντα

De Pyrigonis uolucribus bestiolis, quæ ex igne & generantur, & in eo uiuunt. Cap. II.

Nihil in natura sterile.

TErra mariq; nasci animalia nihil mirum. nam materia, & nutrimentum, & natura horum causa est. Ex igne uerò generatas bestias uolucres existere, nuncupatos Pyrigonos, & in eo ipso igne uiuere & ali, hucq; & illuc uolare, hoc admirabilitatem facit. Illud itē admirationem excitat, cum extra ignem nutricium egrediuntur, & frigidū cœlum attingunt, statim exeunt è uita. Quæ autē causa sit, igne ut nascantur, contraq; aëre (temperato elemento) extinguantur, alijs dicendum relinquo.

De coitu & uisus recuperatione Hirundinum. Cap. III.

Prouidētia etiam in uoluptate.

CAeteræ aues in coitu à maribus conscenduntur, ut ferunt: hirundines nō item, sed contrariò quàm reliquæ miscentur. Causa cur id faciant, retrusa est atq; abdita. Multorum tamen sermone in uulgus peruagatū est, eas sic coire, quòd Tereum regem horreant, ne quando latenter irrepens, nouam tragœdiam efficiat. Hirundinibus etiam à natura bonū meo iudicio summū tributū est, quòd & si acu eorum oculi puncti excæcentur, uisum recipiunt. Quid igitur Tiresiam amplius admiramur, tametsi non hîc, sed apud inferos, Homeri testimonio, inter manes sapientissimum?

κατα πόλα, ὡς ἔχαμ καὶ δ' ἔπνομ, καὶ πρὸς τὰς ἐμβολὰς τῶν αὐίμαμ ἔρμα, πειρᾶνται τὸ μετοικισμὸ, καὶ ἢ ὧν τ' Νεῖλομ ὑρμῆς, ἀλέας τε ἰὼ ἢ χειμερίσσων τροφὰς, πόθω ὧν ἐκεῖθι. μελλόσσων δὲ αὖθις ἄριεσθαι, καὶ τὸ πρόσω ἴχεσθ, ὁ παλαιότατ⊙ γέρανος πρὶν ἐλθὼν τὴν πᾶσαμ ἀγέλλω, καὶ εἰς τρὶς, ὅτε μόντοι πεσὼμ, ἀφίησι τὴν ψυχήν. φῶτεῦθεν ὧν οἱ λοιποὶ θάπτουσι μὲν τ' νεκρόμ, †φεύγοντα ὑ εὐθὺ ἢ Αἰγύπτ⊙, τὰ μήκιστα πελάγη περαιόμενα ὧν ταρσῶ τῶμ πτερῶμ. καὶ ὅτε ὀρμίζονταί πο, ὅτε ἀναπαύονται. ἀείραντας δὲ τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμβάνουσι, καὶ πράττεσθαι, ὡς αὖ ἔπτις, ἄφθονομ τ' ἢ γῆ ταῖς ἀρόραις εὐρόνθου, ὅτε ἄκλητοι ξενίωμ μεταλαγχάνουσιμ.

Περὶ ζώωμ τῶν καλουμένωμ πυριγόνωμ. Κεφ. β.

Τίκτεσθαι μὲν φῶ ὅρισι ζῶα, καὶ φῶ ἀέρι, καὶ θαλάττῃ, θαῦμα οὔπω μέγα: ὕλη γὰρ, καὶ τροφὴ, καὶ φύσις ἡ τούτωμ αἰτία. ἔγγονα δὲ πυρὸς πῶλα ἂν τοῦ καλουμένους πυριγόνους, καὶ φῶ αὖ βιοῦν, καὶ τεθράφθαι, καὶ διεῦρο καὶ ἐκεῖσε πωλεῖσθαι, ὅπερ ἐκπληκτικόμ. καὶ ὃ ἐπὶ θαῦμα, ὅταμ ἔξω τοῦ πυρὸς τοῦ σωτρόφου ἐκδύσωσι, καὶ ἀέρ⊙ ψυχροῦ μεταλάβωσιμ, φῶτεῦθεν διὰ τεθνήκασι. καὶ ἥτις ἡ αἰτία τίκτεσθαι μὲν πυρί, ἀείρειν δὲ ἀπόλλυσθ πρᾶος, λεγέτω ἄλλος.

Περὶ ἢ τῶν χελιδόνωμ ὁμιλίας. Κεφ. γ.

Οἱ μὲν ὄρνιθες οἱ ἕτεροι ἀναβαίνονται, ὡς λόγ⊙: αἱ δὲ χελιδόνες οὔ, ἀλλὰ τοὐτωμ γε φανερὰ ἡ μίξις ὄσι. καὶ ὃ αἴτιομ οἶσθ ἡ φύσις. λέγει δὲ ὁ πλείωμ λόγ⊙, ὅτι πεφύκασι φόβ τυφλὰ, καὶ δεδοίκασι μήποτε ἁρπακτικὸς λάθρα, ὅτα ἐργάσιται πρᾶγμα δεινὸμ καὶ νῦμ. Ἦμ δὲ ἄρα καὶ τοῦτο χελιδόνι δῶρομ ἐκ ἢ φύσεως, ὥσ γε ἐμὲ κελεύειμ, ὃ πιμώτατομ: πεῤῥωθεῖσα τὴν ὄψιμ πρόναις ἐαὐτὴ τύχῃ, ὁρᾷ αὖθις. Τί δῆτα περὶ τειρεσίαυ ἀδόμεθα; καί τοι μὴ ἐνταυθοῖ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἅιδου σοφωτάτῳ ψυχῶμ, ὡς Ὁμήρ⊙ λέγει.

Περὶ

De

Περὶ τῶν ζώων καλουμένων ἐφημέρων. Κεφ. δ.

Ζῶα ἐφήμερα ὅτῳ διέληται, λαβόντα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ μέτρου τοῦ κατὰ τὸν βίον. τίκτεται μὲν γὰρ ὑπὸ ὥρας, ἐν αὐοιχθέντι τοῦ σκύφους τάδε ἀξιπτῆ, καὶ εὐθὺς ὁ φῶς, καὶ τέθνηκεν. οὐκοῦν παρειλθεῖν μὲν αὐτοῖς ἡ φύσις ἐδωκεν εἰς τὸν βίον: τῶν δὲ ὑπὸ αὐτοῦ κακῶν ἐρρύσατο τὸν ταχίστω: μήτε τι τῶν ἰδίων συμφορῶν ἠσθημένοις, μήτε μὲν τινος τῶν ἀλλοτρίων μάρτυσι γεγονημένοις.

De animalibus unum diem uiuentibus. Cap. IIII.

ANimalia Ephemera idcirco sunt appellata, quòd id ętatis uiuunt, ut uno die cursum uitæ conficiant. ex fæce enim uini (accescētis) originem trahunt, apertoq; dolio ut in lucem susceptа sunt, è uita excedunt. Nam ingredi quidem in uitā natura illis dedit: malis uerò quibus uita referta est, celerrimè liberat, priusquā uel propriam, uel alienam ullam calamitatem sentiant. Vitæ breuitas.

Περὶ ἀσπίδος καὶ ὄφεως τοῦ καλουμένου Βασιλίσκου. Κεφ. ε.

Ἤδη μέντοι τις καὶ ἀσπίδος ὑπὸ μακρῷ τοῦ χρόνῳ πληγεὶς † ἰάσατο, ἢ τὸ μὲν παραλαβὼν, ἢ πῦρ ὑπομένας οὐ μάλα τλημόνως, † ἀναγκαίοις φαρμάκοις τὸν κακὸν, ἵνα μὴ προσερπύσῃ, σχόλης ὁ δάλαττος. Σπιθαμὴ δὲ τοῦ Βασιλίσκου τὸ μῆκος: ὅτι μέντοι ἡ θεασάμενος ὁ τὸ ὄφεως μῆκος αὐτὸν, ὀκ εἰς ἀναβολὰς, ἀλλ' ἤδη ἐκ τοῦ φυσήματος προσβολῆς αὖος ἐστιν. εἰ δὲ ἄνθρωπος κατέχοι ῥάβδον, ἅπαν ταύτῃ ἐκεῖνος δάκῃ, τέθνηκεν ὁ κύων ὑπὸ λύσσης. Extremis morbis & periculis, extrema remedia conueniunt. * vel, olim aliqui sanati sunt. Malū præsentissimum. † al. additur ἢ

De Delphino Arionis historia delibata: & altera copiosa, de Delphino catulo unà cum puero ab eius parentibus nutrito, quē postea adultus etiam mirificè amauit. Cap. VI.

Περὶ τῶν δελφίνων φιλομουσίας τε καὶ φιλανθρωπίας. Κεφ. ς.

Τὴν τῶν δελφίνων φιλομουσίαν, καὶ τὸν τῶν αὐτῶν ἐρωτικὸν, τὸν μὲν ἀρχαῖον Ἀρίονί τε καὶ ὁμολογοῦσιν αὐτοῖς Λέσβιοι: τὸν δὲ Τηΐτην. τὰ δὲ Ἀρίονος τοῦ Μηθυμναίου ἐν ἐκείνοις: τὸν μὲν γὰρ † Τηΐῳ ὑπὲρ τοῦ παιδὸς τοῦ καλοῦ, καὶ ἐπὶ μίξεως αὐτοῦ καὶ τοῦ δελφῖνος, οἱ ἕτεροι. Λέγει δὲ καὶ Βυζάντιος αὐτὸς Λεωνίδας ὄνομα, ἰδεῖν αὐτὸς πρὸ τῆς Αἰολίδος πλέων, ἐν τῇ καλουμένῃ Πληρεσελήνῳ πόλει δελφῖνα ἡθάδα, καὶ ἐν λιμένι ὑπὸ ἐκείνῳ οἰκοῦντα, καὶ ὥσπερ ἂν ἰδιοξένοις χώμενον τοῖς ἐκεῖθι. καὶ ἐπὶ γε τούτῳ ὁ αὐτὸς λέγει, καὶ πρεσβύτην πινὰ, καὶ γέροντα δὲ σωσικόντα αὐτῇ ἐκβρίψαι τὸν δὲ ἐν τῷ πόντῳ, δίκελλάν τε οἱ προτείναντας, καὶ ἄλλα γε ἐφολκά. καὶ μέντοι καὶ ἐπιτροφὸς οἱ ὑὸς ὁ τῶν πρεσβυτῶν ὑός. καὶ ἐπιθωῦντο ἄμφω τὸν δελφῖνα, καὶ τὸ παῖδα τὸ σφέτερον. καί πως ἐκ τῆς σωτηρίας, ἐλαθέτην εἰς ὄψιν ἀλλήλων ὑπελθόντες, ὁ, τε ἄνθρωπος καὶ ὁ ζῶον. καὶ ὃν ὁ ἁλόμενος μὲν, καὶ μάλα ἀσπασάμενος αὐτέρως ἐπιμᾶτο ὑπ' αὐτοῖς πρεσβυτέροις. ὁ τοίνυν δελφὶς, Quanto Delphinis in studio musica sit, ex Arione Methymnæo Aegyptij & Lesbij testantur: quantoq; ijdem ipsi amatorio affectu flagrent, Teitæ ex Delphini amore erga eleganti forma puerum prędicant. Leonides autem Byzantius in urbe Pleroseleno nuncupata, se cum Aeolida nauigando prętueheretur, Delphinum in illius portu urbis habitantem, ciuibusq; huius tanquā hospitibus suis utentē uidisse cōfirmat. Idemq; affert hunc delphinum de manu aniculæ cuiusdā, eiusq; mariti educari solitū fuisse, plenosq; inuitamentis cibos illi ab eisdem suppeditatos: neq; tamen, puer cum eis esset infans pariter alendus, illū alere destitisse, sed ambos educasse: ex quo cōuictu delphinus puerq; mutuū inter se amorē, eūq; ut honestissimū, ita celeberrimum conciliarunt. Delphinus itaque Brutorū in homines amor. † forte Τέῳ Educatio & consuetudo quantum etiam in brutis ualeat.

urbem, quam dixi, ueluti patriam ſuam flagrāti ſtudio amplexabatur, portumq; tanquam domum ſuam amanter incolebat: & ſuis nutricijs gratiam educationis ſic perſoluebat, ut cum ætate grandis factus eſſet, decq; manu educantium cibum capere non haberet neceſſe, iam longius progrediēs, ex prædis quas capiebat partim ſibi ad prandiū haberet, partim ſuis educatoribus adferret: quod illi cùm ſcirent, hoc ceu uectigal libentiſsimè expectabant. Hoc unum erat cōmodum, cui & alterum accedebat. Nomen ſimiliter delphino ut puero impoſuerant. Puer ex illa uiuendi cum delphino cōſuetudine hanc collegerat fiduciam, ut ex crepidine, locisq; è mari eminentibus illum auderet appellare, facileq; ad ſe leni appellatione euocaret. Ac ſiue ille cū alicuius nauis remigatione cōtenderet: ſiue cum alijs gregatim errantibus luderet, & uarijs in quoſuis aſſultib. geſtiret: ſiue multa etiam fame preſſus uenaretur, ad puerum tamē tanta celeritate redibat, ut uehementi impetu more nauis pleniſsimis uelis impulſæ ferretur, atque appropinquans ad ſuos amores luderet, & adſiliret: nunc circum illū adnans, nunc illum ipſum uelut prouocans, ad certamen ſecum amaſium ſuum alliciebat. Et, quod magis mireris, ut honore ei cederet, ſeq; uinci in gratiam ipſius ſimularet, ſubmittere ſe illi natando aliquando uiſus eſt. Hæc ſuo tempore celebrata, inquit Leonides tum peregrinis admirationi inter cætera urbis ſpectacula, tum puero ſimul cum parentibus lucro fuiſſe.

De ſibilo Baſiliſci omnes ſerpentes fugante. Cap. VII.

IN Africa mulos uel cæſos, uel ſiti animo deficientes, Archelaus ait, pleroſq; mortuos humi iacere proiectos: ſæpeq; magnam ſerpentium uim cōfluere ad eorum cadauera depaſcenda, easq; Baſiliſci exaudito ſibilo, ſe ſtatim in cauernas, infráue harenas abdere: illum uerò cò profectum, in tranquilla permultæ pacis libertate prādere. Poſtea uerò quàm pranſus ſit, ſibilo repetito, latitantibus ſerpentibus ſignificare, ſe iam pranſum ex cadaueribus abire, & quod ſupereſt cibi ipſis relinquere.

† fortè τὸ φωτεῦθαι ἀπολάπειδαι τοῖς ἄλλοις.

Liberalitas Baſiliſci.

De

ἀδελφὴν, ὡς μὴν πατρίδα ἐφίλη τὴν προφρημένην, ὡς ἴδιον οἶκον ἠγάπα τὸν λιμένα. καὶ δὴ τὰ προφῆα τοῖς θρεψαμένοις ἀπεδίδου. ἐν τούτων ἐκεῖνος ὁ πρόπος. ὁ φώκαλος τέλεος ὤν, τὸ ἀκρόχορδος προφῆς ἐδεῖτο πολλῆς· ἤδη γὰρ μὴν ἐν πεπαυτέρῳ προσηνέμην, καὶ πολυηχόμενος, καὶ σκοπῶν ἄγρας φώκαλίας, τὰ μὲν ἑαυτῷ διάπονον εἶχε· τὰ δὲ, τοῖς οἰκείοις ἀπέφερεν. οἱ δὲ ἤδεσαν ἐοῦσαν, καὶ μέν τοι ἐν αὐτέμνον τὴν δεξαὐτὸ φόρον ἀσμένως. ἐν μία μὲν δὴ ἦν ἡ πρόσοδος ἤδη, ἑκάτη δὲ ἄλλη. ἐνόμα δὲ καὶ δὴ δελφῖνι, ὡς δὴ παιδὶ οἱ θρεψάμενοι ἔθεντο. καὶ ὁ παῖς τῇ σωτροφίᾳ παῤῥᾷν, ἐοῦσαν αὐτὸν ἐπί τινος προβλῆτος τόπου ἑκάλει, καὶ ἅμα τῇ κλήσει καὶ ἐνολάκιζεν. ὁ δὲ, ἅτε πρὸς αἵρεσίαν ἡμιλλᾶτό τινα· ἅτε ἐκυβίσα, τὴν ἄλλων, ὅσοι πολὺν χῶρον ἐπλανῶντο ἀγελαῖοι, κατασκιρτῶν· ἅτε ἐθύρα, καὶ μάλα ἐπιγόσος τὸ γαστρὸς αὐχμῷ, ἐπανεῖ, ἐν μάλα γε ἄκισα, δίκλινα ἐλαυνομένης νεὼς πολλῷ δὴ ῥοθίῳ· καὶ πλησίον τὸ παιδικῶν γενόμενον, συμπαίσας τι λῦ, καὶ σωισπίρτα, καὶ τῷ μὲν δὴ παιδὶ προσήνετο, ὥσπερ ἂν οἷα προκαλούμενον, ἅτε μέν τοι εἰς τὴν ἁμιλλαν τὰς αὐχμὸν τὰ παιδικὰ ἐπῆγε. καὶ τὸ ἐπιθαῦμα, ἀπίεσι καὶ τὸ πρώτης ποτὲ, καὶ δὴ καὶ ἐπαγήξατο αὐτῷ, οἷα νικώμενον ἡδέως δή που. ταῦτα τοίνυν ἐκεκήρυκτο, καὶ τοῖς πλέουσι θέαμα ἐδόκει σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα ἡ πόλις ἀγαθὰ ἔχει· ἐν τοῖς πρεσβύτατος, καὶ δὴ μέρακίῳ πρόσοδον.

Περὶ τοῦ συρίγματος τοῦ ἐν τῷ βασιλίσκου. Κεφ. ζ.

ΕΝ Λιβύῃ ἡμιόνους τινὰς ἢ πεπραμένους, Ἀρχέλαος λέγει, ἅτε ἀπαφόντας ἀπὸ δίψος, ἐρρίφθαι νεκροὺς πολλούς. πολλάκις δὲ ὄφεων ἐπιῤῥυσάντων φύλον παμπόλυ τῶν περιῶν ἐδίδη· ἐπὰν δὲ βασιλίσκου συρίγματος ἀκούσῃ, τὰ μὲν ὑπὸ τοῖς ἰλυοῖς καὶ τῇ ψάμμῳ ἀφανίζεσθαι τὴν ταχίστην, ἐν ἑαυτὰ ἀπεκρύπτεσθαι· τὸν δὲ ἐλθόντα κατὰ πολλὴν τὴν ἐρήνην δειπνεῖν· ἅτε αὖθις ἐπισυρίζῃ, καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τὸς δὲ ἡμιόνους καὶ τὸ διάπονον τὸ ἑαυτῶν συμαίνεσθαι τὸ φωτεῦθαι† τὸ τὸν λόγον ἐοῦσ ἄσμενος.

Περὶ

Περὶ τῶν Εὐβοέων πρὸς τοὺς δελφῖνας ἰσομοιρίας. Κεφ. η.

Λογοι φασὶν Εὐβοέων δίκυρο φοιτῶντες, οὐ θήρας οὐδ' ἰχθῦς τοῖς δελφῖσι δίδοντες ἐκεῖθι ἰσομοιρίαν τῆς θήρας ἀπενέμοντο. καὶ ἀκούω τὴν ἄγραν τοιαύτην. γαλήνης ἐούσης καὶ τοῦ πελάγους ἡσυχάζοντος, καί τισι δικυρῶν ἐκ τῆς πρῴρας τὰ ἀκάτια κοίλας τινὰς δέρρεις ἐκκρεμάζοντος, καὶ αὐτὰς δαφεινῆς οὔσας σέλας μὲν τὸ πῦρ, καὶ μὴ λύπην τὸ φῶς ἔχειν καλοῦσιν αὐτάς. οἱ δὲ δελφῖνες ἰχθύων δίκην διώκοντες τὴν αὐγὴν, καὶ τὴν λαμπηδόνα δυσωπούμενοι. καὶ οἱ μὲν οὐκ εἰδότες ὅ, τι τὸ ὁρώμενόν ἐστι, πλησιάζουσι, μαθεῖν βουλόμενοι τὸ φοβοῦν σφᾶς τὴν αἰτίαν. εἶτα ἐκπλαγέντες, ἢ πρός τινι πέτρᾳ προσχάζουσιν ἀθρόοι παλλόμενοι καὶ δείματι, ἢ ὡς τὴν πίονα ἐκπίεσιν ὠθούμενοι, καὶ ἐοίκασι τοῖς ἐμβεβροντημένοις. οὕτω γε μὴν δακέμενοι ῥᾳδίως ἂν ἄλλῳ καὶ τριαίνῃ πατάξαι. Επὶ δὲ τοῖς ὧν θεάσονται οἱ δελφῖνες τοὺς ἁλιέας τὸ πῦρ ἀνάψαντας, ἑαυτοὺς ἐνεπιπίζουσιν. καὶ οἱ μὲν, ἠρέμα ἐπερέπουσιν· οἱ δὲ δελφῖνες, τοὺς ἀγωνίᾳ τὴν ἰχθύων φοβοῦντες ἀνθοῦσιν, καὶ τὸ δικαίου ἀπαιτοῦσιν. ἐκεῖνοι πιεζόμενοι παντοχόθεν, ἐν τρόπον τινὰ κυκλωμένοι, ἐκ τε τοῦ τότων αἱρεσίας, καὶ τοῦ νήξεως τοῦ ἑκάνων, σωτῆρα ἄφυκτα εἶναι σφίσι, καὶ πάμμεγα, καὶ ἁλίσκονται πάμπολύ τι χρῆμα. καὶ οἱ δελφῖνες προΐασιν, ὡς ἅπαντες τοῦ κοινοῦ πόνου ἐπικαρπίαν, τὴν ὀφλομένην σφίσιν ἐκ τοῦ νόμου. καὶ οἱ μὲν ἁλιῆς πιστῶς καὶ εὐγνωμόνως ἀφιᾶσι τοῖς σωτῆρσι τοῦ δικαίου μέρους, εἰ βούλονται καὶ πάλιν σφίσι συμμάχους ἀκλύτους πεῖναι, καὶ ἀπροφασίστους. πιστεύουσι γὰρ οἱ ἐκεῖ θαλαττουργοὶ, ὅτι πεπαυόμενοι ἕξουσι ἐχθροὺς, οὓς εἶχον πρότερον φίλους.

De Piſcatorum Euboicorum cõmunione prædæ cum Delphinis. Cap. VIII.

EVboicorũ hominũ ſermõe huc narratio quædã perlata eſt: illorũ piſcatores pariter æqualiterq; cum delphinis piſceis quos ceperint cõmunicare. Audio, ad huiuſmodi piſcatum tempeſtatũ quiete opus eſſe: id quod ſi acciderit, tũ de prora laternas quaſdam piſcatores ſuſpendunt, quæ etſi intra ſe ignẽ habeant, ſic tamẽ lucẽ tranſmittũt, ut ignis quidẽ obtegatur, lumẽ uerò transluceat. piſces ſplendorẽ timent, ac lucẽ uelut reuerentes ſuſpiciunt. quare inſidiarũ ignoratione obſtupeſcentes, quid ſibi uelit quod uidẽt cognituri, ut cauſam tanti ſui timoris intelligãt, appropinquare aggrediuntur. Deinde perterriti, aut ad ſaxum aliquod manent frequentes cum tremore & metu, aut ad litus impulſi exiliunt: ſic obſtupefacti, ut de cœlo tacti eſſe uideantur, facileq; iam ſit tridẽte percutere. Delphini cum ignem à piſcatoribus incendi animaduertunt, ſeipſos ſtatim ad ſubſidium ijs ferendum cõparant. & illi quidẽ ſenſim ac pedetentim remigant: ij uerò formidine exteriores impellũt piſces, eorumq; effugia reprimunt, ne quâ elabi queant. Ex delphinorũ igitur natatu, & piſcatorum remigatione undiq; in angu ſtias compulſi, quòd ſentiunt ſibi nullũ ex tantis anguſtijs exitũ patere, idcirco ſtant & manent: unde efficitur, ut eorum magnus numerus capiatur. At tum delphini uelut repetentes cõmunis laboris remunerationẽ, ſibi debitã ex illa piſcatione, procedunt. quibus prædæ auxiliatoribus bona fide & grato animo piſcatores parte ad eos pertinente cedunt. ſic enim perſuaſum his habetur, qui in re maritima uerſantur, rurſus ad piſcandũ, etiã ſi minus inuitentur, adiutores fore: ſin autem piſcatores prædam cum his cõmunicare omiſerint, hoſteis futuros, quos antè amicos habuerant.

Curioſitas & admiratio cauſa mali.

Iuſtitia in diſtributione.

Περὶ τῶν ἐλάφων πρὸς τοὺς ὄφεις διαφορᾶς. Κεφ. θ.

Quomodo Ceruus ſerpentem ſpiritus ſui attractione latibulo extractum deuoret: quodq; ſcobis etiam de cornu cerui ſuffitus ſerpentes abigat. Cap. IX.

Ἔλαφος ὄφιν νικᾷ, κατά τινα φύσεως ἰδιωτείαν θαυμασίως. καὶ οὐκ ἂν αὐτὸν διελάθοι γε δεῖ φωλεῷ ἂν ἔχθιστον. ἀλλὰ προσιράσας τῇ καταδρομῇ τοῦ δόμου οὗ ἑαυτὸν

MIrifico quodam munere naturæ ceruus ſerpentẽ uincit. neq; enim ipſum, tametſi hoſtis in latebram abditus effugere poteſt. Etenim ille naribus ſuis in ſerpentis cauernam incumbens, uehementiſsimè inſpirat: & ſpiritu ſuo quaſi

amatorio quodã alliciens extrahit, inuitũq; profert, ac nimirũ proclinantẽ foras illã mandere ingrediť. Quod hyeme facere maxime solet. Si quis etiã cerui cornua in scobẽ atterat, posteaq; in ignẽ cõij ciat, fumus inde nascens undiq; serpẽtes, ne illius quidẽ nidorẽ sustinentes, fugat.

Quẽadmodũ asini equas ineãt. Cap. X.

Corporis forma superbiæ causa, deformitas humilitatis.

INter cæteras animantes equus magno elatoq; animo est. Enimuero magnitudo & celeritas ipsa ceruicisq; eminẽtia, & crurũ facilis cõtractio, facilisq; porrectio, & ungularũ sonitus inducunt, cùm ut audacius is exultet & gestiat, insolentiusq; efferatur: tum maximè comata equa mollicie, & insolentia diffluens superbit, eamq; ob rem ab asinis se iniri indignissimè fert, ut maximo uicissim gaudio cõpleať, cum equo tanq; nuptijs sociatur, ob idq; ipsum se plurimi esse arbitratur: cuiusmodi affectus gnari, qui sibi mulos gigni uolunt, equæ iubam temerè & sine artificio tondent: posteaq; asinos admittunt. ea uerò tum mariti ignobilitatẽ, cuius prius pudebat, & cõtra quem antè resistebat, facillimè patitur. atq; eius rei Sophocles quoq; meminisse uidetur.

† al. ἀγθρίζοντες.

De Elephantorũ obedientia, docilitate, & musicæ studio. Cap. XI.

DE Elephantorũ solertia, item de uenatione ipsorũ, pauca è multis quæ alij protulere, dicta nobis sunt alibi. Nũc uerò de studio quo in musicam feruntur, disserere proposui: deq; obtẽperatione eorũ, & ingenij facilitate ad eas disciplinas assequendas, quæ ad discendũ difficiles sunt uel homini ipsi, nedũ tam ingenti feræ, & quę aliâs tãtopere animo agresti est, duroq; aduersus omnẽ pertractationẽ. Enimuero ad numerũ saltare, tibię auditione demulceri, cursum tardare ad soni tarditatẽ, secq; remittere ad remissionẽ tibiæ: rursus cũ acutè sonans impellit, festinare, discere assequi perfectè elephãtus solitus est. Neq; uerò natura modò illum summa ex omnibus animalibus magnitudine ornauit, sed & disciplina manſuetũ, & tractabilẽ ædidit. Quòd si insignem illã quã discendo obediendoq; præstat hęc bellua facilitatem apud remotas gentes, Indos, Aethiopes aut Afros, describerẽ, fortè alicui fabulã texere, & super eius natura famę mendacia proferre uideri possem: id quod hominẽ philosophum

† al. ἀ

ἑαυτὸ μυκτῆρας, βιαιότατα ἐς πνεῦ, ⸗ ἑλκῇ ὡς ἴσχυι ⸗ πνεύματι, ⸗ ἄνοντα προάγῃ, καὶ προκύπτοντα αὐτὸν ἐδίῃ ἄρχειν. ⸗ μάλισά γε ἐν χειμῶνος ὁρᾶσθαι. Ἤδη μέντοι καὶ λίτρας ἐλάφου τις ξέσας, εἶτα τὸ ξέσμα ὑπὸ πῦρ ἐνέβαλε, ⸗ ὁ καπνὸς αὐτὸν διώκῃ οὐδὲ ὄφις παντα χόθεν, μηδὲ τὸν ὀσμὸν ὑποφέροντας.

Πῶς αἱ ἵπποι ὑπὸ τῶν ἄνωθεν ἀναβαίνονται. Κεφ. ι.

ESt in malo & ex eo equus magnorum. nam neq; ex magnitudine, neq; ex celeritate ipsius, neq; ex cruris facilitate, neq; ex colli longitudine, neq; ex ungularum sonitu, ita ut audacius exultet & efferatur, tam ad fastum & superbiam: quam ex comata equa mollicie, & insolentia diffluens superbit, eamq; ob rem ab asinis se iniri indignissime fert, ut maximo uicissim gaudio cõpleať, cum equo tanq; nuptijs sociatur, ob idq; ipsum se plurimi esse arbitratur: cuiusmodi affectus gnari, qui sibi mulos gigni uolunt, equæ iubam temerè & sine artificio tondent: posteaq; asinos admittunt. ea uerò tum mariti ignobilitatẽ, cuius prius pudebat, & cõtra quem antè resistebat, facillimè patitur. atq; eius rei Sophocles quoq; meminisse uidetur.

Περὶ τῶν ἐλεφάντων εὐμουσίας καὶ εὐπιθείας. Κεφ. ια.

Περὶ μὲν τῶν ἐλεφάντων σοφίας ἔστιν ἁλῶναι. καὶ μέχρι καὶ πόλεως θήρας αὐτῶν, καὶ ταῦτα εἴπομεν, ὀλίγα ἐκ πολλῶν ἃ εἴρηται ἄλλοι. τὸ δὲ νῦν ἔχον ἐθέλω ἐρεῖν περί τε εὐμουσίας αὐτῶν, καὶ εὐπιθείας, καὶ ὅτι τὰ μαθήματα εὐκολίας, χαλεπὰ ὅμως ὄντα καὶ ἀνθρώπῳ τυχεῖν αὐτῶν, μή τι γὰρ τοσοῦτο θηρίον, καὶ ὅτῳ τίνος ἀγριωτάτῳ συγγνοίη. Χορείαν γὰρ ὀρχησικὴν, καὶ βαίνειν πρὸς ῥυθμὸν, καὶ αὐλουμένους ἀκούειν, καὶ σωφρονεῖν ἔχων διαφορᾶς, ἢ βραδυτῆτι φθόγγων, ἢ ταχυτῆτι παρορμώντων, μαθὼν οἷός τ' ἐλέφας, καὶ ἀκριβοῖ, ⸗ οὐ σφάλλεται. ὅτῳ ἄρα ἡ φύσις μεγέθει μὲν αὐτὸν μέγιστον ἀργάσατο, μαθήσει δὲ πρᾴότατον ἀπέφηνε καὶ εὐάγωγον. Εἰ μὲν δὴ ἔμελλον τὸν φῦλον τοῖς αὐτῶν εὐπάθειαν ⸗ εὐμάθειαν, ἢ τὸν φῦλον Αἰθιοπίας, ἢ τὸν φῦλον Λιβύης γράφειν, ἴσως ἂν τῳ καὶ μῦθον εὐδόκιμον ξυνὰ συμπλάσας κομπάζειν, εἶτα ὧν φύσεως καταψευδέσθαι, ὅπερ ἐχθὲς ἐγὼ φιλοσοφοῦντα αὖθις ἔπεισα, ⸗ ἀληθείας

ἀληθίας ἐρασθὴς διάπυρος. ἃ δὲ αὐτὸς εἶδεν, καὶ ἄπινα πρότερον ἐν τῇ Ῥώμῃ πραχθέντα ἀνέγραψαν οἱ ἄλλοι, προσλάβωμεν αὐτοῖς, ἐπισκοποῦντες ὀλίγα ἐκ πολλῶν, ἐξ ὧν ἔστιν ἐννοῆσαι τὴν ἀνθρώπου φύσιν τῷ τῶν ζώων ἰδιότητι. Ἡμιόνῳ μὲν ἐλέφας πρόσφατον ὄντι, καὶ ἄγαν βραδέως ὁρῶντι, ὡς θέλει καὶ τάχα προσβύτατος, ἡμῶν τὸν χρόνον, ἐρῶ πρῶτον. Θέαν ἐπιτελοῦσι Ῥωμαίοις ὁ Γερμανικὸς ὁ Καίσαρος: ἐν δὲ ἄρα ἀδελφιδοῦς Τιβερίου τοῦτο. ἐκεῖνον ἐγχώριον μὲν, καὶ ἄρρενες ἐν τῇ Ῥώμῃ πολλοὶ πλάσαι, καὶ θήλεαι: ἔνια δὲ αὐτῶν ἐτέχθησαν αὐθιγενῶς. καὶ ὅτε τὰ λῷστα ἐπῆρξαντο πήγνυσθαι, σοφὸς αὐτὸν ὁμιλεῖν τοιούτοις θηρίοις ἐπώλησεν αὐτὸς, ἀνομενίᾳ τινὶ καὶ ἐκπληκτικῇ διδασκαλίᾳ † μεταχειρισάμενος. προσῆγε δὴ αὐτὸς ἄρα ἡσυχῇ τῷ γε πρώτῳ, καὶ πρᾴως τοῖς διδάγμασι διδιάτατα ἅπαξ ἐπάγων, καὶ τροφὰς ἡδείσας καὶ ποικιλμάτων ἃς τὸ ἀγωγόν τε καὶ ἐφολκόν. ὡς εἴ τι μὲν ἦν ἀγριότητος, θᾶττον ἐκβαλεῖν, ἐπαντομολῆσαι δὲ πρὸς τὸ ἥμερον. καὶ ἄλλως γέ πως αὐθρώπῳ. ᾧ δὴ γε τὰ μαθήματα, καὶ αὐλῶν ἀκούοντας μὴ ἐκμαίνεσθαι, καὶ τυμπάνων ἀράβδου λεροτόνου μὴ ταράττεσθαι, καὶ λυγδοῦ σύριγγι. φέρε δὲ ᾧ ἵππος ἐμμελεῖς, καὶ ποδῶν ἐμβαινόντων ψόφον, καὶ ᾠδῇ συμμιγῆ. δέξεπονήθησαν δὲ καὶ αὐθρώπων πλῆθος μὴ δεδιέναι. δὴ ἂν καὶ ἐκεῖνα διδάγματα αὐδρικὰ, πρὸς τῷ φλογὸς πληγῆς καταφορᾶν μὴ θυμοῦσθαι, μηδὲ μᾶλλον ἀναγκαζομένους λυγίζειν τι τῶν μελῶν καὶ κάμπτειν ὀρχησικῶς τε καὶ χορικῶς, ἔστα ἀς θυμὸν δέξαπτεσθαι, καὶ ταῦτα ῥώμης τε καὶ ἀλκῆς δῦ ὄντας. Φύσει μὲν οὖν οὐκ πλεονέκτημα ἦδη, καὶ μάλα γόνιμον, μὴ ἔχειν ἀτάκτως, μήδε ἀπέθως πρὸς παιδεύματα αὐθρωπικά. Ἐπεὶ δὲ ἀπέφηνεν αὐτὸς ὁ ὀρχηστοδιδάσκαλος καὶ μάλα γε σοφὸς, καὶ ἀκρίβειν τὰ ἐκ τῆς παιδιεύσεως, οὐκ ἐψεύσαντο τῆς διδασκαλίας † πόνον φασὶν, ἅθα ἐπιδείξασθαι τὰ παιδεύματα αὐτοὺς ἡ χάρις σὺν δὴ καιρῷ πρεκάλει. διώδεκα μὴν γε † ἀριθμὸν, ὅσοι χορὸς ἦσαν. πρῶτον μὲν γε μὴν ἐν θεάτρῳ καὶ ἐκεῖθεν νεμηθέντες, καὶ ἵσησαν ἄβρᾳ βαίνοντες, θρυπτικῶς ἢ τὸ σῶμα πᾶν διεχεόντες. καὶ ἡμιπαίχοντο χορδυλικὰς σολὰς καὶ αὐθινάς. καὶ τῷ γε χορολέκτῃ τῇ φωνῇ μόνῃ) κατεσκευασμένοις, οἱ δὲ ὡς ἔοικε) ἦσάν φασιν, ἐπὶ θεοῦ ἐκέλευσεν ὁ διδά-

sophũ, ac ueritatis ex animo studiosum neutiquã deceret. Quamobrẽ mea tantũ spectacula, & quæ Romæ gesta prius alij quoq; in literas retulerunt, exponã: pauca è multis, quæ tamen non exiguã animantiũ naturæ cõmendationẽ afferant. Elephanto sanè ad morũ mansuetudinẽ & facilitatẽ erudito, nihil mitius, nihil ad id quod uolumus obtẽperãtius est. Sed primo ea quæ tẽpore etiã (cui suus debetur honor) priore gesta sunt, referã. Cum Tiberij Cæsaris nepos Germanicus gladiatorũ spectaculũ ædidit, plures iã grandes utriusq; sexus elephanti Romę erãt, è quib. alij pleriq; generati extiterũt: quorũ artus interea dũ cõmittebantur, & cõfir mabantur, & mẽbra infirma cõglutinabantur, peritus uir ad pertractãdos eorũ sensus animosq;, mirabili quodam disciplinæ genere eos erudiebat. Primum enim eos maxima lenitudine & mollitudine, cibos nimirũ illecebris & uarietate suauium inuitamentorũ refertos indulgẽs, ad disciplinam informabat: ut si quid esset agreste, expelleret: ex feritate ad mansuetudinẽ, & quasi ad humanitatẽ quandam transformaret: sicq; eis moderabatur, ut feritate expulsa, disciplinis & musicæ studio operã darẽt, tibiarũ tympanorũq; sono nihil exterrerentur, fistulis oblectarentur: pedũ ingredientiũ strepitũ, cantũq; miscellaneũ ferrent. eos prẽterea exercebat ad nõ formidandã hominũ multitudinem. Illa uerò uirilis disciplina accedebat, non ad grauẽ plagarũ ictũ excandescere, coactos membrũ aliquod concinnè & ad saltandum flectere, non iracundè (cum essent maximo robore præditi) incitari. Quis hoc non egregiæ & generosæ indolis argumentum dixerit, belluam hominis disciplinæ & imperio, nõ aduersam nec immorigeram se præbere? Cùm igitur magister elephantorum spectaculũ æderet, ij tempore suo specimen dederunt, se recte institutos esse, illũq; in seipsis erudiẽdis nõ operã perdidisse ostẽderunt. nam duodecim numero theatrũ ingressi, cõpositò gradu incedebant, in diuersas theatri partes diuisi, ac molliter ingredientes toto corpore diffluebant, miro ornatu, nimirũ stolis saltatorijs & floridis induti, solaq; magistri significatione uocis ordinatim instructi, ut ferũt,

† al. χρισάμενος.

gradiebantur. Ac uerò rursus, si illis hoc imperaretur, in orbē saltabāt: eundemq; orbem ad imperantis uocem denuo soluebant & explicabant. Atq; nunc flores pauimentum ornabant spargentes, idq; parcè & modestè: nunc pedibus terram pulsantes concinnam & moderatam saltationē una consensione obibant. Damonem igitur, & †Epentharum, & Aristoxenum, & Xenophilum, & Philoxenum, ac alios plerosq; pulcherrimè musica eruditos inter paucos huius peritos existimatos fuisse, mirificum quidem: at non certè incredibile, neq; ratione alienum fuit, cū homines essent rationis participes, ualuisse ui intelligendi, ac ratiocinandi. At uerò animal rationis expers numeros & cantum percipere, formam & ornatum tenere, non à saltandi moderata elegantia aberrare, quæ didicerit repetere posse, hoc naturæ donum est, simulq; uis quædam admodum singularis. Illa uerò uel ad ridiculè insaniendū præ admiratione spectatorem inducere possint, in theatri harena humiles lecticas spectare, & eis impositos lectos, eosq; uario stragulo textili & magnificis operibus picto opertos, copiosæ alicuius & uetustæ familiæ testimonium: lauta item pocula, & argenteas crateras, aureasq;, permulta aqua repletas, mensasq; magnificas è thyo & ebore, perquam superbas, tanto pane & carnibus extructas, ut uel edacissimorum animalium uentrem implere potuissent. Omnibus ita abunde apparatis, conuiuæ intromissi sunt elephanti. mares sex, uirili ueste induti, totidemq; fœminæ, stola muliebri ornatæ, decorè epulis accubuere. tum signo percepto, in mensam promuscides tanquā manus modestas porrexerunt, summaq; cum moderatione epulati sunt: neq; ex ipsis quispiā uisus est uorax, neq; uel delicatioris uel maioris partis auidior, ut Persa ille apud aureū illū Xenophontē. Cùm esset bibendū, unicuiq; cratera exhibebatur. & hi quidem promuscidibus potionē hauriētes, moderatè bibebant: deinde circūstantes leuiter & festiuè, sine contumelia aspergebāt. Non pauca ciusmodi, de ingenio & natura ꝓpria horū animaliū, admirabilia alij scripserunt.

† al. Ἐπίθαρον. ✦ al. Epitharum, al. Spintharum.

† τύλιον fortè diminutiuum à τύλη. an lectus tomento fartus?

† al. ἀπειρά ψαντο.

Ego

ὁ δὲ διδάξας. ἔτ' οὖ πάλιν πολὺ ἐρχοντο ἐς κύκλον ἱστασομένοντ' ἰέναι ταύτη: καὶ ἐ δ' ἐλεύθη ἴδοι, ἔπραττον αὐτό. καὶ ἄνθη μὲν τοι ῥιπτοῦντες, ἐνώσμουν τὸ διάπεδον οἷόν, μέτρῳ καὶ φιδοῖ ἰόντες. αὐτίκα δ' ἐπεκτύπουν τοῖς ποσὶ, χόρειόν τι καὶ συμμελὲς ὁμορρόθοῦντες οἱ αὐτοί. Δάμωνα μὲν δὴ καὶ Σπίνθαρον † καὶ Ἀριστόξενον, καὶ Ξενόφιλον, καὶ Φιλόξενον, καὶ ἄλλους ἐπαίειν μουσικῆς κάλλιστα, καὶ ἐν ὀλίγοις ἀξιτάζεσθαι τὴν σοφίαν, θαυμαστὸν μὲν, ἄπιστον δὲ οὐ παλαιὸν οὐδαμῶς. τὸ γὰ αἴτιον, ἄνθρωπός ὅτι ζῶον λογικόν, καὶ νοῦ καὶ λογισμοῦ χωρητικόν. ζῶον γὰ ἀναρθρον σωιέναι καὶ ῥυθμοῦ καὶ μέλους, καὶ φυλάττειν ἁρμα, καὶ ἐμμέλειαν μὴ παστρέπειν, καὶ ἀκριβοῦν τῶν διδαχθέντων τὴν ἀπαίτησιν, φύσεως δῶρα ταῦτα ἄμα, καὶ ἰδιότης ἑκάστου ἐκπληκτική. Τὰ δὲ ἐπὶ τούτοις, καὶ ἐκμανῆναι τὸν θεατὴν ἱκανά. χαμαιζήλων λιτνῶν ὡς σιβάδες ἐν τῷ ψάμμῳ τοῦ θεάτρου τεθεῖσαι, εἶτα ἐκλεξάντες † τυλία. ἐπὶ τούτοις στρωμνὴ ποικίλη, καὶ οἰκίας μέγα εὐδαίμονος καὶ παλαιοπλούτου σαφῶς μαρτύρια. καὶ κυλίκια λίθου τολυτελῆ πανάμωνα, καὶ κρατῆρες χρυσοῖ καὶ ἀργύρεοι, καὶ ἐν αὐτοῖς ὕδωρ πάμπολυ, καὶ τράπεζαί τε πλέκαντο θύου τε καὶ ἐλέφαντος, οὗ μάλα σοβαραί. καὶ δὴ ἐπ' αὐτῶν ἱερεῖα ἐπὶ ἄρτοι, παμβοροτάτων ἐμπλῆσαι ζώων γαστέρας ἱκανά ταῦτα. ἐπεὶ δὲ τὸ παρασκευῆς ἐκπλεά τε καὶ ἀμφιλαφῆ δὴ, πλῆθος οἱ δαιτυμόνες: ἐξ μὲν ἄῤῥενες, ἰσάριθμοι δὲ αἱ θήλειαι αὐτοῖς. καὶ οἱ μὲν ἐλέφαντες, ἀῤῥενωπὸν σολὴν ἔχον: αἱ δὲ, θῆλυ. καὶ κατεκλίνθησαν σὺν κόσμῳ, σωσιναδφύντες ἄῤῥέν τε καὶ θῆλυ. ἐπὶ ἱστασομένοντ', τὰς προβοσκίδας ὡς χεῖρας εὐσχολασμένας προὔτειναν, ἐν ἰσιτόνῳ οὗ μάλα σωφρόνως. καὶ οὔτε τις αὐτῶν ἐδόκει ἀφάτως, ὅτι μὴ προσφθύς τις, ἢ περὶ μοίρας ἢ μάζον ἁρπακτικὸς, ὡς ὁ Πέρσης ὁ παρὰ τοῦ Ξενοφῶντι τοῦ χρυσοῦ. ἐπεὶ δὲ πόνῳ ἐδίῃ, ἑκάστῳ ἱρατὴρ παρετέθη, καὶ ἀρυτόμενοι ταῖς προβοσκίσι τὸ ποτὸν, ἔπινον εὐσταθῶς. εἶτα ἀπέῤῥαινον σὺν παιδιᾷ, καὶ οὐχ ὕβρει. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα † ἀπειράψαν τοιαῦτα ἢ ἰδιότητος τῶν δὲ ζώων σοφὰ καὶ ἐκπληκτικά. Ἐγὼ δὲ εἶδον καὶ γράμματα γράφοντα οἷν ποινικοῦ Ῥωμαϊκὰ ἀσραβῶς τῇ προβοσκίδι καὶ ἀτρέπτως: πλὴν

πλὴν ἐπίκειται χάρις τῷ διδάξαντι, εἰς τὴν τῶν γραμμάτων παιδαγωγοῦσα πρόνοιαν, ἐστὶ γὰρ ἀποχράψαι τὸ ζῷον. ὁ δ' ἀτρὸς ἑώρακε κάτω. πεπαιδευμένους εἶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ζώου, καὶ γραμματικοὺς ἄπους ἄν.

Περὶ λαγωοῦ ἰδιότητος.

Κεφ. ιβ.

ΕΧει μέντοι καὶ ὁ λαγωὸς συμφυᾶς ἰδιότητας. ἐκπετάμενοις μὲν γὰρ τοῖς βλεφάροις καθεύδει. καταγορᾶ δ' αὐτοῦ τὰ ἔτη, τραύλας τινὰς ὑποφαίνων. φέρει δὲ καὶ ἐν τῇ νυδύῖ τὰ μὲν ἡμιτελῆ, τὰ δ' ὡδίνει, τὰ δ' ἤδη οἱ τέτοκται.

Περὶ τοῦ τῶν ληστῶν ἡγεμόνος.

Κεφ. ιγ.

Τὰ λύκτη τὰ μεγάλα ὀλίγα πάντα αὐδυλωῶν, δεῖται τοῦ ἡγεμόνος, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐκάνου ἄγεται. ἔστι δ' ἰχθὺς † μακρὸς καὶ λευκὸς, τὴν κεφαλὴν προμήκης, σχῆμα αὐτῷ τὸ οὐραῖον συμπέφυκεν, ὡς οἱ τέτταρα λέγουσι σοφοί. ἅτε δ' αὐτὸν ἐκάνου προδείκνυσι καὶ κήτει ἡ φύσις ἑκάστῳ, ἅτε φιλίᾳ αὐτῶν ἐκὼν πρόεισιν, οὐκ οἶδα. φύσεως δ' ἂν ἀνάγκη εἶναι τὸ πραττόμενον, μᾶλλον πεπίστευκα. νήχεται γοῦν ὁ ἰχθὺς οὐδέποτε αὐτῷ, πρόεισι δὲ τοῦ λύτους λιφαλῆς, καὶ ἡγεμὼν ἐστὶν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀπὸ σκοπῆς ὄντος. προορᾷ γὰρ ἐκάνῳ τὰ πάντα, καὶ προαισθάνεται καὶ αὐτῷ, καὶ προδιδάσκει ἕκαστα τοῦ οὐρᾶς καὶ ἄκρῳ, καὶ παύεται τούτῳ, καὶ ἐδωκε σώθημα. καὶ τὴν μὲν φοβερῶν ἀνέσειλεν, ἐπί γε μιλῶ τὰ θρέψοντα προάγει. καὶ τῶν ἐκ τῶν θηρατῶν ἐπιβουλὴν διδάσκει σημάῳ τινὶ ἀτεκμάρτῳ, ᾧ καὶ † τῶν τόπων ὧν οὐ χρὴ τοσοῦτον θηρίον ἐπιβαίνειν, προμηνύει. ἵνα μήποτε ἅρδην εἰς ἕρμα πορευθεὶς, ἀπόληται. Η τοιαύτη τοῦ βίου ὑποθέσις καὶ μεγίστῳ, τῷ βραχίστῳ ὄντι. ἔοικε δὲ καταπιανθεὶς τὸ ζῶον μήτε ὁρᾶν ἔτι, μήτε ἀκούειν· εἶναι δὲ πρόβλημα καὶ τοῦ ὄψεως, καὶ τοῦ ἀκοῆς τῶν σαρκῶν τὸν ὄγκον. οὐχ ὁρᾶται δὲ † τοῦ λύτους ἔρημος· ἀλλ' ἀνάγκη τοῦ πάντων αὐτῷ τῶν προειρημένων αἰτίου, προαπολωλότος, καὶ ἐκεῖνο ἀπολεῖσθαι.

Περὶ

Ego rectè & ordine in tabula quadã latinas literas uidi elephantum scribere: ueruntamẽ docentis manus subijciebatur ad literarum figuram & lineamentũ instituens animal: cumq; elephantus scriberet, eius oculos immotos, & deiectos esse perspexi, ut grammaticum quendam dixisses.

De Leporis somno, ætatis indicijs, & fœcunditate. Cap. XII.

QVędam propria lepori à natura ingenerata sunt. Palpebris patentibus somnum capit. Eius annos indicãt foramina quædã. nam quot sunt illi corporis cauernæ (ad excrementa) totidem annos ætatis agit. Vno & eodem tempore quædam in utero inchoata & imperfecta fert, alia parturit, alia modò peperit.

De pisce duce cetacei generis. Cap. XIII.

† fortè μικρὸς.

OMne ferè cetaceũ genus, præter canes, duce ad sibi moderandũ eget, illiusq; oculis ducibus ad uidendum utitur. Is autem dux est, quemadmodum harum rerum periti testãtur, longus piscis, colore albo, capite prælõgo, angusta cauda. Húncne ducem unicuiq; cetaceo natura dederit, an amicitia quadam is adductus, cetũ ultro antegrediatur, haud scio planè, sed id tamen factum naturæ ui potius arbitrarer. nam hic separatim nunquam ab illo nauigat, sed ante huius caput antecedens, ipsius dux existit, ac ueluti clauus. etenim cũcta illi & prouidet, & præsentit, caudæq; extremo præmonstrat singula: hac parte cetum contingit, & monet. sic horribilia formidolosaq; inhibet, sic cibaria conciliat, insidiasq; à piscatoribus positas signo quodam suo ostendit: atq; quem locum propter magnitudinem ipsum adire non oporteat, pręsignificat: nequando latenti alicui alisus petræ aut infixus, funditus pereat. Quod mirum uideri debet, minimam bestiam maximo animali uitę causãm afferre. Videtur autẽ cum bellua huiusmodi ad pinguitudinem peruenit, amplius nec uidere nec audire posse, carnium mole & uidendi & audiendi uiam intercludente, & obstruente horum sensuum meatus. Nunquam autem cetus sine hoc duce apparet. nam si is, quo ad necessaria utitur, perierit, illi quoque pereundum est.

Maximos etiã minimorum ope indigerẽ.

† τὰς τόπους

† fortè τοῦ λύτος ἔρημος.

De

De Chamæleonte colores ſuos mutante. Cap. XIIII.

Inconſtantia.

CHamæleon animal non uno atq; eodem colore proprio ſpectatur: ſed & ſeſe furtim ſubducit, & uidentiũ oculos ueluti perſtringit. Nam nigro colore ſi eũ offendis, mutat ſe ipſe, & aliud coloris genus inſtituit, ac ſe cito in uiriditatẽ inuertit, quaſi mutatione ueſtiũ facta. & alius rurſus uiſus, albũ coloré, tanq; aliã perſonam hiſtrio, ſic induit. Quæ cùm ita ſe habeant, dixerit aliquis naturã, etſi non ueneficijs ueluti Medea quæpiam aut Circe attrectet aut illinat, tamen ipſam quoque ueneficam eſſe.

† fortè *λατα-ψῶσαν* uel *λατα-ψήσασαν*.

De Pompylis piſcibus, qui naues comitantur, quandiu in alto mari procul à cõtinente feruntur, nec unquã propius terram accedunt. Cap. XV.

Alij πομπίλον ſcribũt † al. φιλησλέντα.

POmpyli piſces pelagij, omnium maximè piſciũ quos auditione accepimus, in ima ſede maris uerſari ſolent: ſiue ipſi terram malè oderũt, ſiue hæc illorũ odio tenet. Hi autẽ ſic circũ naueis altũ ſecantes tanquã amicas concurſant, easq; huc illuc ſaltantes ſtipant. Et homines quidẽ qui naui uehũtur, quantũ à terra abſint prorſus ignorant: & ipſi etiã nautæ à uero aberrare ſolent. At Pompyli tanquã ſagaciſſimi canes, qui propinquam præſentiunt prædam, ſic terrã non longè abeſſe, antè multò ſentiũt. idcirco non tanto amplius ſtudio nauiũ tenentẽ, longius eos ut perſequi comitando uelint: ſed quaſi ſigno ad abeundũ ſublato, frequentes in altum redeunt. Vnde nautæ continentẽ, tametſi non facibus eam aſſequuti, ſed à Pompylis eruditi, propinquam eſſe ſentiunt.

† al. προνέοντες.

† al. ἀ πλέον γάρ, fortè ἀπλέον legendum.

† ἀπίασι.

De Tarando colorem non in pelle tantum ſed etiã pilis mutante. Cap. XVI.

RVborẽ, palloré, liuoré, homini & beſtijs cutẽ mollem habentibus, & minimè uilloſis, accidere, nihil mirũ: Tarandus uerò ſeipſum cum uillis ſuis uertit, milleq; colorũ ſpecies cũ ſummo uidentium ſtupore reddit. Scythicũ id animal eſt, dorſo & magnitudine tauro ſimile: eius corium ne ſpiculo quidem penetrari poteſt. quamobrem eo Scythę ſua ſcuta inducunt.

De

Περὶ χαμαιλέοντος. Κεφ. ιδ.

ΧΑμαιλέων τὸ ζῶον εἰς ἰδίαν μίαν χρόαν οὐ πέφυκεν οὔτε ὁρᾶσθαι οὔτε γνωρίζεσθαι. λελάθηκε γὰρ ἑαυτὸν πλανῶν τε ἅμα, καὶ παρατρέπων τὴν τῶν ὁρώντων ὄψιν. ἀγαθὸς γὰρ πρὸς τύχοις μέλανι τὸ εἶδος, ὅδε ἀλλοιοῖ τὸ μόρφωμα εἰς χλωρότητα, ὡσπερεὶ μεταμφιασάμενος. εἶτα μέντοι ἄλλοις ἐφάνη λευκότητα ὑποδύς, καθάπερ πρόσωπεῖον ἕτερον, ἢ σοφὸς ὑποκριτὴς ἄλλο. ἐπεὶ τοίνυν ταῦθ' ὅτως ἔχει, φαίη τις ἂν καὶ τὴν φύσιν μὴ †λαθέψασαν, μήδ' ἐπιχέσασαν φαρμάκοις, ὡσπερεῖ ἢ Μήδειάν τινα ἢ Κίρκην, καὶ μέντοι γε ἐκείνην φαρμακίδα εἶναι.

† λαταψῶσαν uel λαταψήσασαν.

Περὶ τῶν ἰχθύων τῶν καλουμένων πομφύλων. Κεφ. ιε.

ΠΟμφυλον † πελάγιον, ἢ βυθῷ † φιλησόντα εἰδέναι χρὴ μάλιστα ἰχθύων ὧν ἴσμεν ἀκοῇ. μισεῖ δὲ ἢ αὐτὸς τὴν γῆν, ἢ τὸν ἰχθῦν ἐκεῖνον. τιμνύσας δὲ ἄρα μέσον τὸν πόρον τὰς ναῦς, οἵδε οἱ πόμφυλοι ὑπερθοῦν ἑρμιλιᾶς † προσνέοντες δορυφοροῦσι, καὶ ἐκεῖθι πολὺ ἔρχονται χορεύοντες ἢ δι' εὖρος, ἅμα καὶ παίζοντες. οἱ μὲν οὖν πόρρω πάντες, ὁπόταρ ἀφεσαίαι τῆς γῆς οὐ † δ' ἔον, αὐτοῖς εἰδέναι πάρεισι δήπου. οἱ δὲ ναῦται καὶ παίδων μέντοι καὶ αὐτοῖς τὸ ἀληθὲς ἄωθεν. ἀλλ' οἵγε μὲν πόμφυλοι μακρόθεν ἤδοντο δίκην ἰυγίνων ἰωὸς τὸ θέραμα ἐλάσσης τάχισα, ἐξ οὗ τοσοῦτον αὐτοὺς ἵρως νεὼς διαταλαμβανῇ, ὡς παμένῃ. ἀλλ' οἷα ὑπὸ σωθήματι ἀθρόοι γίνοιντο, πάντες † ἀπιόντες, καὶ ἴσασιν ὑπεύθεν οἱ τῆς νεὼς ἄρχοντες ὅτι ἄρα χρὴ πορίζειν ἡμῖν, οὐ πυρσοῖς τεκμαιρομένους, ἀλλὰ τοῖς προφρημένοις πεπαιδευμένους.

† ἀπιόντες.

Περὶ τοῦ ζῴου τοῦ καλουμένου ταράνδου. Κεφ. ιε.

ΕΡυθήματα ἅ ποτε ἐπανατείλει, ἐξ ἀχρίασις, καὶ γηρᾷ πελιδνόν, καὶ ἀνθρώπῳ ταῦτα καὶ θηρίοις, ἀλλ' ὦδε φιλῆς ἢ δορᾶς, καὶ τριχῶν γυμνῆς, θαυμαστὸν οὐδέν. τάρανδος δὲ τὸ ζῶον, ἀλλ' οὗτός γε βρίξειν αὐταῖς τρέπει ἑαυτόν, καὶ πολύχροιαν ἐργάζεται μυρίαν, ὡς ἐκπλήττειν τὴν ὄψιν. ἔσι δὲ Σκύθης, ἢ τὰ νῶτα παραπλήσιος ταύρῳ, ἐξ τὸ μέγεθος. τόξα τοι καὶ τὴν δορὰν ἀναθεῖναι αὐτίπαλον αἰχμῇ, τοῖς αὐτῶν ἀσπίσι πορίτανυσι, νοοῦσι καὶ οἱ Σκύθαι.

Περὶ

Περὶ τῆς ἐχενηίδος.
Κεφ. ιζ.

Πελάγιος ἰχθὺς τὴν νῆξιν, τὴν ὄψιν μέλας, τὸ μῆκος ἴσος τῷ μεμετρημένῳ ἐγχέλυι, λαχὼν δι' ὧν δρᾷ τὸ ὄνομα. θεόσπνοι, καὶ μάλα γε δι' ἐρίας, & τῶν ἱσίων ἐπικολπωμένων προσφθαρεὶς, καὶ τῆς πρύμνης ἐπ' ἄκρον ἐλακὼν, ὡσπερεὶ ἵππον σιμὸν ἀπέβη, καὶ τραχὺν χαλινῷ σκληρῷ βιαιότατα ἀνακρούσας, ἀνασείλῃ τ' ὁρμῆς, καὶ περιλήσας ἔχῃ. καὶ μάτην μὲν τὰ ἱσία †πάντα πέπρησαι, εἰς ἀδὴν δὲ φυσῶσιν οἱ ἄνεμοι. ἄχος δὲ ἔχει τοὺς πλέοντας. σωιᾶ σι δὲ οἱ ναῦται, καὶ ἡ νεὼς γνωρίζουσι τὸ πάθος. καὶ φωτεύθην ἐκτήσατο τὸ ὄνομα: ἐχενηίδα γὰρ καλέουσιν οἱ περιφρανθέντες.

De Echeneide id est Remora piscę, qui naueis moratur. Cap. XVII.

ECheneis pelagius piscis, aspectu niger, longitudine cum mediocri Anguilla æquandus: nomen à rebus quas agit habet, ab inhibendis nauibus. Nauis enim secundo uento, & plenis uelis propulsæ extremam puppim mordicus premens, tanquā indomitū atq; effrenatum equum freno robusto inhibens, uiolentissimè ab impetu reprimit, & constrictā tenet: frustraq; uentis uela dantur, frustra uenti afflāt: quę res uectores angit, & sollicitos uehemēter habet. Nautæ uerò rei causam intelligunt. Hinc nomen impositum piscī, quem olim eius uim experti Echeneida Græcè, hoc est Remoram nauium appellarunt. †al. μίσα.

Γῶς ἀποσάιεται ἰμπεσόντα οἱ ἀκόντια ὁ ἐλέφας. Κεφ. ιη.

Quo remedio telis confixi Elephanti utantur. Cap. XVIII.

ΑΝαβαίνῃ μὲν καὶ ἡ τέχνη εἰς τριγονίαν διὰ σκαλίδος ἀπὸ τῶν Ὁμήρου ἡρώων τε καὶ φαρμάκων δεομένη. παιδεύεται μὲν γὰρ ὁ Μενοιτίου Πάτροκλος ὑπ' Ἀχιλλέως ἰατρικήν. Ἀχιλλεὺς δ' ὁ Πηλέως ὑπὸ Χείρωνος, τοῦ Κρόνου. καὶ φ' ἥρωσί τε καὶ θεῶν παισὶν ἦν τὰ μαθήματα, ὁπόσα φύσιν εἰδῆναι ῥιζῶν, ἢ πόας ἀφελοῦς χρῆσιν, & φαρμάκων ἰᾶσιν: καὶ ἐπῳδάς, εἴστε φλεγμονὴν αὐτιπάλλει, καὶ ἀνασεῖλαι αἷμα, καὶ ὅσα ἄλλα ἐκεῖνοι ἤδεσαν. Καὶ μέντοι καὶ οἱ τὸ χρόνου κάτω φ' ἥρωσί τε καὶ θεοῖς ἀνίχνευσαν ἔτι ἄλλα. Τούτων δὲ τῶν σοφισμάτων ἡ φύσις ἐδέησεν ἰδέσθαι. καὶ ἰατρεύεται ὁ ἐλέφας. ὅταν γὰρ εἰς αὐτὸν ἔλθῃ δόρατα καὶ βέλη πολλὰ, ἐλαίας πάσας αὖθις, ἢ ἔλαιον αὐτὸ, ἅττα πῶν τὸ ἰμπεσὸν ἀπεσάσατο, καὶ ἔστιν αὖθις ὁλόκληρος.

ARs & doctrina curandi uulnera apud Homerū per manus, uel ad tertiam usq; ætatem traditur. Patroclū Menœtij filium Achilles Pelei filius medicinam docet, Achillē uerò Chiron erudit. Disciplinas nimirū heroes tantū, & deorum filij exercebant: & radicū naturā, uarium herbarum usum, pharmacorū temperationē, cantiones tum inflammationibus, tum reprimendo sanguini propitias, & alia quædam nouerant. Nonnulla etiā his inferiores tēpore heroes ac dij inuenerūt. Quibus q̄ natura parum egeat, elephātus docet. cū enim uel hasta uel sagitta ictus est, oleæ flore ingesto uel oleo ipso, defixa tela expellit: atq; huiusmodi ratione ad incolumitatem restituitur.

Γῶς ἀφρῳδῶσί τε καὶ ἀπλάτουσι τὰ ἑωυτῶν βρέφη αἱ ἄρκτοι. Κεφ. ιθ.

Quemadmodum fingant & efforment suos catulos ursæ. Cap. XIX.

VRsarū pariendi ratio permira uidet. nam neq; catulū (perfectum) in lucem ędit, neq; quisquā mox à partu uidēs tam informem tamq; rudem fœtū, ursam ędidisse uitalem fœtū iudicaret. simul enim ac in lucem hæc ędidit, statim carnem illam nulla uitalis figuræ uestigia, nullāq; animalis effigiem retinentē, amore complectitur, catulum agnoscit suū, ac eum in sinu gremioq; fouet, & lingua fingit sua, & paulatim in conformationē quandam sic effingit, ut aspiciēti iam catulus ursæ hic esse uideatur. Maternus in prolem affectus.

Περὶ

De

De Bubus Erythræis sua cornua mouentibus. Cap. XX.

TAuris omnibus rigida & minimè flexibilia existũt cornua: eamq; ob rem cornibus perinde armati furibundè appetunt, atq; homines armis hostem feriunt. Erythræi autem boues mobilia simi liter cornua ut aures habent.

De draconibus maximis in Aethiopia, quos elephantorũ interfectores nominant: & alijs in Phrygia, qui aues ex aere spiritu attrahant interdiu: & uesperi pecora & pastores inuadant. Cap. XXI.

Aethiopica terra uicinũ bonũ & egregium habet, deorum illud lauacrũ, quod Homer⁹ Oceani nomine celebrat. Eadem dracones ad longitudinẽ triginta passuum progredientes generat, & nomen proprium non habẽt, sed duntaxat elephantorum interfectores ipsos nominant, & proueniunt ad summam senectutem. Hæc de Aethiopicis dixerim. In Phrygia autẽ dracones ad magnitudinẽ decem passuum procedentes nasci ferũt: qui quotidie media æstate, qua hora iam forum hominũ conuentu plenum est, & iam prandij tempus, ex cauernis procedere soleant, & ad nuncupatũ in Ponto amnem Rhyndacum cauda ad terrã adniti, reliquo erecto corpore, toto gutture eminente, & paulatim laxato ore hiante, uolucres superuolantes, tametsi sublimè & perniciter ferantur, sua aspiratione tanquam amatorio quodam ad se attrahere, ac allicere: eas autem ex horum spiritus ductibus detractas in illorũ uentrẽ decidere, atq; illabi: & hæc quidẽ sibi maximè propria ad occidentẽ usq; solem agere: ac postea seipsos occultantes, gregibus ex pastione ad stabula redeũtibus insidiari, multamq; perniciem inferre, ipsis etiam pastoribus sæpe occisis, atq; inde prandium sibi abundè comparare.

† al. ἀπείπῃως.

De Apuarũ procreatione è limo, perfugijs seu latibulis petrarum, cibo ex mutuo linctu, & captura. Cap. XXII

APuæ pisces ex sese nec procreãt nec procreantur, sed è limo enascũtur. cùm enim cœnum in mari concreuerit, ualde & limosum & atrum efficit, atq; ex sua quadam uoluptate, mirabili natura & uitali tepescit: atq; in permulta animalia nimirum Apuas immutatur. Eæ autem sic in putrido luto & sordibus, tanquam

Περὶ τῶν Ἐρυθραίων Βοῶν. Κεφ. κ.

Κέρατα ἀκλινῆ καὶ ὀρθὰ ἔσχε ταύροις ἅπασι. καὶ δὴ καὶ ταῦτα ὡς εἰς ὅπλον ὁ ἄνθρωπος, ὅτῳ τοι καὶ εἰς λίτρας ὁ ταῦρος τεθύμωται. Βόες δὲ Ἐρυθραῖοι λινοῦσι καὶ λίτρατα ὡς ὦτα.

Περὶ τῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ δρακόντων. Κεφ. κα.

Ἡ γῆ μὲν Αἰθιοπὶς γάτων δὲ καὶ μάλα ἀγαθὸς καὶ ἀξιόζηλος τὸ τῶν θεῶν λουτρὸν, ὃ Ὁμηρος ἡμῖν ὠκεανὸν ἄδηλον ἐκὸν ἢ δὲ ἡ γῆ δρακόντων μήτηρ δύσι μεγέθει μείζω: καὶ γὰρ τοι καὶ εἰς τριάκοντα ὀργυιὰς προήκασι. τὸ ὄνομα μὲν τὸ ἀπὸ γενεᾶς ὀλαλύνται, φονέας δὲ ἐλεφάντων φασὶν αὐτούς. καὶ ἁμιλλῶνται πρὸς γῦπας τὸ μέγιστον οἵδε οἱ δράκοντες. καὶ λόγοι μὲν Αἰθίοπες φέρουσι τάδε μοι ἴσασι. λέγουσι δὲ Φρύγιοι λόγοι, καὶ φέρουσιν ἐκ Φρυγίας γενιάδας δράκοντας, ἡνίκα προήκῃ αὐτὸς εἰς δέκα ὀργυιάς. καὶ μεσοῦντος θέρους ὁσημέραι μετὰ πλήθους ἀγορὰν ὀρέγεται τοῦ φωλεοῦ: καὶ περὶ τῷ ποταμῷ τῷ καλουμένῳ Ῥωνδακῷ, τὸ μὲν τι τῆς οὐρᾶς ἀπήρτησε εἰς τὴν γῆν, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἀνασώσασθαι ᾤετο, τέρμα τε ἡσυχῇ τῇ φάρυγγα ἀνατείνασι, καὶ μὴν καὶ τὸ στόμα ἀνοίξαντες, εἶτα τὰ πτηνὰ ἕλκουσι οἱονεί τινι τῷ ἄθματι. τὰ δὲ εἰς ἐκείνου εἰσπίπτει γαστέρας ἐκ τῆς πρὸ αὐτῶν εἰσπνοῆς συρόμενα αὐτοῖς πτεροῖς. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ ἐκείνοις δρᾶται εἰς ἥλιον δυσμάς. εἶτα ἑαυτοὺς οἱ δράκοντες ἐκκρύψαντες ἐλλοχῶσι τὰς ποίμνας, καὶ ἐκ τῆς νομῆς ἐπὶ τὰ αὔλια ἴσασι ἄρασι, καὶ πολὺν φθόρον ἐργασάμενοι, καὶ νομέας συναπολέσαντες πολλάκις. καὶ ἔχουσι δεῖπνον ἄφθονόν τε καὶ ἀμφιλαφές.

Ἀφύαι πῶς τίκτονται, καὶ πῶς θηρῶνται. Κεφ. κβ.

Ταῖς ἀφύαις ὁ πηλὸς γένεσίς ἐστι. διὶ ἀλλήλων δὲ οὐ τίκτουσιν, οὐδὲ ἐπιγίνονται. πηλὸς δὲ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ παντὸς ἰλυώδης ὅταν σηπεδὼν, καὶ γένηται μέλας, ἀλεαίνεταί τε ὑφ' ἡδονῆς ἑαυτὸ φύσει τινὶ ἀπορρήτῳ τε καὶ ζωογόνῳ, καὶ μεταβάλλεται, καὶ εἰς ζῶα τρέπεται πάμπολλα. καὶ αἴγε ἀφύαι ταῦτά δὴ, σκωλήκων δίκην

κλω, γι' ὧν βορβόρῳ καὶ † τοῖς μυζαροῖς τικτομένων ἐκείνων. γρυόμενα δὲ αἱ ἀφύαι, γυκτικώτατον χῆμά ἐσι, καὶ δηῶσιν ὅ τε φύκασιν. ἅτε ἀγκυταί τινι αἰτίᾳ θαυμασῆ αἱς τὰ σωτήρια, ἵνθα ἔξοσι σκέπλω καὶ πρόβλημα, ἃ μέλλ βιώσιμα αὐταῖς ἔσεσθ. ἐν δ' ἄρ ἡ καταφυγὴ ἦ πέτρα ἀνεσθλα ἐπὶ μέγα καὶ ὑψηλόν, ἃ οἱ καλούμενοι λιβάκοι ὑπὸ τ ἁλιέων. ἅπερ δ' ἄρ αἱ πολυπόλις πέτραι, βρίθουσαί τε ὑπὸ τῶν κυμάτων βοῶν χόνῳ, κ κοῖλαι γεγλυμμέναι. ταῦτα δ' ἄρα αὐταῖς ἡ φύσις ἐδίξε λιγυσφύγετα, ὡς τε ὑπὸ τοῦ σάλου μὴ παίεσθ, μηδ' ἀφανίζεσθ: ἀδῴνεις γάρ εἰσι, & ἥκισα πρὸς τὰς ἐκείνων ἐμπτώσεις αὐτίτυποι. Τροφῆς δὲ δέονται ὀλίγ, ἀπέχουσι μὲν ἀλλήλας πολὺ λιχμώσαθ. Ἀγρα δὲ αὐτῶν, νήματα ἄγαν λεπτὰ, καὶ ἐρραφότα τούτοις ἀραιῶν σημονίων τὰ ἱμάτια. καὶ τέχνημα μὲν ἐκ τούτων ἔσθ, καὶ μάλα γε ἀρκοῦν μηχάνημα εἰς αἵρεσίν τε καὶ ἅλωσιν αὐτῶν: εἰς δὲ ἄλλων ἰχθύων θήραν, ἥκισα.

Περὶ τ ὧν σαύρων διατμήσεως. Κεφ. κγ.

Τομ σαῦρον εἰ παίσαις † περὶ μέσον, εἴτε ἐκών, εἴτε καὶ περὶ τύχῃ ῥάβδῳ μέσον διατμοῖς, ἑθέτερον αὐτῶν ὧν μερῶν ἀπετέθνηκεν, ἀλλὰ χωρὶς κ καθ' ἑαυτὸ πρόσασί τε καὶ ζῇ, διὸ ποσὶν ἐπισυρόμενον τ ἡμίτομον ὧν ζώων, καὶ ἐκεῖνο & ὧν. ἅτε ὅταν συνέλθῃ, συμφυσι γὰρ πρὸς τὸ λοιπὸν τὸ ἕτερον πολλάκις, συμβαλόντε συμπλοκῇτε ἐκ τ διαιρέσεως. & ἐνωθεὶς ὁ σαῦρος, τοῦ μὲν πάθος τὸ ἴχνος αὐτῷ κατηγορᾶ ἡ οὐλή: πολιόων δὲ, κ τῷ ἀρχαίᾳ ἐοικὼς ἔχων, ἔοικε ὧν προσηκμένων μὴ πεπειραμένῳ.

Περὶ ἰοῦ ἀσπίδος, καὶ τοῦ ἀνθρωπείου σάλου. Κεφ. κδ.

Ιος μὲν ὁ τῶν ἑρπετῶν δεινός ὅτι, καὶ ὅγε περὶ ἀσπίδος ἔτι μᾶλλον: καὶ ὧν τούτων αὐτίπαλα καὶ ἀμυντήρια ῥᾳδίως οὐκ ἄν εὕροι τις, εἰ καὶ σοφώτατος ἐκ λογῶν τε ἐδώδας, καὶ ἀφανίζῃ. Ηι ἦ ἄρα κ γ' ἀνθρώπῳ τις ἰὸς ἀπόῤῥητος, καὶ πιφώρατ τὸν τρόπον ἐκεῖνον. ἐχιν εἰ λάβοις, καὶ πανυ εὐλαβῶς τε καὶ ἐγκρατῶς τοῦ τραχήλου κατάχες: & διασήσας τὸ σόμα, εἶτα ἐπ' αὐτῷ πρὸς πνεύσειας, ὡς τῷ ὑγιῷ καθελιδαίνῃ τ πνεύμον, καὶ γίνεται οἱ τοσοῦτον κακὸν, ὡς σήπεσθ τὸν ἔχιν. ὅθεν τοι καὶ ἀνθρώπῳ

tanquam lumbrici, generatæ, ad natandum maximè ualēt. Tumq; mirabili causa quadam ad salutaria impellunt, eò nimirum ubi ad tegendam uitam perfugia, & ad tuendam propugnacula habeant. Hæc autem perfugia sunt scopuli magni & in sublime eminentes: & cribani à piscatoribus dicti, hoc est petræ in multiplices sinus tremebundorū fluctuū & saxifragarū undarum uerberatione multo tempore excauatæ. Hæc ideo abdita eis perfugia natura indicauit, ne fluctib. conuellerentur aut perirent. debiles enim sunt ad resistendum & infirmæ cōtra fluctuū incursiones. Nullo cibo ad sese alendas egent, nanq; ad uitam eis satis est mutuo linctu se lambere. Verriculis tenui filo cōtextis cōprehēduntur, inutilib. alioquin ob exilitatē ad aliorū piscium capturam. †al. βῖς ζαροῖς.

Lacerti per medium dissecti partes denuo coalescere. Cap. XXIII.

SI quis seu fortuitò Lacertū, seu cōsultò percutiat, & uirga mediū discindat, huius partium neutra moritur, sed ab altera seorsum utraq; graditur, & duobus pedibus adrepens uiuit. Deinde si coitio utriusq; cum altera fiat (quod sæpe contingit) consensione quadam tacita, & naturali colligatione uelut cōseruntur, cōtexunturq;: atq; ex separatis duabus partibus, unus atq; idem rursus efficit lacertus. Et tametsi loci prius affecti uestigiū cicatrix indicat, tamen & uitā pristinam retinet, & ei cætera persimilis est qui talia nunquam perpessus sit. †al. περὶ τοῦ ῥήγματος.

Quemadmodū Viperæ, saliua hominis perniciem infert. Cap. XXIIII.

SErpentium uenenum cùm pestiferum est, tum multo aspidis pestilentius. Cōtra quæ nemo salutaria præsidia facile inueniat: etiam si ad leuationis aliquid afferendum doloribus, atq; adeò ad liberandum ab illis ipsis sapientissimus sit. Sed in homine quoq; uenenatis serpentibus incredibiliter pernicioſum inesse uenenum ad hanc rationem deprehenditur: Si uiperæ collum summa cautione conti neas, in osq; illius diductum expuas, sputum in eius uentrem delapsum, tanta ei pernicie existit, inde ex tabe ut uipera putrescat. Itaq; hominis morsus uel homini

ipsi est pernicios⁹, nullius q̄ animalis morsui de acerbitate concedit.

De Formicarū studio circa grana in messibus colligēda recōdendaq̄. Cap. XXV.

Oeconomia & sedulitas circa victum parandum & reseruandū.

FActis messibus, circū areas uersantes Formicę ad triturā cōueniūt, aut singulæ, aut binæ, aut ternæ: domicilia sua & consueta tecta relinquentes, triticū & hordeū legunt. eādēq̄ omnes semita iter faciunt. aliæ ad legenda grana eunt, aliæ onus portantes redeunt, ac summo cum

Modestia & ciuilitas circa uiam.

honore & modestia aliæ alijs de uia decedunt, imprimis quidē expeditæ onus gerentibus. Reuersæ autē in cauernas suas, granorū aceruos sibi cōstruunt, ac singula semina in medio exterebrāt: quod excidit, in suū prandiū cōuertunt: reliquū uerò qd circūrosum remanet, sterile est. Ergo ista generosissimæ œconomę & custodes formicæ intra cauernā machinantur, ne imbriū fluxionib. integra semina rursus in fruges è terra exeāt, unde in cibi inopiā & famē incurrant, unde illis labor & sedulitas pereat. Hæc igit, sicut alia pleraq̄, natura formicis largita est.

† al. ἀναβύλλει.

De Aquilæ temperantia, fortitudine, uolatu & oculorū acie. Quantopere eam Draco timeat. & quō pullorū ingenuitatē experiatur. Cap. XXVI.

AQuila nunq̄ fontiū ad potionē cget, nec puluerulentas uolutatiōes quærit, sed & cōtra sitim superior est, & laboris alleuationē extrinsecus obiectā nō expectat: uerū & aquas & requietem præclarè cōtemnens, sublime fertur, sursumq̄ in cœlestē locū uolās, maximè q̄ cul ex alto ęthere acutissimè inferiora uidet. Cuius alarū crepitū ubi primū Draco (intrepidissima alioqui serpentiū) auribus perceperit, in latebras statim abditur. Hoc aūt indice suorū pullorū ingenuitatē legitimā Aquila experit. eos adhuc implumeis ac ex ætate infirmos solē intueri aduersum cogit, ac si quis illorū solis radios ægrè intuens, nictatione oculos obnubat, nido expellit, & uelut adulterinū abdicat. Sin autē solē sine nictatione respiciat, extra suspicionē est, atq̄ idcirco inter legitimos adscribit. Nempe cœlestis ignis legitimæ pullorum professionis, inq̄ suum genus quanq̄ illiteratæ inscriptionis, aquilæ parenti instar est.

† al. ἄγραπτος, quod magis placet.

Struthio-

θρώπῳ δίκημα ἀνθρώπου μικρόν ὅτι, τὴν τῶν ἀνωφελῶς οὐδενὸς θηρίου μῆνιν.

Περὶ μυρμήκων. Κεφ. κε.

ΕΝ ὥρᾳ θερείῳ πρὸς τὰς ἅλως ἀμητοῦ καὶ τρυγητοῦ, καὶ τὴν ἰσχύουσαν τριβομένων γῆν ὑπὸ δίνου, κατ' ἴλας σωΐζουσιν οἱ μύρμηκες καθ' ἕνα ἰόντες: καὶ οὐχὶ δύο ἢ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τρίτον τοιχεῖον ἔρχονται, οὐ ἐκ τῶν οἴκων, καὶ τὰς σωθείσας σίγας ἀπολείποντες. εἶτα ἐκλέγουσι τὴν πυρῶν καὶ τὴν ἰριθῶν, καὶ τοῖς αὐτοῖς χωροῦσιν ἀτρεπῶς. καὶ οἱ μὲν ἀπίασιν ὧν τοῖς τὴν προφερμένων συλλογὴν· οἱ δ', ὡμίζουσι γὰρ φόρτον· ⁊ πανύ αἰδεσίμως ⁊ πειθαρχικῶς ἀλλήλοις ὑπαφίσαντα τὴν ὁδὸν, καὶ μᾶλλον τοῖς ἀχθοφόροις οἱ ἰοῦφοι. κατιλθόντες δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα τὰ σφέτερα οἱ γενναῖοι, καὶ πλησάσαντες σῦ γὰρ δὴ μυχῶ σφίσι σιτὸς πυρῶν τε καὶ ἰριθῶν, ἑκάστε πείραται διατρήσαντες τὸ μέσον, τὸ μὲν ἐκτὸς, διεπνον γίνεται μύρμηκι γὰρ δὴ τέως· τὸ δ' ἔνδον, ἄγονόν ὅτι. παλαμῶνται δ' ἄρα οἱ γενναῖοι οἰκονόμοι καὶ φρονοῦσι δῆτα, ἵνα μὴ τὸ ὅμβρων πολυῤῥυσαύτων, ἅτε ἐκφυσιν ὁλόκληρα ἐκεῖνα ὄντα λάβῃ πνεῦμα καὶ † αὔθησιν· καὶ τούτων γινομένων ἀτροφίᾳ καὶ λιμῷ διαχθέντων πανδημεὶ ἀπόλωνται, καὶ αὐτοῖς ἄχαμβλώσῃ ἡ ἀσθένεια. φύσεως μὲν δὴ τὰ μύρμηκες λαβεῖν δῶρα εὐτύχησαν καὶ ταῦτα, ὡς ἄλλα.

Περὶ αἰετῶν. Κεφ. κς.

ΟΥδέποτε αἰετὸς ὄφεως ἥττων δόξει, ὅτε γε λίχεται κονίσρας, ἀλλὰ καὶ δίψος ἀμείνων ὅδε, ⁊ καμάτου φάρμακον ἐκ αὐαμενῆ πορισθὲν ἐξωθεῖ· ὑπερφρονῶν δὲ καὶ τὴν ὑδάτων, καὶ ἡ ἀναπαύσεως ἐν αἴρᾳ τεμνῇ πολύν, ⁊ ἐξύπτιος ἐρᾷ, ἐκ πολλῆς τῆς αἰθέρος καὶ ὑψηλῆς. Καὶ τόν γε † πτερῶν αὐτοῦ ῥοῖζον, καὶ τὸ τῶν θηρίων ἀτρεπέστατον, ὅμως κατιδὼν ὁ δράκων ἀκέσας μόνον, καὶ πτοηθεὶς κατέδυ· καὶ ἀσμένως ἐφανίσθη. Βάσανος δέ οἱ τῶν νεοττῶν τὴν γνησίων ἐκείνη ἐστίν. αὐτίους τῇ αὐγῇ τοῦ ἡλίου ἴστησιν αὐτοὺς, ἀργοὺς ἔτι καὶ ἀπήνας. καὶ ἢν μὲν σκαρδαμύξῃ τις τὸν ἀκμῶ ἢ ἀκτῖνος δυσωπούμενος, ὑβριόδης ἢ καλιᾶς, καὶ ἀπεκρίθη τῆσδε ἢ ἐσίας· ἢν δ' αὐτιβλέψῃ καὶ μάλα ἀτρέπως, ἀμείνων ὅδε τὴν νοσσίας, ⁊ τοῖς γνησίοις ἐγγίγραπται. ἐπεὶ αὐτῷ πῦρ τὸ οὐράνιον ἡ τοῦ γόνους ἀλίκασός τις καὶ † ἄπρακτος ἀληθὴς ἐγγραφή ἐστιν.

† al. ἄγραπτος

Περὶ

Περὶ τῆς στρουθοῦ τῆς μεγάλης. Κεφ. κζ.

Ἡ στρουθὸς ἡ μεγάλη, λασίοις μὲν τοῖς πτεροῖς ἐπῆρται, ἀρθῆναι δὲ καὶ εἰς βαθὺ ἀέρα μετεωρισθῆναι φύσιν οὐκ ἔχει. θεῖ δὲ ἄκρισα, καὶ τὰς πηδὰ τῶν πλευρῶν ἑκατέραν πτέρυγας ἁπλοῖ, καὶ ἐμπίπτον τὸ πνεῦμα κωλυτοῖ πλίκων ἰσίων αὐτάς. πτῆσιν δὲ οὐκ οἶδεν.

De Struthione magnã non uolare quidem, sed celerrimè ingredi. Cap. XXVII.

TAmetsi alis penna frequentibus magna Struthio prædita est, à terra tamen nec tollitur, nec in sublime fertur. at celerrimè duabus alis explicatis gradi tur, quas uentus tanquam uela implens propellit. Volare autem nescit.

Περὶ ὠτίδος. Κεφ. κη.

Τὴν ὠτίδα ὀρνίθων ζῴων εἶναι φιλιππότατον ἀκήκοα. καὶ τόδε μαρτύριον· τῶν μὲν ἄλλων ζώων καὶ ἐν λειμῶσι καὶ ἐν τοῖς αὐλῶσι νεμομένων ἀταφρονᾶ· ἵππον δὲ ὅταν θεάσηται, ἅλισα προσπίπτεται, καὶ πλησιάζει, ἢν μὴ σὺν ἀνθρώπῳ ἱππεύσας.

De Otide siue Tarda equos amante. Cap. XXVIII.

OTidem ex omnibus auem equorũ studiosissimã esse audio: cuius hoc testimoniũ est, quòd cætera animalia siue in patentibus pratis, siue in angustis & humilioribus locis pascentia aspernat: equum uerò ut aspexerit, magno statim cum gaudio ad ipsum aduolans, appropinquare pergit, more hominum equini generis amantissimorum.

Περὶ μυίας. Κεφ. κθ.

Μυῖα ἐμπεσοῦσα εἰς ὕδωρ, καὶ γὰρ ἡ ζώων θρασυτάτη, ἀλλὰ γὰρ οὔτε αὐτέχει, οὔτε νηκτικὴ ἔστι, καὶ διὰ ταῦτα ἀφανίζεται. εἰ δὲ αὐτῆς ἐξέλοις τὸν νεκρὸν, καὶ τέφραν ἐμπάσοις, καὶ καταθήσοις ἐν ἁλὶ αὖθις, ἀναβιώσεις τὴν μυῖαν.

Muscam in aqua suffocari, sole reuocari ad uitam. Cap. XXIX.

MVsca, animal ad omnia audax, si quando in aquam decidat, nec natare scit, nec ex submersione se seruare quit. si uerò eam humore exanimatã extrahas, atq; in locum sole illustrẽ ponas, (uel in cinere condas) ad pristinam uitam reuiuiscit.

Περὶ ἀλεκτρυόνων. Κεφ. λ.

Ἀλεκτρυόνα ἅτε πριάμενος, ἅτε δῶρον λαβὼν, εἰς τὴν ἀγέλην τὴν σὴν τὴν καὶ σὺν ὄρνιθας σὺν ἰθάδας ἐθέλων ἀριθμεῖν καὶ ἔχειν· οὐκ ἀκρολύσεις οὐδὲ ἀφήσεις ἀκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν αὐτὸν· εἰ δὲ μὴ, φυγὰς πρᾶγμα οἰχήσεται ὡς σὺν οἰκέας, ἢ σὺν συννόμους, εἰ καὶ παύρου πόῤῥωθεν εἴη ἔτος. δεῖ δὲ ἄρα αὐτῷ φρουρὰν περιβαλεῖν, καὶ δεσμὰ ἀφανῆ ὑπὲρ τὰ Ἡφαίστου τὰ Ὁμήρου. καὶ ὅγε λέγω πιστόν ἐστι. τράπεζαν ἐφ' ἧς ἐδέας εἰς μέσον καταθεὶς, καὶ τὸν ὄρνιθα λαβὼν, ἐπὶ σὲ αὐτὸν τὴν προσαρμόττουσαν σκιλλὶ περιαγαγὼν, μέθες τὸ ῥᾳστεῦον ἄφετον ἀλᾶσθαι σὺν τοῖς ὄρνισι τοῖς †οἰκείοις. ὁ δὲ οὐκ ἀπαλλάξεται, ὡς πρόσθεν πεπείσθημένος.

Gallũ siue emptũ siue dono acceptũ si in corte tua & in gallinaceo grege alere ac retinere uolueris, non temerè ac fortuitò solutũ dimittes: sin minus, fugitiuus ad suos familiares & compascales, utcunq; procul allatus fuerit, se recipiet. Quamobrẽ custodia eum munies, & uinculis occultioribus, quàm quibus apud Homerũ Vulcanus irretiit, eũ coercebis. quod hunc in modũ efficies. Mensam super qua cibum capere soles, in medium (cortis) siste, & gallũ ter circa ipsam circũferto, atq; ita cum cæteris auibus domesticis liberũ dimittito. sic enim tanquam uinctus nusquam discedet.

† al. οἰκέοις

Περὶ σαλαμάνδρας. Κεφ. λα.

Ἡ σαλαμάνδρα τὸ ζῶον οὐκ ἔστι μὲν τῶν πυρὸς ἐγγόνων, οὐδὲ ἅπτεται, ὡς πρόσθεν οἱ καλούμενοι πυριγόνοι. θαῤῥεῖ δὲ αὐτῷ καὶ ἐγχωρεῖ τῇ φλογὶ ὁμόσε, καὶ ὡς αὐτίπαλόν τινα πανσυδὶ καταγωνίσασθαι. καὶ τόδε τὰ μαρτύρια πηδὰ σὺν βαναύσους καλινδεῖται, καὶ σὺν χαρώμαχτας σὺν ἐμπύρους· εἰς ὅσον μὲν ἂν φλογμάζει

De Salamandra ignem restinguente. Cap. XXXI.

EX animalib. tametsi Salamãdra non est quæ exigni nascũtur, quales sunt Pyrigoni: contra tamen hunc ire audet, contraq; illius flammam ueniens, tanquam aduersus hostem quendam, sic eam expugnare aggreditur. Cuius rei testimonium fabri, quorũ opera atq; artificiũ igne nititur, afferũt. nam quandiu ex

flammæ ſplendore ignis flagrare eorũq; artem fabrilem adiuuare uidetur, huiuſmodi animal magna ſecuritate ipſi negligunt. Cùm autẽ ignis euaneſcit, ac reſtinguitur, fruſtraq; folles flant, hoc ſibi tum animal aduerſari præclarè intelligunt. Quare hoc ipſum perueſtigant, atq; inueſtigatũ ulciſcuntur: ignis autẽ poſtea iterum ſuccenſus fabrile opus, modo ut antè erat ſolitus alatur, iuuare perſeuerat.

De Cygnorum cantu ſub mortem. Cap. XXXII.

CYgnus (quem nõ ſolum poetæ, ſed multi etiã ſolutæ orationis ſcriptores, Apollinis miniſtrũ faciunt) quid Muſica uel cantu poſsit, nõ habeo quod affirmem. Veteres tamẽ perſuaſum ſibi habuerunt, cygnea (ut appellant) modulatione decantata, mox eũ expirare. Quod ſi ita eſt, liberalior in hanc auem natura, quàm in homines bonos & honeſtos fuerit. nempe his laudem ac luctum à morte tribuunt alij: cygni uerò ipſi ſeſe uel laude uel luctu moribundi proſequuntur.

†al. ἐδόσαν

† lego θρηνῶσιν ἄλλοι. ἐκεῖνοι δέ, εἴτε ὧδε &c.

De Crocodili partu ſeu ouis, & quòd à ſcorpio ictus pereat. Cap. XXXIII.

DE Crocodili tum adulti tum recens ab ouo excuſi magnitudine, itẽ de eius lingua, & maxillæ motu, utram ſcilicet utri admoueat, non pauci tradunt. Hoc etiam aliqui in hoc animante obſeruarunt, totidem abeo pari oua, quot etiã diebus ouis ſoleat incubare. (alibi tradit hic author, ſexagenarium numerum tum ouorum numero quæ crocodilus parit, tum dictum quibus incubat conuenire.) ut primum uerò catuli fuerint excuſi, ſcorpiũ è crocodilo naſci audio, cuius caudæ aculeo uenenato ille ictus intereat.

†al. ἐκγλυφεὶς.

†fortè ὠοῖς †al. ἐκλέψκ al. ἐκγλύψκ † ὀξ αὐτ. i. ex ipſis ouis, Philes.

De Cinamomo aue Indica. Cap. XXXIIII.

EOrum quę nunc adferentur fides, ſiue merentur eam, ſiue minus, penes Indos eſto, quibus authorib. hæc ad nos fama dimanauit. quanquam & Nicomachi filius Cinamomi auis, ſuauiſsimo illi aromati cognominis, meminit. Hanc Indi ad ſe eodem uocatũ nomine cinamomum arôma adferre aiunt: ubi uerò aut quomodo id proueniat, hominum noſſe neminem.

De Ibi-

κμάζει ὁ πῦρ, & σωεργὸν αὐτοῖς τῇ τέχνῃ ἔχουσιν αὐτὸ, καὶ κοινωνὸν τῆς σοφίας, ὥσπερ τοῦδε τοῦ ζῴου οὐδὲ ἓν φροντίζουσιν. ὅταν γὰρ τὸ μὲν ἀφυσιωθῇ, καὶ μαραν θῇ, μάτην ἢ αἱ φύσαι διαπνέωσιν, γνῶναι ἔοικεν ἤδη τὸ ζῷον τὸ ἐρημοῦν αὐτὸ πρᾶγμα σφίσιν ἴσασι καλῶς. αὐτίκα γοῦν τὸ θηρίον καὶ τιμωρησάμενοι, ὁ πῦρ γὰρ τοῦτο ἔθηκεν αὐτοῖς ἀμύνεται, καὶ ἔστιν εὐπρόβλητος, καὶ οὐ σβέννυται τῇ σωνηθείᾳ τρεφόμενον.

Περὶ τῶν κύκνων ᾠδῆς. Κεφ. λϐ.

ΚΥκνος, ὃν πρόσωπον καὶ θεράποντα Ἀπόλλωνος ἔφησαν ποιηταὶ, & λόγοι μέτρων ἀφυσιωμένοι πολλοὶ, τὰ μὲν ἄλλα ὅπως μούσης τι & ᾠδῆς ἔχει, ἐπεῖν οὐκ οἶδα: πιστεύεται δὲ ὑπὸ τῶν ἄνω τοῦ χρόνου, ὅτι ὁ κύκνειον ὕστατον καλούμενον ᾄσας, εἶτα ἀποθνήσκει. Τιμᾷ ἄρα αὐτὸν ἡ φύσις, καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἀνθρώπων μᾶλλον: καὶ εἰκότως, εἴγε τοῦτος μὲν καὶ ἐπαινοῦσι καὶ †θρηνοῦσιν ἐκεῖνοι: ἄλλοι δ', εἴτε ὧδε θέλοις, εἴτε ἐκεῖνο, ἑαυτοῖς νέμουσιν.

Περὶ κροκοδείλου. Κεφ. λγ.

ΚΡοκόδειλος ὅπως ἔχει μεγέθους, καὶ ὁ τέλειος, καὶ ὁ †ἐκλεφεὶς πρῶτον: καὶ μύτοι καὶ γλώττης, ὅπως καὶ ἐπικινεῖ τὴν γνάθον, καὶ πότερον τῇ ἑτέρᾳ προσάγει, πολλοὶ λέγουσι. διατέτυχα δ' ἄρα τοῦ ζῴου τοῦδε ἤδη τινὲς, ὅτι τίκτει μὲν τοσαῦτα ᾠὰ, ὅσαις ἂν & ἡμέραις ἐπωάζουσι †ὄρνιθες. ἔστα ὅταν †γλύφῃ τὰ νήπια, ἤδη δ' ἐγώγε ἤκουσα, ὁ κροκόδειλος ὅπως ἂν ἀποθάνῃ, σκορπίου †ὀξὺ αὐτὸ τίκτειν. κέντρον δ' ἄρα ὀρᾶσθαι αὐτὸν ἔχειν λέγουσιν, ἰοῦ πεπληρωμένον.

Περὶ τοῦ ὄρνιθος τοῦ καλουμένου διναμώμου. Κεφ. λδ.

ΕΙ ἔφη ταῦτα καὶ μὴ ἀμφίλογα, Ἰνδῶν λόγοι πεφήτευσαν. ἃ δ' ἐγὼ ἐρῶ, τὰ ἐκεῖθεν φήμης πλησιάζουσης, ταῦτά ἐστιν. ὁμώνυμον δὴ φυτῷ δινάμωμον ὄρνιν ἐγώγε τοῦ παιδὸς τοῦ Νικομάχου λέγοντος ἤκουσα. καὶ τὸν μὲν ὄρνιν κομίζειν ἐκεῖθεν τὸ φερώνυμον ὧδε λέγουσι τὸ φυτὸν εἰς Ἰνδούς. εἰδέναι δ' οὐκ ἀνθρώπους ὅπου γε καὶ ὅπως φύεται οὐδ' ἕν.

Περὶ

Περὶ τῶν ἴβεως καθάρσεως.
Κεφ. λε.

Αἰγύπτιοι κλύσματα καὶ καθαρσίῳ χρῶνται οὐκ ἐκ τινος ἐπινοίας ἀνθρωπίνης λέγουσι μαθεῖν, διδάσκαλον δὲ σφίσι τοῦ ἰάματος τοῦδε τὸν ἴβιν ἄδουσι. καὶ ὅπως δεῖ παιδίδυσι σὺς πρώτους ἰδόντας ἱερᾶς ἄλμης. Σελήνης δ' αὔξησιν καὶ μείωσιν ὅτι οἶδε, καὶ τοῦτο ἔοικε: ὅτι τῷ τροφῷ ἑαυτῆ ὑφαιρεῖ καὶ προστίθησι κατὰ τὸ θεῖον λῆξιν καὶ πρόοδον, πυθέσθαι πόθεν οὐκ εἰμὶ ἐξαρνος.

Περὶ τοῦ τρυγόνος μήτρας.
Κεφ. λς.

Κέντρον πικρότατον καὶ κίνδυνον φέρον ἁπάντων μᾶλλον ἡ τρυγὼν ἡ ἐκ θαλάττης ἔχει. καὶ τὸ μαρτύριον· εἰ μὲν εἰς δένδρον τεθηλὸς καὶ δῦ μάλα ἀνθεῖον ἐμπήξαις αὐτὸν, ὅτι εἰς ἀναβολὰς, οὔτε χρόνῳ ὕστερον, ἀλλ' αὖον ἤδη τὸ δένδρον: εἰ δέ τι τῶν ζώων ἀμύξαις, ἀπέκτεινας.

Περὶ μυγαλῆς. Κεφ. λζ.

Ἡ μυγαλὴ, καὶ γὰρ ἔοικε ποίημα ὕλης, εἰς ὅσον μὲν τελώλως πρόεισι, †πέπλασται ζῷον ἔχει, καὶ ἐπείσατο αὐτῇ ἡ φύσις, ἐάν γε μὴ ἄλλη τινὶ τύχῃ καταληφθῇ καὶ ἀπόλητ. ἐὰν δ' εἰς ἁρματοτροχίαν ἐμπέσῃ, οἷόνει ποίδη κατέληπται, καὶ μάλα ἀφανεῖ, καὶ τέθνηκε. Δηλοῖ δὲ ὑπὸ μυγαλῆς φάρμακον ἐκεῖνο, ἐκ τῆς τῶν τροχῶν διαδρομῆς ἡ ψάμμος ἀρθεῖσα ἐπιπλάσθη τῷ δήγματι, καὶ ἔσωσε πᾶσχῆμα.

Περὶ ἴβεως. Κεφ. λη.

Καὶ ταῦτα δὴ ὑπὲρ τῆς Αἰγυπτίας ἴβεως προσακήκοα. ἱερὰ τε σελήνης ἡ ὄρνις ἐστί. τοσοῦτον δὲ ἡμερῶν τὰ ὠὰ ἐκγλύφει, ὅσων ἡ θεὸς αὔξει τε καὶ λήγει. τὴν δὲ Αἰγύπτου οὔποτε ἀποδημεῖ. τὴν δ' αἰτίαν, νοτιωτάτην χωρῶν ἁπασῶν Αἴγυπτος ὄντι: καὶ ἡ σελήνη δὴ νοτιωτάτη τῶν πλανωμένων ἄστρων πεπίσευται: ἐκεῖσε μὲν δὴ οὐκ ἂν ἀποδημήσαι ἡ ἶβις. εἰ δέ τις ἐπιβέμβει αὐτῇ τὸν καρτερὸν, δέδαγάγοι, ἢ δὲ ἀμωίτη τὸν ἐπιβουλεύσαντα, εἰς οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἀποδημῶν προαγαγεῖσα. ἑαυτῇ γὰρ ἀποκτείνει λιμῷ

De Ibide, quæ clysteres ostendit, & uictus rationem secundum lunæ incrementa decrementaq; mutat.
Cap. XXXV.

AEgyptij non ex aliquo humano inuẽto clysteres se didicísse: sed Ibim horũ ad deijciendas aluos usum eos docuisse prædicant. Eandẽ cum luna crescit atq; decrescit cognoscere audio: eiusq; in uictus ratione incrementa & decrementa obseruare.

De aculeo Pastinacæ piscis, plantas & animalia perimentis.
Cap. XXXVI.

EX omnibus bestijs infestissimo ac periculosissimo aculeo Pastinaca marina prædita est: cuius rei testimonio est, si eum quis in arborem uirentem & florentem infixerit, non longo interuallo emarcescere differt, sed potius euestigio exiccatur: idipsum facit in animalibus: nam si quod contigerit, necat.

De Mure araneo pereunte si in orbitam inciderit, & terrã ex orbita morsui eius mederi. Cap. XXXVII.

†fortè καὶ ἀλᾶται.

MVs araneus, animal & ipse inter naturæ è materia opera, quomodocunq; aliter oberret, uiuere potest, & parcit ei natura, nisi alius quispiam casus superuenerit, quo intereat: at si in orbitam inciderit, ueluti uinculo quodam cæco tenetur, ac perit. Aduersus morsum etiam ab ea inflictũ remedio est arena (terra) ex rotarum transitu sumpta: quæ uulneri imposita cataplasmatis instar, illico sanat.

De Ibide, quòd nunquam egrediatur Aegyptum, & quòd serpentes alatas ex Arabia, & alias ex Aethiopia Aegypto imminentes prohibeant & interimant. Cap. XXXVIII.

HAec etiam de Aegyptia Ibide audiui. Lunæ sacra est. ad lunæ rationem oua fingit, totidem scilicet diebus, quot illa & crescit & decrescit. extra Aegyptũ nunquam progreditur. Cur ex Aegypto nunquam se cõmoueat, causa Aegyptus est, ubi cœli status uuidus (νοτιώτατος, maximè Austrinus uel meridionalis) est, & luna omnium maximè stellarum inerrantium humida. Si quis ui atq; impetu eam ab Aegypto exportet, illa quidem ex insidiatoribus ultionẽ capit (uel cum magna sua pernicie:) mortẽ enim

Patriæ amor, & pugna pro patria.

sibi fame conscisc̃ens, raptoribus studiũ in se exportanda extra Aegyptũ uanum esse ostendit. Graditur autem tardo gradu, & instar uirginis: nec eam ocyus quispiam ingredi uideat, quàm pedetentim. Ibes nigræ anguium uolucrum cateruas pestilentes ex Arabia intra Aegyptios fineis & ingredi prohibent, & pro terra sibi amica propugnantes. Aliæ uerò Ibes ex Aethiopia Nili alluuionibus serpentes Aegyptum appetentes cõficiunt, eorum conatibus obuiam euntes: quæ causa prohibet Aegyptios ex accessu serpentium perire.

λιμῶ, καὶ αὐόνητον τὴν προθυμίαν ἀπραφαίνῃ τοῦ προυργμένου. Βασιλίζῃ δὲ ἡσυχῆ πως καὶ οὐκ ἄν αὐτὴν θᾶττον ἡ Βασίλειαν προϊοῦσαν ἴδοι τις. καὶ τούτων αἱ μέλαιναι οὐ πέρωτοὺς ὄφεις ἀπ' Αραβίας εἰς Αἴγυπτον πορευθᾶν οὐκ ἐπιτρέπουσι, γῆς φίλης προπολιμοῦσαι. αἱ δ' ἕτεραι τοὺς ἀπ' Αἰθιοπίας ἅμα τῷ Νείλου ἐπίκλυσιν ἀφικνουμένους ἅπαντᾶσαι ἀπαφθείρουσιν. ἤ τί ἂν ἐκώλυσε δῆτα τὰ ἐκάνων ἐπιδημίας οὐ Αἴγυπτίους ἀπολωλέναι;

De Aquila Chrysaëto uel Stellari, quæ animalia uenetur. Quo dolo & strategemate in Creta taurum sternat. Illiberalitas circa cibum, &c.
Cap. XXXIX.

Περὶ αἰετῶν. Κεφ. λθ.

AQuilarum genus, quod alij Chrysaëton, alij Stellarem appellãt, non sæpe apparet. Eius generis Aquilam Aristoteles uenari ait Hinnulos, Lepores, Grues, Anseres ex cohorte. Aquilarum maxima hæc existimãt. In Creta ui tauros inuadi ab ea solere in hunc modum narrant. Interea Taurus se cũ capite prono demittit ad pastum, ex insidijs Aquila in ceruicem inuolans, crebras illi ac acerrimas plagas rostro infligit: Ille tanquam furibundus incitatur, & quà potest se in fugam cõfert. Et quandiu in plano & stabili loco fertur, ab Aquilæ molestia requiescit. Ea nimirũ quoad in planiciem excurrit, nihil ei negocij exhibet: sed quieta insistens illum acerrimè obseruat, quacunq; ingreditur. Cùm autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuẽ accessisse uidet, explicatis in orbem alis, illius oculos tegit. & ea quę ante pedes sunt, nihil illum prouidentem, magna ui præcipitem agit: tum laniatu uentrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negocio præda potitur. Ab aliena præda humi strata se continet: sed ex suis laboribus gaudet, atq; à cõmunicando cum alijs se sustinet. Posteaquam expleta atq; exaturata est, sua aspiratione graui & tetra reliquias imbutas relinquit, alijs iam ad usum ineptas. Aliæ ab alijs longissimè nidificant, ne ob loci propinquitatem pro præda eis sit contendendum, & mutuæ sustinendæ molestiæ.

Dolus & strategema.

†al. ἄρχεται.

Illiberalitas.

Ἀκούω δ' ἔτι καὶ γένος αἰετῶν, ᾧ ὄνομα αὐτῶν χρυσαίετον ἔθετο. ἄλλοι δὲ ἀστερίαν τὸν αὐτὸν καλοῦσιν. ὁρᾶται δὲ οὐ πολλάκις. λέγει δὲ Ἀριστοτέλης αὐτὸν θηρᾶν καὶ νεβρούς, καὶ λαγώς, καὶ γεράνους, καὶ χηνας ἀπ' αὐλῆς: μέγιστον δὲ αἰετῶν εἶναι πιστεύεται. καὶ λέγουσί γε εἰς τοὺς Κρῆτας καὶ τοῖς ταύροις ἐπιτίθεσθαι αὐτὸν κατὰ τὸ καρτερόν. καὶ πολεμοῦνται τὸ ἔργον τὸν τρόπον τοῦτον. ὁ μὲν λεκυφῶς κάτω νεύει ταῦρος: ὁ δὲ αἰετὸς ὡς τοῦ τρόπου τὸ ζῷον καθίσας ἑαυτὸν, παίει τοῦ σώματος ἐπιεχέσι καὶ μαστρωπαῖς ταῖς πληγαῖς. ὁ δὲ ὥσπερ οἰστρηθεὶς ἀπάλλεται, καὶ ἡ πολλῶν ἔχει φυγῆς †ἄπειτα. καὶ ἕως μὲν ὅτι εὐήλατος, ὁ αἰετὸς ἥσυχός ἐστι, καὶ ἐπιπολάζεται πρὸς φυλάττων. ὅταν δὲ τὸν ταῦρον θιάσηται πλησίον ἱερημνοῦ γεγυμνωμένον, κυκλώσας τὰ πτερὰ, καὶ ὑπερτείνας αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐποίησε τὰ μὲν πολλὰ μὴ προσβλέπειν κατέχεσθαι διαπετατα. ὅτε ἐμπεσὼν καὶ ἀναῤῥήξας τὴν γαστέρα, ῥᾳδίως χρῆται τῇ ἄγρᾳ ὃν ὅσον ἐθέλει. Θήρας δὲ ἀλλοτρίας οὐκ ἅπτεται ἀλκμήνης, ἀλλὰ χαίρει τοῖς ἑαυτοῦ πόνοις: κοινωνίαν τε τὴν πρὸς ἄλλον ἥκιστα μέχρι. προειδεὶς δέ, ὅτε τὸ λοιπὸν πονηρὸν ἄθυμα καὶ δυσωδέστατον καταπνεύσας, ἄβρωτα τοῖς ἄλλοις τὰ λείψανα ἐᾷ. Καίτοι καὶ ἀλλήλων ἀπορισμένας οἰκοῦσι καλιὰς, ὥστε τὸ μὴ διαφέρειν ὥστε θήρας, καὶ λυπουμένους λυπεῖν πολλάκις.

Περὶ

Περὶ τ῀ ὧν ἀετῶν στοργῆς.

Κεφ. μ.

Ἦν ἄρα γνώμ῀ ἀετῷ καὶ πρὸς οὓς τρέφοντας φιλόστοργον: ὡς πόρρω καὶ ὁ τοῦ Πύρρου: τοῦτόν τοί φασι καὶ φὰ ποθανόντα ἐπὶ πολλὸν τροφῆς ἀποσάντα. ὅλως δ' ἐστὶ καὶ ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀετὸς τρόφιμος, ἐκμανθάνουσι τὸν θανόντα, εἰς τὴν πυρὰν ἑαυτὸν φέρεσθαι. οἱ δ', οὐκ ἀνδρὸς, ἀλλὰ γυναικὸς τὸ θρέμμα εἶναί φασι. Καὶ ζηλοτυπώτατ' ἐστὶ τῶν ζώων ἀετὸς πρὸς τὰ νεόττια. ἐὰν γοῦν βιάσηταί τινα προσιόντα, †ἀπελθεῖν ἀπεμάρκτον οὐκ ἐπιτρέπει. παίει γὰρ τοῖς πτερυξὶ κἀτὸν, καὶ τοῖς ὄνυξι λυμαίνεται, κἂν ἐπὶ τίθησίν οἱ πεφυσιμένως τὴν πλήκτρα. οὐ γὰρ χρῆται τῷ σώματι.

Περὶ τριγλῶν. Κεφ. μα.

Ἔστι δὲ θαλασσίων ζώων τρίγλη λιχνότατον, καὶ εἰς τὸ ἀπογεύσασθαι πάντος τοῦ παρατυχόντος ἀκαμφιλόγως, ἀφροδίσιον. καί τινες καλοῦνται λεπρώδεις αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ ὄνομα ἐκ τῶν χωρίων, ἀπὸ ὧν †φέρεται ἐχει λεπάδας καὶ ἀμμάδας, καὶ φυκία μετὰ τούτων δ' ἀσία, καί που καὶ ὑπολάβοις πηλὸς ἢ ψάμμος. φάγοι δ' ἂν τρίγλην καὶ ἀνθρώπου νεκροῦ καὶ ἰχθύος. φιλησοῦσι δὲ μᾶλλον τοῖς μεμιασμένοις καὶ κακόσμοις.

Περὶ ἱεράκων. Κεφ. μβ.

Θηρᾶσαι καὶ μάλα γε ἱκανὸν, καὶ οὐδὲν τι μεῖον τῶν ἀετῶν ἱέρακες εἰσὶν. ἡμιρώτατοι δ' ὀρνίθων πετόμενα, καὶ φιλανθρωπότατοι, τὸ μέγεθος ἀετῶν ἐντὸς ὀλιγώτεροι. ἀκούω δ' ὅτι καὶ τῇ Θράκῃ καὶ ἀνθρώποις εἰσὶ συνήθεροι καὶ ταῖς †ἐλάαις ἄγραις. καὶ ὁ τρόπος: οἱ μὲν ἄνθρωποι τὰ πλίκτυα ἁπλώσαντες ἡσυχάζουσιν: οἱ δὲ ἱέρακες ὑπερπετόμενοι, καὶ φοβοῦσι τοὺς ἔρνεις, καὶ σωνωθοῦσιν εἰς τὰς τῶν πλικτύων προβολάς. τῶν οὖν ἡσυχαζόντων οἱ Θρᾷκες μέρος ἀποκρίνουσι καὶ ἐκείνοις, καὶ ἔχουσι καὶ αὐτοὺς σίτους: μὴ θράσαντες δ' ἴσον, ἑαυτοὺς τ῀ συμμάχων ἐστέρησαν. Μάχεται δ' ὁ τέλειος ἱέραξ πρὸς ἀλώπεκα, καὶ πρὸς ἀετὸν, καὶ γυπὶ μάχεται πολλάκις.

Καρδίαν

De Aquilæ amore erga ſuos nutritores ac ſuos pullos. Cap. XL.

GEnus Aquilarum etiam in nutritores ſuos admirabilem charitatẽ retinet, cuius rei exemplum eſt Aquila Pyrrhi, quam ab omni cibo ſe prorſus abſtinentem, mortuo domino ſuo immortuã fuiſſe ferunt. Quod idem alumna uiri priuati feciſſe dicitur, ſeſe nimirũ in medios rogos, cùm dominus cremaretur, immiſiſſe: ſunt qui dicant non uiri, ſed mulieris alumnam fuiſſe. Ex omnibus animalibus maximo ſtudio in fœtus ſuos exiſtit: quare acriter eum perſequitur, quem in nidum inuaſiſſe conſpexerit, nec inultum, impunitumq́ dimittit: non tamen ad infligendam pœnã illi roſtro utitur, ſed moderatius uerberat, alis tantum & unguibus lacerat. †al. ἐπιλθεῖν.

Pœnæ moderatio.

De Mulli promiſcua uoracitate, & quòd cadaueribus, & pollutis putidisq́ delectetur. Cap. XLI.

MVllus piſcis edaciſſimus eſt, omnia ſibi obuia promiſcuè immodeſta quadam intemperãtia helluari cupit. Horum nonnulli λεπρώδεις quaſi Aſpratiles appellantẽ, à locis quæ incolunt nomen trahentes, quæ quidem loca habent minuta & rara ſaxa, (minuta & rara tubercula aſpera,) crebrasq́ algas inter hæc interiectas ac intermedias, ubi ſubſidet limus uel arena. Hominũ quoq́ & piſcium cadaueribus ueſcitur: & ſordidiſſimis maleq́ olentibus delectatur. † fortè λέπρας. Λεπρὰς Euſtathio ſaxũ eſt cui λεπάδες. i. patellæ innaſcuntẽ

†al. ἐλάοις.

De Accipitris ingenio, quomodo Thracum aucupia iuuet, quæ animalia inuadat: deq́ eius religione in hominem mortuum, & abſtinentia circa potum. Cap. XLII.

ACcipitres non minus quàm Aquilæ ad aucupandum habiles, neque magnitudine Aquilis inferiores, de auibus longè hominum ſtudioſiſſimi manſuetiſſimiq́ habentur. Eos in Thracia auditione accepi ad hanc rationẽ cũ hominibus per paludes ſocietatem aucupandi coire: homines explicatis retibus quieſcere, accipitres autem ſuperuolantes exterrere aueis, ac intra retia cópellere. Thraces ſi quas ceperint aues, cũ accipitribus partiri, eosq́ tũ ad aucupij ſocietatẽ fidos habere: Sin cum his earum partẽ quas ceperint auiũ, non cómunicauerint, diſſociari atq́ diſtrahi. Iuſtę magnitudinis accipiter & integræ ætatis cũ uulpib. pugnaciter certat, & ſępenumero cótra aqlas & uultures pugnat:

à cordibus tanq̃ sacro quodam initiatus se sustinet. Hominẽ mortuũ si inhumatũ perspexerit, iniecta gleba humare dicit: etsi illum hoc ipsum Solon, sicut Atheni enseis, non facere instituerit. Potu etiam abstinet, si unus tantũ aquã in sulcũ deriuet: quòd sanè existimet illi unico homini incómodare, sua nimirũ potiõe aquã ex illius usu auferẽs. Sin plures homines irrigant, uidens affluentis aquæ copiam, uelut ab eis inuitatus, libenter bibit.

†Εἰ ἢ σώματος ἄψειε, uidetur abundare: deinde legendum, Μηδ' ἢ ἄρδυσ & &c.

De Accipitribus tinnunculis & montanis, quantopere amẽt fœminas. Accipitres syluaticæ lactucæ succo oculis suis mederi, &c. Quomodo uêre ex Aegypto in quasdam insulas demigrent. Cap. XLIII.

ACcipitrũ genus quod nominatur Cenchris, nulla eget potione. Est & alterum genus, montanũ cognominant, utrũq; ardenti in fœminas amore inflammatur, moreq; hominũ amatoria leuitate flagrantiũ, semper sectando eas in oculis fert. Si quò clàm fœmina abscesserit, ex eo maximũ capit doloré, & clangoré fundit: utq; homines uehementer amantes ex amore uexant̃, perinde amatorijs molestijs affligit̃. Cũ ex oculis laborat accipiter, circa sæpes syluaticã lactucam euellit: eiusq; acerrimũ succũ expressum suis oculis instillans, ad sanitatẽ restituitur. Hoc uti medicamento ad sanandos oculorũ dolores medici dicunt̃, unde & collyria Hieracia. i. Accipitraria cognominant̃. Vnde uidere licet homines se auium discipulos profiteri, atq; etiam præ se ferre non uereri. Sacrilegũ olim Delphis, cùm in eum incurrisset Accipiter, eius caput conuellens, indicauit. Itẽ nothi Accipitres esse credunt̃ si cõferantur generi Aquilarũ. Ineunte uêre Aegyptij accipitres deligũt ex omnib. duos ablegandos ad speculãdas insulas quasdã desertas quæ Libyæ adiacẽt. Ii aũt ubi reuerterint, præeũtes eò alios deducũt. Interea Libyes pro peregrinatione illorũ festũ agũt. nihil em̃ ab eis lædunt̃. Cũ ad eas insulas peruenerũt, quas illi duo speculati cõmodiores p̃ cæteris sibi iudicarũt: hic in multa quiete, & tranquillitate pariũt, & excludũt, passeresq; & columbas uenant̃: pullos cũ magna redundãtia alũt, deindeq; firmos ad uolãdũ in Aegyptũ.

Καρδίαν δὲ οὐκ ἂν φάγοι ποτὲ ἱέραξ, τελεσικὸν δόξαν ὁρᾶν καὶ μυσικὸν ἐκεῖνον τὸν νεκρὸν δὲ ἄνθρωπον ἱέραξ ἰδὼν, ὡς λέγω, πάντως ἐπιβάλλει γῆς καὶ ἀτάφῳ. Ὁ μὲν οὖν μιλήσιος αὐτῷ ὁ Σόλων, ὡς Ἀθηναίους ἐκέλευσε ὁρᾶν. †Εἰ ἢ σώματος ἄψεται, μιᾶς ἄγους καὶ ποτὸν, ἐὰν εἰς αὐλακα ἐποχετεύσῃ εἰς ἄνθρωπον. πεπίσευκε γὰρ αὐτὸν πονόμενον ζημιᾶν, ὑφαιρούμενον ἐκ τοῦ ἐκείνου χρείας ὕδωρ. εἰ ἢ πλείους ἐπάρδοιεν, ἀφθονίαν τοῦ ῥεύματος ὁρῶν, ὡς φιλοτησίας τινὸς δεξάμενον μεταλαμβάνει, καὶ πίνει ἑκόντος.

Περὶ ἱεράκων καὶ πάλιν. Κεφ. μγ.

ΕΣτι φῦλον ἱεράκων, καὶ καλεῖται λιγχρὶς, καὶ ποτὸν οὐ πίνεται οὐδέν. ὀρέστης δὲ γένος ἄλλο αὐτῶν. καὶ ἕκαστος δὴ πανοῦργος φιλόθηλυς, καὶ ἐπεὶ ἢ τοῦ θυσίρωτας, οὐδὲ ἀπολείπεται. εἰ ἢ γυνὴ ἀπέλθοι τοῦ πλησίον, ὅλη ὑπαλγεῖ, καὶ βοᾷ, καὶ ἔοικε λυπουμένῳ ἐρωτικῶς σφόδρα. Καμόντες δὲ τὸν ὄψιν ἱέρακες, εὐθὺς τῶν ὀμμάτων ἴασι, καὶ τὴν ἀγρίαν θρίδακα ἀναπαύσασι, καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς πικρὸν ὄντα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν αἰωροῦσι τῷ σφετέρῳ, καὶ λαβόμενον δ' ἔχονται, καὶ τοῦτο αὐτοῖς ὑγίειαν ἐργάζεται. Λέγουσι δὲ καὶ οὗτοι ἰατροὺς χρῆσθαι τούτῳ τῷ φαρμάκῳ ὃν τὸν χρείαν τῶν καμόντων τὸν αὐγὸν, καὶ ἐκ τῶν ὀρνίθων πίασις λέκληται. καὶ οὐκ ἀρνοῦνται μαθηταὶ ἀνούμενοι ὀρνίθων οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁμολογοῦσι. Λέγεται ἢ καὶ θεοσύλλογον Δελφοῖς ἐλέγξαι ποτὲ ἱέραξ, ἱμπίπτων τι αὐτῷ, καὶ πάσαν τὸν κεφαλήν. Γίνονται ἢ ἐν ἱέραξι καὶ νόθοι, ἀνακριθέντες πρὸς τὰς τῶν αἰετῶν φυλάς. Ἤρος δὲ ἀρχομένου οἱ τῶν Αἰγυπτίων τῶν ἀπάντων δύο προαιροῦνται, καὶ ἀποστέλλουσι κατασκεψομένους νήσους τινὰς ἐρήμους, ὅσαι πρόκεινται τῆς Λιβύης πρόκειται. ἅτε ἐπισοφίζουσι ὄντες, καὶ ἡγοῦνται τῆς πλήσεως τοῖς ἄλλοις. οἱ δὲ, ἥκοντες ἑορτὴν ἐπὶ τῇ ἀποδημίᾳ τοῖς τῶν Λιβύων πρέσχον. σίνονται γὰρ ὀλίγα. πλεύσαντες ἢ οὖν τὰς νήσους, ἃς οἱ πρόσθοι θεασάμενοι τῶν ἄλλων ἐπιστημοτέρας σοφίσι ἔκριναν, ἐνταῦθα ἢ πολλὴν τῆς γαλῆς τε καὶ τῆς ἡσυχίαν ἀποτίκτουσι, καὶ ἐκ γλύφουσι· καὶ θυρῶντες στρουθὸς καὶ περιστερὰς, καὶ οὐ νεοττοὺς τῶν ἀφθόνοις ἐκτρέφουσιν. ἅτε δὴ παγέντας καὶ ἐκπετασμοὺς γεγονότας

abdu-

μλύους πξαλαβόντες εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπάγουσιν, ὡς πρᾶγμα εἰς οἰκεῖα πατρῷα, τὰς φ' τοῖς σωτροφοις χωρίοις ἀφαιρεβάς.

Περὶ τῶν ἰχθύων οὓς ἁλαδσιν ἰουλίδας.

Κεφ. μδ.

Αἱ ἰουλίδες ἰχθῦς εἰσι πετραιοι φύτροφοι, & ἔχουσιν ἰὸ σόμα ἐμπλεων: καὶ ὅτο ἂν ἰχθύος ἄκρον γεύσωντ, ἄβρωτον ἀπέφηναν αὐτόν. ἤδη δέ τ ἰῶ ἁλιέως ἡμιβράτῳ λαρίδι πόδι τυχόντες, ἰῶ ἑαυτῶν ὑπὸ τροφίας ἀξιώσαντες τὸ θήραμα ἄπρατον ὄν, εἰ ἀργεύσαιντο αὐτῦ, λιλονότ τὴν γαστέρα & σπέφοντ. λυπῦσι δ' ἰῶ ὄν φ' ταῖς ὑδροβκρίαις ὑποδυομένους τε ἰῶ νηχομένους, πολλαὶ ἰῶ δηκτικαὶ προσπίπτουσαι, ὡς αὐτόχρημα ὧν ἁλῶν ἀμῦναι: & δεῖ σοβεῖν αὐτὰς, ἢ κολάζεσθ ἐδιόμενον. σοβοῦντι δ' ἰῶ ἐκ ἁ ἀχολίας ἀπόλωλε τὸ ἔργον.

Περὶ τῦ θαλαπίου λαγῦ. Κεφ. με.

Λαγὼς δ' θαλάπιος βρωθεὶς ἰῶ θανάτου ἤνεγκε πολλάκις: παύτως δὲ τὴν γαστέρα ὠδύνησε. τίκτεται γὰρ φ' πυλῶν. & ὀκ ὀλιγάκις δ' ταῖς ἀφύαις σωαλίσκεται. ἂν δ' ἄρ ἐξέλ τὸν κοχλίαν τὸν γυμνὸν τὸ εἶδος.

Περὶ γυπῶν. Κεφ. μς.

Γυψ νεκρῷ πολέμιος, ἐδάφ γὰρ ἐμπεσὼν ὡς ἐχθρὸν, & φυλάσσ τεθνηξόμενον. ἰῶ μέντοι ἰῶ ταῖς ἐκδήμοις στρατιαῖς ἑπόντ γῦπες, ἰῶ μάλα μαντικῶς ὅτι γε εἰς πόλεμον χωρῦσιν εἰδότες: ἰῶ ὅτι μάχη πᾶ & ἐργάζετ νεκρὸς, ἰῶ ὅδ' ἐγνωκότες. γῦπα δ' ἄῤῥενα οὔ φασι γίνεσθαί ποτε, ἀλλὰ θηλείας ἁπάσας. ὅπερ ἐπισάμενα τὰ ζῶα, ἰῶ ἐρημίαν τέκνων δείσαντα ὁρᾶ. αὐτίκα πρωΐ τῶν νότων πέτονται: εἰ δ' μὴ ἦν νότος, ἐδ' εὖρος ἱκάνασι, ἰῶ τὸ πνεῦμα εἰσρέον πλήσει αὐτὰς, ἰῶ λύσι τριῶν ἐτῶν. λέγουσι δ' νεοσσιὰν μὲν ὑποπλέκειν γῦπα. οὐ δ' αἰγυπτιὸς φ' μιβορίων γυπῶν ὄντας καὶ αἰετῶν, εἶδεν & ἄῤῥενας, ἰῶ τὴν χρόαν πεφυκέναι μέλανας. ἰῶ τόταν μὴ ἀκοῦσι ἰῶ νεοσσιὰς δάκνυσθ. γῦπας δ' μὲν ὠὰ τίκτειν πέπυσμαι, νεοσσὸς δ' ὠδίνειν. & ὡς ἀληθῶς ἱκανῶς πτερωτοί εἰσι, ἰῶ ὅδ' ἥκουσα.

Περὶ

abducunt, tanquam ad paternas ſedes.

De Iulidibus piſcibus, quòd ueneno non careant: & φ natantibus morſu infeſtiſsimæ ſint. Cap. XLIIII.

IVlides piſces ſaxatiles ſunt, quibus os ſceleratiſsimi ueneni refertũ eſt, quemcunφ piſcẽ deguſtarũt, inhabilẽ ad edendum, perniciosumφ ei qui poſtea guſtauerit, efficiũt. Piſcatores cũ Squillã quã media ex parte Iulides exediſſent & confeciſſent, ſine ullo precio parabilẽ offendiſſent, eãφ inopia preſsi guſtare ingreſsi eſſent, illorũ aluos uehemẽtes cruciatus exceperunt. In piſcatu urinatores & natatores infeſtiſsimè perſequunt, ac ut terrenæ muſcę mordicus premunt, ſimiliter Iulides frequentes in eos quos dixi incurrentes, morſu affligũt: quas repellere neceſſe habent, aut ab his demorſi, cruciabuntur. in ijſ uerò repulſandis totus urinandi & natandi labor perit.

De Leporis marini ueneno & ſpecie. Cap. XLV.

LEpus marinus mortẽ ſæpe infert: aut, ſi nihil aliud, uentrẽ acerrimis doloribus torquet. (partum abigit, ſtomachum diſſoluit, ut Gillius addit.) In cœno enim gignitur, & ſæpe unà cũ Apuis capitur. ſpecie Cochleæ tegmine nudatæ cernitur.

De Vulturib. ueſci eos cadauerib. prælia & ſtrages præſentire. omnes eſſe fœminas, ex uento concipere, non oua, ſed pullos ſtatim parere. Aegypios inter hos & Aquilas medios, mares eſſe, &c. Cap. XLVI.

IN hominũ cadauera Vultures infeſtiſſimi feruntur, in quæ incurrentes tanφ hoſtilia inuadunt: ac hominẽ uicinũ ad moriendum quando ſupremũ uitæ diem agat, diligenter obſeruant. Expeditos in bellũ exercitus præſenſione quadam cõſequunt, planè ſcientes & quòd ad bellũ proficiſcũtur, & φ omnis pugna ſtrages edere ſolet. Vulturẽ nõ naſci marẽ aiunt, †πέπυσμαι ſed fœminas omnes generari: quam rem non ignorantes hę beſtiæ, pullorũφ ſolitudinẽ ac inopiã timentes, ad gignendos pullos talia machinant. Aduerſæ Auſtro uolant: uel ſi Auſter non ſpirat, ad Eurũ uentũ oris hiatu ſe pandunt: ſpiritus uenti influens, ipſas implet. Dicunt Vultures non nidificare: Aegypios ueròo, qui ſunt medij inter uulturũ genus & Aquilarũ, eſſe tum mares, tum nigros colore, quorũ quidẽ nidos reperiri audio. Vultures etiã oua non excludere, ſed pullos potius parere, eosφ ſtatim à partu uolatiles eſſe intellexi.

De Mil-

De Milui rapacitate, qui tamen Ioui sacrificatis abstineat. & de Harpe. Cap. XLVII.

MIluus in rapinas faciendas eminentissimus, si superior extiterit, carnes è macello rapacissimè aufert. eas uerò quæ Ioui sacrificatæ fuerint, nunquã attingit. Harpa auis montana impetẽs animantium oculos effodit.

Religio.

De Coruis Aegyptijs, quomodo se ulciscantur à nauigantibus, à quibus cibum frustra petierint. Et de Libycis, quomodo cum aqua in uasis inferior est quàm rostro contingere possint, calculis immissis eam eleuent. Cap. XLVIII.

AEgyptij Corui, Nilum accolentes, nauigantibus quasi supplices primùm esse uidentur, sibi quippiam largiri efflagitantes. quòd si quid eis dono detur, petere cessantes, nihil molesti amplius sunt: sin autem horũ quæ postularint nihil impetrauerint, collecti in nauis rostro insidentes, funes arrodunt, ac uincula cõscindũt. Corui Libyci sese inclinãtes rostrorũ aduncitatẽ quoad eius possunt in uasa intrudunt, atq; inferunt: quæ homines sitis metu aqua compleuerant, ac supra tecta ad seruandum aduersus putredinem aëris beneficio aquam posuerant, itaq; potione fruuntur. Cùm uerò aquam inferiorẽ quàm rostro attingere queant, esse uidẽt, calculos ore & unguibus apportantes, in uasa inferũt. atq; calculi quidem in fundum detruduntur ac desident. aqua uerò de uasis fundo ex subsidentium occupatione calculorum alleuata, superiorem uasis uacuitatẽ replet. qua solerti machinatione Corui aquam contingentes, potione referciuntur: non ignorantes, quæ sunt penitus in media philosophia recondita atq; abdita, unum & eundem locum duo corpora capere non posse.

Περὶ Ἰκτίνων. Κεφ. μζ.

Ἰκτῖνες ὡς ἁρπαγὴν ἀφαιρέσατοι. οἱ δὲ, εἰ δίλιοι, τῶν μὲν ἀζ ἀγρᾶς ἐμπολυθέντων ἱερειδίων ἐὰν γεύωνται ἱερέπης, ἥρπασαν προσπεσόντες: τῶν δὲ ἐκ τοῦ Διὸς ἱερουργίας, οὐκ ἄν προσάψαιντο. ἡ δὲ ὀργὴ ἅρπη τῶν ὀρνίθων προσπεσοῦσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφαρπάζει.

Περὶ κοράκων Αἰγυπτίων καὶ Λιβύων. Κεφ. μη.

Κόρακες Αἰγύπτιοι ὅσοι τοῦ Νείλου προσδιαιτῶνται, τῶν πλεόντων τὰ πρῶτα ἱκέσια εἶναι, λαβεῖν τι αἰτοῦντες. καὶ λαβόντες μὲν, ἡσυχάζουσιν: ἀτυχήσαντες δὲ ὧν ἤτουν, συμπίτνουσι, καὶ ἑαυτοὺς καθίσαντες ὧν τὸ ἱέρας ῥεῖ νεὼς, τῶν χοίνων ἐαδίσσί τε καὶ διατίμουσι τὰ ἄμματα. Λίβυες δ' κόρακες ὅταν οἱ ἄνθρωποι φόβῳ δίψους ὑδρευσάμενοι πληρώσωσι τὰ ἀγγεῖα ὕδατος, καὶ κατὰ τῶν στεγῶν θέντες ἐάσωσι τοῦ αἴρειν τὸ ὕδωρ φυλάττειν ἄσυπνον, γινώσθαι, ὡς ὅσον μὲν αὐτοῖς τὰ ῥάμφη κάτεισιν, ἐγκύπτοντες χῶνται τοῦ ποτοῦ: ὅταν δ' ὑπολήξῃ, ψήφους κομίζουσι καὶ τοῦ σώματι καὶ τοῖς ὄνυξι, καὶ ἐμβάλλουσιν ὅθεν τὸν ἱέραμον. καὶ αἱ μὲν ἐκ τοῦ βάρους ἀθοῦνται, καὶ ὑφιζάνουσι: τόγε μὴν ὕδωρ θλιβόμενον ἀναπλεῖ: καὶ πίνουσιν οὕτω μάλα εὐμηχάνως οἱ κόρακες, εἰδότες φύσεί τινι ἀποῤῥήτῳ δύο σώματα μίαν χώραν μὴ δέχεσθαι.

Ετι περὶ κοράκων. Κεφ. μθ.

Λέγει Ἀριστοτέλης εἰδέναι τοὺς κόρακας διαφορὰν γῆς εὐδαίμονός τε καὶ λυπρᾶς. καὶ ἐν μὲν τῇ παμφόρῳ τε καὶ πολυφόρῳ κατά τε ἀγέλας καὶ πλήθη φέρεσθαι: ἐν δὲ τῇ ἀγόνῳ καὶ στρίφνῃ, κατὰ δύο. Τοὺς γε μὴν νεοττοὺς οὐκ ἐκτραφέντας διδάσκουσι, καὶ σφ' ἑαυτῶν ἕκαστον ἀλλοίας φυγάδας ἀπεφαίνουσιν: ἐπεὶ ὅτου τροφὰς μισθοῦσι, τοὺς γεναμένους σφᾶς μὴ ἐκτρέφουσι.

Τίνες

De ijsdem, quòd in fœcundis agris gregatim, in sterilibus bini uolare soleant. Et quòd pullos educatos mox expellant. Cap. XLIX.

QVantum cum sterili ferax ager differat, planè noscunt, ut tradit Aristoteles. in uberrimo enim gregatim feruntur, per sterilem agrum & infructuosum bini uolare assolent. Fœtus suos enutritos, acriter insectãtur, nidoq; expellunt. Quamobrem pulli deinceps ea quę sunt ad uiuendum necessaria inquirunt, genitoresq; suos minimè alunt.

Impietas parentum in prolem, & contra.

Gobij

Τίνες τῶν ἰχθύων ἰὸν ἔχουσιν.

Κεφ. ν.

Γρονύξαντες ἰὸν ἀφιᾶσιν ἰχθύων λωβιὸς, καὶ βράκων, καὶ χελιδών: οὐ μὴν ἐς θάνατον. ἡ τρυγὼν δὲ ἀποκτείνει βαζομένη τὸ λεγόμενον. καὶ λέγει Λεωνίδης ὁ Βυζάντιος: ἰχθύων φύσιός τε καὶ ἰδέσεως ἄπειρον ἄνθρωπον, ἁρπάσαντα ἐκ δικτύου τρυγόνα, ὥστο δὲ ἄρα ὁ δυστυχὴς ψῆφον εἶναι, ἃς ἔχει φέροντα τῷ κόλπῳ ἐμβαλεῖν. καὶ βασίζειν ἵνα λήθοι, ὡς τι ἀγαθὸν εὑρών, εἶτα καὶ εἰς ἐμπολὴν ἱερὸν ἑαυτῷ ἐχων ἅρπαγμα. ἡ δὲ ἄρα πλαγησα πιεζομένη, καὶ πάλαι τοῦ λεγόντος διάρασα, καὶ βρέχει τὴν δυστυχῆ ἰλιγγιᾶν τὰ σπλάγχνα. καὶ ἐκατὸν πρὸς τῇ τρυγόνι νεκρὸς ὁ φώρ, φάρμακος ἐλεγχθεὶς ὢν οὐκ ἀδίδως ἐδρασεν.

Περὶ τῆς τῶν κοράκων τόλμης.

Κεφ. να.

Ὁ Κόραξ, οὐκ ἄρ' αὐτὸν εἰς τόλμαν ἀδυμόσφυρον ἔπεσιν τῶν ἀετῶν. ἐμοὶ γὰρ κἠμαυτὸς πρὸς ζώοις χωρεῖ: οὐ μὴν πρὸς τοῖς βραχυτάτοις, ἀλλ' ὄνῳ τε καὶ ταύρῳ. κἀθηται γὰρ ἐπὶ τὰ τῶν τεκόντων, καὶ κόπτει αὐτούς. πολλὰ δὲ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐξέκοψεν ὁ κόραξ. Μάχεται δὲ καὶ ὄρνιθι ἰσχυρῷ τοῦ καλουμένου αἰσάλωνι. καὶ ὅταν θιάσηται ἀλλήλοις μαχόμενον, τιμωρεῖται: πρὸς γὰρ ἐκείνῳ ἔχει τινὰ φιλίαν. ᾧ δὲ ἄρα πολυκλαγγέστατός τε ὀρνίθων καὶ πολυφωνότατον. μαθὼν γὰρ ἀνθρωπίνου προΐεται φωνήν. φθέγμα ἢ αὐτὸ παίζον μὲν, ἄλλο: σπουδάζοντος ἤ, ἕτερον. εἰ ἢ ἀκριβοῖτο τὰ ἐκ τῶν θεῶν, ἱερὸν φθέγγεται μαντικὸν φθέγγεται. Ὅσα ἢ δὴ τὸ θέρος ἐπιχλάμυσι φύσιν γαστρὸς, καὶ δὴ τῶν τε ἑαυτοὺς ὑγρᾶς τροφῆς ἀγύμνους φυλάττουσι.

Περὶ ζώων ἰδιότητος φύσεως τοῖς τόκοις.

Κεφ. νβ.

Λέγει δὲ Ἀριστοτέλης τῶν ζώων τὰ μὲν ζωοτόκα εἶναι, τὰ δὲ ὠὰ τίκτειν, τὰ δὲ σκώληκας. καὶ ζῶα μὲν αὐθρώπους γεννᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τριχῶν ἐστιν ἐπήβολα: καὶ τὰ ἐν τῷ ὕδατι. τούτων δὲ τὰ μὲν αὐλὸν, τὰ δὲ βραγχία ἐκ ἔχειν: οἷον δελφῖνα καὶ φάλαιναν.

Περὶ

Gobij, Draconis & Hirundinis piscium punctura esse uenenosam: Pastinacæ etiam letalem. Cap. L.

VEnenum pisces quidam pungendo immittunt, non tamē letale, ut Gobius, Draco siue Araneus, & Hirundo. Pastinacæ uerò radius illicò occidit. Refert Leonides Byzantius, hominē quendam piscium naturæ prorsus ignarum, cùm è reti Pastinacam rapuisset, coniectam in sinum occultasse, Passerem esse arbitratum: & ueluti rem preciosam ac uendibilem nactum, ut lateret, abiuisse: piscē uerò compressum doluisse, & aculeo miseri furis uentrem adeò uulnerasse, ut intestinis effusis mortuus inueniretur, & cum eo piscis. unde quidnam imprudens ille patrasset facilè coniectari potuit.

De Corui audacia contra magna etiam animalia, & contra æsalonē auē: deq; amicitia eius cum uulpe. Varias eius uoces esse: æstate propter alui fluxum humidis eum abstinere. Cap. LI.

COrnus Aquilæ nihil de animo concedit, quominus quàm hæc audax sit. non enim contra pusilla tantum animalia uenire audet, sed & contra Asinos & Boues pugnat: quorum in ceruicibus confidens, eos percutit, ac multorū effodit oculos. Cum aue etiam robusta Aesalone decertat. Hanc si contra Vulpē pugnare animaduerterit, subsidio ei uenit, amicitia adductus quæ illi cū Vulpe intercedit, atq; ulciscitur. Maximè omniū auium multos clangores & uarias uoces fundit. nam institutus etiam humanā uocem mittit. Locutio quidē eius alia quædam est ludentis, alia longè serio agentis. Si enim quod pertineat ad deum agit, hic tibi sacrū quippiam & diuinationis plenum loquit. Aestiuo tempore quòd alui relaxatione se laborare planè sciat, idcirco ab humidis alimentis se continet.

De Animalium differentijs secundum partum. Cap. LII.

ARistoteles author est animalium alia uiuos fœtus, alia oua, alia uermes parere. Viuos fœtus, ut homines, & quæcunq; animalium pilis teguntur: & ex aquatilibus cetacea, quæ branchijs carent, & fistulas habent, ut delphinus & balæna.

De Bo-

De Bobus in Mysia & Scythia, quorum illi cornibus careant, hi non item. Apes etiam in Scythia esse, & mel colligi. Cap. LIII.

Περὶ τῶν ἐν Μυσοῖς βοῶν. Κεφ. νγ.

†al. ἐκέτι δὲ ἐρύθρ. †al. ἦν

APud Mysos boues onera uehũt, cornuum expertes totis etiã gregibus. cuius rei causa non in frigiditate, sed peculiarẽ naturæ uim reijcienda est. Argumentum in promptu est. nam in Scythia quoq; boues cornibus nõ carent. Et memini quendam literis mandasse, apiculas etiam in Scythia nihil offendi frigore: & Scythas mel non externũ, sed uernaculũ & indigenas fauos uenum deportare ad Mysos. Nec mihi molestus quispiam esse debebit, quòd contrà scribam atq; Herodotus. Nam qui hæc retulit historiã suã se afferre testatus est, non incertã (ut Herodotus) famam decantare.

†al. δὲ

†al. ἀπὸν.

Μυσοῖς ἄγουσιν ἄχθη βόες, οἰῷ μηράτων ἄμοιροι εἰσιν. λέγοντες δὲ τὸν ἀγέλαιον ἄκερων ὁρᾶν. † οὐκ ἔστι φασὶ μύωπα, ἀλλὰ τὴν βοῶν τῶνδε ἰδίαν φύσιν: καὶ τὸ μαρτύριον † πᾶσα πόλις: γίνονται γὰρ καὶ μηράτων ἐν Σκύθαις οὐκ ἀγέρωχοι βόες. ἐγὼ δὲ ἀκούω λέγοντός τινος ἐν συγγραφῇ, καὶ μελίττας Σκυθίδας εἶναι: ἐπαίδην τι † τοῦ μύωπος ὄντος. καὶ μήτοι ἐμὲ ἀπιστήσῃ εἰς Μυσοὺς νομίζοντας Σκύθας, οὐκ ἐνδεῖν σφίσιν, ἀλλ' ὠθισγνὲς μέλι, καὶ μηρία ἐπιχώρια. εἰ δή φαυτίαν Ἡροδότῳ λέγω, μή μοί τις ἀχθέσθω: ὁ γὰρ τοιαῦτα † ποιῶν, ἱστορίαν ἀπὸ ἀκινδύνου ἔδοξε ἐφάτο ἡμῖν ἀπαγγείλειν.

De Scarorum ruminatione. Cap. LIIII.

Περὶ τῶν σκάρων τροφῆς. Κεφ. νδ.

DE marinis piscibus solum Scarum, cibum pecoris instar ad os reuocare & ruminare audio.

Τῶν θαλαττίων πωυθάνομαι μόνον τὸν σκάρον τὴν τροφὴν αὖθις ἐπὶ τὸ στόμα ἀναπλάττειν: ὥσπερ τὰ βλητικὰ, ἃ δὴ καὶ μαρυκᾶσθαι λέγεται.

De Musteli partu. Cap. LV.

Περὶ γαλεοῦ. Κεφ. νε.

MVstelus in mari ore parit, & fœtum eodẽ denuo recipit, redditq; eâdem uia uiuum & incolumem.

Γαλεὸς ὁ θαλάττιος ἐκ τοῦ στόματος τὰ βρέφη, διὰ νεμῶν † τῶν αὐτῶν ὁδῶν ἐκτίκτει τε καὶ ἀναθῇ.

De Murium iecore cum luna crescente & decrescẽte: deq; generatione murium & ranarum è cœno. Cap. LVI.

Περὶ τοῦ ἦπατος τῶν μυῶν. Κεφ. νς.

ACoitu recrescente luna, muris iecusculum mirabilem in modum sibi fibram quotidie quandam progignit, usq; ad plenã lunam. Deinde luna decrescente fibræ pariter decrescunt, ac in unũ corpus extenuatæ paulatim euanescunt. In Thebaide cum grandine pluit, mures in terra apparere audio, qui partim etiam nunc cœnum limosum, partim iam caro existunt. Memini etiã ego in itinere ex Neapoli Italica Dicæarchiã uersus ranis pluisse, quarum anterior pars binis innixa pedibus repebat, posterior adhuc informis & tanquam è cœno humido coalita trahebatur.

Μυὸς ἧπαρ, καὶ μάλα ἐκπληκτικῶς τὴν καὶ πρὸς σελήνης αὔξησιν νομίμης λοβὸν ἑαυτῷ τινα ἐπιτίκτει ὁσημέραι μέχρι δίχομήνου: εἶτα αὖ πάλιν ὑπολήγει μέχρις ἂν μήνου τὸν ἴσον λοβὸν ὑπαφανίζῃ, ἔστ' ἂν ὡς ἐν σῶμα κατολισθῇ αὐτίκα. ἀκούω ἐν τῇ Θηβαΐδι χαλάζης ποτὲ σὺν τῷ ὄμβρῳ πεσούσης, ὀρᾶσθαι μῦς, ὧν τὰ μὲν πολὺς ἔτι, τὰ δὲ σάρξ ἤδη. ἐγὼ δὲ αὐτὸς ἐκ τῆς Ἰταλικῆς Νέας πόλεως ἐλαύνων ἐς Δικαιαρχίαν ὕδωρ βατράχους: καὶ τὸ μὲν μέρος αὐτῶν τὸ πρὸς τῇ μηφαλῇ εἶρπε, καὶ δύο πόδες ἦγον αὐτό: τὸ δὲ, ἐπεσύρετο ἔτι ἄπλαστον, καὶ ἐοικὸς ἐκ τινος ἰλύος ὑγρᾶς σωιεσθαι.

De Boum multiplici usu, quodq; Apes etiam ex eorum cadaueribus procreentur. Cap. LVII.

Ὅτι ἐκ βοῶν μέλιττα τίκτονται. Κεφ. νζ.

GEnus Bubulum plurimas cõmoditates habet. homines enim ex eo infinitis cõmodis afficiũtur. Primũ cũ hominib. boum societas rei rusticæ, & uectionis

Τὸ μὲν βοῶν ἄρα πάγχρηστον ἦν γένος, καὶ ἀνθρώποις ζῶον λυσιτελέστατον, καὶ εἰς γεωργίας ξυνωνίαν, καὶ εἰς ἀγω-

γὴν

γλῶ φόρτου διαφόρου, καὶ γάλακτος ἐμπλῆσαι βᾶς ἀγαθόν ὄν, καὶ βωμοὺς κοσμῆ, καὶ ἀγάλλῃ πανηγύρεις, καὶ πανθοινίαν παρέχῃ. καὶ ἀρθανὼν δὲ βοῦς γυναικός τι χρῆμα καὶ ἀξιέπαινον. μέλιτται γὰρ ἐκτὸς ἐκείνου λείπονται, ζῶον φιλεργότατον, καὶ τῶν ἀρτίως ἀρίσου τι τὸ γλύκισον ἀνθρώποις παρασκευάζον, τὸ μέλι.

ction is uariorum onerum communitas intercedit. deinde lactis magna utilitas ex Boue percipitur, aræ exornantur, ac hominũ cõuentibus epulũ copiosissimũ præbet. Bos etiã mortuus generosa quędã res, & dignitatis plena existimãda est: q Apes exillius reliquijs enascunt, animalia operosissima, & mellis fructũ utilissimũ suauissimũq homini cõparãtia.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β. ΒΙΒΛΙΟΥ. *FINIS LIBRI II.*

AELIANI DE ANIMALIVM NATVRA LIBER III.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ. ΒΙΒΛΙΟΝ Γ.

Περὶ τῶν Μαυρουσίων λεόντων, Κεφ. α.

ΜΑΥΡΟΥΣΙΩ ᾖ αὐλῇ ὁ λέων καὶ ὁδοῦ κοινωνεῖ, καὶ πίνει ἀπὸ τῆς πηγῆς ὕδωρ. Λεγέω δὲ ὅτι ἐς τὰς οἰκίας τῶν Μαυρουσίων οἱ λέοντες φοιτῶσιν, ὅταν αὐτοῖς ἀπαντήσῃ ἀθηρία, καὶ λιμὸς αὐτοὺς ἰσχυρὸς πολιορκῇ. καὶ ἐὰν μὲν πρῶτον ἀνὴρ, ἀναργῆ τὸν λέοντα ἐς ἀναστολήν, διώκων αὐτὰ λοιδορεῖ: ἐὰν δὲ ὁ μὲν ἀπῇ, μόνη δὲ ἡ γυνὴ λειπομένη λάβῃ, λόγοις αὐτὸν φοβερωτέροις ἢ κατὰ τὸ πρόσωπον, καὶ ῥυθμίζῃ, σωφρονίζουσα ἑαυτὴν λοιδορεῖν, καὶ μὴ φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. ἐπαιδὴ δὲ ἄρα λέοντι φωνῆς Μαυρουσίας. καὶ ὁ νοῦς ἐπιπλήξεως τῇ γυναικὶ πρὸς τὸ θηρίον, τοιόσδε ὤν, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν. Σὺ δὲ οὐκ αἰδῇ λέων ὤν, ὁ τῶν ζώων βασιλεύς, ὦ τλῆμον ἐμοὶ καλύβιον ἰών, καὶ γυναικὸς δόμον ἵνα τραφῇς, ἡμῖν δίκαιον ἀνθρώπου λελωβημένου τὸ σῶμα εἰς χεῖρας γυναικείας ἀφορᾶν; ἵνα οἴκοι καὶ ἐλεᾷ τύχης ὦν δίκην; ὄφελον εἰς ὀρέους ὁρμῆσαι δάπεδα, ἐπί τε ἐλάφους καὶ βουβαλίδας, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα λεόντων δεῖπνον ἁδρόξον: ἀμαθίου δὲ ἀθλίου φύσει προσοικὸς ἀγαπᾷς πατραφῆναι. Καὶ ἡ μὲν

De Maurorum Leonibus, quòd sermonem ipsorum intelligant, (utpote catuli olim ab eis nutriti) & domos adeant: unde à uiro, si adsit, ui prohibeantur: si absit, à muliere, increpatorijs & pudorem excitantibus uerbis.

Cap. I.

LEO homini Mauro & uiæ socius est, & aquam de eodem fonte bibit. Eundem audio cum uenatione frustratus, fame premitur, Mauritanorum domos adire. Ibi si uir adsit, illum ab ingressu prohibere, uiq procul arcere. sin domo is abfuerit, & sola mulier ad domũ tuendam relicta fuerit, hanc sermone pudorẽ commouere idoneo, illum ut ne ulterius pergat, inhibere: illiq ita moderari, ut & cõtineat sese à progrediendo, & minimè famis immanitate efferuescat. Intelligit sanè Leo uocem Mauruſiam. Verborum quibus mulier leonẽ increpat, huiusmodi sensus perhibetur: Non uerò te pudet, cùm sis leo omnium animalium rex, ad meum tuguriolum, uti pabulum tibi cõcilies, mulieri supplicatum uenire, uiceq hominis corpore malè affecti in muliebres manus respicere, ut muliebri misericordia dignatus, quæ tibi opus sunt, assequaris? quem potius in montibus ad captandos ceruos, bubalos, aliaq animalia, quæ ad leonis pastũ pertinent, exercerì: non autẽ more caniculæ infelicis uictum quæritare oporteret. His quasi

cantionibus mulieris leo excantatus, afflicto animo & uerecundię pleno, ſenſim oculos in terram deijciens, iuſtis rationibus uictus, diſcedit. Neq; uerò cum equos & canes ob conuictus cõmunitatẽ minaces hominum ſermones intelligere, & timere uideamus, mirũ uideri debet, ſi leones Mauros homines intelligãt & uereantur, utpote familiares eis ac ſimul enutriti. Aſſerunt enim Mauri, ſe ſuos infantes ſimili atq; catulos leonum æquali q; uictus ratione, uno eodemq; tecto alere. Quamobrem leones Mauruſias uoces intelligere poſſe, nec incredibile, nec præter opinionem exiſtimandum eſt.

ἡμῖν ἐπάδηι τοιαῦτα. ὁ δὲ, ὡς προῦμν πλημμελὴς τῶν ψυχῶν, καὶ ἀποπλαθεὶς αἰδοῦς, ἀσυχῇ καὶ κάτω βλέπων ἀπαλλάττεται, πεπληθεὶς τῶν δικαίων. Εἰ δὲ ἵπποι καὶ κύνες δῆτα τῶν σωτροφίαν ἀπολούντων τῶν ἀνθρώπων σωιᾶσι καὶ κατανήσασι; καὶ Μαυρουσίους οὐκ ἂν θαυμάσαιμι λέοντας, ὄντας σωτρόφους καὶ ὁμοτρόφους αὐτοῖς, ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ἀκούειν. πῆς γάρ τοι βρέφεσι τοῖς ἑαυτῶν μαρτυροῦσιν, ὅτι τοὺς σκύμνους τῶν λεόντων τῆς ἴσης τε καὶ ὁμοίας δικαίτης ἀξιοῦσι, καὶ κοίτης μιᾶς, καὶ στέγης. καὶ ἐκ τούτων καὶ φωνῆς ἂν προφερομένης ἀκούσαι τοὺς ἤρως, οὐδὲν οὔτε ἄπιστον οὔτε παράδοξον.

Equos Libycos graciles & ſtrigoſos eſſe, ac quãuis dominorũ (ut ipſi Libyes,) negligentiam ſuſtinere. Medos contra tum homines tũ equos habitiores, & cultus gloriæq; amantes. Canes etiam Crẽtas, Moloſſos, & Carmanos, hominum in ijſdem regionibus ingenia referre.

Cap. II.

Περὶ ἵππου Λιβύσσης καὶ Μηδικῆς. ἔτι καὶ περὶ κυνῶν. Κεφ. β.

DE Libycis equis hæc ex hominibus eiuſdem gentis audiui: equorũ uelociſsimos eſſe, nullo laboris ſenſu affici: ex habitus gracilitate & tenuitate macilentos eſſe, totosq; ex ſeſe aptos exiſtere ad fortiſsimè ſuſtinendam dominorũ ne
†al. ἐῶσι. gligentiã. curam enim dominos eis nullam adhibere, nec eos cum laborauerint ſtrigile perfricare, nec eis cubilia ſubſternere, nec ungulas expurgare, nec iubam pectere, neq; capronas aut procomia implicare, nec denique feſſos lauare: ſed ſimulatq; iter inſtitutum confecerunt ex equis deſilientes, hos ad paſtiones dimittere. atq; ita homines Libycos grandi macie confectos, & ſqualore ſordidos huiuſcemodi etiã equis uehi. Medi cõtra homines glorioſi ſunt, & luxu ſimiliter atq; illorum equi diffluentes adeò nitescũt, ut pariter cum dominis equi, & magnitudine corporis & pulchritudine atque adeo lauto cultu exteriore delectari, & magnitudinem & pulchritudinem ſuam & ornamenta externa ſentire uideantur. Eadem mihi de canibus dicere nũc in mentẽ uenit. Cretica canis ut expeditiſsima eſt & curſibus aſſueta montanis, ita ſaltu maximè ualet: quales ipſi etiam homines Cretenſes ſe præſtant & uulgò eſſe creduntur. Rurſus inter canes maximi animi eſt Moloſſus, perinde ac in eadem regione uiri ſunt animoſiſsimi. Ita & uir & canis Carmaniæ nationis

ἵππου ἡ μὲν Λιβύσσης παρὰ Λιβύων λεγόντων ἀκούω τοιαῦτα. ὠκίστοι μέν εἰσιν ἵππων: καμάτου δὲ μὴ αἴσθεσιν ἀδίην. λεπτοὶ δέ, καὶ οὐκ εὐσαρκοι, ἐπιτήδειοί γε μὴν καὶ φέρειν ὀλιγωρίαν δεσπότου εἰσίν. ὅτε δὲ αὐτοῖς κωμάζειν προσφέρουσιν οἱ δεσπόται: ὁ καταψῶντες καμόντας, ὁ λαλιπλήθραν ἐργασάμενοι, οὐχ ὁπλὰς ἐκκαθαίροντες, ὁ νώμας λιγφίζοντες, οὐ χαίτας ἀποπλέκοντες, οὐ λούοντες καμόντας: ἀλλ' ἅμα τε διλιώσαν τὸν προκείμενον δρόμον, καὶ ἀποβαίντες νέμεσθαι † ἴασι. Καὶ λεπτοὶ μὲν καὶ αὐχμάδεις οἱ Λίβυες: ὧν τοιούτων ὄντων ἵππων ὀχοῦνται. Σοβαροὶ δὲ Μῆδοι, καὶ ἁβροὶ, καὶ μύτοι καὶ οἱ ἐκείνων τοιοῦτοι ἵπποι: φαίης ἂν αὐτὸς συφορᾶν σὺν τοῖς δεσπόταις, καὶ δοξῆ μεγέθει τοῦ σώματος, καὶ δοξῆ κάλλει. ἥδιον δὲ καὶ τῇ χλιδῇ, καὶ τῇ θεραπείᾳ τῇ ἔξωθεν, καὶ τῇ θρύψει ἐοίκασιν αἰδουμένοις μεγέθους τε τοῦ σφετέρου καὶ κάλλους, καὶ ὅπλισιν δοξῆ κόσμῳ. Ταῦτά τοι καὶ περὶ τῶν ἰωῶν ἔπεσι νοεῖν μοι. λύων Κρῆσσα ἰουφκ καὶ ἀλτικὴ, καὶ ὀρθρεσίας σώτροφος, καὶ μύτοι καὶ αὐτοὶ Κρῆτες τοιοῦτος αὐτὸς παράδηλοῦσι, καὶ ἀρδῆ φήμη. Θυμικώτατος δὲ πῶν Μολοσσός: ἐπεὶ θυμοδέστατοι καὶ οἱ ἄνδρες. λύπη δὲ

Καρμα-

Καρμανὸς † καὶ λύκων ἀμφότεροι ἀγριώτατοι καὶ μελιχθῆναι † ἄτακτοι φασι.

Οτι οὐ Ινδοῖς ὗς οὐ γίνεται.

Κεφ. γ.

Ἰδιά γ' ἄρα φύσεως ζώων καὶ ταῦτα λῶν. ὑῒ ὅτι ἄγριον οὔτε ἥμερον οὐ Ινδοῖς γενέσθαι λέγει Κτησίας. πρόβατα γὰ τὰ ἐκείνων ὄρας τοῦ μήκεος ἔχειν τὸ πλάτος τὸ φησίν.

Περὶ μυρμήκων Ινδῶν. Κεφ. δ.

Οἱ μύρμηκες οἱ Ινδοὶ τὸν χρυσὸν φυλάττοντες, οὐκ ἄν † διαγένοιτο τὸν καλούμενον † Κάμπυλιν ποταμόν. Ισσηδόνες δὲ τούτοις συνοικοῦντες γε τοῖς μύρμηξι καλοῦνταί τε καί εἰσι.

Ἰδὲ χελώνης, καὶ πολυετέρας, καὶ περδίκων. Κεφ. ε.

Φαγοῦσα ὄφεως χελώνη, καὶ ἐπιτραγοῦσα ὀριγανου ἀζαύτους γίνεται τοῦ κακοῦ, ὃ πάντως αὐτὴν ἐκ τροφῆς αὐτῶν ἐμεῖν. Περιστερὰν γὰ ὀρνίθων σωφρονεστάτην, καὶ μεταλαμβάνω εἰς ἀφροδίτην μάλιστα, ἀκούω λεγόντων. οὐ γάρ ποτε ἀλλήλων δίχα πάσονται, οὔτε ἡ θήλεια, ἐὰν μὴ ἀφαιρεθῇ τύχῃ τινὶ τοῦ συνόμου: οὔτε ὁ ἄρρην, ἐὰν μὴ χήρου γένηται. Περδίκων δὲ ἀκρατορίες εἰσὶν ἀφροδίτης. οὐκοῦν τὰ ὠὰ τὰ γινόμενα ἀφανίζουσιν, ἵνα μὴ ἄγωσιν αἱ θήλειαι παιδοτροφοῦσαι τῆς πρὸς αὐτὸς ὁμιλίας ἀσχολίαν.

Περὶ λύκων ποταμὸν διαβαινόντων.

Κεφ. ς.

Λύκοι ποταμὸν διανέοντες, ἵνα μὴ πρὸς βίαν ἐκ τοῦ ῥεύματος ἐμβολῆς αὐτοῖς πίπτειν, ἕρμα ἴδιον αὐτοῖς ἡ φύσις ἐμπλάττει, ἐδιδάξατο σωτηρίαν ἀξαπόρων, καὶ μάλα εὔπορον: τὰς οὐρὰς τὰς ἀλλήλων δάκοντες, εἶτα ἀντιπίπτουσι τῷ ῥεύματι, καὶ ἀλύπως γε διανήξαντο καὶ ἀσφαλῶς.

Ζώων διαφόρων αὐτιπάθειαι.

Κεφ. ζ.

Οἷς θηλείαις † βρῶσιν ἡ φύσις οὐκ ὤειμί φασι. Κώμας δὲ ἀφώνους ἀφαί-

tionis, animo agresti atq; adeò duro, immansueti ac feri existimantur, ut natura mansuefieri non queant. † al. Καρμάνιον. † al. ἄτεκτα

Suem in India non nasci. Ouibus ibidem latissimas esse caudas.

Cap. III.

HAec etiam inter cætera quæ circa animantes aliquid eximij habēt, non præteriuerim. Suem apud Indos neq; ferum neq; mansuetum nasci Ctesias prodidit: & Oues eorum alicubi caudas cubitum latas habere.

De Formicis Indicis.

Cap. IIII. † al. διέλθοιεν. † al. Καμπύλινον.

FOrmicæ Indicæ auri custodes, Campylin appellatum fluuium nunquam transeunt. Cum his regionem eandem Issedones incolūt, qui & ipsi Myrmeces (id est formicæ) nominantur. Plinius Essedones facit Asiæ populos super Mæotin habitantes in utraq; Scythia.

De Testudinis contra Serpentem remedio: deq; columbarum castitate coniugalis diuortij nescia, & Perdicum intemperantia. Cap. V.

TEstudo (terrena) si de uipera gustauerit, origano mox adesso, à periculo immunis fit, quo omnino pereundum ei fuerat. Columbas ex auib. maxima esse pudicitia, ab omniq; adulterio castissimas esse percepi. nunquā enim ex societate inter se instituta mas & fœmina, nisi uel casu aliquo uel alter alterius morte distrahuntur. Perdices circa libidinem intemperantes sunt. quamobrē nata oua disperdunt, ne circa pullitiē educandam occupatæ fœminæ, marium congressionem negligant.

De Lupis flumen traijcientibus, caudis inuicem mordicus apprehensis. Cap. VI.

LVpi fluuios transmittentes, ne ui fluctuū atq; impressione funditus euertantur, stabilitatem ac firmitudinem sibi è natura sua constituentes, ex undarum tempestatibus se seruant, & flumina quæ transiri non possunt, ad traijciendum facilia, hac machinatione efficiunt: Caudas nimirum inter se mordicus tenentes, resistunt ad perferendos fluctus, nulloq; negotio tutissimè transnant. † lego βρώμησιν.

Asinas non rudere. Diuersorum animalium occultæ quædam affectiones. Cap. VII.

ASinabus rudendi uocem natura negatam aiunt. Hyænæ umbra Canes

obmutescere facit. Odorũ & unguentorum suauitas Vulturibus mortem affert. Olori aũt cicuta perniciem infert. Quantum uerò Camelum Equus reformidet, Cyrum & Crœsum cognouisse aiunt.

De Equarũ in pullos alienos benignitate. Cap. VIII.

PVllos Equarum, quos nondum plenè nutritos matres reliquerint, aliæ Equæ miseratæ cum sobole propria alũt & educant.

De Cornicũ coniugio & monogamia: deq; auspicio ex eis, & dissensione cum noctua. Cap. IX.

AMant er mutuam inter se fidem seruant Cornices, cum semel societatem inter se coierunt. Easdem non temerè nec impudenter misceri uideas. Quòd si alterutra moriatur, alteram quæ ei supereſt usq; ad extremũ uitæ diem uiduã permanere, harũ rerũ absolutè periti dicunt. In nuptijs olim ueteres, audio, post hymenæũ Cornicẽ inuocare solitos fuisse: hocq; concordiæ signũ dare ijs, qui liberũm quærendorũ gratia conuenissent. Qui uerò sedes auiũ & uolatus obseruare solent, cornicem si sola apparuerit captantibus auguria inauspicatam uideri dicunt. Cornicibus Noctuæ infestissimę, noctu illarũ ouis insidias moliuntur: Cornices contrà interdiu eodem modo noctuarũ ouis insidias faciunt, non ignorantes earũ oculos ad uidendum de die hebetes esse.

†al. ταμέας τ' ὀν τῶ χρέαν.

De Herinaceorũ prouidentia & solertia in recondendo cibo. Cap. X.

HErinaceus eorũ quæ ad uitæ usum pertinẽt, natura sua nec imprudens creditur, nec imperitus cóparandorũ & condendorũ in hyemẽ fructuũ. Planè enim nouit cibo sibi qui totũ duret annũ opus esse: nec omni tempore percipiendorum tempestiuitatẽ fructuum datam. quare cũ hirsutis adeò spinis sit, seipsum in locis ubi ficuũ siccandarũ acerui constructi sunt, uolutans, suis aculeis transfixas portat non paucas in thesaurum cauernarum, in quas abditę atq; conditę seruantur: unde promere queat, cũ nulla ex parte extrinsecus fructus colligi queunt.

†al. τρασίας, sed ultima meli us circũflectitur, τρασιᾶς. Vide Varinum.

Mansueta in eos qui aliquod sibi cõmodum præstant, etiam ferocissima animalium.

Quomodo Crocodilus ore eius hirudinibus repleto, hians illas trochilo aui legendas præbeat, nec illum quicquam lædat. Cap. XI.

CVm his quæ sibi adiumentũ importare queunt, & acerrimè fera animalia pacem

ἀπφαίνῃ τὰς ὑαίνας, ὅταν αὐτὰς τῆ σκιᾷ ἐπιβάλῃ, ἡ αὐτὴ πρόφασις. εὐωδία δὲ καὶ μύρου γυναῖκι αἰτία θανάτου. Κύκνῳ δὲ ἰώνιον ὄλεθρος. Κάμηλον δ' ὡς δεδοικεν ἵππος, ἴσμεν Κῦρός τε καὶ Κροῖσος, ὡς φασι.

Περὶ ἵππων. Κεφ. η.

ΤΑ βρέφη τὰ τῶν ἵππων ὅταν αἱ μητέρες καταλίπωσι πρὸ τῆς ἐκείνων ἐκβρέψεως, οἷον ὀρφανὰ, ἐκτρέφουσι μετὰ τῶν οἰκείων παιδίων οἱ τάρσους αἱ ἄλλαι αὐτάς.

Περὶ κοράκος. Κεφ. θ.

ΚΟρῶναι ἀλλήλαις αἰεὶ πιστότατοι. καὶ ὅταν εἰς κοινωνίαν συνέλθωσι, πάνυ σφόδρα ἀγαπῶσι σφᾶς. καὶ οὐκ ἄν ἴδοις τις μιγνυμένας ταῦτα τὰ ζῶα ἀνέδην, καὶ ὡς ἔτυχε. λέγουσι δή τινες τὰ περὶ τούτων ἀκριβέντες, ὅτι κἂν ἀποθανοῖ θάτερον, τὸ λοιπὸν χηρεύει. ἀκούω δ' ἐγὼ καὶ ἐν τοῖς γάμοις μετὰ τὸν ὑμέναιον τὴν κορώνην καλεῖν, σύμβολον ὁμονοίας εἶναι τοῖς συνιοῦσιν ὑπὸ παιδοποιΐᾳ διδόντες. οἱ τε ἰδόντες ὀρνίθων καὶ πτήσεις παφυλάττοντες, οὐκ εὐσύμβολον ὡς μαντείαν ὑπειλήφασιν εἶναί φασιν, εἰ ἐπακόσοιτο κορώνη μία. Ἐπεὶ δὴ ἡ γλαὺξ δεῖν αὐτὴ πολίμιον, καὶ νύκτωρ ἐπιβελεύει τοῖς ᾠοῖς τῆ κορώνης: ἥδε μὲν ἡμέραν ἐκείνῳ ταυτὸ δρᾷ τοῦτο, ἐαλῷα ἔχει τῆ ὄψιν τῆ γλαυκὸς τρωικαῦτα ἀθρεῖ.

Περὶ τοῦ χερσαίου ἰχίνου. Κεφ. ι.

ΕΧῖνον τὸν χερσαῖον οὐκ ἄσοφον οὐδ' ἀμαθῆ †ταμίαν τῶν τῷ χρέαν ἡ φύσις ἐποίησε. ἐπίδηλα γὰρ δίδωσι τροφῆς διετησίου, τὰ δὲ ὥραια οὐ πᾶσι ὥρα δίδωσιν, ἑαυτὸν γὰρ τῆς †τρασιακῆς λυπέειν φασὶ, καὶ τῶν ἰχάδων τὰς πολυπρήσας, αἳ πολλαὶ πήγνυνται τῆς ἀκανθαις, ἡσυχῆ κομίζει, καὶ ἀρθμησαμένας φυλάττει, μὴ ἴχνη λαβεῖν ἐκ τοῦ φωλεοῦ ὅτι πορίσαι οὐχ οἷόν τε ἔξωθέν ὄντι.

Περὶ ἱερακοῦ δάλου καὶ τροχίλου. Κεφ. ια.

ΗΔη μὲν καὶ τῶν ζώων τὰ ἀγριώτατα πρὸς τὰ ἐνῆσαι δλωάμενα αἱρεῖται καὶ

καὶ φιλανθρωπότατοι, τῆς συμφυοῦς κακίας ἀπολυθέντα. ὁ γοῦν ἱπποκόμος θηρεύεται ἅμα καὶ λιχνεύει. ἐμπίπτουσιν εἰς αὐλίσκους ὀφεις ἐπὶ τὸν ὄχθον προελθόντες ἀπὸ τῆς ἀκτῖνος λιχνεύειν: ὁ τοίνυν τροχίλος ἐμβαλὼν τὸ ῥάμφος ἐξάγει τὰς προσπεμφύσας: ἐπαρτᾶται γὰρ ὠφελούμενος ὁ ἱπποκόμος, καὶ ἀτρεμεῖ. καὶ ὁ μὲν ἔχεται δάκνων τὰς βδέλλας: ὁ δὲ ἐνίεται, καὶ τὸ μυδᾶν ἀλικῆσαι τὸν τροχίλον λογίζεται οἱ μισθόν.

Περὶ κολοιῶν. Κεφ. ιϐ.

Κολοιοὺς ἢ εὐεργέτας νομίζουσι καὶ Θετταλοί, καὶ Ἰλλυριοί, καὶ Λήμνιοι: ἢ δημοσίᾳ γε αὐτοῖς ψοφὰς ἐψηφίσαντο αἱ πόλεις. ἐπεὶ τ' ἀκρίδων, αἱ ἐλυμαίνοντο σὺν ἅρπους τοῖς προσπεμφύσιοις, τὰ ὠὰ ἀφανίζουσί τε οἱ κολοιοί, ἢ δι' ἀφθάρουσι τὴν ἐπιγονὴν αὐτοῖς. μισοῦσι δὴ περὶ πολὺ τὰς τῶν ἀκρίδων νέφη, καὶ τοῖς προσπεμφύσιοις μύας τὰ ὠρᾶια ἀσινῆ.

Περὶ γεράνων. Κεφ. ιγ.

Αἱ γέρανοι γίνονται μὲν φ' Θρᾴκη. ἢ δ', χειμεριώτατον χωρίων ὂν καὶ ἀρυμαδιεσατον, ὧν ἀκούω. οὐκοῦν φιλοῦσι τὴν χώραν φ' ἧ γεγόνασι. φιλοῦσι δὲ καὶ ἑαυτὰς, καὶ νεμοῦσι τὸ μέν τι τοῖς ἴθεσι τοῖς πατρῴοις, τὸ δέ τι τῇ σφῶν αὐτῶν σωτηρίᾳ. τὸ μὲν γὰρ θέρους περὶ χώραν μένουσι: φθινοπώρου δὲ ἤδη μισοῦντος, ὡς λίγυπόν τι καὶ λιβύλιον ἀπαίρουσι, καὶ Αἰθιοπίαν. ὥσπερ γὰρ δὴ γῆς πορίσασθαι ἀλλᾶται, καὶ φύσεις ἀέρων, καὶ ὡρῶν διαφορὰς, σέλλονται αἱ πᾶσαι. καὶ χειμῶνα πρῖνον διάγουσαι, πάλιν ὅταν ἐαρεύσῃ ἄρξηται, καὶ ἀρμοῖα τὰ τοῦ ἀέρος, ἐπανορέφουσιν ὀπίσω. ποιοῦνται δ' ἡγεμόνας τῆς πήσιος τὰς ἤδη τ' ὁδοῦ πειπφραμένας: ἔασι δ' ἄρ, ὡς τὸ εἰκός, αἱ πρεσβύτεραι, καὶ συνάγουσι δὲ τὰς τηλικαύτας ἀκριβούσι. †μισον δ' αὐτῶν αἱ νέαι τετάχαται. φυλάξασαι δ' αὐτὸν

pacem gerunt, & fœdere deuinciuntur, & ab ingenita ſibi malitia remittunt. Cui iuſmodi Crocodilus cẽſendus eſt, quem inter natandum hiantem hirudines in illius os innatantes referciunt, & moleſtiã illi exhibent. id ille ſentiens, Trochilo ad medicinam dolori ſuo faciendam eget. Itaq; hirudinibus ubi confertus eſt, ad litus progreſſus, & ſolis radios intuẽs aduerſos maximè hiat: tumq; trochilus in illius fauces roſtrum inſerens, hirudines extrahit: quod facillimè patitur Crocodilus, ſentiens auxilium: ita fit, is hirudinibus ut prandeat, ille adiuuetur: proq; præmio Trochilo computat, quòd nihil eum lædat.

De Monedulis Locuſtas perdentibus. Cap. XII.

MOnedularum ſe beneficiarios exiſtimant Theſſali, Illyrij, Lemnij, ob eamq; rem his uictum ciuitates illorũ publicè præbendum eſſe decretũ fecerunt: quòd locuſtarũ fruges uaſtantium oua perderent, earumq; ſobolem perimerẽt. Vnde magna ex parte Locuſtarũ nubes & examina minuebantur, frugesq; ipſorum incolumes ad tempeſtiuitatem perueniebant.

De Gruibus, quomodo æſtate in Thracia degant, ſub hyemem uerò in Africam auolent: quoq; ordine inſtructo, & quomodo aquilæ reſiſtãt, & poſteriores priorum tergo capite innitantur. Quòd illæ quæ noctu excubias agunt, lapillum altero pede ſublimem teneant: & quòd uolaturæ omnes lapillum deuorent, quo contra uentos ſaburrentur. Cap. XIII.

GRues in Thracia naſcuntur, ubi hyems ſolet eſſe atrox, & tẽpeſtas perfrigida. idcircoq; eam, q̃ ibi ortæ ſint, amore proſequuntur, in qua æſtiuo tempore patriæ ſedis ſtudio captæ, ætatẽ ducunt: medio deinde autumno ſalutis ergò, frigoris uim non ſuſtinentes, tanquã terræ ambitum, cœli mutationẽ, temporumq; uarietatem ſcientia & cognitione cõprehenderint, frequentes in Aegyptũ, Libyam, ac Aethiopiam proficiſcuntur omnes. Cumq; illic hybernum tempus tepidius traduxerint, lętiſsimiq; dies ac tranquilli illuceſcere cœperint, retro ad Thraciã uerſus gradiuntur. Itineris iam experiẽtes, duces ad uolatũ cõſtituunt, eas natu eſſe grandiores, probabile eſt. eaſdẽ ad regendũ extremũ agmẽ deligũt, minores natu medię ſunt. Secũdos

†al. μίσαι.

uentos & retro flantes obſeruari norũt: trianguli oxygoni figurã efficiunt, ut hac forma facilius aëra aduerſum ſecent. Sic illæ more regis Perſarũ æſtiua ac hyberna conficiunt: cuius homines admirabilem ſapientiam ad deprehendendam cœli cõmoditatem exiſtimant, illiuſq; ultro citroq; Suſis migrationes ad Ecbatana peruagatas prædicant. Cùm autem ſeſe ab aquila impeti perſpiciunt, in orbem conſiſtunt, & contractæ in ſinum, falcatæq; exiſtunt, atq; ordinatim tanquã in aciem ſtructæ, ſpeciem pugnæ oſtendunt. quare Aquila regreditur: eæ autẽ ad tergum peruolantiũ collis & capitibus adnitentes, inter ſeſe & coniunguntur arctius, & nonnullã requietẽ laborioſi uolatus capiunt. Itaq; laborẽ facilem efficiunt. Poſt longum tandem uolatũ ad terram alicubi delatæ noctu, reliquę omnes ſomnum capiunt, tres aut quatuor ad reliquarum cuſtodiam aduigilant: & ne ſomno opprimantur, cum operoſo labore ac molẽſto unico cruri innituntur, tum & lapillum ſumma cautione ſublimi pede altero continent: ut ſi quando ſomnus obrepſerit, edito ſtrepitu ex lapilli caſu, expergiſcant. Lapis quẽ deuorãt, ut eo tanquã ſaburra firment uolantes, auri index eſt: poſtq; eum, ubi ad locũ quẽ petebant ueluti portum appulerint, reuomuerint.

†al. ἀποφαίνουσι.

†al. σιγῆς, locus uidetur depraua tus.

†al. πιτύμνη.

Grues retrò uolantes uentos & tempeſtatem ſignificare. Cap. XIIII.

CVm nauta in medio maris grues uidet reuertentes ac retro uolantes, cõtrarijs uentis impellentibus eas abitinere inſtituto abſiſtere, intelligit. Itaq; auium diſcipulus factus ad portũ renauigat, & nauem incolumem ſeruat. Earum gubernandi rationem, hominibus regendi reſpublicas doctrinam primum dediſſe ferunt.

Columbas in ciuitatibus manſuetas eſſe, in agris & locis deſertis non item. Cap. XV.

IN urbibus Columbæ cum hominibus frequentes habitant, ſeq; ad pedes horũ huc & illuc magna manſuetudine & facilitate uerſant. In locis autẽ, ubi ab hominum frequentia ſolitudo eſt, propinquitatẽ hominũ minimè expectantes aufugiunt. In multitudine enim hominum confi-

μον ὄρον, καὶ φίλον σφίσι, ᾧ κατόπιν ῥέοντα, χάμψαι οἱ πομπῷ, καὶ ἐπωθοῦντι οὖρῳ πρόσω: ὅταν μὴν τοὶ τρίγωνον ὀξυγώνιον σχῆμα ἐκ πηγύσεως † ἀφήνασαι, ἵνα ἐμπίπτουσαι τῷ ἀέρι διακόπτωσιν αὐτόν, ῥᾷσσαι δὲ ἐκ πορείας ἔχωνται. ὅτω μὲν δὴ θερίζουσί τε καὶ χειμάζουσι γέρανοι. σοφίαν δὲ ἤγλωνται ἄνθρωποι θαυμαστὴν τοῦ Περσῶν βασιλέως, ὃς ἐπιτήμως ἀέρων χρήσεως Σοῦσα καὶ Ἐκβάτανα ἀφίοντες, καὶ τὰς διεξόδους καὶ ἐκεῖσε τοῦ Περσῶν τιθρυμμένας μεταβάσεις. ὅταν δὲ προσφερόμενον αἰετὸν αἱ γέρανοι θεάσωνται, γενόμεναι κύκλῳ, καὶ κολπωσάμεναι, μιμοῦνται τὸ μέσον ἀποφήνασαι, ἀπέχουσιν ὡς αὐτοπαξόμεναι. ὁ δὲ ἀναχωρεῖ, καὶ κρύπτεται τὸ πτερόν. ἀλλήλων δὲ τοῖς ὠγαίοις ἐπορθοῦσαι τὰ ῥάμφη, ὅταν μὴν τοὶ πρόπορ τινὰ τῶν πτῆσιν σωθεῖσαν, καὶ τὸν κάματον σφίσιν εὐκάματον ἀφαίνουσι, ψοφεσμοῦσι ἀναπαύεσθαι ἐς ἀλλήλας αἱ αὐταί. φυλὴ δὲ γε μικίστη †ωκυγῆς ὅταν τύχωσιν, ἀναπαύονται νύκτωρ αἱ λοιπαὶ, καὶ καθευδουσιν: αἱ τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρες προφυλάττουσαι τὴν λοιπῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακοιμίσαι τῷ φυλακῷ, ἑσταῖσι μὲν ἀσκωλιάζουσαι, τῷ γε μὲν μετεώρῳ ποδὶ λίθον κατέχουσι τοῖς ὄνυξι μάλα ἐγκρατῶς τε καὶ εὐλαβῶς: ἵνα ἐάν ποτε λάθωσιν ἑαυτὰς εἰς ὕπνον ὑπολιθάνουσαι, τοῦτον καὶ ὑποκτυπήσας ὁ λίθος, ἀποσαρθαίαν καταναγκάσῃ. γέρανος δὲ λίθον, ὃν πόρρω κατέπινε κοιμωμένην ὑπὲρ ἧς ἔχει ἕρμα, χρυσὸν βάσανός ἐστιν, ὅταν οἷον ὁρμίσαμένη μὴ καταχθεῖσα γῆθα ἥκει, ἅτε μὴ τοὶ ἀνιμῶσιν αὐτόν.

Περὶ γεράνων πάλιν. Κεφ. ιδ'.

ΚΥβερνήτης ἰδὼν γὰρ μέσῳ πελάγει γεράνους ὑποστρεφούσας, καὶ τῷ ἐμπαλιν πεφυκυίας, σωθεὶς δι' ὀλιγοστίαν προσβολῶ πνεύματος ἐκείνας ἀποσῶσαι τοῦ πρόσω: καὶ δὴ ὀρνέων, ὡς ἄν ἔποις, μαθητὴς γενόμενος, παλίμπλους ἦλθε, καὶ τῇ ναῦ πεθείσατο. καὶ δῶρ πρῶτον γενόμενον μάθημά τε ὁμῶ καὶ παίδευμα τῶνδε ὀρνίθων τοῦ κυβερνητικοῦ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις παρεδόθη.

Περὶ πολιτειῶν. Κεφ. ιε'.

ΠΕρισταὶ γὰρ μὲν ταῖς πόλεσι τοῖς ἀνθρώποις συναγελάζονται, καί εἰσι πραότατα, καὶ εὐηθύνης πρὸς τοῖς πολίταις: ἐν δὲ τοῖς ἐρήμοις χωρίοις ἀποδιδράσκουσι, καὶ ὧν ἀνθρώπους οὐχ ὑπομένουσι. βαρέως-

σι μὲν

σι μὲν γὰρ φῦς πλήθεσι, καὶ ὅτι μηδὲν πέσονται δυνχερὲς, ἴσασι κάλλιστα. ὅπου ἢ ὀρνιθοθῆραι, καὶ δίκτυα, ἢ ἐπιβουλαὶ κατ' αὐτῶν, ἄτρεστα οἰκοῦσιν οὐκέτι, ἵνα ἄπω τὸ ἐπ' αὐτῶν ἐκείνων λεχθὲν εὐριπίδη.

Περὶ περδίκων. Κεφ. ις.

Ὅταν μέλλωσι περδίκες πρὸς ᾠδῖνα τίκτειν εἶν, πᾶσκευάζουσιν ἑαυτοῖς ἔκτινων λαρφῶν τῆ καλουμένῃ ἅλῳ: πλέγμα δέ ὅτι κοῖλον, ἢ ἐγκαθίσαι μάλα ἐπιτήδειον: καὶ κόνιν † ἐκχέαντες, καὶ μαλακὴν τινα οἱονεὶ κοίτην ἐργασάμενοι, ἢ φιλώτιες, ὅταν ἐπηλυγάσαντες ἑαυτοὺς ἄνωθεν κάρφεσιν, ὥσπερ τοῦ μὴ σὺν ὄρνιθας λαθεῖν σὺς ἁρπακτικὸς, ἢ τὸν ἀνθρώπων σὺν θηρευτὰς, ἧπερ πολλὴν τὴν ἀρχὴν κατακλίνασιν. ὅταν τὰ ᾠὰ ὁ πεισθῶσι τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ, ἀλλ' ἑτέρᾳ, οἱονεὶ μετοικιζόμενοι, ἱκανά τε ἐπάγοντες. ἀλεδοίκασι γὰρ φ' ἑαυτῶν ἀμφιβάλλοντες, μήποτε ἄρα φωραθῶσι. νεοσσεύοντες ἢ φ' χωρίοις ἑτέροις, ἀπαίροντες τε αὖ σὺν νεοσσὸς ὄντας ἄπαλοὺς ἐσοβάλλουσι, καὶ τοῖς ἑαυτῶν πτεροῖς ἀλεαίνουσιν, οἱονεὶ σταργανοῖς † τοῖς πτυοῖς περιαμπέχοντες. Οὐ λάσσι ἢ ἑαυτὸς, ἀλλὰ κυνιῶντες ἐργάζονται φαυλοτέρους. Ἐὰν δὲ περδὶξ ἴδῃ τινὰ πρσιόντα καὶ ἐπιβαλλόντα καὶ αὐτῷ ἢ τοῖς βρέφεσιν, φεύγουσι μὲν ἑαυτὸν πρὸ τῶν ποδῶν ἰυλίᾳ τῶν θηρατῆ, καὶ φ' ἑδίωσιν ἐλπίδα τοῦ δ' ᾠοῦ συλλαβεῖν ἐλόμενον: ἢ ὁ μὲν ἐπικύπτῃ δὴ τῷ ἄγρᾳ: ὁ δὲ ἐξελίττῃ ἑαυτὸν, καὶ διαδιδράσκῃ, καὶ γίνεται πρὸ ὁδοῦ. ὁπόταν σωνοήσας ὁ περδὶξ, θαῤῥῶν ἤδη, ἢ ἀχολίας τ' ματαίας ἀπαλλάττῃ τὸν ὀρνιθοθήραν ἀνάπτας: καὶ σὺν νεοσσὸς καταλαβὼν, καὶ ἐάσας τὸν αὖδρα ἰχνότα: ὅταν φ' ἁλίσκεσθαι ἡ μήτηρ γένηται, καὶ φ' καλῶ σᾶσα, τὰ βρέφη καλεῖ. οἱ ἢ, αὐτῇ προστίτονται γνωρίσαντες τὸ φώνημα. Περδὶξ ἢ ᾠδῖνα ἀπολύμῃ μέλλων τροφῆς λαβεῖν τὸ σώνομον, ἵνα μὴ σωτρίψῃ τὰ ᾠά. λάγνον γὰρ οὐκ ἐᾷ τῇ παιδοποιΐᾳ σχολάζειν τῷ μητρὶ. οὕτω δὲ ὄντι ἀκόλαστον τὸ τῶν περδίκων γένος, ὥστ' ὅταν αὐτοὺς ἀπολιπόσαι, ὅταν ἐπωάζουσιν ἀθέλεσι: οἵδε ἐπίτηδες ἐς ὀργὴν πρὸς ἀλλήλους ἔχθρα πᾶσι, καὶ παίουσί τε καίονται μικρότατα: ὁ γὰρ ἡττηθεὶς ὀχεύεται ὡς ὄρνις, ἢ δρᾷ τοῦτο αὐτίκα, † ἐς τ' ἂν ὑφ' ἑτέρου καὶ αὐτὸς ἡττηθεὶς, ὅταν ἐς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἔμπεσῃ.

confidentiores sunt, seq; nihil ibi graue passuras planè sciunt. ubi uerò aucupes uenatoriaq; instrumenta uersari uident, nō amplius sine summa ibi formidine habitant: ut ita de eis loquar, quemadmodum ante me Euripides.

Quemadmodū nidificent Perdices: quó suos fœtus tueant, quó aucupes eludāt.

Quàm sint libidinosi Perdices mares. Cap. XVI.

PErdices cū sunt uicinæ ad pariendū, areā (ut uocāt) è festucis sibi substernūt. Cótextus is cauus est, & ad incubandum accómodatus. Cū em̄ puluerē infuderunt, & molle quiddā uelut cubile effecerūt, in id ipsum ingrediunt. Pòst sese desuper fruticū inuolucris occultantes, cótra auiū rapacitatē, hominūq; insidias in multa pace incubāt. Nō uni loco oua cómittūt, sed quasi migrantes ea in alium locū important. in magno enim timore sunt, ne quādo deprehendant̄, si in eodē loco diu cómorent̄. Itaq; alio loco nidificātes, rursus pullos etiānunc teneros inuehunt, fouentq;: & suis alis tepefaciunt, pennisq; tanq; fasciolis quibusdā inuoluunt. Non se quidē lauant, sed puluere respergentes nitidos efficiunt. Si quem Perdix ingredientē sibiq; insidias & suis pullis molientē conspexerit, ad illius pedes se prouoluens, spem ostēdit, sic abiectū se capi posse. tū quidē auceps inclinat se, atq; in prædā, quā se putat habere in manib⁹, incumbit: ille uerò sese cōuoluens, pedetentim elabit̄, cūq; illū à nido auertit, ac abduxit, seq; uanū illius laborē elusisse sentit, magna iam fiducia uenatorē hiantē relinquēs, euolat: atq; ab insidijs tuta, pullos appellat. hi maternam uocē agnoscētes, eò aduolant. Cū ex sese oua pariturus est, occultè latens uspiā maritū fallere conat̄, ne eius oua frangat: quoniā is eò usq; libidinis insania flagrat, ut matrē alendis liberis operā nauare nō permittat. Adeò Perdicū genus libidine furit, ut cū fœminæ incubituræ ipsos reliquerint, mares animo inflāmato concupiscētes res uenereas, uehemēter inter se ira incendant̄, mutuaq; uerberatione acerbissimè affligant̄: uictusq; fœminarū uice uenerē patiat̄, quoad ipse quoq; uictor alterius eandē flagitiosam libidinē in uictum exerceat.

† ἐγχέαντες

† fortè τισὶ

† al. ναιδὸ τροφίᾳ.

† lego ἔστ' ἂν ὑφ' ἑτέρος τις ἡττηθάς.

De inuidia animaliũ quorundã: ſtellionis, ſuam ſenectã deuorantis: cerui, dextrum ſuum cornu occultantis: & equæ hippomanes carunculam in pullo recens ædito conſumentis.

Cap. XVII.

TRiſte eſſe nomẽ inuidiæ, omniq; dedecore infame, Euripides inquit: quod etiã in nonnullis animalibus ratio nis expertib. habitat, penitusq; inhæret. Stellio enim, ut Theophraſtus ait, ſimulq; ſenectutẽ membranã hybernã exuit, eam uorans conſumit, ob inuidiã, ex qua laborat aduerſus hominẽ, q; ſuã tuniculã planè ſcit contra comitiales morbos plurimũ ualere. Ceruus itẽ non inſcius dextrum ſuum cornu uſui magno hominib. eſſe, hoc ipſum inuidia flagrans, ne tanto bono homines fruant, in terrã occultat. Equa pariter nõ ignorat ſe unà cũ pullo amoris ueneficia parere. Idcirco ſimulq; editus pullus eſt, id agit, ut caruncu lam in pulli fronte innatã, nuncupatam hippomanes, uoret. Hi autẽ qui per præſtigias & captiones mulieribus illudere ſolent, uim aiunt quandã alliciendi ad libidinẽ, atq; amatoriã flammã excitandi habere. eamq; ob rem Equa per inuidiã, homini has præſtigias, ceu ſummum aliquod bonum, non permittit aſſequi.

†lego ἄνθρωπόν ἵνα

De Phyſalo piſce maris rubri uenenato. Cap. XVIII.

IN mari rubro, ſinu Arabico, piſcẽ Leonides Byzantius gigni ait, Gobio ætatis perfectæ non magnitudine inferiorẽ: nullos oculos, nullũq; os habentẽ more piſciũ, branchias tamẽ his innatas eſſe: capitis figurã etſi minus expreſſam cõiecta ri poſſe: infra imũ uentrẽ formã quandã leuiter cõtractã in ſinũ apparere, quę ſmaragdi colorẽ reddit: hãc ei oculorũ loco & oris eſſe idẽ ait. Quiſquis hunc guſtauerit, ſentiet ſe magno malo ſuo expiſcatũ illũ fuiſſe. nam ſtatim ut guſtauerit, acerrimis doloribus premit: deinde eius uenter cũ extrema uitæ pernicie diſrumpit. Verũ & ipſe tãti mali, ſi ſemel capiat, pœnas pendit. Cũ primũ eſt extra aquam inflatur. & ſi eum tetigerit, magis magisq; intumens exardeſcit. Tumq;, ſi quis eum aſſiduè moueat, præ putredine (præ inflatione) totus tanquã morbo intercutem affectus, perlucet: deniq; diſrumpitur. Si quis hunc etiamnum uiuentem in mare uelit reijcere, is ſupernatat more inflatę uento ueſicæ. quocirca ex affectu Leonides ait Phyſalum appellatum eſſe.

Περὶ τῶν φθονούντων ζώων. Κεφ. ιζ.

Λεγέτω μὲν ὃν Εὐριπίδης δυσώνυμον ὄντα τὸν φθόνον: ὅτου δὲ ἄρα φύσει ἐστὶ καὶ τῶν ζώων ἔστιν οἷς. ὁ γοῦν γαλεώτης, ὡς φησι Θεόφραστος, ὅταν ἀπὸ λύπης τὸ γῆρας ἐπισύρηται, εἶτα μύτοι καταπιὼν ἀφανίζει αὐτό. δοκεῖ δὲ ἐπιλήψιμον εἶναι τὸ γῆρας τὸ τοῦδε τοῦ ζώου αὐτίπαλον. Οἶδε δὲ καὶ ἔλαφος, τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων ἐς πολλὰ ἀγαθόν, καὶ μάλιστα καθαρτήριόν τι αὐτὸ, καὶ ἀπὸ κρυπτῆς, φθόνῳ τοῦ †τοσούτου τινὰ ἀπολαῦσαι. Ἵππας δὲ ἐρωτικὰς οἶδε πάλαι σωτίκτασα ἵππος οἶδε: ταῦτά τοι καὶ μάλα οἶδε τεχθεῖσα τὸ βρέφος, ἥδε τὸ ὦον οἶδε μετώπῳ σαρκίον ἀπετράξῃ. ἱππόμανες ἄνθρωποι καλέσιν αὐτό. καὶ οἱ γόητες τοῦτό φασιν ὁρμὰς ἵππας ἐλκτικὰς ἐς μίξιν ἀνατάσχετον, καὶ οἷπερ ἀφροδισίοις πᾶσιν ἐχῆν καὶ ὀξύπτῆν. οὔκουν τὸν ἵππον ἐθέλειν ἄνθρώπους μεταλαγχάνειν τοῦ γοητεύματος τοῦδε, ὡς πρῶτον ἀγαθοῦ μεγίστου φθονοῦσαν.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ φυσάλου. Κεφ. ιη

ΕΝ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, κόλπῳ τῷ Ἀραβίῳ, ἰχθὺν λεωνίδης ὁ Βυζάντιος γίνεσθαί φησι, λωβὸν τὴν τελείαν μέζονα ὀβδέλου. ἔχειν δὲ οὐδὲ ὀφθαλμοὺς αὐτὸν, οὔτε στόμα ἐν νόμῳ τῷ τῶν ἰχθύων. προσπέφυκε δέ οἱ βράγχια, καὶ χνῆμα λευκαλῆς, ὡς εἰκάσαι, οὐ μὴν ἐκμεμορφωτὸ τὸ εἶδος. κάτω δὲ ἄρα ὑπὸ τῇ γαστρὶ αὐτῷ ἐντέθλασται τύπος κολπώδης ἡσυχῇ, καὶ ἐκπίμπλησι μαράγδου χρόαν. ὅσπερ δὲ ἐν ὀφθαλμοῖ οἵ φασι καὶ στόμα. ὅστις δὲ αὐτοῦ γεύσεται, σὺν θεῷ κακῷ θεῷ αὐτοῦ ἐβόρασεν αὐτόν. καὶ τὸ ἄλγος ὁ ἰχθὺς: ὁ γὰρ γευσάμενος ὠδήσειν, εἶτα ἡ γαστὴρ κατέῤῥαξε, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπόλωλε. δίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς ἅλας δίκας. πρῶτον μὲν ἔξω τοῦ κύματος γιγόμενος οἰδαίνει: καὶ εἴ τις αὐτοῦ ψαύσει, ὀγκοῦται μᾶλλον τὴν πρατεῖ. καὶ εἴ τις ἐπιμένει ψαλάττων, γίνεται πᾶς ὑπὸ σήψεως διαγίγνεται, ὡς ὑδρωπιῶν: εἶτα τελευτῶν διῤῥάγη. εἰ δὲ αὐτὸν ἐθέλοι τις ἔτι ζῶντα εἰς τὴν θάλατταν μεθεῖναι, ὅδε ἐπινήχεται δίκην λύσεως ἀρθείσης πνεύματι. καί φησιν ὅτι ἐκ τοῦ πάθους φύσαλον ἐκάλουν αὐτόν.

Περὶ

Vituli

Περὶ φώκης, καὶ ὅτι κατ' αὐτὴν βασκανίας. Κεφ. ιθ.

Φώκη δὲ, ὡς ἀκούω, τὴν πιτύαν τὴν ἑαυτῆς ἐκροφεῖ: ἵνα μὴ τοῖς ἐπιλήπτοισιν ἰᾶται. Βάσκανον δὲ τὸ ζῶον ἡ φώκη. καὶ μὰ τόν.

Vituli marini inuidia coagulum suum deuorantis. Cap. XIX.

VItulus marinus etiam, inuidum hercle animal, coagulum suũ, ne eo comitiales morbi sanari possint, deuorat.

Περὶ πελεκάνων καὶ λάρων.

Οἱ πελεκᾶνες ἐν τοῖς ποταμοῖς κύγχας προσχαίνοντες, εἶτα καταπίνουσιν. ἔνδον δὲ ἐν μυχῷ τῆς γαστρὸς ἐπιθάλψαντες, αἱροῦσιν: καὶ τὰ μὲν ὀστράκια ἐκ τῆς ἁλίας ἀφιεῖσιν, ὡς πόρρω τῶν ἐφθῶν: οἱ δὲ ἐξορύσσουσι τὰ ἔγκρια, καὶ ἔχουσι δεῖπνον.

Καὶ μὴν οἱ καὶ οἱ λάροι, ὡς Εὔδημός φησι, τῶν κοχλίας μετεωρίζοντες καὶ ὑψοῦ αἴροντες ταῖς πέτραις βιαιότατα προσαράττουσιν.

De Pelecanis & Laris quomodo Conchis uescantur. Cap. XX.

PElecânes fluuiatilibus Conchis se cõplent: easq; cùm stomachi calore cõcoxerint, euomũt: atq; testis iam alui calore diductis, eligũt ex his quæ sunt esculenta. Lari aues, ut Eudemꝰ scribit, sublimeis cochleas surripiũt, ac ex alto deijcientes, magna ui ad saxa allidunt. itaq; esculenta testis seiunctis eligunt.

Περὶ λεόντων, καὶ ἄρκτου καὶ ὑλοργοῦ. Κεφ. κα.

Λέγει Εὔδημος, ἐν Παγγαίῳ τοῦ Θρᾳκίου κατοικεῖν λέοντος ἱερήμου φυλακῆς ἐπισᾶσαν ἄρκτον σκύμνους τοῦ λέοντος διαφθεῖραι, διὰ τὸ μικροὺς ἔτι, καὶ ἀμύητα σοφίσιν εὐθανάτους. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐκ τινος ἄγρας, ὅ, τε πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ἔναλον αὐτοὺς παῖδας ἐν τοῖς φόνοις, οἷα εἰκὸς ἦν γενομένους, καὶ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἴσχυτο. ἡ δὲ, δείσασα εἴς τι δένδρον ἢ πετρῶν ἔχειν ἀνέβη, καὶ καθῆστο, τὴν ἐπιβουλὴν τὴν ἐξ ἐκείνων ἐκκλῖναι πειρωμένη. ὡς δὲ ἐνόησεν τὸ πῦρ τι μηχᾶσθαι τὸν λυμεῶνα ἥκειν δεῦρο, ἐν τούτῳ μὲν λέαινα οὐ λάθρᾳ τὴν φυλακὴν, ἀλλ' ἐπὸ τοῦ πρέμνου καθῆστο ἐλλοχῶσα, καὶ ὑφαιμον αὖ βλέπουσα. ὁ δὲ λέων, οἷα ἀδικημένων καὶ ἀλύων ἐπὸ τοῦ ἄχους ὡς αὖθρωπος, εἶτα ἐν τοῖς ὄρεσιν † ἤλατο, καὶ αὐθρὶ ὑλοργῷ περιτυγχάνει. ὁ δὲ ἐνόησε, καὶ ἀφίησι τὸν πέλεκυν. τὸ δὲ θηρίον ὁ λέων ἐσαινέ τι, καὶ ἑαυτὸν ἀνατείνας καταζέτο, ὡς οἷός τι ἦν, καὶ τὴν γλῶτταν τὸ πρόσωπον ἐφαίδρυνεν αὐτῷ: καὶ ἐκεῖνος ἐπεθάρσησεν. ὅ, τι λέων προσβαλών οἱ τὴν ὀρὰν, ἤγετο αὐτὸν, καὶ ἀφιγάτα τὸν πέλεκυν οὐκ εἴα, ἀλλ' ἐσήμαινε τοῦ ποδὶ ἀνελέσθαι. ὡς δὲ οὐ συνίει: ὁ δὲ τοῦ σόματι ἐλάβετο, καὶ ὤρεξεν οἱ, καὶ εἵπετο ἐκεῖνος. ἄγει τε αὐτὸν ἐπὶ τὸ αὔλιον. καὶ ἡ λέαινα εἶδε, καὶ αὐτὴ προσελθοῦσα ἐπεσήμαινε, καὶ ἐώρα οἰκτρὸν, καὶ ἀνέβλεπεν εἰς τὸν ἄρκτον. σωι-

De Leonibus mirificè ultis catulorũ suorum cædẽ aduersus ursam. Cap. XXI.

IN Pangæo Thraciæ monte, Eudemus ait, Vrsam, quo tẽpore Leonis lustrum non ignorabat à defensoribus uacuũ esse: huius catulos, qui per ætatem se nondum tueri quirent, interemisse. mox parentes cùm alicunde ex uenatu reuertissent, & cùm etiam leunculorũ cædem factam uidissent, acerrimo, ut par erat, dolore pressos, ursam insecutos fuisse. Hãc uerò summo cũ metu quantũ potuit itineris contendentẽ, in primam quanq; arborem conscendisse, ibiq; ut ab illorũ insidijs declinaret consedisse: eam autẽ illi cùm se uiderent ulcisci nequire, leænam quidem cõtinenter summa diligentia ad arboris truncũ insidias molientẽ excubasse, sursumq; uersus intentis oculis sanguinariã aspexisse. Leonem uerò similiter † fortè ἠλᾶτο. atq; hominẽ ex liberorũ morte mœrentem, longè lateq; summo cum dolore totis montibus errasse, dum materiariũ fabrum offendisset: cuius è manibus magnopere exterriti securim ubi is excidisse perspexissent, sese attollens, illum blande & suauiter amplexabatur, linguaq; illi faciem abstergebat. quam benignitatẽ homo sentiens, suis rebus fidere cœpit. Leo hunc cauda amplexatus ducebat: neque securim, quæ huius è manibus effluxerat, illum relinquere permittebat, sed pede suo securim tollendam esse ostendebat: cumq; eius significationẽ homo non intelligeret, securim leo ore accepit, mordicusq; tenens, illi porrexit. ac deniq; illum ad lustrũ suum, ubi cõstrati catuli iacebant, perduxit: id quod leæna uidens, ipsa quoq; ad eos profecta, homini significabat, cladem miserabilem respiceret: atque postea sua significatione hunc impellebat, suspiceret ursam.

Vnde homo cõiectura assecutus aliquã hos ex hac grauem iniuriã accepisse, omnes neruos ad excindendam arborẽ contendit: quam cùm euertisset, ursam præcipitem in terram delapsam feræ distraxerunt. Hominem illæsum leo reduxit in locum, ubi prius ei occurrisset, atq; materiæ, quam à principio cædebat, illum inuiolatum reddidit.

De Ichneumone & Aspide. Cap. XXII.

AEgyptiarum pugna ferarũ eiusmodi est Aspidis & Ichneumonis: Hic non inconsultè ac temerè in bellum descendit, neq; illa trepidantius timidiusq; certamen init. Ille tanquã uir omnibus armis septus in luto uolutatur, ac agglutinati luti operimento obducitur: sicq; postea iustis armis se tectum arbitratus, in certamen uenit: si lutum desit, aqua se alluens, secq; in altum madidumq; sabulum abijciens, ex improuisis rebus ac fortuitis, arma ad tuitionem sui ingeniose comparat, continuoq; cum capitali aduersario depugnat. summas autem nares suas, teneras, ac ualde aspidis morsui opportunas, suę caudę flexu septus, tuetur. Quòd si eas aspis assequi possit, hostem debellauit: sin minus, frustra dentes cõtra lutum exercet. Contra autem Ichneumo illi anteuertens, si ex inopinato fauces cõprehenderit, illam strangulat. Quocirca tota uictoria cum sit posita in anticipatione, uictor existit, qui morsibus alterum præuerterit.

† al. ἀπεύσας.

De Ciconijs, Ardeis, & Pelecanis parentes alentibus. Cap. XXIIII.

Sobolis in parentes pietas, & contrà.

MAgna cura Ciconiæ exacta ætate parentes alunt, etsi humanis hoc facere legib. nullis iubentur, sed sola bonitate naturæ ad id impellantur. Iidẽ parentes amanter suos fœtus curare dicuntur: cuius rei testimonium sunt pulli, qui per ætatem è nido nondum euolare queunt. nam cũ aliunde ad eos alendos cibũ cõparare nequeunt, esculenta quæ prius ederant, euomunt, atq; in educandos fœtus conuertunt: & ad uolandum pullis imperitis duces sunt. Ardeas & Pelecanos similiter facere audio. Item Ciconias cum Gruibus iniurias frigoris fugientes, mutatione cœli solum uertere: ac rur-

Ciconiarum & gruum migratio.

Περὶ Ἰχνεύμονος καὶ ἀσπίδος. Κεφ. κβ.

Αἰγυπτίων μάχη θηρίων ἀσπίδος καὶ ἰχνεύμονος. καὶ ὁ μὲν ἰχνεύμων οὐκ ἀβούλως οὐδὲ ἐκπλήκτως ἐπὶ τὴν ἀγῶνα ἀφικνεῖται τὴν πρὸς τὸν ἀντίπαλον: ἀλλ' ὡς ἀνὴρ πανοπλίᾳ φραξάμενος, ὅτως ἐκεῖνος ἐφ' ὅλῳ ἑαυτὸν κυλίσας, καὶ ἀναπλήσας τὸ σώματος ἐπιπαγέντος, ἔοικεν ἔχειν ἀρκοῦν πρόβλημα, καὶ σκεπασμόν. εἰ δὲ ἀπορίᾳ εἴη πηλοῦ, λύσας ἑαυτὸν ὕδατι, καὶ εἰς ἄμμον βαθεῖαν ὑγρὰν ἑλκυσθείς, ἐκ τῆσδε τῆς ἐπινοίας τὸ ἀμυντήριον ἐφ' ἁπόρων † ἀράσας, ἐπὶ τὸν μάχιμον ἔρχεται. τῆς τε ῥινὸς τὸ ἄκρον ἁπαλὸν ὄν, καὶ ἐγχρίσει τῇ τοῦ ἀσπίδος πρόπου πνοῇ ἐκκαιόμενον, φρουρεῖ τὸν ἀρὰν ὑποκάμψας μᾶλλον: ὅτῳ γε ποιεῖν εἴωθεν, ἀνακλάσας καὶ ἀπορράξας δι' αὐτῆς αὐτό. καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἀσπὶς τότε τύχῃ, τὸν ἀνταγωνιστὴν καθεῖλεν: ἐὰν δὲ μή, μάτην οὖν ἐλόντας ἐφ' ὅλῳ πονοῦσιν. πάλιν τε ὁ ἰχνεύμων προσερπύσας ἀδοκήτως, καὶ τὸ τραχήλου λαβόμενος, ἀπέπνιξε τὴν ἀσπίδα. νικᾷ δὲ ὁ φθάσας.

† al. ἀπεύσας.

Περὶ πελαργῶν, ἐρωδιῶν, καὶ πελεκάνων. Κεφ. κγ.

Τρέφει μὲν οὖν πατέρας πελαργοὶ γεγυρακότας καὶ ἐβέλουσι, καὶ ἐμελέτησαν. διελεύσῃ δὲ αὐτοὺς νόμος ἀνθρωπικὸς οὐδὲ ἐς οὖρ: ἀλλ' αἰτία τούτων φύσις ἀγαθή. οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔγγονα φιλοῦσι: καὶ τόδε μαρτύριον: ὅταν ὁ τέλεος νεοττὸς ἡδέως ἢ τροφὴν ἀπῆσιν ἔτι καὶ ἀπαλοῖς τοῖς νεοττοῖς ἐπὶ τὴν ἰαλιὰν παραθεῖναι, γινομένης αὐτῷ κατὰ τύχην ἀφορίας, ὅδε τὸν ἑαυτοῦ χθιζὸν ἀνεμέσας, ἐκείνους τρέφει.

Καὶ οὖν ἐρωδιοὺς ἀκούω ποιεῖν ταυτόν: καὶ οὖν πελεκᾶνας μύθοι. προσακούω δ' οὖν πελαργοὺς καὶ αὐταῖς συμφεύγειν ταῖς γεραιοῖς, καὶ συναποδιδράσκειν τὰ χειμῶνα:

ac rur-

ἢ δὲ ἄρας ἢ λιμυμώδους ἀπολθούσης, ὅταν ἐπισρέφωσιν εἰς τὰ ἴδια καὶ οἰδὲ καὶ αὖθι, τὴν ἑαυτῶν ἕκασ᾽ ἰκαλιὰν ἀναγνωρίζουσιν, ὡς τὴν οἰκίαν ἄνθρωποι. Αλέξανδρ᾽ δὲ ὁ Μυνδίος φησι, τὴν πελαργῶν οὖν ἅμα βιάσαντας, ὅταν εἰς γῆρας ἀφίκωνται, πρὸς ἀπολθόντας αὐτοὺς ὡς τὰς ὠκεανίτιδας νήσους ἀμοιβὴν τὰ εἰσηκεῖς εἰς ἀνθρώπου μορφὴν, ἐυσεβείας γε τοῦ εἰς οὓς γεγαμήκους ἄθλον οὐκ ἔχειν. ἄλλως τε ἐγὼ νοῶ, καὶ ἐπιθέσθαι τὴν θεὸν βουλομένων οὐκ χρὴ τὴν ἀνθρώπων ἐκεῖθι ἐυγένειαν ἐυσεβῆ καὶ ὅσιον: ἐπεὶ † οἷόν τε ὧν γε ἐμὴ τῇ ὑφηλίῳ τοιοῦτον διαβιῶν. καὶ ὅ μοι δοκεῖ μῦθος εἶναι. ἢ τί καὶ βουλόμενος ὁ Αλέξανδρος οὐκ ἂν ἐπράτευσαθ᾽ ἱερολαίνων μηδείν; ἄλλως τε οὐδ᾽ ἂν ἐπρεπεν ἀνδρὶ συνετῷ πρὸς ἢ ἀληθείας ποιήσασθαι τὸ ψεῦδος, οὐδὲ ὧν ἱερεῖ δὴ μεγίσῳ, μήτε γὰρ εἰς λαβὰς ἐμπεσοῦμαι, τὰς ἐπὶ τὴν τοιούτων αἱρεσιάτας.

Περὶ χελιδόνος. Κεφ. κδ.

Η χελιδὼν, ὅτι εὐπορεῖν πηλοῦ, τοῖς ὄνυξι φέρει καὶ συμπλάττει τὴν ἰκαλιάν. εἰ δὲ ἀχρεῖα εἴη, ὡς Αριστοτέλης λέγει, ἑαυτὴν βρέχει, καὶ εἰς κόνιν φύρει τὰ πτερὰ ἐμπιστᾶσα, καὶ τὸ πηλοῦ πρὶν παχῦνθ᾽ ὑπαποψύχεσθαι δὴ ῥάμφει τὴν προκειμένην οἰκοδομίαν χαραττεῖ. ἀπαλά τε ὄντα τὰ νεόττια, καὶ τὴν πῖλον γυμνὰ, εἶτ᾽ ἰκαλῶς ὑπὸ ψιλῶν ἰκαρφῶν εἰ ἀναπαύοιτο, ὅτι κολαδήσεται ἀλγεινότατα. ὀκνεῖ ὑπὸ τάνῦν τὴν προβάτων ἰζάνειν, καὶ ἀκροποδὶ τὸ μαλλὸν, ἐ φητεύθην τοῖς ἑαυτῆς βρέφεσι τὸ λεχὼ μαλακὸν ἐστρωσεν.

Περὶ τ῀ ἰχθὺ τ῀ χελιδόνα δικαιοσύνης. Κεφ. κε.

Δικαίας ἡ μήτηρ ἡ χελιδὼν οὖσ᾽ ἑαυτῆς νεοττοὺς ἐργάζεται, τὸ ἰσότιμον αὐτοῖς διδοῦ τροφῆς ἢ ἴσης φυλάττουσα. μίαν δὲ ἄρα οὐ νομίζει πᾶσιν, ἐπεὶ μηδὲ δύναται: ἀλλὰ μικρὰ μὲν ἐ ὀλίγα ὄντα ἄγει. τὸν πρῶτον δὲ τεχθέντα πρῶτον τρέφει, δεύτερον δὲ τὸν ἐπ᾽ ἐκεῖνο, καὶ τρίτον σιτίζει τὸν ἢ τρίτης ὠδῖνος, καὶ μέχρι τοῦ πλήθους πρόεισι τὸν τρόπον οὗτον. ὅτε γὰρ κύει χελιδὼν πλάσας οὐδὲ τίκτει. αὐτὴ δὲ ὅσον τὸν κατασᾶ τ῀ τροφῆς, ὅσον ἂν ἡ τῆς † ἡλικίας ἱερεῖναι δύνηθῆ πταρέρχεσθαι αὐτῆ. Βραδέως δὲ ἐκβλέπει καὶ τὰ ταύτης βρέφη, ὡς καὶ τὰ τὴν λιμῶν σκυλάκια. ὥσαν

ac rursus hyberno tempore exacto, ad patriam sedem remigrantes, cum illas, tum has, sicut homines domum, probe nidos suos recognoscere. Alexãder Myndius Ciconias scribit exacta ætate decursaq́, ad Oceanitidas insulas uolantes, hoc prę mium pro pietate, quam gesserint aduersus parentes, assequi, ut ex auibus conuertantur in homines. Et fortè dij uoluerũt homines in illis saltem locis ueluti exemplar pietatis sanctitatisq́, pponere: quando in alijs sub sole regionibus nulla eiusmodi gens reperitur. Figmentũ quidem † fortè ἐχ hoc esse non puto. Quid enim hoc comminiscì Alexandro profuisset? Hominem certè sapientẽ non decet, ne maximo quidem lucro proposito, mendaciũ ueritati anteponere: nedum si nulla omnino cõmodi aut lucri spes fuerit ullius. addendũ. Pietatis præmium.

De industria Hirundinis in nidificatione. Cap. XXIIII.

Si luti facultas sit, id Hirundo unguib. fert, nidumq́ ex eo fingit: sin minus luti facultas ei detur, aqua se conspergit, atq́ in puluerem se abijciens, pennas luto mergit: idq́ post eis agglutinatum, rostro minutatim auferens, nidificat. Pulchrè etiam intelligit quòd si teneros, ex pennisq́ nudos in duris fruticibus pullos requiescere sineret, non ferendis doloribus premerentur: quamobrem in ouium tergo considens, floccos lanarũ euellit, indeq́ suis pullis nidũ quàm molliss imè substernit.

De iustitia Hirundinis in ordine pascendorum pullorũ: & quomodo pullis, qui cæci nascuntur, ui herbæ cuiusdam uisum afferat. Cap. XXV.

IVstitiã mater Hirũdo filios suos docet in distributione cibariorũ suam cuiq́ tribuens dignitatẽ. non enim unica tantũ cibi uectione omnes pascit: neq́ enim posset, cum ea quæ affert pusilla & pauxillula sint. primũ in lucem editũ primo pascit: deinde ab illo secundũ: tertiũ, tertio loco partũ alit: sicq́ deinceps usq́ ad quintũ progreditur. Neq́ enim amplius quinque ferre in utero atq́ parere solet. Ipsa interim nõ amplius cibi capit, quàm qui in nido dum pullos aleret præterlapsus fuerat. Huius pulli, similiter atq́ Canum catuli, tardum uisum accipiunt. † lego λαπ̃. Verunta-

Veruntamen eadem mater admota herba quadam uiſum eis affert. Illi non multò poſt quiete confirmati, & iam ad uolandum habiles, è nido ad cibi inquiſitionem prodeunt. Huius herbæ homines quamuis compotes fieri ſummo cupiant opere, nunquam tamen in hac parte eorum ſtudio ſatisfactum eſt.

De Vpupæ nidificatione, & quòd ſibi obſtructum herba quadam admota reſeret. Cap. XXVI.

† lego πάγοις.

VPupa auium minimè uolax eſt, (uel, præ cæteris auibus plumis ac pennis nudatur,) & mihi uidetur memor eorum quę inter homines olim paſſa eſt, & muliebris etiam generis odio, nidum in deſertis locis altisq; rupibus conſtruere: & ne homines ad pullos ſuos aſpirēt, luti loco nidos hominis ſtercore circumlinire, ut intolerabili odoris fœditate homines à nido depellat. Cùm olim in parietis diruti & deſerti rima uetuſtate acta huiuſcemodi auis peperiſſet, idipſumq; parietis curator animaduertiſſet, luto rimam expleuit, & obſtruxit: ubi Vpupa rediens uidet receſſu & latebra ſua ſe excluſam, herbam affert: qua ad lutū admota, diſſoluitur lutū, & defluit. illa intra caueam ad pullos ſuos ingreditur, & paulò pòſt ad cibi inquiſitionē rurſus auolat. Tum ille rurſus obſtruit foramē, & auis eâdem herba denuo reſerat. idemq; tertiò repetitur. Tandē curator ille parietis animad uerſa & ſeruata herba, nō ad huiuſmodi, ſed aperiendis nihil ad ſe pertinentibus theſauris eam adhibebat.

Leones non naſci in Peloponneſo. Cap. XXVII.

LEones non gignit Peloponneſus, qd̄ doctiſsimus Homerus nó ignoraſſe uidetur, cùm caneret Dianā in Taygeto & Erymantho Peloponneſi montib. delectatā fuiſſe in uenandis apris & ceruis. Leonū autem non meminit: & rectè quidem, quòd hi ab ijs uacui eſſent.

De Perſeo piſce maris rubri. Cap. XXVIII.

IN mari rubro piſcis naſcitur quem Perſeum Arabes nominant. Græci quoq; eodem nomine appellant: nam utriq; Iouis filium Perſeum uocant, ex cuius uocabulo nomē traxiſſe piſcem hunc prædicant

πάσαν ἢ νομίζῃ ἡ πρόσαρξ, τὰ ἢ ἐπαναβλέπῃ. ἅπερ ἀφειμένα οὖλίγ), ἐπιτίθησιν ὧν τὰ πρόσφορα τῇ καλιᾷ τῷ νομῷ. ταύτης δὲ πόας ἄνθρωποι μάλιστα ἐγκρατεῖς βλάπτωσι, καὶ οὐδέποτε νῦν τῆς σπουδῆς κατέτυχον.

Περὶ ἔποπος. Κεφ. κς.

Οἱ ἔποπες εἰσὶν ὀρνίθων ἀπηλιώτατοι: καί μοι δοκοῦσι τὸ προτρόπων τὸ ἀνθρωπικῶν φιλόμηνι: καὶ μάλιστα μίσει τοῦ γένους τοῦ τῶν γυναικῶν, ὑποπλέκειν τὰς καλιὰς φιλοῦσι ταῖς ἐρήμοις, καὶ τοῖς † πλαγίοις τοῖς ὑψηλοῖς. καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ προσιέναι αὐτοῖς ἀνθρώπους αὐτῶν τοῖς βρέφεσιν, οἵδε αὐτὶ τοῦ πηλοῦ χρίουσι τὴν καλιάν, ἀποπάτημα ἀνθρώπου προβαλόντες: τῇ δυσωδίᾳ τε καὶ κακοσμίᾳ ἀνέργοντες καὶ ἀπαλείποντες τὸ ζῷον τὸ ἑαυτοῖς πολέμιον. Ἐτυχέ ἢ φιλοῦσά τοῦ τείχους ἐρημοτέρῳ ὄδε ὁ ὄρνις παιδοποιησάμενος, φιλοῦσι λίθου ὑπὸ τοῦ χρόνου διασαπέντι. οὐκοῦν ὁ τοῦ τείχους μελεδωνὸς ἰδὼν φιλοῦσα τὰ βρέφη, κατήλειψε τὸν χηραμὸν τοῦ πηλοῦ. ὁ ὑποστρέψας ὁ ἔποψ, ὡς εἶδεν αὐτὸν ἀφειλεσθέντα, πόαν ἐκόμιζε, καὶ προσῆψε τοῦ πηλοῦ: ὁ δὲ κατέρρυη, καὶ προσῆλθε πρὸς τὰ αὐτοῦ ἐκείνου τέκνα. ἔστι δὲ νομὸς ἥξει. αὖθις δὲ ὁ αὐτὸς ἐπήλειψεν αὐθρωπος: καὶ ἡ ὄρνις τῇ αὐτῇ πόᾳ ἀνέῳξε τὸν χηραμόν. καὶ τὸ τρίτον ἐπράχθη τὰ αὐτά. ὁ τοίνυν τοῦ τείχους φύλαξ σωφρόνως τὸ πραττόμενον, σωφρονισθεὶς ὑπὸ πόας ἀνελόμενος ἐκεῖνο οὐκ ἐς τὰ αὐτά, ἀλλὰ ἀνοίγων μηδὲν οἱ προσήκοντας θησαυρούς.

Οτι οὐ γίνεται λέων ἐν Πελοποννήσῳ. Κεφ. κζ.

Ἡ Πελοπόννησος λεόντων ἄγονός ἐστι. καὶ ὅσα γε ἁπὸς, Ὅμηρος σοφιστὴς μάλιστα φησὶ σωφρονῶν, τῇ Ἀρτέμιδι ἐκεῖ θηρῶσαι ἄφρονι εἶναι: ὅτι ἄρα ἔπεισε τόν τε Ταῦγετον, καὶ τὸν Ἐρύμανθον, Τερπομένην κάπροισι καὶ ἀκαίροις ἐλάφοισιν. ἐπεσβὴς ἔργμα λεόντων τάδε τὰ ὄρη, καὶ μάλα ἑκόντας οὐκ ἐμνήσθη αὐτῶν.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ περσέως. Κεφ. κη.

Γίνεται ἢ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ ἰχθύς: καὶ ὅσα γε εἰδέναι καὶ ἐμὲ, ἔθνος πόρσια ἐπιχώριοι ὄνομα αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες αὐτὸν ὅτῳ, καλοῦσι δὲ Ἄραβες ὁμοίως τοῖς Ἕλλησι: Διὸς γὰρ υἱὸν καὶ ἐκεῖνοι ἄδουσι τὸν Περσέα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ γε τὸν ἰχθὺν ὑμνοῦσι λέγοντας. μέγεθος μὲν ὂν ὅσον κατὰ τὸν

ἢ αὐθίαν ἢ μέγισον. ἰδεῖν ἢ ὅμοιον λάβρακι. χρυπός γε μὴν ἰσυχῆ ἐστιν, καὶ ζώνας τε ποικίλης χρυσῷ προσεικασμένας. ἄρχονται ἢ ἀπὸ τῆς λιφαλῆς ἐπικάρσιοι αἱ ζῶναι, καὶ † ὧν πλὴν γαστρὸς καταλήγουσι: τὸ φραγμὸν ἢ ὀδοῦσι μεγάλοις καὶ πυκνοῖς. λέγεται ἢ ἰχθύων πρωτεῖα φέρειν τε σώματος, καὶ βίᾳ: ἀλλ' ὅδε τ' τόλμης οἱ φύσιν. θήραν ἢ αὐτὸν καὶ ἄγραν εἶπον ἀλλαχόθι.

dicant. Is pari magnitudine est cum Anthia maximo. Aspectus similitudo illi etiam est cum Lupo: naso est leuiter aduncо. cingulis aureis distinguitur, quæ à capite exorientia per transuersum feruntur, & ad uentrem usq; pertinent. frequentibus & permagnis dentibus munitus est. Ex omnibus piscibus qui in eo mari uersantur robore & audacia maximè excellere dicitur. De piscatione eius & captura alibi dixi. †al. ἐὰς.

Περὶ τῆς πίννης τῆς θαλαττίας. Κεφ. κθ.

De Pinna concha, & quomodo prædam cum cancro socio partiatur. Cap. XXIX.

Ἡ πίννη θαλάσσιον ζῶον, καὶ ἔστι τῶν ὀστρέων. λιχνεῖ ἢ τῇ ἁλσάσῃ τ' πρωτείνῃ σαρκίον ἀπ' ἑαυτῆς, οἱονεὶ δέλεαρ τοῖς προσνηχομένοις τ' ἰχθύων. καρκῖνος ἢ αὐτῇ παραμένῃ, σώφρονός τε καὶ σώνομος. οὐκοῦν ὅταν τις τῶν ἰχθύων προσνέῃ, ὅδε ἐπιγένυξεν ἰσυχῇ αὐτόν. ἡ πίννη μᾶλλον αὐτῷ ἐγκλείει ἑαυτὴν, καὶ ἐσλέξατο ἔσω τὸ ἐπιόντος ἰχθύος τῷ λιφαλῷ. καθίκοι ἢ ὡς ὧν τροφῆς, καὶ ἐσθίει αὐτόν.

Pinna animal marinum, è genere concharum est. Pandit sese hiatu testarũ: & carunculam extra conchas eminentẽ, ex sese prætendit, tanquã escam circumnatantibus piscibus. Cum cancro com parãdi cibi societatẽ facit: eamq; ob rem cancer cùm piscem quempiam adnatare uidet, illã leuiter morsu admonet. tum Pinna magis ac magis suas conchas patefacit, intraq; eas piscis adnantis caput recipit, comprimitq;: & piscem ita captum in cibo consumit. Societas circa prædam, infirmioris sed præstantioris ingenio, cum ualidiore. Inescatio.

Περὶ κόκκυγος. Κεφ. λ.

De Cuculo, quomodo in alieno nido pariat: & fœtus ab aliena parente nutritus, tandem agnitus expulsusq; ad suam redeat. Quo anni tempore appareat. Cap. XXX.

Ἦν δὲ ἄρα οἰκεῖα ταῦτα εἰδέναι: σοφώτατος ὁ κόκκυξ, καὶ πλέκειν εὐπόρως ἀπόρων μηχανὰς δεινότατος. ἑαυτῷ μὲν γὰρ σωφρονίσασθαι ἐπωάζειν οὐ δυναμένῳ, καὶ ἐκλέπειν, δι' ὑγρότητα τ' ᾠοῦ σώματι συγκράσιος, ὡς φασιν. οὐκοῦν ὅταν τίκτῃ, οὔτε αὐτὸς νεοττιὰν ἐποπλέκει, οὔτε τιθηνεῖται τὰ βρέφη. φυλάττῃ δὲ ἄρα ὧν τῶν νεοττῶν δεινότατος ἀφειδῶς καὶ πλανωμένους: καὶ παρελθὼν † εἰς καταγώγιον ὀρνέων, φύτίκτει. οὐ ταὐτῶν ἢ ὀρνίθων καλιᾶς ἐπιπτῆναι ὅτος γε, ἀλλὰ κορύδου, καὶ φάττης, καὶ χλωρίδος, καὶ τάττης: τούτοις σωφρονίσασθαι ὁμοίως αὐτῷ ὡς τίκτουσι. καὶ λιφῶν μὲν αὐτῶν ὄσων, οὐκ ἂν προέλθοι: ὠῶν ἢ φθορὰν ὄντων, εἶτα μέντοι τὰ ἑαυτοῦ προσφιμίξειν. ἐὰν ἢ ἴδῃ πολλὰ τὰ ἐκείνων, τὰ μὲν, ἐκκυλίσας ἠφάνισε: τὰ ἢ ἑαυτοῦ κατέλιπε διαγνῶναι τε καὶ φωραθῆναι δι' ὁμοιότητα μὴ δυνάμενα. καὶ οἱ μὲν ὄρνιθες οἱ προφρημένοι τὰ μηδὲν σφίσι προσήκοντα ἐκγλύφασιν: ἐποπτηνύμενα ἢ ἐκεῖνα, ἑαυτοῖς συνειδότα

Hominis eruditi hæc etiam nosse refert. Cuculus sapiẽs est. nam cùm ei pullos excludendi facultas non sit, tamen machinatio quædam data est, atque solertia ad hanc rẽ utendi aliena opera. Etenim cùm sibi conscius sit se neq; incubare, neq; ex ouis pullos excludere posse, ob frigidam corporis cõstitutionem, nec nidum ad pariendum constructi, nec paruulos fœtus alit. sed ubi animaduertit, quando aues ex nido suo absint, eò profectus, in alieno domicilio parit. non tamen in cuiuslibet auis nido, sed Alaudæ & Palumbis, & Chloridis, id est Luteolæ, quòd non ignoret, ab ijs oua suis persimilia pari solere. Quòd si illarum ni dos ouorum inanes & uacuos repererit, non eò diuertit: sed in eos ubi intus oua sint, atq; ad ea ipsa admiscet sua. Si autem illarum oua complura offenderit, ex ijs quædam eiecta perdit, ac in eorum locum sua supponit: quæ non ab illarum ouis internosci possunt ob similitudinẽ. Iam uero aues quas dixi aliena oua excludunt: pulli uerò Cuculi cum ætate procedente ad uolatũ firmi paulum †al. εἰς καταγωγὴν ὀρνέων.

lulum existunt, sibi conscij se esse illegiti mos fœtus, ad parentem suum euolant. iam succrescentibus pennis alieni deprehenduntur, atq; acerrimè uerberantur. Optimo anni tempore Cuculi, nẽpe ab ineunte uêre ad Caniculæ ortum apparent, pòst rarissimè cernuntur.

†fortè πόδι χυθγότωρ.

Quòd Gallinaceum Leo & Basiliscus timeant. Cap. XXXI.

LEo à Gallinaceo magno timore afficitur. Eodem timore est Basiliscus: cùm enim eum uidet, tremit animo: cũq; eundem audit canentem, terrore cõcussus emoritur. Quam rem non ignorãtes qui per Africã (in qua serpentes isti proueniunt) iter faciunt, Gallum itineris comitem sibi adiungunt, qui eos à tam pestilenti malo Basiliscí prohibeat.

De Lupis in Creta & Olympo Macedoniæ: de Capris Cephalleniæ, & Ouibus Abydi. Ex uenenatis alia morsu, alia ictu uenenum relinquere. Cap. XXXII.

THeophrastũ audio dicentẽ Cretam Lupis & Serpentibus infestissimam esse. Macedonicum etiam Olympum à Lupis non adiri solere. Capræ Cephallenides sex mensibus non bibunt. Abydenas autẽ Oues nullas uideri albas, sed nigras omnes ferunt. In hoc etiã diuersa & peculiaris quędam animantium uis est: quod ex uenenatis alia morsu & dentibus uenenum, alia idem ictu & aculeo immittunt.

De Aspidum ueneno: deq; uaccis Epiroticis, & Capris Scyrijs, Aegyptijsq;. Cap. XXXIIII.

LIbycam Aspidem dicunt sua aspiratione, oculorũ usum aduersus se, cũ ceruicem porrexerit, respicientibus eripere: aliâs non excæcare quidem, sed tamen celeriter interficere. Vaccas Epiroticas ferunt copiosissimè mulgeri: & Capras Scyrias lac præbere uberrimum omnium. Aegyptias quintuplicem (aliquando) partũ ædere, pleraſq; geminũ. Causam huius rei esse Nilum, cuius aquę fœcũdissimæ sunt. Itaq; pastores, quibus curæ est de augendo pecore, aquã ex Nilo lactis inopibus pecudibus, & maximè infœcundis, machina haurire solent.

† al. τῆς τῆς περίφαυς γε ἔτη.

De

γνωκότα τὴν νοθείαν, ἐκπέτεται τε, καὶ παρὰ τὸν γονέα μόνον τέλειτ. τ γ' πτερῶν αὐτοῖς † πόδι λυθγότωρ, γνωρίζειτ ἀλλότρια ὄντα, καὶ αἰκίζειτ πικρότατα. Καὶ ὁρᾶται ἡ μίαν ἅραν τὸ ἔτος τὴν ἀρίστην ὁ κόκκυξ. πρὸς γὰρ ἐπαρχομένῳ καὶ αὐτὸς ἐμφανὴς ἐστιν ἐς ἀνατολὰς Σφρίου, ἔπειτα ἐπὶ τὸν πολλῶν ὄψεως ἀφανίζεται.

Περὶ ἀλεκτρυόνος, καὶ λέοντος, καὶ Βασιλίσκου. Κεφ. λα.

ΑΛεκτρυόνα δὲ φοβεῖτ ὁ λέων, & Βασιλίσκος δὲ ὄρνιν, ἃς φασιν, ἐξέφυδιᾶι, καὶ ἐκατὸν ὧν πρέμει. καὶ ἀκούων ἀλέκτορος, ἀπάγεταί τε καὶ ἀποθνήσκει. ταῦτα ἄρα καὶ οἱ τὴν Λιβύην ὁδοιπορῶντες, τὴν τῶν τοιούτων τροφὸν, δίει τοῦ προειρημένου βασιλίσκου, ἔπειτα μόνοι σωὶ ἐμπορον καὶ κοινωνὸν τ ὁδοῦ, τὸν ἀλεκτρυόνα ἐπάγοντες, ὃς πόρρωθεν τὸ θηλυκὸν ἅπαν ἀπαλλάξει αὐτοῖς.

Ζώων διάφοροι αὐτιπάθειαι. Κεφ. λβ.

ΗΚρήτη καὶ τοῖς λύκοις, καὶ τοῖς ἑρπετοῖς θηρίοις ἐχθίστη ἐστίν. ἀκούω Θεοφράστου λέγοντος, καὶ φιλοῦ Μακεδονιλῶ Ὀλύμπῳ τοῖς λύκοις ἄβατα εἶν. Αἶγες δὲ ἄρα Κεφαλληνίδες οὐ πίνουσιν μηνῶν ἕξ. ὅις ἡ Ἀβυδηνὰς οὐκ ὄψει λευκὰς, ἃς φασι, μελαίνας δὲ πάσας. Διαφορότης ἡ ἄρα τῶν ζώων τὴν ἰδιότης ἔν ἄρ & ταύτῃ: τὰ μὲν γάρ ἐστιν αὐτῶν δάκετα, & φύσει ἀπὸ τοῦ ὀδόντος φάρμακον. Βλητά ἡ, ὅσα παίσαντα, ἔπειτα μόνοι καὶ ἐκεῖνά τι τοιοῦτον ἰὸν φύσει.

Περὶ τ ἀσπίδος τ Λιβύσσης, καὶ βοῶν Ἠπειρωτικῶν, καὶ αἰγῶν Σκυρίων τὴν Αἰγυπτίων. Κεφ. λγ.

ΗΛίβυσσα ἡ ἀσπὶς, ἀκούω τὸν πρὸς τὸ φύσημα αὐτῆς ἀπιβλέψασα, ὅταν προδῷ τὸν τράχηλον, τυφλοῖ τ ὄψιν: ἡ δὲ ἄλλη ὁ τυφλοῖ μὲν, ἀπεκτάνε ἡ ῥᾷσα. Λέγονται δὲ βόες Ἠπειρωτικοὶ πλεῖσον ὅσον ἀμέλγεσθαι. καὶ αἶγες αἱ Σκύριαι, γάλα ἀφθονώτατον παρέχειν, ὅσον ἐκ ἄλλαι αἶγες. αἱ δὲ Αἰγύπτιαι, ἐκάστῃ πως γόνῃ ἀποτίκτει, & αἱ πλεῖσται πλίπλυμα. λέγεται δὲ αὖπος ὁ Νεῖλος εἶν, εὐτεκνότατον παρέχων ὕδωρ. φθονοῦσι δὲ τῶν νομέων τῶν ἄγαν φιλοκάλους, & τ ποίμνης τ σφετέρας ἔχοντας ἀφρονεστέρως, ὕδωρ ἐκ τοῦ Νείλου τοῖς ἑαυτῶν ἀγέλαις ἄγειν μηχανῆ, ὅσον πλούσιον ἐστιν, καὶ τοῖς † ἱερείοις ἔτι καὶ μᾶλλον.

Περὶ

Περὶ Ινδικῆς βοὸς κέρατος. Κεφ. λδ.

ΠΤολεμαίῳ τῷ δευτέρῳ φασὶν ἀπὸ Ινδῶν κέρας ἐκομίσθη, καὶ τρεῖς ἀμφορέας ἐχάρησεν. οἷόν ἄρα βοῦς ἦν, ὡς ἐκπεφυκέναι οἱ τηλικοῦτον κέρας.

De cornu Bouis Indici tres amphoras capiente. Cap. XXXIIII.

PTolemæo secundo ex India cornu allatum ferunt, quod tres amphoras caperet. Vnde conijcere possumus, bouem illum, à quo eiusmodi tantum cornu extitisset, maximum fuisse.

Περὶ πορδίκων. Κεφ. λε.

ΠΕρδίκων φθέγμα ᾧ οὐδέποτε ἀκόσαις ἀπαύτων, ἀλλ' ἔστι διάφορον. καὶ Αθήνησί γε οἱ ἐπέκεινα τοῦ Κορυδαλέως δήμου ἄλλο γε ἠχοῦσι: καὶ οἱ ἐπέκεινα ἄλλο. τίνα δὲ ὅτι τοῖς φθέγμασι τὰ ὀνόματα, ἐρᾷ Θεόφραστος. ᾗ μὲν Βοιωτίᾳ, καὶ τῇ αὐτιπέραν Εὐβοίᾳ ὁμόφωνοί τέ εἰσι, καὶ ὡς ἄν τις ὁμόγλωττοι. Αφωνοι δέ εἰσι τὸ παράπαν ᾗ Κυρήνῃ μόνοι βάτραχοι. ᾗ Μακεδονίᾳ δὲ ὗς: καὶ τεττίγων τι γένος, ἄφωνοι καὶ οὗτοι.

De Perdicum uaria uoce. Vbi muta sint quædam, ut Ranæ, Cicadæ, Sues. Cap. XXXV.

PErdicum (alij caccabant, alij strident) non eadem ubique uox est, sed uaria & multiplex: alia Athenis, alia alibi. Harum uariarum uocum quæ sint nomina, Theophrastus explicat. In Bœotia & Eubœa idem sonant, ac (ut sic dicam) eiusdem sunt linguæ. In Cyrene Ranæ tantum omnino mutę sunt: ut in Macedonia Sues, & genus quoddam Cicadarum.

† ὦν πάλι, Athenæus.

Περὶ φαλαγγίου. Κεφ. λς.

ΓΕνος φαλαγγίου φασὶν εἶναι. καλοῦσι δὲ ῥάγα τὸ φαλάγγιον, ἅπερ ὅσοι μέλανες εἰσί, καὶ τῷ ὄντι προσέοικε σαφυλῖνι ῥαγί, καί πως ὁρᾶται καὶ † ποδιφανής: ἄλλοι δι' αἰτίαν ἑτέραν, καταγνῶναι ῥᾴδιον οὐκ ἔστι. γίνεται δὲ ᾗ τῇ Λιβύῃ, καὶ ἔχει πόδας † μακρὸς. σῶμα δὲ ἔλαχεν ᾗ μέσῃ τῇ γαστρί. καὶ ἔστιν ἀκρωτῆναι τάχιστον.

De Phalangio Libyco, quod Rhax nominatur. Cap. XXXVI.

PHalangij genus esse dicũt, qui Rhax appellatur, siue quòd rhagi (id est acino uuæ) nigro planè similis sit tum colore tum figura etiã rotunda: siue aliam ob causam mihi ignotam. Nascitur in Libya, pedib. breuissimis, ore in medio uentre. Morsu autem celerrimè perimit.

† ποδιφερής.

† μικρὸς. i. breuissimos Aëtio, id quod figuræ rotundæ conuenit.

Περὶ τῶν ᾗ Σερίφῳ βατράχων. Κεφ. λζ.

ΕΝ Σερίφῳ βάτραχοι, τὸ παράπαν οὐκ ἄν αὐτῶν ἀκόσαις φθεγγομένων: εἰ δὲ αὐτοὺς κομίσαις ἀλλαχόθι διατόρου τινὸς καὶ τραχύτατον ἠχοῦσιν. ᾗ Πιέρῳ δὲ τῇ Θετταλίας λίμνη ἐστὶν οὐκ ἀγήνωρ, ἀλλὰ χειμῶνος ἐκ τῶν συρρεόντων εἰς αὐτὴν ὑδάτων πήγνυται: οὐκοῦν ἐὰν ἐμβάλῃ τις βατράχους εἰς αὐτὴν, σιωπῶσιν, ἀλλαχοῦ φθεγγόμενοι. Ὑπὲρ δὴ τῶν Σεριφίων βατράχων λαμπάζουσι Σεριφίοι, ἐλθεῖν ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Γοργόνα ἄθλου τὸν Περσέα πολλὴν πόδα ἐλθόντα γῆν, καὶ οἷα εἰκὸς, καμόντα ἀναπαύεσθαι τῆς λίμνης πλησίον, καὶ διαπλυνῶναι ὕπνου δι' ὁμόλογον: οὗς δὴ βατράχους βοᾷν ἐπιχειρεῖν τὸν ἥρωα, καὶ τὸν ὕπνον αὐτῷ διαφθείρειν, καὶ λυπεῖν δηλονότι. τὸν Περσέα δὴ εὐξασθαι τῷ πατρὶ τοῦ βατράχους διατάσαι. τὸν δὲ ὑπακοῦσαι, καὶ χαριζόμενον τῷ υἱεῖ, τῶν ἐκεῖθι βατράχων αἰώνιον σιγὴν διαταφήσασθαι. Λέγει δὲ Θεόφραστος ἐκβάλλων τὸν μῦθον, καὶ Σεριφίους τῆς ἀλαζονείας παύων, τῇ τοῦ ὕδατος ψυχρότητα αἰτίαν εἶναι τῆς ἀφωνίας τῶν προειρημένων.

De Ranis mutis tum in Seripho, tum in quodam Thessaliæ lacu, & eius rei causa. Cap. XXXVII.

IN Seripho Ranæ prorsus mutæ sunt, si uerò has aliò importes, acrem & asperrimam uocem ædunt. In Piero Thessaliæ lacus est non perennis, sed hyeme tantum existit, ex aquis in eum confluentibus. In hunc Ranas si quis inijciat, silent: alibi tamẽ uocales. Seriphij de suis Ranis gloriantur, hoc uidelicet fieri munere quodam Perseo diuinitus dato: qui cũ rediret cum capite Medusæ, postquã terram lustrasset permultam: cumq; ut parerat fessus prope lacum illum somnũ capere uoluisset, Ranas strepentes eum interpellasse: itaq; Perseum molestia affectum, à patre Ioue deprecatum fuisse, ut Ranas clamare prohiberet: Patrem uerò eius precationem exaudisse, ac Ranas illius loci perpetui silentij condemnasse. Theophrastus tamen hanc explodens fabulam, & Seriphiorum uanam gloriationem redarguens, aquæ frigiditatẽ affert causam esse, cur hæ mutæ sint.

Περὶ

Vbi Galli non cantent, in Pheneo lacum sine piscibus esse. Cicadas calore ad cantum excitari.
Cap. XXXVIII.

περὶ ἀλεκτρυόνων, καὶ ὅτι ἐν Φενεῷ λίμνης: καὶ περὶ τεττίγων.
Κεφ. λη.

IN regionibus frigidis, & ubi cœli constitutio nimium humida est, Gallinaceos canere Theophrastus negat. Lacus in Pheneo est qui nullos pisces affert. Cicadas propter frigidam corporis temperiem non canere idem ait, quoad sol iam procedente die incaluerit.

ΕΝ τοῖς ὑγροῖς χωρίοις, καὶ ἔνθα νοτιώτερόν ὁ ἀὴρ ὑποφάγαν, οἱ ἀλεκτρυόνες οὐκ ᾄδουσι, φησὶ Θεόφραστος. ἐν δὲ Φενεῷ λίμνη ἰχθύων ἄγονός ἐστιν. Ψυχροὶ δὲ ἄρα ὄντες τὴν σύγκρασιν οἱ τέττιγες, ἕως μὲν τοῦ ἡλίου ἀΐδουσιν, ἐκθερμαίνεται λέγει.

De Caprimulgo aue Capras fugente & excæcante. Cap. XXXIX.

†al. αἰγιθύλα.

περὶ †Αἰγοθύλα. Κεφ. λθ.

CAprimulgus inter animalia maximè audax est. paruas em̃ aues aspernatur, fortiterq; audet Capras impetere: atq; earum uberibus aduolans, lac fugit, nec pœnas à pastore timet: quanquã pro saturitate Capris sceleratissimũ præmiũ reddit, cæcitatem eis adferens, uberisq; lacteos fontes funditus exiccans.

ΤΟ ὀλιγότατον ἄρα ζῴων ὁ αἰγοθύλας ἐστίν. τῶν μὲν γὰρ ὀρνίθων ὑπερφρονεῖ τῶν μικρῶν: ἐπιτίθεται δὲ ταῖς αἰξὶ καὶ τῷ μαστῷ. καὶ μὴν τοῖς οὔθασιν αὐτῶν προσπετόμενος, εἶτα ἐκμυζᾷ τὸ γάλακτος, καὶ τὴν τιμωρίαν τὴν ἐκ τοῦ γάλακτος, καὶ τὴν τιμωρίαν τὴν ἐκ τοῦ αἰπόλου οὐ δέδοικε: καίτοι πονηρότατον ὂν ταῖς μαθοῦσιν ὑπὲρ τὸ πλουσμονῆς ἀχάριστος: τυφλοῖ γὰρ μαθοῦσα ὅταν αὐάσῃ, καὶ ἀποσβέννυσι τὴν ἐκεῖθεν ἐπιῤῥοήν.

Ingratitudo maleficia.

Quomodo Luscinia pullos ad cantum erudiat: & quòd capta iam grandior, cantu ciboq; abstineat.
Cap. XL.

περὶ τῶν ἀηδόνος νεοττίων.
Κεφ. μ.

*Græca hîc aliter habent, nos Laertium secuti sumus.

ARistippum † Arete filia audiuit: Areten uerò matrem filius itidem Aristippus dictus, & metrodidactos, id est matris discipulus cognominatus. Atqui Aristoteles Luscinias pullos qui à matre erudiebantur auditos sibi ait. Quod si capiatur Luscinia iam confirmata ætate, & inclusa asseruetur in cauea, idcirco se & cantu & cibo abstinet, & pro seruitute uenatorem silentio ulciscitur. quia omnium uehementissimè auium libertatis retinens est. Cuius rei experientes uiri, iam ætate grandes capere omittunt, & pullos comprehendere student.

Prolis amor & institutio.

Libertatis amor.

Ætatis teneræ animus flexilis, adultæ rigidus.

ΜΗτροδίδακτον μὲν τὸν Ἀρίστιππον, οἷον τὸν ἀπὸ μητρὸς διδασκόμενον ἄδειν. λέγει δὲ Ἀριστοτέλης ἰδεῖν αὐτὸς τὰ νεόττια τῆς ἀηδόνος ὑπὸ τῆς μητρὸς διδασκόμενα ἄδειν. λέγει ἄρα ὀρνίθων ἡ ἀηδὼν ἐλευθερίας ἐράστρια ἰσχυρῶς. καὶ διὰ τοῦτο ἡνίκα ἂν τελειωθῇ τὴν ἡλικίαν ὅταν θηραθῇ, καὶ καθειργμένη ἐν οἰκίσκῳ, φυλάττεται, καὶ τροφῆς καὶ ᾠδῆς ἀπέχεται. καὶ ἀμύνεται τὸν ὀρνιθοθήραν ἀντὶ τῆς δουλείας τῇ σιωπῇ. ὁπόταν οὖν ἄνθρωποι παραμυθῶνται, τὰς μὲν ἤδη πρεσβυτέρας καὶ ἀλάστους μεθιᾶσι, παραλάζουσι δὲ θηρᾶν τὰ νεόττια.

De Equis & Asinis Indicis unicornibus, quorum cornua uenenis aduersantur. Cap. XLI.

περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς ἵππων, καὶ ὄνων κέρας ἐχόντων. Κεφ. μα.

TErrã Indiam Equos & Asinos uno cornu præditos procreare ferunt. Horum è cornibus pocula cõficiuntur: in quæ uenenum mortiferum cõiectum si quis biberit, nihil graue perpetietur, quòd cornu utriusq; horum ui ueneno aduersa polleat.

ΙΠΠΟΥΣ μονόκερως γῆ Ἰνδικὴ τίκτει φασί. καὶ ὄνους μονοκέρως, ἃ αὐτὴ τρέφει. καὶ γίνεται καί γε ἐκ τῶν κεράτων τῶνδε ἐκπώματα. καὶ ἤν τις ἐς αὐτὰ ἐμβάλῃ φάρμακον θανατηφόρον, ὁ πιὼν οὐδὲν ἧττον ἐπιβουλὴν λυπήσει αὐτόν. ἔοικε γὰρ τὸ κέρας ἀμυντήριον τοῦ κακοῦ, καὶ τοῦ ἵππου, καὶ τοῦ ὄνου εἶναι.

De Por-

περὶ

Περὶ πορφυρίωνος ὄρνιθος.

Κεφ. μβ.

Ὁ πορφυρίων ὡραιότατός τε ἅμα καὶ φιλονυμφότατόν ἐστι ζῷον: καὶ χαίρει κονιώμενος: ἤδη δ' καὶ λόεται τὸ πρῶτον λουτρόν. οὐ πρότερον δὲ ἑαυτὸν ἐπιδίδωσι ταῖς κονίσραις, οὐ πρὶν ἂν βασίνῳ τινὰ ἀριθμὸν βασίνων ἀριθμήσωσιν οἱ. καὶ σιτούμενος δ' ὧν μαρτύρομαι, ἄχθεται: καὶ δίκ ταῦτα αὐαχωρῶ, καὶ ὑπολανθάνων ἐσθίει. ζηλότυπος δέ ἐστιν ἰσχυρῶς, καὶ τὰς †αὐανδρους τῶν γυναικῶν φυλάττει. καὶ ἐὰν λάθρᾳ μοιχεύσῃ τὸν οἰκίας τὴν δέσποιναν, ἀπάγχεται ἑαυτόν. οὐ πίπτεται δὲ ὑψηλός. χαίρουσι γε μὴν οἱ ἄνθρωποι αὐτῷ, καὶ τρέφουσι περιφρονέστερον καὶ προμηθῶς αὐτόν. καὶ ἔοικεν εἰς σοβαρὰς οἰκίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἄθυρμα εἶναι. ἢ ὑπολείχεται νεὼς αὐτόν, καὶ ἄφετος ἁλᾶται, ἱερὸς πρίαπος ὥσπερ πολιοῦχος. τὸν ταὼν μὲν οὖν ὡραῖον ὄντα καὶ λαμπρύνουσι, καὶ σιτοῦνται οἱ ἄσωτοι. τοῦ γε ὄρνιθος τὰ πτερὰ κόσμος ἐστί, τὸ δὲ σῶμα λίαν πονηρόν. Πορφυρίωνα δὲ οὐκ οἶδα λαμπρύναντα τὰ δεῖπνα τῶν δειπνούντων: οὐ Καλλίαν, οὐ Κτησίππους τοὺς Ἀθηναίους: οὐκ †Ακόλουν, οὐχ Ορτήσιον τοὺς Ῥωμαίους. ἔστιν δὲ ὀλίγους ἐκ πολλῶν ἀσώτους μὴ ἀνορισάτους τῆτι ἄλλῃ, καὶ μάτην καὶ πρὸς τὴν γαστέρα.

De Porphyrionis moribus, & eius in adulteras odio: quodq; homines in cibo hac aue abstineant, siue religione quadam, siue propter raritatem. Cap. XLII.

PORphyrio animalibus excellit, & formæ pulchritudine, & nominis conuenientia. Idem puluerulentis uolationibus gaudet, ac in locis ubi columbarum lauatio esse solet, lauatur. nec prius tamē se uel in puluerē uel lauationē dat, quàm in ambulationē ueniens, certa spatia confecerit. Cùm pascitur, se testes sui prandij habere dolet: itaq; secedit, & latens in occulto comedit. Acerrima riualitate ardet, & mulieres quæ sunt sine uiro obseruat. quod si cum matrefamiliâs stuprum fieri cognouerit, se strāgulat. Volans non sublime fertur. Quòd autē ex eo ipso homines magnam lætitiā uoluptatemq; capiunt, ideo circa ipsius curam cibariorū prospiciunt, diligenterq; illum alunt. In magnificis splendidisq; ędibus tum profanis tum sacris Porphyrio ludicra delectatio est, quarum intra claustra sacer & solutus errat. Pauonem ut formosus sit, luxuriosē tamē uiuentes homines comedunt: cuius pennæ magnum quidem ornamentum habent, sed reliqui corporis nulla dignitas. Porphyrionem uerò cibi gratia in cœnis apposuisse hominē scio neminē: non Calliā, non Ctesippū uiros Athenienses: nec Apiciū, neq; Hortensiū Romanos: quos è multis cū uario luxui tum gulæ imprimis deditos & lurcones, paucos mihi commemorasse satfuerit.

† αὐανδρους habet Athenæus.

Περὶ κόρακος γέροντος.

Κεφ. μγ.

Ὁ κόραξ ὁ ἤδη γέρων, ὅταν μὴ δλιὸν τι πτέσθαι δύνηται, ἑαυτὸν αὐτοῖς προτείνει τροφὸν. οἱ δ', ἐδίουσι τὸν πατέρα. καὶ τὴν παροιμίαν γνῶναι φασὶ τὴν λέγουσαν: Κακὸν κόρακος λαβεῖν, τὸ

reliqui circumsedentes, marem quidem mares discerpunt, fœminas uerò fœminę disperdunt. Huiusce etiam modi lex castitatis ad Turtures pertinet, sanctaq; & syncera permanet: tum etiam ad Columbas albas manat, præterquam quòd non utranq; occidunt. nam marem duntaxat perimunt: fœminã uerò, illius misericordia permoti, impunitam atq; inultam in uiduitate reliquam ætatem ducere permittunt.

Quomodo Columbus coniugem suam circa partum, incubitum, fœtumq; iam excusum, iuuet atq; promoueat. Quòd Columbæ Haliæetos & Circos horreãt: & quomodo Accipitrum impetus declinent. Cap. XLV.

ARistoteles inquit fœminæ parturienti marem adesse, & cultu omniq; officio fungi: sæpe etiam fœminam errantem & uagantem compellere ad nidum: & cùm pepererint oua, eas cogere ut incubent: eundemq; pariter cum fœmina pullos fouere, pariterq; alere. & primum nutrimentum, ne à cibis abhorreant, parentes exclusis iam pullis, terrã salsuginosam in os indere: quã ut gustauerint, inde facillimè reliquis cibis uesci queãt. Cũ rapacibus cæteris auibus fœdere deuinciuntur, pacemq; gerunt: Aquilas marinas & Circos horrent, inquit. Contra Accipitres quo astu utantur audire operæpretium fuerit. Cùm eas Accipiter, qui natura sua in sublime ferri potest, persequitur, eæ deorsum uersus elabunt: cum ille in inferiori sede aëris uolat, illæ cõtra sublime feruntur & supra Accipitrẽ, in sublime impetum facere non ualentem, uolantes, bene sperare incipiunt, fiduciaq; implentur.

†ἀλωαμένων.

De Elephanto albo Indico, qui nutriciũ suum mirificè amauit, proq; eo pugnauit. Cap. XLVI.

CVm Indus quispiam elephanti albũ pullum offendisset, atq; hunc etiam nunc tenerum aluisset, & paulatim man suefecisset, eoq; deinde ueheretur, & belluam amaret, & uicissim redamaretur ipse, ac simul suam elephãtus educationẽ, cum maximis amicitiæ officijs, huic Indo compensaret: Indorum rex id intelligens, muneri poposcit sibi elephantũ mitti. Is ut uehementi riualitate flagrans, amato-

λοιποί. Ὁ τὸν μὲν ἄῤῥενα οἱ ὁμογενεῖς διασπῶσιν, αἱ θήλειαι δὲ τὴν θῆλυν. Οὕτω ἄρα ὁ τῆ σωφροσύνης νόμος ὁ διὰ τὰς τρυγόνας ἀφικνεῖται, καὶ ἄτρεπτος μένει: καὶ διὰ τὰς πελειὰς τὰς λευκὰς, πλὴν τοῦ θανατοῦσθαι ἑκάτερον τὸν ὄρνιν: ἐπεὶ τὸν μὲν ἄῤῥενα ἀναιροῦσι, τὴν δὲ θῆλυν ὑπερβαλλόντως, καὶ εἰκότως ἀπαθῆ, καὶ πρίεσι χῆρον.

Περὶ τῆς πελειαδος.
Κεφ. με.

ΑΡιστοτέλης φησὶν πελειαδα ὁ ὄρνις ἄῤῥενας ταῖς θηλείαις ταῖς τικτούσαις σωφρονίζειν λέγει: καὶ ἀλωμένας τὰ καλιᾶς ἔξω, σωφρονεῖν τε καὶ σωκαλαύνειν: ὁ ὅταν τέκωσιν, ἐπωάζειν ἐκβιάζεσθαι: θάλπειν γὰρ καὶ τοὺς ἄῤῥενας τὰ νεόττια, καὶ σωφρονιστὰς τῆ μὴ κακοσίτους εἶναι τοὺς νεοττούς, πρώτιστα τροφῆς φιλοτίμους τοῖς βρέφεσι τοὺς γονεῖς ἀλμυρίδα γεύειν: ἵνα πρότερον γευσάμενα, εἶτα μετὰ τοῦτο καὶ τὴν λοιπὴν ἑτοίμως σιτεῖσθαι τὸ φυτεύειν αὐτά. δοκεῖ δέ πως ταῖς πελειάσι τὸ φυτεύειν πρὸς μὲν ἄλλους ὄρνιθας οὐ ἁρπακτικοὺς φιλονεικίαν ἔχειν: τοὺς μέντοι ἁλιαίτους καὶ τοὺς λίρκους ὡς ψιφρίκασί φησι. Πρὸς δὲ τοὺς ἱέρακας οἷα πολεμοῦντα, ἀκούσαι ἄξιον. ὅταν γὰρ αὐτὰς διώκῃ ὁ μιτάρσιός τε καὶ ὡς ὕψος ψιφυκὼς πτεροῖς, αἱ δὲ ὑπολιδαίνουσι τῆ πτήσει, καὶ κατοπτεύσασαι ἑαυτὰς καθέλκουσι, καὶ τὸ πτερὸν ἢ ψαρῶνται ψιλίζει: ὅταν δὲ ὁ κατοπτεύων λαχὼν ἐκ τῆς φύσεως τὴν πτῆσιν, αἷς ἄρονταί τε καὶ μετεωροπορεῦσι, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν μετόμενοι θαῤῥοῦσιν ἀνωτέρω αἴξαι μὴ † διωάμεναι.

† διωαμένων.

Περὶ πωλιευτὸς τοῦ ἰνδικοῦ λευκοῦ ἐλέφαντος. Κεφ. μς.

ΕΛέφαντος πωλίου πεπυγχαϊκότος λευκὸν πωλευτὴς ἐλέφαντος Ἰνδικός. καὶ παλαιὸν ἐτρέφετο ἔτι νεαρὸν, ὁ δὲ μικρὰ ἀπέφαινε χειροήθη. καὶ ἐπωχεῖτο αὐτῷ, καὶ ἦρα τοῦ λιτήματος, καὶ αὐτηράτο, αὖθ ὧν ἐθρέψατο τὴν ἀμοιβὴν νομιζόμενος ἐκεῖνος. ὁ τοίνυν βασιλεὺς τῶν Ἰνδῶν πυθόμενος, ἤτησε λαβεῖν τὸν ἐλέφαντα. ὁ δὲ, ὡς ἐρώμενος ζηλοτυ-

ζηλοτυπῶν, καὶ μάλιστα πρὸς τὰ ἐμέλλε διαφθορᾷν αὐτὸν ἄλλος, οὐκ ἔφατο δώσειν: καὶ ὤχετο ἀπιὼν εἰς τὴν ἔρημον ἀπελᾶς τὸν ἐλέφαντα. ἀγανακτῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμψας κατ' αὐτὸν οὓς ὑφαιρησομένους, καὶ ἅμα τὸν Ἰνδὸν ἐπὶ τῇ λίθῳ ἄξοντας. ἐπεὶ ἦκον, ἐπέρων τὸν † πᾶσαν προσφέρειν. οὐκοῦν καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐβάλλειν αὐτοὺς λίθοις, καὶ τὸ θηρίον ὡς ἀλλοτρίως σωμάτων ἐμύνατο. καὶ τὰ πρῶτα λίθοις τοιούτοις. ἐπεὶ δὲ βληθεὶς ὁ Ἰνδὸς κατάλιθος, πεσόντος μὲν τὸν τροφέα ὁ ἐλέφας, κατὰ τοὺς ἐπιφανεστέρους χρώμενος τοῖς ὅπλοις, καὶ τῶν ἐπιόντων πολλοὺς ἀπέκτεινε: τοὺς δὲ ἄλλους ἐτρέψατο. πεσόντα δὲ τὸν τροφέα τῇ προθυμίᾳ, αἴρει τε αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰ αὐλεῖα κομίζει, ἐπὶ τῇ μνήμῃ ὡς φίλου φίλος πιστὸς, καὶ τῇ εὐνοίᾳ ἐδείκνυτο. Ὦ ἄνθρωποι πονηροὶ, καὶ πολὺ ἡμᾶς ἀπέχετε μὴ καὶ ταγήνου ψόφον ἀκούειν ἐπ' ἀρχαῖά τε χορεύοντες: ὧν δὲ τοῖς ἐννόμοις προσήκατε, καὶ μάτην ἐπὶ οὐδὲν τὸ τῆς φιλίας ὄνομα χαίνοντες.

Περὶ τῶν καμήλων εἰς μητέρας εὐσεβείας. Κεφ. μζ.

ΔΟτε μοι οὖν τραγῳδοὶ πρὸς τὸν παρόντα Διόνυσον, μὴ πρό γε ἐκείνων οὖν μυθοποιοὺς ἐρεῖν, τί βουλόμενοι τοσαύτην ἄγνοιαν τοῦ παιδὸς τοῦ Λαΐου καταχέουσι, καὶ τοῦ Τηλέφου τοῦ σωισθέντος τῇ μητρὶ τῆς ἀνυστυχῆ σώσαντος, ἐπὶ μὴ ψράσαντός τινος μὲν τὴν ὁμιλίαν, συγκατακλιθέντος δὲ τῇ γαναμένῃ, καὶ πράξαντος ἅπερ τὰ αὐτὰ, εἰ μὴ πολλάκις θεᾷ πομπῇ διῆρξεν ὁ δράκων: ἀγνοεῖ φύσις τοῖς ἀλόγοις ζώοις τὴν τοιαύτην μίξιν, μήτε τοῦ χρωτὸς προσαφαῖς διδοῦσι κατανοεῖσθαι, μήτε δεῖται γνωρισμάτων, οὐδὲ τοῦ ἐκθύντος εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, ὡς ὁ Οἰδίποδος ὁ τοῦ Σοφοκλέους. Οὔκ ἂν γὰρ ποτε τῇ τεκούσῃ ὁμιλήσαι κάμηλος. ὁ γὰρ βοῶν νομεὺς δ' ἀγέλης καλακαλύψας τὸ θῆλυ ὡς οἷόν τι ἦν, καὶ ἀπερύψας πάντα πλὴν τὸ ἄρρεν, τὸ παιδίον ἐπάγει τῇ μητρὶ: μὴ ἐκεῖνος λάθριος ὑπὸ ὁρμῆς δ' πρὸς μίξιν, ἔφρασε τὸ ἔργον, καὶ συνῆκε, μὴ τὸ μὲν αὐτὴ δ' ὁμιλίας οἱ δ' ἐκθέσιμα πάκνον καὶ πατῶν, καὶ βίᾳ γόνασι παίων, ἀπέκτεινεν ἀλγηδόσι: ἑαυτὸν δ' ἐπεκρήμνισεν. Ἀμαθὲς

amatoriè dolebat, si hunc alius quàm ipse esset habiturus. Itaq; negans se daturũ, unà cum Elephanto in desertissimam regionem perfugit. Rex autem id ægrè ferens, ad eum insequendum misit, qui Indo auferrent, simul & illum comprehensum ad pœnã reducerent. Cùm igitur eò † βίαν. uenissent, ubi erant transfugæ, comprehendereq; aggressi fuissent: ex superiori loco lapidibus eos homo appetebat: pariterq; elephantus, ut iniuria insigni accepta, illorum impetum repellebat. Vbi autem Indus lapidatione facta percussus, præceps deiectus fuisset, elephantus hominum more acerrimè se tuentium, pro suo nutricio quẽ corpore tegebat, cum propugnauit, tum uerò ex inuadentibus partim occidit, partim in fugam impulit: tum altorem suum promuscide circumplexus, ad stabula inuexit, ac tanquã amicus permansit fidelis amico, beneuolentiam ostendens, qua admirabili suũ educatorem prosequebatur. O sceleratos homines, qui mensas, culinas & sartaginum stridores sequunt, & prandia quærunt: in periculis autem amicitiæ iure temerè uiolato pollutoq; amicos deserũt.

De Camelorum castitate aduersus matrem. Cap. XLVII.

TRagœdi & fabulatores alij miror quid sibi uoluerint, dũ matres adeò filijs ignotas nugantur, ut de Laij filio: & Telepho, qui simul recumbens, tametsi cum matre complexu uenereo non iunctus fuerit, incestum tamen stuprũ cum ipsa confeciſſet, nisi eos pius diuino ductu draco diremisset. Atqui animalibus † al. κατα- rationis expertibus eiusmodi concubi- νοήσαι. tus ex corporis contactu natura cognoscendos dedit, neq; ad eos coitus percipiendos notionibus ullis egent, neq; alterius aduentu, ut Oedipus illius à quo in Cithæronem expositus fuisset. Etenim Camelus cum matre nunquã cõcumbit: Cuius rei exemplo est pastor quispiam. is cùm fœminam quoad eius fieri poterat, exceptis genitalib⁹ obtexisset, deindeq; filiũ matri sic opertæ admisisset: hic ex latebris coitus appetitione falsus, matrẽ imprudens superuenit suam. quod ubi intellexisset, Camelarium scelerati coitus admissarium & mordicus premens, & ad terram abiectum genibus affligens, cum summis doloribus interfecit, atq; seipsum præcipitem agens, uoluntariam mortem sibi conscíuit.

Oedipus sanè in hoc etiam imperitè fecit, qui cum inferenda sibi manu & conscisc̃enda morte calamitatē omnem effugere ac relinquere posset, oculos tantum excæcare suos uoluerit, & suæ familiæ genericq; dira imprecari omnia, tanquã extremis hisce malis iam præteritæ calamitati ullum adferret remedium.

Ἀμαθῶς ἦ καὶ περὶ τοῦ Οἰδίποδος, οὐκ ἀπεκτόνας, ἀλλὰ πυρώσας τὸν ὄψιν, καὶ τὸν τῶν δακρύων λύσιν μὴ γνὸς, ἔδει ἀπηλλάχθαι, καὶ μὴ δεῖ οἴκων δεῖ γῆς καταράμενον, ἅτε μὴτοι δακρύοις αὐηκέστοις ἰᾶσθαι δακρὰ τὰ ἤδη πεπελθόντα.

FINIS LIBRI III. ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI DE ANIMALIVM NATVRA LIBER IIII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

Perdices mares perquã libidinosos esse, & q̃ in fœminarũ coniugũ uel quas amãt cõspectu, multò fortius inter se pugnẽt. Historia Cretensis iuuenis, qui ut à morte etiam à puero quẽ amauerat non contemneretur, auersum sibi uulnus infligi cauit. Cap. I.

Περὶ τῆς περδίκων ἀκολασίας. Κεφ. α.

Amor & pudor fortitudinis stimuli.

EX auibus Perdices, quòd ad libidinẽ ueneris inflammatissimi sunt, idcirco cũ fœminis assiduè uersantur. Homines autem qui Perdices ad certamẽ alunt, cùm eos ad pugnã inter se incitare uolunt, suã cuiq; uxorẽ præsentẽ esse curant. hac enim machinationis cõmentatione Perdicũ timiditas repellitur, & ignauia uitatur. nam male pugnando uictus nunq̃ in cõspectũ, nec ad amatã, nec ad cõiugẽ audet uenire: ac potius morte occumbit, q̃ pugna turpiter deserta, ab hoste suo auersus eam cui probari tãtopere cupit, intueri sustineat. Tale quiddam Cretenses etiã de duobus amantibus prædicant: Sic enim audio, amatorẽ Cretensem cũ alijs rebus præstantem, tũ bellicis strenuũ, habuisse in amore puerũ adolescentẽ summa indole uirtutis, liberali forma, uirili animo, & summo ad optimas disciplinas ingenio, sed ætate nondum militiæ apta. Nomẽ quidem utriusq; alio loco me dixisse memini. Et hunc ipsum aliquando in pugna strenuè uersantẽ, hostium frequenti cohorte toto impetu in cũ irruente, ad humi stratum cadaueris offensionẽ collapsum fuisse. Iacenti cum hostium proximus quispiam

Κολασόταται τῶν ὀρνίθων οἱ περδικίες εἰσι. ταῦτά τοι καὶ τὴν θηλείαν ἐρῶσι δριμύτατα, καὶ περὶ λαγνείας ἠγωνίσατό σφισιν οἰκεῖον. οὐκοῦν οἱ τρέφοντες τοὺς ἀθλητὰς περδίκας, ὅταν αὐτοὺς εἰς τὸν μάχιμον τὸν κατ' ἀλλήλων παρασκευάσωσι, τὴν θήλειαν παρεισάγουσι πολυσπερμοτάτην τῶν σώματος· σόφισμα γὰρ ἀνδρείας καὶ δίκης περὶ τὸν ἀγωνίαν αὐτίπαλον αὐτοῖς εὑρόντες. ὁ γάρ τι πονηρὸν ἠγωνισμένος φανεῖται ἢ τὴν ἐρωμένην, ἢ τὴν γαμετὴν ὁ περδικὸς ἐρωμένην. τιθνήξεται δὲ μᾶλλον παιόμενος, ἢ ὁμόσε χωρῶν ἀπεσταφεὶς ἰδεῖν τολμήσῃ ταύτην ἀσχημόνως, ἣν βούλεται εὐδοκιμεῖν. τοῦτό τοι καὶ Κρῆτες ἐπὶ τῶν ἐρωμένων γινώσκουσι. Ἀκούω γὰρ Κρῆτας ἐρασθῆναι, ἀγαθὸν τάττει ἄλλα καὶ τὰ † ἐμπολίμια εἶναι· ἔχειν δὲ παιδικὰ εὐγενῆ μέγα κτῆμα, ὥρᾳ δὲ ἁρπρεπῆ, καὶ τὸν ψυχὴν ἀνδρεῖον, καὶ πρὸς τὰ μάλιστα τῶν μαθημάτων πεφυκότα δεῖ καὶ καλῶς, καλὸν μόνον δὲ † ἐς ἡλικίαν εἰς ὅπλα μηδέπω. ἔπος γὰρ μοι ἀκηκοέναι καὶ τοῦ ἐρασθῆναι καὶ τοῦ καλοῦ τὸ ὄνομα. Ἀρετὰς μὲν δὴ ἐν τῇ μάχῃ τὴν νικὴν ἀνδρίζεσθαί φασιν οἱ Κρῆτες· † ἀθρόον γὰρ ἐς αὐτὸν ὠθουμένης τῶν ἐχθρῶν φάλαγγος, προσπεσόντα νεκρῷ κειμένῳ, καὶ πεδιστραπῆναι λέγουσιν αὐτόν. τῶν οὖν τις πολεμίων ὁ μάλιστα πλησίον ἀναστενόμενος, παίσας ἔμελλε τὴν μεταφρένων τὴν ἀνδρὸς· ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, μισθαμοῦς ἐπὶ τὴν αἰχμὴν τὴν ἀνάλκιν πλήξας ἐπατάξας, ἀλλὰ

† al. πολέμια.

† δι' ἡλικίαν.

† al. ἀθρόας.

ἀλλὰ μὴ τὴν αἰγυπτίαν αὐτίκα πᾶσαν: ἵνα μὴ μου δειλίας ὁ ἐρώμενος καταψηφίσηται, καὶ φυλάξηται πρόσθεν ἐλθεῖν οὐ θρασύν. δίκαιον δὲ ἐστὶν μὴ ἄνθρωπον ὄντα φανῆναι δειλόν, οὔπω θαυμαστόν. περδίκι δὲ μεταναι ἀνδρὸς, ὑπερφυὲς ἔοικεν ἐκ τῆς φύσεως τὸ δεῖμα. Ἀριστόδημος δὲ ὁ τηΐσας, καὶ Κλεώνυμος ὁ ῥίψας τὴν ἀσπίδα, καὶ ὁ δῆλος Φείσανδρος, ὅτε τὰς παρθένους ἀπέδοντο, οὔτε τὰς γαμετὰς, οὔτε τὰ παιδία.

Περὶ τῶν ἐν Ἐρύκι τῇ Σικελικῇ πρώτων καὶ τῶν ἐκεῖθι καλουμένων ἀναγωγίων. Κεφ. β.

ΕΝ Ἐρύκι δὲ Σικελίας ἑορτή ἐστιν ἣν καλοῦσιν ἀναγώγια Ἐρυκῖνοί τε αὐτοὶ, καὶ μάλιστοι καὶ ὅσοι ἐν τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. ἡ δὲ αἰτία τῆς ἑορτῆς ἐνόματος: τὴν Ἀφροδίτην λέγουσιν ἐντεῦθεν εἰς Λιβύην ἀπαίρειν ἐν ταῖσδε ταῖς ἡμέραις. ἀποξάζουσι δὲ ἄρα τῶνδε τοῦτο ἐκεῖθεν τεκμαιρόμενοι: πρώτων πλῆθός ἐστιν ἐνταῦθα πανταχόθεν πεπλεγμένον: οὐκέτι δὲ μὴν οὐχ ὁρῶντα: λέγουσι δὲ Ἐρυκῖνοι τὴν θεὸν ἀποφορούσας ἀπιέναι. ἀθύρματα γὰρ Ἀφροδίτης πρώτων ἔστιν ἄρουσί τε ἐκεῖνοι, καὶ πεπιστεύκασι δὴ πάντες οἱ ἄνθρωποι. διελθοῦσαι δὲ ἡμερῶν γένεα, μίαν μὲν ἀφανεῖ τὴν ἄρκυν, ἐκ τοῦ πελάγους τοῦ κρίζοντος ἐκ τῆς Λιβύης ὁρᾶσθαι ἐπιτομώτατον, ἐοῦσαν τὰς ἄλλας πελειάδας τὰς λοιπὰς ἅπασιν: πορφυρᾶν δὲ, ὥσπερ τὴν Ἀφροδίτην ὁ Τήϊος ἡμῖν Ἀνακρέων ᾄδει, πορφυρέην λέγων, καὶ χρυσῷ δὲ εἰκασμένην φανῆναι: ἅ τοι καὶ τὴν Ὁμήρου θεὸν τῇ αὐτῇ, ἣν ἐκεῖνος ἀναμέλπει χρυσέην. ἕπεται δὲ αὐτῇ τῶν πρώτων τὰ νήφια τῶν λοιπῶν. καὶ ἑορτὴ πάλιν Ἐρυκίνοις καὶ τὰ λεγόμενα ταγώγια πανήγυρις. ἐκ τοῦ ἔργου καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα.

Περὶ λεόντων ὅτι μὴ συνόμοι ἄρρεσιν καὶ ὁ θῆλυς ζῶσα ἀλλήλοις. Κεφ. γ.

ΛΥκων συνόμων καὶ ἵππων, λέοντί γε μὴν οὐκ ἴσον. λέαινα γὰρ καὶ λέων οὔτε τῶν αὐτῶν ἴασιν, οὔτε ὧν θήρας, ὅτε συνόμνυσι. τὸ δὲ αἴτιον, τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ θαῤῥοῦντες ἄμφω, ἅτα ὁ μὲν ἄρρην θατέρου ὑπέρτερος, ὡς φασιν οἱ περιβύτεροι.

quiſpiam gladio ſtricto plagam ei auerſam illaturus eſſet: retro ad hoſtem uerſus intuens, Nequaquam inquit turpe, & imbelle uulnus tergo inferas: ſed aduerſo potius pectori infligas, cum ut ne timiditatis me meus amator cõdemnet, tum ne me turpitudinis notis inuſtũ aſpiciat. Atqui hominem rationis participem ad timiditatis & ignauiæ crimen pudore affici, non admodum mirabile uideri debet: at Perdicem rationis expertẽ huiuſmodi uerecundiã retinere, ſingulare donum naturæ uidetur. Eudêmus uerò & Piſander, inſignes illi timiditate, & abiecto Cleonymus infamis clypeo, non patrias, non uxores, non filios ſe habere teſtes timiditatis ſuæ ueriti ſunt.

De Columbis ex Erycino Siciliæ tractu certo tempore in Libyam traijcientibus, & poſt nouem dies redeuntibus. Cap. II.

IN Eryce Sicilię feſti dies aguntur, quos Erycini & Siculi omnes profectorios appellant. Cur autẽ ſic appellentur, cauſam afferũt, quòd id temporis Venerem inde in Libyã proficiſci dicũt: nam cùm longè maximus Columbarũ in ijs locis numerus eſſe ſoleat, nulla autẽ tum temporis appareat, conijciunt ipſas abeuntẽ uenerantes deam, cùm illa peregre profectas eſſe. nam Veneri ſacrum eſſe genus Columbarum omnes exiſtimant. Nouẽ diebus lapſis, unam forma inſignẽ ex pelago Libyco ſpectari reuolantẽ, quæ non ſit quemadmodum reliquæ gregales Columbæ, ſed rubra, qualẽ nobis Anacreon canit eſſe Venerem, quum eam quodam loco purpuream, & auro ſimilem canit. imitatione nimirũ Homeri, qui eandem nobis auream celebrat. Hanc cęterarum columbarũ greges ſequuntur, & rurſus ex earum reditu Erycini reuerſionis dies celebrant.

Leonẽ & Leænam non ſimul, ſed utrunq; ſeorſim ad uenationẽ & ad potum abire. Cap. III.

LVpi Lupęq; cõpaſci ſolẽt, ſimiliter & Equi cũ Equabus: Leones cũ Leænis non itẽ. nã neq; ad uenationẽ, neq; ad potum eâdẽ uia proficiſcunt. Cauſam huius rei peritiores afferũt, quod uterq; ſuis uiribus confiſus, alterius opẽ nó deſideret. Fiducia ſui.

Lupas

Lupas diebus duodenis parturire continuis. Cap. IIII.

LVpæ partu soluuntur, sed diebus ac noctibus duodenis parturiunt continuis: quanto etiam tempore Latonam ex Hyperboreis in Delũ peruenisse Delij aiunt.

Περὶ τ̃ τῶν λύκων ὠδῖνος. Κεφ. δ.

Οὐ ῥᾳδίως οἱ λύκοι τὴν ὠδῖνα ἀπολύουσιν, ἀλλ' ἡμέρας δώδεκα, καὶ νυκτὶ τοσαύτας. ἐπεὶ τοσούτῳ χρόνῳ τ̃ Λητὼ ὡς Δῆλον ἀφ' Ὑπερβορέων ἐλθεῖν Δήλιοί φασιν.

De mutua quorundam animalium dissensione & inimicitia. Et de Channa pisce, & Formicis albis. Cap. V.

†Κρὴξ, Philes.

INimicitias mutuas gerunt testudo & Perdix: item Crex & Ciconia cũ Mergo: & cum Laro Harpa & Ardea. Alauda Acanthylidi infensa est: Turtur Pyrrhæ. Coruus etiam & Miluus hostili sunt animo. Siren de genere Apũ hostem habet Circen. Cęterum Circe & Circus tum genere tum natura differunt. Channa piscis præ cæteris libidinosus est. Formicas † in Pheneo Laconicæ albas esse fertur. † In Græco legerim non μύρμηκας, sed κοσσύφους: & ἐν Φενεῷ τ̃ Ἀρκαδίας, non autẽ Λακωνικῆς, Est enim Pheneus oppidum in Cyllene Arcadiæ monte: in quo merulas albas reperiri authores habeo, Aristotelem, Pausaniam, Plinium. Forte κοσσύφους aliquis merulas interpretatus est, idq; uocabulum in textu repositum, & in μύρμηκας deprauatum est.

† al. χαύνη, Eustathio χαύνους.

Περὶ ζώων διαφόρων ἀλλήλοις πολεμίων.. Κεφ .ε.

Ζῶα ἀλλήλοις πολέμια χελώνη τε καὶ πέρδιξ: καὶ πελαργὸς καὶ †κρὶς πρὸς ἀέθυιαν. ἅρπη τε ἰρωδιὸς πρὸς λάρον. κορυδαλὸς δὲ ἀκανθυλίδι νοῦν πολέμια. τρυγόνι πρὸς πύῤῥαν διαφορά. ἐκτῖνός γε μὴν τε κόραξ ἐχθροί. Σαρδὼν, μελίσσης ὄνομα, πρὸς λίρκα. λίρκη δὲ πρὸς λίρκον, οὐ τῷ γράμμ μόνον, ἀλλὰ τε τῇ φύσει διαφέρουσα πεφώραται. χαύνη ἰχθὺς λαγνίσατος. λύκος μύρμηκας ἐν Φενεῷ τ̃ Λακωνικῆς ἀπόειν φάρεσιν.

De pascuis equorum: & quòd (Equæ) uentis se exponere gaudeant. Cap. VI.

EQuos pratis pascuis, & palustribus locis uentosisq; delectari, homines huius animantis naturæ & institutionis non imperiti fatentur. Quod & Homerus intellexisse uidetur cùm caneret, Herbosa pascuntur equæ ter mille palude. Gaudere autem equas aspiratione uentorum, & Austro & Boreæ se exponere, & aduersum illorum flatus longa sæpe spatia decurrere, norunt earum pastores: & nimirũ etiam poëta, hoc uersu, Quas etiam Boreas pascenteis uentus amauit. Vnde & Aristoteles mutuatus est, nisi fallor, quòd scribit, equas aliquando furentes rectà aduersus hos uentos aufugere.

Περὶ τῶν ἵππων τῶν λιπαρῶν, καὶ ὅτι πολλάκις ἐξανιέντων. Κεφ. ς.

Τοὺς ἵππους ἐλαφρούς τε καὶ λεπτοὺς, καὶ τοῖς διατεινομένοις χωρίοις ἥδεσθαι μᾶλλον, ἱπποτροφίας τε καὶ πωλοτροφικῆς ἄνθρωποι σοφισταὶ ὁμολογοῦσιν. φύσει τοι καὶ Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν δηλοῦν ὧν καὶ τὰ τοιαῦτα συνιδεῖν, ἔφη που: Τῷ τρισχίλιαι ἵπποι ἑλεῶν κατεβουκολέοντο. Ἐξευρεθῆναι γὰρ ἵππους πολλάκις ἱπποφορβοὶ τεκμηριοῦσι, καὶ ἐπὶ τὸν νότον, ἢ τὸν βορρᾶν φεύγειν: ἐναλλὰξ δὲ τὸν αὐτὸν ποιεῖσθαι: Τάφων καὶ Βορέας ἠράσατο βοσκομένων. Ἀριστοτέλης γὰρ, ὡς ἐμὲ νοεῖν, λαβὼν ἐντεῦθεν, εὐθὺ τῶν προφημένων αὐτίκα οἰσηθέντας ἀποδιδράσκειν ἔφατο αὐτάς.

De Scythico equo arte inducto, ut cum matre uelata nec agnita coiret: & quomodo flagitio intellecto, ambo se præcipites dederint. Cap. VII.

Περὶ τ̃ τοῦ ἵππου τ̃ Σκύθου τ̃ βιασθέντος συνελθεῖν τῇ μητρί. Κεφ. ζ.

ΑΚούω τὸν Σκυθῶν βασιλέα (τὸ γὰρ ὄνομα εἰδέναι οὐ, τί γάρ μοι καὶ λυσιτελές

λὶς ὄσιμ;) ἵππον σπουδαίαν ἔχειν πᾶσαν ἀρετὴν, ὅσην ἵπποι καὶ ἀπαιτοῦντται καὶ ἀπολείπουσι. ἔχειν γὰρ τὴν μὲν αὐτῆς ἰκάνως, τὴν δὲ ἄλλων ἀρετῶν διαφέροντα. οὐκουν εὑρίσκοντα οὔτε ἐκείνῳ ἄλλῳ πρεπούσαν ἀξίωσε, οὔτε ἐκεῖνον ἐπαγαγεῖν † τὸ δὲ αὐτὸ λαβεῖν σπέρμα ἀγαθὸν, τὴν διὰ ταῦτα ἄμφω συναγαγεῖν εἰς τὸ ἔργον. οὗτοι δὲ, τὰ μὲν ἄλλα διαπαίζειν σφᾶς, καὶ φιλοφρονεῖσθαι, οὐ μὴν ἐγχρίπτειν. οὐκέτι δὲ ἐπεὶ τὸ ἐπιβαλὸν τῷ Σκύθῃ σοφώτερα τῶν τὰ ζῶα, ἐπικλύσασιν ὑματίοις τὴν τε τὴν, τὴν ἐξεργάσαντο τὸ ἔκνομόν τε καὶ ἔκλικνον ἐκεῖνο ἔργον. ὡς δὲ ἄμφω συνεῖδον τὸ πραχθὲν, εἶτα μέντοι τὸ ἀσέβημα διελυσαν διὰ θανάτου, συνδήσαντες τὴν ὀργυμνοῦ.

Περὶ τοῦ ἱππονόμου τοῦ ἐραθέντος τῆς ἵππου. Κεφ. η

ΛΕγει Εὔδημος, ἵππου νέας καὶ τῶν νεμομένων τὰ ἄρίστης ἐραθῆναι μὲν ἱππόνομον, ὡς πρέπον καλῆς μάραναι, καὶ γὰρ χωρίων ὠρικωτάτας πασῶν. τὴν τὰ μὲν πρῶτα ἐγκαρτερῆσαι, τελευτῶντα δ' ἐπιβληθῆναι καὶ λέχους καὶ ξυνῶναι, τὴν ὁμιλίαν αὐτῶν. τὴν δ' οὖν πῶλον τὴν ὥραν καλόν. θιασάμενόν γε μὴν τὸν πρεπόμενον, ἀλῆσαι, ὡς πρὸς τυραννουμένης μητρὸς ὑπὸ τοῦ δεσπότου, τὴν ἐμπηδῆσαι, καὶ ἀπεκτάνατο τὸν αὐθρα. εἶτα μέντοι τὴν φυλάξαι γνῶναι τὸ τάφον, καὶ φοιτῶντα ὠρύεσθαι αὐτόν, καὶ φυβριζόμενον καὶ νικρὸν, καὶ λυμαινόμενον λύμῃ ποικίλῃ, ὃν ἀιδανομένῳ ἀλγοῦντα αὐτόν.

Περὶ ἰχθύων τὴν τε μίξεως αὐτῶν. Κεφ. θ.

ΤΩν ἰχθύων διὰ τὸ πῦρ οἱ πλεῖστοι εἰς τὴν Ἀφροδίτην πρόθυμοί εἰσιν, καὶ ἀπερίνουσί γε αὐτοὺς εἰς τὸν πόντον μᾶλλον. ἔχει γάρ πως θαλάμας τε καὶ κοίτας, ἐκ φύσεως ταῦτα ἰχθύσιν ὁ πόντος τὰ δέλφακα: ἀλλὰ καὶ θηρίων ἐλεύθερός ἐστιν, ὅσα βόσκει θάλαττα. δελφῖνες γ' ἁλῶνται μόνοι λεπτοί τε καὶ ἀσθενικοί. καὶ μὴν καὶ πολύπους καὶ πάγουρος, καὶ ἀσακὸν οὐ περιφέρει. μικρὸν γ' ἰχθύων ὅδε ὀλεθρός ἐστιν.

Τί δρῶσι τὴν νουμηνίαν οἱ ἐλέφαντες. Κεφ. ι.

ΠΥνθάνομαι σελήνης ἀποφαινομένης νέας, οὓς ἐλέφαντας κατά τινα φυσικὴν καὶ ἀπόῤῥητον γνῶσιν, ἐκ τῆς ὕλης γὰρ ἀνιμῶντες νεοθρεπεῖς ἀφιλόντας ἐλάδος, ἅπερ

terco) equam habuisse audio, omni uirtute, quæ ab equo pręstari queat ornatã. tum huius quoq; habuisse pullum, cæteris equis uirtute præstantẽ. Cùm igitur equum alium non reperiret, dignum qui huic ipsi equæ admitteret: sed neq; equã tam generoso pullo conuenientem, ambos in eundem locum coegisse. Verunta men eos cæteris quidem in rebus inter se amanter gessisse, & libenter uersatos simul fuisse, non tamen ad coitum peruenisse: quoad per insidias admissarij uestimẽtis adumbrati fuissent, tum incestum stuprum admisisse. quod quidem factum primum ut ambo intellexerunt, tam impium flagitium morte dissoluere conati sunt: sese enim præcipites agentes, mortem sibi consciuerunt.

+Videtur addendum ἄλλῃ τῇ.

De equisonis cum equa coitu: & supplicio ab eo sumpto per eiusdem equæ pullum. Cap. VIII.

EQuam Eudemus ait adolescentẽ, ac armenti præstantissimam, tanquam omnium formosissimã puellam ab equisone adamatã fuisse: primumq; sui amoris hunc flagrantiæ moderatũ fuisse. dein de libidine inflãmatũ, usq; eò processisse cum equa, ut uenereo complexu iungeretur, remq; tandem perficeret turpem. Vbi uerò equæ pullus & ipse formosus incesto stupro matrem cõtaminari perspexisset, eam sic à domino tyrannicè tractari acerrimè tulisse. Itaq; impetu facto, uirum interemisse: atq; cùm obseruasset, ubi humaretur, eò profectum refodisse, omnibusq; supplicijs cadauer iam nullum sensum ex mœrore percipiens uexantis, afflixisse.

De piscium uerno tempore coitu, & in Pontum secessu. Cap. IX.

EX piscibus plurimi in uenerẽ magis uerno tẽpore exardescunt, & in Pontum tunc præcipuè secedunt: quod in eo caua & cubilia naturæ munere piscibus idonea sint: idéq; à feris bestijs, quas mare alit, liber. soli delphini minuti illic & infirmi errãt. Polypis, Paguris, Astacis caret: qui sanè paruulis piscículis pernicioſi existunt.

Quomodo Elephanti crescentẽ lunam uenerentur. Cap. X.

AB interlunio recrescente luna, elephantos audio quadam naturæ recondita notione, ex sylua primùm, ubi pascuntur, ramos decerpere, eosq; de-

Digitized by Google

inde ſublimes ferre: tum uerò ipſos ad lunam ſuſpicere, ac leuiter ramos mouere, tanquam ſupplicationē quandam lunæ prætendentes, eis ipſa ut propitia exiſtere uelit.

De Equarum libidine. Cap. XI.

SOlas de beſtijs equas, etiam ſi uentrē ferunt, ſe iniri ſuſtinere audio. Incendi enim eas libidine ex fœminis maximè. Itaq; libidinoſas mulieres equas uocari ſolere ab eis, qui grauius ijs cōuitium facere ſtudent.

De Perdicum ouis & pullis. Cap. XII.

PErdicum fœtus intra ouum etiā nūc circumplicatione teſtarum compre henſi, à parentibus ſui excluſionem ex ouis minime expectant: ſed per ſe ipſi tanquam fores pulſantes, oua elidūt: & iam foras eminentes ſeipſos impulſu ſuo impellunt: ouiq; etiam nunc tegumento circumueſtiti, currunt: atq; à dimidia teſtæ parte, ſi adhuc circa caudam adhęreſcat, ſemet excutientes liberant, & uelociſsimè ad cibi inquiſitionem proſiliunt.

Perdices qui uel cantu uel pugna ualent, facilius ſe capiendos præbere, ſpe de ſeipſis tanquam utilibus non occidendis concepta. Cæteros uerò ſuæ indignitatis conſcios, tum macie tum allij paſtu hominum cibo inſuaues ſe reddere quò minus capiantur.

Cap. XIII.

EX Perdicibus qui uocis contentione & cantu ualent, & linguæ facultati cōfidunt: quiq; pugnaces & ad certamen habiles ſunt, ſe minime dignos credunt, qui ad extruendas menſas capiantur: unde fit, quòd parum contra uenatores de ſua libertate depugnent, quo minus comprehendantur, ſibi præfidentes, quod à cæde ſtudioſe ad cantus & certamina ſeruabuntur. Reliqui autem Perdices, & potiſsimùm qui nuncupantē Cirrhæi, ſibi conſcij, quòd nec ad certamina ualent, neq; pulchre cantare ſciunt, & ſi capiantur, futuros ſe prandium his qui ceperint: naturali quadam machinationis cōmentatione ſeipſos macie conficiunt: nimirū cùm ab omni alia eſca, quæ ad pinguitudinem eos perducere queat, ſe ſua ſponte abſtinent, tum ut ne idonei ſint ad hominum menſas, cupidè allijs ueſcuntur: cuius rei experientes, his præteritis, aliò uenationē conuertunt. Qui uerò hoc ipſum ignorant, eos ſi facultas

† ἥττον Gillius.

ἅτε μὴ τοὶ μετεώρους αὐτεάνῳ, καὶ πρὸς τὴν θεὸν ἀναβλέπῃ, καὶ ἡσυχῇ σὺν ἱλαρότητι κινεῖν, οἷον ἱκετηρίαν τινὰ ταύτην τῇ θεῷ προτείνοντας, ὥσπερ τὸ ἵλεών τε καὶ εὐμενῆ τὴν θεὸν εἶναι αὐτοῖς.

Περὶ τῶν ἵππων τῶν θηλειῶν λαγνείας. Κεφ. ια.

Μόνας ἀπὸ τῶν ζώων τὰς ἵππους, καὶ λυττώσας ὑπομένειν τὴν τῶν ἀρρένων μίξιν. εἰσὶν γὰρ λαγνιάτατα. ἀλλὰ ταῦτά τοι καὶ τῶν γυναικῶν τὰς ἀκολάστους, ὑπὸ τῶν σεμνοτέρων αὐτὰς ἐνθυμοῦντων, καλεῖσθαι ἵππους.

Περὶ πορδίκων ὠῶν καὶ νεοττῶν. Κεφ. ιϐ.

Οἱ πέρδικες γὰρ τοῖς ὠοῖς οἰκοῦντες ἔτι, καὶ κατηλημμένοι πολυπεφυκόσι σφίσι ὀστράκοις, οὐκ ἀναμένουσι τὴν ἐκ τῶν γεναμένων ἐκλυσιφλῶ: ἀλλ' αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν ὥσπερ θυροκοποῦντες ἐκκρούουσι τὰ ὠά: καὶ ἐκκύψαντες, ἅτε σφᾶς ἑαυτὸς ἀνωθοῦσι: καὶ τὸ τοῦ ὠοῦ λείμμα πολυρρήξαντες, ἅλλη θέουσι: καὶ ὃ πρὸς τοῦ οὐραίου ἡμίτομον, εἰ προσέχοιτο, ἀφαιστάμενοι ἐκβάλλουσιν αὐτό, καὶ προφὴν μασεύουσι, κἠ πηδῶσιν ὄκισα.

Περὶ τῶν αὐτῶν καὶ πάλιν. Κεφ. ιγ.

Τῶν πορδίκων οἱ τοροί τε καὶ ὠδῖνοι, τῇ σφετέρᾳ θαῤῥοῦσιν εὐγλωττίᾳ. καὶ οἱ μαχητικοὶ ἢ κἠ ἀγωνιστικοί, κἠ ἐκεῖνοι τε πιστεύκασιν, ὅτι μὴ εἰσὶν ἄξιοι πρὸς ἀνάλωμα γαστρὶ τεθηραμένοι. καὶ διὰ ταῦτα ἁλισκόμενοι † ἔτι πρὸς αὖ θηρῶντας διαμάχονται ὥσπερ τὸ μὴ ἁλῶναι. ὅτι γὰρ ἀποδιδράσονται καὶ οἴδε πιστεύσι καὶ τῇ μάχῃ καὶ τῇ ὠδῖνι. οἱ δὲ ἄλλοι, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ Κιῤῥαῖοι, συνιγνωκότες ἑαυτοῖς οὔτε ἀλκὴν ἀγαθοῖς, οὔτε ᾄδειν, καλῶς ἢ ἐγνωκότες ὅτι ἄρα ἁλόντες ἔσονται δεῖπνον τοῖς ἀρχικοῖς, παλαμῶνται σοφίᾳ τινὶ φυσικῇ ἑαυτοὺς ἀβρώτους πρὸς ἀνθρώπων παρασκευάσαι. καὶ ἡ μὲν ἄλλης τροφῆς, ἤν τις αὐτὸς ἐυφραίνει τε καὶ παιδιὰν ἐχόντες ἀπέχονται, σκοροδάλης ἢ σιτοῦντι προθυμώτατα. οἱ τοίνυν ταῦτα προμαθόντες, ἐπαύσαντο πρὸς αὐτὰς ἰόντες ἀθηρίαν. ὅστις ἢ τῇ τότων ἄγρᾳ ὁ προφυέτυχε

facultas

τυχε, συλλαβὼν καὶ πεθιψύσας, ἀπώλεσε καὶ τὸν χρόνον, & τὴν ἐπ' αὐτῷ σπουδὴν, κενηγὸς ἱερέως ὢφελιμώτατος.

Περὶ γαλῆς καὶ ὄφεως, καὶ τῆς μάχης αὐτῶν. Κεφ. ιδ.

Κακὸν θηρίον ἡ γαλὴ, κακὸν ὂν καὶ ὁ ὄφις. οὐκοῦν ὅταν μέλλῃ γαλὴ θεὸς ὄφει μάχεσθαι, πύγανον δάπτουσα πρότερον, εἶτα μύτει δαθαρρέως ἐπὶ τὴν μάχην, ἀσπὸρ ὂν πεφραγμένη τε καὶ ὡπλισμένη πεφυκέναι. τὸ δ' αἴτιον, τὸ πήγανον πρὸς ὄφιν ἐχθρικόν ὄν.

Περὶ τῶν λύκων πλησμονῆς. Κεφ. ιε.

Ὁ λύκος ἐμπλησθεὶς ὡς κόρον, οὐκ ἄν τοῦ βραχίονος τὸ λοιπὸν ἐπιγεύσαιτο. πρὸς τείνεται μὲν γὰρ ἡ γαστὴρ τῷδε, οἰδαίνει δ' ἡ γλῶσσα, καὶ τὸ σῶμα ἐμφράττεται: πρᾶότατος δ' γίνεται ὅλην ἀμοῦ δίαιταν, καὶ οὐκ ἄν ἐπιβουλεύσαι ἢ ἀνθρώπῳ ἢ θρέμμασιν, οὐδὲ ἐὰ τῆς ἀγέλης βαδίζει †μέσος. μειοῦται δ' † ἡσύχως καὶ κατ' ὀλίγον ἡ γλῶσσα αὐτῷ, ἕως εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα ἐπαύξοι, καὶ λύκος γίνεται πάλιν.

Περὶ ἀλεκτρυόνων καὶ πορδίκων. Κεφ. ις.

Ἀλεκτρυόνες φὶ ἀγέλης τὴν νέαν, ὅσης θηλέων ἀκρίας, ἀναβαίνουσι πάντες. καὶ οἱ τιθασοὶ δὴ πέρδικες τὸν ἥκοντα πρῶτον, καὶ οὕτω πεπραϋσμένον τὰ αὐτὰ δρῶσιν. Ἀμφόμενοι δὴ οἱ πέρδικες τοὺς τρέφοντας καὶ αὐτοὶ παλεύσι τοὺς ἀφύτους καὶ ἀγρίους, ἵνα τὰς πρώτιστας δρῶντες & ὅτοι τοῦτο. Προσάγει δ' ἄρα ὁ πέρδιξ καὶ σειρὴν εἰς τὸ ἐφόλκιον, προτείνει τι τῶν ἄλλων τὸ πρόπορ τοῦτο. ἔσηκεν ἄρα ὁ πρῶτος, καὶ ἔσίν οἱ τὸ μέλος προκλητικὸν εἰς μάχην ὑποθήγον τὸν ἄγριον: ἔσηκε δὴ ἐλθὼν πρὸς τὴν πάγην. ὁ δὲ τῶν ἀγρίων κορυφαῖος αὐτάσας πρὸ τῆς ἀγέλης, ὡς μαχούμενος ἔρχεται. ὁ τοίνυν τιθασὸς ὡὴ πόλιν αὐχωρεῖ, δηθὴν σκηπτόμενος. ὁ δὲ, ἔπεσε γοῦν, ὡς οἷα δὴ πονηρατὸν ἄθλον, καὶ ἐάλωκεν φὶχθεὶς τῇ πάγῃ. Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἄρρεν ὁ τοῖς θηρατροις πεφαμένος, πεφὼς ἐπικουρεῖν οἱ σώνομοι δὴ ἅπαντες: ἐὰν δὲ ᾖ θῆλυς, παίσι τὸν φὶχεθέντα ἄλλος ἀλλαχόθεν, ὡς δὴ τὴν λαγνείαν εἰς δουλείαν ἐμπεσόντα. Καὶ ἐκεῖνο δὲ ὃ πεφύσω, ἐπεὶ καὶ ἄξιον ἀκοῦσαι αὐτό. ἐὰν ᾖ θῆλυς ὁ παλεύων, ἵνα μὴ ἐμπέσῃ ὁ ἄρρεν αὖ

cultas sit capiunt. quicunq; autem ipsos captos decoxerit, eorumq; insuaues carnes expertus fuerit, se iam & tẽpus & operã cognoscit in his uenãdis perdidisse.

Mustela serpentem impugnatura rutam prægustat. Cap. XIIII.

PErnicioſa bellua mustela est, pernicioſa etiam serpens. Quare mustela cum serpente pugnatura, primũ quidem rutam edit, deinde fidenti animo ad pugnam tanquã armis tecta procedit. Causa est rutæ odor, serpentibus infestus.

Lupum exaturatum, mansuetissimum esse. Cap. XV.

EXaturatus lupus ne minimũ quidẽ amplius degustauerit. atq; ei uenter turget immodicè, lingua tumescit, os obstruitur: & similiter occurrentibus atque agnus mansuetus existit. Neq; uerò unquam tum nec homini, nec bestijs ullis, licet per medium agmen ingrediens, insidias molitur. Postea uerò ei paulatim lingua extenuatur, ac in antiquam figuram redit, iterumq; lupus existit. †al. μέσον. †al. ἡσυχῆ.

De Gallorum & Perdicum libidine, & quomodo à Perdicibus cicuribus feri allectentur, &c. Cap. XVI.

GAllinacei, si fœminæ desint in corte, eum qui recẽtior aduenerit, omnes ineunt. Perdices etiã cicures recenti aduentu nouum & nondum cicurem eodem modo ineunt. Iidem suos altores remunerantur. feros enim & non captos allectant. Vtitur uerò Perdix uenator illecebris quibusdã ad illiciendos feros: ante retia enim propositus, cantũ edit eos lacessentẽ ad pugnam, eosdemq; ut ex insidijs in laqueos inferat incitantem. Sylueſtriũ dux contrà cantat, & suũ gregẽ præcurrẽs obuiam procedit, cum hoc luctaturus: cicur autẽ per malitiam semper insidias instruens, pedem refert, se timere simulans: alter uerò spe atq; animo inflatus, simul & sibi iam uictoriã despõdens, impetũ facit: sed mox captiuus compage tenetur. Quòd si Perdix qui captus est, mas fuerit, cæteri gregales ei ipsi captiuo opem ferre conant. sin fœmina, captiuã ipsam omnes feriunt, ut quæ libidine incensa in seruitutẽ ceciderit. Nec uerò illud prætereundũ, quando etiã auditu dignũ est: si Perdix allectatrix sit fœ-

mina, ne mas incidat, fœminæ quæ sunt extrà, illũ ex casu in laqueũ propinquo seruãt suo cantu tanq̃ amatorio retractũ. Nã ubi plures & sibi cõsuetas uiderit fœminas, ad illas libentius relicta allectatrice accedit.

De Erinacei terrestris & Lyncis inuidia: huius in occultanda urina: illius in permingendo tergore suo cum captus est. Cap. XVII.

TErrestris Erinaceus inter animalia inuida censetur. is statim ut capiẽ, urina sua reddita, tergus suum cõspergit, cuius ui perfusum corrumpiẽ: & quod futurum erat ád multa utile, reddit inutile. Et Lynx etiam urinã suam in terram occultat. quæ ubi cõcreuerit ac cõgelârit, lapis efficiẽ, ad sculpẽdũ accõmodatus, & simul ad muliebrẽ mundũ expetitus.

Leoni, Insectis, Vulturi & Scarabeo quæ sint pernicioſa. Cap. XVIII.

LEonem ingestus Leontophonus perimit. Insecta oleo si quis inungat, perdiderit. Vulturũ pernicies unguentum est. Scarabei rosis iniectis pereunt.

De Canibus Indicis. Cap. XIX.

CAnes Indicos feris adnumero. nam & uiribus & animi ferocia præstãt, & corpore omniũ maximo. Cætera quidem animalia contemnit, cum Leone uerò contendit Indicus canis: quem & urgentẽ sustinet, & rugiẽti oblatrat, & mordentem remordet. Deniq; multa in eum ausus, & uulneribus quoq; inflictis, uincitur tandem canis. Quanq̃ & ipse interdũ uincit, ac in uenatione Leonẽ pdit. Morsu quidem si apprehenderit, pertinacissimè premit, adeò ut si quis etiã crus ei dissecuerit, in quantocunq; dolore non remittat, donec mortis superuenientis necessitas eum cogat. Quæ uerò præterea audiui in alium locum differam.

De cibo Hominis & Canis: item de Cordis sede, & de natura auium unguium. Cap. XX.

†fortè οὐχ ἁπλῶ. SOli homines & Canes cibo (non) simplici satiari solent. Hominis cor mammillæ sinistræ annectitur, in cæteris animalium pectori medio adiunctũ. Ex ijs quæ unguis cognominant aues nulla uel bibit, uel meijt, uel gregatim cum alijs degit. Auis quidem nulla meiere solet, cum uesica omnes careant. bibunt tamen cæteræ præter unguis ferè.

ἀλέξω θήλασι μέλον αὐτῶν ἔχουσι, καὶ ῥύονται τὸν ἐμπεσόμενον εἰς τὴν παγίδα, ταῖς σωνόμοις καὶ πλείοσιν ἀσμένως σωδραμόντα, ὡς ἂν ἴυγγί τινι ἑλχθέντα, ναὶ μὰ Δία ἐρωτικῇ.

Περὶ τῶν ἐχίνων τῶν χερσαίων, καὶ λυγγὸς Βασκανίας. Κεφ. ιζ.

ΕΚ τῶν Βασκάνων ζώων μύστοι καὶ ἐχῖνον ὁ χερσαῖος εἶναι πεπίστευται. ὅταν γοῦν ἁλίσκηται, πρᾶγμα γνοὺς ὁ σὸς δέρματι, καὶ ἄχθος ἀπέφηνεν αὐτὸ: δοκεῖ γὰρ εἰς πολλὰ ἐπιτήδειον. Καὶ ἡ λύγξ δέ, ἀκρύπτει τὸ οὖρον. ὅταν γὰρ παγῇ, λίθος γίνεται, καὶ γλυφαῖς ἐπιτήδειός ἐστι, καὶ τοῖς γυναικείοις κόσμοις συμμάχεται φασὶ δὲ καὶ γλυφῆς.

Περὶ τοῦ λεοντοφόνου, καὶ ζώων φθόμων τε καὶ ἑτέρων τινῶν. Κεφ. ιη.

ΛΕοντοφόνου φαγὼν ὁ λέων ἀπέθνησκε. τὰ δὲ φθόματα φθείρεται ἐλαίῳ λυόμενα αὐτά. γυπῶν μὲν μύωρον ὀλέθρος ἐστί. καὶ θάνατος δὲ ἀκλῆς, ἐὰν ἐπιβάλῃς τῶν ῥόδων αὐτῷ.

Περὶ ἰωμῶν Ἰνδικῶν. Κεφ. ιθ.

ΚΥνες Ἰνδικοὶ θηρία καὶ οἷα εἰσὶ, μὴ ἀλλοῖ ἄλκιμοι, καὶ ψυχῇ θυμοειδέστατοι, καὶ τῶν παντὸς ἰωμῶν μέγιστοι. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ζώων ὑπερφρονοῦσι: λέοντι δὲ ὁμόσε χωροῦσι λύσσῃ Ἰνδικὸς, καὶ ἐγκείμενον ὑπομένει, καὶ βρυχωμένῳ αὐθυλακτοῦσι, καὶ αὐτιδάκνει δάκνοντα: καὶ πολλὰ αὐτὸν λυπήσας καὶ κατατρώσας, τελευτῶν ἥττᾶται ὁ λύων. ἔκ δ' ἂν καὶ λέων ἡττηθεὶς ὑπὸ ἰωμοῦ Ἰνδικοῦ, καὶ διαφθαρείη δ' ἂν φθόρᾳ. καὶ μύστοι καὶ δάκνων ὁ λύων ἔχεται, καὶ μάλα ἐγκρατῶς: κἂν προσελθὼν μαχαίρᾳ τὸ σκέλος ἀκρότομος τοῦ ἰωμοῦ, ὅδ' οὐκ ἄγχει σχολῇ ἀλγήσας αὐέναι τὸ δῆγμα: ἀλλ' ἀκρότμητου μὲν πρότερον τὸ σκέλος, νεκρὸν ἤδη αὖπκε τὸ σῶμα, καὶ λέληται βιασθεὶς ἀκρατῶαι τοῦ θανάτου. ἃ δὴ προσήκουσα ἑτέρως ἐρῶ ἀλλαχόθι.

Περὶ ἰωμῶν τροφῆς καὶ ἀνθρώπων: καὶ πορίγαμφωνύχων. Κεφ. κ.

ΑΝθρώπου μόνον καὶ κυνὸς κρεοφάγων ἡ τροφὴ †ἁπλῆ. καὶ τοῦ μὲν ἀνθρώπου ἡ καρδία τοῦ μαζοῦ τοῦ λαιοῦ προσήρτηται: τοῖς γε μὴν ἄλλοις ζώοις ἐν μέσῳ τοῦ στήθους προσπέπλασται. Γαμφώνυχον δὲ ἄρα οὐδὲ ἓν οὔτε πίνει, οὔτε οὐρεῖ, ὅτε μὴν συναγελάζεται ἑτέροις.

Περὶ τοῦ Ινδικοῦ μαρτιχόρα.

Κεφ. κα.

De † Mantichora Indica fera, ex Cteſiæ Cnidij ſcriptis. †al. Martichora.

Cap. XXI.

ΘΗρίον Ινδικὸν, βίαιον τὴν ἀλκὴν, μέγεθος ἴσον τὸν λέοντα τὸν μέγιστον, τὴν δὲ χρόαν ἐρυθρὸν ὡς κιννάβαρι ἔστιν ὅλον κεῖν, ὅλασν ἢ ὡς λωΐτες, φωνῇ τῇ Ινδῶν † μαρτιχόρας ὠνόμασαι. τὸ πρόσωπον ἢ λέκτηται τοιοῦτον, ὡς δοκεῖν οὐ θηρίον τοῦτό γε, ἀλλ' ἀνθρωπικὸν ὁρᾶν. ὀδόντες τρίσοιχοι μὲν ἐμπεπήγασιν οἱ ἄνω αὐτῶν, τρίσοιχοι ἢ οἱ κάτω, τὴν ἀκμὴν ὀξύτατοι, πλὴν λωτείων ὀλίγοι μείζους. τὰ ἢ ὦτα ἴσιαι ἀνθρώπῳ καὶ ταῦτα τὴν γε ἑαυτῶν πλάσιν, μείζω ἢ ὅλασία. οὖν ἢ ὀφθαλμὸς γλαυκός ὅτι, καὶ ἐοίκασιν ἀνθρωπίνοις καὶ ὅτοι. πόδας δὲ μοι νέει καὶ ὄνυχας † οἵους ἔστιν λέοντος. τῇ δὲ οὐρᾷ ἄκρᾳ προσήρτηται σκορπίου κέντρον, καὶ ἄν ἄρ ὑπὲρ πῆχυν ᾖ: καὶ πᾶν ἑκάτερα αὐτῶν ἡ οὐρὰ ἰσχύροις ὁπλίζηται. τὸ δὲ ὁρᾶσθαι τὸ ἄκρον εἰς θανάτου ἐκβάντος τὸν πεπληγότα, καὶ διέφθαρται πᾶν τὸ χρῆμα. ἐὰν δέ τις αὐτὸν διώκῃ, ὅδε ἀφίησι τὰ ἰσχύρα πλάγια ὡς βέλη. καὶ ἔστι τὸ ζῶον ἐκηβόλον. καὶ εἰς τοὔμπροσθεν μὲν ὅταν ἀπολύῃ τὰ ἰσχύρα, ὠθεῖται τὴν οὐρὰν: ἐὰν δὲ ὀπίσω, κατὰ Σάκας, ὅδε ἀποτάσσεται αὐτὴν ὀπισθαρτᾶν: ὅταν δ' ἄρα τὸ βληθὲν τύχῃ, ἀποκτείνει. ἐλέφαντα δὲ οὐκ αἱρεῖ μόνον. τὰ ἢ ἀνθυπτιζόμενα ἰσχύρα ποδὸς ἴσα τὸ μῆκος ὅτι, χοίνικος ἢ τὸ πάχος. λέγει ἄρα Κτησίας, καὶ φησιν ὁμολογεῖν αὐτῷ οὕτω Ινδοὺς, ὑπὲρ τῶν χωρῶν ἂν ἀπολυομένων ἑκάστων ἰσχύρων ἀναφύεσθαι ἄλλα, ὡς εἶναι τοῦ κακοῦ τόδε ἐπιγονήν. φιλεῖ δὲ, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει, μάλιστα ἀνθρώπους ἐδέσθαι. καὶ αἱρεῖ ἢ ἀνθρώπους πολλοὺς, καὶ οὐκ καθ' ἕνα † ἕλκει καὶ δύο δ' ἄρ ἐπιβαίνοντος ἢ τρισὶν, ἢ λοιπῶν τοσούτων μόνον. διαγωνίζεται δὲ καὶ τὴν ζώων τὰ λοιπὰ, λέοντα ἢ οὐκ ἄρ καθέλοι ποτέ. ὅτι ἢ λοιδῶν ἀνθρωπείων ἐμπιπλάμενον τόδε τὸ ζῶον ὑπερήδεται, κατηγορεῖ καὶ τὸ ὄνομα. νοεῖται γὰρ τῇ Ελλήνων φωνῇ ἡ Ινδῶν, ἀνθροποφάγον αὐτὸ ἔστιν: ἐκ δὲ τοῦ ἔργου καὶ διείληπται. φέρεται ἢ ἵππου τὴν ἐλαφρὸν ὦκυν. Τὰ βρέφη δὲ τῶνδε τὴν ζώων οἱ Ινδοὶ θηρῶσιν ἀκρώτρους τὰς ὀρὰς ἔχοντα, καὶ λίθῳ γε ἐπιβάλλοντες αὐτὰς, ἵνα ἀδύνατα ᾖ τὰ ἰσχύρα ἀναφύειν. φωνὴν ἢ σάλπιγγος ὡς ὅτι ἐγγυτάτω προίεται. λέγει ἢ καὶ ἑωρακέναι τόδε τὸ ζῶον ἐν Πέρσαις Κτησίας, ὄντα Ινδῶν κομισθὲν δῶρον τοῦ Βασιλέως Περσῶν. εἰ δή τῳ ἱκανὸς τιμω-

De † Mantichora Indica fera, ex Cteſiæ Cnidij ſcriptis. †al. Martichora.

Cap. XXI.

APud Indos naſcitur uiolento robore præditum animal, cui Indorũ lingua Mantichoras nomen eſt, magnitudine maximi Leonis, colore rubrum adeò ut cinnabarim referat: canis modo uillosum: facie eadẽ prope quæ hominis: dentium triplici utrinq; ordine mucrone acutiſsimorũ, caninis maiorũ: auribus hominis ſimilibus, niſi quòd hæ & grandiores, & uilloſiores ſunt: oculis cæſijs, & his non diſsimilibus hominis: pedibus & unguibus eiſdem qui leonis: ſumma cauda illi Scorpionis modo, aculeo pluſquã cubitali armata, quo letaliter pungit, ſi quẽ attigerit. reliquum etiam caudæ, utrinq; aculeis cuſpidatum eſt, quos tanquã tela, ſi quis inſequatur, eminus iaculatur, letaliter pungit. Cum in anteriorẽ partem uerſus, aculeos iaculatur, caudam intorquet: ſin retrouerſus Sacarum more aculeos emittit, tum extentiſsimè caudã porrigit. Aculei quos iaculatur, pedali magnitudine, & ſchœni (iunci uel funis) craſſitudine ſunt: quibus icta omnia, præter ſolum elephantũ pereunt. Cteſias Indos ſibi affirmaſſe ait, locis emiſſorũ aculeorum alios ſuccreſcere, ut ſit huius peſtis perpetua ſucceſsio. Humanis, ut idẽ affert, carnibus maximè delectat. quocirca complureis homines interficit: nec duntaxat in ſingulos homines inuadit, ſed plureis collectos, uelipſe ſolus interimit. Reliqua item animalia uincere poteſt, excepto leone. Quòd autem humanis carnibus ſeſe cõplere ei ſuaue ſit, eius nomen oſtendit. Indicè enim ideo Mantichoras appellatur, quòd beſtia hominum uoraciſsima ſit, ex rebus quas agit nomen trahens. Eadem eſt qua pernicisſimi cerui corporis uelocitate. Eius pulos aculeatis nondũ caudis armatos uenantur, caudasq; eorũ ad ſaxum elidunt, atq; crebris ictibus confringunt, ut aculeos ne poſtea producere queãt. Vocem ædunt proximè accedentem ad ſonum tubæ. Cteſias apud Perſas hoc animal ſe uidiſſe teſtatur, ex India regi Perſarũ mu-

† ἑλκύσαντος

† μόνον addit Gillius.

† ἵππου

† οἵους ἔστιν λέοντος

† μαρτιχόρας.

† ἑλκύσαντος

† μόνον addit Gillius.

† ἵππου

† οἵους ἔστιν λέοντος

† μαρτιχόρας.

neri missum. Hæc Ctesias scriptor Cnidius, penes quem horũ omniũ fides esto.

De Scolopendra marina. Cap. XXII.

SColopendram marinã rumpi aiunt, si hominis sputo madefiat.

Salicis semen homines steriles reddere, bestijs innoxium. item cicutam homini uenenum esse, suibus non item. Cap. XXIII.

SI quis tritũ salicis semen bestijs dederit bibere, eis nõ modo quippiã non nocet, sed etiã alit: Sin homo idipsum biberit, facultatem liberos gignendi ei adimit, & semen genitale perdit. Quare Homerus abstrusa naturæ perscrutatus, mihi, cum salices frugiperdas suis uersibus dixit, earum uim adumbratè ostendisse uidetur. Sic & cicutam homo si biberit, ei sanguis quasi conglaciat, & eatenus concretione spissus fit, ut inde moriatur. Suillum uerò pecus, licet ea ad saturitatem se compleuerit, non læditur.

Elephantos catulos tantum ab Indis capi, & blanditijs curaq; mansuefieri & instituí. Cap. XXIIII.

Educatio à teneris.

INdi homines, licet permulti & magna machinati, non Elephantos iam ætate procedente confirmatos facile comprehendere queunt. Quare ad paludes fluminibus proximas, uenatores profecti, eorum catulos tantum capiũt. Elephanti enim naturæ proprium est, rosida loca & mollia amare, & aquã desiderare, ubi uersari maximè studet, ita ut animal palustre nominari possit. Cum igitur eorum catulos, adhuc ętate infirmos, & teneros inde ceperunt, ciborum blanditijs & assentationibus eos ad parendũ informãt ac instituunt, blandiloquentiaq; mansuefaciunt. Hominum enim indigenarũ linguã Elephanti intelligũt. Breuiter, perinde illos quasi infantes pueros alunt, partim omni cura cultuq; eos prosequẽtes, partim disciplinas tradentes: quæ res efficit, ipsi ut ad obediendi facilitatẽ transferantur.

Περὶ σκολοπένδρας. Κεφ. κβ.

Σκολόπενδρα θαλαττία διαῤῥήγνυται, ὡς φασιν, ἀνθρώπου διαπτύσαντος αὐτῆς.

Περὶ ἰτέας, ᾧ ὅπου δὴν ἀλικᾶι τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ πόδι λωνείου. Κεφ. κγ.

Καρπὸν ἡ ἰτέας βλιβόντα ἐν ἀλοίνῃ πιεῖν τοῖς ἀλόγοις αὐτόν, λυπεῖ ἐκεῖνα οὐδέν: μᾶλλον δὲ καὶ τρέφεται: πιὼν δὲ ἄνθρωπος τλὺς αὖος ἀν τλὺς παιδοποιόν τε καὶ ἐγκαρπον ἀπόλλυσι. διό μοι δοκεῖ Ὁμηρος καὶ τὰ τ' φύσεως ἀπόῤῥητα ἀνιχνεύσας, ὅτε μὴν καὶ ἰτέαν ἀλισίκαρπον φῦ τοῖς ἑαυτοῦ μέτροις ἀπεῖπεν, ὥσπερ αἰνιττόμενος. Κωνείου δὲ ἄνθρωπος πιὼν, διατὰ τὴν τοῦ αἵματος πῆξίν τε καὶ ψύξιν ἀποθνήσκει. ὗς δὲ λωνείου ἐμπίπλαται, καὶ ὑγιαίνει.

Γηλίκους οὖν ἐλέφαντας θηρῶσιν Ἰνδοί. Κεφ. κδ.

ΙΝδοὶ τέλειον μὲν ἐλέφαντα συλλαβεῖν ῥᾳδίως ἀδιωατοῦσιν: οὔτε γὰρ τοσαῦτα δράσουσιν, οὔτε τοσοίδε πᾶσι ἔσονται. ὡς δὲ τὰ ἐλαφοιτῶντες τὰ γαυνιῶντα καὶ ποταμῶν, ὅτε μὴν λαμβάνουσιν αὐτῶν τὰ βρέφη. ἀπάζεται γὰρ ὁ ἐλέφας τὰ φῦδρος χωρία καὶ μαλακὰ, καὶ φιλεῖ τὸ ὕδωρ, καὶ φ' τοῖσδε τοῖς ἤθεσι διαιτᾶσθαι ἐθέλει, καὶ ὡς ἂν ἔποις, ἕλκος ὄψιν. λαβόντες οὖν ἁπαλὰ καὶ εὐπαθῆ, τρέφουσι κολακείᾳ τε τῇ περὶ γαστέρα, καὶ θεραπείᾳ τῇ πρὸς τὸ σῶμα, καὶ φωνῇ θεραπευτικῇ. σωιᾶσι γοῦν ἐλέφαντες καὶ γλώττης ἀνθρωπίνης ἐπιχωρίσι. καὶ σωιελόντι ἐπεῖν, ὡς παῖδας αὐτοὺς ἐκτρέφουσι, τῇ κομιδῇ πρόσαγουσιν αὐτοῖς, καὶ παιδεύματα ποικίλα, οἱ δὲ πάθοντες.

Περὶ τῆς τῶν βοῶν φ' τῇ ἅλῳ ἀσιτίας. Κεφ. κε.

Ὅταν ἀλοητὸς ᾖ, καὶ τρέφοντα πρὸς τὸν σῖτον οἱ βόες, καὶ πλησθῶσι τῶν δραγμάτων ἡ ἅλως ᾖ, ὥσπερ τοὺς βοῦς μὴ ἀπογεύεσθαι τῶν καχύων, βούλεται τὰς ῥῖνας ἐπιχρίσαι αὐτῶν: σόφισμα ἐπινοήσαν-

Vt Boues in area spicis abstineant. Cap. XXV.

NE Boues in area ad triturã accómodata spicas interim edant, dum proculcant, corũ bubulo fimo nares illinendæ sunt: Quæ astuta machinatio perficit

ιούσαν τες ὧν ἡ μάλα γε ἐπιτήδεον. τὸ τὸ γὰρ ζῶον μυσαπόμενον τῆ προφυμένω χρίσιν, οὐκ αὖ τινος ἀφειδύσαιτο, ὅτ' ἂ ὧδ' βαρυτάτω λιμῶ πιέζοιτο.

Περὶ θηρίων Ινδικῶν, λαγωῶν, & ἀλωπέκων. Κεφ. κς.

Τοὺς λαγὼς & τὰς ἀλώπεκας θηρῶσιν οἱ Ινδοὶ ὧδε τρόπον ὧνπερ. Κυνῶν εἰς τὰς ἄγρας ὁ δέονται, ἀλλὰ νεοσσοὺς συλλαβόντες αἰετῶν & τῶν κοράκων ἡ ἰκτίνων προσέτι, τρέφουσι, ἡ ἐκπαιδεύουσι τῆ θήρᾳ: καὶ ἔστι τὸ μάθημα. πρόῳ λαγῷ ἡ ἀλώπηκι τιθασσῷ λιρίας προσαρτῶσι, ἡ μεθιᾶσι θᾶσσον: & οὓς ὄρνιθας αὐτοῖς ἡ πόδας ἐπιπτέμψαντες, τὰ λιρίε ἀφελέσθαι συγχωροῦσιν. οἱ ἢ αὖθ' λιράτῳ δι' ὠκέος, & λαβόντες ἤ ἅρπ ἤ πλὴ: ἔχουσιν ὑπὲρ τοῦ καταλαβεῖν ἆθλον τὰ κρέας. καὶ ὧδε μὲν αὐτοῖς δέλτιόν ἐστι καὶ μάλα ἐφολκόν. οὐκοῦν ὅταν ἀκριβώσωσι τὴν σοφίαν τὴν θηρατικὴν, ὧδε οὓς ὀρείους λαγὼς μεθιᾶσιν αὐτὸς, καὶ ὧδε τὰς ἀλώπεκας τὰς ἀγρίας. οἱ ἢ, ἐλπίδι τοῦ δείπνου τοῦ σωφύους, ὅταν τι τούτων φανῶ, μεταθέωσι ἡ αἴρουσιν ὤκιστα, & τοῖς δεσπόταις ἀποφέρουσιν, ὡς λέγει Κτησίας. ἡ ὅτι ὑπὲρ τοῦ τέως προσηρτημένου λιρίου, αὐτοῖς τὰ σπλάγχνα τ ἡρημένων τὰ δεῖπνόν ἐστιν. ἐκεῖθεν καὶ ὧδε ἴσμεν.

Περὶ γρυπῶν. Κεφ. κζ.

Τὸν γρύπα ἀκούω τὸ ζῶον τὸ Ινδικὸν τετράπουν εἶν ἡ ὧδε λέοντας, καὶ ἔχειν ὄνυχας καρτεροὺς ὡς ὅτι μάλιστα, ἡ τούτοις μὲν τοι τῶν λεόντων παπλησίους: κατὰ πτερὸν ἢ τὰ νῶτα, & τούτων τῶν πτερῶν τὴν χρόαν μέλαιναν εἶν ἄδουσι: τὰ ἢ πρόδια ἐρυθρά φασι: τὰς γε μὴν πτέρυγας αὐτὰς, οὐκέτι τοιαύτας, ἀλλὰ λευκάς. τῆ δὲ ρῳ δὲ αὐτῶν λυκοῖς δ' ἰλυβίᾳ τοῖς πτερωτοῖς Κτησίας ἰσορεῖ: σῶμα ἢ ἔχειν αἰετώδες: & τὴν κεφαλὴν, ὁποίαν οἱ χρυσουργοῦντες γράφουσί τε ἡ πλάττουσι. φλογώδεις ἢ ὧδε ὀφθαλμοὺς φασιν αὐτό. νεοττιὰς ἢ ὧδε τῶν ὀρῶν ποιεῖται. καὶ τέλος μὲν λαβεῖν ἀδύνατόν ἐστι, νεοττοὺς ἢ αἴρουσι. Βάκτριοι μὲν γὰρ τινῶν Ινδοῖς, λέγουσιν αὐτοὺς φύλακας εἶν τοῦ χρυσοῦ αὐτόθι. καὶ ὀρύττειν τε αὐτὸν φασιν αὐτὸς, καὶ ἐκ τούτου τὰς καλιὰς ὑποπλέκειν, τὸ ἢ ἀργύριον Ινδοὺς λαμβάνειν. Ινδοὶ δὲ οὔ φασιν αὐτὸς φρουροὺς εἶν τοῦ προφερομένου: μηδὲ γὰρ δεῖσθαι χρυσίου γρύπας: (καὶ ταῦτα εἰ λέγουσι, πιστὰ ἔμοιγε δοκοῦσι

perficit, ab illarum ut sese esu abstineant. Hoc nimirum animal huiusmodi tetri odoris aspersione deterritum, nihil, ne si fame quidem acerrima premeretur, unquam ederet.

Quomodo Indi Lepores & Vulpes capiant, auibus rapacibus ad uenationem institutis. Cap. XXVI.

Lepores & Vulpes Indi hoc modo uenantur. Canibus ad uenationē non egent, sed captos Aquilarum, Coruorū, & insuper Miluorum pullos alunt, & ad uenatum instituunt: Nempe Leporē manſuetum & Vulpem cicurem carne appensa ad cursum dimittunt: & mox immittunt aues carnē eis quam appetūt adempturas. Illæ igitur quanta possunt celeritate & impetu uel hanc uel illum consequutæ, carnem sui laboris præmium & escam desideratam sibi auferunt. Sic instituta ad prædam aues, deinceps in montanos Lepores & Vulpes feras emittunt: quos illæ itidē spe solitæ escæ persequuntur, & mox captos dominis adferunt, ut prodit Ctesias. loco autem carnis prius appensæ, uiscera captorum eis in cibum permittuntur.

De Gryphum forma, & pugna aduersus Indos aurum colligentes. Cap. XXVII.

GRyphem Indicum animal audio similiter quadrupedem ut Leonem esse: robustissimis item existere unguib. Leonum similibus: tum dorsum eius pennis indui nigris, anteriorem corporis partem rubris, alas uerò cādidis. Ctesias eos ait ceruicis pennas cœruleas & floridas habere: Aquilino ore esse, & capite cuiusmodi pictores fingunt: oculis autem igneis. nidosq; in montibus facere: utq; ætatis processu grandes non capi, ita earū pullos cōprehendi posse. Bactri autē Indis finitimi eos illic auri custodes esse, aurumq; effodere aiunt, & simul eo ipso nidos cōstruere: quod uerò auri in terram deciderit, Indos homines auferre. Contra Indi eos auri, quod ueri quidem simile uidetur, custodes esse negant: neque enim Gryphes auri egere: sed cum ad col-

ligendum aurum homines accesserunt, hos de pullis suis maiorem in modum timentes, pro eis pugnare: Atq; cum alijs etiam animalibus concertare, eaq; facillimè uincere: contra autem Leones & Elephantos non stare. Indigenæ, quòd ab huiusmodi animalium robore timeant, non interdiu, sed ad collectionē auri noctu proficiscuntur, quod se tum melius latere arbitrentur. Locus ubi Gryphes uersantur, ac ubi aurum effoditur, desertissimus est. Quocirca aurum uenari studentes, mille, aut bis mille armati eò perueniūt, simulq; ligones & saccos afferūt, silentē lunam obseruantes. Quòd si Gryphes fallant, duplicem cómoditatem assequuntur, quòd & eorum uita ab illorū atrocitate seruatur, & simul aurū domū auehunt: ubi auro purgato ab ijs qui hāc artem callent, ingentes sibi pro periculis opes comparant. Sin in furto deprehendantur, perierunt. Cum semel eò profecti sunt, domū non nisi triennij, aut quadriennij interuallo reuertuntur.

†χρυσοχοῶν.

Testudinis marinæ caput abscissum diu uiuere: & de splendore pupillarum eius. Cap. XXVIII.

CAput marinæ Testudini abscissum, non cótinuò moritur, sed & uidet: & si ante oculos ei manus obuersetur, illos claudit: & paulo etiam propius si manum admoueas, mordet. Longe lateq; fulgorem eius oculi iaculantur: quorum pupillæ candidissimæ ac splendidissimæ cum existant, eruuntur, ut uel auro includantur, uel monilibus imponant: quamobrem mulierum admiratione plurimi æstimantur.

Gallinaceus quomodo ad Lunæ Solisq; ortū afficiatur. Quòd sua præsentia creditur partus iuuare. Gallina extincta incubare & silere eum. Victorem canere, uictum silere. In liminibus sese inclinare. Cap. XXIX.

Ad sydera sympathia.

GAllinaceum exoriente luna quasi diuino quodam spiritu afflatū bacchari atq; exultare ferunt. Oriens autem solipsum nunquā fallit, tum uehementissimè uocem contendens, semet magis magisq; cantando uincere conatur. Latonę in amore esse aiunt, & quòd ei affuerit parienti, & quòd etiam nunc parientibus

δοκοῦσι λέγειν:) ἀλλ' αὐτοὺς μὲν ὧν τῶν τοῦ χρυσίου ἄθροισιν ἀφικνεῖσθαι: αὖθις δ' ἂν ἅμα τῶν σφετέρων βρεφῶν διδόναι, καὶ τοῖς ἐπιοῦσι μάχεσθαι. καὶ διαγωνίζεσθαι μὲν πρὸς τἆλλα ζῶα καὶ ῥᾳστα νικᾶν, λέοντι δ' οὐκ ἀνθίστασθαι, οὐδὲ ἐλέφαντι. διὸ δὴ τοῦτο τῶν ζώων ἀλκὴν οἱ ἐπιχώριοι, μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸν χρυσὸν οὐ στέλλονται, νύκτωρ δ' ἔρχονται. ἔοικασι γὰρ τῶν ἀκόλουθον τοῦ λαροῦ λαμβάνειν μᾶλλον. ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἔνθα οἵ τε γρῦπες διαιτῶνται, καὶ τὰ χαλκία τὰ χρυσᾶ ὀρύττει, ἔρημος πέφυκε δὴ πάνυ. ἀφικνοῦνται δ' οἱ τὴν ὕλην τὴν προφρημένην θηρατάς, οὐκ ἐλάττους χιλίων ἀνδρῶν· οὐδὲ τοσοῦτοι ἀπλησμόνως. καὶ ἅμαξας κομίζουσι πάνυ πολλάς, οὐ φέρουσιν, ἀσέληνον νύκτα ἐπιτηροῦντες. ἐὰν μὲν γὰρ λάθωσι τοὺς γρῦπας, ἀνύουσι τὸ διπλοῦν τὴν ὄνησιν. καὶ γὰρ σῴζονται, καὶ μύριοι καὶ οἰκάδε τὸν φόρτον κομίζουσι. καὶ ἐκκαθάραντες οἱ μαθόντες † χρυσορυχῶν σοφίᾳ τινὶ σφετέρᾳ, πάμπολυ πλοῦτον ἅτε δὴ λιπαρῶν ἔχουσι τῶν προφρημένων. ἐὰν δ' ἁλῶσι φῶρες γιγνόμενοι, ἀπολώλασιν. ἐπανέρχονται δ' εἰς τὰ οἰκεῖα, ὡς πυνθάνομαι, διὰ ἐτῶν τρίτου καὶ τετάρτου.

Περὶ χελώνης θαλαττίας. Κεφ. κη.

ΧΕλώνης θαλαττίας ἀποτμηθεῖσα ἡ κεφαλὴ, οὔποτε ἀπόθνῃσκει, ἀλλὰ βλέπει, καὶ καταμύει τῇ χεῖρα προσάγοντι· ἤδη γοῦν καὶ δάκοι, εἰ πόρρωθεν προσαγάγοις τῇ χεῖρα. καὶ ὦν μακρὸν ἐκλάμποντας ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς. οὐ γάρ τοι κόραι λευκόταται καὶ πορφυρίσταταί εἰσι· καὶ ἐξαιρεθεῖσαι, χρυσῷ καὶ ὅρμοις ἐπιτίθενται. γυνὴ θηρεύει καὶ δοκοῦσι ταῖς γυναιξὶ θαυμασταί. γίνονται δ' ὡς πυνθάνομαι ἐκ χελώνας ἐκείνης ἣν ἁλίσκουσιν ἐρυθράν.

Περὶ Ἀλεκτρυόνων. Κεφ. κθ.

Ο Ἀλεκτρυὼν δὲ σελήνης αἰσχούσης, ἀνθοῦσᾷ φασι, καὶ σκιρτᾷ. ἥλιον δ' αἰσχυνόμενος οὐκ ἄποτε αὐτὸν διαλάθοι. ὡμολογημένως δ' ἐστὶν ἑαυτὸν μᾶλλον ὅτι θηλυκάδης. πυνθάνομαι δ' ὅτι ἄρα καὶ τῇ λητοῖ φίλον ἦν ὁ ἀλεκτρυὼν τὸ ὄρνεον. τὸ δὲ αἴτιον: πρὸς

πρὸς ἔσω φασὶν αὐτῇ τὸν ἀριθμὸν τε καὶ μεγέθη ἀρίστην ἀφίνα ἀφίνουσι. ταῦτά φησι ὁ νεωτερικὸς τίκτουσας ἀλεκτρυὼν πάρεσι, καὶ δοκεῖ πως ἐνώδινας ἀφαιρεῖσθαι. ἢν δ' ὄρνιθος ἀφροδισίας, ἐπωάζῃ αὐτὸς, ὁ ἐκλείπει τὰ ἑαυτοῦ νεόττια σιωπῶν. οὐ γὰρ ἄδει τότε θαυμαστῇ τινι καὶ ἀρρήτῳ τῇ αἰτίᾳ, ναὶ μὰ τόν. δοκεῖ γάρ μοι συγχωρεῖν ἑαυτῷ θηλείας ἔργα, καὶ οὐκ ἄρρενος δρῶντι τοιαῦτα. Ἐν μάχῃ ἀλεκτρυὼν ὁ τῇ πρὸς ἄλλον ἀγωνίᾳ ἡττηθείς, οὐκ ἂν ἄσαι. τὸ γάρ τι φρόνημα αὐτῷ διατέτηκται, ὁ μιμεῖται, καὶ διατρύεται γε ὑπὸ τῆς αἰδοῦς. κρατήσας δ' γαῦρός ἐστι, καὶ ὑψαυχενεῖν, καὶ λιγυρίζειν ἐοικεν. Θαυμάσαι τὸ ζῶον ὑπερβάλλον ὁ ἐκεῖνο δεῖ. θύραν γὰρ ὑπαιθρον, καὶ τὸν ἄγαν ὑψηλὸν, ὅδε ἐπικύπτει, ἀλαζονεύεται δρῶν ἑαυτὸν ὅσον. φασὶ γὰρ τὸν λόφον πρὸς τῆμ ἔοικε τὸ ἁρμονίαν.

Περὶ τῆς τῶν κολοιῶν εἰς ἀλλήλους φιλίας καὶ ἄγρας. Κεφ. λ.

Οἱ κολοιοὶ δεινῶς φιλοῦσι τὸ ὁμόφυλον. τοῦτό τε καὶ διαφθείρει αὐτοὺς πολλάκις. καὶ τόγε δρώμενον πιστοῦται· ὅταν μέλλει θηρᾶσαι κολοιὸς, τοιαῦτα πάλαμᾶται. γνῶναι οἷόν τε αὐτῶν τροφὰς καὶ τομὰς, καὶ ἀθροιζομένους ὁρᾷ κατ' ἀγέλας εἶναι, γνοὺς ἔνθα λεκανίδας ἐλαίου μεστὰς διατίθησιν. ὅταν δὲ ἴδωσιν μὲν τὸ ἔλαιον, πόρρω δὲ τὸ ὀρνίθιον, καὶ ἀφικνῆται, καὶ ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ σκεύους ἁδηκται, καὶ ἐμπέσῃ κάτω, καὶ ὁρᾷ τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν, καὶ οἴεται κολοιὸν ἄλλον βλέπειν, καὶ κατελθεῖν πρὸς αὐτὸν ἐπειγόμενον. κάτεισί τε δὴ καὶ ποδὶ πύσσεται τε καὶ ποδιβάλλει τὸ ἔλαιον † αὐτὸ ὃν γλίσχρον, καὶ σωθῆναι. τὸ δὲ αἴτιον, ἀναπίπτειν ἥκιστά ἐστι. καὶ χωρὶς δικτύων καὶ παγῶν καὶ ἁρπεδόνων τὸ ζῶον μένει, ὡς ἂν ἅπαις, πεπεδημένον.

Περὶ ἐλεφάντων. Κεφ. λα.

Οἱ ἐλέφας, οἱ μὲν αὐτὸ προκύπτειν χαυλιόδοντάς φασιν, οἱ δὲ κέρατα. ἑκάτερον δὲ καθ' ἑκάτερον πόδα δακτύλους πέντε, ὑποφαίνοντας μὲν τὰς ἐκφύσεις, ἀμιλῶς δὲ διειρωμένους. ταῦτά φησι καὶ νηλικὸς ἐστιν ἥκιστα. σκέλη δὲ † πρόσθια τῶν κατόπιν βραχύτερά ἐστι. μαζοὶ

rientibus adsit & faciles partus efficiat. Matrice Gallina extincta, is ipse incubat, & pullos ex ouis excludit: ac tum (res admiratione digna) silentio utitur, quòd sanè sibi cõscius sit se muliebre munus obire, & parum uiriliter facere. Quod si cũ altero pugnans uincatur, idcirco non canit, quòd ex illa mala pugna spiritus fracti illi uocem supprimant. Cuius offensionis uerecundia confusus, in primam quanq; latebrã sese occultat. At si ex certamine uictoriam reportârit, tum oculorum eminentia, tum ceruice erecta simul & cantus contentione insolenter effertur, & triumphãti similis est. Illud item in eo mirificum, cum limẽ intrat, tametsi superum altissimum existit, is tamen sese inclinat: quod quidẽ ipsum superbia inductus facere uidetur, ne uidelicet crista uspiam offendatur.

Patris in prolem amor.

Ob uictoriã elatio.

Superbia.

† αὐτῷ.

De amore Monedularum seu Graculorum in suos gregales, & eorum captura. Cap. XXX.

SVæ nationis aues uehementer Monedulæ amant: quæ quidem res eas sæpe in perniciem inducit. quemadmodum id accidat explicandum. Cùm enim quis Monedulas uenaturus est, talia machinatur: ut eas ubi nouerit cibaria inquirere, & in quem locum congregentur perspexerit, ibi pelues olei pellucidi plenas disponat. Curiosa belle auicula eò profecta, in uasis labro considet, & simul sese inclinans, suam ipsius umbram despicit: & quòd existimet aliam se Monedulã uidere, ad eam ipsam festinat descendere. eoq; ut est delapsa, olei tenacitate circumfusa, sine laqueis, sine retibus constricta tenetur.

De Elephanti partibus corporis, uteri gestatione, libidine, potu, somno, ætate, morbis. Cap. XXXI.

ELephanto duos dicunt prominere † lego τὰ κατόπιν τ προδίων, exertos, quos alij dentes, alij cornua uocant. Singulis pedibus numero quinque digitos indiuisos, leuiterq; discretos, ex quo fit ut animal sit minime ad natandum habile: & anteriora crura posterioribus longiora habet.

ex Aristotele Oppiano, Plinio.

Huic sub armis papillæ existunt: Atq; ita ꝓmuscide tanq̃ manu uel etiã cómodius utitur: Lingua etiã ei bene exigua est: Fel autem non ad iecur, sed ad pectus situm habere dicitur. Bienniũ gerere uterum audio. alij non tam diu, sed sesquiannum tantũ uentrẽ ferre aiunt. Anniculo quidem uitulo ęqualẽ pullũ edit: is statim ut natus est, ore fugit, (non promuscide.) Cum libidinis furore ardet, incursu parietes euertit, & similiter atq; aries frõtis ui atq; impressione palmas prosternit. Aquam nitidam non bibit, sed postq̃ aquã cõturbarit; turbida potione delectatur. Idcirco somnum erecto corpore capit, quia ei esset operosum decumbere, simul & deinde à cubitu exurgere graue. Eius ętatis flos est sexagesimus ánnus. Hyemis & frigoris impatiens est. Ad ducentesimum annum uitam producit.

†al. φλιγόμεθ.

†al. κατακλινῆαι.

†al. ἐξήκοντα ἔτη.

De Ouibus & Capris Indicis. Cap. XXXII.

OVes Indiæ & Capras ad maximorũ magnitudinẽ asinorũ audio accedere. Quatuor fœtus cum plerunq̃ pariunt, tres uerò cum minimum. Nunquam enim ibi neq; ouillum pecus, neq; caprinũ tribus minus edit. Caudæ ouillæ longitudo ad pedes usq; pertinet: Caprinæ uerò in eam procedit longitudinẽ, ut terram propè contingat. Idcirco eas pastores ouibus matricibus abscindunt, quòd tum sic facilius ineantur: tum ex earũ adipe oleum exprimatur. Arietũ quoq; dissecant caudas, atq; adipem extrahunt, & iterum cósuunt. eatenusq; deinde sectio coniunctissimè cómittitur, cicatricis ut ne tenue quidem uestigium appareat.

Quomodo Chamæleon serpentẽ impugnans eludat. Cap. XXXIII.

ALexander Myndius dolore & molestia, cibiq; inopia, à Chamæleonte ad hunc modum serpentẽ affici ait: Mordicus scilicet illũ bene latã festucã & ualidam tenentẽ, sub eaq; perinde se ut sub clypeo uersantẽ cõtra hostẽ serpentẽ uenire: Serpentẽ uerò quia festucæ latitudinẽ circũplecti hiando nõ possit, Chamæleontẽ dentibus configere nõ posse: itaq; hunc ab ipsa confici, exediq; nequire. membra enim ut illius reliqua serpens mordeat, non tamen in ipsius carnem penetrare potest. tanta nimirũ pellis firmitate & robore existit, nihil ut prorsus serpentis morsus sentiat.

μαζοὶ ἢ αὐτῷ πρὸς ταῖς μασχάλαις εἰσί. μυκτῆρας ἢ λείκτηται χειρὸς παγχρυσότροφ, καὶ γλῶτταν βραχεῖαν. χόλιν ἢ αὐτὸν ἔχειν οὐ φασὶ δὲ πᾶν, ἀλλὰ πρὸς δεξιὰ στέρνα φασί. λύειν ἢ πωθανόμαι δύο ἐτῶν ἐλέφαντα: οἱ ἢ, οὐ πάσσυ χρόνου, ἀλλὰ ἑκατονκαιδέκα μέντοι ὁμολογοῦσιν. ἀρτίκτεν ἢ ἰσχύι καὶ μέγεθος μόχθῳ φιλοσοφεῖν. σαφὲς ἢ δὲ βελῆς δεξιὸν σῶμα. φθάσαν ἢ ἐς μέσον, οἴσῳ πτ† φερόμενος, ἐμπίπτει τοίχῳ, ἢ ἀνατρέπει, ἢ φοίνικας ἐλαίνει, ἢ μέτωπον προσαράττων ἢ† αὖ λίθους. πίνει δὲ ὕδωρ οὐ διαυγὲς οὐδὲ καθαρόν, ἀλλ' ὅταν ἐπιβολάσῃ πηλῷ ἐποταράξῃ. καθεύδειν γε μὲν ὀρθὸν σάττει, †κατακλίναι γὰρ ἢ δύνασθαι ἐργώδες αὐτῷ. ἀκμὴ ἢ ἐλέφαντος, †ἐξηκοντάετει τῇ γενομένῃ. λέγουσι ἢ ὁμιλεῖν ἥκιστός ἐστιν. διατείνει δὲ ὁ βίος καὶ εἰς διπλοῦν ἑκατονταέτη.

Περὶ δὲ τῆς ἐν Ἰνδοῖς προβατείας. Κεφ. λϐ.

ΠΡοβατεῖαι ἢ Ἰνδῶν ὁποίαι, μαθεῖν ἄξιον. τὰς αἶγάς τε καὶ τὰς οἰς ὄνων τῶν μεγίστων μείζονας ἀκούω. ἐγὼ ἀκμήν τε πέντε ἑκάστην: οὐ μέντοι γε μετὰ τῶν τριῶν, οὔτ' ἄξιν Ἰνδικήν, οὔτ' ἄλλοις ποτὲ τέκοι. καὶ τοῖς μὲν προβάτοις αἱ οὐραὶ πρὸς τὸ πόδε τέτανται. αἱ ἢ αἶγες μηκίστας ἔχουσιν, ὥστε ἐπιψαύειν γῆς ὀλίγα. τῶν μὲν δὴ οἶμαι τὸ τίκτειν ἀγαθὸν ἀφανίσουσι τὰς οὐρὰς οἱ νομεῖς, ἵνα ἀναβαίνωνται. ἐκ δὲ τοιμελῆς τούτων, καὶ ἔλαιον ἀφελίβουσι. τῶν ἢ ἀρρένων διατέμνουσι τὰς οὐρὰς, καὶ διαιροῦσι τὸ σιαρὸν καὶ ἐπιῤῥάπτουσι, καὶ ἐνὸς πάλιν ἥτομεν, καὶ ἀφανίζεται τὰ ἴχνη αὐτῆς.

Περὶ ὄφεως καὶ χαμαιλέοντος. Κεφ. λγ.

ΑΛέξανδρος ὁ Μύνδιος τὸν χαμαιλέοντα λυπεῖν αὖ ὄφεις, καὶ ἀσιτίᾳ πονεῖν μᾶλλον τὸν τρόπον τοῦτον φησι. λάρφος πλατὺ καὶ στερεὸν φυλακὴν ἑαυτὸν ἐπιστρέφει, καὶ αὐτὶ πρόσωπος ὁμόσε χωρεῖ δεξιὸν πολεμίῳ. ὁ ἢ αὖ λαβεῖν ἀσφαλῶς, τὸ πλάτος τοῦ λάρφους οὐκ ἔχων περιχανεῖν. οὐκοῦν ἄσφαπτος, τόγε ἐπ' ἐκείνῳ, μένει ὁ ὄφις. σάκκον γάρ τοι τὰ λοιπὰ τῷ μέλει αὐτοῦ, οὐδὲν αὐτεῖ. στερεὰν γὰρ τὴν φορίνλην ἔχει, καὶ ἐπαίει τῶν ἐκείνου ὀδόντων ὁ χαμαιλέων οὐδέν.

Περὶ λεόντων φύσεως.
Κεφ. λδ.

Ο Αὐχὴν ὁ τοῦ λέοντος ἐξ ὀσίων συνέστηκεν, ὧν μία ἐκ σφονδύλων πολλῶν. εἰ δέ τις τὰ ὀστᾶ τοῦ λέοντος ἀμφικόπτοι, πῦρ αὐτῶν ἐξάλλεται, μυελοὺς δ' οὐκ ἔχει: οὐδὲ γάρ ὅτι κοῖλα αὐλῶν δίκλω. Μίξεως δὲ αὐτὸν οὐδεμία ἔτους ἀνίησιν ὥρα. διὰ δ' ἀνὰ μιαυτὸν δύο. τίκτει δὲ καὶ πρωτάκις, καὶ τῇ μὲν ὠδῖνι τῇ πρώτῃ πρώτῃ, δευτέρᾳ τέτταρα, τρία τε ὧν ταύτῃ, καὶ δύο ἐπ' ἐκείνῃ, καὶ ἓν ὧν ὧν πᾶσαις. οἱ δὲ σκύμνοι ἀρπυγιαῖς μικροί τέ εἰσι καὶ τυφλοί, ἐπὶ τὰ σπυλάκια. βαδίσεως δὲ ὑπαρχόντων, ὅταν δύο μηνῶν ἀεὶ γένηται ἀμφιδώσιν τὰ τοῦ λέοντος βρέφη. ὁ λόγος δ' ὃν τοῖς λέγει ἀμφαίνειν αὐτοὺς τὰς μήτρας, μῦθός ἐστι. λιμώττων μὲν ὧν ὁ λέων, φύτυχὼν χαλεπός ἐστι: κορεσθεὶς δ', πραότατος. φασὶ δὲ καὶ φιλοπαίστων εἶναι τιθηνάσι αὐτόν. Καὶ φύγοι δ' ἂν ἄν ποτε τὰ νῶτα τρέψας λέων: ὑσυχῇ δ' ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖ, βλέπων αὐτοῖς ἐπιστόμαχον. Τοῦ γήρως δ' ὑπαρχόντος, καὶ ὑπὸ τὰ αὐλία ἔρχεται, ἧ ἐπὶ τὰς καλύβας, καὶ ἐπὶ τὰς οἰκήσεις τὰς τῶν νομέων τὰς ὑπαύτρους. ταῖς γὰρ ὁρμαῖς ἐπιβαρεῖς ἐπιθαρρεῖν ἀδυνάτους ἐστί. πῦρ δὲ ἐρρωδεῖ. Ὅσπερ μὲν ἂν ἐστὶν αὐτῶν γυρότροφος, καὶ σωματραμμένος, ἧ χαίτῃ λασιώτερος, ἀθυμότερός τε ἐστὶ καὶ ὀλομότροφος δοκεῖ μᾶλλον. ὁ δ' ὃν μῆκος δὴ ἥκων, καὶ εὐθυτενὴς τὴν ῥῖνα, αὐθαδιότερος πειρίσταται, ἧ θυμοειδέστερος. ἀδηφάγος δὲ ὤν, ἧ ὅλα φασὶ μέλη βρύχων ἂν ἐκπαίοι. τούτων δὲ πεπληρωμένος, καὶ τριῶν ἡμερῶν οὐκ ἐδίαι πολλάκις. ἔστ' ἂν ἀναλωθῇ τὰ πρῶτά οἱ ἧ πεφθῇ. πίνει δ' ὀλίγα.

De Leonum natura, partibus corporis, partu, ingenio, fortitudine, animi ex iuba indicijs, & cibo.
Cap. XXXIIII.

LEonis ceruix non multis uertebris, sed unius duntaxat rigida ossis perpetuitate constat. Si quis leonis ossa concutiat, ignis ueluti silicum attritu ex his elicitur. Ossa medullis carent, neq; enim fistularum modo caua sunt. Nullo anni tempore à coitu abstinet. Fœtus ei intra duos (sex Philostratus) menses perficitur. Quinquies parit. Primo catulos quinq; edit: Secundo partu quatuor: deinde treis, tum binos, postremo unum. Catuli à partu recentes exigui sunt. Duob⁹ post partum mensibus ingredi incipiunt. Iam quod in sermonē hominum uenit, fabula est, eos uuluam dilacerare. Cū fame tenetur, summo cum periculo ei occurritur. Postea uerò quàm cibo completus est, †ὑποβρύmansuescit, & simul lusionibus delectari χωρ, Gilli⁹. fertur. Nunquam terga uertit in fugiendo, sed sensim pedetentimq; se recipit, cum fremitu contrà intuens. Vt uerò ætate processit, ad stabula, tuguria, & pastorum subterraneas casas proficiscitur, quòd iã ad montanas prædas persequendas infirmus sit. Ignē exhorrescit. Ex his quicunque corpore contractior & hispidiore iuba est, ignauior & imbecillior est: qui uerò ꝓcerior, piloq; recto & simplici, generosior, & maiori robore animi ꝓditus. Porrò leonum genus adeo auidè cibos helluatur, ut solida membra exorbere feratur. Expletus uel triduo, uel quoad primi cibi concocti sint, nihil sæpe edit: modica autem potione utitur.

Partus.
Catuli.
In fame crudelis.
Fortitudo.
Senex infirmior.
Ignem timet.
Iuba indiciũ animi.
Cibus.
Potus.

Περὶ βοῶν. Κεφ. λε.

Ο Βοῦς ὁ πρᾷος τὸ πλήθοντος καὶ ἡλάζοντος οὐκ ἄμοτε λήθει λάβοι, ἀλλ' ὑπομνησθεὶς τιμωρεῖται καὶ ἀμνήμονος ἐγγινομένου. ὧν μὲν γὰρ ὑπὸ ζεύγλαν, καὶ πρόπορ τινὰ καθειργμένος, ἔοικε δισμωτῇ, καὶ ἡσυχάζει. ὅταν δὲ ἀφεθῇ, πολλάκις δὲ σκιρτήσας παίσας σωτρίψε μέρος τι τοῦ βοηλάτου: πολλάκις δ' ἧ μνησθεὶς εἰς

Boues iniuriam ulcisci.
Cap. XXXV.

BOuem licet mansuetum, non facile tamen illius qui sibi stimulos admouet obliuio capit: at iniuriam animo ac memoria uel longissimo interuallo continens, pœnas pro maleficio sibi illato sumit. Nam cum est sub iugum missus, lorisq; cōstrictus, quodammodo similis est homini in uincula cōiecto, & se quidem trahi quò impellitur, acquiescit. Vt uerò solutus est, aliàs ad bubulcū uersus pede suo feriens, aliquod illius membrum contriuit: aliàs sæpe in cornua

nua incitatus, impetens illum interfecit: Cum tamen in cęteros subito mansuetus existat, ac quietus in stabulum ingrediatur. neq; enim ferus in eos existit, qui irā sibi non mouent.

† al. πορφυροῦ.

De Porphyro serpente Indica, & mirabili ex eius suspensi ore destillantis duplicis ueneni ui. Cap. XXXVI.

TErram Indiam historici permulta ferre uenena, & plantas dicūt, è quibus partim salutaria sunt contra morsus serpentum, partim mortifera. Cuiusmodi ui est Porphyrus serpens, dodrātis magnitudine, colore accedente ad purpuræ saturatæ similitudinem: capite uerò pluſquam niueo, & lacte multò candidiore. locis Indiæ calidissimis reperitur. ei mordendi idcirco potestas est nulla, quòd dentium expers sit: ergo hac ex parte eum quasi mansuetū dicere possumus. non item ex omnibus partibus. nam eius uomitio si quod uel hominis, uel alterius animalis attigerit membrum, totum computrescat necesse est. Idcirco eum captum à cauda ex arbore suspendunt, ut illi caput ad terrā uersus propendeat: tum sub eius os uas subijciunt æneum, in quod ex eius ore guttæ redduntur: quæ primum ut deciderunt, continuò concrescūt, aspicienti ut amygdalinæ lachrymæ speciem præbeant. Ab eo extincto uas remouetur, in cuius locum alterum etiam uas æneum supponitur, in quod sanioſus liquor, aquæ similitudinem speciemq; gerens, ex iam mortui ore serpentis defluit: Similiterq; hic cōcrescit, atq; condensatur. horum tamen uterq; colore differt ab altero: hic niger est, illæ primæ guttæ electri similes sunt: è quibus si cui magnitudine sesami in cibo potionéue detur, acerrima primum cōuulsione percellitur, deinde ei oculi peruertuntur, cerebrum per nares expressum delabitur. sicq; ille miserabiliter quidem moritur, sed tamen celeriter. sin quis sesamo minus ex illis sumpserit, non continuò is quidem moritur: sed certè ex hoc malo non euadit, sed deniq; cum mora extinguitur. Quòd si ex eo ipso nigro qui ex

† ἐπ'

ἐς χέρας, εἶτα ἐμπισὼν, ἀπέκτεινεν αὐτὸν: φυτεῦθεν πρὸς τοὺς ἄλλους πρᾷός ἐστι, καὶ παρέσιν εἰς τὸ αὔλιον ἡσυχῆ. οὐ γάρ ἐστιν ἀνήμερος πρὸς οὓς οὐκ ἔχει τοῦ θυμοῦ τὰ ἐπιτήδεια.

Περὶ τοῦ † πορφύρου ὄφεως τοῦ Ἰνδικοῦ. Κεφ. λς.

† πορφυρίου

Ἡ τῶν Ἰνδῶν γῆ φασιν αὐτὰ οἱ συγγραφεῖς πολυφάρμακόν τε, καὶ τῶν βλασημάτων τῶνδε ἀφανῶς πολύγονον εἶναι. καὶ τὰ μὲν σώζειν αὐτόν, καὶ ἐκ τῶν ἰῶν ἀλεώμενον ῥύεσθαι, τοὺς ὑπὸ τῶν ἀκικητῶν ἐμοῦ τοῦ θανάτου ἰόντας: πολλὰ δὲ ἐκεῖθι τοιαῦτα. τὰ δὲ ἀπόλλυσι, καὶ ἀφθάρτῳ ἐξύστατε: ὧν πόρ καὶ τὸ ἐκ τοῦ ὄφεως γινόμενον εἶναι ἄρα. ἔστι γὰρ ὅτε ὁ ὄφις ἐν τῷ ταθμῷ τὸ μῆκος, ὅσα ἰσθμοί. χρόαν δὲ ἔοικε πορφύρᾳ τῇ βαθυτάτῃ. λευκὸν δὲ περιφαλῆ, καὶ οὐκ ἐπὶ πορφυρᾶν πολυγοῦνται αὐτοῦ: λευκὸν γὰρ, οὐχ ὡς εἰπεῖν ἐπος, ἀλλὰ καὶ χιόνος ἐπέκεινα, καὶ γάλακτος πλέον λευκόν. ὀδόντων γὰρ ἄγονός ἐστιν ὁ ὄφις ὅτος. εὑρίσκεται γὰρ ἐν τοῖς πυρωδεστέροις τῆς Ἰνδικῆς χωρίοις. καὶ σάκνᾳ μὲν ἥκιστός ἐστι, καὶ λατάγε ὅτι φαίης ἂν πιθανὸν αὐτὸν εἶναι καὶ πρᾷον. οὗ γὰρ ἂν λατρεύσῃ, ὡς ἀκούω, ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ θηρίου, τοῦδε τὸ μέλος σπαραττῶσι ἀνάγκη πᾶν. οὐκοῦν θηρεύονται αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐραίου μέρους ἐξαρτῶσιν, καὶ οἷα εἰκὸς κάτω τὸν περιφαλῆ ἔχειν, ἐς γῆν ὁρᾷ. ὑπ' αὐτῷ δὲ τοῦ σώματος τοῦ θηρὸς ἀγγεῖόν τι τιθέασι περιποιημένον χαλκοῦν: καὶ αἱ σταγόνες τοῦ σώματος ἐκεῖναι λείβονται εἰς ὦτα: καὶ τὸ λατρεῦσαν σωίσεταί τε καὶ τέτευκτο. ἐν ἱεραῖς ἰσθμοῖς ἀμυγδαλῆς σάκρυον εἶναι. ὁ μὲν ἀποθνήσκει ὁ ὄφις: ὑφαιρεῖται δὲ τὸ σκεῦος, ἐν τιθέασιν ἄλλο, χαλκοῦν ἔστι καὶ ἐκεῖνο. νεκρὸς δὲ ἐπεὶ πάλιν ὑγρὸς ἐχώρ ὅτος, καὶ ἔοικεν ὕδατι: τριῶν δὲ ἡμερῶν ἐῶσι, καὶ σωίσεται μόνοι καὶ οὗτος, εἰ δὲ † ἀπ' ἀμφοῖν διαφορὰ ἐστὶ τῶν χρόων: ἡ μὲν γὰρ σάνδυξ ἐστὶ μέλαινα, ἡ δὲ πλείστῳ ἔοικασι. οὐκοῦν τούτου μὴ εἰ δοίης τινὶ ὅσον σησάμου μέγεθος, ἀφελὼν ἐν ἐμβαλὼν εἰς οἶνον ἢ εἰς σιτίον, πρῶτον μὲν αὐτὸ σπασμὸς περιλήψεται καὶ μάλα ἰσχυρὸς, εἶτα διαστρέφονται οἱ τὼ ὀφθαλμὼ. ὁ γὰρ ἐγκέφαλος διὰ τ ῥινῶν καθολισθαίνει θλιβόμενος, ἐν ἀποθνήσκει, ἐν οἴκλισε μὴ ἀλλὰ ἄκισε. ἐὰν δὲ ἐλαττον λάβῃ τοῦ φαρμάκου, ἀφύλακτα μὴ αὐτῷ ἐν φυτεῦθεν ἐστι, χρόνῳ δὲ ἀπόλυται. ἐὰν δὲ τοῦ μέλανος ἐρίξῃς, ὁπόσον

ὀπῶρᾶμ λιατέρρευσι τιθνεῶτος, ὡς ἂν σκάμμου καὶ ὅσον μέγεθος, τοσόπυος γίνεται, καὶ φθόη λιαταλαμβάνῃ τὸν λαβόντα, καὶ ἐνίοτε αὐταλίσκεται τὴν ἡλικίην: πολλοὶ γὰρ ἐς ἔτη δύο προῆλθον, ἐκ μικρᾶς ἀρξάμενοι νούσου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΤΡΟΥΘΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ. ΚΕΦ. ΛΖ.

Η ΣΤΡΟΥΘΟΣ Ἡ ΜΕΓΑΛΗ, ὡΣ ΜΕΝ ΑΠΟΤΙΚΤΕΙ ΠΟΛΛΑ, ΟΥ ΠΑΝΤΑ ΔΕ ΑΠΟΚΥΕΙ, ΑΛΛ' ΑΠΟΚΡΙΝΕΙ ΤΑ ΑΓΟΝΑ, ΤΟΙΣ ΤΗ ΕΓΚΑΡΠΟΙΣ ΕΠΩΑΖΕΙ. ΚΑΙ ΕΚ ΜΕΝ ΤΟΤΩΝ ΟΥΝ ΝΕΟΣΣΟΥΣ ΕΚΒΑΛΛΕΙ ΨΙΝ: ΕΚΕΙΝΑ ΔΕ ΤΑ ΕΚΦΑΥΛΙΣΘΕΝΤΑ ΤΟΥΤΟΙΣ ΠΡΟΦΑΣΙ ΠΡΟΣΑΤΙΘΗΣΙΝ. ΕΙ ΔΕ ΑΥΤΗΝ ΔΙΩΚΟΙ ΤΙΣ, †ΗΔΗ ΕΠΙΤΟΛΜΑΣΑ ΤΗ ΠΗΔΗΣΕΙ, ΘΕΩ ΤΗ ΤΑΣ ΠΤΕΡΥΓΑΣ ΑΠΛΩΣΑΣΑ. ΕΙ ΤΗ ΑΛΙΣΚΕΣΘΑΙ ΜΕΛΛΟΙ, ΟΥΤΕ ΠΕΤΑΠΤΟΝΤΑΣ ΛΙΘΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟΥΠΙΣΩ ΣΦΕΝΔΟΝΗΣΑΣΑ ΤΟΙΣ ΠΟΣΙΝ.

ΠΕΡΙ ΣΤΡΟΥΘΩΝ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ. ΚΕΦ. ΛΗ.

ΟΙ ΣΤΡΟΥΘΟΙ ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΣΩΦΡΟΝΕΣΤΑΤΟΙ ΕΑΥΤΟΙΣ ΑΔΕΙΑΝ ΔΙΑ ΣΜΙΚΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ, ΩΝ ΤΟΙΣ ΑΚΡΙΜΟΣΙ ΤΗΝ ΚΛΑΔΑΝ, ΕΠΙΦΕΡΟΝΤΑ ΑΥΤΟΥΣ ΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙΣ ΤΑΣ ΝΕΟΣΣΙΑΣ ΣΥΜΠΛΑΣΑΝΤΕΣ, ΟΤΑΝ ΜΕΝΤΟΙ ΤΙΝΩΝ ΕΚ ΤΗΝ ΘΗΡΑΤΩΝ ΕΠΙΒΟΥΛΑΙ ΩΣ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΔΙΑΦΕΥΓΟΣΙΝ, ΕΠΙΒΑΙΝΟΥΣΑΙ ΤΗ ΚΛΑΔΙ ΜΗ ΔΙΩΚΟΜΕΝΟΥ. ΟΥ ΓΑΡ ΑΥΤΟΥΣ ΦΕΡΕΙ ΔΙΑ ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ.

ΠΕΡΙ ΑΛΩΠΕΚΟΣ ΚΑΙ ΣΦΗΚΙΑΣ. ΚΕΦ. ΛΘ.

ΑΙ ΔΕ ΑΛΩΠΕΚΕΣ ΕΙΣ ΥΠΕΡΒΟΛΗΝ ΠΡΟΫΚΟΥΣΙ ΚΑΚΟΤΕΧΝΙΑΣ ΤΗ ΤΡΟΠΟΥ ΔΟΛΕΡΟΥ. ΟΤΑΝ ΘΕΑΣΩΝΤΑΙ ΣΦΗΚΙΑΝ ΕΥΘΥΝΟΥΜΕΝΗΝ, ΩΤΑΙ ΜΕΝ ΑΠΟΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑΜΒΑ ΕΚΝΕΥΟΥΣΑΙ, ΚΑΙ ΤΑΣ ΤΩΝ ΛΗΓΝΤΡΩΝ ΤΡΩΣΕΙΣ ΦΥΛΑΣΣΟΜΕΝΑΙ: ΚΑΘΙΑΣΙ ΔΕ ΤΗΙ ΟΥΡΑΙ ΔΙΑΣΥΤΑΤΗΝ ΤΕ ΟΥΣΑΝ, ΚΑΙ ΜΗΚΙΣΤΗΝ ΤΟΥ ΑΥΤΗΣ, ΚΑΙ ΔΙΑΣΕΙΟΥΣΙ ΟΥΣ ΣΦΗΚΑΣ. ΟΙ ΔΕ, ΠΡΟΣΕΡΧΟΝΤΑΙ ΤΟΥ ΤΡΙΧΩΝ ΔΙΑΣΟΥ: ΟΤΑΝ ΔΕ ΑΝΑΠΛΗΣΘΩΣΙΝ ΑΥΤΩΝ, ΠΡΟΣΑΡΑΠΤΟΥΣΙ ΤΗΙ ΟΥΡΑΙ ΔΙΑ ΔΥΟΙΝ Ἢ ΤΡΙΟΙΝ. ΤΑΙΟΜΕΝΟΙ ΔΕ ΟΙ ΣΦΗΚΕΣ ΑΠΟΘΝΗΣΚΟΥΣΙΝ. ΟΤΑΝ ΔΕ ΗΛΘΟΝ ΩΝ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΤΟΠΟΝ, ΟΥ ΠΟΥ ΛΟΙΠΟΥΣ ΠΡΟΣΑΝΑΛΕΞΑΣΑΙ, ΚΑΙ ΑΠΟΚΤΕΙΝΑΣΑΙ ΠΡΩΤΟΥΣ, ΟΤΑΝ ΓΝΟΥΣΙ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΡΗΝΗΝ ΕΟΥΣΑΝ, ΚΑΙ ΑΝΕΥ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑΜΒΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ, ΚΑΘΗΚΑΝ Ο ΣΩΜΑ, ΚΑΙ ΤΑ ΣΦΗΚΙΑ ΕΔΙΟΥΣΙ, ΜΗΤΕ ΘΟΡΥΒΟΥΜΕΝΑΙ, ΜΗΤΕ ΜΙΝΥΘΑ ΤΑ ΛΗΓΝΤΡΑ ΥΦΟΡΩΜΕΝΑΙ.

ΠΕΡΙ

ex mortuo iam serpente defluit, sesami quoq; magnitudine quis comederit, sup puratus extabescit, anniq; interuallo cōsumitur. pleriq; eorum in biennium processerunt, paulatim morientes.

De Struthionis magnæ partu, incubitu, uolatu, & sui aduersus persequentes defensione. Cap. XXXVII

STruthio magna etsi permulta oua parit, non tamen omnia ad frugē perducit, sed fœcunda ab infœcundis secernit, tantumq; frugiferis incubat, simul & ex ijs pullos excludit, & sterilitate affecta, eis ipsis editis pullis alimenta præbet. Quòd si quis eam insectetur, (propter corporis grauitatem) uolando effugere nequit, sed duntaxat explicatis alis, gressu ipso effugere aggreditur. propior facta ut capiat, obuios lapides sic pedib. retro ad hosteis uersus tanquā funda iaculat. In fuga defensio. *Gillius legit οὐκ ἐπιτολμᾷ.

Passeres in extremis ramis nidificare, ut tutiores sint. Cap. XXXVIII.

CONscientia uel suæ infirmitatis, uel sui corpusculi exiguitatis, Passeres in ramorū cacuminibus, modò ab ijs sustineri queant, nidos contexunt, sæpeq; numero ea machinatione sibi factas à uenatoribus insidias declinant: eò sanè ij propter rami tenuitatem ascendere non queunt. Timiditas cauta:

Quomodo Vulpes uespas callidissimè perdat, ut fauo tandem potiatur. Cap. XXXIX.

VVlpes in exuperantiā infinitæ tum malitiæ, tum fraudis progreditur, nihil ut non & malitiosè, & dolosè agat: Cum enim uesparium refertum esse animaduerterit, retrorsum eò accedit: atq; tota à uespeto auersa, ab aculeorum sanè uulneribus declinans, in cellas uesparias immissa hirsuta cauda, eadēq; bene prolixa, uespas concutit. Cum autem uesparum circumuestitam spissis pilis caudam impetentium referta est, tum eam ipsam uel ad arborem, uel ad parietem ad maceriémue allidit. Itaq; multa caudæ attritione his extinctis, in reliquas inuadit, perindeq; eas ut primas interimit. Tandem sic omnib. deletis, omnia sibi tuta experiēs, nullo iam murmure turbāda, nullos iam metuens aculeos, os in uesparium fauum immittens, uorat.

De

De Canum calua, libidine, ætate, sagacitate, morbis, & uita. Cap. XL.

CAnis calua nulla ossea commissura constat, sed ossis perpetuitate continetur. Cum se plurimum in currendo exercuit, multo effusiorem ad res uenereas existere ferunt. Cumq; multum ætate processit, ei dentes hebescunt, nigriq; reddunt. †πλάσις. Tanta narium existit sagacitate, ut nunq; caninam carnem, nedum etiam uarietate condimentorum fallacissima temperatam gustet. Tribus morbis laborare solet, angina, rabie, podagra, cũ homo interea sexcentis morbis sit opportunus. Quodcunq; autem à rabioso cane morsum fuerit, perimitur. Postquã podagra tenetur, perraro ex ea cõualescit. Ad decimum quartũ annum uita ei producit. Nam quę de Argo Vlysis traduntur, Homeri figmentum uidentur.

De Dicæris auiculis Indicis sandaracæ colore; quarum excrementi sumptus uel milij modus, eodẽ die sine dolore interimit. Cap. XLI.

†λισσὸν interpretantur, asperum, altum, accliue, præruptũ, ἠσυχῇ φαλακρὸν, læue, politũ. & λισσάδα πέτραν similiter.

PAruularũ quarundam auiũ Indicarũ natio in excelsis & inaccessis rupib. nidificat, quarum magnitudo accedit ad ouum Perdicũ, sandaricino colore est: Indi sua lingua Dicærum solent nominare: Græci, sicut audio, Dicæum: eius stercus si quis milij magnitudine sumpserit in potionem dissolutũ, ad uesperam moriet: mors suaui somno similis est, & nullũ omnino sensum doloris habet. Quãobrẽ summopere Indi id assequi studẽt, ipsum enim malorũ obliuionẽ existimãt inducere. Quod qdẽ ab Indorũ rege muneri missum, rex Persarũ omnibus rebus antefert, & asseruat, insanabiliũ malorũ remediũ, si quæ necessitas obueniat. neque apud Persas quisquã alius quàm rex id habet, & regis mater. Cõferamus igitur cum hoc Indico Aegyptiũ illud pharmacum, utrum utri sit præferendum. Aegyptium utiq; uno tantum eodemq; die, lachrymas arcere & compescere poterat. Indicum uerò æterna obliuione delet mala. Illud mulier donabat: hoc largitur

Περὶ λωτός. Κεφ. μ.

Κυνὸς λεοντίον ῥαφῆναι οὐκ ἔχω φράσαι· δοκεῖ δὲ ὧν πλέον λάγνον γίνεσθαι φασὶ μᾶλλον. λυνὸς γὰρ γηρῶντος ἀμβλεῖς οἱ ὀδόντες, καὶ μελαίνονται. Εὑρίσκονται δέ τινες οὗτοι, ὡς μήτ' ἂν ὀπῆς λωτείου λεπτοῦ, μήτ' ἂν λαρυγγείας τῆς ποικιλωτάτης καὶ ὀλεθριωτάτης καταγομένου γεύσασθαι. Τρεῖς δὲ ἄρα νόσοι λωτὸν ἀεὶ κατέχουσιν, καὶ οὐ †πλείω· λωτάγχη, λύσσα, ποδάγρα. ἀνθρώποις γοῦν μυρίαι. Γᾶν δὲ ὅτι ἂν ὑπὸ λωτὸς λυσσῶντος δηχθῇ, θᾶσσον ἀποθνήσκει. Κύνα δὲ ποδαγρῶσαν οὐδαμοῦ ἀναῤῥωσθῆναί φασιν. καὶ βίος φασὶ μήκιστος τετταράκοντα ἔτη. Ἄργος ἦν ὁ Ὀδυσσέως, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱστορία ἔοικεν παιδιὰ Ὁμήρου εἶναι.

Περὶ τῶν Ἰνδικῶν ὀρνέων τῶν τὴν σανδαράκην ἀποπλησίον τοῦ χρόας.

Κεφ. μα.

Ἕν ὄρνεον Ἰνδικὸν βραχυτάτων καὶ σπάνιον ἄν ἄρ. φέρεται δὲ τοῖς πάγοις τοῖς ὑψηλοῖς νεοπετεῖ, ἐν ταῖς πέτραις ταῖς λευκαῖς † λισσαῖς. καὶ ἔστι τὸ μέγεθος τὰ ὀρνίφια, ὅσον περ ὠὸν πέρδικος. Σανδαράκου δέ μοι νοῦς τοῦ χρόας αὐτῷ. καὶ Ἰνδοὶ μὲν αὐτὸ φωνῇ τῇ σφετέρᾳ λίπαιρον φιλοῦσιν ὀνομάζειν· Ἕλληνες ἤ, ὡς ἀκούω, λίπαιον. τοῦτο τὸ ἀκροτάτιμα εἴ τις λάβοι ὅσον κέγχρου μέγεθος, λυθὲν φορηθῇ πόματι, εἶτα εἰς ἑσπέραν ἀπέβαινεν. ἔοικε δὲ ὁ θανάτος ὕπνῳ, ἐν μάλαγι ἡδεῖ καὶ ἀνωδύνῳ, καὶ οἷον οἱ ποιηταὶ τὸν λυσιμελῆ φιλοῦσιν ὀνομάζειν, ἢ τὸν ἀβλεχρόν. ἔπι γὰρ ἂν καὶ ὅτου ὀδύνης ἐλεύθερος, καὶ τοῖς ἀνιωμένοις δῶρα ταῦτα ἥδιστος. ἀσυδίλως ἤ ἄρα τῷ αὐτοκράτορι τίθενται Ἰνδοὶ ὡς τῶν κτήσιν αὐτοῦ· κακῶν γὰρ αὐτὸ ἐπίληθον ἡγοῦνται φορητὸν ὄντι. Καὶ δὴ καὶ φασὶ τοῖς ἀρίστοις τοῖς μέγα τιμίοις τοῦ Περσῶν Βασιλεῖ ὁ Ἰνδῶν πέμπει καὶ δῶρα. ὁ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων προτιμᾷ λαβών, ἐν ἀκροθυσανρίζῃ, κακῶν ἀνιάτων αὐτίπαλόν τι ἐν ἀμυητηρίοις, εἰ ἀνάγκη καταλάβοι. οὔκουν οὐδὲ ἔχει τις φορεῖν Πέρσας αὐτὸ ἄλλος, ὅτι μὴ Βασιλεύς τε αὐτὸς, ἐν μήτηρ ἡ Βασιλέως. Καὶ δὴ ταῦτα αὐτιπρίνοντες Βασανίσωμεν τῶν φαρμάκων, τό τε Ἰνδικοῦ καὶ τὸ Αἰγυπτίου, ὁπότερον ἑκατέρου προτιμότερον· ἔπειτα τὸ μὲν ἐφ' ἡμέραν τῷ αὐτῷ τὰ δάκρυα αὐτοῦ κατέχειν τε καὶ αὐίστασθαι, τὸ Αἰγύπτιον· τὸ δὲ, λήθην ἀκακῶν παρέχειν αἰώνιον, τὸ Ἰνδικόν. καὶ τὸ μὲν

δὴ

ὃν γυναικὸς ἄδρομ λῦ, ὁ δ' ὄρνιθ, ἢ φύσεως ἀπορρήτων δεσμῶν τῶν ὄντων βαρυτάτων ἀπολυούσης δι' ὑπηρέτου τοῦ προφερομένου. καὶ Ινδοὶ, κτήσασθαί (φασιν) εὐτυχήσαντας αὐτὸ, ὡς ἐπ φρουρᾶς φύτευθοῖ ἀπολυθῆναι ὅταν ἐθέλωσιν.

Περὶ Ἀτταγῶν καὶ Μελεαγρίδων. Κεφ. μβ.

ΟΡνις ὁ ἀτταγᾶς, μέμνηται ὑ καὶ Ἀριστοφάνης αὐτοῦ φ' Ὀρνισι ὧδ δράματι, ὅτός τοι τὸ ἴδιον ὄνομα, ἢ δ' φύει φωνῇ φθέγγεται, καὶ ἀναμέλπει αὐτό. Λέγουσι δὲ καὶ τὰς καλουμένας Μελεαγρίδας ὁ αὐτὸ δίκτου δρᾶν δοκ: καὶ ὅτι Μελεάγρῳ ὧδ Οἰνέως προσήκουσι ἡ γυ μαρτυρεῖ δ καὶ μάλα εὐσόμως. λέγει δὲ ὁ μῦθ, ὅσαι ἦσαν οἰκεῖαι ὧδ Οἰνέως νεανίᾳ, ταύτας εἰς δάκρυά πως ἄγεται, ἡ φθόν ἄτλητον ἐκπεσεῖν, καὶ θρηνεῖν, οὐδέν πω λύπης προσιεμένας ἀκ: οἵκτῳ ἄρα θεῶν εἰς ταῦτα τὰ ζῶα ἀμεῖψαι ὁ δίδ. ταῖς δ' ἐνδάλματα ἔ λείψανα τοῦ τότε † πάθους φυτεῦσαι, καὶ εἰς νῦν ἔτι Μελεάγρου πενθεῖν, καὶ ὡς αὐτῷ προσήκουσιν ἄλλῳ ἢ θεῷ μόνοι. ὅσοι δὲ ἄρα αἰδοῦνται τὸ θεῖον, καὶ μᾶλλον εἰ τῇ Ἀρτέμιδι, οὐκ αὖ ποτε τῶνδε τῶν ὀρνίθων ἐπὶ τροφῇ προσάψαιντο, καὶ ἥ τις ἡ αἰτία, ἴσασί τε οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες τὴν Λέρον, καὶ φάσι μαθεῖν ἀλλαχόθεν.

Περὶ μυρμήκων. Κεφ. μγ.

ΠΕπυσμαι δὲ ἔνιοι τῶν μυρμήκων καὶ ταῦτα. οὕτως ἄρα αὐτοῖς τὸ ἐθελουργὸν, καὶ τὸ ἐθελόπονον πάρεισι ἀπροφασίστως, καὶ ἄνευ τινὸς ὑποσημήσεως ἐθελοκακούσης, καὶ σκήψεως εἰς ἣν ὑποχωρεῖ τὸ ῥᾴθυμον, ὡς καὶ ταῖς πανσελήνοις μηδὲ νύκτωρ βλακεύειν, μηδὲ ἐλιννύειν, ἀλλ' ἐχεδ ἡ πονεῖν. ὦ ἄνθρωποι μυρίας προφάσεις τε καὶ σκήψεις ὑπὸ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἐπινοοῦντες. καὶ τί δεῖ καταλέγειν τε ἐπαντλεῖν τὸν τοιοῦτον ὄχλον; διεκήρυκται γὰρ δι' ἐνύσια, καὶ λῷστα, καὶ χύτροι, ἔ γεφυρισμοὶ, καὶ μετελθόντων ὑπὸ τὴν Σπάρτην ἄλλα, καὶ ὑπὸ Θήβας ἄλλα, καὶ ἡ πόλιν μυρία ἑκάστην, τὰ μ βάρβαρον, τὰ ὑ Ἑλλάδα.

Ὅτι μέμνηται ἡ εὐεργεσίας καὶ τὰ ἄγρια. Κεφ. μδ.

ΜΑρτύριον δὲ τῆς τῶν ζώων φύσεως, ὅτι ὁ παύτη δυσμεταχείριστός ἐστιν. ἀλλ' ὑπ μαθόντα ἀπομνημονῦσαι ἡ εὐεργεσίας

gitur auis, uel potius per hanc ministram natura ut ab occultis & grauissimis uinculis hominem absoluat. quare feliciores tantum Indos id possidere aiunt, ut quando cũq; eis libuerit huius corporis ueluti carcere liberari queant.

De Attagenis & Meleagridibus, earumq; uocibus. Cap. XLII.

ATtagenæ auis meminit etiam Aristophanes Comicus in suis Auib⁹. Loquitur hæc nomen suũ qua potest uoce & decantat. Idem Meleagrides, quas uocant, facere aiunt: seq; Meleagro Oenei filio genere coniunctas expresse testari. Fert enim fabula, quæcunq; Meleagro iuueni sanguine iunctę erant, eas propter illius casum cum lachrymis & luctu seipsas conficerent, nec ullã admitterent cõsolationẽ, eas dijs misertis in hasce aues mutatas esse: atq; in his auibus simulacra quædam & reliquias ueteris casus superesse, unde etiamnum cantent Meleagrũ, & pariter illi se cognatas testẽtur. Quã- † al. πφίθος obrẽ quicunq; deos, præcipuè uerò Dianam uenerantur, his auibus in cibo religiose abstinent: cuius rei causa cum aliunde, tũ à Leri insulæ habitatoribus petenda est.

De Formicarum sedulitate, quæ in plenilunio etiam totas noctes laborant. Cap. XLIII.

FOrmicæ in primis sedula atq; operosa animalia, tanto laborandi studio tenentur, idq; absq; ulla excusatione, & prætextu quo uti solent ignaui: ut ne noctes quidem in suo opere cessent, modò sit plena luna: nec uerò, quemadmodum homines inertiæ, fugæq; laborandi excusationes prætendunt: Quid enim inertiũ dierum multitudinem cõmemorem, necesse est? Indicta sunt Dionysia, Lenæa, Chytri, Gephyrismi. alia Spartã sunt trãslata, alia Thebas recepta: quin singulis etiam urbibus, mille dierum inertissimæ segnitiæ non apud barbaros solum, sed etiam apud Græcos indictæ sunt.

Animantes etiam feras beneficijs conciliari & cicurari. Cap. XLIIII.

ANimantiũ naturam non omnino intractabilem esse, sed uel maximè feras beneficiorũ quibus afficiuntur me-

 minisse

miniſſe,teſtãtur in Aegypto feles,ichneumones,crocodili, accipitres. Capiuntur enim illæ blanditijs ciborum, & ita cicuratæ deinceps manſuetiſsimæ permanẽt, nec unquã mali aliquid in illos quorum beneficia ſenſerint, moliuntur, poſtquã ſemel naturæ ipſarũ feritas remollita fuerit. At homo ratione & prudentia prẽditum animal, & uerecundiæ ruboriſq; compos,nó dubitat ueteris amicitiæ ius uiolare: quem amabat odiſſe, & credita ſibi arcana in perniciem eius qui credidérat,utcunq; leuem ob cauſam,effutire.

De Leone ulto Canem contubernalem ſuum. Cap. XLV.

Amici uindices & ultores amicorũ, etiã à morte.

QVod de Leone Eudemus dicit, nõ paruam admirationem habet.hoc ipſum eiuſmodi eſt.Iuueni ferarum cicuratori,Canem nimirum,Vrſam & Leonẽ fuiſſe:eosq; primùm, & pacẽ inter ſe ſeruaſſe,& amicitiam rectè coluiſſe.Deinde cum Canis aliquando & Vrſa inter ſe colluderent, & ludicris morſiunculis cõflictarentur,Vrſam repentè ad feros mores reuertiſſe,& Canẽ ſimul inuaſiſſe,& uentrem miſero unguib.indigniſsimè diſtraxiſſe.cuius atrocitatem facti Leonem indignatum, & Canis tanquã ſocij deſiderio motũ,& perfidiæ urſinæ odio (quòd fœdus illa fregiſſet, & amicitiam inſtitutam uiolaſſet)inflammatum,iuſta & merita iracundia contra Vrſam & exarſiſſe, & ab ea pares pœnas,quib⁹ illa prius Canem affeciſſet,repetijſſe. Ita non ſolum ut Homerus canit, Profuit interdũ prolem ſuperesſe parẽtis Vindictæ:ſed quéuis amicum ultorem relinqui, lucrum uidetur:quod uel in beſtijs iam dictis Natura monſtrauit.& tale quid etiam de Zenone & Cleanthe fertur.

De Indicis quibuſdam animalibus, quorum cruore ueſtes tinguntur rubro uel puniceo colore. Et de Cynocephalis. Cap. XLVI.

NAſcuntur Indis animalia magnitudine qua canthari, (infrà etiam hæc ipſa cantharos nominat) colore rubro, cinnabari proximo, pedibus lõgiſsimis, tactu molli.Ea in arboribus quæ ſuccino manant

γεσίας ἐσὶν ἀγαθὰ ζῶα ἐχρῶντο δὲ τῇ Αἰγύπτῳ: οἵ τε αἴλουροι, καὶ οἱ ἰχνεύμονες, καὶ οἱ κροκόδιλοι, καὶ τὸ τῶν ἱεράκων ἐπιφυλον. ἁλίσκεται ἡ ποικιλία τῇ ἡμέρᾳ γαστρὶ, καὶ φυτεύθεν ἡμερωθέντα λοιπὸν πράττα τὰ μηδέν: οὐκ ἄν ποτε ἐπιθεῖτο τοῖς εὐεργέταις τοῖς ἑαυτῶν, τὸ θυμοῦ τὸ συμφυὲς τέως καὶ συγχωρῆσ ἅπαξ παλυθέντα. ἄνθρωπος δὲ ἡ λόγου μεταλαχὸς ζῶον, ἡ φρονήσεως ἀξιωθὲν, καὶ αἰδοῦς λαχὸν, ἡ ἐρύθημα ἐπίσαιδ, φίλου γίνεται βαρὺς πολεμιος: καὶ ὅσα ἀπόῤῥητα ἐπισευθὲν, ταῦτα δι' αἰτίαν βραχυτάτην καὶ τὴν πρὸ τυχοῦσαν εἰς ἐπιβουλὴν θέσπυσε τῇ τοῦ πεπισευκότος.

Περὶ λέοντος τοῦ πιμωρήσαντος τὸν ἰοῦν τὸν σωτῆρα. Κεφ. με.

ΘΑυμάσαι λόγον ἄξιόν φησιν Εὔδημος: καὶ τῶν γε αὐθὶ τῶδε ὁ λόγος ὅτος ἐσί. Νεανίας θηρατικὸς, συμβιῶν τοῖς ἅμα ζώοις ἀγριωτάτοις οἵοσπερ, ἐκ νέου μέντοι ἡ βρεφῶν πεπωλευμένος ἔχε, σωῤῥόφρονα. συνεστάτες ἑαυτοῖς γεγυμνασμένους, λύκον, ἡ ἄρκτον, ἡ λέοντα. καὶ ταῦτα μὲν χρόνου πρὸς ἄλληλα ἀρξάμενα ἄγρᾳ ἡ φιλονεικίαν, φησὶν ὁ Εὔδημος. μιᾶς γὰρ ἡμέρας τὸν λύκον προσπαίζοντα τὴν ἄρκτον, καὶ ἐπικαλλόντα καὶ ἐρεθίζοντα: τὴν δὲ οὐκ εἰωθότως ἐνθυμιωθῆναι, ἡ ἐμπεσεῖν τῷ λύκῳ, καὶ λαφύξαι τοῖς ὄνυξι τὸ δέλεαρ τὴν γαστέρα, καὶ διασπάσαι αὐτάς. ἀγανακτῆσαι ἡ τὸ συμβαὶν, ὁ αὐτὸς φησι, τὸν λέοντα, ἡ οἱονεὶ μισῆσαι τὸ ἅπαν γένος τῶν ἄρκτων ἡ ἄφιλον, καὶ τὸν λύκον οἷα ἑταῖρον ποθῆσαι, ἡ εἰς δίκαιαν προελθεῖν ὀργὴν, καὶ ἐπιθέναι τῇ ἄρκτῳ τὴν δίκην: καὶ τὰ αὐτὰ δρᾶσαι· αὐτὴν, ἀπορρῆξαι ὀργάσατο τὸν λύκον ἐκάνη. Ομηρος μὲν φησιν. Ως ἀγαθὸν ἡ πᾶσι καταφθιμένοισι λιπέσθαι. ἔοικε δ' ἡ φύσις δηλοῦν ὅτι ἡ φίλον ἑαυτῷ πιμωρὸν καταλιπεῖν, ὦ φίλε Ομηρε, κέρδος ἐσίν. οἷόν τι ἡ πρὸς Ζήνωνα ἡ Κλεάνθους νοεῖν, εἴπ ἀκόσμει.

Περὶ τῶν ἐν Ινδοῖς ζώων τῶν ἐρυθρῶν τοῖς καυθάροις ἐοικότων χῆμαι, καὶ τῶν λευκοκεφάλων. Κεφ. μς.

ΕΝ Ινδοῖς γίνεται θηρία τὸ μέγεθος ὅσον ἂν γένοιντο οἱ καύθαροι: καὶ ἐσιν ἐρυθρὰ, κιννάβαρι δ' ἐικάσαις ἂν εἰ πρῶτον θεάσαιο αὐτά. πόδας ἔχει ταῦτα μακίστους, ἡ προσάψασθαι μαλακά ἐσι. φύεται ἡ ἄρα ὧν τὸ δένδρων τὸ φερόντων τὸ ἤλεκτρον

ἤλεκτρον

κτρον. ☞ σιτῶσι δ' αὐτὰ οἱ Ινδοὶ, καὶ ἀχθλίβουσι, καὶ βάπτουσι τὰ στι φοινικίδας, καὶ τὰς ἐπ' αὐταῖς χιτῶνας, καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ἐθέλωσι ἄλλο εἰς τὴν τοῦ χρόαν †ἐκτρίψαι τε καὶ χρῶσαι. κομίζεται δ' ἄρα καὶ τοιάδε ἐσθὴς καὶ τοῖς Περσῶν Βασιλεῦσι. καὶ τόγε εὐειδὲς καὶ ἐσθῆτος πλοκῇ θαυμαστὸν, καὶ ἀντικρινομένη γε τοῖς Περσῶν ἐπιχωρίοις, λιπαρᾷ λιτὰ πολὺ καὶ ἐκπλήττει, ὡς φησι Κτησίας. ἐπεὶ ☞ τ' ἀλομένων τῶν Σαρδιανικῶν ὀξυτέρα τέ ἐστι καὶ τηλαυγεστέρα. γίνονται δ' ἐν τοῦτο τ' Ινδικῆς γῆθα οἱ λαίθαροι, καὶ οἱ λαλούμενοι λευκοκέφαλοι: οἷς ἔδωκε τὸ ὄνομα ἡ τοῦ σώματος ὄψις τε καὶ φύσις: τἄλλα δ' ἄλλα ἀνθρώπων ἔχουσι. ☞ ἠμφισμένοι βαλίζουσι πλησίον θηρίων, καὶ εἰσὶ λίχμιοι, καὶ ἀνθρώπων λυπεῖσι οὐδένα, ☞ φθέγγονται μὲν οὐδὲν, †ὠρύονται δ': τ' γε μὴν Ινδῶν φωνῆς ἐπαίουσι. τροφὴν δ' αὐτοῖς τ' ζώων τὰ ἄγρια. αἱροῦσι δ' αὐτὰ ῥᾳδίως. καὶ γὰρ εἰσὶν ὠκίστοις, καὶ ἀκροτάτοις καταλαβόντες, καὶ ὀπτῶσιν οὐ πυρὶ, ἀλλὰ πρὸς τ' ἥλιον τὸν τοῦ ἡλίου εἰς μοίρας διαξύναντες. τρέφουσι δ' καὶ αἶγας καὶ ὄϊς. καὶ σῖτον μὲν ποιοῦνται τὰ ἄγρια: πίνουσι δ' τὸ ἐκ τ' βρεμμάτων γάλα. ἀμ τρέφουσι. μνήμην δ' αὐτῶν γ' τοῖς ἀλόγοις ἐποιησάμην, καὶ οὐκότως. γάρθρον γὰρ καὶ εὔσταλτον καὶ ἀνθρωπίνην φωνὴν οὐκ ἔχουσιν.

Περὶ χλωρίδος καὶ χλωρίωνος.
Κεφ. μζ.

Χλωρὶς ὄνομα ὄρνιθος, ἣ πτεροῦται οὐκ ἄν ἀλλαχόθεν ποιήσαιτο τ' καλιὰν, ἢ ἐκ τοῦ λεγομένου συμφύτου. ἔστι δ' ῥίζα τὸ σύμφυτον εὑρεθῆναί τε καὶ ὀρύξαι χαλεπή. σπωμένη δ' ὑποβάλλει τρίχας καὶ ἴριας. καὶ ὁ μὲν θῆλυς ὄρνις οὕτω λέκλης. ὁ δ' ἄρρην, χλωρίωνα καλοῦσιν αὐτόν: ☞ ἔστι τοῦ βίου μηχανικὸς, μαθεῖν τε πᾶν ὅτιοῦν ἄγαθος, ☞ τλήμων ὑπομεῖναι τ' γ' ἴσως μανθάνειν βάσανον ὅταν ἁλῷ. καὶ δὴ μὲν τοῦ χειμῶνος ἄφετον ☞ ἐλεύθερον ὄκ ἄν ἴδοι τις αὐτὸν: περιναὶ δ' ὅταν ὑπάρχοντι τροπαὶ τ' ἔτους, τηνικαῦτα ἐπιφαίνεται: ἀρκτούρου τε ἐπιτολαὶ, ὅθεν αὐαχωρεῖ εἰς τὰ οἰκεῖα, ὁπόθεν καὶ δεῦρο ἐσάλη.

Πῶς παραύεται ταύρου θυμός.
Κεφ. μη.

Τὸ θυμοῦ τεθηγμένον ταῦρον καὶ ὑβρίζοντα εἰς λύσσαν, ☞ σὺν ὁρμῇ καὶ ἀκαταχέτως φερόμενον, οὐχ ὁ βουκόλος ἐπέχει, οὐ φόβος ἀνασείει, ἐκ ἄλλο τοιοῦτον: αὐθρωπος δὲ ἵσταται αὐτῷ, καί πως λυεῖ τ' ὁρμῆς, τὸ σκέλος †αὐτοῦ γόνυ διασφίγξας ταινίᾳ, καὶ γ' τυχὸν αὐτῶ.

manant gignuntur, & earundem cortici bus aluntur. Indi his captis expreſsisq́, puniceas ueſtes exteriores interioresq́ tingunt, & quicquid aliud eodem colore inficere libuerit. Huiuſmodi ueſtis etiam Perſarum regi mittitur. Mirantur enim eam Perſę, & ſuis uernaculis pulchritudine pretioq́ anteponũt, authore Cteſia. nam uel celebribus illis Sardianis floridior ac ſplendidior eſt. In eodem Indiæ tractu ubi canthari iam dicti, Cynocephali etiam reperiuntur: quibus à facie & corporis ſpecie nomen inditum. (nam caput caninum) cętera ferè humana habent: & ueſtiti pellibus ferarum ingrediuntur. Iuſti ſunt, hominum nemini moleſti aut iniurij. non ſermone, ſed ululatu ſonant. Indorum tamen linguam intelligunt. Venatione animalium ferorum uiuunt, quæ, ut ſunt celerrimi, facile conſecuti interimunt, & fruſtatim diuiſa ad Solem aſſant. Capras etiam & oues alũt, ut ex lacte potu fruantur. Horum inter animãtes rationis expertes nõ temerè mentionem feci. articulato enim diſcretoq́ & humano ſermone non utuntur.

†al. ἐκτρίψαι.

†ὠρύονται propriè luporum eſt.

De Chloride & Chlorione, ſeu Lutea & Vireone. Cap. XLVII.

LVtea nulla alia re quàm herba, Symphyto nuncupata, quæ radix magna difficultate & reperitur & effoditur, nidos conſtruit, eosq́ uillo & lana ſubſternit. Vireo autẽ in Luteæ genere mas, uitæ munerum ſciens eſt, ſimul & aptus ad quiduis diſcendum, ideoq́ & laboris in diſcendo cum captus fuerit, patiens. Hyeme non apparet: Aeſtiuo autem ſolſtitio in lucẽ noſtrã prodit: & oriente Arcturo ſydere, eò unde huc uenerat, reuertitur.

Quemadmodum taurus animo incitatus placatur. Cap. XLVIII.

TAurus animo incitatus eo impetu cornibus appetit, ea impotentis animi effrenatione fertur, nihil ut eum, neq́ bubulcus, neque metus ullus reprimere queat. Atqui eum quidem ipſum homo ſiſtit, atq́ ab impetu cõtinet, ſi dextro genu ſuo faſcia delitigato ad eũ acceſſerit.

De

De Panthera & Pardaliancho uenen no. Cap. XLIX.

PAntheræ digiti in anteriorib. pedib⁹ quini, in posteriorib⁹ quaterni. Fœmina uiribus mari præstat. quod si imprudens herbã uenenatam quam pardalianchum (aconitum) uocant, deguſtârit, remediũ ſibi hominis excrementũ quærit.

Equos carere pilis in palpebris inferioribus. Cap. L.

PIlis equi in gena inferiore carẽt. propterea Apelli Epheſio hoc in Equi pictura neglectum, reprehenſionem attuliſſe ferunt. Alij non Apelli hoc accidiſſe: ſed Niconi aiunt, cum ſcientiſsimè cæteras Equi partes pinxiſſet, hoc unũ obiectum fuiſſe.

De Oeſtro & Myope, ſiue Aſilo & Tabano. Cap. LI.

ASilum maximæ Muſcæ ſimilem eſſe ferunt, robuſtum, & bene compactum: habere quoq; aculeũ durum & ualidum ex ore appenſum, ſonumq; bombi inſtar ædere. Tabanum autem ſimilem uideri Muſcę caninæ, bombumq; Aſilo maiorem ædere, aculeum uerò minorem poſsidere.

De Indicis aſinis unicornibus. Caput LII.

SYlueſtres aſinos equis magnitudine non inferiores apud Indos naſci accepi, eosq; reliquo corpore albos, capite uerò purpureo, oculisq; cyaneis eſſe: cornuq; in fronte gerere ſeſquicubiti longitudine: cuius ſuperius puniceũ, inferius autem album, medium uerò planè nigrũ ſit: atq; non omnes quidem Indos, ſed potentiores, cum tanquã armillis quibuſdã brachia, ſic cornua auro ornarunt, ex his ipſis bibere ſolere. Ex hoc cornu bibentem ab inſanabilibus morbis tutum fieri, neq; eum ipſum conuulſionibus corripi, neq; ſacro morbo tentari, neq; uenenis ullis ferunt. Quinetiam ſi quid prius peſtilens biberit, tum id euomere, tumq; ad ſanitatẽ redire. Cũm autem cæteri aſini, quibuſcunq; in terris ſint, tam domeſtici, quàm ſylueſtres, tum cætera ſolipeda animalia, talos non habeant, neq; fel in iecore, ut fertur: aſinos Indicos cornigeros Cteſias inquit, talis primum, ijsq; nigris

Περὶ παρδαλίεως. Κεφ. μθ.

Ἡ παρδαλις πφήτε ἔχει δακτύλους φ' τοῖς πρόσθιοις, φ' ἢ τοῖς ἐπὶ τόπιν τέτταρας. ἡ ἢ θήλεια εὐρωστοτέρα τοῦ ἄρρενος. ἐὰν ἢ γεύσηται ἀγνοῦσα τοῦ καλουμένου παρδαλιάγχου, πόα δέ ἐστιν, ἀκροπάτημα ἀνθρώπου ποθεῖ ἀνιχνεύσασα, σῶσαι ζῆται.

Περὶ ἵππων. Κεφ. ν.

Οἱ ἵπποι τὰς κάτω βλεφαρίδας οὐ φασιν αὐτὰς ἔχειν. Ἀπελλῆ δὲν γὰρ Ἐφέσιον αἰτίαν λέγουσιν ἔχειν, ἐπεί τινα ἵππον γράφων οὐ παρεφύλαξε τὸ ἴδιον τοῦ ζῴου. οἱ δέ, οὐκ Ἀπελλῆ φασι τοῦτο αἰτίαν ταύτην φέρεσθαι, ἀλλὰ Νίκωνα, ἀγαθὸν μὲν ἄνδρα γράψαι τὸ ζῷον ὅλον, σφαλέντα δ' ἓν ἐς μόνον τὸ ἐργμένον.

Περὶ τοῦ οἴστρου τοῦ ζώου. Κεφ. να.

Τὸν οἶστρόν φασιν ὅμοιον εἶναι μυίᾳ μεγίστῃ, καὶ εἶναι στερεὸν καὶ εὐπαγῆ, καὶ ἔχειν λαγόστομον ἰχῶρον, καὶ ἠρτημένον τὸ σόματος. καὶ προΐεσθαι δὲ καὶ ἦχον βομβώδη. τὸν μὲν δὴ μύωπα ὅμοιον φῶσαι τῇ καλουμένῃ λασιομυίᾳ. βομβεῖν δὲ τὸν οἶστρον μᾶλλον, ἔχειν δὲ ἔλαττον τὸ λαγόστομον.

Περὶ τῶν Ἰνδικῶν ὄνων. Κεφ. νβ.

Ὄνους ἀγρίους ὀκ ἐλάττονας ἵππων τὸ μέγεθος φασὶν Ἰνδοῖς γίνεσθαι πάντας. καὶ λευκὰς μὲν τὸ ἄλλο εἶναι σῶμα, τὴν δὲ κεφαλὴν ἔχειν πορφύρᾳ παραπλησίαν: οὖς δὲ ὀφθαλμοὺς ἀκριβῶς κυανοῦς χρόαν: κέρας δὲ ἔχειν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὅσον πήχεως τὸ μέγεθος καὶ ἡμίσεως προσέτι. καὶ τὸ μὲν κάτω μέρος τοῦ κέρατος εἶναι λευκόν: τὸ δὲ ἀνωτέρω, φοινικοῦν: τὸ δὲ μέσον, μέλαν σφόδρα. ἐκ δὴ τῶνδε τῶν ποικίλων κεράτων πίνειν Ἰνδοὺς ἀκούω, καὶ τοῦτο οὐ πάντας, ἀλλὰ οὓς τῶν Ἰνδῶν κρατίστους ἐκ σφαγμάτων αὐτοῖς χρυσὸν προσέχοντας, οἷονεὶ ψελλίοις τισὶ κοσμήσαντας βραχίονα ἀργυροῦν ἀγάλματος. καὶ φασὶ πόσων ἀφύκτων ἀμαθῆ καὶ ἄπορον χρεὼν εἶναι τὸν ἀκρητισάμενον ἐκ τοῦδε τοῦ κέρατος: μήτε γὰρ σπασμῷ λυθλιᾶσθαι ἂν αὐτὸν, μήτε τῇ καλουμένῃ ἱερᾷ νόσῳ, μήτε μὴν φαρμάκοις ἁλῶναι φαρμάκοις. ἐὰν δέ τι καὶ πρότερον ἢ πιεῖν κακὸν, ἀναμεῖναι τοῦτο, καὶ ὑγιᾶ γενέσθαι αὐτόν. πιστεύεται δὲ οὗτοι ἄλλους οὐδὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἔνους καὶ ἡμίονους καὶ ἀγρίους, καὶ τἄλλα τὰ μόνυχα θηρία ἀστραγάλους οὐκ ἔχειν, οὐδὲ μὴν ὦτα δὴ ἵππου χολήν. ἔνους δὲ οὓς Ἰνδοὺς λέγει Κτησίας

οὓς

οὐκ ἔχοντας τὸ λίφας ἀσφαγάλους φοβᾶν, καὶ ἀχόλους μὴ εἶν. λέγονται ἢ μέλαινες εἶν οἱ ἀσφάγαλοι, καὶ ἅ τις αὐτὸς σωτρίψει, εἶν τοιοῦτοι τὰ φύσιν. εἰσὶ ἢ καὶ ὄνισοι οἵδε οὐ μόνον τὴν ὄνων, ἀλλὰ καὶ ἵππων, καὶ ἐλεφαύτων. καὶ ἀπάρχοντ' μὲν ἧσυχῆ τὸ πρόμα, ἔπ' μικρὰ ἢ ἐπιῤῥώννυται· καὶ διὰκεν ἐκεῖνον, ὅταν δὴ τὸ πνεῦμα, μεταθᾶν τὰ ἀκίνητά εἰσιν. Ὅταν γε μὲν ὁ θῆλυς τέκνοι, καὶ προάγηται τὰ ἀρτιγενῆ, σώνομοι αὐτοῖς οἱ πατέρες αὐτῶν γίνονται, φυλάττοντες τὰ βρέφη. ἀμπρεβαὶ ἢ τοῖς ὄνοις τῶν Ινδικῶν πρόβατα τὰ ἐρημότατα. ἐπιόντων ἢ τῶν Ινδῶν τῶν τὸν ἄγραν αὐτῶν, τὰ μὲν ἅπαλὰ καὶ ἔτι νεαρά, ἑαυτῶν νέμεσθαι κατόπιν ἐῶσιν, αὐτοὶ ἢ ἀπερμαχοῦσι, καὶ ἐπίασι τοῖς ἵπποις ὁμόσε, καὶ τοῖς λίφασι πρόσω. τοσαύτη ἢ ἄρα ἡ ἰσχὺς ἡ τῶνδε ἐστιν, οὐδὲν αὐτέχει αὐτοῖς προιόμενον, ἀλλ' ἅπαν καὶ διακόπτεται, ἢν ἰὰρ τύχῃ διατέλλασαι, καὶ ἀχρεῖόν ἐστιν. ἤδη ἢ ἵππων πλευρᾶς ἐμπατήσαντες διέκρισαν, καὶ τὰ σπλάγχνα ἐξέχεαν. φθείνοι μὲν ὀφρῶσι τῶν αἱ πλησιάζῃ οἱ ἵππαις. τὸ γὰρ πικρίμα τῆς ὀργῆς πλησίον, θανάτος ὄνειρ οἰκτρὸς αὐτοῖς, καὶ ἀπόλλυνται καὶ αὐτοὶ καὶ ἵπποι. δεινοὶ δὲ εἰσι καὶ λακτίσαι. δήγματα δὲ ἄρα ὧν τοσοῦτον καθικνεῖται αὐτῶν, ὡς ἅπαν ἁρπάζειν τὸ προσληφθὲν πᾶν. Ζῶντα μὲν ἕν τέλφον οὐκ ἄν λάβοις, βάλλοντες ἢ ἀκόντίοις καὶ ὀϊστοῖς. καὶ τὰ λίφατα οὕτως τὰ ἐξ αὐτῶν Ινδοὶ νεκρῶν σκυλεύσαντες, ὡς ἄπορ πρόεπουσιν. ὄνῳ δὲ Ινδῶν ἄβρωτόν ἐστι κρέας· τὸ δὲ αἴτιον, πέφυκεν εἶναι πικρότατον.

gris, præditos esse: eosdemq; si quis confregerit, interiora quoq; nigra deprehensurum esse: neq; felle eos carere: neq; modo corporis uelocitate longè multumq; cæteros asinos superare, sed & uelocitate eadem multo equis & elephantis præstare. Cùm autẽ in uiam se dederunt, tardius primò ingrediuntur, deinde paulatim tantum confirmantur ad contendendum iter, eos quidẽ ut assequi nemo possit. Postea autem quàm fœminæ pepererunt, patres circũ pullos à partu recentes summa custodia uersantur, eorumq; cómorationes locis Indiæ desertissimis sunt. Cùm à uenatoribus Indis inuadũtur, pullos suos adhuc ætatẽ infirmos à tergo suo pascentes habent, atq; pro eis propugnant: contra equites audent uenire, eosq; cornibus ferire. Tanto sanè hi robore existũt, nihil eis ut obsistere queat, quin statim uel cócedat: uel, si nó cesserit, frangatur, aut aliter atteratur & euadat inutile, & perdatur. equorum etiam incursu latera discerpunt, ac lacerant, ut uiscera effundantur: ex quo fit, ut ad eos equites appropinquare ualde metuant. appropinquatio enim capitalẽ ipsis pariter & equis mulctam miserabiliter infert. Pergrauiter calcibus pugnant. Eorũ morsus eatenus acerbiores existunt, ut quicquid comprehẽderint, funditus diripiant. Ex his qui sunt confirmata ætate uiuos non ceperis, iaculis & sagittis perimuntur. Carnes eorũ quòd amarissimæ sint, haudquaquam esculentæ.

Περὶ ζώων ἀριθμητικῶν Λιβυκῶν.

Κεφ. νγ.

De Libycis bestijs innominatis scientibus numerare, & undecimam quanq; de præda partem relinquentibus intactam. Cap. LIII.

Εἶναι ἢ ἄλογα μὲν ζῶα, φυσικῷ ἢ ἔχειν ἀριθμητικῷ μὴ διαλαχθήτα, Εὔδημός φησι, καὶ ἐπάγεται μαρτύριον ἐκεῖνο τῶν γῆ τῇ Λιβύῃ ζώων· τὸ δὲ ὄνομα οὐ λέγει, ἃ δὲ λέγει τοιαῦτά ἐστιν. ὅταν ἄρ θηράσῃ, ποιεῖν μοίρας ἕνδεκα, καὶ τὰς μὲν δέκα σιτεῖσθαι, τὴν ἢ ἑνδεκάτην ἀφιέναι ὅτῳ δή (αὐτὴ ἢ τοῦ, καὶ φήνοιέ τινι σπουδὴν ἄξιον) ἀπαρχὴ γε τινὰ ἢ δεκάτην, ὡς ἂν ἄποις. ὀκτὼ ἐκπλαγῆναι δίκαιον τὴν αὐτοδίδακτον σοφίαν, τὴν δὲ γε μονάδα καὶ δυάδα καὶ οὐκ ἐξῆς ἀριθμὸς

Rationis expertia animalia numerorum rationem tenere Eudemus affirmat: quod quidem ipsum Libycorũ animalium testimonio, quorum nomẽ non explicauit, comprobat. Quę autem dicit hæc sunt. Quòd ceperint in undecim partes diuidere, & decem quidem edere, undecimam autem cuicunq; tandem relinquere: cur uerò eam tanquam decumam relinquant, consideratione dignum est. Mirum igitur uideri debet bruta animalia sua sponte nullo docente numerandi scientiam percipere, & unitatem, binarium, ac reliquos deinceps numeros

Decimæ. τῆς τῶν μονάδα.

suo ingenio scire: hominem autem rationis participem, non nisi uehementi cura, assiduo studio, ac nonnunquam ne multa quidem uerberatione numerorū uim, cognitionemq; comprehendere posse.

De Aspidis amore in puerum Aegyptium. Cap. LIIII.

QVod Aegyptij de aspide dicunt, id libenter sapientiæ studiosi audiūt. In quadam Aegyptiorum præfectura ab Hercule denominata, formosum puerū (ut Aegyptij formosi esse possunt) anserū custodem, ab Aspide mirificè adamatum fuisse: circa quam illud admiratione dignum animaduersum sit, quòd puerū dormientē aliquando præmonuerit de insidijs, quas Aspidis cōiux riualitate cō motus ei moliret: quas puer mox experrectus, cùm iam iam periclitaretur, decli nauerit. Equo sermonem Homerus tri buit, Aspidi natura, quam nullæ morantur leges, ut ait Euripides.

De Camelorum ætate, & utriusq; sexus castratione. Cap. LV.

CVm Camelos quinquaginta annos uiuere percepi, tum Bactrianos ad centesimū annum: tum mares ut pugnaciores sint à Bactris populis castrari, ita petulantia excisa maiori robore esse. Camelis etiam fœminis uuluas ferro aduri, ut partibus illis quę ad furorem libidinis incitāt adustis, ad bellū aptiores existāt.

De Vituli marini amore in spongiatorem. Cap. LVI.

VItulum marinū, Eudemus ait, in hominem Spongias piscari solitum, amore flagrasse, eoq; ubi subterranea petra esset, extra mare progressum cū spongiatore uersatum fuisse. Quòd autē, cùm is deformissimus esset, uitulo formosissimus uideretur, nihil forsitan mirū uideri debet: cùm sæpenumero homines in mulieres turpissimas (pulchrioribus neglectis) amore inflammentur.

ἀριθμὸς ζῴων οἶδεν ἄλογον. ἄνθρωπος ἢ δεῖ πόσων μὲν τῶν μαθημάτων, πόσων ἢ τῶν πληγῶν, ἵνα ἢ μάθῃ ταῦτα δὴ καὶ ἁλῶς, ἢ πολλάκις μὴ μάθῃ;

Περὶ τοῦ ἀσπίδος ἔρωτος.

Κεφ. νδ.

Λέγουσιν Αἰγύπτιοι, καὶ ῥᾳθύμως αὐτῶν οὐκ ἀκούουσιν ἄνδρες φιλόσοφοι, ᾧ τινι νομῷ τῶν Αἰγυπτίων, ὃν προσυῤῥ ἐξ Ἡρακλείους τοῦ Διὸς ἐνομάζουσι, παῖδα ὡραῖον, ὡς ἂν Αἰγύπτιον, χλωρῶν ποιμένα, ἐράσριαν ἀσπίδα λαχεῖν, καὶ μάλα τις αὐτὴν εἰκὸς θαυμασόν: εἶτα φοιτᾶσαν ἐρωμένῳ προλέγειν ἑναργῶς τὰς ἐπιβουλὰς τὰς εἰς αὐτὸν πανουργουμένας ὑπὸ θατέρᾳ θυρίᾳ, ὅπερ ἐμὲ αὐτὴν σώνομον, ὡς ἂν ἕτοιος, ζηλοτυπίᾳ τινὶ τῇ πρὸς τὸν παῖδα ὑπὲρ τοῦ νύμφης ἢ ἀσπίδος: καὶ ταῦτα πειρωμένου δρᾶν τοῦ ἄρρενος, τόνδε ἐπακόσαντα πείθεσθαι καὶ φυλάττεσθαι. Ὅμηρος μὲν οὖν ἐδώκειν ἵππῳ φωνὴν: ἀσπίδι ἢ φύσις, ἢ νόμων οὐδὲν μέλει, φησὶν Εὐριπίδης.

Περὶ καμήλων. Κεφ. νε.

Καμήλους ἔτη βιοῦν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. τὰς δὲ ἐκ Βάκτρων πέπυσμαι προϊέναι καὶ εἰς δὶς τοσαῦτα. καὶ οἵγε ἄρρενες καὶ πολεμικοί, καὶ ἐκτέμνουσιν αὐτὰς οἱ Βάκτριοι, τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀνωλαισάνην ἀφαιροῦντες, τῇ ῥώμῃ αὐτοῖς φυλάττοντες. καίονται δὲ καὶ αἱ θήλειαι τὰ ὀξύπορα τὰ εἰς οἶστρον μέρη αὐτάς.

Περὶ τοῦ φώκης ἔρωτος.

Κεφ. νς.

Φῶκα Εὔδημος λέγει ἁλιευθῆναι αὐθρώπου ἀσπογιὰς θηρεύειν σωφθισμένου, καὶ προϊδεσθαι τὴν θαλάττης, ᾗ θᾶττον ὕπαυτρος πέτρα, ὁμιλεῖν αὐτῷ. τὸν μὲν ὁμοτέχνων ὄντα ἀσχιστον, ἀλλ' ἐλλόχῳ τῷ φώκῃ ὡραιότατον εἶναι. καὶ θαῦμα ἴσως οὐδέν, ἐπεὶ καὶ ἄνθρωποι πολλάκις τῶν ἧττον ἁλῶναι ἠράσθησαν, ὅτι οὐκ ὡραιότερος οὐ παθόντες οὐδὲν, ἀλλ' ἀμελήσαντες αὐτῶν.

Περὶ ὕδρου. Κεφ. νζ.

Ἀριστέλης λέγει τὸν ὑφ' ὕδρου πληγέντα, πᾶσχεῖν ὁμοίως βαρυτάτῳ ἀποργάζεσθαι, ὡς μὴ οἷόν τε εἶναι προσπελάσαι αὐτῷ τινα: λύθλῳ τε ἁλισκέσθαι

De Hydri siue Colubri morsu. Cap. LVII.

COlubro percussum dicunt statim odorem teterrimum reddere: ex eoq; q̄ tam male oleat, neminē ei appropinquare posse. Idem quoq; ait, eundem percus-

ζῷ πλην ὑπὸ αὐτὸς λέγει· καὶ μὴν τοι καὶ ἀχλὺν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων τοῖλιν, καὶ λύπην ἐπιγίνεσθαι, καὶ τρόμον ἐνίοτε μάλα ἰσχυρὸν, καὶ ἀπόλλυσθαι δὲ τρίτης αὐτόν.

Περὶ τοῦ ὄρνιθος τῆς οἰνάδος.

Κεφ. νη.

Τὴν οἰνάδα ὄρνεον εἶναί φασιν, ὃ μὲν ὡς τινες ἄπτερον. λέγει δὲ Ἀριστοτέλης μεῖζον μὲν αὐτὸ εἶναι φάσκων, πόδι τε ᾗ μῆκος. καλοῦνται δὲ ὡς ἀκούω καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ οἰνάδοθῆραι τινές. λέγουσι δέ τι καὶ λίρκην, ἄλλο πού τι λίρκου, ὄρνεον οὐ μόνον ὑπὸ γυναικῶν φασὶ, ἀλλὰ καὶ τῶν φυσικῶν.

Περὶ ὄρνιθος τοῦ καλουμένου κυανοῦ.

Κεφ. νθ.

Κυανὸς ὄνομα, ὄρνις τῶν φύσιν, ἀπανθρωπότροπον τρόπον· μισεῖ μὲν τὰς ἀνθρωπικὰς διατριβὰς, καὶ τὰς κατ' οἰκίαν αὐλίσεις, φεύγων δὲ καὶ τὰς ἐν ἀγροῖς διατριβὰς, καὶ ἔστιν οὗ καλύβαι τισὶ καὶ αὐθρώποις αὔλιαι· χαίρων δὲ ἐρημίαις, καὶ ἠλόμενον ὀρείοις πουλυφαῦς, καὶ πάγοις ἀποτόμοις. ἀλλ' ὅτε μὲν πτέροις φιλυδεῖ, οὔτε νήσοις ἀγαθαῖς· σκύρων δὲ, καὶ εἴ τις τοιαύτη ἑτέρα ἄγαν λυπρὰ καὶ ἄγονος, καὶ αὐθρώπων χηρεύουσα ὡς τὰ πολλά.

Περὶ σπίνου. Κεφ. ξ.

Σπῖνοι δὲ ἆρα σοφώτεροι καὶ αὐθρώπων τὸ μέλλον προγνωσίαν. ἴσασι γοῦν καὶ χειμῶνα μέλλοντα, καὶ χιόνα ἰσομοίρως προμηθέσατα ἐφυλάξαντο. καὶ τὸ κατάληψιν λέγειν, ἀκριβέστερον εἰς τὰ ἀλσώδη χωρία καὶ τὰ δάσεα· καὶ αὐτοῖς τὰ δάση λιμοφύγετα, ὡς ἄν εἴποις, ἐστί.

percussum, cum obliuione circũfundi, eiusq; oculis multam caliginem offundi, tum rabiem & summũ tremorem eidem exoriri, tertioq; die perire.

De Oenade & Circe auibus. Cap. LVIII.

OEnas auem significat, non ut quidã putant uitem. Hanc Aristoteles palumbo maiorem, columba minorem facit. Hinc in Sparta etiam, ut audio, œnadotheræ quidam uocantur. Porrò Circe auis nomen fuerit à Circo tum genere tum natura differentis.

De Cyano aue solitudines, montium iuga & præcipitia amante. Cap. LIX.

AVis, cui Cyanus nomen est, natura sua ab hominum consuetudine abhorret, urbanas cómorationes & domos odio persequitur, locorum etiam agrestium ubi homines uersari soleant insolens est: eis uerò locis in quibus est ab hominibus solitudo, & montium iugis, & præcipitijs delectatur. Non continentem, non insulas hominũ frequentia habitabiles, in amore habet: Scyro, & si qua est eiusmodi alia sterilis, & ab hominib⁹ inops, delectatur.

De Spinis auibus, quæ hyemem & niues præsentiunt, & in syluis se abdentes declinant. Cap. LX.

SPini aues in posterũ longissimè prouidentes, hominibus ad rerum futurarũ cõiecturã sapientiores sunt. Etenim hyemem futuram præsentiunt, & niuem prænoscũt: & multa cautione obseruãt, ne ijs opprimantur. itaq; earum acerbitates metuentes, tanquam ad perfugia, ficad loca nemoribus frequentia confugiunt.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Δ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI IIII.

AELIANI DE ANIMALIVM NATVRA LIBER V.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Ε.

De auibus Memnonijs quotannis in Troade circa Memnonis cenotaphium decertantibus. Caput I.

Περὶ τῶν ὀρνίθων τῶν καλουμένων μεμνόνων. Κεφ. α.

TErram Parianorũ & uicinam Cyzicum aues aſpectu nigras incolere ferunt, quæ figura corporis & forma Accipitribus ſimiles eſſe uidentur: eæ uſu carnium cum ſe abſtinent, tum in omni uictus ratione ſe continent. eis enim ad cibum ſemina ſatis ſunt. Cùm autumnus eſſe cœpit, Ilium gregatim aduolant. Eas autem idcirco Memnonias uocant, quòd rectà ad Memnonis ſepulchrũ proficiſcantur. id enim uel etiam nunc à Troadis incolis in honorem Memnonis Auroræ filij conditum ibi fuiſſe dicitur: atq; Memnonis quidẽ cadauer ex cæde à matre in Suſa illa Memnonia tantopere decantata exportatum fuiſſe, ut humatione afficeretur, eoq; dignitate illius exequiarum iuſta ei perſoluerentur: illud uerò cenotaphium eſſe. Aues igitur Memnonis gentiles quotannis eò proficiſci, ibiq; primũ in contrarias partes diſtrahi, deinde pugnam cómittere: eamq; ſumma contentione tãdiu pugnare, dum ex his media pars pereat, altera uerò uictrix redeat unde diſceſſerat. Iam de cauſis cur hęc accidãt philoſophari, nec mihi libet, neq; etiã uacuus ſum ad ſcrutanda naturæ abſtruſa atq; abdita. Hoc quidem funebre certamen ab hiſce auibus quotannis ad honorandum Memnonem Aurorę & Tithoni filium peragi dixerim. Græci uerò ſemel duntaxat tali honore Peliã, Amarynceũ, Patroclum, & Achillem Memnonis hoſtem dignati ſunt.

ΗΝ τῇ Παριανῶν καὶ τῇ γείτονα Κύζικον ὄρνιθας οἰκεῖν μέλανας ἰδεῖν φασι, τὸ δὲ σχῆμα αὐτοῖς ἱέρακας αὐτὸς ἄμ. ἄγευστοί εἰσι σαρκῶν, καὶ σωφρονοῦσι πρὸς γαστέρα, καὶ αὐτοῖς τὰ σπέρματα ἔστιν ἱκανὰ πρὸς ἀπόχρησιν. ὅταν δὲ ὑπάρξῃ τὸ μετόπωρον, εἰς τὴν Ἰλιάδα γῆν ἀγέλαι τῶνδε τῶν ὀρνίθων (καλοῦσι δὲ αὐτοὺς μέμνονας) εὐθὺ τοῦ Μεμνονείου τάφου φοιτῶσι. λέγουσι δὲ οἱ τὴν Τρωάδα ἐπιοικοῦντες, ἠρίον εἶναί οἱ τοῦτο Ἠοῦς Μέμνονι εἰς τιμὴν αὐτοῦ: καὶ αὐτὸν μὲν τὸν νεκρὸν ὧν τὰ σῶμα, τὰ δ' ὅπλα Μεμνόνεια ὑμνούμενα, ὑπὸ δὲ μητρὸς ἡμιθνῆτα μετέωρον ἐκ τοῦ φόνου, τυχεῖν ἐλευσίνιος δὲ προσηκάσης αὐτῷ: ὀνομάζεσθαι δὲ οἱ τῇ συλλήψει φήσαιθ' ἄλλως. οὐκοῦν οὐκ ὄρνιθας, οὐδ' ἐπωνύμους τοῦ ἥρωος τοῦ προφερομένου, ἀφικνεῖσθαι μὲν πάντως ἔτους, καὶ διαιρεῖσθαί τε καὶ διαχίζεσθαι εἰς ἔχθραν καὶ διαφοράν, καὶ μάχεσθαι μάχην λαμπράν, καὶ ὅν τοσοῦτον ἔστ' ἂν οἱ μὴ αὐτῶν ἀπολωλώσιν οἱ ἡμίσεις: οἱ δὲ ἀπέλθωσιν, οἱ νικήσαντες, ὅθεν καὶ ἀφίκοντο. ὅπως δ' ἂν ταῦτα δρᾶται, καὶ τοῦτο, οὐ μοι σχολὴ φιλοσοφεῖν νῦν, οὐδὲ μὴν τὰ τῆς φύσεως ἀπόῤῥητα αὐτῆς ἐρεύνᾳν. ἀγῶνα δὲ τοῦτον ἐπιτάφιον Ἠοῖ καὶ παιδὶ Ἠοῦς καὶ Τιθωνοῦ. τοῦτον ὅσα ἔτη τὸν ἀγῶνα ἀθλοῦσιν οἱ προειρημένοι ὄρνιθες. Πελίαν δὲ ἅπαξ ἐτίμησαν Ἕλληνες ἀγῶνι, καὶ Ἀμαρυγκέα, καὶ Πάτροκλον, καὶ τὸν ἀντίπαλον Μέμνονος, τὸν Ἀχιλλέα.

In Creta neq; Noctuam eſſe, neq; ullum maleficum animal. Cap. II.

Περὶ γλαυκὸς, καὶ ὅτι οὐ Κρήτῃ οὐδὲ μία: καὶ ὅτι ἡ αὐτὴ ἐλευθέρα πάντος θηρίου πονηροῦ. Κεφ. β.

IN Creta Noctuam aiunt omnino non naſci. ac ſi extrinſecus importetur, mori. Itaq; uidetur Euripides temerè feciſſe hanc

ΕΝ τῇ Κρήτῃ γλαῦκα μὴ γίνεσθαί φασι τὸ παράπαν: ἀλλὰ καὶ εἰσκομισθεῖσαν ἐξωθεν, ἀποθνήσκειν. Ἔοικε δὲ ὁ Εὐριπίδης ἁβασα-

ἄδασαν ἴσως τε ποιήσαι τ' †πολύϊδλον ὀ-
ρῶντα τὼδε τ' ὄρνιν, & ἐξ αὐτῆς τεκμη-
ράμενον ὅτι εὑρήσει καὶ τὸν γλαῦκον τὸν
τεθνεῶτα τοῦ Μίνω τὸν υἱόν. Γωβαύομαι δὲ
ἐγωγε λόγοις Κρῆτας ἄδειν, καὶ διδάσ-
κειν ἐκεῖνα, καὶ πρὸς τοῖς ἄδη διϊωυσμέ-
νοις, δῶρον λαβεῖν τὴν γῆν τὴν Κρητικὴν
ἐκ Διὸς, οἷα δήπου τροφὸν, καὶ τὴν κρύψιν
τὴν ὑμνουμένην ἀκηρύκτως αὐτὸν, ἵλεω
θέσαν εἶναι θηρίου πονηροῦ, ἐν ᾗ λύμη γεν-
νωμένου πάντος: καὶ μήτε αὐτὴν τίκτειν,
μήτε ἔξωθεν κομιδεῖν τρέφειν. καὶ τὴν μὲν
ἀρδίκνυσθαι τοῦ δάρος τὴν ἰσχύν: ἦν γάρ τι
προειρημένον ἄγνωστον εἶναι. εἰ δ' ἄρα πάσ-
ῃ ἐλέγχου δεῖ ἐκ Διὸς χάριτος εἰσαγάγοι τι
τῶν ἑρπέτων, τόδε ἐπιφαῦσαν μόνον δεῖ γῆς,
ἀπόλλυσθαι. οὐκοῦν οὐδ' θηρεύοντας οὐδ' ἐφιε-
ναι τῇ πλησίον Λιβύῃ τοιαῦτα πελαμᾶσθαι:
ἡμιερώσαντες ἄγουσι εἰς θαῦμα οἵδε οἱ γόη-
τες τῶν δακέτων θηρία πολλὰ, καὶ σὺν αὐ-
τοῖς ἐπάγονται φόρτον γῆς δεῖ Λιβύσσης,
σφίσι τε ἀρκοῦν εἰς τὴν χρείαν: προμηθέας ἕ-
νεκα ὄφεων οὕτω δρῶσιν, ἵνα μὴ ἀπόλωνται.
καὶ δὴ ταῦτα εἰς τὴν νῆσον τὴν προειρη-
μένην ὅταν ἀφίκωνται, οὐ πρότερον λιτα-
τίθενται τὰ ζῶα, πρὶν ἢ ἐκποδὼν εἶναι τὴν
ξένην γῆν, ἣν ἐπήγοντο. καὶ ὧν τούτοις ἀ-
θροίζουσι τὰ πλήθη, καὶ μένουσι & οὐκ αὐού-
τους τε καὶ πολλοὺς ἐκπλήθουσιν. ἕως μὲν
ἕν ἕκαστον αὐτῶν τὴν χώραν μένῃ, σωτει-
ραμένον τε καὶ ἀδυνατοῦν, καὶ ἐπανίσατα-
μένον, οὐ μὴν ὑπερβάλλῃ τὴν οἰκείαν κόνιν τὴν
σωτρόφον, ὃν τοσοῦτον ζῇ: ἐὰν δ' ἐκφοιτή-
σωσιν εἰς τὴν ὀθνείαν, καὶ ἑαυτῷ ξένην γῆν τε
ἐγκραίνουσαν αὐτῷ, ἀποθνήσκει: καὶ εἰκό-
τως. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ Διὸς νεῦμα ἀτελὲς, οὔτε
πρὸς τὴν Θέτιν ἐγένετο, οὔτε πρὸς ἄλλόν
τινα γένοιτο ἄν, σχολῇ δήπου πρὸς τὴν αὐ-
τῆ τροφὸν ἐκεῖνο φανεῖται ἄκυρον.

hanc auem à Polyde uisam, atq; ea cõiecisse Glaucũ quoq; ei cognominẽ (nam glaûca Græci noctuam appellant) defunctum Minois filium se reperturum. Audio præterea Cretenses iactare, Creticæ terræ concessum hoc mũnus à Ioue, nempe in ea & nutrito & occultato, ut ab omni malefica & noxia fera libera sit, ita ut nec ipsa ullam producat, nec aliunde inuectam alat. & hoc re ipsa declarari, cùm nullum in ea maleficum animal reperiat. Hoc si quis uelit experiri uenenatum animal quodpiam foris assumit: quod primùm ut hanc terram attigit, statim perit. Itaq; circulatores qui uenantur in Africa serpentes, talia machinantur. ad mouendam hominum admirationem serpentes uarias mansuefactas circumgestant, & simul ipsis terræ Africæ quantum satis sit ad earũ usum comportant: quod ipsum prouident, ne serpẽtes pereant. ob eamq; causam cùm ad hanc insulam peruenerunt, non prius feras bestias exponunt, q̃ terram peregrinam, quam secum portãt, substrauerint: ex quo fit, ut multitudinẽ imperitam congregent, atq; stupidã detineant. & tametsi eæ quidã sese incitant, non loco tamen se mouent, neq; ex domestico & uernaculo puluere excedunt, itaq; incolumes manent. Sin in externũ & hosticũ solum egrediantur, è uita quoq; exeunt. Nec immerito. Nam si Iouis nutus neq; in Thetidem, nec in alium quenquam, fuit aut futurus est irritus unquã: multò minimè in terram ei nutriciam uanus aut irritus fuerit. †πολυΐδλω

Περὶ τοῦ ἐν τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ σκώληκος. Κεφ. γ.

De Verme Indico. Cap. III.

Ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδὸς ἄθηρός ἐστι. μόνος δὲ ἐν αὐτῷ τίκτεται σκώληξ φασὶ, καὶ ὁ μὲν ἔστιν αὐτῷ, ὁποῖον δήπου τῶν ἐκ τοῦ ξύλου γεννωμένων καὶ τρεφομένων. ἐπὰν δὲ πηχῶν τὸ μῆκος προήκοσιν οἱ ἐκεῖθι, εὑρεθεῖεν δ' ἂν καὶ μείζους ἔτι καὶ ἐλάττους. τὸ πάχος δ' αὐτῶν, δικαίους παῖς γεγονὼς μόλις ταῖς χερσὶ περιβάλλῃ ἀρκέσει. τοῖς μὲν ἄνω μέρεσι, ὡς ἐπὶ πρόσπτυκτι, μάτω δ' ἄλλος, τετράγωνοι δ' ἄμφω, τὸν γόνυ τὸ μῆκος. τοσοῦτον μὲν ἄρα τὸ ὀδόντων αὐτοῖς τὸ κράτος ἐστί: ὧν

Indus fluuius bestiarũ ferarum expers est. solum in eo nasci uermem aiunt, speciemq; eorum qui ex ligno gignuntur & aluntur, gerere, ad septem cubitorũ longitudinem & eo amplius procedere. eius crassitudinem decem annos natus puer, manibus uix complecti queat. Iis in superiori oris sede unus dens inest, in inferiori alter, ambo quadranguli cubiti ferè longitudinem habent: tam ualidi, ut quod-

quodcunq; animal ijs corripuerint, siue cicur siue ferum, facillimè conterant. Interdiu ima in sede fluminis uersatur, cœno gaudens & latitans. noctu uerò ad terram procedit, & in quodcunq; inciderit uel Equum, uel Bouem, uel Asinum, confícit, atq; in suas sedes trahit, & in flumen abstrusus, membra omnia, excepto uentre, exedit. De die etiã si fame premitur, siue camelus siue bos in ripa bibit, uiolẽtissimo impetu summa labra mordicus comprehendit, & robusto tractu in aquã abreptum edit. Eius pellis duorum digitorum crassitudine est. Eiusmodi autẽ machinatione capitur: Hamũ robustum ad ferream catenam alligant, adiuncto etiam fune ex albo latoq; lino. Lanis autẽ & hamum & funem inuoluunt, ne à uerme præmordeatur. Tum agnum aut hœdum ad illecebram in hamum implicãt: deinde in fluuiũ demittunt. Triginta uiri, singuli cum iaculo, loro inserto: & ense accincti ad funem astant. Adsunt & è corno sudes bene robustæ, si percutere sit necesse. deinde hamo captum trahũt, & abstractum, interficiunt: Triginta dies appensum ad solem sinunt, atq; ex eo in fictilia uasa crassum oleum stillat. singuli uermes quinq; olei sextarios reddunt, quod quidem ipsum regi Indorũ apportant, uasis obsignatis. neq; enim alij cuiquam uel guttam illius possidere licet. Corpus reliquum inutile. Huius ea est uis olei, ut sine ullo igne eius infusa hemina quemcunq; lignorum aceruum comburat. Ac si uel hominem uelis uel aliud animal exurere, primũ ut hoc infuderis, funditus statim deflagrauerit. Eodem ipso Persarum regem aiunt capere hostiũ urbeis: neq; arietes, testudines, aliaq; bellica tormenta ad eas capiendas opus esse. nam cum fictilia uasa unius heminæ capacia eo impleta & obstructa in portas iaculatur, uasa quidẽ ad portas allisa rumpuntur, at oleũ delapsum ignẽ circũfundit, ut restingui non possit: & flãma insaturabilis comburit homines pugnantes pariter

τῶν ὅ,τι ἂν αὐτοῖς λάβωσι, σωτρίβουσι ῥᾳστα, ἐάν τε ἥμερον ζῶον ἢ ἄγριον. καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν κάτω, καὶ ἐν βυθῷ τοῦ ποταμοῦ διατρίβουσι, λαθεῖν πολὺ καὶ τὴν ἰλὺν φιλοῦντες, καὶ φωτεῦθεν οὐκ ἐθέλουσιν ἐκδιδόναι: νύκτωρ δὲ προΐασιν ὅταν τλῶ γλοῦ, καὶ ὅτῳ ἂν πορευτύχωσιν ἢ ἵππῳ, ἢ βοΐ, ἢ ὄνῳ, σωτρίβουσιν αὐτόν: εἶτα σύρουσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν ἤθη, καὶ ἐσθίουσιν ἐν βυθῷ τοῦ ποταμοῦ: καὶ πάντα βρυκῶσι τὰ μέλη, πλὴν τῆς τοῦ ζώου κοιλίας. εἰ δὲ αὐτοὺς καὶ ἐν ἡμέρᾳ πιέζοι λιμός, ἔστι λάμπλος πίνοι ὧν τῆς ὄχθης, ἔστι βοῦς, ἐπαναιρπύσαντες καὶ λαβόμενοι ἄκρων τῶν χειλέων μάλα εὐλαβῶς, ὁρμῇ βιαιοτάτῃ καὶ ἑλξὶ ἐγκρατεῖ ὃν τὸ ὕδωρ ἄγουσι, καὶ διάπνοην ἔχουσι. δορὰ ἡ ἑκάστου περιαμπέχει τὸ πάχος καὶ δίνο δακτύλων. Ἄγρα δὲ ἡ κατ' αὐτῶν ἡ θήρα τρόπον τόνδε τετίχνασαι. ἄγκιστρον παχὺ καὶ ἐχυρὸν ἁλύσει σιδηρᾷ προσκρεμάσαντες καθιᾶσι, προσδήσαντες αὐτῷ λευκολίνῳ πλατεῖος ὅπλον, ἐρίῳ κατειλήσαντες καὶ τὸ ἄγκιστρον καὶ τὸ ὅπλον, ἵνα μὴ διατράγῃ ὁ σκώληξ αὐτά: ἀναπλέξαντες ἡ ὃν τὸ ἄγκιστρον ἄρνα ἢ ἔριφον, εἶτα μύσται εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ μεβιᾶσιν. ἔχονται ἡ ἄνθρωποι τοῦ ὅπλου καὶ τριάκοντα, ἐν ἑκάστῳ ἀκόντιόν τι ἐγκεκύλωται, καὶ μάχαιραν παχεῖραν. ἐν πᾶκεις ξύλα εὐθρεπῆ, παίειν εἰ δέοι, ἱρανέας δὲ ὅσι τοῦτο, ἐχυρὰ ἄγαν. εἶτα προιχθέντα τοῦ ἀγκίστρου, καὶ τὸ δέλεαρ κατατείναντα, τὸ σκώληκα ἕλκουσι. θηρᾶσθέντα δὲ ἀποκτείνουσι, καὶ πρὸς τῷ ἅλλῳ ἱριμοῦσι τριάκοντα ἡμερῶν. λέβητα δὲ ὃν αὐτοῦ ἔλαιον παχὺ εἰς ἀγγεῖα ἱερᾶμου. ἀφίκοι δὲ ἑκάστου ζῶον εἰς κοτύλας δέκα. ὅταν δὲ τὸ ἔλαιον βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν κομίζουσι, συμεῖα ἐπιβάλλοντες. ἔχειν γὰρ αὐτοῦ ἄλλον οὐδὲ ὅσον ῥανίδα ἐφεῖται. ἀχρεῖον δέ ἐσι τὸ λοιπὸν τοῦ ζώου σκώληξ. ἔχει δὲ ἄρα τὸ ἔλαιον ἰσχὺν ἐκείνην: ὄντινα ἂν ξύλων σωρὸν κατασπῆσαί τε καὶ εἰς ἀνθρακιὰν σορῆσαι θελήσεις, κοτύλῃ ἐπιχέας τοῦδε, βάψῃς, μὴ πρότερον ἐπισχὼν πυρὸς ἄπτμα. ἐὰν δὲ κατασπῆσαι ἄνθρωπον ἢ ζῶον, σὺ μὲν ἐπιχεῖς, τὸ δὲ πᾶχος ἐνιπρήσθη. τούτῳ φασὶ τὸν Περσῶν βασιλέα καὶ τὰς πόλεις αἱρεῖν, τὰς εἰς ἔχθραν προσελθούσας οἱ, καὶ μήτε ἱππέα, μήτε χιλιάνας, μήτε τὰς ἄλλας ἐλεπόλεις ἀναμένειν: ἐπεὶ καταπιμπρὰς ἥρπαγεν. ἀγγεῖα γὰρ ἱεραμικὰ ὅσον κοτύλην ἕκαστον χωροῦντα, ἐμπλήσας † αὐτὰ καὶ ἀποφράξας, ἄνωθεν εἰς τὰς πύλας σφενδονᾷ: ὅταν τε τύχῃ θυρίδων, τὰ μὲν ἀγγεῖα προσαράττεται καὶ ἀπερράγη, καὶ τὸ ἔλαιον κατάλιθδι: καὶ τὴν θυρᾶν πῦρ κατειχύθη, καὶ ἄσβεσόν ἐσι.

† al. αὐτοῦ.

καὶ

καὶ ὅπλα ἢ λαιᾷ καὶ ἀνθρώπους μαχομένους, ἢ ἄπλοϊσόν ἐστι τῷ ἰχνῷ. κομιζεῖ ἢ ἢ ἀφανίζει πολλῷ φορυτῷ λαταχυθέντι, λέγει ὁ Κνίδιος Κτησίας ταῦτα.

Περὶ φαλαίνης. Κεφ. δ.

Ἡ φάλαινα ὅμοιον δελφῖνι ζῷόν ἐστιν. ἔχει ἢ γάλα καὶ αὐτή. χόαρ ἢ οὐκ ἔστι μέλαινα, λευκῷ ἢ ἔοικασι δὲ βαθυτάτῳ. ἀναπνεῖ δὲ οὐ βραγχίοις, ἀλλὰ φυσητῆρι. ἕλκει γὰρ καὶ λαλεῖσιν οἱ τὸ πνεύματος τὴν ὁδόν. διατριβὴ δὲ ὁ πόντος αὐτῇ, καὶ ἡ ἐκεῖ θάλαττα. πλανᾶται δὲ ἐπὶ πολὺ ἐκείνων ἀζωτέρω ἡ φάλαινα οὐκισε.

Περὶ ὀρνίθων μάχης. Κεφ. ε.

Τὸν ἄρρενα ἡ θήλεια νικήσασα ὄρνιν ἐπὶ μάχῃ, ἀνθρωπεταί τε ὑφ' ἡδονῆς ὁ τράχηλος αὐτῆς, καὶ λαθίησι κάλλη, οὐκ ὀλίγον μὲν ὄν ὅσον καὶ οἱ ἀλεκτρυόνες, λαθίησι δ' ὅμως, καὶ φρονήματος ἐμπίμπλαται, καὶ βαίνει μακρότερα.

Περὶ δελφίνων. Κεφ. ς.

Φιλοικειότατον ὁ δελφὶς ζῷον πεπίστευται· καὶ ἔστι τὸ μαρτύριον. Αἶνος πόλις ἐστὶ Θρᾴσσης. ἔτυχεν οὖν ἁλῶναι δελφῖνα, καὶ τρωθῆναι μέν, οὐ μέντοι εἰς θανάτου, ἀλλ' ἔτι βιώσιμα εἶναι καὶ ἁλωκότι. οὐκοῦν ἐρρύη μὲν αἷμα· ἤσθοντο ἢ οἱ ἁθρόοι, καὶ ἀφίκοντο ὅτι τὸν λιμένα ἀγέλη, καὶ λατεσκίρτων, καὶ ἅπερ τι δρασείοντες οὐκ ἀγαθόν. γνόντες δὲ ἐγὼ, ὡς τὸ εἰκός, ἢ αὐτὸς νήχεται, ἢ παῖδας αὐτοῦ. οἱ τοίνυν Αἶνιοι ἐδίωξαν, καὶ ἀφῆκαν τὸν ἁλωκότα. καὶ ἐκεῖνοι ἡμισάμενοι ὡς ἑταῖρον ἦν λυθέντα ἢ γνῶ προσήνεγκαν, ἔχοντες ἀπιόντες. ἀπαίσιον ἢ ἀνθρώπῳ ἢ οἰκείῳ δυστυχήσαντι, ἢ οἰκείᾳ ἡμιόνῳ σωτηρίας καὶ φροντίδος.

Περὶ πιθήκου καὶ ἀλώπεκος. Κεφ. ζ.

Ἐν Αἰγύπτῳ πίθηκος, ὡς φησιν Εὔδημος, ἐδιώκετο· ἀλώπεκες ἢ ἦσαν οἱ διώκοντες. ἀνακράτος δὲ ἀκριβάσκων ὥρμησεν εὐθὺ δρυός τινος· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ συνέθορον ὤκισε. ἔχοντες γὰρ ἦν φλοιῶν, καὶ ἔστι καὶ τούτοις ὡς δρυὸς ἐπιβατόν. ὁ ἢ ὡς ἠδύσκετο εἰς ὕψος, καὶ ταῦτα ὑπὸ πολλῶν, ἐκπηδᾷ ἐκ τοῦ πρέμνου, καὶ λιλάσθου τινὸς ὑπερτεμόντος μετεώρου λαμβάνει ἄκρου ταῖς χερσὶ, ἢ ἰσχυρῶς ἔχειθ' ὃν ἐπ' ὀλίγον.

pariter cum armis. Restinguit autē multa inutili congerie, qualis per terrā & uicos conuerritur, in eum iniecta. Hæc Ctesias Cnidius.

De Balæna. Cap. IIII.

BAlæna quemadmodum Delphinus, blac habet: colore quanquā nigro nō est, maximè tamen cyaneo, conspicitur: non branchijs, sed fistula (sic enim huius respirandi uiam appellant) spiritum ducit. Sedes & cōmoratio huic est †Pelagus, & circa id mare. nec extra hæc loca euagari solet. †Pontus.

De moribus Gallinæ quum uicerit Gallinaceum. Cap. V.

SI eius belli quod cum mare cōmittit fœmina, uictoriam reportet, eius collum uoluptate effertur atq; inflatū: & paleas demittit, minus tamē quàm gallinacei: tum maiore spiritu impletur, & longo tibiarum tractu graditur.

De amore Delphinorum & ope mutua in suum genus. Cap. VI.

VRbs Thraciæ, cui nomē est Aenos, præclarum dat testimoniū Delphini amoris, quem erga suam nationem habet. Cū fortè euenisset, Delphinus ut uulnere accepto, nō mortifero quidem, sed sanguinem mittenti, caperet. reliqui non comprehensi, id ipsum ut senserunt, maximis saltibus ad portum gregatim unà cum catulis suis profecti, probè studium suum captiuo nauarūt. Piscatores igitur de suis periculis pertimescentes, captiuū deseruerūt. Itaq; Delphini natu maiores, tanquam socium quendam homines genere se contingentē, sic tristes pergebant illum comitari, & magno studio subleuare: Cùm uel homines ipsi cum intimis & necessarijs infelicibus suis studium & curam perraro cōmunicare soliti sint.

Quomodo Simia aduersus Feles in arbore à summis ramorum cacuminibus pendens se tutam præstiterit. Cap. VII.

CVm Feles Simiam in Agypto, ut refert Eudemus, insequerentur, hæc autem omni neruorū cōtentione in fugam se impellens rectà conscendisset in arboré: atq; illæ ad eandem arborē ascendissent (ad corticē enim adhærescētes sursum reptare sciunt:) hæc sanè, ut sola à pluribus circūuenta, ex arboris trunco ad ramorum cacumina se uertens, diu multumq; ab ijs extremis pependit.

Illæ

Illæ tum quòd eò accedere non quirent, ad aliam se conuerterunt uenationem: Hæc autem ipsa studiosè & diligenter se ex periculo seruauit: nec cuipiam alij, quàm sibimet ipsi, salutis pręmiũ debuit.

Quæ animalia ubi non sint. Cap. VIII.

ARistoteles author est terram circa Astypalæam serpentibus aduersariam esse, & similiter †Rheneam mustelis. Cornix in arcem Athenienſiũ nunquam conscenderit. Muli in Eleo agro non gignuntur, nisi mentiat Herodotus.

†Rheneam fortè Amen Bœotiæ ciuitatem intelligit. nam Bœotiam mustelis aduersari Albertus Magnus scribit. sunt autem Rhenes & Arnes idem Græcis.

De Cicadis Rheginensibus & Locrensibus. Cap. IX.

RHegini & Locri pacem inter se habent, atq; utrisq; ad alterorum agros accedere, & agricolationem exercere liberum est. Cicadæ tamẽ cum ijs non sentiunt. nam Locrenses in Rhegino agro silent: Rheginę uicissim Locris mutę sunt. Huiusce silẽtij nec ipse causam, neq; quisquam alius, nisi ad differendum sit temerè audax, intelligit: sola natura nouit. Fluuij igitur etsi inter Rheginos & Locros medij ripæ non iugeris spatio distant, tamen neutræ transuolant Cicadæ. In Cephalenia fluuius est, qui inter Cicadarum sterilitatẽ & copiam medius interfluit.

De studio Apum erga regem suum, quo etiam fugitiuum consecutæ reducunt. Cap. X.

REgem suum Apes lenitudine imperij dulcem, & mãsuetudine morum suauem, nulloq; spiculo armatum, cum is defugiendo ipsas reliquit, accersunt, & fugitiuũ à regno insequuntur. ipsum autem sagacissimè odorantur: ac nimirũ ex eius odore deprehensum, sua sponte amantes & uenerantes ipsius naturam, de fuga in regnũ reducunt. Athenienses de ciuitate Pisistratũ expulerunt, atq; principatu exuerunt. Dionysium Syracusani regno ciecerunt: Alij alios tyrannos iniquos, & regnandi artem, quæ humanitas & subditorũ moderatio est, factitare nescientes, ex tyrannide deiecerunt, & omnibus fortunis funditus euerterunt.

οἱ ἢ ἄλλοροι, ὡς ἰφικτὸν οὐκ ἐῶσι αὐτοῖς ἔτι, ἐπ' ἄλλων θήρας μετίσασθαι. ὁ ἢ ἰχθὺς πολλῶν τῶν παρόντων ἀπολείπεται, ἑαυτῷ σφάλλων, ὡς τὸ εἰκὸς, ζωάγρια.

Περὶ ζώων φυσικῶν ἀντιπαθειῶν. Κεφ. η.

ΑΡιστοτέλης ὄφεσιν ἐχθρὰν εἶναι τῶν Ασυπαλαιῶν γῆν λέγει. καθάπερ καὶ τῶν Ρωδίων ταῖς γαλαῖς ὁ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἡμῖν. κορώνη ἢ ὅτι τῶν Αθηναίων ἀκρόπολιν οὐκ ἐπιβατόν. ἡμιόνων ἢ Ηλιν μητρὸς οὐκ ἐρᾶν, ἢ τὸ λεχθὲν ψεῦδός ἐστιν.

Περὶ τεττίγων Ρηγίνων καὶ Λοκρῶν. Κεφ. θ.

ΡΗγίνοις καὶ Λοκροῖς ὅτι τῶν γῶν τῶν ἀλλήλων πέφυκε καὶ γεωργεῖν φίλον ἐστίν. ὅ μὲν ὁμολογοῦσι τούτοις, οὐδὲ εἰς μίαν νοοῦσι καὶ τῶν αὐτῶν οἱ τεττίγες οἱ τῶνδε καὶ τῶνδε. ἐπεὶ τὸν μὲν Λοκρὸν φ' Ρηγίῳ σιγηλότατον ἔξεις: τὸν ἢ Ρηγῖνον φ' τοῖς Λοκροῖς ἀφωνότατον. καὶ τίς ἡ αἰτία φ' πιὼν τῆς ἀμοιβαδὸν εἰς τῶν σωμῶν αὐτοδόσεως, ἐγὼ μὲν ἂν οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἄλλος, ἐμοὶ μάτην βρασιώοιτο. οἶδε δὲ ὦ Ρηγῖνοι καὶ Λοκροὶ μόνη ἡ φύσις. ποταμὸς ἔστ' φ' τε Ρηγίνων καὶ φ' Λοκρίδος ἐστὶ μέσος, καὶ ἄργενταί γε οὐδὲ πλευρίῳ διαστήματι μέσῳ ἀλλήλων, καὶ ὅμως οὐδέτεροι διαπίτνουσιν αὐτόν. καὶ γὰρ Κεφαλληνίᾳ ποταμός ἐστιν, ὃς πορὸν φ' τε ἐυγενίας τῶν τεττίγων, καὶ φ' ἀγενίας ἄπορον.

Περὶ πόθου τῶν μελιττῶν τοῦ εἰς τὸν Βασιλέα. Κεφ. ι.

ΤΟν βασιλέα αὐτῶν αἱ μέλιτται πρᾶον ὄντα καὶ ἥμερον οὐ δεῖ τινὰ οὐκ ἄκων τρόμον, ὅταν αὐτὰς ἀπολίπῃ, μεταθέουσί τε οὐ διώκουσι φυγάδα φ' ἀρχῆς ὄντα. ῥινηλατοῦσι δ' αὐτὸν ἀπορρήτως, καὶ ἐκ φ' ὀσμῆς τ' πόθεν αὐτὸν, αἴρουσι φ' ὅτι τῶν βασιλέαν ἐπανάγουσιν, ἐκοῦσαί τε οὐ βούλομεναι, τοῦ τρόπου ἀγάμενται. Φίσιστρατον δ' ἐξέβαλον Αθηναῖοι, καὶ Συρακούσιοι Διονύσιον, φ' ἄλλοι ἄλλους, τυράννους τε οὐ πανόμους ὄντας, οὐ τέχνην βασιλικὴν ἀπολέξασθαι μὴ δυναμένους, ὁπόρον φιλανθρωπία τε καὶ τῶν ὑπηκόων εὐ προσασία.

Rursus

Περὶ τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτοῦ.

Κεφ. ια.

Μελέτης βασιλεῖ τῶν μελιττῶν λεκτέον τὸν σμῆνος ἐπιμέλειαν. τὰς μὲν προστάττειν ὑφηγεῖσθαι, τὰς δὲ φύλακι χρείαν ἀπλάττειν, τὰς γε μὴν τρίτας μοῖραν ἔχειν τοῦ νομέως προϊέναι. ἔστι μὲν οὖν ἀμάθοντα τὰ ἔργα ἐκ παιδός. λάλησε δέ πως ἀκριβέστερον, φιλόσοφον εἰκάζειν αἱ πρεσβύτεραι. αὐτὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς ἀπόχρη οἱ τὸ τῶν περφρονεῖν, καὶ νομοθετεῖν ὅσα προσῆκον: κατὰ σὺν μεγάλους ἄρχοντας, οὓς οἱ φιλόσοφοι φιλοῦσιν ὀνομάζειν πολιτικοὺς τε, καὶ βασιλικοὺς σὺν αὐτός: τὰ δ' ἄλλα ἀσυχάζει, καὶ τὸ αὐτουργεῖν ἀφεῖται. ἐὰν δ' ἦ λῷον ταῖς μελίτταις μεταστῆναι, τηνικαῦτα καὶ ὁ ἄρχων ἀπαλλάττεται. καὶ ἐὰν μὲν ἐπινέον ᾖ, ἡγεῖται, αἱ δ' λοιπαὶ ἕπονται: ἐὰν δ' πρεσβύτερον, φοράδην ἔρχεται, ἐκμιζόσαν αὐτὸν μελιττῶν ἄλλων. αἱ μέλιτται δὲ ὑπὸ σωθήματι εἰς ὕπνον τρέπονται. ὅταν δ' οἰκεῖος καιρὸς εἶναι καθεύδειν, ὁ μὲν βασιλεὺς μιᾷ προστάττει ὑποσημῆναι καταδαρθάνειν: καὶ ἡ μὲν πειθαρχεῖ τοῦτον ἐκήρυξεν, αἱ δὲ εἰς ἡσυχὸν τρέποντα φθέγγεσθαι, πέως βομβοῦσαι. Ἕως δὲν πορίζειν ὁ βασιλεὺς, ἐρωὴ εὐθυμεῖται τὸ σμῆνος, καὶ ἀταξία πᾶσα ἀφανίζεται. Οἱ μὲν κηφῆνες ὠθοῦσιν τοῖς ἑαυτῶν ἀγαπητῶς καὶ ἥδιστα χάζουσιν: αἵτε πρεσβύτεραι διαιτῶνται ἰδίᾳ, καὶ αἱ νέαι ἰδίᾳ, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ αἱ χαλκίδες ἐφ' ἑαυτῶν εἰσι. καὶ ἔκφυσι, καὶ αἱ ἄφοδοι χωρίς. ἐπὰν δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπόληται, ἀταξίας τε καὶ ἀναρχίας μετὰ πάντα. οἵ τε γὰρ κηφῆνες θεῖς τὰ μελιττῶν καὶ τάροις φθίνουσι: τά τε λοιπὰ φθείρεται ἀλλήλοις φυρόμενα, εὐθυμεῖσθαι δὲ σμήνη τὸ λοιπὸν οὐκ ἐπιτρέπει. διαφθείρονται δ' τελευτῶσαι ἐρημίᾳ ἄρχοντος. Βίον δ' καθαρὸν ζῶσι μέλιτται. καὶ ζῴου οὐκ ἂν ἅψαιντό ποτε. καὶ οὐ διὰτῆς Πυθαγόρα συμβόλου ἀδέ ἐστι. ἀπόχρη δ' ἄρα σῖτος αὐτῆς καὶ τὰ ἄνθη. Εἰσὶ δ' καὶ σωφροσύνῃ ἀκροτάτῃ: χλιδὴν γὰρ καὶ θρύψιν μεμίσηκε. Τὸ μαρτύριον, ὅτι χρισάμενον μύρῳ διαῤῥεῖ τε καὶ ἐλαύνει ὡς πολέμιον αὐθέκιστα διώκασαντα. οἶδε δὲ καὶ τὸν προσελθόντα δι' ἀνθρασίας τε καὶ ὁμιλίας τ' πρός τινα, καὶ διώκει ἱκανὸν οἷα δὴ που ἐχθρόν. Καὶ αὐδρείας δ' δὴ ἔκαστι, καὶ ἄτρεπτοί εἰσι. δὺ δὲ ἐν γὰρ ζῷον ἀποδιδράσκουσιν, δὲ μὲν διάκνα ἔκαστι, χωροῦσι δ' ὁμόσε. καὶ πρὸς μὲν οὖν μὴ φοχλοῦντας μηδὲ ἄρχοντας

Rursus de earundem rege, & Apum repub. moribus & ingenio. Cap. XI.

APum Regi curæ est, modum alijs statuere, ordinem afferre. alias enim aquari iubet, alias intus fauos fingere, extruere, expolire, suggerere: alias uerò ad pastiones proficiſci. Mutationē operarū & uicissitudinē munerum faciunt: prouecta ætate probè ad id delectæ sunt, ut domo se teneant. Rex ipse satis habet illa curare quę ante dixi, & leges sancire, perinde ut summi principes: quos philosophi uel politicos, uel regios nominare solent. Cæterū munerum operosorū immunitatem habens, ab laborando quiescit. Quòd si migratio potius ad usum sit, q̄ mansio, tum Rex pergit emigrare. ac si ab ætate firmus sit, antecedit examē dux ad proficiſcendum, reliquæ eius ductu sequuntur. Sin ætate affectus sit, cæteris Apibus uehitur. Signo dato somnum capiunt. cum tempus est ad quietem proficiſci, una quæpiam à rege iubetur somni significationem dare: quæ simul ut ad dormiendum signum sustulit, statim eæ somnum accipere pergunt. Quoad Rex uiuit, tandiu examen pace fruitur, omniq̄ ordinum perturbatione caret: Fuci suis cellis libenter se cōtinent, seniores suum locum habent, natu minores item suum. Et rex separatim à reliquis habitat, soboles quoq; Apum seorsim. Excrementa in locum separatum congeruntur. Rege extincto, omnia perturbantur, & funditus peruertuntur. Fuci in Apum cellis pariunt, atq; ita miscentur omnia, ut examē omnino deterius habeat. deniq; regis defectione ac inopia pereūt. Purè & mundè uiuunt Apes, nullius animalis carnes edunt: neq; tamen ad hanc cautionē Pythagoræ admonitio ijs opus est: satis habent floribus uesci. Et cum maximè frugales ac temperantes sint, libidinē & delicias odio persequuntur: cuius rei testimonio est, quòd unguento delibutū insectantur, & tanquā hostem qui nefariū quippiam admiserit, exagitant: à complexu uenereo recentem cognoscunt, atq; illum sicut hostem insequuntur. Fortibus nihil concedunt, neq; ab animalium ullo refugiunt, neque timiditate cedunt quò minus aggrediantur. Cum ijs qui sibi

Regis officiū & mores.

Sub principe resp. floret.

Sine principe resp. perit.

Temperātia.

Fortitudo.

Iustitia.

MUNCHEN

sibi molesti non interueniunt, quicq; nec malitiose nec dolose alueos adeunt, pacem seruant, fœdereq; deuinciuntur. Cõtrà inexpiabile bellum cum interpellantibus & uexantibus gerunt. mellis populator in hostium numero locoq; ducit. Vespas acerrimè uerberãt. Eas aliquando equum iuxta alucaria Aristoteles affirmat, nõ modò fortissimè inuasisse, sed etiam interemisse. Atq; inter se etiã nonnunquã contendunt, & potentiores uincunt debiliores. Eis nocent Rubetæ, & Ranæ lutariæ, Meropes, Hirundines, & Vespæ. Ex his uerò animalibus quodcunque Apes uicerit, Cadmeam reportat uictoriã. nam ualde afflictus, aculeis discedit uictor. non enim animi robore minus quàm aculeis armatæ sunt. Mira etiam in eis prouidentia: quod uel ex hac Aristotelis narratione liquet. Apes (inquit) aliquando ad examẽ alienum profectas, mel inde populari cœpisse. Et quanquã quæ id confecerant Apes suo priuarẽtur labore, sustinuisse tamen & futurum iniuriæ euentum patienter expectasse: donec plurimas prædonum apiarius qui superuenerat interfecisset. Et cùm iam se pugnæ & hostib. pares fore cõfiderent, progressæ ulcisci illas & depopulationis pœnas ab eis exigere non cõtemnendas cœperunt.

Vltio.

Vis & pugna.

†ὡσ

Hostes Apũ.

Quemadmodum Apes hyeme ex alueis non se mouent. Cap. XII.

HOc quidem ipsum Apum sedulitati & operoso labori testimonio est, quod ab occasu Vergiliarum ad uernum æquinoctiũ in locis hyberno frigore infestissimis nõ se ab alueis cõmouent: sed tepõris desiderio, & frigoris fuga intus manẽt. reliquo anni tempore segnitiam & otium odio habentes, diligentissimè & laboriosissimè operãtur: nec quispiam extra hyemale tempus, ac morbum, uideat Apem otiari.

Industria.

Diligentia.

De geometria Apum circa structuram fauorum. Redundantibus alueis colonias ab eis mitti. Pluuias & uentos præsentiri. Crepitaculis sonoris reuocari fugientes uel errantes. Cap. XIII.

†μαλακιᾶ.

GEometriam, figurarum pulchritudinem, fingendi elegantiam, sine arte, sine

χοντας ἀδίκως, μηδὲ ὡσ σμήνη προσιόντας ἀκάργως καὶ σὺν ἐπιβουλῇ, εἰρηναῖα αὐτοῖς καὶ φίλα σπονδάζει: πόλεμον δὲ ἀκήρυκτον, τὸ ἀδίκημενον εἶδος, ὧν οὐ λυπῶντας ἀδικεῖται. καὶ ὅστις ἥκει λυμαίσων τὰ μέλι αὐτᾶς, ὃν οὐ ἐχθρὸν ἡγεῖται ὅτος. παίουσι δὲ καὶ σὺν σφῆκας ἀκαῶς. λέγει δὲ Ἀριστοτέλης ὅτι καὶ ἵππῳ ποτὲ φύτυχῆσαι πρὸς ὡσ σμῆνι, ἀπέκτειναν αὐτὸν, ἐπιθέμενοι ἡμῖ τὸ ἀκρῆριον ἀεὶ μέλιτα† αὐτῷ ἵππῳ. ἅδικα μὲν πρὸς ἀλήλας διαφέρονται: καὶ αἱ δυνατάτεραι ἀκαῶσι τὰ ἥττονα. ἀκρατῆσι ἢ ὡς ἀκόσω αὐτῶν οἵτε φρῦνοι, καὶ οἱ ἐκ τῶν τελμάτων βάτραχοι, οἵτε μέροπες, καὶ αἱ χελιδόνες, πολλάκις γε μὴν οἱ σφῆκες. ἐσθὶς ἢ τούτων ἐκράτησε, καὶ μέσαν, ὥσγε ἐπᾶν, τὴν νίκην φέρησι. παίομενοι γὰρ ἀκροτόμενοι ἀκαῶς ἀπαλλάτεσιν. ὡσὶ γὰρ οὐ μᾶον ὡσ θυμῷ ἢ καὶ τοῖς ἀκρέοις ὑπλισμένοι. Οὐκ ἀμοιροῦσι ἢ ἀδὲ τ ἀὶ τὸ προμηθὲς σοφίας. καὶ Ἀριστοτέλης τεκμαριοῖ λέγων: ἔσι ἢ τοιοῦτον. ἐλθοῦσαι αἱ μέλιτα ἐπί τι σμῆνος οὐκ οἰκεῖον, ἀλλ' ἕτερον, ἔτα τὸ μηδὲν σφίσι προσῆκον ἐκεραΐζον μέλι. αἱ ἢ, καί τοι συλάμενα τ σφέτερον πόνον, ὅμως φέκαρτερὸν ἦσυχῆ ἀπεμῦσαι: ἔπα μέντοι τὸ μέλλον ἐγκρατῶς ἐκαρασλάκεν. ἐπεὶ ἢ ὁ μελιτοκρὸς τὰς πολλὰς τῶν ἐχθρῶν ἀπέκτεινεν, αἱ φῦσλον κατεγνοῦσαι ὅτι ἄρα σμῶνται ἀξιόπιστοι εἶν πρὸς τὸν μάχιμον τὸν ἰσοπαλῆ, προελθοῦσαι κατεμῶντο, ἢ σμῆνας ἀπέτεσαν ὑπὲρ ὧν ἐσυλήθησαν οὐδαμῶς μεμπτάς.

Περὶ τῆ τῶν μελιτῶν φιλεργίας. Κεφ. ιϛ.

ΚΑὶ ὅδε δὲ τῆ φιλεργίας τῶν μελιτῶν τὸ μαρτύριον. φύγα τοῖς χαμεριωτάτοις τῶν χωρίων μετὰ πλειάδων σμυσμὰς εἰς ἰσημερίαν ἐρινὺν διατελοῦσιν οἰκοδρεῖσαί τε καὶ φῦλον ἀτρεμοῦσαι, ἀλίας τὸ θῶ καὶ φυγῆ ῥίγους αἱ μέλιτα: ἔρη ἢ ἄλλον χρόνον τὸ ἔτους πάντα, ἀργίαν μὲν καὶ ἡσυχίαν μισοῦσι, καὶ καμεῖν ἐσιν ἀγαθαί. ὧν οὐκ αὖποτε ἴδοις βλακεύουσαν μέλιτταν ἢ ὥρας ἐκάνης, ἕξω γὰ ἢ† μαλακιᾶ τὰ μέλη.

Περὶ τ ὧν μελιτῶν γεωμετρίας. Κεφ. ιγ.

ΓΕωμετρίαν ἢ, καὶ κάλλη σχημάτων, ὧ ὡραίας πλάσεις αὐτῶν, ἄνευ τέχνης ἢ καὶ

καὶ λιανόνῳ, καὶ τῷ λιαλουμένου ὑπὸ τῶν σοφῶν σβυήτου, τὸ λάμισον σχημάτῳ, ἐξάγωνόν τι καὶ ἐξάπλευρον καὶ ἰσογώνιον ἀπεργάζονται αἱ μέλιτται. Ὅταν δὲ ἐπιγονὴ ᾖ, καὶ εὐθυμῶνται μέλιτται τὸ σμῆνος, καὶ εἰς ἀποικίαν ἐκπέμπουσιν: ὥσπερ ἂν αἰ μέγισαί τι καὶ πολυανθρωπούμεναι τῶν πόλεων. Οἷαι δ' ἄρα αἱ μέλιτται τὸ ὑετοῦ ἀπροσδοκήτου ἐπιδημίαν, καὶ σκληρὸν πνεῦμα ἐσόμενον. εἰ δὲ αὐτῇσι πρὸς δόξαν γένοιτο τὸ πνεύματος, ὀλίγους φέρουσαν λίθους ἑκάστῃ ἄκροις τοῖς ποσὶν, ἕρμα εἶναι † καὶ μὴ ἀνατρέπεσθαι. Ὅπερ ἡ θεὸς πλάτωνα πρὸς τῶν τεττίγων λέγει, καὶ τὴν ἐκείνων φιλῳδίας τε καὶ φιλομουσίας, τοῦτ' ἂν καὶ πρὸς τὸ τῶν μελιττῶν χορεῦσαι ἔποιτο: ὅταν γὰρ σκιρτήσωσιν ἢ πλανηθῶσιν, φασὶ ταῦτα οἱ συμπονεῖν προτοῦσι πρότερον πινὰ ἐμμελῆ τε καὶ συμμελῆ: αἱ δὴ, ὡς ὑπὸ σφηκῶν ἐληνται, καὶ μόνοι ὑποσημαίνουσιν ὃν ἤθη τὰ οἰκεῖα κῶθις.

Διάφορα ἔθη μυῶν τε καὶ σκορπίων. Κεφ. ιδ.

ΕΝ τῇ Πάρῳ τῇ νήσῳ Ἀριστοτέλης λέγει μῦς εἶναι, καὶ μόνοι καὶ γλῶ σιτεῖσθαι τῇ σιληρίτῃ. Ἀμώντας δὲ καὶ αὖ φησὶ τερηδόνι, γῆ δέ ἐστιν αὕτη ἡ Βαβυλωνίας, τῇ αὐτῇ τροφῇ προσφέρεσθαι λέγει. Ἐν Λάτμῳ δὲ τῇ Καρίας ἀνθρώπους σήπουσι σκορπίους εἶναι, οἱ πρῶτον μὲν πολίτας σφίσι παίουσιν εἰς θανάτον, ξένους δὲ ἥσυχῃ, καὶ ὅσον πρὸς ἁφὴν ὀλιγισμόν: ἐμοὶ δοκεῖ τὸ ξενίου Διὸς τοῖς ἀφικνουμένοις τὸ δῶρον οὕτω ἀποκρίνασθαι.

Οτι βασιλεύονται οἱ σφῆκες, καὶ οὐ τυραννοῦνται: εἴτε καὶ πρὸς τὰ τετριγωμένων σφηκῶν ἰαπίας. Κεφ. ιε.

ΒΑσιλεύονται ἄρα καὶ σφῆκες, ἀλλ' οὐ τυραννοῦνται ὡς ἄνθρωποι. καὶ τὸ μαρτύριον, ἄκεντροι καὶ οἵδε εἰσί. καὶ οἱ μὴ ὑπήκοοι, τὰ ἔργα πλάττῃ αὐτοῖς νόμον ἔχουσιν: οἱ δ' ἄρχοντες εἰσὶ διπλοῖ μὲν τὸ μέγεθος, πρᾷοι δ', καὶ οἷοι μήτε ἰῶντες λυπεῖν μήτε ἄκοντες. τίς δ' οὐκ ἂν μισήσαι Διονυσίους τοὺς ἐν Σικελίᾳ, καὶ Κλέαρχον τὸν ἐν Ἡρακλείᾳ, καὶ Ἀπολλόδωρον τὸν † Κασσανδρέως λυσπῆρα, καὶ τὸν Λακεδαιμονίων λυμεῶνα τὸν Νάβιν; ἆγε οἱ μὲν ἐβάρυνον ὄφλ ξίφει: ὄφλ δ' ἀκέντρῳ καὶ τῇ πραότητι οἱ τῶν σφηκῶν βασιλεῖς.

Λέγον-

sine regulis, sine circino, nempe figuras sexangulas, & sex laterum & æqualium angulorum Apes conficiunt. Cùm autem ex sobole alueus Apibus redundat, tanquam maximæ urbes hominum multitudine redundantes, sic illæ colonias deducunt. Ingruentis pluuiæ & uentorum aduentum præsentiunt. quòd si uentus eis præter opinionem ingruerit, uidebis singulas summis pedibus lapillum ferre, munimentũ ne uento abripi aut euerti possint. Cùm in fugam se erumpunt, & ab alueo aberrare cœperunt, tum apia † τῶν rij crepitaculis sonoris concinnè concrepant: eæ uerò tanquã Sirenibus retrahuntur, atq; adeò in cõsueta domicilia reuolant: ut non minus eas cantus ac Musicæ studiosas esse dicas, quàm illas apud Platonem cicadas.

De Muribus & Scorpijs peculiaris naturæ. Cap. XIIII.

IN † Paro insula Aristoteles ait Mures ferrum ut è fodinis eruitur, exedere: & Amyntas in Babylonica Teredone Mures eodem cibo uti ait. In Cariæ Latmo dicuntur esse scorpij, qui indigenas mortifera percussione interimant: externos uerò leniter mordeant, quod quidem beneficiũ ipsos Ioui Hospitali debere conieceris. † Cypro, Aristot. in Mirabilibus. alii Gyaro.

Vespæ regno, non tyrannide reguntur. Cap. XV.

SVb regnum & potestatem Vespæ etiam subijciuntur: non tamen sicut homines tyrannide tenentur: cuius rei testimonio est, quòd sine spiculo sunt earum principes, & quanquam duplo maiore corpore inter cæteras, & mansueti tamẽ sunt, & qui neq; uolentes, neq; inuiti molestiam exhibere possint. Reliquæ imperata eorum exequuntur, & in opere uersantur. Quis igitur non oderit in Sicilia Dionysios, in Heraclea Clearchũ, Apollodorum Cassandrinorũ prædonem, & Nabin Lacedæmoniorum perniciem? Siquidem hi gladiorum cõfidentia regnarunt. Reges uerò Vesparum, sine aculeo mansuetudine nituntur. † Κασσανδρέως.

De Vespis in cadauere Viperæ aculeum suum ueneno imbuentibus. Cap. XVI.

ACuleatæ Vespæ hoc etiam facere dicuntur. In Viperā quam mortuam perspexerint inuolantes, ueneno aculeū imbuunt: unde mihi homines disciplinā, non eam quidem bonā, ueneno inficiendi sagittas hausisse uidentur: cuius in Odyssea Homer⁹ meminit his uerbis: Pharmaca mortiferas quærens ex ære sagittas Vt lineret. Ac sanè Hercules ut Hydræ ueneno iacula tinxit, sic Vespæ uiperina acerbitate aculeos inficiunt.

De Muscis circa Pisam, quæ Olympiorū tempore auolant. Cap. XVII.

†γεμὴ.

MVsca etiam silentio nobis præterеunda & contemnenda non est, ipsa quoq; naturæ opus. Muscæ Pisatides eo tempore quo Olympia festum celebratur, ueluti inducias cum incolis simul & peregrinis pacisci uidentur. Mirū inter tot sacrificia & sanguinis passim fluentis copiam, & carnes suspensas, illas abesse uelle, ac sponte ultra Alpheum flumen discedere. Discedūt & mulieres, sed lege & imperio: Muscæ ultro, in eo mulieribus temperantia superiores & præferendæ. Soluto iam festo reuertuntur, tanquam decreto aliquo exules reuocatæ. itaq; cum mulieribus in Elidem & Muscæ redeunt.

Temperantia in diebus religiosis.

De Orphi piscis uiuacitate, & locis ac latibulis eius. Cap. XVIII.

ORphum piscem marinū si postquā ceperis, dissecеs, statim non moritur, sed motum non parum diu retinet. Hyberno tempore in speluncis se tenet. ad continentem libenter cōmoratur, q̄ magis litoralis sit, quàm pelagius.

De pugna Lupi contra Taurum. Caput XIX.

CONtra Taurum Lupus ire, & simul eum à fronte ideo adoriri non audet, quòd & cornua extimescat, & eorū robur mucronatum declinare studeat. Quamobrem primū uelut recta uia contra eum pugnaturus esset, præ se gerit minas, & illius oculis sese crebro inculcat: deinde

Περὶ σφηκῶν ὡ ἐχίδνη νεκρᾶ τὸ λιφύτρον φαρματτόντων. Κεφ. ις.

ΛΕγονται ὑ τὼν σφηκῶν οἱ λειφυτρωμένοι ἐκεῖνο δρᾶν. ὅταν θεάσωνται νεκρὰν ἐχιδναν, οἷδ' ἐμπίπτουσι καὶ φαρμάττουσι τὸ λιφύτρον. ὅθεν μοι δοκοῦσι μαθεῖν οἱ ἄνθρωποι μάθημα, οὐδὲ γὰρ οὐκ ἀγαθόν. ἀλλά τι καὶ μαρτυρεῖ γε ὡ Ὀδυσσεὺς Ὁμηρος λέγων: φάρμακον ἀνδροφόνον δριζόμενος, ὄφρα οἱ εἴη ἰὸς χρίεσθαι χαλκήρεας. Καὶ νὴ Δία εἴ τι δεῖ καὶ πρὸς Ἡρακλέους λόγῳ προσέχειν, ἐκεῖνος ἔβαψε καὶ ὕδρας ἰῷ αὐτὸς οἶσθα: οὕτω τοι καὶ ἐκεῖνοι τῇ βαφῇ τὰ λιφύτρα ἐπιθύνουσιν.

Περὶ Πισατίδων μυιῶν. Κεφ. ιζ.

ΕΣτω δέ τι καὶ τῶν μυιῶν ἡμῖν γέρας, καὶ αὐτὸς †εἰ μὴ ἀμοιρήσει τὸ μνήμης τὸ ἐνταῦθα. φύσεως γάρ τοι καὶ ἐκείνη πλάσμα ἐστίν. αἱ μυῖαι αἱ Πισάτιδες, ἡνίκα τὴν Ὀλυμπίων ἑορτὴν, ὡς ἂν εἴποις, ἀσπάζονται τοῖς ἀφικνουμένοις καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις. ἱερείων γὰρ διαθυομένων τοσούτων, καὶ αἵματος ἐκχεομένου, καὶ λιπαμένων λιτῶν, αὖθις ἀφανίζονται ἐκεῖσαι. καὶ τοῦ Ἀλφειοῦ πορεύονται δι' ἄλλων ἀντιπέραν ὄχθων. καὶ ἔοικασι τῶν γυναικῶν τῶν ἐπιχωρίων ἥττους οὐδὲ ὀλίγον, εἰ μὴ ἄρα τι ἐγκρατέστεραι αἱ μυῖαι ἐκεῖναι τῶν γυναικῶν ὁμολογοῦντες τοῖς ἔργοις. τὰς μὲν γὰρ ὁ τῆς ἀγωνίας καὶ τὸ κατ' αὐτὴν σωφροσύνης νόμος ἐλαύνει, τὰς γυναῖκας: αἱ μυῖαι δὲ ἐκεῖσαι τοῖς ἱεροῖς ἀφέσαντες. καὶ γὰρ μὲν ταῖς ἱερουργίαις, καὶ πρὸς τὸν τῶν ἄθλων χρόνον τὸν νενομισμένον ἐκοῦσαι ἀπαλλάττονται. λύτου δ' ἀγῶνος, αἱ δὲ ἐπιδημοῦσιν, ὡσπερεὶ λιβάδου τυχοῦσαι ψυφίσματι φυγάδες. ἅπτα ἐπιῤῥέουσιν εἰς τὴν Ἦλιν αἱ μυῖαι αὖθις ὡς αἱ γυναῖκες.

Περὶ ὀρφῶ τοῦ ἰχθύος. Κεφ. ιη.

ΟΟρφὸς θαλάττιον ζῷόν ἐστι, καὶ ἁλοὺς καὶ ὠπτημένος, οὐκ ἂν ἴδοις τεθνεῶτα πρᾶγμα αὐτὸν, ἀλλ' ἐπιλαμβανῇ τῆς κινήσεως οὐκ ἐπ' ὀλίγον. δῆλος χειμῶνος δὲ ἐν τοῖς φωλεοῖς οἰκεῖος χαίρει. δύσκριβαὶ ὑ ἄρα αἱ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον φίλαι αὐτῷ.

Περὶ λύκου. Κεφ. ιθ.

ΛΥκος ὁμόσε ταύρῳ χωρεῖν, καὶ ἰσχναὶ οἱ †πρόσωπον ἵππου ὅτι: ἡνίκα ἀπώτως. δι' ὀλοικὲ ὑ τὰ λίρατα, καὶ τὰς ἀκμὰς αὐτῶν ἐκνεύει. καὶ ὡς δὴ εὐθείας οἱ μαχούμενος ἀπειλᾶ, ὁ μὲν δὴ ᾧ ἔοικε. ἀλλ' ὡσπερεὶ ἐπιθυμῶν ἀποφαίνει, ἅπτα μηδὲ προσπισόν-

deinde

πισόντ⊖, ὅλε ἑαυτὸν ἐξελίξας, ὃν τὰ νῶτα αὐέσορι, καὶ ἐγκρατῶς ἔχῃ τὸ θηρὸς ὁ θὴρ ὁ αὐτίπαλ⊖, ⊂ λατιχνῇ αὐτ⊖ σοφίᾳ φυσικῇ τὸ ῥᾳδίεργ ἀνακόμενος ὁ λύκ⊖.

Περὶ ὄνου θαλαττίου. Κεφ. κ.

Ονος ὁ θαλάττιος γ᾽ τῇ γαστρὶ τῇ λαρ δίαν ἔλαχεν ἔχθρ, ὡς οἱ δημότατοι αὐτὰ ὁμολογοῦσιν ἡμῖν, καὶ διδάσκουσιν.

Περὶ ταὼν⊖. Κεφ. κα.

Οταὼς οἶδεν ὀρνίθων ὡραιότατ⊖ ὤν, καὶ γνῶθί οἱ ῥ᾽ μάλ⊖ μάθητ⊖, ⊂ ὅσ⊖ οἶδε. ⊂ ἐπ᾽ αὐτῷ πομᾷ, ἡ σοβαρός ἐστι, καὶ βαρέᾳ τοῖς πτεροῖς, ἀπορῶν αὐτῷ ἡ κόσμου προτίθησι, ⊂ πρὸς αὖ ἐξωθεν φόβον ἀρτέλλ: ἡ γ᾽ ὥρᾳ θερέῳ σκέπλω οἰκοθεν, καὶ οὐκ ἐπιμηλίω, οὐδὲ ὀθνείαν προῒεται. ἐὰν γὰρ φοβῆσαι θελήσῃ τινὰ, ἐγείρας τὰ ὀρθία, ἅπερ διεσάσατο ἡ ἀπέσαλεν ἦχον, καὶ ἐδείσαν οἱ πρῆστῶτις ὡς ὁπλίτου τοῦ ἐκ τῶν ὅπλων πεφοβημένοι δοῦπον. ἀνατάνυσῃ δὲ τῷ διφαλῷ, καὶ ἐπινευῇ σοβαρώτατα, ὡσπροῦν ἐπισείων τριλοφίαν. Δεηθεὶς γε μὴν ψυχάσαι, τὰ πτερὰ ἐγείρῃ, καὶ ὃν τοὔμπροσθεν ἐπικλίνας, συμφυῆ σκιὰν ἀπρδιάκνυσῃ τοῦ ἰδίου σώματ⊖, τῇ αἴγλῃ τῷ ἐκ τῆ ἀκτῖν⊖ ἀπρσέγων. εἰ δὲ ἔη καὶ αὔρημ⊖ λατόπιν, ἡσυχῇ διίσῃσι τὰ πτερὰ ⊂ τὸ πνεῦμα διαῤῥέον, αὖρας οἱ μαλακὰς καὶ ἡδίστας ἐπιπνέον, ἀναψύχειν τ᾽ ὄρνιν δίδωσιν. Επαινεθεὶς ᾖ αἰδανίῃ: καὶ ὡσπρῆν ἢ πᾶς λαὸς, ἢ ὡραία γυνὴ τὸ μάλιστα πλειονεκτοῦν τοῦ σώματος εἰς ὥραν ἐπιδιάκνυσιν. οὕτω τοι καὶ ἐκᾶν⊖ τὰ πτερὰ γ᾽ διόσμου, καὶ ἱστῇ σοῖχον ὀρθοῖ, ἡ ἔοικεν αὐθηρῷ λειμῶνι, ἢ γραφῆ πεποικιλμένῃ πολυχροΐᾳ τῇ τῶν φαρμάκων. καὶ ἱδρὼς πρόκειται ζωγράφοις εἰκάσαι τῇ φύσεως τὸ ἴδιον. καὶ ὅπως ἔχῃ τ᾽ εἰς τὸν ἐπίδειξιν ἀφθονίας πρίσῃσιν. ἐᾷ γ᾽ ἐμπλησθῆναι τῇ θέας τὸν πρῆστῶτα, ⊂ ἑαυτὸν πορίᾳ, δειλὸς φιλοπόνως τὸ τῇ πτερώσεως πολύμορφον, ἐπὶ τῷ τῶν Μήδων ἐσθῆτα, καὶ τὰ Περσῶν ποικίλματα τῷ ἑαυτὸ κόλλῳ ἐπιδεικνύμεν⊖ ἐκεῖνός γε σοβαρώτατα. Λέγεται δὲ ἐκ Βαρβάρων εἰς Ελληνας ἐλθεῖν: καὶ χρόνου πολλοῦ σπανίᾳ ὤν, ἅτε ἐδείκνυτο τῶν ἀνθρώπων τοῖς φιλοκάλοις μόλις. Καὶ Αθηναῖοί γε ταῖς πανηγύρεσιν ἐδίδοντο καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἐπὶ τῷ ἱστορίᾳ αὐτῶν: καὶ τῷ θέᾳ πρόσοδον ἔ-

χον

deinde se retorquens in dorsum insilit, & uerò acerrimè ad eius perniciem incumbit, atq; cum naturæ astutia suam infirmitatem compensans, ipsum expugnat.

De Asello marino. Cap. XX.

ASellum marinum cor in uentre habere, his in rebº peritissimi tradũt.

De Pauonis superbia & ostentatione: quodq; Athenis olim rarus & spectaculo fuerit, ut Alexandro in India admirationi. & quòd Hortensius Romæ primus Pauonem in cœna apposuerit. Cap. XXI.

NOn modò Pauo se non ignorat ex auibus formosissimũ esse, uerum etiam ubi formæ ipsius sita sit pulchritudo, præclarè tenet: atq; ea elatus & ceruiculam iactat, & ex pennis, quę ei non mediocre ornamentum afferunt, maximos spiritus sumit: his & spectatoribus metũ injicit, & æstiuo tempore natiuũ & non accersitũ habet tegmentũ. Quòd si quẽ uelit exterrere, caudæ pennas primũ explicat: deinde ad injiciendũ terrorẽ his ueluti armis suis miles quispiam concrepat. Capite etiam elato superbè nutat, ueluti triplici crista ornatã quatiens galeã. Cùm refrigeratio ei necessaria est, tũ passis pennis & in anteriorẽ partem reflexis, ex sese corpus suum opacãs, caloris uim frangit, & propulsat. Si retro atq; à tergo uentus flat, alas paulatim pandit, sic uẽtus interspirãs auras & molles & suaues ei afflat, unde is refrigeratur. Quòd si laudat̃ tanquã formosus puer aut mulier pulchra, qua corporis parte excellue rit illam ostentat, sic is ipse pennas ornatè & ordine erigit, ut uel florido prato, uel pulcherrimæ picturæ colorũ uarietate similis esse uideat̃. Et quanto sui ostentandi studio teneat̃ abunde demonstrat, dum spectatorẽ conspectu suo expleri facile patitur: & quaquauersus conchatã caudã intorquẽs, gemmatiorẽ uariamq; magis quàm sint Medorũ Persarũúe uestes, suam stolam ambitiosè admodũ & elatè ostentat. Ex Barbaris ad Græcos exportatus esse dicitur. Primũ autẽ lógo tẽporis interuallo rarus: deinde studiosis elegãtiæ & pulchritudinis, pretio spectatus fuit Athenis: ubi singulis mẽsiũ calendis & uiros & mulieres admittentes ad

huiusmodi spectaculum, ex eo quæstum fecerunt: atq; ut in oratione contra Erasistratum Antiphon inquit, marem & fœminam mille drachmis æstimarũt. Vt nutriantur, cella duplici opus est, & custodibus & curatoribus. Hortesius homo Romanus cœnam primus Romæ auguralem cũ Pauone dedit. Alexander Macedo eiusmodi aues apud Indos uidens, earum admiratione cõmotus, in eos qui has occiderent, graue pœnam cõstituit.

De Muribus, quomodo in aquatile uas delapsi caudis inter se mordicus apprehensis, euadant. Cap. XXII.

Opera mutua

CVm Mures in aquatile uas delapsi ascendere non queũt, mutuas inter se caudas mordicus tenentes, sese subtrahunt, secundũ quidem primus, tertiũ secundus. sic enim eos mutuas inter se operas sapientissima natura ponere docuit.

Quomodo Crocodili aquam de Nilo haurientes insidiose inuadant. Caput XXIII.

ADhanc rationẽ de Nilo aquã haurientibus Crocodili abstrusas insidias instruunt. Per uirgulta quibus sunt tecti & intuentur, & subter ea ipsa natãt. & sic operti aquatores qui cum urnis aut alijs uasis aduenerint, cõfestim ex uirgultorum latebris erumpentes, & ad ripam prosilientes, aggrediuntur: eosq; uiolento raptu interceptos deuorãt. quod quidem ipsum Crocodilorum malitiam & fraudem facile ostendit.

† καὶ fortè addendũ.

Nullam auem timere sibi à Canibus præter Otidem, cui propter corporis molem uolatus humilis. Cap. XXIIII.

LEpus & Vulpes Canum metu exhorrescunt. Canes etiam Leonem è frutetis excitant, & in se conuertũt. Ceruos item insequuntur. Verum auis nulla non canem securè paruifacit. Vnam Otidem excipio, quæ propter corporis sui grauitatem & tarditatem, canẽ perhorrescit. Eam enim ponderosa corporis mole cõstrictam alæ non facile alleuãt: iccircoq; demisso atq; humili uolatu utitur, quia pondere deprimitur. Ex eo fit, ut nõnunquam à canibus capiatur. Itaq; conscientia suæ humilitatis perculsa, simulac canes latrantes audiuerit, in dumeta aut paludes excursione se impellit, quib. & protegatur, & ab instanti periculo seruetur.

χομ. ἐτιμῶντο δὲ τὸν ἄῤῥενα καὶ τὸν θῆλυ δραχμῶν χιλίων, ὡς Αντιφῶν φησὶν ὁ πρὸς Ερασίστρατον λόγῳ φησί. διὸ ἤ γε ἁπλῆς οἰκίας τῆς τροφῆς αὐτῶν, καὶ φρουρῶν τε καὶ μελεδώνων. Ορτήσιον ἤ Ρωμαῖος καταβύσας ὧν ἀπνῳ ταῶν, πρῶτος ἐκρίθη. Αλέξανδρος δὲ ὁ Μακεδὼν ἐν Ινδοῖς ἰδὼν τὰ σὰ ὄρνιθας, ἐξεπλάγη, καὶ τὸν μάλλους θαυμάσας, ἀπέκτεινε τὸν καταβύσαντι ταῶν ἀπέλας βαρυτάτας.

Περὶ μυῶν. Κεφ. κβ.

ΕΙς αὖ ψυκτῆρας ὅταν οἱ μῦες ἐμπίπτωσιν, ἀναινῦσαι καὶ ἀνελθεῖν οὐ δυνάμενοι, τὰς ἀλλήλων οὐρὰς φιλακόντες, ἔπειτα ἐφέλκουσι τὸν δεύτερον ὁ πρῶτος, καὶ ὁ δεύτερος τὸν τρίτον. Οὕτω μὲν δὴ καὶ τούτους ἀλλήλοις συμμαχεῖν καὶ ἐπικουρεῖν ἡ σοφωτάτη φύσις ἐδιδαξεν.

Περὶ λιμνοδρείλων. Κεφ. κγ.

ΕΛληχῶσιν οἱ λιμνόδρειλοι τοὺς ὑδρευομένους ἐκ τοῦ Νάλου, τὸν τρόπον τοῦτον. φρύγανα ἑαυτοῖς ἐπιβάλλοντες, & δι' αὐτῶν ἐμβλέποντες, ἔπειτα ὑπονέουσι τοῖς φρυγανίοις. οἱ δὲ ἀφικνοῦνται λιμάμια, ἢ λάλαπα, ἢ τροχοὺς κομίζοντες: ἔπειτα ἀρυομένους αὐτοὺς ὑπεκδιώκτες τ φρυγανίων, καὶ τῇ ὀχθῃ προσαναπηδήσαντες, ἁρπαγῇ βιαιοτάτῃ συλλαβόντες ἔχουσι δεῖπνον. Κακίας δὴ καὶ πανουργίας λιμνοδρείλων συμφυοῦς, εἴρηταί μοι ταυτὶ τὰ τοῦτα.

Περὶ λιμνῶν καὶ ὠτίδος. Κεφ. κδ.

ΛΑγὼς δρείλοικι λιμνάς, καὶ μύτοι & ἀλώπηξ. καί που σωτηρίουσιν ἐκ τ λόχμης αἱ αὐταὶ τῇ ὑλακῇ, & λέοντα ἐπιστρεφουσι, καὶ ἐλαφον διώκουσιν. ὀρνίθων δὲ οὐδὲ εἰς ὥραν ποιεῖτ λιμνὸς, ἀλλ' αὐτοῖς πρὸ αὐτῶν φάσμα δείμ. μόνη δὲ ἡ ὠτὶς ποιφρικι λιμνάς. τὸ αὖπον, βαρεῖαί τέ εἰσι, καὶ σαρκῶν ὄγκον περιφέρουσιν. οὔκουν αὐτὰς αἴρ τε καὶ ἐλαφρίζ τὰ πτερὰ ῥᾳδίως: καὶ διὰ τοῦτο ταπεινὰ ποιοῦνται, ἡ μάτω ποὶ γλῶ, βρίθοντ τοῦ ὄγκου αὐτάς: ἁρπάζονται δὲ ὑπὸ τ λιμνῶν πολλάκις: ὅπερ ἑαυτὰς σωιεῖσθαι, ὅταν ἀκούσωσιν ὑλακῆς, ὀλισθαίνουσι τοὺς θάμνους καὶ τὰ ἕλη καταβέβυσι, προβαλλόμεναι ἑαυτῶν τοῦτα, καὶ ῥυόμεναι σφᾶς ἐκ τ παρόντος, ἡ μάλα εὐπόρως.

Περὶ

Agnos

Περὶ ἀρνῶν. Κεφ. κε.

Οὐτε οὖν γαναμένος ἄνθρωπος γνωρίζειν ἄρχεται, διδασκόμενος, καὶ εἰσενεχθεὶς διὰ πατρὸς ὁρᾶν, ἢ μὴ τρέπεται ἀποπάζεσθαι, καὶ οἰκείοις προσμαίδιᾶν. εἰ δ' ἄρνες πρὸς τὰς μητέρας πηδῶσιν ἀπὸ γῆς ἅμα, καὶ ἴσασι τὸ, τι ὀθνεῖον ἢ τὸ οἰκεῖον, καὶ πρὸς τί νομίων μαθῶν διέντες οὐδὲν φέρ.

Περὶ πιθήκων. Κεφ. κς.

Μιμητότατόν ἐστι ζῶον ὁ πίθηκος, ὧν ὅ,τι ἂν ἐκδιδάξῃς πρῶτον ἀπὸ τοῦ σώματος πραττόμενον, ὅλον ἔστιν ἃ ἀκριβῶς, ἵνα μαθὼν ἃ ἐκδιδάξεται αὐτό. ἃ ὀρχεῖσθαι γὰρ ἐὰν μάθῃ, καὶ αὐλεῖν ἐὰν ἐκδιδαχθῇ. ἐγὼ δὲ καὶ ἡνίας λαβόντα ἵππον, καὶ ἐπιβάλλοντα τοῖς μάσιγα καὶ ἐλαύνοντα. καὶ ἄλλο δ' αὖ τι μαθὼν ἃ ἄλλο, οὐ διαψεύσεται τὸν διδάξαντα. οὕτως ἄρα ἡ φύσις ποικίλον τι ἃ εὐτράπελόν ἐστι.

Ζώων φύσεις διάφοροι. Κεφ. κζ.

Διαι δὲ διάφοροι τῶν ζώων καὶ αἱ φύσεις. Τὸν μὲν τοῖς Βισάλταις λεγόμενον διπλᾶ τὰ ἥπατα ἔχειν Θεόπομπος λέγει. Τὰς δ' ἐν Λέρῳ Μελεαγρίδας τοῦ μὲν σίνεσθαι ἀδικεῖν τῶν γαμψωνύχων ὀρνέων, λέγει Ἴστρος. Τοὺς δὲ ἐν Νευροῖς βοῦς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα. Ἀγαθαρχίδης δὲ τὰς ἐν Αἰθιοπίᾳ ὗς κέρατα ἔχειν. Σώστρατος δὲ οὖν ἐν τῇ Κυλλήνῃ κοσυφους πάντας λέγει λευκούς. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Μύνδιος ἐν Ὀφιογενέσι πρόβατα πεφάνθαι τοῦτο τὸ πικρότατα φησὶν ἄμπελος. τὰς δὲ ἐν Ὄμβροις μίσγουσι γινομένας αἶγας ἐξ ὕδατος μὴ πίνειν. ὁρᾶν δὲ τὴν θάλατταν μόνον καὶ διέχειν φάναι, καὶ τὰς αὔρας τὰς ἐκεῖθεν διέχειν ὁ αὐτὸς λέγει. Αἶγας δὲ Μυρίδας ἐπὶ πλεῖον ἀκούω ἔχειν, ἀλλ' οὐ χιλίους. Θεόφραστος δὲ δαιμονιώτατον λέγει ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ γῇ οὖν ἰχθῦς αὐτοὺς ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἅτε μύστοι ἐν Ὄμβροις ξηρὰς τὰς νομὰς ποιεῖσθαι πολλάκις.

Περὶ τῆς εἰς τοὺς ὁμοτρόφους εὐνοίας τοῦ πορφυρίωνος. Κεφ. κη.

Διὸ δὴ ἄρα πορφυρίων πρὸς τὸ ζηλοτυπώτατον ἐστὶν ὄρνις, καὶ ἐκεῖνο δίκην λέκτηται: φιλοίκουν αὐτὸν εἶναί φασι. καὶ τῆς σωτροφίας τῶν σωνόμων ἀγαπᾷν. ἐν οἰκίᾳ γοῦν τραφῆναι πορφυρίωνα καὶ ἀλεκτρυόνα ἤκουσα: καὶ σιτεῖσθαι μὲν τὰ αὐτά: βαδίζειν δὲ τὰς ἴσας βαδίσεις, καὶ κοινῇ κοιμᾶσθαι: οὐκοῦν ἐκ τούτων φιλίαν τινὰ θαυμαστὴν αὐτοῖς ἐγγενέσθαι. καὶ

Agnos mox natos matrem agnoscere & amare. Cap. XXV.

SErò admodum suos parentes homo cognoscere incipit: cum tamẽ intueri in patrem, complecti matrem, arridere domesticis doceatur, atq; eius etiam oculis, ac animo nomẽ paternum crebro inculcetur, & decantatum habeat. Agni uerò simul ut sunt in lucem susceptì, circũ matres statim erratico saltu cócursare, & domesticum incipiũt ab alieno internoscere. neq; tamen ad huius rei notionem præcipientium opera habẽt uti necesse.

Simiam omnia quæ corpore aguntur, & quæcunq; docetur, imitari posse. Cap. XXVI.

SImia actuosum animal, & ad omnia imitanda habile, omne quod corpore agitur, si doceãt, præclarè discit, & idipsum actione repræsentat. Nam si saltare doceatur, saltationem assequitur: si ad tibiam canere, canit. Ego aurigæ munus obire uidi, habenas nimirũ uel adducendi, uel remittendi, & flagello simul utendi. Breui, si quis ad alia quæpiã instituat, non fallit docentem: adeo uarium natura animal est, & multiplex, ut ad omnem actionem sese uersetur.

De naturis quorundam animalium diuersis, in alijs atq; alijs regionibus. Caput XXVII.

NAturas animalium diuersas referamus has quoq;. In Bisaltia duplex iecur Lepores Theopompus ait habere. Lepus.
Meleagrides in Lero nullam auium rapacium lædere Ister prodidit. Meleagris.
Boues apud Neuros cornua in humeris habere Aristoteles author est. Bos.

De amore Porphyrionis erga Gallinaceum contubernalem. Cap. XXVIII.

POrphyrio præterquam quòd & rualis maximè est, & obtrectator, ea sanè etiam naturæ indole præditus est, ut eorum, quibuscum usu coniunctus est, amantissimus esse dicatur. Eum ipsum & Gallum in eodem uersatos domicilio percepi, easdemq; ambulationes & æqualia spacia cõficere solitos, eisdemq; uesci cibis, cõmuniter puluerulentis uti uolutationibus, mirificũq; ex his rebus amorem inter se mutuo contraxisse.

At enim cũ utriuſq; dominus feſto quodam die cum ſodalibus, ut epulare ſacrificium faceret, Gallũ occidiſſet: Porphyrio conuictore priuatus, tantum doloris accepit, ſibi ut inedia mortẽ cõſciſceret.

De Anſere qui puerum amauit, & altero qui citharistriã. Quomodo Anſeres Taurum montem tranſmittant. Natura eos calidiſsima eſſe: aqua & herbis refrigerantibus gaudere: lauri folia & rhododaphnen, ceu uenena, nunquam attingere. Cap. XXIX.

IN Aegio Achaiæ urbe præſtantem forma puerũ, nomine Amphilochũ, ſicut Theophraſtus refert, Anſer amauit. Nam cùm in Aegienſi cuſtodia is puer cũ perfugis Oleniorũ teneretur, ei Anſer dona afferebat. Porrò nihil mirum in Chio Glaucen citharistriam homines, cùm ea eſſet pulchritudine eximia, adamaſſe. ſiquidem ab Ariete, & Anſere etiam eandem audio amatam fuiſſe. Anſeres Taurum montem tranſmittentes Aquilarum metu ſinguli mordicus lapidem tenent, ut ne clangorem fundant: tanquã enim ſilentij frenos ſibi injicientes, montem tranſuolant: atq; ſic ſuppreſſa omni clangoris ſignificatione, perſæpe Aquilas fallunt. Quòd aũt natura calidiſsimi ſunt, idcirco lauationum cupidiſsimi exiſtũt, etenim natare gaudent. & quemadmodum cibarijs ſummè humidis, lactucis alijſq; quibus interius refrigerentur, delectantur: ſic nec lauri folia, ne ſi quidem fame opprimantur, attingunt: nec rhododaphnen ſua ſponte, nec adhibita ui, edunt. Præclarè enim intelligunt, ſi quid tale comederint, ſe uita priuatum iri. Cõtrà homines, alij in cibo, alij in potu uenenis inſidijs patent. Nam innumeri, partim uenenata potione perierunt, ut Alexander: partim cibo, ut Claudius & Britannicus eius filius: & alij complures ueneno uel ſponte uel per inſidias ſumpto, cũ ſemel eius ui decubuiſſent, nõ ſurrexerũt.

Silentium.

†fortè ποτόν.

Venena anſer cauet.

Venenis homines pereũt.

De Vulpanſeris nomine, forma & ingenio. Cap. XXX.

RECtè Vulpanſeri nomen inductum eſt, quod ex ingenitis naturæ ſuæ rebus trahit. Cùm enim Anſeris ſpeciem habet, tum probè cum Vulpe callida imprabitate comparari poteſt: atq; etiam ſi corpore quàm Anſer inferior ſit, animi tamen robore ſuperior, & adiuuandum præſtantior habetur: ab Aquilæ & Felis & cæterorum hoſtium ſuorum iniurijs ſe defendit & propulſat.

Fortitudo callidtati coniuncta.

De Ser-

καὶ πῶλε ἑορτῆς ἐπισάσης, ὁ μὲν ἀποτὸς ἀμφοῖν τὸν ἀλεκτρυόνα καταθύσας, ἐστιᾶτο σὺν τοῖς οἰκέταις. ὁ δὲ πορφυρίων τὸν σώνομον οὐκ ἔχων, ἐπὶ τῇ ἐρημίᾳ μὴ φέρων, ἑαυτὸν ἀτροφίᾳ διέφθειρεν.

Περὶ χλωὸς τοῦ ἐν Αἰγείῳ. Κεφ. κθ.

ΕΝ Αἰγείῳ τῇ Ἀχαΐας, ὡραίου παιδὸς Ὠλενίου γνώριμος, ὄνομα Ἀμφιλόχου, ἠράσθη χλωὸς: Θεόφραστος λέγει τοῦτον. σὺν τοῖς Ὠλενίοις φυτάσιν ἐφυτρεύθη ἐν Αἰγείῳ ὁ παῖς. ἀκὴν αὐτῷ ὁ χλὼς διαπαίζειν. Καὶ ἐν Χίῳ γλαύκης τὴν διαφερόντως ὡραιοτάτης ὄσης, ἐμοὶ μὲν ἄρρεν ἄνθρωποι, δοκῶ μέγα οὐδὲν ἁμαρτάνω: ἠράσθησαν ἡ τῆς λιριὸς, καὶ χλὼ, ὡς ἀκούω τῆς αὐτῆς. Οἱ δὲ χλωῆς διαμένοντες τὸν ταῦρον τὸ ὄρος, διὰ οἰκασιν αὖ αἰτὸς, καὶ ἕκασός γε αὐτῶν λίθον ἐνδακόντες, ἵνα μὴ λαλάζωσιν, ὥσπερ ὑπ' ἐμβαλόντες σφίσι κόμιον, διαπέτονται σιωπῶντες, καὶ αὖ αἰτὸς τὰ πολλὰ ταύτῃ διαλανθάνουσι. θερμότατος δὲ ἄρα καὶ διαπυρώτατος τὴν φύσιν ὁ χλὼ, φιλόλουτρός ἐστι: καὶ νήξεσι χαίρει, καὶ τροφαῖς μάλιστα ταῖς ὑγροτάταις, καὶ πόαις καὶ θριδακίναις, ἢ τοῖς λοιποῖς ὅσα αὐτοῖς ἐνδιαθὲς ψῦχος ἐργάζεται. εἰ δὲ καὶ ὄζαι αἴνοιτο τοῦ λιμοῦ, διάφνης φύλλον οὐκ ἂν φάγοι, οὐδ' ἂν πάσαιτο ῥοδοδάφνης, οὔτε ἑκὼν οὔτε ἄκων. οἶδε γὰρ ὅτι τεθνήξεται τούτων τινὸς ἐμφαγών. ἄνθρωποι δὲ ὑπὸ σοφίας ἐπιβουλεύονται, καὶ εἰς τροφὴν, ἢ εἰς τύπτον. μυρίοι γὰρ καὶ πίνοντές τι καὶ ἐσθίοντες, ὡς Ἀλέξανδρος: καὶ ἐδίοντες, ὡς Κλαύδιος ὁ Ῥωμαῖος, καὶ Βριτάννικος ὁ τούτου παῖς: καὶ διατεκοιμηθέντες ἀπεθανατίσησαν χρόνῳ φαρμάκου, οἱ μὲν ἑκόντες πάντες, οἱ δὲ ἐπιβουλευθέντες.

Περὶ χλωαλώπεκος. Κεφ. λ.

Ὁ δὲ χλωαλώπηξ πεπλεκται οἱ τὸ ὄνομα, ἀπὸ τοῦ ζώου εἰδέόν τι καὶ συμφυές. ἔχει μὲν γὰρ τὸ εἶδος τὸ χλωὸς, πανουργίᾳ δὲ διακειμένη τὰ μάλιστα αὐτικρίνοιτο ἂν τῇ ἀλώπεκι. καὶ ἔστι μὲν χλωὸς θρασύτερος, αὐθαδιάτερος δέ, καὶ χωρεῖν ἐμόσει διανός. ἀμύνεται γοῦν καὶ αἰετὸν, καὶ ἄλουρον, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα αὐτοῦ αὐτίπαλά ἐστι.

Περὶ

Περὶ ὄφεως. Κεφ. λα.

Ἰδια ἡ ὄφεως καὶ ἐκεῖνά ἐστι. τὴν καρδίαν ἐκπλήρωται ἐπὶ τῇ φάρυγγι, τὴν ἡ χολὴν ἐν τοῖς ἐντέροις, πρὸς ἡ τῇ οὐρᾷ τοὺς ὄρχεις ἔχει. τὰ ἡ ὠὰ τίκτει μακρὰ καὶ μαλακά, ὁμοίως ἡ ἰὸν ἐν τοῖς ὀδοῦσι φέρει.

De Serpentis corde, felle, ouis, ueneno. Caput XXXI.

HAec etiam uis & natura ad serpentium nationẽ pertinet: cor quidem ut iuxta guttur habeant: fel autem ad inteſtina, teſticulos ad caudam poſsideãt. longula ſanè oua & mollia pariũt, in dentibus uenenum gerunt.

Περὶ ταῶν. Κεφ. λβ.

Ταὼ ἡ ὄρνιθι ἄλλῃ προσεμφέρεται καὶ ἐκεῖνα συμφυῆ τῇ ἰδίᾳ, ἅπερ δεῖ μαθεῖν ἄξια. τρίτον ἔτος γεγονὼς ἐκ λευκότεως ἄρχεται, καὶ ὠδίνας ἀκριβεῖ. καὶ τὰ τῶν πτερῶν πολυχροίας τε καὶ ὥρας, τότε ἄρχεται. ἐπωάζει ἡ οὐ μετὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλὰ παραλιπὼν δύο ἡμέρας. ἐπὶ δὲ ἀεὶ τέκοι τῇ ἑτέρᾳ ἐναλλὰξ ὁ ταὼς, ὡς καὶ ὄρνιθες ἕτεραι.

De Pauonis partu, coloribus & incubitu. Cap. XXXII.

ID quoque Pauonis, de quo ſuprà diximus, proprium & notione dignum eſt, quòd tres annos natus incipit ex ſeſe parere, & uarios colores fundere. Ouis autem non continenter, ſed duorũ dierum interuallo incubat. Idem interdum irrita & uana, quemadmodum cæteræ aues, oua parit.

Περὶ νήττης. Κεφ. λγ.

Anatis fœtus mox natos in aquam ſe recipere. & quomodo Aquilam anatariam Anates declinent. Cap. XXXIII.

Ἡ νῆττα μὲν ὅταν τέκῃ, (τίκτει δὲ ἐν ξηρᾷ· πλησίον δὲ ἢ τοῦ λίμνης, ἢ τοῦ τριάγους, ἢ ἄλλου τινὸς ὑδρηλοῦ χωρίου ἐν ᾧ ἐνδρόσει,) τὸ νεόττιον φύσει τινὶ ἰδίᾳ καὶ ἀποῤῥήτῳ οἶδε ὅτι μήτε τοῦ ἐν ἀέρι μετιέναι φορᾶς οἷ μέτεισι, μήτε μὴν τοῦ ἐν τῷ χέρσῳ διατριβῆς· καὶ ἐκ τούτων δὴ τὸ ὕδωρ πηδᾷ, καὶ ὑφ' ὑδρίνων δὴ νηκτικὴ, καὶ μαθὼν οὐ δεῖται, ἀλλὰ διαλύεται καὶ ὑπαλύεται πάνυ σοφῶς, καὶ ὡς ἤδη χρόνῳ πεπαιδευμένη τοῦτο. λευτὸς ἡ ὄρνις διαλοσι νηπιοφόνον ἐπιπηδᾷ τῇ νηχομένῃ ὥσπερ ἁρπασόμενος. ἡ δὲ διαδύσα ἑαυτὴν ἀφανίσειε, εἶτα ὑπονηξαμένη ἀλλαχόθι ἐκνύπτει. ὁ δὲ καὶ ἐκεῖ πάρεισι, καὶ αὖθις διατείνει ἐκείνην· πάλιν ταῦτα, καὶ πάλιν. καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ γὰρ διαδὺς ἀπεπνίγη· ἢ ὁμοῦ ἀπέσκηπτεν ἄλλῃ ἄγραν, ἢ ἔχουσα τὸ ἀδεὲς ἐπινήχεται αὖθις.

Natura etiam tenerrimis, quid cuiq; conueniat, indicauit.

PRimum ut Anas peperit, (parit enim in terra extra aquam, prope aut ſtagnum, aut paludem, aliumúe aquoſum locum,) ſtatim eius fœtus recondita quadam natura & propria aquam perſequit. præclarè enim intelligunt, ſe cum naturę non ſint ad uolandũ aptæ, participes cœli incolas non eſſe poſſe: neq; etiam, cùm non ſint beſtiæ, in terra uerſari oportere: quocirca à partu ſtatim natatiles ad aquam aſsiliunt. neq; tamen natare diſcere neceſſe habent: ſed tanquam temporis longinquitate eruditæ ſapienter, & merguntur, & emergũt. Nam cum Aquila in eos ipſos rapiẽdos inuolat, ſe intra aquã ſubmerſione abdunt: atq; infra aquã natando, ex alio loco extra aquã eminent. Quòd ſi Aquila illuc quoq; incumbat, & inſtet, ij iterũ demerguntur, atq; tandiu ſurſum deorſum cómeant, dum Aquila fuerit ſubmerſione ſuffocata, aut diſceſſerit in aliam prædam. tum enim hi depoſito hoſtis ſuæ metu, ad ſummam aquam elati rurſus natant.

†φέρωμ.

Περὶ κύκνου. Κεφ. λδ.

Πλέον ἔχει τῶν ἀνθρώπων ὁ κύκνος φρῆς μεγίσοις· οἶδέ τε γὰρ ὁπότε τοῦ βίου τὸ τέρμα ἀφικνεῖται αὐτῷ· καὶ μάλιστα καὶ εὐθύμως † φέρει αὐτὸ προσιόν, ἅτε δὴ φύσεως λαβὼν ἔχει δῶρον τὸ μάλλον. πεπίσευται γὰρ οὐδεμιᾶς ἀλγηδόνος, μηδὲ λυπηρᾶς μέτεσι θανάτου. ἄνθρωποι ἡ ἅτερ ὃ δὴ ἴσασι, δεδοίκασι, καὶ ἅπαντες μέτεσι ἂν μακρὸν αὐτό. το-

Cygnum ſub mortem intrepidum, ſibi næniam canere: & de pugna eius contra Aquilam. Cap. XXXIIII.

HOminibus Cygnus præſtat. nó modò eñ nouit quãdo ipſe appropinquat ut moriat̃, ſed ut placatiſsimè & leniſsimè morte ferat, à natura eſt præclariſsimũ donũ cõſecut⁹: in morte eñ nullũ acerbi doloris ſenſum ineſſe ſe in optimã ſpẽ induxit. Homines aũt qđ neſciũt, id & exhorrẽt, & ſummũ malũ exiſtimãt.

Ad mortem alacritas.

At

At Olori tanta animi est tranquillitas in extremo uitæ spiritu, ut sibi tanquam næniam canat. Talem etiã Bellerophontẽ heroico & excelso animo mortẽ subire paratum Euripides celebrat, apud quem hisce uerbis ille seipsum alloquitur: Pius fuisti semper in deos, tuis Non defuisti amicis unquam, non opem Negasti externis, & reliqua ut sequuntur. Canit igitur Cygnus epicedium & funebre sibi carmẽ, quo siue suas ipse laudes, siue deorum hymnos decantat, ad mortẽ se præparat. Quòd autem præ lætitia potius q̃ tristitia canat, Socrates quoq; attestatur. Nam homines (inquit) cum ipsi mortem metuant, cygnos quoq; mentiunt mortem lugere, & tristantes canere: non animaduertentes nullam auem in tristitia canere. neq; enim dum dolet & magnam animo uersat molestiam, otiũ & inducias ad cantum sibi inuenerit. Neq; uerò ad mortem modò, uerum etiam ad pugnam fortis est. Iniuria itẽ ut non lacessit, tanq̃ sanè moderatus & uir prudens, sic lacessenti & insidianti de animi robore nihil concedit. Cæteræ quidem aues cum eo pacé habent, & quasi fœdere deuinciuntur: ab Aquila uerò sæpe hostiliter appetitur, ut Aristoteles refert: nunquam tamen uincitur, sed eam prouocantem animi nõ solum robore, sed iure etiam optimo uincit.

Locum hunc mutilum ex Platonis Phędone expleuimus.

Fortitudo nõ lacessens, sed lacessita strenuè repugnans.

De Ardeis conchas deuorantibus, &c. Caput XXXV.

ARdea cõchas maximè appetit, easq; ut & Pelecani clausas deuorat, & in gutturis sinu, quem ingluuiem uocãt, tandiu cõdit, donec ui caloris dehiscãt. quod cum iam factum senserit, testis ore reiectis, pulpas retinet, ijsq; ui uentriculi percoctis alitur.

De Asteria (uel Ocno ex Ardearum genere. Cap. XXXVI.

AVis nomine Asterias mansuescit in Aegypto, & eatenus humanam uocem intelligit, ut si quis huic conuicium faciens uel appellauerit seruam, ex ea cõtumelia irascatur: uel eandem ipsam uocauerit pigram, ea sic dolenter, tanquam ignobilitatis & segniciæ arguta, indignetur.

Torpe-

τό. τοσοῦτ) ἦ ἄρα ὦδ' λύκνῳ πρίεσιν εὐθυμίας, ὡς ὦὶ τῇ λατασροφῇ τοῦ βίου τοῦ σφετέρου ἄδειμ ἰὼ ἀναγηρύειν οἷον ἐπικήδειόν τι ὦὐτῷ τὸ μέλος. Τοιοῦτόν τινα δ' ἦν Βελλεροφόντην ἡρωϊκῶς & μεγαλοψύχως εἰς θανάτου πρόθυμον ὑμνεῖ ὁ Εὐριπίδης: πρὸς τ) ἑαυτοῦ ψυχὴν λέγοντα αὐτόν: Ηδ' εἰς θεοὺς μὲν εὐσεβὴς, ὅτ' ἦδ', ἀεί: Ξένοις τ' ἐπήρκεις, οὐδ' ἐκαμνες εἰς φίλους, καὶ τἀὐὶ τούτοις. Οὐκοῦν καὶ ὁ λύκνος μελῳδεῖ τινα ἐπικήδειον αὐτῷ μοῦσαν, ἐφόδια δεόντως τ' ἀρδμίας ἢ θεῶν ὕμνος, ἢ ἔπαινον οἰκεῖόν τινα. Μαρτυρεῖ ἦ αὐτῷ καὶ ὁ Σωκράτης, ὅτι ἄδει οὐ λυπούμενος, ἀλλ' εὐθυμούμενος μᾶλλον. Οἱ ἦ ἄνθρωποι δέδοικε τὸν αὐτοῦ δεῖνα τὸν θανάτου, καὶ τὼ λύκνω λατασεύδουσι, καί φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θανάτον ὑπὸ λύπης ᾄδεσθαι. καὶ οὐ λογίζονται ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ἄδει λυπούμενον. μηδὲ γὰρ ἄγχε λαλῶ πόθεν ὠδίνων, καὶ μέγα ἰσχύει τ) ψυχὴν ἔχων πρόσωπες ἡ ἀλγηδών. ἔχει ἦ ἄρ' ὁ λύκνος οὐ μόνον πρὸς τὸν θανάτον αὐδρείως, ἀλλ' ἦ καὶ πρὸς μάχας. ἀδίκων μὲν δὴ οὐκ ἄρχει, οἷα δὴ σώφρων & πεπαιδευμένος ἀνήρ: ἔοικε ἦ ἄρχοντι καὶ ἐπιβουλεύοντι οὔτε ἀφίσαται, οὔτε ἄκει. οἱ μὲν δὴ ὄρνιθες οἱ λοιποὶ εἰρωνεῖα αὐτοῖς πρὸς αὐτὸς καὶ φιλονεικέσιμ: ὁ ἦ αἰετὸς καὶ ὦὶ τοῦτον ὥρμησε πολλάκις, ὡς Αριστοτέλης φησὶ, καὶ οὐδέποτε ἐκράτησε. ἀπῆλθε ἦ ἀεὶ μὴ μόνον σὺν τῇ ῥώμῃ τοῦ λύκνου μαχόμενος, ἀλλὰ & σὺν τῇ δίκῃ ἀμυνόμενον.

Περὶ ἐρωδιοῦ. Κεφ. λε.

Ο Ερωδιὸς τὰ ὄστρεα ἐδίαιμ δεινός ἐστι, καὶ μεμνημένα αὐτὰ καταπίνει, ὥσπερ ὦὶ πελεκᾶνες τὰς κόγχας, & ἐμβὰς λαλουμένῳ προηγορεῖωι ὑποθερμαίνων ὁ ἐρωδιὸς φυλάττει τὰ ὄστρεα. τὰ ἦ ὑπὸ τῇ ἁλέας δύεται: καὶ ἐκεῖνος ἀδιανόμενος, τὰ μὲν ὄστρακα αὐτεμεῖ, φυλάττει ἦ τὼ σάρκα, καὶ ἔχει προφὼ αὐαλίσκων τῇ πελειὼ δεινὰμέ τε ἔσω πεπελθὸν ὁλόκληρον.

Περὶ ἀστερίου τοῦ ὄρνιθος. Κεφ. λς.

Ονομά ἐστιν ὄρνιθος ἀστερίας, καὶ τιθασεύεται γε ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἀνθρώπου φωνῆς ἐπαΐων τοσαῦτα: ἔστις αὐτὸν ὀνειδίζων δοῦλον εἴποι, ὀδὲ ὀργίζεται. καὶ ἔστις ὄκνον λαλέσειεν αὐτόν, ὀδὲ βρενθύεται καὶ ἀγανακτεῖ, ὡς καὶ εἰς τὸ ἀγεννὲς σκωπτόμενος, καὶ εἰς ἀργίαν εὐθυνόμενος.

Περὶ

περὶ νάρκης ἰχθύος ὃς ἐστὶ τοῦ Κυρηναίου, καὶ δράκοντος θαλαττίου. Κεφ. λζ.

Εἴ τις ἁπτόμενος ἐστὶ τοῦ Κυρηναίου ἰχθύος τοῦ τ' νάρκης, φέρεται δ' ἡπόνου τὸ ἀπ' αὐτῆς πάθος ἐκπίπτουσι. Δράκοντα δὲ θαλάττιον εἰ ἀναπασάσαι τὴν δεξιᾶς ἐθέλοις, ὅδε οὐχ ἕψεται, ἀλλὰ μάχεται καὶ ἰσχυρατός. εἰ δὲ τὴν ἀριστερᾶς ἀνάγοις, ἅπτεται καὶ ἁλώσιμος.

περὶ τῆς τῶν ἀηδόνων φιλοδοξίας.

Κεφ. λη.

Χαρμίδου ἀκούω τοῦ Μασσαλιώτου λέγοντος φιλόμουσον μὲν εἶναι τὴν ἀηδόνα, ἅδειν δὲ καὶ φιλόδοξον. φέρεται γὰρ ταῖς ἐρημίαις ὅταν ᾄσῃ πρὸς ἑαυτὴν ἁπλῶς τε μέλος, καὶ αὖ ποικίλον κατασκευῇ ᾄσματος τὸ ὄρνιν. ὅταν δ' ἄλλο, καὶ τ' ἀκούοντων μὴ διαμαρτάνει, ποικίλον τι ἀναμέλπῃ, καὶ τακερῶς ἐλίσσειν τὸ μέλος. καὶ Ὅμηρος δὲ τοῦτό μοι δοκεῖ ὑπαινίττεσθαι, λέγων. †Ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη χλωρηΐς ἀηδὼν Καλὸν ἀείδησιν ἔαρος νέον ἱσαμένοιο Δενδρέου ἐν πετάλοισι καθεζομένη πυκινοῖσι: Ἥτε θαμὰ τρωπῶσα, χέει πολυηχέα φωνήν. Ἡδὺ μέν τοί τινες καὶ †πολυδευκέα φωνὴν γράφουσι, τὴν ποικίλως μεμιμημένην: ὡς τὴν †ἀδιευκίδα, τὴν μήδ' ὅλως εἰς μίμησιν παρατραπεῖσαν.

Περὶ τίκτειν λέοντος. Κεφ. λθ.

Ἐγὼ Δημόκριτος τῶν ζώων μόνον τὸν λέοντα ἐκπεπαμένοις τίκτεσθαι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἅδην ὁρμὴν τινὰ τεθυμωμένον, καὶ δραστήριόν τι μανικόν. Εὖ λαξάμενοι ἄλλοι καὶ καθεύδοντα ὅτι καὶ τὴν οὐρὰν, φασὶ κινούμενος, ὡς ὁ ἵππος, ὅτι μὴ πάντη ἀτρεμεῖ, μηδὲ μένει κυκλωσάμενος αὐτὸν καὶ περιελθὼν ὁ ὕπνος καθεύδειν, ὥσπερ καὶ τῶν ζώων τὰ λοιπά. Τοιοῦτόν τι φυλάξασθαι Αἰγύπτιοι τὸν αὐτὸν κομπάζειν φασὶ, λέγοντες ὅτι μόνος ὕπνου λέων ἐστὶν ἀγρυπνῶν ἀεί. ταύτῃ τοι καὶ ἥλιόν ἀκριβῶς αὐτὸν αὐτὸς πέπυσμαι. Ἐγὼ καὶ τὸν ἥλιον θεὸν ὄντα φιλοπονώτατον κατὰ τὸν ἄνω φλυῆς ὁρᾶσθαι, ἢ τὴν κάτω πρᾶξιν ἰσχνὰ μὴ ἠσυχάζοντα. Ὁμήρου τε μάρτυρα Αἰγύπτιοι ἐπάγονται λέγοντα, Ἠελίου τ' ἀκάμαντα. Ἔστι δὲ πρὸς τὴν ῥώμην καὶ σωφρονέστατος ὁ λέων: ταῖς γοῦν βουσὶν ἐπιβουλεύων νύκτωρ φοιτᾷ δι' τὰ αὔλια.

Ὁμηρος

Torpedinis uim liquore Cyrenaico remitti. Draconem marinum siniſtra manu facile capi trahiq́, dextra non item.

Caput XXXVII.

Si quis liquorem Cyrenaicum teneat, & Torpedinẽ apprehendat, nihil ab ea patietur. Draconem marinum ſi manu dextra attrahere coneris, non ſequit, ſed uiolentè renititur. Siniſtram uerò ſi inijcias, cedit & capitur. Antipathiæ.

Quanta gloriæ cupiditate circa cantum Luſcinia laborat. Cap. XXXVIII.

CHarmidem Maſsilienſem audio dicentem, non modò muſicæ perſtudioſam eſſe Luſciniam, uerũ gloriæ etiam cupidam. Cùm enim in deſerta ſolitudine ſibi tantùm canit, tum ſimplicem cantum & illaboratum edit: cùm autem captiua tenetur, & non caret auditoribus, cantum uariat, contendit, remittit, exprimit, obſcurat, quod & Homerꝰ inſinuaſſe mihi uidetur, his uerſibus: Vt cũ Pandarei proles chlorêis Aëdon, Principio uêris meditatur carmina ſecũ, Vernantisq́ latens frondes ſedet arboris inter, Multiplici & uarians ſuaues de gutture uoces Fundit. In his non πολυηχέα (id eſt multiſonam) ſed πολυδευκέα ſcribunt, & interpretantur uocem uariè imitantẽ: ut ἀηδευκέα contrà, quæ ad nullam prorſus imitationem ſit compoſita. † Odyſſ. τ. †al. πολυδηυκίδα. †al. ἀηδευκέα.

De Leonum partu, fortitudine, ſomno, paſtu, ſaturitatis remedio, iuſtitia circa ultionem, & manſuefactione. Cap. XXXIX.

DE animalibus ſolum Leonem naſci oculis apertis Democritus ait, tanquam ſtatim à partu iracundum, & ſtrenuum aut furibundum aliquid meditantem. Alij obſeruarũt eum cùm dormit caudam mouere, ut oſtendat nimirum ſe nõ omnino dormire & ſomno undiquaque uinci ut cætera animalia: qd' ipſum Aegyptij ſe obſeruaſſe gloriantur, leoné uidelicet à ſomno inuictum eſſe, nempe qui ſemper uigilet. Idcirco hunc ſoli eos cõſecrare exiſtimo, quòd ſol laborioſiſsimus ad nullum temporis punctum uerſari intermittens circum orbem terræ, ab inſtituto curſu nunquam conquieſcit: cui rei Homerum teſtem afferunt, cum ſolem, inquit, operum & laborũ requietẽ nullam habere. Cùm autem inſidias bubus molit, ſuo robore prudenter utitur. nam noctu proficiſcens ad ſtabula (quod Vigilantia. Somnus. Soli ſacer. Quomodo bouẽ rapiat, & exaturatus tetrum reliquijs halitum aſpiret, &c.

(quod & Homerus nouit, Vtq; Leo ueniens perterret nocte profunda) fortitudine sua omnes quidem exterret, sed unum abreptum uorat. Vt uerò exaturatus est, in posterũ quidem reliquias seruare cupit: sed pudor certè eum prohibet in custodia reliquiarum permanere, tanquam ab inopia cibi famem metuentem. Itaq; maximè hians, graui spiritu suo afflat, terrimam aspirationem exhalans: sicq; eiusmodi aspirationi tetræ custodia permissa discedit. Cætera autem animalia quamuis eò accedunt & sentiant ubi illius reliquiæ iacent, nõ attingere audent, metuentia uideri prædari, & deripere aliquid de rege suo uoluisse. Quòd si ei feliciter ceciderit uenatus, illum relicti primi cibi capit obliuio: huncq; ut euanescentem & exoletum aspernatus, relinquit. At si ex uenatu nihil acciderit prædæ, ad primum tanquã penariam cellam regreditur. Cũ suprà quàm ferre queat cibo se compleuit, aut quiete & inedia se exhaurit: aut simiã nactus uorat, illiusq; adesis carnibus uentrem mollitum extenuat. Iam porrò iustus est leo, & uirum qui se lacessiuerit, ulciscendi modum tenet. nam si quis inuasurus accedat, illi se opponit caudã uibrans, & per latera contorquens, se ipsum incitat, tanquã stimulis admotis exacuens. Et eum qui se appetiuerit, sed abicto aberrauerit, ut pariter ulciscatur, exterret quidem, at non lędit. A prima ætate cicur factus, cum mansuetissimus est, tum uerò eius occursatio facillima & iucunda: †lusionibus delectat: quiduis, modò id suo altori gratum esse sentiat, libenter sustinet. Anno Carthaginensis leonem, quo ad uectiones sarcinarum utebatur, habuit. unaq; cum Berenice mansuefactus leo uiuebat, tanquã unus ex comptoribus: linguaq; eius faciei blandiebatur, leniter abstergens, ac cõplanans rugas, demulcebat: cum eaq; in mensa conuiuebat, humaniter & aptè comedens. Onomarchus Catanæ tyrannus, & Cleomenis filius etiam leones habuerunt conuictores.

Plenitudinis remedium.

Iustitia circa ultionem.

†πραΰμένως in Lexicis.

Mansuefactio

†φιλόπαις id est pueros amat.

Ομηρος ὁ ἄριστος ἐκεῖνος λέγων. ὡς δὲ λέων ἐφόβησε μολὼν ἀγέλην ἀμολγῷ. καὶ ἐκπλήξας μὲν ἅπαντας, μίαν δὲ ἁρπάσας ἔδραμε. ὁ αὐτὸς λέγει ποιητὴς ταῦτα. ὅταν ὁ εἰς λάρον ἐμπλησθῇ, βάλητο μὲν ταμιεύεσθαι καὶ εἰσαῦθις· αἰδοῖος ὁ ἔχει αὐτὸν φρουρεῖν πεινάοντα, ὡς τροφῆς χήτει λιμὸν δεδιότα. οὐκοῦν προσιὼν ἐμπνεῖ μὲν τοῦ ἐκεῖ αὐτὸν ἄθυμος, καὶ τούτῳ τῷ φυλακίῳ ἐπιτρέπει, ἀπαλλάττεται γε μὴν αὐτός. τὰ δὲ ἄλλα ζῶα ἥκοντα καὶ αἰδόμενα ὅπου λέληθεν ὁρᾶσθαι, ἀλλ' ἀπαλλάττεται, δεδιότα δολοῦσθαι συλᾶν καὶ πολεμοῦσιν ἂν τοῦ σφετέρου βασιλέως. Τὸν δὲ ἄρα εἰ μὲν εὐθηρία γένοιτο καὶ ἑτέρου, ἐν εὐπορίᾳ, λήθη τοῦ πρώτου λαμβάνει, καὶ ὡς ἐώλου ἀτιμάσας, ἀπαλλάττεται· εἰ δὲ μή, ὡς ἐπ' οἰκεῖον θησαύρισμα πορεύεται. ὅταν δὲ ἐπιπλησθῇ, λιχνοῖ ἑαυτὸν ἡσυχίᾳ καὶ ἀσιτίᾳ. ἢ ἂν πάλιν πιθήκῳ περιτύχῃ, καὶ τοῦτο φαγὼν, λιχνᾷ τοῦ γαστέρα τοῖς ἐκείνου λαπάξας ἔρρειν. ὧν δὲ ἄρα δίκαιος ὁ λέων, καὶ οἷος Ανδρ' ἐπαμύνεσθαι, ὅτε τις πρόσορος χαλεπήνῃ. ἢν γὰρ ἐπιόντι ἀνθίσας, τῇ ἀλκαίᾳ ἐπισείων, καὶ ἐλίττων περὶ τὼ πλευρὼ. εἶτα ἐγείρει αὐτὸν ὡς πρόσω ὑποθήγων μύωπι. τόν γε μὴν βαλόντα μὲν, οὐ τυχόντα δὲ, τῇ ἴσῃ ἀμύνομενος, φοβεῖ μὲν, λυπεῖ δὲ οὐδέν. Ημερωθὰς γε μὴν ἔτι νεαροῦ πρόσταττόν ἔστι, καὶ φιλεῖν ἥδιστα, καὶ ἔστι φιλόπαις, ἐν πᾶν ὅτιοῦν ὑπομένει † πρᾴνως, ἐν τροφεῖ χαριζόμενον. Ανναν γὰρ λέοντα εἶχε σκευαγωγόν. καὶ Βερενίκη λέων πρᾶον σωίζων, τῶν ὠμάντων ἀφειρωμένων ἀλλέν. ἐφαίδρυνε γὰρ τῇ γλώττῃ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ἐν τὰς ῥυτίδας ἐλείαινε, καὶ ἐμοτράπεζον, πράως τε καὶ εὐτάκτως ἰδίωμ, καὶ ἀνθρωπικῶς. Ονόμαρχος δὲ ὁ Κατανῆς τύραννος καὶ ὁ Κλεομένους υἱὸς, συνέστιους εἶχον λέοντας.

Περὶ τῆς τῶν πάρδαλιν εὐωδίας.

Κεφ. μ.

Εὐωδίας τινὸς θαυμαστῆς τὴν πάρδαλιν μεταλαγχάνειν φασὶν, ἣν μὲν ἀπορρήτου, αὐτὴ δὲ οἶδε τὸ πλεονέκτημα τὸ οἰκεῖον

Pantheram alicubi latentem odoris suauitate ad se allectas, imbecilliores feras subitò inuadere.

Caput XL.

Insidiæ per illecebras.

ADmirabilem quandam & nobis occultam odoris suauitatem olet pardalis. quam bene olendi præstantiã diuino munere donatam, cum sibi propriam

εἰκῆ. καὶ μὴν τοί καὶ τὰ ἄλλα ζῶα σωτηρίσατται τὸν τῇ πηδάλῃ, ἐ ἁλίσκεται τρόπον τοῦτον. ἐκείνη ἡ πάρδαλις, τροφῆς ἀπορίᾳ ἑαυτὴν ἀποκρύπτει, ἢ λόχμῃ πολλῇ, ἢ φυλλάδι βαθείᾳ, καὶ φύτυχεῖ ἐστιν ἀφανὴς, μόνον δὲ ἀναπνεῖ. οὐκοῦν οἱ νεβροὶ καὶ ὀρνιθάδιες καὶ αἶγες ἀγρίαι, ἐ τὰ τοιαῦτα τῶν ζώων, ὡς ἀπό τινος ἰύγγος εὐωδίας ἕλκεται, καὶ γίνεται πλησίον. ἡ δ', ἐκπηδᾷ καὶ ἔχει τὸ θήραμα.

Ὅτι τῶν μηρυκαζόντων κοιλίαι τρεῖς. καὶ περὶ τ προβοσκίδων τῶν φυτὰς σηπίαις τε καὶ τευθίσι.

Κεφ. μα.

Πυνθανόμεθα τῶν ζώων τὰ μηρυκάζοντα τρεῖς ἔχειν κοιλίας, καὶ ὀνόματα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ λεκρύφαλον, ἔχινον, ἄνυσρον. Σηπίαι δὴ καὶ τευθίδες, δύο νέμονται προβοσκίσιν: οὐ γάρ τι χεῖρον οὕτως ὀνομάσαι καὶ ἐκ τ χρείας, καὶ ἐκ τοῦ χρήματος ἐπαρθέντα. καὶ ὅταν μὲν χειμέρια ἐ λιμένας τεταραγμένος, αἱδὲ τῶν πετρῶν λαμβάνονται ταῖς αὐταῖς προβολαῖς, καὶ ἔχοντες, ὡς ἀγκύραις πανὺ ἐγκρατῶς, καὶ ἄσειστοί τε ἐ ἄπλυτοι μένουσιν. εἰ δ' αὖ γένοιτο ἀπαύλια, ἀπολύουσί τε αὐτὰς καὶ ἐλευθεροῦσι, καὶ νέουσι πάλιν, εἰδῖαι † μάθημα οὐκ εὐκαταφρόνητον, χειμῶνος φυγὴν, ἐ ἐκ τῶν ἰνδαλμάτων σωτηρίαν.

Μελισσῶν ὀνόματα. Κεφ. μβ.

Εἴ σοι βουλομένῳ μαθεῖν ὄνομα μελισσῶν ὀνόματα, οὐκ ἂν βασκήναιμι ἀπεῖν ὅσα πέπυσμαι. ἡγεμόνες λαλοῦσαί τινες, καὶ ἄλλαι σειρῆνες, καὶ ἐργοφόροι τινὲς, καὶ ἕτεραι πλάσιδες. Νίκανδρος δὲ ὁ εὐφορεῖν αὐτὰς λιπαρῶς φησι. Περὶ δὲ τῶν Καππαδόκων γλυκὺν, ἄνευ κηρίων τὸ μέλι τὰς μελίσσας ἐργάζεσθαί φησι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸ ἔλαιον λόγον ἔχει. Ἐν Τραπεζοῦντι δὲ τῇ Ποντικῇ ἐκ τ πύξου γίνεσθαι μέλι πέπυσμαι: βαρὺ δὲ τῶν ὁσμῶν τοῦτον: καὶ ποιεῖν μὲν αὐτὰς ὑγιαίνοντας, ἐκφρονας: αὖ δὲ ἐπιλήπτους, εἰς ὑγείαν ἐπανάγειν αὖθις. Ἐν Μηδίᾳ δὲ ἀκρὰς εἶναι τῶν δρυῶν ἀπὸ μέλι. ὡς ὁ Εὐριπίδης ταῖς Βάκχαις φησὶ Κιθαιρῶνί φησιν, ἐκ τ ἰλάδων γλυκάας σταγόνας ἀπορρεῖν. γίνεσθαι δὲ καὶ περὶ Θράκην μέλι ἐκ τῶν φυτῶν ἥδιστον. φασὶ δὲ Μυκόνῳ μέλισσαν οὐ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἡ κομιδῇ ἀπολλυμένη ἀποθνήσκει.

priam planè tenet, tum uerò cætera animalia hanc eius uim præclarè sentiunt. Hæc autem hoc modo uenationē capit: Cum horum quæ ad uictum opus sunt eget, sese uel in loca fruticibus densis consita, uel folijs uestita, ita occultat, ut inuentu difficilis, tantū respiret. Tum hinnuli, dorcades, capræ syluestres, atq; alia eiusmodi animalia quadam suauis odoris illecebra attrahuntur, & proximè accedunt. Illa tū quàm mox de latebra exiliens, ad prædam se rumpit, atq; eam comprehendit.

De uentribus ruminantium, & Sepiarum ac Lolliginum promuscidibus. Cap. XLI.

ANimalium ruminantium tres uentres esse audio, quos nominant reticulum siue uittā, omasum uel proreticulum, & abomasum quod post reticulū est. Porrò Sepiæ & Lolligines binas, quibus pascunt, promuscides (ut ita appellem, propter figuram earum simul & usum) prætendunt. His ueluti anchoris, cum tempestas & fluctus mare agitant, petris firmissimè adhærētes, aduersus omnem concussionem ac fluctuationē tutæ † al. εὐλάβημα. existunt. Et rursus cū tranquillitas redierit, ijs solutis liberè natant, nō inutili hac scientia, qua se contra hyemem & periculā muniunt, instructæ.

De nomenclaturis Apum, & mellis differentijs. Cap. XLII.

SI cui Apū nomenclaturas cognoscere libeat, candidè impertiar quę audiui. Earum igitur quædam duces appellantur, quædam sirenes, aliæ operariæ, aliæ figulæ. Nicander ait Cephenas fructū afferre. In Cappadocia mel sine fauis Apes conficere ferunt, idq; ut oleum perinde crassum esse. In Trapezûnte Pontica ex buxo mel fieri accepi: hocq; esse odoratu graue, quod eos qui deducti sunt de mente, uel comitiali correpti, ad sanitatem restituat: sanos uerò dementet. Itēq; in Media mel ex arboribus stillare: & ut ait Euripides in Bacchis, in Cithærone dulceis ex ramis guttas manare. In Thracia quoq; ex plantis mel fieri dicitur. In Mycono non gignitur Apis: quinetiam importata moritur.

De Monemero animalculo in Hypani fluuio. Cap. XLIII.

ARistoteles ait beſtiolam apud Hypanin fluuium, unum diem uiuentem, ſub lucem matutinam naſci, poſt autem ad ſolis occaſum extingui.

De morſibus Sepiæ, Oſmyli & Polypi. Caput XLIIII.

VEnenatus Sepiæ morſus eſt, dentes autem ipſius ualidi latent. Morſu Oſmylus quoq; & Polypus lædũt. & hic quidem uiolentius quàm Sepia mordet, ueneni uerò minus infligit.

Aprum inuaſurum quempiam dentes acuere. Sues quibus gaudeant & pingueſcant. De Sue ſegetẽ herbeſcentem depaſta. Cap. XLV.

APrum priuſquam in aliquem inuadit, dentes exacuere ferunt: Cui rei teſtimonio eſt Homerus, cum ait, Album acuens dentem. Atq; etiã intelligo Suillum pecus ſeſe in luto uolutans, ac turbidam aquam bibens, delectari & pingueſcere: item cibis qui uehementer inflent & expleant: nec non quiete & ſuili tenebroſo gaudere. Et hæc omnia diuerſis in locis uidetur etiam Homerus inſinuare: primò quòd in locis cœnoſis uolutari gaudeat, ubi ſues humicubas cognominat. Deinde q; aqua turbida pingueſcat, hoc uerſu: Nigram potat aquã, quæ porcos reddit obeſos. Tertiò, quòd tenebras amet, Ad Boream ſpectante caua ſub rupe cubabant. Quartò, quòd alimentũ flatuoſum eis conueniat, ubi glandibus eas dulcibus paſci canit. Idẽ poëta non ignorans ſuem cõſpectu fœminæ attenuari & imminui carnibus, ſeparatim utrunq; ſexum cubare facit. In Salamine ſi ſus ſegetẽ herbeſcentẽ fuerit depaſtus, eius dentes lege Salaminenſiũ exteruntur. atq; hanc eſſe aiunt apud Homerum ſuem frugiuoram. Sunt qui aliter ſentiant, & ſuis uiridem depaſtæ ſegetem dentes reddi infirmiores dicant.

Lex contra ſues.

Quomodo Canes, Perdices, Ciconiæ & Palumbi ſibi ipſis medeantur. Caput XLVI.

CAnibus herbam natura oſtẽdit, qua ſuis uulneribus medeantur. Iidem ſi lumbricis uexentur, ſegetem herbeſcentem

Περὶ τοῦ μονημέρου τοῦ ἐν τῷ Ὑπάνι. Κεφ. μγ.

Περὶ τὸν Ὑπανιν ποταμὸν γίνεσθαι τὸ ζῷον τὸ μονήμερον οὕτω καλούμενον Ἀριστοτέλης φησὶ, τιλοτόμενον μὲν ἅμα ἕῳ γενέσθαι· ἀπθνῄσκειν δὲ ὦν δυσμὰς ἡλίου τρεπομένου.

Περὶ τοῦ σηπίας δήγματος· ἔτι ἡ καὶ ὀσμύλου καὶ πολύποδος. Κεφ. μδ.

Ἔχει δῆγμα ἡ σηπία ἰσχυρὸν, καὶ οὐ φαίνεται ὀδόντας ἰσχυροὺς ὑπολανθάνοντας. ἰὼ ἡ ἄρα δηκτικὸν καὶ ὀσμύλος, καὶ ὁ πολύπους. καὶ δάκνει μὲν ἧττον σηπίας βιαιότερον· τοῦ ἰοῦ μεθίησιν ἧττον.

Περὶ συῶν ἀγρίων. Κεφ. με.

Τὸν σὺν τὸν ἄγριον φασὶ μὴ πρότερον ἐπί τινα φέρεσθαι, πρὶν ἢ οὐς χαυλιόδοντας ὑποθῆξαι. μαρτυρεῖ ἡ ἄρα καὶ Ὁμηρος τοῦτο, λέγων· Θήξας λευκὸν ὀδόντα μετὰ γναμπτῆσι γένυσι. παχύνεσθαι δὲ τὸν σὺν ἀκούω μὴ λυόμενον μάλιστα, ἀλλ' ἐν βορβόρῳ διατρίβοντά τι καὶ τρηφόμενον, καὶ πίνοντα ὕδωρ τεθολωμένον, καὶ ἡσυχίᾳ καὶ σκοτωδεστέρᾳ χαίροντα, καὶ τροφαῖς ὅσαι φυσωδέστεραί εἰσι, καὶ ὑποπλῆσαι δύνανται. Καὶ Ὁμηρος ἔοικε ὑποδηλοῦν ταῦτα· πόθεν μὲν γὰρ τὸ καλινδεῖσθαι αὐτὸν, καὶ φιλεῖν τοῖς βυπαρωτέροις τέλμασι, λέγων· σῦες χαμαιευνάδες. Ὅτι δὲ ἐν τεθολωμένῳ ὕδατι πιαίνονται, φησὶ· μέλαν ὕδωρ πίνουσαι, τόν ῥ' ὗσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν. Ὅτι δὲ χαίρουσι σκότῳ, δῆλον τούτων ἐλέγχει, πέτρῃ ὑπὸ γλαφυρῇ εὐδιον Βορέω ὑπ' ἠνῷ. Τὸ δὲ φυσώδεις αἰνίττεται τροφὰς ὅταν λέγῃ, Βάλανον μυρσινέην ἐδέμεν αὐτάς. Εἰδὼς ἡ ἄρα Ὁμηρος, ὅτι καὶ ἰχναίνεται καὶ ἐπιτρίβεται τὰ λιπαρὰ ὑς ὁρῶν τὸν θῆλυ, ποιοῖτο οὐκ ἄρρενας ἰδίᾳ καθευδούσας, καὶ τὰς θηλείας ἰδίᾳ. Ἐν Σαλαμῖνι δὲ χλωροῦ σίτου μὴ λίαν νομάντος ἐὰν σῦς ποσοῦσι ἀκρέμονα, νόμος ἐστὶ Σαλαμινίοις οὐς ὀδόντας ἐκτρίβεσθαι αὐτῆς· καὶ οὗτος ἐστὶν ὁ παρ' Ὁμήρῳ, συὸς λοξοτέρης φασίν. οἱ δὲ ἱστόρως νοοῦσι, καὶ λέγουσι χλωροῦ σίτου τῷ ὑπογυμνάζειν, ἀδιανεῖς ἔχειν οὐς ὀδόντας.

Περὶ λαγῶν· ἔτι ἡ καὶ πορδίκων καὶ πελαργῶν, καὶ φατταῶν. Κεφ. μς.

Ἔδωκε δὲ ἄρα ἡ φύσις ταῖς λυσὶ τραυμάτων αὐτίπαλον πόαν. εἰ δὲ ἕλμινθες αὐτὰς λυποῦσι, τοῦ σίτου τὸ καλούμενον

τον λίθον ἐδίουσαι, ἐκκρίνουσιν αὐτάς. λέγεται ἢ καὶ ὅταν λέωνται τὴν γαστέρα ἑκατέραν λιναῖσαι, πόαν τινὰ ἐδίμν: καὶ τὸ μὲν τι ἢ τροφῆς ἐπιπολάζον αὐτῶν, τὰ δὲ πολλὰ διάτωθεν ἐκκρίνειν αὐταῖς φασιν. ὠνείθεν καὶ ὁ συρμαίζειν λιγύπτιοι λέγονται μαθεῖν. περδίκες τε καὶ πελαργοὶ τρωθώντες καὶ φάσαι, τὴν ὀρίγανον ὡς λόγος διατρώγουσιν: ἅπτα τοῖς τραύμασιν ἐπιβρύντες ἀκοῦνται τὸ σῶμα: καὶ μὴν τοί γε ἀνθρώπων ἰατρικῆς δέονται οὐδέν.

Περὶ σαύρου χλωροῦ, καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν πυρώσεως, ἅπτα τοῦ ὄφεως πάλιν.

Κεφ. μζ.

ΟΥ δεήσομαι μάρτυρος ὠνταῦθα πρεσβυτέρου, ἃ ἢ αὐτὸς ἑτέρωμ λέγω. σαῦρον τῶν χλωρῶν μὲν ἑωρακάμεν, ἀδροτέρων ἢ τὴν ἕξιν, συλλαβὼν αὐτὸν, καὶ ληνῷ πεποιημένῳ χαλκῆ διάρας, ἅπτα τυφλώσας τὸν σαῦρον, καὶ χύτραν λιθαμίαν τῶν νεωτὶ εἰργασμένων διατρήσας πανὺ λεπτῶς ὀπάς, ὡς μὴ ἄργμα μὲν ὁ πνεῦμα, οὐ μὴν ἐκάνω πάσχειν ἐκδυσιν, τὸ θηρίον ἐμβαλὼν, ἢ γῆν ἑτοχέας, ἢ μάλα ὀλίγον, καὶ πόαν τινὰ ἧς οὐκ οἶδα τὸ ὄνομα, †δακτύλιον σιδηροῦν πεποιημένον, καὶ ἔχοντα λίθον γαγάτην, ὑπόρυδν ὠνάργασο γλύμμα σαῦρου: τὴν μὲν χύτραν †ἐπιλυγάσας, ὠνία ἐμπλάσας σημεῖα, ὧν ἀφῃρῆ σφραγῖδα ἐφ' ἡμέρας ὠνία, ἢ τὴν ὧν πάσας τὴν ὠνάτην ἀφανίσας, ἀνοίγῃ τὸ σκεῦος: εἶτα ἐγὼ γε εἶδον τὸν σαῦρον ἐμβλέποντα, ἢ εὐωποτέρους οὖν ὀφθαλμοὺς οὖν τέως πεπηρωμένους ἔχει. καὶ τὸ μὲν ὠνθεν ἐκεῖθεν, ὠνταῦθα †ἀπελαύσαμεν. δακτύλιον ἢ ἐκεῖνο αὐτὸν ὁ ταῦτα δράσας ὀφθαλμοῖς ἀγαθὸν ἐφασκεν εἶναι.

Περὶ τῆς ζώων πρὸς τὰ μὴ ὁμοφυῆ φιλίας τε καὶ ἔχθρας. Κεφ. μη.

ΕΜοὶ δὲ ἄρχισον δοκεῖ, ὦ ἄνθρωποι, φιλίαν μὲν τοῖς ζώοις πρὸς ἄλληλα εἶναι, μὴ μόνον τοῖς ὁμογνίοις, ἤδη ἢ τοῖς μηδὲν προσήκουσι σφίσι ἢ τὸ κοινὸν γένος. ταῖς γὰρ αἰξὶν αἱ οἷς φίλιαι, πρόβατα πρὸς τρυγόνα φίλα. φίλα δὲ ὡς ἀλλήλοις νοῦσι φάσαί τε ἢ περδίκες: ἀλκυόνα ἢ ἢ λάρυλ) πεφευγότας ἀλλήλων πάλαι ἴσμεν, κορώνη τε ἱερωδιῷ φίλα νοεῖν, ἢ λάρον ἐφ' ἁλισυμένῳ κολοιῷ, καὶ ἰκτῖνος ἅρπυγι. πολεμοῦσι δὲ αἰώνιον πόλεμον ἢ ἀσπονδον, ὡς ἐπεῖν, κορδυλὶ

tem depasti eos excernunt. Cùm autem alterutrum uentrē exhaurire habent necesse, herbam dicunt quandam comesse: cuius ui partim euomendo, partim deijciēda aluo, quicquid in eis redundat, eijciūt. Vnde Aegyptios etiam syrmaismū, quo utrunq; uentrē expurgant, didicisse ferunt. Perdices quoq; aiunt, & Ciconias & Palumbos origanum herbam uulneribus, si quę acceperint, mansam imponere, & sanari, nec ullis humanis indigere remedijs.

De amuleto oculis salutari, annulo scilicet quo cum Lacertus uiridis excæcatus in olla defossus fuerit. Cap. XLVII.

NOn hic antiquorū testimonio mihi erit opus, quæ ipse uidi explicabo. Cùm uir quispiam Lacertum ex illis, qui colore sunt admodum uirides & cæteris maiores, comprehendisset, atq; æreo stilo excæcauisset, eundemq; in fictilem ollam recentem utrinq; eatenus exiguis foraminibus pertusam, ut neq; spirare fera prohiberetur, neq; tamen exitum haberet, cóclusisset: & simul terram roscidam, & herbam cuius nomen non explicauit, imposuisset, simulq; ferreum annulū cui ineslet gagates lapis, in quo lacertus incisus erat: deniq; ollam nouē signis impressam in terra defodit: & singulis quotidie deletis, ubi nono signo sublato ollam reclusisset, Lacertum uidi, oculorū usu recuperato, clarius quàm ante excæcationem cernere. Hunc igitur in pristinum ipsius locum dimisimus: annulum autem uir ille oculis salutarem esse prædicabat.

†τὴν δακτύλιον σιδήρου

†ἐπιλύγασιν

†al. ἀπελύσαμεν.

De amicitia & inimicitia diuersorum animalium. Cap. XLVIII.

ID summam mihi turpitudinem habere uidetur, quòd non inter se homines amant, cum expertia rationis animalia amicitiā inter se faciant, & retineant: neq; modò ea quæ sunt eiusdem speciei, uerū etiā inter se nihil genere attingentia. Cū enim Capris Oues amicitia coniunctæ sunt: Cū Turture amicitia Columbæ intercedit: Palumbes itē & Perdices bene inter se sentiunt: Alcedo & Carulus mutuo inter se amore tenentur: Cornix & Ardeola mutuam inter se amicitiam colunt: Gauia cum Monedula amoris coniunctionem habet: Cum Harpa Miluus

amicitiam ſeruat. Contrà, Cornices & Noctuæ inexpiabili bello diſſident: hoſtes ſunt Miluus & Coruus: itemq; Ignaria & Turtur, Brenthus & Larus: ac rurſus Luteus cum Turture diſſidet: Vultures & Aquilæ, Cygni & Dracones hoſtes inter ſe ſunt. Leones tauros & bubalidas infeſtãt. Elephas & Draco inter ſe infenſiſsimi ſunt. Aſpidi inimicus Ichneumon, Parus aſino. nam ob huius rudentis uocẽ, Pari oua franguntur, & pulli abortiui excidũt. quamobrem auis hæc ſuam ulciſcens ſobolẽ, aſinorũ ulcera inuadit & arrodit. Vulpes Circũ odit, taurus coruum, & equum florus. Hoc etiã non prẹteribit homo ſtudioſus rerũ naturæ, delphinum aduerſari balænæ, lupum mugilib⁹, murẹnas gongris, & alia deniq; alijs. De Vrſis & alijs quibuſdam animãtibus, quæ à cadaueribus abhorrent. Item de Elephantorum religione in mortuos: & quàm religioſe ipſi uulnerati ac moribundi ſe gerant. Cap. XLIX.

†λάρ⊖, ex Ariſtotele

Mortuis parcendum.

VRſi poſteaquã uenatores, qui nõ humi modò ſe ſternũt, ſed & os ad terram abijciunt, & ſpiritũ continent, odorati fuerint, tanquã mortuos relinquũt. eiuſmodi enim animaliũ genus exiſtimatur mortuos odiſſe. Mures etiam oderũt eos, qui in ſuis ſedibus & cauernis moriuntur. itẽq; Hirundines & Apes, ſuas gregales extinctas eijciunt. Formicis etiã natura tributũ eſt, ut ſui generis defunctas ex cauernis efferant, quò mundius habitent. Nam hoc brutis quoq; inſeuit natura, ut gentiles & cognatas animantes extinctas, mox è conſpectu amoueant. Vt uerò Aethiopum ſermonibus, grẹcanico faſtu carentibus, peruagatũ eſt, Elephantus, cum alterũ perſpexerit mortuũ, non prætẹrit, quin humũ promuſcide hauſtã, ueluti ſancta & myſtica quadam ceremonia inijciat, cõmunẽ naturam miſeratus mortuo parentãs, ut ne aliquid impiè cõmittat: nam hoc quidem ipſum non facere, execrabile ducit. Quãdoq; ad hoc nefas uitandũ, ſatis eſt ei uel ramũ inijcere, quo facto, abit, cõmunẽ omniũ finẽ non aſpernatus. Tum etiam ad nos is ſermo permanauit, Elephantos cum ex uulnere, ſiue id in bello, ſiue in uenatione acceperint, uicini ſunt ad moriendum, aut obuiam herbam, aut proximum pedibus puluerem alleuantes, in cœlum ſuſpicere, eumq; puluerem herbámue iacere, &

Hirundines. Apes. Formicæ. Cadauera amouenda.

Sepultura & religio in mortuos.

Sub mortem religio.

ρῶναί τε καὶ γλαῦκες. πολέμιοι ἢ ἄρα εἰσὶν ἰκτῖνός τε καὶ κόραξ, ⊕ πυραλλὶς πρὸς τρυγόνα, καὶ βργάθ⊖ καὶ †πάγρ⊖: πάλιν τε ὁ χλωρεὺς πρὸς τρυγόνα, καὶ αἰγυπιοὶ καὶ αἰετοί, καὶ λύκοι καὶ δράκοντες, καὶ πρὸς βουβαλίδας καὶ ταύρους λέοντες. ἔχθιστον δὲ ἄρα ἐλέφας καὶ δράκων ἀλλ̃: καὶ πρὸς ἀσπίδα ὁ ἰχνεύμων: ὁ δὲ αἰγίθαλος, ὄν⊖. ὁ μὲν γὰρ ὠὸν κήσατο, ῥήγνυται δὲ ὄν⊖ αἰγιθάλου τὰ ὠά, καὶ οἱ νεοττοὶ ἐκπίπτουσιν ἀτελεῖς: ὁ ἢ τιμωρῶν τοῖς τέκνοις ἐπιπηδᾷ τῷ ὄμῳ τοῦ ἵππου, καὶ ἐδήδεν αὐτόν. μισεῖ ἢ ἀλώπηξ λίρκον, καὶ ταῦρ⊖ κόρακα. καὶ ὁ αὐθος τὸν ἵππον. χρὴ ἢ εἰδέναι τὸν πίτταν διευμηνόν, καὶ μηδὲν μάτην ἀκούοντα, ὅτι καὶ δ̓ ἐλφὶς φαλαίνης διάφορ⊖. λάβρακες γοῦν μισοῦσι, μύραιναι ἢ γόγγροις, καὶ ἄλλ̓ ἄλλοις.

Περὶ ἄρκτων, καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ἔχουσι πρὸς τοὺς νεκροὺς, καὶ περὶ ἐλεφάντων. Κεφ. μθ.

Αἱ ἄρκτοι τὸν θηρατὸν οὐκ εἰς σῶμα πεσόντας, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς ἑαυτὰς ὥσαντας ὀσφρησάμεναι, ὡς νεκροὺς παραλιμπάνουσι. καὶ δοκεῖ ὄντ⊖ τὸ ζῶον νεκρὸν βδελύττεσθαι. μισοῦσι ἢ καὶ οἱ μῦες οὐ τὰς αὐτῶν διαίτας καὶ κατασκομαῖς ἀρθανόντας. καὶ μὴν τοι χελιδὼν ἐκβάλλει χελιδόνα νεκράν, καὶ μέλιτται. μύρμηκες ἢ καὶ ἐκείνοις ἐκφορᾶς νεκρῶν μέλειν, ἡ καθαίρειν οὐ σφετέρους χηραμοὺς ἡ σοφωτάτη φύσις ἔδωκεν. ἐπεὶ τὸ ὄντ⊖ ἴδιον τ̓ ἀλόγων: τὰ ὁμογνῶν τε καὶ ὁμοφυῆ τεθνεῶτα, οὐκ ὀφθαλμῶν ἀπφέρειν βάπον. Λέγουσι ἢ Αἰθιόπων λόγοι αἰμυλίας τε καὶ κόμπου Ἑλληνικοῦ ἄγευσοι, ὅτι ἄρα ἐλέφαντα θεασάμενο⊖ ἐλέφας νεκρὸν, οὐκ ἂν πρόσθοι μὴ τῇ προβοσκίδι γῆν ἀρυσάμενο⊖, καὶ ἐπιβαλὼν, ὁσίαν τινὰ ἀπόῤῥητον ὑπὲρ θ̓ κοινῆς φύσεως τελῶν, καὶ φεύγων ἄγο⊖. οὐ γὰρ μὴ δρᾶσαι τοῦτο φασίν. ἀπόχρη δέ οἱ καὶ χλάσμα ἐπιβαλὼν, καὶ ἄπεισι, τὸ λοιπὸν ἁπάντων τέλο⊖ μὴ ἀτιμάσας. Ἀφῖκται ἢ λόγ⊖ εἰς ἡμᾶς καὶ ἐκεῖν⊖. ὅταν ἐλέφαντες ἀρθενήσκωσιν ἐκ τραυμάτων, ἢ βληθέντες ἐν πολέμῳ, ἢ ἐν θήρᾳ παθόντες τοῦτο, τ̓ πόας τ̓ πρατυχούσας, ἢ τ̓ κόνεως τ̓ ἐν ποσὶν ἀνελόμενοι, ὀρθὸν τὸν ὄγκον ἀναβλέπουσι

βλέπουσι, καὶ βάλλουσί τι τῶν προσαγμένων, καὶ βοῇ τῇ σφετέρᾳ λιπαροῦνταί τε καὶ ποτνιῶνται, ὡς παρὰ θεὸς μαρτυρόμενοι, ἐφ' οἷς ἐκπλήττως τε καὶ ἐκνόμως ὑβρίζουσιν.

Τὰ ἥμερα ζῶα τίνι τῶν ζώων οὐ θαρρεῖ.

Κεφ. ν.

Ἴδια δὲ ἄρα τῶν ζώων καὶ ταῦτα λήπτου ἐστὶ τὰγνοεῖν παρεῖσι. οὔτε γὰρ ὄρνις οὔτε ἀβάλας, καὶ οὔτε φῶκαι τρισμόλιες τε καὶ ἀγέλαστοι ὁρμῶν ἵπποις καὶ ὄνοις καὶ βουσὶ καὶ λαμήλοις θαρροῦντας. ἀλλὰ καὶ ἐλέφαντες ὡς πρᾴως καὶ ἡμέρως σωτρίφοιντο, οἵδε οὐκ ὀρρωδοῦσιν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν ἐκείνων ἔρχονται. ἤδη γοῦν καὶ ἀλεκτρυόνες, καὶ ὦὰ τὰ νῶτα αὐτῶν ἀναπίτονται: τοσοῦτον αὐτοῖς τὸ θάρσους παρίεσι, καὶ τὸ ἀλιτοῦς. πρόσθεν δὲ αὖ θῆς φυτίθησι καὶ λέος ἰσχυρὸν γαλῆ πᾶσα δραμεῖται. καὶ μυκήσεως μὲν καὶ ὀγκήσεως οὐ ποιοῦνται ἄραν: ἐρίξασαι δ' ἄρα μόνον τρίφρικα τῇ προσιοῦσῃ. χλωῦν τε καὶ ἰωῦν καὶ στρουθὸν τὸ μεγάλων ἤ τι ἄλλο οὐδὲν φροντίζουσιν: ἱέρακα δὲ βραχύτροχον ὄντα ὀρρωδοῦσιν. Ὁ δὲ ἀλεκτρυὼν ἅπασαν, φοβεῖ μὲν λέοντα, ἀναιρεῖ δὲ βασιλίσκον. οὐ φέρει μὲν οὔτε αἴλουρος, οὔτε ἴκτινος. Αἱ δὲ πρόσθεν ἱέρακες πρὸς ἀετῶν μὲν ἰλαγγοῦ καὶ γυπῶν θαρροῦσι, λίρκων δὲ καὶ ἁλιαιέτων οὐκέτι. Ἡ δὲ †λίμνη καὶ ὁ ἐρίφου καὶ πώλιον πᾶν ὧν τὰς μητρώας θηλὰς ἐρχόμενα γλυκυθύτατα πᾶσαχῆμα, καὶ μύτοι καὶ τῶν οὐθάτων ἀπῶντα ἐμπίπλανται. πολυπραγμονεῖ δὲ †τοκετὸν οὐδέν, ἀλλ' ἐστήκει. ὕπτια δὲ πᾶσαι βάλλουσι τὰς θηλὰς τοῖς βρέφεσι τὰ χίζοπόδια πάντα, λύκοι, καὶ ἰαῶες, καὶ λέαιναι καὶ πᾶσαι ἅλωες.

Ζώων διάφοροι φθογγαί. Κεφ. να.

Πολυφωνότατα δὲ τὰ ζῶα καὶ πολύφθογγα, ὡς ἂν εἴποις, φύσις αὐτοφυῆ, ὡσπερεὶ καὶ τοὺς ἀνθρώπους. ὁ γοῦν Σκύθης ἄλλως φθέγγεται, καὶ ὁ Ἰνδὸς ἄλλως, καὶ ὁ Αἰθίοψ ἑκάστῳ φωνῇ συμφυῆ, καὶ οἱ Σάκαι: φωνὴ δὲ Ἑλλὰς ἄλλη, καὶ Ῥωμαϊκὰ ἄλλη: οὕτω τοι καὶ τὰ ζῶα ἄλλο ἄλλως προΐεται τὸν συγγενῆ γλώττης ἦχόν τε καὶ φόρον. τὸ μὲν γὰρ βρύχεται, μυκᾶται δὲ ἄλλο: καὶ χρεμέτισμα ἄλλο, καὶ ὄγκησις ἄλλο, βληχυθμός τε καὶ μυκασμὸς καὶ διάφορα φθέγματα. καὶ τισὶ μὲν ὠρυγμός, τισὶ δὲ ὑλαγμὸς φίλον, καὶ †ἀρράζειν ἄλλῳ. ἰλαγγαί τε καὶ ῥοῖζοι, καὶ ἱριγμοὶ καὶ ᾠδαί, καὶ μελῳδίαι, καὶ τραυλισμοί: καὶ μυρίαι ἕτεραι διῶρα φύσεως, ἴδια τῶν ζώων ἄλλα ἄλλων.

& simul uoce sua lamentari, & miserabiliter supplicare, tanquam deum ob ea quæ iniustè & indignè sustinent, obtestantes.

Mansueta animalia, quibus animalibus non confidant.

Cap. L.

HAnc etiam uim naturamq; animalium non ignorare oportet: aues cicures & domesticas audacter contemnere Equos, Asinos, Boues, & Camelos: ac si cum mansuefactis Elephantis aluntur, non modò eos nó timere, uerùm per eos etiam ipsos gradi. Iam enim Gallinacei, ut in eorum dorsis considere audent: sic magnũ eis metũ Mustela uel præteriens injicit. Et qui uocem uel mugientiũ uel rudentium præclarè contemnunt, huius clamorem uehementer horrent. Anseres item, & Canes, & magnas Struthiones nihil faciunt. Contrà Accipitrem multò minorem formidant. Gallorum cantus Leones exterret, metu Basiliscos exanimat. Eundem præterea neque Felis, neque Miluus sustinet. Clangorẽ quidem aut Aquilarum aut Vulturum facile Columbæ spernunt, non item Circi & marinæ Aquilæ. Cæterùm agnus, & hœdus & quiuis pullus mox ut in lucem æditus est, ad maternas mammas illico se applicat, & sugẽdis uberibus implet. id quod mater facile & tranquilla patitur, & manet. Fidipeda omnia, ut Lupæ, Canes, Leœnæ, Pantheræ, catulis suis papillas supino situ præbent.

Matris agnitio naturalis.

†fortè, ὁ δὲ ἀμνὸς, uel μόχθος.

†al. τὸ τικτόμ.

Animalium diuersæ uoces.

Caput LI.

QVemadmodũ homines uarijs linguis loquuntur, sic animalibus rationis expertibus natura comparauit ut diuersum quiddam & uariũ sonent. Ex hominibus aliter Scytha, aliter Indus loquit, aliter Græcus, Romanus, Aethiops, Saca. Animaliũ alia rugiũt, alia mugiunt, alia hinniunt. quædam rudunt: quædam balant, uel ululant, baubantur aut latrãt, frendunt ue. alia clangunt aut strident, alia suauiter cantant. sunt quæ balbutiãt: & sexcẽta naturę dona, alia alijs animantibus propria existunt.

†al. ἀράζειν.

Aspi-

Aſpides, Teſtudines, Cancros & Crocodilos, futurum Nili incrementũ præſentire, & longius ad loca tutiora ſe recipere. Cap. LII.

Præuidentia periculi.

IN utraq; Nili ripa aſpides latibulis ſe tegunt, & tanquam ędes ſuas homines, ſic hoc flumen omni alio tempore iucundè & ſuauiter accolunt. Cùm autem in agros Nilus per æſtatẽ redundaturus eſt, tum triginta circiter antè diebus, aquarũ copia & eteſijs uẽtis impulſę promotęq;, longius à fluuio in loca eminentiora unà cum fœtibus ſuis demigrant: quod quidem munus à natura acceperunt, tanti ut fluminis, tamq; operoſi quotannis acceſſionẽ non modò non ignorent, ſed ab eius etiam damno cauere ſciant. Teſtudines etiam & cancri, & crocodili in loca Nilo inacceſſa id tẽporis oua tranſferunt. unde ij qui oua eorũ offendunt, quantum & quatenus Nili rura irrigaturi incrementũ ſit futurũ, facile colligunt.

Hippopotami quàm callidè ſegetes prope Nilum depaſcantur.

Cap. LIII.

Callidi tas malefica.

FLuuiatiles equi Nili alumni, ſegetũ ut maturitas uenit, & flauent ſpicæ, non eas continuò depaſci ingrediunt, ſed extrinſecus coniecturis aſſequuntur quantum ad ſe explendos ſatis ſit. Poſt talem conſiderationẽ paſcere in agrum ingrediuntur, & inter paſcendum retrò uerſus Nilum cedũt. Hoc enim ipſum eo pacto machinantur, ut agricolas, quos ante ſe, non à tergo adfuturos expectãt, longius uidere, & in Nilum facilius ſe recipere poſſint.

†δολοκινοῦντες

Quemadmodum Pardales Simias capiunt. Cap. LIIII.

Dolus contra hoſtem.

IN Mauritania Pardalis cùm robore & uiribus præſtet, non tamẽ ijs ſimias aggreditur. cauſa eſt, quoniam Simię non ſe opponunt ei, ſed in fugam ſe cõferentes, in arbores altas aſcendunt: & illius impetum declinantes, illic cõſident. Veruntamen

Περὶ ἀσπίδων, χελωνῶν καὶ καρκίνων, καὶ κροκοδίλων, ὧν ἐπισαμαίνουσι ὡς ὅσον ὀνῆλος αὔξεται. Κεφ. νβ.

ΑΝὰ τὴν χώραν τὴν Αἰγυπτίαν ἀσπίδες φωλεύουσι τοῦ Νείλου πλησίον ἑκατέρωθεν ὄχθης ἑκατέρας. Καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον φιλοχωροῦσι καὶ ἀγαπῶσιν, ὡς τὰς οἰκίας τὰς σφετέρας οἱ ἄνθρωποι. μέλλοντος δὲ τοῦ ποταμοῦ πλήρη τὴν ἄρουραν περιέρχεσθαι, αὐξηθέντος καὶ ἀθρόου γενομένου ὑπό τε πλήθους ὕδατος, καὶ ὑπὸ ἐτησίων αὐτῷ πνεόντων, πρὸ τριάκοντά πως ἡμερῶν, αἱ προειρημέναι ἀσπίδες μετοικίζονται εἰς τὰ ἀπωτέρω τοῦ Νείλου χωρία, καὶ οὐκ ὀχθους οὐκ ὀρεχόντας εἰσίρπουσι. ☾ μέντοι γε τὰ σφῶν αὐτῶν ἔγγονα ἐπάγεσθαι· δῶρον γὰρ ἴδιον λαχοῦσαι παρὰ τῆς φύσεως, οἰκήσαι ποταμοῦ τοσούτου, καὶ οὕτως ἐργατικὸν τὴν ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐπιδημίαν, καὶ τὴν δι' αὐτὸ λαμβάνειν τι καὶ λύμην φυλάττεσθαι. Καὶ αἱ χελῶναι δή, καὶ οἱ καρκῖνοι, ☾ οἱ κροκόδειλοι τὰ ὠὰ κατὰ τὴν ἄρουραν τὴν αὐτὴν μετοικίζουσιν εἰς τὰ ἕλκατα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀνίφικτα. ☾ φρονίμως ἄρα λογίζονται οἱ φρονοῦντες τοῖς πρόσθεν ἀνοήτοις, ὁ Νεῖλος ἀνελθὼν ὅσον ἔπω ἀφανίσῃ σφίσι τὴν γῆν.

Περὶ τῶν ἵππων τῶν ποταμίων. Κεφ. νγ.

Οἱ ἵπποι οἱ ποτάμιοι τοῦ Νείλου μάλα εἰσὶ τρόφιμοι· ὅταν γὰρ τὰ λήια φοινικάζῃ, καὶ ὥσπερ οἱ στάχυες ξανθοὶ, οὐκ ἄρχονται πᾶν ἀκρῆμα κείρειν αὐτὸς καὶ ἰδίαν, ἀλλὰ πᾶν ἀμαίσσοντες ἔξωθεν τὸ λήϊον, σκοπεύονται ὅσον αὐτὸς ἐμπλήσειε μέτρον· ἔπειτα λογισάμενοι τὸ ἀκριβὲς σφίσιν, ἐμπίπτουσι, καὶ ἀναχωροῦσιν ὧν πόδια ἐμπεπλάμενοι, τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ πρὸς νότου λαβόντες. πεφιλοσόφηται γὰρ ἄρα καὶ αὐτοῖς, ἵνα ἅπτηνται τῶν γεωργῶν ἐπίοιεν ἀμωμότεροι, οἷα δὴ ἐκ τοῦ ῥᾴστου ὄντες τὸ ὕδωρ διαβαίνειν ἔχοιεν, καὶ πολεμίους αὐτὶ προσώπου, ἀλλ' οὐκ ὄπισθεν οἱ ἵπποι ὄντες †δολοῦντες.

Περὶ τῶν παρδάλεων, καὶ τῶν πιθήκων τῶν ἐν τῇ Μαυρουσίᾳ. Κεφ. νδ.

ΕΝ τῇ Μαυρουσίᾳ γῇ αἱ παρδάλεις ταῖς πιθήκοις οὐ κατὰ τὸ ἰσχυρότερον, οὐδὲ ὅπως ἂν ἔχωσιν ἀλκῆς τε καὶ ῥώμης, οὕτως ἐπιτίθενται. τὸ δὲ αἴτιον· οὐ χωροῦσιν ὁμόσε, ἀλλ' ἀποδιδράσκουσιν αὐτὰς, ☾ ὧν τὰ δένδρα ἀναθέουσι, καὶ ἐκεῖ κάθηνται, τὴν δὲ ἐκείνων ἐπιβουλὴν φυλαττόμενοι. ὧν δὲ

ἄρα

ἄρα ἡ πάρδαλις καὶ τῶ πιθήκω δολιρώτερον. οἷα γὰρ ἐπ' αὐτοῖς πάλαι πεπύσται τὴν ἄπαξ τὰς πάγας. ὅπου πλῆθος πιθήκων μένουσι, φεύγουσιν ἐλθόντες ἑαυτοῖς † ἀπέρρει ψυχὴ δὴ δρύφρου, καὶ κεῖται κατὰ τὸ δάπεδον ὑπτία, καὶ τὼ μὲν γαστέρα διώγκωσι, πρῶται ἢ τὰ σκέλη, τὼ δ' ὀφθαλμὼ κατέμυσι: πιέζει γε μὴν καὶ σωρὸς τὸ ἄθυμα, καὶ κεῖται νεκρά. οἱ δ' ἄνωθεν τὴν ἐχθίστην ἰδόντες, τεθνᾶναι νομίζουσιν αὐτὴν, καὶ ὁ μάλιστα βούλονται τοῦτο καὶ οἴονται: οὐ μὴν βαρέως ἦλθ', ἀλλὰ πεῖραν λαβιᾶσι. καὶ ἔστιν ἡ πεῖρα: ἕνα ἑαυτῶν τὸν δολιώτατα ἀλιτήριον καταπέμπουσι, βατανίσοντα καὶ κατασκεψόμενον τὸ τῆς πάρδαλεως πάθος. ὁ δὲ κάτεισιν οὐ παντελῶς ἀλυπος, ἀλλ' ὀλίγον κατεβραμὼν, ἔπειτ' ἐπίσχεν τὸ φόβου ἀνασάλαντον αὐτόν, καὶ κατῆλθε πάλιν: καὶ πλησίον γρυόμενον αὐτῆς χάρσει, καὶ ἐπίσχεν αὖθις, καὶ τὸ ὄφθαλμὼ κατισκέψατο, καὶ τὸ πνεῦμά τε καὶ ἄθυμα ἀμεθήσιν, ἔζήτασεν. ἡ δ' ἀτρεμοῦσα καὶ μάλα ἐγκρατῶς, φρὶ τίθησιν οἱ τὸ κατὰ μικρὰ ἀδεῖς. προσελθόντος δ' οὐ πραέως ἐνεστῶτος ἀπαθοῦς, καὶ οἱ μετέωροι πίθηκοι βαρέως ἦλθ', καὶ καταβραμόντες ἐκ τε ἑκάστου τοῦ δρύφρου, καὶ ἄλλων ὅσα πλησίον πραπέφυκεν, ἀθρόοι γρυόμενοι, πορεύονται τε καὶ περιχορεύουσιν αὐτῆς. εἶτα ἐμπηδήσαντες αὐτῆς καὶ ἐπιβαίνοντες, κατεκυβίσησαν, καὶ κατωρχήσαντο, λέρτομόν τινα καὶ πιθήκοις πρέπουσαν ὄρχησιν: καὶ ποικίλως φυβρίσαντες, ἣν ἔχουσιν ὡς ἐπὶ νικηφόρῳ χαρᾷ καὶ ἡδονῇ ἐμαρτύραντο. εἰ δ', ἐπέμενε ταῦτα. εἶτα ὅταν φύσῃ ἐκμεμηχάναι ὑπό τε τῆς χορείας αὐτοὺς καὶ τῆς ὕβρεως, ἀδοκήτως ἀναπηδήσασα καὶ ἐκθοροῦσα, τοὺς μὲν τοῖς ὄνυξι διέξαινε, τοὺς δὲ τοῖς ὀδοῦσι διεπάσατο, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολεμίου πανθοινίαν τε καὶ πανδαισίαν ἀφθονώτατα ἔχει. τλημόνως δὲ ἔχει καὶ καρτερῶς, καὶ γενναίως ἡ φύσις κατέχει τὴν πάρδαλιν, ὑπὲρ τοῦ τῶν πολεμίων φυβρισαύτων πρὸς ἡδονὴν καρτερώτατα φυάθλοῦσαν, καὶ μὴ διομνύων ἀπᾶν: τέτλαθι δὴ κραδίη. ὄφρα μὲν τὸ λαίφος ἑαυτὸν ὑπεκάλυφεν ὀλίγον πρὸ τοῦ καιροῦ, τὴν ἐκ τῶν παιδίσκων ὕβριν μὴ φέρων.

Περὶ

men pardalis ad hanc rationem simia dolosior, insidias molitur, & dolos nectit. Vbi enim simiarum multitudo manet, eò profecta, ad terram se sub arbore abijcit, & iacet tanquam uentre inflata, tibijs resolutis, oculos claudit, & spiritu compresso sese ab anhelando continet, denicq; mortua uidetur. Illæ uerò hostem ex alto despicientes, mortuam suspicantur, & facillimè credunt id quod uehementer optant, nondum tamen descendere audent. At experimenti causa unam ex ipsis, quam audaciorē putant, ad examinandum pardalis affectum præmittunt. hæc quidem non omnino sibi præfidens descendit: sed timidè & pedetentim primò decurrit, pòst metu repressa reuertitur. Tum uerò iterum descendit, & cùm proximè ad pardalim accessit, regreditur rursus. Tum tertiò descendit, & illius oculos speculatur, spiritum ducat nécne periclitatur. Illa autem immotam se fortissimè præstans, paulatim huic animos addit. Et iam cùm hanc permanere cōstanter sine damno circum illam, sublimiores ex superiori loco simiæ speculantur, fiduciam & spiritum colligentes, ex arboribus frequentissimæ decurrunt, & circum eam concursantes, saltant: simul & supra ipsam gradientes insultant, & in illius contumeliam saltationem simijs conuenientem saltantes, multifariam ei illudunt: & gaudium quod de hac ipsa tanquam mortua immortaliter pergaudent, testantur. Illa autem omnia sustinens, simul ac illas insultādo & illudendo defatigatas esse intelligit, ex inopinato exiliens, earum partim unguibus lacerat, partim dentibus distrahit, atq; opimum & adipale ex hostibus prandium sibi abunde comparat. Egregiè sanè, patienter & fortiter omnia sustinet ac tolerat Pardalis, dissimulat & se continet, donec opportunè hostes tam contumeliosos ulcisci possit: nec tali eget hortatione, quali seipsum Vlysses animabat, Pectore durato forti. Is quidem impatiens contumeliarum, quibus ancillæ eum afficiebant, parum abfuit quin ante tempus seipsum proderet.

tal. ἐπέρρει ψυχή.

Quemadmodum arbores euertunt Elephanti. Cap. LV.

CVm ab Indis hominibus arborē elephanti radicitus extrahere coguntur, nō prius ad eam extirpandam aggrediuntur, quàm quatefecerint, ac tremefecerint arborem: sic periclitantes, euerti ne posſit, an omnino inuictam ab impetu ſit ſe præſtatura.

De Ceruis quomodo è Syria in Cyprum mare tranſmittant, item ex Epiro in Corcyram. Cap. LVI.

IN Amano, Libano & Carmelo Syriæ montibus, Cerui naſcuntur: qui cum in Cyprum tranſmittere uolunt, gregatim ad litora perueniunt, ibiq; tandiu ſecundos uentos præſtolantᵉ, dum per placatiſsimam quietem bellè ſibi flare ſenſerint. Tum fidenti animo ſeſe traijcere mare ingreſsi, & ordine natant: & uerò in antecedentium tergo ſubſequentes capita reponūt. ac nimirum dux idcirco retrocedit, quia non habet ubi nitatur: & poſt omnes clunibus proximi antegredientis nitens, ex labore quieti ſeſe dat, ſimul & extremum agmen ducit. In Cyprum ideo tranſnant: quòd paſtionum, quæ illic amplisimæ eſſe dicuntur, deſiderio tenentur. & profectò adeò feracem Cyprij regionem ſe incolere teſtātur, de agrorum ut bonitate Aegyptijs non concedant. Eodē modo Epirotici ceruī in Corcyrā, quæ contra Epirum eſt, mare tranſeunt.

† φύσαν.

+ Gillius hic plura legit in Græcis, uel addidit ex Oppiano.

Περὶ ἐλεφάντων. Κεφ. νδ.

ΕΝ τοῖς Ινδοῖς οἱ ἐλέφαντες, ὅταν τι τῶν δένδρων αὐτόῤῥιζον ἀναγκάζωσιν αὐτὸς οἱ Ινδοὶ ἐκκόψαι, οὐ πρότερον ἐκπηδῶσιν, οὐδὲ ἐπιχειροῦσι τῷ ἔργῳ, πρὶν ἢ δόξωσιν αὐτὸ, καὶ δόκησιν λαβεῖν ἐξ ἄρας ἀνατραπῆναι οἷόν τε ἐστὶν, ἢ παντελῶς ἀδιάτρωτον.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς Συρίοις ἐλάφων. Κεφ. νε.

Οἱ ἐν Συρίοις ἔλαφοι γίνονται μὲν ἐν ὄρεσι μεγίστοις, Λιμάνῳ τε καὶ Λιβάνῳ, καὶ Καρμήλῳ: ὅταν δὲ βούλωνται πορευθῆναι θάλατταν, ὧν τὰς πίονας ἀφικνοῦνται ἀγέλας, καὶ ἀναμένουσι τὸ πνεῦμα τῆς † φύσης: καὶ ἡνίκα ἂν αὔραν λάβωσι πρῶτον αὐτὸ καὶ ἥσυχον διατάττουσι, πλοιοκαῦται ἐπὶ θαλάττης τῷ πελάγει. νέουσι δὲ ἡσύχου, καὶ ἀλλήλων ἔχονται, τὰ γήρεα αἱ ἐπόμεναι τῶν προκατειλημμένων τῇ ὀσφύϊ ἐπερείδουσαι. † ἡ τελευταία δὲ γεμομένη τῇ πρόσθεν ὧν πάσας ἑαυτῇ ἐπαναπαύσασα, ἕπεται ἀραγῆ. εἴλονται δὲ ὧδε τὴν Κύπρον, πόθῳ πόας ἀγαθῆς ἐκεῖ. λέγονται γὰρ εἶναι βαθεῖαι, καὶ νομὰς ἀγαθὰς ἔχειν. καὶ λέγουσί γε Κύπριοι εὐγεωτάτην οἰκεῖν χώραν, καὶ ταῖς Αἰγυπτίων ἀρούραις τολμῶσιν αὐτικρίνειν τὰς σφετέρας. ἔλαφοι δὲ καὶ ἑτέρᾳ τῇδε τὴν νῆξιν ἀπελαύνουσι. Αἱ δὲ Ηπειρώτιδες δι' τὴν Κόρκυραν διανήχονται. αὐτίπορθμοι δὲ ἀλλήλαις αἱδὲ εἰσιν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ε. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI V.

AELIANI DE ANIMALIVM NA.
TVRA LIBER VI.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, Βιβλίον ἕκτον.

ΟΤΙ ΟΥΔΕΝΟΣ ΠΡΟΡΜΗΣΕΩΣ ΤΑ ΖΩΑ ΟΥ ΔΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΑΛΚΗΝ ΩΣ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ. ΚΑΙ Η ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ, ΕΚ ΣΥΟΣ, ΚΑΙ ΛΕΟΝΤΟΣ, ΚΑΙ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ, ΚΑΙ ΤΑΥΡΟΥ. ΚΕΦ. Α.

Aliena hortatione non egere bestias ad fortitudinẽ, sicut homines: quod ostendunt exempla Apri, Leonis, Elephanti, Tauri. Cap. I.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ μὲν ἀνθρωποι λόγου τοῦ προτρέψοντος καὶ ἀναπείσοντος ἀγαθοὺς εἶναι, καὶ τὴν μὲν δειλίαν διώξοντος, τὸ δὲ εὐθαρσὲς περιποιησάμενος, ἀθληταὶ μὲν ὄντα τὰ σταδία, στρατιῶται δὲ ὄντα τὰ ὅπλα. τὰ δὲ ζῶα οὐ δεῖται τοῦ ἐξωθεν ἐπιῤῥώσεως, ἑαυτοῖς δὲ προσφυοῦς τινὸς ἀλκῆς, καὶ ἑαυτὰ αἰσίους καὶ ἐγαίρει. Ὁ γοῦν σῦς μέλλων εἰς μάχην ἰέναι, πρὸς ταῖς λέαις τοῖς τραις οὐ δόντας ἑαυτοθήγει. τοῦτό τοι καὶ Ὅμηρος ἴσμεν μαρτυρῶν δηλός ἐστι. Καὶ μὴν καὶ ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐπεγείρει μαστίζων, καὶ βλακείαν καὶ ἐλινύαν οὐκ ἐπιτρέπων. καὶ ὅπερ δὲ ὁ ποικτὴς εἰδὼς, ἄδεια πρὸς τὸν λέοντος. Οἱ δὲ ἐλέφαντες τῇ προβοσκίδι ἑαυτοὺς παίουσιν, εἰς τὸν ἀγῶνα ἀλλόκοτοι, ὅταν τούτου ἡ καιρὸς: οὐ δεόμενοι τοῦ προσάξοντος, καὶ ἐρῶντος, οὐχ ἑδρας ἔργον, οὐδ' ἀμβολᾶς: οὐδὲ μὴν τὰ Τυρταίου μέτρα ἀναμένουσιν. Ταῦρος ἡγεμὼν ἀγέλης ὅταν ἡττηθῇ ἡγεμόνος ἄλλου, ἑαυτὸν ἀπεκρίνῃ εἰς χῶρον ἕτερον, καὶ ἑαυτῷ γίνεται γυμνασίης, καὶ ἀθλᾷ πᾶσαν ἄθλησιν, νομίζων, καὶ τοῖς δένδροις τὰ κέρατα προσανατρίβων, καὶ θηλείῃ βοῒ ἀπεχόμενος, καὶ τῇ τε ἄλλῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς ἀλκῆς ῥυθμίζων, καὶ δὴ καὶ ἀφροδίτης ἀπεχόμενος, καὶ σωφρονῶν, ὡς Ἰκκὸς ὁ Ταραντῖνος, ὃν πρῶτον ὑμνεῖ Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος πρὸς τὸν περὶ ἀθλήσεως χρόνον † παύτῃ σωφροσύνας ἀμαθῆ καὶ ἄπρακτον δέδεμαι ἀπάσης. Ἰκκῷ μὲν ἔνεστι ἀνθρώπῳ, καὶ Ὀλυμπίῳ ἐρᾶν τε καὶ νυθίῳ, καὶ λιλαίεσθαι, καὶ λόγης γλιχομένῳ μέγα οὐδὲν ἂν κεκολασμένως καθεύδειν σωφρόνως. τὰ γὰρ ἆθλα οἱ κοινὰ ἐστὶν ἐλάᾳ, κότινος Ὀλυμπικὸς, καὶ Ἰσθμικὴ πίτυς, καὶ δάφνη Πυθικὴ: καὶ ζῶντα μὲν περιβλέπεσθαι, καὶ ἀποθανόντα δὲ εὐφημεῖσθαι. Καὶ μὴν καὶ τὸν κιθαρῳδὸν Ἀμοιβέα ἀκούω γῆμαι μὲν ὡραιοτάτην γυναῖκα, ἀποχέ-

HOmines ut boni ac fortes uiri sint, hortatiõe egẽt, & suasionis oratione plena: quæ & metũ tollat, & addat animos. Athletæ quidẽ ad stadia hortandi sunt, milites ad arma. Robore non item extrinsecus assumpto bestiæ egent: at ex sese potius uires incitant, & semet confirmant. Aper quidẽ pugnaturus, ad lapides lęues ac politos, dentes exacuit: quod Homerus etiã non ignorauit. Leo ne quid ignaue faciat, flagellans semetipsum cauda excitat, Homero itidẽ teste. Elephanti autẽ ad certamẽ ut incendant, promuscide se uerberant: neq; ad hoc ipsum cuiusquã egent præceptis, non eo qui accinat, Non iam sedere, nõ licet trahere moram: neq; Tyrtæi uersib. ut animent opus habẽt. Taurus gregis dux, cũ ab altero fuerit duce superatus, se in quendã locũ ab alijs segregat: & semetipsum non alieno impulsu, sed sua sponte exercet, atq; omni cõtentione cornibus, calcibus, unguibus certat: Cornua quidẽ in arbores infligit, pedib⁹ puluerẽ spargit, cæterisq; exercitationibus sese accõmodat: à uaccis se cõtinet. Sicq; à uenere abstinet, & libidini suę moderat: quemadmodũ Iccus palęstrita Tarẽtinus, quẽ Plato toto certaminũ tẽpore omnis coitus expertẽ permansisse affirmat. Sed Iccũ ratione prædi tũ, atq; Olympiorũ cupidũ, simul & gloriæ sensu affectũ, nihil admodũ mirũ uideri debet, emẽdatè, & summa corporis castimonia uixisse. Nã ei præmia proposita uidebant illustria, pinus Isthmica, laurus Pythica, oleaster Olympicus. tum uerò sperabat se quoad uiueret circumspiciendum esse: & cùm è uita excessisset, magnam laudem ex ea re adepturum. Amœbeum quoq; citharœdum accepi uxorẽ duxisse formosissimã, omni tamen

Aper. Leo. Elephas. Taurus. Homines qui Venere propter quæstum aut gloriam abstinuerint. Iccus. † παύτῃ Amœbeus.

tempore

tempore quo in certaminib⁹ uersaretur, ab ea se abstinuisse. Diogenes, tragœdiarum actor, uniuersum omnino ueneris usum abiecit. Clitomachus Pancratiastes Canes siquando complexu uenereo iunctos perspiceret, oculos ab eorum cõspectu auertebat: & si quod in conuiuio uerbum lasciuum & libidinosum audisset, à consessu exurgens, discedebat. Atqui homines ratione ualentes, hęc uel ad quæstum, uel ad gloriam fecisse, non magnam admirationem habet: At tauro suũ aduersariũ uincenti, quæ præconia ò Plato laborum deferuntur? aut quæ decernuntur præmia?

Diogenes.

Clitomachus

Quomodo bestiæ suis familiaribus parcant: & historia Pardalis quæ hœdo familiari abstinuit. Cap. II.

RAtione carentia, ab his quibus cum cõsuetudo eis quotidiana intercessit, magna amicitię religione adducta abstinere, & parcere sæpe solent. Pardalim enim audio, cum eam à paruula cum hominib⁹ uenator uersari adsuefecisset, atq; adeò mansuefecisset, eamq; sanè tanquã amasiam adamaret, & magna cura aleret: ob eamq; rem hœdum huic edendũ obiecisset uiuentẽ, eam simul & alere & oblectare cibo recenti ab ipsaq; laniando uolens: laniare illũ recusasse. Cùm enim primo die is ad pastũ obiectus fuisset, ab eo ipso edendo se sustinuisse: quia propter cibi expletionem inedia uti necesse haberet. Secundò iterum die hœdo ei allato, ab eo similiter, quoniã adhuc fame non premeretur, se continuisse. Tertiò die, quamuis esuiret quidem, & solita uoce cibum requireret, non hœdum tamẽ suũ contubernalẽ attingere uoluisse: sed illo relicto, alterum sumpsisse. Homines autẽ suos non modò intimos & perneccssarios produnt, sed sæpe etiam in fratres & parentes multa perfidiosè faciunt & improbè & malitiosè.

De Vrsæ latitatione, & fœtibus, &c. & quomodo aro herba & Formicis sibi medeatur. Cap. III.

QVemadmodũ Vrsa primò carnem informẽ pariat, deinde lingua conformet antè dixi: iam quod nondum narraui, dicam: Hyberno tempore parit. cùm peperit, latibulis se tegit. nam frigoris uim reformidat, & ueris aduentũ manet: nec ante treis mẽses catulos in lucẽ educit. Cùm

ἀποχέσθη ὑ αὐτῆς πρὰ ταύτα τὸν χρόνον, πρ' ὃν ἀγωνιόμενος ὃν τὰ θέατρα ἦ. Διογένης ὑ ὁ τραγῳδίας ὑποκριτὴς, τῶν ἀκόλαστον κρίτιν ἀπέπατο ταυτελῶς τᾶ σαρ. Κλειτόμαχος ὑ ὁ παγκρατιαστὴς ἡνίκα ἂποτε εἶδε μιγνυμένους, ἀπεστρέφετο: ὃ γὰ συμποσίῳ εἰ λόγον ἀκόλαστον ἤκουσε κὴ ἀφροδίσιον, ὀξανασὰς ἀπηλλάττετο. Ανθρώπες ὑ ὄντας ποιεῖν τοῦτα, ἢ ὑπὲρ τ̃ λιτρᾶναι χρήματα, ἢ ὑπὲρ τ̃ φήμης κὰ λίτους μεταλαχεῖν, οὐ ταύτη θαυμασόν: ταύρῳ ὑ νικῶντι ταῦρον αὐτίπαλον, ποῖα μὲν λυρύγματα ὦ πᾶ Αρίσωνος ὑποκρύπτουσι, ποῖα ὑ ἆθλα ἀγκρίνουσι;

Οπ δὲ σωτρόφων φάσκεται κὰ τὰ ἄλογα: γὰ ὧ κὰ πρὸ τ̃ θάλιον.

Κεφ. Β.

ΤΑ ἄλογα κὰ δὴ σωτρόφων σφίσι γινομένων ἀπέχεσθαι φιλᾶ, & φάσκεσθαι πολλάκις. ἀκούω δ' ὃν τὸν λόγον ἐκεῖνον. Πάρδαλιν ἐκνηπίου θηρατὴς αὐτὴν ἡμερώσας, ἔχειν οἷα θήλυν φίλιον, ἢ ἐρωμένην, ἀγαπᾶν & πολλοστῶν ἰσχυρᾶς. οὐκοῦν ἐρίφον αὐτῇ φέρων ζῶντα ἐθίζε, τροφὴν γὰ ταυτῷ κὰ κόσμον τινὰ ἐπινοήσας τ̃ θηρίῳ, γὰ τ̃ θάπτειν τὸν ἔριφον, ἀλλὰ μὴ θύειν ἐθίζειν κὰ νεκρίμαιόν τι κὴ θυσιάδιον. κὰ δὴ νομιζόντος ἐρίφε, πάλ' ἐγκρατᾶς ἔχει, θεομένην ἀποσῖτος ἂν θάπτ πλησμονὴν. ἐδήδοκε ὑ κὰ τ̃ δευτέραν ὁδόν. ἐθίζετο γὰρ ἔτι ὡς φασμάκα τ̃ λιμ̃. τ̃ ὑ τρίτης ἐπισάσης ἡμέρας ἐπέκεινα μὴν, & σωθῆναι ἐπεδείκνυτο τὸν τ̃ φθέγματι: οὐ μὴν τ̃ ἐρίφου γενομένου δύο ἡμερῶν ἑαυτῇ φίλου, ἔτι προσήψατο, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἔασεν, ἄλλον ὑ ἐλαβεν. Ανθρωποι ὑ κὰ ἀδελφὸς προὐδόσαν, κὰ οὓς γεναμένους, κὰ φίλους ἀρχαίους πολλοὶ πολλάκις.

Περὶ ἄρκτων. Κεφ. γ.

ΗΑρκτος ὅταν τίκτ, ὅτι τίκτ σάρκα ἄσημον, εἶτα τῇ γλώττῃ διαρθροῖ αὐτὴν, & οἱονεὶ διαπλάττ, αὖθις που λελεκται. ὃ ὑ ὀκ ἔπορ ἦδη, ὕστερ εἰρήσεται νῦν, κὰ μάλα γὰ καλῶ. χειμῶν μὲν ἀρτίκτ, κὰ φωλεύ τεκοῦσα: κὰ ὑφορωμένη οὓς λυμεῶς, τῶν ἐπιδημίαν τ̃ ἔαρ προσμένῃ: οὐδ' ἂν πρὶν ἢ πληρωθῶσι τρεῖς μῆνας ἀγαγόμενοι ποτὲ τὰ βρέφη.

ὅταν

ὅταν ἢ αἴσθηται ἑαυτῆς πιπλησμένης, ὑφορωμένη τὸν ὡς νόσον, ζητεῖ φωλεόν. φωτεύθην τοι λέκλητι τῇ ἄρκτῳ † φωλίαν τὸ πάθος. ἔστε ἀσιέρχεται οὐ βαδίζουσα, ἀλλ' ὑπτία: ἀφανίζουσα τοῖς θυρατοῖς τὰ ἴχνη. ἑαυτὴν γὰρ ἐπισύρει ἔσω τὰ νῶτα: καὶ πᾶσι σελθοῦσα ἡσυχάζει, ⁊ τρόπον τινὰ τῆ ἕξιν ῥινᾶ, καὶ ἕξις † τεσσάρων ἡμερῶν αὐτό. καὶ λέγει μὲν Ἀριστοτέλης ὅτι ἄρα δὶς ἑπτὰ ἡμερῶν ἀκίνητος μένει καὶ ἀτρεμεῖ: ἔνιοι δ' ἄλλων τριῶν μόνον, ἄσιτος ἢ ἄρα ἑξαμένη τ † τεσσάρων πασῶν, κὴ ἄτροφος. ἀπόχρη δ' αὐτῇ καὶ ἑλειὰν πόαν λιχμᾶσθαι. ἐκ δὲ σωτηρίας ἕνεκα συμπέπηγε τὸ ἔντερον αὐτῇ, κὴ συνήλθεν: ὅπερ αἰσθομένη, ὅταν προέλθη τὸν καλουμένου ἄρον τὸν ἀγρίως ἐδίει. τὸ δ' ἄρα φυσώδες ὄν, ἀνίησιν αὐτῇ τὸ ἔντερον, ⁊ εὐρυμένη αὐτὸ, καὶ ἀσφαίνει τροφῆς ἀνετικόν. ὅταν δ' αὖ πάλιν ἢ πιπλησμένον, μυρμήκων ἐδίει, καὶ λιμοῦται ῥᾳδίως. Κρώσας μὲν φυσικὸν τὸν ἄρκτον καὶ πλησθὲς εἰς ἀνίαν, ὃν τοσοῦτον ἄρωνται μοι, μήτε ἰατρῶν μήτε συγγραμμάτων ὦ ἄνθρωποι ἀνόμνια.

Περὶ δρακόντων. Κεφ. λ.

Οἱ δράκοντες ὅταν ὀπώρας μέλλωσι γεύεσθαι, ⁊ πικρίδος καλουμένης ζοφοῦσι τὸν ὀπόν. ὀνίνησι δ' ἄρα αὐτοὺς αὖτε πρὸς τὸ μὴ φύσης τινὸς ἐμπίμπλασθαι. Μέλλοντες δέ τινα ἐλλοχᾶν ἢ ἄνθρωπον ἢ θῆρα, τὰς θανατηφόρους ῥίζας ἐδίουσι, καὶ τὰς πόας μύσι τὰς τοιαύτας. οὐκ ἴσῳ δ' ἄρα οὐδὲ Ὁμήρου αὐτῷ τ προφῆς ἀμαθής. λέγει γὰρ ὅπως ἀναμένει πόδι τὸν φωλεὸν ἑλούμενον, προιμπλησθεὶς σιτίων πολλῶν φαρμακωδῶν καὶ ἰακῶν.

Περὶ ἐλάφου. Κεφ. ε.

Οἱ ἔλαφοι τὰ λέπρατα ἀνβάλλοντες, ἀσθένοντες πορευθέντες εἰς λόχμας, ὧν ἐπιόντας σφίσι φυλαττόμενοι, καὶ ἐνώτους. ἔρημοι γὰρ τῶν ἀμωντηρίων ὄντες, ἀφυλάκτως καὶ τῶν ἀλκῶν πεπισεύκασιν ὀλίγως. λέγονται δὲ ⁊ φυλάττεσθαι μή ποτε ἄρα νεαροῖς οὖσιν αὐτῶν τοῖς ἕλκεσιν, ἔστε προσπίπτουσα ἡ ἀκτὶς πρὶν ἢ παγῆναι, καὶ τὸν καλουμένους χόνδρους λαβεῖν, ἄδει τῶν σάρκα ἐπισήπτειν.

Γῶς

Cùm autẽ ſe habitu corporis opimo ſentit, hoc enim ipſum morbi loco ducit, latibulum, quod Græci φωλεὸν appellant, expetit. Vnde affectus quo tẽpore latendi tenetur φωλία Græcè nominatur. In antrum non recto motu ſui corporis, ſed ſupino ingreditur, & dorſi ſui tractu repit, uenatoribus ut ueſtigia ſua obliteret. Ibiq; poſtquã eſt ingreſſa, ſe quieti dans, habitum corporis extenuat per quadraginta dies, è quibus quidem quatuordecim (Ariſtotele teſte) immobilis manet, reliquis alijs mouetur: cibo interea per totos quadraginta dies abſtinens, tantũ ſolo lingendo dextero pede ſe ſuſtentat: eiq; inteſtinũ eatenus adducitur, ut propemodum cohæreat. Quod quidem ipſum ea ſentiẽs, aron herbam agreſtẽ edit: cuius natura uentoſa inteſtinũ diducit, &, dilatat, eidemq; facultatem receptandi cibi affert. Cũ autẽ cibis ſeſe rurſus impleuerit, Formicas exedens, facile exinanitur. neq; quemadmodũ hominibus ad plenitudinem & deiectionẽ illi uel medici uel libri opus ſunt.

†φωλάα.

Occultatio callida.

†τεπαράκοντα.

†τεσσαράκοντα.

Aron herba.

Formicæ.

Dracones herbarum uires noſſe, & alijs ſibi mederi, alijs uenenum ſuum augere. Cap. IIII.

CVm poma Dracões comeſuri ſunt, ſylueſtris intybi ſuccũ idcirco exorbent: quòd hæc illis ne inflatione impleantur, magnum adiumentũ affert. Cùm uerò homini aut feræ cuipiam inſidias facturi ſunt, mortiferas radices & herbas edunt. id quod Homerum quoq; non latuit. meminit eñ draconis, qui ante ſuũ latibulum immorando ſeq; uolutando, noxias herbas uorârit.

Quid agant Cerui amiſsis cornibus. Caput V.

IN latẽbras & condenſa fruticum amiſſis cornibus ſeſe cerui abdunt. hoc diligentius ab hoſtibus ſibi cauẽtes, quòd à cornibus iam inopes cum à priſtino robore, tum ab armis ſe nudos exiſtiment. Cauere etiam dicũtur, nequando in uulnera, quæ cornibus eliſis oriuntur recentia, ſolis radius incumbens priuſquam obducãtur & callus innaſcatur, carnem putrefaciat.

Equos

Equos abhorrere à fossis.
Caput VI.

EQui cùm ad prælia itur, ad fossas ter giuersantur,& foueas habent suspectas,nec facile ingredi aut transilire sustinent,& à palis terræ infixis abhorrẽt.qd Homerus etiam hisce carminib. asseruit: Sic Hector passim socios hortatꝰ, & orat Vt superẽt fossã: sed nõ est ullus equorũ Ausus se magnæ primus cõmittere fossę. Hinnitus ędũt stantes in margine tantũ: At qui transiliat non est,aut ingrediatur.

De sepulchro Cornicis apud Aegyptios, regias literas perferre solitæ.
Caput VII.

AD nuncupatum lacum Myridis in Aegypto,ubi Crocodilorum oppidum est,Cornicis sepulchrũ ostenditur: cuius causam Aegyptij eam afferunt, q̃ eorum rex,Marres nomine,Cornicẽ ualde cicurem habuerit:quæ postquam audisset quò perferenda esset epistola, mox quo uolatus dirigendus, & quænam regio transeunda, & ubi terrarum requiescendum esset,cognouerit:eoq; regis literas ocyus quàm quiuis nuncius perferre solita sit.eam mortuam & sepulchri honore & cippi à rege affectam aiunt.

De nominibus diuersis circa animalium nutritionem. Cap. VIII.

NVtricationes & curas,quas alendis instituendisq; brutis homines impendunt,Græci singulis sed compositis uocabulis nominant, Latini circumloquuntur.Est enim quædam disciplina Equorum, qua pullos equisones & hippocomi instituunt. Est & sua canum educatio:est ars Elephãtos curandi, & cicurandi Leones,& nutriẽdi aues,& alię quędã.

Quomodo Vrsa cum suis catulis uenatores fugiat,& quomodo Taurum prosternat. Cap. IX.

VRsa hac calliditate pollet:si insequẽtibus urgetur, eatenus suos quoad potest catulos propellit: Cùm autẽ eos iam intelligit lassitudine deficere, & ut comprehendantur uicinos esse, tum alterum dorso,alterum ore gestans, in arborem ascendit. Eorum autem alter unguibus ad dorsum Vrsæ adhæresc it,alter dentibus eiusdem retinetur. Vbi uerò ex fame laborans Taurũ inuadit,non omni robore nec rectà & aperto Marte pugnam committit:sed obliquo impetu ceruicem appetens, deprimit ac mordet. Hic quidem oppressus mugit,& deniq; succumbit:illa autẽ deuorando explet.

Γῶς ἔχουσι πρὸς τὰ πολέμματα φύσεως οἱ ἵπποι. Κεφ. ε.

Οἱ πρὶν ἰόντες εἰς πόλεμον ἵπποι ἐπόπλως ἔχουσι καὶ τάφρων πολύσφε, καὶ ἄλλων βόθρων, καὶ διαβῆναι σαυρὸς & σκόλοπας. πάρεσι δ' καὶ Ὁμήρου λέγοντος ἀκόσμ ἐπεὶρ πῶν τοιόσδε: Ὡς Ἕκτωρ ἀν' ὅμιλον ἰὼν ἐλίοσιε ἑταίρους, Τάφρον ἐποτρύνων διαβήμεναι: οὐδέ ἑ ἵπποι Τόλμων ὠκύποδες, μάλα δ' χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῃ Χάλκῳ ἐφεστάοτες, ἀτὰρ γὰρ δύσβολόν ἐστι τάφρος Εὐρεῖ', οὔτ' ἄρ' ἐπειθορέειν χερσὶν, οὔτε πορᾶσαι Ῥηϊδίη.

Περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ κορώνης τάφου. Κεφ. ζ.

ΕΝ τῇ Αἰγύπτῳ πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ λεγομένῃ Μύριδος, ὅπου ἱροκροκόδειλων πόλις, κορώνης τάφος δείκνυται. καὶ τῆς αἰτίας ἐκείνην Αἰγύπτιοί φασι. βασιλεῦσι τοῦ Αἰγύπτου, Μάρρης ὄνομα, κορώνην ἐκαλλώπισε, ὧν κορώνης θρέμμα πανήμερον: ἡνίκα τ' ἐπιστολὰς ἐβούλετό οἱ κομισθῆναί ποι, θᾶττον ἐπέμπετο αὐτὴ, καὶ ὧν ἀγγέλων ὠκίστη. καὶ ἀπόλεσε, ἤδη γῆθα ἰθυῶσα δεῖ τὸ πτερὸν, & τίνα χρὴ πορεύεσθαι χῶρον, & ὅπου ἥκουσαν ἀναπαύεσθαι. αὖθ' ὧν ἀχθεσθεῖσα ὁ Μάρρης ἐτίμησεν αὐτὴν & σύλῃ & τάφῳ.

Περὶ τοῦ διὰ τὴν κομιδὴν τῶν ζώων ὀνομασίας. Κεφ. η.

ΔΙοτι μὲν ὄνομα ἔστι προφῆναι κομιδῆς ἑκάστῳ τῶν ζώων διέκριται. πολυδάμνικὴ γὰρ ἐλεθείη τὶς ἄν, καὶ σκυλακοτροφικὴ, καὶ ἐλεφαντοκομία, & λεοντοτροφία, καὶ ὀρνιθοτροφία, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Περὶ ἄρκτου. Κεφ. θ.

ΣΟφία δὲ ἄρκτου ἐστὶν ἄρα ἐκεῖνα. ἐὰν διώκηται μετὰ τῶν αὐτῆς σκυλακίων, προσωθεῖ αὐτὰ εἰς ὅσον δύναται. ὅταν δὲ σωσίλῃ ὅτι ἀπῆπται, τὸ μὲν ἔστι τοῦ νώτου φέρει, τὸ δ' ἔστι τοῦ σώματος: καὶ διαφόρως λαβομένη, ἀναπηδᾷ: καὶ τὸ μὲν ἔχεται τοῦ νώτου τοῖς ὄνυξι, τὸ δ' γνάθοις ὀδοῦσι φέρεται ἀναθέσεως αὐτῆς. Ταύρου δὲ λιμώττοντος ὅταν φύτυχη, ἔστι μὲν τὸ μετρίου καὶ ἀξιοῦ θείας οὐ μάχεται: προσπαλαίει δὲ, καὶ τοῦ τράγου λαβομένη ἑλίνει, καὶ ἅμα ἰδίει. ὁ δ', πίπτει, καὶ μύκᾳ, καὶ τελευτᾷ. ἀπῆπται, καὶ λύεται, καὶ ἐκείνη ἐμπίπλαται.

Περὶ

Περὶ τῶν λιμνοκιφάλων καὶ μαθήσεως, καὶ ὧν τε καὶ βοῶν καὶ ἵππων. Κεφ. ι.

De disciplina & memoria animaliũ quorundam, Cynocephalorũ, Equorum, Canum, Boum, & rursus Equorum. Cap. X.

Μαθῆν ἢ ἀγαθὰ ζῶα καὶ τοῦτα διατέγνωμεν. Ἐπὶ μὲν Πτολεμαίων οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς λιμνοκιφάλους καὶ γράμματα διδάσκων, καὶ ὀρχεῖσθαι, καὶ αὐλεῖν † ψάλτικλον. καὶ μισθὸν λιμνοκιφάλου ἐπράττετο τὸν τῶν τοιούτων: καὶ τὸ διδόμενον εἰς φασκώλιον ἐμβαλὼν ἐξηρτημένον ἐφερεν, ὡς οἱ τῶν ἀγειρόντων διδάσκοντες. Ὅτι δὲ οἱ Συβαρῖται καὶ ὄρχησιν ἵππους ἐπαίδευσαν πάλαι δῆλον κήρυκος. Ἐλεφάντων δὲ καὶ εὐπαθείας εἰς τὰ μαθήματα, καὶ τὸ ῥᾴδιον ἀνωτέρω εἶπον. Κύνες ἢ ἄρα καὶ τὰ οἰκεῖα ὑπηρετεῖν τοῖς ἐκπαιδεύσασιν αὐτοὺς ἱκανοί: καὶ ἀπόχρη τινὶ δοῦλον κύνα ἔχειν. ἦσαν ἢ ἄρα καὶ τῶν πιστῶν ἀΐδηλοι, ὥσπερ τῶν Ἀράβων μὲν οἱ τρωγλοδύται, Λιβύων δὲ οἱ Νομάδες: καὶ τῶν Αἰθιόπων, ὅσον τὸ λιμνάδιόν ἐστι, πέρα δὲ ἐκ τῶν ἰχθύων τροφῆς μεμαθηκὸς σιτεῖσθαι δηλόν. Μέμνηται ἢ ὧν πάλαι τὰ ζῶα, καὶ δέδεται γε τέχνης δὲ ὡς τῷ μνήμῃ οὐ Σιμωνίδου, οὐχ Ἱππίου, οὐ Θεοδέκτου, οὐκ ἄλλου τινὸς τῶν εἰς τόδε ἐπάγγελμα καὶ τῷδε τῷ σοφίᾳ διακηρυγμένων. ἔνθα γὰρ ἀφηρέθη ὁ βοῦς τὸν μόχθον, ἐλθόντα ἐνταῦθα ἀδύρατο μυκηθμῷ σωτηρόφῳ τὸ πάθος. καὶ βόες μέντοι ὑπὸ ζυγὸν ἰέναι μέλλοντες, οἱ μὲν, μεδιῶσιν: οἱ ἢ, ἐπὶ πόδα ἀναχωροῦσιν. Ἵππος ἢ ἄρα ὅταν ἀκούσῃ ψελλίων λεπτὸν, καὶ χαλινὸν λυτύπου, καὶ προσερνίδια τε καὶ προμετωπίδια θεάσηται, φρεμάζεται ἐνταῦθα, καὶ τὰς ὁπλὰς σκιρτῶν ἐπικροτεῖ, καὶ ἐνθυσιᾷ. ὅ τε δὴ ἱπποβοσκὸς βοηγεῖ αὐτὸν, καὶ τὰ ὦτα ἄρθωσιν αὐτὸς, καὶ σὺν μυκτῆρας διείσησι, μινύμῃ δρόμου, καὶ σωκθέας ἴυγγι ἀμάχῳ.

Περὶ ἐλάφων. Κεφ. ια.

Τίκτει ἢ ἔλαφος πρὸς τὰς ὁδοὺς, οὐ ἔοικέ γε σοφίᾳ σὺν δρᾶν. διδοῦσι γὰρ τὰ θηρία, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἐπιβουλάς: σὺν δὲ αὐθρώπους θαῤῥεῖ. καὶ ἐκάνων μὲν πεπίστευκεν † ἀδηνίστερον ὄλα, τότε ἢ ἀφδρά ναι διώκειν οὐκ ἀμφιβάλλει. καταπιανθῆναι ἢ οὐκ ἔτι τέκοι παρὰ τὰς ὁδοὺς: οἶδε γὰρ ὅτι δρᾶμεν δὴ νωθέστερα. τίκτει δὲ ἐν φ' τοῖς ἄγκεσι, καὶ φρυμοῖς, καὶ τοῖς αὐλῶσι.

De disciplina & memoria animaliũ quorundam, Cynocephalorũ, Equorum, Canum, Boum, & rursus Equorum. Cap. X.

ANimalia disciplinæ idonea hæc esse † καὶ addit Gillius.
percepi. Regnantibus Ptolemæis Cynocephalos Aegyptij literas, & saltare, & tibiam inflare, & pulsare citharã docebant. Tum uerò unusquispiam Cynocephalorum mercedem, domini nomine, sic scitè, tanquam peritus aliquis mendicus exigebat: & id quod dabat in marsupium, quod ferebat appensum, congerebat. Sybaritas saltationem Equos docuisse, iampridem peruagatum est. Elephantorum ad disciplinas docilitatẽ antè dixi. Dominorũ usui Canes seruire, & res domesticas his planè sciunt administrare: & pauperi satis ad famulatũ est, unum possidere canem. Imò Canes pauperum perpetui ceu serui sunt, ut Arabũ Troglodytæ, Libyum Nomades: & Aethiopum quicunq; circa paludes uiuũt, solis uesci piscibus assueti. Probè autem animalia eorum quæ agunt aut patiunt, memoriam tenent: nec ad memoriam Simonidis arte, nec Hippiæ, nec Theodectis, nec alterius cuiuspiam de memoria præceptionib. egent. Nam uacca eò proficiscí & mugitu dolorem testari nouit, ubi ab eius uberibus ad macellum uitulus abstractus fuerit. Boum sub iugũ mittendorum alij se lætos uultu ostendunt, alij mox retrocedẽtes se submittũt, & libenter parent. Equus cum freni crepitũ, & strata, & cætera ut frontis ac pectoris ornamẽta uidet, tum fremit: & exultans, ungularum supplosione obstrepit: & ex eorum cõspectu, afflatu quasi furoris ad iter incẽditur: uoce equisonis excitatur, & aures erigit, & naribus inflatis, celerem festinationẽ anhelat, quodam incredibili cursus studio ad currendi memoriam rediens. † ἀδηνιστέρα.

Cynocephali. Equi. Canes. Vacca. Boues. Equus.

Quo in loco cerua parit. Cap. XI.

SEcundũ uias cerua parere solet: qdᵈ quidem ipsum sapienter facere uidetur. nam hinnulis suis insidias à feris, quibus se infirmiorẽ esse nouit, timet fieri: homines uerò celeritatis fiducia cõtemnit, nec dubitat effugere posse. Postea aũt quàm se opimo corporis habitu affectam sentit, non amplius iuxta uias partum edit, quòd iam se minus accõmodatam ad currendum intelligit: at enim uel in saltibus uel conuallibus parit.

Testudinẽ pugnaturam aduersus Viperam, origanum aut rutam prægustare. Cap. XII.

TErrena Testudo cũ Origanũ comederit, Viperam præclarè cõtemnit. Quòd si eius facultatem non assequatur, comesa ruta contra hostem armatur. Iam si utriusque facultate caruerit, à serpente exeditur, planeq; conficitur.

De Ceruorum Hellesponti moderatione, collis cuiusdam fines non egredientibus. Cap. XIII.

Αὐτάρκεια. CEruus ad uiuendum præsentib. contentus est, nec plura desiderat, imò uerò hominibus temperantius multò & uentri moderatur, & cupiditates continet. Nã in Hellesponto collis est, ubi cerui quorum altera diffissa est auris, sic pascuntur, illius extra fines ut nunquã progrediantur. nec enim alias pastiones desiderant, nec prata alia bonitate præstantiora concupiscunt: & uerò satis habent omni anni tẽpore præsentibus frui. Quid ad hæc homines? quos sanè nunquam ne orbis quidem terræ explere queat.

† Ἀφήτωρ Apollo iaculator, Eustat.

De Hyænæ ui malefica in sopiendis hominibus læuæ manus attactu: & Canibus suæ umbræ, quos deinde deuoret. Cap. XIIII.

Venefica malignitas. HYæna, ut Aristoteles tradit, læua in manu uim sopiendi habet, & solo tactu somnum conciliandi, sæpeq; numero in stabula ingressa cùm dormientem aliquem deprehenderit, & pedetentim ad illũ progressa fuerit, soporiferam, ut ita dicam, manũ eius naribus admouet: sicq; eas opprimit, hic ut sine sensu esse uideat. ac tantum terræ suffodit, quantum sit ad eum ipsum obruendum satis: guttur uerò & supinũ & nudum relinquit, in quod incumbens, somno oppressum suffocat, posteaq; in latibulũ abstrahit. Iam cum Lunæ orbis plenus est, retro posito Lunę fulgore suam Canibus umbram injicit, quos statim mutos reddit, & tanquã ueneficio quodam eorum sensus perstringit: Deinde & clingues abducit, & optatis fruitur.

Περὶ χελώνης καὶ ἔχεως. Κεφ. ιϛ.

Ἡ χερσαία χελώνη διατραγοῦσα ὀριγάνου, πᾶν οὐδὲν ποιᾶται φάρμακον. ἐὰν δὲ ἀκρήσια, τοῦ πυγαίου ἐμφαγοῦσα, ὡπλισται πρὸς τὸν ἐχθρόν. ἐὰν δὲ ἑκατέρων ἀτυχήσῃ, αὐτουργεῖται.

Περὶ τῶν ἐλάφων σωφροσύνης. Κεφ. ιγ.

Ὁ Ἐλαφος ὡς ἀληθῶς τὰ πρόντα ἀγαπᾷ, καὶ οὐκ ἐρᾷ πλέονος, ἀλλὰ σωφρονεῖ πρὸς τὴν παρεστῶσαν τοῦ ἀνθρώπου μᾶλλον. πρὸς γοῦν τὸν Ἑλλήσποντον ὄρος λόφος, καὶ νέμονται ἐντεῦθεν ἔλαφοι: καὶ τὸν ὕπερθεν αὐτοῖς ἕτερον διείργουσι, πρόβατον δὲ οὐ χωροῦσι τὸν λόφον, οὐδὲ νομῆς ἐρῶσι ξένης, οὐδὲ λειμῶνας ποθῆσιν ἑτέρους, πόας χρόας πρὸ τῶν παρεστώσας. ἀπόχρη γὰρ τὰ πρόντα αὐτοῖς διὰ ἔτους ὅλου. Τί πρὸς ταῦτα ὦ ἄνθρωποι ὑμᾶς; οὓς οὐκ ἂν ἐμπλήσαι ποτὲ ἕως θανάτου, οὐδ' ὅσα λάϊνος ἀδελφὸς Ἀφήτορος ἐντὸς εἴργει.

Περὶ ὑαίνης. Κεφ. ιδ.

Ἡ ὑαινα, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἔχει δύναμιν ὑπνοποιόν, καὶ ἐνεργάζεται μάρον μόνον προσβίγουσα. πάρεισι γοῦν εἰς τὰ αὐλία πολλάκις, καὶ ὅταν ἐντύχῃ τινὶ καθευδόντι, προσελθοῦσα, ἡσυχάζει, καὶ τὸν ὑπνοποιὸν, ὡς ἂν εἴποις, χεῖρα προστίθησι τῇ ῥινί. ὁ δέ, ἐλκεταί τε καὶ πιέζεται μᾶλλον, καὶ ἀναισθήτῳ ἔοικε. καὶ ἐκείνη μὲν ὑποῤύπτει τὸν γλῶ τὸν τῇ κεφαλῇ ὅν τοσοῦτον, ὅν ὅσον αὐτὸν εἰσκλασιν εἰς τὸν βόθρον, καὶ τὸν φάρυγγα ὑπίαν ἀπέφηνε καὶ γυμνόν. ἐντεῦθεν ἡ ὑαινα ἐνέφυσε, καὶ ἀπέπνιξε, καὶ ὅν ἐν φωλεὸν ἀπάγει. Καὶ τοῖς λυσὶ δὲ ἐπιτίθεται ἡ αὐτὴ τρόπον ἐκεῖνον. ὅταν ἡ πλήρης ὁ τε σελήνης κύκλος, κατόπιν λαμβάνει τὸν αὐχένα, καὶ τὸν αὐτῆς σκιὰν ἐπιβάλλει τοῖς κυσὶ, καὶ πρόχρημα αὐτοὺς κατισίγασε, καὶ καταγοητεύσασα ὡς αἱ φαρμακίδες, ἅπτα ἀπάγει σιωπῶντας, καὶ κέχρηται ὅ, τι καὶ βούλεται ἐντεῦθεν αὐτοῖς.

Ἰασὸς, oxytonũ cum s. duplici insula est Cariæ. Iasos uerò, paroxyt. cum s. simplici, ciuitas Peloponnesi, Stephanus.

Περὶ τοῦ ἐν Ἰάσῳ ἐλεφάντος. Κεφ. ιε.

Ἔρωτα ἐλεφάντου ἐν Ἰάσῳ οὐ μειράκιον καλὸν πάλαι ἐξόμνυον ἄμοιρον μνήμης

De admirabili amore quo Delphini quidam formosos pueros prosecuti sunt, primus in Iaso, alter in Alexandria, tertius Puteolis. Cap. XV.

CElebris ille iam olim Delphini in Iaso amor, quo formosum adolescentem prosecu-

μης τ' ἀξ' ἐμοῦ ἀπολιπεῖν, οὗ μοι δοκεῖ. καὶ δὴ πάντα εἰρήσεται ὁ ἔρως. Τὸ γυμνάσιον ὁ τ' Ιασίων ἐπίκειται τῇ θαλάσσῃ. καὶ οἵ γε ἔφηβοι μετὰ σὺν δρόμους καὶ τὰς κονίσρας λατιόντες φάνται θα ἀπελούοντο, κατά τι ἔθος ἀρχαῖον. δ' ἀνηχομένων ἂν αὐτῶν ἑνὸς τοῦ τῶν ὥραν ἐκπρεπούς ἐρᾷ δελφὶς ἐρωτα δριμύτατον. καὶ τὰ μὲν πρῶτα πλησίον γιγνόμενον, ἐφόβησέ τε καὶ ἀπέπληξεν αὐτόν: ἔπα μέντοι τῇ σωνηθείᾳ φιλίαν τινὰ καὶ εὔνοιαν εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ παιδὸς ἰσχυρὰν ἐπηγάγετο. ἀθύρεσαν γὰρ μετ' ἀλλήλων ὑπήρξαντο, ⁊ πῇ μὲν ἠμιλλάδην πα ρανηχομένω τι καὶ ἐρίζοντι: πῇ δ' ὁ παῖς ἀναβαίνων ὡς πῶλῳ ἱππότης, ὑπονηχομένου τοῦ ἐρασθ, γαῦρον ἐφέζετο. καὶ ὧδε θεῖς Ιασιεῦσι καὶ τοῖς ξένοις τὸ πραττόμενον ἀξιόζηλον. προῄει μὲν γὰρ τὰ παιδικὰ ὁ δελφὶν φέρων ὡς πλεῖσον τῆς θαλάσσης, κἀ εἰς ὅσον δεῖ παιδὶ ἔχειν ὀχουμένῳ ἀσφαλῶς, εἰς τοσοῦτον: ἔπα ὑπέστρεφε, καὶ ἦγε τὸν αἰγιαλοῦ πλησίον. καὶ ἀλλήλων ἀπαλυόμενοι, ὁ μὲν ἂν τὸ πέλαγος, ὁ δ' εἰς τὰ οἰκεῖα, ἐπανήεσαν. ἀπλῶτα δ' ὁ δελφὶς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀεὶ τῶν γυμνασίων ἀφίστω. ὁ δ' παῖς ἤδετο τῇ προσδοκίᾳ τῇ τοῦ φίλου, καὶ τῇ σὺν αὐτῷ παιδιᾷ, καὶ πρὸς δεῖ μᾶλλ δεῖ φυσικῷ πορίβλεπτος ἦν, οἱασδήπτε μὴ μόνοις ἀνθρώποις, ἀλλὰ ⁊ τοῖς ἀλόγοις δοκῶν ὡραιότατος: οὐ μέντοι μετὰ μακρὸν καὶ οὗτος ὁ αὐτόφωρ ἁπήγθη τοῦ φθόνου. ἔτυχε γὰρ ὁ παῖς πλέων γυμνασάμενος, καὶ ἀπαμὼν ἑαυτὸν δεῖ ὀχοῦντι ἐπ' τ' γαστέρα ἐπιβάλλ λῃ, καί πως ἔτυχεν ἢ τοῦ ζώου ἄκανθα ἢ τι κατὰ τοῦ νώτου ἐρθὴ οὖσα, καὶ δεῖ † ὀραίῳ τὸν ὀμφαλὸν ἀγγεῖ: ἔπά τινες φλέβες ὑπορρύγνυντ', καὶ αἵματος ἔπειτα ῥοὴ πολλή, ⁊ ὁ παῖς φάνται θα ἀρθνήσκῃ. ὁπόρθ ὁ δελφὶς σωναισθόμενος ἐκ τοῦ βάρους: ἐπέκειτο γὰρ οὐ σωήθως ἰσχύος, ἅτε μὴ δεῖ πνεύματι ἑαυτὸν ἐλαφρίζων: καὶ θαπάμενος πορφυροῦν ἐκ τοῦ αἵματος τὸ πέλαγος, τὸ πραχθὲν σιωπᾷ, ⁊ ἐπιβιῶναι τοῖς παιδικοῖς οὐκ ἐτόλμησε. πολλῇ τοίνυν τῇ ῥώμῃ χρησάμενος, ὡσπόρθ Ροδίων σκάφος, εἶτα ἑαυτὸν θ' ὧδ' αἰγιαλοὺς ἕλκων δέβρασι, καὶ τὸν νεκρὸν σωεξωύεγκε, καὶ ἔπαυτο ἄμφω: ὁ μὲν τεθνεώς, ὁ δ' ψυχορράγῶν. Λάϊος ὦ δεῖ Χρυσίππω, ὦ καλὲ Εὐριπίδη, τόδ' οὐκ ἔδρασε. καί τοι τὸ δεῖν ἀρρένων ἔρωτος, ὡς λέγεις αὐτὸς, καὶ ἡ φήμη διδάσκει, Ἑλλήνων πρώτιστος ἄρξας. Ἀμειβό-

prosecutus est, non est silentio mihi prætereundus. Iasensiũ igitur gymnasiũ mari imminet: illic ephebi post cursus & palæstras mare ingressi, antiquitꝰ recepto more, lauabãt. Et cũ aliquando natationi indulgerent, unũ ex illis forma præstantem Delphinus quidã acerrimè amare occœpit. ad quẽ cũ adnasset initio, nõ mediocrẽ ei metũ incussit: sed aucta paulatim familiaritate, ita puerum sibi cõciliauit, ut planè amicũ & benuolũ haberet. Itaq; lusitare inter se cœperũt, & natando inuicẽ certare. Est quando puer insidens illi, ceu sessor equo, superbus uehebat. Atq; hoc spectaculũ tũ Iasenses, tum peregrini admirabant. Pergebat enim suos amores uehens Delphinus, & in mare tantũ procedebat, quantũ libebat puero: deinde reuertebat, & prope litus eũ restituebat: ubi inuicem digressi, hic domũ suã, ille in pelagus redibat. Solebat autem apparere Delphinus eo ipso tempore quo dimittebãt gymnasiũ. Eo quẽ expectauerat uiso, puer gaudebat: seq; & colludẽdo belluæ maris, & suę pulchritudine formæ, iucundum præbebat spectaculũ: ut qui nõ hominibꝰ modò, sed etiã nulla ratione præditis feris, formosus uideret. Sed nescio quę inuidia redamantẽ illum non multò pòst sustulit. Nimiũ enim exercitatus & fessus aliquando puer cũ toto uentre in uectorẽ suũ Delphinũ temerè iniecit, nõ animaduertens aculeatã spinã dorsi erectã esse, atq; horrentẽ: cuius acuminibus eius umbilicus quia exulceratus esset, ex †ἄπρῳ. eo factũ est, ut & uenæ quædã abrumperent, & permultus sanguis effluueret, ibiq; puer extremũ spiritũ effunderet. Id Delphinus partim expondere sentiens: non enim iam ut cõsueuerat tam leuis & expeditus insidebat, nẽpe qui spiritib. sese non subleuaret: partim sanguine imbutũ mare cernẽs, id qd' res erat ut intellexit, amasio suo superstes uiuere noluit. Quãobrẽ multo robore, quemadmodũ Rhodia nauis (plenis uelis propulsa,) sic simul cũ defuncto in litus se eiecit: amboq; hic iã mortuus, ille animi defectione expirans, humi strati iacuerunt. Laius ô bone Eurip. nõ tale facinus ꝓpter Chrysippũ cõsciuit, quãuis, sicut tu ipse ais, & fama docet, Grẽcorũ primꝰ pueros amare cœpit:

Iasenses ciues,ut illorũ uehementẽ amorem cum honoris gloria compensarent, sepulchri monumentũ cómune amborũ & formosi pueri & Delphini amatoris constituerunt:& statuam quæ forma eximia puerũ in Delphini dorso sedentẽ haberet,excitarunt: atq; etiam numismata ex argento atq; ære fecerunt, & eorũ imaginibus signauerũt, ad demonstrandum utriusq; miserabilem casum, ac nimirum tantum facinus memoriæ tradiderũt, ut dei amicum honorarent. In urbe Alexandria Ptolemæo secundo regnante, simili amore Delphinũ flagrasse audio: itẽ Puteolis Italiæ:quæ si Herodotus nouisset,non minus sicut mihi uidetur, ea quæ de Arione Methymnæo dicuntur, miratus fuisset.

† al. οἰκεῖοι. Gillius legit οἰκεῖον.

Ἀμειβόμενοι δὲ καὶ Ἰασεῖς τὴν φιλίαν ἐκείνων τὴν ἰχυρὰν, ἀπέφηναν τάφον κοινὸν ὡραίσ μειρακίσ & δελφῖνος ἐρωτικῆ, & στήλην ἐπέστησαν: καλὸς πᾶις ἱππεύων ἐπὶ δελφῖνος ἦν. & νόμισμα ἢ ἀργύρου & χαλκῆ ἐργάσαντο, καὶ ἐνέθλασαν σημεῖον τὸ ἀμφοῖν πάθοσ, καὶ μνήμην παρέδοσαν ἐργον τοσοῦτον, θεῆ τιμῶντες †οἱ Κεῖοι. Γινώσκομαι ἢ καὶ ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων πόλει, ἐπὶ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου ἐρασθῆναι δελφῖνα ἔρωτα παραπλήσιον. & ἐν Δικαιαρχίᾳ τῆ Ἰταλίας. ἀπέβη δὲ ἡ Ἡρόδοτου ἔγνω, οὐκ ἂν ἐμοὶ δοκεῖ ἐθαύμασε τὰ ὑπ' Ἀρίωνι τῷ Μηθυμναίῳ λεγόμενα.

Περὶ τῆς ὀξείας τῶν ζώων αἰσθήσεως, καὶ ὧν τε καὶ βοῶν καὶ λοιπῶν ἑτέρων.

Κεφ. 15.

Ὁποῖον μέλλοντος ἐπισήμων αἰσθητικῶς ἔχουσι καὶ ἵπποι, & βόες, & ὗς, καὶ αἶγες, καὶ ὄφεις, καὶ ζῶα ἄλλα. & λιμοῦ ἢ ἀφιξομένου σωμάτων πρότασις, καὶ σεισμοῦ. προγινώσκει ἢ καὶ ὑγιείαν ἀέρων, καὶ εὐφορίαν καρπῶν. καὶ λόγου μὲν οὐ μετέλαχε, τῆς καὶ σώζειν καὶ ἀρκτέαν δυναμένου, τῶν γε μὴν προειρημένων οὐ διαμαρταίνει.

Περὶ τοῦ δράκοντος τοῦ ἐρασθέντος νεανίσκου. Κεφ. 17.

Ἐν τῇ τῶν καλουμένων Ἰουδαίων γῇ, ἣ Ἰδουμαίων, ἦσαν οἱ ἐπιχώριοι λεγόμενοι Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἐραστὴν μείρακος ὡρικῆς δράκοντα μεγέθει μέγιστον. ὅσον προῦπ ἐπιφοιτῶν, εἶτα μέντοι τῇ προφρημένῃ συνεκάθευδε σφόδρα ἐρωτικῶς. οὐκοῦν ἡ μείραξ τὸν ἐρασμὸν οὐκ ἐβαρέθη, καί τι προσίεντα ὡς φίλῳ πρᾴστατά τε καὶ ἡμερώτατα. ὑπεξῆλθεν ὅν, καὶ δι' ἐτῶν μακρῶν, οἷα δὴ πολὺν λήθην τοῦ δράκοντος ἐχόντων, ἐπὶ τὴν τῶν ἑορτασίων ἀφίκετο πανήγυριν. τῷ ἢ ἄρα ἡ ἐρημία ἐπέτεινε τὸ πάθοσ. καὶ ἐφοίτα μὲν ὁσημέραι καὶ νύκτωρ: οὐ μὴν ἐντυγχάνων ἠβούλετο, ὡς ἐρασθεὶς ἀτυχῶν ἐν τῷ πόθῳ καὶ ἐκάνοσ ἤλγει. ἐπεὶ ἢ ἄνθρωπος ὑπέστρεψεν αὖθις, οὐδὲ ἀφικνεῖται, καὶ πολιὸν ἤδη λοιπῷ σώματι, τῇ οὐρᾷ τὰς ἰνίδας πεφοσμένος τῆς ἑορτάδος τε καὶ μισητῶν δῆθεν. Οὐκοῦν ὁ καὶ τοῦ

Cùm uerò eam quam amabat non inueniret,tanquam amator, cui amor optatis non respõdet,acerrimo dolore afflictabatur. Postea autem quàm puella reuertisset,confestim eam adiuit: ac ualde amatorie,tanquam spretus, ob eamq; rem amantissima ira incitatus, reliquum per adolescẽtis corpus circumplicãs, eius crura parcè & molliter uerberabat. Non ergo expertia rationis animalia

Cupido

τοῦ Διὸς ἄρχων αὐτοῦ καὶ τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, ἐνδεῖ τῶν ἀλόγων ἐπιτροπῆς: ἀλλ' ὅπως ἔχει πρὸς αὐτὰ καὶ διὰ τούτων, καὶ δι' ἄλλων ἀφορίκνυται.

Περὶ ὄφεων στομάχου, καὶ τοῦ λεγομένου ἀκοντίου. Κεφ. ιη.

Οἱ ὄφεις ἑαυτοῖς συνειγνωῶτες τὸν στόμαχον λεπτὸν καὶ μακρὸν ἔχουσιν, ὅμως ὄντες ἀδηφάγοι καὶ παμβορώτατοι, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, αὐίσανται ὀχθοῖ, καὶ ἐπ' ἄκρας τὰς οὐρὰς ἐσᾶσι, καὶ ἡ τροφὴ μὲν πολιθαίνει αὐτοῖς, καὶ ὃν τὸν ὄγκον τὸ σῶμα τοῦς ἀρχωρεῖ. ἄποδες ὄντες, εἶτα ἕρπουσιν ὠκιστα. ἔστι δὲ καὶ ἀκοντίῳ δίκην ἑαυτόν τινες μιθίκασι, καὶ ἐπιφέρεσθαι, ἐκ τοῦ ὀνόματος ἀφ' οὗ δρᾶν ἔοικε. μίκλησις γὰρ ἀκοντίας.

Περὶ φωνῆς διαφόρου ὀρνίθων τε, καὶ ἄλλων ζώων. Κεφ. ιθ.

Τῶν ὀρνίθων αἱ μὲν ἐρίθοις τε καὶ μέσαις ὀρνίθων, οὐδὲν διαλέλυθεν, ἀλλ' ἴσμεν χελιδόνας, καὶ κορυφους, καὶ τὸ τετίγωτα φῦλον, καὶ λίγειαν λάλον, καὶ βομβοῦσαν ἀκρίδα, καὶ πάρνοπα † ἐποκορίζοντα, καὶ μὴ σιωπῶσαν τροχαλίδα, ἀλκυόνας τε ἅμα τοῖς καὶ ψιττακούς. τὸ δὲ φοίνικος ὁλολυγὼν οὐ σιωπᾷ. φθέγγεται δὲ αὐτῶν, τὰ μὲν γοερὰ καὶ θηλύφωνα, τὰ δὲ ὄρθια καὶ διάπυρα. Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τῶν λαλάγων ἅμα τοῖς λαλάγους μεταθέοντα, ἄδηλα, ὡς πόρρω ἐπὶ τοῦ οἴκου ἐκ τῶν προτέρων ἀμείβοντες, διὰ τῶν τρυφῶν, καὶ τῶν φῦ βίου θρύψιν. Τὰ δὲ φοῖνικος λιμῶσι κατάδηλα, οἷονεὶ παιγνιῶν ζοντα βίον, ὡς ἂν εἴποις αὐθηρὸν καὶ ἄβρον διαιτώμενα, τῶν ἥρων ἐπιδημίαν μελῳδίαις ἐγωγε ἂν φαίην εὐφημεῖν. Κύκνων δὲ περὶ, καὶ ὅτου θεῶν θεράποντές εἰσιν, ἀνωτέρω εἶπον. Ἡ λίγεια δὲ τῶν ἄλλων φωνημάτων μιμητικώτατόν ὅστις τοῦ δὲ ἀνθρωπικοῦ πλέον. Ἰσιάζει δὲ ταῖς μιμήσεσι τὰ τοιαῦτα: † ὅθεν αὖθος ὁ καλούμενος, καὶ ἡ σάλπιγξ, καὶ ἡ ἴυγξ, καὶ ὁ κόραξ. ὁ μὲν αὖθος † ἐποτίθεται χρεμέτισμα ἵππου: τῇ σάλπιγγι δὲ ἡ ὁμώνυμος, καὶ τὸν πλάγιον ἡ ἴυγξ αὐλόν. Βούλεται δὲ τῶν ὄμβρων τὰς σταγόνας ὁ κόραξ μιμεῖσθαι.

Περὶ σκορπίων. Κεφ. κ.

Σκορπίων μὲν ὁ ἄρρην χαλεπώτερος, ὁ δὲ θῆλυς ἧττον πρόστορος. ἀνοῦν δὲ αὐτῶν γένη εἶναι. λευκὸν τὸν, καὶ πυῤῥὸν τινα, καπνοειδῆ ἄλλον, μέλανα ἐπὶ τούτοις. ἐστὶ δὲ καὶ χλωρὸν, καὶ γαστρώδη τινά: καὶ καρκινοειδῆ ἄλλον. τὸν μὲν

Cupido ille Iouis etiam dominus negligit: sed ex his & alijs quemadmodum & erga ea affectus sit, & singula curet, ostenditur.

De gula serpentum, & cur anteriore parte se erigant. & de Iaculo serpente.

Caput XVIII.

CVm uoracissimæ Serpentes sint, & longam & tenuem habeant gulam, sese humo excitant, seq; celsas & erectas constituunt, extrema cauda nitentes, ut in aluum procliuior delabatur cibus: pedibus carent, serpunt uelocissimè. Earū quædam similiter atq; iacula semetipsas iaculantur, ex eoq; quod agūt nomē trahunt: nam Iaculi nominantur.

De sonis & uocibus quarundam auium, & Insectorum quorundam.

Caput XIX.

CAntu ualent Hirundines, Merulæ, & Cicadarum genus. Scimus etiam Picas loquaces esse, & bombis strepere Locustarum nationem: & Parnopem (Locustæ uel Culicis speciem, uel Apiculam syluestrē) sono minuto obstrepere: neq; silere Troxalidem, (Gryllum interpretantur aliqui, Plinius:) nec non uocales Alcedines & Psittacos. Item auium alias flebili & muliebri, alias acri & contenta uocalitate uti: alias migrantes de ramo in ramum, tanquam ex priore domo in aliā, præ nimio uoluptatis sensu occinere: alias in pratis cātātes, tanquā festos dies agere, & uitam (ut ita dicam) floridam & mollem degentes, ueris aduentum canoris ominibus, & lætis acclamationibus excipere. De Cygnis, & cui deorum seruiant, suprà dixi. Pica cum alias uoces, tum maximè humanam imitatur. Florus, Equi hinnitum: Salpinx, tubæ sonitum: & Torquilla, obliquā tibiam repræsentat. Imbrium guttas Coruus fingere conatur.

† al. ἐποκρίζοντα.

† ὅ, τε

† al. ἐποκρίνεται.

De Scorpiorum ictu, generibus nouem, & procreatione.

Cap. XX.

MAres Scorpij infestissimi habētur, fœminæ multo remissiores: non enim tantum uirus acerbitatis habēt. Eorum nouem esse genera accepi, album, ruffum, fumosum, nigrum, uiride, uentricosum: aliud cancri simile. infestissimum

omnium flammeum appellant. aliud etiã ferunt alatum esse, & duplici aculeo armatum: aliud quod septẽ haberet internodia. Non oua Scorpij, sed fœtus animantes pariunt. Sunt qui eos non coitu, sed nimio cœli calore tantũ procreari asserant. Ictus ab eis inflictus quo pacto afficiat uel interimat aliunde petendum.

Quomodo Elephantus à Dracone stranguletur. Cap. XXI.

†al. ἄσιωδι.

APud Indos, sicut audio, graueis inter se gerunt inimicitias Draco & Elephantus. Quare dracones haud insciij imperitiq́, ex arborib. elephantos ramos decerpere in pastus suos solere: in has ipsas arbores primò serpunt: postea eam sui corporis partem dimidiam quæ ad caudam pertinet, arborum frondibus circũtegunt: alteram partem anteriorem, funiculi instar appensam demittunt. Eò cũ accessit elephantus ad arboris surculos carpendos, draco in huius ipsius oculos insiliens effodit, deinde anteriore parte collum eius constringens, posteriore flagellans, inusitato & nouo quodã laqueo strangulat.

Insidiæ

†θάνῳ.

De animalium quorundam inter se inimicitijs & metu. Cap. XXII.

GAllinaceum ac ignem, Leo: Pardalim, Hyæna: Stellionẽ Scorpius hostiliter odit: & eo admoto torpore afficitur. Draconẽ Elephantus perhorrescit. Omne iumentum murem araneum reformidat. Astacus Polypũ extimescit. Canem de tecto propellere & deijcere non possis. periculi enim magnitudine timet ac renititur.

Quemadmodum Libyci Scorpij, dormientibus insidiantur. Cap. XXIII.

FRaudulenti etiam natura Scorpij, & dolosi existunt: etenim Libyci ab eorum multitudine metuẽtes, ad uitandos ipsos omnia machinamenta moliuntur: †τὰς λιλίνας. soccos ferunt in lectis cum longe à pariete remotis, tũ in excelsum collocatis, tũ fulcrorũ pedibus in hydrias aquæ plenas impositis, sublimes somnũ capiunt. qua machi-

μὴν χαλεπώτατον φλογοειδῆ λαλοῦσιν. πῦ ἔλαφα ἢ ἄρα φύμι καὶ πῦρ ωτὸς, καὶ δὲ κέντρας τινάς. καὶ πτερὰ ἔχῳ σφενδόνας ὤφθη τις. σκορπίος ἢ οὐκ ὠά, ἀλλὰ ζῶα ἀρτίκτ. Χρὴ ἢ εἰδέναι ὅτι καί φασί τινες οὐκ ἐκ τ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας γίνεσθ τὴν ἐπιγονὴν τοῖς ζώοις τοῖσδε, ἀλλ' εἰς τὰ λαύματα ἄγαν τίκτῳ σκορπίος. Ἐγχρίσας ἢ ἕκασ αὐτῶν τὸ λοιπὸν ὁποῖα ἐργάζεται, καὶ ἀναιρᾶ τίνα τρόπον, ἀλλαχόθι μαθήσεσθε.

Περὶ τ δὴ δρακόντων πρὸς ἐλέφαντας ἔχθρας. Κεφ. κα.

ΕΝ Ινδοῖς ἀκόω ἐλέφας καὶ δράκων ἐσὶν ἔχθισα. ὅταν οἱ μὴ ἐλέφαντες ἀρασσᾶντες τὸν δρυὸν ἄνω λιλάσ, ἐκάνος νέμοντ: ὁπόταν εἰλόται οἱ δράκοντες, ἐπ' αὐτὰ μὴ ἕρπουσι: τὸ ἢ ἥμισυ σφᾶς αὐτῶν, τὸ οὐραῖον, τὸν δρυὸν ἄνω βαλλουσι τῇ κόμῃ. τόδ' ὅτ τὸν λιφαλὸν προῖον ἥμισυ μεθῆκαν, λαλωδίον δ' ἵκλω ἀπυρτημένον. καὶ ὁ μὲν προσῆλθεν ἀρδρυΐσασ τὸν ἀνέμονον ὁ ἐλέφας: ὁ ἢ δράκων ἐμπιδὶξ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ δορύσῃ. εἶτα ἐσ τραχήλῳ πιέσας τ τένων ἐσ οὐραίῳ μέρ, & σφίγγων βατόφῳ, ἀπάγχ τὸ θηρίον ἀγνῷ βρόχῳ καὶ λαινῷ.

Περὶ ζώων τῶν ἀλλήλοις πολεμίων, καὶ πρὸς λιμόν. Κεφ. κβ.

ΕΧθίσα ἢ ἐσ μὲν λέοντι πῦρ & ἀλεκτρυών: ὕαινα δὲ τῇ πορδάλῃ, σκορπίος ἢ ἀσκαλαβώτ. νάρκη γὰρ τὸν σκορπίον καταλαμβανῇ, προσαχθέντός οἱ τ ζώου τ προειρημένου. δράκοντα ἢ ἐλέφας ἐρρωδεῖ. ὑποζύγιον ἢ πᾶν τὸν μυγαλῆν οὐ θαρρεῖ: ἀσακὸς ἢ πολύποδα. Καὶ μὴν τοι προωθούμενοι ἐκ τῶν στεγῶν οἱ λυμεῶνες, οὐκ ἂν αὐτὸς ῥίψαις: τ γὰρ λυσιλύου δεδοίκασι τὸ μέγεθ.

Περὶ τ δὴ σκορπίων τῶν Λιβύων ὡς αὐτὸν λαθυδόντας ἐπιβολῆς. Κεφ. κγ.

ΟΙα ἢ ἄρα σοφίσματα καὶ τοῖς σκορπίοις ἡ φύσις ἔοικε δ' ναι, ἡ τοῖσδε ἴδια: οἱ Λίβυες τὸ πλῆθ αὐτῶν ὑφοράμενοι, καὶ πάντα τὰ τεχνάσματα μηχανᾶς αὐτὸς μυρίας ἀντιπίνοσι φυλαττόμενοι. κοῖλα γὰρ ὑποδήματα φοροῦντες, & ὑψηλοὶ & μετέωροι καθεύδοντες, καὶ τῶν τοίχων ἀνατείνοντες τὰς † χεῖρας, καὶ τῶν λιμνῶν αὐτῶν πόδας εἰς ὑδρίας ὕδατ πεπληρωμένας ἐντιθέντες, οἱ δ' ὑπνου τὸ λοιπὸν ἀδείας τε, & ἀριλῆς καθεύδειν πολλῆ. οἱ ἢ, ὁποῖα

ἐποῖε παλαμῶντα. σκορπίος δὲ λάβοι τὸ ἐπόδιον ἑαυτὸν ἀξαρτήσῃ ἢ τὸν ὄροφον, ἐκχίτου τοῦτο ταῖς χηλαῖς καὶ μάλα ἐγκρατῶς: καὶ λαβὼν τὸ λοιπὸν σῶμα: οὐκοῦν ὁ δεύτερος διάτασιν μὲν ἐκ τῆς σίγης, καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἑρπῇ, καὶ τοῦ λοιποῦ τοῦ ἐκείνου ἔχεται καὶ αὐτὸς ταῖς χηλαῖς: καὶ τόγε αὐτὸ μετέωρον ἄασι λοιπόν. καὶ ὁ τρίτος ἐκ ταὐτοῦ ἔχεται, καὶ ὁ τέταρτος ἐκ τοῦ τρίτου, καὶ ὁ πέμπτος ἢ στοῖχον, καὶ οἱ ἐπ' ἐκείνοις ἀπὸ τοῦ πρώτου λαθιέπονῆες. ἅπτα ὁ τελευταῖος ἐπαίσετο τὸν καθεύδοντα, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτοῦ ἑρπῇ, καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον, καὶ ὁ λάτωθεν τρίτος, καὶ οἱ λοιποὶ ὅτ' ἂν οἱ πάντες ἀλλήλων ἀπελύθησαν, οἷα λύπου λύσαντις ἅλυσιν.

Περὶ δὲ ὡς οὗ ἐχίνους ἡ ἀλώπηξ ἐπιβουλῆς: καὶ ὅπως ὠτίδας θηρεύῃ, καὶ οὗ ἰχθῦς. καὶ ὡς οἱ Θρᾷκες αὐτῇ διὰ χερυσάλου ἐπονται τὸ τῶν ποταμῶν.

Κεφ. κδ.

ΔΟλερὸν χῆμα ἡ ἀλώπηξ: ἐπιβουλεύῃ γοῦν τοῖς χερσαίοις ἐχίνοις τὸν τρόπον τόνδε. ὀρθοὺς αὐτοὺς λαταγωνίσασθαι ἀδύνατός ἐστι. τὸ μὲν γὰρ, ἀπὸ ἄκανθαι ἀπαίρεσιν αὐτῇ. ἡ δὲ ἡσύχως καὶ ὑφεισμένως τοῦ ἑαυτῆς σώματος ἀνατρέπῃ αὐτοὺς, καὶ λελίνῃ ὑπτίους, ἀναχίσασά τε ἐσθίεται ῥᾳδίως οὐδενὸς φοβεροὺς. Τὰς δὲ ὠτίδας φασὶ τοὺς τόπους θηρεύουσιν οὕτως: ἀπογραφεῖσαι αὐταὶ, καὶ εἰς γῆν κύψασαι, τὴν λέρκον ἀνατείνουσιν, ὡσπερεῖ τραχήλου ὄρνιθος, αἱ δὲ ἀπατηθεῖσαι προΐασιν ὡς πρὸς ὄρνιν ὁμόφυλον, ἅτε πλησίον γενόμεναι ἡ ἀλώπηξ, ἁλίσκονται ῥᾳδίως, ἐπιγραφέσης ἡ ἀλώπηκος, καὶ ἐπιθυμίας ἡ τὸ ἁρπαγόν. Τὰ σμικρὰ δὲ ἰχθύδια θηρῶσι παύσοφῶς. παρὰ τὴν ὄχθην τὴν τοῦ ποταμοῦ ἐρχονται: καὶ τὴν οὐρὰν καθιᾶσιν εἰς τὸ ὕδωρ: τὰ δὲ προσνέοντα φίσχεταί τε, καὶ ἐμπλάσσει ἡ διασεῖ τῇ τριχῶν: αἱ δὲ αἰδόμεναι, τοῦ μὴ ὕδατος ἀναχωροῦσιν, ἐλθοῦσα δὲ ὅτι τὰ ξηρὰ χωρία διαφεύσεται τὰς ὀρὰς, καὶ ἐκπίπτῃ τὰ ἰχθύδια: καὶ ἐκεῖναι διάπτυον ἀβρόπατον ἔχουσιν. οἱ δὲ Θρᾷκες ἡ τὸ ποταμῶν πῆξεως ἡ οὐ σφαλερᾶς ποιοῦνται γνώμονα τὴν δὲ τὴν θῆρα: καὶ ἐὰν διαδρᾶμῃ τὸ χερύσαλλον, μὴ φίδι ἰόντα μηδὲ ἴκνια τοῖς ἐκείνης βήμασι, θαρσοῦσι ἤδη ἕπονται. πεῖραν δὲ αὐτὴ ποιεῖται τοῦ μὴ σφαλερὸν πόρον, τὸν τρόπον τόνδε. πεδαβάλλῃ τὸ οὖς ὧν

machinationis molitione facta, sese quieto, & tuto somno usuros arbitrantur: atqui Scorpius si quid, unde semetipsum in tecto suspendat, nanciscatur, ibi fortissimè forcipibus inhæresçit, simul & demittit aculeum: secundus igitur ex tecto descendens per primum serpit, atq; suis itidem forcipibus ad illius aculeum adhæresçit, & sublimem finit suum aculeum: itē à secundo tenetur tertius, à tertio quartus: quintus similem ordinem cōseruat: itéq; cæteri omnes deinceps per primos decurrūt. Postremus dormientem ferit, & per superiores recurrit: Similiter ab illo secūdus, tū uerò ab ultimo tertius, reliquiq; sese subducūt, quoad uelut sanè ca tenā soluētes, inter se omes subtraxerūt.

Quemadmodum Vulpes insidias parat Erinaceis, Otidib⁹, & piscibus. Et quomodo Thraces ad transmittendos fluuios congelatos ea duce utantur.

Caput XXIIII.

VVlpes fraudulentū animal, insidias hoc pacto in Erinaceos terrenos molitur: ut cum eos rectos, quòd à morsu uulpinum impetum spinis prohibent, expugnare non queat, ipsos summa cautione oris leniter & cautè primum euertens, supinos cōstituat: deinde & laniet, & qui antea essent formidabiles, exedat, conficiatq;. In Ponto sic Otidas uenatur, ut & sese auertens, & caput in terram abijciens, tanquam auis collum, sic caudam extendat: eæ autem hac insidiarum instructione seductæ, ad illam, tanquā ad suam gregalem accedunt, illa uerò se uertens nullo negotio capiat. Tum uerò secundum fluuiorum ripas gradiens, paruulos pisciculos callidè exceptat. nam caudam in aquam deijcit, in quam ij innantes densis pilis comprehenduntur. quod quidem ipsum uulpes sentiens, caudam ex aqua remouet, & repente se in aridum subducens eam excutit, pisciculi excidunt, atq; ab ea deuorantur. Otides. Pisciculi.

Thraces quando conglaciantes fluuij periculosè transeuntur, uulpis indicio, & periclitatione percipiūt. nam si glaciem resistentem, & nihil cedentem transmiserit, eius uestigia fidenter persequuntur. Ad hunc autem modum trāsmissionem non esse periculosam hæc experitur, ut Fluuij conglaciantes.

ad glaciem aurem admoueat: ac si intra non subsonare atq; subterlabi fluctus sentit, glaciei se tanq̃ solidæ credit, ac transmittit: sin aliter, nequaquam transit.

†al. ὡς

De Canum beneuolentia erga nutritios suos, Erigonen, Silanionem, Darium, Lysimachum. Cap. XXV.

IPhidis filiã poetæ ita decantant, ut eorum uocibus theatra personent, heroinam illã laudantiũ, siue quòd longè multumq; alias mulieres castimonia superasset, & propriæ uitæ coniugem suum antetulisset. Verũ bestiæ quoq; nõ minus pio quodam & innato amore flagrant, cuius rei testimonio sunt huiuscemodi, quæ insequunt. Erigonæ canis suæ dominæ sepultura affectæ immortuus est. Ille uerò Silanionis tyrãni, nõ à sepulchro domini sui, nec ui, nec ullis blandimẽtis abscessit. Dario qui extremus regnauit apud Persas, in ea pugna quam cõtra Alexandrum susceperat, & cõmisit, cùm à Besso (& Nabarzane) multis uulneribus cõfossus esset, & iaceret stratus: omnib. mortuũ relinquẽtibus, canis ab eo educatus solus permansit fidelis, eumq; tametsi nõ amplius suũ altorẽ, sicut tamẽ adhuc uiuentẽ seruauit. Ita Xenophon ille Grylli filius cum Cyro iuniore scribit, florido quidẽ & phalerato sermone, solos mensæ ipsius participes cum eo remansisse, ac simul interijsse: & sceptrigerũ eius eunuchum Artapaten nomine, super eo extincto se occidisse, uitam deinceps, sine Cyro minime uitalem sibi futurã, aspernatũ. Lysimachi etiã regis canis cum se seruare quiret, non inuitus eadem qua suus morte dominus defungi uoluit.

Erigone.

Silanio. Gillius legit Gelonis.

Darius.

Cyri iunioris mortis participes.

Lysimachi canis.

De Pithece uenenato animali, quod ab alijs Oribates uel Hypodromus uel Pulex nominatur. Cap. XXVI.

PIthece à quibusdam Oribates uocat, ab alijs Hypodromus, aut Psylla, id est Pulex. animal est pilosum, & in arboribus nascit. Venter ei leuiter incisus est, ut sectio notata filo uideri possit. Morsum ab eo periculosissimũ tremor & cordis dolor sequuntur. obstruitur etiã urina & aluus. Remedium ex cancro fluuiatili demonstrant, quẽ in cibo sumere iubent.

Genus est phalangij, quod & Aristoteles Pulicem uocat, utpote paruũ procax & salax: Pithece forsan à figura dictum · Oribates à loco, quod in arboribus præsertim mõ tanis reperiatur Hypodromus, quòd sub foliis lateat. Nicander octauũ genus phalangij sub foliis Persicæ degere scribit. Idem genus quartum Agrostẽ nominat Lupo simile, Aristoteles Pulicem Lupo comparat.

τὸ λιγυσάλλῳ· λάβῃ μὲν ἄδηγος μὴ ὑπηχῇ λάτωθεν τὸ ῥεῦμα, μηδὲ ὑποψοφοῦν ἱσυχῇ πρὸς βάθος, ἥδε ὡς ἐσῶπι τῷ λιγυσάλλῳ θαῤῥεῖ, δόξει τι· πρῶτον γε μὲν οὐκ ἂν ἐπιβαίη.

Περὶ τῆς τῶν λιμῶν εὐνοίας τε εἰς τοὺς τρέφοντας. Κεφ. κε.

Οἱ ποικιλὴ μὲν τὴν παῖδα τὴν τοῦ Ἰφίδιος ἄδουσι, καὶ τάχα βέλτιον ἐπ' αὐτῶν ἐμπέπλεγται, ὑμνούντων τὴν ἡρωΐνην ἐκείνην, ἐπεὶ τὰς ἄλλας ὑπερεπῄνεσε σωφροσύνῃ, τὴν ἑαυτῆς γαμέτην προτιμήσασα τοῦ βίου. Τὰ δὲ ζῶα ὑπερβάλλουσι φιλοστοργίας οὐ παραλέλοιπεν. Ὁ γοῦν Ἠριγόνης λύκος ἐπαπέθανε τῇ δεσποίνῃ. καὶ ὁ Σιλανίωνος, καὶ ἐκεῖνος τῷ δεσπότῃ. καὶ οὔτε πρὸς βίαν, οὔτε σὺν κολακείᾳ ἀπέστη τοῦ τάφου. Δαρείῳ δὲ τῷ τελευταίῳ Περσῶν βασιλεῖ γε τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον μάχῃ βληθέντι τὸν βόστρυχον, καὶ δεδεμένῳ, πάντων μὲν νεκρὸν ἀφιππόντων, ὁ λύκος ὑπ' αὐτοῦ τραφεὶς, παρέμεινε μόνος πιστὸς, μὲν οὐκέτι προφάσει μὴ προδῷ, ὡς ἔτι ζῶντα. Τοιοῦτόν τι ὑπῆρξε τῷ τοῦ Κύρου φίλῳ τῷ νεωτέρου Ξενοφῶντος ὁ Γρύλλου νεανιευόμενος, ἁπλοῦς ὤν, λέγω, μόνους οἱ σὺν ὁμοτραπέζους οἴκτῳ συμπαραμεῖναι, τῇ συνεστιάσει. καὶ μὲν εὐνοῦχον, ὃς ἦν οἱ σκηπτοῦχος τῆς τιμῆς, ὄνομα ᾧ Ἀρταπάτης, ἑαυτὸν ἐπαποκτεῖναι τῷ νεκρῷ, μετ' ἐκεῖνον, ἀτιμάσαντα τὸν βίον ἰσόμοιρόν οἱ ἔρημον Κύρου. καὶ Λυσιμάχου ᾧ τοῦ βασιλέως λύκῳ κοινοῦ τοῦ τέλους ἐκὼν μετέλαβε, σωθῆναι δυνάμενος.

Περὶ τῆς λαλουμένης πιθήκης. Κεφ. κς.

Ἡ πιθήκη ὑπό τινων ὀρεβάτης λέγεται, ὑπ' ἄλλων γε μήν, ὡς ἀκούω, ὑπόδρομος· ἔστι γὰρ ἧς δίχηλος γίνεται, καὶ ἓξ τρίχας. λέγεται δ' ὑπ' ἐνίων καὶ ψύλλα. γαστέρα μὲν δὴ τῶν γαστέρα ἠσυχῇ, ὡς εἰπᾶν ὅτι λίνῳ δέδεκται. δάκνει δὲ σφαλερωτάτῳ δήγματι· καὶ πηδᾷ πρόμος δὲ δηχθέντι, καὶ πηδᾷ τῶν καρδίαν ἄλγημα ἰχῶρον ἐπιγίνεται. καὶ τὰ οὖρα ἐμφράττεται, καὶ ἔστρος πόρος γίνεται, ἐξ ἑκάνος ἄπορος. ἔοικε δὲ τοῖς προφρυμνίοις αὐτίπαλος ὁ καρκῖνος ὁ ποταμίος εἶναι βρωθείς.

Περὶ

περὶ αἰλούρων. Κεφ. κζ.

Αἴλουρων ὁ μὴ ἄρρεν ὄν λαγνίσατος, ὁ δὲ θῆλυς φιλότεκνος. φεύγει τὴν πρὸς τὸν ἄρρενα ὁμιλίαν. ἀφίησι γάρ φασι τὸν θορὸν θερμότατόν τε καὶ προστικόν τα πυρί, καὶ καίει τὸ θηλέιας τὸ ἄρθρον. ἐπεὶ ὡς ὃν ὁ ἄρρεν τοῦτον, τὰ λοιπὰ βρίφη διαχρῆται. ἢ τῶν παίδων ἑτέρων πόθῳ ἑαυτὴν ἠδὲ καὶ συνελθεῖν γλιχομένων. φασὶ γοῦν αἰλούρους πάντα ὅσα δυσάρεστα ποιεῖν μισεῖν τε καὶ βδελύττεσθαι. ταύτην δὴ τὴν φύσιν πορίσασαν, πρότερον βόθρον ὀρύξαντας, ἵνα ἀφανίσωσιν αὐτὸ τῇ γῆς ἐπιβαλόντες.

περὶ τῶν πολυπόδων ἀκολασίας. Κεφ. κη.

Ἀκολασότατον τῶν ἰχθύων τὸν πολύποδα εἶναί φασι, καὶ ὃν τοσοῦτον λαγνεύειν, ὃν ὅσον αὐτῷ καὶ ἡ πᾶσα τοῦ σώματος ῥώμη ἐκρυεῖσα, ἀδύνατον ἀπέφηνε: καὶ νήπια δὴ μᾶλλον ἢ πρόσω γηράσαι ἀδύνατον, καὶ διὰ ταῦτα ἄλλους τρέφειν. τὰ γὰρ σμικρὰ τῶν ἰχθυδίων, καὶ τὰς καλαμιδίας καρκινάδας, καὶ οὐ καρκίνους ἐπιφορτᾶσί τε ἅμα καὶ κατεσθίουσιν. λέγουσι δὴ καὶ τούτου εἵνεκα τὴν αἰτίαν, τὸ μὴ δύνασθαι πολύποδα φυσικῶς βιῶναι χρόνον μακρότερον. καὶ θῆλυς δὲ ἄρα πολύπους ἀπαλίσκεται ῥᾳδίως, τίκτων πολλάκις.

περὶ τοῦ αἰτοῦ τοῦ ἀνδραθέντος ὡραίου παιδός. Κεφ. κθ.

Φύλαρχος μέμνηται παῖδα ἰσχυρῶς φιλόρνιθα αἰτοῦ νεοττὸν λαβεῖν δῶρον, καὶ τρέφειν προφῆ ποικίλη, καὶ λιπαρεμονίαν αὐτῷ προσφέρειν πᾶσαν. οὐ γάρ τι πω ὡς ἄθυρμα εἰς παιδιὰν ἔτρεφε τὸν ὄρνιν, ἀλλ' ἐρωμένου δίκην, ἢ ἀδελφοῦ νεωτέρου, οὕτως ἄρα ὁ παῖς τοῦ αἰτοῦ προμηθῶς εἶχε. καὶ προϊὼν δὲ ὁ χρόνος, εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἤγαγεν ἀλλήλων ἰσχυράν. συνηνέχθη δὲ καμεῖν τὸ σῶμα τὸν παῖδα, καὶ τὸν αἰετὸν παραμένειν, καὶ νοσηλεύειν τὴν τροφία: καὶ καθεύδοντος μὲν ἡσυχάζειν, ἐγρηγορότος δὲ πτερυσσέσθαι, ἀσιτοῦντος δὲ τροφῆς μὴ προσίεσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν βίον ὁ παῖς κατέστρεψεν, ἠκολούθησε καὶ ὁ αἰετὸς μέχρι τοῦ μνήματος. καιομένου δέ, ἑαυτὸν εἰς τὴν πυρὰν ἐνέβαλεν.

De fele mare libidinoso & catulos perimente. & quòd feles excrementa in terrã occultent. Cap. XXVII.

QVemadmodum ex felibus mas est libidinosissimus, sic amantissima catulorum fœmina: quæ ueneream idcir co maris cõsuetudinẽ refugit, quòd is ca lidissimum, ignisq; simile semen emittat, genitale ut fœminæ cõburat. Eiusce quidem rei mas non ignarus, cõmunes catulos suos interimit. Hæc autem nouorum catulorum desiderio permota, eius libidini morem gerit. Quòd autem ab omni tetro odore feles abhorrere dicantur, eò excrementa sua prius fossa facta, occultant, & terram superingerunt.

De Polyporum libidine, & uitæ breuitate. Cap. XXVIII.

EX piscibus libidinosissimũ Polypũ, eatenus flagranti ueneris cupiditate incendi ferunt, dum & omnibus corporis uiribus exhaustis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantopere infirmus factus fuerit, ut postea alijs præda efficiatur. Cùm enim paruuli piscículi tum cancelli & cancri ipsum exedunt & conficiunt. quamobrem eum non amplius anno uiuere dicũt, fœminãq; etiam propter crebros partus ocyus consumi.

De Aquila redamante puerum formosum. Cap. XXIX.

PVerum auium studiosissimum, Phylarchus memoriæ prodidit, Aquilæ pullum quem dono accepisset, uario & multiplici cibo aluisse, & studiose diligenterq; curasse. Nam eum ipsum nõ tanquam rem ludicram alebat: sed tanquam uel amores suos & delicias, uel natu minorem germanum fratrem, sic sanè is Aquilam magna cũ cura & diligentia tuebatur. Cùm autẽ progressu ætatis in mutuam inter se amicitiam uehementer exarsisset, atq; accidisset ex morbo ut puer laboraret, tum ei Aquila assiduitate officij assidebat. Cùm enim is quietem caperet, ipsa quoq; quieti se dabat: cum uigilaret, eadem assistebat: cùm non ederet, ipsa pariter cibũ non admittebat. Postea uerò quàm è uita excessisset, atq; efferretur ad monumentum sepulchri, eum prosecuta est: postq; ubi cremaretur, in medios rogos se immisit.

De

De Aſello piſce. Cap. XXX.

ASellus piſcis ut cæteris quidem partibus interioribus non admodum cũ alijs differt, ſic certè ſuo proprio quodam more nihil non ſolitariũ amat, neq; ſe cum alijs ſociari gaudet. Cor piſcium ſolus in uentre habet, & in cerebro lapillos molari figura poſsidet. Et alij quidẽ piſces tempeſtatibus perfrigidis occultantur, hic autem exortu caniculæ latet.

Guloſos cor in uentre habere dixeris.

Quomodo Muſica Paguri capiantur. Cap. XXXI.

PAguros Muſicæ illecebræ machinatione piſcatores capiunt. quorum alij ſe occultant, alij modulari incipiunt inſtrumento, quod Photingium nominant. quod cũ audiuerint Paguri, ſtatim tanquam amatorio quodam ad exeundum nó modò inducuntur è latebra, uerum etiam uoluptate allecti, extra mare egrediuntur. Hi quidem retro ad tibiam canentes cedunt: illi autem ſequentes in arido comprehenduntur.

De Thriſsis Aegyptijs, quæ ad cantum & teſtarum crepitum ſaltantes capiuntur. Cap. XXXII.

QVi Maream uel Maræotim lacum accolunt, Thriſſas illinc cantu & pulſibus teſtarum concrepantium conſonantibus piſcantur. Etenim eæ tanquá ſaltatrices ſaltantes in piſcatoria, ad ſe cõprehendendas explicata, inſtrumẽta incidũt, atq; cum ſaltatione & luſione Aegyptij ſplendidã prædam cõſequuntur.

De Aegyptiorum Magia in Aues & Serpentes. Cap. XXXIII.

AEgyptios ſua propria quadam magica ratione, accepi cum de cœlo aues deducere: tum ſerpentes primũ incantare, deinde ex latibulis facillimè extrahere.

De Fibro teſtibus ſibi euulſis à uenatoribus ſe redimente, &c. Cap. XXXIIII.

Redemptio.

FIber in utraq; ſede uiuit. nam die quidem in fluuios abditus ætatem agit: nocte in terra uagat: caſu & fortuito obiectis ueſcitur. Quòd autem cauſam ab inſequentibus uenatoribus cur tam cupidè petatur non ignorat, idcirco mordicus premens uſq; incumbit ad elidendos teſtes, quoad ab ſe abſciderit, & ſic illos

Περὶ τοῦ ἰχθύος τοῦ ὄνου. Κεφ. λ.

Ο Ἰχθὺς ὁ ὄνος, τὰ μὲν ἄλλ' ὅσα φύσεως προσπέφυκεν, οὐ πάντῃ τῶν ἑτέρων διαιρεῖται λίαν τῆς: μονότροπος δέ ἐστι, καὶ σὺν ἄλλοις βιοῦν οὐκ ἀνέχεται. ἐχῆν ἄρα ἰχθύων μόνος ὅτι φύσει τὴν γαστρὶ τὸν καρδίαν, καὶ φύσει τῷ ἐγκεφάλῳ λίθους, οἵπερ ἔοικασι μύλαις τὸ σχῆμα. σειρίου δ' ἐπιτολῇ φωλεύει μόνος, τῶν ἄλλων φύσει ταῖς χειμωνιαίταις φωλεύειν ἀθισμένων.

Περὶ μουσικῆς ἢ θηρεύεται οἱ πάγουροι. Κεφ. λα.

Οἱ θηρῶντες οὖν τοὺς παγούρους, τὸν τρόπον τοῦτον θηρεύουσιν. ἐπ' αὐτοὺς ἐμηχανήσαντο τὸν μουσικὸν διέλεγχον. φωτιγγίῳ γάρ, ὄνομα ᾧ ὀργάνου τοῦτο, αἱροῦσιν αὐτούς. οἱ μὲν γὰρ φύσει τοῖς φωλεοῖς διεδύκασιν, οἱ δὲ ὑπάρχονται τὸ μέλος: καὶ ἀκούσαντες οἱ πάγουροι πείθονται ὡς ὑπό τινος ἴυγγος προελθεῖν ἐπὶ θαλάμης. εἶτα ὑπὸ τῶν ἁλόνων ἁλισκόμενοι, προΐασι καὶ ἔξω ἐπὶ θαλάττης: οἵτε αὐλοῦντες ὦν πόδα ἀναχωροῦσι, καὶ ἐκεῖνοι ἕπονται, καὶ ὧν τ' ἐπὶ γῆς ἁλίσκονται.

Περὶ τῶν Αἰγυπτίων θριοσῶν, τῶν αἱρουμένων χερσὶ τὸ ὀστράκῳ καὶ συμμιλᾶν τῇ ᾠδῇ. Κεφ. λβ.

Οἱ ἐν τῇ Μαρίᾳ λίμνῃ προσοικοῦντες τὰς θρίσσας θηρῶσι τὰς ἐκεῖθεν ᾠδῆς μέλει γοητρατάτῳ, καὶ χερσὶ τῷ ὀστράκῳ ὁμορρόθοντι πρὸς τὸ μέλος. αἷς ὥσπερ ὄρχημα χόμενα ὑπὸ τοῦ μέλους πᾶσι, καὶ ἐμπίπτουσι τοῖς θηρατροις, ἅπερ ἐν τοῖς προσπεπείτασαι, καὶ λαμβάνουσιν οἱ Αἰγύπτιοι θήραν ἐύοψον, σὺν χορείᾳ τινὶ καὶ παιδιᾷ.

Περὶ τῶν Αἰγυπτίων εἰς τοὺς ὄρνιθας καὶ τοὺς ὄφεις ἐπαοιδῆς. Κεφ. λγ.

Αἰγυπτίους ἐγὼ πεπυθόμαι μαγείᾳ τινὶ ἐπιχωρίῳ τοὺς ὄρνιθας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταφέρειν. τῶν δὲ φωλεῶν τοὺς ὄφεις ἐπαοιδαῖς τισι καταγοητεύσαντες, εἶτα μετὰ τοῦτο προάγουσι ῥᾷστα.

Περὶ ζώου τοῦ λάσορος. Κεφ. λδ.

Ο Κάσωρ ἀμφίβιόν ἐστι ζῶον, καὶ μετ' ἡμέραν μὲν τοῖς ποταμοῖς καταδύνει, διαιτᾶται: νύκτωρ δ' ἐπὶ τῆς γῆς ἀλᾶται, οἷς ἂν τύχῃ τούτοις τρεφόμενος. ἀκέρ ἐπίσαται τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐπ' αὐτὸν οἱ θηρατα, σὺν προθυμίᾳ τινὶ καὶ ὁρμῇ τῇ πάσῃ χωροῦσι: καὶ ἐπικύψας καὶ δακὼν ἀπέκοψε τοῦ ἑαυτοῦ ὄρχεος, καὶ προσέρριψεν

ψιμ αὐτοῖς, ὡς ἀνὴρ φρόνιμος λησᾶς μὲν πολιπισὰμ, καταθεὶς ἢ ὅλα ἐπήγετο ἐαυτὸν ἐπὶ σωτηρίας, λύτρα ὀλίγου ταῦτα ἀλλα ἡδόμενος. ἐὰν δὲ ἢ πρόσφορ ἐκτιμῶμ, καὶ σωθεὶς, εἶτα πάλιν διώκηται: ὅδε αὐαστήσας ἑαυτὸν, καὶ ἐπισλέξας ὅτι τ' αὐτῶν σουσλῆς οὐκ ἔχ' τὴν ἐσόθισιμ, τὸ πόρρω ποιήσεται ἀπ' ἐλυσι αὐτὸ θηρατάς. ἦδομ γὰρ ἔτι τῶν μηρῶν ἐκάνοις φροντίς ὅτι. πολλάκις δὲ καὶ φόρχοι ὄντες, ὡς ποῤῥωτάτω ἑαυτοὺς ἀφ' ἁπάσαντες τοῦ δρόμου, εἶτα ὑποσέλαντες τ' ἀποκλαζόμενον μέρος, πάνυ σοφῶς & πανούργως δῃπάτησαν, ὡς οὐκ ἔχοντες, ἃ μὴ κρύψαντες ἔχουσιν.

Περὶ τ' μαλακμένης βοπρήσιος.

Κεφ. λε.

Βούπρησις ζῶόν ὄσιμ, ὁπόταμ ἐὰν βοῦς καταπίη, πίμπραται, καὶ ῥηγνύμενος ἀπόλλυται οὐ μετὰ μακρόν.

Περὶ τῶ ζώου τ' λάμπης.

Κεφ. λς.

Αἱ λάμπαι ἐπινέμονται τὰ λάχανα, τάχα δ' καὶ δηλαφθείρουσιν αὐτά. ἀπόλλωνται δ' αὖτε, γυνὴ τὴν ἐπιμηνίον λάθαρσιν λαθαιρομένη, εἰ διέλθοι μέσην τὴν λαχανῶν.

Περὶ οἴστρου καὶ μύωπος.

Κεφ. λζ.

Εἰσὶν δ' ἃ βουσὶν ἔχθιστα οἶστρος καὶ μύωψ. καὶ ὁ μὲν οἶστρος κατὰ τὰς μύιας τὰς μεγίστας ἐστί: & ἔχ' στόμα & μέγα μὲν τρομ, καὶ ἦχον βομβώδη τινὰ ἀφίησι καὶ τραχύ. ὁ δὲ μύωψ τῇ καλουμένῃ προσέοικασι. βομβεῖ δὲ τοῦ οἴστρου μᾶλλον, ἔλαττον δ' ἔχ' τὸ μέγεθος.

Περὶ τῶ ὑπὸ τ' ἀσπίδος δηγματος: ἄλλά τι περὶ τῆς αὐτῆς.

Κεφ. λη.

Τῶν ὑπ' ἀσπίδος δηχθέντων οὐ μνημονεύεται οὐδεὶς δηαυτὸν γενόμενα τὸ βακτῆ. φθορά τοι καὶ τοῦ βασιλέως ἀνοῦ τὴν Λιγυπτίων ἐν τοῖς δηαδηματῶν φορεῖν ποικιλμένας ἀσπίδας, τῆς ἀρχῆς αἰνιττομένους τ' ἀνίκητον ἔχ' τὸ ζώου μορφῆς τὸ προσειμένον. γίνονται δ' & ποντοπόροι ἀσπίδες: & μέλαιναι μὲν ἅπασαι, ἤ τε φρᾶαι: ἴδιοι δ' ἄρ' & πυῤῥὰς ἀσπίδας. οἱ δηχθέντες δ' ὑπ' ἀσπίδων οὐ πόρρω βιοῦσι τετάρτης ὥρας. πνιγμὸς δ' αὐτοὺς καὶ σπασμὸς διώκει, καὶ λυγμὸς ὡς φασιν.

illos eis obiecerit, tanquã homo ſumma prudentia in latrones incurrẽs, quæcũq; portat ad ſe redimendũ exponit. Quòd ſi poſtea quàm exectus & ex periculo ſeruatus fuerit, ab inſectantibus iterum urgeatur, hic ſeſe erigens, atq; quamobrem inſequi ulterius pergere nõ debeant, cauſam oſtendens, ad reuertendum, q̃ iam ea parte quã expetunt careat, uenatores inducit. nam carnes eius non admodũ illi curant. Perſæpe etiamnũ teſticulis præditus, cum ſe à uenatorum cõſpectu longiſsimè curſu remouerit, eam partem deſideratam ita aſtutè comprimit & occultat, ut inſectatores fallat, tanquam ijs careat quæ occultauit.

De Bupreſtide Boum ueneno.

Caput XXXV.

SI Bupreſtidem beſtiolam Bubulũ pecus deuorauerit, tantopere inflatur, ut & rumpatur, & non multò pòſt efflet halitum extremum.

De Eruçis interimendis.

Cap. XXXVI.

ERucæ olera & exedunt, & celeriter cõficiunt. eis mulier, ſi per media olera peruaſerit, ex menſibus laborans, perniciem affert.

De Oeſtro & Myope, ſiue Aſilo & Tabano. Cap. XXXVII.

INimiciſsimus Bubus eſt Aſilus & Myops. ille par eſt maximæ muſcæ, aculeo (lingua potius uel promuſcide) firmo & magno armatus: ſonum autem bombi inſtar & aſperum ædit. Myops Muſcæ caninæ ſimilis eſt, aculeo minor Aſilo, ſed magis ſonorus.

De Aſpidum differentijs, ſymbolo, ueneno, & hoſte earum Ichneumone. Cap. XXXVIII.

ASpides in diadematibus pictas Aegyptiorum reges gerunt, ex eius beſtiæ forma regni firmitatem adumbratè ſignificantes. inuictũ enim huius ſerpentis uenenum eſt, & nemo unquam ab ea morſus euaſiſſe memoratur. earum quædam ad longitudinẽ quinq; cubitorum accedunt: nonnullæ rutilo, plurimæ nigro, cinereóue colore perſpiciũtur. Amplius quatuor horas quos momorderint, uiuere nõ queunt: eos ſtrangulatio, conuulſio, & ſingultus conſequitur.

Ichneu-

Ichneumo autem Aſpidis oua diſperdit, & tanquã catulis ſuis futuram hoſtilem perniciem ſummouet. Cæterùm Aſpidem Libycam uel aſpiratione ſola excæcare quidam aiunt,

Ἀκούω ἢ τὸν ἰχνεύμονα τ' ἀσπίδ@ τὰ ὠὰ ἀφανίζειν, οἱονεὶ φῶς ἑαυτῷ παισὶν ὑποξαίροντα τοὺς μέλλοντας αὐτιπάλους. Λίβυσσαν δ' ἄρα ἀσπίδα, καὶ ἀχρᾶναι τυφλοὺς ᾧ φυσήματι λέγ{ε}τις λόγ@.

Hinnulos mares à patribus pleroſq; occidi. Cap. XXXIX.

Διὰ τί τοὺς ἄῤῥενας νεβρὸς, οἱ πατέρες ἀναιροῦσιν. Κεφ. λθ.

MIra Naturæ cum alibi tum hic etiã uis eſt. Hinnulos mares pleroſque patres occidũt, ne numero aucti matres poſtea ineant, id quod uel inter brutas animantes magnũ ſcelus & piaculum eſt. At Cyro & Paryſatidi ô Perſę, nec indecorum hoc facinus, nec iniuſtum uidebat. ille enim matrẽ amabat, & hæc in filium ſimili amore ardebat. Talis brutorum natura eſt. at homines ut temeraria & efreni libidine omnia cõcupiſcunt, ita cupiditatibus ſuis nuſquã moderantur, aut abſtinent.

Cyrus matrẽ amauit.

†fortè μὴν τὰ ἄλογα. & mox ἐπιθυμῶσι, & φείδονται.

Ἕπειτα οὐ χρὴ θαυμάσαι τὴν φύσιν τῆς ἄλλης ἐν γε τοῦθα μόνοις; τὴν ἀῤῥένων οἱ πατέρες τοὺς πλείστους νεβροὺς ἀναιροῦσιν, ἵνα μὴ πληθύωνται, εἶτα μόνοις τὰς μητέρας ἀναβαίνωσιν. μίασμα γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις, καὶ φαῦλες ἔργον δοκεῖ τοῦτο δηλῶσαι. Κύρῳ ἢ καὶ Παρυσάτιδι ὦ Πέρσαι καὶ μᾶλλα ταῦτα καὶ ἄθλια ἐδόκει. καὶ ἐφίλει Κῦρ@ τὴν μητέρα μᾶλλον, καὶ ἐφιλεῖτο ὑπὸ τῆς μητρὸς φιλίαν ὁμοίαν. καὶ ταῦτα †μόνοι σωφρόνως. οἱ δὲ ἄνθρωποι πάντων μὲν ἐπιθυμοῦντες, μηδενὸς ἢ φειδόμενοι.

Tantum eſt cunctis murium in Heraclea, quę in Ponto inſula eſt, Herculẽ & religioſe colit: & quod deo cũctis dedicatum eſt, tanquam id ei ſacrum gratumq; eſſe intelligens & credens, non attingit. Itaq; cum uitis (quæ ibi deo frondeſcit, & ſoli eidem ad religionem conſecrata eſt, cuiuſq; racemos dei adminiſtri ad ſacra ſeruant) uuæ aſſecutę fuerint maturitatem, tum de inſula mures decedũt, ut ne ſi remanerent, per imprudentiã eas cõtingant, quas tangi fas non ſit: pòſt uerò ubi id anni tempus præterierit, ad domeſticã ſedem reuertũtur. Atq; hæc quidem Ponticorum murium eſt probitas.

De Muribus inſulæ Heracleæ, qui ab omnibus Herculi in ea ſacris abſtinent: & cum uuæ ſunt maturæ recedunt, ne per incõtinentiam fortè attingant. Cap. XL.

Περὶ τῶν μυῶν τῶν ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ νήσῳ. Κεφ. μ.

Νῆσ@ ἐν τῷ Πόντῳ, Ἡρακλεῖ μὲν †ἐπώνυμ@, ἐκτετίμηται. ὁπόσον μυῶν ὄσμην γινώσθαι σέβ{ε}ται τὸν θεὸν: καὶ τῶν ὅσον αὐτῶν, ὅταν πιεύ{ε}ται θεῷ λιχαρισμένον ἀφεῖναι, καὶ οὐκ ἂν προσάψαιτο αὐτοῦ. οὐκοῦν καὶ ἄμπελ@ τῷ θεῷ κομᾷ, καὶ τετίμηται ὡς ἀνάθημα αὐτῷ μόνῳ: ἐν φυλάττουσιν οἱ θεραπευτῆρες τοῦ δαίμον@ ὀπτὰς θυσίας τοὺς μύας. ὅταν δὲ ὀπώρα ἀκμάσῃ †ῥᾶγες ἔρχωνται, οἵδε ἀπαλλάττονται τὴν νῆσον οἱ μῦες, ἵνα μὴ μείναντες ἅπαντες γὰρ προσάψωνται, ὧν θέμις ἅψασθαι οὐκ ἄμεινον. εἶτα πάλιν ὥρας διαφθαμούσης, οἴδε εἰς ἄνθρωπον τὰ οἰκεῖα ὑποστρέφουσι. Καὶ μυῶν μὲν ποντικῶν ἀγαθὰ ταῦτα. Ἵππων ἢ καὶ Διαγόρας καὶ Ἡρόστρατ@, καὶ ὁ λοιπὸς τῶν θεοῖς ἐχθρῶν καταλογ@, πῶς ἂν ἐφείσαντο τῶν βοτρύων ἢ ἀναθημάτων ἄλλων, οἵ γε τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα, καὶ ἔργα ἀμωγέπως συλᾶν προῃρημένοι;

Impij & athei

Περὶ τῶν ἐν Λιγύπτῳ ὄντων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν φυομένων μυῶν. καὶ ἔτι περὶ μυῶν, πῶς τὰ βρέφη μετοικίζουσι. Κεφ. μα.

De numeroſa ui murium in Aegypto poſt aquam pluuiam naſcente, quæ niſi inuocato numine exterminari non poſsit. Quo ordine tum Aegyptij iſti, tum Pontici mures recedere ſoleant. Ruinas ab eis præſentiri, Feles & Viperas timeri. Cap. XLI.

Primum

Εσθ' ὅτε τὸν Αιγύπτιον, ὅταν ἡ πρῶτον τὴν Αιγυπτον ὕσῃ, βανίσι δὲ ὀλίγαις λεπταῖς ὁ ὑετὸς, μῦες πλαχθῆμα τίκτουσι. οὐκοῦν κατὰ τὰς ἀρούρας πλανώμενοι οὗτοι, λυμαίνονται τοῖς λήϊοις, ὑποτέμνοντες τοὺς σάκχους καὶ ὑποκείραντες, ἤδη μέντοι καὶ τοὺς σωροὺς τῶν δραγμάτων διεραίσαντες, λυποῦσι τοὺς Αιγυπτίους, †καὶ δὴ ταῦτα πάγας τε αὐτοῖς ἐλοχῶντες, & θριγκοῖς αὐασέλλοντες, καὶ τάφροις αὐαίρουντες, & διαίουντες φῶτα τούτους πῦρ. οἱ τοίνυν μῦες οὔτε τὴν ἀρχὴν πρὸς πάγας προσφοιτῶσιν, ἐῶσι δ' αὐτὰς ἐσαύειν ἄλλως: τοῖς δ' θριγκοῖς καὶ τοῖς διεραιωμένοις ὑπὸ τῆ χρήσεως ἐπαναβαίνουσιν, ἀλτικώτατοί γ' ὄντες, εἶτα μέντοι ὑπερπηδῶσι τὰς τάφρους. ὅταν δ' ἀπαγορεύσαντες οἱ Αιγύπτιοι τὰς μηχανὰς καὶ τὰς ἐπιβουλὰς ὡς ἀχρήστους ἀφίπτωσι: καὶ ἐκτραπόντες ἐπί τι διέξιμεν ἔλθωσι, καὶ ἱκετείας τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς, φῶτα ὅπου τὴν ἐκ θεῶν μοῖραν ἐρέσθουσιν οἱ μῦες, & ἐς τὸ ὄρθ' αὐαχωροῦσι τάξιν πλαισίου φυλάττοντες. οἱ μὲν δὴ νεώτατοι πρῶτοι, οὐραγοῦσι δὲ οἱ μέγιστοι, & τοὺς ὑπολειπομένους ἐπισκαφῶντες, εἶτα μέντοι ἐπεδαίσφισιν ἐκβιάζοντες. ἐὰν δὲ οἱ νεάτατοι διάμενοντες ὑποσῶσι, καὶ τὸ ἑπόμενον ἵσταται πᾶν, ὡς φ' διωάμεξ στρατιωτικῆ πέφυκε γίνεσθαι: ὅταν δ' ὑπάρξῃ ἡ ἐκ τῶν πρώτων διέγερσις, φῶτα καὶ οἱ λοιποὶ ἕπονται. Λέγουσι δ' καὶ οἱ τὸν Πόντον οἰκοῦντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἐκεῖθι τοὺς μῦς δρᾶν. Πείθονται δ' καὶ ἀξ οἰκίας ἅπασης ἥτις μέλλ' πεσεῖσθαι, ἢ ποσῶν ἔχουσι μετοικίζεσθαι πάντας. Ιδιότης δ' ἄρα μυῶν καὶ ἐκείνη: ἐπεσθίειν ἀκάσωσι γαλῆς πρυζούσης, ἢ συρίττοντος ἔχεως, ἐπὶ μυωπίας τε μιᾶς τὰ ἑαυτῶν βρέφη ἄλλο ἄλλη μετοικίζουσι.

PRimum ut in Aegypto pluit, perparuulis guttis Mures nasci solent, qui longè lateq; totis aruis uagãtes, maxima calamitate ex spicarum circumrosione & succisione segetes afficiunt, & manipulorum aceruos uastantes, magnum Aegyptijs negotium exhibent: eo fit, ut ij insidias eis conentur muscipulis tendere, & sepimentis aut muris repellere, & fossis ac incensionibus arcere. sed mures ut minimè ad muscipulas accedunt, sic cũ sint ad saliendum apti, & fossas transiliunt, & muros etiam læues & incrustatos reptando superant. Aegyptij uerò de spe & conatu depulsi, omni machinatione insidiarum, tanquã parum efficaci relicta, se ad suppliciter deprecandam à Deo calamitatem uertunt. Mures diuinæ irę metu, in montem quempiã aciei instructione ordinem quadrangulum conseruantes discedunt. horum omniũ natu minimi primo in ordine cõsistunt, maximi uerò extremum agmen ducunt, & eos qui lassitudine deficiunt, urgent, ac seipsos sequi cogunt. Quòd si ex itinere minimi natu laborantes subsistant, omnes quoq; consequentes, ut est in more belli institutoq; positum, insistunt, & interquiescunt: Simulq; se ut primi mouere cœperunt, cæteri continuò omnes subsequunt. Hoc idem qui Pontum incolunt mures illic agere dicunt. Ex omni autẽ domo cuius ruinæ impẽdeant quà primum datur, celeriter demigrare creduntur. Iidem cum uocẽ felis aut uiperæ sibilum exaudierunt, è cauo suo musculos alius aliò transfert.

† fortè οὐδὲ διὰ ταῦτα ἐλοχῶντας, &c. & mox αὐασέλλοντας, & αὐαίρουντας.

Numen contra mures ploratum.

Murium recedentiũ ordo.

Mures Põtici.

Mures præsentire ruinas.

A fele & uipera metus.

Περὶ αἰγὸς ἧς ἠράσθη ὁ αἰπόλος Κραθις. Κεφ. μϚ.

De Capra adamata à caprario Crathide, quem dormientem insidiatus ei rualis hircus occidit. Cap. XLII.

Λόγον ἡ Ιταλὸν τῇ Συβαριτῶν πόλει σωακμάσαντος ἔργα μνημονεύοντα, καὶ φοιτήσαντα εἰς ἥμι, ἐπεῖν οὐ χεῖρόν ἐστι. τὴν ἡλικίαν αὐτίπαις, αἰπόλος τὸ ἐπιτήδευμα, ὄνομα Κραθις, εἰς ὄρμὴν ἀφροδίσιον ἐμπεσὼν, τῇ τ' αἰγῶν ἰδίᾳ ὡραιοτάτῃ μίγνυται, καὶ τῇ ὁμιλίᾳ ἥδη. καί ποτε ἐδόκει ἀφροδίτης, ὡς αὐτὴν ἐφοίτα, καὶ ἔχειν ἐρωμένῃ αὐτῷ. καὶ μέντοι καὶ οἷα λαμβάνειν ἠδώατο δῶρα, τοιαῦτα ὁ ἱρασὴς ὁ αἰπόλος τῇ ἐρωμένῃ τῇ προσ

IN urbe Sybari adolescens, nomine Crathis, cuius opera in tuendi caprini pecoris munere uersabatur, cum cupiditate libidinis flagraret, in eam amoris caprini consuetudinem cecidit, ut si quando uenereis rebus uti haberet necesse, cũ omnium caprarum formosissima uenereo complexu iungeretur. eamq; ipsam in amasiæ numero locoq; ducebat, donaq; non à capræ desiderio abhorrentia

dabat, hederam nimirum, & lentiſci pulcherrimas frondes, & ſmilacē & iuncum ſæpe edenda eidem obijciebat, os illi reddens ad oſculationem ſuaueolentius. ſed & molles, & teneras, ut tanquam ſponſa mollius dormiret, herbas ſubſternebat. Quod quidē ipſum ut hircus gregis dux perſpexit, riualitate laborare, atq; interea ſuum occultare animum cœpit, quoad aliquando tandem eum ſomnum capere deprehendiſſet. tum enim omnibus reuocatis uiribus, facto in eum impetu, cerebrum diminuit. Cùm autem eiuſmodi factum ad indigenas permanaſſet, non modò ei tumulum non obſcurum excitarunt: ſed ex eo etiam fluuium Crathim nominarūt. Infantem autem puerum ex eius cum capra conſuetudine ſuſceptū, caprina habentē crura, & faciem humanam, in deos repoſitū, deorumq; honore affectum fuiſſe, & ſyluanum quendam napæumq; deum eſſe, in ſermonē hominum uenit. In beluis igitur etiam obtrectationē et riualitatē ineſſe hircus docet.

Crathis fluuius.

De ſubterraneis Formicarum cauernis, earumq; ſtructura mirabili. item de pabulatione, ducibus, & ſepultura earum. Cap. XLIII.

AEgyptias foſſas & Creticos labyrinthos hiſtorici literarum memoria celebrant, & poëtarū natio uerſibus decantat: uerùm foſſionū quas Formicę efficiunt, uaria diuerticula, flexiones, anfractus nondum ſciunt: enimuero eæ mirabili ſapientia ſubterraneas ædificatiunculas tortuoſiſſimè cōſtruunt, ut uel difficilem aditum, uel omnino inuium inſidias ſibi molientibus efficiant. Terrā uerò quam effodiunt, pro foraminibus aggerant, & tanquam muros quoſdam & propugnacula circumijciunt, ne ex cœlo aqua pluuia defluens ipſas funditus alluuione perdat. Intermedia itē ſepimenta, cauernas alias ab alijs ſecernentia, ſolertiſſimè machinantur. atq; ut de ſplendidis hominum ædibus fieri ſolet, domū ſuam triplici regione formaq; circūſcribunt: alterum enim in ea locum Andronem, in quo mares & iunctæ eis fœminæ habitent, ædificant: alterū Gynęciū nuncupatum, ubi fœminæ pariant, moliuntē: tertiū granorū aceruis deſtinant: cū tamē ab Iſcho-

Περὶ τῶν μυρμήκων γεωρυχίας. Κεφ. μγ.

Συριγγας μὲν λιγυπτίας ἄλλουσιν οἱ συγγραφεῖς: ἄλλουσι δὲ καὶ λαβυρίνθους τινὰς Κρητικοὺς ἐκεῖνοί τε αὐτοὶ, καὶ ὁ τῶν ποιητῶν φῦλον. Μυρμήκων δὲ γεωρυχίας, ποικίλας τε ἀτραπούς, καὶ ἑλιγμούς, καὶ πολυόδους οὔπω ἴσασι. σοφίᾳ δὲ ἄρα τινὶ ὑπούργιον οἰκοδομίαν τινὰ δὲ ὑπεργάζονται σκολιωτάτην, τοῖς ἐπιβουλεύουσί σφισι τῶν θηρίων παράδρομον, καὶ δύσπορον, ἢ καὶ παντελῶς ἄπορον ἀφαίνοντες. τινὰ δὲ γῆν ἢν ὀρύττουσιν, ἀλλὰ καὶ ταύτην τε ὑπὲρ τοῦ στομίου προβαλόντες, οἱονεὶ τείχη τινὰ καὶ προβλήματα ἐργάζονται, ὡς μὴ τὸ ὕδωρ τὸ ἀπ' οὐρανοῦ κατάβαρον ῥᾳδίως ἔτα αὐτοὺς ἐπικλύσαν, ἢ ἀπλέστους παντας, ἢ τοὔσγε πλείστους. ἁμαξιὰς δέ τινας μίσας διεργούσας ἀπ' ἀλλήλων οὐ χηρα μοὺς διατειχίζουσι, καὶ μάλα φυτέχνως. ἐφ' ᾧ δ' ἂν οἱ χῶροι τρεῖς, ὡς φασὶν οἰκίας σοβαρᾶς: καὶ τὸν μὲν ἀφαίνουσιν ὅσον ἀνδρῶνα εἶναι, φασὶν ᾧ διαιτῶνται οἱ ἄρρενες, καὶ ὅσον σιτῶν ἀποθήκην: τὸν δὲ ἕτερον φασὶ ἀποτίκτουσι λύουσαι μύρμηκες, οἱονεὶ γυναικῶνα: τρίτον δὲ ἕτερον θησαυρόν τε καὶ σιτὸν ἀποκρίνουσι τοῖς ἀθροισμένοις σπέρμασι. καὶ οὔτε

ἰχόμε-

ab Ischomacho & Socrate rei œconomi cæ peritis nihil tale didicerint. Quum autem tanquam ad pabulandum profici scuntur, natu grandiores similiter eas, atque exercitus duces, ducunt: ut ad segetes peruenerunt adolescentiores sub stipula stant, duces uerò ascendunt, & spicas abscissas inferioribus deijciũt: hæ uerò circumstantes, aristas distrahũt, simul & ex suis glumis & uaginis grana inclusa explicant: neq; ad excutiendum ullo instrumento egent, neq; ad uentilandũ uiris, neq; uentis ad purganda à sordibus grana, ex frumentis, quæ homines exarant seruntq;, cibos sibi conficientes, humanis laboribus fruuntur. Illud etiam auditũ habeo prudenter factum, eas humatione mortuas aliqua necessitudine sibi coniunctas afficere, & in granorum folliculis cõdere, ut homines in urnis parentes suos uel amicos.

Pabulatio. lal. ἐπισιτίσοντες.

Dices formicarum. tal. οὐρηχὸς

Sepultura.

De beneuolentia equorum erga nutricios, ut Alexandrũ & Antiochũ. & de Socle Athenensi ab equo suo etiam petulanter amato. Cap. XLIIII.

SI accuratè et liberaliter tractẽ equus, cum beneuolentia erga eum qui sibi benefecit, cumq; amicitia acceptum beneficium compensat. Iam quod longè lateq; peruagatum est, qualis in Alexandrum Bucephalus fuerit, propterea nihil mihi iucunditatis ad narrandum habere uidetur. Antiochi item equũ prætereo, qui ut dominum suum ulciscereturGallo nomine Centoarati, qui Antiochum in pugna interfecerat, necẽ intulit. Socles formæ pulchritudine egregius Athenensis, quem mihi permulti ignorare uidentur, equum emit pulchrũ, & tam uehementi in se amore incensum, ut cũ accedere sentiret dominum, uel cùm palparetur, hinnitu aut fremitu suũ testaretur gaudium: & cùm ille ascendere pararet, se ad conscensum prestaret obedientem: cùm ante oculos consisteret, ille suauiter & amatoriè in eum intueretur. Quæ omnia cæterus amatoria & iucũda uisa sunt, quoad petulantiam in adolescentem attentare uisus est, simul & fama turpitudinis de ambob⁹ dissipata extitit. tum eam infamiam Socles sibi cõflari non passus,

Alexandri Bucephalus.

Antiochi equus.

Socles ab equo amatus.

ἱππέμαχ⊙ γὰρ ταῦτα, οὔτε Σωκράτης ἐπὶ τὰ ἀξιολόγου οἰκονομίας ἀπαιδάγωγοι, διδάσκουσιν αὐτά. Οἱ μὲν μύρμηκες προϊόντες ὡς πόρρω † ἐπισιτίζονται τοῖς μεγίστοις ἐπονται: οἱ δ' ἄγουσι στρατηγῶν δίκην. οἱ δὲ τὰ λήια ἐλθόντες, οἱ μὲν ἔτι νεαροὶ τὴν καλάμην ὑφιεῖσιν: οἱ δ' ἡγεμόνες ἀνέρπουσι, καὶ τοὺς καλουμένους † οὐραγοὺς τῶν καρπίμων διατραγόντες, τοὺς μὲν τοὺς δὲ κάτω βίπτουσιν. οἱ δὲ περιελθόντες οὐ μὲν ἀθέρας ἀκρωτήριουσιν, ἐκλέπουσι δὲ τὰς φορυτοὺς τιγόσας τι καὶ περιαμπεχούσας βυλακίδας. καὶ μήτε ἄλοητῶ δρόμῳ, μήτε ἀνδρῶν λικμῆσαι δεομένων, μήτε μὴν ἐπαγομένων πνευμάτων ἀκρίνασι & διασῆσαι τὰς τε ἄχνας καὶ τὴν καρπὸν, ἀνθρώπων ἀρέντων τε καὶ πειρόντων τροφὰς ἔχουσι μύρμηκες. Σοφὸν δὲ & ἐκεῖνο προσκήκοα, ὅτι ἄρα τοὺς τιθηνῶντας μύρμηκας οἱ προσήκοντες φυτοῖς τῶν πυρῶν λυδλύουσι βυλακίσιν, ὡς πατέρας ἢ τοὺς ἐρίλιον φυτοῖς σπορεῖς οἱ ἄνθρωποι.

Περὶ τῆς τῶν ἵππων εὐνοίας, καὶ εἰς οὓς τρέφοντας. καὶ πόθι ἵππου τοῦ ἱππαδγότ⊙ διαπότου τοῦ Σωκλοῦς.

Κεφ. μδ.

ΙΠπ⊙ ἀ τυγχανῆ λυδιμονίας, ἀμάθητ⊙ γὰρ εὐεργέτου εὐνοίας τε & φιλίας. καὶ ὁποῖος μὴ ἦν ὁ Βουκέφαλος εἰς Ἀλέξανδρον, διαῤῥᾶδι πανταχόσε λόγ⊙, & οὔ μοι λέγειν αὐτὸν ἥδιόν δοκεῖ. καὶ γὰρ Ἀντίοχον ἵππον τιμωρήσαντα τοῦ διαπότου, & ἀκτέναντα γὰρ Γαλάτου, ὃς πόρρω ἀπέσφαξε τὸν Ἀντίοχον φυτῶν μάχῃ, ὄνομα δὲ τοῦ Γαλάτου Κρυτοαράτης ἦν, εὖ ἴσμεν. Σωκλῆς δ' ἄρα, οὐ γάρ τι που πολλοὶ τόνδε μοι δοκοῦσιν ἀγνοκέναι, Ἀθηναῖ⊙ μὲν ἦν, καλὸς δὲ & εὐδόκιμος ἐπιφυής: οὗτ⊙ δὴ ἐπρίατο ἵππον ὡραῖον μὲν καὶ αὐτὸν, ἐρωτικὸν δ' ἰσχυρῶς, καὶ οἷον σοφώτερον ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ὁρᾶν ἵππους. οὐκοῦν ἐρᾶ τοῦ διαπότου ἀμιμήτως, καὶ προσιόντος ἐφριμάττετο, καὶ ἐπικροτοῦντος ἐφυάττετο, καὶ ἀναβαίνοντος ἑαυτὸν παρεῖχε εὐπειθῆ, καὶ παρεστῶτ⊙ κατὰ πρόσωπον, ὅσα ὑγρὰ ἑώρα. Καὶ ταῦτα ἐρωτικὰ ὄντα ἥδιστα, ὅμως τερπνὰ ἐδόκει. ἐπεὶ δ' ἐᾶν, ὥς τι καὶ διανοίᾳ εἰς τὸ μειράκιον, προπετέστερ⊙, καὶ διεῤῥέθη ὁ λόγος ὑπὲρ ἀμφοῖν ἀτοπώτερ⊙, ὁ Σωκλῆς οὐκ ἐνεγκὼν τὸ ἀπόφημον, ὡς ἐραστὴν ἀπόλεσον

ut in amatorem flagitiosum & petulantē odio incensus, equum uendidit. Is non ferens ab adamato suo se distractū abesse, acerrima inedia uoluntariam sibi consciuit mortem.

De mutuis quorundam animalium inimicitijs. Cap. XLV.

ATtagenes & Gallinacei inter se inimici grauiter sunt. Inimicitię intercedūt Cornici cum Circo. Mutuo uterq; inalterū odio pelagius Accipiter & Coruus flagrant. Cū Turture Coruus & Circus insitas inimicitias gerunt, & utrunq; uicissim Turtur odit. Ciconia & Vespertilio inter se hostes sunt. Pelecanū quoq; & Coturnicē inuicē infensos esse audio.

Quænam sint quibusdam animalia mortifera. Cap. XLVI.

VT symphyto interimitur Aquila, sic Ibis felle Hyænæ: allij semine, Sturnus: Charadrius, bitumine: Herinaceus, potamogitone. eidem fel Mergi intolerabile est. Iam Circus, Larus, Turtur, Merula, & Vulturum natio, & Scôpes, ut Gillius addit, malo punico trito pereunt. Cedri foliis Calamodytes, amerinę flore Atricapilla: Coruus, erucæ semine: unguento Scarabeus occiditur. Feræ Capræ adeps, Vpupam interficit: ac si Cornix inciderit in comesæ à Lupo reliquias carnis, moritur: Alaudam, sinapis semen, & Gruem hausta uitis lachryma conficit.

De Lepore sua circa cubile turbante uestigia. Cap. XLVII.

Astutia cauta.

DE Lepore mihi hæc in mentem hoc loco ueniunt explicare. Non eum sanè prius sub solitum cubile subire, & succedere, quàm modò ingrediens, modò egrediens sua conturbarit uestigia: ut ne castruentibus sibi insidias appareant, naturali quadā sagacitate homines astutè decipiens.

De amore Equæ in suos pullos: & de Dario Equas à partu recentes ad pugnas ducere solito. Cap. XLVIII.

Maternus in prolē amor.

EQua mater optima summa charitate, & fide pullum suum amat: cuius sanè modi amoris Darius ætate inferior non imperitus, equas à partu recentes relictis

σὴν μισήσας ἀπεμπόλησε τὴν ἵππον. ὁ δὲ οὐ φέρων τὴν ἐρημίαν τῆς ἀπὸ τοῦ λαλοῦ, ἑαυτὸν τοῦ ζῆν ἀπήλλαξε λιμῷ βιαιοτάτῳ.

Περὶ τῶν πρὸς ἄλληλα τῶν ζώων ἐχθρας. Κεφ. με.

Νοῶσι ἢ ἄρα ἀπλαγὰς μὲν ἀλεκτρυόνι ἐχθίστας, ἀλεκτρυὼν ἢ ὦ πάλιν ἀτταγᾶς: καὶ κορώνη λίρνος, καὶ ἐκείνη ἐκείνου. καὶ πελαγίῳ ἵρακι ὁ κόραξ, καὶ κόρακι ἐκεῖνος. τρυγόνι τε κόραξ καὶ λίρνος: ⸗ μύστοι καὶ ἡ τρυγὼν ἑκατέρῳ. πίπυσμαι ἢ κὴ πελαργὸν νυκτερίδα μισεῖν, ⸗ ἐκείνῳ αὖ τιμισεῖν ὡς πολέμιον. πελεκάνας δὲ μὴ νοεῖν φίλας ὄρτυγι, καὶ ἀμοιβὴν τοῦ μίσους ἀκούω εἶν.

Τίνα τίσι τῶν ζώων θανατηφόρα. Κεφ. μς.

Ἀγοκτίννυσι ἢ αἰτὸν μὲν τὸν λαλοῦμενον σύμφυτον: πῶϊ ἢ ἰβὶν ὑαίνης χολή: σκορόδῳ ἀπέρμα τὸν ψᾶρα: χαραδριὸν ἄσφαλτος: ἅρπην ἢ ἐχῖνον ὁ λαλούμενος πόσα μογάτων: ἐχῖνος ἢ αἰθυίας χολῇ: οὐχ ὑπομένει. λίρνος ἢ καὶ λάρον, ⸗ τρυγὼν κὴ ὑσσυφον, ⸗ τὸ γυπῶν ἔθνος ῥοιᾶς σίδῃ κηπεῖσαν εἰ διατράγοιεν, ἀκρολάσαι. λίβρου τὸν λαλαμοδύτῃ ἀπόλυσι φύλλα, ἄνθος ἢ ἄγνου τὸν μελαγκόρυφον. κόρακα δὲ εὐζώμῳ ἀπέρμα. μύρῳ λάνθαρος ἀποθνήσκει, εἶτα σπορκάσῃ ὁ ἰποψ. κορώνη δὲ λυθρώτῃ λιρίῳ λιψάνῳ πόδιτυχοῦσα ἀκρθνήσκει. κορυδαλὸς νάπυϊ ἀπέρματι. γέρανος ἀμπέλου δ' ἄκρυον ἀπάσασα διεφθάρη.

Περὶ λαγωῶν. Κεφ. μζ.

ΛΑγὼς ἢ πῶϊ καὶ φράττεσθαι ἐπασιν εἰπεῖν τοιαῦτα μοι. εἰς πῶϊτιν τῆς σωτηρίας ἀπάρασιν ὁ λαγὼς, πρὶν ἢ παράξαι τὰ ἴχνη, πῆ ἢ δεῦρο, ἵνα ἀφανίσῃ πῶϊ ἐκ τῶν θηρατῶν εἰς αὐτὸν ἐπιβουλῶϊ: σοφίᾳ τινὶ φυσικῇ τὸ θηρίον τοὺς ἀνθρώπους ἐμυλώτατα ἀπατήσαν.

Περὶ σοργῆς θηλείας ἵππου. Κεφ. μη.

ΜΗτηρ ἢ ἄρα καὶ ἡ θήλεια ἵππος ἀγαθὴ λῶ, καὶ τοῦ πάλου τοῦ δεξιῶτος μεμνῆσθαι δεινή. ὁ πόρος ὁ Δαρεῖος ὁ λάτω, ὅτε μὲν τοι ἐπήγετο εἰς τὰς

τὰς μάχας δ' ὠθλίνων ἵππους τὰ βέλη καταλιπούσας οἴκοι. τρέφονται δὲ καὶ ὀρφανοὶ μητέρων αἱ πῶλοι γάλακτι ξένῳ, ὥσπερ δὴ καὶ ἄνθρωποι. οὐκοῦν ὅτε ἡ πρώτη μάχη κατὰ τὸν Ισσὸν τὰ Περσῶν πιέζειν ἐπῆρξατο, καὶ φοβεῖτο Δαρεῖος, ἵππον αὐτῷ βέλτιω ὕπλου, φυγῆς δρόμους καὶ σωτηρίας ὠνίσης. ἡ δὲ ἄρα τοῦ καταλελοιπότος μνήμη, ὡς ἄχρι ἐπιθυμίας καὶ ποθοῦ, ἅπερ δὴ μετὰ τόλμης ὑμνεῖται τὰ ἀκμῆς δὴ ἐπιτελούντων ξυνδιώκειν δεδραμάσαι.

Περὶ τοῦ Ἀθλώνιον ἡμίονον. Κεφ. μθ.

Ἡμίονον γέρων Ἀθλώνιος ὑπό γε τοῦ στρατοῦ τοῦ ἰδίου δὴν ἔργων ἀχθηβαίων, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, τοῦ μὲν φιλοπόνου καὶ ἐθιλουργοῦ καθ' ἡλικίαν ἑαυτὸν οὐκ ἀφῆκεν. νύκτα γὰρ Ἀθλωνεῖοι κατεσκεύαζον τὸ Παρθενῶνα, ὅτι ἐπισύρων, ὅτε ἀχθοφορεῖν, ὅμως τοῖς νέοις ὀρεῦσι προφερόμενος τὴν ὁδὸν ἄκληρος καὶ ἑκὼν οἱονεὶ παιδαγωγὸς ἦν, ἀλογοφορῶν, ὡς ἂν ἄποις, καὶ παρομῶν τὸ ἔργον τῇ βασάνῳ τῇ κοινῇ, δίκην τεχνίτου παλαιοῦ, τὸ μὴ αὐτουργὸν ὑπὸ τοῦ γήρως ἀπολυθέντος, ἐμπειρίᾳ δὴ καὶ παλαιᾷ διδασκαλίᾳ ὑποβύγοντός τε ἅμα οὖν νέους καὶ ἐπαίροντος. ὁ δῆμος δὲ μαθόντες ταῦτα, ἐψηφίσαντο αὐτῷ προσέταξαν, ἅτε ἀφίωτο δὲ τὰ ἄλφιτα, ἅτε δὲ τὰς λιτρίβας παραβάλοι, μὴ αὐέργειν, ἀλλ' ἐᾶν δὲ κόρον σιτεῖσθαι, καὶ τὸν δῆμον ἐκτίνειν τὸ ἀργύριον, ὃν πρυτανεῖον τρόπον τινὰ ἀθλητῇ σιτήσεως δοθείσης ἤδη γέροντι.

Περὶ τῶν μυρμήκων ἀγχινοίας. Κεφ. ν.

Κλεανθὴς τὸν λόγον κατηνάγκασε καὶ ἅπαντα ἄξαι καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ζώοις τὸ καὶ ἐκεῖνα λογισμοῦ μὴ διαμαρτάνειν, ἀντιλέγοντα ἰσχυρῶς καὶ ἡττᾶσθαι, ἰσορρόπως φιλοτίμως φασίν. ἔτυχεν ὁ Κλεάνθης καθήμενος, καὶ μυρίων σχολὴν ἄγων μακροτέραν ἄλλως, οὐκοῦν μύρμηκες παρὰ τοῖς ποσὶν ἦσαν αὐτῷ πολλοί. ὁ δὲ ἄρα ὁρᾷ δι' ἀπραπόν τινος ἑτέραν νεκρὸν μύρμηκα, μύρμηκας ἄλλους κομίζοντας ὡς οἰκοι ἑτέρων, καὶ ἑαυτοῖς οὐ σωτρόφων· καὶ ἐπί γε δὴ χείλη τῶν μυρμηκίας ἑστῶτας αὐτῷ νεκρῷ· καὶ αὐιόντας διὰτωθεν ἑτέρους, καὶ σωιόντας τοῖς ξένοις ὡς ἐπί τινι, ἅτα κατ-

relictis domi pullis, ad pugnas ducebat. Pulli uerò sic alieno lacte à matribus orbi, quemadmodum homines parentibus amissis aluntur. Darius cũ inclinata iam acie in eo prælio quod ad Issum cõmiserat, Persarum res premi cœpissent, cumq; uictus fuga salutem adipisci necesse haberet, in equam ascendit: quæ quòd relicti memoriã pulli recordaretur, quanto maximo potuit studio, & celeritate eum ipsum prædicatur ex periculis eripuisse.

Equarum in pullos etiam alienos benignitas.

De Mulo Athenienſe iam uetulo, aliorum labores comitando saltem cohortandoq; promouente. Cap. XLIX.

Senis emeriti otiosa diligentia & præmium.

ATheniẽsis mulus iam uetulus, quãuis immunitate uecturarum donatus esset, non laborum tamen, qui per affectam ætatem obiri queunt, studio exõlutus esse uoluit. Nam cùm Mineruę templum Athenienses ædificarent, is nulla re onustus, nullius imperio, sed sua sponte cum adolescentibus mulis, tanquam ad iter faciendũ socius & hortator ibat. Et quemadmodum quispiam senex artifex, per exactam ætatem quidem iam opere dimissus, uerumtamen experientia, & senili doctrina iuuenes ad laborem exacuens: sic is ultrò citroq; cõmeans, ad opus iumenta incitabat. Quod quidem ipsum ut Atheniẽsis populus intellexit, per præconem declarari iussit, ut ne à frumento aut hordeo prohiberetur: sed & expleri, & satiari permitteretẽ, & pretiũ ex ærario peteretẽ: tanquã in Prytaneo sportula illi decreta, sicut athletæ iam ætate cõfecto.

Historia de Formicis ex diuersis cauernis, quarum alteræ cum alteris formicæ cadauer pro lumbrico commutarunt. Cap. L.

CLeanthem hæc de formica historia coegit & inuitũ & fortissimè contradicentẽ bestias cõcedere rationis nõ expertes esse. Nam eum aliquãdo otiosa sessione fruentẽ, ferunt formicas, quæ cõplures ad eius pedes essent, animo cœpisse uacuo & soluto cõtemplari: alteras nimirũ uidisse alicunde mortuã in alienarũ domiciliũ & suarum minimè contubernalium portantes, in formicarię cauernę faucibus consistere: atq; inde cõtinuo alteras perspexisse prodire, & cum externis uelut quiddam cõtrahentes, iterũ &

† ἑτέρας.

sæpius ultrò citroq; cómeare: deniq; lumbricum tanquam redemptionis pretium attulisse, eumq; alteras accepisse, & simul quàm ferrent mortuam dimisisse: alteras cum gaudio & libenter similiter atq; uel fratrem uel filium recepisse. Quid ad hęc dicet Hesiodus? qui scripsit Iouem naturas distinxisse, bestijsq; terrenis, aquatilibus, uolucribus dedisse, ut & inter se cóficerent, & minimè quidem mutua inter se iustitia uterentur: hominibus autem iustitiæ munus largitum fuisse. Atqui non hæc dicet Priamus, siquidem is ipse homo ab homine, & heroë, & ex Iouis stirpe oriundo, ipse quoq; Iouis progenies, multa Hectorem pecunia redemit.

De Dipsadis ueneno, forma, nominibus. Et fabula quomodo ab Asino remedium aduersus senectam, simul & sitim tulerit. Cap. LI.

DIpsas, cuius uim & naturam eius nomen nobis declarat, inferior quidē est magnitudine, quàm uipera, sed tamen in occidendo quàm celerrimè superior. eius enim morsu confixi, etsi assiduā potionem hauriunt, ad sitim tamen exardescunt, & ad bibendū eatenus inflammantur, quoad celerrimè rumpunt. Eam Sostratus cum albā esse ait, tum duas in cauda lineas nigras habere. Et sicut audio, uario ac multiplici nomine nuncupatur. Quidam Presterem uocant, alij Causonem, nonnulli Centrida, alij Ammobaten, à quibusdā Melanurus appellari fertur: Cum in Africa tum magis in Arabia nascitur. Sed fabulam quoq; quam de hac serpente audiui, ne eius uidear ignarus, attexam. Prometheum ignem à Vulcano furatum aiunt: quamobrem indignatum Iouem furti indicibus dedisse remedium senectuti prohibendæ efficax. hocillos qui acceperāt Asino imposuisse audio. Et cùm ille sic oneratus æstiuo tempore incederet, siti laborantē ferunt ad fontē uenisse bibendi gratia, sed à serpente fontis custode repulsum. itaq; Asinum sitis impatientem, id quod gestabat pharmacum ut admitteretur obtulisse. Bibit igitur Asinus, & unà cum remedio aduersus senectā, quam Dipsas deinceps exuit, sitim quoq; suam in illam transfudit. Cæterū huius fabulæ author non ego sum

† al. ἀφύμι.

λατίοντας οὐ αὐτὸς, καὶ πλειονάκις οὖν: ⁊ τελευτῶντας, σκάληκα οἱονεὶ λύτρα κομίσαι. οὐ ἢ ἐκεῖνον μὴ λαβεῖν, προείδῃ ἢ ὀπῶρᾶν νεκρὸν ἐπήγοντο. ἰῷ ἐκείνους ἀφελίξασθαι ἀσμένως, ὡς ἤδη κομιζομένους ἢ ἀδελφόν. Τί οὖν πρὸς ταῦτα Ησίοδος; λέγω ὅτι ἄρα ὁ Ζεὺς τὰς φύσεις ἀπέκρινε. καὶ οὖν καὶ ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς ἔθεσιν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς: Ανθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην. ἀλλ' οὐκ ἐρεῖ ταῦτα ὁ Πρίαμος, ἅτε ἰῷ ἐκεῖνος τ Εκτορα ἐλύσατο πολλῶν δραχμῶν καὶ θαυμασῶν, ἥτις τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἄνθρωπος, καὶ τοῦ ἥρωος, ⁊ τοῦ Διὸς ἐκγόνου, καὶ ἐκεῖνος ὢν ἔκγονος τοῦ Διός.

Περὶ τ δηλάδος τοῦ ζώου.
Κεφ. να.

Κατηγορεῖ δὲ δηλάδος ὁ ἔρχον αὐτὸ ἡμῖν τὸ ὄνομα: καὶ ἔχεως μὲν ὄντι ὀλιγωτέρα τὸ μέγεθος, ἀκριτέναι δὲ ὀξυτέρα. οἱ γάρ τοι τοῦ δήγματι προσπεσόντες ἐξάπινα ἐκτήκονται τε εἰς δίψος, ⁊ πιεῖν ἀναφλέγοντα, καὶ ἀμυδὶ ἀπόλλυσι, καὶ τάχιστα ὑπογνωτῆ. λαί φησι μὲν Σώστρατος λευκὴν εἶναι τὴν δηλάδα, ἐπί γε μὴν τ οὐρᾶς ἔχειν γραμμὰς δύο μελαίνας. ἀκούω δὲ ὅτι καὶ πρηκτῆρας αὐτὰς λαλοῦσί τινες, λαίσωνας δ' ἄλλοι. γίνονται ἢ ἄρα ⁊ λιβύῃ τε ἰῷ Αραβίᾳ μᾶλλον. ἔχουσι ἢ ἄρα ἐνομάτων ἐπαυτλοῦσι τῶδε τοῦ θηρίου καὶ ἄλλων. λικλητῆ ἢ καὶ μελανόυρον, ὥς φασι, ⁊ ἀμμοβάτην ὑπ' ἄλλων. αἱ ἢ ἀκέσεως καὶ λιφηγίδα, τὴν αὐτὴν μοι λέγειν δοκῶ. Δεῖ δὲ καὶ μῦθον τῶδε τοῦ ζώου ἐπᾶσαί μι. ἵνα μὴ δόξω ἀκέσεως οἶδα, οὐ σιωπήσομαι οὖν, ὡς ἂν μὴ δοκοίην ἀμαθῶς ἔχειν αὐτοῦ. τ Προμηθέα λελέχθαι τὸ πῦρ † Ηφαίστου φησὶ, καὶ τὸν Δία ἀγανακτῆσαι ὁ μῦθος λέγει: καὶ τοῖς κατάγελωσι τὴν λεπτὴν δοῦναι φάρμακον γήρως ἀμυντήριον. τοῦτον οὖν τοῦ ὄνου θεῖναι οὓς λαβόντας πίπτουσι: καὶ τὸν μὲν προϊόντα τὸ ἄχθος φέροντα, ἔνθ' ἢ ὥραν θέρους, καὶ δίψαντα τὸν ὄνον ἐπί τινα ἰδεῖν πηγὴν καὶ τὴν τοῦ ποτοῦ χρείαν ἐλθεῖν: τὸν δὲ ὄφιν τὸν φυλάττοντα ἀπελάσαι αὐτὸν ⁊ ἀπελαύνειν: καὶ ἐκεῖνον τρεπόμενον, μισθόν οἱ τ φιλοτησίας δοῦναι, ὁπόθεν ἐτύχει φέρων φάρμακον. οὐκοῦν αὐτίδοσις γίνεται, καὶ ὁ μὲν πίνει, ὁ ἢ τὸν γῆρας ἀφελόμενος, προσεπιλαβὼν, ὡς λόγος, τὸν τοῦ ὄνου δίψος. Τί δὲ ἐγὼ τοῦ μύθου ποιητής; ἀλλ'

οὐκ

οὐκ ἂν ἁπτοιμι. ἴστα καὶ πρὸ ἐμοῦ Σοφοκλῆς ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς, καὶ Δεινόλοχος ὁ ἀνταγωνιστὴς Ἐπιχάρμου, καὶ Ἴβυκος ὁ Ρηγῖνος, καὶ Ἀριστέας, καὶ Ἀπολλοφάνης ποιηταὶ κωμῳδίας ἄδουσιν αὐτόν.

Περὶ τοῦ τῶν ἐλεφάντων σοφίας.

Κεφ. νϐ.

Σοφὸν ἐλέφαντος ἔργον ἐγὼ παλαίποιμι, φήσω μέ τις ἀγνοήσαντα οὐκ ἀπεῖν: ἔστι γὰρ καὶ ἀκοῆς ἄξιον, καὶ δίχα τούτου τὰ ἀκουσόμενα αὐτοῦ. Ὁ τῆς τούτου κωμῳδῆς ἐγχειρισθεὶς τὴν φροντίδα, τῶν μὴ λιβάδων ὑφιγμένων, λίθους δὲ † ἐποπάτων, ἐκείνῳ μὲν ἄβρωτον τὸ πλεῖστον εἰργάζετο, ἀπίσω δὲ τὸν ὄγκον τοῦ μέτρου πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τοῦντα ἀμφοῖν διεπόρθει, καὶ τίνος διελανθάνει. οὐκοῦν ἐλέφας ἀθάρσει ἰδὼν ἐψοντα τὸν ἐπίβουλον οἱ, δι' ἄμμου τῆς φυσικῆς προβοσκίδι χύδην ἀναλαβὼν ἐνέβαλεν εἰς τὴν χύτραν, καὶ ἠμύσατο αὐτῷ ἃ ἔπαθε, δι' ὧν ἐποίησεν εὐμηχάνως.

Περὶ λεωνῶν τῶν Αἰγυπτίων.

Κεφ. νγ.

Οἱ μὲν ἄλλοι λεόντων καὶ ἐλάφων καὶ αὐχένων τὰ θηρία σοφοί: οἱ δὲ Αἰγύπτιοι φυγᾶν δεινότατοι. τὰ γοῦν φοβερὰ Νείλῳ διεδιότες, ἄγχι μὲν αὐτὰς τὸ δίψος πιεῖν: ἀσυχῇ δὲ καὶ εἰς κόρον πιεῖν, τὸ δίεος οὐ συγχωρεῖ. καὶ δίχα τούτου οὐ πίνουσιν ἐπικύψαντες, ὡς ἂν μήπω τῶν λάτωθεν αὐτοὺς ἁρπάσαν, εἶτα διαρπάζοιεν αὐτούς. οὐκοῦν τὴν μὲν ὄχθην πεφεύγουσι, λάπουσι δὲ τῇ γλώττῃ, ἁρπάζοντες, ὡς ἄν ἔποι τις, ἢ νὴ Δία λιπόντες τὸ πόμα.

Περὶ τῶν χερσαίων ἰχίνων.

Κεφ. νδ.

Ἔχινος, οὐχ ὁ θαλάττιος, ἀλλ' ὁ χερσαῖος, πολλὰ μὴ γὰρ ἄλλ' ὡς ἔστι πανοῦργος ἄνθρωπος λέλεκται: ὃ δὴ οὐκ ἄπορον αὐτοῦ διολερὸν ἔργον, ὥσπερ εἰρήσεται τὰ νῦν. Μέλλων ἁλίσκεσθαι ἑαυτὸν σωρεύσας, ἄλκιμον ἐργάζεται. ἔστα μύτοι καὶ πιέζῃ τὸ πνεῦμα, καὶ ἀκίνητος ἀτρεμεῖ, ὡς τὸν τεθνεῶτα ἐπικρίνεται.

Περὶ λεπάδων. Κεφ. νε.

Αἱ λεπάδες, ἂν ἄρ αὐτὰς ἁρπάσας τῶν πετρῶν, οὐδὲ εἰ λάβοις σιδηρίοις

sum, sed ante me Sophocles, & Dinolochus aduersarius Epicharmi, & Ibycus Rheginus, & Aristeas & Apollophanes poëtæ comici.

De Elephanto à fure pabuli sui callidè se ulto. Cap. LII.

SI Elephanti sapienter factum idq; auditu dignum præterirem, me quis ignorantem fortè præterijsse putet. quamobrem dicetur. Cùm is qui hordeũ huic admetiendi procurationẽ habebat, hordei partem subtraxisset: illiusq; in locum lapidibus suppositis, ipsi debitam tamen † al. ἐποστάτων. mensuram cumulatè seruasset, ut dominum utriusq; si quando uidisset, falleret: Elephantus uidens hunc qui ipsum debito fraudabat, polentam coquere: primũ promuscide sabulum collegit, deinde in ollam infudit, sicq; solerter iniurijs, iniurias sibi illatas ultus est. Retaliatio.

Quõ Canes Aegyptij metu ferarũ Nili (Crocodilorum) in transcursu tantum raptim è flumine lambant. Cap. LIII.

ALij quidem Canes, feras tum inuestigare, tum etiam capere probè norunt: at uerò Aegyptij fugacissimi sunt. Nam cùm ea quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui sunt: neq; quamuis illuc sitis ad bibendũ eos attrahat, ferarum Nili metus quietè ipsos potione se complere sinit. Ideo ne quid eorum quæ infra aquã degunt, emineat foras, ipsosq; obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: sed ut primũ ad ripã accesserũt, festinanter & in trãscursu lingua lambentes, rapiũt, ac certè, ut ita dicam, potionem furantur. Festinatio præ metu.

Herinaceus quomodo sibi metuens se cõtrahat, & spiritu retento se mortuum simulet. Cap. LIIII.

MVlta quæ callidè terrenus Herinaceus facit, iam alibi dixi: nunc nouam eius ueteratoriam explicabo. Cùm enim is uicinus est ut capiatur, cõtortissimè seipsum cõcludit, & tantopere contrahit, ut comprehendi non queat, simul & animam continet, spiritumq; comprimit, & ab omni motu conquiescens, mortui speciem præ se fert.

De Patellis, quæ saxis adhærent firmius, quàm ut manibus auelli queant. Cap. LV.

PAtellas non sanè à saxis auellas, ne Milonis quidem digitis, qui Punicũ ma- Assiduitas perpetua.

lum cùm apprehendisset, arcte adeo cõprimebat, ut non aduersariorũ quisquã posset extorquere è manu. Eas autẽ quicũq; de saxo, ad quod adhæserint, abstrahere aggreditur, magna quidem uoluptate ex earum comprehensione afficitur, q̃ manibus nitens sperat se præda potiturũ esse: ueruntamen illarũ compos fieri nequit: tandem aliquando ferro abrasæ abscinduntur à saxo.

De Afrorum expeditione contra Elephãtos, & quàm prouidè acies ab his belluis instruat, & quàm discretè suis utantur dentibus. Cap. LVI.

LIbyci homines bellum non modò finitimis prædæ, aut suos propagandi fines studio inferunt: sed cum Elephãtis etiam, de horũ dentibus assequendis, suscipiunt. Hanc uerò causam cur petãtur Elephanti prænoscentes, ex sese qui dente altero mutili sunt, ante cæteros reliquos, in prima acie cõstituunt, ad primũ hostium impetũ sine magna iactura excipiendum: reliqui qui in subsidijs manẽt, dentiũ amborũ robore integri, auxilium fessis ferũt. Mutilos aũt eam fortè ob causam primo loco esse uolũt, ut uenatorib. oste̅dant, nõ magnũ adeò præmiũ & uix dignũ periculo cui se exponũt, ipsis expectandum. Dentium altero, quẽ acutum ad propulsandas iniurias seruant, tanquã armis utuntur: altero tanquã ligone radices effodiunt, & arbores extirpant.

† fortè Λιβύων.

Aciei instructio.

De textoria arte & geometria Araneorum. Cap. LVII.

NOn modo texendi solertiã Aranei præclarè tenent, ac similiter ut Minerua, lanificij illa præses & solertissima dea tereti manuum ministerio & tenui ualent: sed & natura etiã sunt ad geometriam eruditi. nam & centrum seruant, & quasi circino circumducunt, & circumscriptionem exactè sciunt: neq; interim Euclide egent, geometricis rationibus erudito. Ad medium autem centri sedentes, insidias prædæ suæ tendunt. Neq; modo texendi rationẽ norunt, uerumetiam sarciendi artificio excellunt. Nã si ex eorũ quippiã solerti opere ruperis, statim à ruptura resarciunt, integrũq; præstant.

De Phœnicum auium numerandi peritia, quæ quingentesimo quoq; anno aduolare in Aegyptum solent. Cap. LVIII

PHœnices alites absq; ulla calculandi arte, numerũ quingentorũ annorum, ueluti

λοις τῶ Μίλωνος· ὅσα πρῶτον ἐγκρατέσατο καὶ ὑλαβέσατο τῶν ῥοιᾶν ἐκτεῖχεν, ὡς μὴ αὐτῶν ἀφιεῖσθαι τὸν αὐτόπαλον πνὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. ὅσπις δὲ ἐπιχειρῇ λιπάσματα ἀφαιρεῖσθαι τῆς πέτρας ἢ προσέχεται, γελᾷ τε μογῶν, καὶ ἐχθρὰ θυμηδίαν, ἀδιωατεῖ γοῦν ἐγκρατὴς οὐ παντελῶς γενέσθαι. ξυομένη δὲ σιδήρῳ χίζεται ἀπὸ τῆς πέτρας ὀφέ.

Περὶ τῶν Λιβύων τῶν τοὺς ἐλέφαντας στρατείας. Κεφ. νς.

ΣΤρατεύονται δὲ ἄρα οἱ Λίβυες, οὐ μόνον τῶν τοὺς γέιτονας, ἵνα αὐτῶν πλέον ἔχωσιν· ἀλλὰ καὶ τῶν τοὺς ἐλέφαντας. καὶ ἴσασί γε ἐκεῖνοι τῶν ὁδὸν τῶν ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὑπόθεσιν οὐδὲν ἕτερον ἔστιν ἢ τοὺς ὀδόντας. οἱ πρῖνω πυρωθέντες δὲ ἕτερον τῶν μετώπου ἐσᾶσι, τῶν λοιπῶν προβαλλομένων αὐτούς· ἵνα οἱ μὲν ἐκπροσέχωντες τὸν πρώτων ὁρμὴν, οἱ δὲ ἀμώσωσιν ἀκεραίῳ τῷ τῶν ὀδόντων ῥώμῃ, καὶ ἰσοπαλεῖ. ἴσως δὲ τῶν † Ινδῶν καὶ καταφιλοσοφοῦντες, καὶ ἐπιδεικνύντες αὐτοῖς, ὅτι ἄρα οὐχ ἑκὼν μεγάλου τοῦ ἄθλου ἐνδώσουσιν ἥκουσι. χῶνται δὲ ἄρα τῷ μὲν τῶν ὀδόντων ὡς ὅπλῳ, καὶ τεθνηκόσιν αὐτὸν φυλάττουσι· τῷ δὲ ὡς σμινύῃ· καὶ γὰρ ᾧ αὐτῷ ῥίζας ὀρύττουσι, καὶ δένδρα ἐκμοχλεύοντες ἐκκλίνουσι.

† fortè Ἰνδῶν.

Περὶ τῶν φαλάγγων γεωμετρίας. Κεφ. νζ.

ΟΥ μόνον δὲ ἄρα ὅσαι ὑφαντικαὶ αἱ φάλαγγες καὶ εὔχαρις, ἧς τὴν Ἀθηνᾶν τὴν ἐργάνην τε καὶ πανοῦργον θεὰν, πεφύκασι δὲ ἄρα καὶ γεωμετρίαν δεινοί. τὸ γὰρ μέσον φυλάττουσι, καὶ πρὸ δὲ αὐτοῦ κύκλον, ἣν τὴν περιφέρειαν ἀκριβοῦσιν ἰχυρῶς, καὶ Εὐκλείδου δέονται οὐδέν· μάθωνται γὰρ ᾧ τοῦ μέσου, ἑλκύσασαι τὴν ἑαυτῶν ἄγραν. ὅσαι δὲ ὡς ἰδίοντι εἰπεῖν καὶ ὑφαντρίαι γεγόνασιν, ἧς ἀκεσικλῆν εὑπάλαμοι. καὶ ὅτι ἂν ἁμαρτήσῃς ἑκάνων τῶν εὐπήνου τε καὶ εὐμίτου σοφίας, ἀεὶ ἀνακοῦνται, καὶ ἀπαθὲς καὶ ὁλόκληρον ὥθις ἀποδίδωσιν.

Περὶ τῶν φοινίκων ἀριθμητικῆς. Κεφ. νη.

ΑΝευ δὲ λογισικῆς οἱ φοίνικες συμβάλλῃ ἑτῶν πολλαπλασίων ἴσασιν ἀριθμὸν, μαθηταὶ

θεται φύσεως τῆς σοφωτάτης ἔντες: ἡμῖν δὲ ταῦτά τοι μήτε δακτύλῳ διεσταλμένοι, ἢ ἄλλου τινος ὡς ἐπιτεμόμενα ἀριθμητικῆς. ὑπὲρ οὗ τοῦ ἴσασι θᾶττον, καὶ ἐθέλουσι ἀνάγκη αὐτοὺς, δημώδης ἐστὶν ὁ λόγος. Τὸν ἓν τῶν πανσόφων ἐτῶν χρόνον πλυρούμενον ἵππασιν Αἰγυπτίων ἢ τις, ἢ οὐδείς: ὀλίγοι ἢ νομιδῶν καὶ οὐ πάνυ τῶν ἱερέων. καὶ ὅτι γὰρ πρὸς ἀλλήλους ἐναντίως τούτων οὐ ῥᾳδίως συμβιῶναι ἔχουσιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐρισχελοῦσι σφᾶς ἑαυτοὺς ἐρίζοντες, ἢ ὡς οὐ ναῦν, ἀλλ' ὄρνιν ὕστερον ἥδε ὁ θεῖος ὄρνις ἀφίξεται, ἢ ὡς ἐχθὲς ἦκεν: ὁ ἓν ἄλλον ἐκάνων ἐριζόντων, ἀσημαίνεις δαιμονίως τὸν καιρὸν, καὶ πάρεσιν. οἱ δὲ βύειν ἀνάγκη αὐτοὺς, καὶ ὁμολογεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἥλιον ἐν ταῖς λίχναις καταδῦναι ἄγεσι σχολὴν, οὐκ ἴσασι ἓν ὅσα οἱ ἔρνιθες. Ἐκεῖνα ἓν ὦ πρὸς τῶν θεῶν οὐ σοφὰ εἰδήναι; ποῦ μὲν Αἰγυπτός ἐστι, ποῦ ἓν καὶ Ἡλίου πόλις, γνῶναι αὐτῷ τοῖ πρώτοις ἦκαν: ὅποι ποτὲ καταβιβῶσι τὸν πατέρα χρὴ, ἐν ᾧ θήκαις τίσι. Τῶν τα ἓν αἱ μὲν δοκεῖ θαυμασταὶ, ἀρά γε τὰ ἀγοραῖα καὶ τὰ φύσπλια, καὶ τὰς ἄλλας τὰς τ' αὐθρώποις εἰς ἀλλήλους πεῖ κατ' ἀλλήλων ἐπιβαλὰς ἐρεῖμεν σοφὰς; ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ὦ Σισύφων καὶ Τελχίνων καὶ Κερκώπων ζηλωταὶ ἄνθρωποι, λέγω ἓν πρὸς οὓς ἀκριβοῦντας ταῦτα: πρός γε μὴν οὐκ ἀτελέσους τοῖς †ἰατροῖς προειρημένοις οὐ λέγω.

ueluti sapientissimæ naturæ discipuli, cõputare norunt: neq; uel digitis uel alia re ad hanc cognitionẽ opus habent. Cuius autẽ rei gratia hunc numerum eos tenere oporteat, uulgatũ est. Atqui ex ipsis Aegyptijs, qui spatiũ quingentorũ annorũ confectũ intelligat, aut nullus est, aut forte unus uel quàm pauciss imi, ijq; ex sacerdotibus. nam inter hos quoq; non facile conuenit: dumq; inter se contendunt, & alius sacram hanc auem non nunc, sed in posterũ aduenturã ait, alius iam aduenisse, unus aliquis (qui solus rectè intelligit) tanquã diuino spiritu ductus, ipsum temporis momentũ quo iamiam adest auis, demonstrat. Itaq; sacerdotes sacrificare necesse est, ac simul fateri se q totos dies circa disciplinas & literas consumunt, auibus esse imperitiores. Iam porrò q norunt eædem aues ubi sit Aegyptus sita, & ubi in ea Heliopolis, ad quã ceu fatalem ipsis ciuitatẽ aduolant: & ubinã pater sit deponendus, & quibus in thecis, quis quæso non admirabilis sapientiæ argumenta fecerit? Sed hæc multi non mirantur, ac præferunt eis negotia forensia & militaria, & alia quibus homines inter se alius alij insidiant. Ego uerò longè aliter sentio, ò admiratores Sisyphorũ, Telchinũ & Cercopũ, (hoc est latrocinij, ueneficij, impostũræ & omniũ scelerũ:) cum illis mihi sermo est, qui hæc probãt & rimantur: non cum bonis, qui huiusmodi malis artibus initiati & infecti non sunt. †ἰατροῖς τοῖς προειρημ.

Περὶ τῶν ἰκνῶν σοφίας. Κεφ. νθ.

Canibus etiam ratiocinandi dialecticam quandam facultatem inesse. Caput LIX.

Τὸ δὲ γε ἐνθυμητικὸν καὶ διαλεκτικὸν, καὶ τὸ τοῦδε μᾶλλον ἢ τοῦδε αἱρετὸν, ἐν τοῖς ζῶσιν οἶδεν, ἐκότως ἂν ἔποιμεν διδάσκαλον τῶν ὅλων τῆς φύσιν ἅπαντα. ἐμοί γ' οὖν τις γευσάμενος διαλεκτικῆς καὶ λογισμῶν ἀμωσγέπως ἐχόμενος, τοιαῦτα ἐλεγεν. ἰῶ θηρατικὴ λύων, ἦδ' ὅς, οὐκοῦν λαγὼ κατ' ἴχνια ἦι: καὶ ὁ μὲν οὐχ ἑωρᾶτό πω. μεταθέουσα δ' ἓν ἡ λύων, ἐντυγχάνει που τάφρῳ, καὶ διαπορᾷ, ἆρά γε ἐπὶ δεξιὰ ἄμεινον, ἢ ἐπὶ θάτερα διώκειν. ὡς δ' ἀπρεπῶντος ἐδόκει σαθμεῖσθαι, ἔτα εὐθύωρος ἐπιπεσὼν ἐδίωκεν. ὁ φάσκων ἓν διαλεκτικός τε εἶναι, καὶ θηραλικὸς ταύτην τὴν σωφρόνειν τῆς ἐπιστήμης ἐπέδρατο ἀπόδειξιν. ἐπισᾶσα ἡ λύων ἐσκοπεῖτο, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἔλεγεν, ἤτοι τῇδε ἢ τῇδε, ἢ ἐκάνη ὁ λαγὼς

Verùm ut primũ sibi uisa est, tanq; differendi perita, satis rem perpendisse, eodem uestigio fossam rectà iter faciẽs trãsiliuit: Is aũt qui eam cũ ratione differendi, tũ uenandi artem profitebatur, sic colligens supra dicta demonstrare conabatur. Arguta canis, inquiebat ille, primũ secũ cõsideratè reputabat: Vel hac, uel istàc, uel

uel illàc, lepus in fugã se cõiecit. Deinde ratiocinabatur, Nõ profecto hâc, nec istàc: ergo illàc fugit. Neq; fallacibus conclusiunculis mihi errare uidebatur. nam non perceptis citra fossam ad hoc uel illud latus uestigijs, relinquebatur leporem fossam transiliuisse: rectè igitur canis fossam transiuit. ea enim inuestigatrix diligens erat, & sagacissimè odorabatur.

De propatulo coitu Massagetarum, & uerecundo Camelorũ. Cap. LX.

MAssagetæ, ut Herodotus inquit, suspẽsa ad plaustrũ pharetra, cũ uxoribꝰ in aperto & propatulo loco cõcumbunt: & cõcubitũ licet omnes aspiciant, præclarè contemnunt. At contrà nunq; Cameli coëundam ueneris palàm societatẽ inter se ducunt. Quod quidẽ ipsum factine uerecundia, an admirabili naturæ munere faciant, Democrito, alijsq; (qui uel obscurissimarũ rerũ causas ingenio se posse consequi confidunt) disputandum relinquo. Cùm autem inter eos coniunctionis appetitũ pastor exoriri sentit, aliquò concedit, & tanquam sponso decedit ingredienti thalamũ cum sponsa.

De reuerentia Elephantorum aduersus senes Elephantos. Cap. LXI.

EX omnibus legibus humanissimã iudico, qua Lycurgus præcipit, natu grandibꝰ minores, cũ uel de sedibus, uel de uia decedere debere, tum uerò eisdem reuerentia aduersus ætatẽ, quàm ut assequantur (non obstantibus fatis) oës expetũt, assurgere oportere. Sed utcunq; egregius & æquus iste legislator cũ Naturæ legibus certare & cõferri non poterit. Elephãtorũ quidẽ genus hoc idẽ solo naturæ ductu, sine Lycurgi, aut Solonis, aut Zaleuci, Charondæúe præceptione, sanctissimè obseruant. Aetate affectis nimirũ iuniores de legitimo cibo cedũt, eosdẽq; summa & obseruantia colũt, & à periculis seruãt. In fossam delapsos, iniectis fruticũ fascibus subtrahũt, quibus tanq; scalis senectute graues ascendentes, liberantẽ. Elephas parricida nunquã fuit: nunquã in hoc genere pater filiũ exhæredauit. Hæc fortè nonnullis hominũ cõfingi uidebunt, qui ut ipsi multa figmẽta & fabulas cõminiscunt, ita ex suo etiam alios metiuntur ingenio: Nos uerò omni studio ueritatem affectamus.

† fortè οὕτως οὐ συνομῶ.

γὰς ἐτράπετο: οὔτε μὴν τῇδε οὔτε τῇδε, ἐκάνει ἄρα. καὶ οὔ μοι ἐδόκει σοφίζεσθαι. τὴν γὰρ ἰχνὼν μὲν ὁρωμένων ὧν τάδε τὰ πάρον, διατελάπετο ὑπερπηδῆσαι τὸ λαγὼν αὐτῶν: ἀνώτως ἂν ἐπήδησε ὁ αὐτὸ κατ' αὐτό. ἰχνευτικὸν γὰρ καὶ εὔρινον ἐκεῖνο, ἢ ἐκάνη γε ἡ λύων ἦν.

Περὶ τῆς καμήλου σώφρονος μίξεως. Κεφ. ξ.

ΜΑσσαγέται μὲν, ὡς Ἡρόδοτος λέγει, τὰ φαρετρεῶνα πρόγε ἑαυτῶν ἐρημάσαντες, ἅτε μιγνύει ὁμιλοῦντι τῇ θηλείᾳ ἐμφανὲς ὁ ἄρρην, εἰ ὁρῶσιν αὐτὸν οἱ πάντες, σωφρονέστατοί εἰσιν ἀνθρώπων γε. Καμήλων δὲ ὁμιλίαν οὐκ ἄν ποτε ἐμφανῆ γένοιτο, ἐπεὶ ὁρώντων οἱονεὶ μαρτύρων: ἀλλ' ἅτε αἰδοῖα φαμεν, ἅτε φύσεως δῶρον ἀπόῤῥητον, ταῦτα Δημοκρίτῳ τε καὶ ἄλλοις καταλίπωμεν, ἐλέγχειν τε, καὶ τὰς αἰτίας οἷόν τε λέγειν ἑκάστοις ὑπὲρ τῶν ἀτεκμάρτων τε καὶ ἀσυμβλήτων. ὅσῳ δὲ καὶ ὀνομὴν ἀπαλλάττεται ποιεῖσθαι συμφοιτήσεως αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, τῷ ὁρμῷ, ὡς πορρωτέρω ἀφιεὶς μὲν ὑποῦσιν εἰς θάλαμον νύμφης τε καὶ νυμφίῳ.

Περὶ τῶν ἐλεφάντων αἰδοῦς τε εἰς πρεσβυτέρους. Κεφ. ξα.

ΛΥκοῦργος ἢ νομοθετῶν νόμον φιλανθρωπότατον, ὡς ἐγᾦμαι νόμων, βάκων τε καὶ ὁδῶν ἀφίσταθαι τοῖς πρεσβυτέροις τοὺς νεωτέρους, καὶ οἷς χρέων, εἰς ὃν εὔχονται πάντες ἀφικέσθαι, ἐὰν πρὸ τοῦ αὐτοῖς προμόρου τοῦτο γένηται. Ποῦ ἢ ὁ γρυναῖος † ὁ τὸν εὐνόμου σώσαιτο ἂν βίος φύσεως νόμοις ἀμιλλᾶσθαί τε καὶ ἀντικρίνεσθαι; ἐπαίουσι γὰρ τὸ τῶν ἐλεφάντων γένος ὦ Λυκοῦργοί τε καὶ Σόλωνες, καὶ Ζάλευκοι, καὶ Χαρώνδαι, ὧν πρὸ τοῦ νομοθετῆσαι οὐδὲ πλὴν ἀρχὴν, καὶ ὅμως σῴζουσι τοιαῦτα: καὶ τροφῆς ἀφίσαντες τοῖς πρεσβυτέροις οἱ νέοι, καὶ γήρᾳ πρόμοιρον θεραπεύουσιν αὐτὸν, καὶ λιμοῦ γόνυ, ὃ ὀρύγματα ἐμπεσόντας, οἵδε αὐάγουσι, φρυγανῶν τινῶν ἀγκάλιδας, καὶ φακέλους ἐμβάλοντες. οἷος πρὸ τοῦ ὡς ἀναβαθμοῖς χρώμενοι ἐκεῖνοι, ἅτε αἰτίᾳσι γηροβαρεῖς ὄντες. Ποῦ ἢ ἠλόησε πληγὰς πατρὸς ἐλέφας; ποῦ ἢ ἀπεκήρυξέν ὁ πατὴρ ὁ φ' τούτοις τὸν υἱόν; ὑμῖν δ' ἴσως ὦ ἄνθρωποι δοκῶ λέγειν μύθους τεχνίτας, ἃ τὰ ἀληθῆ λέγειν ἐθέλοιμεν, καὶ ποιητὰς οὐσι τῶν μύθων καὶ τῶν ἀπιστουμένων.

De amo-

Περὶ λυκος. Κεφ. ξβ.

Φιλοδέσποτον μὲν δὴ ὡς ἔσιν ὁ λύκος, τεκμηριοῦσι καὶ τὰ ἤδη λεχθέντα: χρὴ δ' ἴσως τὰ ἆθλα αὐτοῖς καὶ ἐκεῖνό γε δήπου. Γέλων ὁ Συρακόσιος καθεύδων καθύπερθε, ἐδόκει διόλυτος γεγονέναι. ἦν δὲ ἄρα τὸ φάσμα ἔναρθρον. ἐβόα γὰρ καί τις καθεύδων αὐτὸς, καὶ μάλα γε ἐξάρας καὶ διατόρῳ τῇ φωνῇ. λύκος δὲ ὑπὸ αὐτῷ τραφείς, ἀκούσας φίλου καὶ σωτῆρος φθέγματος, ὡς τὸ Γέλωνος ἐξεπιβουλῆς παθεῖν ἐνδελεχούντος, ὡς εἶχεν ὁρμῆς ἀναθορὼν ὦπλὴ τρωμενῇ, ἐπῆλθε τὸν τροφέα, ὑλακτῶν σφοδρότατα: οἷα δὴ ἀμυνόμενον ἤρ ἐπιόντα. ἐξήγρετο τοίνυν ὁ Γέλων, καὶ ὑπὸ τοῦ λύκου, καὶ ὑπὸ τῆς ὑλακῆς ἐκβαλὼν ἦρ ὕπνον, καί τι βαθύτατον ὄντα.

Περὶ δράκοντος, καὶ τοῦ σωτραφέντος αὐτῷ παιδὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ.

Κεφ. ξγ.

Δράκων νήπιος νηπίῳ παιδὶ τὸ γένος Ἀρκάδι ἐκεῖνον ἐπιχώριος γίνεται σώτροφος. οὐκοῦν σωζομένοντε τὴν ἡλικίαν, καὶ ὁ παῖς ἦν μειράκιον, καὶ ὁ σώτροφος ἐπερμέγας ἤδη ἦν. καὶ ἀλλήλους μὲν ἐφίλουν: οἱ μὲν δὴ μειρακίῳ προσήκοντες ὠρρώδουν τὸ θηρίου τὸ μέγεθος. τὸ γὰρ τηλίκον ζῷον ὄφρ ἄκισα μεγέθει μὲν μέγιστον ἴδοις ἄν αὐτὸ, ὄψει δὲ φοβερώτατον. καθεύδοντα δὴ σὺν δὴ παιδὶ ἐπί γε τῇ λιλύσῃ αὐτῆς ἀράμενοι ὡς ὅτι πορρώτατω κομίζουσι. καὶ ὁ μὲν ἐπαύετο ὁ παῖς, ὁ δὲ ἔμενεν ὁ δράκων. ὡς δ' ὕλης ἐλάβετο, ἐπ τῆδε φαρμάκων τ' συμφυῶν, διέτριβεν φυτοῦθα ταῖς τῶν δρακόντων τροφαῖς ἁδόμενον, καὶ τὴν ἐρημίαν πρὸ τῶν ἀσικῶν διατριβῶν, καὶ τῶν ἐν τοῖς δωματίοις προαιρούμενον ἐκεῖνον. διέρπων δ' ὁ χρόνος, ἦρ μὲν ἀπέφηνε νεανίαν, τὸν δ' ἐργάσατο δράκοντα ἤδη τέλειον. καί ποτε δι' ἐρημίας ἰὼν ὁ Ἀρκὰς, ὁ τοῦ ζώου τοῦ προαιρημένου ἐρασὴς καὶ ἐράμενος, λησᾶς ἐπιτυγχάνει. καὶ παιόμενος ξίφει, οἷα ἀκὸς ἐβόα, τὰ μὲν ἀλγῶν, τὰ δὲ καὶ συμμάχους παρακαλῶν. ὁ δράκων δ' ἦν ὦ ἄρα ζῶον καὶ ἰδεῖν ὀξυωπέστατος, καὶ ὦκις ἀκοῆ: οὐκοῦν ἐκεῖνος ἅτε αὐτῷ σωτραφὰς, τοῦ φθέγματος ἀκούσ, οὐ συρίσας ὀξὺ, οὐ οἷον ὠρτισμένος, ἐξέπληξέ τι κἀκεῖνος, δόμος τι αὐτὸς καταλαμβανέ, ἐπ πᾶν ὅσον ὦ διακάρσιον διαπαίσαν τοι ἄλλος ἄλλη. ἐπ μέντοι ἐπ καταλειφθέντας τινας, οἰκτίσῃ διαφθαρέ δὴ θανάτῳ. τοῦ

De amore canũ erga dominos, cum hiſtoria de cane Gelonis. Cap. LXII.

AMãtes dominorũ eſſe canes, cũ illa quæ antè dixi argumento ſunt, tum † fortè προστάγμ uel ἐπιτάγ ſanè illud ipſum quod infrà ſcribam. Gelon Syracuſanus cum arctiſsimè dormiret, ſe ictũ è cœlo cogitabat: Hoc quod ei uidebatur, inſomniũ erat. Is etſi dormiebat, inter ſomniũ tamẽ cõtentiſsima uoce clamabat. Canis igit quẽ ipſe alebat, ſimulatq; altoris amici ſui uocẽ audiſſet, tanquam quodpiã Geloni periculũ crearẽt, inſidiæq; cõpararent, & in lectũ maximo impetu proſiluit, & circũ dominũ conuerſans, uehementiſsimè latrabat, uelut inſidiatorẽ ulciſci cupiens. Gelon cũ rei funeſtæ metu, tũ canis clamore ſomno, quamuis arctiſsimo teneret, ſolutus eſt.

Mirabilis hiſtoria Draconis, & pueri cum eo familiariter nutriti in Arcadia, &c. Cap. LXIII.

DRaconis catulus cum infante Arcade, & ipſe in Arcadia natus, ſimul educatus perhibetur. deinde etiã cũ progreſſu ætatis, & puer iam adoleſcens, & Draco iam grandior eſſet, mutuũ ſeruabant amorem. Adoleſcentis uerò neceſſarij, cum feram uidiſſent tam breui tempore, ut magnitudine prægrandẽ, ita aſpectu immanẽ euaſiſſe: dormientẽ aliquando cum puero eodem in lecto, in locũ q̃ remotiſsimũ deportarunt: eoq; illic relicto, cum puero redierũt. Manſit igitur in ſyluis Draco, naſcentibus illic herbis & uenenis ueſcens, & ſolitariã uitã domicilijs & habitationibus hominũ præferẽs. Poſtquã uerò adlecto tempore, & puer iuuentutẽ, & Draco ætatẽ perfectã attigit: idem hic Arcas iuuenis, cum per deſertã ſui amantis regionẽ aliquando iter faceret, in latrones incurrens, ſtrictis gladijs appetitus fuit, & percuſſus quidem, ſiue quòd doleret, ſiue quia opem implo raret, auxiliũ, ut par erat, exclamauit. Draco autẽ beſtia, & ad audiẽdũ acerrima, & ad uidendũ acutiſsima, poſtquã puerũ, quo cum amoris conſuetudinem habuerat, exaudiuit, edito ſibilo, tanquã irę ſuæ denunciatione formidinum terrorem illiſ iniecit: cuius metu trepidantes ſceleratí, alij aliò diſperguntur: quoſdam deprehenſos acerbiſsima morte affecit.

Deinde

Deinde ut ueteris amici uulnera purgauit,& per loca illa in quibus serpentes erant, ipsum est comitatus,postea ad eum locũ reuertit,quo expositus fuerat: neq; tamen ei ex eo iratior factus est, quòd in solitudines abiectus fuisset, neq; ut peruersi homines antiquum amicum in periculo deseruit.

Vulpem Erinaceum conglobatum urina in os eius immissa suffocare.

Caput LXIIII.

Cum uulpe uulpinari.

VVlpes est animal improbũ, quamobrem callidam poëtæ solent cognominare.Sed Erinaceus terrestris quoque improbus est. Is ut primũ aduentare Vulpem uiderit,in orbem contractus iacet. Vulpes uerò nullũ ore apprehẽdẽdi aut mordendi locum inueniens, in eius os urinam reddit.itaq; suffocatur Erinaceus,simul spiritu ei ob contractionem intercluso,simul & lotio influẽte.Sic improbum illum improbior Vulpes uincit & capit. Alio etiam modo capitur suprà expositio.

Callidi & improbi inter se commissi.

De Lupis Mæotidis, qui piscatores non lædunt, si partem prædæ ab eis acceperint:sin minus,retia lacerant.

Caput LXV.

Beneficiorũ memores etiam feræ.

SEcundum Mæotidis paludis locum Canopium nuncupatum, Lupi quos non à domesticis canibus differre dicas, cum piscatoribꝰ studiosè uersant: Quòd si maritimæ prædæ partem fuerint assecuti,cum his uiris rem maritimam tractantibus,& pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur: sin nihil consequuntur, eorum retia lacerant, & distrahunt, & pro eo quòd nihil dederunt,damnum retribuunt.

τοῦγε μὴν παλαιοῦ τὰ τραύματα λαβήρας φίλου,καὶ πᾶν ὅσον ῥῦπον ἐν,καὶ τὸ τοῦτο ἀπαπέμψας,ὤχετο ἀπιών, ἔνθα αὐτὸν ἀφῆκαν,οὔτε μισήσας ἀνὴρ ἢ ἰὸν φίλτρου, οὔτε ὡς οἱ κακοὶ τὸν ἀνθρώπων πολιὸν ὄντα τὸν τέως φίλτατον.

Περὶ ἀλώπεκος, καὶ ἐχίνου χερσαίου.

Κεφ. ξδ'.

ΗΑλώπηξ πονηρὸν ζῷόν ἐστιν, ἔνθέμ τοι καὶ μεμηχάνηται λαλεῖν φιλοῦσιν αὐτήν. πονηρὸν ἦ καὶ ὁ χερσαῖος ἐχῖνός ἐστιν. καὶ ὁ μὲν ἑαυτὸν συνειλήσας λεῖπει θεασάμενον ἤκουσαν τὴν ἀλώπεκα. ἢ ἦ χανὼν τι καὶ γνάθοις οὐ δυναμένη, λάθρα οὔρησεν αὐτοῦ ἐς τὸ στόμα. ὁ ἦ ἀπνίγεται, καὶ τοῦ πνεύματος ἔνδον ἐκ τῆς συνειλήσεως μεμηχανημένου, καὶ ἐπιῤῥέοντος οἱ τοῦ προειρημένου. καὶ μέντοι καὶ τὸν τρόπον τοῦτον μακὸν μακίαν πολεμεῖσθαι τὸν ἐχῖνον ἡ ἀλώπηξ, ἔρρηκεν αὐτόν. ἀνὼ τέρω ἦ θύρα λέλεκται ἄλλη.

Περὶ τῶν ἐν τῇ Μαιώτιδι λύκων.

Κεφ. ξε.

ΠΕρὶ τὸ Κανώπιον οὕτω μεγαλούμενον, χῶρόν ἦ ἄρα ἐν Μαιώτιδός ἐστι, τοῖς ἁλιεῦσιν τε καὶ θαλαττουργοῖς αὐθράσιν οἱ λύκοι φαιδρῶς πεφαμήνουσι. καὶ εἰ θέασαι, οὐκ ἂν ἔφοις αὐτὸς μισῶν οἰκειρούντων διαφέρειν. ἐὰν μὲν γὰρ ἀγλάσωσι ἐν ἄγρας τὰ θαλαττίας μοίρας οἵδε οἱ λύκοι, εἰρηναῖοι αὐτοῖς πρὸς αὖ ἁλιέας καὶ φιλοφρονέστατα ἔχουσιν: εἰ ἦ μὴ, διαξαίνουσιν αὐτῶν τὰ δίκτυα, καὶ ἀφανίζουσι, καὶ ἐδόσαν ἀντὶ τῆς σφετέρας ἀμοιρίας ζημίαν οἱ λύκοι αὐτοῖς.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI VI.

AELIA-

AELIANI DE ANIMALIVM NATURA LIBER VII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ.

Περὶ τῶν ἐν Σούσοις βοῶν. Κεφ. Α.

Ἐπυσμαι δὲ καὶ ἀριθμητικῆς τὰς βοῦς οὐκ ἀμοίρους εἶν τὰς Σούσιδας. νῦ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως κώμπος ὁ ἀγρυπνῶν, μάρτυς ὁ λόγος ὁ λέγων, ἐν Σούσοις τῷ βασιλεῖ βοῦς ὀφθῆναι πολλὰς, ὅτι τὰ ἥμισυ ἐπίῤῥυτα αὐτλεῖν ἑκάστῳ λάσιος ἑκατόν. οὐκοῦν ἢ τὸν ἐπινηθήντα αὐταῖς, ἢ τὸν σωτραφήντα ἐκ πολλοῦ μόχθου προθυμότατα ἐκτελοῦσι: καὶ οὐκ ἂν βλακεύουσάν τινα ἰδεῖν αὐτῶν, οὐ πάσης, οὐδὲ ἀναγκάσης, οὔτε παίων οὐδὲ κολακεύων, λέγει Κτησίας.

De Bobus Suforum, quorum ſinguli centenos quotidie cados aquæ hauriunt: nec unum amplius. Cap. I.

SVſidas boues numerandi ſcientiam tenere Cteſias ſcribit. Nam Suſis regi ſingulæ quotidie centũ cados in hortos ſicciores & minus riguos hauriunt. Quẽ quidem laborem, ſiue quòd ſit eis certus & conſtitutus, ſiue etiam quia diu multumq; in eo ſe exercuerint, promptiſsimè obeunt: Nullam enim earum ad opus remolleſcere uideres. Ad alterũ uerò ſuprà quàm diximus cadũ exhauriẽdũ, nec uerberib. nec blanditijs inducere poſſes.

Περὶ τῶν γιγνομένων ἐλεφάντων ἀφέτου διατριβῆς. Κεφ. Β.

Ὑπὸ τοῖς ποσὶ τοῦ Ατλαντος (ὄρος δὲ ἄρα τοῦτο ὑμνεῖται καὶ ὑπὸ τῶν συγγραφέων, καὶ μήν τοι νῦ ὑπὸ τῶν ποιητῶν) νομαί τε εἰσι θαυμασαί, νῦ ὕλαι βαθύτατοι: καὶ τόγε δάσος αὐτῶν ἔοικεν ἄλσεσι πάνυ σκιεροῖς καὶ σωτηριφέσιν. γνταῦθα δή που τοῦ ἤδη παλαιοὺς τῶν ἐλεφάντων φασὶν ἀφικνεῖσθαι, γήρᾳ βαρεῖς ὄντας: ἄγει δὲ αὐτοὺς ἄρα ἡ φύσις, ὡσπερεῖ εἰς ἀποικίαν, ἀναπαύουσα ἤδη, καὶ οἷον ὅρμου τινα καὶ λιμένα ποθητὸν ἀκριβάσασα αὐτοῖς, ὅπου τοῦ βίου τοῦ σφετέρου τὸ λοιπὸν διατρίβωσιν. ἀνεῖται δὲ αὐτοῖς νῦ πηγὴ ποτίμου τε ὕδατος καὶ διαυγοῦς μάλα ἀφθόνως: νομίζονταί τε ἱεροὶ, νῦ ἀφίενται ἀσυλοι, καὶ πάγε τῶν βαρβάρων τῶν τῇδε εἰλῆφασιν εἰς ἀθηρίαν ἀσχολίας. καὶ ἄδονταί γε ὡς ὑλαίοις τισὶ θεοῖς καὶ ναπαίοις τὸ χώρου διεπόντας ποιμένας μέλοντα. Διαῤῥεῖ δὲ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐκεῖνος ὁ λόγος. ὡς ἄρα τῶν βασιλέων τις τῶν ἐπιχωρίων ἐπέθυσε δεῖν τὸ μέγιστον τῶν ὄντων ἢ ἱερώτατον μέγεθος, ἀκτῖνάς τινας αὐτῶν, ἵνα οἱ γένηται ἐντιμα δῶρα. εἶν γὰρ διά τε πολυτέλειαν καὶ χρόνου πλῆθος μέγιστον, μέγιστα ἐκείνων τῶν ζώων ταῦτα τὰ ὅπλα. ὡς ἦν εἰσπλεῖν ἥδη ἢ ἐπιθυμήσαι αὐτὸν, τριακοσίους λογάδας δεξιεμφε διατακτιοῦντας τῷδε τῷ ἱερᾷ ἀγέλῃ. καὶ οἱ μὲν ἢ ποδῶν ἔχον, δεινύσαντες τῷ ὁδῷ ὡ πλισμέ-

De Elephantis ætate prouectioribus in Africa ſacris & liberis. Cap. II.

SVb pedibus Atlantis montis, quem & poëtæ & alij ſcriptores celebrant, paſcua ſunt præſtantiſsima, & maximæ ſyluæ, eæq; perquàm denſæ & opacæ. ad has elephantos iam prouectos ætate & membris graues peruenire aiunt: natura eos tanquã in coloniam ducente, ubi ueluti in portu quodam exoptato reliquũ ſuæ uitæ tranquillius exigãt. Scaturit eis etiã fons dulcis & puræ aquæ copioſus: ipſiq; ſacri habentur, ac liberi dimittuntur: & tanquam ſyluanis napæisq; in eo tractu dijs curæ ſint, nullus illic barbarorũ uenando eis inſidiatur. De ijſdem hæc quoq; fama increbruit: Regem quendam ex indigenis, propter dentium ſiue cornuum formam & magnitudinẽ, ut re tam pretioſa potiretur, occidere uoluiſſe. hæc cũ in his belluis arma, propter longi temporis æuum, prægrandia eſſe. itaq; lectos uenatores trecentos in ſacrũ hunc gregem immiſit. qui cũ armati ad locũ q̃ celerrimè

Senectus uenerandа, & dijs curæ.

lerrimè accederent, omnes repentina pe ste proſtrati, uno tantum excepto, perierunt. Vnus ille reuerſus miſerabilem caſum regi expoſuit. atq; hinc quàm chari dijs ſint elephantes compertum eſt.

De Monope Pæonico. Cap. III.

PAeonicum animal, quod Monopem Pæones nominant, piloſo tauro magnitudine ſimile, cum ab inſequentibus urgetur, præ uexatione acre & igneũ reddit ſtercus: quod quidem ipſum ſi in uenatorũ quempiã inciderit, mortẽ affert.

De obedientia & docilitate domiti Tauri. Cap. IIII.

ENatura Tauri eſt, cum ex feritate ad manſuetudinem traductus eſt, ut ad parendum facilis ſit. Enimuerò ad feretrum portandum ſub iugum miſſus, quietus manet, ſiue uelis eum procumbentẽ corpore toto quieſcere, ſiue in anteriorũ crurum poplites tantum ſe demittere, licet interim ceruice puerum puellámue geſtet. Quin & dorſo mulierem uehit, ue luti Europã Ioui: & corpore toto interdum ſublimi poſticis cruribus leuiter inſiſtit. Equidem ipſe uidi qui ſupra nihil ſe cõmouentes Tauros ſaltarent.

†πόλας.

†Διΐ.

De Catobleponte Libyca fera, cuius ſpiritu infectum aërem quæcunq; inſpirauerint animalia, pereunt. Caput V.

CVm multiplices & uarias Africa procreat beſtias, tum Catobleponten ſic nuncupatũ parere exiſtimatur. Is tauro ſimilis ſpectatur, magis tamẽ truculentus, terribilisq; aſpectu. alta ei & denſa ſunt ſupercilia, oculi nõ perinde quidem magni ut bubuli ſubijciuntur, ſanguine ſuffuſi. non directè, ſed ad terram uerſus intuetur, unde & nomen ei factum eſt. A uertice incipiens iuba, equinæ ſimilis, per eius frontem promittitur: & faciem eius occupans, formidabiliorẽ eum reddit. Mortiferas depaſcitur herbas, ac ſimul ut taurino aſpectu conſpexit, ſtatim horret, & iubam erigit. ea aũt in excelſum excitata, atq; apertis labris, per guttur quiddam uehementer graue & uiroſum emittit, ut aër ſupra caput obducatur & inficiatur

†θεῷ φύτυχόντι.

†al. ὀξυβαρεῖς.

ραχῆμα, καὶ ἐγάρῃ τὴν λοφιάν: ὑπανισαμένης δὲ ἄρα ταύτης καὶ ὀρθουμένης, καὶ γυμνουμένων τῶν τοῦ στόματος χείλεσιν, ἐκπίμπῃ δηλαδὴ τὸ φάρυγγος ἀξιοβαρὲς καὶ βρομῶδες, ὡς καταλαμβάνειν δὴ τὸν

νοι, καὶ δὴ καὶ χωρίῳ προσιπέλαζον: λειμὸς ἦν αὐτοὺς ἄφνω συλλαβὼν κατέσβεσε, καὶ πλὴν ἑνὸς οἱ πάντες ἀπώλοντο: ὃς προῦν ἐπανελθὼν τὸ πάθος δηλήσατο θεὸν πέμψαντι, καὶ μάλα γε οἰκτίσου. οὕτω μὲν δὴ καὶ θεοφιλεῖς ἐφωράθησαν ὄντες οἱ ἐλέφαντες.

Περὶ τοῦ μόνωπος τοῦ Παιονικοῦ. Κεφ. γ.

ΖΩόν ἐστι Παιονικὸν, καὶ λέκλυται μόνωψ, καὶ ἔοικε ταύρῳ λασίῳ τὸ μεγέθος. ὅτε οὖν ὁ μόνωπα καλοῦσιν οἱ Παίονες, ὅταν διώκηται ταραχθῇ, ἀφίησι πυρώδες καὶ δριμὺ ἀκρόπνημα, ὡς ἀκούω: ὅπερ ἂν προσπίσοι τῷ θηρατῶν ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Περὶ τῶν ταύρων τῶν πεπωλευμένων εὐμαθείας τε καὶ εὐπιθείας. Κεφ. δ.

ΙΔιον ἦν ἄρα τῶν ταύρου τὸ εὐπιθὲς, ἡμερωθέντος τε καὶ ὑπὸ τὸ πρᾶον ἐκ τοῦ θηριώδους μεταβαλομένου. μένουσι δὲ ἐπὶ τοῦ φέρεσθαι ἀκίνητοι, ἂν τε ὑπίσους αὐτοὺς ἐθέλῃς ἀνεμεῖν, ἄν τε † σῶμα ὀκλάσαντας αὖ προθύους, καὶ ἐπὶ τοῦ τρόνου φέροντας ἢ παῖδα ἢ κοῦρον. ὄψει ἄρα ἐπὶ τοῖς νώτοις γυναῖκα ἄγοντα, ὡς τὴν Εὐρώπην † δή. καὶ μετέωρον ἑστῶτα ἐπὶ τοῦ λάτω σκιλοῦ: καὶ τὸ μὲν σῶμα ἑφότου δὴ μούφως ἱρέσαυται. ἅδηλον ἦν ἐπὶ ταύροις καὶ ὀχουμένοις, καὶ ἀκινήτους ἑστῶτας καὶ ἀτρέπους ἐκείνους.

Περὶ τοῦ παρὰ τοῖς Λίβυσι καταβλέποντος. Κεφ. ε.

Ηγῆ ἡ Λίβυσσα πολλῶν καὶ ποικίλων θηρίων γόνιμός ἐστι: καὶ μὴν τοί γε τὸ κάτω βλέπον ἔτω καλούμενον, καὶ αὐτὸ ἦν ἡ αὐτὴ ἔοικε τίκτειν. καὶ ταύρῳ μὲν ὅτι ὡς ἁπλούσιον ὅσα ἰδεῖν, τῇ ἦν ὄψιν δοκεῖ ἐλοσυρώτερον. ὑψηλαὶ μὲν γὰρ πρόσω αἱ ὀφρύες αὐτῷ καὶ δασεῖαι: οἱ ἦν ὀφθαλμοὶ ὑπόκεινται οὐ μάλα τι τῇ τοῦ βοῦν μεγάλοι, βραχύτεροι ἦν καὶ ὕφαιμοι. καὶ ὁρᾶσιν οὐκ εὐθύωρον, ἀλλ' εἰς τὴν γῆν: φθέγγεται καὶ λέκλυται κάτω βλέπον. λόφον ἦν αὖ ωεν ἐκ τῆς ῥινὸς ἀρξάμενος αὐτῷ, καὶ ἱππείᾳ τριχὶ παραπλήσιος, δασὺ τὸ μετώπου κάτεισι, καὶ τὸ πρόσωπόν οἱ καταλαμβάνει, καὶ ἐργάζεται φοβερώτερον † τὸν φύτυχόντα. σιτεῖται ἦν ἄρα ῥίζας θανατηφόρους. ἐπὶ δὲν ἦν ἐποβλέψῃ ταυρηδὸν, φρίττει μὲν πα

τὸν

τὸν ὑπὲρ λιφαλῆς ἀέρα: ἢ ζώων τὰ πλησιάζοντα, τὰ ἀναπνέοντα δεινῶν, λακῶδες φόβοις, ἢ ἀφωνίαις τε ἢ ἀσθμοῖς θανατώδεσι περιπίπτειν: καὶ ἄνθρωπον δὲ τὰ παραπέσοι, σωίγεσθαι ἢ τὸ αὐτὸ δ' ἀμφοῖν ὄδλε ὁ θὴρ: οἶδε αὐτὸν καὶ τὰ ζῶα, ἢ ὡς ὅτι πορρώτατω ἀφεδρύσκει.

Περὶ τῆς τ ἐλεφάντων θήρας.

Κεφ. ς.

ΕΛεφάντων θήρας ἐπισήμονες ἄδλουσιν ἡμῖν, ὅταν δλιώκωνται οἱ θῆρες, ἄπειρον αὐτὸς ἢ φέρεσθαι ῥώμῃ ἀμηχάνῳ, ἢ ὁρμῇ ἀκατασχέτῳ, καὶ ὠσελλεσθαι ὑπὸ μεγέθους: καὶ μέντοι δλιὰ τῶν μεγίστων ἴσως δλῴδρων, οἷον δ' ἀπὸ λεύου, ὥσπερ ἂν σάχυς τινὰς διατακλῶντας τὰ δλῴδρα. ἢ τῶν μὴ τὰ δλῴδρα αὐτῶν ὑπερέχει, καὶ τὰς κόμας ὑπερέχει: τῶν δὲ αὐτοὶ τῶν δλῴδρων εἰσὶν ὑψηλότεροι. θέουσι μὲν ὧν ἀνὰ κράτος, καὶ ὑποτέμνονται ταῖς ὁδοῖς οὓς δλιώκοντας. καὶ ἀκόντως: εἰσὶ γὰρ τ χωρίων ἠθάδες. ἐπὰν δὲ πολὺν ἀφ' ἁπαδῶσι, ἐπὸ ῥόμβῳ † δὲ μετελθούσης αὐτὸς γθόνιοι, ἐναθαρσήσαντα ὡς φοβερὸν τὸ διωκόμενον ἢ ἐλευθερίᾳ γθόμενοι, ἔσασάν τε ἢ ἀναπαύονται, τῷ ἐκ τοῦ δέους φρονήσει καὶ μάλα ἀσμένως ἐνβάλλοντες. φέρεται δέ τι τοῦ χρόνου ἢ μνήμη τροφῆς αὐτοῖς εἰσέρχεται. σιτοῦντες ἢ ὡς ἀκόμῳ τῷ τε κοίνῳ ἀμφιλαφῆ τοῖς δένδροις ποιεῖ φυκῆαν, ἢ διῆδον ἄμπελον τοῖς φυτοῖς ἐφέρποντα ἢ ὑπερδασσων, ἢ φοινίκων μέντοι τὰς ἁπαλὰς τε ἐπὶ νεαρὰς κόμας, καὶ τῶν ἄλλων φυτῶν οὓς ὄρπηκας, ἢ οὓς πόρθους οὓς ὑγροτέρους. ἐὰν ἢ οἱ δλιώκοντες πάλιν προσπελάζοιεν, οἶδε ἐς φυγὴν ἐκτρέποντες αὖθις, ἢ πολὺν ἀφεσαντες ἀναπαύονται. οἱ γε μὴν δλιώκοντες αὐλίζονται ἐπὶ ρας διαταλαβόσης, καὶ τῷ ὕλῃ ἐμπρήσαντες, εἶτα μέντοι τρόπον τινὰ τῷ ὁδὸν τῷ ὀπίσω δατειχίσαντες αὐτοῖς, ἔκαυσαν. διεδοίκασι δὲ πῦρ, οὐ μᾶλλον τῶν λιόντων οἱ ἐλέφαντες.

ciatur: animalia autẽ appropinquantia, quæ hoc cœlum hauriant, grauiter affligantur, & uocis usum amittant, in letales q; conuulsiones incidant. quod & homini accidere dicunt. Hanc sui noxiam uim & fera hæc in se agnoscit, & aliæ animantes norunt, eo q; ab ea quàm longissimè refugiunt.

De uenatione Elephantorum, & quòd ignem metuant. Cap. VI.

QVi uenandi Elephantos scientiam tenent, nobis testantẽ, hos insectatione uenatorũ pressos, cum robore immenso, tum impetu effrenato atq; præcipiti, & quẽ sustinere possit nemo, sic quidem per maximas arbores, tanq; per segetes excurrere, eas q; tanquã spicarum calamos, ubi cursum ramorum proceritas eis retardat, perfringere: & alibi ipsos arboribus humiliores esse, alibi superiores eminere, omni q; neruorum contentione currere, & uiam insequentibus præci- † τ μετελ-
dere: nec mirum, locorum enim consue- θόντων.
tudinem tenent. Cum autem se ex insectatorum suorum conspectu eripuerint, eos q; maximis processibus itineris longè & retro positos senserint: tum ex fuga recipiunt animum simul, & tanquã periculo liberati, insistunt: ibi q;, dum metus solicitudine expulsa, ex immenso labore requiescunt, his interea ad cibi cogitationem memoria excitatur. iuncos & hederas per arbores erraticis implicationib⁹ serpentes depascuntur, atq; palmarũ tenera cacumina, & aliarum plantarũ adolescentiores surculos. Quòd si rursus insectatores ad eos propiùs adsint, hi etiam iterum sese in fugam impellũt. Cumq; ab his multam uiam absunt, sese ex fuga colligentes, denuo requietem curarũ ex itineris labore habent. Insequentes autem præcipitante iam sole ad cubilia se recepturi, syluam incendunt, & uiam ipsis obstruunt: quod ipsum sentientes Elephanti, se sustinent à progrediendo. Ignẽ enim hi non minus quàm Leones extimescũt.

Περὶ διαφόρων ἐρινέων εὐδίας τε καὶ χειμῶνος. Κεφ. ζ.

ΑΡιστοτέλους ἀκόμῳ λέγοντος, ὅτι ἄρα γέρανοι ἐκ τοῦ πελάγους ἐς τὴν γλῶ πετόμεναι, χειμῶνος ἀπειλῶ ἰσχυρὰν ὑποσημαίνουσι τοῖς σωιζόμ. πετόμεναι δὲ ἄρα ἀσυχῇ ἀέ αὐταὶ ὑπισχνοῦνται εὐημερίας τινὰς, ἢ αἰρῶ ἀίρος. ἐπὶ σιωπῶσαι ἢ, ὅπ ἰσὶν ὑπανδρία, οὓς οὐκ ἀπείρως ἔχοντας

De diuersis auibus serenitatis prognostica & tempestatum. Cap. VII.

GRues ex mari in mediterranea uolantes, si Aristoteli credimus, tempestatis atroces minas intelligenti significant: eædem silentio & quiete uolantes

serenitatem & tranquillitatem promittunt. Quòd si turbulentè clamant, & ordine turbato uolant, acerbam tempestatem denunciant. Hoc idem sonans in crepusculo matutino Ardea præsignificare existimatur, ut idem Aristoteles obserua uit: eademq; ad mare rectà proficiscens, pluuiã portendit. Si noctua pluuio tempore sit garrula, serenum & tranquillum cœlũ prænunciat. Contrà sereno canẽs, tempestatem ostendit. Coruus excitato & uolubili sono crocitans, & alarũ plausu se concutiens, tempestates præmonstrat. Rursus si Coruus, Cornix, Graculus, crepusculo uespertino uocales sint, tempestatis aduentũ prædicunt. Monedulæ uolantes modò in sublime, modò deorsum uersus, & uoce referentes accipitrem, eodem Aristotele teste, frigus & pluuiam monstrant. Cornix, si ab altiore uoce ter emissa lenius deinceps sonet, bonam cœli temperiem postridie futuram promittit. Cum autẽ aues albæ frequentes conueniunt, multam tempestatẽ demonstrãt. Anates & Mergi alarum gestu exultantes uehementẽ uentũ prędicunt. Aues ex mari in mediterranea cum impetu uolantes, tempestatem testantur. Rubecula auis stabula circumiens, & habitata loca lustrans, ex aduentu tempestatis se fugere declarat. Gallinacei, cæteræq; domesticæ aues, alarum percussione concrepantes, & cucurrientes, & sua quadam uoce obstrepentes, tempestatẽ nunciant. Aues lauatione utentes, uenti procellas & turbines significant. Quòd si cum est tempestas aliæ in alias uolent, & ultro citroq; inter se cõmeent, melius temperatum tempus pollicentur. Circa stagna & fluuiorum ripas congregantes se aues, tempestatem impendere non ignorant. Cõtrà marinæ & palustres in terram proficiscentes, plurimam tempestatem prænunciant. Terrestres uerò si modò silentes sint, ad humidiora loca contendentes, serenitatem denunciant.

† ἐὰν τρὶς λράξῃ, Theophrast.

Orygis & Caprarũ Libyæ natura. & rursus prognostica tẽpestatis ex quadrupedibus, & muscis. item de Hipparcho & Anaxagora. Cap. VIII.

AEgyptij dicunt Orygem caniculæ exortum cognoscere, & sternutamento

τας τ' σιωπῆς, ἐπομιμνήσκεσιν αὐ αὐταί. ἐὰν δ' λαταπίτωνται καὶ βοῶσι, & ταράττωσί τι καὶ ταράπηωνται, ἀπειλοῦσι καὶ ταῦθα χάμωνα ἰσχυρόν. Ερωδιὸς δ' λευκὸς βοᾷ, τὰ αὐτὰ ἔοικεν ἐπισήλοῦν, ὡς αὐτὸς Αριστοτέλης φυλάξας λέγει. πετόμενος δ' ἐρωδιὸς τ' θαλάττης εὐθὺ, ὕδωρ δὴ οὐρανοῦ ἐναγύσεσθαι αἰνίπεται. Εἰ δὲ ἀκαιρία ἄλλα γλαὺξ, εὐδίαν μαντεύεται, καὶ ἡμέραν φαεσφόρον· ἐὰν δ' εὐδία μὲν ᾖ, ἡ δ' ὑποφθέγγεται, χειμῶνα δὴ προσδέχεσθαι. Κόραξ δ' ταχέως & ἐπιβόας φθεγγόμενος, καὶ ἱρῶν τὰς πέρυγας & ἱρωτᾷ αὐτὰς, ὅτι χαμὼν ἔσαι λατείγνω πρωΤ'. Κόραξ δ' αὖ, καὶ κορώνη, καὶ λωλοιὸς δέλτας ὀψίας ἀφθέγγοιτο, χειμῶΝ' ἐσεσθαί τινα ἐπίδηλίαν δηλόσκουσι. Κολοιοὶ δ' ἱερακίζοντες, ὡς ἐκῆνΘ' λέγει, & πετόμενοι πῆ μὲν αὐτόθεν, πῆ δ' λατοτόθεν, ἱερυμὸν καὶ ὑετὸν δηλοῦσι. Κορώνη δὲ † ἐπὶ δέλτα πῶ ἐποφθεγγομένη ἡσυχῆ, ὡς τὴν ὑστέραν εὐδίαν πρακαλᾶ. Φανέντες δ' ὄρνιθες πολλοὶ μὲν γὰρ ἀριθμὸν, λευκοὶ δὲ τὴν χρόαν, χαμὼν ὅτι ἔσαι πολὺς ἐκδιδάσκουσι. Νῆττα δ' καὶ αἴθυια πέρυγίζουσαι, πνεῦμα δηλοῦσιν ἰσχυρόν. Ορνιθες δ' ἐκ τῦ πελάγους ἐς τὴν γῆν σὺν ὁρμῇ πετόμενοι, μαρτύρονται χειμῶνα. Ερίθακος δ' ὃν τὰ αὐλια καὶ τὰ οἰκόμενα πρεῖῶν, δῆλός ὅτι χάμωνος ἐπιδημίας ἀπαλλάσκων. Αλεκτρυόνες γε μὴν καὶ ὄρνιθες οἱ ἠθάδες πέρυοτέμενοι, καὶ φρυαττόμενοι καὶ ἐποτρίζοντες, χειμῶνα δηλοῦσιν. Απειλοῦσι δ' & πνεῦμα, λουόμεναί τε ὄρνιθες, καὶ αὐτόμων πινὰς ἐμβολὰς ἐποφαίνουσι. ΧειμῶΝ' δ' ὄντΘ' ἐς ἀλλήλους ὄρνιθες πετόμενοι, ἠὲ δι' ἀλλήλων θέοντες, σημαίνουσιν εὐδίαν. Ορνιθες δ' ἀθροιζόμενοι πρί τε λίμνας καὶ ποταμῶν ὄχθας, χειμῶνα ἐσόμενον οὐκ ἀγνοοῦσιν. Πάλιν τε ὄρνιθες, οἱ μὲν θαλάττιοι καὶ οἱ λιμναῖοι ὃν τὴν γῆν πεσόντες, ὡς ἔσοιτο χειμὼν πολὺς οὐκ ἀγνοοῦσιν: οἱ δ' χερσαῖοι πευόμενοι ὃν τὰ ποτρὰ, εὐδίας ἄγγελοί εἰσι, ἐὰν μὴ τοι σιωπῶσι.

Περὶ ζώσε τῦ ὄρυγΘ', καὶ ὅπως ἔχει αἴσθησιν τῦ μωὸς ἐπιβολῆς, καὶ πρὶ αἰγῶν Λιβυατῶν: καὶ ὧθις εὐδίας τε καὶ χαμῶνΘ' σημεῖα ἐκ τετραπόδων διαφόρων. πρί τε Ιππάρχου καὶ Αναξαγόρου.

Κεφ. η.

Αἰγυπτίων ἀκούω λεγόντων τὸν Ορυγα σημαίνειν τὴν τῦ σειρίου ἐπιτολὴν

λὼ πρῶτον, ⁊ τὼ ἐπιτολὼ μαρτυρᾶσι τοῦ πίαρμῶ αὐτόν. Νεανιεύονται ⁊ οἱ Λίβυες ἀναλαμπόμενοι φάσκοντες, ⁊ τὰς αἶγας πρὸ αὐτοῖς προσημαίνειν ὑπὸ ὑγρου ὄντος. αὖται μὲν ⁊ μέλοντα ὑετὸν προσημαίνουσιν. ἐπὰν γὰρ προέλθωσι τ σηκοῦ, δρόμῳ, καὶ μάλα γε ὥκισα ὁρμῶσιν ἐπὶ τὴν χιλόν, ἔνθα ἐμπλησθεῖσαι † αὐτὰς ἐπιστρέφουσιν ἐς τὰ οἰκεῖα. καὶ ὁρῶσαι ἐκεῖσε οὕτω νέμουσας, τὴν ποιμένα ἀναμένουσαι, ἵνα τῇ ταχίστῃ σωνελάσῃ αὐτάς. Καὶ Ἱππαρχος μὲν ἐπὶ Νέρωνος τοῦ τυράννου καθήμενος ⁊ θεάτρῳ, ⁊ φορᾶν δι᾽ φθέραν, ὅτι τὴν μέλοντα χειμῶνα ἐκ τ δοῦσης αἰθρίας προυπίσατο, ἐξέπληξε, καὶ ἐθαύμαζε Νέρων αὐτόν: καὶ Νικαεῦσι τοῖς Βιθυνοῖς σωήδετο ὅτι Ἱππάρχου πολίτου ἔτυχον. ⁊ Ὀλυμπίᾳ ἢ θεώμενος Ἀναξαγόραν ⁊ δι᾽ φθέρα καὶ αὐτὸν τὰ Ὀλύμπια, ἐπιῤῥαγδότος ὑετοῦ, τὸν πλείονα τῶν ἄλλων, ⁊ θέρος νοῦν ἔχειν τῇ ἐναντίᾳ φύσιν ἐκπάζειν. Οπὴ ἢ βοῦς ἐὰν μέλλῃ ὕσειν ὁ ζεὺς ἀπὸ τ ἰσχίου τ δεξιοῦ καὶ πακλίνεται: ἐὰν δὲ εὐδία, πάλιν ἐπὶ τὸ λαιόν, θαυμάζῃ τις ἢ οὐδάς. καὶ ἐκεῖνα δὲ προσακήκοα ἐκπλῆξαι ἱκανά. Βοῦς ἐὰν βοᾷ κὴ ὀσφραίνηται γῆς, ὕδωρ ἀνάγκη. ἀλλὰ καὶ βοῦς καὶ πέρα τοῦ ἔθους ἐθίοντες, σημαίνουσι χειμῶνα. Προβαλὼν ἢ ὀρύττουσα ταῖς ὁπλαῖς τὴν γῆν, ὕσιος σημαίνει χειμῶνα. Ἀναβαινόμενα δὲ τὰ αὐτὰ πάντα, χειμῶνα ὁμολογεῖ. Κοιμώμεναι ἢ ἀθρόαι αἱ αἶγες τὰ αὐτὰ ὁμολογοῦσιν. † Ὕες ἢ γὰρ τοῖς ἀρώμασι φαινόμεναι, ὑπὸ φυγοῦ διδάσκουσιν. Ἄρνες ἢ ἅρα καὶ ἔριφοι ἀλλήλοις ἐμπηδῶντές τε καὶ ὑποσκιρτῶντες, φαιδρὰν ἡμέραν ὁμολογοῦσι. Ταλαὶ ἢ ὑποτρύζουσαι, καὶ μῦες ἐκείναις δρῶντες τὰ αὐτὰ, χειμῶνα ἄγαθα συμβάλλονται ἰσχυρόν. Λύκοι ἢ φεύγοντες ἐρημίαν, καὶ εὐθὺ τὴν οἰκουμένην ἰόντες, χειμῶνα ἐμβολὴν μέλοντα ὅτι πιφρίκασι, μαρτυροῦσι διὰ ὧν δρῶσι. Λέοντα δὲ ⁊ τοῖς καρπίμοις χωρίοις ἐπιδημία, αὐχμὸν δηλοῖ. Σκιρτῶντα μὲν τὰ ὑποζύγια, καὶ βοῶντα τ ἔθους μᾶλλον, νοτερὸν χειμῶνα ἰσόμενον οἴδεν. εἰ δὲ καὶ ταῖς ὁπλαῖς κόνιν προσαναβάλλοιτο, τὰ αὐτὰ δηλοῖ πάντα. Λαγωοὶ ἢ ⁊ τοῖς αὐτοῖς χωρίοις ὁρώμενοι πολλοί, δηλοῦσιν εὐδίαν. Ταύτων ἢ τούτων ἁπλάποντται ἄνθρωποι, καὶ ἴσασιν αὐτὰ ὅτι γνώσονται.

Περὶ ἱεράκων. Κεφ. θ.

† αὖθις, uel αὐτάς.

† μῖαι ⁊ τοῖς ἀράμασι, Gillius.

mento teſtari. Libyci confidenter & fortiter aſſerunt, ſuum caprinum pecus ſimiliter eiuſdem ſtellæ exortū præſcire: itéq; pluuias præſentire. Nam ut extra caprile proceſſerit, concitato curſu ad paſtionē accedit: deinde pabulo expletū ſe in ſtabula domeſtica conuertit, eoq; intuens paſcitur, paſtorē, ut ſe feſtinet cogere expectās. Hipparchus tempore Neronis in theatro ſedens, ex caprina pelle quam ferebat, quòd futuram tempeſtatem præ nunciaſſet, tantam Neronis admirationē mouit, ut ille Bithyniæ Nicaenſibus gratulatus fuerit, quòd Hipparchū ſuum ciuem haberent. Sic & Anaxagoram in diphthera Olympia ſpectantē, ſubſecuto imbre omnis Græcorum multitudo celebrabat, & diuiniori quàm pleroſq; mortales mente ipſum præditum iactabat. Iam ſi proximum eſt ut pluat, ad dextram Bos coxæ uertebram inclinatur: ſin ſerenum tempus propè futurum eſt, ad ſiniſtram incuruat. Præterea ſi mugit, & terram olfacit, pluuia impendet. Idem ſi ſuprà quàm conſueuit pabulo completur, tempeſtatem futuram oſtendit. Oues fodientes terram pedibus, uidentur tempeſtatem ſignificare. quæ etiam coitu earundem prænunciatur. Capræ dormientes frequentes, eadem monſtrant. Muſcæ in aromatis (uel, Sues in aruis) apparentes, pluuiā præſignificant. Agni & Hœdi laſciuiētes, & inter ſe ſaltantes, ſerenos dies promittunt. Muſtelæ & Mures ſtridentes, uehementem præſagiunt tempeſtatem. A deſertis locis ad habitata refugientes Lupi, hyemis acerbitatem ſe horrere oſtendunt. Leonis ad frugifera & fructuoſa loca profectio, ſiccitatem prænunciat. Iumenta ſupra conſuetudinē exultantia, humidiorem tempeſtatem præſciunt: hanc eandem ſi ungulis puluerē ſpargunt, denūciant. Lepores multi ijſdem in locis conſpecti, bonam aëris temperiē ſignificant. Homines uerò per omnia inferiores ſunt, nec prius tempeſtatis mutationem, quàm ubi iam contigerit noſcunt.

De auibus Apollini in Aegypto ſacris, præſertim Accipitribus, & earum nutritione. Cap. IX.

DE Accipitribus hæc quoq; audiui. Apollinis in Aegypto ſacerdotes, hieracoboſcos quoſdam uocari aiũt: & hos Accipitrum dei nutricios & curatores eſſe. Porrò cum omne Auium genus huic deo dicatũ eſt: tum quædam etiam ſacræ illic, & in lucis ſacris, uictu accurato aluntur, ita ut à conſecratis deo munere nihil differre uideantur. Harum igitur auium nutricij, ſingularũ nidos oſtendunt ignaris, in quibus eas parere aſſerũt. præ cæteris uerò Accipitres ſibi curę eſſe fatentur, quos hoc modo nutriunt. Nuper natis auium captarum cerebella obijciunt, teneris nempe cibum tenerũ. iam adultis uerò carnes, pulpas & fibras, quæ ſcilicet aues rapaces ſolido & firmo nutrimento roborare poſſunt. Medijs uerò ætate inter utroſque, corda obijciuntur, quorum etiam reliquiæ uidentur. Pulchrè autem norunt Accipitres, pro ſua quiſq; ætate, conuenientem ſibi cibũ: nec alium attigerint. Accedunt & Coturnicum & aliarum auium certo anni tempore greges, ex quarũ itidem præda ſacri iſti Accipitres uictitant.

† τρίφοντες, † τῶν ἄλλων μὴ νομίζων, ἱεράκων δὲ ἔτι, &c.

Ἱεράκων περὶ τῆς τούτων προσηκόσης. Οἱ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῇ Αἰγύπτῳ θεραπευταὶ, λέγουσι καλεῖσθαί τινας οὕτως ἱερακοβοσκούς: οἱ πτηνὸν εἶναι τὸν τοῦ θεοῦ ἱεράκων τροφεῖς τε, καὶ μελεδωνοὶ μάλιστα οἱ αὐτοί. πᾶν μὲν ὂν τὸ πτηνὸν ὀρνίθων φῦλον αὐτῇ τῷ θεῷ τῷδε: πάσῃ δὲ λίμνῃ ἐκεῖθι καὶ ἱεροὶ βρέφος τοῦ τροφῆς πεφροντισμένου, τῇ δοκοῦσι τὸν αὐτὸν ἀναθημάτων διαφέρειν οὐδέν. οἱ τοίνυν τῆς τούτων ἐγκειρισμένοι νομίζων πρὸς αὐτῶν ἀγνοοῦντας λέγουσιν, ἐν ταῖς νεοττιαῖς ἑκάστας, ἐν ἄλσει γέ ἱερῷ τρέφειν, τίκτειν. ὁμολογεῖται δὴ † τῶν ἄλλων μὲν, ἐκ τούτων δὲ ἔτι τῷ μᾶλλον. τοῖς δὲ ἀρτιγνῶσι προβάλλουσιν ὀρνίθων τετραμμένων ἤδη τοὺς ἐγκεφάλους, τροφὴν ἁπαλὴν νεοττοῖς ὑγρὸν: τοῖς γε μὴν τελείοις οὖσι πρόσεστιν ἰσχυρὰν σάρκας τε καὶ ἧπαρ καὶ ἶνας, ὅσα ἰσχυρὰν τροφὴν ὄρνισιν ἁρπακτικοῖς ἐργάζεται. τὸν δὲ γνόμενον ἤδη ἀρίστην τε καὶ τὸν ἤδη τελείων, καρδίαις διδόασι: καὶ τούτων λάφυρα ὁρῶσι. καὶ γὰρ διαφορότης ἡ προσοῦσα τῇ τροφῆς, ὁμολογεῖ ὅσπερ ἁρμόττουσαν ἡλικίᾳ ἑκάστῃ καὶ πρόσφορον ἴσασιν οἱ ἱερακες, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδεν, καὶ τὸν πρὸ ἡλικίαν τροφῆς οὐκ ἂν ἅψαιντο. Καθ' ὥραν δὲ ἄρα καὶ ὀρτύγων αὐτοῖς ἐπιδημίαι γίνονται, καὶ τὸν ἄλλων ὀρνίθων ἐπιφοιτῶσιν ἀγέλαι: καὶ ἔχουσιν οἷον ἱεροὶ ἐκεῖνοι καὶ φυτεύθεν θοίνην.

Amor Canum erga altores ſuos, demonſtratus hiſtorijs de duobus Canibus, uno Calui Romani, ſocio eius in bello: & altero quodam domini defuncti corpus cuſtodiente. Cap. X.

Περὶ φιλανθρωπίας τε καὶ ὡς οἱ τρέφοντας αὐτούς. Κεφ. ι.

FIrmiſſimæ beneuolentię quam canes erga altores ſuos habent, illud certè magnam habet declarationẽ. Romæ bello quodam ciuili Caluus Romanus cum necatus eſſet, huius uiri caput ex hoſtib⁹ nemo abſcindere poterat, cũ tamẽ ſumma contentione ſexcenti certarent, & facinus iſtud conſciſcere pulchrũ ducerẽt: priuſquã canẽ quẽ is aluiſſet, interfeciſſent, ei aſſidentẽ, & beneuolentiã erga illum ipſum fidiſſimè amantiſſimèq; ſeruantẽ: & qui pro hero humi ſtrato, iamq; extincto ſic propugnabat, tanquã uir cõmilito, & contubernalis bonus, & ad extremum amicitiæ obſeruans. Iam fortiter & præclarè factum, quod non uir, ſed profectò canis cũ bonitate eximia, tũ robore animi ſeptus fecit, meritò narrandum eſt. Pyrrhus Epirota cum iter faceret, fortuitò incidit in canẽ, cadaueri domini ſui aſtantem, & illud ipſum cum ſumma diligentia cuſtodientem, ne quis

Calui canis.

Κύνος δὲ τὸν τρέφοντα αὐτὸν ἄμαχον εὔνοιαν ὁμολογεῖ καὶ ἐκεῖνο δήπου. ἐν τινι τῶν ἐμφύλων πολέμων ἐν τῇ Ῥώμῃ Κάλβος τὸν Ῥωμαίων σφαγήν τον, ὃν εἷς μὲν τοι τῶν ἐχθρῶν τὸν αὐχένα ἤδυνήθη τῷ λεφαλῷ ἀφελεῖν, καίτοι μυρίων ἀγώνισμα τιθεμένων σφίσι καὶ καλλώπισμα τοῦτο, πρὶν ἢ τὸν πτῆσιν τάχιστα οἱ ἰῶνα ἀφελεῖν, ἵνα αὐτὸν τραφέντα, καὶ μέντοι καὶ τῆς εὐνοίας οἱ πιστότατα ἀποσώζοντα, καὶ ὑπερμαχόντα τοῦ κειμένου ὡσπερεὶ συστρατιώτου τε καὶ συσκήνου ἀγαθοῦ, καὶ εἰς τὰ ἔσχατα φίλου. Οἷον δὴ καὶ τόδε ἔρρεξε οὐκ ἀνὴρ μὰ Δία, ἀλλ' ἀγαθὸς κύων, καὶ τοῦ τρώμου καρτερὸς, μαθεῖν ἄξιον. Ὁ Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρώτου ὡδοιπόρει, ἔτυχε μέντοι περιτυγχάνει νεκρῷ πεφονευμένῳ, καὶ κυνὶ πλησίον, ὃς φρουροῦντι τὸν δεσπότου, ἵνα

Canis alterius hiſtoria.

μὴ

poſt

μὴ πρὸς ζῷ φόνῳ καὶ τὸν νεκρὸν λυμήνηταί τις. ἐτυχε δὲ ἄρα τρίτῳ ἔχων ὁ λύων ἀπόστιος τῷ ἡμέραν ἤδη τῇ φιλοπόνῳ καὶ λαρτερικωτάτῃ φρουρᾷ. ὁπόρουν δισλαχθὰς ὁ Πύρρος, τὸν μὲν ὠκτειρε, καὶ ταφῆς ἠξίωσε: τὸν γεμῶ λωὰ προσέταξε τυχεῖν λυσλεμονίας, καὶ ἐδίδου ὅσα λωὶ πᾶσιν ἐκ χερὸς, καὶ μάλα γε ἱκανὰ ἢ ἐφολκὰ ἀς τῷ ἑαυτοῦ φιλίαν τε ἢ εὔνοιαν, ἔτ' μικρὰ ὑπάγων τὸν λωὰ ὁ Πύρρος. καὶ ταῦτα μὲν δὴ τοσοῦτον. Εἶτα μέντοι οὐ μετὰ μικρὸν ἐξέτασις ὁπλιτῶν ἦν: καὶ ὁ Βασιλεὺς ὅπερ πρόσθεν, ἐθᾶτο, καί οἱ πᾶσιν ἐκὰν ὁ λύων. καὶ τὰ μὲν ἄλλ' ἑαυτὸν σιγῇ εἶχε, καὶ πρόσταται ἦν: ἐπεὶ δὲ ἄρα οὖν τὸ διαπό του φονέας φῂ πᾶν στρατιωτῶν ἀφεῖναι ἐξετάσει, ὅδε οὐκ ἐκαρτέρησεν φῂ ταῦθα ἀτρεμᾶν, ἀλλ' ἐς αὐτοὺς ἐπήδα καὶ ὑλάκτει, ἀμύσσων τοῖς ὄνυξι, καὶ ὃν τὸν Πύρρον ἅμα ἐπιστρεφόμενος, ὡς οἷόν τε λῶ ἐπήγετο μάρτυρα, ὅτι ἄρα οὗτοι αὐθροφόνους ἔχει. οὐκοῦν ἐπόνοια εἰσέρχεται καὶ τὸν Βασιλέα καὶ τοὺς πολεμίους αὐτὸν, καὶ ποιοῦνται φῦλλον τῇ τοῦ λωὸς ὑλακῇ τῇ ἐς τοὺς προσφιλοῦντας. καὶ συλληφθέντες στρεβλοῦνται, καὶ διατᾶπορ ὅσα ἐτόλμησαν. Καὶ δὴ καὶ μῦθον ταῦτα τοῖς ἄλλοις, ὅσοι Διὸς ἑταιρείου καὶ φιλίου τοῦ αὐτοῦ θεσμὸν πατήσαντες, εἶτα μέντοι ζῶντας προύδοσαν τοὺς φίλους καὶ ἀποθανόντας. ἐγὼ δὲ οὐ πείθομαι τοῖς νοῦσι λακῶς τὰ φύσεως λαλᾶ: ἢ πόρρω ἐ τοῖς ἀλόγοις μετέδωκεν εὐνοίας τε καὶ σοργῆς, πάντως που καὶ τῷδε ζῷῳ λογικῷ μετέδωκε μᾶλλον: ἀλλ' οὐ χρῶνται δὴ δώρῳ. Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ ἐπιλέγειν ὅσα ἄνθρωποι ὑπὲρ τοῦ πονηροῦ λέρδους λακὰ τοὺς ἑαυτῶν φίλους ἀργάσαντο, ἐπιβουλὰς ῥάπτοντες καὶ προδιδόντες; ὡς ἐμέ γε ἀλγεῖν ἔπορ ἀνθρώπων εὐνόστρον καὶ πιστότροπον ἐλήλεγκται ἢ λύων ὤν.

Περὶ πολύποδος ἢ ἀετοῦ.

Κεφ. ια.

Πολύποδος ἐς οὖς ἐμὸν καὶ ἐκεῖνο ἦκεν. ἦν πέτρα προήκουσα ἅλῃ, οὐ μὰν ἄγαν ὑψηλή. οὐκοῦν πολύπους πετὲ ἀνερπύσας, εἶτα ἅπλωσε τὰς πλεκτάνας, καὶ μάλαγε ἀσμενέως ὑπεθάλπετο: καὶ γὰρ ἦν καὶ χειμερία ἐδόκει πως: οὐ μὰν ἑαυτὸν ἐς τὸ χρόαν ἢ πέτρας ἐκτρέψας ἤδη λῶ. πεφύκασι ἢ ἄρα δρᾶν οὕτω οἱ πολύποδες, ἢ τὰς ἐς ἑαυτὸς ἐπιβολὰς φυλαττόμενοι

post mortem uiolaret, atque imminueret. Is autẽ iam triduum ferens inediam, diligenti custodia assiduus illud seruabat. Hoc simulatq; Pyrrhus intellexisset, hunc quidem miseratus, sepultura affici iussit: cani uerò plenum cibum ad se amandum allicientem dedit, paulatimq; illum allectans abduxit, atq; adeò attraxit. Sed hæc quidem hactenus. Post paulum cum exercitus lustraret Pyrrhus, milites recenseret, & uerò canis adesset: is non mansuetus solũ, uerũ cætera quàm tacitus erat. Vt uerò in recensione militum interfectores domini animaduertisset, tum non se continuit, quin uasto latratu, in eos erumperet, atq; unguibus laniaret, simul & se ad Pyrrhum conuertens quoad poterat, testem in hanc rem citabat, quod homicidas teneret. Quod factũ religioni habuit Pyrrhus, eiq; in suspicionem & circumstantibus hi uenerunt de uiri morte. Itaq; quæstione adhibita, ea quorum accusarentur confessi sunt. Non ita homines amicitiarum cultores, qui omni sodalitatũ sanctitate spreta, amicos suos, cũ uiuos, tum mortuos produnt. Ego uerò probare illos nõ possum, qui naturam accusant: quæ si animantibus brutis beneuolentiæ & amoris uim inseuit, multò magis eadem ornauit homines ratione præditos: illi uerò naturæ munus negligunt, nec utuntur. Quid nunc cõmemorem, qualia facinora contra amicos de retinendo lucro admittant, quot insidias faciant, quas proditiones molianti? ut profecto uehementer doleam, hominibus, fideliorem & amantiorem canem inueniri.

De Polypo, qui Aquilam à qua raptus erat, suis implicatam cirris in mare detraxit.

Caput XI.

CVm in saxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens ascendisset, ibiq; explicatis brachijs summa cũ uoluptate, q̃ frigida tempestas esset, à tepore solis caleſceret: neq; sanè se in saxi colorẽ uertisset: quod quidem ipsum cum ad declinandas, tum ma

Malũ sibi accersens: ut in prouerbijs, Coruus serpentem, Cornix scorpium.

gis ad moliendas piſcibus inſidias facere ſolet: Aquila acris & acuta in uidendo, prædam, non quidem ſibi futurā bonam, paratam & promptam ſibi & ſuis pullis perſpicuè cernens, quanto potuit maximo alarum impetu in Polypum inſiluit: Sed & piſcis hic circūplicantibus Aquilam & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit, hoſtem capitaliſsimā, ſimul & interfecit: quæ quidem Lupus hians (ut eſt in prouerbio) inani ſpe illuſa, deinde in mari mortua fluitabat. Sed homines plura eiuſcemodi perpetiuntur, ut Cambyſis filius Cyrus alter apud Maſſagetas, ab Herodoto decantatos: & Polycrates † ad diripiendum aurū magno ſtudio & diligentia ad Oræetem (promiſſum ab eo theſaurum ſperans) profectus, decepti fuerunt: & aliorū quæ machinabantur alijs mala, in ipſos reciderunt. At beſtiæ ea pericula ignorant. homines uerò non cauent, quin etiā ſcientes & prudentes in hæc ipſa incurrunt. Ad quid uobis profuēre lingua, oratio, præceptores & caſtigatio, ò Cyre & Polycrates? alios omitto. quid enim ſurdos & ſtolidos uel utiliſsimis conſilijs iuuarem?

† ὡς γὰ τοῖς. Vide Herodotum lib. 3.

†ος δ' ἄλλῳ λακὰ τεύχῃ, ἐῷ λακὸν ἦπαλι τεύχῃ. Vide Eraſmū in prouerbio Malum conſilium cōſultori peſsimum.

De laboris patientia Canum, qua uel operoſiſsimis Pæoniæ mulierib. & Aegyptijs puerperis præſtant. Cap. XII.

ELatè ampleċ nunc ſentiant Pæoniæ mulieres, illaċ præclara facinora facientes magnos ſibi ſpiritus ſumāt: quòd uno tempore, partim capite urnam aquæ plenā ferant, ita ceruicē erigētes, ut ipſis ingredientib. immota urna permanens, nulla inclinatione ꝓpendeat: partim infantē puerū è ſinu ſuo appenſum lactent, ſimul & brachio in habenā inſerto mariti equū ad aquā ducāt, ſimul & manibus linū neant. Darius quidē magna admiratione affectus eſt, cū ei ius dicēti Pæones quidā iuuenes ſororē ipſorū, eo quo dixi modo exornatā adduxiſſent, ut ex eius conſpectu Darius ſub iugum ſuū mittere Pæoniam aggrederetur, ſtudio adductus tam operoſæ nationis. Sed multis Pęonibus longè prę ſtiterit natura unius Caniculæ: quæ cum uenaretur, quamuis uentrē ferret, leporē cepit, eaċ iā capta præda ſtatim dño cedens ſeceſsit: atq; q̄ mox nouē catulos peperit, quos aluit poſtea. Quòd ſi Aegyptij eò magnificētius ſentiant

λαπόμενοι, καὶ μύτοι ὐ αὐτοὶ τῶν ἰχθῦς ἑλλοχᾶνῆες. ἰδ' ὧν ἔν ὀξὺ ᾖ, ἑαυτῷ ὑ οὐκ ἀγαθὸν τὸ θήραμα ἀέτος, ὡς πορρῶ ὁρμῆς τε ἅμα καὶ πτερῶν ἔχειν, ἐμπηδᾷ τῷ πολύποδι, καὶ μύτοι καὶ λεῖπνον ἑξῆς ἑτοιμον ἑαυτῷ τε ☩ παισὶ τοῖς ἑαυτοῦ κατέγραφε. πλόκαμοι ὑ ἄρα ἰχθύος ἑκάνου πολυβάλλουσι τῷ αἰετῷ σφᾶς ἑαυτὲς: καὶ ἁπρίξ ἐχόμενοι, ἕως τελκουσι κάτω τὸν ἔχθιστον: καὶ χανὼν λύκος, ὡς ἄποις, εἶτα μύτοι νεκρὸς ἐπφύχετο τῇ θαλάττῃ ὁ ἀέτος ὑπὲρ τοῦ δ' ὕπνου. Μυρία μὲν δὴ τοιαῦτα πάσχουσιν ὄρνιθες: πλέω ὑ ἀνθρωποι: † φ' ὑ τοῖς ἀδομένοις ὑφ' Ηροδότου Μασσαγέτας, ὁ Καμβύσεω Κύρου ὁ ἑτέρου, καὶ μύτοι καὶ Πολυκράτης ὡς Οροίτου πεύσας, ☩ τὸν χρυσὸν ἁρπασόμενον, † καὶ ἄλλον τεύχων ὡς ἑτέρῳ τις ἐῷ λακὸν ἤπατι τεύχῃ. Καὶ ταῦτα μὲν οὐκ οἶδε τὰ ἄλογα, ἄνθρωποι ὑ οἱ ἀδότες, οὐ φυλάττοντες. καὶ τί σέ γλάττης, καὶ λόγων, καὶ διδασκάλων, ἢ πληγῶν ὦ Κῦρε καὶ Πολύκρατες; Τοὺς δ' ἄλλους ἐῶ. Τί γάρ μοι λωφοῖς καὶ ἀνοήτοις συμβολεύειν τὰ λυσιτελέσατα;

Οτι καὶ λύουσαι λωΐες ὠδῖνας.

Κεφ. ιϐ.

Μεγαν ὦν φρονάτωσαν αἱ Παιονίδες γυναῖκες, καὶ τὸ φρύαγμα αἴρεσθωσαν, δρῶσαι τὰ ὑμνούμενα, ἔστι δὲ ταῦτα. Τῇ μὲν λιφαλῇ φέρουσιν ὑδρίαν μεσὶὼ ὕδατος, καὶ τὸν αὐχένα ἀνίεσαν, ὥστε αὐταῖς βαδιζούσαις, ἄτρεπτόν τε καὶ ἀκλινῆ δραμεῖσθαι τὴν ὑδρίαν: ὀξαρτήσασαι δὲ τοῦ λέπου θηλάζουσι τὰ βρέφη: καὶ εἰς τὸν βραχίονα τὸν ἑτέραν φάψασαι, τὸν τοῦ γήμαντος ἵππον εἰς ἀρδείαν ἄγουσι, καὶ ταῖς χερσὶ νήθουσι λῖνον. ταῦτά τοι ☩ Δαρεῖος ἐθαύμασεν, ὅτε Παίονες νεανίαι τὴν ἑαυτῶν ἀδελφὴν οὕτως σκευάσαντες, δι' ἀγόντος αὐτοῦ, παρήγαγον αὐτὴν, ἵνα εἰς ἔρωτα ἐμπέσῃ τῶν ἀτρόμων αὐτουργίας ἕλη Παίονας. Ἀλλὰ ἡ φύσις πόσῳ Παιόνων σοφωτέρα; λύκῳ δαμάσασα, λαγὼς ὑ ὢν τὸ ἄγριον αὐτοῦ, ☩ ἡμέρᾳ ἡ λύκῳ: ἐπεὶ ὑ ἢ ποδὸς ἢ προκόμμης τετύχηκε, δεῖ μὲν διαπότης τοῦ θηράματος ἀπίσω: ἀναχωρήσασα ὑ, γένεα φασὶ σκύλακας ἀρκυήσασα, εἶτα ὀξέθρεψεν αὐτούς. Εἰ δὲ Αἰγυπτίων αἱ γυναῖκες μέγα φρονοῦσιν

tiant

σιμ ἐπὶ λιχῆναι τῆ ὠδῖνα ἀκλύσασαι, & ὑγιάνασᾶσαι τῶν ἐργων ἐχόντη τ ἐξ τὼ οἰκίαν, ἀκούσασαι τὸ Φλωνὸς ἔργον τ προσημήνης, τὸ φυσήματος ἀκεσᾶσαι, ταύτως ἐγκαλύψονται.

Περὶ τὸ λωὸς τὸ δημοσίᾳ τριφομένου ἐν ταῖς Αθήναις, ἀξ τὸ καταφωρᾶσαι τοὺς θεοσύλας ἐν Ασκληπιῶ. Κεφ. ιγ.

ΤΟ μὲν τὸ ἡμίονα τὸ φιλοπόνα, καὶ Φλ δημοσίας αὐτῷ δοθείσης τροφῆς ὑξ Αθηναίων, ὑπὲρ τὸ ἐθελουργῆν καθ' ἡλικίαν, Αριστοτέλης εἶπε, κὴ ἡμεῖς αὖω πο καλῶς ἤρωντες: τὸ ἢ τὸ λωὸς κὴ ὧδε ἐν ταῖς Αθήναις γενόμενον, ἀπεῖν οὐδὲν ἄτοπον. Εἰς Ασκληπιῶ παῆλθε θεοσύλης, τό, τε μεσάτατον Φ νυκτὸς παφυλάξας, κὴ τῶν καθευδόντων τ βαρύτατον ὕπνον ἐπιτηρήσας: εἶτε ὑφέλετο τ ἀναθημάτων πολλὰ: καὶ ὡς γε ᾤετο ἐληλήθη. ἰὼν δ' ἄρα σκοπὸς ἀγαθὸς φῦδον λύων, κὴ τ ζακόρων ἀμείνων εἰς ἀγρυπνίαν. ὅσπερ ἔν ἐπιτό οἱ διώκων & ὑλακτῶν, κὴ οὐκ ἀνίᾳ, ἀλλ' ἠπροῦν ἐδηνε διωάμῃ τὸ πραχθὲν μαρτυρόμενος. τὰ μὲν δὴ πρῶτα, ἔβαλλεν αὐτὸν λίθοις, ἀὐτός τε κὴ οἱ τ λαοῦ ἐκείνου πρᾴξεως κοινωνοί: τὰ δ' τελευταῖα ἐπισείων ἄρτος τε & μάζας: ἐπήγετο δὲ ἄρα καὶ ταῦτα διέλιαρ λωῶν προμηθῶς ὥσπερ ἐπιλάμβανεν. ἐπεὶ δ' κὴ παῆλθόντος εἰς τὼ οἰκίαν οὐ λατύγετο ὑλάκτει, κὴ πάλιν προϊόντος, ἐγνώθη μὲν ὁ λύων ᾧθεν ἦν: τὰ λείποντα δὲ τῶν ἀναθημάτων ἐπόθεν αἱ γραφαί τε καὶ ἀχᾶται φῦβα αὐέκειντο. σωείβαλον δὴ τοῦτον ἐκεῖνον ὧν οἱ Αθηναῖοι, κὴ σριβλάσαντες τὸ πᾶν λατέγνωσαν. κὴ ὁ μὲν ἐδικαιώθη τὰ ἐκ τοῦ νόμε: ὁ δ' λύων ἐτιμᾶτο δημοσίᾳ τροφῆ καὶ ληδημονίᾳ, οἵα δήπου φύλαξ πιστὸς, κὴ τῶν νεωκόρων οὐδενὸς μείων ἐξ τὼ ἐπιμέλειαν.

Οπως ἴατρα τὼ ἑαυτῆς ἡ αἶξ ἐπόχυσιν. Κεφ. ιδ.

Αγαθὴ δὲ ἄρα ἰῶ ἡ αἶξ καὶ τὼ ὄφθαλμῶν ἀχλὺ, ἵνα προῦν παῖδες Ασκληπιοῦ ἐπόχυσιν λαλοῦσιν, ἀκίζεσθαι. καὶ λέγονταί γε οἱ ἄνθρωποι παρ' ἑκάστης μαθεῖν τόδε τ ἴαμα. τὸ δὲ ἄρα τοιοῦτόν ἐστιν. ὅταν αἶξ νοήσῃ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιθολωθέντα αὐτῇ, πρόσεισι βάτῳ, καὶ

tiant, quòd eorũ uxores à partu statim è lecto surgunt ad obeunda domestica munia, antè dictæ Canis factũ audientes, remittant spiritus inflatos, animiq; tumorem comprimant.

De Canis uigilantia qui sacrilegum prodidit. Cap. XIII.

DE Mulo supra ætatem suam laborioso, simul et de cibo publicè ei ab Athenien. sib. decreto, cum Aristoteles meminit, tum uerò nos quodam loco cõmeminimus. Quod uerò Canis similiter Athenis fecit, id quoq; non alienũ instituto opere declarare. Sacrilegus primùm obseruato tẽpore intempesto, quo dormientes arctissimus somnus cõplecteretur, de multa nocte intra Aesculapij templũ ingressus est: deinde ut permulta donaria ex æde surripuisset, cũ rem iam putaret confectam, secq; latêre, discessum parabat. At excubitor Canis ad templi custodiã intus aduigilans, æditimis qui noctu ad sacras ædes uigilias agebant, multo uigilantior, expilatorẽ direptorẽq; insequebatur, q̃ maximè poterat cõmissum sacrilegiũ horribili fremitu suo prædicãs. Fur primũ & socij huius sceleris saxis lapidatione facta, canẽ appetebant: deinde ubi is latrare non desisteret, illũ demulcere conabatur, panes & offas canũ illecebras obijciens: nam hæc quoq; prouidè, ut ipse putabat, secũ attulerat. uerum custos incorruptus canis, uel fur cũ euasisset in domũ ubi habitabat, uel cum inde exiret, se illi implacabilẽ, inexpiabilemq; præbens, furẽ latrare non desinebat. Tandem intellectũ est unde Canis esset, ac simul animaduersum quæ ornamenta deessent. Itaq; ex hac Canis uociferatione is esse, qui tale furtũ fecisset, in Athenien. siũ suspicionẽ adductus est: atq; ut tormẽtis in eum quæsiuissent, totã rem cognouerũt. Deniq; ex lege hic capite damnatus, extremũ dedit supplicium. Cani uerò cibo publicè præbitus, & publicæ curæ, ut fidus custos habitus est: nempe qui æditimorum nulli inferior uigilantia fuisset.

Quomodo Capra suffusionẽ oculorum ipsa in se curet. Cap. XIIII.

CAliginem oculorum, quam suffusionem medici uocant, Caprinum pecus probè curare scit: & ab ipsa remediũ eiusdẽ homines quoq; mutuati dicũt. Cum enim conturbatũ oculum, & non probè affectũ ad uidendum sentit, eum ad rubi

ad rubi ſpinam & admouet,& reſerandũ permittit: hæc ut pupugit,pituita ſtatim euocatur, nullaq; pupillæ læſione facta, uidendi uſum recuperat. Neq; ſanè hominum ſapientia ad faciendam ſibi medicinam eget.

Elephanti quomodo fluuios tranſeant: de reuerentia natu minorũ in maiores. qua cura iuniores, uel integri,alios ſenectute uel morbo affectos, uel ſaucios proſequantur: qua pietate ſuos catulos matres.Item de Lænilla anu libidinoſa, & filiorum necis cauſa. Cap. XV.

† Videtur aliquid deſiderari,fortè διαβαίνοντες.

CVm flumẽ traijciendũ eſt,Elephanti natu minores primi aquã ingreſſi natando traijciunt. qui uerò confirmata ætate iam grandes ſunt,pedibus innixi tranſeunt, & fluctibus obruuntur, dunta xat promuſcidib.extra aquã eminentes. teneros uerò pullos dentiũ ſiue cornuũ proiectorũ eminentia matres ferunt. Iuniores ſanè labores & pericula primi ſuſcipiũt:& antecedentibus ætate, de cibo ac potione cõcedunt, propter obſeruantiã per quã cultu quodã, & honore natu maiores dignandos exiſtimant,idq; natura,nullis ad hoc Lycurgi legibus obſtricti. Nunq; em̃ neq; ex ſenectute infirmũ, neq; eum qui morbo teneat, ſui gregales deſerunt:ſed & fidiſſimi ei permanent,eiusq; cũ cæteris in rebus ſtudent incolumitati, tũ uerò cũ inſectatione urgent̃, p eo propugnãt:& uulnerari potius defendendo,q̃ deſerere uolunt, licet fugere eis integrũ ſit.Pullos ſuos, adhuc à partu recentes,nunquã deſerũt matres:at ſanè in illis à periculo tuendis cõſtãtiſſimè permanent,priusq; animã amittunt, ſi urgeant uenatores, q̃ ſuos catulos deſerãt. At nobis pueris uetula, cui Lænilla nomen erat,non ſolũ nobilis mulier,ſed etiã nota apud omnes erat: deq; ea fabulã ex ſenibus audiui tũ peruagari,illã cum ſeruo, quẽ ardentiſsimè adamaret, ſtupri cõſuetudinẽ habuiſſe,& ſuorũ flagitiorũ maculis liberos ſuos affeciſſe:hi enim ex ordine ſenatorio erant,& iã inde à patre, atq; maioribus ſtirpem generis patritij trahebant. Itaq; pudore & dolore impulſi, matrem, cũ leniter ſubmonuiſſent,& clàm facinoris turpitudinẽ oſtẽdiſſent: hæc libidine flagrãs,ſimul & ex ea tantũ efferata, ut liberis proprijs amorẽ ſuũ anteferret,filiorũ nomina apud principem detulit, ab eis inſidias ſibi factas dicens.

† τ̃ τ̃ Λυκόργου.

† τ̃τοι. Lænilla anus libidinoſa, & filiorum necis cauſa.

Ποταμὸν διέρχονται τὸν ποταμὸν οἱ ἐλέφαντες. καὶ περὶ φιλοτεκνίας τῶν ἐλεφάντων, καὶ περὶ Λαινίλλης γυναικὸς ἀκολάστου. Κεφ. ιε.

Ποταμὸν ἐλέφαντες διέρχονται, οἱ μὲν ἔτι νέοι διανηχόμενοι: οἱ δὲ ἤδη τέλειοι †, καὶ οἱ μὲν διαλύπτοιντο ὑπὸ τοῦ ῥεύματος, ἀνέχουσι μέντοι τὰς προβοσκίδας ὑπὲρ τοῦ ὕδατος. τὰς δὲ ἀρτιγόνους πώλους ὧν τῶν ὀδόντων ἢ κεράτων φέρουσι αἱ μητέρες. τῶν μὲν οὖν διανεμόντων καὶ πόνων οἱ νέοι καταρχόντων: ποτοῦ δὲ ἄρα καὶ τροφῆς ἀφέσαντα, τοῖς πρεσβυτέροις αἰδοῖ νέμοντες, καὶ † τὸ Λυκούργου τιμῶντες τὸ γήρας νόμῳ ποιοῦνται οὐδὲ οὐδεμίᾳ. γήρᾳ δὲ πεπιεσμένον ἐλέφαντα ἢ νόσῳ καταπεπληγμένον, οὐκ ἄν ποτε οἱ συναγελαζόμενοι καταλείποιεν: ἀλλὰ σοφῶς ποιοῦσι, καὶ ἀναρρῶσαι σπεύδουσι τῇ τε ἄλλῃ, καὶ ἂν δύνωνται, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ μάχονται, καὶ τιτρώσκονται πολλάκις, φυγεῖν δυνάμενοι. καὶ τὰ βρέφη δὲ τὰ νεαρὰ οὐκ ἄν ποτε αἱ τεκοῦσαι προδοῖεν: ἀλλὰ καὶ ἐκείνοις ἐκεῖναι σοφῶς πολεμοῦσι, καί τοι νῦν θηρατῶν ἐγκειμένων, οὐ πρότερόν γε τῇ ψυχῇ ἀφεῖποιεν ἄν, ἢ τὰ τέκνα. Ἐγὼ δὲ ἤδη μέν ῥάκιον ὢν ἄνθρωπον πρεσβύτιν Λαινίλλαν ὄνομα, καὶ ἐδεικνύετο ὑπὸ πάντων, οὐ ἐπ' αὐτῇ μῦθος ἐλέγετο, οὐ ὀλίγος μῦθος τοῖσδε λῶ. οἱ πρεσβύτεροι πρός με ἔφασκον ἐκείνῃ τῇ ἀνθρώπῳ ἐραδιᾶσαι οἰκέτου δημίου, αὐτῷ μὲν συγκαθεύδειν: λανθάνειν δὲ ἄρα παισὶ τοῖς ἑαυτῆς πολιάπασιν: οἱ δὲ εὐγενεῖς ἦσαν, καὶ ὡς τῇ βουλῇ τῇ Ρωμαίων ἐτέλουν ἐκ πατέρων τε καὶ πρὸ αὖθις τοῦ χρόνου ἀρξάμενοι. † οἱ τοίνυν αἰδούμενοι τὴν μητρὶ ἤχθοντο τοιαῦτα δρᾶσαι, καὶ πρᾴως ὑπεφθέγγοντο, οὐ τοῦ πραττομένου τῇ αἰχμάλωτῳ ἐπέλεγον ἡσυχῇ. ἡ δὲ λυμαινούσῃ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας, καὶ τὸν ἔρωτα ἐπὶ προὐδίδου τῶν ἡδέων ποιησαμένη, καταγγρεύῃ αὐτῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα ὡς λῷ τότε, καὶ λέγῃ ὡς ἐπιβουλεύοιεν αὐτῇ.

ὁ δὲ

Is au-

ὁ ἔχων ὡς ἀληθολὰς τὸ οὖς ῥᾴδιον, καὶ ὑπόπτης ὤν, καὶ ἀφελὴς, πάθοι ἂν τοῦτο ἀγχινοῦς ἀνοίας, ἐπίστευσε. καὶ οἱ μὲν οὐδὲν ἀδικοῦντες ἀπέθνησκον: ἡ δὲ ἄθλον τοῦ κατα-πεῖν κατηνέγκατο τὸ δούλῳ συγκαθεύδειν ἀδεῶς. Ὦ πατρῷοι θεοὶ καὶ Ἀρτεμι λοχία, Εἰλήθυιά τε Ἥρας θυγατρίς, τί ἂν ὃν ἐπὶ Μήδειαν ἔποιμεν τὴν Κόλχιν, ἢ Πρόκνην τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν φάσγανόν τε καὶ κακὸν ἀμᾶς πανθᾶν μνημονεύσαντες;

Περὶ χελώνης χερσαίας, καὶ αἰετοῦ, καὶ τελευτῆς Αἰσχύλου τοῦ τραγῳδοῦ. Κεφ. ις.

Τὰς χερσαίας χελώνας οἱ ἀετοὶ συλλαβόντες, ἅπερ ἄνωθεν προσήρραξαν ταῖς πέτραις: καὶ τὸ χελώνιον σωτρίφαντες, οὕτω διαίρουσι τὴν σάρκα, καὶ ἐσθίουσι. τοιοῦτοι καὶ Αἰσχύλον τὸν Ἐλευσίνιον, τὸν τραγῳδίας ποιητὴν, τὸν βίον ἀκόντα καταστρέψαι. ὁ μὲν Αἰσχύλος ἐπί τινος πέτρας καθῆστο, καὶ ἐθισμένα ἦν αὐτῷ φιλοσοφεῖν καὶ γράφειν: ἄθρει ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ φιλός. οἰηθεὶς δὲ ὁ αἰετὸς πέτραν εἶναι τὴν κεφαλὴν, ἅπερ μέντοι κατ' αὐτῆς ἀφῆκεν ἣν κατέαξε χελώνην, καὶ ἔτυχε τοῦ προφέρειν τὸ βέλος, καὶ ἀπέκτεινε τὸν ἄνδρα.

Περὶ λυρύλου καὶ ἀλκυόνος. Κεφ. ιζ.

Κήρυλος ἡ καὶ ἀλκυὼν ὁμώνυμα καὶ συμβιοῖ. καὶ γύρας γε πεφυλάσσους αὐτοὺς ἐπιθέμεναι αἱ ἀλκυόνες πολιάγουσιν ἐπ' αὐτῶν τῶν καλουμένων μεσοπτερυγίων. ἄνδρωποι ἢ καὶ τῶν ἀνδρῶν ὑπογραπτῶν κατα φρονοῦσι, καὶ πρὸς τὰ μειράκια ἀφορῶσι. καὶ οἱ γήμαντες πρὸς τὰς νέας μαίνονται, τῶν ἀφυλικιεστέρων γαμετῶν ὥραν μὴ τιθέμενοι: Καὶ οὐκ αἰδοῦνται οἱ ἔμφρονες τῶν ἀλόγων ζώων βιοῦντες ἀλογώτερον.

Περὶ τῶν ἐν Κοπτῷ λοράκων. Κεφ. ιη.

Λέγεται ἤ οἱ πρὸς τὴν καλουμένην Κοπτὸν, δύο μόνους ὁρᾶσθαι κόρακας. ἀλλὰ καὶ τῶν Ῥωμαίων οἱ τὴν ὄρειον φυλάττοντες, ἐξ οὗ τὸ σμάραγδος μέταλλον, διϊσχυρίζονται καὶ οἷδε τοσούτους ὄρνιθας τοῦ γένους τοῦδε οἰκεῖν καὶ ἐκεῖθι. νεὼς δὲ Ἀπόλλωνι τιμᾶται ἐν ᾧ χωρίῳ ἐκείνῳ, οὗπερ οὖν ἱεροὺς εἶναί φασιν αὐτούς.

Περὶ

Is autem ſuſpicioſus & timidus, & calumnijs aures facile patefacere ſolitus (cuiuſmodi ſunt homines illiberales & animi minimè ingenui) eiuſmodi ſcelus facile credidit. Ita factum eſt, ut filij qui nefariũ facinus nullũ admiſiſſent, indigniſsimè necarẽtur: mater hanc ex delatione mercedem aſſequeretur, ut cum ſeruo licentius ſtuprum facere poſſet. Quid igitur ò patrij & genethlij dei, ò Iuno Lucina aut Medeam Colchidẽ, aut Procnen Athidem hic cõmemorẽ neceſſe eſt, cum memoriæ noſtræ exempla immanitatis proferre queamus?

Quemadmodum ab Aquilis Teſtudines terreſtres ex alto ſaxis illiſæ exeduntur. & de Aeſchylo ſic perempto. Cap. XVI.

TErrenas Teſtudines à ſe comprehenſas, ex alto deijcientes Aquilæ ad ſaxa allidunt, & ita ex cõtritis earum teſtis extractam carnẽ exedunt. Sic Eleuſinius Aeſchylus tragicꝰ poëta de uita migraſſe dicitur. Cũ enim is in ſaxo ſedens, ex conſuetudine inſtitutoq; ſuo & philoſopharetur nimirum & ſcriberet, eius caput à pilis nudum Aquila ſaxum eſſe arbitrata, Teſtudinem, quam in ſublime extulerat, in idipſum deiecit, & ſine aberratiõe ictũ dirigens, uirum interfecit.

De Alcedinum in Carulos maritos iam ſenes pietate. Cap. XVII.

CArulus & Alcedo aues ſimul uiuere & compaſci ſolent. Porrò Carulos iam ſenectute affectos Alcedines eorum uxores medio dorſo geſtantes circumferunt. Mulieres cõtrà maritos ætate proiectos & præclarè contemnunt, & adoleſcentibus adijciunt oculos: tum etiam mariti in fœminas adoleſcentes Veneris inſania feruntur, & uetulas aſpernantur, à ratione remotius beſtijs ipſis uiuentes.

De Coruis qui circa Coptum Thebaidis oppidum bini ſemper apparent. Cap. XVIII.

QVi circa Coptum habitant, binos tantum Coruos in eo tractu uideri aiunt. Ex Romanis etiã qui loca ibidem montana cuſtodiunt, propter metalla ſmaragdi, totidem illic huius generis alites degere aiũt. Eſt & Apollinis delubrũ eo in loco, cui Coruos ſacros eſſe fertur.

De

De diuersis animantium ingenijs ac moribus: quæ nam sint ignaua, quæ timida, quæ libidinosa. Canes, præter Memphiticos, circa cibum minimè communicare. Suem & Pisces iniqua & iniusta esse animalia: impijssimũ uerò Hippopotamũ: impudentes Muscas & Canes.

Caput XIX.

Animalia ignaua. Timida.

HAnc etiam uim & naturam quorundam animalium non alienũ est explanare. Ouis & Asinus ignauis sunt moribus, & degeneribus animis. Timidi existimantur Hinnuli, Capreæ, Damæ, & Pygargi: item Lepores, quos Græci poëtæ à pauendo ptôcas appellant. tum ex uolucribus Passeres, ex aquatilibus Mugiles. Libidinosi uerò Cynocephali & Hirci, quos uel cum mulieribus cõmisceri nonnulli aiunt: & hoc admirari Pindarus uidetur. Canes etiam cum mulieribus Veneris consuetudinem habere deprehensi sunt. Nam Romæ mulier adulterij accusata à marito fuisse dicitur: Adulter in iudicio Canis esse prædicabatur. Audiui equidẽ Cynocephalos aliquando uirgines deperijsse, eisq; uim intulisse, maiori quàm adolescentes illi in Menandri Pannychidum fabula libidine incitatos. Est & Perdix intemperans, & in adulteria pronus. itaq; clàm ad fœminas & minimo cum strepitu accedere fertur. Porrò inter canes cibi nulla est societas, ut persæpe de osse inter se sic lacerent & distrahant, quemadmodũ de Helena Paris & Menelaus. Solos uerò Memphiticos canes in mediũ auditione accepi rapinas proponere, & cõmuniter uiuere.

† πλέσθησαν Libidinosa.

Iniqua & iniusta.

Porcus sanè iniquum iniustumq; est animal: & ne cadaueribus quidem sui generis abstinet: ut neq; piscium pleriq;. Impijssimũ uerò dixerim fluuiatilem Equũ, qui patrẽ quoq; suũ exest & cõficit. Impudẽtia deniq; importunaq; sunt, neq; cedere aut repelli uolunt, Muscæ & Canes.

Impius Hippopotamus.

Impudentia.

Quomodo Lupi se inuicem deuorent, cum uenationis facultas deficit.

Caput XX.

LVpi natura immanes & crudeles ideo existimandi sunt, quòd inter se uorant, ad hunc modum mutuas sibi molientes insidias. Eos enim ferunt Aegyptij primò in orbẽ circumagi, deinde excurrere: & cum ex uertigine currendi & caligine eorum aliquis lapsus fuerit, in eum humi stratum ceteri omnes facto impetu ipsum laniant. Hoc quidem facere solent, cum uenationis facultate deficiun-

περὶ ἀλλίας ζώων, καὶ ἀκολασίας ἑτέρων. καὶ πρὸς λιμῶν, ἰδίως ἡ τῶν μεμφιτῶν: καὶ συῶν, καὶ ποταμίων ἵππων, καὶ λιμῶν. Κεφ. ιθ.

ΚΑὶ ταῦτα ἡ τὰ ἴδια τῶν ζώων εἰπεῖν οὐ χαλεπόν ὅτιν. νωθέστερά πως ἀλκῆ πρόβατον καὶ ὄν. Ατολμα ἡ, νεβροὶ μὴ πρόκες, καὶ ζόρκες τε καὶ πυγαργοι, καὶ οἱ λαγῶ, οὓς δὴ καὶ πῶκας οἱ ποιηταὶ καλοῦσιν, ἐκ τοῦ πῶξαι δηλονότι. καὶ ἄλμα ἡ καὶ τῶν πετηνῶν ὅτιν ἄτολμα, ὥσπερ οἱ τρυθοὶ: καὶ τῶν φύδρων οἱ λιτρεῖς. Ακόλαστα ἡ, λιμοκέφαλοί τε καὶ τράγοι: ὅτοι μὴ καὶ ὁμιλεῖν γυναιξὶ φασιν αὐτούς. καὶ ἔοικεν αὐτὸ θαυμάζειν ὁ Πίνδαρος. Καὶ λύκαινες ἡ γυναιξὶν ἐπιτολμᾶν † ἐλέχθησαν. καὶ μύττοι καὶ λιμιᾶν γυναῖ φασὶ τῇ Ῥώμῃ μοιχείας ὑπὸ τοῦ γύμαντος: καὶ ὁ μὲν μοιχὸς φεύγει δίκην λύων ἂν ἐλέγετο. Ηπατα ἡ λιμοκεφάλους καὶ παθγόνοις ἐπιμανῆναι, καὶ μύττοι καὶ βιάζεσθαι, ὑπὲρ τὰ μέρεα τὰ τοῦ Μεναίδρου, τὰ φεύγει ταῖς Παννυχίσιν ἀκόλαστα. Λαγνίστατον ἡ καὶ ὁ πέρδιξ, καὶ μοιχικόν. λάθρα γὰρ ὧν τὰς θηλείας, καὶ πως ἀψοφητὶ λέγουσι φοιτᾶν. Τροφῆς ἡ κοινωνίαν οὐκ ἔχουσι λύκοι. πολλάκις δὲ καὶ ὑπὲρ ὀστέου ἀλλήλους ἀπεράπουσιν, ὥσπερ οὖν ὁ Μενέλεως καὶ ὁ Πάρις ὑπὲρ τῆ Ελένης. μόνους ἡ ἀκούω δὴ τοὺς Μεμφίτας λύκους εἰς μέσον τὰς ἁρπαγὰς διατιθέναι, καὶ ἐδίμῃ κοινῇ. Ακρατέστατον ἡ καὶ ἐκδικον ὁ σῦς. ἀλλήλων γὰρ ὅτοι νεκρῶν ἐδίουσι. καὶ οἱ ἰχθῦς ἡ οἱ πλεῖστοι δρῶσιν αὐτό. Ασεβέστατον ἡ ὁ ποτάμιος ἵππος, γεύεται γὰρ καὶ τοῦ πατρός. Αναιδῆ ἡ καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀποστελλόμενα, μῦαι καὶ λῶπες.

Περὶ λύκων. Κεφ. κ.

ΑΓριώτατον ἡ λύκοι. λέγουσι ἡ Αἰγύπτιοι ὅτι καὶ ἀλλήλους ἐδίουσι. καὶ τὸν τρόπον ἡ τῆς ἐπιβουλῆς ἐκεῖνόν φασιν. εἰς λύκλον ἑαυτοὺς πορεύοντες, εἶτα μύττοι θέουσιν: ὅταν δέ τις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν δρόμον ἰλίγγου σκοτοδινιάσῃ καὶ πορευθῇ, οἱ λοιποὶ ὁμοῦ προσπεσόντες ἀπεράπουσιν αὐτὸν καὶ ἐδίουσι. δρῶσι δὲ τοῦτο ἐπὰν ἀθυμίᾳ πορεπέσωσι. πρὸς γὰρ τὸ μὴ

μὴ ποιναῖρ, ποιῦτα λῆρ) ἤγλωτ: ὡσπερ οἱ τῶν ἀνθρώπων λακοὶ πρὸς τὸ ἀργύριον.

Περὶ πιθήκων. Κεφ. κα.

Κλεηθέσατον δὲ ἄρα τὸν ζώων ὁ πίθηκος ἐῶ, ἢ ἔτι πλέον φ' οἷς ποιεῖται μιμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. Αὐτίκα ὃν ἰδὼν τροφὸν λούσαντα παιδίον φ' σκάφη, καὶ πρῶτον μὲν ἀπλύσαντα τὰ ὠάργανα, εἶτα ἢ ἐκ τοῦ λουτροῦ λαπειλοῦσαν αὐτό: πῦρ φυλάξας ἔνθα αὐτὸ ποῦσι τὸ βρέφος, ὡς ἂν ἐρημίαν, εἰσίθορε διὰ πυρὸς ἀνεῳγμένης θυρίδος, ἧς οἱ καὶ ποῦτα σώζοπα ἐῶ: ἢ ἄρας ἐκ βρεύνης τὸ παιδίον, ἢ γυμνώσας ὡς ἐτύχθη ἰδὼν, καὶ κομίσας ἐς μέσον τὸν σκάφον, χέον ὕδωρ (ἢ γὰρ ἐῶ ἐπίτηδες ἀνθράκων θερμαινόμενον) τοῦ ἀτυχοῦς παιδίου λατέχει: καὶ μήτοι καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸ οἴκτισα.

Περὶ ὑαίνης, ἢ πρὸς τὸ λαλοῦντα κορακόπαξ. Κεφ. κβ.

Κακόηθες ἦ ἄρα ἢ ὕαινα ἐῶ, ἢ ὅμ λαλοῦσι † λορακόπαξ. ἡ γὰρ ὕαινα πρὸς τὰ αὐλια νύκτωρ φοιτᾷ, ἢ μιμεῖται τοὺς ἐμοῦντας. ἀκούοντες δέ οἱ ἐμοὶ πρόσασιν ὡς ἐπ' ἄνθρωπον: ἡ δὲ αὐτοὺς συλλαμβάνει καὶ ἐσθίει. Παυσαγίαν ἦ κορακόπαξ ἦν ἤκουσε, καὶ αὐτὸς ἔοικα λέξειν ἐῶ. ἐς σὺν δρυμοὺς ἑαυτὸν ἐγκρύψας, εἶτα μήτοι τὴν ὑλαργόντων ἀκοῇ, καὶ λαλούντων ἀλλήλοις ὀνόματος, καὶ μήτοι λαλούντων αὐτά. εἶτα μήτοι μιμεῖται τὰς φωνὰς, καὶ φθέγγεται (εἰ καὶ μυθώδες τὸ ἐρημένον) ἀνθρωπίνη γὰρ φωνῇ, καὶ λαλᾷ τὸ ὄνομα, ὃ ἤκουσε. ἢ ὁ λιληθὼς, προσέρχεται. ὁ ἢ ἀναχωρεῖ, καὶ πάλιν λαλεῖ. ὁ ἢ μᾶλλον ἢ τὸν φωνὸν ἔρχεται. ὅταν δὲ αὐτὸν τῶν συμπονούντων ἀπαγάγῃ, καὶ ἔρημον ἁρπάνῃ, συλλαβὼν ἀπέκτεινε. ἢ ποιεῖται τροφὸν τὸ φυτεῦθεν φωνῇ διελέασας.

Πῶς οἶδεν ὁ λέων ἀμύνασθαι τὸν προαδικήσαντα. Κεφ. κγ.

Ἀμύνασθαι δὲ τὸν προαδικήσαντα ὁ λέων οἶδε. ἢ εἰ μὴ παραχρῆμα αὐτῷ τιμωρήσαι, Ἀλλά γε ἢ μετόπιδεν ἔχει κότον, ἕφρα τελέσῃ, Ἐμ σφετέρῳ τοῖσι. καὶ τόδε μαρτύριον ἰόβας ὁ Μαυρούσιος, ὁ τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις ὁμηρεύσαντος πατήρ. ἤλασέ ποτε δέ οἱ ἐρήμης ἐπί τινα ἔθνη τ' ἀρεσαντων deficiuntur. Ita enim præ fame omnia nugas putant, quemadmodum scelerati homines nihil non præ pecunia præclarè contemnunt.

Historia Simiæ, quæ peruersè imitando nutricem, feruida perfusum infantem interfecit. Cap. XXI.

CVm cæteris in rebus omniũ bestiarum Simia peruersissima est, tũ peruersior in ijs, in quibus hominem imitari conatur. Cum enim nutricem ex eminenti loco perspexisset puerum infantem in pelui lauare, & fascias primũ soluere, deinde à balneo ijsdem denuo inuoluere: atq; quo reliquisset loco puerum obseruasset, simul & circa eum ipsum à custodibus magnam introspexisset solitudinẽ, fenestella, quæ tum pateret in domũ, intrauit ad puerũ: quem similiter ut facitari à nutrice uiderat, ex lecto sublatum integumentis nudauit, & aquam, succensis carbonibus, calescentem, in miserum infantem infudit, atq; interfecit.

† λορακόπαξ ὁ tribus ſ; Ilabis Hesychio & Arriano.

De malignitate Hyænæ & Crocutæ ferarum: quarum illa noctu uomitum hominis imitatur, & accedentes Canes deuorat: Hæc hominũ uoces in syluis addiscit, & nominatim appellans, pellectum uorat. Cap. XXII.

MAligna sanè animalia sunt Hyæna & Crocuta. Hyæna noctu ad stabula adit, & uomentes imitatẽ. Canes qui audierint, accedunt ueluti ad hominem: quos illa correptos uorat. Cęterũ Crocutæ malignitas quam audiui, hæc est. In syluis abscondita secantium ligna & operariorum sermones audit, & nomina quibus se inuicem appellant, addiscit. Tum ea imitatur & eloquitur tanquã humana uoce (nisi fabulosum sit quod fertur) appellatq; nominatim aliquem. accedit ille. Crocuta uerò recedit, & denuò uocat. Sequitur ille uocem, & appropinquat. Abductum tandem à socijs & solitarium rapit ac deuorat fera.

Leo iniurias sibi illatas meminit, donec ulciscatur, historia. Cap. XXIII.

EVm à quo iniuriam acceperit Leo, probè nouit ulcisci: & quamuis ex eo ipso non statim ultionem ceperit, tanto tamen post iram retinet, quoad pœnas pro maleficio sibi illato sumpserit: cui rei testimonio est Iuba Maurus, pater illius qui Romã missus est obses. Is cum aliquando iter per desertam regionẽ fa-

ceret,ut gentem quæ ab se defeciſſet ſub iugum rurſus mitteret,è ſuo comitatu quiſpiam,cum præſtanti nobilitate, tum egregia pulchritudine adoleſcens rei uenatoriæ non imperitus, Leonem caſu ſecundum uiam animaduerſum ſagitta appetẽs,non ab ictu directo aberrauit:quin ei uulnus,non tamen mortem,intulit. Et cum expeditio acceleraretẽ, tum Leo uulnere excepto,ſtatim ſe ſubduxit:tum ille qui uulnus ei inflixiſſet, unà cum cæteris diſceſsit. Anno uertente interpoſito, Iubarebus, ad quas cũ exercitu profectus fuiſſet,præclarè geſtis, eadem uia regreſſus eſt ad eum locum ubi anno antè Leo uulnus excepiſſet. Is ſanè etſi in magna hominum multitudine erat adoleſcens, ab inuadendis tamẽ cæteris ſuum impetum ſuſtentauit:illum duntaxat qui ſe anno antè læſiſſet corripuit, & furorẽ acerbiſsimũ, quem tandiu quàm dixi, ſeruaſſet, in illum ipſum hominẽ peradoleſcentem,quem ab alijs internoſſet,effudit, ac ſimul dilacerauit,nec illum quiſpiam ab hac calamitate uindicare eſt auſus. Sed grauiſsima Leonis ira perterrefacti, urgente etiam itineris ratione,omnes præterierunt.

De Cancris cum alijs diuerſis,tum Curſoribus. item de Cancris in Boſphoro Thracio contra fluctus nitentibus, & circa promontoria per terram tranſeuntibus. Cap. XXIIII.

CAncrorũ genera diuerſa eſſe audio. ſunt enim quidam ſaxatiles: alij in limo, algis aut arena gignuntur. quamobrem & formis & cognominibus differũt. Curſores. Sunt qui Curſores,quòd longè lateq; uagentur,meritò appellantur. plerunq; eũ circum litora errant,ubi & nati ſunt: modò longius proficiſcunt, nõ aliter quàm peregrinationũ ſtudioſi homines. Cauſa eis erroris eſt, cupiditas in loca ſaxoſa, uel cœnoſa ſæpe, perueniendi,dum amplius aliquid cibi perquirunt. Cæterũ in Boſphoro Thracio, cũ uentus ingruit uiolentus, Cancri aduerſus fluctus nituntur:circa promõtoria uerò uenti uis maior eſt,ita ut omnino repulſi auerſiq; Cancri impetum ſequi undarum cogerẽtur. Hoc præſcientes Cancri, ubi iam propè ad promontorium appulerint,ſinguli in ſinuoſo aliquo loco ſe tenent,ſimul & reliquos expectant. Demũ in eundẽ locũ congregati, adrepentes per præci-

†al. πολυβρύγνωτα.

†al. αὐατρέφας.

σαύτων: καί τις αὐτῷ τῶν πρωθιόντων μειρακίσκων ἐνηνυής τι τὴ ὠρᾶι, ἤδη ἢ θηρατικὸς, λεοντά πως πρὸ τῶν ὁλῶν ἐκφανέντα ἀκοντίῳ βάλλει: καὶ σκοπὸς μὲν ἔτυχε, καὶ ἔτρωσεν, οὐ μὴν ἀπέκτεινε. ἡβῶν γοῦν ἢ ἐλάσεως οὔσης, ἐς μὲν θηρίον ἀνεχάρησε, πρόεβραμε ἢ τὸν τρώσαντα, καὶ οἱ λοιποί. φίλων γοῦν μὴν διελθόντων ὁλοκλήρου, ὁ μὲν ἰόβας διατορήσας ἐφ' ἅπασιν, τῷ αὐτῷ ἐπορεύετο ἔρχεται δὴ ἐς τόπον φῶτα ἔτυχεν ὁ λέων τρωθείς. καὶ ὄντων πλήθους παμπόλλου, πρόσεισι τὸ θηρίον, καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἀπέχεται, συλλαμβάνει δὲ τὸν τρώσαντα πρὸ φίλων. καὶ τὸν θυμὸν ὀνπροῦν παρὰ τὸν χρόνον τὸν προειρημένον ἐφύλαττεν, ἀθρόον ἔχει, καὶ διαπρὰξ τὸ μειράκιον γνωρίσας. ἐτιμώρησε δὲ οὐδεὶς, φοβηθέντες ὀργὴν λέοντος ἰσχυράν, ἢ δίκην ἐκπληκτικήν, ἄλλως τε καὶ ἡ πορεία ἤπειγε.

Περὶ καρκίνων. Κεφ. κδ'.

ΚΑρκίνων γένη διάφορα, καὶ φῦλα πολλὰ ἀκόνων ἐστίν. καὶ γὰρ ὧν πετραῖοί εἰσι: ἀλλὰ καὶ κλοιοὶ τίκτουσι καρκίνους, καὶ φυκία, καὶ ψάμμος. ἰδίαι τε αὐτῶν ἢ ἐπωνυμίαι πολλαί. γλανδνται μὲν δὴ λευρὸ διὰ κᾶσι, καλούμενοι δρομίαι: ὧδε γὰρ ἐπαινεῖν αὐτὸς προπαιδίσατον. ἀτρεμεῖν γὰρ καὶ ἡσυχάζειν οὐκ ἐθέλουσιν οὔτε ἐθέλασιν οὔτε πεφύκασιν, ἀλλὰ πόδι ὡς αἰγιαλοὺς ἀλῶνται: ὅθεν πορ ἢ δρεφυσαν: ἤδη δὲ καὶ εἴλοντι πορρώτερον, ὥσπερ οἱ τ' ἀνθρώπων φιλαπόδημοι. ἡ μὲν πρόφασις δὴ πλάνης ὅτι τὰ πετραῖα χωρία ἐλθεῖν, ἢ ὅτι τὰ πυλαῖα πολλάκις. ἐπόθεσις δὲ αὐτοῖς τῆς τοσαύτης ἄλης, τὸ ἐθέλειν πλείονός τινος ἀρπάσαι. ἐν δὲ Θρᾳκίῳ Βοσπόρῳ ἐπειδὰν τὸ πνεῦμα βίαιον ἐπφέρηται, βάλλονται μὲν οἱ καρκῖνοι πρὸς φαύτιον ὠθούμενοι τὸν ῥῶν βασιλίζειν, φὶ δὲ ἄκραις (ὡς τὸ εἰκὸς) βιαιότερον τὸ ῥεῦμα† προσρύγνυσι: οὐ δὴ καρκίνους ἀθῦσαί τι πάντως ἢ† ἀποτρέψαι, ἃ μέλλουσιν ἰφάλλεσθαι ῥῶν ὁμόσε. οἱ δὲ ταῦτα προϊδόμενοι, καὶ ἐπειδὰν ἀφίκωνται ἐς ἄκρας πλησίον, ἕκαστος φῦ τινι κοιλοπάθει χωρίῳ ἅπτεται ἑαυτὸν ἐπέχει, καὶ οὐ λοιτὸς ἀναμένει. ἅπτα ἀθροισθέντες φὶ ταυτῷ, προσαναίρουσιν ὅτι τῷ γλιῷ, καὶ ἀναῤῥοιχῶνται

ὧδε

ὦσι αὖς λεπτοὺς, καὶ τὸ μάλιστα ῥοῶδες καὶ βίαιον τοῦ πελάγους, πεζοὶ διέρχονται: εἶτα ἔξω ἐλθόντες ἄκρας γεγόμενοι καὶ πλαμένταντες αὖθις, ὡς τὸν θάλατταν διατίασιν αὖθις. φάσκοντες δ' αὖτὸν οἱ ἁλιῆς, ὅτε ἐκόντες ἐπὶ τὴν γῆν προσέρπουσι, σωθῆναι θέλοντες ὁμοῦ αὐτοῖς. οὕτω γὰρ αὐτοῖς ἐπωμύνεσι τοῦ κλύδωνος ἀγριώτεροι δοκεῖν οἱ ἄνθρωποι.

Περὶ ἰωνὸς ζηλοτύπου. Κεφ. κε.

Ζηλοτυπίαν ζώων φρονιμωτάτω, καὶ μνήμη καὶ σωφρονεστάτου κύων πρόσεστιν αἰπάν: πορφυρίων ἄρα τὸν ζῶον λέγει, ἐπὶ μνήμης ὑγιοῦς ἀγαθὸν ὅτι. ἤδη δ' ἐν ἰωνίᾳ μοιχοῖς πολέμιον, καὶ ἔχθιστον τῷδε τῷ φύλῳ πέπυσμαι Σικελικόν. ὁ μὲν μοιχὸς φόβον ὑπεκρύπτετο, ἡ γυναικὸς δ' μάχλη συνθομένης ἥκειν τὸν ἄνδρα ὡς δὴ ἀκριβείας: καὶ † ὥσγε ᾤετο σκήπτης φίλακλος εἶν: οἱ γάρτοι τὴν οἰκετῶν διακαθήμενοι, ὅσοι γὰρ τῇ διεφοίνιο τὸ μοιχὸν σιωπῇ κρύπτον: ἦσαν δὲ ἄρα ὅσοι ἡδὴ τὴν πατρῴων † καὶ μύρων † ἐπισάτα φησὶν ἐν Εὐριπίδης: καὶ οἱ θυρωροὶ δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς βαρέως ἐποίουν τὸν τῆς νύκτος κλοπέα. οὐ μὴν ἀπλῶτησε ταύτῃ ταῦτα, ἐπεὶ καὶ πολλοῦ δεῖ. τὸ γάρ τοι ἰωνίδιον φθὰς ὁ μοιχὸς λῦ, ὑλακτεῖ τε ἅμα, καὶ μύρῃ καὶ ταῖς θύραις ὦν πόδας προσαράττῃ, ὡς ἐκπλῆξαι τὸν δεσπότην, καὶ συλλαβεῖν ἐκ τοῦ δρωμένου λαθὼν ἄναι τ' ἐπιβουλευθέν: καὶ οἷα ἀνὴρ δείσας, τὰς θύρας ἐκβαλὼν τ' μοιχὸν καταλαμβάνῃ. καὶ ἔχει ξίφος ἐκεῖνος, καὶ νύκτα ὠὶ μεγάλην ἵνα ἀκτάνῃ τῆς οἰκίας τὸν δεσπότην, καὶ τὴν προδρομέτην ἐπωγήμῃ γυναῖκα.

Ὅτι αἰνεῖται τὸ τοῦ ἀνθρώπου πτύελον, καὶ πρὸς αἰγῶν. Κεφ. κς.

Σοφὸν ἡ αἰγῶν ὅτι καὶ ἐκεῖνο. πτύελον ἀνθρώπου θανατηφόρον ἐστὶν ζώοις ἑτέροις καπλῶς ἔσεσι, καὶ φυλάττονται. ὡσπερεῖν καὶ ἡμεῖς πεφεύγαμεν ἀκριβῶς ὅσα ἀνθρώπῳ καιρὸν ὄντα, ἐπερεῖν ἀκριβεύσατο αὐτῶν. ἤδη μέντοι τις καὶ ἄνθρωπος ἄγνοια ἔφαγε καὶ πιὼν κατέπιεν: αἱ δ' αἶγες, οὐκ ἄρ αὐτὰς λάθοι τὸ ἦδη προδρομένον. ἀκτάνῃ δ' καὶ τὰς θαλασσίας σκολοπήδρας, τὸ αὐτὸ δηλητον πτύελον δεινότατόν ὅτι. Μέλλουσα

pites crepidines in siccum ascendunt, & fluctuũ uim (qua parte uiolentior erat) euadunt, iter pedibus conficientes. Cum autem hanc uiolentiam pedibus prætergressi sunt, rursus per crepidines in mare recurrunt. Parcunt autem eis piscatores, cum declinandi cómunis periculi gratia sponte in terram exeunt: neq; homines cum sint, ipso etiam maris impetu sæuiores ipsis uideri uolunt.

De Canicula quæ in Sicilia adulterum prodidit. Cap. XXV.

QVemadmodũ adulteris obtrectet, & inuideat Porphyrio, animal etiam prudentissimũ, non modo moderatissimum, alibi si bona memoria sum, me dicere memini. Iam uerò caniculam Siculam adulteris infestissimã fuisse auditione accepi. Cũ enim adultera mulier coniugem suũ peregre redire audisset: illum qui cum ea stupri consuetudinem haberet in latebras bene penitus (ut ipsa putabat) occultauit. Verũ etsi ex seruis nó lautissimi modò, sed & ianitores pecunia corrupti, cum dominam ad occultationem adulterij iuuabant, tum adultero confidentiam ad inferendum stuprũ affe rebant: Tantum tamen huic mulieri hæc astutia abfuit ad præcauendum, ut certe perparuus canis partim locũ illum, quo adulter abdebatur allatraret, partim pedibus fores cõstupratoris receptatrices couscq; cõuellere adoriretur, domino ut non mediocris terror inijceretur, ex eoq; suspicaretur ibi malum aliquod latere. Quare fores effregit, adulterum comprehendit: qui eo animo cinctus gladio nocte expectabat, ut primo dominũ domus interficeret, deinde uerò quam antè dixi, uxorem duceret.

†ὃς γε.

†al. ὃ πατρῷον.

†al. ἐπίσατον.

Hominis saliuam cum alijs animantibus, tum Scolopẽdris exitialem esse, & à Capris uitari. Prænosse Capram quãdo sit mactanda, & post Oues incedere non dignari, sed præcurrere. Cap. XXVI.

CApræ saliuam humanam perniciosam esse cæteris animantib. noscũt, itaq; uitant: quemadmodum nos quoq; conamur quæ homini sunt perniciosa, effugere. ueruntamen sæpe imprudens sibi noxia homo haurit. at non itẽ capras saliua hominis latet: quæ & marinas Scolopẽdras potest interficere. Præ-

nouit etiam Capra cum proximũ est ut iugulet: quod uel inde constat, quoniam non amplius cibũ attingit. Eadẽ indignum putans se in extremo Ouilli pecoris agmine incedere, gregẽ quidem præcurrens antegredit: at ipsam hircus tum barbæ fiducia, tũ naturæ quodã instinctu genus masculũ fœmineo pferẽs, antecedit.

De Ouiũ natura cum aliâs, tum q̃ ad fœcunditatẽ, quam uenti in eis promouent, masculã Boreas, fœmineam Auster. Cap. XXVII.

Obedientia.

OVes præ omnibus animalibus obedientes, & ad parendũ natura factę sunt. Obtemperãt enim & pastori, & Canibus, & Capras in uia sequũtur. Eædem

Amor mutuus.

mutuo inter se amore uehementi deuinciuntur: eiusq̃ gratia minus de Luporũ insidijs periclitant. neq̃ enim quæuis seorsim oberrat, neq̃ gregẽ temerè ulla deseruerit sicut Capræ. Cæterũ Arabes horũ apud se pecorũ greges, Musica magis q̃

Musica pinguescunt. Salsis gaudẽt.

pascuis pinguescere aiũt. Salsis delectantur, q̃ salis sapor potum eis suauiorẽ reddat. Hoc etiã non ignorant Oues, Boreã & Austrũ non minus q̃ qui eas ineũt Arietes, earũ fœcunditatẽ promouere. & insuper, q̃ Boreas ad masculæ sobolis generationem, Auster fœmineæ efficax sit. quamobrẽ uel ad hunc, uel ad illũ, pro alterutrius desiderio sexus, quæ init Ouis sese obuertit. Achilles quidẽ ut amicus eius Patroclus rogo impositꝰ cremaret, supplicatione opus habebat, unde Iris apud Homerũ uentos ei rogatos aduocat: quibus ille afflantib. sacrificiũ tanq̃ mercedem promittit. Quin & Neoclis filius Athenienses uentis sacrificare edocuit. At Oues facile & absq̃ ullis ceremonijs curiosis uentos suorũ ministros & adiutores cõceptuũ sua sponte & non appellatos & promptos habent, ad quos periti pastores eas dirigũt: Cũ enim Auster flat, tunc ut fœmineæ prolis numerus augeatur, Ouibus arietes admittunt.

Venti fœcunditatis authores.

† fortè οἱ πρῶτ) πιόντες, & mox ἐμπεσόντες.

De Icario, eiusq̃ filia Erigone, cui extinctæ Canis superesse noluit. Cap. XXVIII.

CVm Icariũ populares eius in Attica occidissent, qui primi uino epoto temulentia & somno capti sunt, uim huius potionis antea nunq̃ experti, temulentiæ simile quendam sopore Bacchus (nimirũ ut primũ sui ac uitiũ cultorem, cumq̃

λουσα ἡ πόλις ἀκροφάτιδι, ἐφῶς οἶδε· καὶ τὸ μαρτύριον, ὅτι ἄρτι προφῆς προσάψαι τὸ. οὐκ ἀξιοῖ ἡ προβάτων οὐραγεῖν, ἀλλ' ἡγεῖσθαι ὧν αὐτὴν δεῖν καὶ ἐκ τῆς βασίσεως ὁμολογᾶ. προβᾶι γὰρ ἐκεῖνα, & μὴν τοι κἀ αὐτὰς τὰς αἶγας ὁ τράγος ὑφ' ὑγιείας θαρρᾶν, & κατά τινα φύσιν θαυμασιὼ τὸ θήλεος προκρίνων τὸ ἄρρεν.

Περὶ προβάτων. Κεφ. κζ.

ΕΥπειθέστατα ἡ ἄρα πῶν ζώων τὰ πρόβατα ἐστὶν, καὶ ἀρχικὰ φυσικῶς πεπαίδευται. ἐπακολουθεῖ γὰρ οὐ τῷ νομεῖ, καὶ τοῖς κυσὶ, καὶ μὴν τοι οὐ ἕπονται τοῖς αἰξί. φιλεῖ δὲ οὐ ἄλληλα ἰσχυρῶς· οὐ γοῦν πῶν λύκων ἐπιβουλεύειν ἤθελον. οὐ γὰρ πλανᾶται ἰδιάζοντα, οὐδὲ μιῶ ἀκρᾶ τῶν σωνόμων χάζεται, ἀσπαίρει δὲ αἱ αἶγες. λέγουσι δὲ Ἄραβες, ὅτι ἄρα τὰ πῶν αὐτοῖς ποίμνια πιαίνεται ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῷ χιλῷ. πῶν ἡ ἅλμυρα ἐδίᾳ ἥδιον. ποιᾶται γὰρ τὴν τοιαύτην τροφὴν ποτοῦ ὄψον. τάχα μὲν πρόβατα καὶ ἐκεῖνο οἶδεν, ὅτι αὐτοῖς ὁ βορέας & ὁ νότος † συμβάλλονται πρὸς τὸ τίκτειν, οὐ μᾶλλον πῶν ἀρσένων αὐτά. οἶδε δὲ οὐ θᾶττον, ὅτι ἄρα ὁ μὲν βορέας ἀρρενοποιός ἐστιν, ὁ ἡ νότος θηλυγόνος εἶναι πέφυκε· καὶ ἐὰν σιγῇ τῶδε τὸ ἐκγόνω ἢ τῶδε ὀχευομένη ἡ ὄις, πρὸς τὸν ἀπιέναι, ἢ πρὸς τόν. Ἀχιλλεὺς ἡ ἵνα φίλος αὐτῷ Πάτροκλος ἐπὶ πυρᾶς λουθῇ, εὐχῆς ἐδεῖτο, καὶ ἡ Ἶρις πάρεστι καλεῖ σὺν αὐτοῖς αὐτῷ, ὡς Ὅμηρε, καὶ ἐπαγγελίας ἤκουσιν ἱερουργίαν οἱονεὶ μισθόν. καὶ ὁ τοῦ Νεοκλέους ἡ Ἀθηναίους ἐδίδαξε θύειν τοῖς πνεύμασιν. αἱ δὲ ὄις ἀπραγμόνως, & ἄνευ τινὸς στρατείας σὺν αὐτοῖς εἰς ὠδῖνα τῶν σφετέραν ἐπαγγέλτας ἑτοίμους καὶ ἀκλήτους ἔχουσι. σκοποὶ ἡ ἄρα τούτων εἰσὶ & οἱ ποιμένες ἀγαθοί. ὅταν γοῦν ὁ νότος πνέῃ, τότε σὺν ἱλαροὺς ἐπὶ τὰς ὄις ἄγουσιν, ἵνα ἡ ἐπιγονὴ ἡ θηλύγονος ἡ αὐτοῖς μᾶλλον.

Πῶς ἐτιμώρησε Ἠριγόνης ἑαυτὸ ὁ Πύθιος. Κεφ. κθ.

ΟΤε γὰρ Ἰκάριον ἀπέκτειναν οἱ προσήκοντες, †τοῖς πρώτοις πιοῦσιν οἶνον, καὶ εἰς ὕπνον ἐμπεσοῦσιν, οὐκ εἰδότες τὸ θανάτου ἐν τῷ πραχθέν, ἀλλ' οἰνηρὸν ἡδὺ νομίσαντες οἱ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, ἐμοὶ δοκεῖν τοῦ Διονύσου τιμωροῦντος τῷ πρώτῳ γεωρ-

γεωργῷ τ' αὐτοῦ φυτῶν & πρεσβυτάτῳ. ὁ γοῦν Πύθιος ἐχρησεν ἀ βόλοντ' τυχεῖν σωτηρίας, Ικαρίῳ θύειν καὶ Ηριγόνῃ τῇ τούτου παιδί, καὶ & κυνὶ & ἀλομένῳ, ὅτι ἄρα δι' ὑπερβολὴν εὐνοίας τὴν πρὸς τὸν δεσπότην, βιᾶναι μετ' αὐτοῦ οὐκ ἐγκωμιάζῃ Εὐριπίδης λέγων, Χρησοῖσι δ' ὀλοις συμφορὰ τὰ δεσποτῶν Κακῶς πιτνοῦντα, καὶ φρονῶν αὐθάδεται. Ποῦ γὰρ ἄνθρωπος ὧν & δεσπότην τεθνηκέναι, λυτὸς δ' ὅλον θρέψαντ' & αὐτός;

Περὶ τοῦ Κολοφωνίου κυνός. Κεφ. κθ.

Διὸν δὲ ἄρα & τὸν κύνα οἷς οὗτ' τρέφοντες εὐνοίας & ἐκεῖνο μαρτυρεῖ. Ο Κολοφώνιος αὐτῷ παρατείνῃ εἰς τὴν Τέων, σωσηγεμόνος τινα: & γὰρ ἦν ἐμπορικὸς, & τὴν ἐν τῷ ὠνίῳ καπηλείαν τε καὶ μεταβολὴν πρόσοδον εἶχεν. ἀργύριον ἦ ἐπηγάγετο, ἦ οἰκέτην, ἦ κύνα. ἐφερεν ἦ τὸ ἀργύριον ὁ δοῦλος. ἐπεὶ ἦ πρὸς ὁδὸν ἦσαν, ὁ οἰκέτης ἐξετρέπετο, ἅπαξ γάρ τι αὐτὸν τὴν ἡδονὴ φύσις, ἀπολείπει δὲ & ὁ κύων. τὸ τοίνυν φασκώλιον ἀνέπαυσεν ὁ νεανίας, ἦ ἐλεεῖν πάλιν οὐκ ἐφρόντισεν, ἀλλ' ᾤχετο ἀπιών. ὁ ἦ κύων ἐκὼν ἐν κατακλίνας ἐπὶ & τὸ ἀργυρίῳ ἔμενεν ἥσυχος. ἐλθόντες ἦ εἰς τὴν Τέων, ὅ, τε δεσπότης ἦ ὁ οἰκέτης, εἶτα μόνοι ἄπρακτοι ἐπανῆλθον, ὅτου ὠνήσεντ' οὐκ ἔχοντες. τὴν αὐτὴν γε μὴν ἐκτρέποντ' πάλιν ἔφθη ὁ οἰκέτης ἀπέλιπεν τὸ βαλάντιον, & καταλαμβάνουσι τὸ σφέτερον κύνα ἐπικάμπτῃ αὐτῷ, ἦ μόλις ἐμπνέοντα ὑπὸ λιμοῦ. ὁ δὲ, ὡς εἶδε τὸν δεσπότην & τὸ ὁμόδουλον, αὖτὸν ἀνεκλίνας τὸ φασκωλίου, ἦν τὴν αὐτὴν χρόνον & τὴν φρουρὰν, ἦ τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν. οὔκουν οὐδὲ Αργος ὁ κύων μυθοποίημα ἦν, ὦ θεῖε Ομηρε, σὸν, οὐδὲ κόμπος ποιητικὸς, εἰ πρὸ τὴν & τηλοῦ ἀπολώτησεν ὄζα καὶ προῖδεν.

Περὶ καρκίνων. Κεφ. λ.

Γενος καρκίνων ὅδι, & † πετηλίαι ἔνομα αὐτοῖς. Ἐν μὲν ἔν ἄλλων ἰδεῖν εἰσι λιπόσαρκοι, τίκτοντες ἦ φῶτα πολλὰ. δείσαντες ἦ ὅτοι † καταπίπτουσι, ἔχουσι γὰρ πτερύγια μικρά: ἀπορᾶν αὐτὸς ἥσυχῃ μετεωρίζεται ἦ ἐλαφρίζει. Βαδίζοντες μὲν ἧκισα τούτων δείσαντες, φοβηθέντες ἦ ἔχουσίν ἐπικουρίαν τὰ παύ καρτερᾶν. ἁλίσκονται γὰρ οὔτε ὑφηλοὶ πετόμενοι, οὔτε μὴν μετεωροι

cumq; senio graue ulciscereť) in regionē ipsorū immisisse perhibeť. Itaq; consulto Pythij oraculo responsum tulerūt, si salui esse cupiant, oportere ipsos sacra facere Icario, & Erigonæ eius filiæ, & Cani eiusdē, quē fama celebrat ex eo quod præ nimia in herā beneuolentia à morte eius superesse noluerit. Euripides certe iocari mihi uideť his uersibus, Si res herilis cedat infeliciter, Aegrè ferūt hoc & dolent serui boni. quis enim seruū mihi propter dominū mortuum nominabit, cum id canis seruus facere sustinuerit?

De Cane uiri Colophonij, qui relictum in uia à seruo oblito marsypium, tandiu custodiuit, donec illis ad eundem locū reuersis, animā simul cum custodia relinqueret. Cap. XXIX.

CAnum beneuolentiæ propriū in alios illud de uiro Colophonio testať. Is ad nundinas Teon proficiscens, uti quædā sibi emeret (nam eius in mercaturis faciendis uersabatur industria) pecuniā, seruū & Canē secū accepit. Ac quidē seruus, qui eam ipsam pecuniam ferebat, cum uię aliquantū processissent, ad deijciendā aluū ex instituto itinere diuertit, quē secutus est canis. Is postq; necessitati dedisset operā, è terra marsypiū tollere oblitus discessit. At uerò Canis ibi remansit, marsypio incubans. Deinde simul ut ad emporium, dñs & seruus uenissent, re infecta, cū numi eis abessent ad emēdū, eadē uia qua profecti fuissent, reuerterunt: atq; cùm eò uenissent, unde prius ille diuertisset, de recta uia ab itinere suscepto deflexerūt, eodē ubi sanè numos seruus reliquisset. Vbi canē marsypio incubantē, præ fame uix spirantē offendunt, qui uix dum dñm & cōseruum suum uiderat, cū à marsypio se remouēs uno & eodē tempore, & custodia & uita excesit. Hoc si ita habet, Argū quoq; Canē, ò diuine Homere, nō tuū esse figmentum, neq; poëticas nugas existimādū est.

Amor in dominos & nutricios.

† πηλίαι Gillius. πετηλίαι quidem à uolando dicti uideri possunt. † al. & πέτονται.

De Cancris lutarijs siue uolantibus. Caput XXX.

CAncrorū genus Lutariū colore albius spectať: hi in luto nascunť. cū incessit eis timor, humo se excitāt ad uolatū, & perparuis alis subleuantur, quibus quidem gradientes uti minimè necesse habēt. Cum autē iniectus eis est metus, nonnihil in his subsidij, nō tamen admodum firmi habent. enimuero com-

prehenduntur, quòd ſurſum altiùs ſubleuari non queunt. Quidam eos comedũt. & ex coxarũ uertebris laborantibus remedio eſſe ferunt.

De Cancellis conchas, quas reperiunt uacuas inhabitantibus. Cap. XXXI.

A Conchis quidẽ inopes & nudi primũ Cancelli naſcuntur, deinde eas tanquã domicilia ad habitandũ deligũt. Cum enim uacuas & inanes offenderũt conchulas Purpuræ aut Turbinis, primò intra eas ingrediunt: deinde cum in ampliorẽ magnitudinẽ excreuerunt, quàm ijs ut capi queant, in teſtã laxioré tanquã domũ alterã demigrant. Neq; modo in ſupradictorũ conchas immigrant, ſed & in permultas alias capaciores tranſeunt, & ampliorẽ nacti, ea tanquam maiore domicilio gaudent, ac ſæpe de ſpolijs multo certamine inter ſe cõtendũt, uiribusq; inferiore repulſo, victor exuuias aſſeq̃t.

De Turbinum rege: & q̃ illum habentes fortunati exiſtimẽt. Cap. XXXII.

TVrbines regẽ habẽt, cui ſe faciles ad obtemperandum præbẽt. Rex non modo magnitudine præſtat, ſed longè etiam & multũ pulchritudine cæteris omnibus antecellit. Quòd ſi cõmodũ ei uideatur demergi, hoc quidem ipſum primus facit: ſin emergere, idẽ incipit: itẽq; ſi cõmigrandum ſit, ipſe primus tentat, cæteri ſubſequuntur. Quicunq; hunc regem ceperit, bene rem geret, omniaq; ei cõmode cadent. Sed is etiam qui aliũ capientẽ uiderit, alacrior & fidentior diſcedit. In urbe Byzãtio drachma Attica ei q hũc cõprehenderit, præmiũ proponit, à ſingulis in piſcatione ſocijs conferendũ.

Superſtitio.

De Echinis marinis, qui ſpinis lapillos tollunt, ut contra fluctus muniantur. Cap. XXXIII.

FLuctus & tempeſtas ad terram Echinos deuoluens è mari funditus in aridum expellit, & uiolenter allidit. hi eius periculi metuentes, cum ſentiunt mare inhorreſcere, & uentorũ acerbitate procellas cieri, ſuis ſpinis lapillos ad geſtandum faciles tollunt: ut libramentũ ac firmamentũ habeant, ut ne procellarũ incurſus, ac ſuæ iectionis periculum, à quo ſibi timent, ſubeant.

Prouidentia & munitio.

Purpura quomodo capiatur, dum lingua intra naſſam inſerta eſcam exugit, & tumeſcentem inde retrahere nequit. Cap. XXXIIII.

PVrpura uehementer guloſa eſt: longã linguã habet: ea penetrat quæcũq; poteſt, & attrahit quæ comedit, eadem etiã capitur. Capiendi modus eiuſmodi eſt

Gula. Ineſcatio.

ροι πορῶν οἷοί τε ὄντες. τούτοις μὴν τοῖς λαρκίνοις ἐδίουσί τινες. φασὶ γὰρ ἰχθύος πόνῳ ἀγαθὰ εἶναι εἴ τις φάγοι ἀλγοῦν.

Περὶ λαρκινάδων. Κεφ. λα.

Αἱ γὰρ λαρκινάδες τίκτουσι μὲν γυμναί: ἐπεὶ δὲ ὄστρακον ἑαυταῖς ἁρμόσωσι, ὡς οἰκίαν οἰκῆσαι τὴν ἀρίστην. ἐπιοδύεται δὲ καὶ πορφύρας ὄστρακον λιχνῷ πόθῳ τυχοῦσα, καὶ πρόμβος. καὶ ὡς ὅσον μὲν αὐτῶν εἰσῆλθε χαλᾷ τὴν λαγωγῶν. ἐὰν δὲ αὐξήσῃ τὴν σάρκα, εἰς ἄλλον μετοικίζεται οἶκον. πολυτυχαῖ δὲ τοῖς προφρημένοις, καὶ πολλοῖς καὶ λιχνοῖς ὀστράκοις.

Περὶ πρόμβων. Κεφ. λβ.

Οἱ δὲ πρόμβοι καὶ βασιλέα ἔχουσι, καὶ μάλα εὐπειθῶς ἄρχονται. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς οὗτος, μεγέθει μὲν ὅτι μέγιστος, κάλλει δὲ κάλλιστος. καὶ εἰ μὴ ἔστιν οἱ λατάξαι λῷον, ἔσχατος τῶν πρώτιστος: εἰ δὲ ἀναδῦναι, καὶ τῶν ταχὺς μετακινεῖται δὲ ἔρχονται καὶ οἱ λοιποί. ὅστις δ' ἂν ἴδῃ τόνδε τὸν βασιλέα, ὅτι ἄμεινον πράξει λαθὼν οἶδε. καὶ μὴν καὶ εἴ τις ἐσέλθοι θηρώμενος, εὐθυμότερον ἀπῆλθεν, ὥστε χρυσὸν καὶ ἑκατὸν ἔχων. φιλοτιμίᾳ δὲ καὶ ἄθλον πρόκειται τῷ θηράσαντι τὸν προειρημένον. διδόασι δὲ οἱ σωθηραταὶ δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ καὶ τῷ ἑλόντι: καὶ τόγε ἄθλον, τοῦτό ἐστιν.

Περὶ τῶν θαλασσίων ἐχίνων. Κεφ. λγ.

Τοὺς ἐχίνους ὁ λιμὸς λυπεῖ ὡς τὰ ἔξω, καὶ προσαρράττων τῷ ξηρῷ τῆς θαλάττης βιαιότατα ἐκβάλλει. ὅταν τοίνυν ἐκεῖνοι διαδύσεις, ὅταν αὔδωνος φρίσσον τὸ λῦμα, καὶ μέλλον πνεῦμα σφοδρότερον ὑπανίσασθαι, ταῖς ἀκαίθαις αὐαιρεῦνται λιθίδια, ὅσα εὐπορίαν ὁρῶσι φέρειν αὐτοῖς, καὶ ἔχουσιν ἔρμα, καὶ οὐ ῥᾳδίως κυλίονται, οὐδὲ πάσχουσιν ὁ διεδύοντο.

Περὶ τοῦ ζώου τῆς πορφύρας. Κεφ. λδ.

Ἡ πορφύρα λίχνον θῆρ ἰχυρᾶς, καὶ ἔχει γλῶτταν προμηκεστέραν, καὶ διαιρεῖ δι' ἧς πάντος ὅπερ ἂν καὶ δύνηται, καὶ δι' ταύτης ἑλκεῖ ὅσα ἂν καὶ ἐδίδη: καὶ δι' ταύτης δὲ ἁλίσκε-

di eſt

ἁλίσκεται. καὶ ὁ τρόπος τῆς θήρας ἐκεῖνός ἐστι. ἐγκλείεται λυγτὶς μικρὰ μάλ, πυκνὴ λίν: ἐν ᾧ τὸς ἐχῖνος τὴν πορφύρα ἐφ' ἑλκεαρ. ἐν δ' ἧπερ οὗτος ἐν τῇ λυγτίδι μένῃ. ἀγάνισμα οὖν τῇ πορφύρᾳ ἐκτεῖναι τὴν γλῶτταν ἐστί, καὶ ἐφικέσθαι αὐτοῦ: καὶ ἀνάγκη πᾶσαν αὐτὴν προβάλλειν, εἰ μέλλοι μὴ ἁμαρτήσεσθαι οὐ γλίχεται λαβεῖν: ἐν ἐκβάλλουσα τὴν γλῶτταν ἐκμυζᾷ. ἅτε δὲ διὰ δυσχυσίαν ἑαυτῆς ἡ γλῶττα ὑπὸ πλησμονῆς, καὶ βέλκύσαι ἀδυνάτος ἐστὶν αὖθις. μηχανῶνται τοίνυν ἀλλᾶξαι. ἐν ὁ πορφυρεὺς αἰσθόμενος, ἐθύρασι δεύτερος ὑπὸ τὴν λιχνείαν τὴν προσφερομένην.

Περὶ τῆς σκολοπένδρας τῆς θαλαττίας. Κεφ. λε.

Σκολόπενδρα θαλάττιον θηρίον, καὶ ἁπτὸν χερσαίῳ † ἐπεὶν ὁμοιότατόν ἐστιν. εἰ ἢ αὐτῆς προσάψειέ τις ἀνθρωπέα σαρκὸς ἐξάπτεταί τε πάνυ χρῆμα ἐν λυπεῖ, ἐν πάχος διαίνεται ὁποῖα ἐν ὑπὸ τῆ βοτάνης, ἣν λιπαλγεῖν λυίσθιν. ποιεῖσθαι ἢ ἐν ἀκαλήφαι † λυισμονήν, ἀλλ' ὅπως τοσοῦτον. ἐσὶ δὲ εὐθύλιμοι μᾶλλον δυσλυθέσης ἡμέρας ἀεὶ ἀκαλήφαι.

† ἰδεῖν.

† ἰδεῖν.

† λυισμονήν.

Περὶ τῆς ἐλεφάντων τροπῆς. Κεφ. λς.

Ὅταν ὑπὸ τῶν θηρατῶν, ὡς ἐν πολέμῳ στρατιῶται, πρασπῶσιν οἱ ἐλέφαντες, ἐν ὡς φυγῇ ὁρμήσωσιν, οὐ φεύγουσι διηρημένοι, οὐδὲ καθ' ἕνα, ἀλλὰ κοινῇ, ἐν πιέζουσιν ἀλλήλους τὸν σωτῆρα ἐχόμενοι. καὶ κύκλῳ μὲν οἱ νέοι, ὡς ἐν πεῖν τὸ μαχιμώτατον: ἐν μέσῳ δὲ οἱ γεγηρακότες, ἐν αἱ μητέρες: ὑπὸ ταύτας ἢ τὰ πάλια, ἑκάστη τὸ ἴδιον ἀπεκρύπτουσα: καὶ ὁρῶνταί γε οἷόν τε οἱ μικροὶ σπανιώτατα. Αὐτοὺς ἢ αὐτὸς ἐὰν † ἀθρήσωσι ἐν λέοντες, ἢ φεύγουσι προτροπάδην, ἢ ἄλλος ἄλλῃ διατίπτηξαν (ὡς νεβροί) οὐ ἐλέφαντας, οἱ τέως φοβεροὶ ἐν ἐκπλησσόμενοι διατελοῦσιν. Οὐκ ἀνθίσατ' ἢ τοῖς διώκουσιν ἐλέφας: εἰ μὴ πῶς ἄρα ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ τῶν νοσούντων, φ' ταῦθα δὲ ἄμαχός ἐστιν.

† ἀθρήσωσι

Περὶ τοῦ ἐλέφαντος τοῦ Πώρου. Κεφ. λζ.

Πώρου τοῦ τῶν Ἰνδῶν βασιλέως ὁ ἐλέφας, φ' τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον μάχῃ τετρωμένου, πολλὰ ἡσυχῇ καὶ μετὰ φειδοῦς τῇ προβοσκίδι ἄγειρε τὰ ἀκόντια. ἐν μέντοι

di est. Paruam nassam denso cõtextu, exiguis maculis purpurarij piscatores cõtexunt: intus in media nassa Strombus piscis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: Purpura maiorẽ in modũ linguam distendere contendens, eò pertinere, & Strombũ ipsum assequi conatur: & ne ab esca quã ligurit, aberret, omnẽ eã necesse habet exerere. itaq; ipsa exerta fugit escã, quoad plenitudine intumescentẽ retrahere non quit: unde fit, ut eam piscator liguritione irretitam comprehendat.

De Scolopendra siue Centipeda & Vrtica marinis. Cap. XXXV.

SColopendra marina, terrestri perquã similis est: quã primũ ut homo contigerit, statim pruritu mordet, & simili atq; is qui ab urtica terrestri pungit, doloris sensu afficitur. Vrticę pruritum mouent, & uredinẽ concitant, sed non tam acrem quàm Centipeda. Post æquinoctiũ Vrticarum genus esculentius est.

De fuga Elephantorũ, atq; ut sint leonibus formidabiles. & q non nisi prolis aut ægrotantium causa pugnent. Cap. XXXVI.

CVm à uenatorib. Elephanti, tanquã milites in bello, fundunt & fugant, nõ alij ab alijs separatim, sed oẽs simul & cõmuniter in fugam se dant, ac simul inter se prementes ad gregales suos adhærescũt. Horũ autẽ qui iam sunt firmata & integra ætate, reliquos sic circũcludunt, tanquã pugnacissimi propugnatores totum agmen circũmuniunt: qui uerò longius sunt ætate prouecti, atq; matres sub se quæq; suos pullos ita occultãtes, perraro hi paruuli ut uideant, subtermediũ obtinent locum. Quòd si hos ipsos frequentes coactos Leones etiã perspiciãt, uel omnes rectà, uel alij aliò tanquã hinnuli, ab elephantis sibi incredibiliter timentes, sese in fugã cõijciunt: & tametsi antea formidabiles, maximos terrores adferebant, & uel solo cõspectu denunciabãt, ex horũ tamẽ aspectione exterrentur. Nunquã uerò Elephas insequentibus se opponit, nisi aut filiorũ suorũ aut ægrotantium causa: pro his nimirũ nihil non moliens inexpugnabilis manet.

Amor mutuus etiam in fuga.

Ordo in fuga

† al. θιάσων τε.

Leones.

Pietas.

De Elephanto Pori regis. Cap. XXXVII.

PRoro Indorũ rege in prælio, quod cum Alexandro cõmisit, multis telis confixo, Elephantus quo uehebat, & si multis etiam ipse sagittis uulneratus, defixa

tamen in corpore Pori tela, leniter & cautè promuscide extrahere non prius desistit, quàm dominũ intellexisset, ex redundanti sanguinis profusione, debilitari & euanescere. Itaq; leniter & sensim se demisit, ac ita humi mansit, ut ne ex alto decidens Pori corpus graui casu affligeret.

De canibus in pugna socijs dominorum. Cap. XXXVIII.

CVm Hyrcanis & Magnesijs Canes quasi societatẽ bellorũ gerendorũ inire solebãt, hisq; maximo ad bella inferenda adiumento erãt. In pugna etiã ad Marathonẽ cõmissa cuiusp iã Atheniẽsis canis summa cõtẽtione illi tulit auxiliũ. Quamobrẽ nec ipse quanq; Canis cõtemptus, sed hoc præmiũ cõsecutus est, ut in Pœcile porticu unà cũ hero suo pingeretur, & inter fortissimos uiros Cynægirũ, Epizelũ & Callimachũ spectaretur. Pictura huius Nicon, uel ut alij putant Polygnotus Thasius author fuit.

Ceruas etiam fœminas cornua habere authores esse poëtas aliquot. Cap. XXXIX.

Sophocles. QVi Ceruæ fœminæ cornua deesse aiunt, illi cõtrariæ sententiæ assertores non uerentur. Scripsit enim Sophocles, Cornuta ab altis Cerua collibus uenit Ad pascua prata. Et rursus, Sublime tollens cornuũ Gradit suorũ spicula. Hæc Sophili filius in fabula quã Aleadas inscripsit. Et Euripid. in Iphigenia, Obijciã Achiuis ceruã insignẽ cornibus, Quam pro tua falsi mactabunt filia. Idem in fabula, cui titulus Temenidæ, Ceruam cornutã Herculi propositũ certamẽ ait, his uerbis: Accessit ad Ceruã aureis Cornibus insignitã, Dum subit ingens certamen Montibus in asperis. Et quærit illam pascuis Nemoribus & pratis. Itẽ Thebanus ille poëta in Epinicio quodã carmine, Necessitas diuina Cum cogeret Eurysthei Parêre Alciden iussibus, Vt ceruam adduceret Cornibus auriferam. Deniq; Anacreon de Cerua canit, Vt hinnulus tenerrimus, In nemore quẽ cornuta Mater reliquit uiridi, Solet pauere. quo in loco qui pro ἱρόεσσα, id est cornuta: ἐρόεσσα, id est amabilis reponunt, adulterata lectione, ab Aristophane Byzantio egregiè redarguuntur.

Euripides.

† χρῆμα.

† al. ποίμνιά τε ἄλσεα. malim ποιμενικά.

† al. ὑφὸ.

De

μὴν τοι καὶ αὐτὸς τετρωμένῳ πολλὰ, οὐ πρόσθεν ἔξει, πρὶν ἢ σωϊῆναι, ὅτι ἄρα ὁ ἀλιτρὸς αὐτῷ, ἀλλὰ τὴν ῥύαν τοῦ αἵματος τῷ πολλῷ πεφύκασι καὶ ἐκθνήσκειν. οὐκοῦν ἑαυτὸν ὑπέκλινε, καὶ ὀκλάσας ἔμενεν, ἵνα μὴ ἄνωθεν πεσὼν ὁ βάρος, εἶτα μὴν τοι καὶ κακωθῇ τὸ σῶμα ἔτι μᾶλλον.

Τίνες συστρατιῶται λιῶνες ἐγένοντο. Κεφ. λη.

Ὑρκανοῖς καὶ Μάγνησιν οἱ λιῶνες συστρατεύοντο. καὶ λῶν καὶ τῶν συμμαχικὸν ἀγαθὸν αὐτοῖς ἐς ἐπικουρικόν. Συστρατιώτης δέ τις Ἀθηναίου ἐν τῇ μάχῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι ἐπύγετο καὶ λιών. καὶ ἐν γραφῇ εἶναι ἐν τῇ Ποικίλῃ ἑκάτερον, μὴ ἀτιμασθέντος τοῦ λιῶνος, ἀλλ' ἴσως τοῦ λιονθύου μισθὸν ἀληφότος, ὁρᾶσθαι σὺν τοῖς ἀμφὶ τὸν Κυναίγειρον καὶ Ἐπίζηλόν τε καὶ Καλλίμαχον. ἔστι δὲ καὶ οὗτοι καὶ ὁ λύων Νίκωνος γράμμα. οἱ δέ, οὐ τούτου, ἀλλὰ Θασίου Πολυγνώτου φασί.

Οσοι ἔφασαν καὶ ὕπλων ἔλαφον λίρατα ἔχειν. Κεφ. λθ.

Οσοι λέγουσι ὕπλων ἔλαφον τὰ λίρατα οὐ φύειν, οὐκ αἰδοῦνται οὐδὲ τοῦ ἀοιδίμου μάρτυρας. Σοφοκλέα μὲν εἰπόντα, Νομὰς δέ τις λιροῦσα ἀπ' ὀρθίων πάγων Καθεῖρπεν ἔλαφος. Καὶ πάλιν, Λιρασα μύξας ἐς λιρασφόρους Στόρθυγας εἶρπεν ἐκπλος. καὶ ταῦτα μὲν ὁ τοῦ Σοφίλου υἱὸς τοῖς Αλιάσιν. Ὁ δὲ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ιφιγενείᾳ: Ελαφον δ' Αχαιῶν χερσὶν ἐνθήσω φίλαις Κερουσαν, ἣν σφάζουσες, αὐχήσουσι σοὶ Σφάζειν θυγατέρα. Ἐν δὲ τοῖς Τημενίδαις τὸ Ηρακλέους ἆθλον ἔλαφον λίρατα ἔχειν, ὃ αὐτὸς Εὐριπίδης φησὶ τὸν τρόπον τόνδε ἆθλον. Ηλθε δ' ἐπὶ χρυσόκερων ἔλαφον, μεγάλων ἄθλων † ἵνα δ' αἰνὸν ἐπόσας λαὸν φόνους ὀρέων ἀβάτους, ἐπί τε λιμνᾶνας, ποιμενικά τε † ἄλση. Ὁ δὲ Θηβαῖος μουσοποιὸς ἐν τινι τῶν ἐπινικίων ὑμνεῖ λέγων: Εὐρυδίκης γὰρ αὐάγκα πατρόθεν χρυσόκερων ἔλαφον βύλλαν ἄξοντα. Καὶ Ανακρέων ὁ Τήιος φησίν: Οἷά τε νεβρὸν νεοθηλέα γαλαθηνὸν, ὅς τ' ἐν ὕλῃ λιροέσσης ἐπόλεφθεις † ἀπὸ μητρὸς ἐπτοήθη. Πρὸς δὲ τοὺς μοιχεύοντας ἐπιχθέγει, ἐς μύρτον καὶ φάσκοντας, ἐν ἐρόεσσης γράφειν, ἀπλήκτῳ κατακράτει Αριστοφάνης ὁ Βυζαντίος, καὶ μεγαλοφυᾶ τῇ ἀντιλογίᾳ.

Περ

Περὶ τῶν Πόλου ὑποκριτῶν, καὶ Μέντορος, καὶ Θεοδώρου τοῦ ψάλτου, οἳ τοῖς δεσπόταις ἐκφορεῖσθαι ἐβουλήθησαν. Περὶ τοῦ Αἰθιοπικοῦ ἔθνους, ὃ τὸν βασιλέα κύνα ἔχει. Κεφ. μ.

Ἆρα ὁ κύων ἐκεῖνος, εὐνοίας ὑπερβολὴν πᾶσαν ἐπιδεικνύμενος. Πόλῳ μὲν γὰρ τῷ τραγῳδίας ὑποκριτῇ ὀλοφυρομένῳ τὸν θάνατον αὐτοῦ τελευτῶντι καὶ καιομένῳ ἑαυτὸν συγκατέπρησε, τῇ πυρᾷ ἐμπηδήσας. Καιομένῳ δὲ καὶ Μέντορι σκύλακες ἐρετρικαὶ ἑαυτὰς συγκατέπρησαν, ἐκθῦσαι κοινωνήσασαι τὸ τέλος. Θεόδωρον δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ψάλτην ἀγαθὸν, τὸν μὲν ὄντα σορὸν φιλῆσαι οἱ προσήκοντες, λιμίδιον δὲ Μελιτέσιον ἑαυτὸ φιλεῖν εἰς τὸν βόθρον τὸν νεκροῦ, καὶ συνιτάφη. Πέπυσμαι δὴ καὶ Αἰθιόπων εἶναι ἔθνος, φ᾽ ᾧ βασιλεύς ἐστι κύων, καὶ τῷ ἐκείνου ὁρμῇ πείθονται. † Ἐνιζομένου τε ἴσασιν ὅτι μὴ βουλήσεται, καὶ ὑλακτοῦντος τὸν ὀρυγὸν συνιᾶσι. Τοῦτο αὖ τῷ ἑκαὼς Ἑρμίππου τεκμηριώσασθαι, μάρτυρα οἱ τοῦ λόγου ἐπαγόμενον Ἀριστοκλέα, πειθέτω: ἐμοὶ δὲ μὴ λαβεῖν, ἅτε φιλοῦντι τὰ μύθου ἀφίκετο.

Περὶ τοῦ χηνὸς ὃν Λακύδης ὁ περιπατητικὸς εἶχε. καὶ ἐλέφαντος τοῦ Πύρρου τοῦ Ἠπειρώτου. Κεφ. μα.

Λακύδῃ † τῷ περιπατητικῷ ἐτῆμα λῶν χηνός τι χρῆμα θαυμάσιον. ἐφίλει γὰρ αὐτὸν τροφεία ἰσχυρῶς, καὶ βαδίζοντι μὴ συνεβάδιζε, καθημένου δ᾽ αὐτοῦ παύετο, οὐκ ἀπελείπετο δ᾽ αὐτοῦ φ᾽ ὅτε καὶ ἀποθανόντα ὁ † Λακύδης ἔθαψε καὶ πάνυ φιλοτίμως, ὡς πρὸ μὲν ἢ γὰρ ἢ ἀδελφὸν ἐκεῖνον ἔθαπτεν. Πύρρου δὲ τοῦ Ἠπειρώτου λῶν ἐλέφας, ὃς πρὸ μὲν τοῦ ἑαυτοῦ πωλητοῦ οὕτως ἠγάπησεν, ὡς ἀποθανόντος φ᾽ Ἄργει Πύρρου, ἐκπεσόντος δὲ τοῦ ἐλαύνοντος, οὐ πρότερον ἐπέμεινεν ἀπρεμῆσαι καὶ ἡσυχάσαι, πρὶν ἢ ἀνασώσασθαι ἐκ τῶν πολεμίων, ἢ δὲ τὸ † φίλτρον μεταγαγεῖν.

Περὶ ἡμιόνου λακούργου, ὃν ἡμιώσατο Θαλῆς ὁ σοφός. Κεφ. μβ.

Κακουργίαν δ᾽ ὄρεως Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἡμιώσατο, καταφωράσας πάνυ ἀκριβῶς. ἅλας ἡμίονος ἦγε φόρτον, καί ποτε διὰ ποταμοῦ ἰὼν ἔτυχε κατώλισθε, καὶ πρηνὴς ἔπεσε. βραχύτης δὲ οἱ ἅλες κατετάκησαν, καὶ κοῦφος ὁ ὄρεως ἐγένετο, ἅδην. ἐπεὶ δὲ σωισθὲν ὁπόσον τὸ μεταξὺ ὤμου † μόχθου

De Canibus Poli histrionis, Mentoris, & Theodori psaltæ, qui cum dominis suis exuri aut sepeliri uoluerunt. De natione Aethiopum quæ arbitratū Canis tanquam regis sequitur. Cap. XL.

HOc sanè admirabilis Canū amoris exuperántiam declarat. Cū Pôlus, cuius dū uiueret munus erat tragœdias agere, animam quoq; egisset, & pro more cremaret, Canis eius alumnus in medios ignes insiliens, uiuus unà cum altore suo exustus est. Rogo etiam eodem, in quē Mentor impositus fuisset, Canes eius Eretrici uoluntariam mortem sibi conscisciuerunt. Vtuerò Theodorū psalten sui, pinquii in sepulchrum imposuissent, eius Melitensis Catellus, ultro seipsum in cadaueris thecam inijciens, pariter cum domino humatione & sepultura affici uoluit. Natio Aethiopū est quæ Canē & habet regē suum, & illius etiam arbitrio paret. si suo quodā modo gannit uel murmurat, eum non iratum esse credunt: si latrat, iram agnoscunt. Hoc, si cui uidetur, Hermippo credat, qui Aristotelis etiam testimonio nititur. Mihi quidem hæc narratio huic loco uisa est opportuna.

Pôlus. †al. Ψαλτικὸν. Mentor. Theodorus. †Ἐνιζομένου Canis Aethiopum quorundam rex. †al. Λυκάδης.

De Ansere qui Lacyden philosophū amauit. Et de Elephanto, qui nutriciū suū in prælio periclitantem cursu à medijs hostibus extulit. Cap. XLI.

LAcyden peripateticū altorem suum Anser tantopere amauit, ut & cum ipso simul ambularet: & cum ille sederet, hic quoq; ab ambulando quiesceret, nec ipsum unquam relinqueret. Eum igitur Lacydes mortuum non minus ambitiose, quàm aut filium aut fratrem sepulturæ honore affecit. Cum Pyrrhus Epirotarum rex ad Argos occubuisset, in eo conflictu Elephantus fuit, qui domitorē suū tantopere amauit, ut non prius quamuis moderator iam excidisset, currere omiserit, quàm suū nutriciū ex hostibus & seruasset, & intra fines amicos reportasset.

†al. Λυκάδης. Elephantus. †al. φίλιον.

De Muli astutia à Thalete Milesio deprehensa. Cap. XLII.

MAlitiosè factum Muli Thales Milesius manifestò deprehensum, ingeniosè admodum ultus est. Cum enim ille sale onustus fluuium aliquādo transmitteret, usu fortè euenit, ut & caderet, & sarcina euerteretur, sal autē aqua persusus liquefieret. Is ex eo quòd iam ab onere solutus, & liber factus esset, magnam lætitiam uoluptatemq; cœpit: & simul ut quantum inter laborē & otium

inter-

intereſſet cognouiſſet, in reliquum tempus fortunam ſibi iam magiſtram ſtatuens, quam primo labem et caſum inuitus feciſſet, deinde ſumma cum uoluptate prudens & ſciens admittebat. Non poterat autem agaſo alia quàm per fluuium uia iter facere. Hoc igitur Thales ubi intellexiſſet, ſapientia ulciſcendã illius malitiam arbitratus, pro ſale eum ſpongijs & lana onerari præcepit. Mulus inſtructarum ſibi inſidiarũ ignarus, ex ueteri conſuetudine cecidit. Cum autem aqua cõpletum onus eſſe grauius ſenſiſſet, atq; aſtutiam in detrimentum ſibi uerſam percepiſſet: ex eo tempore ſine fraude & moleſtia flumina tranſiens, ab omni lapſu tibias ſuſtinebat, & ſalem ab eo incõmodo integrum conſeruabat.

ταὐτη.

De Elephanto mulieris amatore. Caput. XLIII.

IN Antiochia Syriæ urbe audio cicurẽ Elephantum fuiſſe: huncq; dum ad paſtiones iret, mulierem corollas uendentem cũ quàm ſuauiſsimè adſpexiſſe, tum uerò etiã quàm libentiſsimè in illius conſpectu acquieuiſſe, atq; huius facie promuſcide terſiſſe: Mulierem uiciſsim ex ſuo artificio illecebras amatorias, corollas uidelicet quas anni tempus permittebat, ita contexuiſſe, ut quotidie illi quidem ſumere operæpretium, huic uerò etiam opus largiri eſſet. Poſtea autẽ quàm mulier exceſsit è uita, Elephãtus nec priſtinæ conſuetudinis compos, nec quam amaret amplius mulierẽ uidens, tanquã amans qui amaſiam amiſiſſet, ſic eam deſiderabat, animoq; incitabatur: ac qui antè mãſuetus fuiſſet, humanitate expulſa, feritatem induebat, tanquamq; homines ex triſtitia ac mœrore laborantes de poſtate animi exeũt, ſic is furens ferebatur.

†al. ἐπικλυσθέντες.

†al. γεγηθυμένοι.

De religione Elephantorum in Solem: & Ptolemæi Philopatoris hiſtoria. Caput XLIIII.

EXorientẽ Solem Elephanti ueneran tur, promuſcidem, tanquã manũ, aduerſus Solis radios alleuantes. Itaq; hos ei charos eſſe & egregiè diligi Philopator Ptolemæus teſtis eſt nobis locuples. Is ſanè poſt partam uictoriã eius belli quod cum Antiocho geſsiſſet, cũ quàm gratiſsimus aduerſus ſolẽ, quem deum exiſtimabat, eſſe uellet, proq; uictoria ei gratias perſolueret, tum alia magnifica ſacrificia fecit: tum uerò quatuor elephantos, bene magnitudine grandes, exiſti-

Περὶ τοῦ ἐν Ἀντιοχίᾳ τῇ Συρίᾳ ἐλέφαντος. Κεφ. μγ.

Πυνθανόμαι ἐγὼ ἐν τῇ Ἀντιόχου πόλει τῇ Σύρῳ γρύιδά τινα ἐλέφαντος ἰόντα τε αὐτὸν ἐπὶ τὰς νομὰς, στεφανόπωλιν γυναῖκα ὁρᾶν ἡδέως, καὶ προσιέναι αὐτῇ, καὶ τῇ προβοσκίδι τὸ πρόσωπον τῆς ἀνθρώπου καθαίρειν: δίλεαρ δὲ ἄρα ὑπὸ νηπιαχίας τοῦ φίλτρα αὐτῷ, στέφανον ἀεὶ τῶν ἐκ τέχνης τῆς καθ' ὥραν πλεκόμενον: καὶ τοῦ μὲν ὀσημέραι λαμβάνειν ἔργον ἦν, τῇ δὲ διδόναι. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἡ μὲν ἀνθρωπος τὸν βίον κατέστρεψεν: ὁ δὲ ἐλέφας τῆς συνηθείας διαμαρταίνων, καὶ οὐχ ὁρῶν ἔτι ἐπέβη γυναῖκα, ὥσπερ ἐρασὴς ἐρωμένης ἀτυχῶν, ἀθυμεῖν ἤρξατο: καὶ ὅς τέως πρόσταλος ἦν, εἰς θυμὸν ἀνέφθη, ὥσπερ τῶν ἀνθρώπων οἱ ἄγαν ὑπὸ τῆς λύπης †ὑποκλυσθέντες, καὶ ἐκφρονες †γιγόμενοι.

Ὅτι τὸν ἥλιον αὐίσχοντα προσκυνοῦσιν οἱ ἐλέφαντες, καὶ ὅπως αὐτῶν μέλεται ὁ θεός. Κεφ. μδ.

Τὸν ἥλιον αὐίσχοντα προσκυνοῦσιν ἐλέφαντες, τὰς προβοσκίδας εὐθὺ τῆς ἀκτῖνος. ὡς χεῖρας, αὐανέαντες: φύσει τέ τι καὶ τῷ θεῷ φιλοῦνται. μάρτυς ἀγαθὸς ὁ Φιλοπάτωρ ἡμῖν Πτολεμαῖος ἐκεῖνος. ἡ μὲν γὰρ κατὰ Ἀντίοχον νίκη σὺν αὐτῷ ἐγένετο: θύων δὲ ἐπινίκια, καὶ ἱλεούμενος τὸν ἥλιον ὁ Πτολεμαῖος, τῇ τε ἄλλῃ μεγαλοπρεπῶς ἐθύσε, καὶ οὖν καὶ τέτταρας ἐλέφαντας μεγέθει μεγάλους παρέσχετο ἱερεῖα, ὡς

ὃς γε ὤετο καὶ ταύτῃ τῇ θυσίᾳ γεραίρων ἑκάτην· τὸ δὲ ἔαρ. γύπτιον δὲ αὐτὸν ἀνατάραξεν, ὡς ἀπειλοῦντος τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῇ ἀγνοίᾳ τε καὶ ξένῃ θυσίᾳ: καὶ δέσας ἑκάτην, χαλκοῦς τέτταρας ποιησάμενος αὐτῇ τῷ θεῷ ἐπέρρωσεν, ἀνιέμενός τε καὶ εὐμενιζόμενος αὐτόν. Ἐλέφαντες μὲν δὴ θεοὺς προσκυνοῦσιν, οἱ δ' ἄνθρωποι ἃ ἄρα μὴ θεοί, ὄντες ἀφρονίζουσιν ἡμᾶς, ἀπορούσης;

Περὶ τοῦ Ἰβιδος ποτοῦ, καὶ πάλιν περὶ ἐλεφάντων. Κεφ. με.

Οἱ γὰρ τῇ Αἰγύπτῳ ἱερεῖς ἑαυτοὺς περιῤῥαίνουσιν οὐ πάντι ὕδατι, οὐδὲ μὴν οὐδὲ ὃ παρατυχόντι, ἀλλ' ἑκάνῳ, ἀφ' οὗ πεπισεύκασιν ὅτι ἄρα καὶ ἶβις πέπωκεν. ἴσασι γὰρ μάλιστα ὅτι μήποτε ἂν πίῃ ὕδατος ἑκάνου ῥυπαροῦ καὶ λελυμασμένου ἐκ πινῶν φαρμάκων. ἔχειν γάρ τι πιστεύουσιν ἑαυτῷ τὸ ζῷον καὶ μαντικῆς, ἅπερ ἱερόν. Ἐλέφαντας δὲ ἀκούω τῶν τετρωμένων τοὺς ἀτρώτους πιφασμένους ἀφαιρεῖν τὴν ξυσὰ τὴν ὀδόντια, ὡς προῦν χειρουργίας ἐπισήμονας, καὶ μαθόντας τὸν γὰρ τοῖς σοφίαν. Οὕτω δὲ ἄρα μοι δοκοῦσιν τοῖς αὖν τοῦ χρόνου καὶ τὰ ἄλογα: ἔχαιρε μὲν ἀκούων ἀετὸς ὁ Ἠπειρώτης Πύῤῥῳ: ὁ δὲ, τὸ δὴ λεγόμενον, ἴέραξ, ὁ Ἀντίοχος. Διάφορα μὲν δὴ ταῦτα τὴν ἀθρόα † ἀρήσεται τοῦ συνιόντι μαθεῖν ἄξια.

Τίσι φρονοῦσι ἑαυτὸν ἐπίστευεν ὁ Μιθριδάτης ὁ Ποντικός. Κεφ. μς.

Μιθριδάτης ὁ Ποντικὸς τὸν ἑαυτοῦ φρουρὰν καθεύδοντος, ἐπίστευεν ἵππον καὶ τοῖς ὅπλοις καὶ τοῖς δορυφόροις: ἀλλὰ ταῦτα ἡμιρωθήνας ἔχει φύλακας ταῦρον, καὶ ἵππον, καὶ ἔλαφον. καθεύδοντα γὰρ ἐφρούρουν αὐτὸν οἵδε οἱ θῆρες, εἴ τις προσοίσει, τάχιστα ἐκ τοῦ ἀναπνοῆς αἰσθανόμενοι: καὶ ὁ μὲν τοῦ μυκήματι, ὁ δὲ τοῦ χρεμετίσματι, ὁ δὲ τῇ μύκῃ διυπνιζον αὐτόν.

Περὶ τοῦ διαφορότητος τῶν ὀνομάτων, ἀπροῦν ἐχόντων τὰ ἔκγονα τῶν ἀγρίων ζώων: καὶ ὧν αὐτῶν τέλεια. Κεφ. μζ.

Τῶν ἀγρίων ζώων τὰ ἔκγονα τὰ νέα διαφόρως ὀνομάζεται. καὶ τάχα πλέω διπλῶν

existimans se sic deũ religiosè colere, primum immolauit: deinde cum in somnijs minis dei pculsus fuisset, ob inuisam numini talem hostiam, religionis metu permotus, pro immolatis ex ære quatuor Elephantes in honorẽ solis excitauit: hoc ut supplici facto hunc sibi placatum efficeret. Ergóne deum elephanti ueneran tur? homines autem rationis participes, sitne deus nécne sit, dubitant: tum si sit, humanásne res curatione & administratione dignetur.

De potu Ibidis. Elephantos integros uulneratorũ tela extrahere. Pyrrhum Aquilæ, Antiochum Accipitris cognomine oblectatum fuisse. Cap. XLV.

SAcerdotes in Aegypto non quauis aqua se lustrant, nec alia quàm ex qua Ibidẽ bibisse credant. Norunt enim egregiè hanc auem nunquã gustare aquã sordidam, aut ullis infectam uenenis: ut quã diuinationis quoq; non imperitam, ueluti auem sacram existiment. Cæterùm ex Elephãtis audĩo eos qui integri sunt, uulneratorũ spicula & iacula leniter extrahere, ueluti chirurgos quosdam & huius artis peritos. Priscis animalia uel quę ratione carent adeò curæ fuerũt, ut Pyrrho Epirotæ gratũ fuerit Aquilę cognomen: Antiocho autem, ut fertur, Accipitris. Hæc licet argumento diuersa, à nobis cõ iuncta sunt, hominibus studiosis cognitu non indigna. Ibis. Elephanti. Pyrrhus. Antiochus. † ἀρήσω.

Quemadmodũ Taurus, Equus, Ceruus, Mithridatẽ amauerũt. Cap. XLVI.

MIthridates Ponticus cum somnum caperet, sui corporis custodiã non modo armis & satellitibus excubitoribꝰ cõmittebat: sed magis etiam tauro & equo & ceruo, quos mansuefactos habebat. Ii enim ad custodiam eius dormientis aduigilãtes, si quis accederet, illius sensum ex ipsa respiratione q̃ mox percipiebant, atq; ille mugitu, alter hinnitu, alius sua propria uoce, eũ è somno excitabãt.

De diuersis nominib. quibus animalium, præcipuè ferorum, fœtus, & ipsa quædã adulta apud authores Græcos nominantur. Cap. XLVII.

Lege Pollucem libro 5. cap. 2.

TEneri ferarum animantiũ fœtus nomina inuenerunt diuersa: pleriq; gegemina

mina. nam Leonum & catulos dicimus, & † leunculos, Aristophane Byzantio teste: Pantherarũ siue Pardalium similiter uel catulos uel arcilos. sed aliqui arcilos genus à Pantheris diuersum faciũt. (Possis etiam uertere, Genus alterum Pantherarum faciunt.) Porrò Thôum & Tigridum fœtus, non alio quàm catulorum nomine uocari solent. item formicarum, & Pantherum: (qui sunt Pantheræ minores, aliqui lycopantheros uel lupos ceruarios eosdem putant.) Lyncis etiam soboli non aliud inditum nomẽ puto. nam Lasus in Dithyrambis sic scribit: Lyncisq; soboles quæ catulus appellat. At Simiarum ut catuli ita simiolæ dicuntur. Bubalidum uerò uituli, & Orygum quoq; ut idem Aristophanes coniecit. Iam Canũ catuli aliud nomen non habent, ex Lupis tum catuli tum lupuli dicti nascunt. Aetate uerò & magnitudine iam prouecta eadẽ bestia, monolycus, id est solitarius Lupus dici solet. Leporum fœtura lepusculi sunt. ex ijs adultum poëtæ etiã ptôca, id est pauidum nuncupãt. Lacedæmonij tachinan. Vulpes uulpeculam parit. ipsa quidem aliter cerdò & scaphóra & scindacus dicta. Aprorum porcellos, molóbria uocitant. unde & sus ipse molobrites Hipponacti cognominatur. Est & sus quidam moniós, hoc est solitarius. Capreas Græci non solum dorcadas uocant, sed zórcas quoq; & procas. Hystricum & huiusmodi ferarum proles óbria dicuntur, cuius nominis mentio fit in Peliadibus Euripidis, & Aeschyli Agamemnone ac Dictyulcis. Embrya quidẽ sunt fœtus qui utero uuluáue adhùc cõtinentur. *Sed & in lucem nuperrimè æditi aliquibus embrya & psãcala uocantur, ut Thessalis inter alios. Serpentium quoq; & Crocodilorũ catulos aliquis dixerit. De auiculis recens natis pullos & pulliciem. Gallinaceos pullos aliqui peculiariter pullos & pullicinos appellant: item pullum iuuencum uel pullastrum annotinum cognominant, qui plus quàm anniculus sit, nondum tamen bimus: ut & uinum annotinum, quod non hornum, sed anni superioris est. Licebit & anserculos & uulpanserculos dicere, & aliarum quoque auium pullos similiter. Achæus tragœdiarum author hirundinis uitulum pro pullo dixit.

† Hoc & alia quædã diminutiua, classicis authoribus inusitata, ad Græcorũ imitationẽ effinximus.

† al. ἀρκύλας, ut & Pollux habet per υ. Eustathio ἄρκιλοι per ιῶτα in penult. sunt catuli ursarũ. Pantherarum uerò σκυλάκια λισθῆς.

* si rectè legitur.

† al. λάσιος.

† λαγίσκους, Pollux.

† ἀλωπεκίδιες, Pollux.

† Ψακάλους, Eustathius ψάκαλα.

A recto ἀλικτορίδιης patronymica forma.

* Transtulimus hæc paulò aliter quàm in Græco codice habeantur, mutilo ut uidetur, uel corrupto.

δὲ πλῶ τῷ ἐπωνυμίαν ἔχ. λεόντων γὰρ σκύμνοι μὲν λεοντίδεις ὀνομάζονται, ὡς Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος μαρτυρεῖ. παρδάλεων δὲ σκύμνοι τε μὲν ἄρκηλοι. εἰσὶ δὲ οἱ φασὶ γένος ἕτερον τῶν παρδάλεων εἶναι * ἀρκήλους εἶναι. θώων δὲ μόνοι σκύμνοι φιλεῖσι καλεῖσθαι, καὶ τίγρεων ὁμοίως. καὶ † μυρμήκων δὲ καὶ παιθήρων. ἔοικε δὲ μὲν τὰ τῶν λυγκῶν ἔκγονα ὁμοίως ὀνομάζεσθαι. οὗ γὰρ τοῖς † λασὰ λεγομένοις διθυράμβοις οὕτως εὑρίσκεται. σκύμνος ἐρημέρου μὲν βρέφος δὲ λυγκός. πιθήκων δὲ ἀκούομεν σκύμνους τε καὶ σιθηκίδεις οὐ αὐτούς. βουβαλίδων δὲ μόσχους. ἐὰν δὲ καὶ ὀρύγων, οὐκ ἄν θαυμάσαιμι ὁ αὐτὸς Ἀριστοφάνης φησί. λωποῦ δὲ μὲν λύκων σκύλακες καλοῖντο ἂν πάλαι ὅς. πάλαι δὲ μὲν λυκιδέως καλοῦνται οἱ τῶν λύκων. ὁ δὲ τελέως μὲν μέγιστος καλοῖτο ἂν μονόλυκος. τῶν μὲν δὴ λαγῶν † λαγιδέως· ὁ τέλεος, καὶ πᾶσα αὖ ἡμῖν φιλοῦσιν ὀνομάζειν οἱ ποιηταί, Λακεδαιμόνιοι δὲ ταχίναν. ἀλωπέκων δὲ τὰ ἔκγονα † ἀλωπεκιδέως λέκλωπται. αὐτὴ δὲ μήτηρ ἡ λιρδὼ καὶ σκαφώρη καὶ σκινδαλαμός. τῶν δὲ ἀγρίων ὑῶν τὰ τέκνα, μολόβρια ὀνομάζουσιν. ἀκόσμως δ' ἄν τὸν Ἱππώνακτος καὶ αὐτὸν ἡμῖν ὗν μολοβρίτην τινὰ λέγοντος. καλοῦνται δὲ καὶ τῶν ὑῶν μονιοί τινες. τὰς γε μὴν δορκάδας, καὶ ζόρκας, καὶ πρόκας ἐνίοθεν ὀνομάζειν. τῶν δὲ ὑστρίχων καὶ τῶν τοιούτων ἀγρίων τὰ ἔκγονα, ὄβρια καλεῖσθαι. καὶ μέμνηται Εὐριπίδης ἐν Πελιάσι τοῦ ὀνόματος, καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι, καὶ Δικτυουλκοῖς. τὰ δὲ ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἔμβρυα καλεῖσθαι τὰ μὲν ὀρνίθων, καὶ τὰ τῶν ὄφεων, καὶ τῶν ἱροκροκοδείλων. ἔνιοι δὲ ἔμβρυα καὶ † ψακάλους καλεῖσθαι, ὧν εἰσι καὶ Θετταλοί. τὰ δὲ πρόσφατα ὀρνίφια νεοττοὺς καὶ ὀρταλίχους· ἀλικτρυόνων δὲ † ἀλικτορίδια λέγουσι. καὶ τόνγε πώεσιν ὀνομάζουσιν, ὡς καὶ τὸν οἶνον. καὶ αὖ πάλιν χλωρίδας, καὶ χλωραλωπεκίδας, καὶ τὰ τοῖς ὅμοια, κατὰ τὰ αὐτὰ σχηματίζουσιν. Ἀχαιὸς δὲ ὁ τραγῳδίας ποιητὴς, τὸν νεοττὸν τῆς χελιδόνος μόσχον ὠνόμασεν.

Περὶ τῆς τῶν ζώων μνήμης.

Κεφ. μθ.

Μνήμῃ

Historia mira Androclis serui à Leone, cui laniandus obiectus erat, seruati, quo cum in desertis Libyæ prius conuixerat. Cap. XLVIII.

Memoriæ

Μνήμιλν δὲ παρακολουθεῖν καὶ τοῖς ζώοις, καὶ ἴδιον αὐτῶν καὶ οὐκ ἄνευ χωρὶς τῆς εἰς αὐτὰ τέχνης τε καὶ σοφίας, ἣν περατευόμενοί τινες ἐπινοῆσαι κομπάζουσι, τεκμήριοι καὶ ἐκεῖνος. τὸν δεσπότην ὄντα τὸν ἐκ Ῥωμαίας βουλῆς ἀπέδρα Ἀνδροκλῆς ὄνομα, οἰκέτης τὰ τέχνα, ὅ, τι ἀκουργήσας, καὶ ἀλίσκου οὐκ οἶδα εἰπεῖν. ἦκε δ' ὃν ὃν τὰ Λιβύλα, καὶ τὰς μὲν πόλεις ἀπελίμπανε: καὶ ὅπου δὴ τὸ λεγόμενον, ἄστροις αὐτὰς ἐσημαίνετο, προῄει ἡ ὃν τὰ ἔρημον. φρυγόμενος γὰρ πολλῆς δαπύρου τῆς ἀκτῖνος, ἀσμένως ὕπαντρόν τινα πέτραν ὑποδραμών, ἡσύχαζε. λέοντος ἦν ἄρα τοῦτο ἡ πέτρα δῆ. ἐπαύσατοίνυν ἐκ θύρας ὁ λέων, σκόλοπι βιαίῳ ποδιπηδὴς καὶ πολαζόμενος. καὶ γὰρ τυχὸν νεανίᾳ εἶδεν αὐτὸν πράως: καὶ σαίνειν ἤρξατο, καὶ προὔτεινε τὸν πόδα, καὶ ἐδεῖτο, ὡς ἠδύνατο, θεραπεῦσαι τὸν σκόλοπα. ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα, καίτοι θανάτου δεόμενος, ἀπετόπτυεν. ἐπεὶ δὲ πρᾶον τὸν θῆρα ἐθεάσατο, καὶ τὸ τοῦ ποδὸς σωθῆναι πάθος, θᾶττον τὸ λυπεῖν τὸν ποδὸς, καὶ τῆς ὀδύνης ἀπήλλαξεν. ἡδεῖς δὲ τῇ θεραπείᾳ ὁ λέων, ἀστεῖα † ὡς ἐκτένων, ξένον τι φρονεῖν καὶ φίλον, καὶ ὧν ἐθύρα ἐνδυνάμενος. καὶ ὁ μὲν ἐστέγετο ὠμὰ, ἃ λέοντων νόμος: ὁ δὲ, ἑαυτῷ ὤπτα, καὶ κοινῆς ἀπέλαυον τραπέζης, κατὰ φύσιν τὸν αὐτοῦ ἑκάτερος. Καὶ τριῶν μὲν ἐτῶν τὸν τρόπον τοῦτον διεβίωσεν ὁ Ἀνδροκλῆς. ἔπειτα ὑπεράγαν λοιμιῶν, καὶ ὀδαξησμῷ βιαίῳ κατειλημμένος, τὸν μὲν λέοντα ἀπολιμπάνει, ἑαυτὸν δὲ μεθίησι τῇ τύχῃ. ἔνθα ἁλόμενον αὐτὸν συλλαβόντες, καὶ ὅτου ἕνεκα πυθόμενοι, ὅτι τὰ Ῥώμῃ τοῦ δεσπότου διέφθειρ

drocles tandem ſuum hoſpitem recognouit, & Leonē tanquā peregrè uenientem amplexatur. Quamobrem cum artis magicæ peritus uideretur Androcles, immiſſa eſt in ipſum etiā Pardalis, quæ cum inuadere eum aggrederetur, Leo illum, qui uidelicet ei aliquando ſalutem attuliſſet, ab huius laniatu ſeruauit, illamq; lacerauit. Spectatores, ut par erat, incredibili tenebantur admiratione: qui autem ſpectacula præbebat, Androclem accerſiuit, ab eoq; totam rem cognouit. Inde primo rumor in multitudinem effluxit, deinde re cognita, populus clamorem ſuſtulit, cunctusq; conſeſſus multiplicem
†al. Σάλῳ. plauſum dedit, homini ipſi, & Leoni eſſe largiendam libertatem. Conſtat igitur brutis quoq; non deeſſe memoriam.

Quæ ſequuntur in Græco de Baccho in Samo hiante, &c. nobis obſcura ſunt.

καὶ ὁ Ανδροκλῆς ἐγνώρισε τὸν αὐτοῦ ξένον, καὶ περιλαβὼν τὸν λέοντα, ὡς ἥκοντα ἑταῖρον δὴ ἀρδημίας ἐλατταπάζετο. ἐπεὶ ἦ ἰδιόκτητος, ἀφέθη οἱ καὶ πάρδαλις. ὁρμώσης ἦ αὐτῆς ἐπὶ τὸν Ανδροκλέα, ὁ λέων ἀμυνῶν δὴ ποτε ἐσπεύδω, & κοινῆς τροπῆς μεμνημένος, ἀπαντᾷ τῇ πάρδαλιν. οἷα τοίνυν ἀκὼς, οἱ θεάμενοι ἐκπλήττονται. καὶ ὁ Δίδιος τὰς θύρας ἐκαλεῖ τὸν Ανδροκλέα, καὶ τὸ πᾶν μανθάνει, καὶ θροῦς εἰς τὸ πλῆθος ἀφῆκε. καὶ τὸ σαφὲς ὁ δῆμος μαθόντες, ἐκβοῶσιν ἐλευθέρους ἀφεῖναι, καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὸν λέοντα. Ἰδίωμα δὴ τῶν ζώων καὶ ἡ μνήμη, καὶ σωφρονοῦσι τοῖς προφερομένοις. καὶ ὃν τὸ αὐτὸ δὴ ὄνειρ εὐδίδιον τοῦ σοφιστοῦ † Σάμῳ, ὧν τοῦ λειχανότου Διονύσου νομίζοιτο ἂν καὶ τὸ φωλεὸν ἐλθεῖν. καὶ ὧδε ἀκούετω Ερατοσθένους τε & Ευφορίωνος, καὶ ἄλλων πολυγραμμάτων αὐτό.

FINIS LIBRI VII.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ζ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI DE ANIMALIVM NATVRA *LIBER VIII.*

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Η.

Quomodo Canis Indica concipiat & pariat è Tigride Tigrin, & is fœtus rurſus cum Cane mixtus Tigrin procreet, & tertius demum fœtus degenerans Canem. Hiſtoria Indici Canis, qui ſpretis alijs feris Leonē inuaſit, & morſu infixo, quamuis crura omnia, & tandē corpus etiā reliquum à capite recideretur, non tamen remiſit. Cap. I.

Τὰ περὶ τῶν Ινδικῶν λυκῶν προσευρισκόμενα. Κεφ. Α.

EX Indicarū rerum ſcriptis, de his quæ ſubſequuntur docemur: Canes fœminas multò generoſiſsimas, tum ad inueſtigandas feras nariū ſagacitate præſtantiſsimas, tum uerò ad curſum uelociſsimas, in loca ubi Tigridibus eſt habitandi conſuetudo, uenandi rationibus eruditi, perductas ut primū ad arborē alligarunt, aleamq; ut uulgò dicitur, iecerunt, diſcedunt. In has autē Tigres incurrentes uenationis inopia ex fame laborantes, lacerant: ſi autē ad libidinē inflammati, & cibo completi ſint, cum canibus cōplexu uenereo iunguntur: nanq; illi quoq; cum ſunt exaturati, uenerem meminerunt. Ex hac Tigridis conſuetudine cum Cane, non Canis, ſed Tigris procreatur. & ſecūdo quoq; ex hoc & Cane fœmina, etiamnum Tigris. qui uerò deinceps ex hoc & Cane cōcipitur, Canis eſt, ſeminis

ἢ ἀπορᾶ πρὸς τὸ χᾶρον, & λύων τίκτεται. πρὸς ταῦτα Ἀριστοτέλης οὐκ ἀντιφήσει. οὗτοι δὲ ἄρα οἱ λυμεῶνες οἷς πάρεσι πατέρα αὐχᾶν τὸν τίγριν, ἔλαφον μὲν θηράσαι, ἢ συὶ † ἐμπεσᾶν ἀτιμάζουσι: χαίρουσι δ' ἐπὶ σὺ λέοντας ἄγοντες, καὶ σῶν αὖν τὸ γένους ἀποδεικνύντες φύτευθεν. Ἀλεξάνδρῳ γὰρ τῷ Φιλίππου πᾶραν ἐδώσαν οἱ Ἰνδοὶ τῶν † λυκῶν τῶνδε ἀλκῆς, τὸν πρόπον τοῦτον. ἀφῆκαν ἔλαφον, καὶ ὁ κύων ἡσύχαζεν. εἶτα σοῦ, ὁ δ' ἀτρεμῶν ἐκατέμενε: καὶ ὧδε τοῖς ἄρκτοις ἄρκτοι, καὶ ἐκίνιζεν αὐτὸν ἄρκτος ἀλέγειν. λέοντος δ' ἀφιεμένου, ὅδε ὡς εἶδε φῶς μὴ μᾶλλον ἐδὲν χόλος, καὶ οἷα δ' ἥπου θεασάμενος τὸν ὄντως ἀντίπαλον, οὔτε ἐμέλλεν, οὔτε ἀτρεμεῖ, ἀλλ' αἴξας ἐπ' αὐτὸν, εἶτα μὲν τοι ἐκαρπάζετο τῆς λαβῆς ἔχετο, πιέζων & ἄγχων. ὁ τοίνυν Ἰνδὸς ὁ τὸν θέαν δὴ βασιλᾶ τῶνδε παρέχων, ἐκέλευσε ἀδὸς τὸν Ἰωὸς τὸν λαπτόμενον, προστάξειν οἱ τὸν οὐρὰν ἀποκοπῶσαι: καὶ μὲν ἀπεκόπετο, ὁ δ' οὐκ ἐφρόντιζε. προστάξειν δ' ὁ Ἰνδὸς καὶ τὸν σκελῶν ἓν ἀποκόψαι, καὶ ἀπεκόπη. ὁ δὲ ὡς δὴ ἀρχῆς φύφυ, ἄχθε, καὶ οὐκ ἀνίᾳ, ἀσπερεὶ ἀλλοτρίας κομιδῇ σκέλους καὶ ὀδύνας. καὶ ἄλλο ἀπεκόπετο, καὶ τὸ δίκημα ὁ λύων οὐ κατελίμπανε καὶ τρίτον ἔτμαγον, ὁ δ' ἄχετο. & τὸ τέταρτον ἐπ' ἐκείνοις, καὶ ὧδ' ἐγκρατὴς τοῦ δίκηματος ἐπ. & τελευτῶντες τὴν κεφαλῆς τὸ λοιπὸν σῶμα ἀφεῖλον: ὀδόντες δ' ἐκάνη ἤρτηντο τῆς ἀρχῆς αὐτλαβῆς. & ἡ κεφαλὴ ὠρᾶτο μετέωρος ἐκ τοῦ λέοντος, αὐτὸ μὲν τὸ δακόντος ἀρχῆς οὐκέτι ὄντος. Ἀλέξανδρος δ' ἐν φύτοῦθα νικᾶτο τὸν λυκὸν ἐκπλαγείς, ὅπ ἄρα πᾶραν ἑαυτοῦ δειλὸς, εἶτα ἀπολώλει, τὸ φανέντιον τοῖς δαίλοις πάθων, θανάτου δὲ ὑπὲρ τῆς αὐθρέας ἠλλάξατο. ἰδὼν δ' ὁ Ἰνδὸς αὐτὸν αὐτώμενον, τέτταρας ὁμοίους ἐκείνοις λυκᾶς ἐδωκεν οἱ. ὁ δὲ ἄδη λαβὼν, καὶ αὐτὲ δωκεν ὁποῖα λῷ εἰκός. καὶ ἔτι γε τῷ δὴ πρώτῳ λύπης ἔλαβε λήθω ὁ τοῦ Φιλίππου παῖς, λαβὼν τοὺ τέτταρας.

minis in deterius degeneratione. neque hoc negauerit Aristoteles. Ij Canes Tigri de patre nati, ut uel Cerui uel Apri uenatum præclarè spernunt: sic Leones inuadere, & sui generis nobilitatē ita testari gaudent. Horum igitur Canum uirtutis specimen Indus quidam Alexandro Philippi filio cum exhiberet, & primo Ceruum emitteret: canis ex eo loco, ubi quiescebat, eum despicatissimū habens, nihil se cōmouit. deinde ad Aprū dimissum, quemadmodū affectus fuerat in ceruum, immotus permansit: tū uerò ubi Vrsus immissus fuisset, æque hūc, atq; alios despicatui ducēs, ab eo inuadendo se tenuit. ad extremum hic Leonē quem protulissent in medium, ut uidit, cum ira exarsit, ac profecto tanquā iustus hostis in certamen descendisset, sine mora intrepidus inuasit, atq; acerrima comprehensione, Leonē constrictū tenens, illius fauces premebat, & suffocabat. Tum Indus, qui hoc spectaculū regi præbebat, quiq; probè sciebat eius robur animi & constantiam, primū huic caudā abscindi iussit. is præ ipso Leone, quem mordicus tenebat, sibi caudam facile abscindi patiebatur. Deinde etiā crus unum suffringi imperauit. is uerò æque ut à principio urgebat, & perinde nihil remittebat, quasi alienum crus, & ad se nihil pertinens suffringeretur. Post alterum, unde quoq; is nihil cōmotus arcte tenebat. Tum tertiū incidi præcepit. is similiter ut antè nihil se relaxauit à retinēdo leone. Tum etiam quartū crus abscindi uoluit: is nihilo remissior factus, nihiloq; minus Leonis retinens maximo robore ad eius pernicie incumbebat. Deniq; etsi caput à reliquo corpore abscissum erat, illius tamen dentes, ex illa Leonis parte, in quam primum defixi fuissent, pendebant. & quamuis is qui eos in initio defixisset, iam mortuus esset, eius tamen ipsius etiā nunc ex Leone appensum caput sublime ferebatur. Hic cum Alexander non mediocri dolore afficeretur, ipsius admiratione uirtutis obstupefactus, quòd is qui tale uirtutis experimentum dedisset, è uita, quàm ex robore animi, contrà quàm timidi solent, cedere maluisset. Quare Indus uidens Alexandrum ex huius casu dolorem non mediocrem cepisse, quatuor canes huic simillimos illius donauit: ille cum grato & iucundo animo eos munere accepit: tum uerò eum ipsum qui dedisset tanto precio, quanto par esset præstantissimū regē, remuneratus est. Itaq; horum quatuor munere Alexander ex memoria dolorem quem ex primo susceperat, deposuit.

† al. συμπεσᾶν.

Alexādro exhibitū Indici Canis contra Leonem spectaculum.

De fide quam Canes uenatoribus in uenando ſeruant: & quomodo Apros Ceruoſq; indagent. Cap. II.

OMnis Canis uenaticus ex eo quòd ceperit feram, non mediocri uoluptate afficitur: & tanquã præmio, ſi dominus ei permittat, ſic ea capta utitur. Si uerò non cõceditur, beſtiam ſeruat, quoad uenator aduẽtârit, de totaq; captura pro ſuo arbitratu ſtatuerit. Quòd ſi mortuo uel Apro uel Lepori inciderit, non attingit quidem: nec enim alienis ſe laboribus adſcribit, nec quæ ad ſe non pertineant, ſibi aſſumit: ex quo apparet æmulationum uirtutis natura eum non expertẽ eſſe. Nec enim carnes quærere, ſed uictoriam amare uidetur. Nec iam alienum eſt explicare, quid uſu uenandi peritus Canis agat, in eo ipſo temporis articulo, cũ uenatur longo uenatoris uinculo alligatus. Antecedit, & ſilentio odoratur ſimul, & quandiu nulla ei præda occurrit, ante uenatorem præcurrit, ut ex aſpectu conieceris, triſtior: & ſimul uenatorẽ ad pergendũ ire ulterius attrahit, & allicit. Si uerò ueſtigia deprehenderit, & aliquo beſtiæ ſenſu afficiatur, hic ſe ſubitò retinens, ſiſtit pedẽ: & domino ad ſe propius accedenti, quòd uenationis prouentus prope ſit, gaudio perfuſus blanditur: eumq; oſculatione pedum, & complexu inuitat ad prædam. Ac ſimul ad inſtitutã uenationem incumbere perſeuerat, & pedetentim uſq; eò procedit, quoad ad cubilis locum peruenerit, quem ultra non progreditur. Quo animaduerſo uenator propria uenatorum ſignificatione prædam adeſſe, his qui retia ferũt denunciat. hi autem retia circumijciunt. tum Canis intelligẽs uoce opus eſſe, ad excitandam feram, latrat, ut ex fuga in caſſes incidens cõprehendatur. Ex hac porrò capta, Canis quemadmodũ uiri, qui ex pugna uictoriã retulerint, ſic exultat lætitia, triũphat gaudio, & quaſi uitulatur. Hæc circa Apros & Ceruos agunt Canes.

Περὶ τῆς κατὰ τὴν θήραν τῶν κυνῶν πρὸς αὐὸ δικαιότητος πίστεως. Κεφ. β.

Κύων ἀγρευτικὸς ἅπας, αὐτὸς μὲν λαβὼν θηρίον ἥδεται, καὶ λείχεται τῇ ἄγρᾳ ὡς ἄθλῳ, ἐὰν αὐτὸν συγχωρήσῃ ὁ δικαιότης: εἰ δὲ μὴ, φυλάττει ζῶντα, ἵστ' ἂν ὁ θηρατὴς ἀφίκηται: καὶ λείπηκε τοῦτον τοῦ λαφθέντος ὅ, τι καὶ θέλοι. νεκρῷ δὲ ἐντυχὼν ἢ λαγῷ τινι ἢ συί, οὐκ ἂν ἅψοιτο, τοῖς ἀλλοτρίοις ἱδρῶσι πόνοις οὐκ ἐπιγράφων, οὐδὲ ἀξιῶν σφίσι προσήκοντά οἱ ἥκιστα. ἔοικε δὲ ἐκ τούτων ἔχειν τι καὶ φιλοτιμίας ἐν ἑαυτῷ φυσικῆς. μὴ γὰρ δῆθεν λαγῶν, ἀλλὰ νίκης ἐρᾷν. Ἀκοῦσαι δὲ ἄξιον ὅ, τι καὶ δρᾷ πρὸς τὸν θηρατήν. προσιόντος οὖν λαβόντος τὸν λαγὼ ὁ θηρατὴς: προσιόντος οὖν ἑκάστου, ἰμαύτι μακρῷ προσημαίνων, καὶ ῥιπίλατεῖ, τῇ φωνῆς ἔχων ἐγκρατῶς καὶ σιωπῶν. καὶ ἐς ὅσον μὴ ἀθηρία ἅπαντα αὐτῷ, καὶ οὐδενὶ ἐντυγχάνῃ, πρόεισιν ὡς ἰδεῖν καὶ τὴν μήτραν δι' ἑατηφίσεται: καὶ μάτοι καὶ ἐς τὸ πρόσω ἰὼν, ἐπάγεται τὸν θηρατὴν προθύμως τε καὶ ἑαρτόρικῶς δῦ μάλα ὁ λύων. ἐὰν δ' ἐγκύσῃ τυχὸν, καὶ ὁσμὴ τινι προσπίσοι τοῦ ἑηρίου, ἐνταῦθα ἔσηκεν. ὁ δὲ ἰωνυχίστης ἔρχεται πλησίον. καὶ ὁ λύων προσιχαρὴς τῇ εὐερμίᾳ ὤν, αἰκάλλει μὲν δικαιότιον, καὶ φιλεῖ τὰ πόδε: καὶ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐγκύσεως ἔχεται. καὶ πρόεισι βάδιον ἔστ' ἂν ἀφίκηται πρὸς τὴν κοίτην. καὶ πραιτόρων οὐ προέσι. σωπᾷ δὲ ὁ θηρατὴς, καὶ ἐποθωύξας σημαίνει τοῖς ἀρκυωροῖς. οἱ δὲ περιβάλλουσι τὰς ἄρκυς. καὶ ἐνταῦθα τοῦ ἑαυτοῦ ὑλάκτησεν ὁ λύων. νοεῖ δὲ αὐτῷ τὸ ἰωνικὸν τὰ ἡ βοὴ ἐς ἀνάστασιν μὲν σῶν ἐποθῆξαι, ἵνα ἐμπέσῃ φεύγων, καὶ τοῖς δικτύοις καταλυφθῇ. ἁλόντος δὲ τοῦ θηρὸς, ὅδε ἐπινίκιόν τινα οἱονεὶ παιᾶνα ἐκβοᾷ, καὶ γίγνεται καὶ σκιρτᾷ, ὡσπερεῖ οἱ τῶν ἐχθρῶν ὁπλῖται νενικηκότες. ταῦτα μὲν συῶν καὶ ἐλάφων δρῶσιν οἱ ἑαυτῶν.

Parem gratiam Delphini bene de ſe meritis referunt, quod Cœrani Parij cuiuſdam hiſtoria demonſtrat. Cap. III.

Ὅτι δελφῖνες ἴσασι τοῖς εὐεργέτας τὴν χάριν ἀπολοῦναι. Κεφ. γ.

Χάριν δὲ ἄρα καὶ δελφῖνες τῶν ἀνθρώπων ἀπολοῦναι ἔοικε δικαιότροποι: καὶ τῷ νόμῳ τῶν περσῶν, ὃν ἐπαινεῖ καὶ ξενοφῶν, οὐκ ἐνέχονται. ὃ δὲ λέγω τοιοῦτόν ἐστι.

AD referendam gratiam Delphini hominibus iuſtiores ſunt, cum tamen lege Perſarum (quam laudibus tollit Xenophon) minime teneantur.

Κοίρα-

Cœra-

Κοίρανος ὄνομα, ὁ γένος ἐκ Πάρου, δελφίνων τινῶν ἐν Βυζαντίῳ βόλῳ περιπεσόντων καὶ ἁλισκομένων, δοὺς ἀργύριον οἱονεὶ λύτρα τοῖς ἁλιεῦσιν, ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους, ὧν τὴν χάριν ἀπέλαβεν. ἐπλεε γὰρ πεντηκόντορον ἔχων, ὡς λόγος, Μιλησίους τινὰς ἄγουσαν ἄνδρας: ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ Πάρου πορθμῷ νεὼς ἀναπραπάσης, καὶ τῶν ἄλλων διαφθαρέντων, ὁ Κοίρανον ἔσωσαν δελφῖνες, ἀντὶ ἧς φθάσαντες ἔσχον εὐεργεσίας, τὴν ἴσην αὐτὶ δόντες. καὶ ἐνθάδε ἀποθανόντος αὐτοῦ, ἄκρα δέκνυται ἡ ὕπατος πέτρα: καὶ διαλέγει ὁ χῶρος, Κοιράνιος χῶρος, πρότερον δ' ὕστερον τεθνεῶτα τόνδε ὁ Κοίρανον, θαλάσσης πλησίον ἔκαιον. ἔνθα μέντοι καὶ δόμενοί περ οἱ δελφῖνες ἠθροίσθησαν, ὥστε πρὸς τοῦ λιμένος ἥκοντες. καὶ ὡς ἔσον ἡ πυρὰ ἥκμαζε διαμολύνειν, πρόμεναν ὡς φίλῳ φίλος πιστός. ἔνθα μέντοι διαπασθεισάσης, οἴδε ἀπεφώνησαν. Ἄνθρωποί γε μὲν ζῶντάς τε τοὺς πλουτοῦντας τοὺς εὖ πράττειν δοκοῦντας θεραπεύουσι, νεκροὺς δ' ἀπορρίπτουσι, ἢν δὲ δυστυχοῦντας, ἵνα μή τινα ἐκτίσωσιν οὗ παθόντες χάριν.

Περὶ τῶν ἰχθύων πρὸς τὴν ἀλλῆσιν εὐπειθείας. Κεφ. Δ.

Ἦσαν δὲ ἄρα καὶ ἰχθύες πρᾷοί τε ἅμα καὶ χαρίεντες, καὶ οἷοι διαλυμαίνεσθαι ὑπακούειν, τοῦ διδάσκοντος ῥοφᾶς ὁμοίως διέχεσθαι, ὥστε πρὸ μὲν τοῦ Ἀριθούσης ἱερὰ ἐγχέλυς. τὴν Κράσσου τε τοῦ Ῥωμαίου μύραιναν ἁπάσης ἡ πρὸ καὶ νῦν τοῖς, ἐν ὁρμίσκοις διαλίθοις διακόσμητο, οἷα λύπου ὡραία κόρη. ἐν διαλεγόντος τοῦ Κράσσου τὸ φώνημα ἐγνώριζε, καὶ ἀνεφοίτα: καὶ ἐρέγοντος ὅτιοῦν, ἅδε ἅδια προθύμως καὶ ἑτοίμως λαμβάνοντα. ταύτην καὶ ἔκλαυσεν ὁ Κράσσος ὡς ἀνηνύτῳ βίον διαπρέψασαν, καὶ ἔθαψε. διαί ποτε Δομιτίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, Ὦ μωρὲ μύραιναν ἔκλαυσας τεθνεῶσαν: ὁ δ' ὑπολαβών, Ἐγὼ θηρίον ἔφατο, σὺ δ' οὐδὲ γυναῖκας θάψας οὐκ ἔκλαυσας. Αἰγυπτίων δ' ἀκούω λεγόντων αὖς ἱερὸς ἱεροσκάλους ἐν πρόοις: καὶ τῶνδε θεραπευτῆρων ἐπι-

Cœranus sic nũcupatus, natione Parius, à piscatoribus Delphinos ad Byzantium captos argento redemit, & liberos dimisit: ex ea libertatis largitione hanc collegit gratiam, ut naue actuaria quinquaginta remorũ (sicut in sermone hominũ uenit) Milesijs uectoribus plena, in qua & ipse uehebatur, in freto Parij maris funditus euersa, & uectoribꝰ naufragio perditis, illum ipsum Delphini ex hoc periculo seruarint, eiq; ad parẽ gratiam cum beneficio quod priores ab ipso accepissent, persoluendam satisfecerint: quod quidem ipsum, promontorium nomine Cœranium, quo ipsum exposuerunt, ubi & spelũca in saxo uisitur, facile ostendit. Itaq; postea Cœranum mortuum secundum mare illud cognatione ei proximi sepultura affecerũt: quod quidem ipsum, ut Delphini senserũt, frequentes tanquam ad iusta funeri persoluẽda ad litus conuenerunt: & quoad pyra arderet, tandiu sicut amicis fidi amici permanserũt: Deinde restincto rogo discesserũt. Non item certè homines, sed potiùs uiuos colunt, & eos quidẽ diuitijs diffluentes & opibus. Contrà uerò ab ijs defunctis, uel aliquo infortunio pressis, se totos auertunt, ut ne gratiã pro beneficijs, quibus ab eis dum uiuerent, affecti fuerunt, persoluant.

De Piscium mansuetudine: deq; Muræna Crassi. item de mansuetudine & diuinatione Crocodilorum. Caput IIII.

PIsces quoq; Cicures & mansueti euadunt: & cum appellantur, intelligũt, & è manu largientium cibos capiunt, ut Anguilla sacra in Arethusa. Muræna etiam Crassi Romani omniũ prædicatione celebrata, sic inauribus & gemmis distincto monili, tanquam sanè eximia formæ pulchritudine puella ornabat: & appellantis uocem Crassi agnoscebat, atq; ad eum adnatabat: cumq; quippiam ei porrigebat edendum, prompto & parato animo accipiebat. Hãc ille mortuam fleuit uberius, atq; honore sepulturæ affecit. Et cũ aliquando Domitius in hũc dixisset, Stulte Crasse, Murænã fleuisti mortuã. Ad hæc respõdens Crassus: Equidem (inquit) de bestiæ morte fleui: Tu uerò nullos, ne ex triũ quidem uxorum interitu, quas ad sepulturã dedisti, luctus percepisti. De Crocodilis quidem hanc auditionẽ ex Aegyptijs accepi, sacros esse, & mansuescere: & à ministris se

Anguilla. Muræna. Crocodili.

facile contrectari sustinere: & sibi frusta esculenta in dentes insita, extrahentibus patulum os præbere, atq; antiquiores & præstantiores diuinatione pollere, Aegyptij ferũt: idq; Ptolemæi (regis nescio cuius) testimonio comprobant. eum sanè cum ex Crocodilis antiquissimũ & præstantissimum appellaret, non exauditum fuisse aiunt: cũ cibaria ei comedenda obiecissent, reiecisse. inde sacerdotes collegisse, ex Ptolemæo idcirco Crocodilum, quòd eum uicinum ad moriendum prænosceret, cibum capere noluisse.

De uarijs diuinationum generibus, & quomodo Lycij per pisces diuinent. Cap. V.

AVspicijs quidam diuinant uolatus auium & sedes considerantes. Et in hac sapientia clari habentur Tiresias, Polydamas, Polyidus, Theoclymen⁹, & plerique alij. Multi uerò uiscerũ situs & naturas pręclarè tenuerunt, ut Silani, Megistanæ, Aclidæ, & alij permulti. Alij farinis, & cribris, & caseis futura præmonstrant. Audio item Lycię uicum nomine Syrrham esse, inter Myra & Phellum, ubi sunt qui ad pisceis sessitando, sciant quid sibi uelit appellatorũ pisciũ accessus, & recessus: quid item ostẽdant, cum non parent: quid cum frequenteis ueniunt portendant facile intelligunt. Atq; eius diuinationis periti sciunt, quid cum salit piscis, demonstrat, quid cum mortuus fluitat, quid cibum sumens, quid etiam recusans præsignificet.

Quænam facile capiantur à quibusdam. Cap. VI.

NVllo negotio Lupi Asinos comprehẽdunt, & facile è uita tollunt. Meropibus, Apes: Hirũdinibus, Cicadæ sunt faciles captu: à Ceruis Serpentes expeditè capiuntur, & interficiuntur: Pardalis cursus celeritate cũ alia pleraq;, tum uerò maximè Simias assequitur.

†θέουσα, Gillius.

De bestijs quæ sine morsu mortem inferunt. Cap. VII.

Piscículus Indicus uenenatus.

MEgasthenem audio dicentẽ in mari Indico quendam piscículum nasci, eumq; quoad uiuit, in profundo quidem natantem non apparere: mortuũ uerò ad summam aquam existere, & fluitare: qui eum contigerit, animi defectionibus

ἐπιψαύοντων καὶ ἐπαφωμένων, ἐσομένας, καὶ κόφως φέρειν, καὶ λειχηνίαι λαθιγόντων ἐκείνων, ⸗ οὓς ὀλέντας σφισὶ λαθαιρόντων, ⸗ τὰ ἀσθενούμενα τῶν σαρκίων ἀζαιρούντων. ἤδη μὴν καὶ μανίκης μεταλαχεῖν οὐ πρότιμοτέρας ἱεροσθενίδας Λιγύπτιοί φασι: καὶ τὸ μαρτύριον ὑπὲρ τοῦ προάγοντος Πτολεμαίου, ὅτι σὺς ἦν ὃν ἔθυε, ἐκεῖνος ἔρρεθε. λαλοῦντα γὰρ τὸν προπάτορα τῶν ἱεροσθενίδων μὴ ἐπακοῦσαί φασι, τὴν προφάσεως ὀρέγοντος μὴ προσιέναι. σωισῶντας δὲ οὐ λέγειν ὅτι τὸ τέλος τῷ Πτολεμαίῳ προσῆν ἀνδρὸς ἱεροσθενίδου, ἅτε μὴν τὸν αὐτοῦ προφῶν ἐτίμασε λαβεῖν.

Περὶ τῶν ἐν Λυκίᾳ μαντείας τῆς ἐξ ἰχθύων. Κεφ. ε.

Οἰωνοῖς μαντευομένους ἀκούω τινὰς, καὶ ἐπ' ὄρνισι λαθημένους ἐξετάζειν πῆξεις τε αὐτῶν καὶ ἕδρας: καὶ ἄξιόν γε ὦν ταύτην τὴν σοφίαν τεθεᾶσθαι τε καὶ πολυπράμαντες καὶ πολύαιδοι, ⸗ θεοκλύμενοι, καὶ ἄλλοι πολλοί. Σπλάγχνων ἄρα φύσεις ⸗ θέσεις διαγνῶναι δεινοὶ ἦσαν οἱ Σιλανοὶ, καὶ Μεγισσαῖαι, καὶ Ακλεῖδαι, καὶ ὧν τούτοις πολὺς διατέλεγθ'. Ακούω μὴν τινὲς λεγόντων ὅτι ⸗ ἀλφίτοις μαντεύονταί τινες, ⸗ κοσκίνοις, ⸗ τυρίσκοις. Πέπυσμαι δὲ καὶ ἄλλων τινὲς. Λυκιακὴν μεταξὺ Μύρων καὶ Φελλοῦ, Σύρρα ὄνομα, ἐν ᾗ μαντεύονταί τινες ἐπ' ἰχθύσι καθημένοις: καὶ ἴσασιν ὅ, τι ⸗ νοᾶ ἢ τε ἄφιξις αὐτῶν ἐλθόντων, καὶ ἡ ἀναχώρησις: καὶ ὅταν μὲν ἐπακούσωσι τί σημαίνουσι, καὶ ὅταν ἔλθωσι πολλοὶ τί σημαίνουσι. ἀκούσι δὲ τὰ μαντικὰ τῶν σοφῶν ταῦτα, καὶ πηδήσαντος ἰχθύος, καὶ ἀναπλεύσαντος νεκροῦ, καὶ προφὴν προσιεμένου, καὶ αὖ πάλιν μὴ λαβόντος.

Τίνα ἐκ τίνων ἁλίσκεται ῥᾳδίως. Κεφ. ς.

Ην ἄρα εὐχέρωτα, καὶ αἱρεῖν ῥᾴστα, οἱ ὄνοι μὲν τοῖς λύκοις, τοῖς μέροψι δὲ αἱ μέλιτται. ταῖς γε μὴν χελιδόσι οἱ τέττιγες: ταῖς δὲ ἐλάφοις οἱ ὄφεις. ἡ πάρδαλις δὲ αἱρεῖ †θεομένη τὰ πλεῖστα, καὶ ἔτι ⸗ μᾶλλον τὴν πίθηκον.

Οτι γέλως τῶν ζώων καὶ μὴ δακόντα ἀναιρεῖ. Κεφ. ζ.

ΜΕγαθένους ἀκούω λέγοντος, περὶ τῶν ἐν Ινδοῖς θάλατταν γινομένων ἰχθύων, καὶ ὅσον μὲν ὅταν ζῇ, ἀθέατον εἶναι, μάτην πλεόμενον ⸗ ὑπὸ τοῦ ὕδατος: ἀφθὲν δὲ ἀναπλεῖν: ὃ δὴ ἀφάμενον λειποθυμεῖν

μῶν, καὶ ἐκθνήσκειν τὰ πρῶτα, εἶτα μὴ τοι καὶ ἀποθνήσκειν. Τὸν ἢ χέρσυδρον πατήσας τις, καὶ εἰ μὴ δηχθείη, ὡς Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῷ θηριακῷ λόγῳ, ἀποθνήσκει παντως. ἔχει γάρ τι σηπεδόνος καὶ τοῦ μόνου τοῦ ζώου ἐπίφασιν λέγει. καὶ μὴν ἡ ἁφὴ προφύλαξιν ἢ τοῦ θεραπεύειν, καὶ ἐπικουρᾶν ἀμωσγέπως τῷ ἀποθνήσκοντι, φλυκταίνας ἴσχειν ἐν ταῖς χερσὶν, ἐπεὶ μόνον τοῦ πατήσαντος προσίσχουσιν. Ἀριστόξενος δέ που φησὶν, ἄνδρα ταῖς χερσὶν ὄφιν τινὰ ἀποκτεῖναι, καὶ μὴ δηχθέντα ὅμως θιγόντα ἀποθανεῖν. καὶ τοῦτο ἰδόντα δὲ αὐτοῦ ἔτυχε φορᾶν ὅτι ἔφιν ἀνέιρει, καὶ ἐκάστου σαπῆναι οὐ μετὰ μακρόν.

Περὶ ἀμφισβαίνης. Κεφ. η.

Ἀμφισβαίνης ἢ τοῦ δορᾶν βακτηρίᾳ περικυκλοῦσθαι, ἐλαύνει λέγει Νίκανδρος οὕτω ὄφεις πάντας: ἡ τὰ ἄλλα ζῶα, ὅσα μὴ δακόντα μόνον, πάσαντα ἢ ἀναιρεῖ.

Πῶς ἑαυτοὺς οἱ ἰοβόλοις καὶ ἰοβλαβέσι, καὶ ἰόντας. Κεφ. θ.

Κύων τὸν πλήθους ὀχλήμονος, οἷός ποτε φησὶ τῶν αἱμασιῶν φυομένου, ἐσπορὸν γευσάμενος, ἐμοῦ πᾶν ἢ λυπεῖν μετὰ φλέγματος καὶ χολῆς. ὑποχωρεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τῶν σκυβάλων πάμπολλα, ἡ πορίζει σωτηρίαν ἑαυτῷ, δ' ἐνθεὶς ἰατρῶν συμμάχων ἀδίκου. Καὶ μελαίνης μὲν τοι χολῆς ἐκκρίνει πλῆθος, ἢ πορᾶν μέν ἀστε, λυπεῖν ἐργάζεται, ἰοῦσι νόσημα ἀργαλέον. Ἐλμίνθων ἢ πεπληρωμένοι, τοῦ σίτου † τὰς ἀθέρας ἐσθίουσιν, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει. Τρωθέντες δὲ ἔχουσι τοῦ γλῶττον φάρμακον, ἢ πορᾶν πεφυλαγμένοι, τὸ τρωθὲν μέρος εἰς ὑγίειαν ἐπανάγουσι, ἐπίδεσμα ἡ ἀσθένεια, καὶ ἰάσεις φαρμάκων μακρὰν χαίρειν ἀπολιπόντες. Κυνὸς δὲ ἐκεῖνο οὐ δεῖ λαθεῖν, ὅτι ἄρα ἡ μελίας ὁ ἰατρὸς, οὐ μὴν ὑς πιαίνει, αὐτῷ δὲ ἄλγημα ἰσχίου προξενεῖ. καὶ ὁρᾶν ἐμφορουμένου τοῦ προφημένου τοῦ ὕος, ἀφίσασθαι αὐτῶν πάνυ ἐγκρατῶς, καὶ τοῦ δοκοῦντος ἥδεσθαι. Ἄνθρωποι δὲ τῶν πειθόντων ἄοντας ἐσθίειν, ἢ πᾶσιν πολλάκις πάνυ ἀκρατῶς.

Πῶς ἔχουσι πρὸς τὰς φύσεις οἱ ἐλέφαντες. Κεφ. ι.

bus primum tentari, deinde obire mortem. In libro de Theriaca Apollodorus ait, eum qui Chersydrum conculcauerit, mortem cum uita cõmutare: quòd eius tactus quiddam omnino tabificum habere dicatur: tũ ei qui curare, & quoquo modo remediũ afferre morienti tentauerit, ex sola eius qui conculcauit, tactione pustulas ipsi exoriri. Aristoxenus quodam loco dicit, uirũ qui Serpentem quandam interfecisset, nullo morsu ab ea affectum, ex solo tactu uitam amisisse: illiusq; uestem, quam eo tempore cum Serpentẽ interimebat, gestaret, non ita multo pòst putruisse. Chersydrus. Serpens innominatus.

De Amphisbænæ pelle uenenata animalia fugante omnia. Cap. VIII.

NIcander Amphisbænæ pellem inquit, bacillo circumiectam, omnes serpentes pellere: & reliquas etiam animantes, quę non morsu, sed ictu uenenato interimunt.

Canes quibus remedijs seipsos curent. Cap. IX.

CVm redundantia Canis uexat, herbam in macerijs nascentem nouit: qua comesa, omne id, quo affligitur cum pituita & bile euomit, & aluo pariter plurimum siccioris excremẽti reddit. Sic ipse sibi sine ullius medici opera salutẽ affert. Quin & atræ bilis copiam excernit, quæ retenta rabiẽ facit, periculosum Canibus morbum. Lumbricis uexati frumenti aristas deuorãt, ut Aristoteles ait. Si uulnus acceperint, cum uulnerum obligationibus, tum pharmacorum temperationibus multam salutem dicentes, lingua huic medicinam faciunt & pristinæ integritati restituunt. Hoc quoq; non ignorat Canis, fraxini fructum, quo saginantur Sues, dolorem coxendicis sibi inferre. Et licet uideat suillũ pecus hoc fructu ceu dulci auidissimè ingurgitari, eo tamen abstinet, ac sibimet imperat. Homines contra illecebris ciborum, quæ uel nolentes inuitant, immoderatè abuntur. Plenitudinẽ humorum & bilis utriusq; canario grammine deuorato tollit. † σὺ. Lumbrici. Vulnera. Fraxini fructus.

De Elephantis qui fossas à uenatoribus structas declinant, & retrò in uenatores conuertuntur, & pugna cum eis cõmissa, aut eos uincunt & effugiunt, quod instituebant: aut uicti in fossas repelluntur. Cap. X.

INsidiæ quas Elephantis uenatores instruxerint, non eos facile latent. Nam cum ad foueam, quam cõtra ipsos suffodere uenatores solent, proximi accesserunt, seu naturali quadam intelligentia, seu retrusa & abdita præsensione & scientia rerum futurarum, à progrediendo ulterius se sustinent: ac quàm mox itinere conuerso, in uenatores inuadunt, uicq; & impressione, sese in medios insidiatores incitant, simul & eos euertere conantur, fuga ut salutem cõtra insidias superiores facti adipiscãtur. Id igitur temporis cum atrox pugna, tum uerò uel hominum, uel
†addo καὶ. Elephantorum cædes, & occisio fit multiplex. Huius pugnæ ratio talis est: Homi
†προσαράξαντις. nes quidem eminus hastas & iacula intorquentes, ac collimantes, ictu directo eos feriunt. Contrà Elephanti, ex hominibus si quẽ cecidisse animaduerterint, statim uiolenter illum & corripiunt, & ad terram à se abiectũ, proterunt, & conculcant: simul & cornibus, siue dentibus tandiu profligant, quoad miserabili, & referta acerrimis doloribus morte, hunc proiectum affecerint. Cum autem huiuscemodi animalia inuadunt, tanquam uela ex animi incitatione quàm contentissimè aures, quas habent patulas, intendunt, & pandunt more magnarum struthionum: quæ uel dum fugiunt, uel dum inuadunt explicatis alis feruntur. Itemq; promuscidibus, sub cornua redactis, & contractis, quemadmodum rostra nauiũ plenissimis uelis propulsa, sic Elephanti uehementi impressione irruẽtes, multos mortales funditus euertunt: Tũq; perinde ut tuba belli classicum sonans, clamores uastissimos edunt. Humi porrò prostratorum, & genibus contritorũ, & ossium obtritorum, tantus est strepitus, ut uel illinc longissimè exaudiatur: nec non sæpe elisis oculis, naribus distractis, fronte disrupta, facieiq; forma amissa, non uel à proximis cognatione sibi noscuntur.

Iam exijs nónulli ad hunc modum inopinatò seruantur. Quamuis enim sanè uenatorẽ belluæ cursus celeritate comprehenderit: præ tamen uehementi impetu, hunc transcurrens, genibus in terram præcipitibus actis, cornua aut in radicẽ, frutetúmue, aut in quippiam aliud tale cõpingit: ex quo retinetur, ac uix dum se retraxit, cum uenator elapsus iam salutem fuga est consecutus. In hac igitur pugna, Elephanti sæpe uincunt, sæpe item uarijs terroribus iniectis uincuntur.

Ὀυκ ἂν ῥᾳδίως ἐνέδρα ποτὲ τοὺς ἐλέφαντας λάθοι. ὅταν ὃν γένωνται τοῦ τάφρου πλησίον, ἣν εἰώθασιν ὑποορύττειν οἱ θηρῶντες αὐτούς, εἴτε γνώμῃ τινὶ φυσικῇ, εἴτε μαντικῇ ναὶ μὰ Δία ἀπρρήτῳ, τοῦ μὲν πορεύεσθαι χωρεῖν ἀνασείλονται: ἑαυτοὺς δὲ ἐπισφίψαντες, ἅτε μὲν τοῖς ὡς γε πολέμῳ αὐθίσαντες μάλα ἰσχυρῶς, καὶ ἀναστρέψαι πειρῶνται τοὺς θηρατάς. καὶ διὰ αὐτῶν ὠσάμενοι, φυγῆς πορίσασθαι τὴν σωτηρίαν ἱκέσθους γενόμενοι τῷ αὐτοπολέμῳ. γίνεται τοίνυν γε ταῦθα τοῦ ἱκεροῦ μάχη ἰσχυρὰ καὶ φόνος ἅν καὶ ἅν. ὁ μὲν τοι τρόπος τῆσδε τῆς μάχης φιοῦτός ἐστιν. οἱ μὲν ἄνθρωποι δόρατα ἰσχυρὰ, †λόγχας ἀφιᾶσι, σχαζόμενοι αὐτῶν: οἱ δὲ ἐλέφαντες ἅμα πεσόντα ἁρπάζουσι, καὶ τῇ γῇ † προσαράξαντες κατέντες τε καὶ τοῖς ἱκέρασι τιτράσκοντες, οἰκτίστῳ πρόβλημα τοῦ τέλους καὶ ἀλγεινοτάτῳ. ἐπιᾶσι δὲ οἱ θῆρες ὑπὸ τοῦ θυμοῦ τὰ ὦτα ἐκπεταννύντες ὡς ἰσία, δίκλινα ἅν στρουθῶν ἅν μεγάλων: ἀποροῦντας πτερυγας ἁπλώσασθαι ἢ φεύγουσιν, ἢ ἐπιᾶσιν. ἐπισιμώσαντες δὲ καὶ τῷ προβοσκίδι οἱ ἐλέφαντες, καὶ ὑπὸ τοῖς ἱκέρασι ὠθήσαντες, ὥσπορ νεὼς ἐμβολον σιῶ πολλῷ τῷ ῥοθίῳ φερομένης, ἐμπίσοντές τε ῥύμη σφοδροτάτῃ, πολλοὺς ἀνατρέπουσι βοῶντες διάπορόν τε καὶ ἐξῦ δίκλινα σάλπιγγος. πατουμένων δὲ ἅν ἁλισκομένων καὶ ἁλοωμένων τοῖς γόνασι, ἄρας πολὺς ἅν ὀτέων σωτριβομένων ἀκούεται, καὶ πόρρωθεν. τὰ πρόσωπα δὲ ἐκθλιβομένων ἅν ὀφθαλμῶν, καὶ τῆς ῥινὸς σωθλωμένης, καὶ ῥυγνυμένου τοῦ μετώπου, τὸ φιαργὲς τοῦ εἴδους ἀπόλλυσι: καὶ ἀγνῶτες γίνονται πολλάκις καὶ τοῖς ἐγγυτάτω προσήκασι. σώζονται δὲ πρὸς ἥλικος ἄλλοι μὲν τρόπον τὸν. σωέλλησαι μὲν ὁ θηρατὴς, ὑφ' ὁρμῆς δὲ τὸ θηρίον ὑπερῆλθεν αὐτὸν, καὶ τὰ γόνατα ὃν τῷ γλῷ ἐπύρσοι, καὶ προσκατέπηξε τὰ ἱκέρατα εἰς θάμνον ἢ εἰς ῥίζαν, ἢ ἄλμό τι τοιοῦτον, καὶ ἔχεται, καὶ μόγις ἀναπαῦ καὶ ἀζαιρεῖ. φυὴ δὲ τέως διεκδὺς ὁ λιωηγέτης, ἀπαλλάττεται. οὐκοῦν φυτῇ πείσυτι μάχῃ πολλάκις μὲν ἱρατοῦσιν οἱ ἐλέφαντες, πολλάκις ἢ καὶ ἡττῶντες, διέμαξε δὲ ἐπιβουλῆς καὶ διὰ ποικίλας ἐπαγόντων.

καὶ

Tubarum

καὶ γὰρ σάλπιγγες ἄδουσι, καὶ ὅλου πόρ τι καὶ λυτύπου ἐργάζονται, καὶ πρὸς τὰς ἀσπίδας ἀράττοντες τὰ ὅπλα: καὶ πῦρ τὸ μὲν τι ἀπὸ τῆς γῆς ἐξάπτοντες, τὸ δὲ ὑψοῦ μετέωρον αἴροντες, καὶ ἄλλο σφενδονῶντες, σταλοὺς δαπύρους ἀνιστάντες, καὶ δᾷδας μακρὰς πυρὸς φλογμάζοντος τοῖς θηρίοις ἐπὶ πρόσωπον βιαίως ἐπισείοντες, ἀπορροῦν τὰ θηρία δεδιότα καὶ λυσιτελοῦν μένα, ὡθοῦνται εἰσὶν ὅτε, καὶ ἐνίκα τοῦ † ἐκπεσεῖν εἰς τὸ τάφρον, ἢν τύχῃς ἐφυλάττων.

Tubarum enim clangor uastum clamorem efficit, ipsique homines armis concrepantes, clypeos uidelicet hastis contundentes, strepitu undique omnia circumsonare faciunt: tum uerò partim in terra ignem incendentes, partim in sublime tollentes, ac tanquã funda eum cõtorquentes, ignitosque torres iaculantes, atque etiam longas faces in ferarum oculos magna ui inferentes, & intrudentes, eis hæc omnia ægrè intuentibus, timorem afferunt. Vnde adeò impelluntur, exterrẽturque, ut interdum in foueam, quam antè declinabant, detrudantur, & compingantur. † ἐμπεσεῖν.

Περὶ τοῦ δράκοντος τοῦ Θετταλοῦ, ὃς πρῶτον ἠράσθη Ἀλεύα τοῦ Θετταλοῦ ποιμαίνοντος. Κεφ. ια.

De Dracone Thessalo, qui Aleuam pastorem Thessalum amauit.

Cap. XI.

Ἡγήμων γὰρ τοῖς Δαρδανικοῖς περὶ Ἀλεύα τοῦ Θετταλοῦ φησι καὶ ἄλλα μυθῶδη, καὶ ὅτι ἠράσθη δράκων αὐτοῦ. καὶ ὅτι μὲν εἶχε κόμην χρυσῆν ὅδε Ἀλεύας, λέγων τετύχθαι ὁ Ἡγήμων δηλονότι, ἐμοὶ γ' ἔστω ξανθή. Βουκολεῖν μὲν αὐτὸν γὰρ τῇ Ὄσσῃ φησὶν, † ὡς ἐδόκουν τῇ Ἰδῃ τὸν Ἀγχίσην. παρὰ γὴν τὴν λιρώνη νέμεσθαι τὰς βόας τῇ καλουμένῃ Αἰμονίᾳ. Θετταλὴ δ' ἄρ' ἡ λιρώνη ἔστι: δράκοντα δὲ μεγέθει μέγιστον ἐρασθῆναι τοῦ Ἀλεύα, καὶ † ἀνέρπειν εἰς αὐτὸν τῷ κόμῃ οἱ καταφιλεῖν, καὶ τῇ γλώττῃ περιλιχμώμενον τὸ πρόσωπον τοῦ ἐρωμένου καθαίρειν, καὶ ἀλλοφορεῖν αὐτῷ θηρῶντα πάμπολλα. Εἰ γὰρ Γλαύκης τῆς λιθαρῳδοῦ λέγεται ἔρωτι ἁλῶναι Πτολεμαίου τοῦ φιλαδέλφου αὐτόρα, καὶ τῷ † Ἰασῷ ἀλλῆς ἑτέρου, τί θαυμαστὸν καὶ δράκοντα ἐρασθῆναι νομέως ὡραίου, τὸν ὀξυωπέστατον, καὶ ἄλλους ἁπάντων ἀγαθὸν λιριτῶν γεγυμνωμένον; Ἦ γὰρ ἴδιον † ζώου καὶ ἐρασθῆναι μὴ μόνον τοῦ συννόμου τε ἅμα καὶ συμφυοῦς, ἀλλὰ καὶ τοῦ προσήκοντος ἥκιστα, ὡραίου μέντοι.

Γενναῖον γὰρ τοῖς Δαρδανικοῖς περὶ Ἀλεύα τὸν Θετταλὸν φησὶν Ἡγήμων καὶ ἄλλα μυθώδη, καὶ ὅτι ἐρασθεὶς δράκων αὐτοῦ. καὶ ὅτι μὲν εἶχε κόμην χρυσῆν ὅδε Ἀλεύας, λέγων τετύχθαι ὁ Ἡγήμων δηλονότι, ἐμοὶ γ' ἔστω ξανθή. Βουκολεῖν μὲν αὐτὸν γὰρ τῇ Ὄσσῃ φησὶν, † ὡς ἐδόκουν τῇ Ἰδῃ τὸν Ἀγχίσην. παρὰ γὴν τὴν λιρώνη νέμεσθαι τὰς βόας τῇ καλουμένῃ Αἰμονίᾳ. Θετταλὴ δ' ἄρ' ἡ λιρώνη ἔστι: δράκοντα δὲ μεγέθει μέγιστον ἐρασθῆναι τοῦ Ἀλεύα, καὶ † ἀνέρπειν εἰς αὐτὸν τῷ κόμῃ οἱ καταφιλεῖν, καὶ τῇ γλώττῃ περιλιχμώμενον τὸ πρόσωπον τοῦ ἐρωμένου καθαίρειν, καὶ ἀλλοφορεῖν αὐτῷ θηρῶντα πάμπολλα. Εἰ γὰρ Γλαύκης τῆς λιθαρῳδοῦ λέγεται ἔρωτι ἁλῶναι Πτολεμαίου τοῦ φιλαδέλφου αὐτόρα, καὶ τῷ † Ἰασῷ ἀλλῆς ἑτέρου, τί θαυμαστὸν καὶ δράκοντα ἐρασθῆναι νομέως ὡραίου, τὸν ὀξυωπέστατον, καὶ ἄλλους ἁπάντων ἀγαθὸν λιριτῶν γεγυμνωμένον; Ἦ γὰρ ἴδιον † ζώου καὶ ἐρασθῆναι μὴ μόνον τοῦ συννόμου τε ἅμα καὶ συμφυοῦς, ἀλλὰ καὶ τοῦ προσήκοντος ἥκιστα, ὡραίου μέντοι.

Egemon in Dardanicis cum alia de Aleua Thessalo conscribit, tum in eius amorem inusitata magnitudine Draconem uenisse. Erat Aleuæ coma, ut fingit Hegemon, aurea, quam ego flauam dixerim. Et in Ossa (inquit ille) ad Thessalicum fontem nomine Hæmonium boues pascebat, ut in Ida olim Anchises. Ad hunc adamatum Draco sensim adrepere solebat, eiusque comã deosculari, & lingua faciẽ lambẽdo detergere: & uaria de uenatu suo munera adferre. Quòd si Glaucæ citharistriæ, Ptolemæi Philadelphi riualis Aries amore incensus fuit: & in * Isso urbe puerum Delphinus amauit, quid uetat draconẽ amore in forma præstantem pastorem flagrasse, & cum oculos acres atque acutos haberet, bonum eximiæ pulchritudinis iudicẽ fuisse? E natura igitur bestiarũ est, non modò sui generis, sed etiã alieni animalia, modò formosa, amare. † ἐμπεσεῖν. † ὡς ποτὲ τῇ Ἰδῃ. † ἀνέρπυσε † ἰασσῷ. * Iasso, Gilhus. † ζώου.

Περὶ τοῦ παρέου ὄφεως.

Κεφ. ιβ.

De Paria serpente. Cap. XII.

Ὁ Γαρέας ἢ παρόας, οὕτω γὰρ Ἀπολλόδωρος θέλει, πυρρὸς τὴν χρόαν, ἰδωτὶς τὸ ὄμμα, πλατὺς τὸ στόμα, δάκνειν οὐ σφαλερὸς, ἀλλὰ πρᾶος. γοῦν θεοὶ καὶ τοῦ φιλανθρωποτάτου θεοῦ ἱερὸν ἀφῆκαν αὐτὸν, καὶ ἐπευφήμησαν Ἀσκληπιοῦ θεράποντα εἶναι, οἱ πρῶτοί μοι τῶν τὰ αὐχενώσαντες.

Paria, seu Paruas (sic enim uult Apollodorus) igneo colore est, & acerrimo oculorũ sensu, & largo ore. nihil mordendo nocet, sed mitis cum sit, deorum humanissimo Aesculapio ipsum consecrarunt, & eius ministerio dedicarunt.

Περὶ τῶν σκορπίων τῶν Αἰθιοπίᾳ. ὕδρων τε, καὶ τυφλάπων πέρι. Κεφ. ιγ.

De Scorpijs Aethiopiæ, & Hydris Cercyræ: item de Cophia seu Typhline, & Iaculo serpentibus.

Caput XIII.

Ἐν Αἰθιοπίᾳ τοὺς καλουμένους † Συβρίτας σκορπίους, οὕτω δὲ αὐτοὺς ὡς ἐκεῖνοι τὸ γένος ὀνομάζουσι, μεγέθει μὲν ἐλάττους τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ, τὴν δὲ ἰσχὺν οὐδὲν ἀποδέοντας. ἔστι δὲ καὶ ὕδρα ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Κερκύρᾳ τῇ Μελαίνῃ ὕδρα ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ ἐν τῷ Ἀχελῴῳ ποταμῷ. καὶ τυφλάπων δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν Ἰνδοῖς, καὶ ἐν Λιβύῃ, καὶ ἐν Ἀραβίᾳ τῇ εὐδαίμονι. καὶ ἐν Ἀκαρνανίᾳ δὲ ἐν τῷ Ἀχελῴῳ ποταμῷ

re, Lacertis audio expleri, & Aspidibus & Verticillis, Blattisq́, omniq́ Serpentium genere: & eorum excrementa calcantes, exulcerari. In Cercyra uerò procreantur Hydræ serpentes, quæ se retrouersus ad insequentes retorquent, & spiritum malum anhelantes, ab impetu suos insectatores reprimunt, ab seq́ auertunt.

Hydræ.

Typhlops. Typhlopa, quam etiam Typhlinen nominant, & Cophiam, Murænæ caput habere simile in sermoné hominum uenit, tum perparuulis oculis esse: unde & alterum ex his duobus nominibus traxit. Cophiæ uerò nomen idcirco habet, q́ hebetes eidem aures sint: adeo item dura est pelle uix ut tandem secari queat. Porrò Iaculus, aiunt, idé est Chersydro serpens: qui primum in aqua, deinde multo tépore in sicco degit; & omni animantium generi insidias molitur. huius cautio in faciendis insidijs eiusmodi est, ut secundũ uias publicas abditè lateat, persæpe etiã correpens in arborẽ ascendat: ibiq́ sese contortè concludens, & in orbé coarctans, caputq́ in spirã occultans, ut prætereuntes tacitus ex occulto perspexerit, in id ipsum quod præterit, siue fuerit bestia, siue homo, se iaculeẽ. Nam ualet saltu, ut uiginti cubitorũ spatiũ transilire queat, protinusq́ ad ea quæ saltu appetit, inhæresçat.

Cophias.

Iaculus. Chersydrus.

Quemadmodum uel delapsum Bouem in paludem Lupi capiunt: uel Vitulum aberrantem. Cap. XIIII.

SI Boui qui in profundam inciderit paludem, Lupi interuenerint, extrinsecus terrorem ei faciunt, eundemq́ periculi denunciatione agitant, non extra paludem eum permittentes egredi. Quem diu multumq́ se contorquentem & huc illuc uersantem suffocari cogunt. Tum maximus natu Luporum in aquam prosiliens adnat; & Bouem cauda mordicus arreptum extrahit. Peragitur autem hæc extractio serie quadam. nam Lupum primum secundus similiter cauda apprehensum trahit, secundum tertius, hunc quartus, & ita deinceps ad postremũ usq́ qui extra aquam esse solet. Ita extractum Bouem epulantur. Quòd si Vitulus Bouis alicubi aberrârit, insidiantes Lupi eum inuadunt, & naribus correptum trahũt.

Vitulus.

κὸς οἱ ἐπιχώριοι φιλοῦσιν ὀνομάζειν, ἀκούω σιτεῖσθαι καὶ σαύρους, καὶ ἀσπίδας, καὶ σφενδύλας, καὶ τίφας, καὶ πᾶν ἑρπετόν. τὸν δὲ ἐπιβαύτα αὐτῶν τοῖς πρωτοπλόμασιν, ἑλκυσθῆναι πείπυσμαι. περὶ Κέρκυραν ἢ γίνονται καλούμεναι ὕδραι: αἱ πρὸς τὰς διώκοντας ἐπιστραφεῖσαι, καὶ φυσήσασαι πνεῦμα ἄτοπον, εἶτα ἀναστέλλουσι τὴν ὁρμήν, καὶ ἀπερείκουσι. Τὸν τύφλωπα δὲ, ὃν καὶ τυφλίνην καλοῦσι, καὶ κωφίαν δὲ προσέτι, κεφαλὴ μὲν πρόσπλησίαν ἔχειν μυραίνης λέγεται τὸν λόγον: ὀφθαλμοὺς ἢ ἄγαν βραχίστους: καὶ θάτερον μὲν τοῖν ὀνομάτοιν φέρειν εἴληφε: τὸν μὲν διὰ κωφίαν, ἐπεὶ κωφός ἐστι τὴν ἀκοήν: δυσακὴς ἢ ἰσχυρὰν ἔχει, καὶ δυσπρόσπλωτος διὰ βραδύτατα. Τὸν δὲ ἀσπίδα, χέρσυδρον εἶναί φασι. χρόνου γὰρ ἐν ξηρῷ ποιεῖσθαι τὴν διατριβὴν πολλοῦ, καὶ ἑλλοχᾶν ζῶον πᾶν. ἡ δὲ σοφία τῆς ἐπιβουλῆς ἡ διὰ αὐτοῦ τοιάδε ἐστίν. φωλεοὺς τοὺς λιθοφόρους τοῦ λαθὼν ὑποκρύπτεται, πολλάκις ἢ καὶ ἐπί τι διῶρυχος αὐερπύσας, εἶτα ἑαυτὸν σωσιλύσας, καὶ τὴν λιθαλιὰν φωλεὸν τῇ ἀσπίδι ὑποκρύψας, αὐτὸς πρόσω ἡσυχῇ καὶ λανθανόντως ὑποβλέπει. εἶτα ἑαυτὸν ἀφίησιν εἰς τὸ πρόσω, εἴτε ἄλογον ἂν ζῶον, εἴτε ἄνθρωπος. ἔστι δὲ ἁλτικὸν θηρίον, καὶ διαπηδῆσαι καὶ ἔνδεκα εἰ δέοι πήχεις οἷόν τε, ἅλλόμενον ἢ πρὸς χεῖμα φέρον.

Πῶς αἴρουσι τὸν εἰς τέλμα ἐμπεσόντας Βοῦς οἱ λύκοι. Κεφ. ιδ'.

Λύκοι βοῦ εἰς τέλμα βαθὺ ἐμπεσόντι ἐάν πως προϋτύχωσι, ταράττουσι μὴ αὐτὸν ἐξωθεῖν ἐθέλοντα φοβοῦσι, διαπτήξασθαι ἐπιβλῶσι τ' ἐπὶ γῆς οὐκ ἐπιτρέποντες. ἀναγκάζουσι ἢ δὴ χρόνῳ πρειβλούμενόν τε καὶ ἑλυσπώμενον ἀποπνιγῆναι. εἶτα εἰς αὐτὸν ὁ τελειότατος ἐμπηδήσας δὴ ὕδατι, καὶ προσνεύσας, ἐλάβετο τῷ σώματι τῆς οὐρᾶς τοῦ βοός, καὶ ἕλκει εἰς τὸ ἔξω. εἶτα ὁ τοῦ ἐκείνου λαβόμενος, αὐτὸν ἕλκει, καὶ τὸν δεύτερον ὁ τρίτος, καὶ οὗτος ὁ τέταρτος, καὶ διᾶται τὸ ἁρπαλέον μέχρι τοῦ τελευταίου, ὅσπερ ἔξω τοῦ ὕδατος ἔωθε. καὶ τὸν τρόπον οὗτον διαγαγόντες τὸν βοῦν, ποιοῦνται δεῖπνον. Βοὸς δὲ μόχθον πεπλανημένου ἐλοχήσαντες, εἶτα αὐτῷ προσπηδῶσι: καὶ οὐ μυκτῆρας λαβόμενοι ἕλκουσιν: ὁ δὲ

Reni-

ὁ ἢ ἀντιπαᾶ ἑαυτὸν, καὶ ἅμιλλα ὑπὲρ τούτου πολλὴ, ἕως μὲν ἐκβιάζεται πειρωμένων, τοῦ μὴ ἔξαι ἀγάνισμα ποιουμένου. ὅταν ἢ αὐτὸν ὅτω θιάσωνται σφόδρα ἀντιτάνοντα, μεθῆκαν: καὶ ἐκᾶνο ὑπὸ φιλίας τοῦ πίσω βίας ἀνατέτραπται, καὶ οἱ λύκοι προσπεσόντες ἀνέῤῥηξαν τὴν νηδύν, καὶ ἐδίουσιν αὐτόν.

Renititur ille, atq; ita ſummis utrinq; uiribus certatur: dum hi attrahendo uincere, ille reluctando effugere conatur. Tandem uerò Lupi tantopere renitentem, ſubito remittunt. unde fit ut præ nimio in contrarium niſu uitulus euertatur: quem mox inuadẽtes Lupi uẽtre laniato uorãt.

Πῶς τὰς ἑλοχάσας τάφρους ὑπερβαίνουσιν οἱ ἐλέφαντες. Κεφ. ιε.

Quomodo Elephanti foſſas inſidioſas tranſeant. & quòd loci Phalacræ dicti herbas non attingant, ne pilos & cornua amittant. Cap. XV.

Ὅταν ὑπερβῶσι τάφρον οἱ ἐλέφαντες μὴ θέλωντες, εἷς ὁ μέγιστος ἑαυτὸν ἐμβάλλει, καὶ πλάγιος ἵσταται, καὶ γεφυροῖ τὸ λοιπὸν, καὶ διατ' αὐτοῦ βαίνοντες εἰς τὸ αὐτὸ πέραν ἴασι, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀνασώζονται. ὁ ἢ φιλοσωτηρίας τρόπος τοῦτός ἐστιν. ἄνωθέν τις τὸν πόδα προτείνει, καὶ ἐκείνῳ τῷ ἔχει τὴν προβοσκίδα περιπλέξας. οἱ δὲ ἄλλοι φρύγανα ἐμβάλλουσιν ἐξ ὕλης ὤκισε: ὧν ἐπιβαίνων ἐλλιμενὴς † οὗ πόδας, μάλα ἐγχρατῶς τε καὶ εὐλαβῶς † ἀναπαᾶται.

Cum Elephanti foſſam tranſilire non queunt, de his unus aliquis in hanc ſeſe demittit, & tranſuerſus foſſæ ſtans, partim uacuitatem occupat, partim pontis ſe uicarium præſtat. Cæteri ſupra hunc gradientes tranſmittũt, & euadunt: ſimul & eum, qui pontis loco erat, hoc modo ex foſſa conſeruant. Superiore enim ex loco quiſpiam porrigit pedem, quem is qui infra eſt promuſcide circumplicat: reliqui autem uirgultorum faſces celeriter deijciunt, quos ille cõſcendens, & ad pedem demiſſum fortiter cauteq; inhærens, facile ſubtrahitur. Apud Indos tractus eſt, cui nomẽ Phalacra, quaſi Latinè Caluus: eoq; ita appellatur, quòd qui herbam in eo naſcentem guſtauerit, & pilos & cornua amittit. Itaq; Elephanti niſi cogantur non accedũt ad locum illum. imò uerò propè cum acceſſerint, perinde atq; homines prudentiſſimi, ab omni illius loci germine refugientes, pedem referunt.

† τοῦ ποδός.
† ἀναπαᾶται.
Phalacra.

Πῶς τρίφεται ἡ σπογγιά. Κεφ. ις.

Quomodo Spongiam beſtiola Araneo ſimilis ſtimulet, unde illa, cum uel eſculentum aliquid in ipſam inciderit, ut aprehẽdat: uel à piſcatore periculum eſt, ut ſit tutior, ſe contrahit & coarctat. Caput XVI.

Τὴν σπογγιὰν ἰδιώτις βραχὺ ζῶον, οὐ διαφέρον τῆς ἰδέας πολὺ ἀράχνης μᾶλλον. οὐ γὰρ ἄψυχον οὐδὲ αἵματος ἄμοιρον ἡ σπογγιά, διύμμα δ' ὅτι θαλάττης, καὶ πέφυκεν ἐν ζῶον, καὶ ταῖς πέτραις προσφύεται, ὥσπερ καὶ ἕτερα. ἔχει δέ τινα διάκρισιν ἰδίαν. δέεται ἢ ὡς ἂν ἁπτοις τοῦ ἁπομνήσοντος αὐτῷ ὅτι ἔμψυχός ἐστιν. ἀτρεμοῦσα γὰρ ὡς ὑπό τινος συμφυοῦς μανότητος, καὶ ἡσυχάζουσα, τοῖς τρήμασιν αὐτῆς ὅταν προσπέσῃ τι, φιλοῦσθαι ὑπὸ τοῦ ἀραχνώδους ζώου νύττεται, καὶ συλλαμβάνει τὸ ἐμπεσόν, καὶ τροφὴν ἔχει. ὅταν

Spongiam dirigit puſilla beſtia, nõ ſpecie quidẽ Cancro, ſed magis Araneo ſimilis. neq; enim inanima, nec ſanguinis expers Spongia eſt: ſed partus maris animans ſaxis innaſcit, quemadmodũ & alia quædã animalia. Habet & ipſa ſuum quendã motũ: ueruntamẽ animalculo ad ſe ſenſu afficiendam, atq; illud admonendam quod ſit animata, eget. Nam propter quandam raritatem ingenitã & mollitudinẽ pertuſam non ſe cõmouet, ſed cum quippiam in ſua foramina inciderit, ab ea beſtiola quã dixi Araneo ſimilẽ excitata, id cõprehendit & exedit. Cum

Stupidiori opus eſt ſocietas prudentioris & ſtimulantis.

Cum autẽ ad euellendam eam è saxis homo accedit, ipsa ab eodem animali conuictore suo stimulata inhorrescit, & contorquens se arctissimè cõtrahit, quæ causa hercule est, cur piscatori plurimũ negotij facessatur.

De castitate Elephantorum, qui semel tantum in uita & magno cum pudore coëant. Historia Elephanti, qui strangulatæ à domino uxoris cadauer à se refossum, alteri superinductæ ostendit.

Caput XVII.

QVemadmodũ moderatè Elephanti libidines contineant, explicare conuenit. Ij igitur ab omni immoderata libidine castissimi sunt. Nunquam enim, neq; ui aut proteruius, neq; nimis lasciuè societatem Veneris cum fœmina faciũt: sed tanquam generis successione carentes, liberis procreandis dant operam: sic hi, sua stirps ut ne deficiat, complexu uenereo iunguntur. Neq; id sanè plusquam semel in uita, & eo duntaxat tempore, cũ se iniri fœminæ patiuntur. Vt autem eorum quisq; uxorem impleuerit, non eam amplius attingit. Apertè porrò ac palàm in aliorũ oculis non coëunt, sed secedentes, aut sese in arbores densas & frequentes occultant, aut in concauum locum, & profundum ad occultandos eos idoneum, se abdunt. Hæc de Elephantorũ temperantia: de quorũ etiã iustitia & fortitudine alibi dictum est suprà. Iam quẽadmodum malos auersentur, & sceleratos detestentur, si cui est otium, attendat animum ad ea quæ consequuntur. Cum uir quidam cicuris Elephãti moderator, coniugem ætate prouectam, sed sanè diuitem haberet, amoris oculos primũ ad alteram adiecit, deinde eam uxorem ducere studens, alteram priorem strangulauit, ac propè ab Elephanti præsepi homo præcipiti cõsilio non defodit modo, sed alteram quam amaret, in matrimonium duxit. Elephantus autem cum tanti facinoris cõscientia incitatus, tũ uerò suapte natura à malis abhorrẽs, nouam uxorem eò perduxit, ubi humata altera iaceret, cadauerq; cornibus refodiens & denudans quę dicere nequiret, ex ipsis operibus hæc mulieri ostẽdere conabatur: eam edocens, quibus esset moribus præditus is, cui ipsa nupsisset.

†μνημονεύοντες.

Περὶ τῶν ἐλεφάντων σωφροσυνης. Κεφ. ιζ.

Εἰρηται μὲν ὃν ἡμῖν ἐλεφάντων περὶ ἰσλίας, τὰ ἢ καὶ αἰρήσεται οὕτωσί. Κρατεῖ μὲν βίου, σωφροσυνης ἢ ὅπως μετέλήχασιν, ἐπεῖν πρεπωδέστατον. οὐ γὰρ ὡς ὑβρίζοντες, οὐδὲ ὡς λάγνοι τῶν τῆν ὁμιλίαν τῆν πρὸς τὴν θήλειαν ἔρχονται: ἀλλ' ἀσπερεῦν οἱ γήμας ἀδεδοχὼς ἀνόμως ἐπ' ἄκρα δοκοσορεῦντες, ἵνα μὴ αὐτοῖς ἐπιλίπῃ ἡ ἐπιγονὴ ἡ δι' ἀλλήλων. ἐάσουσι ἢ πεῖρμα, ἅπαξ γεῦν φ' ἑαυτῶν βίῳ ἑαυτῶν σφετέρῳ † μνημονεύουσιν ἀφροδίτης, ὅταν ἡ θήλεια ὑπομένῃ καὶ αὐτή. ἔπειτ' ἐμπλήσας ἕκαστον τῶν συνόμων, ἐπ' ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον τούτοις οὐκ οἶδεν αὐτῶν. συμπλέκονται ἢ οὐκ αὖθις, οὐδὲ φ' ἑτέραν ἄλλων ὄψει, ἀλλ' ἀναχωρήσαντες: ἐν ἑαυτῶν προβάλλονται ἢ δ' ἐνδρα δασέα, ἢ ὕλην τινὰ συμφυῆ, ἢ χῶρον κοῖλον καὶ βαθὺ, τὸ λαθεῖν αὐτοῖς ἐπιόντας ἀφθονίαν. Ὡς μὲν ὃν εἰσι δίκαιοι αὖθις εἶπον: καὶ ἐπ' αὐδρεῖον αὐτῶν, καὶ ὅτι ὑδρικὲ λέλεκται: καὶ ἐπ' σῶφρον ἢ, ἀκριβέλεκται τὰ νῦν ταῦτα: ἀλλὰ καὶ ἐπ' μισοπόνηρον ὅτῳ σχολὴ μανθανέτω, οὕτω ἐπέχων τὰ ὦτα ἀκουέτω. Ἐλέφαντι ἡμέρῳ πωλευτὴς ἦν, καὶ εἶχε γυναῖκα ἀφυλικισέραν μὲν, πλουσίαν δὲ: οὐκεῖν ἑτέρας ἐρᾷ, ἐν τὰ ἑαυτοῦ σωφρονοῦσα ἀσινέστατα ἐκάνη γένεσθαι, ταύτην ἢ ἀκρατὴς ἐφ' ἑαυτῷ ἐποιήσατο, ἐν τὸ ἐλέφαντος φάτνης ἐκ τοῦ πλησίον ὁ θερμόβουλος ἄνθρωπος: ἄγεται ἢ τὴν ἄλλην. ἐνταῦθα ἐν ὁ ἐλέφας τῇ προσοικίδι λαβόμενος τὴν νεωστὶ ἀφιγμένην, ἄγει φ' ἑαυτοῦ πλησίον, καὶ τοῖς ἐρασταῖς ἀνορύξας, καὶ γυμνώσας τὸ σῶμα, ἃ ἐπεῖν οὐκ ἐδύνατο, ταῦτα ἐπεδείκνυτο δι' αὐτῆς τῆς ἔργων, τὴν γυναῖκα τὸν τρόπον τοῦ γήμαντος αὐτὴν ἐκδιδάσκων ὁ μισοπόνηρος ἐλέφας.

De Engraulibus siue Encrasicholis. Cap. XVIII.

Περὶ τῶν ἐγγραύλεων ἢ ἐγκρασιχόλων τῶν ἰχθύων. Κεφ. ιθ.

Engrau-

Ἐγγραύλας, οἱ ἢ ἐγκρασιχόλους καλοῦσιν αὐτούς, προσακηκόασί γε μὴν ἐν τῇ τέχνῃ ὄνομα αὐτῶν: εἰσὶ γὰρ οἱ καὶ λυκοστόμους αὐτοὺς ὀνομάζουσιν. εἰσὶ δὲ μικρὰ ἰχθύδια, καὶ πολύγονα φύσει. λευκότατα ἢ ἰδεῖν. ἐοδίσασί γε μὴν μάλιστα οἱ ἀγκλαῦσι τῶν ἰχθύων αὐτά. δείσαντα μὲν σωθῆναι εἰς ἄλμην λάε, καὶ ἰχόμενον τὸ πλησίον ἕκαστον τῇ σφίγξι τῆς ξαλίως ἐπιβαλεύεσθαι δι' ἀλλήλων. τοσαύτην δὲ ἄρα αὐτῶν ἡ ὄψις γίνεται σωθροὰ μόντων, ὡς καὶ πορθμίδας ἐπιθεόσας μὴ διαχίζειν αὐτά. καὶ μήτοι γε διώκειν ἢ κωλύειν τις αὐτῶν διιέναι θελήσειε, τάδε ὑ διαξαίνεται, ἀλλ' ἐχεται ἀλλήλων ὡς σωυφασμένα. καθεὶς ἢ τὴν χεῖρα, ὡς ἐκ σωροῦ πυρῶν ἢ κυάμων, λάβοι ἂν βιαίως ἀφανάσας, ὡς διαπᾶσθαι πολλάκις: καὶ τὰ μὲν ἡμίτομα τῶν ἰχθύων λαμβάνεσθαι, τὰ ἢ ἀπολείπεσθαι. καὶ γὰρ φεύγειν πλήθει τὸ μὲν ὀρᾶσθαι καθίξας, μένει ἢ φυτοῖς ἄλμοις τὸ λοιπόν: ἢ διαφαλεῖν κομιεῖς οἰκαδε σὺν τοῖς ἄλμοις, μένει ἢ φυτῇ θαλάσσῃ τὸ λοιπόν. καλεῖται ἢ αὐτῶν ἡ πυκνή τε καὶ σωιεχὴς νῆξις, βόλος. καὶ πρυτάνεσι ἁλιάσιας ἐπλήρωσε πολλάκις εἰς βόλον, ὡς φησὶν ὁ θαλασσαργός.

ENgraules pisces, quos alij engraſicholos, alij lycoſtomos appellant, paruuli piſciculi natura fœcundi & albiſsimi perſpiciuntur. Et quòd ab alijs piſciũ gregibus exedi & conſici ualde metuant, idcirco ad inſidias quibus ſunt opportuni uitandas eatenus cõfertis turmis denſi natant, ut eorum quiſq; ad uicinũ proximum adhæreſcat, ut ne ſcaphæ quidẽ incurrentes, eos diſſociẽt, nec ſi quis remo aut conto diſpergere conetur, eorũ ſocietatem dirimere poſsit. Ita uerò inter ſe reſtrictè & pertinaciter, tanq; contexti contrahũtur, ut tanquã ex aceruo frumentorum aut fabarum ſi quis in eos immiſerit manũ, accipere queat. nõ tamẽ ſine ui abſtrahuntur, quin perſæpe diſtrahantur, ut & eorũ alterã partem abruptã capias, & alteram relinquas, & in pleriſq; caudã retineas, in alijs nõ aſſequaris, ex alijs caput reportes, & alterã partem in mari reliquã facias. Eorum conferta & continẽs natatio à rei maritimæ peritis græcis bólos appellat, qui pmultas piſcatorias naueis interdum implet, ut piſcatores teſtantur.

Timida animalia arctiùs congregãtur.

Ὅπως ἢ ὗς γνωρίζει τὸ τροφέως συβώτα τὴν φωνήν. Κεφ. ιθ.

Ὗς γνωρίζει τὸ συβώτα τὴν φωνήν, ἢν ἐπακόσαι καλοῦντος, ἐὰν ἢ πλανηθεῖσα. πλησίον ἢ τούτου τὸ μαρτύριον. τῇ γὰρ τῇ τυρρηνίδι κακοῦργοι ναῦν λῃσάμενοι προσέσχον: καὶ προσελθόντες αὐλίῳ πορκείῳ ἐτύγχανον, καὶ ἦν συβοτῶν τὸ αὔλιον, καὶ ἔχων ὗς πολλάς. ταύτας δὴ συλλαβόντες εἰς τὴν ναῦν ἐνέβαλον, καὶ ἀπολύσαντες τὰ πέδιμα τα, εἶχοντο τοῦ πλοῦ. οἱ τοίνυν συβῶται ὡς ῥόντων μὲν τῶν λῃστῶν ἡσύχαζον, ἐπεὶ ἢ ἐτύγχανον τῆς γῆς ἀποσαλεύσαντες, ὅσον τε γέγωνε βοήσας, ἐνταῦθά τοι τὰς σῦς τῇ σωτηρίᾳ βοῇ ὀπίσω ἐπὶ σφᾶς ἀπεκάλουν οἱ συβῶται. αἱ δὲ ὡς ἤκουσαν, ὧν θάτερα τῶν πλοίων ἑαυτὰς σωώσασαι, ἀνέτρεψαν αὐτό. καὶ οἱ μὲν κακοῦργοι πρὸς αχῆμα διεφθάρησαν, οἱ δὲ ὗς παρὰ σφᾶς ἑαυτῶν διασώτας ἀπενήξαντο.

Hiſtoria Suũ qui à ſubulco uocati, piratarũ nauim, in qua auehebantur, euerterunt. Cap. XIX.

POrculatoris uocẽ Suillũ pecus ſic agnoſcit, ut etiamſi ab eo procul ſeductum fuerit, appellantẽ intelligat. cui quidem rei teſtimonio eſt id quod pximè ſequitur. Cũ maris prædones ad Tyrrhenã terram piraticã nauem appuliſſent, ex hara permultos ſues furto abactos impoſuerunt in nauim, quã ſoluentes ad nauigandũ incubuerũt. Subulci præſentibus piratis ſilentiũ tenebãt, ſuesq; eatenus abduci quieſcebant, quoad ex portu latrones ſe eripuiſſent, & à terra tantũ abeſſent ſpatij, quãto adhuc uox clamãtis audiri poterat. Tũ uoce ſuib. audiri ſolita Suarij q̃ maximè poterãt exclamãtes, eos retro uerſus ad ſe reuocabant. Porci primũ ut ſublatũ clamorẽ paſtorũ exaudierũt, ſtatim ſe in alterũ nauis latus compellentes, eam euerterunt. Ita malefici piratæ naufragio quàm mox funditus perierunt, ſues uerò ad ſuos enatarunt.

Ὅτι δὲ οἱ πελαργοὶ χλότυπον ζῷόν εἰσι. Κεφ. κ.

ΖΗλότυπον δὲ ἔστιν καὶ τὸν πελαργόν φασιν. ἐν γοῦν †Κρανώνι τῆς Θετταλίας,

†Κρανῶνι aliâs.

CIconia riuali inuidia laborare fertur. Nam cum in Crannõne Theſſaliæ exi-

Hiſtoria Ciconiæ quæ herã adulterã excæcauit. Cap. XX.

Zelotypia

mia forma mulier, cui nomen esset Alcinoë, à coniuge peregre profecto domi relicta, stupri consuetudinẽ cũ seruo quodam fecisset, hoc quidẽ ipsum Ciconia intelligens, uxoris nempe in dominũ perfidiã, non sustinuit, quò minus quàm mox facto impetu, eam sensu oculorũ orbans, iniuriam in dominum illatã ulciscereturꝰ

Ouiũ sobolis colores, pro fluminibus diuersis, quę tempore, quo cõcipiunt, potant, euariare. Cap. XXI.

AD diuersam potionem colorũ mutationẽ Oues faciunt: quod quidẽ ipsum ex ui & natura amniũ usu eis euenire eo anni tempore, cum ineuntur, solet: Itaq; ex albis cõmutatio in nigras fit, contraq; ex nigris in albas cõuertuntur. Hæc autẽ cum ad Antandrũ amnẽ accidunt, tum ad Thracię fluuiũ, cuius nomẽ Thraces accolę tibi dicent: tum uerò ad Troiam Scamander ex aqua sua potantes Oues suluas efficit. ex eo factum est, ut huic qui initio Scamander nominaretur, deinde aliud nomen aduentitius Ouium color Xanthum imposuerit.

De Ciconia quę beneficij accepti Tarentinæ mulieri gratiã retulit. Cap. XXII.

GRatiam accepti beneficij memoriã ipsæ etiam bestiæ retinẽt. Tarentina mulier, nomine Heracleis, & cæteris in rebus ex maxime rarò fœminarum genere fuit, & uerò ab omni stupro integram castamq; se marito cõseruauit. quippe quæ ut uiuentem eum studiosè & diligenter coluisset, sic posteaquam è uita excessisset, se fidissimã & ab omni libidine continentem humato coniugi præstans, urbanas commorationes, & domum, in qua mortuũ uidisset maritũ, adeò male odit, ut præ mœrore ad sepulchri monumentum, ubi sepultura affectus ille esset, miserrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cũ æstiuo anni tempore Ciconijs pullorum suorum uolatum experientibus, unus & infirmissima ætate, & alarum debilitate delapsus, alterũ crus fregisset, eiusmodi casum intuita, se cognito morbo, misericordem pullo præbuit. nam & uulnus blandè cautèq; obligauit, & medicamentis & cibo potioneq; adhibitis cicatricẽ obduxit, & ad incolumitatẽ pduxit: atq;

λίας, Αλκυόλω ὄνομα γυναῖκα ὡραίαν ὁ σὺμας, ἀπολιπὼν οἶκοι, ἐσέλατο εἴς τινα ἀποδημίαν. ἡ τοίνυν Αλκυόνη ὁμίλῃ τῷ θεραπόντων τινί. ὁρᾷ σωισθὼν ὁ πελαργὸς ὁ οἰκέτης οὐκ ἀνεμένησεν, ἀλλ' ἐτιμώρησε τῇ δικαιότητι· προσπηδᾷ γοῦν ἐπὶ γῆρως ἤδη ἀνθρώπῳ τῷ ὄφιν. Ανωτάτω μὲν ἐμ νήσῳ τῷ πορφυρίων ζηλοτυπίας, εἶτα κυνὸς τοιούτου, νῦν γε μὴν πελαργοῦ τὰ ἴσα ἐκείνοις εἰς νοσοῦντα γάμον.

Περὶ ἧ χρόας ἣν μεταβάλλει τὰ ζῶα ἐκ τοῦ πόματος διαφορᾶς.

Κεφ. κα.

ΜΕταβάλλῃ τὰς χρόας τὰ πρόβατα ἐκ τοῦ πόου τὸ πόμα ἄλλα ἄλλας, ἴδιόν τῷ τοταμῶν ἰδιότητα. ἡ ὥρα τὸ ἔτος καθ' ἣν ἅπαντα ὁρᾷ αὐτοῖς, ὁ δὲ μίξεως καιρὸς ὅτι. γίνεται γὰρ ἐκ λευκῶν μέλανα, καὶ ἐμ πάλιν τρίτῃ τῷ χρόαν. φιλεῖ δὲ πως ταῦτα γίνεσθαι, πρός τε τὸν ἐν Ανταύδρῳ ποταμὸν, καὶ τὸν ἐν Θράκῃ, ὃ τὸ ὄνομα ἐροῦσιν οἱ πάροικοι Θράκης. ὁ δὲ ἐν Τροίᾳ Σκάμανδρος, ἐπεὶ ξανθὰς ἀφαίνει πιούσας τὰς οἷς, πρὸς ὃν Σκαμανδρῳ τῷ διαρχῆς, ἄλλο ὄνομα ἡ τῶν προβάτων ἐπίκτητος χρόα ἔθετο αὐτῷ τὸ Ξάνθον.

Περὶ τοῦ πελαργοῦ τῷ χάριν ἀπολόντος τῇ Ταραντίνῃ γυναικί.

Κεφ. κβ.

ΧΑριτος ἡ ἀπομνημονεύειν τὰ ζῶα, καὶ ἴδιον ὄντα ἀγαθά. Εν Τάραντι γίνεται γυνὴ τά τε ἄλλα σωφρόνως ἄξια, καὶ ὃν καὶ σώφρων πρὸς τὸν ἄνδρα, Ηρακλεὶς ὄνομα αὐτῇ. πρόθυμος μὲν ὃν ζῶντα τὸν γεγαμηκότα δι' μάλα ἐμμελῶς. ἐπεὶ ἧ τὸν βίον οὕτως κατέστρεψε, τὰς ἀσυκὰς ἡ προειρημένη μισεῖ ἀπροβάς, καὶ τῷ οἰκίαν ἐν ᾗ τὸν ἄνδρα νεκρὸν ἐθεάσατο, καὶ ὡς ἔχει λύπης, ὃν οὐ τάφους μετοικίζει· καὶ τοῖς ἐρίοις τοῦ ποτε ἀνδρὸς τλημόνως πρόσεστι, πίστιν ἑαυτῇ καὶ σώφρονα καὶ ἐν γῆς ὄντι ἀποφαίνουσα. Καί ποτε ἦν ὥρα θέρους, καὶ πελαργῶν ἔτι νεοττῶν πρόπειραν ἑαυτῶν πτήσεως λαβόντων, εἷς ὁ μάλιστα νεαρὸς, ἀκρατὴς ἔτι τῶν ταρσῶν ὢν κατώλισθε, καὶ τοῖν σκελοῖν σωβίβα τὸ ἕτερον. ἡ τοίνυν Ηρακλεὶς θεασαμένη τὸ πῆμα, καὶ τοῦ ποδὸς τὸ πάθος καταμαθοῦσα, οἰκτείρει τὸ νεοττόν. καὶ ἀναλαβοῦσα σὺν πολλῇ τῇ φειδοῖ κατειλεῖ τῷ πλαγίῳ, καὶ θεραπεύει καταμύμασι καὶ ἐπιπλάσμασι, καὶ τροφῷ προσέφερε, καὶ ποτὸν ὤρεγε.

χρόνῳ

χρόνῳ ὑπὸ τῷ αὐτῷ ῥωσθέντα καὶ φύσαντα τὰ ὠκύπτερα, ἐλεύθερον εἶναι μεθῆκεν. ὁ δὲ, αἰδοῖ τινὶ φυσικῇ καὶ θαυμασίᾳ ὀφείλων ζωάγρια, ἔχετο ἀπιόντος. ἅτε φιλουμένου διελθόντος, ἡμέρᾳ ἐτύγχανε πρὸς ἑσπέραν λάμποντος φωτὸς ἡλίου θερμοῦ: ὁ δὲ πελαργὸς ὁ ἰαθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἰδίᾳ τῆς εὐεργέτιν, ὑφῆκε τῆς τῶν πτερῶν ὁρμῆς, καὶ ἑαυτὸν χαμαιλωτρόπῳ τῇ πτήσει κατάγων, πλησίον γίνεται. καὶ χαῦνόν τινα μισὸν λίθον εἰς ὄψιν τοῦ Ἡρακλείδου κόλπου. καὶ ὑπαπτεσθεὶς ὑπὸ τὸ τέγος ἑαυτὸν ἐκάθισεν. ἡ δὲ, τὰ πρῶτα, ὡς εἰκός, ἐθαύμασέ τε καὶ ἐκταραχθεῖσα ἠπόρει τί ἂν τὸ πραχθὲν, συμβαλεῖν οὐκ ἔχουσα. πλὴν δ' ὅν λίθον φιλόν ποι κατέθετο. ἅτε νύκτωρ διυπνισθεῖσα ὁρᾷ αὐγλώδινα καὶ αἴγλῃ ἀφιεῖσαν, καὶ κατελάμπετο ὁ οἶκος, ὡς εἰσκομισθέντος λαμπάδος. τοσοῦτον ἄρα ἐκ τοῦ βάλτου τὸ σέλας αὐτῇ τε καὶ ἐτίκτετο, καὶ ἐμεγάλυνε. συλλαβοῦσα δὲ τὸν πελαργὸν καὶ ἐπαφωμένη, καταγνόντος τῆς ἐκ τοῦ πλυγῆς ἁλώσεως, καὶ ἐγνώρισε τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι ὃν ἐπ' αὐτῆς οἰκτείρασα θεραπείας τε ἐτύγχανεν.

Ὅπως ὅτι τὸν σωφρόνων μᾶλλον μνήμων ὁ ἀετός. Κεφ. κγ.

Ἀετὸν εἰ λάβοις καὶ πορφυρωτάτῳ κομίσαις, σημεῖον καταλιπὼν ἔνθα αὐτὸν ἐθήρασας, εὑρήσεις τὸν αὐτὸν ἐνταῦθα ὄντα καὶ σωφρονήσαντα. λέγω δὲ εἰ πρὸς τὴν θάλατταν κομίσαις, εἶτα καταθοῖο αὐτόν που πλησίον εἰς εἰσερπύσαι δυνηθῆναι εἰς τὴν θάλατταν.

Περὶ ἀγρίου ὄρνιθος. Κεφ. κδ.

Ἄγριος τὸ ὄνομα, τὴν φύσιν πῶλος, τὸ χρῶς κατάφορον φρύτως καὶ συγγενὴς, μέλας τὴν χρόαν, μισητὸς τοῖς γλῶτταν. λέλεκται δὲ ἀγρίος, καὶ δικαίως. τῷ γάρ τοι μέλει τῶν ἄλλων ὀρνίων αἱρεῖ τὰ ἁπαλὰ προαστόμενα τῇ τοῦ εὐμουσίας θέλξει, εἰδὼς ὃν τὸ συμφυὲς αὐτῷ πλεονέκτημα, ἔοικε χαῖρον τοῦ πρὸς τὴν φύσεως δώρῳ καὶ εἰς ἡδονὴν ἅμα καὶ προφύλ. ἀκόσμως μέν τοι ἑαυτὸν ἐνφραίνειν, θηρῶν δὲ τὰ προσιόντα ἐμπίπλασθαι. τοῦτον ἄρα εἴ τίς ποτε ἐθήρασε, καὶ τὸν οἰκίσκῳ καθεῖρξεν, ὁδὲν αὐτῷ πλέον τοῦ ἀσιδοῦς. ἔχει γὰρ ἄφωνον ὄρνιν, ὡσπροῦν τὸν θηράσαντα ἀμυνόμενον ὑπὲρ τοῦ δολεύσαντος τῷ σιωπῷ.

Ὅπως ἐπιβουλευομένῳ ὑπὸ τοῦ ἰχνεύμονος τοῦ κροκοδείλου ὁ τροχίλος ἐπαμύνει. Κεφ. κε.

Ἀνωτέρω

atq; iam ad uolatum confirmatũ, è manibus dimisit. Hic admirabili quadã naturæ intelligentia non ignorãs se conseruatæ uitę pręmiũ mulieri debere: anno pòst cum ad uernum solem fortè apricantem eã, quæ sibi benignè fecerat, perspexisset, demisso atq; humili uolatu proximè ad ipsam profecta, in eius sinũ lapidem euomuit: deinde in tecto subsedit. Cui⁹ facti admiratione cõmota Heracleis, dubitabat quid istuc esset. Cũ igitur lapidẽ intus alicubi deposuisset, nocte insequẽti somno soluta, eũ fulgere, & radiatã domũ tanquã immissis facibus ex eo splendere perspexit: ubi uerò Ciconiã comprehendisset, & uulneris cicatricem percepisset, hanc agnouit eam esse, quam miseratione commota curauisset.

Astacus quantopere consuetum sibi & familiarem locum amet. Cap. XXIII.

SI quem Astacũ comprehendisti, eum longissime exportes, relicto ibi signo unde ipsum cepisti, eodẽ eum ipsum unde comprehensus fuerit, arrepsisse reperies: si inquam modò ita ex mari exporta ueris, ut deinde sic propè deposueris, ut in mare adrepere queat. Patriæ amor.

De Venatrice aue allectas suo cantu auiculas inuadente. Cap. XXIIII.

MErulis affine genus quoddã est uenaticum & captiosum, colore atrum, splendide canorum: rectè ex eo uenaticum appellatũ, quòd ex auibus multas sui cantus permulsione ad se allicit, & capit: cuius ingenitæ sibi præstantiæ hæc auis non ignara, eo naturæ munere ad se uoluptate & cibo explendam uti uidetur. nam ex sui cantus auditione & bellissimas oblectationes habet, & aucupio & uenatione proximè ad se accedentium auicularum exaturatur. Quòd si quando quisquam hanc captam conclu serit in caueam, non modo canere omittit, uerùm etiam pro seruitute sua à uenatore pœnas silentio sumens, muta permanet atq; elinguis.

De Trochili & Crocodili societate, quomodo hunc ille dormientem ad uersus Ichneumonis insidias excitet. Caput. XXV.

Amicitia minorum ſæpe neceſſaria maioribus.

QVo beneficio Trochili Crocodilos ꝓmereantᵉ, dū hirudines eorū faucibus eximunt, ut Herodot. in ſuis de Aegypto ſermonib. tradit, iā ſuperiꝰ retuli: ubi quę omiſſa ſunt, in preſentia addā. Trochilus auis eſt paluſtris, & circa fluminū ripas uagat, ubi eſcis quibuſq; obuijs fruitur: & à Crocodilo quoq;, ut dixi, alit: quā obrē & gratus illi eſt, eiusq; dormiētis curam ſuſcipit, proq; ipſo uigilat. Iacēti em illi ac ſtertēti, inſidiat Ichneumó, & ſæpe iugulo apprehenſo ſtrangulat. Eo cōſpecto Trochilus clamat, & Crocodilū cui naſum ferit excitatū, aduerſus hoſtem inſtigat. Hæc quidem Trochili natura eſt, haud ſcio an laudanda, cum uoraciſſimę noxiæq; belluæ tam prouidā curā gerat.

De Paſtinacæ marinę natatione, uolatu, & aculeo animaliū & arborū ueneno. Cap. XXVI.

PAſtinaca marina cū natādi eſt cupiditate affecta, natare poteſt: cū rurſus uolandi ſtudio tenet, ſurſum uerſus ſublimis uolat. Aculeū, cuiꝰ etiā antè mentionē feci, mortiferū habet, ut uel celeriter nō modò homines, ſed etiā animalia alia perdere queat. Quod quidē ipſum ut nō admirabilitatē facit, certè id ſtupendā, ad mirationē habet, q; ſi ad maximā arborē, & uegetā, & ſummè uirentē, aculeū admouceas, & defigas, nō multo pòſt amittit folia, quæ poſtq; defluxerunt, totus truncus ſimilis eſt arboribus Solis ardoribus exiccatis æſtate cū eſt maxima ſiccitas.

ὀδήγ.

De fœtu Elephantorum: & quòd capti facilè ſeſe dedāt, & cibum potūq; à porrigentibus mox accipiant. Cap. XXVII.

ELephanti partus in caput ꝓcedit ad lucē. Partus magnitudo eſt inſtar integrę ętatis & iuſtæ magnitudinis porci. Matrē unā fœtus plures ſequi aiunt. Nec uerò ſi quis hos à partu recentes contigerit, matres indignantur. Planè enim noſcunt, nō animo quidem lædendi, ſed ad ludicram delectationē & blanditias eos cōtrectari: eſſeq; hominis naturā ea excellere animi, ſuo ut partui adhuc tantillo incōmodare nollet. Poſtea aūt q; in foueā inciderūt, & ſe iam teneri ſentiūt, animad uertētes exitus locū nullū eis relictū eſſe, cū eos priſtini animi, tum libertatis capit obliuio:

Moderatio & facilitas.

Capti facilè ſe dedunt.

Ἀνωτέρω εἶπον ὡς οἱ τροχίλοι παραπίπτουσιν εἰς οὖς ἱροκροκόδειλος ἐνεργασίαν τῶν ἐκ τῶν βδελλῶν, ἅπερ φησὶ τοῖς Αἰγυπτίοις μέμνηται Ἡρόδοτος λόγοις. ἃ δὴ ἐκεῖνα εἶπον εἰδὼς, ἀρήσει μοι νῦν, ἵνα καὶ ἄλλο μάθῃ. ὁ μὲν τροχίλος ὄρνις ὄντων ἐλάττων ἐστὶν· καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἀλᾶται, καὶ ὅ, τι ἂν τύχῃ παρεκλέγων, βόσκεται. βλέφει δὲ αὐτῷ καὶ ἱροκρόδειλος, οἷς εἶπον· καὶ ἐκεῖνος αὐτὸν ἀμείβεται, καθεύδοντος προμηθῶς ἔχων, μὴ ἐπιφέρηται αὐτῷ. ἐμοὶ γὰρ καί ποτε ἐπανῆγον, ἐπιβουλεύει ὁ ἰχνεύμων, μὴ ἐμφὺς τῇ δέρῃ πολλάκις ἀπὸ πνιξῃ αὐτόν. ἀλλ' ὅγε τροχίλος βοᾷ, καὶ παίει τῷ ῥύγχει αὐτόν, καὶ αὐίσκει, καὶ πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἐπεγείρει. εἰ μὲν οὖν χρὴ τὸν ὄρνιν ἐπαινεῖν οὕτως ἐχόντα φρενητικῶς ζώου παμβόρου καὶ ἀδηφάγου, ἐσόμεθα. τὸ δ' ὂν ἴδιον τοῦτο τῶν ζώων εἶπον.

Περὶ τῆς θαλαττίας πτυγόνος.

Κεφ. κε.

Ἡ πτυγὼν (ὃ φημὶ νῦν τὴν ὑπαίριον, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἁλιέων) ὅταν βουλῆται, νήχεται, καὶ ὡς πάλιν ἀρθεῖσα πέτεται. ἔχει δὲ ἰσχύτερον, οὗ καὶ αὐτὸς μνήμην ἐποιησάμην, θανατηφόρον. τὸ μὲν οὖν ἰσχυτὸν καὶ ζῶα ἄλλα, καὶ ἀνθρώπους, καὶ πρᾶγμα ἄρλλυναι ὅτως, ὅτου πρὰς ὀξὺ ὄπλον. ὃ δὴ ἄξιον ἐκπεπλῆχθαι, ὅτου ἀρήσει. ἀφόβως τῷ μεγίστῳ καὶ πάνυ ἐνθαλεῖ καὶ ἐνίρνει, καὶ λίαν τιθηλότι τῷ χλόῃ, εἰ προσαγάγοις τὸ ἰσχυτὸν, καὶ νύξοις τὸ ἀφύσημον, μετὰ μικρὸν ἐκβάλλει τὰ φύλλα· καὶ ἐκείνων καταῤῥεόντων εἰς τὴν γῆν τὸ πᾶν πρέμνον αὐαίνεται, καὶ ἔοικεν ἠλιοβλήτῳ, ὑπὸ αὐχμοῦ βιαίου ξηρῷ γεγενημένῳ.

Πῶς τίκτεται ἐλέφας καὶ πλίκος τὸ μέγεθος. Κεφ. κζ.

Τίκτεται ἐλέφας μὲν τῷ ἰσφαλεῖ ἐκπεσεῖν. τὸ δὲ μέγεθος ὅσον τὸ τικτόμενον, μὲν ἐλέφαντα τῷ μεγίστῳ. μιᾷ δὲ μητρὶ πλέω ἐλεφαντίσκια ἕπεσθαί φασιν. εἰ δὲ βούλοιο τὸν βρέφος νεογνὸν ὄντων προσάψασθαι, οὐ μητρός ἐστιν ἀγανακτοῦσιν, ἀλλ' ἐῶσι. σώζεσθαι γὰρ ὅτι μή τι ὦλ λύμητις ἐπιφαύει αὐτῷ, μήτε ὦλ κολάσαι, ἀλλὰ φιλοφρονούμενοι παντάπασιν, μὴ κολακεύοντός ἐστιν. ἐπεὶ τίς ἂν τὸ τηλικοῦτον βλάψειεν; ὅταν δὲ θηρώμενοι ἐμπέσωσιν ὀρύγματι, καὶ ἴσασιν ὅτι λοιπὸν αὐτοῖς ἄφυκτά ἐστι, τοῦ μὲν τέως θυμοῦ τὸ σὺν τῇ ἐλευθερίᾳ λήθῃ λαμβάνουσι,

καὶ

καὶ ἐρεγόντων σίτια ἑτοίμως προσίφνται, καὶ ὕδωρ πρότεινόντων πίνουσι, καὶ οἶνον ἐγχεόντων οὐ τὰς προθυμοσκίδας, οὐδὲ τὴν φιλοτησίαν ὀκ αὐαίνουσι.

obliuio: tum uero facilè cibos ex largientibus sumunt: tum si quis præbeat, libenter bibunt: atq; uinum si in promuscides effundas, sine recusatione admittunt.

Περὶ τοῦ ἰχθύος τοῦ ἔλλοπος, ὃν καὶ ἱερὸν καλοῦσι. Κεφ. κη.

De Ellope & Anthia piscibus sacris. Cap. XXVIII.

Τὸν ἰχθὺν τὸν ἔλλοπα ἱερὸν ἰχθὺν τοῦτον τοῦ ποιητοῦ λελυθῆναι νομίζουσι. λέγει δὲ λόγος τις, παιᾶνα μὲν αὐτὸν εἶναι, ᾧ ἡ Λητὼ τὴν παμφυλίαν ἐπιλάσασθαι βυρσᾶσθαι, γλίσχρως δὲ καὶ ἐκβιάσασθαι. ἐὰν δὲ ἄλλῳ, στεφανοῖς μὲν αὐτοῖς σφᾶς ἑαυτοὺς ἀμείβουσι καὶ εὐερμίας ἀγλαΐζουσι: στεφανοῦσι δὲ καὶ τὰς ἁλιάδας, καὶ καταίρουσι λιρότῳ τινὶ καὶ αὐλοῖς, ὃν θήραμα μαρτυρόμενοι. οἱ δὲ οὐ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν αὐθίαν νομίζουσιν ἱερόν. τὸν δὲ αἴτιον, ᾧτινα ἄν τις ἐρωτᾷ καὶ θαλάττης, ἀνάγκη δήπου τὸν χῶρον ἄθηρον εἶναι, ἀσυνδίας δὲ ἰχθύσι καὶ πᾶν ὅσον ὑδροβυρικόν. τοῖς αὐτοῖς ἢ οἱ ἰχθύες θαῤῥοῦντες ἀκτίνεσσι. φύσεως δὲ ἀπόῤῥητα ἐλέγχειν οὐκ ἐμόν: καὶ ἑκόντως. ἐπεὶ καὶ ἀλεκτρυόνα δίεδοικε λέοντος: καὶ τὸν αὐτὸν βασιλίσκος, † νὴ μὴν καὶ ὁ ἐλέφας. τὰς δὲ αἰτίας ὅσοι σχολὴν ἄγουσι ζητοῦντες, τοῦ μὲν χρόνου καταφρονήσουσιν, οὐ μὴν ἐς τέλος ἀφίξονται τῆς ἀσυνδίας.

Ellopem sacrum piscē à poëta uocari existimāt. rarus inuentu creditur. in profundo Pamphylio capit: sed neq; tamen etiam inde, nisi uix, & admodum raró. Quòd si capiatur, coronis ob secundā piscationē sese non modò piscatores ornant: sed & piscatoria nauigia sertis redimiri curant, & plausu, & tibiarū sono præ dam testantes, ad terrā nauem applicant. Alij propterea nó hunc, sed Anthiā sacrū existimant: quia locus quem Anthias incolit, & belluarū expers, & urinatoribus tutus est, & cum piscibus pacem seruat. Cuius fiducia pisces cōfirmati ibidē pariunt. Naturę causam penitus retrusam et abditā, nó meū est explicare: nō magis q̄ exponere causas cur Gallinaceū Leo & Basiliscº timeāt: cur Suillū pecus Elephantus horreat. in quib. exquirēdis etsi q̄ per multo abundāt otio, plurimū tēporis cō sumant, non tamen optatū assequuntur.

Anthias.

Causæ rerum multarum abditæ.

†fortè, καὶ μὴν τοῦτον ἱερὸν uel χοῖρον, ut Gillius uidetur legisse.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Η. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI VIII.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER IX.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Θ.

Περὶ λεόντων γηγηρακότων. Κεφ. α.

De Leonibus senibus, & catulorū in eos pietate. Caput. I.

Λέων ἤδη προϊὼν τὴν ἡλικίαν, καὶ γύρας βαρὺς γεγηρυμένος, θηρᾶν μὲν ἧκιστός ἐστιν, ἀσμενίως δὲ ἀναπαύεται φηγοῖς ἐπαυλίοις ἢ λοχμώδεσι καταδρομοῖς: καὶ τῶν θηρίων † οὐ τοῖς ἀθρωτάτοις ἐπιθαῤῥεῖ, τὸν ἑαυτοῦ χρόνον ὑφορώμενος, καὶ τὸ τοῦ σώματος γήρως ἀδέκτως. οἱ δὲ ἐξ αὐτοῦ γεγηρυμένοι θαῤῥοῦντες τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ, καὶ τῇ ῥώμῃ τῇ συμφυεῖ,

LEO cum ætate processerit, & iam grauis factus fuerit, tum ad uenandum infirmus, aut in specubus aut nemorosis tractibus libenter requiescit: neque tum uel cum infirmissimis animalibus, ætatis suæ infirmitati diffidens, uersari fidenter audet: sed considerās senectā & corporis sui imbecillitatem, semper timidè & diffidenter cū ijs agit. Ex hoc uerò procreati et robustę & uigētis ętatis fiducia nitētes

Senum Leonum infirmitas.

†ὀδὲ

Catulorū in parentes pietas.

longè proceduntad uenandum:ac patrẽ iam ſenem ſecum adducunt, eum impellentes:deinde in media uia,quam ingreſſi fuerint,illum relinquentes,toto animo ipſi in prędæ curam incumbũt: ac tantundem prædę conſecuti,quantũ uel ſibi uel genitori ſatis ad prãdiũ ſit,generoſo quodam & cõtentiſsimo rugitu edito, parentem ſuum ſecũ,is ut conuiuiũ ineat, tanq̃ conuictores ad prandium conuiuã inuitant. Senex tum ſenſim & pedetentim uelut reptans,eò accedens,primò filios amplexatur,deinde lingua eis ſuauiter,uelut horũ laudãs felicẽ uenationẽ, blanditur: pòſt & prandio dat operã, & cũ his epulatur. Tametſi Solon qui lege ſanciuit filijs parẽtes alẽdos eſſe,hęc eos facere nõ iuſſit:ſed natura humanis legib. nihil egẽs,ipſa immobilis lex,hoc officij mun⁹ docuit.

De Aquilę pennis, quòd alijs admixtę eas corrumpant. Cap. II.

NOn modò pręſentẽ & uiuentẽ reginam auiũ Aquilã cæterę omnes uolucres extimeſcunt, atq; eius cõſpectum exhorrent: ſed & pennæ eiuſdẽ ſi quis cũ aliarum pennis cõmiſcuerit, incorruptæ atq; integræ manent:aliæ cum illis cõmunitatem non ferentes,putreſcunt.

De Murium fœcunditate, pręſertim à ſalis uſu. Qua ratione Crocodilus catuli recens editi ingenuitatem experiatur. Cap. III.

Mures. MVres cũ ſua ſponte fœcũda animalia crebros partus ex ſeſe edunt, tũ multò ſupra conſuetudinẽ accedente ſalis uſu fœcũdiores fiũt. Crocodili. Crocodili cum ex ſeſe pepererũt,hoc experimẽto legitimũ à ſpurio internoſcunt,ut ſi quid catulus ſimul atq; excluſus eſt,rapuerit,in reliquũ tẽpus in Crocodilini generis numero locoq; à parentibus ducat: ſin ignauia cũ ipſum tardauerit,ad comprehendendam alicũde aut Muſcã,aut Lumbricũ, aliámue beſtiolã,aut Lacertulam,eum parens tanq̃ à ſe degenerantem, nihilq; ad ſe pertinentem, lacerat. atq; uidentur ut ad Solis radios Aquilæ ſuorum ingenuitatem experiuntur, ſic celeri alacritate prędam capiendi Crocodili: utrique ſcilicet nõ temerario ſuos affectu, ſed ratione amantes.

† aliàs ἐλινύσῃ Aquilæ.

De

συμφνεῖ, προίασι μὲν ὧν θήραν, ἐπάγοντα δὲ καὶ τὸν ἥδη γέροντα, ὠθοῦντὸν αὐτόν. ἅπαξ ὧν μέσης τῆς ὁδοῦ ἧς ἐλθεῖν δεῖ καταλιπόντε, ἔχονται τῆς ἄγρας αὐτοί. καὶ τυχόντε τοσούτων, ὅσα ἀρχῆσαι τ αὐτοῖς καὶ ἐφ' ἡμέρᾳ τινὶ σφᾶς, βρυχησάμενοι γηραιόν τι καὶ διάτορον, καλοῦσι τὸν πατέρα ὡς δαιτυμόνα ἑσιάτορε ὧν θοίνῃ, οἱ νέοι τὸν γεγηραικότα, τὸν πατέρα οἱ παῖδε. ὁ δὲ ἡσυχῇ καὶ βάδην καὶ οἷον ἕρπων ἔρχεται, τ προβαλὼν αὖ παῖδας, καὶ τῇ γλώττῃ μικρὰ ἐπασσημένας, ὡσπερεῖ ἐπαινῶν τῆς εὐθυρίας, ἔχεται τ δέπνου, καὶ σὺν τοῖς ἡμῖν ἑσιᾶτ. Καὶ Σόλων μὲν τοῖς δέουσι ταῦτα οὐ κελεύει, νομοθετῶν τρέφειν αὖ πατέρας ἐπανάγκε. διδάσκει δὲ ἡ φύσις, ἢ νόμων ἀνθρωπικῶν μέλει οὐδέν, γίνεται ἄτρεπτ αὐτῇ νόμ.

Περὶ τῶν τοῦ αἰετοῦ πτερῶν.

Κεφ. β.

Τὸν αἰετὸν τὸν τῶν ὀρνίθων βασιλέα οὐ μόνον πτόντα καὶ ζῶντα δείδοικε τὰ ὄρνια, καὶ καταπτήσσει φανέντ: ἀλλὰ καὶ τὰ πτερὰ ἐκείνου, ἐάν πε τοῖς τῶν ἄλλων συναναμίξει, τὰ μὲν τοῦ αἰετοῦ μένει ὁλόκληρα καὶ ἀνεπιβούλευτα: τὰ δὲ ἕτερα κατασήπεται, τῷ πῶς ἐκεῖνα ἀφιλονείκως φέροντα.

Περὶ μυῶν πολυγονίας, καὶ ἱερακοδρείλου τ αἰετῶν πέρι, πῶς τὰ ἑαυτῶν ἔκγονα βασανίζουσι. Κεφ. γ.

Οἱ μῦδε εἰσὶ μὲν καὶ ἄλλως πολύγονον ζῷον, καὶ ἀθρόᾳ τῇ ὠδῖνι πολλὰ τίκτουσιν. εἰ δέ πως καὶ ἅλος γευσάμενοι τύχοιεν, φιλοτεκνότατα δήπου καὶ πάμπολλα ἀρκυΐσκουσι, καὶ πλέω τ σωῃθείας πολλῷ. Οἱ δὲ ἱερακόδρειλοι ὅταν τέκωσι, τὸ γνήσιον καὶ νόθον τείνει τὸν τρόπον ἐλέγχουσιν. ἐάν τι πάγχρημα ἐκγλυφεὶς ἁρπάσῃ, τρέχει τὸ λοιπὸν εἰς τὸ χθόν, καὶ φιλεῖται τοῖς γεναμένοις, καὶ πεπίσδεται ἱερακοδρείλῳ εἰς ὤν, καὶ ἀριθμεῖται. ἐὰν δ' † ἐλινύσῃ καὶ βλακεύσῃ, καὶ μὴ λάβῃ ποθὲν ἢ μυῖαν ἢ στέρφον ἢ φῶτρον γῆς, ἢ σαῦρον τῶν ταρῶν, διέτασσεν αὐτὸν ὁ πατήρ, ὡς ἀδόκιμόν τε καὶ ἀβδηλον, καὶ προσήνεγκέ οἱ ἐδέσθαι. Καὶ δοκοῦσιν ὡς οἶδε οἱ θῆρες, καὶ οἱ αὐτοὶ δ βασανίζοντε καὶ ἐκεῖνοι τὰ γνήσια τῇ αὐτίνι τοῦ ἤθεος, ἱερίσεσθαι τὰ ἔκγονα, τ ὁ πάθος.

Περὶ

περὶ τῶν τῆς ἀσπίδος ὀδόντων.

Κεφ. Λ.

ΑΚόω αὖ ὀδόντας τῆς ἀσπίδος, οὓς αὖ ἰοφόρους τις ἅπαξ καλῶν ὀρθῶς, ἔχειν οἱονεὶ χιτῶνας πολυκαμπεῖς ἄγαν λεπτοὺς καὶ ὑμένι παχυπλησίους, ὑφ' ὧν περιαμπέχονται. ὅταν δὲ ἐμφύσῃ τινὶ τὸ σόμα ἡ ἀσπὶς, ῥηγνῦσθαι μὲν φασὶ τὰ ὑμένια, ἐκχεῖσθαι δὲ τὸν ἰόν: καὶ πάλιν σωτηρίαν ἐκάνα, καὶ ἑνοῦσθαι. Τὸν γε μὴν σκορπίου τὸ λεγόμενον ἔχειν τινὰ κολπώδη διπλόϊν, ἐν ᾧ τὸ ἄγαν λεπτὸν οὐ πάνυ τῷ σώματι πόρον. καὶ ἐὰν μὲν τὸ φάρμακον, καὶ τίκτεσθαι λέγουσιν ἐνταῦθα. ἅμα δὲ τῇ λυούσῃ πτύσαι δεῖν τοῦ λεγομένου καὶ ἐκρεῖν, ὅπως δὲ ἐὰν διὰ τῆς ἕξεως, οὐδὲ τοῦτο ὄφελος θεωρεῖται. ἀνθρώπου δὲ σίαλον κατασπένδοντος ἀμβλυοῦσθαι τὸ λεγόμενον, καὶ † μαλακίαν, καὶ ὃν τρόπον πληγὴν ἀδυνάτου γίνεσθαι.

Ὅπως τῷ πρώτῳ τεχθέντι τὰ πρεσβεῖα ἀφαιρεῖται ἡ λύουσα. Κεφ. ε.

ΗΚύων δὲ καὶ πολλὰ τίκτει σκυλάκια, ἀλλὰ γοῦν τὸ πρῶτον τῆς μητρὸς πτελθὸν, καὶ ἑκάστης δ' ὠδῖνος πρεσβύτατον ὄν, κατηγορεῖ τὸν πατέρα: ἑκάνῳ γοῦν ὁμοιότατον τίκτεται πάντως: τὰ δὲ ἄλλα ὡς ἂν τύχῃ. ἔοικε δὲ φιλοσοφεῖν τι καὶ ἡ φύσις, πρεπομένη τῷ ὑποδεχομένου τὸ σπέρμα.

Ὅτι λευκότερά ἐστι τὰ ὀστρακόδερμα ὑπολυγούσης τῆς σελήνης.

Κεφ. ς.

ΤΩν δὲ ὀστρακοδέρμων τε καὶ ὀστρακοδέρμων ἧττον ἴδιον. λευκότερά πως ταῦτα καὶ κουφότερα ὑπολυγούσης τῆς σελήνης φιλεῖ γίνεσθαι. καὶ τῶν μὲν ὀστρακοδέρμων ἐλέγχουσι ὁ λέγω πορφύραι καὶ λήρυκες, καὶ σφόνδυλοι, καὶ τὰ τούτοις ὁμόφυλα. τῶν δὲ ἑτέρων πάγουροί τε καὶ κάραβοι καὶ ἀσακοὶ, καὶ οἱ καρκῖνοι, καὶ ἔτι τούτων συγγενεῖς. λέγεται δὲ καὶ τῶν ὑποζυγίων τὰ τικτόμενα λυγούσης τῆς σελήνης ἀδυνατώτερα τῶν ἄλλων εἶναι, καὶ ἀδηφαγέστερα. καὶ μέντοι καὶ συμβουλεύουσιν οἱ τούτων ἐπιστήμονες, τὰ μὲν τότε μέρη τοῦ μηνὸς γεννώμενα μὴ τρέφειν, μὴ γὰρ ἂν εὐσταθῆ αὐτά. Κατὰ τὸν νουμηνίαν δὲ τὰ ζῶα, ὡς πεπυθόμεθα, ἢ φθέγγεταί τι τῇ σωτηρίῳ φωνῇ, ἢ πίπτει. λέων δὲ ἄρα μόνος, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, οὐθέτερον αὐτοῖν ἔχει.

περὶ

De dentibus Aſpidis. Cap. IIII.

ASpidis dẽtes quos meritò letiferos dixeris, tenuiſsimis quibuſdam ueluti tunicis aut membranis indui & ueſtiri audio: & cum Aſpis aliquẽ mordicus inuadit, mẽbranulis inuerſis (uel cõpreſsis) humorẽ uenenoſum effundi, tũ illas rurſus ad priſtinũ locum redire & uniri. Itẽ in Scorpij aculeo meatum quendã ſinuoſum replicari aiunt, adeò anguſtum ut uiſu non percipiatur: in eo uenenũ gigni, contineriq́; quod cum ille ferit, mox per foramẽ, id quoq́; minus quàm cerni poſſit, emanet. Addũt uim aculei eius retundi hominis ſputo, ita ut obtorpeſcat, & ad infligendum ictũ reddatur impotens. Scorpij aculeus. Hominis ſputum.

Canis fœtum qui primus in lucem æditur, patrem referre. Cap. V.

aliàs μαλακίαν.

CAnis etſi permultos ex ſeſe parit catulos, horum tamen è numero primus prodiens in lucem, patrẽ refert, omninoq́; ſimilitudinem ſpeciemq́; illius gerit: cæteri ut caſus tulerit, naſcunt. Quod ſtudio & prouidentia naturæ fieri uidetur, matri ſcilicet anteferentis patrem, & cæteris catulis primigenium longè anteponentis.

Luna decreſcente Teſtacea & Cruſtacea animalium inaniora eſſe: & Iumenta eo tempore infirmiora naſci. Ad nouilunium quomodo afficiantur animalia. Cap. VI.

TEſta cruſtá ue intectorum hoc etiam proprium eſt, ut ad decreſcentem lunam ex inanitate & exilitate corporis laborent: quod quidem ipſum declarant teſtacei generis Purpuræ, Buccinæ, Sphondyli, & his affines: itemq́; cruſtacei generis Paguri, Locuſtæ, Aſtaci, Cancri, & id genus. Itemq́; imbecilliora, infirmioráque decreſcente luna, iumenta naſci dicuntur. eámque ob cauſam harum rerum prudentes, in hac menſis parte genita, quòd minùs præſtabilia ſint, conſulunt non alenda eſſe. Cæterum in nouilunio animantes audio uel uoce ipſis naturali aliquid ſonare, uel cadere: Leonem tantum Ariſtoteles excipit, cui neutrum horum contingat. Leo.

Qui piſces auditu præſtent. Qui lapillum in capite habeãt. Et de Pedunculo Delphini paraſito. Cap. VII.

Lapillũ in capite qui habeant piſces.

SEnſu audiendi acerrimo eſſe Lupum, Chromin, Salpam, Mugilem, ex Ariſtotelica præceptione patet. Lupũ præterea audio præclarè intelligere, ſe in capite poſsidere lapidem hyberno tempore perfrigidũ, ſibiq; infeſtiſsimũ. Itaq; illo ipſo anni tempore eũ lapidẽ calefacere, haudquaquã inſciũ contra lapidis frigus remediũ eſſe ipſum tepefacere. Similẽ etiam lapidem Chromin, Pagrũ, Vmbrã habere: eandemq; uitandi frigoris, quã Lupum, ſequi rationẽ. Sunt & in piſciũ genere paraſiti: ut Pedunculus appellatus, qui ex ijs quæ Delphinus ceperit (ſuperfluis nimirũ & intercidentibus) uictitat. itaq; ex eius præda, tanquã ex locupleti menſa refertus pingueſcit. Eo nimirũ Delphinus tantopere delectatur, ut cũ ipſo libenter quæ cõprehenderit, cõmunicet.

Pedunculus Delphini paraſitus.

Paraſiti inter homines. Theron. Struthias. † Κλείσοφος Athæneo, libro 6. Cliſophus.

Theron quidẽ paraſitus apud Menandrũ ſibi ipſi placet, quòd cum hominũ pecunias & opes attereret, ex eorũ tamen facilitate tanquam præſepi uictitaret. Huic ſimilis fuit Struthias. Eſt & ille Philippi celebris paraſitus, nomine Cliſophº, qui in Philippi gratiam, in obſidione Methonæ oculo priuati altero, ipſe etiã alterum de ſuis oculum deligare uoluit. Atqui inter Pedunculum & Delphinũ beneuolentiam, amicitiæ ego potiùs & familiaritati adſcripſerim: cũ adulationẽ, ut & alia mala, hõmines tantũ calleant, bruta ignorẽt.

De amore & pietate Elephãti in ſobolem, hiſtorica declaratio. Cap. VIII.

CVm alia pleraq; naturali quodã amoris habitu Elephantos cum filijs ſuis conciliatos eſſe oſtendunt: tum uerò maximè illa quæ cõſequitur naturæ cõmendatio ad amorẽ uehemẽs, declarat, quanta eorũ quæ procrearint, charitate teneantur. Horũ uenatores ſcrobes fodiunt, in quas cũ hæc animalia incidũt, ex his partim capiunt, partim occidũtur. Huius uerò foſſæ faciẽdę quę ſit ratio, quæ figura, quiq; introitus, aliàs dicã. Nunc pergo explicare quàm in genere Elephantorum matres charos pullos ſuos habeant. Cũ enim in foueã pullũ ſuum incidiſſe mater perſpexiſſet, ne minimã quidẽ moram interpoſuit, nec eius curſũ ulla ad pullum cõſequendum ſegnitia tardauit, quin uehementi dolore affecta, quanto maximè poſſet incitato incurſu, in delapſum filium præceps ageretur, amboq;

Περὶ τῶν ὀξέως ἀκουόντων ἰχθύων. Κεφ. ζ.

Ἀκολὴ ἀγαθὸν καὶ ὀξύτατον λάβρακα Ἀριστοτέλης εἶναί φησι: ᾧ μήτοι καὶ τὸν χρόμιν, καὶ τὴν σάλπην, ᾧ τὸν μισγέα. Γνωθανόμαί τι τὸν λάβρακα ἀσφῶς εἰδέναι ὅτι ἄρα ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ λιθίδιόν ὄν, καὶ χειμῶνος ὄντος ψυχρότατον γίνεται, καὶ λυπεῖ αὐτὸν ἰσχυρῶς. ταύτην τοι καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν τὸ ἔτους ἀλεαίνειν αὐτὸν, καὶ ἐπινοεῖν τῇ ψύξει τῇ ἐκ τοῦ λίθου φάρμακον εἶναι, καὶ μάλαγμα αὐτίπαλον. καὶ χρόμιν ἢ τὸν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ φάγρον, καὶ σκιαίνειν πεπυσμαι. ἔχειν γὰρ ὁμοίον λίθον καὶ ταῦτα. Παράσιτοι δὲ ἄρα καὶ ἐν ἰχθύσιν γένει ἔσαν. ὁ γὰρ φθείρ οὕτω λεγόμενος, πυθανόμενα τὸν τοῦ δελφῖνος θηραμάτων. ὁ δὲ ἥδεται αὐτοῖς, καὶ ἐκὼν μεταδίδωσι, γνοὺς τοι ᾧ πιότατόν ὄντα, ὡσπερεῖν ἐκ πλουσίας καὶ ἀμφιλαφοῦς ἑστιάσεως ἐμπιπλάμενος. καὶ ὁ μὲν τοῦ Μυναίδρου Θύρων μέγα φρονεῖ, ὅτι ῥινῶν αὐθρώπους φάτνην αὐτοὺς ἐκείνους ἔχει. καὶ ὁ Στρουθίας τοιοῦτος. †Κλάδημος δὲ ὁ Φιλίππου, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν τὸν ἕτερον δεσμῷ καταλάμβανε, Φιλίππου χαριζόμενος τῇ τῆς Μεθώνης πολιορκίᾳ τὸν ἕτερον ἐκκοπέντι. Φιλίᾳ δ' ἐμοὶ δοκεῖν καὶ σωτροφίᾳ τοῦ φθαέντος πρὸς τὸν δελφῖνά ὄν. κολακείαν μὲν γὰρ ὡς καὶ ἄλλα κακὰ καὶ ἄνθρωπος οἶδε, τὰ δ' ἄλογα οὐκ οἶδε.

Περὶ τῆς τῶν ἐλεφάντων εἰς τὰ τέκνα φιλοστοργίας. Κεφ. η.

Ἐλέφας δὲ ἄρα ὁ τὰ τέκνα καὶ ἐκεῖνο φίλτρον ἰσχυρόν. οἱ τούτων θηρατὰ τάφρους ὀρύττουσιν, εἰς ἃς ἐμπίπτουσι τὰ ζῶα ταῦτα: καὶ τὰ μὲν ἁλίσκεται, τὰ δ' ἀναιρεῖται. ᾗ τίς ὁ τρόπος τῆς τοιάσδε ταφρεύσεως, ᾗ τὸ σχῆμα ὁποῖον, ᾗ ὁποῖον τὸ πάθος, ᾗ ὅσοι οἱ πορίσαι, ἀλλαχόθεν ἔσονται δῆλοι, ἐκκαλύψω δὲ ἐγὼ καὶ ἐλέγξων τὴν σοφίαν ἔρχομαι. ἡ μήτηρ θεασαμένη τὸν ἑαυτῆς βρέφος εἰς μίαν τῶν τάφρων ἐμπεσόν, ὅτι ἐμέλησεν, ὅτι ἐλάκυσε διαβρύξαν, ἀλλ' ὡς εἶχεν ὁρμῆς ἐκθύμως καὶ σπουδαιοτάτης ἐπισφάλησε, καὶ τὸ παιδίον αὐτῷ ὅσον εἰς

ὡς ληφαλιῶ, καὶ ἄμφω ἐξ ταυτὸν τὸ τέλους ἐχέτην. ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ μητρώου βάρους ἐκπιεσθεὶς, σωτηρίᾳ· ἡ δὲ τῆς ληφαλῆς, ἐξέπεσε. γελοῖοι τοίνυν εἰσὶν οἱ διαπορῶντες εἰ φυσικὴ πρὸς τὰ ἔγγονα στοργή ἐστι.

περὶ τίκτουσιν αἱ φῶκαι.

Κεφ. θ.

Αἱ δὲ φῶκαι τίκτουσι μὲν ὧδε τῆς γῆς, καὶ ἐξ μικρὰ δὲ ἐπάγουσιν ἑαυτῶν τὰ σκυλάκια εἰς τὸ νοτερὸν, καὶ ἀφηγοῦνται ἐξ θαλάττης· εἶτα ἐπανάγουσιν εἰς τὸν ἐξ ὠδῖνος τόπον τὸν διαρχῆς. καὶ αὖ πάλιν κατάγουσιν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ταχέως διάγουσι· καὶ ὅταν πολλάκις οὕτω δράσωσι, τελευτῶσαι νηκτικώτατα ἀπέφηναν αὐτά. ῥᾳδίως δὲ εἰς τὸν θαλάττιον βίον ἐπολιτεύσαντο, καὶ ἐξ διδασκαλίας μὲν προαγούσης αὐτὰ· βιαζομένης δὲ τῆς φύσεως τῶν μητρώων καὶ ἠθῶν καὶ ἐδῶν ἱερῶν.

περὶ αἰετῶν. Κεφ. ι.

Αετὸς ζῶον πλεονεκτικὸν. ἐξ δι' ἁρπαγῶν ποιεῖται τροφὰς, καὶ ζαρκῶν ἐσθίουσι. καὶ γὰρ λαγὼς ἁρπάζουσι, καὶ νεβρὸν, ἐξ χοῖρα ἐξ αὐλῆς, καὶ ἄλλα. μόνου δὲ ἅπτεται ἐκ αὐτοῖς, ὁ πατρῷος καὶ Διὸς λέγεται, ἱερεῖον οὐχ ἅπτεται, ἀλλὰ ἀπόχρη οἱ πόα, καὶ πυθαγόρου τοῦ Σαμίου διακόσας ὄντας, ὅμως ἐμψύχων ἀπέχεται.

περὶ φαλαγγίου καὶ ἀσπίδος λύγματος. Κεφ. ια.

Εἰ τὸ φαλαγγίου καὶ μόνον ἐφάψαιτό τις, ἀπέκτεινεν αὐτὸν, μηδὲ ὀδυνηθέντα φασὶν ἰσχυρῶς. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἀσπίδος λῦγμα πρᾴοτατον ἔσεσθαι ἔλεγεν Κλεοπάτρα, ὅτε τοῦ σιβασοῦ † προϊόντος ἀπειθῶσα αὐτοῦ ὠμότητι θανάτου ἐν τοῖς συμποσίοις ἐβασάνιζε. καὶ τὸν μὲν ἐξ τοῦ ξίφους εὑρισκεν ἀλγεινὸν, ὧν πειρωμένων ἔσεσθαι ὁμολογούντων. τὸν δὲ ἐξ τῶν φαρμάκων, λυπηρόν. πασμὸν γάρ τινα ἐμποιεῖν καὶ καρδιώσσειν ἀναγκάζει: τὸν δὲ ἐκ τοῦ δήγματος τῆς ἀσπίδος πρᾷον εἶναι, καὶ ἵνα ὁμήρῳ ἰδίῳ εἴπω, ἀβλαχρόν. ἔστι δὲ ὅτε καὶ μόνον ἁψαμένους ἀπέκτεινε: καὶ † προσεργόντας δὲ, ὥσπερ ὁ * λιγυστίτης, καὶ ἡ φρυνη.

περὶ

ambóque eodem casu morte occumberent, cùm hic quidem materno pondere pressus contereretur: illa uerò præcipitata, caput diffringeret. Risu igitur obruendi, qui utrum naturalis sit aliquis, nécne, amor parentum in filios, dubitant.

Vitulos marinos in arido parere, & fœtus suos paulatim per interualla in mare deductos illi assuefacere.

Cap. IX.

VItuli marini primum in arido fœtus suos pariunt, deinde in lucem editos paulatim cum in humidiora loca sub ducunt, atque ad degustandum mare eos introducunt, tum in aridum natalem locum reducunt: inde rursum in mare deducunt, & quàm mox educunt. Sæpeq; numero cum id fecerunt, aptissimos tandem ad natandum efficiunt, partim doctrina institutos, partim natura ad mores & sedes maternas amandas impulsos.

Aquilas raptu animalium uiuere, præter illam quæ Iouis cognominatur.

Caput. X.

AQuila uiolentum & auarum animal raptu uiuit, & carnes appetit. nam ad se explendam Lepores, Hinnulos, Anseres ex cohorte, & alia pleraque rapit. Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellatur, carnes non attingit, sed & ad uictum ei herba satis est: & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullam tamen animantem edit.

De Phalangij tactu & Aspidis morsu sine dolore ferè letiferis.

Cap. XI.

PHalangium uel solo contactu & sine magno dolore, ut audio, interimit. Aspidis quoque morsum Cleopatra lenissimum esse periclitatione percepit. Cum enim, aduentante Augusto, quænam sine acerbo doloris sensu mors esset in conuiuio de circumstantibus exquireret, eam quæ gladio inferretur, doloribus refertam esse, ex ijs qui aliquod uulnus accepissent, reperiebat: acerbam autem ex uenenis, & laboriosam: conuulsionem enim facere, & stomacho, & cordi dolorem inurere. Eam uerò quæ Aspidis morsu afferretur, lenè & imbecil

† προσπόντος, Gillius.

† προσεργάζεται.

* λιγυστίτης, uel λιγυστίνης.

lem esse. Sed uel solo tactu interdum interimit, & afflatu quoque, ut & Centrites & Rubeta.

De

De marinę Vulpis calliditate in declinanda esca: uel si deuorârit, inuertêdo se mox & interiora euomêdo. Cap. XII.

QVemadmodũ Vulpes terrena animal fraudulentũ existimatur, ita etiam marinæ Vulpi machinatio quædam atq; solertia ad declinandas insidias attributa est. Principio enim ad hamũ non accedit: aut simul ut hunc deuorârit, statim se tanq; uestem inuertens, & interiora sua euomit, & ad hunc modũ ferrũ expellit.

Esca declinatio. Versipellis.

De coitu Ranarũ, q nocte in terra fit: & ex earũ uoce ꝓgnosticũ pluuiæ. Caput XIII.

VT hominũ illecebræ quædã amoris esse dicuntur, sic Ranæ amatorium quiddam in uoce usurpant. Etenim quẽadmodum ad captãdos amores suos, homo amans lasciuam cantiunculam canti tare solet, sic suæ cuiusdam emissione uocis quã ololygonem uocant, coitus significationẽ mas fœminæ dat, atq; ut eã allexerit, ambo noctẽ, quòd in aqua nó queant coire, expectãt. Interdiu uerò in terra uenereo cóplexu implicari horrẽt. at nocte in magna securitate ueneri dant operam. Cũ uocalius quiddã q̃ sint solitę, sonant, pluuiæ aduentum denunciant.

Ololygo uox maris allicientis fœminam.

Pluuiæ signũ.

De Torpedinis ui circa inferendum torporem. Cap. XIIII.

MAnum hominis qui Torpedinẽ piscẽ cõtigerit, torpore affici, etiamnum puer à matre frequẽter audiui. Præterea à uiris peritis accepi, illũ qui rete in quo fuerit capta attigerit, omninò passurũ torporẽ. Itẽ si quis eã uiuã & grauidã in uas imposuerit, & marinã aquã infuderit, pariet illa suo tempore. eam deinde aquam si ex uase in hominis aut manum aut pedem infuderit, membra hæc non dubitanter obtorpescunt.

†καὶ φῆσιν.

Quædã bestię postq̃ attigerunt uenenatum quippiã, acerbiores sunt ad ictũ morsúm ue. Cap. XV.

NOn eandẽ uim ad plagas & morsus semper habent animalia, sed sępe ꝓpter causas quasdam morsus acerbitas intenditur. Nam gustata Serpente Vespa, longè morsu infestior est. Musca itẽ, cũ eiusmodi quippiã attigerit, acriores morsus habet, & dolorem maiorem facit.

Vespa. Musca. †μυῖα, Gillius.

Aspidis

Περὶ θαλαττίας ἀλώπεκος. Κεφ. ιϛ.

Συμβάλλοί μοι λέγειν καὶ περὶ τοῦ ζῴου ἀλώπεκα, ταύτῃ δὲ καὶ τῆς ἐκ τῆς γῆς τεφρομυίας: ἄκουε δὴ καὶ τῆς θαλαττίας μηχανῆς, καὶ ὁποία ἐστὶν ἡ ἐκείνη πυνθάνου. ἡ γὰρ ὀπίσεισι τῷ ἀγκίστρῳ τῷ ἀρχῇ, ἢ καταπίνουσα πρᾶγμα ἑαυτῆς ἐπιστρέφει οὕτως ἔξω, ὡσπερεὶ χιτῶνα τὸ σῶμα ἀνελίξασα, καὶ ὥσπερ ἀφ' ἑνὸς τρόπου ἀζιώσατο τὸ ἄγκιστρον.

Βατράχων ἐρωτικὴ μίξις. Κεφ. ιγ.

Ἰύγγας ἐρωτικὰς ἄνθρωποί φασιν εἶναί τινας. μίξεως δὲ ἀφροδισίου σύνθημα ὁ βάτραχος ἀφίησι πρὸς τὴν θήλειαν βοήν τινα, ὃν ἐρασὴς ὠδήν τινα ἐμμελῆ: καὶ λέλεκται ἤδη ἡ βοὴ ὀλολυγὼν ὑπ' αὐτῶν φασιν. ὅταν δὲ τὴν θήλειαν προσαγάγηται, μύουσιν ἀμφω τὼ ῥύγχη. ἡ μὲν γὰρ ὕδατος ἀπέσωσεν ἀναπνεῖν τὸ ἀμφίβιον: μετ' ἡμέραν δὲ ὑπὸ γῆς συμπλακῆναι ὀρρωδοῦσι: νυκτὸς δὲ ἐπισάσης, καὶ πολλοῦ τινα ἄδειαν προσελθόντες, ἀλλήλοις ἐπιμίγνυνται. ὁ ἄρρην δὲ βάτραχος γιγνώσκων φθεγγομένην, καὶ ἡδονῆς λαμπρότερον, ἐπισπεύδει τὸν ὑετόν.

Περὶ τοῦ ἀμφιβίου ἧπερ ἔχει ἡ νάρκη εἰς τὸ ὅμοιον πάθος. Κεφ. ιδ.

Εἴ τις προσάψαιτο τοῦ νάρκης, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ὀνόματος πάθος τῇ χεῖρα αὐτοῦ καταλαμβάνει, ὥσπερ καὶ παιδίαρίον ἂν ἥκουσα περὶ μητρὸς λεγούσης πολλάκις. σοφῶν δὲ ἀνδρῶν ἐπυθόμην, ὅτι καὶ τὸ δίκτυον ᾧ θηρᾶται, †καὶ εἴ τι ὄψιν, εἴ τις προσάψαιτο, νάρκης πάντως. εἰ δέ τις εἰς σκεῦος αὐτῇ ἐμβάλοι ζῶσαν, καὶ ἐπιχέοι θαλαττίου ὕδατος, ἐὰν ἐγκύμων ᾖ, καὶ ὁ λαγὼς ἡ ὠδῖνος ἀφίκηται, τίκτει. καὶ ἐν ξυλίνῳ σκεύει τότε ὕδωρ εἴ τις καταχέοι χειρὶ ἀνθρώπου ἢ ποδὶ, νάρκης τῇ χεῖρα ἢ τὸν πόδα ἀνάγκη.

Κατὰ τί ἐπιτείνεται τὰ δήγματα τῶν θηρίων, καὶ ἐξ αὐτῶν ἰοῦσις. Κεφ. ιε.

Τὰ ζῶα οὔτε ἐν ταῖς πληγαῖς, ὅτε ἐν τοῖς δήγμασιν ἀεὶ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἴσχει. ἀλλ' ἐπιτείνεται πολλάκις ἐκ τινος αἰτίας. ὁ γοῦν σφὴξ κνυσάμενος ἰσχνὸς, χαλεπώτερός ὅτι τὴν πληγήν. καὶ ἡ †μετὰ τοιούτου τινὶ προσελθοῦσα, πικροτέρα δάκνει, ἢ ὁδήποτε ἔδακε. Καὶ

μέντοι

μὴν τοι καὶ ἡ ἀσπίδος τὸ δῆγμα γίνεται πάντελῶς ἀνήκεστον, ἐὰν βατράχου φάγῃ. ὁ δὲ κύων ὑγιαίνων μὲν ἐὰν δάκῃ, τραῦμα ἐργάσαται, καὶ ἀλγηδόνα ἰσχυράν: ἐὰν δὲ λυσσῶν, διεφθαρμένα κάτω ἀνάγκασε πρῶτον: καὶ ὁ μετρίασαι δοκῶν, πάλιν ἰσχάσηται εἰς τὴν ὁδωδήν, καὶ ὑλακτήσας ἀπέθανεν. ἀκέστρια ἢ ἀνθρωπίνη χιτώνιον φαγοῦσα ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς, ἅτε πού πως ἰὸν σώματι τὸ χιτώνιον, ἵνα ἀποστέγῃ αὐτὸ, ἐλύσησε καὶ ἀπέθανεν. λυσσῶσα δὲ ἀσπὶς δῆγμα, χαλεπὸν καὶ θανάσιμον. λέγονται ἢ οἱ Σκύθαι πρὸς τὸν σκυθικὸν ὃν οἷς ἐπὶ τὰς χύσεις, καὶ ἀνθρώπειον ἰχῶρα αἱμιγνύναι φαρμάσσοντες, ἐπιπολάζοντά πως αἵματι, ἔνιοι ἀποκρίματα αὐτοῖς. τεκμηριοῦται γὰρ καὶ θεόφραστος ἱκανός.

Περὶ γύρωσ ὄφεως, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

Κεφ. ις.

Ὅταν ἀρθρίσῃ τὸ γῆρας ὁ ὄφις, ὑπαρχομένου ἢ τοῦ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν τὸ ἄχλυς, καὶ τὸ ἀμβλὺ τοῦ ὄφεως ῥίπτεται, καὶ ἐκεῖνος ὡς γῆρας ὀφθαλμῶν. τῷ δὲ μαράθρῳ προσυποθίγων καὶ ὑποψύχων τὸ ὄμμα ἑκάτερον, ὅτε αὐτὸς καὶ τὸ πάθους γίνεται. ἀμβλυώπει δὲ ἄρα διὰ τὸ χειμῶνος, φωλεύσας γὰρ μυχῷ καὶ σκότῳ. οὐκοῦν μαλκιοῦσαν ἐκ τοῦ ψυχροῦ τὸν ὄφιν ὑποθερμαῖνον τὸ μάραθρον καθαίρει, καὶ ὀξυωπέστερον ἀποφαίνει.

Περὶ ἀλκυόνος ὠδίνων. Κεφ. ιζ.

Ἡ ἀλκυὼν ὅταν αἴσθηται ἑαυτῆς λυούσης, τὰ μὲν ἄλλα πάντα μὴν τοι ἐς τὸν τοῦ νεοττοῦ ὑποδοχὴν καλιὰν ἐργάζεται, ὅτε πολεῖ καὶ ἐρόφου, ὡς ἂν χελιδὼν, καὶ οἶκον ἀλεομένη, καὶ ἄκλητος ἐστοῦσα ξυνὴ, καὶ λυποῦσα τὰς ἑωθινὰς γοῦν ἅλα λάλῳ, καὶ μὴν τοι καὶ ἀκηδοῦσα τὸν ὕπνον τὸν ἥδιστον. οὔτε πάλιν σώματι μόνῳ γε ἐλαθομένοις χωρίοις ἔχεται τῶν προειρημένων, συμπλέκουσά τι καὶ ἀθροίζουσα τὰς τῶν βελόνης ἀκανθας, ἀσμῷ δέ τινι ἀπορρήτῳ τῇ εὐθυμοσύνῃ παραμυθουμένη τὸ ποίημα. τὰς μὲν γὰρ εἰς τὸ ἰθὺ κατέλυσεν αὐτῶν, τὰς δὲ ἐπικαρσίας: ὑφαντικῆς ἐπισήμονα τινὰ καὶ ἄπτοις αὖ αὐτῇ τῷ σήμονι τῇ λεπτῷ ἐπισρέφει. στρογγύλον δὲ πᾶσιν τὸ ἔργον ἀπεφαίνετο, καὶ τοι κολπώδες ὑποῦν οἷονεὶ πλέγμα λύρτα δημιουργῆσαι. καὶ ὅταν ὀξυφύνῃ τὸ ἀρτιμελὲς, νομίζει πρὸς τὴν θάλατταν. ὥθα

Aspidis morsus si Ranam comederit, insanabilis omninò fit. Canis si incolumis momorderit, uulnus quidem infert & dolorem, non tamen pestiferum, inurit: sin rabiosus plagam inflixerit, pernicie molitur. Primò enim aquę metum injicit: uel si quis etiam satis bene & mediocriter se habere uideatur, rursus tamen repetente malo dolet uehemēter, & latrat, denique moritur. Olim cum uęstem, quā rabidus Canis laceraſſet, sarcinatrix mordicus, ut eam extenderet, tenuisset, in rabiem acta perijt. Ieiuni hominis morsus acerbior est, atque ad sanandum difficilior. Scythæ dicuntur ad toxicum, quo sagittas oblinunt, humanum sanguinem admiscere. Aspis. Canis.

† fortè ἐᾶσιν ἀποπρίνεσθαι αὐτὸ. i. quam saniem à parte crasſione secernunt. Alius codex ἐᾶσιν habet ἴασιν.

Serpens quomodo senectam abijciat, & oculorum hebetudinem sanet.

Caput XVI.

INeunte uēre cū senectutē serpens exuerit, tum etiam uisus hebetudinem, tanquam oculorum senectutē, abijcit: quo ex morbo admotis & affricatis fœniculo oculis, liberatur. nam ex eius hyberna in latibulis obscuris mansione, oculos hebetes & præstrictos frigoribus calefaciens fœniculum purgat, atque acres & acutos efficit.

De mirabili Alcyonis nidificatione.

Caput. XVII.

ALcyones suam grauiditatem sentientes, nidum ad excipiendos pullos machinantur. ad eum uerò non lutum ei opus est, non tectum & domus ut Hirundini, quæ cum hospes non uocata aduentat: tum matutino tempore cantu molesta importuno, suauissimum somnum interrumpit. At neque corpore tantum Alcyones in aperto ac libero mari, ad nidi structuram legendis contexendisq; Belonæ spinis incumbunt, sed ineffabili etiā ui ingenij solertiæq; propositum perficiūt. Spinas enim partim rectas, partim obliquas, ut mulieres ad textrinā eruditę subtegmini stamē, intertexunt: & rotundum paulatim, nō omninò tamen, sed oblongū & sinuosum instar nassæ cuiusdā efficiunt, Perfectū in mare deferūt, ubi

ubi fluitans ab incurſantibus undis earum opus probatur: tum partes quas aqua incidens oſtendit non firmas eſſe, reſarciunt. Cætera quæ rectè connexa iunctaq; ſunt, neq; ſi percutias ſaxo, rumpi: neque ferro diſcindi poſſunt, non magis quàm lineus ille thorax, q Mineruæ Lindiæ conſecratus carminibus celebratur. Os uerò nidi non planè conſpicuum, & alijs omnibus inacceſſum, ſolam illam ſuſcipere poteſt, neq; per id ipſum quicquã ex mari intro influere poteſt, adeò ſubtiliter cõſtructum eſt. Ibidem undis circunlata Alcyon, ut ferunt, pullos nutrit.

ἐν θα τῦ λύματος ἐπιπολάζοντος ἅπα ἦσυ χῇ τὸ λύσμα ἐπιὸν, ἐλέγχει τῇ ἀλκυόνι τὸ ἔργον. τὸ γάρ τι μὴ στεγανὸν μέρος, τὸ ὕδωρ τὸ ἐμπίπτον ἀκέστῳ αὖθις. τὰ δ' ἁρμοσμένα ἡ καλῶς σωυφασμένα, & ἔγκ παίοις λίθῳ, ὀκ ἂν ῥαγήσαις αὐτά. εἰ δ' & ῥαφάνοις σιδήρῳ, τά δὲ ὀκ ἂν ἔξαι, καλῶς τε καὶ δῦ λιϋφασμένα τῦ θώρακος τῦ λινᾶ ὃ μέσον, ὃν πόρρω ἀναθεῖναι τῇ Αθηνᾷ τῇ Λινδίᾳ ἄσματα ἄδοντες. τὸ σόμα δ' τῦ λύρτα τῦ δὲ ἄλλῳ μὲν ὅτι εἰσβατόν, ὅτε παύτη σύνοπτον, δίεχεται δ' ἐκείνῳ μόνῳ. οὐκ ἂν δὲ εἰσρεύσαι δι' αὐτὸ οὐδὲ τῆς θαλάττης εἴσω οὐδέν: οὕτως τοι στεγανόν ἐσιν. φωλεῦθάζοι δὲ νεοττοὺς τρέφει ἐπὶ τῶν κυμάτων ἡ ἀλκυὼν φερομένη, ὥς φασι.

Lupum lycoctono herba calcata mori. Cap. XVIII.

PRoximè Nilum herba naſcitur, quæ non ſine cauſa lycoctonos appellatur, quòd eam lupus calcans, cõuulſionibus moritur. Propterea Aegyptiorum illi qui hoc animal uenerantur, in terras ſuas eiuſmodi herbam importari prohibent.

Περὶ τῦ λυκοκτόνου καλουμένης πόας. Κεφ. ιη.

ΤΟῦ Νείλου πλησίον πόα γίνεται καὶ καλεῖται λυκοκτόνος: & οὐκ ἔστι ψεῦδ ὄνυμος, & εἰκότως. ὅταν γὰρ αὐτῇ ἐπιβαίνῃ λύκος, ἀπώλετος ἀποθνήσκει. φθονοῦσι καὶ οἱ σέβοντες Αἴγυπτίων τὸν τὸ ζῶον, εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν εἰσάγειν ταύτην τὴν πόαν εἰωθότες.

Gallinacei generis auẽ in aqua putrescere, non item in uino: Stellionem neque in aqua, neq; in uino, ſed in oleo. Caput XIX.

SI quæ Gallinacei generis ales in uinũ illapſa & ſuffocata fuerit, nullum ex ea uitium uino contrahitur, neq; aliquid mali in domo exoritur: in aquam uerò delapſa, tum ipſam reddit fœtidam, tum aërem putido replet odore. At Stellio ſiue in aqua, ſiue in uino ſuffocetur, nihil officit. Oleum uerò, extinctus in eo, graui odore inficit: & qui de illo guſtârit, Pediculis ſcatebit.

Stellio.

Περὶ ὄρνιθος καλοικιδίου, & τῦ καλουμένου γαλεώτου, εἰς ὑγρόν τι ἐμπεσόντων. Κεφ. ιθ.

ΤΩν περὶ τὴν οἰκίαν ὄρνις ἐὰν εἰς οἶνον ἐμπέσῃ ἡ ἀφανιγῇ, ἀδὲν λυμαίνεται, οὔτε τὸν οἶνον φασὶν, οὔτε τὴν φόρον. ἐὰν δ' εἰς ὕδωρ καταενεχθῇ, δυσωδίες ἀπέφηνε τὸ ὕδωρ, & κακοσμίαν ποιεῖ τὸν ἀέρα ἐργάζεται. γαλεώτης δ' ἐὰν εἰς οἶνον καταλιθήσας, εἴτε ἀφανιγῇ, ἢ εἰς ὕδωρ, λυπεῖ οὐδέν. ἐὰν δὲ εἰς ἔλαιον ἐμπέσῃ καὶ ἀφθαίνῃ, δυσωδίες τὸ ἔλαιον ἀφανίζει. καὶ ὀγδόῃ μὲν & αὐτοῦ φθείρειν δύναται.

De Cerui cornu, & lapide, Serpentes fugantibus. Cap. XX.

CEruini cornu ſuffimento Serpentes fugari manifeſtum eſt. Eſt & fluuius nomine Pontus, in Medica & Pæonica regione, ut Ariſtoteles prodit, in quo lapis inuenitur, cuius ſuffitu Serpentes pelluntur: ac ſi quis aqua perfuderit, incendio conflagrat: ſin ardentem flabello incendere uelis, reſtinguitur. atque eius ſuffimentum odorem bitumine tetriorem emittit. His autem de ipſo proditis etiam Nicander conſentit.

Περὶ τῦ λίθου τῦ διώκοντος ὄφεις. Κεφ. κ.

ΤΟ τῦ ἐλάφου λίθος θυμιώμενον ὅτι ὄφεις διώκει, δῆλόν ἐστι. λέγει δ' Αριστοτέλης ὅτι ἡ λίθος ὁ γινόμενος φ' τῷ Ποντικῷ ποταμῷ, ἔστι δ' ὅτος φ' τῇ χώρᾳ τῇ Μηδικῇ τε καὶ Παιονικῇ, ἐπιθυμιώμενος διώκει τοὺς αὐτός. καὶ μὴν καὶ φύσιν τὸ λίθου τοιαύτην ἔχειν λέγεται. ὕδατος μὲν ἅτις αὐτῷ καταχέοι, ἀνάπτεται. καιόμενον δὲ ὕδατι ῥαδίως ἀφανίσαι ἐπιδύναται, ὅλον καταβρύντα. θυμιώμενον δὲ αὐτὸν ὀσμὴν ἀφιέναι ἀσφάλτου βαρύτερον φασι. τούτοις ὁμολογεῖ & Νίκανδρος.

De Ser-

Περὶ

Περὶ Φάρου τῆς νήσου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ὄφεων. Κεφ. κα.

Φάρος ἡ νῆσος πάλαι, λέγουσι οἱ Αἰγύπτιοι οἷα μέλλω λέγειν, πεπλήρω ποτὲ ὄφεων πολλῶν τε καὶ δεινῶν. ἐπεὶ δὲ ὁ Θῶνις ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς λαβὼν παρακαταθήκην τὴν Διὸς Ελένην, ἔδωκε ταύτην αὐτὸς ἄρα αὖ καὶ πρὸς τὸν Αἴγυπτον, καὶ πρὸς τῆς Αἰθιοπίαν πλανώμενος ὁ Μενέλεως, ἔνθα ἠράσθη αὐτῆς ὁ Θῶνις, καὶ βίαν αὐτὸν προσφέροντος τῇ Ελένῃ εἰς ὁμιλίαν ἀφροδίσιον, φησὶν ὁ λόγος διάσασαν τῆς τοῦ Διὸς παῖδα αἰτῆσαι πρὸς τῆς τοῦ Θώνιδος γαμετῆς, Πολυδάμνα ἐναλεῖν. τὴν δὲ διάσασαν μήποτε ἄρα ἐπιέρα βάλητο ἐξ ἔρωτος ἢ κάλλους αὐτὴν, ἅμα τε καὶ οἰκτείρασαν ἐπικτεῖναι τὴν Ελένην εἰς φάρμακον. πόαν δὲ καὶ τῶν ὄφεων τὰ ἐκεῖθι ἐχθρὰν διοῦναι, πανηρούν αἰδοῖον λαβόντας οὗ ὄφεις, ἔνθα καταδῦναι. τὴν δὲ αὐτὴν καταφυτεῦσαι, καὶ χρόνῳ ἀναθῆλαι, καὶ ἀφικέσθαι σπέρμα ἐχθρὸν ὄφεσι. καὶ μύθοι καὶ ἐν τῇ Φάρῳ † ἐγχώριον τοιόνδε γένεσθαι. ἐλεφαίνεσθαι δὲ τὴν πόαν ἐλένιον λέγουσιν οἱ τοῦτα ἐπίστασθαι δοκοῦντες.

De Serpentibus in Pharo insula, & Helenio herba eis aduersa. Cap. XXI.

PHarus insula olim (ut testantur Aegyptij) multis diuersisq; serpētibus plena erat. Et cum Thônis Aegyptiorū rex custodiendam accepisset Helenam Iouis filiam à Menelao per superiora Africę circa Aegyptum & Aethiopiam oberrante, inq; eius amorem incidisset, & uim illi inferre conaretur: fama est illā uxori Thonidis Polydamnæ rem omnem aperuisse. Polydamnam uerò & metuentem ne propter formam sibi aliquando præferretur Helena, & simul miserantem in Pharum eam exposuisse, & donauisse herbam Serpentibus illic abundantibus aduersariā: cuius sensus (ut ferunt) quàm primū perceptus est à Serpentibus, illi passim in terram se abdiderunt: Helena uerò herbam plantauit, quæ cum comprehēdisset, suo tempore semē Serpentibus inimicū protulit, & Helenium, ut harum rerum periti asserūt, appellata est, & in Pharo puenit.

Helenium herba.

† fortè φύσαν, citat hunc locū Eustath. in quartum Odysseę, sed his uerbis omissis.

Περὶ θαλαττίων ἀστέρων. Κεφ. κβ.

Θαλάττιον ζῶον οἱ ἀστέρες, καί εἰσι καὶ αὐτοὶ *μελακόστρακοι, ἐχθροὶ δὲ τοῖς ὀστρείοις: δαπανοῦσι γὰρ αὐτά. καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐπιβουλῆς τῶν κατ' αὐτῶν ἐκεῖνός ἐστι. τὰ μὲν διέχνει πολλάκις ψύχους δεόμενα, καὶ ἄλλως εἴ τι σφίσιν ἐμπέσοι τοῦτο τῶν προσηκόντων. οἱ τοίνυν ἀστέρες εἰς μέσον τὸν ὀστράκων † διάργουσιν ἢ μᾶλλον τὸν σφετέρων εἰς ἕκαστον, καὶ ἐμπίμπλανται τῶν σαρκῶν, διεργομένων σωτηρίων τῶν ὀστράκων αὖθις. ἔδιον μὲν δὴ τῶν ἀστέρων θαλαττίων ἀρήσθω ἡμῖν τοῦτο.

Stellę marinę quomodo Ostrea exedant. Cap. XXII.

STellæ marinæ molli crusta intectæ, & Ostreis tā crudeliter inimicæ sunt, ut hæc ipsa exedant, & cōficiant. Ratio insidiarū quas eis moliuntur, eiusmodi est: Cum testacea suas patefaciant conchas, cum uel refrigeratione egent, uel ut aliquid pertinēs ad uictum incidat: eæ uno de suis siue cruribus siue radijs intra testas ostrei hiantes insito, eas claudi prohibentes, carne explentur.

*Aristotel. libro 5. ca. 15. de histo. animal. stellas inter ostracoderma numerat.

† aliàs διέρχουσι.

Περὶ ἀμφισβαίνης. Κεφ. κγ.

Τὴν μὲν ὕδραν τὴν Λερναίαν, ἣν ἆθλον ἦν ἡράκλειον ἀθλέτωσαν ποιηταὶ, καὶ μύθων ἀρχαίων σωθέντα, ὡς αὐτὸς καὶ Ἑκαταῖος ὁ λογοποιὸς δηλοῖ. ἀθλέτω δὲ καὶ Ὅμηρος χιμαίρας φύσιν, διφαλὰς ἐχούσας τρεῖς. τόρας τὸν Λύκιον † Αμισοδάρου τὸ Λυκίων βασιλέως, ἐπὶ λύμῃ πολλῶν θρέμμα ποικίλον τι καὶ ἀπρόσμαχον, ναὶ μὰ Δία. καὶ ταῦτα μὲν ἴσμεν εἰς τοὺς μύθους ἀποκεκρίσθαι. Η δὲ ἀμφίσβαινα, ὄφις διπέφαλός ἐστι, καὶ τὰ ἄνω καὶ ὅσα εἰς τὸ οὐρᾶσιον. πρόσθεν δὲ ἢ ὅπως ἄν τις τὴν ὁρμὴν ἐπαναγάγῃ

Hydrā & Chimæram feras esse fabulosas.

† Stephanus penultimā per ω scribit.

Amphisbęna.

R dæ

dæ loco alterum ponit, altero pro capite utitur: tum rursus si ei retro sit opus cedere, capitibus contrà q̃ prius utitur.

Rana piscatrix quomodo latitans, & appendices, quas ante oculos habet, ueluti escã prętendens, piscículos ad se allectos deuoret. Cap. XXIIII.

Inescatio callida.

EGenere Ranarum quædam Piscatrix appellatur, nomen ex ijs actionibus rerum quas molitur trahens: hæc ante oculos, quasdam piscículorum capiendorum illecebras habet, longulos nimirum pilos, siue appendices quasdã, quorũ extrema asperis (uel crassis) globulis prępilantur. Hos sibi conscia à natura comparatos esse, dandæ ansæ ad illiciendos in escam pisces, sese in turbidissima & referta limo loca abdit, atq; illic ibidem silentio delitescens, porrigit pilos & prætendit. paruuli igitur piscículi ad eos adnatant, & extremum quod præpilatum est escam esse putant. ea uerò in abstrusis insidijs manens, ubi illos propius accessisse perceperit, pilos ad se subducit. subducũtur enim occultis quibusdam uijs. piscículi autem qui helluatione & liguritione allecti proximè accesserint, cõprehenduntur, & ei esca fiunt.

Locusta à Polypo hoste quomodo uincatur. & quando cornua sua obliquet, demittat, aut ante se porrigat. Cap. XXV.

LOcusta ideò inimicitias cũ Polypo graueis habet: q̃ hic cũ illius brachia circumplexus fuerit, aculeis, quos in dorso insitos habet, præclarè cõtemptis, & p nihilo habitis, illã ipsam circũplicans, suffocat. Cuius sanè rei haud insciа Locusta, à Polypo summè refugit. Eadé cũ nullius rei metu afficitur, tũ ante uersus p gredit nõ prætensis quidẽ, sed obliquis & demissis in latera cornibus, ut ne aqua cótra natationẽ ueniens reprimat cornua, & inde ultrà progredi prohibeat. sin fugit & retrocedit, tũ penitus demittit & laxat sua cornua: & tanquam remis altius demissis scapham propellens, sic sese commouens, multũ cõficit itineris. Quòd si Locustæ inter se pugnant, alij contra alios, ita erectis cornibus ueniunt, ut incurrentes arietes allidunt & conserunt frontes. De pugna uerò inter Locustam & Murænam in superioribus egimus.

γῆ δ' πόδα ἡ χεῖρα αὐτῷ, τῷ μὲν ἀπέλιπεν ὧν ἁρᾶν ἔοικεν, τῷ δ' ἀπίφυκε λιφαλλίδι. καὶ μέντοι καὶ πάλιν ἀ δεινότατα τῷ ὀπίσω ἴεναι, λίχνηται τοῖς λιφαλαῖς ὃν ὁ φαντίασμα ἢ ὁ πρόσθεν ἐχώρησεν.

Περὶ τ βατράχου τ καλουμένου ἁλιέως. Κεφ. κδ'.

HN δὲ ἄρα τι βατράχου γένος, καὶ καλεῖται τοῦτο ἁλιεύς, καὶ καλεῖται ὁ ὄνομα ἔχων ὅτι ἁλιάστα † ἰχθύνα ἐπειράνω τῶν ὀφθαλμῶν ἔχει, πώγωνας τρίχας ὡς ἄν ἔποις τινὰς βλεφαρίδας. εἶτα ἐκάστη † τριχὶ σφαιρίον πεφύκει. σώοιδεν δὲ ἑαυτῷ τούτοις ἐφόδιον ὂν τῇ τροφῇ, ἀπὸ φύσεως ὂν τοῦ ἄλμους ἰχθῦς, πρεσβυτάσμενόν τε καὶ τεθηγμένον πρόσθετι. οὐκοῦν ὑποκρύψας ἑαυτὸν ἐν τοῖς θολερωτέροις τε καὶ ἰλύος μᾶλλον πεπληρωμένοις ἡσυχάζει, πετάνυσι τὰς τρίχας τὰς πεφυκυίας. τὰ τοίνυν βράχια τῶν ἰχθύων πεφυκὼς ταῖς τε ταῖς βλεφαρίσι, τὰς ἐπ' ἄκρου σφαιροειδεῖς πεφορὰς οἰόμενα δὲ λιπαρὰ εἶναι. ὁ δὲ ἐλλοχᾶν ἀτρεμεῖ: πλησίον δὲ τούτων γενόμενον, ὑπάγει τὰς τρίχας ὡς ἑαυτόν. αἱ δὲ εἰσάγουσι λιπαραί τι σι ταῖς ὀδοῖς ἢ ἀφανέσι. γαυριάζοντά τε ὑπὸ λαμπρότητος τὰ ἰχθύδια, δ' ἐπὶ τὸν βάτραχον ὁρμῶσι.

Περὶ τ̃ καράβου, & τ̃ τ πολυπόδων ἐχθρας. Κεφ. κε'.

KΑραβος πολύποδι ἐχθρός. ὁ δὲ αἴτιον. ὅταν αὐτῷ τὰς πλεκτάνας περιβάλῃ: τῶν μὲν ὠῶν τ νώτου † ἐκπνεόντων αὐτῷ λιχνεύουσιν οὐδεμίαν ὥραν, ἑαυτοῖς δὲ πρόνοιαν αὐτῷ ὃν πνίγμα, ἄγχει. ταῦτα ὁ κάραβος σαφῶς οἶδε, καὶ ἀκριβάζεται αὐτόν. καράβου δὲ ἡ φύσις † νήχει: ὅταν ἀθλῆς ἢ πορεύηται ὅδε ὁ ἰχθὺς πρόσω, πλαγιάζας δεξιὸν καὶ ἐκεῖσε τὰ λίρατα, ἵνα μὴ πῶς φαντίαν τοῖς νῆξιν ὁ ὕδωρ ἰὸν, εἶτα ἀνασείλληται οἱ τὰ λίρατα, καὶ ἐμποδίζηται πρόσω χωρεῖν. ἐὰν δὲ φεύγει τοῖς ὀπίσω ἰὸν, πρῆκεν αὐτὰ τελέως. ὁ δ' αἴτιον, ὡς λώπαις ἐρίσαν ἐν ὑποκινῶν δίκλω πορθμίδος πολὺ ἀκρατῆ. ἐὰν δ' γένοιτο μάχη καράβων πρὸς ἄλληλους, τὰ λίρατα ἐγείρουσιν, εἶτα ὡς λιμοὶ ἐμπίπτοντες, πεσεράπασι τὰ μέτωπα. Ἀγῶνα δ' μυραίνης & καράβου αὖθις ἐροῦμεν ἄνωθεν.

Πῶς

Serpen-

Γῆς δύναι σὺν ὄφεσι ἄγνθ καὶ καλαμίνθη. Κεφ. κς.

Ἐλαύνει δὲ ἰσχυρῶς τὴν φυγὴν σὺν ὄφεσι ἡ φύσροσός τε καὶ νοτερὰ καλαμίνθη φασὶ, καὶ ὁ ἄγνθ. τοῦτόν τοι καὶ φ' †θεσμοφόροις φ' ταῖς σιβάσι τὰ χωάκια τὰ λήκιθα ὑποστόρνυνται. καὶ δοκεῖ μὲν καὶ ἐχθρὸς εἶναι τοῖς δακέτοις ὁ ἄγνθ. ἤδη δὲ καὶ ὀρμῆς ἀφροδισίου λώλυμά ὄντι: καὶ ἔοικε τόγε ὄνομα λαβεῖν γ' ἐντεῦθεν. δι' ἃ δοκεῖ ἄρα τὰ αὐτὰ δάκετα καὶ τῷ καλαμίνθῳ πόαν τῷ λιβανωτίδι.

Τίς τὰ ζῶα ἐργάζεται ἡ θηλύφονθ πόα. Κεφ. κζ.

Θεόφραστός γ' ἐγωγε ἀκούω ἐκάνα, πόαν τινὰ ἱστορῶν ὅδε ὁ ἀνὴρ, καὶ ὄνομα θηλύφονον κέκλῃκεν αὐτὴν: ἣν πρῶτον εἴπερ σκορπίῳ †ἐπιχύσαι νώτου θεὶς ἐάσαι, ὅδε πρᾶγμα αὖος ὄντι. ὁ δὲ αὖτος λέγει ἦν αὖτὴν ἀναστήσειν σε, ἐπὴν λευκοῦ ἑλλεβόρου καταπάσαις αὐτό. ἐγὼ γ' ἐπαινῶ μὲν τὸ θηλύφονον, τὸν δὲ λευκὸν ἑλλέβορον οὐ λίαν. τὸ δὲ αἴτιον, μισῶ μὲν σκορπίους, φιλῶ δὲ ἀνθρώπους. Καλλίμαχθ δὲ ἄρα φ' τῇ γῇ τῇ Τραχινίᾳ ἄδει δρυόδρυόν τι φύεσθαι καὶ καλεῖσθαι σμίλον, ᾧ τὰ ἑρπετὰ γαστριάσαντα καὶ πραϋνάντα ἀρχῶ, εἶτα ἀναθνήσκειν.

Περὶ ὑῶν καὶ Σαλαμανδρᾶς. Κεφ. κθ.

Τὴν ὗν μέντοι ἔχειν τὴν ἄλλων μέντοι ἀδύνατον, ἐκ πολλοῦ πεπίστευται. τὴν ἐκάνου δὲ ἡ πεῖρα δηλαδή, καὶ μάλα γε φανερῶς: ὅταν ποτὲ Σαλαμανδρᾶς φάγῃ, αὐτὴ μὲν οὐδὲν ἀπαθὴς, τοὺς γε μὴν αὐτῆς γευσαμένους ἀποκτείνει.

Περὶ τῶν φ' Εὐφράτῃ ὄφεων. Κεφ. λ.

Εὐφράτης, ὁπόσοι μὲν Πάρθων καὶ Σύρων ῥεῖ μέσος ποταμὸς, ὅτι μέν τι τὴν ἑτέρων τῶν ἄλλων ἔχει ποταμῶν πολιήτην, ἐρῶ ἄλλοτε: ὃ δὲ αὐτῷ σωίσασι Πάρθοι τε καὶ Σύροι, καὶ ἔστι συμμέλειν τοῖς λόγοις τοῖσδε, ἄρχεται. Πρὸς ταῖς πρώταις ἀνατολαῖς τοῦδε τοῦ ποταμοῦ, φύονταί τινες ὄφεις, καὶ μάλα γε ἀνθρώπων ἐχθροί: ἀλλ' οὐ τῶν ἐπιχωρίων καὶ σωτρόφων, τῶν δὲ ξένων καὶ προσηκόντων οὐδαμῶν: καὶ τιμῶνται γε τὴν ἐπιδημίαν αὐτοῖς θανάτῳ.

Περὶ

Serpentibus Agnō .i. uiticē arborē aduersari: ut inter herbas calamintham siue nepetā & libanotidē.

Cap. XXVI.

PErmultam Serpentium fugam nepeta irriguis gaudens locis, & Agnos faciunt, & longè lateq; expellunt. In Atheniensiū Thesmophorijs Atticæ mulieres Agni foliis cubilia substernunt, q; & Serpentibus sit infesta, & simul existimēt ab appetitione ueneris prohibere, unde nomen traxisse uidēt. Herba etiā Libanotis nuncupata Serpētibus formidabilis est. †θεσμοφορίοις

Scorpium herba thelyphono perire, elleboro albo ad se redire. Smilū arborē Serpētes perimere. Cap. XXVII.

THelyphonum herbā Theophrastus narrat, si eam ad Scorpij dorsum ad mouēdas hunc statim perire. Idemq; affert eundem ad integritatē ualetudinis restitui, si eum candido elleboro conspergas: Atq; equidē thelyphonū probo, non itē elloborum: quòd sanè ita homines egregiè diligam, ut acerbè & penitus scorpios oderim. Callimachus etiā canit in terra Trachinia arborē nomine smilum nasci, ad quā appropinquantes, & eam contingentes Serpentes, pereunt. †ἐπιχύσαι, Theophrast' de hist. plant. 9. 19. Thelyphonū est genus aconiti primum. Smilos arbor eadem fortè quæ melia, id est, fraxinus.

De Suis carnibus, & quòd Salamandram sine periculo uoret, &c.

Cap. XXVIII.

SVis carnes suauitate inter cęteras prę stare, uetus persuasio est. Hoc quidē experientia non obscurè constat, si quando Sus Salamandrā comederit, ipsum extra periculum esse: eos autem qui Suis illius carnibus uescantur, perire.

De Serpentibus Euphratem accolentibus, quæ peregrinis infensæ & mortiferæ sunt, indigenis non item.

Cap. XXIX.

EVphrates, qui inter Parthos & Syros intermedius fluit, quā in re longè cęteris fluminibus præstet, aliās dicam: Iam nunc de eo ipso, quod Parthi & Syri non ignorant, quodq; ab hoc instituto sermone non abhorret, ponā. Ad primos ortus huius fluminis quædam Serpētes nascuntur hominibus externis, non itē indigenis, inimicissimæ: atque usq; eò infestę, ut eos morte mulctent.

De gressu Leonis & uestigijs confusis ad fallendos uenatores. Cap. XXX.

CVm Leo ingreditur, nec rectà iter facit, nec simplex ponit uestigium, sed uariũ imprimit, & multiplex: modò enim progreditur, modò regreditur, tũ rursus procedit, idemq; uicissim retro cõmeat, ac rursus pergit: & sic uiam obliterat, ut ne uenatores eius uestigia sequi, & lustrũ ubi cum suis catulis habitat, facilè reperire possint: id quod diuino munere proprium naturæ Leonum donatũ est.

De singultu, & amoliente eũ à pecoribus herba, quæ eam ob causam à pastoribus plantatur. Cap. XXXI.

Alyssos dicta medicis herba.

BOnus & peritꝰ pastor, ut Oues & Capras amat, sic odit singultum. Is quidem & homini frequens est, & pecori ex repletione accidit. Itaq; contrariã huic affectui herbam circa stabula pastores serunt, hoc malum amolientem. Eius uim experti, hominibus quoq; candẽ aduersus singultum salutarem faciunt.

De Hyoscyami & Opi stirpium euulsione, circunfossis eis aliqua uolucre alligata. Caput XXXII.

HYoscyamũ & Opòn collecturi, circunfodiunt, ita ut commoueant luxentq; radices, non suis tamen ipsi manibus euellunt: sed uolucrem aliquam altero crure alligant herbæ: quam illa deinde irrequieto motu suo euellit. Vtraque autem utilis est ad remedia homini, aduersus uoluulum præsertim, siue quis ipse sic eruendum curarit, siue aliũde acceperit. Nisi autem hoc modo eruantur periculum esse putant.

†al' οὕτω κάλιον

Opòs liquorem Græcis significat, & simpliciter pro Cyrenaico siue laseris succo usurpari solet. Sed Aelianus hoc loco aliud intelligere uidetur, fortè papaueris fruticem ex quo liquor opium dictus colligitur, uel opocarpasi stirpem. hæ quidem ui refrigerante & sopori fera, ex qua periculum forte timebant fodientes, cum hyoscyamo conueniunt. Mandragoram quoque facultatis eiusdem, cane alligato sunt qui eruendam nugentur. ut Iosephus baaras lapidem, & Aelianus lib. 14. aglaophotidem terrestrem.

περὶ λεόντων. Κεφ. λ.

Λέων δὲ ὅταν βαδίζῃ, οὐκ εὐθύωρον πρόεισιν, οὐδὲ ἐᾷ τὴν ἰχνῶν ἑαυτοῦ ἁπλᾶ εἶναι καὶ τὰ ἐνδιάλειμματα: ἀλλὰ τῇ μὲν προέισι, τῇ δὲ ἐπαύεισι. καὶ αὖ πάλιν τὸ πρόσω ἔρχεται, καὶ μὴν καὶ ἔστιν ὅτε τ' οὐμπαλιν. εἶτα παρέρχεται τὸν ὀδόν, καὶ ἀφανίζει τοῖς θηρατοῖς εἶναι κατὰ σίβον τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ῥᾳδίως τὸν κοίτην, ἔνθα ἀναπαύεται καὶ οἰκεῖ σὺν τοῖς σκύμνοις, εὑρίσκειν. καὶ ταῦτα μὲν λεόντων ἴδια ὅλως φύσεως, ἄνωθεν αὐτοῖς δοθέντα.

περὶ λυγγὸς ἐπιγινομένης τοῖς ζώοις, καὶ τὰ ποίας ἂν δι' αὐτὴν φυτεύσειαν οἱ ποιμένες. Κεφ. λα.

Ποιμένα μοι νέα νομὸν τινὰ ἀγαθόν. οὐκοῦν ὁ νομεὺς φιλεῖ μὲν τὰς ὄις. φιλεῖ δὲ καὶ τὰς αἶγας, μισεῖ δὲ λύγγα, νόσημα καὶ ἀνθρώπῳ πολλάκις ἐμπίπτον. ἄγει δὲ ἡ πλησμονὴ καὶ τοῖσδε τὴν λύγγα. οὐκοῦν ποίαν τινὰ ἐχθρὰν δὴ καὶ πάθει δὴ δὲ τοῖς ἤδη πεφαρμένοις σκηνὴν οἱ νομεῖς παρεφυτεύουσι. καὶ ἣ δὲ ἡ ποία ἀνέργει τὸ κακὸν αὐτοῖς. λέγουσι δὲ οἱ πεπειραμένοι ὅτι αἶγα καὶ ἀνθρώποις ὁμοῦ τὸ αὐτὸ πάθος δύναται ἀγαθὸν ἡ ποία αὕτη.

περὶ ζώων τῶν ὀπὸν καὶ τὸν ὑοσκύαμον μὴ ἀναπαύντων. Κεφ. λβ.

ΥΟσκύαμον καὶ ὀπὸν ὅσοις ἔργον τυγχάνῃ, οὗτοι παρισκάπτουσι μὲν γύρους, καὶ ὑποκινοῦσι τὰς ῥίζας, οὐ μὴν διὰ χειρῶν τὸν σφετέρων ἐπὶ ἀναπαύσιν: ἀλλὰ τὸν ζώων πλησίον ὅτιοῦν θηράσαντες ἢ πριάμενοι, τοῖς ποσὶν ἢ τὸν ἕτερον πρὸς ἑλκύσει τῇ ποᾷ. ὃ δὲ ἑλκυσάμενον, εἶτα μὴν τοῖς ἀναπαύει αὐτῷ. καὶ ἔστι λυσιτελῆ ἑκάτερα, εἰς ἃ βούλονται ἄνθρωποι. εἰ μὴ ταύτῃ τις ἀναπαύσει, ἔχει ἄλλως ὁπόθεν † οἱ ἔσται καλῶς τῷ εἰς *ἕλκειν θησαύρισμα εὑληφέναι.

περὶ ἑλμινθῶν, καὶ τὰ ποίας τὸ ἀβροτόνου. Κεφ. λγ.

ΤΟ ἀβρότονον ὅσα ἀγαθὰ δρᾷ, καὶ ὅπως ὀνίνησι τὸν πνεύματι δίδωσι, τῷ μὲν τοι καὶ πνεύμονός ἐστι καθαρτήριον, οὐ ναῦν λέγω λαερός. ζώῳ ἔν τῳ νηρῷ πολέμιόν ἐστι καὶ

De Abrotoni herbæ facultatibus: & historia mirabilis mulieris curatæ à Lumbricis. Cap. XXXIII.

Abrotonum.

ABrotoni remedia cum alia, tum ad expurgandum pulmonẽ, & facilem reddendã spirationẽ, nõ est huius loci explicare. Idẽ infensum est Lumbricis, coscq;

καὶ αἰρεῖ τὴν ἑλμινθα, ἢ πρῶτον ὧν πλέον ἰσῦσα, καὶ αὐξανομένη, θηρίον γίνεται, σπλάγχνοις μὲν φυτικτόμενον, ἀνθρωπείοις δὲ νόσοις φαριθμούμενον, καὶ ταῦτα τοῖς ἄγαν αὐιάτοις τε καὶ ὑπὸ χαρὸς θνητῆς εἰς ἄπεισιν ἥλιον ἀδυνάτοις. τεκμηριῶσαι δ' ἔστιν, καὶ Ἱππυς ἱκανός. ὁ δὲ λέγων ὁ συγγραφεὺς ὁ Ρηγῖνος, τοιόνδ' ἐστί. Γυνὴ ἔσχεν ἑλμινθα, καὶ ἰάτρων δὴ αὐτὴν ἀπεῖπον οἱ τὴν ἰατρῶν δεινοί. ἀκὴν εἰς Ἐπίδαυρον ἦλθε, καὶ ὡδεῖτο τῶν θεῶν δεομένη τοῦ σωθῆναι πάντας. οὐ παρὼν ὁ θεὸς, οἱ μὲν τοι ζάκοροι κατακλίνουσι τὴν ἄνθρωπον, ἔνθα ἐᾶδη ὁ θεὸς ἐώθει τοὺς δεομένους, καὶ ἡ μὲν ἄνθρωπος ἠσύχαζε† πρὸς τὰ θεῖα. εἴγε μὴν ὑποδραντὸν τοῦ θεῶν, τὰ εἰς τὴν ἴασιν αὐτῇ ἐποίων: καὶ τὴν λεφαλὴν μὲν ἀρχὴ τοῦ δέρης ἀφαιροῦσι: καθίσασι ἢ τῇ χέρα ὁ ἕτερος, καὶ δεξιρεῖ τὴν ἑλμινθα, θηρίον μέγα, πῆχυν. σωαρμόσαι ἢ μὴ ἀρδύναντο τὴν λεφαλὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἁρμονίαν οὐκ ἠδύναντο τὸ πρῶτον. ὁ τοίνυν θεὸς ἀφικνεῖτο, καὶ τοῖς μὲν ἐχαλέπηνεν, ὅτι ἄρα ἐπείθοντο ἔργῳ δυσπειθοῦσι τῇ ἑαυτοῦ σοφίᾳ, αὐτὸς ἢ ἀμάχῳ τινὶ καὶ θείᾳ δυνάμει ἀπέδωκε τοῦ σκήνους τῇ λεφαλὴν, καὶ τὴν ξένην αὐέσησε. Καὶ οὕτι πω ὦ Βασιλεῦ καὶ θεῶν φιλανθρωπότατε Ἀσκληπιὲ βροτὸν ἐγωγε αὐτικρίνω τῇ σοφίᾳ τῇ σῇ, μὴ μανείην δὲ τοσοῦτον, ἀλλὰ ἐπελθὼν ἐμνήσθην εὐεργεσίας τε σῆς καὶ ἰάσεως ἐκπληκτικῆς. ὡς ἢ καὶ ἥδε ἡ πόα σὸν δῶρόν ἐστιν, οὐδὲ ἀμφιβάλλειν χρή.

Περὶ τοῦ ζώου τοῦ καλουμένου ναυτίλου.

Κεφ. λδ.

Ὁ δὲ ναυτίλος πολύπους μέν ἐστι καὶ αὐτὸς, καὶ κόγχλιον μίαν ἔχει. ἀναπλεῖ μὲν ἔν τῇ θαλάττῃ τῇ κόγχλιον† ἐκστρέψας πρὸς τὰ κάτω, ἵνα μὴ τὴν ἅλμης ἀρύσηται, καὶ ὠθήσῃ αὖθις αὐτόν. γεμόμενος ἢ ὧν τοῖς κύμασιν, ὅταν μὲν ἡ γαλήνη καὶ αἰρίων πνεύματος, κρέφει τὴν κόγχλιον ὑπτίαν: ὁ δὲ ἐπιπλεῖ δίκλινον πορφυροῦν. καὶ παρεὶς δύο πλεκτάνας φέρεται τε καὶ ἐκεῖθεν, καὶ ὑπὸ κινῶν ἠσυχῆ, ἐρέσσει τε καὶ πρωθεῖ τῇ συμφυῆ ναῦν. ἐὰν δὲ ἔσῃ πνεῦμα, οὓς ἐρετμοὺς μὲν οὐδὲ τέως προτάνας μακροτέρους οἵας ἐργάζεται, ἄλλας δὲ αὐατένας πλεκτάνας, ὧν μέσον χιτὼν ὅτι λεπότατον, πρῶτον διαιρήσας ἰσίον αὐτὸν ἀποφαίνει. πλεῖ μὲν δὴ τὸν τρόπον πρῶτον ἀδεὴς ὤν. ἐὰν

eosq; interimit: quæ animalia ampliùs aucta, etiã feræ nominantur. innascuntur illi interaneis: & inter hominis morbos numerantur, eosq; grauissimos & ope mortali incurabiles: ad quod persuadendũ uel Hippys Rhegînus scriptor idoneus fuerit. Mulier quædã (inquit ille) ex Lumbrico laborans, cũ de eius curatione peritissimi etiã medici desperassent, Epidaurum (Peloponnesi ciuitatem) profecta, dijs, ab hoc malo ut liberaretur, supplicabat. Et cũ deus (Aesculapius) abesset, ministri eã eo in loco, ubi deus mederi supplicibus solebat, quiescere primũ iusserũt: deinde capite eius resecto, unus eorũ manu immissa in uentrẽ, Lumbricũ, ferã sanè ingentẽ, exemit. Caput uerò dũ in suũ locũ & pristinam harmoniã reponere conantur, idq; præstare nõ possunt: interim deus reuertitur, illisq; increpatis quòd rem supra artem & uim humanã aggressi fuissent, ipse diuino & ineffabili modo & caput suo corpori, & mulierẽ restituit. Tantum, ô rex & amantissime inter omnes deos humani generis Aesculapi, tua sapientia pollet, cui ego si quenquã mortaliũ cõparare ausim, insaniã. Volui aũt hoc beneficentiæ tuæ & mirificę medendi artis testimoum prædicare, facultatis abrotoni herbæ occasione inuitatus: quã similiter tuum esse munus non est dubitandum.

Hist oria mulieris lumbricosæ.

† al' πρῶτα χθῆσαι

De Nauta uel Nautilo pisce, è genere Polyporũ: qui è concha quam incolit brachijs remorum instar extensis nauigat. Cap. XXXIIII.

NAutilus è genere Polyporũ concha una præditus est. is cum ex ima maris sede ad summã aquã effertur, inuertit & mutat conchã deorsum uersus, ut ne hausta aqua rursus demergatur: ubi uerò ad summũ æquoris peruenit, & mare ab aduersa tempestate cõquiescit, supinam conchã uertit. hac enim tanquã scapha nauigatione fertur: & duo brachia in utrũq; latus demissa, sensim atq; moderatè mouens, remigat, domesticamq; & natiuã nauem propellit. quod si uẽtus flat, brachia quæ tanquam remos prius longè lateq; porrigebat, gubernacula cõstituit: at quę cæterorũ brachiorũ media est mẽbranula pertenuis, ea passa & intenta pro uelo utitur. sicq;, cum est sine metu, nauigat.

† al' κρέψας

Sin quippiam à ualétioribus belluis metuit, se demergens concham aqua complet, & simul expondere in profundũ delabens, sese occultat, atq; ita hostem effugit. Pòst ubi mare est tempestate uacuũ, & à belluis quietũ, de imo maris gurgite se extollens, rursus per summum mare natiuigat, unde nomen habet.

Quanta maris profunditas hominib. explorata sit. Cap. XXXV.

AD passus trecentos hominibus aiũt exploratam esse maris altitudinẽ, nec ultra. An uerò in profunditate reliqua & inferiore pisces adhuc, aut belluæ tantum degant: uel neutrũ ex his animalibus, sed dæmones tantum marini & fluidæ rerum naturę dominus incolant, neq; alius dixit, neq; ego id scire satago.

De pisce Adonide & Exocœto appellato, & horũ nominũ causis. Cap. XXXVI.

PIscis aspectu flauus, è genere mugilũ, saxa incolere, & simul in ijs uictitare solet: eius sanè duo in uulgus nomina minimè ignota sunt: alij eũ Adonin nominant: alij Exocœton, quod extra mare in arido cubet. Cum enim est tranquilla & temperata tempestas, is tum in siccum undarum impetu peruectus, ad saxa sese exponit, ibidemq; libenter & quiete altum somnum capit. Cum autem alijs omnibus animalibus tanquam fœdere deuinctus est, pacemq; habet: nõ similiter cum incolis maris auibus pace coniungitur, sed & eas perhorret, ac si earum quæpiam comparuerit, sese uersat, & tandiu saltatorio quodã facto tripudio saltat, dum de saxo in undam desiliens, salutem adeptus fuerit. Cum autem mare & terram amicam habeat, ipsum idcirco Adonin, quemadmodũ mea fert opinio, ij appellarunt, qui huiusce modi nomen ei imposuerunt: q̃ Adonidis, qui Cinyræ regis filius fuit, uitã inspexerũt. cum sanè duabus in amore deabus fuisse, alteri marinæ, alteri terrestri, fabulantur.

Exocœtus unde dictus.

Adonis cur dicatur.

Quemadmodum plantæ ramus alienæ arbori inseritur opera auium excrementium. Caput XXXVII.

VNius plãtę ram⁹ sępe innascit & succrescit alienę arbori. Causam cur id fiat

ἐὰν μὴν τοι φοβηθῇ τι τὸν ἄδωνιν, βυθίζας τὴν κοιλίαν ἐπλήρωσε, καὶ κατώλισθεν ἐκ τοῦ βάρους· καὶ ἑαυτὸν ἀφανίσας, τὸν ἐχθρὸν ἀπέδρα. ἅπαν γὰρ ἐρεμίας γιγνομένου, αὐτίκα πάλιν ἅλλεται. καὶ ἀπὸ τούτων ἔχει τὸ ὄνομα.

Εἰς πόσον βάθος οἱ ἄνθρωποι δύνανται τὰ κατὰ τὴν θαλάσσαν διερευνᾶσθαι. Κεφ. λε.

Εἰς τριακοσίας ὀργυιὰς φασὶν ἀνθρώπους κάτοπτα εἶναι τὰ κατὰ τὴν θαλάσσαν, πόρρωτέρω γε μὴν οὐκέτι. εἶτα δὲ ἐνίοις ἰχθύες ἐστὶν, εἶτα καὶ θηρία, ἢ καὶ τούτοις μὲν ἄβατά ἐστι, θεοὶ δὲ θαλάττιοι καὶ κατάλιοι δαίμονες κατειλήχασι τὴν χῶραν, καὶ μέντοι καὶ ὁ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας δεσπότης, οὔτε ἐγὼ πολυπραγμονῶ, οὔτε ἄλλος λέγει.

Περὶ τοῦ ἰχθύος τοῦ καλουμένου ἀδώνιδος. Κεφ. λς.

Ἦν δὲ ἄρα τις ἰδεᾶς, καὶ οὗτος τῶν νεμομένων χθόνα λειρίως· ἰχθὺς ἰδεῖν ξανθός ἐστι. διαφέρει δὲ ἄρα ὑπὲρ αὐτὸν διπλοῦν τὸ ὄνομα. οἱ μὲν γὰρ ἄδωνιν καλοῦσιν, οἱ δὲ ἐξώκοιτον αὐτόν. ὅταν γάρ τοι λῦμα τῶν τοῖς ὑποδυομένοις καὶ γαλήνιος πραΰνθῇ, τηνικαῦτα ἑαυτὸν ἐξοκέλλει τοῦ λύματος, ἐποχούμενον τῇ ὁρμῇ, καὶ ἐπὶ τῆς ψιττῶν ἅπλοῦ, καὶ καθεύδει βαθὺν καὶ ἐρεμαῖον τὸν μάλα τὸν ὕπνον. καὶ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων φύσεως ὡς ἔσιν οἱ καλῶς οἶδε· πτέρυγα δὲ τῶν ὀρνίθων, ὅσοι θαλάσσης φύτροφοι καὶ εἰσὶ καὶ νομίζονται. ἐὰν ὃν ἐκείνων ἐπιφανῇ τις, ὅδε αὐαπάλλεται καὶ πηδᾷ χορείᾳ τινὶ φυσικῇ καὶ ὀρχηστικῇ, ὡς αὖ ἔπτοις μάλα ἀκριβέσιν. ἐς τ' αὖ ἀκτὴν ἢ πέτρας ἁλλόμενον, εἶτα ἐμπίπτων τοῖς λύμασι σῴζεται. Ἀδώνιν δὲ θέλουσι λέγειν αὐτόν· ἐπεὶ καὶ γλῶ καὶ θάλαττάν ἐχει φιλῶν· τὸν πρώτων ἐμοὶ δοκεῖν θεμένων τὸ ὄνομα, καὶ αἰνιξαμένων εἰς τὸν τοῦ Κινύρου παιδὸς βίον, τὸν διηρημένον δύο δαίμοσι, τῆς μὲν ὑπὸ γῆς, τῆς δὲ ἄνω γῆς, ἐρώσης αὐτοῦ ἑκατέρας.

Περὶ τῶν ζώων ὅσα τὰ πτερὰ ἢ τροφῆς κατὰ τὸν διόδρομον ἀφίησι. Κεφ. λζ.

Φυτὸν ἑτέρου ἐλάδι ἐπιφύεται πρέμνῳ, πεφυκὼς οἷ μηδὲν πολλάκις.

τὸ δὲ

ἢ ὃ αἴτιον Θεόφραστος λέγει φυσικώτατα ἀνιχνεύσας, ὅτι τὰ ὀρνύφια τῶν ἀύθων τῶν δρύφων ἐστόμωται, ὥστε ἐσθίοντα τοῖς φυτοῖς καθήμενα, τὰ περιττὰ ἀπεκρίνει. οὐκοῦν τὸ σπέρμα ἐν ταῖς ῥωγάσι καὶ ταῖς ὀπαῖς αὐτῶν, καὶ ταῖς σηραγγώδεσιν ἐμπίπτον, καὶ ἐκβλάστον τοῖς ὄμβροις τοῖς ἐξ ἐρανοῦ, ὅταν ἀναφυῇ ἐκεῖνο δὲ ὧν ἐβλάστησεν, αὐξάνεσθαι. οὕτω τοι καὶ ἐν ἐλαίᾳ συκῆν κατανοήσῃς, καὶ ἐν ἄλλῳ ἄλλο.

Περὶ πόθεν τὰ θαλαττήσιν, καὶ τὸ καλουμένων ἀπάτας. Κεφ. λη.

Φωλεύει δὲ ἐν τοῖς μυχοῖς τῆς θαλάττης διαιτᾶται τὰ πρόβατον, ἢ οἱ καλούμενοι ἄπατοι, καὶ οὐαιτερὸν φιλοῦσιν ἁλιεῖς ὀνομάζειν πρίποντας: καὶ μέγιστοι μέν εἰσιν ἰδεῖν τὴν φύσιν, νωθεῖς δὲ τὴν νῆξιν. καὶ εἰλοῦνται πρὸς τοῖς φωλεοῖς. φθονοῦσι δὲ ἀκλεέστερον τῇ σφετέρᾳ ἐπιφορᾷ. λοχῶσι δὲ τὴν ἰχθύων τῶν ἀδηφαγεστέρων οἷς πιφαύσκοντας. ἀριθμοῖτο δ' ἂν ἐν τούτοις καὶ ὁ ὄνος. διόλοικε δὲ μάλιστα ἰχθύων τὸν σαργὸν ἐπιτολὴν ὅτου ὁ ὄνος.

Περὶ τῶν καλουμένων κανθαρίδων. Κεφ. λθ.

Τίκτεται δὲ ἄρα ἐν τοῖς τῶν πυρῶν λήϊοις, καὶ ταῖς αἰγείροις, καὶ τοῖς σύκοις πρόσθεν τὸ τῶν κανθαρίδων φῦλον, οὐαιτερὸν Ἀριστοτέλης λέγει. ἐν μὲν τοῖς ἐρεβίνθοις τὸ τῶν λαμπρῶν: ἐν δὲ ὀρόβῳ γίνεται φαλάγγια ἄπτερα. ἐν δὲ τοῖς πράσοις, ἃ καλουμένη πρασοκουρίς. τίκτεται δὲ καὶ ἐν τῇ λιράμβῃ σκωλήκων γένος, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἐκ τῶν ἰθῶν ἐν οἷς διαιτᾶται: καλεῖται γοῦν λιραμβίς. τίκτει καὶ ἡ μηλέα. καὶ διαφθείρει μὲν πολλάκις ὅλον τὸν καρπὸν τοῦ φυτοῦ τοῦδε. ταῖς δ' ἔτι τὸ τίκτειν ἐχούσαις ὥραν, γίνοιτο ἂν καὶ ὄν λύσιν ἀγαθόν. καὶ τὸν τρόπον ἐρεῖ ἄλλος.

Ὅτι οἶδε τὰ ζῶα τοῦ ἴχνα τῶν ἰχνῶν. Κεφ. μ.

Οἶδε δὲ ἄρα τὸ ζῴων ἕπαστον ἐν ᾧ μέρει λέκτηται τῶν ἀλκῶν. καὶ τούτῳ θαῤῥεῖ, καὶ ἐπιβουλεύουσι μὲν χρῆται ὡς ὅπλῳ: λανθανέτῳ δὲ ὡς ἀμυντηρίῳ. ὁ γοῦν ξιφίας ἀμύνει τῇ πίερυγι ὡς ξίφει. φθόνοι κέκληται. ἡ δὲ πρυγὼν ὡς λαγῶτις. ἡ δὲ μύραινα τοῖς ὀδοῦσι: καὶ μάλα γε ἐκόντως. †ἔχουσι γὰρ αὐτῶν διπλοϊκίαν.

Περὶ

fiat Theophraſtus, abſtruſas rerum naturas perſcrutatus, affert: Aues enim arborum fructum comedentes, poſteaq; in arboribus conſidentes, excrementa egerere, ſemenq; in cauernas & fiſſuras ligni delapſum pluuia irrigatum enaſci & pullulare. itaq; in oliua ficū, in alijsq; alias ingenerari.

De Piſcibus marinis magnis, ſed ignauis, & latère ſolitis, ut ſunt Oues, Hepati, Prépontes, & Aſelli. Cap. XXXVIII.

IN latebris abditæ latent maris incolæ Oues & Hepati, & à piſcatoribus Prépontes nominari ſoliti. Ij quidem quanquam natura maximi uideantur, tamen ad natandum ſegnes ſunt. nō enim à ſuis latibulis longè aberrāt. imò uerò circum ea ipſa ſemper uolutantur. Infirmioribus piſcibus adnantibus inſidias faciunt. Aſellus quoq; inter eos numerari poteſt, qui omnium maximè exortum Caniculæ extimeſcit. Aſellus.

Vbi naſcantur Cantharides, Erucæ, & alij plantis noxij uermiculi. Cap. XXXIX.

CAntharides, ut prodit Ariſtoteles, inter tritici ſegetes, inq; populis arboribus & ficis procreantur. In cicere naſcuntur Erucæ, in eruo Phalangia quędā: in porro Praſocuris dicta. eſt & ſuus braſſicæ uermis, quem ab eodem olere Gręci Crambidem nomināt. item malo: qui ſæpe huius arboris fructum perdit: in ijs tamen quæ ad generationē adhuc ualidæ ſunt, necdum efœtæ, ijdem uermes ad fructificandum contulerint. id quo modo fiat, alius explicet.

Mâla & ficus, cum uermiculos patiuntur, pereūt, Theophraſtus de cauſis plant. 5. 13. ubi & de crambo uuarūm morbo loquitur.

Animalium ſingula noſſe in quo uim ſuam habeant, ut Xiphiam, Paſtinacā, Murænam. Cap. XL.

IN q̄ parte inſitā uī habeat prędare nouit quodq; animal, cui⁹ & cū inſidias facit, & cū ſe defēdit fiducia nitit: Vt Gladius piſcis ea parte (pinna, ut Græci codices Aeliani habent: roſtro, ut claſſici authores tradunt, & res ipſa indicat) unde nomen traxit, tanquam gladio utitur. Paſtinaca aculeo ſe tuetur. Muræna dentibus eò commodiùs ſe defendit, q̄ eorum prædita ſit duplici ordine. †ἔχει

Mures terrestres tum domesticos tũ agrestes timidos esse: marinos uerò ualidos & pugnaces. Cap. XLI.

Incolæ domorum Mures cum ad cętera omnia timidi & perimbecilli habẽtur, tum maximè strepitus timore afficiũtur, sed nihil peius quàm Felis uocem perhorrent. Timidi etiam agrestes. Sed domesticis audaciores sunt marini: qui etsi nó magno sunt corpore, inexpugnabili tamen sunt audacia muniti: quippe qui ad propugnandum duplici confidunt armaturæ, præduræ nimirũ pelli, & dentium robori. cum enim ualentibus piscibus, & rei piscatoriæ peritissimis hominibus pugnant.

De Thynnis, quòd ubicunq; eos hyemis initiũ deprehenderit, illic æquinoctium expectent uernum. decq; ipsorum in Pontum ingressu, egressuq;.

Caput XLII.

TEmporum commutationem Thynni sentiunt, Solstitia præclarè noscunt, nihilq; ijs ad hanc rem cœlestium rerum peritus opus est. ubi enim eos hyemis initium deprehenderit, ibi libenter cómorantur, & ex eo loco ad uernum æquinoctiũ non se cómouent: ut Aristoteles tradidit. Eosdem altero tantum oculo uidere, consentit Aeschylus, cum inquit, Siniſtrũ oculũ Thynni more applicans. Pontum ingredientes, ad dextrũ latus, unde acrius uident, terrã habent: egredientes uerò ad contrariũ litus se accómodant, & terrã secundum eum oculum quo clarius uident, habẽtes nauigãt, atq; ita suæ incolumitati prospiciunt.

Thynnos altero tantum oculo uidere.

Paguri quomodo crustam exuant: & quod antequam illa renascatur solidior, in sabulo tanquã exanimes lateant, & ualde sibi timeãt.

Cap. XLIII.

PAguris crusta rumpitur, & senectutẽ quemadmodũ Serpẽs, sic integumento se ipsi exuunt. Id cum primum luxari & à carne abscedere sentiunt, tum huc & illuc tanquam furijs incitati feruntur, pleniorem uictum inquirentes, ut tumoris accessione & corporis mole inflati, inuolucrum suum rumpere possint: ex quo ubi elapsæ sunt, atque se explicauerunt, in sabulo iacent, mortuorum similitudinem speciémque gerentes. De nascente autem pelle, etiamnum molli & tenera, maximo afficiuntur timore. Deinde postquam ex dissolutione se paulatim collegerunt, & quodammodo reuixerunt, primum sanè

Περὶ θαλαττίων μυῶν.

Κεφ. μα.

Οἱ μὲν δὴ μῦς οἱ κατὰ τὴν οἰκίαν, δειλὸν καὶ ἀδηφὲς ζῷον ὄν, καὶ φοβερὸν τὰ μέγιστα τύπον, καὶ τὴν γαλῆν περίφοβοι κρίνασιν. δειλοὶ δὴ καὶ οἱ ἀγροῦκοι. τῶν γε μὴν οἰκετῶν θρασύτεροι οἱ θαλάττιοι. μικρὸν μὲν αὐτῶν τὸ σῶμα, τόλμα δὲ ἄμαχος. καὶ θαρροῦσι δύο ὅπλοις, δορᾷ τε ἰσχυρᾷ, καὶ ὀδόντων ῥώμῃ. μάχονται δὲ καὶ τοῖς ἰχθύσι τοῖς ἀδροτάτοις, καὶ τῶν ἁλιέων τοῖς μάλιστα θηρατικοῖς.

Περὶ τῶν θυννων. Κεφ. μβ.

Τῆς τῶν ὡρῶν μεταβολῆς ἔχουσιν αἴσθησιν οἱ θυννοι, καὶ ἴσασι προπὰς ἡλίου ἐξύπατα, καὶ δέονται τῶν πὶ ὀράνια ἀδηφάγα ποιεμένων ἀδηφῶν. ὅποι γὰρ ἂν αὐτοὺς χειμὼν ἀρχὴ καταλάβῃ, φωλεοῦνται ἐνταῦθα ἡσυχάζουσί τε καὶ ἀτρεμοῦσιν ἀγαπητῶς, καὶ καταμένουσιν ἐς τὴν τῶν ἐπιδημίας ἰσημερίαν. ὁ τὴν κυμηριοῖ Ἀριστοτέλης λέγει. ὅτι ἓν τῷ ἑτέρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ὁρῶσι, τὸν δὲ ἕτερον οὐκ ἔτι, καὶ Αἰσχύλος ὁμολογεῖ λέγων· Τὸ σκαιὸν ὄμμα προβαλὼν θυννου δίκην. πλέοντες δὲ ἐν τῷ πόντῳ, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτῶν πλευρὰν τὴν γῆν λαμβάνουσι, καθ' ἣν καὶ βλέπουσιν. ἀριστερὸν τι αὖ τὴν αὐτίπορα, νέουσι δὲ γῆς ἐχόμενοι, τὴν φορὰν τὴν τοῦ σώματος τὴν ἐν ὁρῶντα τὸν ὀφθαλμῶν λαμβάνοντες προμηθέστατα.

Περὶ παγούρων. Κεφ. μγ.

Τοῖς παγούροις ὁ πρῶτος ἐλυτρομὸς γίνεται· καὶ ὥσπερ οἱ ὄφεις τὸν γῆρας, οὕτω δήπου καὶ ὅτοι τὰ ὄστρακα ἀπορρέοντα. ὅταν δὲ αἴσθωνται ὑπαφισάμενον, ἢ χαλεπὸς αὐτὸς, πανταχῇ φοιτῶσι οἰστρώμενοι, καὶ μαστεύοντες τροφὴν πλέονα, ἵνα ὄγκος προσγινόμενος αὐτοῖς καὶ ὑποπρήσθῃ, ἀπορρήξωσιν ἑαυτῶν τὸν ἐλυτρον. ὅταν δὲ διολισθῶσιν ἔξω αὐτοῦ, καὶ ἐλεύθεροι γίνωνται, κεῖνται πλαδαρώδεις καὶ ψάμμῳ, νεκροῖς ἐοικασμένοι. δεδοίκασι δὲ ὑπὲρ τὸ φῦμα τὸ ἀπὸ τῆς αὐτοῖς δορᾶς ὑγρότερας τε ὄσης ἔτι καὶ ἁπαλῆς· καὶ μικρὰ ἑαυτοῦ ἀθρόισαντες, καὶ ἀναβιωσκόμενοι βόπορ τινὰ, πρώτης μὲν ἀπογεύον-

ἀκρολύον πεφ ψάμμου. ὃν τοσοῦτον δὲ ἄτολμοί εἰσι καὶ ἄκεισα θαρραλέοι, ὡς ὅσον αὐτοῖς ὑμῶν πρίκειτ᾽ τὸ στέγασμα ἐξωθῶν. ὅταν ἢ ἀρξῆται πήγνυσθαι, καὶ εἰς ὑγρόν φύσιν μεταχωρῶν, ἀπιέρρωται γὰ τοῦθα τῶν ἀλαλίαν, ὡς ὅπλῳ θαρρῆντες τῇ περιβολῇ σκέπῃ τε ἅμα, καὶ ὃν τὸν βίον ὡς αὖ εἴποις πανοπλίαν.

Περὶ τῶν γὰ τρωγλοδύτας ὄφεων.

Κεφ. μδ'.

Τρωγλοδύτης γένος ἀνθρώπων ὑμνῆται, καὶ τόγε ὄνομα ἔλαφε ἰδίᾳ τ᾽ διαίτης καὶ τοῦ βίου δηλονότι. Φοβοῦνται δὲ αὐτοὺς οἱ ὄφεις. ὁ δὲ ἄπορ, ἐδίσσιν αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι. Μιγνύμενοι ἢ ἀλλήλοις οἱ ὄφεις βαρυτάτῳ ὀσμὴν ἀφιᾶσι.

Περὶ πολυπόδων καὶ ὀσμύλων ὧν τῶν ὀπώραν αἱρόντων. Κεφ. με'.

Ἀρᾶ γαστριῶντος θαλάττης, καὶ φυτῶν πρεσώτων ἐγκάρπων, γεωργοὶ πολλάκις καταλαμβάνουσιν γὰ ὥρᾳ θερείῳ πολύποδάς τε καὶ ὀσμύλους, ἐκ τῶν λυμάτων πρόσελθόντας, καὶ δρᾶ τῶν πρέμνων αὐξπύζαντας, καὶ τοῖς λιλάδοις πρόσπεσόντας, καὶ ὀπωρίζοντας. καὶ τῶν δίκην ἐπίθεσαν αὖ τοῖς φωρσὶ συλλαβόντος αὐτούς. αὖθ᾽ ὧν ἢ ἐτρύγησαν οἱ προσερημῶν, ἅπερ τούτων αὐτιφερεῖσι δ᾽ ἑαυτῶν οὐ δεσπότας τῶν συλλημμένων καρπῶν.

Περὶ τῶν ῥυάδων τοῦ ζώου.

Κεφ. μς'.

Ῥυάδες ὄνομα θαλαττίου ζώου, σοφοῦ δρᾶγνῶναι τῆς τ᾽ ὥρας διάθεσιν. ἅπαρ χομένου γοῦν τοῦ χειμῶνος ἡσυχάζουσι, τοὺς ἱερμοὺς ἀκριδράσαντες, καὶ ὀσμένως ἑαυτὰς τῇ καταμονῇ θάλπουσαι, ἰσομοιρίᾳ ἀλλήλων· εἶτα ἦρι νέαν ἐπάρχοντος ἐκεῖναί γε καὶ πορείας τῇ μακροτέρᾳ. καὶ νέμονται τροφὴν οὐ μόνον τοῦ πρωτεύουσαν, ἀλλὰ καὶ ἣν αὖ μασεύσασαι εἶτα ἀναχνεύσωσι.

Περὶ τῶν ἐχίνων τῶν θαλαττίων.

Κεφ. μζ'.

Τοὺς ἐχίνους ἐπιζῶντας, καὶ γὰ τοῖς ὀστράκοις ὄντας, καὶ πρόβεβλημένους τὰ ἐντερα, εἴτις σωρίψας καὶ δρᾶρρίψας εἰς τοῦ θάλασσαν ἄλλῃ ἄλλο τρόφον καταλίποι, τάδε ἀρᾶ σωέρχεται αὖθις, καὶ ἑνῶται. καὶ τὸ συγγενὲς θρύμμα ἀνέγνω, καὶ πρόσπλακὴ σωίφυ, καὶ ὁλόκληροι γίνονται φύσῃ τινὶ θαυμασῇ καὶ ἰδίᾳ αὖθις.

Τί ἐπιgustant fabulum. Tandiu aũt timidi sunt, & uiribus suis diffidentes, quoad tegumẽto circũuestiantur: id simul ut cœptũ fuerit conglutinari & solidescere, tum continuò tegmini tanquam armaturæ confidentes, adsunt animis, & omittunt timorem.

Serpẽtes timere Troglodytas, quòd ab eis in cibo consumantur. Cum inter se coëunt, odorem eos grauissimum exhalare. Cap. XLIIII.

TRoglodytæ natio hominum in subterraneis degit cauernis, atque inde hoc nomen sibi uendicauit. Timentur autem à Serpentibus, quoniam eos in cibo consumere solent. Cum inter se coëunt Serpentes, odorem exhalant grauissimum.

Quomodo Polypi & Osmyli adrepant ad arborum fructus. Cap. XLV.

POlypos & Osmylos in siccũ egressos æstiuo tempore, ex maritimis arboribus frugiferis fructus subripientes, (scandunt enim per truncos, & ramis se implicant,) sæpe agricolæ & deprehendunt, & pro direptis fructibus pœnas ex comprehensis sumunt: & pro commisso ab eis furto, fructuum dominis ipsos ad epulas adferunt.

De Aspargis piscibus. Cap. XLVI.

ASpargi pisces marini sapientes sunt ad diligenter penitusq; cognoscendam temporum mutationẽ. nam ineunte hyeme ad uitandam frigorum uim ex natatione conquiescunt, & consistentes ipsa cõmoratione & quiete æquabiliter & fraterne sese tepefaciunt. Postea uerno tempore ingrediuntur longiora itinera facere, neque modo obuijs, sed ijs etiam quos inquisierint & inuestigarint, cibis pascuntur. ῥυὰς Gazæ fluta uel spargus.

Partes Echini marini uiuẽtis, in mari disiectas, denuò coire & coalescere. Cap. XLVII.

ECchinos marinos uiuentes obductos testa atq; aculeis cõmunitos si quis contriuerit, & alia separatim ab alijs frusta in mare abiecerit, hæc tamẽ cohærentiam & coitionẽ inter se faciunt, & affinẽ partẽ recognoscũt, & applicata cohærescũt, uelutiq; conserunt simul, & naturali rursus quadã cõciliatione integrant, mirum dictu. Quibus

Quibus pharmacis illinendis Oues, Capræ & Equæ ad libidinem excitentur, augendæ gratia sobolis. Cap. XLVIII.

EX animalibus, sibi quo plus prolis nascatur, harum rerum curatores, & pastores ouium, caprarum, & equarum, genitalia tempore coitus, repletis multo sale & nitro manibus, perfricant: unde ijs uehementior coitus appetitio exoritur. Alij ea pipere & melle: alij nitro perungunt, & urticæ fructu. sunt etiã qui smyrnio & nitro eadem illinant: ex ea sanè fricatione fœminæ & libidinosiores euadunt, & mares sustinent.

De maximis Cetis. Cap. XLIX.

AD litora & minime profunda loca & breuia ex cetaceo genere nullum appropinquat: sed in alto & profundo uersatur. Eximia autem magnitudine existimantur, Leo, Libella, Pardalis, Physalus, Pristes, Maltha bellua inexpugnabilis, Aries uel ipso aspectu infestissimus & periculosissimus: procul enim licet compareat, maris procellas & tempestates ciet & agitat. Libella etiam tum aspectu tum reipsa infelix est nauigantibus. Porrò de Canum differentia & robore superiùs dixi.

Castorides, Balænas & Phocas è mari in litus egredi. Cap. L.

CAstorides marinæ ad litora & saxa eminentia ululatum diritatis plenum edunt, & grauissimè rugiunt: earum sonitum quicunque audierit, non effugiet, quin paulo pòst excedat è uita. Balæna etiam è mari egressa ad Solem se calefacit. Phocæ circa uesperam magis exeunt, aliquando tamen etiam meridie, & extra mare somnum capiunt. Hoc & Homerus nouerat, qui in Odyssea Menelaum inducit hoc earum cubile Telemacho & Pisistrato narrantem, cum de ijs quæ in Pharo acciderant, & marino dæmone Proteo, eiusq; uaticinio uerba faceret.

Balæna. Phocæ.

De

Τί ἐπινοοῦσιν οἱ νομεῖς εἰς πλάσιν τῶν ζώων ἐπιγονῆς. Κεφ. μη.

Γιὰ τὸ πλάσιν τῆς ἐπιγονῆς τῶν ζώων σφισι γίνεσθαι, οἱ τούτων μελεδωνοὶ τῶν νομέων τὰ ἀρθρα τῶν θηλειῶν καὶ οἰῶν καὶ αἰγῶν καὶ ἵππων ἀνατρίβουσι κατὰ τὴν ὀχείας καιρὸν, ἅλατι καὶ νίτρου τὰς χεῖρας ἀναπλήσαντες. ἐκ τούτων ὄρεξις αὐτοῖς γίνεται πρὸς τὴν ἀφροδίτην μᾶλλον. ἕτεροι δὲ καὶ περδίκῃ καὶ μέλιτι τὰ αὐτὰ χρίουσι. νίτρῳ δὲ ἄλλοι, καὶ λινόσπερμα καρπῷ. σμυρνίῳ δέ τινες ἔχρισαν, τῷ νίτρῳ. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ἀναπλάσεως ἀκράτορες ἑαυτῶν γίνονται αἱ θήλειαι πρὸς τοὺς ἄρρενας.

Περὶ τῶν μεγίστων λιτῶν. Κεφ. μθ.

Τῶν λιτῶν τῶν μεγίστων αἰγιαλοῖς μὲν νήσοις καὶ τοῖς ἐλαφροῖς καλουμένοις καὶ βραχέσι χωρίοις πλησιάζειν οὐθέν. οἰκεῖα δὲ τὰ πελάγη, καὶ ἔστι μέγιστα, ὅ τε λέων, καὶ ἡ ζύγαινα, καὶ ἡ πάρδαλις, καὶ ὁ φύσαλος, καὶ ἡ πρῆστις, καὶ ἡ καλαμῖτις μάλθη. δύσπαιτον δὲ ἄρα θηρίον τοῦτο καὶ ἄμαχον. καὶ ὁ λιβὺς ἰδεῖν ἐχθρὸν ζῶον, καὶ λίνθινον φέρον, ἃ καὶ πόρρωθεν φανέντα τῇ τῆς θαλάττης παράξει, καὶ ὅταν λαύσιοι ὦσι ἐργάζεται. καὶ ἡ ζύγαινα ἀκαίσιον ὁρᾶται, δεινὸν ἐργάζεσθαι τοῖς ναυτιλλομένοις αὐτήν. λαιψηρὸν δὲ περὶ διαφορᾶς καὶ ἀλκῆς αὐτῶν ἐροῦμεν.

Περὶ τῶν καταρίθμων τῶν θαλαττίων, φαλαίνης τε, καὶ φωκῶν θαλάττης θύσεσιν. Κεφ. ν.

Αἱ καταρίθμοι ζῶόν εἰσι θαλάττιον. καὶ αὗται ταῖς ἀκταῖς καὶ ταῖς πέτραις ταῖς προβεβλημέναις ἀπόφυσίν τινα λευκὴν μιθιῶσι, καὶ ὠρύονται βαρύταλα. τοῦτο τοίνυν τὸ ἦχός ἐστιν αὖ τοιαῦτα ἄφυκτα οἱ ὄδε, καὶ ὁ μὲν τὰ μακρὰν ἀκροθίνιον. καὶ ἡ φάλαινα δὲ περὶ θαλάττης πρόσω, καὶ ἀλιαίνεται τῇ ἀκτῖνι. κνισφᾶται δὲ αἰ φῶκαι θύσασι μᾶλλον. ἥδονται μὲν τοῖς καὶ μισημβρίας οὔσης, καὶ καθεύδουσι τῆς θαλάττης ἔξω. τοῦτό τοι καὶ Ὁμήρῳ ἴδμεν. καὶ γὰρ Ὀδυσσέα τὸν Μενέλεων πεποίηκε καὶ Τηλεμάχῳ καὶ καὶ Πεισιστράτῳ πεπυσμένον τὴν κοίτην αὐτῶν τὴν δὲ, ὅτε τὰ περὶ Φάρον, καὶ πρὸς Πρωτέως τοῦ θαλαττίου δαίμονος αὐτοῖς ὁ Μενέλεως διεξέρχεται, καὶ τὰ μαντεῖα ἃ ἐμαντεύσατο οἱ ὁ Πρωτεύς ὧν ἔφην.

Περὶ

Περὶ τρίγλης. Κεφ. να.

Τρίγλης περι αὐωτέρω ἔπομ: ὃ ἦ οὐκ ἔπομ, νυῦ ἐρῶ. φ' Ελδυσῖνι τιμὰς ἴχει ἐκ τῶν μυσηρίων. καὶ δ' ἁπλοῦς ὁ λόγ@ τ' αἰτίας τῆσδε. οἱ μὲν φασιμ, ἐπεὶ τρὶς τοῦ ἔτος τίκτ. οἱ δ', ἐπεὶ ἐν λαγὼ ἰοδίᾳ, ὅσπερ ὄφιν ἀνθρώπῳ θανατηφόρ@. ἴσως δ' ἐρῶ τι καὶ περὶ τρίγλης αὖ πάλιμ.

Τίνες τῶν ἰχθύων πέτονται.

Κεφ. νβ.

Πέτονται ἰχθύες ὅταν δ'άσωσι, & ἅλλονται ἐκ θαλάττης, αἵ τε τολυβίδες καὶ οἱ ἱέρακες οἱ θαλάττιοι, & ἡ χελιδὼν ἡ πελαγία. καὶ αἱ μὲν τολυβίδες ὡς μήκιστον ἅπτονται τοῖς πτερυγίοις, καὶ ἐλαφρίζουσί γε ἑαυτὰς ὑψοῦ, & ἐγγὺς ἀγέλας ὀρνίθων δλίκων φερόντων κοινῆ. αἱ δὲ χελιδόνες χαμαιπετέστερα ποιοῦνται τὴν πτῆσιν. οἱ γε μὴν ἱέρακες ὑπὲρ τῆς ἅλμης φερόντων ὀλίγον, ὡς μόλις ὅτι μὴ νήχοντες, ἀλλὰ πέτονται καταγνῶναι.

Περὶ πήξεως ἰχθύων δ'αφόρων.

Κεφ. νγ.

Ἁλῶντες δὲ αὖρα ἰχθῦς & πλανῶντες, οἱ μὲν ἀθρόοι, ὥσπερ ὃν ἀγέλαι θρεμμάτων, ἢ τάξεις ὁπλιτῶν ἰοῦσαι ἐγγὺς ἴλας καὶ φάλαγγας. οἱ δ' ἐν κόσμῳ ἐγγὺς σοίχου ἔρχονται: οἱ δ', φαύλως ἂν αὐτὸς εἴπ λόχους. ἀριθμοῦνται δὲ ὡς δ'ένα ἅλμοι, καὶ ταύτῃ σωνέουσιν. ἤδη δὲ † νήχοντες καὶ ἐγγὺς ζεύγος τινες. ἅλμοι δ' οἰκοῦσιν ἐν τοῖς φωλεοῖς, καὶ ἐν ταῦθα καταζῶσι.

Πῶς ὡς πιμελὴν οἱ νομεῖς ἀπάγουσι τὰ ποίμια, & ὡς μίξιν. Κεφ. νδ.

Πυνθάνομαι δ' αὖρα, ὅτι οἱ νομδυτικὴν δαίνοι, ὅταν ἐθέλωσιν ὡς πιμελὴν τὰ ζῶα ἐπιδοῦναι, ἀφαιροῦσιν αὐτῶν τὰ λίπρατα. Καὶ οὗ τράγος δ' ὅταν ἐθελήσωσιν ὡς μίξιν προθυμοτέρους ἐργάσασθαι, μύρῳ χρίουσιν αὐτῶν τὰς ῥίνας, καὶ τὰ γένεια μὲντοι καὶ ἐκεῖνα χρίουσι τῶν αὐτῶν. πάλιμ τε τ' ἄγαν ὀρέξεως ἀνασείλασιν, ἐὰν τις αὐτῶν μέσας τὰς ὀρὰς ἀποδήσῃ λίνῳ. Αριστοτέλης δέ φησιν ἐκβάλλειν τὰ ἔμβρυα τὰς ἵππους, ἐὰν ἐπιπλέον ὀσφρήσωντ θρυαλλίδα λύχνου δυθεισμένου. Ακούω δ' ὅτι πρὸς οὖν ἰωὰς οὖν οἰκοῦσι, ἵνα μὴ ἀκροδιδράσκωσι πετίχασαι ἐκεῖνο. τῇ ὀρᾷ αὐτῶν καλάμῳ μετρήσαντες χρίσι τ' κάλαμον βατύρῳ. ἅπα μὲντοι δηδόασιν αὐτοῖς πρδιλιχμήσασθαι αὐτόν. καὶ καταμένουσι φασιν ὡς ἂν δεδεμένοι.

Περὶ

De Mullo piſce ſacro initiatis Eleuſine. Caput LI.

DE Mullo nónihil ſuprà dixi, hîc aliud addam. Eleuſine ſacris initiati, idcirco huic piſci honores habent, uel quòd is ter anno parit, uel quia mortiferum homini leporem exeſt, planeq; conficit. Sed de eodem piſcem fortè etiam denuo dicemus.

De Piſcibus qui uolare dicuntur. Caput LII.

LOlligines, Accipitres marini, Hirundo pelagia, cum quippiã metuunt, ex mari exilire dicuntur: ac Lolligines quidem pinnarũ longiſsimo & ſublimi tractu gregatim more auiũ efferri: Hirundines uerò humiliùs uolant: Accipitres denicq; paulò ſupra ſummam aquam maris tolli ſolent, ut ad iudicandum ſit difficile, naténtne an uolitent.

De uario & multiplici Piſcium natantium ordine. Cap. LIII.

VAgantur piſces atq; errãt, alij quidẽ frequentes, ſimiliter atq; greges pecorum, uel ordines militũ turmatim euntiũ, uel acies longior q̃ altior, à fronte nimirũ ad tergũ porrecta: alij ordinibus à fronte ad tergũ ſigillatim explicatis, cum ornatu proficiſcuntur: alij manipulorũ ſi militudinẽ ſpeciemq; gerũt: nonnulli ue lut decuriati, alij inſtructis ab uno cornu ad alterũ ordinibus natant. ſunt qui in cauernis ſe tenent, ibidemq; æuum agitant. †aliâs σωνήχονται

Pecora quomodo pingueſcant. Hirci quomodo ad coitũ excitentẽ, & rurſus cohibeantur. Equæ abortus cauſa. Canes ne aufugiant. Cap. LIIII.

REi paſtoritię peritos audio, cũ ad pinguitudinẽ uolunt animalia perducere, cornua eis adimere. Ad coitum uerò procliuiores Hircos cũ efficere ſtudent, horũ nares & mentũ odorato unguento perungere: cõtraq; eoſdẽ medijs caudis lino alligatis, à uehementi coitus appetitione reprimere. Abortũ Equa facit, ſi paulò uehementiùs fumantis funiculi odorem extinctæ lucernæ ſenſerit. Vt ne Canes domeſtici aufugiãt, audio hac machinatione ac ſolertia retineri: Eorũ caudam primùm arũdine, quę butyro ſit oblita, dimetiuntẽ: deinde hanc eis ad lambendũ cõcedunt: eo fit, ut poſtea tanq; ligati pmaneant. Hirci. Equa. Canes.

Canis

Canis ne latret, & Asinus ne rudat.

Caput. LV.

PEculiaris hæc etiã in Cane natura est, quod non allatrat illũ qui caudã Mustelæ secũ habuerit. oportet aũt Mustelã, cuius captæ absciderit caudã, dimitti uiuam. Asinum autem negant rudere, lapide ab eius cauda suspenso.

Elephanti quomodo æstate uim Solis depellant illito limo. Et quòd uestigia hominis odorati, herba quã attigerit euulsa, & per manus toto agmine tradita, mox omnes fugiant, & latebras quærant. Item de pabulo eorum.

Cap. LVI.

†οἰκίας

ANni æstiui tempore cum calor à Sole intenditur, & æstus ingraueſcit, tum Elephanti ad caloré frangendũ inter se crasso perfundũtur cœno, quo uim caloris depellant: & hæc refrigeratio ipsis gratior est uel umbrosis spelunc is, uel arboribus quę ramorum frequentia eos opacare possent. Iidem sagacissimè odorantur, & acerrimis sensibus existunt. Nã cum ex his, partim antegredientes, partim subsequentes, ordinatim eunt, horũ primus narium sagacitate, herbam ante pedes suos positam sentiens humanis uestigijs esse transitam, eam euellit, & ei, qui à tergo proximus est, odorandam tradit: is rursus alteri, qui post eum stat: ac deinceps per omnium quasi manus sagaciter contrectatur, quoad ad illum ipsum qui extremum agmen ducit peruentum fuerit. is simulac olfecerit, barritum uastum edens, quasi signum ad fugã dat. Hi tunc in conualles profundas, aut in loca concaua & palustria, uel si minus id concedatur, in nemorosa campestria, ab eo loco iter auertunt: prorsusq; se totos auertunt ab his locis, quacũq; frequẽtes homines iter facere solent: quòd ab hominibus ut animalibus sibi infestissimis, timeãt. Cũ aũt eos cætera pabula defecerint, radices effodiunt, quibus pascuntur. alij interim gramina, herbas aut frondes quærunt: ex his primus qui aliquid repererit, regreditur, ut & suos gregales aduocet, & in prædæ communionem deducat.

Odorandi sagacitas Elephantorum.

†μίχρι

Pabulum Elephantorum.

Περὶ λωφῆς σωπῆς.

Κεφ. νε.

ΙΔιᾳ δὲ καὶ ἐλέαινα λωφᾷ. οὐχ ὑλακτδσιν ἅπις ἔχων οὐρὰν γαλῆς σὺν ἑαυτῷ, ἅτα πρόσεισι. γαλῆς δ' ἢν ἐθήρασε μὲν, ἀκρόψας δὲ τὴν πρωιρημένην οὐρὰν, ἅτα ἀφῆκε ζῶσαν αὐτήν. ονθ δὲ οὐ βρωμήσεται, ἐὰν αὐτδ τὸ οὐρᾶς λίθον ἀπαρτήσεις, ὡς φασιν.

Πῶς φνλδ λαύμασι ψύχθ ἑαυτοῖς οἱ ἐλέφαντδι ἐπιτειχνῶνται.

Κεφ. νς.

ΕΝ ὥρᾳ θερέω πολλοῦ καύσωνος σφόδρα τδ ἡλίου φλογμάζοντθ, οἱ ἐλέφαντδι ἀλλήλους χέουσιν ἰλύι παχείᾳ, καὶ αὐτοῖς αὖτη ψύχθ τε πρόσεστι: καὶ τοιχίαν ὑπ' αὐτου τινες, ἢ ὑπὸ δ' σπήλυν ἰλαδδοις ἀμφιλαφῆς, ἢδ' ἰόν ὅτι τοῖς ζόοις πρωιρημένοις. οὗτοι ῥινκλατδσιν ἰχνυδς, καὶ αἴσθησιν ὀξυτάτην ἔχουσι. πρῶτα γοῦν ἀλλήλοις ὁδοποιοῦντδ: καὶ ὅγε πρῶτθ, ἴασι γὰρ ἐπὶ τοῖχον, ἢν φ πού τόκος αἰδόμενθ, καὶ ὅτι δ' ἴππλθον ἄνθρωποι ἐκ τ' πρωϊαύσεως σωεῖς αὐτήν, ἀπαυτῷ τὴν πόαν, καὶ μίσιωσι δὲ κατόπιν ὀσφραίνεδι, καὶ ἑκᾶνθ δὲ μετ' αὐτὸν, καὶ ἥδε ἡ αὐτίλοσις ὡς αὖ ἅπτοις δ' ἐπαύτων ἔρχεται. καὶ †μύπτει τδ ἀραγοῦντθ ὅταν ἀφίκηται, ὅδε μέγα ἐπήχησεν: οἱ δ' ὠπίσω σύθημα στρατιᾶς λαβόντδ, ἅτα μύτοι ἐκτρέπονται εἰς τὰ τῶν ὀρῶν ἄγκη καὶ δάσκη, ἢ τῶν ἑλῶν τὰ ἡιλότροφα. καὶ μύτοι καὶ τῶν ποδίων ὅσα κομᾷ τοῖς θάμνοις, πάντως δὲ ἢ κατασείουσιν ἄνθρωποι, ταύτῃ ἀφιδρύσασθαι. ὑφορῶνται γὰρ δῆθεν τὸ ζῶον ὡς ἐχθρόν. ὅταν δὲ αὐτοὺς αἱ νομαὶ καταλίπωσιν, οἵδε τὰς ῥίζας ὀρύττουσι, καὶ σιτδνται καὶ αὐτάς. καὶ οἱ μὲν, ἐδίουσι καὶ ταύτας. οἱ δ', ἀπίασι ζητδντθ χιλόν. καὶ ὅγε φντιχὼν τῷ θράσει πρῶτθ αὖτὸν ὑποστρέψας, καλεῖ σὺν σωνόμους, ἐπίγε τὸ ἕρμαιον αὐτοὺς ἄγει.

Τίνα τρόπον ἑαυτοὺς θάλπουσιν φν τοῖς λειμῶσι οἱ ἰχθύες.

Κεφ. νζ.

Ελ ἢ

Quomodo Pisces per hyemem se abdant & calefaciant, intra saxa aut in pelagi fundo: & rursus incunte uere ad summum mare & propius litora natent. Caput. LVII.

Hyeme

Ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τῷ βιαιοτάτῳ, λυμαινόσης μὲν τῆς θαλάσσης, σκληρόν γε τῶν ἀνέμων καὶ βίαιον καταπνεόντων, φρίσσουσι τὴν σώτροφόν τε ἅμα καὶ φίλιον οἱ ἰχθύες θάλατταν. καὶ οἱ μὴ καὶ τῶν τοῖς πέτρυγίοις ἐπαμῶνται τὴν ψάμμον, καὶ ἑαυτοὺς ἐπηλυγάζοντες ὑποβάλπουσιν. οἱ δὲ, ὑπειλῆνταί τινα πέτραν, ἢ σκέπτονται τὸν λεπτοὺς καὶ μάλαγμα ἀσμενίως ἡσυχάζουσιν. οἱ δὲ, ὅν τοῦ μυχοῦ τοῦ πελάγους καταθέοντες, ἄτε τῇ ἀνωθεν φρίκῃ δεδιότες κάτω καὶ ἐν βυθῷ. ὀχ ὅτως γάρ φασιν ὑπὸ πόρρω αὖω δοιδαίνῃ τε καὶ τύπτῃ τὸ λῦμα ἀγριαῖνον. ὑπαρχομένου τοῦ πνεύματος, καὶ τοῦ μὴ ἀέρος φανερῶς γινομένου, τῶν δὲ φυτῶν θάλλῃ ἀρχομένων, ἐν τῷ λῃμένων τὰ σώτροφα κομώντων, γαληνιῶντε τὰ τε πελάγη καὶ ὑπευδία ἀεδόμενοι οἱ ἰχθύες, ἀναθέουσι, καὶ πηδῶσι, καὶ πλησίον ἅπτονται γῆς νήχοντες, ὡς πιεσόμενοι ἥκοντες δὴ ἐς ἀσφάλειαν.

Τίνα ἐκ βραχέος μέγιστα ζώων γίνεται. Κεφ. νη.

Τρία ἢ ἀρα τῶν ἐκ βραχέος μέγιστα ζῶα γίνονται. τῶν μὲν ὑγρῶν, ὁ ἱππόποταμος: τῶν δὲ ὑποπτέρων, ἡ στρουθὸς ἡ μεγάλη: τῶν δὲ τετραπόδων, ὁ ἐλέφας. Λέγει δὲ ὁ Ἰόβας ὁ γραψας τὴν ἱστορίαν τὴν Λιβυκὴν, τὸν μὲν πατρὶ πολυετῆ Λίβυν ἐλέφαντα, κατιόντα ἐκ τῶν ἄνω τοῦ γένους. καὶ Πτολεμαίῳ δὲ τῷ φιλαδέλφῳ Αἰθίοπα, καὶ ἐκεῖνον ἐκ πολλοῦ βιώσαντα, γνωριμώτατον καὶ ἡμερώτατον, τὰ μὲν ἐκ τοῦ πρὸς ἀνθρώπους συντροφίας, τὰ δὲ ἐκ τοῦ γένους πωλουθέντα. Σελεύκου τε† τοῦ Νικάνορος ἑκατὸν ἐλέφαντα, καὶ μάλιστα καὶ διαβιῶναι τοῦτον μέχρι τῶν Ἀντιόχου ἐπικρατείας φησί.

Πῶς τίκτουσιν οἱ ἰχθύες οἱ θαλάττιοι ὅταν ἔχωσι πλησίον ποταμόν. Κεφ. νθ.

Ἰχθύες ὅσοι ποταμὸν γείτονα τῇ θαλάττῃ τῇ σωτρόφῳ λείκτωσι, ἢ καὶ λίμνην τινὰ, ὅταν μέλλωσι τίκτειν, ἐκνέχονται τῶν ἅλμης, καὶ τοῦ λυμάτων τὸ ἄκλυστον ὕδωρ πεθαρσήκασι, καὶ παραπόμενον ὑπὸ τῶν πνευμάτων καὶ τυπόμενον ἥκιστα. ἀγαθὴ γὰρ αὐτοῖς ἡ τῶν ὑλάτων εἰρήνη, λοχείαν ὑποδέξασθαι, καὶ φυλάξαι ἀσινῆ τε καὶ ἀνεπιβούλευτα τῶν ἰχθύων τὰ βρέφη: πῆ τε ἄλλῃ, καὶ μάλιστα καὶ διὰ τὴν τῶν θηρῶν ἐρημίαν καὶ σπανίαν. φιλοῦσι δέ πως ἅπαντες ἡσυχίαν ἔχειν καὶ εὐδιεινίαν λίμναι τε καὶ οἱ ποταμοί.

HYeme ſumma & teterrima, cũ mare maxima undarũ uentorũq; tempeſtate furit, tum à grato & familiari ipſis ęquore piſces abhorrentes, fundũ petunt. Itaq; ex ipſis ſunt qui arenas pinnis exaggerent, & his tecti ſeipſi tepefaciãt: alij intra ſaxorũ anguſtias recepti, ibi in protectione à frigore libenter quieſcãt. alij in pelagi cauernas abditi atq; abſtruſi, ſummã maris inhorrentẽ uitant. neq; enim in mari imo tam aiunt furentes & inflatas, q̃ in ſummo tẽpeſtates cieri & agitari. Ineunte uere, cum cœlũ ſerenũ eſt, & dies læti illucẽt, & herbæ prata conueſtiũt, plantæ uirere incipiũt, tum piſces maris tranquillitatẽ & temperiẽ ſentientes, ad extimum ac ſummũ mare efferũtur, uagosq; & ſaltatorios agũt motꝰ, & tanq̃ peregre redeuntes, propè à cõtinenti natant.

Ex minimâ origine in maximã creſcere magnitudinẽ, Crocodilũ, Struthionem magnã, & Elephantũ. Et de longæua Elephanti uita. Cap. LVIII.

HAec tria ex minimis euadunt maxima animalia: ex aquatilib. Crocodilus: ex uolucrib. magna Struthio: ex quadrupedibus, Elephantus. Iuba rex Elephantũ Libycum ſcribit patri ſuo fuiſſe, qui multa ſecula uixiſſet: nẽpe qui & per manus traditus fuiſſet, uſq; ab huius alta ſtirpe. Et Ptolemæo Philadelpho Aethiopem Elephantũ fuiſſe, qui ad multas ætates uixiſſet, ex hominũ conſuetudine, ſimul & inſtitutione manſuetiſsimũ. Idẽ celebrat Indicũ Elephantũ Seleuci, cognomine Nicatoris, qui uſq; ad Antiochorum imperium uixerit. Elephanti lõgæui. † Νικάτορος

Piſces qui prope fluuios aut lacus degunt, imminẽte partu in eos enatare. Pontꝰ Euxinꝰ cur piſcoſus. Cap. LIX.

PIſces qui in mari degere ſolent propè fluuiũ aliquẽ aut lacũ, cum uicini ad pariendũ fuerint, è mari in illos ſubeunt, aquam ſcilicet à uentis & fluctibus quietam cupidè amplexantes. Tranquillitas enim probè affecta eſt ad excipiendos piſcium partus, eosq; damni expertes conſeruandos: cum aliâs, tum quod nihil aut parum periculi in his aquis metuendũ ſit à belluis. Hanc enim libertatem & immunitatem flumina & lacus habere ſolent:

Pontus Euxinus.

atq; ideo Euxinus pontus plurimis piſcibus abundat, quòd non ſolitus ſit belluas procreare: ſicubi aũt uitulos marinos profert, minime ij quidẽ grandes euadũt: à cæteris quidem omnibus belluis maleficis piſces ibidem tuti ſunt.

De Acu piſce, cui in partu uenter diſrumpitur. Cap. LX.

MArinæ Acus q̃ ſunt pertenues, & minime tortuoſum & ſinuoſum uterũ fœtuũq; capacẽ habent: idcirco †catulolorum ſuorũ non ſuſtinentes incrementũ diſrumpuntur. Non igitur pariunt catulos, ſed expelluntatq; eijciunt.

†Atqui ouiparus hic piſcis eſt.

Qualia ſunt Aſpidis morſus ueſtigia, & de morte Cleopatræ. Cap. LXI.

MOrſuum ueſtigia tam perparũ apparentia Aſpis imprimit, ut indicia uix acri oculorum acie deprehendãtur. Cur uerò ſint tam obſcura, ignotaq;, cauſam hanc eſſe audio: Ipſius uenenum ad tranſmittendũ eſt peracutum, mirabiliq; celeritate ad intima tranſitionẽ facit. Cũ enim hæc ipſa morſum effecit, uenenum non eminet circa ſuperficiẽ: ſed ſub cutẽ ſubiens, intra meatus bene penitus ſubit, atq; ſic ad intima delabitur, ut nihil extet atq; emineat. Quare ab Octauianis Cleopatræ mors nó facilè oculis comprehenſa eſt, niſi tandẽ ſero admodũ ex duobus punctis difficilibus ad uidendũ animaduerſis, mortis obſcura ſignificatio deprehenſa eſt. & inſuper ueſtigia Aſpidis ipſius corporis tractus ijs qui huiuſmodi animalium motionis diſcrimina tenent, manifeſta apparuerunt.

†χνύματα

De Circulatore mortuo ex Aſpidis morſu, cum uenenũ ille exuxiſſet, neque in promptu habuiſſet aquam ab luendo ori. Cap. LXII.

CVm Pompeius Rufus Romæ ædiliti cum munus obiret quinquatrijs (uel Panathenaico feſto) ut ſolet in Romano foro fieri, circulator alijs permultis, qui eandẽ quã is ipſe artẽ factitarẽt, circũſtantibus, ad ſuã ipſius oſtentandã ſapientiã, ſimulq; ex artificio ſuo ſpecimen dandũ, Aſpidẽ ad brachiũ admouit, & ex impreſſo morſu malũ exuxit. Cũ poſtea nó aquã quã ſibi p̃parauerat exorbuiſſet, q̃ ea eſſet ſubducta (ex inſidijs nimirũ uas fuerat euerſum) ueneno nó exhauſto neq; abſterſo, ſecũdo pòſt die ſine doloris ſenſu, ſenſim & pedetentim pernicie ueneni illapſa, poſtquã eius os & gingiuę extabuiſſent, uita priuatus eſt.

†ἀκρυψάμενος

ποταμοί. ἔνθεν τοι καὶ πολλοῖς ἰχθύσιν εὐθλωῆται ὁ Εὔξεινος πόντος. θηρία γὰρ τρέφειν οὐκ ἔμαθε. φάκελλαι δ' ἔνιαι τοῦ πρέφει καὶ ἀελφῖνας βραχίσους, ἢ ἄλλως ἀπαύστους οἱ τῇδε ἰχθῦς φυσικῶς εἰσί.

Περὶ τῆς θαλαττίας βελόνης. Κεφ. ξ.

Αἱ θαλάττιαι βελόναι λεπταί εἰσιν ὅσαι, καὶ πώεσιν καὶ χορτικὴν ἐμβρύων μήτραν οὐκ ἔχουσαι, ἀλλ' αὐξάνουσι τὰ φύσει σφῶν βρέφη ὑπὸ φέρεσιν· ἀλλὰ ῥήγνυνται, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τίκτουσιν, ἀλλὰ ἐκβάλλουσι τὰ τέκνα.

Περὶ τῶν ἴχνη ὧν τοῦ περὶ ἀσπίδος δήγματος. Κεφ. ξα.

Ἐγὼ μὲν τὰ ἴχνη καὶ τὰ γνωρίσματα τοῦ ἀσπίδος δήγματος, μὴ παύσηται ἐν δίκαις καὶ εὐσωμάτοις. καὶ τὸ αἴτιον ἐκεῖνο οὐκ οἶδα πιθανόμενος· ὀξύτατόν ἐστι τὸ ἀπ' αὐτῆς φάρμακον, καὶ διαδραμεῖν ὤκιστον. ὅκου μὲν γὰρ ἥψατο, τὸ μὲν ἐπιπολεύει, ἀλλὰ δι' ὅλου τοῦ ἔσω πόρους κατολισθαίνει. καὶ τὸ μὲν ἐπιφανείας καὶ τὸ χρῶτος τοῦ ἔξω τὴν ὄψιν, ἀφανίζειν, ἀθεῖται δὲ ἔνθεν. ἔνθεν τοι καὶ τὸν Κλεοπάτρας ὁ θανάτος τοῖς ἀμφὶ τὸν Σεβαστὸν, ὀψὲ πάνυ πρᾴδιος ἐγνώσθη. ἀλλὰ ὀφθῆναι δύο ἰχνήματα, καὶ μάλα γε διυσθιάτω καὶ δυοῖν ἡρέτροιν ὀφθῆναι, δι' ὧν ἐφοράθη τὸ τοῦ θανάτου αἴνιγμα· ἄλλως τε καὶ ἴχνη τοῦ ἀσπίδος σύρματος ἐφαίνετο πρόδηλα, τοῖς ἔχουσι τούτων ἰσηγόρου τῶν ζώων τιμὴν ἰσορίαν, ὄντα.

Περὶ ἀσπίδος τοῖς παναθηναίοις δηλουμένης. Κεφ. ξβ.

Πομπήϊος Ῥοῦφος Ῥωμαίοις ἀγορανομῶν τὸν ἐνιαυσιαθλικοῖς, οἷα εἴωθε τῇ Ῥωμαίᾳ ἀγορᾷ δρᾶσθαι, φαρμακοτρίβης ἀνὴρ, καὶ τὸν ὄφιν ὃν τὰ γράμματα βρίφοντων, ἑτέρων ὁμοτέχνων πολιτῶν πολλῶν ἀσπίδα κατὰ τοῦ βραχίονος προσάγει, εἰς ἔλεγχον αὐτοῦ τῆς σοφίας. ὁ δὲ πρόσχε, καὶ ἐδήχθη. εὐθὺς δὲ σώματι δηχμύζοντι τὸ κακὸν, ὕδωρ ἢ ὄξος ἐπιῤῥοφήσας, (ἐγγὺς παρῆν, καίτοι πρωϊσκυασμένον οἱ· αὐτίκα πρὸ δὲ δὴ ἐπιβουλῆς τὸ σκεῦος) οἷα μὴ ἐκκλύσας τὸν ἰὸν, μηδὲ ἀκρυψάμενος, τὸν βίον κατέστρεψε μετὰ ἡμέραν οἶμαι δι' ὅλου, ὀκνάλγων δὲ ἐγώ· τοῦ μὲν τοι κακοῦ ἡσυχῇ καίεσθαι αὐτοῦ τὰ ὅλα· καὶ τὸ σῶμα.

Περὶ

De coitu

περὶ μίξεως ζώων. Κεφ. ξγ.

Τοῦ ἄρρενος φαπμάζοντος, καὶ θηλῆς ἀγαθόσης, οἴστρου τε ἀφροδισίου τὰ ζῶα ὑποπίμπλαται, καὶ μνημονεύῃ γάμων, καὶ ἀλλήλοις συμπλέκεσθαι ὀρέγεται τὰ γε ὄρνεα, καὶ ὅσα φθαλαπτεύει, καὶ μετωρο πορεῖα ἄζει. Τῶν δ' ἰχθύων οἱ μὲν τοῖς φάλμοις πᾶζα ποτρίβονται τὰ ὠὰ πυκνὰ ἔνδον καὶ ἀλλήλων ἰχόμενα. οἱ δ' νηχόμενοι ἅπτα ἐκβάλλουσι πάμπολύ τι τῶν ὠῶν ὀλίγα: καὶ οἱ κατόπιν ἰόντες τὰ πολλὰ καταπίνουσιν. ὅσα μὲν οὖν οἱ ἔρρηφθεν πᾶν γῶντες, καὶ τὸ θορὸ πᾶσα ποτραίνουσιν: αἱ δ' θήλειαι ἐπόμεναι, καὶ πάνυ γε ἀπλήστως πᾶσχουσαι ἐμπίμπλανται, καὶ ὅσα δύνη ἡ μίξις αὕτ. Οπ δ' ἰχθύων τίνες καὶ σωφρονοῦσιν ὡς γαμεταῖς, καὶ φυλάττουσιν αὐτὰς, καὶ ζηλοτυπίας πις καὶ φ' ἰχθύων γέγονεν ἀξάπτεται, αὐτοῦ ἔπορ.

Οπ τῷ γλυκεῖ ὕδατι τρέφονται οἱ ἰχθύες οἱ φ' τῇ θαλάττῃ. Κεφ. ξδ.

Λέγουσι δ' Αριστότελης, καὶ Δημόκριτος πᾶς ἐκεῖνον, Θεόφρασός τε ἐν τρίτῳ καὶ αὐτὸς φησι, μὴ ὅλ' ἅλμυρῷ ὕδατι τρέφεσθαι ὧν ἰχθῦς, ἀλλὰ ὅλ' πᾶσαν θαλάττῃ γλυκεῖ ὕδατι. καὶ ἐπεὶ δοκεῖ πως ἄπιστον, δι' αὐτὸ τῶν ἔργων βεβαιῶσαι βουληθεὶς ὁ λιχθεν, ὁ τοῦ Νικομάχου λέγει, εἶναί τι πόπαμον ὕδωρ φ' πάσῃ θαλάττῃ, καὶ ἐλέγχεσθαι ὧδε, ἄπις ἀγγεῖον ἐκ κηροῦ ποιήσας κοῖλον καὶ λεπτόν, καθίει κενὸν ὃν τῆς θαλάττης, δήσας πολλῷ ὥστε αὐτμίζεσθαι δυνατῶς: νυκτὸς δ' διελθόντος καὶ ἡμέρας, ἀρύεται πεπλησμένον γλυκέος τε καὶ ποτίμου ὕδατος μεσὸν αὐτό. καὶ Εμπεδοκλῆς ὁ Ακραγαντῖνος λέγει τι εἶναι γλυκὺ φ' τῇ θαλάττῃ ὕδωρ, ὃ πᾶσι πλῆθον, τρόφιμον δ' τ' ἰχθύων. καὶ τῆς αἰτίαν τοῦτ' τ' φ' τῇ ἅλμῃ γλυκαινομένου λέγει φυσικήν, ἣν ἐλεύσῃ ἄσεται.

Διὰ τί οὐκ ἐσθίουσι γαλεᾶν οἱ μυσταὶ τοῖς θεοῖς, οὐδὲ τ' τρίγλης. καὶ πῶς τίκτει ὁ γαλεός. Κεφ. ξε.

Οἱ μυσταὶ τοῖς θεοῖς, οὐκ ἂν † ἀπάσαντο γαλεᾶν φασιν. ὁ γὰρ ἔστιν αὐτῶν καθαρὸν ὄψον, ἐπεὶ ὅλ' σόματι τίκτει. ὁ τί κλῆν δ' αὐτῶν φῶσι λέγουσιν, ἀλλὰ σιάσαντά τι τῶν ἐπιβουλευόντων, τὰ σκυλάκια καταπίνειν καὶ ἀκρυπτεῖν: ἅτα τὸ φοβήσαντος πᾶσχοντα, ζῶντα αὖθις αὐτεμεῖν. Τῆς δὲ τρίγλης οὐκ ἂν γνύσαντο οἱ αὐτοὶ μυσταί. οὐ δὲ μὴν ἡ θεὸς ἡ Ηρας ἡ φ' Αργει ἱέρεια. καὶ τὰς γε αἰτίας ἄπω που ἀπὸν οἶσθα.

περὶ

De coitu Animaliũ: & priuatim de coitu partuq; Piſciũ. Cap. LXIII.

VIgente uerno tẽpore, & efflorescẽte terra, libidinis ardore beſtiæ terrenę, aquatiles, & uolatiles flagrãt. Ex piſcibus alij frequẽtia oua, atq; alia ex alijs nexa, arenis atterũt: alij interea cũ natant, infinitatẽ quandã ouorum expellunt, atq; eijciũt, quorũ nó pauca à tergo nantes exorbent. Mares quidẽ antecedunt, & ſemen ſpargunt: fœminæ uerò ſequẽtes inſaturabiliter hiantes atq; imminentes explentur: neq; aliter inter ſe coëunt. Iam quòd piſcium quidam ſic cum fœminis uerſantur, tanquã cũ uxoribus, easq; cuſtodiunt: quod etiam ex piſcium genere aliqui riualitate laborant, atq; obtrectatione, antea dixi. Piſciũ partus. Coitus.

Dulci aqua in mari piſces aluntur. Cap. LXIIII.

ARiſtoteles, & ante hunc Democritus, & tertius Theophraſtus dicit, nõ aqua ſalſa, ſed dulci (quæ intra ſalſam cõtinetẽ) piſces qui mare incolũt ali. idéq;, quod propemodũ incredibile uidetẽ, ex ipſis operibus confirmare uolẽs Ariſtoteles, potabilẽ in omni mari aquã eſſe, id experimento docet: nam ſi quis cõcauum, (inquit) è cera uas tenui opere finxerit, atque in mare demiſerit inane, alicunde appenſum, ut aquã tranſmittere queat, die ac nocte una dulciculo & potabili humore cõpletur. Empedocles Agrigentinus aliquã etiã ait dulcẽ nõ omnibus notã in mari aquã eſſe, qua piſces nutriant: cauſamq; affert, cur in ſalſo dulcis ſit, quã ex eius ſcriptis cognoſces.

Cur non edunt ſacerdotes quidã Muſtellum & Mullũ piſces. Cap. LXV.

MVſtellum piſcem aiunt nunquam *deorum ſacerdotes edere: non enim, quoniam ore parit, mundum cibum eſſe. Quidam non ipſum ore parere ferũt: ſed inſidiarum timore perculſum, ut occultet catulos ſuos deuorare. deinde cũ nihil amplius ab inſidiarum comparatione timet, uiuos euomere. Itèmque Mullum nunquam attingunt, nec ijdem ſacerdotes, nec fœmina Argolicæ lunonis ſacerdos. Cauſas cur ab eo abſtineant, quodam loco antè me dixiſſe memini.

† πάσαντο

*Græce numerus dualis eſt: Cererẽ & Proſerpinam intelligo, quos Athenienſes θεὼς (θεὸς) uocabant, ut: Lacedæmonij Dioſcuros σιὼς, (σιὸς,) Varinus.

De Viperæ & Murenæ coitu. Cap. LXVI.

QVomodo Vipera mas & Muræna coeant, hęc mari egrediēs, illa ex aliquo prorepens latibulo, suprà me exposuisse memini. nunc quod supereſt dicendum. Cumproximū est, ut Vipera cōplexu uenereo iungat cum Murena, uenenū uomitione eijcit, atq; expellit, ut blandus decorusq; sponsus uideatur. Postea edito silo (tanquā Hymenæo quodā ante nuptias misso) sponsam appellat: atque ubi mutuam ueneris libidinem inter se expleuerunt, hæc quidē ad mare regreditur: illa uerò exorpto ueneno & recollecto, ad domesticam sedem reuertitur.

Virulentia à coniugio aliena.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Θ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

Περὶ ἐχεως, & μυραίνης τὰ μὴ αὐτοῖς λεχθέντα. Κεφ. ξς.

ΕΧεως μὴ & μυραίνης γάμους, ἡ ὅπως ἀλλήλοις ὁμιλοῦσιν: ἢ μὴ, πρόσθεν ἐκ θαλάττης: ὁ μὲν, ἀζέρπων τοῦ φωλεοῦ, ἐπὶ τοῖς πρόσθεν ἐπῶν, οὐκ ἐπιλέλησμαι. ὁ δὲ οὐκ ἔπομαι, νῦν αὖ ἔποιμι. Μέλλων ὁ ἔχις ὁμιλεῖν αὐτῇ, ἵνα δόξῃ πρᾶος ἡ πρέπων νυμφίῳ, τὸν ἰὸν ἀπεμεῖ καὶ ἐκβάλλει. καὶ οὕτως ὑποσυρίσας, τῷ νύμφῳ παρακαλᾷ, οἱονεὶ πρὸ γάμου τινὰ ὑμέναιον ἀναμέλψας. ὅταν δὲ τὰ τῆς ἀφροδισίου συνουσίας τελέσωσι μετ' ἀλλήλων ὄργια, ἡ μὲν, ἐπί τε τὰ λύματα καὶ τὴν θάλατταν ὥρμησεν: ὁ δὲ, ἀναῤῥοφήσας τὸν ἰὸν αὖθις, εἶτα ἐς τὰ ἤθη τὰ οἰκεῖα ἐπανῆλθεν.

FINIS LIBRI IX.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER X.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Ι.

Historia pugnæ riualium Elephantorū. Caput I.

ELephantū quamuis rarò amare ferūt: quoniā, ut ante dictū est, libidinū moderatiōe temperatus sit: tamē ipse illud admirabile amore plenū audiui, quod cōsequit. Virū uenādi Elephātos haud imperitū, Alexandrū nomine, ut author est Dion, cū ab Imperat. Romano cū potestate in Mauritaniā ad uenandū Elephātos ablegatus esset, ex Elephantino genere adolescentē formosam uidisse, coeuntē cū Elephanto similiter & adolescente & pulchro. alterū uerò seniorē, qa huius siue amator siue maritꝰ esset, ut se spretū uidit, ignominiæ loco hoc tulisse. quare acri animo incitatū, impetū fecisse, ut nihil ꝓpius factū fuerit, q̄ ut nos (inq̄t) omnes ꝓderet. sicq; incurrisse in illū formosum riualē suū: pugnāq; edidisse tanq̄ cū qui de amica sibi erepta, dolorib. acerrimis premitur: adeoq; infestis animis utrūq; cū altero pugnā cōmisisse, ut ex impetu cornibus ambo mutilarentur. Neutrum uerò uicisse, q̄ multis iaculis eos uenatores distraxerint. Iam enim cornibus mutilos tanquā inutiles capere nō dignabantur. Hic igitur amatorum Elephantorū pugnæ æquis semper utrinq; uiribus decertatæ finis est impositus. At Paridem apud Homerū trahit Menelaus, & loro sub galea

Περὶ τοῦ τῶν Ἐλεφάντων ἔρωτος. Κεφ. α.

ΓΑνίως ἐλέφας ἐρᾶν φασιν. ἔσι γὰρ σώφρων, ὡς αὖθις μοι λέγειν. ἀκούω γὰρ ἐλεφάντων πάθος ἐρωτικὸν, καὶ ἄξιον θαυμάσαι αὐτό. ὃ δὴ πεπυσμαι, ἐκεῖνό ἐστιν. ἀνὴρ τῶν τότε ἄρχων ἐκ ἀπόρου δυνάμεως λαβὼν ἐκ βασιλέως τοῦ Ρωμαίων πάλαι, Ἀλέξανδρος ὄνομα, καὶ σαλεὶς ὀλίγα τὴν θήραν κατά τι ἴδιον τοῖς Μαυρουσίοις ἐπιχώριον, φησὶν ὁ συγγραφεὺς Δίων, μόχθον ἐλέφαντος ὡραίαν ὡς ἐκεῖνοι ἰδεῖν, σωμελεῖ ἐλέφαντινῳ καὶ καλῷ. πρισβύτερον δὲ ἄλλον, εἴτε ἦν ἐρασὴς, εἴτε αὐτὸν τὸν προειρημένον, ὡσανεὶ ὀλίγα ἀτιμασθέντα ἀγανακτῆσαι: θυμῷ γὰρ βιαίῳ ἐξαφθεὶς, ὥρμησε μὲν καὶ ὀλίγου πάντας διέφθειρεν. ἐλθὼν δὲ ὦν τὸν νέον καὶ καλὸν καὶ συμπεσὼν, εἴτε ἐμάχετο, ὡς ὑπέρ τινος ἢ νύμφης ἢ ἐρωμένης ἀλγῶν: & δὴ τοσοῦτον ἀρα ἀλλήλοις συνέβραξαν, ὡς ἀμφοτέρους ζημιωθῆναι τὰ λοιπά: φύσει δὲ ἐξίσου, ἀλλὰ ἀπέστρεψαν ἀπ' ἀλλήλων οἱ θῆρες τὰ βέλη σφῶν. ἐπεὶ μὴ ἀχθοῖς συμβαλεῖν τὸ λοιπὸν ἦσαν τὸ ὅπλον ἀφηρημένοι. ἐρωμένη μὲν δὴ μάχη ἐρασῶν ἐλεφάντων ἰσότιμος μέχρι τέλους, φιλοῦσθαι αὐτὸ αὖθις. εἵλκετο δὲ ὁ Πάρις ὑπὸ τοῦ Μενελέω, καὶ ἤγχετο τοῦ ἱμαντοῦ

γος αὐτ̃ πιέζοντος τ̃ ὑσὸ τῷ ὑράνῳ: καὶ νύ ὑσν ἁρυσφήτι, ἡ ἄπιστον ἤρατο λῦσλος ὁ τ̃ Ἄρεως, εἰ μὴ ἐρράγη ἡ ὁ ἱμὰς, αὐτ̃ ἢ ὀϛὺρ πασὴν ἡ Διὸς ⁊ Διώνης αἰσχίσλω μάχλω ⁊ ἄναν δ=ον μεμαχημένον. ἡ ἀπελθὼν ὁ ἀλα λὸς ἐκάθυδε μετὰ τ̃ μεμοιχευμένης.

Περὶ τ̃ τῶν ἰχθύων μίξεως, ⁊ πόθι λά βρακ@ ἡ τρίγλης. Κεφ. ϛ.

ΙΧθύδι ἢ ἀρ̃α ὁ τ̃ αὐτὸν ὥραν ὃν ἀφρο δίτλω πρόθυμοι, ἀλλὰ οἱ μ̃ πρ@ ἐπιθέρ νωτ̃, οἱ ἢ θέρεος ἀλήχασι τ̃ ὁρμὴν τλῶδε, σὺν τῇ ἐπάρᾳ ἄλλοι, ⁊ † δίχα τὸ χειμῶν@ ὄχὰ πονται πινδ ὃν τ̃ πθειρημένου ὡσ δλοῦ. καὶ οἱ μὲν πλᾶσοι τὸ ἔτος ἅπαξ ὠδί νασιν, εἶτα τικτουσι. λάβρακα δὲ ἀκούω καὶ ἐπιτίκτειν: τρίγλαν δὲ καὶ τρὶς ἐνιαν κατηγορᾶσι καὶ τ̃ ὄνομα.

Περὶ καμήλων. Κεφ. γ.

Ηρόδοτος λέγει τὰς καμήλους φ̃ τοῖς ὀπισθίοις σκέλεσιν ἔχειν πέπαρας μη ρούς: καὶ μὴν τοί ⁊ γόνατα τοσαῦτα. τὰ δὲ ἄρθρα δι̃ τῶν σκελῶν τῶν κατόπιν ὃν τλῶ οὐρανὸν τετράφθαι αὐτᾶις.

Περὶ τῶν εἴων τῶν Ἀραβίων. Κεφ. δ.

ΤΑς ὄις τὰς Ἀραβίων ἔχειν οὐρὰς ἀήθεις ὡς πρὸς τὰς ἄλλας Ηρόδοτ@ λέγει. μίαν ἢ αὐτῶν εἶναι πλατᾶ ὁ αὐτὸς δύο τε δὰ σκει: καὶ ὄϛρ λέγει, τὰς μὲν αὐτ̃ ὀρὰς ἔχειν μηκίσας, ὡς ἂν μετρήσαντι καὶ τριῶν πυ χῶν οὐκ ἐλάττους: ἀπειρῆσθαι ἐνίων τισ ἐπισύρειν, ἑλκοῦσθι αὖ αὐτὰς πάντως παρα τριβομένας πρὸς τὸ δάπεδον. οὓς νομέας δὲ ἔστιν ἀγαθοὺς χειρουργεῖν † οὔπω αὖ τῶν ἀμαξίδων: αἱ ὑπερέλουσι τὰς οὐρὰς τῶν δὲ τῶν ἑτέρων, ὥστε ἀκρεῖσθαι τλῶν ἑλίσ σεσθαι αὐταῖς. Τὰς δὲ ὄις τὰς ἑτέρας φησὶ πλατείας φορεῖν, πλατύνεσθαι δὲ καὶ ὃν πῆχυν αὐτάς.

Περὶ κοχλιῶν καὶ ἐρωδιῶν, καὶ πορδί ἰων. Κεφ. ε.

ΟΙ κοχλίαι ἴσασιν εἶναί σφισι πολεμί ους οὐ πέρδικας, καὶ οὐ ἐρωδιούς, καὶ αὐτοὺς ἀκριβάσκουσιν. οὐδ' αὖ ἴ δοις γνῶθι οὗτοι νέμονται καὶ κοχλίας διέρ ποντας. οἱ δὲ καλόμενοι τῶν κοχλιῶν † ἀε ράντθι, οὗτοι μὲν καὶ ἀπατῶσι, καὶ περι ἔρχονταί τινι φυσικῇ σοφίᾳ οὐ προσε ρημένοι. τῶν γὰρ συμφυῶν ὀστράκων πρὸς λόντθι, αὐτοὶ μ̃ νέμοντ̃ ἐπ̃ πολλῶ τ̃ ἄδ ηλον. οἱ ἢ ὄρνιθι οὓς εἶπον ὧν τὰ ὠὰ τ̃ ὀστράκων ὡς ἐπ' αὐτοὺς ἐκείνους καταπέ τονται.

galea constrictũ tantum non suffocabat: & sanè uicisset,& præclarã eo deuicto cæ sorq; laudem sibi comparasset: nisi & lorũ fuisset ruptũ,& imbellẽ istum pugnatorẽ turpemq; adulterum Iouis &Dionesfilia eripuisset.à qua liberatus ille mox ad cu bile adulteræ concubiturus se contulit.

De Piscium coitu & partu. cęteros se mel tantum anno parere,Lupum bis, Mullum ter. Cap. II.

NOn uno eodẽq; tempore pisces ha bent libidinẽ ꝓcreãdi: uerũ alij uer no tẽpore se ad uenerẽ rumpũt,alijęstiuo ad coitũ impellunt,alij autumno amoris flãma conflagrant,cõplures hyeme uene reũ cõplexum expetũt. Plurimi ut semel peperêre,deinde toto anno à pariẽdo cõ quiescunt.Lupũ unius anni spacio binos partus ædere audio:Mullũ uerò ter singu lis annis uentrem ferre,eius nomine(quo græci eũ triglã nominãt) significari aiũt. † δὴ καὶ Lupus. Mullus. Trigla.

De Camelorũ femoribus,genibus,& cole. Cap. III.

HErodotus scribit,Camelũ in posteri oribus gerere quatuor femora,&to tidem genua, & ueretrũ inter posteriora crura caudam uersus spectare.

De Ouibus Arabicis, quibus partim longissimæ sunt caudæ,partim la tissimæ. Cap.IIII.

PRæditas esse oues Arabiæ caudis in solitis & diuersis Herodotus scribit. earũ sanè duo genera ponit, unum dicit caudas longissimas habere,ut dimetienti non tribus breuiores sint cubitis: quæ si trahãtur,omninò ad terrã atteruntur, & exulcerantur.At pastores ad fabrilẽ artẽ instituti,plostella fabricãtur,ad quæ quidem ipsa alligatæ caudæ nituntur & susti nentur, quo fit, ut à uulneratione defendantur. Alterum caudarum genus dicit esse cubitali latitudine. † καὶ ποιεῖν ἀμαξίδας. Vide Herodotum lib. 3.

De Cochleis, & Ardeis, atq; Perdicibus. Cap. V.

PErdices & Ardeas hostes suos Coch leę agnoscũt, & fuga sibi cauẽt. itaq; ubi aues illæ pascunt,nusquã reptãtes uideris Cochleas.At qui è Cochlearũ gene re Ariones uocant, naturali quadã calli ditate iã dictas aues decipiũt & eludunt. Egressi emꝫ è testis suis,absq; metu pascun tur.Aues uerò ad testas uacuas frustra ad † ἀλλ' ἀρέοντθι

uolant: & cum inanes uiderint, tanquam inutiles abij ciunt, & se recipiunt alió. redeunt illi, ad suam quisq; domũ, & cibo iam satur, & dolo suo incolumis.

De Cochleis Ponticis, quæ in Propontide hyemant, circa† Aegialũ æstiuant. Cap. VI.

† Aegialus locus est inter Sicyonem & Buprasium: & alius proximus Ponto, cũ uico eiusdẽ nominis.

PErsarum regẽ Cochleæ Ponticæ imitantur, æstiuos dies Susis agentem, hybernos uerò Ecbatanis. etenim ad nuncupatam Propontidem calidam hyemant: æstiuum autem tempus ad Aegialum agitant, propter molles auras quas hoc mare eis afflat.

Mullorũ inter assandũ uentres nerum pantur. Cap. VII.

COquos peritiores audio, ne Mullorum uentres inter assandũ rumpantur, ora eorum deosculari solere: atq; ita illos permanere integros aiunt.

Delphinorũ catulos lacte ali: & de miro Delphinorum gregatim natantium ordine. Cap. VIII.

DElphinus fœmina similiter atq; mulier mammas habet, simul & uberrimo lacte catulos suos lactat. Ex ætatum ratione disposiți, gregatim natãt. etenim perparuuli etiamnum ex ætate infirmi in primo ordine locantˉ. hos natatione proximi sequuntur qui sunt confirmata ætate. nã Delphinus cum catulorũ suorum amantissimum animal est: tum de ijs uehementer metuens, diligenti custodia eos conseruat: ac nimirũ sic natant, ut tanquam in militari cuneo alij in prima acie, alij secunda, alij tertia constituantˉ. natu minimi antè prænatant, post uerò hos fœminæ sequuntur, deinde mares extremũ agmen ducentes, filiorum & uxorum natationẽ inspiciunt atq; obseruant. Quid ad hos Nestor bone Homere? quem ais ad instruendas acies principum suæ ætatis præstantissimum fuisse.

† αὐτοῖς

Echin & Echidnã ut Græci appellant, aliquos unã serpentẽ existimare, sexu tantum differente, (quã Latini Viperã uocãt:) alios Serpẽtes specie diuersas. Caput IX.

ECchin ab Echidna sexu nõ natura nõ nulli differre aiũt: illũ marẽ esse, hãc fœminã. alij etiã natura differre existimãt. Et sunt quidẽ q̃ dicãt cõuulsiõe illũ afficiquẽ Echis p̃cusserit: nõ itẽ quẽ Echidna. Alij dicunt huiꝰ albũ morsum esse, illius,

πνται. ὅσ' ἂν ἄχρηστα εὑρόντες, ἀπίασιν ὡς ἀχρεῖα φέροντες, οὐκ ἀνεχάρησαν. οἱ δὲ ἐπανελθόντες ἕκαστος εἰς ἰδίαν οἰκίαν παρῆλθε: διακορισμένος μὲν ἐκ τοῦ νομῆς, σωθεὶς δὲ ἐκ τῆς ἁπάτης πλούτου.

Περὶ τῶν ἐν Πόντῳ κοχλιῶν. Κεφ. ε.

Πόντιοι δὲ ἀρᾶ κοχλίαι τὴν Περσῶν βασιλέα μεμιμῆσθαι, θερίζοντα μὲν ἐν Σούσοις, χειμάζοντα δὲ ἐν Ἐκβατάνοις. οὐ γὰρ ὅτοι ἐν μὲν τῇ καλουμένῃ Προποντίδι χειμάζουσιν. ἀλιεινὴ γὰρ ἥδε ἡ γῆ. θέρους δὲ πρὸς τὸν Αἰγιαλῶ διαιτῶνται. πνεῖ γὰρ αὐτοῖς αὔρας μαλακὰς ἡ θάλαττα ἡ πνοφρεμνίη.

Περὶ τῶν τριγλῶν κοιλίας. Κεφ. ϛ.

Πυνθάνομαι τῶν μαγείρων οὓς τὴν τέχνην ἀκριβοῦντας, ὅταν βάλωντται τῶν τριγλῶν τὰς κοιλίας ὀπτωμένων μὴ ῥήγνυσθαι, καταφιλεῖν αὐτῶν τὰ σώματα: οὐπώποτε γεγραμμένου ὁλόκληροι ἁλίσκονται, ὡς φασι.

Περὶ τῆς καθ' ἡλικίαν τῶν δελφίνων νήξεως. Κεφ. ζ.

Ὁ Δελφὶς ὁ θῆλυς μάζας ἔχει περὶ τὰς γυναῖκας, καὶ θηλάζει τὰ βρέφη παύων ἀφθόνῳ καὶ πολλῷ τῷ γάλακτι. νήχονται δὲ κοινῇ μὲν, καθ' ἡλικίαν δὲ διακριθέντες. καὶ περὶ μὲν πρώτης πεπάχαται οἱ νέοι καὶ ἀπαλοί: ἕπονται δὲ † αὐτοῖς τῇ νήξει οἱ τέλειοι. φιλότεκνον γὰρ τὸ φιλόσοργον ὁ δελφὶς ζῷον, καὶ ὑπὲρ τῶν βρεφῶν ὀρρωδεῖ, καὶ φυλακῆς χάριν, ὡς περ φάλαγγι στρατιωτικῇ, οἱ μὲν περὶ πρώτης εἰσὶν, οἱ δὲ περὶ δευτέρας, οἱ δὲ περὶ τρίτης. καὶ πρωνήχονται μὲν οἱ νέοι, ἐπινήχονται δὲ αἱ θήλειαι, καὶ οἱ ἄρρενες οὐραγοῦσιν. ἐφορῶντές τε καὶ παραφυλάττοντες τὴν ἐγγόνων τε καὶ τῶν γαμετῶν νῆξιν. Τί πρὸς ταῦτα ὁ Νέστωρ ὦ καλὲ Ὁμηρε; οὐκοῦν ἄριστος πολεμικώτατον ἡρώων τὸν καθ' ἑαυτὸν γενέσθαι.

Περὶ ἐχεως καὶ ἐχίδνης. Κεφ. θ.

Ἔχιν ἐχίδνης οἱ μὲν θῆν γένει διαφέρειν, οὐ μέντοι τῇ φύσει φασί: τὸν μὲν γὰρ εἶναι ἄῤῥενα, τὴν δὲ θήλειαν. οἱ δὲ, καὶ τῇ φύσει διαφέρειν οἴονται. ἀλλοῖον μὲν γὰρ εἶναι τοῦτο ζῷον, ἀλλοῖον δὲ ἐκεῖνο. ἀκούω δέ τινων λεγόντων, ὡς μὴ τοῦτο τὸ ἐχεως διηχθόντας, ἀπὸ τοῦ: ὁ μὲν οὖν τοῦ ἐχίδνης. ἕτεροι δέ φασι, τὸ μὲν τοῦ ἐχίδνης διῆγμα εἶναι λευκόν: τὸ δὲ

ὁ δὲ τοῦ ἔχεως ὁ πιεῖτον, πελιδνὸν δέ. Νίκανδρος δέ φησιν ἐκ μὲν τοῦ δήγματος ὁπόσον ὁ ἔχις ἐμφύῃ, δύο ὀδόντων ἴχνη φαίνεσθαι: πλέον ἢ ἐλάττους ἢ ἔχιδνα.

illius liuidum. Cum morsum inflixit Echis (inquit Nicāder) duorum dentium uestigia apparent: cum Echidna, pluriū.

Τίνα τρόπον παύονται οἱ ἐλέφαντες. Κεφ. ι.

Quemadmodum mansuefiant Elephanti. Cap. X.

Ἐγκρίας γεγομένης, καὶ τῶν ἐλεφάντων ἁλωκότων, οἷα θηρῶσιν εἰς τὸ παύσαί τε αὐτοὺς καὶ ἡμερῶσαι, ἀπάγουσιν ἄξιον. πρῶτον μὲν εἰς ὕλην τινὰ ὀλίγην ἀφεσῶσαν τὰ τάφρου φῶτα ἐθήρασαν, ἄγουσιν αὐτοὺς δεδεμένους, πολὺ διαλαβόντες τοῖς χοίνιξι: καὶ μήτε πρόσω ἐπιτρέποντες, μήτε αὖ πάλιν ὑφίεσθαι, καὶ ἀκρωτῆρα εἰς τὸ πίσω. εἶτα ἕκαστον ἁψάμενοι μεγίστου δένδρου μεταξὺ δεσμοῦσι, ὡς μήτε εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐπιπηδᾶν ἔχῃ, μήτε αὖ πολὺ πάλιν ἀναχωρεῖν τοῦ σκίρτου καὶ ὑβρίζειν ἰσχύι, τῇ ἀτροφίᾳ τε καὶ λιμῷ τὴν ἄγαν ἰσχὺν καὶ ῥώμην καθαιροῦσι. καὶ μὴν καὶ τὸ θυμοειδὲς αὐτῶν, καὶ τὸ ψυχῆς τὸ ἄτρεπτον ἡσυχῇ κατεμαραίνουσιν: ὡς ἐκείνους μὲν λήθην ἔχειν τινὰ ἀχριότητος ἁμάχου, παλαίειν δὲ ἢ τοῦ πρόσθεν θυμοῦ, πεσεῖναί τε σὺν τοῖς τοιούτοις πωλουμένους, καὶ ἐκ χειρὸς ὀρέγειν τροφήν: σὺν ἢ ὑπὸ τῆς χρείας ἀναγκαζομένους λαμβάνειν, καὶ μὴ πανεργεῖν, ἐλεπτῆν τε ἤδη πρᾶόν τε καὶ ἡμερωμένους. οἱ δὲ ἄγαν αὐτῶν ἰσχυροὶ καὶ τέλειοι ἀῤῥήξαντες τὰ δεσμά, καὶ ταῖς ἀκμαῖς τῶν ἱερατῶν καὶ ταῖς πολυετέσι αὐαινομένοις τὰ δένδρα, τὰ δὲ καὶ πατάξαντες ὑπὸ ῥύμης, καὶ ἐμπεσόντες εἰς αὐτά, μόγις καὶ ὀψὲ τοῦ χρόνου τὰ μὲν λιμῷ, τὰ δὲ γλυκείᾳ τροφῇ, τὰ δὲ μάστιγι ἡμερωθῆναι. τροφὴ δὲ ἡμερωμένοις τοῖς δὲ τοῖς ζώοις, ἄρτοί τε οἱ μέγιστοι, καὶ ἱριθαί, καὶ ἰσχάδες, καὶ ἀσταφίδες, καὶ ἱρόμμυα, καὶ σικύδια, καὶ μῆλα χύδηλα, οἶνός τε καὶ φοίνικος καὶ ἱσπὸς φάκελοι, καὶ παῦ ὅσον ἐδώδιμον ὕλης, καὶ ἐκείνοις σῖτα τρόφου, καὶ ἐκ τούτου τοι καὶ φίλης.

Ἐγκρίας γεγομένης, καὶ τῶν ἐλεφάντων ἁλωκότων, οἷα θηρῶσιν εἰς τὸ παύσαί τε αὐτοὺς καὶ ἡμερῶσαι, ἀπάγουσιν ἄξιον. πρῶτον μὲν εἰς ὕλην τινὰ ὀλίγην ἀφεσῶσαν τὰ τάφρου φῶτα ἐθήρασαν, ἄγουσιν αὐτοὺς δεδεμένους, πολὺ διαλαβόντες τοῖς χοίνιξι: καὶ μήτε πρόσω ἐπιτρέποντες, μήτε αὖ πάλιν ὑφίεσθαι, καὶ ἀκρωτῆρα εἰς τὸ πίσω. εἶτα ἕκαστον ἁψάμενοι μεγίστου δένδρου μεταξὺ δεσμοῦσι, ὡς μήτε εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐπιπηδᾶν ἔχῃ, μήτε αὖ πολὺ πάλιν ἀναχωρεῖν τοῦ σκίρτου καὶ ὑβρίζειν ἰσχύι, τῇ ἀτροφίᾳ τε καὶ λιμῷ τὴν ἄγαν ἰσχὺν καὶ ῥώμην καθαιροῦσι. καὶ μὴν καὶ τὸ θυμοειδὲς αὐτῶν, καὶ τὸ ψυχῆς τὸ ἄτρεπτον ἡσυχῇ κατεμαραίνουσιν: ὡς ἐκείνους μὲν λήθην ἔχειν τινὰ ἀχριότητος ἁμάχου, παλαίειν δὲ ἢ τοῦ πρόσθεν θυμοῦ, πεσεῖναί τε σὺν τοῖς τοιούτοις πωλουμένους, καὶ ἐκ χειρὸς ὀρέγειν τροφήν: σὺν ἢ ὑπὸ τῆς χρείας ἀναγκαζομένους λαμβάνειν, καὶ μὴ πανεργεῖν, ἐλεπτῆν τε ἤδη πρᾶόν τε καὶ ἡμερωμένους. οἱ δὲ ἄγαν αὐτῶν ἰσχυροὶ καὶ τέλειοι ἀῤῥήξαντες τὰ δεσμά, καὶ ταῖς ἀκμαῖς τῶν ἱερατῶν καὶ ταῖς πολυετέσι αὐαινομένοις τὰ δένδρα, τὰ δὲ καὶ πατάξαντες ὑπὸ ῥύμης, καὶ ἐμπεσόντες εἰς αὐτά, μόγις καὶ ὀψὲ τοῦ χρόνου τὰ μὲν λιμῷ, τὰ δὲ γλυκείᾳ τροφῇ, τὰ δὲ μάστιγι ἡμερωθῆναι. τροφὴ δὲ ἡμερωμένοις τοῖς δὲ τοῖς ζώοις, ἄρτοί τε οἱ μέγιστοι, καὶ ἱριθαί, καὶ ἰσχάδες, καὶ ἀσταφίδες, καὶ ἱρόμμυα, καὶ σικύδια, καὶ μῆλα χύδηλα, οἶνός τε καὶ φοίνικος καὶ ἱσπὸς φάκελοι, καὶ παῦ ὅσον ἐδώδιμον ὕλης, καὶ ἐκείνοις σῖτα τρόφου, καὶ ἐκ τούτου τοι καὶ φίλης.

Ὅτι μὴ πάντες οἱ ἰχθύες ἄφωνοι. Κεφ. ια.

Qvid Elephantis, postq̄ capti sunt faciant, ut mansuescant, dicendū est. Primo in syluam non ita longo interuallo ab ea fossa, ubi comprehensi fuerint, distantem, sic eos stricte constrictos funibus trahunt, ut ne permittant quidem, né ue hi præcurrant, né ue rursus retrahantur: deinde certo & dimenso spatio horum quenque ad maximam arborem alligantes, ita ut neu in anteriorem partem insilire, neu rursus admodum in posteriorem resilire queant, néue ipsis ex funis laxitate facultas sit ad inferendum iniuriam, uictus tenuitate & fame, horum robur frangunt. Postea uerò quàm eorū domitores duritiam animi tandiu paulatim molliuerunt, quoad pristinæ inexpugnabilis feritatis eos ceperit obliuio, de manu cibum sumendum dant. Hi necessitate pressi, cum non malitiose iam, tum uerò oculis mansuetioribus, quàm essent soliti, & tanquam se lassos cōfitentes, intuentur. Horum autem, qui sunt ætate robusti, uinculis ruptis, cum dentium robore, tum uerò promuscide arbores reuellunt, aut cum impetu irruentes frangunt, uixq; sero admodum, partim fame, partim ciborum illecebris, partim stimulis mansuefiunt. Dum uerò cicurantur, panibus maximis, hordeo, caricis, uuis, cæpis, allijs, & melle copiose: item iunco, palma, hederarum fascibus, & alijs quibus assueti fuerint gaudentq; esculentis eos pascunt.

Ὅτι μὴ πάντες οἱ ἰχθύες ἄφωνοι. Κεφ. ια.

Φυσιωτέον ἢ ἰχθύων εἰσὶν ἀμαθεῖς, ὅσοι πρὸ τοῦ πλείω ἁπάντων καταφρονοῦσι σιωπὴν αὐτῶν, ἐπεὶ καὶ συρίττουσί τινες, καὶ γρυλλίζουσι. σάῤῥα μὲν γρυλλίζει καὶ χρόμις, καὶ κάπρος, ὡς Ἀριστοτέλης φησί. χαλκὶς ἢ συρίττει. κόκκυξ ἢ ἀρα τὸ ὁμώνυμον ὄρνιθι τῇ φωνῇ μιμούμενον, φθέγγεται παῤῥησιαζόμενος.

Piscium qui nam uocem uel sonum quempiam ædant. Cap. XI.

Qvi omnes pisces silentij condemnant, eos mutos affirmantes, ij in eorum natura indocti sunt & rudes. nam ex ijs nonnulli æditis sibilis stridēt, & grunniunt. Lacerta enim, Chromis, & Aper, Aristotele teste, grunniunt: Chalcis sibilat: Coccyx similiter atq; auis ei gentilis, unde nomē traxit, uocem emittit.

Quę partes Elephanti esui aptę sint. Adipem eius uenenata fugare. Cap. XII.

IN Elephanto tametsi maxima corporis moles esse uidetur, ex eo tamen nihil esculentum est, nisi promuscis, & labra, & cornuum medulla. Eius animalis adeps contra uenenata ualet. Nam si quis eo inungatur, eiús ue suffimento expietur, hęc ab illo aufugiunt longissime.

Τί μέρος ἐδώδιμον τοῦ ἐλέφαντος. Κεφ. ιϐ.

Ἐλέφαντος μὲν ὄγκος ὅτι τῶν σαρκῶν ἐδέσιμος, καὶ παύμεγισος. ἐδώδιμα δὲ τὰ λῷστα αὐτοῦ ἐστιν, ὅτι μὴ ἡ προβοσκὶς, καὶ τὰ χείλη τοῦ σώματος, καὶ τῶν λιπάτων ὁ μυελός. σίαρ δὲ ἐλέφαντος ἦν ἄρα τοῖς ἰοβόλοις ἔχθιστον. ἀναγρίσαιό τε ἐπιθυμιάσαι αὐτῷ, ἢ ἀπεδιδράσκει πορρωτάτω.

De diuersis Arabię & maris rubri animalibus, quæ diuersis pleraq; coloribus mirificè splendent. Item de Margaritis. Cap. XIII.

†al' Ἀραβίων

Περὶ τῶν Ἀραβίων πολυχροΐας. καὶ περὶ τῶν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης ὀστρέων. καὶ περὶ μαργαριτῶν, καὶ κογχῶν. Κεφ. ιγ.

ARabiorũ animaliũ uarius color & forma multiplex, omnem picturã longè multũq; superat. neq; modò magna animalia & generosa hac permulta colorum uarietate picta, atq; ornata sunt, sed etiã ignobilia. etenim Locustæ & Serpẽtes au rei coloris similitudinẽ speciẽq; gerũt: tũ pisces etiã magis uario insignes & ornati colore, admirabiles sunt spectatu: tũ maris rubri ad Arabiã pertinẽtis Ostrea huius splendoris expertia haudquaq; sunt: imò uerò flãmeis illustrata zonis, ea ut diceres uarij coloris temperatione ad Iridis similitudinẽ accedere: adeò lineis perpetuò ductu æque inter se distãtib. distinguunt, atq; describunt. Insano hominũ uel pretio uel sermone celebris est atq; illustris Margarita, & simul mulierũ admirationẽ habet. Maris fœtura hæc etiã est, & ad partũ deduci aiũt, cũ in apertas Conchas fulgura affulserint. Bona tẽpestate, & trãquillo mari Cõchę, huiꝰ genitrices, capiunt. eas posteaq; piscatores cõprehẽderunt, ab illis Margaritã animorũ libidinosorũ illecebrã eximũt. In maxima Concha, paruã inuenire est: cõtrà in parua, magnã. Alia inanis est, alia nó plus q̃ unã habet. alię multos uniones possidẽt: ut sint qui dicãt, in una Cõcha uiginti ꝓcreatos fuisse. Inhęret is carni paxilli istar. Quòd si qs ante legitimũ pariẽdi tẽpus Cõchas aperuerit, carnẽ quidẽ reperiet, huius aũt palmã piscationis nõ assequet. Lapillo similis est margarita indurato, & humoris ne minimũ qdẽ ĩ se cõtinet. Iã uerò quendũt, aut emũt, carũ pulchritudinẽ & preciũ ex cãdore et magnitudine ęstimãt: & quidẽ hãc artẽ factitãtes, pleriq; ex eis locupletati fuerũt. Non etiã illud me fugit, auulsis

Locustæ. Serpentes. Pisces. Ostrea. Margarita.

ὅτι

ὅτι αἷμα ἀμειφθέντων τ λίθων τῶνδε ἀφάυσαν αὖθις ἀνόγχας, οἱονεί λύτρα δόσας τ ἐωυτῶν σωτηρίας, τ ἀποδόσιμα τ ὠδίνων πεφυκότα. ὥστε ἐπανέφυσαν αὖθις αὐτοῖς. ἐὰν γ τὸ ζῶον τὸ θρέφον αὐτὸν πρὶν ἢ δρᾶναι θέλῃ τὰ μαργαρίτα ἀφθαίνα, ὡς τοῦ λέγοντος λόγος, πῖσαρκὶ μέντοι συστήματος καὶ ἐκεῖνος, ὦ ἀπόλλων. φύσιν γ ἔχει τ πόρφυρίας τ λαῖνον ἐν εὐπορίγραφον. ἀ δ' ἐθέλοι τις ἔνι πεφυκότων ἑτέρως, τινὰς σοφίας τέχνῃ παρεγράψαι τε, καὶ λαῖνον ἀναφῆναι τ λίθον, ὥστε ἐλέγχειν τὸν ἐπιβουλεύσαντα. οὐ γὰρ πάντη δαχύτητας γ ὑπαναφύει, ὦ ὅτι ἄρα ἐπιβουλεύσας ἂν κάλλος καταγορεῦσαι τ αὐτ.

Ὅπως τιμῶσιν οἱ Αἰγύπτιοι τ ἱέρακα.

Κεφ. ιδ.

Αἰγύπτιοι τ ἱέρακα Ἀπόλλωνι τιμᾶν εἰώθασιν. ἐν γ τ μὴ θεὸν Ὧρον καλεῖσι τῇ φωνῇ τῇ σφετέρᾳ. αὐτὸν γ ὄρνιθας λέγουσι θαυμαστὸς, ὦ πρὸς ἥλιον ἀεὶ θεῷ τῷ περιμένοντι φασίν. ὁρῶσι γὰρ ἱέρακα ὀρνίθων μόνον ἀπὸ γ τῆς ἀκτῖνος τ ἡλίου ῥᾳδίως καὶ ἀβλαβέως βλέποντα: ὦ λυσωπέμενοι ἥκιστα, πορεύεσθαι τε τ ἀνωτάτω ἵκοντα: ὦ αὐτὸν ἐν θάπτουσι φλοξ λυθεῖσα ἐλθοῦσα. ἐν γὰρ τοι ἐν πρὸς τὸν οὐρανὸν ὁρᾷ, ἐν πρὸς τ πάντα ἐφορᾶν τε ἄμα ἐλεύθερος ὦ ἀρίστως ὁ αὐτός. ἐφεύρηται ἐν πλακοῦντ λιρίοιν ὁ αὐτὸς ὄφιν ἔχθιστος. ὃν καὶ γὰρ αὐτ τ ὀφθαλμοὶ ὅτε ὄφις, ὅτε σκορπίος, ὅτε μὲν ποινικᾶς ὕλης ἅλμό τι ἐκτοκον. ἀκροδρύων ἢ ὃν ἐν ἐν σπερμάτων ἄγνυσος: ὁρμᾶται γ ἀεὶ τ ἐπὶ ἐν ὁρᾷ, ἐν πίνει αἷμα. ἐν τὰ νεόττια ἐκβρέφει τοῖς αὐτοῖς. καὶ εἰς λαγνείαν δὲ δριμύτατος. τὸ γ αὖ τ ἐνύμνης ὀστέον ἐν χρυσίῳ περιτεθέν, ἑλκύει αὐτὸ, ἐν ἴυγγι ἀποβρήτῳ τινὶ πρὸς ἑαυτὸ ἄγει, ἐν ἐπαοιδῇ θέλγει, ὡς περσῶν ἄδουσι τ Ἡρακλειώτην λίθον καταγοητεύειν πως τ σίδηρον. λέγουσι γ Αἰγύπτιοι ἐν ὡς ἐπακόσια ἔτη βίου προϋκειν τ ἱέρακα, ὦ οὕτω με πείθουσιν, ἃ δ' ὧν ἀκούω, λέγω. ἔοικε δὲ φασὶ ὦ Ὁμηρος ὅτι τῷ Διὸς ἐν λαθὼν ὅτι φίλος, ὑπαινίττεσθαί πως λέγων: Βῆ γ κατ' Ἰδαίων ἐρίων ἴρηκι ἐοικὼς Ὠκείῃ φαεσφόρῳ, ὃ Ἀπόλλων αὐτός.

Ὅτι ἄθηλυ τὸ ζῶον ὁ κάνθαρος.

Κεφ. ιε.

Ὁ καύθαρος ἄθηλυ ζῶόν ὅτι. σπείρει δὲ ὡς τ σφαῖραν ὑπ' ἰλυλίῳ. ἐκεῖσε γ ἐν ἡμερῶν ὃν ἐξάσας, ἐν βάλλας αὐτ ὥσπερ μητρὶ τῇ ἑαυτοῦ πως, προάγει τ νεοττόν.

Αἰγυπτίαν

auulsis his lapidibus, quasi redemption. præmio persoluto, Cóchas liberas dimitti, iterumq; uniones renasci. Quòd si priusquã lapis eximitur, huius altrix bestia moriatur, unà cum carne putrescere, & perire dicit. Suapte natura rotũdus & lęuis est, probeq; circumscriptus. Si quẽ ex eis uelis affabrè, aliter quàm natus est, circũscribere uel expolire, is artificiũ pdit. non eñ cedit, sed asper fit, & se fraudibus atq; insidijs ad speciẽ indicat attentari.

Aegyptij cur Accipitrẽ colant: & plura de huius auis natura. Cap. XIIII.

ACcipitrem Apollini cõsecrant Aegyptij, & uenerantur. Oron sua lingua deum hunc appellant. Auẽ autem eiusmodi Thaustum nominant. Cum Apolline idcirco conuenientiã habere aiunt, q̃ de auibus soli Accipitres semper nullo negotio aduersos Solis radios intuentur, neq; intentis oculis sursum uersus iter suscipere grauãtur, nec diuina flãma offenduntur. Contrà etiã quàm cæterę aues supino interdũ uolatu ferri Accipitres quidam obseruarũt: quo quidẽ corporis gestu cœlum intuentur, ac rerũ inspectorẽ omniũ liberè intrepideq; aspectãt. Ijdẽ ipsi Serpentibus & uenenatis bestijs inimicissimi sunt. nec eñ ipsos Serpens, ullá ue alia mala bestia latère potest. Nullas fruges exedũt. sed & carnes uorãt, & sanguinẽ exorbẽt, ijsdemq; suos alũt pullos. Ad libidinẽ sunt inflãmatissimi. Os tibię illorũ si ad aurũ admoueat, sicipsum illecebra quadã mirabili ad se allicit, quẽ admodũ Heracleotẽ lapidẽ sua ui prædicant quasi prestigijs & captionibus ferrũ ad se attrahere. Huiꝰ ãlitis uitã Aegyptij dicunt ad annos usq; septingẽtos pertingere, quibus ego non facilè crediderim. Homerus Accipitrẽ Apollini & Latonæ gratũ esse insinuare uidetur, ubi de Apolline canit: Ille per Idæos montes descendere pergit Accipitri simili celeri, solitoq; pãlumbos Infestare.

† θωσοὺς, Gillius.

Accipitres serpentibus inimici.

Cibus eorũ.

Libido.

Os tibiæ.

Vita.

Pilularium Scarabeum carere fœmina. Cap. XV.

IN suo genere Scarabeorum natio fœminei sexus quòd sit expers, ideò in simi pilam semen emittit: quam octo & uiginti dierum spatio & uolutat, & concalefacit, deinde fœtum procreat.

Aegyptio-

Aegyptiorũ porrò bellatores Scarabeũ in annulis insculptum habere solebãt, ex eo adumbrante nimirũ legislatore, solos omninò mares pro patria bellũ gerere oportere, ꝙ sanè Scarabęus caret fœmina.

Sues uoracitatẽ suã ne à fœtibus quidẽ suis, neq; humano corpore abstinere: eamq; ob causam detestabiles Aegyptijs esse: ut sacras Ciconias & Vpupas, quòd piæ sint in parentes: & Vulpanseres, ꝙ amantissimi pullorum. Lactis suillinoxa, &c. Cap. XVI

SVillũ pecus tantopere explendo abdomini deditũ est, ut ne proprijs quidem suis fœtibus parcat, neq; helluationem suã ab humano corpore abstineat. Quæ causa est, cur huiusmodi animal ut impurũ, detestabile, & uoracissimũ apud Aegyptios in summo odio habeat. Contrà autẽ mitiores bestiæ naturæ & miseri cordis & piæ participes præcipuo quodã honore à prudẽtibus uiris solitæ sunt affici. Ciconiæ enim apud Aegyptios eò ueneration em habent, ꝙ senectute affectos parentes alunt. ijdẽq; ipsi idcirco Vulpanseribus & Vpupis honorẽ habẽt: quia illi quidẽ sunt pullorũ suorum amantes, hæ aũt aduersus parentes existimant pię. Manethonẽ porrò Aegyptiũ summa sapientia uirũ accepi dicere, eum qui suillo lacte uescat, uitiliginibus & lepra oppletũ iri, quos quidẽ morbos Asiani omnes pessimè oderunt. Aegyptij uerò, quibus persuasissimũ est, Sues Soli & Lunę inimicissimos esse, semel tantũ cũ festos dies agitãt, aliàs uerò nunq̃, nec huic ipsi, nec cui piá alij deorũ sacrificãt: idq; ꝓpterea faciunt, quia execrandos & detestabiles ducunt. Tum Athenienses in Mysterijs iure optimo Sues immolãt, propter perniciẽ, quam segetibus moliũt. Nã ex spicis sępe illas quæ nondũ ad maturitatẽ peruenerunt uastãt, alias effodiũt. Eudoxus uerò inquit, Aegyptios ab immolãdis Suibus parcẽtes eis se sustinere: ꝙ posteaq̃ semen tem fecerũt, eorũ greges ad ꝓterendã & cõculcandã frumentorũ sationẽ atq; depellendã in altiorẽ terrã & humidioré inducere soleãt, ut hac q̃si occatióe terra obducta ne ab auib. semina exhaurianẽ.

†al' Μανέθωνα

Ciconiæ.

Vulpanseres. Vpupæ.

Suillum lac.

Suis sacrificiũ

†λευκὸς

†ὴν πυρὸν

Αἰγυπτίων ἡ οἱ μάχιμοι ὧν τὸ λακτυλίων ἔχον ἐγγεγλυμμένον κάνθαρον, αἰνιττόμενόν τὸν νομοθέτην, μόνα ἄῤῥενας εἶναι πάντας πανταχοῦ μαχομένους ὑπὲρ τῆς χώρας. ἐπεὶ καὶ ὁ καύθαρος θηλείας φύσεως ἀμέτοχος.

Οτι λαμπρότατον ἡ ὗς, ἐπὶ πολὺ πελαργοῦ, καὶ χλωρολώπεως, καὶ ἵππου.

Κεφ. ις.

Hῦς καὶ τὰ ἰδίων τέκνων ὑπὸ τὸ λαμπρὸν ἀφειδῶς ἔχει. καὶ μέντοι καὶ ἀνθρώπου σώματι φυτεύσασα, οὐκ ἀπέχεται, ἀλλ' ἐσθίει. ταύτην τοι καὶ μισοῦσιν Αἰγύπτιοι ὡς ζῶον μυσαρὸν καὶ πάμβορον. φιλοῦσι δὲ οἱ φρόνιμοι καὶ σὺν ἀλόγῳ τὰ πρόσορα, καὶ φειδοῦς ἅμα καὶ εὐσεβείας μετέχοντα πολλῆς. Αἰγύπτιοι γὰρ οὐ πελαργοὺς καὶ πορκωνᾶσιν. ἐπεὶ οὐ πατρῴας γεροκομοῦσιν, καὶ ἄγουσι δίκην τιμῆς. οἱ αὐτοὶ δὴ Αἰγύπτιοι καὶ χλωρολώπεκας καὶ ἐποπας τιμῶσιν. ἐπεὶ οἱ μὴ φιλότεκνοι αὖτ: οἱ δή, πρὸς οὐδὲν γε καμνόντες εὐσεβεῖς. Ἀκούω δὲ καὶ †Μανεθώνα τὸν Αἰγύπτιον σοφίας εἰς ἄκρον ἐληλακότα αὐδρα εἰπεῖν, ὅτι γάλακτος ὑείου γευσάμενος ἀλφῶν ἐμπίμπλαται καὶ λέπρας. Μισοῦσι δὴ χρὴ οἱ Ασιανοὶ πάντων τάδε τὰ πάθη. πεπιστεύκασι δὴ Αἰγύπτιοι τὴν μὲν ἡλίου καὶ σελήνης ἐχθίστην εἶναι. ὅταν δὴ Αἰγύπτιοι πανηγυρίζωσι τὴν σελήνην, θύουσιν αὐτῇ ἅπαξ τοῦ ἔτους μόνον: ἄλλοτε δὲ ὅτε ἐκάνη, ὅτε ἄλλῳ τῳ τῶν θεῶν τάδε τὰ ζῶα ἐθέλουσι θύειν, ὡς μυσαρόν. Αθηναῖοι δὲ καὶ τοῖς μυστηρίοις καταθύουσι τὰς ὗς, καὶ μάλα δικαίως. λυμαίνονται γὰρ τὰ λήια, καὶ διαπονήσασαι πολλάκις οὐδὲ †λευκὸς τὸν καρπὸν, καὶ ἀπολείπουσι ὡραίους, καταπατοῦσι: οὐδὲ δὴ, ὀρύττουσιν. Εὔδοξος δέ φησι φειδομένους οὐδὲ Αἰγυπτίους τῶν μὲν θύειν αὐτάς, ἐπεὶ τὸν σῖτον σπαρέντος ἐπάγουσι τὰς ἀγέλας αὐτῶν: αἱ δὲ πατοῦσι† οὐδὲ πυρὸς, καὶ ὡς ὑγρὰν τὴν γῆν ὠθοῦσιν, ἵνα μείνῃ ἔμβιος, καὶ μὴ ὑπὸ †τῶν ὀρνίθων ἀναλωθῇ.

Οπως ἐρῶσι τῶν σωμήθους γῆς οἱ ἐλέφαντες. Κεφ. ιζ.

Ἀποσπώμενοι τῶν σωμήθους γῆς οἱ ἐλέφαντες, καὶ ἐὰν ἡμερωθῶσι, τὰ μὲν πρῶτα τοῖς δεσμοῖς καὶ βοὸς λιμῷ: τὰ δὲ ὧν τούτοις, ταῖς τροφαῖς καὶ βοὸς ποικίλῳ αὐτῷ, ὅμως τὸ φίλτρον τῆς θρεψαμένης χώρας ἐλκ

Elephanti quam ament terram consuetam. Cap. XVII.

ABstracti à suis Elephãti sedib. patrijs, quãuis uinculis primũ & fame, deinde uarijs cibariorũ blandimẽtis mãsuefacti sint, tãta tñ naturalis soli illecebra

tenentur,

οὐκ ἂν αὐτοῖς ποτε ἀξίτολμον γένοιτο. οἱ πλεῖσοι γὰρ ὑπὸ τ̃ λύπης ἀσφθάροντ̃. ἤδη δέ τινων ἐν ἀλαίοντων †ἀσακτὰ ἐν ἀμέτροις τοῖς ἀλιερύοις, ἐπηρώθησαν τ̃ ὄψιν. Εἰσάγοντ̃ ἢ εἰς τὰς ναῦς ἀσ' γυφύρας πρὸ' ἑκάτερα †αὐτοῖς ἀλάδων τεθηλότων ἐν ὠμάνθων μίγνυμένων, ἐν ὕλης ἄλλης χλωρᾶς ἀσπερομένης εἰς ἀπάτλω τ̃ θηρίων. εἰ γὰρ ταῦτα ὁρῷεν οἱ ἐλέφαντ̃, ἔτι ἐν τοῖς ἀσ' γ̃ ἴεναι σφᾶς ἐαυτοὺς δοκοῦσιν, ἀδὲ ἐπιτρέπ̃ ταῦτα ὁρᾶν τ̃ θάλατταν. Βραχέα δέ ἐστιν †ἀγχιβαθῆ τὰ πρὸ τ̃ χώρας, ἀξῆς αὐάγκη πλεῖν *αὐτὰς: ἐν αἱ ναῦς ἀφιεσᾶσιν αἱ φορτίδες. ἐν ἀσ' ταῦτα τ̃ γυφύρας δεῖ, ἐν τ̃ μηχανῆς τε ἐν ἐπιβολῆς τ̃ ἀσ' τῶν ἀλάδων, ὑπ' ὕλης τ̃ προσπερομένης.

Οπως ἑκατέρας ἰσημερίας δῆλα σημαίνῃ ὁ λιρὸς ἐκ τ̃ καθεύδειν.

Κεφ. ιθ.

Ακὼν γὰρ λιρὸν τὸ ζῶον ἐξ ἁπάντων τῶν χαμαιριπετάτων ἐν τ̃ ἀριστερᾶς πλευρᾶς κεῖται καὶ καθεύδει, ὅταν αὖτ̃ αἱρῇ καὶ προσλαμβάνῃ ὕπνον. ἀφ' ἧς μὲν γὰρ ἐαρινῆς ἰσημερίας, ἐμπαλιν ἀναπαύεται, ἀπ' ἧς δὲ μετοπωρινῆς κεῖται. οὐκοῦν κατ' ἑκατέραν ἰσημερίαν τὴν κατάκλισιν ἀμείβει ὁ λιρός.

Περὶ φάγρων τῶν ἰχθύων. Κεφ. κ.

Τοὺς ἰχθῦς οὓς φάγρους Συνεῖται μὲν Αἰγύπτιοι, ἱερὸς νομίζουσιν. οἱ δὲ οἰκοῦντες τὴν καλουμένην Ελεφαντίνην οὓς Μαιώτας. φῦλον ἢ ἄρα ἐν τοῖς ἰχθύων. Η ἢ εἰς ἑκάτερον τὸ γένος δι' ἀμφοτέρων τιμή, τ̃ γένεσιν ἄληκτον φυτεύθαι. αὐξάνεσθαι τε καὶ αὐαπλεῖν τοῦ Νείλου μέλλοντος, οἷς πιθέσθαι τε νήχοντ̃, οἷον τοῦ νέου ὕδατος ἄγγελοι, ἐν τὰς τ̃ Αἰγυπτίων αὐκρτημένας γνώμας προθυφραίνουσι καλαῖς ἐλπίσι, τ̃ ἐπιδημίαν τοῦ ῥεύματος πρῶτοι σωιζόντες, καὶ θαυμασῆ τινι φύσει προαντιλαμβανόμενοι ἐκεῖνοί γε. Ηδη ἢ καὶ οὕτω ἐστὶν ἐς ὠὸν τιμῆς φιλοῦσι προστιθέναι οἱ πολῖται, λέγοντες αὐτοὺς ἀσαμένην ἀλλήλων ἀγεύστους.

Περὶ κόγχων ἑτέρων ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. Κεφ. λ.

Γίνονται ἢ ἄρα ἐν τῇ θαλάσσῃ τῇ ἐρυθρᾷ κόγχαι καὶ ἕτεραι, ὀλεῖαι τὰ ὄστρακα, ἀλλὰ ἴχνασαί τινας ῥητομὰς καὶ κοιλάδας. ὀξεῖαι ἢ αὐταῖς χάλκεαί. ἐν σωιοῦσαι εἰς ἀλλήλας ἐμπίπτουσι, πρὸ ἀλλὰξ ῥητιβεῖσαι τὰς ὀξυχάς, ὡς δοκεῖν δύο πριόνων συνιόντων αὖ κωφόδοντας εἰς ἀλλήλους σωέρχεσθαι. δοκεῖ

tenentur, ut patriæ memoria eis obscurari & euanescere nequeat. Quare cū horū plerisq; grauissimo mœrore susceptō cōficiunt: tū uerò quidā ex his, uberrimè flentes, tantā lachrymarū uim ꝓfundunt, ut oculorū sensibus capiant. In naueis aūt immittunt, pōte utrinq; ramis frondescētibus adūbrato, ad fallenda huiusce modi animalia. hoc em̄ ipsum cū uidēt, se ꝓ terram, qa eis hęc mare uidēdi facultatē adimant, etiā nūc iter facere arbitrant. Sunt autem loca maris breuia & uadosa circa litus regionis, unde eis soluendum est: ita ut per pontē quo diximus modo obumbratū, belluas in naues onerarias aliquatenus distantes traduci opus sit.

†αἰ' ἀσάκτοις

†αὐτῆς

†αἰ' additur ἐκ, melius ut conijcio.

*αὐτὸς

Quēadmodū utrūq; æquinoctiū signi ficat Arietis cubitus. Cap. XVIII.

ARies sex hybernos mēses in læuū latus iacens, quietem capit & somno fruitur: contraq; ab æquinoctio uerno in dextrū incumbens, somnum accipit. Ad utrumq; igitur æquinoctium ipsam Aries mutat cubandi rationem.

De Pagris & Męotis piscibus Nili, qui tanq̄ sacri colunt, ꝙ futurā Nili inundationem suo præuentu nunciant: & nullum de suo genere deuorant. Cap. XIX.

AEgyptij Syenitę sacros pisces Pagros ducūt: atq; Elephantinē sic nuncupatā incolentes, eadē existimatione Męotas pisces ornant. Causa uerò cur huiusmodi pisciū genus hanc apud eos populos uenerationē habet, & magnā religionem possideat, ex eo ꝓfecta est: ꝙ aduentantem Nilum hi pręcurrentes, futurā aquam prænunciant, & mirifica quadā ui eius accessionē præsentientes ex sua antecessione suspensas Aegyptiorū mentes optima spe recreāt. Idcirco etiā eo honore illos afficiunt, quia in eo permanēt nullum ut sui generis comedant.

De Cōchis alijs maris rubri, quę acutissima labrorū acie quācūq; apprehēderint natātis hoīs partē amputāt. Cap. XX.

IN mari rubro aliæ etiam Conchæ nascuntur, quæ tum testas non læues, concauas, & secturis distinctas, tum labra acuta habent: quę cum coēunt inter se sic alterno incursu coniunguntur, ut tanquam duarum serrarum coēuntium dentes uideantur inter se conuenire: unde fit,

δοκῶ

fit, ut si piscatoris natantis quamcunque partē, etiamsi sub eam os subest, mordicus apprehenderint, amputēt: & similiter si articuli locū comprehēderint. neq; id mirū, cum tanta sit marginū acies.

Cur ex Aegyptijs Ombitæ Crocodilos uenerentur, Apollonopolitę oderint. Itē de sexagenario numero Crocodilorum naturæ multis modis accommodato. Cap. XXI.

Ombitæ.

CRocodilorū colentes Ombitæ Aegyptij populi, sic hos uenerari dignantur, quemadmodū nos deos Olympios solemus. A crocodilis suos liberos rapi mirificè gaudent, & matres ex eo magnam lætitiam uoluptatemq; capiunt: & simul magnificè, & amplè de se sentiunt, quæ nimirum deo cibaria pepererint. Contrà Apollonopolitæ pars Tentyritarum, sagenis captos à perseis arboribus sublimes suspendunt, atq; eos primū flebiliter gementes, permulta uerberatione affligunt: deinde ijs concisis uescuntur. Sexaginta dies (ut narrant Aegyptij) uentrem ferunt, & oua totidē ex sese pariūt, totidemq; dies hæc fouēt. Sexaginta uertebras in spina habent, quam totidē neruis alligatam esse ferunt. Curatio partus ab eisdem sexaginta diebus peragitur: annos uiuunt sexaginta: totidē dentes possident: totidē quotānis dies sine ullo cibo in latibulis quiescunt. Iam Crocodili qui in paludibus, manu Ombitarū factis, nutriuntē, eis domestici & uernaculi sunt, & se appellantes intelligunt. Capita idcirco hostiarum eis edenda obijciūt, quòd ea ipsi non comedunt. Apollonopolitæ uerò eiusmodi bestiā oderūt, quòd dicant, Typhonē eius formā induisse. Alij non ob eā causam, sed quòd Psammythi regis iustissimi uiri filiam Crocodilus rapuerit, eius cladis recordatiōe etiā poste ros uniuersam eorū nationē odisse.

†Videtur locus deprauatus.

Apollonopolitæ.

Sexagenarius numerus Crocodilorū naturæ accommodatus.

Rursū de Ombitis & Apollonopolitis.

†Τυφῶνα

Barcæos morbo defunctos ceu ignaúos cremare, in bello defunctos Vulturibus obijcere. De Romuli ex Vulturibus augurio: & quòd sacri sint Iunoni ac Isidi. Cap. XXII.

*αὶ ἔχατα

BArcæi gens Hesperia ex aliquo morbo mortuos, ut muliebriter & ignauiter defunctos, ad notandā mortis ignominiā igni cremāt: Eos uerò qui in bello morte

ἐκῶν τ ἁλιέων ὅτε αὖ νηχομένὸ λάβωντ, καὶ διάλωσιν ὅτιδη μέρ, ἀφιᾶσιν, εἰ μὴ ὁσίον ἐστὶν τῷ μέρ καὶ διηβάπτ. ἔτι ἄρθρον μόνοι διακόσαι, καὶ τοῦτ ἀπέκοψαν: καὶ ἀκότως. τομώτατον γάρ ἐστι τὸ διῆγμα.

Οπως διάκλυτ πρὸς τὸν λιροκόδιλον οἱ Αἰγύπτιοι. Κεφ. κα.

ΤΟὺς λιροκοδίλους Αἰγυπτίων οἱ μὲν σέβουσιν, ὡς Ομβίτ, καὶ οἷα ἡμεῖς οὖν θεοὺς τοὺς Ολυμπίους ἄγομεν θαυμαστὸς, τοιαῦτα ἐκεῖνοι ἐκεῖνοι. μὴ τ τέκνων γε αὐτοῖς ἁρπαζομένων πολλάκις, οὐδὲ ἐπιτρέπουτ. μὴ αὖ γε μητρὸς τ ἀδιαίτων γαύνυται, καὶ σεμναὶ πρὸς αὐτῶν, οἷα δὴ πεπαῦσαι θεῷ βορὰν καὶ δεῖπνον. Απολλωνοπολῖτ ἢ Τεντυριτῶν μοῖραι, ἁγκυνεύσασι μὲν τοὺς λιροκοδίλους, μὴ τ περσιῶν (φυτὰ δέ ἐστιν ἐπιχώρια) ἁρπάσαντες μετεώρους, μαστιγοῦσί τε πολλαῖς †, καὶ ταῖς ἀνθρώπων ξαίνουσι λυπουμένους καὶ δακρύοντας. ἔπειτα μέντοι καταπίπτουσιν αὐτοὺς, καὶ σπαράττουσι. Κύει ἢ ἄρα τὸ ζῶον τοῦτ ἐξήκοντα ἡμέρας. μὴ τίκτει δὲ ἐξήκοντα, καὶ τοσαύτας ἡμέρας θάλπει αὐτά. σφονδύλους τε ἔχει τοῦτ τὸ ῥάχις τοσούτους, νεύροις τε αὖ τ τοσούτοις φασὶ διεζῶσθαι. λοχεία τε αὐτῷ ἐστὶν τοσοῦτον πρόσεισιν ἀριθμὸν, μὴ ἔτη βιοῖ ἐξήκοντα. λέγω ἢ ἐγὼ ταῦτα Αἰγυπτίους φήμας τε μὴ πίστας. πάρεισι ἢ μὴ ὀδόντας ἐξήκοντα τ δὲ τ ζώου ἀριθμεῖν. φωλεύουσι ἢ ἀρα καθ ἑκάστου ἔτους ἐξήκοντα ἡμερῶν, ἀφιᾶσί τε μὴ ἀφορᾶν. Τοῖς ἢ Ομβίταις καὶ σωφθῆναι ἐοικὲ, καὶ μόνοι καὶ ἐπακούουσι καλούντων αὐτ οἱ βιφόμενοι φ ταῖς λίμναις ταῖς ἐπ αὐτ πεποιημέναις: νομίζουσι ἢ ἄρα αὐτοῖς λιφαλᾶς τ ζώων τ θυομένων. αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἂν γεύσαιντο τοιάδε τοῦ μέρους, καὶ ἐμβάλλουσιν αὐτάς: οἱ ἢ περὶ ταῦτας πεπόθασιν. Οἵγε μὴν Απολλωνοπολῖτ μισοῦσι λιροκόδιλον, λέγονται γὰρ †Τύφωνα ἐπιορκῆσαι τ τότε μορφῇ. οἱ ἢ ἀ ταύτην φασὶ τ αἰτίαν, Ψαμμύθ ἢ βασιλέως ἀγαθοῦ μὴ δικαίου δὲ τὰ ἐκγονα ἁρπάσαι θυγατέρα λιροκοδίλων: ἔπειτα μέντοι μνήμ τοσοῦτόν γε πάθος, μισεῖν τ φῦλον αὐτ πᾶν μὴ οὐ κάτω τ χρόνου γεγραμμένους.

Περὶ τῶν φ τῇ Βάρκῃ νεκρῶν, καὶ γυπῶν. Κεφ. κβ.

ΒΑρκαῖοι, γένος ἢ τὸ τ ἐσπέριον, τῶν ἀρθανόντων νόσῳ οὐ νεκροὺς ὑβρίζουσιν, ὡς ἀνάνδρως μὴ μαλακῶς τεθνεώτων, θάπτουσι πυρί: οὐ ἢ φ πολέμῳ βίον καταστρέψαντας,

πρέψαντας ὡς καλὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ ἀρετῆς μετειληχότας, γυψὶ προβάλλουσιν, ἱερὸν τὸ ζῶον αὐτῶν πεπιστευκότες. Ρωμύλος ἦν ἄρα ἐν τῷ Παλλαντίῳ λόφῳ οἰωνοσκόπος, ὡς ἀγαθῆς τῆς μαντείας ἐτύγχανε, ἀμφιβόλους τὰ ὀρνίθων τὰ ἀριθμόν, οὓς Ρωμαίους ἄρχοντας, ἰσαρίθμους τοῖς τότε ὀφθεῖσιν ὄρνισι πρὸ πορείας ῥᾳδίοις γνωμοθετήσων. Αἰγύπτιοι δὲ Ἥρας μὲν ἱερὰν ὄρνιν οὐκ ἐπιστεύκασι τὰ εὐπρεπισμοῖς δὲ τὰς τῆς Ἴσιδος λιφαλὴν γυπὸς πτεροῖς, καὶ τὰ πρὸ πυλαίων ὀρόφοις ἐπιτόρδυσαν γυπῶν πτέρυγας. ἄπορον δὲ καὶ αὐτόθεν ἐστὶ τὰ τοῦ ζῴου πολλὰ ἕτερα μυθεύουσι.

Περὶ τῶν ἐν τῇ Κοπτῷ σκορπίων καὶ ὅσον κάδιον. Κεφ. κγ.

ΕΝ τῇ Κοπτῷ τῇ Αἰγυπτίᾳ τὴν Ἶσιν σέβουσιν Αἰγύπτιοι ταῖς γε ἄλλαις ἱερουργίαις, καὶ μύουσι καὶ τῇ πρὸ τῶν πυθοῦσιν † ἢ οὗ αὐδρας οὗ σφετέρας, ἢ οὗ παῖδας, ἢ οὗ ἀδελφὰς λατρείας γε καὶ θεραπείας. ὄντων † δὴ σκορπίων γενέσθαι μεγίστων μὲν μεγίστων, πληγῆς δὲ ὀξυτάτων, πείρας γε μὴν σφαλερωτάτων (παίσαντες γὰρ αὐαιροῦσι πρᾶγμα) καὶ μυριάσι μυρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν φυλακὴν μηχανωμένων τῶν Αἰγυπτίων: ἀλλ' αἴγε πυθέσθαι πρὸ τῆς θεοῦ καὶ χαμαὶ καθεύδουσαι, καὶ αὐτοδέητοι βαδίζουσαι, καὶ μόνον οὐ πατοῦσαι οὗ προφρονέως σκορπίους, ἅτε μύουσι ἀπαθεῖς διαμένουσι. Σέβουσι δὲ ἄρα οἱ αὐτοὶ Κοπτῖται καὶ θηλείας δορκάδας, καὶ ἐκθειοῦσιν αὐτάς: οὐδὲ ἄρρενας καθιεροῦσιν. ἄθυρμα δὲ ἐν τοῖς θηλείαις τὴν Ἴσιδος φασι.

Περὶ λιμνοδιείλων καὶ ἱερέων. Κεφ. κδ.

Ο λιμνόδιλος (καὶ μύουσι καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς ἤδη δεδιηνυσμένοις ἕτερα τοῦ ζῴου προσακούσατε) φύσει δειλός ἐστι, καὶ κακοήθης ἐστὶ καὶ πανοῦργος δεινῶς: καὶ ἁρπάζειν μὲν καὶ ἐπὶ βουλευθεῖσι μάλα ὀξέως. προφρικιᾷ δὲ οὖν ἑτοίμους πάντας, ἐδεδοίκει δὲ καὶ ἀνθρώπου βαιοτέραν βοήν. καὶ μύουσι καὶ οὗ ἐνθαρσήσαντα ἐπιόντας ὀρρωδεῖ ἰσχυρῶς. οἱ τοίνυν καλούμενοι ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου Τεντυρῖται, ἴσασι καὶ ὅθεν εὐχείρωτόν ἐστι τὸ θηρίον. μάλιστα δὲ αὖ τρωθὲν εἰς οὗ ὀφθαλμοὺς ἔληθας, ἢ μασχάλας, καὶ μύουσι καὶ τῆς νηδύος. νῶτα δὲ πέφυκε καὶ πλὴν οὐρᾶς ἄῤῥηκτος.

ut ſumma uirtute ornatos, Vulturibus deuorandos obijciunt: quòd eas aues ſacras exiſtimẽt. Romulus in Palatino colle cum à duodecim Vulturibus uiſis optima auguria cõſecutus eſſet, ad rei memoriã principes Romanos, totidẽ miniſtros quot aues perſpexiſſet, uirgis antecedere iuſsit. Eiuſmodi uolucres Iunoni ſacras Aegyptij ducũt, atq; earum pennis Iſidis caput, & ueſtibulorũ faſtigia ornant. Sed de hac alite plura etiam alibi dixi.

De Iſidis cultu in Aegypto per mulieres lugentes, quæ mirificè à Scorpijs eiꝰ loci uenenatiſsimis tutę ſunt. Dorcades quoq; fœminas Iſidi ſacras eſſe.

Caput XXIII.

IN Copto Aegyptia urbe, & magna conficiendorũ aliorum ſacrorũ religione Iſim Aegyptij colunt, & uerò eodẽ cultu hanc ipſam uenerantur, quo aut cõiuges aut liberi à lugentibus afficiuntur. Vbi Iſis hãc religionẽ poſsidet, ibi acerrimi ad peſtiferũ uulnus inferendũ Scorpij maximi uerſantur, qui ut percuſſerunt, ſtatim interficiũt: ad quorũ uitationẽ omne cautionis genus Aegyptij adhibent, ſexcentaq; machinamenta moliunt. ueruntamẽ lugentes ad Iſidis fanũ mulieres, pedibus incedentes nudis, & tantúm nõ calcãtes Scorpios, & humi iacẽtes, ab horũ acerbitate integrę incolumes q; pmanẽt. Porrò eidẽ Coptitę Capras feras fęminas ad diuinitatẽ & religionẽ conſecrãt, & religioſe colũt, eaſdẽq; Iſidi in amore & delicijs eſſe exiſtiment: mares aũt ad cibũ mactãt. †εἰς †δὲ Scorpij.

De ingenio Crocodilorũ, quodq; Tentyritæ Aegyptij eos exoſi occidãt: cum Ombitæ, Coptitæ & Arſenoitæ eoſdẽ reuereantur. Et quã ob cauſam ab alijs Crocodili, ab alijs Accipitres eorum hoſtes colantur. Cap. XXIIII.

CRocodilus (ut hæc etiam reliquis ſuprà de eodẽ dictis, quæ inſuper audiui, addã) natura timidus, improbus, malitioſus, fallax, cum ad rapinas faciẽdas, tũ ad comparandas inſidias acerrimus, & promptiſsimus exiſtit. omnẽ ſtrepitũ phorreſcit, humanã uocẽ contentiorẽ extimeſcit: eos à quibus paulò confidentius inuadit, reformidat. Tentyritæ (ſic nuncupati) Aegyptij, qua ex parte cõpre hẽſibilis, atq; expugnabilis ſit, p̃clarè intelligũt. Etem̃ eiꝰ oculos, q̃ ſint hebetes, planè ſciũt peropportunos eſſe ad uulnus accipiendũ: atq; etiã eiuſdẽ axillas & uentrẽ cõmodè ferire poſſe. Cõtrà uerò tergũ, & caudã ab oñi ictu inuicta ideò

exiſtere, quòd tecta ſint, & quaſi armata corticis ſquammarumq; robore, teſtis ualidis aut conchis (cruſtis ue) haud diſſimilium. Ij igitur quos modò dixi populi, eos comprehẽdere ſoliti, tam ſtudioſe ijs ipſis inimico infenſoq; animo ſunt, ut illic fluuius à Crocodilis tãtopere cõquiescat & liber ſit, ut fidenter ibidẽ natatio, & inter natandum luſus exerceri poſsit. Non itẽ in Ombitis, uel Coptitis, uel Arſenoitis tutum eſt aut pedes lauare, aut aquã haurire: ſed neq; in ripis inambulare, niſi ſumma cautione, liberũ eſt. Iam Accipitres Tentyritę ſanctiſsimè colũt. Cõtra eos Coptitæ ut Crocodilorũ hoſtes odio adducti ſæpe in crucẽ agunt. Porrò hi ob ſimilitudinẽ quã cum aqua Crocodilis eſſe affirmant, hos diuino honore afficiunt. Illi aũt accipitrũ genus adorãt, propter comparationẽ quã cum igne ijs eſſe affirmant. atq; huius rei teſtimoniũ afferũt, quòd ſimiliter atq; ignis hi ueloces & uiolenti ſint, tum etiã aquã ſimul cum igne exiſtere non poſſe afferunt.

†ὀμβίτας

Accipitres.

De Cynoproſopis hominib. Cap. XXV.

VLtra Oaſin Aegypti, ſolitudo maxima ad ſeptẽ dierũ iter extenditur. Eam excipit regio, quam Cynoproſopi homines incolunt, in uia Aethiopiã uerſus. Viuunt illi caprearũ & bubalidũ uenatu. Aſpectus eis niger, caput & dentes Canis. quod animal cũ referãt nõ abſurda eorũ (quanquã hominũ) hoc in loco exiſtimanda eſt mentio. Nã & ſermonis uſu carent, & acuto quodam ſtridore ſonant. Barbã infra ſupraq; os gerũt, Draconũ quadã ſimilitudine. Manus eorũ ualidis & acutiſsimis unguibus armantur. corpus omne hirſutũ eſt, hoc etiã inſtar Canũ. Sunt aũt perniciſsimi, & aquas regionis norunt, atq; eam ob cauſam difficiles captu.

†ἀνθρώπων

Dracones barbati, ut & lib. 11. cap. 26.

†φρτεύθων

De Lupi collo inflexibili: & noctu etiã uideat. Soli & Apollini ſacrũ eſſe: cur ſimulacrũ eius Delphis ſpectetur.

Caput XXVI.

LVpi collum in eas breuitatis anguſtias compulſum atq; uehemẽter compreſſum eſt, ut contorqueri retróque uerſari non queat: & ſi retrò uelit aſpicere, totum corporis truncum retorqueat, neceſſe eſt. Acerrimis atq; acutiſsimis præditus eſt oculis. Enimuerò intẽpeſta nocte, uel luna ipſa ſilente, lucis uſura perfruitur: Et tametſi omnibus tenebræ offunduntur, nõ huic tamen lux eripitur: Hinc lycophos id temporis appellatur, cum

Lupi collum inflexibile.

Viſus etiã noctu.

Lycophos.

λεπίσι μὴ γὰρ ἐν φολίσι πεφράκτῃ, ὡς αὖ ἄποιδος ὤπλισται: καὶ ἐοίκασιν ὀστράκοις καρτεροῖς, ἢ κόγχαις. οἱ δὴ νῦν πεφυκότες θηρᾶται αὐτὴν ὅτως εἰσὶ φιλοπόνηροι πρὸς τὴν κατ' αὐτὴν ἔχθραν, ὡς τὸ ἐκεῖθι ποταμὸν ἀρλιῶν ἄγειν αὐτὸ βαθυτάτων. φιτανῦθά τοι ἐν βαρβάροντον νήχονται, ἐν ἀθύροισιν ἢ πίνειν. Ἐν τοῖς Ὀμβροις ἢ Κοπτίταις ἢ Ἀρσινοΐταις ὀδὸν ἀκρίβασθαι πόδας ῥᾴδιον, ὀδὲ ἀρύσασθαι ὕδωρ εὐκόλως, ἀλλ' ὀδὲ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ ὅσιν ἐμβαδίσαι ἐλεύθερον, καὶ ἀφύλακτον. σέβουσι δὲ οἱ Τεντυρῖται ἱέρακας. ἀκὴν οἱ Κοπτον οἰκοῦντον, ὡς ἱεροποιοῦσιν πολεμίοις, λυπᾶν πεφυκότες, πολλάκις ἀνασαυροῦσιν ἱέρακας. ἀνάζουσι δὲ τὸ μὴ ἱερὸν ὁδοιπορεῖν ἐκεῖνοι ὕδασι, φθόγγοι τοι σέβουσιν. οἱ δὲ τὸ ἱέρακα πυρί. ταύτην δὲ ἐν προσκυνοῦσι, μαρτύριόν τε ἐπάγουσιν, ἀπόδειμον αὐτὸν λέγοντες πῦρ ἐν ὕδωρ ἀμιγές. τοῦτο γὰρ ὂν φθόντες Αἰγυπτιοί φασι.

†ὀμβίτας

Περὶ Κυνοπροσώπων. Κεφ. κε.

ΟΑσιν τὴν Αἰγυπτίαν διελθόντι ἀπαντᾷ ἑπτὰ ἡμερῶν ὁλῳ ἐρημία βαθυτάτη. μετὰ δὲ ταύτην ἀνθρωποι, οἳ τὴν ὁδὸν εἰς Αἰθιοπίαν ἄγουσιν. ζῶσι δὲ ἄρα ὅτοι, θηρῶντες ἀλοπέκας τε καὶ βουβαλίδας. ἰδεῖν γε μὲν μέλανες εἰσι. λυκοῦ δὲ ἔχουσι τὴν λιφαλέην, ὃ ὦδὸν ὀδόντας. ἐπεὶ δὲ ἐοίκασι τῷδε τῷ ζώῳ, καὶ μάλα γε αὐτοῦ, αὐτὸ φιτανθοῦ τὴν μνήμην ἐποιησάμην. φωνῆς γὰρ ἀμοιρῦσι, βρίζουσι δὲ ἐξυπάτασι δὲ ὑπὸ τὴν ὑπολύραν αὐτοῖς γρύαιον, ὡς ἀπᾶσαι τοῖς τὴν ἀρακόντων αὐτό. ἀεὶ δὲ χεῖρες αὐτὸ ὄνυξιν ἰσχυροῖς καὶ ὀξυτάτοις εἰσὶ πεφυγμένα. τὸ δὲ πᾶν σῶμα λασιᾶς πεφύκασι, καὶ τὸν λιῶας ὃν τρόπον. ὦκισοι δὲ εἰσι: καὶ ἴσασι τὰ φιτοῖς τόποις ὕδατα. † φιτανῦθά τοι καὶ δυσάλωτοι δολιῦσι.

†φρτεύθων

Περὶ λύκων. Κεφ. κς.

ΤΩν λύκων ὁ βράχυλος εἰς βραχὺ σαοῦπτῃ: ὅταν οἰόσ τ' ὄσιν ἐπισραφῶσι, ὁρᾶν εἰς τὸ πρόσω ἀεί. εἰ δὲ βουλοῖτό ποτε εἰς τὰ πίσω θιάσασθαι, πᾶς ἐπισρέφεται. ὀξυωπέσατον δὲ ὄσι ζῶον. καὶ μὴν τοι καὶ νυκτὸς καὶ σελήνης ἐκ ἄσης, ὁδὲ ὁρᾷ: καὶ ὅτι πᾶσιν ὄσι σκότος, ἐκεῖνος βλέπει. φθόγγοι τοι καὶ λυκόφως λέγεται ὁ καιρὸς ὅτος ἢ νυκτὸς, φ' ᾧ μόνος ἐκεῖνος,

νος, τὸ φῶς τοῦτο δ' φύσεως † πολαβὼν ἔχει. δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος λέγων ἀμφιλύκῃ νύκτα, κἀν ἤδη ἐλέποντες λύκοι βαδίζουσι. λέγουσι δή φίλον εἶναι αὐτὸν, καὶ δι' τοῦτο τὸν τοῦ ζώου ἐκλαθέσθαι. † φασὶν γὰρ λυκάβαντα αὐτὸν οἱ λέγουσι. χαίρειν δὲ αὐτὸν † Ἀπόλλωνα λόγος. καὶ ἡ αἰτία ἱκανὴ δι' ἣν εἴρηται καὶ εἰς ἐμὲ ἀφίκετο. † γάρ τοι θεὸν τοῦτον τεχθῆναί φασι δ' Λητοῦς μεταβαλούσης τὸ εἶδος εἰς λύκαιναν. ταύτῃ τοι λέγει καὶ Ὅμηρος ἀπάτῃ, λυκηγενέι ἐλυτοτόξῳ. ταύτῃ τοι καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνακεῖσθαι λύκον πέπυσμαι χαλκοῦν, τὸν δ' Λητοῦς ὠδῖνα αἰνιττόμενον· οἱ δέ, ὃ δὴ τοῦτό φασιν· ἀλλ' ἐπεὶ ἐλαφρότατα ἀναθήματα ἐκ τοῦ νεὼ καὶ καθαρχθέντα τοῦτο τῶν ἱεροσύλων, λύκος ὁ ζῶον κατιμώσει, πρελθὼν εἰς τὸν νεὼν, καὶ τῶν πόφητῶν τινα δ' ἐδῆτον ἕλκυσας ἕως σόματι, καὶ πόραγαγὼν μέχρι τοῦ τόπου ἐν ᾧ τὰ ἀναθήματα ἐκέκρυπτο, ἔτα τοῖς πόσθίοις ὤρυπτεν αὐτόν.

Ὅπως τὰς θηλείας βοῦς Αἰγύπτιοι ἀπατιθέασιν Ἀφροδίτῃ. Κεφ. κζ.

Κώμη Αἰγυπτία Χοιὰς τὸ ὄνομα, πόλεως ἓν εἰς Ἑρμοπολίτου νομοῦ, οὐ μικρὰ δοκεῖ, χαρίσασα μόνη. ἐν ταύτῃ σέβουσιν Ἀφροδίτην, θρανίαν αὐτὴν καλοῦντες. τιμῶσι δὲ καὶ θήλειαν βοῦν. καὶ τὴν αἰτίαν ἐκάνην λέγουσιν. πεπιστεύκασιν αὐτὰς πρόσηκειν τῇδε τῇ δαίμονι. πρόφασιν γὰρ εἰς ἀφροδίσια ἐχυρὰν ἔχει ἐκεῖνος βοῦς θῆλυς, καὶ ὀργᾷ τοῦ ἄρρενος μᾶλλον. ἀκούσασα γὰρ τοῦ μυκήματος, εἰς τὴν μίξιν θερμότατα διάκειται, καὶ ἐκπίφλεκται. καὶ οἱ ταῦτά γε σαφῶς εἰδότες, καὶ ἀπὸ τριάκοντα σταδίων ἀκούειν ταύρου βοῦν ἐρωτικὸν σύνθημα τῆς ἀφροδίσιον μυκωμένου φασί. καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Ἶσιν Αἰγύπτιοι βουκέρῳ καὶ πλάττουσι καὶ γράφουσι.

Ὅπως μισοῦσί ὄνον τε καὶ ὄρυγα οἱ Αἰγύπτιοι. Κεφ. κη.

Σαλπιγγος ἦχον βδελύττονται βουσὶ ρῖται, καὶ † Ἄβυ ἡ Αἰγυπτία, καὶ Λύκων πόλις· καὶ λέγουσι τῆς αἰτίας, ἐπεί πως ἔοικε χρῆναι ὀνῳ βρωμωμένῳ. ἀλλὰ καὶ ὅσοι πρὸς τὴν θρησκείαν ἔχουσι τὴν τοῦ Σαράπιδος, μισοῦσι τὸν ὄνον. τοῦτό τοι καὶ Ὦχος ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ἀπέκτανε μὲν γὰρ Ἄπιν· βδελύσσεσθαι δὲ τὸν ὄνον, δοκεῖ ἐκ τοῦ λυπῆσαι θέλων τοὺς Αἰγυπτίους.

cum lucem is ſolus naturæ munere oculis perceptā habet. Et uerò Homerus mihi uocare uidetur id tempus, cū iam tunc cernens Lupus ſe in uiā dat ἀμφιλύκῃ νύκτα. Iam porrò lycábanta iccirco annū nominari exiſtimant, q̄ erga Lupū Sol amorem habeat: Tum eo Apollinē delectari aiunt, qa hic ex Latona in Lupæ ſpeciē ſimilitudinēq̄ cōuerſa, edit⁹ in lucē, & ſuſceptus fuiſſe feratur: Cuius ſanè rei Homerus meminit, cū Apollinē nominat Lycogenē: Eamq̄ ob rē Lupi ſimulacrū in Delphico templo, ad deſignandū partū Latonæ, ex ære excitatū eſſe audiui. Alij non id p̄pte rea ibidē poſitū eſſe dicūt: ſed donaria ex templo cū expilata direptaq̄ fuiſſent, eadēq̄ à ſacrilegis defoſſa, Lupus indicauit, cū intra templū ingreſſus, prophetarum quempiā (ſacrā illius ueſtē mordicus cōprehēdens) traxit ad locū uſq̄ in quē donaria occultata fuiſſent: deinde anteriori bus pedibus eum ipſum locum effodit.

† πολαβὼν

ἀμφιλύκῃ νύκτα.

Lycabas.

Lupus Soli & Apollini ſacer.

Lupi ſimulacrū Delphis.

Cur Vaccas Veneri conſecrant Aegyptij. Cap. XXVII.

IN Aegypti uico † Schuſſa nuncupato, non magno quidem, ſed certe eleganti, qui in Hermopolitanā præfecturam cenſetur, Venerē religioſe & ſanctiſsimè colunt, quam Vraniā appellant. Atq̄ uaccā etiam ideò uenerantur, quia affinitatē & conuenientiam cum dea ipſa habere exiſtimetur. Etenim huiuſcemodi beſtia tantopere ad uenerem incitata eſt, (& appetit eam multò magis quām mas) ut cū maris mugitum audit, ad coitū uehemētiſsimè exardeſcat: atq̄ adeò, ſicut harū rerū experientes confirmant, Taurū à triginta ſtadijs ipſo mugitu amatoriam ſignificationem, quaſi teſſeram ueneris dantem, exaudiat. Item q̄ Iſim bubulis cornibus Aegyptij & fingunt, & pingunt.

† Chuſæ.

Quinam Aegyptiorū, & quas ob cauſas Aſinū & Orygen oderint. item de Apide boue ſacro. Cap. XXVIII.

BVſiritæ, Abydus Aegyptia & Lycopolis idcirco tubę ſonitum ab auditione ſua deteſtant, atq̄ execrant, quòd ab Aſino rudente eius clangor diſſimilitudinē nō habet. & ſimul eis qui Serapidis religionem obſeruant, odio eſt Aſinus, atque acerbitati: Cuius rei non ignarus Ochus Perſes, Apim quidem interfecit, Aſinum autem & conſecrauit, & coli iuſsit, Aegyptios ut moleſtia afficeret.

† al' Ἀβυδος

Aſinus.

Apis.

Sed is sanè tãti sceleris sacro Boui psoluit pœnas, nec iniustas, neq; minus graueis, q̃ Cambyses dedisset, qui prim⁹ bello sacrilego religionib. indicto eiusmodi impietatẽ cõmiserat. Et uerò etiã quos modò cõmemoraui Serapidis colẽtes, ex eo Orygẽ male oderunt, q; ad Solis exortũ cõuersus, sicut Aegyptij ferũt, aluũ deijciat.

Oryx.

Asinus. Et Pythagorei de animalib. solũ Asinũ asserunt ad harmoniã nõ factum esse, proinde absurdã bestiam, nullo sensu ad lyræ sonum affici. Sunt qui etiã Typhoni gratũ fuisse dicãt hoc iumentũ: & hanc quoq; odij quod sustinet causam accedere putant, q; cũ populi p̃dicti omnes fœcũdas animãtes colãt, Asinus minimè fœcũdus nullo in honore meritò sit. Geminos quidem Asinam ex sese peperisse non facilè quenquam meminisse ferunt.

† εὔγονον uel tale quid

Ibin referre cordis figurã, &c. De eiusdẽ coitu, partu, intestino, incessu. Cur sacra sit Mercurio, q; sit longæua, calidissima, cibosq; multos & uenenatos cõficiat. Optima eã esse ualetudine, puritatis studiosã, nidificare cautissimè. Ca. XXIX.

ILlam Ibidis etiã uim Aegyptiorũ libris accepi: eã nimirũ cũ in pennas, quę sub pectus existunt, collũ & caput abdiderit, cordis figurã exprimere. Quòd uerò animalibus omnib. quæ homini & fructib. sunt p̃nicioſa, infestissimæ sint hæ aues, iã suprà cõmemoraui. Eandẽ Aegyptij ferũt ore coire, & parere itidẽ. Dicũt p̃terea, quod mihi nõ facile psuadẽt, eos qui p̃parandis ut inueterent (uel ad reseruandũ cõdiant) bestiarũ cadaueribus p̃sunt, Ibidis intestinũ 96. cubitorũ esse affirmare: idq; in Lynę defectioe cõprimi, donec aucto rursus splendore fulgeat. Cruribus ad cubiti spatiũ distẽtis eã incedere aiũt: & Mercurio sermonis parenti idcirco in amore esse, q; orationis speciẽ similitudinẽq; gerat. nãq; pẽnæ in eius alis nigræ cũ tacito adhuc & nondũ emisso sermõe cõparari queũt: iã uerò, platæ orationi, quæ iã audit intimorũ sensuũ enũciatrici & interpreti, candidę possũt cõferri. Dixi etiã eã lõgissimę uitę, ut refert Apion, atq; in eã rẽ Hermopolis sacerdotes testes citat, q immortalẽ ipsi Ibin ostẽderint: sed hoc & Apioni pcul à uero abesse iudicat, & ego similiter ab omni ratione abhorrere existimo, etiãsi ille secus iudicasset. Quòd aũt calidissima sit natura, p̃pterea uel pessimarũ rerũ cõficientissima uo-

Cordis figura

Coitus & partus.

Intestinum.

Incessus.

Mercurio sacra

Longæua.

Immortalis.

Calidissima est, quare ci-

rago

πίθος. ἐδωκε ἡ αρα καὶ αὐτὸς δίκας ὧν ἱερὰ βοῖ ὁ μεμπτὰς, ὁδὲ πᾶσονας Καμβύσου τοῦ πρώτου τῆς θεοσυλίαν ταύτην πεπλημμεκότος. Μισοῦσι ἢ οἱ αὐτοὶ θεραπόντων τοῦ Διὸς τὸ προφρημένον καὶ ὄρνεα. τὸ ἡμίονον, ἄκαρπα φὰς πῶς τὴν αὐλὸν τῆς τοῦ ἡλίου, τὰ τε ἱερὰ τ' ἑαυτοῦ βοφὸς ἀκθλίβεσθαι φασὶν Αἰγύπτιοι. Λέγουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι, ὡς λόγος, ὑπὲρ τ' ὄνου καὶ ἡμιόνου: μόνον τοῦτον τ' ζώων μὴ γεγονέναι ἐπὶ ἁρμονίαν. ταύτην τοι καὶ πῶς τ' ἦχον τ' λύρας οὐκ ἀνασφόρατον. ἄδηλον ἢ αὐτ' ἔνδον καὶ τῷ Τυφῶνι πεσφιλῆ γεγονέναι φασί. λέγουσι ἢ καὶ ἐκείνου αἰτίαν ὧν ὄνῳ πεσόντα ἅλμ, πρὸ ἀλλοῖς προφρημένοις τοῦ τ' τὸν γενόμενον τετίμηται: φαυλότατος ἢ ἀρα πῶς τοῦτο πέφυκε τὸ ζῶον τοῦτο. δίδυμα γὰρ ὄν) τεκεῖν, ὁ ῥᾳδὶ μεμπτὰς λόγος.

Περὶ τ' ἴβεως αὖθις. Κεφ. κθ.

ΔΙοτι ἢ φιλόλογοι Αἰγύπτιοι λόγοις ἴβεως καὶ ἐκείνο προσαλείφασι. Οταν τὸ σκύψῃ τὴν λίτραν καὶ τὴν ἀφαλὴν τοῖς ὄπισθεν καὶ σίφωνα πτεροῖς, τὸ φλ καρδίας σῆμα ἀπεμάξετο. Αλλως τε καὶ ὅτι σοὶ τοῖς ὦμοι λιμνὶ καὶ αὐθρώπων καὶ καρπῶν ζώοις γεγυμνωμένοις ἐχθρὸς, ἤδη τι καὶ αὖθις προεῖπον. Μίγνυσθῃ ἢ τοῖς σώμασι, καὶ παιδοποιεῖσθαι τ' τρόπον ὅδε. Λέγουσι δὲ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐμὲ γε ἔχουσιν ὑπὲρ ἑᾳδίως πεισθῆναι: λέγουσι γοῦν ὡς ταῖς ταριχείαις τῶν ζώων ἐφεδῶσας, καὶ ἅλεκνὸς τῶν τῶν σοφίαν, ὁμολογεῖν τ' τ' ἴβιδος φόρτον ἐξ οὗ ἐμήκυνε καὶ γένυσθαι. βαδίζουσι δὲ καὶ ἐπὶ πῆχυν αὐτῆς προσακήκοε βαδίζουσαν. σελλώνης ἢ ἐκλιπούσης καταμύει, ἔστ' αὖ ἡ θεὸς αὖθις ἀναλάμψῃ. Καὶ τῷ Ερμῇ δὲ φασι τῷ πατρὶ τ λόγων φιλᾶτε. ἐπεὶ ἔοικε τ' ἔβιδος τῇ φύσῃ τοῦ λόγου. τὰ μὲν γὰ μέλανα ὠκύπτερα τῷ τε σιγωμένῳ καὶ φθόγγον ἐπισειομένῳ λόγῳ πεφαβάλλοιτο ἄν: τὰ ἢ λευκὰ, ὧν προφρομένῳ τε καὶ ἀκουομένῳ ἤδη, καὶ ὑπαίτια τ φθόγγου καὶ ἀγγέλῳ, ὡς αὖ ἔπος. Ως μὲν δὴ μαλιστοβιωτάτου ὄντος τ' ζῶον καὶ δὴ ἄπορ: λέγει ἢ Απίων, καὶ ἐπάγεται τοὺς φ' Ερμῆ πόλει ἱερεῖς μάρτυρας δὲ κνώτας οἱ ἴβιν ἀθανάτου. τοῦτο μὴ δὲν καὶ ἐκείνῳ δοκεῖ τ' ἀληθέως ἀφεσαίας πάμπολυ: καὶ ἐμοὶ ἢ παύτως αὖ καὶ καταφαίνεται φύσεως, εἰ καὶ ἐκείνῳ δοκεῖ. ἔστι ἢ τῇ φύσει θερμότατον ἡ ἴβις. πολυβορώτατον γὰρ ἐν καὶ πάντων βορῶν τὸν

ρορώταλον ἦγε, ὅφις σιτῶν & σκορπίους: ἀλλὰ τὰ μὴ πεπτὰ ῥᾳδίως, τὰ δ' εὐκολώτατα ἀκρινῆ. ἴδιοι δ' αὖ ἕις νοσοῦσαν ἴβιν ἀπαναιώτατα. πανταχοῦ δ' καθιᾶσα ἴβις τὸ ῥάμφος, & τὸ γυμνῶν καθαφρονῆσα, τὴν ἰμβαίνουσαν αὐτοῖς ἐπιέρ τὴν ἐκβολήν πανίχνευσαν: ὅμως δ' ὃν εἰς κοίτην βοτομλίν λαβὴ τε πρόσφορον αὐτῇ τὴν ἐκκαθαίρῃ. νοσπευῆ δ' ὧν τὸ φοινίκων οὐς αἰλούρους ἀρδιδράσκοντα. οὐ γάρ τοι τοῦ ῥᾳδίως ἐκεῖνο τὸ ζῶον αὐαῤῥίχα τῇ τὴν αὐτῷ τῷ φοίνικος, ἐκ τὸ ὀξυχῶν τὸ ὧν τοῦ πρέμνου πολλάκις αὐτικρυόμενόν τε καὶ ἐκβαλλόμενον.

Αὖθις περὶ λιμνοκιφάλων. Κεφ. λ.

ΚΑὶ ἐκεῖνα δὲ λιμνοκιφάλων ἐπᾶν ὧν τέμα μοι νῦν ἀφικεῖν. εἰ λάβοι τινὰ ἕκαστος τρωκτὰ σὺν τοῖς ὀστράκοις, ἀμυγδάλας †φησὶ, καὶ τὰς τῶν δρυῶν βαλανους καὶ κάρυα, ἐκλεύσσε & καθαίρῃ, τὴν κατάγνυς πρότερον παῦσαι σωιετῶς: τὴν οἶδ' ὅτι ἄρα τὸ μὴ φίλον ἐλαύσιμόν ὅτι, τὰ δ' ἔξω ἐκβαλλῆν χρή. πίνῃ δ' οἶνον: καὶ πραθῆτο ἐφθὰ λιτὰ καὶ ὀπτὰ, ἐμπίπλαται. & τοῖς μὲν ἡδυσμένοις χαίρει: τοῖς δὲ ἀπαυδλάσως ἐφθοῖς παῦ ἄχθεται. φείδεται δὲ τὴν ἐδητος φίλους αὐτῷ. καὶ τὰ ἄλλα δρᾷ ὅσα αὐτόρῳ ἄπορ. θηλῇ δὲ γυναικὸς εἰ πολλαγόις ἔτι νήπιον, πάσῃ τὸ γάλακτος ὡς παιδίον.

Περὶ τῆς ἀσπίδος ἣν Αἰγύπτιοι θέρμουθιν ὀνομάζουσι. Κεφ. λα.

ΤΗν δ' θέρμουθιν ἀσπίδα, ἣ ὄνομα ἔθνητο Αἰγύπτιοι ἱερὰν, ἱερὰν εἶναί φασι, τὴν σέβουσιν αὐτῷ οἱ ἐκεῖθι, καὶ τὰ Ισιδος τὰ ἀγάλματα αὐαδεῖσι ταύτῃ, ὡς λίνῳ δαφνῇ ματι βασιλείῳ. λέγουσι δ' αὐτῷ τῶν δηλήσεσθαι τῶν ἀνθρώπων καὶ βλάβην μὴ φῦναι. ἐκεῖνο δὲ πιρατεύονται: φείδεσθαι μὲν αὐτῷ τὸ ἀγαθῶν, οὐδ' ἀσεβοῦντας ἀκτιννύναι. ἃ δὲ ταῦτα ὅτως ἔχει, τὸ παντὸς αὖ ἡ δίκη τιμήσαιτο τῷδε τῷ ἀσπίδα τιμωρῶσαν αὐτῇ, καὶ ὁρῶσαν ὀξύτερον. οἱ δὲ ἐπιλέγουσιν ὅτι ἡ Ισις τοῖς τὰ μέγιστα πλημμελήσασιν ἐπιπέμπει αὐτῷ. λέγουσι δ' αὐτῷ καὶ Αἰγύπτιοι μόνον ἀσπίδων ἀθανάτων ἔμ, ἐκκαίδεκα γένη & διαφορότητας τοῦδε τὸ ζῶον καλέγοντου. †φ' τούτοις ἱεροῖς, ὡς αὐτοί φασι, καθ' ἑκάστῳ γωνίαν θαλάμας τινὰς τὴν σκιώδεις ὑπορρώμας ὄζοι κοδομῶντου, ἔνθα μὴν τοι θέρμουθις ἀσίκιζον, εἰαρ μόχθον βορᾶν † πατιθέντου ἐκ διασκάτων.

Περὶ

rago est. siquidem Serpentes & Scorpios exest, & conficit, atq; ex his partim facile & calore, quo permulto abundat, exterit & cocoquit: partim nullo negotio excrementa excernit, atq; expellit. Aegritudine perrarò afficit. In quidlibet uel sordidissimũ, quãuis immittit rostrũ, ut quippiã illic inquirat, ex inquisitione tamẽ cibi, cũ se quieti tradit, cubile lauat, & purgat. In palmis, ad euitãdas Feles, nidificat. nõ enim facile in palma ob eminentẽ & cultellatũ trunci corticẽ eæ sæpe repulsæ & reiectæ, sursum correpere possunt.

bos & multos & uenenatos conficit.

Valetudo optima.

Puritatis studium.

Nidificatio cauta.

De Cynocephalorũ ingenio, moribus & uictu. Cap. XXX.

DE Cynocephalis mihi etiã illa ueniũt in mentẽ explicare: Si esculenta testacea inuolucris circũuestita reperiãt, cuiusmodi sunt amygdala, glãdes, nuces, frãgere & nucleos eximere solẽt: pclarè intelligẽtes, intima quidẽ esculẽta esse, extima uerò reijci oportere. Vini itẽ potione uti nõ recusant. atq; etiã carnib. uel elixis uel assis exaturant. & his quidẽ rectè & suauiter apparatis, magna delectatiõe afficiunt: cõtrà ex nõ accuratè elixis ualde offendũt. Veste induti, parcũt ei: & alia quę suprà exposui faciunt. Quòd si eorũ catulos etiamnũ pparuulos ad mulieris ubera admoueas, tanq; pueruli lac exugunt.

†φησὶ

De Thermuthi Aspide ĩ Aegypto sacra, quã improbis tantũ necẽ afferre cõminiscunt, & immortalẽ faciũt. Ca. XXXI.

ASpidis genº unũ Thermuthi Aegyptij nominãt. hanc sacrã esse aiũt, & suma religiõe colunt. itaq; ea Isidis simulacra, tanq; regio quodã diademate coronant. Eandẽ in pniciẽ hominũ natã esse negãt. enimuero cõminiscunt eam se à pbis abstinere: cõtrà uerò impijs necem afferre. Quod si ita est, Iustitiam uniuersũ dixeris hanc ferã honorare, ut quę acrimonia intellectus bonũ à malo discernat, & tanq; illiº ministra ac uindex in malos animaduertat. Addũt alij Isidẽ sceleratissimis hominũ eã imittere. Hãc quoq; solã in hoc genere immortalẽ esse Aegyptij referũt, q Aspidũ genº in sedecim species diuidũt. In sacris igit ædibus ad unũquenq; angulũ subterranea sacella exędificãt, ubi sanè Thermuthidi habitanti bubulũ adipẽ edendum interuallis quibusdã obijciunt.

Aspis immortalis.

†φ' οἷς ἱεροῖς

†πᾶλιβᾶσι

De Acanthi seu Spini auis natura. Cap. XXXII.

Alius est ἀκάνθου Græcorũ. †εὐμελὴς & εὔμουσον, ex Aristot. *καὶ γίθου Aristot. Gaza Salium transfert.

AD notionẽ auium periti Spinũ auẽ dicunt ex spinis, ubi uiuit, nomẽ traxisse. Hæc cũ nó sit à musis auersa, splendidè canora est. Quòd si, sicut Aristot. ait, Spini & Aegithali (Aegithi) sanguinẽ in eodem uase permisceas, & simul temperes, non coire nec cómisceri possunt: hunc sacrum esse aiunt genijs, qui præsunt hominibus itinera ingredientibus.

De Turturib. albis. Cap. XXXIII.

TVrturem auẽ esse castã, externiq; & alieni cóiugij minimè auidã: sed cum sua tantũ miscerí, qua cũ societatẽ primũ inierit cóiuge, superiùs dixi. Cæterũ audio ab ijs, qui huiusmodi rerum cognitionem scrutantẽ, Turtures etiã albas nó rarò apparere, easdẽq; cũ Veneri et Cereri, tum uerò Parcis & Furijs sacras esse.

Hirundines albas aliquando uideri. Auspicia aliquot ex Hirundinibus. Cap. XXXIIII.

Hirund. albæ.

APparẽt aliquãdo, sicut dicit Alexander Myndius, albæ Hirundines. Cęterùm in Alexandri filij Pyrrhi tabernaculo nidificãs Hirundo, rerũ actionẽ quã suscíperet, parũ laudabilẽ, nõ bene neq; feliciter euenturã esse significauit. Et itẽ Antiocho altera nidũ in eius tectis cõstruẽs, quæ ei malè casura essent pnunciauit. có trà enim Medos, pfectus, ꝓposito etiã hic parũ honesto, nõ reuertit ad Syros: sed rebus malè gestis de loco quopiã se præcipitẽ deiecit. Dionysio primũ arcẽ relinquenti, Hirundines quæ in ea nidificarãt, simul auolantes, reditũ præmonstrarunt. Hirundinum genus dijs penatibus, & Veneri, quæ ipsa quoq; è numero penatium est, charum esse dicitur.

Alexãder Pyrrhi filius.

Antiochus Syrus.

†ἅτε μὴ οὐκ ἐπανῆλθον

Dionysius.

Hirundines charæ penatibus.

†*μυχίοις & μυχίας Gill. quod placet.

De Perdicũ incubitu. & q̃ in Paphlagonia cor duplex habeant. Iouẽ & Latonã eis oblectari. Cap. XXXV.

PErdices ad incubandũ loca fruticib. & aliter densa quærũt, ubi oua occultant, ut rorẽ, imbrẽ, & omnẽ ab eis humiditatẽ auertãt. Nã si fortè humectentur, nisi mater statim incubitu suo ea denuo concalfaciat, infœcunda redduntur. Parit autem uno tempore ad quindecim oua. Paphlagoniæ Perdicum cor geminum reperiri, Theophrastus alicubi prodidit.

†addo τὰ ὠά

Iouem

Περὶ ἀκάνθου τοῦ ὄρνιθος. Κεφ. λϐ.

Ἄκανθον ὁ ὄρνις ἐκ τῆς φασσᾶν ἀκανθῶν λαβεῖν τὸ ὄνομα οἱ σοφοὶ τῶν ὀρνίθων φασί. φθέγγεται γὰρ ἀρά γε ἐκμελὲς & ἄμουσον ᾄδων. λέγει γὰρ Ἀριστοτέλης· ἐὰν τοῦτο τὸ ἀκάνθου & μύτου τοῦ καλουμένου καὶ γίθου τὸ αἷμα ὁυ ταυτὸν ἀγγεῖον ᾖς ἀναμίξαι καὶ λειάσαι θελήσῃς, τάδε μὴ συμβαίνει, μήθ' ἑνὶ δεῖ εἰς μίαν λειάσαι. ἱερόν τε εἶναι τὸν ἄκανθον τῶν λαμόνων τῶν ἐπὶ τοῦ ὁδοῦ πομπεύοντων τοὺς ἀγόντων ἀνθρώπους, φασί.

Περὶ πορφυρίωνος. Κεφ. λγ.

Ὅτι σώφρων ἐστὶν ὁ πορφυρίων, & πλὴν τοῦ συνόμου ὅτῳ καὶ συνῆλθεν ἐξ ἀρχῆς, μὴ ἄν ποτε ὁμιλῆσαι, ἀσχολούμενον λέχει ὀθνείῳ τε & ἀλλοτρίῳ, ἄνω μοι λελεκται. ἀκούω δὲ τῶν ἀκριβέντων τοῦ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἱστορίαν, καὶ λοφιὰς πορφυρίωνας φανῆναι πολλάκις. λέγουσι δὲ αὐτοὶ ἱερὰς εἶναι Ἀφροδίτης τε καὶ Δήμητρος, καὶ Μοιρῶν, & Ἐριννύων αὐτάς.

Περὶ χελιδόνος. Κεφ. λδ.

Ὤφθησάν ποτε & χελιδόνες λοφιαὶ, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Μυνδίος φησίν. Ἐν δὲ τῇ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πύρρου παιδὸς σκηνῇ χελιδὼν νεοσσεύσασα, ἅτε μὴ τοῦτο ἀτελῆ τοῖς πράξειν αὐτῷ, ἐφ' ἅπερ ὥρμητο, ὑπεσήμηνεν, ὁ παῦλαν ἄσχαρ ἀγαθοῦ. Καὶ Ἀντίοχον δὲ νεοσσεύσαι φασὶν αὐτοῦ τὰ μέλλοντα οἱ ἀπαντήσεσθαι ἐπανῃξάτο. ἀνελθὼν γὰρ ἐς τοὺς Μήδους, ἅτε μὴ τοῦτο ἐπανῆλθεν ἐς τοὺς Σύρους, ἀλλ' ἑαυτὸν κατά τινα ἐσωσε λεκμηνόν. ὥρμητο δὲ ἄρα τοῖς πράξειν ὁ χρεὼν καὶ ὅτου. Ἡνίκα δὲ ἀφίλιπε τοῦ ἱεροπολίου τὸ πρότερον Διονύσιον, σωανήχθησάν οἱ καὶ αἱ νεοσσεύσασαι χελιδόνες ἐκεῖθι, & ἐμαντεύοντο τοῖς ἐπαύσιον. Τιμᾶται δὲ ἡ χελιδὼν θεοῖς †μοιχίοις, καὶ Ἀφροδίτῃ, *μοιχίᾳ μέν τοι καὶ ταύτῃ.

Περὶ περδίκων. Κεφ. λε.

Οἱ περδίκες ὅταν ἐπωάζουσι, πολλὰ βάλλονταί τινας θάμνους, καὶ πάσῃ ἑτέρᾳ, ἀκρυπτόμενοι † ὑπὲρ τοῦ καὶ δρόσους καὶ ὄμβρον, καὶ πᾶν ὅτι ἂν εἰκότως, ἀπείργειν αὐτῶν. εἰ γὰρ διάβροχά πως γένοιτο, ἐὰν μὴ πάλιν ἡ τεκοῦσα ἐπιβάλῃ αὐτὰ ἐπελθοῦσα ταχέως, γίνεται ἄγονα. Ἀθρόα δὲ καὶ πρωτικαίδεκα ὠὰ ἀκτίζει. Παφλαγόνων γὰρ ἄρα περδίκων διπλοῦν ὁρᾶσθαι τὴν καρδίαν Θεόφραστός που φησιν.

φησιν. Αθυρμα δ' ὁ πέρδιξ τοῦ Διὸς ἡγ λητοῦς, ὡς πινὰ καὶ ἄλλοι λέγουσι.

Περὶ λύκνων ᾠδῆς. Κεφ. λς.

Εἰ περ μὴ ἡγ αὐτόφωνα πρὸς τῶν λύκνων, ἐρήσειεν ἂν ἄρα ἡγνῶν ὅσα ὁ πρότροπος ἵππος. Αριστοτέλης λέγει, φησὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Λιβύων φανῆναί ποτε λύκνων ἀγέλην, καὶ ἀκουσθῆναί τι μέλος αὐτῶν, ὡς ἐκ χοροῦ τινος ὁμοφωνίας, πανυ μὲν ἡδύ, γοερόν γε μὴν, ἡγ οἷον εἰς οἶκτον ἐπικλάσαι τοὺς ἀίοντας: καί τινας ὧν δὴ μέλη φησὶ φανῆναι τεθνεῶτας αὐτῶν. φίλον δ' ἦν ἄρα ὁ λύκνος πηγαῖς τε καὶ πνάγεσι, καὶ λίμναις, καὶ ταῖς ὅσαι περύκασι ὑδάτων ἐπίῤῥοιαί τε καὶ ἀφθονίαι. φασὶ ταῦθα γὰρ ἡγ τὰς ἑαυτοῦ μούσας αὖτ φιλοσοφεῖν οἱ σοφοὶ τούτων φασί.

Περὶ γλαυκός. Κεφ. λζ.

Ἡ γλαὺξ ἐπίλυπα πρᾶξιν †πασσιλῶ ἐχομένῳ αὐδρὶ ὁρμωμένῳ σωθῆναι καὶ ἐπισᾶσα, οὐκ ἀγαθὸν σύμβολόν φασι. μαρτύριον δὲ καὶ ἐκεῖνο ἦν: Ὁ Ηπειρώτης Πύῤῥου νυκτὸς εὐθὺ τοῦ Αργους ἰόντος ἡγ αὐτῷ φωτυγχανούσῃ ἥδε ἡ ὄρνις, καθημένῳ μὲν ὧν τοῦ ἵππου, φέροντι δὲ τὸ δόρυ ὀρθόν: ἅπαξ ὧν τὸ ὑπὲ ἑαυτοῦ ἐκάθισεν, οὐδὲ ἀπέστη δορυφορεῖσα, οὐ χρηστὴν ὧν δορυφορίαν ἡ ὄρνις ἡ πτοιαρκήσασα τῷδε. ἦλθε γὰρ ὁ Πύῤῥος εἰς τὸ Αργος, καὶ ἀκλεέστατα αὐθρώπων ἀπέθανεν. Ενθά μοι δοκεῖ ἡγ Ομηρος εἰδὼς καλῶς τ' ὄρνιθος τὸ ἐδίαμπε εὐσύμβολον, ἐρωδιὸν μὲν τ' ἐκ τοῦ ποταμοῦ αὖεσθαι τοῖς ἀμφὶ τ' Διομήδεα τῶν Αβαντας φάναι, ὅτε ἀπήδσαν κατασκεψόμενοι τὰ τῶν Τρώων, μὴ μέντοι τῶν γλαῦκα, ἣ καὶ δοκεῖ φίλη εἶναι αὐτῇ. ὅτι δὲ ἡ Ιλιὰς γῆ ἐνδρόσος τε καὶ κατάῤῥυτός ἐστιν, Ομηρος τεκμηριῶσαι ἱκανός, ἐν τοῖς πρὸ τ' τέχομαχίας.

Περὶ πολύποδος καὶ καράβου, καὶ τῶν ἐν Λευσίᾳ ποταμῷ μελαίνων ἰχθύων. Κεφ. λη.

Φοβερός ἐστι καὶ ἰσχυρὸς τῷ καράβῳ ὁ πολύπους. ἐὰν γοῦν ἁλῶσι ποτὲ δικτύῳ ἑνί, οἱ κάραβοι τεθνήκασι πρᾶγμα. Λευσίας δὲ ποταμὸς ἐν Θουρίοις ὀνομάζεται, ὁ πιερὸν ἔχει μὲν λευκότατον ὕδατων αὐτὸς, καὶ ῥᾴ διαδύεται: τίκτει δ' ἰχθῦς μέλανας ἰσχυρῶς.

Περὶ τ' πολιάλεως καλουμένης ἀμπέλου. Κεφ. λθ.

Ἀμπελον

Iouem & Latonam hac aue delectari authores habeo.

De Cygnorũ cantu, & quibus in locis degant. Cap. XXXVI.

DE Cygnis suprà etiam dictum est, & quę illic omissa sunt nunc adijcientur. In mari Aphrico, Aristoteles ait Olorum gregẽ interdũ apparere, & cantũ tanq̃ ex choro quodam cõsonanti, suauẽ quidẽ, at lugubrẽ, & uelut ad misericordiam inclinantẽ à prętern auigantibus ex audiri: & ab illa modulatione nõnullos uisos extinctos. Fontes, lacus, paludes, aliáue loca aquis redundantia incolere solent, ubi earũ rerum periti dicunt eos musicas rationes exercere.

Noctuam esse inauspicatam. Cap. XXXVII.

†πασσιλῶς ἐχομένῳ

ACcedenti ad seriã actionẽ homini occurrentẽ Noctuam inauspicatã significationẽ dare aiunt. Cui quidẽ rei testimonio fuit Pyrrhus Epirotarũ rex: cũ noctu in illius Argos proficiscentis hastã quã erectam insidens equo ferebat, hæc auis sedisset, nõ parum diũ super eam immorata, tanq̃ non relictura, ei malũ auspicium dedit. nam Argos ingressus, ualdè ingloria atq; ignobili morte occubuit. Quare mihi Homerus quoq; pręclarè intellexisse uidetur, auẽ hanc mali auspicij esse, cum Diomedi, ad castra Troianorũ exploranda proficiscenti, Mineruã facit auspicatò mittentẽ Ardeã è flumine egressam, non aũt Noctuã, quamuis gratã sibi auem. Quòd autẽ Iliaca regio sit irrigua uel Homerus fuerit idoneus testis, ubi pugnam ad muros Ilij urbis describit.

Locusta quantopere Polypum extimescat. In Lusia Thuriorum fluuio pisces nigros procreari. Caput XXXVIII.

TAm uehementer Polypum Locusta extimescit, ut si quando uno & eodem reti ambo comprehendantur, hæc continuò moriatur. In Thurijs fluuius Lusias appellatur, qui tametsi perlucidos liquores habet, nigerrimos pisces tamen procreat.

De Ampelo genere Pantheræ. Cap. XXXIX.

Panthere genus quoddã Ampelõ hoc est uitẽ, eodem cũ frutice uinifero nomine uocari aiũt, peculiaris præter cæteras naturæ, absq; cauda uidelicet, & mulieribus solo conspectu morbi inopinati causam afferens.

Ἀμπελον ὁμώνυμον τῷ φυτῷ, πάρδαλίν τινα ἄτων καλεῖσθαί φασι, φύσεως ἰδίας πρὸς τὰς λοιπὰς μεμηχανῆσαν. καὶ ὁρᾶν μὲν οὐκ ἔχειν ἀκόλουθον αὐτῷ. ἁπροσδόκητον δὲ ὀφθὲν γυναιξὶν, εἰς νόσον ἐμβάλλειν ἀδόκητον αὐτάς.

De Asini Scythici cornu, quod solũ Stygis aquã continet, cæteris uasis omnib. transmittentibus. Cap. XL.

Περὶ τοῦ ὀνείου κερατίνου τοῦ ἐν τῷ Στυγὸς ὕδατι στεγόντων. Κεφ. μ.

IN Scythia Asini cornib. p̃diti nascunt̃, quorũ cornua Arcadię fluminis Stygis aquã cõtinẽt, quæ trãsmittit uasa omnia, etiãsi sint ex ferro. Hæc cornua à Sopatro apportata fuisse aiũt Alexãdro Macedoni, & illũ admiratũ misisse Delphos ut dedicarent̃ Pythio: cũ hisce carminib. Hoc tibi Alexander Macedo mirabile cornu
Dedicat ô Pęan ex asino Scythico, Illæsum quod aquã Stygis est pote claudere solũ, Inuictiq; aliàs uincere uim laticis.

Ἐν τῇ Σκυθίᾳ γῇ γίνονται ὄνοι κερασφόροι. καὶ εἰσὶ τὰ κέρατα ἐκεῖνα ἐν ὕδωρ ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐν καλουμένῃ τὸ Στυγός: τὰ δὲ ἄλλα ἀγγεῖα δεχόμενα πάντα, κἂν ᾖ σίδηρα πεποιημένα. τούτων τοι τῶν κεράτων ὑπὸ Σωπάτρου κομισθῆναί φασιν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι: καὶ ἐκεῖνον θαυμάσαντα εἰς Δελφοὺς ἀνάθημα ἀναθῆναι τῷ Πυθίῳ τὸ κέρας, καὶ ἐπιγράψαι ταῦτα. Σοὶ τόδ' Ἀλέξανδρος Μακεδὼν κέρας αὖθι Παιὰν Καύθων Σκυθικὸν, †ἐχῆμα δαιμόνιον, Ὃ Στυγὸς ἀχράντου * Λυθησάδ' ἐκ δεδαμάσθη Ῥευμάτι, βάσασθαι δ' ὕδατος ἀνορίλιν. Δημήτηρ δὲ ἄρα ἐν ὕδωρ αὖθι τῷ πλησίον φυγεῖν. τὸν δὲ αἰτίαν, ἔπορεν ἀλλαχόθι.

fortè κῆμα
*forte Λουσάδ' à Cerere Lusia Arcadibus cognominata, cuius meminit Pausanias.

De Cane Eupolidis Comici, domini sui amantissimo. Cap. XLI.

Περὶ τοῦ κυνὸς τοῦ Εὐπόλιδος. Κεφ. μα.

EVpolidi poëtę comico Augeas Eleusini⁹ munere donauit Canẽ, nõ modò genere Molossũ, sed etiã forma prestantẽ: quẽ eodẽ nomine Eupolis, quo Augeas erat, appellauit. Canis iã nomine Augeas, cũ lõga cõsuetudine, tũ uerò ciborũ illecebris allectus, & blãditijs, diligebat dominũ: ut p̃clarè ostendit, cũ aliquando iuuenis cõseruo ei⁹ nomine Ephialtes dramata quędã Eupolidis dñi sui surriperet. nõ em̃ latuit Canẽ furax seruus. Is itaq; acerrimo impetu, crudeliq; incurrit in hũc direptorẽ, mordicusq; cõprehendens interfecit. Post aũt aliquanto in Aegina Eupolis excessit è uita, ibiq; eius corpus ad sepulturã datũ fuit. Huic⁹ uerò Canis, mortiillius ingemiscens, nõ tantũ ululatu primũ illi⁹ excessum è uita luxit, sed deinde mœrore inediaq; extabuit: in odiũq; uitę adductus ex altoris sui morte, extinctus est. Ex eo locus hic, ad huius casus memoriam conseruandã, Canis luctus appellat̃.

†ἐδλῳ

†ἐκτήξας, Gillius.

Εὐπόλιδι τῷ τὰ κωμῳδίας ποιητῇ δίδωσι δῶρον Αὐγίας ὁ Ἐλευσίνιος σκύλακα ἰδεῖν ὡραῖον, Μολοσσὸν τὸ γένος: καὶ καλεῖ τοῦτον ὁ Εὔπολις, ὁμωνύμως τῷ δωρησαμένῳ αὐτόν. κολακευθεὶς δὲ ταῖς τροφαῖς, καὶ τῇ τῶν σωμβάσεων ἀπαχθείᾳ τε μακρότερας, ἐφίλει μὲν διαφερόντως ὁ Αὐγίας ὁ κύων. καί ποτε ὁμόδουλος αὐτῷ νεανίας ὄνομα Ἐφιάλτης, ὑφαιρεῖτο δράματά τινα τοῦ Εὐπόλιδος: ἃ δὴ ἔλαθε λανθάνων, ἀλλὰ τοῦδε αὐτὸ ὁ κύων. καὶ ἐμπίσας ἀφειδέστατα δάκνων ἀπέκτεινε. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐν Αἰγίνῃ μὲν βίον ὁ Εὔπολις κατέστρεψε: καὶ ταφῆναι θα. ὁ δὲ κύων ὠρυόμενός τε καὶ θρηνῶν τὸν δεσπότην θρῆνον, ἅτε μόνος λύπῃ καὶ λιμῷ ἑαυτὸν †ἐκπήξας, ἀπέθανεν ὧδε. ἔοικε δὲ τοφεῖ καὶ δεσπότην, λοιπὸν μισήσας τὸν βίον ὁ κύων. καὶ ὄντως τόπος καλεῖται μνήμης τοῦτο πάθους Κυνὸς θρῆνος.

Περὶ τοῦ μύρμηκος, τοῦ Λαέρτου, καὶ τῶν ὁμωνύμων σφηκῶν. Κεφ. μβ.

De Formica Laërte nuncupata, & eiusdem nominis Vespis. Cap. XLII.

MOrtiferũ genus quoddã formicarũ esse dicitur, quæ Laërtæ nuncupantur. Eodem nomine Vespas quasdam appellarũt. Hæc ait Telephus Cretẽsis ex Mysio Pergamo oriũdus.

Μύρμηκος εἶδος θανατηφόρου φασὶν εἶναί τι: καὶ λαέρτιον ὄνομα ἔχειν τοῦτο τὸ μύρμηκος τὸ θανατηφόρον. Σφῆκας δέ τινας ἐκάλουν λαέρτας. λέγει ταῦτα Τήλεφος ὁ Κρὴς ὁ ἐκ Μυσίας Περγάμου.

Περὶ

Pisces

Περὶ τῶν Νειλώων ἰχθύων.

Κεφ. μγ.

Διὰ τὸ θέρους τὸ πυρωδέστατα τὴν Αἰγυπτίων πεδίαν ὁ Νεῖλος ἐπικλύσας, οἷον μὲν αὐτοῖς θαλάττης ἐπλωμένης καὶ λείας δίδωσι. τὴν ἁλιεύουσι τῆς πόας ἀρουμένης Αἰγύπτιοι: τὴν πλέουσι σκάφας ὑπ' ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καὶ τῇδε τῇ ἐπιδημίᾳ τοῦ ποταμοῦ πεποιημένους. εἶτα ὁ μὲν ὑποσυρὰς τὰ ἑαυτοῦ μέτρα, † ὑποσρέφει τὰ ἐκ τῆς φύσεως οἱ αὐτῆς ἀεὶ νενομισμένα. ἰχθῦς δὲ ἐκεῖνοι χῆροι τοῦ πατρὸς, καὶ ἔρημοι τοῦ ἀναπλύζοντος ὕδατος, ὑπολείπονται ἐν ἰλύι βραχείᾳ, βοσκόμενοι γεωργοῖς δεῖπνον: καὶ βιαιότερον μὲν ἁρπάζεται, ἄμυτον δ' ὃν ἰχθύων ἔστὶν Αἰγύπτιος.

† ὑποσρέφων ὡς

Τεττίγων ὀνόματα.

Κεφ. μδ.

Γένη ἤ ἄρα καὶ τεττίγων οὐκ ὀλίγα ἦν. καὶ αὐτὰ οἱ δένδρεα οἰκοῦντα ἀριθμοῦσι: καὶ ὀνόματα ἄλλους αὐτῶν. ὅμοιον γὰρ τέφραις ἐκεῖνα χρόας ὀνομάζεται. ὁ δὲ ἄρα μέμβραξ: ὃν ὅπόθεν οὐκ οἶδα. καὶ λακίτας τις ἦν ἄρα τέττιξ ὄνομα: ὃ λιέρκωπα ἄκρῳ πάνυ ἐκλέξαμεν, καὶ ἀχέταν τινὰ, καὶ ἀκανθίαν. ἐγὼ μὲν τοσαῦτα τεττίγων ἀκούσας γένη μέμνημαι. ὅτῳ ἤ καὶ πλείω τὴν πεῖραν μείζονα ἐς γνῶσιν ἀφίκετο, λεγέτω ἐκεῖνος.

Περὶ λυκῶν, ὃ ὅτου χάριν τιμῶσιν αὐτὸν Αἰγύπτιοι. Κεφ. με.

Καὶ ταῦτα μέντοι λυκῶν πολλάκις. τὰ σκυλάκια τυφλὰ τίκτεται, καὶ ἔχόρᾳ τ' μητρὸς ὠδῖνος πλειόνα. καὶ τρισκαίδεκα ἡμέραις τὴν πρώτην κατέλη πλαι τῷ πάθει τῷδε, ὅσην ἡ σελήνη ὁ φαίνει νύκτωρ. εἶτα μέντοι ζώων ὀξυωπέστατος γίνεται ὁ λύκος. τιμῶσι ἤ αὐτὸν Αἰγύπτιοι, ἡ νομόν τινα ἐκάλεσαν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τ' γε τιμῆς δ' πλῆν ἓν τὴν αἰτίαν φασί: τὴν λέγουσαν, ὅτι ἄρα τ' Ισιδος ζητοῦσης παντάχόσε τὸν Οσυριν, λυκοῦ πρόηγέμονες, τὰ μὲν ἐπαιρῶντο σωματιχνεύσαν αὐτῇ τὸν πάσδε: τὰ δὲ ἀνασείσαι τὰ θυρία. ἡ δὲ ἑτέρα, ὅτι ἄρα ἡ μὲν ἀνατείλασα ὁ ἄστρον ὁ λύκος, ὃν Ωρίωνος ἡ φήμη γεγενῆσθαι λέγει. σωματίσχα ἄρα δ' αὖ τρόπον τινὰ καὶ ὁ Νεῖλος ἐπιὼν ὃν τὴν ἀρδόντα τ' γῆς τ' Αἰγυπτίας, καὶ ἀναχεῖται πρὸς τὰς ἀρούρας. ὡς ὃν ἄγοντα τόδε τὸ γόνιμον ὕδωρ καὶ προκαλοῦντα τιμῶσιν Αἰγύπτιοι.

Περὶ

Pisces Nili, postquã hic fluuius ab inundatione intra suum alueũ se recepit, in limo relictos ab Aegyptijs copiose colligi.

Caput XLIII.

MAximis æstatis caloribus cũ in Aegyptiorum agros Nilus redundat, atq; explicati læuisq; marini æquoris speciem similitudinẽq; gerit: tum Aegyptij ibi piscantur, ubi antea arationes essent: & nauibus ad fluuij accessionẽ accómodatis præparatisq; nauigant. Postea uerò † quàm Nilus redit ad se, atq; ad pristinam modi rationẽ à natura sibi attributam, pisces à parentis fluuij decessu deserti, & aqua destituti, in breuibus limosis ad prædam agricolis relinquuntur: atq; hæc piscium Aegyptijs (ut ita dicam) ceu messis quædam est.

† ὑποσρέφων ὡς

Cicadarum nomina. Cap. XLIIII.

CIcadarum genus multiplex à peritis harum rerũ & cognitum & nominatum est. Vnum appellatur ex colore Cinereum, alterum Membrax, quod quidẽ nomẽ nescio cur huic generi impositum sit: aliud Lacétas. i. Argutum, aliud Cercopem, aliud Achetam, aliud Acanthiã nuncupant. Tot Cicadarum genera me audisse memini: cui plura cognita fuerint, explicet.

Quòd Canis catuli nascantur cæci: & quare ipsum uenerentur Aegyptij.

Cap. XLV.

HAec etiã de natura Canũ accepi: catulos nasci cæcos, à partuq; tredecim primis dieb. ita oculis affectos esse, quot etiã Luna diebus (per annum) non lucet noctu. reliquo uerò tempore perspicacissimus animaliũ Canis est. Eum ipsum Aegyptij uenerantur, ex eoq; regione quampiã uocitarunt: cur id faciãt, duplicem causam afferunt: Alterã, q cùm Isis usquequaq; Osyrim quæreret, Canes præcurrentes, partim unà cũ ipsa puerũ inuestigare conarentur, partim feras reprimerent. Alteram, quòd cum stella Canis (quem Orionis fuisse fama celebratum est) exoriũ, tum cum ipso pariter Nilus sese attollens irrigationem in terram Aegyptum inuehit, in agrósque redundat. Quamobrẽ Canem, ut fertilis aquæ conciliatorem, Aegyptij uenerantur.

De

De Oxyryncho Nili pisce, sacro Oxyrynchitis. Cap. XLVI.

OXyrynchus Nili alūnus, ex acumine rostri nomē trahit, ut apparet: & ab eo etiā pfectura quædā in Aegypto. illic eīn uenerationē & religionē habet adeò, ut nullū hamo captū piscē attingere uelint, metuētes ne quādo is piscis apud eos sacer, et magna religiōe prēditus, eodē fuerit hamo traiect⁹: atq; cū pisces retibus cōprehendunt, diligēter etiā atq; etiā pscrutant, núnquē horū piscīū imprudētes unà cum alijs ceperint. Malūt eīn nihil piscīū excipere, q̄ hoc retento maximū piscīū numerū assequi. Eū accolę dicunt ex Osiridis uulneribus esse prognatum. Osirin autem sentiunt eundē cum Nilo esse.

Οξύρυγχος ἔστος ὁ ἰχθὺς κίκλης, ὡς ἔοικεν ἐκ τοῦ προσώπου λαβὼν τὸ ὄνομα, καὶ τοῦ σχήματος τοῦ κατ' αὐτό. τρέφει γὰρ ἀεὶ τὸ προειρημένον ὁ Νεῖλος. καὶ μὴν καὶ ἡ αὐτοῦ λίκλης νομὸς, ἔνθα σέβεται καὶ τιμᾶς ἔχει ὁ αὐτὸς ἰχθύς. ἀγκίστρῳ γὰρ θηρεύοντα ἰχθῦν, ἐκ οὗ ποτε φάγοιεν οὔτε αὖθις, οὔτε σιόταν μή ποτε ἄρα αὐτῷ προπαρεὶς ἔτυχεν ὁ πρὸ σφῶν ἱερὸς καὶ θαυμαστὸς ἰχθύς, ὃν ἔπορ. ἰαὴ καὶ δικτύοις ἁλῶσί ποτε ἰχθύες, ταῦτα ἀνιχνεύσαντες, καὶ μὴ πρότερον ἁλόντα ἐπισφῶν ἐκεῖνον: καὶ προτιμῶσιν ἀθηρίαν, ἢ ἁλόντος ἐκείνου τὴν μάλιστα εὐθηρίαν. Λέγουσι γὰρ αὐτοὶ οἱ πρόχωροι ἐκ τοῦ Ὀσίριδος τραυμάτων γεγονέναι. νοσοῦσι γὰρ τὸν Ὀσίριν ἅπαντα τὸν αὐτὸν τοῦ Νείλου ἔτη.

Of Pindo Lycaonis filio, q̄ à tribus fratribus p̄inuidiā in uenatione occisus est: & quomodo fratricidas Draco iā pri⁹ mirificè familiaris Pindo, sit ultus. Ca. XLVIII.

LYcaoni Emathię regi, filius fuit, nomine Macedo: ex quo postea, antiquo nomine obsoleto, nominata regio est: ex hoc quoq; Pindus, id eīn ei nomē erat, filius p̄creatus, cū robore animi atq; uirtutis indole præditus fuit, tū forma etiā excellēs. Cæteri uerò ex Lycaone liberi nati, improbo animo affecti, & corpore minus strenui erant. Hi cum Pindo & uirtutem & cæteras illius dotes inuiderent, nōn modò eum oppresserunt, uerumetiam pœnas tanti maleficij pendentes, seipsos funditus perdiderunt.

Περὶ τοῦ Μακεδόνος ἐξ Αὐγύγου. Κεφ. μς.

Λυκάονι τῷ Βασιλεῖ τῆς Ἡμαθίας γίνεται παῖς ὄνομα Μακεδών, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα λίκλητις μετὰ ταῦτα, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα οὐκέτι φυλάξασα. τούτῳ δὲ ἄρα παῖς ἀνδρεῖος ἦν καὶ κάλλει διαπρεπής, Πίνδος ὄνομα: ἦσαν δὲ οἱ ἄλλοι παῖδες, αὐόητοι ἢ ὅτι τὴν ψυχήν, καὶ τὸ σῶμα τὸ ῥωμαλέοι. οἱ πρόσθεν χρόνῳ ὕστερον βασκήναντες τῷ ἀδελφῷ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰ ἄλλα εὐδαιμονίας, ἐκεῖνον μὲν διέφθειραν, ἑαυτοὺς δὲ ἐπαπώλεσαν, δίδοντες δίκην ἀξίαν τῆς δίκης.

Pindus

De Ichneumone utriusq; sexus est particeps, et Aspidi & Crocodilo hostis, Latonæ et Lucinæ sacer. Cap. XLVII.

ICHneumōi utriusq; sexus participi à natura tributū est, ut & suo semine grauiditatē & partū alijs afferat: & ipse quoq; uē trē ferat, & ex sese pariat. Qui in pugna, quā inter se pugnāt, uicti fuerint, ea bellicæ offensionis nota inurunt, ut & in uilio rem sexū censeant, & muliebria patiātur. Cōtra, ij q̄ ex bello superiores euaserūt, uictos subigūt, & simul suo semine implēt: at uicti ex ea malè à se pugnata pugna, hoc præmio afficiunt, ut & partus dolores sufferāt, et ex patribus qui iā ante fuissent, matres reddant. Cū homini infestissimis bestijs Aspide & Crocodilo inimicitias gerunt. Latonæ & Lucinæ sacri esse existimantur: & apud Aegyptios Heracleopolitas uenerationem & religionem possidere feruntur.

Victi patiūtur libidinem uictorum.

Περὶ τοῦ ἰχνεύμονος, ᾗ ὅτι ἐχθρός ἐστιν ἀσπίδι καὶ κροκοδείλῳ. Κεφ. μζ.

Ὁ δὲ ἰχνεύμων ὁ αὐτὸς ἄρα καὶ ἄρρην καὶ θῆλυς ἦν, μιτέχεως καὶ τὰ δὲ τὰ φύσεως καὶ τέκνα: καὶ σπείρει τε καὶ τίκτειν τοῖς αὐτοῖς ἡ φύσις δέδωκεν. Ἀποκρίνονται δὲ οἱ ἡττηθέντες, μετὰ τὴν μάχην. οἱ γὰρ κρατήσαντες αὐτῶν βαίνουσι σφᾶς ἡττημένους, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀφιᾶσιν: οἱ δὲ ἄθλον τὴν ἧττης φέρονται, θηλύνας τε γίνεσθαι, καὶ γαστέρα τοῦ τέκνου αὐτὶ πατρῴαν γενέσθαι μητρῴαν. Τοῖς γε μὴν πολεμιωτάτοις ἀνθρώπῳ ζώοις ἀσπίδι τε καὶ κροκοδείλῳ ἐχθίστος ὁ ἰχνεύμων. καὶ τὸν μὲν πόλεμον αὐτῶν αὐτοτρώτῳ ἔπορ. Λέγονται δὲ οἱ ἰχνεύμονες ἱεροὶ εἶναι Λητοῦς καὶ Εἰλειθυίης. σέβουσι δὲ αὐτοὺς Αἰγύπτιοι Ἡρακλεοπολῖται, ὡς φασιν.

Of Ichneumone, q̄ ob inimicitiam Aspidis & Crocodili, sacra Latonæ & Lucinæ sit. Ca. XLVII.

Πῶς οἴδασι χάριν ἀποδιδόναι καὶ δρᾶν κοντες. Κεφ. μη.

Pindus

ἀλλὰ μέλλοντος γὰρ ἤδη ὁ Πίνδος τὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἐς ἑαυτὸν ἐπιβουλὴν, τὴν παρ' ὧν ἀρχὴν ἀπέλιπεν, ὡλίσθη· καὶ ἦν τῷ μὲν ἀδελφῷ ὠμαλέος, καὶ ὃν καὶ λαωνγικὸς ἦν. καί ποτε ἰθύρα νεβρός· καὶ οἱ μὲν ἐθέλοντα ἕπεσθαι ἦν· ὁ δὲ μετασθὰς, ἅτε μέντοι τὸν ἵππον ἀνὰ κράτος ἐλαύνων. καὶ τῶν μὲν σωθρατῶν ἀπέσω πολὺ· οἱ νεβροὶ δὲ ὡς φάραγγα κοίλην τε καὶ βαθυτάτην ἀσθμῶσαν, καὶ ἑαυτοὺς σώσοντες ἀπὸ τοῦ ὄψεως τοῦ Πίνδου ἐφανίσθησαν. ἐκεῖνον μὴ τὸ ῥῦμα πρός τε τῶν πέτρων ὀξέως διώκοντα· αὐτὸς δ' οἷος ἦν ταῖς χερσὶ τὴν φάραγγα διερευνᾶν, καὶ μαστεύειν εἴ πῃ φανήσονται. ἅτε ἀκοὴ βοὸς, καὶ ἔλεγεν αὖτον· τῶν νεβρῶν μὴ ἄψῃ. ἐκεῖνα πολλὰ περιβλέψας ἐς ἐμὲ ἐθέασατο, ἐνίσχε τὸ φάσκειν, ὡς ἐκεῖνος αἰτίας λοιπὸς προσποιεῖτο. καὶ τότε μὴ ᾤχετο ἀπιών, καὶ τὸν ἵππον ἀπάγων· τῇ δ' ὑστεραίᾳ μόνος ἀφικνεῖτο, καὶ παρῆσαν μὴ ὡς τὴν φάραγγα ἐναμῶς, μνήμη τε τοῦ φωνῆς τοῦ προσπεσούσης αὐτοῦ ταῖς ἀκοαῖς, καὶ δέος †τρίφονόν οἱ ἐν ἑαυτῷ βαλών, καὶ διαπορουντί τις ἦν ἄρα ὁ τῇ προτεραίᾳ ἀνασάλας αὐτὸν τοῦ ἴσου τὴν ἄγραν ὁρμῆς καὶ προβλέπουσι οἷα εἰκὸς, ἢ νομεὺς ὀρείου, ἢ αὐλιοῦ, ἢ θηρατὴς ἑτέρου, μέγα τι χρῆμα ὁρᾶν ἢ διάκων, τὸ μὴ πλεῖσον τοῦ σώματος ἐπισύρων, ὀλίγον ἢ ἀναστένας ὡς πρὸς ἑαυτὸν τὴν δέησιν αὐτῶν. καὶ ἦν ἡ δέρη σὺν τῇ κεφαλῇ ὅσον τέλεον ὤφθη τὸ μέγεθος. ἅτε ὀφθεὶς ἐξεπλάγη. τὸ μὲν ὡς φυγὼν ὁ Πίνδος ἐξώρμησεν, ἀλλ' ἀθρεῖται ἑαυτὸν σοφίᾳ προὐῤῥχετο ἢ τὸ θῆρα. τῶν γὰρ ὀρνίθων ὧν θύσας ἔτυχε, προσήγαγε, καὶ παρέτεινεν οἱ ξένια ταῦτα, καὶ ἑαυτοῦ ζωάγρια. ὃ ἦ, οἷα δὴ πάντα τοῖς δώροις μέλιχθεὶς, καὶ καταγοητευθεὶς ὡς αὖ ἔπεσθαι ᾤχετο ἀπιών. ταῦτα τὰ νεανίαν ἦσι· καὶ τὸ γνῶθι σεαυτὸν ἀπέφηνε τῷ δράκοντι μισθὸν σωτηρίας, ὡς ἄνθρωπος ἀγαθὸς, ὃν εἶχε θυμαλγῶν ἀπηχὰς εὐχαριστηρίους, ἢ τὰ ἄγρας τὰ ὀρείου, ἢ τὰ πτηνῆς. καὶ τῷ μὴ τὰ προσῤῥηθέντα δῶρα φορίας φιλοτιμότατα ἦν. ἐπεύχετο ἢ καὶ ἐκ τοῦ δαίμονος εὐθηνεῖσθαι τὸν Πίνδον, καὶ ὁσημέραι χωρεῖν ἐν τὸ σωφρονέστερον. θηρῶντι μὲν γὰρ ἀπλοῦν εὐθηρίαι· ὅσαι τε τῶν φυταῖς ὕλαις ζώων, τῶν τε ὀρνίθων ὅσαι. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ † πολυβολή. καὶ διαπρεπὲς μέντοι καὶ ἐλεῖος ὡς ὁμόσε τοῖς θηρίοις ἰόντος, καὶ ἀρίστως αἱρεσόντος αὐτά. ἦν ἢ καὶ ἐν ἐλεῖν μέτρας, καὶ οἷος ἐκπλῆξαι τῷ ὄγκῳ τοῦ σώματος, καὶ

Pindus enim sentiens se fratrũ inuidia ardere, atq; ab ijs insidias sibi comparari: regno, quod à patre acceperat, relicto, cum robustus esset, & ad uenandi studiũ propensus, non solũ quidẽ uertit, sed certè illic ibidẽ æuũ in uenãdo agitãs, cũ aliquãdo hinnulos insequeretur, & summa uirium cõtentione equũ incitãsset, ab eis qui secũ uenabant, se longissimè abduxit: hinnuli uerò altissimã cauernã subeuntes, ex insectãtis cõspectu se eripuerũt, atq; ex periculo se seruarũt: is ex equo desiliẽs, cum hũc ad proximã arborẽ alligasset, cumq; ut diligentissimè potuit, latebrã illam manibus perscrutans, hinnulos exquireret, sibi denunciantẽ uocẽ exaudiuit, ne hinnulos tangeret: quare ubi diu multũq; circũspexisset, nec quicq; uideret, uocẽ ut ex maiore quadã causa redditã extimuit, & simul in equũ ascendẽs, ex eo loco discessit. Postero aũt die ad eundẽ locũ reuertit: nõ eò tamẽ, quo illi se abdidissent, ingredit, uocis memoria, quã auribus acce †τρίφονόν οἱ ἐν ἑαυτῷ perat, deterritus. Cũ igit dubitaret qnã pridie se ab insectãda prẽda auertisset, ac, ut par erat, circũspectaret mõtanos pastores, aut uenatores, aut aliqd tuguriũ: intẽ rea ei inusitata magnitudine Draco appa Draco. ret, ex magna parte corporis adrepẽs, collũq; & caput paululũ attollẽs, & ad se uelut intendẽs. Collũ autẽ cũ capite erat ea ꝓceritate, ut uel cũ ꝓcerissimo homine exæquari potuisset. Verùm ut eius cõspectus Pindum exterruerit, certè nõ in fugã impulit. At emẽ is sese ex maximo terrore colligẽs, sapienter bestiã mitigauit. nã ex auib. quas immolârat, ei cibũ edendũ obijcit, & tanq; hospitalẽ mensam & redemptionis suæ prẽmium apposuit. Is sanè uelut donis delinitus, & captionibus, ut ita dicã, prẽstrictus, ex eo loco excessit: qd quidẽ ipsum ita iucundũ Pindo fuit, ut ea quę uel ex uenationib. mõtanis, uel ex aucupio capere posset, Draconi tanquã uir bonus & grat⁹ adeptę salutis mercedẽ afferret. Neq; uerò sine fructu has ei donationes ex ꝓda cõstituit: nã fortuna ei subinde prosperior aspirabat. omnium enim † πολυβολή, ὑπερβολή. i. quæ uenaretur, secũda uenatiõe fungeba nimium etiã fama ei attri- tur, siue terrena siue uolucria persequebuebat. retur. quare gloria magna apud omnes erat, ꝙ contra feras congrederetur, & eas expeditè caperet. Iam uerò ea erat ꝓceritate, ut corporis mole perterrefaceret:

tum

tum uerò firma corporis constitutione, tum pulcherrimo oris habitu, fœminas ad se amandũ ut uehementer inflãmaret: & sanè cœlibes omnes quasi furẽtes atq; bacchãtes ad eius uenationes proficiscerentur: & nuptijs alligatæ à maritorũ custodijs asseruatæ, mallent cũ illo degere, q̃ in numerũ dearũ referri. pleriq; etiã uiri eum, q̃ ipsius uirtus & forma admirationem omniũ excitaret, diligebant: soli fratres infenso atq; inimico animo in illũ erant. Quamobrẽ eum ipsum aliquãdo solum uenantẽ ex insidijs aggrediunt, atq; in propinqui fluminis angustias compulsum, auxilioq; destitutũ, strictis gladijs appetunt, atq; adeò trucidãt. hunc exclamãtem cũ Draco ipsius amicus exaudisset, (etenim est animal sensu audiẽdi cũ acerrimo, tũ uidẽdi acutissimo) suo ex cubili p̃dijt, & simul impios circũplicãs, suffocauit. & uero cæsum summa diligẽtia tã diu custodire nõ destitit, dũ cognatione defuncto p̃xim, desiderio eius p̃moti ad illũ humi iacentẽ uenissent. Hi propius facti etsi iusto in luctu & squalore essent, accedere tamẽ, & sepultura iustisq; exequiarum interfectũ, custodis metu, afficere p̃hibebant. Tũ hic recondita quadã ac mirabili natura, intelligẽs se illos arcere, de præsidio stationeq; cadaueris, trãquillè discesit, quò cõmodius nulla interpellatione supremã gratiã à p̃pinquis assequeretur. Magnificè igit & splẽdidè honore sepulturę ornatus fuit, atq; etiã fluuius factæ occisioni proximus, ex mortuo nomen traxit. Bestiarum igitur uis est, eis à quibus beneficiũ acceperint gratiã referre, quod & alibi suprà, & hîc non spernenda historia sumus testati.

Pindus flu.

Apollinis Clarij templũ à uenenatis animalibus nõ adiri. Cap. XLIX.

IOuis & Latonę filiũ incolę Clari, & Grę ci oms peculiariter colũt. Est uerò locus ī Claro, deo sacer, uenenatis animaliũ omninò infensus & inui⁹, Apollinis. s. uoluntate: quẽ salutis authorẽ & Aesculapij morborũ depulsoris parentẽ, si noxię homini ferę metuãt, nihil mirũ. Ijs quæ dico Nicander etiã consentit, his uersibus:

†fortèἐυζώοις uel ἐυθήρους.

*ἐπεὶ ῥ' αὐλᾶνα βαθὺν

In Clario luco non lædit Scorpius icta,
Vipera non morsu, sed neq; dira Phalanx:
opacum, Reptilibusq; procul, fronde comante locum.

Quæ sibi fraxinea delegit Phœbus

De tẽpli Erycinæ Veneris thesauro, antiquitate & maiestate: deq; pœna quã Afer Amilcas eo spoliato subiuit. Cap. L.

Audiui

Ἀνώ λεγόντων ἐν Ἐρύκῃ, ἔνθα δὴ τὸ καὶ ὁ τῆς Ἀφροδίτης ὑμνούμενος νεὼς ἐστιν (ὃ πρόσω καὶ αὖθις τῷ μύθῳ ἐποιησάμην, ἵν' ἐκεῖθι πορισθῶ ἀπὸ τὰ ἴδια) ἔστιν καὶ χρυσὸν πολὺν, καὶ ἄργυρον πάμπλεον, καὶ ὅρμους, καὶ δακτυλίους μεγα τιμίους. ἄσυλα δὲ ἦν καὶ ἄψαυστα ταῦτα, διὰ τῆς θεοῦ δέος. καὶ ἀεὶ οὖν αὖθις τοῦ χρόνου διαδόντος ἄγαν θαυμαστῶς, καὶ τῷ δαίμονα τῷ παραγενομένῳ, καὶ τὰ κειμήλια ἐκείνης. Ἀμίλκαν φασὶν ἐκεῖνον τὸν Λίβυν συλήσαντα αὐτὰ, καὶ ἐργασάμενον χρυσίον καὶ ἀργύριον, ἅτα μέντοι δεδεῆμαι τῇ στρατιᾷ τοσούτου νομίζω, καὶ ὑπὲρ τούτων αὐτὸν ἀλγεινότατα καὶ βαρύτατα αἰκισθέντα ἅμα καὶ κολασθέντα ἀπολέσθαι. τῶν δὲ ὅσον αὐτῷ τῆς πράξεως καὶ τῆς ἐκδίκου θεοσυλίας ἐγγὺς μέτοχον, βιαίοις τε καὶ δεινοῖς χρῆσθαι θανάτοις: ἥτε παῖς ὡς εὐδαιμονιζομένη τέως αὐτῷ καὶ ζηλωτὴ δοκοῦσα, ἐν ὀλίγαις τῶν ἱερῶν χρημάτων εἰσκομισθέντων, ἅδε δέδηλωται. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὴν πρόθεσιν μοι χρείαν σπουδὴν ὄντα, ὅλως οὐχ ὁρᾷ πω: ἐρῶ δὲ τοῖς λόγοις συγγνώμη τοῦτο εἰρήσεται.

Ἀνὰ πᾶν ἔτος καὶ ἡμέραν πᾶσαν θύουσι † τῇ θεῷ καὶ οἱ ἐπιχώριοι καὶ οἱ ξένοι. καὶ ὁ μὲν βωμὸς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὁ μέγιστός ἐστι. πολλῶν δὲ ἐπ' αὐτῷ καθαγιζομένων θυμάτων, † ὁ δὴ πανημέριος καὶ εἰς νύκτα ἐξάπτεται. ὡς δὲ καὶ ὑπολάμπει ἐκεῖνος οὐκ αὐθρακιαὶ, ὁ παρδὸν, οὐχ ἡμικαύστων τεφρὶ δαδῶν ὑποφαίνει, δῆλόν δὲ αὐάπλεώς ἐστι, καὶ πόας νεαρᾶς, ἃ πρόσθεν ἀναφύεται ὅσαι νύκτωρ. πάγε μὲν ἱεραὶ ἐκάστης ἀγέλης αὐτόματα φοιτᾷ, καὶ τῷ βωμῷ πρόσεισιν. ἄγει δὲ αὖθις αὐτὰς πρώτην μὲν ἡ θεὸς, ἔπειτα ἡ διάμισός τε καὶ ἡ τοῦ θύοντος βούλησις. εἰ γοῦν ἐθέλοις θῦσαι ὄϊν, ἰδοὺ σοι τῷ βωμῷ πρόσεισιν ὄις: καὶ δὴ χέρνιβος, καὶ κατάρξασθαι εἴτε αἶγα, ἔστι σῖφορ. εἰ δὲ ἔμης τῆς ἀφροτρόφου, καὶ ἐθέλοις βοῦν θύειν, ἢ καὶ ἔτι πλείους, ἅτα ὑπὲρ τῆς πηῶς, ὅτι ὁ νομεὺς ἐπιλιμᾶται ζημιώσει, ὅτι σὺ λυπήσας ἐκεῖνον. τὸ γὰρ δίκαιον τῆς πράσεως ἡ θεὸς ἐφορᾷ, καὶ σὺ καταβὰς ἴλεων ἕξεις αὐτήν. εἰ δὲ ἐθέλοις τὸ δίεντος πρίασθαι † λυσιτελέστερον, σὺ μὲν κατέθηκας τὸ ἀργύριον ἄλλως: τὸ δὲ ζῶον ἀπέρχεται, καὶ θῦσαι οὐκ ἔχεις. ἴδιον μὲν δὴ καὶ Ἐρυκίνων ζῴων ἐρῶ καὶ τοῦτο ἡμῖν ὧδε τοῖς ἄνω.

ΑΙΛΙΑ-

AVdiui qui dicerent in Eryce, ubi ſcilicet celeberrimũ illud Veneris templum eſt, (cuius ſuprà etiam mentionem feci, cum naturam quæ illic ſunt columbarum exponerẽ) auri argentiq; uim magnam eſſe, & monilia, & annulos pretioſiſsimos: atq; hunc theſaurum, deæ metu, tutũ intactumq; permanere: & cum deã ipſam, tum res illas in eius æde pretioſas, magno ſemper in honore ac ueneratione multis retro temporibus fuiſſe. Cæterũ Amilcar Amilcam Afrum fama eſt cum hoc tẽplo ſpoliato, conflatum inde aurum & argentũ militibus diſtribuiſſet, grauiſsimis poſtea pœnis affectũ, deniq; ſuſpenſum eſſe: ac ſimiliter omnes ei huius ſceleris & ſacrilegij patrandi participes, uiolentas diraſq; mortes ſuſtinuiſſe. patria quoq; eius, cuius anteà ſtatus felix beatusq; uidebatur, paucos poſt dies quàm ſacra hæc pecunia in eam inuecta eſſet, in ſeruitutem redacta eſt. Hæc quanquam maieſtatem quandã præ ſe ferunt, nihil tamen ad propoſitum noſtrum faciunt, de quo nunc dicetur. Singulis per totum annũ diebus tum incolæ tum peregrini ſacrificãt: Ara maxima ſub dio eſt, quæ cum multa † πῇ ſubinde ſacrificia recipiat, non die tantũ toto, ſed etiam nocte ardet. Et mirum eſt illam ita ſplendere igne, cum nulla ſubſit † ὁδὲ pruna, non cinis, non ulli titiones, ſed rore ſit plena, & recẽtibus herbis, quæ ſubinde ſingulis noctibus in ea renaſcuntur. Porrò uictimæ de pecorum gregibus ſua ſponte accedunt, & aræ aſtant. Ducit autem illas primùm deæ uis, deinde uoluntas ſacrificantis. Nam ſi ouem ſacrificare libuerit, en tibi Ouis ad aram aſtat, & gutturnium ad ſacrificãdi uſum: ſi Capram, ſi Hœdũ, ſimiliter. Quòd ſi copioſior fueris, & uaccam aut etiam plures ferire uolueris, neq; paſtores nimio eius pretio indicato tibi moleſti erunt uendendo, neq; tu ipſis licitando. Intuetur enim dea contractus iuſtitiam, quam ſi ſeruâris, & iuſtũ ſolueris pretium, propitiam eam experiẽris. at ſi minoris quàm par eſt emere uoluеris, fruſtra à te deponetur pecunia. uicti- † ἐυπλέ-
ma enim recedet, nec erit quod ſacrifi- στερον.
ces. Hoc igitur Erycinis animalibus proprium ijs quæ ſuprà dixi hîc addiderim.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XI.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

De ſolenni Apollinis apud Hyperboreos honore, & quòd Cygni è Rhipęis montibus certo quotannis tempore ad eundem ſuo cantu concelebrandum aduolent. Cap. I.

Περὶ τῶν κύκνων τῶν ἀφικνουμένων ἐκ τῶν Ριπαίων ὀρῶν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν τὸ ἐν τοῖς Υπερβορείοις. Κεφ. α.

HYperboreorum gẽtem, & Apollinis apud eos honores, non modo poetæ, ſed alij etiam ſcriptores celebrãt: & inter alios Hecatæus, non Mileſius ille, ſed Abderita. Is cum & alia quædã, nec pauca nec uilia referat, quæ in præſentia recitari nihil attinet, ea in aliud tempus differentur, quo & mihi narrare iucundius, & alijs forſan audire ſit cómodius: quæ uerò præſentis ſunt inſtituti, ea nunc ſolum exponam. Apollini igitur ſacri ſunt Boreæ & Chionis filij, tres numero fratres, ſex cubitorum proceritate. Hi cum ſolenne ſacrificium ſtato & præfinito tempore peragunt, innúmera Cygnorum examina è Ripæis (ut ipſi appellant) montibus aduolant. Qui ubi templum uolando circumuecti fuerint, & ueluti luſtrarint, in ſeptum templi deſcendunt, quod & ſpatio ampliſſimum eſt, & ſpecie pulcherrimum. Cum autẽ cantores uernaculo eis Muſicæ genere, & ſimul citharœdi ſuauiſſima melodia deum celebrant: Cygni etiã ipſis concinnè accinunt, nec uſquam abſona aut inepta uoce aberrant: ſed tãquã incitamentũ & auſpicium cantus à chorodidaſcalo æditum ſecuti, peritiſſimis carminum ſacrorũ decantatoribus concinunt. Hymno iam perfecto, uolucris ille chorus, ut ita dicam, recedit: poſtquã ſolito ſibi Dei celebrandi munere eſt defunctus, ac diuinos honores per totũ audiuit diem, ſimulq; & ipſe cantauit, & oblectauit alios.

Ἀνθρώπων Υπερβορείων γένος, καὶ τιμὰς Ἀπόλλωνος ἐκεῖθι ἀδόντων μάλιστα ἡ ποίησις τε, ὑμνοῦσι δὲ καὶ συγγραφεῖς. φησὶ δὲ τοῖς Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος, ἀλλ' ὁ Αβδηρείτης, ἃ δὲ λέγει πολλά τε ἡμῖν σεμνὰ ἕτερα, ὅ μοι νῦν οὐ χρεὼν † παραλαβεῖν δοκεῖ † ὄντα. καὶ ἂν καὶ εἰς ἄλλον ὑποβήσομαι χρόνον ἔκπαλαι εἰπεῖν, ἵνα μοί τε ἥδιον, καὶ τοῖς ἀκούσασι λώϊον ἔσαι. ἃ δέ μοι μόνα ἥδε ἡ συγγραφὴ παραβάλλει, καὶ δεῖ λέγειν ταῦτα. Ιεροί εἰσι τοῦδε τοῦ δαίμονος Βορέης καὶ Χιόνος υἱεῖς τρεῖς τὸν ἀριθμόν, ἀδελφοὶ τὴν φύσιν, ἑξαπόδης τὸ μῆκος. ὅταν οὖν ὅτε τιὼ νενομισμένα ἱερουργίαν ἢ τὸν συνήθη καιρὸν τὸν προειρημένον ἐπιτελῶσιν, ἐκ τῶν Ριπαίων ὅτω καλουμένων ὄρεων αὐτοῖς ἱεροῖς καταπίτνασι κύκνων ἀμήχανα τοῦ πλήθει τὰ νέφη. καὶ περιελθόντες τὸν νεὼν, καὶ οἱονεὶ καθήραντες αὐτὸν τῇ πτήσει, εἶτα μέντοι καταβαίνουσιν εἰς τὸν τοῦ νεὼ περίβολον, μέγιστόν τε μέγεθος, καὶ τὸ κάλλος ὡραιότατόν ἐστι. ὅταν οὖν οἵτε ὠδοὶ τῇ σφετέρᾳ μούσῃ τοῦ θεοῦ προσάδουσι, καὶ μέντοι καὶ οἱ κιθαρισαὶ συγκεκράγασι τοῦ θεοῦ πανάρμονιον μέλος, ἡνίκα οὖν καὶ οἱ κύκνοι σωφρονέστερον ὁμορροθοῦσιν, οὐδαμῶς οὐδαμῇ ἀπηχεῖς καὶ ἀπῳδὸν ἐκεῖνοι μελῳδοῦντες· ἀλλ' ὥσπερ οὖν ἐκ τοῦ χοροδιδασκάλου τὸ εὐδόσιμον λαβόντες, καὶ τοῖς σοφισταῖς τῶν ἱερῶν μέλεσι τοῖς ἐπῳδείοις συᾴσαντες· εἶτα τοῦ ὕμνου τελειωθέντος οἵδε ἀναχωροῦσι τῇ πρὸς τὸν δαίμονα τιμῇ τὰ εἰθισμένα λατρεύσαντες, καὶ † ἀκούσαντες τοῦ θεοῦ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν οἱ προειρημένοι, ὡς εἰπεῖν, χορεύουσι πᾶσαι τερφθέντες τε ἅμα καὶ ᾄσαντες.

De Draconibus in Epiro Apollini ſacris, & diuinatione exipſis. Cap. II.

EPirotæ etiam tum ipſi, tum peregrini quotquot adſũt, Apollini ſacrificãt, &

Περὶ τῶν ἐν τῇ καλουμένῃ Ηπείρῳ δρακόντων ἱερῶν. Κεφ. β.

Θυσί τε καὶ ἄλλως οἱ Ηπειρῶται τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ αὐτοὶ καὶ πᾶν ὅσον τῶν

Tal' παραβαλεῖν ἔσαι

Boreæ & Chionis uel Niuis filij. Cygni.

τῶν ξενίων ἐπίδημόν ἐσι θύουσι. καὶ τούτῳ ἅδηλα τῷ μεγίσῳ ἑορτῷ ἄγουσι μιᾶς ἡμέρας τὸν ἔτους σεμνύνοντες καὶ μεγαλοπρεπῶς. ἔστι δὲ αὔξορμ ἱερὸν θεῷ ἅλσος, καὶ ἔχει κύκλῳ περίβολον: καὶ φύλακα εἰσὶ κύκλῳ δράκοντες, τοῦ θεοῦ ἄθυρμα οὔτοιγε. ἡ τίνων ἱέρεια γυμνὴ πρὸς θρόνῳ πάρεισι μόνη, καὶ τροφὴν τοῖς δράκουσι κομίζει. λέγονται δὲ ἄρα τοὺς τῶν Ηπειρωτῶν ἐκγόνοι τοῦ φ' Δελφοῖς Πυθῶνος εἶναι. ἐὰν μὲν οὖν ἔρι προελθοῦσαν τὴν ἱέρειαν προσίωσι θάσσονται, καὶ τὰς τροφὰς προθύμως λάβωσιν, εὐθυμίαν τε τοῦδε κλεῶν ὁμολογοῦσι, καὶ ἔτος αὔσιον. ἐὰν δὲ ἐκπλήξωσι μὲν αὐτὴν, μὴ λάβωσι δὲ ὅσα ὀρέγει μειλίγματα, ταὐναντία τῶν προειρημένων, εἰ μὲν μαντεύονται, οἱ δὲ ἐλπίζουσι.

Περὶ τῶν φ' τῇ Αἴτνῃ κυνῶν.

Κεφ. γ.

ΕΝ Αἴτνῃ ἡ ἄρα τῇ Σικελικῇ Ηφαίστου πέμαται νεώς, καὶ ἔστι περίβολος, καὶ δ' φύλακα ἱερά, καὶ πῦρ ἄσβεστόν τε καὶ ἀκοίμητον. εἰσὶ δὲ καὶ κύνες περί τε τὸν νεὼν καὶ τὸ ἅλσος ἱεροί. καὶ τοῦτο μὲν σωφρόνως, καὶ ὡς πρέπει τε ἅμα καὶ χρὴ προϊόντας εἰς τὸν νεὼν καὶ τὸ ἅλσος, οἵδε σαίνουσι καὶ αἰκάλλουσι, οἷα δὴ φιλόφροσιν † φύσιν τε καὶ γνωρίζοντες δ' ἥπτον. ἐὰν δέ τις ἧκεν φύσιν, τοῦτον μὲν καὶ δάκνουσι καὶ ἀμύσσουσι. τοὺς δὲ ἄλλους ἐκ πάνυ ὁμιλίας ἥκοντας ἀκολάστους, μόνον διώκουσι.

Περὶ τῶν βοῶν τῶν τῇ Δήμητρι θυομένων φ' τοῖς καλυμνίοις Χθονίοις.

Κεφ. δ.

ΤΗν Δήμητρα Ερμιονεῖς σέβουσι, καὶ θύουσιν αὐτῇ μεγαλοπρεπῶς τε ἰὼ σοβαρῶς: καὶ τὴν ἑορτὴν Χθονίαν καλοῦσι. Μεγίσας οὖν ἀπὸ βοῦς τοὺς ἐκ ἱερέας ἡ Δήμητρος ἄγαθάς τε πρὸς τὸν βωμὸν ἐκ τῆς ἀγέλης, καὶ θύειν ἑαυτὰς παρέχειν. καὶ οἷς λέγω, μάρτυς Αριστοκλῆς, ὅπερ φησὶ, Δάματερ πολύκαρπε, σὺ κλεὶ Σικελοῖσιν ἐναργὴς, Καὶ πρὸ Ερεχθεΐδαις. φύσει δὲ † μέγα. Κείνετ' φ' Ερμιονεῦσι. φέρ' δὴ ἀγέλης γὰρ ἀφεῖσα Ταῦρον, ὃν οὐκ ἄρουσ' ἀνέρες οὐδὲ δέκα, Τόνδ' χραῖς σάχουσα μόνη μόνον ἄγεται ἑλκὶ Τόνδ' ὦδε βωμόν. ὃ δ' ὡς ματρὶ πᾶις ἕπεται, Σὸν τόδε Δάματερ, σὸν τὸ θρέμμα, ἵλαος ἔσο, Καὶ σαώσαις θάλλοι κλῆρος φ' Ερμιόνη.

Περὶ τῶν φιλιλλίων κυνῶν τῶν φ' Δαυλίᾳ. Κεφ. ε.

Ἐργῶ

& unum quotannis diem festum in eius honorem perquàm magnificè agitant.

Lucus apud eos deo sacer est, & muro septus. intra illũ Dracones sunt, deo grati. Ad hos uirgo sacerdos nuda accedit, & uictum Draconibus porrigit. Eos Epirotæ à Pythône Delphico prognatos aiunt. Quòd si uirginem accedentem illi placidè aspexerint, & alimenta promptè susceperint, annum fertilem & salubrem significare creduntur. Sin & terribiles erga illam fuerint, & porrecta cibaria non acceperint, contrarium anni futurum statum alij diuinant, alij sperant.

De Canibus Aetnæis Vulcano sacris, q bonis blãdiunt, malos lædũt. Ca. III.

IN Aetna Siciliæ sacra est Vulcani ædes, & circa eam muri & arbores sacræ. ibidem ignis perpetuus & inextinctus asseruatur. Sunt & Canes in templo lucoq; sacri, qui modestè ac decenter in templum & lucum accedentes blandè & adulantes excipiunt, & tanquam familiaribus, illis se benignos ostendunt. At si quis scelerat us aut manibus impurus adeat, illum & mordent & laniant. illos uerò qui libidine aliqua turpi se cõtaminarint, fugant solum & persequuntur.

al. φυνόμενοι. malim οἷα δὴ φιλοφρονόμενοι

De Bobus quos Hermionenses in Chthonio festo Cereri sacrificant, è quibus unum licet ualidissimũ mulier sacerdos sola aure ad aram adducit. Cap. IIII.

CEreri Hermionenses colũt, & splendida ei magnificaq; sacra faciunt. festum id Chthonium appellant. Aiunt sanè maximos Boues à muliere Cereris sacerdote ad aram è grege se abduci atq; se riri permittere. quod Aristocles hic carminibus testatur:

O fœcunda Ceres Siculas ueneranda per oras, Cecropiosq; agros: hoc ego præcipuè Miror, in Hermione quòd magno robore Taurũ, Quemq; uiri possent uix domuisse decem, E grege deductum sola aure adducit ad arã Sancta tibi mulier: qui puer ut sequitur. Hæc tua uis Ceres est, tu nobis esto benigna, Per teq; Hermione, læta beata fuat.

Addiderim τοῦτον

De Canibus in Daulia, qui erga Græcos blandi sunt, Barbaros allatrant. Cap. V.

IN Daulia regione celebre est Iliadis Mineruæ templū, eius loci Canes Græcis aduentantibus adulari, Barbaros allatrare prædicant.

Ἐν γῇ τῇ Δαυλίᾳ νεὼς μέν ἐστι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος· ἄδουσιν· οὐδὲ φῶτα θοῦ κύνας τρεφομένους ὑμνοῦσι τῶν μὲν Ἑλλήνων οὐκ ἀφικνουμένους, σαίνειν· ὑλακτεῖν δὲ οὐδὲ βαρβάρους.

De templo Panis in Arcadia, in quod quę confugerint animalia, à feris pſequentibus tuta ſunt. Cap. VI.

Περὶ τοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ Πανὸς Αὐλῶνος, καὶ τῶν ἐκεῖ καταφυγόντων ζώων. Κεφ. ϛ.

IN Arcadia locus est Aula nomine, & in eo delubrū Panis. Ad id quæcunq; animantes cōfugerint Deus ueluti ſupplices miſeratus ſuſcipit, & incolumē earū uitā tuetur. Itaq; Lupi etiā, ſi quæ animalia eò uſq; fortè fuerint perſequuti, intrare non audent, & ſolo loci in quem illæ confugerunt aſpectu territi recedunt. Ita etiam animalibus loci religio mira & peculiaris eſt ſalutis cauſa.

ἘΝ Ἀρκαδίᾳ ἡ χώρα ἐστὶν ἱερὸν Πανός. Αὐλὼν ἡ χώρα τὸ ὄνομα. ἔκειν ὅσα ἂν φῶτα θοῖ τῶν ζώων καταφύγοι, ὡς πρὸν ἱκέτας ὁ θεὸς δι' αἰδοῦς ἄγων τὰ ζῶα, εἶτα μὴν τοῖς σώζει τὴν μεγίστην σωτηρίαν. αὐτὰ γάρ τοι λύκοι οἱ διώκοντες πρὸ ἐλθεῖν ἄσω τρέφονται, καὶ ἀναστέλλονται μόνον θεασάμενοι δ' κατέφυγον. ἴδια δὲ καὶ τούτων τῶν ζώων ἔφυ πρὸς σωτηρίαν ἀγαθά.

De Ceruis Curidij, in Apollinis luco tutis à Canibus. Cap. VII.

Περὶ τῶν ἐν Κουριδίῳ ἐλάφων. Κεφ. ζ.

IN Curidio magna Ceruorū copia eſt, de quibus capiendis multi uenatores ſpem ſibi faciunt inanē. Hi cū in lucū, qui ingēs illic Apollini ſacer eſt, cōfugerint, latrant quidē canes, ſed propiùs accedere nō audent. Cerui uerò quieti, & ſui cuſtodiam deo curæ futuram ineffabili quadam ui certò perſuaſi, paſcuis ſine metu liberè fruuntur.

ἘΝ Κουριδίῳ αἱ ἔλαφοι, πλῆθος δὲ ἄρα τούτων τῶν θηρίων φῶτα θά ἐστι, καὶ πολλοὶ θηρατὰ πρὸς τοῦ ἄγραν αὐτῶν ἀνίεμονται· ὅταν καταφύγωσιν εἰς τὸ Ἀπόλλωνος ἱερὸν τὸ φῶτα θοῖ τὸ τιμήσιον (ἔστι δὲ ἄλσος μέγιστον,) ὑλακτοῦσι μὲν οἱ κύνες· πλησίον δὲ ἐλθεῖν οὐκ ἀνέχουσιν. αἱ δὲ ἔλαφοι ἔσασαι νέμονται ἄφοβον καὶ ἀδεῆ τοῦ νόμου, ἀφροῦντι πρὸς φύσει τῇ ἑαυτῶν ἔλαφοι αὐτῶν σωτηρίας τῷ θεῷ πιστεύουσαι αἱ ἔλαφοι.

Forte τιμῆ ἐν. al. τιμήσιον

De Muſcis quæ in Actij Apollinis feſto, poſtquam Bouis mactati ſanguine ſaturatæ fuerint, recedunt. Cap. VIII.

Περὶ τῶν μυῶν τῶν ἐν Ἀκτίῳ ἄγουσι τῷ Ἀπόλλωνι. Κεφ. η.

MVſcas in Olympia tēpore feſto ſua ſponte diſcedere, & ut ita dicā, unà cū mulieribus in ulteriorē Alphei ripam traijcere, iā ſuprà memoraui. Cæterū in Leucade (inſula) promontoriū eſt excelſum, & ſacrū in eo Apollinis Actij fanū: cuius honori dedicatū tēpus feſtū cū inſtat, in quo ſaltādo etiā certatī, Bouē Muſcis feriūt: cuius illæ ſanguine ſaturatæ, recedūt, ueluti munere ad id faciendū pſuaſæ: Piſcæ uero Muſcæ, cū nō mercede, ſed dei reuerētia motæ, qđ ab eis requirit faciant, laude mihi digniores uidentur.

Leucas.

Ἄνω που λέλεκται μοι τὰς μύας τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ τῇ τοῦ πανηγύρεως ἐπιδημίᾳ ἐκόσας ἀφίσασθαι, καὶ ὡς αὖ ἔπηται μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῇ τὴν αὐτοπέραν ὄχθην τοῦ Ἀλφειοῦ ἀπιόντα. ἐν δὲ τῇ Λευκάδι ἄκρα μέν ἐστιν ὑψηλή, νεὼς δὲ Ἀπόλλωνι ἵδρυται, καὶ Ἀκτίου γε αὐτὸν οἱ τιμῶντες ὀνομάζουσιν. ἔκειν τοῦ πανηγύρεως ἐπιδημοῦν μιλλόσης, καθ' ἣν καὶ ἡ τοῦ θύματα πομπὴ τῷ θεῷ, θύουσι βοῦν τοῖς μύιαις. αἱ δὲ ἐμπλησθεῖσαι τοῦ αἵματος, ἀφανίζονται. ἐκπλησθεῖσαι μὲν ἀπαλλάττονται αὖθις. αἱ δὲ πισσᾶσαι ἀπέκτασαν, κρείττους ἄρα γε ἐκεῖναι, καὶ οἱ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ μὴ μισθὸν τὰ ἀπόντα πραττῆσαι.

De feris Icari inſulæ, quas niſi uenia Dianæ nemo uenari poteſt. Cap. IX.

Περὶ τῶν ἐν Ἰκάρῳ τῇ νήσῳ αἰγῶν καὶ ἀποκτόνων, καὶ λαγῶν. Κεφ. θ.

ICarus inſula maris rubri eſt, in qua tēplū Dianę, & caprarū ſyluestriū Dorcadūq; optimę habitudinis, & Leporū quoq; magn⁹ numer⁹ uiſunt. Ex illis ſi qs uenari alię qs deſideret, uenia à dea īpetrata, nō fruſtrabitur,

ἸΚαρός ἐστι νῆσος, κεῖται δὲ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ ἐγκατ. φῶτα θοῦ τοίνυν νεὼς ἐστιν Ἀρτέμιδος, καὶ πλήθη αἰγῶν ἀγρίων καὶ ἀποκτόνων δύο μάλα εὐτραφῶν, καὶ λαγῶν μεγίστων. τούτων δὲν ἐὰν τις αἰτήσας λαβεῖν πρὸ τοῦ θεοῦ, εἶτα ἐπιχειρήσῃ θηρᾶν, οὐκ αὖ ἔχοι καλῶς, οὐ διαμαρτάνει τῆς αἰτούσης, ἀλλὰ

λὰ ⸫ λαμβανῇ, ⸫ τῷ ἀλώρῳ χαίρῃ. ἐὰν δὲ μὴ αἰτήσῃ, ἔτι αἰρᾶι, καὶ δίδωσι δίκας ἃς ἄλλοι προεῖπον περὶ τοῦ Μέμφιδι Ἀπ- (λέγουσιν. δος ταύρου. Κεφ. ι.

ΕΐΠΑ κύκνων μὲν τοὺς Ῥιπαίοις τοῖς Ὑπερβορέοις, ἐπεὶ λαβόντα τὸν Διὸς ⸫ Λητοῦς ὁσημέραι φιλοπόνως, ἐπεισάμενον μνήμαις: ταῦρον δὲ ἱερὸν, ὃν πρὸ ἐκθύσαι Αἰγύπτιοι, ἐκ ἐρῶμι ⸫ ἴδια; καὶ πῶς ἡμᾶς οὐκ ἂν μεμφαῖτο καὶ ἡ συγγραφὴ ⸫ ἡ φύσις, ἧς κἀμοῦ ὄντος ὀργονῆς ⸫ ἀλφοῦ; ἀλλὰ †μύσιός γε ὀδὲ ταύτης ῥᾳθυμοῦ, καὶ ἀκόντων ἀρήσει) καὶ ἡ θεολογία ἔσται. Θεὸς Αἰγυπτίοις φαεργέστατος ὁ Ἆπις ⸫ πεδύτης. γίνεται δὲ ἐκ βοὸς, εἰς ὃν οὐρανίου σέλας ἐμπίπτον, ἀπορᾶς αἶψα ἐστὶ τῷ θεραπεύοντι. Ἕλληνες αὐτὸν καλοῦσιν Ἔπαφον. καὶ γραμματοδιδάσκαλοι οἱ μυθοῦντα Ἰὼ τὴν Ἀργείαν τῆς Ἰνάχου: Αἰγύπτιοι δ' ἐκβάλλουσι τὸν λόγον ὡς ψευδῆ, καὶ χρῶνται) τῷ χρόνῳ μάρτυρι. φασὶ γὰρ Ἔπαφον μὲν, ὀψὲ ⸫ κάτω γενέσθαι: τὸν δὲ Ἆπιν τὸν πρῶτον μυριάδας ἐτῶν πλείους τῶν εἰς ἀνθρώπους ἐλθεῖν πεντήκοντα. Σημεῖα δὲ αὐτοῦ καὶ γνωρίσματα λέγει μὲν ⸫ Ἡρόδοτος ⸫ Ἀριστογόρας: ἐγὼ δὲ οὐχ ὁμολογοῦσι δ' αὐτοῖς Αἰγύπτιοι. ἐννέα καὶ εἴκοσι γὰρ αὐτὰ εἶναί φασι: καὶ εἶμαι πρέπειν τῷδε τῷ ἱερῷ βοΐ. τίνα δ' ταῦτ' ἐστὶ, καὶ ὅπως διὰ πάντων ἔρχεται ⸫ τὸ σῶμα τοῦ ζώου, καὶ ὅν τινα τρόπον οἰονεί διαῤῥῦψαι αὐτοῖς, ἀλλαχόθεν ἔστω δῆλον. ὅτι δ' ἀστέρων ἕκαστον σημεῖον ἐστὶ συμβόλων αἰνίττεται) τὴν φύσιν, Αἰγύπτιοι τεκμηριῶσαι ἱκανοί. καὶ γάρ τοι καὶ τὴν ἀνοδον τοῦ ⸫ Νείλου ὑποδηλοῦν σημεῖόν φασι, καὶ τὸ ⸫ κόσμου σχῆμα. ἀλλ' ὅτι τὸ ⸫ σύμβολον ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν, ὁπόθεν αἰνίττεται ⸫ φωνὴν ἔχον τὸ † σκοῦτον πρισβύτερον. καὶ τὸ μηνοειδὲς τῆς σελήνης κατηγορεῖ σχῆμα συνιχνῶν μέρος ἄλλου: καὶ ἄλλα ἂν τοῦτο, ἄλλων τε αἰνίγματα, βεβήλοις τε ⸫ ἀμαθέσιν ἱστορίας θεοπρεπὲς ἐκ εὐσύμβολα ταῦτα ἐφθαλμοῖς ὄντα. ὅταν δὲ διαῤῥῦσι ἡ φήμη τὸν θεὸν Αἰγυπτίοις πετύχθαι λέγεσθαι, τὰ γράμματα τῶν ἱερῶν ἴνες, ὡς πρόδηλα μάθημα παιδὶ ἐκ παιδὸς πᾶσι δοθέν †ἀκριβοῖ τὰ ὑπὲρ τὰ σημεῖα ἐλέγχομεν, ἔκασται φανταῦθα, ὃ δὴ θεὸν φασιν Αἰγύπτιοι βοὸς τὸ βρέφος ἐπέχθη. καὶ καλάγκαι τῆς ὑφήκασιν ⸫ Ἑρμῆς τῆς πρεσβυτάτην, οἰκίαν τε ἐγείρασιν, ἔνθα δήπου καὶ διαιτῶσι) τὸν τοῦ πρώτην, εἰς ἥλιον μὴ ἀναβλέψαι ὁρῶσαν, τροφὰς δὲ πᾶς ⸫ βρέφος ὑποδέξασθαι, καὶ μάλα γε ἱκανῶν. τετάρτων γὰρ δὴ μηνῶν φασὶ γάλακτι τὸν δεῖν τὸν μόχον. ἐπὰν

strabitur, sed capiet omnino mediocrem earum numerum, captisq; gaudebit. At si non petierit nec supplicauerit deæ, præter id quod frustra uenabitur, pœnas etiã luet, quarum alij meminerunt.

De Apide Tauro Mẽphitis sacro. Ca. X.

CVm Cygnos Rhipęos, quod Iouis & Latonæ filio apud Hyperboreos quotidie studiosè inseruiãt, suprà commemorârim: Taurúm ne illum Aegyptijs sacrũ prætermittam? atqui hoc si facerem, tum hoc quod suscepi munus scribendi, tum ipsa natura (quæ huncce Bouem mortali bº & procreat & donat) incusare me possent. Exponã igitur, ut par est, hanc quoque theologiam, non oscitanter. Apis apud Aegyptios efficacissimus deus creditur. ex Vacca, quæ fulgure afflata conceperit, nascitur. Epaphum Græci uocãt: atq; huius generis antiquam stirpem repetentes, Io Argiuam Inachi filiam illius matrem fuisse testantur. Sed hunc sermonem Aegyptij ut mendacẽ reijciunt, temporis longinquitatẽ testem citantes. Epaphum enim multis pòst sæculis extitisse ferunt: primum uerò Apim permultis annorum myriadibus ante illum in homines uenisse. Insignes eius notas Herodotus atq; Aristagoras explicãt. Quibus Aegyptij non assentiuntur, nouem enim & uiginti eas huic sacro Boui aptas & cõsentaneas esse dicunt. Quænam sint, tum quemadmodum per corpus sparsæ, tum ut ipsis quasi floribus insignitus sit, aliunde intelligendum. Cuiusnam autem ex signibus naturam unumquodque insigne per notas designet, Aegyptij satis superq; declarant. Etenim Nili ascensum unum insigne significare aiunt: aliud mundi, aliud quo tenebras ante lucem fuisse insinuatur: aliud Lunaris figuræ: aliaq; insignia aliarũ rerũ significationes esse, haud ꝓfecto prophanis, & diuinæ historiæ ignaris intellectu facilia. Cum aũt fama emanauit, Aegyptiorũ deũ exortũ esse, ex sacris scribis quidã, qui documentũ à maiorib. traditũ, insigniũ notarũ indiciũ, accuratè callẽt, eò ubi diua uacca partũ ex sese ediderit, accedũt. atq; ibidẽ domũ ad oriẽtẽ Solẽ, ex uetustissimo Mercurij ꝓscripto, ubi cõmodè alat, quatuor menses (quibus ipsum lacte nutriri oportet) excitãt.

Epaphum nõ esse Apim.

Apidis notæ.

† σκώτου

† ἀκριβώσαντος, uel ἀκριβόντος

Postea autem q̃ ibi nutritus est exoriente noua luna, scribæ sacri, & prophetę eôdé proficiscuntur: & simul nauē huic sacrā quotanis instruũt, eaq; ipsum Memphim transportāt, ubi sedes huic sunt & cómorationes suaues, & loca ad uoluptatē cóparata, curricula, puluerationes, exercitationes, & uaccarum formę prestantia insignium ædes, tanq̃ thalami in quos ingrediť, quum quā amat superuenire appetit: Itemq; est puteus, & fons aquę potabilis. nam eiusmodi huic semper códucere ministri & sacerdotes asserunt: Non item ex Nili potione, ne propter dulcedinem in immensam molem pingueſcat. Iam uero quas pópas, quæ sacrificia Aegyptij conficiāt, cum nouæ amnis alluuionis aduentum, tum dei exortum celebrantes, quas etiā saltationes tum agāt, quę cóuiuia agitent, quos cóuentus habeant, tum quēad modum oēs urbes & uici imortaliter gaudeant, longũ esset explicare. Is aũt ex cuius armento hæc diuina bestia exorta fuerit, beatus & habeť & est, summāq; Aegyptiorũ admirationē habet. Is bos præsentiśe ualet: Nec sanè uel puellas, uel anicu las ad tripodē sessitātes habet, neq; sacra potione implet: sed pueri diuino afflatu cócitati, extrà ludētes, atq; inter se ad numerũ saltātes, cōsulentib⁹ futura p̃dicũt, q̃ uel ijs q̃ apud Sagrā cōtigerunt, ueriora habeant. Apin sanè Aegyptij etiam Oro cóparāt, quē frugũ puētus & totius anni fertilitatis p̃cipuũ esse authorē existimāt. Hinc est q; de multifario eius colore dissé runt, fructuũ. s. uarietatē hoc symbolo innuētes. Extat & ppheticus quidā sermo, non passim notus: Aegyptiorũ regē Mênin (al. Mneuin) nomine, cum inquireret quodnā potissimũ animal esset colendũ, cęteris omnibus Taurũ prętulisse, quòd illum omnium esse formosissimũ iudicaret, Homeri quidem hac in re, ut ferũt, uestigia secutus. Sic enim in Iliade Homerus canit: Taurus in armento præcellit ut omnibus unus, Dux gregis & princeps. Cætera quæ Aegyptij animalium naturæ scriptores de hac animante fabulantur, rerum ueritate peruersa, repetere mihi non libet.

† ἀλλ' ὁ Νειλῶος, Gilli⁹.

† ὁ δὲ

† Vide prouerbiũ, ueriora ijs quæ apud Sagram.

† καρπῶν

† Μνεύις

De Mneuide altero Boue Aegyptijs sacro. Cap. XI.

Nunc

ἐπαὐ ἡ γθύκτ ϖραφεὶς, ϕ̃ταῦθά τοι ἴσα νιχόσκς σελώνς νέας ἀπαντῶσι γραμματεὺς ἱερογ ἰὴ ϖροφ̃τ. ☪ μὴν τέι ἰὴ ναῦμ ἀνὰ ἔτος ὃν ϖαρ' ἰὴ τῷδε τῷ δαίμονι ἱερὸν κοσμοῦσι, ἰὴ ταῦτα ϖερθμεύσιν αὐτ̃ ὃν Μέμφιν: ϕ̃ν δὲ Φίλα τὰ ἴδια αὐτῷ, ἰὴ τρεφαὶ κεχαρισμέναι, ☪ ϕ̃νεκτήρια, ἰὴ ϑρόμοι, ἰὴ κόνισραι, ἰὴ γυμνάσια, καὶ ϑηλειῶν βοῶν ἀραίων οἶκοι, οἱονεὶ θάλαμοι ὅτι ἐθέλοι, ἰὴ ὧ ἱερᾷ ϑυμὸς ἀναβαίνειν αὐτόν, ἰὴ φρέαρ, καὶ κρήνη ποτίμου νάματος. ἴσ̃ν γάρ φασιν οἱ ϑεραπευταί τε καὶ ἱερεῖς λυσιτελεῖν ἀεί, † Νῖλῶσ πίνειν, κ̃ἄπτ παίνεσθ. ἰὴ γ' ὑλυκὺ τότε ϖ̃ ῥεύματος, καὶ εἰς ὄγκον ἁρκεῖν ὄντος ἀγαθ̃. ϖομπὰς ἡ ἄς πέμπουσι ἰὴ ἱερουργίας ὧνεκλεῖσι ϖ̃ νέου ὕδατος ἰὴ δαίμονος τὰ ϑεοφανέια ϑύουσιν Αἰγύπτιοι, καὶ χορείας χορεύουσι, ἰὴ ϑαλίας, ἰὴ ϖανηγύρεις ἃς ἐπιτελοῦσι: καὶ ὅπως αὐτοῖς ἰὴ πόλις ἅπασα ἰὴ κάμη δὶ εὐφροσύνης ὄρχετ, μακρὰ αὖ ἂν λέγοιμ. λέγει ἡ ἐκεῖνος, ϕ̃ ὅτ ϖῖ ἀγέλη τόδε τὸ ϑεῖον ἐγκύον ζῷον, δ' οκᾶ τε εὐδαίμων ἰὴ ἐσιν: ἄγασι ἡ Αἰγύπτιοι ϑαυμαστόν γε αὐτόν. Μαῦτις τε ὧ ἀρ' ἀγαθὸς ὁ Ἄπις, ὁ καβίζων μὰ Δία κόρας, ἢ πρεσβυτέρας γυναῖκας ἐπί τινων τριπόδων, ἃ ἡ μὲν πόμβος ἱερᾶ ἐμπίπλας, ἀλλ' ὁ μάντις δύχετ ϑε͂ῖ θεῷ: † ϑε͂ῖ ἡ αὖ ☪ μαθὼν ἐθέλει. παῖδες ἡ ἀθύροντες ἔξω, ἰὴ πῶς ἀλλήλους σκιρτῶντες, ἐπίπνοοι γθυόμενοι σὺν τῷ ῥυθμῷ αὐτὰ ἐκάσα προλέγουσιν, ὡς ἔσ̃ν † Σάγρα τὰ λιχθέντα. Εἰκάζουσι ἡ ἄρα καὶ ϑε͂ῖ ϖρῷ αὖ Αἰγύπτιοι, ὃν ϖρῶτον ϖεπισθύκασι ϕορᾶς καρπῶν ἰὴ εὐετηρείας αἰτιώτατον ἁπάσης. ϕ̃νθρ̃ῶνι ἰὴ ὑπὲρ ϖολυχροίας αὖ ϖ̃ Φιλοσοφ̃σι, ὃ ϖοικίλον ϖ̃ † ῥόπων ὑπαινιττόμενοι δι' ἃ συμβόλων. Λέγει δί' ὃς ϖ̃ ϖροφ̃τ λόγος ὁ ϖᾶσιν ἐκπυσος, ὅτι ἄρα ὁ ϖ̃ Αἰγυπτίων βασιλεὺς ἐπῳνόησε ζῷον ὥστε σέβειν ἐμψυχον: ἔστι μὴν τοι ϖροέλ☪ ταῦρον, ἅπαντων ὡραιότατον αὖ ἔσ̃ν ϖεπισθύκως. ἰὴ ϕ̃ γε Ὁμηρος κρίσιος ϖ̃ ὑπὲρ τούτων κατ' ἰχνία ἰὼν, ὁ † Μέμφις φασίν. ἁπάντων γοῦν ϕ̃ Ἰλιάδι ἰὴ Ὁμήρου: Ἦ ῥα βὸς ἀγέλῃσι μέγ' ἔχος ἐπλέτο ϖαύτων Ταῦρος. ὁ γάρ τε βόεσσι μέτα πρέπει ἀγρομένοισιν. Οἷα ἡ μυθολογίαν ἔσ̃ν τόδε ϖ̃ ζῴου ἐκτρέπεσθαι Αἰγύπτιοι τῆδε τῇ ϖόλει ζῴων ἀληθέας ☪ ἰδιότητι, οἱ τὰ ϖόλλ' ϖ̃ ζῴων γράψαντες, ὡ μοι δοκεῖ Φίλα ἔσ̃ν.

Περὶ ϖ̃ ϕ̃ Αἰγύπτῳ καλουμένου Μνεύιδος. Κεφ. ια.

ΑΛΛ'

Ἀλλ' ἄγε δὴ μεταβηθι, φαίην ἂν ὁ λόγος, καὶ οὐχ ἵππον μὰ Δία, οὐδὲ μῦν † γ' ἂν τῷ λόγῳ εἶεν, ἀλλὰ Μνεύιν βοῦν, καὶ τοῦτον Αἰγύπτιοι ἄλλως φασὶν ἱερόν. ἐπεὶ τόνγε Ἄπιν αὐάθημα εἶναι σελήνης λέγουσιν. ἴδιον δὲ αὖ καὶ τοῦτο γνώρισμα ὅτι τὸ εἶναι μήτε κιβδήλου, μήτε μιγνύοντος, ἀλλὰ θείου τῷ θεῷ τοῦ προφημένου, φασὶν Αἰγύπτιοι: καὶ ἰσχὺν δὲ ἱερᾶι ἄλλος. ὃν ἦκόν γε λόγον Αἰγύπτιον δὲ βάσανον τοῦδε † τοιόνδε εἶναι ἐλεγχον, ἔστι ὧδε σκοπεῖν κράτιστος, ἔστι μὲν, οὐκ ἂν ἐθέλω. Βόκχορις ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ἢ τινος ψευδοῦς καὶ φήμης οὐδὲν λέγουσαν ὑγιὲς, οὐκ οἶδα ὅπως ἁρπάσας, δίκαιός τε ἐν τοῖς κρίσεσι νομίζεσθαι, καὶ πρὸς τὸ θεῖον τὴν ψυχὴν κεκοσμημένος. ὧν δὲ αὖ ἐμπαλιν πεφυκὼς ἐκάνος. καὶ τὰ μὴ πλάσαι ἐὼν νοῦν. † δὲ Μνεύιν λυπῆσαι θέλων Αἰγυπτίους, οἷα ἐργάζεται γῆν αὖ †. τοῦτον ἄγειν ἐπάγει οἱ αὐτίκα λόγον. ἐκὼν μὲν οὐκ ἂν ὁ Μνεύις: ἀτιμωρήτως δὲ ἦν ὁ ἔπαλυς. ἔστα τοῦτο θυμῷ φέρει ἐμπεσὼν τῷ ταύρῳ τῷ θεοφιλεῖ μὴ ὁ ἔγνως, ἐθέλων ἢ καὶ σφάλεις). καὶ ἂς πρόσαιας ἐμπεσὼν πρώτην), ἐπεχείρησε κέρας, ὁ ἦν πλευρὰν ὁ Μνεύις πρώσκων τῇ κεφαλῇ, ἀπέπηξεν αὐτόν. αἰδεῖται Βόκχορις, καὶ μισεῖσιν αὖ † Αἰγύπτιοι. ἀ δ' ἐς ἰχθυσθῆναι ἐκ † φυσικῶν λόγων ἐς μύθους ἐμπεσεῖν, μωρός ὅτι. λέγω γὰρ ὅσα τε ἤκουσται αὖ τοῖσδε τοῖς ταύροις, καὶ ὅσα ἐπράχθη, καὶ ἀκούω λεγόντων Αἰγυπτίων. ἐκεῖνα δὲ ἁρπαστὸν † ὅ, ὡς ὁ ψευδὴς ἐκάνοις ἐχθιστὸν ἐστι.

Περὶ τῶν † δελφίνων σωτείρων. Κεφ. ιβ.

Οἱ δελφῖνες, ὁ μὴ φιλόμουσον αὖ †, καὶ πρὸς τὴν φωνὴν ᾠδικόν τε † καὶ φιλόπονον, κεκήρυκταί τε καὶ ὡς πολὺς ὀξυφοίτης. καὶ ὥς εἰσι φιλάνθρωποι, ἄλλοι τε εἶπον, καὶ ἡμᾶς αὖθις πρὸ διηγήσομαι τῷ λόγῳ. φύσαιοῖ ἢ εἶπεν ἐκεῖνα φιλοσοφίας αὖ †, οὐ χαρόν ἐστιν. ὅταν γὰρ δικτύῳ προσπέσῃ δελφὶς, τὰ μὴ πρῶτα ἡσυχάζει, καὶ φυγῆς ἀδόν τι μέμνηται. κινῶν ἢ † σωτηρίων ἰχθύων, καὶ ὥσπερ ὦν δαῖτα ἥκων κλινὸς, ἔστα ἐμφορᾶ) αὖ †. ὅταν ἢ αἴσθηται ὧν συρόμενον ὅπη γίνεται γῆς πλησίον, φύσαι ὑπὸ τὸ δίκτυ) διαβαὶν ἀπαλλάττει), καὶ ἐστιν ἐλεύθερον. ἐὰν δὲ ποτ' ἄλῳ, οἱ χαριέστεροι † ἁλιέων ὁλόχοινον αὖ † διέραντον

NVnc age iã transi (inquit ille apud Homerũ) non quidẽ ad Duriũ illũ equũ, & in eo cõditos milites decantandũ: sed nostri ut sermonis institutũ postulat, ad Mnêuis Bouẽ, quẽ Soli sacrũ Aegyptij faciunt, ut Apin Lunę. Iidẽ hunc quoq; suo quodã insigni, quo genuinus & uerus dignoscat, esse aiũt conspicuũ, qd' qui desiderat, aliunde petat. sed nec ipse dissimulabo quẽ accepi Aegyptiorũ sermonẽ super huius Tauri procreatione, utrũ procreatio eius, ita ut par est excellat, nec ne. Bocchoris Aegyptiorũ rex, nescio quomodo falsam hãc gloriã & fictitiam famã adept⁹, iustus in iudicijs & causis decernendis existimabatur, & animo erga deũ moderato ac probè cõposito, cum ingenio prorsus contrario esset. nam ut aliud nihil dicã, aduersus Mnêuin, ut iniurius ac molestus Aegyptijs esset, hæc est molitus. Taurum ferũ ei aduersariũ adduxit: qui Mneuidem mugientẽ uicissim primũ ædito mugitu excepit: dein impetu in sacrũ illum Taurũ irruens, aberrauit, & cornibus in persęæ caudicem defixis inhęsit. tum Mnêuis eum per latera sauciatũ interemit. Huius facti & pudore ductus est Bocchoris, & in odiũ Aegyptiorũ incurrit. Quòd si quis parum nobis benignus meijs quæ ritu naturæ fiunt relictis, ad fabulas diuertisse putat, fallitur. Refero em̃ ea quæ & nostro tempore circa hos Tauros fieri solent, & facta sunt olim: quæq; ipsos narrãtes audiui Aegyptios, eius quidem authoritatis uiros, quos mentiri uoluisse minimè credas.

Bocchoris.

Videtur loc⁹ imperfectus.

De Delphini intellectu.
Cap. XII.

QVàm uehementi Delphini musicæ amore teneant̃, quamq; admirabili ad uocis cantũ studio cõcitẽtur, sermone & literis multorũ lõge lateq; peruagatũ est: q̃ item hominũ amantes sint, cum alij plerique scripserũt, tũ nos, ante explicauim⁹: nũciã de intelligẽdi prudẽtia dicere, nõ alienũ est. Simul em̃ ut in retia delphinus incidit, statim primo quidẽ quietè & libere manet, neq; omnino fugere meminit: sed & epulatur, & alios secum captos depascit: & tanquam ei conditum esset cõuiuium, ex ijs exaturatur. Deinde cũ se extrahi, atq; ad litus appropinquare intelligit, dentibus lacerato reti, è seruitute liberatur. Iam siquãdo piscatores posteaq̃ captiui delphini nares holoschœno iunco

Infamē nō decet redire ad idem uitium.

iunco traiecerint, quodā obſequio atq; indulgētia eum ex poteſtate idcirco dimittāt, ſeruituteq; liberēt, ut hac notiōis nota inuſta, ſi iterū capiat, apertiora det indicia, ſe aliās captū & ſeruatū fuiſſe. is uelut indiciū & notā priſtinæ captiuitatis ueritus, nō amplius ad ſagēnā appropinquat.

De hiſtoria anim. li. 9. c. 48

Captiuorū cura & liberatio.

Si Delphin⁹ quiſpiā cōprehēſus in piſcatoriā nauī (ut narrat Ariſtot.) ſubtrahat alij tū permulti nauiculā hāc circūnatantes, tādiu ſe ibi crebris ſaltib⁹ uerſant, & tanquā piſcatorib⁹ ꝓ huius ſalute ſuppliCātes, ꝓuoluūt, dū piſcatores ad captiui miſericordiā inducti, eisq; ita ſuppliciter quaſi petentibus cedentes, irretitum ex uinculis in libertatem expediant.

Ariſtotel. hoc tanquā hiſtoriam, id eſt, quod ſemel factum ſit refert, nō quod fieri ſemper ſoleat.

†Vide infra in Variis lib. 10. cap. 18.

De †Daphnide Syracuſano, eiusq; Canibus, qui propter dñi calamitatē mori uoluerint. Cap. XIII.

DAphnidis Syracuſani bubulci, celebri illa calamitate â nympha quadā affecti, Canes quinq; ab ipſo nutritos (Sanū, Podargū, Lāpadē, Alcimū & Theotē) cū miſerabilē dñi caſum uidiſſent, ꝓpter illum mori uoluiſſe aiunt, luctu prius & ululatu plurimo eum proſequutos.

De memoria & fide Elephātorū. Ca. 14.

VAriā & multiplicē Elephātorū naturā antè dixi. Nūc q̄ memoria ſint bona, quāq; diligēter præceptū officij aduerſus ꝑcipiētes teneāt: q̄ ſimul eorū q̄ ꝓpriā eis cōmittūt, uel expectationē uel fidem nō fallāt, explicādū eſt. Cū Antigon⁹ Megarēſem urbē obſideret, fœmina ſimul Elephas Nicæa noīe cū uno de Elephantis bellatorib⁹ uerſabat. Et cū illius qui Elephātū aleret uxor, infantē puerū ante mē ſem peperiſſet, eūdē Nicææ Elephāto, lingua utēs Indica, quā Elephāti intelligūt, credidit. Vt uero is primū ſibi credit⁹ eſt, illū diligebat, & cuſtodiebat, ex eoq; ꝓxime adiacēte magnā uoluptatē capiebat: cū ploraret, oculos tū auertebat, tū uero ab eo dormiēte muſcas abigebat, ꝓmuſcide uentilās arūdinis ramū, ex illis q̄ ꝓ pabulo ei obijciebant. omnē uero cibū, niſi puer adeſſet reijciebat. Nutrix igitur neceſſe habebat poſteaq̄ eū lacte cōpleuiſſet, Elephanto curatori apponere, uel oīo elephātus nō parū iracūdia incitabat, ac nōnunq̄ ita ut etiā mali aliquid minari & moliri uideret. Interdū etiā cū uagiret infās, cunas ubi iaceret, mouebat: ſicq; eidē ipſi ex hoc motu oblectamēta & ſolatia, ſicut nutrix, afferre ſtudebat.

† κλαδὶ ꝓ κλάδῳ, Euſtathius.

τοῦ τ̄ ῥινῶν, ἐπαφῆκαν αὐτ̄, γνώρισμα δὲ τοῦτο εἰ ἐμπίοιεν αὖθις τῇ ἀγορᾷ ἁλῶναί τι ἢ σεσῶσθαι αὐτὸν πρόσθεν φερομένου. ὁ δὲ, οἷα δὴ ἐλεγχόμενος αἰσθόμενος, ἐκ τῶν πλησιάζει ταῖς γλώτταις τὸ φυτεύθεν. Λέγει δὲ † Ἀριστοτέλης, ὅτι ἐπ̄ αὐλῶνος, ἢ δίκτυ ἐν τῇ σκάφει, πολλοὶ πολυνήχονται δελφῖνες τ̄ ἁλιάδος, ἐπ̄ ὃν ποτὲ τὸν τρόπον τοιοῦτόν τι ἐπ̄ σκιρτῶσι δίκην ἱκετῶν, ἵστε παθεῖν τι τοὺς ἁλιέας, ἐπ̄ οἰκτεῖραι μὴ τὸν δεσμώτην, ἐξαι δὲ τοῖς δεομένοις, καὶ ἀπολῦσαι αὐτοῖς τὸν ἐγκλωνον.

Περὶ τ̄ Δάφνιδος κωμῳδ. Κεφ. ιγ.

ΔΑφνιδος τ̄ βουκόλου τ̄ Συβαρικοῦ παθόντος ὑπὸ τ̄ νύμφης ταῦτα δή πω τὰ ὑμνούμενα, φησὶ προφίμους κύνας, τὸν Σάνον, καὶ τὸν Πόδαργον, καὶ τ̄ Λαμπάδα, καὶ τὸν Ἄλκιμον, καὶ τὸν Θέοντα θηλαμένους τ̄ δεσπότου τὰς πάθας, ἐπ̄ αὐτῷ θάνατον ἑλέσθαί φασι, καὶ πολλὰ μὴ ὀδύρασθαι πρότερον, κλαῦσαι δὲ πάμπολλα.

Περὶ τ̄ τ̄ ἐλεφάντων μνήμης, καὶ πῶς αὐτὴ κηδεμόνας φιλοσοργίας. Κεφ. ιδ.

ΔΙάφορα μὴ ἐπ̄ ποικίλα ἡ τ̄ ἐλεφάντων ἰδιότητος αὖ μοι λέλεκται: νῦν δὲ ἐρήσεται ὅτι καὶ μνήμων ἀγαθόν ἐστι τὸ ζῷον τοῦτο, καὶ φύλακας φυλάξαι οἷδε: καὶ μὴν φιλοῦσαί τινων τ̄ πραγματευομένων ὁπόταν αὐτῷ προσδοκίαν τινὰ καὶ ἐλπίδα. Ὅτι γὰρ Ἀντίγονον ἐπολιόρκει Μεγαρέας, ἐνὶ τῶν ἐλεφάντων τῶν πολεμικῶν συνεπόμενον καὶ θῆλυς, ὄνομα Νίκαια ταύτῃ: ἡ τοίνυν τὸ τρέφοντος αὐτὸν γυνὴ παιδίον ἔτυχε τεκοῦσα πρὸ ἡμερῶν τριάκοντα: καὶ πραγματεύεται φωνῇ τῇ Ἰνδῶν, ἣν ἀκούσαν ἐλέφαντος. ὁ δὲ, καὶ ἐφίλει τὸ παιδίον, καὶ ἐφύλαττε, καὶ κλαυθμοῦ πλησίον ἦν, καὶ κνυζομένου προσέβλεπε, καὶ καθεύδοντος τῇ προσκίδνη τὰς μύας αὐτοῦ, καλάμου † κλαδὶ τ̄ πραβαλλομένου ὡς ῥοφῶν. εἰ δὲ μὴ πλῶν τὸ βρέφος, τότε ἐπ̄ προφῶν αὐτὸ ἐμπλῆσαι μὴ τ̄ γάλακτος, πραθῆναι ἂν τοῦ κηδεμόνι, ἢ παύτως ἀγανακτοῦσα ἡ Νίκαια ὧν δῆλος, καὶ τιθυμωμένου ἐπ̄, καὶ δρασάμενον τι τῶν δεινῶν. πολλάκις δὲ καὶ ἀνακλαύσαντος αὐτὸ, ἅτε τ̄ σκάφῃ ἢ φύκεσι δύσασι, πραμυθούμενος τοῦ σώματος τὸ βρέφος, οἷα δή που φιλοῦσι καὶ αἱ προφοί, καὶ αἱ τίτθαι δρᾶν, ποιοῦν ὦ ἄνθρωποι ὁ ἐλέφας.

Deodio

Περὶ τῶν ἐλεφάντων ζηλοτυπίας.

Κεφ. ιε.

Ζηλοτυπίαν ζώων φιλεργοτάτων διαφόρων φησὶ καιροῖς οἶδα εἰπών, περφυρίωνος καὶ κύνος, καὶ μήν τοι καὶ πελαργοῦ καὶ Δίας ἐν τρίτῳ· νῦν ἔοικε λέξειν ἐλέφαντος ὀργὴν εἰς γάμον ἀδικούμενον. μοιχευομένῳ γὰρ τῷ πωλοῦσαντος αὐτὸν ὁ πρίαντος γυναῖκα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταλαβὼν, δι' ἀμφοτέρων θατέρου πείρας διὰ κεράτοιν, ἀπέκτεινε τὸν τε μοιχὸν καὶ τὴν μοιχευομένην, καὶ ἔστρωσε κεῖθι ἐμπαρεὶς τὸ στρώματα τὰ ὑβρισμένα, καὶ φεύγοντος τὸ πεπατημένης, ὡς ἐλθόντα γε πωλευτὴν κατεγνωκέναι καὶ τὸ ἀδίκημα, καὶ γε τιμωρήσασθαι αὐτῷ γνωρίσαι. καὶ ὅτε μὲν ἐνδίκου τὸ ὀργῆς, ἐκεῖθεν δὲ ἀζηφοίτησε δοῦρε. Ἀκούω ἐγὼ ἐπὶ Τίτου Ρωμαίων βασιλεύοντος αὐδηθὲς καλὸν καὶ ἀγαθὸν, καὶ ἐν τῇ Ρώμῃ ταὐτὸν γενέσθαι. προσλιθάσαι δὲ ὅπως αὖθις τὸ ἐλέφας, ἀπέκτεινε μὲν ἀμφοτέρους, καὶ ἐν ἱματίῳ κατεκάλυψε, καὶ ἐλθόντι τῷ τροφεῖ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον, πεμφύους πλησίον ἀλλήλων ἀπέδειξε. καὶ τὸ κέρας, ὥσπερ δὴ πρὸ ἐν αὐτοῦ καὶ ὅτε ἡμαγμένον ἐώρατο.

Περὶ τῶν δρακόντων μανίκης.

Κεφ. ις.

Διον δὲ ἐν ἀκρα τῶν δρακόντων καὶ ἡ μανική. ἐν γοῦν Λαυανείῳ τῷδε τῷ πολίσματι, ὅπερ τῶν Λατίνων χώρας ὄν, κέκληται δὲ ἀπὸ τῆς Λατίνου θυγατρὸς Λαυανείας. νίκησε Λατῖνος Αἰνείᾳ συμμαχήσαντι, ἐν τῶν καλουμένων Ρουτούλων, ἔσχε δὲ ἐνίκησεν αὐτός. νίκησε δὲ Αἰνείας ὁ Ἀγχίσου ὁ Τρὼς τὴν πόλιν τὴν πολεμουμένου. ἐν δὲ ὧν τῆς Ρώμης μητρομήτωρ ὡς αὖ ἔποι λις. ἐντεῦθεν γὰρ ὁρμηθεὶς Ἀσκάνιος ὁ Αἰνείου καὶ Κρεούσης τῆς Τρωάδος, † ᾤκησε τὴν Ἄλβαν. Ἄλβα δὲ ἐστὶ Ρώμης ἄποικος. Οὐκοῦν ἐν τῷδε Λαυανείῳ ἄλσος μεγάλα μεγάλα καὶ δασὺ, καὶ ἔχει πλησίον ναὸν Ἥρας Ἀργολίδος. ἐν δὲ τῷδε ἄλσει φωλεός ὅτι μέγας καὶ βαθὺς, καὶ ἔστι κοίτη δράκοντος. παρθένοι τε ἱεραὶ νενομισμένας ἡμέρας παρίασιν εἰς τὸ ἄλσος ἐν ταῖν χεροῖν φέρουσαι μάζαν, καὶ σφᾶς ὀφθαλμοὺς πλαμδοὶ κατειλημμένας. ἄγουσι δὲ αὐτὰς εὐθύωρον αὐτὸ τὸ κοίτῳ τοῦ δράκοντος αὐδύμα θεῖον, καὶ ἀπαίσας προΐασι βάδην καὶ ἡσυχῇ, ὥσπερ ἀκαλύπτοις ὀρῶσαι τοῖς ὀφθαλμοῖς. καὶ ἐὰν μὴ παρθένοι ὦσι, προσίεται τὰς τροφὰς ἀγνὰς ὁ δράκων, καὶ περιπουλὰς ζώῳ θεοφιλεῖ· εἰ δὲ

De odio Elephanti in adulteros, hiſtoriæ duæ mirabiles. Cap. XV.

OBtrectationem ac riualitatem uehementem diuerſorum animaliũ Porphyrionis, Canis, & Ciconię diximus ſuis locis. Nunc mihi exponendum uidetur Elephanti odium in eos qui cũ alienis uxoribus ſtuprum faciãt: Nam cum uxorem ſui domitoris & altoris ſtuprari manifeſtò deprehendiſſet, ambos, & eũ qui ſtuprum inferebat, & eam qua cum id faciebat, cornibus transfigẽs, interfecit, ac in ſtragulis conſtupratis, & lecto adulterato iacentes reliquit: ut cum primũ ſuus rector ueniſſet, & manifeſtò nefarium facinus, & ſe huius uindicem cognoſceret. Hoc quidem factũ, ab India huc ad nos manauit. At Romæ aliud ſimile eueniſſe audio ſub optimo imperatore Tito, præterquam quòd addunt, ibi Elephantum non utrunq; modò occidiſſe, ſed & ſtragula ueſte eos texiſſe, & nutritio aduenienti ſtragula reiecisſe, & retexiſſe, & p xime inter ſe iacẽtes demõſtraſſe. Ita ille tũ facile iniuriã illatã ſibi fuiſſe intellexit, tũ etiã maxime facin⁹ ei liquebat, ubi cor nu quo ipſos cõfixiſſet, cruentũ ꝓſpexit.

De diuinatione Draconũ in luco Lauinij, mazã quã uirgines nõ integræ attulerint, reſpuentiũ. Cap. XVI.

Strabo Λαουίνιον ſcribit, Stephanus Λαβίνιον.

ESt & peculiaris Draconum diuinatio. Nã & in Lauinio oppido Latinorũ, ꝙ à Lauinia Latini (regis) filia nomen tulit: quo tpe Latin⁹ Aeneæ aduerſus Rutulos auxiliat⁹ eos deuicit, & Aeneas Troian⁹ Anchiſæ filius ciuitate ꝓdicta potitus eſt, ꝙ quidẽ nõ temere Romæ ueluti auia nominari poſſet. Ex hac. n. ꝓfectus Aſcani⁹ Aeneæ & Creuſæ Troianæ filius Albam condidit, cuius colonia eſt Roma. Cæterũ in Lauinio ſacer eſt lucus magnus & opacus, iuxtaq; ipſum ædes Iunonis Argolidis. In eodẽ luco latibulũ eſt amplũ ac profundũ, Draconis cubile. In lucũ quotannis uirgines certis diebus ingrediunt, quæ mazã geſtãt manibus, oculos faſcijs deuinctæ. Eas rectà ad latibulum diuinus quidam ſpiritus deducit. Progrediuntur illæ ſenſim ac pedetẽtim ſine offenſione, ac ſi detectis oculis uideret. Quòd ſi uirgines fuerint, cibos tanq; puros & deo gratæ animanti cõueniẽtes admittit Draco:

† ᾤκισε

Lauiniũ auia Romæ. Aſcanius. Alba. Draconis cubile.

ſin

† ἅπαξ ϑ μλία, sin minus, non attingit, corruptas esse intelligens & diuinans. formicę uerò hanc relictam ab illo mazam minutatim confractam ut leuiùs ferant, è luco exportãt, expurgandi gratia loci. Hoc cum fit, ab indigenis animaduertitur, & quæ ingressæ fuerant indicantur, examinanturq;. & cuius pudicitiam esse uiolatam constiterit, pœna legibus constituta plectitur. Dracones igitur non expertes esse uatici nationis hoc modo demonstrârim.

De sacro in Aegyptia Melite Draco ne, libum mensæ impositum uorante noctu: & de pœna curiosi cuiusdã qui illum uidere uoluit.

Cap. XVII.

Talem & Babylonij draconem colebãt, ut in sacra Danielis historia legimus.

NOn temere canit Homerus, Conspexisse deos homini non utile, nó fas. Nam & Draco sacer ac uenerandus, diuinius in se aliquid habet, quodq; præstet ignorari. Nempe in Melite Aegyptia Draco diuinis honoribus afficitur in turri quadam. adsunt ei sacerdotes & ministri, mensa & crater ponũtur. Crateri quotidie immittunt libum ex farina subacta melicrato, & recedunt. postridie reuersi craterem inueniunt uacuum. Et cum aliquando maximus natu summo uidendi Draconis desiderio teneretur, solus ingressus, & libo proposito, recessit: & mox Dracone mensa conscensa epulante, ille subito magno cum strepitu fores (quas pro more clauserat) aperuit. Draco indignatus abijt. At ille uiso quem uoluerat, suo quidem malo, mente captus, & suum confessus crimen, mox obmutuit: & paulò pòst collapsus interijt.

Pauo quomodo fascinationem amoliatur. In Equo remedium retentæ urinæ. Equarum in Venerem impetum iuba detonsa sedari.

Cap. XVIII.

HAec etiã in animalibus mireris. Pauo fascini ueluti naturale amuletũ lini radicem inquirit, & sub alarum altera retrusam gestat. Retentam in equo urinam laxari aiũt, & statim copiosè reddi, sedariq; dolorẽ, si uirgo zona qua amicit soluta, † faciẽ eius feriat. Equę in Venerẽ furor nimi⁹, Aristot. autore, sedabit facile, iuba ceruicis ei⁹ detõsa. sic. n. ueluti pudore ducta, furorẽ, motũq; libidinis, &

al. λυγγάζεσαν.

† Facies de homine tantum, &c. Plinius: & Græcis sil'r πρόσωπον, Aristot.

εἰ δὲ μὴ, † ἅπασι μλύουσι, προσελόντ ϑ αὖ τοῦ τλῦ φθορὰν, καὶ μεμαντευμλύου. μύρμηκες δὲ τλῦ μάζαν τλῦ ϕ λ ἀπορρηϑέσης εἰς μικρὰ καταθρύψαντες, ὡς αὖ ῥᾴφορα αὐτοῖς ᾖ, ἅπαξ ἐκφέρουσιν ἔξω τοῦ ἄλσους, καθαίροντες τὸν τόπον: γνωρίζεται δέ τι ὑπὸ τῶν ἱερέων τὸ πραχθὲν, καὶ αἱ πρεμλθοῦσαι ἐλέγχονται. καὶ ἤγε τλῦ πρϑγένειαν αἰσχύνας, ταῖς ἐκ τοῦ νόμου κολάζεται πομπείαις. Μαύλικλῦ μὲν δὴ ἀρκόντως αὖ ἐκφήναμι τὸν τρόπον τοῦτον.

Περὶ τοῦ φύλλου Μελίτου ἀράκοντος.

Κεφ. ιζ.

ΛΕγει μὲν οὖν Ὅμηρος, Χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι φύεργᾶς. οὐκοῦν ἔχει τι καὶ ἀράκων ὁ φύλλοις ἀγιωτάτοις τιμᾶς, θειότερον, καὶ εὐδύναμον λυσιτελὲς αὐτόν. καὶ ὅγε λέγω, τοιοῦτόν ἐστιν. Ἐν Μελίτῃ τῇ Αἰγύπτου ἀράκων ἐστὶν ἱερὸς, φύ πύργῳ, καὶ τετίμηται, καὶ ἔχει θεραπόντας καὶ ὑπηρέτας. καὶ κεῖταί οἱ τράπεζα, καὶ κρατὴρ. εἰς τοῦτον οὖν ἀνὰ πᾶσαν τλῦ ἡμέραν ἄλφιτα ἀναδύσαντες μελικράτῳ, ἔπειτα ἀπίασι: καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὑποστρέψαντες, κρατῆρα μὲν κρατῆρα εὑρίσκουσιν. οὕτως οὖν ὁ πρεσβύτατος τῶνδε τοῦ ὑπηρετοῦντος ἡμέραν ἡμιμύταλον ἔσχε θεάσασθαι τὸν ἀράκοντα: καὶ ἐλθὼν μόνος, καὶ πιὼν τὰ εἰθισμλύα, ὑπαπέστη. ὁ δὲ ἀνελθὼν τλῦ τράπεζαν ὁ ἀράκων εἰσιὼν. ἐπὶ τὰς θύρας ὁ πολυπράγμων ἀνοίξας, ἔτυχε μὲν τὰ εἰθισμλύα ὑπολελοιπὼς, ψόφον δὲ εἰργάσατο ἰσχυρόν. ὁ ἀράκων δὲ ἠγανάκτησε καὶ ἀνεχώρησεν. ὁ δὲ ἰδὼν ὃ ἐπόθησε τοῦ ζῆν ἑαυτὸν κακῶν, γίνεται μὴ ἔκφρων: ἐπὰν δὲ ἔσχε λόγον, ἡνίκα ὡς πείθεσθαι ὁμολογήσας, λῦσαι ἄφωνος. ἔπειτα ὀμετὰ μακρὸν ὑπνον ἀπέθανεν.

Ἰδιά τινα θαυμασὰ ταὼ καὶ ἵππου.

Κεφ. ιη.

ΙΔια δὲ ἄρα τῶν ζώων καὶ ταῦτ' ἐστίν. ὁ ταὼς ὑπὲρ τοῦ μὴ βασκανθλῶναι, λίνου ῥίζαν οἱονεὶ πορίσασθαι φυσικὸν ἀναζητήσας, ὑπὸ τῇ ἐπάρᾳ πτερυγι βύζας περιφέρει. Λέγονται δὲ καὶ ἵππου τὰ οὖρα εἰ ἐπισχεθῇ, παρθένον λύσασαν λῶφορεῖ ζώνλω, ἐὰν αὐτὴν παίσῃ τοῦ προσάπου τῇ ζώνῃ, πρᾶγμα ἰδιοφυὲς ἀθρόως, καὶ ϕ λ ἐδώκασι παιδεῦσαι. Θήλειαν δὲ ἵππον ὡς ἀφροδισίασα λυπήσασαν παιδὸς σφόδρα, πᾶσαι φασίν ὅϑεν, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, εἴ τις αὐτὰ ἀποκείρει τὰς ἰδίας τριχας. αἰδοῦσι γὰρ, ἢν ἐκ ἀπαναπλήσῃ, ἢν παύσῃ τὸ ὕβριος καὶ

καὶ τῆ σκιρτήματος τῆ πολλῆ, κατηφίζαι ὧν τῆ αἰχμῆ. τοῦτό τοι ὁ Σοφοκλῆς αἰνίττεται ἐν τῆ Τύρῳ τῆ δράματι. ποιεῖ δέ οἱ αὐτὴν λέγοντα. καὶ ἀλίγη ταῦτά ἐστι.

Κόμης δὲ πρόθος † λαχαιοπώλης δίκην,
Ἧς σωαρπαδεῖαι βοτόλων ὑπὸ
Μαιδραισιν ἱππάοισιν ἀχρία χεεὶ
Θέρος θεειδὲς ξανθὸν αὐχένων. Ἀπο-
Σπαδεῖαι δὲ ἐν λειμῶνι πολυμίων ποτῶν
Εἰδεα † σκιδὰς ἄδωλον αὐγαδεῖσ', ὕπο
Κορυθὸς ἀπὸ μέσης δαπτεμηλίνης φόβης.
† Λὴν οἰκτίρμων τις οἰκτείρει ὅμ' ἵππον
Ἰσσιν αἰχμὴ νησιν οἷα μαίνεται
Γηθοῦσα, καὶ κλαίει σα τὴν πάρος φόβην.

aſ. λαχαινοπώλης.

aſ. εἶδα

Fortè κ' ἀνὴρ αὖ οἰκτίρμων τις οἰκτέροι ὑπὸ

Ὅτι αἰδηλικῶς ἔχει τινὰ τῶν ζώων τῶν μελλουσῶν ἐν ταῖς οἰκίαις γίνεσθαι ἀναστροπῶν. Κεφ. θ.

&c.

Μέλισσας δὲ οἰκίας καταφιλῶσι αἰδηλικῶς ἔχουσιν οἵτε ἐν αὐτῇ μῦδι, καὶ μύτοι καὶ γαλαί, καὶ φεύγουσι τὴν καταφορὰν, καὶ ἀποικίζονται. τοῦτό τοι καί φασιν ἐν Ἑλίκῃ γενέσθαι. ἐπεὶ γὰρ ἠσέβησαν οἱ Ἑλικήσιοι, καὶ τοὺς Ἴωνας τοὺς ἀφικομένους εἰς τὸν βωμὸν ἀπέσφαξαν αὐτόθι, ἐν ταῦθα δή πού ἐστι τὸ Ὁμολωΐον ὄρος, τοῖσι δὲ θεοὶ τεράστια προὔφαινον· πρὸ γὰρ ἡμερῶν τοῦ ἀφανισθῆναι τὴν Ἑλίκην, ὅσοι μὲν ἐν αὐτῇ ἦσαν καὶ γαλαί, καὶ ὄφεις, καὶ σκολόπενδραι, καὶ σφονδύλαι, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τοιαῦτα, ἀθρόα ἐξεῖχεν τῇ ὁδῷ τῇ εἰς Κορίαν ἐκφερούσῃ. οἱ δὲ Ἑλικήσιοι ὁρῶντες ταῦτα πρασσόμενα, ἐθαύμαζον μὲν, οὐκ ἔιχον δὲ τὴν αἰτίαν συμβαλεῖν. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρησαν τὰ προειρημένα ζῶα, νύκτωρ γίνεται σεισμὸς καὶ σωιζάνει ἡ πόλις. καὶ ὠκλύσαντος πολλοῦ κύματος, ἡ Ἑλίκη ἠφανίσθη. καὶ ἤδη τύχῃ Λακεδαιμονίων ὑφορμώσαι τῇ πόλει δίκα νῆσι, σωσαπόντος τῇ προειρημένῃ θαλάσσης ὠκλύσει πολλῇ. Χρῆται δὲ ἁμα ἐς τιμωρίαν τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν ὑπηρέταις τοῖς ζώοις ἡ δίκη. τὸ δὲ μαρτύριον· Παντιδίδας ὁ Λακεδαιμονίου ἀνασείλας δή ποτε Σπάρτης ἐλθεῖν τοὺς ἐν Κύθηρα ἀποίκους τῶν πρὸς τὸ Διονύσιον τεχνιτῶν, ἅπα καθήμενος ἐν τῷ ἐφορείῳ ὑπὸ κυνῶν δηχθεὶς ἀπέθανε.

Pantedidas Lacedæmonius.

Περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ κυνῶν τῶν ἐν Ἀδρανῷ. aſ. Ἀδριανῷ.

Κεφ. κ.

† aſ. Adrian⁹.

Ἐν Σικελίᾳ Ἀδρανός ἐστι πόλις, ὡς λέγει Νυμφόδωρος. καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἀδρανῷ νεὼς ἐπιχωρίου δαίμονος. ταύτῃ δὲ ἐναργῆ

& concitationem nimiam præ uerecundia remittet. quod ipsum etiam Sophocles innuit in fabula: cui titulus Tyro: quæ ita loquitur: Luctum capillus arguit tonsus grauem. Lasciuientis sic equæ iubam solent Fluxam comantem tondere à ceruicibus Equisones. hæc inde mœsta in fontibus, Et amnibus contéplatur se pristino Iubæ decoro spoliatam, luget, dolet Adeò, mouere possit ut uiros quoq; Ad condolendum miseratos uicem ipsius.

Mures, Mustelas, & alia quædam animalia imminentes domorum & urbium ruinas præsentire, ac emigrare. Helicæ subuersæ historia. Pantedidas Lacedæmonius à Canibus laceratus.

Cap. XIX.

DOmum ruituram qui in ea sunt Mures, & Mustelæ etiam præsentiunt, & maturè excedunt. Hoc & in Helice cõtigisse aiunt. Nam cum Helicenses in Iones aduenas impij fuissent, eosq; ad aram mactassent, prodigia quædam uiderunt. quinq; enim diebus priusquam pessum iret Helice, omnes in ea Mures, Mustelæ, Serpentes, Scolopendræ, Verticilli, & alia huiusmodi animalia, magnis copijs exibant per uiam quæ ducit Coriam. Hæc ciues cum fieri uiderent, admirabantur, neq; tamen de rei causa facere coniecturam poterant. Proxima ab illorum egressu nocte terræ concussa ciuitas subsedit, & inundantibus aquis abolita est: & pariter cum urbe Lacedæmoniorũ naues decem, quæ tũ fortè ad portum appulerãt, eadem maris exundatione perierũt. Est quando animalium etiam ad capiendam ab hominibus impijs ultionem ministerio iustitia utitur. argumento est Pantedidas Lacedæmonius, qui cum artifices Dionysij proficiscentes Cythera per Spartã transire prohibuisset, postea in ephororũ curia sedens à Canibus laceratus est.

Helicæ subuersiõis eiusq; causæ, meminit & Pausanias in Achaicis.

Pãtedidas Lacedæmonius.

De Canibus sacris in Adriano Siciliæ, moderatis & benignis erga bonos, in fures uerò & prædones crudelibus. Cap. XX.

IN Sicilia † Adranus est ciuitas, authore Nymphodoro: & in ea Adrani dæmonis uernaculi templum: quod omnino

insigne

Quærendum an hic sit Adrianus imperator, cui à morte templū Puteolis structū, & honores diuini decreti.

insigne ac splendidum esse ait. Sed quæ de hoc deo refert cætera, quamq; sit clarus, & in supplices próptè facilis ac propitius, aliàs dicam: nūc aliud explicabo.

Canes ei sacri sunt, qui & ipsi colunt eum atque inseruiunt, Molossis Canibus tum forma tū magnitudine superiores, numero non pauciores quàm mille. Hi interdiu blandè & adulantes tum peregrinos tum indigenas, qui templum lucumq; ingrediuntur, excipiūt. Nocte uerò iam ebrios & titubantes, tanquam uiæ duces & comites, egregiè deducunt, ad suam usq; domum quenq; antecedentes. Cæterum contumelioſos, ut par est, puniunt & insiliunt nempe, & uestes eorum lacerant, & eatenus castigant. eos denique qui furari prædariúe moliuntur, crudelissimè dilaniant.

†σωφρονίζουσιν.

De Cochlea maris rubri. Cap. XXI.

IN rubro mari Cochlea tum specie pulcherrima, tum maxima nascitur. Testa ei purpurea: & in eius medio spira siue uoluta, mira colorum uarietate & ueluti floribus natiuis distincta. Sertum diceres summo artificio & ornatu contextum, è floribus multijugis, uiridibus, aureis, rubicundis, per æqua digestis interualla.

†μίσλω

Quemadmodum Delphinus semper mouetur, etiam dormiens. Cap. XXII.

DElphinum perpetuo motu præditum esse ferūt: nec quoad uiuit, (ne dormiens quidem) à motione conquiescit: Cum enim necesse habet dormire ex alto ad summam aquam elatus, ut totus uideatur, dormit. nō enim somni expers est. atq; ita dormiens, in profundum tandiu depellitur, quoad imam sedem maris contingat. ad quam postquam funditus delapsus est, terræ pulsu è somno excitatur. deinde ex alto emergit, ac repetito somno similiter atque prius ad maris fundum appulsus, expergiscitur, tum rursus eminet extra aquam. & hoc ipsum sæpe facit, eamq; ob causam inter quietem & actionem agēs, nunquam omnino à motu quiescit.

De Citharœdo pisce maris rubri, duorum generum. Caput XXIII.

In

Ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ γίνεται ἰχθὺς πλατὺς τὸ χῆμα περὶ τὸν βάτον λωπόν, ὥς φασι. καὶ φολίδες μὲν ὑποφοινικοῦν ἔχουσι, πολιόφαιον δὲ τὸ χρῶμα ὑποχρυσόν ἐστι, μελαίνας τε γραμμὰς ἔχει τὸ οὐραῖον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἄκρας καταγεγραμμένας. εἴποι τις ἂν αὐτὰς ἐν χορδαῖς ἐκτεταμέναις. φθορά τοι καὶ ἰχθὺς αὐτὸς λιθαρχώδης λελεπισται. τὸ σῶμα δὲ ὠοειδὲς σωίζεται, καὶ ἔστι μέλαν ἰσχυρῶς, ζώνη γε μὴν λευκοειδὴς κατέληγεν αὐτοῦ. πτερύγια πολιὰ ἔχει. μέλαινα δὲ ἡ οὐρά, πλὴν τῶν ἄκρων. ταῦτα δὲ λευκὰ ἰσχυρῶς. Καὶ ἄλλοι δὲ ἄλλον τινὰ λιθαρχώδεις στικτοὶ τίκτεσθαι. καὶ εἰσὶ πορφυροῖ μὲν τὸ πᾶν σῶμα: γραμμὰς δὲ ἐν διαστήμασιν ἔχοντες χρυσᾶς. ζώνας δὲ ἔχουσι τῶν τῇ κεφαλῇ ἴσους τοῖς αὐθεσι παραπλησίας, τὴν μὲν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, μέχρι τῶν βραγχίων καθήκουσαν: τὴν δὲ μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς, ὃς καὶ ἡμίσου τῆς κεφαλῆς πεχωρήσασαν: τὴν δὲ πρὸς τῷ οὐρᾷ, ὡς ὅρμον.

Περὶ τοῦ πρὸς ἰχθύος τοῦ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ὀξυρύγχου.

Κεφ. κδ.

Πάρδαλις ἰχθὺς ἐν τῇ ἐρυθρᾷ φύεται θαλάττῃ, ὡς οἱ θεασάμενοι λέγουσι. καὶ ἔοικε τὴν χροιὰν καὶ τὰ σίγματα τὰ περιφερῆ τῇ ὀρείᾳ πάρδάλει. ὁ δὲ ὀξύρυγχος ὁ ἐνταῦθα γινόμενος, ἰχθὺς μὲν τὸ σῶμα: οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ, χρυσοειδεῖς: τὰ δὲ βλέφαρα αὐτῶν λευκά. ἐν δὲ νώτῳ οἱ σημειάδες ἐπέσικται ὠχραί, καὶ πτέρυγες αὐτῶν, αἱ μὲν πρῶται μέλαιναι: αἱ δὲ νωτιαῖαι, λευκαί. ἡ οὐρὰ, πολυμήκης τὸ χῆμα, τὴν δὲ χρόαν πράσινος ἐστι. μέσῃ δὲ αὐτῇ διείληφε χρυσοειδὴς γραμμή.

Περὶ τοῦ Πτολεμαίου ἐλάφου.

Κεφ. κε.

Τῷ Πτολεμαίῳ τῷ λυτρώσαντι, ὃν καὶ φιλάδελφον καλοῦσι, βρέφος ἐλάφου δῶρον ἐδόθη. καὶ τῇ φωνῇ αὐτῆς ἐφάνη τῇ Ἑλλάδι, καὶ λαλούντων σωίων. ἐπεπίστευτο δὲ πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, τοῖς Ἰνδῶν μόνης φωνῆς ἐπαίειν τοὺς ἐλάφους.

Ὅτι ἔστιν οἷς ἀλόγοις πρότιμᾶται ὁ † ἄρρεν φύσει. Κεφ. κς.

Εοικε

IN mari rubro piſcis procreatur, cuius corpus ita figuratū eſt, ut ſimilitudinē Lingulacæ eius latitudo gerere feratur, ſquammæ non magnam tangenti aſperitatem habent. Cum ſubaureo eſt colore, tum lineis à ſummo capitis uertice ad extremā caudam nigris ſic diſtinguitur, ut eas citharæ fidiculas cōtentas eſſe dicas, unde is Citharœdus appellatur. Os ei peſsū it & ſubſidet, idemq; nigerrimū eſt, cingulo q; croceo circumligat. Vertex uarietate diſtinguit, fulgore aureo, & nigris quibuſdā lineis. pinnas aureas habet, (ruſſo colore multipliciter uariat:) Cauda eſt nigra præter extrema: ea enim cādidiſsimo colore aſperguntur. Alij itē Citharœdi picti naſci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas poſsidentes. Earū uerò caput cingulis uiolaceis illuſtrat, uno (quod eſt ante oculos) ad branchias pertinente: altero ſecundū oculos, uſq; ad mediū caput excurrente: alio autem tanquam monili ſic collum circumplicante.

Parentheſi incluſa ex Gillij uerſione reliquimus, in noſtris codicib. Græcis non inuenta.

De Pardali & Oxyryncho piſcibus. Cap. XXIIII.

PArdalis piſcis, ut ij qui ipſum uiderunt, dicunt, in mari rubro naſcitur, colore & maculis orbiculatis, ſimilis eſt montanæ Pardali. Oxyrynchus, quem idem mare profert, ore eſt prælongo, oculis ad ſimilitudinem auri fulgentibus, palpebris albis. Eius dorſo puncta pallore inſignita ſunt. pinnæ priores ei nigræ exiſtunt, eæ uerò quæ ſunt in dorſo, albæ: cauda prolixa & uiridis, quam mediam aureola linea interſecat.

De Hinnulo Græcum ſermonem intelligente. Cap. XXV.

PTolemæo ſecundo, quem & Philadelphum cognominant, hinnulus Cerui dono datus eſt. Is ſermone Græcanico enutritus, loquentes intelligebat: cum ante id tempus ſolam Indorum linguam Cerui intelligere crederentur.

Sexum maſculum etiam inter bruta naturā præferre. Cap. XXVI.

† al' ἡ ἄρρεν φύσις.

Draco barbatus, ut suprà etiam lib. 10. cap. 25.

SExus masculus etiam inter bruta uidetur à natura præferri. Siquidé Draco mas insignis est crista, & barba hirsutus. Gallinaceus & ipse cristatus, paleas insuper ueluti barbam gerit. Ceruus cornutus, Leo iubatus, Cicada mas canorus est.

† ἐλαφος

Quæ animalia bellorum causæ fuerint. Cap. XXVII.

GRæcis & Troianis belli causam Helena dedit. Darij uxor Atossa, quòd ancillas Atticas & Ionicas habere desideraret, Persis ad bellum Græcis inferendum argumentum dedit. Tabella causam attulit Græcis longissimi belli gerendi cum Megarensibus. Magnetes atque Ephesios Locusta ad bellum excitauit, atque inflammauit. Columba † Carnos & Illyricos in bellum commisit. Thebani in Aegypto de Cane cótra Romanos pugnasse dicuntur.

† Chaones in nostris codicibus Græcis.

Lupus concitato tibiæ sono territus.

Quæ parua animalia quos populos sedibus expulerint. Cap. XXVIII.

PYthocharem tibicinem fama est, cócitato & uehementi tibię sono Lupo rum impetum cohibuisse. Murium (Muscarum, Gillius) multitudo Megarenses sedibus pepuiit. Phaselitas Vespæ fugarunt. Scolopędræ exegerũt Rhœtienses.

‡ Μυιῶν, Gillius

Fel Ouium alibi nullũ, alibi duplex. Cap. XXIX.

OVes in Ponto sine felle nasci aiunt: in Naxo uerò insula etiam duplici.

Meropem pietate in parẽtes Ciconijs præstare. Cap. XXX.

MErops auis hoc nomine Ciconijs etiam iustior est, q̃ parentes nõ senectute demũ affectos alit: sed ut primũ maiores alarum pennæ ei natæ fuerint, id facit. itaque inter aues iustissima & pijssima omnium habetur.

Deo etiã brutas animantes curæ esse. Historia de Equo Lenæi cuiusdã exoculato, & à Serapide restituto. Cap. XXXI.

HOc quoq; animalibus cótigit, q̃ dijs curæ sint, neque uel contemnantur ab eis, uel negligantur. Nam ut ratione careant, suo tamen intellectu & conueniente eis sapientia non destituuntur.

Quomodo

ΕΟικε δὲ ἄρα καὶ ϕὴ τοῖς ἀλόγοις ὑπὸ θεῶν φύσεως πεπριμᾶσθαι τὴν ἀρχήν. ἔχει γοῦν ὁ μὲν ἀράκιλος ὁ ἄρρην τὴν λόφον, καὶ τοῦτο ὑπολύκου λασεῖαν. ὁ δὲ ἀλεκτρυὼν, καὶ ὅτος λόφον, καὶ τὰ κάλλεα. ὁ δὲ ἐλέφας τὰ λέοντα: καὶ τοῦτο ὁ λέων: ὁ τέττιξ φωνοῦ.

Οτι καὶ μικραὶ πρόφασεις πολλάκις αἰτίαι μεγάλων πολέμων γεγόνασι. Κεφ. κζ.

ΥΠόθεσις μὲν τοῖς Αχαιοῖς καὶ τοῖς Τρωσὶ τοῦ πολέμου, ἡ Διὸς Ελένη φασί. καὶ Πέρσαις πρὸς τοὺς Ελληνας, Ατοσσα ἡ Δαρείου γυνὴ, ποθήσασα θεραπαίνας λιτὴ ἔχεσθαι Αττικὰς καὶ Ἰάδας. καὶ τοῦ μακροῦ πολέμου τοῖς Ελλησι τὸ πιν άκιον τὸ κατὰ τῶν Μεγαρέων. Μάγνητας δὲ καὶ Εφεσίους εἰς πόλεμον ἀκρὶς ὠξύνε. Πιρισιρὰ δὲ Χάονας καὶ Ιλλυριούς. Θηβαῖοι δὲ ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὲρ Ἰωμαίους πρὸς Ρωμαίους πολεμῆσαι λέγονται.

Οτι καὶ μικρὰ αἴτια πολλάκις μεγάλας ὁρμὰς ἔσχεν. Κεφ. κη.

ΛΕγαῖος λόγος Πυθοχάρην τὸν αὐλητὴν ἀνασεῖλαι λύκῳ ὁρμῶντα, αὐλήσαντα σιώτονον καὶ γλυκαῖαν αὔλημα. Μυῶν ἡ πλῆθος ἀνέστησε Μεγαρέας: Φασηλίτας δὲ, σφῆκες: σκολοπένδρας δὲ, Ροιτιεῖς.

Περὶ πρόβατων ἀχόλων τε καὶ μιχόλων Κεφ. λθ.

ΠΡόβατα ἄχολα ἐν Ὠδῇ Πόντῳ φασίν: ἐν ᾗ τῇ Νάξῳ τῇ νήσῳ δίχολα.

Περὶ τῶν μερόπων ὀρνίθων δικαιοσύνης. Κεφ. λ.

Ο Μέροψ ὄρνις ταύτης τοι δοκεῖ δικαιότερος εἶν τῶν πελαργῶν: ὁ γὰρ ἀναμένει γηράσαντας ἐκτρέφειν οὓς πατέρας, ἀλλὰ ἅμα ὀφθῆναι τὰ ὠκύπτερα, εὐθὺς ἐργάζεται. καὶ ἔστι δικαιότερος καὶ εὐσεβέστατος ὀρνίθων ἁπάντων.

Οτι καὶ τῶν ἀλόγων πρόνοιαν ποιεῖται τὸ θεῖον. Κεφ. λα.

ΙΔιον δὲ ἄρα τῶν ζώων καὶ ἐκεῖνο ἀγαθόν. Πρόνοιαν αὐτῶν καὶ οἱ θεοὶ ποιοῦνται, καὶ οὔτε αὐτῶν καταφρονοῦσιν, οὐδὲ μὴν ὀλιγώρως ἔχουσιν. εἰ γὰρ καὶ ἀμοιρεῖ λόγου, ἀλλὰ γοῦν σωτέοις καὶ ϕὴ καθ' ἑαυτὸ σοφίας οὐκ ἔστιν ἄτυχη.

ὅπως

ὅπως δ' ἔν κἀμὲ αὐτὰ φιλᾶται θεοῖς, ἐρῶ, καὶ εἰ μὴ πολλὰ ἐκ πολλῶν, ὅσα δ' ἔν ἀρχήσα, τοσαῦτα. Ἀνὴρ ἱππεὺς τὼν στρατέων, Λεωναῖος τὸ ὄνομα, ἵππον εἶχεν ἰδέαν μὲν ἀρεῖον, δρασμᾶν δ' ὠκύσον, τὸν δὲ θυμὸν αὐδρειότατον: καὶ ἀγαθὸν μὲν φὶ ταῖς ἐπὶ δόξισι τὼν ἱππάων πρὸ δρασμᾶν τὼν δὲ δὶ ἀγμιλίω, καρτερώτατον δ' φὶ αὐτῷ τῷ πολέμῳ: νὴ δι' ὦξαι, φύβα μὲν καιρὸς: νὴ ἀναχωρῆσαι φύβα αὖτ' χρέα πρηκέλῃ, παύν γρονιὸν. ἐκὸν ἐκ τούτων ἁπάντων, ὁ μὲν κτῆμα ἦν ἀγαθόν: ὁ δ' εὐκλειέστατος φὶ τοῖς ὁμοτέχνοις ἱππεύσιν ἐδόκει. ὁ τοίνυν ἵππος οὗτος τῆς ἱππικῆς ἀρετῆς, θατέρῳ μὲν ὀφθαλμοῖν ἀμφὶ δεξιῷ ἐπόλινος πληγῆς προσπεσούσης, ὁρᾶν ἀδυνάτως ἦν. ἐκὸν ὁ Λεωνᾶος ὁρῶν ἑαυτὸν ἀλεύσιμον τῆς πᾶσαν ἐλπίδα φὶ ἀμφὶ τοῦ ἵππου τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου πάθῃ, ἐπεὶ τἆλλα νὴ ἀσπὶς ἡ ἱππικὴ τὸν λαιὸν ὀφθαλμὸν οἷ ἔσκιπε μόνον ὁρῶντα, εἰς τὸ Σαράπιδος ἔρχεται, θρίμμα αὐάγων, καὶ μάλα ἀλγεινῶς, ὡσπερεὶ ἱερεῖον μὲν ἵππον, καὶ θύεται τοῦ θεοῦ ὥσπερ ἐπὶ ἀδελφοῦ τινος ἢ υἱοῦ ὁ Λεωνᾶος τοῦ ἵππου, οἰκτεῖραι μὲν †οἰκέτου, καὶ ταῦτα ἀδικήσαντα ἀνδρί. ἆν γάρ τινας ἀνθρώπους σφισι κακῶν αἰτίους, ἢ δράσαντας τι ἀσεβὲς, ἢ ἀπόντας τι ἀπόφημον. ἵππου δὲ ἔλεγε ποίᾳ μὲν θεοσυλίᾳ; φόνου δὲ τίς; βλασφημίᾳ δ' πῶς, ἢ πόθεν; ἐμαρτύρατο δ' τὸν βιὸν καὶ αὐτὸς, ὡς οὐδεπώποτε οὐδένα οὐδὲν ἀδικήσας: καὶ δι' ταῦτα τὸν συστρατιώτου οἱ καὶ φίλον ἐδέετο τῆ ὀφθαλμίας ἀπαλλάξαι τὸν θεόν. ὁ δὲ, οὐχ ὑπερορᾷ, οὐδὲ ἀτιφαύλισε τὸν ἀλογόμητε καὶ ἄφωνον ἰάσεσθαι, ὧν τοσοῦτον θεὸς, ὃ δι' ταῦτα οἰκτείρει τ' νοσοῦντα, καὶ τὸν ἀτιόμενον ὑπὲρ αὐτοῦ, ὃ δίδωσιν ἰᾶσιν. μὴ καίειν μὲν τὸν ὀφθαλμὸν, πυριάσει δὲ αὐτὸν ἀλεαίνειν μεσούσης ἡμέρας φὶ τοῦ πρὸ πυλῶνος. καὶ ταῦτα μὴ ἐπράττετο, ἐρράδη δὲ τοῦ ἵππου τὸ ὄμμα. καὶ ὁ μὲν Λεωνᾶος, χαριστήριά τε ὃ ζωάγρια ἀπέθυεν: ὁ δὲ ἵππος ἐσκίρτα, ὃ πρὸ τ' νεὼ ἐφριμάττετο, καὶ ἐδόκει μείζων τε καὶ ὡραιότερος, καὶ ἦν φαιδρὸς, καὶ τοῦ βωμῶ †πρὸς θεὸν ἐκυδρᾶτο. καὶ μὴν τοὶ ὃ πρὸς τοῖς ἀναβαθμοῖς καλινδούμενος ἐωρᾶτο τοῦ θεῷ τοῦ σωτῆρι χαριστήρια ἐκτίνων, ἅπερ οὖν ἔδρων.

Περὶ ἀσπίδος. Κεφ. λβ.

Ep

Quomodo autē à dijs amentur, dicam, si non multa è multis: tantū tamen, quantū satis fore uidebitur. Vir quidam Lenæus nomine, Equum possidebat & forma speciosum, & cursu celerrimū, & animo intrepidum: quiq; in spectaculis cursum ad quem institutus erat egregiè decurrebat, & in bello fortitudinem tolerantiamq; suā cum aliās declarabat, tum perse quendo si opus esset, tum retrocedendo tempestiuē. Propter hæc igitur omnia cōmendabilis Equus, dominū suū inter cæteros equites quàm celeberrimū reddebat. Hic equus adeò eximius, ictu quodā dextro oculo læsus eoq; captus est. Et cū Lenæus spem suā omnem propter hunc Equi casum uacillare uideret (nam læuo eius oculo, soli adhuc integro, scutum equestre & alia arma tenebras offundebāt, Serapidis templum adit, adducto secum ceu uictima quadā equo. & pro eodem deum precatur, ceu fratre aut filio, & ut supplicem insontem miseretur orat. huius enim calamitatis causam ab hominū quorundam siue facto nefario, siue mali ominis dicto esse profectam. Equus uerò quónam pacto (dicebat) uel sacrilegium, uel cędem, uel blasphemiam cōmitteret? Per suam quoq; innocentiam, ut qui nemini unquā iniurius fuisset, deum obtestabatur: & propterea ut cōmilitonis ac amici sui oculum restitueret, rogabat. Tum deus utcunq; magnus, nō neglexit neq; contempsit brutum mutumq; animal: & pariter ipsius & supplicantis miserius, remedium dictat: iubetq; oculum Equi, non quidem perfundi liquido ullo remedio, sed fomentis per meridiem in ambitu templi calefieri. His peractis, Equi oculus redintegratus est, & Lenæus deo, ut gratum se declararet, sacrificauit. Equus iam integer saltabat, & hinniebat circa templum: iamq; grandior & formosior uidebatur, secq; ueluti ostentans ad aram usq; non sine ambitione accurrebat: deniq; circa gradus se uolutans, deo seruatori quo posset modo gratias se agere præ se ferebat.

Equus Lenæi cuiusdam.

†οἰκέτου

†πρὸς θεὸν

De uinitore qui Aspidem sacram & hominibus innocentem imprudens dissecuerat. Cap. XXXII.

VInitor dum scrobem fodit, pulchrã & generosam uitem plantaturus, ligonis ictu Aspidem sacram & minimè infestam hominibus, quæ fortè illic latebat, imprudens mediam dissecuit. deinde cum terram dimoueret, posteriorem eius partem, quæ caudã cõtinet, in arena iacentem reperit: anteriorem uerò, quæ à uentre ad ceruicẽ tendit, adhuc reptantẽ & cruentã. Quamobrẽ obstupefactus & mentis impos, totus ad insaniã, eãq; uehementẽ redactus est. Et cum interdiu non apud se, nec rationis compos erat, tũ noctu etiã delirans è lecto exiliebat, & Aspidem se persequi dictitabat, & ueluti morsu læsus terribili clamore uociferabatur, & auxiliũ implorabat, & interemptæ ab ipso Aspidis simulacrũ se uidere aiebat, idq; frendens & minans: & aliquando morsu se impetitũ, eiulatu quidẽ dolere se arguebat. Cum aũt iam aliquãdiu durasset morbus, cognati eius supplicẽ ipsum in ędem Serapidis ducũt, deumq; ut spectrũ illud Aspidis amoliri & cohibere dignetur orãt. Misertus ille, uirum curat. Hæc de uindicta Aspidem læsam sequuta sufficiant.

† ἤνίκα uidetur melius omitti.
* ἀπέκειμ
† τι abũdat
† μὴν τοι uel δὲ

De Pauone Indico, quem Ioui consecratum à rege Aegypti, sacrilegi suffurari non potuerunt. Cap. XXXIII.

AEgyptiorum rex cum Indicum Pauonem maximum pulcherrimũq; dono accepisset, noluit cum gregarijs cæteris eum alere, uel cibi gratia, uel oblectamenti. itaq; Ioui urbis custodi eũ consecrauit, dignum hoc deo munus huiusmodi alitem iudicans. Huius deinde capiendæ desiderio uentri ac luxui deditus iuuenis quidam locuples, ut splendidè epularetur, captus est. Solebat enim ille semper indulgere gulæ, & uarias quærebat dapes, etiã cum periculo, quauis occasione, quouis pretio, lucrum existimans omnia quibus suam delectaret improbitatem, & satiaret ingluuiem. Mercedem igitur huius sacrilegij amplam uni ex ministris dei largitur, & insuper aliam promittit. Is uerò spe uana inductus, eum accessit ad locum, ubi morari alitem nõrat, & capere iuueni adferendã aggressus est. Sed nõ apparuit Pauo: & loco illius Aspis uisa

Ἐν ἀμπέλῳ δὲ γεωργὸς ἐργάζετο πέφρον, ἵνα ἐμφυτεύθῃ καλὸν βλάστημά τε καὶ εὐγλυές. ἔπτα τῷ σμινύῃ καταφέρων ὑποκουρεῖ ἀσπίδα ἱερὰν, καὶ ἀνθρώπῳ ἄκεσα ἐχθράν, λαθὼν διέκοψε μέσῳ. καὶ τῷ γλῶ δεξαίνων, τὸ μὲν οὐραῖον βλέπων τῇ ψάμμῳ κατειλημμένον· τὸ δὲ ἡμίτομον τὸ ἐκ γαστρὸς ὂν τῷ δέρμα ἀνιόν, ἑπόμενον, καὶ τοῦ λύθρου τοῦ δεῦ τῷ τομῷ πεπλησμένον, καὶ ἐκπλύνεται, καὶ ἐκφρων γιγόμενος, εἴσω τε ὀρθῶ μανίαν καὶ ὡς τὰ μάλιστα ἰχυρὰν, ἐκφοιτᾷ, καὶ μεθ' ἡμέραν ἑαυτοῦ τε, καὶ τοῦ λογισμοῦ ἦν ἀκράτως. καὶ μέντοι καὶ νυκτὸς, † ἡνίκα πεφόρητο καὶ ἐκ τοῦ λέχους ἀνεθόρνυτο, καὶ ἔλεγε τῷ ἀσπίδι * διώκων, ὡς ἀσπερ ὁμοῦ † τι τοῦ δήγματι ὧν ἐκπληκτικώτατος ἐδόκει· καὶ ἐκάλει συμμάχους· ἐμὲ μέντοι οὐ δ' ἀνιρημένης ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἴδωλον ἔλεγεν ὁρᾶν, βριμώμενόν τε καὶ ἀπειλοῦν· καὶ ὁμολόγει ποτὲ καὶ δεδῆχθαι, καὶ ὡς ἀδυνᾶτο δεῖν ὧν ὤμωξεν, ἦν δ' ἁπλοῦς. ἐπεὶ † μὲν οἱ νόσος πόρρω τοῦ χρόνου ἦν, οἱ προσήκοντες οἱ τοῦ ἀνδρὸς ὄν τοῦ Σαράπιδος ἄγουσιν ἱκέτιν, καὶ ἐδέοντο ἀνιᾶσθαι καὶ ἀφανίσαι τὸ φάσμα. οἰκτίρει μὲν δὴ τὸν ἄνδρα ὁ θεὸς, καὶ ἰᾶται. Ὡς δ' ἀτιμώρητος ἐκ ἐμεινεν ἡ ἀσπὶς, ἔρχεται καὶ παύνις ἀποχρῶντος.

Περὶ παῶ. Κεφ. λγ.

ΤΑὼν δ' Ἰνδικὸν δῶρον λαβὼν ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, πᾶσιν ὡς ἰδεῖν μεγισόν τε καὶ ὡραιότατον· οὐκ ἠξίου σὺν τοῖς ἀγελαίοις τρέφειν, ὡς οἰκίας ἄθυρμα αὐτὸν ἔσται, ἢ γαστρὸς χάριν· ἀλλὰ ἀνάπτει τοῦ πολιῆ Διΐ, λιτὰς αὐάθυμα ἐπάξιον τοῦ θεῷ τὸν ὄρνιν τὸν προαιρημένον. ἱερᾷ τοῦτον συλλαβὼν ἄσωτος νεανίας, καὶ παύνις πλούσιος, καὶ ποιήσασθαι δεῖπνον. ἀεὶ γὰρ τῇ γαστρὶ ἐχαρίζετο, καὶ δι' ἀπάσης αἰτίας ὁ ἄσωτος τὰ ποικίλα τροφῆς, καὶ τὸ σὺν λιμοδιῶν πορισθῆ, καὶ τὸ ἐωνημένον πολλοῦ, τρόπῳ βδελυρίας καὶ λαιμαργίας ὑπερβολῇ, λιτὸς ἡγούμενος ὡς ἥδονῆ. μισθὸν δὴ τροσύλιος ἀδεᾶ προτείνει τινὶ τῶν θεοῦ θεραπόντων, καὶ ὑπισχνεῖται καὶ ἄλλον. ὁ δὲ ἐλπίδι κουφισθεὶς ματαίᾳ, ἔνθα ἦλθε τὸν ὄρνιν αὐλιζόμενον ἐλθὼν, ἐπιχείρει συλλαβεῖν, καὶ τοῦ πλουσίου κομίσαι. καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐχ ὁρᾷ, μιγίσλω

δὲ ἀπιόντα ὀρθὸν εἶδε, καὶ ἐπ' αὐτὸν τὸν θυμὸν ἐλύετο. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐδέησε, καὶ ὑπεπτήλθεν· ἐγκειμένου δὲ τοῦ ἀετοῦ καὶ προσορμῶντος, ὁ ταῦρος ὧδε πως ἐκ τοῦ παραυτίκα ἦλθεν. ὁ δὲ ἀμφοτέρωθεν ἀίξας, καὶ ἑαυτὸν τοῖς ἱεροῖς μεταξὺ ἱστάς, καὶ ἀρθεὶς ἀνωφερῶς, οὔτε ἐπί τι τῶν ἱερῶν ἀφίζησεν, οὔτε ἐπ' ἄλλον μετέωρόν τινα καὶ ὑψηλὸν χῶρον, ἀλλὰ ἐπί τι μέσον τοῦ θεοῦ τοῦ νεώ, καὶ εἰς αὐτοῦ ἀτρεπῶς ἑαυτὸν ἀποφαίνων ὅπως ἀφ' ἁπάντων ἐπιβουλῆς τε καὶ κακῶν ἀσφαλέστατον εἶναι δοκοίη, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἐλεῖν αὐτόν. οὐκοῦν ἐπεὶ μηδὲν ἤνυσε, ὁ πρῶτος † πρὸς τοὺς ἀργύριον ὁ ἄσωτος ἀπήτει λαβεῖν. ὁ δὲ, οὐκ ἀποδίδου, λέγων ποιῆσαι μὲν τὰ ἑαυτοῦ πάντα, ἀδύνατον δὲ εἶναι θεῶν ἱερὸν ἀφελέσθαι. οἷα δὴ ἐκ τοιούτων ἤρξατο ἔρις ἐκείνων καὶ βοὴ πολλὴ, καὶ ἦχος πολλοί. ἔνθα δὴ ἀνέστη ὁ τῶν πάντων ἱερεὺς, καὶ ἐρωτᾷ τὸν τοῦ νεὼ φιλονεικίας τὸν ἕνεκα. καὶ ἐλέγχουσιν ἀλλήλους. καὶ ὁ μὲν πλούσιος ἀπειλαῖς καὶ βλασφημίαις, καὶ λοιδορίας αἰκιωδεστάταις ἀπαμάᾶται, καὶ ὄρνιθος ἄλλου καταπιὼν ὀστοῦν, καὶ ὀδυνώμενος τὸν βίον κατέστρεψεν ἀλγεινότατα. τὸν δὲ ἱερέα τὸν κακὸν, οἷα δή που ἱερόσυλον, ὁ τῆς πόλεως ἄρχων ἐκόλασεν. τὸν δὲ ὄρνιν οὔτε ζῶντα οὔτε νεκρὸν ἐθεάσαντο· ἀλλὰ ἑκατὸν ὡς ὁ λόγος ἔτη διαβιώσας, ἔνθα ἠφανίσθη.

Περὶ μυραίνης, πῶς δι' αὐτῆς ἐσώθη ὁ φαγὼν ὄφεως ᾠά. Κεφ. λδ'.

ΚΑὶ ἐκεῖνο δὲ ἔοικε τούτῳ καὶ ὁμολογεῖ. Κίσσος ὄνομα θεραπεύων τὸν Σάραπιν ἰσχυρῶς, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῆς πρότερον μὲν ἐρωμένης, ὕστερον δὲ γαμετῆς, καὶ ᾠὰ ὄφεως φαγὼν, ὠδυνᾶτο, καὶ ἐκακῶς εἶχε, καὶ ἐπίδοξος τεθνήξεσθαι ἦν. δεῖται δὲ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ, προστάξει πρίασθαι μύραιναν ζῶσαν, καθεῖναι δὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ ζώγριον. καὶ ὁ Κίσσος πάσχεται, καὶ καθίσιν. ἡ δὲ, ἐμφῦσα εἶχετο. ἀποσωσμὸν δὲ καὶ τὸν νόσον τὸν ἐκ τοῦ νεὼ ἔσωσεν. Ὑπηρέτις μὲν δὴ θεοῦ θεραπείας ἡ μύραινα αὕτη γενομένη, καὶ εἰς ἀνθρώπου τὴν ἡμετέραν ἀφίκετο.

Ὅτι καὶ Χρύσερμος αἷμα ταύρειον πιὼν, καὶ Βάθυλις φθισικὸς τοῦ Σαράπιδος θεράπων.

Κεφ. λε'.

Χρύσερ-

uisa est, erecta, & aduersus ipsum irata. quare territus retrocesſit. Cum uerò gulosus ille urgeret & instigaret, ad Pauonem uenit, qui mox ambabus alis in aërem eleuatus, neq; in sacra aliqua arbore consedit, neque in alio sublimi & excelso loco, sed in medio quodam inter templum (& ipsos,) unde intrepidè illos aspectans præ se ferre hoc uidebatur, se illorum insidijs superiorem ac tutum esse, neque capi ab eis posse. Itaq; re infecta luxuriosus ille pecuniam expensam repetit. Negat ille se redditurum, quòd quantum in se esset nihil non fecisset, rem uerò sacram deo auferre nequiret. Hinc ortam contentionem, & clamores multi audiuerunt: & tandem summus quoque sacerdos superueniens, litis in æde causam scisciatur. Illi se inuicem accusant. & iuuenis ille diues, minis, conuicijs & maledictis affectus, discedit: & alterius cuiusdam auis osse deglutito, magno cum dolore è uita migrauit. Ministrum uerò improbum illum, utpote sacrilegum, ciuitatis princeps puniuit. Auis ab eo tẽpore neq; uiua neq; mortua uisa est: sed cũ annis centum, ut ferunt, uixisset, euanuit. † πρὸς ὃ δὴ ὠκεν

De curato à Serapide uiro, qui Serpentis ouа ingesserat. Cap. XXXIIII.

HVc & illud pertinet. Vir quidam Cissus nomine, Serapidis cultui deditissimus, petitus insidijs mulieris quam prius amatam, deinde uxorem duxerat, cum ouа serpentis deuorasset, angebatur & miserè affligebatur, ita ut à morte parum abesse uideretur. Rogatus autem ab eo deus, Murænam uiuam præcepit emendam, & manum uiuario seu uasi (in quo seruaretur) immittendam. Paret ille, manum immittit: cui Muræna mordicus inhæret: & cum auelleretur, simul cum ea morbus etiam iuuenis illius euulsus est. Sic Murænæ huius diuinæ Serapidis uoluntatis ministræ, ad nos quoq; fama peruenit. Serpẽtis oua

Muræna

Historia Chrysermi à Serapide curati, cum sanguine Taurinum bibisset, & Bathylidis phthisici. Cap. XXXV.

IDem hic deus imperante Nerone, Chrysermum qui Taurino sanguine poto, iam & reuomebat sanguinem, & contabescebat, curauit. Hæc eo proposito mihi referuntur, ut significem animalia tam grata esse dijs, ut & ab ijs seruentur: & ipsa quoq; alios eorum uoluntate seruent.

Bathylis phthisicus.

Idem hic deus Bathylin Cretensem tabe periclitantem, ab hoc grauissimo malo asininæ carnis imperato esu, restituit. atq; eita, quemadmodum deus colludentibus uocabulis Græcis ei prædixerat, ὄνος λιρία ὀνησιφόρα, id est, asini iumẽtiq; carnes adiumento ei fuêre. Hæc hactenus.

Χρύσιρμόν τι τῶν Νέρωνος αἷμα αὐιμοῦντα καὶ τηκόμενον ἤδη, αἷμα ταύρου πιόντα, ἰᾶτο αὐτὸς ὁ θεός. ἐγὼ δὲ λέγω ταῦτα ὅτι ὁ τοσοῦτον ἄρα τὰ ζῶα θεοφιλῆ ὄντα, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν σώζεσθαι· καὶ σώζειν, ἐκείνων βουλομένων, ἑτέρους. Ἀτὰρ ὃν καὶ Βάθυλλιν τὸν Κρῆτα ὄντα νόσον φθίσεως ἐμπεσόντα, ἀζωότητι τοῦ τοσούτου κακοῦ ὅδε ὁ θεὸς ἀπηλλάττετο, ὀνείων λιρίων γευσάμενον. καὶ προεῖπεν ὑγιεῖ καὶ αὖθις πρὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ζώου. ἐφάτο γὰρ ὀνησιφόρον οἱ ταῦτα ἔσεσθαι τῷ θεραπείαν καὶ ἴασιν. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῶν ἀπόρρητα ταῦτα.

Equas ad agitationem curruum præferri. Equos lauatione & unguentis delectari: timeriq; eos à Camelis.
Cap. XXXVI.

DE animalium natura hæc quoq; feruntur. Equæ ad uectionem curulem aptiores esse creduntur. Viros rei equestris peritos affirmare audio, Equos lauatione & unctione gaudere. Solitos quidem unguentis liniri Equos, Simonides in Iambis testatur. Perse post Cyri pugnam in Lydia Camelos simul cum equis alunt, Equorum metum ex Camelis conuictu conantes expellere.

Περὶ τῶν ἵππων. Κεφ. λς.

ΙΔιας δὲ ἄρα τῶν ζώων καὶ ἐκεῖνα λέγεται, λίπποι ὡς ἁρματηλασίαν ἐπιτηδειότεραι εἶναι πιστεύονται. Γυμναζόμενα γοῦν ἀνδρας οἶδα πολυπειρους λέγειν, ὅτι ἄρα χαίρουσιν ἵπποι λουτρῷ τε καὶ ἀλοιφῇ. ὅτι γὰρ καὶ μύρῳ ἐχρίοντο ἵπποι, Σιμωνίδης φησὶ τοῖς ἰάμβοις λέγειν. Πέρσαι δὲ μετὰ τὸν Κύρου μάχην τὴν ἐν Λυδίᾳ, καμήλους τοῖς ἵπποις συντρέφουσι, τὸ δέος τῶν ἵππων τὸ ἐκ τῶν καμήλων εἰς αὐτοὺς ἀποτρόπαιον, ἐκβάλλειν πειρώμενοι τῇ συντροφίᾳ.

Diuisio animalium. Cap. XXXVII.

CArtilaginea uocantur, quæ squamis carent, ut Muræna, Conger, Torpedo, Pastinaca, Bos, Mustellus. Delphinus uerò & Balæna, cete sunt. Et hæc quidem de aquatilibus sola uiuipara. Mollia appellantur, ex aquatilibus ossium expertia: ut, Polypus, Sepia, Lolligo, † Vrtica: quæ etiam sanguine, & uisceribus carẽt. Crustis tenuibus tecta: Astaci, Squillæ, Cancri, Paguri, hæc senectutem exuunt. Siliceis testis conclusa, Conchæ, Murices, Buccina, Turbines, Echini, Locustæ. Iam dentibus serratis prædita esse dicuntur, quæ dentes teretes & acutos habent: ut Lupus, Canis, Leo, Panthera, hæc eadem sunt carniuora. Vtrinque dentati, Homo, Equus, Asinus, & sanè adipem habent. Dentes cótinuos possidet, Bos, Ouis, Capra. Dentes exertos habent, quæ extra dentes eminẽtes ostendunt, Aper, Talpa. nam Elephanti, potiùs quàm dentes, cornua appellãda sunt.

† al' φάλαινα, φώκη.

† Vrticam animal marinum Rondoletius quoque inter mollia censet, Plinius inter zoophyta.

Περὶ διαφορότητος ζώων εἰς ἐπωνυμίαν τε καὶ ζωογονίαν. Κεφ. λζ.

ΚΑλεῖται ἡ σελάχεια, ὅσα οὐκ ἔχει λεπίδας. ἔστι δὲ ὧν μύραινα, γόγγρος, νάρκη, τρυγὼν, βοῦς, γαλεός. Δελφὶς (ἡ καὶ) † φάλαινα (δὲ) λέγεται. ταῦτα δὲ ἄρα μόνα τῶν ἐνύδρων ζωοτοκεῖ. Μαλάκια δὲ καλεῖται, ὅσα τῶν ἐνύδρων ἀόστεά ἐστι, καὶ ἔστιν ὧν πολύποδες, σηπία, τευθὶς, ἀκαλήφη. ταῦτά τοι καὶ αἱματος ἄμοιρα, καὶ ὀστράκων ἐστί. Μαλακόστρακα δὲ, ἀστακοὶ, καρίδες, καρκίνοι, πάγουροι: ἀποδύεται δὲ καὶ τὸ γῆρας ταῦτα. Ὀστρακόδερμα δὲ, ὄστρια, πορφύραι, λιθύκλοι, τρόμβοι, ἰχῖνοι, κάραβοι. Καρχαρόδοντα δὲ, τροχιλους ἔχοντα τοὺς ὀδόντας καὶ ὀξεῖς, λύκος, λέων, λέαινα, πάρδαλις, ταῦτα μέντοι καὶ σαρκῶν ἐδέα. Ἀμφώδοντα ἡ ἄνθρωπος, ἵππος, ὄνος, ἀπόρρητον πιμελὴν ἔχει. Σωώδοντα ἡ, βοῦς, πρόβατον, αἶξ. Χαυλιόδοντα ἡ, τὰ ὑποφαίνοντα ἔξω τοὺς ὀδόντας, ὗς ὁ ἄγριος, καὶ ἄλαξ. τὸν γὰρ ἐλέφαντα ὃν φημι ὀδόντας ἔχειν, ἀλλὰ λίτρατα.

Insecta:

τα. Ἔντομα δὲ, σφὴξ, μέλιττα. λέγουσι δὲ μηδὲ πνεύμονας ἔχειν ταῦτα. Ἀμφίβια δὲ, ἵππος ποτάμιος, καὶ φώκη, καὶ κάστωρ, καὶ ἱπποπόταμος. Φολιδωτὰ δὲ, σαῦρος, χαλαβάτης, χελώνη, ἱπποπόταμος, ὄφις. ταῦτα γὰρ καὶ τὰ γῆρας ἀποδύεται, πλὴν ἱπποποτάμου καὶ χελώνης. Μάνυχα γὰρ ἵππος, ὄνος, βοῦς, ἐλέφας, αἴξ, ὄϊς, χοῖρος. Πολυχιδῆ γὰρ, ἄνθρωπος, λύων. Στεγανόποδα δὲ καὶ πλατυώνυχα, λύκος, χλιὼ. Διερμόπτερος γὰρ, νυκτερίς. Γαμψώνυχα γὰρ, οἷς καὶ ῥάμφος ἐπικαμπὲς, ἱέρακος, ἀετοί. τλὼ δὲ ἄλλων τὴν ζώων ἰδιότητα, ἀλλαχοῦ ἔπορ.

Περὶ τοῦ καλουμένου χλιαλώπηκος. Κεφ. λη.

Φιλότεκνον γὰρ ἄρα ζῶόν ἐστι καὶ ὁ χλιαλώπηξ: καὶ ταῦτὸ τοῖς ἀετοῖς ἀκολουθεῖ. καὶ γὰρ ὅταν πρὸς τὸ νεοττεῦον ἑαυτὸν κοιμίζῃ, καὶ γνόντα σημεῖα ἐλπίδα ὡς θηράσοντι αὐτὸν τῷ ἐπιόντι. οἱ γὰρ ἀκροδρασκοῦσιν οἱ νεοττοὶ φωνῆς. ὅταν γὰρ πρὸς ὁδὸν χθόνιοι τινὲς, καὶ ἑλεεινὸν ἑαυτὸν τοῖς πτεροῖς ἐλαφρίσας ἀπαλλάττεται.

Περὶ ἱεράκων. Κεφ. λθ.

Λέγουσι γὰρ Αἰγύπτιοι τὸν ἱέρακα ζῶντα μὲν καὶ ἔτι νεοττεύοντα θεοφιλῆ ὄρνιν εἶναι: τὸν βίον δὲ ἀπελθόντα, καὶ μαντεύεσθαι, καὶ ἐνείρατα ἐπιπέμπειν ἀκροδυσάμενον τὸ σῶμα, καὶ ψυχὴ γεγυμνωμένου γυμνή. λέγουσι δὲ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τρίποδα ἱέρακα τὴν αὐτοῖς φανῆναί ποτε, καὶ ὑγιῆ δοκεῖν λέγειν τοῖς πεπισευκόσι.

Περὶ ζώων διπλᾶ μέλη ἐχόντων: οἷον περδίκων, λαγωοί, ἐλαφοι, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. Κεφ. μ.

Περδίκων οἱ Παφλαγόνων διηρθρωμένοι εἰσὶν, ὡς φησὶ Θεόφραστος καὶ λέγει. καὶ Θεόπομπος τοὺς ἐν Βισαλτίᾳ λαγωὸς, διπλᾶ ἥπατα ἔχειν ἑκάστου φησὶ. Λέγει δὲ Ἀπίων, εἰ μὴ πλατύνεται, καὶ ἐλάφους νεφροὺς τέτταρας ἔχειν κατά τινας τόπους. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ κατὰ τὸν Οἰνέως τοῦ Μηνίδου βασιλεύοντα, διεφάλον γέρανον φανῆναι, καὶ εὐθηνῆσαι τὴν Αἴγυπτον. καὶ Διπάλου βασιλέως τετρακέφαλον ὄρνιν, καὶ πλημμυρῆσαι τὸν Νεῖλον ὡς οὔποτε, καὶ καρπῶν ἀφθονίαν γενέσθαι, καὶ εὐποτμίαν λεγὼν θαυμαστὴν. Τετράδραχμα δὲ, ἀσπὶς, μέλιττα. λέγουσι δὲ μηδὲ πνεύμονας ἔχειν ταῦτα. Ἀμφίβια δὲ, ἵππος ποτάμιος, καὶ φώκη, καὶ κάστωρ, καὶ ἱπποπόταμος. Φολιδωτὰ δὲ, σαῦρος, χαλαβάτης, χελώνη, ἱπποπόταμος, ὄφις. ταῦτα γὰρ καὶ τὰ γῆρας ἀποδύεται, πλὴν ἱπποποτάμου καὶ χελώνης. Μάνυχα γὰρ ἵππος, ὄνος, βοῦς, ἐλέφας, αἴξ, ὄϊς, χοῖρος. Πολυχιδῆ γὰρ, ἄνθρωπος, λύων. Στεγανόποδα δὲ καὶ πλατυώνυχα, λύκος, χλιὼ. Διερμόπτερος γὰρ, νυκτερίς. Γαμψώνυχα γὰρ, οἷς καὶ ῥάμφος ἐπικαμπὲς, ἱέρακος, ἀετοί. τλὼ δὲ ἄλλων τὴν ζώων ἰδιότητα, ἀλλαχοῦ ἔπορ.

Insecta: ut Vespæ, Apes: hęc etiã pulmonibus carere dicuntur. Ambigẽtia: Equus fluuiatilis, Lutra, Castor, Crocodilꝰ. Cortice teguntur, Lacertus, Salamandra, Testudo, Crocodilus, Serpens: hæc etiã senectutem exuunt, præter Crocodilũ, & Testudinem. Solipeda: Equus, Asinus. Bisulca: Bos, Ceruus, Capra, Ouis, Sus. Multifida: ut, Homo, Canis. Planipeda: Cygnus, Anser. Cuteis alis prædita, Vespertilio. Vncinatis unguibus sunt, quibus incuruum est rostrum: ut Accipitres, Aquilæ. Aliorum, si quæ præterea est, animalium natura, alibi dixi.

†addo, Διχηλὰ δὲ. Elephas Aristotelis multifidus est, sed digitis indiuisis. hoc in loco potiꝰ ἐλαφοῦ legerim.

Vulpanserem uenatori spem sui capiendi facere, ut fœtus interim elabãt. Cap. XXXVIII.

VVlpanser pullos suos uehemẽter amat, eandẽq; operã quã Perdix, in eis tuẽdis ponit. nã antè suos fœtus sese prouoluens, aucupi spem sui capiendi ostendit. hi uerò interea cum uenator illudit, elabuntur: quibus fuga elapsis, is sese alis alleuãs discedit, (ac sæpe ut pulli facilius elabantur, capiendum se uenatoribus præbet.)

Parenthesi inclusa Gil. uersio habet, in Græcis nostris non sunt.

Aegyptij quid de Accipitre tradant. Cap. XXXIX.

INterea Accipiter quoad uiuit, cũ apud Aegyptios egregiè charus deo esse existimatur, tũ post excessum è uita (cũ animal esse desijt, est aũt anima & spiritus) futura ostendere, ab eodẽq; somniorũ significationes proficisci. Eidẽ Aegyptij ternis aliquãdo pedibus Accipitrẽ apud se uisum aiũt, & nonnullis persuadent.

*Gill. legit τρίποδα ἱέρακος, & uertit, Tripodẽ Accipitris aliquando fuisse in Aegypto, unde oracula consulentibus diuino instinctu funderentur.

De animalibus partes aliquas sui corporis duplicatas habentib. Cap. XL.

PErdices ĩ Paphlagonia, ut scribit Theophrastus, cor geminũ habent. Bisaltię Lepores Theopompus ait, singulos duplex habere iecur. Apion, nisi nugatur, alicubi Ceruis quatuor esse renes prodidit. Et cũ † Oenis Menidis filius regnaret in Aegypto, Gruem bicipitẽ esse uisam, & feracitatem regionis secutã, idem author est. itẽ sub alio rege quadricipitem auem: & alluuione Nili secuta copiosiore quàm aliâs unquam, fructuum & segetum admirabilem fertilitatem extitisse.

Perdices. Lepores. Ceruꝰ. † Oeneo in Menide regnante, Gil. Grus biceps. Auis quadriceps.

Oues quadricornes, & tricornes.

Quadricornem Ceruum Nicocreon Pythius habuit, & Delphis cõsecrauit cum hoc disticho: Quatuor insignẽ quòd Ceruum cornibus altis Nicocreon cepit, munus Apollo tuum est. Oues etiã tum quadricornes tum tricornes fuerunt in tẽplo Iouis custodis urbis (in Aegypto.)

Bos quinis pedibus.

Ego etiam quinq; pedes Bouis miratus sum, quẽ uidi sacrũ eidem deo in magna urbe Alexandria, in luco dei, ubi consitæ

† πόρσιαι

Persææ egregiã umbrã & spectaculũ præbebant. Ibidem Vitulus colore cereo pedem ab humero dependentẽ ferebat, absolutum quidẽ illum, sed ad gressum inutilem. Hæc etsi consuetam naturæ rationem non omninò sequi uideantur, ea tamen ut uel ipse uidi uel fama accepi, referre libuit.

† σωιεργὸν Gillius. i. utilem & adiuuãtem.

Τετράκερων δὲ ἔλαφον Νικοκρέων ὁ Κύπριος ἔχει, ὃν ἀνέθηκε Πυθοῖ, ᾗ ἐπιγραφή. Σῆς νίκα λυτὸς τοξαλκέα κοῦρ' ἐπινοίας, Τλῶδ' ἔλε Νικοκρέων τετράκερων ἔλαφον. Καὶ μὴν τοί καὶ τετράκερω πρόβατα γ' ἦσθ τοῦ Διὸς τοῦ πολιέως ἦμ, καὶ τρίκερω. Ἐγὼ δὲ καὶ πεντάποδα βοῦν ἱερὸν ἐθαυμάμην ἀνάθημα ἦσθ θεῷ τῷδε γ' ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀλεξανδρέων τῇ μεγάλῃ, γ' ἦσθ καὶ λειμῶνι τοῦ θεοῦ ἄλσει, ἔνθα † πόρσαιαι σύμφυτοι σκιὰν ποθεκάλλη καὶ ὄψιν ἀπεδείκνυντο: καὶ ἦν μόχθ' φέρεσθαι τὸν χόαν λευρῷ πεφυκασμένῳ, καὶ ὧν τοῦ ἄμου πόδα ἐκπεπτημένον εἶχεν, † ἀσυέργον μὲν ὅσα ἐπιβῆναι, τέλαιον δὲ ὅσα εἰς πλάσιν. Καὶ ταῦτα μὲν δοκεῖ τῇ φύσει ὁμολογεῖν οὐ πάντως, ἐγὼ δὲ ἃ εἰς ἐμὲ ὄψιν τε καὶ ἀκοὴν ἀφίκετο, ἔπορ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΑ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI XI.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΒ.

De Orphis sacris piscibus Myrensium. Caput I.

Περὶ τῶν ἱερῶν ἰχθύων τῶν περὶ Μυρεῦσιν, οὓς καλοῦσιν ὀρφούς. Κεφ. α.

† Μύρων urbs est Lyciæ. Ide μυρεὺς & genitiuus pluralis μυρέων.

IN Myrensi Lyciæ sinu Apollinis templum est, ad cuius sacerdotem uitulinas caruncu las dispergentem Orphi gregatim adnatant, & tanquam sanè conuiuæ ad epulas inuitati, carnes comedunt: & uerò immolantes ex eo magna uoluptate afficiuntur, quòd pisces sua sacrificatione pascantur. Quod quidem ipsum res suas bene & feliciter casuras esse significare sibi persuadent, idcircoq; propitium esse sibi deum dicunt, quòd suis cibis pisces expleantur. Quòd si caudis carnes in terram eijciant tanquam sordidas à se detestantes, inde sibi iram Dei portendi arbitrantur. Itémque huiusce modi piscium genus sacerdotis uocem & agnoscit, & si ad eos à quibus appellatur, accesserit, sic incredibilem ipsis lætitiam affert, ut si contrà fecerit, magnum dolorem eisdem inurit.

ΙΝ Μυρεὼν† τῶν ἐν Λυκίᾳ κόλπος ἐστί, καὶ ἔχει πηγὴν, καὶ ἐν ταύτῃ νεὼς Ἀπόλλωνος ἐστί. καὶ ὁ τούτου τοῦ θεοῦ ἱερεὺς ἱερεῖα μόχεια διαπαίρει, τὸν ἦσθ θεῷ τεθυμένων. ὀρφοὶ δὲ οἱ ἰχθύες ἀθρόοι πορεύονται, καὶ τῶν ἱερεῖων ἐδίουσιν, οἷα δὴ πάντα καλούμενοι ἅπαντες ὁμοίως. καὶ χαίρουσιν οἱ θύσαντες, καὶ τῶν τούτων σῖτα πιστεύουσιν εἶναί σφισιν ὅπλα ἀγαθά. καὶ λέγουσιν ἵλεων εἶναι τὸν θεόν, ἐπ' ὃν οἱ ἰχθύες ἐπλήθυναν τὸν ἱερεῖων. εἰ δὲ ταῖς οὐραῖς αὐτὰ ἐς τὴν γῆν ἐκβάλοιεν, ὡσπερὸν ἀπημάσαντες, καὶ μυσαρὰ ἱερίναντες, τὸν δὴ τοῦ θεοῦ μῆνιν εἶναι πεπίσθαι. Γνωρίζουσι δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱερέως φωνὴν οἱ ἰχθύες, καὶ ἐπακούσαντες μὲν εὐφραίνουσι τοὺς δὲ οὓς δὲ κλαίουσι. τἀναντίον δὲ δράσαντες, λυποῦσι.

De

Περὶ

Περὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει ἰχθύων. Κεφ. β

Κατὰ τὴν πάλαι Βαμβύκην, καλῆτ δὲ νῦν Ἱεράπολις Σελεύκῳ ὀνομάσαντος αὐτὴν, ἰχθύες εἰσὶν ἱεροὶ, καὶ κατ' ἴλας νήχονται. οἱ μὲν ἔχουσιν ἡγεμόνας, καὶ τῶν ἐμβαλλομένων αὐτοῖς βοράων, πρεσβεῖα ἔστιν. φυλάττουσι δὲ οἱ τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλίαν μάλιστα ἰχθύων, οἱ ἔστιν ἀεὶ φαγόνδε αὐτοῖς: ἄτοπον δὲ τῆς ὁμονοίας καταπνεύσης: ἢ διὸ τὸν ἐμβαλλομένων τροφῶν ἐμπιμπλάμενοι, ἔτοιμοι καὶ πρὸς ἀλλήλων βορᾶς ἄγλυσοί τε καὶ ἀμαθεῖς αὐτοὺς ἀμύνασι.

Περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ λιπέρνα ἀρνός.

Κεφ. γ.

Λέγουσιν Αἰγύπτιοι, καὶ ἐμὲ μὲν οὐκ πείθουσι, λέγουσι δ' ὧν ἄρνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ δίκερων ἐπὶ τὸν Βόκχορίν τ' ἀποθανόντα ἐκεῖνον γενέσθαι, καὶ ῥῆξαι † φωνὴν: καὶ δίνυσι κεφαλὰς ἄδουσι τὸ ἀρνὸς, καὶ τετράκερων γενέσθαι φασὶ τὸ αὐτό. Ὁμήρῳ μὲν ἐν φωνὴν Ξάνθῳ τῷ ἵππῳ δόντι, συγγνώμην νέμειν ἄξια: ποιητὴς γὰρ. καὶ Ἀλκμὰν δὲ μιμούμενος ἐν τοῖς τοιούτοις Ὅμηρον, οὐκ ἂν φέροιτο αἰτίαν. ἔχει γὰρ ἀξιόχρεων εἰς αὐθαδίαν τὸν πρωτεῖον τόλμαν. Αἰγυπτίοις δὲ τὰ τοιαῦτα κομπάζουσι πῶς εἰκὸς πιστεύειν τινί; ἄρκτα γοῦν ἀ μὲν μυθώδη τὰ τῆσδε τ' ἀρνὸς ἴδια.

Περὶ τῶν πτερῶν τῶν τοῖς ἱεραξὶν ἐπιφυομένων. Κεφ. δ'.

Καὶ ἐκεῖνο δὲ ἄξιον τῶν ἱεράκων ἀκούσας, οἶδα. πρὸ τοῦ μὲν Νεῖλον ἐπιπολάζειν τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτε τὰς ἀρούρας ἀνέρχεσθαι, ἀφιᾶσι τῶν † πτερύγων τὰ ἤδη γηράντα, ὡσπερεῖ τῶν φυτῶν οἱ λεπτοὶ φύλλα τὰ ξηρὰ, ἀναφύουσι πτίλα νεαρὰ καὶ ὡραῖα οἱ ἱερακοειδεῖς τὸν αὐθὶς τὰ ὀνύχια. γένη δὲ ἱεράκων πλείονα ἄρα εἶη, καὶ ἔοικεν ὑπαινίττεσθαι καὶ Ἀριστοφάνης ὧδε, φησὶ γοῦν: Ἀλλ' ἐπέμψαμεν Τρισχιλίους ἱεράκων ἱπποτοξότας. Χωρὶς δὲ πᾶς τις ἄνυχας ἀγκυλωμένους, †Κιρχνῆς, πρόρχης, γύψ, κύμινδις, αἰετός. Νενέμηνται δὲ καὶ ἀπεκρίθησαν θεοῖς πολλοῖς. ὁ μὲν πορφυροῦς καὶ ἀκύπτερος Ἀπόλλωνος ὄρνις θεράπων φασί. φήνην δὲ καὶ ἅρπην Ἀθηνᾷ προσνέμουσιν. Ἑρμῇ δὲ τὸν φασσοφόντην ἄθυρμα εἶναι φασίν. Ἥρας δὲ τὸν πετεινὸν πέρνον, καὶ τὸν πρόρχην οὕτω καλούμενον Ἀρτέμιδος, μητρὶ δὲ θεῶν τὸν μέρμνον, καὶ ἄλλον δὲ ἄλλῳ θεῷ. γύπα δὲ ἱεράκων ὄντα πάμπολλα.

Περὶ

De piscibus Hierapolitanis sacris. Caput II.

AD Bambycen olim sic appellatam, nunc uerò Hierapolim à Seleuco nuncupatam, pisces & sacri habentur, & confertis turmis natant. Duces item habent, qui cibos eis obiectos primi degustant, maximeq; ex omnibus piscibus amicitiam inter se seruant, perpetuaq; pace deuinciuntur: siue quòd dea (Atergatis, ex Strabonis libro 16.) hunc animorum cõsensum eis afflat, siue etiam quia obiectis escis cum abundè expleantur, necesse non habent se inuicem inuadere & uorare.

De Agno Aegyptio bicipite, & locuto. Cap. III.

AEgyptij ferunt (quod mihi quidẽ nó persuaserint) quo tempore decantatus ille Bocchoris regnauit, Agnũ pedib. octonis & cauda gemina esse natũ: ac eundem fuisse bicipitẽ & quadricornẽ, & humano sermone locutũ. Veniã merentur poëtæ, ut Homerus qui Xantho equo sermonem attribuit; & imitatus illũ hac in re Alcman, cũ id post tantũ authorẽ (qui primus id fingere fuit ausus) Homerũ fecerit, nó est accusandus. Aegyptijs uerò talia iactantibus quis credat? Volui tamẽ hæc de Agno, licet fabulosa, nõ præterire.

† φωνὴν pro sermone hominis, ut suprà etiam lib. 10. cap. 25. de Cynoprosopis.

Accipitres quando pennas mutent, genera corũ plura esse: quæ quib. dijs sacra habeantur. Cap. IIII.

DE Accipitrib. audire memini: fólere eos ante q̃ Nilus inũdet & agros operiat, ex pennis illas quæ iã cõsenuerint dimittere, (ut rami frutici cũ iam arida folia,) & alias nouellas & elegãtes producere, si militer ut arbores comã. Sunt aũt Accipitrum genera plura, quod & Aristophanes insinuare uidetur, cũ inquit: Sed Accipitrum misimus tria millia Instar sagittæ qui uolantes aëra Secãt, aduncis & minant unguibus. Sunt Buteones, Vultures, Tinnũculi, Cymindides, & Aquilę. Distributi sunt autem & cõsecrati uarijs dijs. Perdicarius & Ocypteros, Apollinis minister est, ut ferũt. Ossifraga & Harpe, sacræ sunt Mineruæ. Palumbario Mercuriũ delectari aiunt. Iunoni dedicatur Tanysipteros, Dianæ Buteo, Matri deũm Mermnus: alij deniq; alijs dijs. genera enim Accipitrum permulta sunt.

† πτερῶν

† al' Κίγχρης

De

De Mustela quam Thebani in Bœotia adorant. Item de Muribus in Troade & Apollinis Sminthij templo. Caput V.

Περὶ τῆς γαλῆς ἣν Θηβαῖοι ἐν τῇ Βοιωτίᾳ σέβουσι. καὶ περὶ τῶν ἐν Σμίνθῳ μυῶν. Κεφ. ε.

AEgyptij quòd diuersa animaliũ genera in deos referãt, & sacra religione colãt, multiplex & uarius risus eos cõsequitur. At Thebani, natione quidem Græci, risu obruendi, qui Mustelam religiosè uenerentur, & dicãt, Herculis hanc nutricem fuisse, uel nõ fuisse quidem nutricem, sed cum Herculem Alcmena parturiret, & parere non posset, hanc prętercurrentem parturiendi uincula dissoluisse: eoq; esse factum, in lucem ut Hercules exiret, & iam iam natus reptaret: cui deinde luno decãtatos illos† Dracones immisit. † Vide Theocritum in Heraclisco, Idyll. 31.

† ὑμνησίους Sic Euripid.

στὼ ἱμὼ ὑμνῆσαι ἀπὶ σοσωΐνᾳ, ᾗ καπολογοῦσαι

Mures adorati.

Porrò Mures adorant ij, qui Troadis Hamaxitum incolunt: unde Apollinẽ, qui apud eos maxima religione est, Sminthiũ appellant. Sminthius Apollo, de quo multa Eustathius in primũ Iliad. Murem enim Sminthium Aeoles & Troiani nominãt, sicut Aeschylus in Sisypho testatur, tum ait: Sed est agrestis maximusq; Sminthius. Tum uerò in æde Sminthij cicures alũtur Mures, eisq; uictus publicè præbetur: atq; infra altare, ubi degant, Mures albi latibula habent. Apud etiam tripodem Apollinis, Muris est effigies. Cæterùm de hùius religionis origine hanc accepi fabellã. Per multa Muriũ millia cũ Aeolum & Troianorũ segetes inuasissent, atq; immaturas succidissent, & simul eis qui earũ sementẽ fecissent, infructuosas reddidisset: cũq; Delphicus deus de hac re cõsultus esset, respondisse: Oportere sacrificare Sminthio Apollini. Eos quibus datũ esset oraculũ respõsum secutos, ab hoc Muriũ impetu liberatos fuisse, & frumentũ eis adsolitas messes pueniss e. Huc etiã addũt, Cretenses ad coloniã domo missos, Pythium rogasse, quempiã sibi locũ ad habitandũ appositũ ostẽderet: Illũ oraculũ edidisse, ubi terra geniti bellũ eis inferrẽt, ibi cõsidendũ, atq; urbẽ excitandã esse: ita eos ꝓfectos ad Hamaxitũ castra posuisse, ut illic quiescerẽt: Muriũ uerò incredibilem multitudinẽ erupisse, & clypeorũ lora derosisse, & arcuum neruos exedisse: ex quo coniecturã duxerũt, illos esse terrigenas: proinde

† ἐν τῷ Σμινθίου

† ἄωρα

Αἰγύπτιοι μὲν δὴ σέβοντές τε καὶ ἐπιθειάζοντες γῆν χώραν διάφορα ἐς διαφορώς, γέλωτα ὀφλισκάνουσι παρά γε τοῖς πολλοῖς. καὶ Θηβαῖοι ἡ σέβουσιν Ἕλληνες ὄντες (ὡς ἀκούω) γαλῆν. καὶ λέγουσί γε Ἡρακλέους αὐτὴν γενέσθαι τροφόν: ἢ τροφὸν μὲν οὐδαμῶς, καθημένης δὲ ἐπ' ὠδῖσι τῆς Ἀλκμήνης, καὶ τεκεῖν οὐ δυναμένης, τήνδε παραδραμεῖν, καὶ οὓς τὴν ὠδῖνων λῦσαι δεσμοὺς, καὶ προελθεῖν τὸν Ἡρακλέα, καὶ ἕρπειν ἤδη. καὶ τοὺς γε † ὑμνησίους δράκοντας, ἃ Ἥρα ἐπέμψεν αὐτῷ. Καὶ οἱ μὲν Ἀμαξιτὸν δὲ τῆς Τρωάδος κατοικοῦντες, μῦς σέβουσιν. ὠνόμασται δὲ καὶ μὲν Ἀπόλλων ὁ παρ' αὐτοῖς τιμώμενος, Σμίνθιον καλοῦσι φασιν. ἔτι γὰρ καὶ οὓς Αἰολέας καὶ οὓς Τρῶας τὸν μῦν προσαγορεύειν σμίνθιον. ἀοιδοῦν καὶ Αἰσχύλον ἐν τῷ Σισύφῳ: Ἀλλ' ἀγροῦς ἐστὸς τις ὃν σμίνθιος, ὡς δ' ἐπιφωνεῖ. Καὶ τρέφονται μὲν † ὃν οὓς Σμινθίους μῦς τιθασοὶ δημοσίας τροφὰς λαμβάνοντες: ἐσθὸς δὲ ὁ βωμὸς καὶ φωλεύουσι λοιποί. καὶ παρὰ τὸν τρίποδα τὸν Ἀπόλλωνος ἑστήκασι μῦς. Μυθολόγημα ἡ ἐπὶ τῇδε τῇ θρησκείᾳ καὶ ἐκεῖνο προσακήκοα: τὴν Αἰολέων καὶ τὴν Τρώων τὰ λήια πολλὰς μυῶν μυριάδας ἐπελθούσας, † ἀώρους ἐπικεῖραι, καὶ ἀπολεῖν τὰ θέρη τοῖς σπείρασιν ἐπιφαίνειν: οὐκοῦν δὴ καὶ Δελφοῖς θεὸν πυθανόμενον εἰπεῖν, ὅτι δεῖ θύειν Ἀπόλλωνι Σμινθεῖ. οὓς δὲ παυθέντας ἀπαλλαγῆναι τῆς μυῶν ἐπιβουλῆς, καὶ τὸν πυρὸν αὐτοῖς ὃν τόνδε τὸν νενομισμένον ἄμητον ἀφικνεῖσθαι. Ἐπιλέγουσι δὲ καὶ τοῦτοις καὶ ἐκεῖνα: Εἰς ἀφνειὰν Κρητῶν οἱ σαλεύοντες οἴκοθεν ἐκ θεοῦ τύχης καταλαβούσης αὐτοὺς, ἐδεήθησαν τοῦ θεσπίου φῆναί τινα αὐτοῖς χῶρον ἀγαθὸν, καὶ εἰς τὸν συνοικισμὸν ἁνυσιμαῖον. ἐκπίπτειν δὴ λόγιον, ἔνθα ἂν αὐτοῖς οἱ γηγενεῖς πολεμήσωσιν, ἐνταῦθα καταμεῖναι, καὶ οἰκίσαι πόλιν. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς Ἀμαξιτοῦ τηνίκα, καὶ στρατοπεδεύσασθαι ὡς τὰ ἀναπαύσασθαι μὲν οὖν ἦν ἄφατόν τι πλῆθος ἐφορμήσαν τότε ὄχανα αὐτοῖς τε ἀσπίδων διέφαγε, καὶ τὰς τε τόξων νευρὰς διέφαγον. οἱ δὲ ἀρχαῖοι σωφρονοῦντες τούτους ἐκείνους εἶναι οὓς γηγενεῖς:

Καὶ

καὶ μὴν τοι καὶ εἰς ἀφρίαν ἥκοντες τὴν τῶν ἀμωτηρίων, τόνδε τὸν χῶρον ἐσοικίζουσι, καὶ Ἀπόλλωνι ἱδρύονται νεὼν Σμινθίου. Ἡ μὲν δὴ τῶν μυῶν μνήμη, πρόφασιν ἡμᾶς καὶ εἰς θεολογίαν τινά. χάριτος δ' αὐτῶν οὐ γεγόναμεν καὶ τοιαῦτα πρὸς ἀκούσαντες.

proinde, ad armorum etiã inopiam redactos, hunc locum incoluisse, atq; Smynthio Apollini templũ excitasse. Ad hanc theologiam Muriũ nos mentio promouit: & hęc quoq; obiter cognouisse, detrimento nobis non fuerit.

Οἱ οὖν ἀποθανόντας αὐτῶν οἱ Δελφῖνες θάπτουσι. καὶ περὶ τούτου.

Κεφ. ε.

Delphinos sui generis extinctorũ cadauera ad litus efferre, cũ homines sepultura non dignentur homines.

Caput VI.

Ἔστι δὲ ἄρα Δελφῖσι καὶ νεκρῶν μνήμη, καὶ τῶν συνόμων ἀπελθόντων τὸν βίον οὐδαμῶς προΐενται. τὸν γὰρ ἑαυτῶν τεθνεῶτα ἐπιδιώκουσι, εἶτα μέντοι κομίζουσι φορᾶδην ἐπὶ τὴν γῆν, τοῖς ἀνθρώποις πιστεύοντες θάψαι. καὶ Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ τοῦτο. ἕπεται δὴ πλῆθος ἕτερον οἷονεὶ τιμῶντες, ἢ καὶ νῦν Δίκαι ὑπερμαχοῦντες, μή τι ἄλλο λῃστὴς ἐπιδράμῃ, καὶ τὸν νεκρὸν † ἁρπάσαιεν, εἶτα καταθείη. ὅσοι μὲν οὖν εἰσὶν ἡδονῇ καὶ τῇ μουσικῇς ἐπαίοντες, τὸ τῶν Δελφίνων φιλομουσίας αἴτιοι, θάπτουσιν αὐτούς. οἱ δὲ ἀπό τε Μουσῶν (φασὶν) ἀπό τε Χαρίτων †ἀκλεῶς ἔχουσι. καὶ δόκει γε συγγνώμην ὦ Δελφῖνες φίλοι τῇ τῶν ἀνθρώπων ἀγριότητι, ἔγωγε καὶ Ἀθηναίοις Φωκίωνα τὸν χρηστὸν ἐρίφαντα ἄταφον: καὶ † Ὀλυμπίᾳ Διὶ ἐκείνη γυμνὴ ἡ πεκοῦσα τὸν τοῦ Διὸς, ὡς ἐκόμπαζεν αὐτὴ, καὶ ἐκὼν ἔλεγε. καὶ τὸν Ῥωμαῖον Πομπήϊον μέγαν ἐπίκλην ἀρχτέναντες Αἰγύπτιοι, τοσαῦτα ἐργασάμενον, καὶ νίκας νικήσαντα ἄγαν σεμνὰς, καὶ θριαμβεύσαντα τρὶς, καὶ τὸν τοῦ φονέως πατέρα σώσαντα, καὶ εἰς τὴν Αἰγύπτιον βασιλείαν ἐπαναγαγόντα, ἔπασαν ἐρίμυλον ἄμοιρον τῆς κεφαλῆς, πλησίον δὴ θαλάττης. καὶ ἐκεῖνον * ὡς ἡμᾶς πολλάκις ἐῶσιν. Ἐγὼ δὲ ἴδιον καὶ πέτηγας ἔραντάς ἴυγας, καὶ πτηνὰ σκόντας ὧν δεῖ πνοῦν: ** μάλα γε * ἐδέπνει. τὸ γάρ τοι ζῶον τὸ πάμβορον οὐδὲ † ὑμῶν φείσεται, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ταρίχους ἐργάσασθαι τολμῶσι. καὶ σφᾶς ἑαυτοῦ λιλήθασι ταῖς Μούσαις ταῖς Διὸς θυγατράσι ταῦτα ἐκ θυμοῦ δρῶντες.

Sunt autem Delphini mortuorũ memoriam non abijciunt, & eos quibus cũ consuetudinẽ uiuis habuerãt, extinctos quoque non deserunt. Itaq; sui generis cadauera subeuntes, ad summã aquã alleuant, tum ad continentẽ (uelut funere) illos eferẽtes, hominibus ipsos sepeliendos tradunt, Aristotele teste: post uerò sequitur magna Delphinorũ multitudo, tanq; funeri operam dantiũ, atq; in extinctos honorem conferentiũ, aut certè eos ab impetu aliarũ belluarũ ne deuorentur defendentium. Itaq; homines rei Musicę intelligentes, reuerentia studij in Delphinorũ Musicã adducti, humatione eos afficiunt. Vos uerò insciti æ ueniã agrestibus hominib. qui à Musis & Gratijs (quod aiunt) auersi sunt, Delphini tribuite, quãdoquidẽ uel ipsi Athenienses Phocionẽ probũ uirum inhumatum proiecerũt: tum Olympias, quæ filiũ Iouis peperisset, ut ipsa gloriabatur, & ille profitebatur, insepulta iacuit. Pompeius item Magnus cũ tot tantasq; res præclaras gessisset, ac summis uictorijs partis, ter triumphasset, & interfectoris sui patrẽ seruasset, & in regnũ restituisset, Aegyptij non modò interfecerũt, sed capite mulctatũ, proiectum ad litus reliquerunt. Sed bruta † etiã alia pleraq; sepulturæ officiũ negligunt. Vidi ego qui cõnexas Cicadas ad cibũ uenderent, hominibus homines: animaliũ scilicet uoracissimi, imò omniuori, & ab omni procul humanitate & Iouis filiabus Musis alieni, qui ne Cicadis quidem abstineant, & ad cibum illas quoque reponere & inueterare uelint.

† al' ἁρπάσαν καθαιρέσεσθαι

† al' ἀήθως

† Ὀλυμπιὰς Gillius.

† Quæ sequũtur ad finẽ capitis; obscura & à Gillio prętermissa, nos ex coniectura conuertimus.

** Hi loci nõ uidentur integri.

† Videtur Cicadas alloqui ut supra Delphinos.

Περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐκθειαζομένων λεόντων, καὶ περὶ σφιγγός.

Κεφ. ζ.

De Leonibus quos Aegyptij ceu sacros colunt, & de Sphinge obiter: & plura de Leonum natura.

Caput VII.

Λέον-

Leoni-

LEonibus in Aegypto religiosus cultus non modò tribuitur, sed etiam ex ijs urbs nomen traxit: quorum sanè uim ac naturam exponere nó alienũ uidetur. Templa habent sibi consecrata, & sedes ad cõmorandum amplas, & ad exercendum spatia & curricula laxa: tum eis bubulæ carnes quotidie præbentur, quas distractas atq; ab ossibus & fibris nudas dũ exedunt, ab Aegyptijs incantantur Aegyptia uoce. Cantionis argumentum est, ne ex aspicientibus quenquã fascinent. Neque uerò eorum modò permulti diuinitatem & religionem apud ipsos habent: uerùm etiam sedes eis dedicatæ, è regione contrarios aduersosq; aspectus habẽt: quarum fenestræ, tam quæ ad Solis exortum pertinent, tam etiam quæ ad occasum spectant, apertæ, suauiorem uiuendi rationem eis, & iucundius habitandi domicilium efficiunt. tum eis etiam sunt exercitationum loca ad tuendam ualetudinem, tum propinquæ palæstræ. Exhibetur autem cuiq; quo cum certet aduersarius ei Vitulus aliquis bene habitus, quẽ cum certando prostrauerit (quod quidem tardius facit, utpote otio & exercitij uenandiq; penuria segnior) inde satiatur, & ad suum redit stabulum. Eos ideò Vulcano Aegyptij consecrarunt, quòd sint natura uehementer ignita: atq; adeò exteriorem ignem ob copiam interioris ægerrimè intuentur, & fugiunt. Tum idcirco Solis domicilium Leonem constituunt, quod igneus sit: simul & Solẽ, cum est æstiuo tempore calidissimus, accedere ad Leonem cœlestem dicunt: Ij quidẽ qui magnam Heliopolim incolunt, in dei uestibulis eos diuinæ cuiusdam sortis, ut Aegyptij dicunt, participes alunt. Nam ijs, quibus propitius est deus, somniorũ significationibus secundũ quietem, futura non solum ostendunt: sed etiam à periuris non longo interuallo, atque adeò euestigio, deo eis iustam iracundiam afflante, pœnas illorum fraudi debitas, repetunt. Empedocles inquit, si post excessum è uita homo de semetipso in bestiæ alicuius naturam demigrare debeat, multò præstantissimam commutationem esse, quæ fit ex homine in Leonem. Sin homines è natura sua in plantas commutari fors iubeat, optimam esse conuersionem & demigrationem, ex humano genere in laurum. Versus quidem ipsius hi sunt: Vtq; feras inter præstat Leo montiuagus, trux: Sic alijs fruticum nitidissima laurea cunctis.

Leones cur sacri Vulcano.

†ζῶον ἡ λῆξις αὐτὸν

Λέοντας μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι σέβουσι, καὶ ἀπ' αὐτῶν λέλεκται πόλις. καὶ τὰ ἱδρύματα τῶν ἐκεῖ λεόντων ἄπειμι ἄξιον. ἔχουσι νεὼς καὶ δρομάδας εὖ μάλα ἀφθόνους. καὶ ἱερεῖα βοῦν αὐτοῖς δύνει ὁσημέραι, καὶ διαπαρακτὰ λέπεται γυμνὰ ὀστέων καὶ ἰνῶν. καὶ ἐπῳδιόντων ἐπᾴδουσιν Αἰγυπτίᾳ φωνῇ. ἡ δὲ ἐπῳδὴ ἔστιν ὑπνωτικὴ, μὴ βασκήνῃ τέ τινα τῶν ὁρώντων: καὶ ἔοικεν, ὡς αὖ ἔπος, αὐτὶ πολεμίων τὸ ἄσμα. ἐκθεοῦνται δὲ ἅμα πᾶν αὐτοῖς πολλοί, καὶ αὐτιπρόσωποί γε δίαιται αὐειμένοι αὐτοῖς εἰσι. καὶ αἱ μὲν πρὸς τὴν ἕω θυρίδες: αἱ δὲ πρὸς τὴν ἑσπέραν αὐεωγμένοι, λιχαρισμενωτέραν αὐτοῖς τὴν δίαιταν ἀπεφαίνουσιν. ἔστι δὲ αὐτοῖς γυμνάσια ὑγείας χάριν, καὶ πλησίον πάλαισται. ὁ δ' αὐτίπαλος τῶν εὐτραφῶν μόχθῳ, καὶ πρὸς τοῦτο γυμνασάμενος ἵνα αὐτῷ καθέλῃ, (δρᾷ δ' ἡ βραδύτης ἐκ' ἀργίας αὖ καὶ ἀθηρίας,) ἐμφορᾶταί τε, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸ αὔλιον τὸ ἴδιον. διάπυρον δὲ δὴ τὸ ζῶον ἰσχυρῶς: καὶ φεύγει μὲν ἔνθεν καὶ ἥλιον αὐτὸν Αἰγύπτιοι. τὸ δὲ ἔξωθεν πῦρ δυσωπεῖται καὶ φεύγει, πλήθει τοῦ φλογὸς φασίν. ἐπεὶ δὲ ἄγαν πυρώδης ἐστὶ, καὶ αὐτὸ οἰκεῖον ἥλιον φασὶν εἶναι. ᾗ ὅταν γε ἑαυτοῦ θερμότατον ᾖ θερμότατον ὁ ἥλιος, λέοντι αὐτὸν πελάζειν τοῦ οὐρανίου φασί. Προσέτι γε μὴν καὶ οἱ τὴν μεγάλην οἰκοῦντες Ἡλιούπολιν, φασὶ τοῖς τοῦ θεοῦ προπυλαίοις τούσδε τρέφουσι τοὺς λέοντας, θειοτέρας τινὸς μοίρας, ὡς Αἰγύπτιοί φασι, μετειληχότας. καὶ γάρ τοι καὶ ὄναρ, οἷς ἂν ἵλεως ἐπισταίη θεὸς δύνει ἥλιος ἐπισαύτου, προθυμαίνεσθαί τινα, καὶ οὐ ἐπίορκον ὀμόσαντας οὐκ εἰς ἀναβολὰς, ἀλλ' ἤδη δικαιοῦσι, τοῦ θεοῦ τὴν ὀργὴν τὴν δικαίαν αὐτοῖς καταπνέοντος. Λέγει δὲ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὴν ἀρίστην εἶναι μετοίκησιν τὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν μὲν εἰς †ζωὴν ἡ λῆξις αὐτὴν μεταγάγοι, λέοντα γίνεσθαι: ἐὰν δὲ εἰς φυτὸν, δάφνην. ἃ δὲ Ἐμπεδοκλῆς λέγει ταῦτ' ἔστιν: Ἐν θηρσὶ δὲ λέοντα ὀρεσκῴους χαμαιεύνας γίνεσθαι. δάφνας δ' ἐνὶ δρυόχοισιν ἀνομοίσιν.

Εἰ δὲ

Quòd

Εἰ δὲ καὶ τῶν Αἰγυπτίων σοφίας, ἃς φύσεως ἔνια ἱερὰ πάντων καὶ τὰ θεῖα, ἄξιον λέγεσθαι: τὰ μὲν † πρόδια τοῦδε τοῦ ζώου πυρὶ ἀπεικάζουσιν: ὕδατι μὲν τὰ κατόπιν. Καὶ τὴν σφίγγα μέντοι τὴν διφυῆ Αἰγύπτιοί τε χαρασσοὶ γλύφοντες, καὶ Θηβαῖοι μῦθοι κομπάζοντες, δίμορφον ἡμῖν παρέδυσαν δεικνῦσαι, † συμπλοκῆς τῆς τοῦ σώματος κράσει αὐτὴν. τοῦτό τοι καὶ Εὐριπίδης ὑπαινίττεται λέγων: † Οὐρὰν δὲ ὑπήλακα ὑπὸ λεοντόπου βάσιν Καθίζετο. Καὶ μέντοι καὶ τὴν Νεμεαῖον λέοντα, φασὶ σελήνης ἐκπεσεῖν φασι. λέγουσι δὲ τὰ Ἐπιμενίδου ἔπη: Καὶ γὰρ ἐγὼ γένος εἰμὶ σελήνης οὐρανίοιο, Ἣ δεινὸν φείξασ', ἀπεσείσατο θῆρα λέοντα † Ἐννεμιαίαν. ἄγχι δ' αὐτὴν δῆτα ποτνίαν Ἥραν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς μύθοις ἀπεικάσωμεν. τὰ γὰρ μὲν λεόντων ἴδια, καὶ ἀνωτέρω δὲ νῦν ἀρξάντα εἴρηται.

Περὶ τοῦ καλουμένου πυραύστου.

Κεφ. η.

Ζῷόν ἐστιν ὁ πυραύστης, ὁποῖον χαίρει μὲν τῇ λαμπηδόνι τοῦ πυρὸς, καὶ προσπίπτει τοῖς λύχνοις, ἃ ἀκμάζουσιν ἐπὶ τῇ φλογί, καὶ δοκεῖ τι λήψεσθαι, ἐμπίπτων δὲ ὑπὸ † ῥώμης, εἶτα μυδᾷ καταπίπτει. Μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ Αἰσχύλος ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς λέγων, Δείδοικα μοῖραν κάρτα πυραύστου μόρου.

Περὶ κίγκλου. Κεφ. θ.

Ὁ δὲ κίγκλος ζῴδιόν ἐστι πτηνὸν, ἀδρᾶς τὴν κατόπιν: καὶ διὰ τοῦτό φασι, μηδὲ ἰδίας μηδὲ καθ' αὑτὴν δυνάμενον αὐτῇ νοσσιὰν συμπλέξαι, ἀλλ' ἐν ἄλλοις δὲ τίκτειν. ἔνθεν καὶ τοὺς πάλαι κίγκλους ἐκάλουν οἱ τὴν ἀγροίκων παροιμίαν. κινεῖ δὲ καὶ τὰ οὐραῖα πτερὰ, ὁσπερεῖ ὁ παρὰ Ἀρχιλόχῳ κήρυλος. μέμνηται δὲ καὶ τοῦ ὄρνιθος τούτου Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Ἀμφιαράῳ λέγων, Οσφῦν δ' ἐξ ἄκρων διακίγκλισον, μὴ τὸν κίγκλου Ἀνδρὸς πρισβύτου. πλέει δ' ἀγαθὴν ἐπαοιδήν. ἐν ᾧ † Ἡρολόρδῳ, Κιγκλιοβάταν ῥυθμόν. Καὶ Αὐτοκράτης ἐν Τυμπανισταῖς: Οἷα παίζουσι φίλαι

Παρθένοι αὐλῶν κόραι Κοῦφα ποσὶ δονοῦσαι, † κόμας, Κ' ἀνακρούουσαι χεροῖν, Ἐφεσίαν πρὸς Ἄρτεμιν Κάλλιστ' αὖ, καὶ τοῖν ἰσχίοιν, Τὸ μὲν κάτω, τὸ δ' αὖ Εἰς ἄνω διαίρουσαι, Οἷα κίγκλου ἅλλεται.

Quòd si Aegyptiorum, qui animantes etiam earum q̃ partes ad mundum & Naturam referunt, rationem æstimatione dignandam ducimus, ut par est: nó est igno randũ quòd illi attribuũt igni huius animalis anteriora, aquæ uerò posteriora. Sphingem quoq; Aegyptij qui sculpturã exercent, & Thebanæ fabulæ, duplici natũra conformantes, biformem nobis conatur repræsentare, ipsam ex corpore uirginis & Leonis cum grauitate cópositam architectantes. Quod & Euripides insinuat, cum inquit: Caudam reuoluẽs sub leoninos pedes Sedebat. Porrò Nemeæum Leonẽ è Luna decidisse aiunt. Vnde & Epimenides in suis carminib⁹ cecinit: Nam genus è Luna nostrũ, cœlestis origo est: Terribili quæ me quondam cócussa rigore In Nemeam syluam, Iunoni sci licet almæ Vt gratum faceret, deiecit. Sed hæc in fabellas reijcienda, nos ꝓpriã Leonum uim & suprà & in præsentia satis explicauimus.

al'. ἐκπτώ-ντων

† al'. πρόδια

Sphinx.

† al'. σεμνύ-νοντες

† Οὐραὸν δὲ ὑφλὸς

† Εἰς Νεμεᾶ ἂν ἄγος

De Pyrausta. Cap. VIII.

EX ignis fulgore Pyrausta, q̃ uehemẽti afficitur uoluptate, idcirco cũ flãma uel maxime uiget, ad lucernas aduolat, atq; nonnihil captare uidẽt: at eñ lapsus uiu⁹ cóburit. Meminit uerò eius etiã Aeschyl⁹ Tragœdiarũ scriptor hoc senario: Magnopere stultũ metuo Pyraustę exitũ.

Vide prouerbiũ, Pyraustæ interitus, in Chiliadibus Erasmi.

† ῥύμης

De Cinclo aue, quã aliqui Motacillam appellant. Cap. IX.

CInclus uolatilis bestia q̃ posteriore sui parte debilis sit, ideo suapte natura & per se dicũt nó posse nidũ fingere, & cõstruere, sed in alienis parere: eãq; ob rẽ bonorũ inopes in rusticorum prouerbio Cinclos appellari solere. Hęc etiã semper caudã mouet, ut apud Archilochũ † Carulus. Mentionẽ huius auis Aristoph. etiã in Amphiarao facit, his uerbis: Et lũbis ceueto tuis, ceu debilis illa Cinclus parte senex: hoc incantatio quędã Creditur esse potẽs. Idẽ in Gerolordo cinclioba-ten rythmũ dixit. Et Autocrates in Tympanistis: Ludere ut solẽt blandæ Virgines sono quondã Tibiæ delectatæ, Iactare palmas, comas Vibrare leuiter pedes Ephesiæ Dianæ in festo: Motitare lasciuè Surs um deorsum lumbos Cincli more salientis.

Vide Erasmi Chil. in prouerbio Cinclus.

† Cerylus.

Aristophanis

ῥηρυτάδης

citatur ab Athenæo.

† κόμας

Mures cum moriuntur, eorum partes non pariter, sed singillatim extingui. & de ipsorum libidine. Item de Turture. Cap. X.

Meminit Erasmus in prouerbijs Muris interitus, & Turture loquacior.

MVres qui nō ex insidijs, sed sua spōte moriuntur, defluentibus membris, è uita paulatim excedunt: unde profectū id quod est in prouerbio, Iuxta Muris interitum: cuius Menander meminit in Thaide. Quin & Turture loquaciorem hominem dicebant. Siquidem Turtur & ore semper garrula est: & postica etiam parte plurimum, ut ferunt, obstrepit: Et hāc quidem paroemiam idem poëta usurpat in Plocio: & Demetrius in Sicilia fabula, Turtures podice etiam loqui ait. Porrò Mures flagranti libidine dicunt esse, testemq; Cratinum afferunt dicentem: Age nunc tibi de sereno aduersus mollitiē muris fulgurabo Xenophontis. Et fœminam quidem murem maiore Veneris rabie flagrare dicunt. Et rursus Epicratem citant in dramate quod inscribitur Chorus: Postremò subijt læna detestabilis, Per Pherscphattam, per Dianā deierans, Esse hanc puellam, uirginēq;, & integram Pullus ut indomitus: at cauus erat murium. Voluit autem extremè libidinosam dicere, cauum totum murinū eam appellando. Et Philemon, Mus albus, illā si quis: at fari pudet: Clamauit adeò læna mox turpissima, Latêre nusquam licuit.

Turtur.

Murium libido.

† al. λυπηπώρ

† Τέλος δὲ ἐσπήλθεν

† μυωπία

Vide Erasmū in prouerbio, Mus albus. & Gesnerū de animalib. 5 Bonon.

al. μυωξίαν, ut & Politianus uidetur legisse, qui cauum murinū uertit.

† Versus non constat.

De Tauro Aegyptijs sacro, quē Onuphin nominant. Cap. XI.

COlunt & nigrū Taurum Aegyptij, quem Onuphin uocitant. Loci nomen ubi nutritur, ipsi referant: ego propter asperitatem omitto. Pili in eo contrà quàm alijs uertuntur: atq; hoc ei propriū est. Inter Boues magnitudine excellit, ita ut Chaones etiam (quos Thesproti & Epirotæ larinos nuncupant, & è Geryonis bobus prognatos dicunt) exuperet. Pascitur autem Medica herba.

Omniū uelocissimos & saltu præstantissimos esse Delphinos. Cap. XII.

NOn modo aquatiliū bestiarū, sed etiā terrenarū oīm Delphin⁹ uelocissim⁹, & ad saliēdū p̄stātissim⁹ est. nauiū. n. sicut Aristot. ait, malos trāsilit, & causā conat afferre

Οἱ μῦες ἀπὸ νόσου καθ' αὑτοὺς, καὶ ἐκ μηδεμιᾶς ἐπιβουλῆς, ἀπορρέοντων αὐτοῖς τῶν μελῶν, καὶ μικρὰ ἀπὸ μικροῦ ἐκλείποντα τὸν βίον. φθόη καὶ ἡ παροιμία λέγει, τὸν μυὸς ὄλεθρον. μέμνηται δὲ αὐτῆς Μένανδρος ἐν τῇ Θαΐδι. Τρυγόνα δὲ λαλίστερον ἔλεγον. ἡ γάρ τοι τρυγὼν, καὶ ὅλα τὰ σώματος ἡ ἀπαύστως φθέγγεται: ἔστι δὲ καὶ ἐκ τῶν κατόπιν μερῶν ὡς φασι πάμπλαστα. μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ ταύτης ἡ παροιμίας ἐν Πλοκίῳ ὁ αὐτός. καὶ Δημήτριος μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἱστορίᾳ μέμνηται ὅτι καὶ τῇ τρυγὶ λαλοῦσιν αἱ τρυγόνες. Λέγεσι δ' οὖν μῦς λαγνισάτους εἶναι, καὶ μάρτυρά γε Κρατῖνον ἐπάγονται, ἀπόντα μὲν τῶν δραπετῶν: Φέρε νῦν σοι ἐξ αὐθρίας κἀλαπυγοσώλου μυὸς ἀστράψω ξηνοφῶντος. Καὶ ἔτι μᾶλλον τὸν θῆλυν ἔλεγον εἰς τὰ ἀφροδίσια εἶναι † λυπηπώρ. καὶ πάλιν περὶ Ἐπικράτη μὲν ἐν Χορῷ, δράμα δὲ ὄν ἐν Ἐπικράτει φασί. † Τελέως δ' ὑμὶν ἐσπήλθεν ἡ καταράβος μαστροπὸς Ἐπομνύουσα τὰν ὥραν, τὰν Ἀρτέμιν, Τὰν Περσεφάτταν, ὡς ἁμαλὶς, ὡς παῦρος, Ὡς πῶλος ἁλμυρός. ἧδε ἄρ' ἦν † μυωνία. Εἰς ὑποβολὴν δὲ λαγνισάτων αὐτὴν εἰπεῖν ἠθέλησε μυωνίαν ὅλην ὀνομάσας. Καὶ Φιλήμων, Μῦς λευκὸς ὅταν αὐτὴν τις, ἀλλ' αἰσχύνομαι Λέγειν. κέκραγε † τηλικοῦτον εὐθὺς ἡ καταράβος Μαστροπός. ὡς οὐκ ἔστι πολλάκις λαθεῖν.

Περὶ ταύρου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, ὃν Ὀνοφὶν καλοῦσι. Κεφ. ια.

Σέβουσι δ' Αἰγύπτιοι καὶ μέλανα ταῦρον, καὶ καλοῦσιν Ὀνοφὶν αὐτόν. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χώρου φύεται τρέφειν δὲ Αἰγύπτιοι λέγεται σαν ἡμῖν λόγοι. τραχὺ γάρ. αὐτίκα αὐτοῦ τρίχες ἀπορρωγῶσι τοῖς ἄλλοις εἰσίν. ἴδιαι γάρ οἱ καὶ τοῦτο ταῦτα. μέγιστος δὲ λέγεται βοῶν ὅτος, καὶ ὑπερβάλλει τοὺς Χάονας, ὅσπερ καὶ λαρινοὺς καλοῦσι Θεσπρωτοὶ καὶ Ἠπειρῶται, καὶ τροφῆς καὶ τῶν Γηρυόνου βοῶν γενεαλογοῦντες αὐτούς. καὶ σπείρεται μὲν Ὀνοφὶς πόα μηδικὴ ὅτος.

Ὅτι πάντων ἁλιπόταται δελφῖνες. Κεφ. ιβ.

Ὀξύτατος δὲ λέγεται καὶ ἁλικώτατος ἰχθύων ὁ δελφὶς, ἀλλὰ καὶ τῶν χερσαίων ἁπάντων. ὑποδραμεῖν γοῦν καὶ ναῦν, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει: καὶ πολλὴν αἰτίαν παρέχεται πρὸς θοίνας, καὶ

θῆναι, καὶ εἰσιν αὗται, σωιεχὲς τὸ πνεῦμα. ὥσπερ οὖν καὶ οἱ ὕφυδροι κολυμβηταὶ, καὶ γάρ τοι ἐκεῖνοι ὅταν τὸν σωτέναντον γνῶσιν τὸ πνεῦμα, ὥσπερ νεῦραν, εὐτὰ τὸ σῶμα ὡς βέλος ἀφιᾶσι: τὸ δὴ βλιβόμενον φησὶν γνῶσιν ὠθεῖν καὶ ἐξανιστίεσθαι αὐτούς.

Περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἰχθύος. Κεφ. ιγ.

Ἡ δὲ φύσις τοῦ ἰχθύος Αἰγύπτιος, θαυμάσαι ἄξιος. οἶδε γὰρ ὡς φασιν ὁπότε ἡ σελήνη λήγει: οἶδε δὲ αὖθις ἐπιὼν αὔξεσιν. ἐπεὶ οὖν καὶ τὸ ἴσον αὐτῆς σωαύξει τῇ θεῷ, ἡ συμφθίνει. καὶ ὧν μὴ δύναται φύειν, ὧν δὲ λιπόσαρκος.

Περὶ τοῦ ἰχθύος τοῦ καλουμένου † λάγνιδος. Κεφ. ιδ.

Ὁ δὲ † λάγνις ὅτι μὲν πόθεν τὸν Μαίανδρον ἐπὶ τὸν Λύκον ἐκ τῆς Ἀσιανῆς ποταμός. τοῦ δὲ Εὐρώπης πόθεν τὸν † Στρύμονα. ἐπὶ σιλάρῳ μὲν τὸ εἶδος ὅμοιος ὅτι. φίφυκε δὲ φιλοτεκνότατος ἰχθύων ὅτι. ὅταν γοῦν θήλεια ἀπερκυήσῃ, ἡ μὲν ἀφεῖται τῆς τέκνων φροντίδος, οἷα δὴ πάσα λεχὼ. ὁ δὲ ἄρρην τῆς φρουρᾶς τῶν βρεφῶν ἑαυτὸν ὑπεξάς πᾶσαν μίαν, πᾶν ἀνασείων τὸ ἐπιβουλεύον. ἱκανὸς δὲ ὅτι καὶ ἄγκιστρον καταπιεῖν, ὡς Ἀριστοτέλης φησί.

Περὶ Βατράχων καὶ ὕδρων, καὶ κροκοδείλων. Κεφ. ιε.

Βάτραχος ὕδρον μισῶν, καὶ δεδοικὼς ἰσχυρῶς. ὅτε δὴ τῇ βοῇ τῇ πολλῇ πειρᾶται αὐτὸν ἐκπλήττειν αὐτὸν καὶ αὐλιφοβεῖν. Κροκοδείλου δὲ κακουργία καὶ ἐκείνη εἰς ἄνθρωπον θήραν καὶ ζώων ἑτέρων ἑτέραν, † τίνα τρόπον, δίης οἶδε καπόντας εἰς ποταμὸς, ἢ ἐφ' ὕδρίαν, ἢ ἵππου τινὸς ἀρδείαν, ἢ καμήλου, ἢ καὶ νὴ Δία ὥστε ἐπιβῶναι πλοίου: ταύτην τοι νύκτωρ καὶ πολλῷ δὴ ὕδατι καταβρέξαι ἐμπλήσας τὸ σῶμα, καὶ ἐγχεῖ νῦν τῆς ἑτέρας πολλάκις, ὀλισθηρὰν αὐτὴν ἐργάσασθαι θέλων, καὶ ὃν κολυτρέαν ἑαυτῷ τὴν ἄγραν ἀκριβαίνων. τὰ γάρ τοι καθολισθάνοντα, ὁ κρατεῖ ἐπιβάθρας: ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν κατιὼν ἔχθη, ὁ δὲ ὑπεισπήδησεν ὑπολαβών, καὶ διεπνεῖ. ὀλίγα δὲ κροκοδείλου πρὸς ἱερῶν καὶ νεῶν. οὐ πρὸς πᾶν τὸ πρόχειρον χρῆσθαι ὅτι τῷδε τῷ θηρίῳ γέγονεν ἀπορία: πολλὰ δὲ αὐτῷ χρήματα καὶ ὀνόματα: πρόχεια δὲ, καὶ ἀκόσασι αὐτίτυπα, καὶ δίαιτα ἐν ὕδατι ἐν αὐτῷ: μόνον ἢ τὸν καλάμινον κλαδαρόρυγχον ἑταῖρον καὶ φίλον ἔχει. δίκαιος γὰρ ὅτου ἄλυπος ἐκλείχειν αὐτῷ τὰς βδέλλας.

Τίνα

afferre eiusmodi. Quemadmodum urinatores animam cõtinent, sic ille primo spiritum comprimit: deinde corpus sicut sagittã neruo expulsam iaculatur. nam spiritus intus cõpressus, & illum & urinatores compellit ac iaculatur.

De Physa pisce. Cap. XIII.

PHysa Aegyptius piscis admirabili natura præditus est. nam eum notionẽ habere ferũt quando luna augeat & diminuat: eiusq; iecur cũ luna pariter decrescere, pariterq; recrescere: corporisq; habitu modò esse opimo, modò gracili & tenui.

De Glani pisce. Cap. XIIII.

GLanis piscis, incola Mæandri & Lyci Asianorum fluminũ, & Europæi Strymonis, speciẽ siluri similitudinemq; gerit. Ex piscibus suorum fœtuum amantissimus est. nam simul ut fœmina peperit, cura quidem illa de partu suo liberat, ac ueluti puerpera quietem impetrat. At uero assiduum se præstans mas custodem ad conseruationem eius, quam procreauit sobolis, eam tuetur, & insidias omnes arcet. Potest quidem & hamum deuorare, Aristotele teste.

† ταλ'. γλανίδος

† ταλ'. γλανὶς

† Στρυμόνα paroxyt.

De Ranis, Hydris, & Crocodilis. Cap. XV.

HYdrum ualde & metuit & odit Rana, quamobrẽ multo clamore illum uicissim terrere ac perturbare conatur. Cæterũ Crocodili malignũ ingeniũ, hominẽ quoq; & alias animantes ut capiat, meditatur insidias. Itaq; in uia, qua nouit ad fluuios descensum esse, uel aquãdi gratia, uel potandi equũ camelúm ue, uel certè ingrediendi nauim, aquã noctu, quam plenis buccis hauserit, effundit, idq; sæpius, ut locũ reddat lubricum, ut facilius quodcunque in eo collapsum fuerit animal, prædetur. Labentia enim sustinere se nequeunt, & mox ab illo insiliente ut iacent corripiuntur, ac deuorantur. Addam & aliud nõnihil de hac fera. Tametsi nõ pauca sint Trochilorũ genera, & nomina, quæ sanè quidẽ qm̃ dura sunt, & ab aure religiosa & terete auersa, prætereo: haudquaq̃ cũ ijs omnib⁹ fœdere deuinciẽ, amicitiãq; colit Crocodilus: sed cũ solo nũcupato Cladaroryncho societatẽ atq; amicitiã facit. Enimuero nulla hic offensione hirudines eilegere potest.

Crocodili aduersus hominẽ & alias animantes insidiæ.

† τὴν ἀτραπὸν

Trochilorũ genus Crocodilo amicum.

Cur Sus & Canis animalia multipara, ex Democrito. Item de Mulis, & cur non pariant. Cap. XVI.

CVr Sus & Canis sint tam fœcundæ, & multiparæ, Democritus causam affert, quòd multiplicé uuluam, & seminis sellas receptatrices multas habeant. eas omnes semen non uno initu explet, sed iterũ & sæpius eæ proseminantur, ut frequentia seminis receptacula impleantur. Mulas idem non parere ait: nec eũ similes alijs uuluas animalibꝰ habere, sed forma diuersas minime concipere quire: nec enim mulas esse naturæ opus, sed humanæ machinationis audaciæq;, ut ita dicam, adulterinũ inuentũ, & furtum. Videri autẽ sibi ait asinum ui equæ illata, fortuitò grauidã reddidisse, ac homines postea huius uiolentiæ discipulos factos, in consuetudinẽ procreandi hæc iumenta adduxisse. Libycorum asini maximi non Equas comatas superueniunt, sed dunta xat tonsas. nec enim has comæ ornamento superbientes, harum rerum periti aiũt eiusmodi maritos pati.

Mulæ.

Vbi crebriùs abortus fiant. Cap. XVII.

IN Austrinis (uel regionibus uel tempestatibus) partus magis relaxari, atq; adeò excidere Democritus ait, quàm Septentrionibus. Quod quidem ipsum cur fiat, causam affert: Quia uentrem ferentibus corpora Austro laxẽtur, & dissoluantur: idcirco receptaculo dilatato, & longè lateq; diffuso, & malè compacto partus errare, & uagari: eosdemq; calefactos huc & illuc dilabi & diffluere, ac iam locis discluſis & remissis facilius excidere. Contrà si tempestas sit frigida, & Septentriones uenti sint, locorũ astrictione fœtus contrahi, & comprimi, ut de locis dimoueri ac depelli non queant: nec sanè dissolutione & laxitate quasi tempestate quati, præsertim cum ab perturbatione conquiescant, & firmissima sede distringant, ita ut facile ad pariẽdi tẽpus durare possint. Quãobrẽ frigida cõstitutiõe (inqt Abderita) fœtus manẽt, calore uerò ut plurimũ excidũt. hoc. n. supante, fieri posse negat, qn nerui & artº laxentẽ & fatiscãt.

Τίνα τῶν ζώων πολύγονα περὶ Δημόκριτον, οἷον ὗς καὶ κύων, καὶ πῶς μυῶν.

Κεφ. ις.

Λέγει Δημόκριτος πολύγονον εἶναι ὗν, καὶ κύνα: καὶ τὴν αἰτίαν προστίθησι, λέγων, ὅτι πολλὰς ἔχει τὰς μήτρας, καὶ οὐ τόπους οὐδὲ κλιτῶνας τοῦ σπέρματος. ὁ τοίνυν θορὸς οὐκ ἐκ μιᾶς ὁρμῆς ἁπάσας αὐτὰς ἐκπληροῖ: ἀλλὰ δίστε καὶ τρὶς ταῦτα τὰ ζῶα ὠθοῦνται, ἵνα ἡ σωρεία πληρώσῃ τὰ τοῦ γόνου δεκτικά. Ἡμιόνους γὰρ λέγει μὴ τίκτειν, μὴ γὰρ ἔχειν ὁμοίας μήτρας τοῖς ἄλλοις ζώοις, ἑτερομόρφους δέ, ὥστε διαμαίνας γονὴν δέξασθαι. μὴ γὰρ εἶναι φύσεως ποίημα τὸν ἡμίονον, ἀλλὰ ἐπινοίας ἀνθρωπίνης, καὶ τόλμης, ὡς αὖ ἄποις μιχθέντων ἐπιτέχνημα εἶναι καὶ πλέμμα. δοκεῖ δέ μοι καὶ, ἢν ὅς, ὁ ὄνος ἵππον βιασάμενος ἐπὶ τύχῃ κυῆσαι: μαθητὰς δὲ ἀνθρώπους τῆς βίας ταύτης γενομένους: εἶτα μὴν τοῖς θηλείαις ὧν τῶν ἐπὶ γονὴν αὐτῶν σωφθῆναι. καὶ μάλιστά γε οὖν τῶν Λιβύων ὄνους μεγίστους ὄντας ἐπιβαίνειν ταῖς ἵπποις, οὐ κομώσας, ἀλλὰ κεκαρμένας. ἔχουσα γὰρ τὴν ἰσχνὴν ἀγλαΐαν τὴν ἀπὸ τῆς κόμης, οὐκ ἂν ὑπομεῖναι τὸν τοιόνδε γαμέτην οἱ σοφοὶ τῶν τόπων γάμους φασί.

Διὰ τί μᾶλλον ἀγαμβλίσκεται τὰ ἔμβρυα. Κεφ. ιζ.

ΕΝ τοῖς νοτίοις μᾶλλον τὰ ἔμβρυα ἐκπίπτειν Δημόκριτος λέγει, ἢ ἐν τοῖς Βορείοις: καὶ εἰκότως. χαυνοῦσθαι γὰρ ὑπὸ τοῦ νότου τὰ σώματα τῶν κυουσῶν, καὶ διΐστασθαι: ἅτε τοίνυν τοῦ σκλήρου διαχυμένου καὶ οὐχ ἁρμοσμένου, πλανᾶσθαι καὶ τὰ κυούμενα, καὶ θερμαινόμενα διύδρου καὶ ἐκεῖσε διολισθαίνειν, καὶ ἐκπίπτειν ῥᾷον. ὁ δὲ ἄνεμος πάγος, καὶ βορέας καταπνεύσας, συμπέπηγε μὲν τὸ ἔμβρυον: διυσκίνητον δέ ἐστι, καὶ οὐ παραπέπτωκε ὡς ὑπὸ κλύδωνος. ἅτε δὲ ἄκλυστον καὶ ἐν γαλήνῃ ὄν, ἐρρῶσθαί τε καὶ σώφρονον καὶ διαρκὲς πρὸς τὴν τῆς φύσιν χρόνον τῆς ζωογονίας. ἐκεῖνο μὲν οὖν κρυμῶδες φησὶν ὁ Ἀβδηρείτης συμβαῖνον, ἐν ᾗ λίαν δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἐκπίνεται. ἀνάγκαιον δὲ εἶναι λέγει τὸ θέρμης πλεοναζούσης, διΐστασθαι καὶ τὰς φλέβας καὶ τὰ ἄρθρα.

Διὰ ποίαν αἰτίαν ἀναφύεται τῶν ἐλάφων τὰ κέρατα.

Κεφ. ιη.

Cur & quomodo ceruorũ cornua renascantur. Cap. XVIII.

Causam

Αἰτίαν

Αἰτίαν δὲ ὁ αὐτὸς λέγει τοῖς ἐλάφοις τοῖς τὰ κέρατα ἀναφύσεως ἐκείνῳ εἶναι, ἡ γὰρ αὐτοῖς ὡς ἔσι θερμοτάτη, ὁμολογεῖ: καὶ τὰς φλέβας δὲ αὐτῶν τὰς διὰ τοῦ σώματος πυκνοῖς μὲν καὶ λεπτοτάτας λέγει: καὶ τὸ ὀστέον τὸ κατέχον τὸν ἐγκέφαλον λεπτότατον εἶναι, καὶ ὑμενῶδες καὶ ἀραιόν: φλέβας τε ἐντεῦθεν, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κεφαλοῦ ἐπανίσχειν παχυτάτας. τοῦτο γὰρ τροφῆς, καὶ τούτου τι τὸ γονιμώτατον, ἄνισα ἀναδίδοσθαι. καὶ ἡ μὲν πιμελὴ αὐτοῖς ἔξωθεν φύσει πέφυκε τοῦτο, ἡ δὲ ἰχὼς ἡ τροφῆς ὁ τοῦ κεφαλοῦ διὰ τῶν φλεβῶν ἀναθέρεται. ἔνθεν οὖν τὰ κέρατα ἐκφύεσθαι διὰ πολλῆς ἐπιῤῥεόμενα τοῖς ἐκμάδος. σωιχὴς οὖν ὄντα, ἐπιῤῥέουσά τι θλᾶται πρὸς τοῦτο. καὶ τὸ μὲν ὑποῤῥέχον ὑγρὸν ἔξω τοῦ σώματος, σκληρὸν γίνεται, παγνυμένου αὐτοῦ καὶ κρατοῦντος τοῦ ἀέρος: τὸ δὲ ἔνδον ἐπιμενὲς ἀπαλόν ἐσι. καὶ τὸ μὲν σκληρύνεται ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν ψύξεως: τὸ δὲ ἀπαλὸν μένει ὑπὸ τοῦ ἔνδον ἀλέας. ἀκουῶ δὲ ἐπίφυσιν τοῦνισι κέρατος τὸ πρισθύτερον ὡς ἀλλότριον θλᾶν: θλίβοντος τοῦ ἔνδον καὶ ὠθοῦντος, καὶ σφύζοντος, ὥσπερ ἐπαιρομένου πεθλῶσαι καὶ προελθεῖν. ἡ γὰρ πρικμὰς παγνυμένη καὶ ὑπανατέλλουσα, ἀτρεμεῖ ἀδιάκοπός ἐσι. † διάτης γὰρ καὶ αὐτὴ σκληρᾶς, καὶ ἐπιθλᾶσα τοῖς προτέροις. καὶ τὰ μὴ πλέον ἐκθλίβονται ὑπὸ τοῦ ἰχῶνος τοῦ ἔνδον: ἤδη δέ τινα καὶ κλάδοις προσκεχθέντα, καὶ ἐμποδίζοντα εἰς τὸν ὦκα δρόμον ὑπὸ † ῥώμης τοῦ θηρίου ὠθισθέντα, ἀπορράττει. καὶ τὰ μὴ θλιβόμενα ἢ ἔθιμα ἐκκύπτειν ἡ φύσις προάγει.

Περὶ τῶν τομίων βοῶν, καὶ μὴ τομίων, ὡς διαφέρουσι καὶ τὰ κέρατα.
Κεφ. ιθ.

Οἱ τομίαι βόες, Δημόκριτος λέγει, σκολιὰ, λεπτὰ, καὶ μακρὰ φύεται τὰ κέρατα αὐτοῖς. τοῖς δὲ ὀρθοῖς ὠχέα τὰ πρὸς τῇ ῥίζῃ καὶ ὀρθὰ, καὶ πρὸς μῆκος προήκοντα πολύ. καὶ πλατυμετώπους εἶναι λέγει τούτους τῶν ἑτέρων πολλῷ μᾶλλον. τῶν γὰρ φλεβῶν πολλῶν ἐνταῦθα ὑπαρουσῶν, εὐρύνεσθαι τὰ ὀστέα ὑπὸ αὐτῶν. καὶ ἡ ἔκφυσις δὲ τῶν κεράτων παχυτέρα ἐστὶν, εἰς πλάτος τὸ αὐτὸ τῷ ζώῳ μέρος προάγει καὶ ἐκείνη. οἱ δὲ † τομίας μικρὸν ἔχοντες τὸν κύκλον τοῦ ἐδράνου τοῦ τῶν κεράτων, πλατύνοντες ἧττον, φησί.

Περὶ

CAusam ceruis cur cornua renascuntur, idē Democritus eam dicit, uentrem ijs calidissimum esse, & eorum uenas per uniuersum corpus ptinentes, esse rarissimas: & os quod cerebrum amplectitur, membranæ instar tenuissimum & perrarum esse, indeq; ad summum capitis uerticem crassissimas uenas exoriri: itaq; fieri ut nutrimentum, & cibi pars utilior, celeriter à natiuo calore digeratur. ex eo autem quod pinguius est, extrinsecus ipsis circumfundi ait: quod solidius, per uenas in caput retorqueri, & reflecti: ac inde cornua permulto humore irrigata enasci. Hic influxus cum continenter fiat, quod ex eo coaluerit, promouetur & truditur foras, & subinde succrescit aliud atq; aliud. Quicquid igitur eius extra corpus eminet, durescit ab aëre eum ipsum consolidante, & in corneam duritatem confirmāte. Id autem quod etiam nunc intra cutem subest, molle & tenerum est. Quocirca recens cornu subnascens, & intrinsecus premens, uetus tanq; alienum expellit, dum ueluti parturiens turget, & in lucem emergere gliscit, moræ interioris impatiens. Et humor quidē recenter concrescens, ad depellendum antiquum infirmus est: at durescens, priora extrudere potest. Itaq; uetera cornua pleraq; interno robore expelluntur: nōnulla arborum ramis circumplicata, & fera ram ad cursum incitatam ui impedientia abrumpūtur: & sic ueteribus elisis, recentia ad erumpendum parata, naturæ munere proferuntur.

† forte γίνεται

† ῥώμης

De genere Bubulo castrato & non castrato, quomodo cornibus & fronte differat. Cap. XIX.

BVbulo pecori castrato Democritus ait tortuosa, gracilia, longa nasci cornua. Contrà testibus prædito enasci secundum radicem crassa, recta, minusq; prolixa: eosdemq; latiori, quàm alteros fronte esse: Nam hic ibidem cum multæ uenæ sunt, ab ijs ossa dilatantur: simul & cornuum eruptio quoniam crassior existat, frontis latitudinem promouet. Castratis uero quòd sedes cornuum & initium enascendi perparuum habeat circulum, minus dilatatur hæc pars.

† τομίας

De Bobus mutilis. Cap. XX.

† τρημῶδες fortè, pro τρηματῶδες uel τριπῶδες. nã θελπτὸν uermiculi sũt pforantes. al'. quidẽ legitur θεινῶδες.

POrrò mutili Boues, threnôdes (ut Democritus uocat) .i. foraminulentam cranij partem, & poris seu meatibus plenã non habent, sed os uniuersum solidum: quod cum affluxũ humorũ nõ admittat, ut cornibus nudi ac mutili sint, in causa est. Venæ etiam circa idem os cum pertenues & infirmæ sint, minus alimenti continent. Sed ceruix quoq; mutilorũ Boum necessariò siccior est, cum in ea similiter graciliores habeantur uenę, & idcirco minùs ualidæ. Cæterum Arabicis Vaccis egregia nascuntur cornua: quod ad ea scilicet (inqt ille) humor copiosus, unde generosa illa germina nutriuntur, confluat. Ex eisdem quæ cornibus carẽt, os humorem capere solitum, solidius habent, & haudquaquam hunc ipsum sibi humorem recipere idoneum. In summa igitur incrementi causa cornibus existit influentia: quam sanè plurimæ & crassissimæ uenæ humore, quantum ferre possunt, grauidatæ infundunt.

† τότο

De Aquila quæ deiectum in turri infantem subteruolando seruauit. Cap. XXI.

† ἴσωσε.

ESt & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam Aquila olim infantem seruauit. Sed operæpretiũ est historiam integram explicare, amplũ sententiæ nostræ testimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotẽ, regnum auo adempturum Chaldæi prædixerunt. hoc ille metuens, durior in filiam est: & ut omnis suspicio abesset, arctissimè inclusam custodiri uoluit. Sed frustra suo consilio rem fatalem impedire conatus est. Nam filia ex obscuro quodam homine grauida peperit. Natum aũt ex ea infantẽ custodes regis metu ex arce (cui filia includebatur) præcipitarũt. Fortè aũt præteruolans Aquila, uiso infantis casu, perspicacissima nimirũ auis, illico priusquã terræ allideretur, uolando subiens eũ dorso excepit: & in hortum quendam deportatũ leniter deposuit. Eũ loci dominus inuentũ, forma ei⁹ delectatus amauit educauitq; : & Tilgamum appellauit. is postea in Babylonios regnũ adept⁹ est. Hoc si cui fabula uidet, me

† ἀνίλεως uel tale quid. Similis quidẽ refertur fabula de Danae Acrisij filia, &c.

† προσαραχθῶσι

† al'. τίλγαμος

Περὶ τῶν ἀκεράτων ταύρων. Κεφ. κ.

Οἱ ἄκερω ταῦροι ὁ †θρωῶδες, ὅτῳ ἐνομάζει Δημόκριτος, ὧν τὸ βρέγμα τὸ ὀστέον ἔχοντα (ἄκρατον γὰρ τὸ συναγωγὰς λέγω) αὐτύπωτον τὸ παντὸς ὄντος ὀστέου, καὶ τὰς συῤῥοίας τοῦ χυμοῦ ἀδιεξόδους, γυμνοί τε καὶ ἄμοιροι γίνονται τῶν δεόντων ἀμωτηρίων. Καὶ αἱ φλέβες ἡ αὐτὴ τοῦ ὀστέου τοῦτο ἀπροφώρατοι οὖσαι, λεπτότεραί τε καὶ ἀδρανέστεραι γίνονται. Ἀνάγκη δὲ καὶ ξηρότερον τὸ μυελῶδες τῶν ἀκεράτων εἶναι· λεπτότεραι γὰρ αἱ †τότων φλέβες, ταύτη τοι καὶ ἐῤῥωμέναι ἧττον. Ὅσαι δὲ Ἀράβιοι βόες θήλειαι μέν εἰσι τὸ γένος, εὐφυεῖς δὲ οὐ τὰ κέρατα, καὶ ταύτας τις ὡς ἐπὶ συῤῥοίαις πολλαῖς τῶν χυμῶν φησι, τροφὴν εὐχυμους βλάστης τοῖς κέρασίν εἶναι. Ἄκερω δὲ καὶ οὖσαι τὸ δεξιὸν μέρος ὀστέου στερεώτερόν τι ἔχουσι, καὶ διεξόδους τοὺς χυμοὺς ἧκιστα, καὶ σωιλόνται ἀπᾶν, αὔξεως ἡ ἐπῤῥοὴ αὐτὰ τοῖς κέρασι. ταύτῃ δὲ αὖ ἐπιχειροῦσι φλέβες πλῆσαί τε καὶ παχύνασθαι, καὶ ὑγρὸν κύουσαι ὅσον καὶ δύνανται τρέφειν.

† τίλγαμος

Οτι καὶ αἰετὸς ἀνθρώπου βρέφος ἔσωσε. Κεφ. κα.

Διον δὲ τῶν ζώων καὶ ἡ φιλανθρωπία. αἰετὸς γοῦν † ἐθρεψε βρέφος. καὶ ἀπᾶν τὸν πάντα λόγον ἐθέλω, ὡς αὖ γνοίη μάρτυς ὧν προεθέμην. Βαβυλωνίων βασιλεύοντος Σαχχόρου, Χαλδαῖοι λέγουσι τὸν γενόμενον ἐκ τοῦ ἐκείνου θυγατρὸς, τὴν βασιλείαν ἀφαιρήσεσθαι τὸν πάππον. καὶ Χαλδαίων μὲν ἦν τὸ προειρημένον θέσπισμα. ὁ δὲ ἐκεῖνος ὠφείλετο, καὶ ἵνα ἅπαν ἐπὶ καὶ ἀσφαλοῦς † Ἀκρισίου γένηται εἰς τὴν παῖδα. ἐφρούρει γὰρ σκρόπατα. λάθρα δὲ ἡ πᾶς, ὧν γὰρ τοῦ Βαβυλωνίου σοφώτερον τὸ χρεὼν, πίπτει ἀσφαλῶς εἰς τινος αὐδρὸς ἀφανοῦς. ὁ δὲ γοῦν οἱ φυλάττοντες δὲ τοῦ βασιλέως ἐῤῥίφασιν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. ὧν γὰρ ἐνταῦθα ἀφειρημένη ἡ προειρημένη. οὕτω δὴ ὁ αἰετὸς τὴν ἐπὶ τοῦ παιδὸς καταφορὰν ἐξύτατα ἰδὼν, πρὶν ἢ πη γῆς † προσαῤῥαχθῆναι τὸ βρέφος, ὑποπτὰς αὐτὸ, καὶ τὰ νῶτα ὑποβαλὼν, καὶ κομίζει δὴ κήπου τινα, καὶ τίθησι πεφεισμένως δὴ μάλα. ὁ τοίνυν τοῦ χώρου μεμελημένος, καλὸν παιδίον θεασάμενος, ἐρᾷ αὐτοῦ, καὶ τρέφει. καὶ καλοῦσι † Τίλγαμον, καὶ βασιλεύει Βαβυλωνίων. εἰ δέ τῳ δοκεῖ μῦθος τοῦτο, σύμφη-

σύμφημι † πεφρώμενον ἂν ἐκεῖνον καὶ γενέσθαι αὐτόν. ἀλλ' Ἀχαιμένη μὲν δὴ Περσῶν, ὑφ' οὗ κατεσχήκασιν οἱ τῶν Περσῶν δυνάσται, ἀετοῦ τρόφιμον ἀκούω γενέσθαι.

Περὶ τῶν κυνῶν τῶν πρὸς τῷ ναῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν τῇ Κρήτῃ. Κεφ. κβ.

ΕΝ δὲ Κρήτῃ Ροκκαίας, ὅτως Ἀρτέμιδος καλεῖται νεώς. ἐνταῦθα οἱ κύνες λυττῶσιν ἰσχυρῶς, ὃν τρόπον ὅταν τῆς νόσου ἐμπίπτωσιν. ἅπτα μὲν δὴ ἑαυτοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐπὶ πρόσωπα κεφαλῇ ἀθοῦσιν εἰς τὴν θάλατταν.

Περὶ τῶν ἐν Ἀδώνιδος πυθομένων λεόντων. Κεφ. κγ.

ΕΝ τῇ Ἐλυμαΐᾳ χώρᾳ νεώς ἐστιν Ἀδώνιδος· καὶ εἰσὶν ἐνταῦθα πυθομενοὶ λέοντες, καὶ οὗτοι ὅταν μὲν νεὼν πρόιόντας ἀσπάζονταί τε καὶ σαίνουσι. τὰ καλούμενα ἐδέσματα, οἷα δὴ ὑπὸ κλιτοὶ δαιτυμόνες ἔρχονται· καὶ ὅσ' ἂν ἐρίξῃς, λαβόντες, ἅπτα ἁπάσῃ σωφρόνως τε καὶ κεκοσμημένως.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ καλουμένου ὑγροῦ φοίνικος. Κεφ. κδ.

ΕΝ τῇ θαλάσσῃ τῇ ἐρυθρᾷ ἰχθὺς γίνεταί φασι, ᾧ ὄνομα αὐτῷ ὑγρὸς φοῖνιξ· καὶ γραμμὰς ἔχει μελαίνας, ἃ μεταξὺ τούτων κυανέας σαρκώσει κατέσικται.

Περὶ σαύρου καὶ χάρακος, καὶ τοξότου περὶ αὐτὴν θαλάττης ἰχθύων. Κεφ. κε.

Τῷ δὲ σαύρῳ ἐν ἐκείνῃ τὸ μὲν μῆκος, τῷ ἰχθὺϊ τῷ ἡμετέρᾳ γινομένῳ ἴσον ὄν. ῥᾳδίως δὲ αὐτὸν προερχόμενα χρυσῷ προσεικασμένα, ἀπὸ τῶν βραγχίων ἐπὶ τὴν οὐρὰν καθήκουσαι. μέσῃ δὲ αὐτὰς διατέμνει † χρυσῆ ἀργύρῳ προσεικασμένη. τὸ σῶμα ἐν αὐτῷ κέχρωκε, καὶ ἡ κάτω γένυς ἐπὶ τὴν ἄνω κύρτωμα ὑποπέφυκε. πρασίνους δὲ ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς. βλέφαρα ἐν αὐτοῖς χρυσοειδῆ περιέρχονται. Ἔστι δὲ καὶ ὁ χάραξ ὁ καλούμενος περὶ αὐτὴν θαλάττης θρέμμα. ἔχει δὲ πτερύγια, καὶ χρυσῷ προσεικασμένα, † ὅλα δὲ ἰδεῖν τὰ πρὸς ἑκάτερα, καὶ νωτιαῖα ὅλα, καὶ ταῦτα ἔχει χρυσοειδῆ. κατωτέρω δὲ ἁπαλοὶ εἰσὶ πορφυραῖ ζῶναι τὴν χρόαν. χρυσοειδὲς ἐν καὶ τὸ ὀπτάριόν μοι νέον τοῦ αὐτοῦ. πορφυραῖ ἐν ἄκρᾳ σκιαὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ μέσους διὰ κάλλους ἐσγράφουσιν. Ὁ δὲ τοξότης περὶ τὴν αὐτὴν θαλάττην γινόμενος, ἐχίνῳ ὅμοιός ἐστι τὸ εἶδος. κέντρα δὲ ἔχει στερεὰ καὶ μακρά.

Περὶ ὑστριχος τῆς Λιβυκῆς. Κεφ. κς.

Αἱ δὲ

me quoq; non approbare illi fatebor. Au- al. πειρώ-
dio tamen Achæmenen Persam quoq;, à μενον
quo nobilis Persarũ prosapia descendit, Achæmenes.
Aquilæ alumnum fuisse.

De Canum rabie in Creta.
Cap. XXII.

IN Creta Dianæ Roccææ templum est, circa quod cum rabie corripiuntur Canes, uehementer ex ea laborant: adeò qui dem ut ex promontorio in mare se præcipites dent.

De leonibus mansuetis in æde Adonidis. Cap. XXIII.

IN Elymęa regione Adonidis templum est, & in eo mansueti Leones: qui homines templum ingredientes tanquam salutatos adulando excipiunt. Eos si ad cibum aduoces, tanquam inuitati conuiuæ adsunt: & quicquid porrexeris, postquam acceperint, modestè & decenter abeunt.

De Maris rubri Hygrophœnice pisce. Cap. XXIIII.

PIscem in Mari rubro nasci ferunt, cui nomen Hygròs (hoc est humidus uel aquaticus) Phœnix. is nigris lineis, quas cœruleæ uariant maculæ, distinguitur.

De Lacerto, Charace & Sagittario eiusdem maris piscibus.
Cap. XXV.

EIusdem maris Lacertus est, cuius magnitudo ei qui nascitur apud nos æqualis est: sed uirgatus spectatur, lineis nimirum aureolis circundatur à bran- Lacertus.
chijs ad caudam pertinentibus, quas media argẽtea distinguit. Ore est hianti, maxilla inferior eminet in superiorem. uirides oculos habet, quos aureo fulgore palpebræ ambiunt. Eius item maris fœtura est Charax nuncupatus piscis. is pinnas habet & utrinque & in tergo auricolores. Inferiores partes purpureis cingulis illustrantur. Similiter eiusdem cauda auri colorem gerit. Purpureus color medios oculos pulchre adumbrat. Sagit- Sagittarius.
tarius in eodem mari procreatur, & quoniam herinacei speciem & similitudinẽ habet, firmis & bene longis armatur aculeis.

De Hystrice Libyca. Caput XXVI.

HYstrices Libycæ eos à quibus attinguntur acerbè pungũt,& aculei eorum non leues dolores inferunt. quinetiã mortuarũ (uel non ab ipsis uiuis emissorum) puncturas noxias esse aiunt.

De Simia Maris rubri. Cap. XXVII.

† ἀλεπίδωπον

ESt etiam in Mari rubro Simia, non piscis quidem hæc sed bestia cartilaginea, uelut squammarum expers, non magna. Colore est terrestri similis, tum facie speciem similitudinemq; eiusdem gerit. Non pisceo tegmine reliquũ corpus, sed illiusmodi circũuestitur, cuiusmodi testudinis inuolucrum est. Eadem similiter atque terrestris leuiter sima est. Eius reliquum corpus instar torpedinis latũ est, ut dicas auem esse alas explicãtem. Cum natat, uolare uidetur. In hoc uerò à terrestri differt, quòd uariè distinctus est: & ruffa est ceruix, ut branchiæ (quoq;.) Os uerò nõ in summa facie oblongũ ei prominet, sed hac etiam parte modicè sima, terrestrem repræsentat sibi cognatam.

† τῳόντος fortè addendum.

† al. σιμοῖδες

De Auibus cantũ (ut Luscinia, Merula, Turdo:) & animalibus nõnullis colorem mutantibus: Caput XXVIII.

LVscinia colorem & uocem per æstatem in aliam speciem immutat. neq; enim sic cantum uariat, distinguit, inflectit, acuit, quemadmodum uerno tempore. Merula æstate quidem canit: at enim hyeme strepit, & inconditam uocẽ ædit: & quasi uestis mutatione facta, ex nigro colore in ruffum conuertitur. Turdus uere inspicitur magis murino colore, æstate uarietate circa collũ coloris distinguitur. Et uero pisces ex alio colore in alium mutabiles sunt, ut Turdi, Merulæ, Fucæ, Mænides. Lupi item ceruarij æstiuo tempore à pilis nudi, hyberno contra hirti efficiuntur.

Merula.

Turdus.

De Siluris ubi cicures sint: ubi maiores minorés ue habeãtur. Cap. XXIX.

IN Bubasto Aegyptia stagnum est, ubi cicures permulti Siluri aluntur: & obiecto ad senutriẽdos pane, ad quẽ illi certatim subsiliũt, pascunt. Iidẽ etiã in flumini b⁹ procreant, ut in Cydno Cilicię fluuio: sed

Αἱ δὲ ὕστριχοι αἱ Λιβυκαὶ κρωτῶσί γε αὐτὰ ἀπομυόντας πικρῶς. καὶ μυῖαι καὶ ἀσπάλωνες σκληρὰς καλεπὰς τὰ κέντρα. καὶ πεθνεώτων δὲ φασὶ τὰ ἐκ τῶν ἀκανθῶν νύγματα ἀπαντᾶ, ὡς φασιν.

Περὶ τοῦ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάττῃ πιθήκου. Κεφ. κζ.

ΕΣτι δὲ καὶ θαλάττῃ τῇ Ἐρυθρᾷ ἰχθὺς πίθηκος, οὐκ ἰχθύς, ἀλλὰ σελαχῶδες ζῶον, οἱονεὶ † ἄλεπον, ὁ μέγας· ἀλλὰ καὶ ὅδε. ἔοικε γε μὴν τῷ χερσαίῳ ὁ θαλάσσιος τὴν χρόαν. καὶ ὁ πρόσωπον ἢ πίθηκος· οἱ ἐσι. πεφυκὼς δὲ τὰ λοιπὰ σώματος ἑλυτρον, οὐκ ἰχθυῶδες, ἀλλὰ ὥσπερ τὸ τῆς χελώνης ἔστιν. ὑπόσιμος δὲ καὶ ὅτος, οἷα καὶ ὁ χερσαῖος. τὸ ἄλλο σῶμα πλατύς, ἰσχνὸν τὸ τῆς νάρκης, ὡς εἰπεῖν ὄρνιν ἔστιν τὰς πτέρυγας ἁπλώσαντα. καὶ νηχόμενός γε ἔοικε πετομένῳ. πλατὰ δὲ καὶ τὸν χερσαῖον καὶ ταύτῃ, κατάσικτός ἐσι. πυρρὸς δέ ἐσιν οἱ ἰσχὺν τὴν ἐν πλατεῖ † ὡς βράγχια. τὸ δὲ σῶμα οὐκ ἐπ' ἄκρῳ ἴσον προσώπῳ ἔχει μακρὸν, † συμφυῶς δὲ, πλὴν τῷ χερσαίῳ πλάσει, καὶ ἰσχὺν ὅσον ὁ ἰχθὺς εἰκασμένος.

† τρόποντος fortè addendum.

† al. σιμοῖδες

Περὶ τῶν ὀρνίθων ὧν μεταβαλλόντων τὰς ᾠδὰς, οἷον ἀηδόνος, κοσσύφου, κίχλης, πλωΐδος τε καὶ θαλαττίας. ἐπὶ δὲ κοσσύφου καὶ αὐτοῦ θαλαττίου, καὶ λοιπῶν ἑτέρων, καὶ θῶος τοῦ χερσαίου.

Κεφ. κη.

ΗΑηδὼν δὲ ἡ θέρους καὶ τὴν χρόαν ἐκβάλλει εἰς ἀηδόνος ἕτερον, καὶ μεταβάλλει τὸ φώνημα. ὁ γὰρ ἄδει ποικίλως καὶ ποικίλως, ἑτέρως δὲ ἢ πρὸ τοῦ ἦρος. Κόσσυφος δὲ θέρους μὲν ᾄδει, χειμῶνος δὲ σιωπᾷ, καὶ τεταραγμένον φθέγγεται· καὶ τὴν χρόαν ὡς σολὴν μεταμφιάσμενος τὸ † πρόσθεν μέλανος ὑπόξανθός ἐσιν. ἥγε μὴν κίχλη χειμῶνός ἐσι φανερὰ ἰδεῖν, θέρους δὲ τὸν αὐχένα ποικίλον ὧν δείκνυσι. καὶ ἰχθὺς δὲ τὴν χρόαν μεταβάλλουσιν οἵδε· κίχλαι τε, καὶ κόσσυφοι, καὶ φυκίδες τε, καὶ μαινίδες. οἱ δὲ θῶες, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, σὺν μὲν τοῦ θέρους εἰσὶ φιλοί, σιγᾶς δὲ σὺν † χειμῶνος.

† πρόσθεν

Περὶ σιλούρου. Κεφ. κθ.

ΕΝ Βουβάστῳ δὲ τῇ Αἰγυπτίᾳ, λίμνη ὅδε, καὶ τρέφει σιλούρους πάμπολυ πλῆθος. καὶ χαρεύδεις εἰσὶν οὗτοί γε, καὶ ἰχθύων πρασότατοι. καὶ ἐμβάλλουσιν αὐτοῖς ἄρτων ζύφη. οἱ δὲ ἀπασκιρτῶσι, καὶ πολλοὶ τις ἄλλος πρὸ ἄλλου, τὰς ἐμβαλλομένας ζοφὰς ἁρπάσαι. γίνεται δὲ ἀρὰ ὁ ἰχθὺς ὅδε καὶ ἐν ποταμοῖς ὡσπερὸν ἐν τῷ Κύδνῳ τῷ Κιλικι.

Βραχὺς

βραχὺς δὲ ὁ τόπος ὅτι τὸ μέγιθος. τὸ ἦ ἄστιον: τὸ τρέφει ἀφθόνως διαδύες νᾶμα ⸫ καθαρὸν, καὶ πῶσιν ⸫ ψυχρόν. καὶ τοῖσι τοῦ † δὲ ὁ Κύδνος ἐσί. τιβολωμένῳ ἢ ⸫ ἰλύος μεσῷ θιλοδᾶ μᾶλλον, καὶ φέτοιδα πάντες. πύραμος ἢ ⸫ Σάρος τρέφουσι τότους ἀφθονέρους. ⸫ ὅτοι δὲ Κίλικες εἰσι. ἄφνω δ' αὖ οἱ αὐτοὶ πρόθυμοι ⸫ † ὀρόντα † Σύρων. ⸫ μύτοι καὶ Γαλιλαίων ποταμὸς μεγίσας τρέφει: ⸫ λίμνη δὲ ἡ Λπαμῆτις.

† ὅτι uel ὅδε τος † μᾶλ' † ὀρόντου † φ' Λσπαίῳ † Γελάρῳ, Gillius. Labrandus uicus est Cariæ. † Subaudi χαιρούθεις δὲ φουσι ἰχθῦς † al'. ἐκλάβη σαν † Chaboras & Saocoras fluuij inter Euphraten & Tigrin medij fuere in tabulis Ptolemæi.

Οτι πολλαχόθι αἱ σι χαιρούθεις ἰχθῦς ⸫ πρᾶοι, καὶ φ' ὧν καλεῖσθαι ἐθακόοντες Κεφ. λ.

Χαιρούθεις δὲ ἰχθῦς, καὶ ἐθακόοντες τῇ κλήσει, καὶ τροφὰς ἀσμένως δεχόμενοι, πολλαχόθι ⸫ εἰσὶ, ⸫ τρέφονται. ὡς πορθμὸν ⸫ φ' Ηπάρῳ, † φασῖται μὴ τῇ πόλει ἐκάλουν πάλαι Στεφανήπολιν, φ' τῷ νεῷ τ' τύχης, φ' ταῖς ἑκάτερα ἀνιόντων δεξαμεναῖς. καὶ φ' † Χλωρῷ δὲ τ' Σικελίας, ὅπερ ἐν πάλαι Συρακοσίων φρούριον). καὶ φ' τῷ ἱερῷ ἢ τ' Λαβραύδου Διός ἐσι κρηνῶν διαδὸς νάματος, † καὶ ἔχουσιν ὁρμίσκους χρυσοῦς, καὶ ἐλάφειν, χρυσᾶ μέν τοι καὶ ταῦτα. ἀφέσηκε δὲ ὁ νεὼς τ' Διὸς τοῦδε, τ' Μυλασίων πόλεως σαδίους ἑβδομήκοντα. εἰς τόδε ἄγαλμα ξίφος ἔχει τῆς ἥρτης: καὶ τιμᾶται, καλεόμενος Κάριός τε ⸫ Στράτιος. πρῶτοι γὰρ οἱ Κᾶρες ἀγοραῖ πολέμου ἐπέφηναν, καὶ ἐστρατεύσαντο ἀργυρίου, ὅχανά τε ταῖς ἀσπίσι πεποίηνται, ⸫ λόφους φέρεσθαι τοῖς κράνεσιν. † ἐκάλεσαν ἢ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ Καρὸς τ' Κρήτης καὶ Διός. Ζεὺς δὲ Λαβραύδειος ὕεται λάβρῳ καὶ πολλῷ, τ' ἐπωνυμίαν τοῦδε ἀνείληφε ἔχειν. καὶ φ' ὧν Χίῳ δὲ, φ' ὧν καλαμοῦντι Γερόντων λιμνῖ, πάθος ἰχθύων πλῆθός ἐστιν: ὅσον πορθμὸν εἰς τ' Αἰγαμυθίαν τ' γύρως, τοῖς πρεσβυτάτοις οἱ Χῖοι τρέφουσι. καὶ φ' τῇ γῇ δὲ τῇ νῦν ποταμῷ τότε Εὐφράτου καὶ τ' Τίγριδος μέσῃ, πανὴ ὑμνῆται, ⸫ εἰς βυθὸν κάτω δῖδ' ὡς ἔδη, ⸫ ἐκβάλλειν ὕδωρ ἰδεῖν λαμπρὸν, καὶ γίνεσθαι ποταμὸς τ' ἐκπίπτον, ὄνομα † Βόρρας. ἐπᾴδουσί τε ἐν ὀνόματι οἱ ἐπιχώριοι ⸫ λόγον ἱερὸν, καὶ ἔστιν ὁ λόγος. Ἥρα μετὰ τοῦ γάμους τοῦ Διὸς, φ' ταῦτα ἀπελάσθαι, ὥς φασι καὶ Σύροι, καὶ ὅτ' νῦν ὁ χῶρος ὀνομάζεται ἀναπνεῖ: ⸫ πᾶς ὁ ἀὴρ κύκλῳ ταύτῃ κίρνατο. καὶ φ' ταῦτα σκιρτῶσιν ἰχθύων πρᾶοι ἀγέλαι.

Οτι ἀγριώτατον ⸫ πρᾳότατον ζῴων λύκος καὶ ἀρνὸς, ἐπὶ τῷ ἐκ Δελφῶν μαρτυρίαν. Κεφ. λα.

Τὰ

sed ij quidem idcirco minuti proueniũt, quòd eius confluens nitidissimꝰ & frigidus sit, quo non ipsi delectantur, sed turbido potiùs, ac planè limoso, eoq; pinguescunt. Pyramus quidem, atque Sarus Cilices fluuij, eos longe pleniores ferũt: tum Orontes Syrorum fluuius eos progignit. Ptolemæorum item fluuius, & Apamiense stagnum maximos generant.

De piscibus mansuetis in diuersis locis. Cap. XXX.

PErmultis quidem locis mansuefacti pisces, & se appellantibus obtemperantes, & cibos obiectos libenter excipientes, aluntur: ut in Epiroticæ, olim nuncupatæ Stephanepoleos, templo Fortunę, in uinarijs siue canalibus utrinque iuxta ascensum. atq; in Peloro Siculo olim Syracusiorum propugnaculo. In templo etiam Iouis Labrandei fons nitidus mansuetos pisces habet, monilibus, & aureolis inauribus ornatos, quod quidem templum septuaginta stadia ab urbe Mylasio rum distat. Ex huius Iouis statua gladius est appensus: & colit deus Carij Stratijq; cognomine, quòd Cares primi stipendia meruerunt, & pecunia militarũt, loris clypeos appenderunt, cristas galeis accommodarunt. Cares autem sunt appellati à Care Iouis & Cretæ filio. At Iupiter Labrandeus nominatus est, φ labro. i. multo & impetuoso imbre pluisset. In Chio ad portum, nuncupatum τερόντων. i. senũ, cicurũ magnus est pisciũ numerus, quos Chij ad solatium senectutis exacta ætate affectis alunt. Inter Euphratem & Tigridem regione media fons interesse prædicatur, cuius aqua usq; ad imam sedẽ perlucida est, & aquam limpidissimam emittit, unde fluuius emanat Burrhas, ubi piscium mansuetorũ greges exultantes errant. Prædicant autẽ incolæ fabulæ quandam sacram: nempe Iunonem celebratis cum Ioue nuptijs in hac aqua se abluisse: quod & Syri aiunt: unde locus etiamnũ suauem odorem spiret, qui in uicinum etiam aẽrem circunquaq; distribuitur.

Oraculũ Eurystheni & Proclęæ datum, illic eis ducendas esse uxores, ubi efferatissimum animal, ferens mitissimum eis occurrisset. Cap. XXXI.

Anima-

ANimalium uim & naturā ne dij qui dem à ſua cognitione ſcientiaq; aſpernantur. Siquidem Euryſthenē & Procleam (Ariſtomachi filios, cui pater fuit Cleadas, Hyllus auus, proauus Hercules) audio cum in matrimoniū fœminas ducere conſtitutum haberent, profectos ad Delphicum oraculum, deum conſuluiſſe, quo cum Græcorū Barbarorúmue affinitate deuincti pulchre & prudenter nuptijs alligati uiderent: ijs deū reſpōdiſſe, quà ueniſſent, in Lacedęmoniam reuerterentur. Vbicūq; porrò terrarū ſummè ferum animal ferens mitiſsimū eis occurreret, inde ducendas uxores eſſe. ſic enim feliciter ipſis & proſpere proceſſurū eſſe. Cui oraculo obtēperantes, cum in Cleonæorum regionē ueniſſent, ipſis occurrit Lupus, Agnū quē ex aliquo grege diripuerat portans: Ex eo illi coniecerūt Apollinē de ijs animalibus oraculo ſignificationē dediſſe: proinde ipſos Theſandri (filij Cleonymi) probi uiri filias uxores duxiſſe. Ergo ſi probe Dij tenent quodnam animal ſit manſuetiſsimū, quodq; immanitate efferatiſsimū, nobis etiam horum ſcientia negligenda non eſt.

† ποίμνης

Lupus Agnū ferens.

De Serpētibus Indiæ. Cap. XXXII.

REs multas & uarias producit India: quarū aliæ felicē ſanè illam & admirandam eſſe parentē teſtant, aliæ contrà neq; ulli ſunt expetendæ, neq; laudis merentur quicq̄. Sed de alijs quæ uel uſum aliquē ſui afferunt, uel ad luxū & oſtentationem faciunt, aut propter precij magnitudinē appetuntur, partim iam prius dixi, partim dicturus ſum poſtea, fauētibus dijs: in præſentia de Serpentibus tantum regionis illius uerba facere ſtatui. Has illa multas uariasq; educat, quarum ſpecies omnes perſequi uelle infinitū foret. Non ſolum autē hominibus, uerumetiam alijs animantibus pernicioſe incommodant: eademq; herbas, defendentes à uenenatorum morſuum pernicie, gignit: ad quarū uſum & ſcientiam tantopere periti ſunt indigenæ, ut quodnam medicamentum cuiq; Serpentium aduerſetur, probè teneāt: ſimul & ne acerrima ueneni uis celerrimè p corpus manet, néue id ipſum cōficiat, præſens ſibi mutuò ferūt auxiliū, qd̄ neceſſariū regio ipſa abunde ſubminiſtrat. Iā porrò Serpētē q̄ hominē interfecerit, Indi (p multis in hāc rē teſtib⁹ Libycis & Aegyptijs Thebarū incolis utētes) dicūt, idcirco ſubterraneā latebrā (quia

† aſ. abeſt

Serpentes.

Serpentē, quę hominē occiderit, non denuo recipi à terra.

ΤΑ ἡ ἴδια τ̄ ζώων εἰδ̄ναι, οὐδὲ θεοὶ ἐπιεῖρ ορῶσιν. ἀκόω γὰμ Εὐρυσθ̄νέα τὸν Γρο-κλέαν τοὺς Ἀριστομάχο, τ̄ Κλεάδ̄α, τ̄ Υλλο, τ̄ Ἡρακλέος, παῖδ̄ας, βουλομένους ἄγεσθ̄αι γυναῖκας, ἐλθόντας εἰς Δελφοὺς τ̄ θεὸν ἐρέσθ̄αι, τίνι αὖ κεκοσμ̄ήσονται Ἑλλήνων ἢ Βαρβάρων, ἐπιμελῶς καλῶς τὸ εὐβούλως γῆμαι δόξαιεν. τ̄ ἡ θεὸν αὐτοῖς ἀφικέσθ̄αι, ἐπαινέσαι μὲν εἰς Λακεδ̄αιμονίαν, ἐπισπέσθ̄αι δὲ ἧ τ̄ ὁδὸν ταύτην, καθ' ἣν ἂ ἀφίκοντο. φῆ δὲ αὖ αὐτοῖς χώρᾳ τ̄ ἀγριώτατον ἁπάντων ζῶον φέρον τ̄ πραότατον, φήσ τοὺς ἀσμόσεσθ̄αι γάμους, ὅτως γ' αὐτοῖς ἔσεσθ̄αι λῷον. Καὶ οἱ μ̄ν, ἐπείθοντο. οἱ δ̄, γίνονται ἧ τ̄ Κλεωναίων χώραν, φήτυγχάνει αὐτοῖς λύκος φέρων ἄρνα ἐκ λιν τ̄ ποιμνίου αὐτ̄ ἁρπασθ̄έντα. σωθ̄έντα δ̄ ἐκείνοις λέγειν ταῦτα τὰ ζῶα τ̄ χρησμόν: Καὶ ἁρμόσαντο τὰς θυγατέρας τ̄ Κλεωνύμο τ̄ Θυγατρίδας, ἀνδρὶ μοι αὐτόθεν. Εἰ δὲ οἱ θεοὶ ἴσασι τὸ ἡμερώτατον ζῶον καὶ τὸ ἀγριώτατον, οὐδὲ ἡμῖν ἀμελὲς τὰς φύσεις αὐτ̄ν εἰδ̄ναι.

Περὶ τ̄ν γ' Ινδ̄ῶν ὄφεων. Κεφ. λβ.

Ινδ̄ὴ γῆ, φέρει μ̄ν πολλὰ καὶ ποικίλα. καὶ τὰ μ̄ν, εὐδ̄αίμονός δ̄ καὶ θαυμαστ̄ς μαρτύρια φορᾶς, τὰ δὲ, ἀκ ἀξιόζ̄λα αὖ, οὐδὲ οἷα ἐπαινεῖν ἢ ποθεῖν ἄξια. ἡ γὰρ μ̄ τ̄ λυσιτελῶν, ἢ ἀβρῶν τε καὶ πολυτελῶν, τὰ μ̄ ἄπορ, τὰ δ̄ ἱερήσεσ̄ σὺν τοῖς θεοῖς: ὃ δ̄ νῦν ἔχομ ὅπως ὠδ̄ίνα ὄφεων ἡ γῆ ἀφ̄δεικνυσ̄ ἐπεῖν ἄρμηται. Πολλὰς τίκτει ἡ διαφόρους: ἡ τὸ λαιφθὲν τοῖς ἀπείροις † ἄπειρον. ὅτοι δ̄ν ἀρ̄αοί ὄφεις καὶ ἀνθρώπους καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἀδ̄ικοῦσι. Τίκτει δ̄ ἡ αὐτὴ γῆ καὶ πόας τ̄ δ̄ηγμάτων ἀμωμητοτέρας, ἔχοσί τε αὖ τ̄ ἐμπειρίαν τε καὶ σοφίαν οἱ ἐγχώριοι. καὶ ποῖον φάρμακον ὄφεως τίνος αὐτίπαλον ἴσασι κατηγνώκασι: καὶ ἀμωμήσιμ, ὡς ὅτι τάχιστα, ἀλλήλοις ἐπιτιμεῖ πειρώμενοι τ̄ τ̄ ἰὸν ἧ τ̄ τ̄ σώματος ἐπινομὴν ὀξυτάτην τε ὁσανοῦν καὶ ἀκίνδυνον. καὶ ταῦτα μ̄ αὐτοῖς εἰς ἐπιτηδειότητα ἀναγκαίαν, ἡ μάλα εὐπόρως αὐτοῖς ἡ χώρα ἡ ἀφθόνως. Ὅθεν ἡ ὃς ἂν ἀποκτείνῃ ἄνθρωπον), ὡς Ινδοὶ λέγουσι, ἡ μάρτυρας ἐπάγουσι Λιβύων πολλούς, ἡ τοὺς τ̄ Θήβας οἰκοῦντας Αἰγυπτίους, ἐκ ἔλαθ καταδῦναι καὶ εἰσερπύσαι εἰς τ̄ ἑαυτ̄ν οἰκίαν ἔχα-

γῆς αὐτὴν μὴ δεχομένης, ἀλλ' ἐκβαλούσης τῶν οἰκείων, ὡς αὖ ἄποις, φυγάδα κόλπων. ἀλήτης δ' οὕτω πλανὴς περιέρχεται, καὶ παλαιπωρεῖται ἀοίκητος, καὶ ἀπὸ τοῦ θέρους, καὶ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος: καὶ ἔτι ἐπὶ σώμασι αὐτῷ πρόσεισιν, ὅτι οἱ ἀπ' αὐτοῦ γενόμενοι γνωρίζουσι πατέρα. Τιμωρία μὲν δὴ ἡ τοῖς ἀλόγοις ἐπ' ἀνθρωφονίᾳ πρὸς τῆς φύσεως πρόσθετος ἐλήλυθε, πρόνοίᾳ τοῦ θείου, κατά γε τὴν ἐμὴν: ἔρχεται δὲ εἰς παίδευσιν τοῦ σωζήσ.

Περὶ τῶν κωῶν τῶν χλωῶν φρουρᾶς τῆς ἐν τῷ Καπετωλίῳ. Κεφ. λγ.

Φυλάττειν δὲ αὖ καὶ χλωῶν κύνας ἀγρότροφοι. ἡ ἱστορία κατιφάρασαν Ῥωμαῖοι. ἐπολέμουν γοῦν αὐτοῖς οἱ Κελτοί, καὶ πάντα κατέφθασαν. καὶ ἀσάμενοί γε αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἦσαν. καὶ ἤρκτό γε ἤδη αὐτῶν ἡ Ῥώμη πλὴν τοῦ λόφου τοῦ καπετωλίου: ἦν γὰρ αὐτοῖς ὀχυρώτατος ἐκ τοῦ βάθους. τὰ μὲν οὖν ἄλοντα διέφθειρον οἷά περ χωρία τοὺς ἐπιόντας, σὺν ἐπιβουλαῖς προφανῶς μάλιστα τούτοις τοῖς τόποις. ἦν δὲ ὁ χρόνος καθ' ὃν Μάρκος Μάλλιος ὑπατεύων τὸν λόφον τὸν πρόβολον μᾶλλον ἐγχειρισθέντα οἱ διεφύλαττεν: ὅστος τοι καὶ τὸν ὕπνον ἀρισθύσαντα μὲν ἀνέλκυσε σφαίρᾳ: ὅπερ δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετῆλθε πάθεως, ἀπέκτεινεν. ἐπεὶ δὲ οἱ Κελτοὶ πανταχόθεν ἄβατα ἐθεώρουν εἶναί σφισι, τὴν νυκτὸς τὸν ἀόρατον ἐκείνην ἐλοχήσαντες, ὅτε ἐπιβεβήκασι καθεύδουσι βαθύτατα: ἔσεσθαι δὲ ἐπιβατὰ ἑαυτοῖς ἤλπισαν, κατάγνυτον ἀφύλακτον, ἡ γὰρ ἀρετὴ ἐλῶ, τῶν Ῥωμαίων πεπιστευκότων μὴ αὖ κατόθεν ἐπιβήσεσθαι τοὺς Γαλάτας. καὶ μὴν τοί καὶ ἐκ τούτων † ἄλωτα ἐλῶ, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ ἄκρα τοῦ Διός, εἰ μὴ χλωῆς πόντες ἔτυχον. οἱ μὲν γὰρ κωῆς πρὸς τὴν ῥιφθεῖσαν προφωνὴν κατεσιώπησαν. ἴδιον δὲ ἀνθρώπων πρὸς τὰ ῥιπτούμενα εἰς ἐδωδὴν σφισὶ, βοᾶν, καὶ μὴ ἀτρεμεῖν. οὕτω μὲν ἀνέγειρόν τε τὸν Μάλλιον ἅμα κλάγξαντες, καὶ τὴν προκειμένην φυλακήν. ταῦτά τοι τίνουσι δίκας οἱ κωῆς πρὸ Ῥωμαίοις τὴν νῦν ἀνὰ πᾶν ἔτος, πρόδοσίας ἀρχαίας μνήμην τιμᾶται δὲ ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, καὶ ἐν φορείῳ πρόεισιν οὐμάμα πομπικῶς.†

Περὶ ζώων τῶν πρὸς διαφόροις ἔθνεσι διαφόρως μετοχομένων ἐθῶν. Κεφ. λδ.

Καὶ

(quia terra suis ipsa sedibus eam non amplius recipiat, atq; quasi gremio suo in exilium eijciat) ingredi nequire. Sed postea errare, uagari, & pluribus iactatã miserijs, æstiuo & hyberno sub dio ærũnosum omne ætatis tempus degere: neq; amplius à coniugibus adiri, neq; ab ijs quos ex se procreauerit, parentem agnosci. Ergo pœnas diuina prouidentia uindice, etiam rationis expertia, ob cædes hominũ factas dependunt. Quod quidem ipsum à me commemoratur, uir prudens ut ex earum supplicio documentũ, ne ipse humanam occisionẽ efficiat, capere possit.

Quomodo Anseres circa Capitolij custodiã uigilantiores Canibus fuerint. Cap. XXXIII.

ANseres ad custodiã præferendi sunt Canibus, quod Romanorum periclitatione cõstat: quo tempore acerrimè à Gallis impugnati sunt, qui eis repulsis iam in urbẽ inuaserant. iamq; uniuersam occupabãt Capitolio tantũ excepto, qd superare nõ facile poterant. Huius igitur loca quæ insidiantes admissura & minus tuta uidebant, custodibus cõmittebant. Consulatum gerebat tum temporis Manlius Consul, & cõmissum sibi Capitoliũ custodiebat. Hic est qui filiũ propter fortitudinẽ & rem bene gestam coronauit: sed † quòd extra ordinis sui locum progressꝰ esset morte affecit. Postq; uerò Galli collem sibi undequaq; inaccessum animaduerterunt, intẽpesta nocte per insidias adoriri somno profundiore detentos statuerunt. Conscensuros autem se sperabant per illam partem, quæ tanquam natura satis munita custodibus erat uacua, q̃ inde insidiaturos Gallos Romani minimè sperassent. Atqui ex eo etiã loco collis pariter cum Iouis æde occupatus fuisset, nisi fortè adfuissent Anseres. Canes enim ad cibũ eis obiectũ silebant. Anserũ uerò propriũ est, ad esculẽta quæ eis obijciuntur, nõ quiescere, sed exclamare. Suo igitur clangore Manliũ & custodes excitarunt. Quamobrẽ nunc etiã Canes apud Romanos pœnas luunt quotannis, ad ueteris perfidię memoriam: Anseri uerò certis diebus suus decernitur honor, & magna cum pompa in *foro incedit.

† quòd iniussu imperatoris pugnasset, Gillius.

† ἄλωτα. al. ἄκλητα

Anseres. Canes.

† addo ὁ χλώ.

* sic Gillius, φορεῖον quidẽ Græcis lectica aut uehiculũ significat.

Quẽadmodũ diuersæ nationes uario modo bestijs utunt. Cap. XXXIIII.

Hæc

HAec etiam non à cognitione scientiaq; animalium abhorrent: Scythæ ligni inopia quæ Dijs immolant, eorundem ossibus succensis coquunt. Apud Phryges, si quis aratorem Bouem occiderit, morte mulctatur. Sagarenses quotannis summa aduersus Mineruam obseruantia ei celebrãt Camelorum certamẽ: enimuero uelocissimi apud eos procreantur. Saracori Asinis ad ferenda onera utuntur, neq; ad molas, sed bellatores habent: & quemadmodum in Equis Græci sedentes, sic Asinis hi bellica pericula excipiunt. Quòd si quis Asinorũ apud eos corpulentior esse uideatur, illum Marti sacrificant. Clearchus peripateticus dicit solos de Peloponnensibus Argiuos, Serpentem non interimere: & si Canis in forum ingrediatur, certis quibusdam diebus quos illi sacros agũt, & Arneidas uocant, eum interficere. In Thessalia uero is qui uxorem ducturus est, pro nuptijs sacrificans, Equum bellatorẽ inducit frenatum, & omnibus armis instructum: deinde sacrificatione facta, Equũ uxori habenis ducẽdum tradit. Iam porrò id quã significationẽ habeat, Thessalis explicãdum relinquo. Tenedij olim præstantissimam grauidam Vaccam alunt, & cũ perierit, tanquam sanè puerperæ inseruiũt: uitulum autem recentem natum cothurnis induti immolant: qui eum securi percusserit, lapidatione facta appetitur, atq; ad expiandam occisionem in mare fugit. Eretrienses Embointho Dianæ pecudes mutilas immolant.

† γαμοδαίσια.

† Fortè γρ. παλαὸν ἐδ' ἀρίσλω Διονύσῳ, &c. al. αὖ ἀρίσλω

† Ἐμβρίνθῳ.

De amore Canũ in dominũ Xanthippũ, qui ipsum per mare nauigantẽ secuti sunt. Cap. XXXV.

PRæter ea quæ suprà dixi, Xanthippi (cui pater fuit Ariphrus) Canes dñi perstudiosos fuisse audio eo tẽpore, cum ingẽti bello Persarũ in Greciã exardescẽte, Atheniẽses ex oraculis instinctu diuino afflatuq; editis, relicta patria, in classẽ demigrarũt: tũ huiusce, quẽ modò nomi naui, Canes unà cum dño transmittente, seipsi ex Attica in Salamina traiecerũt. authores habeo Aristot. & Philochorum.

† al. ἀξῆνε

Ex Crathidis fl. potu albescere pecora, & Boues in Eubœa omnes albos nasci. Cap. XXXVI.

Κὰι ταῦτα μὲν ἑτέρων ζώων ἀπέχῃ, ἐκ ἐσιν ἀπὸ μόσης. Σκύθαι ξύλων ἀπορίᾳ, ἅπινα αὖ καταθύσωσι, τοῖς αὐτῶν ὀστέοις ἑψουσι. Φρύγες δὲ ἐάν τις αὐτοῖς τὸν ἀροτῆρα ἀποκτείνῃ βοῦν, ἡ ζημία θανάτος αὐτῷ. Σαγαρεῖοι δὲ τῇ Ἀθηνᾷ καμήλων ἀγῶνα ὅλα ἔτη σὺν αἰδοῖ τῇ περὶ θεοῦ ἄθλοις τελοῦσι. γίνονται δὲ ἀρα παρ' αὐτοῖς ἄνταις ἀρομικώταταί τε ἅμα καὶ ὠκίσται. Σαρακόροι δὲ ὅτε ἀχθοφόρους ὅτε ἀλοῦντας ἔχουσι τοὺς ὄνους, ἀλλὰ πολεμικάς. ἐπ' αὐτῶν γοῦν φονικίους κινδύνους ὑπομένουσιν, ὥσπερ οἱ Ἕλληνες τῶν ἵππων. ὅσις δ' ἀρα παρ' αὐτοῖς ὄναρ ὀγκωδέστερος εἶναι δοκεῖ, τοῦτον τοῦ Ἄρεϊ προσάγουσιν ἱερεῖον. λέγει δὲ Κλέαρχος ὁ ἐκ τοῦ περιπάτου, μόνους Πελοποννησίων Ἀργείους ὄφιν μὴ ἀποκτείνειν. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἃς καλοῦσιν Ἀρνηΐδας οἱ αὐτοί, ἐάν κύων εἰς τὴν ἀγορὰν παραβάλῃ, ἀναιροῦσιν αὐτόν. Ἐν Θετταλίᾳ ὁ μέλλων γαμεῖν, θύων τὰ † γαμοδέσια, ἵππον εἰσάγει πολεμιστὴν φάλαρα καὶ θώρακα φορούμενον, καὶ τὴν φόρμιγγα σκοῦλον, καὶ ἐκείνῳ πάσαν. ἔπειτα ὅταν ἀπὸ τῆς ἱερουργίας γένηται, καὶ παραδῷ τῇ νύμφῃ, τὸν ἵππον ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἀγαγὼν, παραδίδωσι. τί ἂν νοεῖ τοῦτο, Θετταλοὶ λελύετωσαν. Τενέδιοι δὲ † τῷ πάλαι ἀναρίστῳ Διονύσῳ ἔριφον κύουσαν βοῦν, τεκοῦσαν δὲ ἄρα αὐτὴν οἰκείῳ ποδὶ λιχὼ θεραπεύουσι. τὸν δὲ ἀρτιγέννητον βρέφος καταθύουσιν, ὑποδησάντες κοβόρνους. ὅταν μὲν κατάξας αὐτὸ τις πελέκυι λίθοις βάλλεται τῇ ὁσίᾳ, καὶ ἵστε ἐπὶ τὴν θάλατταν φεύγει. Ἐρετριεῖς δὲ τῇ † Ἐμβρίνθῳ Ἀρτέμιδι κολοβὰ θύουσι.

† Ἐμβρίνθῳ.

Κώεις ἕτεροι φιλοδίαιτοι.

Κεφ. λε.

Πέπυσμαι δὲ πρὸς τοῖς ἤδη μοι προαρημένοις. κώεας γεγενῆσθαι φιλοδιαίτους, ὡς Ξανθίππου τοῦ Ἀρίφρου. μεθοικιζομένων γὰρ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὰς ναῦς, ἡνίκα τοῦ χρόνου ὁ Πέρσης ἐπὶ μέγαν πόλεμον ὦρτο τὴν Ἑλλάδα † ἀξῆνε, καὶ ἔλεγον οἱ χρησμοί, λῷον εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις τὴν μὲν πατρίδα ἀπολιπεῖν, ἐπιβαίνειν δὲ τῶν τριήρων· ὧδε οἱ κώεες τοῦ προειρημένου ἐπελάφθησαν, ἀλλὰ συμμετῴκισαν τοῦ Ξανθίππου, καὶ διανηξάμενοι ἐς τὴν Σαλαμῖνα ἀπέβησαν. λέγει γοῦν ἅρα πᾶσι Λεσβοτέλης ὁ Φιλόχορος.

Περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐν τῷ Κράθιδι, καὶ ὡς λευκὰ γίνεται τὰ θρέμματα. ὁ περὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν Εὐβοίᾳ. Κεφ. λς.

Conflu-

Τὸ ὕδωρ

Τὸ ὕδωρ ὁ Κρᾶθις λευκὰς χοὰς ποιεῖ τοῖς μεθύσοις ποταμὸς ὤν. τὰ γοῦν πρόβατα πόκας αὐτῷ καὶ οἱ βόες, καὶ πᾶσα ἡ τετράπους ἀγέλη, καθά φησι Θεόφραστος, λευκὰ ἐκ μελανύων ἐγγίνεται ἢ πυῤῥόν. καὶ γὰρ Εὐβοίας δὲ οἱ βόες λευκοὶ πίπτουσι σχεδὸν πάντες: ὅθεν καὶ ἀργιβόειον ἐκάλουν οἱ ποιηταὶ τὴν Εὔβοιαν.

Περὶ ἀλεκτρύονος, ὃς ἡράσθη τοῦ οἰνοχόου. καὶ πόθι κολοιὸς τὸ μέλος ἔσσ᾽. Κεφ. λζ.

Οἰνοχόος Βασιλικὸς, καὶ ὃν ὁ Βασιλεὺς Νικομήδης ὁ Βιθυνῶν, ἀλεκτρυὼν ἠράσθη Κένταυρος ὄνομα. καὶ λέγει φίλων τοῦτον. Ἠράσθη δὲ ἅμα καὶ κολοιὸς ὡραίου παιδός. καὶ μελίσσας δέ τινας ἐρωτικὰς εἶπε πεπυσμαι, εἰ καὶ αἱ πλείους σωφρονοῦσι.

Περὶ σφιγγὸς καὶ τοῦ πετρωτοῦ ὄνου. Κεφ. λη.

Τὴν σφίγγα ὑπὸ πέτρου γράφουσί τε καὶ πλάττουσι πᾶν ὅσον πόδι χειροτεχνίας ἀπόρρητον καὶ πεπονημένον. Ἀκούω δὴ γὰρ Κλαζομενίοις σῶν γενέσθαι πλοῦτον, ἡνίκα τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν χώραν τοῖς Κλαζομενίοις. καὶ λέγει τοῦτον Ἀρτέμων ἐν τοῖς ὅροις τοῖς Κλαζομενίων. ἔνθά τοι καὶ χῶρον ἐκεῖ κέκληται, ὄνος πετρωτὸς ὀνομαζόμενός τε, καὶ ἀπόνομος. οὕτω δὴ ἐν τῷ λοκεῖ μῦθος ἔην, λοκάτω. ἐμὲ δ᾽ ἔδν πόδι ζῶσ λιχθεῖν, καὶ μὴ λαθὸν, ὀκ ἐλύπησεν ἀρκεῖσθαι.

Περὶ δράκοντος καὶ τῶν καλουμένων Ὀφιογενῶν. Κεφ. λθ.

Λίαν τῆς Συβάρεως †πεμπόσης εἰς ἄλσος Ἀρτέμιδος, ἵν᾽ ἐν Φρυγίᾳ τὸ ἄλσος, δράκων ἐπιφανὴς θεῖος, μέγιστος τῷ ὄψιν, καὶ ὁμίλησεν αὐτῇ. καὶ ἐντεῦθεν οἱ καλούμενοι Ὀφιογενεῖς τὴν αἰτίαν τῆς πρώτης ὑπάρξεως.

Τίνα πρὸ τίσι τιμᾶς ζῶα. Κεφ. μ.

Τιμῶσι δὴ ἄρα Δελφοὶ μῆλον, λύκον: Σάμιοι δὲ πρόβατον, Ἀμπρακιῶται γαμοῦσι τὸ ζῶον τὴν Λίαιναν. τὰ δὲ ἄλλα τὰ ἑκάστοις ἁμῆς ἀπέβη ὀκ ἔστιν ἔξω τοῦ τὰ αἰτίας. Δελφοῖς μὲν χρυσίον ἱερὸν συλημένον, καὶ ἐν τῷ Παρνασσῷ καθορωρυγμένον, ἀνίχνευσεν ὁ λύκος. Σαμίοις δὲ καὶ αὐτοῖς τοῦτο χρυσίον κλαπὲν πρόβατον ἀνεῦρε, καὶ ἐντεῦθεν Μανδρόβολος ὁ Σάμιος τῇ Ἥρᾳ πρόβατον ἀνάθημα ἀνέθηκε. καὶ τὸ μὲν, Πολέμων λέγει, τὸ πρόβατον: τὸ δὲ, Ἀριστοτέλης, τὸ δίδυμον. Ἀμπρακιῶται δὲ, ἐπεὶ τὸν τύραννον αὐτῶν φεύγοντα διεσπάσθη λέαινα, τιμῶσι τὸ ζῶον, αἴτιον αὐτοῖς ἐλευθερίας γεγενημένον.

Μιλτιά-

CΟnfluentẽ candidi coloris efficientem Crâthis fluuius emittit. Nam ouillũ & bubulũ pecus, & omnis grex quadrupes, ſicut Theophraſtus ait, ex eo bibẽs, de nigro rufóue albꝰ fit. Boues quoque in Eubœa ferè oẽs albi naſcũt, q̃re & argiboœon poëtæ Eubœã cognominãt.

De Gallo q̃ uini miniſtrũ amauit: itẽq̃ de Graculo & Apibꝰ. Cap. XXXVII.

PHilon dicit, cũ qui Nicomedi Bithyniæ regi pocula adminiſtraret, à Gallinaceo (Centauro noſtre) adamatũ fuiſſe: tum Graculo formoſum puerũ in amore fuiſſe: tum etiã Apes amatorio affectu flagrare (ob eamq̃ cauſam à pungendis hominibus quos amant, aculeos ſuſtinere) q̃uis earũ plurimæ à libidine ſint alienæ.

De Sphinge & Sue Clazomenio, alatis. Cap. XXXVIII.

SPhingem, quicũq̃ uel picturæ uel plaſticæ operã dant, fingere alatã ſolent. Cęterũ apud Clazomenios Suem alatum exortũ fuiſſe auditum eſt, qui Clazomenios agros uaſtaret: Quod quidẽ ipſum in libro de Clazomeniorũ finibus Artemon confirmauit: unde illic locus decantatus, Sus alatus nominat. Id quod ſi cuipiam fabula uideatur, non prohibeo. ego quod de animali dictum ab alijs nõ ignorabam, non inuitus retuli.

Ex Haliæ mulieris coitu cũ Dracone, Ophiogenæ nati. Cap. XXXIX.

HAliæ Sybaridis filiæ cum in Phrygia †πεμπόσης lucum Dianæ ingreſſa eſſet, Draco quidam ſacer prægrandis apparuit, & cũ ea coiuit: unde Ophiogenę dicti primam ſui generis originem trahunt. De Ophiogenis lege Plin. lib. 7. cap. 2.

Quænã animalia à quibus cultu uel honore affecta ſint. Cap. XL.

LVpũ Delphi colunt, Samij ouẽ uenerant̃, Leęnã Ampraciotę adorãt. Cauſas aũt quãobrẽ huiuſmodi beſtias diuini cultus honore proſequant̃, nõ alienũ eſt explicare. Delphis aurũ ſacrũ furto lectũ, direptũq̃, & in Parnaſſo defoſſum, ſicut dicit Polemon, inueſtigauit Lupus. Samijs item aurũ furto ſublatũ Ouis inuenit. quare Mandrobulus Samius Iunoni Ouẽ cõſecrauit, ut Ariſtot. tradit. Ampraciotæ Leænam, quòd tyrannũ ſuum laceraſſet, & diſtraxiſſet, idcirco ut ſuæ libertatis uindicem, ſumma religione colunt. Hadr. Iunij in adagio. Mandrabuli in more.

† Olympię occisas, uerterat Gillius. Legim' & Cimois equas post tres uictorias Olympicas Athenis sepultas.

Miltiades treis Equas † Olympiæ uictrices, sepulturæ honore in Ceramico affecit. Euagoras Lacon, itidem Olympionicas Equos ad sepulturã magnificè dedit.

† ολυμπονίκας

De magnitudine Gangis fl. Cetorũq; & Testudinũ in eo. De duob⁹ in eodẽ Crocodilorũ generib. Cap. XLI.

GAnges Indię fluuius, initiũ ducens à fontibus, cum per se fluit, & nondũ ad alios admistus est, altitudine est uiginti passuũ, latitudine uerò octoginta stadiorum: cum uerò iam alij in eum influxerint, altus sexagenos passus profluit, dilatatur autẽ & diffunditur in quadringenta stadia. Insulas Lesbo Cyrnóue maiores efficit. Cete procreat, quorum adeps unguentorũ usum præstat. In eo etiam Testudines nascuntur, quarũ testa nõ minori magnitudine sit, q̃ dolium capax uiginti amphorarũ. Idem Crocodilorũ genera duo educat. Horũ alteri nihil nocẽt, alteri inexorabili atq; imisericordi in qdlibet uoragine carniuori sunt. In eorũ sum mò rostro, quiddã similiter ut in Cerastis (serpentib⁹) eminet. His administris ad ulciscendos maleficos, turpissimis iudicijs cõuictos, Indi utunt: nam eosdẽ rerũ capitaliũ damnatos eis obijciũt: neq; ad percutiendos eos securi, laqueóue ad frangendam ipsorũ ceruicẽ carnifice egent.

Cete. Testudines.

† Gillius ἄλφιτα legit.

Crocodili.

† κίρας Gillius.

† αὐτῖς

De marinorũ piscium escis. Cap. XLII.

†Enallage numeri & generis.

PIscationis marinę periti, ut author est Leonides, Scaris escã demittũt coriandrũ & * carton. sic. n. nullo negotio capiunt: Scarus. n. his cõdimentis ceu præstigijs q̃busdã allicit. Porrò betarũ folijs Mulli capiunt. nam hoc olere gaudet hic piscis: eoq; facile inescatus capitur.

Scari.

† ῥᾶσα.

* Cárton Athenæo est pastinaca magna & bene aucta. Porrum uerò cárton, (uel potius cartôn, oxyton.) est quod Latini sectiuũ cognominant. Cáros, quod uulgo carui: & huius semen inescandis piscibus conuenire uidetur, ut cumini etiam & anethi, suo odore.

† Vide Oppianum circa initium lib. 4. de piscatione: & Platonẽ in Sophista: & Pollucẽ li. 1. & 7.

De quatuor modis piscatiõis. Ca. 43.

PIscatiõis † modi quatuor tradũt. fit. n. uel reti, uel conto, uel nassa, uel hamo. Ea q̃ retib⁹ utit, p̃cipuè ditare piscatores potest, ꝓpter copiosam capturã, qua pisces pariter plurimi, ut occupatis hostiũ castris captiui, in eorũ potestatẽ ueniũt. Supellectilé uerò reqrit uariã: ut sunt, funes, fila alba & nigra, cypus, suber, picea, lora, rhûs, lapis, bybl⁹ siue papyr⁹, cornua, nauis sex remorũ, axis, scytalides siue bacilli teretes, cottana, tympanũ, ferrũ, ligna, pix. Incidũt aũt in ea diuersa gña pi

Reria.

Quædã horũ nobis obscura sunt: poterunt aũt explicari ab illis, qui cum piscatoribus, præsertim maritimis uersantur.

Μιλτιάδης δὲ τὰς ἵππους τὰς τῆς Ολύμπια ἀνελομένας ἔθαψεν ἐν Κεραμεικῷ. Εὐαγόρας ὁ Λάκων ἐκὼν † ολυμπονίκεις ἵππους, ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς.

Περὶ τῶν ἐν Γάγγῃ κητῶν, χελωνῶν τε καὶ κροκοδείλων. Κεφ. μα.

Ο Γάγγης ὁ πρὸς τοῖς Ινδοῖς ῥέων, ἀπαρχόμενος ἐκ τῶν πηγῶν βαθύς ἐστιν ὡς ὀργυιὰς ἑπτά, πλατὺς ὡς ὀγδοήκοντα σταδίους. ἐπὶ γὰρ αὐθιγμῇ τῷ ὕδατι πρόεισι, καὶ ἀμιγὴς πρὸς ἕτερον. πρὶν δὲ τῶν ἄλλων εἰς αὐτὸν ἐμπεσόντων καὶ ἀναπεπταμένων οἱ τὸ ὕδωρ, εἰς βάθος μὴ ἧκε καὶ ἑξήκοντα ὀργυιῶν: πλατύνεται δὲ καὶ ὑπερέχει εἰς σταδίους τετρακοσίους. ἔχει νήσους Λέσβου τε καὶ Κύρνου μείζονας: καὶ βρέφη κήτη. καὶ ἐκ τούτων πιμελῆς † ἄλιφα ἐργάζονται. εἰσὶ δὲ καὶ αὐτῷ καὶ χελῶναι, καὶ αὐταῖς τὸ χελώνειον πιθάκνης καὶ ἄνησιν ἀμφορέως ἐχομένης ὁ μέγας ὅλος. Κροκοδείλων δὲ παιδεύει διπλᾶ γένη. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἥκιστα βλάπτει: τὰ δὲ, πάμφορώτατα σαρκῶν ἐδίων καὶ ἀφειδέστατα. καὶ ἔχουσιν ἐπ' ἄκρου † ῥύγχους ὀξυχλῶς ὡς † κερατίον. τούτοις καὶ πρὸς τὰς τῶν κακούργων τιμωρίας ὑπηρέτοις χρῶνται. οὐ γὰρ οἱ τοῖς μεγίστοις τῶν ἀδικημάτων ἁλόντας ῥίπτουσιν † αὐτῷ, καὶ δικαίου δίκην λαβόντας ἧκισα.

Τίνας ἰχθῦς ἁλίσκει τὰ θαλάττια. Κεφ. μβ.

ΔΕλεαρ δὲ καθιᾶσιν οἱ σοφοὶ τὰ θαλάττια, τοῖς μὲν σκάροις, ὡς Λεωνίδης φησὶ, κορίαννα καὶ κάρτα: ἡ † ἔσιν βυθήρατα ταῦτα καὶ ἑλεῖν ῥᾷστα. πρόσεισι γὰρ αὐτοῖς ὁ σκάρος γευσόμενος ὡσπερ ἡδύσμασι. φύλλα γὰρ τρύλλιον αἴρει τὰς βίγλας. χαίρει γὰρ τῷδε τῷ λαχάνῳ τὸ ζῷον, καὶ διὰ αὐτὸ ἁλίσκεταί τε καὶ δαλᾶται † ἑκάστε.

Ενύδρου θήρας διαφοραί. Κεφ. μγ.

ΕΝύδρου δὲ θήρας διαφοραί. δ'. φασὶ. διαλυΐα, κόντωσις, καὶ κυρτία, καὶ ἀγκισρία προσέτι. καὶ ἡ μὲν διαλυΐα, πλεκτόφορον: καὶ ἔοικεν ἁλισκομένῳ σταθμίδι, καὶ αἰρομένοις ἀγκαλώρις πᾶσι. καὶ διὰ τῆς χορηγίας ποικίλης, οἷον σπάρτου, καὶ λίνου λευκοῦ, καὶ μέλανος ἄλλου, καὶ κυπείρου, καὶ φελλῶν, μολίβδου τε καὶ πίτυος, καὶ ἰμαντῶν, καὶ ῥοῦ, καὶ λίθου, καὶ βύβλου, καὶ κεράτων, καὶ νεὼς ἐξήρους, ἄξονός τε καὶ σκυταλίδων, καὶ κοπαΐνης, καὶ ξυμπαγοῦς, καὶ σιδήρου, καὶ ξύλων, καὶ πίττης. ἐμπίπτει δὲ γύπτε ἰχθύων διάφορα, καὶ

ρα, ⸗ ἀγέλαι ποικίλαι τε καὶ πολλαί. ἡ δὲ ἁμαξεύτωσις, ἔτι μᾶλλον ἀνδρειοτάτη, καὶ πλάτος θυρατοβωμαλεωτάτου. πᾶσαι δὲ κάμακα ἔρριπτον, † ἐλαίαν, καὶ χοινίκια σπάρτινα, πυρία τε ξύλινα ἢ λιπαρωτάτης. † νεὼς μικρᾶς, ἐρετῶν σωφρόνων ⸗ βραχίονας ἀγαθῶν. Ἡ δὲ κυρτία, ὀλεραιοτάτη θήρα ⸗ ὠμοβοεστάτη δ' ἀνῶς ὄση, ⸗ ἐλευθέροις πρέπουσα δοκεῖ ἄκεσα. πλάτος δὲ ὁλοχοίνων τεσσάρων, καὶ λύγος, † ⸗ χερμάδος, ⸗ αὔειρα, ⸗ λίθος, καὶ φύκους θαλασσίου, χοίνικος τινός, καὶ κυπαρίττου νόμος, καὶ φελλῶν, καὶ ξύλων, καὶ σελίνου, καὶ νεὼς μικρᾶς. Ἡ δὲ ἀγκιστρία σοφωτάτη ὄση, καὶ τοῖς ἐλευθέροις πρεπωδεστάτη. δοκεῖ γὰρ ἱππείων τριχῶν, τὰς χόας καὶ λευκὰς ⸗ μελαίνας, ⸗ πυρρὰς, ⸗ μισαιπολίους. τὰ δὲ βαπτομένων ἐγκείνουσι τὰς λευκὰς, ἢ τὰς ἁλιπερφύρους. αἱ γὰρ ἄλλαι πᾶσαι, πονηραί φασι. χρῶνται δὲ ⸗ τῷ ἀχρίνῳ συῶν ταῖς θειξὶ ταῖς ὀρθαῖς, καὶ † πολυνθῷ δὲ, καὶ χαλκῷ πλέισῳ, καὶ μολίβδῳ, ⸗ † σπαρτίναις, καὶ πτεροῖς μάλιστα μὲν λευκοῖς, ἢ μελασι, καὶ ποικίλοις. χρῶνται γὰρ μᾶλλον οἱ ἁλιεῖς καὶ φοινικοῖς ἐρίοις, καὶ ἀλουργίσι, καὶ φελλοῖς, καὶ ξύλοις: καὶ σιδήρου, καὶ ἄλλων δεόντων: φαῦλοι δὲ τοῖς καὶ καλάμων δυφυῶν, καὶ ἀβρόχων, καὶ ὁλοχοίνων διβριγμένων, ⸗ νάρθηκος ἠσμένου, καὶ † ῥάβδοις κραναίαις, καὶ † χιμαίρας κεράτων, ⸗ δέρματος. ἄλλος δὲ ἄλλων τούτων ἰχθῦς αἱροῦσι. καὶ τὰς γε θήρας ἤδη ἔστιν αὐτῶν.

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς ἐλεφάντων, ⸗ καὶ τῶν ἐν Λιβύῃ ἵππων.
Κεφ. μδ.

Λοιπὸν δὲ ἆρα τάδε Ἰνδὸς καὶ Λίβυς ἐν γῇ διαφόρῳ. ἱεροῖ δὲ ὁ μὲν Ἰνδὸς, τὰ ἐπιχώρια: ὁ δὲ Λίβυς, ὅσα οἶδε καὶ ἐκεῖνος. ἃ δὲ οὐδὲ ἄδομεν ἄμφω τὸν λόγον ὅδε ἐκεῖνα. Ἐν Ἰνδοῖς αὖ ἄλλῳ τέλει ἐλέφας, ἡμερωθῆναι χαλεπός ὄσι, καὶ τῷ ἐλευθερίαν ποθεῖν, φονᾷ. ἐὰν δὲ αὖθις ⸗ δόλοις δαμάσωσι, ἔτι καὶ μᾶλλον ὀργὴν θυμοῦ ἐξάπτεται, καὶ διαστόλου οὐκ ἀνέχεται. ἀλλ' οἱ Ἰνδοὶ καὶ ταῖς τροφαῖς κολακεύουσιν αὐτὸν, καὶ ποικίλοις καὶ ἐφόλκοις δέλεασι πραΰνειν πειρῶνται, πᾶσι πυθόμενοι ὡς πλησθῆναι γαστέρα, καὶ θέλγειν τὸν θυμόν. ὁ δὲ, ἄχθεται αὐτοῖς καὶ ὑποφορᾷ. τί οὖν ἐκεῖνοι καταφρίζοντες καὶ δρῶσιν; μᾶσσαν αὐτοῖς πλησάδασιν ἐπιχώριον, ⸗ κατάδεσιν αὐτῶν ὀργανῷ τινί, ⸗ τούτῳ σωφθέν, καλεῖται

scium, & uarij multiq; eorũ greges. Quæ uerò per contum piscatio fit, inter cæteras strenuissima est, & piscatore opus habet robustissimo. Ad eam requiruntur, pertica recta oleagina, & funes è sparto contexti: & tædæ uel faces de pinu perquàm resinosa: item nauis parua, & remiges assidui, ualidiq; brachijs. At nassarum usus, præ cæteris insidiosus atq; dolosus, ingenuos homines minimè decere uidetur. Adhibentur holoschœni iuncorum generis nõ madidi, uimen, lapis qui facile manibus tractetur, alga marina, funes, coma cupressi, suber, ligna, esca, & nauis parua. Porrò ea quæ hamis fit piscatio, ut callidissima est, ita liberis hominibus imprimis decora. Opus autem habet pilis equinis, albis, nigris, russis, & ad canum colorem uergentibus. cęteris qui tinguntur inserunt albos uel purpureos, reliquos omnes improbant. Aprorum etiam setis (de dorso) rigidis utuntur: & linis seu filis, & ære multo, plumboq;, & è sparto funiculis: & pennis, præcipuè albis, aut nigris & uarijs. Sunt ex piscatoribus qui etiam lanis utãtur puniceis uel purpureis, & lignis, ferroq;, & alijs rebus indigeant: & inter illas, arundinibus rectis procerisq;, nec madidis: holoschœnis uerò madefactis, & uirga de corno arbore, & Capræ cornibus, & corio. Alij enim pisces alijs istorum capiũtur: utiam suprà explicatum est.

Contus.

† ἐλαίας, al. ἔλαιον

† addo, δὲ

† καὶ χερμάδος δὲ λίθος.

† αὔειρα uox corrupta, al. εὐνὴν

† al. τριχίνθῳ, lego μυελίνθῳ.

† χοίνικος σπαρτίνας.

† ῥάβδοις

† χιμαίρας

Indici Elephãti ętate puecti, quomodo capti mansuescant Musico instrumento. Et quomodo Equæ in Libya mulceant tibiæ cantu, quo etiã ad uenerẽ incitant. Cap. XLIIII.

QVæ Indus & Afer de suæ uterq; regionis animalibus referũt, hæc sunt. Si Indicus Elephantus robore ætatis cõfirmatus capiat, ex feritate ægrè traducit ad mãsuetudinẽ: & q; desiderio libertatis teneat, ideo cædes molit: ac si uinculis deuinciat & constringat, magis incitat aĩo, neq; ullã seruitutẽ ppetit. At eũ Indi uarijs & multiplicib. cibariorũ illecebris eũ delinire studẽt: ille tñ nihil de acerbitate sua remittẽs, nihilq; ab ijs blãditijs mitescẽs, ijs p̃clare contẽptis, pergit ijsdẽ infestus esse. Quid igit ij cõminiscunt & machinantur? Instrumẽto quodam musico

(ſcindapſum uocant) uernaculã cantiun culam ei canunt, is animum attendit, auremq; ad audiendum erigit, & ſuauitate illius demulcetur: animi incitatio cõprimitur. Tum paulatim in obiectum cibũ reſpicit: & tametſi omnib⁹ uinculis exoluit, tamen cantu deuinctus, non amplius ad priſtinos mores à manſuetudine deficit: & cibo libente: ueluti conuiua fruit. Tibiæ cantu uſq; eò capiuntur Libycę Equæ, ut huius blandimentis ad homines manſueſcant, & inſultare ac lædere deſinant: & quocũq; eas cantiuncularũ blanditię inuitauerint, eò paſtorẽ conſequuntur. cum ille inſiſtit, hę etiã à progrediendo ſe ſuſtinent: ac ſi cantũ contentiorem ad tibiam canat, ex eo tanta uoluptate afficiuntur, ut lachrymas tenere non poſſint. Harũ paſtores ex rhododaphne arbore paſtoritiam fiſtulam excauant, cuius ſonoro inflatu armentũ antegredientes demulcent. Euripides dicit, paſtores hymenæos ad tibiã cantantes, ad uenerẽ equas incitare, atq; etiã equos ad ineundas fœminas incendere. Ad hunc igitur modum equinæ nuptiæ initiantur, ut nuptiale carmen tibia præcinat.

†τέρνυτ. †πλαγόμενοι Gillius. Equæ Libycæ Tibia Equos ad Venerem incitat.

καλῶς σκινδαψὸς τὸ ὄργανον. ὁ δὲ, ἐπέχει τὰ ὦτα καὶ θέλγεται, & ἡ μὲν ὀργὴ πραΰνεται, ὁ δὲ θυμὸς ὑποστέλλεταί τε & †θόρνυται. ἐπὶ μικρὰ δὲ καὶ κατὰ τὸ προφὺ ὑρᾷ. ἅπαξ ἀφῆται μὲν τῶν δεσμῶν, μένει δὲ τῇ μάσει δεδεμένος, καὶ δαπανᾷ πολλὰ, ἀβρὸς διαπυμὸν κατεδεδεμένος. πόθῳ γὰρ τοῦ μέλους ἐκ αὖ ἐστι ἀφαιρεῖν. Λιβύων δὲ ἵππους, δᾷ γὰ ἀκοῦσαι καὶ τὸν λόγον τὸν ἕτερον, ὡς τροσοῦσι αὐτὰς ἀρᾷ ἡ αὐλησις, πραΰνονταί τε καὶ ἡμερῶνται, καὶ ὑπολήγουσι μὲν τῇ ὑβρίζειν τε καὶ σκιρτᾶν: ἕπονται δὲ ὁδῷ νομᾶ ὅπῃ ἂν αὐτὰς ὁ μέλος ἐπάγῃ: ὥστε καὶ τὸ δὲ, & ἐκβαίνειν ἐθίσαντες: ἐὰν δὲ πρατάνῃ εἰς τὸ αὔλημα, λάθετο δάκρυα ὑφ' ἡδονῆς αὐτᾶς. οἱ μὲν βουκόλοι τὸ ἵππων, ἐκ δοδάφνης κλάδον κοιλάναντες καὶ ἐργασάμενοι αὐλὸν, & εἰς αὐτὸν ἐμπνέοντες, ἐπειτα ὅταν †προειρημένων καταυλῶσιν. Λέγει δὲ Εὐριπίδης & ποιμένας πινὰς ὑμεναίους ἐπὶ δὲ αὖ τὸν αὔλημα, ὁπρουῶ τὰς μὲν ἵππους τὰς θηλείας εἰς ὀρῶτα ἐμβάλλειν, & οἶστρον ἀφροδίσιον: τὸν δὲ ἄῤῥενας μίγνυσθαι αὐταῖς ἐκμαίνει. τελοῦσι μὲν ἱππικοὶ γάμοι τὸν τρόπον τοῦτον, καὶ ἔοικεν ὑμέναιον ᾄδειν τὸ αὔλημα.

Arionis à Delphino ſeruati hiſtoria. Cap. XLV.

Περὶ τῶν δελφίνων φιλομουσίας. Κεφ. με.

DElphinorũ genus quantopere, cantu & tibijs delectetur, luculentum Arionis Methymnæi hiſtoria nobis teſtimonium fuerit: quam & ſtatua eius in Tęnaro, & ſubſcriptũ epigramma repræſentant, hoc uidelicet diſtichon: E Pelago ſeruauit Ariona Cyclone natũ Delphinus uector, dijs ducibus, Siculo. Cęterũ hymnus quo ſe Arion gratum Neptuno declarare, & ſimul Delphinorum in Muſicam ſtudiũ teſtari uoluit, tanq; & illis mercedem pro ſeruato & ſuperſtite exoluẽs, ab eo conditus eiuſmodi eſt:

Neptune deũm maxime, Qui rex maris profundi Tridente clarus aureo Complecteris undiq; terrã: Te branchijs & pinnis Inſigne piſcium genus Mutę colunt natãtes. Præ cęteris te pandi Circumnatant Delphines Canes marini, & errant Iuxtà, leuesq; ſaliunt: Quando & inſtar iaculi Vibrãt ſeipſos eminus Pernicitate mira, Ceruice rigidi recta. Oblectat hoſce Muſica, Amãt eos Nereides Suũ pecus puellæ, Quas

† πομπῆσιν

Τὸ τῶν δελφίνων φῦλον ὡς ἐσι φιλῶδοί τε καὶ φίλαυλοι, τεκμηριῶσαι ἔστι νὸς & Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος, ἐκτε τ' ἀγάλματος τοῦ ὧν Ταινάρῳ, & τοῦ ὑπ' αὐτ' γραφέντος ὧν γράμματος. ἐσι δ' ἐπίγραμμα, Ἀθανάτῳ † πομπᾶσιν Ἀρίονα Κύκλων ὑόν, Ἐκ Σικελᾶ πελάγος σῶσεν ὄχημα τόδε. Ὑμνον χαριέσθαι τοῦ Ποσειδῶνι, καὶ μάρτυρα τῶν δελφίνων φιλομουσίας, οἷόνε καὶ τόδοις ζωάγρια ἐκπίνων, ὁ Ἀρίων ἐγράψε. & ἐσιν ὁ ὕμνος ὅδε. Ὑψιστε θεῶν πόντε, Χρυσοτρίαινε πόσειδον, ταυόχ', †ἐγκυμονάλμαν: Βράγχιοι πόδες σε πλωτοὶ θῆρες Χορεύουσι κύκλῳ, Κάφοισι † ποσ' ἄμ ῥίμμασιν Ελαφρὰ ἀναπαλόμενοι: †Σεισμοὶ φερεαύχενες Ωκυδρόμοι σκύλακες Φιλόμουσοι δελφῖνες, Ἐναλε θρέμματα κόρας Νηρηίδων θεᾶν, Ἃς γὰ κατ' Amphi-

*uidẽtur duæ dictiones in codice manuſcripto altero ἔγκυμον ἅλμαν, in altero una.

† πτερύγων †σεισοῖτε

νατ' Αμφιτρίτη. Οἵ μ' ἀς Τυρσηνὸν γῶν ἐπὶ Ταιναρίαν ἀκτὰν ἐπορθύσαντι πλαζόμενον Σικελῷ ἐνὶ πόντῳ, Κυρτοῖσι νώτοις, χορδύοντες, Αλσηα Νηρέως πλατὺς τέμνοντες, ἀσιδήτῳ τόρῳ. Φῶτες †δ' ἑλιοί μιν ἀπ' ἁλιπλόου γλαφυρᾶς νηὸς ἀς οἶδμα Αλιπόρφυρον λίμνας ῥίψαν. Ἰδιον μὴ δή πω δελφίνων πρὸς τοῖς ἄνω λεχθεῖσι, καὶ τὸ φιλόμουσον.

Γῶς καὶ τὰ ζῶα ἁλίσκεται διὰ μουσικῆς σύες τε καὶ ἔλαφοι.

Κεφ. μς.

Λογος τις διαῤῥᾳ Τυῤῥηνὸς ὁ λέγων σὺν ὑς σὺν ἀγείοις, ἐν σὺν πῆ αὐδῆς ἐλάφους, καὶ διὰ δικτύων ἢ καὶ κυνῶν ἁλίσκεσθαι, ἁπλοῦν θήρας νόμον: σωαγωνιζομένης δ' αὐτοῖς καὶ μουσικῆς, καὶ μᾶλλον. πῶς †δέ, ἤδη λέγω. τὰ μὲν δίκτυα περιβάλλουσι, καὶ τὰ λοιπὰ θήρατρα, ὅσα ἐλλοχᾶται τὰ ζῶα: ἔστηκε δὲ αὐτῶν αὐλητὴς τεχνίτης, καὶ ὡς ὅτι μάλιστα πειρᾶται τοῦ μέλους διαχαλᾶν: καὶ ὅ, τί ποτέ ὅτι τοῦ μέσου σιτόνου ἐᾷ, πᾶν ἢ ὅτι γλύκισον αὐλωδίας, ὧδε ἄδει. ἡσυχίᾳ ἐν πρεμίᾳ ῥᾳδίως διαπορεύεται, ἐν εἰς τὰς ἄκρας, καὶ εἰς τοὺς αὐλῶνας, καὶ εἰς τὰ δάση, καὶ εἰς ἀπάτας σαφεστάτη ἐπὶ τὰς τῶν θηρίων κοίτας ἐν δυνὰς, ὁ μέλος εἰσρεῖ. καὶ τὰ μὴ πρῶτα πρὸς ὀνίους εἰς τὰ ἄπτα αὐτοῖς †ἦχος ἐκπίπλησι, καὶ διὰ τὸ ἄνθος, καίπερ καὶ λείμακος ὄντος πίμπλαται: εἶτα ἀκρατῶς καὶ ἀμάχως αὐτὰ ἡδονὴ περιλαμβάνει. τὰ δὲ καταπλάσματα λήθῃ ἔχει καὶ ἐγγόνων, καὶ οἰκιῶν, καὶ χωρίων: καίτοι φιλεῖ τὸ θηρίον μὴ ἀπὸ τοῦ σωφρόνως χωρίου πλανᾶσθαι. τὰ δ' οὖν Τυῤῥηνικὰ κατ' ὀλίγον ὥσπερ ὑπὸ λίνοις ἴυγγος αὐαπτόμενος ἕλκεται, καὶ καταγοητεύονται τοῦ μέλους ἀφικνεῖται, καὶ ἐμπίπτει ταῖς πάταις, τῇ μούσῃ κιχρεωμένα.

Τί δρῶσιν οἱ ἰχθύες οἱ καλόμενοι ἀνθίαι ἁλισκόμενοι. Κεφ. μζ.

Ανθίαι δὲ βαλλόμενοι ὅταν ἅλωσι οἰκτρόν εἰσι θεάματος: καὶ ἀπεθνήσκοντες ἑαυτοὺς ἐοίκασιν θρηνεῖν, καὶ βοᾶν) λυπεῖσθαι, ὥσπερ ἂν ἄνθρωποι λησταῖς ἐντυχόντες ἀνοικτίστοις τε καὶ φονικωτάτοις. οἱ μὲν οὖν ἀπαλλάττεσθαι πειράμενοι, εἶτα τοῖς δικτύοις ἐμπλάκησαν). ὑποῤῥαγέντες δὲ αὐτοὺς πρὸς μένος †λόχῃ, εἶτα μένοι καταλαμβανόμενοι αἰχμῇ. οἱ δὲ ἀπαλλάττεσθαι †θάνατον, ὃν τῆς πόλεως πολεμίαν ἰχθύσι γῆν ὑπέλαβον, ὁ †πόλος †βίᾳ τὸ χωρεῖς τοῦ ξίφους πεφυκέναι, καὶ μάλα ἀσμένως.

ΑΙΛΙΑ-

Amphitrite peperit. Vos me uagantem Siculo In æquore, ad Tęnarium Litus tulistis equitē, Vectumq; dorsis uestris. Vester chorus me placidè Non peruiũ mortalibus Longè salũ lateq; Sulcans natando eduxit: In quod uiri me nautę Deiecerant è naui Curua, marina, pfidi. Ergo etiã alia quę prædiximus, & Musicę studium in Delphinis laudari cóuenit.

†fortè φῶτες δ' αὐτὸν ἀφ' ἑλειοῦ μ'. al'. ἑλειοι.

Apri & cerui quomodo Musica capiantur. Cap. XLVI.

TYrrhenorũ sermone peruagatũ est Apros & Ceruos apud eos cum retibus & Canibus, ut uenandi sanè usus ferre solet, tũ multò maximè Musicæ adiumento capi. qd' quidem ipsum quemadmodũ fiat, iã porrò dicã. Circũiectis retibus, & cæteris instrumẽtis accómodatis ad faciendas bestijs insidias, collocatis, homo ad tibiã canẽdi bene peritus, quoad eius fieri potest, omnẽ cantus contentionẽ remittit & relaxat, & quidlibet ad canendũ suaue præclarè usurpat: & sensim pedetentimq; pgrediẽte illo in montium uertices & cóualles, & densa frutetis loca, atq; (ut breui explicẽ) in omnia lustra ferarũ & cubilia, tibiæ cantus influit, ac nimirũ primò in eorũ aures influentis soni insolentia ipsos exterret: deinde cum impotenti uoluptate aures tenent, tum nullo negotio cóprehenduntur: cantusq; suauitate permulsi, & deliniti, in eorum quæ procreauerint, & domesticarũ sedium obliuionẽ ueniunt: Etiam si feræ bestiæ nó à locis ubi uersari assueuerunt, aberrare solẽt. Sic igitur Tyrrhenæ bestiæ paulatim tanq; suadæ illecebra ducũtur: & quasi cantu præstrictæ, in laqueos sese inserũt, quib⁹ illaqueatæ cóprehendunt.

ἀπὸ τοῦ

Quid capti Anthiæ faciant. Cap. XLVII.

ANthię cũ sunt capti, miserabile præbent spectaculum, mortẽ suam lugere & quodammodo supplicare uidentur. Ac nimirũ quemadmodũ homines qui in latrones immisericordes, & cædis auidos incurrerunt aufugere conant; sic sanè ij retibus insultantes, insidias transilire conant. hoc dum moliunt, trucidant ferro. Qui hoc gen⁹ mortis euadũt, in terram antehac eis inimicã exiliunt, atq; ibi dẽ mortẽ obire malunt, q; gladio perire.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XIII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΓ.

De Aquila quæ Gordio regnũ præsignificauit, & de Lupo qui Gelonẽ Syracusanũ seruauit. Cap. I.

EX Aquilæ significatione filiũ suũ nomine Midam, Gordius regẽ fore coniecit: cum supra huius caput arãtis primò uolasset, deinde totũ diẽ in iugo sesitare nõ prius destitisset, q̃is ad uesperã arationẽ dimisisset. Lupus itẽ maxima magnitudine cũ in ludũ inuasisset, & de manibus Gelonis Syracusani pueri tabellas rapuisset, Gelon de sede surrexit, nõ quidem ferã timore perterrens, sed acerrimo tabellarũ suarũ desiderio, eũ insequebatur. Postea aũt q̃ hic extra tabernã ludi literarij fuisset, hæc quidẽ labẽ fecit, & repentina ruina cõcidens, pueros unà cum præceptore cõfecit, & oppressit: solus Gelon diuinæ prouidentię munere sodalibus suis superfuit. Q̃d ipsum, nõ eum à Lupo occisum, sed potiùs seruatũ fuisse, magnã ꝓfecto admirationẽ habet. Non igitur rationis expertia Deus negligit, imo uero chara habet, cũ per illa Gordio regnũ præsignificãrit, Gelonẽ uerò ex impendẽte periculo seruauerit. Ergo bestiæ etiam in amore sunt diuino numini.

Lupus.

De piscatione Sargorũ, qui inescati hamo capiuntur. Cap. II.

SArgos Cãres hoc modo capiũt. Cum Auster placidè & mollibus auris spirat, & undæ tranquillæ leni ad litus murmure offendunt: tum piscator non indigens arundine, iuniperi alicuius uegetiori lentisci uirgam accipit, & extremitati eius lineam alligat: hamo autem lycostomum neq; recentem neq; plenè tamen salsum siue inueteratũ. Hunc dolum in mare demittit: & in piscatorij nauigij puppe sedens, insidias tendit, easq; in mare demissas leuiter mouet. simul & ei quietè inseruit puer, qui probè tenẽs ut sensim pedetentimq; nauis impellenda sit, ad terram uersus remigat. Tum Sargi permulti exultãtes & gestientes escã assequi, sese ex suis latibulis incitant, & prosiliũt: atq; escæ

† λυκόσομον

Περὶ ἀετοῦ τοῦ προσημήναντος Γορδίῳ τῷ βασιλέαν: καὶ λύκου τοῦ σώσαντος Γέλωνα τὸν Συρακόσιον. Κεφ. α.

ΕΠὶ μὲν ἀετῷ Γορδίῳ τῷ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδᾳ βασιλέαν ὑποσημῆναι: νίκα ἀρόντι τοῦ Γορδίῳ ὧν πᾶς, ἅπαξ μὲν τοι ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ καθίζας, σὺν δυμέρδυσιν, ἀδὲ ποτὲ πέτεσθαι, πρὶν ἢ γλυκυλίνης ἐπὶ ἑσπέρας καὶ ἐκεῖνον κατίλυσι τῷ χρόσιμ, ὡς αὐτὸς τοῦ βοδυ. Γέλωνα δὲ τὸ Συρακοσίου παιδὸς ὄντος, λύκος μέγιστος ἐσπηδήσας εἰς τὸ διδασκαλεῖον, διέρπασε τοῖς ὀδοῖς τὰ διδύμα. καὶ ὁ Γέλων διώξας τὸν θάκον ἐδίωκεν αὐτὸν, ὃ μὴ θηρίον μὲν κατὰ πῆξαι, πολεμόμενος ἢ περὶ δίλτον ἰσχυρῶς. ἐπεὶ ἢ ἔξω τὸ διδασκαλεῖον ἐγένετο, τὸ μὴ κατανίχθη, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῷ διδασκάλῳ καταλαβεῖ. θάκος ἢ προμηθέως ὁ Γέλων πολλῷ μόνον. καὶ τόγε πρᾶόν ἐστιν, ἐκ ἀπεικάζειν αὖθρωπον, ἀλλ' ἴσως λύκον. οὐκ ἀπιμασώτων τὸν θεῶν ἐστιν ὁ λόγος τῷ μὴ βασιλέαν προδαλῶσαι: ἢ ἢ μέλλοντος κινδυνεύσασαι. ἴδιόν ἢ ζώων καὶ τὸ θεοφιλές.

Περὶ τῶν Καρχαρῶν θήρας. Κεφ. β.

ΟΙ Κᾶρες αἱροῦσι τοὺς Καργὲς τὸν πρόπον τόνδε. νότου καταπνέοντος ἡσυχῆ, καὶ προσβάλλοντος αὔρας μαλακωτέρας, καὶ τοῦ κύματος ἐρεθιζομένου, καὶ πρᾴως ταῖς ψάμμοις ἐπηχοῦντος: τὶ ωικαῦτα ὁ θηρατὴς καλάμου μὴ ὁ δίατος ἀδὲ γῆ, λαβὼν ἢ ἀρκεύθου ῥάβδον τῶν σφόδρα ἐῤῥωμένης, ἐπ' ἄκρας αὐτῆς ἀζάπτει σειρὰν, καὶ πόδι τοῦ ἀγκίστρου † κυκλόσομον ὄντα ἡμιτάρειχον, καὶ καθίησιν εἰς τὴν θάλατταν. καὶ κάθητ ὃ μὴ ὧν τῇ πρύμνῃ τὸ πορθμίδος, καὶ τὸ δόλον ὑποκινᾶ. ὑπηρετεῖ δέ οἱ καὶ παῖς ἡσυχῆ, πομαθὼν τὸ ἐλάσεως τὸ σχολαῖον ἐπίτηδες: καὶ ὡς ὧν τὴν γλῶ προάγῃ τὸ σκάφος: πολλοὶ ἢ οἱ Καργοὶ πρόθυμοι τῶν ἐκ τοῦ σωφρόνων φωλεῶν ἀναθορόντες, ἀθροίζονται δὲ ὧν τὸ ἄγκιστρον. ἄγει γὰρ αὐτοὺς οἶσπερ ἵνγγι ὁ πάλαι πε-

λαι πεθνηκὼς ᾖ, εἰς ὃ ἑλεῖν ἢ ἁψασθαι ἰχθύς. εἶτα πλησίον τ γῆς νεμόμενοι, ῥᾳδίως ἁλίσκονται λιχνείᾳ τ κατὰ τὸ δέλεαρ.

Θαλαττίας πόας διαφοράς: καὶ ὅτι ἄλλος ἰχθὺς σιτεῖται ἄλλῃ. Κεφ. γ.

Διαιρεῖται ἢ ἰχθύων πολλαί, καὶ γίνονται οἱ μὲν κατὰ τὰς πέτρας: οἱ δὲ κατὰ τὰς ψάμμους: ἄλλοι ἢ κατὰ τὰς πόας. καὶ γάρ τοι πόαι θαλάττιαί εἰσι. καὶ αἱ μὴ αὐτὰ καλοῦνται βρύα: αἱ ἢ, ἄμπελοι, καὶ † σταφυλαί τινες, καὶ φυκία ἄλλα. ὧν δὲ αὖ θαλαττίας πόας καὶ κράμβη ὄνομα, καὶ μυία καλεῖται τίνα κατὰ αὐτὰς, καὶ θρίχες. βοφὴ ἢ αὖ τούτων ἄλλῳ ἄλλο ὧν, καὶ ὅτι καὶ πάσαις ἕτερον ὁ ἀθισμένος τῇ σωτρόφῳ καὶ ὁμοιοῦται, ὡς καὶ εἴποι τις.

Περὶ τ ἰχθύος τ καλουμένου καλλιωνύμου. Κεφ. δ.

Ἀκούσας δ' αὖ ἁλιέων καὶ ἰχθύων τινὰ καλλιώνυμον ὕστερον λεγόντων. καὶ ὑπὲρ αὐτ Ἀριστοτέλης λέγει, ὅτι αὖ τοῦτ τ λοβὸν τ δεξιὸν καθημένην ἔχει χολὴν πολλήν. αὐτὸν ἢ τὸ πᾶν ἰχθ τ λαιαὶ φορεῖται πλευραί. καὶ μαρτυρεῖ τὸ τοῖς καὶ ὁ Μένανδρος, ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ οἶμαι λέγων: Τίθημί σοι χολὴν καλλιωνύμου πλέον. καὶ Ἀνάξιππος ἐν Ἐπιδικαζομένῳ: Ἐάν με κινῇς, καὶ ποιήσεις σε χολὴν Ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ἔχε σαι, Ὀφεῖ διαφέρων τοῦ † ἐνξιφίου κωμῳδός. Εἰσὶ μὴ δὲ οἱ καὶ φασιν αὐτὸ ἐδώδιμον: οἱ ἢ πλείους αὖ λείπουσιν αὐτοῖς. ὃ ῥᾳδίως ἢ αὖ μνημονεύουσιν ἐν ταῖς τῶν ἰχθύων πανθοινίαις, ἔνθα τις καὶ ὄφελός ἐστι, ποιηταὶ θεμένων ἀπαλλῇ εἰς μνήμην † ἐνθεσμον. Ἐπίχαρμος μὲν ἐν Ἥρας γάμῳ. καὶ ἐν καὶ θάλασσαι καὶ πρώτιστα Μῶσαι. Μνησίμαχος δὲ ἐν τῷ Ἰσθμιονίκῃ.

Περὶ θαλαττίου βατράχου. Κεφ. ε.

Βάτραχος ἢ θαλάττιος τίκτει καὶ αὖ ὄρνιθας ᾠόν καὶ ὅτι. τὸ ζωογονεῖ ἐν ἐν αὐτῷ. κεφαλὴν ἐν ἔχει καὶ τὰ ἀρίγνωμον, μεγάλην τε ἅμα καὶ βαρεῖαν. καὶ διὰ ταῦτα ἀπολέγεται τὰ βρέφη διέσαντα ἥκιστός ἐστι. ἐλπίσι γὰρ αὐτ, καὶ κακῶς εἰσπίπτουσα τὴν αὖλις: ἀλλὰ καὶ πικτόμενα αὖ καὶ ἀξιόντα ἐργάζεσθαι πλατύσια. ὅτε δὲ δυώδεκα ἂς ζώων γένεσίν εἰσιν. ὅτε μὴν κρυσφύγετα τοῖς ἐγγόνοις † ἀγαθοί. ὧν ἢ τὴν φύσιν ἴδιόν τι ἔχ ὁμολογεῖ ὁ τ Βατράχων. τραχὺ δέ ἐστι καὶ ἐκάνθ, καὶ ἔχει φολίδας, καὶ πεφαλαμένῳ φανεῖται σοι αὐτίτυπον.

Ὅτι μέγιστοι γίνονται οἱ πολύποδες, καὶ ἀριθμῶται δυσπαλαγώνιστοι. Κεφ. ς.

οἱ

escæ ex pisce diuulso illecebra allectati, ad hamũ congregantur: cumq; propius à terra sunt, cibi auiditate capti, facile comprehenduntur.

De herbis diuersis quæ in mari nascuntur, & quòd alij pisces alias depascantur. Cap. III.

PIsces alij alia loca amant & incolunt. Alij inter saxa morantur, in arenis alij: quidam inter herbas. Sunt enim in mari etiam herbæ: ut brya quæ uocantur, de musci genere: & uites, & uuæ dictæ, & fuci uel algæ. Est & brassica quædam marina: sunt mnia, & triches. i. pili. Ex his pisces alij alias degustãt, familiarẽ sibi. s. & cui sit assuetus quisq; nec aliam attigerit. † Gillius Staphyline uertit. est aũt staphylinus pastinaca.

De Callionymo pisce. Cap. IIII.

DE rei piscatoriæ bene peritis audire potes, ex piscibus quendam esse nomine Callionymũ. Huic Aristot. ait in dextra iecoris fibra fel situ esse, pro portiõe corporis maximè oĩm copiosum: iecur aũt ad †lęuũ latus collocatũ esse. Cui qdẽ rei testimonio est Menander in Messenia: Facio (inqt) te habere fel Callionymo copiosius. Anaxippus itẽ in Epidicazomeno: Me si moueas, & sicut Callionymi fer uere efficias omne fel. Sunt qui eũ dicant esculentũ, alij pleriq; negant. Poëtę qdẽ ubi cõuiuia & epulas describũt, nõ facile eius meminerunt, cum alioqui pleroſq; quorũ usus est, suis uersibus nominarint, ut Epicharmus in Nuptijs Iunonis, & Mnesimachus in Isthmionice. † dextrũ, Gillius. †fortè ἐνξιφίου † al. δύδεσμον

De Ranæ marinæ partu. Cap. V.

NOn animatos partus edit, sed similiter ut aues ex sese Rana marina ouũ parit: cuius quidem fœtus, uel à partu recentes capite prędi ti sunt, tum magno tũ aspero: eamq; ob rem cum quippiam metuũt, ipsa intra se recipere minimè est idonea. nã illam etiã rursus subeũtes exulcerãt, & similiter si uiuos in lucẽ proferret, exeundo læderẽt. Nõ ergo faciles partus habet, nec fœtib⁹ bona ꝓfugia ꝓstat. Huius ouũ nõ naturæ ouatæ ſpeciẽ ſimilitudinẽq; ꝓpriè gerit, cũ sit squamosũ, asperũ, & ad tactum resistens & durum. † ἀγαθά.

Historia mira de Polypo ingẽti Puteolis è mari ꝓ cuniculũ in domũ mercatoriã ingresso, ubi salsamẽtorũ dolia suis brachijs cõfringebat. Cap. VI.

TEmporis longinquitate Polypi adeò magni euadũt, ut ad ceti magnitudinẽ accedant, cetaceiq; generis numerum obtineãt. Puteolis oppido Italiæ auditũ est, Polypũ cũ inusitata ad corporis molẽ facta progressióe, ad maximã magnitudinem peruenisset, egregiè spreto & neglecto maritimo uictu in continentẽ processisse, & terrena quædã deprædatũ esse: & cũ per subterraneũ specũ, Puteolanas sordes in mare transmittentẽ, in maritimam domũ ascendisset, ubi mercatorũ ex Iberia res, salsamẽtaq; in magnis uasis essent, brachiorũ circũplexione uasa primò stricte comprimentẽ corrupisse, deinde salsamenta depopulatũ fuisse. Mercatores uerò ingressos, ubi dolia disrupta inspexissent, & permagnũ earum rerũ, quas naui aduexissent, numerũ exhaustũ deprehendissent, stupuisse: Ac nimirũ cũ ab insidijs fores integras, tecta ab omni irruptione intacta, parietes nó perfossos intuerẽtur, quisnam populator fuisset, nulla cõiectura assequi potuisse: At enim cũ reliquias conditorũ piscium animaduerterẽt, eos constituisse, ex domesticis audacissimũ armatũ intus in insidijs ponendũ esse: Polypum uero noctu ad assuetas tanquam epulas adrepentẽ reuertisse: & tanquam athleta aduersariũ strictissime correptũ suffocat, sic flagellis uasa circumplicantẽ perfregisse. Eum porrò qui insidias moliretur, etiã si lunæ fulgore domus illustraretur, omniaq; conspicua essent, non tamẽ, quoniam solus esset, bestiæ tantæ metu perterritũ, hanc aggressum fuisse, sed manè mercatoribus totam rem explicasse: quod quidem ipsum ij audientes, ei fidẽ enarratarũ rerum non habebant. Deinde tum negociatores ob tantum acceptũ detrimentum, periculi memoria deposita, consenserunt simul ingredi, & congredi cum hoste: tum alij inusitati & incredibilis spectaculi studio sua spóte sese auxiliatores unà in domo illa cõcluserunt. Postea uero q̃ sub uesperã in solita dolia furi nuasisset, ex eis partim cloacam obstruebãt, partim armis tecti in hostẽ irruentes, dolabris & cultris acutissimis eius brachia abscindebãt. Cũq;, quẽadmodũ frondatores & putatores arborũ robustissimos ramos secãt, sic ij ipsius mẽbra circuncidissent, tandem uix non pauco labore cũ ipsum confecerũt, atq; oppresserũt. & quod

Οἱ πολύποδες ☙ αὐτοὶ χρόνῳ γίνονται μέγιστοι. ☙ εἰς κήτη πωχωροῦσι, ☙ φασὶ εἰθισμένης γ' αὐτοῖς ☙ ὅτοι. ἀκούω γοῦν γ' ἐν Δικαιαρχίᾳ τῇ Ἰταλικῇ πολύπουν εἰς ὄγκον σώματος ὑπερήφανον πρωελθόντα, τῆ μὴ γ' τῇ θαλάττῃ τροφῷ, καὶ τὰς ἐκεῖθεν νομὰς ἀτιμάσαι, ἢ ὑπερφρονῆσαι αὐτῶν. προϊὸν δ' ἀφ' ἅτου ☙ εἰς τὴν γῆν, ☙ ἐλκίζεσθαι καὶ τὴν χερσαίαν εἶναι ἄκοσμον ☙ διὰ πυθομένους ἐκβάλλοντας εἰς τὴν θάλατταν τὰ ἐκ τῆς πόλεως τὴν περιεργίαν ξυμπαρὰ, εἰσνέων, ἢ αὖθις εἰς οἶκόν τινα πάραλον, ἔνθα ἦν ἐμπόρων Ἰβηρικὸς φόρτος, ἢ παρεῖχε τὰ ἐκεῖθεν γ' σκεύεσιν ἁλμυροῖς: εἶτα τὰς πλεκτάνας πυθιχέων, ἢ σφίγγων τὸ κέραμον, ἐρρήγνυ τὰ ἀγγεῖα, ☙ κατεδαίνυτο τὰ παρεῖχε. οἱ δ' εἰσόντες, ὡς εἶδον τὰ ὄστρακα, πολλὴν δὲ τὴν φορτὸν ἀριθμὸν ἀφανῆ κατειλάμβανον, δεινὴν ἠνίαν, καὶ τις ἦν ὁ κερδαίζων αὐτούς, συμβαλεῖν ἀκέχυκε, τὴ μὴ θυρῶν αὐτοῖς βλεπομένων, τὴ δ' ὀρόφου ὄντος ἀσινοῦς, ☙ τὴν τοίχων μὴ διεσκαμμένων. ἐωρᾶτο δ' ἢ τὴν ἰχθύων τὴν περίχυσιν λέψανα ἀπολειφθέντα ὑπὸ τοῦ ἀκλήστου διαστυμόνου. ἐκείνων δέ τινα τὴν οἰκείων μάλιστα δυσθυμότατον, φόβου ὡπλισμένον καταλιπεῖν ἐλοχῶντα. νύκτωρ δὴ ἐν ᾗ τῇ σωήθη διαῖττα ὁ πολύπους αὐτίκα, ☙ πυθόμενος τοῖς σκεύεσιν, ὥσπερ εἰς πνίγμα ἀθλητοῦ, συλλαβὼν ἦν αὐτίπαλον ἐγκρατῶς τε ☙ μάλα δυσλαβῶς, εἶτα σωέτριβε ἦν κέραμον, λεπὸς (ὡς εἰπεῖν) ὁ πολύπους ῥᾷστα. ἑωρᾶτο δὲ χόμενος, ἢ κατελάμπετο οἶκος, ☙ πάντα ἦν δυσωπία. ὁ δὲ ἐκ ἐπεχείρει μόνος, δείσας τὴν θῆρα. ☙ γὰ μόνος μείζων ὁ ἐχθρὸς ἦν. πυθόμενοι δ' ἔωθεν τοῖς ἐμπόροις τὰ πραγμένα. ἀκούοντες δ' ἠπίστουν. εἶτα οἱ μὲν τ ζημίας τοσαύτης τ κίνδυνον † μνήμην ἀνέῤῥίπτουν: καὶ † σωειελθεῖν δὲ ἐχθρῷ σωεισεδύσετο. οἱ δ' τ καινὴς ☙ ἀπίστου θέας δι φάντες, σωαπεκλείουσι αὐθαίρετοι σύμμαχοι. εἶτα ἐσπέρας ὁ φὼς ἦν φοιτᾷ, ☙ ὁρμᾷ ἦν τῇ σωήθη ῥάπιζεν. γὰ ταῦτα οἱ μὴ ἀπέφραστον τ ὀχυρὸν: οἱ δὲ, ὡπλίζοντο ἦν τ πολεμίου, ☙ κοπίσι ☙ ξυροῖς τεθυγμένοις αὐτοῦ διακόπτουν τὰς πλεκτάνας, ὡς δρυὸς κλάδους ἀσφόστατος ἀμπελουργοί τε ☙ δρυοτόμοι: ἢ τῇ ἀλκῇ αὐτ πυθικόψαντες, καθεῖλον ὀφθ ☙ μόγις ὀκ ὀλίγα πονήσαντες: καὶ

† μνήμην malim post τοσαύτης † σωειελθεῖν Gillius.

καὶ ὁ καινότατον, ἐν τῇ γῇ τ ἰχθῦς ἐθηράσαν ὡς ἔμποροι. καὶ ὁ κακόηθες δὴ τοῦτό τ ζῴου, καὶ ὁ δολερὸν † φανὲν ἡμῖν ἴδιον ὄν.

† ἀπέφηναν

Τίνα τρόπον ἰῶνται τὰ τ ἐλεφάντων τραύματα οἱ Ινδοί, καὶ τὰς ὀφθαλμίας, καὶ ἄλλα νοσήματα. Κεφ. ζ.

Τῶν τετρωμένων ἐλεφάντων ἰῶνται τὰ τραύματα οἱ Ινδοὶ τ τρόπον τοῦτον. καταπυκνοῦσι μὲν αὐτὰ ὕδατι χλιαρῷ, ὥσπερ καὶ τ Εὐρυπύλου πρὸς τοῦ καλοῦ Ομήρου ὁ Πάτροκλος· ἔπειτα μύροις ἀλείφουσι τῷ βουτύρῳ αὐτά. ἐὰν δὲ ᾖ βαθέα, τοῖς φλεγμονὴν παύουσιν, ὕειαν κρέα θερμὰ μέν, ἀλλὰ μὴ ἄγαν προσφέροντες, καὶ ἐμβιβῶντες. τὰς δὲ ὀφθαλμίας θεραπεύουσιν αὐτ, βόειον γάλα ἀλείφοντες, ἔπειτα αὐτοῖς ἐγχέοντες. οἱ δὲ, ἀνοίγουσι τὰ βλέφαρα, καὶ ὠφελούμενοι ἥδονταί τε καὶ ἀσθαίνοντ ὥσπερ ἄνθρωποι. καὶ ἐς ποσὸν ἐπικλύζουσιν, ἐς ὅσον αὖ ἀποπαύσωντ λημῶντες. μαρτύριον δὲ τοῦ παύεσθαι τοῦτ ἐστιν. Τὰ δὲ νοσήματα ὅσα αὐτοῖς προσπίπτει ἄλλως, ὁ μέλας οἶνός ἐστιν αὐτοῖς ἄκος. εἰ δὲ μὴ χρήσοιτο ἑκάστης τοῦ κακοῦ τοῦ φαρμάκῳ τῷδε, ἄσωτά οἱ ἐστί.

Of the Elephants which the Indians haue taken, and of their wounds, diseases of the eyes, and other infirmities. Cap. VII.

OF the Elephants which they take, the Indians cure their wounds after this manner. They bathe them with warme water, as Patroclus did the wounds of Eurypylus, as Homer reporteth: then they annoint them with butter: if the wounds be deepe, they fill them with the fat of a Swine, and flesh not too hot, but warme, and apply it to the wounds: the eyes they cure with Cowes milke, which they powre into them: they open the eyelids, and the Elephants receiuing ease, and feeling themselues eased, as men do, they hold open the eyes as long as they will, and shut them when they will haue them shut: a token that they are eased. All other diseases that happen vnto them, black wine is a remedy for them: but if they will not vse this medicine for euery disease, they are incurable.

Διαφορὰ ἡσυχῆς ἐλεφάντων ἀγελαίων καὶ ἀθλητῶν. Κεφ. η.

Ἐλέφαντι μὲν ἀγελαίῳ μὲν, ἀθισμένῳ γε μὴν, ὕδωρ πόμα ἐστί. τῷ δὲ ἐς πόλεμον ἀθλοῦντι, οἴνῳ μὲν, ὁ μὴν ὁ τῶν ἀμπέλων. ἐπεὶ τὸ μὴ, ἐξ ὀρύζης χαρσαργοῦσι· τὸ δὲ, ἐκ καλάμου. προΐασι δὲ καὶ αὖθις ἄνθεσι τοῖς ἀρωμάτων. ἀσὶ γὰρ ἡδυσμάτων. καὶ ἄγονται γε αὖ τοῦ λειμῶνας, καὶ ὅσοι πωλοῦνται ὁμιλοῦντες τῇ ἡδονῇ. καὶ ὁ μὲν ἐκλέγει, κεῖνας τῇ ὀσφρήσει τὸ αὖθις. τάλαντον δὲ ἔχων ὁ πωλοῦντος τροφοῦ καὶ ἐμβάλλοντος ἐπέχα. ἔπειτα ὅταν ἐμπλήσῃ τοῦτον, ὥσπερ οὖν ὁ ἀρχαῖος ἀθροπόλιος, λούεται, καὶ ἥδεται καὶ λουτρῷ, ἧπερ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀβροτάτους. ἔπειτα ἐπανελθὼν τὰ ἄνθη πωλεῖ, καὶ βοᾷ βραδύνοντος, καὶ οὐχ αἱρεῖται τροφὴν, πρὶν ἢ κομίσῃ τις οἱ ὅσα ἔρυγεν· ἔπειτα μύοντι τῇ προβοσκίδι ἀναρόμενος ἐκ τοῦ ταλάντου τὰ φάτνης † καταπλάττει τὰ χείλη· ἡδύσματα γὰρ τῇ τροφῇ δὴ τ εὐοσμίας ἐπινοῶν ὡς ἄπαν. καταπαύεται δὲ καὶ τ χώρου φῶτα αὐλίζεται τ ἀνθέων πολλὰ, ἡδυσμένον αἱρεῖσθαι γλιχόμενος ὕπνον. Ινδοὶ δ ἐλέφαντος ἔχειν ἄρα

† καταπάττει

Of the quiet Elephants which liue in the Forrest, and of those which are trained vp to fight. Cap. VIII.

ELephantus quidem gregarius assuefactus, aquæ utitur potione. Ei uero qui ad bellum certat, uini, nō quidem ex uitibus confecti, sed ex oryza uel calamis factitij usus indulgetur: simul & flores eis dantur, atq; in prata ad legendos flores, quia suauitatem odorū amplexentur, & mansuetiores euadant, aguntur: ipso em̄ odoratu flores internoscentes colligūt, atq; etiam hos lectos in calathū inferunt, quem eorum rector sustinet. Postq; hunc floribus compleuerint, tanq̄ uindemia facta, lauatione similiter atq; homines lauti delectantur. Vt uero ea usi reuerterint, flores suos expetūt. Quod si rector afferre tardauerit, barritum edunt, neq; priùs cibum sumunt, quàm eis quispiam quos collegerint flores attulerit. eos allatos de quasillo tollentes sui præsepis labra ornāt, hanc nimirū cibo suauitatē ex his bene olentib⁹ cōparātes. stabulū etiā ubi diuersantī, florib. pmultis sternūt, ut suaui⁹ dormiāt. Cæterū Indici Elephāti nouē cubitorum

Magnitudo Indicorũ Elephantum.

cubitorũ altitudine, latitudine uero q̃nque, habentur. Maximi illic qui Praſij appellantur. Secundi uero ab his exiſtimantur Taxilæ nuncupati.

† πράσιοι, Gillius

Equi Indici ad domandũ difficiles. Et de Indico Elephanto. Cap. IX.

INdicum equum exultantem, & immoderatius excurrentem continere, & habenis addũctis coërcere, nõ eſt cuiuſuis, ſed hominum qui à primis temporibus ætatis ad rerum equeſtrium ſcientiam inſtituti ſint: hi fræno ipſos ſuſtinere, regere & moderari aſſueuerunt. & quanquam nullis lupatis, ſiue frænis aculeatis os & palatum ipſorum urgeant: cogunt tamen eos, utcunq; effrenes, equinę tractationis bene periti, in gyrum circumagi, ut ipſe uidi. Veruntamen ad hunc gyrum agendum, atq; ad conficiendum orbem manuũ robore opus eſt, & ſumma rei equeſtris ſcientia. Qui huius diſciplinæ ſunt experientiſsimi, & callidiſsimi agitatores, currum etiam ſiue quadrigas uerſare in orbem plane norunt: cuius certamen non eſt contemnendum. currus quidem duos milites pugnantes fert. Cæterũ militaris Elephãtus thoracio (ut uocãt) aut etiã nudo dorſo ſuo tres bellatores fert, alterũ dextra, alterũ ſiniſtra pugnantẽ, tertiũ retro uerſus bellantẽ: ac ſimul quartũ, manib⁹ moderamina tenẽtẽ: ſicq; illis beluã dirigentem, tanq; nauẽ clauo nauicularium, reiq; nauticæ peritum.

Elephantus Indicus.

Quemadmodũ Pardales uenantur Mauri. Cap. X.

PArdales cum Mauri uenant̃, ut uiuas capiant, eiuſmodi inſidias collocant, ut intra ædificatiũculã lapidibus quam primo ſtruxerint, putreſcentis iam carnis fruſtum ex longiore funiculo appendãt: deinde è uirgis & arundinibus ianuã rara ſtructura imponant, per eas ut fœtidæ carnis odor emanet, & longè lateq; uagetur. Hũc incluſum fœtorẽ feræ beſtiæ ſentiunt. nam quodãmodo tetris odoribus delectant̃. Eũ igit̃ ꝓcipiũt, ſiue in deſertis mõtibus, ſiue in ualle profunda, ſiue alio tractu ſylueſtri fuerint: & quæ primũ hũc odorem hauſerit, cibi deſiderio incitata, quãto poteſt ĩpetu ad eũ feſtinat & ſalit: tanq; quadã amatoria illecebra attracta, & inci-

† ῥιπίσμων

† οἱ

† comma & cõ iunctio abundant.

ψυχὰν γένηται τὸ ὕδωρ, ὥφτε δὴ τὸ δῦρ. μέγιστον ἄρα τῶν ἐκεῖθι ἐλεφάντων οἱ καλούμενοι † πράσιοι. δεύτεροι δ' αὖ τούτοις εἰσὶ τοιοῦτοι τῶν δὲ οἱ Ταξίλαι.

† πράσιοι, Gillius

Οἱ δυσμεταχείρισοι οἱ Ινδοὶ ἵπποι. καὶ περὶ ἐλεφάντων. Κεφ. θ.

ΙΣπερ δ' ἄρα Ινδὸν καταχῶν & ἀνακρῶσαι πρὸς δρόμον τινὰ καὶ ἐκθέοντα, ὁ τυχὼν ἰδὼν, ἀλλὰ τὸν ἐκ παιδὸς ἱππάσιν πεπαιδευμένον. οὗτος γὰρ αὐτοῖς ἐστιν ἐν ἴδει, χαλινῶν ἄρχειν αὐτῶν, & ῥυθμίζειν αὐτοὺς καὶ ἰθύειν. κημοῖς δ' ἄρα κωφτροῖς ἀνθλασόμενοι ἔχουσι τὼ γλῶτταν, καὶ τὼ ὑπερῷαν ἄβαπτον σαίσαντες. ἀναγκάζουσι δὲ αὐτοὺς ὅμως οἵδε οἱ τῶν ἱππάσιν σοφισταὶ, περιηνυκλεῖν & περιδινεῖσθαι ὀπίσω τὸν τροφοῦντα, καὶ ἵππον ἄλλον, ἀσόμους. δεῖ δὲ ἄρα τοῦτο ῥᾴστον τι καὶ ῥᾳθυμίας χαρᾶν, καὶ ὠκυτόμου δῦμάλα ἱππικῆς. πεφύκασι δὲ οἱ προφήτας ὡς ἄκρον ἦδη σοφίας, καὶ ἅρμα ἕπεσθαι περιηνυκλεῖν καὶ πολιάγειν. ἂν δ' αὖ ἆθλος οὐκ εὐκαταφρόνητος, ἀδάκφαγον ἵππον τέτρωρον πολυτρίπαν ῥᾳδίως φέρειν καὶ ἅρμα ἐπιβάντα καὶ δίφρον. ὁ δὲ στρατιώτης ἐλέφας ὧν τὸν καλουμένου θωρακίου, ἢ καὶ νὴ Δία τοῦ νώτου γυμνοῦ καὶ ἐλευθέρου, πολεμιστὰς μὴ τρεῖς πρὸς ἑκάτερα βάλλοντας, καὶ τὸν τρίτον κατόπιν· τέτταρα δὲ τὸν μὲν τῷ ἄρτῳ κατέχοντα δεξιὰ χερῶν, καὶ ἑκάτερον τῶν θήρα ἰθύοντα, ὡς οἴακα νεῶν κυβερνητικὸν ἄνδρα, καὶ ἐπισάτην τινά.

Πῶς οἱ Μαυρούσιοι θηρῶσι τὰς πάρδαλεις. Κεφ. ι.

ΘΗρᾶ δὲ καὶ παρδάλεων Μαυρουσία ἄνω. & ἔστιν αὐτοῖς οἰκοδομία λίθων πεποιημένη, καὶ ἔοικε ζωγραφίᾳ τινί. καὶ ἔστι μὲν ὁ λόχος ὅδε ὁ πρῶτος. ὄγκον μέν δὴ τοῦτον γνόντες καὶ πρῶτον κρέως καὶ ὀδμὴν ὁδὸς μοῖραν μακρόθεν ὀζαρτῶσιν· θύραν δὲ ἐκ † κρηπίδων καὶ πόνων καλάμων ἀραιὰν ἐπέσησαν· καὶ μύδοι καὶ δι' αὐτῆς ἐκπνεῖται ἡ τοῦ κρέως † προφρημένου ὀσμὴ διαῤῥέουσα· ἀδονται δὲ † αἱ θῆρες· καὶ γάρ πως τοῖς καπνώδεσι φιλοῦσι. προσβάλλει γὰρ αὐταῖς ὁ † προφρημένων ἄνθρ, ἐάν τε ἐν ἀγρίοις τοῖς ὄρεσιν, ἐάν τε ἐν φάραγγι, καὶ μύδοι καὶ ἐν αὐλῶνι· ὅπερ ἀνθλίχθη, † καὶ ἡ τῆς ὀσμῆς ἐντυχοῦσα, καὶ ὑπὸ τῆς ἄγαν ὁρμῆς, ὃν τὸν θοινῶν τὸν φίλτατον ἄπεστι φερομένη, ἕλκεται δὲ ὑπ' αὐτῆς ὡς ὑπό τινος ἴυγγος, ὅπερ

ἅπαξ ἐμπέσῃ τῇ θήρᾳ, οὐ διαβέβαια αὐτῷ, οὐδ' ἔχεται τοῦ συνοχῆς δ' ἅπαντος. τῇ γὰρ τοῦ μικρόν τῷ πεπερασμένῃ σωνυφαίνει ἡ πάγη, καὶ μάλα σοφῶς. ἡ πορευομένου τοῦ κρέως, κινεῖται καὶ πυκνοῦται τὸ λίνεον παρδάλιον. οὐ γὰρ ὀλισθαίνει καὶ διαφεύγει, οὐ μυσπρᾶς ἐσιάσεως δίκας ἐκτίνουσα ἡ δυσυχής.

Τίνα τρόπον ὑπὸ τῶν ἀλωπέκων οἱ λαγὼ θηρῶνται. Κεφ. ια.

Ἁλισκόμενοι δὲ οἱ λαγὼ ὑπὸ ἀλωπέκων ἐνίοτε, οὐχ ἥττονος δρόμῳ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τέχνῃ. σοφὸν γὰρ †ἀπατητὴν ἀλώπηξ, οὐ δόλος οἰκεῖον. ὅταν γὰρ νύκτωρ εἰς ἴχνος ἐμπέσῃ τοῦ λαγῶ, καὶ αἴσθηται θηρεία, σιγῇ τε ἐπιβαίνει καὶ πολλὴ ἀφόφῳ, οὐ ἀναστέλλει τὸ ἄθυμα. καὶ καταλαβοῦσα φῶτα κοίτης, φειδομένη αἰρεῖν ὡς ἀδεᾶ καὶ ἄφρονα. ὁ δὲ οὐκ αὖ τρυφῶν ὑπὸ ῥᾳθύμως καθεύδει· ἀλλά τι ἄμα πάθος †ζώου τοῦ πεφυκότος, καὶ φοβούμενος ἀεὶ πτήσσει, οὐ θᾶσσον, οὐ μάλα ὠκέως. ἡ δὲ ἀλώπηξ καὶ αὐτὴ κατ' ἴχνος δή, οὐ †δρόμου ἔχεται. οὐ ὁ μέν, πολλῷ ὀπίσω διανύσας, ὡς πάσῃ κρείττων, καὶ οὐκ αὖ ἀλλὰς, ἐμπεσὼν εἰς λόχμιον ἀσμένως ἀναπαύεται. ἡ δὲ ἀλώπηξ ἐφίσταται, οὐ ἀτρεμεῖν οὐκ ἐπιτρέπει, πάλιν τε αὐτὸν ἐγείρει, καὶ εἰς δρόμον ἀξιωμόσων ἔτρεψε. εἶτα οὐχ ἧττων φοιτᾷ πολυτρόπους ὁδοὺς καὶ δόλιους διώδευσεν. οὐ ὁ μὲν ἀναπαύσασθαι δι' ὀλίγου πάλιν· ἡ δὲ ἐφίσταται, καὶ σάφα σκοπεῖ τὸν θάμνον, ἀγρυπνίαν χωρὶς ἄγεται αὐτῷ. ὁ δὲ πάλιν ἐκθεῖ· καὶ ἡ ἀλώπηξ οὐχ ὑστερεῖ. σωφρονέστερον δὲ ὅταν αὐτὸν δρόμῳ ἐκ δρόμου διαλάβῃ, καὶ ἀγρυπνίαν διαδέξηται, ὁ μὲν ἀπᾶται καὶ μένει. ἡ δὲ ἐπιλαθοῦσα κατέχει αὐτὸν, ὁ μὲ δίαν δρόμῳ, ἀλλὰ †γοῦν χρόνῳ, οὐ δι' ὅλου καθεύδουσα. ταῦτα μὲν δὴ ἄλλῳ ποθεκθέωμεν ὁ λόγος· ἐπεὶ τοῦ δρόμου τοῦ λαγῶ ἀναβέβληται. τὰ δὲ λοιπὰ γνώριμα ἐπομένοις λέγειν δικαιότερον. ὅθεν δὲ ἀρξάμενος πόμπιμα, καὶ μικρὸν ἐπανέλθω αὖθις. ἵνα δὲ ἀπὸ τοῦ διαπέφευγε τὰ ἔγγονα, καὶ ἄλλο ἄλλῃ τρέφειν αἰτία ἥδε. ἔστι μὲν ὁ λαγὼς φιλότεκνον δ' ἐνῶς· δὲ δοικε δὲ τὰς ἐκ τῶν θηρώντων ἐπιβουλὰς, οὐ τὰς ἐκ τῶν ἀλωπέκων ἐπιδρομάς. ὠκύ-

& incidit in laqueos, & infelici esca constricta tenetur. nam cum funiculo prædicto contextus est laqueus perquàm calli dè: qui dũ esca mouet, cóprehendit ferã, quæ subitò miserè illaqueata, pœnas dat liguritionis & helluationis importunæ.

Quemadmodum à Vulpibus Lepores captãtur. Curq; plures in locos sobolẽ suã distribuat Lep⁹. Cap. XI.

LEpores interdum à Vulpibus nõ tantum cursu, sed etiam magis arte comprehenduntur. Captiosè enim circumuenire & inducere Vulpes probè nouit. Cũ igitur noctu in Leporis uestigium incident, & sensum ex eo perceperit, tacita animam continens, spiritumq; comprimẽs, sensim & pedetentim usq; eo uestigijs Leporis insistit, quoad in ipso cubili eũ deprehendens, tãquam de insidijs securum animi & insperantem capere aggreditur. At enim nõ hic dissoluto & ignauiter remisso animo, sed suspenso & sollicito somnum capit: & simulac primũ Vulpem aduentantem sensu comprehenderit, de cubili exilit, properans fugam capere, & cursum ad summam celeritatẽ facit: Vulpes item uestigijs eum insequens ingreditur currere. Verum longam uiam ubi hic confecerit, ut qui iam longinquo abscessu contra Vulpem superior factus sit, sub dumeta, aliáue fruteta densiora subiens, ex lõgo cursu, libẽti animo se quieti dat: at Vulpes euestigio insequens, ei nõ concedit ex fuga ut cõsistat, & laboris requietẽ habeat, sed ad alterũ cursum ex quiete eum excitat, & agitat. Postea uero q̃ incitato cursu is permultũ uiæ procedens, itinera nõ minora q̃ prius fugerit, rursus uehementer quietẽ cupit capere: Illa uero frutetũ quo seis coniecerit urget, idq; cõcutiens, ab assiduo cursu nõ sinit conquiescere. itaq; is iterũ excurrit, illa quoque nõ se ad insequendũ tardans, currere insistit. Cum aũt continẽter ex alio alius cursus hunc uigilijs diu multũq; fatigatũ exceperit, currẽdo fessus, & laborib⁹ succũbit, & lõgius ꝓcedere desistit: ipsa uero cõsecuta, eũ ipsum nõ sanè cursu, sed longinquitate tẽporis, & captiosa inuestigatione cõprehendit. Hæc de leporis cursu alibi aliò festinãs, dicenda distulerã. nũc aliud etiã de hoc animali opportunè addam, ut ne ab instituto discedã. Fœtus suos quũ in plureis locos Lepus dispergit, hoc pacto arbitrat à rapinis tutiores esse. nã summo in eos amore flagrat, neq; à uenaticis modò insidijs de illis timet, uerumetiã Vulpiũ incursiones perhor-

† ἀπατητὴν

† γοῦν

Sobolem suã Lepus cur in plures locos distribuat.

A quibus sibi & soboli timeat.

perhorreſcit, nec minus auium impetus extimeſcit: imprimis quidem Coruorum & Aquilarum uocem multò maximè metuit, atq; horret. & ſanè quidem cum his auibus nulla pace coniungit, ſed ſeſe abſtrudit in dumeta, in aliáue fruteta, aut ceſpites, aut cũ neceſsitate urget, in quoduis aliud latibulum ſe occultat.

Quemadmodum mas Lepus parit. Cap. XII.

DE uiro rei uenatoriæ bene perito, & cætera quàm bono, & à mendacijs alieno, auditione accepi, mares Lepores uno eodemq; tẽpore tum alios implere, tum ex ſeſe parere, tum nutrire, quippe qui ſint utriuſq; ſexus participes. Idemq; teſtabatur aliquando duos, aliquando tres parere. Huc etiam addebat, marẽ ſemimortuũ captũ fuiſſe, ipſum autem prægnantem fuiſſe, atq; in diſſecti utero tres lepuſculos repertos fuiſſe, eos primũ extractos immobiles fuiſſe, & ueluti offas quaſdam carnis ſine motu iacuiſſe: deinde à ſole intepeſcentes, reuixiſſe, & eorũ quendam poſtea reſpexiſſe: forſan & linguam porrexiſſe, & cibi deſiderio os aperuiſſe: & lac ei admotum, & paulatim alitum fuiſſe ueriſimile eſt, ad oſtentandum parẽtem. Non poſſum equidem mihi ut huic narrationi non credam perſuadere: quòd uiri illius ſermo ab omni mendacio & oſtentatione alienus fuerit.

Tempora & uentos Lepus cognoſcit. De ſomno eius & paſtione, &c. Cap. XIII.

RAtionem tum uentorum, tum tẽporũ Lepus planè ſcit, animal callidius quàm blandius. Hyeme apricis locis cubilia idcirco informat, atq; imprimit, q̃ apricationem uehementem appetit, frigus hoſtilem in modum declinat: æſtate uero, † altioris ſedis ſtudio captus, ad aquilonem cubitat. Temporum commutationes nares ei indicant. Non oculos claudit cum ſomnum capit ſolus animalium, nec ſomno eius palpebræ cedunt: imò uerò cum reliqua membra ſomnum accipiunt, interea tamen oculi uident. In paſtionibus tum nocturnis, tum longinquis pabulum inquirit, ſiue quòd forte peregrini cibi deſiderio tenetur, ſiue etiam

† φ' χειμῶνι οὗ κοίτλω uel κοίλωνα

† Sic Gilli' ex Cicerone, pro algidioris.

τὰς ἐκ τ' ὀρνίθων ὀχ ἧττον: φωνὴν δὲ κράκων καὶ αἰετῶν μᾶλλον. πῶς γὰρ ἂν ταῦτα τῶν πλωῶν ὀκ ἔσιν αὐτῷ ἐναπονδα. ὑποκρύπτει ἡ αὐτὸν ἢ θάμνῳ κομῶντι, ἢ γνάφῳ ἅλασι, ἢ πινα ἄλλῳ ἑαυτῷ προβάλλεται ἀναγκαίων καὶ ὀυμήχανον τὸν σκέπτων.

Οτι ὐ ἄρρεν λαγὼς τίκτ. Κεφ. ιϐ.

ΘΗράτ' ἦ αὐδρὸς ὐ τὰ ἑτέρα ἀγαθὸ, οἷα μὴ αὖ ψεύδ(α)σθ, λόγον ἤκοσα, ὐ αὐτῷ πιστεύκα: ὁ δὴ ὁ δι' ἃ ταῦτα ἐρῶ στ. τίκτειν γὰ δὴ ὐ ἄρρενας λαγὼς ἔλεγε. ὁ ἔχειν παιδοποιεῖσθαί τι ἅμα ὐ ἀδύνειν, ὡς τ' φύσεως μὴ ἀμοιρεῖν ἑκατέρας. ὐ ὡς ἐκβέφει τεκὼν ἔλεγε. ὁ ὡς ἀρτίκτει καὶ δύο πα ὁ τεία, ὁ ὧν ἐμαρτύρει. ὐ δὴ ὐ τ' πολεφῶνα ἐπῆγε τῷδε τῷ λόγῳ πατ' τὸ ἐκεῖνον. θηραθῆναι γὰ λαγὼ ἄρρενα ἠμιθνῆτα: θέρμακωθῆναί τ' αὐτ' τ' γαστέρα ἅτε ἔγκαρπον, κἀατμηθῆναί τε αὐτ' ὁμολόγ, ὐ μήτραν πεφωρᾶσθ, ὁ τρεῖς λαγώς. τούτους δὲ ἀκινήτους πέως εἶν θέλαιρεθέντας, ὐ κεῖσθ οἱονεὶ κρέα ἄλλως. ἐπεὶ ἡ ὑπὸ τ' ἡλίου ἁλίσκ νόμενοι, καὶ δ' ὐ ἠρέμ μικρὰ ὑποθαλπόμενοι θέρμαν, ἀναφέροντες ἑαυτοὺς ἀνεβιάσαν τ. καί πὸς αὐτῶν ὁ ἐκινήθη, ὐ μετὰ ταῦτα ἀνέβλεψε. τάχα ἡ ὁ γλῶτταν ὧν τοῖς προὔβαλε, καὶ σῶμα ἀνέωξε τροφῆς πόθῳ. πεσφυχθῆναι δὲ αὐτοῖς λῶ εἰκὸς τοῖς τηλικούτοις γάλα, ὐ κατ' ὀλίγον ἐκβαφῆναι αὐτούς: ὁ δοκεῖν ἐμοὶ δ' οκεῖν εἰς θαῦμα τ' τικόντ' τοῦτο. μὴ πιστεύειν δὲ τῷδε λόγῳ πᾶσαι ἐμαυτ' ὀ δύναμαι. τ' ἡ αἴτιον, ἢ τῶν αὐδρὸς γλῶτταν ὅτι ψεῦδ' ὅτι κόμπον ἀπίστ.

Οτι ὐ ὁρᾷ καὶ ἀϋπνεῖ ὧδ συμῶν ὁ λαγώς. Κεφ. ιγ.

ΗΝ δὲ ἀρα ὁ λαγὼς ὐ ἀϋπνεῖν τι καὶ ὁρᾷν ὧδ συμῶν. σοφὸν γάρ τι χρῆμα αὐτ', ἀλλ' ὀκ ὀλίγα ει ὄν. † φ' χειμῶν' δὲ κοίτ' φ' τοῖς πεσφυλίοις τίθετ. δῆλα γὰρ δὴ ὅ-τι θάλπεται μὴ ἀσμένως, κρύει δὲ ἐχθρῶς ἔχει. θέρος δὲ πῶς ἄρκεν ἀκλίνει, τόθ' ψύχος. τὰ δὲ τ' ὁρᾶν διαφορᾶς αἱ δῖνες αὐτῷ γνάμων. ὁ μὲν ὑπνεῖ καθεύδ' ὁ λαγώς, ὁ ὧν αὐτῷ ζῶν μόνῳ πορίεσιν, ὁ δὲ νικᾶται ὑπνῳ τὰ βλέφαρα. φασὶ δὲ αὐτὸν καθεύδειν μὲν τὸ σῶμα, τοῖς δὲ ὀφθαλμοῖς τὰ πολλὰ ὁρᾶν. γράφω δὲ ἀπορῶν οἱ σοφοὶ τῶν θηρατῶν λέγουσιν. ὡσὶ δὲ αὐτῶν νύκτωρ αἱ νομαὶ. ὧν πόρρω μὲν καὶ τροφῆς ξένης ἐπιθυμίᾳ ἴσως. ἐγὼ δ'

γὰ δ' αὖ φαίλω ὅτι γυμνασίας ἕνεκα, ἵνα καὶ τλωικάδε, ἐπὰν ἀπὸ τοῦ ὕπνου καρτερῇ, γιέργὸς ὤμ, κρατώνται τὸ τάχος. ἡ δὲ ὁδὸ ἡ ὀπίσω ἐρᾷ δ' εἰνᾶς, καὶ σωτρόφου πανὸς χωρίου ἵησᾶται. ἔνθά τοι καὶ ἁλίσκεται τὰ πολλά, ἤθη τὰ οἰκεῖα ἐκλιπεῖν ὀχ' ὑπομένων.

Περὶ λαγωοῦ ὠκύτητος ἐν ὄρει καὶ ἐν πεδίῳ διαφόντων.

Κεφ. ιδ'.

ΘΕῖ δὲ λαγὼς ὑπό τε κυνῶν καὶ ἵππέων διωκόμενος, ἐὰ μὲν ἐκ πεδιάδος ἐῇ γῆς εἴη, ὠκύτερος τῶν ὀρείων λαγῶν, ἅτε μικρὸς τὸ σῶμα, καὶ λιτός: ἔνθά τοι εὖ κοῦφον αὐτὸν εἶναι ἀπεικός. σκιρτᾷ γοῦν τὰ πρῶτα ἀπὸ γῆς, καὶ πανδᾷ. διαδύεται δὲ καὶ διὰ θάμνων ὀλιγοδρῶς καὶ ὀλυκόλως, καὶ διὰ πανὸς ἐλαφρους τόπου. καὶ εἴπου πίαι βαθεῖαι, καὶ διὰ τούτων διεκπίπτει ῥᾳδίως. καὶ ὅπερ τοῖς λέουσί φασι τλῶ ἀλκαίαν διώκεσθαι πρὸς τὸ ἐγείρειν αὐτοὺς καὶ ἐποτρύνειν, ὧδέ τοι καὶ ἐκείνῳ τὰ ὦτά ὅτι ῥώμης σωθήματα, καὶ ἐγκρυτήρια δρόμου. ἀνακλίνει γοῦν ἡδὺ μὲν τοῦτο αὐτά. κέχρηται δὲ αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ ἐλινύειν, μηδὲ ὀκνεῖν οἷον μύωπι. δρόμου δὲ ὄντα καὶ ἰθὺ οὐ θεῖ: διδύρο δὲ καὶ ἐκεῖσε παγκλίνῃ, καὶ διελίσσει πῇ καὶ πῇ, ἐκπλήσσων τοὺς κύνας καὶ ἀπατῶν. ὁπήπτε δ' αὖ ὁρμήσειν ἀρνοῦσαι θελήσῃ, κατ' ἐκείνῳ τλῶ ἐκτροπλῶ κλίνει τῶν ὦτων τὸ ἕτερον, οἷον ἰθυντὴν ἑαυτοῦ διὰ τοῦτο τὸν δρόμον. τὰ μὲν ἀναλίσκῃ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμιος ἀπαμιδύτως: τηρᾷ γὰρ διώκοντος τὴν ὁρμήν. ἐὰν μὴ νωθὴς, ἀπαυδᾷ αὖπτε τὸ ἑαυτοῦ τάχος: ἀλλὰ καί τι †αὐίσησιν, ὡς προεκθεῖν μὴ κωὸς, οὐ μὴν ἀπαγορεῦσαι τοῦτο σωτόμου δρόμου αὐτός. οἶδε γὰρ ἀμείνων ὤν, ὁρᾷ τὸ μὲν ὑπὸρ πονεῖσθαί οἱ καιρὸν ὄντα. ἐὰν δὲ καὶ ὁ κύων ἧκιστος, τλωικαῦδα ὁ λαγὼς φέρεται θεῶν πολλῶν ἔχει. κοὐκ ἔστιν καὶ πολὺ δὸ προλαβὼν, μὴ ἀπολιπὼν ἐκ πολλοῦ θρασὰς, καὶ κυνας, καὶ ἵππους, ἐπί τινα λόφον ὑψηλὸν ἀναβορὼν, καὶ ἑαυτὸν ἀνασήσας ἐπὶ τὰ κατόπιν ποδῶν, οἷον ἀπὸ σκοπιᾶς ὁρᾷ τλῶ τῶν διωκόντων ἅμιλλαν: καί μοι

etiam quantum equidem intelligo, ut se exerceat, & pedum celeritatem etiam noctu (dum abstinet somno) firmet. Viam retrouersus pertinentem cupidè amplexatur, & consuetam sedem omnibus locis antefert, eóque non parum sæpe capitur, quòd assuetum cubile relinquere non possit.

De Leporum uelocitate montanorum & campestrium.

Cap. XIIII.

LEpus quem Canes & Equi insectantur, si campestris sit, celeriore & concitatiore cursu, quã montanus uiam conficit, propter corporis exiguitatem, & tenuitatẽ. Cum em̃ gracili habitu sit, ipsum leuitate & celeritate præstare uero proximum est. Primum igitur ex terra exiliens saltu fertur, & per dumeta aliáue densiora uirgulta & rigua loca expeditus perlabitur: tum uero sicubi herbæ sint altæ & frequentes, ex eis facile sese explicat, atq; elabitur. Ac quemadmodum Leonibus caudæ ad excitandas uires magno adiumento esse dicuntur, sic huic aures roboris quasi uexilla, & cursus incitamenta existunt: fugiens eas ad tergum retorquet: sicq; ipsis tanquam stimulis torporem & ignauiam, ne à currendo retardetur, concitat. Iam porrò cursum nec unum, nec rectà tenet: sed & huc illuc se uersat, & uerò de recto cursu deflectit, ut perturbet ac decipiat Canes. Ad id quidem diuerticulum, quo uult iter conuertere, de auribus alterutram intorquet, atque inflectit, eaq; quasi moderatrice cursum dirigit. Neque uerò improuidè uno eodemq; tempore omnes suarum uiriũ neruulos prodigit: sed impetũ insequentis obseruat: qui si ad insequendũ tardus & segnis sit, non omnem suam celeritatẽ profundit: Sed duntaxat Canes antegredi maturãs, sese integrũ seruat, & uiribus suis moderatur, ne omnẽ suam currendi facultatẽ urgẽs, ex incitato cursu uiribus deficiat. Penitus em̃ cognoscit se ad cursum longè multũq; antecellere, & uidet impẽsius laborare nõ esse necesse. Quòd si pedũ celeritate Canis ad cõficiendũ iter pollet, tum omnibus reuocatis uiribus Lepus quanto maximo potest cursu fertur. Cum autẽ longe multumq; Canibus anteuerterit, & longo sanè interuallo uenatores atq; equos reliquerit, tũ sanè in aliquẽ tumulũ ascẽdit: & in posteriores pedes sese erigẽs, tanq; ex aliqua specula, & insectãtiũ certamẽ ꝓspicit,

† αὐίσεαλον,

† σωτόνο

& quantũ equidẽ exiſtimo, eos ut debiliores ridet. Et ita hoc ueluti lucro cõfidẽtior, & iã quietẽ trãquillitatẽq; adeptus, ex laſsitudine gratè & libenter dormit.

Montani Lepores.

Montiũ incolæ nõ tam ueloces, q̃ qui in planicie uerſantur, niſi quando ſub montẽ ſubiectos habẽt tractus in planicie explicatos, quò ex montibus decurrãt: unde fit, ut tametſi mõtes incolãt, tñ in campis exerceant, unde ſæpe campani homines eos excitãt, atq; inſequunt. Cum autẽ proximi ſunt ut capiant, à campeſtri uia parũ declinãtes, in altiores locos & montoſos ſe cõuertunt, in ſuas nimirũ ſedes feſtinantes: idcirco q; euadunt, & inſperatã ſalutẽ aſſequunt, q̃ Canib⁹ & Equis montiũ itinera infeſta atq; inimica, pedes obterũt & debilitant: ſed eò acerbius Canes uexantur, q̃ carneos pedes & minimè ad perpetienda ſaxa reſiſtentes, & quemadmodũ Equi ungulas habent. Contrà, Lepus cõueſtitos pilis pedes habet, & duritatis & aſperitatis patientes.

† Locus hic non uidetur integer. Nos de Gillij trãſlatione nihil mutauimus.

† γῦνομα

Lepores qui loca frutetis undiq; denſa incolunt.

Iam ex Leporib⁹ qui in crebris dumetorũ frequentia locis cõmorantur, laboris inertia ſegnes, ad curſum uelocitate nõ ualẽt, ex pedum tarditate ad fugiendum laborantes. Nam huiuſcemodi opimo habitu, & ceſſatione torpentes, currendi inſueti ſunt, & ad proficiſcendũ longiſsimè à ſuis frutetis perimbecilles. Ipſorũ ratio uenãdorum talis eſt. Primũ per frutices perparuulos & minime cõtinẽti crebritate denſos permeant: denſiores uerò, qui tranſiri nõ poſſunt, tranſiliũt. At ubi fruticetũ aliud ex alio nexũ latiſsimè continuat, ibi hoc ipſum crebrò facere coacti cum ſint, corporis grauitate ad ſaltum parũ ualentes, ſanè q̃ citò laborant, & ſuccumbunt. Canes uerò ab eis ipſis primum aberrant q̃ propter minutarũ arbuſcularũ frequentiam eos nõ uident. quare & ipſi per frutices ſaliũt odoris ſenſu illecti. deinde tandem aliquando uiſos, inſequunt, de contentione currendi nil remittentes: illi aũt ipſi ex cõtinuatione ſaliendi ad capiendã fugã longiorẽ remolleſcũt, & uiribus defecti cõprehenduntur. Porrò ut facile ſurſum uerſus feruntur Lepores, q̃ poſteriora membra longiora habent: ſic ſanè deorſum uerſus ægrè ideo decurrũt, quia anteriora cum ſint breuiora, eos afflictẽt.

† al'. πιφύκασι.

De Cu-

καί μοι δοκεῖ ὡς ἀδρωτέρῳ καταγελᾶν αὐτῶν. εἶτα ἐκ τούτου θαρσήσας ὡς πλέον ἔχων, οἷον εἰρωνικὸς καὶ γαλιώδης λαβόμενος, ἀσμένως ἡσυχάζει καὶ κατὰ καθεύδων. λαγὼ γὰρ ὄρασιν οὐχ ὅτως ταχεῖς, ὡς πόδας οἱ ὄρεσι τοῖς πεδίοις συνοικοῦντες· εἰμή ποτε ἄρα καὶ κἀκεῖνοι πεδίον ἔχοιεν ὑποκείμενον, ἐν ᾧ καθιόντες διαθέοιεν. ὁ δὲ μὴ ὄρος καθοικοῦσι, γυμνάζονται δὲ ἐν τοῖς ὄρεσι πολλάκις. † θέλει γὰρ ἐν μέσοις ὄρεσι πεδίοις αὐτοὺς διάκεισθαι· καὶ τὰ μὲν, ὑποκινεῖν, τὰ δὲ ὑπολανθάνειν· εἶτα ἐκ τοῦ συνήθους διώξεως αὐτομάτους ὑπεκφυγεῖν ὀδόντας. ἐπὰν δὲ ὧσιν ὁμοῦ ἐν ἁλίσκεσθαι, τὸ πεδιάδος ὀδοῦ βραχὺ ἀναπαύονται, εἰς τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ὄρεια αὐτίβορον, ἅτε εἰς οἰκείαν ἦθος † γνώμην σφίσι ἀποδύοντες. ὃν γὰρ τὸ τρόπον ἀπιόντες οἴκοθεν, ἐν ἀδοκήτῳ σωτηρίας τυχόντες. ἐραβασίαις γὰρ ἵπποις ἐν κυσὶν ἐχθραὶ πιφύκασιν, ἀπαγορεύοντα τὸ ποδῶν μὴ ἐκβιαζόμενον ῥᾷστα. κωφὸν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἀπίστῃ τὸ πάθος. σαρκώδεις γὰρ αὐτῶν εἰσιν οἱ πόδες, μὴ ἔχουσιν ὀδὸν πρὸς τὴν πεῖραν αὐτίτυπον, ὡς ἵπποι τὴν ὁπλήν. ὁ δὲ λαγὼς τἀναντίον. πιφύκασι γὰρ λασιοὺς αὐτοῦ πόδας, μὴ δὴ. ἐν τραχείῳ αὐχεῖται οὗτος διὰ εἰσὶ λαγῷ αἵτε γὰρ τοῖς δάσεσι καὶ τοῖς θάμνοις διαβῆναι, νωθὲς μὴ ὅτοι ὡς τὸ δρόμου, βραδὺς ἐς τὴν φυγήν. πιεπασμένοι γὰρ οἱ τοιοῦτοι εἰσὶ, καὶ ὑπὸ τῆ ἀργίας ἐχὶ ἠθάδων τὸ δρόμου, ἥκιστά τε ὡς ὅτι πορρωτάτω τῶν θάμνων ἀφοιτᾶν. θῆραι δὲ ἐν τούτῳ εἰσὶ τοιαῦται. τὰ μὴ πρῶτα διαδύνοντα διὰ τῶν θάμνων τῶν μικρῶν, ὅσοις μὴ συνεχὴς ἡ λόχμη· τὰς γε μὴν λασυτέρους αὐτῶν, ἅτε μὴ οἷοί τε ὄντες ὑπελθεῖν, ἐκύτους ὑπορρηγνῦσι. † πιφεύκασι δὲ ὅτοι συνεχῆ ἐν ἀλλήλων, ὅπερ τοιοῦτοι· ἅτε δὴ πολλάκις ἀναγκαζόμενον ὄρᾳν ὁ λαγὼς, μὴ διὰ τὴν βραδυτῆτα τὴν τῶν σώματος ἐκ ὧν ἀλπικὸς, κάμνειν ῥᾷστα ἐν ἀπαγορεύειν. αἴγε μὴν κωφὸς τὰ πρῶτα σφάλλονταί τι αὐτοῦ καὶ ἁμαρτάνουσιν. ὁ γὰρ ὀφθαλμὸς αὐτῶν διὰ τὴν ὕλης πυκνότητα. πανδῶσι δὲ ὧν τῆς τῶν θάμνων τοῦ τὸ ὀσμῆς ἀγέμνιαι. τελευτῶσαι γε μὴν ἔοικεν, μὴ διώκουσι, ἐν φυδιδόασιν ἑαυτόν. ὁ δὲ ἐκ τοῦ τὴν πανδᾶν σωτηρίας κάμνει τι ἐν ἀπαγορεύει, καὶ φυτεύθην ἐάλωκε. τὰ δὲ ἀνάντη μὴ ἐν ὑψηλὰ οἱ λαγὼ αἱρεθίουσι ῥᾷστα. τὰ γὰρ ὄπισθεν κῶλα μακρότερα ἔχουσι τῶν ἐμπροσθεν, μὴ καταβαίνουσιν ἐχόμοίως, λυπεῖ γὰρ αὐτοὺς τὸ πολιὸν τὸ φανερόν.

Pieł

Γιεί τὴν φ' Ιβηρσι τοῖς ἑσπερίοις λαγωῶν, καὶ πρὸς τοῦ τὴν ἐλάφων φ' πῖ καρδίας ὀσέου. Κεφ. ιε.

ΠΕφυκε δὲ καὶ λαγὼς ἕτερος μικρὸς τἠν φύσιν, οὐ δὲ αὔξεται ποτε, κόνικλος ὀνομα αὐτῷ. οὔκ αἰμι δὲ πιυτὴς ἐνομάτων. ὅθεν καὶ φ' πῖ συγγραφῖ † φυλάττων τἠν ἐπωνυμίαν τῆ ἀρχῆς, ἵν πρὸς Ιβηρίαν Εσπέριοι ἔθεντο οἱ πάροθεν, † καὶ γίνεταί τε καὶ ἔστι πάμπολυ. πεντῳ πίνω ἡ μὲν χρόα πᾶσι τοῖς ἑτέροις μέλαινα: καὶ ὀλίγῳ ἐχει τἠν οὐρὰν τῆν ἄλλων † ὅπου καὶ πλεῖον. τάχει μὲν λοιπὰ τοῖς πθαιρημένοις ἰδίαν ἐμφερῆς ὅλη. δασμάτια δὲ ἔπι καὶ τὸ κεφαλῆς μέγεθος. λειπότερα γὰρ ἡ τοῦ του καὶ σπανιῶς ἄσαρκος, καὶ † βραχυτάτη, ὀλιγόστιν ἡ τὸ πᾶν σῶμα. * λοιπόν δὲ τῆν λοιπῶν. λαζαρὰ δίκτυσίους φύσει, ἀφ' ὧν οἱ σῖρᾶ τι καὶ ἐκμαίνεται ὅταν ὦσι τὰς θηλείας ἄγῃ. Εσι δὲ ὁ ἐλάφω ὀστέον φ' πῖ καρδίας αὐτῆ, ὁποῖόν τινος ἀγαθὸν εἶναι μεμήσεται ἄλλῳ.

Γῶς καλοῦσι τἠν τῆν θώνων θήραν Ισπανοί τε καὶ Σικελοί.

Κεφ. ις.

ΤΗν τῆν θώνων θήραν Ισπανοί τε, ὁ Σικελοὶ δὲ, κτίσιν Φιλοῦσιν ὀνομάζειν. πάντες χωρία φῶτα αὐτοῖς ἔασι θησαυρίζεσθαι πάντες δίκτυα τὰ μεγάλα, καὶ ἡ λοιπὴ πᾶσκόλη θηραλίκη, καλεῖται μέντοι κητοθηρία, τὸ θώνου τὸ μέγεθος τὰ κήτη βουλομένων τὸ λοιπὸν ἀρκεῖναι. Ακούω δὲ Κελτοὺς καὶ Μασσελιώτας, καὶ τὸ Λιγυστικὸν πᾶν ἀγκίστροις τοὺς θώνους θηρᾶν. ἐὰν δ' αὖ ταῦτα ἐκ σιδήρου μὲν πεπιεσμένα, μέγιστα δὲ καὶ παχέα ἰσθῖν. καὶ πάχει ἐστὶν τῆν θώνων νῦν πρὸς τοῖς ἤδη πθαιρημένοις, τοσαῦτα ἴσω μοι.

Γιεὶ τ' καλουμένου αὐλωπίου ἰχθύος.

Κεφ. ιζ.

ΠΕρὶ τὰς καλουμένας νήσους Τυρρήνικὰς θηρῶσιν οἱ ἡμῖν τἠν ἁλιέαν ἐχοντες τἠν ἐκεῖθι κητώδη ἰχθύν, καὶ καλοῦσιν αὐτὸν αὐλωπίαν: καὶ πρὸ διηγήσασθαί γε τοῦ τὰ ἴδια οὐ χεῖρόν ὅτι. μέγεθος μὴ ἐᾶται τῆν μεγίστων θώνων ὁ μέγιστος αὐλωπίας, ῥώμῃ τι ὁ ἀλκῇ τὰ πρῶτα φέρειν αὖ πρὸς ἐκεῖνος αὐλαινόμενος. ἄλκιμον μὴν γ' ἰχθύων φῦλόν ὅτι, καὶ οἱ θώνοι: ἀλλὰ τῷ πᾶσι τεταγμένῳ καὶ πθυμῶς αὐταγωνιστομένῳ πρώτῃ ὁρμῇ, ἀφίστασθαι τὸ κράτος, τὸ αἵματος αὐτῷ πεγνυμένου: ὃ πᾶσι μένος, ὥσπερ ἔστα ἐάλω. δασυαρτρᾶται γὰρ μῆν ὁ αὐλωπίας ὧν μακρόν, ὅταν ὦν θῖται οἱ καρτρόν: καὶ ὡς πρὸς αὐτίπαλον ἴσταται τὸ μὲν ἁλιέα, καὶ κρατεῖ τὰ πλεῖστα.

De Cuniculis. Cap. XV.

ALiud est etiam genus Leporum, natura perparuũ, nec tamen augetur unquam, ei Cuniculus nomen est: quod quidem ipsum nouatũ à me non est, sed utor illo, quod à principio Hispani imposuerunt, apud quos abundat. Color ei q̃ cæteris nigrior: & caudam cæteris breuiorẽ habet, cætera reliquis leporibus consimilis est: præterquam quòd magnitudo capitis quippiam differt, quia exilius sit, & minima carne præditum reliqui corporis respectu. Reperit & in Cerui corde ossiculum, cuius usum referant alij.

† φυλάττω

† addo τῆν οἷς. & mox lego, πάμπολυς.

† ἔστι Os in corde Cerui.

De Thynnis, & eorum piscatione. Cap. XVI.

THynnorum piscationẽ Itali & Siculi Cetiam appellare solent: tum loca quo magna retia reponere soliti sunt, cæterum q̃ instrumentũ quo captari assueuerunt, Cetotheria ideo nominant, quòd magnos Thynnos in numerum reliquorum cetaceorum referre uelint. Celtas audio & Massilienses, atq; omnes Ligures, maximis & firmissimis hamis exferro confectis Thynnos comprehendere solere. Hæc de Thynnis, præter ea quæ aliâs retuli, hîc addiderim.

† al. βραχυτάτη. Cetia. *Locus non integer apparet. Cetotheria.

De pisce Aulopia, pugna eius contra Thynnum, specie, & captura. Cap. XVII.

QVi circũ insulas Tyrrhenicas nuncupatas in maritimis rebus uersantur, cetaceum quempiam piscem Aulopiam appellant (cuius uim, & naturã explicare nõ alienum est) magnitudine maximum. Aulopiam maximi Thynni superant, at robore Aulopias cum illis collatus, primas fert. Quamuis enim Thynnorum natio fortissima est, aduersarij tamẽ Aulopię promptè repugnantis ne primũ quidem impetum sustinet: sed sanguine ei (per metum) refrigerato cedit: undere solutus mox uincitur. Aulopias uerò cũ omni conatu ei resistit, perdiu pugnam tolerat, ac nimirũ cõtra piscatores quoq; decertat, & sæpissime uictoriã reportat, sese

al. σάσας seſe premens,& capite in profundum nutans:ſua enim natura ore ac ceruice (elata,uelutiq; pariter ſuperbiente) eſt robuſtus. Cum eſt captus, eximia forma ſpectatur:oculis eſt patulis,rotũdis, magnis, cuiuſmodi Homerus bubulos canit.Maxillæ non ſolum robuſtæ, ſed etiam pulchræ ſunt.Dorſo eſt cæruleo,coloris ſaturati,& uentre candido.à capite ad caudã pertinens aurea quædam linea in orbem deſinit. Iam quàm inſidioſis captionib⁹ cõprehendatur, mihi ſicut auditione accepi,exponendum eſt.Homines ad piſcatum prudentes, loca ubi domeſticas ſedes, & commorationes arbitrantur Aulopias tenere, ex ſpeculatione præcipiũt & præſumunt:deinde poſtquam permagnum piſcium Coracinorum numerum retibus ceperunt,& nauem ſuam anchoris firmauerunt,ſtrepitum quendam more Veſparum faciunt, & Coracinos adilliciendos eos prætendũt:ubi uero iſ ſtrepitum exaudierunt, & eſculentam illecebram animaduerterũt, alij aliunde eò ire pergunt, & gregatim circum nauim piſcatoriam errant. atq; eatenus & plauſu & cibo ad piſcatores manſueſcunt, ſiue meo iudicio eſcæ cupiditate capti: ſiue quemadmodum piſcatores inquiũt, ſuo permulto robore nitentes, ut non ab hominum contactu refugiant, nonnulli ex eis cicures ſunt, quos ſanè piſcatores ut beneficos ab alijs internoſcũt, fœdereq; † ἢ uel cum ijs deuinciuntur, pacemq; ſeruant. πρὸ eos tanquam duces ſectantur alij feri Aulopiæ, quos ut piſcatores & capiũt & occidunt,ita à manſuetiorũ (quos Columbis allectatricibus contulerim) captura ſe abſtinent, quaſi fœdus quoddam cum ijs ſancitum habẽtes. Nec uerò piſcator bene peritus,quantalibet inopia prematur, manſuetum Aulopiam prudens & ſciens comprehendit. quinimo ſi eum ipſum imprudens ceperit, non mediocri dolore afficitur.Capitur aut hamo tranſfixus,aut mortifero uulnere ictus. Sed & alijs modis hi piſces capiuntur.

De regia maximi Indorum regis, & hortis eius, & auibus (Pſittacis & Pauonibus)& plantis in ea. Cap. XVIII.

ἐπὶ μᾶλλον ἑαυτὸν † πίεζας, καὶ κάτω νεύσας τὴν κεφαλὴν, καὶ ὠθήσας ἔξω τοῦ βυθοῦ: πέφυκε τὸ γένος ἰσχυρὸς, καὶ γὰρ αὐχένα καρτερὸν, ὡσπερεὶ καὶ σωτύφοντα οἱ, καὶ γένυς ἔχει κάλλιστα. ὅταν δὲ ἁλῷ, ἰδεῖν ὡραιότατός ἐστι. οὐ μὴ ὀφθαλμοὺς ἔχων αὐγοειδέας, καὶ πορφυρέους, καὶ μεγάλους, οἵους Ὅμηρος οὐ τὴν βοῶπιν ᾄδει. ἡ δὲ γένυς (ὡσπερεὶ εἶπον) καρτερὰ ἔοικε, ὅμως καὶ ὧδε ὡραν οἱ συμμάχεται. καὶ τὰ μὲν νῶτα αὐτῷ, κυανοῦ μεμίμηται χρόαν τὴν βαθυτάτην. ὑακίζουσι μὲν λόφυρμα τὴν ὑπερῴαν. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ γραμμὴ χρυσῆ τὴν χρόαν: καλοῦσι δὲ ὁ ἀρχαῖος μίτον, ἀπολήγει εἰς κύκλον. Εἰσὶν δὲ καὶ τῷ ἁλόντι λειραὶ ἐπ' αὐτῆς θήρας, ἵνα προῶμαι ἀκόλαστοι οἷόν ἐστιν, εἰθέλω. Περιελόμενοι χώρους ἐκ πολλοῦ εἰς οὓς ἀθροίζεσθαι οἱ αὐλωπίας ὑπολαμβάνουσιν, εἶτα μέντοι κωρακίνους ταῖς ὑποχαῖς πολλοὺς συλλαβόντες, τὴν ἑαυτῶν ἀκραν ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίσαντες, καὶ σωιχῶς κτύπον τινὰ ὑποδραῶντες, ἐξετάνυσι οἱ κωρακίνους ἅμα σφηνοῦντες. οἱ δὲ ἀκούσαντες τὸ κτύπος, καὶ τὸ ἑλίπαρ ὁρῶντες, ἄλλοθεν ἀλλαχόθεν ἀναδύονται, καὶ ἀθροίζονταί τε καὶ περιέρχονται τὴν ἁλιάδα. προϊόντας δέ τι ὧν τοσοῦτον χρόνον, καὶ πλήθει τῆς φῆς, ὡς καὶ περιεῖναι τὰς χεῖρας πλανᾶσθαι. ἀνέχονται δὲ ἀνθρωπίνης ὧν φύσεως: ὡς μὲν κεῖναι ἐμοὶ, τῇ βορᾷ δεδουλωμένοι. ἔστι δὲ ὡς οἱ θηραϊκοί φασι, καὶ ὑπὸ πλήθους τῆς ἅλκης. εἰσὶ δὲ ᾧ καὶ τοῖς καὶ χαιρούσας, ὅσπερεὶ οἱ ἁλιῆς ὡς οὐ δυσεργέτας † καὶ οὐκ ἄλλους γνωρίζουσιν. εἶτα μέντοι τὰ πρὸς ἑαυτοὺς ἔχουσιν φιλόστοργα. ἕπονται δὲ τούτοις ἡγεμόσι καὶ ἄλλοι ξένοι. ἐκ τούτους μὲν (ὡς αὖ ἔπος ἦν) ἐπήλυδας, καὶ θηρῶσιν οὐκ ἀκτένους. πρός γε μὴν τοὺς λιβαστὰς, οἵγε μὴν ἔοικασι ταῖς παλαιοτέραις τελείαις τελειάσιν, ἀθυρίστοις αὐτοῖς ὄσι, καὶ ἐκτιχαρίας, ὅθ' αἱ ἁλιεῖς σοφὸν τοσαύτην ποτὲ καταλάβοι ἀκρίς, ὡς ἂν ὦν βελτίων ἐλθὼν αὐλωπίαν ἤμερον. ἐκ γάρ τινων αἰπῶν αἱρεθεὶς καὶ τύχῃ, καὶ λυπεῖ. ἁλίσκεται ἢ ὅτε ἀγκίστρῳ πορισθεὶς, ἢ πρωθεὶς ἐς θανάτον. ὁρῶμεν δὲ καὶ τοὺς ὀρνιθοθήρας μὴ αὐτῶν ἑλόντων ὀρνίθων ἑτέρους ἀκτένανταί τινας ἢ ὧν πράσει ἢ ὧν δείπνου. Καὶ ἄλλαι δὲ θῆραι τῶν δὲ τῶν ἰχθύων εἰσί.

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς ψιττακῶν καὶ λοιπῶν ὀρνίθων.

Κεφ. ιη.

In

Ἐν δὲ

Ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τοῖς Ινδικοῖς, ἔνθα ὁ μέγιστος τῶν βασιλεύων διατᾶται τὸν ἐκεῖθι, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἄξια θαυμάσαι ἄξια, ὡς μὴ αὐτοῖς αὐλιπεῖν μήτε τὰ Μεμνόνια Σοῦσα, & τὴν αὐτῶν † πολυτέλειαν, μήτε τὴν τῶν Ἐκβατανίων μεγαλοργίαν. ἐοίκασι γὰρ κόμπος εἶναι Περσικὸς ἱκανὸς, εἰ πρὸς ταῦτα ἐξετάζοιτο. καὶ τὰ λοιπὰ μὴ πρόκειλθαι διὰ λόγου διὰ τὸ συγγραφῆς ἴδιον. ἔνι δὲ τοῖς παραδείσοις τρέφονται μὲν καὶ τὰς ἥμεροι, καὶ χειρούθεις φασιανοί. ἔχουσι δὲ ἔνια τοῖς φυτοῖς τοῖς ἐπιχωρίοις, ἀπεργάζονται οἱ μελεδωνοὶ οἱ βασίλειοι διὰ δέσεως ἀξιόσεις κομιδῆς. & γὰρ ἄσκιά ἄλση σκιερὰ, καὶ νομὴ σύμφυτος, καὶ κλάδοι δι' ἀλλήλων συνυφασμένα σοφία τινὶ διαφερομένη. καὶ ὁ σεμνότερον διὰ ὥρας διὰ ἐκεῖθι, τὰ διάφορα αὐτὰ τῶν ἀειθαλέων ὄντα, καὶ ὅπου γρῆ, καὶ ἀπορρεῖ τὰ φύλλα. καὶ τὰ μὲν ἐπιχώρια ὄντα: τὰ δὲ ἀλλαχόθεν συμπολλῶν κομιδῇ ὄντα τῇ φροντίδι. ἀπορῶ κοσμεῖ τὸν χῶρον καὶ ἀγλαΐαν διδοῦσι, πλὴν ἐλάας. ὁ γὰρ αὐτόθι ἡ Ινδῶν φέρει, ὅτε αὐτὴ, ὅτε πόνουσα ἀλλαχόθεν τρέφει. Ὀρνίθων οὖν καὶ ἕτεροι ἐλεύθεροι, μὴ ἀπολλῦσθαι, καὶ ἐλθόντες αὐτομάτως ἔχουσι μὴ τὸν τόπον καὶ δύνασθαι. φωλεοῦσθαί τε καὶ οἱ ψιττακοὶ καὶ τρέφονται, καὶ εἰλοῦνται πρὸς τὸ βασιλεῖ. σιτοῦνται δὲ Ινδῶν. ἀθλεῖς ψιττακῶν: καίτοι πάμπολλῶν ὄντων τὸ πλῆθος. ἄπορον δὲ, ἱεροὺς αὐτοὺς εἶναι πιστεύουσι καὶ οἱ Βραχμᾶνες, καὶ μάλιστα καὶ τῶν ὀρνίθων ἁπάντων πολυμαθοῦσι. καὶ ἐπιλέγουσι δρᾶν τοῦτον μόνον ἀκούοντας. μόνον γὰρ ψιττακῶν ἀνθρώπου στόμα δυσμάτατα ὑποκρίνασθαι. Εἰσὶ δ' ἀρὰ καὶ τοῖς δὲ τοῖς βασιλείοις & λίμναι χειροποίητοι ὡραῖαι: καὶ ἰχθύας ἔχουσι μεγέθει μεγίστους καὶ πραεῖς: καὶ θηρᾶ αὐτῶν ἀθλεῖς, ὅπου μὴ οἱ τοῦ βασιλέως ἡβῶς πᾶδες ἔτι ὄντες: καὶ γὰρ ἀκλύστῳ & ἥκιστα ἐπιχωριάζῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἁλιεύοντές τε καὶ παίζοντες: ἅμα καὶ πλεῖν μανθάνουσι.

IN regijs ædibus Indiæ, ubi regum maximus illic regna tenentium ætatē degit, cum alia permulta & magnam hominum admirationem, & nullam comparationē habent, quibus cum sanè nec Memnonia Susa, neq; tota eorum sumptuositas conferri possunt, neq; Ecbatanorum magnificentia cum his in comparatione coniungenda est. Etenim illa, Persici fastus uanitas, si cum ijs cōparentur, uideri possint. Tum porrò in hortis Pauones & Fasiani mansueti aluntur, & plantæ quidem summa regiorū procuratorū cura elaboratæ sunt. Enimuero umbrosa sunt nemora, & pastiones arboribus consitæ, & rami sapienti quadam frondatorum colligatione conserti & cōtexti: Et quod præcipuè ad cœli illius cōmendationē facit, arbores semper uirentes nulla senectute folia amittunt, ex eisq; partim sunt indigenæ, partim ex alijs locis Indiæ magno studio importatæ, quæ regionē ornant. Oliuam tamen terra India non gignit, neq; aliunde importatam fert. Sunt item aliæ aues ab nexu liberæ, nullaq; seruitutis conditione astrictæ, quę sua sponte eò uentitantes, nidos figunt, & construunt, ubi etiā Psittaci aluntur, & sursum deorsum, ultro citroq; circū regem uersantur. Nec Psittacum idcirco Indorum quisquam, & si eorum magna illic multitudo sit, edit: q̄ eos sacros putent, & Brachmanes quidē ex auibus plurimi hunc existimēt. Quod quidem ipsum non abs re se facere profitentur, quòd solus Psittacus humanā uerborū appellationē explanata oris expressione, & uocis conformatione imitando consequatur. Atq; etiā in ijs hortis perbella stagna sunt manu facta, ubi maxima magnitudine pisces cicures æuū agitant: nec eos quisquā alius piscatur, quàm regis liberi, qui nondum ex pueris excessêre: ij enim in aqua tranquilla, & non periculosa, ludentes, & captant pisces, & uerò † nauigare discunt.

† τολιτείαν, Gillius uertit enim Reip. administrationem.

† natare, Gillius.

Περὶ τῶν ἐν τῷ Ιωνίῳ κιφάλων. Κεφ. ιθ.

Capitones & Mugiles Ionij maris quomodo capiantur. Cap. XIX.

Ἐν τῷ Ιωνίῳ πελάγει τὸν Λευκάτην, καὶ τὸν πρὸς τῷ Ακτίῳ θάλασσαν, ἔνθά τοι & τὸν χῶρον καλοῦσιν Ηπειρον, κιφάλων εἰσὶ πλῆθος ἴλας, ὡς αὖ ἔπη τις, ἄφθονοι, νήξει καὶ πλήθει πάμπολλοι. οὐκοῦν θηρῶνται, & μάλα ἐκπληκτικῶς. ὁ γὰρ βόπος

IN mari Ionio ad Leucaten & Actium, Epirotica promontoria, Capitones uelut confertis turmis frequentes natant.

Ipsorum captura, quæ ad hanc rationem fit, mirifica est. Piscatores bini obseruato tempore cum luna silet, nauem cœnati conscendunt, & à terra soluentes, modo mare à tempestate conquiescat, silentio & moderatè remigant, simul & eorum alteruter sensim ac leniter remo nauem impellit: alter in cubitum recubans, suam nauis partem usque eò deprimit, quoad eius labrum proximè ad aquam accesserit. Capitones, horumq; speciem similitudinemq; gerentes Mugiles, siue quòd ex nocte lætitiam & uoluptatem percipiunt, siue etiam quia tranquillitate maris delectantur, latebras suas relinquentes, sic ad summam aquam efferuntur, ut ex aqua summo rostro emineant, & natare usq; eò pergant, donec ad litus propiùs accesserint. Quod quidem ipsum piscatores postquam perspexerunt, sedata remigatione & pedetentim accessu ad pisces facto, nauigant, ubi uerò ex nauicu læ piscatoriæ motione fluctus cieri ac agitari cœpti sunt, à terra statim pisces refugiunt, & frequentes in partem nauis inclinantem & præcipitantem sine retibus innatant, & uerò sub potestatem piscantium cadunt.

† ἀπῆραν

† εἰς ὅσον ἄκρου τὸ χείλος.

† κεσρᾶς

† ἐπωθοῦσι

De Cetis maximis, & priuatim ijs quæ Rotæ appellantur. Cap. XX.

CEte immensa corporis mole exaggerata, in altitudine maris uersantur, & fulminibus quandoque feriuntur. Inter huiusce modi belluas numerantur quæ Rotæ appellantur. Hæ gregatim natãt, maximè prope Athon Thraciæ montem ad dextram, in finibus, è regione Sigei Troadis promontorij, & iuxta dictũ Artacæi tumulum, & Acanthæum Isthmum, ubi & Xerxis scissura illa, qua montem Athon abscidit, spectatur. Eas quidem fortes esse negant. Ceruices earum apparent, & adeò longis sunt hirsutæ spinis, ut hæ extra mare emineant. Cum remigationis strepitum percepêre, tum circumuersantur, & circumuoluuntur, ut quàm altissimè sese in profundum detrudant: rursusq; ex imo gurgite ad summũ sese efferentes, reuersiones in orbem faciunt, unde nomen traxerunt.

† τοῖς ἀπὸ Σιγέου πλέουσι

Rotæ

Tri-

περὶ θύρας ὅτος ὅτι. νύκτα ἀσύλλωπον οἱ ἐκεῖθι ἁλιεῖς παφυλάξαντες, ἀπὸ δείπνου γενόμενοι, ἐπὶ δύο † ἐπῆραν σκάφη, ἀπ' ὄντος κύματος, ἀλλ' ἀκλύστου καὶ γαλήνας τῆς θαλάττης. εἶτα ἡσυχῇ καὶ ἐπὶ μικρὸν προωθοῦσι. καὶ ὁ μὲν, αὐτὸς ὑποκινεῖ τὸν κωπέα, προάγων τὴν πορθμίδα βάδην ὡς αὖ ἕκαστος. ὁ δὲ κατακλινὴς ἐπ' ἀγκῶνος τὸ καθ' ἑαυτὸν μέρος ὑπελθεῖ τὴν πορθμίδος, καὶ ἐς τοσοῦτον ὑπόκλινε † εἰς ἄκρον, ὅσον τὸ χεῖλος αὐτῆς προσπελάζειν τοῦ ὕδατος. οἱ κέφαλοι δὲ καὶ οἱ τούτοις ὁμοειδεῖς † κεσρεῖδες, ἤτοι τῇ νυκτὶ τερπόμενοι, ἢ χαίροντες τῇ γαλήνῃ, οὓς μὲν χαραμοὺς τοὺς ἑαυτῶν καὶ τοὺς φωλεοὺς ἀπολείπουσιν, ἀναίουσι δὲ, καὶ τὰ ἄκρα γε τοῦ προσώπου ὑπὲρ τοῦ ὕδατος φαίνουσι: καὶ τοσοῦτον δὲ αὖθις τῆς νήξεως ὑπολαμβάνουσι, καὶ γίνονται τῆς πείρας πλησίον. θεασάμενοι δὲ θύραται πλέουσι: καὶ τὸ ῥόθιόν γε τῆς πορθμίδος ἡσυχῇ πως ὑποκυμαίνει ἀρχόμενον. φεύγουσι δὲ τὴν γῆν, καὶ ὑποῤῥιφοῦντες αὖθις δικτύῳ εἰς τὸ ὑπόκλινες τῆς σκάφης, σφᾶς ἑαυτοὺς † ὑποπλήθουσι, καὶ ἔσω πεσόντες ἐκλώκασι.

Περὶ κητῶν μεγίσων ἃ καὶ τροχοὶ καλοῦνται. Κεφ. κ.

Τῶν δὲ κητῶν τὰ ὑπέρογκα ἄγαν καὶ τὸ μεγέθους ὑπερῆφανα, νήχεται μὲν ἐν τοῖς πελάγεσι μέσοις: ἥδιστα γε μὴν ἐν σκηπτοῖς βάλλεται, πρὸς τούτοις μὲν οὖν καὶ ἕτερα πάσχει τοιαῦτα: καὶ ὄνομα τροχὸς αὐτοῖς. καὶ νεῖ μὲν κατ' ἀγέλας πολλὰς, μάλιστα δὲ ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἄθω τοῦ Θρᾳκίου, ἔνθα τοῖς κόλποις † τοῦ ἀπὸ Σιγέου πλέοντα ἐντυχεῖν ὄψιν αὐτοῖς, ἐπὶ τὴν αὐτοπείραν ἥκειν: πρός τε τὸν Ἀρτακαίου καλούμενον τάφον, καὶ τὸν Ἀκανθαῖον ἰσθμὸν, ἔνθά τοι καὶ ἡ τοῦ * Γαραίου φαίνεται σχισμὴ, ἣ διέπλευσε μὲν τὸν Ἄθω. Τὰ κήτη δὲ ταῦτα ἃ καλοῦσι τροχὰς, ἄλκιμα μὲν ὅ φασιν εἶναι: λοφιὰν δὲ ὑποφαίνει, καὶ ἀκανθας ὑπορμήκεις, ὡς καὶ πολλάκις ὁρᾶσθαι ὀξάλους αὐτάς. ἀκόσαντες δὲ ἀρισίας κτύπου, περιστρέφονταί τε καὶ καταλεῖται ὡς ὅτι κατωτάτω ἑαυτὰ ἀθοῦντα. ἔνθεν καὶ τοῦ δὲ ὀνόματος μετέλαχεν. ἀναπλεῖ δὲ ἀνελιχθέντα καὶ κυλιόμενα ἐμπαλιν.

* Ξέρξου φαίνεται σχισμὴ, ἣ διατέμνει τὸν Ἄθω. nam Xerxes Athon montẽ abscidisse fertur, & uelis fecisse peruium. Artacæus dux fuit in exercitu Xerxis.

περὶ

Περὶ τριτώνων. Κεφ. κα.

Τριτώνων μὲν οὖν ἀφῆ μὲν λόγον ἀπόδειξιν ἰσχυρὰν οὐ μάλα τοί φασιν εἶπεῖν ἔχειν οἱ ἁλιῆς. ἔχει δ' ὧδέ φήμη διαρρέουσα, ναὶ μὰ Δία, πολλῶν, γίνεσθαί τινα ἐν τῇ θαλάττῃ κήτη ἀνθρωπόμορφα, τὰ ἄνω κεφαλῆς ὅσα εἰς ἰξὺν λήγει. λέγει δὲ Δημόστρατος ἐν λόγοις ἁλιευτικοῖς, ἐν Τανάγραις θεάσασθαι πάνυ χθὲς Τρίτωνα. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὧδ' φησι καὶ τοῖς πλανωμένοις ὅμοιον, καὶ τοῖς γραφομένοις: τῷ δὲ οἱ κεφαλῷ ὑπὸ χρόνου διεφθαρμένῳ ὁ παντὶ τῷ σαφῆ ἐφαίνετο εἶναι, ὅλως οἷον ἐντυχόντι καὶ γνωρίσαι ῥᾴστα. πολυψαμένου δ' ἐμοῦ, φοβούμενος ἀπειπεῖν πλοῦν τραχεῖαν, καὶ μικροῦ δεῖν καὶ αὐτίκα πεσεῖν μάλα. ἦν δέ τις ἐν Βοιωτίας ἁρμοζόντων κλήρῳ τῷ Ελλάδα, ᾗ περιπεσουμένων τῷ ἀρχῷ ἐνιαυτοῦ, βασανίζων οἷα δὴ καὶ ἐλέγχων τὸ βλεπόμενον τῇ φύσει, ἅτε τοῦ δέρματος πεφυκὼς ὀλίγον, καθύγισεν ὑπὸ πυρός. καὶ ὀσμὴ μὲν βαρεῖα καπνοῦ ἐμβληθέντος πολύ βαλλε τὴν πέριξ τὰς ῥῖνας, ὃ μὲν συμβάλλειν φησὶν ἄτε χερσαῖον τὸ ζῷον, ἅτε θαλάττιον εἶναι τῷ φύσει, ἔχομεν. ἀλλ' ἥγε τοῦτο οὐ χρεὼν οἰόμεθα προειδέναι. ὅτε γὰρ μετὰ μικρὸν τὸν βίον κατέστρεψε, πρωΐ μάλα ὀλίγον ἔτι νοῦ πορθμὸν ἔτι πορθμεύοντι βραχέα. καὶ ἔλεγόν γε, ὡς ἐκεῖνος λέγει, Ταναγραῖοι πάθοιμι αὐτὸν ταῦτα, αὐτὸν ὃν εἰς τὸν Τρίτωνα ἀσέβησε, τεκμηριούμενοι ὅτι ἀκρύχου μὲν †ἐξηράνθη ἡ θαλάττης: ἰχθῦς δὲ ἥδιστα πλησίον τῷ ὁσμῷ τῇ τοῦ Τρίτωνος ὀρᾷ, ὅτι αὐτῷ ἐκεῖνος ἑκαὶ καὶ φίλτατα. ὁπόθεν δὲ ἄρα ὁ Τρίτων οὗτος ἐπλανήθη, καὶ ὅπως ἐξ ὕδατος ἐξηράνθη, Ταναγραῖοί τε λεγέτωσαν καὶ Δημόστρατος. ὧν τούτοις δὲ αἰδοῦμαι τὸν θεὸν, καὶ ἄξιον πείθεσθαι δοκεῖ μάρτυσι δοκοῦσι. εἰ δ' αὖ ἐν †Διδύμοις Απόλλων τεκμηριώσαι ἱκανὸς παντὶ, ὅτῳ νοῦς τις ὑγιαίνει καὶ ἐρρώσθαι ἡ φρήν. Τρίτωνα γοῦν θρίμμα θαλάττιον φησιν εἶναι, καὶ ἃ λέγει τοῦτ' ἔστι.

Θρίμμα Ποσειδάωνος ὑγρὸν πόρας, ἡπύτα Τρίτων Νηχόμενον γλαφυροῖς ὁρμίμασι συμφορηθείς. Εἰ τοίνυν ὁ παντὰ εἰδὼς ἐν Τρίτωνας εἶναί φησιν, ἡμᾶς ἐᾶσι τοῦτο διαπορεῖν ὁ χρή:

Περὶ τῶν ἐλεφάντων τῶν πρὸς Ἰνδῶν τοῦ Βασιλέως τῶν Ἰνδῶν.

Κεφ. κβ.

Τὸν

Tritones reuera esse in mari, & quales sint. Cap. XXI.

ET si non admodum explicatam rationem ad demonstrandam Tritonũ formam piscatores afferre posse dicuntur: magna tamen fama est in sermone hominum sanè multorum, Cete quædam à capite ad medium corporis humanã speciem, similitudinem q; gerẽtia in mari nasci. Demostratus in libris quos de piscatu conscripsit, exiccatum Tritonẽ in oppido Tanagra spectatũ fuisse, cætera quidem (inquit) fictis & pictis similem: eius uero caput, quòd uetustate obscuratum esset, & euanuisset, non facile intelligentia comprehendi & percipi potuisse: sed cum solùm attigissem (inquit) squammę asperæ & prædurę dilabebantur. Cum uerò quispiã ex magistratibus Græciæ, qui sortitione facta annuum magistratum gerunt, eius naturam exquirere expeririq; uellet, paulum quiddam de corio detraxit, atq; in succensum ignem iniecit, idq; ambustum in circumstantium nares terrimum odorem immisit: Neque uerò, (inquit) terrenúm ne an marinũ esset animal coniectura assequi poteramus. Sed malè ei hæc curiositas cessit. Paulò pòst enim diem extremũ clausit, cum è parua nauicula exiguum & angustum fretũ traijciẽs, in mare incidisset: quod ei accidisse Tanagræi interpretabãtur propter impietatis crimen aduersus Tritonem, conjectura inde sumpta, quòd defuncti cadauer è mari reiectum sanie stillasset eiusdẽ odoris, qualem adustũ ab ipso Tritonis corium emiserat. Cæterũ unde hic Triton aberrârit, & quomodo hunc in locũ iectus sit, Tanagræi & Demostratus dicant. Ego ut Tritones esse credam, Dei † uerecundissimi testis reuerentia moueor. is est Apollo Didymæus, apud nullum non sanæ mentis hominem fide dignus: qui Tritonem marinam pecudem cognominat, ubi cecinit: Dum uocale maris monstrum natat æquore Triton Neptuni pecus, in funes fortè incidit extra Demissos nauim. Ergo si omniscius ille Tritonas esse pronunciat, nos de illis dubitabimus?

† ἐξηράνθη ab ἐξηράω, uel ἐξηράνθη. al. ἐξηρέθη.

† Vide Gyraldum de dijs, Syntagm. 7.

De astantibus Elephantis Indorum regi. Cap. XXII.

a 4 Ele-

ELephantus Indorum regem ad forũ euntem, primus adorat, id quidem facere edoctus: nec hoc officium uel recusat, uel obliuiscitur. Huic adest rector, qui illum huius instituti commonefacit, ipsiq; memoriam disciplinæ instrumenti quo illum moderatur (harpæ) pulsu, atq; uoce Indorum propria renouat, cuius natura quadam admirabili recondita Elephanti intelligentes sunt: tum etiam motus quosdam bellicos edit, uelut ostendens, quòd hanc etiam disciplinã seruat. Vigintiquatuor Elephanti huic regi permanẽt custodes alternis uigilijs, alij alijs in stationem succedentes tanquam cæteri custodes homines. Sapientia item quadam Indica ad uigiliarum disciplinam erudiuntur, ne inter custodias somnum capiant. Hecatæus quidem Milesius Amphiaraum Oiclis filium scribit somno oppressum neglexisse custodiam, & tantum nõ ea passum esse quæ dicit. At Elephanti ad uigilias agendas præstantissimi excubitores, & à somno inuictissimi, & secundum homines fidissimi illic sunt.

†αἰπλέους, lego οἰκλέους. Amphiaraus.

De Scolopendra Cetacea. Cap. XXIII.

SColopendræ uim & naturam quanto equidem maximo potui studio, cum multùm ac diu perscrutatus essem, quendam maximum Cetum marinum hanc quoque esse audiui: quam de mari tempestatibus in litus expulsam nemo foret tam audax quin aspicere horreret. Ii uerò qui res maritimas percallent, eas inquiunt spectari toto capite eminentes è mari: & narium pilos magna excelsitate apparere: & eius caudam similiter atque Locustæ latam perspici. Reliquum etiam corpus aliquando in superficie æquoris spectari, idq; conferri posse cum triremi iustæ magnitudinis: atque permultis pedibus utrinq; ordine tanquàm è scalmis appensis, (ut ita dicam) remigare. Addunt harum rerum periti ac fide digni, ipsos etiam fluctus ea natante leuiter subsonare.

†αὐτοῖς

Vt sint ducendi Canes secundũ Xenophontem. Cap. XXIIII.

Τὸν Ινδῶν βασιλέα πρόιόντα ὧν δίκαιος, προσκυνεῖ ὁ ἐλέφας πρῶτος δὲ διδαγμένος τοῦτο, καὶ μάλα γε ἑκὼν μνημόνως τε καὶ ὑπειθῶς αὐτό. πρέπει γὰρ ἐκεῖνος, ὅσπερ ἐγὼ φιλόσοφόν οἱ τοῦ παιδεύματος τὴν ὑπόμνησιν τῇ ἐκ φλάρπυος κρούσει, καὶ φωνῇ τινι ἐπιχωρίῳ, ὅσπερ ἐγὼ ἐλέφαντος ἐπαίειν εἰλήχασι φύσει τινὶ ἀῤῥήτῳ, καὶ μάλα γε ἰδίᾳ τῶν ζώων τοῦδε. καὶ μὴν καὶ κίνησίν τινα ὑποκινεῖται πολεμικὴν, οἷον φιλονύμενος ὅτι καὶ ἔστιν τὸ μάθημα ἀσφαλές. τίνασσεις δὲ καὶ ἄκοσι τῷ Βασιλεῖ φρουροὶ παραμένουσιν ἐλέφαντες ἐκ διαδοχῆς, ὥσπερ ἐγὼ οἱ φύλακες οἱ λοιποί. καὶ αὐτοῖς παίδευμα τὴν φρουρὰν οὐ καταυσάξασι. διδάσκονται γάρ τι σοφίᾳ τινὶ Ινδικῇ καὶ τοῦτο. καὶ λέγει μὲν ὁ Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος Αμφιάρεων ὀρθ†ομικλίους καταυμῖσαι τὴν φυλακὴν, καὶ ὀλίγου παθεῖν ὅσα λέγει. οὗτοι δὲ ἀρα ἄγρυπνοι καὶ ὕπνῳ μὴ ἡδόμενοι πισόταβοι τ ἐκεῖθι φυλάκων μὴ πάγκακοὺς ἀνθρώπους εἰσί.

Οτι καὶ σκολοπένδρα θαλάττιόν ἐστι κῆτος. Κεφ. κγ.

Ἐγὼ δὲ ἀρα ὡς εἶχον ὁρμῆς, ὧν μακρότατον ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα τούτων ἀσκοπούμενός τε καὶ ἀνιχνεύων, πεπυσμαι καὶ σκολοπένδραν εἶναί τι θαλάττιον κῆτος, μέγιστον κητῶν καὶ ἰδεῖν. καὶ ἐκβραδεῖσαν μὲν θαλάττης οὐκ ἄν τις θρασυνοιτο. λέγουσι δὲ οἱ ἀκριβοῦντες ἀνθρωποι τὰ θαλάττια, ὁρᾶσθαι αὐτὰς πλωτάς. καὶ ταῦ μὲν ὅσον ὄνου κεφαλὴ, ἰδεῖν ὑπερτείνειν ἔξαλον. καὶ μὴν καὶ μυκτήρων τρίχας ὀφθῆναι, καὶ μάλα γε ὑψηλὰς ἀποσαίνουσι. πλατεῖαν δὲ τὴν οὐρὰν, καὶ οἷον δοκεῖ καράβου. ἡδὺ δ' ἀρα καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ἐπιπολάζον τοῖς κύμασιν ὁρᾶται, ὅσον αὐτηκοίνας τριήρους τελείας αὐτὸ μεγέθει. νήχονται δὲ ἀρα πολλοῖς τοῖς ποσὶ, καὶ ἦν σοῖχον αὐτοῖς καὶ φιτοῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, οἱονεὶ σκαλμοῖς πεπυρτημένοις (εἰ καὶ πραχύτερον ἀκοῦσαι) †ἑαυτοῖς ἐρέπουσαι. λέγουσιν οὕτω οἱ δεινοὶ ταῦτα καὶ ὑπακοῦσαι τὸ ῥόθιον ἡσυχῇ, καὶ παθοῦσι λέγοντες.

†αὐτοῖς

Περὶ ἀγωγῆς τῶν κυνῶν κατὰ Ξενοφῶντα. Κεφ. κδ.

Xeno-

Ξενο-

Ξενοφῶν δὲ ὁ αὐτὸς κυνῶν λέγει τῶν περὶ τὰ ὄρη πολλάκις ἄγειν αὐτάς, τὰ γὰρ ὄρεα τρηχέα. οὐ γάρ τοι τρηχεῖς ἐκ τῶν γειτόνων χωρίων λυπεῖν τι αὐτὰς εἰώθασιν. λῷον δ' εἶναι ὁ αὐτὸς φησιν εἰς τὰ τραχέα ἄγειν, εἰ κίρδιος γε ἐκεῖνο πρὸς τοῦτο δοκέοι: δυσποδίας τε αὐτὰς γίνεσθαι, καὶ ἀλλοκοτίας ἐκπονεῖσθαι τὸ σῶμα. ἴχνη δ' ἄρα λαγὼ τοῦ μὲν χειμῶνος μακρὰ ὁρᾶσθαι λέγει, διὰ τὸ μῆκος τῆς νυκτός: τὸ ἐναντίον δὲ τὸ θέρος. ἐκ ταφὴς ἐκ τοῦ πρωϊαιτάτου τί βάλεται τὸ φάντασμα.

Τίνα τρόπον ἄγει διὰ παντὸς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς τὴν τῶν ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων τροφήν. Κεφ. κε.

Ἵππους καὶ ἐλέφαντας ἅτε ζῶα καὶ φύσιν πολέμιος λυσιτελῆ, πιμπσιν Ἰνδοὶ, καὶ μάλα γε ἰσχυρῶς. τοῦ γὰρ βασιλέως νομίζουσι καὶ κωμῳδεῖν, ἂν ἐμβάλλωσι ταῖς φάτναις, καὶ χιλὸν, καὶ ἐπιδείκνυσι νεαρόν τε καὶ ἀσινῆ, καὶ ἐὰν μὴ ἀκροβόλος, ἐπαινεῖ ὁ βασιλεύς: εἰ δὲ μὴ, κολάζει τὸς τε τῶν ἐλεφάντων μελεδωνὸς, καὶ τοὺς ἱπποκόμους πικρότατα. ὃν ἀζημίους δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ μικρότατα ζῶα: ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα προσίεται δῶρά οἱ κομιζόμενα. Ἰνδοὶ γὰρ οὐκ ἐκφαυλίζουσι ζῶον ὅτι μὴ ἥμερον οὐδὲ ἄγριον οὐδέν. αὐτίκα γοῦν δωροφοροῦσι τῶν ὀρνίθων οἱ δὲ πηοῦς †ἰόντες, γεράνους τε καὶ χῆνας, ἀλεκτορίδας τε καὶ νήττας, καὶ τρυγόνας τε καὶ ἀτταγᾶς, προσέτι περδικάς τε, καὶ πινδάλους, εἰσὶ δ' ἐμφερεῖς τῷ ἀτταγᾶ τὸν γε†καὶ τὰς τούτου. τῶν προφερομένων βραχυτάρσους τε, καὶ †βωκαλίδας καὶ συκαλίδας, καὶ τὰς καλαμίνας κεγχρίδας. ὧν δὲ δηλοῦσι ἢ αὐτὰ ἀναπτύξαντες, ἢν εἰς βάθος αὐτῶν †ἐλεγχόντες πασμόν. καὶ τούτων τε πασμῶν, †ἐλεφάντων τε, καὶ βουβαλίδων, καὶ δορκάδων, καὶ ὀρύγων τε, καὶ τῶν ὄνων τῶν †ἐχόντων φῶν κέρας, ὧν καὶ αὐτοῦ ποτε τοῦ μνήμην ἐποιησάμην: καὶ ἰχθύων γένη διάφορα, καὶ νομίζουσι καὶ ταῦτα.

Περὶ τετρήγων θαλαττίων.

Κεφ. κς.

Ἐστὶ δ' ἄρα καὶ τετράξ φάλιος. καὶ ὁ μὲν μέγιστος αὐτῶν ἔοικε καράβῳ μικρῷ. κέρατα δ' οὐκ ἔχει μεγάλα κατ' ἐκεῖνος, οὐδὲ κῶνρα. ἰδεῖν δ' ἐστὶ τὸ καράβου ὁ τέτραξ ζοφωδέστερος. καὶ ἐπὰν αἴρηται, προσέοικε τεττιγόπι. πέρυγες δὲ ὀλίγαι τὸ μέγεθος ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐκπεφύκασι, καὶ ὄφιν αἱ κατὰ τὰς τῶν χερσαίων καὶ αὗται. οὐ σιτοῦντες δ' αὐτὸν οἱ πολλοὶ νομίζοντες ἱερόν.

Σειρη-

XEnophō de Canibꝰ hęc ait. Per mōtes eos agitari oportere, ꝑ agros rariùs. tramites enim cultorum locorū eis negotium exhibere, & in errorē inducere. Multò sanè idem præstare ait, per aspera Canes agitari, robustioribus enim fieri pedibꝰ, & ad cursum præstātiores, corpora exercētes. Itemq; Leporis uestigia multùm hyemis tempore procedere, ꝓpter longiores noctes: parum aūt æstate, quia sint tum noctes contractiores.

De studio regis Indorū circa Equorum & Elephantorū nutritionē. Et quænā animalia, ex Auibus & quadrupedibus præsertim, Indi suo regi donent. Cap. XXV.

CIrca Equos & Elephantos, quòd eorum in armis ac bellis usus sit, Indi perq; studiosi sunt. Itaq; regi suo fœni manipulos adferunt, quos in præsepia inijciunt: & semina uel fruges, quæ recētia atq; integra ostentāt. quòd si talia fuerint, laudantur à rege: sin minus, acerbè tum Elephantorum curatores tum equisones ab eo castigantur. Sed ne alias quidem utcunq; minimas animātes cōtemnit: & cū dono ei offerunt, admittit libenter. Siquidem Indi animal nullum siue cicur siue ferum aspernantur. Quamobrē subditi, qui in aliqua dignitate sunt, munera ferunt Grues, Anseres, Gallinas, Anates, Turtures, Attagenas, Perdices & Pindalos (aues Attagenum similes) & prędictis minores quasdam, ut Boccalides, (al'. Barcalides,) & Ficedulas & Miliarias. Has apertas ostendunt, ut interior earū pinguitudo appareat. Adferunt & Ceruos obesos, & Bubalides, & Capreas, & Oryges, & Asinos unicornes, quorum suprà mentionem feci, deniq; piscium genera diuersa.

† ὄντες

Pindali aues alius nemo meminit, q⁹ sciam.

† καὶ τὰς τῶν προφερομένων βραχυτάρσας

† al'. βαρκαλίδας

† ἐλάφων τε

De marinis Cicadis. Cap. XXVI.

EST etiam Cicadarum genus marinū, quarum maxima parui Carabi similitudinem speciémque gerit. Veruntamen cornua non similiter atque ille magna, nec aculeos habet: aspectu etiam nigrior est: & cum captus est, stridorem quendam ædere uidetur. Pinnæ ipsius exiguæ sub oculis enascuntur, terrenarum alis similes. Hominum plerique ab ea idcirco se abstinent, quòd sacram existiment.

Seri-

Seriphij in retia uel fortuitò delapsam nó sanè retinẽt, sed mari reddunt, atq; etiam mortuam flentes & sordidati humatione afficiunt, quòd eam dicant Perseo Iouis filio consecratam esse.

De Hyęna, Trachuro, Thunno, Torpedine & Pulmone piscib⁹. Cap. XXVII.

Hyæna. SI piscis marini Hyænæ nuncupati (eodem quo terrestris nomine) pinnam dextram ad hominẽ somno consopitum admoueas, sanè q̃ eũ ipsum perturbabis. Etenim formidolosa secundũ quietẽ spectra & simulacra uidebit, acerbaq; insomnia perpetietur. Item si postea q̃ Trachuri caudam abscideris, ipsumq; in mare liberum remiseris, eam Equæ uentrem ferenti appendas, nó multò certè post abortũ pariet. Iam uerò si quis qui nondũ excesserit ex extrema pueritia Thunni sanguine illinat, nó pubescet: hoc idem Torpedo & marinus Pulmo efficiunt. nam in aceto putrefactæ eorum carnes & mento aspersæ, fugã pilorũ facere dicunt. Idem ut præstarent Tarentini & Tyrrheni sophistæ & mangones uariorum malorum picis usu pſilothrum ostenderunt, ut pro uiris redderent mulieres.

Trachurus. Thunnus. Torpedo. Pulmo marinus. †πῶς ἐκᾶνο

De Aurata pisce timidissimo, & eius captura. Cap. XXVIII.

AVrata omniũ piscium timidissimus est. nam sub Arcturi tempus, cum maris accessus & recessus maxime fiunt, & eo altius exaggerata arena, ad litus relinquit, ut naues sæpe ex omnibus aquis nudæ in terra relinquantur. Tum piscatores postquàm populorum arborũ ramos frondibus cóuestitos paxillorũ modo in mucronem acutos in arenam defixêre, discedunt: pòst autẽ rursus accedens mare secum imbellem Auratarum multitudinem attrahit. Quæ ubi æstus reciprocauit & recessit, in exigua aqua cócauis locis retenta relinquuntur, & uerò ramorũ metu quiescunt. Adeo nimirum ramos uento agitatos exhorrẽt, ut ne loco quidem se commouere audeant. Quamobrem primo cuique magnum meticulosorum piscium numerum capere & ferire licet. Neq; modo ab usu piscandi instructi, sed etiam totius piscationis rudes, atque adeò pueri & fœminæ capere possunt.

† Action Epiri promontoriũ est: sed uidetur hîc adiectiuum poni p substãtiuo ἀκτὴ, qd̃ est litus.

†καὶ ὧσύρον.

†χρυσόφρυς.

FINIS LIBRI XIII.

AELIA-

Σιερίφος ἢ ἀκόω ⸫ θαπτόμ νεκρὸν ἐαλωκό τα: ζῶντα ἢ εἰς δίκτυον ἐμπεσόντα ὁ κατέχο σιν, ἀλλὰ ἀκρόδρυα τῇ θαλάσσῃ ὤθις. θρη νοῦσι ἢ αὖθις ὡς ἀκθανόντας, ⸫ λέγουσι Περ σέως τοῦ Διὸς ἄθυρμα αὐτοὺς εἶν.

Περὶ ὑαίνης ἰχθύος, ⸫ βαχόρου, ⸫ θύνου, νάρκης τε ⸫ πνεύμονος. Κεφ. κζ.

ΥΑινα ἰχθὺς ὁμώνυμος τῇ χερσαίᾳ ὑαί νῃ ἐσί. ταύτης ἂν τῆ πτέρυγα δεξιὰν ἐ κατοθήσῃς ἀνθρώπῳ καθεύδοντι, οὐ μάλα ἐκταράξῃς αὐτ. δία γὰρ ὄψεται ⸫ ἐνδ ἄλματα ⸫ φάσματα ὄψει), ⸫ φύπνια ἐπόρα ὀδλε μὲς δυμενῆ ⸫ φίλα. Τραχόρου γε μὴν ζῶν τος ἐὰν ἀκρόψῃς τῆ ὀρᾶ, ⸫ τ βάχορον αὖα ἐλεύθερον ἀκλύσῃς ἐς τῆ θάλασσαν, τῆ γε μὴν πεφορημένῃ ὀρᾶ ἀγελῆσις ἵππου σσης, ὑ μετὰ μικρὸν ἐκτισεῖτῆ τὸ ἔμβρυον, καὶ ἀγαμβλώσῃ ἡ ἵππος. Μέγιστο γε μὴν σκομένου τῶν μήκιστον χρὼν ἀκρείας τ ὧν τ ὑγιείᾳ, αἷμα ὧν χειμῶνι θύνου, ἀφρόλφον τὸ μέγιστον φυσᾶται τῆ. ἀλλ ἢ αὖα ἡ νάρκη ἡ πνεύμων τὸ αὐτό. φ' ὅξει γ' ἁλοὺς πεῖσαι αὐ τόν τε σάρκες, καὶ ὧν χρῖσαι θῖς γυμέ οις, φυγὴν τριχῶν φυσιργάζονται φασι. τί πῶς ταῦτα Ταραντῖνοί τε ἡ Τυῤῥηνοὶ σο φισαὶ κακῶν σκευάλων, † ἐκεῖνο αὐξησάν τες ⸫ πεφάσαν τῆ πίσσαν, ὡς ἂν ἀνδρῶν εἰς γυναῖκας ἀρκέσειεν.

Οτι δειλόταθος ἰχθύων ἐσὶν ὁ χρύσο φρυς. Κεφ. κκ.

Ο χρύσοφρυς αὖα ἰχθύων ἁπάντων δει λόταθος ἐσῖ. φ' ὁ τῆς παλιῤῥοίας τ θαλάσσης, ὅταν ἡ ὥρα Αρκτόρου σωθρομος, ἡ μὴ ἐπιτονοτέρα μάλιστα ἡ θάλασσα πρὸς τὸ † ἄκλιον: φιλεῖ γ ἡ φάμμος ἐπολάπτειν). ⸫ αἱ ναῦς πολλάκις ὧν τ γῆς ἐσήκασιν ὑδ' ἄλος χῆσαι. ὅκαν οἱ ὧν χώριοι ἅρπτικας αἰγείρων χλωρὰς καὶ κομώντας ἐξώσωσιν δίκλινα σκο λόπων, ⸫ ἐμπήξωσιν τῇ φάμμῳ, ἐπαναχωρῆσιν, εἶτα ἐπορρέψαν τὸ κῦμα † ἐπισύ ρῃ, ἰχθύων τ πεφορημένων πλῆθος ἅμαχον, ἐπονοτέρα ὤθις. καὶ ἀρλείπνει) πολλοὶ † χρύ σοφροι φ' ὀλίγῳ ὕδατι, φῦτα καθεμένων εὐ ρυθῆ ⸫ κοίλων. ἅπερ ἐπὸ τοῖς κλάδοις πῆ ξαντες, ἀσυχάζουσι. δεδομένους γὰρ αὐτοὺς καὶ δεκινημένους ὑπὸ τ πνοῶν πίπτουσι πνεύ μασι, ἐῤῥωδόσι, ⸫ ὅτε ἀπαίρουσιν, ὅτε αὖα πάλιν τῆ. πάρεσι δὴ σοι λαβεῖν ὡς ἀχμα λώτους, καὶ παίζειν ἀπὸ τοῦ πλησίον δε λὸν ἰχθύων δῆμον), ἅπερ ἔξεσι καὶ αὖ. αἱρεῖσι τῶν αὐ τῶν ὁ τυχὼν, ἡ καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες.

ΑΙΛΙΑ-

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XIIII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΔ.

Περὶ σκόμβρων τῶν ἐν τῷ Ἰωνίῳ Ἐπιδάμνου πλησίον. Κεφ. α.

ΕΝ δὲ τῷ Ἰωνίῳ πελάγει πλησίον Ἐπιδάμνου, ὅπου οἰκοῦσι †Ταυλάντιοι πρὸς ἑσπέραν, νῆσός ἐστι καὶ Ἀθηνᾶς κικλήσκεται: καὶ εἰκάσειεν ἄν τις αὐτὴν ἁλιεῖς. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, ἐν ᾗ σκόμβρων ἀθρόων ἐν ἡμέρᾳ ἀγέλαι τρέφονται. καὶ τούτοις μὲν τροφὰς ἐμβάλλουσιν οἱ ἁλιεῖς: καὶ ἔστιν αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς φιλοφροσύνα, καί εἰσιν ἐλεύθεροι, καὶ ἀθηναίαν ἀλύχασι. καὶ πρόεισιν εἰς χρόνον πλῆθος, καὶ ζῶσιν αὐτόθι καὶ σκόμβροι γέροντες. ἀμέλει ἀργοὶ σιτοῦνται, οὐδὲ μέλει ἁλιεῦσιν τρέφονται εἰσὶν ἀχάριστοι. λαβόντες δὲ καὶ ἐκ τῆς ἁλιέων τροφὰς τὰς ἑωθινὰς, ἅτε μιᾶς καὶ αὐτοὶ τῶν τῆδε θήρων ἔασιν, ὥσπερ ἂν τροφεῖα ἐκτίνοντες. καὶ τὸ λιμένος πρόελθόντες τῶν οὐ ξένους, καὶ οὐ ξενίους εἶλον ταῖς σκόμβροις, ἐντυχόντες ὡς ἔλαττόν τινι ἢ φάλαγγι, ἅτε ὁμοφύλοις καὶ ἅτε φύσεως ὄσι προσήκουσι, καὶ ὅπερ τότε ἐκεῖνοι φεύγουσιν, ὅτε ὅτοι ἐκκλίνουσιν αὐτοὺς, ἀλλὰ σωίασιν. ἅτε οἱ πίθηκοι οὐ ἐπήλυδας προελθόντες, καὶ κυκλόσε γενόμενοι, καὶ αὐτοὺς συμφράξαντες, ἀπαλλάττουσι μέσους πολύ τι πλῆθος, καὶ οὐκ ἐῶσι διαδιδράσκειν: ἀναμένουσι δὲ τὴν τροφὴν, καὶ ἀφ' ὧν ἐθηρεύθησαν, ἀντιφιλοῦσιν τοὺς ἁλιέας. ἐπελθόντες γὰρ αἱροῦσιν αὐτοὺς, καὶ πολλὰ ἐργάζονται φόνου. οἱ δὲ πίθηκοι ἐπανίασι σπεύδοντες εἰς τὸ λιμένα: καὶ τοὺς ἑαυτῶν χηραμοὺς ἐσελθόντες, ἀναμένουσι τὸ δειλινὸν δεῖπνον. οἱ δὲ ἥκοντες νομίζοντες, εἰ βούλονται σωθήρους ἔχειν, καὶ φίλους πιστοὺς. ὁσημέραι μέν τοι πράττονται τοῦτο καὶ δεινῶς φασι.

Περὶ τοῦ σκάρου πῶς ἰκτέρου ὠφελοῦντος. Κεφ. β.

Σκάρος

De Scombris piſcibus in Ionio prope Epidamnũ mari cicuribus, & quo modo ijdem includant feros, donec à piſcatoribus capi & occidi poſsint. Caput I.

†Ταυλάντιοι Stephano.

IN mari Ionio prope Epidamnum (ubi & Taulantij habitant) inſula eſt quæ Athenâs .i. Mineruæ appellatũ, eam piſcatores incolunt: & lacus eſt, ubi Scombrorũ, qui ad piſcatorũ conſuetudinem aſſueuerunt, & manſuefacti ſunt, greges aluntur. Iis ſanè cibaria edenda piſcatores idcirco obijciunt, quòd cum ijſdẽ fœdus quoddam ſanctum habẽt, atq; adeò firma pace deuinciũtur. Nam hoc piſciũ genus ab omni captura tũ liberũ eſt, atq; ad errandum ſine ulla exceptione ſolutũ: tum uerò eatenus ætate procedit, ut uiuat ibidem ad ſummã ſenectutẽ. Nec tamen ætatis tẽpus ignauiter traducit, neq; in ſuos altores ingratũ eſt. at enim de piſcatoribus paſtũ cum mane acceperit, piſcationẽ mox capeſsit, ut ſe nutricãtibus præmiũ pro nutrimento perſoluat. Quare ex portu ſoluens, ad feros Scombros gentiles ſuos natare cõtendit, ac ſimul ut ad eos peruenit, cũ ipſis ita cõtinuò tanq; cum aliqua phalange ſuorũ populariũ erat: & nimirũ cum eiuſdẽ generis ſint, nõ inter ſe fugiunt, ſed ſimul natant: poſt aũt cicures circũ feros concurſantes in orbẽ conſiſtunt, & ſuorũ corporũ obſtructione eos fuga exituq; intercludentes, ſuorũ nutritiorũ (ut pro ijs quibus expleti cibis fuerint, illos remunerentur) aduentũ acerrimè tandiu expectant, dum piſcatores eò profecti, captorũ permultas cædes effecerint. Cicures uerò maturè properantes ad portũ regrediũtur, atq; ibidem intra cauernas abditi, à piſcatoribus cœnam expectant: quã quidẽ ipſi eis quotidie largiuntur, ſi ipſos ad piſcatum adiutores atq; amicos fidos habere uelint.

De remedio ex Scaro ad morbum regium. Caput II.

Quod

QVod si hominibus ex iecore laborantibus, atque ex arcuato morbo ægrotantibus † Scarum edendum dederis, quemadmodum rei piscatoriæ bene periti docent, ad sanitatem redibunt.

† Scombrum, Gillius.

Quomodo capiãtur pisces in palustribus & uadosis locis.

Cap. III.

CApiũtur pisces etiam sine nassis, hamis & retibus, hoc modo. Sinus maris multi desinũt in paludes quasdã, quæ quidem uadosæ sunt. Ad hæc loca periti piscatores, eo tempore cum à procellis & tempestatibus conquiescunt multos mortales adducunt, eosq; iubent inambulare, & arenam eatenus proterere, & conculcare, quoad ex uehemẽti pedum impressione, bene alta uestigia faciant: quod si nec ipsa uestigia concidens arena confundat, neq; uentorum perturbatione aqua concitetur: non longo interuallo eò ingressi in uestigijs impressis planos pisces cõsopitos, Psettas, Rhombos, Passeres, Torpedines, & plerosq; alios eiusmodi capiunt.

† Συναζομένους

Quibus rebus commodus sit Echinus marinus & terrestris.

Cap. IIII.

DE Echino marino & suprà dixi, & nunc denuo dicam quę insuper accepi. Ad stomachum hebescentem non parum proficit Echinus marinus. etenim uel omnium ciborum fastidio laborantem, in pristinæ ualetudinis statum restituit: atq; uesicam (quemadmodum harũ rerum bene periti affirmant) uacuam facit: etsi corpus scabie infectum eo perungatur, ad sanitatem redit. uulnerum sordes cum testis crematus extergit. Cinis terreni herinacei cremati ad picem admistus, & locis à pilo nudis illitus, pilum (ut sic dicam) à suis sedibus fugitiuum reducit: in uini autem potione sumptus remedium ad dolores renum adhibetur: ad aquam intercutem datus, medicinam efficit: ex eiusdẽ iecore ad assum solem exiccato Elephantiasis morbi sanatio efficit.

Ex Echino terrestri remedia.

Fœminæ cornua in genere Elephantorum præferri: & quomodo eorũ cornua in terrã ab ipsis defixa, ubi herba superincreuit, perue stigentur. Cap. V.

Ex Ele-

Σκάρος ἀσχυθέσης τ' χολῆς πρὸς τὸ σῶμα, ἐὰν ὅλως ἐμφαγεῖν ἀνθρώπῳ νοσοῦντι τὸ ἦπαρ, καὶ ἐκτρομ ἔχοντι, σωθήσεται, ὡς οἱ σοφοὶ τῶν ἁλιέων διδάσκουσι.

Πῶς ἁλίσκονται οἱ ἰχθύες ἐν τοῖς κόλποις καὶ τοῖς τριάγκοσι.

Κεφ. γ.

ΑΛίσκεται ἡ ἀρα ἰχθὺς καὶ αὐδὺ κύρτῳ, καὶ ἀγκίστρῳ καὶ δικτύῳ, τ τρόπον εἴρηκα. κόλποι θαλάττης πολλοὶ τελευτῶσιν εἰς τριάγκα τινά, καὶ ἔστι ταῦτα ὠνδεπτά. ὅταν οὖν ἡ γαλήνη καὶ εἰρήνη πνευμάτων, οἱ τηχῖται τῶν ἁλιέων ἄγουσι πολλοὺς ἐντεῦθα. εἶτα αὐτοὺς πρωτάτους βαδίζειν, καὶ πατεῖν τὴν ψάμμον, ὡς ὅπι μάλιστα ἐπρόσοντας τ' τέλμα ἰσχυρῶς. εἶτα ἴχνη καταλάπεται βαθέα, ἀπρόοπτα ἐὰν φυλαχθῇ, καὶ μή ποτε συμπεσοῦσα ἡ ψάμμος συγχέῃ αὐτά, μηδὲ ἐντραχθῇ ὑπὸ πνεύματος τ' ὕδωρ, ὀλίγον διαλείπουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ ἐκβαίνουσι κατὰ λαμβάνουσιν ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν βημάτων, καὶ τοῖς ἴχνεσι αὖ ἰχθῦς αὖ πλατεῖς ταινιοειδεῖς, ψήττας τε, καὶ ῥόμβους, καὶ στρουθοὺς, καὶ πάρκας, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Θαλάττιος ἐχῖνος ὡς πόλλ' ὄνησιν ἀγαθός: καὶ ἔστ' ὁ χερσαῖος.

Κεφ. δ.

ΕΧίνου θαλαττίου πεῖρα ἔστιν αὐστηρῶς: καὶ νῦν δὲ εὑρήσεται ὄντα πολλαχῆ. ἔστι μὲν καὶ τοῦ σομάχου ἀγαθόν. ἐν πάσῃ γὰρ κακοσίτῳ ὄντα, καὶ παῦσαι ποιοῦντα βελτιστόμενον ὅδε ἀναῤῥώννυσιν. ἔστι δὲ ἡ κύστεως κνωδικὸς, ὡς οἱ τούτων λέγουσι σοφοί. ἐὰν δὲ αὐτὸ καὶ ὠμὸν ἐρίσαις σώματι ψωριῶντι, ὅδε σῶμ' ἐργάζεται ἐν πάσῃ νοσοῦντα πρὸς τὸν νόσον τὸν προειρημένον. καυθεὶς δὲ ἄρα ὀστράκοις αὐτοῖς, ἐκκαθαίρει τε τὰ ῥυπούμενα τῶν τραυμάτων. Χερσαίου δὲ ἐχίνου καυθέντος ἡ τοσαύτη πίττης προσαναπραθεῖσα, εἶτα μύδι καταχρίεται τῶν λευκοτρίχων μερῶν, καὶ αἱ τρίχες φυγάδες, ἵνα δὴ καὶ παίξω, ἐπαναφύονται. πινομένη ἢ οἴνῳ, νεφροῖς ἀγαθόν ἐστι. σώζει δὲ ἄρα καὶ ὑδερικῶντα, ποθεῖσα ὥσπερ δὴ καὶ προεῖπον. τὸ δὲ ἦπαρ ἄρα τοῦ ἐχίνου τοῦτο, ἐὰν ὑφ' ἡλίῳ ξηρόμενον αὖον αὖ μύδι νόσῳ τῇ καλουμένῃ ἐλεφαντιώσει κατειλημμένῃ.

Πότερα κέρατα τιμιώτερα ἐλέφαντος τὰ τῆς ἀρρένος, ἢ τὰ τῆς θηλείας. Κεφ. ε.

Ελέφας

Ελέφας ὁ θῆλυς, πμιώτερα ἔστι τὰ τούτου κέρατα οἱ σοφοὶ τῶν τα ὑμνοῦσί γε, καὶ ἐκεῖνα ἡμᾶς διδάσκουσιν: ὡς τῇ Μαυρουσίᾳ γῇ οἱ ἐλέφαντες δεκάτῳ ἔτει πάντως αὐτοῖς τὰ κέρατα ἐκπίπτειν εἰώθασι, ὥσπερ ἡμῖν καὶ τὴν ἔλαφον, ἀλλὰ τούτῳ μὲν πᾶν ἔτος. οἱ τοίνυν ἐλέφαντες οἵδε γόνυ πεδιάδα καὶ ψιλὸν πεδαιρούμενοι ἡ ἄλλης, καὶ ἐπερείδουσιν εἰς αὐτὴν ὀκλάξ ὠκυφάντες, ἐκλῦσαι αὐτῶν δόνως σφενγοῦντες: τοσοῦτον δὲ ἀφαπωθοῦσιν, ὡς καὶ τίνος αὐτὰ ἀπεκρύφαι: εἶτα μόλις ὑποψήσαντες τοῖς ποσὶ, λεῖον ἅμα χῶρον ἀπέφηναν, ἅμα φρουροῦντα τὸ θησαύρισμα αὐτοῖς. γονιμωτάτη δὲ ἀρα ἡ γῆ οὖσα, εἶτα † πίπτα τῷ ποδὶ ἀναφύει, καὶ ἀφανίζει τὸν ἔμφυτον τοῦ γεγονότος τοῖς ὁδῷ χρωμένοις. οἱ δὲ καὶ ταῦτα ἀνιχνεύοντες τὰ φώλεια, καί τινα σοφίαν ἡ ἐκείνων εὐβουλίας ἔχοντες, ἡ ἀσκοῖς αἰγείοις ὕδωρ κομίζουσιν. εἶτα αὐτοὶ διαπαίρουσι πεπληρωμένους ἄλλους ἀλλαχόσε, καὶ αὐτοὶ καταμένουσι. καθεύδει τις, καὶ ἄλλος ὑποπίνει, καὶ πού τις καὶ μεταξὺ ἐπιρροφᾷ τῆς κύλικος ὑπαναμέλπει, καὶ μέμνηται διὰ τὸ μέλους ἧς ἐρᾷ. εἰ δὲ καὶ νέον ἀφικόμενον ὑποπτεύσας πρόσωπόν τις, καὶ αὐτὸν τῆς ἰχνεύσεως κοινωνὸν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι. εἰσὶ γὰρ Μαυρούσιοι καὶ καλοὶ καὶ μεγάλοι, καὶ ἀνδρικὸν ὁρῶσι, καὶ ὀργὴν ἔχοντα θηρατικῶν. καὶ μόλις καὶ † πολλὰ λέγουσι μιράκια ἐπὶ καὶ τηλικοῖδε ὄντες. οὐκοῦν εἰ τὰ κέρατα εὖ κατωρυγμένα πλησίον ἐκεῖνα, τὰ δὲ ἰσχνόπινι ἀκροῤῥύτῳ καὶ θαυμασίῳ δὲ, τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο ἐκ τῶν ἀσκῶν ἕλκει, ἢ ἀκροδάκνυσι κώνους αὐτούς. ἡνταῦθα τοίνυν σμινύαις τε καὶ μακέλλαις διασκάπτουσι τὸν χῶρον, καὶ ἔχουσι τὸ θήραμα ῥιγηλατήσαντες αὖθις κωφῶν. ἐὰν δὲ ἐμπλεῳ μείνωσιν οἱ ἀσκοὶ, ὑπερθῶσι καθέσεως αὐτοῦ οἱ τὰ κέρατα τῶν τῶνδε θηρατοὶ, οἵδε ἀπίασιν ἐπ' ἄλλου θήρατος, καὶ μόλις καὶ ἀσκοῦ ὕδωρ ἐπάνουν μᾶλλον, τὰ θήραθρα τὰ ἄρτας τὰ πεφρυγμένης.

Οὐ λέγεται διπλοῦν καρδίαν ἔχειν ὁ ἐλέφας. καὶ περὶ τοῦ καλουμένου λυγγός. Κεφ. ε.

Λέγεται δὲ καὶ ἐλέφας διπλοῦν ἔχειν καρδίαν, καὶ διπλᾶ νοεῖν, καὶ τῇ μὲν, θυμοῦσθαι, καὶ πραΰνεσθαί γε μὴν τῇ ἑτέρᾳ. Μαυρουσίοις δὲ ἄρα ἕπομαι λόγοις, λέγων ταῦτα: ἐπάδει καὶ ἐκεῖνα οἱ αὖθι ὑμνῶσι, λύγγας εἶναι. φασὶ γὰρ αὐτὰς πρόσαλέως μὲν ἐπὶ καὶ πλέον σιμὰς, ἄκρα γε μὴν τὰ ὦτα λασίους. θηρίον δὲ ἄλλως διανῶς, καὶ καταχεῖν βιαιότατά τε καὶ ἐγκρατέστατα, καρτερόν.

EX Elephantino genere cornua fœminæ maius pretium, quàm maris habere, ab huiusce modi rerum scientia instructi & prædicant: & illa nos docent, nimirum in Mauritania, quemadmodum quotannis Ceruis, sic decimo quoq; anno cornua Elephantis excidere solere. Itaque hi in genua incumbentes, usque adeò cornua impellunt & defigunt in terram expositam in planiciem & riguam, quoad illa ipsa occultauerint, quibus se exonerare tantopere cupiunt. Deinde locum in quem abstruserunt & reposuerũt eiusmodi thesaurum, pedibus exæquant & complanant. Terra autem quòd sit feracissima, post paulum herbam profe- †ὤκιστα, Gillius.
rens, abditorum cornuum aspectum uiatoribus adimit. Eorum uerò peruestigatores, qui sanè ad illorum insidias & astus prudentes sunt, in eum locum in quem cornua defossa suspicantur, utribus caprinis aquam deportant. & uerò alium aliò ex utribus repletis dispertiunt & disponunt, atque ibi commorantur, alius quidem dormiens, alius potans, alius inter pocula cantiunculam canens suos amores meditatur. Sunt sanè Mauritij uiri magni & formosi, aspectuq; uirili, & rei uenatoriæ studiosi. Quòd si cornua sint alicubi propè defossa, quadam mirabili illecebra ex utribus sic aquam eliciunt, † al. πολλὰ ἀναφλίσσοσι
ut uasa exiccent & exinaniant. Ii aũt qui cornua exquirunt, statim sine canibus sagacissimè prædam odorati, locum illum bidentibus & ligonibus perfodiunt, & optatum consequuntur: si uerò utres permanserint pleni, eos inde transferentes, aliò se conferunt.

Elephanto cor esse duplex. item de Lynce. Cap. VI.

DVplici tum corde, tum sensu animi Elephantus esse dicitur, & altero quidem ira incendi, altero mitigari & leniri Maurorum sermonibus peruagatum est. Iidem de Lynce tradunt, magis esse Lynces.
simam quàm Pardalim, & summis hirsutam auriculis. Fera hæc mirum in modũ saltu ualet, & ad retinendũ quod corripuerit pertinacissimè lõge ualidissima. Vide-

Videtur & Euripides huius tanquam informis beſtiæ meminiſſe cum ait: Accedit ille uel humeris Aprum ferens, Lyncémue deformem malamq; beſtiam. Cur autem Græcè σύσθενον eam cognominet, critici diſputent.

† al'. σ' ἄνος

Struthionẽ lapides deuorare, & concoquere. De remedijs ex ea, & captu ræ modis duobus. Cap. VII.

IN Struthionis uétre, cum is à ſordibus expurgatur, lapides inueniuntur, quos hæc poſtea q̃ deuorauit, in omaſo prope reticulum diu aſſeruatos concoquit: ij ſanè ad efficiendam oculorum medicinam ſalutares ſunt: atq; illius adeps & nerui auxilium & ſalutem neruis hominum afferunt. Eadem in curſu deficiens laſſitudine, cõprehenditur ab equitibus. etenim in orbem currit exteriùs: uerũ equites interiore & breuiore orbe circumacti, currendo tandem defeſſam aſſequuntur. Ad hunc etiam modum capitur: Pedibus ſanè nidum ex ſabulo architectans, in ſolo humilem conſtruit, cuius medium cócauum efficit, labra ambientia altè exaggerat, ac tanquam muro circummunit, ut munitio eminens pluuiam in nidum influere, & pullos etiamnum teneros alluere prohibeat. Amplius quidem octoginta oua ex ſeſe parit: nõ tamen uno eodẽq; tẽpore ex ouis pullos excludit, ſed ex his partim iam in lucem proferũtur, partim intra oua informantur, partim etiam fouentur. Cum autem ipſam ſic incubantẽ uir huius uenationis bene peritus animaduerterit, peracuta haſtilia mucronibꝰ è ferro ſurſum erectis, & reſplendẽtibus, circa nidũ defigit: & alicubi propè in occulto latens, ex inſidijs rei euentum auidè expectat. Struthio uerò quoniã amore, quem erga fœtus ſuos acerrimum habet, flagrans ſitienter cum eis uerſari cupiat, ex inquiſitione paſtus reuertitur: ac nimirum priuſquam in nidum introeat, huc illuc uerſans oculos, circunſpectat, quòd metuat ne quis ipſam ſpeculetur. Deinde ardentiſſimo pullorũ ſtudio uicta, etſi ferrum ſplendeſcit, ita tamen alis paſsis, tanquam uelis contento fune explicatis, intra nidum cum curſu & ſtridore ſe recipit: & miſerrimè quidem. nam cuſpidato ferro transfixa, acerba morte afficitur. Venator uerò repentinus eò accedit, ac ſimul cũ matre pullos capit.

Captura eius.

† al'. ἀκρεξέα

† al'. ἰσίον, ut etiam Gillius legit.

σατα, καρτερόν. ἔοικε ἡ ἀρὰ τοῦ θηρίου τούτῳ μαρτυρεῖν καὶ εὐεπίθηλος, ὁ πρόσωπον ὤν, ὅταν τι λέγῃ, ἥκα δ' ἐπ' ὤμοις ἢ συὸς φέρων βάρος, ἢ τὸν ἄμορφον λύγγα, σύσσονον † σάκος. ὑπὲρ ὅτου δὲ λέγει σύσσονον οὐ κείλικος ἰρίδα λῶον.

Περὶ τοῦ στρουθοῦ τοῦ μεγάλου. Κεφ. ζ.

ΠΕρὶ στρουθοῦ ἡ τοῦ μεγάλου, ἄποπτος ἀὴρ ἐγένετο. ἡ γαστὴρ αὐτοῦ αὐτοκαθάρτους εὑρίσκεται καθαιρομένη, λίθους ἔχουσα: ὅσπερ οὖν καταπιοῦσα ὁ στρουθὸς, φυλάττει τοῦτον, καὶ πέπτει τοῦ χρόνου. ἐὰν δὲ αὖ ὅτου μὴ ἀνθρώπων ὄψεως ἀγαθοί. νοῦρα ἡ τὰ ταύτης καὶ λίπος, ἀνθρωπείων νούρων ἀγαθά ἐστιν. Αλίσκεται δὴ ὧν αὕτη ὑπὸ ἵππων ἀπειποῦσα τῷ δρόμῳ. θεῖ δὴ γὰρ εἰς κύκλον, ἀλλ' ἔξωθεν ἔνδοθεν ἐλαύνουσα: οἱ ἡ ἵππεῖς τοῦ μὲν ἔξωθεν ὑποτέμνοντες κύκλῳ, καὶ ἐλαττον περιόντες, ἀπειπόσαν τοῦ δρόμου ἀγροῦσιν αὐτοῦ χρόνου. λαμβάνει ἡ καὶ τρόπον τινὰ τρόπον. καλιὰν ἐργάζεται τοιανδὲ γὰρ τοῦ πλατέος τῆς ψάμμου ἀναγλύφασα τοῖς ποσί. καὶ ὁ μὲν μεσαίτατον αὐτοῦ κοῖλόν ἐστι, τὰ χείλη ἡ τὰ κύκλῳ ὑψηλὰ ἐργάζεται, ἀκροτείχισμα τρόπον τινά, ἵνα τὸ ἐκ Διὸς ὕδωρ † ἀποσάξῃ τὰ χείλη, μὴ μὴ αἰσχύνῃ τῇ καλιᾷ, καὶ ἐπικλύζῃ τοῦ στρουθοῦ οὖν νεοττοὺς, ὄντας ἁπαλούς. οἶκτος δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ὀγδοήκοντα, ὁ μὲν ἀθρόα ἐκγλύφει, οὐδὲ γὰρ ταυτῷ χρόνῳ πεφύασιν οὐ τὸ φῶς πάντα. ἀλλὰ τὰ μὲν ἤδη τέτεκται, ἄλλα ἡ ἐπὶ γὰρ τοῖς ᾠοῖς ὑποπήγνυται μὲν, τὰ ἡ, ὑποθάλπεται. ὅταν δὲ γὰρ τὸ τοῖς ἢ ἐκείνη, θεασάμενος αὐτὴν ἐς ἄφορον, ἀλλὰ τοῦ τοιαύτης θήρας πειφραμένος, αἰχμὰς πρὸς τῇ καλιᾷ πήγνυσι τεθνημένας, ὀρθὰς ἡ ἀρὰ ἐπὶ τοῦ σαυρωτῆρος πήγνυσι: καὶ ὁ σίδηρος ἐκλάμπει, καὶ ἀναχωρήσας ἐλλοχᾷ ὁ προσιόμενον. ἐπαίσιον δὲν ἐκ τοῦ νομῆς ὁ στρουθὸς, ἐρῶσα τῶν νεοττῶν ἐκφυρῶς, καὶ διψῶσα αὐτῶν τοῦ σωτηρίας. ὡς τὰ μὲν πρῶτα προβλέπει δ' οὖρο καὶ ἐκεῖσε, καὶ ἐλίσσει τὸ ὄμμα, δεδοικυῖα μή τις αὐτοῦ θεάσηται: ἔπειτα μὲν τοι νικωμένη ὑπὸ τοῦ ἱμέρου ὡς εἰσρεμένη, τὰς πτέρυγας ἁπλώσασα ὡς † ἔσι δρόμου σωτόνῳ φερομένη καὶ ῥοίζῳ, ἔπειτα εἰσήλασε ὡς τοῦ ἑαυτοῦ καλιάν, καὶ οἴκλισε, ταῖς γὰρ αἰχμαῖς ἐμπλεχθεῖσα ὡς πρόπτωσις, ἀκρθηύσκει. ἐπίσατο δὲν ὁ θηρατὴς, ὡς ἤρηκε σὺν τῇ μητρὶ οὖν ἐγγόνοις.

Περὶ

Anguillæ

περὶ τ ἐγχελύων τ ἐν τῷ Ηριδανῷ ποταμῷ, & ὅπως θηρῶντ. Κεφ. κ.

Πολις ὀνομ ἐν τοῖς ὑπὸ τ Ἰταλιωτῶν ἐστὶν εὐδοξοτάτη, & ὄνομα αὐτῇ Πατάβιον, Αντηνόρος ὄργον εἶναι λέγουσι τ Τρωὸς τ πόλιν. ταύτην δ' ὠκησεν ἀφικόμενος εἰς αὐτὴν ὑπὸ τ Ἑλλήνων σωθεὶς, ὅτε ἀπηλλάγη τ παρὰ τ Ἰλίου, ὃν τ αὐτὸν ἐδόκουν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ πρεσβεύοντα τ Μενέλεων σὺν τῷ Ὀδυσσεῖ ὑπὲρ τ Ἑλένης, ἐσωσεν, ἀνδρὸς μάχου συμβαλόντος ἀρκτέαν αὐτὸς. ἔλεγε δὲ ἀρὰ κἀγὼ ὅδε ταῦτα, Χρυσὸν ἀλείφω ἥρωι δὲ ἀγαθῷ ὠνὴ ἀρὰ, ὡς Ὁμηρός φησιν. ὑπὲρ τόδε τὸ Πατάβιον πόλις γέφυνιαι ἑτέρα, & Βιτηνία καλέσιν αὐτήν. & παρρέει ποταμὸς αὐτὴν, Ηρίδανος ὄνομα. ἐν παραμένει δὲ ὅδε γε ὑπὸ λίγου: ἔπειτα εἰς τ Ηριδανον ἐμβάλλει, & ἀναφαίνεται τὸ ὕδωρ. γίνεται δὲ τῷ Ηριδανῷ ἐγχέλεις γίνονται μέγιστοι, ἐν τ ἀλλαχόθι πότε μακρῷ. ἁλίσκονται δὲ ἀρὰ τ τόπον ὅνπερ. ὧν πέρας πεβλῆτος κάθηται ὁ θυρατὴς, ἐν ὕδατι πολυποδίῃ χωρίῳ, ὅπου & πλατύτατον τὸ ῥεῦμα εἶναι μάλιστα: ἢ & ὑπό τινος δένδρου κάθηται πεφυκότος πλησίον τ ὄχθης ῥιφέντος ὑπὸ ἀνέμου σπλῆνα: ὁπόταν ὑποσήπεται μή, ἀγρεῖον δὲ ὅτι καλαμῶνά τινα ἐκκαῦσαι αὐτό. ὅταν ἐσαῦτ καθίσας ὁ τ ἐγχελύων τῶνδε ἁλιεὺς, & λαβὼν ἐντόμου νεοσφαγῆς ἀρνὸς, τριῶν μὲν ἢ τεττάρων πηχῶν, πεπασμένον δ' ἰχυρῶς, τ μὴ ἀρχὴν αὐτ καθίησιν ὅτι τὸ ὕδωρ, καὶ εἰλεῖται ἐν ταῖς δίναις στρεφόμενον, τόγε μὲν πέλας δὴ χέρα ἔχει. ἐμβέβληται ὑπ αὐτὸν καλάμου τρύφος, ὅσον κώπην εἶναι μήκος ξίφους. τὸ μὲν λαμβάνει τὰς ἐγχέλυς ἡ τροφὴ: χαίρουσι γὰρ τῷδε τῷ ἐντόμῳ. & ἤγε πρώτη προσελθοῦσα οἰστρομένη ὑπὸ τ λιμοῦ & εἰσεχανδόσε, ἐμφυὲς ὀδόντας, γυρὸς τε & ἀγκιστρώδης & δυσελίκτους ὄντας: & σμικρὸν ὕπνον καίρια τι, & ὡρᾶτ καθέλκει τὸ δέλεαρ. ὁ δὲ χρεμπτόμενος τ ἐντόσω σωλὴν ἔχει τ ἐγχέλυος, τ καλάμου ᾧ τὸ ἐντόμον πεφόρτικε) ἐνθεὶς τῷ ἑαυτ στόματι, καὶ οἷον ὀφθὲν καταπίνων φυσᾷ τὸ ἔντομον & μάλα γε ἰχυρῶς. τὸ δὲ ἐκ τ καταῤῥέοντος πνεύματος πίμπλατ & οἰδαίνει. ὁ πίνων αὖ ἐμπνεῖ καθελκόμενος ἐς τ ἐγχέλυν: καὶ πληροῖ μὴ τ πνεύματος αὐτ τ κεφαλὴν, πληροῖ δὲ τ φάρυγγα, καὶ ἐμφράττει τῷ θηρίῳ τὸ ἄσθμα: & ἀναπνεῦσαι μὴ δυναμένη, μηδὲ μὲν ὀπίσω τ † παλάγχνα οὐκ ἐμπεφυκότες ὀδόντας, ἀρτηνίγε), & ἀναστᾶτ ἁλῶσα ὑπὸ τ ἐντόμου, & τ πνεύματος, & τ καλάμου τρίτου. καὶ ἐκάστῳ μὴ ἐν ὀρᾶτ ὧδε: ἁλίσκονται ὑπὸ πολλῶν πολλαί. ταῦτα τῶνδε τ ἰχθύων λεχθέντα ἴδια ἐστὶ μοι.

Anguillæ quomodo capiantur in Pado. Cap. VIII.

IN Italiæ Occidentẽ uersus regionibus, ciuitas est Patauiũ nomine, quã ab Antenore Troiano conditã ferũt, cũ Ilio patria capto in hãc terrã uenisset superstes, & dimissus à Græcis, eò q Menelaũ & Vlyssem propter Helenã legatione fungentes, ipse seruasset, quos Antimachus occidendos suaserat: Amplis munerib⁹ Paridis corruptus & auro, ut canit Homerus. Non procul hac urbe Patauio distat alia nomine Bitetia (forte *Vincentia) quã fluuius Eretenus alluit, & terrã non modicã præterlapsus, tandẽ in Eridanũ influit. Cæterũ in Eridano Anguillæ maximæ & oĩm pinguissimę nascunt̃, capiũturq; hoc modo. Piscator ad sinuosum locũ, ubi latius cõfluens dilatat̃, uel in saxo ex aqua eminẽte, uel in arbore radicitus uentorũ turbinibus extirpata (& iam putrescẽti & ad ignẽ inutili) sedens, perpinguis intestini ouilli recẽtis tria aut quatuor cubita patentis alterũ caput in aquã deijcit, quod aquæ uorticib⁹ agitatũ uolutat̃: idemq; illius alterũ extremũ manibus tenet, in qd quidẽ ipsum arũdinis frustũ perinde longum atq; gladij capulus insertũ est. Neq; uerò diu Anguillas esca latet, gaudent enim hoc intestino, & continuo earũ prima quæq; fame stimulata hiante ore atq; imminenti hamatos ac uncinatos dentes suos in idipsum intestinũ defigit, atq; hoc idem crebra insultatione detrahere conatur. At piscator Anguillã intelligẽs ex fluctuatiõe intestinũ inhærescere, arundinẽ ad quam alligatũ est intestinũ ori suo admouet, & quoad potest intestinũ inflat: qd quidẽ ipsum defluẽte hominis aspiratione & implet̃, & penitus intumescit, & uẽtus in Anguillã illapsus, illius fauces oplet, atq; anhelitũ eatenus obstruit, ut ea nõ queat neq; respirare, neq; infixos dentes detrahere: quare suffocat̃, & à tribus uelut aduersarijs calamo, spiritu & intestino capta subtrahit̃. Hoc cum quotidie fiat, multæ à multis capiunt̃. Et sanè peculiaris hic earũ piscationis modus, dignus quem memorię proderem mihi uisus est.

*Sed Vincentiã flumẽ paruũ præterfluit, quod in Athesin se exonerat, non in Padum.

† καὶ παρεῤῥέει

† καὶ παρεῤῥέουσι

† καὶ παρεῤῥέουσαι

† καὶ παρεῤῥέουσα

† καὶ παρεῤῥέουσιν

† καὶ παρεῤῥέουσιν

† καὶ παρεῤῥέουσιν

De marino Leone. Cap. IX.

MArinum Leonem Locustæ fermè similē esse scio, præterquàm q̄ tenuior & gracilior apparet, & ex aliqua crustarū suarū parte† cœruleus. Ignauus est: forcipes illius maximæ Cancrorū forcipibus figura similes sunt. A piscatoribꝰ bene peritis membranas quasdam habere dicitur appēsas ex testis & colligatas, sub quas subiectæ sint molles caruncułæ & tenerę, quę Leonis adeps appellentur. Is ad hoc ipsum (aiūt) homines adiuuat, ut squalidam & infuscatam faciem ad nitorem adducat. Cum rosaceo in unguentum conformatus, formæ pulchritudinē cōciliat, & uenustum splendorem enitere facit. Id etiam auditione accepi, terrenum Leonē summè timere marini aspectum, absurdum scilicet ac formidabilē: sed neq; odorē eius ferre. Gallinaceū q̄dē ab eodē timeri suprà dixi. Illū ipsum Leonē terrestrē dicūt, marini cōtritarū crustarū puluerē ex aqua bibentē à uētris morbo liberatū iri. Hæc de marino Leone.

† Cœruleo colore est, & sub nigris maculis distinguitur, Gillius.

De Asinis Mauritaniæ. Cap. X.

MAurusij Asini primùm ut se in uiam dederūt, incredibiliter incitata celeritate iter conficiunt, ut euolare, nō excurrere uideantur. Deinde eos citò fessos de uia & pedes & spiritus deficiūt: ac pedum tarditate ad currendū constricti insistunt, & acerrimas profundunt lachrymas, non tantopere (meo iudicio) ob futuram mortem, quàm ob pedum infirmitatem. quare ab equis desilientes Mauritani, illos collo alligatos ad suum quisq; equum, trahunt, tanquam captiuos. Cæterum & equos & asinos Libycos corporibus esse exiguis, cursu uerò pernicissimos, superiùs dixi.

De Libycis Bobus. Cap. XI.

LIbycorum Boum, qui feri solutiq; errant, tanta est innumerabilitas, tanta item celeritas, ut unum insequentes uenatores interdum fallantur: quòd nimirum in alios feros incidant, & ille interim sub dumeta saltús ue subiēs se subducat, alij autem similes exoriantur, & uenatorum oculos fallant. Horum quempiam si quis ingrediatur insequi, primùm cohibendus est equus. sic enim fessum longinquitate

† αὐασείλεαν χὴ τ ἵππ). uel πρῶτον ἐπέχαν δεῖ τὸν ἵππον.

Περὶ τῆ θαλασσίε λέοντ.

Κεφ. θ.

ΛΕοντα θαλάσσιον ἐοικέναι καράβῳ ἀμυγέπη καὶ ἡμεῖς ἴσμεν. λεπτότερον δὲ τῆ ἕξιν τ σώματος ὁρῶμεν αὐτ, καὶ ὑπό τι τ κυανοῦ μέρη τ ὀστράκου πεφοβάλλοντα: νωθῆ δ, τ ἔχοντα χηλὰς μεγίστας, καὶ ταῖς τ καρκίνων πεφοικυίας κῆμα. λέγεται δ ὑπό τ σοφωτέρων ἁλιέων ἔχειν τινὰς ὑμένας πεφυγμένους τοῖς ὀστράκοις, ὑφ' οἷς ὑμέσιν εἶναι σάρκια ἁπαλά, τ καλεῖσθαι ἐκεῖνα τ λέοντος σέαρ ταῦτα. ὀνίνασθαι δ αὐτοῦ ἀνθρώπους πρὸς αὐτ ἐκεῖνα: πρὸς ὤπου καθαίρεσι χρῶνται θαλερόν: τ ἐλαίῳ ῥόδοις ἀνακραθέντι ἐμβληθέντα, τ χρώμενα χρίσματα εἰς ὥραν τὴ ἀγλαΐαν συμμάχεσθαι. προσακήκοα δ τ ἐκεῖνο: τ ὦτα τ γῆς λέοντα δεδιέναι ἰσχυρῶς τ θαλάσσιον τ ὄψεως τ ἐκβάπελον: τ μὴ φέρειν αὐτὸ πλὴν ὀσμῆ. εἰς δ' ἴσμεν δ τ ἀλιπλυνόμενα ὁ λέων αὐτ, ἀνωτέρω μοι λέλεκται. λέγεται δὲ τ σωτηριῶντων αὐτὸ τ ὀστράκων, τὴ ἐμβληθείσης τ νέως εἰς ὕδωρ, πάντα τὸν χερσαῖον λέοντα, ἕως ἂν γένηται νόσα λυπήσης αὐτὸ τ κοιλίαν. ἀρήσθω δέ μοι τ ταῦτα τ θαλασσίε λέοντ ἴδια.

Περὶ τ ὄναν τ Μαυρουσίων. Κεφ. ι.

ΟΝοι δ Μαυρούσιοι ὦκισοι δρομῆαι, πρῶτ μὲν τ πρώτην ὁρμὴν εἰσιν ὀξύταται, ἢν ὡς τ νὴ Δία ἄῦπνος τινὸς ἐμβολὴν ᾖ, ἢ πεφυρὸν αὐτὸ χρῆμα ὄρνιθ. ταχέως δ κάμνουσι, καὶ αὐτοῖς οἱ πόδες ἀπαγορεύουσι, καὶ τὸ πνεῦμα ὧν λάπτει: τ δὴ τε ὠκύτητος ἐλήφασι λῆθον, τὴ ἐσάσι νωθεῖς πεπεδημένοι, τ ἀθεῖσι δ' ἄκρυα θαλερά. ἔμοι δοκεῖ ὧν τοῦ μέλλοντ θανάτου πεσεῖσθαι, ὅσον ὧν τῆ τ πόλεως ἀδῳείᾳ. τ μὴν ἵππων ἀκριβῶς ἐπισταμένους, εἶτα μύτοι πολεμίους ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς βρόχους πόδα τ δίεσιν τὴ τοῦ ἵππου πεφυκότας ἑκάστ ἄγαν ὡς αἰχμάλωτον ἑαυτοῦ τα. οἱ δὲ μικροὶ μὴ ἴσασιν εἰσιν οἱ Λίβυες ἵπποι τὴ ὄνοι, δρομῆαι δ' ὦκισοι αὐτέρω εἶπ).

Περὶ τ φυλῆς Βοῶν. Κεφ. ια.

ΒΟῶν δ Λιβύων πλῆθος λῷον ἀρᾶ τ πλέον ἀριθμῆσαι. καί εἰσιν ὦκισοι οἱ ἄγριοί τε τὴ ἐλεύθεροι. τὴ οἵγε θηρᾶται πολλάκις σφάλλοντ φῶτα δι' ὠκυτῆτα, τ ἐμπίπτουσιν εἰς ἑτέρους ἀκμῆτας. τὴ ὁ μὴ ἀσπίδα εἰς θάμνον, ἢ νάπλον, ἀφανίζει ἕτεροι δ αὐαφαίνον) ὄμμασι, τ ἀπατῶσι τ ὄψιν. τ ἄγουσι δ' ὑπὸ ξοῖν τούτων δι' ἀκμῆν τινά, † προσπαίρουσι αὐτῷ ἵππῳ. ἐν μὲν γὰρ ὁδῷ καμόντα αἱρή-

† προσπαίρουσι

σει

σα τῆς ὁδοῦ χρόνῳ. τὸν γὰρ αὖτ' ἀρχομένης ὁδοῦ μὴ πονήσαντος οἱ τ' ἵπποι, οὐκ αἴρουσι. ἁλίσκοντες δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος πολλοί, καὶ ἀρρενόκοσμοι. ἥκιστα μὲν οὖν ἐπιγονὴ αὖτ' ὁμοίως ἔχεται, καὶ μάλα ἀφθόνως. ἁλῶντες δὲ σὺν τοῖς μόχοις καὶ οἱ ταῦροι: κοινῇ γὰρ καὶ ἀγέλαι, καὶ βόες κύουσαι, καὶ γάστωνοι. εἰ γάρ τις μόχον εἵλκυσε ταῦρον, καὶ μὴ πᾶν ἀχρεῖον ἀρκτέον, ὁπλῶν† εἵρας ἕξει. σώφρονες γὰρ καὶ τῆς τεκούσης αὖτ', ὁρᾶσθαι γὰρ ἐκεῖνα, ἅπερ εἰπεῖν ἐστὶν ἄτοπον: τὸν μὲν καταδήσας χοινίκῳ, ἀπολείπει, καὶ ἀναχωρεῖ αὐτός. ἡ δὲ ὁδῷ πόθῳ τοῦ τέκνου † τηρεῖτ', οὐ φλεγομένη οἴστρου ταῦρος: καὶ βουλομένη λύσασα ἀπάγειν, ἐμβάλλει τὰ κέρατα, ἵνα διαξάνῃ καὶ διαρρήξῃ τὰ δεσμά. ὅταν δ' αὖ τὸν κρατῶν ὁδὸν τῆς ἧττον χοίνου συμπλοκὴν διέρῃ, κατίσχει, οὐ πειθηνίαν σὺν ζυγὸν μόχῳ καταμένει, ἑκάτερον μὲν ὀκλύσασα, ἑαυτῇ γε μὴν ἀφύκτῳ ζυγὸν δεσμῷ προβαλοῦσα. ταύτης δὴ ὁ θρᾶτης ἀγελὼν τὸ ἥπαρ αὖτ', καὶ τὰ ὄθνεια σφιγγῶντα ἐπεκτεμὼν, οὐ τὴν δορὰν δ' αἴρας, τὰ κρέα ἀφῆκεν ὄρνισι καὶ θηρίοις δ' αἴτια. τὸν δὲ μόχλον οἰκαδ' ὁμίζει πάντα. ἔστι γὰρ οὐκ ἐδώδιμος πόλισος, καὶ σῆψαι γάλα πέφυκε ὀπὸν δός

Περὶ θαλαττίου δράκοντος.

Κεφ. ιβ.

Δράκων θαλάσσιος δὴ μὲν πᾶν πλήσιος τοῖς ἰχθύσι τοῖς ἄλλοις, ὅσα δὲ τὸ λοιπὸν σῶμα: τῷ γὰρ μὲν κεφαλῇ ἔοικε ζῴῳ χερσαίῳ δράκοντι, καὶ τ' ὀφθαλμῶν τὸ μέγεθος. εἰσὶ γὰρ μεγάλοι οὐ καλοί. καὶ ὄδοντι μέν τοι, καὶ αἱ γένυες οὐ τοῖς χερσαίοις παραβάλλουσι τὴν ἑαυτῶν ἀμωγέπως μορφήν. ἔχει δ' οὐ φολίδας, οὐ τραχεῖαι εἰσι: οὐ δ' ὁλοσχερῶς ὁρᾶσθαι δράκοντείαν οὐ πόρρω ὁλοκόσιν, ὥστε πᾶσάψαιο. ἐκπέφυκε δὲ καὶ κέντρα χαλεπὰ αὐτῷ, καὶ ἰὸν φέρει τὰ κέντρα: καὶ ἔστι ὅτ' ἀνίγοντι ὁ χρηστά.

Τίνα ζῶα ὠνοῦνται ἐδίσι ὁ τῶν Ἰνδῶν Βασιλεύς. Κεφ. ιγ.

Ζώων δ' αὖ ἄκρι εἰπεῖν καὶ τὸ ἴδιον ὡ τῶν. ὁ τῶν Ἰνδῶν Βασιλεὺς ὠνοῦνται τοιάδε τινὰ ταῦτα, † οἷα δὴ πόθου οἱ Ἕλληνες, † ὅσα φοίνικος ἀγρίου αἰτοῦσι φοινίκων τ' χαμαιζήλων. ἐκεῖνος σκώληκά τινα φὺν τῷ φυτῷ πικτόμενον σαθρὸν † ἐπιδαπανᾷ, γλυκὺν) ὡς Ἰνδοὶ λέγουσι λόγοι, καί φασιν οἱ τῆς νόσου τῶν τοσούτων ἐκ τοῦ σιτεῖσθαι †. ὃ ἐμὲ γε αἰροῦσι λέγοντος. † ἐπέκλασε δέ οἱ οὐ τὴν ἐκείνου ὄψιν: κύκνων τε ὠά, καὶ τὰ τῶν χερσαίων σρου-

quitate temporis comprehendet. Sin ab initio ſtatim equi habenas laxârit, illo demum defeſſo, Bouem nó capiet. Quamuis uerò multi quotannis capiãtur & mactentur, ſobolis tamen eorum ſucceſsio perfœcunda eſt. Cum Vitulis etiam Tauri oberrant: item Vaccæ unà, aliæ fœtæ, aliæ fœtus expertes. Quòd ſi quis Vitulũ adhuc tenerum ceperit, & non ſtatim occiderit, ex eo duplici commodo afficietur: Nam præterquàm quòd & ipſe commoditatem affert, matrem ſuã pariter in captiuitatem inducit. Poſtea enim quàm uenator Vitulum fune alligauit, ab eo ſecedit: illa filij deſiderio inflammata, tanquam aſilo ſtimulata fertur, cupiens diſſoluta reſte eum abducere: ac nimirũ cornua impingit, ut uinculum laxet & diſtrahat: At enim alterutro cornu in funis cõplicationem inſerto, unà cum Vitulo cõſtricta tenetur, bis miſera mater, quæ neque ſobolem ſuam liberârit, & ipſa inſuper uinculo ineuitabili detenta ſit. Cuius uenator cum iecur detraxit, & ubera turgentia lacte excidit, & pellem exemit, carnes relinquit auibus & feris. Vitulum uerò integrum ſecum aufert: qui & in cibo ſuauiſsimus eſt, & lacti denſando coagulum præbet.

† al' κέρσῳ

† τάριτα

De marino Dracone. Cap. XII.

MArinus Draco alijs piſcib⁹ reliquo corpore aſsimilis eſt, eius caput & oculorum magnitudo terreni Draconis ſpeciem ſimilitudinemq; gerunt, magni enim ſunt & uenuſti. maxillæ etiam ſimilitudinẽ quandam habent cum terreſtribus: & eius pellis non procul abeſſe à terrena palpãti uidetur, ſquamarum ſcilicet aſperitate. quin & infeſtis ac uenenatis armatur aculeis, tactu noxijs.

De ſecundis menſis & delicijs Indorum regis. Cap. XIII.

INter cætera animalium naturę propria hoc quoq; nõ omiſerim. Indorũ rex ſecũdis menſis & bellarijs nõ ijſdẽ delectat quib⁹ Græci, qui palmarũ * pumilarũ fructus expetunt. at ille uermẽ quendam in planta (quadam) naſcentẽ, ſecundis menſis igne toſtum adhibet, ſuauiſsimũ quidem illũ ut Indi aiunt, & eorũ qui guſtauerũt nónulli aſſerũt, quibus ego fidẽ habuerim. Eidẽ tragematũ loco ſũt, Olorũ,

† fortè ὅ τι ἀῶτα

† ὅσοι

† addo παραμένοι,

† ἐπαύλια

Struthiocamelorum,& Anſerum oua.ex quibus ut ipſe cætera non reprehendo, ita ne cygnis quidē amici ſunt Indi, quòd illas quanquā Apollini ſacras, & mirè canoras aues, ſuæ tamen pullitiei inſidiari, & oua propria perdere fama ſit.

† οὖς

*Palmas pumilas quaſdam chamæriphes uel margarides uocant, fructu baccis acinisúe & margaritis ſimili, candido, rotundo. Aliæ fructus ferunt magnitudine & figura cucumeri ſimiles, uulgò muſas uocant.

De Dorcadibus & Cemadibus (uel Capreis & Damis) Libycis. Cap. XIIII.

† Corrupta hæc ſunt, & à Gillio prætermiſſa. Conjicim⁹ legendum καὶ εἰσὶ μὲν λύκοι καὶ τὴν γαστέρα: uel pro λύκοι alterius coloris nomen.

DE Libycis Dorcadibus & Cemadibus animus eſt mihi nunc dicere. Dorcades quanquam uelocitate ſunt mirabili, tamen inferiores ſunt in currendo Equis Libycis. Capiuntur & retibus. Ventre ſunt albo, (ſic uertimus ex cōiectura) qui color eis ad laparas uſq; (i. proximas lateribus ad medium uentris partes cauas) aſcendit. Ad uentré uerò utrinq; latera nigris uittis diſtinguūtur. reliqui corporis color ruffus aut flauus eſt. Et pedes quidem eis lōgi ſunt: cornibus caput ornatur, oculi nigri, longiſsimæ aures habentē. Porrò κιμὰς à poētis etiam nuncupata, turbinis inſtar celerimè fertur. pilis eſt ruffis, & perquàm hirſutis, cauda albicat, eius oculi cyaneo colore tincti uidentur. aures denſiſsimis pilis refertę, cornua antrorſum ſpecioſa tēdunt. neq; modo in terra pedum celeritatem oſtendit: ſed etiam cum in fluuij confluentem inciderit, biſulcis pedum remigans ungulis, fluctus perrumpit. & uerò in lacubus natare gaudet, unde ſibi paſtū comparat. nam ſemper uiridia † thrya, & cyperū depaſcitur. unde & uenter ei initio uēris euacuatur, poſtquam iam ſuos fœtus enutriuit.

Cemás. Obſcura ſūt, & Gillio quoque omiſſa.

† iuncos, Gillius.

De Myro uel Myrone piſce. Cap. XV.

†al. μύρωρ.

PIſcem eſſe accepi nomine Myron, unde nomen duxerit haud equidē ſcio. eum ipſum eſſe dicunt marinum ſerpentem: ac ſi illius utercunq; oculus erutus tanquam amuletum geſtetur, oculum improbè affectum ex lippitudine ſicca curabit, & ſimul huic alterum renaſci loco eruti aiunt. ac oportet uiuum dimittere, uel fruſtra illius oculum geris amuletū.

De ſe-

σρουθῶν καὶ χηνῶν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὁ μὲν φομαί πω: καὶ κύκνων γε μὴν Ἀπόλλωνι μὲν λατρευόντων, ὡς δικαιότατον δὲ, † ὡς ἡ φήμη διαῤῥεῖ, λέγουσα ὡς βουλεύειν ἐγγόνοις, καὶ διαφθείρειν τὰ ὠά, Ἰνδοὶ φίλοι οὐκ εἰσί.

Περὶ τῶν ἐν Λιβύῃ δορκάδων.

Κεφ. ιδ'.

Λιβυσίναι γε μὴν δορκάδων τῷ κιμάδων τῶν ἐκεῖθι εἰσὶν αἱρεῖ με θυμὸς τὰ νῦν ταῦτα. Ὠκυσαι μὲν οὖν εἰσιν αἱ δορκάδες, καὶ ὅμως οὐδὲ ἵππους τοὺς Λίβυας οὐ διαδιδράσκουσι, λαμβάνοντες ἐν ἀῤῥυσι. † καὶ οἷς μὲν οὖν καὶ τὴν γαστέρα, καὶ αὐταῖς ἥδε ἡ χρόα ὑπὸ τὰς λαπάρας ἄνεισι. τῷ δ' ἑκάτερα δὲ τῶν πλευρῶν μέλαιναι ταινίαι καθίστασιν αὐταῖς, ξανθαίνει μὲν τὸ λοιπὸν σῶμα εἰσι: μακραὶ τοῖς πόδας, μέλαιναι τὸ ὄμμα, τὴν κεφαλὴν κέρασι κεκοσμημέναι. τὰ δὲ τῶν αὐταῖς εἰσι μήκιστα. Ἡ γε μὴν καλουμένη καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν κιμὰς, δρόμῳ ὠκίστη θυέλλης δίκην: ἰσθμὸν δὲ ἅρα πυῤῥόθριξ καὶ λασιωτάτη, τὴν δὲ οὐρὰν λύκου ἔχει. εἴκασαι δὲ τοῦ ὀφθαλμοὺς κυνὸς Βαφῆ. τὰ δὲ ὦτε τριχῶν αὐτάπλεως βαθυτάτων: τὰ κέρατά τε αὖ, αὐτία καὶ ὡραῖα: † ὡς ἐπιφέρειν μὲν τὴν θήραν, φεύγειν δὲ καὶ φοβεῖν ἅμα καὶ βλάπτεσθαι καλόν. αὕτη δὲ ἅρα ἡ κιμὰς ὀκνεῖ τε γῆς μόνης τὴν τῶν ποδῶν ὠκύτητα ἀποδεικνυται, ἀλλὰ ἐμπεσοῦσα εἰς ῥοῦμα ποταμοῦ ταῖς χηλαῖς τῶν ποδῶν ὡς εἰπεῖν ἐρέτησι, εἶτα μὲν τι διαπέπλα τὸ ῥοῦμα. χαίρει δὲ φεύγειν λίμνην νήξασθαι, καὶ φύεται τοι τροφὴν ἔχει, πυθμένι τε ἀεὶ θρύον, καὶ κυπείρου πλείονες. ὅταν καὶ τὴν γαστέρα πρὸς ἀρχομένου φθινοπώρου ὑπολαπάζῃ: καὶ τοῦθ' ὅτι αὖ καθῆκε, καὶ μάλιστα καὶ διέθρεψε τὰ ἑαυτῆς βρέφη ἡ κιμάς.

tas. cum in fluuij confluentem inciderit, biſulcis pedum remigans ungulis, fluctus perrumpit. & uerò in lacubus natare gaudet, unde ſibi paſtū comparat. nam ſemper uiridia † thrya, & cyperū depaſcitur. unde & uenter ei initio uēris euacuatur, poſtquam iam ſuos fœtus enutriuit.

Περὶ τοῦ ἰχθύος τοῦ καλουμένου μύρωνος.

Κεφ. ιε.

Μύρων † δ' ἄρα ἰχθὺς πεπυθόμεθα εἶναι, ὃς ὅτου μὴ παράσαντος τὴν ἐπωνυμίαν ἐκείνου, εἰπεῖν οὐκ οἶδα, κίνλης γὰρ ταύτην λέγουσιν αὐτὸν εἶναι θαλάττιον ὄφιν. ὀφθαλμὸς δὲ ἅρα ὁ τούτου ὁπότερος ἂν ἐξαιρεθείς, μὴ πρίασθαι γνώμενος, ἀπαλλάττῃ ξηρᾶς αὖθις πάλιν ὀφθαλμίας. ἔστι δέ φασι τῷδε ἅρα μύρωνι τόδε. ἀναφύεται ὀφθαλμὸς ἕτερος. δεῖ δὲ αὐτὸν ἀκλύσαι μὲν ἰχθὺν ζῶντα: ἢ μάτην γὰρ ὀφθαλμὸν ἔχων φυλάττῃς.

Περὶ

περὶ τῶν ἐν Λιβύῃ ἀγρίων αἰγῶν.

Κεφ. ις.

Αἶγες ἄγριαι τὰς Λιβύων ἄκρας ἐπισάβοντές εἰσι τῷ μὲν βάρει τὸ μέγεθος ἰδεῖν. τὰς γε μὴν μηρὸς, καὶ τὰ σέρνα, καὶ τὸν τράχηλον κομῶσι θριξὶ λασυτάτας. καὶ σιὼ τόποις καὶ τῷ γήρᾳ τὰ μέτωπα μὲν ἀγκύλοι, καὶ πολυφειρεῖς, καὶ τὰ ὄμματα χαροποὶ, σκέλη δὲ αὐτοῖς ὀρθὰ ὅλη. κέρατα μετὰ τὸν πρῶτον συμφυὲν ἀλλήλων † ἐπηρτημένα καὶ πλάγια. ὁ γάρ τοι πρῶτος οὗτος ὀρειβάτας αἶγας οὐκ ἄλλως ὀρθὰ ὀρθοῦται: κάτοψιν δὲ ἐγκάρσια, καὶ εἰς τὸν ὦμον πεφύκοντα. ὅτως ἄρα μήκισά ὅλη. ἐκ δὲ τῶν λόφων τῶν ὑπεράκρων, (οὓς ἐπιπλὰς οἶγε νομίζουσιν οἱ λιβύσσιν ὀνομάζων πιννῶν πῶλους) ῥᾳδίως εἰς ἕτερον πάγον πηδῶσιν. ἀλλὰ κατάβαι γὲ αἰγῶν ἅπαντων οἵδε εἰσί. ἔγε μὲν καὶ τοῖσι τις, προῤῥωτόρω τοῦ ὑποδεξομένου ὄντος αὐτόν, ἢ ὡς ἐκεῖνον ἐθελήσῃ, τὸ δὲ ἄρα μετὰ τῶν πόδων τοσοῦτον κράτος, ὡς ἀσινῆ μένειν καταγνιχθέντα αὐτόν. θραύσῃ δ' ἂν δὲ φῶ, εἰ καὶ τοῖσι τῷ ῥωγάδος, ὁ κέρας, ὁ βρέγμα. ἔστι δὲ καρτερὰ καὶ πυκνομοίοις τοῖς πέτραις αὐτοῖσι πέλας. οἱ πλεῖστοι μὲν οὖν τούτων φὶ τοῖς ἀκρωρείοις αὐτοῖς ἄρκυσι καὶ ἀνθρώποις καὶ πολλάκις ἀμφισβητοῦσι, σοφίᾳ δὲ ἄρα τινὶ κωμῳδοῦσι, καὶ γοῦν καὶ † ἀσθενείασιν. θηρῶνται δὲ καὶ φὶ τοῖσδε, καὶ φυγεῖν φὶ ταῦτα ἀδρηνεῖς εἰσιν: αἱρήσει δὲ καὶ ὃς τις ὀλίγος βραδὺς τοὺς πόδας. ὧν δὲ ἄρα ἀγαθὸν καὶ δορά τε καὶ κέρατα. ἡ μὲν δορὰ, φὶ χαμῶσι τοῖς σφοδροπότοις ἐν κρυμῷ ὑπολάζει καὶ νομιζομένοις ἄρα καὶ ὑλουργοῖς ἀνθρώποις. κέρατα ἢ ἐκεῖνα ἀρύσασθαι καὶ πιεῖν ἐκ ποταμοῦ πεφαρμένον, ἢ πηγῆς λιμνῶν † ἀναπιλλόσης φὶ ὥρᾳ θερέω χρεὼ, ἢ ὀλίγον ἀκέσασθαι λυσιτελῆ. πλείστη γὲ ἀμυνεῖ πᾶσι τοῖς † ἀνθρώποις κυλίκων μεῖον οὐδέν: ἕως καὶ αὔξειν τὸ ἄθμα, καὶ σβέσαι τὸν ὑπερκαύματος τε πᾶσι καὶ τὸν ἀναφλέγον. οὐκοῦν εἰ τὰ φίλτατα καθαρθείη ὑπό τινος ξείνου ἀνδρὸς † κερασφόρου, καὶ τρία μέτρα ῥᾳδίως αὐτοῖς δέξεται τὰ ἕτερον ἄν.

περὶ τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ χελώνης τῆς ὀρέου.

Κεφ. ιζ.

Εἰσὶ δὲ ἄρα καὶ χελῶναι θρέμμα Λιβύης, ἁλότατον ὅλα ἰδεῖν. ὄρεσι γὰρ ἔχουσι τὸν χελώνειον ὡς βαρβίτου ἁγαθόν.

περὶ

De feris Capris Libycis. Cap. XVI.

CApræ feræ ad ſummos Libycorum montium uertices cómorantur: ad boum magnitudinem accedũt: ipſarum femora, pectus, ceruix, & maxillæ denſiſſimis pilis diffluunt: frons rotunda protuberat. tibijs breuib⁹, oculis rauis ſunt: Cornibus poſt primum exortum utriſq; inuicem longe auerſis, & aberrantibus, & ad latera incuruis. non enim ſimiliter atq; aliarum Caprarum montanarum recta exiſtunt, ſed eatenus retorquentur tranſuerſa, ut ad armos pertingant, adeò ſunt procera. Ex Capris longè maxima ad ſaliendum habilitate ſunt: nam ex cacumine in aliud longe diſtans cacumen tranſiliunt. Et tametſi ſæpe earum quæpiam, dum ex uno uertice in alterum ſaltare contendit, ob nimiam interuallorũ diſtantiam per prærupta ſaxa præceps agitur, nihil tamen læditur, ſic eſt aduerſus ſaxorum duritiem membrorum reſiſtenti firmitate, ut nec cornua frangat, nec caput diminuat. eſt enim durities ipſorum (cornuum) ingens, & ipſarum æmula rupium. In ſummis montibus plurimas, ſolertia quadam captandi caprarij generis, nimirũ uel iaculis, uel retibus, uel laqueis à doctrina artis uenaticæ inſtructi comprehendunt. Iam in patentium camporũ æquoribus quilibet uel tardus pedibus eas, quòd ibidem non ualent ad fugiendum, capere queat. Earum pelles & cornua aliquot commoditates habent. nam in frigidis tempeſtatibus ad uim frigorũ atque hyemem excipiendam paſtoribus & fabris materiarijs pelles mirifice proſunt. Cornua ad hauriendam de præterfluentium riuorum confluentibus, aut è fontibus potionem æſtiuo tempore, ad depellendam ſitim, non minori uſui habentur, quàm calices etiam ampli. tanta enim capacitate ſunt, ut ex calore anhelationem, æſtumq; omnem extinguant. Ab homine expoliendi bene perito cornu intrinſecus politum, tres menſuras facile capere poteſt.

† ἀπηρτημένα, Gillius

† al'. αἰγοβκείασι

† al'. ἀναπιλλόσης

† ἀδρῶν

† fortè κερασφόρου, uel κερατοφόρου.

De Teſtudine montana Libyca. Cap. XVII.

SVnt & Teſtudines in Libya, eæq; montanæ, & aſpectu criſpiſſimæ: quarum teſta barbitis eſt accommodata.

De Hippomane. Cap. XVIII.

CArunculam unà cum pullo enatã, alij in fronte insitam esse, alij ad lumbos, alij ad genitalia adhæresce re aiunt: eam sanè nuncupatã hippomanes, primũ ut ex sese Equa peperit, cõtinuo deuorat, quod quidem fit Naturæ quadam benignitate misericordi in equinã stirpem: ne, si (ut ferunt) idipsum usq; ad extremũ uitæ diẽ pullus semper insitũ in se perseueraret habere, ad effrenationẽ impotentis ueneris, tam mas q̃ fœmina rueret. Et forsan Equestris siue Neptuni siue Minerua munus hoc fuerit, ad conseruandam equini generis successionẽ, ne libidinis rabie funditùs periret. Quod quidem ipsum penitus cognitum pastores habent: ac si quando ad moliendas alicui amatorias insidias egeant, ut ipsum ad cupidinẽ ueneris inflamment, diligẽter obseruant quando Equa uentrẽ ferens pariat, atque statim à partu pullium (nam sic etiam uocant caruncula illam) à pullo abscindũt, & in Equæ ungulã inijciunt. Nam in hãc solùm abditum & conditũ optimè seruatur: simul & pullum, quòd ipsum postea non lactaret mater illo insigni & propria beneuolentiæ nota carentẽ, exorienti Soli immolant. nam ideo pullũ mater uehementer amare ingreditur, q̃ illam deuorârit caruncula. Iam quicunq; per insidias carnem illam gustauerit, proiecta & præcipite amatoria libidine constrictus tenetur, ardet & perbacchatur, & uociferatur, atq; effrenatus ad amores etiam turpissimos, & quãtumuis deformẽ annosamq; mulierem, cupiditatis adijcit oculos, ac morbũ testãs obuijs omnibus quẽ admodũ conflagret amoris flãma, exponit. Tũ ex eo illius corpus diffluit & extabescit, q̃ ueneris insania animus exagitet. Equam Olympiæ exære excitatã esse accepi, ad cuius cõspectũ Equi amatores adhinniãt, ac amoris furore incitati cũ ea gestiãt uenereo cõplexu implicari, q̃ abstrusa quadã artificis machinatione Hippomanes reconditũ intra æreã statuã equos alliciat. neq; eũ esse tã diligentẽ fabricã, ut ex ea Equi eatenus falli & induci possint, ut tantoperè ad illius conspectũ in uenerem stimulari deberent. Quod siue uerum siue falsum est, ita ut accepi, literis mandaui.

†al'. ἐμ χαλκῷ

Περὶ τοῦ καλουμένου ἱππομάνους. Κεφ. ιη.

Ἵππος ὅταν τέκῃ, τὸ βρέφος ἐκπεφυκὸς σάρκα ὁ πολλὴν, ἀλλὰ ὀλίγην, ἁπαρπάσαι οἱ μὴ ἐγγὺς τοῦ μετώπου φασὶν, οἱ δὲ ἐγγὺς τοῦ ὀσφύος, ἄλλοι γε μὴν ἐγγὺς τοῦ αἰδοίου. ταύτην δὴ τὴν ἀκράτειαν ἀφανίζει. καλεῖται δὲ τὸ σαρκίον τοῦτο ἱππομανές. οἶκτος δή τις φύσεως, καὶ ἔλεος ὅτι τοῖς ἵπποις ἀρᾶται τοῦτο. εἰ γὰρ ἀεί φασι καὶ ἀεὶ τέλος παρέχεται ἐκεῖνο, ὡς οἶστρον αὖ ἀκαταχέτου μίξεως ἀεὶ πόνου οἵτε ἄῤῥηνον, οὐκ ἂν θέλοιμι αὐτό. ἔστι δὲ καὶ ἡ λοκὴ ἵππιος Ποσειδῶνος ἢ Ἀθηνᾶς ἵππιας. τοῦτο δ' ὦν ἵπποις λοιδεῖν· ἵνα αὐτοῖς τὸ γόνιμον ἀμαυρὸν, μὴ ἀφροδισίων λύτῃ ἀκαθαίρητα. ἴσασι δὲ ἄῤα ἱππόφοροι τοῦτο οὕτω καὶ καλῶς. καὶ ἐάν ποτε λεηθῶσι τὸ παρημμένου σαρκίου ὡς ἐπιβουλήν τινος, ὡς θάψαι οἱ ὄρνιθες, τῷ ἵππον κύουσαν παφυλάττουσι, οὐ ὅταν τέκῃ παραχρῆμα ἁρπάζουσι τὸ ὠμόλινον, καὶ ἀκρὸν ποιοῦσι τῷ παρημμένην σάρκα, καὶ εἰς ὁπλὴν ἐμβάλλουσιν ἵππου θηλείας. φύεται γὰρ οὐ μόνως αὖ φυλαχθὲν καλῶς καὶ ἀκρόθιν αὐξόμενον. τὸν δὲ ὠμὸν ἀνίσχοντι τοῦ ἡλίου καταβύουσιν. οὐ γὰρ ἐπιθηλάζει ἡ μήτηρ αὐτὸν, τὸ γνώρισμα ἀφαιρεμένου, ᾧ τί δυνοίας οὐκ ἔχοντα τῇ ὑποθέσει. ἐκ γάρ τοι τοῦ καταπραγῆναι τῇ σάρκα ἡ μήτηρ φιλεῖν τὸ βρέφος ἰσχυρῶς ἄρχεται. ὅς τις δ' αὖ κατά τινα ἐπιβουλὴν αὐτὸ ἐκείνου γεύσηται τοῦ σαρκίου, ὀρῶσι καὶ μάλα γε ἀκρατεῖ σωιεχόμενον, καὶ ἐμφρύγεται, καὶ βοᾷ, καὶ ἀκαταχέτως ὁρμᾷ καὶ ὧν παιδικὰ αὐχισε, καὶ ὧν γυναῖκα ἀφήλικα οὐ κατόψεται· οὐ μαρτύρεται τῷ νόσῳ, καὶ τοῖς φυτυχοῦσιν ὅπως ἀλοίσκεται λέγει. καὶ λάβεται μὲν τὸ σῶμα καὶ φθίνει· ἐλαύνεται δὲ τῷ ψυχῷ ἐρωτικὴ μανία· ἀκούω τοίνυν οὐ φ' Ὀλυμπίᾳ τὸν ἵππον τὸν χαλκοῦν, ὃν ἐρῶσιν ἵπποι, καὶ ἐπιβαίνονται, καὶ ἐγχρίπτεσθαι ἐθέλουσι, καὶ χρεμετίζουσι θρασέμμιοι χρεμετισμὸν ἐρωτικὸν, ἔχειν τῷ ἐκ τοῦδε τοῦ ἱππομανοῦς ἐπιβουλῇ φ' ὧν τῷ χαλκῷ μεμακτυλιμένῳ λαμβάνουσαν, καὶ κρυφίῳ τινὶ μηχανῇ τοῦ τέχνίτου ἐπιβουλεύειν † φ' ὧν τοῦ χαλκοῦ τοῖς ζῶσι. μὴ γὰρ οὐ τοσαύτῃ ἀκείβειαν, ὡς οὕτως ἀεὶ ἀπατᾶσθαι καὶ ἀεὶσροῦσθαι τοὺς ἵππους τοὺς ὁρῶντας. καὶ ἴσως λέγουσί τι οἱ λέγοντες· ἴσως δὲ οὐδὲν λέγουσι· ἃ δ' ἐγὼ ἤκουσα καὶ ἐπῆρ τάτῳ ἃ πορ.

De

Περὶ

περὶ τῆς ἐν τῇ Λιβύῃ ζεούσης λίμνης, καὶ τρεφόντων ἰχθύων. Κεφ. ιθ.

Λέγεται δὲ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ λίμνη εἶναι ζέοντος ὕδατος: καὶ ἐν τῷδε τῷ ὕδατι φασὶν ἰχθύας ζῆν, καὶ νήχεσθαι: καὶ τροφῆς ἐμβαλλομένης ἀναπάλλεσθαι πρὸς τὴν βοφλύν. εἰ δέ τις αὐτοῦ εἰς ὕδωρ ἐμβάλοι ψυχρὸν ὅλως ἀφθνήσκουσι, καὶ τοῦτο πολλακήθεν.

περὶ τοῦ ἱπποκάμπου γαστρός. Κεφ. κ.

Λέγουσι δὲ αὖ καὶ ἁλιεῖς ὠφελήμονες τὴν τοῦ ἱπποκάμπου γαστέρα, ἅτις ἐν οἴνῳ κατατήξας ἕψων, καὶ τοῦτο δοίη τινὶ πιεῖν, φάρμακον εἶναι τὸν οἶνον ἄνθρωπος πρὸς τὰ ἄλλα φάρμακα αὐτικεινόμενον. τὸν γὰρ οὕτω πάντα αὐτὸν, πρῶτον μὲν καταλαμβάνειν λυγγὶ σφοδροτάτῃ: ἔπειτα βύήσειν ξηρὰν βῆχα, καὶ σκληρὰν εἶναι, ἀναπλᾶν δὲ αὐτῷ ὀλέθριον. διογκᾶσθαι δὲ καὶ διοιδαίνειν τὴν ἄνω γαστέρα. θερμὰ πυρέσσειν τὸν πολάζειν ῥεύματα, ὑγρὰ μὲν τὰ ῥινὸς καπνώδη λιπαρὰ, καὶ ἰχθυηρᾶς ὀσμῆς προσβάλλειν. τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ὑφαίμους αὐτῷ γίνεσθαι καὶ πυρώδεις. τὰ βλέφαρα δὲ διογκᾶσθαι, ἐμέτων δὲ ἐπιθυμίαν μὲν ἔχειν πολλὴν φασὶν: ἀναπλᾶν δὲ οὐδέν. εἰ δὲ ἐνίκησεν ἡ φύσις, τὸ μὲν εἰς θανάτου σφαλερὸν πεφυγέναι: εἰς λήθην δὲ καὶ παραπλησίαν καὶ πόνοιαν. ἐὰν δὲ εἰς τὴν κάτω γαστέρα διολισθῇ, μηδὲν ὑπάρχειν, πανταχοῦ δὲ ἀφθνήσκειν τὰ ἔμπαλιν ἀπολλύμενα. οἱ δὲ προσχρώμενοι εἰς πᾶσαν θηρεύειν ἁλωτὰ, ὕδατος ἡμέρᾳ πολλῷ καταλαμβανόντες, καὶ ὁρᾶν † διῳδοῦσιν ἀκόλουθον αὐτῷ, καὶ ἀκόλουθον λαβόμενον. καὶ τοῦτο γε αὐτὸν καταβακχεύειν καὶ καταυδάζειν. καὶ διαβιβᾶν φιλοῦσιν ἢ πρὸς τοὺς ἀγνάτους ποταμοὺς, ἢ αἰγιαλῶν πλησίον, ἢ πρὸς κρημνώδεις, ἢ λίμνας πάσας. τὴν πεῖραν μὴ ὁ πάνυ γλίχονται: ἐρῶσι γὰρ νήχεσθαι, καὶ τέγγειν τὰ πόδε, ἢ ἀκόνιπτον τὸν χεῖρε. οἱ δὲ, ὅτι αὐτῶν τὴν † ἱπποκάμπου γαστέρα τούτων αἰτίαν εἶναί φασιν: ἀλλὰ νέμεσθαί τι φυκίον τὸ ὕδωρ πικρὸν ἀεννάως, ἐξ οὗ τὴν ποιότητα εἰς ἐκείνων μεταχωρεῖν. Εὑρέθη δὲ χρῆσις καὶ ὡς σωτηρίαν ἱππόκαμπος αὐτήσιον, ἀγχινοίᾳ παλαιοῦ μὲν ἁλιέως, σοφοῦ δὲ τὰ θαλάττια. ὃν κράνης ἁλιεὺς γέρων, καὶ παῖδας νεανίας ἔχε, οὐ τέτυς ἁλιέας. ὃς ὃν σωλωιχθὴν † μὴ προσβύτων ἱππο-

De Piscibus qui uiuunt in feruenti aqua. Cap. XIX.

IN Africa feruentis aquæ lacus esse: in quo pisces & uiuere & natare dicũtur, & ad obiectum cibum asilire: ac si quis in frigidam eos iniecerit, auditione accepi ipsos interire.

De ueneno ex Hippocampi uentre, quod plerosq; interimit: superstites uerò mirè gaudẽt aquis: & de remedio ex ipsis Hippocampis aduersus Canis rabidi morsum. Cap. XX.

REi piscatoriæ bene periti homines dicunt Hippocampi uentrem in uino decoctum si quis dederit cũipiam bibere, eum multò aliter & insolentiùs quàm ex alijs uenenis affici: primò ex ea potione acerrimo singultu laborare, deinde tussire, & sicca quidem tussi uehementer torqueri, nihil interim excreare. sed & superiorem ei uentrem intumescere, & calidas fluxiones in summum caput efferri, & uerò per nares rursus tenues & aquosas defluere, ac pisculentum odorem reddere. simul & oculos eius sanguine suffusos igneo colore flagrantes uideri, & eorundem oculorũ genas inflari: & uomen di quidem cupiditate ardere ferunt, uerũ nihil emittere. quod si natura etiam † euicerit, id tamen mortis esse signum, & hominem mox in obliuionẽ & dementiam incurrere: sin in uentrem inferiorem delapsum fuerit, nihil horum iam fieri, omnino tamen hominem è uita excedere. Ex morte porrò qui euadunt, mente capti aquam summo studio persequuntur. Hanc enim ipsam idcirco expetunt aspicere, tum stillantem audire, quòd sanè eis ægritudinis leuationem afferat, & somnũ conciliet. Itaque ad perennes fluuios, aut ad litora, aut iuges fontes, aut lacus commorationes eis gratæ sunt & iucundæ, cũ tamen non magnopere desiderent bibere: sed & natare, & pedes aqua madefacere, & abluere manus, eis plurimum iucunditatis affert. Sunt qui non hæc mala dicant huius bestiæ uentrẽ creare, sed Hippocampum algam peramaram ex qua ita afficiatur, depasci. Veruntamẽ solertia ueterani piscatoris, & ad res maritimas bene prudentis, salutaris etiã repertus est Hippocãpus. is & Cretensis erat, & filios adolescentes piscatores etiam habebat. Accidit etiam ut hic piscator

† uomitũ promouerit.

† διῳδοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀκόνιτον λαβ. ut etiam Gillius legit.

Alga uenenosa.

Ex Hippocãpis remediũ ad Canis rab. morsum.

Hippo-

Hippocampos simul cum alijs piscibus caperet, & adolescentes à rabida canicula morderentur: unus ex eis primum, deinde etiam cæteri dum fratri adesse, & opem ferre conantur. Cum uerò eorum in Methymna Cretensi ad litus iacentiũ uicem dolẽtes spectatores interficiendam caniculam censerent, & illius iecur medicamentum ad rabiem edendum iuuenibus dandum esse: alij consulerent à Dialicet νεώρ. na salutem petendam esse: senex piscator eos de consilijs quæ afferrẽt, laudatos dimisit, & Hippocampórũ diligenter exenteratorum (uentriculo & intestinis abiectis) alios assos eis comedendos dedit: alios cum aceto & melle contriuit, eoq; cataplasmate morsus ulcera obligauit: atq; filiorum adolescentiũ (excitato in ipsis p Hippocãpos aquæ desiderio) rabiẽ uicit: cosq; ad incolumitatẽ q̃uis ferò restituit.

† δὲ ἐρ, scil. † al' ροκκαίας.

De Canibus fluuiatilibus (quos Lutras interpretor. Cap. XXI.

DE Canibus marinis nó pauca in præcedentibus attuli. Fluuiatiles uerò Caniculæ, specie referunt terrestres paruos, & caudam quoq; hirsutam habent. Sanguis earũ ex posca illitus, intumescentes hominum neruos mitigare creditur. † al. ἐγχεῖν Expelle calcei fiunt commodi, & ipsi utiles neruis, ut aiunt.

De Thymallo pisce. Cap. XXII.

PIscem Thymallum, sic nuncupatum, Ticinus fluuius Italiæ procreat: is ad cubiti magnitudinem accedit: & Lupi & Mugilis communem ac mediam specie similitudinẽq; gerit. Eius capti odor non indignam admirationem habet. nõ enim ut cæteri pisces pisculentũ quendam mittit odorẽ: imò uerò existimes te eius gentilem herbam recentẽ ex terra lectam manibus tenere. Tanta sanè odoris suauitate fragrat, ut qui eum ipsum nó uidet, gratissimam Apibus herbam, unde nomen duxit, in manu latere putet. Retibus facile capitur: non item hamatis escarũ illecebris: non adipe Suis, nó Serpho (insecto aut uerme simili formicæ uel culici) non Chama, nó alterius piscis intestino, nõ deniq; Strombi collo, sed solo Culice (improba sanè bestiola, & noctes diesq; homini tũ morsu tum strepitu suo molesta) quod hac sola delectetur esca, comprehenditur.

θύμαλλος piscis, & herba thymus.

De Xi-

Ιπποκάμπους θηρᾶσαι μετὰ ἄλλων ἰχθύων, οὓς ἡ νεανίας δηχθῶσι ὑπὸ κυνὸς λυττώσης, τῷ πρώτῳ δηχθέντι ἄλλων ἀμυνόντων, καὶ αὐτῷ πάθει περιπεσόντων. οἱ μὲν οὖν ἐκεῖνο Μηθύμνης τῆς Κρητικῆς πρὸς ταῖς πύλαις. ἔστι γὰρ αὐτῇ κώμη ὡς φασιν. οἱ δὲ θεώμενοι συμπάσχουσι τῷ πάθει, καὶ τὴν κύνα ἀποκτεῖναι προσέταξαν, καὶ τὸ ἧπαρ δοῦναι τοῖς νεανίαις ὡς φάρμακον τοῦ κακοῦ, καθαφαγεῖν. οἱ δὲ † ἐκ τοῦ † Ρικκαίας ὅτω καλουμένης Ἀρτεμιδος ἄγαλμα, καὶ αἰτεῖν ἔασιν παρὰ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ γέρων, καὶ μάλα ἀστεῖός τε καὶ ἀπέριττος, ταῦτα μὴ ἐπαινῶν σοὶ συμβουλεύσαιτας, ἔασε· τοῦ δὲ Ιπποκάμπων τὰς γαστέρας ἐκκαθάρας, καὶ ἐκβαλὼν, οὓς μὴ ὤπτησε καὶ ἐλαίῳ αὐτοῖς προσχρίσας καὶ ἁλῒ· οὓς δὲ σωρίψας ὡς ὄξος ἐν μέλι, καὶ τὰ ἕλκη προσπλάσας τούτοις τὰ τοῦ δράγματος, ἕπτα τοὺς τοῦ νεανίου ἐκράτησε λύσσης τῷ πόθῳ τοῦ ὕδατος, ὃν πόρρωθεν οἱ Ιπποκάμποι αὐτοῖς ἐπεξέπεμπον· καὶ τὸν δὲ τρόπον οὗτοι παῖδας ἰάσαντο, ὀψὲ μέν τοι.

Περὶ τοῦ κωνωπος τοῦ ποταμίου. Κεφ. κα.

Υπὲρ ὧν θαλαττίων μὴ κωνωπες ἔρπεται ἡμῖν καὶ πολλά. κώνωπες δὲ οἱ ποτάμιοι ἐλάττους μέν εἰσι κατὰ τοὺς κώνωπας τοὺς χερσαίους τοὺς μικρούς. λάσιοι δὲ εἰσι καὶ τὴν ὀραν. λέγονται γὰρ μέλανα ὑδατα ἀνθρώπων ἀποστάζοντα πραΰνειν, ἢ † ἔχειν ὕδατα καὶ ὄξη ἀναμιχθέντα. ἡ δὲ ὀρὰ γάλακτος δίδωσιν ἀγαθά, ἢ ταῦτα νεύρων χρῆσις, ὡς φασιν.

Περὶ τοῦ ἰχθύος τοῦ καλουμένου θυμάλλου. Κεφ. κβ.

ΘΥμαλλος δὲ ἰχθὺς καλεῖται, περὶ τὸν Τίκινος, ποταμὸς γὰρ ὄνομα τῇ Ἰταλῇ, καὶ μέγεθος μὴ ὅσον καὶ ὦπυς πέφυκεν. ἰδεῖν γὰρ μεταξὺ λάβρακός ἐστι καὶ κεφάλη. ἄξιον δὲ αὐτοῦ ἁλωκότος θαυμάσαι τὴν ὀσμήν. ὁ γάρ τι πᾶν προσβάλλῃ ἰχθυκρὸν ἄλφιτα ἢ τοῦ λοιποῦ, ἀλλὰ εἴποις αὖ ὅλα χλόης κατέχειν θύμαλλον νεωστὶ τῆς γῆς πεφυκότα. καὶ ὄν καὶ ὄσμος ὅτι, καί τις ἐκ ἰδίων τὸ ζῶον, οἱονεὶ πόαν φύλλον ἔσω, τὴν μάλιστα μελιττῶν τροφὸν τὴν προειρημένην. φύεται καὶ κέκληται. λίνου μὴ ἀερίθακα αὖ ῥᾶστα· ἑλεῖν δὲ καὶ ἀγκίστρῳ ἐχαέρεσε αὐτὸν ῥᾶστα· ἐκ ὑὸς πιμελῆ, ὁ σέρφος, ὁ χοῖρος, ἐκ ἰχθύος ἑτέρου φύσιν, ὁ στόμωσι τρόπου· κώνωπι δὲ αἱρεῖται μόνῳ· πονηρῷ μὲν ζῴῳ, καὶ μισῷ ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἀνθρώποις ἐχθρῷ καὶ βλακὶ καὶ βοῆσαι· αἱρεῖ δὲ τὸν θύμαλλον τὸν προειρημένον. φιλεῖ δὲ γὰρ αὐτῷ μόνῳ.

Περὶ

περὶ τ῀ ἐν Ἴστρῳ ξιφίου τ῀ ἑτέρων ἰχθύων.

κεφ. κγ.

Ὑπὸ τὰς πρὸς †Ἀλπαίῳ ὀρῶν πρὸς ἄρκτον τοῦτο ἄνεμον βορρᾶς †οὔτω κέκλιται. ἀφ' οὗ ἡ ποταμὸς ἱππικὸς αὔξεται. ἐντεῦθέν τοι πρόεισιν ὁ τ῀ Εὐρωπαίων πρῶτος μέγιστος Ἴστρος· ἐκ πηγῆς μὲν ὁ πολλῆς, ταῖς ἡ τ῀ ἡλίου πρὸς βολαῖς ταῖς πρώταις αὐτίος· εἶτα οἱονεὶ χορυφορῶν τὸν αὐτ῀, ἅπερ τ῀ ὠκεανείων ῥευμάτων βασιλέα, συναυξάνουσιν οἱ πολλοί, καὶ ἀφάνεσον τὸ ῥεῦμα αὐτ῀ ὅτι. καὶ ἴσασι μὲν ἕκαστα τὰ ὄνομα οἱ πρόσοικοντες αὐτός. ὅταν δὲ εἰς †Ἴστρον ἐμβάλωσι, τοῖς μὲν ἀπ' ἀρχῆς ἐπωνυμίαν ἀπαυτοῦσι, ἀφίστασθαί γε μὴν ἐκείνου τ῀ ὀνόματος, καὶ ἀπ' αὐτ῀ καλοῦντες αὐτόν, καὶ συνεκβάλλουσιν εἰς τ῀ Εὔξεινον. Γίνονται δὲ ἐντεῦθεν ἰχθύων γένη διάφορα· κορακῖνοί τε καὶ †μυαλοί, καὶ αὐτακαῖοι, καὶ κυπρῖνοι μέλανες ὄρη, καὶ χοῖροί τε, καὶ ἄσυχοι ἰδεῖν λύκοι, ἀπέρκαι τε καὶ τόβιοι, καὶ ξιφίαι. πρέπουσι δὲ τῷ ὀνόματι οἱ ἰχθύες οἵδε, μὴ τὸ μαρτύριον. τὸ μὲν ἄλλο πᾶν σῶμα ἀπαλοί τ' εἰσι, καὶ ἄλυπτοι προσαπτόμενον. μὴ ὀδόντες οἱ †παύτης σκληροί, οὐδὲ ἀπλῶς ἰδεῖν· ἐκ ἄκανθα ὧν ὅλον νῶτον ὀρθὴ †τῷ τ῀ δελφίνῳ ἐκπέφυκεν, ὁ δὲ †ὡς τὸ ὀρᾶσθαι. ὃ δὲ ὅτι θαῦμα καὶ ἀκόσμητος καὶ ἰδόντι, τὰ αὐτ῀ τ῀ ῥῖνα, δι' ἧς καὶ ἀναπνεῖ, καὶ τὸ ῥεῦμα αὐτῷ διαῤῥεῖ ὅτι τὰ βράγχια, καὶ ἐκπίπτει, εἰς ὀξὺ οἱ πρόσηκε ἡ γνάθος, καὶ ὀυδαμᾶ ὅτι, καὶ αὐξάνεται κατ' ὀλίγον εἰς μῆκός τε καὶ πάχος, μὴ κατανοῦν τὸ ἰχθὺν σωτηρίαν μὴ ἐκείνη, μὴ ἔοικε τριήρεσι ἐμβόλῳ. καὶ †διὰ πορείας ἐμπίπτων ὁ ξιφίας ἰχθὺς, καὶ ἀκροτένας, εἶτα βοινᾶται, καὶ ἀμυνεῖ δὲ τῷ αὐτῷ τὰ μέγιστα τ῀ κητῶν. μὴ ἀχάλκευτόν γε ὂν τὸ ὅπλον προσπέφυκέ οἱ, μὴ τέθηκται φύσει. ἀκὸν οἵδε οἱ ξιφίαι εἰς μέγεθος προήκοντες, ὄρχοντές τε καὶ νεὼς αὐτίον. μὴ ναυσιδύου ταί γε ἤδη λέγοντες ναῦν Βιθυνίδα ἰδεῖν μὴ ἀναπεμπόμενον, ἵνα αὐτῇ πονήσαιεν ὑπὸ γήρως ἡ πρόσπτυξις τυχεῖν δέησης κομιδῆς. οὐκοῦν προσπεμπόμενον θεάσασθαι τὴν τοῦ ξιφίου κεφαλὴν, αὐτοῦ θηρὸς ἐμπήξαντος μὴ δεῖ σκάφει τὴν αἰχμὴν τὴν συμφυῆ, ἁρπάσαί τε αὐτὸν πειράμενον ὑπὸ τ῀ ῥώμης τ῀ πολλῆς, †φυχιθῆναι μὴ ὑπὸ τ῀ τρόπον τοῦτο τὸ πᾶν σῶμα· τὴν δὲ, ἀκρεῖναι πεπηγυῖαν ὡς φύσεσιν ἀρχῆς. θηρᾶται δὲ ὅτου ἁρπαγὴ καὶ φ῀ τῇ θαλάττῃ μὴ φ῀ τῷ Ἴστρῳ. χαίρει δὲ μὴ πικρῷ ὕδατι, μὴ γλυκεῖ ῥεύματι.

περὶ

De Xiphia, & alijs piſcibus Danubij. Cap. XXIII.

INitium Europæorũ fluminum maximi Danubij, ad Septentriones uentos ſub Alpiũ radices ſubiectũ contra ſolis exortum, à non magno fonte naſcit, ubi gens rei equeſtris perita habitat: deinde ſimul permulti, tanq; ſtipates indigenarum fluminũ regẽ exoriuntur, & eorũ confluens cõtinuatus & perennis eſt: quorũ nomina quì huiuſmodi fluuios accolunt, planè ſciunt. ij poſtquam in Danubiũ influxerũt, primogenio nomine appellari deſiſtentes, Europæ fluuiorũ regi de ſuo nomine decedũt, atq; ex eo nominati, ſimul in Euxinũ defluunt. In hoc flumine permulti & diuerſi piſces naſcuntur, Coraci ni, Mylli, Antacæi, & nigri colore Cypriniti Porci, Percæ, & Gladij, qui cõuenientiſsimũ nomẽ habent. cum enim omni reliquo corpore teneri ſunt, & tactu mites: tum dentes eorũ nec admodum curui, neque immanes ſpectantur: neque ſic horret ſpina in dorſo, quemadmodum Delphinorũ, nec in cauda: ſed quod magnã uel audientiũ uel uidentiũ admirationẽ moueat, ſub ipſis naribꝰ, quà reſpirãt (at piſces aut nõ reſpirant, aut nõ per nares) & aqua ad branchias eis influit ac refluit, in mucronẽ roſtrũ procedit, & rectũ porrigit, ſenſimq; & leniter in longitudinẽ & craſſitudinem augetur: & dum ad cetaceam magnitudinẽ piſcis excreſcit, illius etiam mucro tandem uel triremis roſtro cõparari poteſt. Neq; modò cũ cibi inopia urgetur, mucronati roſtri incurſũ piſces interficit atq; exeſt: ſed etiam maxima cete propellit & ulciſcit, nõ quidem armis ex ferro cõfectis, ſed natura cõparatis, ut ij q magnitudine proceſſerũt, cõtra nauem, mucronẽ in eã defigentes, uenire audeãt. Quidã gloriantꝰ ſe ſpectauiſſe nauẽ Bithynicã in litus extractã, ut carina eius iã uetuſtate fathiſcẽs reſarciret, atq; in ea Gladij caput affixũ inſpexiſſe: cuius, cũ in nauẽ mucronẽ ſuũ defixiſſet, & nullis uiribꝰ ipſum retrahere quiuiſſet, corpus quidẽ reliquũ à ceruice auulſum fuerit: roſtrum uerò infixum, ut à principio inhæſerat, remanſerit. Capitur in mari & Danubio, q & ſalſa, & dulci aqua delectetur.

†al' Ἀλπαίῳ
†Videtur loc' mutilus.

Piſces Danubij.

†μυλλοὶ

†al'. παύτης

†ὡς

†διὰ πορείας

†φυχιθῆναι

†ἀκρεῖναι πεπηγυῖαν ναῦν

De al-

De alga quadam marina noctu lucente, Caniculis marinis uenenosa. Cap. XXIIII.

CAniculę & alia maris alumna animalia, quibus audaciam natura insceuit, cum summus per æstatem calor uiget, ad litora se recipiunt, & uersus præcipitia natant, & exposita fluctibus promontoria subeunt, & angustis profundisq; fretis sese insinuant. Refugiunt enim pelagus, & quæ in eo sunt pascua eo tempore negligunt. Nascitur auté genus quoddã algæ seu fuci in petris profundis, quæ magnitudine myricam, fructu papauer refert. Fructus reliquo anni tempore occlusus solidusq;, & ostrei instar durus est. dehiscit autem ab æstiuo solstitio, ut calyces rosarũ. Exterior pars fructus, nempe crusta quædam siue membrana, testæ uel ostrei modo dura, & uisu quàm maximè flaua, interiorem, cui color cæruleus, substantia mollis, & tanquàm uesicæ inflatæ pellucida, ualli modo ambit ac munit. Ex hac (interiore parte) noxium stillat uenenum. Emittit autem noctu igneũ quendam, & ueluti scintillantem splendorem: & oriente iam Sirio ueneni uehementia crescit. Quamobrem piscatorum natio omnis, quæ pancynicum (lego *cynospastum, ut infrà quoq;) hanc stirpem appellat, à Canis ortu uenenum hoc gigni arbitrantur. Porrò Canes marini ad igneum istum in hac marina myrica floris splendorẽ, tanlius puto, quam inopinati alicuius lucri spe allecti, ueneno partim aspersi, partim deuorato, & branchijs etiam hausto, extincti fluitant. Vnde his in rebus exercitati homines uenenum secundarium ex piscium istorũ tum ore, tum partibus cæteris colligunt. Simile malum ex terrestri etiam aglaophotide est, de qua mox dicemus.

†Ἑρμακιες αἱ ὕφαλοι πέτραι, ἢ αἷμασιαὶ, Varinº. Et rursus, Ἑρμὰς, ὕφαλος πέτρα. Itẽ, Ἑρμα, πέτρα ἐν θαλάσσῃ ὡς λέγει Διονύσιος.

†Fortè σειριὸς, nέρε ὁ καρπός.

†ταῶν, καινῶν, al. πασκωνικ), Gil

†malim ἴδιον μαῖον, ὃ ἀποσβέννυσι κέρδος.

* Vel cynosphastum potiùs, ut Gillius: quòd canes marinos occidat. nam & Aglaophotis terrestris, uel cynosphastus similiter rectè dicetur, à canũ terrestriũ pernicie. uel cynospastus, quòd cani alligata extrahatur. nã φάω, φῶ, occidere significat: σπάω autem trahere.

† al. καινὸν,

De Mysis circa Heracleã Ponti (uel potiùs Istri in Europa accolis,) & quomodo ab eis capiantur Siluri. Cap. XXV.

Mysi,

Περὶ τοῦ θαλαττίου φύκους τοῦ ἰσομιγέθους τῇ μυρίκῃ. Κεφ. κδ'.

Θέρους γὰρ μάζοντος τὸ σφοδρότατον, οἱ θαλάττιοι κώδωνες καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, οἷς προῶν ὅτι συμφυὴς ἡ τόλμα, ἐς τε τοὺς αἰγιαλοὺς πηδῶσι, καὶ βυθὸν τὸ κρημνῶν ἔρχεται: καὶ τὰς ῥοώδεις ἄκρας ὑποτρέχει, καὶ ὅλους τοὺς σφονδύλους καὶ βαθεῖς εἰσνήχονται τοὺς ὁρμούς. φεύγουσι δὲ τὰ πελάγια ἤθη, καὶ ἔνθα καὶ νομὴς πλωτικὰς καὶ ὥρας ὑποδρῶσι. γίνεται δὲ ἄρα τι φῦκος ἐν τοῖς †ἕρμασι τοῖς βαθέσι: καὶ τὸ μέγεθος αὐτῷ ἴσον μυρίκῃ ἐστί. φέρει δὲ καρπὸν τῇ μύκωνι παρεμφερῆ. ἔστι δὲ τῶν μὲν ἄλλων ὡρῶν τοῦ ἔτους μέμυκε, καὶ ἔστιν αὐστηρὸς καὶ † σειριᾷ φύσει ὁμοῖον. ἁπλοῦται γε μὴν μετὰ τὰς τροπὰς τὰς θερινὰς, ὡς προῶν αἱ ἐν ῥοώδεσιν αἰγιαλοῖς κάλυκες. καὶ τὸ μὲν περικείμενον ἔλυτρον, φρουρεῖ τὸ ἔνδον, καὶ δίκην ἔρκους ὀστρακώδες ὄν, περιέρχεται, ἰδεῖν γε μὴν ξανθότατόν ἐστι. τὸ δὲ ὑπὸ τούτῳ δὴ χιτῶνι, κυανοῦν ἐστι χρόα, καὶ χαῦνον, ὡς προῶν πεπρημένην κύστιν, διαυγὲς ἄγαν: λείβεταί τι δὲ αὐτῆς πνευρὸν φάρμακον. καὶ νύκτωρ μὲν ἐκπέμπει τοῦτον αὐγὴν, πυρὶ ἐοικυῖαν, καί τινας ἀφίησι μαρμαρυγάς. ὑποπαπτέλλοντος δὲ τοῦ σειρίου ἔτι καὶ μᾶλλον καλαχύει ἡ τοῦ φαρμάκου κακία. καὶ ἔνθεν ὅσον δεῖν ὑδροθηρικὸν παγκωνικὸν †οἱ ὄνομα θέμενοι, ἕτερα οἴονται τοῦ τοῦ ἄρρεν ὠιὸν τελεῖν τίκτειν αὐτό. οἱ θαλάττιοι δὲ οὖν κύνες πρὸς τὴν νύκτωρ τοῦ αὐθος φαντασίαν τῆς φλογώδους, ἔνια ἐμπεσόντες ἀσπαρτοῖς εἰς †ἕρμα τὴν ἔναλον μυρίκην τηνδὲ, τοῦ φαρμάκου, τοῦ μὲν καταλύσαντος αὐτούς: τοῦ δὲ, κατα πεθόντος, καὶ ἑτέρους δὴ τοῦ βραγχίοις αὐτοῖς εἰσδεξαμένους, ἔνια μέντοι τεθνήκασι, τὴν πρόχυσιν ἀναπλέουσιν. οἱ δέ νυν δυνάσθαι τὰ τοιαῦτα αὐχοῦσιν τῶνδε τοῦ φαρμάκου ἐκ τῶν κυνῶν τῶν πεφαρμένων, τὸ μὲν, ἐκ τῶν μελῶν τῶν λοιπῶν: τὸ δὲ, ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θηρὸς φάρμακον ἀφροίζοντος δεινότροπον. καὶ †καλὸν ὄντα τὸν καλαμῆτην χερσαίας ἀγλαοφώτιδος: ὄνομα δὲ αὐτῇ ἄρα ἐθνῶν τὴν κυνόσπαστον. καὶ τίς ἡ αἰτία, ἐὰν ὑπομνήσω ἀπεῖμι, εἰσὶ δὲ εἰσαῦθις.

Περὶ τῶν ἐν Πόντῳ θήρας τοῦ μυσίᾳ. Κεφ. κε.

Μυσοὶ

Μυσοὶ δέ, οὐχ οἱ τοῦ Τηλέφου τὸ Πέργαμον κατοικοῦντες Μυσοί, ἀλλ' ἐκείνους οἱ πρὸς τῷ Πόντῳ μοι νέοι οὗτοι κάτω: οἱ πρῶτον μὲν τῇ γῇ τῇ Σκυθίδι πρόσοικοι, τὰς ἐκείνων ἐπιδρομὰς ἀνάργοντες, καὶ τῇ ῥώμῃ τὸν χῶρον τὸ προκείμενον φρουροῦντες σῴζουσι: Ἡρακλείας πλησίον φασί, καὶ τῶν Νάξιον ῥυμάτων τοῦ καλουμένου Τόμεως πλησίον. ᾠκημένοι δὲ καὶ τὴν Αἰήτου Μήδειαν οἱ ἐπιχώριοι ὑμνοῦσιν ἐργον ἐκεῖνο, † τὰς τοῦ Ἄψύρτου τοῦ ἀδελφοῦ χεῖρας κακῶς τολμῆσαι, καὶ μὰ Δία δυστυχῆ φήμην ὦδε τῇ Κόλχῳ * φάρμακί, πρὸς τοὺς ἄλλους, τοὺς Ἕλληνας τιμᾶσθαι ἔξεστιν οἱ Μυσοί. Ἀλλ' ὅτοί γε θήραν ἰχθύων ἐκείνῳ θηρῶσιν. ἀνὴρ Ἰστριανὸς γένος, τὴν τέχνην ἁλιεύς, ἅτε τοῦ Ἴστρου ὄχθης πλησίον ἐλαύνει βοῶν ζεῦγος, ὅτι τῶν ἀλόγων καὶ ἄρουρ' ὅτῳ. ὥσπερ γάρ φησιν ὁ λόγος μικρὸν ἦν βοΐνῳ ἅμα καὶ ἀλφίνι: οὕτω τοι φιλίαι χερσὶν ἁλιεῦσι καὶ ἀρότρῳ πόθεν αὖ γένοιτο; εἰ γοῦν οἱ καὶ ἵπποις παρέσις ζεῦγος, τοῖς ἵπποις χρῆται. καὶ τὸ μὲν ζυγὸν ὁ ἀνὴρ φέρει περὶ τῷ ὤμῳ, ἕρχεται δὲ ἐπὶ θάλασσαν ἁλοκᾶ καλῶς ἔχειν ἑαυτὸν καθίσας, καὶ τὴν καλὴν περὶ ἄγρας ἦν ἐπίσβυκε. τῆς δὲ μακρίνθου σειρᾶς οὔσης καὶ ἄγαν ἀκτικῆς, τὸ μὲν ἀρχὸν ἐξῆπται μέσου τοῦ ζώνης τοῦ ζυγοῦ: ἄλλῳ δὲ τροφῆς πρατίθησιν, ἢ τοῖς βουσὶν, ἢ τοῖς ἵπποις. οἱ δὲ, ἐμπίμπλανται. καὶ ἐκεῖνος τῇ μακρίνθῳ κατὰ θάτερα πρόσηψεν ἄγκιστρον ἰχυρὸν, καὶ μάλιστα καὶ τεθκμμένον ἀκριβῶς. πρόκειται δὲ αὐτοῦ πανύμενα ταύρου †τεθηραμμένου, αὐτὸ μεθῆκε τροφὴν Ἰστριανῶν σιλούρῳ, καὶ μάλα γε ἡδέως, ἅτε τοῦ σώματος ὂν τὸ ἄγκιστρον λίνου ἐξάψας τὸν ἁρποῦντα μόλυβδον, οἷον ὃν τὴν ἕλξιν ἔχειν ἕρμα αὐτῷ. ὁ τοίνυν ἰχθὺς ὁπόταν αἴσθηται τοῦ ταυρέου βορᾶς, πάγχρημα ἐπὶ τὴν ἄγραν ὁρμᾷ: ἔνθα δὴ ἡμέρᾳ τοῖς εὐτυχὴς ἀθρόοις, καὶ πολυχανὴς ἄλλῳ καὶ ἀταμιεύτως, τὴν ἐμπεσοῦσάν οἱ κακὴν σάρκα εἰς ἑαυτὸν ἅπασαν. ἔνθα ὑφ' ἡδονῆς ἐλιττόμενος ὅλος ὁ γάστρις, ἑαυτὸν ἐξαλείλησι τοῦ περιπύλου πολυπήχεος ἀγκίστρου, καὶ ἀποδρᾶναι τὸ ἐμπεσὸν κακὸν ἐλίσσων, τὴν μάκρινθον ὡς ἔχει δυνάμεως ἐπισπᾶται τε καὶ εἱλεῖ. σωθήσεσθαι δὲ ὁ θηρατὴς, καὶ ἡδονῆς ἐπειρεμπίπλαται. ἔνθα τὸ ἕλκος αὐτῶν, καὶ μεθῆκεν ἑαυτὸν ποταμίων τε καὶ †ἐλυνκησίων φώκων: ὥσπερ δὲ φάρμακον ἐπόκριτος ἀμύσας πρόσωπον, ὅλος τὸν βοῦν ἐλαύνει, ἢ τὸν ἵππον. ἀλκὴ δὲ ἀρα ἐν ἡ τοῦ κήτους, ἐν ἡ τὸ ἐπίζυγον

MYsi, non ij qui Telephi Pergamum incolũt, sed inferiores, qui ad Pontum: quique uicinorum Scytharum incursiones propulsant, & suis uiribus regionem suam defendunt. Ea prope Heracleam est, & circa † Naxium flumen propè Tomin (Tomium uel Tomos) ciũitatem. Eodem in loco Medeam Aeetæ filiam, impium illud aduersus Absyrtum fratrem facinus perpetrasse, incolæ Mysi (nefarium sanè Colchidis ueneficæ inter alia crimen) Græcis commemorant. Hi inquam piscandi rationem obseruant huiusmodi. Istrianus natione piscator, ad (Atqui Ister Europæ fluuius est, non regionis mixtã Ponto & Heracleam. Vtrobique tamen Mysi dicti populi habitant. Vide Onomasticon nostrum) Istri ripam Boum par impellit, non ad arandum (nam quemadmodum, ut in sermonem hominum uenit, nulla Boui communitas cum Delphino intercedit, sic piscatoris manibus unde amicitia cum aratro?) sed ad piscandum potius iugatos Boues, aut Equos in ea loca primùm impellit, (iugum ipse humeris gerens) ubi commodam sibi & sedem & piscationem arbitratur: atque ad ripam iumentis pabulum apponit, unde interea hæc complentur, dum ipse funis bene robusti alterum caput ad medium iugum alligat, ex altero capite hamum appendit ualidissimum illum acutissimumq́, quem asso Tauri pulmone instructum, ad illiciendum Silurum suauissimam ei escam deiecit, postquam ex linea, ad quam hamus alligatus est, quantum satis sit plumbi ad moderandum tractum appendit. Vbi Silurus bubulæ escæ sensum percepit, statim escam appetens, hamum incautè totis faucibus deuorat: & nimia gulæ auiditate transfixus imprudens, dum ex eo euadere cupit, omnibus uiribus funem exagitat. quod quidem ipsum animaduertens piscator, cum summo gaudio quàm mox à sessione exurgit, & Boues Equós ue admotis stimulis incitat, tanquam arator iam ex piscatore factus, ut qui in fabulis subitò personam mutant: ac iumentis cum cetaceo pisce bene robusto luctatio est: Nam

† Heracleã hodie Naxiũ portũ uocari scribit Mũsterus.

† τὴν τοῦ Ἄψύρτου τοῦ ἀδελφοῦ.

* al' φαρμακίας. forte φαρμακίδι.

† ὠπτημένου Gillius.

† φώκων ἐλυνκησίων

Nam hic Istri alumnus omni uirium contentione in altitudinem se deprimit, illa contrà retrahunt: sed piscis uincitur ex amborum tractu, atq; in ripā iugo extrahitur. Diceret sanè aliquis Homeri studiosus, Mulos hoc pacto in Patrocli funere, quod poëta celebrat, quernos aduexisse truncos.

Quemadmodū ex Istro conglaciante pisces capiuntur: & de natura Antaceorum. Cap. XXVI.

EST etiam Istro sinus adeò profundus & latus, & ambitu amplissimo ut mare esse uideatur, in quē onerarię naues mare transmittentes ad usum accolentiū insinuantur, atq; appelluntur. Itaq; tempestatibus cum is quatitur, quemadmodū mare inhorrescit. Sunt etiam in eo insulę & recessus quidam riparū in quos refugere licet, & crepidines & colles longè eminentes, quibus cū æstus reciprocatur, fluctus uehementes refringuntur: atq; cōdē uelut in angustias compulsi, in mare redūdantes aguntur. Hoc ipsum ineunte hyeme fieri solet. tum enim hunc augescentē Boreas impellit & concitat. Hic adeò duram glaciem defert, ut hæc uecturas omneis sustineat. Contra acerrimus Boreas flās huic resistit, & undas suas magno motu & (ut ita dicam) desiderio in mare exonerare festinantem, nō sinit: & repulsum cedere cogit. Sic fit ut glacies in altitudinem deprimatur, ut bene penitus congeletur aqua, eiusq; confluens uijs occultis infra delabatur, glacies uerò campi patentis æquor esse uideatur. Ac per eam nimirum homines accolæ uel equis insidentes, uel iugata iumenta agentes, iter faciunt. De Vulpe, quomodo improba & dolosa hæc bestia, huius fluuij & Thracij Strymonis glaciem, eiusq; firmitatem exploret, suprà dixi. Porrò Istri glacies etiam nauem onerariam, inter nauigandum ei adnascens, & in ipso confluente uersantem tantopere circumligat, ut nec passa uela, nec gubernatores opus sint, nec

†τρίτης

†al' ἀναχέων

περὶ ἰχθύων τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ θηρωμένων, καὶ πόθι τὸ ἁλισμένον αὐτακαίου. Κεφ. κς.

ΕΣτι ᾗ ἄρα τῷ Ἴστρῳ καὶ κόλπος οἷος βαθύτατος, καὶ ἔοικε τῇ θαλάττῃ τῇ πολλῇ πορίσαι. καὶ μήτοι βάθους οὗ ἥκει ὅδε ὁ κόλπος. καὶ ἐκάνω τι κμηρίῶσαι ἱκανόν. αἱ ναῦς αἱ φορτίδες ἀν' ἅλα θάλασσαν πορῶσαι, καὶ ἐν ταύτῃ κατακοπτίζουσι, χρόᾳ τῷ πολιοφύντῳ ὁμοίοτι. περφρίκασι δὲ καὶ ὥσπερ ὡς θάλατταν, ὅταν ἀγριαίνηται ὑπὸ τῶν καταπνεόντων ἀνέμων εἰς κύματα ἀναπτόντων τε αὖθις καὶ ἐπιμανόντων. περφύκασι ᾗ ἄρα ἐν αὐτῷ ἔνιοι, καί τινες μῆτοι καὶ ἔχθυς ὑποδρομαὶ, εἰς ἃς ὅτι καταφυγεῖν. ἀλλὰ καὶ ἀκταὶ καὶ ἄκραι πρόκεινται, καὶ περσρήγνυνται αὐτοῖς, καὶ περιχίζει κλύδωνα ἄγριον. ἐνίκα δ' αὖ ἑαυτὸν μάλιστα ὑποπλησθεὶς, εἶτα εἰς τὴν θάλασσαν οἱονεὶ ἐγκαχωρόμενον ὠθεῖται: φιλεῖ δ' ἄρα ἁλῶναι τὸ τοῦ †τετάρτης ὥρας φθινοπωρινῆς παραβραμόσης, ὑπαρχομένης δὲ τῆς χειμερίου, καὶ ἀκμάσας αὐτὸς πρόσω πλημμυρῶν. πληθύοντα δ' ἄρα βορρᾶς ἐπιπνεῖ αὐτῷ, καὶ βιαίᾳ κατιούσῃ ἄγριον. ἡ δὲ καταφερὴς μάλαγμα ἱερὸν ὧν σκληρὸν, ὡς εἰς πλοῦν ἀγώγιμον τὸ παρ' ἑαυτοῦ κρύσταλλον. ὁ δὲ αὐτιπίπτει ὁ βορρᾶς αὐτῷ καταπνέων σκληρόν. οὔκουν αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὸ πέλαγος ὀλίνα (ὡς αὖ ἔποις) ἐπιτρέπει: ἀλλὰ †αὐαθέως καὶ ἀνωθούμενον ἴσον. ὁ κρύσταλλος δὲ ἐπινηχόμενός τε καὶ ἀναστελλόμενον ὑπὸ βάθος χωρεῖ, καὶ ἀφρύνεται ὑπὸ πολὺ, καὶ φύσει ὑποῤῥεῖ μὲν ὁ Ἴστρος τὸ γνήσιον ὕδωρ ὁδοῖς (ὡς αὖ ἔποις) κρυπτάς: τὸ δὲ ἐπίκτητόν οἱ καὶ †νόθιον ἐπίκειται πεδίου δίκην. καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ὥρας τὸν χρόνον ὁδοιποροῦσιν οἱ τῇδε ἄνθρωποι κατὰ ζεύγη καὶ μονίππους. †Οπόσα μὲν δὴ ἐλέγχει τε καὶ βασανίζει νίζει τὸν ὦξιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ τόδε τὸ θρακίου Στρυμόνος, τό τε πυκνότερον καὶ ὁλερὸν θηρίον ἁλώπηξ, αὐτοτρώ ἔπος. ὁ δὲ οὖν ἱερὸς ὁ ἐν τῷ Ἴστρῳ καὶ νηῒ φορτηγῷ καταῤῥοῦν φερομένῃ †πεδισραφεὶς, εἶτα ἐπεδησεν αὐτῷ. καὶ οὔτε *ἴσιον ἁπλωμένον ὅτι δὴ,

†al' νόθον

†Οποῖα

†πεδιῤῥαφεὶς

*al' ἴσιον ἁπλωμένου ἐστὶ δῆ

οὔτε

ὅτι πρῴρα τις τὰ πρόσω βλέπει, οὔτε ὁ τ̃ πλοὺς ἄρχων ἐπισρέφει οὔτε οἴακας: πεπήγασι γάρ. ἐπεὶ δ' ὁ ποῶν σκάφος τῷ παγετῷ νῦν κατείληπται δεσμῷ. καὶ ἔοικεν οὐ μὰ Δία † νήσῳ. οὐ γὰρ ἔτι τοῖς λίμασι τύπτεται: ἀλλὰ γῆ πολλῷ πεδίῳ λόφῳ τινὶ αὐτεσῶτι, ἢ καὶ ναὶ μὰ Δία σκοπιᾷ, ἢ ἄκρᾳ. γίνεται δέ τοι καὶ οἱ ποτίνεφ καὶ οἱ ναῦται ἐκπλώσαντες, καὶ ἐπὶ τὸ ποταμὸ θέσθαι, καὶ ἀμάξας ἄγουσι, καὶ τὸν φόρτον μεταφέρουσιν ἐπὶ τὸ πέλαγος ὑδατος. † καὶ πάλιν μετὰ τὴν χειμερίαν ὥραν τ̃ αὐτοῦ φερομένου σφοδρῶς, πάλιν ἀφέρουσί τε καὶ ἄγουσι τὰ ἄχθη, καὶ τὸν Ἴστρον πατοῦσι βόες. μένει δὲ ἡ ναῦς, ἕως τ' αὖ ἐπανῇ μὴ τὰ τοῦ χειμοῦ, καμὼν δὲ ὁ χειμὼν καὶ λυθῇ: ἐλεύθερα δὲ τοῦ πάγους φέρεται. οὐκοῦν ἰχθύες πολλοὶ τὸν χειμῶν διαφυγεῖν θέλοντες, οἷονεὶ σεύλω ἐπικειμένῳ, καὶ ποθοῦντες τὸ φῶς, ἀσμένως εἰς τὸ ἀνεῳγμένον σόμιον αἰσθάνονται, καὶ γίνονται πλῆθος ἄμαχοι, καὶ ἐπωθοῦνται ἀλλήλοις: αἰρόμενοι ἤ, ἅτε φῶτρῳ σεσηραδίως. καὶ πάρεισι λαβεῖν λυπρίνους τε καὶ κορακίνους ἄδην, καὶ πέρκας, καὶ ξιφίαν, ἀλλ' οὔπω μέγαν, καὶ ἔτι † λιφύρου τοῦ πομετωπιδίου ἄμοιρον. καὶ αὐ ταχαῖον, καὶ ὄρυγα ἀπαλόν. ἐπεὶ οἵγε μεγάλοι καὶ πεφύκοντες τὴν ἡλικίαν, γθύονται αὖ καὶ κατὰ τὸν θώνον τὸν μέγιστον: οὗτός τοι καὶ πιότατός ὅτι τὰς λαπάρας καὶ τὴν γαστέρα, κἢ φαίης αὖ ὗς οὔθαρ ἔχειν θηλαζούσης βρέφος. δορὰν ἤ ἔχει τραχεῖαν, καὶ μέντοι κἢ τὰ δόρατα λειαίνουσι ταύτῃ δορυξόοι. ἀπὸ ἤ τῷ μυελῷ τ̃δε τ̃ ζώου ἀρξάμενος ἐκ μέσης τ̃ λιφαλῆς, ἕως μέχρι τ̃ ἐρᾶς καθήκων, ὑμενὶ ὑγρὸς ἕως ἔρχεται. ὄπαρ δ' ὧν πρὸς τ̃ ἄλλα ὦνον ἐργασάμενος, ἐξῆς ἀ θέλῃς κἢ μάσιγας, ὡς ἐλαύνῃ ζεῦγος ἵππων. † ζεῦγος γὰρ ἤ τινι ἢ ἀρότρῳ δέρει. ὡς μέγιστος ἤ ἦλιξ πρόκηται, ὅκ αὖ αὐτ̃ θιάσοιτο ὑπὸ τῶν ἐπεκδυομένων τ̃ ἱρυσάλλου, κἢ ἐμπίπτοντα εἰς τ̃ βόθρον: ἀλλ' ἢ πέραν ἐπελθὼν πολυσκεπὴς εὑρεῖ, κἢ γ' ἄμφω βαθέα ἑαυτ̃ ἐγκρύψας, ἅτε ἐπιθάλπῃ, κἢ μάλα ἀγαπητῶς. δ' ἔστ ἤ ὅτι πόας πλωικάδι, ὅτε ἰχθύος εἰς βορὰν ἐτέρου. ἱρυμῷ δὲ ἔντος, ἀργὸς ἂν εἴη ἰθέλων: κἢ τρίφεται τῇ σχολῇ, καὶ πλὴν ἑαυτὸν πιμελεῖ ἐδίῃ: ὡσαύτως ἐν οἱ πολύποδες γ' ἀθηρίᾳ τ̃ πλεκτανῶν τ̃ ἰδίων πεπαγότες, ἑαυτοὺς κἢ ἐκεῖνοι βόσκουσι.

nec prora ſpectet antrorſum, quòd omnia & inſtrumẽta & nauis ipſa glaciei uinculo conſtricta teneantur: nec ſanè nauis eſſe uidetur: nõ enim amplius fluctibus uerberatur: ſed in magna planicie tumuli, aut cuiuſdã ſpeculæ uel promontorij ſimilitudinem ſpeciemq; gerit. Tum nautæ exiliunt, in flumine excurrentes, plauſtrisq; onera tranſuehunt: donec rurſus exacta hyeme, & flumine ad priſtinũ reuerſo fluendi impetum, ipſum iam Iſtrũ calcantes Boues, onera nauibus reddant: quæ interim in loco manẽt, ceſſantq;, donec ſoluta fuerit glacies, & mirabile gelu aſtringẽtis uinculũ laxatum. Eo tempore piſcatores glaciem in orbẽ ligonibus perfodientes ubicunq; libuerit, puteũ excauant, ut uel putei uel maximi dolij os eſſe uideatur. Permulti uerò piſces lucis deſiderio ex glacie tanquã ex tecto incumbente effugere cupientes, in apertum os innatant, eõdemq; frequentes cõgregantur, ut interſe trudant. Vbi ut in ſtricto ſcrobe cũ permulti alij piſces facilè capiuntur, tũ plurimi Cyprini, & Coracini, & Percæ, & Xiphiæ, qui necdũ cõfirmata ætate, nec mucronato roſtro exiſtunt: & Antacæi, & ij quidẽ teneri. nã qui ætate proceſſerũt, ad maximi Thunni magnitudinẽ accedunt. ij ſanè pinguiſſimo abdomine ſunt, ut eius uentrẽ lactantis Scrophæ ſuos fœtus ubera dicas: ſicq; aſpero corio teguntur, ut eo perpoliantur haſtæ. Ab illius capitis medio à medulla (cerebro) ipſius ad caudam mollis & ſtricta membrana pertinet, quã ad aſſum ſolem exiccatã, flagellũ ad concitanda iumenta efficere poſſis: nihil eã ferè à corio differt. Cũ eſt iuſta magnitudine, nunq; ad cauũ ſeu puteũ glaciei peruenit: ſed aut ſub ſaxa ſubijcitur, aut in imam harenã ad uitãdum frigus abditur. Nam id temporis cum gelidũ eſt flumen, & perfrigida tempeſtas, nullis nec herbis nec piſcibus ueſci neceſſe habet: tantum inertia laboris gaudet, & alitur ex pingui ſuo ſucco. Et quemadmodũ Polypi, cum præda deſtituũt, brachia ſua circũrodũt: ſic is ſuam pinguitudinem exedens uiuit.

† νηῒ, Gil.

† Omiſit hîc quædam Gillius. hæc quidem periodus obſcura uidetur. quomodo enim exacta hyeme & iam ſoluta glacie, amplius Iſtrum calcãt Boues? niſi forte ut denuò onera ad naues per uadum reuehãt, ipſum iam calcantes Iſtrum, non glaciẽ & niuem ut hyeme.

* κατιόντα Piſces Danubij.

Antacæi.

† λίγματος

Incunte rursus uêre, iamq; liberè fluente Istro, oditignauiam: itaq; lese ex latibulis ad summã aquã incitans, aquæ spuma abundãte expletur. Vbi magno murmure rapidus fertur, ibi à piscatoribus ad hunc modũ insidias ei molientibus facilè capitur, ut hamus cum linea in spumã demissus, sub alboré occultetur, & ferri splendor minimè perspicuus sit: is tum ore hiante atq; imminente liguriẽ, insidiosam escam deuorat, ex eoq; perit, unde prius alebatur.

† al' αὖθις

De mirabili noctu lucente herba, aglaophotide terrestri, quæ & cynospastus dicitur, quòd per Canem eruueretur. Cap. XXVII.

CYnospastus herba alio nomine aglaophôtis dicitur. hæc per diem inter cæteras herbas, (àquibus ne minimũ quidem differt,) delitescit, nec ullo modo agnoscitur: nocte uerò stellæ instar lucens, & igneo splendore coruscans, facilè in conspectum uenit. Itaq; signo ad radices eius defixo discedunt: absq; eo neque colorẽ eius interdiu, neq; speciẽ cogniturí. Nocte iam exacta aduentant, & herbam ex signo agnoscunt: euellere uerò, aut circumfodere tantum, cauent. Primum enim qui eius naturæ imperitus eam attigit, perijsse ferunt. Canem igitur iuuenem adducunt, dici spacio famelicũ, & funiculum ualidum arctissimè ad inferiorem herbæ stipitem uinctum Cani etiam alligant, & carnes assas multas ei obijciunt, quàm longissimè interim possunt recedentes. Canis nidore motus, impetu ad carnes fertur, & herbam radicitus eruit. cuius radices si Sol uiderit, Canis mox expirat: & secretis quibusdam ceremonijs, utpote in ipsorum gratiam extinctus, sepelitur. Tum demum herbam contingere, & secum auferre audent. Vsus eius ad multa celebratur: & inter cætera ad comitialem morbum remediũ ex

*supra ca. 24.

† scilicet συμβαλεῖν, quod uerbũ sequitur.

† al' ἱερία

† addo ὁρμᾷ,

Γῶς δέ λιωὸς ἀναστῶσι τὴν καλομένην λιωόστασον, ἢ καὶ ἀγλαοφώτιδα. Κεφ. κζ.

ΟΝομα φυτοῦ λιωόστασος, καλεῖται δὲ αὖθις καὶ ἀγλαοφῶτις ἡ αὐτή. βούλομαι γὰρ ἐκτίσαι χρέος τ ὑποσχομένοις θεὸς, ὁ μὲν ἡμέραν μὲν οὐ τοῖς ἄλλοις δῆλός ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστι παύτη σαφὴς οὐδαμῶς, νύκτωρ δὲ ἐκφαίνεται καὶ διαπρεπὴς ὡς ἀστὴρ. φλογώδης γάρ ἐστι, καὶ ἔοικε πυρί. οὐκοῦν σημεῖόν τι ταῖς ῥίζαις περιπήξαντες αὐτῆς, ἀπαλλάττονται· οὔτε τὴν χρόαν ἔχοντες μεθ' ἡμέραν†, εἰ μὴ τοῦτο δρᾶσαι ἐμηνύθησαν, οὔτε μὴν τὸ εἶδος· περιελθούσης δὲ νυκτὸς, ἥκουσι· καὶ θεασάμενοι τὸ σημεῖον ὁπόθεν κατέλιπον, καὶ γνωρίσαντες, ἔχουσι συμβαλεῖν ὅτι ἀρα τοῦτο ἐκεῖνό ἐστι, ὃ καὶ δέονται. ἐπεί τοι γε ἄλλως ὅμοιόν ἐστι τοῖς παρεοῦσι, καὶ οὐδὲ ὀλίγον διαλλάττει αὐτῶν. ἐκ ἀναστάσεως δὲ αὐτοὶ τὸ φυτὸν τόδε, ἢ χαιρήσουσι παύτως. ἐκοῦν οὔτε περισκάπτει τις, οὔτε ἀναστᾷ. ἐπεὶ καί φασι, τὸν πρώτιστον ὑπ' ἀπειρίας ἢ κατ' αὐτὸ φύσεως παραψαύσαντα, οὐκέτι μακρὰν ἀπῶλέσθαι. ἄγουσιν οὖν λιῶνα νεανίαν ἡμέρᾳ ἀτροφήσαντα καὶ λιμώττοντα ἰσχυρῶς· καὶ τότε κρέας ὀψάσαντες οὐ μάλα σιτεινὸν, καὶ ἢ ἀγλαοφώτιδι ἢ κάτω σελίχει βρόχον τινὰ δύσλυτον προσαρτήσαντες, ὡς οἷοί τέ εἰσι μακρόθεν· εἶτα ἢ λιωὶ προτιθέασι† ἱερία πάμπολλα ὀπτὰ, ἰνίοσης προβάλλοντα. ὁ δὲ, ὑπὸ τοῦ λιμοῦ φλεγόμενος, καὶ στρεβλούμενος ὑπὸ τῆς ἰνίοσης, ὧν τὰ προκείμενα φέρεται ἱερία† καὶ ὑπ' ὀδύνης αὐτόῤῥιζον ἀναστᾷ τὸ φυτόν. ἐὰν δὲ ὁ ἥλιος ἴδῃ τὰς ῥίζας, ὁ λύκος ἀποθνήσκει παραχρῆμα. θάπτουσι δὲ αὐτὸν ἢ χωρίς. καί τινας δρά σαντες ἀρρήτους ἱερουργίας τε, καὶ τιμήσαντες τὸ λιωὸς τὸν νεκρὸν ὡς ὑπὲρ αὐτῆς τεθνεῶτος. ἔστι μέντοι προσάψασθαι βουλομένοις τοῦ φυτοῦ †† προσιεμένου, καὶ κομίζουσιν οἰκαδε, καὶ καθαγιάζουσι· φασὶ γὰρ εἰς πολλὰ καὶ λυσιτελῆ. φέρει δὲ τοῖς καὶ τὴν ἱερὰν σελλώνης νόσον φέρουσι τοῖς ἀνθρώποις

ἀνθρώποις λεγομένῳ, ἰᾶσθαί φασιν αὐτήν, καὶ τῷ ὀφθαλμῶν τὸ πάθος: ὑπόπυον ὑγρὸν ἐπικλύσαντος καὶ ῥαγέντος, ἀφαιρεῖται τὴν ὄψιν αὐτοῖς.

Περὶ τοῦ κόχλου τοῦ θαλαττίου, τοῦ καλουμένου νηρίτου. Κεφ. λκ.

Κόχλος δὲ θαλάττιος, μικρὸς μὲν τὸ μέγεθος, ἰδεῖν ἡδὺ ὡραιότατος. καὶ γὰρ θαλάττῃ τίκτεται τῇ καθαρωτάτῃ, καὶ γὰρ ταῖς ὑφάλοις πέτραις, καὶ γὰρ ταῖς καλουμέναις χοιράσιν. ὄνομα δὲ νηρίτης ἐστὶν αὐτῷ. καὶ διαῤῥᾴδιος λόγος δι' ἁπλῶν ἐστὶν ὡς τοῦτο ζῷον, καὶ ὡς ἐμέ γε ἀφικνεῖσθαι ἄμφω τὼ λόγω. καὶ μὴν τοί γε διαμυθολογεῖσθαι μικρὰ ἄττα γε μακρᾷ τῇ συγγραφῇ, οὐδὲν ἄλλ' ἢ διαναπαύσασθαι τῷ ἀκροατῇ, καὶ ἐφηδῦναι τὸν λόγον. Τῷ Νηρεῖ τῷ θαλαττίῳ, ὀνόματι ἀληθεῖ τε καὶ ἀψευδεῖ ἀκούομεν διεύρ ἀεί, ἀγνοήσαντα μὲν τεκεῖν θυγατέρας τὴν Ὠκεανοῦ Δωρίδα Ἡσίοδος ἄδει. μέμνηται δ' αὐτῶν καὶ Ὅμηρος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Μεγάροις. ἕνα δέ οἱ γήμασθαι παῖδα ὧν ταῖς τοσαύτας θυγατράσιν, ἐκεῖνοι μὲν ὃν ὅ φασι: λόγοι δὲ θαλάττιοι ὑμνοῦσι, καὶ Νηρίτῳ αὐτὸ ἐλλιθῶναι λέγουσι: καὶ ὡραιότατον γήμασθαι καὶ ἀνθρώπων καὶ θεῶν. Ἀφροδίτῃ δὲ συνδιαπαιδᾶναι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ ἀδῆναί τε τοῦ Νηρίτου τῷδε, καὶ ἔχειν αὐτὸν φίλον. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο χρόνος ἐμπαρμένος, †ἐς δὲ τοὺς ὀλυμπίους ἐγγραφῆναι καὶ τῶνδε τῶν δαίμονα, τὸ παῖδος πᾶσα καλοῦντος, ἀνίδεσαν αὐτῷ ἀκούω, καὶ ἁρπάζουσιν αὐτὸν ἐθέλοντα ἄγειν. ἁρπασθεὶς δὲ οὐχ ὑπακοῦσαι λόγος ἔχει τοῦ ὀλύμπου σπουδάζοντα †τοῖς ἀδελφοῖς καὶ τοῖς γνησίοις διαβιβῶν. πρὸς δ' ἅρα αὐτῷ καὶ ἀναφῦσαι πτερὰ, καὶ οὕτω ἐγχωμάσαι δῶρον τὴν Ἀφροδίτης διαπομπός: ὃ δὴ καὶ ταύτῃ πρὸ ὁδοῦ ποιεῖται τὴν χάριν. ἐρᾳζέτω τοίνυν ἡ Διὸς παῖς, καὶ ἐκείνῳ μὲν ὡς τὸν κόχλον τόνδε ἐκτρίπα τῇ μορφῇ: αὐτὴ δὲ αἴρεται ὀπαδόν τε καὶ θεράποντα αὐτοῦ ἐκεῖνα τὸν Ἔρωτα, νέον καὶ οὕτω καλόν: καὶ οἱ τὰ πτερὰ τὰ ἐκείνου δίδωσιν. Ὁ δὲ ἄλλος λόγος †ἐρᾷδι βοᾷ Νηρίτῃ Ποσειδῶνα: αὐτιᾶται δὲ τοῦ Ποσειδῶνος†: καὶ τοῦτο ὑμνοῦσι μὲν *αὐτόχθονος, ἐντεῦθεν τὴν γήμασιν ὑπάρξασθαι: σωδιαζόμενον δὲ τάττει ἄλλα τοῦ ἐρασθῆναι τὸν ἐρώμενον ἀκόρως: καὶ μὴν τοί καὶ αὐτὸν ὑλαύνοντος καὶ τὸν λυμάτων τὸ ἅρμα, τὰ μὲν κήτη τὰ ἄλλα, καὶ οὓς δελφῖνας, καὶ πρωΐαν καὶ οὓς βρίτωνας ἀναπηδᾶν ἐκ τοῦ μυχῶν

ex ea homini commendant. item ad oculorum uitiũ, quod delato in eos humore nimio, uidendi facultatem adimit.

De Nerite. Cap. XXVIII.

Cochlea marina magnitudine exigua, formæ pulchritudine eximia ſpectatur. eò maris, ubi ſordium uacuitas eſt, & tranquillitas uiget, & in ſaxis tum tectis mari, tum eminentibus modicè (chœradas uocant) naſcitur. hæc Nerites appellatur, & duplex ſuper ea narratur fabula, quas (ut accepi) referã. nam in longo opere modicè ad fabulas deflectere, tum animi recreandi, tum condiendi edulcãdiq; ſermonis gratia, nihil prohibet. Nereo (dæmoni) marino, quẽ ueracem & minimè fallacẽ eſſe hactenus omnes prædicãt, Doris Oceani filia (ut canit Heſiodus) filias peperit quinquaginta: quarũ Homerus quoq; in Megaris poëmate meminit. Poſt tot uerò filias, etiã filium unicum ei natũ eſſe, nõ illi quidẽ authores ſunt, ſed uulgus piſcatorũ p̃dicat: cui nomẽ fuerit Nerites, hominũ ſimul atq; deorũ formoſiſsimo: quo cũ Venus etiã in mari ſe oblectârit, magno illũ amore proſecuta. Cum uerò iam tempus fatale aduenisſet, & Venerẽ dijs cœleſtibus, iuſſu patris, inſcribi oporteret: audio eã de mari exeuntẽ, Neriten quoq; delicias ſuas ſecum abducere uoluiſſe: illum uerò recuſaſſe, q̃ inter parentes ac ſorores uiuere, quàm cœlo potiri mallet. Et cum alas etiã, quando cúq; libuiſſet, ad uolandũ ſibi p̃ducere poſſet, hoc quoq; munus à Venere (ni fallor) acceptum, aſpernatus neglexit. Quamobrẽ indignata Iouis filia, illũ in Cochleã eiuſdem nominis cõuertit: comitẽ uerò et miniſtrũ illius loco Cupidinẽ, ipſum quoq; iuuenẽ & formoſum, ſibi delegit: & alis, quas Nerites habuerat, eundem induit. Altera uerò fabula, Neptunũ ait amaſſe Neritẽ, & pariter ab eodẽ redamatũ eſſe, unde nomẽ & celebritas Anterotis (i. Amoris mutui) inter homines exorta ſint. & hũc Neptuni amaſiũ tum aliâs familiariter cũ ipſo uiuere ſolitũ eſſe: tum currũ eius & equos, ſi quãdo p̃equora ueheret, quàm proximè ſemper ſecutum, marinis beſtijs omnibus ſua celeritate ſuperatis. Nam piſces Cetacei, Delphini, Tritones, alijq; è penetralibus maris excitati,

† addo ἐς

† al' τοῖς ἀδελφαῖς

Alia fabula.

Anteros.

† al' ἐραδῇναι

* αὐτόχθωνος

† addo καὶ αὐτὸν

circumsiliendo currum, & tripudiando, (quod eos facere Homerus etiam in Iliade testis est,) omnes mox fessi desistebãt, & relinquebantur à tergo. Puer uerò pergebat semper, fluctibus etiam ei (ob reuerentiam Neptuni) se submittẽtibus, & locum aquarum diuortio cedente mari: q̃ Neptunus uoluisset tam præstantis formæ puerũ, tum cęteris in rebus excellere, tũ corporis habitu & uirib. præ cunctis florere. Solem igitur inquit fabula pueri celeritate commotum succensuisse, & in hocce Cochleæ genus uertisse. Quam uerò ob causam Sol iratus hoc fecerit, non exprimit fabula: uerisimile tamen est, si quid conijcere licet in rebus obscuris, hos deos fuisse riuales: & Solem ægrè tulisse quòd tam formosus puer in mari degeret, quẽ ipse digniorem inter sydera, q̃ inter belluas maris numerari iudicaret. Hic fabulã utranq; finierim. precor autẽ deos mihi propitios esse, & quæ narraui in meliorem partem accipere: & si quid peccatum est, id omne fabulis uulgi adscribere.

†ἀς τ κόχλον τέυχε ἐκ εἶδλα, & c. *al' νεῦρ

Quomodo Eridani & Tęnari confluxu aqua conglaciante pisces capiantur. Caput XXIX.

Tænari fluu. haud scio an alius quisquã meminerit. Eridanum etiã .i. Padum, tarisimè cõglaciari putãrim.

VBi insignis Eridanus & parum nobilis Tænarus coitionẽ faciunt, ibi peculiaria piscandi genera accolæ exercẽt: quæ ex Mitylenæi cuiusdam uiri, mihi etiam noti, carminibus didici, nõ indigna referri. Hyberno quidem tempore dum glacies astringit aquam, sationi operam dant. Fertilem enim regionem colunt. deinde ineunte uêre, nondum confluente frigoribus conglaciare desinente, qui antea agricolæ essent, nunc piscatores facti, sinuosum locum deligunt: quem peracutis securibus circumcidunt, ut figuræ rotunditate quiddam lacui uel paludi simile efficiant. non tamen glaciem propè ripam secant, sed in suo statu consistere sinunt: atque locum à glacie nudatum circundant amplo uerriculo, quod funeualido ambitur. Tum rete piscatores, alijq; in ripa consistentes trahunt: ac nimirum permulti, etiã piscatoriæ artis imperiti, piscium captionẽ animi causa spectãt. Cum

†al' φωτρά-φα

χῶρ, κ̀ πρδισκιρτᾶρ τ ἅρμα, & πρδιχορεύ ῳ, ὅ κ̀ Ομηρ φ̃ ἐν Ιλιάδ λέγ κ̀ μῖν. ἀκριβ πιδ γὰρ τ τάχος τ ἵππων πάντας & πάντα. μόνα ἦ ἄρα τὰ παιδικὰ οἱ προμαρτᾶρ, & μάλα πλησίον. σύρυδ ἦ ἄρα αὐτοῖς & τ λῦμα, κ̀ δ ὑσαδ & τ θάλασσαν, αἰδ οἱ προσιδᾶν. Βούλιδ γὰρ πῃ τι ἄλλη τ θεὸν εὐδοκιμᾶν τ καλὸν ἐράμδ, κ̀ δν κ̀ τ ἕξιν δ πρέπ. τὸν ἦ Ηλιον νεμεσῆσαι & τάχ τ παιδὸς ὁ μῦθος λέγ: καὶ ἀμᾶ φαί οἱ τ σῶμα †εἰς τ κόχλον. τ δν οὐκ οἶδα ἁπᾶν ὁπόθ ἀγριαίνοντα, τ δ γὰρ ὁ μῦθ λέγ: ἀ δ τι κ̀ μὲ συμβαλᾶν ἐπὶρ τ ἀτυχημάτων, λέγοντ αὐτρᾶν προσιδᾶν κ̀ Ηλιος. κ̀ γὰρ ἄπ ἴσως ὁ Ηλιος, ὡς ἐν θαλάττ φερόμ, ἐβούλετό πω αὐτ οὐκ ἐν τοῖς λήτεσιν ἀριθμᾶδ, ἀλλ' ἐν ἄστροις φέριδ. καὶ τὰ μὲν μύθω δν τοσόνδε ἐλεξάτω. ἐμοὶ ἦ ἐκ θεῶν ἵλεω ἔστω: καὶ τάχα μ ἦ ἐμ ἔστω πρὸς αὐτὸς εὔσομα: ἀ δ τι θρασύτερον ἄρκτα τοῖς μύθοις, ἐκέανω τ ἔγκλημα.

Γᾶς θηρᾶσιν ἐν & Ηριδανῷ ποταμῷ καὶ & Ταινάρῳ αὖ ἰχθῦς.

Κεφ. λθ.

ΕΝθα ὁ Ταίναρος ποταμὸς κ̀ ὁ Ηριδανὸς συμβάλλετ, ἔστ πῃ δ λέξης ἰδίᾳ κ̀ ἰδίους: ἐκᾶνος ἦ ὁ παντ γνάριμ: ἐν τῶδά τοι θῆρας ναὶ μὰ Δία ἰχθύων ἴδια, καὶ ὡς ἐμὲ δ ἤκουσαι μέτροις Μυτιληναί ου αὐδρὸς, ὃν ἴδια καὶ αὐτὸς, μηδ' ὑπ' ἐμᾶν ἀγέρασοι γνῶναι & λόγῳ & δεπεπυσμένων αὐτοῖς ἀπὸ Ιερυσαλλου τῶν ῥυμάτων, ὅσοι πρδιοικοῦσιν αὐδ, τῇ μὲν ὥρᾳ χειμερίᾳ ἀροῦσί τε καὶ σπείρουσι. καὶ γάρ πως καὶ εὔγειο χῶρον ἐκλήρωνται. ἅτε ἐπιόντος τ ἦρ, τῶν ῥυμάτων τῶν προφρημένων, δι' ἣν αἰτίαν εἶπον, ἔτι ἐσώτερ, ὠλισθάδ τινὰ τόπον πρ αἱροῦνται οἱ γεωργοὶ τότε, νυνὶ δ ἁλιεῖς, & πρδιτίμενοι ἤδη δ μάλα τεθηγμένοις πελέκεσι, καὶ τ ὕδωρ ἀναφαίρεπε, πρδιφέρεις ἐπὶ τέλμα. οὐ μὴν πλησίον ἔστι τοῖς ὄχθαις κόπτουσιν: ἀλλὰ ἐῶσι τὸν Ιρύσαλλ, ὡς δ ἀρχῆς ταύτης ἄφη. πρδιβάλλουσιν δν τῷ χάρῳ & γεγυμνωμένῳ πλατὺ δίκτυον, καὶ μάλ καὶ πρδιβάλλουσιν αὐτ κύκλῳ ἀδρότερον. καὶ πρότερ τ δίκτυον ἐπισπῶσιν αὖδρυ ὧν ἐπὶ ὄχθης ἑστῶτες, καὶ ἁλιεῖς, καὶ ἄλλοι. καὶ μάλ τὴν ἰχθύων ἅλωσιν θεῶντ πολλοί, & τέχνης ἐκπαίονες: ὑχαριστία δ ἐστὶν ὑπ ἐμοῦ.

ὅτων

ὅταν γε μὴν ἀγόμενοι τ̀ ἄχθος πλησίον ἀφίκωνται, τὴν κρηπῖδα καὶ † τὸ φῦκος τέμνουσι λιθύσκαλμον οἱ ἔξωθεν ὑδροβῶραι. τῇ γάρ τοι θύρᾳ φέρονται, καὶ ἀνασείλουσι τοῖς ἰχθύσι τὸ μὲν ἔξω πόρον. τοῦτο δὴ οὕτω γεμισθέν, πλήρη ἰχθύων τὸ δίκτυον ἐκᾶνο, τὴν περιτμηθεῖσαν ἐπωδεῖ † λιθύσκαλλον πέτραν, καὶ † σωιπάγη. καὶ οἷον ἐφεστῶτος ἁλιέως αὐτῇ, ἱστάσιν ὡς νήσου φέρεσθαι πλωτῆς. ἰδίᾳ μὲν δὴ καὶ ταῦτα ἰχθύων τῶν ἐκεῖσε, καὶ θύραις ἑτέραις οὐκ ἂν ἁρμόσειε. δόξαι δὲ ὁμηρῷ ἁπτέον μοι, ὅτι καὶ διπλοῦν αἴρουσι μισθὸν οἵδε οἱ ἄνδρες, τὸ μὲν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τὸ δὲ ἐκ τῆς γῆς, ὡς οὗτοι ἂν καὶ ναύτας καὶ γεωργούς.

Cum aũt ij qui adducunt, propè ripã uenerũt, tum piſcatores alij extrinſecus glaciem ripæ continentẽ frangũt. detinetur enim rete in lacu quem diximus, & promoueri ultrà non poteſt. Ita igitur circuncidunt glaciem, ut pars eius in medio (inter lacũ ſcilicet ab eis factum, & ripã) iam libera abſolutaq́, & inſulæ fluitantis inſtar, cui inſiſtunt qui rete trahunt, ab reti piſcibus pleno, dum trahitur, uerſus ripã agatur ac impellatur. Hoc quidem illo in loco piſcandi genus, uſitatis piſcationibus alijs lógè diſsimile, huiuſmodi eſt. De piſcatoribus uerò illis Homericè dixerim, eos duplicem fructum percipere, alterum ex terra, alterũ ex flumine, ut ijdem & nautæ & agricolæ cenſendi ſint.

† τὸ φῦκος

† σωιπάγη

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΔ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI XIIII.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XV.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΕ.

Θύρα ἰχθύων ἐν Μακεδονίᾳ ὁ παντὶ σωιθῆς. Κεφ. α.

Θύραν ἰχθύων Μακέτιν οἶδα ἀκούσας: καὶ ἔστι ἡ θύρα ἐν ποταμῷ. Βεροίας δὲ καὶ Θεσσαλονίκης μέσος ῥεῖ ποταμὸς ὄνομα Ἀστραῖος. εἰσὶν ὃν γένη τοῦτο ἰχθύων τὴν χρόαν κατάστικτοι: τίνας αὐτὸς οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι, Μακεδόνας ἱστορῶν λόγον ὅτιν. οἵτινες ὃν οὗτοι ποιοῦνται τροφὴν μύιας ἐπιχωρίους ἐν τῷ ποταμῷ πετομένας, οὐδὲν ἕτερον ταῖς ἀλλαχόθι μύιαις προσεικασμένας, οὐδὲ μὴν σφηκῶν ὄψει πλησίους: οὐδὲ αὖ ἔστοι τις ταῖς καλουμέναις † ἡμέρισι τὴν μορφὴν ἀκότως ἂν ἀντικρίνειε τοῦτο δὲ ζῷον, οὐδὲ ταῖς μελίσσαις αὐταῖς. ἔχουσι δὲ τ̀ προφερομένων ἑκάστου μοῖραν ἰδίαν. ἰσχύουσι δὲ ὃν τὸ μὲν θράσος, μυίας: τὸ δὲ μέγεθος, ἔπεσι ἂν αὐθαδίσασθαι: σφηκὸς δὲ τὴν χρόαν ἀπεμάξατο: βομβεῖ δὲ ὡς ἂν μέλιττα, καλοῦσι δὲ ἵππουρον αὐτὸν, παῦ ὅσον εἰσὶν ἐπιχώριοι γε. ἐκδιαιτῶσιν δὲ ἐπικείμενοι τῷ ῥεύματι τροφὴν

Quomodo in Macedonia non admodum uſitatè piſces capiantur. Caput I.

HIuſcemodi Macedonicã piſcandi rationẽ auditione cõprehenſam habeo: in fluuio nomine Aſtræo, qui inter Beroeam & Theſſalonicen medius fluit, diſtincti uarijs colorib. piſces (nomine ab incolis Macedonibus interrogando) gignuntur: qui indigenis Muſcis in fluuio uolitantibus paſtum ſibi comparant. Eæ nec ſimile de ſpecie quicquã aliarum Muſcarum habent, quę ubiq́ ſunt: nec ad Apum ſimilitudinẽ accedũt, nec Veſparũ, nec deniq́ Anthedonũ (Crabronum) ſpeciẽ gerunt: harũ tamen aliquã cuiuſq́ propriam particulã referunt. nã in audacia quidam ſimile cæterarũ Muſcarũ habent, tũ magnitudine Anthedoni ſimiles ſunt, tũ Veſparũ colorẽ reddunt, & ſimiliter quidem atq́ Apes bombo ſtrepũt. Eas Hippuros appellant indigenæ. eæ ad ſummam aquã uerſantes ſui gratia alimenti,

† al ἡμέραις lego αὐθηδόσιν ex ſequentib.

Piſcium nationem non latent. Nam ut ex his quiſpiã earum aliquam per ſumma apparentẽ cõſpexit, ſilentio ſub aquas ſubiens, ne prædã aquæ agitatione loco moueat, proximè ad illius umbram accedit, & quemadmodum uel de grege oũẽ Lupus, uel anſerẽ ex cohorte aquila rapit, ſic is ore hianti atq; imminẽti eam deuorat, & mox ſub aquę ſuperficiẽ denuò mergitur. Quod quidem ipſum etſi piſcatores haudquaq; ignorant, nõ ijs tamen Muſcis ad inescandos piſceis utũtur. ſimul enim ac hominis manu cõtinguntur, & natiuũ colorem perdunt, & pennæ euaneſcunt, & inepti ad eſcã piſciũ omninò reddũtur. Quæ cauſa eſt, cur earum odio incenſi, ipſas à ſe deteſtentur. Veruntamen qui piſcandi ſcientiã cognitionemq; præclarè tenent, captioſa quadam machinatione atq; ſolertia eiuſmodi piſceis circũueniunt: Purpuraſcente enim lana hamũ circumueſtiunt: & ad eandẽ lanam gallinacei pennas duas è barba ſeu paleis, cerei coloris ſpeciẽ ſimilitudinemq; gerentes, accõmodant. quaternũm cubitorum eſt arundo, & eiuſdem longitudinis linea, atque has abſtruſas inſidias in flumen deijciunt. piſces colore illecti, cupidè pergũt cõtrà uenire, ac nimirum lautum cibum ſe habituros ex pulchro aſpectu arbitrantes, hamatis eſcis configuntur, ijſdemq; acerbis captiui fruuntur.

† ὑδροθηρικοὶ uel ὑδροθυρικὸν * al' ληρῷ † ὀργυιᾶς

De marinis Arietibus. Cap. II.

MArini Arietes, quorum quidẽ nomen apud multos peruagatum eſt, ſed non tamen hiſtoria omninò explicata, niſi quatenus à pictoribus & fictoribus oſtenditur. Circa Corſicum & Sardoum fretum hybernant, atq; ex ſumma aqua eminentes ſpectantur: Simul & maximi Delphini circum eos natant. Mas aries frontem alba uitta redimitam habet, ut uel hanc Lyſimachi, uel Antigoni uel alterius cuiuſpiã regum Macedoniæ diadema dicas. Aries uerò fœmina, quemadmodum barbæ appendiculas gallinacei quaſdam poſsident, ſic ipſa cirros eximo collo pendentes habet. Neq; modò eorũ uterq; mortua, ſed & uiua corpora exeſt, & conficit. In natando magnos fluctus facit: tempeſtate quã ex ſua agitatione ciet, naues

τροφὴν τὴν ἑαυτοῖς φίλην. ὁ μὲν ὁ δὴ οὕτω τοῦ ἐπινηχομένου λαθὼν ἰχθύος. ὅταν γοῦν αὐτὸν ἐπιπολάζουσαν τὴν μῆλαν θεάσηται πίς, ἡσυχῇ καὶ ὕφυδρον νέων ἔρχεται, λανθάνειν τὸ ἄωτον δεδοικὼς ὕδωρ, ἵνα μὴ σοβήσῃ τὸ θήραμα. εἶτα ἐλθὼν πλησίον κατὰ τὴν σκιὰν αὐτῆς, ὑποχανὼν κατέπιε τὴν μῆλαν· ὡς δὴ ἀγκίλῳ λύκος ἁρπάσας, ἢ χλωὰ δὴ αὐλῆς ἀετός. καὶ τοῦτο δράσας ὑπεισῆλθε τὴν φρίκα. ἴσασιν οὖν οἱ ἁλιῆς τὰ πραττόμενα· καὶ ταῖς μὲν μὴ ταῖς μύιαις εἰς δέλεαρ τῶν ἰχθύων χρῶνται οὐδέν· ἐὰν γὰρ αὐτῶν προσάψηται χεὶρ ἀνθρωπίνη, ἀφύελωτα μὲν τὴν χρόαν τὴν συμφυῆ, μαραίνεται δὲ αὐτοῖς τὰ πτερά, καὶ ἄβρωτοι γίνονται τοῖς ἰχθύσι. καὶ δὴ ταῦτα ὑποσίασιν αὐτοῖς ἀπορρήτῳ φύσει, τὰς ἐρημύας μεμισηκότες. οἱ δ' ὃν προδιέρχονται † ὑδροθηρικὴ δόλον αὐτοῖς ἐπινοήσαντες· οἷον ἁλκίστρῳ προβάλλουσιν ἔριον φοινικοῦν, πέρυσαί τε καὶ ἐρίῳ δύο πτερὰ ἀλεκτρυόνος ὑπὸ τοῖς καλλίοις πεφυκότα, καὶ * χρυσῷ τὴν χρόαν πεπασμένα. τὸ δὲ ὄργυιαὶ δέ εἰσι, καὶ ὁρμιὰ δὲ τοσοῦτον ἔχει τὸ μῆκος. καθιᾶσιν δὲ τὸν δόλον. ἑλκόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ χρόας ὁ ἰχθύς, καὶ οἰόμενος, αὐτίος ἔρχεται, ἐθέλων ὑπολαμβάνων εἰς τὸ κάλλος τοῦ ὄψεως ἔξειν θαυμαστῶν, εἶτα μάλα πρόθυμος ἐμπλάκεται καὶ ἁλκίστρῳ, καὶ πικρᾶς δὲ ἐσιάσεως ἀπολείπεται ἔρημος.

Περὶ τῶν θαλαττίων κριῶν, καὶ ὅπως θηρῶσι τὰς φώκας. Κεφ. β.

Οἱ θαλάττιοι κριοί, ἀνωνύμως ὄνομα μὲν ὅτι τοῦ πολλοὺς διαφέρει, ἱστορίᾳ δὲ οὐ πάντῃ ἔφασις, ἢ ὅσον γραφῆς χαρουργίας, καὶ πλάσματι δείκνυται. χειμάζουσι μὲν περὶ τὸν Κυρνηϊόν τε καὶ Σαρδῷον πορθμόν, καὶ φαίνονταί γε καὶ ἐξάλοι. περινήχονται δὲ ἅμα αὐτοὺς καὶ δελφῖνες μεγίθει μέγιστοι. ὁ τοίνυν ἄρρην κριὸς, λευκὴ τὸ μέτωπον ταινίαν ἔχει περιτείνουσαν· ὁποῖος ἂν Λυσιμάχου τοῦ διάδημα, ἢ Ἀντιγόνου, ἢ τινος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Βασιλέων ἄλλου. κριὸς δὲ θῆλυς, ὡς οἱ ἀλεκτρυόνες τὰ κάλλια, οὕτω τοι καὶ ὅτος ὑπὸ τῇ δέρῃ πρτημένους πλοκάμους ἔχει. ἁρπάζει γὰρ τοίνυν τοῖν κριοῖν ἑκάτερος τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ ποιεῖται τροφὴν αὐτά, καὶ ζῶντας ἁρπάζει. ἀλλὰ καὶ τοῦ νήξεως λανθάνουσιν πολὺς ὢν καὶ ὑπερογκος, καὶ

καὶ ναῦς πολλὰς ἐμπίπλησι, χαμῶνα αὐτὰς ἀξίωσαν τὸν ὄρον ἐργασάμενον. ἁρπάζει δὲ καὶ ἀπὸ γῆς ἐσῶπας ἢ πλησίον. λέγουσι δὲ οἱ τὴν Κύρνον κατοικοῦντες: νεὼς ἐκφθαρμένης φ' χαμῶνι, ἄνδρα δι' μάλα νηκτικὸν πολλῷ θάλατος ἐξανύσαντα, λαβέσθαί τινος ἄκρας σφισὶν ἐπιχωρίου, καὶ ἀναβάντα ἐσώσαι & μάλα ἀδεῶς, ἤδη λιμὸν ἀπαυτῷ ἐλεύθερον γεγόμενον, καὶ φ' ἁλίας τοῦ ζῆν καὶ ἀξιούσας ὄντας. ἐρισὶν ὃν πεζαιπορόμενον θεάσασθαι γὰρ ἐσῶντας: καὶ ἀναφλιχθέντα τὸν λιμὸν, ἐλίξαί τε ἑαυτὸν, καὶ λυρτᾶσαι, καὶ τοῦ οὐραίου μέρει πολλὴν ἐλάσαι θάλασσαν: ἅτε ἑαυτὸν μετεωρίσαι ἀρθέντα τοῦ τοῦ οἰδήσαντος λύματος, καὶ ὧν τὴν ἄκραν φθάσαι αὐτὰ θέντα, & δίκην καταιγίδος, ἣ σφοδρὸν ἁρπάσαι τ' ἄνθρωπον. τὴν δὲ μὴν Κύρνειον ἁρπαγμάτι & θύραμα τοῦ ἐρισὶ δεῖ τοιοῦτον. Μυθοποιοῦσι δὲ οἱ μὲν Ὠκεανὸν οἰκοῦντες, οὐ πάλαι τῆς Ἀτλαντίδος βασιλείας, οὐκ ἔχ τῆς Ποσειδῶνος πορείας, ἐπιφέρειν ὧν τὰς κεφαλὰς τὰς τῶν κριῶν τῶν ἀρρένων ταινίας, γνώρισμα τῆς ἀρχῆς ὄντας: καὶ τὰς ἐκείνων γαμετὰς τὰς βασιλίδας, οὐ πλοκάμους τῶν ἑτέρων καὶ ἐκείνας φορεῖν τῆς ἀρχῆς ἔλεγχον. Εἰ δὲ ἄρα οὖν μυκτῆρας μὲν ζῶον ὧδε καρτερὸν δεινῶς, καὶ πολὺ πνεῦμα εἰσπνεῖ: καὶ ἕλκει αἴρα † ὑφ' ἑαυτῶν πάμπολλα. θυρᾷ δὲ καὶ τὰς φώκας μὲν τρόπον ὧδε. αἱ μὲν σωιεῖσαι πλησίον που ἐρισὶν εἶναι, καὶ φέρειν σφίσιν ὄλεθρον, ὡς ὅτι τάχιστα ἐλυήξοντας: καὶ ἐξελθοῦσαι εἰς τὴν γῆν, καὶ τὰς ἑαυτῶν τροῦς πέτρας ἐπελθοῦσαι, καταδύονται. † οἱ δὲ, αἰσθόμενοι τὴν φυγὴν μεταθέουσιν, καὶ αὐτοῖς σφίσιν τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα τὴν τ' χρωτὸς ὁσμὴν, ὄνδρον ὧν σφίσι τὴν ἄγραν συνιᾶσι: καὶ ὡς ἴυγγί τινι βιαιοτάτῳ ἑλκουσι ταῖς ῥισὶ τὸν μεταξὺ ἑαυτῶν καὶ τ' φώκης ἀέρα. ἃ δὲ, ὡς βέλος ἢ ὁράτου αἰχμὴ ἐκπλήσσει τὴν τ' πνεύματος πρόσβολήν. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐπαναχωρεῖ. τελευτῶσα δὲ τὸν ἢ βιαιοτάτης ἕλξεως ἐκασθῆται τ' αὐτοῦ, & ἄκουσα ἀκολουθεῖ, ἀπειρῆν ἰμᾶσί τισιν ἢ χοίνοις κατατεταμένην, καὶ τέτριγε, καὶ γίνεται ὧδε ἐρισὶ δεῖπνον. Τὰς γε μὴν ἐλαφηφυκίας τῶν μυκτήρων τὸ ἐρισὶ τρίχας, οἱ ταῦτα ἀξιοῦντες ζῆν ἀξιοῖ λέγουσιν ὡς πολλὰ ἀγαθάς.

naues funditus euertit. ac eos qui secundum mare uersantur, rapit. Nam qui Corsicam incolunt, dicunt, uirum qui ex tempestate naufragium fecisset, natandi benè peritum, ubi permultum maris natando transmisisset, circa Corsicam crepidinem quandam assecutum ascendisse, ibiq; cóstitisse, tanquã periculo iam omni exemptum atq; securũ: pòst uerò quàm Aries famelicus eum oculis comprehendisset, conuolutũ agitatumq; posteriore sui parte plurimũ mare cócitasse: deinde ab intumescente æstu elatum instar procellæ & turbinis hominem corripuisse. Hęc de Ariete circa Corsicam. Cæterum Oceani accolæ fabulantur ueteres Atlantidis (Atlantides uel Atlanticæ insulæ, quas beatas uocant, duæ sunt) reges, qui genus ad Neptunũ referunt, in capitibus suis Arietum marium tænias gestasse, imperij insigne: & reginas similiter cirros (quos diximus) fœminarum Arietum. Tanto narium robore prędita est huiusmodi bellua, spiritũ ut uehementer & permultum anhelet, & immensum aëra respiratione ad se attrahat, eaq; aspiratione marinos Vitulos ad hanc rationem comprehendat. Cum enim Arietem illi nouerunt uicinũ esse ad moliendas ipsis insidias, in terrã celerrimè enatãtes, in specus saxorum conduntur: is cognita fuga, insequitur: & contra antrum stans, ex corporis odore prædã intus esse percipit, & narium illecebra quadã acri, inter se & Vitulos aërem intermediũ attrahit. Hi tanquam uel sagittã, uel spiculum, sic sanè spirationis illius appulsum declinant, & refugiunt. Tandem tamen uiolentissimo anhelitus ductu inuiti, & tanquam loris quibusdam, aut funibus constricti, ex latebra extrahuntur, & stridٍent, & ab Ariete deuorantur. Ex earum naribus enatos pilos harum rerum periti magnos usus afferre testantur.

† εἰς ἑαυτὸν, uel δ' αὐτ

†Enallage numeri.

De Thynnis Bubonicis. Cap. III.

AD promontorium Bubonicum innumeri Thynnorum greges uersantur. Eorum maximi, similiter ut Sues

Περὶ τῶν θυννων τῶν φ' τοῦ ῥοῦ τοῦ Βιβωνικῶ. Κεφ. γ.

ΕΝ δὲ τῷ ῥοῦ τοῦ Βιβωνίου, (al' Βυβωνικῷ) θυννων ἔθνη μυρία. & οἱ μὴ αὐτῶν κατὰ ὧν σῦς

εἰσι

Sues, soli & separatim natãt: alij more Luporum bini proficiscuntur: alij quemadmodum Capræ, quæ in latis pastionibus gregatim pascuntur. Exoriente Canicula & ingraescente æstiuo calore, in Euxinũ natare contendunt: & marinis fluctibus è feruidè radiato Sole calescẽtibus, inter se uelut conserti cõtextiq; confertis turmis natant, & corporũ coniunctione ad perfruendã umbram se inuicẽ opacãt.

De Luna pisce. Cap. IIII.

DEmostratus uir rei piscatoriæ peritissimus, simul & disertus, piscem quendã esse affirmat specie perpulchrũ, & appellari Lunam: exigua magnitudine, lata figura. Idemq; affert, cyanei coloris speciem similitudinemq; gerere: in dorso † pinnas habere molles & lenes, easdemq; in natãdo explicare, & ad similitudinem Lunæ semicirculum efficere: simul & eũ ipsum (ut Cyprij piscatores aiũt) cum est plena Luna, tum impleri, tum implere arbores, si ex his illum appenderis. decrescente uerò Luna, exiccari, atq; interire: ac si ad plantas admoueris, eas marcescere, & euanescere: Item si iam plena uel crescente Luna in id aquæ, quod in perfossis puteis reperitur, quis hunc piscẽ iniecerit, aquã iugem & perennẽ fore: sin extrema aut decrescente Luna, aquam exarescere. Quod si hunc eundem in fontẽ scaturientem conieceris, quomodo dixi de puteo, is ad rationẽ Lunæ uel euanescet, uel implebitur.

† λοφιὰς, eminentias quasdam, uel setas eminentes.

† al' πῶσαρ.

De piscatione Thunnorum in Ponto. Caput V.

QVemadmodũ in Propontidẽ Thynni innatant & enatant, supra scripsi: iam porrò qui Heraclìam, Tion, Amastriam, Ponticas urbes incolunt, planè sciũt quo anni tempore eiusmodi pisces eò accedant: Quare tũ ad mare se cõferunt, habentq; permulta contra eos instrumenta parata, naues, retia, speculã in excelsum excitatam, quã in litoris eminẽti loco, & circumspectũ facilem habenti, defigunt: cuius

† al' τόνδε τ λόγον.

† al' μὴν τοι

ἐστι μονίαι, καὶ καθ' ἑαυτὸς νήχονται μέγιστοι ὄντων. οἱ δὲ, σωδίνα θρύπτων, καὶ εἰς τὸν ἰξ οὐ λύκος σώνομα. ἄλλοι ἢ κατ' ἀγέλας, ἀσπιρῶν τὰ αἰπόλια, πλατείας νομὰς νεμόμενοι. ἐπιτέλλοντος ἢ τ Σειρίου, & τ ἀκτῖνος φλογμαζούσης ὀξύτατα, ὧν γὰρ Εὔξεινον σέλλονται. καὶ τὸ λύματος αὐτὸ ἐμπύρου δ' οκοῦντος, ἀλλήλοις σωνφασμένοι νήχονται: καὶ τῇ τῶν σωμάτων σωαφῆ σκιᾶς τινος ἀμωσγέπως μεταλαγχάνουσι.

Περὶ τ ἰχθύος ὃν καλοῦσι σελλῆνα. Κεφ. Λ.

ΛΕγεῖ ἢ Δημόστρατος ἀνὴρ ἁλιευτικῆς σοφίας ἐπισήμων, ναὶ μὰ Δία, καὶ ἑρμηνεῦσαι χρηστὸς, εἶναί τινα ἰχθὺν ὡραῖον τὸ εἶδος, καὶ καλεῖσθαι σελλῆνα τοῦτον: τὸ μὲν μέγεθος βραχύν, λευκοῦν τὸ εἶδος, πλατὺν τὸ σχῆμα. τὰ μὲν οὖν πτερὰ οἱ λοφιὰς ἔχειν, καὶ τάσδε αὐτατείνειν: ὁ αὐτὸς φησι, μαλακὰς εἶναι αὐτὰς, καὶ οὔτε αὐτιτύπους, οὔτε τραχείας. ταύτας δὲ ὅταν ὁ ἰχθὺς οὗτος ὑποσύρηται διαιρεῖσθαι καὶ ἀπολεπύνειν κύκλου ἡμίτομον, καὶ εἶναι σελλῆνος ἢ διπρημένης σχῆμα. καὶ ταῦτα μὴ ὅλα ἰσλεῖν Κύπριοι ἢ ἁλιεῖς φασιν. Δημοστράτου ἢ καὶ οὗτος ὁ λόγος: πληρουμένης μὲν τ σελλῆνος τὸν ἰχθὺν τόνδε ἠρμένον, ὡς πληροῦσθαί τε αὐτὸν, καὶ πληροῦν, τὰ δὲ σφόδρα ἐὰν τούτοις † πλαρτήσῃς φέρων αὐτόν: λαγούσης δὲ ἀπατοπετῆχθαι καὶ ἐκλείπειν, καὶ φυτοῖς προσχθόντα αὐαίνειν αὐτά. Ὀρυπομένων τε φρεάτων, ἐὰν μὲν † μέλιτος ὑπὸ φαινομένου εἰς τὸ εὐρεθὲν ὕδωρ ἐμβάλῃς τὸν ἰχθὺν τοῦτον, ἀφώνατον ἔσαι τὸ ὕδωρ, καὶ οὐδὲ ἐπιλείψει ποτέ: ἐὰν δὲ ὑπολήγοντος, οὐχ ἕξει τὸ ὕδωρ. μὴν μέντοι καὶ εἰς πηγὴν ὑπανατέλλουσαν εἰ τὸν αὐτόν γε ἐμβάλλεις ἰχθὺν, ἕξεις ἢ πεπληρωμένην αὐτὴν, ἢ λιφνὸν τὸν χῶρον τὸ φρεῦθρον.

Περὶ τῶν φ' Πόντῳ θυννων. Κεφ. ε.

ΟΠως μὲν ὖν εἰσνέουσί τε εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ ὅπως ἐκνέουσιν ἀρχαὶ οἱ θυννοι, οἶδα ἀπὸ αὐτοψίας τῶν λόγων τῶνδε. νοείτω δέ μοί τις φρεαταῦθα Ηράκλεαν, καὶ Τίον, καὶ Ἀμάστριαν, πόλεις Ποντικάς. οὐκοῦν οἱ τόνδε τὸν χῶρον πάντα οἰκοῦντες τὴν τῶν θυννων ἐπιστημίαν ἴσασι κάλλιστα. καὶ † μὴν καὶ ἀφικνοῦνται τοῦ ἔτους τρίτα, καὶ ὅπλα κατ' αὐτῶν εὐτρέπισαι πολλὰ, ναῦς, καὶ δίκτυα, καὶ σκοπιά: ὑψηλὴ δὲ αὕτη ἐπί τινος αἰγιαλοῦ πάγεισα, αὐτόθεν φ' πόλεως σφόδρα εὐλυθέρα. καὶ γὰρ αὐτῆς τὸ ποίημα πολυκηήσαται, ἐμοὶ μὲν οὐκ † ἔτι († aliàs ὅτι) μόχθος, σοὶ δὲ ἴσως ἀκούοντι φ' τῶν

ἧν ὥτων τρυφῆς τὴν ἐκείνης, φεῦ. δύο πρέμνα ἐλάτης ὑψηλὰ δοκίσι πλατύσας δια λημμένα ἕξηκε τυκναῖς ταύτας δ' ὑφασμέναις, ὠνελθεῖν τῷ σκοπῷ τὴν ἐπιβῆναι μάλα ἀγαθαῖς. αἱ δὲ ναῦς ἑρέτας ἑνάξι καὶ ἓξ ἔχει τὴν μὲν ἑνάτφα, νεανίας δὲ μάλα ἐρέσσοντας. δίκτυα δὲ πωμένη, ὁ λεῖφα λίαν, καὶ †ἀὐτιχόμενα τοῖς φελλοῖς, μολίβῳ γεμὴν ἐριβόμενα μᾶλλον. ἀβρόα δ' ἄρα αἱ τὴν δὲ τῶν ἰχθύων ἀγέλαι αἰσθέσθαι. ἦρος δὲ ἰσολάμποντος, καὶ τῶν αὐέμων αἰρναῖον ἤδη κατα πνιόντων, καὶ τοῦ ἀέρος φαιδροῦ τε ὄντος, μὴ οἰονεὶ μεδιῶντος, μὴ τοῦ λύματος λεμμένου, καὶ λάβρας οὔσης τῆς θαλάττης: ὁ σκοπὸς ἰδὼν σοφίᾳ τινὶ ἀῤῥήτῳ, καὶ φύσει ὄψεως ἐξενωτεκότι, λέγει μὲν τοῖς θυραταῖς ὁπόθεν ἀφικνεῖσθαι οἴδε. οἷγε μὴν πρὸς τὴν φωνὴν πρήγασθαι τὰ δίκτυα, καὶ ὅσα ἐκδιδάσκει. εἰ δὲ φράσειεν ἑτέρῳ, δίδωσιν ὡσπερεῖν στρατηγὸς ὁ σύνθημα, καὶ χορολέκτης ὁ φιλόσοφον. αἱρεῖ γε μὴν πολλάκις καὶ τὰ πάντα ἀριθμὸν, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται τοῦ σκοποῦ. ἐκεῖνα δὲ †ὁποῖα, ὅταν ἑαυτοὺς ὠθήσωσιν εἰς τὸ πέλαγος ἡ τὴν θυννῶν ἴλην, ὁ τῆς σκοπιᾶς φυλάττων, καὶ ἀκριβῶς τὴν τῶν προφρομένων ἰσορίαν, καὶ μάλα ὀξὺ ἐμβούλας, λέγει διώκειν ἐκεῖσε, καὶ τοὺς πελάγους ἐρέσσειν βάθυ. οἱ δὲ διαρτύσαντες ἐλάτης, τὴν τ' σκοπὸν αὐέχουσαν, τ' ἑτέρας οἰόνον δὴ μάλα μακρὰν τὴν δικτύων ἐχομένην, εἶτα ἐπαλλήλαις ταῖς ναυσὶν ἐρέσσουσι κατὰ στοῖχον, ἔχονταί τε ἀλλήλων. ἐπεί τοι καὶ τὸ δίκτυον ἐφ' ἑκάστῃ διήρηται. καὶ ἦγε πρώτη τὴν ἑαυτῆς ἐκβαλοῦσα μοῖραν τοῦ δικτύου, ἀναχωρεῖ. εἶτα ἡ δευτέρα δρᾷ ὧδε, καὶ ἡ τρίτη, καὶ δεῖ καθεῖναι τὴν τετάρτην. οἱ δὲ τῇ πέμπτῃ ἐρέσσοντες, ἔτι μένουσι. τὸς δὲ ἐπὶ ταύτῃ οὐ χρὴ καθεῖναί πω. εἶτα ἐρέσσουσιν ἄλλος ἄλλη, καὶ ἄγουσι τοῦ δίκτυος τῆς μοῖραν, εἶτα ἡσυχάζουσι. νωθὴς δ' ἄρα ὄντος οἱ θύννοι, καὶ ἔργον τι τόλμης ἐχόμενον ἀδωσατοῦντος δρᾶσαι, πεπισμένοι μένουσί τε καὶ ἀτρεμοῦσιν. οἱ δὲ ἑρέται ὡς ἁλούσης πόλεως, λέγουσιν ἰχθύων (ποιητὴς ὣ ἔπε) δῆμον. οὐκοῦν (ὦ φίλοι Ἕλληνες) τὴν Ἐρετριᾶς ἴσασι ταῦτα, τὴν Νάξιοι ἰδὲ λέος τ' θήρας τ' τοιαύτης παλόντος ὅλα Ἡρόδοτός τε καὶ ἄλλοι λέγουσι. τὰ δ' ἔτι λοιπὰ τ' θήρας, ἀκούσεσθε ἄλλων.

Διὰ τί εὔχονται τῷ Ποσειδῶνι οἱ θηρῶντες τοὺς θύννους, καὶ πρὸς ξιφίαν καὶ δελφῖνα. Κεφ. ς.

cuius conficiendi rationem moleſtũ mihi non erit explicare: Tigna bina proceriſsima abiegna excitãt, intercepta & iuncta inter ſe, trabibus latis & crebris immiſſis, & facilem aſcenſum ſpeculatori præſtantibus, ſingulæ naues utrinq; ſex iuuenes expeditè remigãtes habent. Retia bene longa ſunt, non admodũ leuia, & quæ magis deprimantur plumbo quàm leuentur ſuberibus. Copioſi autem iſtorum piſcium greges in ea ferũtur. Itaq; uerno Sole illucente, uentis placidè & tranquillè flantibus, cœlo lęto & quaſi ridente, conquieſcẽte à tempeſtatibus mari, iam propinquare Thynnos ſimulut ex ſpecula prudenter & acutè ſpeculator proſpexit, piſcatoribus unde ueniãt, denunciat. Hi ad uocis ſignificationẽ retia tendunt. nã ſi intra retia ingrediantur, ſicut dux exercitus, uel choro præfectus, hoc ipſum ſigno dato edocet. Itaq; ſæpe totũ gregẽ capit, & non aberrat à ſcopo, nec deſiderio fruſtratur. Cum uerò Thynnorũ cohortes in altum ſeſe incitauerint, is qui ex ſpecula acerrima oculorum acie horũ actiones obſeruat, contenta uoce exclamat, rectà ad altum remigationem contendendam, illucq; inſequendos eſſe. Hi porrò alligato ad alterũ tignum, quod ſpeculã ſuſtinet, perlongo retiũ funẽ, naues ordine remis propellunt, ita ut inuicẽ non ſeparentur. nam & rete in ſingulas diſtributum eſt naues. Et prima nauis, ubi ſuã retis partem eiecit, diſcedit: hoc idem facit deinceps ſecunda, & tertia, & quarta: qui quintam remis impellũt, interim ſeparãt, ut mox eiecturi uideantur. Reliqui uerò nunquam laxare debent. Deinde alij aliò remigant, & pro ſe quiſq; retis partẽ trahit, poſtea quieſcunt: Thynni uerò circũuallati perignauiã & timiditatẽ non ſe loco mouent. itaq; conferti comprehenduntur. Itaq; remiges, tanquã ciuitate aliqua in poteſtatem redacta, totum piſciũ (ut poëta diceret) †populũ capiunt. Norunt hæc & teſtantur tũ Eretrienſes tum Naxij hac piſcatione inſignes, ut Herodotus & alij referunt. Eius autem reliqua audietis ab alijs.

† al' ἀναγόμενα

† al' ὁποῖον

† Columella populum de Apibus dixit. Eretria urbs eſt Euboeæ. Naxus una Cycladũ in Aegeo.

Thynnorũ piſcatio ubi. Et cur Thynnorũ piſcatores Neptuno uota nuncupent. Cap. VI.

Non

†τί γὰρ

NOn uerò in Ponto tantum capiuntur Thynni, sed in Sicilia quoq;, ut mihi uidetur, cũ Sophrõ (Syracusanus poeta) Thynnorum piscatoris meminerit. Sed alibi quoque piscatores eorum esse constat. Cum autem iam circumretiti tenentur, Neptuno malorum depulsori omnes omninò uota faciunt. cuius rei causam dum mecum studiosè inquiro, inuenio illos hoc dæmone maris domino opus habere, ne uel Gladius piscis uel Delphinus huic Thynnorũ agmini captiuo accedat. Nam sæpe strennuus aliquis Gladius, lacerato reti, Thynnorũ gregi irretito, ad se exuendum ex laqueis facultatẽ dedit. Delphinus etiam ad moliendas retibus insidias acerrimus, ijs perniciem affert, ac dentibus conficit.

†ὅστι Gladius.

Delphinus. †τοι

Lac pecorum apud Indos ex cœlesti melle dulcescere. Cap. VII.

IN India, & maximè in Prasiorum regione, liquido melle pluit: quod in herbas, ac palustrium arundinũ comas decidẽs, mirificas pastiones ouillo & bubulo pecori præstat: quod quidem ipsum à pastoribus eò, ubi dulcis plus roris de cœlo delapsum est, agitur: & sic illis pastionibus tanquã epulis iucundè accipitur: pastoresq; uicissim suaui epulo compensat. nã ex pecore illi suauissimũ lac exprimunt, neq; (sicut Græci faciunt) mel miscere & temperare habent necesse.

De Margaritis marinis Indicis, Erythræis, Bosphoris, & Britannicis, & earum rege. Item de Indicis terrenis. Cap. VIII.

INdica Margarita hoc modo capitur. Vrbs est nominẽ Perimuda, cui eo tempore cum in Bactris Eucratides regnaret, Soras ex generis regij stirpe natus imperauit. hanc quidẽ ipsam Ichthyophagi incolentes, Margaritas retibus in orbẽ circa litus amplissimũ extensis, comprehendunt. Margaritiferæ Conchę magnorum Stromborũ similitudinem gerentes, gregatim natant, & quemadmodum Apum examina reges, sic eę habent, tum coloris pulchritudine, tũ magnitudine præstantes. Summa aũt contentione urinatores ideò certant ad capiendũ gregis ducem, quòd

†μεγάλῳ

Θυννωρὸν ἁρπάσαντι τῇ θύρᾳ τῇ Γοντικῇ, ἐγὼ δ' αὖ φαίην ὅτι καὶ Σικελικῇ (†τί δ' οὐ βούλομαι αὖ, τὸν ἁλιᾶ θαυνοθήραν ὁ Σώφρων ἔγραψε; πανταχοῦ γὰρ καὶ ἀλλαχόθι ἄγραι τῶνδε τῶν θηρίων εἰσί) ὅταν δίκτυα ἅλις πολυπλακέντων αὐτῷ, ῥοσεῖ δ' ὧνι παντὸς εὔχονται πάντες ἁλιεῖς κὠ τηνικάδε. καὶ ὁπόθεν καὶ τόδε †δ' δαίμονος ἄξιόν ἐστιν ὄνομα εἰπεῖν, ἐμαυτὸν καὶ μάλα ἀπαιτῶν τε καὶ βουλόμενος, ἐπισυμβάλλεσθαι: †τοί δίεονται τὸν Διὸς ἀδελφὸν τοῦ θαλάττης ἱππαστοντος, μήτε γὰρ ξιφίαν τ' ἰχθὺν τῇδε τῇ ἴλῃ σωλιπορον ἀφικνεῖσθαι, μήτε μὴν δέλφινα. ὁ γὰρ γραπτὸς ξιφίας, πολλάκις τὸ δίκτυον διέκειρε, καὶ ἀφῆκεν ἐλεύθερον διεκπεσεῖν τὸν ἀγέλαν. καὶ δελφὶς †τὸν ἐπίβουλον δίκτυα ζῶον. δεδραγὼν γάρ τοι δεινὸς ὄδε.

Γῶς γλυκὺ γίνεται τὸ ἐν Ἰνδοῖς γάλα. Κεφ. ζ.

ΥΕται Ἰνδῶν γῆ δίκα τοῦ ἡλίου μέλιτι ὑγρῷ: καὶ ἔτι καὶ πλέον † Πρασίων χώρα, ὁπόταν ἐμπίπτον ταῖς πόαις, καὶ ταῖς τ' ἐλαίων καλάμων κόμαις, νομὰς τοῖς βουσὶ καὶ τοῖς προβάτοις παρέχει θαυμασίας. καὶ τὰ μὲν ζῶα ἐσιᾶται τῶνδε τῶν νομῶν. μάλισα γὰρ ἐντεῦθα οἱ νομεῖς ἄγουσιν αὐτὰ, ἔνθα καὶ μᾶλλον ἡ δρόσος ἡ γλυκεῖα κάθηται πισσῶσα. ἀντιφιλεῖ δὲ καὶ τὰ ζῶα τοὺς νομέας. ἀμέλγουσι γὰρ παρὰ γλύκιστον γάλα, καὶ οὐ δίονται αὐαμίξαι αὐτῷ μέλι, ὁπόταν δρῶσιν Ἕλληνες.

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς μαργάρου. Κεφ. η.

Ο δὲ Ἰνδὸς μάργαρος (ἄνω γὰρ ἔπτον πρὸς τὸν Ἐρυθραῖον) λαμβάνεται τρόπῳ τοιῷδε. πόλις ὅδε ἧς ἦρχε Σάρας ὄνομα, ἀνὴρ γένους βασιλικοῦ, ὅτε καὶ Βάκτρων ἦρχεν Εὐκρατίδης, ὄνομα δὲ τῇ πόλει Περιμοῦλα. κατοικοῦσι δὲ αὐτὴν ἀνδρες ἰχθυοφάγοι. ὅθεν ὁρμωμένους σὺν τοῖς δικτύοις φασὶ τόσδε προφρονεῖσθαι, πολλαμβάνειν ἀγκῶσι μεγάλοις ἀγγιαλὸν κύκλον εὐμεγέθη. γίνεται δὲ τὸ πεπρισμένον λέβητος ἐκ κύγχης στρόμβῳ ἐμφερὲς † μεγάλου. νήχεσθαί τε ἐπὶ ἀγέλας τοὺς μαργάρους, καὶ ἔχειν ἀγεμόνας, ὡς φασὶ τοῖς σμήνεσιν αἱ μέλισσαι τοὺς λεπτουμένους βασιλέας. ἀκοὴν δὲ ἔσχον καὶ τοῦτον δίκαιον πρεπῆ καὶ τῇ χρόᾳ, καὶ τὸ μέγεθος. ἀγάνισμα δὲ ἅπερ ποιοῦνται συλλαβόντες αὐτὸ οἱ κολυμβηταὶ οἱ ὕφυδροι.

τοῦτο

τοῦτο γὰρ ἁρπαλέον, καὶ τῇ ἀγέλῃ αἰρῆσι πᾶσαν, ἐρήμῳ, ὡς αὖ ἄπει ἴης, καὶ ἀπρεσάτου ζωὸν ὅλαν. αἰχμᾷ γὰρ, ἐπ' ὀκέλαι † πρόσσιν οἷα δ' ὅπτα ποίμνη τ' νομέα ἀφημελέη κατά πνα τύχλα ἐχθραί. ἕως ἦ ἀλφεύγῃ, ἐπ' μάλα γε σοφῶς ἀζηλίῃσι, ἐπ' πθονεῖτ, καὶ σώζει τ' ἐπαίνεον. αὖτ' ἦ λυφθέντας γ' πιθάκναις λέγοντ περιχεύῃ. ὅταν ἦ ἡ σὰρξ μυδήσῃ, καὶ πδιῤῥύῃ, καταλάπτει ἡ ψῆφις. ἄριστος ἦ ἄρα ὁ ἰνδικὸς γίνετ, καὶ ὁ τ' θαλάττης ἐρυθρᾶς. γίνετ ἦ ἐπ' ἔστ τ' ἐπαίριον Ωκεανόν, γῆθε ἡ Βρεττανικὴ νῆσός ἐστι. δοκεῖ δέ πως † χρυσῷ ὁπότερος ἰσᾶν εἶν, τάς τε αὐγάς ἀμβλυτέρας ἔχων, καὶ σκοτωδεστέρας. γίνεται δὲ φύσιν ἰόεις ἐπ' γ' ἔστ Βόσπορον πορθμῷ, καὶ τοῦ Βρεττανικοῦ ἡμᾶς αὐτόν. τῷ ἦ Ινδῷ καὶ ἔστ Ερυθραίῳ, μηδὲ τῇ ἀρχὴν ἀπικρίνεσθαι. ὁ ἦ γ' Ινδὸς χερσαῖος, ὁ δὲ γετ φύσιν ἔχειν ἰδίαν, ἀλλὰ ἀπεψύγμενα εἶν λιτυάλμου, ὁ τοῦ ἐκ τῶν παγετῶν σωισαμένου, ἀλλὰ τοῦ ὀρυκτοῦ.

quòd eo capto, cunctum gregẽ rectione orbatum, non loco se mouentẽ, assequũtur: quàm diu quidem rex fugiendo elabi potest, sapienter eas regit & conseruat. Iam porrò captas in paruulis dolijs sale condiunt: ubi cũ cõtabuerit caro, & defluxerit, unio solus relinquitur. Optimus Indicus, & in mari rubro procreatus existimatur. Idem in occiduo Oceano, ubi existit Britannia, nascitur: sed is magis fului coloris est, minusq; splendidus. Iuba in Bosphoro etiam freto nasci scribit, qui & Britannicis inferiores sint, & cum Indicis ac Erythræis nullo modo comparandi. Indicus terrenus dicitur naturam habere non propriã, sed fœtura esse crystalli, non gelu concrescentis, sed fossitij.

† πρόσσιν

† χρυσοπότερος

Περὶ γεραιοῦ θαλαττίας. Κεφ. θ'.

De Grue marino. Cap. IX.

Γεραιῶν μὲν δὴ πολὺ πρὸ τοῦ πλωῶν, οὐ τοῖς πρεσβυτέροις λόγοις εἰπᾶν ἐμαυτὸν καλῶς οἶδα: θαλάττιον δ' γέραιον ἰχθῦν Κορινθίῳ πελάγει γνώριμον ἀκοῦσαί φημι. ἀπὸ κλίνει δ' ἄρα τοῦτο τὸ πέλαγος γῆθε ὁ γέραινος ἀνιχνευθεὶς τοῦτος οὐ τῷ πρὸς τὰς Αθήνας πελάγει, τοῦ ἰσθμοῦ ἡμῖν τῇ πλευρᾷ πλὴν εἰς αὐτὰς ὁρῶσαν. μῆκος μὲν δὴ πόδεσιν εἰς πεντεκαίδεκα ποδῶν μεμετρημένος δικαίῳ μέτρῳ. ἐγχέλυος δ' (ὡς ἀκούω) ἔσχεν, τὸ μέντοι τ' μεγίσης, τὸ πάχος. λιφαλὴ δ' ἄρα ἐκείνη ἐστὶ σάρξ γεραίνου ὅσῃ τοῦ πτηνοῦ. λεπίδες δὲ αὐτῷ, γεραίνου πτερὰ ἔστοις αὖ καὶ ταῦτα. ἔρχεται δ' οὐκ ἐλικτὸν τ' νῆξιν, ὡσπερεὶ οἱ τῶν ἰχθύων ἡμῖν τὰς ἐγχέλυς σχοῖ καὶ μακροί. ἐκχεῖ δ' ῥώμῃ καὶ μάλα ἀλτικῶς. πυθέσθαι γοῦν ὥσπερ ἀπὸ νδρᾶς οἷός ἀφεθείς. λέγουσιν οὖν οἱ λόγοι οἱ μὲν Επιδαύριοι οὐδὲν τὸ ζῶον ὅλως ἰχθύων ἔγγονον: ἀλλὰ καὶ τὰς γεραίνους πτηνὰς φθεγγόμενας τ' Θρᾴκιον ἰρυμόν, ἐπ' ἐπαίριον τ' ἄλσος, ἐμπίπτειν μὲν τῷ πνεύματι, τάς γε μὴν θηλείας εἰς μίξιν οἰστρᾶσθαι, οὐδὲ δ' ἀρρένας αὐταῖς ἐπιφλέγεσθαι, καὶ μιᾶς ἐπ' ἀλλήλας, καὶ τῇ πρὸς αὐτὰς ὁμιλίαν λυμαίνειν: ἐπ' δὲ ταῦτα ἐπ' † διαβαίνειν αὐτὰς ἐθέλειν. τὰς δ' οὐκ ἐπομένας γ' οἷόν τε εἶν μεῖναι μίξιν, φέρειν δὲ ἑτέρας. οὕτω δ' ἐγκρατεῖς οὐκ ἐχούσας χρῆσθαι τ' πόθῳ, ἐκβάλλειν τ' γονὴν, καὶ εἰ μὴ τύχοιεν ἐπαίρουσαι φερόμενοι, τἀυδὲ ἐκπίπτειν εἰς ὀδὲν ἕν, ἀλλ' ἀπόλλυσθαι ἄλλως: εἰ δ' ὑπὲρ

† διαβαίνειν

De Gruibus uolucribus iam prius me uerba fecisse non sum oblitus. Sed Gruem quoq; piscem marinum Corinthiaci maris alumnum esse audiui. Declinabat autem ea pars Corinthiaci maris, qua Grus piscis captus est, Atticam uersus, iuxta latus Isthmi quod Athenas respicit. Procedebat hic piscis ad quindecim iustæ mensuræ pedum longitudinẽ: crassitudine Anguillam, non tamen maximam (ut audio) æquabat. Eius & caput & os alitis Gruis speciem similitudinémque gerit: † squammæ pennis gentilis auis ei similes sunt. Natat autem non conuoluto in spiras corpore, ut alij pisces Anguillarum instar angusti & oblongi. Tanto robore saliendi est, ut tanquam emissum à contento neruo telum feratur. In sermonem Epidauriorum uenit hoc animal ex nullo pisce generari: sed cum uolucres Grues Thracium frigus & reliquum ad Occidentem fugientes obuio uento, tum fœminæ ad coitum exardescentes, tum mares ueneris libidine conflagrantes, inter se complexu uenereo iungi cupiunt: fœminas suspensum coitum sustinere non posse, idcircóque semen temerè emittere quòd uoti compotes fieri non possint. Ac si supra terram uolent, id ipsum ad nihilum recidere, & perire: sin supra mare, id

† fortè pinnas dicere uoluit author.

† ἐπιβαίνειν

id delapsum, tanquam thesaurum per manus traditum, sic à mari hunc fœtũ asseruari, animantemq; effici, neq; uelut in aluum sterilem illapsum perire. Hæc Epidaurij. Sed & Demostratus uir genere mihi ignotus, cuius ante mentionem feci: Hunc, inquit, piscem uidi, & magnopere cõsideraui, cumq; (ut alijs ostendere possem) exiccare uellem, atque coquis ipsum secantibus uiscera intuerer, tum ex utroque latere spinas exertas, rursum inferius inter se suis extremis coire: & (similiter atq; tabulas legum) triangulas esse: tum eius iecur in longitudinem procedere aspexi: tum iecori subiectum fel longum, instar manticæ aut bulgæ, ut † faba recens uideretur. Vbi uerò primùm iecur & fel exempta fuissent, ambo statim intumuisse, ut iecur instar hepatis maximi piscis uideretur: fel uerò lapidem, super quem fortè positum fuerat, liquefeciſſe. Hìc & Epidauriorũ & Demostrati sermones finierim.

† Synecdochicè forte pro siliqua fabæ.

De Captura Pelamydum, quæ Purpurarũ carne hamis infixa inescantur. Cap. X.

† ἁλωκάθη

RAtionem piscandi Pelamydes haud sanè peruulgatam non à seria consideratione alienum est explicare. Decem iuuenes ad summum ætatis uigorem floreſcentes, expeditam nauem & celerem conscendunt, & simulatq; se cibo expleuerint, pariter continuò æqualiterq; in utrunque nauis latus distributi remigare contendunt, atque hucilluc errant. eorum unus aliquis ad puppim sedens, armatas hamis lineas binas (quibus & aliæ annectuntur) ad utranque nauis partem demittit: tum ad singulos hamos escam ex Purpura Lacæna (Concha) confectam stricte religat, tum Lari marinæ auis pennam ad hamum quenque alligat, ut ab occurrente aqua sensim & leuiter agitetur. Pelamydes autem escæ sic instructæ illecebra delinitæ in hamos innatant. Cum autem ex ijs aliqua ligurition apprimè stimulata, os in escam impegerit, tum reliquæ consequentes hamis configuntur, ut hami ob multitudinem uno eodémque tempore transfixorum piscium uexentur. Iuuenes uero

† ἁλῷ

τὰ περὶ τ̃ πελάγους πεποίηντο, φανταῦθά πη τ̃ θάλατταν, ὡσπερὸν θησαύρισμα πρὸς ἀλλοδαπῆς φυλάττειν ἐμβρυον. καὶ γὰρ ἀνὰ τὸ ζῶον ὂν, ἀλλ' ὑ ἀφθαίρτῳ ὥσπερ ὰς ὑπὸ ἀγονίας ὑ σπείρῃ γαστέρα ἐμπεσόν. ὑ τοῦτων μὴ τ̃ λόγων ἄπορος ὑ δὴ δίωνύδης ὁ Ἐπιδαύριος. λέγε ὴ ὑ ἄλλος, ὃν τὸ γένος ἀπ' οἴδα, ἰχθύαν ὁλὸν θεπόμενος: ὃν τε μὴν δι ὁ τοιαῦτα ὁμολογεῖ, ὡς ἂν μὴ δοκῇ μὴ ἀμαθὴς εἶν αὐτοῦ. λελέξεται μὲν τοι ὑ ἐκεῖνος. Δημόστρατος, οὐ πόρρω ὑ αὐτοῦ μνήμην ἐποιησάμην, εἶδον τ̃ ἰχθῦν, ἦδι ὃς, καί μοι ἀσπλαγχνα αὐτοῦ θαῦμα, ὑ ἐβουλήθην αὐτ̃ ποιῆσαι ξηρὸν, ἵνα ἔι ὑ ἄλλῳ δείξω. ἐδόκουν φύραγξ ὄντων ὑ αὐτογνώτων τ̃ μαγείρων αὐτ̃, καὶ τὴν μονόζωνα τ̃ γαστέρα, ἐπεσκόπουν τὰ σπλάγχνα αὐτός. ἀκούσας δὲ ὃν ὑ ἐκατέρας τ̃ πλευρᾶς, σωιδόσας τε ὑ ὑκλινούσας τὰ πέρατα ὰς ἀλλήλας: τρίγωνοι δέ φησι ἦσαν, ὥσπερὸν αἱ λύρβδις. ἦ καὶ τε φύεκτό οἱ πλῆκος εἰς μῆκος. ὑπέκειτο ὃ αὐτῷ ὑ χολὴ μεγάλη ἔχουσα τ̃ φύσιν ὑ τὰ φασκώλια. ἅπτον δ' αὖ ἰδὼν τ̃ χολὴν λύαμον ὑγρὸν εἶναι. ἐξαιρεθέντα δὲ ἄμφω, ὑ ἡ χολὴ καὶ τὸ ἧπαρ, ὁ μὲν ὕστερον μνῦσι † διογκωθῆναι, καὶ ἐοικὲ ἰχθύος ἥπατι μεγίστῳ. διατήξασα ὃ ἡ χολὴ τ̃ λίθον, ὑ γάρ πως ἔτυχε πεθεῖσα ἐπὶ λέθου, ἄφανὲς ἐγένετο. ἄμφω ὃ τὼ λόγω τάδε φανταῦθα ὁρίζομεν.

Περὶ θήρας πελαμύδων.

Κεφ. ι.

ΘΗραν ὃ πελαμύδων εἰπᾶν μὲν παντὸν σωφρονισμένον, ἐκ ἔστιν ἔξω τ̃ δεῖ τ̃ ἀσφαλοῦς. δίκαια νεανίαι τὸ ἀκμαιότατον αὐθαδέστατον, ἀναβαίνουσι ναῦν ἐλαφρᾶν, καὶ διὰ ταῦτα μνῦσι καὶ ταχυτάτην. διανέμονται δὲ αὐτοῦ ὰς ἑκατέραν ἴσους τὴν πλευρᾶν, καὶ πορισθέντες δῦ μάλα βοσκᾶς, ἅτε μνῦσι τοῖς ἐρετμοῖς καὶ ἕκαστος ἐπιχέρσοις, πλανώμενοι δεῦρο κἀκεῖσε. κάθηται ὃ ἂς ἐπὶ τ̃ πρύμνης, καὶ φέρει τινὰ ἐκ ἐκάθεν πεφασσόμενος καθίησιν ὁρμιάς: ἔρτλωται δὲ τούτῳ καὶ ἄλλαι, ὑ σωπᾶσαι πᾶσαις τὰς ἄγκιστρα. καὶ ἕκαστον ἄγκιστρον δέλιαρ φέρει λακαίνης πορφύρας † μάλλον καθειλημμένον, καὶ πέριξ μνῦσι λάρος ἐκάστῳ ἀγκίστρῳ προσήρτηται πτυχῇ, ὥστε διασείεσθαι ὑπὸ τ̃ προσπίπτοντος ὕδατος. τούτῳ ὃν ἐμπίπτουσιν αἱ πελαμύδες. μία ὃ ἡ πρωτόθυς ὅταν τὸ σῶμα φέρεσθαι προσάσῃ ὑ αἱ λοιπαί: ὑ δυνατὸν γὰρ ἄνευσθαι ὑπὸ τ̃ αὐτ̃ καιρὸν πεφιπεπλεγμένας τοῖς ἰχθύσιν.

οἱ ἀνδρες

οἱ αὐλοὶ δὲ τοῦ μὴ ἱρεῖσθαι ἔτι ἀπέχεσθαι, πεπωκαν ἢ τὰς λώπας. ὑπανασπῶντες δὲ αἱ σαγῆνες τὰς μεσίνθους εὐαγρέστας, ἡνίκα μὴ τοι καὶ βριθομένας τοῖς ἰχθύσιν. ὅταν δὲ εἰς τὸ ναῦν ἐμπέσωσι, δῆλον φαίνεται τὸ εὐθηρίας τὸ μεγέθους τοῦ ἰχθύων τοῦ ἁλωκότων.

Περὶ γαλῆς χερσαίας τε καὶ θαλαττίας.

Κεφ. ια.

Ἡ χερσαία γαλῆ ὅτι μὲν ἄνθρωπος ἦκουσα, καὶ ὅτι τοῦτο ἐκαλεῖτο, καὶ ὅτι μὲν γόητις καὶ φαρμακὶς, καὶ ὅτι δεινῶς ἀκόλαστος ἦν, καὶ ἀφροδίτῳ πεφάνομεν φῶσαι, καὶ ταῦτα εἰς ἀνθρώπους τὴν ἐμὴν ἀφίκετο: καὶ ὡς εἰς τοῦτο τὸ ζῶον ὁ κακὸν ἐτρέψεν αὐτὴν Ἑκάτης θεὸς μισῆς, ὁ δὲ αὐτό με λέληθεν. ἢ μὲν δὴ θεὸς, ἵλεως ἔστω: μύθους δὲ ἐγὼ καὶ μυθολογίαν ἄλλοις. ὅτι δὲ δὴ θηρίον ἐπιβουλότατον, καὶ νεκροῖς ἀνθρώποις ἐπιτίθηται γαλαῖ, καὶ μὴ φυλαττόμενα ἐπιτίθεται, καὶ συλῶσι τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐκροφῶσι, δῆλον ὅτι. φασὶ δὲ καὶ ὄρχεις γαλῆς γυναικὶ κατ' ἐπιβουλὴν ἢ ἐκοῦσαν πεφιαφθέντας ἐπισχεῖν τὸ ἔτι μητέρας γίνεσθαι, καὶ ἀνασεῖλαι αὐτά. σπλάγχνα δὲ γαλῆς, σκευασίαν δέ τινα πεποιλαβόντα, ἢν ἴσασιν οἱ σοφοὶ τὰ περὶ ταῦτα, ὡς οἶνον ἐμβληθέντα κατ' ἐπιβουλὴν, φιλίαν (ὡς λόγος) διίστησι, καὶ ἀνωμολόγηται τινὰς εὔνοιαν διαπεφθαρκέναι. καὶ ἐπεὶ μὲν τούτων, οὐ γόητάς τε καὶ φαρμακίας, ἄρειον φίλον κωλάζειν καὶ † διακαίειν καταλειπωμεν. Εἰη δ' ἂν καὶ ἰχθὺς * γαλῆς μικρὸς ἔτος, καὶ ὁμοίαν τι κοινὸν πρὸς αὐτὴν καλουμένης γαλεὸς ἔχων. οἱ μὲν γὰρ εἰσι σελάχιοι, καὶ πελάγιοι, καὶ μεγέθει πρέποντες: ἅτε μὲν τοι καὶ λευκοὶ ἐοίκασιν: ἡ γαλῆ δὲ, φαίλου αὖ αὐτὴν ἔστιν, τὸ καλούμενον ἵππουρον. ἰχθὺς δὲ ὅσην αὖτε βραχὺς, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιμύκτικε. κόρας δ' ἔχει λευκὰς χρόᾳ πρὸς πασαμένας: καὶ τὸ μὲν γένειον ἔχει, τοῦ ἵππουρου μεῖζον. ἡ δὲ ταὶ σάλιμη τοῦ † χρέμυτος κατάγνωστον. πετραίαν δὲ οὖσαν τὴν γαλῆν, καὶ νεμομένην φυκίας, ἀνθρώπων πάντων σωμάτων οἷς αὖ * νεκρῶν † τύχῃ, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ταύτην ὡς τὴν χερσαίαν ἰδίαν. χρῶνται δὲ * αὐτοῖς ὅσα τὰ ὅμοια ἁλιεῖς, ὅσοι περὶ τοὺς Ἠπειρώτας φαρμακεύουσι, πονηροὶ μὲν ὄντες σοφισταὶ κακῶν. Ἐπεὶ δ' ὁμοδόξως ἔστι τοῦ ἰχθύων φῦλον παῦ, τὸ ταῖς ὑδροθηρίαις γένος συμβιοῦν, καὶ τὰς ἀκριδύσεις τὰς καταπάτου μᾶλλον, μελαίνουσι τὰς ἑαυτῶν βάσεις, καὶ τὰ κοῖλα τοῦ χέρσου, ἀφανίζειν πέφυκότες τὴν αὐγήν.

rò remigare desistentes, de transtris surgunt ad subtrahēdas lineas multitudine piscium onustas: quos posteaquā in nauem subduxerunt, secundissima piscatio ex permagno piscium numero apertè ostenditur.

De Mustela terrestri & marina: & de urinatoribus. Cap. XI.

MVstelam terrestrē aliquando mulierē fuisse audiui, eodēq; nomine uocatā, quo nunc à Græcis quadrupes uocatur Gale: incantationū ac ueneficiorū peritam, immodicè libidinosam, & incestæ Veneris auidā: nec illud me latet, q; ab Hecate irata in hanc ferā conuersa dicitur. Sed hæc dea mihi benigna sit: ego huiusmodi fabulas alijs relinquo. Hanc bestiā insidiosissimam esse constat: inq; defunctos homines inuadere: &, nisi arceatur, eorum oculos diripere & exorbere. Testiculos eius mulieri siue dolo siue sponte appensos, omnes cōceptus & fœcunditatis uim abolere dicūt. Eiusdem uiscera, nescio quo modo præparata, harū rerum artificibus cognito, & insidiosè immissa uino, amicitiam dirimunt, & beneuolentiam prius coalitam dissoluunt, ut quidam aiunt. Verùm hæc magis & ueneficis, quibus Martem suū inimicitiæ principem colant, cedamus. Est & paruus piscis Mustela nomine, qui nullam cum Mustelo dicto pisce communitatem habet. hic enim cartilagineus est, & pelagius, & magnitudine præstans, simul & Caniculæ piscis speciem similitudinemq; gerit. Mustelam uerò diceres esse lecorinū. nam piscis est breuis, & oculis conniuentibus. Pupillæ oculorum ad cyaneum colorem accedunt. Eius barba quàm lecorini maior est, & minor quàm Cremytis. Algas depascitur, & saxatilis est, atque similiter ut terrena omnium cadauerum, in quæ incurrit, oculos exest & conficit, ut audio. Qui Epirum incolunt piscatores quidā ueneficijs dediti ad eadem hac marina Mustela utuntur, ad quę alij terrena. Porrò cum pleriq; pisces carniuori sint, homines urinatores, qui maris interiora scrutantur, (quō sint à piscibus carniuoris tutiores,) manuum uolas & pedum uestigia denigrant, ut partū istarū splendor obscuretur.

Mustela pisc. † διακαίειν * γαλῆ

† χρέμυτος, aliqui primā per K scribūt. * al' νεκροῖς † φ' τύχῃ * αὐτῆς Vrinatores.

ſcuretur. hę enim prę cęteris humani corporis partibus in aqua reſplendere, & piſces ad ſe allicere ſolent.

De Chamis diuerſis. Cap. XII.

CHamæ marinæ & uariæ & multiplices ſunt: aliæ aſperæ, aliæ læues. quædam digitorum compreſſu confringuntur: aliæ uel ſaxo ægrè conteruntur. Quædam ipſarum nigerrimæ ſunt, nonnullæ argentei coloris ſimilitudinem gerere uidentur, aliæ utroq; colore mixto inſignes. Ac quemadmodum earum eſt uarium & multiplex genus, ſic multas & diuerſas ſedes habent. Quædam enim in litoribus diſperſæ, iacent in arena, uel in limo quieſcunt. nonnullæ ſub algam ſub ijciuntur, aliæ in limo commorantur. aliæ ſaxis tanquam mordicus adhærent. Æſtiuo tempore cum incipit meſsis, in Iſtrico mari gregatim natant, & leuiter ferūtur, cum ante id tempus ſua ſibi mole graues efferri non poſſent. Euri, Boreæ & Auſtri idcirco fugientes ſunt, quòd eos uentos ferre non poſsint. Contrà ex tranquillo mari mirifica uoluptate afficiuntur, & Fauonij mollibus auris afflari gaudent: eamq; ob rem in latebras abditæ, & ſuis conniuentes teſtis, cum à tempeſtatibus mare ſentiunt conquieſcere, & Fauoniū flare, tum relictis ſedibus, ad ſummam maris aquam natant, & apertis teſtis eminent, (ſic tanquam uel ſponſæ è thalamis prodeunt, uel roſæ ad Solis radios exporrectæ ex inuolucris ſeu calycibus ſuis erumpunt,) & quieſcentes uentum expectant placidum ac ſecundum: qui ſi contigerit, alteram concham ſubſternentes, alteram erigentes, hac pro uelo, illa pro naui ad nauigandum utuntur, ut ſi eas procul uideas ſic per tranquillū mare natātes, claſſem nauium exiſtimes. Quòd ſi nauem ad ſe accedere ſentiunt, aut belluæ impetum, aut ualentioris piſcis natationē, metu perculſæ, contractis uno impetu teſtis, frequentes delabuntur & occultantur.

† προσέχοντα

† ἕταῖρον ex Euſtathio

De Hæmorrhoo genere Viperarum. Cap. XIII.

Hæc ex Nicandri Theriacis paraphraſticè reddita ſunt ab Aeliano.

Hæmor-

τ αὐγλώ. τὰ γάρ τοι τῶν ἀνθρωπίνων μελῶν ὡς ὅπι μάλιστα ἐκλάμπουσα φῶτα τῷ ὕδατι, καὶ ἰφόλκια τῶν ἰχθύων, ταῦτά ἐστιν.

Περὶ τῶν θαλαττίων χημῶν. Κεφ. ιβ.

Χημαι ἢ θαλάττιαι ζῷόν εἰσι καὶ αὗται διάφορον. αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, τραχεῖαι πεφύκασιν: αἱ δὲ, λεῖαι πᾶσαι. καὶ τὰς μὲν τοῖς δακτύλοις πιέζας σωθλάσεις: τὰς ἢ σωτρίψεις λίθῳ, καὶ μόγις. καὶ αἱ μὲν αὐτῶν μελανόστικτοι τὴν χρόαν εἰσίν: αἱ ἢ, ἀργύρῳ φαίης ἂν αὐτὰς πεποιῆσθαι. αἱ δὲ ἀνακραθεῖσαι, ποικίλονται τὰς χρόας τὰς προειρημένας. γένη δὲ αὐτῶν διάφορα, καὶ οὐ ναὶ πᾶν ποικίλα. αἱ μὲν γὰρ ἐν ταῖς ψάμμοις λεῖαι ὄντα διατεταρμέναι ταῖς τῶν αἰγιαλῶν, διαναπαύονταί τε ἐν τῇ ἰλύϊ: αἱ δὲ ὑποκάτω βρύῳ: αἱ δὲ ἐλημμέναι τῶν πετραίων, εἶτα αὐταῖς † προσέχονται μάλα ἰσχυρῶς. ἐν ἢ τῇ καλουμένῃ Ἰστριάδι θαλάττῃ, ἄδηλοι αἱ χῆμαι ἐν τῷ ὕδατι τῷ θέρους ὑπαρχομένου τοῦ ἀμήτου, δίκην ἀγέλης ἀλλήλαις συμφέρονται, & ἀναπλέουσι λύφως: τάχα πρῶτα ἑαυταῖς βαρεῖαί τε καὶ ἐπηχθεῖς οὖσαι, καὶ ὀκ ἀναπλεύσασαι. ἀλλ' αὗται νικᾶδε οὐκ ἔτι τοιαῦται. ἀχρὶ δ ἐρήσκουσι ἢ ἦμ νότου, καὶ φεύγουσι ἦμ βορέαν, & ἦμ δύρον οὐδὲ ἀνέχονται. χαίρουσι ἢ ἀκύμονι θαλάττῃ, καὶ ζεφύρου καταπνεύσαις αὔραις ἡδείαις τε καὶ μαλακαῖς. ὑπὸ ταύταις δὴ οὖν ἑαυτῶν εἰλιὸς ἐκλιπόσαι, μένουσί τε καὶ κατάκλειστοι ἔτι, αὐλιᾶσιν ἐκ τῶν μυχῶν. καὶ ἀκύμονος οὔσης τῆς θαλάττης νέουσι, καὶ τό τε ἀνοίξασαι τὰς ἑαυτῶν σέγας, ἐκκύπτουσιν ὡς ἐκ τῶν ἰδίων θαλάμων αἱ νύμφαι: ἢ τὰ ῥόδα πρὸς τὴν ἄλλην ὥρας ἀναθρέψαντα καὶ ἐκκύψαντα τῶν καλύκων. ὅταν καὶ αἱ κόγχαι τῇ μικρὰ ὑποθαρσοῦσαι, μάλα γε ἀσμένως ἡσυχάζουσι καὶ ἀτρεμοῦσι ἦμ † ἕτερον αὔριμον προσδεχόμεναι. καὶ ἦμ μὲν ὑπεισέρισαν χειτῶνα: ἦμ ἢ, ἄρθωσαν. καὶ πλέουσι, & μὲν, ἰσίῳ χῆμαι: & ἢ, σκάφει χρώμεναι. καὶ προίασι μὴ ἦμ πρόπορον & ἦμ ἡσυχίας οὔσης & εὐδίας: ὀδὲν φαίης ἂν μακρόθεν ἰδὼν, ἢ νηΐτλω σόλον ἰγνάς. ἐὰν δὲ αὖ θάνωνται ἐπίπλουν, ἢ ἔφολον θηρίου, ἢ νῆξιν ἰχθύος ἀδηροῦ, ἑαυτὰς ὑφ' ἑνὶ ἐρότῳ τῶν ὀστράκων πηξάσαι, κατώλισθόν τε ἀθρόαι, καὶ ἠφανίσθησαν.

Περὶ τοῦ ἐχίνου ὃν αἱμόῤῥουν καλοῦσιν. Κεφ. ιγ.

Ὁ δὲ αἱμόῤῥους, ἂν δ' αὖ γλυκὺς ἔχιος, ὅτος μάλιστα ἐν τοῖς πετρώδεσι χηραμοῖς ἤθη τε ἔχει καὶ διατριβάς: μικρός τε σώματος ἕλιξι, πόδια: πλάτος δ', ὅταν εὑρέως τὸ λιφαλῆς, μάστου κάτοψιν ἔστε ὧν τὴν ὀράν. τὴν πᾶν μὲν φλογώδεις ἰδεῖν ὅτι: πᾶν δ' ἀνθὲς μέλας. φρίττει δ' τὴν κεφαλὴν οἱονεὶ λέοντος ἴδοις. ἕρπει δὲ ἥσυχος ἐπιβλίβων τὰς τ' νη δίνους φολίδας. λοξὸν δ' οἶμον πρόεισιν. ἀρίμα γὰρ ὑπέχει, ὡς καὶ παγῆναι νωθέστερ αὐτὸ τῆς ὀδηγίας. δακὼν δ' νύγμα ἐργάζεται. καὶ τόγε ἰδεῖν ὅτι πᾶσχῆμα ἰωνᾶν. καρδιώσει γε μὴν ὁ πληγείς, †ἀλλὰ ὤκιστα. ἐκκρίνει δ' ἡ γαστὴρ ἐχέως. νυξὶ δ' ἀφίκεσθαι πρώτην, καὶ αἷμα ἐκρεῖ διά τε ῥινῶν καὶ αὐχένος, καὶ μέντοι καὶ διὰ ὄτων σὺν ἰῷ χολώδει. ὄρα δ' ἀφίκοιτο ὕφαιμα ἡ λύσις. ἃ δὲ καὶ ὠτειλαί εἰσί τινες παλαιαὶ πόδι τὸ σῶμα, ῥήγνυνται καὶ αὖται. Οἱ δὲ θῆλυς αἱμόῤῥους ἱρόσει ζωὴ, μιθίασιν ἐκ τ' ὀνύχων ἄκρων, καὶ ἐς τὰ ὄλα ὁ ἰὸς αὐαθεῖ, καὶ αἷμα ἐκχεῖται πάμπολυ, καὶ ἐκθλίβοντες τὸν ὄλων οἱ ὀδόντες. Τὸ τῷ φασὶ δὴ θηρίῳ πᾶπτεσθαι ἐν Αἰγύπτῳ τὸν τῷ Μενέλεω κυβερνήτην Κανώβου, Θῶνιδος βασιλεύοντος: καὶ σωθῆναι τ' Ελένην τῷ δακέτι τῷ ἰσχύν, καταξαι μὲν αὐτῷ τῷ φάρμακον. ὅτ τίνα δὲ ἄρα χρείαν ἔστιν λαβεῖν τὸ θησαύρισμα τοῦτο οὐκ οἶδα.

Nicander ex quo hæc transferuntur, non scribit Helenam exemisse spinam aut aliud quidpiã ex hoc serpente, reseruandi gratia: sed simpliciter illi iratam confregisse spinam eius, & hinc esse quòd obliquè ceu claudicantes & elumbes procedunt.

Hæmorrhous è genere Viperarũ, in saxorum cauernis domesticã sedem habet, pedẽ unum tum longus est, tum à capite in tenuitatem eius corporis habitus ꝓcedit. Colore est partim flammeo, partim nigro. eius caput tanquam corni bus quibusdã inhorrescit: sensim & pigrè serpit, uentris squãmis terrã premens: tortuosa non recta uia progreditur, & gradiendo leuiter substrepit, unde eius segnicies & infirmitas ostẽditur. Primùm ut momordit, statim punctus cyanei (liuidi) coloris exoritur: percussus stomachi doloribus affligitur: uenter copiosè fluit & exhauritũ. Et prima statim nocte sanguis pernares, fauces & aures cum bilioſa sanie emittitur. uesica sanguineã urinam reddit. Cicatrices si quę sint in percusi corpore, etiam si cõsenuerunt, tamẽ recrudescũt, & rumpuntur. At si Hæmorrhois fœmina morsum alicui inflixerit, sanguis etiã per summos ungues emanat, & gingiuæ quoq; ueneno inficiuntur, & sanguis ab eis fluit copiosus, & eliduntur dentes. In hanc ferã incidisse aiunt Canobum Menelai gubernatorẽ in Aegypto, Thonide regnante: & Helenã cum uim ueneni intellexisset, serpẽtis spinã cõfregisse, & †pharmum exemisse. in quem uerò usum hoc eximere & reseruare uoluerit, ignoro.

†ἀλγεινότατα

†Pharmacum Græcis & uenenum & remedium significat.

Spondylos tamen de spina serpentium nostro tempore aliqui urunt, & morbis quibusdam, ut elephantiasi incipienti, mederi putant.

Τῶν δ' Ελφὶν μέσον ὁλκὸν αὐέκλασε. θραῦσε δ' ἀκαύθου Δισμὰ πέρι ξ νωτιαῖα, ῥάχις δ' ἀδέρκεα γυίων.

Quænam animalia suo regi adferãt Indi, ut Tigrides & Pardos cicures, &c. Caput XIIII.

Πόδι ζώων ἃ νομίζουσιν οἱ τ' Ινδῶν ὑπὸ κωμοι βασιλεῖ ὠφελεῖσθαι, οἷον τίγρις τε καὶ παῦθηρας, καὶ τὰ λοιπά. Κεφ. ιδ'.

Κομίζουσι δ' ἄρα ὠφελεῖσθαι βασιλεῖ οἱ Ινδοὶ, τίγρις πεπωλυμένους, καὶ τιθασσοὺς παύθηρας, καὶ ὄρυγας τετράκερως. Βοῶν δ' γένη δύο, δρομικώτατε, καὶ ἄλλως ἀγρίους δειλῶς. ἐκ τούτων γε τ' Βοῶν μὲν τὰς μετρίους πιδυτοὺς. καὶ τὸ μὲν σῶμα παμμέλανές εἰσιν οἱ δὲ οὐρὰς ἔχουσι λευκὰς ἰσχυρῶς. καὶ πόδισιρὰς ὠχρὰς κομίζουσιν, οἷα σειρῶν καὶ λέγουσι μήτε ἡμερωθῆναι, μήτε ποτὲ πραΰνεσθαι. καὶ ὄρνιθας δ' οὐς †λιρκορῶνας φιλῶσιν ὀνομάζω: καὶ λύκους γυναίους, ὑπὲρ ὧν αὖθις μοι λέλεκται: καὶ πιθήκους λευκούς: καὶ μελανοτάτους ἄλλους καὶ τούτους πιθήκους. τοὺς γάρ τοι

†λιρκίωνας

Oryges quadricornes.

Boũ genera 2.

Colũb. luteę.

Cerciones.

Simię diuersę

ex his Bubus (eorum caudis) etiam muscaria faciunt. Corpore omninò nigri sunt, caudas uerò egregiè albas habent. Columbas quoq; luteas afferũt, quas unquam mansuefieri aut cicurari negant. & aues quas Cerciones nominant. & canes generosos, de quibus suprà dixi. & Simias albas: & alias nigerrimas. ruffas

enim, tanquã nimium libidinosas & incontinentes erga mulieres, non ferunt in ciuitates: & si fortè in eis reperiantur, tanquam adulteros exosi occidunt.

De Cornigeris apud Indos certantib. bestijs. Cap. XV.

MAgnus Indorũ rex quotannis diem unũ certaminis, nõ modò hominib. ꝓponit, ut alibi dixi: sed etiã bestijs cornutis: quæ sanè inter se cornibus appetentes, mirabili natura quadã eatenus strenuè decertant, quoad aduersariũ funditus uicerint: sicq; omni neruorũ contentione, quemadmodũ athletæ, ut aut maximo afficiantur præmio, aut gloriã capiant certaminis luculentã, nitũtur. Rationis quidem expertes sunt luctatores isti: Tauri feri, Arietes mansueti, & qui uocantur *μέσοι, & Asini uno armati cornu, denicq; *Hyænæ: quod animal Capreis minus esse aiunt, sed Ceruis animosius multò & cornibus ferociens. Postremi in certamen ueniunt Elephanti. ij inter se uulnerant: & alter sæpe alterũ uincit, atq; adeò interimit: sæpe etiam uterq; uulneribus confectus, simul decumbit.

† Vocabulum uidetur corruptum.

* Μέσοι animalia cornuta quæ sint, ignorare me fateor. Μαίσωλοι Hesychio in India sunt quadrupedes uitulis similes. præterijt hæc uerba Gillius: ut sequentia etiam, quibus animal cornutum capreolo minus describitur: quod quidem Hyænam appellari, (ut codices nostri habent, & Gillius similiter legit,) absurdum est. cum Hyæna constet absq; cornibus esse, Lupis cognatam quadrupedem, nihil cum capreis aut ceruis commune habere. Axis quidem Ctesiæ Indica fera est, hinnuli pelle, pluribus candidioribusq; maculis. Est & Indica caprea illa seu dorcas, ex qua moschus odoramentum legitur. Colos apud Scythas & Sarmatas inter arietem & ceruũ est, duobus paruis cornibus.

Quid Theophrastus sentit de partu Viperarum. Cap. XVI.

VIperæ catulos Theophrastus scribit parentis uterum non exedere, atq; conficere: neq; sanè ut quiddam ludens dicam, foribus effractis obstructum exitum perrumpere: at enim fœminæ uterũ angustijs compulsum non amplius reniti posse, sed disrumpi. Cuius sententia ita rem habere mihi ad ueritatem planè persuadet: Siquidem & marinæ Acus, quia tenues sunt, & haudquaquam sinuosam & capacem aluum habeant, iccirco similiter à suis fœtibus afficiuntur, ut iam ante scripsi. Interim uerò Herodotum rogo ne mihi succenseat, si ea quæ super Viperarum partu ipse affert, ego fabulosa censeam.

† μύθοις uel ὡς μύθους

τοι πυρσὸς ὡς γωαιμανεῖς ἐς τὰς πόλις οὐκ ἄγουσι. ἀλλὰ καὶ ποθὲν ἐπιπηδήσαντας ἀναιροῦσιν, ὡς μοιχὸς μεμισημένον.

Περὶ ζώων μιρατοφυῶν τῶν ἐν Ινδοῖς ἀγωνιζομένων. Κεφ. ις.

Ινδῶν δὲ ὁ μέγας βασιλεὺς μιᾶς ἡμέρας ὠὰ πᾶσι ἔτους ἀγωνίαν προτίθησι, τοῖς τε ἄλλοις ὅσοις ἔπορ ἐστρῶθι: ἐν δὲ δὴ τοῖς, καὶ ζώοις ἀλόγοις, ἀλλ' ἐκείνοις ὧν ἐκπέφυκε μίρατα. μυρίζεται δὲ ταῦτα ἄλληλα, καὶ φύσει τινὶ θαυμαστῇ, μέχρι νίκης ἁμιλλᾶτ, ὡσπερὸν ἀθλητὰι, ἢ ὑπὲρ ἄθλων μεγίσων ἰσχυριζόμενοι, ἢ ὑπὲρ μιλέους σεμνοῦ, καὶ φήμης τινὸς ἀγαθῆς. εἰσὶ δὲ οἱ ἀγωνισαὶ οἵδε οἱ ἄλογοι, ταῦροί τε ἄγριοι, καὶ μιροὶ ἥμεροι, καὶ οἱ καλούμενοι μέσοι, καὶ ὄνοι μονόκερῳ, καὶ † ὕαιναι. φασὶ δὲ εἶν ὄρος τὸ ζῶον, ἀλοπεκάδι μὲν ἔπος, ἐλάφου δὲ πολλῷ θρασύτερον, καὶ θυμούμενον εἰς μίρας. ἔστα ὧν πᾶσιν, οἱ ἐλέφαντες ἀγωνισαὶ πρῶτοι. προχωροῦσι δὲ οὗτοι, καὶ μέχρι θανάτου πεπρώσκοντες ἀλλήλους τοῖς μίρασι. καὶ πολλάκις μὲν ὁ ἕτερος μιρατεῖ, ⟨καὶ⟩ ἀπεκτάνε τὸν ἀντίπαλον, πολλάκις δὲ καὶ συναποθνήσκουσι.

Τί φρονεῖ περὶ τῆς ἔχεως ὠδῖνος ὁ Θεόφραστος. Κεφ. ις.

Θεόφραστος οὐ φησι τὸ ἔχεως τὰ βρέφη διεδίεσθαι τὰ μητρὸς τὼν γαστέρα, ὡσπερεῖν θυροκοποῦντα, ἵνα τι καὶ παίξω, καὶ διαράπαντα προφασμένως ἔξοδον: ἀλλὰ τὴν διεβόμενον αὐτὸν, καὶ τὴν γαστρὸς οἱ σεσημάνθαι, ὀμπρέως δὲ ἔπος, τὼν δὲ οὐκ αὐτύχαν, ἀλλὰ διαῤῥήγνυσθαι. λαί με πεύθει λέγων. ἐπεί τοι καὶ θαλάττιαι βιλόναι ἄπλοπόν τε οὖσαι καὶ λεπταὶ, ὅτι τὰ αὐτὰ πάσχουσιν ὑπὸ τῶν σφετέρων βρεφῶν, καὶ ἐκείνα αὖ που τῶν λόγων ἔπος. Ηρόδοτον δὲ ἀξιῶ μή μοι μηνιεῖν, εἰ † μύθους ἐγγράφω, ὅσα ὑπὲρ τῆς τῶν ἐχεων ὠδῖνος λέγ.

Φυσικὰ

Φυσικὰ κοινὰ δελφίνων καὶ λεόντων.

Κεφ. ιζ.

Φυσικὴ δ' ἄρα ἐστὶν κοινωνία καὶ συγγένεια λέοντι & δελφῖνι, ἀπόῤῥητος. οὐ γὰρ ὅτι βασιλεύουσιν, ὁ μὲν, τῶν χερσαίων: ὁ δὲ, τῶν ἁλίων, τοῦτ' ἀπόχρη. ἀλλὰ γάρ τοι καὶ τήκονται πρὸς τοὺς γήρας: καὶ ἄλλως νοσήσαντε, ὁ μὲν, τῶν χερσαίων πίθηκον ἔχει φάρμακον: ὁ δὲ, ἀναζητεῖ τὸ συμφυές. ὡς γάρ ὅτι καὶ φαλακρὸν πίθηκος, εἰπόν που: καὶ ἔστι καὶ τῷδε ὅτος ἀγαθόν, ὡς ἐκείνῳ ἐκεῖνο.

Ὅτι γλαῦξ ὅτι δακέτου καὶ ἡ καλουμένη σκιπέδων. Κεφ. ιη.

Ἔστι δὲ ἄρα φῦλα τοῖς ἀδηλιγήτοις καὶ ἀριθμοῦ πολλῷ πολυπλοκώτερα, καὶ σκωτοδινῶν κακὸν ἑρπετόν. ὁμόχρουν τι ἔχον τοῖς ἀμόρφοις καὶ τοιόδε φησὶ Νίκανδρος: καὶ ἀδελφὸν ἰῷ τὸ χῆμα, καὶ τοῦτο ἐκεῖνο λέγει. ὠκυτόκα δὲ ἔστιν ἅπαντα. ἀφίησι δὲ καί τινος †μικρὰν φαντασίαν. γυρὸν γὰρ καὶ πύριξ καὶ ἑλικτὸν πρόεισι τὸ εἶμον. καὶ μάλιστα φῦ τούτῳ διαψεύδεται οὐ ὁρῶντας, ὅτι τὸ μέγεθος ὅτι. Δακνὸν δὲ ἄρα τὸ ἀπ' αὐτῆς τραῦμα. πρόεισι γοῦν καὶ ἀποσήπει, καὶ τοιόγε θῆρα τῷ παραγενομένῳ ἀπαδάκνυσι φερώνυμον. ὁ γὰρ ἰὸς ὅλῳ πᾶν ὠθεῖται τὸ σῶμα ἅπαν τάχει ἀμάχῳ. καὶ μὴν τοί καὶ ἡ θρὶξ καὶ ἐκείνη μυοδῶδα ἀφανίζεται. λέβουσι γὰρ αἱ ὀφρῦς, & αἱ βλεφαρίδες: & οὐ ὀφθαλμοὺς ἀχλὺς κατέχει, καὶ ἴφλοι †γίνονται.

Περὶ τῶν χελωνῶν λαγνείας.

Κεφ. ιθ.

Χέρσαιαι χελώνη ζῶον λαγνίσατον: ἀλλὰ ὅγε ἄῤῥην, ὁμιλεῖ δὲ ἡ θήλεια ἀκουσα. καὶ λέγει Δημόστρατος, ἀνὴρ ὃς ἐν ἅπασι λέγει τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης τῆς Βουλῆς γεγονότων: καὶ οὔ τί που δεῖ ἅπασι τεκμηριῶσαι ἱκανός: δοκεῖ δέ μοι ἐπισήμης τῆς ἁλιευτικῆς ὃν ἄκρον ἐλάσαι, καὶ ὅσα ἔγνω, εὐπρεπῶς κάλλισα. εἰ δέ τι οἱ καὶ ἄλλο ἐπαυδᾶσαι τοῦδε σοφώτερον, & σοφίας τῆς περὶ τὸν ψυχὸν †προσέφασιν θαυμάσια αὐτοῦ. λέγει δὲ ὅδε ἀνὴρ, ὡς ἐπὶ ὅτου μὴ καὶ ἑτέρου τῆς ὁμιλίας ἀναίνεται ἡ θήλεια, οὐκ ἔχειν ἀφανῶς εἰδέναι, τεκμαίρεσθαι δὲ ἐκεῖνό φησιν. ἡ θήλεια οὐκ ἄλλως ὁμιλεῖ, ἢ πρὸς ἐρασθεῖσα ἐρᾶσθαι. καὶ ὁ μὲν ἐμπλησθεὶς τῆς ἐπιθυμίας, κατὰ ἀπαλλαγὴν δὲ ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι ἀκίνητον ὅτι, ἐπὶ πόγκῳ

De naturæ Leonis cum Delphino similitudine. Cap. XVII.

IN media natura quædã cõmunitas retrusa Leoni est, & affinitas cum Delphino: nõ ex ea parte solũ q̃ uterq; imperat, ille quidẽ terrenis bestijs, hic uerò aquatilibus: sed q̃ senectute ambo tabescunt: & cũ sunt in ægritudine, illi terrestris Simia medet, huic marina quoq; Simia remedio est. Nam ut in terra, sic etiã in mari aliquod est Simiarũ genus, (ut aliâs dixi,) quod similiter huic, ut illi terrenum, medicinam morbi affert.

De Sepedone serpente. Cap. XVIII.

INter feras inutiles & uel numerari indignas Sepedon est, pernicioſus serpens: quem tum figura hæmorrhoo cognatum tum colore similem esse, Nicander cecinit. sed celerior esse uidẽ: & quoniã per gyros & flexiones gradit, parua apparet: quod quidẽ causa est, quamobrem inspectantes nesciant de eius magnitudine iudicare. Vulnus qd' infert acerbitatis plurimũ habet, & bene penitus intrat, & putrefacit: qua ex ui nomẽ traxit. Inexpiabili celeritate ipsius uenenũ in uniuersum corpus transitionẽ facit: Capillus etiã tabe quadã putrescit & funditus interit, tũ supercilioru & palpebrarũ pili defluunt, oculi offusi tenebris obscurantur: & corpori maculæ, tanquam adusta à Sole cute, superueniunt.

† μικρᾶς

† ἐφηλίδες, alioqui ἔφηλος dicitur qui ephelides in facie habet, Varinus.

De libidine Testudinum terrestrium. Caput XIX.

EX terrenis Testudinibus mas ad Venerem inflammatissimus est: fœmina non nisi inuita coit. Cuius rei causam inquirit Demostratus. fuit is senator Romanus, nec ideò hac in re fide dignior, nisi pariter rei etiam piscatoriæ exquisitam notitiam sibi comparasset, & quæcunq; cognouit dictione etiam honesta ornasset: condidit autem (ni fallor) & alia quædã, & argumento grauiore ingenij doctrinæq; suæ specimen ædidit admirabile. Hic (inquam) scribit, si quid aliud in causa sit, cur fœmina maris coitum auersetur, non satis sibi exploratum esse: hanc uerò suam esse coniecturam. fœminam humi ad coitum stratam ait supinam iacere, deinde expleto coitu,

† al' προσέφασιν

propter teſtę magnitudinem,& corporis in terram niſum, cum ſe conuertere non queat,eſcam paratã à marito relinqui cũ alijs animalibus,tum aquilæ: unde fit, ut mares eas ad coitũ ideò illicere non poſſint, quòd fœminæ magna moderatione libidines cõtineant,& ſalutem uoluptati anteponant. At enim mares mirabili quadam natura illecebram amatoriã, & omnis metus obliuionẽ afferentem fœminis injciunt. neq; tamẽ huiuſcemodi illecebræ ſunt cantiũculæ, quales Theocritus, paſtoritiæ luſionis cõpoſitor,nugat: ſed occulta herba, cuius neq; ille nomen ſe ſcire dicit, neq; alium cognoſcere confitetur.Itaque mares eam ore continentes, ad libidinem fœminas alliciunt. & iam illi amorem diſsimulãt:fœminæ uerò,quæ hactenus fugiebãt, nunc exardeſcunt ad coitum,& ſecuræ de ſe nullo amplius timore afficiuntur.

Herba amatoria

De Gallinaceis Nibæ. Cap. XX.

NIbas locus eſt uicinus Theſſalonicę ciuitati Macedoniæ, in quo Gallinaceorum genus perpetuò mutum ſilentio,nunquam familiari his alitibus cantu uocale auditur.Inde adeò natum eſt prouerbium, ut cum futurum aliquid dicitur cum Nibas cecinerit,res impoſsibilis intelligatur.

Prouerbium, Cũ Nibas cocyſſauerit, apud Eraſmũ Roterod.

De Dracone maximo ſacro, quem in India inuenit Alexander Macedo. Caput XXI.

ALexander dum Indiæ loca, alia oppugnat aut uaſtat, alia etiam capit, cum alia pleraq; animalia inuenit,tũ Draconem:quem quia ſacrum in antro quodam Indi exiſtimarent,& ſumma religione colerent,idcircò ſummis precibus Alexandrum obſecrarunt, ne illum ipſum inuaderet:quod quidẽ ipſum ille annuit. At enim Draco cum prætereuntis exercitus ſtrepitũ ſenſit (quòd ſit animal tũ audiendi tum uidendi acerrimo ſenſu præditum) maximo ſibilo, & ingenti afflatu edito,omnes exterruit & perturbauit.Septuaginta cubita longus eſſe exiſtimabatur:non tamen eis totus apparuit,ſed illius ſolum caput ex antro eminuit.Eius oculi ad magni & rotundi clypei Macedonici magnitudinem acceſsiſſe dicuntur.

† πϖσιτρέποντο

† αἰ συριγμόν

Aquilæ

τι ὄγκῳ τοῦ χιλωνίου, καὶ ἐρεισθῆναι εἰς τὸν γλῶ. ἀλλ' ἕπνον ἔνδοθεν ἑτοίμην τὸ θηλυκὸν καταλείπεσθαι τοῖς τε ἄλλοις ζώοις, & δὴ καὶ τοῖς ἀετοῖς. αἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐρρωσθῆσαι, ὡς ἐκεῖνος λέγει. οἶγε μὴν ἄρρενες οἴδε σωφρονούσας αὐτὰς, καὶ τιθεμένας πρὸ τοῦ ἡδέος τὸ σωτήριον, ἐκ ἔχουσιν ἀναπείθειν. οἱ δὲ φύσει τινὶ ἀμηχάνῳ ἔνεργα ἀκρήτους ποιοῦσι ἐρωτικοὺς, & δίκης ἐπίληθον παντός. ὅταν δὲ ἅρα ἐρωτικῶς ἔχουσης χελώνης ἴυγγος, ἐκ ᾠδαὶ μὰ Δία, ὁποίας Θεόκριτος ὁ τὰ νομευτικῶν παιγνίων συνθέτης λαρεῖ, ἀλλὰ ἀπόῤῥητος πόα: ἀπείρηται οὔτε ἐκεῖνος ὄνομα εἰδέναι φησὶ, οὐδὲ ἄλλον ἐγνωκέναι ὁμολογεῖ. ἔοικασι δὲ τῇ πόᾳ καλλωπίζεσθαί τινας καὶ ἀκρήτους παλιώρας. εἰ γὰρ ἐκείνῳ δέδεται σώματος ἔχοιφ, ἐμπαλιν γίνεται τὰ τῶν πεφρυμένων. θρύπτεται γὰρ ὁ ἄῤῥην ἐρῶν ὡς οὐκ ἐρῶν. μεταθεῖ δὲ ἡ θήλεια ἡ τέως φεύγουσα, νῦν φλεγομένη, καὶ ἀνθισταμένη, καὶ ἑμέρᾳ δὴ σωφρόνως. δίκης δὲ ἐκεῖνο φρουδὸν ὄν, καὶ ἐπὶρ ἑαυτῶν ἀῤῥωδῆσαι ἥκιστα.

Περὶ τῶν Νίβας ἀλεκτρυόνων.

Κεφ. κα.

ΘΕσσαλονίκης τῆς Μακεδονίτιδι χώρας ὄντι γειτνιῶν καὶ καλεῖται Νίβας. ὅταν οἱ ἐνταῦθα ἀλεκτρυόνες, ὡδῆς τὸ συμφυοῦς ἀμοιροῦσι, καὶ σωπῶσι παντάπασι καὶ ἀῤῥήκτου λόγος ἀποιμώδης ὢν τὸ ἀδυνάτου, ὃς λέγει, τότε ἂν ἔχητε τόδε τι, ὅταν Νίβας ἀλεκτρυόνα.

Περὶ τοῦ ἐν Ἰνδοῖς δράκοντος, ὃν καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἐνέτυχε. Κεφ. κβ.

ΟΤε Ἀλέξανδρος τὰ μὲν ἐθνῶν τῶν Ἰνδῶν γῆς, τὰ δὲ ἤρπαζε, πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις ζώοις ἐνέτυχεν, ἐνέτυχε δὲ τοῖς, καὶ δράκοντι: ὃν πόρρω ἐν αὐτρῶνί τινι νομίζοντες ἱερὸν Ἰνδοὶ, μετὰ πολλοῦ τοῦ θειασμοῦ † πϖσιτρέποντο. οὐκοῦν πανταχόθεν ἠθροίζοντο οἱ Ἰνδοὶ δεόμενοι τοῦ Ἀλεξάνδρου μηδενὶ ἐπιθέσθαι τῶν ζώων. ὁ δὲ, κατένευσε. πρεσβεύσας δὲ ἐς αὐτρῶνα τῶν στρατιᾶς, καὶ λυπρὸν ὑμοιένα, εἶτα ὁ δράκων ἤσθετο. ὀξυηκοώτατον δὲ ἅρα τῶν ζώων ὄν, καὶ ὀξυωπέστατον, † συρισμὸν μὲν ἀφῆκε μέγιστον, καὶ φύσημα, ὡς ἐκπλῆξαί τε πάντας, & ἐκπαράξαι. ἐλέγετο δὲ ἅρα τηλικοῦτος εἶναι. καὶ ἐφαίνη μὴ ὅλος. μόνην γὰρ ὑπέκυψε τὴν κεφαλήν. καὶ οἶγε ὀφθαλμοὶ ἄφαντοι αὐτῷ τὸ μέγεθος ἦσαν Μακεδονικῆς πολυφερεῦς ἀσπίδος μεγάλης.

† αἰ συριγμόν

Περὶ

περὶ ἱεροῦ ἀετοῦ καὶ κορώνης.
Κεφ. κβ.

ΤΑῖς κοράναις ἔργον οὐδὲν ἀετοὶ ἐριχαλῶσιν. οἱ δὲ καταφρονοῦσιν αὐτῶν. καὶ ἐκείνας μὲν ἀφλάστοις τοῖς κάτω φέρεσθαι πέπεισιν: αὐτοὶ δὲ τὸν αἰθέρα ὑψηλότερον ὄντα, τοῖς ἀλίσκοις τέμνουσιν αὐτῶν πτεροῖς: τὸ δὴ τοῦ δεδιότος. πῶς γὰρ οὐ δῆτα εἴποι τις, τοῖς γε αὐτοῖς ἀετοῖς καλῶς ἐπισάμενος, ἀλλ' ἰδίᾳ τινὶ μεγαλονοίᾳ ἑῶσιν ἐφ' ἑαυτῶν ἐκείνας κάτω.

Aquilæ quomodo Cornices contemnant. Cap. XXII.

COrnicibus studiũ est irritare & prouocare Aquilas. hæ uerò illas præclarè contemnunt, & deorsum ferri sinunt: ipsę sursum subuolantes, ętthereum locum celeri alarũ remigio secant. quod quidem ipsum non Cornicum timore agunt: (quisnam hoc dicat, qui planè sciat Aquilarum uim?) sed potius propria quadam animi magnitudine earum infra se uolantium lapsus facilè patiuntur. Animi magnitudo in contemptu deteriorum, quos ne ultuor qui dem dignatur excelsus animus.

περὶ τῶν ἰχθύων τῶν καλουμένων πομπίλων. Κεφ. κγ.

De Pompilis piscibus sacris in Samothracia. Delphinum Pompilo gustato morte pœnam luere. Pompili portitoris in hunc piscem conuersio. Cap. XXIII.

ΤΟν ἰχθῦν τὸν πομπίλον ὁ μόνον Γοσσι δῶν λέγουσιν εἶναι ἱερὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν Σαμοθρᾴκῃ θεῶν φίλον: ἁλιέα γοῦν τινα φασὶ τῶν αὖθι τοῦ χρόνου τιμωρίαν ἐσοχθῆναι τῷδε τῷ ἰχθύϊ. καὶ ὃ μὲν ὄνομα ἦν αὐτῷ λόγος τὸν ἁλιέα, †Οπωπεύς. ἦν δὲ ἐξ Ικάρου τῆς νήσου, καὶ υἱὸς αὐτῷ ἦν. ἀθηρίας δέ ποτε γενομένης ἰχθύων, αὐήγαγε μὲν βόλον, μόνους θηράσαντα τοὺς πομπίλους, οὐσπερουῦν καὶ λεῖπνον σὺν τῷ παιδὶ ὁ Οπωπεὺς ἐθέτο. οὐκ ἂς μακρὰν δὲ δίκης μοῖρες μετῆλθον αὐτόν. πῖ γὰρ ἁλιάδι αὐτοῦ λιπὼν ἐπελθὼν ἐπ' ὄψει τοῦ παιδὸς ἦν Οπωπία καπέπτη. Λέγουσι δὲ καὶ τοὺς Δελφῖνας πολεμίους τῷ πομπίλῳ εἶναι. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκείνους καλῶς ἀπαλλάττειν ὅταν αὐτοῦ γεύσωνται. σφαδάζουσι γὰρ πᾶσι χρῆμα, καὶ ἐκμαίνονται, καὶ ἀπ' μὲν ἀδυνατοῦντες αὖθις οὐκ αἰγιαλὸς ἐκφέροντα: καὶ ἅπαξ ἐκβραδύνοντες τοῦ κύματος, κορώναις τε φαλίαις καὶ λάροις λεῖπνόν εἰσι. Λέγει δὲ Απολλώνιος ὁ Ρόδιος ἢ Ναυκρατίτης, ὅτι ἄνθρωπός ποτε οὗτος ἦν, καὶ ἐπόρθμευσεν. ὃ δὲ Απόλλων ἠράσθη κόρης, καὶ ἐπειρᾶτο αὐτῆς ὁμιλῆσαι. ἡ δὲ, ἐκφυγοῦσα, ἦλθεν εἰς Μίλητον. καὶ ἐδεήθη Γομπίλου τινὸς θαλαττουργοῦ, ἵνα αὐτὴν διαγάγῃ τὸν πορθμόν. ὁ δὲ, ἐποίησεν. ἐπιφανεὶς δὲ ὁ Απόλλων, τὴν μὲν κόρην ἁρπάζει: τὴν δὲ ναῦν λίθον ἐργάζεται, τὸν δὲ πομπίλον εἰς τὸν ἰχθῦν τόνδε μετέβαλε.

Pompilum piscem dicunt non modò Neptuno, sed etiã incolis Samothraciæ dijs sacrum & charum esse. Ob eamq; causam piscatorem olim nomine, (sicut dicitur) Epopeum, ex Icaro insula profectum, ætate iam affectum, quòd aliquando cum nihil aliud piscium præter Pompilos cepisset, eosdem cum filio comedisset, ptinus huic pisci meritas pœnas persoluisse. Etenim cetacea belua facto in ei us piscatoriam impetu, ipsum in conspectu filij deuorauit. Pompilum hostili odio Delphini persequuntur: neq; hoc ipsum tamen impunè faciunt. Cum enim hunc gustauerunt, discruciantur & conuelluntur continuò, & quòd furore inflammati consistere non queunt, idcirco in litora expelluntur: atque fluctu eiecti, à Cornicibus Gauijsq; exeduntur, & conficiuntur. Apollonius Rhodius siue Naucratites, dicit, hunc aliquando hominem fuisse portitorem. & cum puellæ (inquit) Apollo amore teneretur, quacum etiam complexu uenereo iungi conaretur, hæc autem effugiens Miletum uenisset, & Pompilum precibus obsecrasset, ut se traijceret, is quidem paruit: at uerò Apollo sese ostendens, hanc quidem rapuit, nauem autẽ in lapidem, Pompilum in piscem conuertit. † Επωπεύς, Gillius. Delphini. Pompilius portitor.

περὶ ἁμίλλης τῶν ἐν Ινδοῖς βοῶν τῶν δρομικῶν. Κεφ. κδ.

Ινδοὶ

De certamine cursus Boum apud Indos: tum maiorum, qui Equis bigatis utrinq; iunguntur: tum minorum, qui maximos Hircos magnitudine nó excedunt, & per se coniugati currunt. Cap. XXIIII.

In

† ἵππος

IN Bubulo pecore, quod incitato cursu ualet, curam Indi ponũt: & simul de eorum uelocitate rex & permulti principes decertant, neq; turpe ducunt pro huiuscemodi animaliũ genere auro argentóue sponsionẽ facere. Adiungunt aũt ipsos bigis, & fortunę aleã sup uictoria periclitãtur. Equi igit in medio iugati currunt: at Boues utrinq; loris annexi: donec ad metam, quę à carceribus stadijs abest triginta, peruentum sit. Aequales sanè ac pares Boues Equis currunt, neq; uelocitate alteros ab alteris internoscas. Quòd si quãdo rex de suis Bobus cũ quopiã sponsionem fecerit, in tantũ contentionis studiũ ꝓcedit, ut is ipse in curru sequatur, atq; adeò aurigã incitet. Is sanè quidẽ equos stimulis cruentat, à Bubus uerò manus abstinet: siquidem ij nullis admotis stimulis incitatissimo cursu sponte ferunt. Ac nimirum tam ambitiosa est bubuli certaminis contentio, ut nõ diuites modò & domini magno pretio depositio inter se certent, sed etiã spectatores, ut apud Homerũ Idomeneus Cretensis, & Aiax Locrus.

† ἀκέντητοι

Boues minores.

Sunt item apud Indos alij Boues, qui maximos Hircos magnitudine non superare uidentur: lj quoq; per se cõiugati uelocissimè currũt, nec minus strẽnuè quàm Getici equi cursum conficiunt.

Equos è Cosinito fl. Thraciæ bibẽtes efferari, item è Potnio fonte non procul Thebis. Vbi piscibus alantur Equi. De Celticis equis: Mysi coẽuntib. eqs cur accinãt. Ab ętate affectis sobolem infirmã procreari. Aetas & uita ipsorũ.

Caput XXV.

† τεδρωσίος

EQuos efferari & tanq; rabie inflammari ferunt, bibẽtes ex Cosinito flumine Thraciæ, qui defluit in Abderitarũ regionem, & in Bistonicum stagnum influit; ubi Diomedis Thracis, qui immanes illos Equos habebat, quos Hercules expugnauit, regia olim fuit. Ex eodẽm morbo laborare dicunt Equos bibentes de fonte Potnio. is est in loco quem Potnias uocant, nõ longè ab urbe Thebis. Itẽ Oritas & Gedrosios fama est tanquã fœnum pisces Equis edendos obijcere. Celtas quoq; audio Boues & Equos piscibus alere. apud eosdẽ aiunt Equos odore hominũ offensos ad meridionales Europæ regiones pfugere, psertim Austro flãte.

Gillius. Adrasios quidẽ nullos inuenio.

Potnius fons.

Equi piscibus uescentes.

Equi Celtici.

Ἰνδικὴ μὲν οὖν βοῦς οὗτος ὁ θρεμμικὸς πίθηκος ἀποδείκνυται. καὶ † ἵππου τὸ ὠκύτητος τὸ ἐκείνων ἁμιλλᾶται βασιλεύς τε αὐτὸς καὶ πολλοὶ τῶν ἀρίστων πολλοί: καὶ ποιοῦνται ῥήτρας ἐπὶ χρυσίῳ παμπόλλῳ καὶ ἀργυρίῳ. καὶ οὐκ ἀγεννὲς αἰσχρὸν οὐδὲ ἐρᾶσθαι ἵππου δίκην τὸ ζῷον. συναρίζουσι δὲ αὐτοὺς ἅρα, καὶ ἵππου τὸ νίκης λαβεῖν. οἱ μὲν ἵπποι, ζυγοὶ θέουσιν: οἱ δὲ βόες, παράσημοι: ἐγχρίπτει δὲ τοῖς νώτοις ὁ ἡνίοχος. καὶ δεῖ δρόμων τεσσάρων διανύσαι. ἴσοι δὲ τοῖς ἵπποις οἱ βόες συμβαίνουσι, καὶ οὐκ ἂν ἀποκρίναις τὸ ὠκύτερον, ὅτι βοῦς οὐ τὸ ἵππος. ἐὰν δέ ποτε ὁ βασιλεὺς πρός τινα ἵππου τὸ ἑαυτοῦ βοῦν συμβῇ, ὃν ἔσωθεν τῶν χωρῶν φιλονικίαν, ὡς αὐτὸς ἐφ' ἅρματος ἐπεται, καὶ πορμᾶν τὸ ἡνίοχον. ὁ δὲ ἅρα οὐ μόνον ἵππος ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ ἡνίοχος: ἐν δὲ βοῦν τῷ χαίρει αὐχεῖ: † ἀκέντητοι γὰρ θέουσι. τοσαύτη δέ ἐστι περὶ τῷ βοϊκῷ ἁμιλλᾳ ἡ φιλοτιμία, ὡς μὴ μόνους αὐτοὺς πλουσίους ἵππου αὐτὸ ὑπὸ πολλῶν φιλονεικεῖσθαι, μηδὲ αὐτοὺς θεατάς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς θεωμένους, οἷα καὶ Αἰγύπτου καὶ ὁ Ἰδομενεὺς ὁ Κρὴς, καὶ ὁ Λοκρὸς Αἴας πρὸς τοὺς Ὁμήρου φιλονεικοῦντάς τε ἀναδείκνυσθον. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι περὶ αὐτοῖς βόσι, ἰδέαν μὲν οὐ μεγίστους τράγους. καὶ αὐτοὶ δὲ καθ' ἑαυτοὺς ζεύγνυνται, καὶ ἔχουσιν ὄκισα, καὶ τῶν ἵππων τὰ τῶν γετικῶν οὐκ εἰσὶν ἀνωβίστεροι.

Περὶ τῶν ἵππων τῶν ἐκ τοῦ Κοσσινίτου ποταμοῦ, καὶ τῶν Γοτνιάδος λιμνὴς πινόντων: καὶ περὶ ἵππων ἑτέρων, βοῶν τε καὶ τῶν πόδα τρωγόντων ἰχθυοφάγων. Κεφ. λε.

† τεδρωσίος

Λόγος ἔχει τοὺς ἵππους τοὺς πίνοντας ἐκ τοῦ Κοσσινίτου ποταμοῦ, ἔστι δὲ ὅτος ἐν Θρᾴκῃ, δαίνας ἐκθηριοῦσθαι. ἐκδίδωσι δὲ ὁ ποταμὸς ὅτος ἐς τὴν Ἀβδηριτῶν, καὶ καλίσκεται εἰς τὴν Βιστονίκλω λίμνην. φασὶ δὲ τοῦτο τὰ βασίλεια γενέσθαι ποτὲ Διομήδους τοῦ Θρᾳκὸς, ὃν καὶ αὐτὸς ἀνδρειότατον ἐκεῖνοι ἵπποι ληπτὸν ἔσχεν Ἡράκλεος ἄθλος. τὸν δὲ αὐτὸ φασὶ πάσχειν καὶ τοὺς ἵππους τοὺς ἐκ τῆς Γοτνιάδος λιμνὴς πίνοντας. αἱ δὲ Γότνιαι τὸ χωρίον ἐνθάδε ἡ λιμνὴ, οὐ μακρὰν ἀπὸ Θηβῶν ἐστιν. Ὠρίτας δὲ λέγουσι καὶ † Δρασίους ἰχθῦς πρὸ βάλλειν τοῖς ἵπποις χόρτον. Κελτοὺς δὲ ἀκούω καὶ τοῖς βουσὶ, καὶ τοῖς ἵπποις ἰχθῦς διδόναι δεῖπνον. φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἵππους τῆς ἀποδυσμῆς τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκφεύγοντας, ὡς τὰ νότια μέρη τῆς Εὐρώπης φεύγειν, μάλιστα ὅταν οἱ νότοι καταπνέωσι. καὶ

Nonnulli

καὶ Μακεδόνας ἤ κὴ Λυδὸς ὁμολογᾶσί τινες καὶ αὐτὰς ἰχθύσι σφᾶς ἐωυτῶν ἵππους τρέφειν. κὴ τὰ πρόβατα ἤ τὰ Λύδια, ἔτι τὰ Μακεδονικὰ ἐκ τῶν αὐτῶν παίνεσθαί λέγουσιν. Ἐν Μυσοῖς ἤ τ θηλέων ἵππων ἀναβαινομένων, ἱππύλους τινὲς εἶναι ὑμεναίους τινὰ ἄσαι τοῖς τῶν ἵππων γάμοις ἐπᾴδοντες. τὰς τε ἵππους ὑπὸ τῶν μέλους θελγομένας, τάχιστα ἐγκύμονας γίνεσθαι, ἢν μὴ καλὸς αὐτοῖς πῶλος ἀντικλύσῃ. Καὶ ἐκεῖνο ἤ πρὸς ἵππων ἥκουσα. οὐ πρεσβυτέρους ἥλικα φασὶ πρὸς κοῦφας τῆ ἡλικίαν, ἀλλ' ἥκιστα γηραιὰ ἔτι ἐγγόνα, τάχιστα γὰρ ἄλλα, ἔτι οὐ πόλλας ἀγχινεᾶς ἔχειν. Βίον ἤ ἵππων ἔτι χρόνον, ἀριθμοῦσιν ὡς τοσάδε ἔτη. τῶν μὲν γὰρ ἀρρένων ὡς πλείστη ἔτη διαβιῶναι ἵππον.

Περὶ τῶν σκορπίων τ μεταξὺ Μηδίας τε ἔτι Σούσων, κὴ πρὸς Αἰγυπτίων μυῶν τῶν διπόδων. Κεφ. λς.

ΕΚ Σούσων τῶν Περσικῶν ὡς Μηδίαν ἀπιόντων ἐν τῷ δευτέρῳ σταθμῷ, πάμπολύ τι λέγεται σκορπίων πλῆθος γίνεσθαι: ὥστε τ Περσῶν βασιλέα, ὁπότε δέοι, πρὸ τριῶν ἡμερῶν προστάττειν πᾶσι θηρεύειν αὐτούς, καὶ ἔτι πλείστους θηράσαντι, δῶρα διδόναι. ἀ γὰρ οὐκ ἂν μὴ γένοιτο, ὀχλεῖ ἄπορος ἄπειρος ὄν. ὑπὸ πάντι γὰρ λίθῳ ἔτι βάλῃ πάσιν σκορπίος ἐστί. Λέγουσι ἤ κὴ ὑπὸ σκολοπενδρῶν ἐξανεστῶσαι Ρυτιᾶς. τοσοῦτο πλῆθος αὐτοῖς ἐπιφοίτα τούτων. Φασὶ δὲ κὴ ἐν Κυρήνῃ μυῶν διάφορα γένεσθαι γένη, ἀ μόνον ταῖς χρόαις, ἀλλὰ ἔτι ταῖς μορφαῖς. ἐνίους γὰρ αὐτῶν πλατυπρόσωπος εἶναι καθάπερ τὰς γαλᾶς. καὶ αὖ πάλιν ἄλλους ἐχιώδεις ὀξείας ἀκάνθας ἔχοντας, οὐσπερ καὶ οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσιν ἐχνάτας. Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ἀκοὴ διπόδας εἶναι μῦς, καὶ μεγίστους μεγέθει φύεσθαι. τοῖς γε μὴν ἐμπροσθίοις ποσὶν ὡς χερσὶ χῆσθαι. εἶναι γὰρ αὐτοῖς τῶν ὀπίσθιων βραχυτέρους. ἄλλον τούτους: Λιβυκοί εἰσι: βαδίζουσι δὲ ὀρθοὶ ἐπὶ τοῖν ποδοῖν. ὅταν δὲ διώκωνται, τρέχουσι, θεόφραστος λέγει ταῦτα.

Ὅτι φιλᾶ τὴν ἐλευθέραν πτῆσιν ὁ ἀττα γᾶς. Κεφ. κζ.

ΛΟγός τις λέγει τοὺς ὄρνιθας τὰς ἀτταγὰς μετακομισθέντας εἰς Αἴγυπτον ἐκ Λυδίας, καὶ ἀφιεθέντας εἰς τὰς ὕλας, τὰ μὲν πρῶτα ἔρτυγος φωνὴν ἀφιέναι, χρόνῳ ἤ ὕστερον τὸν τοῦ καμήλου κώκυσμα. ῥυέντος, λοιμὸς ἐγένετο. κὴ πολλοὶ τ ἤ τ χώρας ἀπώλυντο. οὐ διέλιπτον δὲ οἱ ὄρνιθες οὗτοι πολλῷ

Nonnulli quoq; teſtãtur, Macedones & Lydos piſcibus Equos ſuos paſcere: quin & Oues Lydię & Macedonicæ ex eiſdem pingueſcere dicuntur. Apud Myſos cũ Equinũ genus coit, quidam uelut Hymenæũ quendam nuptijs præcinunt: unde cantus ſuauitate ꝓmulſæ, Equæ mox grauidæ fiunt, & formę pulchritudine eximi os pullos ex ſeſe pariũt. Iam uerò Equos ætate affectos aiunt pullos cũ cæteris in rebus debiles, tum pedibus infirmos procreare ſolere. Quòd ad ætatẽ & uitã Equorum, mares aiunt ad annos triginta quinq; uiuere poſſe.

Myſi equiſones.

Soboles ex ętate affectis.

†φασὶ, aut tale quid addiderim.

Ætas & uita.

De Scorpijs inter Mediã & Suſidẽ: deq; Scolopendris, quæ Rhytienſes expulerunt, & Muribus Cyrenaicis diuerſis, & Aegyptijs bipedibus. Cap. XXVI.

IN itinere ſecundi diei eorũ qui à Perſicis Suſis in Mediam proficiſcunt, quòd permagna Scorpiorũ multitudo naſci dicit: idcirco Perſarũ Rex quũ eò ſuſcepit iter, triduo antè omnibus imperat ut eos uenent, & ei qui plurimos confecerit donat munera: niſi hoc fit, locus tranſiri nõ poteſt. nam ſubter omnẽ lapidẽ & ceſpitem abditus ſcorpius manet. Rhytienſes aiunt à Scolopendris pulſos eſſe, cũ infinita earũ uis in regionẽ ingruiſſet. In Cyrene diuerſa tum colore tũ forma Muriũ genera naſci tradunt: ac quoſdã ipſorum quemadmodũ Muſtelæ, ita lata facie eſſe: alios Viperæ (ut Gillius uertit, malim Echini) ſpeciem ſimilitudinẽq; gerentes, acutas ſpinas habere, quos indigenæ Echenatas appellant. In Aegypto audio bipedes Mures maxima magnitudine eſſe, & priorib. pedibus tanquã manibus uti. eos em̃ breuiores eſſe poſterioribus. Hos uidere memini. Libyci ſunt. Recti duobus pedibus nitentes gradiuntur. cũ aũt inſequentib. urgent, ſaliũt. Hęc Theophraſtus prodit.

Rhytium Stephano urbs eſt Cretæ. Ῥύτειον Troadis, Ῥυτεῖαι Bactrorum.

Mures Cyrenaici.

†ἐχιώδεις Echenatę, uel potius Echinatæ.

Aegyptij Mures, qui forrè ſunt quos Sciuros Africanos uocant: quorum iconem in hiſtoria animaliũ dedimus.

Quemadmodũ libertatem in uolando amant Attagenes. Cap. XXVII.

ATtagenes aues ferunt ex Lydia in Aegyptũ deportatas, & in ſyluã demiſſas, primo Coturnicis uocẽ miſiſſe: pòſt cum fluminis alluuione cœlum peſtilens factũ eſſet, quo multi paſsim mortales perierunt, eiuſmodi aues non intermiſiſſe

†τῶν ἀτταγᾶς uel ἀτταγᾶς

* ῥέοντος

maiori

maiori oris expreſsione, quàm quęuis ex planatiſsimæ linguę puerũ loqui, & dicere, τρὶς τρῖς κακοῖς τὰ κακά, id eſt, Ter mala malis. Itemq; aiunt eas captas neq; manſueſcere, neq; idcirco ampliꝰ priſtinas uoces ædere, quòd ſeruitute conticeſcunt, & obmuteſcunt. Quòd ſi ex poteſtate in libertatẽ uolandi dimittantur, & in ſuas ſedes perueniant, rurſum loqui, pariterq; cum libertate uocem recipere.

τοὐδὲ

Scôpes, quos quidã (ut Gaza) Aſiones interpretantur, ſaltatione capi: & plura tum de his, tum alijs, quos Aiſcôpes uocant, auibus. Cap. XXVIII.

† αὐλητοῦ ὀρχηστικοῦ.

SCopes aues (quarum Homerus in Odyſſea mentionẽ facit, cum earũ multas circum Calypſûs antrũ uerſari ſcribit) uiri ſaltandi bene periti tradunt cum ſaltatione comprehendi. tum genus quoddam ſaltationis eſſe, quæ ſi adhibenda ijs fides ſit, Scops appellatur. nam & ijs auibus iucundiſsimũ ſit quoſdã ridiculè imitari, ex eo profectũ eſt uerbũ σκώπτειν, id eſt, effingere, & nõ aberrare ab eis imitandis, quos ludicra aſsimulatione imitantẽ. Minor eſt hæc auis quàm Noctua, plumbei coloris ſaturati ſimilitudinẽ eius pennæ gerũt, & albicantibus maculis diſtinguunt: à ſupercilijs ſecundũ utraq; tẽpora duę plumę exiſtũt. Callimachus duo genera ponit, Scôpas, & Aiſcôpas, id eſt, Semperaſiones: quorũ alterũ uocale ſit, alterũ mutũ. Ariſtoteles † dicit, apud Homerũ nõ Scôpas per ſigma, ſed Copas legi oportere: & peccare illos aduerſus Homeri de hac aue ſententiã qui ſigma præfixerint. Aiſcopes omnibus anni temporibus patere, easq; eſculẽtas nõ eſſe, ꝓpter carnis uitiũ. Scopes aliquando apparere autumni exitu: neq; tamẽ uno aut altero plus die cõmorari, quę eſui accõmodatę ſunt, & differunt à perennibus illis corpulentia: & Turturi & Palũbis ſimiles ſunt.

† Vide Athenæum.

De Pygmæis, & Gerana ipſorũ regina in Gruem mutata. Caput XXIX.

PYgmæorum gentis proprium & peculiare regnum eſſe audio: & cũ maſculum genus regium aliquando defeciſſet, mulierem, Geranam nomine, ipſis imperitaſſe: quæ cum à Pygmæis, ſuprà quàm deceret, diuinis propè honoribus

ζαφέστερον & φιλερβότερον παιδὸς μᾶζον φθέγμα ἀφιγόντας, καὶ λέγοντας, τρὶς τοῖς κακοῖς τὰ κακά. λέγε ἢ ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι συλληφθέντας & ἀχρυθέντας, ὁ μόνον ὁ πθαστεύοντες, ἀλλα † ὁ φωνὴν ἔτι ἀφιᾶσιν, ἢν πρότερον ἀφίεσαν. ἡ λαλέα ἢ αὐτῶν καὶ ἡ κάθαρξις καταψηφίζεται σιωπὴν. ἐὰν ἢ ἀφεθῶσι καὶ ἐλευθέρον ἀπλώσωσι τὸ πτερὸν, καὶ εἰς ἔθη τὰ ἑαυτῶν ἀφίκωνται, πάλιν γίνονται ἔμφωνοι. ὁμοῦ καὶ τὸ φθέγμα, & τὴν παῤῥησίαν ἀναλαβόντες.

† αὐλητοῦ ὀρχηστικοῦ.

Οτι & οἱ σκῶπες οἱ ὄρνιθες ὀρχήσεως ἁλίσκονται. Κεφ. λα.

ΛΕγουσι ἢ τὴν τῶν σκῶπας (ὧν & Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ μέμνηται), λέγων πολλὰς αὐτοῦ περὶ τὸ αὐτρον τὸ τῆ Καλυψοῦς εὐνάζεσθαι) & ἐκείνους ἁλίσκεσθαι ὀρχούσας † αὐλητοῦ ὀρχηστικοῦ. φασὶ δὲ καὶ ὀρχήσεως ἄλλου τινὸς ἁλῶναι αὐτοῖς μεκλῆσθαι. καὶ εἴγε αὐτοῖς χρὴ πιστεύειν, ἡ ὄρχησις αὕτη σκώπτειν μέκληται. & τὸ μιμεῖσθαι δέ τινας ὧδε τὸ γελοιότερον, & ἅμα παίζειν, ἥδιστον ἅπασι τοῖσδε τοῖς ὄρνισιν. ἐνθένδε ποτὲ ἐπράπη ὁ λόγος, καὶ ἡμᾶς τὸ σκώπτειν οὕτω καλεῖσθαι. λέγε ἢ ὁ σκώψ οὗτος μακρόστομος ἀεί ἐστι γλαυκὸς τὴν χρόαν ἐχέμολίβῳ παραπλησίαν βαθύτατα. ἔχειν ἢ τὰ πτερὰ αὐτὸ φασὶ τὴν εἰς μακρὸν ἐπίπολον καὶ. ἀναφέρειν δὲ δύο ἀπὸ τοῦ ἐρεύνου πρὸς ἑκάτερον τὸ μέρος τὰ πτερά. Καλλίμαχος ἢ δύο φησὶν εἶναι γένη σκωπῶν, καὶ τοὺς μὲν φθέγγεσθαι, τοὺς ἢ συγκεκλεῖσθαι σιωπῇ: καὶ τοὺς μὴ αὐτῶν λέγεσθαι σκῶπας, τοὺς ἢ ἀείσκωπας. λέγει ἢ Ἀριστοτέλης τοὺς παρ' Ὁμήρῳ μὲν τοῦ σίγμα μὴ λέγεσθαι, ἀλλὰ ἁπλῶς ὀνομάζεσθαι κῶπας. τοὺς δὲ ἐνθένδε τὸ σίγμα, ἁμαρτάνειν τὸ ὄνομα ἀληθείας, & τοῦ Ὁμήρου περὶ τὸ ὄρνιν κρίσεώς τε & γνώσεως. καὶ πᾶσι μὲν ἅλλαις ὥραις τοῦ ἔτους μὴ ἐκδιδόναι αὐτοὺς, ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ δύο ἡμέρας ἢ μιᾷ τοὺς θηρωμένους, ἀλλὰ τότε γε ἐφωλεύειν. τῶν ἢ ἀείσκωπων ἐξαφιέσθαι οἱ κῶπες τῷ πάχει. πλησιάσαι δέ σι τοῖς ἰδίοις ὥραν πρυγόνι τε καὶ φάτνῃ.

Περὶ τῆς καλουμένων Πυγμαίων, & τῆς παῤ αὐτοῖς μύθου. Κεφ. λβ.

ΑΛλὰ τόγε τῶν Πυγμαίων ἔθνος ἀκούω καὶ ἐκεῖνο καθ' ἑαυτὸ βασιλεύεσθαι τὴν οὖν καὶ χρηίζειν τῶν αὐτοῖς, ἐκλιπόντος & γήμους τοῦ τῶν ἀρέσθαι βασιλέως, βασιλίδα τινὰ, καὶ ἱρατῆσαι τῶν Πυγμαίων, Γεραίαν ὄνομα: ἐνθρονοῦν ἐκθεσπίζοντες οἱ Πυγμαῖοι, σεμνοτέραις ἢ κατ' ἄνθρωπον τιμαῖς

ἐτίμων τοῖς πρώτοις. ἐκ τούτων δὴ ἐκάνη φασὶ τὴν διανοίαν ὑβρισμένην, καὶ τὰς θεὰς πρὸς ὀλίγον ἐπόθει. μάλιστα δὲ τὴν Ἥραν, καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ τὴν Ἄρτεμιν, καὶ τὴν Ἀφροδίτην, ὡς ἑκάστας ἔλεγε βάλλειν πρὸς τὸ αὐχεῖν καλόν. ὅταν ἐμέλλει ἁμαρτήσεσθαι κακὸν οὐδὲν τοιοῦτον. ἡ μὲν γὰρ Ἥρας χόλον εἰς ὄρνιν αἰχίσκον τὸ εἶδος καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν. καὶ ἔστιν ἡ νῦν γέρανος, καὶ πολεμεῖ τοῖς Πυγμαίοις, ὅτι αὐτὴν ὑβρίσθαι τὴν πρώτην μὴν, καὶ ἀπώλεσαν.

noribus afficeretur, inde animo inflata, ipsas etiam deas continebat: nominatim uerò Iunonē, Mineruā, Dianā & Venerē, à suæ formæ præstantia procul abesse dictitabat. At hūc suæ iactantiæ morbū nō impune tulit. Nam à Iunone irata ex homine in auē conuersa est, quæ nunc Géranos, id est Grus nominat, Pygmęis infesta eam ob causam, quòd illi immodicis honoribus ei delatis, ad hanc insaniam & exitium eam adegerint.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΕ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

FINIS LIBRI XV.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XVI.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Ις.

Περὶ πορφύρας τοῦ ζώου. Κεφ. α.

Ἀνὴρ πορφυρεὺς ὅταν θηράσῃ πορφύραν, οὐκ εἰς ἀνθρώπων τροφὴν, ἀλλ' εἰς ἐείων βαφὴν, ἃ μέλει μόναι αἱ ἐκ τοῦ ζώου χρόαι δεύσοποιοὶ, καὶ δυσέκνιπτοι, καὶ οἷα πεῖσαι τὴν βαφὴν ἐργάσασθαι γνησίαν, ἀλλ' οὐ διόλωμένην, μιᾷ λίθου καταφορᾷ διαφθείρει τὴν πορφύραν αὐτοῖς ὀστράκοις· ἐὰν δὲ κουφοτέρα ἡ πληγὴ γένηται, καταλειφθῇ δὲ τὸ ζῶον ἔτι ἔμπνουν, ἀχρεῖός ἐστιν εἰς τὴν βαφὴν ἡ διὰ τέρου βληθεῖσα τοῦ λίθου πορφύρα. τάχα γὰρ ἡ ὀδύνη διαπάλωσε τὴν βαφὴν, ἀναπνεῖσαν εἰς τὸ σαρκῶδες ὄγκον, ἢ ἄλλως ἐκρυεῖσαν. τοῦτό φησι καὶ Ὅμηρος οἶδε φάσι. καὶ αὐτὸ ἀποθνήσκοντας ἀθρόως μιᾷ πληγῇ, τοῦτό φησι πορφύρας θανάτῳ καταλαμβάνεσθαί φησι, τὸ δὲ ὁμόνουν γὰρ τοῖς ἑαυτοῦ μέτροις αὐτὸ μέλπων ἐκεῖνος, Ἐλαβε πορφυρέου θανάτου καὶ μοῖρα κραταιή.

De Purpura. Cap. I.

Purpurarius piscator, si, postq̃ purpuram non in hominum cibum, sed ad tingendas lanas cōprehenderit, inexhaustum, constantem & genuinum uelit fieri colorem, & perfecte tinctum, uno saxi ictu Purpuram unà cum testa interimit. Quòd si leuior plaga inferatur, & etiam nunc spirans relinquatur, atq; iterum lapide percutiatur, ad tincturam fit inutilis. nam ex eo dolore tincturam amittit, siue illa per eius corpus dispersa imbibat̃, siue aliter effluat. Quod quidē ipsum præclarè Homerum intellexisse dicunt: idcirco q; uno ictu celeriter morientes purpurea morte affici ait, peruulgatum suis uersibus illud canens, Purpurea illum mors, uiolentaq; Parca peremit.

Περὶ τῶν Ἰνδικῶν ψιττακῶν· καὶ ταώνων, καὶ ἐλειάδων τε, καὶ ἀλεκτρυόνων. Κεφ. β.

Ἐν Ἰνδοῖς μανθάνω σιτακὸς ὄρνις γίνεσθαι, ὧν πρόσθεν καὶ αὖθις μνήμην ἐποιησάμην· ἃ δὲ πρότερον ἔπρεπεν αὐτῶν οὐκ ἦν ἐπὶ, ταῦτά μοι λεχθῆναι νῦν δοκεῖ πρεπόντως ἔχειν. γένη δὲ αὐτῶν ἀκούω· οἱ πάντες ἢ ὅσοι μανθάνουσιν, ὡς παῖδες, ὅταν καὶ αὐτοὶ γίνωνται λάλοι, καὶ φθεγγόμενοι φθέγμα ἀνθρώπινον. ἐν δὲ ταῖς ὕλαις ὀρνίθων μὲν ἀφώνων ἔχουσι

De Indicis Psittacis, Pauonibus, Palumbis liuidis, & Gallinaceis. Cap. II.

Apud Indos intelligo Psittacos aues nasci, quorum suprà etiam mentio à nobis facta est: in præsentia uerò est q̃ commode addam. Tria eorum genera esse audio: hi omnes uerba quæ didicerint, tanquam pueri, reddunt, & sermonis imitatione humani loquaces euadunt. At in syluis suum duntaxat & auibus proprium ædunt sonum, nullum uerò arti-

Psittaci.

ticulatum & significantem exprimunt, indocti adhuc, & nondum loquaces.

Pauones. Πελειάδες, Columbæ liuiæ, ut Gaza uertit.

Sũt & Pauones Indici maximi omnium. Item Palumbi quidam parui (quibus à liuido colore apud Græcos factum est nomen) in India uirides pennas habent: ut is primo aspectu, qui sit rudis in scientia auium, Psittacum, non Palumbũ dicat: earum labra & crura colore Græciæ Perdicibus sunt similia. Nascuntur & Gallinacei maximi: nec rubram habent cristã ut nostri, sed ita uariam & floridam, quẽ admodum coronam ex floribus contextam. Pennas posteriores non inflexas habent, neque in orbem reuolutas, sed latas, quas cum non erigũt, ut Pauones trahunt: eorum pennæ partim auri, partim cœrulei uel smaragdi colorem gerunt.

Gallinacei.

† χρυσωπόν τε καὶ κυαναυγῆ.

De Cercione aue, siue Motacilla Indica. Cap. III.

† ταῦτα ρος

IN India auis ad Sturni magnitudinem accedens, uarijs coloribus picta nascitur, quæ & humanam uocem effingit, & Psittacis uocalior, & maiore est docilitate ac ingenio: non tamen humanum uictum æquo animo sustinet, sed libertatis desiderio famem potius quàm seruitutem delicijs ciborum refertam amplectitur. Vrbes quas Alexander in India excitauit, & Macedonibus incolendas dedit, ut Bucephala cum adiacente agro, & Cyropolis aliæq; , ideo Cercionem appellant, quòd similiter caudam atque Cinclus mouet.

† προφῆς, Gillius.

† ἐποικήσαντις

De aue quam Indi Celam uocant. Cap. IIII.

AVem præterea in India nasci accepi, magnitudine triplo maiorem Otide, ore permagno, ingluuie etiam maxima, & longis cruribus. absonum quiddam sonare, eiusq; summas alas pallidas, cæteras uerò pennas cinericias esse.

Onocrotalum Indicum dixerim, & à cela, id est gutturis tumore glanduloso (quem bronchocelam quoque nominant Græci) appellatum.

De Vpupa Indica. Caput V.

† ταῦ. διπλασίονα

INdicam Vpupã duplo maiorẽ nostra, & aspectu formosiorem esse audio. Et quemadmodum

χον, φωνὴν δὲ δύσημόν τε καὶ δύσομον οὐ πεφύκασι, ἀλλ' εἰσὶν ἀμαθεῖς, καὶ οὐπω λάλοι. γίνονται δὲ καὶ ταῶς ἐν Ινδοῖς ἅπαντα χθὲς μέγιστοι. καὶ πελειάδα δὲ χλωρόπτιλοι. φαίη τις ἂν πρῶτον θεασάμενος, καὶ οὐκ ἔχων ὠτακήμλιν ὀρνιθογνάμονα, σπίακον εἶναι καὶ οὐ πελειάδα. χάλην δὲ ἔχουσι καὶ σκέλη ταῖς ἕλιξι πέρδιξι τὴν χρόαν πεφυκότα. Ἀλεκτρυόνων δὲ γίνονται μεγέθει μέγιστοι, καὶ ἔχουσι λόφον οὐκ ἐρυθρὸν, κατά γε τοὺς ἡμιλαπὸς, ἀλλὰ ποικίλον κατὰ τοὺς αὐθινοὺς εἰφάνας. τὰ δὲ πτερὰ τὰ πυγαῖα ἔχουσιν ὑπὲρ κυρτὰ, οὐδὲ εἰς ἕλικα ὠκαμφθράτα, ἀλλὰ πλατέα, καὶ ὠσύρουσιν αὐτὰ, ὥσπερ καὶ οἱ ταὼς, ὅταν μὴ ὀρθώσωσί τε καὶ ἀνασύσωσιν αὐτά. χρόαν δὲ ἔχει τὰ πτερὰ τῶν Ινδῶν ἀλεκτρυόνων † χρυσωπός τε καὶ κυαναυγὴς ἅμα τὴν σμάραγδον λίθον.

† χρυσωπόν τε καὶ κυαναυγῆ.

Περὶ κιρκίων τῶν ἐν Ινδοῖς ὄρνιθος.

Κεφ. γ.

Γίνεται γὰρ ἐν Ινδοῖς καὶ ἄλλο ὄρνεον, καὶ ἔχει τὸ μέγεθος κατὰ τοὺς † ψάρας, καὶ ἔστι ποικίλον. καὶ μουσωδὲν ἀνθρώπου φωνὴν, ἕως μὲν πρὸς τὸν σπίακα ὅτι λαλίστερόν τε καὶ θυμοσοφώτερον. ὁ μὲν τὴν ἐξ ἀνθρώπων τροφὴν ἡδέως ὑπομένει, ἀλλ' ἐλευθερίας πόθῳ, καὶ παῤῥησίας ἕνεκα καὶ τὴν σωτηρίαν ὧν θυμᾶται, ἀσπάζεται λιμὸν μᾶλλον, ἢ δουλείαν μετὰ † τρυφῆς. καλοῦσι δὲ αὐτὸν οἱ Μακεδόνων Ινδοῖς † ἐποικίσαντες, ἔν τε Βουκεφάλοις πόλει καὶ τῇ πρὸς ταύτῃ, καὶ τῇ καλουμένῃ Κυροπόλει, καὶ ταῖς ἄλλαις, ἃς ἀνέκτισεν Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, κιρκιόνα. ἔχει δὲ ἆρα τὸ ὄνομα τοῦδε τοῦ χρώματος, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ βασσάει τὴν οὐρὰν, ὥσπερ οὖν καὶ οἱ κίγκλοι.

† τροφῆς, Gillius.

† ἐποικήσαντις

Περὶ τοῦ ὄρνιθος ὃν καλοῦσι κήλαν οἱ Ινδοί. Κεφ. δ'.

Γίνεσθαι δὲ καὶ κήλαν ἐν Ινδοῖς ἀκούω ὄρνιν, καὶ τὸ μέγεθος τριπλάσιον ἀετοῦ ὄντα, καὶ τὸ σῶμα ἔχει γυμνότερον δεινῶς, καὶ μακρὰ τὰ σκέλη. φέρει δὲ καὶ πρηγορεῶνα καὶ ἐκεῖνον μέγιστον, περισμερῆ κωρύκῳ. φθέγμα δὲ ἔχει κ' μάλα ἀπηχές, καὶ τὴν μὲν ἄλλην πτίλωσιν ὅτι τριφερὸς, τὰς δὲ πτέρυγας ἄκρας ὠχρὸς ὅτι.

Περὶ τοῦ ὄρνιθος ὃν καλοῦσιν ἔποπα.

Κεφ. ε.

Ἀκούω γ' ἔγωγε καὶ Ινδὸν ἔποπα † διπλάσιον τοῦ παρ' ἡμῖν, καὶ ὡραιότερον ἰδεῖν. καὶ

καὶ Ομηρος μὲν λέγει βασιλεῖ κόσμον ἄγαλμα ἑλκτὸν χαλινὸν καὶ κόσμον ἵππου. ὁ δὲ ἐπῳδὸς οὗτος Ινδοῖς βασιλεῖ ἄθυρμά ἐστι, καὶ δι' χειρῶν αὐτὸν φέρει, καὶ ἡδέται αὐτῷ, καὶ συνεχὲς φοιτᾷ τὴν ἀγλαΐαν πεφυκὼς τοῦ ὄρνιθος, καὶ τὸ κάλλος τὸ αὐτοφυές. Επάδουσι δὲ ἄρα τοῦδε τοῦ ὀρνέου μῦθον Βραχμᾶνες· καὶ ὅγε μῦθος ὁ ἀδόμενος, οὗτος ὅδε. Βασιλεῖ παῖς ἐγένετο Ινδῶν, καὶ ἀδελφοὺς εἶχεν. οἱ πρὸ τοῦ αὐθαδέστατοί τε γίνονται καὶ † λιωρότατοι. καὶ τότε μὲν ὡς νηπίοις κατέφρονεσι· τῷ δὲ πατρὶ ἐκπεπόνηνται, καὶ τῇ μητρί, τὸ γῆρας αὐτῶν ἐκφαυλίσαντες. ἀναίνονται οὖν ἐκεῖνοι τῇ σὺν τόπῳ δι' ἀπρηξίαν, καὶ ἔχοντο φόβου γοντες, ὅ, τι παῖς ἐστὶ γεροντικόν. σωτῆρα δὲ ἄρα αὐτοῦ πορεύας † δεξαμενῆς, οἱ μὲν ἀπέθανον ἀφθήσκοσιν· ὁ δὲ παῖς οὐκ ὠλιγώρησεν αὐτῶν, ἀλλ' ἐθάψεν αὐτοὺς ἐν ἑαυτῷ, ξίφει τὴν κεφαλὴν διατεμών. ἀγαθυνόντα δὲ τὸν παῖδα ἐφορᾶν τὰ ἥλιον οἱ αὐτοί φασι θεοὶ δυσεβέα· τῇ ὑπερβολῇ, ὄρνιν αὐτὸν ἀφανίσαι, κάλλιστον μὲν ὄψιν, μακραίωνα δὲ τὸν βίον. ἐπανίσχει δέ οἱ καὶ λόφος ἐκ κορυφῆς, εἰσονεὶ μνημεῖον τῶν πεπραγμένων ὅπι ἐφύγετο τὰ ἄτα καὶ Αθηναῖοι ταῖς † κορυδαλοῖς προσεῖχον μύθῳ τινὶ· ὡς πρόσω ἀκολουθῆσαί μοι δοκεῖ Αισοφαίνης ὁ κωμῳδίας ποιητὴς ἐν Ορνισὶ λέγων. Αμαθὴς γὰρ ἔφυς κοὐ πολυπράγμων· σὺ δ' Αἴσωπον πεπάτηκας, ὃς ἔφασκε λέγων. κορυδὸν παῦτον πρῶτον ὄρνιθα γενέσθαι πρεσβύτην γῆς, κἄπειτα νόσῳ τὸν πατέρα αὐτὴν ἀφανίσαι. τοῦ δὲ οὐκ ἔᾶν· τὸν δὲ πολὺν χρόνον ἐπιμεῖναι. τὴν δὲ ἀφεῖσαν ὑπ' ἀμηχανίας, τὸν πατέρα αὐτὴν ἐν τῇ κεφαλῇ καθορύξαι. Εοικεν οὖν ἐξ Ινδῶν τὸ μυθολόγημα ἐπ' ἄλλα μὲν ὄρνιθα, ὡμῳδῆσθαι δ' ὧν καὶ τοῖς Ελλησι. ἀγνόημα γάρ τι μέγα χρόνου λέγουσι Βραχμᾶνες δὲ ὅτι ταῦτα τῷ Επωπεῖ τῶν Ινδῶν ἐπ' ἀνθρώπῳ ὄντι, καὶ παιδὶ τὴν ἡλικίαν ὄντι τοῦ γεναμένου πεπραχότι.

Quemadmodũ Homerus regiũ decus & oblectamentũ esse scribit, frenum & reliquũ ornatũ Equi: ita Indorũ rex amores & delicias suas Vpupã facit. Hanc manibus gestat, ea se oblectat: & natiuam eius uenustatẽ summa admiratione frequenter intuens, magnam inde lætitiam uoluptatemq; capit. Brachmânes uerò fabulam huiusmodi de ea narrant. Regi Indorum (inquiunt) olim filius fuit minimus natu: quẽ fratres cæteri maiores, cum planè improbi & iniqui essent, propter ætatem cõtempserunt. Cum uerò parentes quoq; iam senectute graues cõtumeliose ab eis tractarentur, ut improbitatẽ eorũ declinarent, assumpto filio minimo discedunt ac fugiunt: & laboribus in itinere consumpti moriuntur. Defunctos filius in sui capitis uulnere, quod ense sibi inflixerat, sepelit. Insignẽ hanc eius pietatẽ conspicatus admiratusq; Sol, puerũ in auem formosam admodũ & uiuacẽ conuertit, crista supra caput eius erecta, de sepultis ab eo in fuga parentibus eadem in parte monumento. Talia quędam de Alauda etiam fabulantur Athenienses, ut in Auib⁹ Aristophanis Comici poëtæ apparet, ita scribẽtis: Nimis tu quidem imperitus es, & minimè curiosus: sed ne Aesopũ quidem triuisse uideris, qui Alaudã auẽ omnium primã, & ante terrã quoq; natã dicebat. & mortuo patre, quum locus ubi sepeliret nõ extaret, illũ iam quinq; dies insepultũ, tandem in capite suo cõtumulasse: eiusq; tumuli signũ seu uestigiũ adhuc in ea spectari surrectũ capitis apicẽ. Hanc de Vpupa Indorum fabulam cum audiuissent Græci, ad Alaudam ab eis translatam uerisimile est. Ante multa qui dem secula Brachmânes ab Epope Indo, homine adhuc, & ætate puero, hanc in parentes pietatem declaratam aiunt.

Brachmanum fabula de Vpupa.

† λιωργὸς, πάνβλαξ, πανεργος, αὐθροφόνος.

† ἀλλ' ἀλεξαμενῆς

Alauda.

De Phattage Indica. Cap. VI.

Περὶ τῆς ἐν Ινδοῖς ὀνομαζομένης φαττάγης. Κεφ. ς.

ΕΝ Ινδοῖς γίνεται ζῷον κροκοδείλῳ χερσαίῳ πλησίον ἰδεῖν. μέγεθος δὲ αὐτοῦ κυνιδίου μελιταίου οὐκ ἔλαττον. πρίκας δὲ φολίδα τραχεῖαν ἄρα ἔστω πυκνὰς, ὥστε δύνασθαι διαρρῆξαι, ῥίνης αὐτοῖς ὀργανα παρέχει. διατιμᾶται δὲ ὑπὸ Ινδῶν χαλκοῦ, καὶ τοῦ ἀσήμου ἐπιδιώκεται. καλοῦσι δὲ φαττάγην αὐτό.

IN Indis nascitur bestia, quæ Crocodili terreni speciem similitudinemq; gerit, magnitudine est Melitensis Canis: eius pellis adeò asperis densisque squammis quibusdam scatet, ut detracta eis serræ usum præbeat, & uelæs dissecet, & ferrum exedat & conficiat. eam Indi Phattagen uocant.

De Syroperdice Phrygio. Cap. VII.

SYroperdix circa Antiochiã Pisidiæ lapides exest,& conficit:Perdice minor est,&niger,excepto rostro,quod ruffum spectatur.nõ manſuescit ut alius perdix, sed semper perseuerat ferus esse. Eius carnes & densiores sunt quàm cæterorum, & suauiorem cibi usum præstant.

De marinis & lacustribus Hydris in India. Cap. VIII.

INdicum mare Hydros gignit marinos caudis latis.Lacus etiam Hydros maximos producunt. Cæterum marini isti serpentes,asperum potiùs serratis dentibus, quàm uenenosum os uidentur habere.

De ruffis Mulis Indiæ feris. Cap. IX.

IN India Equorum ferorum & Asinorũ similiter greges sunt:& Asinos Equæ facillime admittunt, & rubros Mulos pariunt,ad currendum præstantissimos,sed contrectationis impatientes, quos compedibus captos ad Prasiorum regem adducunt.Ex ijs qui bimi comprehenduntur domari possunt:Contrà uetuli ab immanib⁹ & carniuoris feris nihil differũt.

† δυσφόρες

† πρασίων

De Simijs Prasiorum Indiæ. Cap. X.

† πρισβυτέρους

IN Prasijs Indicis Simiarum genus esse ferunt,humanis sensibus, & magnitudine Hyrcanorum Canum: tum earum comam etsi naturalem, artificio tamen homini ueritatis imperito elaboratam uideri:tum barbam ipsarum speciem satyricæ similitudinemq; gerere,caudamq; leoninæ similem spectari: reliquo corpore albas, capite & extrema cauda flauas esse. Neq; uero quòd uiuendi ratione & genere ipso syluestres sint (auibus enim agrestibus pascuntur) propterea feras esse, imò natura cicures & moderatas. Ad suburbium Latages Indicæ urbis frequentes proficiscuntur, quibus coctam oryzam rex comedendam obijcit,ac quotidie cibaria eis proijciuntur: expletæ ad syluestres sedes cum magna moderatione redire, neque obuium quicquam lædere dicuntur.

† πρασίοις

De Poë-

περὶ τῶ φ' Φρυγίᾳ συροπέρδικος.

Κεφ. ζ.

ΣΥροπέρδιξ γίνεται πρὸς τῇ Ἀντιόχειαν τῇ Πισιδίας, καὶ σιτᾶται καὶ λίθους. μικρότερος δέ ἐστι τῆς περδίκος, καὶ μέλας τὴν χρόαν, πυῤῥὸς τὸ ῥάμφος. οὐχ ἡμεροῦται δὲ ὑπ' ἄλλου, οὐδὲ γίνεται πιθανὸς, ἀλλ' ἄγριος εἰς τὸ ἀεὶ διαμένειν. ἔστι δὲ οὐ μέγας, βραχυτάτῳ τινὶ δίαιτος τῆς ἑτέρας: καὶ τὴν σάρκα πως δοκεῖ πυκνότερος.

περὶ τῶν θαλαττίων ὑδρων καὶ ὄφεων τῶν φ' Ἰνδοῖς. Κεφ. η.

Ἡ δὲ Ἰνδικὴ θάλαττα ὕδρους θαλαττίους τίκτει, πλατεῖς τὰς οὐράς. τίκτουσι δὲ καὶ λίμναι μεγίστους ὕδρους. οἱ δὲ θαλάττιοι ὄφεις οὐδὲ κάρχαρον ἔοικασι μᾶλλον ἔχειν τὸ δῆγμα, ἢ πρόρρωθεν ἰῶδες.

περὶ τῶν ἡμιόνων τῶν φ' Ἰνδοῖς τῶν ἀγρίων. Κεφ. θ.

ΕΝ Ἰνδοῖς ἵππων τε ἀγρίων καὶ ὄνων διὰ τῶν αὐτῶν ἀγέλαι. ἐκοῦ δὲ ἀναβαινόντων ὄνων τὰς ἵππους, νόμευσιν ἐκείνας λέγουσι, καὶ ἥδεσθαι τῇ μίξει, καὶ τίκτειν ἡμιόνους πυρσοὺς τὴν χρόαν, καὶ ἄγαν δρομικούς: † δυσλόφους δὲ καὶ γαργαλεᾶς ἄλλως. ποδάγρας δὲ τούτους αἴρουσι. διὰ ταῦτα αὐτῶν ἀγαθῶν τῶν † πρασίων βασιλεῖ φασι. καὶ δίαιτᾶς μὲν ἐκλεκτὰς, μὴ ἀναίνεσθαι τὴν πόλυσιν: † πρισβυτάτους δὲ, μὴ διαφέρειν τῶν κατέχειν θηρίων καὶ σαρκοφάγων μηδέν.

περὶ τῶν πιθήκων τῶν φ' Πρασίοις τοῖς Ἰνδικοῖς. Κεφ. ι.

ΕΝ † Πρασίοις δὲ τοῖς Ἰνδικοῖς εἶναι γένος πιθήκων φασὶν ἀνθρωποπόνων. καὶ ἰδεῖν δὲ αὐτοὺς ἔστι τοὺς Ὑρκανοὺς κυνας τὸ μέγεθος. πεκόμασι δὲ τὸν ὅμοιον τρόπον συριφυές. ὅπερ δὴ καὶ ὁ μὲν τῶν ἀληθῶς εἰδὼς, ἀσκητὰς εἶναι αὐτὰς. γένειον δὲ αὐτοῖς ὑποπίφυκε τετράδιον. ἡ δὲ ὀρὰ ἔοικε τῇ τῶν λεόντων ἀλκαίᾳ ἐστί. καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν σῶμα πεφύκασι λευκοί, τῇ δὲ κεφαλῇ καὶ τῇ οὐρᾷ ἄκρα εἰσὶ πυρσοί. σώφρονές δὲ καὶ φύσει πιθανοί. εἰσὶ δὲ ὑλαῖοι τὴν δίαιταν καὶ τὸ γένος, ἐπεὶ σιτοῦνται τῶν ἀγρίων τὰ ἄγρια. φοιτῶσι δὲ ἀθρόοι εἰς τὸ Λατάγης πρόαστυ. πόλις δέ ἐστιν Ἰνδῶν ἡ Λατάγη. ἐπὴ πεπαμένῳ αὐτοῖς ἐκ βασιλέως ἐφθὴν ὄρυζαν σιτοῦνται. αὐτὰ πᾶσαν δὲ ἡμέραν ἡ δαὶς αὐτοῖς δυτρεπὴς πρόκειται. ἐμφορηθέντας δὲ αὖθις ἀναχωρεῖν αὖθις ὅν ἔνθεν τὰ ὑλαῖα φασὶ σὺν κόσμῳ, καὶ σίνεσθαι τῶν φ' ἡσιν ὀδὲν ὄν.

περὶ

περὶ τῶν ποηφάγων ζώων τῶν ἰνδικῶν τ' ἐχόντων τὰς ὰρὰς τὰς ὡραιοτάτας. Κεφ. ια.

Ποηφάγον ἰνδοῖς ζῶόν ἐστι: καὶ τὼ φυκὲ γε διπλάσιον ἵππου τὸ μέγεθος. ὰρὰν δὲ ἔχει δασυτάτην, καὶ μέλαιναν ἀκροτάτως χρόαν. καί εἰσιν αὗται αἱ τρίχες καὶ τῶν ἀνθρωπείων λεπτότεραι αὖ. τὴ γὲ μεγάλῳ τίθενται ταύτας ἔναι ἰνδῶν αἱ γυναῖκες. καὶ γάρ τοι πλησιόντα δὴ αὐτῶν, ἐκοσμοῦντα μάλα ὡραίως ταῖς πλοκαμίσι ταῖς συμφύτοις, καὶ ταύτας ἐπιδείσασαι. πεφύκασι δὲ καὶ εἰς δύο πήχεις ἑκάστης τὸ μῆκος τρίχος. ἐκ μιᾶς δὲ ῥίζης ὁμοῦ πεντήκοντα θυσανηδὸν ἐκπεφύκασι. ζώων δὲ ὰρᾶ ἁπάντων ταχὺ δειλότατον ἐστιν. ἐὰν γὰρ ὑπό τινος ὀφθῇ, καὶ αἰσθηται βλεπόμενον, ἢ ποδῶν ἔχει φεύγει, καὶ πρόεισι, καὶ κέχρηται πεφυμίᾳ μᾶλλον, ἢ σκελῶν ὠκύτητι. ἐπιδιώκεται μὲν ὑπὸ ἵππων καὶ κυνῶν ἀγαθῶν θρασέως: ἐὰν μέντοι σωιδῇ ὅτι ὰρᾶ ἁλίσκεσθαι μέλλει, τὴν οὐρὰν ἀπέκρυψεν ᾗ τινι δάσει. αὐτὸ δὲ αὖ τι πρόσωπον ἔσηκε, καὶ δοκοῦσι τοῦ θηρατὰς, καὶ ὑποδαρδεῖ πως, καὶ οἵεται μηκέτι φανεῖσθαι ποδισσούσεσον, ἢ οὐρᾶς μὴ βλεπομένης. ἐκείνῳ γὰρ οἴεται εἶναι τὸ κάλλος. κρύπτει δ' ἔχει τὴν ὑπὲρ τοῦδε φαντασίαν. βάλλει γάρ τις αὐτὸ βέλει πεφαρμακευμένῳ: καὶ ἀποκτείνας †ἀποπέφει τὴν ὰρὰν, τὸ ἄθλον ἢ ὰρᾶς. καὶ δέρας τὸ πᾶν σῶμα, ἀγαθὴ γὰρ καὶ ἡ δορὰ, ἀφῆκε τὸν νεκρόν. ἀρκῶν γὰρ τῶν ἐκείνου δέονται ἰνδοὶ οὐδὲν ὧν.

De Poëphagis animalibus Indiæ pulcherrimam caudam habentibus. Cap. XI.

INdicũ animal Poëphagus duplo quàm Equus maior, ſpiſsiſsima cauda & nigerrima præditus eſt: humani pili ſubtilitatem eius ſetæ uincunt. Permagni eas idcirco Indiæ mulieres æſtimant, quòd eis ipſis crines ſuos pulcherrimè implicent & deuinciant. Ad bina cubita ſingulæ ipſius ſetæ longitudine procedunt: & ex una radice circiter triginta ſimul, thyſanorum inſtar, exoriuntur. Omnium animalium timidiſsimus eſt. nam ſi à quopiam animalium ſe inſpectum ſentit, eueſtigio quanta poteſt maxima celeritate ſeſe in fugam properat conijcere, in quâ magis ſtudioſe quàm celeriter ſe impellit: ac ſi, cum inſequentibus Canibus & Equis ad curſum promptiſsimis urgetur, intelligat ſe appropinquare ut comprehendatur, prius occultata cauda in ali quo fruteto, cõtrà ſtans, uenatores expectat, ſimul & ex magno timore colligit ſe, & quadam fiducia nititur. neq; enim iam cauda abdita ſe ullius precij putat amplius uiſum iri, quòd præclarè ſcit in cauda cauſam eſſe quamobrẽ tantopere appetatur. Interea quiſpiam uenenato telo illum ferit, & ab occiſo caudam præmiũ prædæ abſcindit: & pelle, quæ utilis eſt, extoto corpore detracta, cadauer abijcit, quòd eiuſmodi carnium uſum nullũ Indi habent.

Timiditas.

† ἀπέπεφε, uel ἀποκόπτει

περὶ τῶν κητῶν τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ τῇ ἰνδικῇ, λαβράκων τε καὶ ἀμιῶν καὶ χρυσοφρύων. Κεφ. ιβ.

Κήτη δὲ ἐν ἀρᾷ ἐστὶ τῇ τῶν ἰνδῶν θαλάττῃ, ὡς τὰ πλησίονα μεγέθη ἐλέφαντος τοῦ μεγίστου. πλευρὰ γοῦν μία κήτους καὶ εἰς δέκα εἴκοσι πήχεις πρόεισι. †χελιδόνα δὲ πηχῶν ὡς τεσσαρεσκαίδεκα ἔχει. τὸ δὲ πτέρωμα † βραγχίου ἑκατέρου πηχῶν τὸ δεύτερον καὶ εἰκοστά. Κέρκος δὲ καὶ περφύραι ὡς ἐκ χεῖρος ἅπασα διέξασι, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἐκείνων πελωνία δύναιτο ἂν τοσοῦτον στέγειν. Μεγέθη δ' ἰχθύων ἄπειρα, λαβράκων μάλισσα, καὶ ἀμίαι, καὶ †χρύσοφρυες. ἀκούω δὲ τούτους κατὰ τὴν ὥραν ὅταν ἐπιῤῥέωσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ λάβροι καταίντες ἐκ τῆς πλημ-

De Cetis, & alijs maximis aquatilibus animalibꝰ Indici maris, & Lupis piſcibus, & Amijs, Auratiſq;. Caput XII.

CEte in mari Indico quintupla ad Elephantum uel maximum magnitudine degunt. Nam una etiam coſta Ceti ad uiginti cubita accedit. *Labrum habet quindecim cubitorum. pinnam ad utranque branchiam ſeptem cubitos longam. Purpuræ etiã & Buccina huius maris tanta ſunt, ut facile congium capiant: quemadmodum & Echinorum teſtæ ſiue cruſtæ. Sunt & innumeri piſces prægrandes, præſertim Lupi, Amiæ, & Auratæ. Fertur autem quo tẽpore fluuij augent,

† al'. χελώνην. fortè χελιδόνα, q̃ uox etiã Ariſtophani labia ſignificat. †Branchias dicit pro loco branchiarũ. nã cete branchias non habẽt. ☾ aũt uidetur abundare, niſi addas μῆκος.

† χρυσόφρυες

†καὶ abundat. & maiore iam profluentes impetu in agros exundãt, hos piſces etiam ſimul abreptos inundationem ſequi, & per agros in pauca & tenui aqua ferri & oberrare: poſtquam uerò imbres ex quibus augentur fluuij ceſſarint, & confluentes ad ſuos redierint alueos, in humilibus, planis, paluſtrib⁹, & ſinuoſis locis, ubi & Enneæ (ut uocant) reperiri ſolent, piſces uel octo cubitorum relicti, & ægrè propter aquæ breuitatem tum natantes, tum uitam utcunq; ſuſtinentes, ab agricolis capiuntur.

†καθημένοις

†al. αἰννέα

*Quod ſi χελώνην Græcè legas, non labrum, ſed Teſtudinem uertes: & pinnarum nomine pedes intelliges, quos etiã Nicander in Teſtudine marina πτέρυγας dixit: quamuis autem nec Ceti, nec Teſtudines branchias habent, branchiarum tamen locus in Cetis commodiùs quàm in Teſtudinibus intelligi mihi uidetur.

De Raia & Squilla Indicis. Cap. XIII.

NOn minores Argolico clypeo Raiæ gignuntur in India. itemq; Squillæ Locuſtis maiores Indicę ſunt. harum quę ex mari ueniunt in Gangem, forcipes maximas habent, & tangẽtibus aſperæ ſunt. quæ uerò ex mari rubro in Indum excidũt, læues audio habere ſpinas, (cruſtas, uel dorſa læuia) ſed oblongos & implicatos ab eis depẽdẽtes cirros, & forcipib⁹ carere.

De Indica & fluuiatili & terrena Teſtudine. Cap. XIIII.

†χελώνιον

TEſtudinis Indicæ & fluuiatilis teſta nõ minor eſt quàm ſcapha iuſtę magnitudinis: decem enim leguminum medimnos capit. Acillic quoque terrenæ Teſtudines gignuntur, magnitudine maximarum glebarum, quæ in altis arationibus terræ non difficilis excitantur, bene penitus intrante aratro, & ſulcum facilli mè proſcindente, & glebas in excelſum excitante. Eiuſmodi Teſtudinum genus aiunt teſtas exuere: ac ſanè eaſdem ab agricolis ſic ligonibus abſtrahi, quemadmodum uermes ex uerminoſis plantis. eædémque non amaræ, ut marinæ, ſunt: ſed & ſuaues & pingues habentur earum carnes.

†al. θερπυδίσων

De Formicarum prudentia. Cap. XV.

Natu-

πλημμύρας† καὶ ὅταν τὴν γῆν αὐαχέωνται, καὶ αὐαὸν ὑπολαμβάνεσθαι, καὶ μὴ πᾶς ἀρύρας, καὶ ἐν ὕδατι λεπτῷ φέρεσθαί τε καὶ ἀλᾶσθαι. πανσαμένων δὲ τῶν ὑπερπιμπλάντων τοὺς ποταμοὺς ὑετῶν, καὶ ἀναχωρούντων ὀπίσω τῶν ῥευμάτων, καὶ ὅταν τὰς ὁδοὺς τὰς ἐπὶ φύσιν ὑποστρεφόντων, ἐν τοῖς †καθημένοις χωρίοις, καὶ τοῖς τεναγώδεσι καὶ ἀπείροις, ἔνθα δή που φιλοῦσι καὶ †ἐννέα καλούμενα πόλπους πινὰς ἔχειν, ἰχθῦς ἁρπάζουσι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἕλκειν: καὶ αὖθις οἱ γεωργοῦντες αὐτοὺς, ἀσθενεῖ πῃ νέα χωμένους, ἅτε μὴ ἐν βυθῷ φερομένους, ἀλλὰ ἐπὶ πολῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὀλίγου ὕδατος ἀγαπητῶς καὶ μόλις ἀρπάζοντας.

Περὶ Βατίδων καὶ καρίδων Ἰνδικῶν. Κεφ. ιγ.

ΙΝδῶν δὲ ἰχθύων ἴδια καὶ ἐκεῖνα. Βατίδες γίνονται οὐδὲν μεῖον Ἀργολικῆς ἀσπίδος, ἐμάην. καρίδες τε καὶ μείζους καρίδων εἰσὶν ἐν Ἰνδοῖς. αἱ μὲν οὖν ἐκ θαλάττης ἀναθέουσαι διὰ ποταμοῦ τοῦ Γάγγου, χηλὰς μεγίστας ἔχουσι, καὶ τραχείας θίγειν αὐτῶν. τὰς γε μὴν ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ἐκπεπλευσάσας εἰς τὸν Ἰνδὸν, λείας ἔχειν πεπύσμεθα τὰς ἀκανθάς, πομφόλυγας γε μὴν καὶ βοστρυχώδεις τὰς ἀπηρτημένας ἕλικας: χηλὰς δὲ οὐκ ἔχειν ταύτας.

Περὶ χελώνης πελαγίας τε καὶ χερσαίας. Κεφ. ιδ.

ΧΕλώνη δὲ ἐν Ἰνδοῖς πομφόλυξ, μεγίστη τε αὕτη, καὶ τὸ †χελώνειον ἔχει σκάφης οὐ μεῖον τελείας, χορηγοῦν ἕκαστον, μεδίμνους δέκα σιτείων. γίνονται δὲ καὶ χερσαῖαι χελῶναι, καὶ ἔστιν αὖ τὸ μέγεθος κατὰ τοὺς βώλους τοὺς μεγίστους: ἀναστρώσαντα γὰρ τοῖς βαθέσιν ἀρόμασιν, βυθαθοῦς μὲν οὔσης τῆς γῆς, εἰς πολὺ δὲ κατιόντος τοῦ ἀρότρου, καὶ τὴν αὔλακα σχίζοντος ῥᾳστα, καὶ ἐγείροντος τοὺς βώλους ὑψοῦ. ταύτας δὲ καὶ χερνύεσθαι τὸ ἐλυτρόν φασιν. εἰ τοίνυν ἀρόται, καὶ τῶν τοῦ ἀγροὺς ἐργατικὸν, ταῖς μακέλλαις αὐανοῦσιν αὐτὰς, καὶ θλασροῦσιν ἀστρόμως ἐκ τοῦ †θερπυδίσεσθαι φυτῶν τὰς βολάς. εἶναι δὲ γλυκέαν τὴν σάρκα καὶ πίονα, οὐ μὴν κατὰ τὰς θαλαττίας, πικρὰς καὶ αὐτάς.

Θυμόσοφα Ἰνδικὰ ζῶα, καὶ περὶ μυρμήκων. Κεφ. ιε.

Θυμόσο-

Ογμόσοφα δὲ καὶ πῆ ἡμῖν ζῴα ὄντα, οὐ μὴν ὅσα γ' Ινδοῖς ὄντα, ἀλλ' ὀλίγα. ἐπεὶ καὶ, ὅτι ἐλέφας ἐνταῦθά ἐστι, καὶ ὁ σιττακός, καὶ αἱ σφίγγες, καὶ οἱ καλούμενοι σάτυροι. Σοφὸν ἡ ἀρά γε καὶ ὁ μύρμηξ ὁ Ινδός. οἱ μὲν οὖν ἄμμον ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν χοῶν, καὶ καταδρομὰς ὑπὸ τὴν γῆν ὀρύττουσι, καὶ φωλεούς τινας κρυπτοὺς ἀκριβαίνουσι γεωρυχοῦντες, καὶ μεταλλείαις ὡς εἰπεῖν ὁμοίαις ἀκριβέσι τοῖς ἐν λαυθανούσαις καταξαίνοντες. ἀλλὰ οἵγε Ινδοὶ μύρμηκες οἰκίσκους τινὰς συμφορεῖν ἐργάζονται: καὶ τούτους γε αὐτοῦ οὐκ ἐν χωρίοις ὑπτίοις καὶ λείοις καὶ ὁμαλυζομένοις ἔρρεσα: ἀλλὰ μετεώροις καὶ ὑψηλοῖς. ἐν αὐτοῖς ἢ πολιόρους τινὰς, οὐ ὡς εἰπεῖν †συράγγας Αἰγυπτίους, ἢ λαβυρίνθους Κρητικοὺς, σοφίᾳ τινὶ ἀκριβεῖ τῷ ἀρχιτεκτήνασιν, οἰκεῖα ἑαυτοῖς ἀπεφήναν, ἐν δυσυστρωῖ οὐ βέβαια πρεπόντως ἢ εἰσρεῦσαί τι, ἀλλ' ἐλιγμοῖς οὐ ἀρτήσεσι λοξά. ἐν ἀκρολόφοις γε αὖ πολλῆς μίαν ὀπὴν, δι' ἧς εἰσίασί τε αὐτοί, οὐ τὰ σπέρματα ὅσα ἐκλέγοντες, ἅπαντα δὴ οὖν ἑαυτῶν θησαυροὺς εἰσκομίζουσι. παλαιοῦντες δὲ ἄρα τὰς ἐν ὕψει φωλεύσεις, ἵνα μὴ †τὰς ἐκ τῶν ποταμῶν ἀναχύσεις τε καὶ ἐπικλύσεις ἀμβλύνασι. καὶ αὐτοῖς ἵνα μὴ σοφίας πολυγίνεται ὥσπερ ἐν σκοπιαῖς πεῖραι νήσοις κατοικεῖν, ὅταν †τὰ λοφοδίων ἐκείνων τὰ κύκλῳ πολιμνάσῃ. τὰ δὲ ὂν χώματα ἐκεῖνα καίτοι συμπεφορημένα, τοσοῦτον ἀποδεῖ τοῦ λύεσθαί τε καὶ ἀμβλύνεσθαι ὑπὸ τοῦ πολυκλύσεως, ὡς οὐ κρατύνεσθαι αὐτὰ: πρῶτον μὴ ὑπὸ τοῦ ἰόντος ἀρόσει. ἐπαμφιγνύντι γὰρ ὡς εἰπεῖν ἐκ ταύτης καὶ †πάττει τὸν μὲν χιτῶνα ὑπόλεπτον, πλὴν καρτερόν: ἅπαν μὲν τοῖς ἀσμένοις καὶ κάτω βρυώδει τοῦ ποταμίας ἰλύος φλοιῷ. οὐ μυρμήκων μὴ Ινδῶν πεῖραι εἶμαι †πάλαι, ἐμοὶ δὲ νῦν ὅτι τοσοῦτον λελέχθω.

Περὶ τῶν ἐν τῷ Πλούτωνος χάσματι ἐμβαλλομένων ζώων. Κεφ. ις.

Παρὰ τοῖς Ἀρειανοῖς τοῖς †Ινδικοῖς χάσμα Πλούτωνός ἐστι. οὐ κάτω λύκες ἀπὸ ξένοι †σύραγγες, καὶ ὁδοὶ κρυπταί, καὶ ἄβατοι ἀνθρώποις ἀθέατοι, βαθεῖαι δ' ὧν καὶ ὑπὲρ μῆκος πεφύκασαι. γνώμῃ δέ πως οὐ ἀρωρυγμέναι, πρόπαν δὲ ὅτι Ινδοὶ λέγουσιν, ὅτι ἐγὼ μαθεῖν πολυπραγμονῶ. ἄγουσι γοῦν Ινδοὶ οὐ ἑαυτῶν τὰ τρισμύρια ζῴων παντοῖα κτηνῶν διάφορα, πρόβατά τε, καὶ αἰγῶν, καὶ βοῶν, καὶ ἵππων. καὶ ἑκάστου †ἢ δεκαπέντε ζῴων ἢ τριάκοντα ἢ ἑξήκοντα πανὶ, ἢ φήμῃ, ἢ ὄρνιν

NAturali quodam ingenio & prudentia, ualent etiam apud nos animalia, non totidem tamen quot sunt in India: Illic enim eiusmodi sunt, Elephantus, Psittacus, Sphinges, & nuncupati Satyri, & Indica formica. Nostrates quidem Formicæ cauernas, & latibula quædam effodiunt, sub terra habitantes, & ueluti in fodinis metallicis cuniculisq; eruendis sese exercent: at Indicæ singulari sapientia præditæ domunculas commodas in excelsis locis construunt: non in deuexis & planis, qui facile inundari queant. In eis ambitus, &, ut ita dicam, fossas Aegyptias, & Creticos labyrinthos magna sapientia effodientes, domesticas sedes constituunt: non rectas quidem, & peruias, aut in quas quippiam influere possit, sed sinuosis foraminib? obliquas. in quarum superficie foramen unum relinquunt, per quod quidem ipsum ingrediantur ipsæ, & semina quæ colligunt, in suos thesauros inferant. In excelsis quidem locis latibula machinantur, ut fluminum alluuiones effugiant. Itaque hac sua industria, ueluti in speculis habitant, aut etiam insulis, cum scilicet adiuncta colliculis illis humiliora loca circūquaque stagnāt. Ipsorum uerò aggeres quanquam congesti, tantum abest alluente aqua ut soluantur, ut confirmentur magis. Primum enim ex matutino rore admixto pulueri, tunica quadam uestiunt tenui, sed ualida: deinde parte inferiori de fluuiatili cœno cortex muscosus adnascens aggerem astringit. Sed de formicis Indicis etiam iterū dicam, hæc in præsentia sufficiant.

† al'. σύραγγας

† λοφοδίων, uel λοφίων

† al' πάγῳ id est frigore.

† πάλιν

De animalibus quæ in Plutonis hiatum deijciuntur. Cap. XVI.

APud Arianos Indos hiatus Plutonis est, in cuius profundo occultæ cauernæ, & recessus immensi, & hominibus incogniti. Quemadmodum autem sit in tantam altitudinem depressus, neque Indi explicant, neque id ego cognoscere admodum laboro: Amplius triginta millia diuersorum animalium, Ouium, Caprarum, Boum, & Equorum, eò agunt Indi. Ac nimirum quisquis uel secundū quetē pernicioſæ rei metu ꝑculsus fuerit,

† al' Ινδοῖς

† σύραγγες Oris Plutonij meminit etiā Strabo li. 13.

malíue auſpicij auẽ inſpexerit, aut omen malum, aut aliud quippiam ſuſpectũ habuerit, is pro facultatibus ſuis ſe ſuamq; ſalutem redimens, deijcienda curat animalia: quæ quidem ipſa nec cóſtricta uinculis, nec adacta, ſed ſua ſponte uiam conficiunt, tanquam illecebris quibuſdam allecta: poſtea uerò quàm ad barathri fauces acceſſerunt, non inuita deſiliunt. neque ſanè poſtquam in hiatum immẽſum & cæcum inciderunt, amplius hominibus comparent: Boum tamen mugitus, Ouium balatus, Caprarum uox, & Equorum hinnitus ſuprà exaudiũtur: ac ſi quis aures illius faucibus admouerit, diutiſsimè eiuſmodi uoces audiet. neque enim ſanè promiſcuus ille ſonus ceſſat reſonare, quòd eò quotidie præcipites beſtiæ aguntur. An ne uero ſolæ recentes deiectę exaudiãtur, an etiam ex primis quædam, haud equidem ſcio.

De Teſtudinibus maris magni. Cap. XVII.

IN nuncupato mari magno inſulam eſſe maximam, nomine Taprobanam, peruagatum eſt, eandemq; longiſsimam atq; excelſam: longitudine ſeptem milliũ ſtadiorum†, latitudine uerò quinq; mil. Vrbes autem non habere, ſed quinquaginta & ſeptingentos uicos: domos è ligno factas eſſe, aut arundinibus. Maximæ Teſtudines in eo mari procreantur: Vniuſcuiuſque ſuperficies integrum tectũ prę-
† Similiter habet Plin. 6. 22.
ſtare poteſt. nam ſingulæ teſtæ ad quindecim cubitorum magnitudinem proce-
† φαίνοντα
† χιλώνιον
dunt, ut ſub eis non pauci habitare queant: ac nimirum uehementiſsimos ſolis ardores defendant, & prolixam umbram efficiant. ſicq; ad perferendos imbres reſiſtunt, ut meliùs quàm ullæ tegulæ pluuiarum uim repellant, nec aliter illiſa eis aqua cœleſtis perſtrepit, quàm ſi in tegulas illaberetur. Neque uerò ſic eas habitatores, quemadmodum tegulas fractas ſarcire habent neceſſe. nam totum tectum ex ſolida teſta conſtat, ut ſuffoſſo ſaxo & cauernoſo & natiuum tectum efficienti, ſimilis eſſe uideatur.
† χιλώνιον

De Elephantis Taprobanæ inſulæ, & uarijs maris illius cetaceis piſcibus. Caput XVIII.

In mari

ἢ ὄρνιν οὐκ ὀλιγάκις ὑφορωμένων, αὐτὴ τῆς ἑαυτῆ ζωῆς ἐμβάλλει τῇ πλοίῳ οἰκοθεν αὐτὸ δὴ τοῦτο ἀμύναν, ἑαυτὴν λυτρουμένη, καὶ ἅμα δὲ καὶ ἑαυτῇ τῆς ἑαυτῆ ψυχῆς τὸ ζῷον. τὰ δὲ ἄγνωτα οὔτε δεσμοῖς ἐπαγόμενα, οὔτε ἐλαυνόμενα ἄλλως, ἑκόντα δὲ τῷ ὁδοιπόρῳ τῷδε ἀνύει, ἐλξὶ πνὶ καὶ ἴυγγι ἀρρήτῳ. ἔστα ὧδε σαύτα δὴ σομίῳ ἑκόντα ἐμπηδᾷ. καὶ ὁ μὲν ἀνθρωπίνην οὐκ ἔσιν οὐκ ἔτι σωθῆναι, εἰς γῆς χάσμα ἀπόῤῥητόν τι καὶ ἀφανὲς ἐμπεσόντα: ἀκούονται γοῦν αὖθις βοῶν μὲν μυκηθμοί, τῶν δὲ οἰῶν βληχή, χιμαιρισμὸς δὲ τῶν ἵππων, καὶ μυκασμοὶ τῶν αἰγῶν. καὶ εἴ τις ὠὴν πέλας βαδίζοι καὶ πλησχωρεῖ τοῖς ὦσι προβαλὼν, ἀκούσεται ὧδε μύκησιν τε πλειστηλίων: οὐδὲ ἐκλείπει ποτὲ ὁ συμμιγὴς ἦχος ἐμπιμπόντων ὁσημέραι τὰ ἑαυτῶν ἑαυτῶν ζῶα. εἰ μὲν οὖν τὰ πρόσφατα βλακεύεται μόνα, ἢ καὶ τῶν πρώτων τινά, οὐκ οἶδα: ἀκούεται δ' οὖν: ἔρκταί μοι ζώων τῶν ἐκεῖ τὸ τοῦτο ἴδιον.

Περὶ τῶν χελωνῶν τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ. Κεφ. ιζ.

ΕΝ δὲ τῇ καλουμένῃ μεγάλῃ θαλάσσῃ, καὶ νῆσον ἄδουσι μεγίστην, καὶ ὄνομα αὐτῇ ἀκούω Ταπροβανίην. ταύτην δὲ δολιχὴν πεπυθάνομαι, καὶ ὑψηλὴν τὴν νῆσον εἶναι: καὶ μῆκος μὲν ἔχειν σταδίων ζ. πλατος δὲ ε. καὶ ἔχειν οὐ πόλεις, ἀλλὰ κώμας πρὸς τεσσήκοντα καὶ ἑπτακοσίας. στέγας δὲ ἔχουσιν ὅθεν κατάγονται οἱ ὧν χώριοι, ἐκ ξύλων πεποιημένας: ἦδη δὲ καὶ δονάκων. τίκτονται δ' ἐν ταύτῃ τῇ θαλάσσῃ καὶ χελῶναι μέγιστοι, ὑπερφυῶς τὰ ἔλυτρα ὀροφοὶ † γίνονται. καὶ γάρ ὅτι καὶ πρὸς καὶ δέκα πήχων φέρει † χελώνιον, ὡς ναυτικὴν οὐκ ὀλίγους: καὶ οὓς πλίους πυρωδεστάτους ἀρκεῖ, καὶ σκιὰν ἀσφαλῆ παρέχει. πρός γε μὴν τῶν ὄμβρων τὰς καταφορὰς αὐτίτυπόν ὅτι, καὶ κεράμου πάντος κρατερώτερον, πᾶς τε ἐμβολὰς τῶν ὑετῶν ἀποσείεται, καὶ κροτούμενον ἀκούουσιν οἱ ναυτικοῦντες, ὡς εἴς τι στέγος ἐμπεσόντων τῶν ὑδάτων. οὐ δέονται γεμίζειν ὡς κεράμου ῥαγῆναι ἁμῆναι. σκληρὸν γὰρ τὸ † χελώνιον, καὶ ἔοικεν ὑπερωρυγμένῃ πέτρᾳ, καὶ ἑαυτῷ τινὶ αὐτοφόρῳ στέγῃ.

Περὶ τῶν ἐν Ινδοῖς ἐλεφάντων, καὶ κατὰ θαλασσομόρφων, φαλαινῶν τε καὶ δελφίνων. Κεφ. ιη.

Ητοι-

Ητοίνυν νῆσος ἡ ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ λιὼ καλουσι Ταπροβανίλη, ἔχει φοινικῶνας μὲν θαυμασίως πεφυτευμένους εἰς στοῖχον, ὡς πορρωθεν ἐν τοῖς ἄλσεσιν τῶν παραδείσων οἱ τούτων μελεδωνοὶ φυτεύουσι τὰ δενδρα τὰ † σκιαδαφόρα, ἔχει δὲ καὶ νομὰς ἐλεφάντων πολλῶν καὶ μεγίστων. εἰδὲ γε νησιῶται ἐλεφάντων τῶν ἠπειρωτῶν ἀλκιμώτεροί τε τὸν θυμόν, καὶ μείζους ἰδεῖν εἰσι, καὶ θυμοσοφώτεροι ἢ πάντα ταῦτα κεῖνοι τὸ αὖ. νομίζουσί τε οὖν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀντιπέραν ἤπειρον ναῦς μεγάλας τεκτηναμένοι. ἔχει γὰρ δὴ πολλὰς ὕλας ἡ νῆσος, πιπράσκουσί τε δὴ πλεύσαντες τῷ Βασιλεῖ τῷ ἐν † Καλίγγαις. διὰ μέγεθος ἄρα τῆς νήσου, οὐδὲ ἴσασιν οἱ τὰ μέλα αὐτῆς οἰκοῦντες τὴν θάλατταν: ἀλλὰ ἠπειρώτου μὲν βίον τρίβουσι, τὴν † περιεχομένην ἢ αὐτοὺς καὶ κυκλουμένην πᾶσαν θαλάσσαν. οἱ δὲ τὴν θαλάτταν πρόσοικοι τῆς μὲν ἄγρας τῆς τῶν ἐλεφάντων ἀμαθῶς ἔχουσιν, ἀκοῇ δὲ αὐτὴν ἴσασι μόνῃ. πορίζεται μὲν τὰς τῶν ἰχθύων, καὶ τὰς τῶν κητῶν ἄγρας, πίθηνται τὴν κατοῦσαν. τὴν γάρ τοι θάλατταν τὴν περιεχομένην ὑπὸ τῆς νήσου κύκλῳ, ἄμαχόν τι πλῆθος καὶ ἰχθύων καὶ κητῶν ἐκτρέφειν φασί. καὶ ταῦτα † μὲν τοι καὶ λεόντων ἔχειν κεφαλὰς, καὶ παρδάλεων, καὶ ἄλλων, καὶ κεράτων δέ, καὶ ὑπὲρ θαῦμα ἑτέρων μορφὰς κύτει ὅλῳ ἀπεικάζει: καὶ γυναικῶν ὄψιν ἔχουσιν, αἷς πρὸ αὐτῆς πλοκάμων ἄκανθαι πεφύτευνται. ἔχειν δὲ καὶ ἄλλας τινὰς ὑμνοῦσιν ἐκτόπους μορφὰς: ὧν τὰ μὲν οὐκ, μήδ' ἂν αὐτοὺς γνῶναι δύνασθαι γράφειν, καὶ κράσει σωμάτων συμπλέκειν δὲ πρατείαν ὄψιν ἀκριβῶσαι ποτὲ καὶ σοφίᾳ γραφικῇ πᾶσαν δύνασθαι αὖ. πομπὴν δ' ἔχει τὰ οὐράνια καὶ ἑλικτά. πόδας γε μὲν χηλὰς, ἢ πτερύγια. Γινώσκομαι δὲ αὐτὰ καὶ ἀμφίβια εἶναι, καὶ νύκτωρ μὲν ὠμὰ νέμεσθαι τὰς ἀρούρας. πόαν μὲν γὰρ οὐ ἐδίαν τῶν ἀγελαίων τε καὶ ἀσπαρμολόγων δίκλω, χαίρειν δὲ καὶ τῷ φοίνικι τῷ δρυπετεῖ, δρασσόμενον τε ἐκ τούτου τὰ δένδρα ταῖς ἀσπάραις πολυβάλλοντα αὐτὰ ὑγρᾶς οὔσας, καὶ οἵας πολυπλέκεσθαι. πρῶτον οὖν τὸν φοίνικα ἐκ τοῦ σασμοῦ † βιαίως καταῤῥέοντα ὠμὰ νέμεσθαι. ὑπολήγει ἢ ἄρα ἡ νὺξ καὶ φαεσφόρος ὅπως ἡ ἡμέρα, καὶ ἐκείνα ἀφανίζεται καταδυόμενα εἰς τὸ πέλαγος, ἰσόμοιρος ὑπολάμπει αὐτό. Εἶναι δὲ φαλαίνας φασὶ πολλὰς: ὁμοῦ εἰς τὴν γῆν πεσεῖσθαι αὐτὰς, οὐδ' ὑμένους ἐκμοχλεύσας. καὶ δελφίνων ἡ χώρη δύο φασὶν εἶναι, τῶν μὲν

IN magni maris insula Taprobane, palmeta in ordinem sic mirificè plantantur, quemadmodum in elaboratis hortis à peritis artificibus opacantes arbores seruntur. Item & permultorum & uallegrandium Elephãtorum pastiones in ea insula uigent. Ac nimirum hi insulani Elephanti, animi robore & ingenij indole, & corporis magnitudine, eis qui in cõtinenti degunt, præstantiores existimantur. Hos magnis nauibus (nam & syluas insula habet, nauium materiam) in continentem transportantes Calingarum regi uendunt. Insulę quidem magnitudo ea est, ut mediterranei eius incolæ mare incognitum habeant. Maritimi uerò Elephantorum uenationem, nisi auditione & fama, haudquaquam acceperunt: hi omne studium atque operam ad piscationem conferũt. Id mare magnum eam insulam ambiens, infinitos pisces & Cete procreare ferunt: & eorum quædam habere capita Leonum, Pantherarum, & Arietum, aliorúmque animalium: &, quod magnam admirationem habet, Satyrorum speciem similitudinemq; Cete nonnulla gerunt. Alia existunt muliebri facie, eisq; pro crinibus spinæ dependent. Addunt & alia reperiri absurda, quorum genera tam monstrosa exactè explicari ne à peritissimis quidem pictoribus possent. Caudæ eis oblongæ & inuolutæ, pro pedibus forfices aut pinnæ. Ac in eodem mari belluas in utraque sede uiuentes audio, & noctu segetes & herbas depasci, instar gregalium & seminibus uictitantium animalium: quódque palmarum fructu iam maturo gaudeant, iccirco eas arbores amplexu suo molli flexilique concutere, excussas uiolento impetu palmulas exedere & conficere. easdémque crepusculo matutino, cum iam incipit diluescere, in mare redire abdíque mersas. Tum etiam permultas balænas ibidem esse aiunt, quæ Thunnis insidiantes in terram non exeant. Tum duo Delphinorũ genera illic nasci: alterum

† al' σκιαδηφόρα

† Καλίγγαις, Gillius. Plini' etiam Calingas nominat.

† περιεχομένην, uel περιερχομένην

† al' μὲν λεόντων

Delphini duorum generũ

alterum ferum, dentibus ſerratis: & inexpiabili immanitate, piſcatoribus infeſtũ: alterum natura manſuetum, circum homines natare, & more Canum blandiri, et ſe contrectari ſuſtinere, atq; obiectum cibum libenter ſumere.

De Lepore magni maris, eiusq; ueneno. Cap. XIX.

MAgni maris Lepus (nam alterũ qui in alio mari naſcitur antè dixi) ex omni parte ad terreni ſimilitudinẽ accedit præter pilos. nam terreſtris pili & molles ſunt, & ad tactum haudquaquam reſiſtentes. Contrà, illius ſpinoſi & erecti, & qui cõtigerit, læditur. Cum quidẽ ipſum in ſumma aqua maris natare, non in altitudinem demergi dicũt: celeri aũt & concitata natatione uti: & ex animalibus eò difficillimũ ad capiendum eſſe, quòd neque in rete incidit, neq; ad lineæ eſcã accedit. Cum ægritudine afficitur, natare non quit, & in litus eijcitur. Quiſquis autem manum ad eum admouet, niſi medicina adhibetur, perit: ac ſi hũc bacillo tetigerit, hoc idem periculum ei procreatur, quod Baſiliſci contactus affert. Radicem ad idem mare in inſula quadam naſci ferunt, haudquaquam in uulgus ignotam, quæ animi defectionibus illius qui ſic affectus fuerit medetur: Ea enim animo deficientis naribus admota, facit ut is reuiuiſcat, & recreetur: Sin negligitur, tam ſanè robuſta pernicie hic Lepus præditus eſt, ut ad mortem uſq; homini morbus procedat.

† fortè ἀναβιῶσαι ſcilicet φασί. niſi ἀναβιώσκομαι acti uè capiat, ut ἀναβιώσκω.

De feris montium Indiæ interiorũ: & priuatim de Monocerote, quem Cartazonum Indi nuncupant. Cap. XX.

MOntes eſſe dicunt in intimis regionibus Indiæ, aſperrimos & feris refertos: ubi quæ apud nos beſtiæ domeſticæ ſunt, feras aiunt eſſe, ut Oues, Canes, Capras, Boues, & per ſe, & ſua ſponte errare, ab omni cura paſtoritia exolutas. earũ qdẽ ferarũ innumerabilitatẽ infinitatẽq; & hiſtorici, & Indorũ ſapiẽtes teſtãt: inter quos Brachmânes etiã numerandi: qui

τῶν μὲν ἀγρίων καὶ καρχάρων, καὶ ἀφειδεστάτων εἰς τοὺς ἁλιέας, καὶ σφόδρα ἀνοίκτων. τῶν δὲ, πρᾴων τι καὶ πιθανῶν φύσει. πολυσκιρτᾷ γοῦν καὶ πολυνήχεται, καὶ ἔοικε κωμῳδῶν αἰκάλλοντι. καὶ ψηλαφήσῃς, ὁ δὲ ὑπομένει: κἂν τροφὴν ἐμβαλεῖς, κἂν ἀσμένως λήψεται.

Περὶ λαγωοῦ θαλασσίου. Κεφ. ιθ.

ΛΑγὸς θαλάττιος μέν τοι μεγάλης, ἄρμη γὰρ ἐστὸν οὐπω ἄρμην ἐκ τῆς ἱστορίας: ἀλλ' οὔτός γε ἔοικε δὴ χερσαίῳ παντὶ παντὶ, πλὴν τῶν τριχῶν. τοῦ μὲν γὰρ ἀπεράντου ἡ λάχνη ἔοικεν ἀπαλή τις εἶναι, καὶ ἐπαφωμένῃ μὴ αὐτίτυπος: ἔχει δὲ οὗτος ἀκανθώδεις τὰς τρίχας καὶ ὀρθάς: καὶ εἴ τις προσάψεται, ἀμύσεται. φασὶ δὲ αὐτὸν ἐπ' ἄκρᾳ τῇ φείκῃ δὴ θαλάσσης νήχεσθαι, καὶ μὴ καταδύεσθαι εἰς βάθος. ὤκιστον δὲ εἶναι πλῦναι. ζῶν δ' οὐκ ἂν ἁλῴη ῥᾳδίως. τὸ δὲ ἄπορον, οὐκ ἐκπίπτει ποτὲ εἰς δίκτυον, οὐ μὴν οὐδὲ καλάμου πρόσεισιν ὁρμιᾷ καὶ δελέατι. ὅταν δ' ἀπανοσήσας ὅλος ὁ λαγὼς, εἴτε ἵκτις ἄρα νήχεσθαι ἐκβραδῇ, πᾶς ὅστις αὖ αὐτοῦ προσάψηται τῇ χειρὶ, ἀπόλλυται ἀμεληθείς. ἀλλὰ καὶ τῇ βακτηρίᾳ ἰὼν θίγῃ τοῦ λαγῶ τοῦδε, καὶ δι' αὐτῆς πάσχει τὸ αὐτὸ, ὥσπερ οἱ τοῦ βασιλίσκου προσαψάμενοι. ῥίζαν δέ φ' ἐν τῇ νήσῳ τῇ κατὰ τὴν μεγάλην θάλατταν φύεσθαί φασι, ἣν ἔστιν πᾶσιν δύγνωστον, ἀπόρρωθεν τῇ λειποθυμίᾳ αὐτίπαλος ὄν. προσφυεχθεῖσα γοῦν τῇ τοῦ λειποψυχοῦντος ῥινὶ, † ἀναβιώσκεται τὸν ἄνθρωπον. ἰὼν δὲ ἀμεληθῇ, καὶ μέχρι θανάτου πρόεισι δὴ ἀνθρώπῳ τὸ πάθος. τοσαύτην ἄρα δύναμιν τὸ κακὸν ὅδε ὁ λαγὼς ἴσχει τὴν ἰσχύν.

Περὶ τῶν φυομένων τῶν ὀρῶν τῆς Ινδικῆς ζώων. καὶ περὶ τοῦ λεγομένου καρταζώνου. Κεφ. κ.

ΕΝ τοῖς χωρίοις τοῖς φυομένοις, λέγω δὴ τοῖς φυομένοις, ὄρη φασὶν εἶναι ὑψηλά τε καὶ φύσεως: καὶ ἔχειν ζῶα, ὅσα καὶ ἡμᾶς τρέφει γῆ, ἄγρια δέ. καὶ γάρ τοι καὶ τὰς οἷς τὰς ἐκεῖ φασιν εἶναι καὶ ταῦτα θηρία, καὶ κύνας, καὶ αἶγας, καὶ βοῦς. αὐτόνομά τε ἁπάντων καὶ ἐλεύθερα ἀφειμένα νομιζομένας ἀρχῆς. πλήθη δὲ αὐτῶν, κἀ ἀριθμὸν πλείω φασὶν οἱ τούτων συγγραφεῖς, καὶ οἱ τῶν Ινδῶν λόγιοι, φυλὴν δὴ τοῖς τῶν Βραχμᾶνας ἀριθμεῖν ἔξιον, καὶ γὰρ δὴ

ἡ γάρ τοι ⸫ ἐκεῖνοι ταὐτὰ τοῖς ἵπποις δὲ ὁμολογοῦσι τὰ αὐτά. λέγεται ἡ μὲν ζῶον ἐν τούτοις εἶναι μονόκερων, ἣν ἀπ' αὐτοῦ ὀνομάζειν καρτάζωνον. τὴν μέγεθος μὲν ἔχειν ἵππου τελείου, ⸫ λόφον, ⸫ λάχνην ἔχειν ξανθήν: ποδῶν δὲ ἄρισα ἐλλιχθῆναι, ⸫ εἶναι ἄκισον. ⸫ οὐ μὴν πόδας, ἀδιαρθρώτους τινὰ ἐμφερεῖς ἐλέφαντι συμπεφυκέναι: τὴν δὲ οὐρὰν σύος. μέσον δὲ τῶν ὀφρύων ἔχειν ἐκπεφυκὸς κέρας, ὃ λεῖον, ἀλλὰ ἐλίγμασ ἔχον τινὰς ⸫ μάλα αὐτοφυεῖς, ἣν εἶναι μέλαν τὴν χρόαν. λέγεται δὲ καὶ ὀξύτατον εἶναι τὸ κέρας ἐκεῖνο. φωνὴν δὲ ἔχειν ἀκόην τὸ θηρίον ὧν πάντων ἀπηχεστάτην τε ⸫ γιγνωσκόμενον. καὶ τὴν μὲν ἄλλων αὐτῷ ζώων προσιόντων, φέρειν καὶ πρᾶον εἶναι. λέγουσι δὲ ὡς πρὸς τὸ ὁμόφυλον ὀξύνειν εἶναί πως. καὶ οὐ μόνον φασὶ τοῖς ἄρρεσιν εἶναί τινα συμφυῆ κύνειξιν πρὸς ἀλήλους καὶ μάχην, ἀλλὰ ⸫ πρὸς τὰς θηλείας †ἔχουσι θυμὸν ἐν αὐτῷ, καὶ πρόειναί τε τὴν φιλονεικίαν καὶ μέχρι θανάτου † ἠγηθέντα ἀξάγουσαν. ἔστι μὲν οὖν ἡ δίαιτα παντὸς τοῦ σώματος ῥωμαλέον: ἀλκὴν δὲ οἱ τοῦ κέρατος ἄμαχός ἐστι. νομὰς δὲ ἐρήμους ἀσταζίνται καὶ πλανᾶται μόνον. ὥρᾳ δὲ ἀφροδίτης ἡ σφετέρας σωδυαθεὶς πρὸς τὴν θήλειαν, πιπράσκονται, καὶ μή τοι καὶ σὺν νόμῳ ἐστὶν. ἔστα ταύτης πρᾳοφορούσης, λαὶ ἡ θηλείας κυούσης, ἐκθεοῦται αὖθις, ἡνίκα μηνιᾶς ὄσιν ὅδε ὁ ἰνδὸς καρτάζων. τούτων δὴν παῦ νεαρὰς πώλας νομίζεσθαί φασι τοῦ †βασιλέως βασιλεῖ: καὶ τοῖς ἀλλοις ἀλλήλοις ἀποδείκνυσθαι τὰς θέας πανηγυρικάς. †τούτων ἡ ἄλλων αἱ ποτε οὐδεὶς μέμνηται.

Περὶ τῶν Ἰνδικῶν ζώων τῶν τοῖς Σατύροις προσοικούντων. Κεφ. κα.

Ὑπερβόντι † τὰ ὄρη τὰ γειτνιῶντα τοῖς Ἰνδοῖς ἐπὶ τὴν φύσοτάτην πλευράν, φανοῦται φασιν αὐλῶνες δασύτατοι: ⸫ καλοῦται γε ὑπὸ Ἰνδῶν ὀχῶν ⸫ Κόρουσα. ἀλῶνται δὲ ἀρα φασὶν ἐν τοῖσδε τοῖς αὐλῶσι ζῶα Σατύροις ἐμφερῆ τὰς μορφάς: τὸ πᾶν σῶμα λάσια. καὶ ἔχει κατὰ φύσιν ἱππουρεῖν. καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν, μὴ φοχλούμενα, δρατρίβειν ἐν τοῖς δρυμοῖς ὑλοτραγοῦντα: ὅταν δὲ αἴσθωνται κυνηγετῶν κτύπου, καὶ ἀκούσωσι κυνῶν ὑλακῆς, ἀναθέουσιν εἰς τὰς ἀκρωρείας αὐτὰς ἀμηχανῶν ⸫ τάχει. καὶ γὰρ εἰσι ταῖς ὀρειβασίαις ἐντριβεῖς. καὶ ἀκμαίζοντας πέτρας πάνυ κυλινδοῦντον κατὰ τῶν διόντων, καὶ κα-

qui hocidem sentiunt. In ijs Monocerotem, quem uocant Cartazonon, numerant: eumq; magnitudine ad confirmatæ ętatis Equũ accedere dicunt, iubaq; prędituin, & pilis fuluis esse: pedũ bonitate, & totiº corporis celeritate excellere, atq; similiter ut Elephantos †pedibus inarticulatis esse: apri caudam habere. inter supercilia cornu uno, eodemq; nigro, non læui quidem, sed uersuras quasdam naturales habẽte, atq; in acutissimum mucronem desinente ornatũ existere: omniũq; maximè animalium absonam uocem & contentã mittere: & ad alias quidem bestias ad se accedentes mansuescere, cum uerò gregalibus suis pugnare. Neq; modò mares inter se naturali quadam cõtentione dissidere, sed cõtra etiam fœminas certare, pugnamq; usq; ad mortẽ uicti ingraueſcere. Nam & reliqui corporis maximo robore prędituſ est, & cornu imprimis inexpugnabili armatur: desertissimas regiones persequitur, simul & solitarius errat. Coitus tempore ad fœminam mansuetè assuescit, & pariter pascuntur: Cum hoc tempus transierit, & uentrẽ fœmina ferre cœperit, rursus efferatur, & solus uagatur. Prasiorũ regi illius pullos etiamnum teneros aiunt deportari, eosdemq; festis & panegyricis diebus ad pugnam committi ad robur ostendendum. Nam integræ ætatis & perfectæ nullum unquã quisquam meminit captum fuisse.

†pedum digitis indiuisis, Gillius ex Aristotele.

†ἔχειν † addo, τὸν

†πρασίων

†πόλεως), Gillius.

De Indicis animalibus Satyrorũ similitudine. Cap. XXI.

FInitimos Indiæ montes transmittenti, ad intimũ latus densissimas conuales uideri aiunt, & Corudam locum nominari: ubi bestiæ Satyrorum similitudinem formamq; gerentes, & toto corpore hirsutæ, uersant: atq; equina cauda pdi tæ dicuntur. Eæ cum non à uenatoribus agitantur, in opacis & spissis syluis solent ex frondibus (& fructibus) uiuere. Cum aũt uenantium strepitũ sentiunt, & Canũ latratus exaudiunt, in montium uertices incredibili celeritate recurrunt: Nam per montes iter conficere assuetæ sunt. Contra eos q se insequunt pugnãt, de summis montibº saxa deuoluẽtes, quorũ impetu

†ὑπερελθόντι, Gillius.

sæpe

sæpe multi deprehensi pereunt. Itaq; difficillimè capiuntur: & exijs nónullæ, sed ægerrimè tandem, aut ægrotantes nimirum, aut grauidæ comprehenduntur. Illę quidem propter morbũ: hæ uero ob graviditatẽ. Captæ aũt ad Prasios deferunt.

† Πρασίους

De Sciratis gente ultra Indiam, & maximis apud eos Serpentibus. Cap. XXII.

Scyritę Plinio libr. 7. gentes sunt inter Nomadas Indos, quæ narũ loco foramina tantũ habent.

SVnt & Sciratæ gens ultra Indiam, simi naribus, siue ita nati, siue à teneris assueti in mari † degere (& urinando offendere nasum ad saxa) Apud hos serpentes maximi nascuntur: quorum alij greges pecorum rapiunt & uorant: alij sanguinem tantum exugunt, quemadmodum (lac) aues Caprimulgi à Græcis dictæ, quarum suo loco mentio à nobis facta est.

† Videtur in Græco locus hic corruptus.

† αὐτοῖς

De docilitate Equorum, qui apud Sybaritas ad tibiam saltabant: & historia cladis, quã Sybaritæ eam ob causam à Crotoniatis perpessi sunt. Cap. XXIII.

Eadem historia est apud Athenęum, & similis alia de Cardianis, libro 7.

INgenij & docilitatis Equorum clades Sybaritarum in Italia argumẽto est. Hi cum uoluptuarij immodicè essent, opera & studia honesta omnia negligentes (ut audio) ignorabant, ocio tantum & sumptuoso luxui miserè addicti. Sed referre singula, prolixũ foret. unum supremi eorum luxus testimonium narrabo. Equi eis instituti erant, ut inter epulas ad tibiarum numeros saltarent. quod cum scirent Crotoniatæ & bellum aduersus eos gererent, tubam & omne uehemẽs et classicum signum silere uoluerunt: tibicines uerò secum in acie adductos, cum iam intra sagittæ ictum ab hoste abessent, numeros saltationi aptos inflare iusserunt: quibus auditis Sybaritarum Equi, saltationis domesticæ memoria, tanquã in medijs uersarentur conuiuijs, excussis sessoribus, saltare & tripudiare cœperũt, & confuso Sybaritarum ordine, stragis & cladis causa suis fuerunt dominis.

† ἰαὶ. ἰδιόντων † ὅτι addo ex Athenæo.

† ὁ μόνον διεωρχήσαντο, ἀλλὰ καὶ οὓς ἀναβάντας ἔχοντες ἀυτομόλησαν πρὸς οὓς Κροτωνιάτας, Athenæus.

De Lycospadibus Equis. Cap. XXIIII.

De

Περὶ τῶν ἵππων τῶν καλουμένων λυκοσπάδων.

Κεφ. κδ.

Υπὲρ τ ἵππων τ καλλιμλύων λυκοσπάδων, ἃ πρὸ ὀλίγου καὶ νῦν εἰρήκαμεν, ὅτι πολλακή ἐστι. τ δ' ὅτι ἔχουσι σπογγιαμλύλω ἐν βραχίονι, ἐπὶ δὲ σιμῶ. λέγουσι δὲ αὐτὰς ἔνιοι φιλέλλωτας, καὶ ἔχειν τ ψυχὴν τοιόνδε σωτήριόν τινα ἀπορρήτου, καὶ συμφυῆ πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀκρόασιν φιλίαν. καὶ προσόντων τε καὶ ἐπαφωμλύων, καὶ κοίλης τῆς χειρός πως ὑπεκρεόντων, μὴ ἀχθεσθῆ μηδὲ ἀκροκιρτᾷ, καὶ σωδιημερδύειν μλὴ αὐτοῦ, ὥσπερ ἐν δεσμλύτῃ: καθδυδόντων δὲ, καθδύδειν πλησίον. ἐὰν δ' ἄλλη βάρβαρος, ὥσπερ ἐν ἀερίνητα πεφαιδρωκώς ἐκ τ ἰχνῶν σωτῆρα τὰ θηρία ἑκάστα, ὅτω τοι καὶ αἱ ἵπποι γινώσκουσι τ γρῦπον, καὶ χρεμετίζουσι, καὶ φδύγουσιν οἷα δὴ οἰκεῖα θηρίον. τοῖς μὴ ἐν συνήθεσι, καὶ χιλὸν ἐμβάλλουσι, καὶ τῷ ἄλλῳ κομιδῇ πεφοβημένοις παύοντες, καὶ βάλλοντες ὡραῖαι φαίνεσθαι: καὶ ἐπὶ μᾶλλον τοῖς ἑαυτῶν ἡνιόχοις. καὶ τὸ μαρτύριον, ὅταν νήχωνται, φιλοτόρῳ πεχωρῆσιν ἢ τ λίμνης, ἢ τ θαλάττης, ἢ τ κρουνοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον φαιδρύνειν βούλονται, ἵνα μή τι ἄμορφον ἢ ἀκαλλὲς ἐκ τ φάτνης, ἢ ἐκ τ ἑδῶν πεφυσήσῃ, ἅπερ ὠθιλάσας τὸ κάλλος. λυκοσπάδι δὲ ἅρμα ἵππῳ καὶ ἀλοιφαὶ δύο δεῖν, ὡς νύμφῃ φίλαι, καὶ μύρων ὀσμή. καὶ Ὁμηρος δὲ τὸ φιλησῆμεν ἵππους χρίσμασι φύσει πάντας, ὁμολογῶ λέγων: Τοῖσι γὰρ ἄθλιον ἔπλετο πῶλον ἀπώλεσεν ἡνίοχοιο Ἠπύς. ὃς σφῶϊ μάλα πολλάκις ὑγρὸν ἔλαιον Χερσὶν ἑῇσι κατέχεσκε, λοέσας ὕδατι λευκῷ. Καὶ ὁ Σιμωνίδης δὲ, ἐκ πανφθαρτῶν θηρίων λέγων τὰς γυναῖκας γεγενῆσθαί τε, καὶ διαπλάττεσθαι, φησὶν φῖναι ἐκ τῆς ἵππου τό, τε φιλόψυχον καὶ φιλόμυρον συντυχθῆναι κατ' ἐκείνου φύσιν: ἃ δὲ λέγει ταῦτα ἔστι:

Τὴν δ' ἵππος ἄβρὴ χαιτήεσσ' ἐγένατο,
Ἥ δούλιά ἔργα † ἄτλητ' ὀδυσσείετο:
Κάτ' αὐλιν ψαύσειεν, ὅτε κόσκινον
Ἀρείῃ, ὅτε κῶπον δ' οἶκα βάλοι,
Οὔτε πρὸς ἵπνον ἀσβόλῳ ἀλδυμένη
Ἵζοιτ', ἀνάγκη δ' ἄνδρα ποιεῖται φίλον.
Λοῦται δὲ πάσης ἡμέρας ἀρὴ ῥύπου,
Δὶς, † πολλάκις τρὶς, καὶ μύροις ἀλείφεται.
Αἰεὶ δ' ἐκτενισμλύῳ χαίτῃ φορεῖ
Βαθεῖαν, ἀνθεμοισιν ἐσκιασμλύῳ.
Καλὸν μὲν δῆτα τοιαύτη γυνὴ
Ἀλλοισι: τῷ δ' ἔχοντι γίνεται κακόν:
Ἢν μή τις ἦ τύραννος, ἢ σκηπτοῦχος ἦ,
Ὅς τις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαίζεται.

τῶς

DE Equis illis quos Lycospades nominant suprà etiam dixi, & nunc q̃ insuper audiui addam. Rostrum habent breue, cõtortum (bene compactum) & simũ. Quin & Græcorũ hominũ cum studiosi esse dicuntur, tum de huiuscemodi homi num genere mirificam notionẽ habere, ut naturali quodam sensu ad eos amandos afficiant. neq; enim accedentibus & palpantibus, aut caua manu applaudenti bus se offenduntur, neq; resiliunt: sed tan quam constricti tenerentur, totum diem cum ijs traducũt, atq; somnũ prope eosdem capiunt. Sin ad ipsos barbarus accedit, quemadmodum ex uestigijs sagaciter odorantes Canes feras percipiunt, sic eum Equi illi cognoscũt, & clamorẽ tollunt, & tanquam sanè feram bestiam exti mescentes, dant se in fugam. Iam porro ijs ad quos assueuerunt, & pabulum obij cientibus mirificè oblectantur, maximè uerò aurigis formosi uideri studẽt, quod quidem ipsum cum natant ostendunt: tũ enim in aquam lacus, maris aut fontis be ne penitus procedunt, ut & nitidũ os effi ciant, & ne sordidum quippiam ex præse pi, aut de uia illitũ deformet speciosum nitorem. Quin & odorati unguenti suaui tatem in amore, & delicijs habere existimantur hoc genus. quanquam Homerus Equos omnes natura unguentis delectari testatur, cum canit: Auriga egregio priuati, sæpius illis Qui solitus liquido fuerat perfundere oliuo Ceruicẽ atq; iu bas ablutis flumine puro. Quin & Simo nides fabulans ex diuersis bestijs natas & conformatas esse mulieres, nónullis earũ ornatus & unguentorũ studiũ ex Equorum natura innatũ esse scribit his uersib⁹:

At delicatus mulier quã genuit Equus,
Labore abhorret & operibus seruilibus:
Nec attigisse uellet aut cribrũ, aut molã,
Non expurgare & uerrere scopis domũ:
Non iuxta furnum, ne trahat fuliginis
Quicquam, sedere. Sponte non sua uirũ,
Coacta sed amat. corpus in die suum
Bis térue lauat, & ungitur: pectit comas,
Alitq;, & ornat se superba floribus.
Talis quidem uxor præbet se spectaculũ
Alijs iucundum, sed uiro nocet suo:
Nisi ille fuerit aut rex, aut uir præpotens,
Huiusmodi uxor oblectare quem queat.

Citantur hi uersus etiam à Io. Stobæo, in Sermone de uituperio mulierum.

† al'. δύλω

† al'. ἄλλοτε

Quemadmodum Persæ equos audaces & bellicosos efficiunt.
Cap. XXV.

NE armorum fremitum, & gladiorũ ad clypeos resonantium in pugna crepitum Equi extimescant, eos ad strepitum & sonitum assuescere cogunt Persæ, armataq; cadauerum simulachra paleis farta, eis subijciunt, ut cęsorum calcationem in bello ferre consuescant, ut ne rerum terribilium metu affecti, ad rem militarem cum necessitas postulat, inutiles sint. Quod quidẽ ipsum Homerus haud sanè ignorauit, cum Diomedem quidem in Iliade scripsit Rhesum Thracem cum socijs iugulare: Vlyssem uerò interfectos pedibus subtrahere: ne in cadauera incurrentes Thraces Equi, qui nuper aduenerant, formidine perterrerent: atq; ad hæc ipsa insueti, ut per formidolosa quædam ingredientes præcipiti effrenatione efferrentur. Adeò ad discendum dociles sunt Equi res, utiles quasuis. Idem quomodo & quantopere homines ament, in præcedentibus explicaui.

†ἐκπλήσσεσθαι

†ἐμπλαπήσομενοι

In gelidis locis oues fellis expertes esse. Cap. XXVI.

IN regionibus perfrigidis cum niue & hyeme uehementi anni tempus infestũ est, fellis expers est ouillum pecus: Intra enim ouilia cõpulsum, nouo pabulo non utitur. Deinde ineunte uêre, cum ad pastiões proficiscitur, felle impletur, quod ipsum Scythicis ouibus usu maxime euenire solere aiunt.

De Psyllis gente Africa, & de Cerastis. Cap. XXVII.

AGatharchides dicit, in Africa Psyllorũ gentẽ esse, & nihil quidẽ quo ad uiuendi rationem à reliquis hominibus differre, ueruntamen cum alijs nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim uenenatas bestias quæ uel ictu uel morsu uenenum relinquunt, eis quippiam nocere posse, neque aut Serpentis morsu, aut Phalangiorum mortiferis uulneribus, ut cæteros homines, afficineq;

Γῶς οὐ ἵππος οὐ πολεμικὸς Πέρσαις ἀσκεῖς ἐργάζονται. Κεφ. κε.

Ἵστα δὲ ἵππῳ Ⓒ ἐκεῖνα δήπου. οἱ Πέρσαι, ἵνα μὴ ὦσιν αὐτοῖς οἱ ἵπποι κατα πλήγδην, ψόφοις αὐδῶ καὶ ἤχοις χαλκοῖς πρόσεθίζουσι, καὶ κωμῳδιῶσιν, ὡς μή ποτε ἐν τῷ πολέμῳ δείσωσι τοὺς τῶν παιοπλιῶν ἀράβους, καὶ τῶν ξιφῶν τὴν πρὸς τὰς ἀσπίδας δ᾽ ὅπου, εἴδωλά τε νεκρῶν δὴ σεσαγμένα ἀχύροις ὑποβάλλουσιν αὐτοῖς, ἵνα προεθισθῶσι νεκροὺς ἐν τῷ πολέμῳ πατεῖν, καὶ μὴ δεδιότες ὥσι †ἐκπλήσσεσθαι, εἴπα μή τι ἀνασωπούμενοι, ἐν τοῖς ὀργοῖς τοῖς ὁπλιτικοῖς ἀχρεῖοι ὦσιν. οὐκ ἐλελήθει δὲ Ὅμηρον ὅδε τοῦτο, ὡς αὐτὸς δείκνυσιν. ὅτι γοῦν αὐτρέθη μὲν ὁ Θρᾷξ Ῥῆσος, σὺν αὐτῷ δὲ Ⓒ οἱ ἑταῖροι, οὓς ἀκούομεν ἐν Ιλιάδι ἐκ παίδων. ἃ δὲ ἀκούομεν, ταῦτά ὅτιν. ἀρσφάπη μὲν ὁ τοῦ Τυδέως οὐ Θρᾷκας: ὁ δὲ τοῦ Λαέρτα οὐ αὐτρεμιζόμενους †ὑπάγει τὴν πόλιν: ἵνα μή ποτε νεήλυδες ὄντες οἱ Θρᾷκες ἵπποι, εἶτα μὴ δι ἐκπλήσσωνται τοῖς νεκροῖς †ἐμπαλαπήσομενοι, Ⓒ ἀήθως κατ᾽ αὐτῶν, ὡς πινων φοβερῶν βαίνοντες, ἀρσκιρτῶσιν. οἱ δέ, ἅπαξ μαθόντες, ἐκ αὖ αὐτοὺς λάβοι τὸ μαθήματος λήθη: οὕτως εἰσὶν ἀγαθὸν μαθεῖν ὁποῖόν τῶν λυσιτελῶν οἱ ἵπποι. Φιλεῖν δὲ οἷοί ποτέ εἰσι, Ⓒ ἐς ὅσον, ἐμοὶ μὲν ἔρκεσ ἐν λόγοις τοῖς ἄνω.

Γῶς ἐν δὲ τοῖς κρυμώδεσι χωρίοις τὰ πρόβατα ἄχολά ὅτι. Κεφ. κς.

ΕΝ τοῖς κρυμώδεσι τόποις τὰ πρόβατα τὸ χιόνος ἀπορρέουσης, καὶ τοῦ κρύους ἐνακμάζοντος, ἄχολά ὅτι. καθαιρομένα δ᾽ ἀρᾶ, καὶ τοῦ χιλοῦ τοῦ νέου μὴ μεταλαμβάνοντα, εἶτα μὲν τοιαῦτα εὑρίσκεται. ὑπαρχομένου δὲ τοῦ ἦρος, καὶ πιόντα ἀπὸ τὰς νομὰς, τ᾽ χολῆς ὑποπίμπλανται. δοκῶ ἡ ἄρα ἐπὶ καὶ μᾶλλον φιλεῖ παρακολουθεῖν τοῖς Σκυθικοῖς προβάτοις φασί.

Περὶ τ ἐν τῇ Λιβύῃ ἀνθρώπων, τ καλουμένων Ψύλλων Κεφ. κζ.

Ἀγαθαρχίδης φησὶν ἔθνος ἐν γοῦν τῇ Λιβύῃ τινῶν ἀνθρώπων, Ⓒ μύοις Ⓒ καλεῖσθαι αὐτοὺς Ψύλλους. καὶ ὅσα μὲν ἡμεῖς ἄλλον βίον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διαφέρειν οὐδὲν ἐν: τὸ δὲ σῶμα ἔχειν ξένον τε καὶ παράδοξον ὡς πρὸς τοὺς ἑτεροφύλους αὐτοὺς νομίζεσθαι. τὰ γάρ οἱ ζῶα τὰ δάκνοντα, καὶ τὰ ἐγχίποντα πάμπολλα ὄντα μηδὲν αὐτοῦ μόνους ἀδικεῖν. οὔτ᾽ οὖν ὄφεως πληγέντ ἐπαίουσιν, οὔτε φαλαγγίου νύξαντ ὡς τοὺς ἄλλους ἂν θανάτου: οὔτε μὴν σκορπίου χρόνου

τηγ ἀπράσαντ⊙. ἐπὰν δ' ἀρα τούτων πθσωτλάσῃ τι ἅμα τῇ πῆαψαύσῃ τθ σώματ⊙, τῇ ἅμα δέ τι ἐκάνων ψαύσῃ ἢ ὀσ φρήσεως, ὡσπρθῶ φαρμάκ⊙ γλυκάμθῇ τινα ποιῆ, κάρωσίν τινα ἐλκύκλῳ ὡς ἀναισθησίαν ἐμποιῆντ⊙, ἀζαθφεῖ τε παρῆται, ἐστ' ἂν πῆαλάμῃ αὖθρωπ⊙ φίλ⊙ς. Οπως δὲ ἐλέγχσοι τὰ ἑαυτῶν βρέφη εἴτε δῆ γνήσια, εἴτε τῇ νόθα, φιλοῖς ἑρπετοῖς βασανίζοντες, ὡς φιλοῦσι τὸν χρυσὸν οἱ βάναυσοι χρυσοργοί, αὐωτρόω εἶπον.

Πῶς ἐπαμώσσιν οἱ Ψύλλοι τοῖς δηχθεῖσι. Κεφ. κθ.

ΚΑλλίας φησὶ τῇ δεκάτῃ τ πόλ τ Συρακόσιον Αγαθοκλέα λόγῳ, φησὶ δῦ κεράσας ὄφεις, δῆνὸς ἔστ ὁ δῆγμα: αὐαιρεῖν γὰρ τῇ ζῶα ἄλογα, τε ἀνθρώπ⊙ς, εἰ μὴ πῆαύλιβυς ἀνὴρ Ψύλλος ὢν τὸ γένθ⊙. ὅστις γὰρ ἐαυτὸν κληθεὶς ἀφίκηται, ἐαύτε τε πῆπτῃ ἰδὼν τύχῃ, τῇ θιάσκῃ πρᾴως ἐπαλγοῦντα τῇ πληγῇ, ἢ ὁ δῆγμα, μόνον πθσπῆύσας, εἶτα μὴν πι τῇ ὀδμῇ ἐπρᾴυνε, τῇ καταγοήτδυσε τὸ δεινὸν τθ σάλω. ἐαὺ δὲ εὕρῃ δυσωαχετθντα, τε ἀτλήτως φέροντα, ὕδωρ ἀθρόον ἀπάξας ἄσω τ ὀδόντων, τε χρισάμεν⊙ αὐτῷ τθ τόματ⊙ς κλύσμασι, εἶτα ὕδωρ εἰς κύλικα ἐκβαλὼν, δίδωσι ῥοφῆσαι τθ τρωθέντι. ἐαὺ δὲ πῥαιτέρω τῇ τθδε τ φαρμάκ⊙ καλιχύσῃ τὸ δένδρ⊙ν, ὅδε τθ νοσοῦντι πῆακλίνεται γυμνῷ γυμνὸς, τῇ τ χρωτὸς οἱ τ ἰδίῳ πθσωατρίψας τῇ ἰχνῷ τῇ συμφυῆ, εἶτα μὴν πι τ κακὸν ὠτποίκει τὸν αὖθρωπον ὀζαύτως. ἀπόχρη δὲ ἅρα ἑαυτὸν τότε, εἰ καὶ μάρτυς τε Νίκανδρ⊙ ὁ Κολοφώνι⊙ λέγων: Εκλυον ὡς Λίβυθι Ψύλλων γένθ⊙, ὅτέ τι θηρῶν Αὐτοὶ κάμνουσι μυδαλέαισι τυπῆῖς, Οὓς † Σύρτις βόσκεθ θηροτρόφ⊙: δῦ δὲ τε ἄλλοις Ανθράσιν ἤμυνων τιμάσιν ἀχθομένοις. Οὐ ῥίζαις ἑρδοντθν, ἐῶν δ' ἀχὴ σύγχρσα γυίων, καὶ τὰ ὦλλ τότοις.

† al. Σύρτυ

Περὶ δίφυῶν καὶ συγκεκραμένων ζώων. Κεφ. λ.

ΕΜπεδοκλῆς ὁ φυσικὸς φησι πθὶ ζώων ἰδιότητ⊙ λέγων τε ἐκεῖν⊙ δίῆπτο: γίνεθαί τινα συμφυῆ τῇ κράσει μορφῆς μὴ διάφορα, φάσκ τῇ σώματος συμπλακέντα, ἃ τῇ λέγει τοιῦτόν δέ: Πολλὰ μὲν ἀμφιπρόσωπα, τῇ ἀμφίστερνα φύεθαι, Βοῦχῦῆ, † αὐδρόπρωρα. τὰ δ' ἐμπαλιν † ἀζανατέλλαν Ανδροφυῆ, Βόκρανα: μεμιγμένα πῆ μὲν ἐν αὐδρῶν, τῇ τῇ, γυναικοφυῆ σκιεροῖς ἠσκημένα μέλεα γυίοις.

† al. αὐδρόπρωνα † ἀζανατέλλαν

Περὶ

LIBER XVI. 339

nec scorpionũ aculeis lædi solere. Cum enim uenenatum quiddam ad eos accesserit, & uel eorum corpus attigerit, uel aliquem odorem exhauserit, ueluti soporiferam bibisset potionem, stupore affectum ac sensu priuatũ sopitur: & tandiu debilitatur, quoad ab eo Psyllus recesserit. Porrò natos sibi infantes, quomodo germani an spurij sint experiãtur Serpentibus admotis, ut auri puritatem igne explorant aurifabri, suprà narraui.

Psylli quomodo opem ferant illis quos animal uenenatũ aliquod læserit. Cap. XXVIII.

CAllias lib. 10. historiæ quam conscripsit de Syracusano Agathocle, Cerastas inquit pestiferũ morsum infligere solere, & bestias ratione carentes, & homines interficere: nisi Libycus uir natione Psyllus, ad curandum accesserit. Hic sanè siue euocatus, siue fortuitò aduenerit, & plagam adhuc tolerabiliter dolentem uiderit, solam saliuã ictui morsuíue inspuẽs dolorẽ mitigat, & perstringit: Sin percussum offenderit ægerrimè dolentem, intra dentes permultã aquam haurit, & os suũ primo ex ea colluit, pòst uerò eam in poculum iniectam uulnerato exorbendam tradit. Quòd si ueneni acerbitas acriùs inualescit, hic ægrotanti nudo nudus accũbit, & proprio suo corpore morbi uim frangit, & malo hominẽ liberat. Hoc aũt ita se habere idoneus testis etiam Nicander Colophonius fuerit, cuius uersus adscribam: Audiui Libycos Psyllos, quos aspera Syrtis Serpentumq; ferax patria alit populos, Non ictu inflictum diro, morsúue uenenũ Lædere: quin læsis ferre & opem reliquis, Nõ ui radicũ, proprio sed corpore iuncto: Et q̃ sequunt.

† al. Σύρτυ

De bigeneribus & insititijs uel biformibus animalibus. Cap. XXIX.

EMpedocles physicus de animaliũ ꝓprietate scribens, author est nasci q̃dã bigenera, in unũ scilicet corpꝰ natura duplici coalita. Sed eius uersus audiamꝰ: Multa genus duplex referũt animalia mẽbris, Pectore, uel capite, aut alio: sic ut uideaẽ Antè uiri, retroq; bouis forma, aut uice uersa. In pecore humanæ quondam uestigia formæ Insunt, & pecoris humano in corpore contrá.

† al. αὐδρόπρωνα † ἀζανατέλλαν

Capras

Capras in Lycia tõderi. Cap. XXX.

CAllisthenes Olynthius Capras scribit in Lycia, densissimo & prolixissimo hirsutas esse pilo, ut muliebres crines implexi ab eis dependere uideantur: & passim tanquã Oues tonderi, ex eisdemq; nauium fabros rudentes contexere.

De Canib⁹ Cynamolgorũ Indiæ populorum. Cap. XXXI.

IN his libris, quos Cnidius Ctesias de rebus Indicis conscripsit, Cynamolgorũ gentem, ait Canes permultos, magnitudine Hyrcanis Canibus pares, alere solere. Quamobrẽ uerò sit hæc natio tam Canũ studiosa, causam idem affert. Cùm ab æstiuo solstitio ad mediam hyemẽ, tanq; Apũ examina, aut cócitata Vesparũ uis, sic armenta numero ampliora Boum ferorum eos cornibus uehementer incitata appetant & noceãt: hi nõ aliter hæc retundere ualentes, Canes quos magna curá aluerunt, in ipsos immittũt, qui facile Boues debellant, & interimũt. Deinde antè cõmemorati homines, quas esculentas carnes existimant, sibi auferũt, reliquas Canibus impertiunt, libenterq; cõmunicant, tanquã pro accepto beneficio grati. Reliquo anni tẽpore cum nõ amplius eò Boues accedunt, ad uenandas alias feras secum ducunt. Iccircoq; Cynamolgi appellantur, q; à Canibus lac exprimunt mulctra, tum uerò sic idipsum, quẽadmodũ nos uel ouillum, uel caprinum, bibunt.

De Ouibus in Cio, & caseo è spinis. Cap. XXXII.

AEschylides in libris de re rustica, in Cio insula ꝓdit agricolas singulos Oues possidere paucas, cò quòd solũ ꝓquã macrũ sit, & pascua nõ habeat. itaq; eos Ouib⁹ cytisum, folia fici & oleæ deciduaobijcere, et paleas leguminũ uariorũ, quib⁹ illæ in pabulo acquiescãt. Sed spinas etiã quasdã ab eis seri ait, è quib⁹ qd' emanârit lac coagulari, & in optimũ caseũ cõuerti, quẽ Cynthiũ nominãt: eiusq; talẽtũ uænire drachmis (centũ) & nonaginta. Addit & Agnos huius insulæ egregios haberi, & maiore cæteris precio uendi.

† τριφιδαι αὐτὶ τ̃ τύρνυδαι, ἢ πυκνῶδαι, ἢ τι εἰ τυρῶ λέγοιτ' ἂν ὀμήρῳ.

† fortè ἐκπεπ ὸν & γινόμενον, ne ἢ abundet.

*Caseus Cynthius (fortè acanthius) è lacte cuiusdã spinæ. Nos spinã albam nouimus, cuius semine lac coagulatur: nullam uerò spinã quæ lac caseo aptũ præbeat, etsi talem alicubi extare uerisimile est. Multæ quidẽ spinæ lac habent, tum ex lactucarũ syluestrium, tum è carduorum genere, ut carlina etiam.

De

Περὶ τ̃ ἐν Λυκίᾳ αἰγῶν. Κεφ. λ.

ΕΝ Λυκίᾳ λέγει Καλλισθένης ὁ Ὀλυνθίος κάρεσθαι τὰς αἶγας, ὥσπερ τὰ πρόβατα. γίνεσθαι γὰρ πάσυπτάς & δύσριχας σφόδρα τὰς αἶγας, ὡς εἶπεῖν βοστρύχους, ὥς τινας ἕλικας κόμης ἀπηρτῆσθαι αὐτῶν. & μάλιστα & τοὺς τεχνίτας τ̃ τ̃ νεῶν ἐργασίας καταχρῆσθαι αὐταῖς τὰς σειρὰς συμπλέκοντας, ὡς μὴ ῥᾳδίως ἁλῶναι.

Περὶ τ̃ ἐν Ἰνδοῖς Κυναμολγῶν καλουμένων, μὴ τ̃ ἀπ' αὐτῶν κυνῶν. Κεφ. λα.

ΛΕγει ἡ ἀρα Κτησίας ἐν λόγοις Ἰνδικοῖς, τοὺς καλουμένους Κυναμολγοὺς βρέφεσιν κυσὶν παμμεγέθεσιν, ἡλίκοι τοὺς Ὑρκανοὺς τὸ μέγεθος. μὴ εἶναί γε ἰσχυρῶς κυνοτρόφους, μὴ τὰς αἰτίας ὁ Κνίδιος ἐκείνας λέγει. ἀπὸ τ̃ θερινῶν τροπῶν εἰς μεσόντα χειμῶνα ὑπηφοιτᾶσιν αὐτοῖς ἀγέλαι βοῶν, οἱονεὶ μελιττῶν σμῆνος ἢ σφηκία κεκινημένη, πλῆθος ἀριθμοῦ κρείττους οἱ βόες. εἰσὶ γὰρ ἄγριοι & ὑβρισταί, & εἰς κέρας θυμοῦντες σφόδρα. ὅταν ἔχοντες αὐτοὺς ἀνασείωσιν ἑτέρως οἵδε, τοὺς προθύμους αὐτῶν κυνὰς ἐπ' αὐτοὺς ἀφιᾶσιν, οἳ δὴ ἀεὶ τρεφομένους: οἱ πόρρω καταγωνίζονταί τε καὶ σφαθείρουσιν αὐτοὺς ῥᾳστα. ὅπως τ̃ μὴ κρεῶν τὰ σφόδρα σφίσιν ἐς ἐδωδὴν ὠμὰ ἀπόλοιτο, θηρεύσαντες τὰ λοιπὰ τοῖς κυσὶν ἀπονέμουσιν, & μάλα γε ἀσμένως κοινωνοῦντες αὐτοῖς, ὥσπερ διεργάτας ἀπὸ χώματος. ἡ δ' ἄρα ἡ καθ' ὧν ἐκ ἐπφοιτῶσιν οἱ βόες, σωθέντες αὐτοὺς ὑπὸ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν: & τ̃ θηλαῖαν ἀμέλγουσι τὸ γάλα, & ἐκ τούτου κέκλωθεν. πίνουσι γὰρ αὐτό, ὥσπερ ἡμεῖς τὸ τῶν οἰῶν τε καὶ τῶν αἰγῶν.

Περὶ τ̃ ἐν Κίῳ πρωβάτων, καὶ τ̃ ἐξ ἀκανθῶν τυροῦ. Κεφ. λβ.

ΑΙσχυλίδης γὰρ φησὶν ἐν γεωργίαις ἡ τ̃ Κίον γῆν πρόβατα γίνεσθαι ὀλίγα ἐκάστῳ τ̃ γεωργῶν φησι. τὸ δὲ αἴτιον, λεπτόν πως ἂν εἴη τ̃ Κίον ἰχῦρος, καὶ νομὰς ἐκ ἔχειν. κύπτειν δὲ καὶ θέλειν ἐμβάλλειν, καὶ τ̃ ἐλαίας τὰ ῥόδα σαντα φύλλα, & μάλιστα καὶ τ̃ ὀσφείων ἄχυρα ποικίλα τε & ποικίλων ἐκείνοις ἀγαθὰ ἂν πεῖν τὰ σπέρματα. πῶς αὖ & ἀκανθῶν. γίνεσθαι γὰρ ἐξ αὐτ̃ γάλα. & τοῦτο †τριφόμενον, τυρὸν ἐργάζεσθαι κάλλιστον, καλεῖσθαι δὲ αὐτ̃ *Κώνθιον, ὁ αὖθις λέγω. & μάλιστα καὶ τὸ πάλαιον αὐτ̃ πιπράσκεσθαι ἑξακισχιλίων & †γινομένου. γίνεσθαι γὰρ & ἄρνας τῶν ὥραν ἑξαπρεπεῖς, καὶ πιπρασκέσθαι οὐ μὴ τοῦ ἐτέρας, ἀλλὰ καὶ σοβαρωτέρας τῆς τιμῆς.

Περὶ

Περὶ τῶν φοινίκων βοῶν: καὶ τῶν λιβύων βοῶν καὶ πυβάτων. ἔτι δὲ καὶ τῶν λευκτρίων βοῶν.

Κεφ. λγ.

Φοίνικες λέγουσι λόγοι, τὰς βῦς τὰς †ἰνδικὰς τοσαύτας εἶναι τὸ μέγεθος, ὡς ἐσαίρειν οὐ δυνάμενα ὄντας μεγίστους: ἢ δεῖσθαι βραχίονος, ἵνα καταβαίνοντες ἐφίκωνται τῆς μασῆς. Λιβύων δὲ ἄρα τῶν γειτνιώντων Ἰνδοῖς ὀπισθονόμους βοῦς ἀγέλας εἶναί τινας ἀκούω. τὸ δὲ αἴτιον, ἢ φύσις ὡς ἁμάρτοι τὸ πρῶτον, ἢ ὠλιγώρησεν: ἐπεὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῖς ὄντα τὰ κέρατα, καὶ ὁρᾶν ἐκ ἰᾶς τὰ πρὸ τῶν ποδῶν. ἢ δὲ εἰς οὐρὰν ἐπανάγει τὴν βάδισιν αὐτοῖς: ὥστε ὠλικνοῦντες, κάρσια τὴν πόαν. Λείσο τίλυς γε μὴν φησι τῶν βοῶν τῶν ἐν Λευκτροῖς ἐκπεφυκέναι τὰ κέρατα καὶ τὰ ὦτα, ἑκφυσιν τὴν αὐτὴν, καὶ εἷν σωυφασμένα. Ὁ δὲ αὐτὸς ἐν χώρῳ τινὶ Λιβύων τὰς αἶγας †τὸ μὲν ἔθνος φησὶ οὐ μαζὸς ἔχειν ἀπηρτημένους. Εἶκε δ' αὖ τοῦ παιδὸς †Νικομάχου καὶ ταῦτα, ἐν τοῖς περὶ τὴν †Σκαιέσκην Βουσδανοῖς οἰκοῦσιν ἃ γίνεσθαί φησι πρόβατα λευκὸν, ἀλλὰ μέλανα πάντα.

Περὶ τῶν Σαρδῴων αἰγῶν. Κεφ. λδ.

Νυμφόδωρος λέγει τὴν †Σάρδιν εἶναι θρεμμάτων μητέρα ἀγαθήν. θαυμάσαι δὲ ἄξιον τίκτειν ζῶον τὰς αἶγας αὗται. τὰς γάρ τοι δορὰς τοῖς ἐπιχωρίοις ἐσθῆσι, καὶ εἶναι ταῦτα σκέπην: καὶ δὴ χειμῶνος μὲν, ἀλεαίνειν: ψύχειν δὲ ἐν θέρει, φύσει τινὶ ἀκριβεῖ. συμπεφυκέναι γὰρ αὐτὰς δορᾶς, καὶ τρίχας τὴν τρίχα. τὸ φορύματος δὲ ἄρα τοῦτο ἔοικε χρῆναι δὴ μὲν τὸ κρυμῶ τὰς τρίχας δύνειν χρῶτα ἀκριβέστερον: δὴ τὸ θέρους δὲ, ἔξω: ἀμέλει ὁ ἱδρὼς δὴ μὲν τὸ κρυμοῦ θάλπεσθαι: δὴ δὲ τὸ θέρους, μὴ ἀποπνίγεσθαι.

Περὶ τῶν Κωΐθα τῇ κώμῃ αἰγῶν.

Κεφ. λε.

Τί δὲ, Ὀρθαγόραν μνήμης ἄμοιρον ἐάσομεν; ὃς πρόσθεν ἐν Ἰνδοῖς λόγοις φησὶ. †Κώϊθα μὲν, ὄνομα εἶναί φησι κώμῃ τόδε ὄνομα λαχοῦσαν, ταῖς δὲ αἰεὶ ταῖς ἐπιχωρίοις ἔθος ἐν τοῖς σηκοῖς πυβάλλειν οὐ νομίας ἰχθῦς ξηρὰς χιλόν.

Περὶ τῶν ἐλεφάντων πῶς τὰς σῦς ἀπεχθάνεται. Κεφ. λς.

Ὅτι δὲ δίοικεν ἐλέφας ὗν αὐτοῦ ἄπωθεν: τὸ δὲ ἐν Μεγάροις γεγόμενον, Μεγαρίων τῶν Ἀντιπάτρου πολιορκησαμένων, ἐθέλω ἀπεῖν. καὶ μέν τοι ἐργασόμενον τοῦτό ὅτι.

De Bobus Phœniciæ, Libyæ & Leuctricis: & de Capris quibusdam Libycis, & Ouibus Budianis.

Cap. XXXIII.

PHœnicum libri teſtantur, indigenas Vaccas ea eſſe magnitudine, ut uel proceriſsimi paſtores, cum mulgent, ſtare, aut etiam (ſi minùs proceri ſint) in ſcabellum aſcendere habeant neceſſe, ubera ut poſsint pertingere. In Libya Indis finiti ma retrouerſus paſcentium Boum eſſe armenta auditione accepi. Cauſa cur ſic paſcantur, eſt, quòd non ritè collocata à natura ante oculos cornua habent, & quæ ante pedes ſunt uidere non queant. Ex quo fit ut ingreſsionem ad caudam retorquentes, herbam depaſcantur. Ariſtoteles ait Leuctricorum Boum cornua atq; aures, ex una ſtirpe cognata & ſimul contexta eſſe. Idem author eſt in loco quodam Libyæ Caprarum ubera à pectore dependere: & apud Budianos Cariſci accolas, albam Ouem nullam naſci, ſed nigras omnes eſſe.

† Idē Ariſtot. de Epiroticis bubus.

† al. Καεισκην

De Capris Sardinię, & ueſtimentis ex earum pellibus. Cap. XXXIIII.

SArdiniam pecudum optimam eſſe parentem, Nymphodorus ſcribit: Caprasq; procreare, quarum pellibus pro ueſtimentis indigenæ utantur, tamq; mirifica ui eſſe, ut hyberno tempore calefaciant, æſtiuo refrigerent: ſimulq; in ijs ipſis pellibus cubiti magnitudine pilos innaſci. atq; ei qui ijs indutus fuerit, ſi commodum uideatur, cum eſt frigida tempeſtas, pilos ad corpus conuertit, ut ab ijs caleſcat: cum autem eſt æſtas, inuertit, ne calore uexetur.

†Σαρδὼ

†al. φορίματος

De Capris in Coytha Indiæ uico piſciuoris. Cap. XXXV.

NOn ſilentio præteribo Orthagorã, is in libris, quos conſcripſit de rebus Indicis, inquit, in Coytha uico ſic nũcupato ab indigenis piſces aridos Capris in ſtabulis comedendos obijci.

†Κοΐθα

De Elephantorum cum Suibus diſſidio. Cap. XXXVI.

ELephãtũ à ſuillo timere pecore iã dixi: nũc explicare placet qđ ad Megaram accidit: Cũ ab Antipatro Megarẽſes circũſe-

circumsederentur, acerrimeq; Macedonesincumberent, primò in Sues picem liquida oblitos incendium Megarei excitarũt, deinde sic incensos in hostes immiserunt. Ii itaq; furore inflammati, cum in Elephantorũ agmina incurrerũt, tum clamantes, nempe igni flagrantes, quasi quibusdam furijs Elephantos incitarunt, & grauiter perturbarũt. Itaq; nullũ neq; ordinem tenebãt, neq; amplius, quamuis à primo ætatis tẽpore domiti fuissent, mansuefacti erãt: siue q̃ sua quadam recondita natura à Suillo pecore longè abhorreant, grauiq; in id odio sint: siue etiã quia horũ absonũ uocis acumen perhorreãt. Cuius rei non ignari educatores generis Elephantini, unà cum Suibus pullos alũt, ex consuetudine eos ut minùs horreant.

De Indicorũ Psyllorum iumentis & pecoribꝰ pusillis: quodq; Sues in India nõ nascantur, & detestabiles habeantur. Cap. XXXVII.

APud Indos Psyllos (nam sunt etiam alteri Africi) Arietibus nõ maiores Equi gignunt. Itemq; Oues nõ magnitudine Agnos nostros superant. Asini quoque pares nascunt, & similiter Muli, Boues, & quod illic cunq; bestiarum perparuulum est. Porrò apud Indos nullũ Sue neq; ferũ neq; cicurem nasci Ctesias Cnidius ait, & Suilli generis usum Indos à se detestari, & tantopere ab eo uescendo, q̃ ab humanis carnibus, abhorrere.

De metropoleos Ephesiæ Cancris hostibꝰ Serpentiũ. Cap. XXXVIII.

AD paludem, quæ iuxta Ephesiã metropolim existit, aiunt cauernã esse Serpentiũ plenam maximorũ: qui ut magnum acerbitatis uirus habẽt in mordendo, ita tametsi ex cauerna prodeuntes usque ad proximã paludem serpunt, tamen natando traijcere conantes, ut in oppositam ripam exeant, Cancrorũ, qui eas extensis forcipibus comprehensas interficiunt, metu deterrentur: itaq; conquiescunt, atque à transmittendo se sustinent, cancrorũ custodias formidantes, & pœnarum metum exhorrescentes: ac nisi mirabili naturæ dono paludis ripas Cancri incolerent, & tuta illic omnia præstarẽt, dudum pestiferis Serpentium morsibus incolæ perissent.

De

τὴν Μακεδόνων βιαίως ἐκκλιθέντων, ὓς πίσσῃ χρίσαντες † ψυχῇ, ᾗ ὑπεπρήσαντο αὐτὰς, ἀφῆκαν ὀξὺ πολεμίους: ἐμπεσοῦσαι δὲ αἱ ἐκεῖναι οἰστρηθεῖσαι ταῖς τῶν ἐλεφάντων ἴλαις, καὶ βοῶσαι ἅτε ἐμπεπρησμέναι, ἀξιοθαύμαστον τοῖς θηρίοις, καὶ ἐπέραστον ἀνῶς: οὔτε γοῦν ἔμενον ἐν τάξει, οὔτε ὅσαν ἐπιπρᾶοι, καὶ τοι καὶ ἐκ νεότητος πεπωλούμενοι: ἅτε φύσει τινὶ οἱ ἐλέφαντες ἰδίᾳ μισοῦντες τὰς ὗς καὶ μυζαπειλούμενοι, ἅτε καὶ τῆς φωνῆς αὐτῶν τὸ ὀξὺ καὶ ἀπηχὲς πεφευγότες ἐκεῖνοι. σωτηρίου δὲ ἐν τούτῳ οἱ πωλοτρόφοι τῶν ἐλεφάντων ὗς πρατρέφοντο αὐτοῖς ὡς φασιν, ἵνα καὶ ἐκ νεότητος ἧττον ἐρρωδῶσιν αὐτάς.

Περὶ τῶν πρὸς τοῖς Ινδικοῖς Ψύλλοις ἵππων καὶ βοῶν, καὶ λοιπῶν ζώων, πηλίκα τὸ μεγέθος ἐστί. καὶ ὅτι παρὰ Ινδοῖς ὗς οὐ γίνεται: καὶ ὡς βδελύσσονται ἐκείνης κρέα. Κεφ. λζ.

ΠΑράγει τοῖς Ψύλλοις καλουμένοις τῶν Ινδῶν, εἰσὶ γὰρ καὶ Λιβύων ἕτεροι, ἵπποι γίνονται τὸ κεφάλαιον μείζους. καὶ τὰ πρόβατα ἰδεῖν μικρὰ ἀφεῖλε τοὺς ἄρνας. καὶ οἱ ὄνοι δὲ τοσοῦτοι γίνονται τὸ μέγεθος: καὶ οἱ ἡμίονοι, καὶ οἱ βόες, καὶ πᾶν κτῆνος ἕτερον ὁπόσον. Υμὲν γὰρ Ινδοῖς ἃ φασι γίνεσθαι, ὅτε ἥμερον, ὅτε ἄγριον. μυσάττονται δὲ καὶ ἐδώδιμα τόδε τὸ ζῶον Ινδοὶ, καὶ ἐκ παίδων γλύσαντό ποτε ὑείων, ἀσπόρων δὲ καὶ αὐθρωπείων οἱ αὐτοί.

Περὶ τῶν μητροπόλεως τῆς Ἐφεσίας ὄφεων, καὶ τῶν ἀνθιπάλων αὐτοῖς καρκίνων. Κεφ. λη.

ΕΝ μητροπόλει ἀκούω τῇ Ἐφεσίᾳ λίμνην εἶναι, καὶ πρὸς αὐτῇ ἄντρον. ἐχθὴ δὲ ἄρα τὸ αὐτρον ὄφεων πλῆθος ἄμαχον. καὶ εἶναι τούτους μεγίστους φασὶ, καὶ δεινὸς τὸ δῆγμα. πεῖσαι μὴ δὲν αὐτοὺς τοῦ αὔτρου λόγος ἔχει, ὅσον ὃν τῆς λίμνης ἀξιεπύσαι πλῶ πρὸς τὴν ἀκεανὸν, καὶ νήχεσθαι: παραμένουσι δὲ πρὸς τῷ † ὕδατος πειρᾶσθαι, ὁ δὴ καὶ μέλλοντας γὰρ ἐπιβαίνειν τῆς γῆς ἐλλοχᾶν καρκίνους μεγάλους, οἱ πρὸν ἀνατείνοντας τὰς χηλὰς, συλλαμβάνουσιν ὃν τινὰ μοῖραν αὐτῶν κὴ ἀναιροῦσι. δεδοικότες δὲν οἱ ὄφεις τοὺς ἐχθροὺς ἡσυχάζουσι, καὶ ὡς τῆς γῆς αὐτοῖς ἄβατα ὄντα. πεφεύγασι γὰρ τῆς ἐκ τῶν καρκίνων φορᾶς, καὶ κόλασιν: ἢ παύτως αὖ ἀπολώλασιν οἱ πολὺν τὸν χῶρον ἐκ πολλοῦ, εἰ μὴ φύσει τινὶ ἀπορρήτῳ πολυφθόροι οἱ περιοικοῦντες καρκίνοι τῆς λίμνης τὰ χείλη, καὶ ἀνέρπουσιν, ἅτε ἐρημωθείσης ἀπὸ φαυλ) τὰ φ' τῷ πόπῳ πάντα.

Περὶ

Περὶ τῶν ἐν διαφόροις τόποις δρακόντων τε καὶ ἀσπίδων. Κεφ. λθ.

Ονησίκριτος ὁ Ἀστυπαλαιεὺς λέγει ἐν Ἰνδοῖς εἶναι τοὺς Ἀλεξάνδρου τοῦ παιδὸς φιλίππου γραφὰς δράκοντας δύο, οὓς ἀποσφάξας ὁ Ἰνδὸς ἐτρεφεν: ὧν ὁ μὲν ἕτερος πηχῶν † μ. ἦν ρ. ὁ δὲ, π. καὶ φησιν ἐπιθυμῆσαι δι' αἰνῶς Ἀλέξανδρον θεάσασθαι αὐτούς. Λέγουσι δὲ Αἰγυπτίων λόγοι ἐν ταῖς τοῦ φιλαδέλφου χρόνοις Αἰθιοπίας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου πόλιν κομισθῆναι δράκοντας δύο ζῶντας. Καὶ τὸν μὲν αὐτῶν, πηχῶν ἰδ. ἦν δὲ, ιγ. Ἐπὶ γοῦν τοῦ Εὐεργέτου, τρεῖς κομισθῆναι: ἐν ἦν μὲν, εἴκοσι πηχῶν β. ἦν δὲ, ζ. ἦν δὲ τρίτον, φασὶ πολέσπουδάζεσθαί γε ἐν τρέφεσθαι φησὶ † Ἀσκληπιάδῃ, σὺν πολλῇ τῇ κομιδῇ † αὐτὸν οἱ Αἰγύπτιοι φασι. Καὶ ἀσπίδας δὲ τετραπήχεις γίνεσθαι πολλάκις οἱ αὐτοὶ λέγουσι. Μνήμην δ' οὖν τούτων ἐποιησάμην, ἐπειδὴ τῶν ζώων ἐπεξελθὼν: ἐν οἷς ὅσον τέφυκε μῆκος πεδιάσαι, δεῖξαι βούλομαι. Λέγουσι γὰρ καὶ οἱ τὰς ἐν τῇ Χίῳ συγγράψαντες ἱστορίας, γηράσκοντι μὲν τῇ νήσῳ περὶ τὸ ὄρος τὸ καλούμενον † Πελιννᾶον, ἐν αὐλῶνί τινι φασὶ καὶ δένδρων ὑψηλῶν πεπληρωμένῳ, δράκοντα μεγέθει μέγιστον. ὃν πόρρωθεν μὲν προσιόντα οἱ τῶν Χίων καθικόντες. ἐκὸν δὲ ἐτόλμων τινὲς ἢ τῶν γεωργούντων, ἢ τῶν νεμόντων, πλησίον γοῦν ἐλθεῖν καταγνῶναι τὸ μέγεθος. ἀλλὰ ἐκ μόνης τῆς σὺν ἰσχυρῷ τελώσιον τι τῆς ἐκπληκτικὸν τὸ θηρίον εἶναι ἐπίστευον. ἐγνώσθη δὲ ὃν ὅσος ποτὲ τὸ μέγεθος ἦν, δαιμονίᾳ τινὶ τῶν θαυμασίων μηχανῇ, ναὶ μὰ Δία. σφοδροῦ γὰρ ἀνέμου καὶ σκληροῦ πνεύσαντος, † ἐτρίφθη πρὸς ἄλληλα τὰ τῶν ὑψηλῶν αὐλῶνι δένδρα: οἱ κλάδοι βιαίως ἀραττόμενοι, πῦρ ἔσχον. καὶ αἴρεται μεγίστη φλόξ, καὶ περιλαμβάνει τὸν πάντα χῶρον, καὶ κυκλοῖ τὸ θηρίον. ὃ ἐκ λαφθείς, καὶ διεκπύσαι μὴ δυνάμενον, καίτοι πάμπρατος. ἐκὸν γυμνωθέντος τοῦ τόπου γίνεται καθάπαξ πάντα. ἐν οἷς Χῖοι ἐλθόντες ἐθεάσαντο τοῦ θεοῦ, ὅπερ ὧδε θεῶν, ἐν καταλαμβάνουσι τὰ ἐσθῆτα μεγέθει μέγιστα, κεφαλὴν ἐκπληκτικὴν: ὡς ἐκ τούτων ἔχειν συμβαλεῖν, ὅσος τε ἐκεῖνος ἦν καὶ ὁποῖος ἔλθοι πρὸς ἀνδρῶν.

Περὶ τοῦ ὄφεως ᾧ ὄνομα σήψ. Κεφ. μ.

Ο ὄφεως ὄνομα, σήψ. ἐν ἔχει θαυμάσαι ἄξιον ἐκεῖνο: τὴν χρόαν ἐκβάλλει τὴν ἑαυτοῦ, καὶ εἰσκρίνεται τόποις καθ' οὓς ἔρχεται. ὀδόντας δὲ ἄρα τέτταρας οὗτος κάτω φέρει κοίλους, ἐφ' ὧν ὑμενώδεις ἐπίκεινται χιτῶνες, καλύ-

De diuersorum locorũ Draconib⁹ & Aspidib⁹ magnis. Cap. XXXIX.

ONesicritus Astypalæus duos in India scribit Dracones fuisse, quos Aposisares Indus nutriuerit, alterum sex & quadraginta, alterũ octoginta cubitorũ, eosdemq; Alexandrũ ardenter uidere expetiuisse. Regnante Philadelpho, duos itẽ ex Aethiopia Dracones in Alexãdriã deportatos fuisse uiuos, apud Aegyptios peruagatũ est, alterum magnitudine quatuordecim, alterũ tredecim cubitorum. Euergetis regis temporibus tres etiã aduectos fuisse, unũ nouem, alterum septẽ cubitorũ, tertium magna cura in Aesculapij templo nutritum fuisse. Atq; etiam Aspides quatuor cubitorũ Aegyptij apparuisse afferunt. Hæc super horum animaliũ peculiari natura, & incrementi eorum magnitudine afferre uolui. Iam qui de Chiorũ rebus historiã conscripserunt, ad quandã Pellenæi montis uallẽ, proceris arboribus frequentẽ atq; opacã, maxima magnitudine Draconẽ inquiũt procreatũ fuisse, cuius sibilũ Chij uehementer perhorrescerent: magnitudinem uerò nulli neq; agricolæ, neque pastores accedendo propiùs considerare auderẽt, sed ex solo sibilo ingentem quandam & formidolosam ferã bestiam esse suspicarentur. eius tamen magnitudinẽ tandem mirabili quadam machinatione atq; solertia cognitam fuisse: Vento nimirum uehementissimo uallis arbores concussas, & uiolenter collisos ramos ignem concepisse: & simul inde ingens incendium excitatum, locum omnẽ comprehendisse, & feram circumdedisse, eamq; interceptam, cum elabi nõ posset, ardore flammæ conflagrasse. Itaq; nudato loco omnia conspicua facta fuisse: & uero Chios metu liberatos cum spectatum uenissent, inusitata magnitudine ossa, & immane caput offendisse, ut ex ijs qualis quantusq; uiuus ille fuisset, conijci posset.

† addo αὐτὸ βασιν

† al. μεγάλων ἑκατέρ. Gillius legit μς.

† Ἀσκληπιῶ Gillius.

† αὐτὸν Aspides Draco ingens in Chio.

† Πελλωνᾶον ὄρος. id est mons Pellenæ⁹ in Chio insula, Stephanus. Rectiõr quidã Chion Carnæ urbem esse scripsit sub mõte Pelleno.

† al' ἐρρίφθη

Qua ui & natura sit præditus Seps serpens. Cap. XL.

SEps è genere Serpentum, ex eo magnam admirationem excitat, quòd colorem in eorum quæ contingit similitudinem immutat. Eius imi quatuor dentes caui sunt, & tuniculis quibusdam

occultantur. ex ijs uenenum emittens, celeriter & putrefacit & interimit.

De alatis Scorpionibus in India, item Serpentibus & Lacertis. Cap. XLI.

Scorpij. MEgasthenes in India Scorpiones dicit alatos eosdemq; maximos procreari, & similiter aculeis atq; Europæos pungere. Et ibidem Serpentes gigni uoluSerpentes. cres, non die sed noctu infestas, quæ urinam quoq; reddant, cuius contactu animalium partes putrescant. Hæc Megasthenes. Cæterum Polycletus maximos Lacerti. ait Lacertos in eadem regione, tum ualde uario colore, nasci: ut pellis floridis quibusdam picturis maximè distincta, & ad tactum mollis, & tenera sit. In Arabia quidem Lacerti ad duorum cubitorum magnitudinẽ accedũt, ut prodit Aristot.

De Scorpijs alatis & duplicis aculei in Aegypto: & de Serpentibus bicipitibus, alijsq; in Perside. Cap. XLII.

PAmmenes in eo opere quod de feris uenenatis scripsit, alatos tradit Scorpiones in Aegypto nasci, duplici aculeo armatos, & id quidem ipsum ait se nõ auditione accepisse, sed ex sese hanc historiam profiteri. item bicipites Serpentes binis pedibus ad caudam præditas esse. Porrò Ctesias Cnidius refert, in flumine cui nomen Argades, quod ad Persicã Sittacen est, Serpentes abunde gigni, capite albas, reliquo corpore nigras. quatuor cubitorũ longitudinem habere, & quos pcusserint interimere. interdiu eas haudquaquam uideri solere, sub aqua natantes: noctu uerò uel lintea lauãtib⁹ (quod non pauci faciunt uel propter aquæ deficientis necessitatem, uel quòd impediti negotijs interdiu uestes non abluerint) perniciem inferre.

AELIA-

FINIS LIBRI XVI.

καλύπτοντες τὰ κοιλώματα. ἐκ τούτων ὧν παράξαι τὸ θηρίον, ἅτε ἀφίκοι πρὸ ἰόν. σὺν πεδὶ πηδαχρῆμα, καὶ ἀναιρεῖ τάχιστα.

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς πτερωτῶν σκορπίων. ἔτι δὲ καὶ πόδι ὄφεών τε καὶ σαυρῶν. Κεφ. μα.

ΜΕγασθένης φησὶ τὴν Ἰνδικὴν σκορπίους γίνεσθαι πτερωτοὺς μεγέθει μεγίστους. τὸ κέντρον δὲ ἐγχρίπτειν φησὶ τοῖς Εὐρωπαίοις πηδαπλησίως. γίνεσθαι δὲ καὶ ὄφεις αὐτόθι, καὶ τούτους πλείους. ὠμοφοιτᾶν δὲ τοὺς μὲν ἡμέρας, ἀλλὰ νύκτωρ, καὶ ἀφίεσθαι δὴ αὐτῶν ὄρομ: ὃ προρρωῆναι κατὰ πνοὴν ἀρχὰς σώματος, σῆψιν ἐργάζεται πηδαχρῆμα. κἀ τὰ μὲν τοῦ Μεγασθένους ταῦτα. Πολύκλειτος γοῦν φησιν ἐν τῇ αὐτῇ γῇ, σαύρους γίνεσθαι μεγίστους καὶ πολυχρόους, καὶ βαφαῖς πάνυ ἀνθηραῖς τὰς δορὰς ποικίλλεσθαι διαφανῶς. εἶναι δὲ καὶ ἄφαλους ταύτας ἁπαλωτάτας. Σαύρους δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἀράβων γῇ τίκτεσθαί φησι, καὶ δύο πήχεις ἔχειν αὐτούς.

Περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ σκορπίων πτερωτῶν καὶ δικεντρωτῶν, καὶ πόδι ὄφεων. Κεφ. μβ.

ΠΑμμένης ἐν ᾧ πόδι θηρίων σκορπίους λέγει γίνεσθαι πτερωτοὺς καὶ δικέντρους ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ ὃ φησιν ἀκοὴν λέγειν, ἀλλ' ἑαυτὸν τιθέναι τὴν ἱστορίαν ὁμολογῶ. καὶ ὄφεις δικεφάλους, καὶ ἔχειν δύο πόδας ὑπὸ τὸ ὄραιον τούτους. Κτησίας γοῦν ὁ Κνίδιος πόδι τῷ Περσικῷ Σιτάκῃ ποταμὸν εἶναι Ἀργάδην ὄνομα: ὄφεις δὲ ἐν αὐτῷ γίνεσθαι πολλούς, μέλανας τὸ σῶμα, πλὴν κεφαλῆς. εἶναι δὲ αὐτοῖς λευκὴν ταύτην. πεφυκέναι δὲ εἰς ὀργυιὰν τὸ μῆκος τοὺς ὄφεις τοσούτους. τοὺς δὲ ὑπὸ τούτων δηχθέντας ἀχθηνήσκειν. μεθ' ἡμέραν μὲν μὴ ὁρᾶσθαι, ὑφυδρους δὲ νήχεσθαι: νύκτωρ δὲ ἅπτεσθαι τοὺς ὑδρευομένους, ἢ τοὺς τῇ ἐσθῆτα φαιδρύνοντας διαφθείραι. πολλοὺς δὲ ἅμα πάσχειν τοῦτο, ἢ χρόας ὕδατος ἐπιλαμπούσης, ἢ μεθ' ἡμέραν ἀσχοληθέντας, καὶ ἀπλύναι τὴν ἐσθῆτα μὴ δεδυνημένους.

ΑΙΛΙΑ-

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ις. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI DE NATVRA ANIMALIVM LIBER XVII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΖ.

Περὶ ὄφεων τῶν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ὀφθέντων, καὶ πόλεως καρκίνων. Κεφ. α.

Ἀλέξανδρος φησὶν ἐν τῷ πορίπλῳ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης, λέγων οὕτως· ὄφεις ἑωρακέναι μὲ πηχῶν μῆκος, πλάτος καὶ πάχος ἴσον τὸ μῆκος δηλονότι. καὶ γόμφος καρκίνων, οἷς τὸ μὲν ὄστρακον τοῦ πόδος περιφέρειαν εἶχε παντα χόθεν πόδια. καὶ χηλαὶ δὲ ἦσαν μέγισται, † πηχῶν τὸ ὑπερῆμισυ. ὑπεβάλλοντο δὲ ἅπασι τοῖς ὁδοῦσιν αὐτῶν. τὸ δὲ αὖτον, ἱεροὶ λέγονται Ποσειδῶνος, καὶ ἀφιέρωνται τοῦ θεοῦ, οἷον ἀναθήματα εἶναι ἐκείνου ἀσινῆ καὶ ἀνεπιβούλευτα, οἱ καρκίνοι.

Περὶ ὄφεων τῶν πρὸς τῇ Ἰνδικῇ.

Κεφ. β.

Κλείταρχος φησὶ τῶν πρὸς τῇ Ἰνδικῇ φύσει γίνεσθαι ὄφιν πηχῶν ἑκκαίδεκα. γίνεσθαι δὲ καὶ ἄλλό τι γένος ὄφεων ὑμνεῖν, οὐ τῇ ὄψει τοῦ ἑτέρου τὸ εἶδος· βραχυτέρους μὲν γὰρ εἶναι τοῦ μεγίστου πολλῷ, ποικίλους γε μὴν τῇ χρόᾳ ὁρᾶσθαι, ὥστε προῶσθαι φαρμάκοις καταγραφέντας. τοὺς μὲν γὰρ χαλκοειδεῖς ταινίας ἔχειν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἕως τῆς οὐρᾶς καθειρπύσας· τοὺς δὲ, ἀργυρείῳ πεποικασμένους, πεφοινιγμένους ἄλλους, καὶ μὴν καὶ χρυσοφανεῖς τινας. δάκνειν δ' ἄρα καὶ ἀποκτεῖναι ὠκίστους δεινοὺς αὐτοὺς λέγει οὗτος.

Περὶ τῶν ἐπὶ γῆς τῆς Τρωγλοδύτιδος ἐχόντων καὶ χελωνῶν.

Κεφ. γ.

Ἐν τῷ θ. τῶν περὶ † Πτολεμαῖον λόγων λέγει Νύμφις, ἐπὶ τῆς γῆς Τρωγλοδύτιδος γίνεσθαι ἔχεις, ἅμαχόν τι μέγεθος, εἰ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔχοις ἀνοικείοιντο. εἶναι γὰρ πηχῶν καὶ πεντεκαίδεκα. τάς γε μὴν χελώνας εἶναι τοσαύτας τὸ χελώνιον, ὡς χωρεῖν μεδίμνους Ἀττικοὺς καὶ ἑξαυτό.

Περὶ ὄφεως πρηστῆρος.

Κεφ. δ.

Ἔστι δὲ καὶ πρηστὴρ ὄφεως γένος. ὃς πορεύεται μὲν ἠρέμα, ἅπτεται δὲ οὐδενός, ἂν μή πως αὐτὸν ἐνοχλῇ τις· ἀλλὰ καὶ ἄκοντα κινητικούς. ἔστα μήν τι κατ' ὀλίγον † ἀγνώσους καὶ ἀναπνεῖν ἀδυνά-

De Serpẽtibus circa mare rubrum, & Cancris maximis. Cap. I.

IN nauigatiõe maris rubri Alexander dicit se Serpentes uidisse longitudine quadragin ta cubitorum, & crassitudine pro rata longitudinis portione. Item genus Cancrorum, quorum testæ circumferentia undiq; pedis mensuram implebat: & chelæ maximæ dependebant. Tuti autem erant aduersus omnes insidias, quòd sacri haberentur Neptuno, nec eis nocere aut insidiari auderet quisquam. Cancri. † uox corrupta.

De Serpentibus Indicis. Cap. II.

CLitarchus ait circa Indiam Serpentẽ sedecim cubitorũ gigni. atq; etiam aliud Serpentium genus non speciem similitudinemq; aliorũ gerere, sed magnitudine multò inferiores esse, & tanquàm pigmentis distinctos, sic uersicolores spectari: uittas enim à capite ad caudam pertinentes habere, alias æreas, alias argenteas, nonnullas rubras, alias aureas, easdemq; pestifero morsu celerrime interimere posse.

De Troglodyticis Viperis & Testudinibus. Cap. III.

NYmphis librorum quos cõscripsit de Ptolemæis nono, Viperas dicit in Troglodytide, si cum alijs conferantur, ingenti nasci magnitudine, ad cubita quindecim quandoque. Porrò Testudinum tegmenta reperiri tanta, ut singula senos medimnos Atticos capiant. † Πτολεμαίῳ, Gillius. Testudines.

De Prestere serpente. Caput IIII.

PRimum ut morsum Prester è genere Serpentium effecit, statim ignauiam infert, & immobiles reddit: pòst menti obliuio, & tenebræ offundun- tur, ut neque notionem habeat morsus, neq; Presterem serpentẽ alij eum dẽ dipsadi putant, alij diuersum. † ἀνάσους

neque respirare, neque meiere queat: simul & percussum à pilis iam nudatũ suffocatio sequitur, cum conuulsionibus & morte acerrimis doloribus referta.

†αἵ κύσιμ

Quemadmodũ Aspides ab Aegyptijs coluntur & mansuefiunt. Cap. V.

PHylarchus libro duodecimo in uulgus edidit, Aspides ab Aegyptijs uehemẽter coli, easdemq; ex eo cultu prorsus mansuescere, ciboq; cicures fieri: neq; simul cum pueris infantibus uiuentes, eis quippiam nocere: & uerò appellatas ex cauis prodire, atq; ad appellantem accedere: digitorũ autem crepitu uocantur. Aegyptij in Aspidum nationem hospitalissimi: Primum ut pransi sunt, statim temperatas uino & melle farinas in mensam, in qua pransi sunt, exponunt: postea crepitu digitorũ eas tanquam conuiuas ad prandium uocant: Illæ uerò uelut ad condictam cœnam inuitatæ, aliæ aliunde prepentes, accedunt, & mensam circumstant: ac reliqua omni spira in solo terræ relicta, caput alleuantes circumlambũt, sensimq; atq; moderatè explentur. Cum autem Aegyptij de nocte habent necesse surgere, ne ipsas in tenebris conculcent, iterum percussione digitorum utuntur, eis ut de uia decedant, signum dantes: Illæ sanè sonitus discrimen intelligentes, confestim in latibula abstruduntur. itaque is qui de lecto surgit, postea in nullas ipsarum incurrit.

†ἀρὲ, Gilli ut uidetur.

†αἰ' ἐσᾶσι † πρὸιλιχμῶνται.

†αἰ' αὐτὰς

De Crocodilorum magnitudine, & de maximis Cetis: & Scorpijs Gobijsque maris rubri. Cap. VI.

Crocodilus.

IN tam ualde magnam sæpe magnitudinem excrescit Crocodilus, ut Psammitichi Aegyptiorum regis tempore uiginti quinque cubitorum dicant uisum fuisse: regnante uerò Amaside, palmorũ quatuor supra sex & uiginti cubita. In Laconico mari accepi ingentia Cete nasci: eamq; ob causam criticorũ quidam, Homerum dicunt Lacedæmonem cetosam appellasse. Circa Cythera insulã Cete p̃dicãt maiori grãditate generari, eorũq; neruos accómodatos esse ad cõficiẽdas nõ solũ psalteriorũ, & musicorũ aliorum organa-

† φασιμ Cete.

Cythera g. n. numero plurali.

ἀδωάτος. καὶ μήτοι καὶ λήθλιν καταχῆ τῆι γνώμηι τὸ δ' ἄγμα. καὶ τὴν † καῦσιν ἐπέχει, καὶ λιπότειχας ἀκρφάνει. ἔστα ἔπεται ὠνιγμὸς, καὶ ἀπάθεια ποιεῖ, καὶ ὁ τέλος † βίου ἀλγεινότατον.

Οπως πραΰνονται αἱ ἀσπίδες τὸ τῆν Αἰγυπτίων. Κεφ. ε.

ΦΥλαρχος ἐν τῆι ιβ. τῶν τῆν Αἰγυπτίων ἀσπίδων ἄδει τοιαῦτα. πημάδας φησὶν αὐτὰς ἰσχυρὰς: καὶ ἐκ ταύτης τ' πημῆς ἡμερωτάτας καὶ χειροήθεις γίνεσθαι, τὰς ἐκ τ' ῥοφῆς ποικιλοδυμίας. τοῖς παιδίοις οὖν συμπαίζειν ἀσφαλῶς, μηδὲν ἀδικεῖν: καὶ καλουμένας δὲ, δέρεσθαι τῆν φωλεᾶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι. κλῆσις δὲ αὐτῶν, ὁ τῶν δακτύλων δὴ κρότος. πρότεινσι δὲ ἄρα οἱ Αἰγύπτιοι ξένια αὐταῖς. ἐπαὶ γὰρ τῶν δαπανημάτων, ἄλφιτα οἴνῳ μέλιτι ἀναδιδύσαντες τῆι τ' τραπέζης γεύεται, ἐφ' ἧς ἔτυχον δεδαπανηκότες: ἔστα μὲν κροτήσαντες, οἱονεὶ δαιτυμόνας καλοῦσι, καὶ ἐκεῖναι ἀσπρόθυμα τὸ σωθύμασι πάρεισιν, καὶ ἄλλη ἀλλαχόθεν δέρεσθαι. καὶ πρόσασαι τὴν τράπεζαν, τὴν μὲν λοιπὴν ἀπᾶραν † ἴασι τὸ δαπεδον: ἄρασαι δὲ τὴν κεφαλὴν, † πρόσλικμῶνται, μὴ ἡσυχῆ καὶ κατ' ὀλίγον ἐμπίπλανται τῆν ἀλφίτων, μὴ καταναλίσκωσιν αὐτά. Νύκτωρ δὲ ἐὰν ἐπέγηι τις τοὺς Αἰγυπτίους, κροτοῦσι πάλιν. σημαίνει δὲ ἄρα ὅδε ὁ φόβος, δέεσθαί τε † αὐτοῖς, μὴ ἀναχωρεῖν. οὕτω σωφίσι καὶ ἐκεῖναι τὴν τ' κτύπου διαφοράν, καὶ ἐφ' ὅτῳ τῶν δρᾶται: καὶ πάραυτα ἀναπίπτουσι, καὶ ἀφανίζονται εἰς τοὺς χηραμούς τε καὶ φωλεὸς ἕρπουσαι. ὁ γοῦν αὐλητὴς ὅτε ἐμβαίνει τινὶ αὐτῶν, οὔτε προσπίπτει.

Περὶ κροκοδείλων καὶ κητῶν, σκορπίων τε καὶ κωβιῶν. Κεφ. ς.

ΟΚροκόδειλος γίνεται μήκιστος πολλάκις. ὧν γοῦν Ψαμμιτείχου τοῦ Αἰγυπτίων Βασιλέως, πηχῶν κε. πηχῶν κροκόδειλον φανῆναί † φασιν. ὧν δὲ Ἀμάσιδος πάλαισιν δ. πηχῶν ς. καὶ κ. Κήτη δὲ πρὸς Λάκαιναν θάλατταν ἀκοῇ γίνεσθαι μεγέθη μέγιστα. καὶ τινές γε τ' κείλικων τὸν Ομηρον φασὶ τοῦτο εἰπεῖν φασι, Λακεδαίμονα κητώεσσαν. Περὶ τὰ Κύθηρα δέ ἐστι καὶ μείζω τὰ κήτη γίνεσθαι. Εοικε δ' αὐτῶν καὶ τὰ νεῦρα λυσιτελῆ εἶναι, εἰς τὰς τῶν ψαλτηρίων, καὶ τῶν ἄλλων ὀργα-

Cythera g. n. numero plurali.

ὀργάνων χορδοσροφίας: καὶ μὴν ὅτι καὶ ὅτι τὰ πολεμικὰ ὄργανα, ἀπὸ τούτων νευρᾶς ὁλκοῦσι λυσιτελέσαται. Ἐν δὲ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ, πῶς τοῖς ἤδη πφωιγμένοις γίνονται καὶ σκορπίοι, καὶ κωβιοὶ β πήχεων, ⊂ μήκει καὶ γ. Ἀμώμητος δέ φησιν ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν εἶναί τινα, ἐν ᾗ τοὺς ἱερέας ἐκ τινος λίμνης ἐπαοιδαῖς καταγοητεύοντας δὶς μάλα ἐλκυκαῖς, ἑβδομήκοντα κροκοδείλους πήχεων †ις. Θεοκλῆς δ' ἐν τῇ δ. πρὸ τῆς Σύρτιν λέγει γίνεσθαι κήτη, τριήρων μείζονα. Περὶ δὲ τὴν Γεδρωσίαν χώραν (ἔστι δὲ μοῖρα τῆς γῆς τῆς Ἰνδικῆς οὐκ ἄδοξος) ὀνησίκριτος λέγει καὶ Ὀρθαγόρας, γίνεσθαι κήτη ἥμισυ ἔχοντα σταδίου τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἰσον λόγον τοῦ μήκους καὶ τοῦτο ὁπλησιόπλ. τοσαύτην δὲ φασιν ἔχειν δύναμιν αὐτά, ὡς πολλάκις ὅταν ἀναφυσήσῃ τοῖς μυκτῆρσιν, ὃν τοσοῦτον ἀναρρίπτειν τὴν θαλάττης τὸ κλυδώνιον, ὡς δοκεῖν τοῖς ἀπαθέσι καὶ ἀπείροις πρυμνήρεις εἶναι ταῦτα.

Περὶ ἐλεφάντων. Κεφ. ζ.

Ἀριστοτέλης γοῦν ἐν δ. περὶ ζώων φησί. τοὺς ἐλέφαντας ἐδέσμῳ κριθῶν μεδίμνους μακεδονικοὺς γύνεα πλέσον (ὧν κίνδυνον δὲ τοσοῦτον πλῆθος.) ἀλφίτων δὲ τούτοις † ἑξ: ἐὰ δὲ δοίης, καὶ ζ. καὶ †χειλῶν φύλλα καὶ κλάδους ἁπαλούς. πίνειν δὲ αὐτοὺς, ὁ αὐτὸς λέγει μετρητὰς Λακεδαιμονικοὺς, ιδ. καὶ πάλιν ἐν δέκας ὧν πίνειν, κ. βιοῦν δ' ἐλέφαντας, ἔτη σ. φησί: πεῖσθαι δ' ἐ ἔσιν οὓς καὶ εἰς τρεῖς ἑκατοντάδας. δίκιδες δ' ὕδωρ καὶ ἀκραιφνὲς ἐλέφαντι πιεῖν ἥδιστόν ἐστι. τεθολωμένον δὲ καὶ ῥυπῶδες ἧδιστον τοματῶν ἡγεῖται. καὶ μὴν ὅτι καὶ ὅτι ποταμὸν ἐὰν ἀφίκηται, ἢ λίμνην, ὃ πρόσθεν ἐπικύψῃ πιεῖν, πρὶν ἢ τοῖς ποσὶν ἐπιταράξῃ τὸν ἰλύν, καὶ ἀφανίσῃ τὸ κάλλος τοῦ ὕδατος. ἐὰν ᾖ ἄποτος μένει, δίκαρτος ⊂ ἑκτὼ ἡμέρας.

Περὶ ζώου τοῦ καλαμώνος κήπου.

Κεφ. κ.

Πυθαγόρας γοῦν τοῖς περὶ τὴν ἐρυθρᾶς θαλάττης, λέγει ζῶόν τι γίνεσθαι χερσαῖον περὶ τὸ πέλαγος ἐκεῖνο, τὸν καλάμινον κῆπον. φερώνυμον) ὑπὸ θεοῦ, ⊂ αὐτὸς, ἔχειν χρόας πολλάς. ⊂ μέγεθος μὴ ὑπερβάλλειν τὸν τέλειον, ἢ τοὺς κύνας τοὺς Ἐρετρικούς. περιελθεῖν δὲ αὐτοῦ τὸ ποικίλον ἐθέλω, ⊂ δυνατὸν τῷ λόγῳ ὡς ἐκεῖνος γράφει. τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν νῶτον, καὶ τὴν ῥάχιν εἰς τὴν ὀρεὼ

organorum fidiculas: sed ad bellica etiã instrumẽta ex his confectæ †chordę censentur optimæ. Cæterum in rubro mari præter iam dictos (alibi) gignũtur etiam Scorpij & Gobij partim duũm, partim trium cubitorum. Amometus in quadam Libyca urbe dicit Sacerdotes ex lacu quodam cantionum illecebris præstrictos Crocodilos decem & septem cubitorum educere. Theocles libro quarto † ιζ. Gilli⁹, ad Syrtim ait Cete procreari triremibus maiora. Circa Gedrosiam Indiæ regionem non ignobilem, Onesicritus atq; Orthagoras scripserũt, Cete longitudine dimidiati stadij, & latitudine pro rata longitudinis portione nasci: tantoq; robore septa esse, ut sæpe cum naribus respirarint, tãtopere in sublime marinos fluctus iactent, ut hæc imperitis maximæ maris tempestates ac turbines esse uideantur.

† arcuum, Gillius addit de suo.

Scorpij & Gobij maris rubri.

Crocodili.

Cete.

De Elephantorum cibo & potu. Cap. VII.

Elephanti nouem hordei medimnos Macedonicos ad summum exedũt, & insuper polentæ quinos, aut etiam septenos si dederis, & simul arborum frondes ac turiones. Metretas uerò (inquit idem) Lacedæmonicas quatuordecim bibere possunt, & rursus ad eiusdem diei uesperam octo. Ducentos autem annos uiuunt, nonnulli etiam trecentos. Claræ aquæ potio Elephanto inimicissima est, turbulentam & sordidam suauissimè bibit. Ac si ad flumen aut ad lacum accesserit, nõ prius quàm cœnum pedibus perturbârit, & pulchritudinem aquæ difformârit, ad hauriendam aquam se inclinat. Sine potione uel octo dies fert.

† (πφότὸ Aristot.)

† δεφήδρων

De animali Cepo nuncupato. Cap. VIII.

Terrenum quoddam animal Pythagoras scribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc est hortum, appositè iccirco nominari, quòd tanquam hortus uarijs coloribus distinguatur. Cum est confirmata ætate, pari magnitudine est cum Eretrien sibus Canibus. Iam porro huius colorum uarietatẽ, sicut ille scribit, animus nobis est explicare. Ei⁹ caput, & dorsum, & spina,

ad

ad caudam usq; prorsus ualde igneo colore sunt: tum aurei quidam pili disseminati spectantur. Facies alba ad genas usque: inde ad collum aureæ uittę pertinēt: Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omnino albi. Mammæ duæ manum implentes cœruleo colore uisuntur: uenter candidus: pedes posteriores nigri sunt. Rostri forma Cynocephalo recte comparari potest.

† αὗτη δὲ οὐ τὰ σέρνα

De Onocentaura. Cap. IX.

ONocentauram quisquis uidit, non incredibile ducet, quod fama peruagatum est, Centauros fuisse, neq; fictores atq; pictores in eorum descriptione mendaces fuisse: sed eos quoq; à tempore productos, & gemina diuersæ naturæ corpora in unum coaluisse non negabit. Verum siue reuera fuerint, siue omni cera flexibilior & ad fingendum habilior fama illos finxerit (tanquam dimidiato hominis & altero Equi corporibus permixtis, & una conciliatis anima) prætereo. De Onocentaura quidem mihi nunc est animus explicare, quæ auditione, & fama accepi. Eam ipsam scilicet homini ore similem esse, & pilis prolixis faciem eius ambiri. simul & collum, & pectus humanam speciē, similitudinemq; gerere: mammas quoq; turgidas in pectore: humeros, brachia, cubitos manusq; humanam figuram habere: dorsum, latera, uentrem, posteriores pedes, asino persimiles esse: & quemadmodum asinū, sic cinereo colore esse: imum uentrem (ad latera) leuiter exalbescere. duplicē usum ei manus præstare. nam celeritate ubi sit opus, eæ præcurrunt ante posteriores pedes: ex quo fit, ut cæterorū quadrupedum cursu non superetur. ac rursus ubi habet necesse uel cibum capere, uel quicquam tollere, ponere, apprehendere aut constringere, qui antea pedes essent, manus efficiuntur: tumq; non graditur, sed in sessione quiescit. Animal est graui animi acerbitate. nam si capiatur, non ferens seruitutem, libertatis desiderio ab omni cibo abhorret, & fame sibi mortem conscisit. Hæc de Onocentaura Pythagoram narrare testatur Crates ex Mysio Pergamo.

Quæ

οὐραὼ τελευτῶντα, ἀκραώτως πυρρὰ ὄντι. θεάσαιο δ' ἂν καὶ τρίχας χρυσοειδεῖς τινας διεσπαρμένας. λευκὸν δὲ τὸ πρόσωπον οἱονεὶ μέχρι τῶν παρειῶν αὐτῶν. ἐντεῦθεν γὰρ μέχρι ταινίαι χρυσοειδεῖς κατέχουσιν ὅλον τὸν διέρυσιν. † ταύτης δὲ τὰ σέρνα μέχρι μὲν κάτω, καὶ οἱ πόδες δὲ οἱ πρόσθιοι, λευκανθίζει πάντα. μαζοὶ δὲ χειροπληθεῖς δύο κυανοῖ: γαστὴρ δὲ λευκή. πόδες δὲ οἱ κατόπιν μέλανες εἰσι. πρόσωπον δὲ μορφὴν ἐκείνου, κυνοκεφάλῳ παραβαλὼν αὐτὴν, ἀληθεύσεις οὐ ἰδών.

Περὶ ὀνοκενταύρας. Κεφ. θ.

ΟΝοκενταύραν καλοῦσι ζῷόν τι. καὶ ταύτην ὅς τις εἶδεν, οὐκ ἂν ἀπίστησεν, ὡς λόγος, ὅτι καὶ κενταύρων φῦλα ἦν, καὶ οὐ κατεψεύσαντο οἱ χειρουργοὶ πολὺ πλασικὴν τε καὶ γραφικὴν φύσιν: ἀλλὰ καὶ ἐκείνους ἴσως ἐγκεφ ὁ χρόνος κράσει σωμάτων οὐχ ὁμοίων ἐνωθέντας. καταλείπω δὴ λόγον αὐτούς, εἴτε ἐγκύμονα ἦν διχομοίρα πανταχοῦ μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ: εἴτε ἡ φύσις, μικροῦ πανὸς οὖσα δυσπλαστοτάτη καὶ δυσπαθεστέρα, διέπλασεν αὐτούς, καὶ ἀνέμιξεν, ἵππου καὶ ἀνθρώπου δαιμονίᾳ τινὶ συναφῇ, ἡμίτομα, καὶ ἑνώσασα μίαν ψυχήν. αὕτη ἡ ἱστορία φησὶ λέγειν ὅδε ὁ λόγος, εἰς ἀκοὴν τὴν ἐμὴν τοιάδε ἀφίκετο. Ἀνθρώπου μὲν πρόσωπον ἔπασαι. πορευόμενον δὲ αὐτὸ βαθεῖαι τρίχες. τράχηλός τε ὑπὸ τῷ προσώπῳ, καὶ στέρνα, καὶ ταῦτα ἀνθρωπικά. μαζοὶ δὲ ἁρμόττουσι καὶ ἐμφερεῖς τοῖς ἐφεστῶσιν. ὦμοι δὲ καὶ βραχίονες, καὶ πῆχεις, ἔτι δὲ χεῖρες καὶ στέρνα εἰς ἴξιν, καὶ ταῦτα ἀνθρωπικά. ῥάχις δὲ καὶ πλευραὶ, καὶ γαστὴρ, καὶ πόδες οἱ κατόπιν, ὄνου καὶ μάλα ἐμφερῆ. καὶ τριφασία κατ' ἐκείνους ἡ χρόα. τὰ δὲ ὑπὸ ταῖς λαπάραις ἅπαντα λευκανθίζει. αἱ χεῖρες τῷ μὲν ζῴῳ δίπλοῦν παρέχονται χρῆσιν: γνάθους μὲν γὰρ τάχους δεῖ, πρόσθεσι τῶν ὀπίσω σκελῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τετραπόδων οὐκ ἀπήλαττον τὴν δρόμον. δεῖ δὲ πάλιν τροφῆς, ἢ ἀφελεῖν τι, ἢ καταθέσθαι, ἢ συλλαβεῖν καὶ σφίγξαι, καὶ οἱ πόδες οἱ πρόσθιοι, χεῖρες ἐγκύμονες: καὶ ὁ βαδίζει, κάθηται δέ. βαρύθυμον ἦν ἰσχυρῶς τὸ ζῷον ὅλον. ἐὰν γοῦν ἄλῶ, δουλείαν μὲν φέρον, καὶ τὴν τῆς ἐλευθερίας γλυκύμολον, προφὼν ἀπέστραπται πᾶσαν, καὶ ἀπέθανεν λιμῷ. Πυθαγόρας λέγει καὶ ταῦτα, ὡς πρῶτος τεκμηριοῖ Κράτης ὁ ἐκ τοῦ Μυσίου Περγάμου.

Περὶ

γιεὶ ἀσπαλάκων καὶ ἑτέρων ζώων, ἐν θάτ-
τεται, καὶ ἐν θα ὅ. Κεφ. ι.

Η Βοιωτῶν γῆ ἀσπαλάκων ἀφεστηκε: καὶ αὐτοῖς ὁ ἀλοιητὴς τὸ ζῶον τοῦτο ἐὰν λά-
βωσιν, ἐὰν δέ πως καὶ ἀλλαχόθεν εἰσκομι-
σθῶσιν, ἀποθνήσκουσι. πολὺ μὲν οὖν τοῖς Ορ-
χομενίων γίνονται καὶ πολλοί. Εν δὲ Λι-
βύῃ συῶν ἀγρίων ἀπορία ὅλη καὶ ἐλάφων. Εν δὲ τῷ Πόντῳ, οὔτε μαλάκια, οὔτε ὀστρακόδερμα γίνεται, ἢ μὴ σπανίως καὶ ὀλίγα. Λέγει δὲ Δίνων ἐν Αἰθιο-
πίᾳ γίνεσθαι οὓς ὄρνιθας οὓς μονόκερως, καὶ ὗς † τετράκερως: καὶ πρόβατα ἐρίων μὲν ψιλά, τρίχας δὲ καμήλων ἔχοντα.

Περὶ τῆς ἐν Ζακύνθῳ φαλαγγίων.

Κεφ. ια.

Εν Ζακύνθῳ λέγουσιν οἱ ἰητροὶ τὰ τοι-
αῦτα βασανίσαι τε καὶ ἀνιχνεῦσαι τοῖς ὑπὸ τῶν φαλαγγίων πεπονημένοις, μὴ μόνον ταῦτα ἅπαντα, ὅσα καὶ τοῖς ἀλ-
λαχόθι πληχθεῖσιν, ἀλλὰ ἐκεῖνα πάντα πλέον. ὅλα γὰρ αὐτοῖς τὰ σώματα γίνε-
ται πάρεσις ἀνάπλεα καὶ μεσά, καί πως ἀποτρομα, καὶ ψυχρὰ ἰσχυρῶς: καὶ ἔμετοι σπασμῶν ἀναφύονται. καὶ ὀρθοῦται τὸ σκεῦος αὐτοῖς. ἀλγοῦσι δὲ καὶ τὰ ὦτα ἰσ-
χυρῶς: καὶ τοῦ ποδὸς ἑκατέρου τὸ θέναρ, καὶ ὅσον ὀδυνῶνται. †φῶν δ' ἐκάστοις δὲ ἅπτε ταῦτα καὶ ἀλγοῦντα ὅσα ἄπορ ἴσασιν, τὰς χεῖρας ἐπιβάλλοντες αὐτῶν. ὃ δέ ὅτι καὶ ἀκοῦσαι ἐκπληκτικόν, καὶ μύτοι καὶ θεάματα ἀπότροπα ἰδεῖν, ὅταν τινὲς τῶν ἀδήκτων, ἢ ἐμβῶσι τοῖς λουτρίοις τῶν δηχθέντων, ἢ καὶ νὴ Δία ἀπονίψωνται οὓς πόδας, (οἷα δήπου γίνονται πολλά, πάλιν δ' ἅπαντα τὰ τοιαῦτα καὶ κατά τι-
νας ἐπιβουλὰς ἐχθρῶν,) πάντα καὶ ἐκείνοις γίνεται τὰ ἀλγήματα, ὅσα καὶ τοῖς δηχθεῖσι πάσιν.

Περὶ φρυνῆς τοῦ ζώου. Κεφ. ιβ.

Εν τι φρυνῆς ἀκούω καὶ θεῖν λευκόν, καὶ πικρὸν ἰδεῖν. Θεῖν μέν, εἴ τις αὐτὴν σωτρίψας, εἶτα μύτοι τὸ αἷμα δοίη πιεῖν κατ' ἐπιβουλὴν ἐμβαλὼν εἴτε εἰς οἶνον, εἴτε εἰς ἄλλο πόμα τι, † ὥσπερ οἱ τούτων κατάρατοι σοφισταὶ, τὴν πονηρὰν ἀκριβοῦντες σοφίαν, ἐπιτήδειον ἡγοῦν-
ται τὸν πρὸς ἐκεῖνο τὸ αἷμα ἱεράσιμον. μὴ ποθὲν ἀπέκτεινεν ἂν εἰς ἀναβολὰς, ἀλλὰ πᾶν χρῆμα. Ιδεῖν δὲ ἡ φρυνὴ κακὸν ὅτι τοιοῦ-
τον. ἐάν τις θιάσηται †τὴν θήραν, εἶτα αὐ τῇ αὐτίκα ὁρῶν προσβλέψῃ ἄριμον, καὶ ἐκεῖνον

Quæ animalia quibus locis non sint. Caput X.

BOeotiæ terræ solum Talpis caret agro Lebadico: ac si importentur aliunde, non fodiunt, sed moriuntur. ad eius uicinam uerò Orchomenũ permultæ procreantur, & arua subruunt. In Africa nulli sunt neque Apri, neq; Cerui. In Ponto neq; molha neq; testacea, nisi rarò & perpauca gignunt. Vnicornes aues in Aethiopia nasci, & Sues quadricornes: itemq; ouillum pecus à lana quidẽ inops, ueruntamen pilis Camelorum hirsutum, author est Dinon. † τρίκερως, Gillius.

De Phalangijs Zacynthi. Cap. XI.

IN Zacyntho Phalangiorũ morsu percussis, bene periti harũ rerum homines dicunt, non eamodò accidere, quæ alibi ictis usu euenire solent: sed eadem ipsa etiam omnia acerbiora fieri. Primũ enim ut quis morsus sit, totum eius corpus ob torpescere, & debilitarum tremore affici, & frigidissimum esse, & uomitũ cum conuulsione subsequi: & membrum genitale eis intendi. Dolent & auribus uehementer, & ex utriusq; pedis uola. His autem partibus, quas dixi, se dolere ostendunt, admotis ad eas manibus. Iam porrò quod audientibus terrorem injcit, & uidentibus admirationem mouet, exponam: Cum ab eorum morsu quidam integri atq; intacti balneas, quarum lauatione phalangio uulnerati fuissent usi, subijssent, aut pedes abluissent (ut fit, uel fortuitò, uel ex insidijs) omnibus doloribus, quibus torquentur morsu pressi, exarserunt. †φῶν δ' ἑκάστοις ἅπτε ταῦτα ἀλγοῦντα ὅσα ἄπορ ἴσασιν, &c.

De Ranæ rubetæ ueneno in potu & aspectu. Cap. XII.

EST Rubetarum genus, cuius non modò potus est pernicioſus, sed illius etiam aspectus aspicientibus infestissimus existit. Nam si quis ex ijs, qui malas artes ingenioſe factitare sciunt, eam primo cõ triuerit, deinde eius sanguinem siue ad uinum, siue ad aliam potionem, quam homines uenefici idoneam existimarint, admistum, cuipiam per insidias bibendum dederit, is sanè sine mora perit. Eius uerò aspectus hãc improbitatem habet, ut eam aduersam si quis acriter intueatur, & †σπορ †τὴν θῆρα

illa contrà improbo obtutu suo respiciat ac suâ aspiratione sibi familiarem, sed humano corpori hostilem anhelans emittat, pallore inficiat, (unde aliquis rei ignarus uel primùm superueniens, hominē ex colore ægrotum esse conijceret:) qui tamen ad dies non multos durat, deinde euanescit.

De remedio icteri ex aspectu charadrij. Cap. XIII.

CHaradrius auis eximio naturæ beneficio affecta est. nam si quis ictericus in eam acerrimè intueatur, illa contrà oculis fixis, tanquam uicissim ei succensens, respiciat, sic affectum hominem suo obtutu ad sanitatem reducit.

τῶν ὡρῶν

De auibus magnitudine supra Bouem. Cap. XIIII.

EVdoxus ait (cui ego hac in re fidem non habeo, alios non prohibeo) se cum Herculis columnas superasset, aues quasdam in stagnis (seu lacubus) uidisse, Bubus maiores. quod etsi mihi, ut dixi, non uerisimile, omittere nolui.

De Perdicibus & Rubetis. Cap. XV.

ARistoteles scribit Perdicem fœminam, si contra marem steterit, aura ab eo flante, mirabili quadā naturæ ui cō cipere. Septem diebus Perdix nidū contexit, septem consumit in pariendo, septenis deinde pullos nutricatur. Timęus et Neocles medicus, Rubetas dicūt duo iecora habere: quorum alterum occidat, alterum illi aduersans salutē afferat.

ταλ'ὅτω

Rubetarū iecora

Monedulæ gregatim aduolātes ad Venetos, si propositas eis escas gustarint, seminibus non nocent: sin minus, fruges ac semina populantur. Cap. XVI.

THeopompus Venetos inquit Adriam accolentes cum arationi tertiæ & sementi operam dant, Monedulis placentas quasdam, siue mazas ex farina cum oleo & melle temperata muneri idcirco mittere, ut eos permulceant, & cum ipsis tanquam fœdus sanciant, ne se mentes refodiant, & grana sparsa legant. Lycus cum hæc uera esse fatetur, tum eosdem addit loros etiam rubros eis proponere, & his propositis discedere. Monedularum uerò greges extra fines manere, ac nimirum duos aut treis ex urbibus tanquā

ἱκάνη, ἢ πρὸ τῶν ἑαυτῆς φύσιν ἑταμὸν ἀναβλέψῃ, καί τι φύσημα ἐμπνεύσῃ, ἑαυτῇ μὲν συμφυὲς, χρωτὶ δὲ ἐχθρὸν ἀνθρωπίνῳ, ὠχρὸν ἐργάζεται, ὡς εἰπεῖν πρὸ οὐκ ἀδότα, ἀλλὰ φθυχόντα πρῶτον, ὅτι νοσήσαντα εἶδ'ἓν ἄνθρωπον. μόνα τε ἡ ὠχρότης ἡμερῶν ὀλλῶν, εἶτα ἀφανίζεται.

Περὶ χαραδριοῦ. Κεφ. ιγ.

ΧΑραδριὸν ἦν ἄρα λόγος ὄρνιν, ὃν οὐ μὰ Δία ἀτιμάζειν ἄξιον. ἢν γὰρ ἴκτερος ναπλησθεὶς τὸ σῶμα ἰκτῶντος, εἶτά οἱ ὄψει μὲν φθορᾶς: ὁ δὲ, αὐτιβλέπει καὶ μάλα τε ἀτρεπῶς, ὡσπερεὶ αὐτιθυμούμενος, ἢ τοιαύτη ἀνάβλεψις, ἴαται τὸ πθειρημένου πάθους τὸν ἄνθρωπον.

Περὶ ὀρνίθων μεγίσων ὧν ἱστορεῖ Εὔδοξος. Κεφ. ιδ.

ΕΓὼ μὲν ὁ πιστίσθυκα, οὐ ἐπιτρέπω Εὐδόξῳ πείθεται, πιστεύετω ὁ φησὶν Εὔδοξος, ὑπερβαλὼν τὰς Ηρακλείους στήλας φῶλίμναις ἐωρακέναι ὄρνιθάς τινας καὶ μέζους βοῶν. καὶ ὅτι μὲν ὁ πείθομαι ὁ λέγω, λέλεκα ἔμπροσθεν: ἃ δ' ὐκ ἔπεισα, οὐκ ἀπέγνωσα.

Περὶ πορδίκων, φῶν καὶ περὶ φρύνης. Κεφ. ιε.

ΑΡιστοτέλης λέγει πέρδικα θῆλυ, ὅταν πρὸς νότου γένηται τὸ ἄρρεν, ἐγκύμονα γίνεσθαι φύσει τινὶ ἀῤῥήτῳ. Διαπλέκει ἄρα ὁ ὄρνις οὕτω μὲν ἡμέρας ἑπτὰ νεοττιὰ ἀριθμὸν, καὶ μὲν ἑπτὰ μόνοι τίκτει: μὲν δὲ ταῖς τοσαύταις καὶ ἐκφέρει τὰ νεόττια. Τίμαιος γὰρ καὶ Νεοκλῆς ὁ ἰατρὸς, λέγουσι τὰς φρύνας δύο ἧπατα ἔχειν: τὸ μὲν ἀφελκτέον, τὸ δὲ ἐκεῖνο προφυλάττειν αὐτίπαλον σώζειν γάρ.

Περὶ τῶν πῶς οἱ κολοιοὶ πρὸς τοὺς ἔθνους τῶν Ενετῶν γινομένων. Κεφ. ις.

ΘΕόπομπος λέγει οὖν περὶ τὴν Αδρίαν οἰκοῦντας Ενετοὺς, ὅταν περὶ τὸν ἄροτον τρίτον καὶ σπόρον ἦ ὥρα ἤδη, ταῖς κολοιοῖς ἀρτέλλειν δῶρα: εἶτα αὖ τὰ δῶρα φασὶ τὰ τοιαῦτα, τὸ μεμαγμένα μάζαι καλῶς πως ἔχειν. βεβούλευται ἄρα ἡ τῶνδε τὴν δόσιν πρόθεσις, μαλίγματα τοῖς κολοιοῖς δοῦναι, καὶ σπονδῶν ὁμολογίαι, ὡς ἐκείνους τὸν καρπὸν τὸν Δημήτριον μὴ ἀπορύττειν καταβληθέντα ὑπὸ τῶν γῶν, μηδὲ πρυκλέγειν. Λύκος δὲ ἄρα καὶ ταῦτα μὴ ὁμολογεῖ, καὶ ἐκείνας ἢ ὧν τοῖς τοιούτοις προστίθησι, καὶ φοινικοῦς ἱμάντας τῇ χόᾳ: καὶ οὐ μὴ πεισθέντας ταῦτα ἅπαντα ἀναχωρεῖν, καὶ τὰ μὴ τῶν κολοιῶν νέφη τὸν ὅρον ἐξωκατεμπόλημα: ἀλλ' ἢ ἄρα ἢ βοῦς πεπραμένους

νους ιχθῦς οὐ πρίσβεις οὓς ἐκ τ πόλιως πέμπειν, κατασκεψομένους τ ξενίων τὸ πλῆθος· οἱ πορθῦ ἐπανίασι θεασάμενοι, & καλέσιν αὐτοὺς, †ἢ πιφύκασιν οἱ μὴ καλεῖν, οἱ δ' ἐπακούειν. *ἐρχονται μὴ ιχθῦ νέφη. ἐὰν δ' γεύσωνται τ προσφερομένων, ἴσασιν οἱ Ενετοὶ ὅτι ἄρα αὐτοῖς πρὸς οὓς ὄρνιθας οὐ προφερομένους φάσονται ὄψιν. ἐὰν δ' ἐπερίσωσι, & ἀλιμάζαντος ὡς ἰχτιλῆ μὴ γεύσωνται, πεπεισύνασιν οἱ ἐπιχώριοι, ὅτ τ ἐκείνων ἐπιρροψίας ἐσιν αὐτοῖς λιμὸς τὸ πίμπλαμαι. ἄγνωσοι γὰρ ὄντες οἱ προφερομένοι, μὴ δικαιοί γε, ὡς ἅπαν, ἐπιπέπτηκέ γε ταῖς ἀρόραις, & τόγε πλεῖσον τῶν καπαιαρμένων συλῶσι πικρότατά γε ἐκεῖνοι, σὺν τῷ θυμῷ φόρυτον τοντον καὶ ἀνιχνεύοντον.

†ἢ *καὶ ἐρχονται

περὶ τ φύσιν τῆς Καπαδοκίας γῆς βοῶν τε καὶ μυῶν, & ἀλωπέκων. Κεφ. ιζ.

AMύντας γὰρ τοῖς ἐπιγραφομένοις οὕτως ἐν αὐτῷ Σταθμοῖς, κατὰ τὴν γλῶτταν Καπαδοκίαν καὶ βοῶν ἀγέλας λέγει πολλὰς, καὶ ἱππους ἀριθμοῦ εἶναι, καὶ ἵππων. ἐπιλέγει δὲ ἅρα καὶ ἐκεῖνα φὴ ὁρᾶν τισι πορθμοῖς μυῶν ἐπιδημίας γίνεσθαι πλῆθος ἄμαχον. καὶ τὸ μαρτύριον ἐπάγει λέγων. τῶν ποταμῶν τὴν ἀφνειάν σὺν πολλῷ δὲ ῥοίζῳ φερομένων, τόσδε καὶ μάλα ἀτρέπτως ἐπινήχεσθαί τε αὐτοῖς, καὶ τὰς οὐρὰς ἀλλήλων φύλακας ἕρμα σφῶν ἔχειν, καὶ τὸ βλαβέλλειν τὸν πόρον σὺν δεσμῷ φησιν ἰσχυρότατον ἀπαφαίνειν τάνδε. ὅτ τὰς ἀρόρας δὲ ἀπονηξάμενοί φησι, & τὰ λήια ἀποκείρασι, & δὴ τ δὴ σφῶν αὖ ἕρπουσι, καὶ τὰ ὡραῖα δ' ἅπαν ἔχασι: & οὓς μὲν ἐλάσσους ἢ βλαβόλλειν οἵδε, ἐκείνους καταπραγῦν ἀδυνατοῦντος. Οὐκοῦν ἀμυνόμενοι οἱ Κάππαδοκες τ ἐκ τῶν μυῶν ἐπιδρομὴν τε ἅμα & λύμην, φεύγοντες τ γαμφωνύχων, οἱ πορθμοὶ καὶ αὐτοὶ ιχθῦ νέφη ποιόμενοι, ἔπτα αὐτοὺς ἀναπαῦσι. καὶ ἰδίᾳ τινὶ φύσει τοῖς Καππαδοκικοῖς ἀναστέλλουσι τὴν λιμόν. Ἀλώπεκας δὲ Κάππαδες, τὸ πλῆθος αὖ τῶν τοσοῦτόν ἐσιν, ὡς καὶ ἐπιφοιτᾶν οὐ μόνον τοῖς αὐλίοις τοῖς ιχθῦ οὐ ἀγρούς: ἤδη γε μὴν καὶ ἐς τὰς πόλεις πεδιέναι, & φ' οἰκίας ἀλώπηξ φανεῖται. ὁ μὲν δία ὦν λύμη, ὁδὲ ἁρπαγῆ, ἀλλὰ οἷα τιθασσός. καὶ ἐπασαίνουσί γε οἱ Κάππαδοκες ὡς ἐπικαλοῦσι τῶν παρ' ἡμῖν λεοντίων. οἱ δ' μῦς οἱ ἐπὶ τοῖς Καππαδοκίοις ἐπίδημοι ὄντες κακῶν, μέγεθος αὐτῶν ὅσον καθ' ἑαυτὸν οὐ λίγον πίων ἰχνεύμονας ὁρᾶν δή. ἄγριοι δ' μὲν ἥμεροι, μὴ καρτεροὶ οὐ δόντας,

tanquam legatos ad eos mitti solere, exploraturos hospitum multitudinem, qui ut eam perspexerunt, inuitant qua possunt ratione, & reuertuntur. eæ autem inuitatæ gregatim proficiscuntur: ac si offas obiectas comederint, se pacem & fœdus habere Veneti intelligunt: sin contempserint, & tanquam uilia non dignentur comedere, indigenæ sibi persuasum habent, illorum contemptum famem minari. Nam ueluti homines seueri & muneribus incorrupti, sic illæ nihil ex obiectis escis gustãtes, in arationes inuolant, & cum maxima animi acerbitate inuesti gantes semina prædantur.

De Bobus, Equis, Muribus & Vulpibus terræ Caspiæ: & de fœcunditate Muriũ. Cap. XVII.

AMyntas in Mansionibus, quas sic inscripsit, in terra Caspia tradit Bo- Mures Caspij.
um & Equorum greges esse innumerables: & certis temporibus infinitam Murium multitudinem accedere. eiusq; rei testimonium affert, inquiens, in perennibus fluuijs rapidè præcipitantibus intrepidè eos innatare, & caudas inter se mordicus tenentes, hoc firmamento uti, eóque ceu ualidissimo uinculo fluuios trãsmittere. Cum autem in arationes transierint, segetes succidunt, & in arbores ascendentes fructus edunt, & quos uorare nequeunt ramos frangunt. Quibus Caspij ubi resistere non queunt, hoc modo infestas eorum incursiones moliuntur ulciscuti, ut habentibus uncinatas ungues auibus non quicquam noceant, quæ quidem ipsæ tantis gregibus ut nubes esse uideantur eò aduolantes, Mures corripiũt, & suo proprio quodam naturæ munere à Caspijs famẽ depellunt. Porrò Vulpiũ Vulpes Caspiæ.
Caspiarum ea est multitudo, ut non modò agrestia stabula adeant, sed urbes quoque ac domos ingrediantur: nihil tamen nocentes, neque rapientes: sed ita cicures Caspijs tanquam Caniculæ adulantur. Mures autem Caspijs infesti, neque magnitudine inferiores quam Aegyptij Ichneumones: itemq; agrestes sunt & acerbi, & robore dentium non ali-

†αλ' ἐπακούουσι

ter ferrum dissecare ac deuorare possunt, q̃ Mures in Teredone Babyloniæ: quorum pelles molles institores ad Persas uehunt, quibus uestes consuuntur, & corpus optime foueẽ. Has suo sermone Caunacas appellant. Hoc etiam in Muribus admiratione dignum est. Si Mus prægnans capta dissecetur, & eximatur fœtus, in eo quoque dissecto fœtus reperietur alter.

† al' ἐσὶ

Murium fœcunditas.

† al' κἂν αὐτῶν. lego λαυνάκας.

Vide Phauorinum.

Quemadmodum Pastinaca marina saltatione & Musica capitur. Cap. XVIII.

DE Pastinacæ marinæ natura hoc etiã cognoui. Pastinacam subnatantem piscator intuitus, ridiculum quiddam in piscatoria nauicula saltat: & dicteria aut conuitia aliqua iactat: & insuper ad tibiã, (si nôrit) quam tanquam illecebram fert, canere incipit. Hæc ex ea re magnam lætitiam, uoluptatemq; capit. Etenim, sicut ferunt, tum aures habet musicæ, tum saltationis oculos intelligentes. atq; hac permulsione illecta sensim ad summam aquã effertur. Interea uerò dum hic cantu & saltatione illecebras egregiè machinatur, alter quispiam nassa imprudẽtem subducit. Itaq; prẽter omnem spem, dum uoluptate tota mulcetur, & nihil metuit, capitur.

De Parnopibus Galatarũ. Cap. XIX.

EVdoxus ait Galatas, qui ad orientem Solẽ pertinent, eiusmodi facere, quæ si cui credibilia uidentur, fidem adhibeat: sin minus, reijciat. Cum maximi Parnopum greges, ut nubes esse uideantur, in Galatiæ agros inuolantes, frugibus incommodant, tum Galatæ quibusdã precationibus & obsecrationibus utuntur, simul & sacra conficiunt, quibus aues implorant: eæ autem illorum precibus obsequentes, frequentes ueniunt, & Parnopes perdunt. Ac si quis è Galatis earum aliquam comprehenderit, hoc supplicium in eum ex legibus illius gentis

† μιωιῶντες

constitutum est, ut morte mulctetur. Ac si huic qui eas ceperit ignotum fuerit, aues tantopere offenduntur, ut iterum inuocatæ, propter impunitatem illius, nõ ipsorum precationibus obtemperent.

De Hirundine alba in Samo. Cap. XX.

Aristote-

τας, καὶ ἁλιεύειν τε καὶ ἁλιεργεῖν οἷοί τε † εἶεν καὶ σίδηρον. τοιοῦτοι δὲ ἄρα καὶ οἱ μῦς οἱ ἐν τῇ Τερηδόνι τῇ Βαβυλωνίας εἰσίν: ἀνθρώπων καὶ τὰς δορὰς ἵζασιν οἱ τούτων κάπηλοι, καὶ ὧν ἱέρζας ἄγουσι φόρτον. ἐσὶ δὲ ἀπαλαὶ καὶ σωιρράμμιναι, χιτῶνός τε ἅμα γίνονται, καὶ ἀλιαίνουσιν αὐτούς. καλοῦνται δὲ ἄρα οὗτοι † Καναυταῖ ὡς ἐν κάνοις φίλον. Θαυμάσαι δὲ χρὴ μυῶν τὴν δὲ ἄξιον ἄρα καὶ τόδε. ἐὰν ἄλλῳ μῦς λύουσα, λιῶτα δίζαιρεθῇ τὸ ἔμβρυον, αὐτῆς διατμηθείσης ἐκείνης, ἔτα μὴν καὶ αὐτὸ διανοιχθῇ, καὶ ἐκεῖνο ἐχὶ βρέφος.

Περὶ τῆς θαλαττίας πτυγόνος. Κεφ. ιη.

Τῆς θαλαττίας πτυγόνος ἴδιον καὶ τόδε πρόσκηνθα. ὑπὸ τῆς ἁλιάδος νεὼς ὀρχεῖταί τις, ὅταν αὐτὴν ἐπονείσωσιν θεάσηται. καὶ μὴν καὶ ἀπίσκωπέ πη λέρτομον. καὶ πρὸς ὧν τούτοις ἐαυτῶν αὐλητικὸς, καὶ τὸν αὐλὸν ὡς δέλεαρ φέρει, καὶ ἐπαυλεῖ: ἢ δὲ ἐπειρήδηται. καὶ γάρ τοι καὶ ὅτα ἔχει μουσικῆς ἐπαίοντά φασι, καὶ ὄμματα σωιφρονοῦντα ὀρχηστικῆς. ἔτα λιλουμένη ἠσυχῇ προσαναπλεῖ. καὶ ὁ μὲν, τὰς ἴυγγας τὰς πρειημένας ἐργότατός ἐσιν. ἔθηκε δὲ τὸ φερνίον τις ἔνδον, καὶ ἐν μ ἐχθὲς αὐάγει. καὶ ὅδε δὴ τοῦ λαινότατον, λιλουμένη ἔτα ἑαυτὴν διαλέληθεν ἁρπαγεῖσα.

Περὶ τῶν ἐν Γαλάταις παρνόπων. Κεφ. ιθ.

ΓΑλάτας Εὔδοξος οὓς ἐοὺς λέγει δρᾶν τοιαῦτα, καὶ εἰ φανεῖταί τῳ πιστὰ, πεισθήτω: εἰ δὲ μὴ πλέον τοιαῦτα, μὴ πρόσχετω. ὅταν αὐτῶν τὴν γῆν νέφη παρνόπων ἐπιφοιτήσαντα, ἔτα λυπήσῃ οὐ καρπούς, οἷσι δὲ οἱ Γαλάται εὐχάς τινας εὔχονται, καὶ ἱερουργίας καταθύουσιν ὀρνίθων ἐσὶν ὡς κατακλητικάς. οἱ δὲ, ἐπακούσασι καὶ ἔρχονται σόλῳ κοινῷ, καὶ οὐ πάρνοπας ἀφανίζουσιν. ἐὰν δὲ τούτων τις θηράσηται Γαλατῶν, τίμημά οἱ ἐκ τῶν νόμων τῶν ἐπιχωρίων θανάτος ἔνδον. ἐὰν δὲ συγγνώμης τύχῃ τινὸς, καὶ ἀφεθῇ, εἰς μιῶν ἐμβάλλει οὐ ὄρνιθας, καὶ † τιμῶντα ἐκ ἐαλωκότι, ὃν ἀξιοῦσιν ἐπακοῦσαι, ἐαυτοὺς καλῶνται αὖθις.

Περὶ τῶν ἐν Σάμῳ χελιδόνος. Κεφ. κ.

Ἀριστοτέλης

Αριστοτέλης λέγει γίνεσθαι φησὶ Σάμῳ λευκὴν χελιδόνα. ταύτης γε μὴν ἐὰν τις ἐξεντήσῃ τὸν ὀφθαλμὸν, γίνεται μὲν αὐτίκα παραχρῆμα τυφλὴ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀμέμπτως, καὶ ἐξ ἀρχῆς ὁρᾷ, ὡς ἐκεῖνός φησι.

Περὶ τοῦ λιννάμωμου ὄρνιθος.

Κεφ. λα.

Τὸν λιννάμωμον ὄρνιν ἀκούω εἶναι: καὶ μέντοι καὶ κομίζειν κάρφη φυτοῦ τοῦ ὁμωνύμου ἐκ τῆς λίμνης τελμάτων, καὶ καλιὰς ὑποπλέκειν, ἵνθα Ἡρόδοτοί τε ἀδῆσι, καὶ ἄλλοι. φιλεῖσι δὲ πως οἴδε οἱ ὄρνιθες τὰς ἑαυτῶν εὐνάσεις καὶ καταγωγὰς ὑφαίνειν. ὀκοῦν οἷς μέλει τῶνδε τῶν καρφῶν οἱ σοὺς βαρεῖς ῥοίζῳ βιαιοτάτῳ, καὶ νευρὰς ὡτάσαι σφοδρᾷ ἰσχυρᾶς καὶ τῶν λιλάσιον ἀφιᾶσιν: αἱ δὲ ῥήγνυνται, καὶ καταλιθαίνει τὰ κάρφη. καὶ μέντοι καὶ τὸ ἀδόμενον ὑπὸ λιννάμωμον ταῦτά ἐστι.

Περὶ ὄρνιθος τοῦ †ὠρίωνος καλουμένου.

Κεφ. λβ.

Καὶ Κλειτάρχῳ χῶρον λέγειν Ἰνδοῖς γίνεσθαι ὄρνιν, ἡν εἶναι σφόδρα ἐρωτικόν. τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ λέγειν ὠρίωνα οἶμαι. φέρειν δὲ καὶ χρώματα αὐτὸν τοῦ λόγου ὡς ἐκεῖνον διαλάσκειν. τοῖς μὲν καλοῦσιν †ἐρωδιὸν ὅμοιον τὸ μέγεθος ὅτε ὠρίωνα εἶναι. ἐστὶ δὲ καὶ τὰ σκέλη ὡς ἐκεῖνοι, φοινικοῦν. ὀφθαλμοὺς δὲ λευκοὺς ἔχειν. ὄρνιν μὲν οὖν οὐκ ὡς ἐκεῖνοι. μέλον δὲ *μουσικὸν ὑπὸ τῆς φύσεως πεπαιδεῦσθαι, οἷα δίπου μέλη ταῦτα ὑμνεῖν γλυκίᾳ, καὶ πρὸς τὴν ἀδόμενον ὑμέναιον βλέπειν, θέλγοντα γοῦν ὕπνῳ λίνα γαμικῷ, πρασιέντα σειρῆνας.

Περὶ τοῦ ὄρνιθος τοῦ καλουμένου κατρέως, καὶ ἑτέρων Ἰνδικῶν ὀρνίθων. Κεφ. λγ.

Κατρέα ὄνομα Ἰνδὸν χρυσὸς τῇ φύσει ὄρνιν λέγει Κλείταρχος εἶναι τὸ κάλλος ὑπερφανὲς. τὸ μέγεθος γὰρ εἶναι πρὸς τὸν ταὼ. τὰς ἄκρας τῶν πτερῶν ἔοικε σμαράγδῳ. τὴν ὄρνιν μὲν ἄλλως, οὐκ οἶδας οἵους ὀφθαλμοὺς ἔχειν: εἰ δὲ ἐς σὲ ἀπίδοι: ἐρεῖς κιννάβαρίν εἶναι τὸ ὄμμα, πλὴν τῆς κόρης: ἐκείνη δὲ μέλλῳ τῇ χροᾷ πεφάνθαι, καὶ βλέπειν ὀξύ. τόγε μὲν τοῖς ἁπάντων ὀφθαλμοῖς λευκὸν, ἀλλὰ τοῖς τοῦ κατρέως τοῦδε ὠχρόν ἐστι. τὰς δὲ λιφαλοῖς πίλας, γλαυκοπάς: καὶ ἔχει βανίσιας οἱονεὶ ἱρόκῳ πεποικασμένας, ἔστι δὲ ἄλλῳ ἄλλη διαφορὰ μελάνων. πόδες δὲ αὐτῷ σανδαράκινοι. ἔχει δὲ καὶ φώνημα εὔμουσον), καὶ ἡδὺ τῇ ἀηδόνα ὑπερβάλλον. Ἰνδοὶ δὲ αὖ καὶ τῇ δὲ ὀρνίθων ἕτερον φιλοῦ

ARistoteles in Samo ait albam nasci Hirundinem, cuius oculos si quis pupugerit, statim quidē excæcatur: post uerò uisum recipit: &, sicut ille dicit, sic acutè quemadmodū à principio uidet.

De Cinnamomo aue. Cap. XXI.

CInnamomum auem auditione accepi ex plantæ gentilis suæ surculis, è paludibus collectis, ijs in locis, ubi Herodotus & alij scribunt, nidos construere, ac inter se contexere. Eos uerò qui eiusmodi ramulos ambiunt, sagittas graues, robusto & contentissimo neruo expulsas, magno impetu contra ramos, quibus nititur nidus, mittere. itaq; rumpuntur, & festucæ decidunt: quos uulgò cinnamomi nomine celebrant.

†Gillius aspirauit.

De Horione aue Indica. Cap. XXII.

CLitarchus in India scribit uolucrem amatorio affectu flagrantem, nomine Horionem (si benè memini) nasci, magnitudine parem Ardeæ, rubris similiter cruribus, oculis (aliter q̄ illæ) ceruleis: sic à Musica instructam, ut naturæ munere tam suauiter canat, ut ipsas referat Sirenes, & dulcedine sua ad suauissimos hominum cātus, qualis impris est hymenæi nuptialis, accedat.

† καλουμένοις ἐρωδιοῖς

* al' μουσερ γὲρ δὲ

De Catreo aue, & alijs auibus Indicis innominatis. Caput XXIII.

CAtreum auem, ita nūcupatam, cum eximia formæ pulchritudine Clitarchus ait, tum Pauonis magnitudine esse, tum pennarum eius extremitates smaragdi similitudinē gerere. Quòd si quid aliud intueatur: eius oculi nescias quo colore sint: sin te aspiciat, cinnabarin te uidere in eius oculis diceres: excepta pupilla, cui color melinus, & acies acuta. Quod in aliorum oculis album, in illis pallidum est. Capitis plumæ guttis quibusdam croceis sparsis distinctæ sunt. Pedibus color sandaracæ. Vox canora, & sicut Luscinię, sic eadē acuta & arguta est. Indi sanè suas delicias etiam ex auibus habent,

bent, & earum aſpectu oculos paſcunt. Sunt inter cæteras quædam undiquaque purpureæ, & puriſsimæ flammæ aſsimiles: quæ gregatim tantopere uolãt, ut nubes eſſe uideantur. Sunt & alia auium genera uaria, quarum ſpecies non ſatis deſcribi poteſt: cantãdi ſuauitate & oris expreſsione tanta, ut comparatio nulla reperiatur, niſi Sirenes quaſdam eas dixeris. Nam has quoq; uirgines alatas, & pedibus aues fuiſſe, poëtarũ fabulæ canunt, & pictores oſtendunt.

†γύϊους

De Cygnis. Cap. XXIIII.

CYgnis ſedes & cõmorationes ſunt in lacubus, paludibus, ſtagnis, & perennibus fluuijs, quorum confluens moderatè & ſedatè fertur. Suapte natura pacati ſunt, ad ſenectutemq; perueniunt nõ ſibi grauem. Robore, quo magno præditi ſunt, confidentiores exiſtunt: non tamen ut iniuriam ipſi inferant priores, ſed ut laceſsiti eam propulſent. itaque facilè Aquilas etiam prouocati uincunt, ut ſuprà expoſui.

De Simijs Indicis, & quibus modis capiantur. Cap. XXV.

IN India Clitarchus tradit, Simiarum genera colore uaria, & magnitudine præſtantia oriri: tantamq; earum in montibus multitudinem eſſe, ut uel Alexandrũ Philippi filium magnis copijs ſeptum eæ frequentes perterrefecerint, quòd arbitraretur ſe ſibi inſidiantem exercitum uidere. Nam cum Alexandro ſe oſtenderũt caſu, excelſo & recto corpore erant. Non capiuntur retibus, neq; ſagaciũ Canum uenandi ſolertia. ſed cum ſit animal ſaltationis auidum, ſaltare cupit: & tibia canere meditatur, ſi uim & numeros inflandi aſſequi poſsit. Si item quempiam uiderit calceos induentem, imitatur: & ſi quẽ uiderit oculos rubrica pingentem (aut lauantem) hoc idem facere ſtudet. Itaque pro his ex plumbo factos graues calceos proponunt, & laqueos ſubijciunt, ut pes quidẽ inſeri poſsit, ſed interim firmo uinculo retineatur. Itemq; uiſco decipiũtur.

†αὐτῷ

†Nam illis uidentibus Indus pelues aqua plenas in earum conſpectu ponit, ex eaq; oculos oblinit, ac mox uiſcum pro aqua reponit: illæ aſpicientes (ut ſunt ad omnia imitanda aptæ) continuò deſcendunt, oculosq; & ora ipſæ ſimiliter uiſco oblinunt, itaq; poſtea facillimè capiuntur. * Infrà etiam cap. 37 hermata pro laqueis accipit. quanquã ſi ui ſpeculi excæcatur, quid opus eſt laqueo? An ſi manibus accipiat ſpeculũ, ut illaqueetur? quod certius eſt. ſin minus, & inſpexerit tantũ, ſic quoque oculis debilitatis, & luce præſtrictis capietur.

Codex Græcus hæc non habet, ſed Gillij uerſio, ex Strabone ut conijcio.

φλὼ ἔχον, ἵνα ⊕ οἱ ὁρῶντες ἐσιᾶν τῇ ὄψιν δοκῶσιν. ἰδόντες γὰρ †αὐτοὺς παρεσκευασμένους πορφυροῦς, ⊕ τῇ καθαρωτάτῃ φλογὶ προσεοικότας. καὶ τούτων ἀεὶ πήγνυται καὶ πλῆθος ἀσπερεὲς νομίζειν ἀφῆ. καὶ ἄλλα μὲν ποικίλα, καὶ ὁ παὼν τὴν εἰδὼ εὐρηται, μελῳδίαν τε ⊕ εὐφωνίαν καὶ εὐγλωττίαν ἅμαχα, ὡς ἔστιν, μή τι καὶ παχύτερόν ὄντι, σειρῆνάς τινας, ἢ καὶ τούτων γε ἀγγύθεν. κατά περ γὰρ ὡς ἦσαν καὶ τὸ μυθῶδες κόραι, καὶ οὗτοι πτῶσιας ὄρνιθας εἰδόκασι, ποικιλαί τε ἄδουσι, καὶ ζωγράφοι δεικνύουσι.

Περὶ λύκων. Κεφ. λδ'.

ΚΥνας δὲ ἔνθα καὶ διατρίβειν, λίμναι τε καὶ ἕλη ⊕ πυάγη, καὶ ἀγήραοι ποταμοὶ πρᾴως καὶ ἡσυχῇ ῥέοντες. εἰρηναῖοι δέ εἰσι, καὶ εἰς γῆρας πρωΐαν ἑαυτοῖς λῆφον. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς ῥώμην ἄλκιμοι, καὶ θαρροῦσιν αὐτῇ, οὐ μὴν ὥστε ἄρχειν ἀδίκων, ἀλλ' ἀμύνασθαι γε μὴν ἄρξαντα. ῥᾳδίως γὰρ καὶ τῶν ἀετῶν περιγίνονται, ὅταν ἐκεῖνοι τολμήσωσιν ἐπιθέσθαι αὐτοῖς. Εἴπερ αὐτοπρόσωπος μάχης τρόπον.

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς πιθήκων. Κεφ. λε'.

ΛΕγει ὁ Κλείταρχος πιθήκων ἐν Ἰνδοῖς εἶναι γένη ποικίλα τὴν χρόαν: μεγέθει τε μέγιστα. ἐν δὲ τοῖς χωρίοις τοῖς ὀρεινοῖς, τοσοῦτον αὐτῶν τὸ μέγεθός ἐστιν, ὡς Ἀλέξανδρον φόβον φησὶ τὸν Φιλίππου καὶ παῦν κατακλαγῆναι σὺν καὶ τῇ οἰκείᾳ δυνάμει, οἰόμενόν αὐτῶν ὁρόως ἰδόντα τινὰ στρατιὰν ὁρᾶν συνειλεγμένην, καὶ ἐλοχῶσαν †αὐτὸν. ὀρθοὶ δὲ ἅπαντες οἱ πίθηκοι τὴν τύχην νικῶσιν ἐφ' ὑψηλοῦ. θηρῶντες δὲ ὅτι ἄνθρωποι, οὔτε λαγῶν ἐγκρατεστάτων σοφίᾳ, καὶ μάλα ἀγρυτικῇ. ἔστι δὲ τὸ ζῷον ὀρχηστικὸν, εἰ θεῷτο ὀρχούμενον. καὶ θέλειν αὐλεῖν, εἰ καταπνεῖν μάθοι εἰδέναι. πῶς τούτοις εἰ θιάσαι τὸ λίνα †ὑποδήματα τοῖς ποσὶ πεδιτιθέντα, μιμῆται τὴν ὑπόδεσιν: καὶ †ὑπογράφοντα τὼ ὀφθαλμὼ μίλτῳ, καὶ τοῦτο δρᾶσαι θέλει. Οὐκοῦν †ὑπὲρ τῶν ἐρημίνων μαλίβδου πεποιημένα κοῖλα καὶ βαρέα †ὑποδήματα πρόκειται, καὶ βρόχους αὐτοῖς †ὑποβαλόντες, ὡς ἐσβαλεῖν μὲν τὸ πόδι, ἐχέσθαι δὲ τῇ πάγῃ καὶ μάλα ἀφύκτῳ. Δέλεαρ δὲ αὐτοῖς ὀφθαλμῶν πρόκειται †ὑπὲρ τούτου, ἰξός. Κατόπτρῳ δὲ χρησάμενον ὁ Ἰνδὸς ὁρώντων ἑκάτερον: οὐκ

ἐσὶ

Speculo

ὐσὶ δ' ἐπὶ τὰ κάτοπτρα, ἀλλ' ἑτέρα πῶς πη θηγόντες. εἶτα ⸫ τούτοις * ἐρμαῖα ἰσχυρὰ ἐπιτιθέασιν. καὶ μέντοι ⸫ πιαῖνται διὰ τοῦτο οἱ μὴ ἔρχονται ⸫ ἀγχυνῶς ὁρῶσι, τῇ τῶν μίμησιν ἡμῖν εἰδότες. ἐκπλήττει δ' ἰσχύς τις κωλυτικὴ βλεφάρων ἐκ τοῦ πρὸς τῷ αὐγῷ αὐτιτυπίας, ὅταν ἴδωσιν ἀτενίσαντα. εἶτα ὀχ ὁρῶντων, αἴρουσι ῥᾳδίως. φυγεῖν γὰρ ἔτι εἰσὶν ἄκυροι. ἄρκτῳ μὴ ἐπιὼν πιθήκων τις ἄλλα, ἐνδάρτι ⸫ ἐκ ἐνδίων· τῷ ταῦτα δ' ἔχειν ἐνά τῷ συνιόντι ἐκ ἀπόδειξον, οὐ μὰ Δία.

Περὶ τῶν ἐνδικῶν λεόντων. Κεφ. κε.

ΛΕοντας γὰρ ἐνδοῖς τὰ γίνεσθαι μεγίστους, οὐ διαπορῶ. τὸ δὲ αἴτιον, τῶν ζώων τὴν ἑτέρων ἥδιστα ἡ γῆ μήτηρ οὖσα ἀγαθή. ὥστε δ' ἐντυχεῖν τῇ πρόσωπον εἰσὶν οἷσι ἀγριώτατοι τῷ θηριωδέστατοι. δέρη ἐκείνων λεόντων μέλαινά τε ἰδεῖν ⸫ φρίξασα ὀρθῇ τε ἀνίσατα, τῷ σωεκπεπτῇ δέος οἷον ἐκπλήττων. ἀ δ' ἄλωναι διωηθεῖσιν, πραΰνονταί γε, ἀλλ' ὀχ οἱ μέγιστοι ⸫ ἡμερῶνταί γε, καὶ γίνονταί γε βᾶσα τισὶ θασοί, ὡς ἄγειν τε ὑπὸ ῥυτῆρος ⸫ τῇ ἰμαστοῦν ὠῒ θήραν ἐμάδην, ⸫ ἐλάφων, ⸫ συῶν, ⸫ ταύρων, ⸫ ἀγρίων ὄναν. εἰσὶ γὰρ τῷ ῥινηλατῆσαι ὡς ἀκόην δεινοί.

Περὶ τῶν Λιβύης ἐθνους τῶν ἀπὸ λεόντων ἀπολωλότων. Κεφ. κζ.

ΕΝ τῇ Λιβύῃ χώρᾳ, ἔθνος ἦν φασὶ τὸ καλούμενον Νόμαιον, τῷ τὰ μὲν ἄλλα δύστυχουν † τὸ δ' αἰμα μάλα, καὶ τὸ δ' αἰμονος ναὶ μὰ Δία λήξεως. εἶτα ἠφανίσθη τελέως, λεόντων αὐτοῖς ἐπελθόντων πλήθει τε παμπόλλῳ, τῷ μεγέθει μεγίστῳ, τῷ τῶν πόλεμον ἀμάχων. ὑφ' ὧν πανδημεί τε καὶ παγχρεὶ διαφθαρέντων, εἶτα δὲ τὸ πᾶν τελὲς ἀπώλοντο τὸ ἔθνος. λεόντων γὰρ ἀθρόων ἐπιδημία, χῆμα ἀπρόσμαχον.

Περὶ τῶν Σάμῳ θηρίων τῶν καλουμένων νηάδων. Κεφ. κη.

ΕΥφορίων ἐν τοῖς ὑπομνήμασι λέγει τὴν Σάμον ἐν ταῖς παλαιοτάταις τοῦ χρόνου ἐρήμην, γενέσθαι τε ἐν αὐτῇ θηρία μεγέθει μὲν μέγιστα, ἄγρια δ', ⸫ προσπελάσαι τῷ δεινά. καλεῖσθαι δὲ μὴν † νηάδας· ἀπορῆσαι καὶ μόνην τῆς βοῆς γενέσθαι τὴν γῆν. παροιμίαν δὲ ἐν τῇ Σάμῳ διαρρεῖν τὴν λέγουσαν, μείζων βία τῶν νηάδων. ὀστᾶ δέ τινα καὶ νῦν αὐτῶν δείκνυσθαι μεγάλα ὁ αὐτὸς φησι

Περὶ

Speculo etiam Indus uenator in Simiarum conſpectu utitur: cuius loco diſcedens aliud relinquit, & * laqueum ſubtus addit ualidum. Simia uerò accedens, fixo obtutu in ſpeculum intenta, imitatione hominis: radijs è ſpeculo reflexis ita afficitur oculis, ut hebetati illi palpebris tanquam agglutinatis conniueant. itaq; cæcutiens facillimè capitur, ut quæ fuga ſibi cóſulere iam nequeat. Hęc et alia de Simijs tum Indicis tum non Indicis, nobis cómemorata, digna profectò ingenij liberalis cognitione uidentur.

De Leonibus Indiæ. Cap. XXVI.

† μὲν

LEones in India naſci maximos, ne tenuiſsima quidem mihi dubitatio eſt. terra enim India mater optima aliorum animalium in cauſa eſt. Hi ergā obuios immaniſsimi dicuntur. eorum pelles nigræ ſunt, & pilis horridæ, & aſpectu formidoloſę. Si capiantur, manſuefcunt quidem, modò ne maximi ſint: tum uerò adeò aſſuefiunt loro, ut facilè ſimiliter atque Canes ad uenandos hinnulos, Ceruos, Apros, Tauros & Aſinos ſyluestres duci queant. ſagaciſsimè enim (ſicut audio) odorantur.

De gente in Africa à Leonib. perdita. Cap. XXVII.

IN Africa gens fuit, ut fertur, quam Nomæam, id eſt, Paſtoralem nominabant, felix & fortunata, ſed tandem cum Leones plurimi ſimul & maximi & immanes ſuperueniſſent, penitus eſt extincta, ita ut nihil eius reliquum ſit factum. Adeò inexpugnabilis eſt improuiſus & magno coniunctus numero Leonum impetus.

† ἀλλ' εὐνόμου

De feris animalibus Samijs. Cap. XXVIII.

EVphorion in commentarijs ſcriptū reliquit, Samum cum olim deſertiſsimam fuiſſe, tum in ea beſtias feras, & metuendas obuijs, maxima magnitudine, nomine Neades fuiſſe, quarum ſola uoce terra diſcederet: Indeq; profectum eſſe id prouerbium, quod uulgò Samij dicunt, Maius ui Neadum. Idémque affert, earum oſſa maxima uel ſua ætate extitiſſe.

Νηίδων He raclidæ de politijs.

De uſu & ui Elephantorũ apud Indos, cũ aliàs, tum in bello. Cap. XXIX.

INdorũ regẽ hoſtibus bellũ inferentẽ, bellatorũ centena millia Elephantorũ antecedunt: tum uerò aliorũ maximorũ & fortiſsimorũ tria millia ſubſequuntur, ad hoſtiles muros ipſo incurſu euertendos inſtitutorũ: cum enim rex iubet, euertũt, idq; pectorũ ſuorum ui & impetu. Hoc ſe audiuiſſe Cteſias ſcribit: idemq; Babylone ſe uidiſſe dicit, palmas ab his ad moderatoris ſui iuſſum uiolentiſsimo impetu extirpatas.

De piſcib. paludis Pęonidis. Ca. XXX.

ZEnothemis ſcribit in Pæonide palude quoſdã piſces ꝓcreari, quibus adhuc palpitãtibus, ſi eos Bubulo pecori edendos obijcias, explet nõ minùs libenter, q̃ cæteri Boues fœno. Contrà ab eorũ dem mortuorũ uſu, ſicut idem ait, tantopere abhorret, ut non attingat.

De piſcibus Armeniæ mortiferis. Cap. XXXI.

IN Armenia excelſum ſaxũ auditiõe accepi permultã aquã emittere, atq; ſub ipſum ſubijci fontẽ undiquaq; quadratũ treis paſſus altũ, ſingulaq; eius latera ſtadij dimidiũ occupare, & ſimul cũ aqua piſceis frequẽter excidere, cubiti magnitudine, tum maiores, tũ nõ multò minores: & exijs partim delabi ſemimortuos, partim adhuc palpitãtes ad mortẽ præcipitare. Et peruagatũ eſt eos colore eſſe nigerrimos, & nõ aſpectu inſuaueis. Veruntamen ſi quid eorũ uel homo uel fera beſtia guſtârit, ſtatim mori. Propterea uerò Armenios ꝙ ferarũ multitudine redundẽt, primũ eos collectos ad ſolis radios exiccare: deinde ne hauſta piſciũ aſpiratione graui & peſtilenti, aut excitato inde puluere hauſto pereant, ore & naribus obturatis hoc piſciũ genus cõtundere, & in farinas redigere: & ad ficus admiſtas in ea loca, quæ maximè abũdant feris, diſſeminare. Beſtię primũ ut eas attigerũt, ſtatim moriunt: atq; ea fraude Apri, ferę Caprę, Cerui, Caprę, Vrſi, Aſini ſylueſtres necãt. nam

Περὶ τῶν ἐλεφάντων ἰχύος. Κεφ. κθ.

Τοῦ Ινδῶν βασιλέως ἐλαύνοντος ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐπονται μυριάδες ἐλεφάντων πολεμικῶν μαχίμων. ἕτεροι δὲ ἀκόντων χιλίοις οὐ μείοσι καὶ ἰσχυροτάτοις ἐπιβάσι, οἱ πρῶτον ὅσον πεπαιδευμένοι τὰ τείχη τῶν πολεμίων ἀναβρήξαι, ἐμπεσόντες ὅταν κελεύσῃ βασιλεύς. ἀναβρήξαι δὲ τοῖς σώμασι. καὶ λέγω μὴ ταῦτα καὶ Κτησίας, ἀκοῦσαι γράφων. ἰδεῖν δ' ἐν Βαβυλῶνι ὁ αὐτὸς λέγει φοίνικας αὐτρρίζους ἀνατρεπομένους ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων· τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐμπεσόντων αὐτοῖς θηρίων βιαιότατα. φῆσι δέ, αὖ χρῆσθαι τὸν Ινδὸν τὸν πολεύοντα αὐτοῖς, κελεύσαι φῆσαι τοῦτο αὐτοῖς.

Περὶ τῶν ἐν Παιονίδι τῇ λίμνῃ ἰχθύων. Κεφ. λ.

ZΗνόθεμις λέγει † πρὸς Παιονίδα λίμνην τινὰς φέρειν ἰχθῦς· οὐασιρᾶν εἰ παραβάλοιτις ἀπαίροντας τοῖς βουσὶν, οἷς ἐμφορῆντι αὐτῶν μάλα ἀσμένως, ὡς οἱ λοιποὶ τὸ χόρτον· νεκρῶν δὲ τῶν ἰχθύων, ὃν ἂν πάσαιντο ἐπὶ οἱ βόες, ἐκεῖνον λέγει.

† πρὸς

Περὶ τῶν ἐν Αρμενίᾳ ἰχθύων. Κεφ. λα.

ΠΑρὰ Αρμενίοις ἀκούω πέτραν εἶναι ὑψηλὴν, εἶτα ταύτην ὕδωρ ἐκβάλλειν πάμπολυ. ὑποκεῖσθαι δὲ τῇ πέτρᾳ πεπεδάνομαι κρήνην τετράγωνον παντὸς, ἡ ἑκάστη πλευρὰ σταδίου ἥμισυ ἐχέτω. βάθος δὲ τριῶν ὀργυιῶν εἶναι. σωρεύεσθαι δὲ τῷ ὕδατι πολλὰ κακὰ τῷ πεφρικότι· ἰχθῦς πολλάκις, ἔχοντας τὸ μῆκος καὶ πήχεως, καὶ ἐπὶ μείζους, καὶ μείους καὶ ἐλάττονας, ἀλλ' οὐ κατὰ πολύ. καὶ οὓς μὲν αὐτῶν κατολισθάνειν ἡμιθνῆτας· οὓς δὲ ἀπαίροντας, καὶ μάλα γε ἰσχυρῶς, ἀποθνήσκειν. εἶναι δὲ αὐτοὺς ἃ φήμη λέγει παῦρα σφόδρα μέλανας, καὶ ἰδεῖν οὐκ ἀηδεῖς. αὖ δέ τι τούτων γεύσηται ἢ ἄνθρωπος ἢ θηρίον, παραχρῆμα ἀπόλλυται. τοὺς μὲν οὖν Αρμενίους, δοκεῖ τὸ φάρμακον αὐτοῖς εἶναι καὶ πολύθηρον τὴν γῆν, ἀθροίζειν αὐτοὺς, καὶ αὐαίνειν ὑπὸ τῇ ἕλκῃ τοῦ ἡλίου· εἶτα κόψαντας ὑποδήσαντάς τι κάτω ταῖς βρισὶ καὶ ὅλῳ σώματι, ἵνα μὴ ὅλῳ ἄθλιοι ἐκπασάσωσθαι τὴν ἐκπνεόσαν ἄτμον, ἢ τὴν ἐγαρομένην ἐκ λεπτῶν τινων κόνιν ἀλφίτων, εἶτα † ὧν θάνωσι. ποιήσαντες οὖν ἅλυρα τοὺς ἰχθῦς φ' τοῖς μάλιστα * θηριωτάτοις χωρίοις καταπαύουσιν αὐτὰ· ὧν γευσάμενα τὰ ζῶα ἀποθνήσκει. καὶ σῦκα δὲ παραμίγνυται τοῖς ἀλεύροις οὕτως ἔχουσιν. οὕτω μὲν οὖν διαφθείρονται οἵτε σῦς οἱ ἄγριοι, καὶ αἱ δορκάδες, καὶ οἱ ἔλαφοι, καὶ οἱ ἄρκτοι, καὶ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι, καὶ αἶγες, ἄγριοι μέν τοι καὶ οὗτοι.

† al' ἀπεθάνωσι

* φωθηροτάτοις

συνωτράγα

συνθηράγα γὰρ τοῦτα, καὶ ἀλφιτοφάγα τὰ ζῷα ὄντα. ἀναιροῦσι δὲ ὧδε τρόπον τοῦτον, ὅτι ἂν πλῆθος. Λέοντας δὲ, καὶ πάρδαλεις, καὶ λύκους, ζαρκοφάγα ὄντα, ἑτέρως ἀναιροῦσι. τῶν γὰρ οἴων τῶν ἡμέρων, καὶ τῶν αἰγῶν πλαγιάσαντες τὴν πλευρὰν, ὡς ὅσον καθῆναι τὴν χεῖρα, ἐμπλάττουσι τῶν αὐτῶν ἰχθύων πεφυκέναι, κακὸν ναὶ μὰ Δία δέλεαρ τοῖς πεφυσημένοις. ὅταν οὖν ἅψηται λέοντος, ἢ πάρδαλις, ἢ λύκος, ἢ ἄλλό τι τοιοῦτον φάγῃ καὶ γεύσηται, τέθνηκε πλαγιάσαν μα. Καὶ πᾶσα μὲν οὖν ἡ Ἀρμενία θηρίων ἀγρίων τροφός τε ἅμα καὶ μήτηρ ἐστίν: ἡ δὲ πεδιὰς, ἐπὶ μᾶλλον ἡ πρὸς τῷ ποταμῷ.

Περὶ τῆς ἐν τῇ Κασπίᾳ ἰχθύων ὀξυρύγχων. Κεφ. λϛ.

ΕΝ τῇ Κασπίᾳ λίμνῃ ἀκούω μεγίστων εἶναι, καὶ ἰχθῦς φέρειν αὐτῇ γίνεσθαι μεγάλους, καὶ ὀξυρύγχους καλουμένους, ἰσχὺν δὲ ἔχειν μεγάλην τοῦ προσώπου ἕνεκα. καὶ προίσχεται μὲν ὁ μῆκος ἐκτὸς πηχῶν. ἁλόντες οἱ Κάσπιοι θηρῶσιν αὐτοὺς, καὶ διαπάσαντες ἅλσὶ καὶ ταρίχους ἐργασάμενοί τε καὶ ἀφέναντες αὖους, ἐπισάξαντες καμήλοις, κομίζουσιν εἰς Ἐκβάτανα, καὶ πιπράσκουσιν ἄλφιτα ἐκ τῶν δὲ τῶν ἰχθύων, ἀφελόντες τὴν πιμελὴν. καὶ τὴν μὲν ταρίχου πιπράσκουσι, τῷ δὲ ἰχθυίνῳ ἐλαίῳ χρίονται, λιπαρῷ σφόδρα καὶ ὑπόλιπος. τὰ δὲ ἔντερα ἀφαιροῦσιν αὐτῶν, καὶ ἕψουσι: καὶ ἀφ' αὐτῶν ποιοῦσι κόλλαν, καὶ μάλιστα γὰρ ἁρμόττει γίνεσθαι διαμένειν. σωλέχει γὰρ πάντα ἐγκρατῶς καὶ προσέχει ἐν οἷς ἂν προσπλακῇ, καὶ ἰσχύει ὅτι λαμπρότατα. ἔτος δὲ σωλέχει πᾶν ὅτι ἂν σωθῇ σπάσῃ τε καὶ σωάψῃ, ὡς καὶ δέκα ἡμέραις αὐτῇ βρεχομένῃ μήτε λύεσθαι, μήτε μὴν ἀφίεσθαι: ἀλλὰ καὶ οὕτω ἐλέφαντα †χειρῶντας χρῆσθαί τε αὐτῇ, καὶ τὰ ἔργα ἐκπονεῖν κάλλιστα.

Περὶ τοῦ ὄρνιθος τῆς Κασπίου, καὶ ἑτέρας Κασπίου, ἢ μᾶλλον Ἰνδικῆς. Κεφ. λγ.

ΛΕγέτις λόγος γὰρ Κασπίοις ὄρνιν γίνεσθαι, τὸ μὲν μέγεθος ἰσχὺν οὐκ ἀλίκην ὄνας οὐ μεγίστους: ποικίλην γε μὴν τοῖς πτεροῖς, καὶ πολυχροίᾳ διαβεβιασμένην. καὶ πέτασθαι ὑπὲρ ὅσον ἀκούω, ὑποτείνειν δὲ πρανῆ τὰ σκέλη, καὶ οἷον αἰέχειν αὐτοῖς αὐτόν. ἀλαγμὸν δὲ προΐεσθαι σκυλακίου. ποιεῖσθαι δὲ τὴν πτῆσιν οὐκ ἐν ἀέρι βαθεῖ, ἀλλὰ πόρρω τῆς γῆς, ἐλαφρίζειν ὡς ὑψοῦ ἑαυτὸν μὴ δυνάμενον.

Κάσπιος

nam eiusmodi animalia ficuum & farinarum auidissima sunt. Perimuntur autem hoc modo, quòd nimium abundẽt. Iam uerò alio modo tollunt Leones, Pardales, Lupos. Nam in domesticarum Ouium & Caprarum discissum latus, quatenus manus inseri queat, farinas ex ijs piscibus abdunt. Post uerò hanc escam ad eos alliciendos obijciunt, ac cum eiusmodi quippiam Pardalis, Leo, Lupus gustarint, continuò moriuntur. Est autem cum omnis Armenia mater & nutrix ferarum, tum præcipuè campestris circa fluuium.

De Oxyrynchis Caspijs. Cap. XXXII.

IN maximò Caspiæ lacu Oxyrynchi ab acumine rostri nuncupati, magnitudine octo cubitorum procreantur. Eos Caspij captos distrahunt, & sale conditos atq; exiccatos Camelis dossuarijs Ecbatana uehunt: quin & adipe detracto, farinas ex ijs conficiunt. & huiusmodi salsamenta quidem uendunt: oleo uerò pinguissimo & non graueolenti unguntur. Atque etiam exempta ex ijs uiscera excoquunt: unde ad permultos usus accommodatum fit glutinum: nam non modò ad quæcunque applicatum fuerit, adhæresçit: sed & firmissimè retinet, ut & decem diebus madefactum non tamen dissoluatur, neque remittat. Itaque etiam artifices, qui circa ebur laborant, eo utuntur, & opera conficiunt pulcherrima.

†χαραργῶντας

De aue quadam Caspia, & rursus alia Caspia uel potius Indica. Cap. XXXIII.

FAma quædam uenit in sermonem hominum apud Caspios auem procreari magnitudine maximi Gallinacei, uersicolore uarietate florentem. atque auditione accepi eam supinam uolare, & sub collũ extensis cruribus se ueluti subleuare: tum Catelli uocẽ mittere. neq; in sublime, sed circum terrã idcirco uolare, quòd in altum non queat sese attollere.

Est

Est & altera auis Caspia, †uel potius Indica, (nam in India etiam nascitur) Anseris magnitudine: & lato quidē, sed tenui capite, cruribus paruis est: uario colore distinguitur. nam eius dorsum purpureum est, uéter maximè coccineus: caput & cutis exalbescunt. Vocem caprinā mittit.

†μικρά.

*πορφύρα

†Rursus eandem auem uidetur inferius cap. 38. describere: ex cuius collatione quædam utrobique emendanda uidentur. Ego quidem & has duas quæ hîc describuntur, & tertiā quæ infrà, pro aue una acceperim.

De Caspijs Capris & Camelis. Cap. XXXIIII.

CAspiæ Capræ & albissimæ sunt, & cornibus mutilæ, corpore paruæ ac simæ. Cameli quoq; Caspijs abundant, quarum maximæ ad Equorum maximorum accedunt magnitudinem. Eorum uilli adeò sunt molles, cum Milesijs lanis ut mollitudine comparari possint, ex ijsqúe sacerdotes & Caspiorum ditissimi præcipuiq; uestes conficiant.

†σιμαὶ

De Apibus quæ Chalcoides cognominantur. Cap. XXXV.

ANtenor in tractatione Creticarum rerum in Rhauciorum urbem ait diuino quodam impulsu Apum, quæ uocarentur Chalcoides, examen accessisse, & defixis aculeis molestiā obuijs exhibuisse: Illos earum impetum non sustinentes solum mutasse, & in alium peruenisse locum, ibiq; condidisse oppidum, quod si militer pristinæ sedis maternæ amore, Rhaucum in ipsa Creta nominarunt: ut quamuis patria ui fatali essent depulsi, nomen tamen illius retinerent. Ait autem Antenor in Ida monte Cretæ etiamnum harum Apum paucas quasdam esse reliquias, quæ similiter ut illæ suis aculeis q̄ acerbissimè pungant.

†οἰκίσαι

*Ραῶκον

Leonem carnes Cameli præ cæteris appetere. Cap. XXXVI.

CAmeli carnes à Leonibus comedi solere, testimonio est Herodotus, cum in Xerxis Camelos, qui commeatū portarent, dicit Leones inuasisse: & ex alijs animalibus nulla, neque iumenta, neque homines attigisse. (idque factum miratur, præsertim cum Camelos ante id tempus nunquam uidissent, & aliunde esset, unde famem explerent.)

Parenthesi inclusa ex Herodoti septimo suppleuimus.

At

Κάπριος ἡ ἀρὰξ καὶ ὄρνις, ἣ Ινδὸς μᾶλλον. λέγεται γὰρ ἡ ἐκείνη τὸ χρῶμα οἱ μὲν ταύτῃ. καὶ ἔστι τὸ μέγεθος ἴση χῆνας αὖ, καὶ ἔχει λευκαλέαν πλατεῖαν μὲν, λεπτὴν δέ. καὶ τὰ σκέλη οἱ †μικρά. καὶ λευκαμένη χρόα οἱ καὶ μικτή. τὸ μὲν γὰρ νῶτον αὐτῆς *πορφυροῖς ἠγλάϊσαι: τὸ δὲ ὑπὸ τῇ γαστρὶ, κόκκῳ γνησιωτάτῳ μᾶλλον πεφοίνικασαι. λευκὴ δὲ καὶ λίπμα, λοιπὰ ἄμφω. φθέγγεται δὲ ἴση τὴν αἶγα.

Περὶ τῶν Καπρίων αἰγῶν καὶ λαμήλων. Κεφ. λδ.

Αἶγες ἡ Κάπριαι γίνονται λευκαὶ ἰσχυρῶς. καὶ λεπτότατα δὲ ἄγονοι, μικραὶ τὸ μέγεθος †εἶμαι. Κάμηλοι δὲ ἀριθμοῦντες πλέους, αἱ μέγιστοι ἴσαι οὐ ἵπποι οὐ μεγίστους, εὐτριχοῦσι ἄγαν: ἁπαλαὶ γάρ εἰσι σφόδρα αἱ τούτων τρίχες: ὡς καὶ τοῖς μαλακοῖς ἠρίοις αὐτικρίνεσθαι τὴν μαλακότητα. οὐκοῦν ἐκ τούτων οἱ ἱερεῖς ἐσθῆτα ἀμφιγνώσονται. καὶ οἱ τῶν Καπρίων πλουσιώτατοί τε καὶ δυνατώτατοι.

Περὶ τῶν μελισσῶν λαλημένων χαλκοειδῶν. Κεφ. λε.

ΕΝ λόγοις Κρητικοῖς Αντήνωρ λέγει τῶν καλουμένων Ρακίων πόλει, ἐκ τινος δαιμονίας προσβολῆς ἐπιφοιτῆσαι μελιττῶν σμῆνος, αἱ πρῶτον λαλοῦσαι χαλκοειδεῖς. ἐγχρίμπτουσαι ἁρπαστικῶς τοῖς λεχέεσι, εἶτα μέντοι πικρότατα λυπεῖν οὐ σπουδάζουσι. ἐκείνους ἢ τὴν προσβολὴν φέροντας, ἀναστῆναι τε πατρίδος. ἡ μέντοι ἡ εἰς χῶρον ἐλθεῖν ἄλλον, καὶ †οἰκῆσαι φιλίᾳ τε μητρίδος, ἵνα Κρητικῶς εἴπω, *Ραῶκον φ' αὐτῇ τῇ Κρήτῃ: εἰ καὶ τὸ χωρίον ὁ δαίμων ἤλαυνεν αὐτούς, ἀλλὰ γοῦν τιμίως ἀπαναδοῦναι τὸ ὀνόματος οὐκ ἐστομώσαντας. Λέγει δὲ ὁ Αντήνωρ καὶ ἐπὶ τῇ Ἰδαίῳ τῷ Κρησσαν, ἐκείνου τοῦ χρόνου τῶν μελιττῶν εἶναι ἐνδάλματα, οὐ πολλὰ μέν, εἶναι δ' ὅμως καὶ πικρὰς φυτυχεῖν, ὡς ἐκεῖναι ἦσαν.

Οπως ἔχει πρὸς τὸ τῶν λαμήλων λρέας ὁ λέων. Κεφ. λς.

ΚΑμήλων κρέας ἥδεσθαι λέοντα ἰδίαν. ἐν τῷ μαρτύριον Ηρόδοτος λέγει, ταῖς Ξέρξου λαμήλοις ταῖς τὸν σῖτον φερούσαις ἐπιθέσθαι λέοντας. τὰ δὲ ἄλλα ἐκ ἐσίνοντο, οὐχ ὑποζύγια, οὐκ ἄνθρωπον, οὐδ' ὅς, (θαυμάζω τὸ αἴτιον ὅτι ποτὲ ἦν, τὸ ἄλλων τὸ αὐτοκράτορα ἀπέχομένους αὐτῶν λέοντας, ταῖς λαμήλοις ἐπιτίθεσθαι, ὅμοῦ τε πρότερον ὀπώπεισαν θηρίον, μή τ' ἐπιπειράσαντο αὐτῷ.)

Ολίγα

ολίγα δὲ Ηρόδοτος ἴδοι, ἀγριτάζων τοφλῶ τλῶδε καὶ τλῶδε ἢ τλῶ ἀδόνλῶ λεόν τωρ θρηκίωρ. ἴζασι δὲ καὶ Ἄραβες ταῦτα, καὶ ὅσοι †λῶρ καὶ καμήλωρ μητέρα τε ἅμα καὶ τροφὸν γλῶ ἔχουσιρ. οὐκ ἂν γοῦρ θαυμάσαιμι εἰ φύσει τινὶ ἀρρήτῳ λέωρ ἅδεται καμήλου ἱρίας, καὶ μὴ θεασάμενος, φαγῶρ, ἄ ποτε φύτυχε καὶ πρῶτορ. ἡ γὰρ φυσικὴ ἐπιθυμία καὶ οὓς οὐκ †ἀδόντας ὅμως τλῶ τῆς τροφῆς ἐπιθυμίαρ ἀναφλέγει.

Οτως ἀετὸς βοηθέας ἐπ' ἀνθρώπου τυχὼρ, εὐθὺς ἤμαψε τλῶ ὠφελείαρ.

Κεφ. λζ.

Ἀλοῶντων ἀνθρώπων ἐπ ἡλίου καταφλέγοντος, δίψει πιεζόμενοι, ἐρ ἀριθμὸρ ἑκκαίδεκα, ἵνα αὐτῶν ἀπίσταλαν ἐκ πηγῆς γειτνιώσης κομίσαι ὕδωρ. οὐκοῦρ ὁ ἀπιὼρ, ἐρ μὲν δρέπανορ ἐρ ἀμκτικὸρ δρέπανορ χαρὸς εἶχε: ἐρ δὲ ἀρυσικὸρ ἀγγεῖορ κατὰ τοῦ ὤμου ἐφερεν. ἐλθὼρ δὲ καταλαμβάνει αἰετὸρ ὑπό τινος ἔφεως ἐγκρατῶς τε καὶ εὐλαβῶς πολιπλακέντος ἁρπαγόμενορ ἤδη. ἔτυχε δὲ ἄρα κατασπᾶς μὲν ἐπ' αὐτὸρ ὁ αἰετὸς, οὐ μὴν ἁρπάσαρ γεγόμενος, οὐδὲ ἐπιβουλῆς ἐγκρατὴς ἐγένετο: οὐδὲ ὅσορ δ' ἐπὶ τὸ ὁμοφυὲς τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις ἡ δράκαινα ἐκόμισεν, ἀλλὰ ταῖς ἐκείνου ἀσφαλείαις πολιπεισὼρ ἐρμασιρ, ἐμελλεν οὐ μὰ Δί' ἁρπάξειν, ἀλλ' ἁρπάσεσθαι. εἰδὼς δ' ὁ γεωργὸς, ἢ ἀκούσαρ, τὸρ μὲν ἔφιν Διὸς ἄγγελορ καὶ ὑποκρίτην: εἰδέναι γε μὴν κακὸρ θηρίορ τὸρ ὄφιν, ἀφ' ἁρπαγῆς ἀφ' ὑποκειμένου ἁμαρτάνειν τὸρ θῆρα. καὶ μέντοι καὶ τῶν ἀφύκτων ἐκείνων εἱργμῶντα καὶ δεσμῶρ τὸρ αἰετὸρ ἀπολύει. ὁδοῦ μέντοι πάρεργορ ἀφ' ἁρπαγῆς ταῦτα καὶ δὴ διεπέπρακτο. ἀρυσάμενος δὲ τὸ ὕδωρ, ἦκε: καὶ πρὸς τὸρ οἶνορ ἱκέτας, ὄρεξε τῶ σίμ. οἱ δὲ ἄρα δίψιορ, καὶ ἀμυδὶ †καὶ πολλὰς ὤν ἀφ' ἁρπαγῆς. ἐμελλε δὲ καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐκείνοις πίεσθαι. ἔτυχε γὰρ ὑποκρίτης κατ' ἐκεῖνο πως τοῦ καιροῦ, ἀλλ' οὐ συμπότης ὤρ. ἐπεὶ δὲ τοῖς χείλεσι τῶ κύλικα προσῆγεν, ὁ σωθεὶς αἰετὸς ζωάγρια ὑπέρων οἱ, καὶ κατὰ τύχην ἀγαθὴν ἐκέτου ἔτι διαπίβωρ πρὸς τὸρ χῶρορ, ἐμπίπτει τῇ κύλικι, καὶ ἐκταράττει αὐτῶ, καὶ ἐκχεῖ τὸ ποτόν. ὁ δὲ, ἠγανάκτησε. καὶ γὰρ ἔτυχε δεδιψῶρ, καὶ λέγει: Εἶτα μέντοι σὺ μὴ ἐκεῖνορ ὤρ (καὶ γὰρ ἐγὼ τὸρ ὄρνιν ἐγνώρισα) τοι αὐτὰς ἀποδίδως τοῖς σωτῆρσι τὰς χάριτας; ἀλλὰ

At mihi Herodotus paucarũ in natura rerum peritus uidet, qui Leones Thracios miratur uoluptatè in cibo unã alteri præposuisse. nam Camelos quãtopere appetant, Arabes sciunt, & quicunq; regionẽ Leonum simul & Camelorũ parentẽ atq; nutricẽ habitant. Itaq; nõ admiror si Leoni quadã naturali & occulta, Cameli carnem expetit, & in hoc animal etiã nunq; priùs uisum, sui satiandi causa, irruit. Appetitus enim naturalis eos, etiã cum primùm uident, ut suauissimum inde sibi futurum parent alimentum, incitat. †λεόντων †ἰδόντας

Quemadmodũ Aquila ab homine auxiliũ assecuta, statim ei benefacta retribuerit. Cap. XXXVII.

DEcem & sex uiri frumentum in area perticis excutientes, in maximis Solis ardoribus, cum ardentissimè sitirent, unum ex suis, ut aquam de proximo hauriret fonte, miserũt. Is messoriã falcem in manibus habebat, & in humeris situlã gestabat. ubi uerò ad fontem uenit, offendit Aquilã quàm strictissimè cauteq; Serpente circumplicatam, iamiam proximã ut strangularetur. In eam enim Aquila inuolauerat: ueruntamen non compos uoti & insidiarum in ea ipsa expugnanda euaserat: neq; pullis, ut Homericè dicam, epulas attulerat: sed spiris illius ceu laqueis circumuenta, uicina erat ad pereundum, non perdendum. Agricola uel quòd non ignoraret, uel quòd auditione accepisset, Aquilam Iouis nunciam & ministram esse: & item quòd egregiè teneret feram & improbam bestiam esse Serpentem, falce eam dissecuit: & uinculis Aquilam, unde effugere non poterat, exoluit. Cumq; his obiter gestis reuertisset, atque hausta aqua uinum temperatum omnibus ministrasset, ij quidem auidissimè copioseq; in prandio bibere ingrediuntur. is autem qui aquam hausisset, iam post illos bibiturus erat. nam tum famulus, nõ compotor erat. Ad labra igitur poculũ cum admouisset, seruata Aquila circumlocum illum etiam nunc uersans, ut hanc mercedem suæ salutis persolueret, sic in poculum inuolauit, ut potio effunderetur. Ille q; grauiter sitiret, indignatus ait: Hánc ne gratiam, cum sis illa, (nam auem recognoscebat,) tuo cõseruatori refers? itáne †λύλικας πολλὰς

Digitized by Google

ità ne Iouem gratiarũ inſpectorem & præfectum uereris? Cum hæc elocutus in ſiti, ſe ad alios cõuerteret, uidet ex uenenata potione palpitãtes, extremũ ſpiritũ efflare. Serpens, ut conijcere licebat, ſuo uenено fontem imbuerat. Itaq; redemptionis præmiũ ei qui ſe conſeruaſſet, Aquila cũ pari ſalute compenſauit. Crates Pergamenus tradit Steſichorum etiã in quodam poemate in uulgus haudquaquam peruulgato, huius rei mentionem facere grauem ſanè illum & antiquum teſtem citans.

† τῷ σωτῆρι εὐγνάμων, uel εὔχαρις † ἐκφοιτήτωρ

De auibus inſularum Caſpij maris. Cap. XXXVIII.

IN maris Caſpij inſulis cũ alias aues peculiares naſci ferunt, tum maximè unam ea ui & natura affectam, ut magnitudine quidem uel egregium Anſerem ſuperet. pedes autem habeat Grui perſimiles, dorſo ſit uehementer rubro, † uentre uiridi: collo albo, & diſſeminatis maculis croceis diſtincto, non minus quàm duo cubita longo, capite item tenui & longo, roſtro nigro. Vocem Ranis ſimilem mittit.

Vide ſupra quoq; c. 33.

De Praſianis Simijs. Caput XXXIX.

IN Praſiana Indorum regione Megaſthenes Simias ſcribit, maximis Canibus nõ inferiores eſſe magnitudine: quinque cubitorum caudam habere, tum ex earum fronte comas propendere, eaſdemq; barbam promittere: tum facie alba eſſe, corpus uerò nigrum ſpectari. neque malitia cæteris Simijs ingenita, ſed manſuetudine & humanitate imbutas eſſe.

† Πρασιανῆ, ut & Gillius legit.

De Culicibus Indicis & Scorpijs: itẽ de Phalangijs Tetragnathis. Cap. XL.

INdica regio eſt circa Eſtamenum (aliàs Aſtabaram) fluuium, ubi Rhizophagi habitant. Illic oriente Sirio Culices quidam terribiles, magna ui occupato aëre, ſubito ſuperuentu ciuitatem quandam infeſtarũt. Circa lacum etiam Arrhatan, (qui & ipſe in India eſt propè fluuiũ iam dictum) feros iſtos Culices abundare aiunt, ubi locus Deſertus & eſt & appellat. Eum

† ἀραστίαν

† addo φασὶν

ἀλλὰ πῶς ἔτι τοῦτα καλά; πῶς δ' οὐ καὶ ἄλλῳ τινὶ βουλῇ καταθέσθαι θελήσει ἄν τις, αὐδοὶ Διὸς χαρίτων ἐφόρου τε καὶ ἐπόπτου; καὶ δὴ μὲν ταῦτα εἴρηται, μὴ ἐφρυγετο. ὁρᾷ δὲ γραφεὺς οὗ πιόντας, ἀναιρουντάς τε καὶ ἀφανίσκοντας. ἦν δὲ ἄρα, ὡς συμβαλεῖν, ἐμμενὲς ἐς τὸν πυγμὴν ὁ ὄφις, καὶ μιᾷ πάσας αὐτὸν δὴ ἴσῳ. Ὁ μὲν αἰετὸς † δὴ σώματι ἀμείνων, ἡ ἰσοτίμου σωτηρίας ἀπέδωκε τὴν μισθόν. Λέγει δὲ Κράτης ὁ Περγαμηνὸς ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ Στησίχορον ἄδειν ἐν τινι ποιήματι οὐκ εἰσφοιτήσαντι ἐς πολλοὺς, σπανίζει δὲ ἀρχαῖον, ὥστε μίμνειν ἐμὲ, τὴν μάρτυρα ἀσάγων.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς Κασπίαις νήσοις γινομένων ὀρνίθων. Κεφ. λη.

ΕΝ θαλάσσῃ δ' Κασπίας εἰσὶ νῆσοί φασι, ἐν γίνονται ἐν αὐταῖς ὄρνιθες διάφοροι μὲν τὴν ἄλλαι, ἐς ἢ ἐλέγχως τοιαύτης ἰδιότητος. εἶεν δὴ γὰρ ἴσῃ οὖν χλωῖας τὸ μέγεθός φασιν αὐτόν. ἀλλὰ τ' ἐνυθρὸν χλωῖα καὶ οὖν ἄλλος ἰδεῖν ἐπιτερέχει. πόδας ἢ ἔχει μὲν φερεῖς γεραιὸν. καὶ τὰ μὴ νῶτα λευκοβαφῆ τὴν σφόδρα ἀκρατῶς. τὰ ἢ ὑπὸ τῇ γλῶ γαστέρα, πράσινα. τὸν ἢ δέρμα λευκὴν ἔστιν, διά τινας ἐν ῥανίδας, οἱονεὶ δι' ἀραιρέζας περικειμένας ἔχει. μῆκος ἢ ἐλέγχει ὁ μέσον τῆ χῶν δύο. λιφαλῶ δὲ λεπτῶ τε ἄμα ἐν μακρὰν. τὸ ῥάμφος μέλαν, φωνῶ τε ἀφιέναι ἐμφερῆ τοῖς βατράχοις.

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς πιθήκων. Κεφ. λθ.

ΕΝ τῇ † Πραξιακῇ χώρᾳ (Ἰνδῶν ἢ αὕτη ὅδε) Μεγασθένης φησὶ πιθήκους εἶναι τ μεγίσων λευκῶν τ μέσους. ἔχειν δὲ ὀρὰς πηχῶν ἑ. πρόσφυκέναι ἢ ἄρα αὐτοῖς τὴν πρώμα, ἐν πώγωνας καθειμένους τὴν βαθεῖς, ἐν τὸ μὴ πρόσωπον παῦ εἶναι λόγχης: τὸ σῶμα ἢ μέλανας ἰδεῖν. ἤμερος ἢ τὴν φιλανθρωποτάτους, ἐν τὸ τοῖς ἀλλαχόθι πιθήκοις συμφυὲς ἐκ ἔχειν τὸ κακόηθες.

Περὶ λεοντοπίων Ἰνδῶν τὴν σκορπίων: ἔτι ἢ ἐν τοῖς φαλαγγίων τ καλομένων τετραγνάθων. Κεφ. μ.

ΕΝ Ἰνδοῖς ὅδε χάρα τοῖς τ Ἐσαμένου ποταμὸν φασὶν τοῖς καλομένοις Ριζοφάγοις. εἶτ' ἢ τὸν σφρία τοίνυν ἐπιβολὴν, λεοντοπιὰ ἔνα ἐκπληκτικὰ, τὴν οἰά ἔνα τ ἄερα καταλαβεῖν ἐπιφανέντα, ἔτα μὲν ἐλύπησέ ἔνα πόλιν. καὶ μὲν τοι τὴν λίμνην τὴν καλουμένην † Ἀρράταν, Ἰνδῶν δ' ἄρα καὶ αὕτη πλησίον ὅδε τοῦ προειρημένου ποτα-

μοῦ: καὶ τούτῳ μὲν τὸ ἐκεῖον τὸν λεοντοπία ἐπιπελάζειν †, ἔρημον ἢ καὶ ἔστιν τὸν χῶρον καὶ καλεῖσθ. τὴν

τλὼ ἢ αἰτίαν ἐκείνῳ Ινδοί φασιν οἱ ἰνδικὰ πόρισικόντες τ χῶρον τ πολεμούμενον, ὃν ἄνωθεν ὁδὲ ἐξ ἀρχῆς ἄγονον ἀνθρώπων γενέσθ. σκορπίους ἢ ἐπιπολάσαι πλῆθος ἄμαχον, ἢ φαλαγγίων τινὰ ἐπιφοιτῆσαι φορᾶ: φαλαγγίων ἢ ἃ καλοῦσι τετράγναθα. τικῶν δ' †ἄρα τὰ κακά φασιν ὕμβρων πονηρίας. καί πως μὴ ἐγκαρτερῶν οὖν ἐκάθι τλημόνως τ κακῶν τ πολυχρονίῳ καὶ φιλοπόνως ὑπομένοντας. ἐπεὶ ἢ ἤν παντελῶς ἄμαχον, καὶ διεφθείροντο ἡλικίαι πᾶσαι, ἔτι μᾶλλον πολυτῶν ἐν ἀκρίας τοῦ ἀμυνεῖν διὰ τ καταβολὴν τ †ἐπιμελείας τ πολεμούμενος, ἐξέλιπον τ χώραν, ἢ ἱερώτατον ἅπασιν τῷ φίλτατον πρότερον ἢ πατρίδα ἀρίστην: οὐχ ἁμαρτήσομαι δ' ἴσως ὁδὲ μητρίδα εἰπὼν τὴν αὐτήν.

Περὶ μυῶν ⊕ βατράχων, ἢ ἑτέρων ζώων τῶν αἰτίων τισὶ μετανάστασιν γενομένων. Κεφ. μα.

Μυῶν ἀγραίων ἐπιφοίτησις ἢ σόλος, ὃ μὰ οὐ θεὸς χθὲς, τὴν φ' Ἰταλίᾳ τινὰς ἐξήλασαν τ πατρῴας γῆς, καὶ φυγάδας ἀπέφηναν: λυμαινόμενοι ἢ λήϊα καὶ φυτὰ, δίκην αἰχμῶν, ἢ †ἐρυσῶν, ἢ τινες ἀκαιρίας ὥρᾶν ἑτέρας, τὰ μὴ δακέροντες, δακόντες ἢ τὰς ῥίζας. Τῇ Μυσλικῇ δὲ ἐπιφοιτήσαντες τῇ φορᾷ, ἐξήλασαν ἢ ἐκεῖνοι οὖν κατοικοῦντας, διαφθείροντες τὰ σπέρματα, ⊕ ἀφανίζοντες αὐτά. Βάτραχοι δὲ ἡμιτελῶς πολλοὶ γενόμενοι ἐξ ἀέρος Αυτωριάτας† Ινδῶν μετῴκισαν εἰς χῶρον ἕτερον. ἢ γῆν μέν τοι Λιβυσίνην, ὅ ἢ ἀνωτέρω μνήμην ἐποιησάμην, ἐπιφοιτησάντων αὐτοῖς λεόντων, ἔστε τότος αὖ ἀσῆναι τ πατρῴας γῆς ἐξενίκησαν.

Περὶ μυρμήκων φ' τῇ Βαβυλωνίᾳ. Κεφ. μβ.

Ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ γῇ γίνονται μύρμηκες, καὶ ἔχουσι τ παιδοποιὸν σῶμα ὄπισθεν μεταστραμμένον, αὐτίους τοῖς ἄλλοις ἢ ἐμπαλιν.

Περὶ παρδάλεων Καρικῶν τε καὶ Λυκιακῶν. Κεφ. μγ.

Πάρδαλις Καρικὴ ἢ Λυκιακὴ, ὃν ἔστι μὴ θυμικὴ, ὁδὲ οἵα σφόδρα ἁλτικὴ ἐστὶν, τ σῶμα ἢ μακρά. τιτρωσκομένη ἢ καὶ δόρασι ἢ αἰχμαῖς αὐτίτυπός ἐστι, ⊕ ὁ ῥᾳδίως τῷ σιδήρῳ ἕπεσθαι, ὥστ' εἶναι τ Ομηρικὸν ἡρῶσα, Ἦ ῥά γε ἢ πολὺ δορὶ πεπτεῶσα ὃν ἀπέλυσε.

Περὶ ῥινοκέρωτος, ἢ ὡς ἀγωνίζεται πρὸς ἐλέφαντα. Κεφ. μδ. Ρινοκέ-

Eum accolæ & finitimi circunquaq; negant ab initio & perpetuò habitatoribus caruisse. sed Scorpiorũ copias infestas superueniſſe, & nimiũ Phalangiorũ extitisse prouentũ, illorũ quæ tetragnatha nominãt. Hanc beſtiolarũ diritatẽ ex corrupta aqua pluuia generatã aiunt: & incolas primũ huius mali impetũ aliquandiu magna patientia toleraſſe. Sed malo iam aucto, cum paſsim omnis ętatis homines interirent, tandem conſilij inopia, cũ nulla ratione aduerſus tantam luem tueri ſe poſſent, deſerta regione, gratũ prius & optimum paternum maternumq; ſolum reliquerunt ſolitarium. †ἀπὸ τε κακὰ παῦτε †ἀπωλέας

Quæ animalia ſedibus homines expulerunt. Cap. XLI.

DE patrijs ſedibus quoſdã Italiæ populos incurſio Murium agreſtium pernicioſa expulit, atq; in fugam compulit. Quòd ſanè ſic ſegetes & plantas, tanq; ſumma ſiccitas, aut teterrimum frigus, aliáue intempeſtiua tempeſtas uaſtarent, non modò ſeminibus & ſuperficie arroſis, ſed radicibus quoq; ſucciſis. Et alia quædam animalcula, cum Medicã regionem inuaſiſſent, perditis & uaſtatis frugibus, incolas ad emigrationem adegerũt. Autoriatæ Indi plurimis Ranis inchoatis & imperfectis, de cœlo lapſis, in alium locum demigrare coacti ſunt. Et quandã nationem Libycam (Nomadum cum alijs rebus felicem, tum lacte abundantem) cuius & ſuprà memini, maximorũ Leonũ magna multitudo de ſuis locis depulit. Mures agreſtes. †al' ἱερυμῶν Animalcula innominata. Autoriatę Stephano gés eſt Theſprotica. Ranæ. Leones. †al' Ανθωριάτας

De Formicis Babylonicis. Cap. XLII.

IN Babyloniorum terra Formicæ naſcũtur, quarum genitale membrum retrò auerſum eſt, contrariò quàm in alijs modo.

De Pantheris Cariæ & Lyciæ. Cap. XLIII.

PAnthera in Caria & Lycia non eſt animoſa, neq; ſaltu admodum ualet, corpus ei oblongum. & quanquam haſtilibus & lanceis uulneretur, reſiſtit tamen, nec facilè concedit ferro: iuxta illud Homeri: Quæ, quamuis ferro fuerit transfixa, repugnat.

De Rhinocerote, & quemadmodũ pugnat contra Elephantũ. Cap. XLIIII.

†γράφειν

RHinocerotis figurā nimis frigidum eſſet deſcribere, quum permulti ex Græcis & Romanis, qui illum uiderunt, eius formam planè ſciant: at enim uim illius & naturam actionum nō alienum eſt exponere. Quòd in ſumma nare cornu gerit, cuius mucro acutus exiſtit, ex eo nomē traxit: neq; ipſum illud de robore concedit ferro. quod quidē ipſum, cum eſt cōtra Elephantum pugnaturus, ſaxis exacuit, & limat. cętera non ei paria cum Elephanto. nā hic & proceriſsimus eſt, et fortiſsimus. Cornu igitur cuſpidato Elephanti crura ſubiens, aluū diſcerpit, & lacerat: isq; effuſo ſanguine decumbit. Pugna eorū eſt de paſtionibus, pro ijsq; tuendis multi mori dicunt. Ac ſi aluū non præoccupārit Rhinoceros, ſed inter hūc conatū ab Elephanto præueniat, illius p̄ muſcide apprehenſus attrahit ac retinet, & dentibus ceu ſecuribus conſcindit. ac tametſi eius pellis ea exiſtat firmitate, ut ęgrè iaculo penetrari queat, tñ tā uiolentus eſt Elephanti impetus, ut eā traijciat.

†fortè μακρὸν, uel negatio tollēda. *πολλοῖς ὡς φασιν.

De Tauris Aethiopicis, & quēadmodum capiantur. Cap. XLV.

TAuri Aethiopici, qui carniuori nominātur, animaliū ferociſsimi ſunt: & ſi cum Græcorū Bobus conferantur, duplam habent magnitudinem, ac uelocitate corporis ſummè excellunt: tum rurſis pilis ueſtiuntur, tum cęſijs ſunt oculis, idq; magis quàm Leones. Et aliàs quemadmodum aures, ſic cornua mobilia habent. at enim in pugna ita animi feruore contendunt, pugna ut nulla flecti queāt. Eius etiam tergora tanto robore ſunt, ut nullis neq; ſpiculis, neque telis penetrari poſsint. inhorreſcens enim Taurus, cutis rigore ferrum elidit. In Equorum & Boum armenta, & pecorum greges, & feras omneis inuadunt. Itaque paſtores ad tuendum ſuum pecus, occultas foueas in magnam altitudinem depreſſas, machinantes, moliuntur eis inſidias. Hi cum inciderunt, acerbè ferunt, & atrocí animi excandeſcentia ſuffocātur. Iudicatur autem apud Troglodytas iure præſtantiſsimum hoc animal, ut quod uiribus (animo aut ferocitate) præditum ſit Leonis, uelocitate Equi, robore Tauri: (pelle) ferro impenetrabile.

†ἄντως †τείνουσιν *αὐτὰ †τῶν

De

Περὶ ῥινοκέρωτος ἄθλου γράφειν τις †ἐωλόν ἔστιν. ἴσασι γὰρ καὶ Ἑλλήνων πολλοὶ καὶ Ῥωμαῖοι πεπειραμένοι. τὰ †ἴδια αὐτοῦ καὶ τὰ περὶ βίον εἰπεῖν ὁ χαιρὸς ἔστιν. Ἐπ' ἄκρας †ῥινὸς †λίρας φέρει, γνάθῳ τοι λεπτῇ. καὶ ἔστι μὲν ὀξύτατον ἐπ' ἄκρου, σιδήρου δὲ †καρτερὸν πεφυκασι. ταῖς πέτραις γοῦν αὐτὸ πυκνοῖσιν, εἶτα ἐπιθήγει †ἐλέφαντι ὁμόσε ἰών. τὰ †ἄλλα οὐκ ἂν ἐξιόμαχος, διά τε †τὸ ἐκείνου ὕψος, καὶ †τῷ ῥώμῃ †τῇ †θηρός, †τοσαύτῃ ὑπάρχειν ἂν αὐτῷ τὰ σκέλη καὶ †τῇ νησιδι, †ποτίμνει τε, καὶ †ποσχίζει δὲ λίρατι. ὁ †δὲ μετὰ μικρὸν †ἐκρυέντος οἱ τοῦ αἵματος καθυπαίνει. μάχη †δὲ ῥινοκέρωτος πρὸς ἐλέφαντα †ἐστὶν †νομῆς ὅτι. καὶ *πολλοὶ σφᾶς φύτυχεν ὄντι †διὰ νομὰς †τοῦτον †τὸν τρόπον. Ἂν †δὲ μὴ φθάσῃ ὁ ῥινόκερως δράσας τοῦτο, ἀλλὰ †προσέχων πως †ποσὶ σόντος τινὸς θηρός, πρὶν †βαλλόμενος †τῇ προβοσκίδι, καὶ κάχῃ, καὶ πρὸς †ἑαυτὸν †ἕλκῃ, *ἐμπίπτων †οἷς λίρασι κατὰ πόδας πελέκυσιν. Εἰ γὰρ καὶ φορίνλω ὁ ῥινόκερως †ἐχῇ σειράν, καὶ δυσδιακόνλεσον, ἀλλ' ἡ βία τοῦ ἐμπίπτοντος μάλα κραταιά.

†ἄντως †τείνουσιν *αὐτὰ †τῶν

Περὶ ταύρων Αἰθιοπικῶν καὶ ὅπως θηρῶνται. Κεφ. μι.

Ἀγριώτατον †δὲ ἁπάντων †ζώων οἱ †Αἰθιόπων ταῦροι, καὶ καλούμενοι ζαρκοφάγοι. καί εἰσι μὲν †τὸ μέγεθος †τοῖς πρὸς †τοῖς Ἕλλησι διπλασίους, ὠκισοι δὲ †τὸ πάχος. εἰσὶ πυρρότριχοι, γλαυκοὶ †δὲ ὀφθαλμούς, καὶ †ὑπὲρ †δὲ λέοντας †ὀτους. †τὰ λίρατα †δὲ †τὰ μὲν ἄλλου χρόνου λυνᾶσιν, ὡς †τὰ ὦτα, ἐν δὲ †ταῖς μάχαις †ἀείρουσιν αὐτά, καὶ αὐασείουσι †αὐτοὺς †ἰσχυρῶς, εἶτα *ἐς μάχονται. †τὰ δὲ οὐ λιλίνονται †ὑπὸ †τοῦ θυμοῦ αὐτοὺς †τοὺς, φύσει καὶ μὰ Δία θαυμαστῇ. Ἀτρωτοι δὲ εἰσι καὶ λόγχαις καὶ βέλεσι παντί. ὁ γάρ τοι σίδηρος †ἐκ εἰσδύεται. ὁ γὰρ †ταῦρος †φρίξας, †ἐκβάλλει αὐτὸν μάτην †προσιόντα. Ἐπιτίθενται †δὲ καὶ †ἵπποις ἀγέλαις, καὶ †πίμναις, †καὶ θηρίων ἄλλων. Οἱ τοίνυν νομεῖς ἀπειρηκότες †ταῖς †ἑαυτῶν ἀγέλαις βαλλόμενοι, †τὰ φρούδα αὐταῖς λυπρὰς †ἐργάζονται βαθείας: καὶ †ταύτας αὐτοὺς †ἁλίσκουσιν. οἱ †δ' ὅταν †ἐμπέσωσιν, †ὑπὸ †τοῦ θυμοῦ †ἀκρατέστατοι †γίνονται. Κέκριται δὲ †παρὰ †τοῖς Τρωγλοδύταις δικαίως ἄριστον †τοῦτον †τὸ ζῶον. †ἔχει μὲν γὰρ λέοντος †τὴν ἀλκὴν, †τὴν δὲ †ὠκύτητα †ἵππου, ῥώμῃ †ταύρου, σιδήρου †δὲ ἀρείττων †ἐστί.

Περὶ

Περὶ ἀλεκτρυόνων τε & ἀλεκτορίδων, ὧν μέμνηται Μνασέας.

Κεφ. μς.

Λέγει ὁ Μνασέας †ἐν τῷ περὶ Διὸς, *Ἡρακλείους ἱερὸν εἶναι, καὶ τούτου γαμετῆς, ἣν ᾄδουσιν οἱ ποιηταὶ τὴν Ἥρας θυγατέρα. Οὐκοῦν ἐν τῷ τοῦ Διὸς περιβόλῳ πολλὰς τρέφεσθαί φησι: & τοῦτο δὲ εἶναι ἀλεκτρυόνας τε καὶ ἀλεκτορίδας τὰς δὲ οὐκ ὄρνιθας. Νέμονται δ', & σωματικὰ ζῶνται σφίσιν ἐξ ἡμῶν, καὶ δημοσίας ἔχουσι τροφὰς, καὶ τῶν θεῶν καθάπερ τῶν πρωτευόντων. Αἱ μὲν οὖν ἀλεκτορίδες ἐν τῷ τῆς Ἥρας νέμονται νεῴ· οἱ δ' ἐν Ἡρακλείου οἱ δὲ ἐν τῇ γαμετῇ. Ὀχετὸς δ' ἀφνειὸν τὴν καθαρὸν ὕδατος διαῤῥεῖ μέσον. Οὗτος μὲν οὖν οὐδεὶς εἰς Ἡρακλείους παρεισιν. Οἱ δὲ ἄῤῥενες ὅταν ἡλικίας ἐπιθορνύμενοι ἐπειρπίζωνται τὰ ὀχετόν. ὁμιλήσαντες δ' ταῖς θηλείαις, ἐπανίασιν εἰς τὰ σφέτερα αὖθις πρὸς τὸ θεὸν, ᾧ λατρεύουσι, καθηράμενοι ἐν διάρρου τινὶ τὰ γένη τῶν ὀρνίθων ὕδατι. τίκτεται οὖν οἷα εἰκὸς καὶ πρῶτα ἐκ τῆς ὁμιλίας ὠά. εἶτα ὅταν αὐτὰ θάλψωσι & ἐκλίψωσι οὐ νεοσσοὺς, αἱ μὲν μητέρες τὰς θυγατέρας, οὐ δὲ υἱεῖς οἱ ἄῤῥενες πρὸς ἑαυτοὺς ἄγουσι καὶ ἐκτρέφουσι. αἱ δὲ ὄρνιθες κἀκάναις ὅτι τρέφουσι τὰς θυγατέρας.

De Gallinaceo genere, cuius meminit Mnaſeas. Cap. XLVI.

MNaſeas in libro de amoribus Iouis, ſcribit eſſe templum quoddã Herculis,& uxoris eius, quam ceu Iouis filiam poëtæ celebrant. In huius templi ambitu,cicures aues multas nutriri ait,nempe Gallos & Gallinas. Compaſcuntur autem,& gregatim pro ſui generis ſexu degũt, & ſumptu alunt publico,dijs (quos diximus) conſecrati. Gallinæ in æde Hebæ, Gallinacei in Herculis paſcuntur. Fluit autẽ in medio riuus perennis & limpidæ aquæ. Gallinarum nulla ad Herculis templum accedit: neque ullus Gallorum ad Hebæ. At ſuo tempore mares ſtimulati libidine,riuũ tranſuolant:& poſtquam impleuerint fœminas, ad deum ſuum & ſuas redeunt ſedes, luſtrati purgatiq; interfluente riuo,quo ſexus uterque diſpeſcitur. Deinde natis tempeſtiuè ouis,& excuſis incubitu pullis,fœminę nouellæ matribus,mares genitoribus accedunt & aluntur.

† ἐν τοῖς ἱερωτικοῖς

* Ἡρακλέους

Ἐπίλογος ὑπὲρ τῆς εἰς ταῦτα σπουδῆς, τοῦ φιλοσοφήσαντος.

Ὅσα μὲν οὖν σπουδῇ τῇ ἐμῇ καὶ φρονήσει καὶ πόνῳ, καὶ ἐς τὸ πλεῖον μαθεῖν καὶ ἐν τοῖσδε ἀνύσαι προχωρῆσαι, αὐτίκα ἐνθυμήσεται † καὶ αὐτὸς, δοκίμως δὲ αὐδρῶν καὶ φιλοσόφων ἀγώνισμα ἡγεμόνων τοῖς ἐπ' αὐτοῖς ἐμπειρίαν, καὶ δὴ λείπεταί μοι, ὡ ἔων ὄντε † ἦν εἰπεῖν μὴ παραλιπόντα, ἅπερ ἔγνων, μὴ βλακεύοντα, ὡς ἀλόγου τινὸς καὶ ἀφανοῦς ἀγέλης ἐπειρισθέντα, & ἀτιμάσαντα. ἀλλὰ καὶ ἐντεῦθεν ἔρως μοι σοφίας ὁ σωτὴρ ἥκει & ὁ συμφυὴς ἵκανωσεν. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ἄρα ὅτι καὶ ἐν εἰς χρήματα ὁράντων ὀξὺ, καὶ τιθυγμένων ὧν τιμάς τε καὶ δωρεὰς μείζονες, & πᾶν τὸ φιλόδοξον, δι' αἰτίας ἔχουσιν, ἃ δὴ ἐμοὶ τὸ σχολῇ καὶ ἡθέμενον καὶ εἰς ταῦτα, ἰδεῖν & ὀφρυοῦσθαι, & ἐν ταῖς αὐλαῖς ἰδιάζεσθαι, καὶ ὧν μέγα πρόσκλημα τὸ πλοῦτος. ἐγὼ δ' ἐπεὶ τι ἀλωπέκων καὶ σαύρων, καὶ

De Gallinacei generis ſtudio, quod ſibi ſumpſerit, Philoſophantis.

DIxi hactenus quantumcũq; ſtudio, labore,cura,ingenio, & æmulatione quadam honeſtorum & eruditorum hominum (qui ante me hoc argumẽtum ueluti certatim excoluerunt) diligentiam ſuperandi, indagare ac inuenire potui:& ne quid eorum, quæ aſſecutus erã, omitterem,operam dedi. Nam ſapientię amor,quo nihil ingenio hominis liberalis cognatum aut familiare magis eſt, omni pigritia excuſſa, animantium etiã brutarum mutarumq; contemplationem ne aut contemnerem aut negligerem me excitauit. Non equidem ignoro homines tum auaros & pecunię mancipatos,tum ambitioſos,& glorię potentięq; cupidos omnes, hoc mihi uitio daturos, quòd in huiuſmodi rebus tempus & ocium meũ occupare uoluerim,cum ad multò maiora aſpirare,grauitatem authoritatemq; apud hominũ uulgus mihi comparare, ac inter potentes in aulis principum uiros cenſeri, denique magnas diuitias mihi conquirere licuiſſet. Ego uerò animalium obſeruare naturas, & literis mandare malui:me iuuat conſideraſſe ingenium Vulpis, naturam ac uim Lacerti, Scarabei,

† ἀνύσασθαί τε τοίῳ τε

rabei, Serpentis, Leonis: & quid agat Panthera, quę pietas commendet Ciconiam: quàm ſuauiter arguteq; ſuos meditetur & ædat cantus Luſcinia: quàm ingenioſus ſit Elephas. mihi Anſerum & Gruum migrationes nouiſſe, & Draconum naturas, & reliqua hoc uolumine comprehenſa, uolupe eſt. Copioſis & locupletibus hominum adnumerari, & ex illorum ordine cenſeri non libet. Quòd ſi de numero hominum naturæ ſtudioſorum, inter quos & poëtæ ſunt eruditi, & philoſophi ingenioſi, & alij ſcriptores rerum experientia clari, etiam ipſe unus eſſe cupio, & enitor, multò ſanè honeſtiore loco, & dignitate maiori, quàm pro illorum conſilio, futurum me confido. Ita enim ſentio, ut uel unam alicuius egregię diſciplinæ portiunculam, potiùs quàm celeberrimas ditiſsimorum quorumuis opes atque poſſeſsiones mihi accedere optârim. Hęc de ſtudijs meis & animi inſtituto hactenus. Iam porrò reprehenſum hoc iri à nonnullis nō dubito, quòd non de ſingulis animalium, quæ dici poterant, omnia unum in locum ſeparata coniunxerim: ſed mixta narratione uarietatem ſecutus ſim, ita ut alicubi ab hoc uel illo animante digreſſus, rurſus alibi ad idem rediuerim, & alia quædam ſuper eius natura attulerim. His reſpondeo, primum me hominem eſſe meæ ſpontis, nec ab alieno arbitrio aut conſilio pendere. Deinde, uoluiſſe me uarietate argumenti Lectorem allicere, & tædiū quod ex earundem aut ſimilium rerum narratione oboritur, euitare: atq; ideò è diuerſis animantibus per interualla digeſtis ueluti floribus hoc uolumen ceu ſertum quoddam aut corollam elegantē & multicolorem, concinnandum mihi contexendumq; propoſuiſſe. Quòd ſi uenationis ſtudioſi homines, uel una quapiam fera deprehenſa ſibi gratulantur, & lucrum exiſtimant: multò magis tantæ animalium multitudinis, non ueſtigia inueniſſe, non corpora cepiſſe: ſed uires, actiones, & facultates illas, quibus natura eas dignata eſt, inueſtigaſſe, rem longè pulcherrimam & præclaram eſſe dixerim. Nihil huc fecerint Cephali & Hippolyti, aut ſi qui alij ferarum in montibus uenationes egregiè exercuerunt. Nihil rei piſcatoriæ etiam peritiſsimi, ut Metrodorus Byzantius, aut filius eius Leonides, aut Demoſtratus, aut alij piſcatores callidiſsimi, qui profectò nō pauci fuerūt. nihil

†θυμόσοφον ut alibi nominat.

†χλωῶν

†σὺν ἐκείνοις

†μᾶλλον

καὶ λαυθάνω, ⸗ ὄφιων, ἢ λεόντων, καὶ τὶ δρᾷ πάρδαλις, ⸗ ὅπως πελαργὸς φιλόσοργον, καὶ τί ἀηδὼν ὑμνεῖ, καὶ πῶς †φιλόσοφον ἐλέφας, ἢ ἄδηκ † χοῦν καὶ γεράνων ἀφιξιμίας, καὶ δρακόντων φύσις: καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἥδε ἡ συγγραφὴ πεποιημένως ἔχει, καὶ φυλάττω ⸗ πρόειμι. Ἀλλ' ἔμοι φίλον σὺν τοῖς πλουσίοις ἀριθμεῖσθαι ⸗ †ἐκείνους ἀξιοῦσθαι. Εἰ γὰρ καὶ ποικίλοι σοφοὶ, καὶ αὐθρες φύσεως ἱδίᾳ τε ἅμα ⸗ κατασκεύασθαι δεινοὶ, καὶ συγγραφεῖς ἐκ πάσης δὲ τὸ μέγιστον πεφιλθόντες, ἐπαινεῖσθαι ἠξίωσαν, τούτων τοι καὶ ἐμαυτὸν ἀμοιρεῖν ⸗ ἐθέλω, δέον ἐμοὶ ὡς ἐμαυτῷ σύμβολος εἶναι τῆς ἐκείνων κρίσεως. Βουλοίμην γὰρ αὖ μάθημα ἓν γοῦν πεπαιδευμένον προειληφέναι μοι, ἢ τὰ ἀθόμενα τῶν πανυ πλησίον χρήματα ἅμα καὶ ἑτοίματα. Καὶ ἐπεὶ μὴ τοῦτο ἱκανὰ νεῦ. Οἶδα γὰρ ὅτι ⸗ ἐκεῖνα ἐκ ἐπαινέσεσθαί μοι, εἰ μὴ καθ' ἕκαστον τῶν ζώων ἀπεκρινάμην τὸν λόγον, μηδὲ ἰδίᾳ τὰ ἑκάστου ἄπορα ἀθρόα: αὐτίμιξα δὲ ⸗ τὰ ποικίλα ποικίλως καὶ ἐπεὶ πολλῶν διεξῆλθον. καὶ πῆ μὴ ἀπέλιπον τὸν πρὸ τοῦδε λόγον τῶν ζώων: πῆ δὲ ἐπεσπασάμην, ἐπεὶ τὰ αὐτῶν φύσεως ἑτέρας εἶναι. Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν, τὸ ἐμὸν ἴδιον, ἐκ εἰμὶ τοῦ ἄλλου κρίσεώς τε καὶ βουλήσεως δοῦλος: ἀλλέφημι δεῖν ἑπεσθαι ἑτέρῳ ὅποι μ' αὖ ἀπάγει. Δεύτερον γὰρ τοῦτο ποικίλου τοῦ ἀναγνώσεως τὸ ἡδονὴν θηρᾶν, καὶ τῆς ἐκ τοῦ ὁμοίου βλεπομένου ἀηδίας φάσκειν, οἱονεὶ λειμῶνά τινα, ἢ στέφανον ὡραῖον ἐκ τοῦ πολυχρόας, ὡς αὐθοφόρων τῶν ζώων τῶν πολλῶν, ὠήθην δεῖν τινα ὑφαίνειν ⸗ διαπλέκειν τῷ συγγραφῷ. Εἰ γὰρ τοῖς θηρατικοῖς καὶ τοῦ ζώου εὑρεῖν δοκεῖ πως εὐτυχία: †ἅλματα τοσαῦτα ἐπὶ τὰ ἴχνη, ἀφεῖ τὰ μέλη συλλαβεῖν, ἐγὼ φημι γυμνάσιον, ὁποία ἡ φύσις ἐδωκέ τε αὐτοῖς, καὶ ὅσων ἠξίωσεν, αὐτιχνεῦσαι. Τί πῶς ταῦτα Κέφαλοί τε καὶ Ἱππόλυτοι; καὶ εἴ τις ἐν ὀρείαις ἄγραις θηρία μετελθεῖν ἄλλος ἕτερος: ἢ αὖ πάλιν τὰ ὑδροθηρίων οἶδεν, ὡς ἢ Μητρόδωρος ὁ Βυζάντιος, ἢ Λεωνίδης ὁ τούτου παῖς, ἢ Δημόστρατος, ἢ ἄλλοί τινες θηρατικαὶ ἰχθύων οἱ δεινότατοι πολλοί νε μὰ Δία. καὶ

καὶ γραφικοὶ ἦ αὖ βροτοὶ, μέγα αὐτῶν φρονεῖν αὐτοῖς ἔθηκαν, ἢ ἵππον γραφεὶς κάλλιστα, ὡς Ἀγλαοφῶντα: ἢ †νεβρὸς, ὡς *Ἀπελλοῦ: ἢ τὸν πλαδαρὸν βοῦβαλον, ὡς Μύρωνα, ἢ ἄλλό τι. Εἰ δὲ εἷς τὰ πάντα τοσοῦτον ἐκδαίκνυσι, καὶ ὅσα ἀγέλαι καὶ ἤθη καὶ πλάσεις, καὶ σοφίαν, καὶ ἀγχίνοιαν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἀνδρείαν, καὶ σοργὴν καὶ εὐσέβειαν θηράσας, πῶς οὐκ ἤδη καὶ θαυμάσαι ἄξιος; ἥκων ἦ γοῦν τοῦ λόγου καὶ παύ ἄχθομαι, ἃ ζώων μὲν εὐσέβειαν ἀλόγων ἄδομεν, ἀνθρώπων δὲ †εὐσέβειαν ἐλέγχομεν. Καὶ τοῦτ' ἦ οὐκ οἶδα ἀκριβάζομαι: ἐκεῖνο ἦ πρόσθεν εἰπεῖν δικαιότατον, οὐ προῦργ καὶ φιλοχόμενος τῶν δὲ τῶν λόγων μνήμην ἐποιησάμην, εἰ †ταῦτα εἶπον ὅσα πάντες, ἢ οἵγε πλεῖστοι, οὕτω δίκαιον αἰτιᾶσθαι. Ζῶα γὰρ αὐτὸς ἄλλα πλάσαι οὐκ ἐδυνάμην: ὅτι δὲ ἔγνων πολλὰ, ἐπιδιεξάμην. Ἤδη μὲν τοι καὶ εἶπόν τινα, ὧν οὐκ ἄλλος ἦπε, διά γε τὴν πάρας τῆσδε ὁ αὐτὸς ἐλθών. φίλη δὲ ἡ ἀληθειά μοι, πῆ τε ἄλλη, καὶ φιλοῦσθαι οὐχ ἥκιστα. Ὅπως δὲ αὐτὰ εἶπον, καὶ σοὶ ὅσῳ πόνῳ, τό, τε εὐγλωττίης τῆς λέξεως ὁποῖον ἔφυσεν θήκης, τῶν τε ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων ὁ κάλλος, ὁπόσοις ἂν μὴ χρήσωμαι καὶ πονηροῖς λιριταῖς ἐκεῖνοι ἔσονται.

ΤΕΛΟΣ ΣΥΝ ΘΕΩ.

nihil eximij pictores, etsi quidam illorũ magnam sibi sua arte gloriam pepererũt. nam artificiosa Equi pictura Aglaophontem nobilitauit, & alium quendam Hinnulus: Myronem uerò statuarium Vacca seu Bucula ex ære facta, & alios alia opera. Nam si unus aliquis, non unius, non paucorum, sed maioris quæ natura produxit partis animalium, & præcipuorum quidem omnium, mores, formam, ingenium, industriam, iustitiam, temperantiam, fortitudinem, affectum & amorem innatum erga suos, pietatem, (& huiusmodi,) ueluti uenando indagandoq; deprehenderit, maxima medius fidius admiratione dignus fuerit. Hic uerò res ipsa & institutum sermonis me admonet, ut ægrè feram & indolescam, brutorum animalium (quorundam) pietatem commendari, in hominibus uerò non paucis taxari impietatem. Sed hac de re in præsentia non dicam plura. hoc tantum, ut par est, monebo Lectorem, cuius ab initio quoq; huius uoluminis mentionem feci, non mereri me reprehensionem, si de ijsdem animalibus & eadem ferè quæ plerique scripserim. nouas equidem animantes creare non potui: earum uerò quas natura produxit, permultas mihi cognitas esse, describendo ostendi. & inter cætera, peculiaria quædam, alijs hactenus in eadem historia uersatis, indicta protuli. neque tamen quicquam confinxi, sed cum in alijs, tum his quoque ueritatem me maximi facere declaraui. Cæterùm de diligentia mea, & cura styli, hoc est elocutione, compositione, & uocabulorum totiusq; dictionis proprietate ac honestate, iudicium penes illos esto, quicunque alieni operis iudices ac censores non iniqui fuerint.

†al' νικρὸς *nomen corruptum apparet, forte Ἀπελλῆς.

† ἀσέβειαν

† παντὶ

FINIS.

AELIANI
VARIAE HISTORIAE
LIBRI XIIII. GRAECI, MVLTO QVAM ANTEHAC EMENDATIORES.

ET IIDEM LATINI
IVSTO VVLTEIO VVETTERANO INTERprete, nunc primum Graecis è regione accommodati, & ad Graecum exemplar recogniti.

ΠΑΥΛΩ ΤΡΙΤΩ ΜΕΓΙΣΤΩ ΑΡΧΙΕΡΕΙ, ΚΑΜΙΛΛΟΣ Ο ΓΕΡΟΥΣΚΟΣ, ΧΑΙΡΕΙΝ.

ΘΑΥΔΕΝ μοι δοκεῖ μᾶλλον, καὶ πῶς τὴν ἐπιστήμης κόσμον τε, καὶ εὐμάθειαν, καὶ πῶς τὴν τῶν πραγμάτων πολυπειρίαν, καὶ ἀκριβῆ διοίκησιν σωτηρίαν, ἢ αἱ τῶν ἱστοριῶν συλλογαὶ, καὶ προχειρότατον ἀνάμνησις. ἐκ τούτων γὰρ καὶ τὰ τῆς φύσεως δυσχερῆ ἐπινοεῖν, καὶ τὰ πολιτικά τε, καὶ κοινὰ, καὶ οἰκεῖα διοικεῖν ἐκμανθάνομεν, καὶ παθήμενοι τῇ διανοίᾳ ὡς κάτοπτρόν τι τῶν πραγμάτων· ᾧ οἷοί τε ὦμεν, οὐ μόνον τῇ σκέψει τὰς ἐπινοίας διερευνᾶν, καὶ σκοπεῖν, ἀλλ' ἐπιὼν ἀσπανεῖ ὀφθαλμοῖς τί πρακτέον ἐμβλέπειν. Πολλὰ μὲν ἄχομαι αὖ πάντα δὲ ἐγματα τῶν σοφώτατα καὶ ἀκριβέστατα πολιτευσαμένων, καὶ πολὺ ταῖς παιδείαις δοκιμώτατα, ὁ μόνον δοκοῦν τὴν ἰδίαν φύσιν, ἀλλ' ἔτι καὶ δοκοῦν τὴν τῶν ἱστοριῶν ἐπίγνωσιν ἀγχινοώτατον, καὶ πολυμαθεστάτων γεγονότων. ἐπαινῶ δὲ πάντως εἰμὶ μέγιστε Ἀρχιερεῦ, πάντα γμάτων ἔπισπασαι τῶν ἄλλων ἐπιφανέστατον, καὶ βεβαιότατον, ἐάσας τὰ ἄλλα καὶ τὰ τῶν παλαιῶν, καὶ ἀφ' ἡμετέρας μνήμης πάνυ διεσώτων, μόνῳ τῷ σῷ ἀγχίνοιαν, καὶ ἐπιστήμῃ, καὶ πρὸς τὰ μεγάλα πολυπραγμοσύνῃ μαρτυρίαν ἐμβαλοῦμαι. σωφρονεῖν γὰρ πολλάκις ὅσῳ ἔθος πανοῦργον, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας παιδείας· καὶ ὧν, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἱστοριῶν γνῶσιν, καὶ προχαροτάτῳ ἀνάμνησιν, ἑτοίμως καὶ ἀκριβῶς τὰς ἱστορίας διεξερχομένου σου ἀκούσας, καὶ πρὸς διαφόρων φυσικῶν τε, καὶ θεολογικῶν προβλημάτων διαλεγομένου, ῥᾴστα πέπεισμαι πρὸς τὴν τούτων κατάληψιν, μετὰ φύσεως ἀγαθῆς τῷ πανοῦργῳ καὶ ἐπιμελείαν, αἷς πρίγε πάντα, καὶ πρὸς τὰς παιδείας σωτόνως ἐχρήσω, καὶ τὴν μνήμην τῶν παθεικῶν θησαυρῶν ταμεῖον, ἃ πάντας ὑπερβέβηκας, συναγωνίζεται. ζαφῶς μὲν γὰρ οἶδα ὀλίγα μείζονι φροντίδι παιδάζοντα τὰς ἐπιστήμας, καὶ φιλοσοφήσαντα, καὶ πολιτευσάμενον, φθέξαι φανερῶς οὐκ ἀπολίτευτον τὴν φιλοσοφίαν, τῇ μνήμῃ δὲ πάντας σε οὓς ἄλλους ταύτῃ συμνωμένους ὑπερβαλεῖται, βεβαίαν, ὡς καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην μέχρι τοῦδε τῆς ἡλικίας διαφυλάξαντα. τὴν Κάτωνι μὴν φασι τὴν ὑπερβάλλουσαν μνήμην, οὐ μικρὸν τῆς εὐγηρείας συμβῆναι, οὐ μόνον οὐ πάνυ βάλλω· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐκεῖνον ἀπαθῶναι νομίζω, ὅσον σὺ τῶν παιδιῶν ποικιλότητι, καὶ ἐπιστημῶν εὐμαθείᾳ, τε πράξεσι μεγίσαις πᾶσι διαφόροις, ὥς τε πολὺ πλέον ἐκείνου σοι, καὶ εὐγηρείας, τε πολυμαθίας, καὶ πολυπειρίας τὴν μνήμην γηρᾷ σύμβολον. Τοιῷδε ὁρμώμενος πάνυ γματι ὁ αὐθεντιμώτατος, καὶ πάνυ φανέστατος Καρδινάλις Φαρνήσιος Ρωμαίας π, τε Ἑλληνικῆς διαλέκτου περιττέλας γηρόμενος, ἀεί πάνυ πᾶσαν διάλασκαλίαν τε μάθησιν καλινδῶν, καὶ ὁσημέραι πάνυ πρὸ πολλοῦ μᾶλλον, ὃ δὴ πάνυ θαυμαστὸν φ' ὅσῳτῶν πραγμάτων διοικήσει, ἃ διαπρεπόμενος, εὐνοϊκῶς τε τοῖς αὐτῷ φιτυχαύσι τὴν ἀνθρώπων καταχαριζόμενος, ἐπιμελῶς, τε σωφρόνως διοικεῖ, καὶ ταχέως δέχεται. τῷ αὐτῷ δὲ, καὶ ὁ λαμπρότατος ἀγίας Φλώρας Καρδινάλις ἐπόμενος, παντοίας ἐπιστήμας, φρονίμως, καὶ σοφῶς τὰ δέοντα χρηματίζων, μετίησι. ὥσπερ γὰρ ἄμφω ἡδὺ γηρύουσι, τὰ αὐτὰ ὁμοίως σοφίας ἐπιτηδεύματα μετέχοντες. Σκεψάμενος τοίνυν ἐγὼ, ὅσον τῇ τῶν ἱστοριῶν ἀναγνώσει πρέπειν, ὅσον τε ἐκείνων ἀπολαύειν, καὶ οὐ πάνυ σοὶ φιλοφρονεῖν καὶ ἀγαπᾶν ἀνθρώπους, ὃς ἔξω μέλους ποιήσῃ ᾠήθην, εἰ μὴ τὸ λίλιανὸν μικρὸν ποικίλης ρι.

Αἱ τῶν ἱστοριῶν συλλογαὶ ὅτι χρήσιμοι.

Ἔπαινος Ἀρχιερέως.

Καρδινάλις Φαρνήσιος.

Ὁ τῆς ἁγίας Φλώρας Καρδινάλις.

Λίλιανὸν πῦ

ποικίλης ἱσορίας βιβλίον σὺν ἄλλοις τισὶν ἐγχειριδίοις ἐκδοίλω, σοὶ μὲν τέρψιν οὐ μικρὰν, τοῖς δὲ ὠφέλειαν ἐμποιησόμενον μεγάλην. καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ Ρωμαῖοι μὲν Ελληνικῆ διαλέκτῳ τερπόμενοι συνέγραψε: καὶ ἄλλος τις Ρωμαῖος ταύτην συγγραψάμενος, τάχα ἂν δι-σώθη δι' ἡμᾶς. ἠπείκισε δὲ, καὶ ἔγραψεν ἁδίως, ὡς καὶ μελίγλωσσον, καὶ μελίφθογγον καλεῖσθαι δίκαιος ἀξιωθῆναι. ὥστε ἐμοὶ μᾶλλον ἐπίχαρι εἶναι νομίζω, ὅσον μέχρι τοῦδε ὀλίγοις ἀνεγνώσθη, ἢ ὁλοκλήρως φανήσεται διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων φθοράν. νῦν ἢ πολλῷ μὲν πόνῳ, καὶ συνδιὰ τοῦ συμπολίτου ὤν ἐδιωήθην συμπραξάμενος διόρθωσα, καὶ πᾶσιν ἀναγνωσθῆναι μετέδωκα: ἐπωφελεῖς οὕτω πόνος μήτε λυπήσας, μήτε ἀχλέσας ἐάσας. ὅσον γὰρ πρὸς τὴν ποικίλων, καὶ ποικίλων ἱσοριῶν τῆ συντομίᾳ ἀνάμνησιν, καὶ τῶν ἐν ὀλίγοις ὧν ἔχομεν συγγραφέων ἐπίγνωσιν χρησιμεύουσι, πέρα μᾶλλον, ἢ λόγῳ διαβεβαιωθήσεται. Προσέθηκα δὲ καὶ τὰ τοῦ Πολέμωνος, καὶ Αδαμαντίου φυσιογνωμονικῶν βιβλία, παύσῃ μὲν πάντι, καὶ μάλιστα τοῦ μέλλοντος πραγματεύσασθαι ὠφέλιμα, πρὸς τὸ αἰσθάνεσθαι τίνι δεῖ συνομιλεῖν, καὶ τίνι συνδιαιτᾶσθαι, τίνι τε πιστεύειν, ἢ τίνας δεῖ ἀφεύγειν, καὶ φυλάττεσθαι: ἐπίσασθαι δὲ ἐκ σημείων, ἃ ἡ φύσις ἑκάστῳ λάθρα ἐνεχάραξε, καὶ ἐν προσώποις, καὶ ἐν ἄλλοις σώμασι μέρεσι. συνοπτικωτέρως μὲν τοῦ Πολέμωνι, ἐναργέστερα δὲ τοῦ Αδαμαντίου, ἢ τοῦ Αριστοτέλους γέγραπται. τούτων μὲν θάτερον δέδωκα, ὅτι διορθώσεως, ὁ μικρὰς ἐνέδει: θάτερον δὲ, ὅτι ἐνετυπώθη μὲν πρότερον, οὐκ ἀκριβῶς δὲ οὐδὲ ὀρθῶς, ὡς ἔσται ἰδεῖν, καὶ γνῶναι σαφῶς τοῖς ἀμφότερα συγκρίνασι. Ταῦτα δὲ ταῦτα πολλῇ ἐπιμελείᾳ καθήρας, καὶ δεξάμενος, ὅσον ἐπ' ἐμοὶ λαμπρά τε, καὶ ἀλικρινῆ ποιήσας, καὶ εἰς σαφήνειαν ἀναγαγὼν τῇ σῇ πολυμαθεσάτῃ κρίσει ὑποτίθημι, τῆτε εὐνοίᾳ, ἣ πάντας σοὺς φιλοφρονεῖς ἐπιτρέπω, καὶ τοῦ σῷ ἁγιωτάτῳ ὀνόματι ἀνατίθημι, ὅπως ἂν τοῦτο συμπραξαμένου ῥωσθῆναι μᾶλλον δύνωνται. ἄπορ (ἐπιεικῶς καὶ φιλοφρόνως παρακαλῶ) λῶρα τῆ ἐμοῦ σοι πλείστην ὀφείλοντι χάριν δι' πλείστας εἰς ἐμὲ εὐεργεσίας, λίξαιο: εὐεργέτημα δὲ τοῦτο τῶν ἄλλων οὐχ ἥττον νομίσας, καὶ πάντα ὅσοις μὴ δεξιώσῃ μετ' ἀσφαλείας μαρτυρίου διαφυλάξω. Ἔρρωσο.

Πολέμων. Αδαμάντιος

TYPOGRAPHI LECTORI.

NOs aliorum libellorum authores, quos Camillus Perusc̃us simul cũ Varia historia Aeliani ediderat, omisimus: tum quòd illi seorsim excusi reperiantur facilè, & nobis Aeliani tantum omnia coniungere studium fuerit: tum quod argumentis quæ tractant, nihil ferè ad Aelianum faciant.

IVSTVS

IVSTVS VVLTEIVS VVETTERANVS IOANNI PINCIERO CONSOBRINO SVO S.

VM SVPERIORIBVS ANNIS BELLICI motus & arma totam Germaniam occupassent, uidebam extinctis penè scholis, plerosque à liberalibus studijs discedere: nonnullos etiam, qui maiores progressus in literis fecissent, ciuitatibus ac patriæ suam operam impertire. Quidam uerò priuatam recolendarum artium rationem instituerunt, ut cum ulterius progrediendi ac discendi plura facultas non daretur, interim ad ea quæ cognouissent, usum & exercitationem adhiberent, ac locupletiora redderent, aut saltem percepta conseruarent. Quo tempore deliberanti mihi quid potissimum facerem, aut quomodo meis rationibus consulerem, uenit in mentem tantisper in pristinis studijs operam consumere, ac permanere, donec quò res euaderet, sciremus. Opportunè igitur accidit, ut eódem cohortatio doctissimorum uirorum accederet, quorum ego consilijs refragari piaculum ducebam. Ij cum in leuioribus periculum fecissent, quid in reliquis præstare possem, Aelianum mihi de Græco in Latinum conuertendum proposuerunt. Ita fit, ut neq; ambitione ductus hoc onus susceperim: neque uerò impulsus temeritate, quæ solet in hanc ætatem, qua ego sum, frequenter cadere. Eruditorum hominum uoluntati morem gerens, non solum meis, uerùm etiam aliorum studijs utilitatem aliquam adferre uolui. quorum alterum me adeptum esse sentio: alterum an assequutus sim, ego de meipso affirmare non debeo. est enim arrogantis: neque uerò negare, quod est temerarij. Penes te Pinciere consobrine, Græcæ linguæ peritissimum, & tui similes doctos uiros iudicium esto. Equidem tibi præ cæteris hunc authorem inscribendum, & has mearum lucubrationum primitias dedicandas censui, multas ob causas. primùm, quoniam ad hoc præclarissimum literarum studium, suasor & author mihi semper extitisti: cui quicquid in eo profeci, quamuis exiguum est, tamen quicquid id est, acceptum referre debeo. Deinde quòd cognatione beneuolentiaq; mihi es coniunctissimus: tum quòd scriptor est eiusmodi, qui tibi in primis conueniat, cum ob admirandam facundiam, & Atticam dictionis concinnitatem, cuius te perstudiosum esse animaduerti: tum quòd syluam quandam uberem & copiosam, omniq; rerum & exemplorum genere refertam complectitur, quæ cupidum uarietatis plurimùm delectare, & auidum cognoscendi iuuare multum potest. Postremò fuit necessarium, ut aliquem huius editionis mihi patronum assumerem: qui si fortè labor meus in calumnias maleuolorum quasi scopulum incurrisset, uindicare me à crimine, uelut naufragio posset. Etenim est hæc ætas nescio quo fato ad criminandum procliuior, quàm ad laudandũ propensior, ut ne summis quidem scriptoribus, Aristoteli, Homero, Ciceroni parcat. Quæ cum ita sint, quid ego de me futurũ sperare debeam, facile est coniectura augurari. Quanquã uerò multos habeam in ea re patronos & aduocatos, tamen Ciceronẽ aliquem & perfectũ oratorem te cupio ad hanc causam adiungere, qui neminem calumniantem nó facilè uel authoritate, uel eruditione, uel orationis facultate, repelles & confutabis. Hæ rationes me impulerunt, Pinciere consobrine, ut hanc uersionem, qua Aelianũ Latinum feci, tibi potissimum dedicarim. Cæterùm in eius narrationibus quid est non egregium, non præstans, non idoneum uel ad cognoscendum, uel ad imitandum, fugiendúmue? Nam quæ sine assidua multorum ac diuersorum autho-

Aeliani laus.

authorum lectione & singulari diligentia colligi non potuerunt, ea nobis Aelianus in unum quasi fascem, mirabili uerborum elegantia redegit, ut uno labore, sine tædio fastidióque plurima ac diuersissima animo comprehenderemus. Quid uerò deest sermoni? Quid non in eo tersum, elegans, politum & Atticum? planè ut Romanus Græca eloquentia multos Athenienses uideatur excellere. Quod Philostratum non fefellit, cum in eius uita sic scriptum reliquit: ἀπῄκιζε δ' ὡσπερ οἱ ϕὶ τῇ μισογάϊᾳ Ἀθηναῖοι. Sed ille neque eget sanè meo præconio, neque ut maximè uellem, satis pro dignitate laudibus uehere possem. Proinde studiosos adolescentes ad Aelianum quàm diligentissimè legendum, euoluendumq; adhortor: qui ita breuibus multa uariáque complexus est, ut nemo uel operam uel tempus quod in hunc impenderit, sit perditurus. & omnes rogatos uolo, ut hunc meum conatum in meliorem partem interpretentur. De te Pinciere non mihi dubium est, quin pro mutuo nostro amore, & cognatione, munus hoc à me profectum leuidense, boni consulas. Vale,

Francofurti, Anno
1548.

AELIANI

AELIANI VARIAE HISTORIAE LIBER PRIMVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ πολύποδος. Κεφ. α.

Εἰσὶ μὲν καὶ μυρίαν εἰσὶν οἱ πολύποδες, καὶ πᾶν ὅτι ἂν φαγεῖν ἄμαχοι. πολλάκις δὲ ἀλλήλων ἀπτόμενοι, ἀλλὰ τῷ μείζονι ὁ βραχύτερος ἁλὸς, καὶ ἐμπίπτουσι τοῖς εὐρυτέροις θηρατροῖς, τοῖς καλουμένοις τοῦ ἰχθύος πλοκάμοις, ἃ πάντα αὐτῷ γίνεται δεῖπνον. Ἑλοχῶσι δὲ οἱ πολύποδες καὶ τοὺς ἰχθῦς τρόπον τοιόνδε. ὑπὸ ταῖς πέτραις κάθηνται, καὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκείνων μεταμορφοῦσι χροιάν, καὶ ὅσα ἂν ἀλοκῶσιν, ὅπερ ἔστιν καὶ πεφύκασιν αἱ πέτραι. οἱ δὲ ἰχθῦς πλησιάσαντες οἷονεὶ τῇ πέτρᾳ τοῖς πολύποσιν· οἱ δὲ, ἀφυλάκτους ὄντας αὐτοὺς περιβάλλουσι ταῖς ἑαυτῶν ἄρκυσι ταῖς πλεκτάναις.

Περὶ φαλάγγων. Κεφ. β.

Υφαντικὴν, καὶ ὑφάνσιμον, καὶ ἀληθῆ ἐργάνην ἀλαίμονος, ὅτι ἴσασιν αἱ φάλαγγες, οὔτε εἰδέναι βούλονται· ἢ τί πρὸς αὐτὰς χρήσασθαι τὸ θηριῶδες ἐσθήματι τοιούτῳ θηρίον; τὸ δὲ ἄρα πάγη, καὶ οἷονεὶ κύρτος ἐστὶ τοῖς ἐμπίπτουσι· καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ σφόδρα ἄφθεγκτος, καὶ ἡσυχίαν ἄγουσα· καὶ τὸ μὴ ἔμπεσόν τι ποτὲ ἔστι τὸ ἐμπεσόν· πολλὰ ἔχει λάφυρα. τοσοῦτον δὲ ἐμπίπτει, ὅσον καὶ τὸ ὕφασμα κατέχειν δυνατόν ἐστι, καὶ ἐκείνῃ δεῖπνον ἀπόχρη.

Περὶ Αἰγυπτίων βατράχων. Κεφ. γ.

Σοφόν τι ἄρα χρῆμα ἡ γῆ τῶν Βατράχων Αἰγυπτίων. καὶ ὧν καὶ τἄλλων ὑπερφέρουσι καὶ πολύ. ἐὰν γὰρ ὕδρῳ πολιτικῷ τοῦ Νείλου βρέμμα βάτραχος, καλάμου ξύφους φλοιὸν, πλάγιον φέρει, καὶ ἀπρὶξ ἔχεται, καὶ οὐκ αὐίσκεται τὸ καρτερόν. ὁ δὲ ἀμηχανεῖ καταπιεῖν αὐτὸν αὐτῷ τῷ καλάμῳ. ὁ γὰρ οἱ χορηγεῖ πολυλαβεῖν τοσοῦτον τὸ στόμα, ὅσον ὁ κάλαμος διάρχει. καὶ ἐκ τούτου πολὺ γίνονται τὸ ῥῶμυς τῶν ὕδρων οἱ βάτραχοι, τῇ σοφίᾳ.

Περὶ ἰωνὸς Αἰγυπτίου. Κεφ. δ.

Καὶ

De Polypode. Cap. I.

PLurimũ roboris habent Polypodes in uentribus, & quidquis obuiũ sine negotio deuorant. Proinde neq; à suo genere quidem sæpe abstinent: sed cum à maiori captus minor in laqueos ualidiores incidit, qui flagella piscis appellantur, mox in ferculum ei cedit. Insidias faciunt etiam piscibus hoc pacto. Sub scopulis latitantes sedent, & eorum colorem induunt, sic ut idem cum scopulis esse uideantur. Cum igitur pisces tanquam ad scopulos, ita ad polypodes adnatant, illi suis retibus, nempe cirris, imprudentes implicant.

De Phalangijs siue Araneis. Cap. II.

TExtoriam artem, atq; texere, & Erganæ deę munera, neq; norunt phalanges, neq; nosse uolunt. Quomodo enim uteretur eiusmodi uestimentis talis bestia? sed tela hæc rete, & quasi nassa ponitur ijs quæ incidunt: ipsa magno silentio & taciturnitate excubias agit, & immotę simillima est. Quod si quid incidit, ęquid illud sit, ex eo cœnam parat. Incidit autem tantum, quantũ & tela capere potest, & illi ad explendam famem satis est.

De Ranis Aegyptijs. Cap. III.

PEculiari quadam sapientia prędituṁ est genus ranarũ Aegyptiarum, & reliquis maximè præcellit. Si enim in Hydrum Nili alumnum incidat Rana, subitò demordet frustum arundinis, & id obliquum gerens, fortiterq; tenens, non remittit pro uirili parte. Ille uerò Ranam cum ipsa arundine simul deglutire non potest. Non enim tantam amplitudinem os habet, quantum arundo extenditur. Atq; ita Ranæ prudentia uincunt, & superant Hydrorum robur.

De Cane Aegyptio. Cap. IIII.

Etiam

ETiam hoc ad ſingulare quoddã prudentiæ donum in Aegyptio Cane referẽdum eſt, quòd neq; cumulatim, neq; aperté, neq; liberè bibunt ex fluuio, ita ut inclinare ſe & ſitim ſuam lambendo ſatiare auſint. Metuunt enim ſibi & ſuſpectas habent latitantes in eo beſtias. Prętercurrunt aũt ripã, & ſuffurantes bibunt, quantum eſt rapere, iterũ atq; iterũ. Ita deinde ſaturati ex interſtitijs, non perierunt, & ſitum nihilominus reſtinxerunt.

De Vulpe marina. Cap. V.

VVlpes nõ ſolũ illa terreſtris beſtia calliditate pollet, ſed etiã marina uerſutijs plena eſt. Nã eſcã quidẽ non ſuſpectã habet, cauet eam propter intemperantiã, ſed hamũ prorſus etiã cõtemnit Vulpes. prius enim quàm hamiota arundinẽ trahat, illa proſilit, & funiculum abradit, ac rurſus natat. Sæpe igitur duos aut tres hamos deuorat: nec tamẽ piſcator eam uel comedit, uel è mari extraxit.

De Teſtudinibus marinis. Cap. VI.

TEſtudines marinę partũ in terra edũt. Enixę uerò cõtinuò defoſsis intra terram ouis reuertuntur ad loca cõſueta nantq;. Tantũ autem habent rationis, ut quadraginta dies numerare poſsint, intra quas fœtus compactis ouis in animalia iam euadit. Tunc redeuntes ad eundẽ locum, ubi repoſuerãt & abſconderant ſuã ſobolem, effodiunt terram, quam iniecerant, & illam iam ſequi ualentem ſecum abducunt.

De Suibus agreſtibus. Cap. VII.

SVes agreſtes non omninò ſunt medicinæ & curationis imperiti. Itaq; cũ per imprudentiam hyoſcyamum comederunt, ſtatim attrahunt poſteriora, reſolutione & paralyſi affecta. Deinde licet contracti tamen ad aquas perueniunt, & ibi collectos Cancros epulantur promptiſsimè, qui morbi remedium eis præſtant, & priſtinam ualetudinem reſtituunt.

De Phalangio. Cap. VIII.

PHalangium Ceruos tanto malo affi-cit, quanto etiam homines, ita ut ſæpè in repentinæ mortis periculum ueniant. At ſi guſtent hederam, morſus nihil adfert detrimenti. Hederam uerò ſyluestrem eſſe oportet.

De

Καὶ ἐκεῖνο δὲ λωβᾶς Αἰγυπτίᾳ τὸ σοφὸν, ὅτι ἀθρόως, ὁδὲ αὐτοῦ λαβυθίρως ἐκ τοῦ ποταμοῦ πίνουσιν, ἐπικύπτοντὸν ἄμα, & ὅσον δίψῶσι λάπτοντες. ὑφορῶντες γὰρ τὰ φὶ αὐτῷ θηρία. πῇ αὖ ἐσι τὴν ὄχθην, ἢ πῇ ἀκλείπτοντὸν πίνουσιν ὅσον ἁρπάσαι, καὶ πάλιν. εἶτα ὅτως ἐκ ἀφαλειμμάτων ἐωρεῖθηζαν, οὐ μὴν ἀπώλοντο, καὶ ὧν & ἐκίσαν τὸ δίψος.

Περὶ θαλαττίας ἀλώπεκος. Κεφ. ε.

ΗΑλώπηξ ὁ μόνον τὸ χερσαῖον θηρίον ἀπολεμεῖ ὄντι, ἀλλὰ καὶ ἡ θαλαττία πανοῦργός ἐσι. τὸ μὲν γὰρ ἀπίστως ἔχ ὑφορᾶται, ὁδὲ μὴν φυλάττεται ἀφ᾽ ἑαυτὴν ἀκρασίαν ἔσαν. τοῦ δὲ ἀγκίστρου καταφρονεῖ καὶ παύν ἡ ἀλώπηξ. πρὶν ἢ γὰρ ἐ ἀσπάλιεα ἀπάσαι τὸ κάλαμον, ὅσε αὐτῷ, καὶ ἀπέκειρε τὴν ὁρμιὰν, καὶ νήχεται αὖθις. πολλάκις δ᾽ ἂν καὶ δύο, καὶ τρία κατέπιεν ἄγκιστρα. ὁ δ᾽ ἁλιεὺς ἐκάνῳ οὐκ ἐδ᾽ ἀπνησε πρὶν ἐσπάσατο τῆς θαλάσσης.

Περὶ χελωνῶν θαλαττίων. Κεφ. ς.

ΑΙ χελῶναι, αἱ θαλάσσιαι φὶ τῇ γῇ τίκτουσι. τεκοῦσαι δὲ πρᾶγμα κατέχωσαν φὶ τῇ γῇ τὰ ᾠὰ, εἶτα ἐπιστρέψασαι ὀπίσω ὡς ἦθος τὰ ἑαυτ, νήχονται. οἶσι δὲ ἔν τοσοῦτο λογισικὸν, ὥσε ἐφ᾽ ἑαυτῶν λογίζεσθαι τὰς ἡμέρας τὰς πεσαράκοντα, φ᾽ αἷς τὰ ἔγγονα αὐτοῖς ἤν ὠῶν συμπαγῆναι, ζῶα γίνονται. ἐπιστρέψασαι ἂν αὖθις εἰς τὸν χῶρον, φ᾽ ᾧ κατέθεντο κρύψασαι τὰ ἑαυτ βρέφη, ἀνώρυξαν τὴν γῆν, ἣν ἐπέβαλον, καὶ συνομνύουσ ἄλλ᾽ ἢ τοῦτο ἔπειθε σφᾶς ἀπάγουσιν.

Περὶ ἀγρίων συῶν. Κεφ. ζ.

ΗΣαν ἄρα οἱ σῦς οἱ ἄγριοι ἰατρικῆς ἐκ ἀπαίδευτοι, καὶ θεραπείας ἄμα. ἔτοι γοῦν ὅταν αὐτοῦ λαθόντὸν ὑοσκύαμον φάγωσι, τὰ ὀπίσθια ἐφέλκεσι, πεπαιμένως ἔχοντὸν ὅτως ἑαυτῶν. εἶτα κατώμυκται, ὅμως ἐπὶ τὰ ὕδατα περαγίνονται. & φὶ τοῦτο ἔσι τῶν καρκίνων ἀναλίσκουσι, καὶ ἐδίουσι πεθυμέτατα. γίνονται ἢ οὗτοι τοῦ πάθους φάρμακον, καὶ ἐργάζονται ὑγιεῖς αὐτὸς αὖθις.

Περὶ φαλαγγίου. Κεφ. η.

ΦΑλάγγιον ἐλάφοις τοσοῦτόν ἐσι κακὸν, ὅσον & ἀνθρώποις. & λυπᾶσιν ἐξαπίνης ὀξέως. εἰ μὲν τοι καὶ τοῦ γεύσωνται, ἐλύπησεν αὐτοῦ τὸ πῆγμα οὐδέν. ὀφὶ δὲ ἔσθ᾽ ὅτε τὸν λιμὸν ἄγριον.

Περὶ

Περὶ λέοντος νοσοῦντος. Κεφ. θ.

Λέοντα ἢ νοσοῦντα τῶν μὴ ἄλλῳ ὀδὲν ἐνίνησι. φάρμακον δὲ ὄϊν αὐτῷ τῆς νόσου, βρωθεὶς πίθηκος.

Πῶς αἱ βεβλημέναι ὑπὸ Κρήτης αἶγες θεραπεύονται. Κεφ. ι.

Οἱ Κρῆτές εἰσι ζοξεύειν ἀγαθοὶ, ⁊ ὅν καὶ τὰς αἶγας βάλλουσιν ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσιν. αἱ ἢ βληθεῖσαι, πρᾶγμα δ' †δικτάμου βοτάνης διέτραγον, καὶ ἅμα τοῦ γεύσασθαι, ὅλα ἐκεῖνα τὰ βέλη ἐκπίπτει.

†δικτάμνου

Ὅτι μαντικοὶ οἱ μῦες. Κεφ. ια.

Ἧσαν δ' ἄρα μαντικώτατα ζώων ⁊ μῦες. γηράσης γὰρ οἰκίας ἤδη ⁊ μελλούσης καταλιθαίνειν, αἰσθάνονται πρῶτοι. καὶ ἀπολιπόντες, τὰς μυωπίας τὰς αὑτῶν, καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς διατριβὰς, ἃ ποσὶν ἔχουσιν ἀποδιδράσκουσι, καὶ μεθιστάζονται.

Περὶ μυρμήκων. Κεφ. ιβ.

Ἔχουσι ἢ ⁊ οἱ μύρμηκες, ὡς ἀκούω, μαντικῆς τινα αἴσθησιν. ὅταν γὰρ μέλλῃ λιμὸς ἔσεσθαι, σφόδρα εἰσὶ φιλόπονοι πρὸς τὸ θησαυρίσαι, καὶ ἑαυτοῖς ἀπταμφώκασθαι σῖτον πυρὸν, ⁊ τὰ λοιπὰ τῶν σπερμάτων, ὅσα μυρμήκων διαπνοὴν ὄϊν.

Περὶ γέλωνος. Κεφ. ιγ.

Ὁ Συρακόσιος γέλων κατ' ὄναρ ἐβέβλητο κεραυνῷ, καὶ διὰ τοῦτο ἐβόα, οὐκ ἀμυδρὸν, οὐδὲ ἀδήλως, ὡς φασὶν ἔνιοι, ἀλλ' αὐδρικῶς, ἅτε σφόδρα ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τοῦ δείους. ὁ δὲ κύων, ὁ παρεῖναι αὐτῷ πεφυκὼς σφόδρα, ἐκ τῆς βοῆς διεταράχθη, ⁊ περιβὰς αὐτὸν ὑλάκτει πάνυ σφοδρῶς ἀπειλητικῶν, ⁊ σώζοντος. ᾗ ἐκ τούτων ὁ γέλων ἅματι ἀφυπνίσθη, καὶ τοῦ δείους ἀφίθη.

†περιβὰς, supra eum cõsistens.

Περὶ κύκνου. Κεφ. ιδ.

Λέγει Ἀριστοτέλης τὸν κύκνον καλλίπαιδα εἶναι, ᾗ πολύπαιδα, ἔχειν γε μὴν ⁊ θυμόν. πολλάκις γοῦν εἰς ὀργὴν, ᾗ μάχην πεφιλθόντες, ⁊ ἀλλήλους ἀπέκτειναν οἱ κύκνοι. λέγει ἢ ὁ αὐτὸς, καὶ μάχεσθαι τοὺς κύκνους τοῖς ἀετοῖς, ἀμύνασθαί γε μὴν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐκ ἀρχὴν ἀδίκων. ὅτι δὲ εἰσὶ φιλῳδοὶ, τοῦτο μὴ ἥδιον καὶ τερπνότερον. ἐγὼ ἢ ἄδοντος κύκνου οὐκ ἤκουσα, ἴσως ἢ οὐδὲ ἄλλος. πιστεύεται δὲ ὅτι ἄδει, ᾗ λέγουσί γε αὐτὸν μάλιστα, ἐκεῖνον εἶναι τὸν χρόνον εὐφωνότατον, ⁊ ᾠδικὰ τότον, ὅταν ἡ περὶ τὸν καταστροφὴ τοῦ βίου. διαβαίνοντι ἢ καὶ πέλαγος, ᾗ πέτονται ⁊ ᾗ θαλάττης, καὶ αὐτοῖς οὐ κάμνει τὸ πτερόν.

Περὶ

De Leone ægrotante. Cap. IX.

AEgrotanti Leoni nulla potest alia medicina adhiberi quàm si comedat Simiam, id ei morbi remedium existit.

Quomodo Creticæ Capræ sagittarũ iactũ in seipsis curent. Cap. X.

CRetenses sagittãdi periti sunt. Quare iaculis petũt Capras, quæ in montiũ cacuminib. pascunt. Illę uerò cõiectę, repentè comedũt herbam dictamnũ, & simulac gustarunt, iacula tota excidunt.

Quòd futurorũ pręscij Mures. Ca. XI.

MVres omnibus animalibus, uaticinã di scientia præstant. Nam cũ domus aliqua consenuit, & ruinam iam minatur, primi sentiunt, & relictis suis cauernis & pristinis habitationibus, quantum contendere pedibus ualent, fugiunt, aliudq; domicilium quærunt.

De Formicis. Cap. XII.

FOrmicæ etiã, sicut accipio, quendã futurorum sensum habent. Nam imminente fame mirũ in modũ sunt laborioſę ad comportandũ uictum, & reponendũ sibi frumentum, ac reliquos fructus, quibus uescuntur Formicæ.

De Gelone, & eius Cane. Cap. XIII.

GElon Syracusius, per insomniũ ictus fulmine, exclamauit nõ tacita, neq; infirma uoce, ut solet in somnijs fieri, sed strennua, tanquã grauissimè metu perculsus. At Canis qui propè eum dormiebat, uociferatione perturbatus, & † circumiens ipsum, uehementer & terribiliter latrabat. Atq; his Gelõ expergefactus, metu solutus est.

† περιβὰς, supra eum cõ sistens.

De Cygno. Cap. XIIII.

ARistoteles inqt, Cygnũ pulchrã multamq; sobolẽ progignere. solere uerò iracundũ esse. unde fit ut sæpe Cygni ad irã prouocati, cõcertantes se mutuò perimant. Idem ille affirmat, Cygnos cũ Aquilis bellũ gerere, uerùm ita, ut iniuriã à se propulsent, non ut inferant priores. Cantandi studioſos esse, iam cõmuni sermone peruulgatũ est. Ego uerò Cygnũ nunquam audiui canere, fortasse neq; alius. Creditur tamẽ canere: & tunc potissimũ aiunt eorum cantũ suauissimũ & iucundissimũ esse, cũ uitæ permutatio præ foribus est. Traijciũt aũt pelagus, & per mare uolant, indefesso alarum remigio.

De Columbis. Cap. XV.

COlumbas succesſione perhibent ouis incubare: deinde pullis effectis, maſculum eis inſpuere, repellẽtem ab ipſis omnem faſcinationis iniuriam, ut inquiunt: ne, ſi non faciat, alicũde faſcinentur. Parit fœmina duo oua, quorum ſemper primum marem producit, alterũ fœminam. Pariunt omnibus anni partibus, unde per annum decies fœtum edũt. De Aegypto ferunt, in ea regione columbas duodecies parere. Ariſtoteles uerò Liuias aſſeuerat diuerſas eſſe à Colũbis, quòd Columbæ ſint maiores, Liuiæ uerò minores: & Columbæ ſint cicures, Liuiæ non item. Idem ille tradit, maſculum nõ prius in fœminam aſcendere, quàm oſculum illi dederit: nõ enim recipere fœminas marium commercium, ſi uacuum ſit oſculo. Addit ad hęc etiam illa, quòd fœminę deficiente mare, ſeipſas mutuò conſcendant: neq; quicquam in ſe inuicem emittant: gignant tamen oua, è quibus non efficiuntur pulli. Quod ſi Callimacho fides eſt adhibẽda: Palumbus, Pyrallis, Columba & Turtur, nihil habent inter ſe ſimilitudinis. De India dicunt, quòd habeat Columbas, colore luteas. Charon uerò Lampſacenus affirmat, circa Athon uiſas eſſe Columbas candidas, cum ibi triremes Perſarum quæ præterlegebant Athon, perirent. In Eryce uerò Siciliæ, ubi templum Veneris eſt uenerandum & ſanctum, cum certo tempore offerunt Anagogia ſacrificia Erycini, & Venerem è Sicilia diſcedere in Libyam affirmant, euaneſcunt ex eo loco Columbæ, quaſi comitantes Venerem. Reliquo uerò tempore, ingentem earundem auium copiam, circa deæ templum abundare cõſtat. Inſuper Achiui commemorant, Iouem ipſum in figuram Columbæ uerſum eſſe, cum amaret Phthiam uirginem, habitantem in Aegio.

† ὦον

Liuiæ.

De Socrate, cum cicutam biberet. Cap. XVI.

CVm redijſſet nauis è Delo, & Socrates morte mulctandus eſſet, accedens in carcerẽ Apollodorus Socratis amicus, tulit ei tunicam ex precioſa lana, pulchréque textam, ſimile item pallium: & rogauit, ut indutus tunica, amictúsque pallio,

Περὶ πτερισερῶν. Κεφ. ις.

Ἐκ δὲ τῆς δ' ὀχῆς φασιν, ἐπωάζειν τὰς περιστερὰς· ἔστα τῶν νοσσῶν γινομένων, ὁ ἄρρην ἐμπτύει αὐτοῖς, ἀπελαύνων αὐτὰ τὸν φθόνον, φασίν, ἵνα μὴ βασκανθῶσι δι' ἀρᾶς † ὦον. τίκτει δὲ ἅπαξ δύο ἢ θήλεα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον, ἄρρεν πιεῖ πάντως· τὸ δὲ δεύτερον, θῆλυ. τίκτουσι δὲ αἱ πτερισραὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους, γνοίη δ' τοι καὶ δεκάκις τοῦ ἔτους ὠδίνουσι. λόγος δέ τις πορίζουσιν Αἰγύπτιος, λέγων δωδεκάκις τὰς ἐν Αἰγύπτῳ τίκτειν. Ἀριστοτέλης μὲν διάφορον εἶναι τὴν περιστερὰν τῆς περιδάλος· τὴν μὲν γὰρ περιστερὰν εἶναι μείζονα, τὴν δὲ περιδάλα βραχυτέραν. καὶ τὴν μὲν περιστερὰν πιθανὸν εἶναι· τὴν δὲ, ὅ λέγει δὲ αὐτὸς, μὴ πρότερον ἐπιβαίνειν τὸ ἄρρεν τῇ θηλείᾳ, πρὶν ἢ φιλήσει αὐτήν. μὴ γὰρ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας τὴν τῶν ἀρρένων ὁμιλίαν τοῦ φιλήματος ἔρημον. πιθανὸν δὲ καὶ τοῦτο εἶναι, ὅτι αἱ θήλειαι ἀλκυόνες ἀναβαίνουσιν, ὅταν τὸ πρὸς ἄρρεν μίξεως ἀτυχήσωσι. καὶ ὁδὲν μὲν εἰς ἀλκυόνας πρέπον· τίκτουσι δὲ ὠὰ δύο νεοττοὶ οὐ γίνονται αὐτοῖς. Εἰ δέ τι Καλλιμάχῳ καὶ πρόσεστιν, φάσαν, καὶ πυραλλίδα, καὶ πτερισεράν, καὶ τρυγόνα, φησὶ, μηδὲν ἀλκυόνας ἐοικέναι. Ἰνδοὶ δὲ φασι λόγοι, πτερισερὰς γὰρ Ἰνδοῖς γίνεσθαι μιλίνας τὸν χρόαν. Χάρων δὲ ὁ Λαμψακηνὸς πολὺ τὸ Ἄθω φανῆναι πτερισερὰς λευκὰς λέγει, ὅτε γὰρ ἐναῦθα ἀπώλοντο αἱ τῶν Περσῶν τριήρεις, πταναπέμπουσαι τὸν Ἄθω. ἐν Ἐρυκι δὲ τῇ Σικελίᾳ, ἔνθα δὴ ὁ τῆς Ἀφροδίτης νεὼς, σεμνός τε, καὶ ἅγιος, ἔνθα κατάγειν καιρὸν θύουσιν οἱ Ἐρυκινοὶ τὰ ἀναγώγια, καὶ λέγουσι τὴν Ἀφροδίτην εἰς Λιβύην, ἀεὶ δὲ Σικελίας ἀνάγεσθαι, ἀφανεῖς ἐκ τοῦ χώρου αἱ πτερισραὶ γίνονται, ἀσπερεῖ τῇ θεῷ σπεύδειν συνεκπέμπουσαι. κατὰ γε μὴν τὸν λοιπὸν χρόνον πάμπολύ τι πλῆθος τῶνδε τῶν ὀρνίθων ἐπιπολάζειν λέγεται νεῷ τῆς θεᾶς ὁμολογοῦσι. Ἀχαιοὶ δὲ αὖ πάλιν λέγουσι λόγοι, καὶ τὸν Δία αὐτὸν μεταβαλεῖν τὸν μορφὴν εἰς περιστερὰν, ἰδόντα πρῶτον, Φθίας ὄνομα, ἐν Αἰγίῳ δὲ ᾤκει ἡ Φθία αὕτη.

Περὶ Σωκράτους ὅτι τὸ κώνειον ἔπιεν. Κεφ. ις.

ΟΤε ἦκεν ἡ ναῦς ἡ ἐκ Δήλου, καὶ ἔδει Σωκράτει ἀποθνήσκειν, ἀφίκετο εἰς τὸ δεσμωτήριον Ἀπολλόδωρος ὁ τοῦ Σωκράτους ἑταῖρος, χιτῶνά τε αὐτῷ φέρων ἐρίου πολυτελῆ, καὶ ἱμάτιον, καὶ ἱμάτιον τοιοῦτο, ἐξίου φόλωτα αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ θοιμάτιον πορίβα-

πρὶν βαλόμενον, ἅτε οὕτω πιὼν τὸ φάρμακον. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ καλῶς γίγνεσθαι μὴ ἀμοιρήσαι, εἰ γὰρ αὐτοῖς ἀρέσκει. νῦν γὰρ δὴ καὶ † πρέπει σὺν θεῷ νόμῳ τὸν νεκρὸν ἀπαύστι ἀπόλεξος. ταῦτα μὲν Σωκράτει ὁ Ἀπολλόδωρος: ὁ δὲ οὐκ ἀνέχετο, ἀλλ' ἔφη πρὸς αὐτὸν ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα, καὶ Σιμμίαν, καὶ Φαίδωνα: Καὶ πῶς ἔστιν ἡμῶν καλῶς Ἀπολλόδωρος ἔτω διαλέξεται, ἀγνοεῖ † αὐτὸ πεπίστευκεν, ὅτι μετὰ τῆς ἀθηναίων φιλοτησίας, νῦν τὸ τοῦ φαρμάκου πόμα, ἐπὶ † ὄντως ὄψεται Σωκράτει. ἐγὼ οἴεται ὀλίγον ὕστερον ἐρρίμμενον γίγνοσι, καὶ λισσόμενόν γ' ἐμὲ ἐᾶν, διὰ λῆρος ἐστί με ἐκ ἐθέλω.

† πρόσ-
σει
† αὐτὸς
† ὄντως

De minutissimis quadrigis, & elegeio. Cap. XVII.

Περὶ τῶν σμικροτάτων τεθρίππων, καὶ ἐλεγείου. Κεφ. ιζ.

ΤΑῦτα ἆρα ὃν τὰ θαυμαζόμενα Μυρμηκίδου τοῦ Μιλησίου, νῦν Καλλικράτους τοῦ Λακεδαιμονίου, τὰ μικρὰ ἔργα. τέθριππα μὲν ἐποίησαν ὑπὸ μυίας καλυπτόμενα. νῦν γὰρ σησάμῳ δύσιχν) ἐλεγεῖον χρυσοῖς γράμμασιν ἐπέγραψαν. ὧν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὁ μὲν σοφὸς ἀδιάφορον ἐπαινέσεται. τί γὰρ ἄλλο δὴ ταῦτα ἢ χρόνου παρανάλωμα;

Περὶ τρυφώσων γυναικῶν. Κεφ. ιη.

ΠΩς ἂν ὁ διήγησιν ὑπὸ τρυφῆς αἱ πολλαὶ γυναικῶν; ὧν μὲν γὰρ ἡ λιφαιρᾶς στεφάνῳ ἐπετίθητο ὑγιεινῷ, οὓς ἂν πόδας ἀνδράσιν ὑπεδέοντο. ἐκ δὲ τῶν ὤτων αὐτῆς φῶτα μακρὰ ἀπεκρέμαντο. νῦν δὲ χιτῶνα τὰ πρὸς τοὺς ὤμους ἄχρι τῆς χειρῶν ὁ σωτῆρα πορ, ἀλλὰ πορφύραις χρυσαῖς καὶ ἀργυραῖς σωτηρίαις κατελάμβανον. Καὶ ταῦτα αἱ πάνυ παλαιαί. νῦν δὲ Ἀττικῶν γυναικῶν τῆς τρυφῆς Ἀριστοφάνης λεγέτω.

Περὶ τῶν Συβαριτῶν, καὶ Κολοφωνίων, καὶ Κορινθίων τρυφῆς. Κεφ. ιθ.

Ὁ μὲν διημάδης λόγος, καὶ εἰς πάντας ἐκφοιτήσας, λέγει Συβαρίτας καὶ αὐτοὺς τῇ Συβάρει αἰτίαν τοῦ ἀπωλείας γενέσθαι, διὰ πολλὴν τρυφήν. ἃ δὲ ἐγὼ ἔστι τοῖς πολλοῖς γνώριμα, ταῦτ' ἐγὼ ἐρῶ. Κολοφωνίους φασί, καὶ αὐτοὺς διὰ τὴν πάνυ τρυφὴν ἀχθέσθαι. καὶ γάρ τοι καὶ ἔστιν οἰκίδια πολυτελῆ ἐφύτευντο, καὶ παρέλυσις ἀσωτίας καὶ ὑπὸ τῆς χάριν χαίρουσι ὕβριζον. Καὶ ἡ τοῦ Βακχιάδου ἢ τοῦ καὶ Κορίνθου ἀρχὴ, ὡς μέγα δυνάμενος προελθοῦσα, ὅμως διὰ τὴν τρυφὴν τὴν ἔξω τοῦ μέτρου, καὶ αὐτὴ κατέλυθη.

Περὶ

pallio, sic demum uenenum biberet. Dicebat enim, cum magnificæ sepulturæ nō expertem fore, si in ijs mortem obiret: sic enim non prorsus indecorè cum ornatu mortuum apparituru. Hæc ad Socratem Apollodorus. At ille nō passus est, sed dixit ad Critonem, Simmiā & Phædonem: Quàm uerò præclarā opinionē de nobis habet Apollodorus, si sperauit, post ppinationē ab Athenienſibus factā, & ueneni absorptionē, se adhuc uisurū esse Socratem. Nam si putat eum qui paulò pòst ad pedes stratus iacebit esse Socratē, certum est me ab ipso nō cognosci.

† πρέπει
† αὐτὸς
† ὄντως

De minutissimis quadrigis, & elegeio. Cap. XVII.

HAec sunt opera Myrmecidæ Milesij, & Callicratis Lacedæmonij, quę propter nimiā exilitatem in admiratione habentur. Quadrigas fecerunt, quæ sub musca possent abscondi, & in sesamo distichon elegeiū literis aureis inscripserunt. Quorum sanè neutrū, mea sententia, homo prudens & uirtutū studiosus laudibus prædicabit. Quid eīm hæc aliud sunt, quàm temporis uana perditio?

De mulierib. luxuriosis. Ca. XVIII.

AN uerò nó plurimas mulieres luxu & luxuria diffluxisse putemus? quæ corollam sublimē capiti imponebāt, pedes uerò sandalijs induebant, ex auribus longas inaures dependentes habebant. Tunicarū uerò eam partē quæ est ab humeris usq; ad manus, non cōsuebant, sed continuis fibulis aureis & argenteis constrinxêre. Atq; hæc ueterū memoria perpetrata sunt. Atticarū uerò mulierū delicias Aristophanes recenseat.

De Sybaritarū, Colophoniorū, & Corinthiorū luxu. Cap. XIX.

DIctum uulgare, & in omnes homines euulgatū, ait Sybaritis & eorū ciuitati, nimiū luxum exitialē fuisse. Ego uerò ea in mediū proferā, quæ non multis cognita & explorata sunt. Colophonijs etiam ipsis ferūt intolerandā luxuriā, perniciem & interitū attulisse. Etenim etiam illi splendidis uestibus superbiebāt: & intemperantia mensæ supra modū abutentes, ad iniurias cōtumeliasq; proclives erant. Adhæc Baccheiadū Corinthiorum magistratus, cum ad summum potentiæ gradum peruenisset, tandem per immoderatam luxuriam dissolutus est.

De Dionyſio ſacrilegia patrãte. Cap. XX.

Dionyſius ex omnibus Syracuſarũ templis & delubris per ſacrilegiũ pecuniam abſtulit. Statuã louis ueſtitu & omnibus ornamentis ſpoliauit, quæ octoginta quinq; auri talentis æſtimabãtur. Et cum ſtatuã artificibus attingere religioſum eſſet, ipſe primus manũ iniecit. Deprædatus eſt etiam ſimulacrũ Apollinis, aureis capillis præditũ, quos abradere aliquem iuſsit. Inde nauigans in Trœzeniã, uniuerſas Apollinis & Leucotheæ pecunias nefario ſcelere abripuit. Menſam etiã argenteam aſtantem Apollini iuſsit auferri, ſuper qua bonus Genius deo propinabat.

†ὅσος

Ismenias ſine turpitudine Perſarũ regem adorauit. Cap. XXI.

Ismenij Thebani ſapientiſsimũ & planè Græcum factũ, ſilentio præterire nullo modo poſſum. Is patriæ cauſa legatione ad regem Perſarum ſuſcepta, uenit, & uoluit ipſe de ſuo negotio regem conuenire. Tribunus itaq; militum, cuius officiũ erat, res nũciatas ad regem deferre, & admittendos ad eum introducere: Verum ô Thebane hoſpes, dicebat (hæc autẽ ioco loquebatur per interpretem. nomen erat tribuno Tithrauſtes) lex ex uernacula Perſis, ut is qui in conſpectũ regis uenit, nó antè ſermonẽ cum eo conferat, q̃ genua inclinauerit. Quod ſi igitur uis ipſe eum adire, neceſſe eſt, ut quod lex iubet, peragas. Sin minus, nos tibi rem tranſigemus, etiamſi tu non adoraueris. Ismenias uerò, Ageſis igitur, inquit, deduc me. Cum autem in faciẽ regis uentũ eſſet, annulum quem geſtabat, è digito detractũ, clàm abiecit ad pedes: confeſtimq; procumbens, tanquã adoraret, ſuſtulit eum iterum, & opinionem quidẽ adorationis Perſarum regi præſtitit: nihil tamen commiſit, quod ignominioſum aut indecorũ foret Græcis. Quicquid igitur petijt, impetrauit, neq; quicq̃ à Perſa ei denegatũ eſt.

Munera, quæ Perſarũ reges legatis ſoliti ſunt largiri. Cap. XXII.

Munera, quæ rex dono dabat, uenientibus ad ſe legatis, ſiue ij ex Græcia, ſiue aliunde aduenirent, hęc erant. Vnicuique talentũ Babylonicũ argenti †præſtantiſsimi. Talenta uerò, duę (fuerũt) argenteæ phialæ. Conficit autem Babylonicũ,

†ſignati ſortè Locus eſt obſcurus.

*ſeptua-

Περὶ Διονυσίου συλήσαντος τὰ τῶν θεῶν.

Κεφ. κ.

Διονύσιος ἁπάντων τῶν ἐν Συρακούσαις ἱερῶν ἐσύλησε τὰ χρήματα. τὸν δὲ ἀγάλματος τοῦ Διὸς πρόβαλε τῇ ἰδέᾳ τὰ, καὶ τὸν κόσμον, †ὅσον μὲν φασι, χρυσίου, ὡφέλει καὶ ὀγδοήκοντα ταλάντων. ὀκτόντων δὲ ἦν ἀμιμήτου ἄγαλμα, ὅτε πρῶτος ἔκρουσε τὸ ἄγαλμα. ἐν τῷ δὲ ἀγάλματι ἦν τοῦ Ἀπόλλωνος πρόβουλος, ἔχων καὶ χρυσᾶς βοστρύχους, λιπεῖν βουλόμενος ἀφεῖλε καὶ τοῦτο. πλεύσας δὲ εἰς Τροιζηνίους, τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τὰ Λητοῦς ἅπαντα ἐσύλησε χρήματα: τῇ πρὸ κλισίου ἀργυρᾶν τράπεζαν λιπεῖν βουλόμενος ἀφεῖλε, ἀγαθὸς δαίμονος τῷ θεῷ δόντος πρόποσιν.

Ismenias αἰσχύνης χωρὶς, ὡς Πέρσαν βασιλεῖ προσεκύνησεν. Κεφ. κα.

Ismenίου τοῦ Θηβαίου σοφὸν ἄμα, καὶ Ἕλληνικὸν, οὐκ ἂν ἀκριβῶς παίμην ἐργον. πρεσβεύων δὲ ὅτος ἐπὶ τὴν παρὰ τοῦ βασιλέα τῶν Περσῶν, ἀφίκετο μὲν, ἐβούλετο δὲ αὐτὸς ἐπὶ τὸν ἦκεν, φέτυχεν δὲ καὶ Πέρσῃ. ἐφάνη οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ χιλίαρχος, ὁ καὶ τὰς ἀγγελίας ἀσκομίζων τῷ βασιλεῖ, καὶ οὗ διερμηνέως ἀσάγων: Ἀλλ' ὦ ξεῖνε Θηβαῖε, (ἐλέγε δὲ ταῦτα παίζων διὰ Ἑρμωνίου, Τιθραύστης δὲ ἦν ὄνομα τῷ χιλιάρχῳ) νόμος ἐστὶν ἐπιχωρίος Περσαις, τὸν εἰς ὀφθαλμὸς ἐλθόντα τοῦ βασιλέως, μὴ πρότερον λόγου μεταλαγχάνειν, πρὶν ἂν προσκυνῆσαι αὐτόν. εἰ δίνων αὐτὸς δέξασθαι συγγνώμῃ βέλῃς αὐτῷ, ὥρα σοι τὰ ἐκ τοῦ νόμου δρᾶν: εἰ δὲ μή, τὸ αὐτό σοι τοῦτο καὶ δι' ἡμῶν ἀνυθήσεται, κοὐ μὴ προσκυνήσαντι. ὁ δὲ τίνων Ισμηνίας, Ἀγε μὲ ἔφη. καὶ προσελθὼν καὶ ἐμφανὴς τῷ βασιλεῖ γενόμενος, προβιβλόμενος τὸν δακτύλιον, ἔρριψεν ἀδήλως πρὸ αὐτοῦ ποδὸς, ὃν ἔτυχε φορῶν. κοὐ ταχέως ἐπικύψας, ὡς δὴ προσκυνῶν, πάλιν ἀνέλιξε αὐτόν: κοὐ δέξαν ἦ ἀπεσφλίττων Πέρσῃ προσκυνήσεως, τὸ μὲν ἔδρασεν οὐδενὸς ἧττον καὶ τοῖς Ἕλλησιν αἰσχύνην φερόντων. πάντα δὲ ὅσα ἐβουλήθη κατεπράξατο, οὐδὲν ἀτυχήσαντι ἐκ τοῦ Πέρσου.

Δῶρα τὰ διδόμενα πρὸς Περσῶν βασιλεῖ τοῖς πρεσβευταῖς. Κεφ. κβ.

Δωρεᾶται ἐκ βασιλέως διδόμενα τοῖς πρὸς αὐτὸν ἥκουσι πρεσβευταῖς, ἅτε πρὸς τῶν Ἑλλήνων ἀφικνουμένοις, ἅτε ἐτράφησαν, ταῦτ' ἦν. τάλαντον μὲν ἑκάστῳ Βαβυλώνιον ἐπισήμου ἀργυρίου. τάλαντα δὲ, φιάλαι δύο ἀργυραῖ, δυοῖν δὲ τοῖν τάλαντον τὸ Βαβυλώνιον

δύο

δύο καὶ ἑβδομήκοντα μνᾶς Ἀττικὰς ψέλλιά τε, καὶ ἀκινάκην ἐδίδου, καὶ στρεπτόν, χιλίων Δαρεικῶν ἄξια ταῦτα: καὶ στολὴν ἐπ' αὐτοῖς Μηδικήν, ὄνομα δὲ τὴν στολὴν †δορυφορικήν.

*septuaginta, Pollux.

†δορυφορικήν.

Περὶ Γοργίου, καὶ Πρωταγόρου.

Κεφ. λγ.

ΕΝ τοῖς Ἕλλησι τοῖς πάλαι, μακρᾷ τῇ δόξῃ διέπρεπε Γοργίας ὁ Λεοντῖνος Φιλολάου, καὶ Πρωταγόρας Δημοκρίτου. τῇ δὲ σοφίᾳ ὅσον τὸν ἐλείποντο, ὅσον αὐδρῶν παῦλαν. ἔοικε γάρ πως ἡ δόξα μὴ πάνυ ἀκριβῶς, μήτε ὁρᾶν, μήτε ἀκούειν. ὥθεν τοι καὶ πολλὰ σφάλλεται. καὶ τὰ μὲν καταχαρίζεται, τὰ δὲ ψεύδεται.

Περὶ φιλονεικίας Ἡρακλέους, καὶ Λεπρέου. Κεφ. λδ.

Γλαύκωνος τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἀστυδαμείας τῆς Φόρβαντος, γίνεται παῖς Λεπρέας, ὃς περὶ σωιβόλυσι τοῦ Αὐγέα, δῆσαι τὸν Ἡρακλῆ, ὅτε αὐτὸν ἀπήτει τὸν μισθὸν τοῦ ἄθλου μισθὸν Ἡρακλῆς. ἦν δὲ, οἷα εἰκός, πολέμιος τοῦ Ἡρακλέους ὁ Λεπρέας, ἐκ τῆς αὐτῆς συμβουλῆς. χρόνῳ δὲ ὕστερον ὁ μὲν τοῦ Διὸς παῖς, εἰς Καύκωνας ἀφίκετο: ἐκβάσης δὲ τῆς Ἀστυδαμείας, διαλύεται τὴν πρὸς τὸν Λεπρέαν ὁ Ἡρακλῆς ἔχθραν. φιλονεικία δ' ἦν αὐτοῖς ἐμπίπτει ναυικὴ, καὶ ἐρίζουσιν ἀλλήλοις περὶ δίσκου, καὶ ὕδατος αὐτλήσεως, καὶ τίς καταδιαπνήσει ταῦρον πρότερος. καὶ φὼ πᾶσι τούτοις ἡττᾶται Λεπρέας. ἡ δὲ πολυποσίας ἀγὼν αὐτοῖς ἐγχύδη, καὶ φὼ ταῦθα πάλιν ὁ Ἡρακλῆς ἐκράτει. διαινόμενος δὲ ὁ Λεπρέας, λαβὼν ὅπλα, εἰς μονομαχίαν προκαλεῖται τὸν Ἡρακλῆ. ἡ δὲ ἡ ἔπεσε δίκας ἕνεκεν τῆς τοῦ Αὐγέα, μαχόμενος γὰρ ἀπεθνήσκει.

*Septuaginta duas minas Atticas. Item armillas, & acinacem dabat, & torquem: uniuersa hæc mille Daricis æstimata. ad hæc stolam Medicam, quam Doryphoricam appellant.

De Gorgia & Protagora. Cap. XXIII.

VEterũ Græcorũ ætate, summa gloria floruerũt, Gorgias Leontinus Philolai filius, & Protagoras filius Democriti. Sapiẽtia uerò tantũ abfuerũt, quantũ à uiris pueri. Nam fama popularis & gloria quodãmodo uidet nõ semper ueritatem perspicere & audire. Quã ob causam sæpenumero fallit, & tum ad gratiã blanditur, tum etiam mendacia spargit.

De contentione Herculis & Lepreæ. Cap. XXIIII.

GLaucõ filius Neptuni ex Astydameia filia Phorbantis, genuit filiũ nomine Lepreã: qui cũ Augea cõsiliũ inijt, de uinciendo Hercule, cũ certaminis & laborũ suorũ mercedẽ ab eo repetiuisset. Proinde ut uerisimile est, exosus Herculi Lepreas erat ex hac cõsultatione. Interiecto deinde tẽpore, Iouis filius ad Caucones proficiscit. intercedẽte aũt per obtestationes Astydameia, Hercules simultates, quas cũ Leprea exercebat, dissoluit. Iuuenilis igit quædã æmulatio inter hos accidit, ut disco mutuò cõtenderent, & aquarũ exhaustione, & uter prior taurũ comedere posset. In quibus omnib, superat Lepreas. Et inde certamẽ aliud ortũ inter eos est, uter bibẽdo plꝰ posset: è quo rursum inferior discessit Lepreas. Tandẽ ira & indignatiõe cõmotꝰ, sumptis armis, ad solitariã pugnã Herculẽ prouocat. Persoluit igit pœnas eorũ quę cum Augea tractauerat: pugnando enim interfectus est.

Περὶ Ἀλεξάνδρου μεγαλοφροσύνης εἰς τὸν Φωκίωνα, καὶ τοῦτο εἰς ἐκεῖνον.

Κεφ. λε.

ΑΛέξανδρος ὁ Φιλίππου (ἐὰ δέ τῳ δοκεῖ ὁ τοῦ Διὸς, ἐμοὶ γὰρ οὐδὲν διαφέρει) Φωκίωνι μόνῳ φασὶ, τοῦ Ἀθηναίων στρατηγῶν χράφων, προσεῖπε τὸν χαίρειν. ὅτως ἄρα ἤρεσκε τὸν Μακεδόνα ὁ Φωκίων. ἀλλὰ καὶ τὰ λαφυρα αὐτῷ ἀργυρίου ἐπιμελῶς ἐπεμψεν, καὶ πόλεις τέσσαρας ἀνόμασεν, ὧν ἐξίου μίαν ἣν βούλεται προελέσθαι αὐτὸν, ἵνα ἔχῃ καρποῦσθαι τὰς ἐκεῖθεν προσόδους. ἦσαν δὲ αἱ πόλεις αὗται, Κίος, Ελαία, Μύλασα, Πάταρα. ὁ μὲν

De magnificẽtia Alexandri in Phocionem, & cõtrà Phocionis in Alexandrũ. Cap. XXV.

ALexander Philippi filius, siue quis maluit Iouis, id enim mea nihil refert, soli Phocioni, ut aiũt, Athenienſiũ duci, cũ scriberet, χαίρειν, id est salutẽ apposuit. Adeò Phocioni Macedonis animũ sibi deuinxerat. Insuper etiã centũ argenti talenta misit ei, & quatuor ciuitates nominauit, quarũ quancunq; libitũ esset, deligere iussit, ut eius census & reditus in suã & propriam utilitatem conuerteret. Erant autem ciuitates, Cius, Elæa, Mylasa, Patara.

Atq; hæc Alexander liberaliter & magnificè. Verùm magnificentius longè Phocion, qui cũ neq; argentũ, neq; ciuitatẽ accipere uellet: tamẽ ne planè promissa Alexandri nihili facere & cõtemnere uideretur, hac re eũ honorauit: Eos qui in arce Sardis captiui tenebantur, liberos sibi dimittirogauit: Echecratidẽ sophistã, Athenodorum †Himeręum, & Demaratũ, qui duo fratres erant, & Rhodij.

Himera Siciliæ urbs est & fl. quomodo igitur utrique erunt Rhodij?

De Aglaide multiuora. Cap. XXVI.

FOeminã audio tuba cãtasse, eiusq; experimentũ simul & artẽ habuisse, nomine Aglaidẽ, filiam Megaclis. Comã habebat apposititiam, & cristã in capite, ut testatur Posidippus. Consumebat hæc in una cœna duodecim minas carnium, & quatuor chœnices panum, bibebat congium uini.

De uoracitate multorũ. Cap. XXVII.

VOraces supra modũ referũt fuisse, Pityreũ Phrygẽ, Cambetẽ Lydũ, Thyũ Paphlagonẽ, Charidã, Cleonymũ, Pisandrum, Charippũ, Mithridatẽ Ponticũ, Calamodrũ Cyzicenũ, Timocreontẽ Rhodium, pugilem simul & poëtam, Cantibarim Persam: Erysichthonẽ Myrmidonis filium, qui ob eam causam etiã †asinus est appellatus. Dicitur aũt in Sicilia templũ existere Voracitati sacrum, & Cereris frumentarię simulacrum. Testatur etiã Alcman poëta, se fuisse uoraciſsimum. Et Anaxilas comicus dicit, Ctesiam quendam immodicæ uoracitatis fuisse.

†Canthon.

De obsonijs quæ apud Rhodios sunt in precio. Cap. XXVIII.

EGo uerò Rhodiã opinionẽ uobis cõmemorabo. In Rhodo, ut inquiũt, qui pisces in delicijs habet, horũ suauitatem admiratur, & omnibus reliquis obsonijs anteponit, eum populares quasi liberalẽ commendãt. Quibus uerò magis arridet carnium esus, ij agrestes & uentres calumnię causa apud Rhodios audiunt. Verùm hí ne an illi rectè malé ue faciant, id uerò inquirere supersedeo.

Quod ouis leonẽ fuerit enixa. Ca. XXIX.

COi dicunt, in pascuis Nicippi tyranni ouem peperisse: Peperisse uerò nõ agnum, nec agnam, sed leonẽ. Atq; id Nicippo, qui tum priuatam adhuc uitam agebat, futuram tyrannidem portendisse.

Galetem

ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος μεγαλοφρόνως ταῦτα καὶ μεγαλοπρεπῶς. ἐπὶ γε μὴν μεγαλοφρονέστερον ὁ Φωκίων, μήτε τὸ ἀργύριον προσιέμενος, μήτε τὴν πόλιν. ὡς ἐμὲ μὲν οὐδὲν ποιῶν ὑπερφρονεῖν τὸν Ἀλέξανδρον, ἐτίμησεν αὐτὸν ἴσως οὐκ, οὐδὲ γὰρ τοῖς ἄκρας, τοῖς δὲ Σάρδεσι δεδεμένοις ἄνδρας ἀξίωσεν αὐτὸν ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὐτῷ. Ἐχεκρατίδην τὸν σοφιστὴν, καὶ Ἀθηνόδωρον τὸν Ἱμεραῖον, καὶ Δημάρατον. ἀδελφὼ δὲ ἄρα ἦσαν ὅτοι Ῥοδίω.

Περὶ Ἀγλαΐδος τῆς ἀδηφάγου. Κεφ. κς.

Γυναῖκα ἀκούω σαλπίσαι, καὶ οὐκ ἔργον ἔχειν ἄμα, ἀγὼ τέχνην, Ἀγλαΐδα ὄνομα, τῷ Μεγακλέους παιδία. πρίβιτον δὲ ἔχε νέμειν, ἀγὼ λόφον ὥσπερ τὸν λιφαλῆς: καὶ ὁμολογεῖ Ποσείδιππος ταῦτα. δαπανᾶν δὲ ἦν ἄρα αὐτὴν λιτρᾶν μὲν μνᾶς δώδεκα, ἄρτων δὲ χοίνικας τεσσαράκοντα, ἔπινε δὲ οἴνου χοᾶς.

Περὶ ἀδηφαγίας πολλῶν. Κεφ. κζ.

Ἀδηφάγους λέγουσιν ἀνθρώπους γενέσθαι, Πιτυρίαν τὸν Φρύγα, ἀγὼ Κάμβητα τὸν Λυδὸν, ἀγὼ Θύωνα τὸν Παφλαγόνα, καὶ Χαρίδαν, καὶ Κλεώνυμον, καὶ Πίσανδρον, καὶ Χάριππον, καὶ Μιθριδάτην τὸν Ποντικὸν, καὶ Καλαμόδρωνα τὸν Κυζικηνὸν, ἀγὼ Τιμοκρέοντα τὸν Ῥόδιον τὸν ἀθλητὴν ἅμα καὶ ποιητὴν, ἀγὼ Καυτίβαριν τὸν Πέρσην, καὶ Ἐρυσίχθονα τὸν Μυρμιδόνα. φῦναί τοι καὶ κάνθωνα ἐκλήθη ὄνος. λέγεται δὲ καὶ Σικελίᾳ ἀδηφαγίας ἱερὸν εἶναι, καὶ Σίτου ἄγαλμα δήμητρος. ὁμολογεῖ δὲ καὶ Ἀλκμὰν ὁ ποιητὴς ἐκεῖνον πολυβορώτατον γενέσθαι. Καὶ Κτησίαν δέ φησί τινα Ἀναξίλας ὁ τὴν κωμῳδίας ποιητὴς πολλὰ ἐδιήν.

Περὶ τῶν παρὰ Ῥοδίοις τιμωμένων ὄψων.

Κεφ. κη.

Ἀλλὰ ἐγωγε ὑμῖν ἐθέλω εἰπεῖν Ῥόδιον δόξαν. ὃν Ῥόδιοι φασὶ, τὴν μὲν εἰς αὐτοὺς ἰχθῦς ὁρῶντα, καὶ θαυμάζοντα αὐτοὺς, καὶ ὄντα τῶν ἄλλων ὀψοφαγίσασθαι, ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἐλεύθεριον νόμῳ τῷ δημοσίῳ ἐπαινεῖσθαι. τὸν δὲ μὴ εἰς τὰ λιτὰ ἀκριτεύοντα, ὡς φορτικὸν, καὶ μάταιον δοκεῖν Ῥοδίοις. εἰτε δὲ ἐκεῖνοι ὀρθῶς, εἴτε ἐκεῖνοι φλαύρως, ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ διακρίνειν.

Οὐ ὄϊς λέοντα ἔτεκεν. Κεφ. λθ.

Λέγουσι Κῴων παῖδα εἶναι, ὃν Κῷ τεκεῖν ἔν τινι ποίμνῃ Νικίππου τοῦ τυράννου ὄϊν: τεκεῖν δὲ οὐκ ἄρνα, ἀλλὰ λέοντα. καὶ δὴ τὸ σημεῖον οὐκ ἄλλο Νικίππῳ, ἢ τυραννίδα τῷ μέλλοντα αὔξεσθαι, ἰδιώτῃ ἔτι ὄντι.

ὅτι

οπ ὁ Γαλέτης ὐ μᾶλλον ἀφ᾽ ἑαυτῶ μορφῶ, ἢ ἀφ᾽ ἧς σώισειν ὑπὸ τῦ Πτολεμαίου λίαν ἠράσθη. Κεφ. λ.

Πτολεμαῖος ὁ Βασιλεὺς ἐρώμενον ἔιχε Γαλέτην ὄνομα, ἰδεῖν κάλλιστ. ἀμείνων δὲ ἦν αὐτὸς ἢ μορφὴν ἐπὶ μορφῆς. πολλάκις γὰν αὐτῷ νὴ ὁ Πτολεμαῖε ἐμαρτύρῃ, καὶ ἔλεγεν. ὦ ἀγαθὴ κεφαλὴ, κακῦ μὲν ὐδενὸς πώποτε ὐδενὶ γέγονας αἴτιος, πολλοῖς δ᾽ καὶ πολλὰ ἀγαθὰ πεπυξήκασας. ὁ μὲν ἵππους ἐλαύνει σὺν τῷ Βασιλεῖ ὐ μέγα κιον. ἰδὼν δ᾽ πόρρωθεν ἀγομένους τινὰς ἐπὶ θανάτῳ, ὐ ῥᾳθύμως ἔιπεν, ἀλλ᾽ ἔφη πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, Ω Βασιλεῦ, ἐπεὶ καπὶ ἕνα δαίμονα τῶν ἀγομένων ἀγαθὸν, ἐπὶ ἵππῳ ἐτύχομεν ὄντες, φέρε εἴ σοι δοκεῖ τῆς ἕλασιν ἐπιτάναντες, καὶ σωτονώτερον ἐπιδώξαντες Διόσκουροι τοῖς δικαίοις γενώμεθα σωτῆρες ἄνθρωπων, καὶ ἀγαθοὶ πράκτορες, ἴσως δ᾽ καὶ ὁ λεγόμενος ἐπὶ τῶν θεῶν τρόπος. ὁ δὲ ὑπερχαρεὶς αὐτῆ τῇ χρηστότητι, καὶ τὸ φιλοίκτιρμον ὑπερφιλήσας, καὶ ἐκείνους ἔσωσε, νὴ ἐπὶ πλέον προσέθηκε τὸ φίλτρον τῦ κατ᾽ αὐτὸν ἔρωτος.

Περσικὸς νόμος, περὶ τῦ δῶρα προσφέρειν τῷ Βασιλεῖ. Κεφ. λα.

Νόμος ἔστος Περσικὸς φησὶν ἐπὶ τῦ μάλιστα ὑπ᾽ αὐτῦ φυλαττόμενος, ὅταν εἰς Πέρσας ἐλαύνῃ Βασιλεὺς, παντὸς αὐτῷ Πέρσαι ἰδίᾳ τῆς ἑαυτῦ οὐσίας ἕκαστος προσκομίζει: ἅτε δὴ ὄντος φιλογεωργίᾳ, νὴ πρὸς ἐμὲ πονᾶντος, νὴ αὐτουργοὶ πεφυκότες, ὐδὲν τῦ ὑβρισμένων, ὐδὲ τῦ ἄγαν πολυτελῶν προσφέρουσιν: ἀλλ᾽ ἢ βῶς, ἢ ὄϊς, ἢ δὴ σῖτον, νὴ οἶνον ἄλλοι. παρεξιόντι δ᾽ αὐτῷ, καὶ παρελαύνοντι, ταῦτα ὑπὸ ἑκάστου πρόκειται, νὴ ὀνομάζεται δῶρα, καὶ δοκεῖ τοῦτο. οἱ γ᾽ ἔτι τούτων φιλοπενέστεροι τὸν βίον, νὴ γάλα, καὶ φοίνικας αὐτῷ, καὶ τυρὸν προσφέρουσι, καὶ πρωτὰ ὥραια, καὶ τὰς ἄλλας ἀπαρχὰς τῶν ἐπιχωρίων.

Περὶ δεδωρημένα ὕδατος τῷ Περσῶν Βασιλεῖ. Κεφ. λβ.

Λόγος ἔν καὶ οὗτος Περσικός. Φασὶν ἄνδρα Πέρσην, ᾧ ὄνομα ἦν Σινάιτης, πόρρω τῆς ἐπαύλεως τῆς ἑαυτῦ φεύγοντα Αρταξέρξην, τὸν ἐπικαλούμενον Μνήμονα. ἀπολιφθέντα οὖν, θορυβηθῆναι δίκην τὸν νόμον, καὶ αἰδοῖ τὸν Βασιλέως. οὐκ

Galetem non ob formā magis, quàm singularem rerū cognitionē à Ptolemæo fuisse adamatum. Cap. XXX.

PTolemæus rex amasiū habebat Galetam, pulcherrima forma præditū. Animus uerò iuuenis longè formā superabat. persæpe igitur etiā Ptolemæus testimonium ei perhibebat, inquiens, O benignum caput. Nulli tu unquam ullius autor incommodi extitisti, at multorū utilitatem promouisti. Accidit aliquando, ut cum rege adolescens equitaret. Cum uerò puer aliquos ad supplicium trahi uideret, nō oscitāter in hæc uerba regē affatus est: Sed ô rex, inquit ad Ptolemæū, quandoquidē prospera quadā fortiū istorum fortuna, equos conscendimus, age si tibi gratū est, calcaribus admotis & uelocius persequentes, appareamus miseris quasi Dioscuri saluatores, & opiferi salutem ferentes, quod cōmuni puerbio de his dijs uulgatū est. Ille uerò maximā uoluptatē capiēs ex eius bonitate, & propensum ad misericordiam animum amplectēs, tum nocentes seruauit: tum amoris, quem erga puerum gerebat, intentionem confirmauit & auxit.

Lex Persarum, de ferendis regi muneribus. Cap. XXXI.

LEgem habent Persæ, quæ una ex omnibus obseruantissimè ab illis colitur. Cū rex in Persia equitat, omnes ei Persæ, singuli pro suis facultatibus munera offerūt. Nā qui agriculturæ dediti sunt, & terræ colendæ operā nauant, & qui sua manu laborant opifices, neq; nimis attrita et uilia, neq; nimis preciosa & magnifica donant, sed aut boues aut oues: nōnulli etiā frumentū, siue uinū. Præterequitanti aūt ipsi hæc à singulis apponunt, & munerū nomine uocant, qua appellatione etiā ipse recipit. Qui uerò sunt his pauperiores, lac, palmas, & caseū ferunt, maturaq; bellaria, & alias primitias fructuum, qui in regione nascuntur.

De aqua regi Persarum dono data. Cap. XXXII.

HAec etiam historia Persica est. Ferūt hominem Persam, nomine Sinętam, procul à suo tugurio, factum obuiam Artaxerxi, qui Mnemon cognominabatur, & interceptum, metu legis seipsum cruciasse, atque uerecundia regis.

Cum uerò, quid in præsentia faceret non haberet, aiūt molestè patientē se ab alijs Persis officio superari, neq; cōmittere uolentem, ut ipse solus donis nō ferēdis infamis esset, ad præterfluentē proximè fluuium, nomine Cyrū, summa celeritate ac curriſſe, & euestigiò procumbentē, aquā utraq; uola hausisse, & sic regē allocutū esse: O rex, inquit, Artaxerxa, regnes in ęternum. Nunc ego pro locorū & facultatis ratione te honoro, ut non indonatus, quantū ad me attinet, & quantum in me est, prætereas. Honoro aūt te Cyri aquis. Quòd si ad stationē tuā ueneris, ego domo mea, quantū meæ facultates patientur, preciosissima & optima ferens, te honorabo: & forsitā haud cedam cuiquam illorū, qui nunc te muneribus uenerant & excipiunt. Artaxerxes hac re delectatus, Et ego, inquit, ô homo, grato animo munus tuum accipio, & in preciosissimis numero, & illis æquale ac par esse dico. primū quoniā aqua rerū omniū est optima. deinde, quoniā Cyri nomē prę se fert. Et prorsus uolo, ut mihi diuertenti, in statiōe appareas. Hęc locutus mādauit spadonibus, ut munus ab eo reciperēt. q sine mora accurrētes, in aureā phialā de manibus eius aquā exceperūt. Rex uerò, cū ad diuersoriū suū pueniſſet, misit homini stolā Persicā, & phialā aureā, atq; mille Daricos. Simulq; ferentē ea dicere iussit: Visum est regi, ut hoc auro tuū animū oblectes & exhilares, quoniā ipsius quoq; mētem uoluptate affeciſti, qui nō indonatū neq; inhonoratū prætereire passus sis: sed quemadmodū necessitas patiebatur, ita sis ueneratus. Vult etiam, ut hac phiala aquam ex illo fluuio hausta bibas.

τίμαιτο

De insigni malo punico eidem regi donato. Cap. XXXIII.

Mises Artaxerxi per Persidē equitanti, malū punicū maximū obtulit in uanno. Rex magnitudinem eius admiratus, interrogauit, E quónam horto depromptum hoc donum mihi adfers? Illo uerò respondente, domo sua & ex suis agris: gauisus rex supra modum, missis regijs muneribus uirum ornauit, & Per Solem, inquit, iste homo tali curatione & diligentia poterit etiā ciuitatem, meo quidē iudicio, ex parua ampliorem reddere. Videtur

ὀκ ἔχων ἥ ὅ, τι χρήσειτῳ πρὸς τὸν παρόντι, ἀπῆλθεναπρὸς ἄλλους περσῶν μὴ φέρων, μηδὲ ἄπρακτοςδόξας, ἀλλὰ μὴ δωροφορῆσαι βασιλέα. ἀλλ' ὅτός γε πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν πλησίον παραγέγοντα, ᾧ Κῦρος ὄνομα, ἐλθὼν σὺν αὐτοῖς, καὶ ἅμα πρὸς ὧν ἔσχε μάλιστα ἐπικύψας, ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ἀρυσάμενος τοῦ ὕδατος, Βασιλεῦ (φησὶν) Ἀρταξέρξη, δι' αἰῶνος βασιλεύοις. νῦν μὲν οὖν σε ὅπως τιμῶ, καὶ ὅπως ἔχω τιμῶ, ὡς ἂν μὴ ἀγέρασος ὁ γῦρ ἐμὸν, καὶ ὁ κατ' ἐμὲ πρόθυμος. τιμῶ δέ σε Κύρου ποταμοῦ ὕδατι. ὅταν δὲ ὦσι τὸ σαθμὸν τὸ σὸν παραγένη, οἰκοθεν ὡς φίλτατα καὶ πολυτελέστατα χορήσαιμι, ὅπως τιμήσω σε, καὶ δῶρ' ἀδελφῶν ἐλάττων γενοίμην τινὸς τῶν ἄλλων τῶν ἥδιστά σε δεξιωσαμένων τοῖς δώροις. Ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀρταξέρξης ἥσθη, καὶ Δέχομαι ἡδέως (φησὶν) ἄνθρωπε τὸ δῶρον. καὶ τιμῶ γε αὐτὸ τῶν παύρων πολυτελῶν, καὶ ἰσοστάσιον ἑκάστοις λέγω. πρῶτον μὲν, ὅτι ὕδωρ ὄντι τῶν παντων ἄριστον· δεύτερον δ', ὅτι Κύρου ὄνομα φέρει· καὶ σὺ δέ μοι καταλύοντι, φίλος καὶ σαθμῷ πάντως ἐπιφανήθι. ταῦτα εἰπὼν πρόσταξε λαβεῖν αὐτὸ εὐνόχους. οἱ δὲ τῷ ταχίστῳ προσῆλθον, εἰς χρυσῆν φιάλην ἀφέξαντο ἐκ τῶν χερῶν αὐτοῦ τοῦ ὕδατος. Ἐλθὼν δὲ ἔνθα κατέλυεν ὁ Βασιλεὺς, ἐπιμελῶς καὶ αὖθις καὶ πέρσῃ σολῷ περσικῷ, καὶ φιάλῃ χρυσῇ, καὶ χιλίοις Δαρεικοῖς. καὶ προστάξας τὸν κομίζοντα αὐτὰ ἀπιέναι καὶ λαμβάνοντι· Μειλείχθω Βασιλεὺς, ἐκ τούτου τοῦ χρυσίου εὐφραίνων τὸν σεαυτοῦ ψυχήν· ἐπεὶ καὶ σὺ τῷ ἐκάστῳ εὐφρανας, μὴ αὐτὸς ἀγέρασον, μηδὲ ἄτιμον ἴδῃς, ἀλλ' ὡς ἥδιστα ἐχόμενος ταύτης τιμήσας. Βέλτιον δέ σε καὶ τῇ φιάλῃ ταύτῃ ἀρύσθαι, πίνειν δὲ ἐκείνου τοῦ ὕδατος.

Περὶ μεγάλης δοιᾶς καὶ αὐτῷ δένδρου μήλης. Κεφ. λγ.

Ποιὰν τιν' λίκνα μεγίστην ὁ Μίσης Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ ἐλαύνοντι τὸν Περσῶν, πρόσθα, προσενέγκατο. ὁ μεγέθους δὲ αὐτὸ ὑπερεκπλαγεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐκ ποίου παραδείσου φησὶ, λαβὼν φέρεις μοι τὸ δῶρον τοῦτο; τοῦ δὲ εἰπόντος, ὅτι οἰκοθεν, καὶ ἐκ τῶν αὐτοῦ γεωργίας, ἐπαινήσθη. καὶ δῶρα μὲν αὐτῷ βασιλικὰ ἐπιμελῶς, καὶ ἐπάπτει, νὴ τὸν Μίθραν, αὐτὸς οὗτος ἐκ τῆς ἐπιμελείας ταύτης δυνήσεται καὶ πόλιν, κατάγε τὸν ἐμὸν κρίσιν, ἐκ μικρᾶς μεγάλην ποιῆσαι.

Εοικε

Εοικε ἡ ὁ λόγος ὁμολογεῖν ὅτος, ὅτι παντα ἐκ τ ἐπιμελείας, ⁊ τ ἀκριβοῦς φροντίδος, καὶ τ σπουδῆς τ ἀνελλιπῶς, ⁊ τ κατ φύσιν δώσειν ἂν κρείττονα γενέσθαι.

Περὶ πατρὸς ὑὸν θανάτου καταγινώσκειν ζητοῦντος. Κεφ. λδ.

ΑΝὴρ γένει Μάρδος, ὄνομα Ραικώκης, παῖδας ἔσχεν ἑπτά. ἀλλὰ τούτων ὁ νεώτατος ἐκαλεῖτο Καρτώμης, κακὰ δὲ πολλὰ τοὺς μάγους ἐργάζετο. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο αὐτὸν ὁ πατὴρ παιδεύειν, καὶ ῥυθμίζειν λόγῳ. ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπείθετο, τῶν δικαστῶν τ πολυχώρων ἀφικνεῖται ὧν ἔδει ὁ τοῦ νεανίσκου πατὴρ, ἀλλ' ἐκεῖνος γε συλλαβὼν τὸν παιδίον ⁊ τῇ χειρὶ ὀπίσω πολλὰ καταγαγὼν αὐτοῦ, πρὸς τοὺς δικαστὰς ἤγαγε. καὶ ὅσα αὐτοῦ πεπόλμηκε, πάντα ἀκριβῶς κατηγόρησε, ⁊ ὅτι πρὸ τῶν δικαστῶν ἀφεῖναι τ νεανίσκον. οἱ δὲ, δείσαντες, καὶ αὐτοὶ μὴν ἀφ' ἑαυτῶν οὐκ ἐκρίναν τ καταδικάζουσαν ἀγαγεῖν ψῆφον, ἀμφοτέρους δὲ ὡς τ Βασιλέα τῶν Περσῶν τ Ἀρταξέρξεω ἤγαγον. τὰ αὐτὰ δὲ λέγοντος τοῦ Μάρδου, ὑπολαβὼν ὁ Βασιλεὺς ἔφη, εἶτα τολμήσας τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς ἑαυτοῦ τ ὑὸν ἀφανίσκοντα ὑπομεῖναι; ὁ δ' ἔφη, πάντων μάλιστα. ἐπεὶ κἀγὼ τῷ μήπω ὅταν τ φυομένων θριδακίνων τὰς ἰσχὺς τὰς πικρὰς ἀφαιρῶ, ὀδὲν ἡ μήτηρ αὐτῶν ἡ θριδακίνη λυπεῖται, ἀλλὰ θάλλει μᾶλλον, καὶ μείζων καὶ γλυκίων γίνεται. †ἅμα καὶ ἐγὼ ὦ Βασιλεῦ, τ βλάπτοντα τὸν ἐμὸν οἶκον, καὶ τ τῶν ἀδελφῶν βίον ἔπτε, θεωρῶν ἀκμάζοντα, καὶ τ κακουργίας ἧς αὐτοῦ πεπείσθην, καὶ αὐτὸς αὐξηθήσομαι, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐμοῦ γένους συνίσομαι τὰ αὐτὰ ἐμοὶ δυνάμενοις. ὧν ἀκούσας Ἀρταξέρξης ἐπήνεσε μὲν τ Ρακώκην, καὶ τῶν Βασιλικῶν δικαστῶν ἐποίησεν ἕνα, εἰπὼν πρὸς αὐτοὺς παρόντας: ὅτι ὁ περὶ τῶν ἰδίων παίδων, ὅταν δικαίως ἀφανιζόμενον, παντὸς καὶ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀκριβὴς ἔσται δικαστὴς, καὶ ἀδέκαστος. ἀφῆκε δὲ ⁊ τ νεανίαν τῇ παρούσης ἡμερίας, ἀπειλῶν αὐτῷ θανάτου τρόπον βαρύτατον, ἐὰν ὧν τοῖς φθάσασιν ἀδικῶν φωραθῇ ἕτερα.

Videtur autẽ hic sermo innuere, omnes res, cura & sufficienti opera, & indefesso labore, meliores & præstantiores quàm natura producat, effici posse.

De patre filium suũ capitis reũ postulante. Cap. XXXIIII.

HOmo quidam genere Mardus, nomine Rhacoces, septem habebat liberos. Sed ex his omnium minimus natu nomine Cartomes, magos & sapientes multis damnis affligebat. Primùm igitur eum pater instituere, erudire, & uerbis reducere in uiam tentabat. Verùm cum ille non admitteret disciplinam, & quodam tempore uicini iudices eò uenirent, ubi sedes suas habebat adolescentis pater, ille comprehensum filium, & manibus in tergum reuinctis, ad iudices abduxit. Ibi, quæcunque unquam per audaciam deliquisset, cum accusatione commemorauit: & à iudicibus postulauit, ut adolescẽtem ad mortem raperent. At illi animis consternati, suis sententijs eum condemnare noluerunt, sed utrunq; ad regẽ Persarum Artaxerxem adduxerunt. Mardo uerò semper instante, & eadem contendente, excipiens rex ait: Potís ne es etiam ferre, ut filius in tuo conspectu uita priuetur? qui respondit, Maximè. Quoniam in horto etiam cum nascentium lactucarũ surculos amaros defringo & amputo, tãtum abest ut dolorem ex eo mater ipsorum lactuca patiatur, ut etiam magis efflorescat, item magnitudine & dulcedine plus augeatur. Ad eundem modum ego ô rex, cum uidero eum, qui meam familiam lędit, & uitę fratrum officit, obstatq;, uitam amittere, & à suis in ipsos iniurijs prohiberi, etiam ipse amplificabor, & reliquos mei generis similiter mecum prosperam fortunam agere conspiciam. Quibus auditis Artaxerxes, Rhacocem collaudauit, & in collegium regiorum iudicum cooptauit, his uerbis præsentes allocutus: Qui tam seueriter & iustè de proprijs liberis sententiam audet pronuncia re, omninò etiam in alienis criminibus incorruptum & sincerum iudicem se præstabit: adolescentem uerò præsenti culpa liberauit, grauissimam mortem interminatus, si præter antecedentia peccata in posterum simili in crimine deprehensus fuisset.

† ἅτω

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER SECVNDVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Quemadmodũ Socrates animũ Alcibiadi fecerit, ut ne plus æquo metuere tamplius populum. Cap. I.

THæc Socratis ad Alcibiadẽ uerba referemus: Qui cum adoleſcens admodum angeretur, & uehementer timeret in populi concionẽ prodire, Socrates confidentiorem reddere & excitare uolens, An non, inquit, ſutorem illum (adiecto nomine) nihili pendis? Annuente Alcibiade, rurſum excipiens Socrates, Quid inquit, an non etiam illum circorũ prẽconem, aut etiam tentoriorum ſutorẽ illũ? Fatente Alcibiade adoleſcente: Núm ne igitur concio, inquit, ex alijs quàm huiuſmodi cõſtat? Quòd ſi ergo ſingulos contemnis, contemnendi tibi ſunt etiam ſi unà ſint congregati. Hæc prudentiſsimè ſilius Sophroniſci & Phænaretæ, filium Cliniæ & Dinomaches docebat.

De perperam laudatis picturis. Cap. II.

CVm Megabyzus aliquando picturas tenuiter & ruditer cõfectas laudibus extolleret, alias uerò cũ ſumma induſtria elaboratas reprehẽderet, pueri Zeuxidis melinũ colorẽ terentes, eum deridebant. Zeuxis itaq; Cum taces, inquit, Megabyze, neſcio quid magni de te ſibi pueri hi pollicentur. Reſpiciunt enim ad ueſtẽ & cultum tuũ. Simulac uerò quid artificioſum uis dicere, te contemnunt. Parce igitur laudibus tuis, & ut tu quoq; unus habearis ex laudandis compeſce linguam: neq; cuiuſquam, quæ nihil ad te attinent, opera uel artem dijudices.

De Alexandro, q̃ ſimulacrũ quoddã nõ ut par erat laudauerit. Cap. III.

ALexander Epheſi ſuam ipſius imaginem, quã Apelles pinxerat, contemplatus, non laudauit pro dignitate picturæ. Cum aũt introductus equus adhinniret equo picto, perinde atq; uero: O rex, inquit

Πῶς ὁ Σωκράτης ἐθάρσυνε τὸν Ἀλκιβιάδην, ὥστε μηκέτι μᾶλλον τοῦ πρέποντος εὐλαβεῖσθαι τὸν δῆμον. Κεφ. α.

ΚΑὶ τοῦτα Σωκράτους πρὸς Ἀλκιβιάδην. ὁ μὲν ἀγωνία, καὶ ἐδεδίει παύσασθαι ἐς τὸν δῆμον παρελθεῖν καὶ μειράκιον· ἐπιθαρσύνων ὁ αὖ πάλιν, καὶ ἐγείρων ὁ Σωκράτης, Οὐ καταφρονεῖς (ἔφη) ἐκείνου τοῦ σκυτοτόμου; τὸ ὄνομα ἀπὸν αὐτοῦ. φήσαντος ὁ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὑπολαβὼν πάλιν ὁ Σωκράτης, Εἶ δὲ ἐκείνου τοῦ ἐν τοῖς λύκνοις λυχνοῦχου; ὁμολογοῦντος ὁ τοῦ Κλεινίου μειράκιον, Οὐκοῦν ἔφη ὁ Σωκράτης, ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἐκ τοιούτων ἤθροισται· καὶ ἃ τῶν καθ' ἕνα καταφρονεῖς, καταφρονητέον ἆρα καὶ τὰ ἠθροισμένων· μεγαλοφρόνως ταῦτα ὁ τοῦ Σωφρονίσκου καὶ τῆς Φαιναρέτης, τοῦ Κλεινίου καὶ τῆς Δεινομάχης διδάσκων.

Περὶ γραφῶν ἐπαινουμένων κακῶς. Κεφ. β.

ΜΈγαβύζου ποτὲ ἐπαινοῦντος γραφὰς εὐτελῶς, καὶ ἀτέχνους, ἑτοίμας ἦν ποιοῦ δαίμονος ἐκπεπονημένας ἀκριβείᾳ, τὰ παιδάρια τὰ τοῦ Ζεύξιδος τῷ μηλίνῳ χρίοντα κατεγέλα. ὁ τοίνυν Ζεῦξις ἔφατο, ὅταν μὲν σιωπᾷς ὦ Μεγάβυζε, θαυμάζει σε τὰ παιδάρια ταῦτα. ὁρᾷ γάρ σε τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τῶν θεραπαινῶν τῶν πρὸ σοῦ· ὅταν γε μὴν τεχνικόν τι θέλῃς ἀπαγγεῖλαι, καταφρονεῖ σου. φύλαττε τοίνυν σεαυτὸν ἐς οὓς ἐπαινήσῃς, κρατῶν τῆς γλώσσης, καὶ ὥσπερ μισθωτὸς τῶν μισθῶν σοι πρασκόντων φιλοτεχνᾷν.

Περὶ Ἀλεξάνδρου ὃν ἐπαινέσαντος οὐκ ἄξια τῆς ἀξίας. Κεφ. γ.

ΑΛέξανδρος θεασάμενος τὸν ἐν Ἐφέσῳ εἰκόνα ἑαυτοῦ, τὸν ὑπὸ Ἀπελλοῦ γραφεῖσαν, οὐκ ἐπῄνησε κατὰ τὸν ἀξίαν τοῦ γράμματος. εἰσαχθέντος γὰρ τοῦ ἵππου, καὶ χρεμετίζοντος πρὸς τὸν ἵππον τὸν ἐν τῇ εἰκόνι, ὡς πρὸς ἀληθινὸν καὶ ἐκεῖνον, Ω βασιλεῦ (ἔφην

(ὥσπερ ὁ Ἀπελλῆς) ἀλλ' ὅμως ἵππος ἔοικέ σοι γραφικώτερος εἶναι καὶ πολύ.

Περὶ ἔρωτος Χαρίτωνος, καὶ Μελανίππου, καὶ τυράννου εἰς αὐτοὺς συμπαθείας.

Κεφ. δ.

Φαλάριδος ὑμῖν ἔργον ἃ μάλα ἐκάνως συμβαίη ἀπαγγελῶ. ἐστὶ δὲ ἔργον φιλανθρωπίαν ἅμα καὶ ὁμολογεῖν, καὶ δοκεῖν ἀλλότριον ἐκάνου δοκεῖ. Χαρίτων ἦν Ἀκραγαντῖνος φιλόκαλος αὐθρωπος, καὶ πρὸς τὸν ὥραν τῶν νέων ἐπισυσκακῶς διαμενίως. διαπύρως δὲ ἠράσθη μάλιστα Μελανίππου τοῦ Ἀκραγαντίνου καὶ ἐκάνου, καὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθὸν, καὶ τὸ κάλλος διαφέροντος. Τοῦτον ἐλύπησέ τι Φάλαρις ὁ Μελανίππου. διακαζομένῳ γὰρ αὐτῷ πρός τινα τῶν ἑταίρων αὐτοῦ τοῦ Φαλάριδος, προσέταξεν ὁ τύραννος τῇ γραφῇ καταθεῖναι. τοῦ δὲ μὴ πειθομένου, ὅδε ἀπείλησε τὰ ἔσχατα διράσειν αὐτὸν μὴ ὑπακούσαντα. καὶ ἐκεῖνος μὲν πρὸ τοῦ δίκης ἐκράτησε τοῦ ἀνάγκη προστάξαντος. τοῦ Φαλάριδος δὲ οἱ ἄρχοντες τῇ γραφῇ τὸν ἀγῶνα ἀφανίσαν. βαρέως δ' ὦν τούτοις ὁ νεανίσκος ἤνεγκεν, ὑβρίσθαι λέγων. καὶ ὁμολόγει τῇ ὀργῇ τῇ ἑαυτοῦ πῶς ἂν ἐρασθῇ ὁ Μελανίππος. καὶ ἠξίου κοινωνὸν αὐτὸν γενέσθαι τῆς ἐπιθέσεως τῆς κατ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλους δὲ ἑαυτοῦ δὲ προσλαβεῖν τῶν νεανίσκων, οὓς μάλιστα ἤδει πρὸς τὸ τοιοῦτο πρᾶγμα θερμοτάτους. Ὁρῶν δὲ αὐτὸν ὁ Χαρίτων φθονουμένους, καὶ ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἀναφλεγόμενον, καὶ γινώσκων ὅτι τῶν πολιτῶν ἁπλοῦς αὐτοῖς συλλήψεται, δίκαι ὑφ' ἑκατοῦ τυράννου: καὶ αὐτὸς ἔφη πάλαι ταύτην ἐπιθυμεῖν, καὶ πιστεύειν ἐκ παντὸς, τὸν πατρίδα ῥύσασθαι τῆς δουλείας ἢ καταλαβούσης, ἀσφαλὲς δὲ μὴ εἶναι πῶς πολλοὺς τὰ τοιαῦτα ἐκφέρειν: ἠξίουν γὰρ Μελανίππον οἱ συγχωρῆσαι ὑπὲρ τούτων ἀκριβέστερον διασκέψασθαι, καὶ ἰᾶσαι πρόφυλάξαι γὰρ χρόνον, ἐν ἐπιτήδειον εἰς τὴν πρᾶξιν. συνεχώρησε τὸ μειράκιον. Ἐφ' ἑαυτοῦ τοίνυν ὁ Χαρίτων βαλόμενος τὸ πᾶν τόλμημα, καὶ κοινωνὸν αὐτοῦ μὴ θελήσας προλαβεῖν τὸν ἐρώμενον, ἵν' εἰ καταφωραθεὶς αὐτὸς ὑπέχοι τὴν δίκην, ἀλλὰ μὴ καὶ ἐκεῖνον εἰς τὰ αὐτὰ ἐμβάλοι. ἵνικα οὖν ἐβούλετο καλῶς ἔχειν, ἐγχειρίδιον λαβὼν, ὥρμητο ὡς τὸν τύραννον. οὐ μὴν ἔλαθε, καταφωράθη δὲ, παύν

inquit Apelles, sed hic equus in discernendis picturis longè te meliore iudicio præditus esse uidetur.

De amore Charitonis & Melanippi, & tyranni erga ipsos miseratione.

Cap. IIII.

PHalaridis factū recensebo uobis, alie num id quidem ab eius moribus. Nā humanitatem quandā præ se fert singula rem, & idcico consentaneum ei non uidetur esse. Chariton erat quidā Agrigentinus, pulchritudinis amator, & nimi° in adolescentium amore. Hic ardenti desiderio Melanippum amabat, qui etiā ipse Agrigentinus erat, animum gerens hone stum, & elegantia formæ præstans. Hunc Melanippū læserat quadā re Phalaris. Cū enim iudicio cum amico Phalaridis con tenderet, tyrannus mandauit, ut accusatione desisteret. Qui cū non obediret, extremū periculum ei minitatus est, nisi mo rem gereret. Itaque ui coactus lite abstinuit. Principes autem Phalaridis, irritam iudicij sententiam fecerunt. Quod adolescens ægrè ferens, iniuriam sibi fieri dixit, & amico suam iram prodidit, atq; cōfessus est Melanippus, rogauitq; ut sibi ad iumēto esset, ad insidias in tyrannum intendendas. Alios etiam adolescentes in societatem ascisscere cogitauit, quos ad eiusmodi facinus cōmodissimos paratissimosq; esse sciret. Chariton, cum insaniam eius ac furorem cerneret, & ab ira incensum rapi, atque sciret neminem ciuium in hanc rem consensurum esse metu tyranni, se quoque dudum aiebat hoc agitasse, & omnem diligentiā semper adhi bere, ut patriam à seruitute præsenti in libertatem uindicaret: sed periculose hæc multis enunciari, & cōmunicari. Quamobrem orare, ut sibi de his rebus penitius considerandi curā permittat, & tempus idoneum ad obeundum facinus capere sinat. Concesit adolescens. Proinde Chariton, omnem huius ausi conatum in sese assumens, amasium in societatem sceleris assumere nolebat: ut si deprehenderetur, & manifestum fieret negotium, ipse solus pœnas dependeret, non etiam amasium periculi faceret participem. Sumpta igitur sica, cum opportunum uidebatur, ad tyrannum uiam affectabat. Nec uerò clàm esse poterat, sed deprehensus est à satel-

à satellitibus, qui in eiusmodi res summo studio intenti erant. Coniectus autem in carcerem, & quæstionibus examinatus ad prodendos coniuratores, fortiter tolerauit & passus est tormentorum sæuitiam, atq; uim. Postquam uerò longum id fuit, Melanippus ad Phalarim accessit, & se non tantum socium huius consilij, sed etiam authorem insidiarũ Charitoni extitisse confessus est. Percontãte rege, qua causa impulsus hoc fecisset, narrauit ei cuncta, quemadmodũ suprà retulimus, & iudicij sublationem, atque hęc sibi molesta & indigna uisa esse confirmauit. Miratus igitur tyrannus, utrunque liberum dimisit, sed ea lege atque conditione, ut eodem die non solum ex Agrigentinensium urbe, uerùm etiam è Sicilia excederent. Nihilominus tamen eis permittebat, ut ex suis possessionibus & facultatibus debitum fructum caperẽt. Hos postmodum & eorum amicitiam Pythia celebrauit his carminibus:

Humanę genti autores cœlestis amoris,
Et Charitõ fœlix, & Melanippus erat:
oraculo horum amorem diuinũ & cœlestem appellante.

De tẽporis parsimonia, & quod apud Lacedæmonios nõ concedebat deambulatio. Cap. V.

LAcedæmonij temporis parsimoniã magnopere putauerunt habendam, impendentes ipsum sedulò ad seria negotia, neq; cuiquã ciuium permittentes, ut uel in otio uel in ludicris illud consumeret: ut ne rebus extra uirtutem positis tributum, frustra perderetur. Huius testimonium cum cęteris etiã illud est: Cum nunciatum esset ephoris Lacedæmoniorum, eos qui Deceliam tenebant, deambulationibus uti pomeridianis, mandatũ dederunt ad eos: Ne deambuletis: tanquam genio indulgerent illi potiùs, quàm corpus exercerent. Nam oportere Lacedæmonios non deambulationibus, sed exercitijs bonã ualetudinẽ parare, & tueri.

Exemplũ, quod non oporteat uulgò hominũ placere. Cap. VI.

† pugilatus Vide infra lib. 14. cap. 8.

HIppomachus, ut fama est, † pugillãdi magister, cũ athleta quidã ex eius discipulis specimẽ exhiberet artis, et circumstans multitudo uniuersa acclamaret, percussit eũ uirga Hippomachus, inquiens: Sed tu perperã, neq; sicut oportebat fecisti, quod melius fieri debebat.

Nam

πων σφόδρα τῶν πορυφόρων ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα φυλαττόντων. ἐμβλεθεὶς ὑπὸ τοῦ φαλάριδος εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ προβλούμενος ἵν' ἔτι καὶ σωιγνωκότας, ὅστε φιλοχαρτόρει καὶ φιλόβλαι ταῖς βασάνοις. ἐπεὶ δὲ μακρὸν ἦν, ὁ Μελάνιππος ἄλιον ἦν ὁ φάλαρις, καὶ ὁμολόγησεν ὁ μόνον κοινωνὸς εἶναι τοῦ Χαρίτωνι τῆς βουλῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἄρξαι τῆς ἐπιβουλῆς. τὸ δὲ πιθανὸν τοῦ αἰτίαν, ἅτε ὁ μὲν ἐξ ἀρχῆς λόγον, καὶ τῷ τῆς γραφῆς ἄρσιν, καὶ ὅτι τὸ τοῖς ὁμολόγει πολιαλυῆσαι. θαυμάζας δὲ, ἀμφοτέρους ἀφῆκε τῆς τιμωρίας, πλοιάξας αὐθημερὸν ἀπελθεῖν, μὴ μόνον τῆς Ἀκραγαντίνων πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῆς Σικελίας. συνεχώρησε δὲ αὐτοῖς τὰ ἴδια δίκαια κατὰ πολιτείαν. τοῦτους ὕστερον ἡ Πυθία, καὶ τοῦ φιλίαν αὐτῶν ὕμνησε, δι' ἓξ τούτων τῶν ἐπῶν:

Θείας ἡγεμόνα ἐφημερίοις φιλότητος,
Εὐδαίμων Χαρίτων, καὶ Μελάνιππος ἔφυ: τὸ θεὸν γὰρ ἔρωτα αὐτῶν θείαν ὀνομάσαντος φιλίαν.

Πρεὶ χρόνου τιμιότητος, καὶ τοῦ μὴ ἰᾶσθαι Λακεδαιμονίους περιπατεῖν.

Κεφ. ε.

ΛΑκεδαιμόνιοι δηλοῦσι ἐποιοῦντο τοῦ χρόνου τοῦ φειδοῦ, τεμιοῦμενοι πάντα ταχόθεν αὐτοῖς τὰ ἐπιγόμενα, καὶ μηδενὶ τῶν πολιτῶν ἐπιτρέποντες, μήτε γελασωνιοῦσιν, μήτε ῥαθυμεῖν ὡς αὐτόν: ὡς αὖ μὴ πῶς τὰ ἐξω τῆς ἀρετῆς ἀναλισκόμενος, εἶτα μάτην διαφθείροιτο. μαρτύριον τούτου πῶς τοῖς ἄλλοις καὶ τόδε. Ἀκούσαντες οἱ ἔφοροι Λακεδαιμονίων, οὓς Δεκέλειαν καταλαβόντας περιπάτῳ χρῆσθαι δηλοῦσι, ἐπέστειλαν αὐτοῖς, Μὴ περιπατεῖτε, ὡς τρυφάντων αὐτῶν μᾶλλον, ἢ τὸ σῶμα ἐκπονούντων. δεῖν γὰρ Λακεδαιμονίους, ὁ δὴ τοῦ περιπάτου, ἀλλὰ δι' τῆς γυμνασίων τὴν ὑγείαν περιζωῆς.

Παράδειγμα ὅτι ὁ δεῖ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν. Κεφ. ς.

ΙΠπόμαχος (φασιν) ὁ γυμνασιὸς, ἐπεὶ παλαίσματι ὁ ἀθλητὴς ὁ ὑπ' αὐτοῦ γυμναζόμενος ἐπάλαισεν: εἶτα ὁ πᾶς ὄχλος, ὁ περιεστὼς ἠρέβοσι, καθίκετο αὐτοῦ τῇ ῥάβδῳ ὁ Ἱππόμαχος, καὶ εἶπεν, Ἀλλὰ σύγε κακῶς, καὶ οὐχ ὡς ἐχρῆν ἐποίησας, ὅπερ ἐχρῆν ἄμεινον γενέσθαι.

οὐ

ὁ γὰρ αὖ ἐπήνεσαν ὅδι τεχνικόν τι δράσαντά τι. αἰνητὸν μὲν, ὅτι σὺ δὴ, καὶ καλῶς ἔχασι δρῶντας, ὁ τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τοῖς ἔχουσι νοῦν θεωρητικὸν τῶν δρωμένων, ἀρέσκειν δεῖ. ἔοικε δὲ καὶ Σωκράτης τὴν τῶν πολλῶν ἐκφαυλίζειν κρίσιν, ἐν τῇ συνουσίᾳ τῇ πρὸς Κρίτωνα, ὅτε ἀφίκετο ὁ Κρίτων εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ δὴ ἐπειθεν αὐτὸν ἀναδρᾶναι, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων τὴν κατ' αὐτοῦ κρίσιν διαφθεῖραι.

Περὶ τοῦ μὴ ἐκθεῖναι βρέφη Θηβαίους.

Κεφ. ζ.

Νόμος ἐστὶ Θηβαϊκὸς, ὀρθῶς ἅμα καὶ φιλανθρώπως κείμενος ἐν τοῖς μάλιστα· ὅπι οὐκ ἔξεστιν ἀνδρὶ Θηβαίῳ, ἐκθεῖναι παιδίον, ὃ δὲ εἰς ἐρημίαν αὐτὸ ῥίψαι, θανάτου αὐτῷ καταψηφισάμενος. ἀλλ' ἐὰν ἡ φύσις εἰς τὰ ἔσχατα ὁ τοῦ παιδὸς πατὴρ, εἴτε ἄῤῥην ᾖ, εἴτε θῆλυ ὄν, ὦθι τὰς ἀρχὰς κομίζειν δι' ὧνπερ τῶν μητρῴων σὺν τοῖς ἀναργυρίοις αὐτό. αἱ δὲ, παραλαβοῦσαι, ἀποδίδονται τὸ βρέφος ἐπὶ τιμῇ ἐλαχίστῳ δόντι. ῥήτρα τις πρὸς αὐτὸν, καὶ ὁμολογία γίνεται, ἣ μὲν πρίεσθαι τὸ βρέφος, καὶ ἀνδραποδίζειν ἔχειν δ' ὅλον, ἢ δόλῳ, θρεπτήρια αὐτοῦ, τὴν ὑπηρεσίαν λαμβάνοντα.

Περὶ Ξενοκλέους καὶ Εὐριπίδου, ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγωνιζομένων.

Κεφ. η.

Κατὰ τὴν πρώτην, καὶ ἕκτην Ὀλυμπιάδα καθ' ἣν φύσιν Ἐξαίνετος ὁ Ἀκραγαντῖνος ἐνίκα, ἀντηγωνίσαντο ἀλλήλοις, Ξενοκλῆς καὶ Εὐριπίδης. καὶ πρῶτός γε ἦν Ξενοκλῆς, ὃς τὸν μὲν τὸν Οἰδίποδι, καὶ Λυκάονι, καὶ Βάκχαις, καὶ Ἀθάμαντι Σατυρικῷ. τὸν δὲ δεύτερον Εὐριπίδην ἦν, Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Παλαμήδει, καὶ Τρωσὶ, καὶ Σισύφῳ Σατυρικῷ. τελευτῶν δὲ, ὁ μὲν Ξενοκλέα μὲν ἡττᾶσθαι, Εὐριπίδην δὲ νικᾶν, καὶ ταῦτα πιστοῖς δράσασι. τὴν δίνοιαν ἐκείνου, ἢ ἄνοιαν ἔσαν οἱ ψῆφοι κύριοι, καὶ ἀμαθεῖς, καὶ πόῤῥω κείσεως ὀρθῆς, ἢ ἐδεήθησαν. ἄτοπον δὲ ἑκάτερον, καὶ Ἀθηναίοις ἧκιστα ἄξιον.

Περὶ τινων ἀρετῶν, Ἀθηναίων ψηφίσματα. Κεφ. θ.

Οἷα ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι, καὶ ταῦτα ἐν δημοκρατίᾳ; Αἰγινητῶν μὲν ἑκάστου τὸν μέγαν ἀντὸν ἀφαιρεῖν τὸ χειρὸς δάκτυλον τὸ δεξιᾶς· ἵνα δόρυ μὲν βαστάζειν μὴ δυνῶνται, κώπῃ δὲ ἐλαύνειν δυνῶνται. Μιτυληναίους δὲ ἡβηδὸν ἀναιρεθῆναι. καὶ οὗτοι ἐψηφίσαντο, εἰσηγη-

Nam si quid artificiosum præstitissent, nō hi te collaudarent: innuens, eos qui unūquodq; ritè gerunt & administrant, non multitudini, sed ijs tantū qui rei scientiā aliquam habent, placere oportere. Videtur etiam Socrates populi iudicium repudiare, & pro nihilo ducere, in colloquio ad Critonem: cum Crito ueniens ad eum in carcerē, suaderet ut effugeret, & Athenienſium contra se iudicium corrūperet.

Quòd Thebani nō exponant infantes. Cap. VII.

LEx hæc Thebanorū, rectissimè & humanissimè posita est: Ne ciui Thebano liceat infantem exponere, neq; in solitudinē abijcere, capitis supplicio constituto. Verū si extrema mendicitate pater laboret, siue mas sit, siue fœmina infans, cogitur eū statim à materno partu ad magistratū cum ipsis fascijs adferre: qui acceptum, alicui tradit leui precio, cum quo pactum & conditiones intercedunt, ut bona fide infantem alat, & adultum serui uel seruæ loco habeat, sic ut alimentum & educatio seruitute compensetur.

De Xenocle & Euripide poētis in Olympijs certantibus. Cap. VIII.

OLympiade prima & sexta, qua Exēnetus Agrigētinus uicit stadio, contenderunt inuicē Xenocles & Euripides. Et primā palmā cōsecutus est Xenocles, quisqs is tandē est, Oedipode, Lycaone, Bacchis & Athamāte Satyrico. Post hūc secundus erat Euripides, Alexādro, Palamede, Troianis, & Sisypho Satyrico. Ridiculū aūt est, præsertim cū eiusmodi dramata fuerint, Xenoclē nō uictū, & Euripidē non superiorē discessisse. Vnū itaq; ex his duobus in causa fuerit necesse est: aut suffragiorū domini nihil uiderunt, & imperitiā suam prodiderunt, procul q; à sano iudicio discesserunt: aut pecunijs corrupti fuerunt. Ignominiosum uerò utrunque est, & Athenienſibus indignum.

† ἀμ

De quibusdam defectoribus, Athenienſium decreta. Cap. IX.

QVæ uerò dij boni decreuerūt Athenienses, idq; in democratia? Aeginetarum unicuiq; pollicē è manu dextra rescindi, ut hastā ferre nō possent, remos uerò adhuc agere possent. Mitylenenſiū uerò omnē iuuentutē occidi. idq; decre-

tũ factũ est prę cũte dictãteq; Cleone, filio Cleæneti. Captiuos uerò Samiorũ notis in facie notari & inuri, quæ noctuã referrẽt: quod ipsum etiam Atticũ erat decretum. Hæc uerò ô Pallas, Minerua, & Iupiter Eleutherie, & omnes Græcorum dij, utinam neq; Athenis statuta essent, neq; de Athenienſibus dicerentur.

ἐσηγησαμένου Κλέωνος τοῦ Κλεαινέτου. Τὸς γε μὴν ἁλισκομένους αἰχμαλώτους Σαμίων σίζειν ἐπὶ τοῦ προσώπου, καὶ εἶναι δὲ σίγμα γλαῦκα, καὶ τοῦτο ἀττικὸν ψήφισμα. ἐκ ἐβουλόμην δὲ αὐτὰ, ὅτι Ἀθήνησι κεκυρῶσθαι, ὅτι τοῖς Ἀθηναίοις λέγεσθαι, ὦ πολιὰς Ἀθηνᾶ, καὶ ἐλευθέριε Ζεῦ, καὶ οἱ Ἑλλήνων θεοὶ πάντες.

Timotheus poſtquam Platonẽ diſſerentem audiuiſſet, minùs ſe beatũ putauit. Cap. X.

Τιμόθεον Πλάτωνος διαλεγομένου ἀκούσας, ἧττον ὀλβιαίμονα ἑαυτὸν ἔκρινεν. Κεφ. ι.

TImotheũ audio, filium Cononis, ducem Athenienſium, cum floreret omnino rebus ſecundis, & facillimè urbes caperet, neque ſatis ſcirent Athenienſes, quo eum honore potiſsimum dignarentur, ob ſummam uiri admirationẽ: in Platonem incidiſſe, qui extra mœnia, cũ quibuſdam diſcipulis & notis ambulabat. Cumq; uideret eum grauem aſpectu & latis humeris uirum eſſe, cæterùm uultu benignum: diſſerentem uerò non de pecuniarum cõtributione, neq; de triremibus aut nauticis rebus, neq; de † ſupplemẽtis, aut quemadmodum auxilium eſſet ferendum, neq; de tributo ſociorum, neque de inſulanis, aut ſimilibus nugis aut ineptijs: ſed de illis quæ profitebatur Plato, & in quibus omne ſtudium conſumere ſolebat, dixiſſe Cononis filius fertur. O uitã, & uerè fœlicitatem. Ex quibus manifeſtò colligitur, quòd ſeipſum idcirco nõ omnino beatum iudicarit Timotheus, quoniam nõ in iſtis, ſed in oculis & gloria Athenienſium, & honore uerſaretur.

† remigib' & militibus naualibus.

Τιμόθεον ἀκούω τὸν Κόνωνος, τὸν Ἀθηναίων στρατηγόν, ὅτε φιλοσοφοῖ τὸ δυτυχίας ἔτι, καὶ ἅπαντας τὰς πόλεις ῥᾳδίως καὶ ἀκόπως εἶχον Ἀθηναῖοι, ὅποι ποτὲ αὐτὸν κατάθοιντο τὸν θαυμαστὸν τοῦ τε πολέμου τὸν ἀνδρα: ἀλλὰ τὸν μὲν Πλάτωνα τοῦ Ἀρίστωνος πολιτευόμενον, βαδίζοντα ἔξω τοῦ τείχους μετά τινων γνωρίμων, καὶ ἰδόντα σεμνὸν μὲν ἰδεῖν τὸ πλάτος, ἱλαρὸν δὲ τὸ πρόσωπον, διαλεγόμενον δὲ οὐ περὶ ἀσφορᾶς χρημάτων, οὐδὲ ναυσὶν τειήρων, οὐδὲ ναυσὶν ναυτικῶν χρειῶν, οὐδὲ ναυσὶν πληρωμάτων, οὐδὲ ναυσὶν τῶν ἄλλων βοηθειῶν, οὐδὲ ναυσὶν φόρου τῶν συμμάχων, οὐδὲ ναυσὶν νησιωτῶν, ἢ ναυσὶν ἄλλοις τισὶν τοιούτοις φλυαρήμασιν. ναυσὶν ἐκείνων δὲ ὧν ἔλεγε Πλάτων, καὶ ναυσὶν ὧν ἤθελεν ἀσυνδιάζειν: ὥστε αὐτὸν μὲν Τιμόθεον τὸν Κόνωνος, εἰπεῖν: Ὦ τοῦ βίου, καὶ τοῦ ὄντως ὀλβιαιμονίας. ἐκ τούτων ἂν δήλον, ὡς ἑαυτὸν ὁ πάνυ τι ὀλβιαίμονα ἀπέφαινεν ὁ Τιμόθεος, ὅτι μὴ ἐν τούτοις, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν Ἀθηναίων δόξῃ, καὶ τιμῇ ὤν.

Quæ Socrates dixerit de ijs qui à triginta tyrannis fuerant trucidati. Cap. XI.

Περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ Σωκράτους, περὶ τῶν ὑπὸ τῶν τριάκοντα σφαττομένων. Κεφ. ια.

† Σωκράτην ἰδόντα

SOcratem, cum uideret in imperio triginta tyrannorum multos ſummæ existimationis uiros interfici, & locupletiſsimos quoſque grauiſsimis inſidijs circumueniri, dixiſſe ferunt ad Antiſthenẽ: Nunquid te pœnitet, quòd in uita nihil magnum neque ſpectabile conſecuti ſimus, quemadmodum uidemus in Tragœdia deſcribi monarchas, Atreos illos & Thyeſtas, & Agamemnones & Aegiſthos? Nã illi obtruncati in Tragœdijs, & mala fercula cœnaſſe atq; comediſſe, ubiq; produntur. Nemo uerò poëtarum eò progreſſus eſt audaciæ & impudentiæ, ut porcum mactatum in drama introducat.

Σωκράτης † ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῶν τριάκοντα τοὺς ἐνδόξους ἀναιρουμένους, καὶ βαρύτατα τοὺς πλουσιωτάτους ὑπὸ τῶν τυράννων ἐπιβουλευομένους, ἀνεπυθέσθαι φασὶ τοὺς πολιτευομένους ἐκείνους: Μή τι σοι μεταμέλει, ὅτι μέγα, καὶ σεμνὸν ἐδόκει ἡμῖν ἐν τῷ βίῳ: καὶ τοιοῦτοι, οἵους ἐν τῇ τραγῳδίᾳ τοὺς μονάρχας ὁρῶμεν, Ἀτρέας τε ἐκεῖνος, καὶ Θυέστας, καὶ Ἀγαμέμνονας, καὶ Αἰγίσθους; ὅτι μὲν γὰρ ἀνῃρημένοι, καὶ ἐκτραγῳδούμενοι, καὶ πονηρὰ δεῖπνα δεδειπνηκότες, καὶ ἐδηδοκότες, ἐκάστοτε ἐκκαλύπτονται. ὁδοὶς δὲ οὔτως ἐμφρόνως πολμηρὸς, οὐδὲ αὐλὰς χωτὸς τραγῳδίας ποιητὴς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀνῃρημένον χοῖρον.

Περὶ

De

Περὶ Θεμιστοκλέους παυσαμένου τῆς ἀσωτίας. Κεφ. ιβ.

ΘΕμιστοκλέους τοῦ Νεοκλέους· οὐκ οἶδα εἰ ἐπαινεῖν χρὴ τοῦτο. ἐπεὶ γὰρ τῆς ἀσωτίας ἐπαύσατο Θεμιστοκλῆς, ἀφηνιάσαντος ἀπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐπανήρχετό πως τῷ σωφρονεῖν, καὶ τῶν μὲν ἑταιρῶν ἀπέστη, ἤρα δὲ ὅρων τινὸς ἑτέρου, τῆς τῶν πολιτείας τῶν Ἀθηναίων, καὶ θερμότατα ἐπιχείρει ταῖς ἀρχαῖς, καὶ ἐπανὴρ ἐπισθυστὴς ἦν πρῶτον· ἔλεγε (φασὶ) πρὸς τοὺς γνωρίμους. τί δὲ αὖ ἐμοὶ δοίητε, ὅς οὕτω φθονοῦμαι; ὃς πρὶν μὲν ἐρᾶν φθονεῖσθαι, τοῦτ' ἤδη τὸ τοῦ Εὐριπίδου παθεῖν βλαπτεσθαι ἐσπούδαζε. ὅπερ δὴ τότ' ἐστὶ κωμῳδεῖν, ὡς αὐτὸς Εὐριπίδης φησί.

De Themistocle renunciante prodigalitati. Cap. XII.

THemistoclis, filij Neoclis, nescio an hoc etiam factum laude dignum sit. Postquam enim abdicatus à patre, à luxu & incontinentia desisteret, & in uiam rediret, à scortis abstineret, alio captus amore, reipublicæ Athenienſium, ad magistratus obnixè contendit, ipse primus esse & excellere conatus est. itaq; dixit ad notos & amicos: Quid uerò mihi dederîtis, qui nondum in ullius inuidia positus sum? At qui delectatur inuidia, ad illud ipsum Euripidis τὸ βλάπτεσθαι, hoc est proprium damnum festinat. id uerò stultum est, ipso approbante Euripide.

Περὶ Σωκράτους κωμῳδουμένου ὑπὸ Ἀριστοφάνους. Κεφ. ιγ.

ΕΓιγίνωντο δὴ Σωκράτει, καὶ ἐπιβούλευον, οἱ ἀμφὶ τὸν Ἄνυτον· ὧν χάριν, καὶ διὰ ἃς αἰτίας λέλεκται πάλαι. ὑφορώμενοι δὲ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ δεδιότες, ὅπως ποτὲ ἐξουσι πρὸς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἀνδρός: (πολὺ γὰρ ἦν τὸ Σωκράτους ὄνομα, διά τε τἆλλα, καὶ ὅτι τοὺς σοφιστὰς ἤλεγχεν, οὐδὲν ὑγιὲς ὄντας, οὐδέ τι σπουδαῖον, ἢ εἰδότας, ἢ λέγοντας:) ἐκ τούτων οὖν ἐβουλήθησαν πεῖραν λαβεῖν ἐπὶ τοῖς κατ' αὐτοῦ διαβολῆς. τὸ μὲν γὰρ αὐτίκρυς ἀπενεγκεῖν γραφὴν κατ' αὐτοῦ πράγμα, οὐκ ἐδοκίμαζον διά πού. καὶ δι' ἐκεῖνα δέ, μή ποτε ἅμα ἀγριάναντὸν οἱ φίλοι οἱ τοῦ Σωκράτους, δίκαιοι κατ' αὐτῶν τοὺς δικάσας, εἴτά τι πάθωσι κακὸν αὐήκεσον, ἅτε συνόφαντῶν τοιοῦτον ἄνδρα, ὃ μόνον οὐδενὸς ἄξιον κακοῦ τῇ πόλει: ἐκ δὲ τῶν φανερῶν, καὶ κόσμον τῆς Ἀθήνας ὄντα. Τί οὖν οὖν νοοῦσιν; Ἀριστοφάνη τὸν τῆς κωμῳδίας ποιητὴν, βωμολόχον ἄνδρα καὶ γελοῖον ὄντα, καὶ ἐᾶν σπουδάζοντα, ἀναπάθοι κωμῳδῆσαι τὸν Σωκράτη ταῦτα δή που τὰ προφερόμενα: ὡς ὦ οὗτος, λέγων τι ἄν, καὶ τὸν ἥττω λόγον, ἀποφαίνοι κρείττονα, καὶ ἐσπάγοι ξένους δαίμονας, καὶ ὃν ἡγεῖτο θεοὺς, οὐδὲ ἐτίμα. τὰ ἄν αὐτὰ ταῦτα, καὶ τοῖς πεισθεῖσιν αὐτῷ ἐδίδασκέ τι, μὴ εἶναι αὐτὰ παθόν. Ὁ δὲ Ἀριστοφάνης λαβόμενος τοῦτο-

De Socrate in comœdia taxato ab Aristophane. Cap. XIII.

ANytus† causas & uias quærebat cõtra Socratem, propter ea quæ suprà diximus. Metuebat uerò Athenienſes, & illorum uoluntatem suspectam habens, quemadmodum accepturi essent hominis accusationem. Nam celebre nomen Socratis erat tum propter alia, tum potissimum, quòd in Sophistas uehementer inueheretur, in quibus nihil sanum inerat, & qui neq; sciebant neque docebant quicquam operęprecium. Ab his igitur initium petere & periculum facere cœpit, quam in partem accepturi essent accusationem Socratis Athenienſes. Nam statim eum in crimen uocare, non arbitrabatur esse consultũ, partim ob ea quæ exposui, partim ne Socratis amici & assecłæ exasperatos contra accusatorem iudicum animos in suas partes abstraherẽt, & sic in se aliquod malum redundaret, ut qui falso detulisset hominem, non solum nullius calamitatis reipublicæ autorem, uerùm etiam ex diuerso, ciuitatis Atheniensium ornamentum. Quid exgò excogitat? Aristophanem poëtam comicum, nugatorem, qui & ridiculus erat, & talis haberi studebat, subornat & persuadet, ut in comœdia Socratem ab ijs, quæ pleriq; de eo conficta norunt malis taxaret atq; † Anytus & Melitus.

incesseret. Esse loquacem, & dicendo efficere ut malæ causæ bonæ uideantur, introducere nouos & inusitatos dæmones, cum neq; nosset interim neque reuerenter haberet deos: atque hæc ipsa quoque in eos qui eius opera uterentur, transfundere, & eos in falsam opinionem inducere. Aristophanes arrepto

† αὐθρικῶς. argumẽto admodum ſtrennuè, riſum interpoſuit, & metrorum feſtiuitatem, optimum Græcorũ, aduerſus quem diceret, materiam ſibi faciens. Non enim illi Cleon erat in dramate propoſitus. Non ſuggillabat Lacedæmonios, aut Thebanos, aut ipſum Periclem: ſed uirum dijs omnibus, præſertim Apollini charum. Proinde rei inſolentia, & inuſitato in ſcena ſpectaculo Socratis, primùm omnes Atheni enſes, cum nihil minus expectaſſent, obſtupuerunt. Deinde, quoniam natura inuidioſi erant Athenienſes, & ad optimis quibuſq; detrectandum procliues, nõ ſolum illis qui in adminiſtratione reipublicæ & magiſtratibus excellerent, uerumetiam qui uel doctrina literarum, uel uitæ grauitate præfulgerent: iucundum eis ludicrum uiſæ ſunt illæ Nebulæ, & actorem plauſu tanto proſequebant, quanto nunquam antea, & clamore uictoriam ei decreuerunt: mandaruntq; iudicibus, ut Ariſtophanis nomen, nõ alterius, ſupremũ ſcriberent. Atq; drama fuit eiuſmodi. Socrates uerò rarò ueniebat in theatra, niſi quando Euripides tragicus poëta cũ nouis tragœdis certaret: tum enim accedere ſolebat. Et tunc quoq; cum Euripides in Piræo contenderet, eò deſcendebat. Nam amabat hominem tum propter ſapientiam, tum propter carminum uirtutem & bonitatẽ. Aliquando tamẽ ipſum Alcibiades filius Cliniæ, & Critias filius Callæſchri ut Comœdias etiam in theatro audiret, inuitarunt, & tantũ non coëgerunt. Verũ ille nõ magni Comicos pendebat, ſed egregiè cõtemnebat (ut uir modeſtus, iuſtus, probus, & ſapiẽs) homines mordaces, iniurioſos, & ſani nihil dicentes, quod ipſos malè habuit. Atq; etiam hæc erant Ariſtophanis comœdiæ ſeminaria, non ſolũ ea quæ Anytus & Melitus ſuggeſſerant. Haud etiam uero diſſimile eſt, Ariſtophanem magna pecunia ex hac re locupletatum fuiſſe. Nam cum illi cuperent, & omnino feſtinarent Socratẽ calumnijs & conuicijs proſcindere, ipſe uerò pauper & ſceleroſus eſſet, quid abſurdũ ſequatur, ſi etiam ſtatuamus, eum argentum ob rem inhoneſtam & malefici oſam cepiſſe? Sed de his ipſe ſibi conſcius eſt. Conſecutum eſt igitur drama magnam gloriam. Etenim illud Cratini tum maximè uerum erat: Theatrum malè ſana corda habebat. & quoniam

† Σωκράτης

†φθονεροῖς ἦσι

† πεφαυλισμένοις

†Κλεινίου

Διονυ-

Baccha-

ἀνθρωπίνως δὲ μάλα † αὐθρικῶς, ὑπερπαίρας γέλωτα, καὶ τὸν ἐκ τῶν μέτρων ἀμύλητον, καὶ τὸν ἄθεσιν τῶν Ἑλλήνων λαβὼν ὑποθέσιν. ἀγάρ οἱ ἦν † Κλέωνα λοιδορῆσαι τὸ δρᾶμα, οὐδὲ κωμῳδῆσαι Λακεδαιμονίους, ἢ Θηβαίους, ἢ Περικλέα αὐτὸν· ἀλλ' ἄνδρα τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς φίλον, καὶ δὴ καὶ μάλιστα τοῦ Ἀπόλλωνος. ἅτε δὴ οὖν ἀγθὸν πρᾶγμα, καὶ ὄραμα παράλογον γιγνόμενον καινῆς † Σωκράτους, πρῶτον μὲν ἐξεπλάγη ἡ κωμῳδία τοῦ ἀδοκήτου· ὡς Ἀθηναίους· ἅτα δὲ καὶ φύσει † φθονεροὺς ὄντας, καὶ τοῖς ἀρίστοις βασκάνους † πεφαυλισμένους, οὐ μόνον τοῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' ἔτι καὶ πλέον τοῖς δυσκολωτέροις, ἢ ἐν λόγοις ἀγαθοῖς, ἢ ἐν βίου σεμνότητι, ἄκεσμα εὐδόξων ἥδιστον αἰεὶ καὶ Νεφέλαι. καὶ ἐκρότουν τὸν ποιητὴν ὡς ὅποτε ἄλλοτε, καὶ ἐβόων νικᾶν, καὶ πρόσταγμα τοῖς κειταῖς ἀνῆκεν Ἀρισοφάνει, ἀλλὰ μὴ ἄλλῳ γράφειν. καὶ τὰ μὲν τοῦ δράματος τοιαῦτα. Ὁ δὲ Σωκράτης ἀσμένως μὲν ἐπεφοίτα τοῖς θεάτροις, ἔνθα δὲ Εὐριπίδης ὁ ἐπὶ τραγῳδίας ποικτὴς ἠγωνίζετο καινοῖς τραγῳδοῖς, τότε γε ἀφικνεῖτο. καὶ Πειραεῖ δὲ ἀγωνιζομένου τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκεῖ κατῆει. ἔχαιρε γὰρ καὶ αὐτῷ ἐπιλήνοντι διά τε τὴν σοφίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐν τοῖς μέτροις ἀρετήν. ἤδη δέ ποτε αὐτὸν ἐρίζειν ἐλῶν Ἀλκιβιάδης ὁ † Κλεινίου, ἢ Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου, καὶ κωμῳδῶν ἀκοῦσαι ἐλθόντα εἰς τὸ θέατρον ἐβιάσαντο. ὁ δὲ, αὐτοῖς οὐκ ἠρίσκετο, ἀλλὰ πάνυ κατεφρόνει (ἅτε ἀνὴρ σώφρων, καὶ δίκαιος, καὶ ἀγαθὸς, καὶ ὡς τότοις σοφὸς) ἀνθρώπων κερτόμων, καὶ ὑβριστῶν, καὶ ὑγιὲς λεγόντων οὐδέν. ἅπερ ἐλύπει πάνυ αὐτούς. καὶ ταῦτα δὴ τὰ κωμῳδίας ἐῶ αὐτῷ τὰ σπέρματα. ἀλλ' ὁ μόνον ἀπὸ τοῦ Ἀνύτου, καὶ Μελίτου ἀμολόγητος. οὐκοῦν δὲ καὶ χρηματίζεσθαι ἐκ τούτων Ἀριστοφάνη. καὶ γὰρ βουλομένῳ, μᾶλλον ἢ ἐκ πάντων συνεφαντῆσαι τὸν Σωκράτει ἀπολλύντων ἐκείνων, καὶ αὐτὸν δὲ πονηρὰ ἅμα καὶ κατάρατον ὄντα, τί πάθοι ἔξον ἐκ τούτων ἀργύριον λαβεῖν ἐπ' οὐδενὶ ὑγιεῖ; καὶ ἐκεῖνον μὲν τούτων αὐτὸς οἶδεν. δυσκόλως δ' οὖν αὐτῷ τὸ δρᾶμα. καὶ γάρ τοι καὶ τὸν † Κρατῖνον ἔδει, σωφρόνων ἅπασι ἄλλοτε, καὶ τότε δὴ θεάτρῳ νοσῆσαι τὰς φρένας. καὶ, ἅτε ὄντων

Διονυσίων, παμπλήθη χρῆμα τῶν Ἑλλήνων παρῆν ἐπὶ θέας ἀφίκετο. περιφερομένου τοίνυν ἐν τῇ σκηνῇ τὸν Σωκράτους, καὶ ὀνομαζομένου πολλάκις, οὐκ ἄν δέ θαυμάσαιμι, εἰ καὶ βλεπομένου ἐν τοῖς ὑποκειταῖς: ἀπλατὲς γάρ τι, ὅτι καὶ οἱ σκυτοποιοὶ ἐπλασαν αὐτόν, ὡς ὅτι κάλλιστα ἐξανάσαντα: ἀλλ' οἴγε ξένοι, ἐμ γὰρ κωμῳδουμένων ἠγνόουν, θροῦς πᾶν αὐτῶν ἐποίησε, καὶ ἐζήτουν ὅστις ποτὲ οὗτος ὁ Σωκράτης ἐστίν. ὁπόρουν ἐκεῖνος ἀσθόμενος: (καὶ γάρ τοι καὶ πάλαι οὐκ ἄλλως, οὐδὲ ἐκ τύχης: εἰδὼς δὲ ὅτι κωμῳδοῦσιν αὐτόν: καὶ δὴ καὶ ἐν καλῷ τοῦ θεάτρου ἐκάθητο:) ἵνα οἱ λύσῃ τὴν τῶν ξένων ἀπορίαν, ἀναστὰς, πᾶν ὅλον τὸ δρᾶμα ἀγωνιζομένων τῶν ὑποκειτῶν, ἑστὼς ἐβλέπετο. Τοσοῦτον ἄρα πολλοῦ δεῖ Σωκράτει τῆς κωμῳδίας, καὶ Ἀθηναίων καταφρονεῖν.

Περὶ πλατανίστου ὑπὸ Ξέρξου ἐρωμένης. Κεφ. ιδ.

Γελοῖος ἐκεῖνος ὁ Ξέρξης ἦν, εἴγε θαλάσσης μὲν καὶ γῆς καταφρονῶν τὸ διὸς τέχνης, ἑαυτῷ δὲ ἐργάζεσθαι καινὰς ὁδοὺς καὶ πλοῦν ἀήθη: δεδουλωκὼς δὲ πλατανίῳ, καὶ ἐθαύμαζε τὸ δένδρον. Ἐν Λυδίᾳ γοῦν φασὶν, εὐθὺν φυτὸν θεασάμενον πλατανίστου, καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καταμείναντα ἀδεῶς τι ποιοῦντα, καὶ ἐκόσμησε σαθμῷ τῇ ἑρμαίᾳ, τῇ περὶ τὸν πλάτανον. ἀλλὰ καὶ περιῆψεν αὐτῷ κόσμον πολυτελῆ, στρεπτοῖς, καὶ ψελλίοις, πεμφθῆναι τοὺς κλάδους. καὶ μελεδωνὸν αὐτῷ κατέλιπεν, ὥσπερ ἑρωμένῃ φύλακα, καὶ φρουρόν. Ἐκ δὲ τούτων τί τῷ δένδρῳ καλὸν ἀπελήλυθεν; ὁ μὲν γὰρ κόσμος ὁ ἐπίκτητος, καὶ μηδὲν αὐτῷ προσῆκων, ἄλλως ἐκρέματο, καὶ συνεμάχετο εἰς ὥραν οὐδέν. ἐπεὶ τὸ φυτὸν κάλλος ἐκεῖνό ἐστιν, εὐγνῶτες οἱ κλάδοι, καὶ ἡ κόμη πολλὴ, καὶ στερεὸν τὸ πρέμνον, καὶ αἱ ῥίζαι ἐν βάθει, καὶ διασείοντος οἱ ἄνεμοι, καὶ ἀμφιλαφὴς ἡ ἐξ αὐτοῦ σκιὰ, καὶ ἀναπνέουσαι αἱ ὧραι: καὶ ὕδωρ τὸ μὲν διὰ τῶν ὀχετῶν ἐκτρέφον, τὸ δὲ ἐξ οὐρανοῦ ἐπάρδον. χλαμύδος δὲ αἱ Ξέρξου, καὶ χρυσὸς ὁ τοῦ Βαρβάρου, καὶ τὰ ἄλλα δῶρα, οὔτε πρὸς τὴν πλάτανον, οὔτε πρὸς ἄλλο δένδρον εὐγνώμονες εἰσί.

Περὶ τῶν τοῦ τῶν ἐφόρων θρόνους ἀσβόλῳ χριόντων. Κεφ. ιε.

Κλαζο-

Bacchanaliorũ festum celebrabatur, magna multitudo Græcorum eò spectandi cupiditate confluxerat. Cum ergo circumferretur in scena Socrates, & crebrò nominaretur (non mirum si etiam uisus in histrionum personis. nam figulos etiam pulchrè eum persæpe expressisse constat) peregrini, quis ille qui in comœdia traduceretur esset nesciẽtes, susurrum & murmur excitabant, atq; quis nam esset ille Socrates interrogabant. Quod cum animaduertisset ille (etenim nõ forte fortuna aderat, sed sciens se in comœdia taxandum: sedebatq; in opportuno loco theatri) ad tollendam dubitationem ex animis peregrinorum, surrexit, & per totum drama, congredientibus histrionibus, stans cernebatur. Adeò Socrates & istam comœdiam & Athenienses nihili fecit.

De platano à Xerxe amata. Cap. XIIII.

Ridendus profectò Xerxes est, quòd cũ mari terrisq; Iouis operibus posthabitis, noua itinera & insolitam nauigationem sibi parasset, seruiuit platano, & arborem admiratus est. In Lydia igitur, ut rumor fert, cum uidisset proceram platanum, integrum diem ibi cõmoratus est, nulla postulante necessitate, & castra posuit in solitudine circa platanum. Sed & multiplicem ac precioſum ornatum ex ea suspendit, torquibus armillisq; ramos ueneratus: & curatorem ei reliquit, quasi custodem & propugnatorẽ amasiæ. Sed quid tandem ex his ad arborem emolumenti redijt? Nam ornatus appositicius, & nihil ad ipsam pertinens, frustra pependit, neq; ullum momentum ad splendorem & fructum arboris attulit. Nam in arbustis commendantur generosi rami, foliorum frequẽtia, stirps firma ac stabilis, radices in profundum actæ, uentorum agitatio, umbræ ex ijs procedentis amplitudo, cedẽtes inuicem anni partes: aqua partim inducta & alimentũ suppeditans, partim cœlo depluẽs. At chlamydes Xerxis, & aurũ Barbari, reliquaq; munera, neque ad platani, neq; ad ullius alterius arboris generositatem quicquam faciunt.

De Ephororũ subsellijs fuligine infectis. Cap. XV.

CLazomenij quidam Spartam uenientes, per iniuriam & fastum thronos Ephororum, in quibus sedentes ius dicere, & reipublicæ negotia transigere consueuerant, fuligine respersérũt. Ephori re cognita, non molestè tulerunt, sed uocato præcone publico, mandarunt, ut publicè in ciuitate proclamaret, hoc mirandum: Liceat Clazomenijs indecorè facere.

De Phocione. Cap. XVI.

PHocionis filij Phoci, etiam hoc factũ laudabile duco. cum enim ad Athenienses uerba faceret pro concione, reprehendens quandam in ipsis ingratitudinem, doctissimè, & subirata uoce dixit: Malo damnũ à uobis accipere, quàm ipse uobis damnum dare.

De sapientia Magorum Persicorum & Ocho. Cap. XVII.

PErsicorum Magorum sapientia, tum alia tenuit, quæ ipsis scire fas esset, tũ etiam uaticinandi scientiam calluit. Hi ergo prædixerunt etiam Ochi sæuitiam aduersus subditos & cædem, cum id ex signis quibusdam arcanis præuidissent. Nam cum Artaxerxe patre uita defuncto regnum Persarum Ochus capesseret, Magi cuidam ex Eunuchis præceperunt, ut posita mẽsa animum aduerteret, quibus rebus ex obiectis rex primùm manum injiceret. Qui cum oculos ad hoc intentos haberet, Ochus utraque manu protensa, dextra unum ex adiacentibus cultris arripuit, altera maximũ panem accepit, quẽ carnibus impositũ scidit, & alacriter comedit. Quibus auditis, Magi hæc duo uaticinati sunt, anni tempestiuam fertilitatem, atq; annonæ copiam illo regnante, & cædium frequentiam portendentes: neque falsi fuerunt.

De opiparis cœnis. Cap. XVIII.

TImotheus Cononis filius, dux Athenensium, omissis opiparis cœnis, & epulationib⁹ imperatorijs, assumptus à Platone ad conuiuium Academicum, & frugali musicáque cœna exceptus, reuersus ad suos dixit: Qui cum Platone cœnant, etiam postero die bene habent.

Exinde

Κλαζομενίων τινὲς εἰς τὴν Σπάρτην ἀφικόμενοι, καὶ ὕβρει καὶ ἀλαζονείᾳ χρώμενοι, τοὺς τῶν ἐφόρων θρόνους ἐν ᾧ ἐκάθηντο καθήμενοι χρηματίζειν, καὶ τὰ πολίτικὰ ἔκαεα διατάττειν, ἀλλὰ τούτους γε τοὺς θρόνους ἀσβόλῳ κατέχρισαν. μαθόντες δὲ οἱ ἔφοροι, οὐκ ἠγανάκτησαν, ἀλλὰ γὰρ δημόσιον κήρυκα καλέσαντες, πρόσταξαν αὐτὸν δημοσίᾳ κηρύξαι, τοῦτο δὴ τὸ θαυμαζόμενον: Ἐξέστω Κλαζομενίοις ἀχημονεῖν.

Περὶ Φωκίωνος. Κεφ. ιε.

Φωκίωνος δὲ τοῦ Φάωνος οὐ κακὸν ἔγωγε ἔργον ἔγνων καλόν. ἐλθὼν γὰρ εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐκκλησίας οὔσης, ἔπειτα αὐτοῖς ἐμέμφετο ἀγνωμονοῦσι, πολλὰ σφόδρα μετὰ παρρησίας, καὶ πληκτικῶς εἶπε: βούλομαι μᾶλλόν τι ὑφ' ὑμῶν παθεῖν κακὸν αὐτὸς, ἢ αὐτός τι ὑμᾶς κακῶς δρᾶσαι.

Περὶ Μάγων τῶν ἐν Πέρσαις σοφίας, καὶ Ὤχου. Κεφ. ιζ.

Ἦσαν γὰρ Πέρσαις Μάγων σοφίαι, πάντα ἄλλα οἷς ἔργα, ὁπόσα αὐτοῖς εἰς γνῶσιν θέμις, καὶ οἷς καὶ μαντεύεσθαι. οἱ πρόσθεν μὲν πρῶτον τὸν τοῦ Ὤχου πρὸ αὐτοῦ ἰταμωτέρους ἀχριότητα, καὶ τὸ φονικὸν αὐτοῦ, διά τινων ἀῤῥήτων συμβόλων καταγνόντες ἔφασαν. ὅτι γὰρ Ἀρταξέρξου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος, εἰς τὴν βασιλέαν Πέρσαν ὁ Ὤχος ἦλθεν: οἱ Μάγοι προστάξαντος τοῦ δυνούχου τινὶ τῶν πλησίον ἑστώτων, φυλάξαι τὸν Ὤχον, τῆς τραπέζης ἐπιτεθείσης, τίνι πρῶτον τῶν παρακειμένων ἐπιχειρεῖ. καὶ ὁ μὲν εἰσήκει τηρῶν τοῦτο. ὁ δὲ Ὤχος τὰς χεῖρας ἐκτείνας τῇ μὲν δεξιᾷ τῶν μαχαιρίων τῶν παρακειμένων ἔλαβε, τῇ δὲ ἑτέρᾳ τὸν μέγιστον τῶν ἄρτων προσειλκύσατο. καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτῶν τῶν κρεῶν, ἅπτα τέμνων, ἤσθιεν ἀφειδῶς. ἅπερ ἰδόντες οἱ μάγοι, δύο ταῦτα ἐμαντεύσαντο: δυετηρίαν τοῦ δεῖνος, καὶ δυφορίαν τοῦ πρὸ αὐτοῦ χρόνου, καὶ πολλὰς φόνους. καὶ ἐψεύσαντο.

Περὶ δείπνων πολυτελῶν. Κεφ. ιη.

Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἄρξας ποτὲ τῶν δείπνων τῶν πολυτελῶν, καὶ τῶν ἐπάστων τῶν στρατηγικῶν ἐκάνων, παλαφθεὶς ὑπὸ Πλάτωνος, εἰς τὸν τῆς Ἀκαδημίας συμπόσιον, καὶ ἐστιαθεὶς ἀφελῶς ἅμα, καὶ μουσικῶς, ἔφη πῶς οὐκ οἰκέως ἐπανελθὼν: ὅτι ἄρα οἱ παρὰ Πλάτωνι δεῖπνοντες, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἡδέως διάγουσιν.

ἐκ

ἐκ δὲ τούτου δεῖπνον ἐποίησε Τιμόθεος τὰ πολυτελῆ δεῖπνα, καὶ φορτικά, ὡς πάντως οἱ τὴν ὑστεραίαν οὐκ ἠφράνοντα. Λόγος δὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ ἀδελφὸς ἐφ' ἑσπέρᾳ ἐμέθυσε, καὶ ταὐτὸν νοῶν, οὐ μὴν τὰ αὐτὰ λέγων ἐπεφήμισε: ὅτι ἄρα τῇ ὑστεραίᾳ ὁ Τιμόθεος ἐπιτυχὼν ἐφ' Πλάτωνι ἄπῃ: Ὑμεῖς ὦ Πλάτων δεῖπνεῖτε μᾶλλον οἷς τὴν ὑστεραίαν, ἢ οἷς τὴν πρώην.

Περὶ Ἀλεξάνδρου θεὸν ἑαυτὸν καλεῖσθαι βουλομένου. Κεφ. ιθ.

Ἀλέξανδρος ὅτε νίκησε Δαρεῖον, καὶ τὴν Περσῶν ἀρχὴν κατεκτήσατο, μέγα ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν, καὶ τὸ δὴ δυτυχίας ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ποτε ἐκθειάσμενος, ἐπέστειλε τοῖς Ἕλλησι θεὸν αὐτὸν ψηφίζεσθαι: γελοίως γε. οὐ γὰρ ἀπροῳδῶν ἐκ τῆς φύσεως ἐκέκτητο, ταῦτα ἐκ τῶν ἀνθρώπων αἰτῶν ἐκεῖνος ἐκέρδαινεν. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλα ἐψηφίσαντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐκεῖνα, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος βούλεται θεὸς εἶναι, ἔστω θεός: Λακωνικῶς τε ἅμα καὶ πατρίῳ χαρίεντι σοφίσαντο τρόπῳ, ἐλέγξαντες τῆς ἐμπληξίας οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Ἀλεξάνδρου.

Περὶ Ἀντιγόνου βασιλέως πραότητος. Κεφ. κ.

Ἀντίγονόν φασι, τὸν βασιλέα δημοτικὸν, καὶ πρᾶον γενέσθαι, καὶ ὅτῳ μὲν σχολὴ τὰ κατ' αὐτὸν εἰδέναι, καὶ αὐτῷ ἔνεστι θεραπεύειν ἀκριβῶς τὸν ἄνδρα, εἴσεται ἐπόρθωσεν. ἐρήσεται δ' οὖν αὐτοῦ καὶ πάνυ πρᾶον, καὶ ἄτυφον, ὃ μέλλω λέγειν. Ὁ Ἀντίγονος οὗτος ὁρῶν τὸν υἱὸν τοῖς ὑπηκόοις χρώμενον βιαιότερόν τε, καὶ θρασύτερον: Οὐκ οἶδα (εἶπεν) ὦ παῖ, τὴν βασιλείαν ἡμῶν εὔδοξον εἶναι δουλείαν; καὶ τὰ μὲν τοῦ Ἀντιγόνου πρὸς τὸν παῖδα πάνυ ἡμέρως ἔχει καὶ φιλανθρώπως. ὅτῳ δὲ οὐ δοκεῖ ταῦτα, ἀλλ' ἐκεῖνός γε ὁ δοκεῖ μοι βασιλικὸν ἄνδρα τε εἰδέναι, οὐδὲ πολιτικὸν, τυραννικῷ δὲ συμβιῶσαι μᾶλλον.

Περὶ Παυσανίου, Ἀγάθωνος τοῦ ποιητοῦ ἐρωμένου. Κεφ. κα.

Ἀγάθων ἦρα τοῦ ποιητοῦ Παυσανίας ὁ ἐκ Κεραμέων. καὶ ὅτι μὲν δῆτα θρύλλητος: ὃ δὲ μὴ εἰς πάντας πεφοίτηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρῶ. Εἰς Ἀρχελάον ποτὲ ἀφίκοντο, ὅ, τε ἐραστὴς καὶ ὁ ἐρώμενος ὄντες. ἦν δὲ ἄρα ὁ Ἀρχέλαος ἐρωτικὸς, οὐχ ἧττον, ἢ καὶ φιλομαθὴς. ἐπεὶ τοίνυν ἐώρα διαφερομένους πρὸς ἀλλήλους τόν τε Παυσανίαν, καὶ τὸν Ἀγάθωνα πολλάκις: οἰόμενος τὸν ἐραστὴν τοῦ

Exinde Timotheus uituperauit cœnas splẽdidas & oneroſas, quæ omne ſequentis diei gaudium & hilaritatem præſcinderent atq; præriperent. Etiam ille ſermo prædicto affinis, & ſenſum eundem præ ſe ferens, uerbis autem diuerſus circumfertur, quòd poſtridie Timotheus cõueniens Platonem dixerit: Vos, ô Plato, meliùs cœnatis ſequẽti die, quàm præſenti.

De Alexandro, qui ſe deum appellari uolebat. Cap. XIX.

ALexander ſuperato Dario, & Perſarum regno in ſuam poteſtatem redacto, ſapiens altùm, & proſpera fortuna, qua tum uſus fuerat, inflatus, Græcis ſcripſit ut ſe deum facerẽt: ſatis equidem ſtultè. Neq; enim quę natura ei largita nõ fuerat, hæc ab hominibus petendo lucrifaciebat. Itaq; alijs aliter ſtatuentibus, Lacedæmonij decretum eiuſmodi fecerũt: Quoniam Alexander deus eſſe uult, eſto deꝰ: Laconicè ſimul & patrio more, redarguẽtes ſtuporẽ & uæcordiã Alexandri.

De Antigoni regis manſuetudine. Cap. XX.

ANtigonum regem aiũt popularem & manſuetum fuiſſe. Cui igitur uacat, pernoſcere eum, & ſingula facta hominis perquirere, ſciet aliunde. prædicabit etiam eius peculiarem manſuetudinẽ & humilitatem, de qua nunc dicam. Hic Antigonus cum cerneret filium ſuum ſe uiolentiorem, & immodeſtiorem gerere erga ſubditos: An non, inquit, nouiſti fili, noſtrum regnũ nobilem eſſe ſeruitutẽ? Atq; hæc Antigoni uerba, quibus filium allocutus eſt, maximam manſuetudinem & humanitatẽ præ ſe ferunt. Qui id non approbat, is uerò mihi uidetur neque regium, neq; ciuilẽ noſſe uirũ quenquã, ſed cum tyrannico potiùs aliquo cõuixiſſe.

De Pauſania Agathonem poëtam amante. Cap. XXI.

AGathonem poëtam amabat Pauſanias Cerameis natus. Et hoc quidẽ manifeſtum eſt. Quod uerò nõ omnibus notum eſt, id ego exponã. Aliquando uenerũt ad Archelaũ ambo, tum amator, tũ amatꝰ. Archelaus uerò nõ minus amoris q̃ literarum erat ſtudioſus. Cum igitur uideret crebrò eſſe cõtentiones inter Pauſaniam & Agathonẽ, arbitratus amatorem

ab amasio sperni, interrogauit Agathonē Archelaus, Quid sibi uellet, q̄ frequenter simultates exerceret cum eo, à quo summoperè amaretur? At ille: Huius rei, inquit, ô rex, ego rationem tibi reddā. Neq; enim cōtentiosior sum aut morosior aduersus ipsum, neq; rusticitate quadam id facio. Quod si quid ego quoq; de moribus intelligo, tū ex alijs, tum ex arte poetica, iucundissimum amantibus esse reperio, si ex contentione & litibus cum amasijs in gratiam redeant. Et sanè mihi uidetur nihil illis delectabilius accidere posse. Huius ergo uoluptatis persæpe eum participem facio, frequenter litigando. Gaudium enim capit, si contentionem cum eo subinde dissoluam & reconciliē. Si uerò æqualiter & consueto more cum eo semper agerem, non experiretur discrimen. Laudauit hæc Archelaus, ut inquiunt. Amauit etiam eundem hūc Agathonem Euripides poeta, & drama Chrysippum in eius gratiam elaborasse dicitur. Id certum esse, nō possum affirmare: hoc autem scio, constanter à multis dici.

Quòd iustissimi Mantinenses. Cap. XXII.

IVstissimis legibus usos etiā Mantinenses fuisse audio, non minus quàm Locros, & Cretenses, & Lacedæmonios ipsos, atq; Athenienses. Nam Solon grauissimus & iustissimus ciuis fuit, quāquam pòst Athenienses sensim leges, quæ ab illo scriptæ fuerant, sustulerunt.

† τινὰς τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γραφόντων

Quòd Nicodorus pugil, factus est legislator. Cap. XXIII.

NIcodorus autem pugil excellentissimus & celeberrimus apud Mantinenses, extremo ætatis suæ tēpore, & exacta pugilatione legislator eis extitit, longè utiliorem se patriæ in ea re præstans, q̄ cum publicè uictor in stadijs proclamaretur. Aiunt tamen Diagoram Melium, à quo amabatur, ei composuisse leges. Haberem aliquid amplius de Nicodoro recensere: sed ne uidear simul laudare Diagoram, hîc oratio mea cóquiescat. Nam dijs erat infestus Diagoras, & mihi molestum est ulterius de illo mentionē facere.

Quòd Milo corpore quidem erat robustus, animo uerò nō fortis. Cap. XXIIII.

Aliqui

ὅτι ὁ Μαντινεὺς τὸν Ἔρωτα ἐθεράπευε, καθάπερ καὶ τὸν Ἀγάθωνα ὁ Ἀρχέλαος, τί βουλόμενος ἀεὶ πειρᾶται καὶ πάντων μάλιστα φιλοῦσθαι αὐτόν. ὁ δὲ ἐγώ σοι ἔφη φράσω βασιλεῦ. ὅτι γάρ εἰμι πρὸς αὐτὸν δύσεις, οὔτε ἀγροικίᾳ πρόσθεν. εἰ δέ τι καὶ ἐγὼ ἤθους ἐπαίω, τῇ τε ἄλλῃ, ἡγοῦμαι ποιητικῆς, ἥδιστον εὑρίσκω τῶν τοῖς ἐρῶσι πρὸς τὰ παιδικὰ ἐκ διαφορᾶς καταλλάττεσθαι· καὶ πεπίσθυκα οὐδὲν αὐτοῖς οὕτως ἁπανταχοῦ τερπνόν. τοῦτο γοῦν τοῦ μὲν πολλάκις αὐτῷ μεταδίδωμι, ἐρίζων πρὸς αὐτὸν πλειονάκις. διαφαίνεται γὰρ καταλυομένου μοι πρὸς αὐτὸν ἔρωτος σωτηρίας. ὁμαλῶς δὲ καὶ σωήθως προσόντων, οὐκ ἂν εἴη ταῦτα διαφορότητα. ἐπῄνεσε ταῦτα ὁ Ἀρχέλαος, ὡς λόγος. Ἠρᾶσθαι δέ φασι, τοῦ αὐτοῦ Ἀγάθωνος τοῦτο καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητής· καὶ τὸν Χρύσιππον τὸ δρᾶμα αὐτῷ χαριζόμενος λέγεται διαφθεῖραι. ἐγὼ μὲν ταῦτα τοῦτο, ἀκριβῶσθαι δὲ οἶδα, λεγόμενον δ' οὖν αὐτὸ οἶδα ἐν τοῖς μάλιστα.

Οτι ἐνομώτατοι Μαντινῆς. Κεφ. κβ.

ΕΝομωτάτους γενέσθαι καὶ Μαντινέας αὐδῶ, οὐδὲν ἧσσον Λοκρῶν, οὐδὲ Κρητῶν, οὐδὲ Λακεδαιμονίων αὐτῶν, οὐδ' Ἀθηναίων. σεμνὸν γάρ τι χρῆμα καὶ τὸ Σόλωνος ἐγγύς, ὃ καὶ μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι ὕστερον μικρὸν τῶν νόμων τινὰ τῶν ἐξ αὐτῶν γραφόντων αὐτοῖς, διέφθειραν.

Οτι Νικόδωρος πύκτης ὤν, καὶ νομοθέτης ἐγένετο. Κεφ. κγ.

ΝΙκόδωρος δὲ ὁ πύκτης ἐν τοῖς δυσοκιμωτάτοις Μαντινέων γενόμενος, ἀλλὰ ὀψὲ τῆς ἡλικίας, καὶ μετὰ τὰ ἆθλα σφίσι, καὶ νομοθέτης αὐτοῖς ἐγένετο, μακρῷ τούτου ἄμεινον πολιτευσάμενος τῇ πατρίδι τῶν κηρυγμάτων τῶν ἐν τοῖς σταδίοις. Φασὶ δὲ αὐτῷ Διαγόραν τὸν Μήλιον συνθεῖναι τοὺς νόμους ἐρασθέντα γενόμενον. Εἰ χρή τι καὶ παραιτήσασθαι ὑπὲρ Νικοδώρου εἰπεῖν· ὡς δ' αὖ μὴ δοκοίην, καὶ τὸν ἔπαινον τὸν τοῦ Διαγόρου πως παραλαμβάνειν, εἰς τοσοῦτον δὲ ἐγνώσθω τὰ τοῦ λόγου. θεοῖς γὰρ ἐχθρὸς Διαγόρας, καὶ οὔ μοι ἥδιον ὧν πλεῖον μνησθῆναι αὐτοῦ.

Οτι ὁ Μίλων τὸ σῶμα ἰσχυρὸς ὢν, τῇ δὲ ψυχῇ οὐκ ἀνδρεῖος. Κεφ. κδ.

Ηδη

Ηδη τινὲς τῶν Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου πολυφερομένῳ ῥήματι ἐχρήσαντο, τοιαῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντες. Μίλωνος τοῦτο τῶν ῥοπῶν ἴσον ἐστὶν, οὐδεὶς τῶν ἀντιπάλων ἐλεῖν ἐδυνάσθη. ἢ δὲ ἐρωμένη αὐτοῦ, ῥᾳδίως αὐτὸν ἔχουσα, φιλονεικοῦσα πρὸς αὐτὸν πολλάκις. ἐκ δὴ τούτου νοεῖν ἔστι, ὅτι ὁ Μίλων ἰσχυρὸς μὲν τὸ σῶμα ἦν, ἀνδρεῖος δὲ τὸν ψυχὴν οὐκ ἦν.

Ὅτι ἡ ἕκτη τοῦ θαργηλιῶνος ἀρχὴ τοῖς Ἕλλησιν. Κεφ. κε.

Τὴν ἕκτην τοῦ μηνὸς τοῦ θαργηλιῶνος πολλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενῆσθαι λέγουσιν, οὐ μόνον τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς. αὐτίκα γοῦν Σωκράτης ἐν ταύτῃ ἐγένετο, καὶ γέγονεν ἢ ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ: καὶ Ἀθηναῖοι δὲ τῇ Ἀγροτέρᾳ ἀρτίους τὰς χιμαίρας τὰς τελουμένας, ἐπὶ τῶν Μιλτιάδου τροπαίων θύουσιν. τοῦ δ' αὐτοῦ μηνὸς ἕκτῃ ἱσταμένου, καὶ τῶν ἐν Πλαταιαῖς μαχῶν φασὶ γενέσθαι, καὶ νικῆσαι τοὺς Ἕλληνας. τῶν γε πρότερον ἥττων αὐτῶν, ἧς ἐμνήσθην, τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ γεγονέναι. καὶ τῶν ἐν Μυκάλῃ δὲ τ Ἑλλήνων νίκην ἀπ' ἄλλης ὁμολογοῦσι θεῶν ἡμέρας γενέσθαι, ἢ ταύτης, ἐγγὺς τῇ αὐτῇ φέρουσαν, καὶ ἐν Πλαταιαῖς, καὶ ἐν Μυκάλῃ. καὶ Ἀλέξανδρον δὲ τὸν Μακεδόνα τὸν Φιλίππου παῖδα, τὰς πολλὰς μυριάδας τὰς τῶν βαρβάρων φθεῖραι καὶ αὐτὸν λέγουσιν ἕκτῃ ἱσταμένου, ὅτε καὶ Δαρεῖον καθεῖλεν Ἀλέξανδρος: καὶ ὁμολογοῦσι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ταῦτα. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ γενέσθαι, καὶ ἀπελθεῖν τοῦ βίου τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πεπίστευται.

Περὶ ὑπερβορέου Ἀπόλλωνος, καὶ τινων περὶ Πυθαγόραν θαυμασίων. Κεφ. κς.

Ἀριστέλης λέγει ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν τὸν τ Πύθιον Ἀπόλλωνα ὑπερβόρεον προσαγορεύεσθαι. κἀκεῖνα ἢ προστιθεὶς ὁ τ Νικομάχης: ὅτι τ αὐτῇ ἡμέρᾳ ποτὲ μὲν τῇ αὐτῶν ὥρᾳ, καὶ ἐν Μεταποντίῳ ὤφθη ὑπὸ πολλῶν, καὶ ἐν Κρότωνι δὲ ἀγῶνι ἐθεωρεῖτο: ἐνθα καὶ τὸν μηρὸν ὁ Πυθαγόρας ἐπέφηνε τὸν ἕτερον χρυσοῦν. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς, ὅτι ὑπὸ τ † Κῶσαν πορθμὸν διαβαίνων προσερρύη: ὑπὸ πολλῶν φησιν ἀκηκοέναι τῇ προσρήσει ταύτῃ.

Ὅτι Ἀννίκηρις ἵππευς ἀγαθὸς: καὶ ὅτι ὁ ὑπὲρ μικρῶν λίαν ἀσπαλίζων, τὰ μεγάλα ὀλιγωρεῖ. Κεφ. κζ.

Ἀννίκηρις

A Liq̃ robur Milonis Crotoniatę multorum ſermonibus uſurpatũ, conteptius reddiderunt, eiuſmodi de eo prędicantes. Miloni nemo aduerſariorũ malum, quod in manu tenebat, eripere potuit. Atqui amaſia eius nullo negocio exemit, ſæpe cum eo contendens. Ex quo perſpicuum & promptum eſt, Milonem corpore ualidiſsimo uirum, animo tamẽ effœminato extitiſſe.

Quòd ſexta Februarij Græcis fuerit auſpicata. Cap. XXV.

SExtam diem menſis †Februarij multa bona, non ſolum Athenienſibus, uerumetiam multis alijs attuliſſe ferunt. Ea Socrates in lucem prouenit. & Perſæ hoc die fuſi atq; fugati ſunt: & Athenienſes Agroteræ trecentas capellas in ſacrificijs immolant, facientes id iuxta uotum Miltiadæ. Et octauo idus eiuſdem menſis aiunt ad Platæas prælium commiſſum eſſe, Græcoſq; ſuperiores diſceſsiſſe. Nam priorem cladem, cuius memini, in †Artemiſio factam eſſe perhibent. Neque uerò partam ad Mycalam Græcis uictoriam alij quàm huic diei acceptam referri. ſiquidem eodem die uictoriam & ad Platæas, & ad Mycalam adepti ſunt. Item Alexandrum Macedonem Philippi filium, multas Barbarorum myriades fudiſſe dicunt octauo idus Februarij, cum Darium caperet Alexander. Tradũt eodem etiam die Alexandrum & in uitam introijſſe, & è uita egreſſum eſſe.

† Thargelionis, quem alij Februariũ interpretant, alij Maium, Cęlius 9. 55. Ego cum Gyraldo ſenſerim, conuenire eũ plerunq; Aprili noſtro.

† Macedones Maiũ mẽſem Artemiſiũ uocãt. Eſt & mõs Arcadiæ hoc nomine, & Artemiſium promontorium Eubœæ.

De Hyperboreo Apolline, & quibuſdam mirabilibus circa Pythagoram. Cap. XXVI.

ARiſtoteles dicit, à Crotoniatis Pythagoram Apollinem Hyperboreũ cognominari, & hæc addit ille Nicomachides: Quòd aliquando eodem die & eadem hora uiſus ſit à multis & in Metapontio, & in ludis Crotone ſurgere: ubi Pythagoras etiam alterum femur aureũ oſtendit. Dicit idem ille, quòd Neſſum fluuiũ tranſiens appellatus ſit, & multos ait hãc appellationem audiuiſſe.

† Πυθαγόραν, ex Laërtio.

† Νέσσον, Laërtius.

Quòd Anniceris eques bonus: & quòd qui minimis rebus nimiam operam tribuit, negligit maiora. Caput XXVII.

Anni-

† ἱππάς

ANniceris Cyrenensis ob artem equitandi & curruum regendorum peritiam, superbum animū gerebat. Voluit igitur quodam tempore specimen artis suæ Platoni exhibere, & iuncto curru in Academia multos cursus circumequitauit, adeò exactè directū currus meatū seruans, ut nō discederet ab orbitis, sed semper in eodem tramite permaneret. Cæteri igitur omnes mirantes obstupuerunt: At Plato nimiam eius industriam reprehendit, inquiens, fieri non posse, ut qui rebus tam nullius precij operam nauaret adeò diligentem, possit magnis & præclaris negotijs ullis uacare. Cum enim omnis cogitatio in ista cōferatur, necessum esse ut ea negligat, quæ reuera sunt admiratione digna.

Vnde certamen gallorū gallinaceorū initiū traxerit. Cap. XXVIII.

POst deuictos Persas, Athenienses legē posuerūt, ut galli gallinacei quotannis uno die certamē in theatro inirent. Vnde uerò sumpserit occasionē hæc lex, planum faciam. Cum Themistocles ciuicum exercitū aduersus barbaros educeret, gallos gallinaceos uidit pugnantes: neq; ille spectatorē sese oscitantē eius pugnæ præbuit. Sed totum exercitum cohibēs, inquit ad ipsos: At hi neq; pro patria, neq; pro dijs familiaribus, neq; uerò pro auitis heroibus periculū subeunt, neq; p gloria, neq; pro libertate, neq; p liberis: sed tantū, ne alter ab altero superet, aut alter alteri cedat. Quibus uerbis Athenien sium animos confirmauit. Quod ergo tunc eis incitamentum ad uirtutem extitit, uoluit ad similium rerum & factorum memoriam sempiternam consecrare.

Quemadmodū fortunam significarit Pittacus. Cap. XXIX.

PIttacus Mitylene tēplis scalā fecit, ad nullū alium usum, q̄ ut esset dedicatū donū, adumbrās fortunæ repētinos ascēsus atq; descēsus: ascendentib⁹ quodammodo his, quibus fortuna aspirat: descendentibus uerò, qui miserijs premuntur.

De Platone. Cap. XXX.

PLato, fili⁹ Aristonis, primū oīm ad artē poëticā aīm adiecit, & Heroica carmina cœpit cōdere. Postea cōbusit, nihili faciēs, cū ad Homeri uersus examinās, longè

ΑΝνίκιρις ὁ Κυρηναῖος τῶν τῇ † ἱππικῇ μέγα ἐφρόνει, καὶ ἅρματων ἐλάσει. καὶ οὗ ποτε καὶ ἐβουλήθη Πλάτωνι τῶν δρόμων ἐπιδεῖξαι τὴν τέχνην. Ζεύξας οὖν τὸ ἅρμα, περιήλασεν ἐν Ἀκαδημίᾳ δρόμους παμπόλλους, ὅτους ἀκριβῶς φυλάττων τὸν δρόμου τὸν τροχίας, ἀλλ' ἀεὶ κατ' αὐτὰς ἰέναι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες, ὡς πρὸς εἰκός, ἐξεπλάγησαν· ὁ δὲ Πλάτων, τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ ἀσχολίαν διέβαλεν, εἰπών· Ἀδύνατόν ἐστι, τὸν μὲν εἰς μικρὰ ἔτσι, καὶ οὐδενὸς ἄξια τοσαύτην φρονήσεως κατατιθέμενον ἐπὶ μεγάλων τινῶν ἀσχολῆσαι. πᾶσαν γὰρ αὐτῷ τὴν τοῦ διανοίαν εἰς ἐκεῖνα ἀφιερῶσαν, ἀνάγκη ὀλιγωρεῖν τῶν ὄντως θαυμάζεσθαι δικαίων.

Ἀλεκτρυόνων ἀγὼν πόθεν ἀρχὴν ἔλαβεν. Κεφ. κη.

ΜΕτὰ τὴν ἐπὶ τῶν Περσῶν νίκην, Ἀθηναῖοι νόμον ἔθεντο, Ἀλεκτρυόνας ἀγωνίζεσθαι δημοσίᾳ ἐν τῷ θεάτρῳ μιᾶς ἡμέρας τοῦ ἔτους. πόθεν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ὅδε ὁ νόμος, ἐρῶ. Ὅτε Θεμιστοκλῆς ἦγε τὴν πολιτικὴν δύναμιν, ἀλεκτρυόνας ἐθεάσατο μαχομένους, οὐδὲ ἀργῶς αὐτοὺς εἶδεν. ἐπέστησε δὲ τὴν στρατιάν, καὶ ἔφη πρὸς αὐτούς· Ἀλλ' ὅτι μὲν, ὅτι ὑπὲρ πατρίδος, ὅτι ὑπὲρ πατρώων θεῶν, οὐδὲ μέλει ὑμῖν γενικῶν πράων καὶ παθεῖν, οὐδὲ ὑπὲρ δόξης, οὐδὲ ὑπὲρ ἐλευθερίας, οὐδὲ ὑπὲρ παίδων· ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττᾶσθαι ἑκάτερος, μηδὲ εἶναι θατέρῳ ἐν ἕτερον. ἀπροθύμως εἰπὼν ἐπέρρωσε τοὺς Ἀθηναίους. τὸ τοίνυν γινόμενον αὐτοῖς σύνθημα τότε εἰς ἀρετὴν, ἐβουλήθη διαφυλάττειν εἰς τὰ ὅμοια ὀργανῶν μνήμην.

Τὴν τύχην πῶς ἐσήμανεν ὁ Πιττακός. Κεφ. κθ.

ΠΙττακὸς ἐν Μιτυλήνῃ κατεσκεύασε τοῖς ἱεροῖς κλίμακα, εἰς οὐδεμίαν ἣν χρῆσιν ὑπὸ τῆς θεοῦ, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀνάθημα εἶναι· αἰνιττόμενος τὴν ἐκ τύχης, αὖθις μὲν κάτω μετὰ πῆδησιν· πρόπτωσίν τινα τῶν μὴ δυστυχούντων αὐτῶν, καὶ ἰόντων, καὶ ἰόντων δὲ τῶν δυστυχούντων.

Περὶ Πλάτωνος. Κεφ. λ.

ΠΛάτων ὁ Ἀρίστωνος τὰ πρῶτα ὑπὸ ποιητικὴν ἅρμοσεν, καὶ ἡρωϊκὰ ἔγραφε μέτρα. ἅτε αὐτὰ καταπρῆσαι ὑποδείσας αὐτῶν, ἐπὶ τοῖς Ὁμήρου αὐτὰ ἀντικρίνων ἐπῶν,

longè

ἰώρα, ἢ πολὺ ἡπιώμενα. ἐπίθου οὖν τραγῳδίᾳ, καὶ δὴ καὶ τετραλογίαν εἰργάσατο: καὶ ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι δοὺς ἤδη τοῖς ὑποκριταῖς τὰ ποιήματα. πρὸ τῶν Διονυσίων δὲ ἦλθεν, ἀκούσας Σωκράτους. καὶ ἅπαξ ἀκριβεῖς ὑπὸ τοῦ ἐκείνου σειρῆνος, τοῦ ἀγωνίσματος οὐ μόνον ἀπέστη τότε, ἀλλὰ καὶ τελέως τὴν γραφὴν τραγῳδίαν ἀπέῤῥιψε, καὶ ἀπεδύσατο τῶν φιλοσοφίαν.

Ὅτι μηδεὶς τῶν βαρβάρων ἄθεος.

Κεφ. λα.

Καὶ τίς οὐκ ἂν ἐπαινέσειε τὴν τῶν βαρβάρων σοφίαν; εἴγε μηδεὶς αὐτῶν εἰς ἀθεότητα ἐξέπεσε: μηδὲ ἀμφιβάλλουσι περὶ θεῶν. ἆρά γε εἰσίν, ἢ οὐκ εἰσίν: καὶ ἆρά γε ἡμῶν φροντίζουσιν, ἢ οὔ. οὐδεὶς γοῦν γνώμην ἔλαβε τοιαύτην οἵαν ὁ Εὐήμερος ὁ Μεσσήνιος, ἢ Διονύσιος ὁ Φρύξ, ἢ Ἵππων, ἢ Διαγόρας, ἢ Σωσίας, ἢ Ἐπίκουρος, οὔτε Ἰνδὸς, οὔτε Κελτὸς, οὔτε Αἰγύπτιος. λέγουσι δὲ τῶν βαρβάρων οἱ περιεργότεροι, εἶναι θεοὺς, καὶ προνοεῖν ἡμῶν: καὶ προσημαίνειν τὰ μέλλοντα, καὶ διὰ ὀρνίθων, καὶ διὰ συμβόλων, καὶ διὰ σπλάγχνων, καὶ δι' ἄλλων τινῶν μαθημάτων τε, καὶ δι' ἀγυρμάτων. ἀποδοῦναι δὲ τοῖς ἀνθρώποις διὰ σκαλίας ἐκ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς εὐνοίας: καὶ δι' ὀνείρων δὲ λέγουσι, καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἀστέρων πολλὰ προδηλοῦσθαι. καὶ ὑπὲρ τούτων ἰσχυρὰν ἐχόντων τὴν πίστιν, θύουσί τε καθαρῶς, καὶ ἁγνεύουσιν ὁσίως, καὶ τελετὰς τελοῦσι, καὶ ὀργίων φυλάττουσι νόμον, καὶ τὰ ἄλλα πράττουσι: ἐξ ὧν, ὅτι τοὺς θεοὺς ἰσχυροὺς, καὶ σέβουσι, καὶ τιμῶσιν, ὁμολογοῦται.

Περὶ Ἡρακλέους μετωνυμίας, καὶ χρησμοῦ Φοίβου ὑπὲρ αὐτοῦ. Κεφ. λβ.

Λέγουσι δὲ ἔνιοι λόγοι Πυθικοὶ τὸν Ἡρακλῆν τὸν Διὸς καὶ Ἀλκμήνης παῖδα, ἀπὸ χρείας Ἡρακλείδην κεκλῆσθαι, χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς διά τινα αἰτίαν θέσθαι χρησμοῦ, μήτε τῶν ἥκειν χάριν ἀμοιρῆσαι: προσεύξασθαι δ' ἐκείνοις, καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῦ θεοῦ ταῦτα: Ἡρακλῆν δέ σε φοῖβος ἐπώνυμον δονομάζει: †ἠρᾶν γὰρ ἀνθρώποισι φέρων, κλέος ἄφθιτον ἕξεις.

Περὶ ἀγαλμάτων ποταμῶν.

Κεφ. λγ.

Τὴν τῶν ποταμῶν φύσιν, καὶ τὰ ῥεῖθρα αὐτῶν ὁρῶμεν. ὅμως δέ τινες τιμῶντες αὐτοὺς, καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν ἐργαζόμενοι, οἱ μὲν †ἀνθρωπόμορφα αὐτοὺς ἱδρύσαντο, οἱ δὲ βοῦν

longè deteriora uideret esse. Proinde ad tragœdias scribendas animũ applicuit: et elaborata tetralogia, iam in histrionũ manus poëmata tradiderat, & de palma uolebat cotendere. uerum ante Bacchanalia semel audito Socrate captus omnino illius sirene, non solũ à certando tunc destitit, sed in totũ etiam scribendarum tragœdiarum studium abiecit, & philosophiæ studium aggressus est.

Quòd nemo Barbarorũ impius est.

Cap. XXXI.

Et quis non Barbarorum sapientiam laudibus extollat? siquidẽ nemo eorum ad contemptũ deorum unquam excidit: neq; in dubium uocant, sint ne dij an non sint, & curent ne res humanas an non. Nemo igitur, neq; Indus, neq; Celta, neq; Aegyptius, eam cogitationem in animũ induxit, quam uel Euemerus Messenius, uel Dionysius Phryx, uel Hippon, uel Diagoras, uel Sosias, uel deniq; Epicurus. Sed Barbari hi quos dixi, contendũt & esse deos, & nostri curã gerere, & præsignificare futura per aues, signa, uel omina, uiscera, & alias quasdam obseruationes atq; doctrinas. Quorum ergo præscientiam homines ex beneuolentia deorũ habere possint, ea magna ex parte per insomnia & stellas etiam aiunt significari. Et hæc immota fide tenẽtes, purè rem diuinam faciũt, sanctè uitam agunt, ceremonias obeunt, orgiorum legem obseruãt: & alia patrãt, ex quibus certum est, quòd deos obstinatè colant ac uenerentur.

De Herculis nomine mutato, & oraculo Apollinis de ipso. Cap. XXXII.

Aliunt quidã sermones Delphici, Herculem Iouis & Alcmenes filiũ, à natiuitate nominatum esse Heraclidem. interiecto deinde tempore, quadam de causa oraculum consuluisse, & compotem factum quorũ gratia uenerat. Prętereà seorsim etiam hæc audiuisse à deo:

Heraclem te alio Phœbus iam nomine dicit: †Gratificando etenim, decus immortale tenebis.

†ἠρα ferens, id est quæ grata & accepta erunt hominibus faciens.

De imaginib⁹ fluuiorũ. Cap. XXXIII.

Fluuiorũ naturam & alueos ob oculos cernimus. Nihilominus tamen quidam colentes eos, & imagines eorum fabricantes, partim humanã, partim

†ἀνθρωπόμορφος uel ἀνθρωπομόρφους.

boum

boum figuram eis affingunt. nam bobus similes faciunt, Stymphalij Erasinum & Metopam, Lacedæmonij Eurotam, Sicyonij & Phliasij Asopum, Argiui Cephissum. In hominũ uerò figura Psophilij Erymanthum, Alpheum Heræenses, Cherronesij qui à Cnido sunt, similiter ipsi quoque eundem fluuium. Athenienses autẽ Cephissum colunt, ut uirum cornutum. Porrò in Sicilia Syracusij Anapum uiro assimilant: at Cyanam fontem, ut fœminam honorant. Aegestæi Porpacem, Crimissum & Telmissum, uirorum specie colunt. Agrigentini cognominem urbi fluuium specioſi pueri forma effingentes, illi sacrificant. Qui etiam Delphis consecrarunt eburneam statuam, & fluuij nomen inscripserunt. statuam autem fecerunt puerum.

De senectute. Cap. XXXIIII.

EPicharmum, aiunt, cum omnino esset ætate prouecta, cum quibusdam æqualibus sedentem in confabulationibus, & singulis exillis dicentibus, alio, Mihi satis est quinq; annos uiuere: alio, mihi tres: tertio dicente, mihi quatuor: respondentem Epicharmũ, O optimi uiri, dixisse, quid mutuò contenditis & litigatis de paucis diebus? Omnes enim qui conuenimus, quodam fato propinqui sumus morti. Itaque tempus est nobis omnibus ocyus discedendi, antequam aliquod senile damnum experiamur.

Quod somnus mortis frater sit: & de obitu Gorgiæ. Cap. XXXV.

GOrgias Leontinus ad finẽ uitæ spectans, & bene senio confectus, cum aduersa ualetudine correptus, paulatim in somnum prolaberetur, & quidam ex necessarijs accedẽs inuisendi causa, quomodo se haberet quæreret: Iam, inquit, me somnus incipit suo fratri tradere.

De Socrate sene & ægroto. Cap. XXXVI.

SOcrates etiam ipse cum decrepitam iam ætatem agens, in morbũ incidisset, & quidam interrogaret quomodo sese haberet: Recte, inqt, utroq; modo. Nã si fuero superstes, plures æmulatores habebo: sin uitã excessero, plures laudatores.

De lege, q̃ ægrotantib⁹ abstinentiã à uino præcipit. Cap. XXXVII.

Zaleu-

βοῶν εἶδος αὐτοῖς περιέθηκαν. βασὶ μὲν ὧν ἀπάζουσιν, οἱ Στυμφάλιοι μὲν τὸν Ἐρασῖνον, καὶ τὴν Μετώπην: Λακεδαιμόνιοι δὲ τὸν Εὐρώταν: Σικυώνιοι δὲ, καὶ Φλιάσιοι, τὸν Ἀσωπόν: Ἀργεῖοι δὲ, τὸν Κηφισσόν. γυναῖκα δὲ αὐτῶν Ψωφίλιοι μὲν τὸν Ἐρυμανθον: τὸν δὲ Ἀλφεὸν Ἡραιεῖς: Χερρονήσιοι δὲ οἱ ἀπὸ Κνίδου, καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὁμοίως. Ἀθηναῖοι δὲ τὸν Κηφισσὸν ἄνδρα μὴ δεικνύουσιν ἀγένειον, κέρατα δὲ ὑποφαίνοντα. καὶ γὰρ Σικελίᾳ δὲ Συρακούσιοι μὲν τὸν Ἄναπον αὐτοὶ ἐτίμησαν: τὴν δὲ Κυανέων πηγὴν, γυναικὸς εἰκόνι ἐτίμησαν. Αἰγεσταῖοι δὲ τὸν Πόρπακα, καὶ τὸν Κριμισσὸν, καὶ τὸν Τελμισσὸν, ἀνδρῶν εἴδει τιμῶσιν. Ἀκραγαντῖνοι δὲ τὸν ἐπώνυμον τῇ πόλεως ποταμὸν παιδὶ ὡραίῳ εἰκάσαντες, θύουσιν. οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνέθεσαν ἐλέφαντος ἀγάλμα, καὶ ἐπέγραψαν τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα, καὶ παιδός ἐστι τὸ ἄγαλμα.

Περὶ γήρως. Κεφ. λδ.

Ἐπίχαρμον (φασὶ) πάνυ σφόδρα πρεσβύτην ὄντα, μετά τινων ἡλικιωτῶν ἐν λέσχῃ καθήμενον, ἐπεὶ ἕκαστος τῶν παρόντων ἐλεγεν: ὁ μὲν Τις, ἐμοὶ ἀρκεῖ ἔτη ἀπὸ χρῆν βιῶναι: ἄλλος δὲ ἐμοὶ τρία, τρίτος δὲ εἰπόντος ἐμοὶ γε τέσσαρα. ὑπολαβὼν ὁ Ἐπίχαρμος, ὦ βέλτιστοι ἄνδρες, τί σπαράττετε καὶ διαφέρεσθε ὑπὲρ ὀλίγων ἡμερῶν; πάντων γὰρ οἱ συνελθόντες κατά τινα δαίμονα ὑμῖν δυσμαῖς δύομεν. ὥστε ὥρα πᾶσιν ἡμῖν τὴν ταχίστην ἀνάγεσθαι, πρὶν τὸν πένητα τῆς ἀκράτου κακοῦ πρεσβυτίδος.

Οπι ὁ ὕπνος θανάτου ἀδελφὸς, καὶ περὶ Γοργίου τελευτῆς. Κεφ. λε.

Γοργίας ὁ Λεοντῖνος τῶν τόκων ἄγων τὸν βίου, καὶ γεγηρακὼς οὐ μάλα, ὑπό τινος ἀδυναμίας καταληφθεὶς, κατ' ὀλίγον εἰς ὕπνον ὑπολιθαίνων ἐκλύεται. ἐπεί δέ τις αὐτὸν ἤρετο τῶν ἑταιρείων ὅτῳ παραδίδοι: ὁ Γοργίας ἔφη, Ἥδη με ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι τῷ ἀδελφῷ.

Περὶ Σωκράτους γηρῶντος, καὶ νοσοῦντος. Κεφ. λς.

Σωκράτης ἤ τις αὐτὸς βαθύτατα γηρῶν, εἶτα νόσῳ πρόσκειται, ἐπεί τις αὐτὸν ἠρώτησε πῶς ἔχει: Καλῶς εἶπε πῶς ἀμφοτέρως, ἐὰν μὲν γε ζῶ, ζηλωτὰς ἕξω πλείονας: εἰ δὲ ἀποθανοῦμαι, ἐπαινέτας πλείονας.

Περὶ νόμου τοῦ νοσοῦντας οἶνον πίνειν κωλύοντος. Κεφ. λζ.

Ζαλεύκου

Ζαλεύκου τοῦ Λοκρέως, πολλοὶ μὲν εἰσὶ καὶ ἄλλοι νόμοι κάλλιστα, καὶ εἰς δέον κείμενοι, καὶ οὗτος δὲ οὐκ ἦκιστα: εἴ τις Λοκρῶν τῶν ἐπιζεφυρίων νοσῶν ἔπιεν οἶνον ἄκρατον μὴ πεισθέντος τοῦ θεραπεύοντος, εἰ καὶ ἀπελεύθη, θανάτου ἦν ζημία ἐπ' αὐτῷ, ὅτι μὴ πεισθεὶς αὐτῷ ὧδε ἔπιεν.

Ζaleuci Locrensis cum multę leges extant aliæ rectè commodeq; positæ, tum illa non in postremis est habenda. Si quis Locrensium Epizephyriorum ęgrotans uinũ merum bibisset, nisi iubente medico, etiamsi ad pristinam ualetudinem redijsset, mortis ei supplicium erat constitutũ, quoniam non iussus biberat.

Ῥωμαίων καὶ ἄλλων τινῶν νόμος οἶνον, μήτε παντὶ, μήτε ἡλικίᾳ πάσῃ παραχωρῶν.

Romanorũ & aliorum quorundam lex, neq; omnibus, neq; omni ætati uinum bibere permittens.

Κεφ. λη.

Cap. XXXVIII.

Νόμος καὶ οὗτος Μασσαλιωτικὸς, γυναῖκας μὴ ὁμιλεῖν οἴνῳ, ἀλλ' ὑδροποτεῖν πᾶσαν γυναικῶν ἡλικίαν. Λέγει δὲ Θεόφραστος καὶ πρὸς Μιλησίους τὸν νόμον τοῦτον ἰσχύειν, καὶ πείθεσθαι αὐτῷ τὰς Ἰάδας, †ἀλλὰ τὰς Μιλησίων γυναῖκας. Τί δὲ οὐκ ἂν εἴποιμι, καὶ τὸν Ῥωμαίων νόμον; ἢ πῶς οὐκ ὀφλήσω δικαίως ἀλογίαν, εἰ τὰ μὲν Λοκρῶν, ἢ Μασσαλιωτῶν, καὶ τὰ Μιλησίων δῆτα μνήμης ἠθέμην: τὰ δὲ τῆς ἐμαυτοῦ πατρίδος ἀλόγως ἐάσω; οὐκοῦν καὶ Ῥωμαίοις ἦν τις μάλιστα νόμος ὅδε ἐρρωμένος, οὔτε ἐλευθέρᾳ γυνὴ ἔπιεν οἶνον, οὔτε οἰκέτις: οὐδὲ μὴν τῶν δὴ γεγονότων, οἱ ἀφ' ἥβης μέχρι τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Ἐστ' ἂν ἀλλ' ἢ †

Κρητῶν νόμος περὶ μαθημάτων.

Κεφ. λθ.

Κρῆτες δὲ τοὺς παῖδας τοὺς ἐλευθέρους, μανθάνειν τοὺς νόμους ἐκέλευον μετά τινος μελῳδίας, ἵνα ἐκ τῆς μουσικῆς ψυχαγωγῶνται, καὶ εὐπειθέστερον αὐτοῖς τὴν μνήμην παραλαμβάνωσι: καὶ ἵνα μήτε τῶν κεκωλυμένων πράξαντες, ἀγνοίᾳ τοῦτο πεποιηκέναι ἀπολογίαν ἔχωσι. Δεύτερον δὲ μάθημα ἔταξαν, τοὺς τῶν θεῶν ὕμνους μανθάνειν. Τρίτον, τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐγκώμια.

Ζῶα ἀλλοτρίως πρὸς οἶνον ἔχοντα, καὶ ἄλλως μεθύοντα. Κεφ. μ.

Παρὰ μὲν ὅσον ἄλογόν ἐστιν, ἀλλοτρίως πρὸς οἶνον πέφυκε, μάλιστα δὲ τῶν ζώων ἐκεῖνα ὅσα σαφυλῆς, ἢ γιγάρτου ὑπερπλησθέντα μεθύει. καὶ οἱ πίθηκοι δὲ τῆς καλαμήλου †σινοῦπταν βούλονται, ὅταν φάγωσι: καὶ οἱ κύνες δὲ καὶ αὐτοὶ βακχεύονται. πίθηκος δὲ, καὶ ἐλέφας, ἐὰν οἶνον πίωσιν: ὁ μὲν τῆς ἀλκῆς ἐπιλανθάνεται ὁ ἐλέφας, ὁ δὲ τῆς πανουργίας, καί εἰσιν ἀφρονέστατα πάντων ἀθῷοι.

Omne brutum à uino naturaliter abhorret, maximè uerò ex animalibꝰ illa, quæ uua acinis ue nimis impleta inebriantur. Et Corui, si comedant herbam †sinuttam: atq; etiam Canes ipsi ad furorẽ & bacchationem impelluntur. At Simius & Elephas, si uinũ biberint, hic sui roboris obliuiscitur, ille uersutiæ: & omnino sunt imbecilli & faciles captu.

†οἰνοῦπταν

†œnuttam

Φιλοπότας τινὲς, καὶ πολυπότας.

Quidam dediti potationibus, & bibaces.

Κεφ. μα.

Cap. XLI.

Φιλοπό-

POtandi amantes fuisse tradũtur Dionysius Siciliæ tyrannus, & Nisæus etiam ipse tyrannus, Apollocrates Dionysij tyrãni filius, Hipparion cognatus Dionysij, Timolaus Thebanus, Charidemus Orites, Arcado, Erasixenus, Alcetas Macedo, & Diotimus Athenienſis: hic etiam dictus est infundibulũ, propterea quòd infundibulo in os impoſito, ſine interſpirio uinum infuſum abſorberet. Cleomenem Lacedæmonium non ſolum multũ bibiſſe perhibent, uerùm etiam praua illa Scytharum conſuetudine præditũ fuiſſe, ut uinum merũ biberet. Et Ionem Chium poëtam etiam fama eſt, modum in biben do uino nõ tenuiſſe. Alexãder etiam rex Macedonum, cum in honorem Calani Brachmanis Indici ſophiſtæ, qui ſeipſum cõbuſſerat, certamina muſica, equeſtria & pugilatus conſtituiſſet, uolens gratificari Indis, uſitatam etiam ipſis concertationem in honorem Calani, ſuperioribus certaminibus adiecit, & potandi uini certamen inſtituit: atque primas obtinenti, præmium conſtituit talentum: proximo triginta minas, tertio decem. In his uictoriam conſecutus eſt Promachus. In Bacchi etiam feſto †libationum prẽmium ordinatum eſt ei, qui plus bibiſſet, aurea corona: quam meritus eſt Xenocrates Chalcedonius. qui ſumpta corona cum à cœna reuerteretur, Mercurio, qui ſtabat ante fores, eam impoſuit, iuxta priſtinã conſuetudinem. Nam & florida, & myrtina, & hederacea, & laurea ſerta, ſolebat hîc reponere & relinquere. Etiam Anacharſim aiunt plurimum bibiſſe apud Periandrum. hunc ſcilicet morem domo ſecum attulerat. Scytharum enim eſt, merum bibere. Lacydam etiam & Timonem philoſophos plurimum bibiſſe ferunt. Præterea Mycerinus Aegyptius, cum ei uaticinium è Buta afferretur, prædicens uitæ breuitatẽ, oraculum eludere uolens, tempus duplicando, noctes adijciẽs diebus, ſemper uigilias agebat, & poculis indulgebat. His etiam Amaſim Aegyptiũ annumera, de quo ſatis teſtatur Herodotus. & Nicoteles Corinthius ab his ſeiungi non debet. Scopã etiam Creontis filiũ, & Antio-

† quod Choas uocant.

Φιλοπότται δὲ λέγονται γεγενῆσθαι, Διονύσιος ὁ Σικελίας τύραννος: καὶ Νισαῖος, καὶ οὗτος τύραννος, καὶ Ἀπολλοκράτης ὁ Διονυσίου τοῦ τυράννου υἱός, καὶ Ἱππαρίων Διονυσίου ἀνεψιὸς καὶ οὗτος, καὶ Τιμόλαος ὁ Θηβαῖος, καὶ Χαρίδημος ὁ Ὠρίτης, καὶ Ἀρκάδων, καὶ Ἐρασίξενος, καὶ Ἀλκέτας ὁ Μακεδών: καὶ Διότιμος ὁ Ἀθηναῖος, οὗτος καὶ χάρη ἐπικαλεῖται. φιλοπάθημα γὰρ τοῦ σώματος χάνδη, ἀσμενέστερον ἐχάρη τὸν αἰσχιόμενον οἶνον. Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος οὐ μόνον φασίν, ὅτι πολυπότης ἦν, ἀλλὰ καὶ προσεθίσασιν αὐτῷ, καὶ ἄκρατον πίνειν τὸ σκυθικὸν κακόν, ὅτι ἀκρατοπότης ἐγένετο. καὶ Ἴωνα δὲ τὸν Χῖον τὸν ποιητὴν, καὶ αὐτόν φασι πολὺν τὸν οἶνον ἀκράτως ἔχειν. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Μακεδὼν ὑπὲρ Καλανοῦ τοῦ Βραχμᾶνι, τοῦ Ἰνδικῷ σοφιστῇ, ὅτε ἑαυτὸν ἐκεῖνος κατέπρησεν, ἀγῶνα μουσικὸν, καὶ ἱππικὸν, καὶ ἀθλητῶν διέθηκε. χαριζόμενος δὲ τοῖς Ἰνδοῖς, καί τι ἐπιχώριον αὐτοῖς ἀγώνισμα, εἰς τιμὴν † Καλανοῦ συγκατεσκεύασε τοῖς ἄθλοις τοῖς προκειμένοις, οἰνοποσίας γοῦν ἀγωνίαν προὔθηκε. καὶ ἦν τοῦ μὲν τὰ πρῶτα φερομένου, τάλαντον τὸ γέρας: τοῦ δὲ δευτέρου, τριάκοντα μναῖ: τοῦ γε μὴν τρίτου, δέκα. ὁ δὲ τὰ νικητήρια ἀναδησάμενος ἐν αὐτοῖς ἦν Γρόμιος. Καὶ ἐν Διονύσου δὲ τῇ τῶν χοῶν ἑορτῇ παλαιὸν ἆθλον ἦν πόντι πλέον, στέφανος χρυσοῦς. καὶ ἐνίκησε Ξενοκράτης ὁ Χαλκηδόνιος, ὃς τὸν στέφανον λαβὼν, ὅτε ἐπανήει μετὰ τὸ δεῖπνον, τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ πρὸ τῆς θυρῶν ἑστῶτος ἐπέθηκεν αὐτὸν, ᾗπερ τὸ ἔθος † ἐμπροσθεν ἡμερῶν. οὐ γὰρ οὐ φθινὸς, οὐ θὺς ἐκρέμυρίνης, καὶ τὸν ἐκ τοῦ κιττοῦ, καὶ τὸν ἐκ δάφνης, ἐνταῦθα ἀνέπαυσε, καὶ ἀπέλιπε. καὶ Ἀνάχαρσις δὲ πάμπολυ (φασὶν) ἔπινε τὸν Γερμανόν: ὃν μὲν καὶ οἰκοθεν ἑαυτῷ ἐπαγόμενος τὸ ἐφόδιον. Σκυθῶν γὰρ ἴδιον τὸ πίνειν ἄκρατον. καὶ Λακύδης ἦν, καὶ Τίμων οἱ φιλόσοφοι, καὶ τούτους πᾶν πάμπολύ φασι. καὶ Μυκερῖνον δὲ τὸν Αἰγύπτιον ὅτε αὐτῷ τὸ ἐκ Βούτης μαντεῖον ἀφίκετο, πολλὴν τὴν τοῦ βίου συντομείαν, εἴτε βουλόμενον σοφίζεσθαι τὸ λόγιον ἐκεῖνο, διπλασιάζων τὸν χρόνον, καὶ ταῖς ἡμέραις προσετίθεις τὰς νύκτας, διετέλει καὶ αὐτὸς ἀγρυπνῶν, καὶ πίνων ἅμα. Τίθεται μετὰ τούτων, καὶ Ἄμασιν τὸν Αἰγύπτιον. ἐπεὶ δὲ καὶ Ἡρόδοτος ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. Νικοτέλην δὲ † Κορίνθιον, ὃν χὴ ἀπὸ τούτων πέφηγε. Σκόπαν † Κρέοντος υἱὸν, καὶ Ἀντιόχου

πόχορ ἠρ Βασιλέα φασὶρ οἰνιρασλὼ γρνέσθαι. δ§ταῦτά τοι, ἡ τὼ Βασιλέαν αὐτῷ δώκαρ Αρισαῖός τε, ἡ Θεμίσωρ οἱ Κύπριοι. αὐτὸς δὲ δ§ τῆ πολυποσίαν ἐπεγέγραπτο τῇ ἀρχῇ ἄλλως. καὶ ὁ Ἐπιφανὴς δὲ κληθεὶς Αντίοχος ὁ Ρωμαίοις δοθεὶς ὅμηρος, ἦν ὅτος ἀκρατῶς ἐδίψα οἴνου πίναρ. ἦν ὁ ὁμώνυμος ἦ τούτῳ Αντίοχος, ὁ Μήδοις πρὸς Αρσάκλω πολεμήσας, καὶ ὅτος ὢν τῷ πίναρ δῆλος. ἡ ὁ μέγας ἦ καλούμενος Αντίοχος, ἦν ὅτος σὼ τούτοις πεπάχθω. ἦν Αγρωνα ἦ ἠρ Ιλλυριῶρ Βασιλέα ἀπέκτανεν ἡ πρὸς ἠρ οἶνον ἄδικος ὁρμὴ, ἡ αὐτῷ πλευρῖτιν ἐνεγάσατο. καὶ ἕτερος Ιλλυριῶρ Βασιλεὺς γρνναῖος πίναρ ἡ ὅτος †ἑαυτῷ ἀκρατῶς. τόρ γε μὼ Καππαδόκων Βασιλέα Ὀρροφέρνω, τί χρὴ δρᾶσομεν ἦν ἐκεῖνον πίναρ γρυόμενον διανοήσῃ; Εἰ δὲ χρὴ καὶ γυναικῶρ μνημονεῦσαι, ἄτοπορ μὲν γυνὴ Φιλοπότις, καὶ πολυπότις ἐπὶ μᾶλλορ, ἐρήσθω δ' ὧν ἦν πρὸι τούτων. Κλειὼ φασιρ, εἰς ἅμιλλαν ἰοῦσα, ὁ γυναιξὶ μόναις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς συμπότας, δεινοτάτη πασῶν ὢν, ἦν ἐκράτησε πάντων, οὐχ ἧσσόν γε ἢ τοῦτο φερομένη τὸ νικητήριον, ὡς γε ἐμοὶ κρίνειν.

Περὶ Πλάτωνος δόξης, ἡ πρὸι ἰσονομίας. Κεφ. μβ.

Η Πλάτωνος δόξα, ἦν ὁ Φιλοπάτωρ αὐτὸς ἀρετῆς λόγος, καὶ εἰς Αρκάδας ἀφίκετο, ἡ Θηβαίους. ἡ ὃν ἐκλήθησαν αὐτοῦ πρέσβεις ἀρεσάμενοι σφίσι ἦρ αὐδρα, οὐκ ἐπὶ μόνῃ τῇ τῶν νέων παιδεύσει, οὐδ' ἵνα αὐτοῖς συγγράψηται τοὺς τοῖς λόγοις τοῖς ἡμῶν φιλοσοφίαν· ἀλλὰ γὼ καὶ ἐπὶ τούτῳ μεῖζον, νομοθέτου αὐτῶρ ἐκάλεσαν. ὅπερ ἐμοὶ μᾶλλορ ἀτυχῆσθαι τοῦ αὐδρὸς, καὶ γὰρ ἤδη ὁ τοῦ Αρίστωνος τῇ κλήσει. καὶ δὴ καὶ ἐμοὶ ἐπανακρύσεσθαι. ὅρπερ μόνοι τοὺς ἥκοντας, πῶς ἔχουσι πρὸς τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντος. ἐπεὶ δὲ ἐμαθε παρ' αὐτῶν, ὅτι καὶ παύμ' ἀλογρίως, οὐδὲ πείσειν αὐτοὺς τιμᾶν τὴν ἰσονομίαν, ἀπέπλευ πρὸς αὐτοὺς οὐδὲν ἀνύσας.

Τινὲς τῶν Ελλήνων ἄριστοι, τῳ γένεσθαι. Κεφ. μγ.

Πένεσθαι ἐγκρίνουσι οἱ ἄριστοι τῶν Ελλήνων. Αριστείδης ὁ Νικομάχου, ἦν Φωκίων ὁ Φώκου, καὶ Επαμινώνδας ὁ Πολυμάστου, καὶ Πελοπίδας ὁ Ὀνηθαῖος, καὶ Λαμαχος ὁ Αθηναῖος, καὶ Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου, καὶ Εφιάλτης δὲ ὁ Σοφωνίδου καὶ ἐκεῖνος.

tiochum regem perhibent uini cupidissimum extitisse. Quam ob causam regnũ ei gubernãtibus Aristæo & Themistone Cyprijs, ipse titulum imperij inanẽ usurpabat. Et Epiphanes dictus Antiochus, Romanis obses datus, etiam ipse uini erat immoderatè appetens. Et huic cognomi nis Antiochus, qui cum Medis aduersus Arsacem bellũ gessit, etiam ipse potationibus seruiebat. Cum his etiam ponatur Antiochus magnus. Et Agronẽ Illyriorũ regem immoderata uini cupiditas occidit, & in pleuritidem coniecit. Item alius Illyriorũ rex, strẽnuus erat in bibendo, & cibi intemperans. Cappadociæ uerò regem Orrhopherem quid referamus, qui etiam ipse supra modũ bibacitati indulgebat? Quòd si mulierũ etiã nomina recensere oportet (absurdũ quidem & turpe est, fœminã potandi studiosam esse, & longè magis multipotã) dicatur de his etiam. Clio, ut perhibent, nõ solum cum fœminis, uerumetiã cum uiris, potando certare ausa, potentissima fuit, & omnes superauit. Verùm hanc uictoriam adipisci, turpissimum ei fuit, me iudice. † οἶνον

De Platonis gloria, & æquabilitate. Cap. XLII.

PLatonis gloria, & uirtutis fama, usq; ad Arcadas & Thebanos permanarat. Qui missis legatis summo studio hominem, non solum ad instituendos iuuenes, & docendam philosophiam: uerùm etiam quod his maius erat, ad prescribendas reipublicæ leges uocarunt. Impetraturi igitur fuerant à uiro rogata (magnam enim Aristonis filius ex hac uocatione lætitiam capiebat) uerùm cum legatos interrogasset, quemadmodum ad æquabilem bonorum honorumq; partitionem essent affecti, & cõperisset eos hanc prorsus abominari, neque ut susciperent persuaderi posse, noluit ad eos profectionẽ instituere.

Quinam Græcorum optimi, fuerint pauperrimi. Cap. XLIII.

IN summa egestate uitã traduxerũt optimi Græcorũ: Aristides Nicomacho satus, & Phocion Phoci filius: Epaminondas, Polymatide natus: Pelopidas Thebanus, Lamachus Athenien sis, Socrates filius Sophronisci, & Ephialtes Sophonidę.

Imaginis Theonis pictoris explicatio. Cap. XLIIII.

DE Theonis pictoris artificij bonitate cùm multa ſunt teſtimonia, tum in primis hæc pictura. Vir armatus excurſionem ex urbe repentè facit, hoſtibus eam aggredientibus, & uaſtãtibus radentibusq; terram. Manifeſtò autem, & prorſus animoſe uidet adoleſcens ad pugnam feſtinare. Equidem diceres eum inſanire, quaſi ex Marte furore correptum. Toruùm uident oculi: armis ſumptis uidetur quantum pedibus conniti poteſt, in hoſtes impetum facere. Inde ſcutum protendit, & ſtrictum uibrat gladium, cædem facienti ſimilis, oculis ad occidendum ſpectantibus: & minabundus toto habitu, ſe nemini parſurum. Neq; quicquam aliud adiecit Theon, nõ manipularem, nõ centurionem, non manipulum, nõ equitem, non ſagittarium, ſed hîc unus armatus ei ad oſtendendam imaginis perfectionem ſatis fuit. Verũ artifex non prius exhibuit picturam, neque congregatis ad ſpectandum propoſuit, quàm tibicinem iuxtà collocaſſet, quem iuſſit carmen incitatiuũ canere, penetrans & clamoſum quàm fieri poſſet maximè, & quod ad prælium animaret. Simulac igitur auditum eſt carmen aſperum & horrendum, atque tuba quaſi armatorum eruptionẽ ſonante, picturam oſtendit, & miles conſpectus eſt, cum efficaciorem cogitationem de excurrente in animis hominum cantus excitaret.

† μελῳδιού-σης σάλπιγγος

Εἰκόνος τοῦ θείου ζωγράφου ἔκφρασις. Κεφ. μδ'.

Θέωνος τοῦ ζωγράφου πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ὁμολογεῖ τὴν χειρουργίαν ἀγαθὴν οὖσαν, ἀτὰρ οὖν καὶ τόδε τὸ γράμμα. Ὁπλίτης δὴν ἐκβοηθᾷ ἄφνω δὴ πολεμίων αἰσθομένοις, καὶ δηοῦσι ἅμα, καὶ χαίρουσι τὴν γῆν. φαίνεται δέ, καὶ σφόδρα ἐνθύμως ὁ νεανίας ἔοικεν ὁρμᾶσθαι εἰς τὴν μάχην. καὶ εἴποις ἂν αὐτὸν φρενοῦσθαι, ἅσπερ δὴ ἄρειος μανῆναι. γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί· τὰ δὲ ὅπλα ἁρπάσας, ἔοικεν ἐπὶ πόδα ἴσχειν, ὡς ἂν οὖν πολεμίους ἀμύνηται. προβάλλεται δὲ φυτοῦ θύρσῳ ἢ δόρατι τὴν ἀσπίδα, καὶ γυμνὸν ὤσασθαι τὸ ξίφος, φονῶντι ἐοικὼς, καὶ σφάττειν βλέπων, καὶ ἀπειλῶν ὅλῳ τῷ σχήματι, ὅτι μηδένας φείσεται. καὶ πλέον οὐδὲν προὐργάσατο τῷ Θέωνι, οὐ λοχίτης, ὁ τάξιαρχος, ὁ λόχος, οὐχ ἵππεύς, οὐ τοξότης. ἀλλ' ἀπέχρησεν οἶμαι καὶ ὁ εἷς ὁπλίτης ὅτι πληρῶσαι τὴν τῆς εἰκόνος ἀπαίτησιν. οὐ πρότερόν γε μὴν ὁ τεχνίτης ἀνεκάλυψε τὴν γραφὴν, οὐδὲ ἐδίδαξε τοὺς ὦπι θέαν σωφρονεστέρους, πρὶν ἢ σαλπιγκτὴν παρεσκεύασε, καὶ προσέταξεν αὐτῷ τὸ παρορμητικὸν ἐμπνεῦσαι μέλος διαβρόν τι, καὶ γιγνώσκειν ὅτι μάλιστα, καὶ οἷον εἰς τὴν μάχην ἐγειρτήριον. ἅμα τε οὖν τὸ μέλος ἠκούετο, τραχὺ, καὶ φοβερὸν, καὶ οἷον εἰς ὁπλίτην ἐξορμᾶται χεὶς ἐκβοηθοῦντων † μελῳδούσης σάλπιγγι, καὶ ἐφάνη ἡ γραφὴ, καὶ ὁ στρατιώτης ἐβλέπετο· τὸ μέλος φαεινοτέραν τῆς φαντασίαν ἐπὶ μᾶλλον παρεσκεύασε.

† μελῳδούσης σάλπιγγος

FINIS LIBRI II.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER TERTIVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περιήγησις τῶν Θετταλικῶν Τεμπῶν.

Κεφ. α.

Describunt Tempe Thessalica. Cap. I.

ΑΓε sis igitur, quę uocãt Tempe Thessalica, nunc oratione pingamus, atque effingamus. Nam in cõfesso est, orationẽ, si explicandi uim ac facultatẽ habeat, nõ minus quę uelit ponere ob oculos posse, quàm uiros manuũ artificio præstantes. Est itaq; locus inter Olympũ & Ossam situs. Sunt aũt hi montes altitudine inusitata præditi, & quasi diuina quadam cura diiuncti. atq; in medio locũ complectũtur, cuius longitudo ad quadraginta stadia porrigitur. Latitudo uerò in alijs partibus continet † plethrũ, in alijs paulo etiam plus. per hunc mediũ labit, qui Peneus appellatur: in quẽ reliqui fluuij confluũt, & aquam ei cõmunicando, magnũ efficiunt. Hic locus habet uaria & omnis generis oblectamenta, nõ manibus hominum facta opera, sed spontanea naturæ, quæ tunc plurimũ ad pulchritudinem & ambitiose ei cõtulit, cum locus primùm nasceretur. Nã in eo hedera copiosa, & admodum † hirsuta uiget ac floret, & instar generosarũ uitium, in proceras arbores ascendẽdo serpit, atq; ipsis agnascit. Smilacis etiã magna copia, partim se rupibus scandẽs aduoluit, & saxũ opacat, partim infrà subiẽs se occultat, ita ut præter uiriditatẽ nihil conspiciat, atq; sit oculorum panegyris. In ipso campo & planicie uarij sunt luci, & † scenæ continuæ, æstiuo tẽpore gratissima uiatoribus receptacula, in quibus suauiter refrigerari possunt. Diffluunt etiam riui crebri, & aquæ frigidæ, adq; bibendũ suauissimæ. Has aquas perhibẽt prodesse etiã lauantib⁹, & ad sanitatẽ conferre. Concinũt etiã aues hinc inde dispersę, & in primis musicæ, quę auribus magnã uoluptatem afferũt, atq; indefessos cũ uoluptate deducũt, modulationib⁹ suis prętereuntiũ laborẽ subleuãtes. Ad utrũq; lat⁹ fluminis oblectamẽta illa sunt, de quib⁹ antea dixi, & recreationib⁹ qetiq; apta loca. Per media uerò Tẽ-

ΕΡει οὖν τὰ καλούμενα Τέμπη τὰ Θετταλικὰ διαγράψωμεν λόγῳ, ἢ διαπλάσωμεν. ὁμολόγηται γὰρ ὁ λόγος, ἐὰν ἔχῃ δύναμιν φράσεως, μηδὲν ἀθρήσειν ὅσα βούλεται δεικνύναι τῶν αὐθρώπων τὴν ἐκ χειρουργίας δεινότητα. Ἔστι δὴ χῶρος μεταξὺ κάμπου τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τοῦ Ὄσσης· ὄρη γὰρ ταῦτ' ἔστιν ὑπερύψηλα, καὶ οἷον ὑπό τινος θείας φρονήσεως διειργισμένα, καὶ μέσην διέχοντα χωρίον. ὃ τὸ μὲν μῆκος, ὡς τεσσαράκοντα διήκει σταδίους· τὸ δὲ πλάτος τῇ μὲν ὅθι πλέθρου, τῇ δὲ καὶ πλέον ὀλίγῳ. διαῤῥεῖ δὲ μέσα αὐτὸ ὁ καλούμενος Πηνειός, εἰς ὃν ἅπαν οἱ λεπτοὶ ποταμοὶ συῤῥέουσι, καὶ αὐξανόντες τὸ ὕδωρ αὐτῷ, καὶ ἐργάζονται τὸ πλουσιώτερον ἐκεῖνον μέγαν. διαῤῥιβὰς δ' ἔχει ποικίλας, καὶ παντοδαπὰς ὁ τόπος ὕλας, οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως αὐτόματα, εἰς κάλλος τότε θαλλούσης, ὅτε ἐλάμβανε γένεσιν ὁ χῶρος. κιττὸς μὲν γὰρ πολὺς καὶ σὺν μάλα λάσι ἐπαναμάζει, καὶ πέφυκε, καὶ ἵκλου τῶν ὀρυγμάτων ἀμπέλῳ τῇ τῶν ὑψηλῶν ἐφάπτεται, καὶ συμπέφυκεν αὐτοῖς. πολλὴ δὲ σμίλαξ, † ἡ μὲν πρὸς αὐτὸ τὸ πάγος ἀναβέβηκε, καὶ ὑποσκιάζει τὴν πέτραν, † καὶ ἐκάνη μὲν ὑπολανθάνει· ὁρᾶται δὲ τὸ χλοάζον πᾶν, καὶ ἔστιν ὀφθαλμῶν πανήγυρις. ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς λέπεσι καὶ καθημένοις, ἄλσή τε ὅθι ποικίλα, καὶ ὑποδρομαὶ σκιεραὶ, ἐν ὥρᾳ θέρους καταφυγαὶ ὁδοιπόροις ἥδιστα καταγώγια, ἃ καὶ διδόασιν ἀσμένως † ψυχᾶσθαι. διαῤῥέουσι δὲ κρῆναι συχναὶ, καὶ ὑπορρέει νάματα ὑδάτων ψυχρῶν, καὶ πάνυ ἡδέως. λέγεται δὲ τὰ ὕδατα ταῦτα, καὶ τοῖς λελουμένοις ἀγαθὸν εἶναι, καὶ εἰς ὑγίειαν αὐτοῖς συμβάλλεσθαι. κατάδουσι δὲ καὶ ὄρνιθες ἄλλοι ἄλλη διεσπαρμένοι, καὶ μάλιστα οἱ μουσικοὶ, καὶ ἡσυχίαν μὲν μάλα τὰς ἀκοὰς· καὶ παρέμπασιν ἀπόνως, καὶ σὺν ἡδονῇ, διὰ τὸ μέλος τὸ κάμπτον τὸ παρίοντας ἀφανίσαντες. παρ' ἑκάτερα δὲ τοῦ ποταμοῦ αἱ διατριβαί εἰσιν αἱ πεποιημέναι, καὶ αἱ ἀνάπαυλαι. διὰ μέσου δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ

† pedes centũ

† dẽsa, opaca

† ἡ μὲν † ἡ δὲ ὑπολ

ὑποδρομαὶ, loca saxis uel arbustis obtecta

† ψύχεσθαι uel ψυχάζεσθαι

pe Peneus uenit, quietè & leniter procedens in modum olei: qui umbris affatim contegitur, quæ ab aſsitarum arborum ramis ortę maxima diei parte ſolares radios arcent à flumine, & nauigantibus temperatam frigore nauigationem præbent. Omnis autem uicinus populus, alij cum alijs conueniunt, & ſacrificia offerunt, & cõgrediuntur, atq; comeſſantur. Quum igitur multi ſunt qui ſacra faciũt, & rebus diuinis operã continuò nauant, fit ut iſtac iter faciẽtibus, aut naui uectis, fragrantes odores ſuboleant. Ita deorum cultus indeſinens, locum ſanctum efficit. Hic aiunt Theſſali Apollinẽ Pythium ex mandato Iouis purgatũ, cum Pythonem ſerpentem adhuc Delphos tenentẽ, Terra oraculũ habente, iaculis interemiſſet. Deinde uerò coronatũ ex hac lauro Tempica, & ramo in dextram ſumpto ueniſſe Delphos, & oraculum occupaſſe Ioue & Latona natum. Eſt etiam ara in eo loco, ubi coronatus eſt, & ramũ abſtulit. Proinde etiamnum nono quoque anno Delphi, nobiles pueros mittunt cum architeoro, uno exipſis, qui aduenientes magnificè rem diuinam perficiunt in † Tempibus, & nectentes ſerta ex ea lauro diſcedunt, qua tunc temporis deus etiã amãs, coronatus eſt. Ea uerò uia ueniũt, quæ dicitur Pythias, & ducit per Theſſaliam, Pelagoniam, Oetam, Aeniarum regionem, & Melienſium, & Dorienſium, & Locrenſium Heſperiorum. Qui etiam deducunt pueros cum reuerentia & honore, nõ minus quàm illi, eos qui ex Hyperboreis ſacra ferunt eïdem iſti deo, uenerantur. Atque hinc eſt, quòd etiam in Pythiorũ ludis uictoribus ex hac lauro coronæ dono dantẽ. De Tempibus igitur Theſſalicis hæc mihi in præſenti commemorata ſufficiant.

† Apud Latinos Tẽpe tantum inueniri puto, nec alios caſus.

† ὄρχονται

De Anaxagora fortiter liberorũ mortem ferente. Cap. II.

CVm quidam Anaxagoræ Clazomenio, cum alius negociũ agenti nunciaſſet, duos filios eius mortuos eſſe, quos etiã ſolos habebat: ille nihil perterritus, aut affectus nuncio, reſpondit: Sciui eos mortales natos eſſe.

De Xenophonte filij obitum fortiter tolerante. Cap. III.

Xeno-

γηναιὸς ποταμὸς ὄρχεται, σχολῇ τε πρᾴως πεδίων ἐλαίῳ δίκλω. πολλὴ δὲ κατ' αὐτὸ ἡ σκιὰ ἐκ τῶν πρὸς ἀφυκτώρων ἀγνόμων, καὶ τῶν ἀκρετηρίων κλάδων πίπτεται: ὡς ὥστε πλέον ἢ ἡμέρας αὐτῶν πεφύκασαν ἀκρεῖν τὸν ἀκτῖνα, καὶ πρέχειν τοῖς πλέουσι πλοῦν ἥδιστον καὶ ψυχρόν. πᾶς δὲ ὁ πρόοικος λεὼς σωίασιν, ἄλλοι σὺν ἄλλοις, καὶ θύσι, καὶ σωουσίας ποιοῦνται, καὶ συμπίνουσιν. ἅτε οὖν πολλῶν ὄντων τῶν θυόντων, καὶ τῶν καθαγιζομένων σωεχῶς, ἀνόητος καὶ τοῖς βαδίζουσι, καὶ τοῖς πλέουσιν ὀσμὰ συμπέφορται δῆσαι. ὅτως ἄρα ἡ τιμὴ ἡ θερκὴς, ἡ πρὸς τὸ κρεῖττον, ἐκθεοῖ τὸν τόπον. Ἐνταῦθά τοί φασι παῖδα Θετταλὸν, τὸν μὲν Ἀπόλλωνα τὸν Πύθιον καθῆραι ἔτι πρόσταγμα Διός, ὅτι τὸν Πύθωνα τὸν δράκοντα κατατοξεύσειν, ἐπὶ φυλάττοντα τὸν Δελφὸν τῆς ἐχούσης τὸ μαντεῖον. στεφανωσάμενον δὲ ἐκ ταύτης τῆς δάφνης τῆς Τεμπικῆς, καὶ λαβόντα κλάδον, ὡς τῇ δεξιᾷ χεῖρα ἐκ τοῦ αὐτοῦ δάφνης, ἐλθεῖν εἰς Δελφὸς, καὶ παραλαβεῖν τὸ μαντεῖον, τὸν Διὸς τε Λητὸς παῖδα. ἔστι δὲ καὶ βωμὸς ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ τε ἐστεφανώσατο, τε τὸν κλάδον αὐτοῦ. καὶ ἔτι τε νῦν ἔτος ἐνάτῳ οἱ Δελφοὶ παῖδας θυγατρὸς πέμπουσι, τε ἀρχιθέωρον ἕνα σφῶν αὐτῶν. οἱ δὲ παραγινόμενοι, καὶ μεγαλοπρεπῶς θύσαντες ἐν τοῖς Τέμπεσιν, ἁπάσαι πάλιν στεφάνους ἀπὸ τῆς αὐτῆς δάφνης διαπλέξαντες, ἀφ' ἵππων περ ἱερῶν τε τότε ὁ θεὸς ἐστεφανώσατο. τε τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ † ὄρχεται ἡ καλουμένη Πυθιὰς, φέρει δὲ διὰ Θετταλίας, καὶ Πελαγονίας, καὶ τῆς Οἴτης, καὶ τῆς Αἰνιανῶν χώρας, τε τῆς Μηλιέων, τε Δωριέων, τε Λοκρῶν τῶν ἑσπερίων. ὅτοι δὲ τε πέμπουσιν αὐτοὺς σὺν αἰδοῖ, τε τιμῇ, ὀπίσω ἥκοντας. ἦπερ ἂν ἐκεῖνοι οἵπερ ὑπερβορείων τὰ ἱερὰ κομίζοντας τῷ αὐτῷ θεῷ τούτῳ, ἱλάσκονται. καὶ μὴν καὶ τοῖς Πυθίοις ἐκ ταύτης τῆς δάφνης τοῖς νικῶσι τοὺς στεφάνους δίδασιν. ἐπεὶ μὴ ἔστι τῇ Θετταλίᾳ Τέμπη, τε ἐμοὶ νῦν τοσαῦτα εἰρήσθω.

† Apud Latinos Tẽpe tantum inueniri puto, nec alios caſus.

† ὄρχονται

Περὶ Ἀναξαγόρου ἀνδρείως τὸν τῶν παίδων θάνατον φερόντος. Κεφ. β.

ΑΝαξαγόρᾳ τις τοῦ Κλαζομενίου, ἀπὸ δάζονι πρὸς οὗ ἕτερος προσελθὼν, ἔφη τεθνηκέναι οἱ τοὺς δύο παῖδας, ὃ παιρὸν μὴ ἔχειν μόνος ὁ Ἀναξαγόρας. ὁ δὲ, μηδὲν διαταραχθείς, ἔφη, ἤδειν θνητοὺς γεγεννηκότας.

Περὶ Ξενοφῶντος τὸν τοῦ ἰδίου θάνατον ἀνδρείως φέροντος. Κεφ. γ.

Ξενοφῶν-

Ξενοφῶντι θύοντι ἦκέ τις ἐκ Μαντινέας ἄγγελος, λέγων τὸν υἱὸν αὐτῷ τὸν Γρύλλον τεθνᾶναι. κἀκεῖνος ἀπιθεὶς μὴ τὸν στέφανον, διετέλεσε θύων. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄγγελος προσέθηκε καὶ ἐκεῖνο, ὅτι νικῶν τέθνηκε, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπιθεὶς τὸν στέφανον, τοῦτο μὲν δὴ καὶ διημάρτηκε, καὶ ὅτι πολλοὺς ἐκπεφοίτηκεν.

Οτι ὁ Δίων ἐπὶ τῷ τοῦ υἱοῦ θανάτῳ οὐκ ἐταράχθη. Κεφ. δ.

Δίων δὲ ὁ Ἱππαρίνου μὲν ἦν, Πλάτωνος δὲ ἑταῖρος καὶ ὁμιλητής, ἐτύγχανε δὲ χρηματίζων ἐπὶ τῶν δημοσίων καὶ κοινῶν πραγμάτων. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ ἐκ τέγους καταπεσὼν εἰς τὴν αὐλὴν, τὸν βίον κατέστρεψεν. οὐδὲν δὲν ἐπὶ τούτοις μετεβάλετο ὁ Δίων, ἀλλ' ὑπομένων τὴν ἀρχὴν ἔπραττε, καὶ ἐβουλεύετο.

Αντίγονος τὸν υἱὸν νεκρὸν ἰδὼν οὐδὲν συνεταράχθη. Κεφ. ε.

Αντίγονόν γε μὴν φασι τὸν δεύτερον, ἐπί τινος τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς παρατάξεως ἐνεγκόντων νεκρὸν, οὔτε μεταστρέψαντα τὸ χρῶς, οὔτε μὴν δακρύσαντα, ἐπαινέσαι τὸν ὡς ἀγαθὸν στρατιώτην, θάψαι κελεῦσαι.

Περὶ μεγαλοφροσύνης Κράτητος. Κεφ. ς.

Κράτης ὁ Θηβαῖος τὰ μὲν ἄλλα μεγαλόφρων ὢν προφανῶς, καὶ καταφρονητικὸς τοῦ τε τῶν πολλῶν θαυμαζομένων ἀργυρίου καὶ χρημάτων, καὶ παιδικὸς. ὅτι μὲν οὖν τὰ οἰκία ἀπέδοτο τοῖς Θηβαίοις, οὐδὲ μὴ καὶ εἰς πάντας διεφοίτησε. τὸ δ' ἕτερον αὐτοῦ ὁ πᾶσι γνώριμον, ἐστὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο. ἀπαλλαττόμενος τῶν Θηβῶν οἰκιῶν ἐφη, οὐ δέομαι πόλεως, ἣν Ἀλέξανδρος κατασκάψει, ἢ ἄλλος.

Περὶ τοῦ τῶν πολλῶν κακοφημίας. Κεφ. ζ.

Δημοχάρης ὁ τοῦ Δημοσθένους ἀδελφιδοῦς ἐπιδεῖξαι βουλόμενος, ὅτι τοῦ ἐκ τῶν πολλῶν κακοφημίας ὑπερφρονεῖ, θεασάμενός τινας καθεζομένους ἐν ἰατρείῳ ψογερούς, καὶ κακῶς ἀγορεύοντας ἐκ παντὸς τρόπου διῶντας, Τί φατε ὑμᾶς (ἔφη) δυσμενίσαι; τὸ ἦθος αὐτῶν ἅμα ἐκκαλύψας, διὰ τούτου τοῦ ἐνόματος.

Οτι ὁ Φρύνιχος διά τι ποίημα στρατηγὸς ἡρέθη. Κεφ. η.

Φρύνιχον Ἀθηναῖοι στρατηγὸν εἵλοντο, ὅτι μὲν σοφὸν, ὅτι μὲν τὴν τοῦ γήρως ἀξίαν, οὐδὲ μὲν ὅτι καὶ πλούσιον. πολλάκις γοῦν ἐκ τούτων ἐθαυμάζοντο οἱ παῖδες Ἀθήναις, καὶ τῶν ἄλλων πλουσίων. ἀλλ' ἐπὶ ταῖς τῶν προγόνων εὐγενείαις, καὶ τῷ μὴ πένητας εἶναι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τοιούτοις ἐσκόπουν.

XEnophonti rem diuinam obeunti, nuncius quidã ex Mantinea dixit, filium eius Gryllum uita defunctum esse. At ille solùm corona deposita, in sacrificando perstitit. Cum uerò nuncius etiam illud adijceret, eum cũ uictoria mortuũ esse, receptam coronam iterum imposuit. Hæc quidem uulgaria sunt, & multorũ sermone celebrata.

Quòd Dion ob filij mortem nõ perturbatus sit. Cap. IIII.

DIon uerò Hipparini filius, Platonis discipulus, publica quædã & communia negotia tractabat, cum eius filius à tecto delapsus in atrium, uitam cũ morte cõmutauit. His nihil cõmotus est Dió, neq; mutatus, sed constanter in eo quod inceperat, efficiendo perseuerauit.

Antigonus filium suũ mortuũ uidẽs, nihil perturbatus est. Cap. V.

ANtigonũ secundum aiunt, cum aliqui filiũ eius ex acie mortuũ reportarent, uidisse quidem ipsum, sed uultum non mutasse, neq; uerò lachrymas fudisse: sed collaudatum, quòd ut fortis miles occubuisset, sepulchro mandari iussisse.

De animi Cratetis celsitudine. Ca. VI.

CRates Thebanus tum in alijs rebus magnò uir animo deprehẽsus est, & cõtemptor eorũ quæ uulgo admirationi erant, pecuniarũ etiã ac patriæ. Quòd igitur suas facultates Thebanis tradiderit, id in omnes emanauit. Alterũ uerò factũ eius nõ omnibus notũ est, hoc uidelicet. Relinquẽs Thebas iam restauratas: Non opus est, inquit, mihi ciuitate, quam Alexander uel alius subuersurus sit.

De calumnia populi. Cap. VII.

DEmochares, nepos Demosthenis, significare uolẽs, se nihili pẽdere obtrectationes uulgi, cũ uideret obtrectatores quosdam unà sedentes in tonstrina, et malè loquẽdi omnino cupidos: Quid loquimini, inquit, uos Dysmenidæ? simul hoc nomine ingenium naturamq; ipsorũ innuens, & detegens.

Quòd Phrynich⁹ ꝓpter poëma quoddam in ducẽ electus sit. Cap. VIII.

PHrynichũ Atheniẽses belli ducẽ creauerũt, neq; ꝓpter facta, neq; propter generis claritudinẽ, neq; uerò q̃ dives locupleśq; esset. Sæpe enim ad huiusmodi, aĩos Atheniẽses oculosq; retulerũt, & eos alijs in eligendo ꝓposuerũt. Sed cũ

Pyrrhichistis in quadam tragœdia cõueniẽtes & bellicos modulos fecisset, adeò tenuit uniuersum theatrum, & præsentiũ animos cepit, ut confestim eum ducem eligerent, arbitrantes eum bellicis rebus cum utilitate præfuturum esse, qui à uiris armatis non abhorrentia carmina poemataq; in dramate confeciſſet.

De amore. Cap. IX.

†ἑτέρου ἀκ ἐρᾶν †Melius sine interrogatiõe

QVis cum amatore, qui ipse non amet, quum pugna committenda, ferroq; de rebus decernẽdum est, manus cõserat? Nam expers amoris fugit & declinat semper amatorem, tanquam profanus, nec initiatus numini: tãtumq; audet, quantum & animo ualet, & corporis robore pollet. Extimescit autem illum alterum, quasi diuino furore correptum: & non solum à Marte, quod quidem commune est, uerùm etiam ab Amore cõcitatum. Nam qui solum ab altero horũ deorum sunt inflammati, quorũ unum perinde ac Martem Homerus dicit grassari, cum unum solum numen habeant, rectè beneq; pugnant tantum, quantum animi potest semel unum per se numen suppeditare. Amoris uerò ministri pugnantes, & mauortio impetu, & amoris ardore stimulati, cum duplicem cultum ac numen sustineant, non iniuria (ut sentiunt Cretenses) dupliciter quoq; egregios & fortes se præstant. Non igitur quisquam reprehendet, si armatus aliquis solum ab uno deo pugnans, non à duobus, alteri, quẽ Mars simul & Amor ad pugnam iuuant, se opponere dubitet.

De Lacedæmoniorum amatoribus & amasijs. Cap. X.

†πθάλῳ

DE Lacedæmoniorum Ephoris, cum habeã multa præclarè facta dictaq; recensere, in præsentiarum ea dicam tantum, quæ proposui. Cum quidam apud eos forma præstans, amatori honesto sed pauperi, alterum diuitem prætulisset, irrogarunt illi pecuniariam mulctam, plectentes, ut apparet, pecuniarum illicitam cupiditatem, ablatione pecuniæ. Alium uerò quendam honestum ac bonum uirum, quòd neminem amaret ex ijs qui deteriores essent, pœna affecerunt: quòd cum bonus esset, neminem amaret. Similem enim sui potuisset amasium reddere, forsitan etiam alium. Nam amatorum beneuolentia, plurimum ualet apud

πυρρίχισαῖς γ' τινι τραγῳδίᾳ ὑπορχήσασθαι μέλη, καὶ πολεμικὰ ἐξεπόνησεν, οὕτως ἄρα κατεκτήσατο τὸ θέατρον, καὶ ἐκράτησε τῶν παόντων, ὥς τι πρᾶγμα αὐτὸν εἱλέσθαι στρατηγῶν· πεισθέντες ὅτι τῶν πολεμικῶν ἔργων ἡγήσεται καλῶς, καὶ εἰς δέον, ὅπου μὴ ἀπᾴδοντα τοῖς γνώμοις αὐθράσιν ἐργάζεται τὰ γὰρ τῷ δράματι μέλη τί, ἢ ποιήματα.

Περὶ Ἔρωτος. Κεφ. θ.

ΕΡωτι αὐθρὶ †τίς οὐκ ἐρᾷ, ὅπλοις ἐπαιρούσης μάχης, καὶ σωάγοντος τοῦ πολέμου, οὐκ αὖ συμμίξειεν†; ὁ γὰρ ἀνέρας, φεύγει καὶ ἀπαθὴς ἀπέρχεται τὸν ἐρῶντα, ἅτε βέβηλον, καὶ ἀτέλεστον τῷ θεῷ, καὶ φοβεῖται αὐθρεῖος, ὅσον αὐτῷ ἡ ψυχὴ χωρεῖ, καὶ τὸ σῶμα ῥώμης ἔχει. δείδοικε γὰρ ἕτερον ἄπτι ἐκ θεῖ κατόχως ἐνθουσιῶντα, καὶ οὐ μὰ Δία κοινὸν ἀρεος, ἀλλ' ἔρωτος μανέντα. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἑτέρου τῶν θεῶν κατειλημμένοι, ἅμα ἔνα φησὶν Ὅμηρος ὁμοίως τε Ἄρει μαίνεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀπ' ἀμφοῖν πεπειλημμένοι δαίμονος, οὗ καὶ καλῶς ἀγωνίζονται τοσοῦτον, ὅσον ἐνθουσιᾷν αὐτοὺς ἄπαξ. οἱ δὲ ἔρωτος βάκχοι πλεμοῦσιν, καὶ ὑπὸ τε Ἄρεως ὁρμῆς, καὶ ὑπὸ τε ἔρωτος ἐκκαύσεως, διπλοῦν τὴν λατρείαν ὑπομένοντες, εἰκότως ἴσην τὴν Κρητῶν γνώμην, καὶ παρθοῦσι διπλᾶ. οὕτω τε Ἄρεως καὶ ἔρωτος φονῶντι, αἰτιάσαιτο ἄν τις, εἰ μὴ ὑπομένοι ὁπλίτης αὐτανγωνίσασθαι, ὑφ' ἑνὶ τεταγμένος θεῷ, ἀλλ' ὑπὸ τοῖς δύο.

Περὶ τῶν γὰ Λακεδαίμονι ἐρασῶν, καὶ ἐρωμένων. Κεφ. ι.

ΠΕρὶ τῶν γὰ Λακεδαίμονι ἐφόρων πολλὰ μὲν εἰπεῖν καὶ ἄλλα καλὰ ἔχω, ἃ δ' ὧν πρώτερα, νῦν ἐρῶ ταῦτα. Ὅτι τις τ' πρ' αὐτοῖς καλῶν, πλούσιον ἐρασθεὶς †εἶλε τοῦ χρυσοῦ πορίσαντος, ἐπέβαλον αὐτῷ χρήματα, κολάζοντες ὡς ἔοικε τὴν φιλοχρηματίαν τῇ τῶν χρημάτων ζημίᾳ. ἄλλον δέ τινα αὖθρα καλὸν κἀγαθὸν οὐδενὸς ἐρῶντα τῶν οὐ καλῶς πεφυκότων, καὶ τοῦτον ἐζημίωσαν, ὅτι χρυσὸς μὲν οὐδενὸς ἦρα. ἁπλοῦν γὰρ ὡς ὅμοιον αὖ ἑαυτῷ κἀκεῖνον ἀπέφηναν, ἴσως δ' ἂν καὶ ἄλλον. δεινὰ γὰρ ἡ τῶν ἐρασῶν πρὸς τὰ

τὰ παιδικὰ βίνοια, ἀρετὰς ἐνεργάζεσθαι ὅταν αὐτοὶ σεμνοὶ ὦσιν. ἐπεὶ δὲ Λακωνικὸς ἦν νόμος, ὅταν ἁμάρτημα μικρὸν τῆς ἀφελείας τὸ τρόπου, καὶ δι' νεαρὴν ἡλικίαν συγγινώσκεσθαι· τὸν δὲ ἐραστὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰ λάζεσθαι, ὧν ἐκεῖνοι πράττοντες κολάζοιντο ἄν.

Περὶ ψυχῆς. Κεφ. ια.

Οἱ περιπατητικοί φασι, μεθ' ἡμέραν θητεύουσαν τῷ ψυχῷ, τῷ σώματι περιπλέκεσθαι, καὶ μὴ δύνασθαι καθαρῶς τὴν ἀλήθειαν θεωρεῖν· νύκτωρ δ' ἀπολυθεῖσαν τῆς περὶ τὸν λατρείας, καὶ σφαιρωθεῖσαν ἐν τῷ περὶ τὸν θώρακα τόπῳ, μανικωτέραν γίνεσθαι, ἐξ ὧν τὰ ἐνύπνια.

Περὶ ὅρκου παρὰ Λακεδαιμονίοις. Κεφ. ιβ.

Οὐκ εἰσὶ θρυπτικοὶ πρὸς οὓς ἐρασθεὶς οἱ Λακεδαιμονίων καλοί, οὐδὲ ἀλαζόνες· ἐπεὶ τοὐναντίον, ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὡραίοις τὰ ἐκ τούτων καταμαθεῖν ἔστιν. αὐτοὶ γοῦν δέονται τῆς ἐρασθῆναι εἰσπνεῦσαι αὐτοῖς. Λακεδαιμονίων δ' ἐστὶν αὕτη ἡ φωνή, ἐρᾶν †δεῖν λέγοντα· Σπαρτιάτης † μὴ ὅρκος αἰσχρὸν οὐκ οἶδεν. εἴτε γὰρ μειράκιον ἐπόμενον ὕβριν ὑπομεῖναι, εἴτε ἐρασθεὶς ὑβρίσαι, ἀλλ' οὐδετέροις ἐλυσιτέλησε τῇ Σπάρτῃ καταμεῖναι. ἢ γὰρ τῆς πατρίδος ἀπαλλάγησαν· ἢ καὶ τὸ ἔτι θερμότερον, καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ.

Περὶ Ταπύρων οἰνοφλυγίας. Κεφ. ιγ.

Ὅτι Φλιασιόπολιν ἔθνος τὸ νῦν Ταπύρων, ὄσον τοπαρχίαν, ὡς πρὸς αὐτοὺς φησὶν οἶνος, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ὁμιλίᾳ καταναλίσκειν. καὶ οὐ μόνον εἰς πόμα καταχρῶνται αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ χρίσματος δίκην αὐτοῖς ὁ οἶνος, ὥσπερ ἄλλοις τὸ ἔλαιον.

Περὶ οἰνοφλυγίας Βυζαντίων. Κεφ. ιδ.

Βυζάντιοι δὲ δῆλον ὡς οἰνόφλυγας ὄντας, φοιτᾶν τοῖς καπηλείοις ὁ λόγος ἔχει, τὰ οἰκεῖα τὸν ἴδιον, καὶ τὰ τῶν ἀλλοτρίων ἀμελοῦντας, καὶ τοῖς ξένοις τοῖς ἐπιδημοῦσι τῇ πόλει ὧν μεθύσαντας αὐτοὺς· καὶ οὐ μόνον ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ τὸν γυναικῶν αὐτοῖς ἀποστάντας. ὡς φησὶ ταυτῷ οὖν Βυζαντίους δι' πλῆν αἰτίαν φέρεσθαι, καὶ οἰνοφλυγίας, καὶ πορνοβοσκίας. ἅτε δὲ ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ τοῦ οἴνου διαῤῥέοντος, αὐλοῦ μὲν ἀκούοντος χαίρουσι, καὶ τὸ ὄργανον αὐτοῖς αὐλεῖσθαι δεῖ, σάλπιγγα δὲ οὐδὲ ἀρχὴν ὑπομένουσι. καὶ ἐκ τούτων ἔξεστι νοεῖν, ὅτι καὶ πρὸς ὅπλα, καὶ πρὸς πολέμους ἀλλοτριώτατοι διάκεινται Βυζάντιοι. διὰ ταῦτά τοι, καὶ

apud amasios ad inserendum uirtutis studium, si moderati sint ipsi, & honesti. Est etiã eiusmodi lex apud Lacedæmonios: si quis adolescẽs in delicijs habitus peccasset, cõcedebãt aut morũ simplicitati, aut ætati iuuenili: amatorẽ uerò eius pœnas luere cogebant, uolentes arbitros eos & inspectores esse omnium quę isti facerẽt.

De anima. Cap. XI.

PEripatetici dicunt animam interdiu corpori seruitium præbere, & inuolui, neq; pũrè ueritatem perspicere posse. Noctu uerò, liberatam à ministerio corporis, & ueluti in orbẽ circa thoracẽ in se collectam, magis ad præuidenda futura idoneam esse, unde existunt insomnia.

De amoris ratione apud Lacedæmonios. Cap. XII.

APud Lacedęmonios, qui honesta liberaliq; forma præditi sunt, non gerunt sese delicatè erga amatores, neq; nimis arroganter. Siquidem hi diuersum à reliquis faciũt adolescentibus formosis. Nam ab amatoribus petunt ἐρασθῆναι αὐτοῖς †δεῖν .i. ut sese amẽt. Lacedæmoniorum ea uox †δὲ uel γὰρ est, oportere amare dicẽs. Spartanus aũt amor nihil turpe nouit. Siue enim adolescens ausus sit stuprum pati, siue amator inferre, neutri consultũ fuerit Spartæ manere. Aut enim è patria discedendum eis: aut quod grauius est, è uita.

De uinolentia Tapyrorum. Cap. XIII.

ADeò dedita uino est gens Tapyrorum, ut in uino uiuat, & plurimũ uitæ tempus in id insumat: neq; solũ eo ad potandum abutitur, uerumetiam ad ungendum, quemadmodum cæteri oleo.

De uinolẽtia Byzantiorũ. Cap. XIIII.

BYzãtij uerò, qm̃ procliues & ꝓpensi sunt ad uinũ, relictis suis ędibus & domibus, peregrinis eas mercede locant, & transmigrãt in cauponas, ut fama est. Neque solũ hæc, sed etiam uxores illis relinquunt. Itaq; duorũ criminũ calumnia eodem facto sese implicant Byzantij, temulentiæ & prostitutionis. Qm̃ uerò ebrietate uinoq; diffluunt, delectantur tibiarũ sono, & tibijs maximè uacãt. At tubę fremitum primo auditu etiam nõ sustinent. Ex quibus liquet, quod ab armis belloque gerãt alienissimos animos Byzantij.

Propter

Propter hanc cauſam Leonides dux mili taris ipſorum in acerrima urbis oppugna tione, cum hoſtes mœnia adorirentur, & illi relictis excubijs totos dies in conſue tis diuerſorijs tererent, mandauit ut cau ponæ ipſis in mœnia transferrentur. quo ſophiſmate ſerò tandem eis perſuaſit, ut aciem ne deſererent, cũ prætextus & cau ſa, quamobrem abirent, non eſſet. Hæc af firmat de ipſis Damon. His aſtipulari ui detur Menander cum dicit, Vinolentos negotiatores facit Byzantium: totam no ctem perpotat.

τὴμπόρους

De Argiuorũ, Corinthiorũ, Thracũ, Illyriorum uinoſitate. Cap. XV.

ARgiui etiam & Corinthij in comœ dijs taxati ſunt, ſine modo uina bi biſſe. De Thracibus iam cõfirmatus con ſtansq; rumor eſt, plurimum eos biben do poſſe. Neq; uerò Illyrij carẽt hoc tem pore tali crimine, qui hoc etiam crimen adiecerunt, quòd in conuiuio peregrinis & hoſpitibus permittitur, ut unuſquiſq; mulieribus propinet ſi libeat, etiamſi fœ minæ nihil ad ſe pertineant.

Comparatio Demetrij & Timothei ducum. Cap. XVI.

VTer uerò præſtantior dux fuit, De metrius Poliorcetes, an Timotheus Athenienſis? Ego mores & ingenium utriuſq; explicabo. Vobis aũt deinde præ ferre alterum licebit. Demetrius per uim atque auaritiam, perturbansq; multos & iniuriam inferẽs, ciuitates ſubigebat ad motis machinis, cõcuſſis & ſuffoſſis mœ nibus. Timotheus uerò perſuadens uer bis, & oratione docens utilius eſſe, ut A thenienſium dicto audientes eſſent, ea dem hæc quæ ille perfecit.

Quod philoſophia ab adminiſtran da repub. non ſit aliena, & quod ex philoſophis quidam rẽpub. guber narint. Cap. XVII.

EX philoſophis etiam aliqui ad guber nacula rerũpublicarũ ſederũt: aliqui uerò hoc ſolo contenti, q animũ uirtuti bus excoluiſſent, quietam uitã traduxe runt. Correxerũt em & conſtituerũt reſ pub. Zaleucus Locrenſiũ, Charondas Ca tanenſium, itẽ Rheginenſium, cum in exi liũ eiectus eſſet è Catana. Tarentinis pro fuit Archytas, Solon Atheniẽſib⁹, Bias & Tha-

καὶ Λεωνίδης ὁ στρατηγὸς αὐτῶν γὰ πολιορκίᾳ ἰσχυρᾷ, ἐπεὶ τῶν πολεμίων τοῖς τείχεσι προσβαλόντων, ἐκεῖνοι γε τὰς φρουρὰς ἐκλιπόντες δι' ἡμέρου γὰ ταῖς σιωπῇ θεσι διατειβᾶς, προσέταξε τὰ καπηλεῖα ἐπὶ τῶ τειχῶν διασκευασθῆναι αὐτοῖς, ὡ δῆθεν τὸ σόφισμα αὐέπεισεγ αὐτοὺς ὀψὲ, καὶ βραδέως, τῆ τάξιν μὴ καταλιπεῖν, ἅτε δὴ προφάσεως αὐτοῖς προειρημένης. λέγει δὲ ταῦτα ὑπὲρ αὐτῶν Δάμων, ὁμολογεῖν ἢ τόδοις ἔοικε καὶ ὁ Μένανδρος, ὅταν λέγη. Μεθύσους δ' ἐμπορίους ποιεῖ τὸ Βυζάντιον, ὅλην ἐπινε τὴν νύκτα.

Περὶ Ἀργείων, Κορινθίων, Θρακῶν, Ἰλλυριῶν οἰνοφλυγίας. Κεφ. ις.

ΚΑὶ Ἀργεῖοι δὲ καὶ Κορίνθιοι, κεκωμῴδηνται καὶ ὅδι ἀκρατέστερον δὴ οἴνου πρὸσιόντες. τὸγε μὴν ὑπὲρ τῶν Θρᾳκῶν, ἀλλὰ δῆθεν μὴν καὶ διαβεβαίωται ἤδη, ὡ διαπεφυμνηται, ὡς οἷοί τε εἶεν πίνειν διενεγκεῖν. οὐ διαπιφθύγασι δὲ νῦν τῆ τοιαύτῃ αἰτίαν ὀδὲ Ἰλλυριοί, ἀλλ' ἐκεῖνοί γε προσαλίφασι κἀκεῖνο τὸ ἐγκλημα: ὅτι ἐφεῖται τοῖς γὰ τῷ συμποσίῳ πρώτοις ξένοις, προπίνειν ταῖς γυναιξὶν ἑκάστοις, ἐὰν βούληται, κἂν μηδὲν προσήκει ἡ γυνὴ αὐτῷ.

Σύγκρισις Δημητρίου καὶ Τιμοθέου στρατηγῶν. Κεφ. ις.

ΕΙπὲ τὶς ἀμείνων ἦν στρατηγεῖν, Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς, ἢ Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος. ἐγὼ μὲν ἐρῶ τὸν ἦν ἀμφοτέρων πρόπον. χρὴ δ' ὑμῖν προσέχειν τὸν ἕτερον. Δημήτριος μὲν βίᾳ, καὶ πλεονεξίᾳ, καὶ λύπῃ τὰ μέγιστα, καὶ ἀδικῶν ἤρει τὰς πόλεις, μηχανὰς προσάγων, καὶ καταστέγων, καὶ ὑπορύττων τὰ τείχη. Τιμόθεος δὲ πείθων, καὶ διδάσκων λόγῳ, ὅτι λυσιτελέστερόν ἐστι τῶν Ἀθηναίων ἀκούειν.

Ὅτι ἡ Φιλοσοφία ἐκκαλύπτουσι, καὶ τίνας τῶν Φιλοσόφων ἐπολίτευσαν. Κεφ. ιζ.

ΕΠολίτευσαν δὲ τῶν Φιλόσοφοι, ἢ αὐτῶν μόνον τῆ διανοίαν ἀγαθοὶ γενόμενοι, ἐφ' ἡσυχίας κατεβίωσαν. ἐπανώρθωσαν γὰρ τὰ κοινὰ, Ζάλευκος μὲν τὰ τῶν Λοκρῶν, Χαρώνδας δὲ τὰ τῶν Κατανέων, καὶ τὰ τῶν Ρηγίνων, ὅτε ἐκ Κατάνης ἔφυγε. Ταραντίνοις δὲ ἐγένετο ἀγαθὸς Ἀρχύτας, Σόλων δὲ Ἀθηναίοις. Βίας δὲ καὶ

Θαλῆς

θαλῆς τ᾽ Ιωνίαν πολλὰ ὠνησαν, Χίλων δὲ Λακεδαιμονίους, Μιτυληναίους μὲν Πιττακὸς, Κλεόβολος ὁ Ρόδιος, καὶ Αναξίμανδρος ὁ ἡγήσατο τὴν εἰς Απολλωνίαν ἐκ Μιλήτου ἀποικίαν, ἀλλὰ καὶ Ξενοφῶν στρατιώτης ἀγαθὸς ἦν: καὶ ἀμέναν στρατηγὸς ὅτε Κύρῳ συνανέβη, καὶ Κῦρος μὴ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀπέθανον: καλόσης δ᾽ τ᾽ χρείας τ᾽ δυνησόμενόν σῶσαι τοὺς Ελληνας, καὶ ἀγαγεῖν πάλιν ὀπίσω εἰς τὰ οἰκεῖα, ἔδοξε ἐκεῖνος ἦν. Πλάτωνα δ᾽ ὁ Αρίστωνος Δίωνα κατήγαγεν εἰς Σικελίαν, καὶ δι᾽ ὧν αὐτῷ συνεβούλευε, καὶ ἐδίδασκε, δι᾽ τούτων τυραννίδα τ᾽ Διονυσίου κατέλυσε. Σωκράτης δ᾽ τῇ μὴ Αθηναίων πολιτείᾳ οὐκ ἠρέσκετο: τυραννικὴν γὰρ, καὶ μοναρχικὴν εὑρε τὴν δημοκρατίαν οὖσαν Αθηναίοις: καὶ διὰ ταῦτα ὅτι ἐψήφισε τ᾽ τὰ δίκαια στρατηγῶν θανάτου, ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῖς τελευτῶσι κοινωνῆσαι τ᾽ ἀτιμάτων. ὥστε ἦ ἰκανῶς οὐκ ἐδ᾽ πατρίδος ἀγωνίζεσθαι, ἀλλ᾽ φανερῶς γε ἀποφάσεως ἐκεῖνος στρατιώτης ἦν. ἐστρατεύσατο οὖν ὧν Δηλί), καὶ εἰς Αμφίπολιν, καὶ εἰς Ποτίδαιαν. Αρισοτέλης δ᾽ τ᾽ ἑαυτ᾽ πατρίδα, ὁ δ᾽ λεγόμενος δι᾽ ὧν εἰς γόνυ πεσόντα, ἀλλ᾽ ὑπὲρ σῶμα, ἀνέστησεν αὖθις. Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς, καὶ Αθηναίοις φανεὶς πάλιν πολιτεύσατο, εἰς αὖ αὐτ᾽ ὁ συνήθης Αθηναίοις φθόνος ἐξέωσε. καὶ φ᾽ Αἰγύπτῳ δ᾽ συνὼν τῷ Πτολεμαίῳ, νομοθεσίας ἦρξε. Τίς δ᾽ ἀνέφησε, καὶ Περικλέα τ᾽ Ξανθίππου φιλόσοφον γενέσθαι, καὶ Επαμινώνδαν τ᾽ Πολύμνιδος, καὶ Φωκίωνα τ᾽ Φώκου, καὶ Αριστείδου τ᾽ Λυσιμάχου, καὶ Εφιάλτου τ᾽ Σοφωνίδου: εἰ κάτω τ᾽ χρόνου Καρνεάδου, καὶ Κριτόλαον; ἄγε καὶ εἰς τ᾽ Ρώμην ἀφίκοντο καὶ ἐκεῖνοι ὑπὲρ τ᾽ Αθηναίων πρεσβεύοντες, καὶ † αὐτοὶ σωτηρίαν εὗρον. οἱ πρῶτον εἰς τοσοῦτον ἐνέβαλον τ᾽ σύγκλητον βοῶν, ὡς ἐπῆν αὐτοῖς, Επεμψαν Αθηναῖοι πρεσβεύοντας, † αὐτοὺς πέμποντας, ἀλλὰ γ᾽ οὐ βιασομένους ἡμᾶς δρᾶσαι ὅσα θέλουσιν. ἐγὼ δ᾽ πολιτείαν φαίην καὶ τὸ περσαίνειν, ἄγε Αντίγονον ἐπαίδευσε. καὶ τὸ Αριστοτέλους, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς σὺν Αλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου νέῳ ὄντι φιλοσοφῶν ὧν ἁπλῶ. Λύσις δὲ ὁ γνώριμος ὁ Πυθαγόρου, καὶ αὐτὸς Επαμινώνδαν ἐξεπαίδευσεν. Εἷς δ᾽ ἂν πράξας λέγῃ τοὺς φιλοσόφους, ἀλλὰ δυνήθη γε αὐτ᾽ καὶ ταῦτα. ἐγὼ μὲν δὴ τὸν σὸν αὖθις ἀπραγμοσύνην, καὶ τ᾽ ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ ἀπάσαιμι ἂν βραμάν.

Thales in Ioniam adiumẽta maxima importarunt. Chilon iuuit Lacedæmonios, Mitylenęos uerò Pittacus, Rhodios Cleobulus, & Anaximandrus coloniã Mileto Apolloniã deduxit. Xenophon etiã bellicis laudib. miles floruit, & optimus dux iudicatus est inter eos qui unà cum Cyro ascenderãt, tũ cum Cyrus & multi alij cũ ipso occubuissent. Et cum necessitas postularet aliquem qui posset seruare Græcos, & incolumes domum reducere, hoc negotiũ illi datũ est. Plato uerò Aristonis filius Dionẽ reduxit in Siciliã: & consiliũ modũq; docuit, quo tyrannidẽ Dionysij subuerteret atq; dissolueret. At Socrates nullam sibi curã de Athenienſium repub. suscepit, q; uideret Athenienſiũ democratiam similiorem esse tyrannidi & monarchiæ. Proinde neq; suffragio suo decẽ duces morti adiudicauit, neq; triginta tyrãnis quicquã cõmunicauit in illorũ nefarijs sceleribus. Cum aũt pro patria decertandũ esset, tunc sine ulla recusatione militẽ agebat. Gessit aũt arma contra Delũ, Amphipolim, & Potidęã. Aristoteles patriam suam nõ in genua (quod dicit) procidentẽ, sed in os prostratã erexit atq; restituit. Demetrius Phalerẽus, summa cũ dignitate rempub. Athenienſiũ rexit, donec eum Athenienſibus cõsueta solitaq; inuidia iecit: sed in Aegypto etiã apud Ptolemæũ regẽ in rogandis ferendisq; legibus primas tenebat. Quis uerò inficias iuerit, Periclem Xanthippi filiũ philosophiæ præcepta calluisse, & Epaminondã filium Polymnidis, & Phocionẽ filiũ Phoci, & Aristidẽ Lysimachi, & Ephialtẽ Sophonidæ, & post hos interiecto tempore Carneadẽ & Critolaũ: qm̃ Romani quoq; missi sunt pro Athenienſibus legati, & pacẽ impetrauerũt, qui tãta grauitate dicendi senatũ perpulerũt, ut diceret, Miserunt Athenienſes legatos nõ ut nos persuaderẽt, sed qui cogerẽt nos facere quod ipsis collibitũ esset. Ego uerò illud etiã Perſęi, pro administratione reipub. duco, q; Antiochũ erudiuit: & illud Aristotelis, qui ipse quoq; iuuenẽ adhuc Alexandrũ philosophiæ præceptis imbuit. Et Lysis, Pythagoræ † discipulus, Epaminondã instituit. Si quis igitur nihil rerũ agere philosophos dicit, incõsideratè facit & stultè. quanq; ego ipsorũ otiũ & tranquillitatis studiũ, libẽtissimo animo amplecterer.

† αὐτοῖς

† ὁ οὐ πέμποντας, ἀλλὰ καὶ οὖς

† familiaris

De

De consuetudine Midæ Phrygis & Sileni, & de ijs quæ incredibiliter dicta sunt Midæ. Cap. XVIII.

περὶ συνουσίας Μίδου τοῦ Φρυγὸς, καὶ Σιληνοῦ: καὶ τῶν ὑπὸ τούτου πεπαιδόξωμ λεχθέντων. Κεφ. ιη.

Theopompus Chius.

NArrat Theopompus, familiaritatẽ quandam inter Midam Phrygem & Silenum intercessisse. Hic Silenus erat Nymphæ filius, & dijs quidem conditione inferiore: mortalibus uerò, morteq; superiori. Hi tũ alia multa sunt inter se collocuti, tum hæc Silenus aliquando Midę retulit: Europam, Asiam & Libyam insulas esse, quas circumcirca Oceanus circumfluat. Continẽtem uerò unam extra hunc mundum existere, & magnitudinẽ ipsius infinitam & immensam esse narrabat. alere diuersa animalia grandia, & homines qui eam inhabitant duplo maiores esse nobis: neq; tantũ temporis spaciũ ad uiuendum illis sufficere, quantum nobis: sed etiam illud duplum. & multas magnásque ciuitates atq; uiuendi rationes, & leges apud eos planè nostris contrarias esse constitutas. Duas urbes esse magnitudine maximas dixit, nihil uerò sibi mutuò similes: quarũ altera dicatur Machimus, id est pugnax: altera εὐσεβὴς id est pia. Pios igitur in pace uitam agere, & amplissimis opibus fructum ex terra capere, sine aratris & bobus, agricultura seminationeq; nihil eis opus esse. Et (ut ille retulit) à morbis immunes sunt, atq; suũ tempus in suauissimo risu & uoluptate consumunt. Adeò uerò sine controuersia iustitiam colunt, ut persæpe dij quoq; immortales nõ dedignentur illorum uti commercio. Qui uerò Machimum urbem incolũt, bellicosissimi sunt, & arma induti semper bella gerũt, finitimosq; in suam potestatem redigunt: atq; hæc una ciuitas in plurimas gentes imperium tenet. Ciues in ea sunt nõ pauciores ducentis myriadibus. Moriuntur aliàs ægrotantes, quod perrarò accidit. Siquidẽ in bellis plerũq; lapidibus aut fuste percutiuntur. nam ferro non possunt uulnerari. Auri argentiq; maximam copiam possidẽt, ita ut minoris apud ipsos æstimetur aurum, quàm apud nos ferrũ. Eos quodam tempore conatos etiam fuisse in has nostras insulas transire, dixit: & traiecto oceano mille myriadas hominum usq; ad Hyperboreos peruenisse: cúq; audiuissent hos populos inter nostrates esse felicissimos, ne-

Πρεσβεύεταί τινα Θεόπομπος συνουσίαν Μίδου τοῦ Φρυγὸς, καὶ Σιληνοῦ. νύμφης δὲ παῖς ὁ Σιληνὸς ὅτῳ, θεὸς μὴ ἀφανὴς ἰσῳ τὴν φύσιν, ἀνθρώποις δὲ κρείττων καὶ θανάτου. πολλὰ μὴν ἂν καὶ ἄλλα ἀλλήλοις διελέχθησαν: ὧν ἐπὶ τούτῳ ὁ Σιληνὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Μίδαν, τὴν μὲν Εὐρώπην, καὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν Λιβύην νήσους εἶναι, ἃς περιέρρει κύκλῳ τὸν ὠκεανόν. ἤπειρον δὲ μόνην εἶναι ἐκείνην τὴν ἔξω τοῦτον τοῦ κόσμου. καὶ τὸ μὲν μέγεθος αὐτῆς ἄπειρον διηγεῖτο: τρέφειν δὲ τὰ ἄλλα ζῶα μεγάλα, τοὺς δὲ ἀνθρώπους δὲ τῶν ἡμετέρων διπλασίονας τὸ μέγεθος: καὶ χρόνον ζῆν αὐτοὺς οὐχ ὅσον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον διπλοῦν, καὶ πολλὰς μὲν εἶναι καὶ μεγάλας πόλεις, καὶ βίων ἰδιότητας. καὶ νόμους αὐτοῖς πεπάχθαι φαύλους καμοὶ τοῖς παρ' ἡμῖν νομιζομένοις. δύο δὲ εἶναι πόλεις ἔλεγε μεγέθει μεγίστας, οὐδὲν δὲ ἀλλήλαις ὁμοίας. καὶ τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Μάχιμον, τὴν δὲ Εὐσεβῆ. Τοὺς μὲν οὖν Εὐσεβεῖς φιλοψυχίᾳ τε διάγειν, καὶ πλούτῳ βαθεῖ, καὶ λαμβάνειν τοὺς καρποὺς ἐκ γῆς χωρὶς ἀρότρων καὶ βοῶν: γεωργεῖν δὲ καὶ σπείρειν οὐδὲν αὐτοῖς ἔργον εἶναι. μὴ διαπλεῖν (ἢ δ' ὅς) καὶ αὖσαι, καὶ καταχρίεσθαι τὸν ἑαυτῶν βίον γελαντόν δὴ μάλα, καὶ ἡδόμενοι. ὅτῳ δὲ ἀναμίξ λόγως εἰσὶ δίκαιοι, ὡς μήτε τοὺς θεοὺς πολλάκις ἀπαξιοῦν ὁμιλητὰς αὐτοῖς. Οἱ δὲ περὶ Μαχίμου πόλεως, μαχιμώτατόί τέ εἰσι καὶ αὐτοὶ, καὶ γίνονται μετ' ὅπλων, καὶ ἀεὶ πολεμοῦσι, μὴ καταχρίεσθαι τοὺς ὁμόρους, καὶ πάμπολλαι ἐθνῶν μία πόλις κρατεῖ αὕτη. εἰσὶ δὲ οἱ οἰκήτορες οὐκ ἐλάττους διακοσίων μυριάδων. ἀριθμήσασι δὲ τὸν μὴ ἄλλον χρόνον νοσήσαντάς, ἀπαύριον δὲ τεθνάναι: ἐπεὶ πάγυ πολλὰ φιλοῖς πολεμίοις, ἢ λίθοις, ἢ ξύλοις παιόμενοι. ἄτρωτοι γάρ εἰσι σιδήρῳ. χρυσὸν δὲ ἔχουσι, καὶ ἀργύρου ἀφθονίαν, ὡς ἀτιμότερον εἶναι παρ' αὐτοῖς τὸν χρυσὸν τοῦ παρ' ἡμῖν σιδήρου. ἐπιχειρῆσαι δέ ποτε, καὶ διαβῆναι τούτους εἰς τάσδε τὰς ἡμετέρας νήσους ἔλεγε, καὶ διαπλεύσαντάς γε τὸν ὠκεανὸν μυριάσι χιλίαις τῶν ἀνθρώπων, ἕως ὑπερβορείων ἀφικέσθαι. καὶ πυθομένους τῶν παρ' ἡμῖν τούτους εἶναι τοὺς εὐδαιμονεστάτους, κα-

καταφρονῆσαι ὡς φαύλους, καὶ παπαινῶς πρᾴηνλας, & διὰ τοῦτο ἀπιμάσαι πθεὶ θεῶν πρᾳιτέρω. Τὸ δὲ ἔτι θαυμασιώτερον πθοστίθει, Μέροπάς τινας ὄντως καλουμένους ἀνθρώπους οἰκεῖν περὶ αὐτοῖς ἔφη πόλεις πολλὰς, & μεγάλας, ἐπ' ἐσχάτῳ δὲ τῆ χώρας αὐτῶν τόπον εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι Ανοστον, ἐοικέναι δὲ χάσματι, καταλῆφθαι ὑπ' ὄρους σκότους, ὅτι ὑπὸ σκότους, ὅτι ὑπὸ φωτὸς, αἴρας ὑπικεῖσθαι ἐρυθήματι μεμιγμένον θολερῷ. δύο δὲ ποταμοὺς ῥεῖν τὸν τόπον ῥᾳ, καὶ ὁμοῦ μὲν ἡδονῆς καλεῖσθαι, τὸν δὲ λύπης. & πρὸ ἑκάτερον τούτων ἐσηκέναι δένδρα μεγέθους πλατάνου μεγάλης. φέρειν δὲ καρποὺς τὰ μὲν πρὸς τὸν τῆς λύπης ποταμὸν, τοιαύτην ἔχοντα τὴν φύσιν: ἐάν τις αὐτῶν ἀπογεύσηται, τοσοῦτον ἐκβάλλει δάκρυον, ὥς τε καταστήκεσθαι πάντα τὸν ἑαυτοῦ βίον τὸν λοιπὸν θρηνοῦντα, καὶ ὅτω τελευτᾶν. Τὰ δὲ ἕτερα τὰ πρὸς τῆ ἡδονῆς ποταμῷ, αὐτίπαλον ἐκφέρειν καρπόν. ὃς γὰρ ἂν γεύσηται τούτων, τῶν μὴ ἄλλων τὸ πρότερον ὧν θυμῷ πάντα: ἀλλὰ καὶ εἴ του ἦρα, καὶ αὐτοῦ λαμβάνει λήθην, & γίνεται ἤδη βραχὺ νεώτερος, καὶ τὰς φθαίσας ἡλικίας, ἐς τὰς ὕστερον διελθούσας ἀναλαμβάνει ὀπίσω. τὸ μὲν γὰρ γῆρας ἀπορρίψας, οἷον τινὰ ἀκμὴν ὑποστρέφει, εἶτα εἰς τὴν τοῦ μειρακίου ἡλικίαν ἀναχωρεῖ, εἶτα παῖς γίνεται, εἶτα βρέφος, καὶ εἰς τοῦτο ἀφανὴς γίνεται. καὶ ταῦτα, εἴτω πιστὸς ὁ Χῖος λέγων, ἀπιστοίην. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἂν δοκεῖ μυθολόγος, καὶ γὰρ τούτοις, καὶ γὰρ ἄλλοις δή.

Περὶ διαφορᾶς Αριστοτέλους πρὸς Πλάτωνα. Κεφ. ιθ.

Λέγεται τὴν διαφορὰν Αριστοτέλους πρὸς Πλάτωνα τὴν πρώτην ἐκ τούτων γενέσθαι. ὀκ ἠρέσκετο αὐτοῦ τῷ βίῳ ὁ Πλάτων, οὐδὲ τῇ κατασκευῇ τῇ περὶ τὸ σῶμα. & γὰρ ἐλαπτὴν ἐχρῆτο περιέργως ὁ Αριστοτέλης, καὶ ὑποδέσει, & δακτυλίοις δὲ πολλοὺς φορῶν ἐκαλλωπίζετο τούτῳ. καὶ μωκία δή τις ἦν αὐτοῦ περὶ τὸ πρόσωπον. καὶ ἄκαιρος σωμυλίᾳ λαλῶν τε, κατηγόρει καὶ αὐτὴν τὴν τρόπον αὐτοῦ. πάντα ἢ ταῦτα, ὡς ἔσιν ἀλλότρια φιλοσόφου δῆλον. ἅτε δὴ ὂν ὁρῶν ὁ Πλάτων ὁ πθοσίτης τὸν ἄνδρα: πθετίμα ἢ αὐτὸν Ξενοκράτην, & Σπεύσιππον, & Αμύκλαν, & ἄλλους: τοῦτε λοιπῶν δεξιώμενος αὐτὸν ὁμῶς, ἐν ὧν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν λόγων,

simos, cõtempsisse tanq̃ uilem humilẽq̃ & minimè glorioſam uitam degentes: & idcirco indignũ duxisse progredi ulteri⁹. Hoc etiam adiecit multo mirabilius, homines aliquos nomine Meropes in illis locis, multas magnasq̃ ciuitates habitare. In finibus aũt regionis illorũ locũ esse, & nominari Anoſtum (id est, sine reditu, seu unde nõ est reditus) similẽ uoragini et hiatui: neq̃ uerò tenebris, neq̃ lumine in signem, sed aërẽ impendere obſcuro quo dã rubore permixtũ. In eo loco duos fluuios labi, alterũ uoluptatis, alterum triſtitiæ: & ad utrũq̃ arbores sitas esse, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumẽ triſtitiæ sunt, eiusmodi naturæ ac poteſtatis fructus producere: si quis ijs ueſcatur, eũ tantum eijcere lachrymarum, ut per uniuersæ uitæ reliquum tempus, fletibus luctibusq̃ diffluat, & sic uitam finiat. Alteras uerò, quæ fluuio uoluptatis agnaſcuntur, fructum contrariũ ferre: qui eũ hunc guſtat, ab omnibus priſtinis cupiditatib⁹ abducitur: & si quem amauit, in eius oblivionem uenit, paulatimq̃ fit iunior, atq̃ præcedentem ætatem & iam tranſactam retrò agit ac reſumit. abiecta enim seneſtute ad uigorem ætatis reuertitur, deinde adoleſcentiam induit, tum pueritiam, poſtremò fit infans, & sic deniq̃ expirat. Hæc, si cui fide dignus uidetur Chius, credat. Mihi egregius fabulator tum in his, tum in alijs uidetur.

De diſsidio Ariſtotelis à Platone. Cap. XIX.

PRimum diſsidium Ariſtotelis aduerſus Platonem ex his ferũt initium cepisse. Non probabat eius uitã Plato, neq̃ corporis habitum & ornatum. Nam Ariſtoteles ueſtibus & calciamẽtis ambitioſiùs utebatur, & contra Platonis morem crines abradebat, annulisq̃ ferẽdis se exornabat, uultu cauillationẽ & irriſionem quandam præferebat. Et intempeſtiua loquacitas in ſermone, ingenium eius moresq̃ redarguebat. Hæc omnia philoſopho indigna esse manifeſtũ eſt. Quæ cum uideret Plato, non approbabat hominẽ: ſed ei præponebat Xenocratem, Speuſippum, Amyclam, & alios, quos tum alijs honoribus proſequebatur, tum diſputationum ſuarum participes esse patiebatur.

tur. Cum uerò quodam tẽpore Xenocrates in patriam iter ſuſcepiſſet, Ariſtoteles cũ ſuorũ diſcipulorũ caterua, inter quos erat Mnaſon Phocenſis, & alij, Platonem impugnabat de induſtria. Laborabat tũc ex morbo Speuſippus: quamobrẽ Platoni adeſſe nõ poterat. Plato octogeſimum
† π annũ agebat, ita ut iam propter ætatẽ deſtitueretur memoriæ uiribus. Intendens igitur in eum, & adoriens ex inſidijs Ariſtoteles, magnaq; cum ambitione quæſtiones nectens, & quodammodo ſophiſticè eum redarguens, iniurium ſimul & ingratum ſeſe præbebat. Proinde abſtinens exteriore deambulatione Plato, domi cũ familiaribus priuatim ibat. Exactis tribus menſibus Xenocrates à peregrinatione reuerſus, inuenit Ariſtotelẽ deambulantẽ, ubi reliquerat abiens Platonẽ. Videns autem eum cum familiaribus ſuis nõ ad Platonem cõmeare, ſed aliò in ciuitatem ſeorſim ex auditorio ueſtigia ferre, interrogabat quendam in Peripato, ubinã eſſet Plato, exiſtimans eum decumbere. At ille reſpondit: Non malè habet, ſed Ariſtoteles ei moleſtiã faceſſens, effecit ut è Peripato diſceſſerit, & in horto domi philoſophiam tractet. His auditis Xenocrates repentè ſe ad Platonẽ contulit, & offendit eum differentẽ cum his qui ſimul aderant. Erant autẽ frequentiſsimi, & ſummę exiſtimationis uiri, & adoleſcentes aliqui illuſtriores. Qui cum loquendi finem feciſſet, perhumaniter pro more ſolito Xenocratẽ ſalutauit, rurſumq; illũ ſimiliter Xenocrates. Deinde cõuerſatione dimiſſa, Xenocrates nullũ uerbũ hac de re cũ Platone locutus, neq; audiens, collectis ſuis cõmilitonib⁹, uehemẽter obiurgauit Speuſippũ, q̃ Ariſtoteli ceſsiſſet ex Peripato, & ipſe q̃ potuit maximis uirib⁹ contra Ariſtotelem pugnauit: eoq; cõtentionis progreſſus eſt, ut eũ eijceret, & in conſuetum locum Platonem reſtitueret.

De Lyſandro, & allatis ei muneribus. Cap. XX.

LYſandro Spartiatæ in Ioniam proficiſcẽti, hoſpites quos habebat in Ionia, cũ alijs multis, etiã bouẽ & placentã dono miſerũt. Qui placentã contẽplatus rogabat, quídnam illud cupediarum eſſet. Cui cum is qui attulerat, reſponderet, ex melle

λόγῳ. ἀκροωμένας δέ ποτε γιγνομένης τῆς Ξενοκράτει εἰς τὴν πατρίδα, ἐπέθετο τῷ Πλάτωνι Ἀριστοτέλης, χορόν τινα τῶν ὁμιλητῶν τῶν ἑαυτοῦ παρεισκαμψάς. ἦν δὲ οὗτος Μνάσων τις ὁ Φωκεύς, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. φῶσει δὲ τότε ὁ Σπεύσιππος, ὃ δὴ καὶ τοῦτο ἀδύνατος ἦν συμβαδίζειν τῷ Πλάτωνι. ὁ δὲ Πλάτων ὑγιαίνοντα ἐπὶ τὴν ἐγγόνην, ὁμοῦ τῇ δὴ τῆς ἡλικίας ἐπιλελοίπει τὰ τῆς μνήμης αὐτῷ. ὑπεθέμην οὖν αὐτῷ, ὃ ὠφελοῦμαι ὁ Ἀριστοτέλης, ὃ φιλοτίμως πάνυ τὰς ἐρωτήσεις ποιούμενος, ὃ τρόπον τινὰ καὶ ἐλεγχικῶς, ἀδικῶν ἅμα, καὶ ἀγνωμονῶν ἦν δὲ πλέον. ὃ δὴ καὶ τοῦτο ἀρεσθεὶς ὁ Πλάτων τοῦ ἔξω περιπάτου, φῦλόν τι ἐβάδιζε σὺν τοῖς ἑταίροις. τελέων δὲ μικρῶν διαγιγνομένων, ὁ Ξενοκράτης ἀφίκετο ἐκ τῆς ἀκροωμένας, καὶ καταλαμβάνει τὸν Ἀριστοτέλη βαδίζοντα, ὃν κατέλιπε τὸν Πλάτωνα. ὁρῶν δὲ αὐτὸν μετὰ τῶν γνωρίμων, οὐ πρὸς Πλάτωνα ἀναχωροῦντα ἐκ τοῦ περιπάτου, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπόντα εἰς τὴν πόλιν, ἤρετό τινα τῶν ἐν τῷ περιπάτῳ ὅποι ποτὲ εἴη Πλάτων. ὑπώπτευε γὰρ αὐτὸν μαλακίζεσθαι. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, Ἐκεῖνον μὲν ὁ νοσῶν· ἐνοχλῶν δὲ αὐτὸν Ἀριστοτέλης παραχωρῆσαι τοιοῦτος τοῦ περιπάτου· τὴν ἀναχώρησιν, ἵνα τῷ κήπῳ τοῦ ἑαυτοῦ φιλοσοφῇ. ὁ δὲ Ξενοκράτης ἀκούσας, πρᾶγμα ἥκιστα πρὸς Πλάτωνα, καὶ κατίλαβε διαλεγόμενον τοῖς σὺν ἑαυτῷ. ἦσαν δὲ μάλα συχνοὶ, καὶ ἄξιοι λόγου, ὃ οἱ μάλιστα δοκοῦντες τῶν νέων εὐφυΐας. ἐπεὶ δὲ ἐπαύσατο ἡ ὁμιλίας, ἠσπάσατό τε ὡς εἰώθει τὸν Ξενοκράτη φιλανθρώπως· καὶ αὖ πάλιν ὁ Ξενοκράτης ἐκεῖνον ὁμοίως. διαλυθέντες δὲ περὶ συνουσίας, οὐδὲν οὔτε εἶπεν πρὸς τὸν Πλάτωνα Ξενοκράτης, οὔτε ἀκούσας, συναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, καὶ τοῦ Σπεύσιππου πάνυ ἰσχυρῶς ἐπιπλήξας παραχωρήσαντι τοῦ περιπάτου Ἀριστοτέλει· αὐτὸς τε ἐπέθετο τῷ Σταγειρίτῃ ἦ τὸ καρτερόν. καὶ εἰς τοσοῦτον περιῆλθε φιλονικίας, ὡς ἐξελάσαι αὐτὸν, ὃ κρατῆσαι τὸ συμβολαιοφόριον τοῦ Πλάτωνος.

Περὶ Λυσάνδρου, ᾧ δῶρον ἀνακομισθέντων αὐτῷ. Κεφ. κ.

ΛΥσάνδρῳ τῷ Σπαρτιάτῃ εἰς Ἰωνίαν ἀποδημοῦντι, οἱ ξένοι τοῖς ἐν τῇ Ἰωνίᾳ πολλὰ μὴ ὃ ἄλλα ἀπέπεμψαν, ἀτὰρ ὃν ὃ βοῦν, ὃ πλακοῦντα. ὁ δὲ ἀποδεξάμενος τὸν πλακοῦντα, ἤρετό τί βούλεται τὸ πέμμα ἐκεῖνο εἶναι, ὁ δὲ κομίζων ἀπεκρίνατο, ὅτι

ἐκ μέ-

ἐκμέλιτος, καὶ τυρῷ, καὶ ἄλλῳ πινῷ κατασκευάστα: ὃ ἦν Λύσανδρος, Ἀλλὰ δεῦρο μὴ (ἔφη) δότε τοῖς ἀνδράσι, ἐλευθέρου γὰρ οὐκ ἔστι βρῶμα. τὴν δὲ βοῦν πρόσταξεν ἔφη τὰ πάτρια σκευάσαι, καὶ ἐσθίπνησεν ἡδέως.

Περὶ μεγαλοφροσύνης τοῦ Θεμιστοκλέους. Κεφ. κα.

Ἔτι παῖς ποτὲ ἐκδιδασκαλείου παῖς ἐπὶ ὢν Θεμιστοκλῆς, ὅτε πρωτόντος παιστράτου, ὁ παιδαγωγὸς ἔφη τοῦ Θεμιστοκλέους μικρὸν ἐκχωρῆσαι φοιτῶντος τυραννοῦντος. ὁ δὲ παῖς ἐλευθερίως ἀπεκρίνατο: οὔπω γὰρ ἔπρωγε αὐτῷ ἡ ὁδὸς ἱκανὴ δοκεῖν εἶναι; ὅτως ἄρα δυσχερές τι καὶ μεγαλόφρον φαίνεται τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τότε ἐκεῖνο.

Περὶ τῆς Αἰνέου δυσεβείας, καὶ τῆς Ἑλλήνων ἐλέους πρὸς τοὺς Τρῶας. Κεφ. κβ.

Ὅτε ἑάλω τὸ Ἰλιον, οἰκτείραντες οἱ Ἀχαιοὶ τὰς τῶν ἁλισκομένων τύχας, καὶ πάντα Ἑλληνικῶς (ὡς ἐκήρυξεν, ἔοικε) τὴν ἐλευθερίαν φιλοτιμούμενοι. ὁ δὲν Αἰνείας τοὺς πατρῴους θεοὺς βαστάζας ἔφευγεν, ὑποδεδραμὼν τὸ ἄλλων. ἠδέντες δὲν τῶν τῆς αὐδρὸς δυσεβείας οἱ Ἕλληνες, μὴ δίκαιον αὐτῷ κτῆμα σωζόμενον λαβεῖν. ὃ δὴ τὸ πατέρα παῖς σφόδρα γεγηρακότα ἀναθέμενος ὤμοις ἔφευγεν, ὑποφευκτλαγχάνοντα δὲν μὴ τῶν τότων ἔχει ἴκιστα, πάντων αὐτῷ τῶν οἰκείων κτημάτων ἀπέσπασαν: ὁμολογοῦντες ὅτι πρὸς τοὺς δυσεβεῖς τὸ ἀνθρώπων, καὶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γενομένους δίκαιοι ἄρχοντας, καὶ οἱ φύσει πολέμιοι ἥμεροι γίνονται.

Περὶ Ἀλεξάνδρου. Κεφ. κγ.

Κλὰ μὲν δὴ Ἀλεξάνδρου τὰ τῶν Γρανίκου, καὶ τὰ τῶν Ἰσσοῦ, καὶ ἡ πρὸς Ἀρβήλοις μάχη, καὶ Δαρεῖος ἡρημένος, μὴ Πέρσαι δουλεύοντες Μακεδόσι: καλὰ δὲ καὶ ἡ ἅλωσις ἁπάσης Ἀσίας νενικημένης: καὶ Ἰνδοὶ δὲ καὶ ὅτι Ἀλεξάνδρῳ πειθόμενοι: καλὸν καὶ τὸ πρὸς τὴν Τύρον, καὶ τὰ ἐν Ὀξυδράκαις, καὶ τὰ ἄλλα αὐτοῦ. τί γὰρ δεῖ νῦν σχολῇ λόγου προλαμβάνειν τοσαύτην ὡς ἀνδρὸς εἰς ὅπλα ἀρετήν; ἔστω γὰρ μὴ τὴν τύχης Ἀλεξάνδρου ἀγαπώσης τὰ πλεῖστα, ἅπερ ἂν δύσεις. καλὸς δὲν Ἀλέξανδρος μὴ ἡττώμενος τῆς τύχης, μηδὲ πρὸς τὴν αὐτοῦ ὡς αὐτὸ πεθυμίαν ἀπαγορεύων. ἐκεῖνα δὲ ἐκεῖνα καλὰ Ἀλεξάνδρου. * δίς μέλιτος φασὶ πέμψαι ἐπινεῖν τῷ Εὐμαίῳ, ἔτε ἕκτῃ ἐκάθευδεν ἐκ τοῦ πότου. καὶ

melle caseo alijsq; quibusdam confectũ esse. Sed hoc, inquit Lysander, ijs date qui nouerunt. Non enim hic est liberi & ingenui hominis cibus. Bouem uerò patrio ritu mactandum apparandumq; curauit, quem cum uoluptate comedit.

De magnanimitate Themistoclis. Cap. XXI.

PVer adhuc Themistocles quodã tẽpore è ludo literario redibat: quem cum pædagogus obuio Pisistrato, de uia decedere tyranno iussisset, planè liberè respondit: Nunquid hæc uia non ei sufficit? Adeò quiddam ingenuum & magnificum etiam in hoc dicto & hac ætate in Themistocle refulsit.

De pietate Aeneæ, & Græcorũ miseri cordia in Troianos. Cap. XXII.

CVm iam captũ esset Iliũ, Achiui miserati captiuorũ ærumnas, omnino Græcè hoc per præconẽ denunciarũt, ut singuli ex liberis ciuib⁹, quod uellẽt unũ aliquod secũ auferrẽt. Aeneas igitur cęteris neglectis, deos penates exportabat. Græci pietate uiri oblectati, permiserunt insuper unũ ex suis possessionib⁹ accipere. ille patrẽ annis & senio confectũ, sublatũ in humeros portabat. Obstupescentes etiã hoc facto non mediocriter, uniuersas possessiões ei reliquerũt: cõfitentes, erga eos q pietatẽ in deos exercẽt, qq; parẽtes reuerẽter colunt, etiã natura inimicos nõ posse non æquos & placatos se præbere.

De Alexandro. Cap. XXIII.

PRæclara & laudabilia sunt Alexãdri opera ad Granicũ & Issum perpetrata, pugna ad Arbelos cõmissa, Darius captus, Persę subiecti Macedonib⁹, Asia tota subacta, Indi Alexãdro subditi. Laudanda etiã quæ ad Tyrũ & in Oxydracis gessit, & alia multa. Quid enim hîc uerborũ angustia complecti tam latè patentem eius hominis fortitudinẽ conamur? Quòd si etiam fortunam quis inuidus & obtrectator, quæ adhæserit Alexandro, uelit appellare. Sit sanè. Attamen hoc in eo laudabile & præclarum est, quòd fortunæ non succubuit, neque eius erga se beneuolentia & promptitudine destitutus est. Verùm illa non sunt amplius laudanda in Alexandro, quòd cum quinta die mensis, ut fama est, perpotasset apud Eumæũ, deinde sexta crapulã edormierit, neq;

* Videtur deesse nomẽ mẽsis: δίος quidem est mẽsis quidam Bithynis · Dystrus uerò Aprilis Macedonib.

neq; plus illo die uixerit, quàm ut surgeret, & ducibus de crastina profectione mandata daret, inquiens eam summo mane futuram. Septima deinde die epulatus est apud Perdiccã, qua se rursus uino ingurgitauit, & octaua dormiuit. Et decimoquinto die eiusdem mẽsis, iterum indulsit uino, & sequẽti solito more crapulã somno decoxit. Vigesimoquarto cœnauit apud Bagoam. Distabat à regia Bagoæ domus stadijs decẽ, pòst † tertio dormiuit. Ex duobus igitur alterum sit oportet: aut quòd Alexãder magno nocumento sibi fuerit, totdiebus potando cõsumptis: aut quòd qui hæc tradiderũt, mẽdacia dixerint. Ex quibus colligi potest, eos in reliqs † itidẽ à ueritate deflectere, in qb⁹ Cardian⁹ ille nõ postremũ locũ obtinet.

† πέμπτῃ † quinto, nempe uigesimoquinto.

† Græca aliter accipi possũt.

De Xenophontis pulchritudinis amore. Cap. XXIIII.

XEnophõti tum alia honesta bonaq; curæ fuerunt, tum ut haberet arma pulchra & expolita. Aiebat enim, si uicissent hostes, elegantissimo quoq; se ornatu dignum esse: & si uitam amitteret in prælio, cũ quodã decore appariturũ in armatura splendida. Nam hãc esse strennuo & forti uiro monumentũ funebre, quod reuera ipsum ornaret. Dicit igitur hic Gryllí filius habuisse scutũ Argolicũ, thoracẽ Atticũ, galeam Bœotico artificio factam, equum Epidaurium: quæ sanè non aliter ego dixerim, quàm arguere uirum elegantiæ studiosum, seq; dignum his quæ pulchra sunt iudicantem.

De Leonida, & triginta, qui ultrò p salute totius Græciæ, se morti obtulerunt. Cap. XXV.

LEonides Lacedæmonius, & unà cum ipso triginta uiri, ad Pylas mortẽ uaticinio sibi denunciatã subterfugere noluerũt. Et pro defensiõe Græciæ ritè strenueq; pugnã facientes, glorioſum finem sortiti sunt, ac perpetuam sibi gloriam & nomen clarissimum reliquerunt.

De Pindaro tyranno. Caput XXVI.

† festiuus, facilis ac moderatꝰ. Videtur & alibi Aelianus φιλόπαις p φιλοπαί γμων dixisse.

PIndarus Melanis filius, Alyattæ uerò Lydi ex filia nepos, susceptа Ephesiorum tyrannide, in supplicijs sumendis asperum & inexorabilem se præbuit, in reliquis † benignus ac sapiens uisus est: magnamq; curam adhibuit, ne in Barbarorum seruitutem patria redigeretur. Hæc ita se habere, illo facto declarauit. Cum

τε. καὶ ποσὸν πρὸ ἐκάνης ἦ ἡμέρας ἔλεγεν, ὅσον ἀνασὰς χηματίσαι τοῖς ἡγεμόσιν ὑπὲρ τῆ αὔριον πορείας, λέγων ὅτι ἔστα πρωΐ. καὶ ἐδόλομι εἰσιᾶτο πρὰ Περδίκκα, καὶ ἔπινε πάλιν, καὶ ὀγδόην ἐκάθευδε. μεθ' ἣν δὲ ὧν δ' ἐκα τοῦ αὐτοῦ μῆνος καὶ ταύτην ἔπινε, καὶ τῇ ἐπιούσῃ τὰ εἰθισμένα ἔδρα, τὰ ἐκ τοῦ πότου. πρὰ Βαγώᾳ δὲ ἐδείπνησε πεντάδι μετὰ ἑκάδα. ἄπεχε τῶν Βασιλέων ὁ Βαγώας οἶκος δέκα σταδίους. ἔστα τῇ † τρίτῃ ἐκάθευδε. δ' νοῖν οὖν θάτερον, ἢ Ἀλέξανδρον κακῶς τοσαύτας τοῦ μῆνος ἡμέρας ἰαυτὸν ζημιοῖ δι' ἀρ οἶνον, ἢ οἱ ταῦτα χρά ψαντὸν ψεύδεσθαι. ἔξεσι δ' ἐκ τούτων γνῶναι καὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου τὰ ὅμοια αὐτοῖς λέγοντας· ὧν καὶ οὗ μὴν ὁ Καρδιανὸς οὐ ἐκεῖνός ὅτι.

† πέμπτῃ † quinto, nempe uigesimoquinto.

† Græca aliter accipi possũt.

Περὶ Φιλοκαλίας Ξενοφῶντος. Κεφ. κδ'.

ΞΕνοφῶντι ἐμελε τ' ἄλλων αὐτ' αἰῶν, καὶ ὧν καὶ ὅπλα καλὰ ἔχειν. νικῶντι μὲν ἔλεγε σοὶ πολεμίους, τῇ καλλίστῳ σολλῷ ἀρμόσεσθαι· καὶ ἀχθυόσοντα γ' ἐν τῇ μάχῃ, κἂν ὡς καλῶς γ' ἐν καλῇ τῇ πανοπλίᾳ. ὃ δ' γὰρ αὐδρὶ ὃ δ' γυναίῳ ταῦτ' ἔστιν τὰ γ' τάφια, τὰ ὡς ἀληθῶς κοσμοῦντα αὐτόν. λέγεται δὲ ὁ τοῦ γρύλλου τοῦ ἀπὸ Ἀργολικὸν ἔχειν, τ' δὲ θώρακα Ἀττικόν, τὸ δὲ κράνος Βοιωτιουργές, τὸν δ' ἵππον Ἐπιδαύριον. Φιλοκάλα δ' ἐγὼ μὲν ἂν φαίην τὰ τοιαῦτα αὐδρὸς, καὶ ἀξιόντος ἑαυτὸν τῶν καλῶν.

Περὶ Λεωνίδου, καὶ τῶν τριακοσίων ἐθελοντῶν ὑπὲρ τῆ Ἑλλάδος ἀρθανόντων. Κεφ. κε.

ΟΛεωνίδης ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τριακόσιοι, ὑπ μαντευόμενοι αὐτοῖς θανάτου εἵλοντο ὑπὲρ τῆ Ἑλλάδος οὗ καλῶς ἀγωνισάμενοι τέλος ἐτύχομ δυκλεὲς. καὶ δ' ὄξαν ἑαυτοῖς ἀθανάτου ἀπέλιπον, καὶ φήμην ἀγαθὴν δι' αἰῶνος.

Περὶ Πινδάρου τοῦ τυράννου. Κεφ. κς.

ΠΙνδαρος ὁ Μέλανος μὲν ὑὸς, Ἀλυάττου δὲ θυγατριδοῦς τῆ Λυδῆ, δι' ἀλεξάμενος τῆ Ἐφεσίων τυραννίδα, πρὸς μὲν τὰς πιμελείας πικρὸς ἦν, καὶ ἀπηύστητο, πάγκαλλα δ' ὁκῆ φιλόπαις ἦν, καὶ σώφρων, καὶ μὴ δουλοῦσαι τῆ πατρίδα τοῖς βαρβάροις πολλὴν πρόνοιαν ἐποιεῖτο. ἐδήλωσε ταῦτα ὅτως ἔχειν

ἔχαμ, ἐκεῖνα δ' ἐπεὶ πρ. ἐπεὶ γὼ Κροῖσος ὁ πὸς μητρὸς αὐτῦ θεῦ κατεσρεφόμενο τὴν Ἰωνίαν, καὶ πὸς τὸν Πίνδαρον πρεσβείαν ἀπέσειλεν, ἀξιῶν Ἐφεσίους ἑαυ αὐτῷ γενέσθαι, ὡς δ' οὐκ ἐπείθη, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Κροῖσος. ἐπεὶ δέ πις τῶν τοίχων αὐτρέπη ὁ κληθεὶς ὕστερον πρόδοτος, καὶ ὃν ὀφθαλμοῖς ἑώρα τὸ δεινόν, σωιβάλλουσιν ὁ Πίνδαρος Ἐφεσίοις, ἐκδήσαντας ἐκ τῶν πυλῶν, εἶτ τῶν † τριχῆν θάμιγγας σωάψαι τοῖς κίοσι τοῦ Ἀρτέμιδος νεὼ, οἱονεὶ τὴν πόλιν ἀνάθημα ἐῶντας εἶναι τῇ Ἀρτέμιδι, ἀσυλίαν δὴ τάτην ὑπῆρχεν τῇ Ἐφέσῳ. ὁ δὲ σωιβάλλει πρεσελθόντας δεῖσθαι τ' Λυδῶν. πρεκαλουμένων δὲ τὴν ἱκετηρίαν τῶν Ἐφεσίων, γελάσαντά φασι τὸν Κροῖσον, καὶ δεξάμενον πρᾴως τὸ στρατηγικὸν, τοῖς μὲν Ἐφεσίοις συγχωρῆσαι τὴν μετ' ἐλευθερίας † φυγήν: τῷ δὲ Πινδάρῳ πρστάξαι τῆς πόλεως ἀπαλλάττεσθαι. ὁ δὲ οὐκ αὐτῶπε. τῶν φίλων δὲ τοὺς σωαπαίρειν αὐτῷ βουληθέντας παραλαβὼν, τόν τε υἱὸν, καὶ τῆς οὐσίας τὸ πλεῖσον τῇ πόλει παρακατθέμενο, καὶ ἕνα τῶν σωήθων Πασικλέα ἀποδείξας ἐπίτροπον, καὶ τοῦ παιδὸς, καὶ τῶν χρημάτων, ἀπῆρεν εἰς Πελοπόννησον, τυραννικὸν βίον φυγὴν αὐθαίρετον ἀλλαξάμενο, ἵνα μὴ ποιῆσαι τὴν πατρίδα ὑποχείριον Λυδοῖς.

Περὶ Πλάτωνο πενίας, καὶ πῶς φιλοσοφίας ἐπιχείρησεν. Κεφ. κζ.

Πέπυσμαι καὶ τοῦτον τὸν λόγον: εἰ δὲ ἀληθὴς ἔστιν οὐκ οἶδα. ὃ δ' ἂν πέπυσμαι ἐκεῖνό ἐστι. Πλάτων ὁ Ἀρίσωνος υἱὸς πενίας (φασὶ) κατεπονούμενο, ἐμέλλεν εἰς στρατείαν ἀφορμᾶσθαι. καταληφθεὶς δὲ ὑπὸ Σωκράτους ὠνούμενο ὅπλα ὁ Πλάτων, μεταλλάξαντα τὴν ὁρμὴν, φιλοτιμηθέντο αὐτῷ τ' Σωκράτους ἀφ' ἑαυτοῦ λόγους, καὶ πάσαντο φιλοσοφίας ἐνεθυμήσαι.

Πῶς ὁ Σωκράτης τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου τύφον ἐπέσειλεν. Κεφ. κη.

Ὁρᾷν ὁ Σωκράτης τ' Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον ἐπὶ τῷ πλούτῳ, καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τοῖς ἀγροῖς, ἤγαγεν αὐτὸν ἐπί τινα τόπον ἐν ᾧ πίνακα ἔχον γῆς περίοδον, καὶ πρόσταξε τὴν Ἀτθίδα αὐτοῦθι αὐαζητεῖν. ὡς δὲ εὗρε, πρόσταξε τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἰδίους δεῖξαι. τοῦ δὲ εἰπόντο, ἀλλ' οὐδαμοῦ γεγραμμένοι εἰσίν: ἐπὶ τούτοις εἶπε, μέγα φρονεῖς, οἳ πρὸ ὀλίγου μέρο τῆς γῆς εἶσιν;

Περὶ Διογένους πενίας, καὶ τύφου. Κεφ. κθ.

Διο-

Cum enim Crœsus ipsius auunculus totam Ioniam inuaderet, legationē ad Pindarum misit, Ephesios in suam potestatē tradi postulans. At cum nō permitteret, Crœsus urbem obsidione cinxit. Cū autem turris quædam subuersa cecidisset, quæ in posterum proditrix appellata est, & prę oculis discrimen cerneret, consiliū dedit Ephesijs Pindarus, ut ex portis & mœnibus funes ad columnas templi Dianæ alligarent, ac urbem quasi anathema Dianæ esse sinerent: per hæc ueluti sanctitatem ac nę spoliaretur securitatē Ephesо concilians. & suasit, ut ipsi Lydum adirent, ac pacē expeterent. Exponentibus igitur preces Ephesijs, risisse Crœsum aiunt, neq; moleste hoc industrium factū accepisse, & Ephesijs concessisse libertatem, sed ea cōditione atq; lege, ut Pindarus ciuitate excederet. Qui nihil cōtradixit: amicis, qui secum discedere uellent, assumptis, filium & maximā rerum suarū partē ciuitati cōmisit: & uni ex familiaribus Pasicli tum filij tutela, tum bonorum cura delegata discessit in Peloponesum, regium uiuendi splendorem cum sponta neo exilio commutans, ut ne patria sub iugum Lydorum mitteretur.

† θεύγκῶμ

† ζωλὼ uel σωτηρίαν

De Platonis paupertate, & quomodo ad philosophiæ studium accesserit. Cap. XXVII.

HOc etiam audiui, an uerū sit, nescio. Quod igitur audiui, illud est. Plato filius Aristonis, afflictus paupertate, proficisci in militiam instituit. At deprehensus à Socrate, dum arma emit, & quæ parerat, edoctus, animum mutauit, atq; suasu Socratis ad philosophiā sese contulit.

Quomodo Socrates fastū Alcibiadis retuderit. Cap. XXVIII.

SOcrates cum uideret Alcibiadem ob diuitias elatum animum gerere, & ob agrorum multitudinem superbire, adduxit ad locum in quo tabula quædam ambitum terræ complectens suspensa erat, & eum rogauit ut Atticā ibi requireret. Quam cum inuenisset, suos fundos eum iussit ostendere: & cum responderet, nusquam ibi pictos esse. Horum, inquit, possessiōe te effers, qui nulla pars sunt terræ.

De Diogenis mendicitate & fastu. Cap. XXIX.

Diogenes Sinopensis de seipso dicere solitus est, se implere & ferre tragicas execrationes. Nam erronem se esse, domo & patria carere, mendicum agere, malè uestiri, & in diem uiuere. Nihilominus tamen in his sibi nō minus placebat, quàm Alexander in terrarum orbis imperio, cum subactis Indis in Babylonem reuerteretur.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς σωφρόνως ἐπέλεγε πρὸς ἑαυτόν, ὅτι τὰς ἐκ τῆς τραγῳδίας ἀρὰς αὐτὸς ἐκπληροῖ, καὶ καταμένει. εἶναι γὰρ πλούσιος, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος, πτωχός, δυσάμμορος, βίον ἔχων τὸν ἐφήμερον. ὅμως δὲ τοῦτο μέγα ἐφρόνει ἐπὶ μᾶλλον ἢ πρότερον, ἢ Ἀλέξανδρος τῇ τῆς οἰκουμένης ἀρχῇ, ὅτε καὶ Ἰνδοὺς ἐλαύνων εἰς Βαβυλῶνα κατέστρεφεν.

De quibusdam modestis & cōtinentibus. Cap. XXX.

Περὶ σωφρόνων τινῶν. Κεφ. λ.

Amœbeas citharœdus maxima continētia præditus fuisse dicit: cumq; uenustissimam uxorem haberet, nō cum ea coiuisse. Itē Diogenes tragicus histrio. Clitomachus uerò pancratiastes, si quando Canes uidebat coëuntes, sese auertit. Et in cōuiuijs si de rebus uenereis sermo incidisset, continuò surgens discessit.

Ἀμοιβέας ὁ κιθαρῳδὸς σωφρονέστατος ἐλέγετο, καὶ γυναῖκα ὡραιοτάτην ἔχων μὴ ὁμιλεῖν αὐτῇ. Διογένης ὁ τραγῳδιοκατάκριτος. Κλειτόμαχος ὁ παγκρατιαστὴς, ἅποτε κύνας εἶδε συμπλεκομένους, ἀπεστρέφετο. ἐν συμποσίῳ εἴ τις ἀφροδίσιος λόγος ἤγειρεν, ἀνίστατο ἀπελαύνων.

De Niciæ diligentia, quā in artē suam contulit. Cap. XXXI.

Περὶ Νικίου τοῦ ζωγράφου. Κεφ. λα.

Nicias pictor, tantam diligentiam ad pingendum adhibuit, ut sæpenumero intētus arti, cibū sumere obliuisceretur.

Νικίας ὁ ζωγράφος τοσαύτην περὶ τὴν γραφὴν σπουδὴν εἶχεν, ὡς πολλάκις αὐτὸν προφανῶς πρόσωπον καθῆσθαι, προσπεπονημένα τῇ τέχνῃ.

De Alexandro & Hercule citharam pulsare discentibus. Cap. XXXII.

Περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡρακλέους κιθαρίζειν μανθανόντων. Κεφ. λβ.

Alexander Philippi filius, puer adhuc, cum nondum ad puberem ætatem peruenisset, citharam didicit pulsare. magistro autem iubente chordam quandā tangere modulis cōuenientem, & quam postulabat artis ratio: Et quid interest, inquit, etiamsi hanc pulsauero? in aliam digitum intendens. Qui respondit: Nihil interesse futuri regis, sed non eodem modo nihil interesse futuri citharœdi. Timuit autem hic ne si non commodè eum institueret, idem sibi eueniret quod Lino. Nam Herculem puerum adhuc Linus fidibus canere docuit. Verùm cum imperitius instrumentū tangeret, increpauit eū Linus. At Hercules incensus ira, plectro Linum percussum interfecit.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου πῶς ἄν, ἔτι ὢν πρόσκορος, ἐμανθάνει κιθαρίζειν. τοῦ δὲ διδάσκοντος κρᾶσαι κελεύσαντος χορδήν τινα σὺν μέλει, καὶ ὡς ἁπτέα τὰ κιθαρίσματα. καὶ τί διοίσει φησὶ, ἐὰν ταύτην κρούσω; ἑτέραν δ' εἶπεν. ὁ δὲ δεῖν ἔφη διαφέρειν τὸν μέλλοντα βασιλεύσειν, ἀλλὰ οὐκ ἐν τέχνῃ κιθαρίζειν μέλλοντι. ἐδόκει δὲ ἄρα οὗτος μὲν ἂν ἀπαίδευτος, τὸν δὲ Λίνου πάθοι. τὸν γὰρ Ἡρακλέα ὁ Λίνος ἔτι παῖδα ὄντα κιθαρίζειν ἐπαίδευεν· ἀμαθέστερον δὲ ἅπτομένου τοῦ ὀργάνου, ἐπιπλήττει πως αὐτῷ ὁ Λίνος· ὁ δὲ ἀγανακτήσας ὁ Ἡρακλῆς, τῷ πλήκτρῳ τὸν Λίνον καθίκετο, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

De Satyro tibicine. Cap. XXXIII.

Περὶ Σατύρου τοῦ αὐλητοῦ. Κεφ. λγ.

Satyrus tibicen persæpe Aristonis philosophi disputationibus intererat, & his quæ dicerentur mirè affectus aiebat: Cur ego nō igni trado hoc nihil utile telum? insinuans tibiam, & quodammodo suam artem ad philosophiæ studium comparatam extenuans, & nihili æstimans.

Σάτυρος ὁ αὐλητὴς Ἀρίστωνος τοῦ φιλοσόφου πολλάκις ἠκροᾶτο, καὶ κηλούμενος ἐκ τῶν λεγομένων, ἐπέλεγεν, Εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τέχνα φανεὶς τῷ πυρὶ θέλω· τὰς αὐλὰς αἰνιττόμενος, καὶ τρόπον τινὰ τὴν τέχνην ἐκφαυλίζων τῇ παραβολῇ τῆς πρὸς φιλοσοφίαν.

Lex Romanis & Lacedæmonijs communis. Cap. XXXIIII.

Νόμος Λάκωσι, καὶ Ῥωμαίοις κοινός. Κεφ. λδ.

Lacedæ-

Ὅτι Λακωσι, & Ρωμαίοις νόμος ἦν, μὴ ἐξεῖναί τινι ὀφωνεῖν, μήτε ἃ βούλεται, μήτε ὅσα βούλεται. πῶς γὰρ ἂν τά τε τῶν ἄλλων σωφρονεῖν οἷοί τε πολίτας, καὶ ἐξ ἧς πρεπείης ἐχώρησε.

Οτι φ' τῇ Ακαδημίᾳ γελᾶν οὐκ ἐξῆν.

Κεφ. λε.

Λογος δέ τις ἐξέρρει & ὅδε Αθήνῃσι, ὃς λέγει πρότερον φ' Ακαδημίᾳ μηδὲ γελάσαι ἐξεῖναι. ὕβρει γάρ, & ῥᾳθυμίᾳ ἐπαρῶντο τὸ χωρίον ἄκρον φυλαχθῆναι.

Διὰ τί ὁ Αριστοτέλης ἀπέλιπε τὰς Αθήνας. Κεφ. λς.

Αριστοτέλης ὅτι ἀπέλιπε τὰς Αθήνας δέος τοῦ κρίσεως, πῶς τὴν ἱερόμνημον αὐτὸν τις δίκην ἢ τῶν Αθηναίων πόλις, ἔφη, παγκάλη, ἀλλ' φ' αὐτῇ †ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκῃ, σῦκον δ' ὦδι σύκῳ, οὓς συκοφαύτας λέγων. καὶ πῶς τὴν ἱερόμνημον, ἐξ ἧς τι ἀπέλιπε τὰς Αθήνας, ἀπεκείνατο, ὅτι ὁ βούλεται Αθηναίους δὶς ἁμαρτεῖν εἰς Φιλοσοφίαν: τὸν μὲν Σωκράτη πάθος αἰνιττόμενος, & τὸ κατ' αὐτὸν κίνδυνον.

†animi dissolutione.

Νόμος Κέων ιγ' γερόντων. Κεφ. λζ.

Νόμος δὲ Κέων, οἱ ἂν αὖ τῶν αὐτῶν γεγηρακότες, ὥσπερ ὦδι ξηνίᾳ παρακαλέσαντες ἑαυτούς, ἢ ἐπί τινα ἑορτασικλῆ θυσίαν, ἀνελθόντες, καὶ στεφανωσάμενοι, πίνουσι κώνειον, ὅταν ἑαυτοῖς σωφρονεῖν, ὅπως τὰ ἔργα τὰ τῇ πατρίδι λυσιτελοῦντα ἔτι ἱκανοί εἰσιν, ὑπολήσεσθαι δὴ τὸ γῆρας ἐκ τῶν αὐτῶν ἐν τῇ γνώμης ἐξ τὸν χρόνον.

Εὑρισκόμενά τινα πρῶτον φ' Αθηναίους. Κεφ. λη.

Ὅτι φ' Αθηναίους εὑρεθῆναι λέγουσι πρῶτον τὴν ἐλαίαν, & τὴν συκῆν, ἃ & πρῶτον ἡ γῆ ἀνέδωκε. δίκας τε δοῦναι, καὶ λαβεῖν, εὗρον Αθηναῖοι πρῶτοι. & ἀγῶνα τὸν ἐξ τῶν σωμάτων πρῶτοι ἐπεγόησαν, & ἀπεδύσαντο, καὶ ἠλείψαντο: καὶ ἵππους ἔζευξε πρῶτος Ερεχθόνιος.

Τί πνοὴ πάλαι ἤθιον. Κεφ. λθ.

Ὅτι βαλανους Αρκάδες, Αργεῖοι δ' ἀπίους, Αθηναῖοι ἢ σῦκα, Τιρύνθιοι δὲ ἀχράδας ἐδῆπον ἔιχον, Ινδοὶ καλάμους, Καρμανοὶ φοίνικας, κέγχρον ἢ Μαιῶται, & Σαυρομάται, πόρμανθον δὲ ἡ κάρδαμον Πέρσαι.

Περὶ Σατύρων, Τιτύρων, & Σιληνῶν.

Κεφ. μ.

Ὅτι οἱ συγχορεύσαι Διονύσῳ σάτυροι ἦσαν οἱ ὑπὸ φίλων τίτυροι ὀνομαζόμενοι. ἔιχον ἢ τὸ ὄνομα ἐκ τῶν τριβισμάτων, οἷς χαίρουσι σάτυροι.

LAcedæmonijs iuxtà & Romanis lex erat, ne cui licitū esset opsonare qcquid uel quantū ipsi liberet. Nam cum ꝑ alia ciues ad tẽperantiā reuocare uoluerūt, tum nó minimè per rationẽ mensæ.

Quòd in Academia ridere non licebat. Cap. XXXV.

FAma etiā illa percrebuit Attica, quæ refert, ne ridendi quidem potestatem in Academia prius fuisse. Nam ab iniuria & †ignauia purū & inaccessum hunc locum seruare conabantur.

†animi dissolutione.

Cur Aristoteles reliquerit Athenas. Cap. XXXVI.

ARistoteles cū iudiciorū metu Athenis profugisset, interroganti cuidā, qualis esset ciuitas Athenienſiū? respódit, † Homer⁹ Iliad. n. Pulcherrima, sed in ea Post ficū ficus, pyra, mālaq; multa priores Excipiunt fructus: sycophātas intelligēs. Et interroganti, cur reliquisset Athenas? respódit, quoniam noluisset cómittere, ut Athenienses bis peccarét in philosophiā: obscurè Socratis mortē innuēs, & suum periculum.

Lex Ceorū de senibus. Cap. XXXVII.

COnsuetudo est apud Ceos, ut ij qui senio planè cófecti sunt, tanq; ad cōuiuiū se mutuò inuitēt, aut ad quoddā solēne sacrificiū cōueniāt, & coronati cicutā bibāt: cū sibi ipsis cōscij sunt, se ad promouēda cómoda patrię inutiles ampliùs esse, aío iam ob ætatē delirare incipiēte.

Quædam Athenis primùm inuenta. Cap. XXXVIII.

ATheni aiūt primùm repertā esse oliuā & ficū, quæ primū etiā terra ꝑtulit. Itē pœnas dare & repetere, primi Atheniēses instituerūt. Et certamē corporū primi inuenerūt, & exuerunt se, unxerūtq;: & equos primus Erichthoni⁹ iūxit.

Quid olim quidam comederint. Cap. XXXIX.

ARcades glandes, Argiui pyra, Athenienses ficus, Tirynthij uerò syluestria pyra comederūt, Indi arūdines, Carmani palmas, Mæotæ & Sauromatę milium, Persæ terebinthum & nasturtium.

De Satyris, Tityris, & Silenis. Cap. XL.

COmites Bacchi fuerūt Satyri, quos nonnulli Tityros appellāt. Hoc nomē habuerūt à †teretismatis, hoc est, lasciuis & ꝑcacib⁹ saltationib⁹, quib⁹ gaudēt Satyri.

† Cælius etiā hoc transfert, & τρετισμα τε cantus lasciuos uertit.

Satyri. Satyri uerò dicti ſunt, ab oris rictu. Sileni uerò, ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν, quod eſt conuiciatoria ſcommata iacere, cũ moleſto quodã luſu. Veſtitus aũt erat Silenis, tunicæ utrinq; uilloſæ. Refert is ueſtitus uitium à Baccho plantationem, & uinearũ palmitumq; hirſutam denſitatem.

Multa Bacchi cognomina. Cap. XLI.

VEteres uberum fructuum prouentũ uerbo φλύειν ſignificabãt. Vnde Bacchum Phleonem appellarunt, & Protrygam, & Staphylitam, & Omphacitã, & alijs multis diuerſisq; uocabulis.

De quibuſdam amentibus fœminis. Cap. XLII.

ELegam & Celænam filias Prœti regina Cypri ad meretriciã uitã impulit, quæ in quibuſdam Peloponneſi locis uiſæ ſunt nudæ furẽtesq; diſcurrere. Eruperũt etiã in alias regiones Græciæ, agitatæ impulſæq; iſto morbo. Audio etiã Lacedæmoniorũ fœminas œſtro Bacchico p̃citas fuiſſe, & Chiorũ. itẽ Bœotorũ mulieres, quaſi diuino furore cõcitatæ inſanierũt: & tragœdia uociferaẽ. Solas uerò Minyades Leucippen, Ariſtippen, & Alcithoen, aiũt hãc Bacchi choreã detrectaſſe ob eam cauſam, q̃ maritos tambirẽt. nã idcirco bacchari in honorem dei noluerũt. Is excanduit, & cũ illæ telis operã nauarẽt, atq; opificio lanæ ſummo cum ſtudio incumberẽt, confeſtim hederæ racemiq; telas circumdederũt: in calathis dracones nidos poſuerũt, & à ſummis tectis lactis uiniq; ſtillæ demanarũt. Verùm cũ ne his quidem rebus ad cultũ dei adduci poſſent, tum inuaſit eas furor, extra Cithęronem non leuior q̃ in Cithærone. Nam Leucippæ †filium tenerũ adhuc, & admodum iuuenẽ, Minyades furore imbutæ diſcerpſerunt, hinnulum eſſe putantes, atq; inde ad prius commemoratas Minyadas peruenerunt: quæ cum eas ob admiſſum ſcelus inſequerentur, in aues ſunt mutatæ: & una aſſumpſit formam cornicis, altera ueſpertilionis, tertia noctuæ.

† deſyderarẽt

† Hippaſum nomine, Plutarch. Græcarum quæſtionum 37.

De citharœdo à Sybaritis occiſo. Cap. XLIII.

CVm Sybare citharœdꝰ caneret in certamine, qd̃ in honorẽ Iunonis erat inſtitutũ, inter Sybaritas ꝓpter eũ eſt orta cõtentio. cumq; mutuò ad arma uenirẽt citha-

σάτυροι. σάτυροι δὲ ἀπὸ τοῦ σατύρειν: σιλλωσὶ δὲ ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν. τὸν γὰρ σιλλὸν φόγγον λέγουσι μετὰ παιδιᾶς δυσχερέσιν. ἐοῦσι δὲ ἐν τοῖς σιλλωσοῖς, ἀμφίμαλλοι χιτῶνες. αἰνίττεται δὲ ἡ στολὴ, τὴν ἐκ τοῦ Διονύσου φυτείαν, καὶ τὰ τῶν οἰνάδων, καὶ τὰ τῶν κλημάτων δάσεα.

Γυναῖκα τοῦ Διονύσου μετωνυμίαι.

Κεφ. μα.

ΟΤι τὸν πολυκαρπῶν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον φλύειν. ὅθεν τὸν Διόνυσον Φλειῶνα ἐκάλουν, καὶ πρωτρύγαιον, καὶ σταφυλίτην, καὶ ὀμφακίτην, καὶ ἑτέρους τινὰς διαφόρους.

Γυναῖκές τινων μαινομένων γυναικῶν.

Κεφ. μβ.

ΕΛέγην καὶ Κελαινὼ Προίτου θυγατέρες, μάχλοι δὲ αὐτὰς ἡ Κύπρος βασιλὶς ἐργάσατο. ὧν μέρος δὲ αἱ Πελοποννήσου καὶ ἐξαμανῆ φασι γυμναὶ μαινόμεναι. διεφοίτησαν δὲ καὶ εἰς ἄλλας χώρας αἱ Ἑλλάδος πλάνητες ἅπασαι νοσοῦσαι. Ἀκούω δὲ ὅτι καὶ παῖς Λακεδαιμονίων γυναιξὶν ἐπεσίησε οἰστρηθὰς Βακχικὸς, καὶ ταῖς τῶν Χίων. καὶ αἱ τῶν Βοιωτῶν δὲ ὡς φθειρόμεναι ἐμάνησαν, καὶ ἡ τραγῳδία βοᾷ. Μόνας δὲ ἀφλαύρους ἁπάσας αἱ χρεὼν τούτους λέγουσι τὰς Μινυάδας θυγατέρας Λευκίππην, καὶ Ἀρσινόην, καὶ Ἀλκιθόην. ἄτοπον δὲ ὅτι ἐπόθουν τοὺς γαμέτας, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐχρῶντο τῷ θείῳ μανιάδι. ὁ δὲ ὀργίζεται. καὶ αἱ μὴ πρὸς τοὺς ἴσους ἔχουσι, καὶ ἐπονεῖν πρὸς τὴν ἐργασίαν, οὐ μάλα φιλοτίμως. ἄφνω γοῦν τι κτύπος καὶ ἄμπελοι τοὺς ἴσους πρὸς ἔριν: καὶ τοῖς ταλάροις φιλοφρόνως ἐχρῶντο: ἐκ δὲ τῶν ὀρόφων ἔσταζον οἶνον, καὶ γάλακτος ἀγῶνες. τὰς δὲ ἀπὸ ταύτης αὐτοπρεπῶς ἐλθεῖν εἰς τὸν λατρείαν τοῦ δαίμονος. φύσει θάρρος καὶ πάθος ἐργάσατο ἔξω κιθαιρῶνος, ὁ μᾶλλον τοῦ φιλοκιθαιρῶνι. ἔρως γὰρ ὁ Λευκίππης παῖδα ἔτι ἁπαλὸν ὄντα, καὶ νεαρὸν διεπάσατο, οἷα νεβρὸν αἱ μανίαις ἀρξάμεναι αἱ Μινυάδες. ἔνθα φιλοῦσιν οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχειν Μινυάδας, αἱ ἐδίωκον αὐτὰς διὰ τὸ ἄγος. ἐκ δὴ τούτων ἐγένοντο ὄρνιθες: καὶ ἡ μὲν ἔμεινε τὸ ἔθος εἰς νυκτερίδα, ἡ δὲ εἰς γλαῦκα.

Γυναῖκες κιθαρῳδὸν ὑπὸ τῶν Συβαριτῶν φονευθέντος. Κεφ. μγ.

ΕΝ Συβάρει κιθαρῳδὸν ᾄδοντος ἐν τῷ ἀγωνίᾳ, ὃν ἐπετέλουν τῇ Ἥρᾳ: στασιάντων ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν Συβαριτῶν, καὶ τὰ ὅπλα λαβόντων ἐπ' ἀλλήλους, φοβηθεὶς ὁ Κιθαρῳδὸς

δὸς σὺ ὦ πῦ σολῦ κατέφυγμ ἐς τ̃ τ̃ Ηρας βωμόν. οἱ ἢ δὲ φ̓ταῦθα ἐφάσαν τ̃ κι θαρσδῖ. ὀλίγῳ ἢ ὕστερ) ἐδόκ ει αἷμα φ̓ τῷ ζ Ηρας ναῷ ἀναβρύζμ, σδὲμ ἔλαθον πηγῆς ἀφνάσ. Συβαρῖται ἢ ἐπεμψαν ἐς Δελφούς. ἡ ἢ Πυθία ἀπεκρίνατο: Βαῖμ' ἀπ' ἐμῶν τερπόδων, ἐπὶ δι φόνος ἀμφὶ χέρεσσι, παλὺς ἀκροτάζων ἀκ λαΐνα σδῶ ἐρυκ. οὔ σε θεμις δύσω, μισῶ θρασύποντα κατέκτας, Ηρης πῶς βωμοῖσι, θεῶν τίσιν ὐκ ἀλιτάνας. Τοῖς δὲ κακῶς ῥέξασι δίκης τέλος ὀχὶ χρονιεῖ, οὔδ' ἀπαιτῆσθαι, σδ εἰ Διὸς ἔγγονοι ἆσν. Αλλ' αὐτ̃ κεφαλῆσι, νῷ φ̓ σφετέροισι τέκεσσιν, Εἰλᾶτ), ζ̃ πῆμα σλόμοις ὧν πῦ μαλ βαίν. Η ἢ δίκη ὐκ ἐβράδυνε. Κροτωνιάτ)σι γὰ φανεῖσα ὅπλα θέμενοι, ἀνάστατοι ὑπ' ἐκείνων ἐγένοντο, ζ̃ ἡ πόλις αὐτ̃ ἠφανίσθη.

Περίανδρος δυσμενὴς βοηθῆσ τοῖς ἑταίροις, ζ̃ μὴ βοηθοῦντος: ζ̃ ἑτέρ βοηθοῦντος ἢ, ἀκτυχοῦντος δέ. Κεφ. μδ.

Νεανίσκοι τρεῖς εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενοι θεωροὶ συμπολίτ), κακούργοις συμπεριτυγχάνουσιν. ὁ δὲν εἷς ἀπέδρα αὐτοὺς λῃστάς, ὁ ἢ ἕτερ αὐτ̃ σωτηρίαν δὶ λοιπῶ τ̃ κακούργων, τ̃ ἄλλων πεφονευμένων: ζ̃ τὸ μὲ λῃστὴ ἁμαρτῶν, ὥστε ἢ τὸ ξίφ τ̃ φίλου. δὶ ἀκροχαίτη δὲν ἡ Πυθία αὖθις πάλ. Ανδρὶ φίλῳ θνήσκοντι πρὸν τέλας ὐκ ἐβοήθ. οὔ σε θεμις δύσω, πρόφρων καλέος ἐξιθυνῆσ. Καὶ τῷ ἑτέρῳ ἢ αὖθις πάλ, ἱερωμένῳ τ̃ Πυθίαν. Κτανὰς τ̃ ἑταῖρον, ἀμυνόμ, ὃ σ' ἐμύαν Αἷμα, τῖλός ἢ χέρας καθαρὼ τρόπ, ἢ πάρ πάλαι.

Χρησμὸς Φιλίππῳ δοθείς. Κεφ. με.

Φιλίππῳ φασὶ χρησθῆν ἐκπεσεῖν φ̓ Βοιωτοῖς φ̓ Τροφωνίου, φυλάττεσθαι δ̃ῖν τὸ ἅρμα. ἐκεῖνον δὲν δίκαι τ̃ χρησμῶ, λόγος ἔχει μηδ' ἑπόμεν αὐαβλῶναι ἅρμα. δίπλοῦς δὲν ὢν τὸ πεῖς ὑποῤῥεῖ λόγος. οἱ μὲ γάρ φασι, τὸν τ̃ Παυσανίου ξίφος ὧν τ̃ Φιλίππου δι χρῆσθαι, ἅρμα ἔχειν ὧν τ̃ λαβῆς δι αγλυμμένον ἐλεφάντινον. ὁ ἢ ἕτερος, τ̃ Θηβαϊκὸν τ̃ καλουμένου Αρμα περιλθόντα λίμνην, ἀποφαγεῖν. ὁ μὲ πρῶτ λόγ, δίκαιός: ὁ δὲ, ὐκ ἂν πάντας ἀξιοίτησε.

Νόμ Σταγειρτῶν. Κεφ. μς.

Σταγειρῖται ἢ ἐπεμψαν ἐς τὸ Δελφικὸν μαντεῖον, ἐρησόμενοι τὸν θεὸν, ὅ τι ἂν ποιοῦντες μάλιστα εὖ οἰκοῖεν. ἡ ἢ Πυθία ἀπεκρίνατο, νόμους θέσθαι. οἱ ἢ ἐρόμενοι πάλιν, τίνας ἂν νόμους θεμένοι ἄριστα οἰκοῖεν, ἔλεγεν ἡ Πυθία τοὺς παρὰ σφίσι κειμένους. ἦν ἢ οὗτος ὁ νόμος, ἐν ᾧ ἐκέλευον τοὺς ἄρχοντας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ λευκοῦ λίθου καθίζειν, ἵνα ἐπακούωσι τῶν δεομένων. ἐκέλευον δὲ καὶ τοὺς ἀπόρους ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ λευκοῦ λίθου καθίζειν, ἵνα ἐπακούωσι τῶν δεομένων. ἐκέλευον δὲ καὶ τοὺς ἀπόρους ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ λευκοῦ λίθου καθίζειν, ἵνα ἐπακούωσι τῶν δεομένων.

citharœdus cum ipsa stola confugit ad aram Iunonis. At illi ne in isto loco quidē manus à citharœdo abstinuerunt. Paulo uerò pòst sanguis uidebatur in Iunonis templo scaturire, nō secus quàm ex perenni fonte. Sybaritæ cum oraculum Delphicum consultum misissent, tale responsum acceperunt. Cede meis mensis, manibus nā sanguis adhærens, Destillansq; recens, prohibet tibi limina templi. Nō tibi fata canam: magnæ Iunonis ad aram, Musarum innocuum strauisti cæde ministrum. Non immortales hoc dij patientur inultum. Si quis enim prudens, scelerata è mente profectum Committat facinus, grauis hūc propè pœna sequetur. Non exorabit, neq; si genus ab Ioue summo Duceret: ipse suo collo, collisq; nepotum, Hoc luet, & generi cumulatim damna ferentur. Neq; ultio tardata est. Cum enim aduersum Crotoniatas bellū gererent, subacti sunt ab illis, & ciuitas eorum subuersa est.

De quodam qui poterat quidem socijs auxilium ferre, non autem uolebat: & alio, qui uolebat succurrere, infeliciter autem cesserat.

Cap. XLIIII.

TRes adolescentes eiusdem ciuitatis, iter Delphos ad consulendum oraculum facientes, in latrones incidunt. Vnus correpta fuga, declinat latrones. Alius uerò, cum reliquis interfectis impetū faceret in superstitem sicarium, à latrone aberrauit, in socium uerò ensem impulit. Ei igitur qui fugerat, tale responsum ab oraculo datum est: Occidi socium prę-sens es passus amicum, Non tibi uaticinor, sacro te proripe tēplo. Et alteri consuleti, talia respondit Pythia: Defendēs socium, uerso mucrone necasti: Purior es manibus nunc, q̄ prius esse solebas.

Oraculum Philippo redditum.

Cap. XLV.

PHilippū in Bœotia ferunt in æde Trophonij responsum accepisse, ut caueret sibi à curru. Illum igitur metu oraculi, nunquā ascendere currū uoluisse perhibēt. Hinc iam duplex fama euulgata est. Nā alij dicūt, Pausaniæ gladiū, quo Philippū peremit, in capulo currū ex ebore sculptū habuisse. Alij uerò, cum circuiret Thebaicā paludē, cui Currus nomen erat, trucidatū esse. Atq; prior sermo uulgaris est, posterior uerò nō ita frequēs.

Lex Stagiritarum. Cap. XLVI.

Stagiri-

STagiritarum hęc est lex, planè eiusmodi ut Græcā agnoscere possis: Quod non deposuisti, inquit, ne tollas.

De Timotheo, & alijs, quibus sua uirtus non profuit. Cap. XLVII.

TImotheū primùm quidem laudibus Athenienses extulerunt. postq; uerò delinquere peccareq; uisus est, nihil eum iuuit pristina fortitudo, ne parū quidem, sed neq; maiorū uirtutes profuêre quicq. Ad Themistoclem uerò nullum omnino redijt emolumentū, neq; ex nauali pugna quam circa Salaminē fecit, neq; ex legatione quā Spartam obiuit, cum Athenienſium munitionē occultaret. Exulauit eñ ille non solū ex Athenienſiū urbe, uerum etiam è tota Græcia. Et Pausaniæ Lacedæmonio nihil adiumēti attulit Platæenſis uictoria, quo minus cum Byzantij nouas res moliretur, & Persico morbo laboraret, etiam eum fauorē, quē ex anteactis sibi conciliârat, amitteret. Phocionē uerò præconiū illud bonitatis & iustitię nō eripuit, quo minus cū iam septuagesimū quintū annū ageret, neq; uel minimā iniuriā Athenienſibus intulisset, capitis ab Athenienſibus damnaretˉ, qñ Piræum fuisse ꝓditurus ab Antipatro accusatus erat.

Vide Plutarchum in uita Phocionis.

FINIS LIBRI III.

Σταγειριτῶν νόμος ἐστὶ καὶ παύτη Ἑλλωνικός: ὁ μὴ κατίδου φησί, μὴ λάμβανε.

Περὶ Τιμοθέου, καὶ ἄλλων οὐδὲν ὠφελησάντων τὸ ἰδίας αὐθραγαθίας. Κεφ. μζ.

Τιμόθεον τὰ μὲν πρῶτα ἐπήνουν Ἀθηναῖοι, ἐπεὶ δὲ ἐσ̣ὸξον ἁμαρτεῖν ἃ ἔδοξεν, ἡ φθόνουσα αὐτὸν αὐθραγαθία ἀλλ' ὀλίγον ἴσωσεν, οὐδὲ μὴν ἀπ' παλαιῶν ἀφιεταί. Θεμιστοκλῆς δὲ οὐδὲν ὤνησε, οὔτε ἐκ τῆ ναυμαχίας τῆ πρὸς Σαλαμῖνα, οὔτε ἐκ τῆ πρεσβείας τῆ ἐς Σπάρτην: λέγω δὲ ὡς ἐπρέσβευσε κλείπων τὴν Ἀθηναίων τείχισιν. ἔφυγε γὰρ κἀκεῖνος οὐ τὰς Ἀθήνας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν. καὶ Παυσανίαν ὁ τὸν Λακεδαιμόνιον οὐδὲν ὄνησεν ἡ ἐν Πλαταιαῖς νίκη. ἐπεὶ δὲ ὧν ἐν Βυζαντίῳ ἐκαινούργει, καὶ φόσει περσικὰ, ἐπὶ τούτῳ διέφθειρε καὶ τὴν χάριν τὴν ἐκ τῆς πρώτης. Φωκίωνα δὲ ἡ δυφαμία ἡ καλοῦσα αὐτὸν χρηστὸν, οὐδὲν ὠφέλησεν, οὐδὲ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἃ πρὸ οὗ διεβίωσεν οὐδὲν ἀδικήσας τοὺς Ἀθηναίους ἐν βραχεῖ. ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν Ἀντιπάτρῳ τὴν Πειραιᾶ προδιδόναι, Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν αὐτοῦ θάνατον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER QVARTVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Gentium & populorū diuersi mores. Cap. I.

LEucanorū quędam lex sic habet: Si sub occasum solis uenerit peregrinus, uoluerit q; sub tectū alicuius diuertere, & is hominē non susceperit, mulctetur, & pœnas luat inhospitalitatis: ut mihi quidem † ὦν uidetur, & uenienti, & Ioui hospitali.

Dardanenses Illyricos ter solummodò per uniuersam uitam audio lauari cōsueuisse, post partum, cum nuptias ineunt, & cum mortem obierunt.

Indi ad usurā pecuniā non locant, neq; accipiūt. Sed neq; fas est, hominē Indum aut iniuriā inferre, aut pati. Proinde neq; syngraphā, aut depositum faciunt.

Ἐθνῶν ἐθῶν διάφορα. Κεφ. α.

ΑΕγέων νόμος Λευκανῶν, ἐὰν ἥλιος δυσάντος ἀφίκηται ξένος, καὶ πρελθὼν ἐκλύσῃ ἐς στέγην τινός, εἶτα μὴ δέξηται ὁ αὐθραγαθίζηται αὐτὸν, καὶ ἐπέχῃ δίκας τῶν ξενίας: ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ τῷ δὲ ἀφικομένῳ, καὶ τῷ δὲ ξενίῳ Διΐ.

Οἱ Δαρδανεῖς, οὓς † τὸν τὸ Ἰλλυρικὸν, ἀκούω ἅπαξ λουσθῆναι μόνον πρὸ πάντα τὸν αὐτῶν βίον, ὅταν γαμῶνται, καὶ ἀποθανόντας.

Ἰνδοὶ ὅτε δανείζουσιν, ὅτε λαμβάνουσι δανείζεσθαι. ἀλλ' ὁδὲ θέμις αὐθραγαθίζεσθαι Ἰνδῷ, ὅτε ἀδικῆσαι, ὅτε ἀδικεῖσθαι. διὸ δὴ ποιοῦσι συγγραφὴν, ἢ πρᾶγμα τιθέμενοι.

Lex

Νόμος ἦν Σαρδιῶσι, τοὺς ἤδη γηρακότας τ πατέρων οἱ παῖδες ῥοπάλοις τύπτοντες αἴροιεν, καὶ ἔθαπτον, αἰσχρὸν ἡγούμενοι τ λίαν ἐπιεργκρον ὄντα ζῆν ἔτι, ὡς πολλὰ ἁμαρτανόντος τ σώματος τοῦ δι' ὑπὸ γήρας ἀπονηκότος. Τῶν δ' αὖτ ἦν νόμος τοιόσδε. ἀργίας ἅπασαν δίκαιον, καὶ τ ἀκὴν ζῶντα ἐπιτρέπειν, καὶ διδόναι τὰς ὀφειλάς, ἀκριβολογούμενα ὁθενοῦν ζῆν.

Ἀσσύριοι τὰς ὡραίας γάμου παρθένους ἀθροίζαντες εἰς μίαν πόλιν, ἀγοραῖον αὖτ προκηρύττουσι. καὶ ἑκάστου λαβόντες ἂν πρίηται, ἀπάγει νύμφην.

Βίβλιον αὐτῷ φ' ὁδῷ πορευτέον ἀδέν ὧν μὴ κατίθεσθαι αἰρεῖται: ὑπολαμβάνει γὰρ ἡγεῖσθαι τὸ τοιοῦτον εὕρημα, ἀλλὰ ἀδίκημα.

Βερβίκκαι οὓς ἑβδομήκοντα ἔτη βιβιωκότας ἀπεκτόνασι, τοὺς μὴ ἄνδρας καθυόντας, ἀπάγχοντες ἢ τὰς γυναῖκας.

Κόλχοι τοὺς νεκροὺς φυρσαῖς βάπτουσι: καὶ καταῤῥάψαντες, ἐκ τ ξύλων δένδρων ἀνατῶσι.

Λυδοῖς ἦν ἔθος πρὸς τ συνοικεῖν τὰς γυναῖκας αὐθράσιν, ἑταιρεῖν: ἅπαξ ἢ καταζευχθείσας, σωφρονεῖν. τὴν ἢ ἁμαρτανόσαν εἰς ἕτερον, συγγνώμης τυχεῖν ἀδυνάτου ἦν.

Περὶ Νικοστράτου κιθαρῳδοῦ διαφορᾶς πρὸς Λαόδικον τ κιθαρῳδόν. Κεφ. β.

Νικόστρατον τ κιθαρῳδὸν λόγος τις πρίεσθαι λέγων, Λαοδόκῳ τῷ κιθαρῳδῷ διαφερόμενον ὡσὲν μουσικῆς ἐπεῖν: ὅτι ἄρα ἐκεῖνον μὲν ὄντα μεγάλης τῆς τέχνης μικρὸν, αὐτὸν δὲ μικρᾶς μέγαν. ὁ μόνον ἢ ἄρα ὅτι σεμνὸν οἰκίαν ὠκῆσθαι, καὶ πλοῦτον, ἀλλὰ γὰρ καὶ τέχνῃ: εἰ γέ τι δεῖ πρόσεχειν Νικοστράτῳ δ' καὶ καλῶς ἔχον ἀκούειν.

Περὶ Πολυγνώτου, καὶ Διονυσίου γραφέων. Κεφ. γ.

Πολύγνωτος ὁ Θάσιος, καὶ Διονύσιος ὁ Κολοφώνιος γραφεῖς ἦσαν: καὶ ὁ μὲν Πολύγνωτος ἔγραφε τὰ μεγάλα, καὶ ἐν τοῖς πλείοις ἐργάζετο τὰ ἄθλα: τὰ δὲ τ Διονυσίου πλῆθος τοῦ μεγέθους, τῇ τοῦ Πολυγνώτου τέχνῃ ἐμμεῖναι, εἰς τὴν ἀκρίβειαν, πάθος, καὶ ἦθος, καὶ σχήματος χρῆσιν, ἱματίων λεπτότητας, καὶ τὰ λοιπά.

Νόμος Θηβαίοις περὶ τεχνιτῶν, καὶ γραφέων. Κεφ. δ.

Ἀνὼ κεῖσθαι νόμον Θήβησι παρεστάναι τοῖς τεχνίταις, καὶ τοῖς γραφεῦσι, καὶ τοῖς πλαστικοῖς, εἰς τὸ κρεῖττον τὰς εἰκόνας

Lex erat Sardoa, ut filij patres iã senio confectos fustibus cęderẽt, & interẽptos sepelirent: absurdũ arbitrantes esse, si delirus senex ulterius in uiuis agat, eo quòd sæpissimè in fraudem peccatumq; impellatur corpus senectute grandæua maceratũ. Apud eosdẽ eiusmodi lex erat. Pœnas ignauiæ & socordiæ cõstituebant: & qui otiosè uiueret, eum rationẽ reddere oportebat, & unde uiueret ostendere.

Assyrij uirgines suas coniugio maturas in unam ciuitatem aliquam conducunt, atq; uenum proponunt. Et quam quisq; emerit, eam sponsam abducit.

Biblij in uia, si inciderunt in aliqd, nihil tollũt quod nõ posuerũt. Non enim hoc inuentum, sed furtum arbitrantur esse.

Berbiccæ omnes septuagesimum annũ egressos, interficiũt: uiros mactando, mulieres uerò strangulando.

Colchi mortuos suos in pellibus sepeliunt, & insutos ex arboribus suspendũt.

Lydis moris erat, ut mulieres, anteq; cũ maritis cõcumberent, corpus prostituerẽt. Cùm aũt semel copulatæ fuissent, deinde omni tẽpore cõtinentes essent. Quę uerò postea cũ alio rem habuisset, ea sine uenia & misericordia plectebatur.

De Nicostrati citharistæ dissidio cũ Laodoco citharœdo. Cap. II.

RVmor quidã circumferẽ, Nicostratũ citharistã cũ ob artẽ muficã dissideret à Laodoco citharœdo, dixisse, illũ in magna arte exiguũ esse, se uerò in exigua magnũ. Non aũt solum laudabile est rem familiarem & opes amplificare, sed etiam artem, si Nicostratum rectè & bene hoc consulentem audire uolumus.

De Polygnoto & Dionysio pictoribus. Cap. III.

POlygnotus Thasius & Dionysius Colophonius, duo pictores erant. Et Polygnotus iã magna pingebat, atq; in perfectis certamina subibat. Dionysij uerò picturæ, præter magnitudinem, continebãt exquisitissimam Polygnoti artis imitationem, affectus, mores, formæ habitudiné, uestium subtilitates, & reliqua.

Lex Thebana de artificibus & pictoribus. Cap. IIII.

AVdio legem fuisse Thebis, præcipientem artificibus, tum pictoribus, tum figulis, ut imaginum formas quoad possent optimè exprimerent.

Iis autem

Iis autem omnibus qui deterius aut finxissent, aut pinxissent, pro pœna mulctã pecuniariam irrogantem.

μιμεῖσθαι, ἀπειλεῖ δὲ ὁ νόμος τοῖς εἰς τὸ χεῖρόν ποτε ἢ πλάσασιν, ἢ γράψασι, ζημίαν τὸ τίμημα ὄφλειν.

Qui beneficiorum memores fuerint. Cap. V.

Τίνες δὲ εὐεργεσιῶν ἐμνήσθησαν. Κεφ. ε.

BEneficia in memoria habuerunt, & gratiam pro ijs reposuerũt: Theseus Herculi. cum enim Aidoneus rex Molossorũ Theseum in uincula cõiecisset, quando uenerat cum Pirithoo ad rapiendam regis coniugem, non ut sibi nuptias pararet, sed in gratiam Pirithoi illud faciens, Hercules profectus ad Molossos, eum liberauit: ob quam causam Theseus aram in honorem illius erexit. Et septẽ illi ad Thebas Pronacti gratiã pro officio reposuerunt. Cum enim ipsorũ causa perijsset Pronax, in honorem illius ludos instituerũt, quos multi putant Archemoro duci cõsecratos fuisse. Et Hercules beneficiũ repẽdit Nestori. Cum eũ Neleus eũ † hospitio recipere nollet, omnesq; cęteri filij pedibus in parentis sententiã irent, solus Nestor nõ consensit. Quamobrẽ etiã capta ciuitate Neleũ unà cum reliquis filijs interemit. Nestori uerò nõ solũ pepercit, uerumetiã auitũ ei regnum gubernandũ tradidit. Athenienses etiã publicè gratiã posteris Herculis retulerunt: quoniã eũ stirpis illorũ autor de Theseo bene meritus fuerat, idcirco deduxerunt eos Athenienses in Peloponnesum. Hercules etiã Cleonensibus illis trecentis & sexaginta, gratiã reddidit: qui cum eũ aduersus Molionides adiuuissent, & fortiter honesteq; cecidissent, in ipsos honorem transtulit, quẽ sibi Nemeenses deferebant, cum leonem in illorũ regione uersantẽ, & omniũ agros disperdentẽ cepisset. Item Menestheus Petei filius non ingratũ se præbuit aduersus Tyndaridas, qui eiecto Theseo, matreq; eius Aethra captiua ducta, regnũ Menestheo tradiderũt. quamobrem primus eos Menestheus regum & saluatorũ nomine salutauit. Darius etiã Hystaspæ filius cum adhuc in priuatis uitã degens, uestẽ dono à Syloſonte accepisset, postquã imperij compos effectus est, remuneratus est eũ, potestate patriæ Sami ei concessa: aureis ferrea, dixerit aliquis, si precium spectes, commutans.

† ἀρχῆς.

† purgare

Εὐεργεσιῶν ἀπεμνήσθησαν, καὶ χάριτας ἀντὶ αὐτῶν ἀπέδοσαν, Θησεὺς μὲν Ἡρακλεῖ. Αἰδωνέως γὰρ αὐτὸν τοῦ Μολοσσῶν βασιλέως δήσαντος, ὅτε ἐπὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἦλθεν μετὰ Πειρίθου ἁρπασόμενος αὐτῆς ὁ Θησεὺς, (οὐχ ἑαυτῷ ταῦτα ποιῶν τὸν γάμον, ἀλλὰ γὰρ τῷ Πειρίθῳ χάριν τοῦτο δρῶν,) Ἡρακλῆς εἰς τοὺς Μολοσσοὺς ἀφικόμενος ἐρρύσατο αὐτὸν τῆς θυσίας. καὶ δὴ καὶ ταῦτα ἐκείνου αὐτῷ βωμὸν ἀνέστησε. Καὶ οἱ ἐπὶ τοῖς Θήβαις Πρόνακλα καὶ ἑπτὰ ἄλλοι χάριτας ἀπέδοσαν. δῆλα γὰρ αὐτοῖς ἀγωνισάμενος ὁ Πρόνακλος τὸν ἀγῶνα ἔθεσαν ἐπ' αὐτῷ, ὃν οἱ πολλοί φασιν εἶναι ἐπ' Ἀρχεμόρῳ τεθλῶσθαι † δηλαδὴ ἄρχοντι. Καὶ Ἡρακλῆς δὲ χάριτας ἀπέδωκε Νέστορι. Νηλέως γὰρ αὐτὸν ὁ Βουλιμίου καθῆραι, οἱ μὴ ἄλλοι παῖδες συμψυχοι ἦσαν τῷ Νηλεῖ, ὁ δὲ Νέστωρ οὐχί. καὶ δὴ ταῦτα ἑλὼν τὴν πόλιν Ἡρακλῆς, τὸν μὲν Νηλέα, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας αὐτοῦ ἀπέκτεινεν: οὐ μόνον δὲ ἐφείσατο Νέστορος, ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν τῆς πατρῴας ἔσχεν ἔδωκεν. Καὶ Ἀθηναῖοι δὲ ἀνδρείοις τοῖς Ἡρακλέους ἀγχόνοις ἀπέτισαν χάριτας. ἐπεὶ γὰρ καὶ ἐκείνων ὁ πατὴρ συνεργέτης ἐγένετο τοῦ Θησέως, οἱ Ἀθηναῖοι δὴ ταῦτα κατήγαγον αὐτοὺς εἰς Πελοπόννησον. Καὶ Ἡρακλῆς δὲ ἀπέδωκε χάριτας τοῖς ἐκ Κλεωνῶν τριακοσίοις καὶ ἑξήκοντα. τούτοις γὰρ τοῖς Μολιονίδαις συστρατεύσασιν αὐτῷ, καὶ ἀρθανοῦσιν δὲ καὶ καλῶς, ἀπέδωκεν τὴν γῆν Νεμέα τιμῶν, ἃς ἔλαβε πρὸς τῶν Νεμέων, ὅτε τὸν λέοντα χειμάζοντα αὐτοῖς, καὶ λυμαινόμενον αὐτῶν τὰ ὄρεα ἐχειρώσατο λέοντα. Καὶ Μενεσθεὺς δὲ ὁ Πετεῶ πάλιν τοὺς Τυνδαρίδας ἐκ ἐγένετο ἀχάριστος. ἐκβάλλοντος γὰρ ἐκείνους τοὺς Θησέως υἱοὺς, καὶ τὴν μητέρα Θησέως Αἴθραν αἰχμάλωτον λαβόντος, ἔδωκαν τῆς Βασιλείαν τοῦ Μενεσθέως. δῆλα ταῦτα πρῶτος ὁ Μενεσθεὺς ἄνακτές τε, καὶ σωτῆρας ὠνόμασε. Καὶ Δαρεῖος δὲ ὁ Ὑστάσπου πρὶν Σύλοσῶντος λαβὼν ἰμάτιον ἐπιδιάτης ἦν, ὅτε ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς Βασιλείας, ἔδωκεν αὐτῷ τῆς πατρίδος τὴν ἀρχὴν, τῆς Σάμου. χρυσᾶ χαλκείων φαίη τις ἄν.

Oraculũ pro Athenienſib⁹. Cap. VI.

Χρησμὸς ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων. Κεφ. ς.

Cum

On

Ὅτι ἤνιξε ἐβούλοντο Λακεδαιμόνιοι τῷ Ἀθηναίων ἀφανίσαι πόλιν, ἠρώτησαν τὸ θεῖον, καὶ ἀπεκρίνατο, τῷ κοινῷ ἑστίαν τῶν Ἑλλήνων μὴ κινεῖν.

Οτι φίλοτιμόν μήτι γ' θανάτῳ καλῶν ὄνειν ἀναπαῦσαι, καὶ περὶ Παυσανίου. Κεφ. ζ.

Οὐκ ἐῷ ἅρα τοῖς κακοῖς ὁδὲ τὸ ἀρθαναῖν λέγεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ τότε ἀναπαύονται: ἀλλ' ἢ παντελῶς ἀμοίρους ταφῆς, ἢ καὶ ἐὰν φθάσωσι ταφῶσιν, ὅμως καὶ ἐκ τῆς τελευταίας τιμῆς, καὶ τοῦ κοινοῦ πάντων σωμάτων ὅρμου, καὶ ἐκεῖθεν ἐκπίπτουσι. Λακεδαιμόνιοι γὰρ Παυσανίαν μηδίζαντα, οὐ μόνον λιμῷ ἀπέκτειναν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸ νεκρὸν ἐξέβαλον αὐτοῦ ἐκτὸς τῶν ὅρων, φησὶν Ἐπιτιμήδης.

Περὶ μεταβολῆς τύχης. Κεφ. η.

Εἶτα τίς οὐκ οἶδε τὰς τῆς τύχης μεταβολὰς ἐξαπόπους, καὶ ταχείας; Λακεδαιμόνιοι γὰρ Θηβαίων κρατοῦντες, αὐτοὶ πάλιν ὑπ' ἐκείνων οὕτως ἐχειρώθησαν, ὡς τοὺς Θηβαίους μὴ μόνον εἰς Πελοπόννησον ἀφικέσθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὴν Εὐρώταν ἐλεύθεραν, καὶ τῶν τῶν Λακεδαιμονίων τειμῶν χώραν: καὶ ὀλίγου καὶ τὴν πόλιν κατέλαβον, εἰ μὴ Ἐπαμεινώνδας ἦλθε, μὴ Πελοποννήσιοι πάντες συμπνεύσωσι, καὶ ὑπὲρ τῆς Σπάρτης ἀγωνίσωνται.

Διονύσιος ὁ τύραννος κατασὰς ὑπὸ Καρχηδονίων εἰς πολιορκίαν, ἀθεμιτώτατα αὐτῷ σωτηρίας ὑποφαινομένης, αὐτὸς μὲν ἄθυμος ἦν, καὶ ὑπενόει θρασμόν, τῶν δὲ ἑταίρων αὐτῷ τις Ἑλλοπίδης ὄνομα προσελθὼν ἔφατο: ὦ Διονύσιε, καλὸν γὰ τάφιον ἡ τυραννίς. αἰδεσθεὶς ὂν ὦν τοῦτο αὐτὸς ἀνέρρωσε τὸν γνώμην, καὶ σὺν ὀλίγοις πάμπολλους μυριάδας κατηγωνίσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν μείζω ἐποίησε.

Καὶ Ἀμύντας δὲ ὁ Μακεδὼν ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν προσοίκων Βαρβάρων, καὶ ἀπολαλὼν τὸν ἀρχὴν, γνώμην μὲν εἶχεν ὡς ἐγὼ ἀπολείψων τὴν χώραν τελέως, ἠγάπα γ' ἂν διασωθεὶς αὐτὸν γοῦν μόνον. ἐπεὶ δὲ γ' τούτοις ἦν, ἔφατό τις πρὸς αὐτὸν, τὴν Ἑλλοπίδου φωνὴν: καὶ μικρὸν χῶρον καταλαβὼν, καὶ ἀθροίσας ὀλίγους στρατιώτας, ἀνεκτήσατο τὴν ἀρχήν.

Οτι τὸν Ὦχον οἱ Αἰγύπτιοι τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ ὄνον ἐκάλουν, τὸ νωθὲς αὐτοῦ τὸ γνώμης ἐκ τῆς ἀθυμίας τῆς ζώου διαβάλλοντες, ἀνθ' ὧν ἐκεῖνος τὸν Απιν πρὸς θύραν καταθύσας ὄνῳ.

Δίων

CVm Lacedæmonij uellent ciuitatẽ Athenienſiũ funditus extirpare, conſulto oraculo, reſponſum eiuſmodi tulerũt: Cõmunem † arã Græciæ ne moueatis. † Εσια, foc⁹, ara.

Quòd aliquãdo ne in morte quidẽ requiẽ impetrent mali: & de Pauſania. Cap. VII.

NE in morte quidẽ ſcelerosis hominibus aliqd lucri propoſitũ eſt, quoniã neq; tunc poſſunt quieſcere. Sed aut ꝓrſus deſtituunt ſepultura: aut quanq; ſepeliant, tamẽ ſupremũ honorẽ & cõmunẽ omniũ corporũ portũ amittũt. Sic Pauſaniã Lacedæmonij, cũ ad Medorũ partes animũ deflexiſſet, nõ ſolũ fame ad mortẽ adegerũt, ſed inſuper etiã cadauer eius extra terminos eiecerũt, ut refert Epitimed.

De fortunę uiciſsitudine. Cap. VIII.

QVis uerò tã ſtupidus eſt, q inſtabiles & repẽtinas fortunæ cõmutationes ignoret? Sic Lacedęmonij cũ Thebanorũ domini eſſent, adeò rurſus ab illis fuerũt ſubacti, ut Thebani nõ ſolũ in Pelopõne ſum peruenirent, uerumetiã Eurotã tranſirent, & Lacedæmoniorum terram deuaſtarent, & propemodum ciuitatẽ etiam ipſam cepiſſent, niſi ueritus eſſet Epaminondas, ne uniuerſi Peloponneſij conſpiratione facta, pro Sparta dimicarent.

Dionyſius tyránus à Carthaginenſibus obſidione interceptus, cũ nullã ſpem ſalutis reſtare uideret, planè animo cõſternabatur, & pedũ uiã meditabat. Verùm cũ ex familiaribus quidã Ellopidas nomine diceret: O Dionyſi, quàm ſpecioſa ſepultura eſt ipſa tyrannis: pudore ſuffuſus animum recepit, & cum pauciſsimis multas myriades ſuperauit, ditionemq; ſuam ampliorem effecit.

Amyntas Macedo, cũ ab accolis finitimisq; Barbaris uictus, regnũ ꝓdidiſſet, ſtatuebat apud animũ ſuũ regionẽ etiã in uniuerſum relinquere, tantum ut uitã ſaluam & incolumẽ ſeruare poſſet. Dum in his anxius ageret, quidã ad eum dictũ Ellopidæ ꝓtulit. Itaq; occupato illo loco, collectisq; militib. recuperauit imperiũ.

Ochum Aegyptij uernacula lingua aſinum appellabant, inertem eius animum, imbecillitati animalis per uituperiũ comparantes. Quamobrem ipſe Apin, ui abſtractum immolauit aſino.

Dion Hipparini filius in exilium missus à Dionysio cum bis mille militibus eum rursus expugnauit. Ita effecit, ut in quo statu ipse fuisset antea, in eum iam suæ calamitatis authorem detruderet.

Syracusij nouē triremibus inuadentes centum & uiginti triremes Carthaginensium, longè superiores extiterunt.

De Platonis humilitate, & Aristotelis ingratitudine. Cap. IX.

PLato filius Aristonis in Olympiade cū ignotis hominib. ignotus etiā ipse contuberniū instituit. Quorū animos ita sibi deuinciebat & demerebatī in cōuersatione, frugaliter cum eis cōuiuando, & totum diem cōmercium agitando, ut peregrini gauderent sibi talem uirum oblatum esse. Sed neq; Academiæ, neq; Socratis mentionē ullā faciebat: solū hoc eis indicans, se Platonē appellari. Cū uerò Athenas uentū esset, perhumaniter eos recepit Plato. Tum hospites: Age monstra nobis, inquiūt, Platonē tibi cognominē discipulum Socratis. Et duc nos in Academiā, sisteq; nos corā homine, ut etiā aliquā uoluptatē ab eo percipiamus. At ille clam subridēs, quemadmodū solebat: Ego uerò, inquit, ille sum. Quod cū audissent, obstupuerunt, q; ignorassent se tanti uiri usos familiaritate, qui sine iactātia omni & sine ostentatione secū esset cōuersatus: & specimē dedisset, q; etiā sine consuetis philosophicis sermonibus, quorūuis beneuolentiam sibi cōciliare posset.

Plato nominare solebat Aristotelē pullum. Quid autem hoc sibi nomen uoluerit, ex eo liquet, quòd pullus cum saturatus est lacte materno, calcibus petit matrem. Significabat igitur Plato, inuoluto quodam sermone, ingratitudinem Aristotelis. Etenim is cum maxima philosophiæ semina & accessus à Platone accepisset, suffartus optimis quibusq;, auersatus, scholam contra Platonem aperuit, & in Peripato cum suis familiaribus & discipulis aduersus eum pugnauit, & Platonis æmulus esse cupiebat.

Quo animo fuerit erga populū Athenienſem Pericles. Cap. X.

AN uerò nō summè populū Athenienſem colebat Pericles, Xāthippi filius? Ego quidē ita credo. Quotiescunq; enim uerba

Δίων ὁ Ἱππαρίνου φυγὰς ὢν ὑπὸ Διονυσίου, μετὰ διακοσίων στρατιωτῶν αὖθις κατεπολέμησεν· καὶ ὃ πρότερον αὐτὸς ὢν, τοῦτον ἐκεῖνον εἰργάζατο, φυγάδα.

Συρακόσιοι ἓξ καὶ εἴκοσι τριήρεσι πρὸς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τὰς τῶν Καρχηδονίων παραταξάμενοι, ἐκράτησαν πολύ.

Περὶ Πλάτωνος ἀτυφίας, καὶ Ἀριστοτέλους ἀχαριστίας. Κεφ. θ.

Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος ἐν Ὀλυμπίᾳ συνεσκήνωσεν ἀγνώσιν ἀνθρώποις, καὶ αὐτὸς ἦν αὐτοῖς ἄγνως. οὕτως δὲ αὐτοῦ ἐχαρίζατο, καὶ αὐτὸς ἤσκητο τῇ σωφροσύνῃ, συνεστώμενός τε αὐτοῖς ἀφελῶς, καὶ συμμιγνύμενος ἐν πᾶσιν, ὡς ὑπερῆδεσθαι τοὺς ξένους τῇ τοῦ ἀνδρὸς σωτυχίᾳ. οὔτε δὲ Ἀκαδημίας ἐμέμνητο, οὔτε Σωκράτους. αὐτόματοι μὲν γὰρ ἐφαίνοντο αὐτοῖς ὅτι καλεῖτο Πλάτων, ἐπεὶ ἦλθον εἰς τὰς Ἀθήνας, ὑπεδέξατο αὐτοὺς σὺν μάλα φιλοφρόνως. καὶ οἱ ξένοι, Λέγε δή που ὦ Πλάτων ἐπίδειξον ἡμῖν, καὶ γὰρ ὁμώνυμόν σου γεγράκασιν ὁμιλητὴν· καὶ ὧδε τὴν Ἀκαδημίαν ἤγαγε τῷ ἐκείνου, ἵνα τι καὶ αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν. ὁ δὲ πρῶτα ὑπομειδιάσας, ὥσπερ οὖν καὶ εἰώθει, ἀλλ' ἐγώ φησιν αὐτός ἐκεῖνός εἰμι. οἱ δὲ ἐξεπλάγησαν, εἰ γὰρ αὐδρα ἔχοντα μὲν ἑαυτῶν γε τοσοῦτον, ἠγνόησαν, ἀτύφως αὐτοῦ συγχρωμένου καὶ ἀνεπιτηδεύτως αὐτοῖς, καὶ δείξαντος ὅτι διάκειται καὶ αὖ τὸν σωφρονοῦντα λόγον, χαρᾶσθαι τοὺς σωόντας.

Ὁ Πλάτων γοῦν Ἀριστοτέλη ἐκάλει πῶλον. τί δὲ ἐβούλετο αὐτῷ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο; δηλονότι ἀμολόγητα, γοῦν πῶλον ὅταν χορτασθῇ τοῦ μητρῴου γάλακτος, λακτίζειν τὴν μητέρα. ἐνίσταιτο δ' ἂν καὶ ὁ Πλάτων ἀχαριστίαν τινὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὰ μέγιστα εἰς φιλοσοφίαν παρὰ Πλάτωνος λαβὼν σπέρματα, καὶ ἐφόδια, ἅτε ὑποπλεσθεὶς τῶν ἀρίστων, καὶ ἀφωτιάσας, αὐτομολήσας αὐτῷ διατρίβει, καὶ αὐτιπαρεξάγαγε γὰρ δὴ πολιπάτῳ ἑταίρους ἔχων, καὶ ὁμιλητὰς, καὶ ἐγλίχετο αὐτίπαλος εἶναι Πλάτωνι.

Πῶς ἔχει πρὸς τὸ δῆμον τὸν Ἀθηναίων ὁ Περικλῆς. Κεφ. ι.

Εἶτα οὐκ ἴσμεν τοῦ Ἀθηναίων θεραπευτικὸς ὁ Ξανθίππου Περικλῆς; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. ὁσάκις γὰρ ἐμέλλων εἰς τὴν ἐκκλησίαν

ἐκκλησίαν πρίσθαι: ὑπὲρ μηδὲν αὖθις ῥῆμα ἐπιπολάσαι τοιοῦτον, ὅπερ ἂν ἐμέλλων ἐκταραχθήσειν ὁ δῆμος, πρόσταντος αὐτῷ ῥηθήσεσθαι, καὶ ἀβούλητον δόξαν.

Περὶ Σωκράτους φιλοκαλίας. Κεφ. ια.

Διογένης ἔλεγε, τὸν μὲν Σωκράτην αὐτὸν πρυφᾶσθαι: τρυφερὰ γὰρ καὶ τὸν οἰκίδιον, καὶ τὸν σκιμποδίον, καὶ τὰς βλαύτας δέ, αἷς ποτ' ἂν ἐχρῆτο Σωκράτης ἴσμεν ὅτε.

Περὶ Ἑλένης εἰκόνος ὑπὸ Ζεύξιδος γραφείσης. Κεφ. ιβ.

Ὁ Ζεῦξις ὁ Ἡρακλεώτης, ὅτε τὴν Ἑλένην ἔγραφε, πολλὰ ἐχρημάτισατο ἐκ τούτου τοῦ γράμματος. ὁ γὰρ εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε τῶν βουλομένων † ἀναύδην εἶτε ὁρᾶν αὐτὴν, ἀλλ' ἐδεῖτο ῥητὸν ἀργύριον καταβαλεῖν, εἶτα οὕτω θεᾶσθαι. ὡς ὧν μίσθωμα τοῦ Ἡρακλεώτου λαμβάνοντος ὑπὲρ τῆς γραφῆς, ἐκάλουν οἱ τότε Ἕλληνες ἐκείνην τὴν Ἑλένην ἑταίραν.

† ἀνωδὶ, αὐτὶ τοῦ ἀνέξως καὶ ἐλευθέρως, ἀπὸ τοῦ αὐίνημι, Eustath.

Ἐπικούρου γνώμη, καὶ εὐδαιμονία. Κεφ. ιγ.

Ἐπίκουρος ὁ Γαργήττιος ἔλεγεν, ᾧ ὀλίγον οὐχ ἱκανὸν, ἀλλὰ τούτῳ γε οὐδὲν ἱκανόν. ὁ αὐτὸς ἔλεγεν ἑτοίμως ἔχειν, καὶ τὸν Διὶ περὶ εὐδαιμονίας διαγωνίζεσθαι, μάζαν ἔχων καὶ ὕδωρ. ταῦτ' οὖν γνοὺς ὁ Ἐπίκουρος, τί βούλεται ἐπινεῖν τὴν ἡδονὴν, εἰσόμεθα ἄλλοτε.

Περὶ χρημάτων φειδοῦς καὶ φυλακῆς. Κεφ. ιδ.

Πολλάκις τὰ κατ' ὀβολὸν μετὰ πολλῶν πόνων συναχθέντα χρήματα, ὥσπερ γὰρ Ἀρχίλοχον, εἰς πόρνης γυναικὸς γαστέρα καταίρουσιν, ὥσπερ γὰρ ἐχῖνον λαβεῖν μὲν ῥᾴδιον, συνέχειν δὲ χαλεπὸν, οὕτω καὶ τὰ χρήματα. καὶ Ἀναξαγόρας φησὶν ἐν τῷ περὶ Βασιλείας, χαλεπὸν χρήματα συναγείρασθαι, χαλεπώτερον δὲ φυλακὴν τούτοις προσθεῖναι.

† singillatim, per obolos. * intestinum.

Περί τινων φιλοσόφων μουσικῶν, καὶ ἄλλα μεμαθηκότων, καὶ ἰσχυρῶν γεγονότων. Κεφ. ιε.

Ἱέρωνά φασι, τὸν Σικελίας τύραννον τὰ πρῶτα ἰδιώτην εἶναι, καὶ ἀνθρώπων ἀμουσότατον, καὶ τῆς ἀγροικίας ἄλλα μηδὲν κατ' ὀλίγον τοῦ ἀδελφοῦ διαφέροντα Γέλωνος. ἐπεὶ δὲ

De Socratis delitijs. Cap. XI.

DIogenes Socratē etiam ipsum deliciari solitū aiebat: & lautiùs uel curiosiùs quàm par esset sibi comparasse domicilium & lecticam, item crepidas, quibus aliquando solebat uti.

De imagine Helenæ à Zeuxide picta. Cap. XII.

ZEuxis Heracleotes, cum pinxisset Helenā, magnum ex eo opere quæstū fecit. Non enim gratis, neq; quemuis obuium liberè ad id contemplandum admittebat, sed primùm oportebat certam pecuniæ summam numerare, deinde potestas uidendi permittebatur. Quoniā igitur lucrum ex hac pictura faceret Heracleotes, Græci qui eo seculo uiuebāt, Helenam illam scortum uocabant.

Epicuri sententia, & fœlicitas. Cap. XIII.

EPicurus Gargettius dicebat, Cui pauca nō sufficiunt, ei nihil satis est. Ille idem dicebat se cū Ioue etiā paratū esse de fœlicitate certare, si aquā haberet & offam. Cum hæc senserit Epicurus, quo animo uoluptatē laudauerit, aliàs sciemus.

De pecuniarum parsimonia & custodia. Cap. XIIII.

SAepe pecuniæ quas multo cum labore quis † unciatim uix comparserit, iuxta Archilochum, uniuersæ semel in scorti * marsupiū effunduntur. Quemadmodum enim echinum, sic etiam nummos capere facilius est, retinere uerò difficile. Et Anaxagoras etiam in libro de Regno, inquit, magno cum negotio pecunias comportari, sed multò maiori opera conseruari & custodiri.

De quibusdam qui in morbo musicā & alia didicerunt, atq; ualetudinē bonam recuperauerunt, uel auxerunt uires. Cap. XV.

HIeron Siciliæ tyrannus primùm fuisse priuatus dicitur, & omnium hominū à musica alienissimus, ac rusticitate nihil inferior fratre Gelone. Verùm cum aliquando

quando in morbum incidisset, factus est literatissimus, cum otiũ, quod ei corporis imbecillitas imponebat, doctorũ hominum sermonibus audiendis tribueret. Conualescens igitur ex aduersa ualetudine, frequenter audiebat Simonidem Ceum, Pindarum Thebanum, & Bacchylidem Iulietam. Gelon uerò, indoctus homo permansit.

Doctissimum etiã Ptolemæum secundum aiunt euasisse, cum ægrotaret. Plato affirmat Theagé nulla alia occasione philosophiæ statuta cognouisse, q̃ morbi otio. Nam cũ is eum à ciuilibus rebus prohiberet, cópulit ad sapientiæ studium & amorem. Quis autem sapiens non imprecatus fuisset eiusmodi morbum Alcibiadi, Critiæ, Pausaniæ Lacedæmonio, & reliquis? Alcibiadi & Critiæ, ne fugientes à Socrate, alter Socratẽ iniuria læsisset, & nunc Spartanorũ, nunc Bœotiorum partes fouisset, nonnunquã etiam Thessalorum, Medorũ & Persarũ, adhærens Pharnabazo: Critias uerò truculẽtissimus euasisset, & infinitis cædibus manus suas polluisset, q̃ multas calamitates ĩtulit patriæ, & uitam omnium odijs propositã egit.

Straton etiã filius Corrhagi, utiliter & cõmodè ægrotasse uidetur: quoniã cum esset ex illustri familia oriundus, & diuitijs abundaret, non antè corporis exercitia usurpauit, q̃ ex splene laborare cœpit. Tunc enim cum remedium petere ex (palæstra &) corporis exercitijs oporteret, primùm quidem ad recuperandã ualetudinem ijs usus est. Deinde uerò cum profectus in arte nõ pœnitendos fecisset, & iã specimẽ eius daret, in ludis Olympicis, una die uicit luctã & pancratiũ: & sequẽti Olympiade, & in Nemeo, & in Isthmico, & ĩ Pythico certaminib. (similiter uicit.)

† ολυμπιάδι. pro μιᾷ fortè μν. aut alius Olympiadum numerus legi debet.

Democrates pugil etiã ipse cum laboraret ex pedibus, ad certamina uenit: & cõsistens in stadio, descripsit sibi circũ, & iubebat aduersarios, ut se expellerent extra lineã. At illi uicti sunt ab ægroto: & ipse cum benè & fortiter in statione sua perstitisset, coronam secum deportauit.

Veterũ quorundam uirorum mores peculiares. Cap. XVI.

SI quis animũ præbeat & auscultet Calliæ, statim reddet eũ temulentũ Callias: si

δὲ αὐτῷ συμπνίγη νοσῆσαι, μουσικώτατος ἀνθρώπων ἐγένετο, τῇ χολῇ τῇ ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας εἰς ἀηδύσματα περιαιδοῦμένα καταθέμενος. ῥωσθεὶς δὲ ἱερῶν συνῆν Σιμωνίδῃ τῷ Κείῳ, καὶ Πινδάρῳ τῷ Θηβαίῳ, καὶ Βακχυλίδῃ τῷ Ἰουλιήτῃ. ὁ δὲ Γέλων ἀνθρωπος ἄμουσος.

Μουσικώτατον δὲ λέγουσι, καὶ Πτολεμαῖον γενέσθαι τὸν δεύτερον, καὶ αὐτὸν νοσήσαντα. λέγει δὲ καὶ Πλάτων ὁ Θεάγους φιλοσοφῆσαι δι' οὐδεμίαν ἄλλο, ἢ διὰ τὴν νοσοτροφίαν. ἄργουσα γὰρ αὐτὸν ἱκανὴ τῶν πολιτικῶν, συνήλασεν εἰς τὴν Σοφίας ἔρωτα. τίς δὲ οὐκ ἂν νοῦν ἔχων συνηύξατο καὶ Ἀλκιβιάδῃ νόσον, καὶ Κριτίᾳ, καὶ Παυσανίᾳ τῷ Λακεδαιμονίῳ, καὶ ἄλλοις; Ἀλκιβιάδῃ μὲν καὶ Κριτίᾳ, ἵνα μὴ ἀπρόσοπτες Σωκράτους, ὁ μὲν ὕβρισεν γύκτωρ, καίπου μὲν φιλολάκων, ποτὲ δὲ Βοιωτιάζων τὸν τρόπον, καὶ αὖ πάλιν θετταλίζων, καὶ τοῖς Μήδοις, καὶ Περσῶν ἀρέσκηται φαρναβάζου γινόμενος. Τυραννικώτατος δὲ, καὶ φονικώτατος ὁ Κριτίας γενόμενος, καὶ τὴν πατρίδα ἐλύπησε πολλά, καὶ αὐτὸς μισούμενος, τὸν βίον κατέστρεψε.

Καὶ Στράτων δὲ ὁ Κορράγου, εἰς δέον ἔοικε νοσῆσαι. δῦ γὰρ γένους ἦκων, δῦ δὲ καὶ πλούτου, οὐκ ἐγυμνάζετο: καμὼν δὲ τὸν σπλῆνα, καὶ θεραπείας δεηθεὶς ἐκ τῶν γυμνασίων, τὰ μὲν πρῶτα ὅσον οὐ τοῦ ὑγιαῖναι ἐχρῆτο αὐτοῖς, χωρὶς δὲ οὐ τοῦ πρόσω τῆς τέχνης, καὶ ἐν ἔργῳ πεθέμενος αὐτῇ, † Ολυμπιάσι μὲν ἐνίκησεν ἡμέρᾳ μιᾷ πάλῃ, καὶ παγκράτιον, καὶ τῇ ἑξῆς Ολυμπιάδι, καὶ ἐν Νεμέᾳ δὲ, καὶ Πυθοῖ, καὶ Ἰσθμοῖ.

Δημοκράτης ὁ παλαιστὴς, καὶ αὐτὸς νοσήσας οὐ πόδας, πεζὸν εἰς οὐ ἀγῶνας, καὶ σὰς ἐν τῷ σταδίῳ, περιγράφων ἑαυτῷ κύκλον, περιίστατο τοὺς ἀντιπαλαιστὰς ἔξω τῆς γραμμῆς αὐτὸν περιλαβεῖν: οἱ δὲ ἡττῶντο ἀθλητοῦ τοῦ: ὁ δὲ οὐ διαβὰς ἐν τῇ σάσει καὶ ἐγκρατὰς, στεφανούμενος ἀπῆρε.

Παλαιῶν τινων ἰδιότητες. Κεφ. ις.

ΕΑν περιέχητις Καλλίᾳ, φιλοπότῃ αὐτὸν ἐργάσεται ὁ Καλλίας: ἐὰν Ισμηνίᾳ

μλωίᾳ, αὐλητλῶ: ἀλαζόνα, ἰαὐ Αλκιβιάδ᾽ν: ὀψοποιὸν, ἰαὐ Κρωβύλῳ: δ᾽αυσμ᾽ᾶπᾶν, ἰαὐ Δημοσθ᾽νέ: στρατηγικὸν, ἰαὐ Ἐπαμινώνδᾳ: μεγαλόφρονα, ἰαὐ Αγησιλάῳ: καὶ χρησὸν, ἰαὐ Φωκίωνι: κ᾽ δίκαιον, ἰαὐ Αριστείδ᾽ν: κ᾽ σοφὸν, ἰαὐ Σωκράτ᾽.

si Ismeniæ, tibicinē: si Alcibiadi, iactatorē & superbū: si Crobylo, coquū: si Demosthenī, eloquētia præstabilē: si Epaminondæ, rei militaris peritū: si Agesilao, magnificū: si Phocioni, probū & bonū: si Aristidi, iustum: & si Socrati, sapientem.

Γυθαγόρᾳ θαυμάσια, καὶ δόξαι. Κεφ. ιζ.

De quibusdā Pythagoræ mirabilib. & opinionibus. Cap. XVII.

Vide supra li. 2. cap. 26.

ΕΔίδασκε Γυθαγόρας οὓς ἀνθρώπους, ὅτι μιᾳ᾽ ἡμέρᾳ γεγόνᾱσι πατρμάτων, ἢ ἡ᾽ τὼ φύσιν τ᾽ θνητῶ. τ᾽ γὰρ αὐτ᾽ ἡμέρας ἄφθη καὶ ἡ᾽ τῶ αὐτῶ ὥραν ᾧ Μεταποντίῳ, κ᾽ ᾧ Κρότωνι. καὶ ᾧ Ολυμπίᾳ δὲ πᾶ᾽φανε χρυσᾶν ἁμ᾽ ἑτέρον τᾧ μηρῶ. καὶ Μυλλίαν † Κροτωνιάτᾶν ὑπ᾽ώμνυσεν, ὅτι Μίδας ὁ Γορδί᾽ υἱὸν ὁ Φρύξ. καὶ τ᾽ αἰετὸν δὲ ἁμ λευκὸν καπ᾽έφυσεν † ὑπομένοντα αὐτόμ. ἀλλὰ * κ᾽ ὑπὸ τᾶ Κόπ᾽ τ᾽ ποταμᾶ δι᾽βαίνων, πᾶσι ἐρρ᾽ήθη, τᾶ ποταμᾶ ἀπόντος αὐτῶ, χαῖρε Γυθαγόρα.

Ελεγε δὲ ἱερώτατον εἶν᾽ ἁ᾽ μαλάχης φύλλον. ἔλεγεν ὅτι πάντων σοφώτατός ἐσιν ὁ ἀριθμὸς δευτέρ᾽, ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θεμέν᾽. ☉ τ᾽ σεισμὸν ἐγνιαλόγᾳ δ᾽ἓν ἄλλο εἶν᾽, ἢ σωόδιον τᾧ πιθνεώτων. ἡ᾽ ἶρις ἔφασκεν, ὡς ἡ γᾶ τᾶ Νείλ᾽ ἐσί. καὶ ὁ πολλάκις ἐμπίπᾶν τοῖς ὠσὶν ἦχος, φωνὴ τᾶν ἱερᾶ᾽νων. Οὐχοἷόν τε δὲ ἓν διαπορᾶσαι ὑπέρ τιν᾽ αὐτῶ, ἢ τοῖς λεχθεῖσί γε πᾶσι πᾶσαι ἀλλ᾽ ὡς χρησμῶ θεῶν, ὅτως οἱ τότε πᾶσ᾽έχον᾽ τοῖς λεγομένοις ὑπ᾽ αὐτᾶ. ἐπισ᾽ρεφομένᾱ δὲ τὰς πόλεις αὐτᾶ, διε᾽ρεῖ λόγος, ὅτι Γυθαγόρας ἀφίκετο οὐ διδάξων, ἀλλ᾽ ἰατρεύσων. Προσ᾽ετάπτε δ᾽ ὁ αὐτὸς Γυθαγόρας καρδίας ἀπ᾽έχεσθαι, καὶ ἀλεκτρυόν᾽ λευκᾶς, κ᾽ τᾶν θνησιμαίων παντὸς μᾶλλον, ☉ μὴ χρᾶσθ᾽ βαλανείῳ, μηδὲ βαδίζειν οὓς λευφόρους. ἄδηλον γὰ καθαρεύουσι καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα.

† My lliam
* se esse Midā, &c.

† ὑποπτάντα * καί ποτε Νέσσον ἁμ ποταμὸν διαβαίνων, ex Laertio.

Γερὶ αἰδοῦς, καὶ τιμᾶς τᾶ Διονυσίου πρὸς Γλάτωνα. Κεφ. ιθ.

De reuerentia & honore, quem Dionysius Platoni exhibuit. Cap. XVIII.

ΟΤε κατᾶλθε Γλάτων ᾧ Σικελίᾳ ἐλκτὸς, πολλᾶ ὑπ᾽ πολλοῖς ἐπισέλλοντ᾽ τᾶ Διονυσίου, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα ὁνί᾽ Διονύσι᾽, αὐτὸς μὲν ἡνιοχᾶν, πᾶδαιβάτᾶν δὲ ποιησάμεν᾽ τὸν Αρίσων᾽: τότε δέ φασι Συρακούσιον ἄνδρα χαρίεντα, κ᾽ τᾶν Ομήρου μὴ ἀπαίδευτον, ἁδρόντα πᾶ ὄψ᾽ ταύτᾳ, ἐπαπᾶν τὰ ἐξ Ιλιάδος ἐκεῖνα, πᾶρατρέψαντα ὀλίγον.

CVm Plato multis & crebris legationibus à Dionysio accersitus, in Siciliam uenisset, Dionysius iuuenis in currū eum imposuit, & ipse aurigam egit, Platonem uerò sessorem fecit. Tunc aiunt Syracusium uirum gratiosum & urbanum, Homericq; poematum non ignarum, delectatum spectaculo, hæc ex Iliade paululum immutata recitasse:

Μέγα

Faginus ingẽti ſtridet ſub põdere preſſus Axis, dum uehitur uir præſtantiſsimus, alter Terribiliſq; ſimul.

†δεινὸν γὰρ ἄγχι θεὸν, habet Homerus Iliad. E.

Dionyſius igitur, cũ in omnes reliquos ſuſpicioſus exiſteret, tamẽ ita reuerenter habuit Platonem, ut eum ſolũ ſine inquiſitiõe ad ſe admitteret, tametſi ſciret eum intimum Dionis amicum eſſe.

Quòd diſciplinã coluerit Philippus, & de Ariſtotele. Cap. XIX.

PHilippus Macedo nõ ſolum bellicis & oratorijs uirtutibus claruit, ſed etiam inſtitutionẽ & doctrinam admodum honorificè habuit. Ariſtoteli igit copioſe pecunias ſuppeditãs, cauſa fuit tum alius magnæ eruditionis & doctrinæ, tũ etiam eius ſcientiæ quę uerſatur in contemplatione animalium. Et horum hiſtoriã Nicomachi filius propter abundantiam diuitiarum Philippi lucratus eſt. Platonẽ etiam & Theophraſtum muneribus honorauit.

† Tradunt aliqui Alexandrum Philippi & Ariſtoteli hiſtoriam animalium offerenti ſeptingenta (alij octingenta) talenta auri rependiſſe.

De Democrito, & eius, Theophraſti, Hippocratis, aliorumq; gloria. Cap. XX.

DEmocritũ Abderitã fama eſt tum in alijs ſingulari fuiſſe ſapientia, tum in hoc, q̃ ignorari & latere cupiebat, quod etiam opere req; cõpleuit. Proinde multas terras adibat: & perueniebat ad Chaldæos atq; in Babylonẽ, & ad magos, & ad ſophiſtas Indos. Cũ diuiderent ab eo patris Damaſippi bona, tribus fratribus in tres portiones, ipſe ſolũmodo argentum qd̃ ad uiaticũ ſufficeret, accepit, reliquũ omne fratribus permiſit. ꝓpter eam cauſam laudatus eſt à Theophraſto, q̃ circũiens plura collegerit, q̃ uel Menelaus, uel Vlyſſes. nã illi circũerrabant, non aliter q̃ mercatores Phœniciæ. Pecunias enim cumulabãt: & hęc cauſa illis fuit tũ pedeſtrium, tum naualiũ itinerũ. Abderitæ Democritũ nominabant philoſophiã, Protagoram uerò ſermonem ſeu fabulam.

Democritus omnes deridebat, & aiebat eos inſanire. unde etiam Gelaſinũ, id eſt, riſorem, eum ciues ſui appellarunt. Dicunt etiam in primo congreſſu cum Democrito Hippocratem de ipſo tanquam de ſtulto ſenſiſſe. Poſtquam uerò ipſis familiaritas interceſſerat, mirum in modum admiratum eſſe hominis ſapientiã.

Μέγα δ' ἐβραχε φύγιν θ' ἄξων
Βριθοσύνῃ, †δεινὸν γὰρ ἄγε βροτὸν, αὐδήεντα τ' ἄριστον.

Οὐ νῦν πρώτης ἂν ἐς πάντας ὁ Διονύσιος, ὅμως εἰς Πλάτωνα τοσαύτην εἶχεν αἰδῶ, ὡς ἐκεῖνον μόνον εἰσιέναι πρὸς αὐτὸν μὴ ἐρρυνάμην, καίτοι Δίωνος αὐτὸν ἐπισάμενος ἑταῖρον εἰς τὰ ἔσχατα εἶναι.

Οτι παιδείαν ἐτίμησε Φίλιππος, καὶ περὶ Ἀριστοτέλους. Κεφ. ιθ.

Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ὁ μόνον ἐλέγχθη τὰ πολέμια ἐν ἀγαθὸς, ἀλλὰ καὶ παιδείαν αὐξηθότατα ἐτίμα. Ἀριστοτέλει γὰρ χορηγήσας πλοῦτον ἀφθονίαν, αἴτιος γέγονε πολλῆς καὶ ἄλλης πολυμαθίας, ἅτε δὴ καὶ τῆς γνώσεως τῶν ζώων. καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ὁ τοῦ Νικομάχου υἱὸς τοῦ Φιλίππου περιουσίαν ἐκαρπώσατο. καὶ Πλάτωνα δὲ ἐτίμησε, καὶ Θεόφραστον.

Περὶ Δημοκρίτου, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, Θεοφράστου, Ἱπποκράτους, καὶ ἄλλων δόξης. Κεφ. κ.

Δημόκριτον μὲν Ἀβδηρίτην λόγος ἔχει τὰ πολλὰ χρυσίου σοφὸν, καὶ δίψῃ καὶ ἐπιθυμῆσαι λαθεῖν, καὶ φυλάξαι ἔργῳ θείῳ σοφόν. πολὺ γὰρ, καὶ τοῦτό τοι καὶ πολλῷ ἐπήνεγκεν. ἦλθεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πρὸς τοὺς Μάγους, καὶ τοὺς σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν. τῶν δὲ τοῦ Δαμασίππου πατρὸς τὸν οὐσίαν εἰς τρία μέρη νεμηθέντων τοῖς ἀδελφοῖς δι' αὐτὸν τοῖς τρισὶ, τὸ ἀργύριον μόνον λαβὼν ἱκανόν τε ὁδοῦ, τὰ λοιπὰ τοῖς ἀδελφοῖς ἅπασι. διὰ ταῦτά τοι καὶ Θεόφραστος αὐτὸν ἐπῄνεσε, ὅτι πολλὰ περιήλθε γεωμέτρου ἀγαθοῦ Μενελάου, καὶ Ὀδυσσεύς. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἠλᾶντο αὐτόχρημα Φοινίκων ἐμπόρων μηδὲν διαφέροντε. χρήματα γὰρ ἤθροιζον, οὐ τοῦ πορίσαι, οὐ τοῦ πλοῦτου ταύτῃ ἔχοντι πρόφασιν.

Οτι οἱ Ἀβδηρῖται ἐκάλεσαν μὲν Δημόκριτον, φιλόσοφον· τὸν δὲ Πρωταγόραν, λόγον.

Καταγέλα δὲ πάντων ὁ Δημόκριτος, καὶ ἐλέγχῳ αὐτῶν μαίνεσθαι, ὅθεν καὶ Γελάσινον αὐτὸν ἐκάλεσαν οἱ πολῖται. λέγουσι δὲ οἱ αὐτοὶ τὸν Ἱπποκράτη πρὸς τὸν πρῶτον ξυνευξιν ὑπὲρ τοῦ Δημοκρίτου δόξαν λαβεῖν, ὡς μαινομένου· πρὸς ὕστερον δὲ αὐτοῖς τὴν συνουσίας, ὡς ὑπερβολὴν θαυμάσαι τοῦ ἀνδρός.

Λέγουσι

Λέγουσι ἢ Δωριέα ὄντα τ̃ Ἱπποκράτους, ἀλλ' ὧν ⁊ τοῦ Δημοκρίτου χάριν, τῇ Ἰάδι φωνῇ συγγράψαι τὰ συγγράμματα.

Παιδικὰ Σωκράτους, καὶ Πλάτωνος.

Κεφ. λα.

Ὅτι παιδικὰ ἐγένετο Σωκράτους μὲν Ἀλκιβιάδης, Πλάτωνος ἢ Δίων. ὁ μὲν τοι Δίων, ⁊ ἀπώνητό τι τοῦ ἐρᾶσθαι.

Περὶ Ἀθηναίων ἁβροσύνης.

Κεφ. λβ.

Οἱ πάλαι Ἀθηναῖοι ἁλουργῇ μὲν ἱματίῳ χρυσῷ ἰμάτια, ποικίλους ἢ φοινίκωσι χιτῶνας: κορύμβους ἢ ἀναδούμενοι τῶν φοινικῇ περιχῶσι, † χρυσοῖς φοιτῶσι αὐτοῖς τέττιγας, ⁊ κόσμον ἄλλον πρόσθετον πολυτελῆ περιτιθέμενοι χρυσοῦν, πωλέεσθαι. ⁊ ὀκλαδίας αὐτοῖς δίφρους οἱ παῖδες ὑποφέρουσιν, ἵνα μὴ καθίζωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ⁊ ὡς ἔτυχε. δῆλον δὲ ὅτι ⁊ ἡ τράπεζα ἦν αὐτοῖς, ⁊ ἡ λοιπὴ δίαιτα ἁβροτέρα. τοιοῦτοι δὲ ὄντες τὸν φὶ Μαραθῶνι μάχην ἐνίκησαν.

† χρυσᾶς

Περὶ ἐνῶν ἀσώτων. Κεφ. λγ.

Ὅτι Περικλέα, τὸν Καλλίαν τ̃ Ἱππονίκου, τὸν Νικίαν τ̃ πορπασθέντα τὸ ἀσωτεύειν, ⁊ ὁ πὼς ἡδονῇ βίου εἰς ἀπορίαν πολλὴν ἐνέσκηψαν. ἐπεὶ γὰρ ἐπέλιπε τὰ χρήματα αὐτοῖς, οἱ περὶ ἐκεῖνον τελευταίαν πρόποσιν ἀλλήλοις πωποιοῦντο, ὡσπερεὶ ἐκ συμποσίου ὠιχόμενοι.

Πῶς αἱ φιλίαι διαμένοι μάλιστα.

Κεφ. λδ.

Λεωπρεπὴς ὁ κεῖνος ὁ τοῦ Σιμωνίδου πατήρ, ἔτυχέ ποτε φοιτῶν παλαίστρας καὶ θιάσου, εἶτα μειράκια πὼς ἀλλήλους οἰκείως διακείμενα ἤρετο τ̃ αὔρας, πῶς αἱ αὐτοῖς ἡ φιλία διαμένοι μάλιστα. ὁ ἢ εἶπεν, ἐὰν τοῖς ἀλλήλων ἐργοῖς ἐξίσασθε, καὶ μὴ ὁμόσε χωροῦντες τῷ θυμῷ, εἶτα πρὸς ὠκύτητι ἀλλήλοις κατ' ἀλλήλων.

Περὶ Θρασύλλου παραδόξου μανίας.

Κεφ. λε.

Θράσυλλος ὁ Αἰξωνεὺς παράδοξόν τι, ⁊ καινὸν φύσαντι μανίαν. ἀφλιπὼν γὰρ τὸ ἄστυ, εἰς κατελθὼν εἰς τ̃ Πειραιᾶ, καὶ φυτευθεὶς οἰκῶν, τὰ πλοῖα τὰ καταίροντα φ' αὐτῷ πάντα ἑαυτ̃ φόμιζεν εἶναι, εἰς ἀπεγράφετο αὐτὰ, εἰς αὖ πάλιν ἐξέπεμπε. εἰ δὲ τις πολεμοῦντος, ⁊ εἰσῴζοιτο εἰς τ̃ λιμένα ὑποπεσὼν χαίρει. χρόνος δὲ διετέλεσε πολὺς σωοικῶν δεῦρ' ἀρρωστήματι τούτῳ. ἐκ Σικελίας δὲ ἀναχθεὶς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν ἰατρῷ ἰάσασθαι, ⁊ ἐπαύσατο τ̃ νόσου οὗτος.

ἐμέμνητο

Dicunt præterea Hippocratẽ fuisse Doricum: sed in gratiam Democriti, Ionica lingua suos libros scripsisse.

Amasij Socratis & Platonis. Cap. XXI.

SOcratis amasius fuit Alcibiades, Platonis uerò Dion. At Dion fructũ etiã aliquem ab amatore percepit.

De Athenienſiũ delicijs. Cap. XXII.

VEteres Atheniẽſes, purpureas ueſtes induere ſolebãt, & uarijs amiciri tunicis: Corymbis etiã implicabãt capillos, ijſq; aureas cicadas inſerebãt, alijſq; ornamentis ex auro appoſititijs & appenſis utentes in publicũ procedebant. Et quo cunq; ibant, ſequebantẽ pueri cũ ſellis cõplicatilibus, ne temere in quouis loco ſedere cogerentẽ. Manifeſtũ eſt aũt, menſam etiã & alias uitę rationes ipſis fuiſſe delicatiores. Et eiuſmodi cũ eſſent, tamẽ è prælio Marathonio uictores diſceſſerunt.

† χρυσᾶς

De quibuſdã ꝓdigis. Cap. XXIII.

PEriclem, Calliã filium Hipponici, & Niciã Pergaſeum, prodigalitas, & uita uoluptuaria, ad paupertatẽ redegerũt. Poſtquã enim defecit eos pecunia, tres ſimul cicutam inuicem propinantes, extremam potionem, quaſi è conuiuio ad inferos migrarunt.

Qua ratione maxime cõſeruatur amicitia. Cap. XXIIII.

LEoprepem Ceum patrem Simonidis, cũ ſederet aliquando in palæſtra, duo adoleſcentes amici accedebant: & quomodo durare maximè in mutuo amore poſſent, interrogabant. Qui reſpondit: Si alter alterius iræ concedat, neq; iracundię indulgẽtes ueſtrę uos mutuò irritetis.

De admirabili furore Thraſylli. Cap. XXV.

THraſyllum Aexoneũ inauditus quidam ac nouus dementiæ morbus inuaſit. Nam urbe relicta migrabat in Piræum: cũq; ibi habitaret, omnes naues quæ cunq; in eo ſubducerentur, ſuas eſſe putabat, & in album ſuum referebat, ſicq; dimittebat eas. Quod ſi quæ ſaluæ & integræ in portum ingrederentur, ſupra modum gaudebat. † Multum autẽ temporis hoc morbo tenebatur. Demũ frater eius profectus è Sicilia, tradidit eũ medico, ut ſanaretur, atq; ſic eum reliquit uęcordia.

† Multos autem annos

Sæpissimè igitur suæ in amentia oblectationis mentionem faciebat: & se nunquã cumulatius gaudium percepisse dicebat, quàm cum uidisset naues seruari, quæ tamen ad se nihil pertinerent.

De Electra. Cap. XXVI.

XAnthus, poëta carminũ, qui fuit legatus Stesichori Himeræi, dicit Electrã Agamemnonis filiã, antea non appellatã esse hoc nomine, sed Laodicen. Postquã uerò de medio sublatus est Agamemnon, & Aegisthus in uxorẽ accepit Clytæmnestram, regnũq; gubernauit, ipsam caruisse coniugali lecto, & in uirginitate consenuisse. Quamobrẽ Electrã eam Græci nominarunt, quòd expers mariti uixerit, & lectum coniugalem non cognouerit.

De Pamphais dono, & Diotimi. Cap. XXVII.

PAmphaës Prienensis, Crœso Lydo, superstite adhuc ipsius patre, triginta minas dono dedit. Qui cũ imperiũ accepisset, currũ argento plenum ei remisit.

†Carysi est in sula Caryensium: Carystus uerò una Cycladum, & ciuitas Euboeæ. * Vlysses ad Nausicaam Odyss. z. †ipsa

Diogenes acceptis paucis nũmis à Diotimo Carysio, dixit: Dij tibi dent animo quantũ cupis ipse, uirumq;, Atq; domũ. Videbatur autem animo molliore & effœminato esse Diotimus.

Quòd Pherecydes in phthiriasim inciderit, propter impietatẽ in deos. Cap. XXVIII.

PHerecydes Syrius miserrimè omnium hominũ uitam exegit, toto suo corpore à pediculis exesso atq; consumpto. Et cum fœda turpisq; facies euasisset, abstinuit à consortio familiariũ, & eos fugiebat. si uerò quis accederet, & interrogaret quomodo haberet? per foramẽ ianuę, digito, qui prorsus emarcuerat, extenso respondit, ita totũ corpus suũ habere. Dicunt aũt Delij, deũ in Delo ira cõmotum & indignatione, hunc ei morbũ iniecisse. Nam cum quodã tempore in ea insula sederet cum discipulis suis, atq; cũ alia multa de propria sapiẽtia iactitaret: tum præcipuè illud, quòd etiamsi nulli deo rem sacram faceret, nihilo iniucundiùs neq; tristiùs uitam ageret, quàm qui Hecatombas sacrificarẽt. Huius igitur uani sermonis grauissimas pœnas dedit.

Mundos esse infinitos, Alexander ridiculè credidit. Cap. XXIX.

Non

ἐμέμνητο δὲ πολλάκις ἡ γ' μανία διάτριβῆς, καὶ ἔλεγεν μηδ' ἑπτὰ ἡδέως ἂν τοσοῦτον, ὅσον τότε ἥδετο ὧν ταῖς μηδ' ἡγ' αὐτὴ προσηκόσαις νοσοῦσαις ἀφεσωζομέναις.

Περὶ Ηλέκτρας. Κεφ. κς.

Ἄνθος ὁ ποιητὴς ἦν μελῶν, ἐγράφετο δ' οὗτος πρεσβύτης Στησιχόρου τοῦ Ἱμεραίου, λέγει τὴν Ηλέκτραν τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ τοῦτον ἔχειν οὔνομα πρῶτον, ἀλλὰ Λαοδίκην. ἐπεὶ δὲ Ἀγαμέμνων ἀνῃρέθη, τὴν δὲ Κλυταιμνήστραν ὁ Αἴγισθος ἔγημε, καὶ ἐβασίλευσεν, ἄλεκτρον ὄσαν, καὶ καταγυρῶσαν πάθος Ἀργείοις Ηλέκτραν ἐκάλεσαν, διὰ τὸ ἀμοιρεῖν ἀνδρὸς, καὶ μὴ πεπεῖρᾶσθαι λέκτρου.

Περὶ Παμφαοῦς δώρου, καὶ Διοτίμου. Κεφ. κζ.

Ὅτι Παμφαὴς ὁ Πριηνεὺς Κροίσῳ τῷ Λυδῷ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ περιόντος, τριάκοντα μνᾶς ἐδωρήσατο. παλαιὸν δὲ τὸν ἀρχαῖον, μεστὸν ἀμαξᾶν ἀργυρίου ἀπέπεμψεν αὐτῷ.

Ὅτι Διογένης λαβὰν παρὰ Διοτίμου τοῦ Καρυστίου νόμισμα ὀλίγον, ἔφη: Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν ὅσα φρονεῖσθαι μνοιναῖς, Ἀνδρά τε, καὶ οἶκον. ἐοίκασι δέ πως ὁ Διότιμος μαλθακώτερος εἶναι.

Ὅτι ὁ Φερεκύδης φθειρίασιν ἐπαθεν διὰ ἀθεότητα. Κεφ. λη.

Φερεκύδης ὁ Σύριος τὸν βίον ἀλγεινότατον ἀνθρώπων κατέτριψε, τοῦ παντὸς αὐτοῦ σώματος ὑπὸ τῶν φθειρῶν ἀναλωθέντος: ἡ γενομένης αἰσχρᾶς αὐτοῦ τῆς ὄψεως, τὴν ἐκ τοῦ σωίθων ὀξίκλινε συνουσίαν. ὁπότε δέ τις προσελθὼν ἐπυνθάνετο ὅπως διάγει, διὰ τῆς ὀπῆς τῆς ἐν τῇ θύρᾳ διείρας τὸν δάκτυλον ψιλὸν γεγονότα τῆς σαρκὸς, ἐπέλεγεν οὕτω διακεῖσθαι καὶ τὸ παῦ αὐτοῦ σῶμα. λέγουσι δὲ Δηλίων παῖδες, τὸν θεὸν ἐν Δήλῳ μεμισηκέναι αὐτὸν, ὅτι ποιῆσαι. καθήμενον γὰρ ἐν Δήλῳ μετὰ τῶν μαθητῶν, ἅλλά τε πολλὰ φασι περὶ τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἀπεῖν: καὶ δὴ καὶ ὅτι, μηδενὶ τῶν θεῶν θῦσαι, καὶ ὅμως οὐδενὸς ἧττον ἡδέως βεβιωκέναι, καὶ ἀλύπως οὐ μεῖον τῶν ἑκατόμβας καταθυόντων. ὑπὲρ τούτης οὖν τῆς ἀσεφολογίας βαρυτάτην ζημίαν ἔξετισεν.

Κόσμους εἶναι ἀπείρους γελοίως Ἀλεξανδρος ἐπίστευσεν.

Κεφ. μθ.

οὐχ

Ου γὰρ δὴ δύναμαι πάθειν ἐμαυτῷ, μὴ γελᾶν ἐπ' Αλεξάνδρῳ τοῦ Φιλίππου, ἀγνοεῖν ἀπείρους κόσμους λέγοντι Δημοκρίτῳ τοῖς συγγράμμασιν, οὐδὲ ἠνιᾶτο μηδὲ τοῦ ἑνὸς καὶ κοινοῦ ἄρατῶν. πόσον δὲ ἐπ' αὐτῷ Δημόκριτον ἐγέλασε καὶ αὐτός, τί δεῖ καὶ λέγειν; ὦ ἔργον τοῦτο ἐμοί.

NOn possum mihi ipsi imperare, quominus rideã Alexandrũ, Philippi filium. Siquidẽ cum audiret Democritũ in quibusdã libris infinitos mundos constituere, indoluit, ꝙ ipse nondũ unius dominiũ teneret. Quantũ uerò eũ derisserit Democritus, quid opus est referre, cum hoc fuerit ei consuetum & proprium?

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER QVINTVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Οτι Ταχὼς διὰ ἁβροτέραν δίαιταν ἐτελεύτησεν. Κεφ. α.

ΤΑχὼς ὁ Αἰγύπτιος ἕως μὲν ἐχρῆτο τῇ ἐπιχωρίῳ διαίτῃ, καὶ εὐτελῶς διεβίω, ὑγιαινότατος ἀνθρώπων διῆγεν. ἐπεὶ δὲ εἰς Πέρσας ἀφίκετο, καὶ εἰς τὴν ἐκείνων τρυφὴν ἐξέπεσε, τὸ ἄκθος τῶν σιτίων οὐκ ἠνέγκατο, ὑπὸ δυσεντερίας ὁ βίος κατέσβεσε, τὴν τρυφὴν ἀμαξάμενος θάνατον.

Quòd Tachos propter lautiorem uictũ, uitam finierit. Cap. I.

TAchos Aegyptius, donec usus est uernaculo uictu, & frugaliter uixit, omnium hominum fuit sanissimus. postquã uerò ad Persas uenit, & in illorum luxum delapsus est, cum nõ posset ferre insolentiam ciborum, uitã dysenteria finiuit, & luxuriam cum morte commutauit.

Φερεκύδης πῶς τέθνηκεν. Κεφ. β.

ΟΤι Φερεκύδης Πυθαγόρου διδάσκαλος ἰσχυρῶς ἐπεσώρησε τὴν ἀρρωσίαν, πρῶτον μὲν ἱδρῶτα θερμὸν, ἐξώδη, ὁμοιον οἷς μύξαις, ὕστερον δὲ θηριώδη, μετὰ δὲ ἐφθειρίασε. καὶ διαλυομένων τῶν σαρκῶν εἰς οὐς φθεῖρας, ἐπεγράφη τῆξις, καὶ οὕτω τὸν βίον κατέλαξε.

Quomodo mortuus sit Pherecydes. Caput II.

PHerecydes præceptor Pythagoræ morbo correptus, primùm emisit sudorẽ calidũ, uiscosum, & mucori similem: posteà uerò †beluinum: deinde pediculi creuerunt: cumq; carnes in pediculos dissoluerentur, liquefactio secuta est, & ita animam exhalauit. †uiroſum

Περὶ τῶν Ηρακλείων στηλῶν. Κεφ. γ.

ΑΡιστοτέλης τὰς νῦν Ηρακλείους στήλας καλουμένας, πρὶν ἁλῶναι ταύτας, φησὶ, Βριάρεω καλεῖσθαι αὐτάς. ἐπεὶ δὲ καθῆρε γῆν καὶ θάλασσαν Ηρακλῆς, καὶ ἀναμφιλόγως εὐεργέτης ἐγένετο τῶν ἀνθρώπων, τιμῶντες αὐτὸν, τῷ μὲν Βριάρεω μνήμῃ πᾶν ὅσον ἐποίησαντο, Ηρακλείους δὲ προσηγόρευσαν.

De columnis Herculis. Cap. III.

ARistoteles affirmat, eas columnas quæ nunc Herculis appellantur, antequam hoc nomen sortirentur, Briarei dictas esse. Postquam uerò Hercules terram mareq; purgasset, & sine dubio benè meritus esset de genere mortalium, in honorem eius Briarei memoriam ipsos deleuisse, & Herculis columnas nominasse.

Περὶ φυτῶν τινων ἐν Δήλῳ θαλλόντων. Κεφ. δ.

ΟΤι ἀναβλαστάνει λόγος ὅτι Δήλιος φυτὰ ἐν Δήλῳ, ἐλαίαν καὶ φοίνικα: ὧν ἁψαμένην τῆς λητοῦς, εὐθὺς ἀκκυῆσαι, τίως οὐ δυναμένην τεκεῖν δρᾶσαι.

De plantis quibusdam nascẽtibus in Delo. Cap. IIII.

FAma est, in Delo prouenisse oliuam & palmam: quibus tactis Latonam subitò partum edidisse, cum antè id facere non potuisset.

Περὶ

De

De Epaminondæ inopia, & animi magnitudine. Cap. V.

EPaminondas unã ſolum habebat ueſtem, eamq; ſordidã, ſi quando uerò eam miſiſſet ad fullonẽ, ipſe ſe domi continere ob indigentiã alterius cogebat. His facultatibus præditus, tamen cum ei Perſarum rex magnam uim auri dono miſiſſet, non accepit. &, ut mea quidẽ fert ſententia, celſiore animo fuit is qui aurũ nõ cepit, quàm qui donauit.

De ultronea morte Calani. Cap. VI.

SAnè etiã laude, ſeu potius admiratione dignus eſt finis Calani, qui fuit eiuſmodi. Calanus ſophiſta Indus, cum longum uale dixiſſet Alexandro, Macedonibus & uitæ, quando ſeipſum è corporis uinculis liberare uolebat, extructa & apparata pyra in Calliſto ſuburbio Babylonis, ex lignis aridis, & ad prouocandã bonam fragrantiã delectiſſimis, cedro, thyo (uel thuio) cupreſſo, myrto & lauro, ille ſolitum exercitiũ obiuit, (erat aũt id curſus) & accedens in media ſtrue conſtitit coronatus folijs arundinũ, affulgente ſibi ſole quẽ ipſe adorabat: atq; hoc dederat ſignum Macedonibus, ut pyrã incenderent. quod cũ feciſſent, ille circũdatus flãmis, immotus cõſtitit: neq; antè collapſus aut ſubuerſus eſt, q̃ † expiraſſet. Tũc aiunt Alexandrũ cum ſtupore quodã admiratũ dixiſſe, Calanũ potẽtiores hoſtes debellaſſe, q̃ ſe. Nam Alexander cum Poro, Taxila & Dario bellum geſſerat: Calanus uerò cum labore & morte.

† θύου uel θυίου

† conſumptus eſſet.

De Anacharſide. Cap. VII.

SCythę in ſua tantùm regione oberrãt. Anacharſis uerò, tanq̃ uir ſapiẽtia eximia munitus, etiã ulterius ſuũ errorẽ produxit. Venit enim in Græciã, & apud Solonem in magna fuit admiratione.

Quomodo aliqui tulerint ſcõmata. Cap. VIII.

SCommata & conuicia mihi nullã uim habere uidentur. Etenim ſi aduerſus animum ſolidũ & ſibi conſtantẽ applicãtur, intereunt. Sin ad illiberalem & abiectum, poſſunt aliquid: & ſæpe non ſolum in dolores, uerumetiam in mortem conijciunt. Argumento ſint illa: Socrates, cũ in comœdia taxaretur, ridebat: Poliagrus uerò, ſeipſum ſtrangulãbat.

De

Περὶ Ἐπαμινώνδου ἀκτημοσύνης, καὶ μεγαλοφροσύνης. Κεφ. ε.

Ἐπαμινώνδας ἓν μόνον εἶχε τρίβωνα, καὶ αὐτὸν ῥυπῶντα. ὅποτε δὲ αὐτὸν εἰς γναφεῖον, αὐτὸς ἐπέμενεν οἴκοι δι' ἀπορίαν ἑτέρου. ταῦτα δὴ τὰ περὶ οὐσίας ὧν, τῶν Περσῶν βασιλέως πέμψαντος αὐτῷ πολὺ χρυσίον, ὃ προσήκατο, καὶ ὅτι ἐγὼ νοῶ, μεγαλοφρονέστερον ἢ τὸ δισχίλιοντος ὁ μὴ λαβών.

Περὶ Καλανοῦ ἐκουσίας τελευτῆς. Κεφ. ς.

Ἄξιον δὲ καὶ τὸν Καλανοῦ τὸν Ἰνδὸν τέλος ἐπαινέσαι, ἄλλος δ' αὖ ἄπεφ ὅτι καὶ ἀγαθὸν ἰᾶται. ἐγένετο δὲ τοιοῦτον. Κάλανος ὁ Ἰνδῶν σοφιστὴς μακρὰ χαίρειν φράσας Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Μακεδόσι, καὶ τῷ βίῳ, ὅτι ἐδοκει λύθη ἀπολύσαι αὐτὸν ἐκ τῶν τοῦ σώματος δεσμῶν, ἐγεγένητο μὲν ἡ πυρὰ ἐν τῇ Καλλίστῳ προαστείῳ τῶν Βαβυλωνίων, ἐκ ξύλων τῶν ξύλα ἦν, καὶ πρὸς εὐωδίαν ἐν μάλα ἐπιλέκτοις λιβάνοις, ἐκ θύου, καὶ κυπαρίττου, καὶ μυρσίνης, καὶ δάφνης. αὐτὸς δὲ γυμνασάμενος γυμνάσιον ἑῴου, ὧν δὲ αὐτὸ δρόμος, ἀνελθὼν ὡς μέσης τῆς πυρᾶς ἔστη ἐστεφανωμένος λαλάμῳ κόμῃ. καὶ ὁ μὲν Ἥλιος αὐτὸν προσέβαλλεν, ὁ δὲ αὐτὸν προσεκύνει. καὶ οὕτω λοιπὸν τὸ σῶμα εἰς τὸ ἀνάπτειν τῆς πυρᾶς τοῖς Μακεδόσι. καὶ τὸ μὲν ἐδράττετο, ὁ δὲ προελθὼν τὸ φλογὸς ἀπρεπῶς εἶχε, καὶ ὁ πρόσθεν αὐτράπη, πρὶν ἢ ἐλεύθη. φασὶν ἐκπλαγῆναι τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ εἰπεῖν, ὅτι μείζονας αὐτὸς Κάλανος κατηγωνίσατο. ὁ μὲν γὰρ πρὸς Πῶρον, καὶ Ταξίλην, καὶ Δαρεῖον ἐπολέμησεν: ὁ δὲ Κάλανος, πρὸς τὸν πόνον, καὶ τὸν θάνατον.

Περὶ Ἀναχάρσιδος. Κεφ. ζ.

Οἱ μὲν Σκύθαι περὶ τῆς ἑαυτῶν πλανῶνται: Ἀνάχαρσις δὲ ἅπας αὐτὴς σοφὸς, καὶ πρὸ αἰτέρω προύγαγε τὴν πλάνην. ἦκε γὰρ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ Σόλων ἐθαύμασεν αὐτόν.

Πῶς τινὲς τὰ σκώμματα ἤνεγκαν. Κεφ. η.

Τὰ σκώμματα καὶ αἱ λοιδορίαι ἐπὶ μοι δοκοῦσι δύνασθαι. ἐὰν γὰρ εὐτρεπῆς τινὰς λάβωσι, καταλείπωσι: ἐὰν δὲ ἀγρυπνῶσι, καὶ ταπεινῆς, ἴσχυσι. καὶ οὐ μόνον ἐλύπησέ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἀπέκτεινε. τούτων ἀπόδειξις ἐκεῖνα ἔστω. Σωκράτης μὲν ἐν κωμῳδούμενος, ἐγέλα: Πολύαγρος δὲ, ἀπήγξατο.

Περὶ

Περὶ Ἀριστοτέλους. Κεφ. θ.

ΑΡιστοτέλης ἀσωτοδιαμέλησε τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς χρήματα, ὥρμησεν εἰς στρατείαν. εἶτα ἀπαλλάττων κακῶς ἐν τούτῳ, φαρμακοπώλης ἀνεφάνη. πρόσφυσις δὲ εἰς τὴν περίπατον, καὶ πρακτικὸν τὸν λόγον, ἀμείνων τις φυκὰς πολλῷ, εἶτα ἐξεμπορεύετο, ἣν μετὰ ταῦτα ἐκτήσατο.

Νηῶν πινων, καὶ ὁπλιτῶν ἀριθμὸς, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώλεσαν.

Κεφ. ι.

ΝΗῶν μὲν ὅλων Ἀθηναῖοι ἐργάζονται ἑαυτοῖς ἀεὶ φιλοπόνως. κατὰ χρόνους δὲ τὰς μὲν καθορθωθέντων, τὰς δὲ ἡττωμένοις, ἀπώλεσαν, τριήρεις μὲν ἐν Αἰγύπτῳ διακοσίας, σὺν τοῖς πληρώμασι: περὶ Κύπρον δὲ πρὸς τριακοντα ναῦς ἐναυμαχησαν: ἐν Σικελίᾳ πεντεκαίδεκα ναῦς διακοσίας, ἐν δὲ Ἑλλησπόντῳ διακοσίας. ὁπλίτας δὲ ἀπώλεσαν αὐτοῖς ἐν Σικελίᾳ μυριάδα μὲν τεσσαράκοντα, χιλίους δὲ ἐν Χαιρωνείᾳ.

Περὶ Θρᾳκῶν βασιλέως ὠμότητος πρὸς τοὺς αὐτοῦ υἱούς. Κεφ. ια.

ΘΡᾳκῶν βασιλεὺς, ὃν δὲ ὄνομα λεγέτω ἄλλος, ὅτε ὁ Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν, εἰς Ροδόπην τὸ ὄρος ἀπέδρα. τοῖς δὲ ἐξ παισὶν αὐτοῦ συνεβούλευε μὴ στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. πλῆθος δὲ ὅπλων φιλέλλην ὢν ὁ ἀνήρ. οἱ δὲ οὐκ ἐπείθησαν. ἀποστρέψαντας δὲ αὐτοὺς πάντας ἐξετύφλωσε, μὴ ποιήσας ἑλληνικά.

Ὅτι ὁ Δημάδης ἐζημιώθη ψηφισάμενος θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον. Κεφ. ιβ.

ΟΥ δύναμαι δὲ Ἀθηναίων μὴ ὀ φιλεῖν ταῦτα. ἐκκλησίας οὔσης Ἀθηναίοις προελθὼν ὁ Δημάδης, ἐψηφίσατο θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον τρισκαιδέκατον. τὸ δὲ ἀσεβὲς ὁ δῆμος τὸ ὑπερβάλλον μὴ φέρων, ζημίαν ἐτιμήσατο τῷ Δημάδῃ τάλαντων ἑκατὸν, ὅτι θνητὸν αὐτὸν δὴ τὸν Ἀλέξανδρον ὄντα ἐνέγραψε τοῖς Ὀλυμπίοις.

Ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀγχίστροφοι πρὸς νεωτερισμός. Κεφ. ιγ.

ΗΣαν δὲ ἄρα Ἀθηναῖοι δ' ἀνὰς εἰς τὰς πολιτείας εὐτρέπελοι, καὶ ἐπιτήδειοι πρὸς τὰς μεταβολὰς παντὸς μᾶλλον. Βασιλείαν μὲν γὰρ ἤνεγκαν σωφρόνως ὑπὸ Κέκροπος, καὶ Ἐρεχθέως, καὶ Θησέως, καὶ τῶν Κοδριδῶν κάτω. τυραννίδι δὲ ἐπιτεράθησαν ὑπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν.

De Aristotele. Cap. IX.

ARistoteles abliguritis omnib. pecunijs, quæ ex hæreditate parẽtis ad ipsum deuenerãt, in militiã ꝓfectus est. Deinde cũ finistrè malisq; auibus hoc ei procederet, pharmacopolã egit. Et cum fortè in Peripatũ ueniſſet, & audiens docentiũ ſermones, cũ natura multis eſſet præſtãtiore, habitum ſibi comparauit, quem deinde in opus produxit.

Nauium aliquarum & armatorum numerus, quos amiſerunt Athenienſes. Cap. X.

ATheniẽſes ſemper ſummo ſtudio nauiũ claſſem ſibi comparãrunt: & pro temporis interuallis nunc uictores, nunc uicti amiſerũt, triremes in Aegypto ducentas, unà cum †ſupplementis: in Cypro centũ & quinquaginta, in Sicilia ducentas & quadraginta, in Helleſponto ducentas. Armaturæ grauis milites eis perierunt in Sicilia ad quadraginta millia, in Chæronea mille.

† uiris, uel militibus nauali bus.

De crudelitate regis Thracum erga liberos. Cap. XI.

REx Thracum (nomen alius dicat) cũ Xerxes in Græciam bellum importaret, aufugit in montẽ Rhodopen. Sex uerò ſuis filijs conſulebat, ut ne contra Græciam arma caperent: ex quo manifeſtum eſt, eum Græcis benè cupiuiſſe. Verùm cũ illi patri morem non geſsiſſent, reuerſis omnibus oculos eruit, non præ ſe ferens in hoc Græcum ingenium.

Demades mulctatus, quòd decretum fecerat, ut Alexander in deorum numero haberetur. Cap. XII.

NOn poſſum non hoc factum Athenienſium exoſculari. Conuocata Athenienſium cõcione, Demades ſurgens, decreto iuſsit ut Alexander ſcriberetur deus decimustertius. At populus impietatis magnitudinem non ferendam ducẽs, Demadi irrogauit mulctam centum talentorum, quòd Alexandrum mortalem & hominem aſcripſiſſet Olympicis.

Quòd Athenienſes ad nouas res procliues fuerint. Cap. XIII.

ATheniẽſes omnino ad cõmutandos reipublicæ ſtatus erant uerſati ſci & Codridarũ poſtea moderatè tulerũt. Tyrãnidẽ expti ſunt ſub Piſiſtratidis.

Ariſto-

ariſo-
les, & omniũ ꝓpenſiſsimi ad uiciſsitudines. Nã regnũ Cecropis, Erechthei, The

Aristocratia usi sunt usq; ad quadringentos: deinde singulis annis in posterum, decem ex ciuibus remp. gesserũt. Postremò cũ triginta tyranni constituerent, coorta est cõfusio, & sine magistratib. resp. fuit. Hanc tã procliuẽ cõmutationem morũ, an laudare æquum sit, ego sanè ignoro.

Lex Attica de corporũ sepultura, & boũ mactatione. Cap: XIIII.

LEx etiã hæc inter Atticas scripta fuit. Si quis in insepultũ cadauer hominis incidat, omninò id terra obruat, & sepeliat ad occasũ spectãs. Hoc etiã seruatũ custoditũq; apud ipsos est: Bouẽ aratorẽ, q iugũ trahit, uel cum aratro, uel cum plaustro, ne mactes: quoniã ille etiam agricola est, & humano generi laborum socius.

Loca ubi iudicia Athenis exercebant in homicidas. Cap. XV.

LOca erant in Attica iudicijs cõstituta, si quis consultò & præmeditatè mortem alicui intulisset, in Martio pago: sin præter uoluntatem & cogitatã rationem, in Palladio: sin uerò cædẽ factam esse contenderentur, iure uerò an iniuria patrata esset, id in dubiũ uocaretur, in Delphinio rationes dijudicabantur.

Puer sacrilegij nomine capitis damnatus est. Cap. XVI.

PVer cum aureã laminã, quæ ex Dianæ corona deciderat, sustulisset, in iudicium adductus est. Iudices igit crepũdia, talos & laminã aureã proposuerunt puero. qui cum iterũ ad aurũ inclinaret, plexus est tanq; sacrilegus. neq; ætati ueniã dederunt, sed flagitium & scelus uindicarunt.

De Athenienſium ſuperſtitione. Cap. XVII.

TAntam superstitionem Athenienses animis conceperãt, ut si quis uel paruam ilicem excidisset è luco Heroũ, eum morte mulctarent. sed & Atarben, quoniam Asculapij sacrũ passerẽ usq; ad necem uerberasset, non impunè ferre siuerunt, sed Atarbẽ morti adiudicarunt: neque imprudentiæ, neq; insaniæ rationem ducẽtes, sed utrisq; his antiquiora habentes sacra dei. Dicebatur enim inuitus id factum designasse. Alij uerò eum furore percitum fecisse commemorant.

† ἀβουλίας

De muliere prægnante, quæ capitis damnata est. Cap. XVIII.

Iudices

ἀρισοκρατίᾳ δὲ ἐχρήσαντο μέχρι τῶν πεντακοσίων. εἶτα ὕστερον δέκα τῶν πολιτῶν καθ' ἕκασον ἔτος ἦρχον τῆς πόλεως. πολυταῖον δὲ ἐγένετο ἀναρχία πρὸ τῶν τριάκοντα κατάσασιν. ταύτην ἢ τὴν οὕτως ἀγχίσροφον μεταβολὴν τοῦ τρόπου, εἰ ἐπαινεῖν χρὴ, ἀλλ' ἐγωγε οὐκ οἶδα.

Νόμος Ἀθηνῶν περὶ σωμάτων ταφῆς, καὶ βοῶν σφαγῆς. Κεφ. ιδ.

ΝΟμος καὶ οὗτος Ἀθηνῶν, ὃς ἂν ἀτάφῳ περιτύχῃ σώματι ἀνθρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν, θάπτειν δὲ πρὸς ἡλιασμὰς βλέποντας. Καὶ τοῦτο δὲ ἐν φυλακῇ ὁμοίως παρ' αὐτοῖς: βοῦν ἀρότην, καὶ ὑπὸ ζυγὸν πονήσαντα σὺν ἀρότρῳ, ἢ καὶ σὺν τῇ ἁμάξῃ, μηδὲ τοῦτον θύειν, ὅτι καὶ οὗτος εἰκὼν γεωργός, καὶ τῶν γε ἀνθρώποις καμάτων κοινωνός.

Δικαστήρια γὰρ Ἀθήνῃσι περὶ τῶν σφαγέων: Κεφ. ιε.

ΟΤι δικαστήρια ἐν Ἀθήναις, περὶ μὲν τῶν ἐκ προνοίας ἀπεκτονάτων, ἐν Ἀρείῳ πάγῳ: περὶ δὲ τῶν ἀκουσίως, ἐν Παλλαδίῳ: περὶ δὲ τῶν ἐπὶ ταῖς μὲν ὁμολογούντων, ἀμφισβητούντων δὲ ὅτι δικαίως, ἐν Δελφινίῳ γίνονται αἱ ἐυθῦναι.

Οτι παιδίον δι' ἱεροσυλίαν θανάτου κατεκρίθη. Κεφ. ις.

ΟΤι ἐκ τοῦ Ἀρτέμιδος στεφάνου πέταλον χρυσοῦν ἐκπεσὸν, ἀνέλεσθαι παιδίον, οὐ μὴν ἔλαθεν. οἱ δὲν δικασαὶ παίγνια, καὶ ἀπαγάλους προὔθηκαν τῷ παιδί, καὶ τὸ πέταλον. ὁ δὲ καὶ αὖθις ἐν τῷ χρυσὸν κατωίχθη, καὶ δι' ταῦτα ἀπέκτανεν αὐτὸν, ὡς θεοσύλλη. οὐ μέντοι συγγνώμῃ τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τιμωρησάμενοι δι' τὴν πρᾶξιν.

Περὶ Ἀθηναίων δεισιδαιμονίας. Κεφ. ιζ.

ΟΤι τοσοῦτον ἐν Ἀθηναίοις δεισιδαιμονίας, ὥστις πρινίδιον ἐξέκοψεν ἐξ Ἡρῴου, ἀπέκτειναν αὐτόν. ἀλλὰ καὶ Ἀτάρβῃ ὅτι τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸν ἱερὸν σρουθὸν ἀπέκτεινε πατάξας, οὐκ ἀργῶς τοῦτον Ἀθηναῖοι πεφεύδονται, ἀλλ' ἀπέκτειναν Ἀτάρβην, καὶ οὐκ ἐδίωξαν οὔτε † ἀνίας συγγνώμην, οὔτε μανίας, περισθύτερα τούτων ἀμφοτέρων τὰ τοῦ θεοῦ ποιησάμενοι. ἐλέγετο γὰρ ἀκουσίως, οἱ δὲ μεμηνὼς τοῦτον ἐξεργάσασθαι.

Περὶ ἐγκύου γυναικὸς θανάτου κατακριθείσης. Κεφ. ιη.

Ἦλθε Ἀρείου πάγου βουλή, ἐπά τινα φαρμακίδα συνείλαβον, καὶ ἐμελλον θανατώσειν, ὁ πρῶτον αὐτῆ ἀπέκτειναν πρὶν ἀπενέγκασθαι. ὅ, τε † συνελήφθη ἐκεῖνο: τὸ αἰτιον ὂν βρέφος ἀναλύοντες τὴν κατάδικης, τῆ αἰτίαν μόνην ἐδικαίωσαν τοῦ θανάτου.

Αἰσχύλος ἀσεβείας ληφθεὶς πῶς ἀπέφυγε. Κεφ. ιθ.

Αἰσχύλος ὁ τραγῳδὸς ἐκρίνετο ἀσεβείας ἐπί τινι δράματι. ἐρίμων δὲ ὄντων Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις, Ἀμυνίας ὁ νεώτερος ἀδελφὸς δεικνυμένου τὸ ἱμάτιον, ἐδείξε τὴν πῆχυν ἠκρωτηριασμένον. ἔτυχε δὲ ἀριστεύων ἐν Σαλαμῖνι ὁ Ἀμυνίας, ἀκροβολικὸς τὴν χεῖρα, ὃς πρῶτος Ἀθηναίων τῶν ἀριστείων ἔτυχεν. ἐπεὶ δὲ ἄδον οἱ δικασταὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πάθος, ὅτε μνήσθησαν τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἀφῆκαν τὸν Αἰσχύλον.

Περὶ Ταραντίνων νηστείας καὶ Ρηγίνων. Κεφ. κ.

Τῶν Ταραντίνων πολιορκουμένων ὑπὸ Ρωμαίων, καὶ μελόντων ἁλῶναι λιμῷ, οἱ Ρηγῖνοι ἐψηφίσαντο μίαν ἡμέραν ἐν ταῖς δεκα νηστεύειν, καὶ ἐκείνοις τὰς προφὰς ἐκχωρῆσαι Ταραντίνοις. ἀρσάντων δὲ αὐτῶν ἐσώθησαν, καὶ μεμνημένοι τοῦ πάθους, ἑορτὴν ἄγουσι τὴν καλουμένην νηστείαν οἱ Ταραντῖνοι.

Ὅτι οὐ Μήδεια τὰ οἰκεῖα τέκνα οὐκ ἀπέκτεινεν. Κεφ. κα.

Λέγεται λόγος τὴν φήμην τῆς Μηδείας ψεύδεσθαι: μὴ γὰρ αὐτὴν ἀπεκτάνασι τὰ τέκνα, ἀλλὰ Κορινθίους. ὁ μυθολόγημα ὃν περὶ τὴν Κολχίδα, καὶ τὸ δρᾶμα, Εὐριπίδην φασὶ διαπλάσαι δεηθέντων Κορινθίων, καὶ ἐπιμαρτῆσαι τὴν ἀληθῆ τὸ ψεῦδος διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ ἀρετήν. ὑπὲρ δὲ τοῦ τολμήματος φασι, τῶν παίδων, μέχρι τοῦ νῦν φιάγιζουσι τοῖς παισὶ Κορίνθιοι, οἱονεὶ δασμὸν ἀποδιδόντες.

IVdices Areopagitæ, cum uenefică mulierē deprehendissent, & eam morti tradere uellent, non prius ipsam interemerunt, quàm partu liberaretur. postquàm uerò peperit quod conceperat, soluētes à damnatione innocētem infantem, eam quæ cōmeruerat supplicium, solam morte mulctarunt.

† Videtur hîc aliquid deprauatū. quid si? ὅτε ὑπὸ συλληφθὲν ἐκεῖνο

Aeschylus impietatis nomine cōdem natus, quomodo euaserit. Cap. XIX.

AEschylus tragœdus in quodam dramate impietatis dānatus erat. Cūq; Athenienses iam parati essēt eum lapidibus obruere, Amynias iunior frater, detecta ueste, cubitum ostendit manu uacuū. Fuerat autem Amynias unus ex ijs, qui fortissimè pugnarāt in Salamine, ubi manum amisit, & primū ex omnibus Athenensibus fortitudinis præmium cōsecutus est. ubi uerò iudices hominis animū & miserationem intellexerunt, repetentes facinorum eius memoriam, Aeschylum absoluerunt.

De Tarentinorum ieiunio, & Rheginorum. Cap. XX.

CVm Tarentini à Romanis obsiderentur, periculumq; esset, ne fame ad deditionem compellerentur, Rhegini decimo quoq; die ieiunium decernentes, uictum concesserunt Tarentinis. Proinde cum decedentibus Romanis liberarentur, memores calamitatis Tarentini, festum constituerunt, quod Ieiunium appellabant.

Quòd Medea proprios liberos non occiderit. Cap. XXI.

QVidam dicunt falsum esse rumorem, qui de Medea fertur. Non enim illā liberis suis mortem intulisse, sed Corinthios. fabulam uerò & actum de Colchide inde natum esse. Euripidem rogantibus Corinthijs, confinxisse, & à mendacio ueritatem superatam esse, propter poëtæ ingenium & artem. Pro scelere uerò in pueros patrato etiam nunc fama est, Corinthios expiatoria sacrificia eis offerre, & ea quasi tributum referre.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER SEXTVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

De quorundam in alios ira, inhumanitate, iniuria, ui, contumelia. Cap. I.

ATheniensis deuictis Chalcidensibus, terram eorum, quæ Hippobotus dicitur, in quadraginta portiones sorte distribuerunt. Templa uerò Mineruæ reliquerunt in loco quẽ Lilantũ uocant. Reliquam terrã omnẽ precio elocarunt, & columnas ad regiã porticum collocatas, quæ etiam monimenta continebant elocationis. Captiuos uerò uinculis affecerunt, neq; hic iræ libidiné aduersus Chalcidenses extinxerunt.

Lacedęmonij Messenijs superatis, omnium quæcunq; in Messenia erãt, dimidiatã partẽ sibimet ipsi ceperũt, & mulieres liberas in funera prodire coegerũt, & alienos, neq; quicquã ad se pertinentes mortuos lugere. Ex uiris aliquos reliquerunt colendo ruri, nõnullos uendiderũt, multos etiã morte mulctarũt. Athenienses quoq; paré sæuitiã exercuerũt. Nã aspirãte sibi fortuna, nõ potuerunt eã modestè ferre. Sed inquilinorũ puellas adigebant, ut umbellas suis puellis in pompis prę ferrent, & mulieres mulieribus, & uiri scaphas gestarent.

Sicyonij cum cepissent Pellenam, uxores & filias Pellenensium in lupanari prostituerunt. Crudele ô deum immortalem scelus, & barbaris etiam, ut mea fert opinio, indignum.

Cum uicisset Chęronensem pugnã Philippus, superbum animũ gerebat tum ipse, tũ Macedones propter res gestas. Græci uerò uehementer metuentes eũ, secundum ciuitates singulas se in eius fidẽ dedidêre: idq; fecêre Thebani, Megarẽses, Corinthij, Achiui, Elienses & Eubœi, qui in litore habitabant omnes. At non stetit conuentis Philippus quæ cum eis pepigerat, sed omnes præter omne ius & æquitatem in seruitutem redegit.

Περὶ τινων κατ' ἄλλων ὀργῆς, ἀπανθρωπίας, ὕβρεως, ἀδικίας, ἐπάρσεως. Κεφ. α.

Ἀθηναῖοι στρατήσαντες τῶν Χαλκιδέων, κατεκληρούχησαν αὐτῶν τὴν γῆν εἰς πεντήκοντα κλήρους, τῇ ἱππόβοτον καλουμένῃ χώρᾳ. τεμένη δὲ αὐτοῖς τῇ Ἀθηνᾷ φασὶ λιλαντῷ ὀνομαζομένῳ τόπῳ, τῇ λοιπὴν ἐμίσθωσαν, καὶ τὰς στήλας τὰς πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ ἑστηκυίας, ἀπορρήτων τῶν μισθώσεων ὑπομνήματα εἶχον. οὐδὲ αἰχμαλώτους ἐδήσαντο, οὐδὲ φονεῦσαι ἔσχισαν τὴν πρὸς Χαλκιδέας θυμόν.

Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίων στρατήσαντες, ἣν ἢ γινομένων ἁπάντων φέρῃ τῇ Μεσσηνίᾳ τὰ ἡμίση ἐλάμβανον αὐτοί, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς ἐλευθέρας εἰς τὰ πρόθυρα βαδίζειν ἠνάγκαζον, καὶ οὐκ ἀλλοτρίους, ἀλλὰ μὴν σφίσι πρωσήκοντας νεκροὺς ὀλοφύρασθαι. οὐδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπέλιπον γεωργεῖν, οὓς ἢ ἀπέδοντο, οὓς ἢ ἀπέκτειναν. Ἀθηναῖοι δὲ ὕβρισαν τὴν ἐκείνην τῶν ὕβριν, εὐτυχίας λαβόμενοι, τῷ εὐπραγίᾳ σωφρόνως οὐκ ἤνεγκαν. τὰς γὰρ πλουσίους τῶν μετοίκων σκιαδηφορεῖν φασὶ ταῖς πομπαῖς ἠνάγκαζον ταῖς ἑαυτῶν κόραις, τὰς δὲ γυναῖκας ταῖς γυναιξὶ, οὐδὲ ἀνδρὶ σκαφηφορεῖν.

Σικυώνιοι δὲ Ἑλλήνων ἐλόντες, τὰς τῶν γυναῖκας τῶν Ἑλληνίων, καὶ τὰς θυγατέρας ἐπ' οἰκήματος ἔστησαν. ἀγριώτατα ταῦτα ὦ θεοὶ Ἕλληνίοι, καὶ οὐδὲ παρὰ βαρβάροις καλὰ κατάγνυται τῇ ἡμέρᾳ μνείᾳ.

Ἐπεὶ δὲ Χαιρωνείᾳ μάχην ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος, ὑπὲρ τοῦ πραχθέντι αὐτὸς μὲν ἤρθη, καὶ οἱ Μακεδόνες πάντες: οἱ δὲ Ἕλληνες ἀλγεῖν αὐτὸν κατέπηξαν. καὶ ἑαυτῶν μὲν πόλεις ἐνεχείρισαν αὐτῷ φέροντες. καὶ τοῦτό γε ἔδρασαν Θηβαῖοι, καὶ Μεγαρεῖς, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ Ἠλεῖοι, καὶ Εὐβοεῖς οἱ ἐν τῇ ἀκτῇ πάντες. οὐ μὴν ἐφύλαξε τοῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογίας ὁ Φίλιππος, ἀλλ' ἐδουλώσατο πάντας, ἐκόντας, καὶ ἡδομένους ἔδρᾶν.

Περὶ ἀνδρίας τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἁρμαλίδου.

Κεφ. β.

Ὁ Ἁρμαλίδου τοῦ Θεσπιέως πᾶς ἠγωνόμενος σύμμαχος Ἀθηναίοις μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν, τὰ μὲν πρῶτα ἐμάχετο οὐ κακῶς καλῶς: καταναλωθέντων δ' αὐτοῦ τῶν ὅπλων ψιλαῖς ταῖς χερσὶ πρὸς καθωπλισμένους ἀγωνιζόμενος, εὐκλεῶς τὸν βίον ἐτελεύτα. πατρόθεν δὲ τὸ νεανίαν προσεῖπον, λυσλαίνων αὐτὸ ὁμηρικῶς, τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ἄτῳ ἐπιμελὲς εἰδήναι, ἀλλαχόθεν εἴσεται.

Περὶ Ἰσάδα παιδὸς. Κεφ. γ.

Ὅτι Λακεδαιμόνιοι Ἰσάδα ἔτι παῖδα ὄντα, καὶ μήπω τοῦ νόμου καλοῦντος αὐτὸν εἰς ὅπλα, ὅτι ἐκ τῶν γυμνασίων ἐκπηδήσας ἠρίστευσεν, ἐστεφάνωσαν μὲν: ὅτε δὲ πρὸς τὴν ἀπαιτουμένης ἡλικίας, καὶ μετὰ τῶν ἐπιχωρίων ἔχων ὅπλα ὥρμησεν εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἐζημίωσαν.

Περὶ τοῦ τῶν Λυσάνδρου θυγατέρα ἐγγυηθέντος. Κεφ. δ.

Ὁ μὲν Λύσανδρος, ἐτεθνήκει: ὁ δὲ τῶν θυγατέρα αὐτοῦ ἔτι ζώντος ἐγγυησάμενος, ἐπεὶ μὴ ἦν πατρὸς ἀπολειπόμενος, μὴ ὁ Λύσανδρος, μετὰ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν ἀφανὴς γενόμενος: ὅτε δὲ αὖθις ὁ ἐγγυησάμενος, καὶ ἀπέφασκεν ἄξεσθαι γυναῖκα. διὰ τοῦτο οἱ ἔφοροι τὸν αὐτὸν ἐζημίωσαν. ὅτι γὰρ Λακωνικὰ ἐφρόνει, ὅτι ἄλλως Ἑλληνικὰ, φίλος ἀποθανόντος ἀμνημονῶν, μὴ τὸν συνθήκων τὸ πλέον πρὸ τιμῶν.

Περὶ Ἀθηναίων πρέσβεων. Κεφ. ε.

Ὅτι Ἀθηναῖοι οὐκ εἰς Ἀρκαδίαν ἄρξαντες πρέσβεις, ἐπεὶ ἑτέραν ὁδὸν ἦλθον, καὶ ὁ τῆς πόσεως παγμένην, καὶ δι' ἀκαταρθώσαντας, ὅμως ἀπέκτειναν.

Λακωνικοὶ νόμοι. Κεφ. ς.

Ἦ γὰρ ὁ μὴ ταῦτα Λακωνικὰ; νόμος ἐστὶ τοῖς Σπαρτιάταις, τὸν πῆχυν ἡμιόλιον ἔχειν φορᾶς: τὸ δὲ πόντε, πασῶν τῶν λειτουργιῶν ἀφεῖσθαι. γαμεῖν δὲ ἀπὸ ἔτους ἔτι. βαύσιον δὲ εἰδέναι τέχνην οὐδένα Λακεδαιμόνιον ἐκ δίκης. φοινικίδα δὲ ἀμπέχεσθαι τὴν τὰς μάχας, ἀνάγκη ἦν. ἔχειν δὲ τὴν χρόαν καὶ σεμνότητός τι: πρὸς ταύτην μὲν καὶ τὴν ὄψιν τοῦ ἐπιγινομένου αἷμα τος ἐκ τραυμάτων ἔτι μᾶλλον ἐκπλήττειν τοὺς ἀντιπάλους, βαθυτέρας δὲ ὄψεως γινομένης, καὶ φοβερωτέρας μᾶλλον.

De fortitudine filij Harmatidij.

Cap. II.

HArmatidij Thespiensis filius, cum alijs ciuibus auxilio ueniẽs Athenien sibus, primùm quidem strenuè riteq; pugnauit: Consumptis autem omnibus armis, nudis manibus aduersus armatos dimicando, uitam cum gloria finiuit. Itaq; patrio nomine iuuenem appellaui, & Homericè celebraui. Ipsius uerò nomen si quis flagitet noscere, aliunde sciet.

De Isada puero. Cap. III.

LAcedæmonij Isadã, puerũ adhuc, quẽ lex nondum ad pugnã uocabat, quoniam exiliens gymnasio strennuũ se præstiterat, corona donauerunt: quoniã uerò nondum ætate postulante, & nõ cum receptis patriæ armis in hostes irruerat, pœna affecerunt.

De eo cui Lysandri filia desponsa erat.

Cap. IIII.

LYsandro uita defuncto, ille qui superstitis adhuc filiæ fidẽ dederat cõiugij, cũ puella orbata parente esset, & ille post obitum pauper repertus est, sponsionem antea factam reuocauit, & se nolle eã ducere uxorem dixit. Ob eam causam punierunt eum communi decreto Ephori. Neq; enim Laconica erat integritate, neque Græco animo, qui mortuo amico gratiam non præstaret, & pactis fideq; diuitias potiores haberet.

De legatis Athenienſiũ. Cap. V.

AThenienses, missos in Arcadiã legatos, quoniã alia uia, q̃ imperatũ erat profecti fuerant, tametsi rem bene gessissent, tamen morte mulctarunt.

Laconicæ leges. Cap. VI.

ANuerò non hæc etiã Laconicam olent disciplinã? Lex est Spartanis, ut qui tres filios suppeditaret reipub. is ab excubijs liber esset: qui uerò quinq;, ab omnibus publicis officijs & sumptibus immunitatẽ haberet. Itẽ ut matrimonia, nulla intercedente dote contraherẽtur. Artem mechanicã aut quamuis illiberalem nosse nulli uiro Lacedæmonio licebat. Item in cõflictus indutis purpura uenire necesse erat, ut color etiam aliquam grauitatem præferret: & si ad hanc adsper

gerentur sanguinis guttæ de uulneribus, terribilior existeret hostibus, aspectu magis sensum penetrante, & formadibiliore.

Lacedæmonio ne manubias quidē hoſti detrahere licebat. Qui uerò ſe ſtrennuos præbuiſſent, & occubuiſſent, oliua & alijs ramis redimiti, laudibus uehebantur. Qui uerò perfectam & abſolutam uirtutem præſtitiſſent, ij etiam iniecta purpura, glorioſe ſepulchris mandabantur.

De terræmotu qui Spartæ contigit. Cap. VII.

CVm Lacedæmonij cōtra ſeruos Tænarenſes per uim & perfidiam inſurrexiſſent, & eos occidiſſent (erant autem hi ſerui ex Helotarū genere) propter indignationem Neptuni terræmotus Spartæ accidens, tanta ui diſcuſſit ciuitatem, ut ex uniuerſa urbe quinq; ſolum ædificia relinquerentur.

De occidione Artaxerxis. Cap. VIII.

AIunt Artaxerxem, qui etiam Ochus cognominatus eſt, cum eum per inſidias Bagoas eunuchus Aegyptius de medio ſuſtuliſſet, interemptum & occiſum, felibus proiectum fuiſſe. ſepultus autem eſt eius loco alius, & regijs monumētis traditus. Sacrilegia autem Ochi cùm alia multa feruntur, tum præſertim quæ in Aegypto commiſit. Bagoæ uerò non ſatis fuit occidiſſe Ochum, niſi etiam ex femoribus eius manubria gladiorum faceret, ut ſuum animum ad cædes propenſum repræſentaret. Odio autem eum habuit, quòd Apim in Aegypto trucidarat, uelut etiam Cambyſes antea.

De theſauro quęſito à Delphis in templo Apollinis. Cap. IX.

QVoniā ex Homeri carminibus fama ad Delphos puenerat, Apollinis templum ditiſsimū antiquitus eſſe his uerſib. Non quanta in Delphos concludit Apollinis ædes
Saxea, petroſos inter celeberrima mōtes.
Delphos aiunt, circa aram & tripodem ſuffodere cœpiſſe: cúmque terræmotus horribiles orirētur, monitos ab incœpto deſtitiſſe.

Lex de ciuibus à Pericle poſita. Cap. X.

PEricles dux Athenienſium legem ſcripſit, ut nemo ad gubernandam rempublicam accedere permitteretur, niſi qui utroque parente ciue natus eſſet. Tetigit autem ipſum legis ultio. Nam duo filij, quos habuit, Paralus & Xanthippus, communi

Οπόκ ἐξῆν αὐθρὶ Λάκωνι ἐδὲ σκυλεῦσαι τ πολέμιον. οἱ ἢ καλῶς ἀγωνισάμενοι κὰ ἀπθανόντες, θαλλοῖς αὐεδοῦντο, ἢ ἱμάτιοις ἑτέροις, κὰ δι' ἐπαίνων ἤγοντο. οἱ δὲ τελέως ἀρισεύσαντες, ἢ φοινικίδος αὐτοῖς ἐπιβληθείσης φιάλης ἐθάπτοντο.

Περὶ σεισμοῦ τῆ Σπάρτη ἐπιγενομένου.
Κεφ. ζ.

ΟΤε οἱ Λακεδαιμόνιοι οὓς ἐκ Ταινάρου οἰκέτας πρᾶσαι ἐνόησαν, ἢ ἀπέκτειναν: ἦσαν ἢ οἰκέται τ Εἱλώτων: ἐπὶ μισῶν τ Ποσειδῶνος, σεισμὸς ἐπεγένετο τῆ Σπάρτη, τὴν πόλιν αὐθρόαν καθέσειεν, ὡς πρὸ τε μίνας ἀπολιφθῆναι οἰκίας ἓξ ἁπάσης τ πόλεως.

Περὶ Ἀρταξέρξου ἀναιρέσεως.
Κεφ. η.

ΑΡταξέρξην τ Ὦχον ἐπικληθέντα, ὅτε ἐπιβάλοιτο αὐτῷ Βαγώας ὁ εὐνοῦχος, ὃς ἦν Αἰγύπτιος, φασὶν ἀναιρεθέντα, κὰ κατακοπέντα θηρίοις πρὸς βληθῆναι. ἐπάφη δέ τις ἄλλος αὐτ' αὐτοῦ, κὰ ἀπεδείχθη τοῖς βασιλικοῖς θήκαις. θεσσαλίαν μὲν τὸν Ὦχον ἢ ἄλλα μὴ λέγοντες, κὰ μάλιστα ἐπὶ τῆ Αἰγύπτου. ὃν ἢ Βαγώας ἐκ ἀπέχρησε τὸν ἀπεκτόνναι τὸν Ὦχον, ἀλλὰ γὰρ κὰ ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ λαβὼν μαχαιρῶν ἐποίησε, τὸν φονικὸν αὐτοῦ ἑκάστου μνήμης ἕνεκα τούτων. ἐμίσησε δὲ αὐτὸν, ἐπεὶ τὸν Ἆπιν τὸν Αἰγύπτιον ᾠχυμένον ἀπέκτεινε κὰ αὐτὸν, ὡς ὁ Καμβύσης πρότερον.

Περὶ θησαυροῦ ζητουμένου ἐν Δελφοῖς ὑπὸ Γυθέως. Κεφ. θ.

ΕΠεὶ κὰ ἐκ τῶν Ὁμήρου ποιημάτων ἦκον εἰς Δελφοὺς λέγουσα δόξα, παλαιὸν πλοῦτον εἶναι τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος χωρίον ἐν τοῖς ἐπεσιν ἐκείνοις:

Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς Ἀφυσσόος ἐν τε ἱερῇ
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρήεσσι,

τοὺς Δελφοὺς ἐπιχαρῆσαι δρασκάπτειν λόγος ἔχει τὰ πρὸς τὴν ἑστίαν, κὰ τὸν τρίποδα: γενομένων δὲ σεισμῶν πρὸς τὸ μαντεῖον αὐθρικῶν, παύσασθαι σωφρονήσαντας.

Νόμος πρὸς τῶν ἀρχὰς πρᾶξαι Περικλέους πρᾶξις.
Κεφ. ι.

ΠΕρικλῆς στρατηγῶν Ἀθηναίοις, νόμον ἔγραψεν, ἐὰν μὴ τύχῃ τις ἓξ ἀμφοῖν ἐὼν ἄρχων ἀστῶν, τούτῳ μὴ μετεῖναι τ πολιτείας. μετῆλθε δὲ αὐτὸν ἐκ τὸ νόμου νέμεσις. οἱ γὰρ δύο παῖδες, οἱ πρεσβύτερον ἦσαν αὐτῷ, Πάραλός τε Ξανθίππος, ἀλλὰ

ἀλλ' ὅτοι μὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ τῇ δημοσίᾳ τῶν λοιμῶν ἀπέθανον. κατελάφθη δὲ ὁ Γερικλῆς ὑπὸ τῶν νόθων, οἱ πρότερον οὐ μετέχον τῆς πολιτείας ἐπὶ τῶν πατρῴων νόμων.

Περὶ Γέλωνος τῆς ἀρχὴν ἀφέντος βουλομένου. Κεφ. ια.

ΓΕλων γὰρ ἐν Ἱμέρᾳ νικήσας Καρχηδονίους, πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν τὴν Σικελίαν ἐποιήσατο. ἔπειτα ἐλθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν γυμνὸς, ἔφη τὸ ἀφίεσθαι τῶν πολίτων τὴν ἀρχήν. οἱ δὲ οὐκ ἤθελον, δεδιότες μὴ ἐπιτειραμένοι αὐτῷ, καὶ δημοτικωτέρου, ἢ ἐπὶ τῇ μοναρχίᾳ ἦν, ὄντος. διὰ ταῦτά τοι καὶ ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας Ἥρας ναὸν ἔστησεν αὐτὸς ἀκέφαλον, γυμνὸν αὐτὸν δεικνύσας, καὶ ὁμολογεῖ τῷ πράξει τὸ Γέλωνος τὸ χάλκεμα.

Περὶ Διονυσίου εὐδαιμονίας, καὶ οἵου τέλους αὐτῆς ἔλαχεν.

Κεφ. ιβ.

ΔΙονύσιος ὁ δεύτερος, τῷ ἀρχῷ ἔσχεν δυνάμεις πεφραγμένῳ ὧδε τὸν τρόπον. ναῦς μὲν ἐκέκτητο οὐκ ἐλάττονας τῶν πεντακοσίων, ἐξήρεις τε καὶ πεντήρεις: πεζῶν δὲ ὅπλα μὲν, εἰς δέκα μυριάδας: ἵππεῖς δὲ, χιλιοντακισχιλίους. ἡ δὲ πόλις τῶν Συρακουσίων λιμέσιν ἐκπρεπέσι μεγίστοις. καὶ τεῖχος αὐτῇ περιεβέβλητο ὑψηλότατον, σκευὴ δὲ ἔσχεν ἑτοίμα ναυσὶν ἄλλαις πεντακοσίαις. τεθησαύριστο δὲ αὐτῇ καὶ σῖτος εἰς ἑκατὸν μεδίμνων μυριάδας. καὶ ὁπλοθήκη νεανικὴ ἀσπίσι, καὶ μαχαίραις, καὶ δόρασι: καὶ λογχίδας †πολλὰς, καὶ θώρακας, καὶ καταπέλτας. ὁ δὲ καταπέλτης εὕρημα ἦν αὐτοῦ Διονυσίου. ἔχει δὲ καὶ συμμάχους πλουσιωτάτους. καὶ τούτοις ἐπιθαρρῶν ὁ Διονύσιος ἀδαμάντι δεδεμένῳ ὤετο τὴν ἀρχὴν ἕξειν. καὶ δὴ τοὺς μὲν ἀπέκτανε τοὺς ἀδελφούς, αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς βιαίως ἀπεσφαγμένους, καὶ τὰς θυγατέρας καταχωσθείσας, ἔτι ἀπεσφαγέσας γυμνάς. οὐδεὶς δὲ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ταφῆς ἐνομίζετο ἔτυχεν, οἱ μὲν γὰρ ζῶντες κατεκαύθησαν, οἱ δὲ κατατμηθέντες εἰς τὸ πέλαγος διερρίφησαν. τὸν δὲ ἀπλούστατον αὐτὸν Δίωνος τοῦ Ἱππαρίνου ἐπιθυμοῦντα τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς ἐν φυγῇ μυρίας διάγων καὶ πέντε τὸν βίον γηραιός.

Λέγει δὲ Θεόπομπος τοῦτο τὸ ἀκρατοποσίας ἐνεργὸν αὐτὸν διαφθαρῆναι τὰς ὄψεις, ὡς ἀμυδρὸν βλέπειν: ἀκκαθῆναι δὲ ἐν τοῖς κουρείοις, καὶ γελωτοποιεῖν. ἐν δὲ μισαιτάτῳ τῶν Ἑλλήνων ἀκμονῶν διετέλει,

communi morbo peſtilentiæ confecti, mortem obierunt. ſuperſtites autem Pericli fuêre nothi, quibus poteſtas adminiſtrandi rempublicam per legem patris erat erepta.

De Gelone uolente ſubditis imperiũ reddere. Cap. XI.

GElon cum in Himerēſi pugna deuiciſſet Carthaginenſes, uniuerſam Siciliã ſub ſuum imperiũ coegit. Pòſt nudus in forũ progreſſus, affirmauit ſe ciuibus imperium reſtituere uelle. Qui renuebant, experti eius humanitatem, quòd uidelicet populariorem eſſet, quàm pro poteſtate monarchæ. Propter hanc cauſam †in Sicilia ſimulacrum ipſius in delubro Iunonis nudum ſtat, & *pictura factum Gelonis ob oculos ponit.

† uel, ſimulacrum ipſius in templo Siceliæ (aut Siceli dis) Iunonis. *inſcriptio

De Dionyſij fœlicitate, & qualem exitum ea ſortita ſit. Cap. XII.

DIonyſius ſecundus imperiũ tenebat optimè conſtitutũ, munitumq; hoc modo. Naues poſsidebat non pauciores quadringentis, †hexeres & quinqueremes. Pedeſtres copias ad centũ millia hominũ, equitũ nouem millia. Ciuitas uerò Syracuſiorũ maximis portubus erat inſtructa, & mœnibus altiſsimis circundata, atq; in promptu habebat omnẽ apparatũ bellicũ in alijs nauibus quingẽtis. Reconditũ etiã habebat frumentũ ad centũ medimnorũ myriades. & armamentariũ ſcutis, gladijs, haſtis, tibialib. *innumeris, thoracibus & catapultis plenũ refertũq;. catapulta aũt inuentũ fuit ipſius Dionyſij. Præterea ſocijs infinitis uigebat. His rebus confidens Dionyſius, adamante colligatũ imperiũ obtinere ſe putabat. Sed ipſe primũ fratres ſuos morte affecit. Vidit etiã filios ſuos crudeliſsimè mactari, & uirgineũ pudorẽ filiabus eripi, atq; deinde nudas trucidari. Breuiter, nemo ex eius propagine ſepulturã iuſtam adeptus eſt. Nam alij uiui combuſti ſunt: alij diſſecti, & in mare ꝓiecti ſunt. Id adeò euenit ei, cũ Dion Hipparini imperiũ inuaderet. Ipſe uerò in extrema pauptate ſenex mortuus eſt. Theopompus dicit eũ nimia meri potatione perdidiſſe oculos, ita ut cæcutiret, & ſediſſe in tonſtrinis, riſumq; ſcurriliter hominibus cõmouiſſe, atq; in media Græcia turpiter & præter decorũ

† Hexeres & hepteres etiã Liuius dixit.

† ἔσχε addiderim. *egregijs

uersatum miserrimam uitam traduxisse. Ita non leue documentum extitit mortalibus, ad amplectendam temperantiam & morum honestatem, Dionysij extantis opibus in tam miserum statum, rerum uicissitudo.†

† Vide in Chiliadibus Eras. Pinus in morem · & Γίγνος δίκην in indice Eustathij in Homerum.

τέλει, βίον διαντλῶν ἀλγεινότατον. καὶ ἰδοὺ δεῖγμα ὁ τῆς τυχόν, τοῖς ἀνθρώποις εἰς σωφροσύνην, καὶ τρόπου κόσμον ἡ τοῦ Διονυσίου ἐκ τῆς τηλικούτου εἰς ὅτου παπαιὰ, μεταβολή.

De tyrãnidibus, quæ usq; ad posteros in Græcia perdurarunt. Cap. XIII.

Περὶ τυραννίδων αἳ εἰς ἐγγόνους ἐν Ἑλλάδι διήρκεσαν. Κεφ. ιγ.

PVlcherrimè à dijs immortalibus cõparatum est, ut nullã tyrannidem usque ad tertiam generationem propagẽt: sed aut confestim tyrannos tanquã proceras piceas perdant & extirpent: aut liberos eorum uiribus denudent ac spolient. Memorantur apud Græcos intra hominum memoriam hæ solum tyrannides usq; ad† posteros permansisse, Gelonis in Sicilia, Leucaniorum in Bosphoro, & Cypsellidarum Corinthi.

† nepotes

Καλῶς ὁ δαιμόνιον ὦν πρυτανίαν τυραννίδας μὴ ἄγον, ἀλλὰ ἢ πρᾶξιν ἐκβίβον τοῦ τυράννου† πίτυν δίκην, *ἢ παίδων, διαχύον. Μνημονεύονται ὑφ' Ἑλλήνων δὲ αἰῶνος, καὶ εἰς ἐγγόνους διαρκέσαι αὖθις· ἥ τε Γέλωνος ἐν Σικελίᾳ, καὶ ἡ τῶν Λευκανίων πρὸς Βόσπορον, καὶ ἡ τῶν Κυψελιδῶν ἐν Κορίνθῳ.

† Γίγνος δίκην in indice Eustathij in Homerum. *ἢ παῖδας διαχύον.

De Dario insidijs petito. Cap. XIIII.

Περὶ Δαρείου ἐπιβουλευθέντος. Κεφ. ιδ.

SIngularem mansuetudinem in Dario filio Hystaspis hoc factum arguit. Aribazus Hyrcanus insidias illi ponebat, unà cum alijs non obscuræ famæ in Persia uiris: idq; inter uenandum. Quòd ille cũ resciisset, non correptus metu est, sed iussit eos arma sumere & equos: atq; deinde mandauit, ut* intenderent arma: toruũq; aspiciens eos: Quid igitur non exequimini, inquit, id cuius gratia ueniistis? At illi cum intrepidum hominis uultum aspicerent, non solùm impetum remiserunt, uerumetiam usque adeò terrore perculsi sunt, ut hastas abijcerent, & desilientes ab equis Darium adorarent, eiusq; arbitrio prorsus se dederent. Qui disgregauit eos à se mutuò, & alium ad Indiæ confinia misit, alium ad Scythica. Atque illi beneficij memores, fideles in posterum & obedientes ei fuerunt.

† ἀφελέσθαι * proferrẽt & intentarent

ΗΜερώτατον δὲ Δαρείου τοῦ ὑὸς Ὑστάσπου. Ἀρίβαζος ὁ Ὑρκανὸς ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ, μετὰ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν οὐκ ἀφανῶν τῶν Περσικῶν. ἐμοὶ δὲ ἡ ἐπιβουλὴ ἐγνωρίσθη. ἅπερ πυθόμενος ὁ Δαρεῖος, οὐκ ἐπῆξεν, ἀλλὰ προστάξας αὐτοῖς λαβεῖν τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἵππους, ἐκέλευσεν αὐτοῖς διατάττειν τὰ ὅπλα. καὶ διημὺς ἐνεβάτευε· τί οὖν ὁ διὰ τέτο, ἄπεσι, ἐφ' ὃ καὶ ὁρμήσατε; οἱ δὲ ἰδόντες ἄτρεπτον αὐδρὸς βλέμμα, αὖθις ἀλέσαν τὴν ὁρμήν· ὁ δὲ ἐπὶ ἡμέρας ἐκατὸν ἔτως, ὡς καὶ ἐκβαλεῖν τὰς αἰχμὰς, καὶ † ἀφιλέσθαι τῶν ἵππων, καὶ προσκυνῆσαι Δαρεῖον, καὶ ἑαυτῶν προδόναι, ὅ, τι καὶ βούλοιτο πρᾶξαι. ὁ δὲ διέσπασεν ἄλλους ἄλλη, καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ Ἰνδικὰ ὅρια ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τὰ Σκυθικά· καὶ ἐκεῖνοι ἔμειναν αὐτῷ πιστοὶ διὰ μνήμης ἔχοντες τὴν εὐεργεσίαν.

AELIANI

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER SEPTIMVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Σεμιράμιδος, καὶ πῶς τὴν τῶν Ασσυρίων ἀρχὴν κατέσχε. Κεφ. α.

ΣΕμίραμιν τὴν Ασσυρίαν ἄλλοι μὲν ἄλλως ἀδόσιν, ὡραιοτάτην δὲ ἐγένετο γυναικῶν, εἰ μὴ ἀφελέστερον ἐχρῆτο τῷ κάλλει. ἀφικομένη δὲ πρὸς τὸν τῶν Ασσυρίων βασιλέα Νίνον τὴν μὲν Νίνου ὥρας, ὅσπερ ἐντυχὼν τῷ ἀνθρώπῳ, ἠράσθη αὐτοῦ: ἡ δὲ ἤτησεν ἐκ τοῦ βασιλέως τὴν βασίλειον στολὴν λαβεῖν δίωρα, καὶ πέντε ἡμέρων τὴν Ασίας ἄρξαι, καὶ τὰ ἐκεῖ ταύτης πρόσταξαι δρᾶσαι, καὶ ὅσπερ τοῦ αἰτήσεως ἐτύγχανεν. Ἐπεὶ δὲ ἐκάθισεν αὐτῇ ὁ Βασιλεὺς ὢν τοῦ θρόνου, μὴ ἔγνω δόλῳ χαίρων, καὶ γνώμης ἔχων ἅπαντα, προσέταξε τοῖς δορυφόροις αὐτὴν τὸν Βασιλέα κτεῖναι, μὴ ὅτω τὴν τῶν Ασσυρίων ἀρχὴν κατέσχε. λέγει ταῦτα Δείνων.

Περὶ Στράτωνος, καὶ Νικοκλέους τρυφῆς. Κεφ. β.

ΣΤράτων ὁ Σιδώνιος λέγεται τρυφῇ, καὶ πολυτελείᾳ ὑπερβαλέσθαι πάντας ἀνθρώπους. μὴ Θεόπομπος ὁ Χῖος παραβάλλει αὐτοῦ τὸν βίον τῇ τῶν Φαιάκων διαίτῃ, ἣν πρῶτος καὶ Ομηρος μὴ τῶν ἑαυτοῦ μεγαλόνοιαν, ὥσπερ εἴθισο, ἐξεπαγώδησεν. τὸ τῷ γε μὴν ὄχλῳ οὐκ ἐς πάνυ ὠφέλιμος κατάδηλον αὐτῷ τὸ δεῖπνον, μὴ καταθέλγων αὐτόν: ἀλλὰ πολλαὶ μὲν πάρησαν γυναῖκες μουσουργοὶ μὴ αὐλητρίδες, καὶ ἑταῖραι κάλλει διαπρεπόσαι, μὴ ἐρασταί. διαφιλοτιμεῖτο δὲ ἰσχυρῶς καὶ πρὸς Νικοκλέα τὸν Κύπριον. ἐπαίνει γὰρ ἐκεῖνος πρὸς αὐτόν. ἦν δὲ ἁμίλλα οὐκ ἐς ἅπαν ὄχλος ἀποδιδοῖτο, ἀλλὰ οὐκ ἐς τῶν πρωθρημένων. καὶ πυνθανόμενοι πρὸς τῶν ἀφικνουμένων τὰ πρὸς ἀλλήλους, εἶτα αὐτιφιλοτιμοῦντο ἑκάτερος ὑπερβαλέσθαι τὸν ἕτερον. ὁ μὲν ἐς τὸ παντελὲς ἐν τούτοις διεγένοντο. ἀμφότεροι γὰρ βιαίου θανάτου ἔργον ἐγένοντο.

Λύπης ἀναιρετικός τις Αριστίππου λόγος. Κεφ. γ.

ΟΤι Αρίστιππος ἑταίρων αὐτῷ τινων ὀδυρομένων βαρύτατα, πολλὰ μὴ μὴ

De Semiramide, & quomodo regnum Assyriorum sibi uendicauerit. Cap. I.

DE Semiramide alij alia dicũt. Ea fuit inter omnes fœminas speciosissima, tametsi remissiùs & negligentiùs formã curabat. Cum aũt uenisset ad regem Assyriorum, uocata propter formæ pulchritudinem, ille ubi uidit, statim eã deperire cœpit. At illa petijt ab rege munus, stolã regiam, Asiæq; imperium ad quinq; dies, & eorum quæ in hoc tempore gererent potestatẽ. neq; frustrata est eam petitio. Cũ uerò collocasset eam rex super thronum, & ipsa iam manu sententiaq; cunctorum potens esset, mandauit satellitibus, ut regem interficerent. atq; sic Assyriorum imperium obtinuit. Refert hæc Dinon.

De Stratonis & Nicoclis delicijs. Cap. II.

STraton Sidonius dicitur omnes homines luxu & magnificentia superare studuisse, & Theopompus Chius cõparat ei ùs uitã Phæacũ comessationib. quas Homerus pro suo singulari ingenio & cõsuetudine magnificè decantauit. Huic uerò nõ unus prçstò erat cœnanti, qui cantationibus ipsum exhilararet: sed multæ mulieres musices peritæ, tum tibicinæ, tũ meretrices decora facie, & saltatrices. Ambitiosè uerò certabat cũ Nicocle Cyprio, quoniam hic etiam cum illo. Erat autem illa contentio de nulla re honesta seriaq;, sed de prædictis cupedijs. Nam cum audiret uterq; ab ijs qui adueniebant de alterius rebus, uterq; alterũ cum quadam æmulatione superare conabatur. Verùntamen neuter potuit his in perpetuum indulgere. Nam uterque uiolenta morte de medio sublatus est.

Sermo Aristippi quidã, ad sedandũ dolorem idoneus. Cap. III.

ARistippus, cum quidã ex necessarijs eiꝰ uehemẽti & acerbo luctu seipsos

conficerent, cùm alia multa ad ſedandã mœſtitiã in mediũ attulit, tum hæc exordij uice: At ego non uenio ut ad ueſtros dolores meum adiungã, ſed ut uobis omnem mœrorem ex animis eximam.

De laude molæ. Cap. IIII.

PIttacus magnis laudibus molã eucheb bat, idq; eius encomiũ decantabat, quod in exiguo loco multi ſeſe exercitare poſſent. Extabat aũt cantilena, quæ ob eam cauſam Epimylion nomẽ habebat.

† Nominatur & à Polluce libro 7. Huius initium puto erat, Αλεᾶ μύλα ἄλεα.

De manuario in multis rebus Achillis & Vlyſsis labore. Cap. V.

LAertes etiam in manuaria opera deprehenſus eſt à filio, colens plantam, cum iam eſſet extremę ſenectutis. Fatetur etiam Vlyſſes ſe & multa ſcire, & quę ſciat manibus exequi:

Odyſſeæ O. *αἰ ἐννῆσαι pro κατευνάσαι, Euſtath. †αἶ δʼ ἀνὰ i. ξηρὰ

Non alius potior fuerit, mihi crede, miniſter, (canda.
Siue ignem ſuccendi opus eſt, ſeu ligna ſe
Et ratem uerò nihil opus habens fabris, ipſe ſuo labore celerrimè cõfecit. Itemq; Achilles, cum eſſet tertius à Ioue, ipſe carnes diſſecans, legatis qui ab Achiuis uenerant, cœnam ſummo ſtudio parauit.

Scythæ cuiuſdam reſponſum de frigore. Cap. VI.

CVm aliquãdo copioſa nix cecidiſſet, interrogauit rex Scytharum quendã nudum perſeuerantem, An ne frigeret? qui è contrario regem interrogauit, Poſſit ne frigere frons? reſpondente ipſo, Nõ poſſe. Quare igitur, inquit, ego frigus nõ tolerem, cum totus ſim nihil aliud præter frontem?

De uigilijs Demoſthenis. Cap. VII.

†ταὐτὸ

PYtheas ſcõma iecit in Demoſthenẽ filium Demoſthenis, inquiens eius enthymemata lucernã olere. Nam totã noctem ille meditando uigilandoq; cõſumebat, & memorię mandabat, quæ pro concione ad Athenienſes dicturus erat.

De luctu Alexandri, quẽ ex Hephæſtionis morte cepit. Cap. VIII.

CVm Hephęſtion diẽ ſuũ obijſſet, Alexander iniectis in pyrã armis, auro & argento, ſimul ea cum mortuo igni tradidit, itemq; ueſtem magni precij apud Perſas. Raſit etiã omnes bellicoſos & fortes, atq; ſeipſum, imitatus in hoc Achillem Homericum illum. Sed hic illo uiolẽtius &

Μῆ γὰ ἄλλα πῶς αὐτὸν ἔπι λύπης ἀνασκάλικα, καὶ ταῦτα δὲ γʼ προοιμίου: Ἀλλʼ ἐγωγε ἥκω πρὸς ὑμᾶς, οὐχ ὡς συλλυπούμενος ὑμῖν, ἀλλʼ ἵνα παύσω ὑμᾶς λυπουμένους.

Περὶ μύλης ἐπαίνου. Κεφ. δ.

ΟΤι Πιττακὸς παύσφοδρα ἐπῄνει τὴν μύλλω, ἐρῶ ἐγκώμιον αὐτῆ ἐκεῖνο ἐπιλέγων, ὅτι ἐν μικρῷ τόπῳ διαφόρους ἔδει γυμνάσασθαι. ὧν δή τι † ἄσμα ἐπιμύλιον ὄνομα καλούμενον.

Περὶ τῶν πολλοῖς αὐτουργίας τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ τοῦ Ἀχιλλέως.

Κεφ. ε.

ΚΑὶ Λαέρτης ἦ αὐτουργῶν ἁπανταχοῦ τὸν παῖδος περιφώρατο, ἦ φυτὸν ξύων, ἢ αἴθουσαν γεράσκων ἐκαθυπέτα. ὁμολογεῖ ἦ ἡ Ὀδυσσεὺς αὐτὸς πολλὰ ἀδρᾶναι, καὶ τεχνίτης αὐτὸν εἶναι, (λος,
Δρυσσοσώη δʼ ὄκ αὖ μοι ἐρίσσειεν βροτὸς ἄλλῳ τ' * δῦνῆσαι, διά τε ξύλα † πολλὰ διελέσσαι.

Καὶ τοῦ αἰδοίου δὲ, οὐ διηθεὶς ναυπηγῶν, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ τοῦ ταχίστου ἐργάσατο. καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ τρίτος ὢν ἀπὸ τοῦ Διὸς, αὐτὸς διαπρήσσει τὰ ἱρεῖα, δεῖπνον τοῖς παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πρέσβεσιν ἀφικομένοις εὐτρεπίσασθαι σπεύδων.

Σκύθου τινὸς ἀπόκρισις πρὸς ῥίγους.

Κεφ. ς.

ΧΙόνος ποτὲ πιπτούσης ἤρετο ὁ βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν τινα, εἰ ῥιγοῖ, γυμνὸν διαπεπορπάντα. ὁ δὲ αὐτὸ αὐτὸν ἤρετο, εἰ ἐν μὴ ἔστιν ῥιγοῖ. τοῦ δὲ, οὔ, φήσαντος: ἀκούω, ἔφη, ὅτε ἐγὼ, πᾶς γάρ μέτωπόν εἰμι.

Περὶ Δημοσθένους ἀγρυπνίας.

Κεφ. ζ.

ΟΤι Πυθέας ἐπέσκωπτεν εἰς Δημοσθένη τὸν Δημοσθένους, ἐπιλέγων † αὐτῷ τὰ ἐν θυμήμασιν ἐλλυχνίων ὄζειν. ὅτι ἐκεῖνος διὰ τῆς νυκτὸς πάσης ἠγρύπνει φροντίζων, ἃ ἐμελλεν ἐρεῖν ἐλθὼν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Περὶ Ἀλεξάνδρου πένθους, ὃν τοῦ τοῦ Ἡφαιστίωνος θανάτου. Κεφ. η.

ΟΤι Ἡφαιστίων ἀπέθανεν, Ἀλέξανδρος ὅπλα αὐτῷ εἰς τὴν πυρὰν ἐνέβαλε, καὶ χρυσὸν, καὶ ἄργυρον τῷ νεκρῷ συνέπεμψε, καὶ ἐδῶτα τὴν μεγαλοπρεπεστάτην ἐν Πέρσαις. ἀπὸ χειρὸς ἦ καὶ τοῦ πολεμικοῦ, καὶ ἀγαθοῦ, καὶ ἑαυτοῦ, ὁμοιότατον πάθος δράσας, καὶ μιμούμενος τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἐκεῖνον: διαφόρου δὲ,

καὶ

καὶ θερμότερον ἐκάνσε ἐδρασεν ὅτος, ἢ τ Ἐκβατάνων ἀκρόπολιν πορθήσας, ὁ τεῖχος αὐτ ἀφελόμενος. μέχρι μὲν ὧν τ κόμης τ ἰδίων, Ἑλληνικὰ ἐδόκει μοι δρᾶν. ἐπιχαρήσας δ τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐπηνέθη βαρβαρικῶς Ἀλέξανδρος ὅδε, καὶ τὰ μὲν τὴν στολὴν ἤμειψε, θυμῷ, ἡδονῇ ἐρωτι ἐπιτρέπων πάντα, καὶ δακρύοις.

Ὅτι Ἡφαιστίων εἰς Ἐκβάτανα ἀπέθανε.

Διαβρέει δὲ λόγος Ἡφαιστίωνι μὲν ταῦτα εὐτυχῆσαι πρὸς τιμὴν τὴν νεκρῶν, Ἀλέξανδρον δὲ αὐτοῖς ἀποθανόντα χρήσασθαι. μὴ γὰρ φθάσαι τὸν ὧν ἐν μακρῷ πλείονι πένθος, ἐπιλαβεῖν ἢ τ τοῦ Ἀλεξάνδρου θανάτου.

Περὶ σώφρονος γυναικός. Κεφ. θ.

Εἶτα ἐκ τίνι σωφροσύνη μεγάλη; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἄγε ὁ ἡ Φωκίωνος γυνὴ, τὸ Φωκίωνος ἱμάτιον ἐφόρει, καὶ ἐλεῖν ἐδόκει ὁ λιτοκωτὸν, ὁ Ταραντίνου, ἐκ ἀναβολῆς, ἐκ † ἰγκυκλίου, ὁ λευκοφάλαν, ὁ καλύπτρας, οὐ βαπτῶν χιτωνίσκων· ἐμπάσχετο δὲ πρώτη μὲν τῇ σωφροσύνῃ, δεύτερον δὲ τοῖς παροῦσι.

† flammeo

Περὶ τῆς Σωκράτους γυναικός.

Κεφ. ι.

Τὴν Ξανθίππην ὁ Σωκράτης, ἐπεὶ ἐκ ἠβούλετο τὸ ἐκάνσε ἱμάτιον φορέσασθαι, καὶ ἔτως ἐπὶ τὴν θέαν ἦλθε πομπῆς βαδίζων, ἔφη· Ὁρᾷς ὡς ὁ θεωρήσασα, θεωρησομένη μᾶλλον βαδίζεις;

Γυναικῶν Ῥωμαίων ὑποδήματα.

Κεφ. ια.

Ῥωμαίων δὲ αἱ πολλαὶ γυναῖκες, καὶ τὰ ὑποδήματα αὐτὰ φορεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ἀθισμένα εἰσίν.

Λυσάνδρου ἢ Φιλίππου ἀπόφθεγμα περὶ ἐπιορκίας. Κεφ. ιβ.

Δεῖ οὐ παίδιας τοῖς ἀσφαγάλοις ἐξαπατᾶν, οὐδὲ ἀνδρας τοῖς ὅρκοις. οἱ μὲν Λυσάνδρου εἶναι λέγουσι τὸν λόγον, οἱ δὲ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος. ὁπότερος δ' ἂν ᾖ, οὐκ ὀρθῶς λέγεται κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην. καὶ ἴσως οὐ πρόσοιτο, εἰ μὴ τὰ αὐτὰ ἀρέσκει ἐμοὶ, καὶ Λυσάνδρῳ. ὁ μὴν γε τυραννεῖν, ἐγὼ ἢ ὡς φρονῶ, δῆλον ἐξ ὧν μὴ τὸν λεχθὲν ἀρέσκει με.

Περὶ καρτερίας Ἀγησιλάου.

Κεφ. ιγ.

Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαιμόνιος γέρων ἦν ἤδη ὤν, καὶ ὑπόδετος πολλάκις ἐν ἀχίτων πορεύεται, τ χείμωνα πορευόμενος † αὐτῷ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐνθένδε γ' ὥρᾳ χαμερείᾳ, ἐποίησατο

& feruidius fecit, cum circũradens euerteret muros Ecbatanorum arcis: Vsq; ad suos igitur capillos, uidetur mihi planè Græco ingenio feciſſe. at cum muros dirueret, tum uerò barbarico more luxit. et ſtolam quoq; permutauit, dolori, amori & lacrymis omnia permittens.

Hephæſtion mortuus eſt ad Ecbatana. Fama autẽ emanauit, hæc (quæ diximus) facta fuiſſe in gratiã quidem Hephæſtionis mortui, ſed Alexandrum uita defunctum ijs uſum eſſe. Non enim à luctu ob iuuenem ſuſcepto priùs deſtitiſſe Alexandrum, quàm ipſum quoque mors abſtulerit.

De moderata fœmina. Cap. IX.

ANnon hæc ſingularis erat cõtinentia? Me ſanè iudice maxima. ſiquidẽ Phocionis uxor, ueſtem Phocionis geſtabat, neq; opus habebat uel crocoto, uel Tarentina ueſte, uel pallio, uel encyclio, uel uitta, uel † calyptra, uel tinctis & coloratis tunicis: ſed primũ induebat ſibi temperantiam, deinde quæ ſuppeterent.

† Vide ἐγκυκλον apud Euſtath.

† flammeo

Tarantinidion (inquit Pollux) ueſtis eſt pellucida Tarentinis uſitata.

De Socratis uxore. Cap. X.

XAnthippe Socratis cum nollet eius ueſtem induere, atque ſic ad ſpectandam pompam prodire, dixit ille, Vide quàm non ſpectandi cauſa, ſed potiùs ut ſpectêris, abeas.

De calceamentis Romanarum mulierum. Cap. XI.

EX Romanorũ fœminis, multæ eoſdem cũ uiris calceos geſtare conſueuerũt.

Lyſandri, ſeu Philippi apophthegma de periurio. Cap. XII.

PVeros talis, uiros iuramentis oportet circumuenire. Quidam aſcribũt hoc dictum Lyſandro, alij uerò Philippo Macedoni. utercunq; dixerit, mea ſententia longè à recto iuſtoq; aberrauit. Neq; uerò abſurdum eſt, ſi diſſentiã à Lyſandro. Nam ille tyrannidem exercebat. Ego uerò quo animo ſim, ex eo manifeſtum eſt, quòd minimè mihi hoc dictũ probatur.

De patientia Ageſilai. Cap. XIII.

AGeſilaus Lacedæmonius iã ſenex, pſæpe ſine calceis & tunica ꝓdibat i publicũ cũ pallio attrito, idq; matutino tempore hyemis.

† αὐτὸν

hyemis. Cum autem quidam eum obiurgaret, quod puerilius ageret, quàm ætatẽ illam deceret, respõdit: Atqui, inquit, iuniores ciuium, quasi pulli in me ceu ætate prouectum oculos conijciunt.

De philosophis qui militarunt, & respublicas gesserunt. Cap. XIIII.

ANuerò non fuerunt bellandi periti etiam philosophi? Mihi sanè uidentur. Siquidem Archytã sexies ducem elegerunt Tarẽtini. Melissus uerò classi præfuit. Socrates ter in militiã profectus est. Plato etiam ipse fuit in oppugnatione Tanagræ & Corinthi. Xenophontis autem militias & imperatoriũ munus cùm multi alij descripserunt, tum etiam ipse de se fatetur in libris de Cyro. Dion item Hipparini filius Dionysij tyrannidẽ euertit. & Epaminondas † Bœotarchus ad Leuctra missus, superauit Lacedæmonios, & tum inter Romanos, tũ inter Græcos primus fuit. Multa etiam pro Athenien sibus in repub. confecit Zenon, cõtra Antigonum. Nihil enim interest, siue quis sapientia & consilio, siue armis alios iuuet & promoueat.

† Bœotorum dux

† ἔπι, uel ἄ τι τις

Quomodo Mitylenensium socij defectionis pœnas dederint. Cap. XV.

CVm maris imperium tenerent Mitylenenses, socijs qui desciscebant, hanc pœnam imposuerunt, ut liberos suos nõ docerent literas, neq; † artes liberales, omnium suppliciorum hoc grauissimum iudicantes, in inscitia & ignorantia artium liberalium uitam transigere.

† Musicam

De Roma, Remo, Romulo & Seruia. Cap. XVI.

ROma condita est ab Remo & Romulo, filijs Martis & Seruiæ, quæ una erat ex prosapia Aeneæ.

De Eudoxi aduentu in Siciliam. Cap. XVII.

CVm Eudoxus in Siciliã uenisset, uerbose Dionysius ei gratias egit aduẽtus. At ille nihil adulatus, neq; refugiens: Veni, inquit, quasi ad bonum cauponẽ, apud quem Plato diuerteret: confitens se non ipsius, sed huius causa uenisse.

ἠτιάσατο δέ τις αὐτὸν, ὡς νεανικώτερα τῆς ἡλικίας ἐπιχειροῦντα: ὁ δὲ, ἀλλ' οἶγε, νέοι φησὶ, τῶν πολιτῶν, ὥσπερ ἐσμὸν πῶλοι πρὸς τὸ κάλλιον ἀφορῶσιν ἐμέ.

Περὶ φιλοσόφων στρατηγῶν, καὶ πολιτευσαμένων. Κεφ. ιδ.

ΤΙ δὲ, ὅτι πᾶσαν οὐ φιλόσοφοι τὰ πολέμια ἀγαθοὶ ἴσμοι μὴ δοκεῖν: εἶγε Ἀρχύταν μὴ εἵλοντο ἑξάκις στρατηγὸν Ταραντῖνοι. Μέλισσος ἢ σωφάρχησε. Σωκράτης ἢ ἐστρατεύσατο βίς. Πλάτων ἢ καὶ αὐτὸς εἰς Τανάγραν, & εἰς Κόρινθον. τῶν δὲ Ξενοφῶντος στρατείαν, & στρατηγίαν, πολλοὶ μὲν & ἄλλοι ἄδασι, οὐ αὐτὸς ἢ ὁμολογῶν ἐν τοῖς περὶ Κύρου λόγοις. Δίων δὲ ὁ Ἱππαρίνου τὸν Διονυσίου τυραννίδα κατέλυσε. οὐ Ἐπαμινώνδας Βοιωταρχῶν ἐν Λεύκτροις ἐνίκησε Λακεδαιμονίους, & τῶν Ρωμαίων, καὶ τῶν Ἑλλήνων πρῶτος ἐγράφετο. πολλὰ δὲ καὶ Ζήνων ὑπὲρ Ἀθηναίων ἐπολιτεύσατο πρὸς Ἀντίγονον. ἀδιάφορον γὰρ διοίσει, † ἔτις δὲ γνώμης ἄνησέ τινας, εἴτε διὰ ὅπλων.

Πῶς οἱ τῶν Μιτυληναίων σύμμαχοι ἀφισάμενοι ἐτιμωρήθησαν.

Κεφ. ιε.

ΗΝίκα ἡ θαλάσσης ἦρξαν Μιτυληναῖοι, τοῖς ἀφισαμένοις τῶν συμμάχων τιμωρίαν ἐκάνην ἐπήρτησαν, γράμματα μὴ μανθάνειν τοὺς παῖδας αὐτῶν, μήδε μουσικὴν διδάσκειν, πασῶν κολάσεων ἡγησάμενοι βαρυτάτην εἶν ταύτην, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ καταβιῶναι.

Περὶ Ρώμης, Ρώμου, Ρωμύλου, & Σερβίας. Κεφ. ις.

ΟΤι Ρώμη ὑπὸ Ρώμου & Ρωμύλου ἐκτίσθη, τῶν Ἀρεως καὶ Σερβίας παίδων. ἦν ἢ αὕτη μία τῶν Αἰνείου ἀπογόνων.

Περὶ Εὐδόξου εἰς Σικελίαν ἀφικομένου.

Κεφ. ιζ.

ΟΤε εἰς Σικελίαν ἦκεν Εὔδοξος, χάριν αὐτῷ πολλὴν ὁ Διονύσιος ἔ ἀφίξεως ἔσχε. ὁ ἢ δ' ἔφη πρὸς ταῦτα θωπεύσας, ἔδε ὑποδραμών: Ἀφικόμην (ἔφη) εἰς πόρανεί πρὸς πανδοκίαν ἀγαθὸν, ἔνθ' ὡκε τύγετο Πλάτων: ὁμολογήσας ὅτι μὴ δι' ἐκεῖνον, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον ἀφίκετο.

Ὅτι οἱ Λιγυστῖνοι καρτεροὶ ἐν ταῖς βασάνοις, καὶ περὶ Ἰνδῶν γυναικῶν. Κεφ. ιη.

Quòd Aegyptij patientes sint tormentorum, & de mulieribus Indicis. Cap. XVIII.

Aegyptios

Αἰγυπτίους φασὶ μάλιστα ἐγκαρτερεῖν τοῖς βασάνοις, ὡς ὅτι θᾶττον τεθνάναι τὸν Αἰγύπτιον στρεβλούμενον, ἢ τἀληθῆ ὁμολογῆσαι. Παρὰ Ἰνδοῖς δὲ αἱ γυναῖκες τὸν αὐτὸν πῦρ ἀποθανοῦσι τοῖς ἀνδράσιν εἰσιέναι φιλοτιμοῦνται· ἡ δὲ γυνὴ τοῦτο τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἡ κληρωθεῖσα συγκαίεται.

Ἐγκαρτερεῖν τοῖς βασάνοις, to endure tortures.

Περὶ Σόλωνος στρατηγήματος πρὸς Μεγαρέων, ὡς πῶς ἐπῆλθε τὰ ἐκείνων λόγοις ἐκράτησεν. Κεφ. ιθ.

Σόλων ἐν τῷ πρὸς Σαλαμῖνος μάχῃ στρατήγησε, καὶ δύο νεὼς Μεγαρίδων λαβὼν στρατηγὸς Ἀθηναίοις ἀντὶ αὐτῶν, ἐν τῷ πολέμῳ ὅπλα τοῖς οἰκείοις παθοῦσι, καὶ μεθορμισθεὶς δι' ἀπάτης, πολλοὺς τῶν Μεγαρέων ἀπέκτεινεν ἀνόπλους. ἐκράτησε δὲ ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν, ὁ λόγων ἀληθέστατος, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν ἐλέγχων ὁ πλείστων φιλονεικότατος. ἀρχαίας γὰρ θήκας ἀνοίξας, ἀπέδειξε πάντας Ἀθηναίους πρὸς δύσιν κειμένους κατὰ τὸ πατρῷον αὐτοῖς ἔθος· οὗτοι γὰρ Μεγαρεῖς εἰσὶ, καὶ ὡς ἔτι κατοικοῦντες μόνοι. ἐκρίναν δὲ τοῦτο Λακεδαιμόνιοι.

Στρατήγησε, he was a captain.

Περὶ γέροντος Κέου τοῦ βίβλια βαπτομένου. Κεφ. κ.

Ἀνὴρ ὡς Λακεδαίμονα ἀφίκετο Κεῶν γέρων ἤδη ὤν, τἄλλα μὲν ἄλλα ἀλαζών, ἠδεῖτο δὲ ὑπὸ τοῦ γήρως, καὶ δεῖγμα τοῦ τὰ τῶν βίβλια βαπτομένου ἐπεδείκνυτο βαφῇ ἀφανίζων, προελθὼν δὲ ὃν ὧν Λακεδαιμονίοις, ἐπιδεικνὺς τοιαύτην ἀποφαίνων τὴν κεφαλήν, ἐκείνους εἶπεν, ὑπὲρ ὧν ἦκε. καὶ σὺ ὁ Ἀρχίδαμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, τί δὴ αὖ ἔφη, οὗτος ὑγιὲς εἶπεν, ὃς ὁ μόνον οὐ τῇ ψυχῇ ἀλλὰ καὶ οὐ τῇ κεφαλῇ περιφέρει; καὶ δείσαντες τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα, διαβάλλουσι τὸν Κέων τὸ βόπορον δεῖν ὧν ἐκεῖθεν.

Βαπτομένου, dyed.

Περὶ Καίσαρος, ὡς Πομπηίου ἐπιμελείας ὑπὲρ τοῦ μανθάνειν, ἃ προσῆκεν πρὸς τὸ καλῶς ἄρχειν.

Κεφ. κα.

Οὐκ ἀπηξίου Καῖσαρ οὐ τὰς Ἀριστωνος θύρας φοιτᾶν· Πομπήιος δὲ οὐ τὰς Κρατίππου. ὁ γὰρ ἐπειμέλετο ἐδόκουν, ὑπερεφρόνουν τῶν τὰ μέγιστα αὐτοῦ ὠνῆσαι δυναμένων· ἀλλ' ἐδέοντο αὐτῶν, καίτοι τοσούτοις ὄντοις τοῦ ἀξίωσιν. οὐ γὰρ ἄρχειν, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καλῶς ἄρχειν ἐβούλοντο.

Ἀγυπτίους, Egyptians.

Ἐγκαρτερεῖν, to endure.

Βάσανος, torment.

Ἀποθανοῦσι, to die.

Ἰνδοῖς, Indians.

Ἀνδράσιν, husbands.

Ἐγκρίνεται, to be buried.

Ἀνὴρ, a man.

Ἀλαζών, a boaster.

Ἐδεῖτο, he was in want.

Γῆρας, old age.

Βαπτομένου, dyed.

Ἐπιδεικνύτο, he shewed.

Βαφὴ, dye.

Ἀφανίζων, hiding.

Ἀποφαίνων, shewing.

Ἐπιμέλεια, diligence.

Μανθάνειν, to learn.

Ἀπηξίου, he disdained.

Φοιτᾶν, to go.

Ἐπιμέλετο, he had care.

Ἐδόκουν, they seemed.

Ἐδέοντο, they desired.

Ἄρχειν, to rule.

Ἐβούλοντο, they would.

Aegyptios aiunt patientissimè ferre tormenta: & citiùs mori hominem Aegyptium in quæstionibus, tortum exa minatumq́, quàm ueritatem prodere. Apud Indos uerò eundē ignem cū mortuis uiris, uxores audent ingredi. Conten dunt autē de uiro defuncto mulieres: & quam sors tetigit, ea simul comburitur. †τικρᾶ

De strategemate Solonis contra Megarenses, & quomodo deinde uerbis eos uicerit. Cap. XIX.

Solō in bello de Salamine suscepto, du cem egit: & captis duabus nauib. Megaricis, duces Atticos in eos imposuit, at que hostium arma suis militibus induenda dedit: sicq́ dolo traijciens per insidias multos Megarensiū circumueniens, iner mes trucidauit. uicit autem eos etiā uerbis non eloquentia, sed argumentis & rebus ipsis conuictos. Aperiens enim uetustos & antiquos loculos, ostendit omnes Athenienses uersus occasum patrio more iacere: Megarenses uerò temere & sine discrimine sepultos esse. Iudicarūtq́ causam Lacedæmonij.

De sene Ceo, qui capillos tinxerat. Cap. XX.

Ceus quidā ætate prouectus, uenit Lacedæmonem: cum uerò & aliàs turgeret superbia, & senectutis suæ eum puderet, canos occulere conabat tinctura. Itaq́ cum in conspectū Lacedæmoniorū prodijsset, ostenso tali capite, exposuit quorum gratia uenerat. Cōsurgens itaq́ Archidamus rex Lacedæmoniorū: Quid inquit, hic sani diceret, cuius non solum animus, uerumetiā caput mendax est? explositq́ eius dicta, ingenium Cei redargu ens, ex ijs quæ oculis cernebantur.

De Cæsaris & Pōpeij sedulitate, & cu ra perdiscendi ea, quæ ad rectè re gendas respublicas pertinerēt. Cap. XXI.

Non dedignatus est Cæsar, Aristonis ianuam frequētare: neq́ Pompeius Cratippi. Non enim eos potentia ad con temptum rapiebat illorum, qui maximè ipsis profuturi putarentur: imò †rogabāt etiam illos, quamuis in tanta essent digni tate. Non enim imperare, ut apparet, sed rectè imperare cupiebant. †indigebant illis.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER OCTAVVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

De Socratis genio. Cap. I.

DIcebat Socrates de genio qui sibi adesset, ad Theagem, Demodocũ, aliosq; multos, per sæpe sancti alicuius auspicij uocem obtingere sibi, ceu sorte quadam. quæ (inquit) si contingat, eius quod facturus sum, dehortationẽ & intermissionem significat: adhortatur autẽ nunquã. Atq; etiã, si quis amicorũ mihi de aliqua re cõmunicet, & illa uox audiatur, rursus à proposito reuocat, atq; illa me sui consilij participem facit. ego uerò rursus eum qui consiliũ à me petit, non permitto, ut quod instituit agat, secutus diuina hæc prænuncia. Testem aũt citabat Charmidem Glauconis filiũ. Nam cum se præparare uellet ad ludos Nemeæ, statim incipiente loq ad Socratẽ, hæc uox audita est, & Socrates Charmidẽ dehortatus est ab instituto: qui cũ nollet obsequi, infelici exitu compensatum est ei hoc studium.

† ὁσίας. sic Plutarch.

πομπῇ θεᾶς φαίνεται di uino impulsu ductu, auspicio.

*τινων

† Videtur aliquid corruptum, quid sit? τ συμβαλειν ὁμωνόμοι οὐκ ἐῶ.

* προσῄσει

Περὶ τοῦ δαιμονίου τοῦ Σωκράτους. Κεφ. α.

ΕΛεγε δ' ὁπότε Σωκράτης περὶ τοῦ δαιμονίου τοῦ συνόντος αὐτῷ πῶς θιάγλω, ἢ Δημόδοκον, ἢ πῶς ἄλλους πολλούς, φανῆναι πολλάκις ἐφασκεν τ ὁσίαν πομπῆς, ἐγκεκλημμένῳ αὐτῷ. ἢ πρ ὅταν γένηταί μοι φησὶ σημαίνῃ ὃ μέλλω πράττειν τοῦτο ἀπροπλῶ, πρτρέπῃ δ' οὐδέποτε. καὶ αὖ πάλιν ἐαύτης φησὶ τ φίλων αὐκφοινοῦντα ἐπέρ* των, ἢ ἐπιχώρητ' ἡ φωνὴ ἐκείνη, πάλιν ἀπροπλῶ. ἢ ἐμοὶ μὴ αὖτα συμβουλεύῃ τὸ δ: ἐγὼ δ' οὐ συμβουλεύομαί μοι, & ἐκ ἂν πράττῃμι, ἐπόμενος τῇ θείᾳ* προρρήσει. πρῆν δ' ἀκούετο μάρτυρα Χαρμίδην τ Γλαύκωνος, αὐκφοινούσατο γὰρ αὐτῷ, ἡνίκα μέλλοι ἀσκήσειν ἐς Νεμέαν, ἢ εὐθὺς ἀπερχομένου λέγειν φωνὴ ἐπιχωρίᾳ, ἢ ὁ Σωκράτης ἐν Χαρμίδην διεκώλυσεν ἔχεσθαι, ὧν εἶχεν, ἀπών. ὁ δὲ ἐκ ἐπείθη, ὁ μὲν εἰς δέον ἀπολώλεκεν αὐτοῦ ἡ σπουδή.

Of Socrates his deuil. Chap. 1.

Dicebat Socrates of his deuil which was with him, how I know not, whether Demodocus, or some other, but many times he would say, that he was admonished by the voice of some holy sacrifice, that was offered. Sometimes when he was about to do any thing, it would forbid him, but never bade him do it. Also when any of his friends would counsel him to do any thing, if that voice came, it would forbid him. Wherefore he would not counsel me, and I will not counsel others, but follow the voice. Charmides Glauco his sonne was a witnesse of this, for when he would have gone to the games Nemeæ, and was ready to depart, the voice came, and Socrates would have had him not go, but he would not be perswaded, and lost that which he had, being absent. He that would not obey, lost his labour.

De Hipparchi sapientia, & studio erga doctos, & de Homericis carminibus. Cap. II.

HIpparchus filius Pisistrati, cũ esset maximus natu inter suos fratres, omniũ Athenien sium erat sapiẽtissimus, & Homeri carmina primus attulit Athenas, coegitq; rhapsodos ea in† cõmuni Græcorũ conuentu canere. Misit etiã ad Anacreontem Teiũ quinq; remorũ nauim, ut ad se ueniret. Simonidi uerò Ceo summa cũ diligentia adhęsit, semperq; secũ habuit magnis muneribus & mercede (ut uerisimile est) persuasum. Etenim si dicã de Simonidis auaritia, & pecuniarũ cupiditate, nemo opinor repugnabit. Hic Hipparchus omnem operã nauauit eruditis doctisq; uiris: & uoluit sua authoritate præire Athenien sibus ad studia literarũ, & præstantioribus atq; meliorib. ipsis imperare conabatur. Nemini enim sapientiã inuideri, par esse cẽsebat: qppe cũ esset uir bonus & integer. Hęc cõmemorat Plato, siqdẽ Platõis reuera discipul⁹ est † Hipparch⁹.

† Panathenęis

Περὶ Ἱππάρχου σοφίας, καὶ ἀσπασμοῦ πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ περὶ τῶν Ομηρικῶν ἐπῶν. Κεφ. β.

Ἵππαρχος ὁ Πισιστράτου πάντων, πρεσβύτατος ὢν τ Πισιστράτου, & σοφώτατος τῶν Ἀθηναίων ἦτο, & τὰ Ομήρου ἔπη ἐνόμισε πρῶτος ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς τοῖς πανηθηναίοις ἀυτὰ ἀσῴδειν. καὶ ἐπ' Ανακρέοντα ἔπεμψε τ Τήϊον πεντηκόντορον ἐσόμενον, ἵνα αὐτὸς πορεύσηται ὡς αὐτόν. Σιμωνίδην δ' ἦν Κεῖον διὰ σπουδῆς ἄγων, ἀεὶ πρὸ αὐτοῦ εἶχε, μεγάλοις δώροις ὡς τ ἐκείνου πείθων, & μισθοῖς. καὶ γὰρ ὡς τὰ φιλοχρήματος ὁ Σιμωνίδης, οὐδεὶς αὐτιφήσεται. ἔργον δὲ τοῦ ἀρα τότου τοῦ Ἱππάρχου ἡ πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους σπουδή. & ἐβούλετο ὑπὸ πρόφασιν τοῦ ἑαυτοῦ Ἀθηναίους παιδεύεσθαι, καὶ βελτιόνων αὐτῶν ὄντων ἄρχειν ἐπιθυμῶν. ἐκ ἤθελε γὰρ δεῖν οὐδενὶ φθονεῖν σοφίας, ἅτε ὢν καλὸς καὶ ἀγαθός. λέγει δὲ Πλάτων ταῦτα: εἰ δὴ ὁ Ἱππάρχου Πλάτωνος ἦν τῷ ὄντι μαθητής.

Of Hipparchus wisedome, and his kindnesse to learned men, and of Homericis carminibus. Chap. 2.

HIpparchus the sonne of Pisistratus, being the eldest of the brethren of Pisistratus, and the wisest of the Athenians, was the first that brought the workes of Homer to Athens, and caused the Rhapsodes to sing them at the Panathenæan feast. He sent also a fifty oared ship to Anacreon Teius, that he might come to him. Simonides the Cean he had in great estimation, and alwayes kept him about him, and gaue him great rewards and wages to perswade him. For that Simonides was couetous, no man will say nay. But the study of Hipparchus was to learne of learned men, and desiring to be better, he would be ruled. For he would not that any should enuy him wisedome, because he was noble and good. Plato writes these things: if Hipparchus was indeed the disciple of Plato.

† Non ille Pisistrati filius, sed alius in Hipparcho Platonis dialogo.

Περὶ

De bouis

Περὶ βοὸς τῆς Ἀθηναίοις σφαγῆς, καὶ Διϊπολίων, καὶ Βουφονίων ἑορτῶν. Κεφ. γ.

ΟΤι Ἀθηναίων ὅσον τὸ ἔθος, ὅταν ὁ βοῦς ἀκροθινιασθῇ, τὰ μὲν ἄλλα ἀκροθίζοντα, κελεύοντος ἑκάστου τῶν μερῶν φόνου. καταγινώσκουσι δὲ τῇ μαχαίρας, καὶ λέγουσι ταύτῃ ἀκτεῖναι αὐτόν. ἐν ᾗ καὶ τὰ ἱερεῖα θύουσι, Διϊπόλια τὴν ἑορτὴν καλοῦσι, καὶ Βουφόνια.

Περὶ Πολιάρχου τρυφῆς. Κεφ. δ.

Πολίαρχόν φασι τὸν Ἀθηναῖον, εἰς τοσοῦτον προελθεῖν τρυφῆς, ὡς τοὺς κύνας, καὶ ἀλεκτρυόνας, ἐκείνους οἷς ἔχαιρεν, ἐκκομίζειν ἀποθανόντας δημοσίᾳ. καὶ ἐπὶ τῇ ἐκφορᾷ αὐτῶν παρεκάλει τοὺς φίλους. καὶ ἐθάπτων αὐτοὺς πολυτελῶς, καὶ ἐπιγράμματα αὐτοῖς ἀνασήσας, ἐν οἷς γράμματα κατ' αὐτῶν ἐνεκόλαπτεν.

Περὶ Νηλέως, καὶ Μιλήτου, καὶ ἐν Ἰωνίᾳ δώδεκα πόλεων. Κεφ. ε.

ΟΤι Νηλεὺς ὁ Κόδρου τῆς βασιλείας ἀποιρήσας, ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας, διὰ τὸ τὴν Πυθίαν Μίλητον τῷ ἀρχηγῷ τῆς ἀποικίας συλλογᾶσθαι εἰς ἀποικίαν τὴν Νάξον· ἣν προσωρμίσθη οὐχ' ἑκών, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος βιασθείς. ἀπᾶραι δὲ βουλόμενον, κατα πνέοντες ἐναντίοι ἄνεμοι διεκώλυον. ἀχρεοῦντι δὲ αὐτῷ ἐοικέναι τῶν ἐνεσώτων, οἱ μάντεις ἔφασαν δεῖν καθαρθῆναι τὸ στρατόπεδον, ὡς συμπλεόντων πολλῶν οὐ καθαρῶν τὰς χεῖρας. πρόσθεν ποιήσαντα δὲ καὶ αὐτὸν ἀκτεῖναί τινα παῖδα, καὶ δεῖσθαι καθαρμοῦ. ὁ δὲ αὐτὸς ἀνεχώρησε, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισε τοὺς συνειλότας ἑαυτοῖς. ὃ γνωσθέντων, καὶ γνωσθέντων ἐκείνων, αὐτοὺς μὲν ἀπέλιπον, οἱ δὲ, ᾤκησαν τὴν Νάξον. Νηλεὺς δὲ εἰς τὴν Ἰωνίαν ἀφίκετο, καὶ πρῶτον μὲν ᾤκησε Μίλητον, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ Μυγδόνας, καὶ Λελεγας, καὶ ἄλλους βαρβάρους, ἀφ' ὧν αἱ δώδεκα πόλεις ἐκλήθησαν ἐν Ἰωνίᾳ. εἰσὶ δὲ αἵδε, Μίλητος, Ἔφεσος, Ἐρυθραὶ, Κλαζομεναὶ, Πριήνη, Λέσβος, Τέως, Κολοφὼν, Μυοῦς, Φώκαια, Σάμος, καὶ Χίος. τὴν ἄλλας δὲ πολλὰς ὕστερον ᾤκησε πόλις ἐν τῇ ἠπείρῳ.

Περὶ ἀγραμματίας, τῆς ἀπαιδευσίας τῶν βαρβάρων. Κεφ. ς.

Τῶν ἀρχαίων φασὶ θρᾳκῶν μηδένα ἐπίστασθαι γράμματα. ἀλλὰ καὶ νόμον εἶχεσον εἶναι παντὸς οἱ τῶν Εὐρώπων

De bouis mactatione apud Athenienses, & festis dijpoliorũ, buphoniorumq́, Cap. III.

ATticis in more est, ut occiso boue reliqua omnia à cæde libera pronũcient, singulis ordine iudicatis: solum autem ensem condemnent, & dicant illum cædis autorẽ extitisse. Et eius diei, in quo hæc patrant, festum uocant Dijpolia & Buphonia.

De Poliarchi delicijs. Cap. IIII.

POliarchum ferunt ad eam mollitiem peruenisse, ut canes etiam & gallos, si quibus delectatus fuisset, mortuos efferret publicè, & amicos suos cõuocaret ad funus, splendideq́ eos sepeliret, atq́ erigeret in illorum monumentis columnas, quibus epitaphia eorum insculpserat.

De Neleo, Medonte, & duodecim Ioniæ ciuitatibus. Cap. V.

NEleus filius Codri cũ regno pulsus, Athenas relinqueret, propterea q́ oraculum Apollinis Medonti, qui in coloniam ex urbe migrabat, imperiũ destinaret, ad Naxum non uoluntate, sed tempestate delatus appulit: soluere uerò inde uolentem, contrarij uenti exorti prohibuerunt. Qui cum quid factu opus esset ambigeret, uates responderunt, oportere expiari & purgari exercitũ, tanquã multi simul nauigarent qui pollutis & cõtaminatis essent manibus. Itaq́ simulauit etiã ipse se puerum trucidasse, & purgationis indigere. Sic alios qui sibi conscij essent, etiam persuasit. Quod cum factum esset, patefactis iam qui se cõtaminassent, eos reliquit. illi uerò Naxum inhabitarunt. Neleus autem peruenit in Ioniam, & primùm cõsedit Mileti, iectis Caribus, Mygdonibus, Lelegibus, alijsq́ barbaris, à quibus duodecim Ioniæ ciuitates appellatæ sunt. quarum hæc sunt nomina, Miletus, Ephesus, Erythræ, Clazomenæ, Priena, Lesbus, Teus, Colophon, Myûs, Phocæa, Samus, & Chius. Alias etiam multas in continente ciuitates incoluit.

De insciti literarum & disciplinæ in Barbaris. Cap. VI.

EX ueteribus Thracibus neminẽ aiũt literas nouisse. imò turpissimũ putarũt, & summũ dedecus inhabitãtes Euro

pam Barbari, literis uti. Asiatici uerò, ut fama est, magis sunt eis usi. Vnde affirmare etiam audent, ne Orpheum quidem sapientem fuisse, q̃ ex Thracia sit oriũdus, sed eius carmina uanis mẽdacijs esse refer ta. Hæc Androtiõ memorię p̃didit, si cui dignus uidet̃, cui fidẽ adhibẽdã putet, de Thracũ in literis & disciplinis imperitia.

De celebratis nuptijs ab Alexãdro post uictũ Dariũ. Cap. VII.

ALexander cum Darium uicisset, nuptias & sibi & amicis parauit. Erant autem qui uxores ducerent, nonaginta, totidẽq̃ thalami. Locus uerò, in quo conuiuio recipiebantur & accumbebãt, centum habebat lectos, quorum unusquisq̃ argenteis pedibus nitebatur, ipsius uerò aureis: & omnes purpureis stragulis erãt ornati, uariaq̃ ueste texturæ barbaricę et preciosissimę. Recepit etiam in conuiuium peculiares quosdam hospites suos, quos sibi è regione accumbere iussit. In aula uerò conuiuia agitabant copiæ pedestres & nauales, equites, legationes & peregrini Græci: atq̃ ante cœnam tubis dabatur signum, quo cõuocarentur, si ad mensam ueniendi tempus esset: alterũ uerò, quo surgerent, si discedendum ab epulis esset. Quinq̃ dies integros & continuos ordine nuptiales epulas celebrauit. Aduenerunt etiam musici & histriones, tam comici quàm tragici permulti. Aderant insuper circulatores mirifici ex India, quod genus reliquis ferè cæterarum nationum præstare uidebatur.

De pingendi arte. Cap. VIII.

COnon Cleonæus artẽ pingendi, pullulantẽ iam & ruditer sineq̃ arte ante sua tempora exercitatam, ac quodammodo in fascijs lacteq̃ jacẽtem perfecit. Quare plenioręm etiam mercedem, quàm superioris ætatis pictores, retulit.

De tyranno, qui à suo amasio est interfectus. Cap. IX.

ARchelaum Macedonię tyrannũ (sic enim eum Plato nominat, nõ regẽ) amasius ipsius Crateuas, qui nõ minus imperium deperibat, quàm tyrannus amasium, interfecit amatorem suum ea spe, q̃ sperabat se tyrannum beatumq̃ in posterum fore. Atqui cũ uix tres aut quatuor dies

πλω οἰκουμένων βάρβαροι, χρῶνται γράμμασιν. οἱ δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὡς λόγος, ἐχθροὶ αὐτοῖς μᾶλλον. ἔνθεν τοι καὶ τολμῶσι λέγειν μηδὲ τὸν Ὀρφέα σοφὸν γεγονέναι θρᾷκα ὄντα, ἀλλ' ἄλλως οὐ μύθους αὐτοῦ καταψεύσασθαι. ταῦτα Ἀνδροτίων λέγει, ἄτῳ πιστὸς ἂν εἰ περὶ ἀγραμματίας καὶ ἀπαιδευσίας Θρᾳκῶν τεκμηριῶσαι.

Περὶ ἐσιωμένων γάμων τῶν Ἀλεξάνδρου ὅτε Δαρεῖον ἐνίκησε. Κεφ. ζ.

Ἀλέξανδρος ὅτε Δαρεῖον ἐνίκησε, γάμους εἰσία καὶ ἑαυτῷ, καὶ τοῖς φίλοις, ἐνεγυήσατο δὲ πᾶσαν οἷς γαμοῦντες. καὶ ἐστάθμοι τούτοις οἱ θάλαμοι. ἦν δὲ ὁ αὐλὼν ὁ ὑποδεχόμενος, καὶ ἐστιῶν αὐτούς, ἑκατὸν κλινῶν. ἦν ἑκάστη κλίνη ἀργυρόπους ἦν, ἡ δὲ αὐτῶν χρυσόπους. καὶ κεκόσμητο πᾶσαι ἀλουργέσι καὶ ποικίλοις ἱματίοις ὑφῆς βαρβαρικῆς μεγαλείου. συμπαρέλαβε δὲ εἰς τὸ συμπόσιον καὶ τοὺς ἰδιοξένους, καὶ κατέκλινεν αὐτοὺς ἀντιπρόσωπος ἑαυτοῦ. ἐν ᾗ τῇ αὐλῇ εἰσιόντων αἵτε ἄλλαι δυνάμεις αἱ πεζαὶ, καὶ αἱ ναυτικαὶ, καὶ οἱ ἱππῆς, καὶ αἱ πρεσβεῖαι δὲ εἰσιόντων, καὶ οἱ περιπεσόντες τῶν Ἑλλήνων. καὶ ἐγκύκλιον τὰ δεῖπνα προεβάλλετο, τὸ μὴ συγκλείσθαι μέλλον ἄδηλον, ὅτε αὐτοῦ ἐκβαίνειν ὥρα εἴη τὴν δαῖτα· τὸ δὲ αὖ κλεῖσιν, ὅτε ἐσήμαινον ἀπολύεσθαι. πρό τε δὲ ἓξ ἡμέρας καὶ δέκα ὁ γάμος ἐθύετο. ἀθλοθέται ἦσαν μουσικοί, οἱ μὲν κωμῳδίας, οἱ δὲ τραγῳδίας πάμπολλοι. ἦσαν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς θαυμαστοποιοὶ δεῦρο ἐπέντες, ἐδόκουν δὲ αὐτοὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων τῶν ἀλλαχόθεν.

Περὶ γραφικῆς τέχνης. Κεφ. η.

Κόνων ὁ Κλεωναῖος ἀδόξαστός φασι, τὴν τέχνην τὴν γραφικὴν, ὑποφυομένην ἔτι, καὶ ἀτεχνῶς ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἀπείρως ἐκτελουμένην, καὶ τρόπον τινὰ ἐν ἀπαργαύοις καὶ γάλακτι οὖσαν. ἐξεποίησε ταῦτά τε καὶ μισθὸς ἦν πρὸ αὐτοῦ πρῶτος ἐλήφθη ἀξιοτέρους.

Περὶ τυράννου ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ παιδικῶν φονευθέντος. Κεφ. θ.

Ἀρχέλαον τὸν Μακεδόνιας τύραννον (ὅτω γε Πλάτων αὐτὸν ἀνομάζει, καὶ οὐ βασιλέα,) τὰ παιδικὰ αὐτοῦ Κρατεύας ἐραθεὶς τοῦ τυραννίδος, ἀφ' ἧς ἦρχεν ἦπερ ἐκεῖνος τὸν παιδικὰν ἐρᾶσθαι, ἀπέκτεινε, τὸν ἐρώμενον ὁ Κρατεύας Ἀρχέλαε, ὡς τύραννός τις καὶ οὐδαίμων αὖ ἐγένετο. βᾶς ἂν ἐπὶ πέντε καὶ

ἡμέ-

ἡμέρας τὴν τυραννίδα κατασχόν τὸ μέρος, πάλιν αὐτὸς ὑπὸ βουλευθεὶς ὑφ' ἑτέρου ἐτελεύτησεν. εἰκὸς δὲ πρεπωδέστατον ἐπαινεῖν τῷδε τῷ Μακεδονικῷ δράματι τὸ ἔπος ἐκεῖνο: Τεύχων ὡς ἐτόρευες, ἐῷ κακὸν ἅπαλι τεύχει. Ὅτι δὲ διεφθείρατο αὐτὸν φασιν Ἀρχέλαον τῇ θυγατρὶ μίαν δόντα, ὅτε δὴ ἄλλῳ συνῴκισε τὴν παῖδα, ὑποδραγανακτήσας διέφθειρε τὸν Ἀρχέλαον.

Περὶ Σόλωνος, καὶ τῶν αὐτῷ, καὶ Δράκοντι γραφέντων νόμων.

Κεφ. ι.

Σόλωνα αἱρεῖσθαι Ἀθηναίοις πρόσταγμα τὸ ἄρχειν αὐτῆς: οὐ γὰρ κληρωτὸν τοῦτον. ἐπεὶ δὲ ἠρίθμει, πάντα ἄλλα ἐκόσμησε τὴν πόλιν, καὶ δὴ καὶ τοὺς νόμους τοὺς νῦν ἔτι φυλαττομένους συνέγραψεν αὐτῆς. καὶ τότε ἐπαύσαντο Ἀθηναῖοι χρώμενοι τοῖς Δράκοντος. ἐκαλοῦντο δὲ ἐκεῖνοι θεσμοί. μόνους δὲ ἐφύλαξαν τοὺς φονικοὺς αὐτοῦ.

Περὶ πραγμάτων μεταστάσεως, καὶ φθορᾶς, καὶ τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Κεφ. ια.

Οὐδὲν ἐπὶ θαυμάζομεν, εἰ ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις θνητὴ οὖσα, καὶ ἐφήμερος, φθείρεσθαι αὐτοὺς ἀναγκάζῃ: ὅπου γε τοὺς ποταμοὺς ὁρῶμεν ἐκλείποντας: καὶ τῶν ὀρῶν δὲ τὰ ὑψηλότατα ἀκούομεν μειοῦσθαι ἐν ἐκείνοις. τὴν γοῦν Αἴτνην φασὶν οἱ πλέοντες, ἧττον ἐλάσσονος ὁρᾶν, ἢ πρὸ τοῦ ἐβλέπετο. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ τὸν Παρνασσὸν παθεῖν, καὶ τὸν Ὀλυμπον τὸν Πιερικόν. οἱ γὰρ ἔτι μᾶλλον δυσκολαίνοντες τὴν τῶν ὅλων φύσιν κατασκιεφθαι, λέγουσι καὶ τὸν κόσμον διαφθαρεῖσθαι αὐτόν.

Περὶ Δημοσθένους, Αἰσχίνου, Θεοφράστου, καὶ Δημοχάρους. Κεφ. ιβ.

Παράδοξόν γε, † ὃ γὰρ ἀληθὲς, ἐκπεσόν τος Δημοσθένους τῆς Μακεδονίας: Αἰσχίνης ὁ Ἀτρομήτου τοῦ Κωθωκίδης ἐν φθονούμενοί μετὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ πάμπολυ πρείττων τῆς πρεσβείας τοῦ φρονήματος. αἰτία δὲ ἦν αὕτα τούτου τοῦ Αἰσχίνου, ὅτε πρὸς Φίλιππον Φιλίας, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ δῶρα: καὶ ὅτι πρᾴως, καὶ ἡδέως ἅπασιν αὐτοῖς ὁ Φίλιππος, μᾶλλον τῷ βλέμματι προσβλέπων, καὶ ὑποφαίνων δι' αὐτῆς τῆς ὄψεως. ἅπερ ὧν πάντα † ἐφόλκια ἦν εἰς τὴν παῤῥησίαν τοῦ Αἰσχύνου, καὶ τὴν τῶν λόγων εὕρεσιν. ἃ μόνος ἦν τότε ἔπαθε Δημοσθένης τῆς Μακεδονίας, καίτοι ἀνόητος ὢν ἐπαίειν, ἀλλὰ καὶ Θεόφραστος ὁ Ἐρέσιος. δεῖπερ ἐστὶ γῆ καὶ ὅτου τῶν τοῦ δι' Ἀρέου πάγου βουλῆς λέγων,

dies imperium tenuisset amasius, ipse rursus ab alijs per insidias circũuentus & occisus est. Aptissimè sanè quadrat huic Macedonico dramati uersus ille, Qui struit insidias alij, sibi damna dat ipsi. Perhibẽt quidem Archelaum ei despondisse unam ex filiabus: quam cum alij elocasset, indignatione cõmotus Archelaũ occidit.

De Solone, & eius Draconis q̃ legibus. Cap. X.

SOlonẽ Athenienses ad gerendũ imperium elegerũt, nõ sorte crearũt. Postq̃ autẽ electus est, cùm alijs rebus multis ornauit ciuitatẽ: tum etiam leges, quas usq̃ in hodiernum diem ratas habent, eis scripsit. Atq̃ tunc abrogarunt Athenienses Draconis leges, qui Thesmi dicebantur. Eas duntaxat quæ de homicidio latæ erant, retinuerunt.

De rerum diminutione & interitu, atq̃ ipso mundo. Cap. XI.

NIhil amplius miramur, si hominũ natura, mortalis cum sit & fluxa, cogit eos interire: siquidem & flumina deficere ob oculos cernimus, atq̃ summos & altissimos montes etiã desedisse audimus. Sic Aetnam, aiunt ij qui mare nauigant, multo minori parte uideri, q̃ antea conspici solitus sit. Idem etiã in Parnasso accidere, & Olympo Pierico. Itemq̃, qui se totius uniuersi naturam tenere profitentur, aiunt mundum etiam ipsum periturum.

De Demosthene, Aeschine, Theophrasto & Demochare. Cap. XII.

FOrtè incredibile uideatur, attamẽ uerum est, cũ Demosthenẽ in Macedonia uerba ingeniumq̃ deficerent, Aeschines Atromitæ filius Cothocides magnus & illustris apud Macedones erat, multumq̃ reliquos legatos animo consilioq̃ superabat. In causa fuit, quamobrem ita succederet Aeschini, Philippi amicitia, et eius munera, & quòd Philippus placidè libenterq̃ eum audiebat, beneuolis oculis aspiciẽs, & suã beneuolentiã prodens: quæ uniuersa fuerũt Aeschini quasi incitamenta ad dicendi audaciam, & uerborum profluentiam. Non solum autẽ hoc accidit Demostheni, summo oratori, in Macedonia, uerùm etiam Theophrasto Eresio. Is enim etiam cum in Arcopago

† Videtur aliquid corruptum.

† ἐφολκὰ

uerba faceret, defecit: & hanc excusationem prætendit, se perterritum fuisse senatus autoritate. Amarulèter uerò, & promptissimè ad hunc eius sermonem, respondit his uerbis Democharis: O Theophraste, Athenienses erant, non duodecim numina, qui iudicio præerant.

λέγω, καὶ τούτῳ ἀπολογίαν πρὸ φέρω, ὅτι κατέπλαγη τὸ ἀξίωμα τοῦ συνεδρίου. πικρότατα οὖν ἀπολώτησε, καὶ ἐπιμότατα πρὸς τὸν λόγον αὐτοῦ τὸν Δημοχάρης ἀπῶν: Ω Θεόφραστε, Ἀθηναῖοι ἦσαν, ἀλλ' οὐχ οἱ δώδεκα θεοὶ δικάζοντες.

Qui non riserint. Cap. XIII.

ANaxagoram Clazomenium aiunt nunquam ridere uisum esse, neque subridere à principio. Dicunt etiam, Aristoxenũ ualde à risu abhorruisse, & Heraclitũ omnia in cõmuni uita deplorasse.

Τίνος οὐκ ἐγέλων. Κεφ. ιγ.

ΑΝαξαγόραν μὲν Κλαζομένιόν φασι, μὴ γελῶντά ποτε ὀφθῆναι, μήτε μειδιῶντα τὴν ἀρχήν. λέγουσι δὲ καὶ Ἀριστόξενον τῷ γέλωτι μάλα κρατεῖσθαι πολέμιον γοῦν εἶναι: Ἡράκλειτόν τε ὅλα πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ ἐκλαῦσαι.

De morte Diogenis. Cap. XIIII.

† μόλις

DIogenes Sinopensis, cum iam morti proximus esset, & ægrè seipsum sustineret, deiecit se de põte qui prope Gymnasium erat: mandauitq; custodi palæstræ, ut cum expirasset, se abijceret in Ilissum. Adeò pro nihilo duxit mortẽ & sepulturam Diogenes.

Περὶ Διογένους τελευτῆς. Κεφ. ιδ.

ΔΙογένης ὁ Σινωπεὺς ὅτε λοιπὸν ᾔδει ἑαυτὸν θανάτῳ, ἑαυτὸν φέρων † μόνον ἐρρίψε κατά τινα γεφυρείου πρὸς γυμνασίῳ ὄντα. καὶ προσέταξε τῷ παλαιστροφύλακι, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ἀκροπατήσαντα αὐτὸν ῥίψαι εἰς τὸν Ἰλισσόν. ὅτως ἄρα ὀλίγον ἐμέλει Διογένει καὶ θανάτου, καὶ ταφῆς.

De Philippi in uictoria continentia, & cuius sibi memoriam refricari identidem uoluerit. Cap. XV.

PHilippus cum in Chæronea fudisset Athenienses, licet fortuna euectus, tamen appetitũ rationi subdidit, neq; contumeliose aut intemperanter aliquid fecit. Proinde consultũ esse putabat, quendã ex pueris quotidie, hoc ei mane in memoriam reuocare, q̃ esset homo. Quare puero delegauit hoc officium, neq; ipse prodibat antea, sicut fertur: neq; quisquã qui eum conuenire uellet, prius ad eum introibat, quàm singulis diebus puer hoc
† τυραννίδι ter ei proclamasset, dicens, Philippe homo es.

Περὶ Φιλίππου νίκην ἐγκρατείας, ᾧ τινος ἐβούλετο ἀναμιμνήσκεσθαι. Κεφ. ιε.

ΕΝ Χαιρωνείᾳ τοὺς Ἀθηναίους νίκῃ νικήσας Φίλιππος, ἐπῆρθεν ἡ τῇ δυσπραγίᾳ, ὅμως λογισμῷ ἐκράτησε, μὴ ὀχ ὕβρισε. καὶ δὴ ταῦτα ὧν δοῦλον αὐτὸν ὑπομιμνήσκεσθαι ὑπό τινος τῶν παίδων ἐώθει, ὅτι ἄνθρωπός ἐστι. καὶ προσέταξε τοῖς παισί, πρὶν ἔχειν ὄρθρου, καὶ ὁ πρότερόν φασιν, οὗτός αὐτὸν ποιεῖ, ὅτί τις τῶν δεομένων αὐτοῦ πρὸ αὐτοῦ εἰσίοι, πρὶν δὴ αὐτῷ ἐν παῖδα ἑκάστης ἡμέρας ἐκβοῆσαι τρίς. ἔλεγε δὲ αὐτῷ, Φίλιππε ἄνθρωπος εἶ.

De Solone & Pisistrato. Cap. XVI.

SOlon Execestidę filius iam ętate grandior, suspectũ habere cœpit Pisistratũ, nomine tyrãnidis affectatę, cũ progrederetur in concionem Athenienſium, & postularet præsidiũ à populo. Videns autem Athenienses negligentiores, & parũ attentas aures sermonibus suis præbere, Pisistrato uerò animum aduertere, dixit, se alijs sapientiorem, alijs fortiorem esse.

Περὶ Σόλωνος καὶ Πεισιστράτου. Κεφ. ις.

ΣΟλων ὁ Ἐξηκεστίδου γέρων ἤδη ὢν ὑπώπτευε Πεισίστρατον † τυραννίδα ἀσκῆσαι, ἐπειδὴ προῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἤρξατο φρονεῖν ὁ Πεισίστρατος. ὁρῶν δὲ τοὺς Ἀθηναίους τὴν μὲν αὐτοῦ λόγων ῥᾳθύμως ἀκούοντας, προσέχοντας δὲ τῷ Πεισιστράτῳ, ἔφη: ὅτι τὰ μὲν δοκεῖν σοφώτερός ἐστι, τὰ δὲ ἀνδρειότερος. ὁπόσοι μὲν γινώσκουσιν, ὅτι φυλακὴν λαβὼν περὶ τὸ σῶμα, τύραννος ἔσται, ἀλλὰ τούτων μὲν δοκεῖ σοφώτερος εἶναι: ὁπόσοι δὲ γινώσκουσιν, ἀλλὰ σιωπῶσι, τούτων αὖ ἀνδρειότερός ἐστιν. ὃ δὲ λαβὼν τὴν δύναμιν, τύραννος

Quicunq; enim non intelligerent ipsum, si accepisset corporis satellitium, tyrannide quoque potiturum, hos minus sapere: qui uerò tametsi intelligerent, tamen subticescerent, illos esse timidiores. At ille cum impetrasset copias, tyrannidem

ρανν☉ λῶ. καθιζόμν☉ δὲ Σόλων πρὸ τῆς οἰκίας, τὴν ἀσπίδα, καὶ τὸ δόρυ προβεβλη☉ ἔλεγεν, ὅτι ἀξώπλισται, καὶ βοηθᾶ τῇ πατρίδι, ἣ δικαίως, σραπιγὸς μὲν ἤδη τὴν ἡλικίαν οὐκ ἔτι ὤν, νόους δὲ ἤδη τὴν γνώμην. ὅμως οὖν Πεισίστρατ☉ ἅτε αἰδοῖ τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ τὴν σοφίαν αὐτ☉, ἔτι καὶ μνήμη τῶν ἐφ' ἡλικίας, (λέγεται γὰρ, αὐτὸν παιδικὰ γνωσθῆναι,) οὐδὲν ἧττον ἐδόκει κακὸν Σόλωνα. ὁ δ' οὖν Σόλων ὀλίγον ὕστερον ἀπεργασάμενος ὧν ἐν βίον ἐτελεύτησεν, ὧν σοφίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ μεγάλῃ ἀπολιπὼν δόξαν. καὶ ἀνέστησαν αὐτῷ χαλκῆν εἰκόνα ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἀλλὰ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν δημοσίᾳ πρὸ τὰς πύλας πρὸς ἕω τάχα γὰρ δίξεσθαι ἐσιόντων, καὶ πρόμνημα δόμῳ αὐτῷ ὁ τάφ☉.

Περὶ Οἰνυκίνου Ζαγκλαίων μονάρχου.

Κεφ. ιζ.

ΟΤι Σκύθης Οἰνύκιν☉ ὁ τῶν Ζαγκλαίων μονάρχης ἀνέβη εἰς Ασίαν πρὸ Βασιλέα Δαρεῖον, καὶ αὐτὸν ἐνόμισε πάντων δικαιότατον ἀνθρώπων εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ελλάδ☉ πρὸ αὐτὸν ἀνέβησαν. ὅτι πρωτεύσαντα Βασιλέα ἀφίκετο εἰς Σικελίαν, καὶ πάλιν ἐκ Σικελίας πρὸ Βασιλέα ὀπίσω. τοῦτον δὲ Δημοκήδης ὁ Κροτωνιάτης οὐκ ἐποίησε: καὶ διὰ τοῦτον Δαρεῖ☉ κακῶς αὐτοῦ φλαύρως ἔλεγεν, ἀπατεῶνα λέγων, καὶ ἄνθρωπον κάκιστον. ὁ οὖν Σκύθης ἐν Περσαις μέγα ὄλβι☉ ὤν, γῆρᾳ κατέσρεψε τὸν βίον.

Περὶ Εὐθύμου, καὶ τοῦ ἐν Τεμέσῃ ἥρω☉, καὶ παροιμίας.

Κεφ. ιη.

ΕΥθυμ☉ ὁ Λοκρὸς τῶν ἐν Ιταλίᾳ, πύκτης ἀγαθὸς λῶ, ῥώμῃ τε σώματ☉ πιστεύσαντα θαυμασιώτατ☉ γενέσθαι. λίθον γὰρ μεγέθει μέγιστον δεικνύουσι Λοκροὶ, ὃν ἐνόμισε, καὶ ἔθηκε πρὸ τῶν θυρῶν. Καὶ τὸν ἐν Τεμέσῃ ἥρωα φόρους πραττόμενον παρὰ τῶν πρόσοικων ἔπαυσεν. ἀφικόμεν☉ γὰρ εἰς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, ὅπερ ἄβατον ἦν τοῖς πολλοῖς, διηγωνίσατο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠνάγκασεν ὥσπερ ἐσύλησεν, ἀποτίσαι πλέον. ἐντεῦθέν τοι καὶ ἐρρύησαν ἡ παροιμία, ἡ λέγουσα, ὡς τῶν ἀλυσιτελῶς κερδαινόντων, ὅτι αὐτοῖς ἀφίξεται ὁ ἐν Τεμέσῃ ἥρως. Λέγουσι δὲ τὸν αὐτὸν Εὔθυμον καταβαίνειν εἰς τὸν Καῖκιν ποταμὸν, ὃς ὄντι πρὸ τῆς Λοκρῶν πόλεως, ἀφανισθῆναι.

Επιτύμ-

nidē occupabat. Solon uerò ante domū ſuam ſedens, protendebat ſcutū & haſtā, inquiens, ſe arma ſumpſiſſe ad aſſerendā patriam, quoad poſſet: & cum iam ætate minimè par eſſet ad agendum ducē (aut militē) tamen animo patriæ fauebat. Nihilominus tamen Piſiſtratus, ſeu reuerentia tanti uiri & ſapientia, ſeu recordatione adoleſcentiæ prohibitus (dicitur eū amaſius fuiſſe Solonis) nullo eum damno affecit. Solon uerò paulo pòſt, ad decrepitā uſq; ſenectutē ætate prouectus, uitam cū morte cōmutauit, magnāq; ſapiētiæ & fortitudinis laudē ſibi reliqt. Atq; in honorē eius ænea ſtatua in foro poſita eſt, ſepultusq; publicè, iuxta portas mœniorū, ad dextram introitus: ei & monumentum eius muro cinctum eſt.

De Oenycino Zanclæorum monarcha. Cap. XVII.

OEnycinus Scytha, Zanclæorū princeps, cum ad Darium aſcendiſſet in Aſiam, omniū hominū, qui ex Græcia uenerant, exiſtimatus eſt ab illo iuſtiſsimus eſſe. Hic cum à rege ueniā in Siciliam p̄ficiſcendi impetraſſet, rurſum è Sicilia retrorſum ad regē reuerſus eſt. id quod Democedes Crotoniata nō fecit: & ob hanc cauſam malis eum epithetis Darius affecit, uerſipellem, uafrū & peſsimū hominē appellans. Scytha uero in Perſia ſumma cum fœlicitate, uſq; ad mortē ætatē egit.

De Democede de lege Herodotū uel Suidam.

De Euthymo & Temeſenſe heroe, & prouerbio. Cap. XVIII.

EVthymus in Locris Italiæ natus, pugil egregius, & corporis robore incredibili admirabilis fuiſſe creditur. Locri enim lapidem oſtendunt magnitudine maximū, quem portauit, & ante fores poſuit. Idem Temeſæo heroi, qui tributum ab accolis exigebat, hanc poteſtatem eripuit. Accedens enim in delubrū eius, quod uulgò inacceſſum erat, cū ipſo certamen iniuit, coēgítque multò plura, quàm prædatus fuerat, rependere. Vnde prouerbium manauit, quod de ijs qui inutiliter lucrantur, dicit, uenturum ad eos Temeſæum heroa. Euthymum uerò, cum deſcendiſſet ad flumen Cæcim, quod præterlabitur ciuitatem Locrenſium, non amplius in terris uiſum eſſe perhibent.

† βωμὸν

Epitaphiũ ſepulchro Anaxagoræ inſignitũ,& eiuſdem aræ. Cap. XIX.

Vide Laertiũ in uita Anaxagoræ, lib. 2.

HIc iacet, ille cui rerũ patuere receſſus, Atq; arcana poli, magnus Anaxagoras. Aræ etiã geminæ ei poſitæ ſunt, altera Mentis, altera Veritatis inſcripta.

† βωμὸν αὐτῷ ἱσταν

Ἐπιτύμβιον Ἀναξαγόρᾳ, καὶ † βωμὸς αὐτῷ. Κεφ. ιθ.

Ἐνθάδ' ὁ πλεῖστον ἀληθείας ὦκα τέρμα πορήσας Οὐρανίου κόσμου, κεῖται Ἀναξαγόρας. Οὗ καὶ † βωμὸς αὐτῷ ἵσταται, καὶ ὧν γέγραπται ὁ μὲν νοῦς, ὁ δὲ ἀλήθειας.

FINIS LIBRI VIII.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Η. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER NONVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Quòd Hieron doctrinam cõplexus, & ſingulari in omnes liberalitate, peculiariq; in fratres amore fuerit. Cap. I.

HIeronẽ Syracuſium aiunt Græcorum fuiſſe perſtudioſum, et plurimi doctrinam feciſſe. itẽ ad largiẽda beneficia propenſiſsimum fuiſſe, multoq; promptiorem in dandis, quàm petentes in accipiendis. Erat autem laudabili animi magnitudine præditus, & ſummo candore (ſine ſuſpicione aut inquiſitione ulla) fratribus tribus numero conuixit, mirumq; in modũ tum ipſos amauit, tum ab ijſdem mutuo amore habitus eſt. Eadem ratione cũ Simonide uixit, & Pindaro. neq; Simonidẽ impediuit ſenectus profunda, quo minus ad eum ueniret. Erat enim Ceus auidiſsimus pecuniæ, magisq; ipſum commouit Hieronis munificentia, ut fama eſt.

† Πινδάρῳ

Περὶ Ἱέρωνος, καὶ ὅτι φιλόμουσος ἦν καὶ φιλάδελφος. Κεφ. α.

Ἱέρωνά φασι, τὸν Συρακόσιον φιλέλλην γενέσθαι, καὶ πεῖσαι παιδείαν ἀνδρειότατα, καὶ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐχεμύθους εἶναι τοὺς δωρεσίας λέγοντας. πρόθυμός τε γὰρ φασιν αὐτὸν χαρίζεσθαι, καὶ οὐκ ἀπιστῶντας λαμβάνειν. ἐπὶ δὲ καὶ τοῖς ψυχῇ ἀνδρειότατος· ἀβασανίστως δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς σωτηρίως, τρισὶν οὖσι, παῖδα σφόδρα ἀγαπήσας αὐτόν, καὶ ὑπ' αὐτοῦ φιληθείς. φησὶ δὲ μέρος τοῦτο φασὶ καὶ Σιμωνίδης σωτηρίως ὁ † Πινδάρου. καὶ οὐκ ἄκνησέ γε Σιμωνίδης βαρὺς ὢν ὑπὸ γήρως πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι. ἐπὶ μὲν γὰρ καὶ φύσει φιλάργυρος ὁ Κῆος, πρόθυμος δὲ αὐτὸν καὶ πλέον ἢ τοῦ Ἱέρωνος φιλοδωρίᾳ φασί.

Quòd Tauroſthenis uictoria.
Cap. II.

VNo eodẽq; die uictoria Tauroſthenis ex Olympia Aeginam nunciata eſt ipſius parenti, ut alij affirmant, per ſpectrum. Alij uerò dicunt Tauroſthenẽ columbam à ſuis pullis madidis adhuc & in plumibus abſtractam ſecum deportaſſe: cumq; uiciſſet, purpura alligata eã remiſiſſe, eamq; ſumma cũ feſtinatione ad pullos properantẽ eodem die ex Piſa in Aeginam aduolaſſe.

† Ἀπαυθημερίζῃ, eodẽ die redire, Xenophonti.

† Πίσης

Περὶ Ταυροσθένους νίκης. Κεφ. β.

Ὅτι φησὶν Αἰγίνη ἐξ Ὀλυμπίας αὐθημερὸν ἀγγελίαν νίκης τοῦ Ταυροσθένους τῷ πατρὶ αὐτοῦ ὑπὸ φάσματός φασιν· ἄλλοι δέ φασι, πρὸ ἱστορεῖ τὸν Ταυροσθένη ἐκ πάγιδας ἀφελοῦσαν οἰκείων νεοττοὺς ὑγροὺς ἔτι, καὶ ἀπτέρους. νικήσαντα δὲ ἀφεῖναι τὴν περιστερὰν, πορφύραν αὐτῇ περιθέντα τῷ δὲ ἐπειγομένῃ πρὸς τοὺς νεοσσοὺς, † ἀπαυθημερῆσαι ἐκ † Πίσης εἰς Αἴγιναν.

Quòd quorundam & Alexandri delicijs atq; ſuperbia. Cap. II.

Περὶ πότων, καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τρυφῆς, καὶ ὑπερηφανίας. Κεφ. γ.

Ale-

Οτι

Ὅτι λίθυσπις οὐκ ἐπαίρας Ἀλέξανδρος τρυφᾷν ἐν τοῖς χωρῶν αὐτοῖς. ἄγκ. Ἄγνων χρυσοῦς ἥλους φορεῖ ταῖς κρηπῖσιν ἐφόρει. Κλεῖτος ἡνίκα ποτὲ μέλλοι ποιεῖ χρηματίζειν τοῖς πορφυροῖς βασίζων εἵμασιν οὐκ ἀνόμενος ποιεῖτο. Περδίκκα δὲ καὶ Κρατερῷ τοῖς γυμνασίοις, ἀκολούθουν διαφθείρας σταδιαίας τὸ μέγεθος, ἀφ' ὧν πολλαμβανόντων τόπον ὑμεγέθη ἐν ταῖς καταστρατοπεδείαις ἐγυμνάζοντο. εἶπε δὲ αὐτοῖς καὶ πολλὴ κόνις διὰ ταραχυγίων ἀς τὰ γυμνάσια λυσιτελῆς ἦ. Λεοννάτῳ καὶ Μενελάῳ φιλοθυρσοῖς αὐλαίας σταδίων ἑκατὸν ἀκολούθουν. Αὐτῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἡ μὲν σκηνὴ ἦν κλινῶν ἑκατόν. χρυσοῖ δὲ κίονες ὑφαντὰ διαλήφισαν αὐτῷ, καὶ ἦν ὄροφον αὐτῇ αὐέχον. αὐτὸς δὲ ὄροφος διάχρυσος ἦν, καὶ ἐκπεπόνητο ποικίλμασι πολυτελέσι, καὶ πρῶτοι ἦ Πέρσαι πρυτανεύσιοι οἱ καλούμενοι μηλοφόροι πρὸ αὐτοῦ φοῖνες εἰσήκεισαν, πορφυρᾶς, καὶ μηλίνας ἐσθημένοι στολάς. ἐπ' αὐτοῖς δὲ τοξόται χίλιοι φλόγινα φοῖνικοῦν ὑποδεδυκότες ἡ ὑσγινοβαφῆ. πρὸ δὲ τούτων οἱ ἀργυράσπιδες ἑκατὸν Μακεδόνες. φοῖ μέσῃ δὲ τῇ σκηνῇ χρυσοῦς ἐπίθρονος δίφρος, καὶ ἐπ' αὐτῷ καθήμενος Ἀλέξανδρος ἐξεπλάττε πρεσβεύτων αὐτῷ πανταχόθεν τὸ σωματοφυλάκων. πρόκειται δὲ τῇ σκηνῇ περίβολος φοῖνικες ἦσαν Μακεδόνες χίλιοι, καὶ Πέρσαι μύριοι, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα ῥᾳδίως προσελθεῖν αὐτῷ. πολὺ γὰρ ἦν τὸ δι' αὐτοῦ δεινὸν ἀρρύτου ὑπὸ φρονήματος, καὶ τύχης εἰς τυραννίδα.

Περὶ Πολυκράτους ὡσαύτως πρὸς τὸν Ἀνακρέοντα, καὶ ζηλοτυπίας. Κεφ. Δ.

ΠΟλυκράτης ὁ Σάμιος ἐν Μούσαις ἦν, καὶ Ἀνακρέοντα ἐτίμα τὸν Τήϊον, καὶ δι' ὡσαύτως ἦγε, ἡνίκα ἔχαιρεν αὐτῷ, καὶ τοῖς ἐκείνου μέλεσιν· οὐκ ἐπαινῶ δ' αὐτὸν τοῦτο. Ἀνακρέων ἐπῄνεσε Σμερδίην θερμότερον τὰ παιδικὰ Πολυκράτους. εἶτα ἥδη τὸ μειράκιον ἤδη ἐπαίνῳ, καὶ τὸν Ἀνακρέοντα ἠσπάζετο σεμνῶς, οὐ μάλα ἐρῶντα τῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐ τοῦ σώματος. μὴ γάρ τις ἡμῖν διαβαλλέτω πρὸς θεῶν τὸν ποιητὴν τὸν Τήϊον, μή δ' ἀκόλαστον εἶναι λεγέτω. ἐζηλοτύπησε δὴ Πολυκράτης, ὅτι τὸν Σμερδίην ἐτίμησε, καὶ ἐώρα τὸν ποιητὴν ὑπὸ τοῦ παιδὸς αὖθις φιλούμενον. καὶ

ALexander ſuos familiares & ſocios, permiſsione luxus & luxurię corrupit. Nam & Agnon aureos clauos in crepidis geſtare ſolebat. Cletus uerò, ſi quando tractare cauſas uellet, purpureis ueſtibus induebatur, atq; ſic apparebat corā ijs q negotia ſua ipſi proponerēt. Perdiccā uerò & Craterū deditos arti pugilandi, ſequebātur ſtadiales magnitudine diphtheræ, quibus ampliſsimū locū cōprehendebant in caſtrametationibus, ut in eo ſe exercerēt. Sequebatur etiā eos multus puluis, per iumēta uectus, qui ad exercitiorū certamina pertinebat. Leonnatum & Menelaū, uenandi ſtudio deditos, †aulæa centū ſtadiorū ſequebantur. Ipſi ue- †tentoria rò Alexandro tabernaculū erat centū lectorū ſpacij capax, quinquaginta columnis aureis interſtinctū, quibus tectū ſufful ciebat. Ipſum uerò tectū erat inauratū, & magnifica arte uarietateq; cōcinnatum. Atque primi ſtabant circa ipſum interius Perſæ, qui dicebātur Melophori, purpureas melinasq; ſtolas induti. Poſt eos ſagittarij mille, flammei atq; hyſgini coloris ueſtibus amicti. ante hos centū ſcutati Macedones, cū ſcutis argenteis. In medio tabernaculi aurea ſella ponebatur, in qua ſedens Alexander, cauſas ſolebat cognoſcere, circūcingentibus undequaq; cuſtodibus corporis. Ambibat aūt tabernaculū circuitus, quē tenebant mille Macedones, & Perſarū decē millia, neq; quiſquā facile ad regē accedere audebat. Magno eū timor exiſtebat ex eo, q ſuperbia & fortuna in tyrannidem elatus eſſet.

De diligentia Polycratis in audiendo Anacreonte & zelotypia. Cap. IIII.

POlycrates Samius frequentē operam muſis nauauit: & Anacreontē Teium fecit plurimi, ſeduloq; ei adhæſit, & delectatus eſt tum ipſo, tum eius carminibus: ueruntamen luxū eius nō poſſum laudare. Anacreon Smerdiam Polycratis amaſium, feruentiore præconio in cœlū uſq; euexerat: qua laude plurimū gaudēs adoleſcens, colebat imprimis & obſeruabat Anacreontem, qui magno amore ſolertiam & indolem eius, non autem corpus proſequebatur. Nemo enim per deos, hanc calumniam impingat Teio poētæ, neq; eum intemperantiæ aut incontinentiæ arguat. Polycrates uerò commotus zelotypia, quòd Smerdiam celebraſſet, & poētā à puero redamari uideret,

adoleſcentem raſit: & illi quidem turpitudinem, Anacreonti uerò dolorē, ut ipſe putabat, attulit. At ille diſsimulans prudenter moderateq; ſe Polycratem accuſare, tranſtulit crimē in adoleſcentulum: obiecitq; ei audaciam & inertiā, qui contra ſuos ipſius crines arma ſumpſiſſet. Verùm carmen ſuum de capillorum hoc incommodo, cantet ipſe Anacreon. Nam id multo præſtiterit, quàm ſi ego faciam.

De Hierone & Themiſtocle. Cap. V.

THemiſtocles Hieronem cum equitatu uenientē ad ludos Olympicos, uetuit certamen ſpectare, dicēs: Eum qui maximi periculi ſe ſocium non præbuiſſet, non æquum eſſe, ut communis feſtiuitatis particeps fieret: & ob eam rem laudem eſt aſſecutus Themiſtocles.

De Pericle, & filijs eius peſtilentia mortuis. Cap. VI.

PEricles, cum graſſante peſtilentia liberos amiſiſſet, fortiſsimè tulit eorū mortem: autorq; fuit Athenienſibus, ut omnes facilius ferrent interitum amiciſsimorum quorumuis.

De Socratis, in omnibus rebus, animi conſtantia, Cap. VII.

† τὸ πᾶ XAnthippe dicebat, etiam mille perturbationibus rempub. obruentibus, tamen omni tempore Socratem, eodem uultu, ſiue domo egrederetur, ſiue rediret domū, uideri. Nam ad omnia animum æquum præ ſe ferebat, & bene moderateq; compoſitum, longeq; à dolore remotum, & omni metu ſuperiorem.

Dionyſius libidinis in mulieres incontinens. Cap. VIII.

DIonyſius iunior in Locrēſium urbē ueniēs (Doris enim ipſius mater Locrēſis erat) maximas ciuitatis domus occupauit, easq; roſis, ſerpillis, alijsq; id genus floribus ſtrauit: & filias Locrenſium accerſebat, atq; rē cum eis habebat intēperantiſsimè. cuius flagitij nefandā ſpurcitiē nō impunè tulit. Cū em̄ regnū ipſius per Dionē eſſet ſublatū, tum Locrenſes uxorem Dionyſij unà cum filiabus proſtituerunt, ſinéque intermiſsione ſtuprum eis intulerunt, præſertim qui affinitate uel cognatione cum ijs uirginibus, quas Dionyſius corruperat, erant coniuncti.

Cum

καὶ ἀπέκαιρε τὴν παῖδα ὁ Πολυκράτης, ἐκεῖνον μὲν αἰσχύνων, οἰόμενος δὲ λυπεῖν Ἀνακρέοντα. ὁ δὲ ὁ πρόσοιπος ἐποιήσατο αἰτιᾶσθαι τὴν Πολυκράτει σωφρόνως, καὶ ἐγκρατῶς: μετήγαγε δὲ τὸ ἔγκλημα ὡς τὸ μειράκιον, ᾧ οἷς ἐπεκάλει τόλμαν αὐτῷ καὶ ἀμαθίαν ὁπλιζομένῳ κατὰ τῶν ἑαυτοῦ τειχῶν. τὸ δὲ ᾆσμα τὸ ὡς ἴδιον πάθος τῆς κόμης Ἀνακρέων ᾄσάτω. ἐμοῦ γὰρ αὐτὸς ἄμεινον ᾄσεται.

Περὶ Ἱέρωνος καὶ Θεμιστοκλέους.

Κεφ. ε.

ΘΕμιστοκλῆς Ἱέρωνα ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια Ὀλυμπίων ἀγομένων, ἵππους ἄγοντα, ἔφρξε θεᾶσθαι ἀγωνίας, εἰπών. τὸν μὲν μεταλαβόντα τοῦ μεγίστου τῶν κινδύνων, τῶν ναυκρατείων μεταλαμβάνειν μὴ δεῖν, καὶ ἐπῃνέθη Θεμιστοκλῆς.

Περὶ Περικλέους, καὶ ὑῶν αὐτοῦ λοιμῷ ἀφθανόντων. Κεφ. ς.

ΟΤι Περικλῆς γε δὴ λοιμῷ σὺν πάσας ἀφελὼν ἀνιαρότατα τὸν θάνατον αὐτῶν ἤνεγκε, καὶ πάντας Ἀθηναίους δυθυμότερον ἔπεισε σὺν τῷ Φιλτάτῳ θανάτους φέρειν.

Περὶ Σωκράτους γε πᾶσιν εὐθυμίας.

Κεφ. ζ.

ΕΛεγεν ἡ Ξανθίππη ὡς μυρίων μεταβολῶν τὴν πόλιν καταχουσῶν, ἐν πάσαις ὁμοίον † ἦν τὸ Σωκράτους πρόσωπον, καὶ πορευόντα ἐκ μὲν οἰκίας, καὶ ἐπανιόντα, ἀεὶ θεᾶσθαι. ἥρμοσο γὰρ πρὸς πάντα ὑδαίκως, καὶ ἦν ἴλεως ἀεὶ τὴν διανοιαν, καὶ λύπης ὑπερῆν πάσης, καὶ φόβου κρείττων παντὸς ὤν.

Οτι ἀπήλαυνε τὴν γυναῖκας ὁ Διονύσιος. Κεφ. η.

ΟΝέος Διονύσιος εἰς τὴν Λοκρῶν πόλιν ἦλθεν, (εἰγὰρ ἡ Δωρὶς ἡ μήτηρ αὐτοῦ Λοκρὶς ἦν,) τοὺς οἴκους τῶν μεγίστων τῶν ἐν τῇ πόλει καταλαμβάνων, ῥόδοις, καὶ ἐρπύλλοις, καὶ ἄλλοις ἄνθεσι κατεστρωννύς, τὰς τῶν Λοκρῶν θυγατέρας μετεπέμπετο, καὶ σωλῶν αὐτὰς ἀπολασώτατος. ὑπὲρ δὲ τούτου ἔπεσε δίκη. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῦ ἡ τυραννὶς κατελύθη ὑπὸ Δίωνος, φυγαῖ θᾶ οἱ Λοκροὶ τὰς γυναῖκας τοῦ Διονυσίου, καὶ τὰς θυγατέρας κατεπόρνευσαν, καὶ ἀνέδην αὐτὰς φύβειζον πάντων, μάλιστα οἱ προσήκοντες ταῖς τῶν ἐγγόνοις ταῖς τοῦ Διονυσίου ἀνεψιαῖς.

ἀνίκα

ἀνίκα δὲ ἀμφορεῖς ἐγχύοντο ὑβείζοντες, κρυπτοῦντες αὐτὰς ὑπὸ τοῖς ὄνυξι τοῖς τῶν χαρῶν, βελόναις ἀπέκτειναν: τὰ δὲ ὀστᾶ κατέκοψαν ἐν ὄλμοις: καὶ τὰ κρέα τῶν ὀστῶν ἀφελόντες ἐπηράσαντο τοῖς μὴ γευσαμένοις αὐτῶν. εἰ δέ τι περιελάφθη ἐξ αὐτῶν, καὶ πεπόντωσαν. ὁ δὲ ἐν Κορίνθῳ πολλὰς, καὶ ποικίλας χρησάμενος βίου μεταβολὰς, ἀφ' τὴν ὑπερβολουσαν ἀπορίαν, τελευταῖον δὲ μητραγυρτῶν, καὶ κρούων τύμπανα, καὶ καταυλούμενος δι' τὸν βίον κατέστρεψεν.

Οτι καὶ Δημήτριος ἀκόλαστος.

Κεφ. θ.

Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἥρει τὰς πόλεις, καὶ τῇ ἑαυτοῦ τρυφῇ καταχρώμενος, χίλια μὲν καὶ ἑξακόσια τάλαντα πρόσοδον ἑαυτῷ περιεποιήσατο καθ' ἕκαστον ἔτος, καὶ ἐκ τούτων ὀλίγα μὲν ὧν τὸ στρατόπεδον ἐδαπάνα, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὴν ἀκολασίαν τὴν ἑαυτοῦ. μύροις τε ἐρραίνετο καὶ αὐτῷ τὸ διάπεδον, καὶ καθ' ἑκάστην ἔτους ὥραν τὰ γινόμενα τῶν ἀνθῶν πανταχόθεν αὐτῷ, ἵνα κατ' αὐτῶν βαδίζῃ. ἐῶ δὲ καὶ πῶς γυναῖκας ἀκόλαστος, καὶ νεανίσκους ὁρῶσιν ἐπιχείρει. ἐμέλε δὲ αὐτῷ καὶ καλῷ εἶναι βυθιζόμενος τὴν τρίχα, καὶ ξανθιζομένῳ, καὶ ἐπαλειφομένῳ τὸ πρόσωπον παιδικῶς: καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ἐχρῆτο ἀλείμμασι πεφιλοτιμούμενος τῇ ῥᾳθυμίᾳ.

Περὶ Πλάτωνος βίου ὀλιγωρίας.

Κεφ. ι.

Ὁ Πλάτων νοσεροῦ χωρίου λεγομένου εἶναι τὴν Ἀκαδήμειαν, καὶ συμβουλευόντων αὐτῷ ἰατροὶ εἰς τὸ Λύκειον μεθικέσθαι, οὐκ ἠξίωσεν, εἰπών: ἀλλ' ἕνεκεν οὐκ ἂν οὐδὲ εἰς τὰ ἄκρα τὰ τοῦ Ἄθω μετῳκισθείην ἄν, ὥστε † μακροβιώτερος γενέσθαι.

Περὶ Παρράσιου τοῦ ζωγράφου.

Κεφ. ια.

Παρράσιος ὁ ζωγράφος ὅτι μὲν πορφυρίδα ἐφόρει, καὶ χρυσοῦν στέφανον περιέκειτο, μαρτυροῦσι καὶ ἄλλοι, καὶ τὰ ὑπογράμματα δὲ ὧν πολλῶν εἰκόνων αὐτοῦ. ἠγωνίζετο δέ ποτε καὶ Σάμῳ. συνέτυχε δὲ αὐτῷ πάλαιον ἤδη πολὺ γεγηρακότι αὐτοῦ, ὅτε ἡττήθη. τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἦν αὐτῶν ὁ Αἴας ὑπὲρ τῶν ὅπλων τῶν Ἀχιλλέως ἀγωνισάμενος πρὸς τὸν Ὀδυσσέα. ἡττηθεὶς δέ, οὐ μάλα ἀστείως ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν συναχθόμενόν οἱ ἐπὶ τούτῳ ὁ Παρράσιος, ἔφη

Cum uerò libidinem in eis expleuissent, compunctas acubus intra digitorum ungues, interemerũt, ossaq; in mortarijs cõtuderunt, & carnes ab ossibus abstractas si quis nó gustasset, eum diris deuouerũt. Quod uerò reliquum ex ipsis esset, mari demersérũt. At Dionysius Corinthi, multas uariasq; uitæ uicissitudines expertus, ob extremam mendicitatẽ, tandem † metragyrta stipem ab hominibus cogendo, tympanaq; pulsando, & tibijs modulando uitam exegit.

† Metragyrtæ initiati sacris Phrygiæ deæ seu matris deûm, tympana gestantes stipem cogebãt.

Quod & Demetrius incõtinens fuerit. Cap. IX.

Demetrius Poliorcetes, cum obsidione cepisset urbes, abusus sua luxuria, talenta mille & ducenta singulis annis ab ijs exegit: atq; huius summæ minimã partem in exercitum insumebat, reliqua in libidinem luxuriamq; conferebat omnia. Vnguentis tum ipse, tum pauimentũ eius diffluebat: & singulis anni partibus flores recentes ei substernebantur, ut in ipsis uestigia poneret. Erat etiam immodicus erga mulieres, & adolescentium amores aucupabatur. Maximam quoque suiipsius curã gerebat, in uenustate conseruanda comparandaq;. Nam capillos decorè pectendo disponebat, & rufos faciebat, faciem pæderote inungebat: itéq; alijs unguentis utens, summum studium suæ dissolutioni pendebat.

De Platonis uitæ contemptu. Cap. X.

Plato, cum Academia diceretur locus esse pestilens, & medici consilium darent, ut in Lyceũ scholam transferret, nequaquã obtemperauit, dicés: Atqui ego producendæ uitæ causa, ne in Atho quidem summitatẽ transmigrare uelim.

† μακροβιώτερον

De Parrhasio pictore. Cap. XI.

Parrhasius pictor, quòd purpuram gestare, caputq; aurea corona redimire solitus sit, cùm alij testantur, tum etiam epigrammata multarum eius imaginum. Certauit hic quodam tempore in Samo, incidit'que in aduersarium, non multo se inferiorem, atque superatus est. Propositum autem quod in manus sumpserant, erat Aiax dimicans cum Vlysse, pro Achillis armis. Victus Parrhasius, urbanè cuidam condolenti ex familiaribus dixit:

dixit: se quidem parui pendere uictoriã: condolere autem filio Telamonis, qui in eadem re bis iam aduersario fuisset inferior. Vtebatur scipione aureis circumuoluto clauiculis, & aureis fibulis supernè calceamentorum ligulas constringebat. Aiunt eum sine omni molestia & labore in suo opificio uersatum esse, sed alacri facilique animo: quoniam & cantu & modulatione uocis submissa laborem artis mitigare leuareq; solebat. Refert hęc Theophrastus.

† τὰς ἀναγωγὰς, Eustathius in Iliad. ξ. ubi citat hunc locũ, sed librarij (puto) corruperunt pro τοῦ ἀναγωγέως.

De Epicureis expulsis ab Romanis & Messenijs. Cap. XII.

ROmani Alcæum & Philiscum Epicureos ex urbe eiecerunt, eò quòd multarũ flagitiosarum q; libidinũ autores essent adolescentibus. Etiam Messenij Epicureos expulerunt.

De Dionysij uoracitate, & pinguedine. Cap. XIII.

DIonysium Heracleotam filium Clearchi tyranni, fama est ex quotidiana uoracitate luxuq; paulatim se ipsum nimia carne ac pinguedine impleuisse. Immensa igitur corporis crassitudo, & carnis incremẽtum, spirandi facultatem ei adimebant. Medici uerò hoc ei remedium illius morbi præscripserunt: ut tenuissimis & oblongis acubus ad hunc usum paratis, latera transmitterentur, eæq; per uentrem impellerentur, dormiente ipso profundiús. Id negotium alijs datũ est: & donec acus carnẽ agnatam, & quasi alienam transfoderet, ille non aliter iacebat quàm lapis. Cum uerò trãsisset eò, ubi ualidum erat & genuinũ corpus, neque ampliùs ex nimia pinguedine ascititium, tum persentiscebat, & è somno excitabatur. Quod si quando negotia hominum audire, iuraq; dare uellet, cistam corpori prætendebat (quidam uerò non cistam, sed turriculam affirmant fuisse) ut reliquę partes occulerentur, solaq; facies supereminere t: atq; sic cum ijs colloquebatur: pessimã mehercule uestem illam indutus, magisq; belluę uallũ quoddam, quàm hominis amictum.

De Philetæ corporis macie. Cap. XIIII.

Philetam

ἔφη γὰρ αὐτὸς μὴ ἴσως τ ἥττης ὀλίγῳ φροντίζειν· σωιάχθαι δὲ τῷ παιδὶ τοῦ Τελαμῶνος, δ δύτερον ὅσον ἴσως τ αὐτῶν ἥττηθήναι. κατεῖχε γὴ σκίπωνα χρυσᾶς ἕλικας ἔχοντα πολυτρήτους, χρυσοῖς τε ἀκαπάστοις ἐπίσφιγγε † οὐ ἀναγωγίας τ βλαυτῶν. φασὶ δὲ αὐτὸν, μηδὲ ἄκοντα, μηδὲ ὑπτίνους τὰ φρένα τῇ τέχνῃ χειρουργῶν, ποιεῖν δὲ εὐθύμως, καὶ ῥᾳδίως. καὶ γὰρ, καὶ ᾄδοντα, & ὑποκινυρόμενον, τὸν κάματον τὸν ἐκ τ ἐπιτηδεύματος, ἐπειρᾶν ἐπελαφρύνειν. λέγει δὲ ταῦτα Θεόφραστος.

Περὶ Ἐπικουρείων ἐξωσθέντων ὑπὸ Ρωμαίων καὶ Μεσσηνίων. Κεφ. ιβ.

ΟΤι Ρωμαῖοι Ἀλκαῖον, καὶ Φιλίσκον τοὺς Ἐπικουρείους ἐξέβαλον τ πόλεως, ὅτι πολλῶν & ἀτόπων ἡδονῶν αἴτιοι τοῖς νέοις ἐγίνοντο. καὶ Μεσσήνιοι δὲ ἐξέωσαν τοὺς Ἐπικουρείους.

Περὶ Διονυσίου ἀδηφαγίας, & παχύτητος. Κεφ. ιγ.

ΔΙονύσιον τὸν Ἡρακλεώτην Κλεάρχου τ τυράννου ἱστοροῦσιν ἐκ τῆς καθ' ἡμέραν ἀδηφαγίας, & τρυφῆς λαβεῖν αὐτὸν ὑπερσαρκήσαντα, & παχυνθέντα. τὰ ἐπιχειρήματα γοῦν τοῦ ἰητροῦ τὸ σῶμα μεγέθους, & τ πολὺ τὰς σάρκας ὄγκου, ἐκαρποῦτο δύσπνοιαν. φάρμακον δὴ αὐτῷ τοῦδε τοῦ πάθους συνίταξαν οἱ ἰατροί φασι· βελόνας λεπτὰς κατασκευάσαι μηκίστας, ὅτι ταύτας διὰ τῶν πλευρῶν, καὶ τῆς κοιλίας διιθεῖν, ὅταν εἰς ὕπνον τύχῃ βαθὺν τρεπόμενος. ἵνα γὰρ ὅσα ὑπομελὲς ἐστὶν τοῖς ἀνθρώποις, ἐς αὐτὸ ὅλη διὰ τῆς περιπεφωλευμένης & τρόπον τινὰ ἀλλοτρίας αὐτοῦ σαρκὸς διιεῖσα ἡ βελόνη, ἀλλ' ἐκεῖνός γε ἐκεῖτο λίθου διαφέρων ὀλίγῳ· ἃ δὲ ἀφίκετο τὸ βέλος φῦσα λοιπὸν αὐτὸ τὸ σῶμα ἐρρωμένον, καὶ ἴδιον, ἀλλ' ὃν ἐκ τῆς ἄγαν πιμελῆς ἀλλότριον, τλωικῶτα καὶ ἐκεῖνο ἡδαίνετο, καὶ ἐγείρετο ἐκ τοῦ ὕπνου. οὐ δὲ χρηματισμὸς ἐποιεῖτο τοῖς βελομένοις αὐτῷ προσιέναι, κιβωτὸν τοῦ σώματος προβαλλόμενος· οἱ δὲ οὐδὲ κιβωτὸν φασιν, ἀλλὰ πυργίσκον, ἵνα τὰ μὲν λοιπὰ μέρη αὐτοῦ ἀκρυπτοίη, τὸ δὲ πρόσωπον μόνον ὑπερέχον διαλέγοιτο· πονηρὰν ὦ θεοί ταύτην ἐκεῖνος τῆς στολὴν ἀμπεχόμενος, καὶ θηρίου φρουρὰν μᾶλλον, ἢ ἀνθρώπου ἐνδύτα.

Περὶ φιλήτα σώματος λεπτότητος. Κεφ. ιδ.

Φιλήταν

Φιλήταν λέγουσι τὸν Κῶον λεπτότατον γενέσθαι τὸ σῶμα. ἐπεὶ τοίνυν ἀναπαπλῶναι ῥᾳδίως ἐκ πάσης προφάσεως, μολίβδου (φασὶ) περιεπλέξατο ἔχων ἐν τοῖς ὑποδήμασι πέλματα, ἵνα μὴ ἀναβρέπηται ὑπὸ τῶν αὐρῶν, ἅτε σκληρὸς καὶ πίπνιον. εἰ δὲ ἐκεῖνος οὕτως ἀδυνάτως ἔσχε πρὸς μὴ ἀντέχειν πνεύμασι, πῶς οἷός τε ἦν τοσοῦτον φορτίον ἐπάγεσθαι; ἐμὲ μὲν οὖν τὸ λεχθὲν οὐ πείθει, ὁ δὲ ἔγνων ἁπλῶς τοῦτ' ἔστιν.

Περὶ Ὁμήρου. Κεφ. ιε.

Ὅτι ποικιλίης ἁπάσης Ἀργεῖοι τὰ πρῶτα Ὁμήρῳ ἔδωκαν, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ τοὺς δευτέρους δὲ αὐτὸν ἐποίησαν πάντας. ποιοῦντες δὲ θυσίαν, ἐν ξενίᾳ ἐκάλεσαν τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ Ὅμηρον. λέγεται δὲ καὶ ἐκεῖνο πρὸς τούτοις, ὅτι ἀμφιταλαντευόμενος ἐκδοῦναι τῷ θυγατρὶ, ἐδόκει κύειν αὐτὴν ἔχειν τὰ ἔπη τὰ Κύπρια, καὶ ὁμολογεῖ τοῦτο Πίνδαρος.

Περὶ Ἰταλίας, καὶ Μάρου ἱππομυγὸς ἀνθρώπου. Κεφ. ις.

Τὴν Ἰταλίαν ᾤκησαν πρῶτοι Αὔσονες αὐτόχθονες. πρεσβύτατον δὲ γενέσθαι Μάρην τινὰ καλούμενον, οὗ τὰ μὲν ἔμπροσθεν λέγουσιν ἀνθρώπῳ ὅμοια, τὰ κατόπισθεν δὲ ἵππου, καὶ αὐτὸν δὲ ῥύνομα εἰς τὴν Ἑλλάδα φασὶν ἱππομυγὴς δύνασθαι. δοκεῖ δέ μοι πρῶτος ἵππον ἀναβῆναι, καὶ ἐμβαλεῖν αὐτῷ χαλινόν: ἔνθεν ἐκ τούτου δόξαι πεπλάσθαι μυθολογοῦσι δὲ αὐτὸν, καὶ βιῶναι ἔτη τρία καὶ ἑκατὸν, καὶ ὅτι τρὶς ἀπέθανεν, εἶθ' ὕστερον τρίς. ἐμοὶ δὲ οὐ πιστὰ δοκοῦσιν. ὅτι τὴν Ἰταλίαν φασὶν, οἰκῆσαι ἔθνη πάμπολλα, καὶ ὅσα οὐκ ἄλλην γῆν: τὸ δὲ αἴτιον, διὰ τὴν τῶν ὡρῶν εὐκρασίαν, καὶ τὴν τῆς χώρας ἀρετὴν, καὶ τὸ φύσιμον αὐτῆς, καὶ τὸ πάμφορον, καὶ τὸ εὔβοτον, καὶ ὅτι ποταμοῖς ὄμβροις καταῤῥυτος, καὶ ὅτι θάλασσα ἀγαθὴ πρόκειται αὐτῇ, ὅρμοις παντα χόθεν διειλημμένη, καὶ καταγωγαῖς ἀφθόνοις, καὶ καταρσιν. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν οἰκητόρων ἥμερον, καὶ πρᾷον ἐπῆρε πολλοὺς εἰς τὴν μετοίκησιν. Καὶ ὅτι πόλεις ᾤκησαν τὴν Ἰταλίαν πάλαι ἑπτὰ καὶ ἐννενήκοντα καὶ ἑκατὸν πρὸς ταῖς χιλίαις.

Περὶ Δημοσθένους τύφου. Κεφ. ιζ.

Κατόπι-

PHiletam Coum aiũt macerrimo corpore fuisse. Quoniam igitur quauis occasione facile subuerti potuit, ferunt eum ferreas habuisse soleas in calceis, ne à uentis prosterneretur, si paulò durius eum afflasset. Quod si sic fuit imbecillus, & omnium uirium impos, ut uento non posset obluctari, quomodo tãdem onus sufferre tantum poterat? Mihi sanè dissimile uero esse uidetur: attamen quod legi & cognoui, id in medium attuli.

De Homero. Cap. XV.

ARgiui poëticæ totius primã Homero palmam tribuebant, ab eo reliquos oës secundos ponebant: & si quando rem diuinam facerent, † in hospitalitijs inuocabant Apollinem & Homerũ. Fertur præter hæc etiam illud, † cum incertus esset, quomodo cuiue filiam elocaret, dotem ei Cypria carmina dedisse: cuius rei testis est Pindarus.

† ad hospitij consuetudinẽ uocabant, uel inuitabãt.

† cum ꝓpter inopiam elocare filiã non posset.

De Italia, & Mare qui fuit Hippomiges. Cap. XVI.

ITaliam primi Ausones inhabitarũt, indigenæ. Antiquissimum in ea uirũ asserunt fuisse, nomine Marem, cuius anterior facies homini, posterior equo similis fuerit: & nomen ipsum propemodũ pollere quod apud Græcos ἱππομυγὴς. Atqui mea quidem hæc est sentẽtia, quod eum primùm omnium ascendisse equũ, & freno moderatum esse, atq; coercuisse putẽ: atq; ob eam causam duplicis naturæ creditum esse. Fabulantur eum centum & uiginti tres annos in uiuis egisse, & ter à morte reuixisse: quod mihi ter ueritati repugnare uidetur. In Italia permultos uarios q; populos habitasse ferunt, plures quidem quàm in ulla alia terra: eam potissimum ob causam, quòd omnium anni partium in ea sit moderata tempestas, ꝙ regio bonitate telluris excellens sit, & aquis irrigua, fertilis q; omniũ fructuũ, atq; cõpascua, itẽq; quòd fluuijs perfusa, mare quoq; cõmodum adiectũ habeat, portubus q; ex omni parte sit interstincta, & appellendis, soluẽdis q; nauibus idonea. Sed & inhabitatorum singularis benignitas & mansuetudo, multos pellexit, ut in eam suas sedes transferrent. Adhæc aiunt, ueterum memoria mille centũ & nonaginta septem urbibus Italiam præditam atq; ornatam fuisse.

Vide Cælium Rhod. libro 9. cap. 26.

De iactantia ac leuitate Demosthenis. Cap. XVII.

Leuitatis

LEuitatis redarguere Demosthenē uidetur hæc fama, quæ de ipso diuulgata est, quòd aquam ferentes cum fastu impleuerint, cum ipso prætereunte aliquid de ipso susurrabant. Nam etiam illis titillatus est: & sustulit sese, ut quis nam esset, cóspici posset, si quando plausu eum concio afficeret.

De Themistocle. Cap. XVIII.

THemistocles Neoclis filius seipsum quercubus comparabat. quoniam illis proteguntur, & opus habent mortales, si ingruat pluuia, tegimenq; ramorum appetūt. Quòd si serenus aer sit, accedentes, uellicāt eas, & ramis corticibusq; denudant. Idem dicebat, Si mihi quis duas uias monstraret, alteram ad infernum ducentem, alteram ad tribunal, multò libentius ingrederer eam, quæ rectà ad infernum tenderet.

† ὑπάρχοντι

Quòd Demosthenes, uocante Diogene in cauponam, introire recusārit. Cap. XIX.

DIogenes quodam tempore prandiū in caupona sumebat: cumq; uideret prętereuntem Demosthenem, eum ut accederet inuitabat. Qui cum renueret, Putas, inquit, ô Demosthenes hoc esse tibi dedecori, si in cauponam ingrediaris, cum nulla dies prætereat quin dominus tuus intrò ueniat: populum intelligens, & de plebe singulos. quoniam concionatores & oratores, multitudinis quodammodo serui existunt.

De Aristippo. Cap. XX.

ARistippus cum naui uectus oborta tempestate supra modū perturbaretur, quidam ex ijs qui simul nauigabāt: Núm ne, inquit, etiam tu metu percelleris, quemadmodum uulgus? At ille, Prorsus, ait, neq; iniuria. Vobis em̄ de uita sceleroſa infeliciq; labor est, & p̄sens piculū: mihi uerò de felicitate atq; beatitudine.

De Theramene. Cap. XXI.

THeramenes cum in quadam domo uersatus, inde prodijsset, illa subito lapsu corruit. Atq; cum Athenienses alij aliunde ad eum confluerent, & inopinatæ saluti cōgratularentur: ille præter omnium opinionem respondit, O Iupiter, cuinam me tempori reseruas? Nec multo pòst à triginta tyrannis de medio sublatus est, coactus cicutam bibere.

Κουφότητα ἔοικε κατηγορεῖν οὗτος ὁ λόγος, ὁ λέγων περὶ Δημοσθένους, ὅτι ἀρτύφου αὐτὸν ὑπεπλήρωσαν καὶ οἱ ὑδροφοροῦντες, ἅποτε παριόντος αὐτοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ τι ψιθυρίσαιεν. ὃς γὰρ καὶ ὑπ' ἐκείνων ἐκινυρίζετο: καὶ ἐπαιρόμενος ὑπ' ὀλίγου, τίς ὤν, ἅποτε τὸν τῆς ἐκκλησίας ἐκροτήθη.

Περὶ Θεμιστοκλέους. Κεφ. ιη.

ΘΕμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἑαυτὸν ἐκάζετο ταῖς δρυσί, λέγων ὅτι ἐκείνας † ὑπερέχονται οἱ ἄνθρωποι, καὶ σκέπονται αὐτῶν, ὅταν ὗῃ, σκέπαν ἐκ τῶν κλάδων ποθοῦντες: ὅταν δὲ οὔσης ὁδοῦ δύο ἀφίωσι, τίλλουσιν αὐτὰς, καὶ ἀποκλῶσιν. Ὁ δὲ αὐτὸς ἔλεγεν ἐμοί τις ὁδοὺς δύο δεῖξαι, τὴν μὲν εἰς ᾅδου φέρουσαν, τὴν δὲ αὖθι τὸ βῆμα, ἥδιον ἂν τὴν ἑτέραν ἤλθον τὴν ἄνω ἢ ᾅδου.

Οτι ὁ Δημοσθένης καλοῦντος τοῦ Διογένους, εἰς καπηλεῖον ἐκ ἤθελεν εἰσιέναι. Κεφ. ιθ.

ΗΡίσκε ποτὲ Διογένης ἐν καπηλείῳ. ἅτε οὖν παριόντα Δημοσθένη ἐκάλει, τοῦ δὲ μὴ ὑπακούσαντος, αἰσχύνη ἔφη Δημόσθενες παρελθεῖν εἰς καπηλεῖον; καὶ μὴν ὁ κύριός σου καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐνταῦθά ἐστιν, οὐ δημότας λέγω, καὶ οὐ καθ' ἕνα δηλῶ. ὅτι οἱ δημηγόροι, καὶ οἱ ῥήτορες δοῦλοι τοῦ πλήθους εἰσί.

Περὶ Ἀρισίππου. Κεφ. κ.

ΠΑλαίων Ἀρίσιππος χειμῶνος ὑπολαβὼν μᾶλλον πάνυ σφόδρα ἐταράττετο. ἔφη δέ τις τῶν συμπλεόντων, Ὦ Ἀρίσιππε, καὶ σὺ δείδοικας ὡς οἱ πολλοί; ὁ δὲ, καὶ μάλα γε εἰκότως. ὑμῖν μὲν γὰρ πρὸς κακοδαίμονος ὅτι βίου ἡ κατοδύη, καὶ ὁ νῦν κίνδυνος, ἐμοὶ δὲ πρὸς δυσαμενίας.

Περὶ Θηραμένους. Κεφ. κα.

ΘΗραμένης ἔτυχεν ἐν οἰκίᾳ τινὶ διατρίβων, ἅτε ἐπεὶ πρόπλεθεν αὖθις, πάραχρῆμα ἐκείνη κατωλίσθη. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἄλλοι ἀλλαχόθεν αὐτῷ προσεφώτων συμφορὰν τῇ σωτηρίᾳ τῇ παρὸν ἔξω: ὁ δὲ πρὸς τὸν παράτων ἐλπίσας ἀπεικέναι: Ὦ Ζεῦ, ὅτινα με καιρὸν φυλάττεις; ἢ μετ' οὐ πολὺ χρόνον τῶν τριάκοντα αὖθις ἦλθον, πᾶν κάνειον καταναγκασθείς.

Τίνων ποτὲ τῶν ἰατρικῶν ἐπιμελήσαντο. Κεφ. κβ.

Quinam in arte medendi studium posuerint. Cap. XXII.

Fama

Λέγουσι τὸν Πυθαγορείους πᾶν σφόδρα πρὸς τὴν ἰατρικὴν ἀπουδάσαι τέχνην. καὶ Πλάτων δὲ φροντίδα εἰς αὐτὴν ἔχει πλείστην, καὶ Ἀριστοτέλης ὁ Νικομάχου, καὶ ἄλλοι πολλοί.

Περὶ Ἀριστοτέλους νοσοῦντος.

Κεφ. λγ.

Ἀριστοτέλης φώσια ποτὲ, πρόσταξε δὲ αὐτῷ ὁ ἰατρὸς πρόσταγμά τι, ὃ ἐκεῖνος, μήτε ὡς βουλάτην με (ἔφη) θεράπευε, μήτε ὡς σκαπανέα, ἀλλὰ δίδαξας πρότερον τὴν αἰτίαν, ὅτως ἔξεις ἕτοιμον πρὸς τὸ πείθεσθαί σοι: δίδασκων ἐκ τούτων μηδὲν χωρὶς αἰτίας προσφέρειν.

Περὶ Σμινδυρίδου τῆς τρυφῆς.

Κεφ. κδ.

Σμινδυρίδης ὁ Συβαρίτης ὡς τοσοῦτον τρυφῆς ἀπήλαυσε: καὶ γάρ τοι Συβαρίταις πᾶσιν ἔργον ἦν τῆν τρυφᾶν, καὶ τῷ βίῳ διαῤῥεῖν: ὁ δὴ Σμινδυρίδης, καὶ πλέον. φύλλοις ῥόδων γὰρ ἐπαναπεσὼν, καὶ κοιμηθεὶς ἐπ' αὐτοῖς, ἀναστὰς λέγων, φλυκταίνας ἐκ τῆς εὐνῆς ἔχειν. σχολῇ γὰρ ὅτου ὦν χαμεύνης κατακλίθη, ἢ σιβάδος, ἢ πόας γε πεσόντι φυκυίας, ἢ ταύρου δορᾶς, ὡς ὁ Διομήδης, πρεπόντως στρωτῷ σκληρῷ καὶ γυναίῳ, ὑπὸ δ' ἐστρώθη ῥινὸν βοὸς ἀγραύλου.

Πῶς ὁ Πεισίστρατος τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις ἐχρῆτο. Κεφ. λε.

Πεισίστρατος ὅτε τῆς ἀρχῆς ἐγκρατὴς ἐγένετο, μετεπέμπετο αὐτοὺς εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀεργολάζοντας, καὶ ἐπυνθάνετο τί δεήσοιτο εἴη ἂν αἴτιον τοῦ ἀλύειν αὐτούς. καὶ ἐπέλεγεν, εἰ μέν σοι τέθνηκε ζεῦγος, παρ' ἐμοῦ λαβὼν ἄπιθι, καὶ ἐργάζου: εἰ δ' ἀεργὸς εἶ σὺ μάτην, παρ' ἐμοῦ σοι δώσω: δεδιὼς μὴ ἡ σχολὴ τούτων, ἐπιβουλήν τινα.

Περὶ Ζήνωνος, καὶ Ἀντιγόνου.

Κεφ. λς.

Ζήνωνα τὸν Κιτιέα δι' αἰδοῦς ἄγαν καὶ σεμνότητος ἦγεν Ἀντίγονος ὁ βασιλεύς. καί ποτε δὴ ὑπερπλησθεὶς οἴνου ἐπεκάμασεν αὐτῷ Ζήνωνι: καὶ φιλῶν αὐτὸν, καὶ προσβάλλων ἅττα ἐξοινος ὤν, ἠξίου τι αὐτὸν προστάξαι, ὁμνὺς, καὶ ναυσιδόμενος σὺν ὅρκῳ μὴ ἀτυχήσειν αἰτήσας. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ, Πρόσθες ἐμεσον: σεμνῶς ἅμα, καὶ μεγαλοφρόνως τὴν μέθην ἐλέγξας, καὶ φράσαντος αὐτοῦ μήποτε δεήσειν ὑπὸ πλησμονῆς.

FAma est, Pythagoreos summũ studiũ nauationẽq; medicandi facultati impendisse. Plato etiam plurimum curæ in eam contulit. item Aristoteles Nicomachi filius, alijq; innumerabiles.

De Aristotele ægrotante. Cap. XXIII.

ARistoteles cũ morbo teneretur, & medicus ei præceptũ quoddã iniungeret: Ne, inquit, me cures uel ut bubulcũ, uel ut fossorẽ, sed prius causam edissere: sic enim facili persuasione me morigerũ reddideris: docens his, nihil sine causa temereq; proferendum esse.

De Smindyridæ luxu. Cap. XXIIII.

SMindyrides Sybarita adeò in luxuriã mollitiẽq; prolapsus est, ut cũ omnes Sybaritæ delicijs uacarent, uitaq; diffluerent, hic omnes longè post tergum relinqueret. Proinde quodam tempore, in rosarum folijs recumbens, somnumq; in ijs carpens, expergefactus dixit: Se pustulas ex nimia lecti duricie inflictas habere. Quomodo hic uel humi, uel in stragulo, uel in gramine collis alicuius accliuis cubare potuisset, uel etiam in pelle tauri, ut Diomedes? qualis lectus decet militẽ fortem & generosum. Substrata agrestis bouis ille in pelle cubabat.

Quomodo se Pisistratus erga suos ciues gesserit. Cap. XXV.

PIsistratus cum in regnũ esset euectus, accersi iubebat eos qui in foro (deambulando atq;) otiãdo tempus tererẽt: & interrogauit, num quæ causa esset ipsis in foro oberrandi. simulq; dicebat: Si tibi boues aratores mortui sunt, de meo capere rursus alios, atq; ad labores te confer. sin egenus & inops es seminum, de meo dentur tibi: ueritus, ne horum otium, insidias aliquas páreret.

De Zenone & Antigono. Cap. XXVI.

ZEnonem Cittiensem summa reuerentia precioq; habebat rex Antigonus. Accidit igitur, ut aliquando, uino supra modũ impletus, †obuiam Zenoni fieret: quẽ exosculatus est atq; amplexus, utpote temulentus: petijtq; ut sibi quid iuberet: & interposito temere sacramẽto, confirmauit se prẽstiturũq; quid postulasset. is uerò dixit ei, Abi & euome: graui sapientiq; reprehẽsione simul temulentiã eius taxãs: simul uerò cauẽs, ne nimia comessatio potatioq; ei nocumentũ adferret.

†ad Zenonẽ ebrius accederet.

Ingenuitas morum & ingenij.

Cap. XXVII.

HOminem Laconicum, sed ruri agentem, quidam obiurgauit, quòd prorsus fletui & lacrymis ex intimis uiscerib⁹ manantibus indulgeret. At is liberè candideq; respondit: Quid facerem? inquiens. non enim ego, sed natura mea mihi luctum excutit.

De Diogene. Cap. XXVIII.

SPartanus quidam hoc Hesiodi carmẽ laudabat, quod ita habet:

Non uel bos pereat, nisi uicinus malus adsit:

idq; audiente Diogene: qui, Atqui (inquit) Messenij cum bobus suis perierunt, & uos illorum estis uicini.

Quòd Socrates ut timorem, ita dona uilipenderit. Cap. XXIX.

SOcrates aliquando, nocte iam proue cta, reuertebatur à cœna. Adolescentes igitur scelerosi & nequam, cum cognouissent eum redire, clàm expectarunt in insidijs, cum accensis facibus & Furiarum laruis. Moris autem erat eis, etiam cæteros homines ludificari, atq; otium, quod daretur, in prauissimas eiusmodi ineptias conferre. Socrates uerò cum eos aspexisset, nihil perturbatus constitit, & suo more interrogationes in eos intendit, quemadmodum in alios etiam in Lyceo, uel in Academia solebat.

Alcibiades ambitione quadam munificus, complura, magnaq; munera Socrati dono misit. Cum ergo Xãthippe admiraretur donorum amplitudinem, & ea cuperet accipere, Socrates dixit: Quin & nos certemus liberalitate cum Alcibiade, & ea quæ mittuntur ab ipso non capiamus, ad declarandam animi magnitu
† τοῖς dinem. Item cum quis illi diceret, magnum esse, compotem eorũ fieri quæ cuperet: respondit, Sed multò maius est, ne cupere quidem ab initio.

De uaticinatione Anaxarchi. Cap. XXX.

ANaxarchus sub Alexandro militans, cum ingruẽte tempestate, cognouisset antè, Alexandrum lignis uacuum locum castris capturum esse, omnibus uasis & supellectili in statiuis defossa, calones lignis onerauit. Cum igitur ad eum locum uentum esset, & ligna deficerent, Alexandri lecti comburebantur, ut sese calefacere possent. quodam nunciante, apud Anaxarchum ignes

Ἀφέλεια τρόπου. Κεφ. κζ.

Ἀνδρὶ Λακωνικῷ μὲν, χωριτικῷ δέ, ἐπιπλήξει τις ὠφθόνει θανόντι σφόδρα ἐκθύμως: ὁ δὲ ἁπλάσως ἀπεκρίνατο, εἰ πάθω φησίν; ὁ γὰρ ἐγὼ αἴτιος τούτου, ἀφύσις δέ μου ἔνι.

Περὶ Διογένους. Κεφ. κθ.

Ἔφη Σπαρτιάτης τὸ ἐπὶ Ἡσιόδου τὸ λέγον,

Οὐδ' αὖ βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη,

ἀκούοντος Διογένους: ὁ δὲ εἶπε, Καὶ μὲν Μεσσήνιοι, καὶ οἱ βόες αὐτῶν ἀπώλοντο, καὶ ὑμεῖς αὐτῶν ἐστε οἱ γείτονες.

Ὅτι Σωκράτης ἀδεὴς ὢν, οὐ δώρων κατεφρόνει. Κεφ. λ.

Τῆς νυκτὸς ἤδη πορρωτέρω ἐπανιόντι ποτὲ ἀπὸ δείπνου Σωκράτει. νεανίσκοι γὰρ ἀπόλαστοι πονηρευόμενοι συνελόχησαν ἐπανιόντα, δᾷδας ἔχοντες ἠμμένας, καὶ ἐρινύων πρόσωπα. ἔθος δὲ ἦν αὐτοῖς, καὶ ἄλλοις πολλαχοῦ σχολὴν, τῶν πάντα χέρνιβα. οὓς ἰδὼν ὁ Σωκράτης ὑπεξῆλθε, ἀλλ' ἐπισὰς ἠρώτησεν, οἷα καὶ οὗτος ἢ ἐν Λυκείῳ, ἢ ἐν Ἀκαδημίᾳ.

Ὅτι ἐφιλοτιμήσατο Ἀλκιβιάδης δῶρα πολλὰ πέμψαι Σωκράτει. ἡ δὲ Ξανθίππης καταπλαγεῖσα τὰ πεμφθέντα, καὶ ἀξιοῦσα λαβεῖν αὐτά, ὅδε ἔφη. ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τῇ φιλοτιμίᾳ τῇ τοῦ Ἀλκιβιάδου παραταξώμεθα, μὴ λαβεῖν τὰ πεμφθέντα φιλοτιμησάμενοι. Ἐπεί δέ τις ἔφη πρὸς αὐτὸν, ὅτι μέγα ὄφελος ὧν ἐπιθυμεῖς, τοῦτον τυχεῖν: ὅδε, Ἀλλὰ μᾶλλον ὄφελος τὸ μηδὲ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀρχῶν.

Περὶ τοῦ Ἀναξάρχου προμηθείας. Κεφ. λ.

Ἀνάξαρχος ὅτε συνῆν Ἀλεξάνδρῳ ἐστρατεύετο, χειμῶνος ἐπιγενομένου, προμαθὼν ὅτι μέλλοι ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ἀξύλῳ ποιεῖσθαι χωρίῳ τὴν στρατοπεδείαν, εἰς τὴν σκηνὴν ὅσα εἶχε σκεύη πάντα ἐγκρύψας, ἅμαξαι σκηνοφόροις ἐπέβησαν ξύλα. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν σκηνὴν ἀφίκοντο, καὶ ἐνέκαιον τὰ ξύλα, Ἀλέξανδρος ἤρξατο θερμαίνεσθαι κατακείμενος, ἵνα ἑαυτὸν ἀλείφεσθαι δυνηθῇ. ἐπεί δέ τις παρὰ Ἀναξάρχου πῦρ

τῶν ἄναξ, ἤγαλμα, ἀφίκετο πρὸς αὐτόν. ὑφ' ἡδέως ἔλαβε τὸ Ἀναξάρχου. καὶ τὸν θόμενος τὴν προμηθείαν ἐπῃνεσε. καὶ † ἐξ ὧν ἐρρίψε; διπλάσιον δέδωκε, καὶ σκεύη, καὶ ἱμάτια, ὑπὲρ ὧν τοῦ πυρὸς χρείας.

Περὶ ἀρισεύσαντος ἀθλητοῦ πρὸ τοῦ στέφανον λαβεῖν ἀποθανόντος.

Κεφ. λα.

Ὁ λυτὴς Κροτωνιάτης ὀλυμπιονίκης ἀπιὼν πρὸς τοὺς Ἑλλανοδίκας, ἵνα λάβῃ τὸν στέφανον, ἐπίληπτος γενόμενος ἀπέθανε, κατενεχθεὶς μετὰ πτώματος.

Περὶ Φρυνίης ἑταίρας, καὶ Κίμωνος ἵππων ἀγαλμάτων.

Κεφ. λβ.

Φρυνίῳ τῇ ἑταίρᾳ ἐν Δελφοῖς ἀνέστησαν οἱ Ἕλληνες ὡς λίθον δι' μάλα ὑψηλόν. οὐκ ἐρῶ δὲ ἁπλῶς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἂν μὴ δοκοίην δι' αἰτίας ἄγειν πάντας, οὓς φιλῶ πάντων μάλιστα: ἀλλ' οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀκρατέστεροι. τὸ δὲ ἄγαλμα χρυσοῦν ἦν. Καὶ αἱ Κίμωνος δὲ ἵπποι χαλκαῖ, καὶ κεῖνται Ἀθήνῃσιν ἐκασμέναι ὅτι μάλιστα ταῖς Κίμωνος ἵπποις ἐοικυῖαι.

Μειρακίου ἀπόκρισις ἐρωτηθέντος ὑπὸ τοῦ πατρὸς τί ἂν μάθοι.

Κεφ. λγ.

Μειράκιον Ἐρετριῆν Ζήνωνι προσεφοίτησε πλείονα χρόνον. ἐπανελθόντα δὲ ἤρετο ὁ πατὴρ, τί ἂν μάθοι σοφόν. ὁ δὲ ἔφη δείξειν. καλέσαντος δὲ τοῦ πατρὸς, καὶ πληγὰς ἐντείναντος, τὴν ἡσυχίαν ἀγαγὼν, καὶ ἐγκαρτερήσας, τοῦτο ἔφη μεμαθηκέναι, φέρειν ὀργὴν πατρός.

Περὶ τῶν πολυτελῶς ἠσθημένων.

Κεφ. λδ.

Διογένης εἰς Ὀλυμπίαν ἐλθὼν, καὶ θεασάμενος ἐν τῇ πανηγύρει Ῥοδίακούς τινας νεανίσκους πολυτελῶς ἠσθημένους, γελάσας ἔφη: τύφος τοῦτό ὄν. εἶτα πολυτυχὼν Λακεδαιμονίοις ἐν δυσμίσι φαύλαις, καὶ ῥυπώσαις, Ἄλλος (εἶπεν) ὅστος τύφος.

Περὶ Ἀντισθένους μεγαλοφροσύνης ἐπὶ διερρωγότι ἱματίῳ. Κεφ. λε.

Ὁ Σωκράτης ἰδὼν τὸν Ἀντισθένη τὸ διερρωγὸς ἱματίου μέρος, ἀεὶ ποιοῦντα φανερὸν: παῦσαι (ἔφη) ἐκκαλλωπιζόμενος ἡμῖν;

ignes extare, contulit se ad ipsum, & in Anaxarchi scena sese unxit: audiensq; eius prouidentiã, collaudauit: & quæ abiecerat, duplo restituit, tum uestes, quoniam ipsius igni fuerat usus.

De athleta, qui cum uicisset, antequã coronam acciperet, expirauit. Cap. XXXI.

ATHleta Crotoniata, cũ uictor è certamine Olympiorum discederet ad Hellanodicas, ut coronã acciperet, comitiali morbo mortuus est, cũ repẽtino lapsu.

De Phrynæ scorti, & Cimonis equorum imaginibus. Cap. XXXII.

PHrynæ, quæ corpore quæstum fecit, imaginem Delphis in sublimi columna Græci erexerũt. Non autem simpliciter dico Græcos, ne uidear omnes illos in crimen uocare, quos omnium maximè amo, sed qui erant ex Græcis luxuriæ serui. Statua uerò constabat ex auro. Item Cimonis ænei equi, prorsus ad equarum eius imaginem conuenientes, extiterunt Athenis.

Adolescentuli responsio, cum interrogaretur à patre, quid disceret. Cap. XXXIII.

ADolescentulus quidã Eretrieus Zenonis scholam literarum causa longo tẽpore frequentauerat. Reuersum pater interrogauit, quid nam sapientiæ didicisset? qui cum se ostensurũ dixisset, indignatus pater, uerbera ipsi inflixit. At ille modestè patientérque ferens, Hoc ipsum (inquit) didici, ut iram patris moderatè ferrem.

De splendidè uestitis. Cap. XXXIIII.

DIogenes cum uenisset Olympiam, & Rhodiacos quosdã adolescentes uideret preciosis magnificisq; uestibus amictos, cum risu inquit: Hoc nihil est præter fastum. Deinde cum incideret in Lacedæmonios uilibus & sordidis tunicis, quas exomides uocant, amictos: Hic (inquit) alius est fastus.

De Antisthenis ob lacerũ palliũ arrogantia. Cap. XXXV.

SOcrates, cum uideret Antisthenẽ attritam partem uestis semper in cõspectum protendere: Quin desinis, inquit, arrogantiam tuam nobis prodere?

De Antigono & psalte. Cap. XXXVI.

PSaltes quidam apud Antigonum artis suæ specimen edebat. Cum uerò sæpius Antigonus diceret, Cõstringe tneten, & rursus mediam, indignatione commotus dixit: Auertant ô rex à te dij malum hoc, ut me meliùs atque exquisitiùs hanc artem teneas.

†infimã chordam

Περὶ Ἀνλιγόνου, καὶ ψάλτου. Κεφ. λς.

Ψάλτης Ἀνλιγόνῳ ἐπεδείκνυτο: τοῦ δὲ πολλάκις λέγοντος, τῆ νήτῃ ἐπίσφιγξον, εἶτα πάλιν τῆ μέσῃ: ὀδὲ ἀγανακτήσας ἔφη, Μὴ γένοιτό σοι ὅτῳ κακῶς ὦ βασιλεῦ, ὡς ἐμοὶ τῶν τα ἀκριβῶν μᾶλλον.

Quomodo Anaxarchus riserit Alexandrum, qui seipsum in dijs numerari uolebat. Cap. XXXVII.

ANaxarchus cognomento Eudæmonicus, ridebat Alexandrum, quòd seipsum deum faceret. Cum autẽ aliquando in morbum incidisset Alexander, & ei medicus sorbitionem imperaret fieri, ridens Anaxarchus: At nostro deo (inquit) in cochlearis sorbitione spes sita est.

Πῶς ὁ Ἀνάξαρχος Ἀλέξανδρον ἑαυτὸν ἐκθειοῦντα ἐγέλασεν. Κεφ. λζ.

Ἀνάξαρχος ὁ ἐπικληθεὶς εὐδαιμονικὸς κατεγέλα Ἀλεξάνδρου, ἑαυτὸν ἐκθεῶντος. ἐπεὶ δὲ φόσκοι πόσε Ἀλέξανδρος, εἶτα προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἰατρὸς ῥόφημα σκυβαλῶδες: γελάσας ὁ Ἀνάξαρχος: τοῦ μέντοι θεοῦ ἡμῶν (ἔφη) φ' ἡμυβλίου ῥοφήματι αἱ ἐλπίδες κεῖνται.

De Alexandro, & lyra Paridis. Cap. XXXVIII.

CVm Alexander uenisset Ilium, & omnia studiosis oculis contemplaretur, quidam Troum accedens, monstrauit ei lyrã † Alexandri. & ille: Maioris pluris q; inquit, facerem hac Alexandri, si mihi lyram Achillis posses ostendere. Desiderabat enim strennui militis instrumentũ uidere, qua ille fortium uirorum laudes cecinisset. Paridis uerò lyra quid cecinit aliud, quàm adulterijs accõmodata carmina, & fœminis captandis demulcendis q; magis conuenientia?

†Paridis

Περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆ τοῦ Πάριδος λύρας. Κεφ. λη.

Ὅτε Ἀλέξανδρος εἰς τὸ Ἴλιον ἦλθεν: ἀνασκοπῶν τε ἦν αὐτῷ φιλοπόνως, τὰ τῆς Τροίας προσελθὼν τὴ λύρᾳ ἐδείκνυεν Ἀλεξάνδρου. ὁ δ', ἔφη, προθυμοτέραν ἂν μᾶλλον ἰδεῖν τὴ Ἀχιλλέως, εἰ οἷός τε ἦ Ἀλεξάνδρου. ἐπόθει γὰρ κτῆμα ἀγαθὸν στρατιώτου, ᾧ σωφρονοῦντι ἐκεῖνος τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ᾖδεν. τοῦ δὲ Πάριδος τί ἄρα ἦσεν ἡ λύρα, εἰ μὴ μέλη μοιχικὰ, καὶ οἷα αἱρεῖν γυναῖκας, καὶ θέλγειν;

Quis est tam stupidus, qui non hos amores, & ob stultitiam ridendos, & ob absurditatẽ uituperandos putet? Primùm Xerxis, quod platani amore capiebatur. Deinde cuiusdam adolescentis Athenien sis, honesto loco nati, qui statuam Bonæ fortunæ ad Prytaneum stantẽ, deperibat: & sæpe in complexus eius se insinuans, oscula dabat: atq; inde raptus in furorem, œstroq; percitus, propter cupiditatem, in senatum ueniebat, & enixè rogabat, ut sibi eam liceret utcũq; magno emere. At cũ nihil proficeret, multis redimita tænijs, & coronis imagine coronata, oblato sacrificio, ipsaq; precioso uestitu exornata, profusis innumerabilibus lacrymis ipse sibi mortẽ consciuit.

Περὶ γελοίων καὶ παιδερώτων ἐρώτων. Κεφ. λθ.

Πῶς ἂν οὐκ αὖ φαίη τις γελοίους ἅμα, καὶ παιδερῶντας τοσδὶ καὶ οὕσδε ἐρωτας; οὗτος μὲν Ξέρξης, ὃν πλατάνου ἠράσθη. νεανίσκος δ' Ἀθήνησι τῶν δὴ γεγονότων πρὸς τῷ πρυτανείῳ ἀνδριάντος ἑαυτοῦ τὰ ἀγαθῆς τύχης, θερμότατα ἠράσθη. κατεφίλει γὰρ τὸν ἀνδριάντα πολλάκις, εἶτα ἐνέμενεν ᾧ οἰσηθεὶς ὑπὸ τοῦ πόθου, παρελθὼν εἰς τὸ βουλεῖον, ἐν λιτανεύσας ἕτοιμος ὢν πλείονων χρημάτων τὸ ἄγαλμα πρίασθαι. ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπράθη, ἀναδησάμενος πολλαῖς ταινίαις, καὶ στεφανώσας τὸ ἄγαλμα, ᾧ θύσας, ᾧ νόσμον αὐτῷ περιβαλὼν πολυτελῆ, εἶτα ἑαυτὸν ἀπέκτεινε μυρία προσκλαύσας.

Glaucam citharistriam alij ferunt canem, alij arietem, alij anserem adamasse.

Γλαύκης δὲ τῆ λιθαρῳδοῦ, οἱ μὲν φασιν ἐρασθῆναι λύκου, οἱ δὲ λυρίου, οἱ δὲ χλιῶνος. καὶ φ'

Solis

ϕ᾽ Σόλοις δὲ τ᾽ Κιλικίας παιδ᾽ὸς Ξενοφῶντος κράδη λεύων: ἀλλ᾽ ὁ δὲ ὡραίου μῆλακίν, ϕ᾽ Σπάρτη κωλοιός.

Περὶ λυβερνητῶν τῶν Καρχηδονίων νεῶν. Κεφ. μ.

ΟΤι Καρχηδόνιοι δύο λυβερνήτας ἐσῆγον εἰς τὴν ναῦν, ἄτοπον λέγοντες εἶν δύο μὲν πηδάλια ἔχειν: ὃν δὲ λυσιτελέστατον τοῖς ἐμπλέουσι, καὶ τῶν ἀρχὴν ἔχοντα τῆς νεὼς, ἔρημον εἶν, καὶ μόνον, ἀφεδόχου, καὶ κοινωνοῦ.

Περὶ Παυσανίου καὶ Σιμωνίδου. Κεφ. μα.

ΕΝ τινί φασι συνδείπνῳ παρεῖναι Σιμωνίδην ὁ Κεῖος, ὃν Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος. πῶς ἐπέταξεν ὂν ὁ Παυσανίας τοῦ Σιμωνίδου σοφόν τι εἰπεῖν. ὁ δὲ γελάσας ὁ Κεῖος, Μέμνησο (ἔπη) ἄνθρωπος ὤν. ὃν πρᾶγμα μὲν ἀληθὲς ἐδόκει Παυσανίᾳ, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐθέτο, ὑποτυφόμενος ἤδη εἰς ὀργὴν τοῦ μηδίζειν ἐρωτα, καὶ μεγαλοφρονῶν ἐπὶ τῇ πρὸς Βασιλέα ξενίᾳ, ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ οἴνου πεπαφερόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ πρὸς τῇ Χαλκιοίκῳ, καὶ λιμπάλλετο τοῦ λιμῷ, καὶ ἐμέλλων ἀπθνήσκειν ἀνθρώπων ἀλγεινότατα, ἀλλὰ τότε καὶ ἐμνήσθη τοῦ Σιμωνίδου, καὶ ἀνεβόησεν εἰς τρὶς, Ὦ ξένε Κεῖε, μέγα πρᾶγμα ἐπῆν ὁ λόγος σου, ἐγὼ δὲ ὑπ᾽ ἀνοίας οὐδὲν αὐτὸν ὤμην εἶναι.

Solis etiam, quæ Ciliciæ urbs est, Xenophontis filium aiunt canem deperijsse. Item deformem puerum Spartæ gracculum in delitijs habuisse.

De gubernatoribus nauium Carthaginensium. Cap. XL.

CArthaginenses duos rectores singulis nauibus decernebant, non conuenire dicentes, ut cum duo gubernacula nauis haberet. eum qui nauigantibus utilissimus esset, & primas in tuenda naui teneret, solum & absq; socio aut successore esse.

De Pausania & Simonide. Cap. XLI.

CVm in quodam conuiuio Simonides Ceus adesset, aiunt Pausaniam Lacedæmonium, qui unà epulabatur, iussisse, ut aliquid è sapientiæ præceptis depromptum narraret: & Ceum illum arrisisse, atque Memento te hominem esse, dixisse. Id Pausanias tunc temporis non magnopere curauit, & nihili fecit, † captus iam superbia, eò quòd ad Medorum partes se applicuisset: & elatus ob hospitij ius, quod ei cum rege intercedebat: forsitan etiam uino depulsus à sede rectæ rationis. Cum uerò iam esset * in Chalcœco, & cum fame luctaretur, iamq; calamitosissimam omnium mortem ob oculos cerneret, tunc in mentem ei uenit Simonidis, & ter magna uoce exclamauit: O Cee hospes, magnum quiddam in tuo sermone inerat: ego uerò inani persuasione eram adductus, ut eum nullius momenti putarem.

† Medicũ qddam iam spirans. aut uelúti fumigans amore erga Medos cõcepto.

* in Mineruæ Chalcioœci æde. uide Gyraldũ de dijs.

Περὶ Ἀρταξέρξου καὶ Δαρείου. Κεφ. μβ.

ΑΡταξέρξου ἀπεκτάνοντος τὸν πρεσβύτερον υἱὸν Δαρεῖον ἐπιβαλεύοντα, ὁ δευτερος, ἀξιωθεὶς τοῦ πατρὸς, ἀσκὸν μὲν ὁ τὸν ἀκινάκην, ἐαυτὸν πρὸ τῶν Βασιλέως ἀπέκτεινεν.

De Artaxerxe & Dario. Cap. XLII.

CVm Artaxerxes interfecisset maximum natu filium Darium, ob insidias, quas patri intenderat: secundus ab illo, iubente patre, stricto acinace, sibi ipsi uim ante regiam attulit.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER DECIMVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

De Pherenice ad ſpectandos Olympiorum ludos admiſſa. Cap. I.

PHerenice filium ſuum ad Olympia certaminis cauſa adduxit: & cũ Hellanodicæ prohiberent eam à ſpectaculo ludorum, ad ius cum ipſis deſcendit, dicẽs ſe patrem habere uictorẽ Olympiorũ, atque tres fratres, itemq; filiũ adduxiſſe pugilatorem. His rationibus cauſam cõtrà populum obtinuit, legemq; quæ fœminas à ſpectaculis arceret, infregit, & Olympia ſpectauit.

De continentia Eubatæ. Cap. II.

LAis cum Eubatam Cyrenenſem aſpexiſſet, ardentiſsimo in eum amore cœpit flagrare, & de cõtrahendis inter ſe mutuò nuptijs, ſermonẽ ei detulit. At ille metuens eius inſidias, recepit ſeſe id facturũ. Non tamẽ rem cum illa Eubatas habuit, ſed caſtè ſobrieq; ſe geſsit. Sponſio uerò his conditionibus facta eſt, ut poſt ludos certamenq; rata deberet eſſe. Cum igitur uictor abiret è certamine, ne conuentis non ſtetiſſe uideretur erga fœminã, pictã Laidis imaginẽ deportauit ſecũ Cyrenã, inquiens ſe Laidem ducere, & pacta non præterire. quã ob cauſam mulier quæ ipſi nupſerat, maximã ei ſtatuã Cyrenæ ponendã curauit: ſic remunerari uolens ipſius caſtitatem, & modeſtiam.

De quorundam animalium proprijs naturis. Cap. III.

PErdicum pulli ſimulac pedes exeruerunt de integumẽto, uelociſsimi ſunt ad currendũ. & anatum pulli ſtatim poſt partũ natãt. & leonũ catuli matrũ uteros ſtimulant unguibus, ad lucẽ feſtinantes.

De Alexãdri in rebus cõficiendis celeritate. Cap. IIII.

ALexãder, Philippi filius, † terdecem ſtadijs continuò itinere confectis, antequam quietem caperet exercitus, cũ hoſtibus conflixit, & eos uicit.

† ter quadringentis.

De

Περὶ Φερενίκης Ολύμπια θεασαμένης. Κεφ. α.

ΦΕρενίκη μὲν ἤγαγε εἰς Ολύμπια ἄθλα. ἰωλυόντων δὲ αὐτὴν τῶν Ἑλλανοδικῶν μὴ ἀγῶνα θεάσασθαι, πρὸς δίκην ἐλθοῦσα ἐλίλαιολογήσατο, πατέρα μὲν Ολυμπιονίκην ἔχειν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ αὐτὴν παῖδα Ολυμπίων ἀγωνιστὴν. καὶ ἔζευξέν σι μὲν δίκημον, καὶ μὴν ἄρρενα νόμον τοῦ θέας τὰς γυναῖκας, καὶ ἐθεάσατο Ολύμπια.

Περὶ Εὐβάτου σωφροσύνης. Κεφ. β.

ΕΥβάταν μὲν Κυρηναίων ἰδοῦσα Λαὶς, ἠράσθη αὐτοῦ θερμότατα, καὶ πρὶν γάμου λόγους προσωμίλησεν. ὁ δὲ φοβηθεὶς τὴν δίζευξιν, ἐπιβουλὴν, ἐπήχθετο ταῦτα δράσειν, ἃ μὴν ὡμίλησεν αὐτῇ ὁ Εὐβάτας σωφρόνως διαθεὶς ἀπόχρησις αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀγωνίαν ἦν. νικήσας οὖν, ἵνα μὴ δόξῃ διαφθεῖραι τὰς ὁμολογίας τὰς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, εἰκόνα γραψάμενος Λαΐδος εἰς τὴν Κυρήνην ἐκόμισε, λέγων ἄγειν Λαΐδα, καὶ μὴ παραβαίνειν τὰς συνθήκας. ἀνὴρ ὢν ἡ γυνὴ ἡ νόμῳ γαμετὴ αὐτῷ, παμμέγεθες ἀνδριάντα ἐν Κυρήνῃ ἀνέστησεν, αὐτὴν ἀμφιθαλῆ τὸ σωφροσύνης.

Περὶ ζώων ἴχνων ἰδιότητος. Κεφ. γ.

ΤΑ τῶν πορδίκων νεόττια ἐπιδιαὶ τάχιστα αὐτῶν πόδας ἔχοντα ποιεῖται τὸ λίμματος, ἐντεῦθεν ἤδη δρομικώτατά εἰσι. τὰ δὲ τῶν νηττῶν νεόττια ὅταν ἴδωσι φῶς, πήγνυται δὲ ὠδῖνων νύκτα. καὶ οἱ τῶν λεόντων δὲ σκύμνοι καταγράφουσι τοῖς ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων, πρὸς φῶς ἐπείγόμενοι.

Περὶ Αλεξάνδρου ταχυεργίας. Κεφ. δ.

ΑΛέξανδρος ὁ Φιλίππου τρισὶ τεσσαράκοντα σταδίοις ἐφεξῆς μετὰ ὅπλων ὁδοιπορήσας, συμβαλὼν τοῖς πολεμίοις, πρὶν ἀναπαῦσαι τὸ στράτευμα, ἐκράτησε τῶν ἐχθρῶν,

Περὶ

Περὶ τυράννων ἐκ τῶν τοῦ Αἰσώπου.

Κεφ. ε.

ΦΡύγιος οὗτος λόγος: ἔστι γὰρ Αἰσώπου τοῦ Φρυγὸς: τὸν ὗν, ἑαυτὸς ἄγειν αὐτὸν, βοᾶν, καὶ μάλα γε αἰσθάνεσθαι. οὔτε γὰρ ἔριον ἔχει, οὔτε ἄλλό τι: καὶ ἐνειροπολᾶν εὐθὺς περὶ θανάτου, ἀδῆλα ὡς ὄν, ἃ τοῖς χρησομένοις λυσιτελᾶ. Ἔοικασι δὲ πῃ ὑὶ τοῦ Αἰσώπου οἱ τύραννοι, ὑποπτεύοντοι, καὶ δεδοικότες πάντα. ἴσασι γὰρ ὅτι, ὥσπερ οἱ ὗς, ὀφείλουσι καὶ ἐκεῖνοι τὴν ψυχὴν πᾶσι.

De tyrannis, ex Aesopi scriptis.

Cap. V.

PHrygiũ olet hic sermo: est enim Phrygis Aesopi: Suem, si quis eam comprehendat, uociferari, idq; non temere. Etenim cum neq; lanam portet, neq; quicq; aliud eius generis, statim coniectura mortem augurari, scientem, seipsam usui esse utentibus. Similes autem mihi uideri solent sui Aesopicæ tyranni, qui semper in suspicionibus & metu uersantur: cum sciant sicut sues, suam uitam omnibus deberi.

Περὶ ἀνδρῶν λεπτῶν.

Κεφ. ς.

ΕΚωμῳδοῦντο ὡς λεπτότητα, Σαννυρίων ὁ κωμῳδίας ποιητὴς, καὶ Μέλιτος ὁ τραγῳδίας ποιητὴς, καὶ Κινησίας κυκλίων χορῶν, καὶ Φιλήτας ποιητὴς ἐξαμέτρων. Ἀρχέστρατος δὲ ὁ μαντὶς ὑπὸ πολεμίων ἁλοὺς, καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἀναβληθεὶς ἐβολοῦ ὁλκὴν ἔχων εὑρέθη, ὥς φασι. Παναρέτης δὲ λεπτότατος ἦν, ὀλιγέτει μέντοι ἄνοσος. λέγουσι δὲ καὶ Ἱππώνακτα τὸν ποιητὴν ὄντα μόνον σμικρὸν τὸ σῶμα, καὶ ἀσχρὸν, ἀλλὰ καὶ λεπτόν. ἀλλὰ καὶ Φιλιππίδης περὶ οὗ λόγος ἐστὶν ὑπερίδου, λεπτότατος ἦν. ὥστε καὶ τὸ παῦν κατισχνῶσθαι τὸ σῶμα, ὥστε φιλιππῶσαι (φασὶν) ἔλεγον, μάρτυς Ἀλεξις.

De uiris exilibus & macris.

Cap. VI.

IN †uulgus abijt horum uirorum nimia tenuitas: Sannyriõis comici poëtæ, Meliti tragici, Cinesiæ circulariũ saltationũ poëtæ, & Philetæ Heroici. Archestratus uerò uates captus ab hostibus, & ad lancem appensus, inuentus est habere pondus unius oboli, ut aiunt. & Panaretus tenuissimo quidem erat corpore, ueruntamen sine omni morborũ contagio uixit. Dicunt etiã, Hipponactẽ poëtam non solum exigua breuiq; statura, uerùm etiã de formi exiliq; specie fuisse. Sed & Philippides, de quo loquitur Hyperides, tenuissimus fuit, ita ut in prouerbiũ abierit: ut cũ attenuatum aliquem dicere uellent, eum φιλιππῶσθαι, id est, Philippum factũ esse dicerent. Testis est Alexis.

†Vulgò deridebatur.

Περὶ ἀστρολόγων τινῶν, καὶ μεγάλου ἐνιαυτοῦ. Κεφ. ζ.

ΟΙνοπίδης ὁ Χῖος ἀστρολόγος ἀνέθηκεν ἐν Ὀλυμπίοις τὸ χαλκοῦν γράμματεῖον, ἐγγράψας ἐν αὐτῷ τὴν ἀστρολογίαν τῶν ἐνιαυτῶν ἐξήκοντα ἐτῶν, φήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον.

Ὅτι Μέτων ὁ Λάκων ἀστρολόγος ἀνέστησε στήλας, καὶ τὰς τοῦ ἡλίου τροπὰς κατεγράψατο, καὶ τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν, ὡς ἔλεγεν, ἐνέργων, καὶ ἔφατο αὐτὸν, ὡς ἔλεγεν, ἐνιαυτὸν ἕκαστον ἐτῶν.

De quibusdam Astrologis, & anno magno. Cap. VII.

OEnopides Chius, astrologiæ peritus, cum dedicaret in Olympijs legum tabulam, inscripsit in ea astrologiã quinquaginta nouem annorũ, affirmans hunc esse magnum annum.

Meton Lacedæmonius, astrologus, columnas statuit, & in eis solstitia annotauit, atq; magnũ annum (ut ipse dicebat) adinuenit, quem intra undeuiginti annorum curriculum conclusit.

Περὶ εὐεργεσίας. Κεφ. η.

ΑΡιστοτέλης ὁ Κυρηναῖος ἔλεγε, μὴ δεῖν εὐεργεσίαν παρά τινος ποιεῖσθαι. ἢ γὰρ ἀποδιδόναι παράμενον πράγματα αὐτῷ ἔχειν: ἢ μὴ ἀποδιδόντα, ἀχάριστον φαίνεσθαι.

De beneficijs. Cap. VIII.

ARistoteles Cyrenensis dicebat, nõ oportere beneficiũ oblatũ à quoq; recipere: aut enim ut rependere possis, molestias habiturũ te: aut si non referas, ingratitudinis reprehensionem incursurum.

Ὅτι λίχνος ὁ Φιλόξενος. Κεφ. θ.

Quòd helluo fuerit Philoxenus. Cap. IX.

PHiloxenus guloſus erat, & uentri ſer uiebat. Cum igitur † olla coqueretur in caupona, tantiſper delectabatur, & ſeipſum odoris conuiuam præbebat. Cum uerò magis magisq; ei appetitus inſurgeret, neq; iam deprauatæ naturæ frenũ inijcere poſſet, ſuperatus, ô dij immortales, iuſsit puerum ollam emere. Qui cum reſponderet, cauponẽ eam magno precio uendere: Hoc ſuauior, inquit, & iucundi or erit, quo maiori precio eã emero. Sunt autem hæc etiam memoriæ prodenda, non ut admitationẽ eorum inducamur, ſed ut fugere & declinare poſsimus.

† Synecdoche pro ſerculo in olla.

De uetuſtis pictoribus. Cap. X.

CVm ars pingendi iam ortum duceret, & quodammodò in lacte faſciisq; uerſaretur, adeò rudi & impolito ſtilo depinxerunt animantia, ut aſcribere ad ea pictores neceſſe eſſet, Hoc eſt bos, illud equus, hoc arbor.

De Diogene laborante ex humero. Cap. XI.

DOlebat Diogeni humerus, ex uulnere puto, uel alia quadam cauſa. Cum igitur uehementi dolore uideretur affici, quidam offenſus ab eo illudebat ei, dicens: Quin igitur mortem obis ô Diogenes, & teipſum his damnis liberas? At ille reſpondit: Eos qui ſcirent quæ in uita fieri diciq; conueniret, in uita manere æquum eſſe: in quo genere hominum ſeipſum etiam numerabat. Itaq; tibi, qui neq; quid agendum, neq; quid dicendum ſit, noueris, opportunum moriendi tempus eſt. Me uerò, qui ſciam illa, par eſt in uiuis agere.

Archytæ apophthegma de hominibus. Cap. XII.

ARchytas dicebat: Quemadmodum difficillimè piſcem ſine ſpinis inuenias: ſic & hominẽ, qui non doloſum ſpinoſumq; quiddam habeat admixtum.

Quòd Archilochus ſeipſum redarguerit. Cap. XIII.

CRitias reprehendit Archilochum, quod ipſe de ſe peſsimè ſit locutus. Niſi enim, inquit, ipſe de ſe talem opinionem & famam in Græciam intuliſſet, nunquam utique nos ſcire potuiſſemus, neque eum matre Enipone ſerua natum fuiſſe, neque relicta Paro paupertate rerúmque penuria coactum in Thaſum ueniſſe: neque cum ueniſſet, aduerſus hos inimicitias geſsiſſe: neq;

Φιλόξενος λίχνος ἦν, & γαστρὸς ἥττων. λοπάδος δὲν ποτὲ ἐψομένης φιλοκαλίᾳ, τέως μὲν εὐφραίνετο, & ἑαυτὸν παρεῖχε τῇ ὀσμῇ. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ ἐπιτείνετο ἡ ὄρεξις, ὑπῆκτο τῇ φύσεως, κακῆς δὲ ὄσης ὦ θεοί, τίς οἰκαῖτα ἂν γνίγκοι, πρὸς ἡττᾶσθαι τὴν παιδίαν πρίασθαι τὴν λοπάδα. ἐπεὶ δὲ ἔφατο πωλεῖν αὐτὴν ὁ κάπηλον πολλοῦ, ταύτην μᾶλλον ἡδίονα ἔσεσθαι φησίν, εἰ πλείονος ὠνήσομαι. χρὴ δὲ μὴ τῶν τοιούτων μνημονεύειν, ἃ κ εἰς ζῆλον αὐτῶν, ἀλλ' ὥστε φεύγειν αὐτά.

Περὶ τῶν παλαιῶν ζωγράφων. Κεφ. ι.

ΟΤε ἐπῆρχετο ἡ γραφικὴ τέχνη, καὶ ἴων βόπον ἔνα ἐν γάλαξι, μὴ ἐν ἀπαρ γαίοις, ὅτως ἄρα ἀτέχνως ἔκαζον τὰ ζῶα, ὥστε ἐπιγράφειν αὐτοῖς οὐ γραφίας, τοῦτο βοῦς, ἐκεῖνο ἵππος, ὅδε δένδρον.

Περὶ Διογένους ἀλγοῦντος τὸν ὦμον.

Κεφ. ια.

ΗΛγει τὸν ὦμον Διογένης, ἤ βαθεῖς οἶμαι, ἢ δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει σφόδρα ἀλγεῖν, τίνες ἀχθομένων αὐτῷ κατεκερτόμουν, λέγων· Τί δὲν οὐκ ἀρτίως ἔφης ὦ Διόγενες, & σεαυτὸν ἀπαλλάττεις κακῶν; ὁ δ', ἔφη· Τοὺς εἰδότας ἃ δεῖ πράττειν ἐν τῷ βίῳ, & ἃ δεῖ λέγειν, τούτους γε ζῆν πρόσηκεν, ὧν καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ εἶναι. Σοὶ μὲν δὲν ἔφη ἐκ εἰδότι τά τε λεκτέα καὶ τὰ πρακτέα, ἀρτίως ἐν καλῷ ἐστιν· ἐμοὶ δ' ἐπισύμονα ἐκείνων, πρέπει ζῆν.

Ἀρχύτα ἀπόφθεγμα περὶ ἀνθρώπων.

Κεφ. ιβ.

ΑΡχύτας ἔλεγεν, ὥσπερ ἔργον ἐστὶν εὖ ῥᾴων ἰχθὺν ἄκανθαν μὴ ἔχοντα, οὕτω & ἄνθρωπον μὴ λεκτημένον τι δολερὸν, μὴ ἀκανθῶδη.

Ὅτι Ἀρχίλοχος ἑαυτὸν κατηγόρει.

Κεφ. ιγ.

ΑΙτιᾶται Κριτίας Ἀρχίλοχον, ὅτι κάκιστα ἑαυτὸν εἶπεν. εἰ γὰρ μή φησιν ἐκεῖνος περὶ αὐτοῦ λόξαν τοιὰν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξεμίσγομεν, οὐκ ἂν ἐπυθόμεθα ἡμεῖς, ὅτι ὁ μὲν Ἐνιπὼς ἦν υἱὸς αὐτῷ τῆς δούλης· ὅτι δὲ καταλιπὼν Πάρον δι' πενίαν, καὶ ἀπορίαν ἦλθεν εἰς Θάσον· ὅτι δὲ ἐλθὼν, τοῖς ἐνταῦθα ἐχθρὸς ἐγένετο· ἔτι δὲ

οὐδὲ μὴν ὅτι ὁμοίως τοὺς φίλους, καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς ἔλεγε. πῶς δὲ τούτοις (ἢ δ' ὅς) οὔτε ὅτι μοιχὸς ὢν ἤλεγχεν αὐτόν, εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ μαθόντος, οὔτε ὅτι λάγνος καὶ ὑβριστής: καὶ ἔτι τούτων ἄλογιστον, ὅτι τὴν ἀπιστίαν ἀπέβαλεν. οὐκ ἄρα βὸς ἂν ἦν ὁ Ἀρχίλοχος μάρτυς ἑαυτοῦ, τοιοῦτον μὲν οὐδὲν ἀπολιπών, καὶ τοιαῦτα ἑαυτοῦ φήσας. ταῦτα δὲ ἐγὼ Ἀρχίλοχον αἰτιῶμαι, ἀλλὰ Κριτίας.

Περὶ ἀργίας. Κεφ. ι ά.

Σωκράτης ἔλεγεν, ὅτι ἡ ἀργία ἀδελφὴ τῆς ἐλευθερίας ἐστί, καὶ μαρτύριον ἔλεγεν ὠφελιμωτάτους, καὶ ἐλευθεριωτάτους Ἰνδοὺς, καὶ Πέρσας. ἀμφοτέρους δὲ πρὸς †χειρωνακτικὸν ἀργοτάτους εἶναι: Φρύγας δὲ καὶ Λυδοὺς, ἐργασικωτάτους, δουλείας δέ.

†χειρωνακτικὸν

Περὶ τῶν μνησθεισῶν τὰς τοῦ Ἀριστείδου, καὶ τοῦ Λυσάνδρου θυγατέρας. Κεφ. ι έ.

Τὰς Ἀριστείδου θυγατέρας ἔτι αὐτοῦ περιόντος ἐμνηστεύοντο οἱ τῶν Ἑλλήνων δοκοῦντες διαφέρειν. ἐβλέπομεν ἢ ἄρα οὐκ εἰς τὸν βίον Ἀριστείδου, οὐδὲ ἐθαύμαζον αὐτοῦ τὴν δικαιοσύνην. ἐπεὶ τούτων γε εἰ ἦσαν ζηλωταὶ, μετὰ ταῦτα ἐπέμενον τὴν μνηστείαν. νῦν ἢ ὁ μὲν ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἀδελφὴν ἡγήσαντο εἶναι πρᾶγμα πονηρὸν πρὸς τὰς ὥρας. ἀρθανὼν γὰρ ἐγνώσθη ὁ παῖς Λυσιμάχου ὅτι πένης ἦν. ὅπερ καὶ αὐτοὺς ἔφθησε κακοδαίμονας φανῆναί τε ἅμα, καὶ σεμνοτάτου γάμου, τῆς ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. τῆς ἁπλήστου δὲ καὶ τῶν Λυσάνδρου. μαθόντος γὰρ αὐτοῦ εἶναι τὴν πένητα, τὸν γάμον ἀπέβαλον.

Περὶ Ἀντισθένους, καὶ Διογένους. Κεφ. ιε.

Ἐπεὶ ὁ Ἀντισθένης πολλοὺς προὔτρεπεν ἐπὶ φιλοσοφίαν: οἱ δὲ, οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν, τέλος ἀγανακτήσας, οὐδενὶ προσίετο. καὶ Διογένην οὖν ἤλαυνεν ἀπὸ τῆς συνουσίας αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ μᾶλλον περιέστη ὁ Διογένης, καὶ ἐνῆκεν, ἐνταῦθα ἦλθε καὶ τὴν βακτηρίαν καθίξεσθαι αὐτοῦ ἐπιτήδειος. καί ποτε καὶ ἔπαισε κατὰ τῆς κεφαλῆς. ὁ δὲ, οὐκ ἀπηλλάττετο, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐνῆκεν φιλοπόνως, ἀκούειν αὐτοῦ διψῶν. καὶ ἔλεγε, σὺ μὲν πάταξον ἐὰν βούλει: ἐγὼ δὲ ὑποθήσω τὴν κεφαλὴν, καὶ

neq; tam ingenio malitioso esse, ut tam amicis quàm inimicis malè loquerẽ. Adhęc, inquit, neq; eũ adulterũ, luxuriosum, iniuriosumq; esse, neq; (qd' est unũ ex omnibus turpissimũ) scutũ abiecisse sciuissemus, nisi ipse de se prędicasset. Nequaquam igitur bonus sibijpsi testis extitit Archilochus, qui tale dedecus infamiãq; sibi cóciliauit. Verùm non ego nunc hęc crimina in Archilochũ confero, sed Critias est qui eum accusat.

De ocio. Cap. XIIII.

SOcrates dicebat sororẽ libertatis esse ocium: testesq; huius rei fortissimos, maximæq; libertatis populos adducebat, Indos & Persas, qui utriq; segnissimi essent ad negotia: Phrygas uerò, & Lydos ad opus faciundum promptissimos esse, qui cum seruitute degerent. †χειρωνακτικὸν

De ijs qui Aristidis & Lysandri filiabus de matrimonio fidem dederant. Cap. XV.

ARistidis filias, ipsoadhuc superstite, matrimonio sibi desponderãt Græcorum præstantissimi. Non aũt Aristidis uitam respexerunt, neq; iustitiam eius spexerunt: quoniam si horũ æmulatores extitissent, in posterũ etiã sponsione non destitissent. Iam uerò cum ipse excessisset è uita, nullã rem amplius, neq; familiaritatem cũ puellis habuerũt. Posteaq; enim uita defuncti esset filius ille Lysimachi, paupertas eius cognita atq; in lucẽ prodita est, quæ res illos etiã infortunatos homines à splẽdidissimis clarissimisq;, ut mea fert opinio, nuptijs deterruit. Idẽ cõtigit de Lysandro. Cum enim inopem rescisuissent eum esse, nuptijs renunciauerunt.

De Antisthene & Diogene. Cap. XVI.

CVm Antisthenes multos ad philosophiæ studiũ inuitaret, & nemo morẽ ei gereret: tandem indignatus, nemini postetatẽ audiendi se permisit. Quare Diogenem etiam à sua cõuersatione repulit. Cum uerò frequentior & magis assiduus esset Diogenes, etiam illum increpuit, minatusq; est, se baculum ei inflicturum: ali quando etiam in caput impegit. At ille non recessit, sed maiori studio cum quadam audiendi siti institit, inquiens: Tu percute tantum, ego tibi caput prębebo.

neq;

neq; uerò tam durum fustem inueneris, quo me à tuis disputationibus, abigas. quod cũ audisset Antisthenes, intimus ei factus est amicus.

De ijs qui ex reipublicæ gubernatione suam rem auxerunt. Cap. XVII.

CRitias affirmat Themistoclem, antequam ad rempub. accederet, trium solum talentorum hæreditate paterna rem habuisse: deinde uerò cũ rempub. gessisset, & in exiliũ pulsi bona publicarentur, repertas fuisse amplius centũ talentorũ facultates, quas congesserat. Similiter etiã Cleonem antequam rempublicam capesseret, non habuisse dignam libero homine substantiam, post uerò quinquaginta talentorum rem reliquisse.

†Locus uidetur depraua-tus.

De Syracusio Daphnide, & bucolicis carminibus. Cap. XVIII.

Vide etiam in Hist. animal. lib. 11. cap. 13.

DAphnim bubulcũ alij perhibẽt de licijs Mercurio fuisse, alij filium, nomenq; ex euentis inuenisse. Dicitur enim natus ex nympha: & postquam in lucem esset editus, †sub lauro expositus. Boues uerò quas pauit, aiunt sorores fuisse Boũ Solis, quarum in Odyssea mentionem facit Homerus. Cum autem in Sicilia pasceret Daphnis, una ex nymphis eum amare cœpit, uenustum pulchrumq;, & cum ipso rem habuit cũ esset in ætatis flore, quo tempore solet pulchrorum adolescentũ pubes esse speciosissima, ut alicubi dicit etiam Homerus. Pactumq; iniuerunt, ut ad nullam aliã accederet: alioquin enim in fatis esse minata est, ut oculis caperetur, si pactum fuisset transgressus. Atq; de his mutuò fidem dederũt. Aliquibus uerò diebus pòst, cum regis filia deperiret eum, uino inebriatus, uiolauit fidem, & cum puella cómerciũ agitauit. Hinc Bucolica primùm cantari cœpta sunt, quibus hoc oculorum Daphnidis incómodum materiam dedit. Primus id genus carmina Stesichorus Himeræus scripsisse traditur.

†Tin

†addo φασί.

De eo qui proprios dentes absorbuit. Cap. XIX.

EVrydamus Cyrenæus, in cęstuũ luctauictoriã adeptus est: cũq; ab aduersario dentes essent ei excussi, statim eos absorbuit, ne qui cõtrà luctabatur, animaduerteret. De

καὶ οὐκ ἂν οὕτως ἰσχυροῖς βακτηρίαν σκληρὰν, ὡς τε με ἀπελᾶσαι τῶν σῶν διατριβῶν τῶν σῶν. ὁ δὲ, ὑπερηπάσατο αὐτόν.

Περὶ τῶν πλουτησάντων ἐκ τῶν ἰδίων. Κεφ. ιζ.

ΛΕγει Κριτίας Θεμιστοκλέα μὲν Νεοκλέους πρὶν ἄρξασθαι πολιτεύεσθαι, τρία τάλαντα ἔχειν τῆς οὐσίας τῆς πατρῴας: ἐπεὶ δὲ τῶν κοινῶν ἐπεῖσε, ἅπαντα ἐφυγε, καὶ ἐδημεύθη αὐτοῦ ἡ οὐσία, καταφωράθη ἑκατὸν τάλαντα πλέω οὐσίαν ἔχων. ὁμοίως δὲ καὶ Κλέωνα πρὸ τοῦ παρελθεῖν εἰς τὰ κοινὰ, †μισθὸν τῶν οἰκείων ἐλευθερον εἶναι: μετὰ ταῦτα, πεντήκοντα τάλαντα μόνον ἀπέλιπε.

Περὶ Συρακουσίου Δάφνιδος, καὶ βουκολικῶν μελῶν. Κεφ. ιη.

ΔΑφνιν μὲν βουκόλον λέγουσιν, οἱ μὲν, ἑρμαῖον Ἑρμοῦ, ἄλλοι δὲ, ὑὸν: τὸ δὲ ὄνομα ἐκ τοῦ συμβαντος εἶναι. γενέσθαι μὲν αὐτὸν ἐκ νύμφης: τεχθέντα δὲ, ἐκτεθῆναι ὑπὸ λάφνῃ. τὰς δὲ ὑπ' αὐτοῦ βουκολουμένας βοῦς φασὶν, ἀδελφὰς γεγονέναι τῶν Ἡλίου, ὧν Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ μέμνηται. βουκολῶν δὲ κατὰ τὴν Σικελίαν ὁ Δάφνις, ἠράσθη αὐτοῦ νύμφη μία, καὶ ἐμίλησε καλῷ ὄντι καὶ νέῳ, καὶ πρώτῳ ὑπανήσει, ὥθεν τοῦ χρῶτος ἡ χαριεστάτη ὥρη ἦν τῶν καλῶν μειρακίων, ὥσπερ φησὶ καὶ Ὅμηρος. συνθήκας δὲ ἐποιήσαντο, μηδεμιᾷ ἄλλῃ πλησιάσαι αὐτῷ, καὶ ἐπιπλήξειν ὅτι παραβαίνοι ὃν αὐτῷ στερῆσαι τῆς ὄψεως, ἐὰν παραβῇ. καὶ ἔσχον ὑπὲρ τούτων ῥήτρας πρὸς ἀλλήλους. χρόνῳ δὲ ὕστερον βασιλέως θυγατρὸς ἐρασθείσης αὐτοῦ, οἰνωθεὶς ἔλυσε τὴν ὁμολογίαν, καὶ ἐπλησίασε τῇ κόρῃ. ἐκ δὲ τούτου τὰ βουκολικὰ μέλη πρῶτον ᾄσθη, ⟨καὶ ἔσχεν ὑπόθεσιν⟩ τὸ πάθος, τὸ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. ⟨καὶ⟩ Στησίχορόν γε τὸν Ἱμεραῖον τοιαύτης μελοποιίας ἀπάρξασθαι†.

Περὶ τοῦ καταπιόντος τοὺς ἰδίους ὀδόντας. Κεφ. ιθ.

ΕΥρυδάμας ὁ Κυρηναῖος πυγμῇ νίκησαν, ἐκκρουσθεὶς ἤ τινος τοῦ αὐταγωνιστοῦ τοὺς ὀδόντας, καταπιὼν ἐξ αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀλγῇ ὁ ἀντίπαλος.

Περὶ

Περὶ Ἀγησιλάου. Κεφ. κ.

ΟΤι ὁ Πέρσης ἐπέστειλε πρὸς Ἀγησίλαον φίλον αὐτὸν ἔχειν, αὐταπέστειλε δὲ Ἀγησίλαος, ὅτι οὐ δύναται φίλον αὐτὸν Ἀγησιλάου ἰδίᾳ εἶναι: εἰ δὲ ἐκ Λακεδαιμονίοις κοινῇ φίλος, δῆλον ὅτι καὶ αὐτὸν ἕξει. ἐφ' ἅπασι γὰρ καὶ ἐκεῖνον ἀριθμεῖσθαι.

De Ageſilao. Cap. XX.

REx Perſarum de contrahenda amicitia legatos ad Ageſilaum miſit: qui reſpondit, fieri non poſſe, ut ſua priuatim amicitia frueretur. Sin Lacedæmonijs communiter omnibus amicus fieret, ſe quoque in amicitiæ ius uenturum inquiebat, quandoquidem inter omnes etiam ipſe locum haberet.

Περὶ Πλάτωνος. Κεφ. κα.

ΟΤι τὸν Πλάτωνα ἡ Περικτιόνη ἔφερεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις. θύοντι δὲ τῷ Ἀρίσωνι ἐν Ὑμηττῷ ταῖς Μούσαις, ἢ ταῖς νύμφαις, οἱ μὲν πρὸς τὴν ἱερουργίαν ἦσαν, ἡ δὲ κατέκλινε Πλάτωνα ἐν ταῖς πλησίον μυρρίναις δασείαις οὔσαις, καὶ σκιεραῖς. καθεύδοντι δὲ ἐσμὸς μελισσῶν Ὑμηττίου μέλιτος ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ καθίζασαι ἐτύγχανον, τὴν τοῦ Πλάτωνος εὐγλωττίαν μαντευόμεναι ἐντεῦθεν.

De Platone. Cap. XXI.

PLatonem in ulnis ferebat Perictione. Cum uerò Ariſton ſacra litaret in Hymetto Muſis aut Nymphis, dum obeundæ rei diuinæ darent operam, illa Platonem in proximis myrtis, denſis & opacis repoſuit. Cui repente examen apum, Hymettij mellis opifices, in os inſidẽtes, ſuis ſtrepebant bombis: præſignificantes ita Platonis eloquentiam, & linguæ facundiam.

Περὶ Διωξίππου. Κεφ. κβ.

ΟΤι Διώξιππος παρόντος Ἀλεξάνδρου, καὶ Μακεδόνων, ῥόπαλον λαβὼν, Κόρραγον ὁπλίτην Μακεδόνα ὁπλίτῃ μονομαχήσας, καὶ ἐκκρούσας αὐτοῦ τὸ ξυστὸν, καὶ ἁρπάσας τὸν αὐχένα αὐτοῦ τῇ παλαιστρικῇ, ἐπιβὰς ὧν τὸν αὐχένα αὐτοῦ διεμήρου, τὴν μάχαιραν ἣν ἐζώσατο ὑφαρπάσας, ἀπέκτεινε τὸν ὁπλίτην. ἐμισήθη δὲ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου: ὁ δὲ ἀργυροῦς ὡς μισηθεὶς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀθυμήσας ἀπέθανε.

De Dioxippo. Cap. XXII.

DIoxippus in Alexandri Macedonumq; præſentia correpta claua, Corrhagum armatum ex Macedonibus ad certamen prouocauit: & cum ei haſtam excuſſiſſet, ui rapuit hominem cum armis, & iacentis collum calcauit, ſtrictóque gladio ipſius quo cinctus erat, armatum interemit. Quamobrem Alexander illum odio habuit. quod cum uideret, animum deſpondit: & triſtitia mœrore cõfectus, uiuere deſijt.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER VNDECIMVS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

De Oricadmo, & arte pugilandi. Caput I:

ORicadmus luctæ & pugilationis fuit legislator, suáque industria Siculum morem pugillandi (quem uocant) excogitauit.

† τὸ παλαίειν

De Oroebantij carminibus, & Daretis & Melisandri. Cap. II.

OROebantij Troezenij poemata ante Homerũ extiterunt, ut ferunt Troezenij. Itẽ Dares Phryx, ut dicunt, ante Homerum uixit, cuius Phrygiam Iliadem usque in hunc diem conseruari scio. Melisander Lapitharum & Centaurorum pugnam literis prodidit.

De Iccho, & lucta. Cap. III.

ICchus Tarentinus luctas exercuit, sobriè per uniuersum pugilandi tempus uiuendo, moderatè cibis uescendo, & à uenere per totam uitam abstinendo.

De caluicie Agathoclis. Cap. IIII.

AGathoclẽ Siciliæ tyrannum aiunt perquam ridiculo & turpissimo capite fuisse. Cum enim paulatim defluentibus capillis denudaretur, pudore ductus myrtea corona crinem obtexit, quæ quasi uallum erat & tegmẽ caluiciei. Hæc crinium destitutio Syracusios non clam erat: silentio tamen inuoluere cogebantur, propter impiam & ad audendũ proiectam tyranni mentem.

† ἀπεβολλὼ

De quibusdam iniustè sacrilegij nomine condemnatis. Cap. V.

CVm aliqui sacrificium Apollini offerrent, Delphi per insidias eos circumuenerunt, & thuri placentisq; in canistris clam adiecerunt sacras pecunias: atq; sic comprehensos eos, tanquam sacrilegos, abductos in petram, iuxta legẽ Delphicam præcipites dederunt.

De mœcho

Περὶ Ὁρικάδμου, καὶ τῦ παλαίειν. Κεφ. α.

ΤΙ Ὁρίκαδμος πάλης ἐγράψατο νομοθέτης, καὶ ἑωυτῷ ἐπινοήσας τὸ Σικελὸν τρόπον καλουμένῳ †παλαίειν.

Περὶ Ὀροιβαντίου ἐπῶν, καὶ Δάρητος, καὶ Μελισάνδρου. Κεφ. β.

ΟΤι μὲν Ὀροιβαντίου Τροιζηνίου ἔπη πρὸ Ὁμήρου, ὡς φασὶν οἱ Τροιζήνιοι λόγοι. καὶ τὴν Φρύγα δὲ Δάρητα, ὃν Φρύγιον Ἰλιάδα ἐπὶ νῦν ἀκριβοῦσθαι οἶδα, πρὸ Ὁμήρου καὶ τοῦτον γεγενῆσθαι λέγουσι. Μελίσανδρος ὁ Μιλήσιος Λαπίθων καὶ Κενταύρων μάχην ἔγραψεν.

Περὶ Ἰκχοῦ, καὶ πάλης. Κεφ. γ.

ΟΤι Ἰκχὸς ὁ Ταραντῖνος πάλης ἐπεμελήθη, σωφρονέστερον τὸν τῆς ἀθλήσεως χρόνον διαζήσας, καὶ λιτοτέροις σιτίοις τροφὴν διαβιώσας, καὶ ἀφροδίτης ἀμαθὴς διατελέσας.

Περὶ Ἀγαθοκλέους φαλακρώματος. Κεφ. δ.

ΑΓαθοκλέα φασὶ τὸν Σικελίας Τύραννον γελοιότατα τῆς περιφαλίης ἀχθόμενον. ψιλομήλης γὰρ αὐτῷ ἡ κεφαλὴ μικρὰ ὑποῤῥεούσης αὐτῷ τῆς τριχῶν, ὅτε αἰδοῖος πρόκλυμμα νόμος ἐποιήσατο τὴν μυῤῥίνης στέφανον, καὶ οἱονεὶ πρόβλημα τῆς ψιλώσεως. κλέσαι μὲν οὖν τοὺς φαλάκρωμα Συρακοσίους, μὴ τολμᾶν ὡς αὐτῷ τῶν τριχῶν †ἐπιβολλὼ ὀκνῆσαι. ἐσώπων δὲ διὰ τὸ τῶν τολμημάτων αὐτοῦ, καὶ ἀσεβημάτων ἐμμανές.

Περί τινων ἀδίκως θεοσυλίας κατακριθέντων. Κεφ. ε.

ΕΘυόν τινας ἐν Δελφοῖς: τούτοις ἐπιβουλεύοντας Δελφοὶ εἰς τὰ κανᾶ ἔνθα οἱ αὐτοῖς ὅ, τε λιβανωτὸς, καὶ τὰ ὠόπανα, ἐνέβαλον τῶν ἱερῶν χρημάτων λάθρα. λαβόντας δὲν αὐτοὺς ὡς θεοσύλας ἀπήγαγον ἐπὶ τὴν πέτραν, ᾗ κατεκρήμνισαν ἐκ τὸ Δελφικὸν νόμον.

Περὶ μοιχῶ.

Περὶ μοιχῶ. Κεφ. ε.

Συνέβη τινὰ μοιχὸν ἁλῶναι ἐν Θεσπιαῖς, ἵνα ἀγόμενος διὰ τῆς ἀγορᾶς διεθεμωνίζετο. ἀφείλοντο οὖν αὐτὸν οἱ ἑταῖροι. διὸ ἐθορυβήθη ἡ πόλις, καὶ συνέπεσε γενέσθαι φόνους πολλούς.

Περὶ Λυσάνδρου, καὶ Ἀλκιβιάδου.

Κεφ. ζ.

Ἔλεγεν Ἐτεοκλῆς ὁ Λάκων, δύο Λυσάνδρους τὴν Σπάρτην μὴ ἂν φέρεσθαι. καὶ Ἀρχέστρατος ὁ Ἀθηναῖος ἔλεγε δύο Ἀλκιβιάδας τὴν τῶν Ἀθηναίων. οὕτως ἄρα αὐτοῖς † καὶ οἱ ἕτεροι ἦσαν ἀφόρητοι.

Περὶ Ἱππάρχου τελευτῆς.

Κεφ. η.

Ἵππαρχος ἀνῃρέθη ὑπὸ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος: ὅτι ἐν τοῖς Παναθηναϊκοῖς νομίσαι κανοῦν τῇ θεῷ, ἐφ' ᾧ τὸν νόμον τὸν ὠμοφάγιον, οὐκ ἔασε τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἁρμοδίου, καὶ ἴσως ἀξίαν ὄσαν.

Περί τινων ἀείσων πενήτων, οἳ δῶρα μὴ προσηκαμένων.

Κεφ. θ.

Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἄεισοι πενίᾳ διέζων πρὸς πάντα τὸν βίον. ἐπαινέτωσαν οὖν πλοῦτόν τινες ἐπὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀείσους, οἷς ἡ πενία πρὸς πάντα τὸν βίον συνεκληρώθη. εἰσὶ γοῦν, οἷον Ἀεισάδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ πολλὰ μὲν ἐν πολέμῳ κατορθώσας, καὶ τοὺς φόρους δὲ τοῖς Ἕλλησι τάξας. ἀλλ' οὗτός γε ὁ τοιοῦτος οὔτε ἐν τάφοις ἑαυτῷ κατέλιπεν ἱκανά. Φωκίων δὲ πένης ἦν, Ἀλεξάνδρου δὲ πέμψαντος αὐτῷ τάλαντα ἑκατόν, ἠρώτα, Διὰ τίνα αἰτίαν μοι δίδωσιν; ὡς δ' εἶπον, ὅτι μόνον αὐτὸν ἡγεῖται Ἀθηναίων καλὸν καὶ ἀγαθόν: οὐκοῦν ἔφη ἐασάτω με τοιοῦτον εἶναι.

Καὶ Ἐπαμινώνδας δὲ ὁ Πολύμνιδος πένης ἦν. Ἰάσονος δὲ αὐτῷ πέμψαντος πεντήκοντα † χρυσᾶ, ὅτε ἀδικῶν ἔφη αὐτὸν ἄρχειν χειρῶν. δανεισάμενος δὲ παρά τινος τῶν πολιτῶν πεντήκοντα δραχμὰς, ἐφόδιον, εἰς Πελοπόννησον ᾤχετο. πυθομένου δὲ αὐτοῦ χρήματα εἰληφέναι παρά τινος τῶν αἰχμαλώτων, ἐμοὶ μὲν ἔπεμψε ἀπόδοσιν τὴν ἀπαίτησιν: σεαυτῷ δὲ πρίω καπηλεῖον, ἵν' ὦ καταζήσεις. οὐ γὰρ ἐπὶ κινδυνωδείαν ἐθελήσεις πλουσίου γενόμενος.

Πελοπίδας ἠτιμώντων αὐτῷ τὸ φίλων

De mœcho. Cap. VI.

Accidit, ut in oppido Thespiarũ adulter caperetur: atq; cum per forũ uinctus duceretur, aliqui ex familiaribus & amicis eum ui eripuerunt. ex quo mota est seditio, multæq; cædes factæ sunt.

De Lysandro & Alcibiade. Cap. VII.

Eteocles Lacedæmonius dicebat, duos Lysandros Spartam ferre nõ posse. & Archestratus Athenienſis dicebat, duos Alcibiades in ciuitate Athenienſiũ tolerari non posse. Adeò intolerabiles erant suis uterq; ciuibus. Idem ferè Plutarchus in uita Lysandri.

† ἑκάτεροι

De Hipparchi morte. Cap. VIII.

Hipparchus ab Harmodio & Aristogitone interfectus est, eò quòd soro rem Harmodij, quæ deo canistrum more patrio ferret, in Panathenaicis admittere noluerat, idq; ut conijcimus, immeritó.

De quibusdã laudatissimis pauperrimisq; uiris, qui dona recipere noluerunt. Cap. IX.

Omniũ Græcorũ clarissimi præstantissimiq; uiri, per totã uitã in extrema mendicitate uersati sunt. Quis igitur diuitias laudarit, cũ omniũ Græcorũ ꝓbatissimis uiris sorte quadã paupertas ꝓ uniuersam uitã adhæserit? sunt aũt hæc eorũ nomina: uelut Aristides filius Lysimachi, qui multa prꝛclarè domi militiæq; gessit, & Græcis tributũ imperauit: at ille nõ tm̃ post obitũ reliquit, ut exequijs celebrandis sumptus esset. Phocion etiã egenus erat, attamẽ cũ Alexander mitteret ei centum talenta, interrogauit, Quam ob causam hæc mihi donat? Qui cum respondèrent, quoniã te solum ex omnibus Athenienſibus bonum honestumq; uirum iudicat: Sinat igitur, inquit, me talem esse.

Etiã Epaminondas Polymnidis filius, pauper erat. Cum autẽ Iason ei quinquaginta aureos numos mitteret, Iniuriã, inquit, mihi facere incipis. Et quinquaginta drachmas à ciue mutuatus, ut essent ꝓuiatico, profectus est in Peloponnesum. Cum uerò nuncium allatũ esset, armigerum eius pecunias à captiuo quodam cepisse, Mihi, inquit, da scutũ. Tu uerò tibi cauponã eme, in qua uiuas. Non em̃ ulterius picula subire uoles, cũ diues sis factꝰ.

† Daricos fortè intelligit, quos χρυσᾶς Athenienses uocabant; ut scribit Suidas.

Pelopidas, cum obiurgarent eum amici, quòd

ci, quòd pecuniariæ rei ad uitã tuendam conferentis, nullã curã gereret: Et, inquit, mehercule res utilis est, uerũ huic Nicomedi: intento digito in hominem quendam claudum & mutilum.

Scipio quinquaginta quatuor annorum uitę spacium emensus, neq; emit, neque uendidit quicquã. Adeò paucis fuerat contentus. Cum autem quidam ei scutum eleganter apparatum ostenderet, dixisse fertur: Atqui Romanum ciuẽ par est in dextra spem ponere, non in sinistra.

Ephialtes Sophonidæ filius pauperrimus fuit: etsi uerò amici decem talenta ipsi dono darent, non accepit: Hæc (inquiẽs) me cogerẽt, siquidẽ reuerẽter uos haberem, aliquid præterius cõcedere: sin minꝰ uos obseruarẽ, ingratissimũ uideri.

De Zoilo. Cap. X.

ZOilus Amphipolitanus, qui stilum in Homerũ, Platonem, aliosq; strinxit, Polycratis fuit auditor. Hic uerò Polycrates etiam accusationem scripsit contra Socratẽ. Zoilus autẽ ille, canis rhetoricus nominatus est. Erat is talis. Barbam submissam alebat, caput usq; ad cutẽ radebat, pallium supra genua pendebat: studiosus malè loquendi, serendis litibus operã sedulò dabat: contumelioſus deniq; & ad reprehensiones procliuis erat miser ille. Et cum rogaret ab eo quidam eruditus uir, quamobrem omnibus male loqueretur? Quoniam (inquit) malè facere cum uelim, non possum.

De Dionysio Siculo. Cap. XI.

DIonysius Siculus medicinę nauabat operã, & ipse curationes, sectiones, ustiones, & reliqua faciebat.

De placenta Socrati ab Alcibiade missa. Cap. XII.

CVm Alcibiades magnam & pulcher rimè confectam placentam Socrati misisset (qualia munuscula solent ab amasijs, amatoribus, ad excitandum amorem dono dari) Xanthippe suo more irata, eã de caniſtro iectam cõculcauit pedibus. His Socrates cum arrisisset, inquit: Nunquid non tu simul carebis ea? Quod si qs putat hæc quæ dico puerilia, & nullius precij esse, is sanè non nouit, ex his etiam de fortibus & bonis uiris probationem fieri, si ea nihili pendant, quæ uulgus ornamenta dicit esse mensæ, & conuiuij anathemata.

† τότων

λων ὅτι χρημάτων ἀμελεῖ, πράγματος ἀξίου βίου λυσιτελοῦς: Νὴ τὸν Δία ἔφη λυσιτελὲς, ἀλλὰ νομίζεται τοῦτο, δίκαιος χωλόν τινα καὶ ἀνάπηρον.

Ὅτι Σκιπίων πόσους καὶ πρυτάνεσι ἔτη βιώσας, οὐδὲν ὅτι ἐπρίατο, ὅτι ἀπέδοτο. οὕτως ἀρα ὀλίγων ἐδέετο. ἀσπίδα ἢ αὐτῷ τινος ὑπεδείξαντος οὐ κεκοσμημένην, ἔφη: Ἀλλὰ τόν γε Ῥωμαῖον ἄνδρα πρόσηκε ἐν τῇ δεξιᾷ τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ἀριστερᾷ.

Ὅτι Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου πενέστατος ἦν. δίκας δὲ πάλαντα διδόντων αὐτῷ τῶν ἑταίρων, οὐδὲ ὁ πρόσηκεν, εἶπον: Ταῦτά με ἀναγκάσει αἰδήμονα ὑμᾶς, καταχαρίζεσθαί τι τῶν δικαίων: μὴ αἰδήμονα δὲ, μηδὲ χαριζόμενον ὑμῖν, ἀχάριστον δόξαι.

Περὶ Ζωΐλου. Κεφ. ι.

ΖΩΐλος ὁ Ἀμφιπολίτης ὁ γὰς εἰς Ὅμηρον γράψας, καὶ εἰς Πλάτωνα, καὶ εἰς ἄλλους, Πολυκράτους μὲν ἀκροατὴς ἐγένετο, ἔστι δὲ ὁ Πολυκράτης ὁ τὴν κατηγορίαν ἐγράψατο τῷ Σωκράτει: ἐκαλεῖτο δὲ Ζωΐλος ἔστι, κύων ῥητορικός. ἦν δὲ τοιοῦτος. τὸν μὲν γένειον αὐτῷ καθεῖτο, κείραιτο δὲ οὐ χρῶ τὴν κεφαλὴν, καὶ θοιμάτιον ὑπὲρ τὸ γόνυ ἦν: ἦρα δὲ ἀγρυπνεῖν κακῶς, καὶ ἀπεχθάνεσθαι πολλοῖς ἀνθρώποις ἦν, καὶ φλύαρος ἦν ὁ κακοδαίμων. ἦρξε δὲ αὐτοῦ τις τῶν παιδυμένων, εἴ τι κακῶς λέγει πάντας: ὁ δὲ, ποιῆσαι γὰρ κακῶς βούλομαι ὁ δύαμαι.

Περὶ Διονυσίου τοῦ Σικελοῦ, Κεφ. ια.

ΟΤι Διονύσιος ὁ Σικελὸς πρὸς τὴν ἰατρικὴν ἐσπουδακὼς, καὶ αὐτὸς ἰᾶτο, καὶ ἔτεμνε, καὶ ἔκαε, καὶ τὰ λοιπά.

Περὶ πλακοῦντος Σωκράτει ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου πεμφθέντος. Κεφ. ιβ.

ΠΛακοῦντα ὁ Ἀλκιβιάδης μέγαν, καὶ ἐσκευασμένον κάλλιστα δι' ἐπιμέλειαν Σωκράτει. ὡς δὲν ὑπὸ ἐρωμένου ἐρασῇ πεμφθὲν τὸ δῶρον ἐκκαυσιόν πλακοῦντα, διαγανακτήσασα τῇ γυνὴ τρόπον, ἣν Ξανθίππη, ῥίψασα ἐκ τοῦ κανοῦ κατεπάτησε. γελάσας ὁ Σωκράτης, Οὐκοῦν (ἔφη) σὺ δὲ συμβέξεις αὐτό. εἰ δέ τις οἴεται πρὸς μικρῶν με λέγειν λέγοντα ταῦτα, οὐκ οἶδεν ὅτι καὶ ἐκ τούτων ὁ τῶν ἀνδρῶν δοκιμάζεται, ὑπὸ φρονοῦσι τὰ τοιαῦτα, ἀποβλέπουσι οἱ πολλοὶ λέγουσιν ἐν κόσμου βαπτίζεις, καὶ δαιτὸς ἀναθήματα.

Περὶ

† τούτων

Περὶ τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἐξυπέρκοος ἀνδρός.
Κεφ. ιγ.

Ἄνδρα φασὶ Σικελιώτην οἷον βλέπειν ὀξὺ γενέσθαι ἐν Σικελίᾳ, ὡς τὸν αὐτὸν ἐκ τοῦ Λιλυβαίου εἰς Καρχηδόνα τείνοντα τὸν ὀφθαλμὸν, μηδὲν τὰς ὄψεις σφάλλεσθαι, καὶ ἀκριβῶς εἰδέναι λέγουσι τὸν ἀριθμὸν τῶν νεῶν τῶν ἀναγομένων ἐκ Καρχηδόνος, καὶ οὐκ ἐνδιαλείπειν ὁρῶντα.

De uiro Siculo acutis oculis prædito. Cap. XIII.

HOminem quendam Siculum adeò perspicaci exactóque uisu in Sicilia fuisse perhibent, ut è Lilybæo usq; ad Carthaginem intentis oculis, nihil falleretur: & numerum nauium quæ Carthagine solebant, indicaret, neque ullam prætermitteret.

FINIS LIBRI XI.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΑ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER XII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Ἀσπασίας. Κεφ. α.

Ἀσπασία ἡ Ἑρμοτίμου θυγάτηρ ἡ Φωκαΐς, ἐτράφη μὲν ἐν ὀρφανίᾳ, τῆς μητρὸς αὐτῆς ἀπολιπούσης ἐν ὠδῖσιν. ἐκ δὲ τούτων ἐν τοιαύτῃ μὲν ἐτράφη ἡ Ἀσπασία, σωφρόνως μέντοι, καὶ καρτερῶς. ἄνανδρος δὲ αὐτῇ σωνεχῶς ἐπιφοίτα, καὶ ἐμαντεύετο αὐτῇ χρυσὸν, τὴν μέλλουσαν αὐτῇ τύχην αἰνιττόμενον, ὅτι καλῷ καὶ ἀγαθῷ συνέσται ἀνδρί. πῶς δ' ἐπέσχε, γίνεται αὐτῇ ἐν τῷ προσώπῳ φῦμα ἐν αὐτῷ τῷ γένειον. καὶ ἦν ἰδεῖν μοχθηρὸν, καὶ ἐλύπει τόν τε πατέρα, καὶ τὴν παῖδα. δ' εἰκότως οὖν αὐτῇ ὁ πατὴρ ἰατρῷ· ὁ δὲ ἐπέσχε θεραπεύσειν, εἰ λάβοι τρεῖς στατῆρας. ὁ δὲ ἔφατο μὴ ἔχειν. ὁ δὲ ἰατρὸς μηδὲ αὐτὸς δυνατὸς εἶναι φαρμάκου φῦσιν. καὶ ἦν τὸ ὡσπερεικὸς τῶν τότε ἡ Ἀσπασία, καὶ ἀπελθοῦσα ἔξω ἔκλαεν ἔχουσα ἐν τοῖς γόνασι κάτω βρέμον, καὶ ὁρῶσα ἑαυτὴν ἐν αὐτῷ, σφόδρα ἤλγει. ἀθρόον δὲ ὕπνος ἐπὶ τοσοῦτον ἐπῆλθεν αὐτῇ, ὡς εἰκὸς τὸ δάκρυον ἐπὶ τοῖς βλεφάροις ἐπιπεσεῖν. καὶ ἅμα τῷ ὕπνῳ ἡ παθητικὴ παρεγίνετο. καὶ ἐνόμιζεν γυνὴ· Θάρρει (ἔφη) καὶ μακρὰ χαίρειν ἐπόησε ἰατροῖς τε αὐτοῖς, καὶ φαρμάκοις, σὺ δὲ τῶν τῆς Ἀφροδίτης στεφάνων τῶν ῥοδίνων, ὅσοι αὖ ὦσιν ἤδη αὖοι, τρίβουσα ἐπίπασσε τῷ φύματι. ταῦτα ἀκούσασα ἡ παῖς, καὶ δράσασα, τὸ φῦμα ἠφανίσθη. καὶ ἡ Ἀσπασία καλλίστη τῶν συμπαθούντων αὖθις, πρὸς τὴν καλλίστην τῶν θεῶν τὴν Ὥραν ἀπελαβοῦσα. καὶ χαίτων

De Aspasia, quam Cyrus primũ, deinde Artaxerxes amauit. Cap. I.

ASpasia Hermotimi filia, Phocensis, postq̃ mater eius cum partu animã simul egisset, in orbitate est educata, atque in penuria, summa tamẽ modestia tẽperantiaq;. insomnium uerò frequẽter apparebat, cuẽturæ fortunæ uaticiniũ præ se ferẽs, qd uiro pulchro bonoq; nuptura esset. Cui adhuc puellę, enatus est tumor in ipso mento, aspectu teterrimus, atq; tũ patri, tũ ipsi puellæ summũ dolorẽ afferens. Proinde pater eã ad medicũ adduxit, qui se curaturũ recepit: sed ea lege, si tres sibi stateres persoluerent. Cũ ille se tm nõ habere diceret, medicus neq; se medicinam parare posse aiebat. Atq; hæc summè tristitiã, ut uerisimile est, Aspasiæ augebãt. q̃ à medico digressa in acerbissimo luctu uersata est: & speculũ in genibus tenẽs, seseq; in ipso cõtẽplata, uehemẽter doluit. Cũ igit præ dolore nõ cœnasset, planè opportunus eã somn⁹ inuasit, unaq; cũ somno colũba accessit, & in mulierẽ mutata: Bonũ animũ, inquit, geras, ualeãtq; medici cum suis pharmacis: tu uerò rosea serta Veneris, q̃ iã aruerint, cape, eaq; contrita tuberi impone. Hęc ubi audisset, & executa esset, tuber euanuit: rursusq; Aspasia inter oẽs puellas, recepta speciosissimę deę beneficio, pulchritudine, formosissima

fuit: atq; in tantum gratijs ditata, ut illius ſeculi nullam puellam parem haberet: coma flaua, capillisq; paulum criſpantibus prædita. Oculos habebat maximos, & aquilinũ modicè naſum, aures breuiores. Cutis tenera, & uultus color ad roſeum accedebat: ob quam cauſam eam Phocenſes, cum adhuc infans eſſet, Milto nũcuparunt. Labra rubicunda, dentes niue candidiores. Plantis etiam pedum & cruribus decora erat, &, quemadmodũ Homerus pulcherrimas hac parte fœminas uocabulo Poëtico nominat, καλλίσφυρον. Vocem habebat ſuauem & teneram, ita ut ipſa loquente Sirenem audire te diceres. Ab omni curioſo exquiſito & ſuperfluo ornatu muliebri aliena erat. Opes enim plerũq; ſolent hæc ſubminiſtrare. Ipſa uerò inops, & ab inope parẽte enutrita, nihil ornatus, neq; ſumptus in formã conferebat. Venit autẽ quodam tempore ad Cyrũ filium Darij & Paryſatidis Aſpaſia, fratrẽ Artaxerxis, neq; libens, neq; libenter ipſam dimittente patre, ſed ui coacta, ſicuti ſæpe contingit, aut captis urbibus, aut cogentibus tyrannis aut ſatrapis. Vnus igitur ex ſatrapis Cyri cum alijs puellis eam ad Cyrum adduxit: ſtatimq; reliquis omnibus concubinis antepoſita eſt propter ſimplicem animi integritatẽ, & morum uerecundiam, & carentem omni fuco pulchritudinẽ. Etiam hoc eam adiuuit, ut præ cęteris amaretur, quòd ſingularis eſſet prudentiæ. Proinde Cyrus eam ſæpenumero de rebus urgentibus in conſilium adhibuit: & quotieſcunq; ſententiam eius ſecutus eſt, nunquã pœnituit. Cum autem primùm ſiſteretur Aſpaſia Cyro, iam iam cœnatus erat, & bibere uolebat more Perſico. Etenim Perſæ, poſtq̃ cibo ſaturati ſunt, uino & propinationibus indulgẽt, potũ tanq̃ aduerſariũ aggrediẽtes. Inter media pocula igitẽ quatuor uirgines Græcæ ad regẽ Cyrum adducuntur, in quibus etiam Phocenſis Aſpaſia erat. Erant autẽ pulcherrimè ornatæ. Nam tres reliquę à familiaribus mulieribus, quæ unà cum ipſis aſcenderant, crinibus erant comptæ, & facié pharmacis pigmentisq; commendarant. Et à nutricibus acceperant documẽta, quemadmodum erga Cyrum ſe gerere deberent: quomodo-

† προφῶν

χαείταν μὲν ἀφθονίαν ἔχην ὡς οὐκ ἄλλη πῶθόν τῶν τότε: ἦν δὲ καὶ τῇ κόμᾳ ξανθὴ, καὶ οὖλη τὰς τρίχας ἠρέμα. ὀφθαλμοὺς ἦ ἔχε μεγίσους, ὀλίγον δὲ ἦν καὶ ἐπίγρυπον, τὰ δὲ ἄλλα ἔχε βραχύτερα. ἦν δὲ αὐτῇ καὶ ῥίνημα ἁπαλὸν, ἐώκει δὲ ἡ χροιὰ ἡ ἐν τοῦ πῶσώπου ῥόδοις. διὰ ταῦτά τοι οἱ Φωκαεῖς ἔτι παιδίον ὖσαν ἐκάλεσαν Μιλτώ. ὑπεφαίνε δὲ καὶ τὰ χαλὺ ἐρυθρὰ, καὶ οἱ ὀδόντες λευκότεροι χιόνος ἦσαν. ἦν δὲ καὶ τὰ σφυρὰ ἀγαθὴ, καὶ οἷα Ὅμηρος λέγει τὰς ὡραιοτάτας γυναῖκας ἐν τῷ ἑαυτοῦ φωνῷ, καλλισφύρους ὀνομάζων. φώνημα δὲ ἔχην ἡδὺ, καὶ ἁπαλὸν, εἴπῃ αὖ τις λαλούσης αὐτῆς ἀκούειν σειρῆνος. πολυπραγμοσύνης δ' ἀπάσης γυναικείας, καὶ πολυεργίας ἀπήλλακτο. ὁ μὴ γὰρ πλοῦτος φιλεῖ χορηγεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα: ἀφνομένη ἦ ἱκάνη καὶ τρεφομένη ὑπὸ πατρὶ, καὶ αὐτῇ ἀφύητι, πρὸς ἱέργον μὴ ὀδὲν, ὀδὲ πολυπλόκου εἰς τὸ εἶδος ἐπαΐζην. ἀφίκετο δέ ποτε πρὸς Κῦρον τὸν Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος ἡ Ἀσπασία, ὑπὸ ἀδελφοῦ Ἀρταξέρξου, οὐχ ἑκοῦσα, ὀδὲ ἑκόντος αὐτοῦ τοῦ πατρὸς ἀφιέμενον, ἀλλὰ γὰρ πῶς βίαν, οἷα πολλάκις ἁπλώτησαν ἢ πόλεων ἁλόντων, ἢ τυράννων βιαζομένων, ἢ σατραπῶν πολλάκις. ἐς ὃν δὴ τὸν Κύρου σατραπῶν μετὰ ἄλλων πῶθόνων αὐήγαγεν αὐτὴ πῶς Κῦρον: καὶ τάχιστα τῶν ἄλλων παλλακίδων πῶείλετο μύθῳ, διά τε ἦθους ἀφελίης, καὶ τοῦ τρόπου τὸ αἰδήμον, καὶ ὅτι ἀπείργως καλὴ ἦν. συνιμάχε δὲ πῶς τὸ ὑπὸρ φιλεῖσθαι, καὶ ὅτι σωφρονεῖν ἔχε. πολλάκις γοῦν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐπαγόντων ἐμέμφετο αὐτῇ συμβούλῳ Κῦρος, καὶ πειθὴς οὐ μετέγνω. ὡς δὲ ἦλθε τὸ πρῶτον πῶς Κῦρον ἡ Ἀσπασία, ἐτύγχε μὲν ἀκροδείπνου ὤρ, καὶ πίνειν ἐμέλλε ἐν τὸν τρόπον τὸν Περσικόν. μετὰ γὰρ τὸ ἐμπλησθῆναι τροφῆς οἱ Πέρσαι τοῦ τε οἴνου, καὶ ταῖς πῶποσίσιν οὐ μάλα ἀσχολάζουσιν, οἷονεί πῶς τὸν πότον, ὡς πῶς αὐτίπαλον ἀσκοῦντες. μεσοῦντος οὖν τοῦ πότου, τίς ἀρα τῶν πῶθόνων πῶάγοντο τῷ Κύρῳ Ἑλληνικὰ, ἢ ἦ ταῖς ἢ ἡ Φωκαὶς Ἀσπασία λῶ. ἦσαν δὲ κάλλιστα διεσκευασμέναι. αἱ μὴ γὰρ πρὸς ὑπὸ τῶν οἰκείων γυναικῶν αἱ ἔτυχον αὐτῇς σωφρονεῖσθαι, διαπεπλεγμέναι τε ἦσαν τὰς κόμας, καὶ διαπεποικιλμέναι τὰ πρόσωπα φαρμάκοις. ἦσαν ἦ καὶ ὑπὸ † προφῶν δεδιδαγμέναι, ὅπως τι ὑποδράμοιεν χρὴ τὸν Κῦρον,

καὶ

καὶ τίνα τρόπον θωπεύσαι, καὶ πῶς σύντα μὴ ἀπροσφιλῶς, καὶ ἀπομόξω μὴ δυσχερᾶναι, & φιλεῶντ' ὑπομεῖναι, ἐταιρικὰ †ἢ μάλα μαθήματα, & διδάγματα, γυναικῶν καπηλικῶς τῷ κάλλει χρωμένων ὀργάνα. ἐπωδύρετο οὖν ἄλλην ἄλλως ὑπερβαλέσθαι τὸ κάλλος. ἡ δὲ Ἀσπασία, οὔτε γνῶναι πολυτελῆ χιτῶνα ἐβούλετο, οὔτε περίβλημα περιβαλέσθαι ποικίλον ἠξίου, οὔτε λούεσθαι ὑπέμενεν. ἀλλυφημήσασα δὲ, θεοὺς πάντας ἐκάλει Ἑλληνικοὺς, καὶ ἐλευθερίους οὓς αὐτοῦ, καὶ τὸ †πατρὸς ὄνομα ἐβόα, & πατρᾶτο ἑαυτὴν καὶ τὸν πατρί, δουλείαν σαφῆ καὶ ὁμολογουμένην ὑπομένειν πεπύσθαι, τὴν ἐξωφθὶ σωτηρίας πρὸ τοῦ σῶμα σολλύτε ἅμα, καὶ πορίεργον κατασκευήν. ῥαπτεῖσθαι δὲ πρὸς ἀνάγκην γινόμενον, ἠνίκα τοῖς ὠνητάγμασιν, ἀλγοῦσα ὅμως ὁ πρόθυμα ἀλλ' ἑταιρικὰ πράττειν ἐβιάζετο. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι προελθοῦσαι αὐτίβλεπον τῷ Κύρῳ, καὶ ὑπεμειδίων, καὶ φαιδρότητα πρόσωπα ποιοῦντο. ἦγε μὲν Ἀσπασία ἑαυτὴν κάτω, καὶ ἐρυθήματι δὴ μάλα φλογωδεῖ γενόμενον τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπιπλήρωνται οἱ ὀφθαλμοὶ δακρύων, & ἐκ παντὸς αἰδοῦς †τρόπου δήλη ἦν. ἐπεὶ δὲ ἐκέλευσε πλησίον αὐτὴν τὰς ἀνθρώπους καθίσαι, αἱ μὲν ἐπείσθησαν καὶ παύουσιν ὀλολύζουσαι. ἡ δὲ φωναῖς δὴ πρόσταγμα δὲ προσέσχεν, ἕως αὖθις ὁ ἀπάγων βαρβαρικὴν πρὸς βίαν ἐκάθισεν. ἀπομόξω δὲ τὸν Κύρου, καὶ δάκνουσι τοῦτον οὐ ὀφθαλμοὺς αὐτᾶς, καὶ τὰς παρειὰς, καὶ οὐ δακτύλους, αἱ μὲν ἀνέχονται, ἡ δὲ οὐκ ὑπέμενεν. ἄκρᾳ γὰρ τῇ χειρὶ μόνον τοῦ Κύρου προσαψαμένου, ἀγειρόμενόν τε καὶ ἔφατο αὐτὸν οἰμώξεσθαι τοιαῦτα δρῶντα. ὑπερήδετο τούτοις ὁ Κῦρος. ἐπανιστάμενός τε αὖθις, καὶ πειρωμένης φεύγειν, ἐπεὶ καὶ τῶν μαζῶν προσήψατο, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν ὑπερηγάσθη τὴν δυσχέρειαν ὁ Περσικῶς ὁ τοῦ Δαρείου, ἀλλὰ καὶ ἀπελίφθη πρὸς τὴν ἀγοράσιν: ταύτην μόνην ἐφη ἐλευθέραν, καὶ ἀδιάφθορον ἤγαγον. αἱ δὲ λοιπαὶ καπηλικῶς †ἔχουσι, καὶ τοῦ ἔθους ἐστὶ, & †τρόπου μᾶλλον. ἐκ δὴ τούτων ὁ Κῦρος πλέον ταύτην ἠγάπησεν, αἷς ὡμίλησέ ποτε ἀνθρώποις. χρόνῳ δ' ὕστερον ὑπερηράσθη μὲν ταύτης ὁ Κῦρος, ἀντιπαθῆ δὲ & ἐκείνης. & δὴ τοσοῦτον ἀμφοῖν ἡ φιλία προῆλθεν, ὡς ἐγγὺς ἰσοτιμίας εἶναι, τὴν μὴ ἀπάδειν Ἑλληνικὸν γάμου ὁμονοίας τε, καὶ σωφροσύνης. ἀφίκετο οὖν τοῦ ἐς Ἀσπασίαν ὀρῶν-

quomodo insinuare se illi & adblandiri, & non refugere si accederet, neq; si tangeret, ægrè ferre, & osculũ admittere eas oporteret. omnibus denique præceptis & institutis †amatorijs, quib⁹ uti mulieres, quibus sua uenalis est forma, solẽt, instructæ: atq; alia aliam pulchritudine superare cõtendebat. Aspasia uerò neq; splendidã tunicã induere uolebat, neq; magnifico uestitu corpus suũ amiciri patiebatur, neq; lauare sustinebat: sed lamentata, oẽs deos implorabat Græcos & †Eleutherios, patris nomẽ inclamãs, seipsam patrẽq; execrabat, seruitutis manifestæ ac certæ signũ reputabat stolã circa corpus inusitatã, & apparatũ superbũ. uerberibus igit ad induendũ cogebat: ac tametsi summo cũ mœrore iussis eorũ uix obtẽperaret, tamẽ coacta est eiusmodi q̃ nó uirginem, sed scortũ decerẽt facere. Reliquæ cũ uenissent, ad Cyrũ respicere, subridere, lætitiam uultu præ se ferre. Aspasia uerò in humum oculos deijcere, ignito quodam & perquam eleganti rubore facies uniuersa suffundi, oculi lachrymis pleni esse, omnibus deniq; gestibus uerecundiã quandã repræsentare. Vbi uerò rex iussisset puellas sibi assidere, reliquę promptissimè parebant: at Phocis illa dicto audiens nó erat, donec coactã ui qui eã adduxerat satellites, collocaret. Cũ aũt Cyrus cõtrectaret, & cõtemplaretur earũ oculos, genas atq; digitos, reliquæ facile patiebant. At illa nó sustinebat. Si enim extrema manu saltẽ Cyrus attingeret, exclamabat, dicebatq; eũ nõ impunè laturũ, q̃ talia fecisset. Ea re supra modum delectatus est Cyrus. & cũ attrectante mamillas, illa surgeret, & se in pedes cõijceret: cõtra Persarũ consuetudinẽ, ardente amore Cyrus erga ingenuitatẽ eius flagrare cœpit. respiciensq; ad emptorẽ: Hanc, inquit, solã ingenuã & incorruptã adduxisti. Reliquæ uerò tum facie, tum magis etiã moribus fu- †ἔχουσι & ἔcatæ sunt. Quamobrẽ Cyrus eam plus a- ἔθος, ἐπῆ & mauit omnibus, cũ quibus unquã cõsue- & τρόπ. tudinẽ habuisset. In posterũ uerò mutu⁹ inter illos amor coaluit, confirmatusq; est: & usqueadeò increuit, ut propemodum etiã æquabilitas intercederet, neq; quicq̃ differret à Grẽcorũ cõiugiorũ cõcordia atq; modestia. Proinde regis in A-

ſpaſiā animus atq; amor, nó per Ioniā ſolū, ſed per uniuerſam Græciā fama rumo req; celebratus eſt: itemq; Peloponneſus ſermonibus de Cyro & ipſa plena fuit. Ad regē etiam †magnū hæc gloria peruenit. Creditū eſt enim, poſt ipſam, cū nulla muliere rē habuiſſe regē. Ex his omnibus in mentē uenit Aſpaſię inſomnij, colūbę, uerborūq; eius, & quæcunq; dea prædixiſſet. Quare credidit, ab initio ſe illi curæ fuiſſe, proq; beneficijs Veneri ceremonias & ſacrificiū peregit. Primū igitur ſatis ingens idolū ex auro in honorē eius faciendum curauit, quod imaginē Veneris appellabat, & gemmis picturatā columbā proptèr ſtatuit: atq; ſingulis diebus, ſacrificijs & ſupplicationibus beneuolentiam & fauorē deæ expoſcebat. Patri uerò Hermotimo, multa ſplendidaq; dona miſit, atq; locupletē eum reddidit. Summa continentia per uitā uſa eſt, ut teſtantē tam Græcorū quàm Perſarū fœminę. Monile aliquando ex Theſſalia Cyro mittebatur, à Scopa iuniore, quod Scopæ è Sicilia dono miſſum erat. Hoc mirabili quadam arte, uarietateq; confectū eſſe uidebatur. Omnibus itaq;, quibus id oſtendiſſet Cyrus, mirantibus, gauiſus theſauro, repentè circa meridiē ad Aſpaſiā ſe contulit: cumq; eā reperiſſet dormientē, ſubter ueſtē inſinuans, ſeſe clàm acclinauit, & tacitè ſineq; ſtrepitu permanſit, donec illa ſomnū perfecit. Quæ cum experrecta uidiſſet Cyrū, cóplexa eſt eum ſolito more & conſuetudine. At ille extractū de ciſta monile monſtrauit ei, dicēs: Hoc certè, uel filia, uel matre regia dignū eſt, cūq; annuiſſet illa: En, inquit, cū tibi propriū dono: tu uerò collū eo ornatū mihi oſtēde. At ipſa nó recepit munus, ſed prudentiſſimè reſpondit: Et quomodo, inquit, auſim, cum hoc donū potiùs matrem tuam Paryſatidem deceat? illi igitur mittito. Ego uerò uel ſine ornamento hoc, tibi collum ſatis uenuſtum præſtitero. Aſpaſia itaq; animi magnitudine præſtans, contrarium reliquis regum uxoribus faciens, eas longè ſuperauit. Sunt enim illę rerum ad ornatum mundumq; pertinentium plus æquo ſtudioſæ. Hoc reſponſo delectatus Cyrus, & Aſpaſiam deoſculatus, hæc facta dictáque ſingula in epiſtolam

†ἀπέφηνε

†ἀυτή

ὁρῶτ⊙, καὶ ἐς Ιωνίαν τὸ κλέ⊙, καὶ ἐς τὴν Ελλάδα πᾶσαν. πεπλήρωτο δὲ καὶ ἡ Πελοπόννησ⊙ ἤδη τοῦ Κύρου τε, καὶ ἐκείνης λόγων. ἀλλὰ καὶ ἐς Βασιλέα τὴν μεγάλην ἦκεν ἡ δόξα. πεπίσθῦ γὰρ δὴ ὅτι γυναικὸς ἄλλης μετ' αὐτὸν ἐκ ἡξίου περαθλῶσθαι Κῦρ⊙. ἐκ δὴ τούτων ἀσφ᾽ τὴν Ασπασίαν μνήμη τῶν ἀρχαίων φασμάτων, πόθι τε ἐκείνης, καὶ τῶν ἀφ᾽ αὑτῆ λόγων, καὶ ὅσα πεπάπτωκε θεός, ἡ ἐπίσθυφ αὐτὴν ἀφ᾽ ἀρχῆς μελεδώνην αὑτῆ γενέσθαι, ⊂ ἔθυε τῇ Αφροδίτῃ τελεσίεια, καὶ χαριτήρια. πρῶτον μὲν ὂν ἄγαλμα χρυσᾶν ἀνέστησε μεγέθους ἔχον, αὐτῇ κατεσκέυασφ: φῶνοεῖτο δὲ τὸ ἄγαλμα τῆς Αφροδίτης εἶναι, ⊂ πελειάδα αὐτῇ πεποίησε λιθοκόλλητον. ⊂ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν θυσίαις τε ἱλεοῦτο, καὶ ὀλυμπίοις. ἀπέπεμψε δὲ ⊂ Ερμοτίμῳ τῷ πατρὶ δῶρα πολλὰ, ⊂ καλὰ, ⊂ πλοῦτον αὐτῷ †ἐπέφηνε. σωφροσύνῃ τε δίκῃ, ὡς αἱ Ελληνίδες γυναῖκες λέγουσι, καὶ αἱ Περσίδες. Ορμ⊙ ἐκομίσθη ποτὲ Κύρῳ ἐκ Θετταλίας, πεμφθεὶς τὸν ὅρμον Σκοπᾶ τοῦ νεωτέρου. ἦν δὲ Σκοπᾶ κεκόμισται ἐκ Σικελίας τὸ δῶρον. ἐδόκει ἡ ὅρμ⊙ θαυμασίᾳ τινὶ τέχνῃ, ⊂ ποικιλίᾳ δεδεργάσθαι. παύτων οὖν οἷς ἐδείκνυ αὐτὸν ὁ Κῦρ⊙ θαυμαζόντων, ὑποβρηθεὶς ἦν κρυπτίλιον, πρᾶγμα ἐς Ασπασίαν ἀφίκετο μεσούσης ἡμέρας, ⊂ καταλαβὼν αὐτὴν καθεύδουσαν, ὑποδὺς ὑπὸ θοιμάτιον, καὶ προσκλιθεὶς ἠρέμα, ἀνέφηπε ἐμαυτὸν, αὐτὸς μὲν ἀτρεμῶν: ἐκείνη δὲ ἐκάθευδεν. ἐπεὶ δὲ διϋπνίσθη, καὶ ἐβιάζετο τὸν Κῦρον, πολλὰ καὶ καλὰ αὐτῷ ἡδη τὸν σωμήθη τρόπον ἐφιλοφρονεῖτο αὐτόν. ὁ δὲ, δείλαν ἐκ τοῦ κιβωτίου τὸν ὅρμον, ἐδείκνυ, ἐπειπὼν ὅτι ἄξιός ἐστιν ὅ τ⊙ ἢ θυγατρὸς βασιλέως ἢ μητρός. ἢ δ᾽ ὁμολογήσασα, ἰδοὺ δίδωμί σοι τοῦτον (φησὶν) αὐτὸν ἔχειν κτῆμα, καί μοι ὡς ἔχοις περιθεμένη δεῖξον τὸν τράχηλον. κἀ δ᾽ ἐκ ἠνέσθη τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλ᾽ οὐ μάλα σοφῶς, καὶ πεπαιδευμένως ἀπεκρίνατο: Καὶ πῶς ἔφη πολυμήσω Παρυσάτιδ⊙ δῶρον ἄξιον τῆ τικόσης σε πορθεῖσθαι † αὐτῆ; ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἀποπεμψον ἐκείνῃ Κῦρε, ἐγὼ δὲ σοὶ ⊂ αὐτὸ τοῦτο πρέπω καλὸν τὸν τράχηλον. Ασπασία μὲν ὂν μεγαλοφρόνως, καὶ ὑπὲρ τὰς γυναῖκας βασιλικῶς τὰ φαυτία ἐβρασεν, ἢπερ εἰκὸς ἦν γυναῖκας δρᾶν. Φιλόκοσμοι γάρ εἰσι πανῶς. ὁ δὲ Κῦρ⊙ ἡσθεὶς τῇ ἀποκρίσει, τῆ μὲν Ασπασίαν κατεφίλησεν: αὐτὰ δὲ ἐκασπ⊙ ⊂ τ πραχθέντων, ⊂ τ λεχθέντων ἐς

ἐπι-

ἀπὸ στολῆς ἐγγράψας, ἀπέπεμψε πρὸς τὴν μητέρα σὺν δώροις. καὶ ἡ Παρυσάτις λαβοῦσα τὸ δῶρον, οὐδὲν ἔλαττον ἥδετο τοῖς †ἀπεσταλμένοις, ἢ δι' χρυσῶ. ἐπὶ τούτῳ τιμήσασα τὴν Ἀσπασίαν μεγάλοις δώροις, καὶ βασιλικοῖς. ἠνώχλει γὰρ αὐτῇ μάλιστα ἐκεῖνο, ὅτι καί τι πρὸς τὸ καλὸν σφόδρα δυσχεραίνουσα πρὸς δι' παιδὶ αὐτῇ ἡ Ἀσπασία, ὅμως ἐν τῷ φιλεῖσθαι ὑπὸ Κύρου, ἐβούλετο τῆς Κύρου τυχοῦσης ἡττᾶσθαι. ἐπῄνεσε μὲν οὖν Ἀσπασίαν τὰ δῶρα, ἀπέμψε δὲ αὐτῇ δεῖσθαι, ἐπεὶ καὶ χρήματα ἦκεν αὐτῇ μετὰ δώρων πάμπολλα. ἀπέσταλτο δὲ Κύρῳ ἀπόδοσις, πολλὰς ἀνθρώπων πρόφοντί σοι, χρήσιμα αὐτὰ ταῦτα λυσιτελῆ: ἐμοὶ δὲ σὺ ἀρκεῖς φιλούμενος, καὶ κόσμος μοι ἔσῃ. ἡδὺ ἐκ τούτων οὕτω ὥσπερ εἶπος τὸν Κύρον ἐξέπληξε. καὶ ἀναμφιλόγως ἐθαυμάζετο ἥδε ἡ γυνὴ, καὶ διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος, καὶ ἔτι μᾶλλον διὰ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς. ὅτε δὲ ἀνῃρέθη Κύρος ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀδελφὸν μάχῃ, καὶ ἑάλω τὸ στρατόπεδον τὸ Κύρου, μετὰ καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων, καὶ αὐτὴ ἑάλω, οὐκ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐμπεσοῦσα εἰς αὐτὴν πολεμίοις: ἀλλ' ἀνεζήτησεν αὐτὴν σὺν πολλῇ τῇ φροντίδι ὁ Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης. ἤδει γὰρ αὐτῆς τὸ κλεινὸν, καὶ τὴν ἀρετήν. ἐπεὶ δὲ αὐτὴν ἤγαγον δεδεμένην, ἠγανάκτησε. καὶ τοὺς μὲν δήσαντας εἰς δεσμωτήριον ἐνέβαλε: πόσοι τάξει ἦν αὐτῇ δοθῆναι κόσμον πολυτελῆ. ἡ δὲ ἀνούσατο, καὶ ποτνιωμένη, καὶ δακρύουσα, ὡς πολλοῖς ἐδόθη τῆς ἐκ βασιλέως στολῆς ἐνδῦσαι: ἐδεῖτο γὰρ ἱκέτης τὸν Κύρον. ἐνδύσασθαι δὲ, ἐφάνη καλλίστη γυναικῶν. καὶ πρᾶγμα ὁ Ἀρταξέρξης ἐφίλησε, καὶ κατέσχε, καὶ πρώτην γε τῶν γυναικῶν ἦγεν, καὶ εἰς ὑπερβολὴν ἐτίμα: διὸ ὧν ἐπόθησεν αὐτῆς χαρίζεσθαι, θαρρῶν ὅτι Κύρου μὲν ἀπαύστως ἐπιλαθέσθαι αὐτὴν, διδάξει δ' οὕτω αὐτὸν φιλεῖν οὐδὲν ἐκείνου ἧττον. καὶ ἔτυχε μὲν ἐν ἐλπίδι ὄψε καὶ βραδέως. δεινὴ γὰρ ἡ εἰς Κύρον εὔνοια ἐνηκεκῶσα τῇ Ἀσπασίᾳ δυσέκνιπτον ὥσπερ μάλιστα τὸ φίλτρον ἐνάρξασα αὐτῇ. χρόνῳ δὲ ὕστερον Τηριδάτης ὁ εὐνοῦχος ἀπεθνήσκει, κάλλιστος ἐν τῇ ἡλικίᾳ καὶ ὡραιότατος γυμνῶν. κατέστρεψε δὲ οὗτος ἅμα τὸν βίον μειρακιόμενος, καὶ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἀνατρέχων. ἐλέγετο δὲ αὐτῷ ἐρᾶν ὁ Βασιλεὺς ὡραιότατα. ἐκ δὲ

stolam conscripta, ad matrẽ unà cum monili misit. Et Parysatis accepto munere, nõ tam propter missum donum & aurũ, quàm de significato Aspasiæ animo gauisa est, & ob hæc maximis regijsq; muneribus eam remunerata est. Hoc enim summam ei lætitiã faciebat, quod tametsi uel sola apud filium excelleret Aspasia, tamẽ in amore Cyri se uellet superari à matre ipsius. Aspasia igitur munera collaudauit, & non indigere se illis dixit. nam & pecuniæ plurimæ cum muneribus adiunctę erant: sed remisit ad Cyrum, Tibi (inquiẽs) hæc usui possunt esse, qui magnam hominum multitudinem alis: mihi uerò sufficit, si te simul amem, & ornamento utar. atque his Cyrum nõ immeritò uehementer commouit. Etenim sine omni cõtrouersia, tum formæ pulchritudine, tum etiam magis integritate & nobilitate animi admirabilis hæc mulier extitit. Posteaquam uerò Cyrus in prælio contra fratrem esset occisus, & Cyri exercitum aduersarij cepissent, illa etiam cum reliqua præda in manus hostium incidit, nõ fortuitò tamen neq; neglecta. Sed requisiuit eam singulari studio curaq; rex Artaxerxes, nomẽ eius & uirtutem cognitam habens. Cum autem uinctam eam ducerent, excanduit, & huius facinoris autores in uincula coniecit. Iussitq; ipsi magnificum, splendidumq; uestitum dari. Quod cum audiuisset, cum lachrymis & gemitu deprecata est: attamẽ induere stolam à rege donatam coacta est magna ui à multis. Nam summo luctu Cyri obitũ deplorabat. Eam cum induissẽt, omniũ mulierum formosissima uisa est, statimq; Artaxerxes igne concepto tabescebat. Itaq; primã inter omnes uxores illam habuit, mirificoq; honore prosecutus est. Nam gratum ei facere conabatur, sperans posse se memoriã Cyri ex animo ipsius euellere, & persuadere, ut se non minus illo amaret. Verũ tardè seroq; tandem spe potitus est. Etenim confirmata in Cyrum beneuolentia, quæ iã in Aspasia radices egerat, quasi philtrũ insanabile penitus ipsi insederat. Paucis pòst diebꝰ Teridates eunuchꝰ mortẽ obit, formosissimus oĩm in Asia, atq; pulcherrimꝰ. Is iã è pueris excesserat, & in adolescẽtibꝰ numerabat. Hic regi potissimũ in delicijs fuisse dicebat.

† ἐπισταλμένοις

Quamobrem grauissima lamétatione & acerbissimo mœrore eius morte affectus est, ac publicus per uniuersam Asiã squalor luctusq; fuit, omnibus in hoc regi gratificantibus: nemoq; ad regem accedere, uel cõsolatione aliqua doloré eius leuare audebat. Etenim existimabant fieri nõ posse, ut ab hac acerbitate reuocaretur. Exacto demũ triduo, Aspasia uestẽ lugubré induta, ueniẽte rege ad balneũ, stetit lachrymãs, oculisq; in terrã despiciés. Qui cũ cõspexisset, cõsternatus est: causamq; quamobré aduenisset, rogauit. & illa: Te rex, inquit, lugentẽ mœrentẽq; consolatũ ueni, si tibi sic uisum fuerit: sin minus, retrogrediar. Gauisus hac cura Persa, iussit, ut in thalamũ rediens præstolaretur, donec ueniret. atq; illa mãdato paruit. Qui reuersus, uestẽ eunuchi, supra pullam Aspasiæ circundedit: & quodãmodo conueniebat ei uestis adolescentis, magisq; splendere forma uenustasq; ipsius hac ratione regi, qui puerũ amasset, uidebatur. Cumq; semel his captus esset, rogauit eã, ut sic amicta semper ad se accederet, donec luctus uis & feruor remitteret. atq; illa gratificans ei, morẽ gessit: solaq; ex omnibus Asiæ nõ modò fœminis, sed etiam filijs, cognatisq; regem Artaxerxem consolata est, & tristitię languoré sanauit, acquiescẽte rege sollicitudini ipsius, & consolationem libenter admittente.

De Musis. Cap. II.

† plastes NEmo uel †fictor, uel pictor, filiarũ Iouis imagines armatas nobis exhibuit. quo significatur, id uitę genus quod in Musis consumitur, placatũ simul & mansuetum esse oportere.

De Epaminonda, Daiphanto, & Iolaida. Cap. III.

EPaminondas cum mortiferũ uulnus in Mantinensi pugna accepisset, delatus in castra uiuus adhuc, Daiphantum accersi iussit, ut ipsum ducem declararet. quẽ cum occubuisse dicerent, rursus iussit Iolaidam uocari. Cum uerò ipsum etiã mortuum esse dicerent, suasit suis, ut pacem cum hostibus & amicitiam facerẽt, cò quòd nullum amplius ducem Thebæ haberent.

De Sesostride. Cap. IIII.

Aegy-

ἐκ δὴ τούτων ἐπῳδὴ βαρύτατε, καὶ δηλ μύτατα ἤλγει, καὶ δημοσίᾳ τῇ πᾶσαν τῆ Ασίαν πῳδῶ λῶ, χαιζομένων ἁπάντων βασιλῆ τούτῳ. ἐπόλμα τε οὐδεὶς αὐτῷ πρ σελθεῖν, οὐδὲ πρᾶμυθήσασθαι. καὶ γὰρ ἐπίσδυον αὐιάτως αὐτὸν ἔχειν ὧν ἐφ' συμβεβηκότι πάθει. τειῶν δὲ ἡμερῶν διελθουσῶν, σολλῶ ἀναλαβοῦσα ἡ Ἀσπασία πῳθικλῶ ἀπόντ τοῦ βασιλέως ὧν λουτρὸν, ἐσῆλαε κύουσα, καὶ ὁρᾶσα εἰς γλῶ. ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὴν ἀγεπλάγη, καὶ ἤρετο τὴν αὐτίαν ἥ τε ἀφίξεως. καὶ ἐκείνη φησὶ, λυπάμενόν σε βασιλῆ, καὶ ἀλγοῦντα ἀφῖγμαι πρᾶμυθήσασθαι, εἴ σοι βουλομένῳ ἐσίν: εἰ δὲ χαλεπαίνεις, ἀπαλλάττομαι ὀπίσω. Υπῳρήθη τῇ κηδεμονίᾳ ὁ Γέρσης, καὶ πρόσταξεν εἰς τὸν θάλαμον αὐελθοῦσαν αὐαμεῖναι αὐτόν: ἡ δὲ ἐδρασε ταῦτα. ἐπεὶ δὲ ἐπανῆλθε, τὴν τοῦ Εὐνούχου σολλὴν ὧν τῇ μελαίνῃ πῳλῶντε τῇ Ἀσπασίᾳ, καί πως ἐπρεψεν αὐτῇ καὶ τὰ τῆ μειρακίου, καὶ ἐπὶ μᾶλλον τὰ ἥ ὥρας αὐτῇ πρὸς τὸν ἐρασθὴν ἀγέλαμψεν. ἐπεὶ δὲ ἅπαξ ἐχαρώθη τούτοις ἐκεῖνος, ἐξέωσεν αὐτὴν ἐς αὖ ἁρμαραυδῆ τῆ πῳῴδους αὐτῷ ἡ ἀκμὴ, οὕτως ἐσαλμένην ὡς αὐτὸν πρᾶφίναι αὐτῆ. καὶ ἐκείνη χαιζομένη ἐπάθη αὐτῷ. καὶ μόνη τῶν κατὰ τὴν Ασίαν, οὐ γυναικῶν μόνον φασὶν, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆ βασιλέως ὑῶν, καὶ τ συγγενῶν πρᾶμυθήσατο Αρταξέρξῃ, καὶ τὸν ἐκ τῆ λύπης ἰάσατο πάθον, ἑξαντ τῆ βασιλέως τῇ κηδεμονίᾳ, καὶ τῇ πρᾶμυθίᾳ πωῳδῴντ σωτῆρος.

Περὶ Μασσ. Κεφ. β.

Ογδοὶς οὔτε πλάσης, οὔτε γραφεὺς τῶν Διὸς θυγατέρων τὰ εἴδη πρέσης σφ ἡμῖν ὡπλισμένα. ὁμολογῶ δὲ ὅσον ὅπ δῶ πρ φ' Μούσαις βίον, ἐρίωσόν τε ἅμα, καὶ πρᾶον εἶν.

Περὶ Επαμεινώνδε, καὶ Δαίφαύτε, κ Ιολαίδ. Κεφ. γ.

ΕΓαμεινώνδας ὅπ ἐτρώθη φ' Μαντινέᾳ καιρίαν, ὡς τ σκηνῆ κομιδεὶς ἐπ ἐμπνους Δαίφαυτον ἐκάλει, ἵνα ἀρ δέξη στρατηγόν. οἱ δὲ ἔφασαν τεθνᾶναι πρ αὐτοῦ, ἅτε Ιολαΐδαν καλῶν διατάχεως ἀξίου. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἐλέχθη τεθνᾶναι, συνεβούλευσε διαλύσασθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ Φιλίαν θέσθαι, ὡς μηκέτι στρατηγῶ καταλαμβανομένου φ' Θήβαις.

Περὶ Σισώστρ. Κεφ. δ.

Φασὶν

Φασὶν Αἰγύπτιοι Σέσωστριν παρ' Ἑρμοῦ τὰ νοήματα ἐκμεμαθηκέναι.

Περὶ Λαΐδος. Κεφ. ε.

Ὅτι Λαὶς ἡ ἑταίρα, ὡς φησὶν Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος, καὶ ἀξίνη ἐκαλεῖτο. ἤλεγχε δὲ αὐτῆς τὸ ἐπώνυμον ὄν, τὴν τοῦ ἤθους ἀγριότητα.

Περὶ Μαρίου καὶ Κάτωνος πατέρων.

Κεφ. ς.

Ὅτι γελᾶν ἔξεισιν ὧν τοῖς μεγάλως φρονοῦσι περὶ ὧν πατέρας, ἔγνωμεν Ρωμαίοις μὲν Μαρίου τὸν πατέρα οὐκ ἴσμεν, ὑπὲρ δὲ θαυμάζομεν περὶ τὰ ἔργα. Κάτωνος δὲ τοῦ πρεσβύτου καὶ ὑπὲρ τὸν πατέρα ἀναζητεῖν χρή.

Περὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ Ἡφαιστίωνος.

Κεφ. ζ.

Ὅτι Ἀλέξανδρος τὸν Ἀχιλλέως τάφον ἐστεφάνωσε, καὶ Ἡφαιστίων τὸν τοῦ Πατρόκλου· αἰνιττόμενος ὅτι καὶ αὐτὸς ὧν ἑῴμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὡς Πάτροκλος ὁ Ἀχιλλέως.

Περὶ Κλεομένους δόλου κατὰ τοῦ Ἀρχωνίδου. Κεφ. η.

Κλεομένης ὁ Λάκων τῶν ἑταίρων τῶν αὐτοῦ παλαιὸν Ἀρχωνίδην, κοινωνὸν ἐποιεῖτο τῶν πραγμάτων. ἐπόμνυσιν οὖν εἰ κατάσχοι, πάντα σὺν τῇ αὐτοῦ κεφαλῇ πράξειν. κατασχὼν οὖν τὴν ἀρχὴν, ἀποκτείνας τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ, καὶ ἀφελεῖνας τὴν κεφαλὴν, καὶ μέλιτι ἐνσκήψας ἐμβαλὼν, ὁπότε μέλλοι τι πράξειν, ἐξαγάγων προσκύψας ἔλεγεν ὅσα ἔπραξε, λέγων μὴ παραβαίνειν, μηδὲ ὀμνύειν, βουλόμενα δὲ μετὰ τῆς Ἀρχωνίδου κεφαλῆς.

Πῶς ὁ Τιμησίας ἐκὼν ἀπῆλθε τῆς πατρίδος. Κεφ. θ.

Τιμησίας ὁ Κλαζομένιος καλῶς ἡγεῖτο τῶν Κλαζομενίων. ὢν γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν. ὅσον μὲν ἐῶθει καπνύειν τοιούτων φθόνον, καὶ τοῦ Τιμησίου κατέκρατει. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ὀλίγον ἐμέλει φθονουμένῳ αὐτῷ· ἐπὶ δὲ πατρίδος ἐκεῖνο αὐτὸν ἐξελάσαι φασί. παῖδες ἦσαν διδασκαλείου, οἱ δὲ παῖδες ἀφιέντος ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἔπαιζον. γίνεται δὲ δυοῖν παίδοιν ὑπὲρ γραμμῆς φιλοτιμία, ἐν ᾗ ὁ εἷς ἐπώμοσεν, ὅτω ἐγὼ Τιμησίου τὸν ἐγκέφαλον ἐξαραξαίμι. ἐνταῦθα

incidisset contentio, alter iurabat.

AEgyptij dicunt, Sesostridem à Mercurio, solertiam & cõsilia didicisse.

De Laide. Cap. V.

LAis scortum, ut refert Aristophanes Byzantius, etiam † Axine dicta fuit. Quod eius cognomẽtum, morum & ingenij feritatem & sæuitiam redarguebat. † id est securis

De Marij & Catonis parentibus. Cap. VI.

OMnium risu digni sunt, qui maiorũ stemmata iactitant. siquidem in Romano populo, Marij quidem patrẽ ignoramus, ipsum uerò propter rerum gestarum magnitudinem admiramur. Catonis etiam senioris patrem si quis nosse uelit, multo studio requirat necesse est.

De Alexandro & Hephæstione. Cap. VII.

ALexander Achillis monumentũ coronauit, & Hephæstion Patrocli: significans, se ita charum Alexandro esse, ut Patroclus fuisset Achilli.

De Cleomenis dolo contra Archonidem. Cap. VIII.

CLeomenes Lacon assumpto uno ex familiaribus suis Archonide, eum consortem & adiutorem sui propositi fecit. Iurauit igitur ei, si uoti compos fieret, se omnia cum ipsius capite transacturum esse. Cum uerò potitus rerum esset, occiso socio, caput eius resectum uasi pleno mellis imposuit: & quotiescunq; aliquid agere instituisset, ad id inclinatus propositum narrabat: dicens se pactum nõ uiolare, neq; iusiurandũ fallere: etenim consilium se cum Archonidis capite capere.

Quomodo sponte discesserit è patria Timesias. Cap. IX.

TImesias Clazomenius benè iustéque Clazomenijs præerat. Etenim uir erat omni uirtutis genere ornatissimus. In uidia uerò quæ eiusmodi uiris uim adhibere consueuit, etiam in illum suam acerbitatem atque stimulum contulit. Et primum quidem, parum eum inuidia uulgi commouebat: Verùm hoc in causa fuisse, quamobrem patria pulsus sit, aiunt. Transibat quodam tempore per scholã, pueri uerò dimissi à præceptore ludis operam dabant: cumq; duobus de linea Sic ego Timesiæ cerebrum discusserim.

Hoc

Hoc audito, ille, putans se in nimia homi num inuidia positum esse, & uehementer à suis ciuibus odio haberi, siquidem & pueri odissent, nedum uiri, sponte atque ultrò è patria concesit.

Quòd primi excuderint monetam Aeginetæ. Cap. X.

AEginetæ quõdam plurimum inter uniuersos Grẹcos poterant, tempo ris fertilitatem & opportunitatem nacti. Copias enim nauales posidebant, & erãt potentissimi. sed & cõtra Persas emicue runt, & idcirco prima palma eis delata est. & primi nomisma percusserũt, quod ex ipsis nomen accepit, ut Aeginense no misma uocaretur.

De Pallantio colle, & Febris templo atq; ara. Cap. XI.

ROmani sub Pallãtio colle, Febri tem plum & aram coædificauerunt.

De adultero in Creta comprehen so. Cap. XII.

ADulter Gortynæ in ciuitate Cretæ deprehensus, & in iudicium adductus, criminisq; conuictus, lana coronabatur. Hæc uerò coronatio redarguebat eum esse hominem mollem, effœminatũ, & mulieribus se ornantem. † & æstimata est ei publicè quinquaginta staterũ summa: atq; ad turpissimam infamiam redacto, omnes ad gerendam in republica dignitatem uiæ intercludebantur.

† & uendebatur publicè staterib' quinquaginta.

Quomodo Gnathæna confutauerit loquacem. Cap. XIII.

VEnerat ex Hellesponto ad scortum Atticum Gnathænam, amator quidam, eius fama & nomine permotus. Cũ itaq; inter pocula plurima effutiret, & im portunus esse uideretur, interpellãs Gna thæna: Nũquid enim, inquit, tu te ex Hel lesponto uenire dixisti? cumq; annuisset: Cur igitur, inquit, primariam inibi ciuita tem ignoras? Qui cũ diceret, Et quæ tandem est illa? Sigeum, respondit. & artificiosè hoc nomine, futilem eius loquacitatem coërcuit. (σιγὴ enim silentiũ & taciturnitas apud Grẹcos appellatur.)

Ὅτι πρῶτοι ἐκόψαν Αἰγινῆται νόμισμα. Κεφ. ι.

Αἰγινῆταί ποτε ἐδυνήθησαν τὰ μέγιστα ἐν τοῖς Ἕλλησιν, ὄλβου καὶ χρόνων καὶ δικαιοσύνης λαχόντες. δυνάμει γὰρ ναυτικῇ ἐχρῶντο, καὶ ἦσαν μέγιστοι. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Περσικοῖς ἀγαθοὶ ἐγένοντο, καὶ διὰ ταῦτα καὶ τὴν ἀρετὴν ἠξιώθησαν. καὶ πρῶτοι νόμισμα ἐκόψαντο, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκλήθη νόμισμα Αἰγινᾶιον.

Περὶ Παλλαντίου λόφου, καὶ Πυρετοῦ ναοῦ, καὶ βωμοῦ. Κεφ. ια.

Ὅτι Ῥωμαῖοι ὑπὸ τὸν λόφῳ τὸν Παλλαντίῳ, Πυρετοῦ καὶ νεὼ, καὶ βωμὸν ἱδρύσαντο.

Περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ συλληφθέντος μοιχοῦ. Κεφ. ιβ.

Ὅτι ἐν Κρήτῃ ἐν Γορτυνίῃ μοιχὸς ἁλοὺς ἤγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ ἐστεφανοῦτο ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἀνὴρ ὢν, οὐ γυνὴ, καὶ εἰς γυναῖκας καλός. καὶ ἐπράσσετο δημοσίᾳ εἰς στατῆρας πεντήκοντα, καὶ ἀτιμότατος ἦν, καὶ ὀλιγοὶ οἱ μετ' αὐτὸν κίνδυνοι.

Πῶς ἡ Γνάθαινα ἐπαῖρα κατεσίγασε λάλον. Κεφ. ιγ.

Ἀφίκετο δὲ Ἑλλησπόντου πρὸς τὴν ἑταῖραν τὴν Ἀττικὴν τὴν Γνάθαιναν ἐρασὴς τις κλεινὸς ἀνήρ. πρὸς πότον δὴ πολὺς ἐπὶ λαλῶν, καὶ ἐς ὄκνον φορτικὸς· ὑπολαβοῦσα δὲ ἡ Γνάθαινα, Εἶπας οὐ σὺ μόνον τοῦτο λέγεις (ἔπην) ἥκειν δὲ Ἑλλησπόντου; τοῦ δὲ ὁμολογήσαντος· Καὶ πῶς ἔπην οὐκ ἔγνως τὴν ἐκεῖ πόλιν τὴν πρώτην; τοῦ δὲ ἀπόρου, καὶ τίς ὅδε; ἦν δὲ ἀπὸ Σιγείου· καὶ ἐμμελῶς δὲ τοῦ ὀνόματος κατεσίγασεν αὐτόν.

Περὶ τίνων τὰ σώματα ὡραῖα. Κεφ. ιδ.

Ἐρασμιώτατον καὶ ὡραιότατόν φασιν Ἕλλησιν ἦν γενέσθαι Ἀλκιβιάδην, Ῥωμαίων δὲ Σκιπίωνα. καὶ Δημήτριον τὸν πολιορκητὴν λέγουσιν ὥρας ἀμφισβητῆσαι.

Ἀλέ-

De quibusdam uenustate corporis excellentibus. Caput XIIII.

AMabilitate simul & forma maximè floruisse dicunt, apud Grẹcos Alcibia des: ex Romanis uerò Scipio. Demetriũ quoq; Poliorcetam, ferũt certasse de uenustate.

Αλέξανδρον ἢ τὸ φιλίππου ἀπραγμόνως ὡραῖον λέγουσι γενέσθαι. τὴν μὲν γὰρ ὄψιν αὐτοῦ, ξανθὴν ἢ οὖσαν, ὑπανθίζειν δέ τινα τοῦ ἄνθους φοβερὸν ἦθος Ἀλεξάνδρῳ λέγουσιν. Ὁ δὲ Ὅμηρος ὅταν οὓς καλοὺς θέλῃ λέγειν, δένδροις αὐτοὺς παραβάλλει: οἷόν φησιν ἀνέθρεψεν βλαστῷ ἴσον.

de uenustate. Alexãdrũ etiã Philippi filiũ sine curatione formæ, speciosum extitisse phibẽt. Capillos em̃ qui erant flaui, retortos ei fuisse. Ferunt tamẽ formidabile qdam in facie Alexandri infuisse. Homerus uerò, cum uult significare formosos, †arboribus eos comparat: uelut, Arboris ut uegetum germen, sic ille uigore Crescebat læto. † arborũ germinibus

Sic & Odysseæ 2. Vlysses de Nausicaa, Tale, inquit, olim in Delo φοίνικος νέον ὄρνυθος ἀνερχόμενον γνόησα.

Περὶ ἀρίστων πινῶν τοῖς παιδίοις τὴν πομπὴν. Κεφ. ιε.

De præstantissimis quibusdam uiris, qui cum pueris colluserunt. Cap. XV.

Τὸν Ἡρακλῆ λέγουσι τοὺς ἐν τοῖς ἄθλοις πόνους ἀναπαύειν τοῖς παιδιαῖς. ἔπαιζε γὰρ ὁ Διὸς καὶ Ἀλκμήνης μετὰ παιδίων πάνυ σφόδρα. διὸ καὶ ἡ Εὐριπίδης ἡμῖν ἐποίησε ποιήσας γὰρ αὐτὸν θεὸν λέγοντα: Παίζω, μεταβολὰς γὰρ πόνων ἀεὶ φιλῶ: λέγει δὲ τοῦτο παιδίον κατέχων. Καὶ Σωκράτης δὲ καταληφθὴ ποτὲ ὑπὸ Ἀλκιβιάδου παίζων μετὰ Λαμπροκλέους ἐπινηπίου.

HErculem aiunt labores, quos in certaminibus subibat, ludicris alleuasse. Ludebat autẽ ille Iouis & Alcmenæ filius cum pueris admodum. Sed & Euripides eundem deum introducit, & facit dicentem: Ludo, & laborum recreat gratissima Vicissitudo me: Dicit autem hoc, puerum tenens. Socrates etiam aliquando deprehensus est ab Alcibiade, ludere cum Lamprocle adhuc infante.

Ἀγησίλαος δὲ κάλαμον πόδας, ἵππον δύων μετὰ τοῦ ὑὸς παιδὸς ὄντος, καὶ πρὸς τὸν γελάσαντα εἶπε: Νῦν μὴ σιώπα, ὅταν δὲ γένῃ πατὴρ αὐτὸς, τότε δημαγωγήσεις πρὸς τοὺς πατέρας. ἀλλὰ καὶ Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, πολίτικός τε καὶ φιλόσοφος ἀνὴρ γενόμενος, πολλὰς ἔχων οἰκέτας, τοῖς αὐτοῦ παιδίοις πάνυ σφόδρα ἐτέρπετο, μετὰ τούτων παίζων. μάλιστα δὲ ἐφίλει τέρπεσθαι αὐτοὺς φ' τοῖς συμποσίοις.

Agesilaus uerò arundini insidens, equitabat cum filio puero. & cum quidam risisset, Nunc, inquit, tace: cum uerò & ipse pater euaseris, tunc patribus dicito. Sed & Archytas Tarentinus uir reipub. simul & philosophiæ studio deditus, cum seruis abundaret, maximè liberis eorum delectabatur, & cum uernis suis ludicra agitabat: plurimumq; inter conuiuia, illorũ præsentia delectari solebat.

Τίσι δι' ἀρετὴν ἀπήχθετο ὁ Ἀλέξανδρος. Κεφ. ις.

Quorum uirtuti Alexander infensus fuerit. Cap. XVI.

Ὅτι ἀπήχθετο Περδίκκᾳ Ἀλέξανδρος, ὅτι λῷ πολεμικός: Λυσιμάχῳ δὲ, ἐπεὶ στρατηγῶν ἀγαθός: Σελεύκῳ δ', ὅτι εὐσεβὴς ἦν. Ἀντιγόνου δὲ αὐτὸν ἐλύπει τὸ φιλότιμον. Πτολεμαίου δὲ ἦν ἡγεμονικῶν ἤχθετο, Πτολεμαῖος δὲ ἦν δεξιῶν.

PErdiccam oderat Alexander, quòd esset bellicosus: Lysimachum, quòd imperatoriæ artis peritus: Seleucũ, quòd forti animo esset. Antigoni uerò liberalitas eum offendebat, & Attali imperatoria dignitas, & Ptolemæi † prosperitas. †Potest & benignitas uel comitas conuertu.

Περὶ Δημητρίου εἰς ἑταίρας οἰκίαν φοιτῶντος. Κεφ. ιζ.

De Demetrio in ædes scorti cõmeante. Cap. XVII.

Ὅτι Δημήτριος τοσούτων ἐθνῶν ἡγεμονεύων, ἐφοίτα εἰς Λαμίας τῆς ἑταίρας σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ φορῶν τὸ διάδημα. οὐ χισον μὲν οὖν ἦν αὐτῷ, εἰ οἰκαδε μεταπέμψαιτο τὴν αὐθρωπον: ὁ δὲ πρὸς ἐκείνην ἐφοίτα φιλοφρόνως. ἀλλ' ἐγωγε Θεόδωρον τὸν αὐλητὴν πλείονος ἂν ποιησαίμην τοῦ Δημητρίου. ἐπεὶ τὸν μὲν Θεόδωρον μεταπέμπεται ἡ Λάμια, ὁ δὲ ὑπορρᾳδεῖ τὴν κλῆσιν.

DEmetrius tot gentium dominus, Lamiæ meretricis ædes cum armis & diademate frequentabat. Non exiguam sanè ei turpitudinem attulisset, si tantum eam in suam domum accersiuisset: at ille ipse studiose eam conuenit. Ego quidem pluris fecerim Theodorum tibicinem, quàm Demetriũ regem: siquidem ille uocatus à Lamia, uenire recusauit.

Quòd

Quòd Phaon formoſus fuerit.
Cap. XVIII.

PHaonẽ omnibus hominibus elegantia formæ prẽſtantem, Venus in lactucis abſcondit. Alij dicunt eum portitorẽ fuiſſe, & hoc officium ſubijſſe. Veniſſe autem aliquando Venerem traijcere uolentem. atq; illum neſcientẽ, quisnam eſſet, libẽter prompteq; recepiſſe, magnaq; diligentia, quoquò uoluiſſet, eam auexiſſe. Pro quibus meritis alabaſtrũ ei cum unguento dea donauit, quo unctus Phaon omnium hominum ſpecioſiſsimus euaſit, atq; eius amore Mitylenenſes fœminę captæ ſunt. Poſtremò deprehenſus in adulterio, trucidatus eſt.

De Sappho. Cap. XIX.

POetriam Sappho filiam Scamandronymi, Plato filius Ariſtonis, in doctis & ſapientibus numerat. Audio fuiſſe etiam in Lesbo Sappho aliam meretricẽ, non poetriam.

De luſcinia & hirundine.
Cap. XX.

HEſiodus teſtatur luſciniam ſolam ex omnibus auibus ſomni expertẽ eſſe, totamq; in uigilijs uerſari. Hirũdinem uerò nõ prorſus ſemperq; uigilare, ſed dimidium tantummodò ſomnum perficere. Has autem pœnas luunt propter facinus in Thracia perpetratum, in cœnam illam illicitam.

De Lacedæmoniorum fœminis.
Cap. XXI.

LAcedæmoniorum matronæ, quotquot audiuiſſent ſuos filios in pugna cecidiſſe, abire ſolebant, & inſpicere uulnera tam aduerſis, quàm auerſis corporibus inflicta: & ſi plura ex aduerſo eſſent facta, cũ gaudio, grauiq; & † terribili uultu, in maiorum auita monumenta filios deferebant. Sin alio loco uulnera accepiſſent, pudore ductæ, lachrymis confectæ, q̃ maximè poterant clandeſtina fuga diſcedebãt relictis mortuis, ut in communi ſepulchro humarent̃, aut furtim ſurreptos in domeſtica ſepulchra deportabãt.

† uenerando. Sic & Plato γυναίους & βλοσυρούς τὰ ἤθη dixit in bonam partem.

De Titormi & Milonis robore, & de quodã diuerbio. Cap. XXII.

MIlonem, elatum animum ob corporis robur gerentem, in Titormũ bubulcum aiunt incidiſſe. Cumq; uideret

ὅτι Φάων ὡραῖος ἦν.
Κεφ. ιη.

Τὸν Φάωνα κάλλιστον ἀνθρώπων ὄντα ἡ Ἀφροδίτη ἐν θεοδακίναις ἔκρυψε. λόγος δὲ ἑτέρως ὅτι ἦν πορθμεύς, καὶ ἔσχε τοῦτον ἐπιτήδευμα. ἀφικνεῖτο δέ ποτε ἡ Ἀφροδίτη διαπλεῦσαι βουλομένη: ὁ δὲ ἀσμένως ἐδέξατο, οὐκ εἰδὼς ὅς τις ἦν, ἀλλ' ὡς πολλῇ φροντίδι ἄγαγοι ὅποι ποτὲ ἐβούλετο. ἀνθ' ὧν ἡ θεὸς ἐδώρησε λάβαστρον αὐτῷ, ἐν ᾧ ἦν αὐτὴ μύρον, ᾧ χριόμενος ὁ Φάων ἐγένετο ἀνθρώπων κάλλιστος, καὶ ἦρων γε αὐτοῦ καὶ γυναῖκες αὐτοῦ καὶ Μιτυληναῖαι. τέ γε μὴν τελευταῖαι ἀπεσφάγησαν μοιχεύων ἁλούς.

Περὶ Σαπφοῦς. Κεφ. ιθ.

Τὴν ποιήτριαν Σαπφὼ τὴν Σκαμανδρωνύμου θυγατέρα, ταύτην μὲν Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος σοφὴν ἀναγράφει. πυνθάνομαι δὲ ὅτι καὶ ἑτέρα γέ τις Λέσβῳ ἐγένετο Σαπφώ, ἑταίρα ὁ πιήτρια.

Περὶ ἀηδόνος, καὶ χελιδόνος.
Κεφ. κ.

Λέγει Ἡσίοδος τὴν ἀηδόνα μόνην ἐν πάντων ἀμελεῖν ὕπνου, καὶ δι' ὅλης τελευτᾶν ἀγρυπνεῖν: τὴν δὲ χελιδόνα οὐκ εἰς τὸ παντελὲς ἀγρυπνεῖν, καὶ ταύτην δὲ ἀκριβολογεῖσθαι τοῦ ὕπνου τὸ ἥμισυ. πυνθάνομαι δὲ αἵδε ταύτην ἐκπονοῦσι διὰ τὸ πάθος τὸ ἐν Θρᾴκῃ καταβλωθὲν, τὸ εἰς τὸ δεῖπνον ἐκεῖνο τὸ ἄθεσμον.

Περὶ Λακεδαιμονίων γυναικῶν.
Κεφ. κα.

Αἱ Λακεδαιμονίων μητέρες ὅσαι ἵππων θανόντων τῶν παίδων αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ κεῖσθαι, ἀλλ' αὐταί γε ἀφικόμεναι τὰ τραύματα αὐτῶν ἐπεσκόπουν πότερα ἐμπροσθεν, καὶ τὰ ὄπισθεν. εἰ μὲν πλείω τὰ φανέντα, αἴδε γαυρούμεναι, καὶ σεμνὸν ἄρα καὶ βλοσυρὸν ὁρῶσαι, τοῖς παίδας εἰς τοὺς πατρῴους ἔφερον τάφους: εἰ δὲ ἑτέρως εἶχον τῶν τραυμάτων, ἐνταῦθα αἰδούμεναι, καὶ θρηνοῦσαι, καὶ ὡς ἐνὶ μάλιστα λαθεῖν ἀποδύσασαι, ἀπημάτονδε, καταλιποῦσαι τοὺς νεκροὺς ἐν τῷ πλησίον θάψαι, ἢ λαθραίως εἰς τοὺς οἰκείους οἴκους κομίζουσιν αὐτούς.

Περὶ Τιτόρμου ἰσχύος, καὶ Μίλωνος, καὶ παροιμίας τινός.
Κεφ. κβ.

Τιτόρμῳ φασὶ τῷ βουκόλῳ πυθέσθαι τὸν Κροτωνιάτην Μίλωνα μεγαλοφρονοῦντα διὰ τὴν ῥώμην τῶν σωμάτων. θεασά-

μενος

μλνος ὃν μέγαν τὸν Τίτορμον τὸ σῶμα ἰδεῖν, ἐβούλετο λαβεῖν αὐτοῦ ἰσχύος πεῖραν. ὁ δὴ Τίτορμος ἔλεγε μηδὲν μέγα ἰσχύειν. καταβὰς δὲ εἰς τὸν Εὔξεινον, λίθον λαμβάνει μέγιστον, καὶ πρῶτον μὲν ἕλκει αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν, εἶτα ἀπωθεῖ, καὶ δὶς καὶ τρὶς οὕτω ἐποίησε, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτὸν ἕως εἰς τὰ γόνατα. καὶ τέλος ἀράμενος ὤμου ἔφερεν ὅσον ἐπ' ὀργυιὰς ὀκτὼ, καὶ ἐρρίψεν. ὁ δὴ Κροτωνιάτης Μίλων μόλις τὸν λίθον ἐκύλισεν. Εἶτα δ' ἕτερος ἆθλος τοῦ Τιτόρμου: ὃς ἐπὶ τὸν ἀγέλαν ἦλθε, καὶ σὰς φυλάσσων, τὸ μέγιστον ταῦρον ἄγριον ὄντα λαμβάνει τοῦ ποδός: καὶ ὁ μὲν ἀφεῖναι ἐπειρᾶτο, οὐ μὴν ἐδύνατο. παρεῖντα δὲ ἕτερον πρὸ ἑτέρας χειρὸς σφαρπάσας τοῦ ποδὸς, ὁμοίως εἶχε. θεασάμενος δὲ ὁ Μίλων, εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας τείνας, ἔφατο, Ὦ Ζεῦ, μὴ οὗτος Ἡρακλεῖ ἕτερον ἐπέφερας; φασὶ ταῦθα ῥηθῆναι λέγουσι τὸν προοίμιον, Ἀλλ' οὗτος Ἡρακλῆς.

ret Titormi corpus aſpectu prægrande, uiriũ eius experimentũ ſumere uoluiſſe. Titormũ uerò, ſe nó admodũ robuſtum eſſe dixiſſe. Cum uerò ad Euenum deſcendiſſet, abiecta ueſte, maximæ molis lapidem primũ quidem ad ſe traxiſſe, deinde remiſiſſe, & hoc bis aut ter feciſſe: tum eum uſq; ad genua ſuſtuliſſe, atq; poſtremò ſublatũ in humeros, uſq; ad octo paſſus portaſſe, & proiecisſe. Milonem uerò Crotoniatã uix uolutare lapidẽ potuiſſe. Secundũ deinde Titormi certamen hoc erat: Ad gregem abijt, & ſtans in medio, maximũ feriſsimũq; taurũ pede prehendit, qui cum uellet effugere, non ualebat. Aliũ quoq; interim accedentẽ, attractum pede, manu altera ſimiliter tenuit. Quo uiſo, Milo palmas ad cœlũ extẽdit, O Iupiter, inquiẽs, num hunc alterũ Herculem nobis dediſti? Hinc ortum prouerbium aiunt, Hic eſt alter Hercules.

Euenus Aetoliæ fl. eſt, non procul Calydone, Plinius lib. 4.

Περὶ Κελτῶν εὐτολμίας. Κεφ. λγ.

Ἀνθρώπων ἐγὼ ἀκόω φιλοκινδυνωτάτους εἶναι οὓς Κελτούς. τῶν σωμάτων δὲν ὑποθέσεις ποιοῦνται οὐδὲ ἀνθρώπους οὐδὲ ἀποθανόντας φασὶ πολέμῳ καλῶς. οἱ μάχοντες δὴ ἐστεφανωμένοι, ἀλλὰ καὶ πρόπαλα ἐγείρουσιν, ἅματι τοῖς πεπραγμένοις σεμνυνόμενοι, καὶ ὑπομνήματα αὐτῶν τὰ ἀρετὰ ἀπολείπουσιν Ἑλληνικῶς. ὅτως δὲ αἰσχρὸν νομίζουσι τὸ φεύγειν, ὡς μηδὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν κατολισθαινουσῶν καὶ ἐμπιπτουσῶν πολλάκις ἀποδιδράσκειν: ἀλλὰ μηδὲ ὑπεκπραγμένων αὐτῶν, πρὸ λαμβανομένους τοῦ πυρός. πολλοὶ δὲ καὶ ἐπικλύζουσι τὸν θάλασσαν ὑπομένουσιν. εἰσὶ δὲ οἳ ὅπλα λαμβάνουσιν ἐμπίπτουσι τοῖς κύμασι, καὶ τὸν φορὰν αὐτῶν εἰσδέχονται, γυμνὰ τὰ ξίφη, καὶ τὰ δόρατα προσείουσιν, ὡσπερεὶ φοβῆσαι δυνάμενοι, ἢ πρῶσαι.

Celtarum audacia. XXIII.

OMnium hominũ ad ſubeunda pericula próptiſsimos eſſe Celtas audio. Proinde in honorẽ eorum, qui in prælijs fortiter occubuerunt, cantiones componunt, & coronati pugnas ineunt. Sed & trophæa ſtatuunt, ſimul gloriãtes rebus geſtis, ſimul Græcorũ more monimenta ſuæ uirtutis poſteritati relinquentes. Adeò uerò ducunt ignominioſum fugere, ut è corruentibus & †incidentibus ædibus ſæpe non effugiãt, ſed ne ardentibus quidem, ita ut incendio igniq; circumueniantur. Multi etiã inundans mare ſuſtinent. Quidam etiã in fluctus armati ſeſe inijciunt, & eorũ impetũ excipiunt, protenſis gladijs euaginatis, & haſtis uibratis perinde atque ſi uel terrere, uel uulnerare poſſent.

†collabentib.

Περὶ Σμινδυρίδου ἁβροδιαίτης, καὶ ὀψοφαγίας. Κεφ. λδ.

Σμινδυρίδην γὰρ Συβαρίτην λέγουσιν οὕτω τοσοῦτον τρυφῆς ὑποκεῖναι, ὡς εἰς Σικυῶνα αὐτὸν ἀφικέσθαι μνηστῆρα Ἀγαρίστης τῆς Κλισθένους, καὶ ἐπάγεσθαι χιλίους μὲν μαγείρους, ὁσάτους δὲ ὀρνιθοθηρὰς, καὶ ἁλιεῖς χιλίους.

De Smindyridæ delicijs circa cibos, & uoracitate. Cap. XXIIII.

SMindyridam Sybaritam uſq; adeò gulæ deditum fuiſſe perhibent, ut cũ procus ambiret Agariſtam Cliſthenis filiam, Sicyonem proficiſceretur: & mille coquos, totidemq; aucupes, atq; mille piſcatores adduceret.

Πολλοὶ τῶν ἀρίστων τίνων ὠφελήθησαν, καὶ †ἀπολαυσαν. Κεφ. λε.

A quibus multi clariſsimi uiri conſilijs aut doctrina inſtituti, fructũ aliquẽ ceperint. Cap. XXV.

†ἀπὸλαυσαν.

†Vtiles sibi hab.

ADiutores†habuerunt, Vlysses Alcinoũ, Achilles Chironẽ, Patroclus Achillem, Agamemnon Nestorem, Telemachus Menelaũ, & Hector Polydamantem. Item, quatenus ei paruêre, Troes Antenorẽ: & Pythagorici, à Pythagora sunt adiuti. Democritei, fructum ex Democrito perceperunt. Quòd si Socratem Athenienses audiuissent, omni ex parte beati fuissent, ac sapientiæ operã dedissent. Hieron Dinomenis filius, usus est Simonide Ceo, Polycrates Anacreonte, Xenophonte Proxenus, Antigonus Zenone. Mearũ

†πῶς δὲ μὴ, ut sit nota interrogationis post μεμνήσομαι.

etiam partiũ esse iudico, non minus meorum facere mentionem, quàm Græcorũ, siquidem & ego Romanus sum. Et Lucullus igitur usus est Antiocho Ascalonita, & Mecœnas Ario, & Cicero Apollonio, & Augustus Athenodoro. Plato uerò, qui me multum sapientia uincit, Iouem etiã habuisse aliquem à cõsilijs dicit: quẽ uerò, & quomodo, ab ipso discimus.

De quibusdam ebriosis. Cap. XXVI.

VInosissimi omnium hominum fuisse tradũtur, Xenagoras Rhodius, quẽ Amphoram uocabãt: Heraclides pugil: Proteas Lanicæ filius, cum Alexandro rege simul educatus. Alexander etiam ipse præ reliquis hominibus uinosus extitisse dicitur.

Quòd Hercules misericordem & benignũ sese erga hostes præbuerit. Cap. XXVII.

SIngulari mansuetudine ferunt Herculem in hostes suos fuisse. Primùm eñ ante hominum memoriã, mortuos suis ad sepeliendum reddidisse, ac liberè secureq; eis cadauera permisisse. cum eo tempore parũ occisos curare solerent, & canibus ad uescendũ relinquere. unde inquit Homerus: Canibus sunt præda relicta. Et, Vt canibus fierent lanianda uoluptas.

ide Suidam in Leocorio.

De Leocorio Athenienſiũ. Cap. XXVIII.

LEocoriũ Athenis erat templũ filiarum Leò sic dicti uiri: Praxitheæ, Theopæ & Eubulæ. Has pro salute† ciuitatis Mineruæ occisas esse, fama est, cum Leòs pater eas tradidisset propter oraculũ Delphicum: quod monebat, aliter non posse seruari urbem, nisi illæ mactarentur.

† id est, Athenarum.

Quid

Ωναντο ἀρα ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀλκίνου, καὶ Ἀχιλλεὺς Χείρωνος, καὶ Πάτροκλος Ἀχιλλέως, καὶ Ἀγαμέμνων Νέστορος, καὶ Τηλέμαχος Μενελάου, καὶ Ἕκτωρ Πολυδάμαντος. ᾧ οἷς αὐτῷ πρόσεχον, ὁ οἱ Τρῶες Ἀντήνορος. ὁ οἱ Πυθαγόρειοι μὲν ὠφελήσαι, Πυθαγόρου ἄνωντο: οἱ Δημοκρίτειοι δὲ συγγνόμενοι Δημοκρίτῳ, πολλῷ ἀπήλαυσαν. Σωκράτει δὲ εἰ προσεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, πάντα ἂν εὐδαίμονες, εἰ ἐφιλοσόφουν. ὁ Ἱέρων δὲ ὁ Δεινομένους, Σιμωνίδου τοῦ Κέου ἀπήλαυσε, καὶ Πολυκράτης Ἀνακρέοντος, ἢ Ξενοφῶντος Πρόξενος, καὶ Ἀντίγονος Ζήνωνος. τίνα δὲ μοι, καὶ τῶν ἐμοὶ προσηκόντων, ὀφελῶ ἤνεγκον, ἢ πόρ καὶ οἱ Ἕλληνες προσήκουσι, μεμνήσομαι, διαφέρει δέ μοι ὁ τούτων, εἶγε Ῥωμαῖός εἰμι, καὶ Λεύκολλος Ἀντιόχου τι ἄνατο τοῦ Ἀσκαλωνίτου. ὁ Μαικήνας Ἀρείου, ὁ Κικέρων Ἀπολλωνίου, καὶ ὁ Σεβαστὸς Ἀθηνοδώρου. Πλάτων δὲ ἐμοῦ μακρῷ τοι σοφώτερος ἂν, λέγει ὅτι ὁ Ζεὺς ἔχει σύμβουλον, τίνα δὲ καὶ ὅπως, παρ' ἐκείνου μανθάνομεν.

Περὶ οἰνοφλυγίας τινῶν. Κεφ. λς.

ΠΟτίσασθαι γεγόνασιν ἄνθρωποι, ὥσπερ φασὶ, Ξεναγόρας ὁ Ῥόδιος, ὃν ἐκάλουν Ἀμφορέα, καὶ Ἡρακλείδης ὁ πύκτης: καὶ Πρωτέας ὁ Λανίκης μὲν υἱὸς, Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ βασιλέως σύντροφος. καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος λέγεται πλεῖστον πιεῖν ἀνθρώπων.

Ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἥμερος ἐγένετο τοῖς ἑαυτοῦ πολεμίοις. Κεφ. κζ.

ΗΜερώτατά φασι, τὸν Ἡρακλέα πρὸς ἐνεχθῆναι τοῖς ἑαυτοῦ πολεμίοις. πρῶτον γὰρ τῶν πάλαι νεκροὺς ἀκηδόνους ἀκηδέναι ταφησομένους: ἐνθένδε τὸν τότε ὀλιγωρεῖν τῶν αὐτῶν ἀμυνομένων, καὶ ἀπολέπειν αὐτοὺς ἐκείνοις ἔδεσμα εἶναι: καὶ Ὅμηρος, Ἑλώρια τεῦχε κύνεσσι, καὶ Κυσὶ μέλπηθρα γενέσθαι.

Περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Λεωκορίου. Κεφ. λη.

ΛΕωκόριον Ἀθήνησιν ἐκάλεῖτο ὁ τέμενος τῶν Λεῶ θυγατέρων, Πραξιθέας, καὶ Θεόπης, καὶ Εὐβούλης. ταύτας δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως τῆς Ἀθηνᾶς ἀναιρεθῆναι λόγος ἔχει, ἐπισθόντος αὐτὰς τοῦ Λεῶ εἰς τὸν χρησμὸν τὸν Δελφικόν. ἔλεγε γὰρ μὴ ἂν ἄλλως σωθῆναι τὴν πόλιν, εἰ μὴ ἐκεῖναι σφαγιασθεῖεν.

τί

Τί εἶπεν ὁ Πλάτων περὶ Ακραγαντίνων πολυτελείας. Κεφ. λθ.

Πλάτων ὁ Αρίσωνος ἰδὼν Ακραγαντίνους, καὶ οἰκοδομοῦντας πολυτελῶς, καὶ ὁμοίως δειπνοῦντας, εἶπεν, ὅτι ἅρπα οἱ Ακραγαντῖνοι οἰκοδομοῦσι μὲν ὡς ἀεὶ βιωσόμενοι, δειπνοῦσι δὲ ὡς ἀεὶ τεθνηξόμενοι. λέγει δὲ Τίμαιος, καὶ ὅτι ἀργυραῖς λεκύθοις, καὶ σληγίσιν ἐχρῶντο, καὶ ἐλεφαντίνας κλίνας εἶχον ὅλας.

Περὶ Ταραντίνων οἰνοφλυγίας, καὶ Κυρηναίων τρυφῆς. Κεφ. λ.

Ταραντίνοις γὰρ ἔθος ἦν πίνειν μὲν ἀπ' ἐωθινοῦ, μεθύειν δὲ πρὸς πλήθουσαν ἀγοράν. Εἰς τοσοῦτον δὲ ἅρπα Κυρηναῖοι τρυφῆς ἐξώκειλαν, ὥστε Πλάτωνα παρεκάλουν ἵνα αὐτοῖς γράψῃ νομοθέτης: ὃν δὲ ἀπαξιῶσαι φασὶ, διὰ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ῥᾳθυμίαν αὐτῶν. Ομολογεῖ δὲ καὶ Εὔπολις ἐν τῇ Μαρικᾷ, † ὃς τὶς αὐτῶν εὐτελέστατον σφραγίδας εἶχε δέκα μνῶν. πρὸς δὲ θαυμάζεσθαι καὶ αὐτοὶ διαγλύφοντας αὐτοὺς δακτυλίους.

Περὶ διαφόρων οἴνων Ελληνικῶν. Κεφ. λα.

Φέρε οἴνων Ελληνικῶν ἀπὸ κατουσλῆς ἰόντων ἐν τοῖς παλαιοῖς, ὀνόματα καταλέξω ὑμῖν. Πράμνιόν τινα ἐκάλουν, †τερὸν δὲ λίβ ἅρπα ὥσπερ τῆς Δημήτρας, καὶ Χῖον οἶνον ἐκ τῆς νήσου, καὶ Θάσιον ἄλλον, καὶ Λέσβιον, καὶ ἐπὶ τούτοις γλυκύς τις ἐκαλεῖτο, πρέπων τῷ ὀνόματι τῇ γεύσει. καὶ Κρὴς ἄλλος: καὶ ἐν Συρακούσαις πόλιος, ἐκλήθη δὲ ἀπό τινος ἐγχωρίου βασιλέως. ἔπινον δὲ καὶ Κῷον οἶνον, καὶ οὕτως αὐτὸν ἐκάλουν, ὃν Ρόδιον ἐπὶ τὰ αὐτὰ ὀνομάζοντες.

Τί δὲ, οὐκ ἐκεῖνα τοῖς Ελλησι τρυφῆς ἀπόδειξις; μύρῳ γὰρ οἶνον μιγνύντες οὕτως ἔπινον, καὶ ὑπερλιαγκάζοντο πρὸς τοιαύτῃ χρήσει, καὶ ἐκαλεῖτο ὁ οἶνος μυρρίνιτης. μέμνηται δὲ αὐτοῦ Φιλιππίδης ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητής.

Περὶ Πυθαγόρου, Εμπεδοκλέους, Ιππίου, καὶ Γοργίου ἐνδύματος, καὶ ὑποδήματος. Κεφ. λβ.

Πυθαγόρας

Quid dixerit Plato de Agrigentinorum nimijs sumptibus. Cap. XXIX.

PLato filius Aristonis, cum uideret Agrigentinos magnis impensis ædificare, eodemq; modo cœnare: Agrigentini, inquit, ædificant, quasi semper uicturi: & comedunt, quasi semper morituri. Dicit autē Timæus, eos † lecythis argenteis & strigilibus usos esse, lectos totos eburneos habuisse. †guttis, ampullis

De Tarentinorū temulentia, & Cyrenensium luxu. Cap. XXX.

TArentinis à summo mane poculis indulgere mos erat, & eo tempore quo iam frequens est hominibus forum, ebrios esse. Cyrenenses uerò usq; adeò luxu se inquinauerant, ut cum Platonem accersijssent, ut sibi leges poneret, ipse recusarit, propter consuetam iam inde ab initio lasciuiam et dissolutionem eorum. Testatur etiam Eupolis in †Marica, contemptissimos apud eos, & abiectissimos decē minarū precij sigilla habuisse. Mirabili etiam arte sculpebant annulos. †comœdia sic inscripta

De uarijs Græcorum uinis. Cap. XXXI.

AGe recensebo uobis Græcorum uinorū genera, quæ fuerunt apud ueteres laudatissima, & potissimùm celebria. Pramnium quoddam appellabant, quod erat sacrum Cereri: & Chium uinū, ab insula sic dictum: & aliud Thasium & Lesbium. & præter hæc aliud Dulce uocabatur, sapore etiam referens: & aliud Creticum, & Syracusis Polium, quod sic nuncupatum est ab eius terræ monarcha quodam. Bibebant etiam Coum uinum, quod sic à regione denominabāt, quemadmodum Rhodium. †ἑτερὸς δὲ λίβ ἅρπα οὕτως. Vide Lexicon Phauorini.

Quid? An uerò non hæc certa sunt indicia luxus Græcorum? uinum enim unguento mixtum bibebant, & suprà quàm satis esset aut necessitas postularet, hac mixtione utebantur. Vocabatur autē uinum Myrrhinites. Meminit eius Philippides comicus poeta.

De Pythagoræ, Empedoclis, Hippiæ & Gorgiæ uestimentis, & calceamentis. Cap. XXXII.

PYthagoras Samius alba ueste amicie batur,& gestabat coronam auream, atq; anaxyrides. Empedocles uerò Agri gentinus purpura utebatur, & calceis æneis. Hippiam uerò & Gorgiam purpureis uestibus amictos, in publico uersatos esse fama est.

id est, femoralia, subligacula, brachias.

Πυθαγόρας ὁ Σάμιος λίνοις ἐσθῆτι ἤσκητο, καὶ ἐφόρει στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἀναξυρίδας. Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος ἁλουργῷ ἐχρήσατο, καὶ ὑποδήμασι χαλκοῖς. Ἱππίαν δ', καὶ Γοργίαν φασὶ πορφυραῖς ἐσθῆσι πεποιῆσθαι διαβρήδην λόγος.

Quòd Romani Pyrrhi medici, contra ipsum regem insidias non admiserint. Cap. XXXIII.

CIneas medicus Pyrrhi, ut perhibent, clàm literas ad senatum Romanum scripserat, quib. pecunias petebat, & pollicebatur se Pyrrhum pharmacis interempturum. At illi promissionem hanc repudiarunt. Etenim Romani uirtute fortes esse didicerunt: non technis, calliditate, uel insidijs hostem debellare. Sed & Cineæ consilium sententiamq; Pyrrho regi aperuerunt.

Ὅτι οἱ Ρωμαῖοι τὴν τοῦ ἰατροῦ τοῦ Πύρρου ἐπιβουλὴν ὑπεσήκαντο. Κεφ. λγ.

Κινέας ὁ Πύρρου ἰατρός φασι, πρὸς τὴν βουλὴν τὴν Ρωμαίων ἐγραψε δι' ἀπορρήτων, καὶ ἃ ἐπράχθη μάτα, καὶ ἐπαιχνεῖτο ἀποκτείνειν φαρμάκοις τὸν Πύρρον: οἱ δὲ ὑπεσήκαντο τὴν ἐπιβουλήν. διὰ ἀρετὴν γὰρ ἴσασι Ρωμαῖοι ἀγαθοὶ εἶναι: ἀμὴ δόλῳ καὶ τέχνῃ, καὶ ἐπιβουλῇ καταγωνίζεσθαι τὸν ἐχθρόν. ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ δὴ Πύρρῳ τὴν γνώμην τοῦ Κινέου διέφηναν.

De Pausaniæ & Apellis amoribus. Cap. XXXIIII.

CVm multi ueterum amores memoriæ literisq; proditi sunt, tum præ cæteris hi. Pausanias uxorem suã uehementer amauit. Apelles uerò concubinã Alexandri, nomine Pancastam, genere Larissæam, cum qua primùm Alexander rem habuisse dicitur.

Περὶ Παυσανίου καὶ Ἀπελλοῦ ἐρώτων. Κεφ. λδ.

ΕΡωτες ἦσαν τῶν ἀρχαίων πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι οὓς μνήμης ἐξίωσαν, καὶ οὗτος δὲ οὐκ ἄκυρος. Παυσανίας μὲν γὰρ ἦρα τῆς αὐτοῦ γυναικός. Ἀπελλῆς δὲ ὁ τῆς Ἀλεξάνδρου παλλακῆς, ἧς τὸ ὄνομα ἦν Παγκάστη, ἐκ δὲ γένους Λαρισσαίας ἦν: ταύτης καὶ πρώτης φασὶν, ὁ Ἀλέξανδρος ὠμίλησεν.

De Periandris, Miltiadis, Sibyllis, & Bacidibus. Cap. XXXV.

DVo fuerunt Periandri, philosophus alter, alter tyrãnus. Miltiadæ tres, unus qui Cherronesum condidit, alter Cypselli filius, tertius Cimonis. Sibyllæ quatuor, Erythræa, Samia, Aegyptia, Sardiana. Alij sex adhuc his addunt, ut uniuersæ sint decem: in quibus numerãt Cumanam, & Iudæam. Bacides tres, primus Græcus, alter Athenienſis, tertius Arcas.

Περὶ Περιανδρων, Μιλτιαδῶν, Σιβυλλῶν, Βακίδων. Κεφ. λε.

ΟΤι δύο Περίανδροι, ὁ μὲν σοφὸς ἦν, ὁ δὲ τύραννος. καὶ Μιλτιάδαι τρεῖς, ὁ τὴν Χερρόνησον κτίσας, καὶ ὁ Κυψέλου, καὶ ὁ Κίμωνος. Σιβύλλαι τέσσαρες, ἡ Σαμία, ἡ Αἰγυπτία, ἡ Σαρδιανή. οἱ δὲ φασι, καὶ ἕτεραι ἓξ, ὡς εἶναι τὰς πάσας δέκα, ὧν εἶναι καὶ τὴν Κυμαίαν, καὶ τὴν Ἰουδαίαν. Βάκιδες τρεῖς, ὁ μὲν Ἕλλην, ὁ δὲ Ἀθηναῖος, ὁ δὲ, Ἀρκάς.

De numero filiorum Niobes. Cap. XXXVI.

VEteres scriptores de numero filiorũ Niobes non uidentur consentire. Homerus sex numerat, & totidem filias. Lasus uerò bis septem dicit. Hesiodus no uendecim: nisi fortè non sunt Hesiodi illa carmina, sicut multa quoque alia falso ipsi attribuuntur. Alcman decem ponit. Mimermnus uiginti, & Pindarus totidẽ.

Περὶ ἀριθμοῦ Νιόβης παίδων. Κεφ. λς.

ΕΟίκασιν οἱ ἀρχαῖοι οὐδὲν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περὶ Νιόβην παίδων μὴ συμφέρειν ἀλλήλοις. Ὅμηρος μὲν ἓξ λέγει, καὶ τοσαύτας κόρας, Λάσος δὲ δὶς ἑπτὰ λέγει, Ἡσίοδος δὲ ἑνδέκα καὶ δέκα. εἰ μὴ ἄρα οὐκ εἰσὶν Ἡσιόδου τὰ ἔπη, ἀλλ' ὡς πολλὰ καὶ ἄλλα κατέψευσαι αὐτοῦ. Ἀλκμὰν δὲ δέκα φησὶ, Μίμερμνος εἴκοσι, καὶ Πίνδαρος τοσούτους.

De

Περὶ

περὶ Ἀλεξάνδρου ἐν ἀπορίᾳ τροφῶν γενομένου, καὶ πως ἔνιοι κῶμαι διὰ τὸν καπνὸν ἐάλωσαν.

Κεφ. λζ.

ΑΛέξανδρος ὅτε Βῆσσον ἐδίωκεν ἐπ' ἀπορίᾳ γενόμενος τροφῶν, αὐτός τε ἥψατο τῶν καμήλων, καὶ τοῖς ἄλλοις, οἱ σὺν αὐτῷ. ὥν τε ξύλων αὐτοὺς ἐπιλιπόντων, ὠμὰ τὰ κρέα ἤσθιον. ἐπεκούφιζε δὲ αὐτοῖς τὸ σίλφιον πολὺ ὄν, ὡς τε τὰς σάρκας σωνεκπέπειν.

ΕΝ δὲ τῇ Βακτριανῇ οἱ στρατιῶται αὐτὰς τὰς κώμας κατελάμβανον, ὅπου οἰκοῦντες ἐκ τοῦ καπνοῦ †σωιόντου, καὶ τὸν χιόνα ἀφαιροῦντου τῶν θυρῶν.

†σωιζόντου

Περὶ ἵππων τῶν Σακῶν καί τινων ἐθῶν αὐτῶν. Κεφ. λη.

ΟΙ Σακῶν ἵπποι ἐὰν ἀκροβάλῃ τις τὸν δεσπότην αὐτῶν ἀναβῆναι αὐτὸν παρέσκευκεν. ἐὰν δέ τις γῆμαι βούληται τὴν θέτον, μονομαχεῖ τῷ παιδίσκῃ. ἢν κρατήσασα μὲν, αἰχμάλωτον ἀγάγεται, καὶ κρατεῖ αὐτοῦ, καὶ ἄρχει· ἐὰν δὲ νικηθῇ, ἄρχεται. οὐ μονομαχοῦσι δὲ ἄχρι νίκης, ἀλλὰ μέχρι θανάτου. πενθοῦσι δὲ οἱ Σάκαι, εἰς οἴκους τινὰς ἀποκρύπτους, καὶ κατασκίους ἀκρεμόνας ποιοῦνται.

De equis moribusq; quibusdam Sacarum. Cap. XXXVIII.

SAcarũ equi, si qui sessore excusserint, subitò consistunt, ut rursum ascendere possit. Quod si quis puellam uxorem ducere cupit, pugnam cum ea suscipit: & si illa superior sit, captiuum abducit, atque imperium in eum tenet: sin inferior, regitur ab ipso. Certant autẽ non de uita, sed de uictoria. Sacæ cum in luctu uersantur, in speluncas umbrosásque quasdam domos sese abscondunt.

Περὶ Περδίκκα εὐτολμίας, καὶ λεαίνης.

Κεφ. λθ.

ΠΕρδίκκας ὁ Μακεδὼν ὁ συστρατευσάμενος Ἀλεξάνδρῳ, ὅτως ἄρα ἦν εὐτολμος, ὥς ποτε εἰς σπήλαιον παρελθεῖν, ἔνθα εἶχεν εὐνὴν λέαινα, μόνος· καὶ τὴν λέαιναν οὐ κατέλαβε, τοὺς γε μὴν σκύμνους αὐτῆς κομίζων παρῆλθε, καὶ ἐδόξεν ὧν τούτῳ θαυμάζεσθαι ὁ Περδίκκας. πιστεύεται δὲ ὁ μόνος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀλκιμώτατόν τε, καὶ συσμαχώτατον εἶναι θηρίον ἡ λέαινα, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς βαρβάροις. φασὶ γοῦν τὴν Σεμίραμιν τὴν Ἀσσυρίαν, ὃν ἔποτε εἶλε λέοντα, ἢ πάρδαλιν κατέκτανεν, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' εἰ λεαίνης ἐγκρατὴς ἐγένετο, μεγαλοφρονῆσαι.

De Perdiccæ audacia & leæna. Cap. XXXIX.

PErdiccas Macedo, qui secutus est Alexandrum in bellis, usq; adeò fuit audax, ut aliquãdo in speluncã leænę latibulum solus introiret. Verùm leænã ipsam nõ deprehendit, sed catulos eius secũ exportauit: & magnam hominũ admirationem Perdiccas hoc facto meruit. Etenim non solũ apud Græcos robustissimum & bellicosissimũ animal leæna putatur esse, uerumetiam apud Barbaros. Proinde dicũt, Semiramidẽ Assyriã, nõ si quãdo leonem cepisset, aut pardalim, similém ue ferã interfecisset, sed si leænã esset nacta, animum extulisse, sibiq; in eo placuisse.

Περὶ τῶν τῷ Ξέρξῃ ἐπομένων ἐφοδίων.

Κεφ. μ.

ΤΑπὶ ἄλλα ἐφόδια εἵπετο τῷ Ξέρξῃ πολυτελείας, καὶ ἀλαζονείας πεπληρωμένα, καὶ δὴ καὶ ὕδωρ ἠκολούθει τὸ ἐκ τοῦ Χοάσπου. ἐπεὶ δ' ἔν τινι ἐρήμῳ τόπῳ ἐδίψησαν, οὐδέπω τῆς θεραπείας ἥκουσης, ἐκηρύχθη τῷ στρατοπέδῳ εἴ τις ἔχει ὕδωρ ἐκ τοῦ

De commeatu, qui sequebatur Xerxem. XL.

CVm alij commeatus magnificentia et ostentatione pleni sequebantur Xerxem, tum etiam aqua ex Choaspe simul uehebatur. Cum uerò in loco deserto sitirent, neq; adhuc adessent impedimenta, proclamatũ in exercitu est, si qs aquã

de Choaſpe haberet, ut regi eam bibendam daret. & inuentus eſt quidã, qui pauxillum haberet, idq; putridum. Bibit igitur illam Xerxes: & eum qui dederat, in benefactoris loco habuit: quoniam niſi illa fuiſſet inuenta, perijſſet liti.

De Protogene pictore. Cap. XLI.

PRotogenes pictor, toto ſeptennio in pingendo Ialyſo cõſumpto, tandem ſummã manum impoſuit. Eum cum cerneret Apelles, primùm ſubſtitit mutus, et ſtupefactus inopinata atq; admirabili cõtemplatione: Deinde reſpiciens, Labor quidem, inquit, magnus eſt, & item artifex excellens, uerùm operi gratia non ineſt: quam ſi homo conſecutus eſſet, labor eius cœlum attingeret.

De quibuſdã hominibus à feris enutritis, & educatis. Cap. XLII.

CYrum Mandalæ filiũ, à cane fuiſſe enutritũ fama refert. Telephũ Agaues & Herculis filiũ, à cerua: Peliã Neptuni & Tyrûs filium, ab equa. Sed & Alopes Priamiq; filiũ Alexandrũ, ferunt ab urſa educatum eſſe: Aegiſthum uerò Thyeſtæ & Pelopiæ filium, à capra.

Qui ex obſcuris clari nobilesq; euaſerint. Cap. XLIII.

DArium Hyſtaſpæ filiũ audio Cyri pharetrophorum extitiſſe. ultimus uerò Darius, qui ſuperatus ab Alexandro eſt, ſerua natus fuerat. Archelaus Macedonum rex, ſerua Simicha progenitus erat. Menelaꝰ uerò Philippi auus in ſpurijs numerabatur: huiusq; filius Amyntas, miniſter Aeropæ & ſeruus eſſe creditus eſt. Perſeus, quẽ Paulus Romanus expugnauit, natiõe Argiuꝰ erat, & parente quodã ignobili ꝓgnatus. Eumenes uerò patre inope & †tymbaulo fuiſſe creditur. Antigonus Philippi filius, qui & unoculus erat, unde Cyclops appellatꝰ eſt, Polyſperchæ famulus erat, & latrocinia exercuit. Themiſtocles uerò, q̃ Barbaros nauali prelio fudit, ſolusq; deorũ uoces in oraculis ꝓditas explicare potuit, Threſſę cuiuſdã filius erat, quę †Abrotonus appellata eſt. Phociõ cognomẽto Iuſtus, patrẽ habuit artificẽ cochleariũ. Demetriũ Phalereũ, è familia Timothei & Cononis uernam prouenisſe ferũt. Hyperboli uerò, Cleophontis & Demadę, tametſi principes in Athenien-

†tibicine

†Habroton'

τοῦ Χοάσπου, ἵνα αὐτῷ βασιλεῖ πίῃ. καὶ εὑρεθὴς ἐν βραχεῖ, καὶ σεσηπὸς ἦν. ἐπεὶ οὖν τοῦτο ὁ Ξέρξης, καὶ εὐεργέτησε τὸν δόντα ἐνόμισεν, ὅτι οὐκ ἀπώλετο τῇ δόσει, εἰ μὴ ἐκεῖνος εὑρέθη.

Περὶ Πρωτογένους τοῦ ζωγράφου. Κεφ. μα.

Πρωτογένης ὁ ζωγράφος τὴν Ἰάλυσὸν φασιν, ἐπὰ ἔτεσι διατελῶν γράφων, ἐκτελέσαι. ὃν Ἀπελλῆς ἰδὼν, τὸ μὲν πρῶτον ἔσκ ἄφωνος, ἐκπλαγεὶς τῷ παραδόξῳ θέᾳ. ἔπειτα ἀπιδὼν ἔφη, καὶ ὁ πόνος μέγας, καὶ ὁ τεχνίτης, ἀπολείπεταί γε μὲν τὴν χειρογίας ἡ χάρις, ἧς ὁ ἀνὴρ εἰ τύχοι, ὁ πόνος αὐτοῦ τῷ οὐρανῷ ψαύσει.

Περὶ ἄλλων ἀνθρώπων τῶν θηρίων τραφέντων. Κεφ. μβ.

Κύρον μὲν Μανδάνης ἐθηλυπετὴ φασι, λύκων. Τήλεφον δὲ τὸν Ἀγαύης καὶ Ἡρακλέους, ἔλαφος. Πελίαν μὲν Ποσειδῶνος, καὶ Τυροῦς, ἵππος. Ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀλόπης Ἀλεξάνδρου μὲν Πριάμου τοῦ ἄρκτου φασὶ τραφῆναι. Αἴγισθον δὲ μὲν Θυέστου καὶ Πελοπίας, τοῦ αἰγός.

Τίνες ἐξ ἀσήμων περιφανεῖς γεγόνασι. Κεφ. μγ.

Δαρεῖον ἀκούω μὲν Ὑστάσπου φαρετροφόρον Κύρου γενέσθαι. ὁ δὲ τελευταῖος Δαρεῖος τοῦ Ἀλεξάνδρου νικηθεὶς, δοῦλος ἦν. Ἀρχέλαος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς δοῦλος ἦν τοῦ Σιμίχης. Μενέλαος ὁ Φιλίππου πάππος εἰς οὐ νόθος ἐνομίζετο. ὁ δὲ τούτου υἱὸς Ἀμύντας, ὑπηρέτης Αἰρόπης, καὶ δοῦλος ἐπεπίστευτο. Περσεὺς δὲ ὃν καθεῖλε Παῦλος ὁ Ῥωμαῖος, Ἀργεῖος μὲν γένος ἦν, ἀδόξου δὲ Γένους υἱός. Εὐμένης δὲ πατρὸς ἄπορος, καὶ τυμβαύλου πεπίστευται γενέσθαι. Ἀντίγονος ὁ Φιλίππου, ὁ καὶ ἑτερόφθαλμος, καὶ ἐκ τούτου Κύκλωψ προσαγορευθεὶς, αὐτουργὸς ἦν Πολυσπέρχοντος, καὶ ἐλῃστεύετο. Θεμιστοκλῆς δὲ, ὁ τοὺς βαρβάρους κατὰ ναυμαχίας, καὶ μόνος σωτηρίας τὰς τῶν θεῶν φωνὰς τοῖς χρησμοῖς φωνὰς, ὁρᾶσθαι υἱὸς ἦν, καὶ ἐκαλεῖτο ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἀβρότονον. Φωκίων δὲ ὁ χρηστὸς ἐπικληθεὶς, πατρὸς μὲν δοῦλος ἦν ἐργαζομένου ἦν. Δημήτριον δὲ τὸν Φαληρέα οἰκότριβα γενέσθαι λέγουσιν ἐκ οἰκίας Τιμοθέου, καὶ Κόνωνος. Ὑπερβόλου δὲ, καὶ Κλεοφῶντος, καὶ Δημάδου, λαὶ τοι πρώτων γενομένων τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων,

ναίων, οὐδεὶς αὖ ἔπαι ῥᾳδίως οὗ πατέρας. Καλλικρατίδας γεμὼ καὶ Γύλιππος, καὶ Λύσανδρος γ' Λακεδαιμονίᾳ μόθακὸν ἐκαλοῦντο: ὄνομα ᾗ ὧν ἅμα τοῖς ἴδιοις ὑπόρων, οὓς σωφρονίσειν παρ' αὐτοῖς οἱ πατέρες συναγωνισόμενος γ' τοῖς γυμνασίοις. ὁ δὲ συγχωρήσας τὸν Λυκοῦργον, τοῖς ἐμμένασι τῇ τῶν παίδων ἀγωγῇ πολιτείας Λακωνικῆς μεταλαγχάνειν. Καὶ Ἐπαμινώνδας δὲ πατρὸς ἦν ἀφανοῦς. Κλέων δὲ ὁ Σικυωνίων τύραννος κατάπον τις ἦν.

† catapōtista, fortè carnifex

De quibusdā longo tēpore uersatis in Siciliæ lithotomijs. Cap. XLIIII.

Περὶ τῶν γ' λιθοτομίας τὰς Σικελίας πολὺν χρόνον διατριψάντων. Κεφ. μδ'.

IN Sicilia lapidicinę extabant longitudine unius stadij, latitudine duorum plethrorum. In eo loco tamdiu quidā homines tenebantur, ut inibi matrimonia contraherēt, & sobolē educarēt. & quidā ex eorū liberis ciuitatē nunq̄ uiderāt. quod si uenissent Syracusas, & equos sub iugo cōiunctos uidissent, adeò perterrebātur, ut cū clamore uociferatiōeq̄ aufugerēt. Pulcherrima, iucūdissimaq̄ earū spelunca Philoxeni poētæ cognomentū habebat, in qua cū uersaretur, Cyclopem (ut ferunt) omniū suorū poēmatū præstantissimum elaborauit: paruipendens supplicium à Dionysio sibi constitutū, & cōdem nationem, sed in ipsis miserijs & ęrumnis musicam artem exercuit.

Plethrum est mensura centum pedū, uel sexta pars stadij.

De Mida, Platone, & Pindaro, infantibus. Cap. XLV.

Περὶ Μίδα, Πλάτωνος, καὶ Πινδάρου, νηπίων. Κεφ. με.

ΦΡύγιοι μὲν ταῦτα ἄδουσι λόγοι. Μίδου τοῦ Φρυγὸς ἔτι νήπιος καθευδόντος, μύρμηκας εἰσέρπειν εἰς τὸ στόμα, καὶ πάνυ φιλοπόνως καὶ φιλέργως εἰσφέρειν αὐτοῦ πυρούς. Πλάτωνος δὲ μελίττας εἰς τὸ στόμα, λυρίου ἐργάζεσθαι. καὶ Πινδάρου τῆς πατρῴας οἰκίας ἐκτεθέντι, μελίττας τροφοὶ ἐγένοντο, ἀντὶ τοῦ γάλακτος παρατιθεῖσαι μέλι.

De prodigio Dionysij monarchiā portendente. Cap. XLVI.

Περὶ συμβόλου μοναρχίαν τῷ Διονυσίῳ δηλώσαντος. Κεφ. μς'.

DIonysium Hermocratis filiū, aiūt, flumen equo traiecisse: cumq̄ in luto equus laberetur, eum desilijsse, & ripæ cōpotem esse factum: atque sic relicto postmodum equo, quasi non amplius suo, discessisse. Cum autē sequeretur equus, & hinniret, reuersum esse. cumq̄ apprehenderet eius iubam ad ascēdendum, apum

Διονύσιον ᾗ τὸν Ἑρμοκράτους λέγουσι ποταμὸν διαβαίνειν. ἐφερε ᾗ αὐτὸν ἵππος. κἀ ὁ μὲν ἵππος ἐν τῷ τέλματος ὤλισθαινεν: ὁ ᾗ ἀπηδήσας, τὸ ὄχθης ἐλάβετο, κἀ ἀπῆν, ὡς οὐκέτι τὸν ἵππον ὄντα αὐτοῦ ἀπολιπών. ὁ δὲ ἀκολούθησε, καὶ χρεμετίσαντα ἐπέστρεψεν αὐτόν. καὶ ἐπὰν ἐλάβοιτο αὐτὸ τῆς χαίτης, καὶ ἐμέλλων ἀναβαίνειν, καὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ πρόσπαιε μελίττων πλῆθος.

examen continuò manum circumdediſſe. atque de his interroganti, reſpondiſſe Dionyſio Galeotas, monarchiam ea re præſignificari.

De Ariſtomache, Dionis uxore. Cap. XLVII.

DIonyſius in exilium è Sicilia Dionẽ pepulit, uxoré uerò eius Ariſtomachen & ipſius filium cuſtodiuit. Pòſt repugnantem fœminam ſatelliti ſuo ſui obſeruantiſſimo Polycrati, in coniugẽ tradidit. Is natione Syracuſius erat. Dion uerò cũ fugato ad Locrenſes Dionyſio Syracuſas cepiſſet, Arete ſoror ipſius eũ affata eſt, & interceſsit. Ariſtomache uerò eã ſequens pudore ꝓhibita, occultabat ſe, neq; tanq̃ maritũ audebat alloqui: quoniam coacta per uim, cõnubij legé erga ipſum uiolarat. Poſtq̃ autẽ eius cauſam defendiſſet Arete, neceſsitateq; coactam à Dionyſio diceret, Dion admiſit uxorem & filium, miſitq; eos in domum ſuam.

De poëmatibus Homeri. Cap. XLVIII.

INdi uernacula lingua deſcripta Homeri poemata cantare ſolebant. Item Perſarum reges: ſi modò eos, qui de his referunt, fide dignos iudicamus.

Quòd Phocion ſuis malefactoribus facilè dederit ueniã. Cap. XLIX.

PHocion Phoci filius, qui ſæpè multúq; ſuam operã in bellis imperator patriæ præſtiterat, morti adiudicatus eſt. Cumq; in carcerem coniectus, iamiam cicutã bibiturus eſſet, porrigente ipſi calicẽ lictore, atq; amici familiares q; accedentes rogarent, quid præcepti filio relinqueret: Hoc, inquit, ei mando, ne cum iniurię memoria rependat Athenienſibus hanc propinationem, quã ego nunc bibo. Qui uerò eum uirum non laudandum admirandumq; cenſeat, is mihi prorſus nihil ſapere, aut intelligere uidetur.

De Lacedæmonijs, nullam operam liberalibus diſciplinis impendendentibus. Cap. L.

LAcedæmonij literarum omnino rudes erant. ipſis enim curæ erant exercitia corporũ, & arma. Si quãdo uerò doctrinarum auxilio opeq;, uel ægrotantes, uel delirãtes, aut alioqui publica calamitate affecti indigerẽt, accerſebãt homines peregrinos,

πλῆθος. ἐφασαν δὲ οἱ Γαλεῶται πρὸς τὸν Διονύσιον ἱερόμηνον εἶναι τοῦτον, ὃν τὰ τῶν μοναρχίαν σημαίνει.

Περὶ Ἀριστομάχης, Δίωνος γυναικός. Κεφ. μζ.

Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος ὁ Σικελίας Δίωνα, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ Ἀριστομάχην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ παῖδα ἐφύλαττεν. ὕστερον δὲ τὴν γυναῖκα ἄκουσαν σωφρονοῦσαν αὐτὸς παντὸς μᾶλλον θεραπεύσῃ τῇ πολυκράτους γυναικὶ δίδωσι, συρακόσιον ὄντα τὸ γένος. Δίωνα δὲ παραλαβὼν συρακόσιος ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς Λοκροὺς Διονυσίου, φυγῆς ἕνεκα ἦν μὲν Ἀρήτη ἡ τοῦ Δίωνος ἀδελφὴ, πρόσοιδε γὰρ αὐτόν· ἡ δὲ Ἀριστομάχη εἴπετο δι' αἰδοῦς ἐγκαλυπτομένη, καὶ ὁ τολμῶν προσιέναι οὐκ ἦν αὐδρα, ἐπεὶ βιασθεῖσα, ὑπὸ θεσμοῦ δὴ πρὸς αὐτὸν εὐνῆς ὁ διεφύλαξεν. ἐπεὶ δὲ ἐπαύσατο ἡ Ἀρήτη, τῶν ἐκ τοῦ Διονυσίου αὐτὸς ἀναγκῶν καταλείψασα, ὁ Δίων προσαγάγετο τὴν γυναῖκα, καὶ τὸν παῖδα, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἐπέμψεν.

Περὶ τῶν Ὁμήρου ποιημάτων. Κεφ. μη.

Ὅτι Ἰνδοὶ τῇ πατρίῳ φωνῇ τὰ Ὁμήρου μετεγράψαντο ἄδουσιν οὐ μόνοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Περσῶν βασιλεῖς, εἴ τι χρὴ πιστεύειν τοῖς ἐπὶ τούτων ἱστορῆσι.

Ὅτι ἀμνησίκακος ὁ Φωκίων. Κεφ. μθ.

Φωκίων ὁ τοῦ Φώκου πολλάκις στρατηγήσας, κατεγνώσθη θανάτου, καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἡνίκα ἔμελε πιεῖσθαι τὸ ἡμέριον. ἐπεὶ δὲ ἄφιξεν ὁ δήμιος τὴν κώνειον, οἱ προσήκοντες ἤροντο εἴ τι λέγοι πρὸς τὸν υἱόν. ὁ δέ, Ἐπισκήπτω αὐτῷ μηδὲν Ἀθηναίοις μνησικακήσαι τῶν ἐπ' αὐτῷ φιλοτιμίας, ἣν νῦν πίνω. ὃς δὲ ἂν ἐπαινεῖ τὸν τοιοῦτον ἄνδρα, δοκεῖ μοι μέγα ὁ τοιοῦτος φρονεῖν οὐδέν.

Περὶ Λακεδαιμονίων μὴ ἐπιτηδευσάντων παιδείας ἐχόντων. Κεφ. ν.

Λακεδαιμόνιοι μουσικῆς ἀπείρως εἶχον. ἐμέλησε γὰρ αὐτοῖς γυμνασίων, καὶ ὅπλων. εἰ δέ ποτε ἐδεήθησαν δὴ ἐκ μουσῶν ἐπικουρίας, ἢ νοσήσαντος, ἢ πάθους τινὸς δημοσίᾳ παθόντος, μετεπέμποντο ξένους ἄνδρας

οἵων

οἷον ἰατρούς, ἢ κατὰ Πυθόχρηστον. μετεπέμψαντό γε μὴν Τέρπανδρον, καὶ Θάλητα, καὶ Τυρταῖον, καὶ τὸν Κυδωνιάτην Νυμφαῖον, καὶ Ἀλκμᾶνα, αὐλῳδὸς γὰρ ἦν. καὶ Θουκυδίδης δὲ ὁμολογεῖ, ὅτι μὴ ἐπαιδευσμένους περὶ παιδείας ἔχοιεν, φησὶ λέγειν πρὸς Βρασίδου. λέγει γὰρ ὅτι ἦν ἀδύνατος ἀπᾶν ὡς Λακεδαιμόνιος οἷον ὡς ἂν ἰδιώτης.

Περὶ τοῦ τύφου Μενεκράτους, καὶ πῶς ὁ Φίλιππος ἐγέλασεν αὐτόν.

Κεφ. να.

ΜΕνεκράτης ὁ ἰατρὸς εἰς τοσοῦτον προῆλθε τύφου, ὥστε ἑαυτὸν ὀνομάζειν Δία. ἀπέστειλε δέ ποτε ἐπιστολὴν Φιλίππῳ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ, τοιαύτην: Φιλίππῳ Μενεκράτης ὁ Ζεὺς οὗ πράττειν. ἀντέγραψε δὲ καὶ ὁ Φίλιππος. Φίλιππος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Συμβουλεύω σοι πρὸς ἀγειν σεαυτὸν εἰς τοὺς ἐν Ἀντίκυραν τόπους. ἐνίησι δὲ ἅμα διὰ τούτων ὅτι παραφρονεῖ ὁ ἀνήρ.

Εἰσία ποτὲ μεγαλοπρεπῶς ὁ Φίλιππος, καὶ δὴ καὶ σῦραν εἶδε θοίνην ἐκέλευσε. καὶ ἰδίᾳ μὲν αὐτὸς ἐκέλευσε παρεσκευάσθη. καὶ κατακλιθέντι θυμιατήριον παρέθηκε, καὶ ἐθυμιᾶτο αὐτός. οἱ δὲ λοιποὶ εἰσιῶντο, ἐν μὲν μεγαλοπρεπὲς τὸ δεῖπνον. ὁ τοίνυν Μενεκράτης τὰ μὲν πρῶτα φιλοφρονήσει, καὶ ἔχαιρε τῇ τιμῇ. ἐπεὶ δὲ ἐν μικρὸν ὁ λιμὸς περιῆλθεν αὐτὸν, καὶ ἐπλεγχετο ὅτι μὲν αὖθρω πος, καὶ ταῦτα εὐήθης, ἀναστὰς ἀπῆν ᾤχετο, καὶ ἔλεγεν ὑβρίσθαι, ἐμμελῶς πάνυ τοῦ Φιλίππου τὴν ἄνοιαν αὐτοῦ ἐκκαλύψαντος.

Τίσι τὰς Ἀθήνας ἔικασεν ὁ Ἰσοκράτης.

Κεφ. νβ.

ΙΣοκράτης ὁ ῥήτωρ ἔλεγεν ταὐτὸν τὴν Ἀθηναίων πόλεως, ὁμοίαν εἶναι ταῖς ἑταίραις. καὶ γὰρ ἐκείνους μὲν ἁπάντων ἐρᾶν τὴν ὥρας αὐτῶν, βούλεσθαι σωθῆναι αὐτὰς, ὁμοῦ δὲ μηδένα εὐτελῶς οὕτω † προφρονεῖν, ὡς ἐπομένας αὐ σωφρονήσαι τινὶ αὐτῶν. καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν φιλεῖσθαι μὲν ὑπ' ἐνίων, καὶ κατά γε δόξαν πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀφείσθαι: φρονήσαι δὲ, ἀσφαλῆ μηκέτι εἶναι. ἐνίησι δὲ διὰ τούτων τοὺς ἐπιχωριάζοντας αὐτῇ συκοφάντας, καὶ τὰς ἐν τῷ δήμῳ γοητείας τῶν ἐπιβουλῶν.

Περὶ τῶν τῆς μεγίστων πολέμων πρόφάσεων. Κεφ. νγ.

peregrinos, ut medicos, aut uaticinium Apollinis. Accersiuerunt autem Terpandrum, Thaletem, Tyrtęum, Cydoniatam Nymphæum, & Alcmanē qui tibicen erat. Et Thucydides refert, imperitos fuisse doctrinæ & literarū, cum dicit de Brasida. Inquit enim, eum dicendi imperitū fuisse, utpote Lacedæmonium, non aliter quàm idiotam quendam.

De ostentatione Menecratis, & quomodo Philippus eum derisserit. Cap. LI.

MEnecrates medic⁹ adeò superbia tur gebat, ut seipsum Iouē appellaret. Mi sit aūt aliquando literas ad Philippū Macedonum regem in hæc uerba: Philippo Menecrates Iupiter salutem. ad ea rescripsit Philippus: Philippus Menecrati sanitatem, Consulo ut ad Anticyram te conferas. Significauit his latenter, hominem non esse sanæ mentis.

Aliquando lautissimum conuiuium instruxit Philippus, ad quod illum etiā inuitauit, seorsimq; mensam ei iussit apparari, & apponi acerram, suffitumq; fieri. Reliqui uerò epulabātur, eratq; admodum opipara cœna. Menecrates itaq; primùm ferebat, gaudebatq; honore: postquā uerò paulatim fames obreperet, & homo esse conuinceretur, isq; uanus & stolidus, consurgens discedebat, sesecq; iniuria affectum querebatur, festiuissimè Philippo stultitiam eius redarguente, & in lucem proferente.

Quibus similes dixerit Athenas esse Isocrates. Cap. LII.

ISocrates Rhetor de Athenienſium ciuitate dicere solebat, eam scortis simillimam esse. Etenim qui illarū uenustate caperentur, uelle quidem omnes rem cum ipsis habere: neminem tamen esse tam sui ipsius contemptorem, qui matrimoniū † αὐτὸ τοῦ-
cum illis iungere dignetur. Atq; Athenienſium ciuitatē ad peregrinandū in ea iucundissimam esse, omnibusq; totius Græciæ ciuitatibus præstantiorem: ad inhabitandum uerò, non item securam ac tutā esse. Innuebat his uerbis, domesticos in ea sycophantas, atq; eorum qui se populares uideri uellent, insidias. ρι φρονεῖν

De maximorum bellorum initijs & causis. Cap. LIII.

MEuerò non clàm eſt, maximorũ ſæpe bellorũ tenuiſsima cõtemptiſsimaq; principia uiſa fuiſſe. Perſicũ em̃ ex Mæandrij Samij cum Athenienſibus diſſidio, ortũ duxiſſe perhibẽt. Peloponneſium uerò, propter Megarenſium tabellã. Sacrum uerò quod uocabatur, ab exactione iudiciorum Amphictyonũ. Chæronenſe, Athenienſibus cum Philippo contendentibus, neq; capere uolentibus.

Quomodo Ariſtoteles Alexandrum iratum ad manſuetudinẽ reuocare conatus ſit. Cap. LIIII.

ARiſtoteles Alexandrũ excandeſcentem ira placare uolés, & ſedare ſummam indignationẽ, hæc ad eum ſcripſit: Excandeſcentia & ira non erga pares, ſed erga meliores exiſtere ſolet: tibi uerò nemo par eſt.

†ἥττονας

Ariſtot. cõſulens Alexandro, quæ fieri cõueniret, cum multis magnas utilitates attulit, tum patriam dirutam à Philippo exædificauit.

† κατάκωσι

De ijs q̃ apud Libycos uel ab elephãtis perimunt̃, uel inter uenandũ pugnandúm ue intereũt. Cap. LV.

Meminit & Cælius Antiquarum lect. 18.38.

LIbyci eos qui ab elephantis, uel in uenationibus, uel in prælijs interfecti ſunt, honorificis ſepulturis proſequunt̃, hymnosq; in honorem eorum cantillãt. Eſt aũt hoc argumentũ hymnorum, ut dicãt eos ſe fortes uiros præbuiſſe, qui tantæ beſtiæ reluctari ueriti non ſint. Dicunt enim glorioſe uitam cum morte commutaſſe, id demum monumentũ eſſe laudatiſsimum ei, qui terræ mandatur.

Quid Diogenes de Megarenſibus pronunciarit. Cap. LVI.

DIogenes Sinopẽſis multis uerbis inertiã & inſcitiã Megarenſiũ inuehebat̃, dicebatq; ſe Megarenſis alicuius arietem eſſe malle, quàm filium. Quo ſignificabat, Megarenſes pecoris diligentiorẽ curam gerere, quàm liberorum.

De prodigijs quæ Thebanis apparuerunt, Alexandro copias ad urbem admouente.

CVm Alexander exercitum ad urbẽ Thebanorum adduceret, ſigna prodigiaq; dij ipſis miſerunt, pronuncian-

tes,

Ἐμὶ δὲ οὐ λίληθεν ὅτι τῶν μεγίστων πολέμων αἱ ἀρχαὶ δοκοῦσί πως εὐκαταφρόνητοι γεγονέναι. τὸν μὲν γὰρ Περσικὸν, ἐκ τῆς Μαιανδρίου τοῦ Σαμίου πρὸς Ἀθηναίους διαφορᾶς τῇ ἀρχῇ λαβεῖν φασι, τὸν γε μὴν Πελοποννησιακὸν ἀπὸ τῶν Μεγαρέων πινάκιον. τὸν δὲ ἱερὸν καλούμενον, ἐκ τῆς ἀσπράξεως τῶν δικῶν τῶν Ἀμφικτυόνων. τὸν δὲ ἐν Χαιρωνείᾳ, φιλοναικησάντων Ἀθηναίων πρὸς Φίλιππον, καὶ λαβεῖν ὀ θελησάντων.

Πῶς ὁ Ἀριστοτέλης Ἀλέξανδρον ὀργιζόμενον πραΰναι ἐπαίρασιν.

Κεφ. νδ.

Ἀλέξανδρον Ἀριστοτέλης ὀργιζόμενον πραΰναι βουλόμενος, καὶ παῦσαι χαλεπαίνοντα πολλὰ, τοιαῦτί πως αὐτῷ γέγραφεν. Ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ ὁ πρὸς ἴσους, ἀλλὰ πρὸς οὓς †ἥρακλέους γίνεται: σοὶ δὲ οὐδεὶς ἴσος.

† ἥττονας

Ἀριστοτέλης τὰ δέοντα συμβουλεύων Ἀλεξάνδρῳ, πολλοῖς ὠφέλιμος γέγονεν, ἔς τε καὶ τὴν πατρίδα † κατοίκησι κατεσκαμμένην ὑπὸ Φιλίππου.

† κατάκωσις

Περὶ τῶν παρὰ Λίβυσιν ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, ἢ ἐν ταῖς θήραις, ἢ ἐν ταῖς μάχαις ἀναιρεθέντων.

Κεφ. νε.

Τοὺς ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, ἢ ἐν ταῖς θήραις ἢ ἐν ταῖς μάχαις ἀναιρεθέντας, οἱ Λίβυες θάπτουσι λαμπρῶς, καὶ ὕμνους τινὰς ᾄδουσιν. ἔστι δὲ τοῖς ὕμνοις ἡ ὑπόθεσις ἐκείνη: ἀγαθοὺς ἄνδρας τοῦτον λέγει οὐκ ἀντιπάλους γενομένους θηρίῳ τοσούτῳ. λέγει γὰρ καὶ τὸ εὐδόξως ἀποθανεῖν, εὐτάφιον εἶναι τοῦ θαπτομένου.

Τί ἔλεγε ὁ Διογένης περὶ Μεγαρέων.

Κεφ. νς.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἔλεγε πολλὰ, τῆς ἀμαθίας, καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν τῶν Μεγαρέων διαβάλλων. καὶ ἐβούλετο Μεγαρέως ἀνδρὸς ἱερεῖον εἶναι μᾶλλον, ἢ υἱός. ἐνίττετο δὲ ὅτι τῶν θρεμμάτων ποιοῦνται πρόνοιαν οἱ Μεγαρεῖς, τῶν παίδων δὲ οὐχί.

Περὶ τεράτων τοῖς Θηβαίοις πεφαινομένων Ἀλεξάνδρου ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν ἄγοντος.

Κεφ. νζ.

Ἡνίκα Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐπὶ τὰς Θήβας ἦγε τὴν δύναμιν, οἱ μὲν θεοὶ σημεῖα αὐτοῖς, καὶ πρὸ αὐτῶν ἀπέστειλον, πεσημαίνοντες

μαίνοντ' ἂν τὰς περὶ αὐτὸν ὅσον οὐδέπω τύχας. οἱ δ', ὡς ᾤοντο γὰρ Ἰλλυριοῖς Ἀλέξανδρον τεθνᾶναι, πολλὰ καὶ βλάσφημα εἰς αὐτὸν ἀπερρίπτουν. ἡ μὲν γὰρ τῶν Ὀγχηστῶ λίμνη φοβερὸν ἦχον αὐτεδίωκε, καὶ συνεχῆ, καὶ τὰ ὁρμήματα ἐώκει· ἡ δὲ περὶ τὸν Ἰσμηνὸν καὶ αὐτὰ τὰ τείχη ῥεύσια λιμνῶν, καλουμένη Δίρκη, καθαρῶ, καὶ ἡδεῖ ῥεύσει ὕδατι πᾶρα πάντα τὸν πρόσθεν χρόνον, ἄφνω καὶ παρ' ἐλπίδα αἵματος αὐτεπλήσθη. Μακεδόσι δὲ ἐπίσδυνον Θηβαῖοι ἀπειλῶν τὸ δαιμόνιον.

Ἐν δὲ τῇ πόλει ναῷ Δήμητρος, ἀράχνη τῇ τοῦ προσώπου τοῦ ἀγάλματος ὑφαίνει τῷ ἑαυτῆς τέχνῳ, καὶ τὸν ἴσον ὃν εἴωθεν ἐργάζεσθαι. Τὸ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς καλουμένης Ἀλαλκομενηίδος ἄγαλμα αὐτομάτως κατεφλέχθη, πυρὸς μὴ προσχθέντος, καὶ ἄλλα πολλά.

Περὶ Διωξίππου. Κεφ. νη.

Διώξιππος Ὀλυμπιονίκης ἀθλητὴς ὁ Ἀθηναῖος, εἰσήλαυνεν εἰς τὰς Ἀθήνας τῇ τὸν νόμον τῶν ἀθλητῶν. συνέρρει τοίνυν τὰ πλήθη, καὶ ἄλλου ἀλλαχόθεν ἐκπρεμανύμενος ἐθεῶντο αὐτόν. ἐν δὲ τοῖς γυνὴ κάλλει διαπρέπουσα ἀπλώτως τῇ θέᾳ. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Διώξιππος, πάραχρῆμα ἐτυφλώθη τὸ κάλλος, καὶ διετέλεσεν ἀπλέπων τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπιστρεφόμενος, καὶ εἰς πολλὰς τὸ πρόσωπον ἀλλάττων χροιάς. ἐκ δὴ τούτων πολλοῖς ἐγένετο καταφωρος, μὴ ἐρᾶν τῆς ἰδίας τὸν ἄνθρωπον. μάλιστα δὲ † δι' αὐτὸ τὸ πάθος κατέγνω. χρυσοῦν κάτοπτρον κορινθιουργὲς ἐπιπράσκετο Διογένης ὁ Σινωπεύς· καὶ πῶς σοῦ πλησίον, Ὁρᾶτε (εἶπε) τὸν ἀθλητὴν ὑμῶν τὸν μέγαν τοῦτον παιδίσκης ἐκτραχηλιζόμενον.

Περὶ ἀληθείας, καὶ εὐεργεσίας. Κεφ. νθ.

Πυθαγόρας ἔλεγε, δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδόσθαι κάλλιστα, τό, τε ἀληθεύειν, καὶ τὸ εὐεργετεῖν. καὶ πῶς συνίθη ὅτι καὶ ἔοικε τοῖς θεῶν ἔργοις ἑκάτερον.

Περὶ Διονυσίου, καὶ Φιλίππου. Κεφ. ξ.

Συνουσία ποτὲ ἐγένετο Διονυσίῳ τῷ δευτέρῳ, καὶ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου. πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς εἰκὸς, καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπερρύησαν, ἐν δὲ τοῖς καὶ ἐκεῖνος;

tes imminentem eis cladem. At illi cum Alexandrum apud Illyrios uita defunctũ esse audirent, multa blasphemaq; conuicia in eum conijciebant. Nam palus Onchesti sonitũ horribilẽ, continuumq; edidit, †ita ut portus & stationes cõtremiscerent. Fons itẽ, qui secundũ Ismenũ, ipsaq; mœnia est, nomine Dirce, cũ reliquo omni tempore, pura dulciq; lympha fluxisset, repentè præter spem omnium sanguine impleta est. qua re Thebani deos Macedonibus exitium minitari credebant.

† Sic Vulteius, Græca obscura sunt, & forte corrupta.

Tum in ciuitate in delubro Cereris, aranea, †iuxta faciem imaginis, suam artem exercuit, consuetamq; telam duxit. Simulacrum etiam Mineruæ Alalcomeneidis cognominatæ, spontanea flãma cõbusta est, nullo igni subiecto. atque alia innumerabilia eiusmodi contigerunt.

† supra uel per

De Dioxippo. Cap. LVIII.

Dioxippus pugil Olympionices Athenensis, cum more pugilum Athenas introiret eques, magnaq; hominum multitudo confluueret, atq; alius aliunde spectandi cupiditate depẽderet, in ijs fœmina forma decẽtissima, uisum accurrerat. Quam uidens Dioxippus, subitò pulchritudine uictus, indesinenter fixos in mulierem oculos habuit: conuersusq;, & uultu in plurimos colores mutato, animaduersus est ab omni multitudine, non oscitanter, neq; ociose fœminã contemplari. Maximè uerò hũc eius affectũ redarguit Diogenes Sinopensis. Etenim aureũ speculũ operis Corinthij uendebatur, in quo ille (demonstrato pugile) dicebat ad proximos: En, pugilem uestrum magnũ, quem admodum puella ei ceruicem cõfringit.

† Videtur hîc & paulò pôst aliquid mutãdum.

De ueritate & beneficijs. Cap. LIX.

Pythagoras dicebat, hæc duo diuinitus hominibus data esse longè pulcherrima: ueritatem amplecti, & beneficijs operam dare. & addebat, utrunque cum deorum immortalium operibus cõparari posse.

De Dionysio & Philippo. Cap. LX.

Conuenerant aliquando Dionysius secundus, & Philippus Amynta natus. Proinde cũ in multos alios sermões, ut assolet, delaberentur, tum in reliquis etiam

etiam incidebant illa. Philippus Dionysi um rogabat, quomodo, cũ tantum regnũ accepisset à parente, non id defendisset & conseruasset. Qui respondens nõ ineptè: Non, inquit, mirum, quoniam reliqua mihi pater omnia reliquit, fortunã uerò solam, qua ea parauerat & tutatus fuerat, non item.

ἐκεῖνο: ἤρετο ὁ Φίλιππος τὸν Διονύσιον, πῶς τοσαύτην παρὰ τοῦ πατρὸς λαβὼν ἀρχὴν, εἶτα οὐ διεσώσατο αὐτήν. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐκ ἔξω μέλους, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα μοι κατέλιπεν ὁ πατὴρ: τὴν δὲ τύχην, ἣ ταῦτα ἐκτήσατο καὶ διεφύλαξεν, οὐκ ἔπ.

De Boreæ uenti honore. Cap. LXI.

Περὶ Βορρᾶ αὐτίμου τιμῆς.

Κεφ. ξα.

ADuersus Thurios nauigabat Dionysius, cõtraq; ipsos trecentas naues agebat. Boreas uerò ex aduerso reluctãs, nauigia confringebat, & uniuersas nauales eius copias delebat. Ex eo rem diuinam Boreæ faciendam Thurij instituerunt, & publicis decretis ciuem suũ pronunciarunt, atq; domum certam facultatesq; ei assignauerunt, singulisq; annis sacrificia obtulerunt. Non igitur Athenienses ipsum soli benefactorem suum & fautorem putarunt, sed etiam Thurij auxiliatorem eum, amicumq; scripserunt. Pausanias uerò idem Megalopolitas refert fecisse.

Θουρίοις ἐπέπλει Διονύσιος, καὶ τριακοσίας ἦγεν ἐπ' αὐτοὺς ναῦς ὁπλιτῶν πεπληρωμένας. Βορρᾶς δὲ αὐτιπνεύσας τὰ σκάφη συνέτριβε, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ τὴν ναυτικὴν ἠφάνισεν. ἐκ δὴ τούτων οἱ Θούριοι τῷ Βορρᾷ ἔθυσαν, καὶ ἐψηφίσαντο εἶναι τὸν αὔτιμον πολίτην: καὶ οἰκίαν αὐτῷ, καὶ κλῆρον ἀπενείμαντο, καὶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπετέλουν αὐτῷ. οὕτω Ἀθηναίοις μόνοις εὐεργέτην αὐτὸν νομίζομεν, ἀλλὰ καὶ Θουρίοις εὐεργέτην αὐτὸν ἐπέγραψαν. Παυσανίας δέ φησιν, ὅτι καὶ Μεγαλοπολίταις.

Lex Persica de regis consiliarijs. Cap. LXII.

Νόμος Περσικὸς περὶ τῶν συμβουλευόντων τῷ βασιλεῖ.

Κεφ. ξβ.

ETiam illa Persarũ consuetudo erat, ut si quis de rebus† obscuris ambiguisq; consilium regi dare uellet, super aureo latere staret: atq; si bona salubriaq; in medium consuluisse uideretur, latere in consilij præmium accepto discederet. nihilominus tamen flagris cędebat, si contrariũ regi dixisset. meo quidem iudicio, libero uiro iniuriam pro mercede rependere, non est æquum.

† secretioribus.

Νόμος καὶ οὗτος Περσικός: ἐάν τις μέλλῃ τῶν ἀπρεπεστέρων, καὶ τῶν ἀμφιλόγων συμβουλεύειν βασιλεῖ, ἐπὶ πλίνθου χρυσῆς ἑστηκε: καὶ ἐὰν δόξῃ παραινεῖν τὰ δέοντα, τὴν πλίνθον λαβὼν ἀπέρχεται. μαστιγοῦνται δὲ ὅμως ὅτι αὐτεπάγγελτα βασιλεῖ. αὐθαίρετα δὲ ἐλευθέρῳ κατὰ γε τὴν ἐμὴν κρίσιν, οὐ κατ' ἀξίαν ἀντικρίνειν δεῖ τοῖς τοῦ μισθοῦ τὴν ὕβριν.

De Archedice scorto. Cap. LXIII.

Περὶ Ἀρχεδίκης ἑταίρας.

Κεφ. ξγ.

ARchedicen quidam deperibat meretricem Naucratidem. At illa fastuosa, nimisq; illiberalis erat, & mercedem largam poscebat: cumq; accepisset, paulisper commercio eius qui numerârat, indulgebat: deinde refugiebat. Cum igitur deperiret eam adolescens, nec potiri adamata posset, quandoquidem non admodum erat opulentus, per somnium cum illa rem habuit: & confestim cupiditate iuuenis liberatus est.

Meminit huius meretricis Athenæus libro 13.

Ἀρχεδίκης τις ἠράσθη τῆς ἐν Ναυκράτει ἑταίρας. ἡ δὲ λῶν ἐπεφάνη, καὶ δεινῶς φορτική, καὶ ἀβρούς ἤτει μισθούς, καὶ λαβοῦσα πῶς ὀλίγον ἀνωμίλησε τῷ δέοντι, εἶτα ἀπέκλινεν. ἰαθεὶς οὖν νεανίσκος αὐτῆς, καὶ τυχὼν μὴ δυναμένος, ἐπεὶ μὴ πάνυ λῶν πλούσιος, ὄναρ αὐτῇ συνεγένετο, καὶ πρᾶγμα ἐπαύσατο τῆς ἐπιθυμίας.

De Alexandro mortuo. Cap. LXIIII.

Περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου νεκροῦ.

Κεφ. ξδ.

ALexander Philippi & Olympiadis filius, cum Babylone animã egisset, mortuus

Ὁ Φιλίππου καὶ Ὀλυμπιάδος Ἀλέξανδρος ἐν Βαβυλῶνι τὸν βίον καταστρεψάμενος, νεκρὸς

νεκρὸς ἐκεῖθ, ὁ τοῦ Διὸς παῖς λέγων. ἡγ σὺν ἀπαντα-
ζόντων τοῖς τῶν Βασιλέως τε τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, πα-
φῆς ἄμοιρος ἦν, ἧς μεταλαγχάνουσι καὶ οἱ
σφόδρα ταπεινοὶ, τῶν φύσεως τῶν κοινῆς ἀ-
παιτούσης μηκέτι ζῶντα κατακρύπτειν. ἀλλ'
ὅτος γε τριάκοντα ἡμέρας κατελέλειπτο
ἀκήδης, ἕως Ἀρίσανδρος ὁ Τελμισσεὺς θεό
λητος γνώμην, ἢ ἐκείνου ἄλλης συμ-
φορᾶς καταχρεθεὶς, ἦλθεν εἰς μέσους τοὺς Μα-
κεδόνας, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, πάντων τῶν
ἀεὶ τοῦ βασιλέως ὑπὸ ἀμφὶ τοὺς ἀεὶ Ἀλέ-
ξανδρον γεγονέναι, καὶ ζῶντα, καὶ ἀποθανόν-
τα. λέγει ἄρα τοὺς θεοὺς πρὸς αὐτῶν, ὅπ ἄρα
ἡ ὑποδεξαμένη γῆ τὸ σῶμα φίλον τὸ πρῶτον
ἔκτησεν ἢ ἐκείνου ψυχὴ, πανόδυ ἀμέμπτως τε
ἔσαι, καὶ ἀπόρθητον ὑπὸ παντὸς πολέμου. ταῦτα μα-
θόντες πολλῷ εἰσφέρουσι φιλονεικίαν ἕ-
καστος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν βασιλείαν, τὸ †ἀγώ-
γιμον τοῦ ἄγαν σπουδῇ, ἵνα κρείττονι ἐ-
χοι, βασιλείας ἀσφαλοῦς καὶ ἀκλινοῦς ὑπάρχον.
Πτολεμαῖος δὲ, εἴπερ χρὴ πιστεύειν, τὸ σῶμα
ἀφειλκύσατο, καὶ μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν Ἀλεξαν-
δρου πόλιν τὴν κατ' Αἴγυπτον ἐκόμισε. καὶ οἱ
μὴ ἄλλοι Μακεδόνες τὴν ἡσυχίαν ἦγον. Περ-
δίκκας ἢ αὐτὸς διώκειν ἐπεχείρησεν, ὁ τοσοῦ-
τον δὲ ἔμελε τούτῳ τοῦ εἰς Ἀλέξανδρον πολυ-
ωρίας, καὶ τοῦ εἰς τὸν νεκρὸν ὁσίας, ὅσον τὰ πρὸ
λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀρισάνδρου ἀνέφλεγεν αὐ-
τόν, καὶ ἀνέπτυεν. ἐπεὶ δὲ κατέλαβε τὸν Πτολε-
μαῖον, ὡσὲρ τὸν νεκρὸν μάχη καρτερὰ πανυ
σφόδρα ἐγένετο: ἀδελφὴ πρόπερ πνὰ τοῦ ὑ-
πὲρ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐν Τροίᾳ, ὅπερ Ὁμηρος ᾄ-
δει, λέγων ὡσὲρ Αἰνείαν τὸν Ἀπόλλωνα εἰς μέ
σους ἐμβαλεῖν τοὺς ἥρωας. ἀνέσειλε ἢ τὴν ὁρ-
μὴν τοῦ Περδίκκα ὁ Πτολεμαῖος. εἴδωλον γὰρ
ποιησάμενος ὅμοιον Ἀλεξάνδρῳ, κατεσκό-
μησεν ἐν δὴ τῇ βασιλικῇ, ἐν ᾧ τὰ Φίλιππου ἀξιο-
ζήλωτα. εἶτα τοῦτον ἀναπαύσας ἐπὶ μίαν τῶν
Περσικῶν ἁμαξῶν, τὸν ἐπ' αὐτῷ καθεσκεύασε
φέρετρον μεγαλοπρεπῶς ἀργύρῳ, καὶ χρυ
σῷ, καὶ ἐλέφαντι. καὶ τὸ μὲν ὄντως Ἀλεξάνδρου
σῶμα, λιτοῖς καὶ ὡς ἔτυχε πανυπεμψε κρυ
πταῖς ὁδοῖς, καὶ ἀπρίπτοις. ὁ δὲ Περδίκκας κα
ταλαβὼν τὸ τοῦ νεκροῦ φάσμα, καὶ τὴν ἅμαξαν
ἀθεῖσαν ἁρμάμαξαν, ἀνεστάλη τοῦ δρόμου,
οἰόμενος ἔχειν τὸ ἄθλον. ὀφὲ ἢ ἔμαθεν ἀπα-
τηθεὶς, ἤνίκα διώκειν οὐκ ἦν.

mortuus iacebat, qui se Iouis filium iacti tărat. dumq; eius præfecti de regno per se ditiones contenderẽt, ipse sepulturæ expers manebat, cuius etiã egentissimi quique (natura cõmuni postulante, ut mortui terra occultentur) compotes fieri solent. Verùm ille triginta diebus inhumatus, carẽsq; sepulchro relinquebatur: donec Aristander Telmissensis, seu diuino numine percitus, seu alio quodam casu correptus, in medios Macedones irruit, & ad eos locutus: Omnes, inquit, omniũ seculorũ reges Alexandrũ fœlicitate superasse, tam uiuũ, quàm mortuũ. Etenim deos immortales sibi notũ fecisse, in quacunq; terra reqũiẽ ipsius anima primũ esset habitura, eam fœlicitate abundantẽ, & ab omni hostili uastatione in perpetuum liberã fore. Hæc cum audiuissent, pro se quisq; summo studio diligẽtiaq; annitebantur, ut in suum regnũ singuli transferrent, & thesaurũ possiderẽt, quasi obsidem firmitudinis imperij & immobilitatis. Ptolemæus, si credere par est, corpus eius †requisiuit, & maxima festinatione in urbẽ Alexandri sitã in Aegypto deportauit. Atq; reliqui Macedones quietẽ egerunt. Perdiccas uerò persequi ipsum conabatur. nec tam in Alexandrum cura & pietas eum cõmouebat, quàm prædicta ab Aristandro inflammabant, & incendebant. Postquam uerò deprehendit Ptolemæum, acerrima pugna de cadauere orta est: similis quodammodo ei, quæ de simulacro in Troia, ut canit Homerus, dicens pro Aenea Apollinem in medios heroas impetum fecisse. At repressit impetũ Perdiccæ Ptolemæus. Etenim facto simulacro, Alexandri effigiem referẽte, uestẽ regia eam exornauit, & entaphijs honorificentissimis. Deinde in Persicum currum imposito, feretrum eius magnificè auro, argento & ebore instruxit: atq; uerũ Alexandri corpus apparatu tenui, uiliq;, præmisit per uias occultas & inuias. Perdiccas uerò cum deprehendisset simulacrũ mortui, instructumq; currũ, remisit persecutionem, ratus se iam in manibus habere de quo certatum esset. At serò resciuit ueritatem, cognouitq; se fallacijs circumuentum esse, cum iam amplius persequendi facultas non daretur.

† Ἀγώγιμον ἢ ἀγώγιμον, φορτίον ἐμπορικὸν, τὸ ἀχόμενον βάρος ὑπὸ τοῦ ἄνεμος. † deiecit

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER XIII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

De Atalanta. Cap. I.

DE Iasionis filia Atalãta, talis fama celebrata est. Eam, cũ esset nata, pater exposuit: nó enim se fœminis, sed uiris opus habere dicebat. Is uerò cui expositum data esset, non eã interfecit, sed abiens in montem Partheniũ, prope fontẽ collocauit, ubi rupes erat cum antro, spissumq; querceti. Atq; infans morti quidem erat destinata, sed à fortuna non destituta. Paulò enim pòst ursa suis catulis per uenatores spoliata, turgentibus præ nimia lactis copia uberibus & grauatis superuenit, atq; diuina quadam prouidentia, infante delectata, lac ei præbuit: & simul fera suum dolorem leuauit, simul alimentum infanti præstitit. Atq; iterum deinde cum lac ei collectum esset, accessit: & quoniam suorum mater nõ manserat, prolis alienæ nutrix extitit. Eã uenatores perueſtigabant, qui antè quoq; catulis insidias posuerãt: † οἱ καὶ atque singulis partibus querceti probè inspectis, cum ursa solita consuetudine ad pascua uictumq; comparandum abijsset, Atalantam surripuerũt, nondum hoc nomine appellatam. Nam illi pòst ei nomen imposuerunt, & inter ipsos agrestibus alimentis educta est. Paulatim uerò cum annis corpus surgere, atque castitatem amplecti, commerciaq; uirorum deuitare, & solitudinem, occupatis altissimis Arcadiæ montibus, expetere. Ibi tractus erat aquis irriguus, & uastę quercus: item uẽti, profundumq; nemus. Quid uero prohibet, Atalantæ etiam spelũcæ descriptionem audire, quemadmodum in Homero Calypsũs? In ualle caua, specus erat omnino profundum, & in aditu longis promissisq; præcipitijs munitum. Id hederæ circumserpebant, quæ teneris arboribus implicabantur, per quas ascendebant. Croci etiam in eo loco nascebantur, in molli profundaq; sylua, cum quibus unà surgebat hyacinthus, aliisq; diuerſi

Περὶ Ἀταλαύτης. Κεφ. α.

ΑΟΥΤΟ ὅτο Ἀρκαδικὸς ἐπὶ τῆ Ἰασίωνο Ἀτελαύτης. Ταύτην ὁ πατὴρ γνομένην ἔξεβα κεν: ἔλεγε γὰρ ὡ θυγατρῶν, ἀλλ' ἀρρένων δεῖσθαι. ὁ δὲ ἐκθεῖναι λαβὼν, οὐκ ἀπέκτεινεν, ἐλθὼν δὲ ὡς τὸ Παρθενίου ὄρο, ἔθηκε πὰ τῆς πλησίον. καὶ ὡς ἐτέτυφθαι ὕπαντρο πέτρα, καὶ ἐπέκλω σε συερφὴς δρυμών. ἐπὶ τοῦ μὲν βρέφος κατεφθείρετο θάνατο: οὐ μὴν ἐπὶ τοῦτο τῆ τύχης πεφύλαχθη. ὀλίγῳ γὰρ ὕστερον ἐπὶ τὸ κυνηγέτιν ἀφορμημένη τὰ ἑαυτῆ βρέφη ἄρκτο ἦκε, σφετεράντων αὐτῆ τῶν μαζῶν, καὶ βαρυομένων ὑπὸ τοῦ γάλακτο. εἴτε κατά τινα θείαν πομπὴν ἡδέως τῷ βρέφει, ἐθήλασεν αὐτὸ: ἅμα τὸ θηρίον ἐκουφίσθη τῆ ὀδύνης, καὶ ὤρεξε τροφὴν τῷ βρέφει. καὶ ἓν ἐπαὐθις ἐπαντλοῦσα τοῦ γάλακτο, καὶ ἐποχετεύουσα, καὶ ἐπεὶ τῶν ἑαυτῆ μήτηρ οὐκ ἔμενε, τῆ μισθοφόρος τροφὸς ἐγένετο. ταύτην οἱ κυνηγέται περιφυλάττον, † καὶ οἱ ἐξ ἀρχῆς ὡς ἐβουλεύσαντο τῷ θείῳ εἰς τὰ ἐκγονα αὐτῆ: καὶ αὐτὰ ἕκαστα τῶν δρυμάνων κατασκιφάμενοι, ἀπελθόντες περὶ σωήθειαν κατά γε ἄγραν καὶ νομὴν τῆ ἄρκτου, τὴν Ἀτελαύτην ὑφείλοντο καλουμένην οὔπω οὐδέπω: αὐτοὶ γὰρ ἔθηντο αὐτῆ τὸ ὄνομα. καὶ ἐτρέφετο ὡ αὐτοῖς ὡ ὀρείᾳ τῆ τροφῆ. κατὰ μικρὸν δὲ αὐτῆ τὸ σώματο μετὰ τῆ ἡλικίας αὐέτρεχε, καὶ ἥρα παρθενίας: καὶ τὰς τῶν αὐδρῶν ὁμιλίας ἐφύγε, καὶ ἐρημίαν ἐπέθετο, καταλαβοῦσα τῶν ὀρῶν τῶν Ἀρκαδικῶν τὰ ὑψηλότατα. ἦν δὲ ἰῶ καὶ αὐλὼν κατάρρυτος, καὶ μεγάλαι δρῦς, ἔτι δὲ καὶ πυθύμα, ἡ βαθεῖά τις ὕλη. τί γὰρ ἡμᾶς λυπεῖ, καὶ αὐτὸν Ἀτελαύτης ἀκοῦσαι, ὡς τὸ τῆς Καλυψοῦς τὸ ὡ Ὁμήρου; καὶ ἰῶ ὡ κοίλη τῆ φαραγγι σπήλαιον ἦν, καὶ βαθὺ πάνυ, ἡ πρόσωπον δὲ βαθεῖ χρημνῶ ὠχύρωτο. κιττοὶ ἦ αὐτὸ πεδιέρπον, ἐπὶ ὡ νέ πλεκόντο οἱ κισσοὶ μαλακοῖς κλῶσι, ἐπὶ δ' αὐτοῖς αὐειρπον, κρόκοι τε ἦσαν πόλλ' τὸ τόπο, ὡ μαλακὴ φυόμενοι ἡ βαθείᾳ τῆ ὕλῃ: συναναπεπλεκτο ἦ αὐ-

τοῖς

τοῖς καὶ γάκινθος, καὶ ἄλλη πολλὴ χροιὰ ἀνθέων, οὐ μόνον εἰς ἑορτὴν ὄψεως σωτελῆ διωαμένων, ἀλλὰ καὶ ὀσμαῖς ἁβρῶς τὸν ἀέρα τὸν κύκλῳ καταλάμβανον. καὶ πρὸς τούτοις ἄλλη τις ἀνακυνείζειν, καὶ κατὰ τὴν ὄλωσίαν ἐσιᾶσθαι. διάφυαι τε ἦσαν πολλαὶ, φυτοῦ διὰ τέλους ἀκμάζοντος, ἁδρεῖαι πρὸς ἔριν νόμαι. καὶ ἄμπελοι δὲ παύν σφόδρα ὀνθρωπώδη τὸ βοτρύων πρὸ τοῦ αὔξου τεθηλῆσαι, ὃ φιλεργὸν ἦν Ἀταλαύτης ἐπιδείκνυτο. ὕδατά τε διαυγῆ καὶ εἰσρέοντα, καὶ καθαρὰ ἰδεῖν, καὶ ψυχρὰ ὅσον τε ἁψαμένῳ τεκμήρασθαι, καὶ καταγνῶναι πόντι, χύδην, καὶ ἀφθόνως ἐπέῤῥει. τὰ δὲ αὐτὰ ταῦτα καὶ εἰς ἀρδείαν τοῖς διγύροις τοῖς πρωιγενέσιν ἓν ἐπιτήδεια, σωεχῶς ὑπῤῥέοντα, καὶ ὡς τὸ ἔμβιον αὐτοῖς συμμαχόμενα. ἓν οὖν τὸ χωρίον χαρίτων ἅμα μεστὸν, καὶ σεμνότατόν τε ἅμα, καὶ σώφρονα πρὸς θεῶνα ἐπιδείκνυσιν. ἓν δὲ ἄρα τῇ Ἀταλαύτῃ σρωμναὶ μὲν αἱ δοραὶ τῶν τεθραμμένων, τροφὴ δὲ τὰ τούτων κρέα, ποτόν τε τὸ ὕδωρ. σολὴν δὲ ἠνθηκὸς ἀπράγμονα, καὶ τοιαύτην οἵαν μὴ ἀρδεῖν τῆς Ἀρτέμιδος. ἔλεγε γὰρ ζηλοῦν αὐτὴν καὶ φ' τούτῳ, καὶ φ' ᾧ πρὸς θεόν ἐν διὰ τέλους ἐθέλειν. ἐπιφύκει δὲ ἀκίσι τοὺς πόδας: καὶ οὐκ ἄν αὐτὴν διέφυγεν, ὅτε θηρίον, οὔτε ἀνθρώπων, φυγεῖν ἐθέλουσαν, ἀλλ' φ' ταῦτα μὴ οὐκ ἄν τις αὐτὴν κατέλαβεν. Ηρων δὲ αὐτῆς οὐχ ὅσοι μόνον αὐτὴν εἶδον, ἀλλ' ἤδη καὶ ἐκ φήμης ἠρᾶτο. φέρε δὲ καὶ τὸ εἶδος αὐτῆς, ἔστι μὴ λυπεῖ, διαγράψωμεν. λυπεῖ δὲ οὐδέν: ἐπεὶ καὶ ἐκ τούτων προσγένοιτ' ἂν λόγων τε ἐμπειρία, καὶ τέχνη. μέγεθος μὲν γὰρ ἐπὶ πᾶσι οὖσα, ὑπὲρ τὰς τελείας ἓν γυναῖκας, κάλλει δὲ ἓν ὡς οὐκ ἄλλη τῶν φ' Πελοποννήσῳ παρθένων τότε. ἀῤῥῳπον δὲ, καὶ χρῶμα ἔβλιτε: ἔσχε μὲν καὶ ἐκ τῆς †θηρείου τροφῆς, ἐπεὶ καὶ θυμοειδὴς ἓν: ἦδη δὲ καὶ τῶν φ' τοῖς ὄρεσι γυμνασίων. κοσμίου τε, καὶ ῥᾳδίνου οὐδὲν εἶχεν. οὐ γὰρ ἐκ θαλάμου πρὸς ἓν, οὐδὲ ἓν τῶν ὑπὸ μητράσι, καὶ πίτθαις τρεφομένων. τὸ δὲ ὑπέρογκον τοῦ σώματος, ὃ δὲ ἔσχε: καὶ μάλα γε ἐκόντως, ἅτε φ' τοῖς κωμητικοῖς, καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ γυμνάσια ὃ πᾶν σῶμα ἐκτελοῦσα. ξανθὴ δὲ ἓν αὐτῆς ἡ κόμη, οὔτι που πολυπραγμοσύνῃ γυναικείᾳ, καὶ βαφαῖς ἅμα, καὶ φαρμάκοις: ἀλλ' ἓν †φύσου ὄργῳ ἡ χροιά. περι-

†φοίνικος

diuersi coloris flores, qui non solũ ad pascendos oculos facerent, sed suauissimis etiam odoribus ambientem aërem replerent: & quamuis etiam alios sensus, maximè tamen odoratum afficerẽt. Lauri porrò frequenti copia stabant, foliis continuo uigore florẽtibus, atq; uisu amœnissimis. Etiam uites plenis fertilibusq; uuis ante speluncam crescebãt, assiduitatis laborúmque Atalantæ indices. Item aquæ perennes, pellucidæ, gelidę, quantum uel tangendo, uel bibendo animaduerti posset, fusim copioseq; influebant. atque hæ ipsæ plurimũ arboribus conferebant irrigando, affluendoq;, & uitam in ipsis excitando. Erat itaque locus tum gratijs refertus, tum maiestate plenus, & qui uirginis prudentiam, studium & operam facile declararet. Stratis autẽ lectoq; utebatur ferinis pellibus, cibo bestiarum carnibus, & potiõe aqua. Vestitu inornatoq;, & eiusmodi, qui non abhorreret à Diana, amiciebatur. Dicebat enim se illã tam in hoc imitari, quàm in eo, quòd perpetuam uirginitatem conseruare statuisset. Natura autem celerrimam & uelocissimam pedibus finxerat, ita ut neque fera cursu ab ea posset euadere: neque homines insidiantes, si se in fugam coniecisset, consequi. Amabant eam non solum qui ipsi uidissent, uerùm etiam quibus ex fama cognita esset. Age uerò, formam etiam eius, si non molestum est, describamus. Molestum uerò non erit, siquidem ex his ad orationis peritiam & artem accessio futura est non mediocris. Magnitudine, cum è pueritia nondum excessisset, adultas fœminas longè superabat: forma uerò ea ætate nulla ex Peloponnesiacis puellis ei comparari poterat. Vultum habebat quodammodo uirilem ac seuerum, idq; partim ex ferino uictu: siquidẽ & animosa erat: partim ꝓpter exercitia montana. Puellare quidẽ aut solutũ nihil quicq̃ ꝑ se ferebat. neq; eñ de thalamo ꝓdierat: neq; erat ex earũ genere, q̃ uel à matribus, uel à nutricib⁹ alunt̃. Neq; uerò nimia corporis mole premebat: idq; meritò, qm̃ uenãdo, similiaq; exercitia obeundo, totũ corp⁹ tẽpabat. Flau⁹ erat capillo rũ color, nõ aliq̃ cura muliebri, seu tincti onib⁹, seu pharmacis adhibitis effect⁹: sed

†θηρέου

†φύσεως

omnino natiuus. Facies radijs ſolaribus colorata, rubore ex aduerſo uidebatur. Qui uerò flos tam ſpecioſus aut elegans inueniri poteſt, q̃ uultus uirginis ad uerecundiam comparatus & inſtitutus? Duo, quæ ſtuporẽ hominibus inferrent, habebat: ſingularem uenuſtatem, & quod hac ipſa terrorem inijcere uidentibus poterat. Nemo ſanè timidus aut diſſolutus homo, cũ eam aſpexiſſet, amare potuit, imò ne obtueri quidem à principio. Tantus ſplendor cum forma coniunctus inſpicientium oculos perſtringebat. Stupendã eam in congreſsibus tum alia, tum præſertim ráritas efficiebat. Nõ enim facilè cuiquam ſe conſpiciendam offerebat, niſi cum de improuiſo feras perſequens, aut impugnans apparuiſſet impetu repentino, quaſi ſtella traijciens, atq; inſtar fulguris elucebat: ſtatimq; ipſam tranſuolantẽ occuluit uel quercetũ, uel frutetum, uel aliud eius generis in monte ſpiſſum, opacumq;. Aliquando accidit, ut duo finitimæ regionis iuuenes, media nocte audaces amatores, inſigniter laſciuientes ex Centauris Hylæus & Rhœcus uenirent. Vtebantur autem in ſuo amatorio diſcurſu nó tibicinibus, neq; ijs quibus adoleſcentes in ciuitate uti conſueuerant, ſed tædis: quibus incenſis & flagrãtibus, ad primum ignis conſpectũ, uniuerſus populus nedum una puella exhorruiſſet. Fractis deinde recentib. pineis ramis, ſeipſos implicauerãt, ac ſerta fecerãt: cõtinuoq; ſtrepitu concuſsis armis, per montes diſcurrentes etiã arboribus incenſis ad puellam iter affectabant, nequiſsimi proci iniuriam & tumultũ uirgini nuptialis muneris loco afferẽtes. Illa nó ignara inſidiarũ (uiderat eñ ignẽ è ſpecu) cognito quínam eſſent laſciui illi amatores, nihil extimuit, neq; uultu perturbata eſt: ſed extenſo arcu, telum in eos infeſtũ miſit, & letali uulnere priorẽ læſit. cũq; ille proſtratus iaceret, ſecundus iam nõ amplius amatorijs, ſed hoſtilibus infeſtisq; greſsibus accedebat, ſimul ulciſci ſocij mortẽ parat⁹, ſimul cupiditatẽ ſuã explere. Obuiã uerò uenit huic etiã, inſtar uindicis, ſpiculũ aliud, (eũq; confecit.) Atq; hæc de Iaſonis filia Atalãta in præſens dicta ſufficiãt.

† ἤ abũdat

† ἐπῆλθον uidet ponẽdũ, uel ἦν pro καί

† pinaſtris uel laricibus arboribus.

† ὄχλω, uel κώμω, uel tale quid.

φοίνικος δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἡλίων αὐτῇ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐρυθήμασι ἐώκει αὐτικρυς. τί δὲ οὕτως ὡραῖον γύναιον αὖθις, ὥσπερ οὖν καλὸν, † ἢ τὸ πρόσωπον αἰδοῖα ποιεῖται παρθένου; δύο δὲ ἔχον ἐκπληκτικὰ, κάλλος ἄμαχον, καὶ σὺν τούτῳ καὶ φόβον ἐδίδου. οὐδεὶς ἂν ἰδὼν αὐτὴν ῥᾳθύμως ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐτόλμησεν αὐτὴν βλέπειν τὴν ἀρχήν, τοσαύτη μετὰ τῆς ὥρας κατέλαμπεν ἡ ἀγλὴ τοὺς ὁρῶντας. δεινὴ δὲ ἦν φύσει ἐν τάξει ἄλλα, καὶ δὴ καὶ πανοῦργος. οὐ γὰρ ἂν αὐτήν τις δυκόλως οὐδεὶς εἶδεν: ἀλλ' ἀδοκήτως, καὶ ἀπροσδόκητος ἐπέφαινε δίωκουσα θηρίον, ἢ ἀμυωμένη τινὰ, ὥσπερ ἄστρον διάπτουσα ἐξέλαμπεν ἀστραπῆς δίκην. εἶτα ἀπέκρυπτεν αὐτὴν δασθέισαν, ἢ δρυμὸν, ἢ λόχμην, ἢ τι ἄλλο τῶν ὀρέων δάσος, ἢ οἵ ποτε † καὶ οἱ τὴν ὁμόρον γειτνιῶσαν οἰκοῦντες, μεσούσης τῆς νυκτὸς ἐρασαὶ θρασεῖς, καὶ κωμασταὶ βαρύται, δύο τῶν κενταύρων Ὑλαῖός τε, καὶ Ῥοῖκος. ἰὼν δὲ ἅρα ὁ κῶμος αὐτῶν, οὔτε αὐλητρίδος, οὔτε αὐτὰ δή ποτε τὰ τῶν μειρακίων τῶν ἐν πόλει: ἀλλὰ πεύκαις μὴ ἦσαν, καὶ ταύτας δεδαφλεγμένας, καὶ ἀναφλέξαντες, ἐκ πρώτης τῆς πυρὸς φαντασίας δεδιπλῆξαν αὖ καὶ δῆμον, μήπω γοῦν μίαν παρθένον. κλάδους δὲ πτύων νεοδρεπεῖς ἀκκλάσαντες, εἶτα τούτοις ἑαυτοὺς διαπλέξαντες, ἐργάζονται στεφάνους. σωιεχῶς δὲ καὶ θαμινὰ ὠκροβωτοῦντες τοῖς ὅπλοις διὰ τῶν ὁρῶν σωεκκαίοντες καὶ τὰ διόδρα, ὧν τῇ πᾶσα ἐανοῦδον, καινὴ μνησῆρες σὺν ὕβρει, καὶ † αὖτρῳ τὰ ἴδνα τῶν γάμων προεκτελοῦντες. τῇ δὲ οὐκ ἐλαθεν ἡ ὠμὴ βουλὴ, ἰδίᾳ δὲ ἐκ τοῦ αὔτρου τὸ πῦρ, καὶ γνωρίζασα οἵτινές ποτε ἄρα ἦσαν οἱ κωμασταὶ, μηδὲν διαταραττᾶσα, μηδὲ τοῦτο τῆς ὄψεως καταπήξασα, τὸ μὲν τόξον ἐκύκλωσεν, ἀφῆκε δὲ τὸ βέλος, καὶ ἔτυχε τοῦ πρώτου μάλα δικαίως. καὶ ὁ μὲν ἐκεῖτο, ἐπὶ δὲ ὁ δεύτερος οὐκέτι κωμασικῶς, ἀλλ' ἤδη πολεμικῶς. ἐκείνῳ μὲν ἐπαμῦναι θέλων, ἑαυτὸν ἐμπλῆσαι τοῦ ὁρμοῦ. ἀπλήτητος ἦ ἄρα τούτῳ γε μορος ὁ τῆς κόρης εἰσὶς ὁ ἕτερος. καὶ τοιοῦτος τῆς Ἰασίωνος Ἀταλάντης τοσαῦτα.

Πῶς ὁ Μακαρεὺς τοιοῦτος τῆς ἑαυτοῦ ἀπονοίας τοῦτο τῶν θεῶν ἐπεμωρήθη. Κεφ. Β.

† ἤπλθον uidet ponẽdũ, uel ἦν pro καί

† pinaſtris uel laricibus arboribus.

† ὄχλω, uel κώμω, uel tale quid.

Hæc de Iaſonis filia Atalãta in præſens dicta ſufficiãt.

De Macareo, qui ob crudelitatem & impium nefas à dijs immortalibus punitus eſt. Cap. II.

Mityle-

Μιτυλήναῖος ἀνὴρ Μακαρεὺς ὄνομα, ἱερεὺς τοῦ Διονύσου, ὃς μὲν ἴδιος ἰδίᾳ πρᾶος ἦν, καὶ ὠμηκὴς, ἀνοσιώτατος ἁπάντων ἀνθρώπων τὰ μάλιστα. ξένος ἦν ἥκων πρὸς αὐτὸν, καὶ πλοῦτος αὐτῷ πρὸ καταβήκλῳ χρυσίου πλῆθος, ὑπὸ τῷ μυχῷ † ἀνακλίτου, † γῆν ὀρύξας ὁ Μακαρεὺς, κατώρυξε † χρυσίον. χρόνῳ ἡ ἀφικόμενος ὁ ξένος, † χρυσίον ἀπῄτει. ὁ δὲ, εἰσαγαγὼν γνόφον ὡς ἀποδώσων, κατέσφαξε, καὶ † χρυσίον ἀνώρυξεν, αὐτὸν † δὲ † ξένον κατέθηκε: ᾗ ὥσπερ οὖν ἀνθρώπους, λανθάνειν ὅτῳ καὶ † θεόν. πλὴν οὐκ ἀπέτυχε τούτων τὰ παρόντα. † πόθεν; χρόνου δὲ διελθόντος, ἐν ᾗ † θεῷ τελετηρίδες ἀφίκοντο: ὁ δὲ ἔθυε μεγαλοπρεπῶς. καὶ ὁ μὲν πρὸ τοῦ βακχείαν εἶχεν, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ δύο ὄντες, γνόθον ἀπελείφθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ μιμοῦνται † † πατρὸς ἱερουργίαν, τῷ ὠμῷ τῷ πατρῴῳ προσῆλθον ἤδη καιομένῳ † ἐμπύρων. καὶ ὁ μὴ νεώτερος πρὸ ἔχει † πρᾶγμα: ὁ δὲ πρεσβύτερος ἠμελημένου εὑρὼν σφαγίδα, † ἀδελφὸν ἀπέκτεινεν ὡς ἱερεῖον. οἱ δὲ ἐν † οἰκίᾳ ἰδόντες, ἀνεβόησαν. ἀκούσασα καὶ ἡ μήτηρ † βοῆς ἐξεπήδησε, καὶ θεασαμένη † ἢ νεκρὸν, † ἢ κατέχοντα ἔτι τὸν σφαγίδα ἠμαγμένην, ᾠχίζαν ἅρπάσασα † ἐκ † βωμοῦ ἠμύναιτο, ταύτῃ † παῖδα ἀπέκτεινεν. ἦκεν ἡ ἀγγελία πρὸς † Μακαρέα, καὶ ἀφλιπὼν τὸν τελετὸν ὡς εἶχε σὺν ὀργῇ καὶ θυμῷ ἐσεπήδησεν εἰς † οἰκίαν, καὶ ὃν θύρσον ᾧ κατεῖχε, † ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔκτεινεν. ἐκπυστὰ δὲ ἐγένοντο τὰ πραχθέντα εἰς αὐτούς. καὶ συλληφθεὶς ὁ Μακαρεὺς καὶ ἐλεγχόμενος, ὁμολόγησεν ὅσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ ἔδρασεν. ἐν αὐταῖς ἡ ταῖς κολάσεσι, † ἦν χολὴ ἀπέρρηξεν. ὁ δὲ παρανόμως σφαγεὶς, δίκας ἔτισε, καὶ ἐτάφη † θεοῦ προστάξαντος. ἔστιν δὲ ὁ Μακαρεὺς ὁ μεμπτὸν † δίκην, οὐχ ὑπὲρ ποινῶν, σὺν τοῖς ἑαυτοῦ κεφαλῇ, καὶ τῇ † γυναικὸς, καὶ ὧν καὶ τῶν παίδων προσῆψε.

Περὶ Βήλου μνήματος, καὶ κακοῦ τοῦ Ξέρξου σημείου ἐν τούτῳ προφαινομένου. Κεφ. γ.

Ξέρξης ὁ Δαρείου παῖς τοῦ Βήλου τοῦ ἀρχαίου διασκάψας τὸ μνῆμα, φιάλην ὑπὸ λίνλω

Mitylenensis quidam, nomine Macareus, sacrificulus Bacchi, uultu quidem singularem præ se ferebat mansuetudinem & æquitatem, cæterum omnium hominũ erat impijssimus. Accidit quodam tempore, ut hospes ad eum ueniret, & in eius fidem aliquantum auri deponeret. Macareus in recessu templi, eruta terra aurum defodit. Interiecto deinde tempore reuersus hospes, aurum reposcebat. Quem cum ille tãquam restituturus depositum in templum introduxisset, morte affecit: atq; effosso auro, hospitem in † πόθεν abeius locum imposuit, & recondidit: ac undat.
quemadmodum homines, sic etiam deũ clàm esse arbitrabat. Verùm euentus longè secus declarauit. Quare paucis diebus exactis, triennalis dei solennitas aderat. Tum cum ille magna celebritate diuinã rem obiret, atq; in ceremonijs festalibus occupatus esset, duo filij eius domi relicti patris immolationẽ imitabantur: accedentesq; ad aram paternam, ardentibus adhuc holocaustis, iunior collum præbebat: adultior uerò cum inuenisset æruginosum ensem, fratrem ad similitudinem uictimæ, mactauit. Familia conspecto facinore, uociferata est. Mater audito clamore exilijt: uidensq; trucidatum alterum, alterũ ensem recenti sanguine conspersum manu tenentem, arrepto ex altari torre, superstitem filium interfecit. Allatum est cædis domesticæ nuncium ad Macareũ, qui relicto sacrificio, quàm potuit furentissimo impetu & iracundia in ædes insilijt, atque thyrso, quem tenebat, uxorem interemit. Scelus in omnes homines euulgatum est, comprehensusq́ Macareus, & in tormentis examinatus, confessus est, quæ in templo quondam perpetrãrat. In ipsis uerò quæstionibus uitam amisit. At illi, qui contra ius fasq; peremptus fuerat, summus honor est publicè habitus, sepulcrumq; iussu dei constitutum. Macareus igitur non immeritam pœnam dependit, iuxta poëticum illud, suo ipsius, uxorisq; & liberorum capitibus.

De monumento Beli, atq; infortunato in hoc ostento Xerxi exhibito. Cap. III.

XErxes Darij filius, effosso uetusti Beli monumento, uitream urnam repe-

rit, ubi iacebat in oleo cadauer: non tamẽ plena fuit urna, uacuũq; è summis labris ferè palmæ spaciũ habuit. Adiacebat urnæ columna exigua, in qua scriptũ continebatur, eum qui sepulchrum aperuisset, neq; repleuisset urnam, pessimè habiturum. Quo lecto, Xerxes expauit, & oleum celerrimè iussit infundi. Non tamẽ impletum est. Qui iterũ infundi iussit: sed neq; sic implere potuit, donec frustratus omni labore infundẽdi, cessaret, clausoq; monumento summa cum mœstitia discederet. Neq; uerò falsum eum habuerunt, quorum prænuncia significatrixq; extiterat columna. Nam quinquaginta myriadum exercitu aduersus Græcos conscripto, magnam cladem accepit: reuersusq; turpissima morte uitam finiuit, noctu in stratis à proprio filio peremptus.

De Euripide in conuiuio inebriato. Cap. IIII.

ARchelaus rex opiparum lautumq; conuiuium amicis suis parauerat. cumq; inter pocula meracius Euripides biberet, sensim in ebrietatẽ est delapsus. Deinde proximè sibi assidentẽ Agathonẽ Tragicum poëtam complexus & exoscu latus est, annos circiter quadraginta natum. Agesilao interrogante, num adhuc in delicijs habendus uideretur? respondens, Per Iouem, inquit, omnino. Non enim uer solum formosorum est pulchrũ, uerumetiam autumnus.

Quis primus adamârit ingenuos pueros. Cap. V.

PRimum aiunt Laium, formosorũ puerorum amoribus arsisse, & Chrysippũ filium Pelopis rapuisse. Ex quo factũ est, ut honestum apud Thebanos haberetur, speciosos & elegantes amare.

De Arcadici, Thasiorũ, & Achiuorũ uinorũ proprietatib⁹. Cap. VI.

IN Heræensium Arcadum agrò uites audio nasci, ex quibus quod prouenit uinum, communis sensus impotés expertesq; Arcades reddit: at mulieres fœcundas ad pariendum efficit.

Apud Thasios duo uinorũ genera nasci perhibẽt: quorũ alterũ si bibatur, somnum admodum profundum & idcirco suauẽ adferat: alterũ infestũ inimicumq; uitæ, uigiliarum & molestiæ causam esse.

In

λίνλω εὗρον, ἐνθα λῶ κέμαι ὁ νεκρὸς ἐν ἐλαίῳ, ὁ μὲν πεπλήρωθ᾽ μ᾽ πνέλ, ἐγὼ δ᾽ ἀπὸ τοῦ χάλους ὡς πλαισίω. πῆ ἐκατὸ ἦ πῇ πνέλῳ, καὶ σμίκρ βραχέα, ἐνθα ἐγέγρα πτο, τῷ ἀνοίξαντι τὸ μνῆμα, καὶ μὴ ἀναπλήρασαντι τὸν πνέλον, οὐκ ἔσεσθαι ἄμεινον. ἀλλ᾽ γνοὺς δὲ ὁ Ξέρξης, ἐθαύμασε, καὶ πθόσ᾽ ταξεν ὑδρίαις ἔλαιον τῇ ταχίστω: οὐ μὲν πεπλήρωτο. ὁ δὲ πάλιν πθόσ᾽ ταξεν ἀντλεῖσθαι. ἀξύσιν δὲ οὐκ ἐλάμβανεν, ἕως ἀπᾶπε μάτην ἀναλίσκων τὸ ἀντλούμενον. καταπλαγεὶς δὲ ὀπίσω τὸν ἀφορ ἀπεμάγη ἀδημονῶν. ὁ δὲ ψεύσατο δὲ ἡ σμίκρ ὀλίγα πθᾶπεν. ἀνῃρέσεις γὰρ ἑβδομήκοντα μυριάδας ἀπὸ τοῦ Ἕλληνας, ἡκιστα ἀνθρώπων ἀπέθανεν, ἀσφαγεὶς νύκτωρ ἐν τῇ δυνῇ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ.

Περὶ Εὐριπίδου ἐν ἐσίασι μεθυσθέντος. Κεφ. δ.

ΑΡχέλαος ὁ βασιλεὺς ἐσίασεν πλουσιοπρεπῶς τοὺς ἑταίρους. πθουμένου δὲ τοῦ ποτοῦ, ζαρότερον πὼς Εὐριπίδης, ἐπήχθη πως κατ᾽ ὀλίγον εἰς μέθην. ὑπὸ συγκλιθέντα αὐτῷ Ἀγάθωνα τὸν τραγῳδίας ποιητὴν πεφιλακότα, καὶ φίλα, καὶ παρακείμενα ἐστῦ που γεγενότα. τοῦ δὲ Ἀρχελάου πυνθανομένου, εἰ καὶ νῦν ἐν ἐρώμενος αὐτῷ δοκεῖ εἶν, ἀπεκρίνατο, ναὶ μὰ Δία: ὁ γὰρ μόνον ὢν ἐπὶ τῶν καλῶν κάλλιστος, ἀλλὰ καὶ ὀπωρινός.

Τίς πρῶτος ἠράσθη γυναίων παιδικῶν. Κεφ. ε.

ΕΡασθῆναι πρῶτον γυναίων παιδικῶν λέγουσι Λάϊον, ἁρπάσαντα Χρύσιππον τὸν Πέλοπος. καὶ ἐκ τούτου τοῖς Θηβαίοις ἐν τῶν καλῶν ἐνόμισται τὸ τῶν ὡραίων ἐρᾶν.

Περὶ Ἀρκαδικῶν, Θασίων, καὶ Ἀχαϊκῶν οἴνων ἰδιοτήτων. Κεφ. ς.

ΕΝ Ἡραίᾳ τῇ Ἀρκαδίας ἀφύουσι φυτὰ ναὶ ἀμπέλους, ἐξ ὧν γίνεται οἶνος, ὃς τοῦ λογισμοῦ παράγει, καὶ ἀφρονας οὓς Ἀρκάδας ποιεῖ: τὰς δὲ γυναῖκας τεκνοποιοὺς πέφυκεν.

Οἱ γὰρ Θάσιοι δύο γένη φασὶν οἴνων γίνεσθαι, ἓν μὲν ἕτερον πνέμβρι, ὃς ὕπνον καταγῇ δυ μάλα βαθύν, ἐς δὲ τοῦτο ἁδύν: τὸν δὲ ἕτερον αὐτόπαλον ὄντα βίσ, καὶ ἀγρυπνίαν ἐμποιῶν, καὶ ἀνιᾶσθαι παρέχῃ.

Ερ δὲ

Ἐν δὲ Ἀχαΐᾳ πρὸς Κεραυνίαν οἶνος γίνεται, ὃς τὰς βοηθείας γυναιξὶν ἀμβλώσας, συμμάχεται.

Περὶ Θηβῶν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἁλισθέντων, καὶ περὶ Πινδάρου.

Κεφ. ζ.

Ὅτε εἷλε τὴν Θηβαίων πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδοτο τοὺς ἐλευθέρους πάντας, πλὴν ἱερέων. ἀφῆκε δὲ καὶ πρόσωπα τοῦ πατρὸς ξένους. ἀμύρδυσι γὰρ τῷ αὐτοῖς ὁ Φίλιππος ἐπὶ πᾶσι, καὶ οὗ συγγενεῖς ἢ τούτων ἀφῆκεν. ἐτίμησε δὲ καὶ τοῦ ἐγχόνους Πινδάρου, καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μόνην ἔασεν ἐσαεί. ἐφόνευσε δὲ τῶν Θηβαίων, εἰς μυριακισμύριοι, αἰχμάλωτοι δὲ ἐλήφθησαν τρισμύριοι.

Περὶ Λυσάνδρου. Κεφ. η.

Λύσανδρον φασὶ Λακεδαιμόνιον, ἐπὶ τῇ Ἰωνίᾳ διατρίβοντα, τὰ Λυκούργου φασὶ νόμιμα ῥίψαντα ἐπὶ πένα ὄντα, διαφθεῖραι τὸν βίον.

Περὶ Λαμίας. Κεφ. θ.

Λάμιαν γοῦν ἡ Ἀττικὴ ἑταῖραν εἶπεν, οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος λέοντες, τὴν Ἐφεσίαν γεγόνασιν ἀλώπεκες.

Περὶ Διονυσίου δύο γυναῖκας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀγαγόντος.

Κεφ. ι.

Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δύο γυναῖκας ἠγάγετο Διονύσιος, Δωρίδα τὴν Λοκρίδα, τὴν Ἀριστομάχου τοῦ Ἱππαρίνου, Διονύσου δὲ ἀδελφήν. καὶ τὴν μὲν ἑτέραν ἐπαύετο τῆς ἡμέρας. καὶ ἡ μὲν ἀπολύθη στρατευομένῳ, ἡ δὲ ἐπανιόντα ἀπεδέχετο.

Περὶ Περσῶν καταδουλώσεως, καὶ Ἰσοκράτους. Κεφ. ια.

Λόγος τις εἰς ἐμὲ ἀφίκετο λέγων αὐτὸν Ἰσοκράτη γρηισθαι μὲν γὰρ τὰς Περσικὰς καταδουλώσεως, ἃς ἐδουλώσαν τῶν αὖθις Μακεδόνες. ἐπεὶ γὰρ πανηγυρικὸν λόγον ὁ Ἰσοκράτης τοῖς Ἕλλησιν ἐπεδείξατο εἰς Μακεδονίαν ἐλθεῖν ἡ φήμη, πρῶτον μὲν Φίλιππον ὦτρυνε τὴν Ἀσίαν ἀνελέσθαι· ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου Ἀλέξανδρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, πατρῴων κληρονόμον, τὴν στρατιὰν τὴν τοῦ Φιλίππου διαβιβάσασθαι παρεσκεύασε.

Πῶς ὁ Μέτων ἐρρύσατο ἑαυτὸν τῆς στρατείας, καὶ περὶ Οὐλυσσείας μανίας.

Κεφ. ιβ.

Μέτων ὁ ἀστρονόμος, μελλόντων τῶν τῆς Σικελίας πλῶν τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὴν στρατιὰν μάτην, καὶ αὐτὸς ὡς ἐπὶ τοῦ κατα-

In Achaia uerò iuxta Cerauniam uinum crescit, quod mulieribus partus abortiuos edere uolentibus confert.

De Thebis ab Alexandro captis, & de Pindaro. Cap. VII.

CVm cepisset urbem Thebanorũ Alexander, omnes liberos homines exceptis sacerdotibus uẽdebat. Liberos etiam à uẽditione, patris antiquos hospites dimisit: (etenim pater ipsius Philippꝰ, puer adhuc apud eos obsidẽ egerat,) quíque cum his cognatione aliqua coniuncti essent, omnes soluit. Etiam Pindari familiam honorauit, eiusq; domum solam intactam & integrã consistere passus est. Occidit autem Thebanorum circiter nouaginta millia, & triginta millia in captiuitatem redegit.

De Lysandro. Cap. VIII.

LYsandrum Lacedęmoniũ aiunt, cum ageret in Ionia, Lycurgi molestas laboriosasq; leges reiecisse, & uitam dissolutè luxuriosèq; habuisse.

De Lamia. Cap. IX.

LAmia scortum Atticũ dixit, Leones Græci, Ephesiredduntur uulpes. Adhæret hoc præcedenti capiti.

De Dionysio uno eodemq; die duas uxores ducente. Cap. X.

VNo die duas uxores Dionysius in matrimonium associauit, Doridem Locrensem, & Aristænetam Hipparini filiam, sororẽ Dionis: & cum utriq; uicissim dormiuit. atq; altera sequebatur eum in bellis, altera reuersum excipiebat.

De subiugatione Persarum, & Isocrate. Cap. XI.

ACcepi Isocratem rhetorem in causa fuisse, quamobrem Persę in seruitutem cogerentur à Macedonibus. Etenim Panegyricæ orationis, quã Isocrates Grę cis exhibuit, fama in Macedoniam perue nit, atq; primum quidem Philippum aduersus Asiam extimulauit. Illo uerò mortuo, Alexandrũ filium eius, hæredem paternorũ omnium, ad bellũ à Philippo susceptum, conficiendum adhortata est.

Quomodo Meton seipsum ab expeditione liberauerit, & de insania Vlyssis. Cap. XII.

METon astronomus, cũ Athenienſiũ copię iã in Siciliã nauigationẽ instituerẽt, ipse quoq; referebat in catalogo:

cumq; perſpicuè planeq; futura pericula cognouiſſet, magno cum metu nauigationem uitabat, ſtudebatq; immunis ab expeditione fieri. Poſtquam nihil proficeret, ſimulabat inſaniam: atque cùm alia multa perpetrabat, ad ueriſimilem morbi opinionem reddendam, tum etiam uniuerſam domum incendebat, igniq; cõſumebat, quæ uicina erat *Pœciliæ, quam ob cauſam principes eum dimiſerũt. Atque, ut mea fert ſententia, longè callidius ſimulando præ ſe tulit inſaniam Meton, quàm Vlyſſes Ithacenſis. Hunc enim Palamedes deprehendit & redarguit, illum uerò nemo Athenienſium.

† ποικίλη

*οἰκία dom⁹ q̃ ab uno uel altero habitat̃: σωοικία uerò q̃ à plurib⁹, mercede elocata. Pœcile portic⁹ erat, in qua Stoici philoſophabãtur.

De Ptolemæi munificentia. Cap. XIII.

PTolemæũ filium Lagi, maxima cum uoluptate aiũt amicos ſuos locupletes effeciſſe. Dicebat enim: Melius eſt ditare, quàm diteſcere.

† Ιλιασ. κ.

De Homeri carminibus, & poëſi. Cap. XIIII.

VEteres Homeri carmina in certas partes diſtributa cecinerunt. Nominabant enim ab argumento diuerſas partes, ut Pugnam iuxta naues, Doloniam, uel Dolonis mẽtionem, Strenuitatẽ Agamemnonis: Adhæc Nauium catalogum, & Patrocleam, & Redemptionis mercedem, & Certamina in honorem Patrocli inſtituta, & Iuramentorum uiolationem. atque hæc, quantum ad Iliada pertinet.

† Λαέρτα

† Odyſſeam

Quod uerò ad † alteram, Res in Pylo geſtas, aut Lacedæmone, & Calypſũs ſpecũ, & Ratem, Alcinoi apologos, Cyclopiã, Necyiam, id eſt, de mortuis uel manibus tractationem, & Circes lauacrum, Procorum cædes, De ijs quæ in agro facta ſunt, uel apud Laërten.

Serò autem Lycurgus Lacedęmonius, uniuerſam Homeri poëſim ſimul in Græciam importauit, idq; ex Ionia, cum peregrinationem ſuſcepiſſet. Poſtmodum uerò Piſiſtratus collectis in unũ omnibus, Iliadem & Odyſſeam confecit.

† ἀδιακαύστη

† ἀδιακαύστη βμ. Vulteius uidet ἀδιάκαυσον legiſſe. Vertit enim illæſam ab incendio, aliisq; periculis.

De quibuſdam ſupra modum fatuis. Cap. XV.

COmici poëtæ, Polydorum quendam ſtupidiſsima mente fuiſſe referũt, cutemq; duriſsimã, adeò ut pũgendo trãſigi nõ poſſet, habuiſſe. itẽ aliũ quendam Cœcylionem, qui fluctus præ nimia ſoliditate numerare conabatur. Fama eſt, ſimi-

λόγου. ζαφῶς δὲ ὠνταμένου τὰς μελλούσας τύχας, ἐμ πλοῶ ἐφυλάττετο δεδιὼς, καὶ ἀποδύεσθαι μὲν ἐκ τοῦ ῥύζεσθαι. ἐπεὶ ὃ οὐδὲν ἐπραττεν, ἐσκεύαζε μανίαν, καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐδρασε πιθανὰ εἶναι τῆς νόσου δόξαν βουλόμενος, ἐν δὲ τοῖς καὶ τῆς *σωοικίαν τὴν αὑτοῦ κατέπρησεν. ἐγεγοντία δὲ αὐτῇ τῇ † ποικιλίᾳ. καὶ ἐκ τούτου ἀφῆκαν αὐτὸν οἱ ἄρχοντες. καί μοι δοκεῖ ὁ Μέτων ἄμεινον ὑποκρίνασθαι τὴν μανίαν τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ Ἰθακησίου. ἐκεῖνον μὲν γὰρ ὁ Παλαμήδης κατέφωρασε, τοῦτον δὲ Ἀθηναίων οὐδείς.

Περὶ Πτολεμαίου φιλοτιμίας.

Κεφ. ιγ.

ΠΤολεμαῖόν φασι τὸν Λάγου καταπλουτίζοντα τοὺς φίλους αὐτοῦ, ὑπερχαίρειν. ἔλεγε δὲ ἄμεινον εἶναι πλουτίζειν, ἢ πλουτεῖν.

Περὶ Ὁμήρου ἐπῶν καὶ ποιήσεως.

Κεφ. ιδ.

ΟΤι τὰ Ὁμήρου ἔπη πρόπαλαι διηρημένα ἦσαν οἱ παλαιοί. οἷον ἔλεγον τὴν πρὸ τῶν νεῶν μάχην, καὶ † Δολωνίαν τινὰ, καὶ ἀριστείαν Ἀγαμέμνονος, καὶ νεῶν κατάλογον, καὶ περὶ Πατρόκλειαν, καὶ λύτρα, καὶ τοὺς Πατρόκλου ἄθλα, καὶ ὅρκίων ἀφανισμόν. ταῦτα μὲν ἦν περὶ τὴν Ἰλιάδα. ἦν δὲ περὶ τετράς, τὰ μὲν Πύλου, καὶ τὰ μὲν Λακεδαίμονι, καὶ Καλυψοῦς αὐτρον, καὶ τὰ περὶ τὴν ὀδύσσειαν, Ἀλκίνου ἀπόλογοι, Κυκλωπίαν, καὶ *νεκύιαν, καὶ τὰ περὶ † Κίρκης νίπτρα, μνηστήρων φόνοι, τὰ μὲν ἀγρῷ, τὰ δὲ † Λαέρτῃ.

Ὀψὲ δὲ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος ἀθρόαν πρῶτος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκόμισε τὴν Ὁμήρου ποίησιν. ἦ ὃ ἀγώγιμον ποιησάμενος ἐκ τῆς Ἰωνίας ἤνικα ἀπεδήμησεν ἤγαγεν. ὕστερον δὲ Πεισίστρατος συναγαγὼν ἀπέφηνε τὴν Ἰλιάδα, καὶ Ὀδύσσειαν.

*Necyia inſcribitur Odyſſeę tum λ. tum ω. Euſtathius.

† Circe Odyſ. κ. balneũ Vlyſſi parat.

Περὶ αὐσήτων τινῶν ἄγαν.

ΦΑσὶ παχύτατον γνῶναι τὴν διάνοιαν, οἱ τὰ κωμῳδίας ποιήσαντες, ὃ δέρμα ἔχοντά † ἀδιακόνιστον, πολύδωρόν τινα: καὶ ἄλλον Κοκυλίωνα ὄνομα, ὃν φασὶ τὰ κύματα πειρώμενον ἀπὸ τοῦ ἄγαν μανίας. λόγος δὲ πε

δέ τις καὶ Σαννυρίωνα τοιοῦτον γρμέδη, ὃς ἐν τῇ λεκύθῳ τὰ κλίμακα ἐζήτει. καὶ Κόροιβον δὲ, καὶ Μελιτιάδην ἐκ ἐκεῖνος αὐτοὺς φασίν.

Περὶ Ἀπολλωνιατῶν, καὶ τῆς αὐτῆς χώρας, καὶ πόλεως Ἐπιδάμνου. Κεφ. ις.

Ἀπολλωνιάτης πόλις οἰκοῦσι γείτονα Ἐπιδάμνῳ ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ, καὶ ἐν τοῖς πλησίον αὐτῇ χωρίοις ἀσφάλτου ὄρυξιν, ἐκ πηγῆς τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς γῆς ἀναπέμπουσα τρόπον, ὃν καὶ αἱ πλεῖσται πηγαὶ τὸ ὑδάτων. τὸ πόρρω δὲ καὶ τὸ ἀθάνατον δείκνυται πῦρ. ὁ δὲ καυόμενος ὄρος λόφος ὀλίγος, καὶ οὐκ εἰς μέγα ὕψος, ἐκ ἔχει περίβολον ἡ πολιν, ὅσον ἢ θέας ἐκ εὐπρεπείας. καὶ πρὶν αὐτὸν ὄρος σφόδρα εὐθαλῆ, καὶ πολλὰ χλωρᾶ, καὶ τὸ πῦρ πλησίον φλογμάζον οὐδὲν λυπᾷ, ἔτε τῆς τῶν φυτῶν βλάστης, ἔτε τῆς τιθηλίας†. καίεται δὲ τὸ πῦρ, ἐκ νύκτα, καὶ μεθημέραν, καὶ διὰ παντὸς οὐδέποτε, ὡς Ἀπολλωνιάται λέγουσι, πρὶν τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἰλλυριοὺς συμβαίνειν αὐτοῖς.

Ὅτι Ἀπολλωνιάταις ξενηλασίας ἐποίουν ἐκ τὸν Λακεδαιμόνιον νόμον. Ἐπιδάμνιοι δὲ ἐπιδημίαν καὶ μετοικίαν παρεῖχον ἅπασι βουλομένοις.

Παροιμία, ἐπὶ Φρυνίχου. Κεφ. ιζ.

Ἀριθμὸν σφηκῶν πήγασι Φρυνίχου, ὡς τις ἀλεκτρυόνων. Παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι παθόντων. ἐπὶ γὰρ Φρυνίχου τοῦ τραγικοῦ τοῦ Μιλήτου ἅλωσιν, οἱ Ἀθηναῖοι δακρύσαντες ἐξέβαλον διὰ τοιοῦτον καὶ ἐπύθοντο.

Περὶ Διονυσίου. Κεφ. ιη.

Διονύσιος ὁ τῆς Σικελίας, τραγῳδίαν ἢ παίζων, ἢ ἐπαίνει, ἐν δὲ δράματα ἐξεπόνησε βαγινά. ἀλλοκότως ἢ πρὸς τὴν κωμῳδίαν διέκειτο, ὅτι ἂν ἐκ ἐπὶ τὸ γελοῖον.

Περὶ τῆς ἐπὶ Κλεομένους ῥηθείσης ἐπὶ Ὁμήρου, καὶ Ἡσιόδου. Κεφ. ιθ.

Ἔλεγε ὁ Κλεομένης λακωνικῶς περὶ τοῦ ἐναντίου τρόπου, τὸν Ὅμηρον Λακεδαιμονίων μὲν ποιητὴν, ὡς χρὴ πολεμεῖν λέγοντα: περὶ δὲ Ἡσιόδου τῶν Εἱλώτων, λέγοντα ὡς χρὴ γεωργεῖν.

Περὶ τινος ἡδέως ἀποθνήσκοντος, ὅπως αὐτὸς τινὰς τῶν τεθνεώτων. Κεφ. κ.

est, similem his extitisse *Sannyrionē, qui in lecytho scalarum gradus quærebat: itē †Coræbum & †Melitiadem fuisse hebetissimi ingenij memoriæ proditum est.

*Sannas quidā stultus fuit, à quo stulti oēs sannæ dicti, Eustathi°. Fuit & Sannyrion poeta.

De Apolloniatis, & ipsorū regione atq; Epidamno. Cap. XVI.

†Vide prouerbium Coræbo stultior apud Erasmū.

Apolloniatarū urbs finitima est Epidāno, sita in Ionico sinu: atq; in proximis uicinisq; circa ipsam locis fodina bituminis habetur, non aliter quàm plereq; fontium scaturigines aquam, sic illa bitumen emittens replēsq; locum. Non procul etiam sempiternus ignis ostenditur. Ardēs uerò collis est nō ita magnus, neq; ingens spacium occupans, neq; longum ambitum complectens. sulphur aūt & alumen olet. circumq; ipsum pulcherrima sunt arbusta, multaq; loca uiridantia, quæ nihil ab incendio uicino lædūtur, neq; quod ad germina, neq; quod ad uiriditatem plantarum attinet. ignis uerò dies noctesq; perseuerat, neque desijt unquam, ut inquiunt Apolloniatæ, ante bellum quod cum Illyrijs gesserunt.

Melitiden uocat Cælius Rhod.

†fortè addendū φύσιν.

Apolloniatæ ad legis Lacedæmoniorum regulam peregrinos urbe expellebant. Epidamnij uerò potestatem omnibus in suam urbem migrandi incolendíque faciebant.

Prouerbium, & de Phrynicho. Cap. XVII.

Vide in Historia Auium nostra in Gallinaceo H.h.

Vespārū examen metuit Phrynichus, uelut gallus gallinaceus: Prouerbiū conuenit in eos, qui damnum patiuntur. Cum enim Phrynichus tragicus Mileti captiuitatē ageret, Athenienses metuentē perhorrescentéq; lachrymātes ejecerūt.

De Dionysio. Cap. XVIII.

Dionysius Siciliæ tyrannus, tragœdiā amabat, ac laudibus uehebat, tragicaq; dramata faciebat. A comœdia uerò prorsus animo abhorrebat, quòd ad risū non esset procliuis.

Cleomenis sententia, de Homero & Hesiodo. Cap. XIX.

Cleomenes patrio more, Laconicè dixit, Homerum Lacedæmoniorum esse poëtam, Hesiodum Helotarum: quoniam ille belligerandi, hic agros colendi rationem & uiam præscriberet.

De quodam lubenter uita defuncto, tantum ut mortuos quosdam uidere posset. Cap. XX.

Ciuis

CIuis Megalopolita ex Arcadia, Cercidas nomine, moriens dixit familiaribus suis, se non ægrè mortem obire: sperare enim se cõuenturum ex philosophis Pythagoram, ex historicis Hecatæum, ex musicis Olympum, ex poëtis Homerum. & hæc effatus, ut fama est, uitam amisit.

De Phrygia harmonia. Cap. XXI.

SI quis Celænis pelli Phrygis tibia accinat Phrygiam harmoniam, pellis mouetur: sin † Apollini, quieta mutaq; uidetur esse.

† ad Apollinẽ, uel hymnum Apollinis.

*De Marsya Phryge, quem à se tibia uictum Apollo excoriauit, uide Ouidium Metamorph. lib. 6.

De Homeri templo, & simulacro. Cap. XXII.

PTolemæus Philopator, extruens Homero templum, ipsum decorè sedentem collocauit. Circumcirca uerò iuxta simulacrum eas ciuitates posuit, quæ Homerum sibi uendicant. Galaton pictor Homerũ finxit euomentẽ, reliquos uerò poëtas ea quę ipse euomuisset, hauriẽtes.

De Lycurgo Lacedæmonio. Cap. XXIII.

LYcurgus Lacedæmonius filius Eunomi, uolens iustitia Lacedęmonios imbuere, non dignum neq; decorum præmiũ abstulit. Erutus est enim illi oculus ab Alcandro, ut quidam putant, ex insidijs iactu lapidis: ut alij sentiunt, ictu baculi. Proponitur autẽ hoc factum ijs, qui alia quàm proposuerunt, consequuntur. Euphorus uerò dicit, eum in exilio fame perijsse, cum in cibi non gustandi instituto perseuerasset.

† Βλαβόντι † παθόντι

De quibusdam, quibus propriæ leges nocumento fuerunt. Cap. XXIIII.

Hoc caput argumento coniunctũ est superiori.

LYcurgus orator legẽ scripsit, ne mulieres in festo Mysteriorum, curru uherentur. Quæ uerò id fecisset, mulctam lueret, quam ipse idoneam putans constituerat. Prima uerò ipsius uxor aduersus hoc decretum deliquit, atque damnata pœnam subiuit. Pericles etiam legem posuit, ne quis † in Athenienſium republica haberetur, qui non utroque parente ciue natus esset: qui deinde, amissis legitimis filijs, nothum superstitem habebat. Patet autem, quòd etiam Pericles alia uoluerit, alium uerò sit euentum sortitus.

† pro ciue haberetur

Cli-

Ἀνὴρ Μεγαλοπολίτης ὀξ Ἀρκαδίας Κερκιδᾶς ὄνομα ἀποθνήσκων ἔλεγε πᾶσι τοῖς οἰκείοις, ἡδυμοίρων, ἡδέως ἀπαλλάττεσθαι τοῦ ζῆν. ἐλπὶς γὰρ ἔχειν συγγενέσθαι, τῶν μὲν σοφῶν Πυθαγόρᾳ, τῶν δὲ ἱστορικῶν Ἑκαταίῳ, τῶν δὲ μουσικῶν Ὀλύμπῳ, τῶν δὲ ποιητῶν Ὁμήρῳ. καὶ ταῦτα τοῖς οἰκείοις ὡς λόγον τὴν ψυχὴν ἀπέλιπεν.

Περὶ Φρυγίου ἁρμονίας. Κεφ. κα.

Ὅτι ἡ Κελαιναῖς τῇ θορᾷ τοῦ Φρυγὸς ἐὰν πρόσαυλῇ τις τὴν ἁρμονίαν τὴν Φρύγιον, ἡ θορὰ κινεῖται: ἐὰν δὲ εἰς Ἀπόλλωνα, ἀτρεμεῖ καὶ ἔοικε κωφῇ.

Περὶ Ὁμήρου ναοῦ, καὶ ἀγάλματος. Κεφ. κβ.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ κατασκευάσας Ὁμήρῳ νεὼν, αὐτὸν μὲν καλῶς ἐκάθισε: κύκλῳ δὲ τὰς πόλεις πρόκεισθαι τοῦ ἀγάλματος, ὅσαι αὐτὸν ποιοῦνται τὸν Ὁμήρου. Γαλάτων δὲ ὁ ζωγράφος ἔγραψε, τὸν μὲν Ὅμηρον αὐτὸν ἐμοῦντα, τοὺς δὲ ἄλλους ποιητὰς τὰ ἐμεσμένα ἀναμηρύοντας.

Περὶ Λυκούργου τοῦ Λακεδαιμονίου. Κεφ. κγ.

Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ Εὐνόμου παῖς, δικαίους βουληθεὶς ἀνδρῶναι Λακεδαιμονίους, ἐπεὶ τούτου γε οὐ καλοὺς οὐδὲ μαθοὺς ἠρύσατο. ἀπολωτικὸς γὰρ αὐτῷ ὁ ὀφθαλμὸς ἐκκοπῆναι ὑπὸ Ἀλκάνδρου, ὡς μέν τινες φασιν, ὀξ ἐπιβολῆς λίθῳ † βληθείς: ὡς δὲ ἄλλοι διαφοιτᾷ λόγος, βακτηρίᾳ † παθὼν τὸ πάθος. λέγεται δὲ ὁ λόγος πρὸς οὐδὲν ἄλλα θελήσαντας, ἄλλῳ δὲ τυχόντας. λέγει δὲ Ἔφορος αὐτὸν λιμῷ διαπαρτρήσαντα τὴν φυγὴν ἀφανεῖν.

Περί τινων ὑπὸ ἰδίων νόμων βλαβέντων. Κεφ. κδ.

Λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ ἔγραψε μὴ ἐλαύνειν τὰς γυναῖκας ἐν τοῖς μυστηρίοις ἐπὶ ζυγῶν, ἢ τῇ θεῷσῃ ὑπὲρ ἐπικρατῆσαι ζημίαν, ἣν γε ὁ τάξας ἀπέφησαν. πρώτη δὲ ψηφίσματι ἐπείθησεν ἡ τούτου γυνὴ, καὶ τὴν ζημίαν ὤφλησε καταδικασθεῖσα. Καὶ Περικλῆς ἔγραψε μὴ εἶναι Ἀθηναῖον, ὃς μὴ ὀξ ἀμφοῖν γέγονεν ἀστοῖν. ὕστερον ἀπολωτικοὺς τοὺς γνησίους παῖδας, ὧν δὲ τὸ θῶ Περικλῆς κατέλειπε. νόθος δὲ ὅπως Περικλῆς ἐβούλετο μὲν ἕτερα, ἔτυχε δὲ ἑτέρων.

Κλεω-

Κλεισθένης ὁ Ἀθηναῖος τὸ ὀστρακίζεσθαι πρῶτος εἰσηγήσατο, αὐτὸς ἔτυχε δὲ καὶ κατακρίσεως πρῶτος. Ζάλευκος ὁ Λοκρῶν νομοθέτης πρὸ τοῦ τάξειν τὴν μοιχὸν ἁλόντα, ἐκκόπτεσθαι αὐτοῦ ὀφθαλμούς. ἃ πρίν ποτε μηδὲ προσδόκησε, ταῦτα ὁ παῖς αὐτῷ παρὰ τὴν δόξαν καὶ τὴν ἐλπίδα ἐπύγαρμ. ὁ γάρ οἱ παῖς ἁλοὺς τῶν μοιχείας, ἔπαθε μέλλει ποιεῖσθαι τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς νόμιμ. φυλαττῶσι ἵνα μὴ διαφθαρῇ τὸ ἅπαξ κυρωθέν, ἀπέμεινεν αὐτὸς ὁ εἰσηγησάμενος ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου τὸν τοῦ παιδὸς ὀφθαλμῶν, αὐλησόμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἵνα μὴ ὁ νεανίσκος τυφλωθῇ τέλεως.

Cliſthenes Athenienſis, primus †exilij ſupplicium introduxit, atq; ipſe primus eo damnatus eſt. Zaleucus uerò legislator Locrenſium, iuſsit, ut adultero deprehenſo, uterq; oculus effoderetur. Quę uerò minimè expectarat, ea præter ſpem atque opinionem ipſi fortuna quædam obtulit. Nam filius eius deprehenſus in adulterio, pœnam à paterna lege ſtatutã luere debuit. Ibi ne, quod ſemel omniũ ſententijs confirmatum erat, irritum fieret, ipſe, pro altero filij oculo, ſibi alterum eximi paſſus eſt, ut ne prorſus cæcus fieret adoleſcens.

†exoſtraciſmi relegationẽ, ad tempus, te ſtularum ſuffragio.

Περὶ Πινδάρου ἐν ἀγωνίᾳ κοείννης ἡττηθέντος. Κεφ. κε.

De Pindaro in certamine ſuperato à Corinna. Cap. XXV.

Πίνδαρος ὁ ποιητὴς ἀγωνιζόμενος ἐν Θήβαις, ἀμαθέσι κρίνεσιν ἀκροαταῖς, ἡττήθη κοεί̈ννης πεντάκις. ἐλέγχων δὲ τὴν ἀμουσίαν αὐτῶν ὁ Πίνδαρος σωτέκαλει τὴν Κόειννα.

PIndarus poëta Thebis, in contentione imperitis auditoribus uſus, ſuperatus eſt à Corinna quinquies. Redarguẽs uerò ruditatem ipſorum Pindarus, †uocauit Corinnam.

†Sẽſus eſt obſcurior. fortè teſtẽ uocauit.

Πῶς ὁ Διογένης ἐν ἀπορίᾳ παντὸς γενόμενος ἠθυμηθήκει ἑαυτόν. Κεφ. κς.

Quomodo Diogenes, cum in inopiã extremam incidiſſet, ſeipſum ſit conſolatus. Cap. XXVI.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἔρημος ἦν, καὶ μόνος ἀπέρριπτο. καὶ οὔτέ τινα εἶχε παρρησίαν ἑαυτῷ ἐγκαλεῖν: οὔτε τις αὐτὸν ἐφίλει διὰ τὸ τρόπου ἐλεγχτικὸν: καὶ ὅτι ἦν πρὸς τὰ πραττόμενα καὶ λεγόμενα δυσάρεστος. ἠθύμει οὖν ὁ Διογένης, καὶ φύλλων ἄκρα ἤσθιε. ταῦτα γάρ οἱ πῦρ ἦν. τῆς δὲ ἀκροπόλεως τὰ ἀπορρίμματα μῦς ἐνέμετο ἀνθρώπων. ὁ δὴ Διογένης φιλοπόνως κατασκέψατο τὰ πραττόμενον, καὶ μειδιάσας, καὶ ἑαυτοῦ ἡμέρου ἔτι φαιδρότερός τε, καὶ ἵλεως, εἶπεν: Ὁ μὲν μῦς οὕτως τῆς Ἀθηναίων πολυτελείας δεῖται οὐδέν. σὺ δὲ ὦ Διόγενες ἄχθῃ, φησὶν, ὅτι μὴ συνδειπνεῖς Ἀθηναίοις; καὶ ἐπόησεν ἑαυτῷ δύκαιρον δυθυμίαν.

DIogenes Sinopenſis, deſertus ab omnibus hominibus, ſolus relinquebatur, cum neq; propter egeſtatẽ ipſe quenquã reciperet, neq; ipſum hoſpitio quiſquam acciperet: omnibus enim inuiſa erat eius in reprehendendo acrimonia: & quod ad ea quæ dicebantur aut agebantur pleraq; omnia, ſeſe moroſum & difficilem præbebat. Proinde triſtitia Diogenes confectus, ſummas foliorum extremitates manducabat. Illa enim ſuppetebãt. Mus uerò accedens, decidentibus panis fruſtulis ueſcebatur. Diogenes igitur, cũ diligenter rem ſpectaſſet, ſubridens animo recepto iam lætior & tranquillior ſecum: Mus hic, inquit, nihil indiget Athenienſium lautitia: & quid tu Diogenes ægrè fers, te cum Athenienſibus non cœnare? Atque ſic opportunum gaudium ipſe ſibi conciliauit.

Περὶ Σωκράτους σώματος. Κεφ. κζ.

De Socratis corpore. Cap. XXVII.

Ὅτι τὸ Σωκράτους σῶμα ἐπιτηδείως διῆκε κόσμιον, καὶ σωφροσύνης ἐγκρατὲς γεγονέναι, ἐκ τούτου φύσασιν Ἀθηναίοις πανδήμοις καὶ οἱ μὴ ἀπέθνησκον, οἱ δὲ ὡσθανατίων εἶχον. Σωκράτης δὲ μόνος ἀπενόσησε τῇ ἀρχῇ. ὁ τοίνυν τοιοῦτος σωμάτων σωμα, τίνα ἡγώμεθα ἔχειν ψυχήν;

SOcratem corpore moderatũ & continentẽ fuiſſe creditũ eſt: atq; cum ob †eam cauſam paſsim tota ciuitate Athenienſes ægrotarẽt, ita ut partim morerentur, partim morti proximi eſſent, Socrates unus ex omnibus inde ab initio nunq; ægrotauit. Qui aũt eiuſmodi corpus geſsit, quali eũ animo ꝓditũ fuiſſe credẽdũ eſt?

†intemperantiam

Περὶ

Deſeruo

De seruo Diogenis à canibus discerpto. Cap. XXVIII.

CVm Diogenes patriam relinqueret, unus ex seruis eum secutus est, nomine Manes: qui non ferens eius conuersationem, aufugit. cumq; Diogenem hortarentur aliqui, ut eum quæreret: An nō, inquit, turpe esset, cum Manes Diogenis nō egeat, Diogenem Manis indigere? Verùm seruus ille, oberrans cum Delphos peruenisset, à canibus distractus est, & fugæ pœnam heri Diogenis nomini persoluit.

Περὶ τοῦ οἰκέτου τοῦ Διογένους ὑπὸ κυνῶν διασπασθέντος. Κεφ. κθ.

Διογένης ἐπείπερ ἀπέλιπε τὴν πατρίδα, εἵπετο αὐτῷ τῶν οἰκετῶν εἷς ὀνόματι Μάνης. ὃς οὐ φέρων τὴν μετ' αὐτοῦ διατριβὴν ἀπέδρα. πολλαχοῦ δὲ πάντων ζητεῖν αὐτόν, ἔφη· οὐκ αἰσχρὸν, Μάνην μὲν μὴ δεῖσθαι Διογένους, Διογένην δὲ Μάνους; οὗτος δὲ ὁ οἰκέτης εἰς Δελφοὺς ἀλοὺς ὑπὸ κυνῶν διεσπάσθη, καὶ ὀνόματι τοῦ δεσπότου δίκας ἔκτισας, αὐθ' ὧν ἀπέδρασεν.

Περὶ τοῦ Σωκράτους ἑταίρας τινὸς ἀλαζονείαν ἐλέγξαντος. Κεφ. λβ.

Φησὶ Ξενοφῶν ὅτι Θεοδότῃ τῇ ἑταίρᾳ, εἰς λόγους ἀφῖκτο Σωκράτης, καλλίστῃ γυναικὶ ἔσκε. Ἀλλὰ καὶ τῇ Καλλιστοῖ ἦλθον εἰς λόγους, καὶ ἔλεγεν· Ἐγὼ μὲν ὦ Σωφρονίσκου, χρείαν ἔχω σοῦ. σὺ μὲν γὰρ ὀδύνας τῶν

Περὶ ἐλπίδος. Κεφ. κθ.

Ἔλεγεν ὁ Πλάτων τὰς ἐλπίδας, ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι.

Περὶ Ὀλυμπιάδος ὅτι καὶ Ἀλεξάνδρου τεθνηκότος ἠγάπησε μνημονεύσης. Κεφ. λ.

Ὀλυμπιὰς ἡ Ἀλεξάνδρου μνημονεύη ὅτι πολλῷ χρόνῳ ὁ παῖς αὐτῆς ἄταφος μένει, βαρὺ ἀναστένουσα, καὶ θρηνοῦσα δι' μάλα λιγέως· Ὦ τέκνον, ἔφη, ἀλλὰ σὺ μὲν ἐρασθεὶς μεταχεῖν βουλόμενος, καὶ ἔσπευδες, νῦν δὲ τῶν κοινῶν ἀπέστης, καὶ ἴσως τοῖς ἀνθρώποις μεταχεῖν ἔχεις, γῆς τε ἅμα, καὶ ταφῆς· καὶ τὰς ἐμὰς τύχας οἰκτίσαι, καὶ τὸ σὸν παιδίον τετυφωμένον ἐλέγξαι.

Ὅτι Ξενοκράτης φιλοικτίρμων ἦν. Κεφ. λα.

Ξενοκράτης ὁ Καρχηδόνιος ὁ ἑταῖρος Πλάτωνος, πάντα ἄλλα ἦν φιλοικτίρμων, καὶ ὁ μόνον φιλάνθρωπος, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν ἀλόγων ζώων ἐλέει. καὶ ὄν ποτε καθημένου αὐτοῦ ἐπὶ πέτρᾳ, διωκόμενος βιαίως στρουθὸς ὑπὸ ἱέρακος, εἰς αὐτὸν κόλπους αὐτοῦ κατέπτη. ὁ δὲ ἀσμένως ἐδέξατο τὸν ὄρνιν, καὶ διεφύλαξεν ἀκρυφθὲν ἐς αὐτὸν ὁ διώκων ἀπῆλθεν. ἐπεὶ δὲ ἐπεθυμήσαντα αὐτὸν φόβος, ἁπλώσας τὸν κόλπον ἀφῆκε τὸν ὄρνιν, ἐπιφθὰν, ὅτι μὴ δεδιὼς ἐκεῖνον.

Πῶς ὁ Σωκράτης ἑταίρας τινὸς ἀλαζονείαν ἤλεγξεν. Κεφ. λβ.

Φησὶ Ξενοφῶν ὅτι Θεοδότῃ τῇ ἑταίρᾳ, εἰς λόγους ἀφῖκτο Σωκράτης, καλλίστῃ γυναικὶ ἔσκε. Ἀλλὰ καὶ τῇ Καλλιστοῖ ἦλθον εἰς λόγους, καὶ ἔλεγεν· Ἐγὼ μὲν ὦ Σωφρονίσκου, χρείαν ἔχω σοῦ. σὺ μὲν γὰρ ὀδύνας τῶν

De Speusippo. Cap. XXIX.

PLato dicebat, spes uigilantium hominum esse somnia.

De Olympiade dolente propter Alexandrum mortuum & inhumatum. Cap. XXX.

OLympias Alexandri mater, cum audiuisset, longo tempore iam filium sepulchro carere, grauiter ingemiscés, atque acerbissimè plorans: O fili, inquit, tu cum in deorum numerum referri uolueris, & id perficere summo studio conatus sis, nunc neq; illorum quidem, quorū omnibus mortalibus æquale & par ius est, particeps fieri potes, terræ, sepulturæq;. & sic simul infortunium suum luxit, simul etiam fastum & inanem filij superbiam taxauit.

Quòd Xenocrates fuerit misericors. Cap. XXXI.

XEnocrates Carthaginensis, Platonis familiaris, tum aliàs misericordiam singularem declarauit, neq; solum hominum, sed persæpè etiam brutorū animantium misertus est: tum, cum quodam tempore sederet in loco aprico, passer acriter instantem accipitrem fugiens, in sinum ipsius deuolauit. At ille cum uoluptate receptam & occultatā auem custodiuit tantisper, donec hostis è cōspectu recessisset. Vbi uerò iam metu periculoq; solutam esse arbitraretur, nudato sinu auem dimisit, inquiens, se supplicem hosti non prodidisse.

Quomodo Socrates iactantiam cuiusdam scorti refellerit. Cap. XXXII.

TRadit Xenophon, Socratem aliquando in colloquium cum Theodota meretrice, fœmina formosissima, uenisse. Sed & cum Callistò sermonem habuit. quæ cū diceret: Ego quidē ô Socrates multū tibi præsto. Nam cū tu nemi-

nem

να τῶν ἐμῶν σοί τι ἀφαιρῆσαι, ἐγὼ δὲ ἐὰν βούλωμαι σοῦ σὸς πάντας. ὁ δὲ, Καὶ μάλα γε, εἶπεν. σὺ μὲν γὰρ ὦδί τῇ κατ' αὐτὸν πάντας ἄγεις, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς τὸν ἄνω βιάζομαι. ὀρθία δὲ ἡ ἄνοδός ἐστι, καὶ ἀηθὴς τοῖς πολλοῖς.

minem ex meis à me possis abalienare, ego, cum libitum est, tuos omnes à te auoco. Respondit: Quid, inquiens, mirũ hoc est? siquidẽ tu ad decliuẽ tramitẽ omnes rapis: Ego uerò ad uirtutẽ cogo, ad quam arduus & plerisq; insolitus est ascensus.

Περὶ Ῥοδώπιδος ἑταίρας τύχης. Κεφ. λγ.

De Rhodopidis scorti fortuna. Cap. XXXIII.

Ῥοδῶπιν φασιν Αἰγυπτίων ἑταίραν γενέσθαι λόγοι ἀραιοτάτην, καί ποτε αὐτὴν λουομένην, ἡ τὰ παίδισκα τὰ ἀπὸ κοπῆς φιλᾶσα ἐργάζεσθαι τύχη παρέξηνεγκεν αὐτῇ, ὁ τῆς γνώμης, ἀλλὰ τῆς κάλλους ἄξια. λουμένης γάρ, τῶν θεραπαινίδων τὰ ἐνδύματα φυλαττουσῶν, ἀετὸς κατασπάσας, τὸ ἕτερον τῶν ὑποδημάτων ἁρπάσας, ἀπιὼν ᾤχετο. οἱ δὲ νόμισαν εἰς Μέμφιν διακάζοντος Ψαμμιτίχου, καὶ εἰς τὴν πόλιν ἐνεβαλε τὸ ὑπόδημα. ὁ δὲ Ψαμμίτιχος θαυμάσας τὸ ὑποδήματος τὴν ῥυθμόν, καὶ τὴν ἐργασίας αὐτοῦ τὴν χάριν, οἷ τὸ πραχθὲν ὑπὸ τοῦ ὄρνιθος, προσέταξεν ἁπάσῃ τῇ Αἰγυπτίων ἀναζητῆσαι τὴν ἄνθρωπον, ἧς τὸ ὑπόδημά ἐστι, καὶ εὑρὼν γαμετὴν ἠγάγετο.

Rhodopin meretricẽ omniũ Aegyptiorum ferunt pulcherrimã fuisse. cui aliquando lauanti, inopinatorũ atq; inexpectatorũ amans fortuna, cõtulit munus non isto animo, sed fortuna uenustateq; dignũ. Cum enim lauaret, atq; uestimenta famulæ custodirent, aquila deuolans alterũ calceũ abstulit, eumq; secũ deportauit Memphim, iudiciũ exercente Psammetticho, & in eius sinũ calceum iniecit. Psammetichus miratus pulchritudinem calcei, & fabricationis artem atq; concinnitatem, & auis factum, mandauit, ut per uniuersam Aegyptũ quæreretur fœmina cuius is calceus esset, eamq; inuentam in matrimonium accepit. Strabo lib. 17 Rhodopẽ nominat, hãc historiam referens.

Περὶ Διονυσίου. Κεφ. λδ.

De Dionysio. Cap. XXXIIII.

Ὅτι τὸν Λέοντα ὁ Διονύσιος μετὰ τὴν πρόσταξιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀνδρῶν, εἰς τρὶς τοὺς δορυφόρους ἐκέλευσεν ἀπάγειν. καὶ μετέγνω τρίς, καὶ καθ' ἑκάστην μεταπομπὴν καταφιλῆ κλαίων, καὶ καταρώμενος ἑαυτῷ, ὅτι ὅτε ἔλαβε τὸ ξίφος πολὺν χρόνον ἦν ἥττης δεδοικώς, καὶ προσέταξεν ἀσφαλῶς, εἰπών, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ζῆν.

Dionysius Leonẽ postq; imperasset ad interitũ duci, ter mandauit satellitibus ut rursus abducerent, atq; ter animũ mutauit, & quotiescũq; accersiuisset, exosculatus est lacrymans, & execratus seipsum, q̃ cum sumpsisset ensem, tandem metu uinceretur, interfici iussit: Nõ licet, inquiens, ô Leo, tibi uiuo esse.

Περὶ ἐλάφου νοσοῦντος φυσικῆς θεραπείας. Κεφ. λε.

De cerui in medendo morbo physica curatione. Cap. XXXV.

Λέγουσι φυσικοὶ αὐθρῶν τὸν ἔλαφον καθάρσεως δεόμενον, † σέλινα ἐσθίειν: φαλαγγίων γὰρ ἐνύσμασιν ἔχεσθαι, καρκίνους.

Physici dicunt, ceruum indigentẽ purgationis, seseli comedere: laborantẽ uerò ex phalangiorũ morsibus, cancros. †σίσιλι

Περὶ Εὐρυδίκης Φιλίππου θυγατρὸς τελευτῆς. Κεφ. λς.

De morte Eurydicæ Philippi filiæ. Cap. XXXVI.

Ὀλυμπιὰς τῇ Φιλίππου θυγατρὶ Εὐρυδίκῃ, ᾗ ἦν ἄρα ἐξ Ἰλλυρίδος γυναικὸς τοῦ Φιλίππου γεγονυῖα, πέμψει κώνειον, καὶ βρόχον, καὶ ξίφος. ἡ δὲ αἱρεῖται τὸν βρόχον.

Olympias Philippi filiæ Eurydicæ, quæ nata erat Philippo ex Illyride quadam uxore, misit cicutam, laqueum, & ensem. Illa uerò laqueum delegit.

Περὶ Γέλωνος, καὶ τῶν αὐτὸν ἐπιβουλευόντων. Κεφ. λζ.

De Gelone, & ijs qui illi insidiati erant. Cap. XXXVII.

Γέλων ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος τὴν τῆς ἀρχῆς κατάστασιν πραότατα εἶχε, σασιώδεις δέ τινες ἐπεβούλευον αὐτῷ: ἃ πυθόμενος ὁ Γέλων, εἰς ἐκκλησίαν

Gelon Syracusiorũ tyrannus, mansuetissimum se in imperio præbebat, seditiosi uerò quidam eius uitæ tendebant insidias: quod cum resciuisset Gelon, con-

uocata Syracusiorum concione, armis indutus in concionẽ ascendit: & commoratis suis ergaillos meritis, insidias detexit. atque exutis armis, dixit ad uniuersos: En igitur amictus tunicula, nudus armorũ asto, & dedo me uobis, ut pro uolũtate libito q; mecũ agatis. Cũ igitur Syracusij mirati, supplicijs afficiendos insidiatores ei tradidissent, & illum regnare iussissent, etiam hos puniendos reliquit populo. Quamobrem Syracusij statuã ei posuerunt, in discincta tunica. atq; hoc fuit eius animi popularis monumentum, & in posterum regnantibus documentum.

De Alcibiade. Cap. XXXVIII.

ALcibiades admodum Homerũ admiratus est, & in precio habuit. Proinde cum aliquando ad ludum literariũ accessisset, Iliadis carmina petijt. cumq; ludi magister se nihil Homeri habere affirmaret, inflixit ei pugnum satis durum, eum imperitum esse, & similes sui pueros efficere insinuans.

Idem cum ad causam pro capite dicendam è Sicilia uocaretur ab Athenienssibus, obtemperare nolũit: Stultum est, inquiens, iudicio accusatum, cum fugere possit, locum unde effugere non possit, adire. Et cum quidam diceret, An non credis tuam causam patriæ? respondit, Imò ne matri equidem. Timerem enim, ne fortè per imprudentiam, aut errorem ueritatis, nigrum calculum pro candido submitteret. Cum autẽ audiuisset, se mortis à ciuibus condemnatum esse: Ergo, inquit, demonstrabim⁹, nos adhuc in uiuis agere. ueniens q; ad Lacedęmonios, Decelicũ bellũ aduersus Athenienses mouit.

Idem dicebat, nihil nouum esse, si Lacedęmonij intrepidè mortẽ in bellis occumberent. Defugere enim eos hoc modo legum seueritatem & cruciatum: atq; labores, alacriter promptęq; cum morte commutare.

Dicere etiam solitus est de suis factis, se Dioscurorum uitam uiuere: etenim ferè alternis diebus se mori & reuiuiscere Nam dum populi gratiam obtineret, dijs parem uideri: cum illam amisisset, nihil à mortuis discriminis habere.

De Ephialte. Cap. XXXIX.

Ephialtes,

κλησίαν συγκαλέσας τοὺς Συρακουσίους, ἀσπίδα ὡπλισμένος ὁ τύραννος, καὶ διεξελθὼν ὅσα ἀγαθὰ αὐτοῖς εἰργάσατο, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν ἐξενάληψε, καὶ ἀπεδύσατο τὴν πανοπλίαν εἰπὼν πρὸς πάντας, ἰδοὺ τοίνυν ὑμῖν γυμνὸς τὴν ὅπλων πρόκειμαι, καὶ δίδωμι χρῆσθαί, ὅ, τι βούλεσθε. καὶ ἐθαύμασαν αὐτὸν τὴν γνώμην οἱ Συρακούσιοι. οἱ δὲ καὶ τοὺς ἐπιβουλεύοντας τῇ δόξαν αὐτῷ κολάσαι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐδωκαν. ὁ δὲ καὶ τούτους ἔασε χρῆσθαι δίκην τιμωρήσασθαι. καὶ εἰκόνα αὐτοῦ οἱ Συρακούσιοι ἔστησαν χρυσῆν, καὶ ἐν τῷ τῆς μαγωγίας αὐτοῦ ἀνάθημα, καὶ τοῖς ἐπ' ἐμὲ μετὰ ταῦτα αἰῶνα μέλλουσιν ἄρχειν δίδαγμα.

Περὶ Ἀλκιβιάδου. Κεφ. λη.

Ἰσχυρῶς ὁμήρου ἐθαύμαζεν Ἀλκιβιάδης· καί ποτε διδασκαλείῳ παιδὶ ἐλθὼν, ῥαψῳδίαν Ἰλιάδος ᾔτει. τοῦ δὲ διδασκάλου μηδὲν ἔχειν Ὁμήρου φήσαντος, γροθίσας αὐτὸν κόνδυλον οὐ μάλα σιρεπὸν, ἀπῆλθεν, φὴς ἐξαμαρτεῖν ὅτι ἰδιώτην ἀπαίδευτόν ἐστι, καὶ τοιούτους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας. Οὕτω τοῖς κρίσιν καλούμενοι θανατικὴν ἐκ Σικελίας ἦκον τὴν Ἀθηναίων, ἐκ ἐώμουν, ἀπαρ: Εὐήθης ἡ ἔχοντα δίκην, ζητεῖν μὴ ἀφυγεῖν, φὴσ φυγεῖν. ἀπέντος δέ τινος, ὁ πιστεύεις τῇ πατρίδι τὴν περὶ σοῦ κρίσιν; ὁ δὲ ἄπαν, οὐδὲ τῇ μητρίδι. δέδοικα γὰρ μὴ ἀγνοήσασα, καὶ σφαλεῖσα τοῦ ἀληθοῦς, ἀντὶ τῆς μέλαιναν ἐμβάλῃ αὐτὶ τὴν λευκὴν ψῆφον. πυθόμενος δὲ ὡς θάνατος αὐτοῦ κατεγνώσθη ὑπὸ τῆς πολίτης: Δείξομεν δῆτα (ἔφη) ὅτι ζῶμεν. καὶ ἐρμήσας πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἦρχε δεκαετῆ ἤδη πόλεμον τῶν τοὺς Ἀθηναίους.

Ἔλεγε δὲ μηδὲν πράδιον ποιεῖν Λακεδαιμονίους, ἀδιεῖς γὰρ τοῦ πολέμου ἀφανήσοντας: τὴν γὰρ εἰς τὴν νόμων παλαιοπρίαν ἀποδιδράσκοντας, θανάτου ὑπὲρ τῶν πόνων † ἔχουσι πρόθυμος ἀλλάττειδαι.

Εἰώθει δὲ φάσιν, ἐπιλέγειν ταῖς ἑαυτοῦ πράξεσιν, ὅτι ἦρ τὴν Διοσκούρων ζῇ βίον, τῇ ἡμέραν τεθνηκώς τε, καὶ ἀναβιῶς. ἑνὶ μερήσας γὰρ γε τοῦ δήμου, ἴσος θεοῖς νομίζεσθαι: κακῶς δὲ ἀπαλλάξας, τὴν νεκρῶν μηδὲ ὀλίγον διαφέρειν.

Περὶ Ἐφιάλτου. Κεφ. λθ.

Ἐφιάλτης

Φιάλτης στρατηγὸς ὀνειδίζοντος αὐτῷ † πενὰ πρίαν: Τὸ γὴ ἔτερον ἔφη δίκαιός εἰμι τί δὲ λέγεις; ὅτι δίκαιός εἰμι.

Περὶ Θεμιστοκλέους. Κεφ. μ.

Στρεπτῷ μεμυλωμένῳ τῶν τῆς χρυσῷ περσικῷ ὁ Θεμιστοκλῆς παρεὼς, παιδί ἔφη, οὐκ ἀναιρήσεις ὦ παῖ τὸ εὕρημα τοῦτο; διελέξας τὸ στρεπτόν. σὺ γὰρ εἶ Θεμιστοκλῆς εἶ δήπου.

Ὅτι ἠτίμαζον αὐτόν ποτε Ἀθηναῖοι, εἶτα τῶν τῆς ἀρχῆς αὖθις παρεκάλουν. ὁ δὲ, οὐκ ἐπαινῶ τοὺς τοιούτους ἄνδρας, οἵτινες τὰ αὐτὰ ἀμείνω, καὶ οἰνοχόοι ἔχουσι.

Πρὸς Εὐρυβιάδην τὸν Λακεδαιμόνιον ἐλέγέ τι ἀπροσωπότερον, ἢ αὐτὸς ἐπῆρε τὴν βακτηρίαν: ὁ δὲ, πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ. πολλὰ γὰρ ὅτι ἂν μέλλει λέγειν τῷ κοινῷ λυσιτελῆ.

Περὶ Φωκίωνος. Κεφ. μα.

Ὀδυρομένων τῶν μετὰ Φωκίωνος μέλλοντων ἀποθνήσκειν, ἔφη ὁ Φωκίων: Εἶτα οὐκ ἀγαπᾷς Θουδιππε μετὰ Φωκίωνος ἀποθνήσκων;

Περὶ Ἐπαμινώνδου. Κεφ. μβ.

Ἐπαμινώνδας ἐφυγε δίκην θανάτου ἐπανελθὼν ἐκ τῆς Λακωνικῆς, ὡς ἐστολαγωγὸν τῆς βοιωταρχίαν τέσσαρας μῆνας παρὰ τὸν νόμον: οὓς μὴ δὲν σωφρονοῦντας ἐκέλευσεν εἰς αὐτὸν τὴν αἰτίαν ἀναφέρειν, ὡς ἐκβιασθέντας ἄκοντας. αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, οὐκ ἔφη βελτίονας ἔχειν τῶν ἔργων αὐτοῦ λόγους. αἰτοῦ μὲν, ἔξεστι ἀποκτάνειν αὐτὸν, ἐπιγράφεσθαι μέντοι τῇ στήλῃ, ὅτι μὴ βουλομένους Θηβαίους ἠνάγκαζεν Ἐπαμινώνδας, τὴν μὲν Λακωνικὴν πυρπολῆσαι πρωτακοσίοις ἐνιαυτοῖς ἀδήωτον οὖσαν: †οἰκῆσαι δὲ Μεσσηνίους δὲ ἐτῶν τριάκοντα καὶ τριακοσίων. συντάξειν δὲ συναγαγεῖν εἰς αὐτὸν Ἀρκάδας, ἀρδεῖναι δὲ τοῖς Ἕλλησι τὴν αὐτονομίαν. καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν αἰδεσθέντες οἱ δικασταί. ἐπανελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον, μελιτταῖον ἰνίδιον ἕσαινε: διὸ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπε: Τοῦτο μὴ ἀποδίδωσιν ἐνεργεσίας μοι χάριν: θηβαῖοι δὲ πολλάκις ἐπ' ἐμοῦ δὲ πεθέντος ἐκρινάν με θανάτου.

†Vide an hîc sit legendum, οἰκίσαι δὲ Μεσσηνίους δὲ ἐτῶν τριάκοντα καὶ τριακοσίων ὑπὸ Σπαρτιάταις ὄσαν. Sic enim scribit Plutarchus de Pelopida & Epaminõda. Πᾶσαν μὲν Ἀρκαδίαν εἰς μίαν δυνάμιν συνέπεισαν: τὴν δὲ Μεσσηνίαν χώραν νεμομένων Σπαρτιατῶν ἀποπεμόμενοι, οὐ παλαιὸς Μεσσηνίους ἐκάλεσαν, καὶ κατῆγον ἰθύμως συνοικίσαντες. Ergo hæc uerba συντάξειν δὲ, abundare uidentur: & mox legendũ, συναγαγεῖν ἢ εἰς τὸν αὐτὸν, uel εἰς αὐτόν.

EPhialtes, cum dux ei paupertatem exprobraret. Cur non, inquit, etiã alterũ dicis, quòd iustitiam colam?

De Themistocle. Cap. XL.

CVm fortè torques aureus Persicus iaceret humi, astans Themistocles, puero dixit: Quin tollis, ô puer, inuentũ huiusmodi? monstrato torque. Nõ enim tu es Themistocles.

Athenienses cum aliquãdo publicè eũ infamia notassẽt, rursum deinde ad imperium gerendũ reuocarẽt: Nõ, inquit, laudo eos homines, qui eodẽ uase & promatula, & ad infundendũ uinum utuntur.

Eurybiadę Lacedęmonio quiddã aduersum dixerat: cũq; ille baculũ intentaret, Verbera tantũmodò audias. Nouerat enim, ea quæ dicturus erat è repub. fore.

De Phocione. Cap. XLI.

EIulantibus ijs qui cũ Phocione morte erant mulctandi: An non, inquit, ô Thudippe, pulchrum tibi ducis, cũ Phocione mortem oppetere?

De Epaminonda. Cap. XLII.

EPaminondas reuersus è Laconica, capitis arcessebatur, q̃ Bœotarchiã quatuor integros menses cõtra legẽ gessisset. Collegas igitur iussit, ut in ipsum culpã deriuarent, q̃ se inuitos coëgissẽt. Ipse uerò in curiã ingressus, nõ meliores reb. gestis rationes habere se dicebat. Sin minus, se quidẽ interfici postulabat, uerùm inscribi columnæ, q̃ nolentes repugnantesq; Thebanos, Epaminondas coëgerit, ut Laconicã, quingentis antè annis intactã ab hostibus, incendio ferroq; uastarẽt: & ut Messenijs suã restituerẽt regionẽ trecẽtis atq; triginta annis occupatã à Spartanis: secq; in unũ collegisse Arcades Thebanis socios, & Græcis libertatem reddidisse, (eo scilicet tempore, propter quod accusatus est.) His auditis, reueriti eũ iudices, liberũ pronunciarũt. Cumq; regredereter è curia, & Melitensis catellus blandiretur cauda, dixit se ferẽ ad præsentes: Hic mihi, inquiẽs, pro beneficio gratiam reponit: at Thebani, de quibus sæpè multumq; sum præclarè meritus, mortem mihi iudicio pœnam constituerunt.

De

De Timotheo. Cap. XLIII.

†Τιμόθεον

†nassam

TImotheus dux Athenienſium proſpera fortuna per omnia credebatur uti, dicebatq; fortunam rerum benè geſtarum cauſam eſſe, Timotheum uerò nullius. Proinde pictores dormitantem eum in tentorio taxantes fingebant, atq; fortunam ſupra caput pendentem, ciuitates quaſi in†rete quoddam conducere. Interrogante Themiſtocle quodam, quánam re per uniuerſam uitam maximè fuiſſet delectatus? Cum, inquit, ingredientẽ me Olympicum ſtadium, totum theatrũ intentis oculis contueretur.

De Themiſtoclis & Ariſtidæ concertatione. Cap. XLIIII.

IIſdem tutoribus uſi ſunt Themiſtocles & Ariſtides Lyſimachi filius. Quare ſimul etiam ſunt educati, & ab eodem præceptore inſtituti. Sed tamen & cum adhuc eſſent pueri, frequentibus diſſidijs inter ſe concertarunt: & ea controuerſia, à primis annis uſq; ad extremam ſenectutem inter illos perſeuerauit.

De Dionyſij impietate. Cap. XLV.

DIonyſius matrem per uenenum necauit. Leptinem uerò fratrem, cum in nauali prælio ſeruare poſſet, interfici paſſus eſt.

De dracone beneficij memore. Cap. XLVI.

CIuitas eſt in Achaia, nomine Patræ. In ea puer draconem paruulũ emebat, magnaq; eum cura educabat: cumq; creuiſſet, loquebatur, quaſi cum intelligente ludens, ac dormiẽs cum ipſo. Cum uerò ad ingentem magnitudinem draco perueniſſet, in ſolitudinem à ciuibus eſt dimiſſus. Pòſt, cum puer adoleſcens factus, reuerſus à ſpectaculo quodam cum aliquibus æqualibus in latrones incidiſſet, & clamorem extuliſſet, ecce draco præſto eſt, & alios in fugam uertit, alios interimit, ipſum uerò ſaluum conſeruat.

Περὶ Τιμοθέου. Κεφ. μγ.

Ὅτι Τιμόθεος ὁ στρατηγὸς Ἀθηναίων ἐπιστεύετο εὐτυχὴς εἶναι, καὶ ἔλεγε τῇ τύχῃ αἰτίαν εἶναι, †Τιμόθεος δὲ οὐδενός. καὶ οἱ ζωγράφοι δὲ καθεύδοντα ἐποίουν αὐτὸν ἐνσκηνούμενον τῷ σκηνῇ, ἄνω τὴν τύχην ἐπὶ λευκαλῆς ἀπηωρημένην ἐσῴζειν καὶ τύχη, ἐλκύουσα ὡς λύρτον τὰς πόλεις. Πυθομένου δὲ Θεμιστοκλέους τινός, τί μάλιστα ἥδιστα ἐν τῷ βίῳ, ὅλῳ ἀποκρίνασθαι, τὸ θέατρον ὅλον Ὀλυμπιάσιν ἐπιστρεφόμενον εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸ στάδιον πηδῶντα.

Περὶ Θεμιστοκλέους καὶ Ἀριστείδου φιλονεικίας. Κεφ. μδ.

Τοὺς αὐτοὺς ἐπιτρόπους ἔσχε Θεμιστοκλῆς, καὶ Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, καὶ διὰ ταῦτα οἱ, καὶ συνεπαιδεύθησαν κοινῷ διδασκάλῳ. ἐστασίαζεν ἤδη ὅμως καὶ ἔτι παῖδες ὄντες, ἐκ πρώτης ἡλικίας ἐμμένουσαν αὐτοῖς ἡ φιλονεικία ἄχρι τῆς πρώτης γήρας.

Περὶ Διονυσίου ἀπονοίας. Κεφ. με.

Ὅτι Διονύσιος τὴν μητέρα διέφθειρε φαρμάκοις. Λεπτίνην δὲ τὸν ἀδελφὸν σῶσαι δυνάμενος ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, προεδόθη ἀκλαύμενον.

Περὶ δράκοντος εὐεργεσίας ἀναμνησθέντος. Κεφ. με.

Πόλις ἐστὶ τῆς Ἀχαΐας ἡ Πάτραι. παῖς τὴν αὐταῖς δράκοντα μικρὸν ἐπρίατο, καὶ ἐτρεφε μετὰ πολλῆς τῆς κομιδῆς. αὐξηθέντος δὲ αὐτοῦ ἐλάλει πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς ἀκούοντα. καὶ ἤθυρε μετ αὐτοῦ, καὶ συνεκάθευδεν αὐτῷ. εἰς μέγιστον δὲ μέγεθος ἐλθὼν ὁ δράκων ἐκ τῆς πολιτῶν εἰς ἐρημίαν ἀπελύθη. ὕστερον δὲ ὁ παῖς νεανίας γενόμενος, ἀπό τινος θέας ἐπανιὼν λῃσταῖς περιπεσὼν μετὰ τῶν συνηλίκων, βοῆς γενομένης, ἰδὼν ὁ δράκων, καὶ οὐ μὴν διεσώρησεν, οὓς δὲ ἀπέκτεινεν, αὐτὸν δὲ περιεσώσατο.

AELIANI

AELIANI VARIAE HISTORIAE
LIBER XIIII.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Πῶς ὁ Ἀριστότελης ἔχει πρὸς φιλοδοξίαν. Κεφ. α.

Ἀριστότελης ὁ Νικομάχου σοφὸς ἀνὴρ καὶ ὢν, καὶ εἶναι δοκῶν, ἐπαίρεις ἀφαιρεῖτο τὰς ψηφισθείσας αὐτῷ ἐν Δελφοῖς τιμὰς, ἐπιστέλλων πρὸς Ἀντίπατρον περὶ τούτων, φησὶν ὑπὲρ τῶν ἐν Δελφοῖς ψηφισθέντων μοι, καὶ ὧν ἀφήρημαι νῦν, οὕτως ἔχω, ὡς μήτέ μοι σφόδρα μέλειν ὑπὲρ αὐτῶν, μήτέ μοι μηδὲν μέλειν. Οὐκ ἂν δὲ ἐγὼ φιλοδοξίᾳ ταῦτα, οὐδ' ἂν κατηγορήσαιμι ἕτερον γε τοιοῦτόν τι Ἀριστοτέλους. ἀλλ' οὐ φρονῶν ὀρθῶς μὴ ὅμοιον εἶναι ἀρχήν τινα μὴ λαβεῖν, ἢ λαβόντα ἀφαιρεθῆναι. τὸ μὲν γὰρ οὐδὲν μέγα, τὸ μὴ τυχεῖν· τὸ δὲ ἀλγεινὸν, τὸ τυχόν τα, εἶτα ἀπερριφθῆναι.

Περὶ Ἀγησιλάου, καὶ τῶν βαρβάρων ἐπιορκούντων. Κεφ. β.

Ὅτι οὖν πρὸς βαρβάρους ὅρκους τῶν βαρβάρων ἐπῄνεσεν Ἀγησίλαος. ὅτι οὖν θεοὺς ἐχθροὺς αὐτοῖς ποιησάμενοι ταῖς ἐπιορκίαις, αὐτοῖς φίλους, καὶ συμάχους κατεπράξαντο.

Περὶ ἀσωτίας. Κεφ. γ.

Τιμόθεος πρὸς Ἀριστοφῶντα ἄσωτον ὄντα, πικρότατα καθικόμενος αὐτοῦ ἔφη· ὃ ἱκανὸν οὐδέν, ἀλλὰ τούτῳ γε αἰσχρὸν οὐδέν.

Περὶ Ἀριστείδου ὑπὸ γαλῆς δηχθέντος, καὶ ἀποθνήσκοντος. Κεφ. δ.

Ὅτι Ἀριστείδης ὁ Λοκρὸς ὑπὸ Ταρτησίας γαλῆς δηχθεὶς, καὶ ἀποθνήσκων ἔφη. ὅτι πολὺ αὐτῷ ἥδιον ἦν αὐτὸν δηχθέντι ὑπὸ λέοντος, ἢ παρδάλεως ἀποθανεῖν, εἴπερ ἦν ἐδεδιὼς τὸν θάνατον προφάσεως, ἢ ὑπὸ θηρίου τοιούτου· τῇ ἀδοξίᾳ, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκεῖνος τὸ δήγματος βαρύτερον φέρων, ἢ τὸν θάνατον αὐτόν.

Τίσιν ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀρχάς. Κεφ. ε.

Quomodo Aristoteles erga honores affectus fuerit. Cap. I.

ARistoteles filius Nicomachi, re opinionéque uir sapientia præstans, cum quidam ei decretum Delphis honorem eripuisset, scribens de his ad Antipatrũ, inquit: Ea quæ Delphis mihi decreto sunt assignata, quibusq; nunc priuatus sum, animum meum afficiunt, utneq; magno pere mihi cordi sint, neq; tamen omnino non cordi sint. Non uerò hæc ab ambitione proficiscebantur. Neq; tanti criminis ego Aristotelem insimulauerim. Etenim sapienter putauit, non esse simile, dignitatem aliquam non suscipere: & cum acceperis, ea spoliari. Nõ enim graue est, non adipisci: at, cum adeptus sis, rursum amittere, id molestum est.

De Agesilao, barbarorumq; periurijs. Cap. II.

BArbaros, qui iurisiurandi religionẽ uiolassẽt, laudare solebat Agesilaus, eò quòd peierando illi deos sibi ipsis infestos redderent, ipsi uerò socios & auxiliares.

De prodigalitate. Cap. III.

TImotheus in Aristophontẽ prodigũ grauissimè inuehebat, inquiẽs: Cui nihil satis est, eidem etiam nihil turpe.

De Aristide à mustela morso, atq; moriente. Cap. IIII.

ARistides Locrensis morsus à mustela Tartesia, moriensq; dixit: Multò sibi iucundiorem mortem futurã fuisse, si uel ex leonis, uel ex pardalis morsu obtigisset: si omninò necesse fuisset aliquam mortis occasionem existere, quàm ab eiusmodi contempta bestiola. Ex quibus, ut ego quidem sentio, perspicuũ est, eum acerbius ignominiam morsus, quàm ipsam mortem tulisse.

Quos Athenienses ad reipub. gubernacula delegerint. Cap. V.

ATheniensses non solum idoneis ciuibus gerendam rempublicam, & militiam administrandam commiserunt, sed sæpe etiam peregrinos ciuibus antetulerunt, eósque reipublicæ gubernationi præfecerunt, si quidem eos bonos honestósque uiros cognouissent, & ad hæc munera subeundum accommodatos.

Apollodorũ Cyzicenũ sæpissimè belli ducem crearunt, quamuis esset peregrinus: item Heraclidem Clazomenium. Cum enim se dignos laude præstitissent, non iudicati sunt indigni, qui Atheniensium imperium tractarent. Atque ob hęc laudibus extollenda ciuitas est, quæ non ciuibus ueritatem gratificando prodiderit: sed etiam ijs non rarò summam rerum impertiuerit, qui nulla ipsis cognatione coniuncti essent, propter uirtutem tamen honore dignissimis.

Ὀυ μόνοις τοῖς ἀσοῖς ἐχρῶντο Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς στρατηγίας ἐπιτηδείοις: ἀλλὰ γὰρ καὶ ξένους προσῃροῦντο, καὶ τὰ κοινὰ αὐτοῖς ἐνεχείριζον, εἴπερ ὧν αὐτῶν ἀγαθοὺς ὄντας κατέγνωσαν, καὶ ἐπιτηδείους εἰς τὰ δέοντα.

Ἀπολλόδωρον μὲν Κυζικηνὸν πολλάκις στρατηγὸν εἵλοντο, ξένον ὄντα, καὶ Ἡρακλείδην Κλαζομένιον. φιλοξενούμενοι γὰρ ὅτι ἄξιοι λόγου εἰσὶν, εἴπερ οὐκ ἔδοξαν ἀνάξιοι τοῦ Ἀθηναίων ἄρχειν εἶναι. καὶ ταῦτα μὲν τούτων ἕνεκα χρὴ τὴν πόλιν, μὴ κατεχαριζομένην τἀληθῆ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ νέμουσαν καὶ τοῖς ξένοις μὲν μὴ πρόσηκουσι, δι' ἀρετὴν δὲ ἀξίοις τιμᾶσθαι.

Aristippi sententia de hilaritate. Cap. VI.

ARistippus ualidissimis argumentis & sermonibus usus hortabatur, neque de præteritis curam postea suscipiendam, neque de futuris, antea. Id enim animi benè constituti esse signum, & hilaræ cogitationis argumentum. iubebat autem in diem animum intendere, & diei illam solummodo partem, qua quisq; quid ageret, aut cogitaret. Solum enim aiebat præsens in nostra manu positum, non præteritum, neque instans. Illud enim abijsse: hoc an euenturum sit, incertum esse.

Ἀριστίππου γνώμη περὶ εὐθυμίας.

Κεφ. ε.

Πάνυ σφόδρα ἐρρωμένως ἔοικε λέγειν ὁ Ἀρίστιππος, παριεμένων μήτε τοῖς παρελθοῦσιν ἐπικάμνειν, μήτε τοῖς ἐσομένοις προκάμνειν. εὐθυμίας γὰρ σῆμα τοιοῦτο, καὶ ἴλεω διανοίας ἀπόδειξις. προσέταττε δὲ ἐφ' ἡμέραν τὴν γνώμην ἔχειν. καὶ αὖ πάλιν ἐφ' ἡμέρας ἐπ' ἐκείνῳ τῷ μέρει καθ' ὃ ἕκαστος ἢ πράττει τι, ἢ γινώσκει. μόνον γὰρ ἔφασκεν ἡμέτερον εἶναι τὸ παρὸν, μήτε δὲ τὸ φθάνον, μήτε τὸ προσλοκώμενον. τὸ μὲν γὰρ ἀπολωλέναι: τὸ δὲ ἄδηλον εἶναι, εἴπερ ἔσται.

Lex Laconica de corporum colore, & bona habitudine, itẽ de præpinguibus. Cap. VII.

LAcedæmonij huiusmodi legem habebant, ut nemo Lacedæmoniorum mollitiem aliquam colore præ se ferret, aut corporis mole crassiore, quàm ut exercitijs conueniret, præditus esset. Nam hoc pigritiam, illud non uirum ostendere uidebatur. Adscriptum etiam hoc erat in lege, ut decimo quoque die ephebi ad unum omnes publicè nudos Ephoris sese exhiberent. Quod si essent solida corporis habitudine, ualentesq;, & quasi sculpti ex certaminibus atque tornati, (*hoc est concinno & minimè fluxo corpore, sed lacertoso, nec tamen exili & macilento,*) laudibus uehebantur.

Νόμος Λακωνικὸς περὶ τῶν σωμάτων χρόας, καὶ εὐφυΐας, καὶ τῶν ὑπερσαρκούντων.

Κεφ. ζ.

Λακεδαιμόνιος οὗτος ὁ νόμος, ὁ δὲ νόμος ἐκεῖνα λέγει: Μηδεμίαν Λακεδαιμονίων αὐανθρότερον ὁρᾶσθαι τὴν χρόαν: ἢ τὸν ὄγκον τοῦ σώματος ἔχειν ὑπὲρ τὰ γυμνάσια. ἐοίκασι γὰρ τὸ μὲν ἀργίαν ὁμολογεῖν: τὸ δὲ οὐχ ὁμολογεῖν αὖθις. Προσεγέγραπτο δὲ καὶ τοῦδε νόμου, καὶ δεκάτην ἡμερῶν πάντως τοῖς ἐφόροις αὐτοὺς ἐφήβους παρίσασθαι γυμνοὺς δημοσίᾳ: καὶ ἃ μὲν ἦσαν εὐπαγεῖς, καὶ ἐρρωμένοι, καὶ ἐκ τῶν γυμνασίων οἱονεὶ διαγλυφέντα, καὶ διατορευθέντα, ἐπῃνοῦντο.

Sin

εἰ δέ τι χεῖρον ἐν αὐτοῖς τῶν μελῶν, ἢ ὑγρότερον, ἐπισκοποῦσι καὶ ἐπανορθοῦνται τὴν ῥᾳθυμίαν τιμωρίας, ἀλλ' οὐ ταῦτα μόνον ἐπαίοντο, καὶ ἐδικαιοῦτο. Ἐτὶ δὲ καὶ φροντίδα οἱ ἔφοροι καθ' ἑκάστου πολυπραγμονοῦσι τὰ περὶ τὴν σολήν, εἰ ἑκάστῳ αὐτῶν μὴ ἀπολείπηται τοῦ κόσμου τοῦ δέοντος. Ἐδίει δὲ ὀψοποιοὺς ἐν Λακεδαίμονι εἶναι ἰρείως μόνου. ὁ δὲ παρὰ τοῦτον ἐπισάμενος, ἐζηλαύνετο ἡ Σπάρτη, ὡς τὰ τῶν νοσούντων καθάρσια.

Οἱ αὐτοὶ Ναυκλείδην τὸν Πολυβιάδου υἱὸν παρεκπωμάτα τὸ σῶμα, καὶ ἐπὶ πολὺ χρόνον διὰ τρυφὴν γεγόμενον ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῶν θεωμένων κατήγαγον, καὶ ἐπέβλαψαν αὐτοῦ φυγῆς † πεντίμησιν, ἐὰν μὴ τὸν βίον τὸν ἰδιώτου τότε ἐπαίτιον ὄντα, τὸν Ἰωνικὸν μᾶλλον, ἢ Λακωνικόν, τὸ λοιπὸν μεθαρμόσηται. φέρειν γὰρ αὐτὸν τὸ εἶδος, καὶ τὴν τοῦ σώματος τοῦ διάθεσιν αἰσχύνην, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς νόμοις.

Πῶς ὁ Πολύκλειτος, καὶ Ἱππόμαχος τὴν τῶν πολλῶν ἄγνοιαν ἤλεγξαν. Κεφ. η.

Δύο εἰκόνας εἰργάσατο Πολύκλειτος ἐπὶ τῷ αὐτῷ, τῷ μὲν, τοῖς ὀχλικοῖς χαριζόμενος: τῇ δὲ, ἐπὶ τὸν νόμον τὸν τέχνης. ἐχαρίζετο δὲ τοῖς πολλοῖς τὸν τρόπον τοῦτον, καθ' ἕκαστον τῶν εἰσιόντων μετετίθεί τι, καὶ μετεμόρφου, πρὸς θυμὸν τὴν ἑκάστου ὑφηγούμενος. πεσύθυνεν δὲ ἀμφοτέρας. καὶ ἡ μὴ τοῦτο πάντων ἐθαυμάζετο, ἡ δὲ ἑτέρα ἐγελᾶτο. ὑπολαβὼν δὲ ἔφη ὁ Πολύκλειτος: Ἀλλὰ ταύτην μὲν ἣν ψέγητε, ὑμεῖς ἐποιήσατε: ταύτην δὲ, ἣν θαυμάζετε, ἐγώ.

Ἱππόμαχος ὁ αὐλητὴς, ἐπεὶ αὐτῷ μαθητὴς αὐλῶν, ἥμαρτε μὲν τοῦ ἄσματος, ἐπηνέθη δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν, καθίκετο αὐτοῦ τῇ ῥάβδῳ, καὶ ἔφη: Κακῶς ἐπλήξας, οὐ γὰρ ἂν οὗτοί σε ἐπῄνουν.

Περὶ Ξενοκράτους καρτερίας. Κεφ. θ.

Ξενοκράτης ὁ Χαλκηδόνιος ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, εἰς τὸ ἄχαρι σκωπτόμενος, ὀλίγου τοτε ἠγανάκτει † φησίν: ἀλλὰ μὴ πῶς τὸν προσέχοντα αὐτὸν, ὑπὲρ τούτου, ἵνα δὴ ἀκριβέστερον τοῦ Πλάτωνι, ὅδε καὶ παύσῃ ἐμφρόνως κατασιγάζων τὸν ἄνδρα ἔφατο: Ἀλλὰ σοὶ ἐμοὶ συμφέρει.

Sin aliquod membrum inueniretur delicatius & mollius, ob suppositam aut succrescentem ex ocio pinguedinem, uerberabantur, & mulctabantur. Etiam huius curam gerebant Ephori, ut quotidie inspectiones obirent uestimentorũ, si quid in illis fortè à decenti iustoq; ornatu alienum inueniretur. Lacedæmone quoq; coquos esse non licebat alios, quàm carnis duntaxat. Qui uerò præter hanc artẽ nouisset, ejiciebatur Sparta, perinde atq; ægrotantium †purgamenta. †expiationes

Iidem Nauclidem, filium Polybiadis, nimiùm corpore pinguescentem, atque ingraescentem crassitie propter luxuriam & otium, è concione, spectãtibus uniuersis deduxerunt, & exilij mulctam ei minitati sunt, nisi culpabilem uiuendi rationem istam, magisq; Ionicam quàm Lacedæmonicam in posterum commutasset. Etenim ipsius formam & corporis habitudinem, dedecus adferre tum Lacedæmoni, tum legibus. † πεντίμ.

Quomodo Polycletus & Hippomachus imperitiam uulgi redargue rint. Cap. VIII.

POlycletus eodem tempore duo simulacra fecit, alterũ ad arbitrium plebis, alterum iuxta peritiæ artisq; normã. Gratificatus uerò plebi hoc modo est. Ad singulorum accessum transposuit, & cómutauit aliquid, morem gerẽs uniuscuiusq; uolũtati & dictationi. Itaq; proposuit utrunq;: & alterum quidem omnes admirationi, alterum ludibrio acrisui habuerunt. Respondẽs aũt Polycletus: At hoc, inquit, quod uituperatis & reprehenditis, à uestra arte profectum est: quod uerò suspicitis, ego mea facultate sum fabricatus.

Hippomachus tibicen, cum discipulus eius aberraret ab arte inter canendum, & nihilominus plausum auditorũ assequeretur, percussit eum baculo, dicens: Perperam cecinisti. nam alioquin hi tibi nõ applauderent. Vide supra li. 2. cap. 5. †φασίν

De Xenocratis patientia. Cap. IX.

XEnocrates Chalcedonius, cum ingratitudinis à Platone insimularet, nunquã indignatione iráue cõmotus est. sed & illi qui ipsum ad respondendum Platoni instigaret, Hoc, inquit, mihi bonum atq; commodum est: & prudentissimè homini silentium imposuit.

Πῶς

Quomodo retaxârit Phocion Demadem. Cap. X.

ATheniēſes Demadem præponentes Phocioni, belli ducem conſtituerunt. Qui cum ambitu ſuperaſſet Phocionem, ſummè animum extulit. & accedens Phocionem: Accommoda, inquit, mihi ſordenté iſtam chlamydem, quam geſtare ſolitus es in tuo belli principatu. Cui reſpondens Phocion: Nunquam, inquit, quicquam tibi ſordidū deerit, dum talis fueris.

Qualem debeat ſe rex erga ſubditos gerere. Cap. XI.

PHiliſcus ad Alexandrum aliquando dixit: Ad gloriā incumbe: uerùm ea conditione, ne ſis peſtis, uel magnus aliquis morbus, ſed pax & ſanitas: affirmās, per uim & ſæuitiam imperare, expugnare ciuitates, & populos excindere, peſtilentiam eſſe: ſanitatis uerò, ſalutis ſubditorum rationem habere, ea (inquit) ſunt pacis commoda.

†Αλύειν, ὀλυσφορεῖν, ἀδημονεῖν, ἀπορεῖσθαι, &c.

Quomodo Perſarū rex iter faciens tempus conſumpſerit. Cap. XII.

PErſarum rex iter faciens, ne tædium obreperet ex tempore, philyrium tenere ſolebat: & quo id ſcinderet, cultellum. atq; huic operi regiæ manus deditæ fuerunt. Prorſus enim neq; libellū habebat, ad neceſſarium aliquid dignumq; ſcitu legendum: neq; cogitationes ad magnum aliquid & memorabile conſultandum, uerſabat.

* ἀναγινώσκειν

Inter corticem & lignum tiliæ arboris tenues tunicæ ſunt multiplici membrana, è quibus uincula tiliæ uocantur, tenuiſſimæ earum philyræ, coronarum lemniſcis celebres, antiquorumque honore. Plin. Et alibi, Præparantur ex eo chartæ, diuiſæ acu in prætenues, ſed latiſſimas philyras.

De tragœdijs Agathonis. Cap. XIII.

SAepe multumq; ſuis tragœdijs antitheta intertexebat Agathon. Ea cum quidam, uelut emendaturus, ex dramatis ipſius tollere uellet: Quid, inquit, bone uir? Quomodo tui ipſius oblitus es? ut Agathonem ex Agathone reijcere, atq; delere coneris? Adeò his delectabatur, †ut ea ſuam tragœdiam efficere putaret.

†ut ſuam tragœdiam non aliter poſſe placere putaret.

De Stratonico citharœdo. Cap. XIIII.

CVm Stratonicum citharœdum perhumaniter & lautè quidam excepiſſet, mirum in modum gauiſus eſt inuitatione. Neque enim hoſpitem aliquem habuit, quippe qui in peregrinam regionem uenisſet.

Proinde

Πῶς ὁ Φωκίων αὐτίσκωψεν ἐς τὴν Δημάδην. Κεφ. ι.

Προείλοντο τὸν Φωκίωνα Ἀθηναῖοι τὴν Δημάδην στρατηγεῖν. ὁ δὲ πλοῦτον μισθωσάμενος, καὶ μεγαλοφρονῶν, πεσὼν ἐλθὼν τῷ Φωκίωνι, χρῆσόν μοι ἔφη τὴν ῥυπαρὰν χλαμύδα, ἣν σὺ ἐν τῇ στρατηγίᾳ σου. ὁ δὲ, ὀλίγου ποτὲ ἔσῃ ὀδυνηρὸς ῥυπαρὸν σὺ ἀποχήσας, ἔστ' ἂν ᾖς τοιοῦτος.

Πῶς δεῖ ἄρχειν τὸν ἄρχοντα ἐς οὓς ἄρχομένους. Κεφ. ια.

Φιλίσκος πρὸς Ἀλέξανδρον ἔφη ποτὲ, δόξης φρόντιζε, ἀλλὰ μὴ ὑσμὸς λοιμὸς, μὴ μεγάλη νόσος, ἀλλὰ εἰρήνη καὶ ὑγίεια: λέγων τὸ μὴ βιαίως ἄρχειν καὶ πικρῶς, ἀλλὰ πόλεις, ἀπολλύειν δήμους, λοιμὸν εἶναι: τὸ δὲ ὑγίειαν προνοεῖσθαι καὶ σωτηρίας τῶν ἀρχομένων, εἰρήνης ταῦτα ἀγαθά.

Τί ἔπραττεν ὁ Περσῶν Βασιλεὺς ὁδοιπορῶν. Κεφ. ιϐ.

Ὅτι ὁ Περσῶν Βασιλεὺς ὁδοιπορῶν, ἵνα μὴ †ἀλύῃ, φιλύριον εἶχε, καὶ μαχαίριον ἵνα ξέῃ τοῦτο: καὶ τοῦτο εἰργάζοντο αἱ βασιλέως χεῖρες. παντὸς γὰρ ἐκεῖνο ἔργου ἐλεύθερον, τὸ βιβλίον, τὸ δὲ ἀναγνώσεως, ἵν' ἢ σπουδαῖόν τι, καὶ σεμνὸν *ἀναγινώσκειν, ἢ γυμνάσιόν τι καὶ λόγου ἄξιον βουλεύσῃ.

Περὶ τῶν Ἀγάθωνος τραγῳδιῶν. Κεφ. ιγ.

Πολλοῖς καὶ πολλάκις χρῆσθαι τοῖς αὐλῳδικοῖς ὁ Ἀγάθων. ἐπεί τις, οἷον ἐπανορθώσων αὐτὸν, ἐβούλετο περιαιρεῖν αὐτὰ τῶν ἐκείνου δραμάτων, ὅπως: Ἀλλὰ σύ γε γυμνᾶσαι λέληθας σεαυτὸν, τὸν Ἀγάθωνα ἐκ τοῦ Ἀγάθωνος ἀφανίζων. ὅτως ἡσθήσετο τούτοις ἑκών, καὶ ᾤετο τὴν αὐτοῦ τραγῳδίαν ταῦτ' ἂν.

Περὶ Στρατονίκου τοῦ ϰιθαρῳδοῦ. Κεφ. ιδ.

Στρατόνικον τὸν ϰιθαρῳδὸν ἐπεδέξατό τις ἀμφιλαφῶς: ὁ δὲ ἐπαιρόμενος τῇ κλήσει. καὶ γὰρ ἔτυχεν οὐκ ἔχων καταγωγὴν, ἅτε εἰς ξένην ἀφικόμενος. ἐπαιρε-

ὑπεισηκόντιζετο γὰρ ἤδη αὐθρωπος διὰ τὸ πρόχειρον τῆς κοινωνίας ἤδη καὶ τῷ τέγει. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλον εἰσιόντα, καὶ ἄλλον, καὶ τρόπον τινὰ ἄκλειστον αὐτοῦ τῷ οἰκίαν πᾶσι τοῖς καταλύειν βουλομένοις: φιτεῦθαι ὁ Στρατόνικος ἔφη πῶς ἦν ἀκόλουθον: Ἀπίωμεν φιτεῦθεν ὦ παῖ: ξοίκαμεν γὰρ αὐτὶ πανδοκείου ξενίαν ἔχειν φάναι, ὑπεισ οἰκίας εὑρόντες τὸν πανδοκεῖον.

Περὶ τῶν τοῦ Σωκράτους λόγων.

Κεφ. ιε.

Λόγος ἦν διεφοίτα λέγων τοὺς Σωκράτους λόγους ἐοικέναι τοῖς Παύσωνος γράμμασι. καὶ γάρ τοι τὸν Παύσωνα φασὶ γράφειν, ἀκόσαντα τινὸς γράψαι ἵππον καλινδούμενον, τόνδε γράψαι τεθνεῶτα. ἀγανακτοῦντος οὖν τοῦ τὸ πινάκιον ἐκδόντος, ὡς παρὰ τὰς ὁμολογίας γράψαντος, ἀποκρίνασθαι τὸν ζωγράφον: Ὅπισθεν τὸ πινάκιον, καὶ ὁ καλινδούμενος ἔσωσοι ὁ τεθνεώς. τὴν τὸν Σωκράτην μὲν σαφῶς διαλέγεσθαι, εἰ γὰρ τις † αὐτοῦ στρέψαι, ὀρθότατα ἔχειν. ἀκ ἐβούλετο δὲ ἅμα ἀπεχθάνεσθαι τοῖς, πρὸς οὓς διελέγετο, ἐπὶ διὰ τοῦτο αἰνιγματώδεις αὐτοῦ προέκειτο, καὶ πλαγίους.

Περὶ Ἱππονίκου φιλοτιμίας.

Κεφ. ις.

Ἱππόνικος ὁ Καλλίου ἐβούλετο ἀναθήματα ἀνασῆσαι τῇ πατρίδι ἀνάθημα. ἐπεὶ δέ τις συνεβούλευσε πρὸς Πολυκλείτου κατασκευάσαι τὸ ἄγαλμα: οὐκ ἔφη προσήκειν τοιούτῳ ἀναθήματι, ὃ τῶν δόξαν οὐχ ὁ ἀναθεὶς, ἀλλ' ὁ ποιήσας ἕξει. δῆλον γὰρ ὡς οἱ ὁρῶντες τὸν τέχνην, μᾶλλον † Πολύκλειτον, ἀλλ' ἀκ ἐκεῖνον ἄγασθαι.

Περὶ Ἀρχελάου, καὶ πρὸς Ζεύξιδος γραφῶν. Κεφ. ιζ.

Σωκράτης ἔλεγεν Ἀρχέλαον εἰς τὴν οἰκίαν πεντακοσίας μνᾶς ἀναλῶσαι, Ζεύξιν μισθωσάμενον τὸν Ἡρακλεώτην, ἵνα αὐτῷ καταγράφοι, ὡς ἑαυτὸν ἦν θεόν. διὸ πόρρωθεν μὲν ἀφικνεῖσθαι σὺν πολλῇ τῇ σπουδῇ πολλοὺς τοὺς βουλομένους θεάσασθαι τὸν οἰκίαν, διὰ αὐτὸν δὲ Ἀρχέλαον μηδένα εἰς Μακεδόνας στέλλεσθαι, ἐὰν μήτινα ἀναπείσῃ χρήμασι, καὶ δελεάσῃ, ὑφ' ὧν οὐκ ἂν αἱρεθεῖεν † σπουδαῖον.

Πῶς ὀργιζόμενός τις † οἰκέτην τιμωρῆσαι ἐβούλετο. Κεφ. ιη.

Ἀνὴρ

Proindemaximas homini gratias habuit, quòd ipsum sui tecti participem fecisset. Cum uerò mox uideret aliũ introire, iterumq; alium, atq; hoc modo nulli diuertere uolenti domũ illius non patêre: Facessamus, ô puer, hinc, inquit ad suum famulum. Etenim pro columba, palumbũ nacti esse uidemur, cũ pro hospitio † pandocheum inuenerimus.

† cauponam

Vide Erasmũ in prouerbio Palumbem pro columba.

De Socratis sermonib. Cap. XV.

SErmones doctrinãq; Socratis, Pausonis picturis comparabant. Pausonem enim pictorẽ aiunt, cum quidã iussisset sibi uolutantẽ equum pingere, currentem pinxisse: cumq; qui tabulã pingendã locârat, indignaretur, quòd contra pactum fecisset picturã: respondisse pictorẽ, Verte tabulã, & uolutabitur equus, qui nunc currit. Ita quoq; Socratem non explicatè planeq; differere aiebant. Quod si quis eius dicta cõuertat, planissima promptissimaq; esse. Noluit enim ille auditorũ odium sibi conciliare: atq; ob eam causam obscuras, & quasi obliquas dissertationes proposuit.

† αὐτοῦ τοὺς λόγους

De Hipponici ambitione. Cap. XVI.

HIpponicus Calliæ filius statuam ponere, sacrosanctum patriæ donariũ in animo habebat. Cum igitur quidam ei consuleret, ut à Polycleto faciendã imaginem curaret: Non, inquit, se eiusmodi donarium sibi proposuisse, cuius gloria non ad consecratorem, sed ad artificem sit reditura. Etenim liquere, spectatores in ea statua spectanda magis artem & industriã Polycleti, quàm suã liberalitatem & munificentiam admiraturos esse.

De Archelao, & de Zeuxidis picturis. Cap. XVII.

SOcrates dicebat, Archelaũ quadraginta minas in domũ suã impendisse, cõducto mercede Zeuxide Heracleota, qui picturis eã exornaret, in seipsum uerò nihil: & ob hanc causam multos è longinquis terræ partib. magno studio contemplandę domus causa uenire: ipsius uerò Archelai gratia neminẽ in Macedoniã proficisci, nisi si quẽ fortè persuaderet pecunijs, & muneribus inescaret, quibus tamen honesti boniq; uiri capi nó possent.

Qua pœna quidã iratus seruũ suũ afficere uoluerit. Cap. XVIII.

Homo

HOmo quidã Chius, ira cõtra ſeruum incenſus: Non, inquit, in piſtrinũ ego te detrudam, ſed Olympiam ducam. Rectè enim ille putabat, multo durius eſſe ſuppliciũ, ſi Olympia ſpectans à radijs ſolaribus coqueretur, quàm ſi in molam ad molendum dederetur.

Ἀνὴρ Χῖος ὀργιζόμενος τῷ οἰκέτῃ, Ἐγώ σε ἔφη, ἐκ εἰς μύλωνα ἐμβαλῶ, ἀλλ' εἰς Ὀλυμπίαν ἄξω. πολλῷ γὰρ ᾤετο πικροτέραν, ὡς ἐκεῖνος, εἶναι τιμωρίαν ἐκεῖνος, ἢ Ὀλυμπίᾳ θεώμενον τὸν ἥλιον ὀπτᾶσθαι, ἢ ἀλῶν μύλῃ πεπατημένον.

De Archytæ in loquendo modeſtia. Cap. XIX.

Περὶ Ἀρχύτα σωφροσύνης ἐν λόγοις. Κεφ. ιθ.

ARchytas, cùm aliàs modeſtiſsimus fuit, tum etiã uerborũ obſcœnitatẽ aſsiduè uitauit. Cum uerò neceſsitas aliquando poſtularet abſurdius aliquid dicere, nõ profatus eſt, ſed id quidẽ tacuit, inſcripſit aũt in pariete, monſtrans quod dicendum erat: neq; ut diceret, cogi potuit.

Ἀρχύτας ἅτε ἄλλως σώφρων, οὐ δὲν οἰκεῖον ἡγήσατο τὸ ὄνομα λέγειν. ἐπεὶ δέ ποτε ἐβιάζετό τις εἰπεῖν τὰ ἀπόρρητα· ἐκ ἐξηνέχθη, ἀλλ' ἐσιώπησε μὴ αὐτὰ, ἐπιγράψας ἐν τῷ τοίχῳ, δείξας μὴ ὃ εἰπεῖν ἐβιάζετο, ἀμὴ βιαθεὶς εἶπεν.

De ridicula quadam hiſtoria. Cap. XX

Περί τινος φλυάφου ἱστορίας. Κεφ. κ.

SYbarita quidã puerorum moderator (quod genus hominum nõ ſecus q̃ reliqui Sybaritę, luxu diffluebat) cũ puer quẽ ducebat, per uiã in ficum incidiſſet, & ſuſtuliſſet, uehementiſsimè eum obiurgauit: ipſe uerò ridiculè rapto quod inuentum erat, deuorauit. Cum id legerẽ in Sybariticis hiſtorijs, facere non potui quin riderem. Idcirco uerò memoriæ prodidi, quòd non inuideo cæteris etiam materiã occaſionemq; ridendi.

Συβαρίτης ἀνὴρ παιδαγωγὸς, οὐ μὴν ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων Συβαριτῶν, καὶ αὐτὸς ἐτρύφων, τοῦ παιδὸς ὃν ἦγε σῦκα τοῦ ὁδοῦ ἐχάδι προσπεσόντος, καὶ ἀνελομένου, ἐπέπληξεν αὐτῷ ἰσχυρότατα. γελοιότατα δὲ αὐτὸς τὸ εὕρημα πρὸ τοῦ παιδὸς ἁρπάσας κατέπραγμα. ὅτε δὴ ἀνελεξάμην τὴν ἱστορίαν Συβαριτικὴν ἐγέλασα, εἶδον καὶ δὲ αὐτὸ εἰς μνήμην, μὴ βασκήνας δόξω φιλανθρωπίαν γελάσαι καὶ ἄλλον.

De Syagro poëta. Cap. XXI.

Περὶ Συάγρου ποιητοῦ. Κεφ. κα.

POeta quidam nomine Syagrus extitit, poſt Orpheum & Muſæum, qui dicitur primus Troianum bellum cecinisſe, maximum argumentum carmine auſus tractare.

Ὅτι Συάγρός τις ἐγένετο ποιητὴς μετ' Ὀρφέα τὸν Μουσαῖον, ὃς λέγεται τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον πρῶτος ᾆσαι· μεγίστης ὕστος ὑποθέσεως λαβόμενος, καὶ ἐπιτολμήσας τούτῳ.

De tyrãno prohibente ſubditos à mutuis colloquijs. Cap. XXII.

Περὶ τυράννου κωλύσαντος τοὺς ἑαυτοῦ ὑπηκόους ἀλλήλοις ὁμιλεῖν ἀλλήλοις. Κεφ. κβ.

TYrannus quidã Tryzus, uolens omnes coniurationũ & inſidiarum contra ſe uias intercludere, legem ſuæ regionis incolis poſuit, ut nemo cũ altero, neq; priuatim, neq; publicè ſermones miſceret: quod fuit grauiſsimum, minimeq; ferendum. Itaq; dolo tyranni mandatum eluſerunt, & oculorum manuumq; geſtibus, & nutu animi ſenſa mutuò ſignificabant & accipiebant. Aliàs igitur acerbo uultu ſeſe inuicẽ intuebantur, aliàs placato, facieq; læta. atq; ex uniuſcuiuſq; ſuperciliorũ cõtractione perſpicuũ erat, eũ triſtẽ & intolerandũ rerũ ſtatũ indignè ferre, animi affectione per uultum ei cum quo erat declarata & oſtenſa.

Ὁ τύραννος τὶς τύραννος βουλόμενος ἐξελεῖν τὰς συνωμοσίας, καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλὰς, ἔταξε τοῖς ἐπιχωρίοις μηδενὶ μηδενὶ ὁμιλεῖν, μήτε κοινῇ, μήτε ἰδίᾳ. οὐ δὲ τὸ πρᾶγμα ἀμήχανον, καὶ χαλεπόν. ἐσοφίσαντο δὲ τὸ τοῦ τυράννου πρόσταγμα, καὶ ἀλλήλοις ἐνεύουσι, μὴ ἐκφωνέμενοι πρὸς ἀλλήλους, καὶ γνωρίζοντες ὁμοίως, μὴ αὖ πάλιν γελῶντες, μὴ ἐλέημα φανερόν. καὶ ὧν τοῖς σκυθρωποῖς, καὶ ἀνηκέστοις ἕκαστος αὖ σωφρονοῦντος ὁ πλοῦς, τὸ τῆς ψυχῆς πάθος ἐκ τοῦ προσώπου τὸ πλησίον ὁμολογοῦσι.

Sed ἐλύπα

ἐλύπει γὰρ τύραννον καὶ ταῦτα, καὶ ἐπίσευε τέλειόν τι αὐτῷ σαύτως κακὸν καὶ τοῖς σωφροσι, διὰ τὴν ἀμήχανον καὶ τοῦτο κατέσασε. τῶν τις ὢν ἀχθόμενος τῇ ἀμηχανίᾳ, καὶ δυσφορῶν, καὶ τὴν μοναρχίαν καταλῦσαι διψῶν, ἀφίκετο εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔνθα ἐκλαίεσας πολλοῖς ἅμα καὶ † θαλεροῖς τοῖς δακρύοις. προϊέσυσαν οὖν αὐτὸν, καὶ προϊὸν πλῆθος, καὶ ὀδυρμῷ διακεῖνοι συνέιχοντο. ἦκεν ἀγγελία πρὸς τὸν τύραννον, ὡς οὐδεὶς αὐτῷ χρῆται νεύματι ἀκέτι, διὰ κρυα δὲ αὐτοῖς ἐπιχωριάζει. ὁ δ' ἐπαγόμενος καὶ κωλῦσαι, μὴ μόνον τῇ γλώττης καταγινώσκων βουλεύειν, μηδὲ μόνον τῶν νεύματων, ἀλλ' ἤδη καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν ἐκ φύσεως ἀποκλείων ἐλευθερίαν, ἣν πολλῶν ἔσχεν ἀφίκετο σὺν τοῖς δορυφόροις, ἵνα κωλύσειε τὰ δάκρυα. οἱ δ' ὡς εἶδον ἰόντα αὐτὸν, καὶ τὰ ὅπλα τῶν δορυφόρων ἁρπάσαντα, τὸν τύραννον ἀπέκτειναν.

Περὶ Κλινίου, καὶ Ἀχιλλέως μουσικῆς τῆς ὀργὴν ἀναστέλλειν φιλόντων.

Κεφ. κγ.

Κλινίας ἀνὴρ ἦν πολιτικὸς τὸν τρόπον, Πυθαγόρειος δὲ τὴν σοφίαν, ὅτος εἴ ποτε εἰς ὀργὴν πεσοίη, καὶ ἔχειν ἀλόγιστικῶς ἑαυτὸν εἰς θυμὸν ἀγόμενον, πρᾶγμα πρὶν ἁπλῶς αὐτὸν ἡ ὀργὴ καὶ ἐπίδηλος γένηται ὅπως διάκειται, τὴν λύρων ἁρμοσάμενος, ἐκιθάριζε. πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους τὴν αἰτίαν ἀπεκρίνετο ἱμμελῶς, ὅτι πραύνομαι. δοκεῖ δέ μοι, καὶ ὁ τῷ Ἰλιάδι Ἀχιλλεὺς ὁ τῇ κιθάρᾳ προσάδων, καὶ τὰ κλέα τῶν προτέρων ἀπὸ μέλους εἰς μνήμην ἑαυτῷ ἄγων, τὸν μῆνιν κατευνάζειν. μουσικὸς γὰρ ὢν, τὴν κιθάραν πρώτην ἐν τῶν λαφύρων ἔλαβε.

Περί τινων χρημάτων κρυπτόντων ὑπὲρ τῆς πολιτῶν, καὶ τοὺς δανειστὰς ἀποκτεινάντων. Κεφ. κδ.

Χρημάτων καταφρόνησαν, καὶ μεγαλοφροσύνῃ ἐπιδείξαντο, ὁρῶντον γὰρ τοὺς πολίτας ὄντας, πλουτοῦντον αὐτοὶ: γὰρ μὲν Κορίνθῳ Θεοκλῆς, καὶ Θρασωνίδης, γὰρ δὲ Μιτυλήνῃ Πρᾶξις. καὶ δὴ καὶ ἄλλοις συμβούλευον ἐπιτρέφειν τῆς φύσεως τὴν ἀνάγκην τοῖς ἀπορουμένοις. ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπείθον, ἀλλ' αὐτοίγε τὰ ἑαυτῶν ἀφῆκαν χρέα. οὐ δὲ ἀνάλωτο οὐκ εἰς ἀργύριον, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν ψυχήν. οἱ γὰρ

Sed hæc etiam tyranum commouebant, quòd existimaret silentium quoq; propter uarietatem gestuum & commutationē uultus prorsus mali quid sibi moliturū esse. Proinde etiā illud lege sustulit. Quidam itaq; desolationē illam ęgre molesteq; patiens, & cupiditate dissoluendę tyrannidis permotus, in forum progressus est: Ibi stans, multum & feruidè lacrymatus est. Quem circumsistit confluens omnis multitudo. quibus etiam ipsis in fletū ac luctum erumpentibus, nunciū ad tyrannū allatū est, neminē quidē nutibus uti, at lacrymas frequētes emitti. qui festinans, ut & illud prohiberet, neq; solum linguā, nutusq; seruitute constringeret, sed etiam oculis à natura tributam libertatem eriperet, quanta potuit celeritate, pedes cum stipatoribus & satellitibus ac currit, ut lacrymas sedaret. At illi, cum è longo uix eum uidissent, eripientes arma satellitibus, tyrannum interfecerunt. † θαλεροῖς

De Clinia, & Achille, musica solitis irā reprimere. Cap. XXIII.

CLinias moribus fuit honestissimus, sapiētię studio Pythagoreus. Is si quā do in iram delapsus esset, atq; ad iracundiam se præcipitē ferri sensisset, confestim prius quàm prorsus inuaderetur ab ira, et eluceſceret in ipso mentis affectus, chordis adaptatis, citharā pulsauit. Interrogātibus autem, ob quam causam id faceret: Quoniam, inquit, mitigor animo. Videtur autem mihi Achilles etiam in Iliade, cum accinit citharę, ueterūq; res gestas cantando sibi ipsi in memoriā accersit, furorem & indignationē sopire. Etenim cū esset musicus, exspolijs hosti ereptis, primam arripuit citharam.

De quibusdā pecunias aspernatis pro salute ciuium, & qui creditores occiderunt. Cap. XXIIII.

PEcunias despexerunt, animiq; celsitudinem declararunt, uidentes, cum ipsi in ampliſsimis opibus uersarentur, ciues suos extrema rerum penuria laborare, Corinthi, Theocles & Thrasonides, Mitylenę, Praxis. atq; alijs etiā hortatores & suasores extiterūt, ut paupertatis onus egentibus releuarēt: reliquis obtēperare nolentib. ipsi sua debita remiserunt, atq; lucrati sunt nō quidē argentū, sed animā

atq;

atque uitam. Etenim quibus condonata sua debita non fuerant, ij facto in credito res impetu cum armis, quę suppeditabat ira ferox, & paupertas inexpugnabilis, & incumbentium rerum necessitas, mortē illis intulerunt.

Quomodo persuaserit quidam, unitatem & concordiā in repub. retinendam esse. Cap. XXV.

FActum est aliquando, ut Chij grauissimo seditionis morbo laborantes, tumultum inter se excitarent. Quidam igitur inter illos homo natura ciuilis & pacis amans, ad amicorum eos qui omnes aduersarios suos ex urbe uolebant eijcere: Nequaquam, inquit: sed cum uictoriam obtinuerimus, relinquamus aliquos, ne procedente tempore non habentes aduersarios, nobis ipsis mutuò bellum inferamus. atque hoc dicto eos persuasit. Hæc enim adferens, benè ac rectè dicere † αὐτῷ uidebatur.

De Antagora, conuicijs Arcesilaum proscindente. Cap. XXVI.

ARcesilaum Academicum Antagoras poëta probris infectabatur, idq; in foro, temere ad eum accedens. At ille magnificè prorsus, ubi quàm plurimos homines stare uideret, eò adibat, atq; cū ipsis colloquebatur, ut conuiciator coram pluribus sibijpsi turpitudinem imponeret. Audientes igitur auertebant sese, & insaniæ Antagoram accusabant.

De Agesilao. Cap. XXVII.

EGo uerò illos potissimùm laude dignos iudico, qui nascentibus malis semper occurrunt, & ea priusquam uirium aliqua sit accessio facta, delent & extinguunt. Agesilaus igitur consuluit, ut indicta causa ad mortis supplicium raperentur, qui noctu sub impressionem Thebanorum coitionem fecissent.

De Pythea oratore. Cap. XXVIII.

CRiminabatur quidam Pytheā, quòd malus esset. At ille non inficias ibat. Hanc enim illi conscientia necessitatem imponebat. Sed respondebat, se minimo

οἱ γὰρ μὴ ἀφιεθῶσιν, ἐπιβάλλοντοι τοῖς δεινὰ σασι, πολεμοῦσι δὲ ὀργῆς τὰ ὅπλα, καὶ εὐλογωτάτῳ χρέαν τῷ ἄμαχον, καὶ τῷ ἐκ τῶν ἐπιγόντων ἀνάγκῳ, ἀπέκτειναν. οὓς δ' ἀνεῖσας.

Περὶ τοῦ ἐπαισχύνειν τὴν πολιτείαν ὁμόνοιαν καθιέναι. Κεφ. λα.

ΕΣτασίασάν ποτε πρὸς ἀλλήλους οἱ Χῖοι αὐθαδέστατα, νοσήσαντες νόσον ταύτῃ βαρυτάτῃ: ἀνὴρ δέ τις ἐν αὐτοῖς πολιτικὸς τὴν φύσιν, πρὸς οὓς ἀπεδίαζοντας τὴν ἑταίρων πάντας ἐκβάλλειν οὐ φαύλους: Μισθαμοῦς (ἔφη) ἀλλ' ἐπεὶ ἰσχυρότεροι, ἐκπολιπώμεθα ἡμᾶς, ἵνα μὴ τῷ χρόνῳ πρὸς ἑνὸς ἐκ ἔχοντες αὐλιπάλους, ἡμῖν αὐτοῖς ἄρχωμεθα πολεμεῖν. ἡ ἀπὸν ἐπίσχες: ἡ γὰρ ἐλόξει καλῶς λέγειν, ἐπαίσθετος ἔλεγεν.

Περὶ Ἀνταγόρου Ἀρκεσίλαον λοιδορήσαντος. Κεφ. λβ.

ΑΡκεσίλαον τὸν δὲ Ἀκαδημίας Ἀνταγόρας ὁ ποιητὴς ἐλοιδόρειτο πρόσφαρεις †αὐτὰ, ἡ ταῦτα ἐν τῇ ἀγορᾷ. ὁ δὲ σφόδρα μεγαλοφρόνως, ἔνθα ἐώρα μάλιστα συνεστῶτας πολλὰς, ἐνταῦθα ἐπορεύετο δῆλος γόμενος, ἵνα ὁ λοιδορῶν ἐν πλείοσιν ᾖ ἀχήμων. οἱ γὰρ ἀκούοντες ἀπεστρέφοντο, καὶ μανίαν ἐπεκάλουν τῷ Ἀνταγόρᾳ.

Περὶ Ἀγησιλάου. Κεφ. λγ.

ΕΓὼ δὲ ἐπαινῶ μάλιστα ἐκεῖνος, ὅσοι τὰ ἐπιφυόμενα τῶν κακῶν φθείροντες ἀεί, ταῦτα ἐκκόπτουσι, πρὶν δυνάμεώς τινος ἐπιλαβέσθαι. Ἀγησίλαος οὖν συνιδὼν βουλεύσειν ἀκρίτως ἀκτείνειν οὓς συνιόντας νύκτωρ ἐπὶ τῷ τῶν Θηβαίων ἐσβολῇ.

Περὶ Πυθέου ῥήτορος. Κεφ. λδ.

ΩΝείδισέ τις τῷ ῥήτορι Πυθέᾳ, ὅτι κακὸς ὄντι: ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. τὸ γὰρ συνειδὸς ἐκ ἐπέτρεπεν αὐτῷ: ἀπεκρίνατο δὲ ἐκεῖνος, ἐλάχιστον χρόνον τῶν πεπολιτευμένων Ἀθηναίοις γνῶναι κακὸς: μίαν δὲ προσθεῖναι ὅτι μὴ δεῖ τέλος εἶναι τοιοῦτος, καὶ ἡγούμενος μὴ ἀδικεῖν, ἐπεὶ μὴ τοῖς πονηροτάτοις ἐνεβάλετο. εὐθὺς ἦν τῷ Πυθέᾳ ὁ γὰρ μόνον ὁ ἀδικήσας κακὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ γνοὺς ἀδικῆσαι, πάγε ἐμοὶ δοκεῖ.

ὅτι

tempore omniū qui remp. Athenienſem administrassent, malū fuisse: nēpe in hoc sibi placēs, qnō ppetuò fuisset eiusmodi: putāsq; se nō iniuriā facere, si nō cū pessimis cōnumeraret. Stolidū hoc sanè Pytheæ. Nō enim solum qui iniuriā infert, malus est: uerumetiā qui iniuriā inferre in animū inducit, ut mea fert sententia.

Quòd

Οτι Λύσανδρος χρήματα εἰς Σπάρτην ἐνήνεγκεν. Κεφ. κθ.

Ὅτι Λύσανδρος ἐνήνεγκεν εἰς Λακεδαίμονα χρήματα, καὶ ἐδίδαξε τοὺς Λακεδαιμονίους παρανομεῖν εἰς τὰ πρόσταγματα τοῦ θεοῦ, τὸ κελεῦον ἄβατον εἶναι χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ τὴν Σπάρτην: τῶν οὖν φρονούντων τινὲς διεκώλυον φρόνημα ἐπικτημένοι Λακωνικὸν, καὶ Λυκούργου, καὶ τοῦ Πυθίου ἄξιον: οἱ δὲ πολέμιοι, διεβλήθησαν: καὶ ἡ ἀφ' ἀρχῆς αὐτῶν ἀρετὴ, κατὰ μικρὸν ἀπέλιπεν.

Quòd Lysander pecunias Lacedęmonem importauerit. Cap. XXIX.

LYsander pecunias Lacedæmonẽ attulit, & Lacedæmonios in deorum immortalium iussa delinquere fecit, quibus Spartam auro argẽtoq; inuiam esse mandauerant. Quidam igitur sapiẽtes uiri adhuc retinentes Laconicam integritatem, & Lycurgo, Pythioq; dignam uitã agentes, sese illi oppoſuerũt, & reluctati sunt. Alij uerò, qui permiserant, infamiam reportarunt: & quæ à principio uiguerat ipsorum uirtus, paulatim interijt.

Πῶς ὁ Αννων ἐκθεὶς ἑαυτὸν ἐβούλετο. Κεφ. λ.

Αννων ὁ Καρχηδόνιος ὑπὸ τρυφῆς ἀφ' ἧς αὐθρώποις ὅροις οὐκ ἤξιου διαμένειν, ἀλλ' ἐπιγνοὺς φύσιν ἑαυτοῦ καταπαίρεσθαι κρείττονας, ἣ κατὰ τὴν φύσιν, ἣν πρόσθεν ἔλαχεν. ὄρνιθας γὰρ τῶν ᾠδικῶν παμπόλλους πριάμενος ἐπιφανεστάτους ἐπαίδευσε μάθημα λέγειν, Θεὸς ὅδε Αννων. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι μίαν φωνὴν τοιαύτην ἀκούοντες, ἐγκρατεῖς ταύτης ἐγένοντο, ἄλλον ἄλλοσε διέφηκεν, οἰόμενος διαρρήδην τὰ ὄρνιθα τὸ ἑαυτοῦ μέλος. οἱ δὲ τὸ πέρας ἀπολύσαντες ἅπαξ, καὶ ἐλευθερίαν λαβόμενοι, καὶ ὃν ἦθος τὰ σωτρόφια αὐτοῖς ἐλθόντες, τὰ οἰκεῖα ἦσαν, καὶ τὰ τῶν ὀρνίθων ἐμουσάργησαν, μακρὰ χαίρειν εἰπόντες Αννωνι, καὶ μαθήμασι τοῖς ἐν τῇ δουλείᾳ.

Quomodo Annon seipsum uoluerit pro deo uenditare. Cap. XXX.

ANnon Carthaginensis præ nimia libidine, noluit intra hominũ septa permanere, sed præstantiorem de se famã euulgare statuit, quàm natura, quã sortitus erat, pateretur. Itaq; plurimas aues ad perdiscendas cantiones idoneas coëmit, & in tenebris obscuroq; aluit, solumq; unam cantilenam eas docuit, Annon est deus. Quæ cum hac una duntaxat audita uoce, eam complexæ essent consuetudine, aliam aliò in diuersas plagas dimisit, arbitratus hoc auiũ carmẽ de se uulgatum iri. At illæ semel alis solutæ, libertatemq; adeptæ, & ad consuetum sibi uictum reuersæ, naturalem cantum ediderunt, & auium modulationes recoluerunt, longo uale Annoni, doctrinęq;, qua in seruitute fuerant imbutæ, dicto.

Περὶ Πτολεμαίου τρύφωνος ὠδηκαλεμένου. Κεφ. λα.

Πτολεμαῖος ὁ Τρύφων, οὕτω γὰρ αὐτὸν ἐκάλουν ἐκ τοῦ βίου, γυναικὸς ὡραίας ἐντυχὼν αὐτῷ βουλομένης, ὅδε ἔφη, Ἀπαγορεύσει μοι ἡ ἀδελφὴ, μὴ γυναικὸς καλῆς λόγον διέξασθαι. ἡ δὲ ἀτρέστως πάνυ, καὶ ἐμμελῶς, Παρὰ καλοῦ λάβοις ἄν ἔπος: καὶ ἐκεῖνος ἀκούσας ἐπήνεσε.

De Ptolemęo qui cognominabatur Tryphon. Cap. XXXI.

PTolemæus Tryphon (hoc enim cognomen ex uiuendi ratione inuenerat) cum speciosa quædam mulier loqui cum eo cuperet: Prohibuit, inquit, mihi soror, ne sermonẽ à speciosa fœmina suscipere. at illa intrepidè, ac festiuè respondit: Atqui à specioso, inquiẽs, suſceperis. Quod cum audiuisset, eam laudauit. † uoluptuari'

Περὶ Τιμανδρίδου οὐκ ἐπαινέσαντος πλοῦτον ἐν υἱῷ. Κεφ. λβ.

Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ Τιμανδρίδας ὄνομα ἀποδημίας, τὸν υἱὸν ἀπέλιπε μελεδωνὸν τῆς οἰκίας. εἶτα ἐπανελθὼν χρόνῳ ὕστερον, καὶ εὑρὼν τὴν οὐσίαν ποιήσαντα, ἣς ἀπέλιπε, πλείω, ἔφη πολλοὺς ἀδικεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ θεούς τε, καὶ οἰκείους, καὶ ξένους. τὰ γὰρ πρόσθεν τούτων εἰς ἐκείνους

De Timãdrida, qui filiũ ob acquisitas opes nõ laudauit. Cap. XXXII.

LAcedæmonius quidam, nomine Timandridas, cum peregrinationẽ suscepisset, familię procurationem filio delegauit. Deinde cum reuertisset, & rem multis pluribusq; partibus auctiorem reperiret, quam antè fuisset, multos dixit ab illo deos, & familiares atq; hospites iniurijs affectos. Etenim q̃ in facultatib'

rarent, ea in illos à liberis ciuibus erogari. Verùm dum in uiuis agas, pauperem atq; egenum uideri: at cum uita fis defunctus, opes & diuitias rei familiaris deprehendi, id turpissimum in hominum societate existere.

De Platone & Diogene. Cap. XXXIII.

PLatone de quibusdam disserẽte, Diogenes præsens, non attentè animaduertebat. Quamobrem indignatione cõmotus Plato: Quin, inquit, diligenter sermones meos auscultas canis? Qui nihil perturbatus, At ego, inquit, nunquam eò fum reuersus, unde uænij, quod canes solent: obscurè taxans ipsius in Siciliã profectionem. Aiunt Platonẽ de Diogene solitum dicere, illum esse Socratem insanũ & furentem.

† ἰχᾶσι

A quo iura didicerint Aegyptij, & de iudicibus illorum. Cap. XXXIIII.

AEgyptij sua iura à Mercurio profecta esse iactitant. Ita pleriq; de domesticis & proprijs ornamentis gloriari consueuerunt. Iudices autem apud Aegyptios ijdem quõdam fuerũt, qui & sacerdotes. In his princeps erat sententiæ, maximus natu, & in omnes statuendi ius habebat. Eum omnium hominũ esse iustissimum & † syncerissimum oportebat, qui circa collum imaginem ex sapphiro gemma confectam gestabat, quæ uocabatur Veritas. Ego uerò iudicem non tam in lapide sculptam aut expressam ueritatẽ circumferre, quàm in animo menteq; insitã & infixam habere uelim.

† qui minimè parceret cuiquam.

De Laide. Cap. XXXV.

LAis etiam Axine nũcupata est. Quod eius cognomen ingenij sæuitiam redarguebat, quodq; nimium quæstum exigeret, præsertim à peregrinis, eò quòd statim essent discessuri.

Quòd ridiculè faciant, qui propter maiorũ uirtutes altum sapiunt. Cap. XXXVI.

DEridendi mihi uidentur esse, qui propter parentũ maiorumq; facta, cristas tollunt: siquidem Marij patrem ignoramus, quem tamen ipsum ob rerum gestarum magnitudinẽ suspicimus: item Catonẽ, Seruilium, Hostiliũ, & Romulũ.

De statuis & imaginibus. Cap. XXXVII.

Statuas

Φιλῶ

κέναι ἀναλίσκειθαι τὸ τῶν ἐλευθέρων. τὸ δὲ ζῶντα μὲν φαίνεθαι σφύκτας, τελευτήσαντα δὲ καταφωραθῆναι πλάσιον, ἀλλὰ οὐκ ὂν ἐν ἀνθρώποις δεινὸν ἄκρισον.

Περὶ Πλάτωνος καὶ Διογένους. Κεφ. λγ.

Διελέγετο ἐπί τινων ὁ Πλάτων, παρὼν δὲ ὁ Διογένης ὀλίγον αὐτῷ προσέσχεν. ἠγανάκτησεν οὖν ὁ Πλάτων, καὶ ἔφη· Ἐπάκουστον τῶν λόγων κύων. καὶ ὃς οὐδὲν διαταραχθείς· Ἀλλ' ἐγὼ (ἔφη) οὐκ ἐπανῆλθον ἔνθεν ὅθεν ἐπράθην, ὥσπερ οἱ κύνες· αἰνιττόμενος αὐτὸν εἰς Σικελίαν ὁδόν. ἐνθένδε δέ φασιν, ὁ Πλάτων περὶ Διογένους λέγειν, ὅτι μαινόμενος ἐστὶν ὁ Σωκράτης ἐσίν.

Παρὰ τίνων ἔμαθον τὰ νόμιμα οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ περὶ τῶν ἐκείνων δικασῶν. Κεφ. λδ.

Αἰγύπτιοί φασι παρ' Ἑρμοῦ τὰ νόμιμα ἐκμουσωθῆναι. οὕτω γὰρ καὶ ἕκαστοι τὰ παρ' ἑαυτοῖς σεμνύειν πεφύκασιν. δικασὰ δὲ ἦν ἀρχαῖον παρ' Αἰγυπτίοις ἱερᾶς ἅπασιν· ᾧ δὲ οὗτος ἄρχων ὁ πρεσβύτατος, καὶ ἐδίκαζεν ἅπαντας. ἔδει δὲ αὐτὸν εἶναι δικαιότατον ἀνθρώπων, καὶ ἀφαδέστατον. ἔσχε δὲ καὶ ἄγαλμα περὶ τὸν αὐχένα ἐκ σαπφείρου λίθου, καὶ ἐκαλεῖτο τὸ ἄγαλμα ἀλήθεια. ἐγὼ δὲ ἀξιῶ μὴ λίθου πεποιημένην, καὶ ἐκπεπολῶσθαι τῇ ἀληθείᾳ περιφέρειν τὸν δικαστήν, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἔχειν αὐτήν.

Περὶ Λαΐδος. Κεφ. λε.

Ὅτι Λαΐδι καὶ Ἀξίνῃ ἐκαλεῖτο. ἔλεγχε δὲ αὐτὴ τὸ ἐπώνυμον τοῦτο τοῦ ἤθους ἀγριότητα, καὶ ὅτι πολὺ ἐπράττετο, καὶ ἔτι μᾶλλον παρὰ τῶν ξένων, ἅτε ἀπαλλαττομένων θᾶττον.

Ὅτι γελοῖοι οἱ ἐπὶ τοῖς πατράσι μέγα φρονοῦντες. Κεφ. λς.

Γελᾶν δὲ ἔξεισιν ὅταν τις μέγα φρονοῦσι ἐπὶ τοῖς πατράσι, καὶ τοῖς ἄνω τοῦ γένους, ἂν μηδεὶς μὲν τῶν πατέρων οὐκ ἴσμεν, αὐτὸν δὲ θαυμάζομεν ἐπὶ τοῖς ἔργοις. καὶ Κάτωνα δέ, καὶ Σερβίλιον, καὶ Οστίλιον, καὶ Ρωμύλον.

Περὶ ἀγαλμάτων, καὶ εἰκόνων. Κεφ. λζ.

Φιλῶ δὲ μηδὲ τὰ ἀγάλματα ὅσα ἡμῖν ἡ πλαστικὴ δίκνυσι, μηδὲ τὰς εἰκόνας ἀργῶς ὁρᾶν. ἔστι γάρ τι καὶ ταύτῃς χαριεντίας σοφόν, καὶ ἐν τούτοις. καὶ πολλὰ μὲν ἄλλα διὰ τούτων ἔστιν καταγνῶναι ἐχόντα ταύτην, ἐν δὲ τοῖς καὶ ἐκεῖνο· τῶν μουσῶν οὐδεὶς οὐδέποτε, οὔτε γραφικὸς ἀνὴρ, οὔτε πλαστικὸς, οἷός τε ἐγένετο ψευδίστατα, καὶ κίβδηλα, καὶ ἀλλότρια τῆς Διὸς θυγατρὸς τὰ εἴδη πράξασθαι ἡμῖν. ἢ τίς οὕτως ἀνεπιεικῶς ἐμανὴ δημιουργὸς, ὥστε ἀπλισμένας ἡμῖν ἐργάσασθαι; ὁμολογῶ δὲ ἔγωγε, ὅτι δεῖ μὲν μούσαις βίον εἰρηνικόν τε ἅμα, καὶ πρᾶον εἶναι, καὶ ἄξιον ἐκείνων.

Περὶ Ἐπαμινώνδου, καὶ Πελοπίδου. Κεφ. λη.

Ἐπαμινώνδου τοῦ Θηβαίου πολλὰ μὲν ἄλλα καλὰ οἶδα, ἐν δὲ καὶ τόδε· ἔλεγε πρὸς Πελοπίδαν, μὴ πρότερον ἀπαλλάττεσθαι ἐκ ἀγορᾶς ἡμέρας, πρὶν φίλον τοῖς ἀρχαίοις τινὰ προσποιήσαι νεώτερον.

Πῶς ὁ Ἀντιαλκίδας ἥλειψε δῶρον μύρῳ βεβαμμένον αὐτῷ πεμφθέν. Κεφ. λθ.

Ὁ Περσῶν βασιλεὺς, βούλομαι γάρ τι ὑμῖν καὶ φαιδρὸν εἰπεῖν, στέφανον εἰς μύρον βάψας, διεπέπλεκτο δὲ ῥόδῳ ὁ στέφανος, ἔπεμψεν Ἀντιαλκίδᾳ πρεσβεύοντι παρ' αὐτὸν εἰρήνης πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, δέχομαι μὲν (ἔφη) τὸ δῶρον, καὶ ἐπαινῶ τὴν φιλοφροσύνην, ἀπώλεσας δὲ τὴν ὀσμὴν τῶν ῥόδων, καὶ τὴν ἐκ φύσεως δυνάμιν διὰ τὴν ἐκ τέχνης κιβδηλίαν.

Περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίων τυράννου ὠμότητος. Κεφ. μ.

Ἀλέξανδρος ὁ Φεραίων τύραννος ἐν τοῖς μάλιστα ἐδόκει ὠμότατος εἶναι. Θεοδώρου δὲ τοῦ τραγῳδίας ποιητοῦ ὑποκεινμένου τῷ Αἰρόπῃ σφόδρα ἐμπαθῶς, ὥστε εἰς δάκρυα ἐξέπεσεν· ἅτε βεβαίως τοῦ θεάτρου. ἀπελθούσης δὲ ἔλεγεν ὡς Θεοδώρῳ, ὡς οὐ καταφρονήσας ἀπεμάχετο αὐτὸν ὤχετο, ἀλλ' αἰδούμενος, ἅτε τὰ ἧς ὑποκειμένου πάθη οἷος πρὸ ἐλεῆσαι, τὰ δὲ τῶν ἑαυτοῦ πολιτῶν ὀχί.

Περὶ Ἀπολλοδώρου μανίας διὰ τὸν οἶνον. Κεφ. μα.

Ὁ Ἀπολλόδωρος πλεῖς αὐθρώπων πίνων οἶνον, οὐκ ἀπεκρύπτετο τὸ ἑαυτοῦ κακόν,

STatuas & imagines, quas fictorũ nobis ars exhibet, non oscitanter aut obiter spectare soleo. Nam in his etiam ars manuaria, iudicium aliquod sapientiáq; adhibet. atq; id sic se habere, cùm ex multis alijs conijci potest, tum ex eo potissimum, quòd nemo pictorum seu plastarũ ausus est unquam Musis filiabus Iouis falsas, adulterinas atq; alienas species affingere: neq; quisquam opificũ tam est expers rationis, qui eas cum armis fabricet. Et illud argumento est, eam uitã quæ Musis tribuitur, placatam, facilem, dignamq; ipsis esse oportere.

De Epaminonda & Pelopida. Cap. XXXVIII.

INter alia Epaminondę pulchrè dicta factaq;, quæ quidem plurima sunt, etiam hoc numeratur. Dicebat ad Pelopidam, non prius discedere se è foro quotidie, q̃ nouũ aliquẽ amicũ ad ueteres adiecisset.

Quomodo Antalcidas munº sibi missum & unguento tinctum reprehenderit. Cap. XXXIX.

PErsarũ rex (dicam enim etiam iucundum uobis aliquid) coronam ex rosis consertam intinxit unguento, misitq; Antalcidæ, de pace legationem obeunti. At ille: Suscipio quidem, inquit, donum, atq; animi promptitudinẽ laudo: sed rosarum odorem, naturæq; fragrantiã, artis adulteratione perdidisti.

De Alexandri Pherçorũ tyranni crudelitate. Cap. XL.

ALexander Pheræorũ tyrannus, maximè truculentus sæuusq; esse uidebatur. Theodoro uerò tragico poëta, cũ acri animorum affectu & commiseratione Aeropen agente, lachrymas profudit, surgensq; de theatro recessit. Verùm purgans & excusans se apud Theodorũ, affirmauit se non idcirco abijsse, quòd illum aut aspernari, aut contumelia afficere uoluisset: sed quod puduisset ipsum histrionis incommodis & affectionibus misericordem uideri, suis uerò ciuibus & subditis non item.

De Apollodori ex uino insania. Cap. XLI.

APollodorus cum largissimè omniũ uinũ hauriret, non occultabat id ui

tis, neq; celare conabatur ebrietatem, & eius mala: sed incensus & inflammatus à uino, multò †truculentior euadebat, præter naturam, corporis etiam inclinationem adiungens.

†ad cædes pcliuior

Xenocratis sententia. Cap. XLII.

XEnocrates familiaris Platonis, dicere solebat, nihil interesse pedés ne an oculos in aliena domo defigeres. Eodē enim modo peccare tā eū qui oculos in loca, quà nō conuenit, uerteret: q̄ eum qui quò non licitum est, uestigia inferret.

De Ptolemæo & Berenice. Cap. XLIII.

PTolemęus cum ad tesseras sederet, & alea luderet, asisistens quidā condemnatorum ipsi nomina recitabat, & crimina in eos collata referebat, ut ille, quinam mortis supplicium cōmeruissent, decerneret. Berenice uerò uxor eius accepto libello è pueri manibus, non permisit ut ad finem usq; legerentur: dicens, non sic obiter aduertendum animum esse, cum de hominis salute queritur, sed altiùs cogitandum, & relinquēda ludicra. Non enim similem esse casum tesserarū, & corporū. His auditis delectatum Ptolemæū ferunt, neq; postea unquàm inter ludendum de capitalibus causis audiuisse.

†αὐαγνωσθῆναι

*Εοικε (φήσαι) τὰνὺν σφόδρα πεφρόνηκε

Laconica lex de auaritia. Cap. XLIIII.

LAcedæmonius quidam adolescens, cum uilissimo precio fundum emisset, ad magistratum accersitus est, & mulcta affectus. ratio uerò, quamobrem iudicaretur supplicio dignus, illa fuit: quòd cum iuuenis esset, nimium lucro inhiasset. Fuit autem apud Lacedęmonios mos laudatissimus, non solum aduersus hostē in acie, uerùm etiam contra auaritiam & argentum pugnare.

De quibusdam claris mulieribus. Cap. XLV.

MVlieres laude uehimus, ex Græcis Penelopen, Alcestin, & Protesilai. Ex Romanis uerò, Corneliam, Porciā, & Cestiliam. Possem quidem plures recensere, sed nolo, cum Græcas paucas retulerim, Romanarū nominibus glorians immorari, ne quis arbitretur me mihimetipsi propter patriā blandiri & gratificari.

De Magnetum acie contra Ephesios. Cap. XLVI.

Magne-

ιών, ὁδὲ ἐπαρᾶτο πόθεν μπέχειν τὴν μίθλω, καὶ τὰ δὴ αὐτῆ κακά: ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ οἴνου ἐπανεφλεγόμενος, καὶ ἐπιξαπόμενος ἐγίνετο φονικώτερος, πῶς τῇ φύσει, καὶ τῷ σώματι ἔχων φιλόσιμον.

Ξενοκράτους γνώμη. Κεφ. μβ.

ΞΕνοκράτης ὁ Πλάτωνος ἑταῖρος ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν, ἢ οἰκίαν πόδας, ἢ οἰκίᾳ ὀφθαλμὸς εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν πηδῆσαι. φὶ ταυτῷ γὰρ ἁμαρτάνειν, τόν τε εἰς ἃ μὴ δεῖ χωρία βλέποντα, καὶ εἰς οὓς μὴ δεῖ πόδας πηδῶντα.

Περὶ Πτολεμαίου καὶ Βερενίκης. Κεφ. μγ.

ΟΜὲν Πτολεμαῖος φασὶ, καθῆσθαι αὐτὸν κύβοις, καὶ πεττοῖς διετέλει. εἴπέ τις αὐτῷ πρὸς ἀνεγίνωσκε τῶν καταγνωσμένων τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς καταδίκας αὐτῶν προσεπέλεγεν, ἵνα ἐκεῖνος πρασκήνηται οὓς ἀξίως θανάτου. Βερενίκη δὲ ἡ γαμετὴ αὐτοῦ λαβοῦσα τὸ βιβλίον πρὶν τὸν παιδίσκον, εἶπε οὐκ ἔφασκε διαγνωσθῆναι τὸν: οὐκ ἐπὶ φύλακι παιδὸς σφόδρα προσέχοντι τὴν διανοίαν, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου ψυχῆς διαλογίζεσθαι, καὶ μὴ πρὸς παιδιὰν γινόμενον. ὁ γὰρ ὁμοίαν εἶναι τὴν πρόσοψιν τῶν κύβων, καὶ τῶν σωμάτων. πρὸς ταῦτα ὁ Πτολεμαῖος ἔδοξε, καὶ οὐδέποτε κυβεύων μετὰ ταῦτα ἐπερὶ ἀνθρώπου κρίσεως ἤκουσεν.

Λακωνικὸς νόμος περὶ φιλαργυρίας. Κεφ. μδ.

ΛΑκωνιόν τι μειράκιον ἐπρίατο χωρίον ὑποδυόμενον, εἶτα ὑπὸ τὰς ἀρχὰς ἤχθη, καὶ ἐζημιώθη. τὸ δὲ αἴτιον τῆς καταδίκης ἐκεῖνο ἦν, ὅτι νέος ὢν τὸν κερδαίνειν ὀξύτατα ἦρα. ἦν δὲ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς μάλιστα ἀνδρεῖον καὶ τοῦτο, μὴ πρὸς μόνους πολεμίους πρατετάχθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀργύριον.

Περί τινων γυναικῶν ἐπαίνου ἀξίων. Κεφ. με.

ΓΥναῖκας τὰς Ἑλλήνων ἐπαινοῦμεν, Πηνελόπην, Ἄλκηστιν, καὶ τὴν Πρωτεσιλάου: Ῥωμαίων, Κορνηλίαν, καὶ Πορκίαν, καὶ Κεστιλίαν. ἐδυνάμην δὲ ἔτι καὶ ἄλλας, ἀλλ' ὃ βούλομαι τὰς μὲν Ἑλλήνων ἐπὶ βραχὺ ἐλέγξας, ὑπολύσασθαι δὲ τοῖς τὰς Ῥωμαίων ἐνέμεσιν, ὡς ἂν μή μέ τις δόξαν χαρίζεσθαι ἐμαυτῷ διὰ τὴν πατρίδα.

Περὶ Μαγνήτων παρατάξεως κατὰ τῶν Ἐφεσίων. Κεφ. μς.

οἱ

Οἱ Μαιανδρου πρσοικοῦντες Μάγνητες Ἐφεσίοις πολεμοῦντες, ἵππους μὲν ἵππέων ἦγον αὐτῷ συναλιώτας, θηρατὴν κύνα, καὶ ἀκοντιστὴν οἰκέτην. ἡνίκα δὲ ἔδει συμμίξαι, γυμνοῦσθαι οἱ μὲν κύνες πρὸ τῶν τοῦ ἐπαράτου τὴν παρεμβολήν, φοβεροί τε, καὶ ἄγριοι, καὶ φύσιν ἀμείλικτοι ὄντες: οἱ δὲ οἰκέται πρὸ τῶν δεσποτῶν, ἐνόχλουν. ἐπὶ δὲ ἅπασι τοῖς φθανόσι δὲ οὐ κύνας ἀταξίᾳ καὶ τὰ παρὰ τῶν οἰκετῶν δρώμενα φέρῃ, εἶτα ἐκ τρίτου ἐπέκεισαν αὐτοῖς.

παρεμβολὴ ἡ τῶν ὁμοίων πρόθεσις, οἷον ὁπλιτῶν παρ' ὁπλίτας: πρόσταξις δὲ ἡ τῶν ἀνομοίων, οἷον ὁπλιτῶν πρὸς ψιλούς.

Περὶ Ζεύξιδος καὶ Ἑλένης εἰκόνος, καὶ Νικοστράτου ζωγράφου. Κεφ. μζ.

Ζεῦξις ὁ Ἡρακλεώτης ἔγραψε τὴν Ἑλένην. Νικόστρατος δὲ ὁ ζωγράφος θεατὴς γέγονε τῆς εἰκόνος, καὶ πεθηπὼς τὸ γράμμα ἅπαν ὅλον. ἤρετο δή τις αὐτὸν πρόσθεν, τί δὴ πάθοι ὅτῳ θαυμάζει τὴν τέχνην. ὁ δὲ, Οὐκ ἄν με ἠρώτησας (εἶπεν) εἰ σοὶ ἦσαν ὀφθαλμοὶ ἐκέκτησο. ἐγὼ δ' ἂν φαίην τοῦτο, καὶ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλ' εἴ τις ἔχοι ψυχὰς ὀλυμπίαδος ὄντας, ὡς πρὸς τοὺς χειροτέχνας τεχνικὰ ὄμματα.

De Zeuxidis imagine Helenæ, & Nicostrato pictore. Cap. XLVII.

ZEuxis Heracleota cum Helenã pinxisset, Nicostratus pictor stupefactus, imaginem intuebatur, sic ut manifestum esset eum picturam admirari. Accedés itaq; quidam rogabat, Quidnam tantùm artem admiraretur? At ille: Non, inquit, id me rogares, si meos oculos haberes. Ego uerò idem de oratione dixerim, nisi quis eruditas habeat aures, sicut opifices, oculos artis peritos, (minus utcunq; artificiosam mirabitur.)

Τίνας ὁ Ἀλέξανδρος ὑπώπτευσεν. Κεφ. μη.

Quos Alexander suspectos habuerit. Cap. XLVIII.

Ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Πτολεμαίου μὲν δεξιὸν ὑφωρᾶτο, Ἀρρίδαιον δὲ εὐδοκίμει τὸ ἀτακτον, τόγε μὴν νεωτεροποιὸν Πύθωνος, Διὰ τί ὁ Φίλιππος τοὺς τῶν δοκιμωτάτων υἱοὺς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν εἶχεν. Κεφ. μθ.

ALexander Ptolemęi dexteritatẽ habebat suspectam, Arrij uerò turbulentiam, & Pythonis nouarum rerum studium timebat.

Quare Philippus clarissimorũ hominum filios sibi ministrare uoluerit. Cap. XLIX.

Ὅτι Φίλιππος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ δοκιμωτάτων τοὺς υἱεῖς παρελαμβάνων, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν εἶχεν: οὐ πρὸς (φασὶν) ὑβρίζων αὐτοῖς, οὐδὲ δουλοπρεπῶς: ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων, καρτερικοὺς αὐτοὺς ἐκπονῶν, καὶ ἑτοίμους πρὸς τὸ τὰ δέοντα πράττειν ἀποφαίνων. πρὸς ἃ τοὺς τρυφῶντας αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ αὐτὰ πρόθυμα ῥᾳθύμως ἔχοντας, δικαίως φασὶ πολεμῶσαι. Ἀφθόνητον γοῦν ἐμαίνωσεν, ὅτι τὴν πάσαν ἐκλιπὼν δεξιτρόπως τὴν ὁδὸν διέψυξας, καὶ παρῆλθεν εἰς ξενοδοκίαν. καὶ Ἀρχέδαμον ἀπέκτεινεν, ὅτι προστάξαντος αὐτῷ ἐν τοῖς ὅπλοις σωιέχειν ἑαυτὸν, ὅδε ὑπελύσατο. ἦλπισε γὰρ δι' ἡδονὴν καὶ ὑποδρομῆς χειρώσασθαι τὸν Βασιλέα, ἅτε αὐτὸς ἦν ἐν τῷ κερδαίνειν ὤν.

MAgnetes accolæ Mæandri cum bellum Ephesijs inferrẽt, singuli equites cõmilitonem secum adduxerunt, canem uenatorium, & seruum iaculatorẽ. Quum uerò iam in manus & in conspectum uentum esset, proruẽtes canes aciẽ hostium terrore & sæuitia, & implacabili impetu perturbabant. Serui uerò ante dominos prosiliẽtes, iaculabantur. Atq; post canum ferociam quæ dispulerat ordinem, serui quoq; non obscurum hostibus detrimentum inferebant. Tertiò demum ipsi hostem aggrediebantur.

Ὅτι Φίλιππος τὸν Ἀμύντου τοῦ Μακεδόνος υἱὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς Ὀλυμπιάδος γεγονότα, ἐν τοῖς ἐπιτηδείοις ἔχων, ἐπαίδευε μὲν ἐν τοῖς γράμμασι, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν παιδείᾳ: ἐπὶ δὲ τὴν ἱππικὴν ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπεμελεῖτο. ἐπεὶ γὰρ ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ἐπαιδεύετο, ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπεμελεῖτο. ἐπεὶ γὰρ ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ἐπαιδεύετο, ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπεμελεῖτο.

Quòd Philippus Amyntæ Macedonis filium Alexandrum ex Olympiade genitum, inter familiares habens, erudiebat quidem in literis, & alijs quæ ad eruditionem pertinent: ad equestrem uerò disciplinam ex aduersis curabat. Quum enim ex familiaribus erudiretur, ex aduersis curabat. Quum enim ex familiaribus erudiretur, ex aduersis curabat.

FINIS.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙ-
ΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

AELIANI DE MILITARIBVS ORDINIBVS INSTITVENDIS MORE GRAECORVM LIBER A FRANCISCO Robortello Vtinensi in Latinum sermonem uersus, & ab eodem picturis quàmplurimis illustratus.

ILLVSTRI AC NOBILISSIMO VIRO MARIO SAuorniano Foroiulienſi Patritio Veneto, Bellogradenſinm, & Oſopenſium Comiti ampliſsimo, Franciſcus Robortellus Vtinenſis S. D.

Hanc dedicationem Fran. Robortellus Græco Aeliani libro de ordinibus militarib' præmiſerat.

ANtequàm Patauium irem, æſtiuo hoc tempore pomeridianas horas, dum ſe calor frangeret, omnes conſumpſi in Aeliani libello hoc legendo, emendando, atq; figuris additis, quibus omnia exprimerentur, illuſtrando. quod percommodè accidit, cum enim prẽter illum meum manuſcriptum, quem iam diu habebam, hîc quoq; in bibliotheca Diui Marci duo alia eſſem nactus ſatis uetuſta exẽplaria, quàmprimum ſimul collatis omnibus, & meo iudicio ſelectis, ſi qua uarietas erat, lectionibus, ut ederentur curaui: ægrè enim ferebam homines elegantes, ac doctos, qui militandi artem diſcere cupiunt, qua olim Græci, Aſiæq; totius populi uſi fuerũt, tàm diu carere politiſsimo hoc Aeliani libello, in quo omnia illius artis uocabula explicantur: omnis ratio inſtruendarum copiarum, tùm pedeſtrium, tùm equeſtriũ demonſtratur: omnes præceptiones ad imperandum militibus, dum in acie collocati ſunt aptæ tradũtur. Sed ſi uti ſeſe habebat deſcriptus in uetuſtis exẽplaribus fuiſſet à me editus, non putabam me ſatis eorum gratiam poſſe promereri. Dedi igitur operam, ut meo ingenio multas figurationes, & diſtributiones ſuis locis collocarem, quę uel nolentes ad legendum inuitare, ac trahere poſſunt, quòd ſtatim intueantur, qualia ſint illa, quæ ab Aeliano traduntur: eſt enim omne ſcriptorum genus, quod deſcriptionibus, & figurationibus artem aliquam egentem tradit, per ſe difficile, & obſcurum, ſi deſcriptiones non apponantur: Poterit igitur uideri libellus hic ueluti quibuſdam meis commentarijs illuſtratus. Tibi uerò præſtantiſsime Mari, qui artis militandi ueterum tùm Græcorum, tùm Romanorum peritiſsimus es, Græcasq; literas optimè calles, totum hoc meum opus debebatur: tu enim, qui noſti quantam utilitatem noſtratibus hominibus afferre poſsit, efficere poteris, ut commendatiſsimus ac expectatiſsimus omnibus ſit. quis enim, ſi à te audierit laudari, ipſum non plurimi faciet? cum ſciat tibi uni, quæ ad hanc artem bellicam ſpectant, ex ueterum ſcriptis eruta magis eſſe cognita, quàm unicuiq; ſuum nomen. Sæpe quidem tu me audiſti dicentem, quod apud omnes quotidie, & libenter, & uerè prædicare ſoleo, unum te illum eſſe, qui ex lectione hiſtoricorum uberrimum fructum ceperis: nec fruſtra, ſicuti multi, legeris. Ac ſanè digniſsimum hoc erat Sauornianæ familiæ nobilitate, digniſsimum fortiſsimo uiro patre tuo Hieronymo, qui periculoſis temporibus, dum illud durum, & aſperrimis odijs concitatum aduerſus rempub. Venetam à ſummis regibus

Vtilitas & argumentũ huius libri.

Dedicatio.

& principibus bellum gereretur, tàm præclaram patriæ operam nauauit ſuam, ut & reipub. Venetæ, & ſuis ſemper cariſsimus uixerit, magnamq; nominis ſui laudem ſit conſecutus, quæ nunquàm eſt interitura. digniſsimum uerò teipſo, & conſentaneum uirtuti tuæ, ut ea artis cognitione excelleres, quæ omniũ præſtantiſsima & utiliſsima cenſetur. Cum enim ita comparatum ſit, ut naturali quodam odio ſemper reges aduerſus reges, & hi rurſus aduerſus Reſpub. & hæ quoq; inter ſe bellum ſuſcipiãt: neq; perpetuo ocio frui poſsint, ſed nouos ſemper tumultus cieant, aut imperandi cupiditate adducti, aut ueteris alicuius iniuriæ ulciſcendæ gratia: etſi aliquando iuſta eſt cauſa belli gerendi, illa planè, quã demonſtrat Ariſtoteles libro Politicorum primo: Si quando ij, quos natura eo ingenio effinxit, ut ſeruire potius debeant, quàm imperare, ſuæ conditionis oblíti aduerſus præſtantiores, quos ad imperandum aptos natura eadem procreauit, inſurgant: patet arte hac militandi nihil eſſe utilius. Et quamuis noſtra hac ætate omnes omnium rerum conficiendarum uigeant artes, in primisq; bellica diſciplina ita floreat, ut non admodum ueterum bellandi rationem aliquis requirat, iucundiſsimum tamen eſt noſtratia cum uetuſtis conferre: & utiliſsimũ, cum ad illorum normam omnia fueris dimenſus, uidere an aliquid apud illos ſit, quo noſtri adhuc non fuerint uſi propter ignorationem diſciplinæ illius, atque ea ratione noſtram artem tùm corrigendo meliorem, tùm addendo perfectiorem reddere: cum præſertim nullus tàm exercitatus eſſe poſsit, cui omnia ſine monitore uenire in mentem poſsint: eaq; in primis de cauſa ex lectione antiquorum hæc paretur utilitas, ut quæ ab eius ætatis fortiſsimis uiris excogitata, ac geſta fuerunt aut ad hoſtem fallendum, & in inſidias deducendum, aut ad ſuos liberandos, aut ad urbes expugnandas, aut milites deligendos, & aciem inſtruendam nobis propoſita ad imitandum ſint. Hæc à me neceſſe fuit ut dicerentur aduerſus nonnullos, qui ſpreta omni antiquorum diſciplina ſatis ſe ſuo ingenio fultos putant ad omnia quàmlibet maxima negocia belli ſuſtinenda: ſed nimirum non tam hos refellendos, quàm contemnendos puto. Nec tu id ignoras, qui ſcis, quàm multis inſtructa debeat eſſe rebus militaris ſcientia: quas ſi enumerare uelim, uereor, ne longior ſim: ſicut igitur eorum nõ probo ſententiam, qui in Duce exercitus nimis multarum rerum cognitionem requirunt, ſic eos non ſequor, qui omnis prorſus diſciplinæ, quæ literis contineatur, rudem imperatorem eſſe oportere affirmant: ſatisq; eſſe, ſi & corpus laboribus ob dura uerit, & in acie ſtare didicerit, atq; ſicuti uiros decet animoſos, ſeſe morti acriter obtulerit. nam ſi hæc uera ſunt, quorſum ſpectabant libri à fortiſsimo rege Pyrrho, & à Cinea eius familiari ſcripti: fuerit ſanè inanis omnis illorum diſciplina. Quid? quòd C. Marius non miles modò, ſed & diſcipulus fuiſſe dicitur P. Africani: Pompeius etiam nónne extrema pueritia miles eſſe cœpit ſummi Imperatoris, à quo poſtea Magnus eſt appellatus? Atqui dicant illi fortaſſe, requirere ſe hunc diſcendi modũ, qui ſine literis, conſuetudine tantùm quadam conſtat. Eſto ut lubet: nam ſi literis mandata non eſt diſciplina, rectè poteſt aliquis magiſtro uti uiro aliquo eximio, ad cuius uocem & imitationem ſeipſum effingat, & inſtituat. Si deſcripta eſt, poteſt ex libro deſumi, & nihilò minus etiam à uiuente aliquo mortalium, ad cuius imitationem & normam ſe aliquis exerceat, diſci, quamuis ille non doceat. Quis enim credat, aut Syllam Pompeio, aut Fabium Maximum Catoni, aut P. Africanum Mario præceptiones dediſſe, ſicuti ſolent, qui artem aliquam profitentur? Spectantes illi diſcebant, & obſeruantes, quæ à prudentiſsimis Imperatoribus fiebant. Atque hęc erat illorum omnis diſciplina. Iam uerò ſi ars illa propter uetuſtatem deſierit eſſe in uſu, & nouum quoddam genus militandi fuerit inuentum: quid uetat, quo minus antiquorũ illam artem, quæ literarum monimentis ſeruatur, diſcamus, & cum noſtra hac conferamus, ſeligentes ea, quæ nobis conducere poſſe exiſtimabimus? Hiſtrionum &

Belli cauſa iuſta.

Diſciplinã militarem noſtri temporis, e libris ueterum & corrigi & perfici poſſe.

num & ſaltatorum olim ars non erat literis tradita, inſtituebantur igitur à chorodidaſcalis (ſic enim eos Athenienſes uocabant:) ſed fac non eſſe chorodidaſcalos, ipſimet intuentes actores, & ſaltatores, ac obſeruantes ſingulas corporis motiones pro rerum natura, ſeipſos ea ratione inſtituebant. Iam uerò literis eſt poſtea tradita, & chorodidaſcali etiam erant, qui ſe docere eam artem profitebantur, commodius igitur diſci poterat: ſed fac fuiſſe immutatam ſaltandi rationem illam ueterum: legendi omninò illorum libri, ut ea, quæ olim in uſu fuit diſciplina, cum ea, quæ apud nos uiget, conferri poſsit. Atq; ut, quod initio propoſitum erat, concludam, non debet alienus eſſe à literis, & diſciplinis nonnullis, quæ Romanorum, & Græcorum ſcriptis continentur, qui rem militarem diſcere uult: nec tamen uelim, ut qui hanc militandi artem profitetur, iureconſultorum formulas ediſcat, aut dialecticorum ceratinas, & griphos, diſiuncta enim hæc ſunt: at Mathematicorum diſciplina aliqua ex parte: at Architectorum ſcientia, quæ ijſdem fundamentis nititur: at hiſtoriarum narratio, præſertim quæ rem bellicam, & caſtrenſem attingũt: multaq; eiuſmodi planè neceſſaria, & maximè coniuncta cum rei militaris ſcientia. Verùm tu hæc optime noſti, imò nullus melius te nouit, qui hæc tùm ueteres authores legens, tum multo uſu in caſtris uerſans didiciſti. Vale. Venetijs, Idibus Iulij. M D LII.

Concluſio.

Quænam literis prodita ad rem militarẽ conducant.

NOBILIS-

Dedicatio præmissa à Robortello interpretationi suæ.

NOBILISSIMO, MAGNANIMOQVE VIRO

ANTONIO SERGIO POLAE EQVITVM DVCTORI FORtissimo apud Insubrum Præsidem, Franciscus Robortellus Vtinensis S. D.

Vto me tibi non parum admirationis allaturum, si ego nunc me eum esse profiterer, qui cum nó modò nunquã militauerim, sed ne castra quidem uiderim, de castrensi, ac militari disciplina aliquid scribere auderem ad te præstantissimum, ac fortissimum uirum, qui tàm multos annos insignium uirorum cómilito fuisti, & rem bellicam tàm strenuè, ac scienter administrasti, nuncq; dum periculosum, & durissimum bellum geritur, administras auspicijs clarissimi, ac fortissimi Insubrum Præsidis: atq; ita administras, ut cum omnium consiliorum illius particeps sis, plurimum etiam tibi ob singularem prudentiam, & uirtutem bellicam tùm in decernendo, tùm in exequendo tribuat. Sed cum non præceptiones quidem ullas tanquàm peritus artis bellicæ tradiderim, uerùm Aeliani librum de ratione instruendæ aciei tùm pedestris, tùm equestris more Macedonum, ac Græcorum omnium, qui olim rei militaris uirtute, & scientia tantum laudis sibi peperêre, quem ad Adrianum Augustum misit, ego nunc primum Græcè, sicuti fuit ab illo conscriptus (latuit enim ad hanc usq; ætatem) legendum sub tuo nomine omnibus proponere uoluerim, eundẽ rursus Latinum factum ad te afferam, multis figuris meo ingenio excogitatis, & ad ea, quæ ab authore traduntur, accommodatis auctum, & illustratum, ni fallor, quàm maximè fieri potuit: non alienum, opinor, putabis à meo instituto. Illud enim, quod meum proprium est iamdiu oneris suscepi, ut libros antiquorũ, qui de disciplina aliqua præceptiones dederunt utili ad societatem hominum aut ornandam, aut tuendam, meo labore si possim, aut quatenus possim, nitidiores reddam, & illustriores, quò facilius ab omnibus intelligi possint, & cómodis hominum inseruire. Nec uerò est, quòd mireris me ad te potissimum libellũ hunc mittere uoluisse, iam enim multos annos familiæ tuæ nobilissimæ deditissimus fui, ad cuius clientelam mihi aditũ patefecit primùm nobilissimus, idẽq; uirtutum omnium amator, & fautor summus Priamus frater tuus, qui utinã uiueret. nam sicuti tu plurima foris bella gerendo ornamenta quæsisti, sic ille domi magnum familiæ uestræ splendorem intulisset, & si septingentos iam totos annos plurimi in ea extiterunt uiri summi, ac fortes, qui omni genere laudis abundarunt. Nam quis ignorat Nasinuerram illum, qui ob suam singularem uirtutem, & plurima in remp. merita Senator à Venetis factus, atq; ita factus, ut perspicuum, ac maximum extaret apud posteros uniuersæ Venetorum reipub. testimonium illius fortitudinis, ac uirtutis: cui rei ego tantum tribuo, ut nihil ad laudem putem posse esse insignius. Cum enim iniquitate temporum cõtigisset, ut maiores tui, qui in media Istrorum regione, ad extremos Italiæ terminos, diu magna cum nominis sui celebritate multorum oppidorum ditionem obtinuerant, principesq; optimi semper fuerãt habiti, inde decederent, in mediũ ueluti sinum à repub. hac insigni Venetorum peramanter recepti sunt, ut in Taruisina nobilissima urbe domicilium haberent & opibus refertum, & nobilitate splendens, & imaginibus auorum ornatissimum: ubi cum diu uixissent, & unà cum hæreditate ad suos laudem familiæ uestrę deinceps multò semper auctiorem, ac cumulatiorem transmisissent, & fato nescio quo omnia ad unũ essent redacta, opes, clientelæ, gloria, splendorq; omnis in Baptistam patrẽ tuum equitẽ splendidissimum esset deriuatus, tàm præclarè omnia familiæ suæ ornamenta unus sustinuit, ut omnibus fuerit, & suis, & externis hominibus carus. Ecce autẽ repentè

pentè familiæ ueſtræ gloria latius diffuſa eſt. nam ex nobiliſsimo, ac fortiſsimo equite, atq; illuſtri, lectiſsimaq; fœmina Petra Vincislai Purliliarum Comitis ſorore ſex fratres eſtis prognati. cuius uiri ſumma uirtus quotieſcũq; mihi in mentem uenit, ingemiſco, quòd tàm citò nobis fuerit ereptus. Memini ego illũ, nam uidi ſæpe, & audiui maximis de rebus cum grauiſsimis uiris diſputantem, non tam ob ſingularem doctrinam, quàm propter naturæ eximium quoddam ſpecimen, & grauitatem, atq; authoritatem ſummam, quæ non in longa oratione, ſed breui: ſed quid breuem dixi? at in nutu mehercle uno ipſius reſidebat planè maxima, ex honeſtè anteactæ uitæ fundamentis enata: memini, inquam, illum omnibus fuiſſe admirationi. Quid? cum Carolus v. Auguſtus ſapientiſsimus Imperator, & ſagaciſsimus hominum æſtimator è Pannonia rediens à Turcico bello per Foroiulij agrum iter faceret, nónne illum multos dies in itinere comitẽ habere uoluit? ac multis de rebus colloqui? Apud illũ igitur cum diuertiſſet, perbenignè ac liberaliter exceptus fuit, & diſcedens quidem Cęſar multa ſui erga illum amoris ſigna dedit, ut facilè unuſquiſq; perſpicere poſſet, quantũ illius prudentiæ, & bonitati tribueret. Tu uerò, Antoni præſtantiſsime, ex tali ſanguine procreatus, quid mirum, ſi humanitate, prudentia, fortitudine, & omni uirtutũ genere omnes æquales tuos anteis? Verùm de his in præſentia ſatis. Nunc audi reliqua. Aelianus hic cum Adriano Auguſto Romæ diu uixit, chariſsimusq; illi fuit ob ſingularem bonitatem, & doctrinam. Habebat ea ætas etiam Frontinum uirum clariſsimum, & conſulare, quo cum ſæpe hic noſter de militari Græcorum diſciplina ſermonem habuit, in ocio præſertim, ſi quando cum Auguſto, aut Antium, aut Formias, aut aliquò exirent in proxima urbi loca, animi relaxandi, ut fit, cauſa. Nec miror Aeliani diſputatione tùm Frontinum uirum doctiſsimum, tùm Adrianum ipſum uehementer oblectari ſolitos: cum enim caſtrenſis omnis, & militaris ratio mathematicorum ſciẽtia egeat, potuit ille, cum eam optimè calleret, omnia aptè, & diſtinctè deſcribere, quæ ad hanc diſciplinam pertinent. Quantum igitur Aeliano ſit tribuendum, tùm quòd Adriani florentiſsimi Imperatoris ætate uixerit, & ad eum libellum hunc ſcripſit, tùm quod Frontino uiro inſigni, qui & ipſe nobis librum de uafritie militari ſcriptũ reliquit, familiariſsimè fuerit uſus, facilè iudicare potes. Adde quòd ordine mirifico omnia expoſuit à primis huius diſciplinæ elementis ordiens. ſic enim planè natura comparatum eſt, ut omnia, quæ maxima ſunt, & acerrimè aliquid conficiunt, leuioribus quibuſdam principijs prætexantur. quod uerum eſſe in fulmine, in tonitru, in amnium excurſu, & exundatione cognoſci poteſt. ſingula enim horum ex remiſsioribus orta principijs, paulatim aucta & confecta, acerrima ſeſe oſtendunt. Quis crederet ex bene inſtructa, nó acie quidem una, nam id permagnum eſt, ſed ordine uno, ſubinde & altero, aptaq; peditum ſerie, & equitum diſpoſitione compagem firmiſsimam phalangis totius fieri, unde poſtmodum profligatio hoſtium, & cædes conſequatur, ac dulciſsimum illud, ac fructuoſiſsimum uictoriæ nomen. Hanc igitur diſciplinam totam explicat Aelianus, demonſtratq; quo artificio olim à Macedonibus, Lacedęmonijs, & alijs fuerit inſtituta. Et quoniam phalanx triplici militum genere conſtabat, de omnibus ſigillatim loquitur: armorumq; formam, longitudinem, & uſum demonſtrat. Illud mihi admirabile uiſum eſt legenti libellum hunc, quanta ui phalangem ſuam contexerent Græci, ſubinde inſertis uiris lectiſsimis, qui & primam, & mediam, & extremam aciem tuerentur: ut cum omnia libramento ueluti quodam pari ſint coniuncta, non facilè poſſet, aut in hanc, aut in illam partem acies inclinare, ſed ſe ab omni parte æquilibri prorſus commenſuratione ſuſtineret. Quid, quòd quæ acies cui aciei, ſi cum hoſtibus ſit decertandum, opponi debeat, docet, ne facilè perfringi illorum impetu poſsit? Mitto nomina ſingulorum ducum, ac mehercle ipſorum militũ, quis cui pareat, ac ſubiectus ſit,

De Aeliano.

quot

quot numero sint,& qua potestate singuli.Quòd si principibus nostræ ætatis li beat suas copias,suos duces,disciplinamq; omnem militarē ita instituere,sentiant prorsus utilissimam esse.nam quod armorum genus cui generi nostræ ætatis respondeat facilè poterit intelligi. Ego, ut omnia essent in promptu, & ferè ante oculos constituta,suis locis aptas,uti mihi uideor,distributiones collocaui,ac singula,uti se habent,digito ferè monstraui picturis, ac figuris exprimens, eas uerò,quæ in antiquis libris manu librariorum descriptis uisebantur,ab ipso Aeliano appositas ita planè expressi,ac si oculis cernerentur ipsi milites: nam si signa apposuissem nonnulla,non tàm facilè grauis armaturæ pedites à funditoribus,& sagittarijs potuissent dignosci.nec dubito, quando in scientia qualibet, multa semper ingenio erui possunt,quin ex his alia etiam elici possint, & deduci ad quotidianos militiæ usus.Ego certè cum sentio me tibi, uirisq; omnibus tui similibus, hoc est bellicosis, & fortibus gratum feciſſe, uehementer lætabor in hoc libello tantùm operæ posuisse.Circumferebatur quidem antè Theodori Gazæ uiri doctissimi tralatio,quòd tamen neq; figuris aptè res essent expressæ, & duriusculè multa uiderentur ab illo prolata:iacuit liber hic, nec fuit hominū lectione tritus.Nunc spero fore,ut ab omnibus legatur.cum enim uiderint omnia à me excogitatis picturis,qualescunq; illæ sint, & supputationibus, ac diuisionibus illustrata,sese libenter applicabunt ad notionē ueteris huius tàm præstantis disciplinæ,adiuti præsertim noua hac nostra tralatione, in qua illud efficere studui,ut cum disciplinæ militaris Græcorū uoces totidem Latinis exposuerim,non quidem ijs, quibus Romanarum rerum scriptores utuntur, sed aut ijsdem,aut Latinis idem significantibus nouis ac fictis,omnia dilucidiùs perspiciantur.nam si Legatorum,Tribunorum,Centurionum,Primipilorum,& aliorum ducum,aut militum appellationibus fuissem usus, multum caliginis ubiq; offudissem.Græcorum enim scientia militaris suis constat uocabulis, Romana itidem suis,quæ commiscenda non sunt,cum de alterutra loquaris.Hoc meum iudicium est,sententiam suam per me quisq; sequatur. Tu præstantissime Antoni,qui à pueritia longè à domo sæpe bellasti, & crebriùs ac libētiùs in castris, & tabernaculo uersatus es, quàm cæteri in theatro, aut thalamo, qui sese totos uoluptatibus dediderūt,maximaq; subijsti pericula aduersus ferociſſimos hostes stans in acie,poteris facilè iudicare,qualia hæc sint,& quanti facienda, cum omnem castrensem ac militarem rationem teneas. non plura enim trophæa ab hostibus referentem spectauit olim Sylla suum Pompeium, aut Marius Cæsarē, quàm te Ferdinandus Gonzaga summus bellator, & disciplinæ militaris peritissimus,cuius tu Alumnus semper diceris.Te enim Belgico bello,quod est aduersus Cleuensium Ducem magna ui gestum,ubi & Cæsar aderat, quadringentorum peditum ducem constituit.postea semper tua opera est usus in maximis rebus gerendis,ac maiori semper peditum numero præposuit, munitissimas arces asseruandas dedit,in præsidio maximarum urbium collocauit.postremò equitum te totidem ductorem esse uoluit, quot ipsum filium suum, & alios nobilissimos principes.nec mirum sanè:te enim summoperè diligit,cum illi domi, & militiæ tam multos annos fidem tuam præstiteris. non habet igitur ille periculoso hoc,ac durissimo bello,quod nūc geritur, cui ob singularem uirtutem, & summam fidem plus tribuat. Nec sanè ego sum ueritus, ne, si ad te in præsentia,dum in castris uersaris,librum hūc mitterem,tibi molestus essem. nam cum scias me tui,familiæq; tuæ studiosissimum esse, excipies librum hunc tàm hilari uultu,quàm me præsentem soles,nec leges quidem,si fueris occupatus,sed reseruabis in ocium aliquod maius.interim memineris me tui nominis obseruantissimum esse,pro certoq; habeas uelim cupere me quacunq; re possum meam erga te uoluntatem præclaram ostendere,Dij modo te fortunēt,augeantq; in dies magis unà cum fortissimo fratre tuo Sergio, quem audio unà tecum in castris

Theod. Gazę tralatio.

esse,

esse, & in acie uersari: quod cum ego cogito, uenit mihi in mentem admirari illius uirtutem singularem, qui, ut tibi frater est coniunctissimus, sic etiam omnium periculorum particeps esse, & eandem belli fortunam unà tecum experiri uult. nec diffido uos parem uestræ uirtuti, & coniunctioni exitum habituros. tantùm enim non concident hostes, si cum ea equitum acie decertandum sibi esse uideant, quam duo coniuncti inter se fratres, summa uirtute pares, gloriæ ardore inflammati, consociata uoluntate aduersus se instruxerint. Vale. Venetijs, Nonis Iulij. M. D. LII.

LECTORI.

Vbi ascriptum vides Francisci Robortelli nomen, eas scito imagines, ac distributiones omnes ab ipso effictas fuisse, quo facilius omnia intelligerentur.

Reliquas imagines habebant manuscripti libri notis quibusdam descriptas, quibus & funditores, & equites, & hastati pedites significabantur. sed omnes pingendas curauit Robortellus ad normam, & exemplar propriarum figurarum, vt quiuis statim rem ipsam perspicere posset.

Magnam vtilitatem afferet hic liber legentibus historicos, si quando inciderint in loca, vbi de acie instructa, & ordinibus militaribus loquuntur.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

AELIANI DE INSTRVENDIS COPIIS
MORE GRAECORVM AD ADRIANVM AVGVstum Liber in Latinum sermonem versus à Francisco Robortello Vtinensi.

Προοίμιον πρὸς Ἀδριανὸν αὐτοκράτορα.

ΕΠΗΝ περὶ τοῖς Ἕλλησι τακτικὴν θεωρίαν, ἀπὸ τῶν Ὁμήρου χρόνων τὴν ἀρχὴν λαβοῦσαν, αὐτοκράτορ Καῖσαρ υἱὲ θεοῦ Ἀδριανὲ σεβαστὲ, πολλοὶ μὲν πρὸ ἡμῶν συνέγραψαν, ἐκ ἐχόντως δὲ ἦν ἡμᾶς γε τοῖς μαθήμασιν ἐπιστεύθημεν ἔξιν ἔχειν. ἐμαυτὸν δὲ πείθων, ἠβουλήθην ταύτην συντάξαι τὴν θεωρίαν, ὅτι τοῖς ἡμετέροις οἱ μετ' ἐμὲ ἡμᾶς πρὸ τῶν ἀρχαιοτέρων προσέξουσι συγγράμμασι. τῆς δὲ παρὰ Ρωμαίοις πρὸς τὸ μέρος ἰσχύος καὶ ἐμπειρίας ἐκ ἔχων γνῶσιν, (δεῖ γὰρ ὁμολογεῖν ἀληθῆ,) ὄκνῳ κατεῖχόμην περὶ τὴν συγγραφὴν καὶ παρατὰς (ἀληθὲς γὰρ εἰπεῖν) πρῶτον μὲν ἀπεθάρρυνον ἐμαυτὸν ἀπὸ τῆς συγγραφῆς.

Præfatio ad Adrianum Augustum.

Scientia illa, quæ ad instruendam aciem spectat, ab Homeri usq; temporibus originem duxit, ô Cæsar diui Neruæ fili Adriane Auguste. Ac multi quidem eam ante nos literis mandarunt mathematicam nó callentes scientiã, in qua nos multum excellere crediti sumus. Quare egomet mihi in animũ induxi optimũ fore, si de militari hac disciplina librũ conscribe rem. magis enim ad hæc nostra, quàm ad antiquorũ scripta, posteri animũ applicabunt. Facultatis autem huius, & experientiæ, quæ circa hanc partem uersatur, qualis ratio sit apud Romanos ignorans (uerum enim fateri oportet) primùm quidem deterrebar à conscribendà

hac Græcorum diſciplina, quę defloruiſſe iam, & inutilis uitæ poſt inſtitutionem à uobis inuentam facta uidebatur. Quoniam uerò cum diuo patre tuo congreſſus Formijs, aliquot dies cõmoratus fui apud Frontinum, (qui unus eſt inter conſulares illuſtres uiros, & magnam ex bellicæ artis peritia laudem tulit,) & cum eo de hac collocutus, animaduerti non minus ſtudij illum ponere in ea militari diſciplina, quæ à Græcis inuenta fuit, & tradita. Cœpi itaque tunc non negligere opus, quod ſcribere in animo habebã, de ratione inſtruendi copias, putans in ea cognoſcenda Frontinum tantùm ſtudij non fuiſſe poſiturũ, ſi deterior hęc, quàm Romana fuiſſet. Cum igitur delineamenta quædam operis expreſsiſſem, atq; nõdum aptũ iudicarẽ, quod in manus hominum ueniret, propter tuã ſingularẽ, ô Imperator, uirtutẽ, & experientiam, quibus omnes prorſus, qui unquam poſt hominum memoriam fuerunt, duces copiarũ ſuperas, animum appuli ad opus hoc præclarum conficiendum, quod poterit antiquorum omniũ Græcorũ ſcripta, quæ de hac re extant, †ob oculos ponere. nam propter perſpicuitatẽ prorſus affirmo fore, ut illi, qui in hanc meam deſcriptionẽ inciderint, magis erudiri poſsint, propterea quòd omnia à nobis ordine expoſita fuerunt. Non audebam equidem opus hoc ad te mittere tàm multorũ bellorum confectorem, & ducem, ne leuiora uiderẽtur, quæ à nobis fuiſſent explicata. Iam uerò ſi cum cogitatis tuis hanc contuleris Græcorum ſcientiam, tanquam hiſtoriam, in qua etiam Alexandri Macedonis peritiam in inſtruendis copijs intuebere, magnam ſanè uoluptatem hic tibi libellus afferet. Quòd autem ſciebam te occupatum eſſe, †capita prius earum rerũ deſcripſi, quæ explicantur, ut antequàm librum legas, propoſitũ operis paucis intelligas, & quoſcunque locos legere optaueris, facilè inuenias, ac tempus non teras.

† θάω Νίρσας uel Νίρβας ſcribitur.

† Melius hunc locum expreſſit Gaza.

† Nos ea ordine ab initio huius uoluminis, poſt aliorum librorum capita recenſemus.

διδόναι τὸ μάθημα τόδε, ὡς ἀπημωρωμένον, καὶ πάλαι μηδὲν ἔτι χρήσιμον τῷ βίῳ, μετὰ τὴν ἐφθυριθῆναι ὑφ' ὑμῶν διδασκαλίαν. Ἐπεὶ δὲ ὡς † θεῷ πατρί σου Νίρσας συμβαλὼν, πρὸς Φροντίνῳ τῷ ἐπισήμῳ ὑπατικῶν φ' Φορμίας ἡμέρας πινὰς διέτριψα, δόξαν ἐπφενεγκαμένῳ περὶ τὴν φ' τοῖς πολέμοις ἐμπειρίαν: συμβαλὼν τὰνδρὶ, εὗρον ἀκ ἐλάττονα ταυτολῶ ἐχοντα τὴν πρὸς τοῖς Ἕλλησι πεθεωρημένῳ μάθησιν, ἠρξάμην ὀκ ἔτι πρόφρονῶς τ' τῶν τακτικῶν συγγραφῶν: ὀκ ἂν ταυτολάζειδὴ πρὸς Φροντίνῳ διοκῶν αὐτὸν, ἄπερ τι χᾶρον ἐδόκει τ' Ρωμαϊκῆς διατάξεως πρόκειται αὐτῷ. πεποιηκὼς δὴ πώποτε συγγράμματ' διατύπωσιν, μήπω δὲ πῶς ἐκδοσιν ἑτοίμως εἶν, διὰ τὴν σὴν ἀνυπέρβλητον αὐτοκράτορ ἀνδρέαν τε, & ἐμπειρίαν, δι' ὧν πάντας ἁπλῶς τὸς ποτε γνωμένους ἢ πόλεμον στρατηγὸς ὑπερβάλλεις, παρωρμήθην τελῶν τὴν πραγματείαν καλῶ σφόδρα, καὶ τοῖς ἐπιτυχοῦσι περὶ ταύτην τὴν θεωρίαν πρὸ αγωνίσασθαι δυναμένοις τὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συντάγματα. σαφῆ εἰσὰς γὰρ ἔνιοι διαβεβαιώμενον λέγω τὸν γ' τοιοῦτον μᾶλλον, ἢ πρὸ τῶν πρεσβυτέραν σοιχεῖωθῆσεσθαι, διὰ τὸ ἢ τάξιν ἕκαστα διηκριβῶσθαι. ὀκ ἐθάρσησα μέντοι πέμψαι σοι τὸ σύγγραμμα, τηλικούτων πολέμων στρατηγῶ, μή πως εὐτελείστερα φανῇ τὰ δι' ἡμᾶς ὑφηγούμενα. αὐ δὲ ταῖς ἐπινοίαις σοῦ ταῦτα προσβάλῃς, ὡς Ἑλληνικὴν θεωρίαν ἡγλαφυρὰν ἱστορίαν, γ' ἣ καὶ τὸν Μακεδόνα Ἀλεξάνδρου τὴν γ' ταῖς πράξεσιν ἐπιβολὴν θεωρήσεις, ψυχαγωγίαν πρέξει σοι τὸ σύγγραμμα. διὰ μέντοι τὰς ἀχολίας πρόχειρα τὰ κεφάλαια τῶν ἀποδεικνυμένων: ἵνα πρὸς τ' ἀναγνώσεως τὸν βιβλίου, τὸ ἐπάγγελμα τὸν συγγράμματ' δι' ὀλίγων καταυοήσῃς. καὶ οὓς αὐ ἐπιζητήσεις ἀναγνωσθῆναι τόπους ῥᾳδίως εὑρίσκων, ὀκ χρόνους μὰ τρίβῃς.

Finis

FRAN. ROBORTELLVS.

Hic deberent apponi capita ſingula, ſed in libris græcis manuſcriptis duobus, quibus uſus ſum, non erant diſtincta. ideò poterit quiuis pro ſuo arbitratu perquirere: quando conſtat Aelianum librum hunc ſuum in capita diuiſiſſe, & eorum ſummam collectam apposuiſſe, ſicuti ex proximis illius uerbis intelligi potuit.

CON.

CON. GESNERVS.

Ego in capita hunc quoque librum diuidere, & argumenta Græcè Latinéque adscribere volui, vt & expeditiùs inuenirentur omnia, & hic liber à reliquis similiter distinctis nihil discreparet.

Περὶ συγγραφέων τῶν τακτικὰ & στρατηγικὰ βιβλία σωταξαμένων. Περὶ τῆς πρώσης βίβλου: & ὅτι χρειωδέστατον τὸ τούτων μάθημα.

Κεφ. α.

Qui authores de re militari scripserint. De suo libro, & huius disciplinæ utilitate. Cap. I.

ΠΡῶτος μὲν οὖν ἴσμεν, δοκεῖ τὴν τακτικὴν θεωρίαν Ὅμηρος ἐπιγνωκέναι, θαυμάζειν δὲ οὐκ ἐμοὶ συμβουλεύει αὐτὸς, ὡς πρὸ μικροῦ. Τῷ δ' οὔτις πω ὁμοίη ἐπιχθονίων γένετ' οὐδὲ Κοσμῆσαι ἵππους τε, καὶ ἀνέρας ἀμφιδρόμους. Καὶ πρὸ τῆς καθ' Ὅμηρον τακτικῆς, γεγύμνασται συγγραφεῖσι, Στρατοκλεῖ τε Ἑρμείᾳ, καὶ Φρόντωνι ὃς καθ' ἡμᾶς ἐσχατικῷ αὐτῇ. ἐξεργάσατο δὲ τὴν θεωρίαν, Αἰνείας τε πλείονα, καὶ στρατηγικὰ βιβλία ἱκανῶς συνταξάμενος. ὧν ἐπιτέμνει ὁ Θεσσαλὸς Κινέας ἐποίησε. Πύρρός τε ὁ Ἠπειρώτης τακτικὰ συνέγραψε: & Ἀλέξανδρος ὁ τούτου υἱός, καὶ Κλέαρχος. ἔτι δὲ Παυσανίας, Εὐάγγελός τε, καὶ Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ἀνὴρ πολυμαθὴς, Σκιπίωνι συγγενόμενος: Εὐπόλεμός τε, & Ἰφικράτης. ὁ δὲ Στωϊκὸς Ποσειδώνιος, καὶ τέχνην τακτικὴν ἔγραψεν. ἄλλοί τε πλείους, οἱ μὲν, εἰσαγωγὰς, ὡς βίων: οἱ δὲ τὰ † τοπικὰς πραγματείας ἐξέδωκαν. οἷς πᾶσιν ἐγκυρήσας, ἀπροφάσιστον ἡγοῦμαι † πάντων μεμνῆσθαι. ἐπίγνων δὲ ὡς ἔπος ἀπεῖπεν οὐδὲ συγγραφεὺς ὡς οἷόν τε τὰ πράγματα τοῖς ἀνθρώποις σωτεταχότας. Ὅπερ οὖν αὐτοὶ πρῶτοι ἐφιέμενοι γνώσεως τοῦ πράγματος ἐπέβημεν, μήτε οὖν ὑφηγησομένους εὑρίσκοντες, μήτε ἀκριβῶντας πρὸς παράδοσιν † ἀκριβάλλοντας τὴν πρὸς ἡμῶν ἐκδόσεως ἔχειν: πειρασόμεθα καθ' ὅσον οἷόν τε ὦσι, μὴ † ἄλλοις τὸ αὐτὸ παθεῖν ποιῆσαι. ὁσάκις δ' αὖ † μοι ὁ λόγος ἐξαυήσῃ γὰ τοῖς πρᾶσι πᾶσαι, τῇ τοῦ θεωρήματος, ἐπικουρήσομαι τῇ καταγραφῆς τὴν τῶν χημάτων διατύπωσιν, τῷ ὄψει τὴν νοήσει συλλήπτορα προσλαμβάνων. Αὐτὰς μὲν οὖν πειράσομαι πῶς τῶν ἀρχαίων χρῆσθαι ἑκάστοις λέξεσιν: ἵνα καὶ τοῖς ὀνόμασι, καὶ τῇ συνηθείᾳ τῶν πολλάκις πρὸ αὐτοῖς λεγομένων ὀνομάτων, συγχυμένα δὲ γόντων οἱ τῇ γραφῇ καθάπερ ἐξαγωγῇ προσέχοντες γὰ ἐθισθήσονται τοῖς αἰρημένοις

PRimus quidem eorum, quos nouimus, instruendarum copiarum scientiam uidetur Homerus tenuisse, & multum extulisse eos, qui ipsam callerent. Sicut Mnestheũ, cum ait: Huic uerò nullũ mortalem dicere possis Esse parem, aut equitum struat is, peditúm ue cateruas.

Ac sanè de instruendis copijs iuxta Homeri præscriptũ scriptores habemus Stratoclem, Hermian, & Frontonẽ, qui nostra ætate uiuit, uirum consularẽ. Scientiã uerò copiosiùs pertractarunt Aeneas, qui etiam satis multos libros militares cõscripsit, quorum epitomẽ Cineas Thessalus confecit. Pyrrhus quoq; Epirota librum de instruenda acie scriptũ reliquit: Et Alexander illius filius, atq; Clearchus. Præter hos Pausanias, & Euangelus, atq; Polybius Megalopolites, qui unà cum Scipione uersatus est. Eupolemus quoq;, & Iphicrates. Posidonius etiã stoicus artem militarẽ cõscripsit, alijq; complures, partim quidem præceptiones scribentes, ut Bion: partĩ uerò locales tractatiões edentes: in quos omnes & si incidi, ineptũ tñ esse duco, ac parũ decens, si omnes nominare uoluero. Animaduerti uerò, summatim ut dicã, hos omnes scriptores ea, tanquàm doctis ũiris scriberent solùm, composuisse. Quod igitur nobis, cũ scientiam hanc discere optabamus, accidit, ut neq; satis certos authores haberemus, neque putaremus satis præclarè in hac arte tradenda uersatos, quicũq; ante nos scripserunt, conabimur efficere pro uiribus, ne etiã alijs idem accidat. Quotiescunq; autem sermo non poterit euidenter rem monstrare, sociã descriptioni assumemus rerum figurationẽ, ut intellectus sensu oculorum adiuuetur. Conabor uerò singulis uti dictionibus, quibus ueteres usi fuerunt, ut etiam ipsis nominibus, & assuetudine uocum sæpe apud ipsos positarum exercitati, illi, qui nostræ huic descriptioni operam dederint, assuescant illis

† τυπικὰς

† μὴ πάντων

De suo libro.

† ἀκριβάλλοντας

† μὴ ὁ λόγος ἐξαυήσῃ. uidetur & in sequentibus aliquid corruptum: fortè, ἀκριβώτως παρασῆσαι τὰ τῶν θεωρημάτων, legendum.

nominibus intelligendis, quæ in usu sunt apud authores, à quibus ars militaris de instruendis copijs fuerit explicata, nec planè hospites sint, cum in eorum lectionem inciderint. Puto autem eum, qui semel fuerit institutus ea ratiõe ac uia, quæ à nobis ostenditur, facilè etiã, quæ ab antiquis scripta fuerũt, cogniturũ. Quòd autem disciplina hæc omnium est utilissima, id intelligere potest quiuis ex ijs, quę scribit Plato in libris de legibus. nam ait Cretẽsium legumlatorem leges sanxisse, tanquàm si semper parati essent homines ad bellum gerendum. esse enim naturale quoddam bellum inter omnes ciuitates occultum, etiam si non indicitur per fœciales, & præcones. quis igitur aliam disciplinam magis ad res gerendas accommodatam putet esse hac, aut librum hoc nostro utiliorem?

† κατανοῆσαι.

De utilitate huius disciplinæ.

† πῃ

νοις ὀνόμασι πᾶσι τοῖς τακτικὰ συντάξασι, καὶ μὴ ξενίζωνται, ὅταν τοῖς ἐκείνων φίλοις τυγχάνωσιν. οἶμαι δὲ ἅπαξ εἰσαχθέντα ταῖς ὑφ' ἡμῶν παραδιδομέναις ὁδοῖς, δύμαρῶς καὶ τὰ τῶν πρεσβυτέρων † κατανοῆσαι. ὅτι μέντοι τὸ μάθημα πᾶσιν ἀνθρώποις χρειωδέστερον, λάβοι τις ἂν ἐξ ὧν ὁ Πλάτων φησὶ τοῖς νόμοις φησί. τὸν γοῦν τῶν Κρητῶν νομοθέτην τοὺς νόμους τεθεῖναι, ὡς πρὸς εἰς πόλεμον ἀεὶ τῶν ἀνθρώπων παρεσκευασμένων. ἔστι γὰρ φύσει πάσαις ταῖς πόλεσι πρὸς ἁπάσας πόλεμον ἀκήρυκτον. πῶς οὖν ἄλλο τις ἡγήσεται πρὸ ὑργιαίτερον μάθημα, ἢ † τὸ βιβλίον χρειωδέστερον τοῦτο;

Apparatus bellici diuisio. Cap. II.

Πολεμικῆς παρασκευῆς διαίρεσις. Κεφ. β.

Dicendũ aũt mihi primùm est de omni apparatu necessario ad bellũ. Duplex genus est copiarũ. Alterũ quidẽ terreſtre: alterum aũt nauticum. Et terreſtre quidem est eorum, qui terra impugnant. Nauticum aũt eorũ, qui mari, aut fluuijs classem instruũt. Et de acie quidẽ in naualibus prælijs instruenda dicemus postea. quę uerò ad terreſtres copias spectãt nũc explicabimus. Earũ igitur copiarũ, quæ congregant ad bella gerenda, pars est ad pugnã apta: pars uerò etiã aliqua ad pugnam inutilis, sed & ipsa conuocaũ, ut alterius partis cómoditati inseruiat: & apta quidẽ ad pugnã ea est, quæ in acie instructa ad præliũ locũ tenet, & armis hostiſiſtit. ad pugnas aũt inutilis est reliqua omnis multitudo medicorũ, mercatorũ, cauponũ, lixarũ, calonũ, & eorũ omniũ, qui, ut aliqua ministeria obeant, sequuntur castra. Eius uerò multitudinis, quæ ad pugnas apta est, alia quidẽ pedestris, alia aũt uectoria. Ac sanè ꝓpriè pedestris ea uocaũ, quæ pedibus iter per terrã facit. Eius uerò, quã uectoriã diximus appellari, alij curribus, alij equis, alij elephantis uehunt. Rursus eorũ, qui equis uehũtur, alij seiugibus, alij iugatis equis currũ trahentibus insident. Ac genere quidẽ totidem differentiæ sunt: secundum species autem & pedestris multiplex est, & equestris: nam eius, quæ elephantis, & curribus uehitur, una tantum, & simplex est species. Pedestris igitur acies trifariam diuiditur: nam prima quidem pars est peditum grauis armaturæ. Altera autem peltatorum. Tertia uelitum.

† πλουσῶν

Terreſtrium copiarum diuisio, in utiles & inutiles.

Ἀγοραῖοι sũt homines forenses & causidici.

† Vox obscura. Gaza uidetur legisse

καὶ δούλων

Vtiles alij pedestres, alij uectores.

Pedestris acies triplex.

Ἔκτον δέ μοι πρῶτον πρὸς τὸν εἰς τοὺς πολέμους † πλειῶν παρασκευῶν. διῄρηται δ' εἰσὶ τούτων δυνάμεις: ἡ μὲν, πεζική: ἡ δὲ, ναυτική. καὶ πεζικὴ μὲν, ἡ τῶν ἐπὶ γῆς μαχομένων. ναυτικὴ δὲ, ἡ τῶν ἐν θαλάσσαν ἢ ποταμοὺς φέουσι ναυσὶ παρατασσομένων. καὶ πρὸς μὲν τῶν ναυμαχίας συντάξεων, ὕστερον ἐροῦμεν: τὰ δὲ πρὸς τὴν πεζικὴν στρατείαν συντείνοντα, νῦν ἀφηγησόμεθα. Τῶν οὖν τοὺς πολέμους τοίνυν αἱρουμένων τὸ πλῆθος, τὸ μὲν ὅτι μάχιμον: τὸ δὲ, οὐ τὰς τούτου χρείας συνεχόμενον, ἄμαχον. καὶ μάχιμον μὲν, τὸ παρατασσόμενον τοῖς ἀγῶσι, καὶ δι' ὅπλων ἀμυνόμενον τοὺς πολεμίους. ἄμαχον δὲ, τὸ λοιπόν: οἷον, ἰατρῶν, ἀγοραίων, † ὁτούλων: ἔτι δὲ ἄλλων, ὅσοι δὴ τὰς ἀναγκαίας ἐπακολουθοῦσι. τοῦ δὲ μαχίμου, τὸ μὲν ὅτι πεζικόν: τὸ δὲ, ἐπ' ὀχημάτων. τὸ μὲν ἰδίας πεζόν, τὸ δὲ ἐπὶ γῆς βιβητικόν. τοῦ δὲ ἐπὶ τῶν ὀχημάτων, τὸ μὲν, ἐφ' ἵππων φέρεται: τὸ δὲ ἐπ' ἐλεφάντων. τοῦ δὲ ἐφ' ἵππων, τὸ μὲν, ἐφ' ἁρμάτων: τὸ δὲ, ἐπ' αὐτῶν ἵδρυται τῶν ἵππων. Τῷ μὲν γένει τοσαῦται γίνονται διαφοραί. τοῖς δὲ εἴδεσιν ἥ τε πεζικὴ διακόσμησις πολυμερής ἐστι, καὶ ἡ ἱππική. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐλεφάντων, μονοειδής ἐστι, καὶ ἡ τῶν ἁρμάτων. ἡ μὲν οὖν πεζικὴ σύνταξις, τριχῇ διήρηται. ἡ μὲν γάρ ἐστιν ὁπλιτῶν: ἡ δὲ, πελτασῶν, τρίτη δὲ,

δὲ, ψιλῶν. Καὶ ἡ μὲν τῶν ὁπλιτῶν, βαρυτάτη πεζῶν πασῶν οὖσα μείζους κέχρηται καθοπλίσει τῇ τὸν Μακεδονικὸν τρόπον, ἀσπίσι περιφερέσι καὶ δόραισι πελεκητέροις. Τὸ δὲ τῶν ψιλῶν, παντων κουφοτάτη κέχρηται πρασκευῇ. μήτε θώρακας ἔχει, μήτε κνημῖδας, μήτε θυρεοὺς ἢ ἀσπίδας βαρείας: ἀλλὰ τοῖς ἐκβόλοις χρώμενον τοξεύμασιν, ἀκοντίοις: ἢ λίθοις ἐκ σφενδόνης, ἢ ἐκ χαρός. εἰς τοῦτο δὲ τὸ γένος, καὶ τὸ τῶν Αργίλιον ὅπλον κατατάττεται. καὶ αὐτὸ μὲν ἔχει τὸν ὁπλισμὸν ἐμφερῆ τῇ Μακεδονικῇ πρασκευῇ: κουφότερον δὲ ἐκείνης τὸν καθοπλισμόν. τούτοις γὰρ πέλτης μικρόν ὅτι καὶ ἐλαφρὸν ὅπλον, καὶ τὰ δόρατα πολὺ τῶν ἄλλων μείζεσθαι λειπόμενα. δοκεῖ δὲ τούτων ἡ ὅπλισις, μέσιον ἔχειν τάξιν τῶν ψιλῶν, καὶ τῶν ἰδίως λεγομένων ὁπλιτῶν, βαρυτέρα μὲν οὖσα τῶν ψιλῶν: κουφοτέρα δὲ τῶν ὁπλιτῶν. διὸ καὶ οἱ πλείους, καὶ τούτους μετὰ τῶν ψιλῶν σωτάττουσι. Τῆς δὲ ἱππικῆς δυνάμεως, ὧν ἐχωρίσαμεν ἀπὸ τῶν ἁρμάτων οἱ ταῖς ἵλαις καὶ παρασκομένης, ἡ μὲν ὅλη κατάφρακτος, ἡ δὲ οὐ κατάφρακτος, κατάφρακτος μὲν, ἡ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἄνδρας θώραξι πανταχόθεν σκέπουσα. τῶν δὲ μὴ καταφράκτων, οἱ μὲν εἰσι δορατοφόροι: οἱ δὲ ἀκροβολισταί. δορατοφόροι μὲν οὖν εἰσιν, οἱ ἀπὸ τῶν ἵππων τοῖς πολεμίοις συμπλεκόμενοι, καὶ πλησίον δόρασι μαχόμενοι. τούτων δὲ οἱ μὲν θυρεοὺς ἔχουσι, καὶ καλοῦνται θυρεοφόροι. οἱ δὲ, χωρὶς θυρεῶν αὐτῶν μόνον δόρασι μάχονται: οἳ καὶ ἰδίως δορατοφόροι καλοῦνται, ὡς γέ φασι δέ, ξυσοφόροι. ἀκροβολισταὶ δὲ τῶν ἱππέων λέγονται, οἱ πόρρωθεν βάλλοντες. τούτων δὲ, οἱ μὲν δόραξιν χρῶνται: οἱ δὲ τόξοις. καὶ δόραξιν μὲν, οἱ καλούμενοι παραντῖνοι. τῶν δὲ παραντίνων δύο εἰσὶ διαφοραί. οἱ μὲν γὰρ τοῖς δόραξιν πόρρωθεν βάλλοντες ὑπακοντισταὶ καλοῦνται, ἰδίως δὲ, παραντῖνοι λεγόμενοι. τινὲς δὲ τῶν παραντίνων, ἐλαφροῖς δόραξιν χρῶνται: ἅπαξ τε, ἢ δὶς πρὸς ἐξακοντίσαντες, τὸ λοιπὸν συμπλέκονται τοῖς πολεμίοις ἐγγύθεν ἀκροχόμενοι, πλησίως τοῖς ἁρμαμάξοις δορατοφόροις. οὗτοι δὲ καλοῦνται ἐλαφροί. ὡς τε τῶν παραντίνων, τοὺς μὴ ἰδίως καλεῖσθαι παραντίνους, πόρρωθεν ἀκοντίζοντας: τοὺς δὲ, ἐλαφροὺς λέγεσθαι, τοὺς πλησίον μαχομένους. οἱ δὲ τῶν ἱππέων τόξοις χρώμενοι, ἱπποτοξόται λέγονται:

tum. Ac grauis quidē armaturæ pedites grauissima præter cæteros omnes pedites armatura utunt̄,ac Macedonico more rotūdos clypeos gerūt,& lanceas longiores. Velites uerò leuissima omniū armatura utuntur. neq; enim thoraces habēt,neq; ocreas,neq; scuta, neq; clypeos graues, sed procul tela iaciendo pugnāt. uel enim lapides,aut funda, aut manu cō torquent:uel iacula emittunt. Hoc uerò genere continetur etiā Argili armatura: & ipsa quidē habet armandi modū similem Macedonico,hoc uno excepto,q̄ leuior est.hi enim peltam gestant, paruū ac leue armaturæ genus,& lanceas,quę multò breuiores sunt sarissis. uidetur aūt illorum armatura mediū ordinem habere inter uelites, & eos,qui p̄priè pedites grauis armaturæ uocant̄,cū grauior quidem sit,q̄ uelitū armatura: leuior uerò, quàm peditū grauis armatura. Quare maior ferè pars solet hos inter uelites collocare. In equestribus aūt copijs illis, quas separauimus à curribus, quæq; turmatim instruunt̄, alij quidē cataphracti sunt equites.alij uerò equites leuis armaturę. Cataphracti sunt, qui & seipsos, & equos totos thoracib. & reliqua omni armatura cōtegunt.Equitū leuis armaturæ alij quidem lanceas gestāt:alij uerò iacula,& Ferētarij uocant̄:Qui lanceas gestāt ij sunt, qui ab equis cōminus pugnāt inter se lanceis aduersis. Horū uerò alij quidē scuta gestant, & scutati uocant̄. Alij uerò sine scutis sunt,ac solū lāceis pugnāt,q̄ impropriè hastati uocant̄,à nōnullis uerò cōtati.Ferentarij aūt equites illi dicunt̄,qui p̄procul iaculant̄. Horū alij iaculis utunt̄, alij arcubus.Et iaculis quidē utentes Tarentini uocant̄. Tarentinorū aūt equitū duplex genus.nā qui procul iaculant̄, iaculisq; pugnāt,Iaculatores equites dicunt̄, atq; hi propriè Tarentini uocant̄. Nonnulli aūt ex Tarentinis equitibus leuib. utuntur iaculis, ac bis tér ue eiaculati,postea cū hoste cōminus pugnāt manū conserentes, non secus ac illi, qui Hastati dicuntur. Atq; hi quidē uocant̄ leuis armaturæ,adeò ut ex Tarentinis alij uocentur p̄priè Tarentini p̄procul iaculantes: alij aūt leuis armaturæ,qui cōminus pugnāt. At equites,qui arcu utunt̄,equites sagittarij

Grauis armaturæ.
Velites.
Peltati.
Equestres copiæ.
Cataphracti.
Leuis armaturæ.
Ferentarij.
Hastati uel contati.
Tarentini.
Iaculatores.
Sagittarij.

Scythæ. Anacephalæosis.

dicuntur, à nonnullis Scythę. Ac totidē sanè sunt differentiæ militum, qui in exercitu sunt pugnantiū, numero scilicet nouem. Peditum grauis armaturæ. Peditum peltatorum. Peditum uelitum. Equitum hastatorum. Equitum Ferentariorum. Equitum sagittariorum. Equitum Cataphractorum. Equorum curru iunctorum. Elephantorum.

γοντα: ὧν φῶμι δὲ Σκύθαι. Τοσαῦτα μὲν οὖν εἰσι, τῶν φύσει τοῖς σραθοπέδοις διαφορᾶ, τὸ μαχίμου γένους τὸν ἀριθμὸν, φύσεις· ὁπλιτῶν, πελτασῶν, ψιλῶν ἱππέων, δορατοφόρων ἱππέων, ἀκοντισῶν ἱππέων, τοξοτῶν ἱππέων, καταφράκτων, ἁρμάτων, ἐλεφάντων.

Propositio sequentium, De phalangum singularū cōstitutionibus, prę fecturis, ordinibus, numero conueniente, & nominibus. Cap. III.

Ὑπόθεσις τῶν ἑρκσομένων. Περὶ τ καθ' ἑκάσλω φαλάγγων, συσκημάτων, ἡγεμονιῶν, τάξεων, ἀριθμοῦ ἐπιτηδείου, καὶ ὀνομάτων. Κεφ. γ.

CVm autē unaquæq; phalanx ex prędictis suas constitutiones, suas præfecturas, suosq; ordines habeat, & numerum conuenientem: pręterea & nomina, tùm propter quotidianam exercitationem, tùm propter ipsa certamina, necesse est, ut de singulis dicamus. In primis igitur in hac scientia instruendi copias illud curandum est, ut assumentes multitudinem uirorum confusam, & ex ea eligentes aptos, collocemus eo, quo maximè cōuenit, loco (quod nihil aliud est, quàm in ordinem digerere, & condecuriare) atque numerum certum statuamus, quatenus usus belli postulârit. nam exercitum aptè instruere tū in itinere, tùm in castris, tùm in acie utilissimum est. animaduertimus eū sæpe magnos exercitus propter cōfusionem ordinum profligatos fuisse, & cæsos à paucis militibus, qui ordines habuerint aptè instructos. Quare definitionem huius disciplinæ Aeneas talē attulit, ut diceret, eam esse scientiam bellicarum motionum. Polybius autem hanc esse dixit, siquis ea utens multitudinem instructam assumat, inuicemq; copulet, & digerens in Seriem decuriet, doceatq; ea, quæ ad usum belli spectant.

†† τῶ

Ordinis ratio & utilitas ex militibus delectis.

Definitio huius disciplinæ

Ἕκάσλω δὲ ἢ ἑρκσομένης φαλάγγω, συσήματα, καὶ ἡγεμονίας, καὶ τάξεις, καὶ ἀριθμὸν ὡς τὸ δέον πρόσηκον, καὶ ὀνόματα, χάριν τ προαγομένων, εἴς τε τὴν καθημερινὴν γυμνασίαν & σκιάσκησιν, καὶ ὡς ἢ ἀληθείας ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσιν, ἀναγκαῖον πρὸ ἑκάσλω εἰπεῖν. †† Τὸ μὲν οὖν ἐν τῇ τακτικῇ πρώλοπαθοῦντός ὄχλου, παραλαβόντα πλῆθος ἀδιακόσμητον ἄτακλον, τὸν ὡς τὸ δέον ἐκλεξάμενον, καθ' ἓν ἕκασον προσήκει χώραν συντάξαι, τουτέσι καταλοχίσαι, καὶ συλλοχίσαι: ἀριθμόν τε τοῦ παντὸς πλήθους θείσαι σύμμετρον, & δυ χρήσως ἔχοντα πρὸς τὴν τὸν πόλεμον. τὸ γὰρ συντετάχθαι τὸ στράτευμα ἐν τε πορείαις, & στρατοπεδείαις, ἐν αὐταῖς τε ταῖς παρατάξεσιν, ὠφελιμώτατόν ὄχλι. εὑρίσκομεν γὰρ πολλάκις μεγάλας δυνάμεις συντεταραγμένας διὰ τὴν ἀταξίαν ὑπὸ ὀλίγων συντεταγμένων. Ὅρον δέ τε αὖ τῆς ἐνθάδε, Αἰνείας μὲν οὖν τὴν σύμπασαν εἶναι πολεμικῶν κινήσεων. Πολύβιος δὲ, εἴ τις πλῆθος τακλικὸν παραλαβὼν τοῦτο συγκείνη, καὶ καταλοχίζας συλλοχίσῃ, παιδεύσῃ τε χρησίμως τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.

λόχ&

λόχου τί, καὶ ἐκ πόσων.
Κεφ. δ'.

Τὸ μὲν οὖν καταλοχίσαι ὅτι, ἢ ποιῆσαι λόχους. ὁ δὲ λόχος ὅτιν ἀριθμὸς ἀνδρῶν ἀπό τινος ἡγεμόνου, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ὄπισθεν ἑπομένων, μέχρι τοῦ τελευταίου. ἢ μὲν δὲ ἀριθμὸν τοῦ λόχου, οἱ μὲν, ὀκτὼ ἀνδρῶν ἐποίησαν: οἱ δὲ, δώδεκα: οἱ δὲ δεκαέξ. ἔστω δὲ νῦν ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν ὁ λόχος. συμμέτρως γὰρ ἔχει πρός τε τὸ μῆκος τῆς φάλαγγος: καὶ ἐάν τε διὰ πινας χρείας διπλασιάζηται τὸ βάθος: ὥς τε ὧν τριάκοντα δύο ἄνδρας γενέσθαι: ἢ συναιρῆται, καὶ ἐπ' ὀκτὼ ἄνδρας βαθύνηται, οὐδὲν ἐμπόδιον γενήσεται τοῖς ὄπισθεν παρομένοις ψιλοῖς. εἴ τε γε ἀκοντίζουσιν, ἢ σφενδόναις χρῶνται, ἢ τοξεύμασιν, εὐκόπως ὑπερωθήσουσι τοῖς βολαῖς τὸ τῆ φάλαγγος βάθος.

λόχου

FRAN. ROBORTEL.

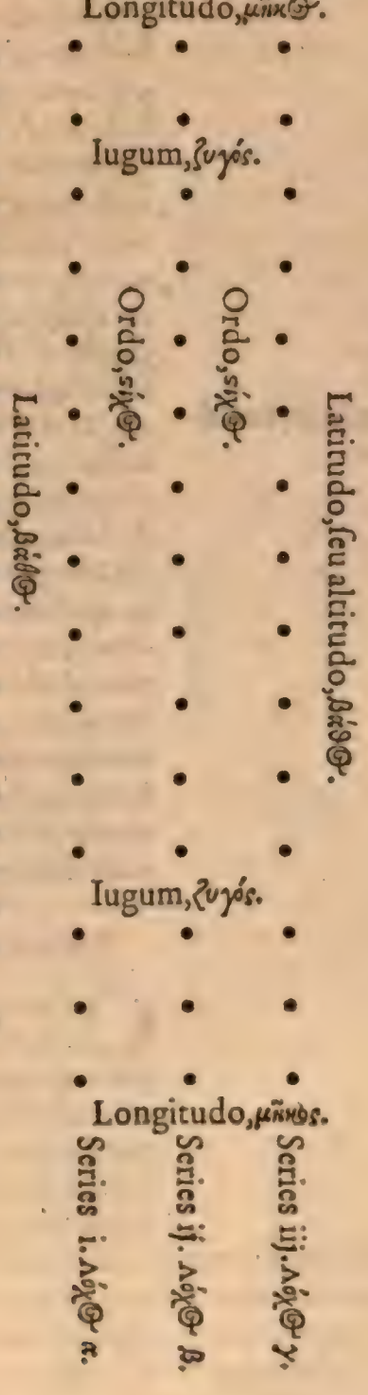

Series quid & quanta.
Cap. IIII.

DIgerere igitur in Seriem, est Seriem deinceps collocatorũ hominum constituere. Series autem est numerus uirorum ab aliquo præeunte incipiens, subsequentesq; ipsum deinceps continẽs, ac in extremum desinens. Serici autem numerum alij octo uirorum esse dixerunt, alij duodecim, alij sexdecim. esto autem etiam nunc ordo sexdecim uirorum. nam proportionem sic habuerit ad longitudinem phalangis. Atq; si propter aliquem usum duplicetur phalangis altitudo, adeò, ut xxxij. uiri sint: uel contrahatur, & in octo uirorum tantùm altitudinem redigatur, non afferet ullum impedimentum leuis armaturæ militibus. Si enim uel iaculis utantur, uel fundis, uel sagittis, facilè superare potuerint iactu telorum phalangis altitudinem.

Fran. Robortellus.

Dux ſerici, λοχαγός.

- ſubſtes, ὑπωστάτης.
- antiſtes, πρωτοστάτης.
- ſubſtes, ὑπωστάτης.
- antiſtes, πρωτοστάτης.
- ſubſtes, & reliqui ſimiliter, Ἐπωστάτης καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως.

Antiſtes.

Tergiductor. Tergiductor, οὐραγός.

Λόχος δ' διάταξις. Κεφ. ε.

ΟΜὲν οὖν ἄριστος ἑκάστου λόχου, πρῶτος καὶ ἡγούμενός ἐστι, ὃς καὶ λοχαγὸς ἐπονομάζεται, καὶ ἡγεμὼν καὶ πρωτοστάτης. ὁ δὲ τελευταῖος τοῦ λόχου, οὐραγὸς καλεῖται. ὁ λόχος δὲ ὅλος, καλεῖται σίχος. ὀνομάζεται δὲ καὶ δεκανία: ὑπὸ δέ τινων, γνωμοτία. τινὲς δὲ τὴν γνωμοτίαν, τέταρτον τοῦ λόχου μέρος ἀπεφήναντο. καὶ ὃν ἡγούμενον δὴ γνωμοτίας, γνωμοτάρχην. τὰς δὲ δύο γνωμοτίας, δίμοιρίας ὑπέλιπον. καὶ ὃν ἡγούμενον αὐτῆς δίμοιρίτην: ὥς τε ὃ ἡμιλόχιον, καὶ δίμοιρίαν καλεῖσθαι. καὶ ὃν ἡμιλοχίτην, δίμοιρίτην. οὗτος δὲ ἐστι, ὁ τοῦ λόχου ὑπωστάτης. καὶ ὁ μὴ τοῦ λοχαγοῦ ὀπίσω τεταγμένος, καλεῖται ὑπωστάτης. ὁ δὲ τούτου κατόπιν ὁμοίως πρωτοστάτης. ὁ δ' ἐπὶ τούτου κατόπιν, ὑπωστάτης: ὥς τε ὅλον μὲν σίχον ἐκ πρωτοστατῶν, καὶ ὑπωστατῶν συντετάχθαι παραλλὰξ τεταγμένων. δεῖ δὲ μὲν λοχαγὸν διαφέρειν τῶν ἄλλων. μετὰ δὲ τούτους ἥδη, τοὺς τῶν ἡμιλοχίων, ὥσπερ οὐραγούς. ὀφείλονται δὲ τὸν λόχον οὕτω: σίχον μὲν ὑπωστατῶν κατ' ἀριστὸν ὑπὸ λοχαγῷ τεταγμένων.

Seriei diſpoſitio. Cap. V.

OPtimus igitur quiſque uniuſcuiuſque Seriei primus eſt, & præit, qui etiam Seriei ipſius dux uocatur, ſeu ductor, ſeu antiſtes. Extremum autem in ſerie Poſtitem uocamus, & Tergiductorem. tota autem Series uocatur Ordinatio, appellatur uerò etiam Decuria: à nonnullis quoque dicitur Intergatio, quamuis alij intergationem uocarint quartam ſeriei partem, & præeuntem in qualibet intergatione, Intergatorum ducem, ſeu intergatorum antiſtitem. Duas autem intergationes Bipartitionem, ſeu Dimœriam, & in ipſa præeuntem Bipartitorem, ſeu Dimœritam: adeò ut ſeries dimidiata etiam alio nomine Bipartitio dicatur, & ſeriei dimidiatæ antiſtes, Bipartitor, hic uerò eſt in ipſa ſerie Subſtes. Et ſanè ille, qui poſt Antiſtitem ſtat à tergo, uocatur Subſtes. Alter uerò ſubſtiti à tergo collocatus, ſimiliter dicitur Antiſtes. Rurſus qui poſt hunc ſequitur à tergo, appellatur Subſtes, adeò ut tota ſeries conſtituta ſit ex antiſtitibus, & ſubſtitibus alternatim deinceps ordinatis in acie. Oportet autem Serieiductorem excellere cæteros. Præter hos uerò excellere etiam oportet eos, qui in media ſerie collocantur, ſicut & Tergiductores, qui in extrema ſerie ſtant. Definiunt autem ſeriem ſic, ut dicant eam eſſe ordinationem, quæ conſtat ex ſubſtitibus, & antiſtitibus pro uirtute ordinatis, & collocatis in acie poſt Seriei ductorem.

Decuria. Intergatio.

Dimœria.

Subſtes.

Intergatio

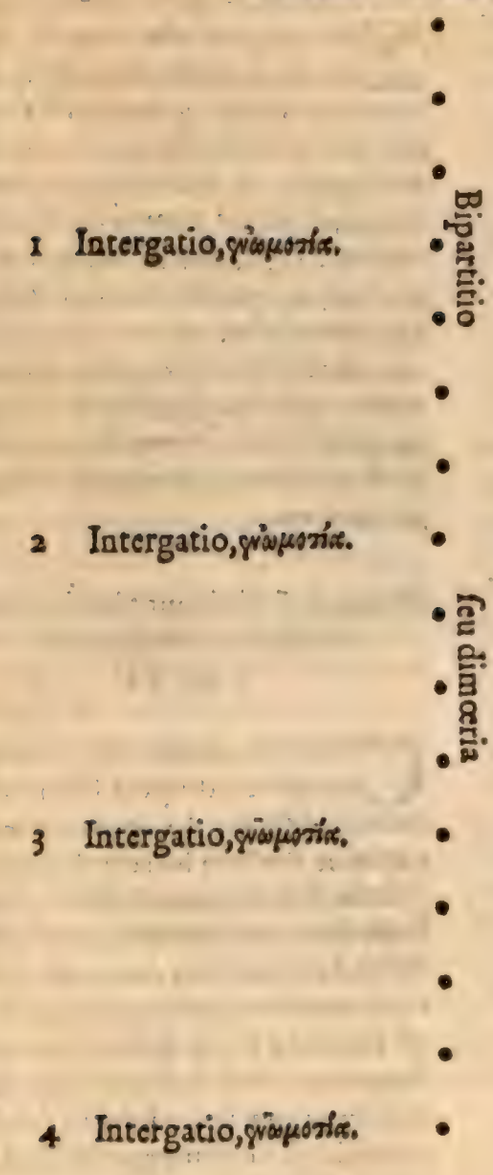
1 Intergatio, γνώμονία.
Bipartitio
2 Intergatio, γνώμονία.
Intergatorum dux, γνώμονάρχης.
2
seu dimœria
3 Intergatio, γνώμονία.
Intergatorum dux, γνώμονάρχης.
3
4 Intergatio, γνώμονία.

De seriebus

FRAN. ROBORTELLVS.

Collectio ex duplici ſerie, Συλλογισμὸς ἐκ δύο σίχων.

Collectio, συλλογισμός.

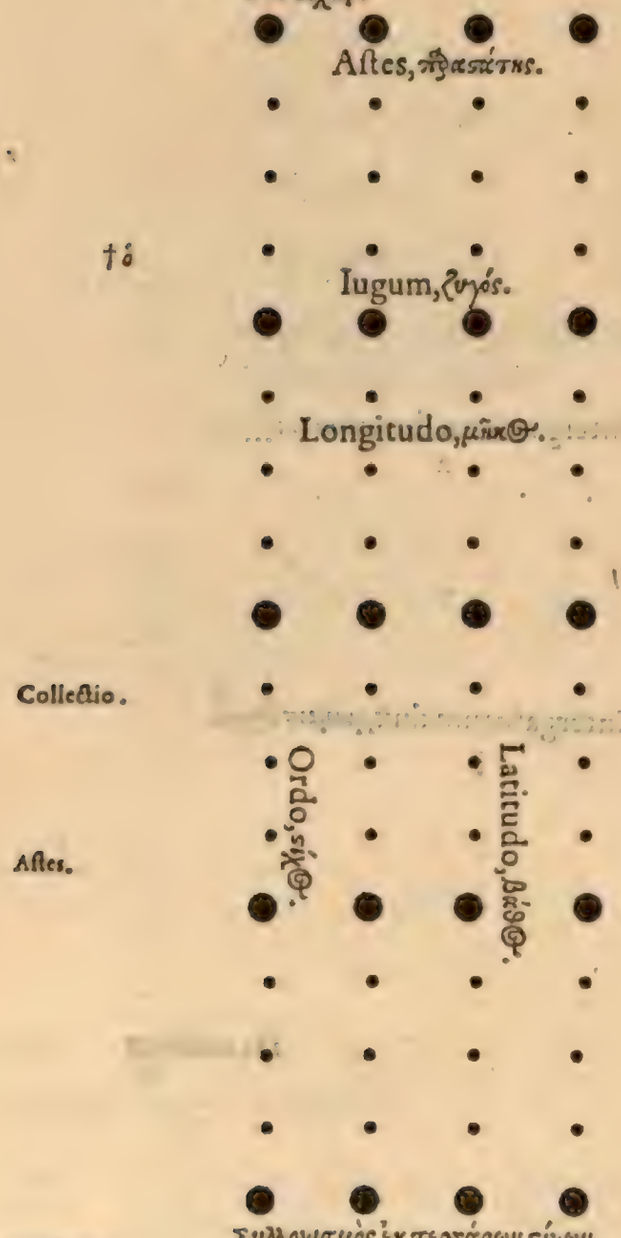

Coordinatio

Συλλογισμὸς ἐκ τεσσάρων σίχων.

Collectio ex quadruplici ſerie.

De phalange, eius longitudine, & latitudine. quid ſit iugare & ordinare. quomodo diuidatur phalanx in cornua per totã latitudinem, & aliter per longitudinẽ.

De diſpoſitione peditum grauis armaturæ, uelitum & equitũ.

Cap. VII.

Longitudo.

TOta autem cõſtitutio multitudinis, quæ eſt in omni ſerie, uno nomine Phalanx uocatur. Cuius lõgitudo eſt prima Seriei ductorum inſtructio. hæc uerò appellatur Frons, & Facies, & Adſtructio, & Iugum, & Os. Vocantur etiam Duces, &

Περὶ συλλογισμῶ. Κεφ. ε.

Συλλογισμὸς δέ ἐστιν, ὅταν τῷ πρώτῳ λόχῳ, ἑτέρου πρωτιδῆ· τῷ μὴ τῷ πρώτου λοχαγῶ, ὁ λοχαγὸς τοῦ δευτέρου σίχου· τῷ δὲ ὀπισθεν ἐπισάτης τοῦ πρώτου λοχαγοῦ, ὁ τοῦ δευτέρου λόχου ἐπισάτης, καὶ ἡ τοῦ ἑξῆς. παρασάτης δὲ καλεῖται, ὡσαύτως ὁ ζυγῶν, οἷον τῷ τοῦ πρώτου λόχου λοχαγῶ, ὁ τοῦ δευτέρου λόχου λοχαγός. καὶ ὁμοίως τῷ τοῦ πρώτου λόχου ἐπισάτη, † καὶ τοῦ δευτέρου λόχου ἐπισάτης, καὶ κατὰ τὸ ἑξῆς. ὅταν δὲν ἡ τοῦ δευτέρου λόχου πρίτου ταγῆ, ἢ τετάρτου, καὶ οὕτως ἡ τοῦ ἑξῆς οἱ λοιποί, τὸ τοιοῦτο συλλογισμὸς καλεῖται.

De ſeriebus binis aut pluribus coniunctis & coordinatis.

Cap. VI.

COllectio autem eſt, cum primæ ſeriei adiuncta fuerit altera ſeries, hoc modo, ut primæ ordinationis ductori hæreat ductor ſecundæ, ſubſequenti ſubſtiti primũ ſeriei ductorem hæreat alter ſubſtes ſecundæ ſeriei, & ſic deinceps. Aſtes uerò uocatur omnis, qui iugat. hoc eſt ſecundæ ſeriei ductor, qui aſſiſtit primæ ſeriei ductoris lateri. & ſimiliter primæ ſeriei ſubſtiti ſubſtes ſecundæ, & ſic deinceps. Quando igitur ad ſecundam ſeriem addatur & tertia, & quarta ſeries: & in ijſdẽ prædicto modo collocentur in ſingulis antiſtites, & ſubſtites, talis acies uocabitur Coordinatio.

Περὶ φάλαγγος, καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν μήκους τε καὶ βάθους. ζυγῶν καὶ στοιχῶν τέ. πῶς διαιρεῖται ἡ φάλαγξ εἰς κέρατα δι' ὅλου τοῦ βάθους, καὶ ἄλλως διὰ τοῦ μήκους. Περὶ τῆς τῶν ὁπλιτῶν τάξεως, καὶ ψιλῶν, καὶ ἱππέων. Κεφ. ζ.

Τὸ δὲ ὅλον σύστημα, τοῦ πλήθους τῆς λόχων, φάλαγξ καλεῖται. ἧς μὲν οὖν τὸ πρῶτον τῶν λοχαγῶν τάγμα. ὄψις μέν τοπον, καὶ πρόσωπον, καὶ πρόταξις, καὶ ζυγὸν, καὶ στόμα, καὶ ἡγεμόνα, καὶ πρωτοστάτου,

σάτα, καὶ πρωτολοχία καλῶται. τὸ δὲ κατὰ τόπον τοῦ μετώπου πᾶν μέρος τοῦ φάλαγγος μέχρι τῶν οὐραγῶν, βάθος καλῶται. λέγεται δὲ τὸ μὲν ἐπὶ μῆκος ἐπ' εὐθείας εἶναι τοῖς πρωτοστάταις ἢ τοῖς ἐπιστάταις, ζυγᾶν. τὸ δὲ κατὰ βάθος ἐπ' εὐθείας εἶναι τοῖς οὐραγοῖς καὶ λοχαγοῖς, στοιχᾶν. Διαιρεῖται δὲ ἡ φάλαγξ οὕτως. εἰς μὲν ὁλοχειρὴ† μέρη, διὸ ἀπὸ τοῦ μετώπου διχοτομίας, διὰ ὅλου τοῦ βάθους: ὧν τὸ μὲν ἥμισυ, δεξιὸν καλεῖται κέρας καὶ εὐφαλής: τὸ δὲ λοιπὸν, εὐώνυμον λέγεται κέρας, καὶ ἀρά. Αὕτη δὲ ἡ διχοτομία τοῦ μήκους, ὀμφαλὸς προσαγορεύεται, καὶ στόμα, καὶ †ἄραρος. Μετὰ δὲ τοὺς τῶν ὁπλιτῶν φάλαγγα κατόπιν, τάσσεται τὸ τῶν ψιλῶν τάγμα. τούτου δὲ ἐπὶ κατόπιν τὸ τῶν ἱππέων. ὅταν μὲν οὖν χρῆναι ἀπαντῶσιν ἐν ἑτέροις τόποις τάσσοντας, οἵ τε ψιλοὶ καὶ οἱ ἱππεῖς, ὡς προειλθόντος ἑρῶμεν. πόσον δὲ δεῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν τε ὁπλιτῶν εἶναι, καὶ πόσον τῶν ἱππέων, δηλώσομεν. καὶ πῶς ἕκαστον δεῖ τετάχθαι. ἐὰν πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας τῶν δεῖ μετὰ πολλοῦ τάχους τὰς τάξεις μεταχηματίζειν, δηλωθήσεται. καὶ τίνα ἂν διδαχὴν τὸ τε ἐκάστου τάγμα ἰανήσεται γρηίσεται, προερεῖσομεν.

Antiſtites, & prima Ordinatio. Omnis autem pars phalangis, quæ à tergo eſt ipſius Frontis, uſq; ad Tergiductores, Latitudo appellatur. Cum autem ſecundum longitudinem recta linea inter ſe collocantur, uel Antiſtites, uel Subſtites, hoc ipſum dicimus Iugare. Secundum latitudinem uerò cum recta linea itidem inter ſe collocantur Seriei ductores, & Tergiductores, id appellamus, Ordinare. Diuiditur autem Phalanx ſic, in partes quidem ſolidas duas à Frontis media ſectione per totam latitudinem, & altera quidem pars dimidiata dextrum Cornu uocatur, & Caput. Altera autem ſiniſtrum Cornu, & Cauda. hæc uerò partitio ſi fiat ſecundum longitudinem, appellatur †Vmbilicus, & Os, & Compago. Iam uerò poſt peditum grauis armaturæ phalangem à tergo ſtatim collocatur acies Velitum. & à tergo uelitum, acies Equitum. tametſi, cum neceſsitas poſtulârit, in aliquibus locis primi in acie collocanẽ Velites, & Equites, ſicuti in curſu noſtri ſermonis declarabimus. Nunc dicendum de numero peditum grauis Armaturę, & Velitũ, atq; equitum, & quomodo quælibet ipſorum acies ſit inſtruenda. Præterea declarandum quomodo, ſi neceſſitas urgeat aliqua, celeriter ordines ſinguli immutari poſsint in aliam formam. & qua ratione motiones in ſingulis ordinibus fieri debeant, exprimendum.

Latitudo.

Iugare.

† μέρη δύο,

Ordinare.

Cornua.

† ἄραρος, Suidas in Διχοτομία.

†Nimirum ipſum interſtitium, non hæc uel illa pars.

Militũ diuerſi generis diſpoſitio.

Proponit explicanda deinceps.

Περὶ τοῦ τῶν ὁπλιτῶν τε, καὶ ψιλῶν, καὶ ἱππέων, ἀριθμοῦ, τοῦ πῶς ἂν μεταχήματισμὸς τῶν ταγμάτων ἐπίτηδειον. Κεφ. η.

De numero peditũ grauis armaturæ, uelitum, & equitum conueniente in bello ad commodè mutandas aciei figuras. Cap. VIII.

Ὁρίζειν μὲν οὖν τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατεύματος, ἀπίθανον. πῶς γὰρ ἂν ἕκαστος ἔχει πρᾶσκοῦσῶ τὰκτικῶν, δεῖ ὑπογραμμὸν πιθέναι τοῦ πλήθους. ἀδηλότοι δεῖ γινώσκειν ὅτι διότος ἀριθμὸς ἐκλέγεσθαι δεῖ, οἵ ἐνδὸν ἐπιτηδείως ἔξουσι πῶς ἂν μεταχηματισμὸς τῶν ταγμάτων. ἔστι δὲ, ἐὰν τὸ μῆκος τοῦ φάλαγγος διπλασιάσαι βουληθῶμεν, ἢ πολυπλασιάσαι, τότε μῆκος συνελεῖν. διὰ δὴ ταύτην τὴν αἰτίαν, ἀριθμὸς ἐπηγόκασιν, μέχρι μονάδος εἰς ἥμισυ διαιρεῖ δυναμένος. ὅθεν οἱ πλέους τῶν † τακτικῶν συγγραφέων, μυρίων ἑξακισχιλίων τριακοσίων ἐνενηκονταέξ ἀρῶν, τῆ τῶν ὁπλιτῶν φάλαγγα ἐποίησαν. ταύτης ἥμισυ τῆ

PRæſcribere quidẽ certum copiarum numerum alienũ eſt à re: nã pro multitudine militũ, quã quiſq; habet, exercitum conſcribit. Iam uerò in uniuerſum illud præcipi poteſt, tam magnũ numerum militum eſſe † colligendũ, quàm magnus uidebitur eſſe ſatis ad cõmodè mutãdas aciei figuras. Hoc eſt, ſi ſecundũ longitudinẽ phalangẽ cõduplicare libuerit, uel altera tantùm parte, uel etiã multò pluribus partibus, quàm antè, tunc ſecundum latitudinẽ eſſe contrahendã. Atq; hanc † τακτικὰ ob cauſam in ſcientia numerorũ ſcimus excogitatos numeros, qui uſq; ad unitatis diſtributionẽ in ſuã medietatẽ diuidi poſſunt. Quare maior pars eorum, qui de ratione inſtruendi aciem ſcripſerunt, xvj. M. ccclxxxiiij. militibus peditum grauis armaturæ Phalangem eſſe debere ſtatuerunt: ex dimidiata autem parte phalangem

† deligendum

phalangem Velitum. atq; itidem ex dimidiata parte Equitum. nam numerus xvj. M.cccIxxxiiij. usq; ad ipsam unitatem in duas secatur partes. Formæ igitur, & descriptionis causa talis numerus præ cæteris selectus fuit. Quare si in singulos ordines senos denos uiros assignauimus, oportebit Seriem esse M.xxiiij.

†δεκαὲξ χιλίων

De nominibus tum ordinum, qui per acies subinde duplicatas procedunt, (nempe binas, quatuor, octo, sedecim, &c.) & militum serierumq; in singulis numeri. tum ducũ nomina. Cap. IX.

HI uerò in suas acies diuisi sunt, quæ his separatim nominibus appellantur. Nam duas Series Dilochiam uocant, quæ uiros continet xxxij. eius uerò dux dicitur Dilochita. At quatuor Series Tetrarchiam uocamus, atq; huius ducẽ Tetrarcham, qui sexaginta quatuor militibus imperat.

ων τῶν τ ψιλῶν. ετι δὲ τούτης ἡμίσειαν τῶν ἵππέων. ὁ γὰρ τ †ις τ π δ ἀριθμὸς μέχρι μονάδος δίχα διαιρεῖτ. τύπο οὖν καὶ ὑπογραφῆς ἕνεκα, ὁ τοιοῦτ ἀριθμὸς ἐγκρίνετ.

ονόματα λόχων, ὧν τὰ τάγματα ἀεὶ δ πλωθύντα προχωροῦσι (ἤγουν ἡ τ] λόχος, δύο, τέτταρας, ὀκτὼ, ἑκκαίδεκα, καὶ οὕτως ἑφεξῆς:) καὶ πόσοι καθ' ἑκάστα τα γμάτων ἄνδρες καὶ λόχοι. καὶ ἡγεμόνων ὀνόματα.

Κεφ. θ.

ΩΣ τι ἑπαξον λόχον δεκαὲξ ἀνδρῶν ὑποτιθέμεθα, δισχιλίους ☉ κ δ εἶν λόχους. οὗτοι δὲ μεμερισμένοι εἰς τὰ τάγματα, ἃ πρ ἐκάστω, καὶ ὀνόματα λέγεται. οἱ μὲν γὰρ δύο λόχοι, δισχιλία καλοῦνται, ἀνδρῶν λϐ': καὶ ὁ τούτου τοῦ τάγματος ἡγεμὼν δισχίλιτης λέγεται. οἱ δὲ τέσσαρες λόχοι, τετραρχία: καὶ ὁ τούτου τ τάγματος ἡγεμὼν, τετράρχης, ἀνδρῶν ἑξήκοντα τεσσάρων ἔξαρχ☉.

Duarum Serierum dux uocatur Dilochita.

τῶν δύο λόχων ἡγεμὼν καλεῖται δισχίλιτης.

Fran. Roborellus.

Ex quatuor Seriebus una Tetrarchia.

Ἐκ τεσσάρων λόχων μία τετραρχία.

Fran. Roborellus.

Αἱ δὲ δύο πταρχίαι καλοῦνται, τάξις. ἀνδρῶν ρκη. λόχων ῆ. καὶ ὁ τούτων ἀφηγούμενος, καλεῖται ταξίαρχος.

Duæ autem Tetrarchiæ conficiunt unam Ordinationem, quæ uiros continet cxxviij. ordinibus autem octo constat. Eius uero dux Taxiarcha uocatur.

Fran. Robortellus.

Duæ Tetrarchiæ conficiunt Taxin, & dux uocatur Taxiarcha, ταξίαρχος.

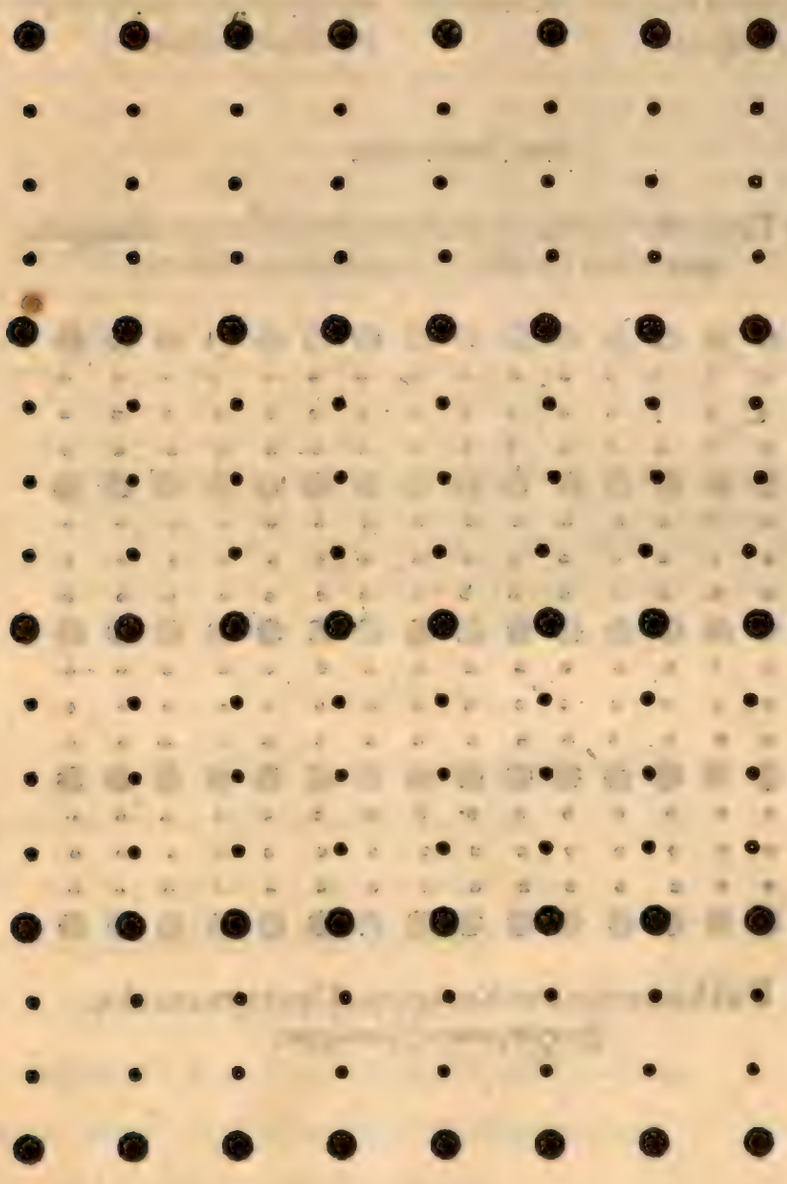

At duæ Taxes conficiunt unum Syntagma, quod habet Series xvj. uiros cclvj. Cuius dux dicit Syntagmatarcha. A nonnullis autē Syntagma hoc, quod cclvj. uiros cōtinet, Xenagia uocatur, & eius dux Xenagus. In quolibet Syntagmate, seu Xenagia extraordinarij numerātur quinq; Signifer, Tergiductor, Tubicē, Minister, Præco. Videtur autē Syntagma tetragonalem habere figuram secundum longitudinem sexdecim uirorum, & secundū latitudinem totidem.

† ἐκτακτοι

† καὶ

Αἱ δὲ δύο τάξεις ἁπλοῦν σύνταγμα. λόχων ις'. ἀνδρῶν δὲ σνς'. καὶ ὁ τούτων ἀφηγούμενος, συνταγματάρχης. ἐπὶ φίλων δὲ τὸ σύνταγμα τῶν σνς' ἀνδρῶν, ξεναγία καλεῖται. καὶ ὁ τούτου τοῦ τάγματος ἀφηγούμενος, ξεναγός. καθ' ἕκαστον τῶν σνς' ἀνδρῶν σύνταγμα, † ἔκτακτοι ἄνδρες ὑπάρχουσι τέτταρες· σημειοφόρος, κήρυξ, σαλπιγκτὴς, ὑπηρέτης, τροπεοκήρυξ. Δοκεῖ δὲ τὸ σύνταγμα τετράγωνον σχῆμα ἔχειν, ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν μήκους, † καὶ ἑκκαίδεκα βάθους.

Fran. Robortellus.

Duæ Taxes conficiunt unum Syntagma, seu unam Xenagiam, quæ habet formam tetragonalem exactam.

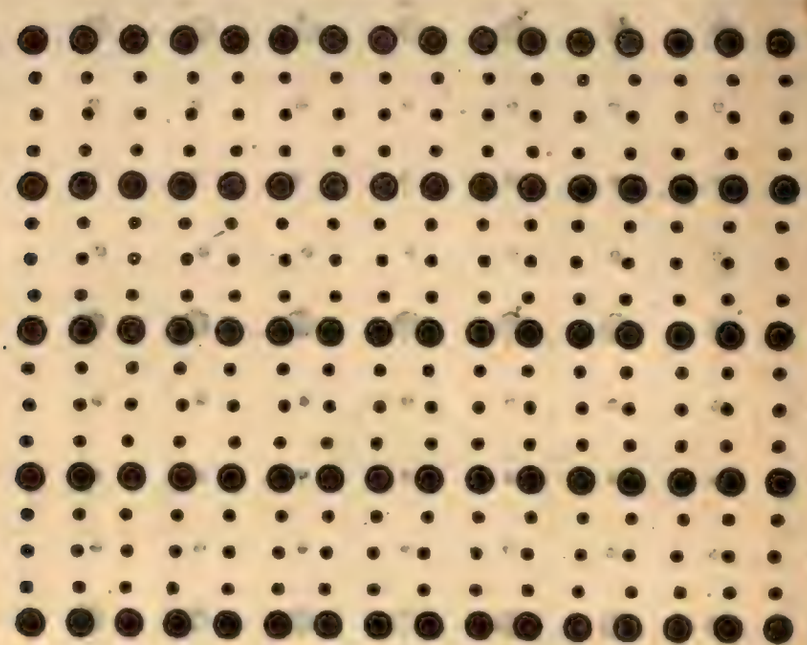

Dux huius uocatur Xenagus, uel Syntagmatarcha, ξεναγὸς, συνταγματάρχης.

Duo

Τὰ δὲ δύο συντάγματά εἰσιν ἀνδρῶν φίβ. λόχων λϐ'. καὶ ὁ τούτων ἀφηγούμενος πεντακοσιάρχης. Αἱ δὲ δύο πεντακοσιαρχίαι, λεγόνται χιλιαρχία, ἀνδρῶν χιλίων κδ'. λόχων ξδ'. Αἱ δύο χιλιαρχίαι, μεραρχία λεγεται, ἀνδρῶν † ϐ μη. καὶ ὁ τοῦ μέρους τούτου ἡγούμενος, λεγεται μεράρχης. λόχων ρκή. ὅλον δὲ τὸ μέρος ἐπὶ φίλων, τέλος καλεῖται. καὶ ἀφηγούμενος αὐτοῦ, τελάρχης. Αἱ δὲ δύο τελαρχίαι, φαλαγγαρχία λεγεται, ἀνδρῶν † δ ες. λόχων σνς. καὶ ὁ τούτου ἀφηγούμενος, φαλαγγάρχης. ἐπὶ φίλων δὲ καλεῖται ὅλον τὸ τάγμα, στρατηγία: καὶ ὁ ἀφηγούμενος, στρατηγός. Αἱ δὲ δύο φαλαγγαρχίαι, διφαλαγγαρχία, ἀνδρῶν μρς ϐ. λόχων φίβ. ἐπὶ φίλων δὲ τὸ τάγμα ὅλον καλεῖται, μέρος. ἔστι δὲ καὶ λεγεως. Αἱ δύο διφαλαγγαρχίαι, τετραφαλαγγαρχία. λόχων α κδ'. ἀνδρῶν ι ς τπδ'. ὥστε γίνεσθαι ἐν ὅλῃ τῇ φάλαγγι, λεγεατα δύο, φαλαγγαρχίας δὲ δ'. μεραρχίας η. χιλιάρχους ις. πεντακοσιάρχους λϐ. συντάγματάρχους ξδ'. ταξιάρχας δὲ, ρκή. τετράρχας δὲ σνς. διλοχίτας δ, φίβ. λόχους δ α κδ.

Duo aũt Syntagmata uiris cõſtant Dxij. quorũ dux appellatur Pentacoſiarcha, et habet ſeries xxxij. Duæ uerò Pentacoſiarchiæ uocantur Chiliarchia, quę cõſtat uiris. M. xxiiij. & habet ſeries lxiiij. Duæ autem Chiliarchiæ uocantẽ Merarchia: quæ cõtinet uiros bis mille & xlviij. & Merarchiæ quidẽ huius dux uocaẽ Merarcha, cui parent Series cxxviij. atq; hęc alio nomine appellaẽ † Telarchia. ac ipſe dux Telarcha. Iam uerò duæ Telarchiæ conficiunt Phalangarchiam, quæ cõtinet duplò maiorẽ numerũ, hoc eſt quater mille, & xcvj. uiros: Series uerò cclvj. eius dux uocatur Phalangarcha. A nõnullis aũt uocatur hæc acies Strategia, & dux ipſe Strategus. At duę Phalãgarchiæ iunctæ ſimul uocanẽ Diphalangarchia. quæ cõtinet uiros octies mille, & cxcij. qui faciunt Series ccccxij. à nõnullis aũt acies hæc, uocatur pars: interdũ & Cornu. Ex duabus Diphalangarchijs cõſtituitur Tetraphalangarchia. quę continet Series M. xxiiij. milites aũt ſedecies mille, & ccclxxxiiij.

διχιλίων μη

Telos.

† τετρακισχιλίων φνπ' ἑξ.

Quare in tota Phalange ſunt Cornua duo. Phalangarchiæ quatuor. Merarchiæ octo. Chiliarchiæ ſexdecim. Pentacoſiarchię xxxij. Syntagmatarchiæ, ſeu Xenagiæ lxiiij. Taxiarchiæ cxxviij. Tetrarchiæ cclvj. Dilochiæ ccccxij. Series autẽ, & Seriei ductores M. xxiiij.

Fran. Robortellus.

Quot Series (λόχους) quiſque dux regat.

Seriei ductor, λοχαγὸς, dux eſt Seriei, λόχου.	1
Dilochita, διλοχίτης, dux eſt Serierum, λόχων.	2
Tetrarcha, τετράρχης, dux eſt Serierum.	4
Taxiarcha, ταξίαρχος, dux eſt Serierum.	8
Syntagmatarcha, συνταγμάταρχος, dux eſt Serierum:	16
Pentacoſiarcha, πεντακοσίαρχος, dux eſt Serierum.	32
Chiliarcha, χιλίαρχος, dux eſt Serierum.	64
Merarcha, μεράρχης, dux eſt Serierum.	128
Phalangarcha, φαλαγγάρχης, dux eſt Serierum.	256
Diphalangarcha, διφαλαγγάρχης, dux eſt Serierum.	512
Tetraphalangarcha, τετραφαλαγγάρχης, dux eſt ſerierum.	1024

Fran. Robortellus.

Quot militum quilibet est dux.

Intergator, φαμοτάρχης, est dux militum.	3
Bipartitor, δημοιρίτης, est dux militum.	6
Seriei ductor, λοχαγὸς, est dux militum in eadem serie.	16
Dilochita est dux militum in duabus seriebus, & sic in reliquis deinceps intelligendū secundum distributionem per sexdecim.	32
Tetrarcha est dux.	64
Taxiarcha est dux.	128
Xenagus, uel Syntagmatarcha.	256
Pentacosiarcha.	512
Chiliarcha.	1024
Merarcha.	2048
Phalangarcha.	4096
Diphalangarcha.	8192
Tetraphalangarcha.	16384

Fran. Robortellus.

Numerus ducum incipiendo à paruis ad magnos.

Enomotarchæ, seu intergatores in tota phalange peditum grauis armaturæ.	4096
Dimœritæ, seu Bipartitores.	2048
Seriei ductores, λοχαγοί.	1024
Dilochitæ.	512
Tetrarchæ.	256
Taxiarchæ.	128
Xenagi.	64
Pentacosiarchæ.	32
Chiliarchæ.	16
Merarchæ.	8
Phalangarchæ.	4
Diphalangarchæ.	2
Tetraphalangarchæ.	1

Tota acies phalangis integræ, ἡ ὅλη σώταξις.

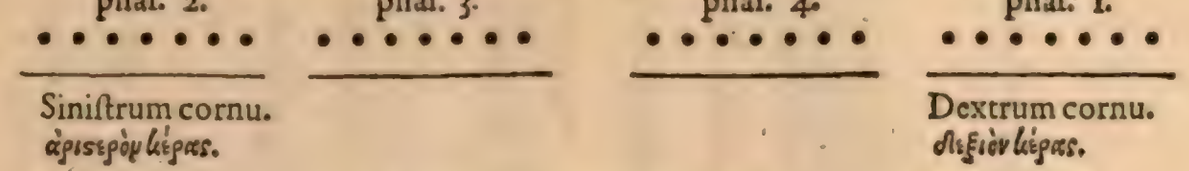

Vmbilicus, uel os, uel compages.
ομφαλὸς, ἢ σόμα, ἢ ἅρμος.

Xenagia.

Pentacoſiarchia.

Chiliarchia.

Merarchia.

Phalangarchia.

Diphalangarchia.

Tetraphalangarchia.

Series, λόχος, continet pedites grauis armaturæ, ὁπλίτας.	16
Dilochia.	32
Tetrarchia.	64
Taxis.	128
Syntagma, uel Xenagia.	256
Pentacosiarchia.	512
Chiliarchia.	1024
Merarchia.	2048
Phalangarchia.	4096
Diphalangarchia, uel Cornu.	8192
Tetraphalangarchia.	16384

Duæ Series conficiunt unam Dilochiam.
Duæ Dilochiæ conficiunt unam Tetrarchiam.
Duæ Tetrarchiæ conficiunt unam Taxin, & sic deinceps.

Fran. Robortellus.

Series quot sint in tota phalange peditum grauis armaturæ.

1
2
4
8
16
32
64
128
256
512
1024

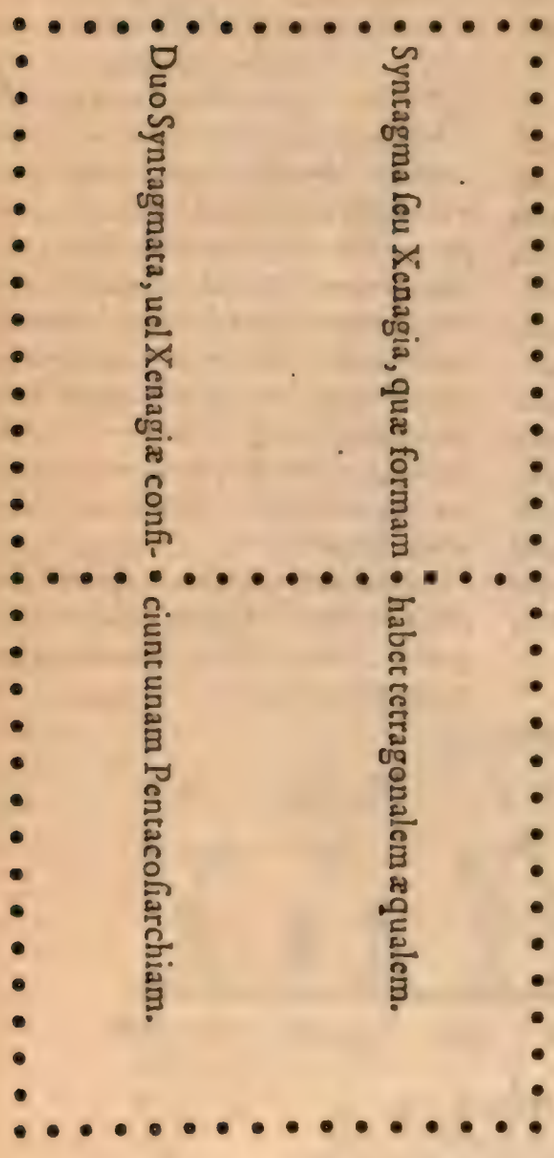

Duo Syntagmata conficiunt unam Pentacosiarchiam.

Duę Pentacosiarchię conficiunt unam Chiliarchiam.

Duæ Chiliarchiæ conficiunt unam Merarchiam.

Duæ Merarchiæ conficiunt unam Phalangarchiam.

Duæ Phalangarchiæ conficiunt unam Diphalangarchiam.

Duæ Diphalangarchiæ conficiunt unam Tetraphalangarchiam.

Phalanx peditum grauis armaturæ cõstabat xvj. millib. ccclxxxiiij. ad numerum igitur xvj. militum per singulas Series oportet esse instructam Phalangem numero serierum. M. xxiiij.

De collocatiõe ſecundũ fortitudinis præſtantiã phalangarcharum quatuor, & Merarcharum, & totidem Ducum ſerierum, & Tetrarcharum. Cap. X.

ET Phalangarcharum quidem fortiſſimus in dextero cornu collocatur. illi autem ſecundus uirtute in læuo: at tertius in tertiæ ſecturæ extrema parte, quæ uergit ad cornu læuum, & ad mediam ſecturam, quæ cornu læuũ diſtinguit à dextero. Quartus in tertia ſectura, qua uergit ad medium diſcrimen inter cornu utrunq;, adeò ut prima, & quarta Phalangarchia ab ijs ducibus regatur, qui & primus à quarto ſit, & ab eo, qui quartus eſt à primo uirtute. Secunda autem, & tertia Phalangarchia duces habeat eos, qui uirtute cenſentur & ſecundum & tertiũ locum obtinere.

περὶ τάξεως τῶν τεττάρων φαλαγγαρχῶν τε, & μεραρχῶν, καὶ λοχαγῶν, καὶ τετραρχῶν, καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς ἀριστεῦσι διαφορᾶν. Κεφ. ι.

Καὶ ὁ μὲν ἄριστος τῶν φαλαγγαρχῶν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τέτακται. ὁ δὲ δεύτερος, ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου. ὁ δὲ κατ' ἀριστεὺς τρίτος, μετὰ τὸ † διὸ τετράδας εἰς ἀριστερὸν, εἰς πρὸς τοῖς μέσοις ἀφεστηκώς. ὁ δὲ τέταρτος μετὰ τὸν τρίτης εἰς δεξιὸν, καὶ αὐτὸς ὡς πρὸς τοῖς μέσοις ἀφεστηκώς. ὡς τὴν πρώτην καὶ τετάρτην φαλαγγαρχίαν ἡγουμένους ἔχειν κατ' ἀριστεὺς, πρώτους τε διὰ μέσου ἔχοντας καὶ τετάρτους: τοὺς δὲ διὸ τετράδας καὶ τρίτους φαλαγγαρχίαν, ἡγεμόνας ἔχειν κατ' ἀριστεὺς τάξιν ἐχοντας διὸ τετράδας καὶ τρίτους.

† τρίτης φαλαγγαρχίας, εἰς ἀριστερὸν (κέρας,) ὡς πρὸς τοῖς μέσοις ἀφεστηκώς. ὁ δὲ τέταρτος μετὰ τὸν διὸ τετράδας (φαλαγγαρχίας) εἰς δεξιὸν (κέρας.)

Fran. Robortellus.

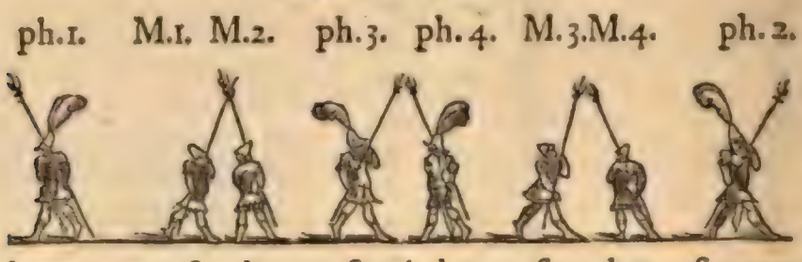

CON. GESNERVS.

In Græca Robortelli editione qui hîc eſt tertius & quartus ph. erat ſecundus et tertius. et qui hic ſecũdus, in ea quartus erat. Videat lector quid ſequatur. ego vbi hîc eſt tertius quartum putarim ponendum, & vbi quartus tertium, vt analogia conſtet. & eodem modo Merarchas quoque diſtribuerim, vt analogia ſimiliter vtrinque conſtet. Tantundem ſcilicet poterunt in ſiniſtro cornu, ſecundus & tertius virtute, quantum in dextro, primus & quartus. Nil autem refert primus & quartus in dextro aut ſiniſtro cornu ſint, modò ſecundus & tertius ſint in oppoſito. ſicut figura proximè ſequens habet..

Demonſtrabimus autem primam, & quartam parẽ eſſe uiribus ſecundæ & tertiæ. adeò ut ipſi duces inter ſe etiam uirtute ſint pares. Merarchæ uerò etiã ipſi eodem ordine collocantur, ut primus uirtute cõſiſtat in prima phalangarchia à læua parte. Secundus autem à dextera parte ſecundę Phalangarchię. Tertius uerò à parte læua tertiæ Phalangarchiæ. Quartus aũt à dextera parte quartę Phalãgarchię.

Δείξομεν δὲ ὅτι ἡ πρώτη, καὶ τετάρτη δύναμις, ἴσαι εἰσὶ τῇ διευτέρᾳ καὶ τρίτῃ, ὡς τὰ αὐτὰ ἡγεμόνας ἰσοδυναμεῖν. οἱ δὲ μεράρχαι καὶ αὐτοὶ τάσσονται ὅτως: ὡς τὸν μὲν πρωτεύοντα τάσσεσθαι τῶν πρώτης φαλαγγαρχίας ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου: τὸν δὲ διευτερεύοντα, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τῶν διευτέρας φαλαγγαρχίας: τὸν δὲ τρίτον ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῆς τρίτης φάλαγγος. ὁ δὲ τέταρτος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τῆς τετάρτης φαλαγγος τάσσεται.

Nec

Ομοίως

ομοίως ἢ καθ' ἑκάστω τεθραρχίαν οἱ ἡγεμονεύοντες, ὥστε τὴν τῆς πρώτης λόχου ἡγεμονίαν κατ' ἀρετὴν διαφέρειν· τὴν δὲ τοῦ τετάρτου λόχου ἡγεμονίαν, δευτερεύειν τῇ διακοσμήσει. ὅτω γὰρ ἰσοδυναμοῦσιν αἱ διλοχίαι κατ' ἀρετήν. ἡ μὲν πρώτη διλοχία τὴν πρώτην καθ' ἀρετὴν ἔχει, καὶ τὴν τέταρτον. ἡ δὲ δευτέρα, τὴν τρίτην, κατ' ἀρετήν. διάκεινται δὲ αἱ τοιαῦται μαθήμασιν, ὅταν ὦσιν αἱ τέτταρσι μεγέθεσιν ἀνάλογίαι, τὸ ὡς τὴν πρώτην, καὶ τετάρτην ἴσον γινόμενον καὶ τὸ ὡς δευτέραν καὶ τρίτον. Ἐπεὶ ἢ ἑκάστω συντάγματι τέσσαρες εἰσὶ τεθραρχίαι, τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ καὶ τὰ συντάγματα διακοσμήσομεν. ὥστε καὶ ἑκάστω συντάγματι τὴν πρώτης τεθραρχίας τὸν τεθράρχην τὸν δεξιὸν τετάχθαι, καὶ πρωτεύειν κατ' ἀρετήν. τὴν δὲ τετάρτης τεθραρχίας τεθράρχην εὐώνυμον εἶναι, καὶ δευτερεύειν κατ' ἀρετήν. τὴν δὲ τρίτης τεθραρχίας τεθράρχην δεξιὸν εἶναι, καὶ τρίτον κατ' ἀρετήν. τὴν δὲ δευτέραν τεθραρχίαν εὐώνυμον ἔχειν τὸν τεθράρχην, καὶ τετάρτην κατ' ἀρετήν. τὴν δὲ αὐτὴν ἀναλογίαν ἔχουσι καὶ αἱ μείζονες ἡγεμονίαι πρὸς αὐτάς.

Nec diſsimili ratione in ſingulis Tetrarchijs Seriei ductores ſunt collocandi, adeò ut ſemper, qui Seriei primæ ductor eſt, uirtute excellat, quartæ aũt Seriei ductor illi ſecundus ſit uiribus. Sic enim fit, ut pares inter ſe uiribus ſint Dilochiæ. nã prima Dilochia primum uirtute habet, & quartũ. Secunda aũt ſecundũ, & tertiũ iti dem uirtute. Demonſtratur aũt apud Ma thematicos, cum inter quatuor magnitu dines fuerit analogia, ſicuti primum quar to adæquatur, ſic ſecundũ tertio. Quoni am aũt in qualibet Xenagia quatuor ſunt Tetrarchiæ, eadem analogia etiã Xenagi as ipſas diſponemus, adeò ut in qualibet Xenagia primę Tetrarchię Tetrarcha uir tute excellat cæteros, & à dextra conſti tuat. Quartæ aũt Tetrarchiæ Tetrarcha à parte ſiniſtra collocetur, qui uirtute pri mo ſit ſecundus. Tertiæ uerò Tetrarchiæ Tetrarcha à dextra ſtet, & hic quoq; uir tute tertius ſit. At ſecunda Tetrarchia ha beat Tetrarcham à læua, qui quartũ uir tute ſua obtineat locum. Eandem uerò analogiam inter ſe habent etiam maiores præfecturæ.

Fran. Robortellus.

Sic eſt in manuſcripto quodam libro expreſſa hæc figura.

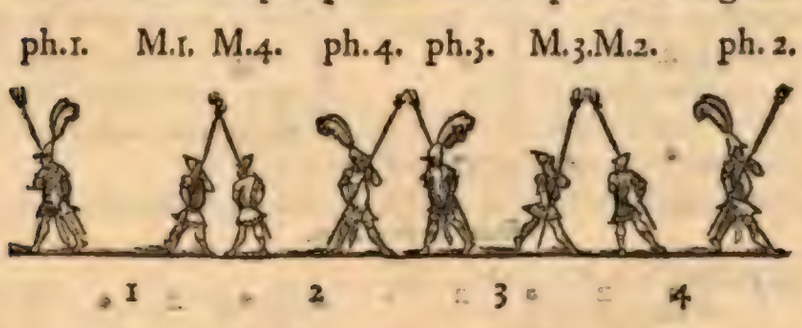

Franciſcus autem Robortellus ſuo ingenio etiam has, quæ ſequuntur, excogitauit, in quibus æquilibrem illam analogiam cernere quiuis poteſt: Sed ſuum iudicium quiſque ſequatur.

ph.1.	M.4.	ph.3.	M.4.	ph.4.	M.3.	M.1.	ph.2.
1.		2		3		4	

Vel ſic

ph.1.	M.4.	M.3.	M.4.	ph.4.	ph.3	M.1.	ph.2.
1		2		3		4	

Vel ſic

ph.1.	M.4.	M.2.	ph.3.	ph.4.	M.3.	M.1.	ph,2.
1		2		3		4	

Vel

Vel sic

ph.1.	M.4.	M.3.	ph.3.	ph.4.	M.2.	M.1.	ph.2.
1		2		3		4	

Et quoniam Aelianus in contextu ait octo Merarchas esse, apponemus aliam figuram, in qua etiam ipsis assignatus appareat locus, seruata æquilibri illa analogia.

ph.1.	M.8.	M.4.	M.3.	M.6.	ph.3.	ph.4.	M.5.	M.2.	M.1.	M.7.	ph.2.
1			2			3			4		

De interuallis quibus inter se distant pedites grauis armaturæ, plerunque, condensati, cohærentes clypeis. Cap. XI.

περὶ διαστημάτων ὧν ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστᾶσιν οἱ ὁπλῖται, ἅλως τε, καὶ πυκνωθέντες καὶ συνασπικότες.

Κεφ. ια.

NVnc autem dicendum de interuallis, quibus inter se distant pedites grauis armaturæ, tùm secundum longitudinem, tùm secundum latitudinem. Differentiæ quidem tres sunt. primùm enim collocantur in acie arctiore interuallo, necessitatis alicuius causa. In acie igitur stans plerunq; ut solet, uir occupat cubitos quatuor. Condensatus occupat cubitos duos. Hærens autem clypeis occupat cubitum unum.

Νυν δὲ περὶ τῶν διαστημάτων, ὧν ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστᾶσιν οἱ ὁπλῖται, κατά τε μῆκος, καὶ πλάτος. διαφοραὶ δὲ εἰσι τρεῖς. πρῶτον μὲν γὰρ τάσσονται ἐν ἀραιοτέροις διαστήμασιν ἑνίων χαρίν χρείαν. τεταγμένος μὲν ὁ ἀνὴρ, κατέχει πήχεις τέσσαρας. πεπυκνωμένος δὲ, κατέχει πήχεις δύο. συνασπικὸς δὲ, κατέχει πῆχυν.

Fran. Robortellus.

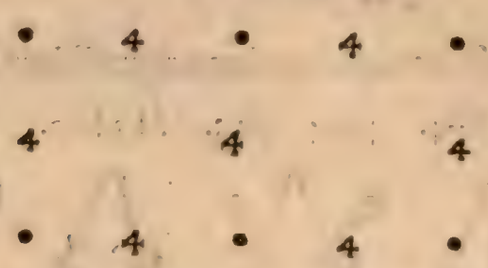

Fran. Robortellus.

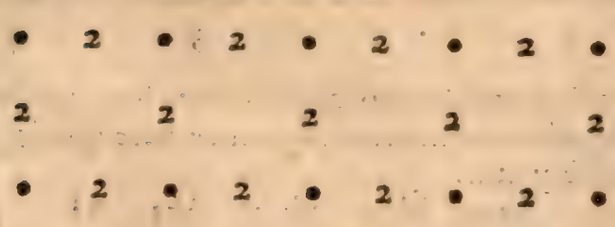

Fran. Robortellus.

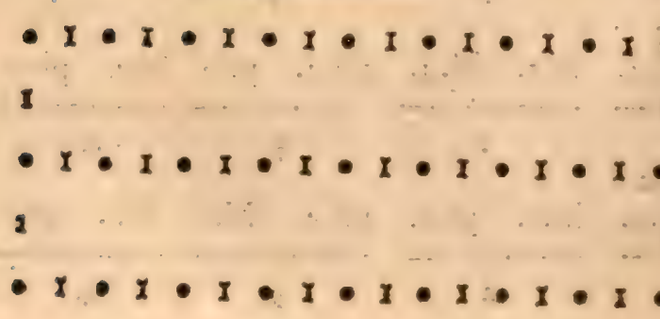

Est au-

Ἔστι δὲ πύκνωσις, ὅταν ἐκ τῶν ἀραιοτέρων διαστημάτων ἐλάττονα τὰ διαστήματα ποιῶσι πυκνώσει τῇ πρὸς αὐτὰ, καὶ ὧν πρὸς αὐτὰ: τουτέστι τῇ μήκους, καὶ τῇ βάθους. ὅταν μὲν οὖν, ὥστε ὧν διέχεσθαι μεταβολήν.

Σωρασισμὸς δέ ἐστιν, ὅταν † τοῖς τῆς ῥομβώδους πυκνώσεως ἐπὶ μᾶλλον ἡ φάλαγξ πυκνώσει τῇ πρὸς αὐτὰ: ὥστε διὰ τὴν συνέχειαν τοῦ στρατοῦ μὴ χωρεῖν μήτε ὧν τὰ δεξιὰ, μήτε ὧν τὰ εὐώνυμα. γίνεται δὲ ἡ πύκνωσις, ὅταν ὁ στρατηγὸς βουληθῇ ἀπαλλαγὴν τὴν φάλαγγα ὧν ὀφείλουσιν. Ὁ δὲ σωρασισμὸς, πῶς ἂν τῶν πολεμίων ἔφοδον περιφραγμένως ὑποδέχωμαι. Ἐπεὶ δὲν εἰσι χίλιοι, καὶ κδ' οἱ τῇ μέτωπον τῆς φάλαγγος τεταγμένοι λοχαγοὶ, δῆλον ὅτι τεταγμένοι μὴ καθέξουσι πλέον τῶν χιλίους γενήσονται ἐξ τοῦ μήκους: τοτέστι σταδίου ἑνός, καὶ πήχεις γίνονται ἐξ. περὶ πυκνωθέντων ἢ, καθέξουσι σταδίους ἑ, καὶ πήχεις μή. σωρασιωθέντων ἢ, καθέξουσι σταδίους δύο ἢ ἥμισυ, πήχεις κδ'.

Est autem Condensatio, quando ex latioribus interuallis minora interualla aliquis faciens condensarit Phalangem secundum longitudinem, & latitudinem, adeò ut & astites, & substites coarctẽtur quidem, uerùm tantum relinquatur spatij inter ipsos, ut mutationi sit locus. Cohærentia autem clypeorum est, cum magis adhuc quàm in condensatione priore, de qua diximus, se coarctârit Phalanx secundum astites, adeò, ut propter continuationem non recipiant milites ullam declinationem neque in dexteram, neq; in læuam. Fit autem Condensatio, quando dux Phalangem contra hostes educere uoluerit. Cohærentia autem clypeorum fit, ut phalanx quasi eodem & toto corpore ab omni parte armata, impetum hostium sustinere possit. Quoniam uerò Seriei ductores secundum frontẽ Phalangis instructi sunt M.xxiiij. patet eos occupare soli cubita iiij. M.xcvj. hoc est stadia x. & cubita xcvj. secundum longitudinem. At Condensati occupabunt stadia v. & cubita xlviij. Cohærentes autem clypeis occupabunt stadia duo & semis, cubita præterea xxiiij.

† τοῖς abundat.

Condensatio

Cohærentia clypeorum.

Περὶ τῆς ὁπλίσεως τῆς φαλαγγος, ἀσπίσι καὶ δόρασι. Κεφ. ιβ.

Ἡ δὲ ὅπλισίς ἐστι τῆς φαλαγγος ἀσπίσι, καὶ δόρασιν. Ἀσπὶς μὲν οὖν ἐστιν ἀρίστη, χαλκῆ, Μακεδονικὴ, ὀλίγον κοίλη, ὀκταπάλαιστος. Δόρυ δὲ μὴ ἔλαττον ὀκταπήχεως. τὸ δὲ μήκιστον, μετὰ τοῦ σιδήρου οὐδέποτε ἐμπεδωθὲν χεῖσθαι εὐμαρῶς.

Fran. Robortellus.

De armatura phalangis, clypeis & hastis. Cap. XII.

ARmatura Phalangis cõstat clypeis, & hastis. Clypeus optimus censetur Macedonicus ex ære, nõ admodum cauus, diametrum habens octo palmorũ. Hasta autem nõ debet breuior esse octo cubitis. Longissimæ autem ea mensura præfiniri potest, quatenus uir robustus facilè uti possit.

Ποίους δεῖ εἶναι τοὺς λοχαγοὺς, ἤτοι στρατιώτας τοῦ πρώτου ζυγοῦ: ἔπειτα καὶ τοῦ δευτέρου, καὶ τρίτου, καὶ ἐφεξῆς.

Κεφ. ιγ. *F. Robortel.*

Δεῖ γὰρ τοὺς λοχαγοὺς, ὡς ἂν ἡγεμόνας τῶν ἐν τῇ φάλαγγι λόχων, ἀρίστους εἶναι πάντων: ὥστε μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ τῶν ἄλλων διαφέρειν, ἐμπειρίᾳ τε πολεμικῇ δόξαι. τοῦτο γὰρ τὸ ζυγὸν σωίσχει τὴν φάλαγγα, καὶ τὴν μεγίστην χρείαν παρέχει. ὥσπερ γὰρ μαχαίρα ἐν ἑαυτῆς σώματι βάρος, καὶ σίκωμα τὸ δ' ὠκειμένου σιδήρου ὄγκον προσλαβοῦσα, τὴν αὐτῆς δύναμιν παρέχει: τὸ μὲν αὐτὸ τρόπον, καὶ φάλαγγος ὁλοκλήρου,

Quales debeant esse milites primi iugi, hoc est Serierum ductores. quales item secundi & tertij, & deinceps. Cap. XIII.

OPortet aũt Seriei ductores, cũ serierũ omniũ totius Phalangis duces sint, omniũ præstãtissimos esse, adeò ut & magnitudine corporis, & robore alios superent: in primis uerò peritia excellãt, hoc enim primũ iugũ, quod ex illis cõstituit, totã Phalangẽ cõstringit, & magnũ usum præbet. Sicuti eñ ensis, quo punctim ferimus, p̃ ori summo tumorẽ, & pondus habet, & ueluti quoddã sacoma adiunctum ex cohærentibus ferri partibus suã uim auget: sic in Phalange existimandũ est

14

σόμα 16

est etiam contingere. nam Phalangis Os est ipsum iugum primum, quod Seriei ductores continet: tumorem autem, & pondus, adiectionemq; oneris quandam grauioris reliquos, qui à tergo ipsorum deinceps in serie instructi sunt, iure uocare possis. Verùm & secundi iugi cura suscipienda est. nam eorum, qui in secundo iugo sunt, hastæ, unà cum hastis Seriei ductorum, qui in primo iugo stant, protenduntur in hostem, & quòd propius in acie dimicant, etiam ipsi magnam utilitatem afferunt. nam si aut cæsus fuerit, aut uulneratus Seriei ductor aliquis in primo iugo, ex secundo iugo alter progrediens constringit aciem compage ueluti quadam. Tertium autem iugum eodem modo constituendum, & reliqua deinceps, habita ratione uirium astitum, & substitum.

σόμα μὲν ἔστιν, τὸ τῶν λοχαγῶν τάγμα: ὄγκος δὲ καὶ σύκαμα καὶ βάρους πρόθεσις, ἀφ' ἑνὸς τοῦτου τοὺς ὄπλους: φορτικώτερον δὲ ἐκ τῶν ἐκλεχομένων, καὶ δι' αὐτὸ ζυγόν. συνεπιτείνεται γὰρ τὸ ὄγκου καὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν, καὶ πλησίον σωτηρίαν φέρει δρόσου, χρείαν φ' πολλοῖς παρέχόμενον. καὶ ὡς σόντος ἢ τραυματισθέντος τοῦ λοχαγοῦ, προελθὼν εἰς τὸ πρόσθεν σωίσει τὴν τάξιν ἀρέραγῆ. Τὸ δὲ τρίτον ζυγόν, καὶ τὰ ἑξῆς ἐκ τοῦ πρὸς λόγον, καθὸ τῇ δυνάμει ὑποβεβληκεν.

De Macedonica phalange, & sariſſarũ longitudine. Cap. XIIII.

Περὶ Μακεδονικῆς φάλαγγος, καὶ τῶν σαρισσῶν μήκους. Κεφ. ιδ'.

MAcedonica aũt Phalanx talis habita fuit ob præclarã ordinũ dispositionem, ut eius impetũ hostes sustinere non possent. nã in certamine Condensatus miles armatus occupabat cubita duo. Sariſſarum autem longitudo, secundũ proportionẽ à nobis dictã antè, est cubitorũ xvj. uel uerius xiiij. ex his duo cubita demit interuallũ, quod est inter apprehensionẽ utriusq; manus. reliqua uerò Sariſſæ cubita xij. prominent ante pugnantis militis corpus. Post hos illi, qui in secundo iugo collocantur, subsequentes Antistites primos, si demãtur quatuor cubita propter interuallũ Phalangis, habẽt Sariſſas ꝓminentes eos, q in primo iugo sũt, cubitis x. Qui uerò in tertio iugo, eorũ hasta superat Antistites primæ Seriei cubitis viij. Qui in quarto, cubitis vj. Qui in quinto, cubitis iiij. Qui in sexto, cubitis ij. Reliqui uerò deiceps subsequẽtes non habent hastas excedẽtes Antistites primi iugi.

Ἡ δὲ Μακεδονικὴ φάλαγξ τοῖς πολεμίοις αὐτοῖς καὶ ἐδόκει δι' τὴν τῶν τάξεσι κατασκευήν. ὁ γὰρ ἀνὴρ ἵστατο σὺν τοῖς ὅπλοις ἐν τοῖς ἀγωνίοις συνεσταλμένος, καὶ οὐ πήχεσι δύο. Τὸ δὲ τῶν σαρισσῶν μέγεθός ἐστι, ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ ὑποθέσιν, ἑκκαίδεκα πήχεων: ἐν δὲ τῇ ἀληθείᾳ, δεκαεπτὰ πήχεων. τούτων δὲ δύο πήχεις ἀφαιροῦνται τὸ μεταξὺ τῶν χειρῶν διάστημα τῆς περιβολῆς. αἱ δὲ λοιπαὶ δεκαδύο πήχεις προπίπτουσι πρὸ τῶν σωμάτων. Ἐκ τούτων οἱ μὲν δι' αὐτοῦ ζυγῷ ὑποβεβηκότες τοὺς ἐν τοῖς προσάταις, πήχεις δι' μὲν τῆς φάλαγγος ἀφαιρούμενοι, τὰς σαρίσσας ἔχουσι προπίπτουσας ὑπὲρ τοὺς ὁπλίτας τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ πήχεις δ'. οἱ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ ζυγῷ ὑπεραίρουσι τοὺς πρωτοστάτας πήχεις ὀ. οἱ δὲ ἐν τῷ ε'. πήχεις δ'. οἱ δὲ ἐν τῷ ς'. β'. τὴν παντὸς οἱ κατόπιν, οὐκ ἔχοντες τὰς σαρίσσας ὧν τὸ πρώτου ζυγοῦ ὑπερεχούσας.

Fran. Robortellus.

†scil. πήχεσι

*σαρίσσας

Ita fit, ut Sariſſę quinq; uel sex prominentes eos, qui in primo iugo stãt eo, quo diximus, modo, præbẽt aspectum hostibus, qualẽ par est: & robur augẽt uiri unius tã multis uiribus obfirmati, sicuti licet intueri. qui aũt sextũ hoc subsequuntur iugũ, & si sariſsis ipsi nihil agunt, põdere tñ corporũ obnitentes, ualidioré faciunt aciẽ, & omnem eripiũt spem fugiẽdi Antistitibus suis.

Διὸ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ τεταγμένων σάρισσαι εἴη καὶ ς' προβεβλημέναι, οἵαν εἰκὸς, ὅπλα πολεμίοις παρέχεσι. καὶ ἰσχὺν δὲ † τῶν ἀνδρῶν ἑπτὰ ς' * σαρίσσαν τετραγμένα, καὶ τοσαύτας δυνάμεσι ἐπειδόμενα, ὅπερ ὁρᾶν σκοπῶν. Καὶ οἱ μετὰ τοὺς ς'. δὲ ζυγὸν, καὶ μὴ ταῖς σαρίσσαις ἐνεργοῦσι, τῷ βάρει τῶν σωμάτων ἐπιβρίθουσι ἰσχυροτέραν ποιοῦσι τὴν δυνάμιν, καὶ τοῖς πρωτοστάταις ἀνέλπιστον φυγεῖν.

Nonnulli

Ενιοι δὲ τὰ τῶν ὀπίσω πεπαγμένων ὁπλιτῶν δόρατα μακρότερα τῶν ἐμπροσθεν κατασκευάζαν, ἵνα καὶ οἱ μέχρι τρίτου ζυγοῦ ἢ πλέον τεταγμένοι τὰς αἰχμὰς ἐξ ἴσου τοῖς ἀνθρωπατεταγμένοις ὦσι φέρωσιν. Ο δὲ καθ' ἕκαστον σώταγμα ἐκτακτος οὐραγὸς, ἔσω σωτὴρ, ὅλου τοῦ σωτάγματος τοῦ προνόμου, ἵνα συνέχωσι, καὶ ζυγῶσιν ἀλλήλοις, τός τε ἀναλυομένους ἀεὶ δι' αἰτίαν, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν, †ἰωλύων εἰς τάξιν καθιστάναι. Εντεῦθεν σωματισμοῖς, ἐάν τις χρεία γένηται, ἀναγκάσει σωτῆρα ἕνα οὐδ' ἂν δύο ὅτι μάλιστα ἀλλήλοις. τοῦτο γὰρ ὅτι τὸ τῶν ἰσχὺν τοῦ τάγματος πρόσχομεν, ἵνα μὴ μόνον τῷ μετώπῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπ' οὐρᾶς τοῦ τάγματος κύριός τις ὑπάρχῃ τῶν προηγμένων ἕνεκεν αἰτίων. Nonnulli longiores sariſſas peditum grauis armaturæ ſtatuerunt eſſe debere, qui in poſterioribus iugis ſtant, quàm qui in prioribus, ut uſque à tertio iugo, aut etiam quarto Sariſſæ ex æquo primis intendantur aduerſus hoſtes. Iam uerò Tergiductor, quem extra Seriei ordinẽ nonnulli ponunt, prudens eſto, totiuſq; ſeriei quiſque ſuæ curam gerat: ut rectè inter ſe iugati, & ordinati progrediantur, & eos, qui à Serie recedunt uel propter metum, uel propter aliam cauſam coërceat, cogátque locum in acie ſeruare. Atque ſi quando Cohærentia clypeorum opus fuerit, efficiat, ut milites quàm maximè ſimul inter ſe coarctentur. hoc enim eſt, quod aciei robur auget, ſi non ſolùm à fronte, ſed etiam à tergo aciei ipſius fuerit aliquis cum poteſtate & imperio, propter prædictas cauſas. †ιωλύων

Περὶ τῶν ψιλῶν σωτάξεως. Κεφ. ιε.

De Velitum collocatione. Cap. XV.

Αὐτάρκως δὲ εἰρηκότων περὶ τοῦ καταλοχισμοῦ τῶν ἐν τῇ φάλαγγι ὁπλιτῶν, νῦν καὶ περὶ τῶν ψιλῶν ἐροῦμεν. Τεταγήσονται δὲ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ πρὸς τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς, ὅταν μὲν προτασόμενοι, ὅταν δὲ ὀπίσω τῆς φάλαγγος, ὡς αὐ ἀπαιτῇ τὸ πρᾶγμα. νῦν δὲ σωτεταχθωσαν οὕτως. Λόχους μὲν καὶ ἐν τοῖς ψιλοῖς τάξομεν χιλίους καὶ'. οὓς ἴσους τῶν ἐν τῇ φάλαγγι. ὥστε ὑπὸ τῶν πρῶτον λόχον τῶν ὁπλιτῶν τὸν πρῶτον λόχον τῶν ψιλῶν τετάχθαι. καὶ ὑπὸ τὸν δεύτερον, τὸν δεύτερον, καὶ ὁμοίως κατὰ τὸ ἑξῆς. οὐ μέντοι δεκαεξ ἀνδρῶν εἶναι δεῖ, ἀλλὰ οὐχ ἡμίσεις ἐξ ὀκτὼ ἀνδρῶν. ὥστε οὖν χιλίους, καὶ'. λόχους ἀνδρῶν εἶεν, ἢ ἐνενήκοντα δύο. CVm autem ſatis dixerimus, quomodo in ſeriem redigendi ſint pedites grauis armaturæ, nunc etiam de Velitibus dicemus. In acie collocabuntur ab Imperatore Velites, utut hoſtium uiderit inſtructas copias, modò ante Phalangem, modò poſt, ſicut neceſsitas poſtularit: Nunc uerò inſtruantur ſic. Series Velitum eſſe oportet M. xxiiij. hoc eſt totidem planè, quot prius ſtatuebamus in Phalange peditum grauis armaturæ, ac ſanè poſt primam ſeriem peditum grauis armaturæ collocabitur prima Velitum ſeries. ac poſt ſecundam ſecunda, poſt tertiam tertia, & ſic reliquæ deinceps. Nec tamen in ſerie uelitum ſexdecim collocandi ſunt uiri: ſed octo tantùm, adeò ut M. xxiiij. Series uiros contineant octies mille, & centum nonaginta duos.

Περὶ ὀνομάτων καὶ τάξεων τῶν ψιλῶν. Κεφ. ις.

De nominibus & ordinibus Velitum. Cap. XVI.

Ονόματα δὲ αὐτῶν καὶ τάξεις εἰσὶν αἵδε ἑκατοστετεταγμέναι. Οἱ τέσσαρες λόχοι τῶν ψιλῶν, καλοῦνται σύσασις, ἀνδρῶν λβ'. αἱ δὲ δύο συσάσεις, πεντηκονταρχίαν, ἀνδρῶν ξδ'. αἱ δύο πεντηκονταρχίαι, ἑκατονταρχία, ἀνδρῶν ρκή. Καθ' ἑκάστην δ' ἑκατονταρχίαν ἐκτακτοι ἄνδρες ἴσοντες ε'. Nomina autem ipſarum, & ordines ſunt hi. Quatuor Series Velitum appellantur Syſtaſis, quæ continet uiros xxxij. Duæ Syſtaſis conficiunt unam Pentacontarchiã, in qua ſunt uiri lxiiij. Duæ Pentacontarchiæ conficiunt unam Centuriam, ſeu Hecatontarchiam, quę habet uiros cxxviij. Sciendum uerò in ſingulis Centurijs, ſeu Hecatontarchijs uiros eſſe extraordinarios quinque, qui ſunt hi: Extraordinarij.

Signifer, Tergiductor, Tubicē, Miniſter, Præco. Duæ Hecatontarchiæ complectuntur uiros cclvj. ex quibus fit una Pſilagia. Duæ Pſilagiæ conficiunt unam Xenagiam, in qua ſunt uiri D.xij. Duæ Xenagiæ conſtituunt unum Syſtremma, quod continet uiros M.xxiiij. Duo Syſtremmata conficiunt unam Epixenagiam, in qua ſunt uiri ij.M.xlviij. Duæ Epixenagiæ cōſtituunt unum ſtiphum, uirorum iiij.M.xcvj. Duo Stiphe conficiunt unum Epitagma, in quo ſunt Velitū Series M.xxiiij. in quib. ſunt Velites viij.M.cxcij. Iam uerò his extraordinarij adnumerantur uiri octo, ipſi ſcilicet duces, quorū quatuor uocantur Epixenagi, quatuor Syſtrematarchæ.

σημειοφόρος, οὐραγὸς, σαλπιγκτὴς, ὑπηρέτης, καὶ κραβυλοφύξ. αἱ δύο ἑκατοντάρχιαι, εἰσὶ μὲν ἀνδρῶν σνς. λαλῆται δὲ φιλαγίαι. αἱ δὲ δύο φιλαγίαι, ξεναγία, ἀνδρῶν φίβ. αἱ δύο ξεναγίαι, σύστριμμα, ἀνδρῶν αχδ'. τὰ δὲ δύο συστρίμματα, ἐπιξεναγία, ἀνδρῶν ϛμή. αἱ δὲ δύο ἐπιξεναγίαι στῖφος, ἀνδρῶν πεντακισχιλίων ἐννενήκοντα ἓξ. τὰ δὲ δύο στῖφη, ἐπίταγμα. λόχων ϡ, αχδ': ἀνδρῶν δ' ϛ.ϙ. γινομένοντα δύο. δεῖ δὲ καὶ τούτοις ὑπάρχειν ἄνδρας ὀκτὼ ἐκτάκτους: ὧν οἱ μὲν τέσσαρες ἔσονται ἐπιξεναγοί, οἱ δὲ τέσσαρες συστρεμματάρχαι.

Fran. Robortellus.

Syſtaſis una Velitum habet uiros 32.

Duæ Syſtaſes Velitum (φιλῶν) conficiunt unam Pentacontarchiam.

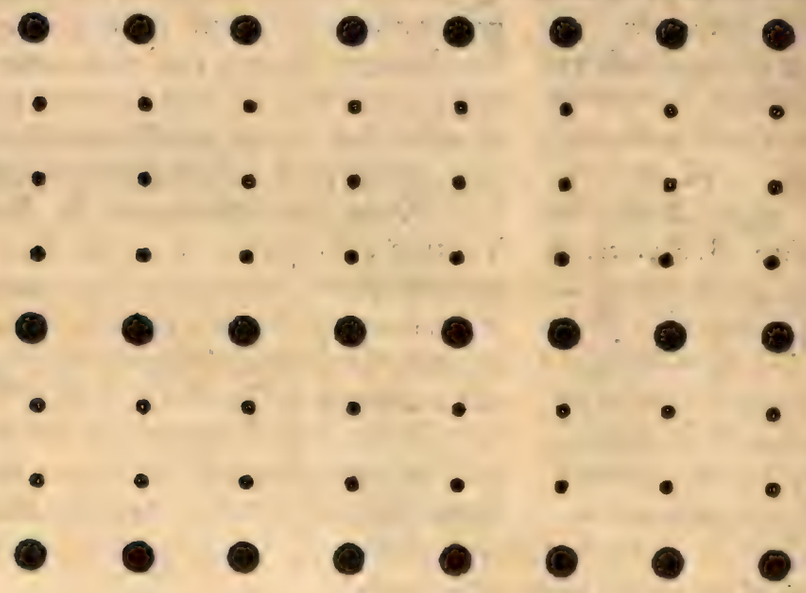

Fran.

Fran. Robortellus.

Nota tamen Pentacontarchiam continere plures, quàm numerus significat. hoc est 64

Duæ Pentacontarchiæ conficiunt unam Hecatontarchiam, quæ continet milites 128

Duæ Centuriæ, seu Hecatontarchiæ conficiunt unã Psilagiam, quæ continet milites 256

Duæ Psilagiæ cõficiunt unam Xenagiam, quæ continet milites 512

Duæ Xenagiæ conficiunt unum Systremma, quod continet milites 1024.

Duo Systremmata conficiunt unam Epixenagiam, quæ continet milites 2048

Duæ Epixenagiæ conficiunt unum Stiphum, qui continet milites 4096.

Duo Stiphe conficiunt unum Epitagma, quod continet milites 8192

Series totidem sunt Velitum, quot erant in Phalange peditum grauis armaturæ: sed octo tantum in singulis uiri, non ut illic sedecim.

Nomina ducum quæ sint, & quot etiam, satis patet.

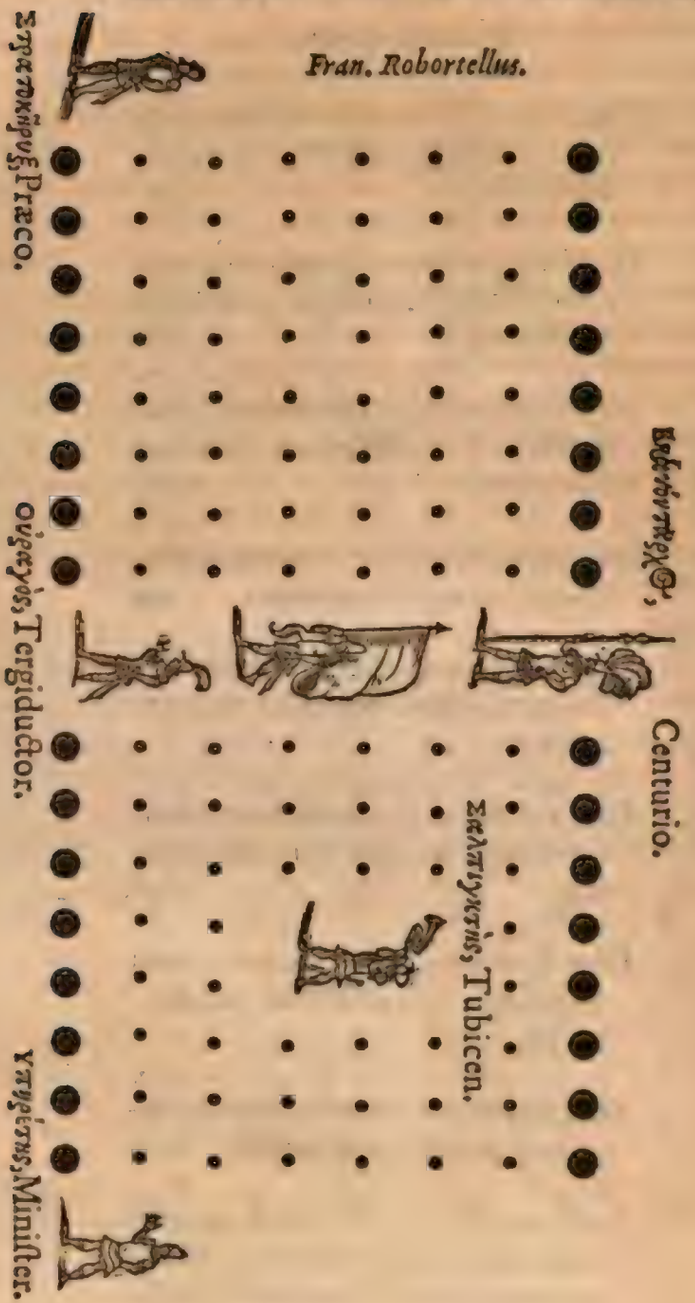
Fran. Robortellus.
Στρατοκήρυξ, Praeco.
Centurio.
Σκηπτοῦχος, Tergiductor.
Σαλπιγκτής, Tubicen.
Ὑπηρέτης, Minister.

De iaculato-

Περὶ ἀκοντιστῶν καὶ τοξοτῶν, & παντων τῶν ἀκροβολιζόντων. Κεφ. ιζ.

De iaculatoribus, sagittarijs, & omnibus qui eminus telis pugnant. Cap. XVII.

Ὁ δὲ ἀκοντιστὴς, καὶ ὁ τοξότης, & πᾶς ὁ ἀκροβολισικὸς χρώμενος, πρὸς τὸ καταρξαθαι, καὶ ἐκκαλίζασθαι, καὶ πρόσπλα καταπτῶναι, & βαύματα, καὶ πτώματα ἐκ διασυμάτων ποιῆσαι, καὶ τὰς τάξεις διαλῦσαι, καὶ ἵππον ἀκρεάζασθαι, καὶ οὓς πρὸ κατειλημμένους βάλλοντας ἀναχωρῆσαι ἀναγκάσαι, & οὓς ἀπὸ τόπους τῶν τόπων ἐρβυνῆσαι, καὶ φυλάρας πυασκόλασαι. τὸ δὲ ὅλον εἰπεῖν, αὖθι καὶ πρὸ αγωνιζόμενοι, καὶ συναγωνιζόμενοι, πολλὰ καὶ μεγάλα κατεργάζονται πρὸς τὰς μάχας.

IAculator autem, & Sagittarius, & omnes qui eminus telis pugnant, apti sunt ad ineundum prælium, ad hostes prouocandos, ad armatos ipsos pedites feriendos, ad uulnerandos, ad cædendos quoque eminus hostes, ad eorũ ordines perturbandos, ad equites repellendos, ad detrudẽdos loco eos, qui iaculari prius cœpissent, ad loca suspecta exploranda, ad insidias parandas. Atq; ut summatim dicam, leuibus certaminibus hostes irritando, & in ipsa acie pugnando, magnam utilitatem in bello afferunt.

Γῶς οὖν ἱππεῖς συντακτέον, ῥομβοειδῶς, ἐμβολοειδῶς, ἢ τετραγώνῳ σχήματι. Κεφ. ιη.

De instruendis ordinibus Equitũ, in formam rhombi, cunei, quadratam. Cap. XVIII.

Τὰς δὲ τῶν ἱππέων τάξεις, ἤτοι τετραγώνους, ἢ ἑτερομήκεις, ἢ ῥομβοειδεῖς, ἢ ἐμβολοειδεῖς, οἱ πρὸ ἡμῶν συνέταξαν. ἐοικὰς δὲ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, σαφῶς ἡμῖν προέδωκε τὸ βούλημα. διόπερ ἡμεῖς & ὧν καταγραφῆς τὰ σχήματα τάξομεν, ὅπως εὐσύοπτα γένηται. Τοῖς μὲν οὖν ῥομβοειδέσι δοκοῦσι θετταλοὶ λειχῆναι σχεδὸν ἱππικῇ πολὺ διαφερόντως, ἰάσονά τε σφίσι πρῶτον τὸ σχῆμα τοῦτο ἐπινοήσαντα, ὡς ἐπιτηδειότατον πρὸς πάσας τὰς χρείας, ἐν τάχει τε ἅμα πρὸς ἑκάτερα ἐπιφανῆναι σχεδὸν διαμένοντα τὸ αὐτὸ σχῆμα τοῦτο τεταγμένων ἵππων: ἥκιστα

Equitum autem ordines quadratos, uel ab altera parte longiores, uel in Rhombi, uel in cunei formã, qui ante nos scripsere, dixerunt esse instruendos. Nullus uerò, ut summatim dicã, apertè declarauit, qd sentiret. Quare nos etiã ipsa descriptione figuras explicabimus, ut oculis quiuis omnia possit intueri. Ordinibus igitur equitũ in formã Rhombi uidẽtur primũ esse usi Thessali, q equitatu plurimũ ualebãt, Iasonemq; dicũt primũ ipsi talem aciei equestris figuram monstrasse, tanquã aptissimam ad omnem usum, cum equites in ea constituti sese in omnem partem facilè uertere possint. In formam Rhombi.

ιλάρχης, Præfectus turmæ.

Αὕτη ἁρμόζουσι πρὸς τὸ διατεμεῖν φάλαγγα, καὶ πρὸς ἐξελάσεις & σροφάς.

Hæc forma aciei apta est ad intersecandam phalangem, & ad propellendos hostes. facileq; in omnẽ partem potest conuerti.

πλαγιοφύλαξ. Lateris custos.

πλαγιοφύλαξ. Lateris custos.

οὐραγὸς, Tergiductor.

Rarò autem huiuſmodi acies à tergo, & à lateribus perrumpi poteſt impetu hoſtium. nã fortiſsimi equites ad latera Rhombi locantur: Ad angulos autem ipſi duces: ad anteriorem quidem angulum Turmæ præfectus, ad poſteriorem Tergiductor: ad latera autem tùm dextrum, tùm ſiniſtrum ij, quos Cuſtodes laterum uocari diximus. Acie autem equitum in formam Cunei uidentur uſi Scythæ, & Thraces. Aliquando etiam Macedones uſi fuerunt, cum Philippus rex hoc illis primùm monſtraſſet. putarunt enim huiuſmodi aciem magis potentem, & efficacem eſſe, quàm quadratã, quòd circùm undiq; duces collocati ſunt, & frons anguſta tranſuectionem equitum faciliorem reddit per quoduis ſpacium. itidem uerſionem ipſam, & reuolutionem: nam circumductiones non habet admodum difficiles, ſicuti in quadrata acie ſunt.

Acies in cunei formam.

Quadrata.

Quadrata quidem equitum acie Perſæ, Siculi, ac maxima pars Græcorum uſi fuerunt, quòd ſibi in animum induxiſſent illorum inſtructionem eſſe faciliorem, & tranſuectionem, atq; uſum multò potiorem. nam ipſorum iugatio, & ordinatio magis eſt in promptu. & hæc ſola acies uidetur à fronte multos habere, qui ſimul in hoſtes irruant maiore quadam ui. Optima autem ex his illa cenſetur eſſe, quæ duabus partibus plures in longitudine habet, quàm in latitudine. exempli cauſa, octo ſecundum longitudinem, quatuor autem ſecundum latitudinem: uel decem quidem ſecundum longitudinem, quinque uerò ſecundum latitudinẽ.

† φ' μόνῳ τὸ τῳ

ἦκισα δὲ ἡ πλαγία νῶτα, καὶ πλαγίων ἁλίσκεσθαι. ἐνὸς τε γὰρ ἀρίστου ὄντος ἱππέως ἐπὶ τῇ πλευρᾷ † ῥόμβου τάσσεσθαι: καὶ κατὰ τὰς γωνίας, οὓς ἡγεμόνας. ἐπὶ μὲν τῇ ἐμπροσθίᾳ γωνίας τὸν ἴλαρχον: ἐπὶ δὲ † ἀξιᾶς, καὶ εὐώνυμα γωνίας οὓς καλουμένους πλαγιοφύλακας: ἐπὶ τῇ λοιπῇ, τὸν ἐραγόν. ταῖς δὲ ἐμβολαδίαις Σκύθαι δοκοῦσι μεχρῦν δὴ: καὶ Θρᾷκες, ἡνίκα Μακεδόνες ἐχρήσαντο, Φιλίππου τοῦτο εἰσηγησαμένου. τὴν γὰρ χέραν φάρυγα ταύτας ἔχειν μᾶλλον † πραγώνῳ ὑπέλαβον, διὰ τὸ κύκλῳ τοὺς ἡγεμόνας τετάχθαι. τὸ δὲ μέτωπον βραχὺ γινόμενον, καὶ τὴν ἐλάσεως εὐχρησίαν ποιεῖν διὰ † τυχόντος διαστήματος, ἢ τὴν ἀναστροφὴν, καὶ ἐπιστροφὴν σώφρονα. ἐγγὺς ἔχειν λυσιτελοῦντας τὰς περιαγωγὰς, ὡς πρὸς τὰς πραγώνους. Ταῖς μέντοι πραγώνοις ἐχρήσαντο Πέρσαι τε, καὶ Σικελοὶ, καὶ ἡ Ἑλλήνων οἱ πλεῖστοι, πειθόμενοι καὶ τὴν σωθησιν ἔχειν εὐχερεστέραν, ἢ τὴν συμπλοκὴν, καὶ τὴν χέραν πολλῷ βελτίω. τὴν τε γὰρ σύταξιν εὐχερεστέραν ἔχειν κατὰ τὸ εἶχον, καὶ ἡ ζυγὸν πραγμένων, καὶ † μόνων τούτων πάντας οὓς ἡγεμόνας ἀθρόους ἐμπίπτειν τοῖς πολεμίοις. Ἀρίστας δὲ εἶναι αἱ διπλάσιον τὸν ἀριθμὸν ἔχουσι τὸ μῆκος ἔχουσαι, ἤπερ τὸ βάθος. οἷον, ὀκτὼ μὲν τὸ μῆκος, τέσσαρας ἢ τὸ βάθος: ἢ δέκα μὲν τὸ μῆκος, πέντε δὲ τὸ βάθος. Λύεται δὲ τῷ

Fran. Robortellus.

Μῆκος, Longitudo 8.

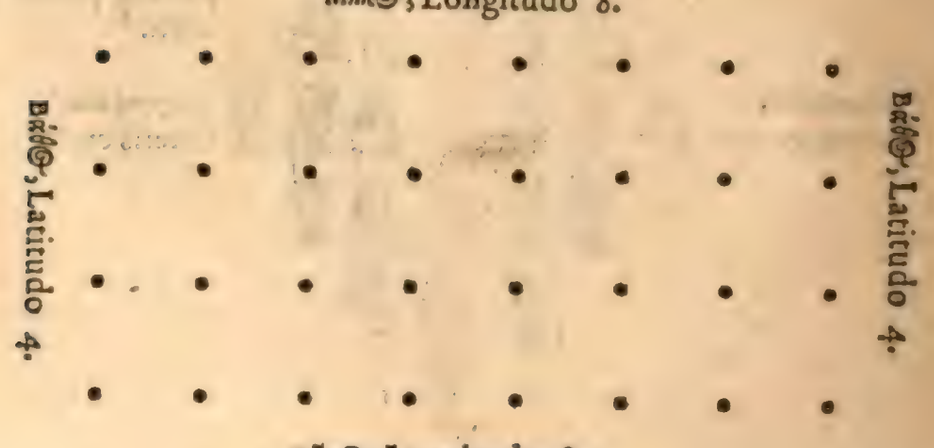

Μῆκος, Longitudo 8.

Μῆκος, Longi-

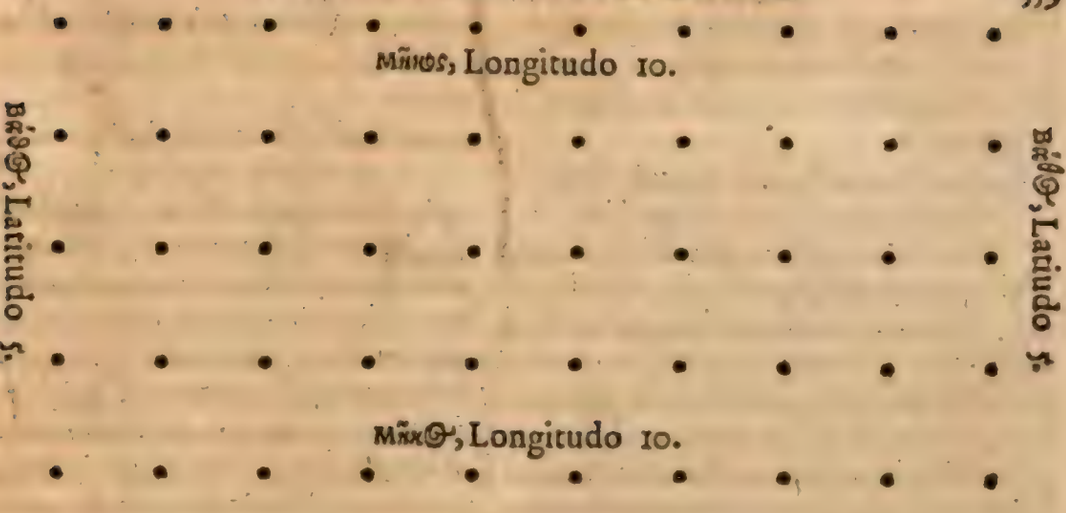

Fran. Robortellus.

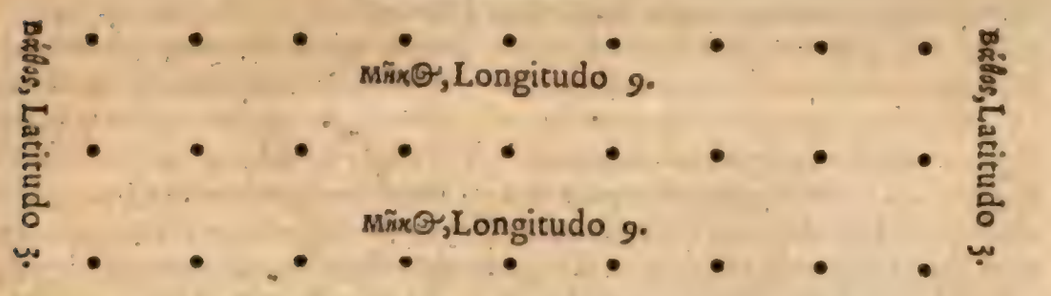

τῷ μὲν ἀριθμῷ σίσιν ἑτερομήκεις: ἴσῃ δὲ χρήματι γίνονται τετράγωνοι. ὁ γὰρ ἵππος ἀπὸ κεφαλῆς ἕως οὐρᾶς μῆκος πρὸς τὸ πλάτος συγκρινόμενον, οὐ κατὰ ζυγὰ τεταγμένους τετράγωνους ἔχει σχήματα πλείονας ἢ κατὰ οὐς σίχους πλείονας ἔχῃ σφέλη. Ἔνιοι δὲ τριπλάσιον ἐποίησαν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἴσῃ μήκει τεταγμένων, παρὰ οὐς ἐν ἴσῃ βάθει, οὕτως δοκοῦσιν τετράγωνον ποιήσειν τὸ σχῆμα. δοκεῖ γὰρ τριπλάσιον εἶναι ἵππου ἵππος τὸ μῆκος τοῦ ἵππου, ἢ κατὰ οὐς ὤμους πλάτος. ὅθεν ἐνίοτε ἐν ἴσῃ μετώπῳ τάττοντες, τρεῖς ἐν τῷ βάθει ποιοῦσιν. οὐδὲν γὰρ ὁ πλῆθος τῶν ὄπισθεν ἱππέων τοῖς αὐτοῖς ὠφελίαν παρέχει, ἢν μὴ ἕως τινῶν ὁ βάθος ὄπισθεν ἐπορεύσονται. οὐδὲν γὰρ συμβάλλονται πρὸς τὸ σφοδρότητα τῆς αὐτερείσεως. οὐδὲ γὰρ ἐπωθοῦσιν, οὐδὲ συνέχουσι οὐς πρὸ ἑαυτῶν, ἢ σύμπαντος πλῆθος ἔν τι βάρος ἀπετελοῦντο. ἐπιβάλλουσι γὰρ οὐ πρὸς ἑαυτῶν, καὶ ποιήσασιν ἑαυτοὺς μᾶλλον τῶν ἐναντίων ἐκταράξαι τοὺς ἵππους. Διὸ περ ἀεὶ συμβαίνῃ, ὅταν ἴσος ἀριθμὸς τῶν ἱππέων ὁ τὸ μῆκος πρὸς τὸ βάθος τυγχάνῃ, τὸ μὲν ἀριθμὸν τετράγωνον γίνεσθαι: τὸ δὲ σχῆμα ἑτερόμηκες, τὸ βάθους μείζονος ὄντος, ἢ τὸ μήκους.

Hoc genus omne aciei equestris est ab altera parte longius, figurā uerò habet quadratam. equi enim à capite ad caudam usque longitudo si cum latitudine confera tur, plures p iuga habere debet, q̄ per ordines rectos. Nonulli aūt tribus partibus plures collocandos putarunt in longitudine, q̄ in latitudine, quoniam ea ratione figura fit quadrata. Videtur enim tribus omninò partibus longior esse equus, q̄ latior: quam ob rem noué in fronte collocantes, tres secundū latitudinem disponebant. Nam non eundē usum præbet ordo equitum rectus secundū latitudinem, quem pedites præbent alter post alterum collocati in acie. nihil enim adiuuant firmitudinem impressionis. neq; enim urgent, neq; cōstringunt præcedentes, sicuti in acie pedestri fit, in qua uniuersa simul astricta multitudo conficit grauius quoddam pondus. At equites impellentes eos, qui præcedunt, maiorem cladem suis inferūt, quàm hostibus, ordines equitum suorum perturbātes. Quare semper contingit, quādo æqualis numerus equitum fuerit secundū longitudinē & latitudinē, cū numerū quadratū esse. At illa figura altera parte longior appellatā, quæ

latitudinem maiorē habet longitudine. Quandocūq; uerò turmæ figura quadrata fuerit, equitum numerus ab altera parte maior est.

μήκους. Οταν δὲ τὸ σχῆμα τετράγωνον ᾖ, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱππέων γίνεται ἑπτὰμήκης.

Rursus de acie Equitū rhombi instar, & eius instructione. Cap. XIX.

Περὶ τῆς ἱππικῆς ῥομβοειδοῦς τάξεως. Κεφ. ιθ.

VIdetur aūt figura instar Rhombi necessariò assumpta fuisse. Præcūte enim Turmæ præfecto utrinq; instructi equites non debent pariter iugari cū illo, sed subsequi à tergo, adeò ut capita equorum, quibus illi uehunt, respondeant tergo equi, quo præfectus uehit. Ac interualis inter se æqualibus debent equites tùm à læua, tùm à dextra disponi: itidē & reliqui subsequētes, ne cōtinuatio nimia ob turbet aciem: solēt enim equi ferociores calcib. sese impetere. Adde quòd equus, dum uertitur, quia oblongior est corpore, proximos impingens in equos sæpe affligit, ac uulnerat equites ipsos pugnātes. Diuersa aūt ratio instruendi equos in acie instar Rhōbi à multis excogitata fuit. nam alij ita disponūt equites, ut & iugentur simul, & Seriem rectā seruent. Alij satis putant, si Seriē rectam seruent, nec iugari uolunt. Alij contra iugari quidē iubent, nullam Seriem rectam requirentes. Quælibet aūt acies ita instruitur. Qui & iugare equites, & Serie rectam seruare uolunt, instruere solent primò mediū iugū, quod maximū est cæterorū omniū in turma, equitum impari numero, undecim ut puta, tredecim, aut quindecim. ante uerò & post iugum hoc duo alia instituunt iuga, quæ binorū numero superantur à medio. exempli causa: Si mediū illud Iugū, quod maximū diximus, habeat equites xv. Iugū utrūq;, quod ante fuerit, & post, tredecim habere oportet. rursus alia iuga utrinq; instructa tùm ante, tùm post, undecim equites habebunt, & sic deinceps reliqua institui debent Iuga, ut desinant in minorem imparē numerum, donec deueniatur ad unū. Tota autem turma continebit equites cxiij. Dimidiatū Rhombum Cuneum uocamus, qui formā habet triquetram. quare & huius aciei ratio satis intelligi potest ex ijs, quæ dicta sunt.

† τῶν ἵππων τὸ βραχυτέρων

Cuneus.

Δοκεῖ δὲ ῥομβοειδὲς σχῆμα ἀναγκαιότατον παραλαβεῖν. τοῦ γὰρ ἱππάρχου πρώτου τετραγώνου, οἱ δὲ ἑκατέρου μέρους τετράγωνοι ἱππεῖς, ἐκ δίσου δεῖ ἱππάρχου ζυγῶν ὀφείλουσιν, ἀλλὰ ἐπωβιβάκφαι, ὥστε τὰς κεφαλὰς τῶν ἵππων αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τοῦ ἱππάρχου τετάχθαι: διαφέρειν τε ἀπ' ἀλλήλων οὐ ἱππέας ἐχειν τὰς τε ἐκ δεξιῶν, καὶ τῶν εὐωνύμων ὄντας, καὶ οὐ ἐπίσω ἐν τοῖς μέρεσι τεταγμένους, ἵνα μὴ ἡ συνέχεια τεταραχὴν ἐμποιῇ, λακτίσμασί πνων πρὸς ἱππομαχόντων πολλάκις † τῶν ἵππων, καὶ τραχυτέρων τὰς φύσεις ὄντων. ὥστε δεῖ ἀναστρέφειν, ἵνα μὴ πλάσσηται τὸ ζῶον εἰς οὐ πλησίον ἵππους ἐνίοτε τραύματα τοῖς ἀγωνιζομένοις παρέχοντα. Τῶν δὲ ἐν τοῖς ῥομβοειδέσι σχήμασι τῶν ἵππων συνταξάντων, οἱ μὲν οὕτως ἐταξαν, ὥστε οὐ ἱππέας καὶ στοιχεῖν, καὶ ζυγεῖν: οἱ δὲ, στοιχεῖν μὲν, ἐκέτι δὲ ζυγεῖν. οἱ δὲ ζυγεῖν μὲν, οὐ στοιχεῖν δέ. Ἑκάστη δὲ τάξις οὕτως ἔχει. οἱ μὲν οὖν ῥόμβους καὶ στοιχεῖν καὶ ζυγεῖν βουληθέντες, ἐταξαν τὸ μέγιστον τὸν ἐν τῇ ἴλῃ ζυγὸν μέσον δὲ ἀριθμῶ πλείοσι: οἷον ἓν δέκα, δεκαπρίων, ἢ δεκαπέντε. ἐφ' ἑκάτερα δὲ τούτου τοῦ ζυγοῦ ἐταξαν, ὧν μὲν ἔμπροσθεν, ὧν δὲ ὄπισθεν: ἕκαστον δὲ αὖ διὰ τοῦ πλατέος λελοιπόμενον. οἷον, εἰ ὁ μέγιστος ζυγὸς ἱππέων ᾖ δεκαπέντε, ἕκαστον † ἐφ' ἑκάτερα αὐτοῦ, δεκατρεῖς ἱππεῖς ἔχειν. οὐ δὲ μετὰ τούτους ἐφ' ἑκάτερα ἓν δέκα, ἀεὶ διὰ τοῦ πλατέος λελοιπόμενοι, ἕως εἰς καταλήφθῃ, καὶ ἡ ὅλη ἴλη γένηται ἱππέων ἑκατὸν δεκαξίων. Τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ ῥόμβου, ἔμβολον καλεῖται, εἰς τρίγωνον μεταχηματιζόμενον: ὥστε ἐν παντὶ δεῖ λήθεται καὶ τὸ τοῦ ἐμβόλου σχῆμα. Αλλοι δ' οὕτως συνέταξαν, ὥστε οὐ ἐν ῥόμβῳ κατατεταγμένους ἱππέας, μήτε στοιχεῖν, μήτε ζυγεῖν, εὐχερεστέρας ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰς ἐπιστροφὰς, καὶ διὰ πλύσεως ἀπολαβόντα, μήτε ἐκ τῶν δεξιῶν, ἢ εὐωνύμων, μήτε ἐκ τῶν ὄπισθεν ἐμποδίζεσθαι παρεχόντας.

Alij uerò Rhombum ita instruere soliti sunt, ut equites ea figura instructi, neque iugati inter se stent, neque Seriem rectā seruent, putantes Conuersiones, & transuectiones equitum facilius fieri, quòd neque à læua, neque à sinistra, neque à tergo ullum impedimentum

πολιεχόλας. ταλοιουσι δὲ πρῶτον μὲν ἡγεμόνα ἰλάρχου, εἶτα ἐκ δεξιᾶς τοῦ ἰλάρχου, καὶ ὁμοίως ἕτερον ἐξ εὐωνύμων ἐπεσαλκόντα, ἵν' (ὡς ἔπομεν) αἱ λιφαλαὶ τῶν ἵππων τούτων ᾖ τοῖς ὤμοις τῶν πρὸ παταγμένων ἵππων τυγχάνωσι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ταλγμα ἐκ πολιαστᾶ ἀριθμοῦ ἱππέων, οἷον ἕνδεκα, τοῦ μὲν ἰλάρχου μέσου παταγμένου, καθ' ἑκάτερα ἐπομβιβαζόντων. ὥστε τοῦτο μὲν ζυγὸν, τὰς δύο τοῦ ῥόμβου πλευρὰς πολιέχειν, ὀπίσω δὲ τοῦ ἰλάρχου παράγεσθαι τὸ ζυγάρχιον. εἶτα ἐφ' ἑκάτερα τούτου ὁμοίως ἐπομβιβαζόντες. ὅλον μὲν τὸ ἐξῆς οἱονεὶ ζυγὸν ἀριθμὸν δυωδέκα τοῦ πατρὸς λάπτον. ὥστε ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ζυγάρχου τέσσαρας παράγεσθαι, καὶ τὸ ὅλον τοῦ δευτέρου ταλγματος ἀριθμὸν ἐννέα εἶναι. καὶ ὅσον δὲ τὸ ζυγὸν ὥσπερ αἱ ταῖς πρώταις δυσὶ πλευραῖς τοῦ ῥόμβου παράλληλοι δύο πλευρὰς ποιεῖ. τὸ δὲ τρίτον ἑπτὰ, καὶ ὅτου μέχρι ἑνός. καὶ γίνεται ἡ ἴλη αὕτη ἱππέων λς'. τούτῳ δὲ ὅλῳ σχήματι ἡ ἴλη μέχρι τοῦ πολυβίου αὐλῶνος μύστι ξδ' ἐν σχήματι τῷ λ'. στοιχάσι.

mentum sit. Initium uerò instruendi faciunt à Turmæ præfecto: post hunc collocant in acie equitem, qui dexter assistit post Turmæ præfectum, deinde alterum, qui à læua stat, ut, sicuti diximus, equorũ ora affient terga præcedentium. Ac primus ordo impari numero sit, ut puta undecim: ac medio loco consistat Turmæ præfectus, quini autem utrinq; latus ipsi us claudant, adeò ut hoc iugum conficiat duo latera Rhombi. Ac post Turmæ præfectum collocari debet iugi ductor, deinde utrinque reliqui. Singulis autem iugis, quæ adduntur, bini semper demuntur, adeò ut ab utroque latere Iugiducto ris quaterni collocentur, & totius ordinis equites numero sint ix. Et hoc sanè Iugum eiusmodi est, ut arctiora latera sua habeat innixa ueluti fundamento inferioris iugi. At tertium iugum septem habet equites eodem modo dispositos. & sic deinceps reliqua, donec ad unum deueniatur. Hæc autem turma constat equitibus xxxvj. Hoc genere usus est Polybius, numero tamen maiore adhibito, equitum scilicet lxiiij. instar † λ literæ.

† Λ. literę dispositorum. Gaza uertit, forma literę V. deorsum inuersę

Αὕτη ἡ ἴλη καὶ στοιχεῖ καὶ ζυγᾶ.

Hæc Turma & iugans est, & ordinans.

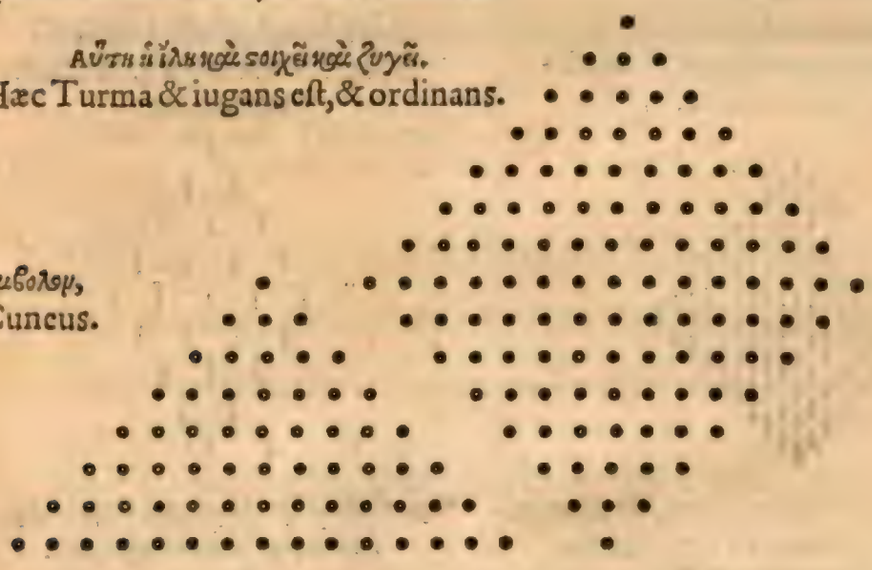

Ἔμβολον, Cuneus.

Αλλαι δὲ εἰσὶν αἳ πορσωίσαντα ἐκ στίχον τῶν μὴ, ὀκέπι ἦ ἰὴ ζυγούντων, αἵπινδε ὅτω σωτάττονται. στίχον ἐπίσταμαι δὲ ὅσων δύ ποτε ἱππέων, ὧν ὁ μὲν ἡγούμενος ἰλάρχης ἐστίν· ὁ δὲ ἕκαστος, οὐραγὸς, ἐφ' ἑκάτερα ἄλλους στίχους τάξας, ἐκτείνει δεξιᾶν, καὶ εὐωνύμων μερῶν ἐν ἀριθμῷ λειπομένους· οὓς ἤδη μίζαι τὰ διαστήματα, ἀφίστησιν ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ ἱππεὺς ἀπὸ ἱππέως, τοῦ ἐφ' ἑκάτερα πρα-

Aliæ autem sunt, quæ non ex iugatis constant, sed ex rectam seriẽ seruantibus, quę sic instruuntur. Seriem rectam conficiũt ex quotquot libuerit equitibus, quorum dux est Præfectus Turmę: ultimus autem Tergiductor ab utroq; latere, hoc est sinistrorsum, ac dextrorsum, duas alias series rectas instruens, quę numero sunt minore. atq; è regione interualli, quod relinquit in prima serie recta inter duos equites instructos, & alterũ post alterũ collocatos, debent equites illarum serierum collocari:

collocari: adeò ut si in prima serie fuerint equites x. in alijs duabus utrinque equites sint ix. Rursus in alijs duabus utrinq; constitutis equites sint viij. & sic deinceps, donec deueniatur ad unum equitem. Omnes uerò illæ Series, equites subsequẽtes seipsos & alterum post alterum collocatos debent habere, ut interualla è regione posita inter equites alterius Seriei occludant. sic enim fiet, ut equites inter se rectam Seriem seruent, nec tamen iugentur. Hoc uerò magnas affert commoditates ad giros, seu declinationes, quæ in utrunq; latus fiunt: & altera quidem declinatio, quæ in dextram fit, dicitur Hastam uersus fieri: altera uerò, quæ in læuam partem fit, dicitur habenas uersus fieri. Si autem Turma ex iugatis, nõ autem ex rectam Seriem seruantibus constet, instrui debebit sic: Primùm medium totius Turmæ iugum, quod maximũ est, ex impari constituemus numero. Alia autem duo iuga ab utroque latere illius è regione interiecti interualli adiungemus. Sicuti in iugatis paulò ante ostendimus esse faciendum. & sic constituemus Turmam ex iugatis, non autem ex rectam Seriem seruantibus.

Declinatio hastam uersus. Habenas uersus.

ρας πηχυαίους. ἵνα ὦσιν οἱονεὶ τῷ πρώτῳ σίχῳ δίκην ἵπποι, φ' ᾧ ἐφ' ἑκάτερα ἀνὰ φάλαγγα ἔσονται. οἱ δὲ φ' ἑκάτερα τοῖς ἐλαφ' ἑκάτερα ἀνὰ ὀκτὼ, καὶ ὅτω μέχρι ἑνός. ἀεὶ δὲ ἧττον φ' ἧς ἐφεξῆς σίχοις. ὅτω γὰρ συμβήσεται †σοιχεῖν μὲν ἀλλήλους οὐκ ἵππέας, μικκίτι δὲ ζυγᾶν. εὔχρηστον δ' καὶ τοῦτ' ὅτι πρὸς τὰς εἰς τὰ πλάγια γινομένας ἑλίσεις. ἑαλᾶτο δὲ ἡ μὲν εἰς τὰ δεξιὰ, ὕβδα δόρυ ἑλίσις: ἡ δ' εἰς τὰ εὐώνυμα, ἐφ' ἵππια. ἐὰν δὲ ἡ ἴλη ἐκ ζυγοώτων μὲν, μὴ σοιχόντων δὲ γράπται, τάξομεν αὐτὴν ὅτως. τὸ μέσον ὅλης τ' ἴλης μέγιστον ζυγὸν ἐκ περιττοῦ ἀριθμοῦ ποιήσομεν. τοῦτο δ' ἐφ' ἑκάτερα ζυγοὺς ἤδη μέσα τὰ διαζύγματα ποιήσομεν, ὡς ἂν σοιχοώτων ἐταξάμεν, καὶ γραφήσεται ἡ ἴλη ἐκ ζυγοώτων μὲν, οὐκέτι δ' σιχοώτων.

†Nomen σίχος sine discrimine scribitur etiam σοῖχος per οι. apud Eustathium, uerbum uerò σιχᾶν per ι. tantum.

Αὕτη ἡ ἴλη σοιχεῖ μὲν, ἀλλ' ὀ ζυγᾶ.
Hæc Turma non iugatur, sed ordinatur tantùm.

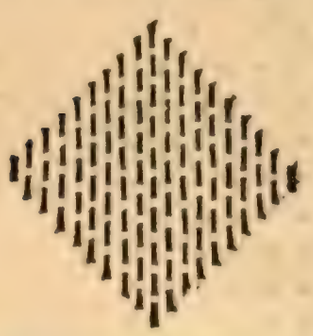

Αὕτη ἡ ἴλη ζυγᾶ μὲν, ὀ σοιχᾶ δέ.
Hæc Turma iugatur, sed non ordinatur.

De Turmarum instructione, & nominibus, & Equitum in singulis numero. Cap. XX.

Περὶ τῶν ἴλων τάξεως, καὶ ὀνομασιῶν, & ἱππέων φ' ἑκάσαις ἀριθμοῦ.

Κεφ. κ.

†οἱ φιλοὶ

INstrui uerò solent equitũ Turmæ, sicuti Velites, aliquando quidem ante phalangẽ, aliquando uerò ad dextrã seu ad lęuam, aliquando etiã post ipsos Velites. Et prima quidem Turma esto equitũ lxiiij. eius uerò primũ iugum esto equitum xv. alterum post hoc xiij. mox alterum xj. & sic deinceps reliqua iuga constitui debent, quæ binis demptis breuiora subinde facta deueniant ad unum. Signum feret, qui in secundo iugo stat sinistrorsum iuxta iugi ductorem. Erunt aũt omnes

ΤΑσσονται δὲ αἱ ἴλαι, ὡς πορ†τὰ φιλὰ, ποτὲ μὲν πρὸ φάλαγγος, ποτὲ δὲ ἐκ δεξιῶν, καὶ ἐξ εὐωνύμων, ποτὲ δ' ὀπίσω τῶν φιλῶν ἐτάχθησαν. καὶ ἡ μὲν πρώτη ἴλη ἱππέων ἑξήκοντα. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ζυγὸν, ἱππέων ιε'. τὸ δ' ἑξῆς, ιγ'. τὸ δ' μετὰ τοῦτο, ια'. καὶ αἱ τὰ ἑξῆς ζυγὰ διὰ τῶν ἀριθμῶν λειπόμενα μέχρι ἑνός. σημαίνει δ' ὁ φ' τῷ διαύλῳ ζυγῷ πεζεικὼς ἐκ τῶν εὐωνύμων τοῦ ζυγάρχου. ἔσονται δὲ αἱ

Turmæ

πᾶσαι ἴλαι ξδ. ἱππεῖς δὲ πεντακισχίλιοι ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα τέσσαρες. καλοῦνται δὲ αἱ δύο ἴλαι, ἐπαρχία. ἱππέων ρκη. αἱ δὲ δύο ἐπαρχίαι, ταξιαρχία, ἱππέων σνς. αἱ δὲ δύο ταξιαρχίαι, ἵππαρχία, ἱππέων φιβ. αἱ δὲ δύο ἵππαρχίαι, ἐπίππαρχία, ἱππέων αχδ. αἱ δὲ δύο ἐπίππαρχίαι, τέλος, ἱππέων βμή. τὰ δὲ δύο τέλη, ἐπίταγμα, ἱππέων πεντακισχιλίων ἑπτακοσίων ἑξήκοντα τεσσάρων.

Turmæ lxiiij. equites ipsi iiij.M.xcvj. Dicuntur uerò duę Turmę uno nomine Epilarchia, quæ continet equites cxxviij. Duæ autẽ Epilarchiæ conficiunt Tarentinarchiam, quæ continet equites cclvj. Duæ Tarentinarchiæ uno nomine appellantur Hipparchia, quæ cõstat equitibus D.xij. At duæ Hipparchiæ constituunt unum Telos, quod habet equites bis mille, & xlviij. Duo uerò Tele dicunt Epitagma, quod constat equitib, iiij.M.xcvj.

Franciscus Robortellus.

Numerus, & nomina singularum turmarum ipsorum equitum.

Prima turma (ἴλη) continet equites 64

Primum Iugum (ζυγὸν) continet equites 15

Secundum Iugum continet equites 13

Tertium Iugum continet equites 11

Quartum Iugum continet equites 9
& sic deinceps demendo binos.

Signifer in Turma collocatur in secundo Iugo iuxta Iugi ducem (ζυγάρχων) à læua.

Omnes equitum Turmæ erunt. 64

Equites autem 4096

Vna Turma conficit unam Ilarchiam, seu Turmæ præfecturam.

Duæ Turmæ conficiunt unam Epilarchiam, quæ continet equites 128

Duæ Epilarchiæ conficiunt unam Tarentinarchiam, quæ continet equites 256

Duæ Tarentinarchiæ conficiunt unam Hipparchiam, quæ continet equites 512

Duæ Hipparchiæ conficiunt unam Ephipparchiam, quæ continet equites 1024

Duæ Ephipparchiæ conficiunt unũ Telos, quod cõtinet equites 2048

Duo Tele conficiunt unum Epitagma, quod continet equites 4096

Ad for-

Ad formas acierum & earum mutationes facilè instruendas, diligentiam & exercitationem requiri.

Cap. XXI.

ANtiquorum igitur circa instruendas equitum Turmas uariam explicauimus consuetudinem. ac declarauimus, quali figuratione ipsas instituerent, & cur modò hac, modò illa usi fuerint. † Oportet autem in rebus, † quæ multum inter se distant, tradendis magnam adhibere diligentiam. Atq; ille, qui hanc disciplinam perceperit, utile fuerit, si in quotidianis exercitationibus sæpe periculũ faciens nunc huius, nunc illius formæ, sic dijudicare discat, quæ aptior, & facilior esse possit, ut si necessitas postulet, ea utatur: ridiculum enim planè foret, si homines in rebus minimè necessarijs omne suum studium, & operam ponant, ut & dubitando, & perquirendo omnia inueniant: bellicam uerò hanc artem non prius discere uelint, quàm cum hostibus illis sit decertandum. Licet autem priores Turmarum figuras tùm maiores, tùm minores pro arbitratu effingere.

† summis, & maximi momenti, in quibus rerũ summa uertitur.

Ὁπῶς τὰ χήματα τῶν τάξεων, καὶ τὰς μεταβολὰς αὐτῶν, πολλῆς σπουδῆς καὶ γυμνασίας δεῖται.

Κεφ. κα.

Αἱ μὲν οὖν ἐπιβολαὶ τῶν ἀρχαίων περὶ τὰς τάξεις τῶν ἱλῶν διειλήφαμέν εἰσι πᾶσαι, καθ' ὁποίου σχηματισμοῦ ἕκαστοι ταύτας ἐτάξαν, καὶ διὰ ἃς αἰτίας ἄλλοι ἄλλαις ἐχρήσαντο. Δεῖ δὲ ὡς ἐν πράγμασι περὶ τὸ ὅλων ἀφαιρουσιν ἐκ ἀπειρημμένων γενέσθαι τὴν πρόσοψιν. ἀλλ' ἐν τοῖς καθημερινοῖς γυμνασίοις ἕκαστον τῶν σχημάτων πολλάκις δοκιμάσαντα, καὶ τὸ εὐχερέστερον, καὶ τὸ ὠφελιμώτερον γνόντα, τότε καὶ τῶν ἀληθείας χρῆσθαι. εὖ γὰρ ποιεῖ μὲν ἐλαττόνων πραγμάτων ἐπ' ἀκριβὲς οὐκ ἀθρώπους εὑρίσκειν δυσπορουντας πολλὰ, καὶ διατάζοντας, περὶ δὲ τούτων μὴ πρότερον τὴν φιλτάτην βάσανον λαβόντας τότε πῶς οὐ ἀνανεωτέον. Ἔξεστι μέντοι καὶ μείζονας, καὶ ἐλάττονας τὰς ἴλας ποιεῖν.

De curruum instruendorũ ratione.

Cap. XXII.

DE Curruum autem instruendorum ratione, & Elephantorum, quamuis rarò obseruarim ueteres Curribus esse usos in prælijs, tamen nequid ad absolutam descriptionem desit, appellationes saltem apponemus, quibus antiqui usi fuerunt. Nam in Curuli arte duo Currus simul stantes in acie uocarunt Zygarchiam. Ac duæ quidem Zygarchiæ conficiebant unam Syzygiam. Duę autem Syzygiæ unam Episyzygiam. Rursus duę Episyzygiæ constituebant unam Harmatarchiam. Duæ Harmatarchiæ unum Cornu. Duo Cornua unam Phalangem. Licet autem plures Curruum Phalanges constituere, si necessitas postularit, & eadem eodem modo distribuere oportebit, & singulas partes ijsdem nominibus appellare. Curribus uerò alij læuibus usi sunt, alij falcatis.

Περὶ τῶν τῶν ἁρμάτων σωτάξεως.

Κεφ. κβ.

Περὶ δὲ τῶν τῶν ἁρμάτων σωτάξεως, καὶ τῶν ἐλεφάντων, εἰ καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν σπανίζουσαν εὑρίσκομεν, ὅμως πρὸς τὸ τέλειον τῆς γραφῆς τὰς ὀνομασίας ὑποθησόμεθα, αἷς κατεχρήσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν. ὧν γὰρ τὸ ζυγοκτιλῶν, τὰ δύο ἅρματα ζυγαρχίαν ἐκάλεσαν. τὰς δὲ δύο συζυγίας, ὠνὶ συζυγίαν. τὰς δὲ δύο ἐπισυζυγίας, ἁρματαρχίαν, τὰς δὲ δύο ἁρματαρχίας, κέρας. Τὰ δὲ δύο κέρατα, φάλαγγα. ἔξεστι δὲ πλέοσι φάλαγξιν ἁρμάτων χρῆσθαι, ταῖς αὐταῖς ὀνομασίαις καθ' ἑκάστην φάλαγγα συγχρωμένοις. τοῖς δ' ἅρμασι οἱ μὲν ψιλῶς κατεχρήσαντο: οἱ δὲ δρεπανοφόρα διατεσκεύασαν.

Fran. Robortellus.

Nomina ordinum in Curribus.

Duo Currus (ἅρματα) conficiunt unam Zygarchiam.

Duæ Zygarchiæ conficiunt unam Syzygiam.

Duæ Syzygiæ conficiunt unam Episyzygiam.

Duæ

Duæ Episyzygiæ conficiunt unam Harmatarchiam.

Duæ Harmatarchiæ conficiunt unum Cornu, λίχας.

Duo Cornua conficiunt unam Phalangem.

Curruum alij sunt læues, alij sunt falcati. *Liuius lib. vij. de bello Macedonico & Asiatico falcatas quadrigas describit in exercitu Antiochi Regis.*

περὶ τῶν ἐλεφάντων συντάξεως. κεφ. χγ.

Ἐπὶ μὲν τῶν ἐλεφάντων, ὁ μὲν ἑνὸς ἐλέφαντος ἀρχων, ζωάρχης καλεῖται. ὁ δὲ τῶν δύο, θηραρχης: καὶ τὸ σύσημα θηραρχία. ὁ δὲ τῶν δ'. ἐπιθηραρχης: καὶ τὸ σύσημα ἐπιθηραρχία. ὁ δὲ τῶν η'. ἰλάρχης: καὶ τὸ σύσημα ἰλαρχία. ὁ δὲ τῶν ις'. ἐλεφαντάρχης: καὶ τὸ σύσημα ἐλεφανταρχία. ὁ δὲ λβ'. λειτάρχης: καὶ τὸ σύσημα λειταρχία. τὸ δὲ ἐκ τῶν ξδ'. συντάγματος, φάλαγγα ὀνομάζομεν ἐλεφάντων. καὶ αὖτις τὸν μὲν τῶν λειτάρχων ἡγούμενον † βούλεται προσονομάζειν φαλαγγάρχην.

De Elephantorum instructione. Cap. XXIII.

IN Elephantis autem is, qui unius Elephanti ductor est Zoarchus uocatur. Duorũ uerò Therarchus, & ipsorũ constitutio Therarchia uocatur. At quatuor Elephantorum dux appellatur Epitherarchus, eorumq; acies Epitherarchia. Octo uerò Ilarcha, & ipsa constitutio Ilarchia. Sexdecim ductor Elephantorum dicitur Elephantarcha, & constitutio ipsa Elephantarchia. Triginta duorum autẽ Cornu præfectus, seu Ceratarcha: & constitutio huiusmodi Cornu dicitur, seu Ceratarchia. lxiiij. Phalangem uocamus, & eius ducem, Phalangarcham. † βούλοιτο

Nomina ducum ipsorum Elephantum.

Dux unius Elephantis uocatur	Zoarchus.
Dux duorum	Therarchus.
Dux quatuor	Epitherarchus.
Dux octo	Ilarcha.
Dux sexdecim	Elephantarcha.
Dux triginta duorum	Ceratarcha.
Dux sexaginta quatuor	Phalangarcha.

Nomina turmarum Elephantum.

Turma duorum Elephantum uocatur	Therarchia.
Turma quatuor	Epitherarchia.
Turma octo	Ilarchia:
Turma sexdecim.	Elephantarchia.
Turma triginta duorum	Ceratarchia.
Turma sexaginta quatuor	Phalanx.

De nominibus motionum militariũ, de quibus deinceps acturus est singillatim. Cap. XXIIII.

OMnes igitũ partes absoluti exercitus, & nomina ipsarũ partiũ hoc sese modo habent. quæ cum satis à nobis fuerint exposita, deinceps appellationes quædã motionũ militariũ sunt explicandæ: magna enim ex hac re capi poterit utilitas. Si quando enim Imperator mandauerit aliquid agendũ, & milites fuerint assueti huiusmodi appellationibus intelligẽdis, & motionib. uariarũ figurarũ cognoscendis, facilè imperata facient. Et harũ quidem motionum prima appellatur Declinatio. & hęc duplex est, nam alia in clypeum, alia in hastã uocatũ. Est & alia motio, quæ mutatio dicitũ. itidẽ & alia, quę Conuersio. Post hanc Reuolutio sequitur, & Circumflexio. Sunt etiã hæc usitata uocabula: Ordinare, In rectũ restituere, Euoluere, & Duplicare. Dicitur præterea Inductio: Dextra Deductio, & Siniſtra Deductio: Transuersa phalanx, Recta phalanx, Obliqua phalanx. Præterea Insertio, Pręstructio, Interstructio, Substructio, Poststructio, Adstructio. Singulas uerò has appellationes explicabimus breuiter. Non ignoro autem non apud omnes scriptores præcepta eisdem esse nominibus tradita.

Διαφόρας χημάτων κινήσεις ὀνομάζω, περὶ ἃν ἐφεξῆς καθήκασα πρᾶξαι.

Κεφ. κδ'.

Τὰ μὲν δὴ εἴδη τ' πλείας δυνάμεως, καὶ τὰ ὀνόματα τ' γνωρίσεις συνημάτων, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ἐὰν πεπειραμένοις, ἐξῆς περὶ τῶν ὀνομάτων χρήσιμον εἶναι, ὅπως ὅταν ὁ στρατηγὸς πρᾶγμέλη τι γρὴ ἐσθαι, σωιεθισθέντες τὰς ἐγχειρήσεις, τοῖς τε ὀνόμασι, καὶ ταῖς τῶν χημάτων κινήσεσι, ῥᾳδίως τὰ προστασσόμενα ποιῆν δυνῶνται. λέγεται δὲ τὸ μέν τι κλίσις. καὶ τῆ κλίσεως, ἡ μὲν, ἐπὶ δόρυ, ἡ δὲ, ἐπὶ δια. λέγεται δ' ἐπιστροφὴ, καὶ μεταβολὴ, καὶ ἐπιστροφὴ, καὶ ἀναστροφὴ, καὶ πολιασασμός. εἰσχεῖν τε, καὶ ζυγεῖν: καὶ ἐπ' ὀρθιὸν ἀποδιοῦναι, καὶ ἐγκλίσεσιν, καὶ διπλασιάζειν. λέγεται δὲ ἐπαγωγὴ: καὶ δεξιὰ πρᾶγωγὴ, καὶ εὐάνυμος πρᾶγωγὴ: καὶ πλαγία φάλαγξ, καὶ ὀρθία φάλαγξ, ἡ λοξὴ φάλαγξ. καὶ πρεμβολὴ, καὶ πρόταξις, καὶ ἐπίταξις, καὶ ὑπόταξις, καὶ ἐπίταξις, καὶ πρόστραξις: ἑκάστου δ' ὀνόματος τὴν σημασίαν διὰ σωτόμου διηλώσομεν. ἐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι ἃ πρὸ πᾶσι τοῖς τακτικοῖς τὰ πρᾶγμάτα ταῖς αὐταῖς ὀνομασίαις διέλιπε.

Declinatio igitur est uiritim in acie motio facta: cũ se pedites grauis armaturæ uerterint, aut hastam uersus, hoc est ad dextram: uel clypeum uersus, hoc est ad læuam. quod utile est, & accommodatum ad euitãdas repentinas incursiones ingruentium hostium ex trãsuerso, uel ut circumueniãt nostram aciem, uel sese in itinere obijciant, uel alijs de causis: quæ quidem, cum geritur res, melius animaduerti possunt. At duæ Declinationes in eandem partem, quoniam per eas à tergo in faciem pedites grauis armaturæ sese mutant, Mutationis uno nomine uocantur. Est autem etiam hæc duplex, aut hastam uersus, aut clypeum uersus, hunc in modum. Prius enim est peditis primus status, mox prima declinatio hastam uersus. hanc sequitur secunda declinatio, quæ iam Mutatio dicitur. &

† subaudi γένεσι

*Gaza quę inter duos asteriscos sunt omisit. Et fortè ad cõtextum nõ omnia pertinent, sed præcedentia figuræ alicui adscripta ab Aeliano uidentur.

De Declinatione & Mutatione utraque, hastam uel clypeum uersus, &c. Plura de mutationibus, circumflexione, cõuersione, reuolutione, & reflexione. Cap. XXV.

περὶ κλίσεως & μεταβολῆς, ἑκατέρας τῶν δόρυ & τῶν ἀσπίδα. καὶ ἄλλα πλέω περὶ μεταβολῶν, πολιασασμῶν, τῶν στροφῆς, ἀναστροφῆς, & ἐκπεριασασμῶν. Κεφ. κε'.

Κλίσις μὲν δὴ ἐστιν, ἡ ἡνίκα ἂν ὅπλα κίνησις, ἡ τῶν δόρυ ὑπεστρέψαντο τὸ ὅπλον, τουτέστιν τῶν τὰ δεξιὰ μέρη: ἡ τῶν ἀσπίδα, τουτέστιν τῶν τὰ εὐάνυμα μέρη: ὅπερ γίνεται εὔχρηστον πρὸς τὰς ἐκ τῶν πλαγίων τῶν φανείας τῶν πολεμίων ὑποπτεράσεως χάριν, ἢ ἀντιπορείας, & ἐπόρων χρῆσιν, αἱ καθ' ἕκαστον πρᾶγμα διαλωθήσονται. Αἱ δὲ δύο τῶν τὸ αὐτὸ γινόμενα κλίσεις, τῶν πλὴν νότα ὑπεφανείαν, τὴν ὄψιν τοῦ ὁπλίτου μεταπιθέσαι. καὶ τὸ διὸ καλεῖται μεταβολή. γίνεται δ' ἡ μὲν αὕτη, ἡ μὲν τῶν δόρυ, ἡ δ' τῶν ἀσπίδα. * πρώτη στάσις, ἤγουν ἡ ἐξ ἀρχῆς πρώτη κλίσις τῶν δόρυ. δευτέρα κλίσις, ἥτις & μεταβολὴ λέγεται. μεταβολὴ γάρ

&

γὰρ ὅλην ἡ εἰς τὰ ὀπίσω ἡ δὲ ἀνδρα στροφή. ὅπερ δὲ ὅλη καθ' ἕνα ὁπλίτην, ἡ μεταβολή, ἔστι καὶ εἰς τὸ πᾶν σώταγμα ὁ παντελὴς κόσμος. Δύο δ' εἰσὶ διαφοραὶ μεταβολῶν: ἡ μὲν, ἀπὸ τῶν πολεμίων: ἡ δὲ, ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὅρα δὲ ὅτι τῆς μεταβολῆς, μετάληψις ἐστὶ πρὸς πρόχειρος ἐπὶ φανείας, εἰς τὴν κατ' ὀρθὴν ἐπιφάνειαν, ἡ ἀπὸ ταύτης ἐπὶ τὴν ἐναντίαν. καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῶν πολεμίων μεταβολὴ, διὰ ὅλου λιναύτων γίνεται: ἡ δὲ ἐπὶ τοὺς πολεμίους διὰ ἐπ' ἀσπίδα. Ἐπιστροφὴ δ' ἐστὶν, ὅταν πεπυκνωμένου ὄντος τοῦ σωτάγματος, καὶ μὴ διωκισμένου κατ' ἀνδρα, ἢ λιλίσθαι, ἢ μεταβολὴν ποιήσασθαι διὰ τὴν πύκνωσιν, ἐπιστραφῆ ὅλον τὸ σώταγμα ἡνωμένως, ὥσπερ πλοῖον, ἐν ᾧ σῶμα μετακινούμενον, ἀδιαλύτου μένοντος τοῦ ταξεως. καὶ ὅτι μὲν ἐπὶ ὅλου στρέφεται, προαγγέλλομεν ἡμῖν τὸ δεξιᾶς ἄκρας ἡγεμόνα ἰσταμένην ἀμετακίνητον, οἷον στρόφιγγα θύρας: τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν σώταγμα περιερχόμενον ὡς περ θύραν τοιοῦτον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τὴν ἐπιστροφήν. οὕτω γὰρ καὶ ἐπ' ἀσπίδα ἡ ἐπιστροφὴ γίνεται. Ἐπιστροφὴ δέ ἐστιν, ὅταν πυκνώσαντες τὰ σωτάγματα ἡμῶν πρασάτην καὶ ἐπισάτην, ὅλον τὸ σώταγμα, ὡς ἑνὸς ἀνδρὸς σῶμα, ἢ ἐπὶ ὅλου, ἢ ἐπ' ἀσπίδα κλίνωμεν, ὡς ἂν περὶ ἑκάτερον τὸ πρῶτον ἡγεμόνα, ὅλου τοῦ τάγματος περιενεχθέντος, καὶ μεταβαλόντος τόπον μὲν τὸν ἔμπροσθεν, ἐπιφανείαν δὲ τὴν ἐκ δεξιᾶς, διαμενόντων ἑκάστων τῶν ἐπισατῶν, καὶ πρασατῶν, ὅπερ πῶς γίνεται δηλώσομεν.

& Mutatio hæc est uiritim †tà tergo in ante uersio facta. Quę autem in uno uiritim facta uersio, Mutatio appellatur: eadem, si in tota acie simul fiat, appellabitur Circumflexio. Duplex est autem differentia Mutationum. nam altera dicitur ab hostibus, altera in hostes. Definitur uerò mutatio sic: Mutatio est uersio frontis in tergum: uel è contrario, tergi in frontem. Et quidem ea, quæ ab hostibus dicitur Mutatio, duplicem requirit Declinationem hastam uersus. Quæ autem in hostes Mutatio uocatur, duplicem requirit Declinationem Clypeum uersus. Conuersio est, cum condensata fuerit acies, neq; potest uiritim aut Declinatio, aut Mutatio fieri propter nimiam densitatem, & ideò tota acies sese simul uertit, sicuti nauis solet. aut aliud quoduis corpus compactũ quidem ex multis partibus, nec dissolutis quidem ipsis, sed remanente Compage, & ordine partium inter se iunctarum. Et sanè, cum se uertit miles hastam uersus, iubemus Serieiductorem, qui dextræ extremitatis locum tenet, immobilẽ stare, tanquàm ualuæ alicuius cardinẽ. reliquam uerò omnem aciem, instar ualuæ circumagentis se circa cardinẽ, circa Serieiductorem Conuersionem agere. Eodem autem modo Conuersio fit etiã Clypeum uersus. Est autẽ Conuersio, cum condensantes aciem, inter Astitẽ & Substitem, totam ipsam aciem, tanquam si solidũ esset aliquod uiri unius corpus, uel hastam uersus, uel clypeum uersus Declinare iubemus, non secus ac circa centrum, ita circa ipsum Serieiductorem, tota acie sese circumagente, ac mutante locum à tergo, & fronte dextrorsum conuertente, singulis Astitibus & Substitibus permanentibus, quod qua ratione fiat re ipsa monstrabimus.

†Sic habebat Robortelli ęditio, ego uertim, uiritim ad posteriora uersio facta. Circumflexio

Conuersio.

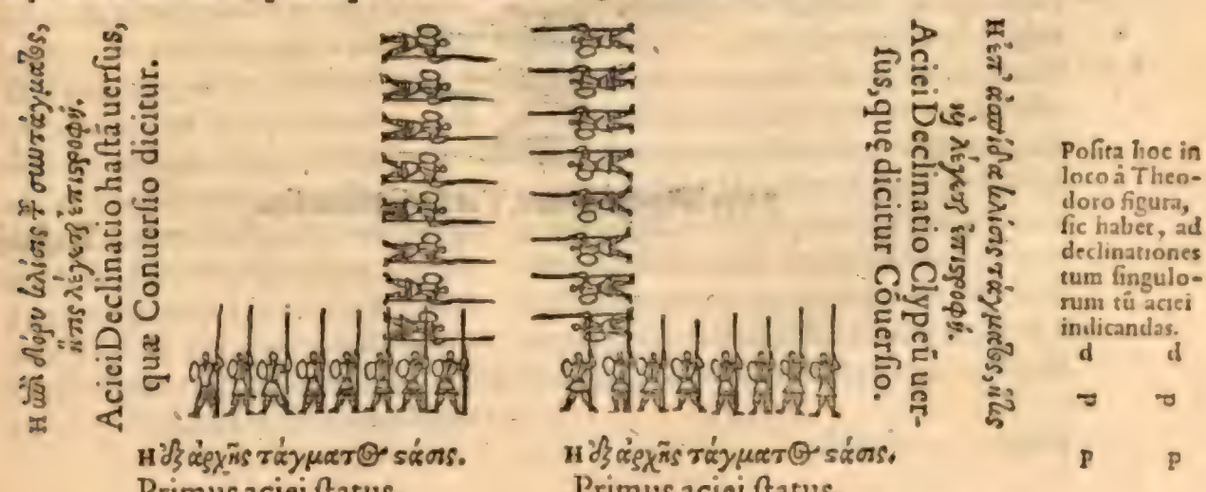

Posita hoc in loco à Theodoro figura, sic habet, ad declinationes tum singulorum tũ aciei indicandas.

Reuolutio est restitutio conuersionis in eum locũ, quem ante obtinebat acies condensata, antequam Conuersio illa fieret. Circumflexio autem est post Duas Conuersiones acici motio, adeò ut locũ, qui à tergo erat, occupet.

Ἀναστροφὴ δέ ἐστιν ἀποκατάστασις τῆς στροφῆς, ἀφ' ἧς μὲν κατέσχε τὸ στῶμα τόπον πρὸ τῆς συγκυκλώσεως, πρὸ τοῦ γένεσθαι ταύτην τὴν στροφήν. Περιασμὸς δέ ἐστιν, ὅταν δυεῖν στροφῶν τὸ τάγμα κίνησις, ὥστε μεταλαμβάνειν τὸν ὀπίσω τόπον.

Πρώτη στροφή. Prima Conuersio.

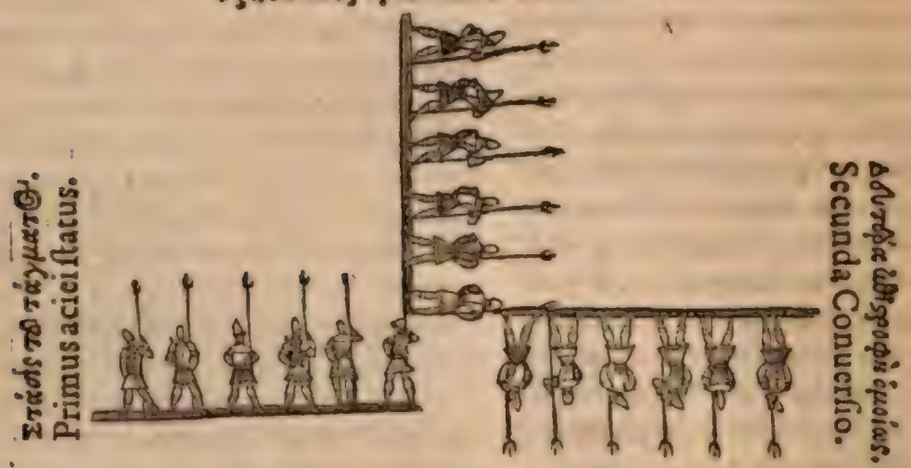

Περιασμός. Circumflexio.

Πρώτη στροφὴ ἐπ' ἀσπίδα ἀφ' ἀρχῆς. Prima Conuersio Clypeum uersus.

Τρίτη στροφὴ ὁμοίως. Tertia Conuersio.

Reflexio

Ἐκπόδισασμὸς δέ ἐστι, ὅταν ἐκ τριῶν ἐπιστροφῶν τὸ τάγμα τὴν κίνησιν. ὥστε μεταλαμβάνειν ἐὰν τῶν δόρυ γένηται, τὴν δὲ ἀφιστερῶν ἐπιφάνειαν· ἐὰν δὲ ἐπ' ἀσπίδα, τὴν ἐκ δεξιῶν.

Reflexio aũt eſt aciei motio, quæ ex tribus conuerſionibus conſtat, adeò ut ſi fuerit facta Haſtam uerſus, fronte uergãt ad læuam. Si autem Clypeum uerſus fiat, fronte uergant ad dextram.

Πρώτη ἐπιστροφὴ τῶν δόρυ.
Prima Conuerſio haſtam uerſus.

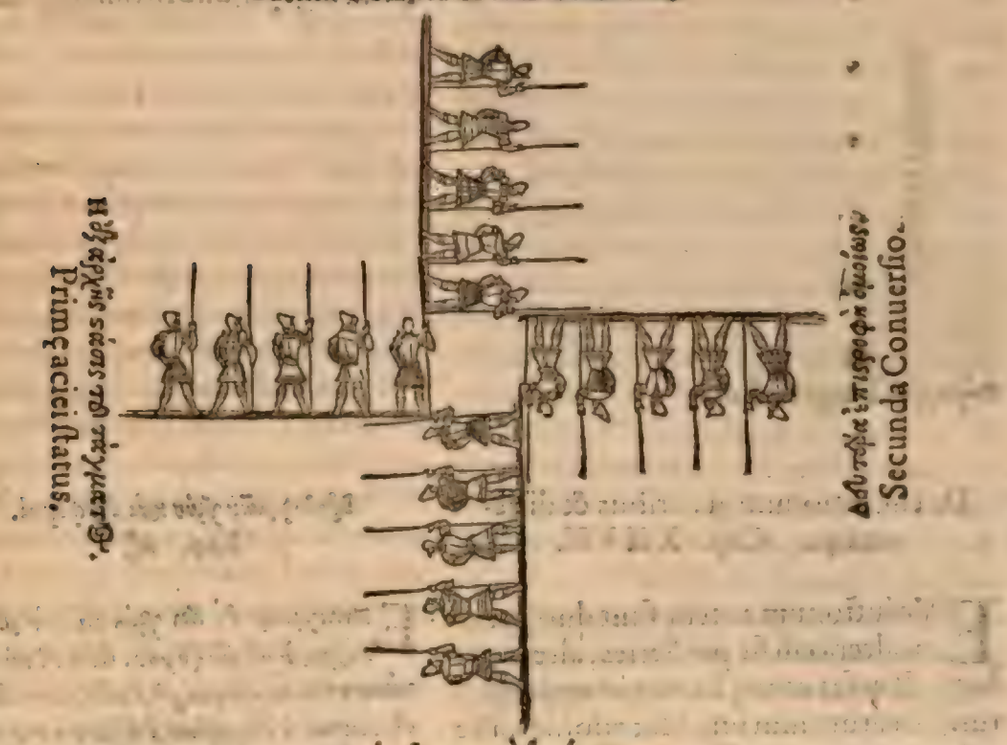

Τρίτη ἐπιστροφὴ ὁμοίως.
Tertia Conuerſio.

Σύνταξιν τινα, καὶ ζυγὰν, καὶ ἐπ' ὀρθὸν ἀποκαθιστάναι. Κεφ. κς'.

Συντοιχᾶν δὲ λέγεται ἕκαστον αὐθρα τῷ ἑαυτοῦ λόχῳ, τὸν ἐπ' εὐθείας ἐν τῷ λοχαγῷ, καὶ τῷ οὐραγῷ, φυλάσσοντας τὰ ἴσα ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα. Ζυγᾶν δέ, τὸν ἐπ' εὐθείας ἐν κατὰ μῆκος τῶν τῷ λόχῳ, τῷ ζυγοῦντι αὐτῷ, † οἱ λοχαγοὶ πάντων· τῷ δὲ τοῦ λοχαγοῦ ἐπιστάτην, οἱ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἐπιστάται· καὶ κατὰ τὸν ἑξῆς οὕτως. Ἐπ' ὀρθὸν δὲ ἀποκαθιστάναι λέγεται τὸν εἰς τὴν προκαθεσῶσαν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ὁπλίτου ἐπιφάνειαν, ἀποκατεστῶσαι τὴν ὄψιν. οἷον ἐάν τις τῶν πολεμίους πεπαγμένῳ κεκλιμένῃ τῶν δόρυ κλίναι, εἶτα παραγγείλῃ εἰς ὀρθὸν ἀποκατεστῆσαι, δέησα πάλιν τῶν τοὺς πολεμίους πεπτάφθαι.

Quid ſit Ordinare, Iugare, In rectum reſtituere. Cap. XXVI.

ORdinare autem dicimur, cum ſingulos milites ita collocamus in Serie, ut rectà deinceps à tergo conſiſtant Serieiductores. & poſt ipſos ſtet Tergiductor, interiectis inter ſingulos, † quàm magna oportet, interuallis. Iugari autè dicimus milites, cum ſecundum longitudinem, qui in ſingulis Seriebus præeunt Serieiductores protenduntur. ac Subſtites eodem modo, & reliqui deinceps omnes ſecundum longitudinem. In Rectũ autem reſtituere, dicimus, cum pedites rurſus frontem in eam partem conuertunt, in quam prius conuerſam tenebãt. exempli cauſa. inſtructus in hoſtes miles ſi iuſſus fuerit declinare haſtam uerſus: mox ſeſe in rectum reſtituere, neceſſariò conſequetur, ut ſe in hoſtes conuertat.

† æqualibus interuallis.

† ὡς οἱ

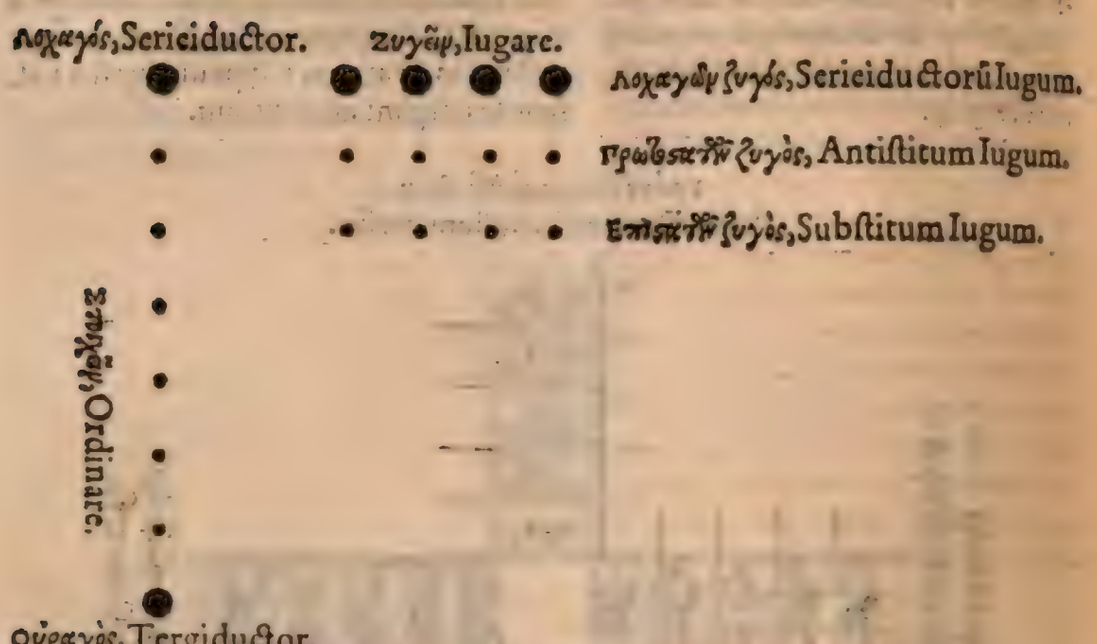

De euolutionum generibus & differentijs. Cap. XXVII.

Ἐξελιγμῶν γένη καὶ διαφοραί. Κεφ. κζ.

EVolutionum autem ſunt duo genera. altera eũ fit per Series, altera per Iuga. Rurſus utraq; harum in tres diuiditur. Vocatur enim una Macedonica, altera Laconica, tertia Chorica dicta, & alio nomine Perſica. Macedonica quidem eſt, cum milites ſeſe uoluentes occupant Phalangis priorem locum, & à fronte uertuntur in tergum. Laconica autem eſt, cum ſeſe uertentes occupant poſteriorem locum Phalangis, & eodem modo à fronte conuertuntur in tergum. Perſica uerò, quę etiam Cretenſis dicitur, & Chorica, eſt, cum pedites eundem Phalangis locum, quem ante, occupant, ſed alter ſe in alterius locum transfert, & locũ Tergiductoris occupat Sericiductor: & terga uertunt in eam partem, in quam prius fronte uergebant. Euolutiones per Iuga fiũt, cum ad Secturas uoluerit aliquis Cornua conſtituere, & Secturas ad Cornua, atque hoc fit, ut mediæ partes Phalangis firmiores fiant, eodem modo Dextrum Læuo communiatur, & Læuum Dextro. At ſi hoſtes propè ſint, utilius eſt cauere, ne Euolutiones fiant per partes magnas, hoc eſt, ut tota aliqua acies commutetur.

Ἐξελιγμῶν δὲ δύο γένη ἐστίν, ὧν μὲν ἡ λόχος, ὧν δὲ ἡ ζυγός. ἑκάτερον δὲ αὐτῶν εἰς τρία διαιρεῖται. καλεῖται γοῦν, ὁ μὲν, Μακεδονικός· ὁ δὲ, Λάκων· ὁ δὲ, χορεῖος, ὁ δ' αὐτὸς Περσικός. Μακεδονικὸν μὲν οὖν ἐστι, ὁ μεταλαμβανόντων τῆς φάλαγγος τὸν ἔμπροσθεν τόπον· αὐτὴ δὲ ἡ πρόσωπον ὑπεφανείας, τὰ ὄπισθεν. Λάκων δὲ, ὁ μεταλαμβανόντων ἡ φάλαγγος τὸν ὀπίσω τόπον· ὁμοίως δὲ αὐτὴ ἡ ἔμπροσθεν ὑπεφανείας, τὰ ὄπισθεν. Ὁ δὲ Περσικὸς, ὁ Κρητικὸς, ὁ χορεῖος. ὅταν μὲν οὖν τὸν τόπον ἐπέχῃ ἡ φάλαγξ ἧν πρὸ μικροῦ ὁπλιτῶν, αὐτὸς δὲ ἕτερος μεταλαμβανόντων, τὸ μὲν λοχαγεῖον ἐπ' ἐραγόν· αὐτὴ δὲ ἡ πρόσωπον ὑπεφανείας, τὰ ὄπισθεν. Οἱ δὲ ζυγοὶ ἐξελιγμοὶ γίνονται, ὅταν τῶν τῶν ἀκροτόμων βάλητάί τις τὰ κέρατα καθιεναίαν, τὰς δὲ ἀκροτόμας ὑπὸ τῶν κεράτων, χάριν τοῦ τὰ μὲν ἰσχυροποιῆσθαι. καὶ ὁμοίως τὰ δεξιὰ τοῖς εὐωνύμοις, καὶ τὰ εὐώνυμα τοῖς δεξιοῖς. οἱ δὲ φυλακτόμενοι ἧττον μέρη τῶν ἐξελιγμοὺς ποιῆσθαι ἐγγὺς ὄντων τῶν πολεμίων, ἧττον τὰ σωτάγματα.

Κατὰ

Iam

κατὰ πίνακας βάθος οἱ ἀξιλιγμοὶ γίνονται. ἢ ἅμα πῶς διπλασιάζεται ἡ φάλαγξ ἢ πρωσώποις ἢ τόπῳ. Κεφ. κθ.

Τοὺς δὲ τρόπους τῶν ἀξιλιγμῶν ὡς διὰ γίνωνται ἀποδείξομεν. Μακεδὼν λέγεται, ὅταν ὁ λοχαγὸς μεταβάλλῃ: οἱ δὲ λοιποὶ πάντες αὖθις ἐπεξέλθωσιν αὐτῷ ἐπ' ἀσπίδα σὺν τῷ ὀραγῷ, καὶ πρὸς ὃν εἶχεν ἐμπροσθεν ἡ φάλαγξ τόπον τὸ πρότερον ἀπελθόντες, σῶσι σωτεταγμένους ὡς τὸν τοῦ λοχαγοῦ αὐτοῦ ἀποκαταστάσιν. διὸ καὶ φυγῆς φαντασίαν παραδείκνυσι τοῖς ὀπισθεν ἐπιφανεῖσι πολεμίοις. Ὁ μὲν οὖν ἁπλοῦς εἶχεν ἀξιλιγμὸς Μακεδὼν προσαγορευόμενος γίνεται, ὅταν ὁ λοχαγὸς μεταβαλλόμενος, οἱ ὄπισθεν ἐκ δεξιᾶς παραπορευόμενοι ἐφεξῆς ἀλλήλων ἵστανται. Ὁ δὲ λάκων γίνεται, ὅταν ὁ οὐραγὸς μεταβαλλόμενος, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες καὶ αὐτοὶ μεταβαλόμενοι, ἢ αὐτὸν παρελθόντες ἵστῃ τὸν λοχαγὸν ταχθῶσιν ὡς ἦν πρότερον ἡ φάλαγξ τόπον ὄπισθεν ἔχων. διὸ ἐπιδείξεως φαντασίαν ἐμποιεῖ τοῖς ἐπιφανεῖσι πολεμίοις. Ἰσέον ὅτι διπλασιάζεται ἡ φάλαγξ, ἢ προσώποις, ἢ τόπῳ. ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ βάθους τοὺς ἡμίσεις ὁπλίτας εἰς λόχους ποιήσαντες σωτάξομεν μετὰ τῶν λοιπῶν τὸ μῆκος, ὥστε γενέσθαι τοὺς λόχους αὐτὶ χιλίων καὶ διακοσίων μὲν, τοὺς διπλασιασθέντας προσώπων εἶναι. Κατὰ τὸν τόπον διπλασιάζομεν, ὅταν μένων τῶν καὶ λόχων, παραγείλαντες, τοὺς μὲν δόρυ κλίνειν, τοὺς δὲ ἐπ' ἀσπίδα, ἕως εἰς τὸ ἁρμόζον μῆκος ἐπεκταθῇ ἡ φάλαγξ: εἰς αὐτὶ σταδίων ἑ, ἐπεκτανθῆναι εἰς σταδίους ἑ. Τῷ δὲ αὐτῷ ἔθνει διπλασιάζεται καὶ τὸ βάθος. ἦν γὰρ λόχος λόχῳ φιλάττῃ, αὐτὸς μὲν αὐδήσει, ὥστε εἶναι τὸν λοχαγὸν τοῦ δευτέρου λόχου ὄπισθεν τοῦ λοχαγοῦ τοῦ πρώτου λόχου: τὸν δὲ δεύτερον τοῦ δευτέρου λόχου † δεῖ: μὴ καθεξῆς, ὥστε γενέσθαι ἕκαστον λόχον αὐδρῶν λϚ: ἢ μόνους τοὺς ιϚ αὐδρας ἐπεκτεινομένους εἰς λϚ αὐδρῶν τόπον. Λάκων δὲ αὖ, ὅταν ὁ λοχαγὸς μεταβαλλόμενος ἐκ δεξιᾶς ὅλον τὸν λόχον μεταλλάξῃ εἰς ἄλλον αὐτοῦ ἴσον τόπον, οἱ δὲ λοιποὶ ἀκολουθοῦντες ἐφεξῆς αὐτοῦ τάττονται.

ἢ ὅταν

Qua ratione, quóue ordine Euolutiones fieri debeant. Et simul quomodo phalanx duplicetur tum uultu tũ loco. Cap. XXVIII.

IAm uerò qua ratione, quóue ordine Euolutiones fieri debeant, demonstrabimus. Macedonica Euolutio dicitur, cum Serieiductor locum mutârit, reliqui uerò omnes deinceps sequuntur unà cum Tergiductore uertentes sese Clypeũ uersus, ad eundemq; locum, quem prius occupabat Phalanx, reuersi consistunt ordinem seruantes rectum post Serieiductorem. Quare & huiusmodi Euolutio similis fugæ uidetur hostibus, qui à tergo imminẽt. Laconica Euolutio hũc in modũ fit. Tergiductor primꝰ locũ mutat, mox alij mutãtes, unà cũ ipso Serieiductore se transferunt in posteriorẽ locum, quẽ prius tenebat Phalanx. Quare Euolutio hęc speciem habet militum insectantium hostes. Sciendũ uerò duplicari Phalangẽ duobus modis, aut uultu, aut loco. Quãdo igitur ex latitudine dementes pedites dimidia ex parte Phalangis ipsos colloca mus secundum longitudinẽ iuxta alios, adeò ut cum prius dinumerarentur Series M. xxiiij. iam duplicatę sint ij. M. xlviij. hæc quidem appellatur Duplicatio uultu. At diuersa ratio duplicandi est, loco, seruatis Seriebus illis, quæ prius erant, M. xxiiij. Iubemus igitur alios hastam uersus uerti, alios aũt Clypeum uersus, donec in cõuenientẽ longitudinẽ protendat Phalanx, adeò ut cũ prius occuparet stadia quinq;, modò occupet secundũ longitudinem duplicata decẽ. Eodem aũt modo duplicatur etiam latitudo. Vel enim Series Seriei inseritur, & uir iuxta uirum, adeò ut Seriei ductor secũdæ, subsistes fiat Seriei ductoris primæ: Subsistes autem secundæ Seriei, quartus fiat in prima Serie. & sic deinceps reliqui omnes collocari debent. ita uideas in hac duplicatione Seriem unam cõtinere pedites xxxij. uel xxxij. ipsos pedites extẽsos secundum longitudinem occupare locũ duplò maiorem, quàm ante, cum xvj. tantùm erant secundum longitudinem. Laconica autem etiam appellatur, cum Serieiductor conuertit se ab hasta Clypeum uersus, & idem à tota Serie fit, atque locum occupat parem priori. reliqui uerò omnes deinceps à tergo sequentes sese post ipsum in acie collocant.

Phalangis duplicatio. Vultu.

Loco.

Latitudinis duplicatio.

πίταρτον

Rursus de Laconica Euolutione.

Vel cum Tergiductor sese hastam uersus conuerterit. & hic qui Tergiductori proximus est, hastam uersus itidem sese conuertens, & statuens sese ante Tergiductores, mox alius ante ipsum, & ante hunc alius, & sic deinceps alius ante alium, donec Serieiductor primus stare cernatur.

Chorica. Chorica Euolutio fit, cum Serieiductor conuertens se ab hasta præit totam Seriem, reliqui uerò subsequuntur, donec Serieiductor ipse teneat Tergiductoris locum, Tergiductor autem subeat in locũ Serieiductoris. Et hæ quidem Euolutiones per Series fiunt. eodem modo fieri uideas etiam eas, quæ per luga solent euolui, si totam aliquam aciem uoluerit aliquis euoluere: nam aut eodem loco stantes milites sese in aliam partem conuertunt, uel se transferunt in locum aciei dextrum, aut sinistrum. nihil enim differet hoc genus euoluendi ab alijs, de quibus dictum est.

Euolutio per iuga.

ἢ ὅταν μὲν ὁ οὐραγὸς μεταβάλληται, ὁ δὲ ὀπίσω αὐτοῦ τεταγμένος ἐκ δίρατος τοῦ οὐραγοῦ παραπορεύηται, πρὸ τάσεται τοῦ οὐραγοῦ, καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως ἀκολουθοῦσιν ἄλλος πρὸ ἄλλου τάσσηται, ἕως ἂν ὁ λοχαγὸς πρωτοστατήσῃ. ὁ δὲ χορὰς γίνεται, ὅταν ὁ λοχαγὸς μεταβαλόμενος ἐκ δίρατος παράγῃ τοῦ λόχου, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπακολουθῶσιν, ἕως ἂν ὁ λοχαγὸς χωρήσῃ τοῦ οὐραγοῦ τόπον, ὁ δὲ οὐραγὸς ἐπὶ τὸν λοχαγοῦ. καὶ οὕτω μὲν ἐπὶ λόχους γίνονται. τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ καὶ οἱ ἐπὶ ζυγὰ γίνονται, ἑαυτὸν ἐπὶ τάγμα διελίσσειν τις βούληται, ὥστε ὁποιονδηποτοῦν τάγμα ἢ τὸν φ' αὑτῷ τῇ βάσει τόπον καταίσχειν διελίσσει, ἢ ἐπὶ τοῦ φ' ἑξῆς τάγματος μεταλάβῃ τόπον, ἢ ἐπὶ τοῦ διὰ νώτου. οὐδὲν γὰρ τῶν προειρημένων διοίσει.

Fran. Robortellus.

διπλασιασμὸς, Duplicatio. { προσώποις, uultu. / τόπῳ, loco.

Duplicatio loco.

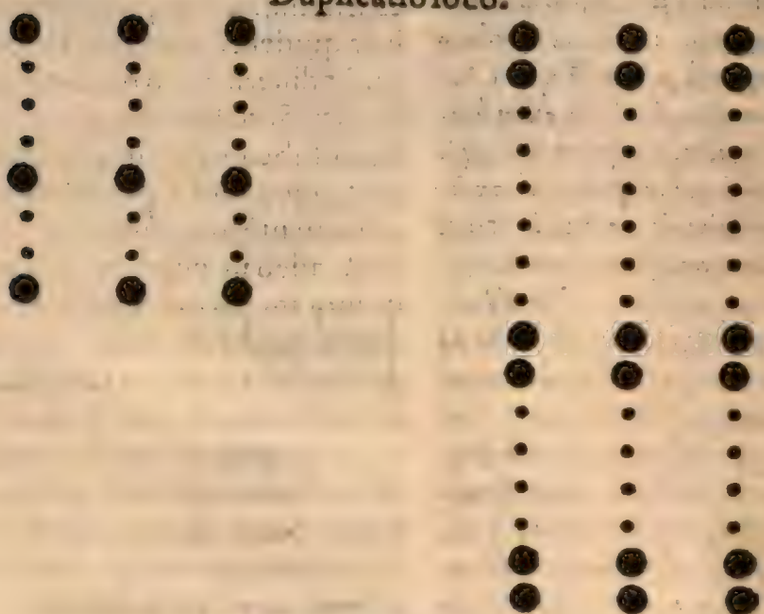

Duplicatio uultu.

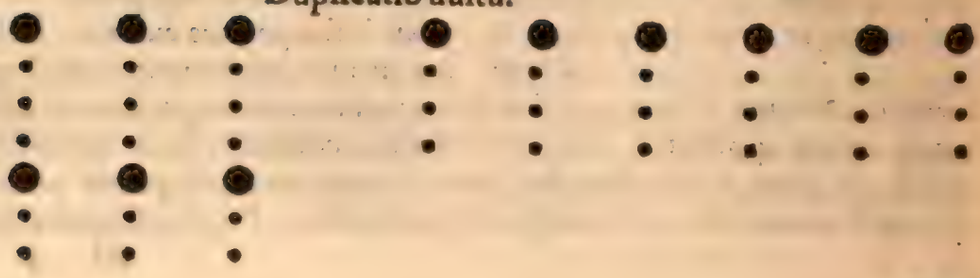

Fran.

Fran. Robortellus.

Ἐξελιγμὸς. Euolutio
- Κατὰ λόχους, Per Series.
  - Μακεδὼν, Macedonica.
  - Λάκων, Laconica.
  - Χορῶν, Chorica.
    - Περσικὸς, Persica.
    - Κρητικὸς, Cretensis.
- Κατὰ ζυγὰ, Per Iuga.

Ὅτι δύο ἐστὶ γένη διπλασιασμῶν, ὁ μὲν ἀριθμῷ, ὁ δὲ τόπῳ: καὶ πῶς ἀποκαθίστανται εἰς τὰς προτέρας τάξεις. ἐν ᾧ πῶς διπλασιάζεται τό, τε μῆκος καὶ τὸ βάθος: καὶ πῶς ἀποκαθίστανται.

De duobus generibus duplicationum, numero, aut loco: & quomodo restituantur in priorem statum. Quomodo duplicetur tum longitudo, tum latitudo: & quomodo restituatur in priorem ordinem.

Κεφ. χθ.

Cap. XXIX.

Διπλασιασμῶν δέ εἰσι γένη δύο, ἢ κατὰ ζυγὰ, ἢ κατὰ βάθος. τούτων δὲ ἑκάτερον, ἢ τῷ ἀριθμῷ διπλασιάζεται, ἢ τῷ τόπῳ. ἀριθμῷ μὲν γὰρ διπλασιάζεται τὸ μῆκος, † ἐὰν πὶ χιλίων καὶ λόχων † βμή. ποιῆσαι βουλώμεθα, φυλάττοντες αὐτῷ τῷ τόπῳ τοῦ μήκους παραβάλλοντες εἰς τὰ μεταξὺ τῶν ὁπλιτῶν διαστήματα ἐκ τῶν φυλάττων τῷ βάθει ἐπιστατῶν. οὕτω δὲ γίνεται, ὅταν συκνῶσαι τὸ μῆκος βουληθῶμεν.

DVplicationum autem duo sunt genera, aut per Iuga, aut secundũ latitudinem. Horum utrũq; genus fit aut numero, aut loco. Numero enim duplicatur Longitudo, si ex M.xxiiij. Seriebus faciemus Series bis M.xlviij. Vel in eodẽ loco tantundem seruantes spatij, quantũ prius erat, secundum eandem longitudinem, inferentes in interualla, quę sunt inter Astites totius aciei, Substites demptos ex latitudine. hoc uerò fit, cum aciẽ secundũ longitudinẽ, eam tamẽ nihilo plus dilatãtes, cõdensare uoluerimus.

† ἐὰν αὐτὶ † διχιλίους μη.

Fran. Robortellus.

Διπλασιασμὸς, Duplicatio
- Κατὰ ζυγὰ, Secundũ longitudinẽ, per Iuga.
- Κατὰ βάθος, Secundum Latitudinem.

Ἀποκαταστῆσαι δὲ ὅταν βουληθῶμεν, παραγγελοῦμεν ἀφελίσειν τοὺς μεταπεταγμένους, εἰς οὓς πρότερον τόπους. φύσει δὲ τοὺς τοιούτους διπλασιασμοὺς ἀποδοκιμάζουσι, καὶ μάλιστα ἐγγὺς ὄντων τῶν πολεμίων. τοὺς δὲ ψιλοὺς ἑφ' ἑκάτερα τῶν κεράτων ἐπεκτείνοντας, καὶ ὁμοίως τοὺς ἱππέας, τὸ ὄφελος τοῦ διπλασιασμοῦ οὕτως γίνεσθαι παραγγέλλουσι, χωρὶς διπλασιασμοῦ τῆς φάλαγγος οὕτω σωτασομένης. Διπλασιάζεται δὲ τὸ μῆκος ἡ φάλαγξ, ὅταν ἤτοι ὑπερκεράσαι τοὺς πολεμίους βάλωνται, ἢ αὐτοὶ ὑπερκερασθῶσι προσδοκῶσι. Τὸ δὲ βάθος διπλασιάζεται τῷ δευτέρους λόχους τῷ πρώτῳ ἐπιτασσομένους. ὡς τε τὸν τοῦ δευτέρου λόχου λοχαγὸν, ὄπισθε τάσσεσθαι τοῦ τῷ πρώτῳ λόχῳ λοχαγοῦ: τὸν δὲ τοῦ δευτέρου δεύτερον, τοῦ πρώτου λόχου τέταρτον τάττειν: τὸν δὲ τοῦ δευτέρου γ'. τοῦ πρώτου λόχου

Restituere autem eos in priorem aciei statũ cum uoluerimus, imperabimus, ut inserti illi in interualla inter Astites redeant in loca, quę prius tenebãt. Atqui sunt nõnulli, q tales duplicationes improbãt, præsertim si propè adsint hostes. uerũ putant satius esse, si Velites ad utrũq; Cornu protendant, itidẽ & equites ipsi, & sic speciem præbeant duplicationis, cum tamẽ nulla duplicatio Phalangis eo, quo ante dictũ est, modo facta fuerit. Duplicatur autẽ Longitudo uel cum Cornu circumuenire hostes uolumus: uel cum nos ipsi ueremur, ne ab hostibus circũueniamur. At Latitudo duplicat, cũ Series secunda instruit post primã, adeò ut Serieiductor ij. à tergo collocet Serieiductoris i. Substes aũt Seriei. ij. collocet à tergo Substitis Seriei. i. & quartus dinumeret in Serie. Tertius uerò, hoc est, Antistes Seriei secundæ

Restitutio in priorem ordinem.

Duplicatio lõgitudinis.

Latitudinis.

λόνου

cundæ post Substitem illum collocetur, & quintus in Serie dinumeretur. & sic reliqui deinceps, donec tota series secunda sit primæ Seriei inserta. & eodem modo tota Series quarta sit inserta tertiæ, atque, ut summatim dicam, omnes Series pares in impares inseri debēt. & hæc quidem Duplicatio fit, si prius Euolutio facta fuerit: hoc est, si illi, qui fuerant appositi in interuallis secundum longitudinē, sese euoluant, incipiendo ab eo, qui est ante Tergiductorem proximus, qui cum se post Tergiductorem collocauerit euoluendo, itidem reliqui post hunc exeuntes ex interuallis, quę occuparant, deinceps se collocare debent. Vel si numerus Seriei non fuerit duplicatus, dimidia pars per euolutionem collocans se post Seriem, duplicabit altitudinis locum. At si restituere uoluerimus in priorem ordinem & statum, illos, qui fuerint inserti, euocabimus, ut ad suam quisque Seriem reuertatur.

Restitutio in priorem ord.

λόχου, ε' ταγῶαι. καὶ οὕτως ἡ τὸ ἐξῆς, ὡς ἂν ὅλος ὁ δεύτερος λόχος, ἡ τὸ πρῶτον ταγῆ. καὶ ὁμοίως ὁ τέταρτος λόχος ἐς τὸν τρίτον, καὶ πάντες οἱ ἄρτιοι λόχοι ἐς τοὺς περιττούς. καὶ ὅτος μὲν ὁ διπλασιασμὸς γίνεται, ἐὰν ἐξελιγμὸς γένηται, ἢν τ παρατεθέντων ἐξελιξάντων εἰς τὸν ὀπίσω τόπον ἀπὸ τοῦ ἡγησαμένου ἐπὶ ὀραγῶ παρατεθέντες, καὶ τ ἄλλων τ ὁμοίως παρατεθέντων ἐπακολουθούντων. ἢ καὶ διπλοῦντος τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἀριθμοῦ τοῦ στίχου, οἱ ἡμίσεις ἐξελίξαντες τ τοῦ βάθους τόπον διπλασιάσωσιν. Ἀποκατεστῆσαι δὲ ὅταν βουληθῶμεν εἰς τὰς προυσίας τάξεις, τοὺς ἐπεντεταγμένους ἀνακαλεσόμεθα εἰς τοὺς ἰδίους λόχους.

De phalange transuersa, recta, & obliqua. Cap. XXX.

Περὶ φάλαγγος πλαγίας, ὀρθίας καὶ λοξῆς. Κεφ. λ.

TRansuersa Phalanx est illa, quæ habet longitudinem maiorem latitudine. Recta autem ea dicitur, quę in Cornu tendit habens latitudem maiorem longitudine. Ac semper quidem oblongum id solemus dicere, quod longitudinem habuerit maiorem latitudine. Rectum uerò, quicquid latitudinem habet maiorem longitudine. Eadem ratione igitur & Phalanx uocabitur uel recta, uel oblonga. Obliqua autem Phalanx, quæ alterum Cornu, utrum magis libuerit, hostibus admouens ipso certare incipiat: alterum autem aliquantò longiùs collocet ab hostibus, nec pugnam inire sinat.

Πλαγία μὲν ὅτι φάλαγξ, ἥτις ἔχει τὸ μῆκος τοῦ βάθους πολλαπλάσιον. ὀρθία δὲ, ὅταν ὑπὲρ λίρας πορεύηται πολλαπλάσιον ἔχουσα τὸ βάθος τοῦ μήκους. καθ' ὅλου δὲ παράμηκες λέγεται, πᾶν πρᾶγμα ὃ ἂν τὸ μῆκος ἔχει πλεῖον τοῦ βάθους. ὄρθιον δὲ, ὃ ἂν τοῦ μήκους τὸ βάθος. ὡσαύτως ἢ καὶ φάλαγξ. λοξὴ δὲ, ἢ τὸ μὴ κέρας, ὁπότερον ἂν προαιρῆται, πλησίον τ πολεμίων ἔχουσα, καὶ φ' αὑτῇ τὸν ἀγῶνα ποιουμένη: τὸ δὲ ἕτερον φ' ἀφεστάσα μὲν ὑπομονῆς ἔχουσα.

Fran. Robortellus.

φάλαγξ, phalanx { Πλαγία, Transuersa. / ὀρθία, Recta. / λοξή, Obliqua.

Fran.

Fran. Robortellus.

Ορθία, recta.

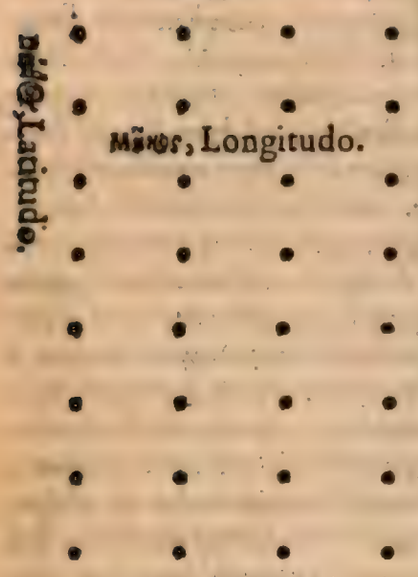

Πλαγία, transuersa.

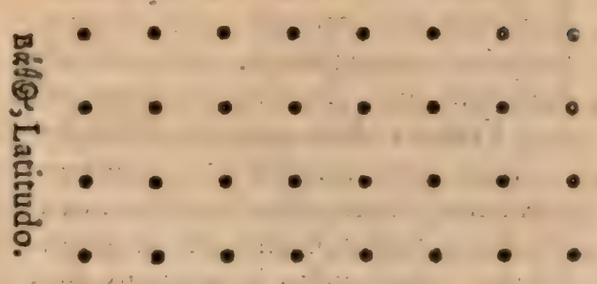

Λοξή, obliqua.

Velfic

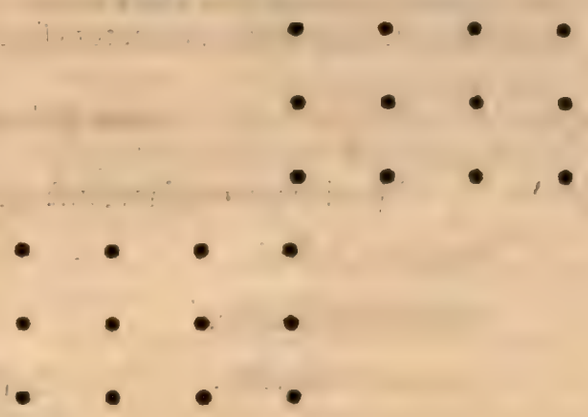

Quid

Quid sit Insertio, Præstructio, Substructio, Adstructio, Interstructio, Poststructio. Cap. XXXI.

Τί ὄστι παρεμβολὴ, πρόταξις, ἐπίταξις, πρόσαξις, ἔνταξις, ὑπόταξις.

Κεφ. λα.

Insertio. INsertio est, cum inter eorum, qui ante instructi sunt, interualla inserimus eos, qui prius à tergo ipsorum rectà instructi stabant in acie. Præstructio autem est, cum Velites collocamus ante Phalangẽ peditum grauis armaturæ. ea ratione enim etiam Serieiductor Antistes uocatur, quòd præeat, & ante stet in acie instructa. Subst ructio è contrario dicitur, cum à tergo collocãtur, sicuti etiam Substitem eadem ratione dicimus. Adstructio autem dicitur, cum ab utraq; aciei parte, uel altera additum aliquid fuerit, ut Phalangis species maior appareat. Interstructio est, cum Velites inserimus in interualla Phalangis peditum grauis armaturæ, singulos singulis apponentes. Subst ructio uerò dicitur, si quis Velites sub Cornua incuruam Phalangis aciem præ se ferentis collocârit, adeò ut tota figura instar sit triplicis portæ.

Παρεμβολὴ δέ ἐστιν, ὅταν πρὸ τῶν παρατεταγμένων τινῶν, εἰς τὰ μεταξὺ διαστήματα τῶν προτεταγμένων καθιστῶσι αὐτοῖς ἐπ' εὐθείας. Πρόταξις λέγεται, ὅταν τοὺς ψιλοὺς πρὸ τῆς ἐπιλέκτων φάλαγγος, ὡς καὶ πρωτοστάτης ὁ λοχαγός. Τὸ δὲ ὄπισθεν αὐτοῦ εἶναι, ἐπίταξις λέγεται, ὡς ἐπίστασις τὸ ὄπισθεν. Πρόσαξις δέ ἐστιν, ὅταν ἀπὸ κατέρου τῶν μερῶν τῆς τάξεως ἢ ἐκ τοῦ ἑνὸς πρόσθεν τινὶ μέρος πρὸς τὸν αὐτὸν τοῦτον φανείσαν, ἢ πλαγία πρόταξις τῆς φάλαγγος πρόσαξις καλεῖται. Ἔνταξις δέ ἐστιν, ἐάν τις προαιρῆται τοὺς ψιλοὺς εἰς τὰ διαστήματα τῆς φάλαγγος τάττειν ἀνδρα πρὸ ἀνδρός. Ὑπόταξις δέ ἐστιν, ἐάν τις τοὺς ψιλοὺς ὑπὸ τὰ λοχήματα τῆς φάλαγγος ὑποτάττῃ, ὥστε καμπὴν τάξιν ἔχοντα, ὡς τὸ ὅλον τὸ σχῆμα τριπυλοειδὲς εἶναι.

Præstructio. Subst ructio, ἐπίταξις. Adstructio. Interstructio. Ὑπόταξις, poststructionem uertit supra, cap. 24.

Fran. Robortellus.

† additionum

Nomina quarundam † insertionum, quæ fiunt in acie.

Παρεμβολή, Insertio.

Πρόταξις, Præstructio.

Πρόσαξις, Adstructio.

Ἔνταξις, Interstructio.

Ὑπόταξις, Substructio.

Quomodo fiant uide in contextu. nam satis uerbis expressa sunt, etiam si pictura non exprimantur.

Nomina motionum quarundam, quæ fiunt in acie.

Ἐπὶ δόρυ κλῖναι, Hastam uersus declinare, id est in dextram.

Ἐπ' ἀσπίδα κλῖναι, Clypeum uersus declinare, id est in læuam.

Ἀποκατασῆσαι, Restituere.

Εἰς ὀρθὸν ἀφεῖναι, In rectum dirigere.

Declarantur in contextu, nec satis pictura possunt exprimi.

Quomodo

πῶς τὰ σωτάγματα δεῖ ὠπισρέφειν, καὶ πλαισιωτᾶν, καὶ ἐκπλαισιωτᾶν, ὥσι δόρυ ἢ ἐπ' ἀσπίδα ἕκασον τούτων: καὶ πῶς ἀποκαταστῆσαι εἰς τὴν πρώτην πάρχουσαν τάξιν καθ' ἕκασα. Κεφ. λϐ.

Quomodo acies sint conuertendæ, circumflectendæ & reflectendæ, tum hastã tum clypeũ uersus singulæ: & quomodo rursus in priorẽ ordinem restituendæ. Cap. XXXII.

Ἑπόμενον δ' ἂν εἴη διηλῶσαι, πῶς τὰ σωτάγματα δεῖ ὠπισρέφειν, καὶ πῶς ταὐτὰ καθισαῦαι εἰς τὴν πρώτην πάρχουσαν τάξιν. Ἐπὶ δόρυ μὲν οὖν ὅταν ὠπισρέφειν τὰ σωτάγματα ἐθίζειν βουλώμεθα, παραγγέλλεται μὲν τῷ τὸ δεξιὸν λόχου ἡσυχίαν ἔχειν, ἕκασον δὲ τῶν ἐφεξῆς λόχοις ὥσι δόρυ κλίναι, πρώτῳ τι ὥσι τὸ δεξιόν, εἶτα εἰς ὀρθὸν ἀναδοῦναι, εἶτα πρώτους τοὺς ὀπίσω ζυγά. καὶ τούτοις γιγνομένοις δ' ἐν κινήσει, ὥσι δόρυ ὠπισρέφειν. Ὅταν δὲ ἐνδὸν γένηται, καὶ ἀποκατασῆσαι πάλιν τὸ σώταγμα δεῖ ὡς ἐξ ἀρχῆς τάξιν, τοιῶδε παραγέλλεται. ὥσι ἀσπίδα μεταβάλλεσθαι, τουτέσιν ὥσι τὸν ἐναντίον τόπον ἕκασον νεύειν, εἶτα ἀναστρέφειν ὅλον τὸ σώταγμα, τουτέσιν ὡς πρὸ βυκνωθὲν ἐπιστράφη, καὶ εἰς τὰ δεξιὰ μέρη φέρουσιν, οὕτως ὅλον μεταστῆσαι ὥσι τὸν τόπον, ἀφ' οὗ τὴν ὠπισροφὴν ἐποιήσατο. εἶτα οἱ λοχαγοὶ ἠρεμάτωσαν, οἱ δὲ λοιποὶ τὰ ζυγὰ προαγέτωσαν. εἶτα μεταβαλλέσθωσαν, ὥστε νεύειν ἐφ' ἃ ἐξ ἀρχῆς φέρουσιν. εἶτα ἑκάσου σωτάγματος ὁ τῷ τὸ δεξιοῦ λόχου ἠρεμάτω. οὕτω γὰρ ἂν ἤδη τὴν ἰδίαν ἔχει τάξιν, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐπ' ἀσπίδα κλινέτωσαν, καὶ προαγέτωσαν, ἀναθισάσθωσαν αὖθις, καὶ τὴν τάξιν, ἣν πρόσθεν ἔχε, ἕκαστος ἀναλήφῃ. Ἐὰν δὲ ἐπ' ἀσπίδα βουλώμεθα ὠπισρέφειν τὰ σωτάγματα, παραγέλλομεν ἑκάσου σωτάγματος τῷ τὸν εὐώνυμον λόχον ἠρεμεῖν, τὸν λοιπὸν δὲ ἕκασον ἐπ' ἀσπίδα κλίνειν, καὶ προάγειν ὥσι τὸν εὐώνυμον: εἶτα εἰς ὀρθὸν ἀναδοῦναι, εἶτα προάγειν τὰ ὀπίσω ζυγά, εἶτα ἐπ' ἀσπίδα ἐπιστρέφειν: καὶ γίγνεται τὸ παραγελθέν. Ἀποκαταστῆσαι δὲ ταὐτὰ βουλώμεθα, τὰ ὅμοια ποιήσομεν, ὅτε ὥσι δόρυ ἐπιστρέψαντες καθισαύομεν. πάλιν γὰρ ἕκαστος μεταβαλλέσθω ὥσι δόρυ: εἶτα τὸ σώταγμα ἀναστρεψάτω. εἶτα οἱ λοχαγοὶ ἠρεμάτωσαν: εἶτα μεταβαλλέσθωσαν, οἱ δὲ λοιποὶ τὰ ζυγὰ προαγέτωσαν.

ΟNsequitur, ut declaremus, quomodo aciem oportet cõuertere, & quo modo rursus restituere in priorem ordinem. Quando hastam uersus conuertere se ut assuescat acies uoluerimus, imperabimus eũ, qui fuerit in dextra Serie, quiescere: quemlibet, qui in singulis Seriebus fuerit, hastam uersus declinare, & progredi dextrorsum. Deinde in rectum dirigere. Deinde promouere luga, quæ à tergo sunt: & cum hæc fuerit facta Condensatio, hastã uersus declinare. Quando autem hoc factum fuerit, & restituere rursus oporteat aciem in pristinum ordinẽ, ita imperabimus, ut Clypeum uersus se immutent, hoc est, ut quilibet uergat in oppositum locum. Deinde reuoluere totam aciem, hoc est, sicuti ante Condensata se conuerterat dextrorsum, sic rursus tota transgrediatur in locum, unde Conuersionẽ fecerat. Deinde Serieiductores conquiescant, reliqui autẽ per luga progrediantur, deinde Mutatio fiat, adeò ut uergant in quam prius uergebant partẽ. Deinde in unaquaq; acie, qui dextram Seriem tenet, cõquiescat. hic enim suũ iam occupauit ordinem. reliqui uerò omnes Clypeum uersus declinent, & progrediantur, mox à superiore parte recedant, & sic quilibet ordini, quem prius tenebat, restitutus fuerit suo. Si autem Clypeum uersus aciem unam, aut plures simul uoluerîmus cõuertere, imperabimus cuiuslibet aciei eũ, qui in siniſtra Serie stat, conquiescere. reliquos uerò omnes Clypeũ uersus declinare, & progredi ad siniſtram partem, deinde in rectum se redigere. deinde ꝓgredi posteriora luga. deinde Clypeum uersus se cõuertere, & iam omnia erunt confecta, quæ imperabamus. Restituere autem si uelimus in priorem statum, eadem faciemus, quãdo hastam uersus conuertentes nos consistere uoluerîmus. Rursus enim imperabimus, ut Mutatio fiat, & quilibet se conuertat Hastã uersus. Deinde ut acies se reuoluat: deinde Serieiductores quiescant, deinde Mutatio ab his fiat, reliqui uerò per luga

τὰ καθισάναι — Cõuersio hastam uersus. — Restitutio. — Clypeum uersus. — Restitutio.

progrediantur: deinde Series, quæ sinistrum tenet, conquiescat. iam enim quilibet loco, quem prius occupabat, restitutus est. Reliqui Hastã uersus declinantes progrediantur, donec in suũ ordinem, & mensurã redacta fuerint interualla. Dein de rectà tendant, omnesq; sic obtinebũt in acie primũ statum. Si aũt Hastam uersus circumflectere acié uoluerimus, duas faciemus Conuersiones in eandem partem, & sic cõtinget Serieiductores ab anteriore parte in posteriorẽ in trãsgressione aciei uergere. Restituere autẽ si uoluerimus, imperabimus, itidem ut Hastã uersus sese circumflectat acies, hoc est, iubendum erit, ut alias duas Conuersiones faciat acies in eandẽ partem, & sic contin get Serieiductores uergere, quò priùs uergebant, quàm ulla fieret Circũflexio. His ita confectis, imperabimus Serieiductores conquiescere, reliquos aũt per Mutationem se ad posteriora luga cõferre. Deinde rursus ut Mutatio fiat, & in qualibet acie eum, qui dextrã teneat Seriem, conquiescere. fuerit enim iam facta Restitutio. Reliquos uerò Clypeũ uersus declinantes progredi, & redigi ad interualla priora, licuti prius. deinde rectà tendere: tunc demum restituta fuerit acies in statum suũ. Si aũt Clypeum uersus uoluerimus aciem circumflectere, cõtraria his imperare oportebit: hoc est, nõ, quidem bis hastam uersus ut se cõuertant, sed Clypeum uersus sese circumflectant: deinde cum bis sese circumflexerint, ijsdem quibus ante, Deductionibus uti. Est autem & quędam motio, quę Reflexio uocatur, cum acies ter in eandem partem se cõuerterit, hoc est, aut Hastam uersus, aut Clypeum uersus. Facit aũt Circũflexio hastam uersus, ut pedites grauis armaturę se ab anteriore parte conuertentes in posteriorem uergant. At Reflexio facit, ut ab anteriore parte conuersi in læuam uergant. Reflexio autem, quæ fit Clypeum uersus, facit, ut ab anteriore parte conuersi in dextram uergant.

Circumflexio Hastã uersus.

Restitutio.

Clypeum uersus.

Reflexio.

Circumflexionis & Reflexionis usus.

γέτωσαν. εἶτα ὁ ὧδε τοῦ δυωνύμου λόχου ἡσυχίαν ἐχέτω: ἤδη γὰρ ἔνθα ὁ ὧδε αὐτὸν εἰς ἣν πρῶτον ἔσχε τάξιν ἀπεκατέστη: ὁ λοιπὸς ὧδε ὅλον ἑλίνας προαγέτω, ἕως ἀποκατασταίη εἰς τάξιν τὰ διαστήματα. εἶτα εἰς ὀρθὸν ἀποστήτω, καὶ πανταχοῦ ἔχουσι τὴν δι' ἀρχῆς τάξιν. Ἐὰν ἢ ὧδε ὅλον πρὸς ἀσπίδα βουλώμεθα τὰ σωτάγματα, δύο πειήσομεν τοῦ σωτάγματος ὧδε τὸ αὐτὸ ὠθισμούς, καὶ συμβήσεται τοὺς λοχαγοὺς ἀεὶ ἐπὶ τὸ ἐμπροσθεν νεύσεως εἰς τὸ ὀπίσθιον μὴ μεταβάσαι τὴν σωταγμάτων νεῦσιν. Ἀποκατασῆσαι δὲ ὅταν βουληθῶμεν τὰ σωτάγματα, παραγγελοῦμεν ἐπὶ τοῦ ὅλου περιάσαι τὸ σώταγμα, δυοῖν, ἄλλας δύο ὠθισμοὺς δώσομεν ὧδε ὡς μέρη ἑνὸς σωτάγματος, καὶ ὅτως συμβήσεται τοὺς λοχαγοὺς ἔχειν νεύοντας ἐφ' ἃ δι' ἀρχῆς ἔβλεπον, πρὶν ἄλλως πρὸς ἀσασμοὺς χρήσασθαι. τούτων δὲ γινομένων παραγγελοῦμεν τοὺς λοχαγοὺς ἡρεμεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς μεταβαλλομένους ἐπίσω ζυγαλ. εἶτα πάλιν μεταβάλλεσθαι, καὶ ἑκάστου σωτάγματος τὸν ὧδε τοῦ δεξιοῦ λόχου ἡρεμεῖν: ἔξω γὰρ τῶν δι' ἀρχῆς ἀποκατάσασιν. τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπ' ἀσπίδα ἑλίναντας προάγειν, καὶ ἀποκαθισαῦαι τὸ δι' ἀρχῆς διάστημα, εἶτα εἰς ὀρθὸν ἀναδοῦναι, καὶ ὅτως εἰς τὴν δι' ἀρχῆς ἀποκατάσασιν τὰ σωτάγματα κατασήσονται. Ἐὰν δὲ ἐπ' ἀσπίδα βουληθῶμεν πρὸς ἀσπίδα τὰ σωτάγματα, τοῖς ἐναντίοις παραγγέλμασι χρησόμεθα, τουτέστιν ἀντὶ τοῦ ὧδε ὅλου εἰς ὠθισμόν, ἐπ' ἀσπίδα πρὸς ἀσασμὸν γίνεσθαι, εἶτα εἰς ἐπ' ἀσπίδα πρὸς ἀσασμοὺς ἀναγκαῖς χρήσασθαι. Ἐστὶ δέ τις καὶ ἐκπρόσασμος, ὅταν τὸ σώταγμα πρὸς ὧδε τὸ αὐτὸ μέρος ὠθισθῇ τρίς, τουτέστιν ὧδε ὅλου, ἢ ἐπ' ἀσπίδα. Ποιεῖ δὲ ὁ ὧδε ὅλου περιάσασμὸς τὴν ὄψιν τῶν ὁπλιτῶν ἀεὶ ἐπὶ τὸ ἐμπροσθεν νεῦσιν ἑκάστοτε. ὁ δὲ ἐκπρόσασμος, ἀεὶ ἐπὶ τὸ ἐμπροσθεν, ὧδε τὰς εὐώνυμα νεύειν. ὁ δὲ ἐπ' ἀσπίδα ἐκπρόσασμος ἀεὶ ἐπὶ τὸ ἐμπροσθεν ὧδε τὰς δεξιὰς νεύειν.

Γῶς

Fran. Robortellus.

Περιάσαι καὶ ἐκπεριάσαι, Circumflectere, & Reflectere { Ἐπὶ ἀσπίδα, Hastam uersus. / Ἐπὶ ὅλου, Clypeum uersus.

De con-

τῶς λᾶ πυκνῶσαι τὴν φάλαγγα ὧν λίραs ἐκάτερον, καὶ ὧν τὸ μέσον: & πῶς ἀφικατασῆσαι εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς τάξιν. ἐν καθόλου λόγος περὶ πυκνώσεως.

De cõdenſanda phalange ab utroq; Cornu, uel in medio: & in priorem ordinem reſtituenda: & in genere quædam de Condenſatione. Cap. XXXIII.

Κεφ. λγ.

ΕΑν ἢ ὧν τὸ δεξιὸν μέρος τὴν φάλαγγα βουλώμεθα πυκνῶσαι, παραγγελοῦμεν τῶν τοῦ δεξιοῦ λίρατος λόχον ἡρεμεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ὧν δόρυ κλίναντας, πρόαγειν ὧν τὸ δεξιόν. ἔπειτα εἰς τὸ ὀρθὸν ἀφιστῶσι, καὶ προάγειν τὰ ὀπίσω ζυγά. Ἀποκατασῆσαι δ' ὅταν βουλώμεθα, παραγγελοῦμεν τοῖς λοχαγοῖς ἡσυχίαν ἔχειν, τοὺς δὲ λοιποὺς μεταβαλλομένους ἀνιέναι ὀπίσω ζυγά. ἔπειτα πάλιν μεταβάλλειν. ἔπειτα τὸν ὧν τοῦ δεξιοῦ λίρατος λόχον ἡσυχίαν ἄγειν: ἤδη γὰρ εἰς τὰ δεξιὰ ἀφικάτεσι. οἱ δὲ λοιποὶ ἐπ' ἀσπίδα κλίναντες τοῖς ἡγεμόσιν, καὶ τὰ ἐξ ἀρχῆς σωτηρήματα διασώζοντες εἰς ὀρθὸν ἀποδότωσαν. Ἐὰν δὲ ὧν τὸ εὐώνυμον λίρας βουληθῶμεν πυκνῶσαι τὴν φάλαγγα, τοῖς ἐναντίοις παραγγέλμασι χρησόμεθα. Ἐὰν δὲ ὧν μέσην τὴν φάλαγγα πυκνῶσαι βουληθῶμεν, παραγγελοῦμεν τὸν δεξιὸν διφάλαγγίαν ἐπ' ἀσπίδα κλίναντα, τὸν δὲ εὐώνυμον ὧν δόρυ. ἔπειτα προαγέτωσαν ὧν μέσην τὴν φάλαγγα, ἔπειτα πάντες εἰς ὀρθὸν ἀποδότωσαν, καὶ προαγέτωσαν ὀπίσω ζυγά. Ἀποκατασῆσαι δ' ὅταν βουλώμεθα τὴν φάλαγγα εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς τάξιν, παραγγελοῦμεν μεταβάλλειν, καὶ προάγειν ἐκτὸς ζυγὰ χωρὶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ. ἔπειτα πάλιν πάντας μεταβάλλεσθαι, καὶ τὸν μὲν δεξιὸν διφάλαγγίαν ὧν δόρυ κλίναι, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπ' ἀσπίδα, ἔπειτα ἀκολουθεῖν τοῖς ἡγουμένοις, μέχρις ἂν εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς σωίλθωσι διαστήματα, ἔπειτα εἰς ὀρθὸν ἀποδῆναι. Ἐπὶ πασῶν μὲν τοι τῶν μεταβολῶν ὅταν ἐκπυκνώσεις γίνωνται, δεῖ τὰ δόρατα ἄνω ἔχειν, πρὸς τὸ μὴ γραφῆναι τοῦ ὁπλίτου, ἐμποδὼν αὐτὰ γίνεσθαι. Ταῖς δ' αὐταῖς ἀγωγαῖς παιδεύσομεν καὶ τοὺς ψιλούς.

ΕΑν ἢ ὧν τὸ δεξιὸν μέρος τὴν φάλαγγα βουλώμεθα πυκνῶσαι, παραγγελοῦμεν τὸν τοῦ δεξιοῦ λίρατος λόχον ἡρεμεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ὧν δόρυ κλίναντας, προάγειν ὧν τὸ δεξιόν. ἔπειτα εἰς τὸ ὀρθὸν ἀφιστῶσι, καὶ προάγειν τὰ ὀπίσω ζυγά. Ἀποκατασῆσαι δ' ὅταν βουλώμεθα, παραγγελοῦμεν τοῖς λοχαγοῖς ἡσυχίαν ἔχειν, τοὺς δὲ λοιποὺς μεταβαλλομένους ἀνιέναι ὀπίσω ζυγά. ἔπειτα πάλιν μεταβάλλειν. ἔπειτα τὸν ὧν τοῦ δεξιοῦ λίρατος λόχον ἡσυχίαν ἄγειν: ἤδη γὰρ εἰς τὰ δεξιὰ ἀφικάτεσι. οἱ δὲ λοιποὶ ἐπ' ἀσπίδα κλίναντες τοῖς ἡγουμένοις, καὶ τὰ ἐξ ἀρχῆς σωτηρήματα διασώζοντες εἰς ὀρθὸν ἀποδότωσαν. Ἐὰν δὲ ὧν τὸ εὐώνυμον λίρας βουληθῶμεν πυκνῶσαι τὴν φάλαγγα, τοῖς ἐναντίοις παραγγέλμασι χρησόμεθα. Ἐὰν δὲ ὧν μέσην τὴν φάλαγγα πυκνῶσαι βουληθῶμεν, παραγγελοῦμεν τὸν δεξιὸν διφάλαγγίαν ἐπ' ἀσπίδα κλίναντα, τὸν δὲ εὐώνυμον ὧν δόρυ. ἔπειτα προαγέτωσαν ὧν μέσην τὴν φάλαγγα, ἔπειτα πάντες εἰς ὀρθὸν ἀποδότωσαν, καὶ προαγέτωσαν ὀπίσω ζυγά. Ἀποκατασῆσαι δ' ὅταν βουλώμεθα τὴν φάλαγγα εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς τάξιν, παραγγελοῦμεν μεταβάλλειν, καὶ προάγειν ἐκτὸς ζυγὰ χωρὶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ. ἔπειτα πάλιν πάντας μεταβάλλεσθαι, καὶ τὸν μὲν δεξιὸν διφάλαγγίαν ὧν δόρυ κλίναι, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπ' ἀσπίδα, ἔπειτα ἀκολουθεῖν τοῖς ἡγουμένοις, μέχρις ἂν εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς σωίλθωσι διαστήματα, ἔπειτα εἰς ὀρθὸν ἀποδῆναι. Ἐπὶ πασῶν μὲν τοι τῶν μεταβολῶν ὅταν ἐκπυκνώσεις γίνωνται, δεῖ τὰ δόρατα ἄνω ἔχειν, πρὸς τὸ μὴ γραφῆναι τοῦ ὁπλίτου, ἐμποδὼν αὐτὰ γίνεσθαι. Ταῖς δ' αὐταῖς ἀγωγαῖς παιδεύσομεν καὶ τοὺς ψιλούς.

SI autem à dextera Phalangem cõden ſare uoluerîmus, imperabimus, ut Series, quæ dexterum tenet Cornu, cõquieſcat: reliqui uerò haſtam uerſus declinantes ad dexteram progrediãtur, deinde rectà tendant, & ut progrediãtur luga, quæ ſunt à tergo. Reſtituere aũt quando uoluerimus, imperabimus Serieiductorib. ut conquieſcant, reliquis uerò ut Mutatione facta redeãt in poſteriora luga. Deinde rurſus altera Mutatio fiat. Deinde ut Series, quæ ad dexterũ Cornu eſt, cõquieſcat: iam enim reſtitutio fuerit facta in dexteram. Reliqui uerò Clypeũ uerſus declinantes, & interualla, ſicuti prius, inter ſe ſeruantes rectà tendant. Si aũt à læua Phalangẽ uoluerîmus condenſare, contrarijs utemur præceptis. Si aũt mediam Phalangẽ condenſare libuerit, imperabimus, ut dextera Diphalangia Clypeũ uerſus declinet, ſiniſtra autẽ Haſtam uerſus. Deinde, ut progrediantur ad mediã Phalangem, deinde omnes rectà tendant, & ut poſteriora luga progrediantur. Reſtituere aũt cum libuerit Phalangẽ in ordinem priorem, imperabimus ut Mutatio fiat, & progrediantẽ pedites per luga ſeparati à primo lugo. Deinde rurſus Mutatio ab omnibus fiat, & ut dextera Diphalangia Haſtam uerſus declinet. Siniſtra uerò Clypeum uerſus. Deinde ſequantur præcedentes, donec reuerſi fuerint in interualla ſua. deinde rectà tendant. In omnibus uerò Mutationibus, quãdo Condenſationes fiunt, & ſoluuntur, oportet Haſtas ſurſum uergẽtes in altum geſtare, ne, dum ſe pedites uertunt, ipſis ſint impedimento. Iiſdem aũt motionibus, & deductionib. aſſuefaciemus etiã ipſos Velites.

λίρας

Reſtitutio.

περὶ

Fran. Robortellus.

πυκνῶσαι, Condenſare { Ἐπὶ τὸν λίρας δεξιόν, Cornu dextrum. / Ἐπὶ μέσην φάλαγγα, Mediam Phalangem. / Ἐπὶ τὸν εὐώνυμον, Cornu ſiniſtrum.

De utilitate Mutationum iam dictarum: item de Euolutionum usu ac differentia. Cap. XXXIIII.

Περὶ χρείας τῶν μεταβολῶν τῶν ἀναπλίων. Καὶ περὶ τῶν ἐξελιγμῶν, καὶ τῆς αὐτῶν διαφορᾶς. Κεφ. λδ'.

HAec quidē præceptiones Mutationū, Conuersionum, Circumflexionū, Restitutionum, utiles sunt ad repentinas hostiū incursiones, si uel à læua, uel à dextra, uel à fronte, uel à tergo superueniāt. Simili ratione etiā Euolutionū. Macedonicam igitur Euolutionē aiunt Macedonas primos inuenisse. Lacedęmonios aūt Laconicam. & inde utranq; fuisse dictā. Accepimus à ueteribus Philippū, postq̄ imperium auxisset, & Græcos ad Chæroneā prælio uicisset, Græciæq; esset totius imperio potitus: Alexandrumq;, non multò post, eius filiū, cum Asiam subegisset, negligere cœpisse Euolutionē hanc Macedonicam, nec unq̄ ea usum, nisi aliqua urgeret necessitas, uerū usum potius Laconica: utroq; tamen genere hostes uicisse. Nā Macedonica Euolutio, irruentibus à tergo hostibus, aciē perturbabat. Cum enim à loco proximo Tergiductori trāsferrent se in locū proximum Serieiducto ri, & tota hæc Euolutio similis esset fugę, animos addebat hostibus, & suis terroré inferebat. In Laconica uerò longè secus sese res habet. nā irruentibus à tergo hostibus, & proruentibus ijs, qui in prima acie stant, unà cum subsequētibus, & incursantibus in hostes magnum illis terrorem inijciunt.

Euolutionis Macedonicæ & Laconicæ comparatio.

†ἀμφοτέρως

†γαρ

Αὐτῶν μὲν τοίνυν αἱ τῆς ἀγχιλίου τῶν μεταβολῶν, καὶ ἐπιστροφῶν καὶ περιπασμῶν, καὶ ἀναστάσεων, χρήσιμοί εἰσι πρὸς τὰς αἰφνιδίους τῶν πολεμίων ἐπιφανείας· ἐκδέξιῶν τε καὶ ἀποράδων τε πολεμίων ἐπιφανέντων ἢ ἀριστερονύμων, ἢ ἐμπροσθοφαλαγγίων ἢ καὶ τῶν ἐξελιγμῶν. Τὸν μὲν οὖν Μακεδονικὸν ἐξελιγμὸν φασι Μακεδόνας εὑρεῖν· Λακεδαιμονίους δὲ, τὸν Λακωνικόν· ἐξ ὧν ἑκάτερον ἑκάτερος αὐτῶν τυχεῖν. Ἰσχύει μὲν Φίλιππον τὸν κύριον τῶν Μακεδόνων τὸν ἀρχαῖον τοὺς Ἕλληνας μάχῃ νικήσαντα πρὸς Χαιρώνειαν, καὶ τὸν ἡγεμονικὸν τῆς Ἑλλάδος λαβόντα· Ἀλέξανδρον δὲ τὸν ἐκείνου καὶ τῆς Ἀσίας ὀλίγῳ χρόνῳ κρατήσαντα, τὸν μὴ Μακεδονικὸν ἐξελιγμὸν ἐπιχειρεῖν, εἰ μήπως καὶ τοῦτον ἡ χρεία παρεκελεύσατο· τοὺς δὲ Λακωνικῷ χρησάμενον, ἀμφοτέροις τῶν πολεμίων κατακρατῆσαι. Ὁ μὲν γὰρ Μακεδονικὸς ἐξελιγμὸς πρωτοπαθοῦντα τὸν πολεμίων ἐκ τῶν ὄπισθεν, ἐποίει τὸ πολλὰ ταραχλῶδες· τὸν μὲν ἐκ τοῦ ἀραγοῦ, ὡς τὸν ὀπίσω τοῦ λοχαγοῦ τόπον ἐκπεφορβυμένων, καὶ φυγῆ πᾶν ἁπλῶς ποιοῦντων, θαρραλεωτέρους μὴ ποιεῖ τοὺς πολεμίους. κατάπληξις δὲ καὶ δισταγμὸς τοῖς οὕτω ἐξελίξασι πρὸς τὴν πολεμίαν ἀντιλαβεῖν. Ὁ δὲ Λακωνικὸς τοὐναντίον τούτῳ πράσσει, ὑπισθεν γὰρ ἐπιφαινομένων τὴν πολεμίαν, καὶ τὸ ἡγεμόνων σὺν τοῖς ἐπαναλαθοῦσιν ἐφορμᾶν τῶν, καὶ ἐπαντώντων τοῖς πολεμίοις, ἰσχυρὰ τοῖς πολεμίοις διαλία γίνεται.

De signis quæ dant militibus uoce, tuba uel aliter, (quæ muta dixeris signa.) Cap. XXXV.

Περὶ σημείων τῶν διδόντων διὰ φωνῆς, ἢ σάλπιγγος, ἢ ὁράσεως τινων. Κεφ. λε'.

ASsuefaciēdę aūt sunt copiæ tùm pedestres, tùm equestres, ut signa statim intelligāt, quæ dant partim uoce: partim ijs, quæ oculis percipiunt, ut singula, sicut ratio temporis exigit, aptè fiāt. non nulla uerò præcipi debēt etiā tubæ sonitu. sic enim imperatū omnes faciēt. Clarius quidē significant, quæ per uocē signa damus, si nihil uoci fuerit impedimento, quo minus exaudiāt. Sed minore cū tumultu alia signa dantur, quæ neq; uoce, neq; sono significantur, si etiā hæc aliqua re non impediantur, aut offuscentur. Et uox interdū non exauditur, uel propter sonitū armorū, uel propter equorū sonos, aut hinnitus, dū equites obequitāt, & strepitum

Δεῖ δὲ ἐθίζειν τὰς διυάμεις τὰς πεζικὰς, καὶ τὰς ἱππικὰς, τὰ μὲν φωνῇ, τὰ δὲ διὰ σημείων ὁρατῶν, ἵνα καθ' ἑκάστην ὥραν τὴν πλειότητα τὸ πρόσφορον χρήσιμον· ἔνια δὲ καὶ διὰ τῆς σάλπιγγος πράττειν πρόσφορα. οὕτως γὰρ πᾶσα ἐπίταξις ἐξυπηρετηθήσεται. σαφέστερα μὲν οὖν ὅσα τὰ διὰ τῆς φωνῆς μιμούμενα, ἐὰν μηδὲν ἐμποδὼν αὐτῇ ᾖ. ἀθορυβώτερα δὲ τὰ διὰ τῶν σημείων, ὅταν μηδὲ τούτοις τυγχάνῃ τι τὸ ἐπισκοτοῦν. τὰ δὲ διὰ τῆς φωνῆς ἐνίοτε δυσεξάκουστα γίνεται, ἢ διὰ ψόφου ὅπλων, καὶ δυνάμεως ἱππικῆς πᾶσι πάσεως, καὶ χρεμετισμῶν ἵππων, καὶ θορύβου σκηνοφόρων, &

τοῦ πλήθους παντὸς ἦχος. καὶ τὰ σήμαντρα τῶν σημείων δὲ ἄπορα πολλαχῆ γίνεται, διά τε πάχυτητα ἀέρος, καὶ κονιορτὸς, ἢ ὕδατος, καὶ νιφετοῦ, καὶ ἡλίου αὐταύγειαν: ἐπὶ δὲ τόπους ἀνωμάλους, καὶ λαταδ' ἀφόρους, καὶ καμπὰς ἔχοντας. φύσει δ' ἐκ εἰσὶν εὔπορον πρὸς πᾶσαν χρῆσιν εὑρεθῆναι σημεῖα, τῶν καιρῶν καινὰ πολλάκις εὑρισκόντων, οἷς πρὸ ὀλίγου συνεθίσαι. ὁ μέντοι ἅπαντα συμπεισεῖν δύνατον. ὥστε ἄδηλον ἂν ἦν φωνῆς, ἢ σημείων τὸ πρόσταγμα.

& ſtrepitum calonum, & lixarũ, totiuſq; multitudinis. Etiam ſigna ipſa interdum dubia ſunt propter caliginem, & puluerem, qui excitatur, tùm propter imbres, ac niues, ſolisq; oppoſitos radios. itidem & propter loca montuoſa, & nemoroſa, ac flexuoſa. Interdum nó facilè fuerit ad omnem uſum pro neceſsitate ſigna excogitare, quoniam opportunitas ipſa diuerſa poſtulat ſigna. nec ſemper eadem, quibus milites fortaſſe non ſint aſſueti. Nec certa ratio omnium tradendorum excogitari poteſt, aut præcipi, quo tempore quod ſignum dari conueniat uel uocis, uel alterius generis.

Fran. Robortellus.

Σημεῖων ἄλλα, Signorũalia ſunt, { φωνικά, Vocalia, { διὰ σάλπιγγος, per tubam. διὰ βοῆς, per clamorem. } ὁρατά, Viſibilia. }

περὶ πορειῶν τοῦ στρατοῦ: καὶ πρὸς ὀρθίας ἐπαγωγῆς: καὶ πλαγιωγῆς ἢ ἐπ' ἀριστερᾶ, ἢ ἐπ' εὐωνύμου. καὶ ὅτι πρὸς ὀρθίαν ἐπαγωγὴν αὔλιτάτη ἐστὶν ὁ κοιλίμβολος: πρὸς δὲ ταύτην ἡ τριφαλαγγία. Κεφ. λς.

De itineribus copiarũ. De Inductione recta, & Deductione recta ſiniſtrá ue. Aduerſus rectam Inductionem Cœlembolon, id eſt Cuneatam aciem cauam inſtrui: aduerſus hanc uerò triplicem Phalangem. Cap. XXXVI.

Περὶ πορευομένων μέλλοντάς τινας λέγειν, ὅσα τὴν πρώτην βουλὴν: ὅτι ἡ μὲν ἐπ' εὐθείας πορείαις δύσις, ὀρθία ἐπαγωγή: ἡ δὲ, πλαγιωγὴ, ἢ ἐπ' ἀριστερᾶ, ἢ ἐπ' εὐωνύμου: καὶ ἢ ἐπ' μονοπλεύρου, ἢ δίπλευρον, ἢ τρίπλευρον, ἢ ἐπὶ τετραπλεύρου τάγματα βαδίζεται. μονοπλεύρου μὲν, ὅταν ἐπ' ἕνα φοβῶνται: δίπλευρον δὲ, ὅταν δύο: τρίπλευρον δὲ, ὅταν τρία: τετράπλευρον δὲ, ὅταν πανταχόθεν οἱ πολέμιοι ὑποθέσθαι θέλωσι. καὶ διὰ τοῦτο γίνονται αἱ πορεῖαι ποτὲ μὲν μονοφαλαγγία, ποτὲ δὲ διφαλαγγία, ἢ τριφαλαγγία, ἢ τετραφαλαγγία. καὶ ἐπαγωγὴ ὀρθία μὲν ἔστιν, ὅταν τάγμα τάγματι ἐπακολουθῇ: οἷον ξεναγίας προηγουμένης, αἱ λοιπαὶ ξεναγίαι ἑπόνται: ἢ τετραρχίας προπορευομένης, αἱ λοιπαὶ ἐπακολουθῶσιν ἑξῆς τάγμα. καλεῖται δ' ὅτως, ὅταν ὦσι λόχοι πορευόμενοι πολλαπλάσιον ἔχουσι τὸ βάθος τοῦ μήκους. ἔχει δὲ τάγμα δύο λόχους ἀπὸ πλευρᾶς ἑκατέρας. πρὸς ταύτην ἀντιτάττεται ὁ κοιλίμβολος. γίνεται δὲ ὅτως:

De itineribus copiarũ. De Inductione recta, & Deductione recta ſiniſtrá ue. Aduerſus rectam Inductionem Cœlembolon, id eſt Cuneatam aciem cauam inſtrui: aduerſus hanc uerò triplicem Phalangem. Cap. XXXVI.

DE itinerib. copiarum locuturi illud †opponemus principio noſtri ſermonis. Aliquando in itinere faciendo ſeruari in acie rectã Inductionem oportet: aliquando uerò Deductionem uel dextrã, uel ſiniſtram. Rurſus incedet acies inſtructa, aut in unum latus, aut in duo latera, aut in trig, aut in quatuor latera: In unum latus inſtrui debet, ſi ab una parte ingruẽtes metuat hoſtes: In duo, trig aut quatuor latera, ſi à totidem partibus uereatur, ne hoſtes irruãt. Et ob hanc cauſam in itinere faciendo exercitus uniuerſus aliquãdo unam Phalangem cõſtituit, aliquando in duas Phalanges diuiditur, aliquando in tres, & quatuor. At Inductio recta eſt, cum ordo ordinem ſequitur, ut ſi Xenagia una præcedat, hanc ſubſequatur altera, & ſic deinceps: uel ſi præeat Tetrarchia, itidem reliquæ ſubſequantur. Vocatur autem Inductio recta, cum contra †præponem'

Cornu hoſtium †progrediens acies, multis partibus maior fuerit Latitudo aciei ipſa longitudine. Ordines autem ſinguli, de quibus in præſentia loquimur, conſtant binis Seriebus, quæ denos cõtinent milites. Aduerſus hanc Inductionẽ rectã inſtrui debet Cuneata acies caua, dicta Coelembolus. Fit autem †progredientе acie Cœlembolus

in hunc modum. cum duplex Phalanx aperta Cornua præcedentia disiungit. posteriora autem coniungit, quasi effingatur litera V. sicuti in descriptione cerni potest, ita ut primi pedites disiuncti stent in acie: ultimi autem coniuncti. Nam si Inductio recta irruat in nos, parata esse debebit, quæ huic resistat, acies Cuneata Caua, quam Cœlembolon uocamus: dissoluens enim Series suam iuncturam in medio, & uacuum relinquens, inanem facit impetum hostium: & eadem se diffundens obliquè in Cornua, hostes, qui Inductione recta collocati irruebant, intercipit. Verùm solet etiam triplex Phalanx aduersus Cuneatam prædictam aciem instrui, ita ut una Phalanx aduersus alterum Cornu pugnet, in alterum uerò proruat altera: at media se interim sustineat, ut, si necessitas postulârit, & ipsa certamen ineat.

ὅτως: ὅταν ἡ αὐτίσομ& διφαλαγγία, τὰ μὲν ἡγούμενα λέρατα διασήσει, τὰ δὲ ἑπόμενα σωάψει, φ' ἡμάτῳ τῷ Υ. σχήματι, ὡς διδάσκει ἡμᾶς ἡ κατα γραφή, ἔχουσα τοὺς μὲν πρώτους διεστῶτας, τοὺς δὲ τελευταίους συνημμένους. τῆς γὰρ ὀρθίας ἐπαγωγῆς ἡ τοῦ μίσου τῶν ἐχθρῶν φερομένης ἐπίμως ἔχουσιν οἱ τοῦ κοιλεμβόλου διχλύσαντος τὴν ῥῶσιν, κινῆσαι μὲν τὴν πρόσβολὴν ἡ πρώτης δυνάμεως, χωρῆσαι δὲ εἰς τὸν πλαγίων μερῶν ἡ ὀρθίας ἐπαγωγῆς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ διφαλαγγία αὐτὴ τάττεται ὑπ' κοιλεμβόλου: ἡ μὲν μιᾶς φάλαγγ& μαχομένης ὑπ' ἐνὶ λέρατι, τῆς δὲ λοιπῆς, ὑπ' ἄλλῳ: τῆς δὲ μέσης καὶ τρίτης ἀναμενούσης τὴν πρόσβολήν.

Fran. Robortellus.

Ἐν ταῖς πορείαις, In itineribus
- ὀρθία ἐπαγωγή, Inductio Recta
- παραγωγή, Deductio
  - φ' δεξιᾷ, Dextra
  - φ' εὐωνύμῳ, Sinistra

μονοπλεύρῳ, unius lateris.
διπλεύρῳ, duorum laterum.
τριπλεύρῳ, triũ laterũ.
τετραπλεύρῳ, quatuor laterum.

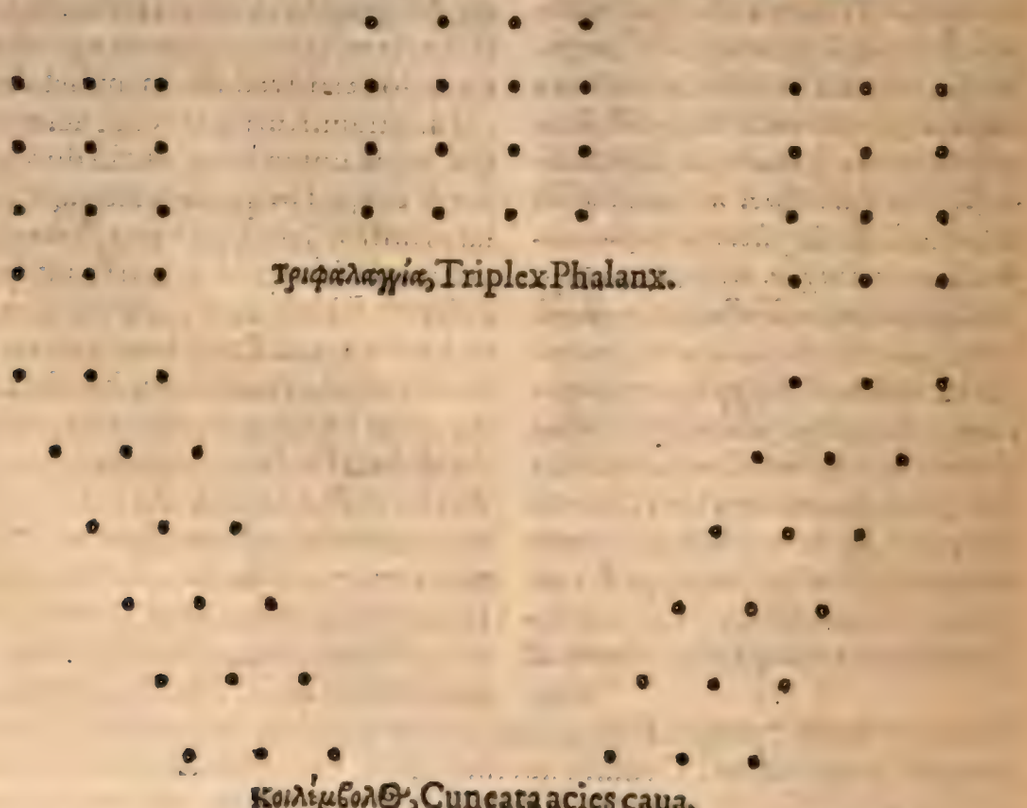

Τριφαλαγγία, Triplex Phalanx.

Κοιλέμβολ&, Cuneata acies caua.

Quando

Quando hostes irruunt Recta Inductione contra tuum Cornu, tunc est tibi conficiendus Cœlembolus.

Hostes uerò aduersus Cœlembolon è contrario debebunt constituere triplicem Phalangem.

1 Rectæ Inductioni debet opponi Cœlembolus.

2 Cœlembolo debet opponi triplex Phalanx.

ὀρθία ἐπαγωγή, Recta Inductio.

Στόμα, Frons.

Στόμα, Frons.

Κοιλέμβολος, Cuneus cauus.

περὶ παραγωγῆς δεξιᾶς τε καὶ εὐωνύμου. Κεφ. λζ.

Παραγωγὴ δέ, ὅταν ἡ φάλαγξ οὖσ' ἡγεμόνας, ἤτοι οὖς λοχαγούς, ἢ ἐκ δεξιῶν ἔχῃ τοὺς ἄγοντας, ὃ καλεῖται δεξιὰ παραγωγή· ἢ δὲ εὐωνύμων, ὃ λέγεται εὐώνυμος παραγωγή, οὐκέτι κατὰ λόχους, ἀλλὰ κατὰ ζυγοὺς ἐπὶ λείρας πορευομένους. ἢ γὰρ ἐπὶ δὶ πλεύρᾳ, ἢ τρὶ πλεύρᾳ, ἢ καὶ ἐπὶ τετρα πλεύρᾳ τὰς φάλαγγας ποιησαμένους, ὅθεν αὖ καὶ δεῖ ὁπόσων μερῶν τὸ πολέμιον ὑπερπλεύσεται, βαδίζεται. ἀμφότερας δὲ ἐκ πλαγίων τῶν πρώτων προσβολὴν ποιούμενας τὸ μὲν μῆκος διπλάσιον ἐποίησαν τοῦ βάθους. δεκὰ μὲν γὰρ ἔχει τὸ σῶμα, ἓξ δὲ τὸ βάθος. τοῦτο δὲ τὸ μάχης ἐσί σχῆμα, ὃ δὲ τὸ ἐθίζεσθαι τὸν στρατιώτην, μὴ μόνον ἐπ' εὐθείας, ἀλλὰ καὶ τὰς †ἐκπλαγίους μὴ μελετημένους δέχεσθαι προσβολάς.

De Deductione dextra & sinistra. Cap. XXXVII.

DEductio autem est, cum Phalanx habuerit duces, hoc est Sericiductores deducentes uel à dextra, quæ appellatur Deductio dextra: uel à lęua, quæ dicitur Deductio læua, non quidem amplius sicuti ante, sed per luga aduersus Cornu hostium tendentes habens pedites, qui Phalangem constituunt, uel unius lateris, uel duorum, uel trium, uel etiã quatuor. Quare ex quot partibus irruere hostes posse suspicabuntur, in tot partes instructi incedent. ab utroque latere primum impetum facientes: hæ Phalanges †duplò maiorem longitudinem habent †triplo latitudine. nam frons decẽ continet, Latitudo autem tres. Hæc uerò aciei forma apta est ad exercendum militem, ut non †ἐκ πλαγίε modò rectà in hostem ruat, sed etiam ab utroque latere impetus hostium sustineat.

ὀρθία φ' εὐωνύμῳ πτ̃αγωγή.
Recta Deductio sinistra.

ὀρθία φ' δεξιῷ πτ̃αγωγή.
Recta deductio dextra.

De Phalange Bifronti. Cap. XXXVIII.

BIfrons Phalanx dicitur, quòd duplicem habeat frontem. Frontem uerò appellamus primorum lugum peditum, qui in hostes tendunt. quoniam igitur in hac acici forma, qui medij stant, opposita habent terga: at qui in Fronte sunt, impetum faciunt in hostes, adeò ut hi quidem Substites sint, illi uerò Tergiductores, ob hanc causam ita dicta fuit. Vtilis est autem hæc acies peditibus, cum pugnant aduersus hostes, qui numero equitum ualent, & irrumpere conantur. Solet hæc acies instrui aduersus barbaros accolas Danubij, quos Amphippos olim uocabant, quòd essent exercitati ab alijs equis in alios insilire. Acies uerò ipsa equitum opposita illi pedestri formam habens quadratam, ut necessitas postulat, distributa fuit olim in duos ordines altera parte longiores, hoc est multò maiorem habentes longitudinem latitudine, atq; hęc utrinq; diuisæ peditum aciei opponi solet.

Περὶ ἀντισόμου φάλαγγος. Κεφ. λη.

ΑΝτίσομος φάλαγξ. λέγεται γὰρ ἔτω, διὰ τὸ δύο σώματα ἔχειν. σῶμα γὰρ λέγονται οἱ πρῶτοι τῶν ὅπλων πολεμίους πορευόμενοι. ἐπεὶ ὃν γὰρ τούτῳ τῷ σχήματι οἱ μὲν μέσοι ἀντίνωτοί εἰσιν: οἱ δὲ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, πρὸς βάλλουσι τοῖς πολεμίοις, ὥστε τῶν μὲν εἶναι τῶν ὑπακόντων, τῶν δὲ ἐφεδρικῶν: διὰ τοῦτο τὴν ἔχει τὴν ὀνομασίαν. ἔστι δὲ χρησιμωτάτη πεζοῖς, ὅταν πρὸς πολεμίους μάχωνται πολλῷ τῷ ἱππικῷ πτ̃άταξιν ἔχοντας, καὶ κατιλάνειν διαμιλύους. τάττεται δὲ τὸ τοιοῦτον σῶμα μάλιστα πρὸς τοὺς πρὸς τὸν Ἴστρον βαρβάρους, οὓς καὶ ἀμφίππους ἔλεγον, ὡς εὐθυμιλύους μεταβαίνειν ἀπ' ἄλλων ἵππων εἰς ἄλλους. τὸ δὲ αὐτὸ πτ̃απόμενον ἱππικὸν τάγμα, πτ̃ράγωνον ἔχον σχῆμα, πρὸς τὴν χρῆαν ἐμερίθη εἰς δύο τάξεις ἐπρομήκεις. ἐπρομήκεις δ' εἰσὶν, αἱ τὸ σῶμα τὸ βάθους ἔχουσαι διπλάσιον. ἑκάτεραι δὲ αὐτῶν πρὸς τὰς τ' πεζῶν διαιρέσεις ἀντιπαρατάττονται.

Περὶ

Περὶ ἀμφισόμου φάλαγγος.

Κεφ. λθ.

Ἀμφίσομος φάλαγξ ὁμοία ἐστὶ αὐτὴ τῇ ἀντισόμῳ γινομένου τοῦ σχήματος, ὥστε πρὸς τὸ ἄλλος εἶναι ἱππικῷ ἐπίδρομον ἐθίζεσθαι. ἁρμόζει δὲ καὶ αὐτὴ τούτου τοῦ σχήματος, πάντα τὰ αὐτὰ τῆς πρώτης φάλαγγος ἁρμόττει πεζικῆς τε, καὶ ἱππικῆς. διαφέρει δὲ μόνον τοῦ ἀντισόμου, ὅτι ἡ μὲν ἀντίσομος ἐξ ἄκρων ἔχει τὰς μάχας: ἡ δὲ ἀμφίσομος ἐκ πλαγίων. καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ τάξει, καὶ οἱ μὲν τῇ πρὸ ταύτης τεταγμένοι μεγάλοις δόρασι μάχονται, ὡς Ἀλανοὶ, καὶ Σαυρομάται. ἔχει δὲ οὗτος ἡμίσειας μὲν τοὺς λόχους ὁπλιτῶν ἐμπροσθεν, οὓς δὲ ἑτέρους ἀτάκτους εἰς τὸ ὄπισθεν, ὡς ἀνελιγμένους ἀλλήλους γίνεσθαι. τὸ μὲν οὖν τῇ δύο σώματα, ἐμπροσθέν τε, καὶ οἷς οἱ λοχαγοί: καὶ ὄπισθεν, ἐν οἷς οἱ ἀρχαγοί. οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ εἰς διφαλαγγίαν διαιρουμένου, τὸ μὲν ἐμπροσθεν σῶμα διὰ μιᾶς ποιεῖται φάλαγγος, τὸ δὲ ὄπισθεν, διὰ δύο τριῶν.

De oppoſita Phalange. Cap. XXXIX.

OPpoſita Phalanx non multum diſſimilis huic Bifronti, uariata tantùm figura: accommodataq; eſt ad reſiſtẽdum equitum incurſionibus. Conueniunt autem etiam huius aciei figuræ omnia, quæ de priore Phalange pedeſtri, & equeſtri dicta ſunt. differt aũt hoc uno à Bifronti, quòd Bifrons ad extremitates ipſas pugnat. Oppoſita aũt ad latera. Ac ſanè pedites tàm in hac, quàm in illa longis haſtis pugnant, ſicuti ſolent Alani, & Sauromatę. Habet ex dimidia parte pedites grauis armaturæ, qui in ſingulis Serieb. ſunt, uergentes in anteriorẽ partem, & totidẽ etiam uergentes in poſteriorem, adeò ut terga habeant oppoſita inter ſe. At habet hæc Phalanx duplicẽ frontem, anteriorẽ ſcilicet, in qua ſtant Serieiductores, & poſteriorẽ, in qua ſtant Tergiductores. Verùm etiam in duplicem Phalangem diuiſa, anteriorem quidem frontem altera Phalange conſtituit, poſterioré altera.

Πεζικὴ φάλαγξ ἀμφίσομος, Pedeſtris Phalanx Bifrons.

Ἱππικὴ παράταξις, Equeſtris acies.

Ἱππικὴ παράταξις, Equeſtris acies.

Περὶ διφαλαγγίας ἀμφισόμου.

Κεφ. μ.

Ἀμφίσομος διφαλαγγία, ἥτις οὐκ ἔχει μόνας, ἀκίτι ἐκτὸς τῆς παραγωγαῖς, ἀλλ' ἐντὸς ἔχει ἀπ' ἀναντίας ἀλλήλων παρατεταγμένους: οὓς μὲν ἐν δεξιᾷ παραγωγῇ, οὓς δὲ ἐν εὐωνύμῳ. γίνεται δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο, ὅταν ἱππικὴ προσβολὴ ἐμβολαδὸν ᾖ. τοῦ γὰρ ἐμβόλου ὡς ὀξὺ λήγοντος, καὶ ἔχοντος ἀκολουθοῦντας ἐκπλαγίσ

De oppoſita Phalange duplici. Cap. XL.

OPpoſita Phalanx diſtributa in partes duas eſt, quæ duces nõ habet extra, ſicut in prioribus, ſed intus habet ſtãtes in acie, alterũ è regióe alterius: Tergiductores aũt extra, alios quidẽ in dextra Deductione, alios aũt in ſiniſtra. Fit aũt figura hęc, cũ eq̃ſtris acies in cunei formã irruit. Cũ eñ cuneus in acutũ deſinat, et habeat

duces

duces à latere collocatos, qui sequũtur, cupiatq; perrumpere per frontem ipsam acici pedestris, præuidẽtes hæc peditum Ductores in medio consistunt, uel illorũ impetum repellentes, uel irritam uim illorum facientes. Hi enim in cunei formã se instruunt, sperantes se mediam aciẽ hostium perrumpere, & fundere posse. At peditum duces id considerantes, instar muri se obfirmantes utrinq;, & relinquẽtes parum interualli inter disiunctam aciem, ac inclinantes omnes in medium, illorum impetum omnem eludunt. Hæc uerò acies Equestris, quæ Cuneus uocatur, inuenta primùm fuit à Philippo Macedonum rege, qui in fronte ipsius fortissimum quenq; collocare solebat, ut per illos etiam inualidi milites confirmarentur, & efficaciùs unà cum cæteris agerẽt, quòd nec secus in lancea, aut ense fieri uidemus, cuius extrema pars si acutafuerit, & ualida ad feriendum, etiam reliquum corpus, quamuis obtusum sit, facile uulnus infert.

ἐκπλαγίου αὖ ἡγεμόνας, καὶ δεξιμῶν προθυμουμένους ἐπὶ τὸ μεσόπορον τὴν πεζικὴν τάξιν, προορῶντας οἱ τῶν πεζῶν ἡγεμόνες ἐφ' ἑαυτοῖς μέσῳ ἵστανται. ἢ λωλύσαι ἐφέλκοντας αὐτὴν τὴν ἔμβολον, ἢ ποιῆσαι αὐτοὺς ἀπράκτους παριέναι. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐμβόλοις ἑρμῶσιν, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ καταγωνίσασθαι τὸ μέσον πλῆθος, καὶ τάραχον ἐμποιῆσαι τῷ τάγματι. οἱ δὲ τῶν πεζῶν στρατηγοὶ νοοῦντες τὴν ἑρμῆν τοῦ σχήματος ἐκείνου, τοίχους ἑκατέρωθεν μιμησάμενοι, καὶ μικρὸν ἑαυτοὺς ἀποκλίναντες, οὐ συννεύοντες ἐπὶ τὸ μέσον κενοῦσι αὐτοῖς διδόασι τῷ πάροδον. ἡ δὲ τοιαύτη ἱππικὴ τάγμα παρὰ τοῖς τακτικοῖς ἔμβολον καλεῖται: ὃ δὴ εὗρε Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς οὗ ἀνδρικώτατος προτάξας, ἵνα δι' αὐτῶν σωφρονῶνται καὶ οἱ ἀθρασύτεροι: ὃν τρόπον καὶ τὸ λόγχης ἢ ξίφος ὁρῶμεν, τὸ ἐπὶ ἄκρα ἐσομαλύνω καὶ εὐκόλως τέμνοντα διὰ ἐξύντητα σωφρονοῦντα καὶ τὸ μέσον ἀργὸν σίδηρον.

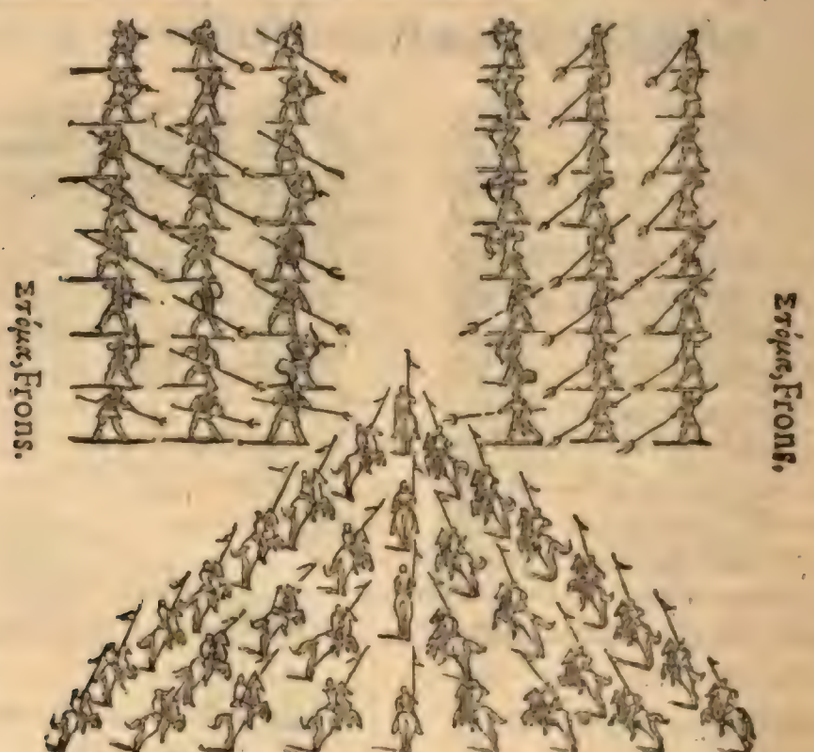

Ἔμβολον ἱππικὴ, Cuneus Equitum.

Fran. Regulæ. *Robortellus.*

1 Si hostes instruant aduersus tuam rectam Inductionem equites in formam Cunei, tunc erit tibi utendum hoc remedio, ut scilicet rectam Inductionem diuidas in duas partes, quò pateat aditus irruentibus equitibus.

2 Cunei frons prima debet continere fortissimum quenque, & lectissimum equitem.

Inuentor huius Cunei fuit Philippus Rex Macedonum.

De

Περὶ πλαγίου φάλαγγος.

Κεφ. μα.

Ταύτης αἱ φάλαγγες ἐπὶ πλαγωνίῳ ἐπικαίρως προβάλλονται, ἡ μὲν γὰρ δεξιᾶ λοξὴν πλαγωνὴν ἔχει τοῦ ἡγεμόνος, ἡ δὲ εὐώνυμος λοξὴν τοῦ οὐραγοῦ ἔσθ' ὅτε ἔχουσα. δείκνυσι δὲ χεῖμα ἡ πλατάξεως τὰς ὁρμὰς τῶν πολεμιωτῶν. ἐπαδὴ ἡ προσβάλλουσα τάξις πάλαι τετράγωνος οὖσα ἐμέρισεν ἑαυτὴν εἰς δύο λοξὰς λείρατα, τὸ, τι δεξιὸν, καὶ τὸ εὐώνυμον κυκλῶσαι θέλουσα τὴν αὐθισαμβάλλουσαν τετράγωνον τάξιν. δῆλα δὲ καὶ οἱ μέλλοντες κυκλοῦσθαι εἰς δύο φάλαγγας κινουμένας μετεχημάτισαν ἑαυτούς, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν πρὸς τὸ εὐώνυμον ἐβάρυναν λείρας, οἱ δὲ πρὸς τὸ δεξιὸν μετεστράφησαν: ὅθεν καὶ πλάγιος ἐκλήθη, ἀμφοτέρωθεν ἔχουσα πρὸς τοὺς πολεμίους τὸ μέτωπον.

De bipartita Phalange. Cap. XLI.

OBliqua Phalanx illa dicitur, quæ altero Cornu pugnam cõmittit cum hoste, alterum Cornu sustinet aliquantisper, mox eo pugnatura. Huius aciei Phalanges per Deductionem tempestiuè incedunt, & altera quidem obliqua Deductio habet à dextra duces ipsos. Altera autem itidem obliqua à lęua intus continet Tergiductores. Ipsa uerò figura aciei descripta ostendit impetum certantium militum. quoniam cum ante quadrata esset, distribuit se ipsam in duo obliqua Cornua, dextrum, & sinistrum, dum uult circumuenire oppositam sibi hostium aciem itidem quadratam, propterea se diuiditin duas Phalanges, paulatim sese mouentes in diuersam partem. etenim pars militum in dexterum Cornu declinat, pars altera in sinistrũ. unde etiam Bipartita Phalanx dicta fuit utrinq; habens frontem uergentem contra hostes.

περίσομος διφαλαγγία, Bipartita Phalanx.

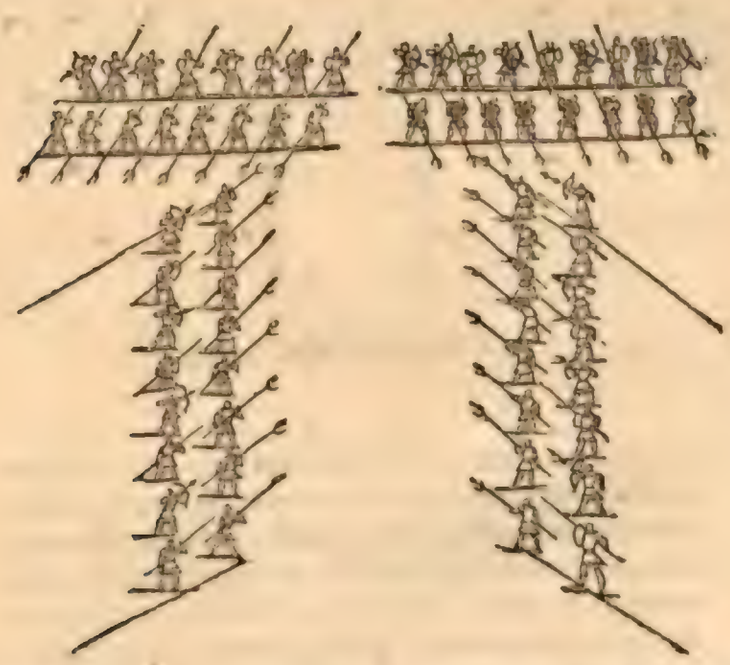

Ita est descripta in antiquo manuscripto libro, sed quid de ea sentiam, liberè proferam. nam uideo non consentientes inter se libros.

Fran.

Fran. Robortellus.

Hæc figura culpa pictoris aptè expressa non fuit. nam debebat exprimi ita ut haberet formam obliquam. Sic.

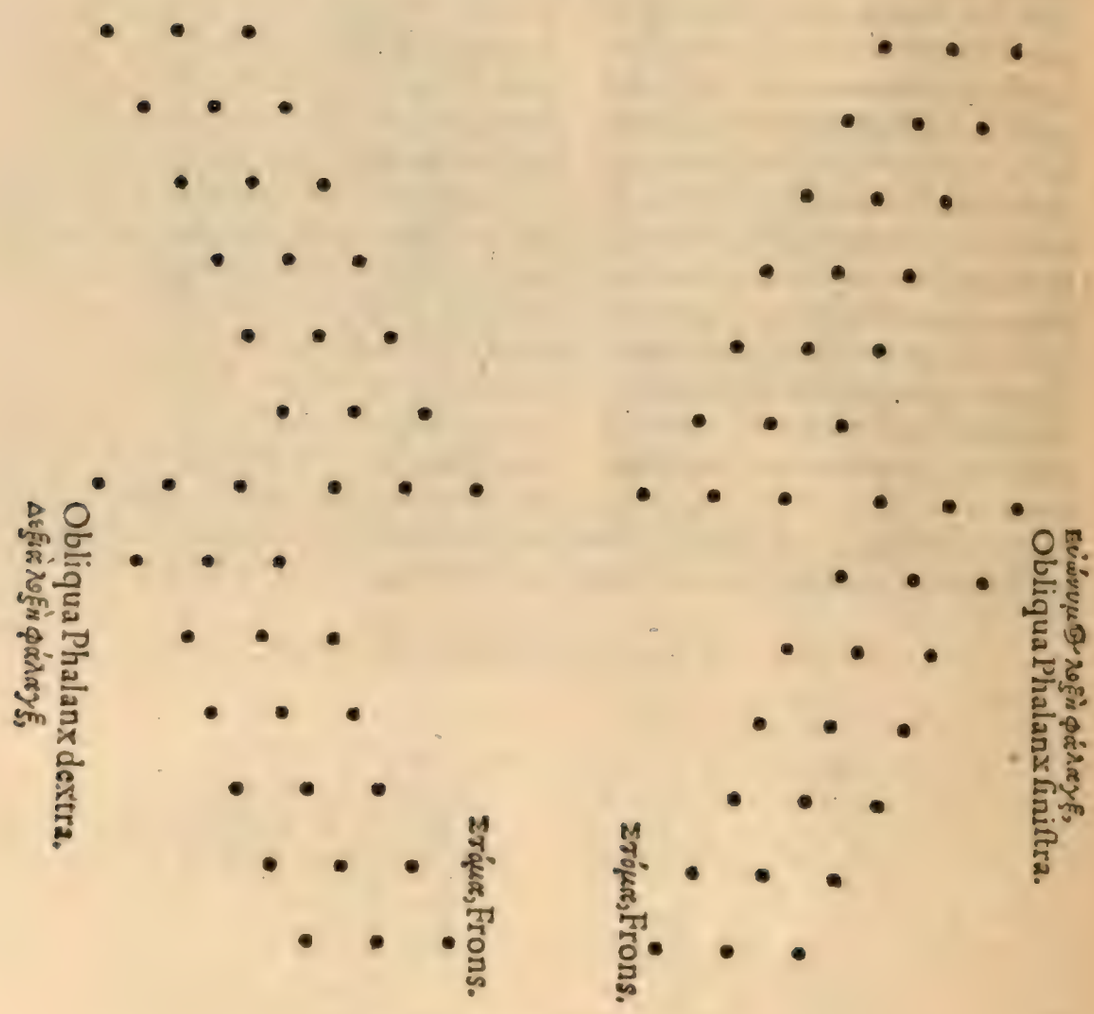

Fran. Robortellus.

Hic locus, fateor, ubi Aelianus loquitur de Bipartita Phalange, me diu torsit. non enim tàm facilis uidebatur, ut intelligi statim posset: sed cum diu cogitassem, quomodo se haberet, uisus sum mihi tandem omnia percepisse, quæ etiam dilucidiùs explanare non grauabor additis figuris, quas res ipsa postulat.

Fran.

Fran. Robortellus.

Hæc acies hoſtium eſto, quæ ſic ſeſe habebat prius.

Fran. Robortellus.

Et hæc acies noſtra eſto, quæ oppoſita ſuperiori aciei hoſtium ita ſeſe habebat.

Iam uerò ſuperior acies hoſtium cogitans intercipere inferiorem noſtram, diuidit ſe paulatim in duas Phalanges. ſic.

Fran. Robortellus.

Hoc perſpiciens inferior noſtra acies, ne intercipi ſe patiatur ab hoſtibus, ſtatim ſe diuidit in duas partes, ſic.

De ſimili

Περὶ ὁμοιοσόμου φάλαγγος, καὶ πλινθίου. Κεφ. μβ'.

Ὁμοιόσομος φάλαγξ.

Οὕτω καλεῖται αὕτη, ὅτι λόχου τελέου λιπομένου κατ' αὐτῶν, ποσὶ σὺν ἀνδράσιν ις'. ὅπισθεν ὁμοίως λόχος αὐτῇ ἕπεται, διὸ καὶ ὁμοιόσομος λέλεκται, ὅτι καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτοῖς ἐν ὁμοίῳ σχήματι ἔπονται. Ἀντίκειται δὲ αὕτη τῷ πλινθίῳ. λέγεται δὲ πλινθίον, τάγμα ἰσόπλευρον, καὶ ἐν σχήματι, καὶ τῷ ἀριθμῷ. σχήματι μὲν, ὅτι τετράγωνα ἴσα ἔχει τὰ διαστήματα: ἀριθμῷ δὲ, ὅτι ὅσους ἔχει τὸ μῆκος, τοσούτους καὶ τὸ βάθος. ἐν δὲ τοιούτῳ τάγματι ἐκ τῶν τεσσάρων πλευρῶν ὁπλῖται παρατάττονται, οὔτε τοξότου οὔτε σφενδονήτου τοῖς πλευροῖς συγκάμνοντος. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ πλινθίον ἐκ δύο διμοιριῶν. τὸ γὰρ ἥμισυ τοῦ λόχου διμοιρίαν καλεῖται. ὀφείλοντος γὰρ τοῦ λόχου ἔχειν ις', ὀκτὼ ἀνδρας ἔχει ἡ διμοιρία. Ὅταν δὲ αἱ φάλαγγες παραπορεύωνται ἀλλήλαις, ἢ ἐν δεξιᾷ παραγωγῇ ἔχωσιν ἀμφότεραι τοὺς ἡγεμόνας, ἢ ἐν εὐωνύμῳ, τότε λέγεται ὁμοιόσομος διφάλαγξ. ἥτις κατ' ἐπαγωγὴν παρευομένη, τοῦ μὲν ἡγουμένου τάγματος τοὺς ἡγεμόνας ἔχει (ὡς εἰκὸς) ἐν δεξιᾷ παραγωγῇ: τοῦ δὲ ἑπομένου, ἐν εὐωνύμῳ: ὡς παρεῖναι τὰ στοιχεῖα τὰ τῆς φάλαγγος, τὸ μὲν ἔχον ἐν θατέρῳ μέρει τοὺς ἡγεμόνας, τὸ δὲ ἐν θατέρῳ ἄλλῳ, καὶ ὁμοίως τὰ λοιπά.

De simili Phalange, & Laterculo. Cap. XLII.

NVnc dicendum de simili Phalange. Ita uerò hæc uocatur, quoniam integra Series, quæ xvj. continet pedites, aliam etiam habet à tergo similem, quæ priorem sequitur. quare Similis est dicta, quod frontem habeat similem, & sequentes eandem aciei figuram seruent, quam præcedentes. Opponitur autem hæc Laterculo. dicitur autem Laterculus acies æqualia habens latera tùm figura, tùm numero. figura quidem, quoniam æqualia habet interualla: numero autem, quoniam quot sunt secundum longitudinem, totidem etiam sunt secundum latitudinem. Talis autem acies ab omni parte pedites habet grauis armaturæ, nec ullus inseritur inter ipsos, aut à tergo collocatur funditor, seu sagittarius. Constat autem Laterculus duabus Dimœrijs. nam dimidium Seriei unius Dimœriam uocamus, quæ continet octo pedites, cum Series xvj. contineat. quando igitur Phalanges altera post alteram ita incedunt, uel per Deductionem dextram, uel per Deductionem sinistram, tunc dicitur Similis Phalanx duplex. quæ si incedit per Inductionem præcedentis aciei, duces debet habere, sicuti æquum est, in Deductione dextra. alterius uerò sequentis in sinistra, ut alternis partibus adæquatæ procedant acies, hæc quidem ad dextram, illa uerò ad læuam habens ducem. quod itidem in reliquis seruari debet.

ομοιόσομος φάλαγξ, Similis Phalanx.

πλινθίον, Laterculus.

Cum incertum fuerit, qua parte te inuadant hostes, tunc Laterculus (πλινθίον) fit: Vel, cum ab omni parte te circumuentum uideris.

Fran.

Vt facilius omnia perſpiciantur, quæ Aelianus ſcribit de priore acie. & quomodo Laterculus illi opponatur, aliquid dicendum eſt: additis etiam figuris, quibus omnia effingantur, ac demonſtrentur, quaſi ob oculos poſita.

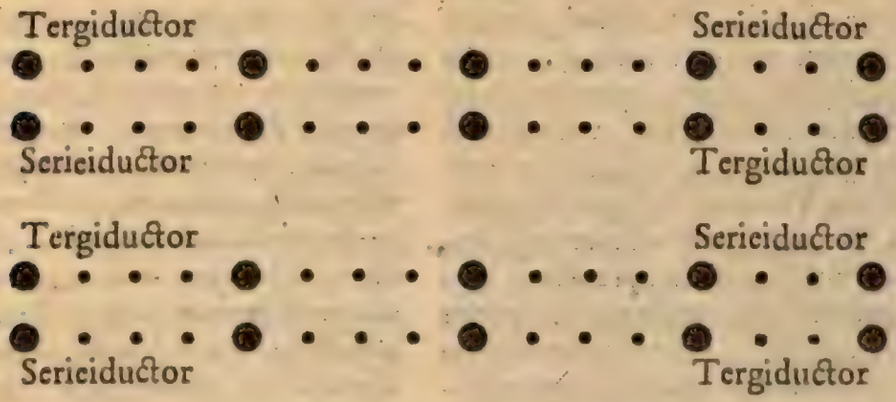

Hi ita collocati in acie cogitant quomodo poſsint circumuenire hoſtes. paulatim igitur, hi quidem à dextra, illi autem ſiniſtra per Deductionem tum dextram, tum ſiniſtram declinant.

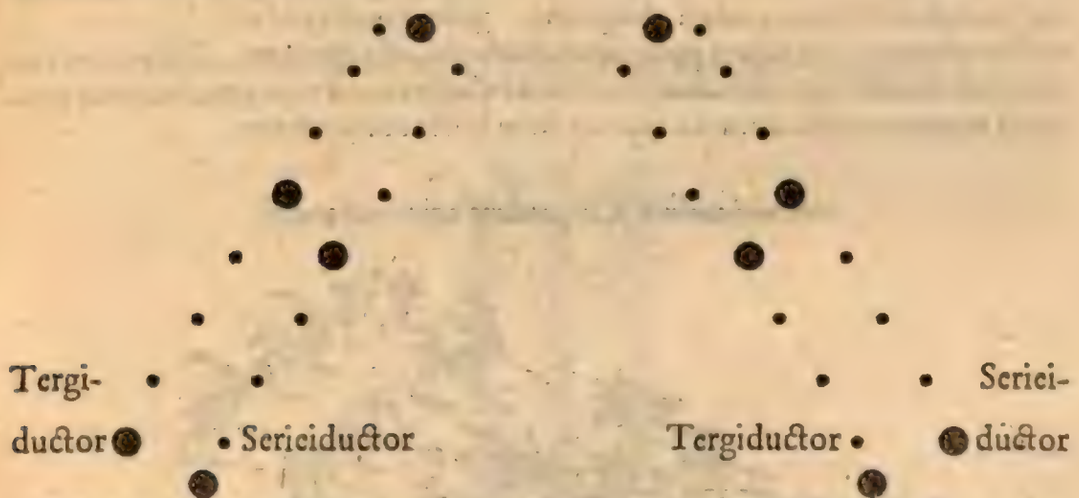

Et hæ quidem Deductiones dextra & ſiniſtra paulatim deorſum fiunt, donec ſe rectos à latere conuertant, ſic.

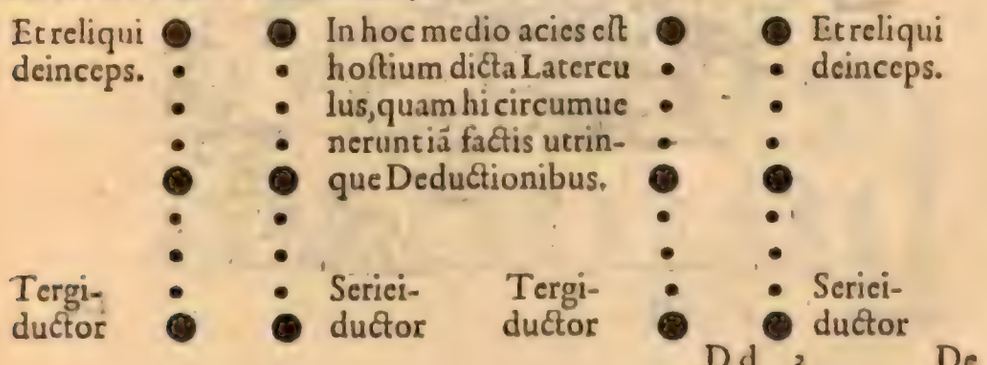

De turma equitum instar oui. Cap. XLIII.

Περὶ ἱππικῆς ὠοειδοῦς ἴλης. Κεφ. μγ.

†ιλεὼν oxytonũ potiùs.

TVrmam equitum instar oui primus excogitauit Ileon Thessalus, à quo etiam ile dicta est à Græcis omnis Turma. Et sanè ille olim suos Thessalos plurimũ in hoc genere exercere solebat. Vtilis autem est hęc figura aciei, quoniam in singulis angulis habet ductores collocatos: primum quidem à fronte Turmæ præfectum ipsum: Vltimum à tergo Tergiductorem: utrinque uerò ad latera Custodes laterum: Opponitur autem huic Turmæ, si quando pugnandum est aduersus ipsam, ea, quæ instar lunę bicornis instrui tur Cornua habens †in ante progredientia, atq; in ipsis consistentes duces, circa medium caua, accommodata ad circumueniendos equites: quare ipsi equites, dum adhuc procul sunt, more Tarentinorum iaculatorum iaculari incipiunt, ut Circularem illam aciem peditum disturbent, ac dissipent. Tarentum autem olim Siciliæ oppidũ habuit milites iaculatores, qui equis uecti iaculis breuibus eminus certabant, mox manum cum hoste conserebant.

Turma instar Lunæ bicornis.

†antrorsum

Τὰυτὶω πρῶτος †ιλεὼν εὗρε θεσσαλὸς, ὅθεν καὶ ἴλη ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ λέλεκται: καὶ πᾶς αὐτὸς τὸ χῆμα, θεσσαλοὺς παύτας ἐγύμνασεν. ἔστι δὲ χήμημα, ἐπειδὴ κατὰ ἑκάστην γωνίαν ἔχει στρατηγὸν πεταγμένον: πρῶτον μὲν γὰρ ἡλάρχην, πολυταῖον δὲ γὰρ οὐραγὸν: ἑκατέρωθεν δὲ, οὓς πλαγιοφύλακας. Ἀντιμάχεται δὲ πρὸς ταύτην, ἡ μηνοειδὴς, τὰ κέρατα ἔχουσα προπεπτυόμενα, καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτὸν ἡγεμόνας, τὸ μέσον κοιλαίνουσα, πρὸς τὸ κυκλῶσαι τὴν ἱππικὴν δύναμιν περιεκτικῶς: ὅθεν οἱ ἱππεῖς ἐπὶ τὸ τῶν Ταραντίνων ἀκροβολισμῶν χῆμα τρόπον τινὰ ἐκνευρίζουσι τὴν κυκλικὴν περίοδον αὐτῶν κινεῖσθαι τοῦ. Τάρας γὰρ πόλις ἡ Σικελίας, ἧς ὁπλίτας ἀκροβολιστὰς κέκλυται, ὀλίγον τὸ ἐκ ἵππων μικρὰ πέμπειν ἀκόντια, καὶ μετὰ χεῖρα συμπλέκεσθαι.

Ἱππικὴ ὠοειδὴς ἴλη, Equestris acies instar oui.

De

Περὶ ἱππικῆς ἑτερομήκους ἴλης.

Κεφ. μδ'.

Ἡτις ἔχει διπλάσιον τὸ βάθος τοῦ μήκους. ἔστι δὲ ἀναγκαία μὴ πλείονας βόπους. ὡς γὰρ ἀπατῆσαι πολεμίους † ὀλίγοι εἰσὶν οἱ ἐν αὐτῇ, διὰ τὸ μὴ κατέχειν πλάτος: καὶ διακόψαι βαθεῖαν πολεμίαν διώκοντες εὐκόλως διώκεται τῇ πυκνώσει, μὴ τῇ ῥώμῃ τοῦ κατατάγματος, καὶ διὰ στενῆς δὲ χώρας ἱκανὴ βιαίως ἀνεπαισθήτως. Αντίκειται ἡ αὐτῇ πεζικὴ διώκοντες, ἣ καλεῖται πλαγία φάλαγξ. μικρὰν γὰρ ἐκτείνεται εἰς πλάτος, ἵνα μὴ διακόπτεται, ὀλίγον ἢ τὸ βάθος τοῦ διακόπτοντος: καὶ ἡ τῶν ἱππέων τόλμα, μὴ εἰς ὄχλον, ἀλλ' εἰς ἀέρα σωτήρως ἐκφέρεται. διὰ ταῦτα γὰρ ὡς πολλαπλάσιον ἔχει τὸ βάθος τοῦ μήκους.

De turma Equitum ab altera parte longiore. Cap. XLIIII.

TVrma equitum ab altera parte longior ea est, quæ duplò maiorem habet longitudinem. multos uerò usus præbet: nam & decipere hostes potest, cum pauci in ea esse uideantur secundum longitudinem. & quoniam in hostes irruit ordinatim, non sine magno labore propter densitatem, & robur aciei ipsos fundere solet. Adde quòd per angusta loca peruadit, & penetrat præter omnium opinionem. Opponitur huic acies pedestris, quæ uocatur Obliqua Phalanx. nã secundum longitudinem se diffundit, ut etiam si ab equitibus percellatur, non magna cædes fiat, quòd latitudo ipsius non est magna. Quare contingit, ut equitum impetus inanis sit, neq; turbam peditũ feriat, sed aërem. nam, uti dictum est, equestris hæc acies multò maiorem latitudinem habet, quàm longitudinem.

† Videtur aliquid depraua tum.

Ιλη ἱππικὴ ἑτερομήκης, Acies Equestris ab altera parte longior.

Rursus de alia turma equestri ouiformi, & acie pedestri Anteflexa. Cap. XLV.

DE hac equestri acie, quæ sequitur, nihil est ut dicã præterhoc, ordinari quidẽ ipsam, sed nó iugari. Cuius rei rationem & utilitatẽ superiùs exposuimus, cum dicebamus inuentã eam primã fuisse ab Ileone Thessalo: postea Iasonẽ illũ Medeæ uirũ multũ ea fuisse usum. Ab omni latere aũt duces habet, qui ipsam tuentur. à fronte Turmę prę fectũ, à tergo Tergiductorẽ, ab utroq; latere Lateriscustodes. Continet aũt Turma hæc equites sagittarios, quales Parthi olim fuerũt. Opponitur aũt huic acies pedestris, quæ uocatur Anteflexa, quoniã ab anteriore parte flexionẽ quandã habet. est aũt inuenta decipiendis equitibus sagittarijs, ut uel statim ipsos conspectos, aut iam irruentes intercipiat: uel ut suis cornibus equites fundat, mox, cum impetus illorũ uis fracta fuerit, ijs, qui in medio ad flexionem locati sunt, rursus in equites concitatis, uictrix existat.

† Ileón

Γαλλιμ πῶι ἐπφας ἴλας ὠσαῦτῶς: καὶ πῶι πεζικῆς τάξεως ὠδῆναμπίσ ἀντιπροδίας. Κεφ. με.

Περὶ ταύτης ἐδὴν πλέον ἐσιμ ἀπᾶν, ἢ ὅπ σοιχᾶι μὸν, ὰ ζυγᾶι ἦ: τὸ γὰρ χαῦλὸν τῦ σχήματῦ προλαβόντὰ ἀρήναμὲν, ὅτι ἐυρε μὲν αὐτὸν † Ἰλέων Θεσσαλός, ἐπόησησε ἦ αὐτὸν Ἰάσων ὁ Μηδείας ἀνήρ. ἀναγκαία δ' ὅδιν ἐκ τ ποσάρων ζυγᾶν πεφυλαγμένη, ἐκ τῦ λοχαγῦ, ἐκ τῦ ὀρεγῦ, καὶ τῶν πλαγιοφυλάκων. τέτακτ δ' ἡ ἴλη αὕτη ὑπ ἱπποτοξοτῶν, ὡς Ἀρμενίοις, ἢ Παρθυαίοις ἐωθόσ. Ἀντίκειτ δὲ αὐτῆ τ πεζῶν, ἣ καλᾶτ μὲν ὠνηάμπιόν ἀντιπροδία, πῆξά τ κάμψιν μιμᾶτ τὴν περιαγωγὴν αὐτ. ὁρᾷ ἦ πρὸς ἀπάτην τ ἱππτοξοτᾶν, ἵνα ἢ ὁραθέντας αὐτὸς, ἢ κατελάσαντας τῦ λοχώματος, μεσολαβήσωσιν: ἢ ἵνα τοῖς κέρασι τὰ ξάντὰ αὐτὸς, ἢ διατρήσαντὰ αὐτ τὴν προσβολὴν ἐξ τῶν μέσων σημαίων ὄντων αὐτὸς διεμφοι περιχῶντ.

Ἱππικὴ ὠσαύτως ἴλη, Turma equestris in ouiformam.

De

Περὶ πεζικῆς τάξεως ὠνηκαμπίου τ' ὀπισθίας: & πρὸς λυρτῆς τ' αὐτικαμπύης αὐτῆ. Κεφ. μς.

Καὶ αὕτη μεμηχάνηται πρὸς δόλον. αὐοί ἐκλα γὰρ τὸ μέσον χώρημα, ὀλίγους μὲν αὖ ἐν τοῖς κέρασι προπορευομένους δόκνυσι, τριπλασίονας δὲ ἔχειν αὖ ὄπισθεν ἑπομένους, ἵνα αὖ μὴ καταχύσωσιν οἱ ὧν τ' κεραστῶν τ' πρόσθολῆς, ἀρκέσωσιν αὐτοί: ἐὰν μὲν, ῥᾳδίως ὧν θραμόντων εἰς τὰ πρὸ ἑκάτερα μέρη, ἑνωθῶσι ὡς μάζονι τάγματι. Ἢ ἢ πρὸς τὸ ἀρκαμπύον αὐτιπρασκευαζομένη τάγμα, λυρτὴ μὴ καλεῖται, ἀλλὰ τὸ περιφερὲς τ' τάξεως. μηχανᾶται ἢ αὕτη ὀλίγοις ἀφελεῖν τ' σωτεταγμένων ἰδίαν δοκεῖν μὲν ἀλλὰ τοῦ λυρτοῦ σχήματος. τὰ γὰρ σφαιροειδῆ, μικρὰ μὴ φαίνεται, ἀπλώμενα ἢ εἰς τὸ διπλάσιον ἐκτείνεται: ὡς ἔστιν ἰδεῖν ὧν τ' κιόνων, οἳ κυκλοτερεῖς εἰσιν: ὅθεν, ἐὰν ὁρῶντες, τὸ μὲν ἥμισυ φανερὸν ἔχουσι, τὸ ἢ ἥμισυ λεκρυμμένον. καλλίστη δὲ πρατάξεων αὕτη τῇ τέχνῃ, τὸ δεῖξαι μὲν ἑαυτοὺς τοῖς πολεμίοις ὀλίγους, ἐπενεγκεῖν δὲ διπλασίονας.

De pedestri acie retroflexa: & altera Curua, quæ ei opponit. Cap. XLVI.

SEd & ea, quę Retroflexa dicitur ad intercipiendos hostes excogitata fuit. Cum enim spaciū in medio habeat patēs ueluti quoddā Os, paucos in cornib tantùm uidet habere pedites, cū tribus partibus plures à tergo habeat sequētes: ut si, qui in Cornibus collocati sunt, hostes fuderint, iam finis sit pugnandi. sin minus, ipsi utrinq; referentes pedē, se cōiungant cū maiore acie subsequente. Illa uerò acies, quæ huic opponitur, Curua dicitur, quoniā in orbē exterius instruitur. & hęc illud molit, ut paucos præ se ferat milites curua utens figura. omnia enim orbicularia, & rotunda extrinsecus parua uidentur. nā propter rotunditatē nō totā magnitudinem simul ostentāt suā. Iam uerò si explicata fuerint, duplò maiora uidebunt. sicut incolumnis cerni potest, quæ rotundæ sunt. nā intuentibus dimidiū sui tantùm ostendunt, reliquū dimidiū sui occultant. Omniū aūt pulcherrima est hæc acies, & maximo artificio constituta, adeò ut hostes facilè fallere possit, cum paucos præ se ferat milites, duabus autem partibus plures habeat, qui postea impetum faciant.

Ἐπικάμπιος ὀπισθία, Acies retroflexa.

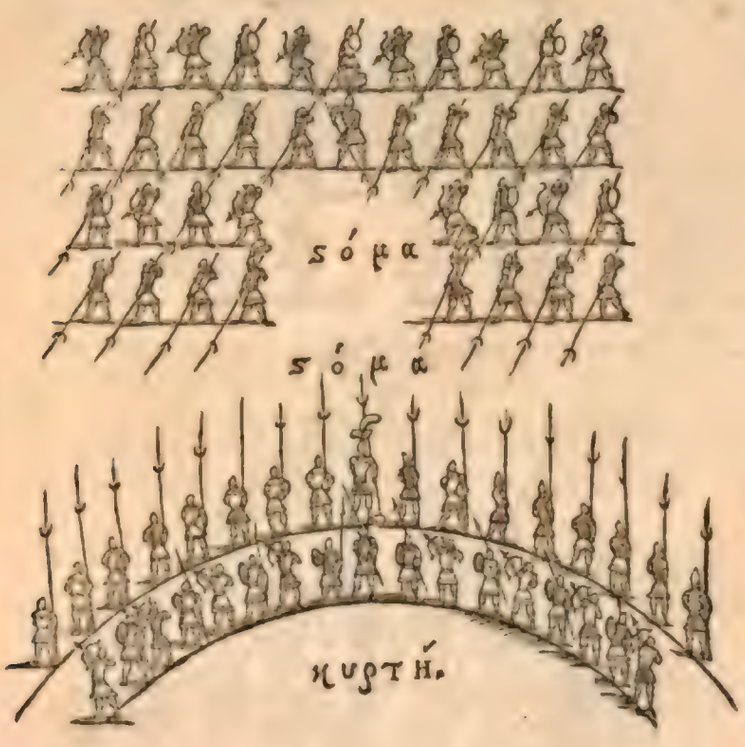

De

De acie Equitũ quadrata, figura, non numero: & oppoſita ei Cuneo Phalange. Cap. XLVII.

EST & alia acies equitũ, quæ quadrata uocatᷓ, & quadrata quidē eſt figura, non aũt numero. In quadratis quippe nõ præfinitᷓ numerus, quare eā duplò maiorem cõſtituere licet ſecundũ longitudinem, quàm fuerit ſecundũ latitudinē: ut igitur poſtulârit neceſsitas, ita dux imperabit eā duplicari, & augeri. uſi hac in primis fuerũt figura aciei Perſæ, & Siculi, ac Græcorũ maxima pars. tùm ꝙ nõ difficile erat ipſam inſtruere, tùmꝙ utilitatē magnam, & cõmoditatem afferebat pugnantibus. Opponitᷓ aũt huic Phalanx, quæ Cuneus uocatᷓ, & circũ omnia latera habet collocatos pedites grauis armaturæ. deſumpta aũt fuit figura hæc à Cunei equeſtris forma: ſed hoc differũt, quòd in equeſtri unus eques à fronte collocatus ſatis uidetur aptus ad irrumpendũ in hoſtes. In pedeſtri aũt tres ſaltē collocari oportet, quia unus nõ poſsit irruere in hoſtes. Sic igitur olim Epaminondas Thebanus aduerſus Lacedæmonios pugnans apud Leuctra, condenſansꝙ milites in Cuneum innumerabiles hoſtiũ copias fudit. Fit aũt acies hæc, cum oppoſita in itinere Phalanx duplex, anteriora Cornua coniungit, poſteriora autem diſiungit, adeò ut effingatur forma inſtar Λ. literæ.

Περὶ ἵλης ἱππικῆς τετραγώνου μὲν ὢν σχήματι, ἀλλ' οὐκ ἀριθμῷ, καὶ ὅπως αὐτὴ ἐμβόλου φάλαγγος. Κεφ. μζ.

Ἄγει τετράγωνος μὲν τῷ σχήματι, ἀλλ' οὐκ ἀριθμῷ: ὧν γὰρ ὁ τετράγωνος ὁ διωρισμένος ὁ ἀριθμός. ἔξεστι γὰρ διπλάσιον ποιῆσαι τὸ μῆκος τοῦ βάθους πρὸς τὴν τοῦ στρατηγοῦ χρείαν. ἐχρήσαντο δὲ μάλιστα τούτῳ τῷ σχήματι Πέρσαι, καὶ Σικελοὶ, καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ πλεῖστοι, ἡγησάμενοι τὴν τάξιν εὐχερῆ καταλαβόντα εἶναι, καὶ τῇ χρήσει βελτίονα. αὐτίκα ἡ αὐτὴ φάλαγξ, ἣν καλοῦσιν ἔμβολον, ἔχει πάντα τὰ πλευρὰ ὅπλιτῶν τεταγμένα. εἵλησε γὰρ τὸ σῶμα ἐκ τῆς ἱππικῆς ἐμβόλων, ἀλλ' ὧν μὴ τῆς ἱππέων ἕνεκα προέχων ἔστω καὶ ὧν τοιζῶν τρεῖς, ὡς ἂν ἔντος ἑνὸς ἱκανὸν προσβαλεῖν τοῖς πολεμίοις. οὕτως γοῦν Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος πρὸς Λακεδαιμονίους μαχόμενος ἐν Λεύκτροις, συνιδὼν εἰς ἔμβολον τὸ στράτευμα κατεκράτησε πλείστης δυνάμεως. γίνεται δὲ ὅταν ἡ ἀμφίσομος τῆς πορείας διφαλαγγία, τὰ μὲν ἔμπροσθεν λύεται σωλῆνα, τὰ δὲ ὄπισθεν διαζύσῃ ἐν σχήματι τοῦ Λ. στοιχείου.

Ilæ ἱππικὴ τετράγωνος.

Acies eq̃ſtris quadrata.

Σῶμα

Cuneus, Phalanx peditum. Ἔμβολος, πεζικὴ φάλαγξ.

περὶ πλαισίου, καὶ τ αὐτιπαρομιλίης αὐτῷ τάξεως πεπλεγμένος. Κεφ. μη.

Τοῦτο πολλαπλάσιον ἔχει τὸ βάθος τὸ μήκους, πλαίσιον ὴ λέγεται, ὅταν ἐκ πάντων τ πλευρῶν ὁπλῖται ὦσι, τ τοξοτῶν & σφενδονητῶν μέσου τεταγμένων. οἱ δὲ πρὸς τὸ βιαιότατον αὐτιπαρατασσόμενοι χῆμα τὴν πεπλεγμένην αὐτεπάγουσι τάξιν, ἵνα τοῖς αὐτομάλῳ ἰδίῳ σχήματι προσπίπτοντες αὐτὸ ἐκ τ πλαισίου ὴ τ προεξεχόντων τ πεπλεγμένης τάξεως ὁρμῆσαι, καὶ διὰ τοῦτο λύσωσι τὴν πύκνωσιν τὴν τ πλαισίου τάξεως. καὶ προορῶσι ὴ οἱ τ πεπλεγμένης ἡγεμόνες, οὓς ἀντίας ἡγεμόνας, ἵνα ἐαύτε πεπυκνωμένοι ὦσι, & αὐτοὶ οὕτως αὐτιμάχωνται: ἐαύτε μερίζωσιν ἑαυτοὺς κατὰ τὴς ἰδίας διωάμεως προϋπαντήσωσιν αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ πρὸς μιρισμὸν ἀντιπεπισμένοι. πλάγιον λέγεται, ὅταν ἐκ δυοῖν πλευρῶν γένηται ἡ παράταξις, ὀκ ἐπὶ τετραγώνου, ἀλλ' ἐπ' ἐτερομήκους σχήματος. ὁπλῖται μὲν οὖν εἰσιν, οἱ μὲν θωράκων, κὴ λοφίων, & πολυκνημίδων περιπεφραγμένοι, ἀσπιδοφόροι δὲ καὶ ἀσπίδας εὐμεγέθεις ἀσπιδαμῶν ζ. ἢ ὀγδοήκοντα ἀσπίδες, καὶ δόρατα ὡσεὶ πήχων ι δ'. πελτασταὶ δὲ, οἱ ἐλαφροτέραν τούτων ἔχοντες ὅπλισιν, οἱ αὐτὶ θωράκων λωρίκια, ἢ ἀσπιλωρίκια, πολλάκις δὲ κὴ κασσίδας περιβεβλημένοι. διὸ & οἱ πλείους μετὰ τ ψιλῶν πεζῶν τούτους ἐτάξαν, ψιλοὶ ὴ οὐ μηδὲν διαφέροντες ὁπλίσεως ἀσπιφορούμενοι, ἀλλ' ἢ μόνον τοῖς μακρόθεν πεμπομένοις ἐκηβόλοις χράμενοι ὅπλοις, οἱ μὲν τόξοις, οἱ δὲ ἀκοντίοις, οἱ ὴ σφενδόναις.

De Laterculo oblongo: & opponenda ei acie implexa. Cap. XLVIII.

HAec acies habet multò maiorẽ longitudinẽ, q̃ latitudinẽ. Laterculus aũt oblongus dicit̃, cum ab omni latere pedites grauis armaturæ collocant̃, ipsi uerò funditores, & sagittarij in medio. Solet aduersus hanc collocari ea acies, quæ implexa uocat̃, ut sua inæquali figura eliciat ex Laterculo oblõgo aduersus eos, qui prominent in implexa, atq; si id fiat, acies Laterculus oblongus dissoluat̃, nec densitatẽ habeat sicuti ante. Et obseruãt quidem diligenter Serieiductores Implexæ Phalangis, ut si aduersæ acici, contra quã pugnant, milites perstiterint in eadẽ densitate, nec suo recedant loco, etiã ipsi idẽ faciant: Quòd si prouocati illi loco decedant, & densitatẽ suæ Phalãgis dissoluãt, itidem & ipsi incõpositi cõtra incompositos pugnant. Laterculi aũt oblongi forma uocatur, cum à duobus lateribus longior, non sicuti in quadrata ab omni parte æqualis acies instituitur.

πλαίσιον. Frons.

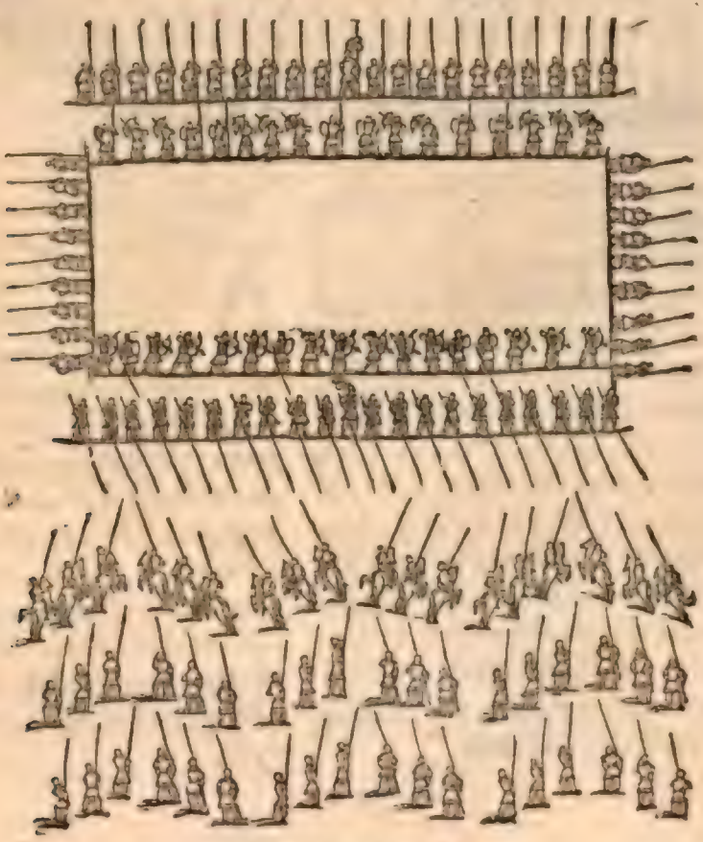

πεπλεγμένη φάλαγξ. De

De circumuentione Phalangis hostium, quæ uel ab utroque Cornu fit, uel ab alterutro. Cap. XLIX.

IAm uerò acies, quæ circumuentio Phalangis dicitur, est cum ab utroq; Cornu hostiũ Phalangẽ circũuenire conamur.

Περὶ ὑπερφαλαγγήσεως τ' καθ' ἑκάτερμ μέρας ὑπερεχόσης τ φάλαγγ τῶν πολεμίων: καὶ ὑπερκεράσεως, ἢ καθ' ἣν μόνον. Κεφ. μθ.

Ὑπερφαλάγγησις μέν ἐστιν, ὅταν μέρ ἐκατέρωθεν τῶν μεράτων τ φάλαγγ ὑπερέχωσι τῶν πολεμίων.

Ὑπερφαλάγγησις, Circumuentio Phalangis.

Circumuentio autem Cornu dicitur, cum alterum tantùm Cornu hostium circumuenimus: & illa prior ueluti genus est: hæc, de qua loquimur, tanquam species. omnis enim, qui Phalange circũuenit, etiam Cornu circumuenire dicitur. Sed non omnis, qui Cornu circumuenit, Phalangem poterit circũuenire: nam paucioribus Cornu circumuenire possumus.

Ὑπερκέρασις δέ ἐστιν, ὅταν καθ' ἓν μέρας ὑπερέχωμεν τῶν πολεμίων, ὥσπερ ὁμὲν ὑπερφαλαγγῶν καὶ ὑπερκεράσει: ὁ δὲ ὑπερκεράν, οὐχ ὑπερφαλαγγήσει. δυνατὸν μὲν γὰρ ἐστιν καὶ ἐλάσσονας δυνάμεις ἔχοντα ὑπερκεράσαι τοὺς πολεμίους.

Ὑπερκέρασις, Circumuentio Cornu.

De Attenuatione Phalangis. De uectione impedimentorũ. Cap. L.

ATtenuatio Phalangis est, cum ipsius latitudo minor fit, & cũ xvj. essent, ad pauciores rediguntur. Iam uerò si quid aliud procurandũ est in re Castrensi, sunt ipsa impedimenta diligenter uehẽda, ducendaq; ad id opus est. Modi aũt uehendi impedimenta quinq; sunt: uel enim ante exercitũ aguntur, uel post, uel utrinq; à latere: uel, qui ultimus & quintus modus est in medio collocant. Ante Phalangẽ quidem agi debent, si in hostiũ regionẽ irruas: post Phalangẽ uerò, si uereris ne te à latere hostes inuadãt: In medio aũt Phalangis, si agmen concauũ duxeris.

Περὶ λεπτυσμοῦ φάλαγγ, καὶ τ τῶν σκευοφόρων ἀγωγῆς. Κεφ. ν.

Λεπτυσμὸς δέ ἐστιν, ὅταν τ βάθ φαλαγγ σμικρεῖται, καὶ αὐτὶ ις αὐξῶν, ἐλάσσονες γίνονται. Ἡ δὲ τῶν σκευοφόρων ἀγωγὴ ἀναγκαιοτάτη ἐν τοῖς μάλισα, καὶ πυκνὸν διομιλίν τυγχάνει. Τρόποι δέ εἰσι τ τῶν σκευοφόρων ἀγωγῆς πέντε. ἢ γὰρ αὐτῶν προάγων δεῖ τὸν δυνάμεων, ἢ ἑπομένους, ἢ ἑκατέρωθεν: ἢ τὸ πέμπτον, ὑπὸ τ δυνάμεων περιέχεσθαι. πρὸ μὲν τ φάλαγγ, ἐὰν δὲ πολεμίαν ἐμβάλῃς: παρὰ δὲ τὴν φάλαγγα, ἐὰν τὰ πλάγια φοβούμενο πορεύῃ: ἐν δὲ τῇ φάλαγγι, ἐὰν ποῖλον τὸ τάγμα τυγχάνῃς ἄγων.

Præce-

Παραγγελ-

παραγγελμάτων ἡγεμονικῶν περὶ: καὶ ὅτι δεῖ ταῦτα σύντομα εἶναι, καὶ μὴ ἀμφίβολα. Κεφ. να.

Præceptorum imperatoriorũ breuis collectio: quodq; ea breuia & minimè ambigua esse debeant. Cap. LI.

† τὰ παραγγέλματα τῆς δρομικῆς ἀκριβεῖς (acierum instituendarum, Gaza. Robortellus uertit ac si legisset ἡγεμονίας) παραδοῦναι ὀλίγοις.

ΤΕλευταῖον δὲ † παραγγέλματα τῆς δρομικῆς ἀκριβεῖς ἀκροᾶσθαι ὀλίγον, πρῶτον μὲν εἰπόντας περὶ τοῦ μὴ, ὅτι δεῖ ταῦτα συντόμως εἶναι: εἶτα μὴ ἐχόντα ἀμφιβολίαν. ἐν τάχει γὰρ ἐπακούοντες, φυλάττεσθαι αὐτὰς ἀμφιβολίας ἐφίλουσιν, ἵνα μὴ οἱ μὲν τόδε τι ποιῶσιν, οἱ δὲ ἕτερον ἐναντίον: οἷον, ἐὰν λέγω κλῖνον, δυνατὸν τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀκούσαντας οἱ μὲν δόρυ, οἱ δὲ ἐπ' ἀσπίδα κλῖναι, ἡ παραχλῶν ἀκόλουθον τὸ πρᾶγμα παρέξει. ἐπεὶ δὲ γόνυ τάξιν ἔχει, τὸ ἀσπὶς κλῖνον, ἐκέλευσε δὲ τῷ δόρυ ἢ ἀσπίδα, δῆσαι αὐτὶ τοῦ ἀσπὶς, κλῖνον τῷ δόρυ, ἀσπὶς τῷ δόρυ κλῖνον, τουτέστι παράταξαι τὸ ἔθνος, καὶ τῷ φέρειν τὸ γόνυ. ὁμοῦ γὰρ ταῦτά σοι τὸ αὐτὸ ποιήσουσι. Καὶ ὁμοίως, μεταβάλλε, ἢ δεξιώσε. πάλιν γὰρ ταῦτα γόνυ τάξιν ἔχει, διὸ τὰ ἔθνη παράταξομεν, οἷον τῷ δόρυ μεταβάλλε, ἢ ἐπ' ἀσπίδα μεταβάλλε. διόπερ οὕτω παραγγελοῦμεν, τὴν Λάκωνα δεξιώσασθαι, τὴν Μακεδόνα δεξιώσασθαι, τὴν χορικὴν δεξιώσασθαι. ἐὰν δ' εἴπωμεν δεξιώσε † Μακεδόνα, ἢ δεξιώσε τὴν Λάκωνα, συμβήσεται ἐὰν προτάξῃς τὸ δεξιωμένῳ, ἄλλο ἐξ ἄλλου τὸ ἔθνος ποιήσαι τῷ δεξιωμένῳ. τούτου δὴ χάριν φυλακτέον τὰς εἰρημένας ἀμφιβολίας, καὶ τὰ ἔθνη προτάσσειν τῶν γόνυ.

PEnultimò operæprecium fuerit, si præcepta imperatoria breuiter collegerimus, illud unum præfati, oportere breuia esse: deinde minimè ambigua. ubi enim celeritate opus est in obtemperando, tollenda est omnis ambiguitas, ne hoc alij faciant, illud alij, neq; inter se consentiant: quod apertius erit allato exemplo. Si dixero, *DECLINA*, ij, qui audient uocẽ hanc, ambigent, an hastã, an Clypeũ uersus sit declinandũ, & cõfusio quidẽ non parua erit. Igitur in præcipiẽdo satius fuerit uerba ita ordinare. Hastã uersus Declina. hoc enim aptè se habebit, cũ præponatur species generi. omnesq; statim efficient idipsum simul. Idẽ ordo adhibendus in alijs præceptionibus proferendis. *MVTA, EVOLVE.* si enim sic proferantur, generis uox præcedet, quod nõ oportet. Speciẽ igitur generi præponemus, sic: Hastam uersus Muta teipsum. Vel, Clypeum uersus Mutatio fiat. Quare ita imperabimus, Laconicam euolue, Macedonicam euolue, Choricã euolue. Si autem dixerimus: Euolue Macedonicã, uel euolue Laconicam: ambiguũ fuerit, præpõsito uerbo generis, quod euolutionis genus fieri uelimus. Atq; hac de causa huiusmodi ambiguitas uitanda, & species præponenda generi.

Ὅτι πρὸ πάντων παραγγελτέον σιωπᾶν, καὶ προσέχειν μετὰ σπουδῆς τοῖς παραγγελλομένοις. Κεφ. νβ.

Imprimis indicendum esse silentium, ut attentiùs obseruetur quod imperatur. Cap. LII.

ΔΕῖ δὴ πρὸ πάντων παραγγεῖλαι σιωπᾶν, προσέχειν μετὰ σπουδῆς τοῖς παραγγελομένοις, ὅπερ καὶ Ὅμηρος ἐν τοῖς μάλιστα ἐσημειώσατο:

Ἡγεμόνες δὲ μάλιστα διακόσμουν Ἀχαιούς
Νωλεμέως πολεμόνδε, μετὰ δὲ σφίσιν ἤνασσεν
Ἡγεμόνων, οἳ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἔχον, οὐδέ κε φαίης
Τόσσον λαὸν ἅπαντα σιγῇ μετὰ οἷσιν ἕποντο,
Σιγῇ δ' εἰς ἀγορὴν σημαντῆρος ἀὴρ ἐγίγνετο πᾶσιν.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες ἀχαιοί.
Ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν.
Τῶν δὲ Βαρβάρων τὴν ἀνωμαλίαν, ὅταν ἐπ' αὐτοὺς ἐπαναζεύγνυσθαι:

IN primis uerò oportet silentiũ indicere, & iubere, ut attentè obseruent id, quod imperabitur. quod Homerus in suis maximè expressit, cum ait:

Græcorũq; duces præibãt agmina fortes.
Quorum quisq; suis grauiter tunc imperitabat.
Ast omnes parent taciti, illos si intuearis.

Idem alibi:

Graiorũ dicas nõ claudi pectore uocẽ.
Atque ducum taciti expectant mandata suorum:
Consistũtq; omnes auidi perrumpere in hostem.

Homerus idẽ dum Barbarorũ incõpositos mores ostendere uult, eos sæpe cum auibus cõparat propter loquacitatem:

Vtq; grues, cygni ue solent uolitare gregatim
Prata per, & ualles, medio quas flumina cursu
Magna secãt, uarijs resonat garritib. aër,
Quos exultantes passim de gutture mittunt.
Nec Troes secus ingenti clamore pererrant,
Vocem incompositam, confusaq; uerba sonantes. Et alibi,
Sed taciti magnum spirabant robur Achiui.

Τῶν δ' ὡς τ' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ,
χηνῶν ἢ γεραιῶν ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,
Ἔνθα κε κῦθα πτῆνες ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι,
Κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δὲ τε λειμών:
Ὣς Τρώων ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει,
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς. Καὶ ἐν ἄλλοις,
Αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕκαστοι,
Τρῶες μὲν ἰάλεμπτο τ' ἐόπτη τ' ἴσαν, ὄρνιθες ὡς.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μήνιε πνείοντες Ἀχαιοί,
Ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν.

Varia imperatorum præcepta quomodo enuncientur. Cap. LIII.

Παραγγέλματα ἡγεμονικὰ πῶς προφέρειν. Κεφ. νγ.

PRæcepta imperatoria fermè sunt hęc: itaq; proferri solent: Concurre ad arma, Ne deponas arma. Lixæ, & calones secedant unà cum impedimentis. Animum aduertat quisque ad ea, quæ imperantur, Suscipe, Recipe, Recede, Erige sursum hastam, Ordinem serua Seriei, In Iugo persiste, Respice ducem: Suam Seriem quisquo Serieiductor regat, Interualla omnes seruanto, Hastam uersus declina, Accede, Sic tete habe, In rectum te restitue, In Clypeum declina, Accede, Consiste, Hastam uersum muta teipsum: Latitudinem duplica, Restituere, Redi in primũ statũ, Laconicam euolue, Restituere: Macedonicam euolue, Restituere: Choricam euolue, Restituere: Hastam uersus te conuerte, Restituere: Ad hastam reflecte, Restituere. Hæ ô Cæsar Auguste præceptiones à me traditæ hactenus sunt artis militaris, quæ si seruatæ fuerint, salutem tibi afferent, & uictoriam: nostris hostibus autem damnum, & exitium.

† παράσθι

Epilogus.

Ἀγε δὴ τὰ ὅπλα, † παράσθητε πρὸ τὰ ὅπλα, ὁ σκευοφόρος ἀρχωράτω φιφάλαγξ, εἶτα καὶ προσιέτω ὁ προαγωνιούμενος, ὑποδέδε, αὐάλαβε, διάστηθι, κάτω τὸ δόρυ, σοίχει, ζύγιε, παρόρα τὴν † ἡγούμενον. τὸν ἴδιον λόχον ὁ ἀρχαγὸς ἀπευθυνέτω, σωτῆρες τὰ δ' ἀρχῆς σχήματα, τὸ δόρυ κλῖνον, πρόσαγε, ἔχου οὕτως: εἰς ὀρθὸν ἀπόδος, ἐπὶ ἀσπίδα κλῖνον, πρόσαγε, ἔχου οὕτως: τὸ δόρυ μεταβάλλε, πρόσαγε, ἔχου οὕτως: τὸ βάθος πλατύνατε: † Λάκωνα δεξιόσε, ἀνακατάστησον: † Μακεδόνα δεξιόσε, ἀνακατάστησον: † χορεῖον δεξιόσε, ἀνακατάστησον: τὸ δόρυ ἐπίστρεφε, ἀνακατάστησον: τὸ δόρυ πρόσωπα, ἀνακατάστησον. Οὕτω σοι πρὸς τὸ τακτικὸν ἀφηγήσεις ἐλήλυθασιν, σωτηρίαν τοῖς χωμένοις αὐτὰς προρίζουσαι, τοῖς δὲ ἐναντίοις πῆμα ἐπάγουσαι.

Ἐξήγησις τοῦ ἑπομένου σχήματος.

Λέγεται αὕτη † ἡ πρὸς τοῖς παλαιοῖς τετράπλευρος, ἔχουσα καθ' ἑκάστην μέρος αὐτῆς πρατάγας τρεῖς, ὡς ἐὰν ὁμοῦ διὰ πάντων τεσσάρων πλευρῶν πρατάγας ιβ. ἐπὴν οὐκ ἔσι τὸ ἱππικὸν ἡμῶν πολὺ, καὶ οἱ ἐχθροὶ ὅμοιον πεζικὸν οὐκ ὠφέροντες. Εἰ δ' ἐσὶ τὸ ἱππικὸν ἡμῶν ὀλίγον, ὠφέροντες δὲ καὶ οἱ ἐχθροὶ ὅμοιον ἡμῖν πεζικὸν, ἀσφάλειαν ἔχειν χωρίας ὑ. πρὸς τὸ εἶναι αὐτὸν ἐν πολλῇ ἀσφαλείᾳ. εἶναι δὲ † ταύτας ἀποκεχωρισμένας, ὅσον δέι δυνατὸν, * χωρεῖν δὲ καθ' ἑκάστην χωρίαν ἱππεῖς ιδ'. ἵνα μὴ ιβ', τοῦ εἰσέρχεσθαι ἐνίκα καὶ ἐξέρχεσθαι τοὺς πολεμιωτάς.

Declaratio ſequentis figuræ.

APpellatur hæc acies apud antiquos quadrata. quæ in ſingulis lateribus ternos habet ordines, adeò ut omnes ſi numerentur, ſint xij. ſi noſtri equites multi non fuerint: & hoſtes tàm multos non habuerint pedites. Quòd ſi noſtri equites pauci fuerint, & tam magnum habuerint hoſtes peditatum, ut noſtrum adæquet, debebit acies hæc habere interualla viij. ut tutiores ſint. oportet autẽ hæc inter ſe diuiſa eſſe, & continere ſingula equites xiiij. uel xij. aditus uerò patebit, ut & egredi, & ingredi facilè poſsint.

† ἡ τάξις πρατάγας, &c.

† τοῦτα ἀποκεχωρισμένα.

* καὶ χωρεῖν

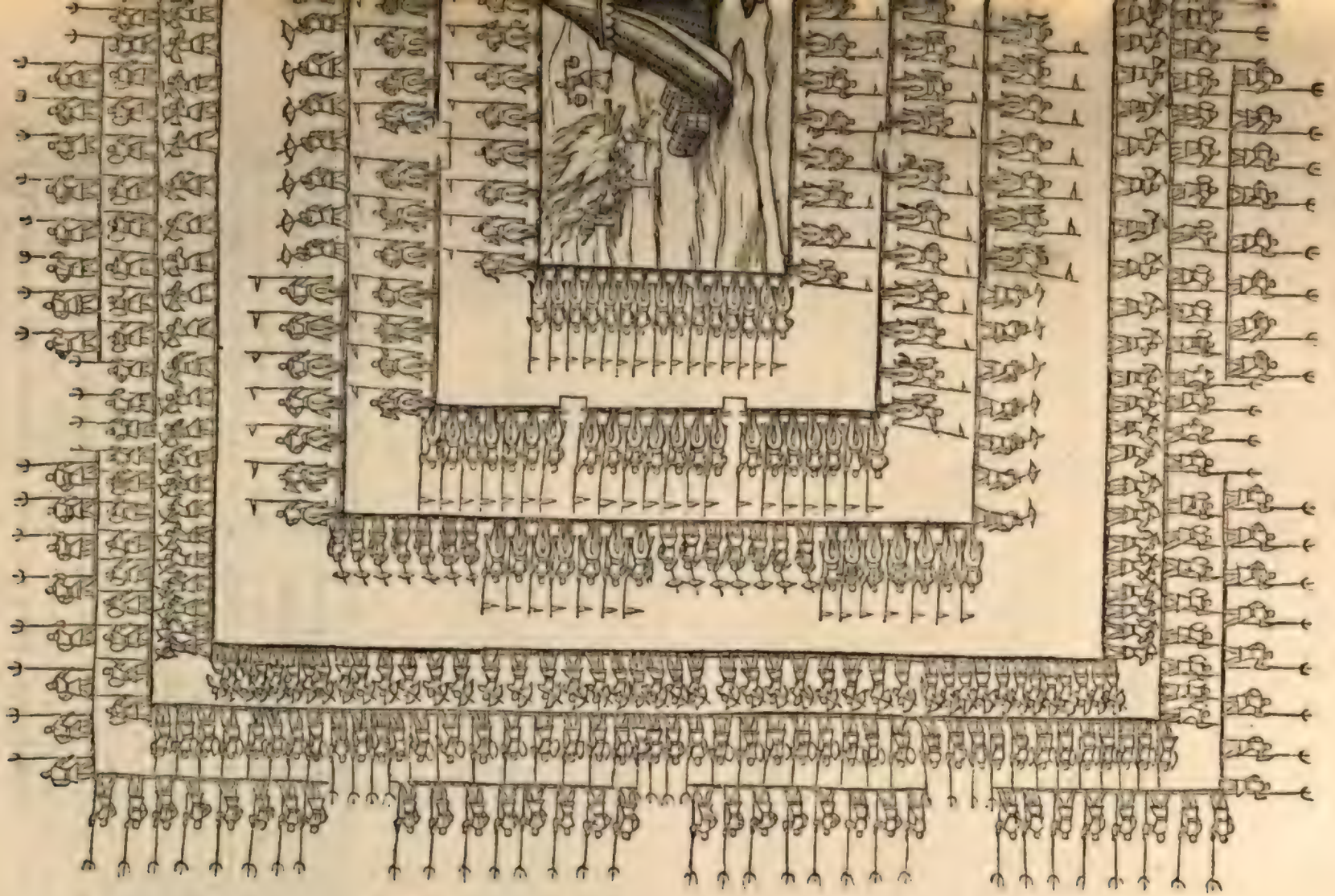

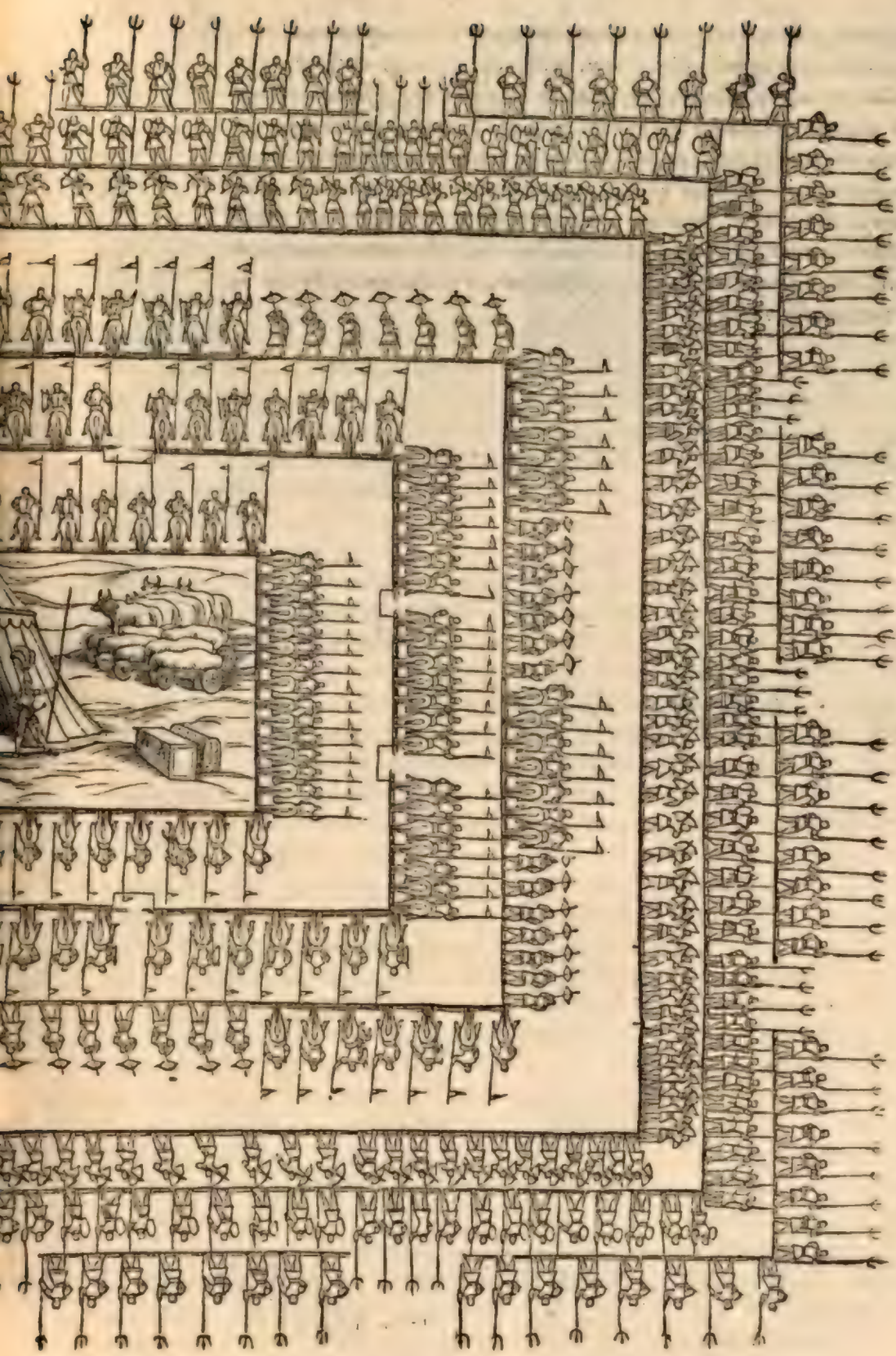

FRANCISCVS ROBORTELLVS LECTORI.

Hæc, quæ sequuntur excerpta ex Leonis Imperatoris libro, apponenda censuimus: quòd nomina vetusta Græcorum, quibus & aciem, & ductores singulos appellabant, cum appellationibus suæ ætatis conferuntur. Afferre verò hæc poterunt aliquam vtilitatem legentibus: quia & historicos multos scio esse, quamuis eorum libri nondum impressi fuerint, qui de Constantinopolitanis rebus scribentes his nominibus vsi sunt, quæ ea ætas tulit, ex Romanis sumens. planè enim ita fuit necesse, vt etiam apud nonnullos Iurisconsultos qui ijsdem temporibus vixerunt, est videre. Adde quod nonnulli libri circumferuntur de re militari, qui etiam ipsi nondum impressi fuerunt, in quibus omnia ferè ijs vocabulis videmus descripta.

E LIBRO LEONIS IMPERATORIS DE BELLICO APPARATV,

IO. CHECO CANTABRIGIENSI INTERprete, Cap. 3. Paragrapho 6.

Hunc Leonis imperatoris librum Io. Checo interprete, Ilingrimi nuper Basileæ excudit.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ Λέοντος τοῦ σοφοῦ.

ΠΡῶτη κεφαλὴ ὁ στρατηγός, εἶτα μετ' αὐτὸν οἱ μεράρχαι, εἶτα δρουγγάριοι: εἶτα οἱ κόμητες, ἤγουν οἱ τῶν λεγομένων βάνδλων ἄρχοντες, εἶτα οἱ λεγόνταρχοι, ἐφεξῆς δὲ οἱ κόμητες, ἤγουν οἱ πρῶτοι τῶν λεγομένων κόμιτων, εἶτα οἱ κεντάρχαι: καὶ ἐξῆς οἱ κεντάρχαι, οἵτινές εἰσι καὶ ἀπὸ ἑκατὸν τοῦ σίχου τοῦ μήκους τὸ πέρας τάξεως ταυτησὶ, οἱ οὐράγοι ἐκαλοῦντο. ὁ γὰρ ἕκατος τοῦ ὅλου σίχου ἤγουν τῆς φάλαγγος, ὡς ὧδέ πως ἀρᾶς αὐτῆς, ὅπως ἵσταται. καὶ οὗτοι μὲν αἱ ὀνομασίαι τῶν ἀρχόντων. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι καθ' ἕκαστον τάγμα ἤτοι βάνδλον διωρισμένοι, οἷον βανδλοφόροι, σαλπιγκταὶ ἤτοι βουκινάτορες, θεραπεύται, ἰατροὶ οἵ καὶ διαπεπτάτοι, καὶ μανδατάτορες, καὶ παρακλήτορες οἱ διὰ λόγων διεγείροντες τὸν στρατὸν πρὸς ἀγῶνας: καὶ ἕτεροί τινες πρὸς ἀνάκτησας χρείας ἀφορισμένοι, οἷον, σκρίβωνες καὶ οἱ λοιποί. ταῦτα γὰρ τῇ νῦν πολιτείᾳ γνωρίζεται τὰ ὀνόματα τῶν πολλῶν συνηθῶν.

Caput igitur omnium Imperator erit: post illum Merarchæ, id est, turmarum præfecti: tum Drungarij, id est, tribuni: deinde comites, id est, bandorum siue cohortium præfecti: post hos centuriones: deinde decani, id est, qui præfecti contuberniorum sunt: deinde quintani, quartani, qui quoniam ultimi in contubernio seu ordine iuxta altitudinem uel latitudinem instructæ aciei collocantur, οὐράγοι, id est, Caudani siue Vltimani nominantur. Extrema enim totius contubernij pars, quasi cauda corpori, sic ea re liquo contubernio adhæret. Atque ista præfectorum sunt nomina. Sunt autem & alij in unaquaque cohorte, siue bando præfecti separati, ut Bandophori, Tubicines siue Buccinatores, † Administri, Despotati, Mãdatores & Cohortatores, qui oratione sua milites ad prælium excitent, quos ante nos recentiores artis militaris periti, latinè Cantatores uocabant: Et alij prẽterea ad usus rerũ emergentes quotidie separati, ut Scribones: hæc eñ uocabula hoc tempore in hac Reip. forma usitata æ recepta sunt, antiquis uocabulis, quemadmodũ suo loco dicemus, penè abrogatis.

† Curatores, uel medici, qui & deputati. uide infra parag. 15.

Στρατηγός. Ὑποστράτηγος.

7. Στρατηγὸς τοίνυν προσαγορεύεται ὁ τοῦ παντὸς στρατοῦ κορυφαῖος καὶ ἡγεμών: ὑποστράτηγος δὲ ὁ τῆς διαφόρου ταξεως τούτῳ πληρῶν. ὑπολαμβάνω δὲ ὡς οἱ παλαιότεροι ἡμῶν, ὑποστρατήγους μὲν ἐκάλουν τοὺς στρατηγούς, διὰ τὸ στρατηγὸν ἀπαντῶν κύριον εἶναι τῶν βασιλέα, ἐκ προσώπου δὲ αὐτοῦ καθ' ἕκαστον εἶναι θέματος στρατηγόν, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν ὁ στρατηγὸς ὑποστράτηγος ἐκαλεῖτο. στρατηγὸς δὲ λυσίας ἐλέγετο ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως τῶν παντῶν κεφαλὴ ἀποστελλόμενος, ἔχων ὑποστρατήγους τοὺς τῶν θεμάτων στρατηγούς, ὅπερ δεῖν ἄριστον: νῦν δὲ ὑποστράτηγος οὐ γνωρίζεται, ὡς μὴ ὁ καλούμενος μεράρχης, ἤτοι ὁ τοῦ μέρους τῆς ἀρχῆς ἐμπιστευόμενος.

Imperator igitur appellatur, qui uniuerso exercitui præest, & administrator illius quasi & præsul est. Princeps aũt qui proximũ huic locũ tenet. Existimo certè maiores, eos quos nũc principes appellamus, Imperatores olim nominasse: quia princeps uniuscuiusq; ditiónis suæ quasi imperator est, & hac de causa princeps Imperator appellatur. Imperator aũt propriè dicitur, qui à rege, ut omniũ caput sit, mittitur, sub se principes habẽs: nũc aũt nullus princeps in bello cognoscitur, nisi qui Merarchæ, id est, præfecti turmæ, siue Turmarchæ uocantur.

Μεράρχης.

8. Δρουγγάριος τοῦ πλωΐμου, ὁ τῶν κατὰ θάλασσαν ἀπεσταλμένων ἀρχων ἡγούμενος.

* 8. Turmarcha, turmæ præfectus, qui olim Merarcha uocabatur, is μέρους. i. turmæ siue partis imperio præponitur.

* Hæc proximè dicta, in Græco hîc nõ repetuntur.

9. Drunga-

Δρουγγάριος. 9 Drungarius siue Tribunus dicitur, q uni μοίρᾳ .i. particulæ, siue cohorti mil liariæ præest. μέρος enim, id est, pars, quæ etiam turma dicitur, ex tribus μοίραις, id est, particulis, siue drungis conficitur. μοῖρα autē, id est particula siue drungus, est ex cohortibus, siue ex ijs hominibus, qui comites esse dicunt, cōflata multitudo.

Μοῖρα.

†Aliter hæc legit Checus.

10. Comes est unius cohortis, siue bandi præfectus.

11. Centurio est qui centum uiris præest, qui sub comitem subiectus est.

12. Decanus est, qui præest decem militibus: quemadmodum Quintanus, qui quinq;, qui in medio contubernio constituitur.

13. Quartanus est, qui & Custos dicit. ὁραγὸς, id est, Caudanus, siue Vltimanus, & extremus in contubernio stat. Copiosior eṁ præfectorū diuisio, plures in exercitu strenuos uiros indicat, & plures milites alacres, tum ad facilè obtemperandum, tum ad imperata faciēda præstat.

†Βανδλου

14. Et Bandophorus, id est, signifer, qui signum cohortis siue Bandi gestat.

†Vide supra paragr. 6.

15. †Despotati appellabantur olim, qui nunc Scribones uel Chirurgi dicunt. hi aciem sequentes sauciatos in prælio curant, quemadmodū medici, & ad sanitatem reuocant.

16. Mandatores sunt, q mandata à principibus ad milites facilè perferunt.

17. Lochagus, id est, manipuli præfect⁹, dicitur primus in contubernio iuxta altitudinē, qui & Primanus & Præstes dicit.

18. Secundanus est, qui secundus est in contubernio, qui & Subsites & Astes dicitur.

† Κόρσωρις

19. Caudanus est, qui in extrema parte contubernij, id est, in cauda ordinis stat.

20. Cursores dicuntur, uel propugnatores, qui aciem antecedunt in belli conflictationibus, & qui *in fugientes hostes omni dimicatione inuadunt, quos uocant †Proclastas.

*fugiētes hostes acerrimè persequuntur

†problastas

21. Defensores siue Subsidiarij sunt, qui istos sequuntur, non tamen excurrunt & ordinem & stationem suam deserunt, sed simul & confertim ambulant ad uindicandam sortem Cursorum. si fortè illos, quod usu uenire plerunq; solet, in fugam uerti contingat, quos iure quis uindices uocaret.

θ Δρουγγάριος δὲ λέγεται ὁ μιᾶς μοίρας ἄρχων, ἤτις ἐστὶ τὸ μέρος τὸ τοῦ μεράρχου τάσσεται. μέρος γὰρ ὅλην ἡ τοῦρμα τὸ ἐκ τριῶν μοιρῶν ἤγουν δρουγγῶν συγκάμπτη ἄθροισμα. μοῖρα δέ ἐστι, ἤτοι δρουγγὸς, ὃ ἐκ ταγμάτων, ἤτοι ἀνδρῶν τῶν λεγομένων κομήτων, συγκάμπτη πλῆθος.

ι. ια. Κόμης δέ ἐστι, † ὁ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄρχων, ἤτοι ἑκατόνταρχος, ὅστις καὶ ὑπὸ τὸ κόμητα τάττεται.

ιβ. Δέκαρχος δέ ἐστι, ὁ τῶν δέκα πρῶτος· ὡσαύτως ὁ τῶν ι, ὃς ἴσος καὶ μέσος ἵσταται τῶν ἀκίας.

ιγ. Τετράρχης ἐστὶν ὁ καὶ φύλαξ ὁ λεγόμενος ὁραγὸς, καὶ πολυτελὴς ἰσάμιλος τῶν ἀκίας. ὁ γὰρ ὠκυπόδεστερος τῶν ἀρχόντων διαμερισμοὺς καὶ πλόους διανύει καὶ γυμνάζους καὶ ἀνδρείους στρατιώτας, καὶ ἐυχερῶς ὑπακούειν καὶ ὑπηλάζειν ποιεῖ τὰ λελυόμενα.

ιδ. Καὶ βανδοφόρος μέν ἐστι, ὁ τὸ σημεῖον τοῦ †βρούλου βαστάζων.

ιε. Δεσποτάτοι δὲ προσηγορεύοντο τὸ παλαιὸν οἱ νῦν λεγόμενοι σκριβώνες, οἵτινες τῇ ἐπιλαβόντες τῇ τάξει ἐν τῇ μάχῃ τραυματιζομένους ἀναλαμβάνουσι ὡς ἰατροὶ, καὶ θεραπεύουσι.

ις. Μανδάτωρες δέ εἰσιν, οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιώτας ἐξέως διαπορεύονται.

ιζ. Λοχαγὸς ἤ λέγεται ὁ πρῶτος τοῦ σίχου, ἤγουν τοῦ ὀρδίνου, ἤτοι τοῦ βάθους. οἱ αὐτὸς δὲ λέγεται, καὶ πρῖμος καὶ πρωτοστάτης.

ιη. Σεκουνδιάριος δέ, ὁ δεύτερος τῇ ἀκίας, ὁ λεγόμενος ὑποστάτης.

ιθ. Οὐραγὸς δέ, ὁ ὀπίσω τοῦ λοχισίου ἤγουν τῆς τάξεως τοῦ ὀρδίνου ἱστάμενος.

κ. †Κόρσωρις ἤ λέγεται, ἤγουν πρόμαχοι, οἱ προτρέχοντες τῇ πρὸ τάξεως τῆς συμβολῆς τοῦ πολέμου, καὶ τοῖς φεύγουσιν ἐχθροῖς ἐξέως ὑποτιθέμενοι, οὓς καλοῦσι προβλάστας.

κα. Διωκάτωρες δέ, οἱ τούτοις μὲν ἐπακολουθοῦντες, μὴ ἐκπρέχοντες δὲ καὶ λύοντες τὴν τάξιν, ἀλλὰ σωστεταγμένως περιπατοῦντες, πρὸς ἐκδίκησιν τῶν νουρσώρων, ἐάπερ αὐτοὺς ὡς ἀνὴρ πραπλῶσι συμβῇ, οὓς πέρ δικαίως ἄν τις καλέσαι ἐκδίκους.

κβ. Μῳσώρις

22. †Censores

κβ. Μησώρης ἢ λέγοντες οἱ τὰ φοσσάτα μετρῶντες & καθιζάντες, οὓς μησουρά τωρας νῦν καλοῦσιν.

κγ. ἀντικησώρας ἢ, ἄλλους τινὰς ἔλεγον οἱ πάλαι Ρωμαῖοι, οὓς ὡς ἐπιλαμβάνων νῦν τοῖς μησουράτωρσι συνταράττοντες, ἰδίως ἂν ὀνομάζοιμι. ὅτοι δέ εἰσιν οἱ πολλαμβάνοντες τὰς ὁδοιπορίας, καὶ τὰς ὑπηγησίας ὁδοὺς & αὐτοὺς τόπους αὐτοψυνῶντες, ἐν οἷς τὰ ἄπληκτα γίνεσθαι ὀφείλοντι, καὶ τὰς ὁδοὺς ταύτας ὁποῖαί εἰσι καταγνόντες.

κδ. † Σκολβάτωρες ἢ οἱ κατάσκοποι λέγοντες, οἵτινες μανθάνοντες τὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπαγγέλλουσι.

κε. Πλαγιοφύλακες δέ εἰσιν, οἱ πρὸς φυλακὴν τῶν πλαγίων τῆς πρώτης τάξεως τασσόμενοι.

κς. Ὑπορκιρασαὶ, οἱ πρὸς τῷ πολεμεῖν τὸ τῶν πολεμίων μέρας τασσόμενοι.

κζ. Ἐνεδροι ἢ, οἱ πρὸς τὰ ἐγκρύμματα ἢ τῆς πρώτης τάξεως πάσης τασσόμενοι.

κθ. Καὶ τὸ πολλοῦ μὲν ὄχλου ἡ ἀσκευὴ, & χρεία πᾶσα τῶν στρατιωτῶν, τοῦτέστι, παῖδές τε & ὑποζύγια, & τὰ λοιπὰ ζῶα, καὶ ἔτι ἕτερον πρᾶγμα πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ φοσσάτου ὠφέλιμον.

λ. Ἐσὶ δὲ & ἡ τοῦ στρατηγοῦ πρόοδος, ἅς τινας ἄρχοντας διαιρεμένη, οἷον, τόν τε κόμητα τῆς κόρης αὐτοῦ, καὶ τὸν τοῦ θέματος διομέσιον, & ἁπλῶς εἰπεῖν εἰς τοὺς λοιποὺς ἁπάντων τοῦ προελεύσεως αὐτοῦ ὑπηρέτας, οὓς περιττὸν ἡγούμεθα καταριθμεῖν.

λα. Ὁ γὲ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος, καὶ ὁ χαρτουλάριος, πρόσεστι δὲ καὶ ὁ πρώτωρ, ἤγουν ὁ τοῦ θέματος δικαστὴς, ὁ μὴ δὴ τῆς πολιτικῆς διοικήσεως ἄρχων, ὁ δὲ τὰς δίκας τῶν δικαζομένων διαλύει, οὓς δὴ στρατηγῷ τῷ ὄντι ὑποτάσσεσθαι χρὴ, ἀλλ' ὃν τοῦ λόγους τῶν ἰδίκων αὐτῶν διοικήσεων πρὸς τὴν Βασιλέων ἡμῶν ἀφορᾶν, ὥστε δι' αὐτῶν μανθάνειν τάς τε τῶν πολιτικῶν πραγμάτων κατασάσεις καὶ διοικήσεις ἀσφαλέστερον ἡγούμεθα.

22. †Censores, qui fossata siue castra metantur & constituunt, quos mensuratores, siue metatores uocant. †Mensores.

23. †Anticensores siue metatores alios quosdam antiqui Romani appellabant, quos nunc, ut arbitror, cum mensuratoribus confundentes, nullo certo nomine appellant. Isti in castris mouendis anteeunt, & idoneas uias locaq; exquirunt ad castra ponenda, eaq; qualia esse debeant, aduertunt. †Antemensores.

24. †Scultatores, id est, speculatores, qui res hostium exquirunt & narrant. †Auscultatores † Σκουλτάτωρες.

25. Πλαγιοφύλακες, id est, latrones, siue laterani, qui ad laterum custodiam primæ aciei constituebantur.

26. Cornistites sunt qui ad cornua hostium circundanda constituuntur.

27. †Insidiæ nominantur, qui in occultis locis aduersus hostium aciem parantur. †Insidiatores

28. *Tergistites sunt, qui, ut post aciem uniuersam eant, constituuntur. *Hic paragraphus non est in Græco Robortelli.

29. Tuldum, siue impedimēta, est apparatus uniuersus, & utensilia militum, ut pueri & iumenta, reliquaq; animantia, uel si quod aliud instrumentum ad usum castrensem adiungitur.

30. Expeditio quoque exercitus in quasdam præfecturas diuiditur: ut in cohortis comitem, & in domesticæ ditionis comitem, & omnino in reliquos consuetæ expeditionis administros, quos recensere superuacaneum est.

31. Protonotarius ditionis, & chartularius, atque etiam prætor siue ditionis suæ iudex, alter urbanarum rerum administrationi qui præest, alter qui exercitus descriptioni, & inquisitioni præficitur. Hic, controuersias eorum qui in ius ueniunt dissoluit. Istos quanquam Imperatori in multis obedire oportet, tamen quod ad priuatarum suarum administrationum rationes spectat, ad regnum nostrum pertinere uolumus, ut ex eo ciuilium & bellicarum rerum administrationem & constitutionem tutiùs cognoscamus.

QVAE SEQVVNTVR IN TRANSLATIONE

Checi hoc loco non reperta, nec alibi vt hîc ponuntur, Con. Gesnerus transtulit.

De uarijs uocabulis rei militaris, nullo ordine: ut Menaulo, Ariete, uersu, merarchis, carago, tribolis, & cætera.

MEnaulum genus est iaculi.

Aries machina ab ariete animante nomen accepit, qui in pugnis retrocedere solet, ut maiore inde impetu irruat. Est autem aries instrumentum quo muri & mœnia oppugnãtur, trabs magna, oblonga, capite suo, quod murum spectat, ferro munita. hæc è machina transuersum catenis alligata dependet, & à multis hominibus retro acta, mox (subitò) remissa, intolerabili impetu murum pulsat & quatit.

Decuria, uersus uel series, acies & contubernium, idem significant.

Drungarios, ueteres nominabant chiliarchas, (tribunos.)

Merarchæ olim dicti duces, nunc turmarchæ uocantur.

Caragus nominatur ueluti uallũ, quo castra ut tutiora sint circumdantur è curribus, tribulis, & alijs machinis bellicis.

†τριβόλων

†Vide Leonis imperatoris librum cap. 6. paragr. 27.

Tribulos (uel tribulas, murices) † fascijs quibusdam alligatos habebant milites, in circuitu castrorum proijciebant, & castra mutaturi facile per fascias eos rursus colligebant.

Armati olim dicti, nunc scutati uocantur.

Peltæ scuta quædam parua sunt.

Θυρεός scutum est magnum & oblongum.

Beryttæ dicuntur rhiptaria.

Martzomabulum dicebatur, quæ nũc saliba.

†ut habet Leo imper. cap. 11. paragr. 1.

Απληκτον significat fossatum, (id est † castra.)

Helepolis est machina è tignis confecta, instar turris, quæ super rotis mouetur, & altitudine superat mœnia obsidendæ urbis: ab hac conscensa uiri bellatores, eos qui in urbe sunt oppugnant.

Γιεὶ διαφόρων ὀνομάτων στρατιωτικῶν, ἀτάκτως: οἷα δὴ μεναύλου, λιρὶς, σίχου, μιραρχῶν, καραγῶ, τριβόλων καὶ ἄλλων.

Ὅτι μεναυλον ἄϊδός ἐστιν ἀκοντίου.

Ὅτι ὁ λιρὶς ἐστὶ ἔργανον ἀπὸ τοῦ λιρὶ τοῦ ζώου ἄλυφε τῇ ἐπωνυμίᾳ, ᾧ ταῖς μάχαις ἀναποδίζοντος, ἵν' ἰσχυροτέρα ἐμβολὴ ὑποχωρήσαντος γίνηται. ἔστι δὲ ὁ λιρὶς ἐστὶ τεχνομαχικὸν ὄργανον, δοκὸς μέγας ὡμμύκης, ἐστὶ πρὸς ἐστὶ τεῖχος ἀφορᾷν ἄκρον στεφανωμένον ἔχων, διὰ ἁλύσεων καὶ μηχανῆς λιρεμάμβῃ πλάγιον, καὶ ὑπὸ αὐδρῶν πολλῶν εἰς τοὐπίσω ἐλκόμενον, εἶτα ἀφιέμβῃ, καὶ ᾧ τάχει δὴ καταφορᾶς ἀνυποστάτου προσαράσσων.

Ὅτι λόχος, καὶ σίχος, καὶ ἀλία, ἡ κοντουβέρνιον ταυτόν ἐστιν.

Ὅτι οὓς δρουγγαρίους χιλιάρχους ἐκάλουν οἱ παλαιοί.

Ὅτι οἱ μεράρχαι πάλαι καλούμενοι στρατηλάται, νῦν τερμάρχαι λέγονται.

Ὅτι καραγὸς λέγεται, ὁ δὴ τῶν ἁμαξῶν, καὶ †τῶν βολῶν, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν γινόμενος πεφυρισμὸς εἰς ἀσφάλειαν τοῦ στρατοῦ.

Ὅτι τοὺς τριβόλους ᾧ σφηκάμασιν ἐκδεδεμένους ἔχοντες οἱ τοῦ στρατοῦ, ἐξέπεσον ταύτας κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου, καὶ ὅτε μεθίσασθαι ἔμελλον, εὐπόλως αὐτὰς δὴ τῶν σφηκαμάτων ἀνελέγοντο.

Ὅτι οἱ λεγόμενοι πάλαι ὁπλῖται, νῦν σκουτᾶτοι καλοῦνται.

Ὅτι πέλται εἰσὶ μικραὶ σκουτάρια.

Ὅτι ὁ θυρεὸς σκουτάριόν ἐστι μέγα, καὶ ἐπίμηκες.

Οἱ βηρύτται τὰ ξιπάρια λέγοντες.

Ὅτι μαρτζομάβολον ἐλέγετο, ἃ νῦν σαλίβα.

Οἱ ἄπληκτον τὸ φοσσᾶτον λέγοντες.

Ὅτι ἑλέπολις ἐστὶ μηχάνημα ἐκ ξύλων, πύργῳ ἐοικὸς περιφερὲς, δὴ τροχῶν κινούμενον, ὑψηλότερον γινόμενον τοῦ τείχους τῆς πολιορκουμένης πόλεως: ᾧ ταύτῃ αὐδρες ἀναβαίνοντες πολεμικαὶ πρὸς αὐτὸ ᾧ τὴν πόλιν ἐκ ταύτης μάχονται.

Fran.

Fran. Robortellus.

IN MANVSCRIPTIS LIBRIS EST HAEC DIVISIO aciei, eiusque partium, ac generum omnium ex methodo facta, quam non contemnendam putauimus, etsi Aeliani non est.

Πᾶσα δύναμις ἢ ὅπλων, ἢ πρὸς τὸ ἐκ χειρὸς μάχῃ ὡρισμένα δύῃ, ἢ πρὸς τὸ ἐκ βλημάτων. ἐκ χειρὸς μὲν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν πᾶσα, καὶ ἡ λογχοφόρος γε ἱππική: ἐκ βλημάτων δὲ, ὡς ἡ τοξική, καὶ σφενδονητική, καὶ ἀκοντική. ἑκάστη δὲ τούτων ἤτοι καθ' ἑαυτὴν, ἢ κατὰ συμβεβηκός. καθ' ἑαυτὴν μὲν, ὡς ἱππικὴ πρὸς ἅπασαν: κατὰ συμβεβηκὸς δὲ, ὡς ἡ πεζὴ τὴν ψιλὴν ἐν ὄρεσιν. ἴσως καὶ πρὸς ἄλλα. ἔσονται τούτων ἀντιθέσεις πρὸς ἀλλήλας.

Πᾶσα μάχη κρίνεται ἢ πρὸς τὰς δυνάμεις, τῷ τὴν μὲν ὁπλιτικὴν, τὴν δὲ ἱππικὴν εἶναι: ἢ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν † δυναμένων, ἢ δισμυρίους, οὓς ἦν χιλίους εἶναι: ἢ πρὸς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνδρῶν: ἢ πρὸς τὴν τῶν σωμάτων ῥώμην: ἢ † πόλει τὴν τεχνικὴν ἄσκησιν: ἢ πρὸς τὴν τάξιν, τῷ οὓς μὲν καλῶς συντετάχθαι, οὓς δὲ μή: ἢ πρὸς οὓς τόπους, ἢ οὓς καιρούς.

Τῶν νεῶν αἱ μὲν εἰσι ταχεῖαι, αἱ δὲ στρατιώτιδες, αἱ δὲ ἱππαγωγοὶ, αἱ δὲ στρογγύλαι. Τῶν δὲ ταχέων αἱ μὲν εἰσι μονόκροτοι, αἱ δὲ δίκροτοι, αἱ δὲ τρίκροτοι, μέχρις ἑκκαίδεκα κρότων, αἱ παρεγγύονται εἰς τὴν ναυμαχίαν Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος Αὐγούστου μετὰ Κλεοπάτρας ἐξ Αἰγύπτου. ἡ τριακόντορος, καὶ τεσσαρακόντορος, καὶ πεντηκόνταρος λέγεται κατὰ τὸ πλῆθος τῶν κωπῶν: ἡ μονήρης καὶ δίκρης καὶ ἑφέξης, κατὰ οὓς στίχους οὓς κατὰ τὸ ὕψος ἐπ' ἀλλήλοις.

Ἄλλο πόλεμος, καὶ ἄλλο μάχη: πόλεμος μὲν, ἡ πᾶσα διάθεσις τῶν ἀγώνων εἰς ἓν τελοῦσα τέλος: μάχη δὲ, ἡ ἐν ἑνὶ τόπῳ καὶ καιρῷ γινομένη συμπλοκὴ τῶν σωμάτων.

OMnis exercitus armis instructus aptus est ad pugnã, uel cominus faciendã, uel eminus. Cominus quidé & conserés manus, est omnis percussoria & lãceas gerés equestris. Eminus uerò, & ex interuallo pugnãs est omis Sagittaria, laculatoria, & Funditoria. Et harũ singulæ, uel per se, uel per accidẽs. Per se quidẽ, ut equestris contra aliam omnem. per accidens uerò, ut pedestris contra leuem armaturam in montanis, & asperis locis: & erunt quidem oppositiones harum inter se.

Omnis pugna iudicatur uel ex copijs, quòd hæc quidem pedestris grauis armatura, illa uerò equestris sit: uel ex multitudine, quòd hi decem millia numero sint, illi mille: uel ex felicitate uirorum, uel ex corporum robore, uel ex artificiali exercitatione: uel ex instructióe, quòd hi quidem aptè instructi sint, illi uerò nó: uel ex locis, uel temporibus opportunis. † δυνάμεων † πρὸς

Nauium aliæ quidem celeres, aliæ militares, aliæ hippagines, aliæ rotundæ. Celerum aliæ sunt unius remi, aliæ duorum remorum, aliæ trium, & sic deinceps usque ad sexdecim remos. quæ interfuerũt nauali prælio M. Antonij, & Augusti, cũ Cleopatra Aegyptiorum regina. Dicitur etiam trigintaremis, quadragintaremis, & quinquagintaremis iuxta multitudinem remorum. Sed biremis, & triremis, ac deinceps dicuntur iuxta ordines, quæ sunt in summitate, inter se æquatos.

Aliud est pugna, aliud bellum. Bellum quidem, omnis dispositio certaminum ad eundem tendens finem. Pugna uerò, quæ in uno loco, & tempore opportuno fit ex corporum consertione.

Ea quæ à scriptoribus artis tradita sunt, tunc demum placere solent, cum collata cum ijs, quæ ex arte scripta fuerunt ab aliquo, ab omni parte respondent. Sic Dialecticorum præceptiones de syllogismo, & demonstratione: Sic Rhetorum normam enthymematis, & exempli tractandi, criminum diluendorum, beneuolentiæ parandæ, permouendarum affectionum. Sic etiam, ne longiùs repetam, Aeliani huius nostri, qui aciem instruere multis modis docet, & singulas ipsius appellationes explicat, moremque Macedonum, Thessalorum, & Lacedæmoniorum demonstrat in copijs instruendis, narrationes magis probabimus, cum eas consentire cum antiquis historicis cognoscemus. Dedi igitur operam sedulò, vt id fieret. nam ex Arriano insigni historico, qui Alexandri Macedonum Regis res gestas conscripsit, aliquot loca deprompsi, vbi pugnandi rationem omnem, & instruendi exercitus modum ijsdem prorsus nominibus exprimit, quibus Aelianus. Atque vtinam tam omnes historici Græci diligentes in hac re fuissent, quàm Arrianus. nam multo vberiorem haberemus scientiam totius artis militaris Græcorum & Macedonum, qua nihil pulchrius, nihil vtilius esse potest: quando ita necessitas fert, vt semper inter se maximi principes bella gerant. Leget igitur vnusquisque Arriani descriptiones, & conferet cum Aeliano. tunc enim demum sentiet se magnam ex huius disciplinæ cognitione voluptatem cepisse.

EX

EX ARRIANI LIBRO

PRIMO, BARTOLOMAEO FACIO INTERPRETE.

ΕΞ ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ α. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ Αλιξάνδρου ἀναβάσιος.

ΠΕρὶ δὲ ὄρος τὸ Αἷμον ἀπήντων αὐτῷ ἔχοντι τὰ στενὰ τοῦ ἀνόδου τοῦ ὠσὶ δὲ ὄρος, τό τε ἐμπόρων πολλοὶ ἀπλισμένοι, καὶ οἱ Θρᾷκες αὐτόνομοι πᾶσι καθωπλισμένοι ἔργειν τὸν πρόσω (κατέληφότων τὴν ἄκραν τοῦ Αἵμου) τοῦ τόλμης, πρὸς ὃν μὴ τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος. ξυναγαγόντων δὲ ἁμάξας, καὶ προβαλλόμενοι πρὸ σφῶν, ἅμα μὲν χάρακι ἐχρῶντο ταῖς ἁμάξαις, εἰς ὃ ἀκμάχειν ἀπ' αὐτῶν, εἰ βιάζοιντο· ἅμα δὲ ᾗ νῷ εἶχον ἐπαφιέναι αὐτῶν, ἢ ἀποτρέπειν τοὺς ὄρους, ὡς τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τὰς ἁμάξας. γνόμῳ δὲ πεποίηντο, ὅτι ὅσῳ πυκνοτέρᾳ τῇ φάλαγγι καταφερόμεναι συμμίξουσιν αἱ ἅμαξαι, τοσῷδε μᾶλλόν τι διασκεδάσουσιν αὐτῶν βίᾳ ἰοῦσαι. Αλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ γίγνεται, ὅπως ἀσφαλέσατα ὑπερβάλῃ τὸ ὄρος· ᾗ ἐπῄδη ἐδόκει διακινδυνεύεσθαι τὰ (ἐπεὶ οὐδὲν ἄλλο τῆς πάροδος) παραγγέλλει τοῖς ὁπλίταις, ὁπότε καταφέροιντο ᾗ τὸ ὀρθίον αἱ ἅμαξαι, ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεῖα οὖσα πάρεστι λύσαι τὴν τάξιν, τούτους δὲ διαχωρῆσαι, ὡς δι' αὐτῶν ἐμπεσεῖν τὰς ἁμάξας· ὅσοι δὲ πυκνὰ καταλαμβάνοιντο, ξυνεύξαντας τόξα καὶ πεσόντας ἐς γῆν, συγκλεῖσαι ἐς ἀκριβὲς τὰς ἀσπίδας, τὸ κατ' αὐτῶν φερομένας τὰς ἁμάξας, καὶ τῇ ῥύμῃ ᾗ τὸ αὐτὸ ὑπορρηξούσας, ἀβλαβῶς ἐπελθεῖν. καὶ ὅτω ξυέβη, ὅπως πᾶσι τε Αλέξανδρος καὶ ἔπασχον. οἱ μὲν γὰρ, διέχον τὴν φάλαγγα· αἱ ᾗ ὥσπερ τὸ ἀσπίδων ὠλίσθησαν, ὀλίγα ἔβλαπτον. ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὠσὶ ταῖς ἁμάξαις. ἔνθα δὴ οἱ Μακεδόνες θαρσήσαντες, ὅτι ἀβλαβεῖς αὐτοῖς, ἃς μάλιστα ἐδιεδίεσαν, αἱ ἅμαξαι ἐγένοντο, σὺν βοῇ ἐς τοὺς Θρᾷκας ἐνέβαλον. Αλέξανδρος δὲ τοὺς ἑξόντας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως, πρὸς τὴν ἄλλης φάλαγγος, ὅτι ταύτῃ εὐπορώτατα ἦν, ἐλθεῖν ἐκέλευσε, καὶ ἐκβοηθεῖν ἐς τοὺς Θρᾷκας, ὅπῃ προσφέροιντο. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἄγημα, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Αγριᾶνας, κατὰ τὸ εὐάνυμον ἦγεν. ἔνθα

AD Aemum montem circa aditus angustias, negociatorũ ingẽtem manum collectam, tum & Thracum eorũ, quos Græci autonomos uocant, nullius imperio, nullius legibus obnoxios, obuiam habuit. Insederant montis uerticem, inde ne longiùs moueret exercitum, quà patebat transitus, obstituri: curribusq; oppositis pro uallo utebantur, pugnaturi inde, si ab hostibus urgerentur. Simul ijs in animo erat, adnitente in aduersum montem hoste, quà maximè præruptus præcepsque erat, currus ipsos ingenti impetu in Phalangem præcipitare. Consilium præterea ceperant, quò confertiorem Macedonum phalangem currus interuolarent, hoc uiolentiore impetu ruentes, totam dissipaturos aciem. Alexander uerò id agebat, ut quàm minimo suorum periculo deiectis hostibus montem caperet. Postquam ergò animaduertit periculum subiri omnino oportere (neque enim aliud ostendebatur iter, milites monet, ubi currus præcipitari in se ab hoste uiderint, quibus ea potestas sit, confestim ordines laxent: sic enim curruum discrimẽ declinari posse: quibus uerò propter angustias ea facultas non sit, scutis superiniectis corpora humi sternant. Nec uerò alius, atque ipse Alexander ratus est, rei euentus fuit. nam cum alij ordines laxassent, alij scutis corpora operuissent, innoxij currus iugis decurrêre. Tũ Macedones curruum terrore ac periculo uitato, alacriores facti, ingenti clamore in Thraces feruntur. ad hæc Alexander sagittarios à dextro cornu, qui quà facilior ascensus uidebatur, ante primam aciem prouolent, Thracesq; occurrentes petant, repentè immittit. ipse in læuum cornu scutatos, & Agrianos lectissimos phalangis ducit.

Sagittarij in hoſtes pede preſſo, per ardua obnixi, procul obuios repellũt. tum ſuperinducta Macedonum phalanx, Barbaros propè inermes loco mouit. Mox ubi Alexander à ſiniſtro cornu inuectus eſt, abiectis armis protinus in fugam uertuntur. Mille & quingenti in pugna cæſi, pauci uiui in poteſtatem Alexandri uenêre. Fugientibus pedum pernicitas, & locorum notitia ſaluti fuit. Fœminarum turba omnis, cum pueris ac ſarcinis capta.

Ex eodem.

Quod ubi Alexander animaduertit, phalangem †denſiùs inſtruit: dein ſagittarios ac funditores præmittit, qui hoſtes ex ſyluis in aperta prouocent. Triballi, poſtquam intra teli iactum uentum eſt, cum eminus ſagittis peterentur, continuò ſagittarios inuadunt: uti ſagittarum facultate adempta (nihil enim præter arcus ferebant) cominus rem gerant. Quos ubi Alexander extra ſyluam allectos uidit, Philotã cum equitatu (quem ex Macedonia aduexerat) in dextrum hoſtium cornu, quà maximè excurrendo proceſſerant: Heraclidem & Sopalũ cum equitatu Bottiano, & Amphipolitano à ſiniſtro Cornu inuehi iubet: Ipſe immiſſo equitatu, per medias hoſtiũ acies phalangem agit. Quandiu iaculando eminus pugnatum eſt, Triballi haud inferiores erant: at poſtquam & conferta Macedonum phalanx in eos acriùs impetum fecit, & equites non iaculis modò, ſed ipſis propè equis inuecti, hoſtes undique urgere cœperunt, in fugam coniecti, trepidi per ſyluã flumen repetunt. ad tria millia cæſa, pauci ſyluæ noctiſq; beneficio capti. Ex Macedonibus, Ptolemæus autor eſt equites non plus undecim, pedites circiter quadraginta cecidiſſe. Secundum hanc pugnam triduo Alexander ad Danubium fluuium profectus eſt.

† latiorem

Ex eodem.

Prima luce pedites per ſegetem ire inclinatis haſtis imperat, ne ab hoſte uideantur, donec ad inculta peruentum ſit: equitatus interim dum phalanx pergit per

γῆθα ἀλλ' οἱ ὀξέως βάλλοντες τοὺς πολεμίους τῶν θρᾳκῶν ἀνέστειλον. καὶ ἡ φάλαγξ προσμίξασα, ὁ ἧττον ἐλπίσας ἐξέωσεν ἐκ τῶν χάρακος ἀνθρώπους ψιλοὺς, καὶ κακῶς ὡπλισμένους βαρβάρους, ὥστε Ἀλέξανδρον ἀφ' ἵππου ἰδόντα εὐθὺς ἐπάγαγε τοὺς ἱππέας· οἱ δὲ ἔφευγον· ἀλλὰ ῥίψαντες ὡς ἕκαστοι πολὺ χωρὶς τὰ ὅπλα, καὶ τοῦ ὄρους ἐφυγον. καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολλῶν δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἁπάντων μὲν ὀλίγοι ἐλήφθησαν, διὰ ἀκύτητα, καὶ τὴν χώρας ἐμπειρίαν. γυναῖκες δὲ ὅσαι ξυνείποντο αὐτοῖς, ἑάλωσαν πᾶσαι, καὶ τὰ παιδάρια, καὶ ἡ λάφυρα πᾶσα ἑάλω.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλέξανδρος δὲ καὶ αὐτὸς τὴν μὲν φάλαγγα δι' ἕδρας ἐκπέμπει, ἐπῆγε. καὶ αὐτὸς ξέστας καὶ τοὺς σφενδονήτας προεκθέοντας, ἐκέλευσε σφενδονίζειν τε, καὶ σφενδόναις δὲ τοὺς βαρβάρους, ἅπερ προκαλεῖσθαι αὐτοὺς δὲ τὰ ψιλὰ ἐκ τοῦ νάπους. οἱ δὲ, ὡς φύσει βέλεσι ἐχρῶντο, παιόμενοι ἀξύνετον ὅσον τοὺς ξέστας, ὅπως ἐς χεῖρας ξυμμίξαιεν γυμνοῖς ὅσι τοῖς πέλτας. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τοῦ νάπους ἔξω, φιλώτου μὲν ἀναλαβόντα τοὺς ἐκ τῆς Ἀνωβίας Μακεδονίας ἵππέας, προσέταξεν ἐμβάλλειν καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δεξιὸν, ἅπερ μάλιστα πρακεχωρήκεσαν ἐπὶ πολὺ ἐκδρομῆ. Ἡρακλείδην δὲ καὶ Σώπολιν, τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμφιπόλεως ἵππέας, καὶ τὸ εὐώνυμον κέρας ἐπάγειν ἔταξε. τὴν δὲ καὶ φάλαγγα πρὸ πολλοῦ, καὶ τὸν ἄλλον ἵππον, πρὸ τῆς φάλαγγος πρατεύειν, καὶ μέσους ἐπῆγε. καὶ ἐς τε μὲν ἀκροβολισμὸς πρὸ ἑκατέρων ἦν, οἱ Τριβαλλοὶ τὸ μέσον εἶχον. ὡς δὲ ἡ τε φάλαγξ πυκνὴ φέρεσθαι δι' αὐτοῦ ἐρρωμένως, καὶ οἱ ἵππεῖς οὐκ ἀκοντισμῷ ἔτι, ἀλλ' αὐτοῖς ὠθοῦντες τοῖς ἵπποις, ἄλλη καὶ ἄλλη προσέπιπτον, τότε δὴ ἐξάπτουσαν ἀπὸ τοῦ νάπους δι' τὸ ποταμόν. καὶ ἀπεθνήσκουσι μὲν πρισχίλιοι μὲν πεζοὶ, ζῶντες δὲ ὀλίγοι καὶ τούτων ἐλήφθησαν. ὅπου δὲ τε διέβησαν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἴσως, καὶ νὺξ ἐπιγενομένη τὴν ἀκρίβειαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μακεδόνας. αὐτὸς δὲ τὸν Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτολεμαῖος, ἱππέας μὲν ἑπτὰ καὶ, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς πεντήκοντα. ἀφ' ἧς δὲ μάχης ἐς ταῦθ' ἀφικνεῖτο Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἴστρον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ὑπὸ δὲ τὸν ἕω Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ λιμένος ἦγε, πρὸς ἀγέλας τοῖς πεζοῖς, πλαγίαις ταῖς φαλαγξὶ προσκλίνοντας τὸν σῖτον,

οὕτω προάγων δι' τὰ οὐκ ἐργάσιμα. οἱ δὲ ἱππεῖς, ἕως τε μὲν ἀπὸ τοῦ λιμένος προῆν ἡ φάλαγξ, ἐφέποντο.

ἐφέποντο: ὡς ἢ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἴδησαν, τῇ μὴ ἵππον ὧν τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Αλεξανδρος πρήγαγε, τῇ φάλαγγα ἢ ᾗ πλαισίῳ Νικάνορα ἄγειν ἐκέλευσεν. ἡμῖν οἱ Γέται δὲ τῇ πρώτῃ ἐμβολῇ τῶν ἱππέων ἐδέξαντο. πρῶτος μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡ τόλμα ἐφάνη τοῦ Αλεξάνδρου, ὅτι εὐμαρῶς ὕστατος τὸν μέγιστον τῶν ποταμῶν διεβεβήκει μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἴστρον, ὃ γεφυρώσας ὁ πόρος. φοβερὰ δὲ καὶ ἡ φάλαγξ ἡ ξυνήλασις, βιαία δὲ ἡ τῶν ἱππέων ἐμβολή. ἡμῖν τὰ μὲν πρῶτα οὐ τῇ πόλιν καταφεύγουσιν, ἢ δὴ ἀπεῖχεν αὐτοῖς ὅσον πεντακοσίους τοῦ Ἴστρου. ὡς δὲ ἐπάγοντα εἶδον αὐτοὺς Αλέξανδρον, τὸν μὲν φάλαγγα πρὸς τὸν ποταμόν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν πῃ οἱ πεζοί, φυλάξοντα τὸ γεφύρωμα, οὐδὲ ἱππέας δὲ ἡμῖν μετεπορεύοντο.

Ex Arriani lib. 1.

Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπεὶ δὴ ἀπηγγέλθη αὐτῷ, ὅτι μὴ διαφύγοιεν οἵ τε ἱππῆς καὶ τὰ ὑποζύγια, ἃ νὺξ αὐτοὺς καταλήψεται, αὐτὸς μὲν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς πρόσω τας, καὶ τοὺς Αγριᾶνας, καὶ ἱππῆς δὲ πεντακοσίους, ἐβούθει αὐτοῖς. τὸ δὲ ἄλλο στράτευμα πρὸς τῇ πόλει ἀπέλιπεν, ὡς μὴ ἀπέλθοιεν πάντες τοῦ στρατοῦ, ἡμῖν οἱ ἐκ τῆς πόλεως ὑφορμένοις τοῖς ἀμφὶ Γλαυκίαν ξυμμίξαιεν. ἔνθα δὴ Γλαυκίας πρὸς ἀγγέλου Αλέξανδρον αἰσθόμενος, ἐκλείπει τὰ ὄρη. οἱ δὲ ἐξὼ φιλῶται ἀσφαλῶς ὧν τὸ στρατόπεδον διεσώθησαν. ἐδόκουν δέ οἱ τὸν Αλέξανδρον ἐν δυσχωρίᾳ ἀπολήψεσθαι οἱ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν. τά τε γὰρ ὄρη τὰ ὑπερδέξια κατεῖχον, πολλοῖς τε ἀκοντισταῖς, καὶ σφενδονήταις, καὶ ὁπλίταις ἢ οὐκ ὀλίγοις. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καθειλημμένοι πρὸς κέρδους ἀπαλλαττομένοις ἐμέλλον. τά τε χωρία, δι' ὧν ἡ πάροδος ἦν τῷ Αλεξάνδρῳ, στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο, τῇ μὴ πρὸς τὸν ποταμὸν ἀπερρηγότα, τῇ ἦν ὄρος ὑπερύψηλον ἦν, καὶ κρημνοὶ πρὸς τὸ ὄρος, ὥς τε δὴ ὧν ποταμῷ ἀποτόμῳ αὐτίδιον αὖ τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος ἐγένετο. ἔνθα δὴ ἐκτάσας τὸ στρατὸν Αλέξανδρος ἐπὶ μὲν ἄκρῳ τῷ εὐωνύμῳ τὴν φάλαγγα, τὸ δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν ἐπέρρωθεν ἱππεῖς ἑξακοσίους ἱππάρχας ἔχων, τὸ πρὸ τῆς φάλαγγος λόγχῃ ὀξείᾳ ἐχομένους. ἡμῖν τὰ μὲν πρῶτα ἐς εὐθὺ μὲν ὀρθὰ ἀνατεῖναι τὰ δόρατα οὐδὲ ἐπλίτας, ἐπειτα ἀπὸ ξυστάσεως ἀνατεῖναι δὲ πρὸς ἡμῖν, ἡμῖν νῦν μὴ ἐς τὸ δεξιὸν ἐγκλῖναι τὸ δοράτων τὴν σύγκλισιν, ὥσπερ ἢ ὥπη τὰ ἀριστερὰ, καὶ αὖτ' ἢ τῶν φάλαγγα δὲ τὸ πρόσω

per aperta, sequebatur. Vbi extra culta peruentum, Alexander protinus in dextrum cornu aduolans, Nicanorem iubet quadrato agmine phalangem inducere. Qua specie territi Getæ, ne primum quidem impetum hostium tulêre. Res prorsus ingentis audaciæ eis uisa, Alexandrum tam facilè una modo nocte Danubium, omnium Europæ fluminum amplissimum atq; altissimum, nullo ponte iniecto transisse. Terrorem augebat phalangis series, ac ferox equitum impetus. †ξύγκλασις
Ac primum quidem effuso cursu urbem repetunt, quatuor abinde milia passuum flumini proximam. Cæterũ ubi conspicati sunt Alexandrum equitatu immisso eò concedere, peditatum secus flumẽ agentem, ne ab hostib. circũueniri ab insidijs possent, equites uerò à frõte relinquunt.

Ex Arriani lib. 1.

Quod ubi Alexandro nunciatũ est, in periculo fore & eqtes, & iumenta, si nox illos obrueret, cõfestim scutatis ac sagittarijs & Agrianis equitibus circiter quadringentis auxilio aduolat: reliquo exercitu in castris relicto, ne oppidani à tergo insequentes cum Glaucia iungerentur. Glaucias ut sensit Alexandrũ aduentare, quos tenebat montes repentè destituit, atq; ita Philotas cum suis incolumis ad Alexandrum se recepit. Existimare uidebantur Clitus & Glaucias, sese iniquo loco deprehendisse. nã & montes altos insederant, & iaculatorũ, funditorumq;, ac militum non exiguũ numerum habebãt. Itaq; si discederet ab obsidione Alexãder cum omnibus copijs, sũspicabantur fore, uti oppidani abeuntiũ agmen à tergo adorirẽtur. Adhæc loca per quæ Alexandro eundum erat, angusta, & tenaci limo impedita erant: hinc flumine, inde monte, uiam adeò coartantibus, ut quatuor ad summũ scutatis militibus unà iter esset. Alexander instructa acie, phalangeq; usq; ad Cxx. in arctũ, ut ratio loci postulabat, coacta, in utroq; cornu ducentos equites locat, silentiũq; imperat, uti mandata (ubi opus sit) celeriter excipiant. adhæc hastas primum arrectas ferri, deinde cuspides in aduersum dirigi, & nunc dextrorsum, nunc sinistrorsum, prout ratio exigeret, tendere: interim persequẽs pha-

langem interdum in cornua agebat. Atque ita uariato ordine, phalange demum in cuneum redacta, hostes inuadit, tacita admiratione defixos: cum ea non minus speciosè ac decorè, quàm strenuè agi intuerentur. Postquam ad eos propius uentum, protinus desertis collibus, ne primum quidem Macedonum impetum sustinuerunt. Tum Alexander undiq; clamores tolli, iaculisq; scuta quati imperat. quo clamore hostes uehementius territi, effuso cursu in urbem se recipiunt. Cumq; Alexander animaduerteret à paucis quibusdam hostium adhuc collem unum teneri, quà illi transeundum esset: ijs, qui aderant præcipit, uti assumptis continuò scutis, ex ipso flumine insensis equis collem petant: ac, si hostes resistant, pars relictis equis, peditibus immixti rem gerant. Quod cum illi strenuè fecissent, hostes confestim non expectata ui, collem deserunt. Eum collem cum amicorum cohorte Alexander capit: dein mittit, qui Agrianos ac sagittarios (qui erant ad duo milia) accersat. scutatos uerò traijcere flumen imperat: postq́ue hos Macedonum ordines: mandatis adiectis, ubi transissent, iunctis scutis (quò phalanx densior uideretur) protinus acies instruerent. Ipse uelut in specula quadam positus eo ex colle hostium motus prospectabat. Hostes partem copiarum transisse flumen conspicati, aduersus eos, qui cis amnem remanserant, contendunt. in quos conuersus Alexander, eorum uim facilè repressit.

ἐκτάσει

Tum phalanx, tanquam superato iam flumine, lætos clamores edit. Coniectis in fugam hostibus, qui à tergo erant: Alexander cum Agrianis, ac sagittarijs ad flumen pergit, ipséque omnium primus uado transmittit. mox conspicatus hostes postremo agmini rursum imminere, machinas in aduersa ripa disponi iubet: quiq; iam transierant sagittarios, continuò in amnem referre pedem, ac sagittis hostem incessere. quorum impetu suppresso, reliqui tutò traiecere. Triduo

πρόσω ὀξέως ἐκίνησε, ⸂καὶ ὧδε τὰ λοιπὰ⸃ ἄλλοτε ἄλλῃ παρήγαγε. ⸂καὶ ὅτω φάλαγξ τάξις τάξεως τε καὶ μετασκευάζοιτο, σφ' ὀλίγῳ χρόνῳ ἐς τὸ δυάνυμον, οἷον ἔμβολον ποιήσας τὴν φάλαγγα⸃, ἐπῆγε τῶν πολεμίων. οἱ δὲ πάλαι μὲν ἐθαύμαζον τό τε ὀξὺ τῆς ὁρμῆς ὁρῶντες, ⸂καὶ τὸν κόσμον τῶν προμαχόντων. τότε δὲ προσάγοντας ἤδη σφῶν ἀμφὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι σφῶν πρώτους λόφους. οἱ δὲ καὶ ἐπαλαλάξαι ἐκέλευσε τοὺς Μακεδόνας, ⸂καὶ τοῖς δόρασι δόπτῆσαι πρὸς τὰς ἀσπίδας. οἱ δὲ Ταυλαντίοι ἔτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τὸ βοᾶς, ὡς πρὸς τὸν πόλιν ἐπανάγαγον σπουδῇ τὸν στρατόν. Ἀλέξανδρος⸃ δὲ λόφον τινὰς λαβόντας ἰδὼν τῶν πολεμίων, ἧπερ αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἐγίγνετο, πέμπει τοὺς σωματοφύλακας, ⸂καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὡς δὴ ἵππος, ⸂καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν γήλοφον. ἐκέλευσε δὲ ἐλθόντας εἰ ὑπομένοιεν οἱ βάρβαροι, καταληφθῆναι τὸ χωρίον, ὡς ἡμίσεας καταπηδῆσαι ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀναμιχθέντας τοῖς ἱππεῦσι μάχεσθαι. οἱ δὲ πολέμιοι τῇ ὁρμῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἰδόντες, λείπουσι τὸν γήλοφον. οἱ δὲ ἐκκλίνουσιν ἐφ' ἑκάτερα τὴν ὁδόν. ἵνα δὴ καταλαβὼν Ἀλέξανδρος τὸν γήλοφον σὺν τοῖς ἑταίροις, τούς τε Ἀγριᾶνας μεταπέμπεται, ⸂καὶ ὡς τοξότας ὄντας ἐς δισχιλίους. ὡς δὲ ὑπανεῖσαν ἀβλαβέναι τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε, καὶ ὧδε τάττων τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων. ὁπότε δὲ ἀβλαβῶς τυχοιεν, ἐπ' ἀσπίδα⸃ ἐκτάσει, ὡς σὺν κύκλῳ εὐθὺς ἀβλαβῶς φαίνεσθαι τὴν φάλαγγα. αὐτὸς δὲ ἐφυλακᾶτο, ἀεὶ τὸν λόφου ἀφιέμενος τὸν πολεμίων τῇ ὁρμῇ. οἱ δὲ ὁρῶντες ἀβλαβύνουσαν τῇ δυνάμει, ⸂ἐπὶ τὰ ὄπισθεν αὖ τετράπουσαν, ὡς τοῖς μετὰ Ἀλεξάνδρου ὧδε θησόμενοι, τελευταίοις ἀναχωρῆσαι. ὁ δὲ πολεμίων ἤδη, αὐτὸς ἐκθεῖ σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς ἀβλαβῶς ἐποιοῦσα, ἐπηκολούθει. οἱ δὲ πολέμιοι πανταχῶν ὧδε σφᾶς ἐλαυνόντων, ἐγκλίνουσιν ἐφυγον. καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆγε Ἀλέξανδρος⸃ τούς τε Ἀγριᾶνας, καὶ ὡς τοξότας ἀφίει, ὡς ὧδε τὸν ποταμόν. καὶ πρῶτος⸃ αὐτὸς φθάσας ἀβλαβὴς, τοῖς τελευταίοις δὲ, ὡς ἐν ὧδε κειμένους ὡς πολεμίους, ὑδατώσας

ὧδε τῇ ὀχθῃ τὰς μηχανὰς, ἀξιοῦντι ὡς πορρωτάτω ἀπ' αὐτῆς ἐκέλευσεν, ὅσα μηχανᾶν βέλη ἀξιοντίζειν. καὶ ὡς τοξότας ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκτοξεύειν ἐπισταμένους⸃ ὅτους. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Γλαυκίαν ὅσον βέλους πεπλεῦσαν οὐκ ἐτόλμων. οἱ Μακεδόνες δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν, ὥστε οὐδὲ εἷς ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀναχωρήσει αὐτῶν. τρίτῃ δὲ

ἀπ' post

ἀφ' ἑκάστης ἡμέρας ἡσταμαθὼν Ἀλέξανδρος κακῶς αὐλιζομένους οὐκ ἀμφὶ Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ ὅτι φυλακὰς φ' ἧς τάξει αὐτοῖς φυλαττομένας, οὔτε χάρακα ἢ τάφρον προβεβλημένους, οἷα δὴ ξὺν φόβῳ ἀπηλλάχθαι οἰομένων Ἀλέξανδρον, ἐς μῆκος ἢ ὄκνῳ ὠφέλιμον ἀρτεταμένῳ αὐτοῖς τὴν ταξιν: ἅμα νυκτὶ ἔτι λαθὼν διαβαίνει τὸν ποταμόν, τούς τε ἱππακοντιστὰς ἅμα οἱ ἄγων, καὶ οὓς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Περδίκκου καὶ Κίννου ταξιν: καὶ προσέταξε μὴ ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην στρατιάν: ὡς ἢ καιρὸν εἶδεν ἐς ἐπίθεσιν, ὁ προσμένας ὁμοῦ γυίοις πᾶσιν τάχους, ἐφῆκε σὺν ἰαῷ καὶ σὺν Ἀγριᾶνας. οἱ δὲ ἀπροσδόκητοί τε ἐπιπεσόντες, καὶ φάλαγγι ἔτι μέρας, ἣν πρὸ ἀθρόοις αὐτοῖς μαστεύοντες τῇ ἐμβολῇ προσμίξειν ἔμελλον, οὐ μὲν ἐπὶ σὺν ταῖς ναυσὶν κατέκτεινον, οὐ δὲ φεύγοντας εὐμαρῶς αἱρῆσθαι. ὥστε πολλοὶ μὴ αὐτοῦ κατελήφθησαν, καὶ ἀπέθανον: πολλοὶ ἢ σὺν τῇ ἀκραιφνεῖ ἀτάκτῳ καὶ φοβερᾷ γνώμῃ: ὀλίγοι καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν. ἐγένετο δὲ ἡ δίωξις τοῖς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον, μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαντίων. ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον αὐτούς, γυμνοὶ τῶν ὅπλων διεσώθησαν.

post Alexander cum audisset Clitum & Glauciam trans flumen iniquo loco castra metatos, neque uallum neq; fossam iecisse, custodias in castris negligi: utpote ab ijs, qui Alexandrum metu transisse opinabantur: productam uerò in longum, quod minimè conducturum ipsis erat, aciem: rursus silētio noctis cum scutatis Agrianis ac sagittarijs, item Perdiccæ ac † Cygni copijs flumen traijcit. ubi opportunitas sese offerre uisa est, non expectatis qui nondum amnem transierant, sagittarios atque Agrianos repentè in hostes immittit. qui magno impetu & clamore adorti, quà illos infirmiores esse animaduertunt, alios somno oppressos, alios in fuga interfecerunt: plerique etiam uiui capti. nec prius desitū insequi fugientem hostem, quàm ab ijs in montes Taulantiorum abiectis armis peruentum. † Cinnæ

Ex eodem.

Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προὐχώρει ὡς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν σὺν τεταγμένῳ τῷ στρατῷ, διπλῷ μὲν τὴν φάλαγγα τὴν ὁπλιτῶν τάξας: οὐκ ἢ ἱππέας ἔτι τὰ λοίπατα ἄγων, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ὧν τάξας ἔπεσθαι. οὐκ ἢ προκατασκευομένους τὰ τῶν πολεμίων ἡγεῖτο αὐτῷ Ηγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων οὐκ ὀλίγους σαρισσοφόρους, τῶν ἢ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους. καὶ Ἀλέξανδρός τε ὁ πολὺν ἀπεῖχε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ σκοπῶν ἀπὸ τῆς ἐλαούνοντες, ἀπήγγελλον ὧν τῷ Γρανικῷ πέραν, οὐ Γέρσας ἐφεσαίαι ὡς ἐς μάχην τεταγμένους. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν συνέταττεν ὡς μαχουμένους. Παρμενίων ἢ προσελθὼν, λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε. Ἐμοὶ δοκεῖ βασιλεῦ, ἀγαθὸν ἂν φ' ὧν πρόνοια κατασρατοπεδεύσαι ὧν τῷ ποταμῷ τῇ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν. οὐ γὰρ πολεμίους ὁ δοκῶ ὁλομήσειν πολὺ τοῖς πεζῶν λειπομένους, πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ ταύτην πρὶ ἐξελθεῖν ἑωθεν εὐπετῶς ὧν στρατῷ διαβαλεῖν τὸν πόρον. ἐπιφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περάσαντες, πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίσασθαι, νῦν ἢ οὐκ ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ὧν χειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐκ οἷόν τε φ' μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. πολλὰ μὴ γὰρ αὐτοῦ ὁρᾶν ἔστιν βαθέα. αἰὲ ἢ ὄχθαι ὧν ταυτί, ὁρᾶς ὅπη ὑπορύχηλοι τῇ λειμμονάδι διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. πολλὰ μὴ γὰρ αὐτοῦ ὁρᾶν ἔστιν βαθέα. αἰὲ ἢ ὄχθαι ὧν ταυτί, ὁρᾶς ὅπη ὑπορύχηλοι τῇ λειμμονάδι διὰ

Interim Alexander ad Granicum amnem proficiscebatur, duplicióq; phalange instructa, equitatu in cornibus locato, sarcinas & impedimenta sequi iubet. Speculatorum Egelochus dux erat, cum sarissatis equitibus, ac præter hos leuiter armatis propè quingentis. Iamq; non multum à Granico aberat, cum subitò quidam ex speculatoribus aduolantes nunciant, Persas acie instructa trans flumen castra habere. Qua re cognita confestim & ipse acies tanquā pugnaturus instruit. Tum Parmenio ad regem conuersus: Optimum, inquit, factu iudico, ad amnis ripam è regione hostium, quàm proxime castra locari. Neq; enim hostes in tanta castrorum propinquitate permansuros arbitror, præsertim cū peditatu superiores simꝰ: ob eāq; causam sperare uidemur posse, uti cras prima luce exercitus nullo obuio hoste traduci possit. Citius amnē trāsierimus, quàm ab ijs acies instrui, aut ordines explicari possint. Nunc aūt sine ingenti periculo tuorū, quónā modo id fieri possit, haud satis uideo. Neq; eñ ex aduerso flumē traijcere facile est, propter crebros ac pfundos uortices interiectos, ut uides, contraria pręsertim ripa, alta atque

que pręcipiti. Quòd si incompositi angu
stiore acie in aduersam ripā exierim⁹, qđ
genus aciei infirmissimū est, equitat⁹ ho
stilis impetū uereor ne phalanx nō ferat.
Atq; hoc primo certamine si quid nobis
aduersi cōtingat, erit is quidē casus quo
ad præsentē rerū statum grauis, sed quo
ad existimationē de toto bello longè gra
uior. Ad hæc Alexander: Ista quidē, ô Par
menio, uera esse haud inficias eo: cæterū
pudet si tam facilè traiecto Hellesponto,
hic riuus (ita eū Granicū spernens appel
labat) tenere nos debeat, quò minus re
ctà in alterā ripā euadamus. Hoc & à Ma
cedonū gloria, & à mea in adeundis peri
culis cōsuetudine longè alienū scio. Ad
hæc Persas sibi cōfisuros uideo, quasi for
titudine & re bellica Macedonibus pares
sint, si nihil hoc rerū initio fecerimus, eo
terrore dignū, quē intulimus. Hæc ubi di
cta, copias in duas partes diuidit, ac Par
menionē sinistri cornu ducē constituit:
In dextro uerò cornu, cui ipse pērat Phi
lotā Parmenionis cū cohorte regia, cūq;
sagittarijs & Agrianis iaculatoribus: A
myntā quoq; Atrabæi cū sarissatis equi
tibus ac Pæonibus, & cohorte Socratis:
Item Argyraspidas, quos Nicanor duce
bat. Tum Perdiccæ Orontis, ac Cœni Po
lemocratis, itē Crateri Alexādri, & Amyn
tæ Andromeni, & quibus imperabat Phi
lippus Amyntæ, phalanges locat. In sini
stro cornu primū Calā Harpali cū Thessa
lis equitibus, tum Philippū †Mænali cum †Menelai
sociorum equitatu, deinde Agathonem
cum Thracibus: post hos Crateri Melea
gri ac Philippi phalāges statuit. Hoc cor
nu Parmenioni regendum dat. Erant in
castris hostium, Persarum equitum circi
ter triginta millia, externorum pedi
tum haud multò minus uiginti millibus.
Conante uerò Alexandro amnē traijce
re, hostes equitatu in aduersa ripa dispo
sito, aciem in longum deducunt, pedi
tes (nam proxima ripis eminentiora e-
rant) ponè statuunt. Postquam ergo Ale
xandrum sinistro suorum cornu oppo
situm uident (erat enim insignis regio ha
bitu, & eorum ferocitas, qui circa erant
notabiliorē faciebat) eam partem maio
re equitatu protinus firmant: aciebus, ut
diximus, instructis, utriq; in aduersa flu
minis

εἰσὶν αἱ αὐτῶν. ἀτάκτως τε ἂν ἐμ τῇ λείρᾳ,
ἐπὸρ ἀδοκήτως ἐμβάλωμεν, ἐκβαίνουσιν ὧν κείσονται
δὲ φάλαγγα σωτεταγμένοι τῶν πολεμί-
ων οἱ ἵππεῖς. καὶ ὁ πρῶτον σφάλμα ἐς τὰ
τὰ πρόντα χαλεπὸν, ἐμ δὲ τῇ ἐκείνων ταῦτος
τῶν πολεμίων λείσιν σφαλερόν. Ἀλέξανδρος
ὁ, ταῦτα μὴ ἔφη, ὦ Παρμενίων, γιγνώσκω,
αἰχνύομαι δ' ἐγὼ μὲν Ἑλλήσποντον δι' ἕβδο-
ήκοντα, ἂν δὲ σμικρὸν ῥεῦμα (οὕτω τῷ
ὀνόματι τὸ Γρανικὸν ἐκφωνήσας) ἄρξῃ ἡ-
μᾶς τοῦ μὴ διαβαίνειν, ὡς ἔχομεν, αἰσχρόν ἐ-
στι πρὸς Μακεδόνων τὸ δόξης, οὔτε πρὸς τὸ
ἐμᾶς δὲ οὐ δικαίως ἐξύστητον ποιῆσαι:
ἀναθαρρήσαντά τε ἅπαντα τὸν Πέρσας, ἀξιομά-
χους Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι ὀλίγῳ ἄξιον τοῦ
σφῶν δέους φανῆναι παρασκευάσαι ἔπαθον. Ταῦ-
τα εἰπὼν, Παρμενίωνα μὲν, ὧν τὸ εὐώνυμον
λείρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς ἦ ὧν τὸ δε-
ξιὸν ἤγαγε. Προεστάχυσαν ἢ αὐτῷ τὸ μὲν
δεξιὸν, Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων οὐς ἱ-
ταίρους οὐς ἱππέας, καὶ οὐς ὑξότας, καὶ οὐς
Ἀγριᾶνας οὐς ἀκοντιστάς. Ἀμύντας ἢ ὁ Ἀρ-
βαίου, τοὺς τε σαρισσοφόρους ἱππέας ἔ-
χων, Φιλώτᾳ ἐπετάχθη, καὶ τοὺς Παίονας, καὶ
τῷ ἴλῃ τοῦ Σωκράτους. ἐχόμενοι ἦ τούτων,
ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἑταίρων, ὧν
ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος. ὧν δὲ τούτοις,
ἡ Περδίκκα τοῦ Ὀρόντου φάλαγξ. ὧν δὲ,
ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους. ὧν ἦ, ἡ Κρα-
τεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου. ὧν δὲ, ἡ Ἀμύντου τοῦ
Ἀνδρομένους. ὧν ἦ, ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύν-
του ἦρχε. Τὸ δὲ εὐώνυμον, πρῶτοι μὲν οἱ
Θεσσαλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν ἡγεῖτο Κά-
λας ὁ Ἀρπάλου. ὧν δὲ τούτοις, οἱ ξύμμαχοι
ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μηνελάου. ὧν
δὲ τούτοις οἱ Θρᾷκες, ὧν ἦρχεν Ἀγάθων. ἐχό
μενοι ἦ τούτων τοῖσδε, ἥτε Κρατεροῦ φά-
λαγξ, καὶ ἡ Μελεάγρου, καὶ ἡ Φιλίππου, ἐς τὸ
ὧν τὸ μέσον τῆ ξυμπάσης τάξεως. Πέρ-
σῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ὧν πρισμυρίους, ξέ
νοι ἦ τοῖσδε μισθοφόροι ὀλίγῳ ἀπολείποντες ὧν
δισμυρίων. ἐτάχθησαν ἦ τῆ ἵππῳ πε-
ρατείνοντες τῷ ποταμῷ, ἐπὶ τῷ ὄχθῳ
ὧν φάλαγγα μακράν, τοὺς ἦ πεζοὺς καθόπιν
τῶν ἱππέων. καὶ γὰρ ὑπερβλήδην μὲν τὰ ἐπὶ
τῷ ὄχθῳ χωρία, ἡ δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν κα
θεώρων, δῆλος γὰρ ἦν, τῇ τε ὁπλῶν τῇ λαμ
πρότητι, καὶ τῷ ἀμφ' αὐτὸν τῇ σιῶ ἐκπλή-
ξει θεραπείᾳ, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον μὲν σφῶν ἐ-
πέχοντα, ταύτῃ πυκνὰς ἐπέταξαν τῇ ὄχ-
θῃ τὰς ἴλας τῶν ἱππέων. χόνον μὲν δὴ ἀμφὸ
τέρα τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου τοῦ ποτα-

μοῦ

μοῦ ἐφιεσῶτδν, ὑπὸ τ᾽ ἠ μέλλομ ὀκνεῖμ, ἡσυχίαμ ἦγομ. ἐν σιγῇ δὴ πολλὴ ἀφ᾽ ἑκατέρωμ. οἱ μὲ Πέρσαι πδσέμενομ αὐδ Μακεδόνας ὁπότε ἐσβήσονζ δδ τ᾽ πόρομ, ὡς ἐπὶκ σόμενοι ἐκβαίνουσιμ. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ὧδι τ᾽ ἵππομ, καὶ πδς ἀμφ᾽ αὐτὸμ ἐγκελευσάμενος ἑπεσθαί τε ἐν ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεδαι, οὐ μὴ πδδρόμους ἱππέας, καὶ μὲν ἐ αὐ Γαίονας, πδιμβαλὼμ εἰς τ᾽ ποταμὸμ ἔχοντα Ἀμύνταν τ᾽ Ἀρραβαίου καὶ τδν πεζῶμ μίαν τάξιμ, ἐ πδ τούτωμ τ᾽ Σωκράτους ἴλλαν Πτολεμαῖόμ τ᾽ Φιλίππου ἄγοντα, ἣ δὴ καὶ ἐτύγχανε τδι ἡγεμονίαν ἱππικδ πᾶσαν ἔχουσα ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· αὐτὸς δ᾽ ἄγωμ τὸ δεξιὸμ κέρας ὑπὸ σαλπίγγωμ δὲ φωναλίῳ ἀλαλάζοντας, ἐμβαίνει δδ τ᾽ πόρομ, λοξδι ἀεὶ πᾷ τάνωμ τ᾽ τάξιμ, ἣ πᾷ᾽λκε τὸ ῥεῦμα· ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ, οἱ Πέρσαι τῷ κέρας † πδστύπτοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὡς αὐσομ τῇ φάλαγγι πδσμίξῃ αὐτοῖς. οἱ δὲ Πέρσαι ἦ πρῶτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν ἐ Σωκράτει πδσέχομ τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ μὲ αὐτοὶ αὖωθεν ἐβαλλομ· οἱ μὴ αὐτδν ἀκρ᾽ τ᾽ ὄχθης δδ ὑπερδεξίᾳ δδ τ᾽ ποταμὸμ ἐσακοντίζοντδν· οἱ δὲ μ᾽ τὰ χθαμαλώτερα αὐτ᾽ ἐς τε ὧδι τ᾽ ὕδωρ καταβαίνοντδν. μὲ δὴ δδν τ᾽ ἵππων ἀθισμὸς, δδν μὲν, ἐκβαίναι ἐκ τδ ποταμδ, δδν δ᾽, ἐργαι τ᾽ ἐκβασιν. ἐ παλδν ἀκρ᾽ μὴ τ᾽ Περσδν πολλὴ ἄφεσις. οἱ Μακεδόνδν δὲ ξιδ βέλεσι δόρασιν ἐμάχοντο. ἀλλὰ τδ τε πλήθ πολὺ ἐλασσόμενοι Μακεδόνδν, ἐκακοπάθεον μ᾽ τῇ πρώτῃ πδσβολῇ. καὶ αὐτοὶ δ᾽ ἀβεβαίᾳ τε μὲ ἅμα κάτωθεν ἐκ τδ ποταμδ ἀμυνόμενοι. οἱ μ᾽ Πέρσαι, δ᾽ ὑπερδεξίᾳ τ᾽ ὄχθης, ἄλλως τε καὶ τὸ ἰσχυρότατον τ᾽ Περσικδν ἵππου ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἵ τε Μέμνονος παῖδες δν, καὶ αὐτὸς Μέμνωμ μετὰ τούτωμ ἐκινδύνευε. μὲ οἱ μὲν πρῶτοι τδν Μακεδόνωμ ξυμμίξαντες τοῖς Πέρσαις κατεκόπησαν πδς αὐτδν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι· δσοι γε μὴν πδς Ἀλέξανδρον προσέκειντο ἀπὸ κλίναν αὐτδν. Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἱ ἄγων τὸ ἰσχυρὸν τὸ δεξιόν. καὶ ἐμβάλλει δν σὺν Πέρσας πρῶτος, ἵνα τὸ παῖσιφος τ᾽ ἵππου, μὲ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τ᾽ Περσδν τεταγμένοι ἦσαν. ἐ πδὶ αὐτὸν ξυμβολὴ μάχη καρτερά. μὲ γὰ τότῳ ἄλλα ἐπ᾽ ἄλλαις τάξιν τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. μὲ ἦν μὲν ἀκρ᾽ τ᾽ ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δ᾽ μᾶλλόν τι ἐώκει. ξυνεχόμενοι γὰρ ἱππεῖ τε ἵπποις, μὲ ἄνδρες ἀνδράσιν ἀγωνίζονδ, οἱ μ᾽ δδσαι εἰσάπαν ἀκρ᾽ τῇ ὄχθης, καὶ δν τὸ

minis ripa ſummo ſilentio aliquandiu quieuere. utroſque conſideratio ſubeundi diſcriminis defixos tenebat. Expectabant Perſæ, uti Macedones flumen ingreſſos in exitu inuaderent. Alexander ubi uidet hoſtem ſeſe in aduerſa ripa continere, celeriter inſcenſo equo, iuſsis qui circà erant ſequi, antecurſores equites in amnem præmittit, & cum his Amyntam Arrabæi cum Pæonibus, & una peditum turma. Ante hos Ptolemæũ Philippi, cui Socratis cohortem commiſerat, cui fortè totius equitatus eo die ducatus contigerat. Ipſe dextrũ cornu agens, ſignis repentè canere iuſsis, cũ ingenti militũ clamore uadum ingreditur, obliquam extendens aciem in eam ripæ partem, quà uiolentior fluminis curſus uidebatur: eo † προσπίconſilio, ne ubi hoſtes flumen intraſſent, πδιγ anguſta acie exeuntes Macedones ab ijs circumuenirentur: ſimul ut phalange inducta, eorum impetum frangeret. Perſæ ubi Amyntam & Socratem cum cohortibus ripæ appropinquare conſpicati ſunt, continuò in eos alij ex ripa, quà erat altior, alij ex amni tela mittere. Ibi ingens equitum certamen fuit: his in ripam euadere, illis obſtare ſtudiũ erat. Perſæ plurimum præacutis ſudibus, Macedones haſtis pugnabant. uerùm multitudine quidem longè inferiores hi, primo ſtatim congreſſu malè afficiebantur. ſimul quòd ex inferiore atque inſtabili loco, utpote ex flumine aduerſus hoſtes in eminente ripa ſtantes dimicabant. Adhæc Perſæ totius equitatus robur ad exitum oppoſuerant. Ibi Memnonis filij, ac Memnon ipſe pugnabant. Macedonum primi in ripam nitentes, à Perſis interfecti: cæteris ad Alexandrum receptus fuit ſaluti. Qui quà maximè equites ac Perſarum duces confertos uidit, ſubitò impreſsionem fecit. Circa regem acre prælium, ingenti utrorumque conatu fuit. Interim alij poſt alios Macedonum ordines amnẽ tranſibant. Et quamuis equeſtre prælium eſſet, ſimilius tamen pedeſtri uidebatur. nam & equis equi, & uiri uiris conſerti confertiq; rem gerebant. Macedones à ripa Perſas ſubmouere,

mouere, Persæ Macedonas exitu arcere conabantur. Iamq; repulsis hostibus Macedones ripam tenebant. nam & robore & rei militaris peritia Persas anteibant. Alexander autem fortiter pugnando cum hastam infregisset, ab Arete (qui proximus erat) hastam petit, cumq; & ille suam fregisset, sic quoq; cũ hastæ truncо dimicare pergit. Mox accepta à Dibarato Corinthio uno ex amicorum cohorte, lancea, mox in Mithridatem Darij generum, longè ante alios equites in cunei propè formam sequentes equo inuectũ, primus etiam ipse inuehitur, percussum humi sternit. In eo pugnæ ardore Rœsaces in Alexandri caput securi districta, galeæ aliquantum citra uulnus diffregit: in quem conuersus Alexander, thorace discusso pectus transfodit. Iam Spithridates Alexandrum à tergo petens, securim altè sustulerat: cuius ictu præuento Clitus Dropidæ, humerum eius securi discidit. Interea quibus res procedebat, è flumine in ripam prodibant, seq; transgressis conglobabant. Persæ cum undiq; tam ipsi, quàm equi iaculis configerentur, nec incumbentem à tergo hostilem equitatum sustinere iam possent, multáque à peditibus leuis armaturę, qui equitibus immisti pugnabant, uulnera acciperent: primum eò, quò Alexander curabat referre pedem cœpêre. At ubi media equitum acies uehementius impressa, & ipsa cessit, dissipatis cornibus, omnes in fugã uersi Persarum equites, circiter mille in fuga cæsi, quos fugientes Alexander haud longo spacio insecutus est: ac mox in mercenarios, qui magis stupore quodam attoniti, quia pugnæ euentus præter opinionem ceciderat, quàm certo pugnandi consilio in acie steterant: phalange & equitatu inductis, eos ad internetionem cecidit.

†ἅμα δ' οἱ

ὃν ἐπαίοντα διάσαθαι σὺν Πέρσας οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ ἄρξαί τε αὐτῶν τὴν ἔκβασιν οἱ Πέρσαι, καὶ ὃν τ ποταμὸν αὖθις ἀπώσασθαι. καὶ ἐκ τούτου ἐπλεονέκτουν ἤδη οἱ σὺν Αλεξάνδρῳ, τῇ τε ἄλλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ, καὶ ὅτι ξυσσῶν Ἱππέων πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο. ἔνθα δὲ καὶ Αλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ, ὁ ἦν Ἀρίστιππος δόρυ ἑτοῖμον ἀναβολεὰ τ Βασιλικῶν. ἔχει ἦ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ σωτήριμον ἐπὶ δόρυ ἰών. ὁ δὲ τῷ ἡμίσει διακλασμένου τοῦ δόρατος ἀπαφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτον δ' ἐξαίφνης Αλεξάνδρῳ, ἄλλον αὐτῶν ἐκέλευε. Διβάρατος δὲ αὖ ὁ Κορίνθιος τ ἀμφ' αὐτὸν ἑταίρων δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ. καὶ ὃς ἀναλαβὼν, ἐς ἰδίων Μιθριδάτην τὸν Δαρείου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τ ἄλλων προϊππεύοντα, †ἅμά οἱ ὥσπερ ἐμβολὴν τ ἱππέων, διελαύνει αὐτὸς πρὸ τ ἄλλων, καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον ἔχει δόρατι καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. ἐν δὲ τούτῳ, Ροισάκης μὲν ἐπελαύνει ἔχει Αλεξάνδρῳ, καὶ παίει Αλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι, καὶ τοῦ μὲν λοφους ἀπέδρασε, τὴν πλευρὴν ἔσχε τὸν λοφον. καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Αλεξανδρος παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τ θώρακος ἐς τὸ στέρνον. Μιθριδάτης δὲ αὐτέταχε μὲν ἤδη ἐπ' Αλέξανδρον ὄπισθεν τὴν κοπίδα: ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Κροπίδου παίει τὸν ὦμον τοῦ Μιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι. καὶ ἐξ τούτου ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τ ἱππέων ὅσοις προχώρει ἐς τὸν ποταμὸν, προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ' Αλέξανδρον. καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς, καὶ πρὸς τ ἱππέων ἀζωστόμενοι, πολλὰ ἦ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι, ἐγκλίνουσι ἤδη πρῶτον, ἢ Αλέξανδρος προεκινδύνευεν. ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνέδοσαν αὐτοῖς, περιῤῥήγνυντο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τ ἵππου, καὶ ὧν δὴ φυγὴ ἐγένετο. Τῶν μὲν δὴ ἱππέων τ Πέρσῶν ἀπέθανον ὡς χιλίους. ἐγένετο πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι διετράπη Αλέξανδρος ὧν τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους, ὧν τὸ σῖφος, ἢ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξαι μᾶλλόν τε τοῦ παλαίου, ἢ λογισμῷ βεβαίῳ ἐμένει. καὶ τούτοις τοῖς τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν, καὶ οὐ ἱππέας πάντα προαπισθὼν διακόψας ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου διατρέπει αὐτούς: ὥστε δ' ἐφυγε μὲν ὀλίγοι.

FRAN-

FRANCISCVS ROBORTELLVS LECTORI.

Quoniam in Græco Aeliani libro aliquot Loca ex Arriano desumpta apposuimus, ex quibus veterum Græcorum militandi ratio cognosceretur non dissentire ab Aeliani præceptis, itidem in hoc Latino faciendum censuimus: apponendum igitur curauimus ex Liuio descriptionem præclaram eius prælij, quod commissum est inter Romanos & Antiochum regem, qui more Græcorum copias instruxit. poterit igitur quiuis appellationes Græcas nominibus Latinis expressas videre.

EX LIVIO DESCRIPTIO PRAELII INTER ROMANOS ET ANTIOCHVM REGEM.

BIDVVM deinde silentium fuit, neutris transgredientibus amnẽ. tertio post die Romani simul omnes transgressi sunt, & duo millia fermè, & quingentos passus ab hoste posuerunt castra. Metantibus, & muniendo occupatis tria millia delecta equitum, peditumq; regiorum, magno terrore ac tumultu aduenêre, aliquanto pauciores in statione erant, duo tamen millia per se nullo à munimento castrorum milite auocato, & primo æquum prælium sustinuere, & crescente certamine pepulerunt hostes, centum ex his occisis, centum fermè captis. Per quatriduum insequens instructæ utrinque acies pro uallo stetêre, quinto die Romani processere in medium campi, Antiochus nihil promouit signa, ita ut extremi minus mille pedes à uallo abessent. COS. postea quàm detrectari certamen uidit, postero die in concilium aduocauit, quid sibi faciendum esset, si Antiochus pugnandi copiam non faceret, instare hyemem, aut sub pellibus habendos milites fore, aut si concedere in hyberna uellent, differendum esse in æstatem bellum. Nullum unquam hostem Romani æquè contempserunt, conclamatum undiq; est, duceret extemplo, & uteretur ardore militum, qui tanquam non pugnandum cum tot millibus hostium, sed par numerus pecorum trucidandus esset, per fossas, per uallum castra inuadere parati erant, si in prælium hostis non exiret. Cn. Domitius ad explorandum iter, & qua parte adiri uallum hostium posset, missus, posteaquã omnia certa retulit, postero die propius castra admoueri placuit, tertio signa in medium campi prolata, & instrui acies cœpta est. Nec Antiochus ultra tergiuersandum ratus, ne & suorum animos minueret detrectando certamen, & hostium spem augeret, & ipse copias eduxit, tantùm progressus à castris, ut dimicaturum appareret. Romana acies unius propè formæ fuit, & hominum & armorum genere, duæ legiones Romanæ, duæ sociûm & Latini nominis erant, quina millia & quadragenos singulæ habebant, Romani mediam aciem, cornua Latini tenuerunt. hastatorum prima signa, deinde principum erant, triarij postremos claudebant. Extra hanc ueluti iustam aciem à parte dextera COS. Achæorum cetratis immistos auxiliares Eumenis tria millia fermè peditum æquata fronte instruxit, ultra eos equitum minus tria millia opposuit, ex quibus Eumenis octingenti, reliquus omnis equitatus Romanus erat. extre

Romana acies.

mos Trallos,& Cretenſes(quingentorum utriq; numerum explebant) ſtatuit. læuum cornu non uerebatur obiectis talibus auxilijs: quia flumé ab ea parte, ri pæq; diruptæ claudebant,quatuor tamen inde turmæ equitum oppoſitæ. Hæc ſumma copiarum erat Romanis,& duo millia miſtorum Macedonum, Thracumq;, qui uoluntate ſecuti erant, præſidio caſtris relicti ſunt, ſexdecim elephantos poſt triarios in ſubſidio locauerunt.nam præterquàm quòd multitudinem regiorum elephantorum (erant autem quatuor & L.) ſuſtinere non uidebantur poſſe, ne pari quidem numero Indicis Africi reſiſtunt: ſiue quia magnitudine(longè enim illi præſtant) ſiue robore animorum uincuntur. Regia acies uaria magis multis gentibus, diſsimilitudine armorum, auxiliorumq; erat,x. & ſex millia peditum more Macedonum armati fuère, qui Phalangitæ appellabantur.hæc media acies fuit in fronte in decem partes diuiſa, partes eas interpoſitis binis elephantis diſtinguebat.à fronte introrſus in duos & xxx. ordines armatorum acies patebat. hoc & roboris in regijs copijs erat, & perinde cum alia ſpecie, tùm eminentibus tantum inter armatos elephantis magnum terrorem præbebat.Ingentes ipſi erant,addebant ſpeciem frontalia,& criſtæ,& tergo impoſitæ turres,turribusq; ſuperſtantes præter rectorem quaterni armati. Ad latus dexterum Phalangitarum mille & quingentos pedites Gallogræcorum oppoſuit.ijs tria millia peditum loricatorum (cataphractos ipſi appellant) adiunxit.adddita ijs ala mille fermè equitum, hanc Gemeam uocabant: medij erant lecti uiri,& eiuſdem regionis miſti multarum gentium equites.continens ijs grex xvj.elephantorum eſt oppoſitus in ſubſidijs.ab eadem parte paulum prorupto cornu regia cohors erat,Argyraſpides à genere armorum appellabantur:Dacæ deinde equites ſagittariorum mille & ducentûm,leuis armaturatrium millium,pari fermè numero,pars Cretenſes,pars Tralles, duo millia & quingenti miſsi ſagittarijs adiuncti erant, extremum cornu claudebant, quatuor millia miſti Cyrtæi funditores, & Elymæi ſagittarij. Ab læuo cornu Phalangitis adiuncti erant Gallogræci pedites mille & quingenti, ſimiliter his armati.duo millia Cappadocum ab Ariarathe miſsi erant.regij inde auxiliares miſti omnium generum duo millia & ſeptingenti, & tria millia cataphractorum equitum,& mille alij equites. Regia ala leuioribus tegumentis ſuis, equorúmque,alio haud diſsimili habitu, Syri plerique erant Phrygibus & Lydis immiſti. Ante hunc equitatum falcatæ quadrigæ,& cameli, quos appellant dromadas: ijs inſidebant Arabes ſagittarij gladios habentes tenues,longos quaterna cubita,ut ex tanta altitudine contingere hoſtem poſſent.Inde alia multitudo parei, quæ in dextero cornu erat,primi Tarentini, deinde Gallogræcorum equitum duo millia & quingenti,inde Neocretes mille,& eodem armatu Cares, & Cilices mille & quingenti, & totidem Tralles, & tria millia cetratorum, Piſidæ erant,& Pamphylij, & Lycij, tùm Cyrtæorum, & Elymæorum paria in dextero cornu locata auxilia,& xvj.elephanti modico interuallo diſtantes. Rex ipſe in dextero cornu erat,Seleucum filium,& Antipatrum fratris filium in læuo præpoſuit,media acies tribus permiſſa Mynioni,& Zeuxidi, & Philippo magiſtro elephantorum. Nebula matutina creſcente die leuata in nubes caliginem dedit,humor inde ab auſtro uelut perfudit omnia. quæ nihil ad malum Romanis eadem perincommoda regijs erant.nam & obſcuritas lucis in acie modica Romanis non adimebat in omneis parteis conſpectum, & humor toto ferè graui armatu nihil gladios, aut pila hebetabat.regij tam lata acie ne ex medio quidē cornu ſuos circumſpicere poterant,nedum extremi inter ſe conſpicerentur,& humor arcus,fundasq;,& iaculorum amenta mollierat. Falcatæ quoq; quadrigæ,quibus ſe perturbaturum hoſtium aciem Antiochus crediderat, in ſuos terrorem uerterunt. Armatæ autem in hunc maximè modum erant: cuſpides

Regia acies.

Quadrigæ falcatę, quales & quomodo eluſæ.

circa

circa temonem ab iugo decem cubitos extantes uelut cornua habebant, quibus quicquid obuium daretur, transfigerent, & in extremis iugis binæ circa eminebant falces, altera æquata iugo, altera inferior in terram deuexa, illa, ut quicquid ab latere obijceretur, abscinderet, hæc, ut prolapsos, subeuntésque contingeret: item ab axibus rotarum utrinque binæ eodem modo diuersæ deligabantur falces. Sic armatas quadrigas, quia si aut in extremo, aut in medio locatæ forent, per suos agendæ erant, in prima acie, ut dictum est, locauerat rex. quod ubi Eumenes uidit, haud ignarus pugnæ, & quàm anceps esset auxilij genus, si quis pauorem magis equis inijceret, quàm iusta adoriretur pugna, Cretenses sagittarios, funditoresq́, & iaculatores equitum non confertos, sed quàm maximè possent, dispersos excurrere iubet, exq́ omnibus simul partibus tela ingerere. Hæc uelut procella partim uulneribus missilium undique coniectorum, partim clamoribus dissonis ita consternauit equos, ut repentè uelut effrenati passim incerto cursu ferrentur, quorum impetum & lèuis armatura, & expediti funditores, & uelox Cretensis momento declinabant, & equos insequendo tumultum, ac pauorem equis, camelisq́, & ipsis simul consternatis augebant clamore & ab alia circunstantium turba multiplici adiecto. Ita medio inter duas acies campo exiguntur quadrigæ, amotóque inani ludibrio, tùm demum ad iustum prælium, signo utrinque dato, concursum est. Cęterùm uana illa res ueræ mox cladis causa fuit. auxilia enim, subsidiáque, quæ proximè locata erant, pauore & consternatione quadrigarum territa, & ipsa in fugam uersa nudarunt omnia usque ad cataphractos equites, ad quos quum dissipatis subsidijs peruenissent equitatus Romanus, ne primum quidem impetum pars eorum sustinuerunt, alij fusi sunt, alij propter grauitatem tegumentorum, armorumq́ oppressi sunt. Totum deinde læuum cornu inclinauit, & turbatis auxiliaribus, qui inter equites, quos appellant Phalangitas, erant, usque ad mediam aciem terror peruenit. Ibi simul perturbati ordines, & impetus intercursu suorum usus prælongarum hastarum, Sarissas Macedones uocant, intulere signa Romanæ legiones, & pila in perturbatos coniecere. ne interpositi quidem elephanti militem Romanum deterrebant, assuetum iam ab Africis bellis, & uitare impetum beluæ ex transuerso, aut pilis incessere, aut si propius subire posset, gladio neruos incidere. Iam media acies ferè omnis à fronte prostrata erat, subsidia circumita à tergo cædebantur, quum in parte alia fugam suorum, & propè iam ad ipsa castra clamorem pauentium accepere. nanque Antiochus à dextero cornu, quum ibi fiducia fluminis nulla subsidia cerneret, præter quatuor turmas equitum, & eas, dum applicant se suis, ripam nudantes, impetum in eam partem cum auxilijs, & cataphracto equitatu fecit, nec à fronte tantùm instabat, sed circumito à flumine cornu, iam ab latere urgebat, donec fugati equites primùm, deinde proximi peditum effuso cursu ad castra compulsi sunt. Præerat castris M. Aemylius tribunus militum, M. Lepidi filius, qui post annos paucos pontifex maximus factus est, is, qua fugam cernebat suorum, cum præsidio omni occurrit, & stare primo, deinde redire in pugnam iubebat, pauorem, & turpem fugam increpans, minæ exinde erant, in perniciem suam cæcos ruere, ni dicto parerent. postremò dat signum suis, ut primos fugientium cædant, turbam insequentium ferro & uulneribus in hostes redigant. Hic maior timor minorem uicit, ancipiti coacti metu primo constiterunt, deinde & ipsi rediere in pugnam, & Aemylius cum suo præsidio (erant autem duo millia uirorum fortium) effusè sequente Rege, acriter obstitit. & Attalus Eumenis frater à dextero cornu, à quo læuum hostium primo impetu fugatum fuerat, ab sinistro fugam suorum, & tumultum circa castra uidit, in tempore cum ducentis equitibus aduenit. Antiochus, postea quàm

& eos, quorum terga modo uiderat, repetentes pugnam, & aliam, & à castris, & ex acie affluentem turbam conspexit, in fugam uertit equum. Itaq; utroq; cornu victores Romani per aceruos corporum, quos in media maxime acie cumulauerant, ubi & robur fortissimorum uirorum, & arma grauitate fugam impedierant, pergunt ad castra diripienda. Equites primi omnium Eumenis, deinde alius equitatus, toto passim campo sequuntur hostem, & postremos, ut quósque adepti sunt, cædunt. cæterùm fugientibus maior pestis in permistis quadrigis, elephantisq;, & camelis erat, & sua ipsorum turba, quum solutis ordinibus uelut cæci super alios alij ruentes in cursu beluarum obtererentur. In castris quoque ingens, & maior propè, quàm in acie cædes est edita. nam & primorum fuga in castra maximè inclinauit, & huius fiducia multitudinis, quæ in præsidio erat, pertinaciùs pro uallo pugnarunt. Retenti in portis, uallo q;, quæ se impetu ipso capturos crediderant, Romani, posteaq; tandē perruperunt, ab ira grauiorem ediderunt cædem. Ad quinquaginta millia peditum cæsa eo die dicuntur, equitum tria millia: mille, & quadringenti capti, & quindecim cum rectoribus elephanti. Romanorum aliquot uulnerati sunt, ceciderunt non plus ccc. pedites, quatuor & uiginti equites, & de Eumenis exercitu quinque & uiginti.

AELIANI

AELIANI DE INSTRV

ENDIS ACIEBVS OPVS AD DI-

VVM HADRIANVM. A THEODORO THES-

salonicensi Latinum factum, & Antonio Panormitæ

Alphonsi Regis præceptori

dicatum.

PRAEFATIO.

CIENTIAM Græcis acierum instruendarum solitam, diue Hadriane, quam ab Homeri usque temporibus sum pisse initium certum est, literis complures mandauerũt auctores superiores, qui parum eam, quam nos habere in rebus mathematicis credimur, disciplinam tenuêre. Quã ob rem (pace omnium dixerim) ita persuasus de hac eadem tractare scientia uolui, ut posteros nostra potius, quàm illorum antiquorum præcepta lecturos confiderem, tamen quòd Romanam huiuscemodi rei facultatem, ac peritiam, ut uerum fatear, ignorarem, diu dubitaui, an rem repetere, in usumq; reuocare deberem iam lapsam, desitam, & forsan minimè propterea utilem, ob eam doctrinam, quam tui Romani inuenêre. Sed cum ad diuum Neruam patrem tuum salutandi, uisendiq; gratia Formias uenissem: diesq; nonnullos apud Frontinum uirum consularem insignem, & rei militaris peritum diuerterem: intellexi sanè non minus studij ab eo ipso Græcæ impendi, quàm Romanæ scientiæ militari, atque ita non negligendum præterea, quod de acierum instructione more Græcorum docerem, iam censui: ratus scilicet nunquam apud Frontinum posse id studium seruari: nisi haud deterius eo genere ordinandi, quod Romani exercent, haberetur. Formam igitur operis, quam notaueram quidem aliquando literis, sed nunquam edere ausus sum propter tuam summam peritiam, & uirtutem, qua facilè omnes, qui copijs unquam imperauerint, antecellis, modò perficiendam, expoliendamq; repetij ea cum diligentia, ut præ omnibus ueterum auctorum Græcorum operibus posset meo iudicio comprobari. Nam dilucidæ quidem ordinatæq; expositionis ratione futurum ita affirmauerim, ut qui opus hoc legant, & pleniùs possint edoceri, & faciliùs quàm ex ijs, quæ antiquiores reliquerunt. sed quanquam hoc ita est, tamẽ non sine pudore, summáque retractione mittere opus militare ad te poteram, tam multorum, magnorumq; bellorum magistrum atque imperatorem. Haud enim fieri potest, quin hæc tenuiora uideantur, si cum tuis conferri uolueris. At si ut peregrinam scientiam, & rationum elegantiusculam quandam legeris commentationem, credo nonnihil capies delectationis, præsertim si in his uel Alexandri Macedonis ingenium, ac studium militare contempleris. Summas autem, & ueluti capita eorum, quæ explicantur, præposui omnium, ut quando per tuas occupationes minùs plura legere liceat, paucis quæ liber continet intelligere posses, & quæ placuerit legere facile sine ulla iactura temporis inuenires.

Capitum numerum in hac etiam translatione notauimus, ut conferri omnia facilius possent. Figuras uerò literis delineatas obmisimus, quòd propter pulcherrimas Robortelli figuras, nemo illas designaturus uideretur.

CAPVT I.

PRimus omnium, quos nouerimus, poeta Homerus acierum instruendarum scientiam tenuisse, ac homines ea præditos facultate probasse, laudauisseq; uidetur. Quale illud de Mnestheo carmen legimus. Nulla quidem huic similem mortalem protulit ætas, Ordine qui Martis turmas, equitemq; locaret. Et quidē de Homerica disciplina armorum legimus opera Stratoclis: Hermiæ, & Frontini nostræ ætatis uiri consularis: sed latiùs Aeneas genus id instruendi exposuit, qui de tota quoq; re militari satis operum edidit, quæ Cineam Thessalum redegisse in breuitatem constat. Pyrrhus etiam Epirota quemadmodum copiæ instrui deberent scripsit: & Alexander eius filius: Clearchus: itemq; Pausanias: Euangelus, & Polybius Megalopolitanus, uir in uario literarum studio delectatus, & Scipionis familiaris. Ad hæc Eupolemus, atq; Iphicrates: Posidonius Stoicus etiam artem instruendarum acierum scripsêre: pluresq; alij aut prima quędam imbuendi erudimenta edidère, ut †Bryon: aut pleniores tractatus, quos Topicos à denotatione locorum inscripserunt. Verùm enumerare omnes, qui aliquid de re militari scriptum reliquerunt, longum, & superuacuum est: omnium tamen opera legi, & quid de ijs iudicem, dicam: omnes ferè ita mihi unanimiter scripsisse (uidentur) quasi docere homines uellent non ignaros, sed satis earum rerum peritos, quas explicare statuerent. Quod igitur nobis incommodum cum primùm rei huiusce modi disciplinam affectaremus, occurrebat, ut neque præceptores nostræ ętatis idoneos haberemus, neq; satis facere posse ueterum illa præcepta putaremus, †id pro uiribus enitemur, ne alijs eueniat cómittamus: quam ob rem quotiens minus sententiam nostrā uerbis satis exprimere possimus, adiumento utemur figurarum descriptionis: ut ipse conspectus intelligentiæ subueniat. Nusquam tamen antiquorum auctorum uocabulis uti omittam, ut qui primus his nostris erudimentis imbuatur, nihil postea peregrinum sibi sonare arbitretur, cum illorū opera audit. Credo autem neminem fore, qui nostra hac uia & ratione institutus, non facile ueterum quoq; omnia possit opera intelligere. Vtilé omnium maxime disciplinam hanc esse intelligi ex ijs licet, quæ Plato philosophus in eo opere, quod edidit de legibus, differit. Cretensiū enim legumlatoré ita leges condidisse affirmat, tanquam homines semper parati essent ad bellum, atq; in procinctu dimicandi consisterent: omnibus nanq; inter se urbibus bellum geri, quod non aliquo præcone, aut fœciali, sed ab ipsa rerum natura indiceretur. Quod cum ita sit, quæ nam alia esse potest disciplina uel potior, uel humanæ uitæ commodior, quàm hæc rei militaris?

†Bion

†pro uirib. enitemur, ne ut idem alijs eueniat cómittamus.

CAPVT II.

INitium uerò sumendum ab ijs censeo, quæ absolutè ad bellum atq; perfectè apparantur, quarum duplices esse copias nouimus. Aut terrestres enim, aut nauales. Terrestres, quæ terra prælientur. Nauales, quæ mari aut fluuijs classe decertent. Sed de instructione naualis ordinis alias. Nunc quæ ad terrestrē pertinent expeditionem exponemus: Hominum igitur, quos ad bellum colligimus, numerus ita constat, ut partim bellatores sint, partim imbelles, tantùm ad usus necessarios bellatorum, & ministeria accommodati. Bellatores ij sunt, qui ad decertandum instruuntur, armisq; aduersarium inuadunt. Imbelles reliqui omnes habentur, ut medici, ut tabernarij, ut serui, & cæteri, qui exercitum ministerij causa sequuntur. Bellatorum alij pedites, alij uectores. Pedites, qui pedibus in terra ituntur. Vectores, qui aliquo ferantur uehiculo, quorum duplex est genus. Nam alij equis, alij elephantis uehuntur. quin etiam qui equo utuntur seorsum in duas partes distinguuntur, quippe qui aut in curribus constant, aut equis ipsis insideant. Hæ sunt uniuersi generis differentiæ. Membrum pedestre atque equestre multiplex est, quod uerò in elephantis, & curribus uersari

proposui,

propoſui,nulla euariat differentia.Pedeſtris itaq; ordo in partes digeritur tres: Armatos,Velites,Peltatos.Armati grauiſsimis inter pedites armis uti conſueuerunt more Macedonum,& ob eam rem grauis armaturæ dicuntur,ac nomen illud Armati ſpeciale accipiunt. nam ſcutum amplius & rotundum gerunt,& haſtam longiorem. Velites leuiſsimè omnium armantur,quo circa uel expeditos nuncupari eoſdem licuit,non loricam induunt,non ocrea muniuntur,non clypeum,aut ſcutum graue gerere ſoliti ſunt,ſed telis tantum utuntur, aut ſagittis,iaculis,lapide aut ex funda,aut ex manu,quo in genere Argili telum ponendum eſt. Peltatis ſimilis Macedonicæ illi armatura in uſu eſt,ſed leuior. Nam & pelta ſcutum paruum,leueq; eſt,& conti eorum longè fariſsis ſunt breuiores.deniq; genus id armaturæ locum inter uelites,& armatos tenere apertum eſt.uidelicet grauius quàm uelites,leuius quàm armati: quã ob rem ſunt complures,qui eos cum uelitibus iungant,& utroſq; uocari uelint leuem armaturam.Equeſtres copiæ,quæ à quadrigis ſeiungi,& per turmas locari debent,modo armandi inter ſe diſtant. Pars enim armis tota obſepta eſt,& hinc cataphracti nomen ſortita eſt. Pars non tota armis integitur. Cataphractos igitur intelligi eos uolo,qui non ſolùm ſua corpora,ſed etiã equos lorica undiq; muniunt.Partis autem non cataphractæ alij haſtati habentur,alij ferentarij. Haſtati,qui manus conſerunt,& cominus haſta decertant:quorum alij ſcutum gerunt,& inde ſcutati dicuntur: alij ſine ſcuto haſta pugnant, qui nomine ſpeciali haſtati uocantur,& contati.Ferentarij equites ij dicuntur, qui eminus ſolent dimicare:quorum alij iaculis,alij arcu utuntur. Iaculantur, quos Tarentinos uocamus: Arcu utuntur,qui equites ſagittarij,& à nonnullis Scythæ etiam uocantur.Tarentinorum duo ſunt genera.nam alij longius iaculantur,& ob eam rem equites iaculatores dicuntur:& Tarentini ſpeciali uocabulo. Alij cum ſemel,aut bis iaculum miſerunt,quo leuiori utuntur, manus de cætero cum aduerſario conſerunt,& cominus pugnare incipiunt:non ſecus quàm quos haſtatos appellari retulimus.Leues hos nominari ſolitum eſt.Ergo Tarentinorũ alij Tarentini nomine ſuo uocantur,qui de longe iaculari conſueuerũt. Alij leues, qui pugnã cominus ſubeũt. Expoſui genera copiarũ numero.ix.Armatos,Peltatos,Velites:Equites haſtatos,Equites iaculatores,Equites ſagittarios,Equites cataphractos:Currus,Elephantos.

CAPVT III.

SEd cũ phalanx quæq; collegia,prefecturas,ordines numerumq; idoneũ contineat,atq; etiam uerba ſortiat, quæ tùm ad præcepta quotidiani exercitij, tùm ad prælium ipſum accõmodentur,de his ſingulis doceamus neceſſe eſt.Primum igitur in hac diſciplina,& præcipuum eſt,ut ex multitudine hominũ, quã fuſam,inordinatamq; acceperimus,idoneos eligamus,& locis conuenientibus inſtruamus:hoc eſt decuriemus,& condecuriemus,atq; ut numerũ ſtatuamus copiarum,qui modicè, commodéque ad belli rationem,& uſum ſuppeditet. quippe cum & in itinere,& in caſtris,& in prælijs ipſis inſtructum haberi exercitum ſit perquàm utile. Iam ſæpius magnas copias inordinatas à paucis ordinatis militibus profligatas legimus. Quam ob rem Aeneas ita genus id diſciplinæ definit:ut ſcientia ſit bellicæ motionis. Polybius uerò ſcientiam eſſe inquit, qua homines militari ordini admittantur,decurientur,condecurientur:deniq; aptentur,& erudiantur ad belli uſum & rationem.

CAPVT IIII.

DEcuriare igitur eſt decurias inſtituere. Eſt aũt decuria numerus hominum, qui à duce uno poſitione ſimplici ſubinde deductus ſerie ceſſet uel in viij. uel in xij.uel in xvj. Numerus enim decuriæ uariæ ad hunc modũ à diuerſis auctoribus datur. Verùm in re nobis propoſita ſexdecim deſcribantur:cũ hic nu-

merus tùm ad phalangis longitudinẽ modicè habeat: tùm si usus aliquando exigat altitudinẽ, uel duplicari ut in xxxij. augeat̃, uel dimidiari, ut in viij. diminuatur, nihil ꝓpositis expeditis militibus esse possit impedimento. Nã siue iaculentur, siue funda, aut arcu utant̃, facilè suo iactu altitudinẽ phalangis exuperant.

CAPVT V.

OPtimus quisq; decuriæ pręponi, & ductor cęterorũ omniũ esse debet: qui & decurio, & decanus, & dux, & primus, & pręstes nuncupat̃. Vltimũ decuriæ tergiductorẽ uocamus. Totã uerò ipsam decuriã ordinẽ, uersum, & decaniam: nónulli etiã enomotiã, quasi auctorationẽ, à sacramẽto militari appellãt. Sed sunt, qui enomotiã quartã esse decuriæ partẽ asserant. Præfectũq; enomotarcham pręponant. Duas item enomotias dimœriã, quasi bipartiã uocant: & principẽ Dimœritã, ita ut semidecuriã dimœriã quoq; liceat uocitari, & semidecurionẽ. Dimœritã, qui secundus decurię est: nã qui ꝓximè decurionẽ postponitur subsstes dicit̃: qui uerò hunc sequit̃, pręstes. Itẽ subsstes, qui ꝓximus ab hoc pręstite est, ac deinceps in hunc modũ pręstes, subsstesq; locat̃, ut ordo totus ex pręstitibus, & subsstitib. positis alternatim cõficiatur. Vnde meritò decuriã ita quoq; diffiniũt, ut uersus sit ex primis, secũdisq; ꝓ uirtute institutis, atq; uni decurioni obtemperantibus.

CAPVT VI.

COndecuriare est primæ decurię secundã ita apponere, ut lateri primi uersus decurionis decurio secundi uersus respondeat, & lateri subsstitis primi decurionis subsstes primus secundę decurię, ac deinceps ad hunc modũ. Astes uerò is dicit̃, qui ita appositꝰ uiget, uerbi gratia, decurionis primæ decurię astes, decurio secundę decurię est: & subsstitis primæ, subsstes secundę, itaq; deinceps. quotiẽs igit̃ post secundã decuriã tertia, & quarta, & reliquę deinceps adijciũt, talis cõstructio cõdecuriatio dicit̃.

CAPVT VII.

TOta aũt coagmẽtatio phalãx, siue legio uocat̃. Cuius lõgitudo prima decurionũ ordinatio est: quę & frons: & facies, & acies, & iugũ, & os, & duces, & pręstites, & primi decuriarũ uocari solita est. Quantũ uerò phalãgis ponè frontẽ ad tergi usq; ductores porrigit̃, id altitudo nominat̃. Stare per directũ in longũ astites iugare dicit̃. Stare per directũ in latũ præstites, subsstitesq; uersare uocabulũ accipit. Phalanx seorsum in primas, summas q; partes duas à frõte per totam sui altitudinẽ secatur, quarũ altera cornu dextrũ, & caput uocat̃: altera cornu læuũ, & pes dicit̃. qua aũt longitudo ita secat̃, oris, & umbilici nomine utimur. Post armatorũ phalangẽ ponè leuis locat̃ armatura. Equites uerò ab hac loco tertio statuuntur, fieri tamen potest, ut usus uel secus disponi interdũ exigat, quod iam progressu operis explicabimus. Nunc quantus armatorũ, atq; equitũ numerus esse debeat: & quemadmodũ singulos oporteat ordinari, & ordines magna cum celeritate transformari necessitate incũbente conueniat: & quænam disciplina mouendi de singulis ordinibus habeatur, exponemus.

CAPVT VIII.

NVmerum statuere certũ copiarũ nulla probabili ratione possumus. Prout enim rem suam quisq; plus, minús ue apparatus desiderare intelligit, ita modum describet. Sciendũ tamen eos numeros deligi oportere, qui ad ordinum transformationẽ possint occurrere habiliores: hoc est quotiens phalangis longitudinem augere, altitudinem diminuere, aut è contrario agere uoluerimus. quã ob rẽ genus numeri illud probamus, quod subinde in partes æquas usq; in unitatẽ possit diuidi, unde auctores, qui de acierum instructione scripsẽre, magna ex parte phalangẽ grauis armaturę numero xvj. milliũ cccIxxxiiij. institui censent oportere. Leuis armaturæ sub duplo eius numeri. Itemq; huius sub duplo equitũ phalangẽ describunt. Nam xvj. millia cccIxxxiiij. numerus dimidiari subinde usq; in unitatem potest. Formæ igitur, descriptionisq; gratia hunc

ponimus

ponimus numerum. Vnde fit, ut quoniam decuriam xvj. hominibus conſtare propoſuerimus, M.xxiiij. decurias confici neceſſe ſit.

CAPVT IX.

DEcuriæ in ordines digeruntur, quibus ſingulis uel nomen proprium inditum eſt. duæ nanq; decuriæ dilochiam uelut duplarem quandam decuriã ſiue armaturam conſtituũt, hominũ. xxxij. cuius ordinis princeps dilochita, duplaris quidã decurio nuncupatũ. Quatuor decuriæ tetrarchiã, quadruplarem diverim decuriam, faciunt, hominum lxiiij. cui præeſt tetrarcha, quadruplaris decurio. Duæ quadruplares illæ centuriam conſtituunt, hominũ cxxviij. decurium viij. cuius præfectus Centurio, & à nonnullis ordinarius Centurio. Manipulum reddunt decuriæ xvj. hominum cclvj. cui manipularius præeſt. Sunt qui genus hoc ordinis cclvj. Xenagiam à mercenario milite uocent, eiuſq; principem Xenagum. In hiſce ſingulis cclvj. hominum manipulis homines ſuperordinarij v. habentur: Signifer, Tubicen, Miniſter, Præco, Tergidux. Quadram habere hunc ordinem formam certum eſt, longitudine ad xvj. altitudineq; ad totidem. Duo manipuli pentacoſiarchiam, cohortem quingentariam componunt, hominum. D. xij. centuriarum. xxxij. cuius princeps pentacoſiarcha, Tribunus minor. Duæ cohortes quingentariæ, merarchiam, id eſt, cohortem miliariam faciunt hominum. M. xxiiij. centuriarum lxiiij. cuius præfectus merarcha ſeu Tribunus maior. Duæ millenariæ meros, hoc eſt partẽ conſtituunt, hominum ij. millia xlviij. cuius pręfectũ merarchã à parte quaſi partiariũ dicimus, decuriarũ cxxiiij. genus hoc ordinis nonnulli telos nuncupauerũt, præfectũq; eius telarchã. Duæ partes phalangarchiã ſeu phalangẽ ſimplarẽ conſummant, hominũ iiij. milia. cxvj. decuriarũ uerò cclvj. cuius præfectus phalangarcha ſeu princeps phalangis ſimplaris dicit. nonnulli ſtrategiam. i. præturam hunc ordinem uocant, & ſtrategum. i. prætorem eius principem nominant. Duæ ſimplares phalanges, duplarem phalangem reddunt, hominum viij. millia cxcij. decuriarũ aũt D. xij. Sunt qui ordinẽ hunc meros. i. partẽ appellari uelint, quòd modò cornu, & alam diximus nominari. Duæ duplares phalanges quadruplarem phalangem coaugmentant, decuriarũ. M. xxiiij. hominum. xvj. M. ccclxxxiiij. Sunt itaq; phalãges, ſiue legiones cornua duo, phalãges ſimplares quatuor, partes octo: cohortes miliariæ xvj. quingentariæ xxxij. manipuli lxiiij. Centuriæ cxxviij. Centurię quadruplares cclvj. Decurię duplares d. xij. Decurię M. xxiiij.

CAPVT X.

OPtimus quiſq; præfectorum phalangum ſimplarium in prima ſimplari, hoc eſt in dextro cornu ſtatuitur, ſecundus uirtute in ſecunda, hoc eſt in læuo cornu locatur. tertius cum ſecunda in læuam ponitur mediã uerſus ſecturam. Quartus cum prima in dextram. hic etiã mediam uerſus ſecturam, quod cũ prima & quarta præfectos habeant, primum uirtute & quartum: ſecunda autem & tertia, ſecundum uirtute, & tertium, pares utique uirtute ſuorum principum conſtant. Nam ſi in quatuor magnitudinibus inſunt proportiones æquales, quòd à prima & quarta proueniat, ei magnitudine id eſſe æquale quod fit à ſecunda & tertia, apertum in diſciplinis mathematicis eſt. Prima igitur & quarta, ſecundam & tertiam æquiparant. Partium quoque præfecti ita ordinantur, ut primus uirtute in læuo primæ phalangis ſimplaris ſtatuatur: ſecundus in dextro ſecundæ: tertius in læuo tertiæ: quartus in dextro quartæ. In ſingulis etiam decurijs quadruplaribus decuriones ita locantur, ut primæ decuriæ princeps uirtute excellat. Quartæ ſecundum uirtutis locum obtineat: Tertiæ tertium: Secundæ quartum. Ita enim uirtute pares inter ſe conſtant, cum prima primum & quartum uirtute habeat: ſecũda autem ſecundum uirtute & tertium. Item cum in ſingulis manipulis quatuor decimæ duplares contineantur, hac eadem ratione uel in his ipſis principes ordinemus, ut primę

quadru-

quadruplaris Prefectus in læuo ponatur,& uirtute cæteris sit prestantior: Quartæ læuũ teneat cornu,& uirtute secundus habeatur: Tertiæ in dextro constituatur,& uirtute sit tertius: Secundæ in læuo locet quartus uirtutis ratione. Hanc eandẽ proportionẽ siue comparationẽ uel in maiorib. præfecturis seruabimus.

CAPVT XI.

NVnc de interuallis, quibus armati inter se distent, tùm in longũ, tùm in altũ agemus. Differentia triplex est interualli. Nam homo ordinatus cubita quatuor occupat. Densatus duo. Constipatus unũ. Densatio igitur est, cũ ex laxioribus arctiora reddimus interualla, atq; ita per astitẽ, substitẽq; corpus phalangis colligimus,& militem uniuersum facimus tum in longũ, tum in latum adductiorem. Verùm ita ut recipere possit immutationẽ. Constipatio est, quotiens phalanx per astitem, ac substitem arctius sese colligit, quàm modò densari retulimus, adeò ut ob frequentiam militis nulla uel dextrorsus, uel sinistrorsus possit fieri declinatio. Densatur, cum phalangem duci in hostes placet imperatori: Constipatur, cum hosti aggredienti resistendum in robore est. Cum itaq; frontem phalangis decuriones. M. xxiiij. compleant, ij certè ordinati cubita. iiij. millia. xcvj. densati stadia quinq;. cubita xlviij. constipati stadia occupabunt. ij. & semis,& cubita xxiiij.

CAPVT XII.

ARmabitur phalanx scuto & hasta. Scutum optimum, quod Macedonicum æneum mediocriter cauum ad octo dodrantum magnitudinem. Hasta nulla cubitis octo breuior. longissima, quę eatenus sumi potest, quatenus tenere miles & uti facile ualeat.

CAPVT XIII.

DEcuriones, utpote duces decuriarũ phalangis, optimos esse omnino cõuenit: ita ut statura,& uiribus corporis præstantiores cæteris sint,& rei militaris peritiores. Hoc enim iugũ phalangem cõtinet uniuersam,& in usu præcipuum est. Vt enim gladius pondere sui ferri posterioris,& mole acie efficaciorem præstat: idem in phalange existimandum esse, ut pro acie ac oris cuiusdã robore ipse sit ordo decurionũ. Pondus autem,& molem, & magnitudinis additamentum afferat constituta in tergo militum multitudo. Curandũ quoad fieri potest, ut etiã iugum secundum milite cõstet idoneo. Nam eius quoq; ordinis ista in frontem prominet,& adiuncta priori utilis ex propinquo est,& uel desiderato, uel sauciato decurione secundus se in parte priore constituens ordinis incolumitatẽ seruabit. Tertiũ item iugũ,& quartũ,& reliqua deinceps pro uirtute instituemus, ut qui deterior sit, ijs subinde posterior collocetur.

CAPVT XIIII.

MAcedonica phalanx inexpugnabilis, & intoleranda hostibus habita est genere suo instructionis,& ordinis. Miles enim armatus, uel in duobus cubitis stat, quotiens densari imminens prælium postulat. Sariſſę longitudo ad cubita xiiij. quorum duo manus auferunt, reliqua xij. prominẽt. Itaq; fit, ut secundi suas sariſſas super armatos iugi prioris prominentes ad decem cubita habeant, tertij ad octo: quarti ad sex: quinti ad quatuor: sexti ad duo. Ab his nulla item sariſſa primum superat iugum, quod cum per singulos iugi primi sariſſæ quinq; aut sex promineant. species formidolosa existat consentaneum est. Miles item firmus ac robustus, constat quinque sexq; sariſsis obseptus,& tot tantisq; fultus & innixus facultatibus commilitonum. Qui etiam post sextum positi sunt iugum, etsi minùs sariſsis agunt, tamen pondere sui corporis prominentes augent uires totius phalangis,& facultatem, nec fugiendi ullam ducibus & præstitibus relinquunt occasionem. Nonnulli hastam posterioris militis longiorem, quàm prioris, sumi iccirco uoluerunt, ut etiam qui in tertio & quarto iugo locati essent, spiculis suis pari fronte hostẽ possent excipere. Tergidux

ſuperordinarius,ſingulorũ ordinũ prudens peritusq; eſſe debet,qui prouideat, & procuret,quemadmodũ milites ordinis totius uerſent inter ſeſe,atq; iugent: & recedentes,uel metu,uel aliqua alia cauſa prohibeat,& reſtitui,& cogat in ordinem.at etiam cum conſtipandũ ſit,compellat militẽ,cogatq;, ſi uſus exigit,in arctum quàm maximè adduci. Ita enim fit,ut uires, & robur phalanx accipiat. Quas ob res non modò in fronte,uerùm etiam in tergo legionis principem & ducem aliquem ſtatui neceſſarium ducimus.

CAPVT XV.

HAec de curatione armatorũ phalangis dixiſſe ſufficiat. Nunc de uelite. Inſtruet imperator ſuũ uelitem pro paratu ex conſilio hoſtiũ,modò in fronte, modò in dextra,modò in læua,nonnunquã etiam in tergo, uidelicet quemadmodum res uſusq; exigit.Nos exempli gratia ſic inſtruimus. Decurias quoque in ordine uelitum ſtatuemus M.xxiiij.uidelicet totidem, quot phalanx continet armatorum,ut ſub prima armatorum decuria prima uelitum ordinetur, & ſub † ſecundam ſecunda,& deinceps ſub ſingulis ſingulę conſtituantur.non tamen ex xvj.hominibus has inſtituemus,ſed ex viij.ita ut M.xxiiij.decuriæ compleant hominum viij. milia. cxcij. † ſecunda

CAPVT XVI.

NOmina eorũ,&ordines ita accipe.Quatuor decurias uelitũ ſyſtaſim,id eſt conſtitutionẽ uocamus hominũ xxxij. Duas conſtitutiones pentecõtarchiam, ſemicenturiam dixerim,hominũ lxiiij.Duas ſemicenturias, centuriam, hominum cxxviij.Ineſſe ſingulis centurijs debent ſubordinati quinq;:Signifer, Tergidux,Tubicen,Miniſter,Præco. Duas centurias pſilagiam à ducentis uelitibus,quaſi uelitariam,uel expeditariam nominamus hominum cclxvj. Duas uelitarias,xenagiam,à mercenario milite uelut mercenariam dicimus,hominum D.xij. Duas mercenarias,ſyſtema,tanquàm conſtitutoriam appellamus, hominum M. xxiiij. Duas conſtitutorias, epixenagiam, ceu admercenariam, hominum ij.milia.xlviij. Duas admercenarias, †ſtiphus,hominum iiij.millia. xcvj. Duo ſtiphe,epitagma,uelut additam legionem decuriarum M.xxiiij.hominum viij.milia.cxcij.in his quoq; ſuperordinarios viij.ineſſe ſolitũ eſt, quorum iiij. Epixenagi, hoc eſt duces, ſiue principes Admercenariæ illius habentur,reliqui Syſtematarchæ præficiuntur principes,ſeu præfecti eius, quam conſtitutoriam interpretamur. † ſtiphos

CAPVT XVII.

IAculatores,ſagittarios,& omnes qui aliquo teli genere utantur utiles ad eam rem eſſe conſtat,ut prælium exordiantur,hoſtem prouocent, feriant, ſauciẽt eminus,& proſternant,fundant aciem,repellant equitem, cogant aduerſarium procurſantem loco cedere:explorent,perluſtrent,quæ loca ſuſpecta, locent in ſidias:hi denique,& primum certamen ſubeunt, & unà cum cæteris pugnant. & quanquam cæteri deſierunt,ipſi perſeuerant in dimicatione. omnino genus hoc militum cum operam præſtet celeriorem,agatq; eminus,multa efficere poteſt, & præclara.

De acie Equeſtri. CAPVT XVIII.

EQuitum acies auctores ſuperiores, aut quadratas, aut parte altera longiores,aut Rhombi,cunei ue gerentes ſpeciẽ tradidere.Sed nemo ſuã ferè ſatis expreſsit ſententiam. Quam ob rem nos deſcriptione etiã figurarum formas explicabimus acierũ ipſas,quò poſsint faciliùs percipi.Aciebus ad Rhombi ſimilitudinem formatis Theſſalos primos uſos comperimus, qui plurimum equitatu ualuerunt,Iaſone(ut ferũt)auctore generis huius aciei,utpote ad omnes uſus accõmodatioris.equites enim cõſtituti in hac forma uertere ſeſe in quẽuis proſpectũ poſſunt,minimeq; uel à tergo,uel à latere capientur.Quippe cũ prętiantiores Rhombi latera teneant,& principes angulos regant. Stat enim in priore angulo

angulo turmæ ipsius præfectus: in dextro autem & sinistro, qui custodes uocantur lateris, statuuntur. In reliquo uerò angulo ducem, seu ductorem tergi locari solitum est. Cuneatis Scythæ utuntur, & Thraces. Quin etiam Macedones usi sunt, suadente rege Philippo. Efficacius enim genus id arbitratus est, quàm quadratum, ob eam scilicet rem, quòd suos principes circumpositos habeant, & fronte exigua constet, & equitandi usum per quodlibet interuallum falcalem præbeat regressum, & progressum celeriorem. Quippe quòd minus difficiles illos circuitus habeat, quos quadratæ acies sortiuntur, quas seruare multis in rebus præstantius. Nam & instructio quoniam per uersus, ac iuga ordinetur, occurrit facilior, & principes in hoc uno formandi genere hostem uniuersi aggrediuntur. Optimæ inter quadratas habentur, quæ duplici in longum, quàm in altum numero constent. Exempli gratia viij. in longum, quatuor in altum. aut x. in longum, v. in altum, quæ numero parte altera longiore consistunt: figura autem seu forma quadræ instituũtur. Etenim longitudo equi à capite ad caudam respectu suæ latitudinis plures eos habere debet, qui per iuga ordinentur, quàm eos, qui in uersus se porrigant. Nonnulli triplicem esse longitudinis numerum ad altitudinis probant, scilicet ita arbitrantes fore, ut quadra forma efficiatur. Triplicem enim propemodum longitudinem habere ad suorum armorum latitudinem uidemus. Quapropter cum nouem in fronte statuant, tres in latum componunt. Haud enim fieri potest, ut equitum multitudo posteriorũ, eandem præstet utilitatem, quam in pedestribus copijs, ubi scilicet ponè renitentes primorem continent altitudinem. Equitum nanq; omniũ numerus corpus, pondusq; unum conficit. Itaq; fit, ut si posteriores prioribus iuncti renitantur, nihil suo impulsu proficiant. Imò unà cum alijs labantur, & perturbatis ordinibus grauiùs suo errore, quàm uirtute hostium uersentur necesse sit. Quam ob rem ita euenit, ut quotiens equestris longitudinis numerus æquè & altitudinis constet, numerus ipse quadratus sit: forma autẽ altitudinis parte altera longior. Ast quotiens turmæ forma quadrata est, è contrario euenit, ut equitũ numerus parte altera longior existat.

CAPVT XIX.

RHombi formam omnium maximè necessariam ueniisse in usum creditur, eò quòd præ cæteris omnibus constituto præfecto turmæ, equites, qui in lateribus ordinantur, non ex æquo suo illi præfecto iugent, sed ita subijciantur, ut eorum capita iuxta armos equi præfecti apponantur: interualliscq; inter sese iustis equites, tum dextri, tum læui, tum etiam posteriores discernantur, ne frequentia turbet ordinem, cum equi immitiores in proximos sibi equos conuersi calcitrent, & militibus uulnera infligant. Auctores autem huius generis, aut ita disponunt, ut equites & uersent, & iugent: aut ita, ut uersent quidem, sed nó iugent: aut ita, ut iugent, sed non uersent. Quæ singula quemadmodum se habeant, dicam. Qui Rhombos simul & uersare & iugare uoluerunt, medium, & maximum iugum turmæ numero impari statuunt, ut xj. aut xiij. aut xv. cui ex parte utraq; priore inquam, posterioreq; adiungunt binario primis illis pauciores, uerbi gratia, si maximum illud iugum equitibus constet xv. addita iuga utrinq; denis, aut ternis componunt, & quæ item post hæc utrinq; adiungunt denis, singulisq; conficiunt, atq; ita binario subinde pauciores adijciunt, dum singuli relinquantur, totaq; turmã equitibus consummetur cxiij.

Rhombum dimidiatum, & iam transformatum in triquetrum, cuneum seu rostrum uocamus. quapropter cunei quoq; forma perinde explicata iam est. quod aciei genus, cum suum medium exiens in acutum, & motum facile, quorsum uelit, sortiatur, expeditè admodum uel molem posteriorem sua cum fronte circumagit, & celeriter potest immutari. Alij ita instruxere, ut equites, qui rhombum conficerent, neq; uersarent, neq; iugarent. Ita enim & conuersiones,

& transitiones equitum posse facilius fieri existimarunt, cum non antè, non pòst, non à latere quicquam impediret. Statuunt primum præfectum turmæ, mox ad eius utrunq; latus adiungunt singulos loco submissiore, ut, quod dictum iam est, capita iunctorum equorum iuxta armos præpositi equi ordinentur. Et primus ordo, qui duo latera rhombi contineat, numero impari xj. equitibus constet, præfecto medio constituto, quinis autem in utranque partem suppositis. Deinde iugi principem post turmæ totius præfectum collocant. Tum in eius partem utranque simili ratione quaternos subijciunt, ut totus secundi ordinis numerus nouenarius sit, binario minor priore, & quasi duo æquè distantia latera duobus illis rhombi lateribus primis constituantur. Mox tertium septenario describunt: atq; ita subinde binario diminuentes, in unum usq; deueniunt. Et hæc turma equitibus constat xxxvj. Hoc genere Polybius utitur: sed numero hominum lxiiij. & forma literæ Λ deorsum inuersæ †. Sunt †V quæ ex uersantibus quidem, sed non præterea ex iugantibus constent, quæ ad hunc modum constituuntur. Versu aliquot equitibus instituto, quorum primus præfectus sit turmæ. Vltimus autem tergiductor in eius latus utrunq; uersus alios numero hominum unitate minores disponens, qua eques per interiecta interualla distat ab equite. Quòd si in primo decem sint equites, uterq; appositus nouenis constabit, & tertij octonis, atq; ita numerus subinde decrescet, dum in unum deueniat, sic enim fieri potest, ut equites inter se uersent quidem, sed non iugent. Vtile genus quoq; id disponendi est ad declinationes, quas agi in utrumlibet latus solitum est. At si turma ex iugantibus quidem, sed non ex uersantibus consistere debeat, in hunc modum disponens medium, & maximũ iugum numero constitues impari. Cætera autem subinde per media interualla adiunges, quemadmodũ in superiore turma proposui, atq; ita efficietur, ut turma ex iugantibus tantùm consistat.

CAPVT XX.

TVrmas uario modo, ut etiam leuem armaturam, statuimus. aut enim ante phalangem, aut in latere, aut post leuem armaturam, sed nos describendi exempli gratia post leuem locauimus. Et prima equitibus constet lxiiij. cuius primum iugum equites compleant xv. secundum xiij. tertium xj. & reliqua subin de binario usq; in unum decrescant. Signum is feret, qui in secundo iugo à læua principi iugi astat. Omnes turmæ numero lxiiij. statuentur equites iiij. milia. cxvj. Duæ turmæ epilarchiam, hoc est turmam duplarem constituunt, equitum cxxviij. Duæ duplares Tarentinam reddunt, equitum cclvj. Duæ Tarentinæ magisterium equitum D. xij. Duo magisteria Ephipparchiam, duplare magisterium equitum, M. xxiiij. duplicatum duplare magisterium, telos, equitum ij. millia xlviij. Duplicatum telos, epitagma, id est, summam ordinis, siue agminis, facit equitum iiij. millia. xcvj.

CAPVT XXI.

EXplicatæ iam sunt uariæ sententiæ ueterum, quemadmodũ turmæ instruantur, sed quoniam in his magnã differentiam esse constat, non sine delectu uti debemus: sed quotidianis exercitijs sæpiùs experiri genera instruendi singula. Itaq; securè in prælijs, quod faciliùs, cómodiusq; probetur admittere officium est. Quid enim stultius quàm cum minimis de rebus homines diligenter inquirant, ambigant, perscrutentur, de his tam amplis, tàm necessarijs non ante periculum facere accuratissimè uelint, quàm certamina subeant? Quod tamen genus turmæ probaueris, id licet & augere numero hominũ, & minuere.

CAPVT XXII.

DE curruum & elephantorum institutione, quanquam usus eorũ rarus est, tamen doctrinæ gratia plenioris exponã nomina, quibus auctores superiores

usos comperio. duos currus Zygarchiam, id est parilem uocant. Duas pariles, coniugationem. Duas coniugationes, epizygarchiam. Duplarem coniugationem, duas duplares, harmatarchiam curulem. Duplicatam curulem, cornu. Duplicatum cornu, phalangem. nam etiam in phalangibus curruum licet uocabulis ijsdem uti, quæ modò exposui. Curribus autem ipsis, aut expeditis, aut falcatis usos comperimus.

CAPVT XXIII.

IN ordine elephantorum, qui uni præest elephanto Zoarchus ab animalis præfectura uocatus est: qui duobus imperat, Therarchus à fera, quasi ferarius: & constitutio talis, therarchia, feraria. Qui quatuor dominatur epitherarchus, duplaris ferarius: & hęc cõstitutio epitherarchia, duplaris feraria. Qui octo præfectus est ilarcha, hoc est turmæ princeps: & constitutio ista ilarchia, turmæ præfectura. Qui sexdecim præest elephantarcha, id est, elephantorum præfectus, & constitutio, elephantarchia, præfectura elephantorum. qui triginta duobus imperat, ceratarcha, id est, cornu præfectus, & constitutio ceratarchia, cornu præfectura. Quod autem ex lxiiij. constat, id phalangem uocamus elephantorum, cuius præfectus Elephantarcha uocatus est.

CAPVT XXIIII.

GEnera perfectarum copiarum, & nomina constitutionum, & ordinũ exercitus omnia in hunc modum notata animaduertimus. Vocabula de cætero, quę in pręceptis uersantur, explicasse utile est, ut iam pridem milites, quid quodque significet, certiores, facilè quæ per aciem imperantur intelligere possint, & facere. Est quod declinatio appelletur, cuius duplex est genus: aut enim in hastam, aut in scutum. Immutationem item dicimus, & conuersionem, & reuersionem, & inflexionem: Adhæc uersare, iugare, reddere in arrectum, euoluere, duplicare. Addo inductionem, dextram deductionem, læuam deductionem: Phalangem transuersam, phalangem arrectam, phalangem obliquam. Intercalationem, præpositionem, impositionem, suppositionem, postpositionem, appositionem. Quid quodlibet eorum significet breuiter exponam: Nec ignoro non apud omnes auctores præcepta eisdem esse nominibus tradita.

CAPVT XXV.

DEclinatio est motio militum singulorum, cum uel in hastam, hoc est dextrorsum, sese conuertunt: uel in scutum, hoc est sinistrorsum. Quod commodè agitur, quotiens hostes existunt à latere cornu, utique superandi, aut aduersi itineris gratia, aut ob aliquem usum alium, quemadmodum singulis in rebus ostendam. Duplicata autem declinatio partem uersus eandem, ora militis in hostilem à tergo conatum transfert, quæ res immutatio dicitur, & uel in hastam, uel in scutum fieri solita est. Discrimen duplex notatur immutationis. Aut enim ab hostibus, aut in hostes immutantur. Quam ob rem immutationem ita definiunt, ut prioris aspectus translatio sit in aspectum posteriorem, hoc est tergi, aut è contrario. Immutatio igitur ab hostibus in hastam milite declinante efficitur. In hostem autem bis declinante in scutum fieri assolet. Conuersio est, cum densatis copijs per astitem, substitémque totum phalangis corpus, tanquam hominem unum, uel in hastam uertimus, uel in scutum, ita ut circa primum decurionem, uelut centrum, omnes circumagantur, atque ut locum priorem immutant, ita aspectum dextrum accipiant, singulis substitibus & astitibus loca seruantibus sua hoc modo. Reuersio est conuersionis restitutio in eundem locum, quem antè copiæ densa instructione obtinebant, quàm conuersio fieret. Inflexio est militum ex duabus conuersionibus motio, ita ut locum accipiant posteriorem.

Deflexio

Deflexio eſt militum ex tribus conuerſionibus motio, ita ut ſi ad haſtam agantur, tranſeant in læuum aſpectum: ſi ad ſcutum, in dextrum.

CAPVT XXVI.

VErſare eſt ſingulos ſua in decuria è directo decurioni & tergiductori conſtare, æqua inter ſeſe cõſeruantes interualla. Iugare eſt ſingulos ſua in decuria è directo ſuo aſtiti ſtare ſeruantes ſimili modo interualla. Iugãt ergo præfecto primæ decuriæ omnes decuriarũ prẹfecti. Aſtiti uerò primi prẹfecti aſtitis cæterorũ omnium principũ, ac deinceps ad hunc modum. Reddere in arrectum, eſt militis ora ad primũ aſpectum reſtituere. Verbi gratia, ſi miles aduerſus hoſtes conſtitutus imperetur declinare in haſtam: deinde præcipiatur in arrectum reſtitui, rurſus in hoſtem conuerti, aduerſumq; ſtare oportebit.

CAPVT XXVII.

EVolutionũ duo ſunt genera: alterum per decurias, alterum per iuga. Vtrunque in tres digeritur ſpecies: Macedonicam, Laconicam, Choreum: quæ & Perſica, & Cretenſis nominatur. Macedonica eſt, quæ primorem phalangis locum commutat: & frontem in tergum, aſpectumq; poſteriorem †tradit. Laconica eſt, quæ locum phalangis poſteriorem commutat, & pari ratione relicto priore aſpectu ſumit poſteriorem, tergumq; efficit frontem. Perſica illa, quam & Cretenſem, & Choreum diximus nuncupari, locum eundem ſeruat phalangis militibus ſingulis commutantibus ſua loca, ita ut præfectus decuriæ locum tergiductoris accipiat, & tergiductori uicem præſtet decurionis: fronsq; ex tergo aſpectu poſteriori reddatur. Euolutiones per iuga fieri ſolent, quotiens cornua transferri ad interciſa, ſiue ſecturas, & interciſa ad cornua melius eſt: ut mediæ copiarum partes corroborentur: & aut dextræ per læuas, aut læuæ per dextras reddantur ualidiores. Qui, ne per maiores exercitus partes faciant euolutiones, cauent, hoſte propinquo, per minores ordines eas ſecurius faciunt.

† traducit

CAPVT XXVIII.

QVemadmodum autem euolui oporteat, dicam. Euolutio per uerſum, quę nomen à Macedone accipit, fieri ſolet, cum decurio locum immutat, & poſtpoſiti omnes cõuerſi de haſta ſequuntur, interuallisq; ijſdem ſeruatis conſiſtunt per ordinem. Genus Laconicum agitur, cum decurio immutatus de haſta uniuerſam decuriam transfert, & locum ſibi parem alium accipit, & reliqui omnes ſectantes rectos ſe conſtituunt ordine, & aptant, aut cum tergiductore immutant. primus ſubſiſtens conuerſus de haſta ante ductorem ſe collocat: cæteriq; omnes ſectantes alter ſeſe præ altero ponit, donec præfectus decuriæ primus cõſtituatur. Choreus ita fit, ut decurio de haſta mutatus decuriã antecedat, & cæteri omnes ſequantur, dum ipſe præfectus locum tergiductoris accipiat, & tergiductor præfecti: ita per decurias euolui ſolitum eſt. Quo eodẽ more per iuga quoq; euoluimus, quotiens per ordinem euoluendum ſit, ut quilibet ordo aut locum ſeruans eundem euoluat, aut dextrorſum, ſiniſtrorſũm ue tranſeat. nihiló enim ſecus, quàm modò retulimus, ági oportebit.

CAPVT XXIX.

DVplandi duo ſunt genera: aut enim per iuga, aut per altum duplicamus. Vtrumq; uel numero fit, uel loco. Numero duplicabit longitudo, ſi quæ M.xxiiij. militibus conſtat MM.xlviij. reddatur, inſertis & ſubſtitibus altitudinis in militum interualla eodem, quem longitudo occupat, loco. quod facimus, quotiens denſare longitudinem placet. At ubi reſtituere placuit, euoluere ſua in loca iubemus eos, quos inſeruimus longitudini. Sed ſunt qui genus hoc duplicandi improbent, præſertim hoſte propinquo, expeditasq; copias, atque etiam equites cornibus iungi. Itaque ſpeciem dari duplicationis, ſine duplicandi acceſsione cenſeant. Duplicanda eſt longitudo, quotiens aut

ſuperare cornu hoſtium uolumus, aut ne noſtrum ſuperetur cauemus. Altitudinem duplicare ſolemus, uel addita ſecunda decuria primæ, ita ut ſecundæ præfectus ponè primæ præfectum proximus collocetur: ſecundus ſecundæ, quartus primę cõſtituatur: & tertius ſecundæ, ſextus primæ ordinetur: ac deinceps ad hunc modum, ut tota ſecunda decuria primæ inſeratur, & quarta ſimili ratione in tertiam, & omnes numero pares decuriæ in impares: uel his eiſdem decurijs paribus per euolutionem adiũctis tergo imparium. Aut igitur ita duplicanda eſt altitudo, aut numero eodem ſeruato milites ſeſè longius porrigent, quatenus ſui uerſum & ſpacium altitudinis duplicent. Cum aũt reſtitui oportuerit, aut interiectos adiunctós ue tergo milites illos in ſuas decurias reuocabimus, aut ſpacia coarctabimus, quæ interuallo auximus laxiore.

CAPVT XXX.

TRanſuerſa eſt phalanx, quæ longitudine multò productiore conſtat, quàm altitudine. Arrecta eſt, quæ per cornu progreditur, longè productiore altidine conſtans, quàm longitudine, omninoq; quòd plus longitudinis, quàm altitudinis habeat, oblongum id conſueuimus nominare. Arrectum uerò è directo, quod plus altitudinis, quàm longitudinis habeat: quocirca phalangẽ quoque interpretari licet his eiſdem nominibus. Obliqua eſt, quæ alterum cornu, quod libuerit, propinquum obijciens hoſtibus, eoq; decertans alterum ſemotius teneat manens aggrediendi opportunitatem.

CAPVT XXXI.

INtercalatio eſt, cum interuallis præpoſiti militis inſerimus per directum aliquos ex his, quos poſtponi placuerat. Præpoſitio eſt, cum uel ex utraque parte aciei, uel ex altera tantùm fronti proponimus aliquos ratione auxilij. Impoſitio eſt, cum leuem armaturam interuallis alternatim phalangis totius inſerimus. Poſtpoſitio, ſeu ſubiectio eſt, cum leuem armaturam phalangi incuruæ poſtponimus, ita ut forma omnium copiarum portæ triplicis ſpeciem præ ſe ferat.

CAPVT XXXII.

SEquitur ut quemadmodum ordines conuerti ex ſuo loco, ſuæq; inſtructioni reſtitui debent doceamus. Cum itaq; ordines conuerti in haſtam aſſueſcere uolumus, præcipitur decuriam dextri extremi quieſcere: cæteras omnes per ſingulos declinare in haſtam, dextrorſumq; procedere: tum reddere in arrectum: deinde iuga poſteriora colligere, atq; ita denſato milite conuerti in haſtam. Quo facto ſi reſtitui ſuum in locum placuerit, uidemur immutari ad ſcutum, hoc eſt, quemcunque in locum uergere auerſum: tum ordinem totum reuerti, hoc eſt, quemadmodum milite obdenſato conuerſus ſpectauit dextrorſum, ita totum transferri in locum, unde conuerti inceperat. Mox decuriones quieſcant reliqui, procedant per iuga, deinde immutentur, ut uergant quorſum principio ſpectabant, tum decuria dextri extremi quieſcat. hæc enim ſuum iam obtinet locũ. Reliquæ omnes ad ſcutũ declinent, & procedentes reſtituantur. Ad poſtremum ſurſum præcipitur. Itaque ſuum quiſque recipit locum, & ſeruat. At ſi conuertere ordinem ad ſcutum uelimus, præcipitur decuriam læui extremi quieſcere, reliquos omnes declinare in ſcutum, ſiniſtrorſumq; procedere, tùm reddere in arrectum. Deinde iuga poſteriora colligere, mox ad ſcutum conuerti, ut iam actum ſit, quod uoluerimus. Hinc ſi reſtituere placet, non ſecus quàm illos in haſtam conuerſos reſtituemus: quippe qui rurſus quemq; in haſtam immutari præcipiamus. Deinde ordinem reuerti, mox decuriones quieſcere, & reliquos omnes procedere per iuga, tum immutari: poſtmodum decuriam læui extremi quieſcere, utpote ſuum iam locum obtinentem reliquas declinantes in haſtam procedere, dum iuſta recipiant, interualla, ad poſtremum reddere in arrectum: atq; ita omnes ſuum locum recipient.

Sin

Sin autem inflectere ad hastã placuerit, duas simul conuersiones ordinis faciemus. Itaq; efficietur, ut decuriones à prospectu aduerso in aduersum per ordinis immutationem transeant. At cum restituere uolumus, præcipitur item ad hastam inflectere, hoc est duas item conuersiones ibidem ordinibus dare. Ita enim fit, ut eodem spectent decuriones, quorsum principio constituti spectabant, antequàm ulla inflexio fieret. Hæc cum fecerimus, decuriones quiescere præcipiemus, reliquos immutatos iuga relaxare posteriora, tum rursus mutari, & ordinis postremam decuriam dextram quiescere. Iam enim hæc suum in locum restituta est, reliquos declinare in scutum, procedere, & suis interuallis restitui, mox reddere in arrectum. Itaq; ordines primum suumq; locum recipient. Sed si inflectere ad scutum uelimus, præceptis utemur contrarijs: hoc est, bis inflecti in scutum: quo facto, restitutionem agemus, quod ex his, quæ modò exposui, apertum iam est. Deflexio agitur, cum ordinem ter partem uersus eandem conuertimus, hoc est aut in hastam, aut in scutum. facit porrò inflexio in hastam, ut militum ora transferantur à parte primore ad posteriorem. Deflexio autem facit, ut à primore, uel ad læuam deueniant, uel ad dextram. nam si ad hastam deflectitur, in læuam transfertur: si ad scutum, in dextram.

CAPVT XXXIII.

SI phalangem densari cornu uersus dextrum placuerit, præcipiemus decuriam cornu dextri quiescere: reliquas autem declinare in hastam, atq; in dextram colligere: tum reddere in arrectum, & iuga posteriora colligere. Cum autem restituere libet, quiescere decuriones, reliquos immutari, & iuga relaxare posteriora. Deinde rursus mutari, mox decuriam cornu dextri quiescere: iam enim restitutum in dextro est. reliqui ad scutum declinent, suosq; duces sequantur, & primis interuallis receptis reddant in arrectum. Si autem cornu uersus sinistrum densari phalangem libuerit, præceptis è contrario utemur. Mediam item phalangem si densari placuerit, præcipiemus dextram duplarem phalangem declinare ad scutum, læuam ad hastam, tum procedere mediam uersus phalangem, mox omnes redderein arrectũ, iugaq; posteriora colligere. At si phalangem primis instituere locis uelimus, præcipitur immutari, & per iuga proce restituere
dere, excepto primo, tùm omnes rursus mutari, & dextram duplarem phalangem declinare in hastam, læuam autem in scutum. mox sectari suos ductores, donec ad prima deueniat interualla. deinde reddere in arrectum. Sed quotiens immutatur, si per densationem agitur, erecta teneri spicula omnia, ne impediant, conuenit. ijs eisdem exercitijs, ac præceptis leuis quoq; armatura instituenda, erudiendaq; est.

CAPVT XXXIIII.

SVnt certè præcepta hæc immutationũ, Conuersionũ, Inflexionũ, Euolutionum, & Restitutionum utilia ad subitos superuentus, quos uel à latere, uel à fronte intulerint. Macedonicã euolutionẽ Macedones inuenisse proditum est. Laconicã ad Lacedæmonios referunt auctores. quocirca ita nuncupari meruerũt. Philippũ tamen qui Macedonũ imperium auxit, & Græcis apud Chæroneam profligatis Græciæ imperauit, ac eius filium Alexãdrũ, qui breui Asiã in suam ditionẽ redegit, Macedonicã neglexisse euolutionẽ legimus, ut nisi summa utendi necessitas cogeret, nunquã uterentur. Laconicæ usu utrunq; aduersarios deuicisse ferunt. Datur enim Macedonicæ uitio, quòd hoste repente à tergo superueniente nõ sine magna turbatione ageretur. Nam cum posteriores conuerterent sese in locũ priorẽ, & rem haudquaquã fugæ dissimilẽ facerẽt, hostes audaciores reddebantur: & ãmilites, qui ita euoluissent, deterrere, ac persequi poterant. Laconica cerrè è contrario agit. Vbi enim duces unà cũ sequente milite uerterunt sese obuios in hostem à tergo superuenientem, terrorem inferre nimium possunt, & turbationem.

CAPVT XXXV.

SEd assuefaciendæ sunt copiæ tàm pedestres, quàm equestres, partim uoce, partim signis, quæ uisu percipi ualeant, ut rem aptè ac opportunè, quam quisque exigat usus, possint expedire. Nonnulla etiam tuba præcipi conuenit, ita enim pleniùs omnia ministrabuntur. Certiora sunt ea, quæ uoce indicantur, nisi quid sit impedimento: sed tranquilliora, quæ signis mandantur, uidelicet cum res nulla est, quæ obstet atque obscuret. Vox autem percipi interdum non potest aut propter armorum sonitum, aut propter equorum transitum, & hinnitum, aut propter impedimentorum tumultum, & totius multitudinis strepitum. Signa quoque multis rationibus obliterari possunt, ac euanescere, & crassitudine aeris, & puluere excito, & hymbre, & solis splendore opposito: ad hæc locorum inæqualitate, & frequentia arborum. Adde quòd interdum fieri non potest, ut signum ad unumquemque usum præparemus: cum longè plura possint occurrere, quàm quibus assuefacti sint milites. Quamuis autem rebus quidnam cósueti signi afferatur: non tamen concidi ita potest, ut præceptum simul & uocis & signi, incertum sit.

De itineribus. CAPVT XXXVI.

NVnc de itineribus dicam, si ante quot modis expediri solet iter diffiniam. Itinerum aliud arrecta inductio est, aliud deductio, aut dextra aut læua: & aut simplici, aut duplici latere, aut triplici, aut quadruplici agminis procedetur. Simplici, cum ex parte una aduersarium aggressurum suspicamur: duplici, cum ex duabus: triplici, cum ex tribus: quadruplici, cum undiq;. Vnde fit, ut iter aut simplici phalange agatur, aut duplici, aut triplici, aut quadruplici. Arrecta inductio est, cum ordo ordinem sequitur. Verbi gratia, cum uel xenagia præcedente, reliquæ sequuntur xenagiæ, uel quadruplarem decuriam reliquæ ordinatim sectantur. Itemq; agitur per cornu altitudine longè productiore, quàm longitudine. nec pluribus, quàm duabus decurijs, hominibus denis compositis, constet ordo. Huic opponitur genus aciei, quod Cœlembolum, quasi rostrum cauum nominamus, quod ita instruitur, ut duplicatæ phalangis præcedentia cornua inter se distent, sequentia iungantur ad formam literæ V. sicut descriptio ostendit. Quæ ut primos disiectos, ita iunctos inter se habet ultimos. Cum enim arrecta illa inductio medium aduersariorum petat, habet id cauum rostrum in promptu, ut soluta coniunctione extremorũ, impetum copiarum primarum frustretur, lateraq; inuadat arrectæ inductionis inimici. Quin etiam triplex phalanx obijci huic eidem generi ita potest, ut una alterius cornu impugnet, secunda reliquum cornu aggrediatur, media & tertia impetum maneat & conflictum.

CAPVT XXXVII.

DEductio est, cum phalanx suos duces, hoc est, decuriones, aut parte dextra habet deducentes, quæ dextra deductio dicitur: aut læua, quæ deductio læua nuncupatur, non item per decuriam, sed per iuga ambulans, cornu præposito: & latere instructa aut duplici, aut triplici, aut etiam quadruplici, prout hostem existimet aggressurum. Sed quasi utraque phalangis pars suo latere conflictum ineat primum, ita describatur, ut longitudinem triplicem, quàm altitudiné habeat. Frons enim decé, altitudo tribus constat hominibus. Quam ob rem miles non tantùm ex directo, uerùm etiam ex latere aggressus conflictum tum excipere, tum inferre nimirum per exercitationem debet condiscere.

Caput

CAPVT XXXVIII.

PHalanx, quæ antiſtomus à duplici frontis ſeu oris obiectu, quaſi occeps uocata eſt, ita inſtruitur, ut medij tergis inter ſeſe oppoſitis conſtent. Extremi autem confligant cum aduerſarijs. Perutilis hæc pedeſtribus copijs eſt, cum aduerſus largam hoſtium equeſtrium copiam dimicant. melius enim reſiſtunt circumuentioni, & multiplici equitum inuaſioni. Valet hoc inſtruendi genus potiſsimum contra barbaros, qui loca Iſtro amni uicina incolunt, quos Amphippos cognominant à mutatione equorum. ex alijs enim equis in alios tranſilire conſueuerunt. Equeſtres, quæ opponuntur copiæ, forma conſtantes quadrata, in ordines duos parte altera longiores, pro uſus neceſsitate diuiſæ ſunt, ut totidem membris phalangis peditum bipartitæ obijciantur.

CAPVT XXXIX.

PHalanx amphiſtomus nomen à duplici fronte, ſiue ore in lateribus inſtituto acceperat, ita ut latericeps quædam, & anceps poſſet nominari. Similis ſuperiori occipiti eſt, præterquàm quòd illa ſuis extremis decertat, hæc ſuis lateribus dimicat. Cætera uerò, quæ de ſuperiore expoſui, huic quoque conueniunt omnia. Haſtis longioribus, tam hæc, quàm ſuperior illa pugnat more Alanorum, & Sauromatarum. Spectat decuriarum dimidium in partem priorem, reliqui conuerſi ſunt in poſteriorem, ita ut dimidiati milites oppoſitis interſe tergis prælientur fronte duplici, altera priore, quàm decuriones conficiant: altera poſteriore, quàm tergiductores: cum etiam in duplarem phalangem copiæ diuidi poſſunt, ut frons prior altera conſtituatur phalange, poſterior altera conſtet.

CAPVT XL.

PHalanx duplaris antiſtomus, hoc eſt occeps nuncupatur, quæ ſuos duces non extra per deductiones, ſed intus aduerſos interſe poſitos habeat. Tergi autem ductores extrà, uidelicet in dextram, læuamq; deductionem diſtinctos. Forma hæc inſtrui ſolet, quotiens aduerſarij equites forma roſtri aggrediuntur. Cum enim roſtrum exeat in mucronem, ducesq; ſequentes de latere habeat, tentantesq; frontem copiarum pedeſtrium rumpere: ne id eueniat, duces peditum in medio ſtant, ut impetum aduerſariorum uel impediant, uel in re infecta faciant præterire. Qui enim roſtro inſtructi aggrediuntur, ea ſpe ſunt, ut medios aciei profligant, omnesq; turbent copias. Quod cum principes copiarum pedeſtrium intelligant, utraque ex parte ſeſe ueluti murum conſtituũt, & paulò interſe diſtantes, uergentesq; ad locum penitiorem impetum irritum reddunt aduerſariorum. Genus id inſtruendi equeſtre, quod roſtrum dicimus, Philippum regem Macedonum inueniſſe ſcribitur. præponere ille ſtrenuos omnes ſolebat, ut eorum uirtute miles quoq; deterior contineretur, opusq; unà cum præſtantioribus proſequeretur more ſpiculi, aut enſis, cuius acie pro ſua ſoliditate, ſuoq; acumine facilè tranſigente, reliquum etiam ferrũ, quanquam hebes non ſine efficacia penetraret.

CAPVT XLI.

PHalanx duplaris periſtomus, ſeu amphiſtomus, id eſt latericeps, ſiue anceps, illa eſt, cuius partes per deductionem cornu præpoſito obliquè procedant, & dextra habeat & læua tergiductores intus. Cum enim aduerſa acies quadra diuidat ſe in duo obliqua cornua dextrum, & ſiniſtrum, cupiẽs aciem hoſtium ſimilem circumuenire, hac de cauſa, qui circumuentum ſibi uidentim minentem in duplicem mobilem phalangem ſeſe efformant, & partem ſui alteram in læuum dirigunt cornu, alteram uertunt in dextrum: unde nomen periſtomi, hoc eſt latericipitis genus id accipit, quippe quod latere ſuo utroq; frontem ſpectantem in hoſtem habeat.

CAPVT XLII.

PHalánx homœoſtomus à ſimilitudine oris, ſeu frontis nominata, quam ſimi licipitem appellárim, ita fit, ut decuriam perfectam, hoc eſt hominum xvj. mouétem in hoſtem ſequatur alia ſimilis, unde Homœoſtomus dicta eſt. Nam & qui ſequuntur ſimili fronte & forma comitantur. Opponitur huic genéri aciei quod plinthium à latere uocant, quem ſi placet †Laterulum dices. Ordinatur id genus tam forma, quàm numero, æquilaterum. Forma inquam, cum undiq; æqualibus conſtet ſpacijs: Numero autem, quot hominibus longitudo componitur, totidem etiam altitudo. In hoc eodem ordinis genere omni ex latere annatos apponi ſolitum eſt, nullo uel ſagittario, uel funditore adiuncto. Conficitur hic laterulus ex duabus dimœrijs. decuriæ nanque dimidium dimœriá dicimus. Cum.n. decuria ſedecim conſtare hominibus debeat, dimœria octo conſtat. Bipartia id interpretetur, ſi placet, quoad melius uocabulum inuenerimus. Phalanx duplaris homœoſtomus eſt, cum partes æquali progredientes itinere, aut in dextra deductione ambæ continent ſuos duces, aut in læua. Phalanx heteroſtomus à frontis diuerſitate appellata, quam Verſicipitem dixerim, ita inſtruitur, ut ambulans per inductionem duces ordinis præcedentis habeat, ut ſit in dextra deductione, ſequentes autem in læua, ita ut ordines alternata principum locatione procedant. Nullus enim eodem latere ſuos continet principes, quo antecedens.

†Laterculum.

CAPVT XLIII.

TVrmam quæ ad ſpeciem oui inſtruitur, Ileon Theſſalus excogitarat, unde †ile uocata eſt, ſuoſq; Theſſalos eo ipſo genere inſtruendi exercuit. Vtile hoc eſt, cum ſingulis ſuis angulis ſingulos habeat principes: primum, ilarcham, hoc eſt turmæ præfectum: ultimum, tergiductorem: utrinq; autem, lateris cuſtodes. Opponitur huic acies, quæ forma lunæ cornibus in partem ductis priorem formetur, ducesq; ſuis in cornibus habeat, & ſuis brachijs circumuenire aduerſas equitum copias tentet. Quãobrem illi more Tarentinorũ à lógè iaculantur circularem retorquentes acceſſum, & turbantes. Tarentinos iaculatores appello, ſicut inter initia operis dictum eſt, à Tarẽto Calabriæ oppido, cuius equites paruo quodam iaculo uti conſueuerunt.

†ἴλη.

CAPVT XLIIII.

TVrma parte altera longior, duplici altitudine conſtat, quàm longitudine. Vtilis hæc multifariam eſt, quippe quæ poſsit decipere aduerſarios, quaſi paucos contineat milites, quoniam non multum latitudinis occupet: & rumpere facile pro ſua denſitate & impetu aciem aduerſam. Apta etiam eſt, ut ſenſim per locorum anguſtias tranſeat. Opponitur ei pedeſtris acies, quæ tranſuerſa phalanx uocata eſt. porrigit enim ſe longius: ut, etiam ſi interrumpatur, exigua ſit, quæ rumpitur altitudo, & equitum impetus non in multitudine hæreat, ſed in uacuum breui efferatur. Hæc enim cauſa eſt, cum multiplicem ad ſuam altitudinem habeat longitudinem.

CAPVT XLV.

ESt & altera turma oui ſimilitudinem gerens, de qua nihil amplius dici poteſt, quàm ita eſſe compoſitam, ut uerſet quidem, ſed non iuget. Nam eius uſum, cómoditatemq; ſuperius expoſuimus. Ergo genus id inuentum ab Ileone Theſſalo, mãdatum pòſt exercitationi ab Iaſone Medeæ marito, tutum etiá & percommodum eſſe, cum undiq; cuſtodiatur decurione, tergiductore, cuſtodibus lateris, apertum iam eſt. Conſtat hæc turma ex equitibus ſagittarijs, more Armeniorum, & Parthorum. Opponitur ei acies pedeſtris, quæ epicampius emproſthia dicitur, id eſt inflexa antica, ob eam rem, quia ductis cornibus in partem priorem in ſinum ſe circumagit, flexúmque imitatur. Fraudem hæc in ſagittarios equites ita emolitur, ut uel egreſſos, & cominus dimicantes

dimicantes ſuo complectatur ſinu, & circumueniat: uel cornibus ſuis perturbet illorum robur, & frangat, atque ita medio milite alacriore poſsit euincere.

CAPVT XLVI.

TVm etiam genus habetur phalangis, quæ epicampius opiſthia dicitur, è contrario quàm ſuperior informata. Dum enim illa antè ſe flectat, hæc ſua cornua in partem ducit poſteriorem: itaque ut illa antica, ſic hæc poſtica nominetur. Vtilis ea quoque ad fraudem eſt: quippe quæ parte media patens, paucos qui præcedant oſtendat, multos autem qui poſtſubſequantur habeat, ut ſi conflictum tolerarint, ſuperarintq; ſatis ſit: ſin minus, facilè ad utranque ſuorum partem recurrere, iungiq; maiori ordini ualeant. Quæ autem contra id genus opponitur, incurua ob id appellata eſt, quoniam in portionem flectitur orbis. Studet hic ſuas copias paruas eſſe oſtendere frontis incuruæ ratione. Quippe cum omnia, quæ in orbem globúm ue formantur, parua, ſuo quidem ambitu, eſſe uideantur: quanquam, ſi explicentur, in duplum ſe porrigunt. quod liquidum in columnis eſt, quæ cum in orbem ſe colligant, undecunq; aſpiciantur, dimidium ſui tantùm patere patiuntur, reliquum penitus occultant. Eſt autem optimum inſtruendi artificium, ut plus inferas aduerſarijs copiarum, quàm primo aſpectu oſtendas.

CAPVT XLVII.

EQueſtris phalanx quadrata, & ſi forma, ſeu figura quadra inſtruitur, tamen non numero quoque aptatur quadro. Haud enim in quadratis numerum certò deſcribimus. Sed licet etiam duplicem ad altitudinem reddere longitudinem, uidelicet pro uſu Imperatoris. Perſæ potiſsimum forma hac uſi ſunt, & Siculi, & Græcorum complures: cum & facilem eſſe inſtructum animaduerterent, & uſum commodiorem. Opponitur ei phalanx pedeſtris, quod roſtrum uocamus, ita inſtructa, ut latera omnia armatis compoſita habeat. Translata hæc forma ab equeſtribus roſtris eſt. Verùm in ordine equeſtri unus in monte primore ſatis ſit. At in pedeſtri non unus occurſioni hoſtium ſufficit, ſed tres pugnent neceſſe eſt. Sic Epaminondas Thebanus Imperator, cum apud Leuctra aduerſus Lacedæmonios decertaret, conſtipatis in roſtrum copijs ingentem exercitum profligauit. Effici genus inſtruendi hoc ſolet, quotiens duplaris antiſtomus, hoc eſt anceps, illa ſua cornua priora coniungit, poſteriora ſeiungit ad formam literæ V. deorſum inuerſæ Λ.

CAPVT XLVIII.

GEnus, quod plæſium parte altera longius appellamus, multiplici longitudine, quàm altitudine conſtare, & omni ex latere armatis componi ſagittarijs, ac funditoribus conſtitutis in medio, ſolitum eſt. Qui contra eiuſmodi formam præliantur, genus phalangis, quam implexam uocamus, obijciunt, ut ſuæ formæ inæqualitate prouocent plæſium aduerſum impetum facere in eos, qui prominent, atque ita reſoluere denſam plæſij inſtructionem. Et quidem decuriones implexæ phalangis duces aduerſos obſeruant, ut ſi denſa acie illi agant, ipſi quoque denſa excipiant: ſin illi reſoluantur, ipſi etiam diuiſi occurrant.

CAPVT XLIX.

PHalangis circumuentio eſt, cum cornu utrunque ſuperat aduerſarios, hoc eſt excedit, & quaſi complectitur. Alterius cornu circumuentio eſt, cum altero cornu hoſtem ſuperamus. Vnde fit, ut qui ſua phalange ſuperat, idem etiam cornu ſuperet aduerſarium: qui autem cornu ſuperat, non preterea idem phalange ſuperet. Fieri enim poteſt, ut etiam paucioribus copijs hoſtem ſuperes tuo cornu, & complectaris.

Caput

CAPVT L.

EXtenuatio est, cum altitudo phalangis contrahitur, ut si ex xvj. quibus constat hominibus redigatur in pauciores. Impedimenta haberi in primis necessarium est, & ducem ijs constituere probum conuenit. Modis quinq; possunt duci impedimenta. Aut enim præcedent copias omnes, aut sequentur, aut in alterutro latere constituentur, aut in medio copiarum claudentur. Ponentur ante phalangem, si hostilem agrum ingredieris: post phalangem, si latera metuis: intra phalangem, si planum agmen placuerit ducere.

CAPVT LI.

POstremò præcepta repetamus, colligamusq; omnia acierum instruendarum, si prius admonuerimus breuiter, quicquid præcipi usus exigat, id & breue esse, & omni ambiguitate carere oportere. Non enim solùm celeritate est opus, uerùm & claritate uocabuli, ne alij hoc, alij illud, & plerunq; contrarium faciant. Verbi gratia, si dixeris, declina, uerbo hoc audito, possunt alij declinare in hastam, alij in scutum, quæ res non parum inferret perturbationis. Cum itaq; generis, ac totius loco habeatur uocabulum illud, declina, adiungere debemus ad hastam, aut ad scutum, prout res exigit, & quidem ante, ut pars toti anteponatur, hoc modo, Ad hastam declina: ita enim omnes idem sine errore facient. Item immuta, aut euolue generis præfert communitatem. Quam ob rem partem, siue speciem præponemus, ut in hastam immutare. Sic itaq; præcipiemus, Laconicam euolue, Macedonicam euolue, choreum euolue. Nam si euolue Laconicam dixeris, aut euolue Macedonicam, eueniet, ut diuersæ euoluendi agantur species. Hac igitur ratione cauendum est, ne quid ambiguè, ne quid obscurè incerteq; præcipiatur, & ut species suis anteponãtur generibus seruandum omninò est.

CAPVT LII.

IVuat porrò ad eam rem plurimum silentium militum. Quo circa silendum in primis, attendendumq; imperatis, quod Homerus quoq; poëta præclarè illis carminibus notat:

Sic Argiua phalanx in prælia densa moueri
Assiduè, pariterq; suos dux quisq; regebat
Imperitans, alij mox festinare silentes:
Dixeris haud tantas gentes sub pectore uocem
Condere, conspecti metuentes principis ora.
Barbarorum contra tumultum, & turbam pecori ita comparat.
Ac uelùti innumeræ domini locupletis in aula
Ad mulctram coguntur oues, balatibus illæ
Perculsæ caræ sobolis, uoce omnia replent.
Sic Troum audiri per campos undiq; clamor.
Et alibi eadem de re ita refert:
Tum Phryges ingenti strepitu, & clamore feruntur,
More gruum passis liquido super aëre pennis.
Quæ postquam gelidas hyemes, hymbremq; niualem
Fugere, oceani repetunt clangoribus undas.
Ast animos taciti spirantes ire Pelasgi,
Alter in auxilium alterius properare parati.

CAPVT LIII.

AGe ad arma, assiste ad arma, impedimenta à phalange secedant, miles attendat præceptis, suscipe, recipe, dicta, erige spiculum, uersa, iuga, respice præcedentem, suam decuriam dirigat tergi ductor, constituta interualla conserua: ad hastam declina, collige, ita consiste, in arrectum redde: ad scutum declina, collige, consiste: ad hastam immutare, collige, ita consiste: Altitudinem

duplica,

duplica, restitue: Laconicam euolue, restitue: Macedonicam euolue, restitue: Chorum euolue, restitue: Ad hastam conuertere, restitue: Ad hastam reflecte, restitue. Hæc de aciebus instruendis habui, quæ breuiter ad te scriberem Imperator, tibi uictoriam, hostibus profligationem allatura.

EX AELIANI RVSTICIS EPISTOLIS,

INTERPRETE SEBASTIANO GVLDENBECKIO.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΑΓΡΟΙΚΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ.

Εὐθυκομίδης Βλεπαίῳ.

Ἀιαψύχοντί μοι πῶς τῶν ἄλλων οὖν βόστρυς, ἡ Μανία προσελθοῦσα ἐθρύπτετο. Καὶ ὡραιζομένην, τοῖς ἐβαλε τοῖς σκώμμασι. ἐγὼ ἤ παλαιὸν δή τι ὑπετεθυμωμένος αὐτῆς, διενόουν τι δράσαι θερμόν. ὡς οὖν ἄσμενος ἐλαβόμην, πλησιάσας, τὰς μὲν ῥᾶγας εἴασα: ἐφειρυσάς δὲ κἀμάλα ἀσμένως τῆς ὥρας ἐτρύγησα. ταῦτά σοι πρὸς τοῦ Πανὸς μυστήρια τὰ μεγάλα ἔσω.

Κωμαρχίδης Δρωπαίῳ.

Ἡμέρων ὁ μαλακὸς φλεβίῳ ἐπέκοψε τὸ σκέλος παῦν χρηστῶς. καὶ θέρμη ἐπέλαβεν αὐτόν, καὶ βουβὼν ἐπύρθη. Βουλοίμην δ' ἂν αὐτὸν ἀναῤῥωσθῆναι, ἢ μοι μεδίμνους ἰσχάδων ἀπάρξαι τέτταρας. τῶν δ' οὖν τῶν τὰ μαλακὰ ἔρια, ἣν ἐπαινῶ πρός σε, πρὸ ἐμοῦ πρόσειπε, καὶ τῷ βοΐδιῳ, καὶ τῷ ἰωῷ, καὶ τῷ Μανίᾳ καὶ αὐτῷ χαίραν λέγειν.

Εὐπιθίδης Τιμωνίδῃ.

Ἀδικεῖ με ἡ πρός σου Σκύλη πρωαιρουμένη τῶν δραγμάτων, καὶ πρακλέπουσα. ἐὰν μὲν οὖν παύσηται, καλῶς σοι, καὶ μηδεμιᾷ φίλοι. ἐὰν δὲ ἔχῃ ἔργου, δικάσομαί σε βλάβης. καὶ γὰρ ἂν εἰκότως μοι σφάξαι τὰ τῶν προγόνων ἱερεῖα, εἰ Εὐπιθίδης ὁ Κορυδαλλεὺς ἐμαυτὸν πωλιόψομαι προσκλύμενον: καὶ ταῦτα ἐπ' ἀνδρὶ πόλου ἴσως δυοῖν μναῖν ἀξίου.

Ἀνθεμίων

Euthycomides Blepæo.

QVM ego expositos soli botros reficerem, Mania ad me accedens ludebat, comptaq; multis dicterijs impetebat. At ego iam olim eius amore captus, parabam aliquod audax facinus perpetrare. eam igitur lubens complexus, propiùs accessi, & acinis uuarum relictis, cum ad eam, & quidem lubenter, adrepsissem, ex uenustate eius demessui. Hæc tibi, per Pana obtestor, sint magna mysteria.

Comarchides Dropæo.

HEmeron ille mollis crus impegit subere haud sanè commodè: eumq; calor inuasit, & inguen intumuit. Quem ego malim recuperare uires, quam mihi medimnos caricarum ficuum quatuor suppetere. Quem illam molli uellere, quam toties tibi prædico, meis uerbis salutato, & duas buculas, & canè, ipsam quoque Maniam saluere iube. †addo ὃ

Eupithides Timonidi.

INiuria est in me tua Secyla dum me spoliat manipulis, ac suffuratur. Quod si in posterum abstinebit, bene habet, amici usque inter nos erimus: sin ut cœpit perget, agam tecum damni dati. Quod nisi facerem meritò ingemiscerent maiorum sepulchra, quòd ego Eupithides Corydallensis negligam me confodi lædíque, idq; à mancipio uix duabus minis æstimando.

Anthemion

Anthemion Draceti.

QVid tu boni egisti, quid ue à te peractum est frugi? Ego namque uitis ubi ordinem duxissem, mox stolones ficorum teneros iuxta plantaui: ac in circuitu septi ouium defixi oleas. posthæc mihi cœna fuit, in qua pultem pisi, tresq; amplos exhausi calices: ac suauiter dormiui.

Bæton Anthemioni.

ALucaria mihi apibus uacua sunt, ac profugerũt è laribus hactenus quæ nunquam fuerant fugitiuæ, quinimò etiam fidæ permanserunt, ac incolebant ceu domos sua ipsorum alucaria. Habebant etiam pratum rosidum, & florum quoque ferax: proinde excipiebamus eas epulis instructissimis. At ipsæ præ sedulitate nimia uicissim nos quoque conuiuio excipiebant largo & suaui, nempe melle: nec unquam huiusce dulcis fœturæ expertes erant. At nunc fuga abiêre, haud quicquam à nobis læsæ, ita me Aristæus, aut si mauis ipse Apollo amet. Ac ipsæ quidem fugitiuæ sunt, domusq; desolata est, sed & flores quæ in pratis sunt ibidẽ flaccescũt. Interi ego quoties in mentẽ uenit uolatus ipsarum, & iucundæ choreæ, nihil aliud quàm filiabus orbatum me esse reputo. Succenseo quippe ipsis. Quid enim suum alumnum deseruerunt, & planè patrem, & tutorem, & curatorem nequaquã ingratum? Sed necesse est me indagare ipsarum errores, & ubi tandem perfugæ consederint, quisue eas susceperit. idq; eò, quòd alienas detinet. Tum inuentis ingeram probra multa, ingratis ac perfidis.

Callarus Callicli.

ET quo tandem quis deriuabit fluentum? Si prohibes in uiam excurrere: nec in uicinorum prædia licet immittere: certè non iubebis me ipsum ebibere. Vetus dictum est, Res molesta est uicinus malus. id fidem accepit nunc adeò ex te. at nihil agis tua istac uiolentia. nunquam enim tibi uendemus prędium, sed tecum potius iure aget super his herus, si modo mentis est compos.

Dercyllus

Ἀνθεμίων Δράκητι.

Τί σοι καλὸν ἔργασαι, καὶ τί σοι πεπόνηται χρηστόν. ἐγὼ γὰρ ἀμπελίδα ὄρχον ἐλάσας, εἶτα μοσχίδια συκιδίων περαφυτεύσας ἄωλα, καὶ περὶ κύκλῳ πρὸς τὸ αὐλίον κατέπηξα ἐλαίας. εἶτά μοι δεῖπνον καὶ πίσινον ἔτυχε, καὶ τρεῖς ἀφροὺς ἐξεκάναξα κύλικας, καὶ ἀσμένως καθεύδαρθον.

Βαίτων Ἀνθεμίωνι.

Τὰ σμήνη μοι τὰ μελιτῆρα λιγυρὰ. καὶ ἀπωφοίτησαν τῆς ἑσίας, οὐκ οὖσαι πώς ἀφαπεπλόν: ἀλλὰ γὰρ καὶ πισαὶ δὲ μένουσι, καὶ ᾤκουν ὡς οἴκους εἰς αὖθις αὐτῶν σύμβλους. καὶ εἶχον λειμῶνα εὔδροσον, καὶ κρίνα καὶ ἀνθῶν εὔφορον. καὶ εἰσιῶμεν αὐτὰς παυσιλαισία. αἱ δὲ ὑπὸ τῆς φιλεργίας τῆς ἄγαν αὐθεσίων ἡμᾶς πολλῷ καὶ καλῷ ἀεὶ μέλιτι: διὸ οὐδέποτε τῆσδε ἦλθον τῆς γλυκείας ἄπαρνοι. νῦν δὲ ὤχοντο ἀπιοῦσαι λυπηθεῖσαι πρὸς ἡμῶν οὐδέν, οὐ μὰ τὸν Ἀρισταῖον καὶ τὸν Ἀπόλλω αὐτόν. καὶ αἱ μὲν εἰσι φυγάδες: ὁ δὲ οἶκος αὐτῶν χῆρός ἐστι, καὶ τὰ ἄνθη τὰ ἀεὶ λειμῶνι πρὸ αὐτὰ γηρᾷ. ἐγὼ δὲ αὐτῶν ὅταν ὑπομνήσθω τῆς πρήσιος, καὶ τῆς εὐχαρίσου χορείας, οὐδὲν ἄλλο νομίζω θυγατέρας ἀφηρῆσθαι. ὀργίζομαι μὲν οὖν αὐταῖς. τί γὰρ ἀπέλιπον τροφίας αὐτῶν καὶ ἀτιχνῶς πατέρα, καὶ φρουρὸν καὶ μελεδωνὸν οὐκ ἀχάρισον; δεῖ δέ με αὐχνεῦσαι τὴν πλανίαν αὐτῶν, καὶ ὅποι ποτὲ ἀποδρᾶσαι κάθηνται: καὶ τίς αὐτὰς ὑπεδέξατο, καὶ ὅστις, ἔχει γάρ τοι τὰς μισθὸν προσκούσας: ἔνθα εὑρὼν ἀνείδιῶ πολλὰ τὰς ἀγνώμονας καὶ ἄπιστος.

Κάλλαρος Καλλικλεῖ.

Καὶ ποῖ τις ἀποτρέψει τὸ ῥεῦμα; εἰ γὰρ μήτε εἰς τὴν ὁδὸν ἐμβαλεῖ, μήτε εἰς τὴν τῶν γειτόνων διαβήσεται, οὐ λήψου μελευσῇς ἡμᾶς ἐκπιεῖν αὐτό. πάλαι γὰρ ἦν λέλεκται κακὸν εἶναι γάτῳ κακός: πεπίσθυται δὲ νῦν οὐχ ἥκιστα ἐμοὶ σοῦ. ἀλλ' οὐδενί σοι πλέον τῆς βίας. οὐ γὰρ ἀφαιρησόμεθά σοι τὸ χωρίον. δικάσεται δὲ πρότερον ὑπὲρ τούτων πρὸς σὲ ὁ δεσπότης, ἐὰν περ τὴν διανοιαν ὑγιαίνῃ.

Δέρκυλλος

Δέρκυλλος Οπώρᾳ.

Οὐχ ὅτι καλὴ λέγεις εἶναι, οὐδ' ὅτι πολλοὺς ἐραστὰς λέγεις ἔχειν, διὰ τοῦτο ἐπαινῶ σε. ἴσως μὲν γὰρ ἐκεῖνοι διὰ τὸ εἶδος θαυμάζουσιν· ἐμὲ δὲ ἀρέσκεις διὰ τὸ ὄνομα. καί σε οὕτως ὡς καὶ τῷ γλυκεῖ τῷ πατρῴῳ ἐπαινῶ. ἡ γὰρ θαυμαστὴ σοῦ τοῦτο καλέσαντος τὰς ἀθηνούσας· ἵνα μὴ μόνοι σε θαυμαίνωσι οἱ γε τῇ πόλει, ἀλλὰ γε καὶ ἀγροῖκος λεώς. τῆς Οπώρας οὖν καταγελάσας, τί ἀδικεῖ; ἐπεὶ τἄλλα καὶ ἐφολκὸν ἂν ἔρωτα τὸ ὄνομα, εἰ μὴ τοῦτο αὐτῇ γε ὠργίαζον τοῦτο. ἀπέσταλκε δέ σοι δῆλον μοῦσα, καὶ βότρυς, καὶ τρύγα ἀπὸ ληνοῦ. ἥρως δὲ ἀπέμψω καὶ ῥάδια, τὰ ἐκ τῶν λαμώνων ὀπώρας.

Οπώρα Δερκύλλῳ.

Σὺ μὲν ὅτε ἀπευδάζεις εἰς τὸ ὄνομα τὸ ἐμόν, ὅτε παίζεις, οἶδα· ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐγώ σοι. ἐγὼ δὲ οἷς πέμπεις οὐκ ἀξιῶ πρός με ὡραΐζεσθαι. καλὰ γάρ σου τὰ δῶρα ἀκρόδρυα δύσιν εὐόλσιν. καὶ ὕβρεως οἶνος δεῖ νεότητα. τοῖσι δ' αὖ ἡ Φρυγία αὐτόν. ἐγὼ δὲ Λέσβιον πίνω καὶ Θάσιον, καὶ ἀργυρίου δέομαι. ὀπώραν δὲ ὀπώρᾳ ἀντιτελλειν, αὐτόχρημα πῦρ τῷ πυρὶ φέρειν ἐστί. λέκανον δέ σε οὐχ ἥσσον οἶδα καὶ ταύτην πορίσασθαι καὶ αὐτὴ νοῶ. τοῦ γε χρηματίζεσθαι ἕνεκα τῶν βουλομένων μοι πωτᾶσθαι ὁ ὄνομα αἴτιον. ψευδὴς γάρ με ὅτι καὶ ὁ κάλλος τῶν σωμάτων ὀπώρᾳ ἔοικεν. ἕως οὖν ἀκμάζει, καὶ τοῦ ἐπιόντος αὐτοῦ χάριν προσποιοῦμαι δύειν αὐτὰ πωλαμβάνειν. ἐὰν δὲ ἀπορρεύσῃ, τί ἂν ἄλλο εἴη ἢ ἡμίτριβον, ἢ δισσὸν ἧπαρ ὦμα καὶ φύλλων γυμνόν; καί τοι γε ἐκείνοις μὲν ἡ φύσις δίδωσιν ἀναθῆλαι· ἑταίρας δὲ ὀπώρα μία. δεῖ τοίνυν σφᾶς ἐνθένδε ταμιεύεσθαι πρὸς τὸ γῆρας.

Χρέμης Παρμένωνι.

Οὐκ ἔμαθον ὅτι μοι συμβουλεύεις καλὰς, παύσειν με ἀπαλλοτρίας ποιεῖσθαι ἑταίρας. λαβεῖν γὰρ ἐκείνας, καὶ προσποιοῦνται φιλεῖν. καὶ ἀπέλουσι συμπλοκῶς, καὶ τὸ πάντων μοι βαρύτατον, πρὶν ἐπιπλεῖν λοῦσαι καὶ χρῆσθαι διαφορᾶς, οὐ βούλονται συγκαθευδῆσαι· ἀλλὰ ἀπαίζουσι καὶ βρύπουσιν ἑαυτάς· εἶτα μυσιλῶνται πάλιν. καὶ λάθρᾳ μὲν ἀλοῦσι πάντα καὶ καταπίνουσιν ὑπὲρ οὗ ἐργασῆρας οὐ γὰρ ἄγρῳ:

NOn quòd te formosam ais esse, nec quòd multos amatores te habere iactas, eò te laudo. illis enim forsan ob speciem admirationi es: mihi uerò nominis ergò places. teq; nó alia ratione quàm solum patrium collaudo. Adeoq; miror hominis, qui te ita appellauit, solertiã, quò scilicet te nõ soli urbis habitatores, sed & rustica turba deperiat. Oporã igitur deridendo, quid pecco? alias nanq; illud ipsum nomen amoris est illex, maximè uiro ruri agẽti. Misi itaq; tibi autumni cognominis ruricolæ ficus, & uuas, & mustum è torculari. Vere autem & rosas mittam, è pratis decerpam Oporam.

† Ludit in nominis æquiuocatione. opora propriè est, & idem autumnum significat.

Opora Dercyllo.

TV quidem serió ne an ioco nomẽ meum usurpes, ipse nosti. quæ autẽ mittis ad me mũnera, non est quod superbè ostentes. pulchra enim tua istęc dona, egregij fructus arborũ diobolares sunt. & uinũ propterea quòd nouũ contumeliæ & petulantię causa. Bibat id per me Phrygia. ego uerò Lesbiũ bibo & Thasiũ, & argento opus habeo. Cęterũ Oporã pomis missis demereri, unũ idemq;, nempe ignẽ igni aggerere est. Id aũt tibi facilè dari nouisse, eadẽ qua ego ratione rem consideranti. Quo emẽ pecunias extorqueã ex his qui expetũt consuetudinẽ habere uel nomen ipsum monet. Suggerit enim mihi & corporis decor instar Oporæ, i. autumni habet. dũ ergo floret, fas est etiã pro eo mutuã gratiã recipere. ubi uerò defluxerit, quid aliud fuerit nostrũ corpus, quã arbor simul & fructibus & frondib. nuda ta? atqui illis quidẽ natura datũ est, ut reflorescant: at meretricis unica est uindemia. hinc igitur est depromendum senectuti uiaticum.

Chremes Parmenoni.

VIx tandẽ cognoui q̃ mihi bonũ dederis consiliũ, dum me instituebas ut effugerẽ scorta. nã prędæ inhiant, & simulant amorẽ, & excludunt frequenter: quodq; est omniũ grauissimum, nisi repletæ & saturæ nolũt cõdormire, sed † accissant, & illudũt seipsas. Dein rursum ex caduato pane sorbẽt. ac clàm quidẽ cõminuunt omnia & deglutiũt audiès q̃ operæ

† id est, ficte recusant quod accipere cupiant. prouerb.

rus colentes: præsentibus aũt nobis delicatulę sunt, & comunt. Ego aũt expeditè ago omnia, & accelero ut potiar crurib. diuaricatis, & mox me iterũ ad capras cõfero. Cæterũ debui pessimè perdendam Thebaida ad me fistula allectã, medio sublimé elatã in lectũ abijcere, † ac seriæ rei incũbere. Pereat autẽ iste miles qui mihi impedimento fuit. * Thrasyleon credo illi nomen erat, aut aliud consimile cui fera contexta erat.

† uerecundius innuit coitũ.

*id est, audacia leonina.

Phileriphus Simylo.

AVdiui porcum tibi esse libidinosum. cur ergo nõ ipsum ui prẽhensum uerrem feciſti, sicuti nos solemus hircos castrare. id enim etiam animalia illa quieta reddit, & admodũ modesta. Ego aũt sum huiusmodi rerũ peritus. reddo enim ipsos mox integros ualidosq́, & sale uulnº replens, piceq́ inungens. tũ deinde salubrior erit Crotone & cucurbita: & desinet amare, & tuas atterere facultates. Sed testiculatum lasciuum quis sanæ mentis nutriat?

Prouerb. Crotone salubriº.

Lamprias Tryphæ.

BOnas ad insequendũ adolescentes alunt canes. at perniciorẽ leporem magis ue tenuẽ ac macilentũ nunquã uidi. mirum mihi fit quo pacto eũ ceperint. ubi enim excoriatus est, & pelle exutus, tũ demum apparuit, imò uerò, erraui enim, tum multo magis erat † obscurus. At tu mea Trypha tandem desine * lasciue mihi arridere. Si enim ô misera pater te uiderit, omninò infortuniũ feres. Ego certè ipsum licet præsentem metuo, at tu, nescio quî fiat, ludis, & ipsum nihili pendis.

† fuix præ macie cõspici potuit.

*Vide proue. coturnissare.

Trypha Lampriæ.

AFfigam ô Lampria istius leporis pelem, ut tibi hoc uenatiõis sit monumentum, ut solent isti insignes uenatores facere. Itidem tua quoq́ illa fœlix uenatio erit scripto testata omnibus. Vtrum ipsemet cepisti, aut dono accepisti? Qui uerò tibi uisus est ob paruitatem? sagaces reuera fuêre canes, non enim licebat ipsum uidere, sed olfecerunt eum. Tu autem ex quo uenari cepisti, protinus factus es † Hippolytus. Caue sis Venerẽ, ne & in te ob contemptũ excandescat.

† id est, pudicus & mulierum osor.

Callipides

ἀγρῶ: πρόντων δὲ ἡμῶν ὡραίζοντα. ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ χαίρω ποιῶ ταῦτα, καὶ σπεύδω καὶ παλαβὼν ὃν δύο τὰ σκέλη ἄρας, ἐπισρέφων τὰς αἶγας πάλιν. ἐμέλλησε δ' αὖ τὴν κάκισε ἀρλουμβίνα θηβαΐδα, ἀλουμβίνα πρός με, ἀράμενος μέσην, εἶτα ῥίψας ἐς τὸ λιλινίδιον, ἔχεσθαι τοῦ σπουδῆς. ἀπόλοιτο δὲ ὁ σρατιώτης ὁ διαχωλύσας με: θρασυλέων οἶμαι ἦν ὄνομα αὐτῷ, ἢ ἄλλό τι τοιοῦτον συμπεπλεγμένον θηρίῳ.

Φιλήριφος Σιμύλῳ.

ΠΕπυσμαί σοι πρὸ μικροῦ ὗν ἔχειν λάγνον. τί οὖν αὐτὸν οὐ βίᾳ συλλαβὼν τομίαν εἰργάσω, ὥσπερ εἰώθαμεν οἱ τράγους ἡμεῖς. δοκεῖ γάρ τοι καὶ τὰ ζῶα ἀναπαύεσθαι ἡσυχίαν τινὰ ἔχειν, καὶ σωφρονεῖν μᾶλλον. ἐμὶ δὲ ἐγὼ πρὸς ταῦτα ὀλίγου δεῖν. ἀποφαίνω γάρ σοι παραχρῆμα ὁλοκλήρους, σάξας ἀλῶν, καὶ ἐπαλάψας πίτταν: εἶτα ὑγιεινότερόν ἐσαι λιρότωνος οὐδὲν καὶ κολοκύντης: καὶ ἐρᾶν παύσεται, καὶ ὑπὲρ τρίβων σοι τὴν οὐσίαν. φόρχιν δὲ ἀκόλαστον ὑγιαίνων τις ἔθρεψε τίς ἄν;

Λαμπρίας Τρυφῇ.

ΑΓαθὰς διώκειν οἱ νεανίσκοι πρέπουσιν ὠμούς. δρομικώτερον δὲ λαγώ, οὐδὲ ἀσαρκώτερον, οὐδέποτε εἶδον ἐγὼ μᾶλλον. θαῦμα γάρ ὅπως καὶ κατέλαβον αὐτόν. ἐπεὶ γὰρ ἐδιάρκη, καὶ τὸ δέρμα ἀπεδύσατο, φανερὸς τοῖς πᾶσιν ἐγένετο: μᾶλλον δέ, οὐ γὰρ ὀρθῶς λέγω, ἀφανὴς ὅδε νῦν ἐπὶ πλέον. Σὺ δὲ ὦ Τρυφὴ λιχλίζουσα πᾶσι πρός με. ἐὰν γάρ σε ὦ κακόδαιμον ὁ πατὴρ ἴδῃ, λήψῃ τι παύτως κακόν. ἐγὼ δὲ αὐτὸν ὑποδέδοικα καί πι † πρόντα ὄντα: σὺ δὲ οὐκ οἶδα ὅπως διατέθρυψαι, καὶ καταφρονεῖς αὐτοῦ.

† fortè οὐ πρόντα

Τρυφὴ Λαμπρίᾳ.

ΠΡοσπαλδύσομαι ὦ Λαμπρία τοῦ λαγὼ τοῦ δορᾶ, ἵνα σοι τὴν λυπηρὰν ἄγαλμα ἦ τοῦτο, ἐπεὶ σὺ μεγάλους ἐκείνους δέρους θηρεύτας. ἔσαι δὴ καὶ τὸ σὸν εὔθηρον αὐάγραπτον. πότερον δέ αὐτὸς ἔρηκας, ἢ δῶρον ἔλαβες; πῶς δὲ καὶ ἄφθη τοῦ ἀρχοῦ δι' σμικρότητα; εὔρινοι ἆρα ὄντως ἦσαν οἱ κύνες: οὐ γὰρ ὧν αὐτὸν ἰδεῖν, ἀλλ' ἤσθοντο αὐτοῦ. σὺ δὲ ἐξ οὗ θηρᾶν ἤρξω, γέγονας ἡμῖν αὐτόχρημα Ἱππόλυτος: ὅρα δὴ τοῦ Ἀφροδίτου μὴ καὶ σοὶ δι' τὴν ὑπερφίαν μηνίσῃ.

Καλλιπίδης

Καλλιπίδης Κνήμωνι.

Ἀγροίκου βίου ταῦτ' ἄλλα ὄντι καλὰ, καὶ δὴ καὶ τὸ ἥμερον τοῦ τρόπου. ἡ γὰρ ἡσυχία καὶ τὸ ἄγειν σχολὴν τοῖς γῆς καλῶν πρᾴοτητα ἐργάζεται. σὺ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἀγροῖκος εἶ, καὶ γάτοσιν οὐκ ἀγαθὸς πάροικος. βάλλεις δ' ἡμᾶς τοῖς βώλοις καὶ ταῖς ἀχάσι, καὶ μέγας λέκραγας ἰδὼν ἄνθρωπον ὡς διώκων λύκον, καὶ ἀγαλλόμενος. ὅρα δὴ τὸ λεγόμενον, ἀλμυρὸν γειτόνημα. ἐγὼ δὲ εἰ μὴ πατρῷον ἀγρὸν ἐγεώργουν, ἄσμενος ἂν αὐτὸν ἀπεδόμην, φυγεῖν φοβερὸν γείτονα. ΑΛΛ' ὦ βέλτιστε Κνήμων τὸ σκαιὸν τοῦ τρόπου κατάλυσον: μηδέ σε ὁ θυμὸς εἰς λήθην πρόαγέτω, μὴ καὶ μανεὶς σεαυτὸν λάθῃς. ταῦτά σοι φίλα παρὰ φίλου παραγγέλματα ἔσω ἴαμα τοῦ τρόπου.

Κνήμων Καλλιπίδῃ.

Ἔδει μὲν μηδὲν ἀπεκρίνασθαι: ἐπεὶ δὲ ἓν περίεργον, καὶ βιάζει με ἄκοντα σοὶ προσδιαλέγεσθαι, ὅρα γοῦν λυσιτελὲς ἄγκας τὸ δι' ἀγγέλων σοι λαλεῖν, ἀλλὰ μὴ πρὸς σεαυτόν σε. ἔσω σοι τοίνυν ἡ ἀπὸ Σκυθῶν λεγομένη ἀπόκρισις αὕτη. ἐγὼ μαίνομαι καὶ *φωνῶ καὶ μισῶ τὸ πᾶν ἀνθρώπων γένος. φεῦγέ τοι βάλλω σὺν εἰσφοιτῶντας εἰς τὸ χωρίον καὶ βώλοις καὶ λίθοις. Μακάριον δὲ ἡγοῦμαι τὸν Περσέα κατὰ δύο τρόπους ἐκεῖνον, ὅτι τε πᾶσιν ἴσον, καὶ οὐδενὶ σωλοῦτα: ἐπεραύνω τε ἴσως τοῦ προσαγορεύειν τινὰ, καὶ ἀσπάζεσθαι. Σκληρὸν δὲ αὐτὸν ἐκ τοῦ λιτήματος ἐκείνου δῦ μάλα, ᾧ ὅσους συναντῶντας ἐποίει λίθους: οὔποτ' ἂν εἴ μοι τὶς δυμοιρίαν κατατυχεῖν ἐγένετο, οὐδὲν ἂν ἴσως ἀφθονώτερον λιθίνων ἀνδριάντων: καὶ σὲ δ' ἂν εἰργασάμην ὅρα πρῶτον. τί γὰρ μαθὼν ῥυθμίζεις με, καὶ πρᾶον ἀνθρώπινα γλίχῃ, οὕτως ἐχθρὰ πᾶσι νοοῦντα; φεῦγέ τοι καὶ τοῦ χωρίου τὸ πρὸς τῶν ὁδῶν ἄργον ἔασα, νῦν τό μοι τῆς χειρὸς δύσκαρπον. σὺ δὲ ἵνα σεαυτὸν τῶν ἀναγκαίων ἀνάφανεῖς, καὶ ἀπειλεῖς με φίλον ἔχειν, μηδὲ ἐμαυτοῦ φίλον ὄντα. τί γὰρ καὶ μαθὼν εἰμὶ ἄνθρωπος;

Καλλιπίδης Κνήμωνι.

Σὺ μὲν τῶν ἀνθρώπων διαφέρεις οὐδέν, οὕτως ἄγριος ὢν, καὶ πονηρὸς τὸν τρόπον. δεῖ δέ σε ὅμως καὶ μὴ βουλόμενον †ἡμέραν ἡμῖν γενέσθαι, αἰδοῖ τοῦ τὰ

Callipides Cnemoni.

CVm alia sunt uitæ rusticæ commoda plura, tum mansuetudo ingenij morumq;. Ociũ enim illud ruriscq; colendi studium, gignit placidam lenitatem. Tu uerò nescio quo pacto agrestis es, & uicinis non bonus accola: petis quippe nos glebis, & pyris syluestribus, & ualde exclamas homine cõspecto, ac si insequaris lupum, ac molestus es, iuxtaq; prouerbiũ, salsuginosa uicinia. Ego uerò nisi paternum agrũ colerem, lubens ipsum, cau sa uicini horribilis effugiẽdi, uenderem. Quare ô optime Cnemon sinistros peruersosq; mores depone: nec ira te ad obliuionem horũ auocet, ne etiam imprudẽs in insaniã abripiaris. hęc amici amica prȩcepta, tibi sint & remediũ morũ.

Cnemon Callipidi.

NIhil erat opus responso. Tamen cũ sis curiosus, meq; inuitũ cogas miscere colloquia tibi, hoc sanè in lucro putabo q; per nuncios, nec coràm, datur loqui. Itaq; Scytharũ, sicuti uocant, responsum hoc tibi sit, Ego insanio & sapio, & odi mortaliũ genus. Hinc quotquot prædiũ accedũt & glebis & lapidibus abigo. Beatum aũt duco Perseũ illum duplici nomine, cum quod alatus fuit, nec ulli hominũ incidebat, sublimiorq; quàm ut quẽquam compellaret aut salutaret: Tum uerò ipsum felicem iudico singulari isto bono insignem, quo obuios quosq; in saxa uertebat. Cuius si mihi ulla facultas obtigisset, nullius rei foret maior copia quàm lapidearũ statuarũ. teq; adeò omniũ primum mutassem in saxũ. Nimis enim imperitus es qui meos cõponere mores, & mansuetũ reddere studeas, adeò ex ęquo omnibus infestũ. Eaq; gratia eam partem agri, quæ uiã spectat, reliqui uacuã incultamq;, eoq; ista pars ruris frugũ non est ferax. at tu te unum ex necessarijs meis facies, meq; cõtendis habere amicũ, qui nec mihi ipsi amicus sum. Qua enim me arte hominem esse probem?

Vide prouer. Scytharum oratio, id est, quæ nihil humanitatis habeat.

*lego φερωνῶ

Callipides Cnemoni.

TV quidẽ nihilo differs à nefandis detestãdisq;, qui adeò sis sęuus & prauis morib. Oportet autẽ te uel nolentẽ nobis te hoc *die præbere, tribuentem hanc

†lego ἥμερον

*uel comem & facilem

r uerétiam uiciniæ,& deorũ Terminaliũ honori,qui qdẽ utriq; ſunt cómunes.Sacra quippe facio Pani,&Phylaſiorũ inprimis amicos & neceſſarios mihi ad ſolennitatẽ uictimarũ inuito.In quîs te quoq; non abeſſe peruelim.ibi tu cibo refectus, & libaminũ conſors factus,nobis aliquãto mitior eris. Solet enim Bacchoira quidem marceſcere,& ſedari ſopiriq;,lętitia aũt excitari.Erit quoq; tibi idem deus Pęon,teq;liberabit immodica illa bile,uino reſtinguẽs furoris æſtũ ardoremq;. Quin & tibicinam ubi audieris forſan ô Cnemon cantu erumpens,& in melos prolapſus,habebis quo animũdemulceas tuũ. Nihil obſtabit uerò quo minus & uino grauatus maſchalã tollas.ſicubi uerò nactus fueris puellã, ancillã reuocantẽ, aut nutricem relictã inuenire ſatagentem, ocyus audax quoddã & iuuenile deſignabis facinus. Non abſurdũ fuerit etiã tale quid cómitti in Panis ſacris,cũ & ipſe fuerit pronus in amores,& procliuis ad uim inferendam uirginibus. exporrige uerò frontem, & uultũ iſtum toruum & nubilum ſerenato. amici hæc eſt admonitio, ſuadentis quod è re tua ſit.

Vide prouer. Maſcalã tollere, auidius bibentes, dicunt. hinc uidetur dici de tripudio ſeu cho rea mulgente.

Cnemon Callipidi.

VT in te conuicia euomã, hæc per literas tibi reſpondeo,iramq; ut in te effundam. maximè aũt optarim te præſentem, ut manibus proprijs te perimerem. Quid enim me corrumpere anniteris,quidue me perdere acceleras,ad epulum & conuiuiũ inuitatum? Primo nanque multos uidere,multisq;cóuerſari,ue hemẽter abhorreo. Fugio aũt publicum ſacrificium,perinde ut timidi hoſtes. Suſpectum præterea mihi eſt uinũ, ut quod potens ſit ad inſidias ſtruendum,uiq; oppugnandum mentem.Deos uerò cum alios tum Pana ſaluto & appello ſolo acceſſu, nihil uerò immolo, nolo enim eos interturbare. Tu uerò, ô ridiculũ caput, mihi& tibicinas & cantus adhibebis? Ob hęc nóne dignus eſſes,ut te nouo exẽplo tractarẽ? Vſq; adeóne tibi pulchra uidentur illa? ſaltare,& rẽ habere cũ puella audaciſsimè? Tu quidẽ,ut uidẽt, uel in ignẽ ſaltares,uel in gladios pręceps rueres. Mihi uerò nec ſacris operãs, ſis amicus, nec aliàs unquã.

Dercyllus

τε γαστνιάσεως, καὶ θεῶν ὁρίων τιμῆ, οἵπερ ὡμῖν εἰσι κοινοί. θύω τοίνυν ὦ Πᾶνι, καὶ Φυλασίων οὓς μάλιστα ὧν τυγχάνους εἰς τὴν ἱερουργίαν παρακαλῶ: φὴ δὴ τούτοις καὶ σε ἀφικέσθαι βουλοίμην ἄν. σὺ δὲ καὶ ἐμπιὼν, καὶ οἰνωνηθεὶς ἀπονήσῃ ἴσως τι καὶ πρόσφορον. ὁ γάρ τοι Διόνυσος φιλᾷ τὰς μὲν ὀργὰς μαραίνειν τε καὶ καταψιμίζειν: τὰς δὲ εὐφροσύνας ἐγείρειν. ἔσται δέ σοι ὁ αὐτὸς οὗτος θεὸς καὶ Παιὼν, καὶ ἀκλύσει σε τῆς ἀκράτου χολῆς, οἶνῳ σβέσας τὸ τῆς θυμοῦ ὑπέκκαυμα. καὶ αὐλητρίδος δὲ ἀκούσας ἴσως ὦ Κνήμων καὶ εἰς ᾠδὴν ἐμπεσῇ, καὶ εἰς μέλος ὑπολιθῇ, ἔξεις τι καὶ γαλήνιον φὴ τῇ ψυχῇ. οὐ χαίρων δ' ἂν ἄκ καὶ οἰνωμένον σε καὶ μαχόμενον ἄρα. ἀ δέ που καὶ μεθύων ἥρπασε πόθεν παῖσιοις ἄβραν αὐλοῦσαν, ἢ τὴν τίτθην ὑπολφθεῖσαν εὐρᾶν παρωμαίν, τάχα που τινὶ θερμὸν δράσας καὶ νεανικὸν ἔργον. οὐδὲν ἀπεικὸς ἂν καὶ τοιοῦτό τι πραχθῆναι, φὴ τῇ τοῦ Πανὸς θυσίᾳ, καὶ γάρ τοι λάλων ἐρωτικὸς οὖ μάλα, καὶ οἱ ὑπανίσασθαι παρθένοις. λῦσον δὲ καὶ τὸν ὀφρῦν, καὶ τὸ σκυθρωπὸν τοῦτο καὶ σώνιφθι χάλασον εὐθυμίᾳ. φίλου ταῦτα παίνεσις νοεῖτο εἰς ἀγαθόν.

Κνήμων Καλλιπίδῃ.

ΙΝα σοι καὶ λοιδορήσωμαι, ταῦτ' αὐτεπιστέλλω, καὶ ἀφῶ πρὸς ὀργῆς εἰς σέ. μάλιστα γὰρ ἐλεόμην παρόντα, ἵνα σου καὶ αὐτόχειρ γένωμαι. τί γάρ με διαφθεῖραι γλίχῃ, τί δὲ σπεύδεις ἀπολέσαι με, εἰς ἑσίασιν καὶ θοίνην παρακαλῶν; πρῶτον μὲν γὰρ πολλοὺς ὁρᾷν, καὶ συνεῖναι πολλοῖς δεινῶς πέφρικα. φεύγω δὲ κοινὴν θυσίαν, ὡς οἱ δηλοὶ οἱ πολεμίους. ὑφορῶμαι δὲ καὶ τὸν οἶνον, ὡς ἐπιβουλεῦσαι καὶ ἐπὶ θέσθαι γνώμην δεινῶς καρτερόν. οὓς δὲ θεοὺς, τούς τε ἄλλους καὶ τὸν Πᾶνα ἀποτάζομαί τε καὶ προσαγορεύω παριὼν μόνον. θύω δὲ οὐδέν. οὐδὲ γὰρ ἐπιθυμῶ ἐθέλω. σὺ δέ μοι καὶ αὐλητρίδας προσίεις καὶ ᾠδὰς ὧν καταγέλασε; ἐπὶ μὲν δὴ τούτοις ἐπαινῶ σου; καλὰ δέ σου λέγεται, ὀρχήσασθαι καὶ ὁμιλῆσαι τῶν θερμοτάτας; σὺ μὲν μοι δοκεῖς λέων εἰς θῦρ ἁλίσκεσθαι, λέων εἰς μαχαίρας ἐπιβήσεσθαι. ἐμοὶ δὲ μήτε θύων εἶης φίλος, μήτε ἄλλως.

Δίρκυλλος

Δίρκυλλος Αἰσχίᾳ.

Οὐκ ἐγὼ ἔλεγον ὅτι πλοῦτον ὁρῶντα ὀξὺ καὶ τὸ τυφλὸν ἀνεῦρον, καὶ καταγελᾷς μου καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς τύχης; ἐπεὶ τῶν χρυσῶν καὶ ὧν μέλλομεν τίθεσθαι. σὺ γὰρ ἀποδέξῃ τῶν εὐδαιμόνων ἐκείνων ὡς ὤν, οὓς ὁ Κρόνος φασὶν ἐκ τῆς γῆς αὐτόματα ἔχειν πάντα, καὶ κοινωνίαν γὰρ αὐτοῖς ἄφθονον πολιτεύεσθαι καὶ ἀφελεῖαν βροτοῖς, καὶ ἕνα οἶκον οἱ κεῖνοι τὸν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τόπον πάντα. πλουτοῦσα γάρ σοι τίς ὅτῳ φιλόμωμος, ἢ κακὸς ὡς ἄχθεσθαι καὶ ζηλοτυπῶς νοεῖν; μὴ πω τοσαύτης κακίας ἀναπεπλησθὰς γεωργῶν ἔθη, ζηλοτυπεῖν τε ὡς πλοῦτον, καὶ ὑπὲρ χρημάτων φρονεῖν: ὡς ἀγρίας βαπέντα τοῦτα, καὶ ὡς οὐ γὰρ δικαστηρίοις ῥήτορας.

Δήμυλος Βλεψίᾳ.

Γεωργίαν καὶ γεωργεῖν ἀρτίπαλαι ὁ γέρων Λάχης, ἐπεὶ ἔγνω καὶ πλεῖ τὰ λιγαῖον φασὶ καὶ ἄλλα πελάγη μιξοβαρβάρων, τὴν ὑδρυματίζεσθαι, καὶ λάρου βίον ζῆν, καὶ αὐτὸς μάχεσθαι διαφόροις: ἄκρατα αὖ τὰ ἄκρας διαλαμβάνειν, καὶ πολυβλύστων ἀφορᾶν λιμένων, καὶ πολυνεῶν πλοῦτον ἀθρόον, μακρὰ εἶπε χαίρειν αἰγιαλοῖς ἐκείνοις καὶ νομοθετικῷ προτέρῳ βίῳ: γλίχεσθαι τε καὶ λαθ' ὁλίγον ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀρπάζειν οὐ δυνάμενον, ὁδὲ ἀρκούμενος οἷς πάρεστιν, λιγυπίους καὶ σύρους φαντάζεσθαι, καὶ πολυβλέπτους λόγους. καὶ πολύς ἐστιν ἐν Διὸς τόκοις τοῖς τόκοις λογιζόμενον, καὶ χρήματα τοῖς χρήμασιν ἀριθμεῖν. καὶ διαφλέγεσθαι τῷ διανοίᾳ αὐτῷ, καὶ ἐκπαίειν λιμένα ἀμφοτερόπλουν. χειμῶνας ἢ ἐκ γνοεῖ, οὐδὲ γναντία πνεύματα, οὐδὲ θαλάσσης τὸ ἀσάθμητον, οὐδὲ τὸν ἀρῶν τὰς ἀκαιρίας. ἡμῖν ἢ εἰ καὶ μικρὰ λιπαλαίνομεν μεγάλα ποιοῦντα, ἀλλὰ πολὺ ἡ γῆ τε θαλάττης ἐδαφαιότερον, καὶ αὖθι πιστοτέρα, βεβαιοτέρας ἔχειν τὰς παρ' ἑαυτῆ ἐλπίδας.

Μορμίας Χρέμητι.

Ἐγὼ μὲν ἔθυον γάμους ὁ χρυσοῦς μάτην, καὶ πομπεύων ἐστεφανωμένος, οὐδὲν δέον: καὶ τὸν τε φίλον καὶ οὓς ἔχω θεοὺς ἑορτάζων. ὁ δὲ πᾶς λατύγαγε μὲν καὶ αὐτὸς τὸ ζεῦγος ἐκ τῶν ἀγρῶν, ὡς τὴν νύμφην δὴ ἄξων ἐς τὸ πατρῷον χωρίον ἐπανάξων. Αὐλητρίδα δὲ λυσάμενος, ἣν ἔτυχεν ἐρῶν, νύμφης σολὴν αὐτῇ προβαλὼν, ἐπανήγαγέ μοι φάτταν αὐτὶ περιστερᾶς φασὶν, ἐταίραν

Dercyllus Aeschęæ.

NOnne dixi, te quòd acutum cernentem Plutũ, nec cæcũ inueneris, iam ludibrio me habere & obrus, & ob fortunam? Si quidẽ & curã proborũ frugiq; hominũ gerit. Tu itaq; declarasti te unũ esse è numero beatorũ illorum, quos Saturno regnante aiunt omnia sponte è terra prognata habuisse, & rempub. inuidia immunẽ administrasse, & simplicitatem ingenij morũq; tenuisse, & tanq; unã domum quà cœlũ patet incoluisse. Te igit̃ diuitias adepto quis adeò esset obtrectã di morbo obnoxius ut doleret, & inuidia & ęmulatione tangeret? Absit procul ut hoc uitio animi agricolarũ scateãt, ut zelo quodã diuitiarũ agitentur, & depecunijs parandis sint solicitiin capras feras istæc facessant, & rabulas forenses.

Demylus Blepsiæ.

AGriculturã & opus rusticũ cum post habuisset Laches, cõscendit nauim. ac nauigat Aegæũ aiunt, aliaq; maria metitur, ac fluctib. obruit̃, prorsusq; Lari uitam agit, uẽtisq; luctat̃ uarijs, & promontoria crebra unum post aliud excipiũt, ac oculos defigens lucro ingenti, animoq; uoluens diuitias accumulatas, longũ ualere iussit capellas istas, uitãq; priorẽ pastoralẽ. parceq; ac tenuiter ex agris uictitare cũ nequiret, nec esset præsenti sorte cõtentus, iam Aegyptios & Syros imagināt̃, & admirat̃ specimẽ illud. & totus in hoc est ut usuras in dies accrescentes supputet, & pecunias alias atq; alias numeret. uritq; eius animũ & accendit lucrum nauticũ ex cõmeatu & remeatu. Nunquã uerò subeũt animo tempestates, & uenti aduersi, nec maris subiti motus, nec statis temporib. ingruẽs importunitas difficultasq;. At nobis etsi exmagno labore parũ lucri accedit, at terra mari multò & solidior & fidelior est, spesq; præbet ex se certiores. Mormias Chremeti.

Vide Chil. Eras. Larus hians. Larus. Larus parturit.

EQuidem nuptiarũ gratia rem diuinã faciebam aureus abs re, ac obambulabam serto redimitus nequicquam: nec nõ domesticos exterosq; deos blanditijs delinibã. Filius uerò, adduxit quidem & ipse bigas ex agris, ceu sponsam ex urbe in paternum prædium aduecturus. Cæterùm tibicinam, quam amabat, ubi rede misset, spõsæ ornatu amictam, ad me adduxit, palumbã (q aiunt) pro columba,

meretricem loco nouæ nuptæ. Ac primo quidem illa præ se ferens puellarem uerecundiam scitè, utq; assolent nuptum elocatæ, celabat artem. uix tandem erupit & ipsorum calliditas, & quibus mihi imposuerunt fraudes. Cæterùm non me usque despicatui habebunt tanquam lateritium. si quidem egregium illum sponsum hinc in malam rem relegabo, ni modum statuens immodicæ mollitiei, mecum & fodiat, & occet: Sponsam autem ipsam uendam exportandam, nisi etiam ipsa unà cum Phrygia & Threicia ancillis opus capessat.

Phædrias Sthenoni.

NAscuntur quidem ruri omnia bona. hisq; uestita est tellus, ijsdemq; omnes alit: ac fructus partim in annum durant, partim ætatem non ferentes sunt uesci maturi. Omnium autem horum dij sunt authores & architecti: tellus autem mater eademq; nutrix. Prouenit illic & iustitia, & temperantia fructus optimi, multóque utiliores arborum fructibus. Quare noli rusticos contemnere. est enim etiam in his aliqua sapientia, nó quidem illa lingua uariegata, neque compta uerborum facultate & ui, cæterùm tacita, probè admodum, perq; uitam adeò ipsam uirtutem professa. Quod si hæc à te ingeniosius tradita præceptaq; sunt quã agri suppeditent, mirum non est. Non enim sumus uel Libyes uel Lydi, sed Athenienses agricolæ.

ραν αὐτὶ νύμφης. ἡ μὲν πρῶτα αἰδουμένη κορικῶς δῦ μάλα, ὡς ἦν τὸν γαμικὸν νόμον ἐπαινοῦντες τὴν τέχνην. μόλις δὲ ἀπερράγη ἡ σοφία τε αὐτῆς, καὶ αἱ κατ' ἐμὸν μηχαναί. ὁ μὲν οὖν τὸ παντελὲς μὲ καταφρονήσειν ὡς ἀπείρου πλινθίνου. ἐπεὶ τὴν μὲν καλὸν νυμφίον δὲ κόρακας ἀφήκω, ἐὰν μὴ τὸ ἐπιβαλλόσης τρυφῆς παύσομαι, σὺν ἐμοὶ ταφρεύσει καὶ βωλοκοπῆσει. τὴν δὲ νύμφην ἀφελήσομαι διὰ κείνην ἐπ' ἀγαγωγῇ, ἐὰν μήτε καὶ αὐτὴ τὸ ἔργον, τῇ φρυγίᾳ τε καὶ τῇ θρᾴττῃ συναπολαμβάνῃ.

Φαιδρίας Σθενώνι.

ΦΥεται μὲν γὰρ τοῖς ἀγροῖς καλὰ πάντα, διηνέσμυται τε ἡ γῆ τούτοις, καὶ τρέφει πάντας. καὶ τὰ μὲν ὅσα τὸ μαρπὸν ἀθάνατα, τὰ δὲ οὐ πρὸς ὀλίγον αὐτέχοντα ὅσα τρωκτὰ ὡραῖα. πάντων δὲ τούτων θεοί μὲν ποιηταί, ἡ γῆ δὲ μήτηρ ἅμα καὶ τροφὸς αὕτη. φύεται δὲ καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη, καὶ ταῦτα γὰρ τοῖς ἀγροῖς ἀφθόνως τὰ κάλλιστα μαρπῶν τὰ χρησιμώτατα. μὴ τοίνυν γεωργῶν μου καταφρόνει. ἔστι γάρ τις καὶ ἐνταῦθα σοφία. γλῶτταν μὲν ἡ ποικιλμένη, οὐδὲ καλλωπιζομένη λόγων δυνάμει συγκαλῶ δῦ μάλα, καὶ δι' αὐτὸ τὸν βίου τὴν ἀρετὴν ὁμολογοῦσα. εἰ δὲ σοφώτερα ταῦτα ἐπείσαλταί σοι ἢ περὶ τὸν τῶν ἀγρῶν χορηγίαν, μὴ θαυμάσῃς. ὁ γὰρ ὄμμὲν ὅτε Λίβυσθ', ὅτε Λυδοί, ἀλλ' Ἀθηναῖοι γεωργοί.

ΤΩΝ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΕΛΟΣ.

AELIANI EPISTOLARVM FINIS.

AD LECTOREM.

PETRI Gillij epistolam nuncupatoriam in suos de animalibus ex Aeliano translatos libros, & ex alijs etiam authoribus locupletatos, ad Franciscum Gallorũ regem, quoniã ad historiæ animalium cõmendationem facit, hoc loco adiungere visum est.

GALLIARVM REGI

FRANCISCO, NON MODO NOMINE PRIMO FRANCORVM REGVM, SED HVmanitate, cæteriúque regijs virtutibus longè omnium gentium memoriæ nostræ principi,

Petrus Gillius S.

CVM ex sermone omnium præclarè intelligerem, magnanime Rex, te & præstanti animi ingenio, & singulari omnium magnarum rerum scientia tantopere excellere, ut non mediocres modò, sed & uaria, & multiplici ingenuarum artium doctrina instructi, tuum iudicium grauissimum subire uereantur: primo quidem me subpudebat bestiolarum exilitate tam eruditum principem audere appellare. Pòst autem cum omnem ferè animalium historiam penitus perspicerem, uel à regibus studiosè animaduersam, uel ab ijs qui hanc ipsam conscripsissent, ijsdem religiosè dicatam, & consecratam esse: (nam ut omittam alios nobilissimos reges, non optimos solùm, & diligentissimos pecuarios habitos, uerùm etiam curiosos in exquirendis animalium naturis fuisse: Iuba, Hieron, Attalus, Philometor, Archelaus reges de ui naturáque animalium diligenter perscripserunt,) tum sanè totam bestiarum tractationem regiæ religioni habendam arbitrabar. Ac nimirum metuebam me profanam facturum esse, nisi hanc historiæ confectionem quantumlibet nostro peradolescenti stilo inconditam, tuo quasi numini consecrarem: Verum quidem cum tanquam de integro iterum & sæpiùs te non ex imperij amplitudine, id quod plerique faciunt, sed ex animi tui uiribus expenderem: & diligentiùs considerarem acrem, & præsentem, & acutam, & limatam uel uerborum maiestate, uel sententiarum, ingenij tui perspicaciam, qua potes omnium ocioforum, qui singuli omnem ætatem separatim in aliquam artem consumpserunt, scientiam facile uincere: tum certè (etsi planè tuum nomen mihi semper sanctum fuit) non in hanc tantam, quam modò dixi, regiam religionem ueniissem, huiusce nostræ industriæ ut tenuitatem sub acumen ingenij tui limatissimum subijcere ausus essem, nisi partim Georgius Armeignacus, quem Rutenorum sacris præfecisti, dum omnem mentem in cogitatione obseruantiæ, qua summa te colit, uehementiùs defigit, quàm ullam meæ mediocritatis memoriam recordari potuerit, ad hoc facinus tacito quodam rogatu, quæ est hominis singularis modestia, me impulisset: Cum tamen uel iure, uel authoritate potuisset: siue quòd ad eius liberalitatem studia nostra adniterentur, siue quia eiusdem hortatu in asperitatibus saxetorum Rutenensium, néue animi languore, néue laboris inertia omninò lapidei efficeremur, hoc quantũ est cunq; operis conati essemus. Partim etiam, nisi alio nullo neq; labore, neq; periculo illius præclari facti fidem tibi facere possem, cuius te admonere iampridem cupio, quàm si quod tibi, si minus eruditũ specimen ederẽ, attamẽ non abhorrens ab eo conatu, quẽ

Historia animalium à regibus exculta.

Franciſci regis laudes.

Dedicationis occasio.

Ge. Armeignacus.

Hortatur regẽ ad illustrandã animantium historiam.

(quoniam hic est animi atq; ingenij tui, quoniam etiam in isto honor tuus amplissimus agitur) abs te solo exhauriendum existimo. Te profecto è regia dignitate non præstantius quicq̃ efficere posse, quàm si quibusdã neq; indoctis, neq; segnibus id dederis negotij, cũ ut totius naturalis historiæ nouã periclitationẽ, tum uel maximè bestiarum Galliæ aquatilium, terrenarum, uolatilium, nomina, mores, & figuras scriptis persequantur: neq; amplius tam ualde peregrina animalia ex nouo orbe deportata admiremur, ut nostrorũ uim contemnamus. Enimuero quot egregij pisces in littoribus tuis errãt, non in uulgus solũ ignoti, sed ne scriptorũ quidem ulla notatione animaduersi? Quot item aues, quorum nomina in summa omnium ignoratione uersantur, in conspectu nostro lapsus exercent? Quot etiam terrestres bestiæ, quarum spisse atq; uix domesticarũ nomina tenemus? Neq; iccirco ab ista laudis gloria retardari debes, maxime Rex, quòd Aristoteles, & Plinius, & post eos alij plerique Græci homines, quorum omnia ferè quæ extant, non à nobis modò conuersa, uerùm nostro etiam & iudicio, & ordine distincta, iam nunc tibi repræsentamus, forsitan tibi optime prædicabuntur omnem animalium naturam scriptis comprehendisse, à quibus sic longè uehementissimè dissentio, ut ab eis præclarè inchoatam multam animalium uim, non planè perfectã, audeam dicere. Cur enim tot, tantisq; religiosissimis autoribus de ui & natura animalium extinctis, non amplum locum hominibus minimè inertibus ad nouam commentationem relictum esse arbitremur? cum sexcentis apium scriptoribus nondum perditis, Aristarchum Solensem constet duodequadraginta annos nihil aliud egisse, quàm earum mores tum obseruasse, tum scriptis mandasse. Equidem si uel ingenium, uel fortuna uoluntati par esset, non in unius solùm apis explicanda ui ætatem conterem, neque solius Galliæ regionibus, sed solis quoque terrarum ultimis animalium studium circumscriberem. Ac si inter religionis hostes tutò uersari liceret, iam omnes Græcas gentes peragrassem, ut coràm, tanquam in rem præsentem ueniens, pisces recognoscerem: quorum nomina ab ijsdem Græcis, siue piscatoriam, siue nauicularíam, siue piraticam facientibus Venetijs, Ianuæ, & Massiliæ curiosè percunctatus essem. Atque immanem Africam, si fidum commercium ullum cum tam perfida Barbaria esse posset, pedibus & mari obijssem. At enim ut hæc magna & difficilia priuatus quispiam me longè præstantior audeat conari, certè conata potest efficere solus Rex excellens, cuiusmodi es, cuiusmodi Alexander fuit: qui cum animalium studeret naturas cognoscere, aliquot uenatorum, aucupum, piscatorum milia, itemq; omnium qui uiuaria, armenta, aluearia, piscinas, auiaria haberent, in omnibus Asiæ Græciæq; regionibus Aristoteli ad hanc de animalibus cõmentationẽ obedire iussit. Tu magnanime Rex, cum largitate, beneficentia, animi magnitudine, doctrinarum studio nulli priscorum regum inferior: dignitate uerò, & robore animi contra fortunæ tela etiam superior, ad omnia summa natus sis: quemadmodum Gallos non tantummodo Barbaria, quod leuius fuisset, infuscatos: sed longo sanè interuallo insciti tenebris, ut omnino deplorati uiderentur, excæcatos, ad mansuetiores literas restituisti: sic etiam debes feras bestias ad mansuetudinem, & quasi ad humanitatem quandam, hoc est, ad hominum cognitionem traducere. Cum non solo nomine, quod tibi, posteritatiq; tuæ felix & sempiternum sit, sed re & ueritate primus sis è regibus Galliæ, qui omnium artium humanarum liberales disciplinas dignas principibus, dignas regibus, toto pectore amplexus sis: uel quòd ipsas amares, uel ut alios ad easdẽ incitares, easq; omnibus nobilibus ab ingenuitate sua detestantibus abiectas, obscuras, è tenebris in lucem extulisti, & in honorem quendam adduxisti. Quas cæteri reges in tam ualde infimam humilitatem depresserant, ut nunquam humo se excitassent, nisi ualentem dexteram tuam porrexisses. Primus ex insciti grauiter laborantem nobilitatem,

De ueterũ in hoc argumento scriptis.

Aristarchus Solen.

Mira Gillij ad hanc naturæ partem promptitudo.

Regium esse hoc studium.

Alexand. Ma.

Rursus laudat regem, & ad promouendũ hoc studium hortatur.

nobilitatem,& peruersè abutentem otio,in recta atque honesta literarum studia non edictis,sed tuo exemplo reuocasti.Primus,& solus es ille uerus Hercules Gallicus,ad eloquentiæ effigiem à Gallis olim fictus, & præsignificatus, qui cum solo nutu possis,sermonis tamen humanitate, & dicendi ui mauis homines ducere, & plenissimè omnibus respondere,contra morem Barbarorum regum,qui solo imperioso silentio intelligi uolunt:quo nihil à regia dignitate alienius uidetur.Quid magis regium,quàm sermonis uis?sine qua reges nunquam satis instructi haberi debent. Enimuerò ut longa seruiendi consuetudine suos regere queant,sine hac certè ad externos frigent,& ridiculi uidentur.Hæc enim quos nullum neque ferrum,neque aurum liberare potest, expeditè exoluit: ut si fortuna(quæ in bellis maxima gerit imperia, & suo iure uictorias sibi attribuit:& quæcunq; in pugnis accidunt prospera, ea omnia ducit sua) euenisset, ut uel Alexander, uel Pompeius, uel Cæsar, uel alij plerique reges, quibus charior fuit laudis gloria, quàm possessiones suæ, te hac benè dicendi prudentia, cæterisq; regijs uirtutibus non minus, quàm regnandi amplitudine præstantem cepissent, non tantum extulissent iacentem, sed pristinam etiam dignitatem auxissent. Tumq; ex horum illustrium uirorum uel iudicio, uel reuerentia, aduersus istam tuam uim,non indotatam, neq; incomitatam cæteris omnibus magnis uirtutibus, fructum esses amplissimum consecutus tui summi & periculi & humanitatis: simul & periclitatus esses dicendi peritiam, omnium rerum reginá,non regibus solum potentissimis imperare,sed etiam acerbas uictorias uincere posse. Ac tum quidem honesti uis, cuius hæc ætas sensum nullum percipit radiato sole clariùs ad aspectum omnium uel cæcorum non minùs fulsisset,quàm in tantis insciticæ tenebris Galliæ ad omnem perpetuitatem lætissimus illuces,orbarũ quasi tutor literarum,quarum te perstudiosum esse, quãtas Galliæ cõmoditates afferat,nihil est necesse declarare:cum omnes ex ista imperij tui mansuetudine quotidie iucundissimè sentiamus,tum maximè insidiatores tui insigni ad moderationis tuæ gloriam periclitatione sua perceperunt.Horum enim insidijs sæpe attentatus,contrà quàm natura fieri soleat,te istis perniciem uitæ tuæ molientibus manifestò,& manu deprehensis, æquiorem quàm tibimetipsi præbuisti.Ad quam tantam sensus moderationem,etsi præstanti singularíq; naturæ bonitate excellis,ecquibus gradibus descendere potuisses,nisi optimis à pueritia disciplinis uiam ad humanitatem muniuisses? Ecquo modo, etiam si magnitudine excelsi animi sis incredibili, contra fortunæ acerbitatem tantopere obduruisses?ut nó modò animũ tuum periculi magnitudo nó fregerit,sed & confirmauerit,& renouauerit,nisi literarũ moderatione fatale malum consolatus esses,nisi sapientum præceptione, exemplorũ uetustate pectus non minùs quàm ualentissimam manum ad excipiendã tempestatẽ armasses ? Non igitur neq; fortunæ neq; hominum fidei, quæ nulla fuit,sed proprio tuo animi robori ad omnium magnarũ rerum cognitionem informato acceptum referre debemus,quòd te incolumem habeamus, quòd non rursus exuta humanitate de spe literarũ conatuq; depulsi,in pristinam barbariem reuoluti simus.Neq; enim,nisi te saluo,spes ulla ostendebatur sapientiæ, nedum sanitatis: neq; quorundam quasi feritatem ad literarũ mansuetudinem traduci posse: neq; unquã afflatus ullus,nisi planè uel diuinus,uel tuus,nobilitatem non iam labentem & inclinantem,sed perpetua seculorum infinitate in summam omnium literarum ignorationem demersam erexisset.Quæ antequã rex esses, nó aliud quicquam scientiùs imitari sciebat,quàm regum uel uestitum,uel literarum inscientiá,prę qua omnem rectam artium doctrinam ab insignibus suis aspernabatur: fractos & minutos mores curiosè sectabatur, antiquos præclarè contemnebat. Sed fuit tum quod huic forsitan ignosci posset,cum non quicquã esset tam valde nobile,tam planè regiũ,quàm nihil sapere.Nunc autẽ(ut natura comparatũ est,

Eloquentia regis.

Literarum amor,& ab eo excitatæ uirtutes.

Moderatio & mansuetudo.

Animi magnitudo.

Reliquæ laudes ex regis doctrina.

est, quicunq; mores in principibus elucent, eosdem in populo eminere. Quo exemplo adducti elaborant, non solùm bene ut equis, & armis, sed optimè ut literis utantur, & tuam uiuendi formã imitantes, eruditis collocutionibus mensarum fastidia condiant, aulæq; molestias temperent: Cuius languorẽ olim sexcenta ludorum genera minuere non poterant, nunc leues libelli leuant, & sæpe tollunt. Atq; etiam magistratus tam sacri, quàm profani, cómentitijs commentarijs reiectis, ex oscitatione & dormitatiõe nugatoriorũ uoluminũ experrecti, tanquã ex glandibus ad bonã frugem se recipiunt, ut nusquam unquã frequentius gymnasium & literarum studiosis, & eruditis, quàm aulam tuam uiderim. Quod quidem tuum præclarum facinus non omnibus modo triumphis longè antepono, sed etiam cum heroũ donis (ex quibus tamen à sapientissimis Græciæ, & Romanis Dij constituti sunt) exæquo, atq; adeò antefero. Quòd sanè eorum dona suis tantum largitoribus ascensum in cœlum compararunt: Tua autem non modò ad memoriæ æternitatem, & tuum nomen consecrabunt, & uirtutem tuam Christiana diuinitate afficient, uerùm etiam quotquot istis tuis donis utentur, diuini efficientur. Illorum item fragilia & caduca munera animos hominũ efferarunt, atq; in omnia scelera impulerũt, calamitates mortalibus auxerunt, clades magnas attulerũt: Tua contrà immortalia beneficia à uitijs animos uindicant, & corroborant, eorumq; corruptelã sanant, feritatẽ depellũt, libidinem arcent, humanam fragilitatẽ ab errore sustinent. Non ergo ad dei numẽ propius accedere, nõ diuinius de nomine ac dignitate Galliæ mereri possis, quàm literarum tuitione. Hac enim iudiciorũ ruinæ instaurabunt: perculsi, atq; prostrati omniũ statuũ mores erigentur. Nobiles exempla suorum studiorum ex similitudine tuorum capientes, in suã plebem eò magis mitigabuntur (quòd nulla gens sit tam immanis atq; barbara, quin literarũ mansuetudine mansuefiat) atq; ad laudis gloriam ardentiùs inflammabuntur: fideliùs pro te labores excipient: ac si sit necesse, uitam ponent. Ac ut omittã alias infinitas utilitates, quas ex ista tua in literas benignitate percipiemus, per te desinemus barbari & esse & haberi: ut si Cicero ab inferis excitatus, ad naturalem Gallorum facilitatem, simplicem, & syncerã perspiceret literarũ humanitatem accessisse, non ampliùs tam asperè hos immanes appellaret: neq; id quod aliquãdo fecit, infimũ ciuem Romanũ amplissimo cuiq; Galliæ anteferret. Sed nimirũ te ob perfectã bene dicendi commendationem, & summam in liberali motu dignitatem, non tantum Pompeio, quem immortaliter laudauit, uerũ Cæsari, quem omnis memorię clarissimũ lumen dixit, & egregia indole uirtutis ac cõtinentiæ Octauio, quem partum aureum nominauit, rectissimè compararet: simul & exclamaret, O tempora, ô mores hominum, qui te perfidia omniũ scelestorum usi decipere conati sunt: tuas Catilinas æternis notis inureret: te ueris simis ac iustissimis laudibus in cœlum efferret: daret tibi fasces: appellaret te imperatorem: decerneret in suo regno (hoc est, in foro) statuam: & si quid aliud esset, quod dari posset, adderet: Ac tandem peroraret, Gallos omnes noctes diesq; de salute tua & debere cogitare, & casus humanos, & incertos euentus ualetudinis, & naturæ cõmunis fragilitatem extimescere. Idémque grauiter doleret salutem Galliæ, in tua unius mortalis anima positam esse. Sed quid mortui hominis lamentabili oratione utor, cum similes non solius Galliæ, sed omnium eruditorum, qui ubiq; sunt, uoces exaudierim. At quis non exaudiuit luctum omnium, siue tuorum, siue alienorum, qui cum musis ullum habent commercium? cum siue hominum iniquitate, siue fato quodam acerbiorem casum subisses, quàm summa ista tua uirtus merebatur. Quis tum, cui sit aliquis sensus literarum, fuit, quin periculum commune omnium studiorum agi arbitraretur? Quis ex his non pro tua salute uota fecit? non post tuam reuersionem Musis litauit? non tacitus optauit omnia tibi prosperius euentura esse? non omnium dirarum obnunciationem

Regem heroibus & diis gentiliũ præfert, præcipuè propter literarum promotionẽ.

De literarum dignitate.

Adhuc de præstãtia regis incomparabili.

De indigna & omnibus bonis ac eruditis luctuosa captiuitate regis.

tionem imprecatus fuit eis, qui tibi istam offensionem struxissent? Quis porrò tam agrestis ac durus, tamq; uirtuti infestus, quibuscunq; ille fuerit in terris, modò tuam uirtutem cognitam habeat, non istam longè pluris æstimauit, quàm eorum omnium qui tibi cladem afferre conati essent? Quis autem tum non iudicauit te honestiùs decubuisse, & maiori cum dignitate cecidisse, quàm hostes usos siue simulatione religionis, siue proditione amicitiarum, siue omnium perfida machinatione seu stantes, seu potiùs iacentes, uirtutis insignia sine uirtute reportasse? Sed inuitus in isto fato meus literarum sermo uersatur, ut & singularem de te bonorum existimationem, & amicissimum eruditorum in te studium cognoscas, ut tecum reputes quas hominum admirationes excitabis, quæ nominis tui testimonia æterna à summis ingenijs consequêris, si quem te non modò armatum, uerùm etiam in afflicta fortuna, senserunt musas adiuuisse: iam eundem te potentissimis & maximis nationibus florentem, uideant non desistere eas benignè & studiosè colere, sed dignitatem ipsarum indies amplificare. Quæ tum tui nominis celebratio? quæ laudis posteritas? cum non in sola Parisiorum gymnasia, quod tamen ipsum & maximum est, & cum omni æternitate adæquandum, sed in omneis principes urbes, in omneis magistratus, in omnem nobilitatem, in ipsam denique plebem intelligent te literarum humanitatem sparsisse, ac disseminasse, istaq; tanta literarum usurpatione omnia excitasse, quæ infinitis seculis non iacebant, quod alicuius spei, sed funditus extinguebantur, quod desperationis erat, superiorum insciti a regum, quos, quãuis maximi animi ac uirtutis uiros, uix sciremus natos esse, non modò regnasse, nisi fortè exesa tabellionum scripta, uel rudes corporum statuæ nos admonuissent. Tui uerò animi effigiem nulla obscurabit posteritas, sed quò magis inueteraſcet, eò politiùs antiquo excellentium scriptorum artificio exprimetur, ac illustrabitur. Quare summe Rex (ut pro omnibus, quorum industria in scientia & cognitione consistit, loquar) & per omnium bonorum de te præclarum iudicium, & per posteritatem, quam immortalem ex literarum defensione habiturus es, oro, obtestorq; te, neu defatigeris in tuendis literarũ studijs: neu omittas perficere sæpe abs te deliberata, uerũ bellis interpellata: sed efficias, ut quem admodum cætera quæ constituis, exequi soles, sic disciplinarum negotium abs te iam propè †affectum, uerè & regiè conficias. At enim me tibi longè pluribus communem studiorum causam commendare cupientem, obtrectatores interpellant: quos iam serò admodũ cogito, huius meæ historiæ non fidem modò apud te eleuare (quod faciat quispiã me facilè pati posse, honestè uerò quomodo?) uerùm etiam funditus tollere, quod acerbissimè ferrem, conaturos esse. Quorum hominum iniquitatem ualde timerem, si eodem quo plerique reges ingenio affectus esses, qui cum de historia quippiam agitur, ad alios (quod ipsum miserabile uidetur) magna securitate reijciunt: Ac si quid admittunt, id ipsum quasi sortitione facta, non iudicio probant. At enim cum sis historiæ peritissimus, & prudens ingeniorum existimator, facilè patior apud ipsum te exoriri huiusmodi obtrectatores, præsertim cum ex Athenæo planè sciam non defuisse qui dixerint: A quo nam Proteo & Nereo, qui ex profundo emersissent, Aristoteles didicerit quid pisces agant? Eiusmodi enim scribit, ut imperitis miracula uideri queant. Veruntamen isto tuo iudicio præditus Alexander, non has obtrectationes tantum improbauit, sed inusitata liberalitate illius historiam prosecutus fuit. Neq; item tale quicquam ausi sunt reprehendere Eubolides, & Cephisodorus, quanquam contra Stagiritem uolumina conscripserunt. Neq; uel nobilissimi philosophi ab Aristotelis instituto dissentientes, huius historiam solertia animalium non solùm spoliarunt, sed ipsi quoq; seperatim certos libros de propria quadam bestiarum ratione, & quasi sermone, diligenter perscripserunt. Bene Vale.

Rursus de benignitate eius in literas.

Hortatio.

†effectum

De fide historiæ suæ.

IN AELIANI OPERA
INDEX.

TYPOGRAPHI AD LECTOREM.

VBicunq; duo numeri sunt, prior librum, posterior caput significat. Variæ historiæ libros V. litera numeris præfixa distinximus: ut librum de aciebus militaribus M. litera præfixa. Is liber cum singularis sit, numerus M. literam sequens caput tantùm indicat. ex eodem non solum Latina disciplinæ militaris uocabula, ut Robortellus uertit, sed Græca quoq; in Indicem referri uisum est operæpræcium. Ex cæteris libris (de animalibus & uariæ historiæ) res pleraſq; notatu dignas, animalium nomina naturasq;, nomina propria omnia, uirtutum ac uitiorum aliosq; locos communes diligenter annotauimus.

Abderita de fœtubus lib. 12.17.
abderitarum regio. lib. 15.25
abortus equæ causa 9.54
abortus ubi crebri 12.17
abrotonus Threſſa mater Themiſtoclis V. 12.43
de Abroteni herbæ facultatibus lib. 9.33
abſtinentia accipitris circa potum lib. 2.42
abſtinentia ciborũ noxiorum 8.9
abſtinentia à cibis noxijs 2.51
abſyrtus frater Medeæ 14.25
abydi ægyptiacæ incolæ, aſinum & tubam deteſtantur 10.28
abidi oues 3.32
academia locus peſtilens V. 9.10
in Academia non licebat ridere lib. V. 3.34
acantheus Iſthmus 13.20
acanthi ſeu ſpini auis natura. 10.32
accipiter pelagius & coruus inimici 6.45
accipiter Apollini & Latonæ ſacer 10.14
accipiter quur ab ægyptijs colatur: et plura de huius auis natura 10.14
accipiter indicaut ſacrilegũ 2.43
accipitres qui nothi eſſe intelligantur 2.43
accipitres quomodo pœnas mutent. genera eorum plura eſſe: quæ quibus dijs ſacra habeantur 12.4
accipitres tinnunculi & montani, quantopere ament fœminas. accipitres ſyluaticæ lactucæ ſucco oculis ſuis mederi. &c. Quomodo uere ex ægypto in quaſdam inſulas demigrent 2.43
accipitres in Aegypto ſacri Apollini, quomodo nutriantur 7.9
de Accipitribus, qui in ægypto coluntur 10.24
accipitris ingenium, quomodo thracum aucupia iuuet, quæ animalia inuadat: deq; eius religione in cadauer hominis, & circa potũ abſtinentia 2.42
accipitris Antiocho cognomen, aquilæ Pyrrho 7.45
accipitrum piſcium uolatus 9.52
achæmenes alumnus aquilæ 12.21
Achæus tragœdiarum author lib. lib. 7.47
achilles labore manuario gaudet lib. V. 8.5
achilles muſicus V. 14.23
achilles amicus patroclj 7.37
achilles à Chirone adiutus V. 12.25
achiui ſe dedunt Philippo V. 6.1
acies inſtructio 6.56
aciei conuerſio & reſtitutio M. 32
acies implexa M. 48
aclidæ, clari aruſpices 8.5
acenitum. Vide pardalianchum
ἀκονϑισὶς M. 17
actum agere 10.13
de Acu piſce, cui in partu uenter diſrumpitur 9.60
acus marinæ quomodo pariãt 15.16
adeps elephanti contra ferarum uenena. 1.37
admiratio & curioſitas cauſa mali 2.8
admonitio 8.16
adonidis piſcis natura, genus, & nomen 9.36
adonidis templum 12.23
adonidis Cinyre regis filij amor. pag. 9.36
adranus Siciliæ ciuitas, & in ea adrani dæmonis templum & canes lib. 11.20
adria 17.16
Adriani imperatoris honores diuini 11.20 in margine.
adrianus ciuitas. Vide adranus
adſtructio quid M. 31 M. 7
adulter in Sicilia proditus à canicula 7.25
adultery pœna 3.44
adultery pœna in Creta V. 12.12
adulterium 8.20. 3.42 11.15
adulterium arguitur ceraſtis. uide ceraſtes
adultero oculi eruendi V. 13.24
ædificando Cyrus ſenior, & Darius gloriam conſequuti: maiorem apes 1.59
ægeſtæi V. 2.33
æginenſe nomiſma V. 1.10
æginetæ Græcorum quondam primi V. 12.10
æginetis pollices præciſi V. 2.9
ægiſthus V. 2.11
ægiſthus duxit Clitẽneſtrã V. 4.26
ægium Achaiæ urbs. 5.29
ægium V. 1.15
ægrotus Socrates inuiſentibus dixit V. 2.36
ægypti temperies cœli 2.38
ægypti columbæ duodecies pariunt lib. V. 115
ægyptiæ capræ 3.33
ægyptij 2.6
ægyptij mures 15.26
ægyptij ridentur propter diuinum cultum animalium 12.5
ægyptij Pompeium magnum inſepultum proiecerunt. 12.6
ægyptij tormentorũ patientiſſ V. 7.18
ægyptij animantes earumq; partes ad naturam referunt 12.7
ægyptij ſyenitæ: & elephantinem incolentes 10.19
ægyptij cur accipitrẽ colũt 10.14

aegyptij colunt aspides, farinas eis apponunt, crepitu uocãt 17.5
aegyptiorũ iura unde profecta sint lib. V.14.34
aegyptiorum libri 10.29
aegyptiorum præfectura ab Hercule denominata 4.54
aegyptiorum religio 10.16
æneas de re militari multa perscripsit. M.1
æneæ pietas quæ fuerit V.3.22
æniarum regio V.4.1
ænos, Thraciæ urbs 5.6
æquabilitatis studiũ in Plat. V.2.42
æqualis æquale delectat puer. 1.46
æquinoctium utrunq; significat arietis cubitus 10.18
Aerope V.12.43
æschyli Eleusinij, poëtæ tragici mors lib. 7.16
æschines orator excellẽs V.8.12
æschylides de re rustica 16.32
æschylus 9.42
æschylus tragœdus damnatus ut euaserit V,5.19
æschylus in Sisypho 12.5
æschylus in Agamemnone & Diethyrcis 7.47
æsculapij passer V.5.17
æsculapij templi sacrilegus à cane proditur 7.13
æsculapio deorum humanissimo sacer serpens parias 8.12
æsculapius morborũ depulsor, Apollinis filius 10.49
æsculapius uti mulieri caput abscissum, restituerit 9.33
æsopi fabula de tyrannis V.10.5
ne Æsopũ quidem triuisti 16.5
ætatis teneræ animus flexilis, adultæ rigidus 3.40
Aethiopiæ aues unicornes, suésque quadricornes 17.10
æthiopici tauri 16.45
æthiopũ quorundã rex canis 7.40
æthra mater Thesei V.4.5
ætna aliquantulũ subsidit V.8.11
ætnæi pisces castitas 1.13
ætnes canes Vulcani 11.3
æxoneus Thrasyllus V.4.25
Affectibus caruit Socrates V.8.7.
africa nõ fert apros, nec ceruos 17.10
africa infestatur à basiliscis 3.31
asiorũ expeditio cõtra elephã. 6.56
Agamennon V.2.11
agaristam Clisthenis filiam ambit Smindyrides V.12.24
agatharchides de Psyllis 17.27
agatho tragicus poeta V.13.4
agatho à quibus amatus V.2.21
agathocles Siciliæ tyrannus calui-tio turpis V.11.4
agathocles Syracusanus 16.28
agesilaus V.14.27
agesilaus quid responderit Persarũ regi amicitiã ipsius ambiẽti V.10.20
agesilaus magnificus V.4.16
agesilaus equitauit arundine, idq; excusat lepidè V.12.15
agesilaus Lacedemo. patiẽs frigoris, neglecto cultu ꝑdibat V.7.13
aglais tubicen fœmina multisuora lib. V.1.26
aglaophon pictor 17.65
aglaophotis 14.24
aglaophotis terrestris herba noctu lucẽs 14.27 remedia ex ea ibid.
agmen, uel ordo 10.8
agmen murium recedentium 6.41
agni et hœdi prognosticon de tempestate 7.8
agnõ i. uiticẽ arborẽ aduersari seminib. et appetitionẽ uen. ꝑhi. 9.26
agnonis luxus V.9.3
agnos mox natos matrem agnoscere & amare 5.25
agnum ferens lupus 12.31
agnus agyp. biceps, et loquutus 12.3
agrigentini fl. V.2.33
agrigentinorũ luxus in ædificia et cibos à Platone ut taxatus V.12.29
agron rex Illyriorũ uinosus V.2.41
agrotera V.2.25
Aiax Locrus 15.24
aidoneus rex Molossorum V.4.5
aisopes 15.28
Alalcomeneis minerua V.12.57
alani ut pugnent M.39.
alaudæ fabula 16.5
alaudẽ, sinapis semẽ conficit 6.46
alauda suum nudum gramine tuetur aduersus fascinationes 1.35
albarum auium frequentia multam tempestatẽ portendunt 7.7
albæ colonia Roma 11.16
alcander occidit Lycurgum V.13.23
alcæus epicureꝰ Roma pulsus V.9.12
alcarini boues qui 12.11
alcedinis partus tranquillo mari et uentis sit 1.36
alcedinum in carulos maritos iam senes pietas 7.17
alcestu Peliæ filia 1.15
alcestis V.14.45
alcibiades V.4.15
alcibiades filius Cliniæ V.2.13
alcibiades Socratis amasius V.4.22
alci. duos nõ posset ferre At. V.11.7
alcibiades superbus V.4.16
alcibiades à Socrate quo pacto confirmatus V.2.9
alcibiadis fastus ob diuitias retunditur V.3.28
alcibiadis apophthegmata quædã & Chriæ V.14.38
alcibiadis præstantia formæ V.12.14
alcimus canis 11.13
alcinoe mulier formosa et adul. 8.20
alcithoe eius q; fabula V.3.42
alcman poeta uoraciss̃imus
alcmæon 1.24
alcmenæ obstetrix mustela 12.5
alcyony dies celebrantur cum pariunt alcedines 1.36
alcyonis nidificatio mirabilis 9.17
alea ludẽs interim Ptolemæus dãnabat ad mortem V.14.43
aleuæ pastoris thess. pulchritudo, et quomodo à dracone amatus sit 8.11
alexander Myndius 10.34.
alexander picturã apellis non prodigitate laudauit. V.2.3
alexander et Hephestion ut testati amicitiam V.11.7
alex. se deũ appellari uolebat V.2.19
ale. uicit Dar. et Dariũ cepit V.2.25
alexander in morbum cum incidisset, ridetur eius numen V.10.37
alexander maluit Achillis lyram, quam Paridis V.10.38
alexãder in eos, qui pauonẽ occidissent, graue pœnam cõstituit 5.21
alexander Pyrrhi filius 10.34
alexander filius Pyrrhi de re militari scripsit M.1
alexander Myndius 4.33
alexander Eurip. fabula V.2.8
alexãder deus 3. decimus V.4.11
alex. macedo cornua sibi à So. Scythici asini appertata admiratus, Pythio Delphico misit cũ carm. 10.40
alexãder insepultus iacuit V.12.64
alex. didicit citharã pulsare V.3.32.
alex. uirtuti quorũdã infen. V.12.16
alex. in India dracenẽ inuenit 15.21
alexander Macedo certamina in Indis edidit uaria V.2.41
alexandri Pheræorum tyrãni crudelitas V.14.40
alexandri fames V.12.37
alex. in Phocionẽ magnificen. V.1.25
alex. irã ut sedarit Aristot. V.12.54
alexandri ortus obitusq; qñ. V.2.25
alexandri ambitio V.4.
alexandri crapula V.3.23
alexandri suorumq; luxus V.9.3
alexãdri nuptiæ uicto Dario V.8.7
alex. pulchritudo et formaq; V.12.14
alex. luctus mortuo Hephæst. V.8.8
alexandri bucephalus 6.44

alexan-

alexandri mors V.12.64
alexandrina pugna, qua interemptus est Darius 6.25
alexandro qui suspecti V.14.48
alex.exhibitis Indici canis cōtra leonē spectaculis: et quemodo idē canis Indicoris munere sit delectatus 8.1
alexandrum philippi filium simiæ terruerunt 17.2
alexis author citatur V.10.6
alga marina noctu lucens 14.24
allij semen necat sturnum 6.46
alope mater alexandri V.12.42
alpheum flumen 5.17
alpheus fl. V.2.33
altiora petere, quàm deus & natura uoluit, periculosum 7.30
alysios herba singultū ameliturq. 9.31
Amasis Aegyptius potor V.2.41
amasis rex 17.6
amastria Ponti urbs 15.5
ambitio Alexandri V.4
ambitio Hipponici V.14.16
amerinæ flore atricapilla pdi. 6.46
amicitia et inimicitia diuersorum animalium 5.48
amici uindices & ultores amicorum, etiam à morte 4.45
amicitia Trochilorū et Croco. 12.15
amicitia delphinorum et auxilium mutuum erga suū genus 5.6
amicitia minorum sæpe necessaria maioribus 8.25
amicitia firma in periculis 3.46
amicitia ut seruetur V.4.24
amicitiæ et familiaritatis reli. 6.2
ami.antiquū in piculo nō desc.6.63
amicum quotidie faciebat Epaminondas V.14.38
amil.afer pœnā sacrile.subijt 10.49
amisodorus Lyciorum rex Chymeram aluit 9.23
amœbeus Citharœ.cōtinētiss. V3.30
amœbeus citharœdus 6.1
ammobates, nomē dipsadis 6.51
amometus quid dicat 17.6
amor adolescentis in capram 6.42
amor accipitrum in fœminas 2.43
amor anseris erga alterē suum Lacyden philosō. 7.41
amor anseris in puerū Amphilocū, & citharistriam Glaucen. 5.29
amor arietis in citharist. Glau. 5.29
amor arietis in citharist. Glau. 8.11
amor canū erga altores suos 7.10
amor canis in dominum 10.41
amor Charitonis et Melanip. V.2.4
amor delphinorum in pueros 6.15
amor draconis in Aleuā paste. 8.11
amor draconis in puerum 6.63
amor draco. in puell. apud Idu. 6.17
amor et pietas elephāti in sobolē 9.8
amor elephantis erga dominū 7.37
amor eleph. erga suū nutricū 7.41
amor elephāti in mulierem 7.43
amor erga nutricios et familia. 6.25
amor equi in Soclem. 6.44
amor & gratitudo. uide Gratit.
amor in dominos 11.13
amor in dominos et nut. 7.28, et 29
amor in fœtum canicule mar. 1.17
delphini 1.18
amor in prolem. 3.43
amor in deformiores, formosioribus scilicet neglectis 4.56
amor in sobolem 6.9 11.38
amor in sobolem 2.40 & 3.21
amor & cura in sobolem 3.25
amor in fœtum Glauci piscis 1.16
amor incautus captiuitatis cā. 1.23
amor aspidis in puerū æg.p. 4.54
amor brutorū erga homines 2.6
amor mutuus uiuum 7.27
amor maternus in prolem 6.48
amor aquilæ et formosi pueri 6.29
amor mutuus etiam in fuga 7.36
amor prolis & institutio 3.40
amor puerorum in pueros 6.15
amor patrius in prolem 4.29
amor et pudor fortitudi. stimuli 4.1
amor Porphyrionis erga gallinaceum contubernalem 5.28
amor tauri, eq, cerui in Mith. 7.46
amor uituli marini in spōgiatorem deformem 4.56
amorem mulierum conciliat cerebrum gruum 1.44
amorē quomodo pasto.excitēt 14.18
amores ridiculi et absurdi V.10.39
amores Pausaniæ et Apellis V.12.34
amoris uis 1.50 & 2.6
amoris uis & natura 7.43
amoris uis & constantia 3.46
amoris natura & uis 6.44
amoris uis 10.27
amoris uis et natura 6.29
amoris uis & natura 6.17
amoris uis, & pœna 6.15
de Ampelo genere panthere 10.39
amphiaraus Oiclei 13.22
amphilo.puer ab anseres ada. 5.29
amphipolis V.3.17
ἀμφίπποι qui M.38
amphisbæna duo esse capita, et utroq; uersus eam incedere 9.23
amphisbænæ pellis, uenenata animalia fugans omnia 8.8
ἀμφισομ& φάλαγξ. M.39
ἀμφισομος διφαλαγγ. M.40
ampraciotæ adorant leænā 12.40
ampraciotarum tyrannus à leæna laceratus 12.40
de Amuleto oculis salutari, annulo scilicet quo cū lacertus uiridis ex eæ catus in olla defossus fuerit 5.47
amyclas philosophus V.3.19
amynias fratrem Æschylum ut liberarit à morte V.5.19
amyntas 5.14 V.12.43
amyntas in Māsionib. citatur 17.17
amyntas Macedo iam uictus recuperauit imperium V.48
Anacharsis peregrinatio V.5.7
anacharsis potor eximius V.2.41
anacreon 4.2.7.39
anacreon Teius V.8.2. V.9.4
anagogia sacrificia V.1.15
anapus fl. V.2.33
ἀναστρεφειν ὅλον συνταγμα M.32 ἀναστροφή quid M.25
anatus fœtus mox natos in aquam se recipere, & quomodo aquilam
anatariam anates decliment 5.33
anatum natura V.10.3
anatū & mergorū prognosticum de tempestate 7.7
anaxagoræ epitaphium V.8.19
anaxago. in lib. de regnocita. V.4.14
anaxagoras, quòd ex diphthera pluuiā prænunciasset in theatro, diuinis honoribus est affectus 7.8
anaxagoras Clazomenius quid respōderit nūciāti mortē filiorū V.4.2
anaxa. Clazo. agelastus fuit V.8.13
anaxar. ridet Alex. diuini. V.10.37
anaxarchus militauit sub Alexā. prosperitq; inopiæ lignorum V.9.30
anaxilas Comicus V.1.27
anaximāder coloniā deduxit V.3.17
androclis serui à leone, cui laniādus obiectus erat seruati historia 7.48
andron formicarum 6.43
androtion scriptor V.8.6
anguilla sacra in Are.māsue. 8.4
anguillæ Eridani quales 14.8
anguillæ ut capiantur in Pado 14.8
animalcula innominata Medicā regionem uastarunt 17.41
animalia bruta. uide Brut.
animalia eadē muta esse et sonora, secundum loca 3.35. et 37. et 38
animalia quæ domorū & urbium ruinas fugiunt 11.19
animalia quænam bellorum causæ fuerint 11.27
animalia quænam capiantur à quibusdam facilè 8.6
animalia parua quæ populos sedibus expulerint 11.28
animalia irrationalia quanta curæ

priſcis hominibus fuerint et exemplum Pyrrhi & Antiochi 7.45
animalia quæ admodũ mutib. deorũ obtemperent: cosq; celebrẽt 10.49 & 11.1. &, 4. &, 6. &, 8.
animalia bru. uimũ fugiẽtia V.2.40
animalia ubi quæ non ſint 5.8
animalia in hiatu plutonis 16.16
animalia diuerſa diuerſis colorib. Arabiæ atq; maris rubri 10.13
animalia manſueta, quibus animalibus non confidant 5.50
animalia, q̃ ex minima origine in maximã creſcunt magnitudi. 9.58
animalia bigenera & inſitiua & biformia 16.29
animalia quæ ſine morſu mortem inferunt 8.7
animalia timida arctius cõgre. 8.18
animalia quomodo afficiantur ad noxilunium 9.6
animalũ ſingula noſſe in quo uim ſuam habeant, ut Xiphiam, paſtinacam, murænam 9.40
circa Animalium nutritionem diuerſa nomina 6.8
animalium diuerſa nomina. uide nomina diuerſa
animalium quorundam diſſenſio mutua & inimicitia 4.5
animalũ differẽtia ſecũdũ par. 2.52
animalium diuerſæ uoces 5.51
animalũ querũdã mutuæ ini. 6.45
de Animalium cœtu 9.63
animalium diuiſio 11.37
animalium quorundam inter ſe inimicitiæ & metus 6.22
animalium quorundã diuerſæ naturæ, in diuerſis regionibus 5.27
animalium diuerſorũ occultæ quædam affectiones 3.7
animalium diuerſorum amicitia & inimicitia 5.48
de animalibus quibuſdam Indicis, &c. uide de Indicis
animalibus quibuſdam quænam ſint mortifera 6.46
de Animali. partes aliquas ſui corporis duplicatas habentib. 11.40
animantes etiã feras beneficijs conciliari & cicurari 4.44
animalũ diuerſa inge. acmores 7.19
animi magnitudo in contemptu deteriorum 15.22
animus ætatis teneræ flexilis, adultæ rigidus 3.40
anniceris Cyrenenſis equitandi arte inſignis V.2.27
anno Cart. leone ſarcinas uexit 5.39
annon pro deo quomodo ſe uoluerit uenditare V.14.30
annus Lycabas 10.26
annus magnus qui, V.10.7
anoſtus, loci nomen V.3.18
anſer à Romanis colitur 12.35
anſer Glaucã cithariſt. amauit 1.6
anſer qui Laciden philoſophum amauit 7.41
anſeres fidi cuſtodes 12.33
anſeris in puerũ amor, et alterius item in cithariſtriam. Quomodo anſeres taurum montem tranſmittant. Natura eos calidiſſima eſſe: aqua & herbis refrigerantibus gaudere: lauri folia & Rhododaphnem, ceu uenena nunquam attingere 5.29
anſerum oua 14.13
antacæi piſces 14.23
antacæorum natura 14.26
antagoras poeta cõuitiator Arceſilai V.14.26
antaclides munus regis Perſarum ut reprehenderit V.14.39
antander fluuius 8.21
anteflexa, acies M.45
antenor conditer Patauij 14.8
antenor in tractatione Creticarum rerum citatur 17.35
anteros 14.28
anthedones 15.1
antigonus rex V.9.26
antigonus Macedoniæ rex 15.2
antigonus rex qualis V.2.20. uerba eius ad filium ibidem.
antigonus mortem filij magno animo tulit V.3.4
antigonus liberalis V.12.16
antigonus unoculus V.12.43
antigonus rex pſalten docebat quæ chordæ tangendæ V.10.36
antigonus Mega. urbẽ obſidet 11.14
anthias & ellops, ſacri piſces 8.28
anthiæ capti quid faciant 12.47
antimachus ſuaſit occidendum Menelaum & Vliſſem legatos 14.8
antiochi in pugna obitus à ſuo equo expiatus 6.44
antiochia Piſidiæ 16.7
antiochũ accipitris, Pyrrhũ aquilæ cognomine oblectatũ fuiſſe 7.45
antiochus magnus V.2.41
antiochus epiphanes Roman. obſes uinoſus V.2.41
antiochus Syrus, reb. contra Medos malè geſtis, ſe præcipitẽ dedit 10.34
antiochus rex uini auidus V.2.41
antipater accuſauit proditionis Phocionem V.3.47
antipater Megaren. circũſedit 16.36
antipathiæ 5.37
antiphontis cõtra Eraſiſt. oratio 5.23
antiquorum cibi frugalitas V.3.39
antiſthenis arrogantia ob Lacerum pallium V.9.35
antiſthenes V.2.11 M.7
antiſthenes omnes à ſe reiecit diſcendi auidos V.10.16
anus libidinoſa Lenilla. uide Lenilla
Apamienſe ſtagnum generat ſiluros 12.29
apes quomodo animaduertant in fucos 1.9
apes cõtra uim uentorum pedibus lapillum geſtant 1.11
apes capiũtur à meropibus 8.6
apes ſe hyeme tantũ et in morbo ex alueis non commouere 5.12
apes ex boum cadaueribus 2.57
apes tã unguento odorato, quàm tetro odore offenduntur 1.58
apes etiam in Scythia eſſe, & mel colligi 2.53
apes Chalcoides 17.35
apes amant homines 12.37
apes à cadaueribus abhorrent 5.49
apes quaſdã melliſicy imperitas nõ tamen otioſas eſſe 1.10
apibus quæ animalia noceant, & quomodo pellantur 1.58
apum erga ſuũ regem ſtudiũ 5.10
apis immolatur aſino V.4.8
apũ ætas quomodo dignoſcatur 1.11
apum nomenclaturæ: ubi non ſint: & mellis differentiæ 5.42
apũ examẽ ori Plat. inſidet V.10.11
apum rex, Reſpub. mores, ingeniũ, hoſtes 5.11
apũ geometria circa ſtructurã fauorũ. Redundãtib. alueis colonias ab eis mitti: Pluuias et uẽtos præſentiri. Crepitaculis ſonoris reuocari fugientes uel errantes 5.13
apum regis clemẽtia, ſiue quod aculeo careat, ſiue q̃ nõ utatur: utq; in conſpectu eius cæteræ apes aculeum contineant 1.60
apum natu maiorum prudẽtia 1.11
apum ædificia, reſpub. officia 1.59
apellis V.2.3
apelles Epheſius non recte equum pinxit 4.50
apelles de Protogene Ialyſo V.12.41
apelles amauit Pancaſtam concubinam Alexandri V.12.34
in Aphrico mari cleriũ gregem interdum apparere, &c. 10.36
aphthonetus flagris cur cæſus à Philippo V.14.49
apicius guloſus 3.42

de Apide boue sacro 10.28
de Apide tauro Memphitis sacro lib. 11.10
apij folia. uide hirundines
apion 10.29
apion 11.40
ἀποκλεῖσθαι M.29
apollo Sminthius 12.5
apollo Didymæus 13.21
apollo Pythius V.4.1
apollo Hyperboreus V.2.26
apollo corium famulum aquatum mittit 1.47
apollo amat puellam 15.33
apollo cur lycogenes dictus 10.26
apollinis Clarij templum à uenenatis animalibus non adiri 10.49
apollinis delubrum in Copto, & cerui bini 7.18
apollinis templum in Myrensi Lyciæ sinu 12.1
apollinis Actij fanum in Leucade, &c. 11.8
apollinis lucus et cerui in Curido 11.7
apollinis simulachrũ spoliauit Dionysius V.1.20
de Apollinis solenni apud Hyperboreos honore: & quod cygni è Rhipæis montibus certo quotannis tempore ad eundem suo cantu celebrandum aduolent 11.1
apollinis pedissequus est corvus. lib. 1.48
apollini sacri cygni 14.13
apollini cur lupus sacer? 10.26
apollini cur sacer accipiter 10.14
apollini perdicarius & ocypterus ministri 1.34
apollini sacri Epirotici dracones 11.2
apollocrates Dionysij tyranni filius insignis potor V.2.41
apollodorus amicus Socratis quid egerit V.1.16
apollodorus Cassandrino prædo 5.15
apollodorus Cyrice. dux belli V.14.5
apollodorus in lib. de Theriaca 8.7
apollodorus 8.12
apollodori ex uino insania V.14.40
apollonia V.5.17
apolloniatæ V.13.16
apollonius Rhodius 15.23
apollonopolitæ populi ut crocodilos oderint 10.21
apollophanes poeta comicus 6.51
aposisares Indus 16.39
apparatus bellici diuisio M.2
aper, ut sead fortitudinẽ exactus at 6.1
apri musica capiuntur 12.46
apri necantur 17.31
aprum inuasurum quempiam den tes acuere 5.45 &, 6.1
apuarum procreatio è limo, pfugiũ petrarum, cibus ex mutuo linctu, et captura 2.22
Aqua dulci pisces in mari ali 9.64
aqua lustralis. uide lustralis
aqua dono data regi Persarũ V.1.2
aquæ intercutis remediũ 14.4
aquatio mulierum Pœoniæ 7.12
aqla interimitur symphyto 6.46
aquila, lapide actite nidum suum contra fascinationes tuetur
aquila alumna Achæmenis 12.21
aquila seruauit puerum decectum è turri 12.21
aquila chrysætos uel stellaris, quomodo animalia uenetur, quo dolo in Creta taurũ sternat, quam illiberalis circa cibum sit &c. 2.39
aquila Gordio regnum præsignificauit 13.1
aqla à Polypo, quẽ rapuerat eius implicata cirris in mare detracta 7.11
aqla liberata à serp. grata fuit 17.37
aquila formosum puerum redamans 6.29
aqla alba submisit se Pythæ. V.4.17
aquilæ uti terrestreis testudineis ex alto saxis illisas exedant: & de Æschylo sic perempto 7.16
aquilæ uisus, & fel ad uisum hominis acuendum 1.42
aquilæ ut cõtemnant cornices 15.22
aquilæ temperantia, fortitudo, uolatus, oculorum acies: quantopere eam draco timeat: & quomodo pullorum ingenuitatem experiatur 2.26
aquile Phyrro cognomẽ, Antiocho accipitris 7.45
aquilæ pennas alijs admixtas, eas corrumpere 9.2
aquilæ amor erga suos nutritores, ac suos pullos 2.40
aquilarum uocẽ metuit lepus 13.11
aquilas uincunt cygni 17.24
aquilas raptu animalium uiuere, præter illam quæ Iouis cognominatur 9.10
Arabes 17.36
arabicarum uaccarũ cornua 12.20
de Arabiæ & maris rubri diuersis animalibus 10.13
aræ geminæ Mentis & Veritatis. lib. V.8.19
aranei tela ad quid. Var. hist. 2.1
aranei textrina 1.21
aranearum textoria, sartura, & geometria 6.57
araneus piscis. uide draconis
ἄρπεπος ab ἄρπαγος M.7
arbori alienæ quomodo plantæ ramus opera animum excrementium inseratur 9.37
arboris q̃ uera laus ornatusq; V.2.14
arbeli V.3.23
arcades Platonem accersunt V.2.42
arcades uictitarunt glandib. V.3.39
arcado potor insignis
arcadicæ uites V.13.6
arcesilaus Academicus conuitia contempsit V.14.26
archedice scortum V.12.63
archedamus cur à Philippo morte mulctatus V.14.49
archelaus Macedoniæ tyrannus interfectus est à Crate. amasio V.8.9
archelaus domum locauit pingendam Zeuxidi V.14.17
archelaus 2.7
archelaus interrogat Agathonem cur lites inter ipsum & amasium V.2.21
archelaus Macedonum rex seruus natus V.12.43
archemorus dux V.4.5
archestratus de Alcibiade V.11.7
archestratus uates pondere unius oboli fuit V.10.6
archidamus de fucatis pilis V.7.20
archilochus suæ improbitatis est præco V.10.13
archilochi uitia referuntur V.10.13
archytæ in uerbis modestia V.14.19
archytæ apophthegma de hominibus V.10.12
architas Tarentinis profuit V.3.17
architas Tarentinus uernarũ pueris collusit V.12.15
architas dux Tarentinorum V.6.14
arcturi ortus quid in mari efficiat. lib. 13.28
ardea 17.22
ardeæ, ut alant suos parentes 3.23
ardeæ prognostica de tempestate 7.7
ardeæ ut conchas deuorent, etc. 5.35
ardeam esse auspicatam auẽ, ut contra noctuam mauspicatam 10.37
de Ardeis, & cochleis, atq; perdicibus 10.5
ardeolæ suis nidis impositio cãcro, eo fascinationes ab ipsis repellunt 1.35
areopagitarũ iudiciũ de gra. V.5.18
arete soror Dionis V.12.47
arete. uide Aristippum Arete etc.
argades fl. 16.41
argiui V.2.33.
argiui nõ interimunt serpen. 12.34
argiui bibaces V.3.15
argus canis 7.29

argini canes in foru ingressos quando interficiant 12.34
ariana Indi 16.16
aribazus Hyrcanus insidias tendit Dario V.6.14
aries mas & fœmina differunt forma 15.2
aries rivalis Ptolemæi Philadelphi in amore Glaucæ citharistriæ 8.11
aries Glaucæ citharistriæ amauit 1.6
arietes marini describuntur 15.2
ariete cornuto abhorret elephas. unde elephanti Pyrrhi
arietis amor in citharistriam Glaucen 5.29
arietis cubitus quēadmodū utrūq; equinoctium significet 10.18
Arion Methymnæus 6.15
arion à delphino seruatus 12.45
de Arione Epigramma 12.45
arriones genus cochlearum 10.5
arionis statua in Tænaro 12.45
arionis delphinus 2.6
ariphrus pater Xanthippi 12.35
aristas canis uorat cōtra lubri. 8.9
aristæus V.2.41
aristagoras 11.10
aristander Telmissensis V.12.64
aristeas poeta comicus 6.51
aristides iustus V.4.16
aristides philosophiā calluit V.3.17
aristides Nicomachi filius pauper lib. V.2.43
aristides nō tantum reliquit ut exequiæ possent celebrari V.11.9
aristidis & Themistoclis dissidium lib. V.14.44
aristidis filiæ à sponsis spretæ mortuo patre paupere V.10.15
aristippe Mynias, cuiusq; fab. V.3.42
aristippi consolatio luctus V.7.3
aristippus de tranquillitate animi lib. V.14.6
aristippus à tempestate correptus quid dixit V.9.20
aristippum Arete filia audiuit: Areten matrem filius itidē Aristippus dictus, metrodidactus cognomine 3.40
aristoclis uersus de sacrificio Cereris Hermonensis 11.4
aristo præceptor Cæsaris V.7.21
aristocratia Athenensium 5.13
aristomaches Dionis uxoris historia V.12.47
ariston pater platonis V.10.21
aristophanes Byzantius 7.39
aristophanes Byzantius 7.47.12.4
aristophanes Socratem traduxit. lib. V.2.13
aristopha. corruptus pecunia V.2.13
aristoph. in Anubus 16.5
aristophanes in Amphiarao de Cinelo 12.9
aristoph. in Amphiarao 12.9
aristoph γυμνοσοφιστης citatur ab Athenæo
aristophanis Nebulæ V.2.13
aristophanis Byzantini fuit rivalis in muliere quadā elephantus 1.38
aristophanis γυμνοσοφιστης 12.9
aristophanes comicus 4.42
aristoteles 12.67..75.34
aristoteles 13.4.5.43,9.20. 6.14.12.40.6.3.2.49.9.64. 4.58 10.36.9. 6.4. 6.7.40. 5.27.11.18.5 11.3.45.2.52.7.13.9.39.10.32. 10.11 2.39.9.42.5.14.89.
aristot. uita mores et habitus V.3.19
aristoteles de columbis V.1.15
arist. Cyrenēsis de beneficijs V.10.8
aristoteles ob ingratitudinē dictus est pullus V.4.9
aristot. de Sami hirundine 17.20
aristoteles ægrotans medico quid dixerit. V.9.23
aristoteles de Delphinis 12.12
aristoteles citatur 12.35
aristot. à Platone didicit V.4.9
aristoteles de perdice 17.15
arist. miles et pharmacopola V.5.9
aristot. Alexan. præceptor V.3.17
aristoteles de Athenis qualis sit urbs V.3.34
aristoteli suppeditauit sumptus Studiorū Philippus Macedo V.4.19
arist. patriæ ruinā restituit V.3.17
aristoteles de glani 12.14
arist. philosophus de tibia quid dixerit V.3.33
aristot. de bobus Leuctricis 16.33
aristoteles πσcopas copas legit 15.28
aristot. et Platonis dissidiū V.3.19
aristoxenus 8.7
aristoxenus musicus 2.11.
aristoxenus à risu abhorruit V.8.13
arma sua nosse anima. singula ysq; pōlarè ad se defendendū uti 9.40
αρματαρχιαι M.22
armenti ut feras tollāt è medio 17.31
armenia 17.31
armeniæ pisces mortiferi 17.31
arneides quidam sacri dies dicuntur 12.34
aron herba 6.3
arrhatas lacus 17.40
arrij turbulentia V.14.48
ars utilior in periculis, q̄ uires 5.7
ars à metu periculi libera. 4.13
arsenotæ, Aegyptij populi 10.24
artacei tumulus 13.20
artapates Cyri iunioris eunuchus sceptriger, & particeps mor. 6.26
artaxerxes Mnemon. V.1.32
artaxerxes amauit Aspasiā. V.12.1
artaxerxes potitus est Aspa. V.12.1
artaxerxes filios suos occidit V.9.42
artaxerxis cædes V.6.8
artaxerxis iudicium V.1.34
artemisius mensis qui V.2.25
artes inutiles V.1.17
artes mechanicæ Lacedæmonijs abhibitæ V.6.6
arte mala, bonā pdere naturā 10.13
artes pernitiosæ 8.24
artium & literarū ignorantia grauissimum supplicium V.6.15
arundine tactus serpens. unde serpēs
aruspices clari qui 8.5
Ascanius 11.16
de Asello marino 5.20
aselli piscis natura 6.30
aselli piscis marinus 9.38
asiam esse insulam V.3.18
asia subacta V.3.23
asilus. unde œstrum et myops. asilus siue myops 4.51
asinas non rudere 5.7
asini feri Indiæ 16.9
asini uno armati cornu 14.15
asini syluestres ut necentur 17.31
asini Mauritij quales 14.10
asini, remediū cōtra senectā gestantis, & sitim dipsadi serpenti afferentis fabula 6.51
asini Libyci tonsas equas tantum saliunt 12.16
asini capiuntur à lupis 8.6
asini Marti sacrificentur ubi 12.34
asini unicornes. unde equi & asini unicornes, &c.
asini Indici unicornes: et de cornuū illorum usu 4.52
asini quēadmodū equas ineāt 2.10
asini Scythici cornu, q̄ solum Stygis aquam continet, cæteris uasis omnibus trasmittentibus 10.40
asininæcar. esu cur aturphthisi. 11.35
asinorū usus apud Saracoros 12.34
asinū et orygen quinam Aegyptiorū, et quas ob causas oderint 10.28
asinus & cuius ignauus & degenera animalia 7.19
asinus ne rudat 9.55
asiones alias scopes 15.28
asopus fl. V.2.33
de Aspargis piscibus 9.46
aspasiæ meretricis historia V.12.1
aspis sacra cæsa à tumore 11.32
aspidis dentes 9.4

aspidis

aſpidis morſus 2.5
aſpidis & ichneumonis pugna 3.22
aſpidis morſ lethiferſine dolore 9.11
aſpidis morſus qualia ſint ueſti. 9.61
aſpidis morſus, ſi ranã comede. 9.15
aſpidis morſus incurabilis 1.54
aſpidis morſus ut circulatorem interfecerit 9.62
aſpidis ꝓuidentia. uide, Nili futurum &c.
aſpidis amor in puerũ ægypt. 4.54
aſpides Ægyptij colunt ab ipſdem manſuefiunt 17.5
aſpidi hoſtis ichneumon 10.47
aſpides et dracones magni in diuerſis locis 16.39
aſpidũ Libycarum uenenũ 3.33
aſpidũ ſedecĩ ſpecies faciũt Ægyptum qb. et thermuthis aſpis. inde ther. aſſidum differentiæ, ſymbolũ, uenenum, hoſtis ichneumon 6.38
aſſiduitas perpetua 6.55
aſſirij uendunt ſponſas V.4.1
aſtabaras fl. 17.40
aſtacus quãtopere cõſuetũ ſibi & familiarem locũ amet 8.23
aſtacus polypũ extimeſcit 6.22
de Aſteria uel Ocno ex ardearum genere 5.36
aſtræus fl. ubi 15.1
aſtrologi inſignes V.10.7
aſſlutia cauſa leporis 6.47
aſſlutia & fraus in pugna 1.30
aſſydameia filia Phorbãtis V.1.24
aſylum etiam beſtijs 11.6.et.7
Atalanta duos centauros iaculis confecit V.12.1
atalantæ hiſtoria V.13.1
atarbes caput plexus ob ſacrũ paſſerem necatum V.5.17
athamas Satyricus fab. Xeno. V.2.8
athe. qualis urbs uiſa Ariſt. V.3.34
athenis quæ primo reperta V.3.38
athenæ ſimiles ſcortis cur V.12.52
athenæ cõmunis ara Græciæ V.4.6
athenas inſula ubi 14.1
athenienſes V.2.33
athenienſes crudeles in uictos Chalcidenſes V.6.1
athenienſes Phocionẽ ꝓbũ uirũ inhumatum proiecerunt 12.6
athenienſes natura inuidioſi V.2.13
athenienſes relinquunt patriã 12.35
athenienſes impietatẽ puniũt V.5.12
athenĩ. quo ritu bouẽ mactẽt V.8.3
athenienſes peregrinos idoneos præfecerunt munys V.14.5
athenienſes nouis reb. ſtudẽt V.5.12
athenienſes alebãt in Prytaneo confectos ætate athletas 6.49
athenienſium uariæ clades V.5.10
athenienſiũ liberalitas in uetulum miſum benemeritum de Mineruæ templo 6.49. & 7.13
athenienſium decreta in defectores quoſdam V.2.9
athenienſium mutata quoties forma reipub. V.5.13
athenienſium legati morte multati V.6.5
athenienſiũ in ueſtitu luxus V.4.23
athenienſium ſuperſtitio V.5.17
athenienſium leges V.2.22
athenienſium lex de pugna gallorum V.2.28
athenodorus Himeræus V.1.25
athleta uictor antequã coronã acciperet moritur V.9.31
athletarum uictus ratio V.11.3
athletæ V.2.6
athletæ ætate cõfecti alebantur Athenis in Prytaneo 6.49
athos Thraciæ mons 13.20
athos mons V.1.15
atlantis ad radices paſcua & ſiluæ & fontes, et elephantes ſenes & ſacri 2.7
atlãtidis reges 15.2. eorũ inſigne ib.
atlantides inſulæ quas beatas uocant 15.2
atoſſa Darij uxor, cauſa belli 11.27
atreus V.2.11
atricapil. necatur amerinæ ſto. 6.46
attagenæ, et meleagrides, earumq; uoces 4.45
attagenes et gallinæ inimici 6.45
attagenes libertatẽ in uolãdo amãt 15.27 eædẽ in peſte quid locutæ, ibid. captæ taceant ibid.
attenuatio phalangis M.50
attica lex de ſepeliẽdis corpo. V.5.14
attici medimni 17.3
Auaritia 7.20
auaritiã deteſtãtur Laco. V.14.44
audacia corui 2.51
audacia muſcæ 2.29
aues edoctæ cantilenam hanc, An non eſt Deus V.14.30
aues Indis in deliciis quales 12.23
aues futura prædicunt V.2.31
aues q̃dã in nidis ſuis remedia imponũt contra faſcinationes 1.35
aucis quomodo Indi ad uenenationem inſtituant 4.26
aues unicornes ubi 17.10
aues Apoll. in Ægypto ſacræ 7.9
aues capere capitale Galatis 17.19
aues pcib. Gal. motæ pdũt par. 17.19
aues bobus maiores 17.14
auis Caſpia uel Indica deſcribi. 17.33
auium uncunguiũ natura 4.20
auium quarundam & inſectorũ uoces & ſoni 6.19
auium duerſarum de ſerenitate et tempeſtate prognoſtica 7.7
augeas V.1.24
augeas canis, ab Augea Eleuſino appellatus 10.41
aula Arcadiæ locus, & in eo Panis delubrum 11.6
aulopias piſcis cetaceus 13. 17. eius forma ibidem
aulopiæ cicures 13.17
aulopiæ cum thynno pugna 13.17
aulopiæ captio inſidioſa 13.17
aurata timidiſſimus piſcis 13.28
auratæ captura 13.28
aures lepori ipſi uexilla roboris 13.14
aurum ubi ullus ferro V.3.18
aurũ allicit os tubiæ accipitris 10.14
auſpices clari qui 8.5
auſpicia ex hirundinibus 10.34
auſpicia ex ardeis, et noctuis: illa felicia, hæc infelicia 10.73
auſter laxat uentres 12.17
auſter gignẽdis fœm. fœcundus 7.27
auſtri flatus quid in equis efficiat quibuſdam 15.25
auſtrinæ regiones magis ſeptẽtrionalibus abortiunt 12.17
αὐτοκράτειαι 6.13
autocrates in Tympa. de Cinclo 12.9
autocrates in Tympa. citatur 12.9
authores rei militaris M.1
autoritate Indi 17.41
auxilio aliorum promoti ſunt etiã clariſſimi uiri V.12.25
Axis Cteſiæ Indica fera 14.15
Babylonicum talentum V.1.22
baccheiadæ Corinth. magiſt. V.1.19
bachi feſtum Choæ V.2.41
bacchi plura cognomina V.3.41
bachico æſtro peciti æmulieres V.3.42
bachis Xenoclis fabula V.2.8
bachus in Samo hians 7.48
bacchilides Iulieta V.4.15
bacides tres V.12.35
bagoas Alexandri amicæ V.3.23
bagoas occidit Artaxerxẽ V.6.8
de Balena 5.4
balenæ 16.18
balenas è mari in litus egredi 9.50
bãbycẽ à Seleuco Hierapo. appel. 12.2
Βανδιοφόροι L.
Βανδίων ἄρχοντες L.
barbari nulli impij V.2.31
barbæ fiducia in hirco 7.26
barcæos morbo defunctos ceu ignauos cremare, in bello defunctos uulturibus obijcere 10.22

basiliſci uenenum 2.5
basiliscus ut ſuo ſibilo oēs ſerpētes fugat: & de eius liberalitate 2.7
basiliscus timet gallinaceum 8.28
basiliscus (q plurim' eſt in Africa) et leo metuunt gallinaceum 3.31
Βάθος M.18
Βάθος M.6
Βάθος quid M.7
bathylis Cretenſis phthiſicus 11.35
beli monumentum V.13.3
bellerophōtis in morte alacri. 5.34
bellis ſcautia in iuuētute nocitu. 6.28
bellici apparatus diuiſio M.2
bellorum cauſæ quænam animalia fuerint 11.27
bellorū principia leuia V.12.53
bellorum cauſa & initia V.12.52
bellū inter oēs ciuitates occultū M.1
bellū mares dūtaxat, nō fœminæ, ꝓ patria debent gerere 10.15
beliū quibus de cauſis elephāti contra aduerſarios ſuſcipiant, de iuſtis ſcilicet 7.36
belonæ ſtinæ 9.17
beneficentia donum deorum pulcherrimum V.12.58
beneficia non accipienda V.10.8
beneficijs animātes quoq; feras conciliari & cicurari 4.44
beneficiorū fructus certiſſimus 8.22
beneficiorū memores etiā feræ 6. 64
beneficiorū fructus certiſſimus 7.48
beneficiorū fructus certiſſimi 10.48
beneficiorū fructus certiſſimus 8.3
beneficium mutuum 8.25
benevolentia erga benefactores & familiares 6.25
benevolentia equorum erga nutritios &c. 6.44
benignitas equarū in pullos alie. 3.8
benignitas equarum in pullos etiā alienos 6.48
bernicæ familiaris leo fuit 5.39
berenice de iudicio capitali V.14.43
beræa urbs 15.1
berbicæ 70. annum egreſſos uiros mulieresq; occidunt V.4.1
beſſū perſequitur Alexan. V.12.37
beſſus et Nabarzanes in pugna Alexādrina Darū interfecerūt 6.25
beſtiæ ut ſuis familiarib. parcāt 6.2
beſtiæ Lib. etc. uide, de Liby. beſt. etc
beſtiarū ꝓſenſio, peſtis, famis etc. 6.16
beſtiarum quoq; memoria & gratitudo 10.48
beſtiarū memoria et gratitudo 8.22
beſtias etiā beneficijs conciliari & cicurari 4.44
beſtias quaſdā, poſtq; attigerint uenenatum quippiam, acerbiores eſſe ad ictum morſumue 9.15
beſtias aliena hortatiōe ad fortitudinē nō egere, ſicut homines 6.1
beſtias rationis et iuſtitiæ eſſe participes 6.50
bibēdo victor lucratur talen. V.2.41
biblij inuenta uia nō tollunt V.4.1
bilis pleni. tollere uide plenitudinē
bilis atræ copia canib. rabiē ſa. 8.9
bion ſcripſit ꝓcepta militaria M.1
bipartita phalanx M.41
bipartitæ dux militum ſex M.9
Βυρσᾶται L.
biſtonicum ſtagnum 15.25
bitetia urbs 14.8
bithynica nauis gladij piſcis capite inſignis 14.23
bituminis fodina V.13.16
bitumen necat charadrium 6.46
blattæ ut perdantur. uide phalænæ
blattæ hirundinū ouis pniciosæ, et quomodo ab his arceantur 1.37
boccalides aues 13.25
bocchoris Aegyptiorum rex 11.11
bœotarchia V.13.42
Βοὸς σημεῖα M.35
bonæ fortunæ ſtatuā quidam adoleſcens amauit perditè V.10.39
bonorum hominum à morte præmium 1.51
boreæ et Chionis uel Niuis filij 11.1
boreas à Thurijs colitur V.12.61
boreas gignēdis mari. fœcūdus 7.27
bos arator non mactandus V.5.14
bos Mneuis 11.11
boſphorum fretum 15.8
bouis figura ſt. pinguntur V.2.33
bouis prognoſticū de tempeſtate 7.8
bouis caſtrati, & teſtibus præditi qualia cornua 12.19
bouis mactan. apud Athe. ri. V.8.3
bouis Indici cornu tres amphoras capiens 3.34
bouis mar. deſcriptio natura, inſtitia & malignitas 1.19
bouis apud Neuros natura 5.27
bouē Phryges non mactant 12.34
boue delectatus Lyſander V.3.20
boues retrouerſus paſcentes 16.33
boues hircis pares 15.24
boues albi ubi 12.36
boues Suſorū, quarū ſingulæ cēteros quotidie cados aquæ hauriunt: nec unum amplius 7.1
boues mutili quales ſint 12.20
boues iniuriam ulciſci 4.35
boues Phœniciæ, Libyæ, Leucbricæ diuerſæ 16.33
boues ut in area ſpicis abſtineāt 4.25
boues ſeri nocēt Cynamelgis. 16.37
boues Libyci quales 14.11
boues piſcibus ueſcentes 17.30
boues Caſpiæ 17.17
boues piſcantur 14.25
boues curſu certant equis apud Indos 15.24
boues in Myſia, et Scythia: quorū illi cornub. careant, hi non item 2.53
boum multiplex uſus, etiā mortuorum ad generandas apes 2.57
boum duo genera 14.14
boū erythræorū mobi. cornua 2.50
boū ꝓſenſio, peſtis, famis &c. 6.16
Idem de boum cornibus 12.19
de Bobus quos Hermioneē in Chthonio feſto Cereri ſacrificāt, è q̄bus unū licet ualidiſſimū mulier ſacerdos ſola aure ad aram adducit 11.4
brachmanes 16.22
brachmanes 13.18
brachmanū fabula de utopia 16.5
braſidas V.12.50
braſſica marina 13.3
braſſicæ uermis 9.39
britannicus Claudij filius ueneno necatus 5.29
bruta quoq; animalia quantū educatione conſuetudine ꝓ mollientur 2.6
bruta quæ amarint homines 1.6
brutas etiā animantes deo curæ eſſe 11.31. & 38
brutorū memoria et grattitudo 8.3
brutorum & hominis collatio 9.7
brutorū memoria et gratitudo 7.48
brutorū in homines amor 2.6
bubaſtus Aegyptia 12.29
bubonicum promontorium 15.3
buccina piſcis 16.18
bucephala urbs 16.3
bucephalus Alexandri 6.44
budiam 16.23
buphonia feſta quæ V.8.3
bupreſtidis beſtio. uenenū boū 6.35
burrhas fl. 12.30
buſiritæ oderunt aſinum et tubam lib. 10.28
byzantium V.3.14
cadauera amouenda 5.49
à Cadaueribus ſus generis quæ animantes non abſtineant 7.19
à Cadaueribus quæ animalia abhorreant 5.42
cæcis fluuius ꝑterlabens Le. V.7.18
cædis innocentium grauis conſcientia 11.32
cænarū ſplendor uituperatur V.18
cænens 1.25
cæſarem diſcere non puduit V.7.21

cala-

calamodytes cedri fol. necatur 6.46
calaminthã siue nepetam herbam aduersari serpentibus 9.26
calamodrus Cyzicenus V.1.27
calanus Brachman Indicus sophista V.2.41
calanus sophista Indus eiusq; mors mirabilis V.5.6
calceamenta mulierũ Romæ. V.7.11
calingarum rex 16.18
callias lib. de Syracusa. Aga. 16.28
callæschrus V.2.13
callias temulentiæ deditus V.4.16
callias gulosus 3.42
callias Hipponici prodigus V.4.23
callicratidas V.12.43
callicratis Laced. quadrigæ mi. V.1.17
callidutati coniuncta fortitudo 5.30
callidis etim ꝓbis inter se cõmissio 16.64
calliditas malefica 5.53
callimachus fortiss. uir pict° Athẽ. in pœcile porticu 7.38
callimachus de duobus generibus scopum 15.28
callimachus 9.27
callimachus de columbis V.1.15
callionymus piscis qualis 13.4
callistũ suburbiũ Babylonis V.5.6
calui Romani canis 7.10
caluus. uide Phalacra.
calypsus antrum 15.28
cambetes Lydus uorax V.1.27
cambysæ impietas 10.38
cameli Caspij 17.34
cameli timent equos 11.36
cameli ubi uelociss. 12.34
camelorum uerecundus uenereus coitus 6.60
camelorũ castitas aduersus ma. 3.47
camelorum ætas, & utriusq; sexus castratio 4.55
de Camelorum femoribus, genibus, & cole. 10.3
camelorum certamen Mineruæ ubi celebretur 12.34
camelũ equus reformidat 3.7
camelum leo comedit 17.36
campylis fluuius 3.4
de Cane Eupolidis comici, domini sui amantissimo 10.41
de Cane uiri Colophonij mercatoris: qui relictum in uia à seruo oblito marsupium, tamdiu custodiuit, donec illis ad eundẽ locũ reuersis, animam simul cum custodia relinqueret 7.29
canem preter metu de tecto deijci non posse 6.22
ex cane fluuiatili remedium 14.21
à cane demorsus lapis, & uino immissus. uide uinum.
caneis, præter Memphiticos, circa cibum minimè communicare 7.19
canes Ægyptij ut bibãt è flu. V.1.4
canes marini qua re pereãt 14.24
canes Poli histrionis, Mentoris, & Theodori psaltæ, q cũ dominis suis exuri aut sepeliri noluerunt. De natiõe Aethiopũ q̃ arbitratũ canis tanquã regis sequitur 7.40
canes umbra hyenæ obmutescẽ. 3.7
canes iniuriam hospitũ ulti in Pantedida 11.19
canes Cretas, Molossos, & Carmanos, hominũ in ijsdem regionibus ingenia referre 3.2
canes Ægyptij ut metu ferarũ Nili intranscursu tantũ raptim è flumine lambant 6.53
canes quo pacto agitãdi exer. 13.24
canes ut uenẽtur lepores 13.14
canes cõpescuntur à furib. titione è rogo hominis abrepto 1.38
canes laboris patientes. uide laboris patientia canum.
canes quales apud Cynamolgos 16.31
canes gustata sinutta bacch. V.2.40
canes Indici 4.19
canes et muscæ impudentes 7.19
canes Eretrienses 17.8
canes libidinosi uel in mulieres 7.19
caneis, præter Memph. &c.
canem nulli nisi aut otidi metui esse lib. 5.24
canes quomodo sibi medeãtur 5.46
canes foris ingressi occiduntur 12.34
canes qb. remedijs seipsos curẽt 8.9
canes in acie iuuant dominos Magnetes V.14.46
canes fluuiatiles describit 14.21
canes Daphnidis. uide de Daphni.
canes mortuos publicè extulit Poliarchus V.8.4
canes ne aufugiant 9.54
cani, q dominæ defunctæ Erigone superesse noluerit, oraculo Pythij sacrificare iubentur Attici 7.28
canicula, quæ in Sicilia adulterium prodidit 7.25
caniculæ marinæ amor in fœtũ 1.17
caniculæ exortum extimescit piscis asellus 9.38
caniculæ exortũ sternutamẽto testatur oryx: ꝑsentiunt et capræ Li. 7.8
caniculæ marinæ genera, qualia, et quomodo capiantur 1.55
canis stella (q Orionis fuit) oriẽte, Nilus irrigat Ægyptum 10.45
canis luctus, locus ita appellat° 10.41
canis Argus 7.29
canis rhetoricus qui V.11.10
canis uigilantia: qui quum Athenis sacrilegum prodidisset, publico cibo donatus est 7.13
canis cur fœcunda 12.16
canis & hominis cibus 4.20
canis ne latret 9.55
canis Gelonis V.1.13
canis Indici conceptus, partus, mores, magnanimitas 8.1
canis rabidi morsus 9.15
canis Glaucã citharistriam amauit 1.6. & puerũ quendam ibid.
canum præsensio, pestis, famis &c. lib. 6.16
canis catulos nasci cæcos: et quare ipsum uenerẽtur Ægyptij 10.45
canis extrahit herbã Cynospa. 14.27
canis quomodo ab hyæna, noctu uomitum hominis imitante pellectus capiatur. 7.22
canis fœtum qui primus in lucem aditur, patrem referre 9.5
canis rabidum morsum leuans remedium 14.20
canib. etiã ratiocinãdi dialecticam quandã facultatẽ inesse 6.59
de canib. sacris in Adria. Sici. moderatis et benignis erga bonos, in fures uerò et prædones crudelib. 11.20
de canibus in Daulia, qui erga Græcos blandi sunt, Barbaros allatrant 11.5
de Canibus in pugna socijs dominorum: & uno, qui Athenis honoris causa pictus est 7.38
de Canibus Ætnæis Vulcano sacris, qui bocus blandiuntur, malos lædunt 11.3
canũ beneuolẽtia erga nutritios suos Erigonẽ, Silanionem, &c. 6.25
canum fides, quam uenatoribus in uenando seruãt: & quomodo apros ceruosq; indagent 8.2
canũ amor in dominũ Xantip. 12.35
canum calua, libido, ætas, sagacitas, morbi, & uita 4.40
canum erga dominos amor, cũ historia de cane Gelonis 6.62
canũ pœna, pditi Capitoly 12.33
canum custodia Capitoly 12.33
canum Niciæ uenatoris in dominũ amor & gratitudo 1.8
canũ rabies in Creta quanta 12.22
canum duorum amor erga suos dominos, Caluum Romanum, & alium quendam 7.10
canum disciplina, & memoria lib. 6.10
canarum gramẽ. uide, plenitudinẽ hu-

humorum &c.
cancellis ut conchas, quas reperiunt uacuas, inhabitent 7.31
cancri lutarij, siue uolantes 7.30
cancri medentur suibus V.1.7
cancri serpentes interi mentes 16.36
can. pudētia. uide Nili futuruetc.
cancri maximi maris rubri. 17.1
de Cācris cū alijs diuersis, tū cursoribus. itē de cācris in Bosphoro Thracio contra fluctus nitentibus, & circa promontoria per terram transeuntibus 7.24
canobus Menelai gubernator 15.13
canopium circa Maeotidē locus 6.65
canthari. uide, de Indicis quibusdā animalibus &c.
canthari mar. pugnant propter fœminas 1.26
cantharides ubi nascantur 9.39
cantibaris Persa uorax V.1.27
cantiones & uenesicia 1.29
cantu & saltatione allectæ pastinaces, capiuntur 1.39
cantus illecebræ 8.24
capilli quomodo denigrentur ouis eorui 1.48
cap. ornatū quāto peamet equa 11.18
capillos tinxit Ceus V.7.20
capito oxyrynch. p libi. capitur 1.12
capitolium à Gallis occupatum 12.33
capito uiuū animal nul. attingit 1.12
capitur p libidinē capito oxyryn. 1.3
ca. merula mar. ppter Zelotypiā 1.15
capra quomodo suffusionem oculorum ipsa in se curet 7.14
capra adamata à caprario Crathide quem dormientem insidiatus ei rivalis hircus occidit 6.42
capræ Caspiæ 17.34
capræ pisensio, pestis, famis, etc. 6.16
capræ cornua piscatorib. utilia 12.43
capræ feræ Libycæ 14.16 quales sint, ubi uersentur ibidem
caprarū pelles ad quid utiles 14.16
capræ iaculo fixæ ut sese curēt V.1.10
capræ Scyriæ & Aegyptiæ 3.33
capræ Sardiniæ, earūq; pelles 16.34
capræ Cephallenides 3.32
capræ quib. pharmacis illinēdis ad libidinem excitentur, augendæ gratia sobolis 9.48
capræ feræ adeps, upupā inter. 6.46
capræ ubi aridis piscib. uescā. 16.35
capræ feræ ut necentur 17.31
capræ & oues Indicæ 4.32
capram hominis uitare salutem: eædem suam præsesse, post oues incedere non dignari 7.26
caprarum amore illecti sargi capiuntur 1.23
de caprarū respiratione et sensu 1.53
caprarū de tēpestate prognosticū 7.8
caprarum ubera à pectore dependentia 16.33
caprarum Libyæ natura 7.8
caprarū ferarū cornua ad qd 14.16
capras feras isidi sacras esse. uide, dorcadas fœminas
capras in Lycia tonderi 16.30
caprea Indica ex qua moschus 14.15
capreæ, timidæ 7.19
capri mulgi aues 16.22
caprimulgus auis, capras sugens et excæcans 3.39
caprinæ pellis prognosticum de tempestate 7.8
capti facilè se dedunt 8.27
captiuitas per illecebras 1.29
captiuorum cura & liberatio 11.12
captiuos gregales suos captos liberāt anthiæ & scari 1.4
captus trocta lineam præmordet lib. 1.c.5
caput M.7
carbunculus à ciconia pro accepto beneficio relatus in sinum mulieris Heracleidis 8.22
cares V.8.5
cartius Iupiter 12.30
carisei accolæ 16.33
cares primi milites mercenarij 12.30
carlina 16.32
carmani canes et homines uide canes Cretas
carneades Athenienss. Romā missus legatus V.3.17
carnes luscinię faciunt nigriā 1.43
carnes suillæ 9.28
carnium esus prohibitus 9.10
carniū esus improbatur ubi V.1.28
caros herba 12.42
chartaginensium gubernatores nauium V.9.40
carthago V.11.13
cartazonos qualis 16.20
cartomes inobediēs filius patri V.1.34
carton quid 12.42
caruls aues, mariti alcedinum. uide alcedinum
carulus semper caudā mouet 12.9
caryssis Insula V.4.27
casei diuinatio 8.5
caseus è spinis 16.32
caspia auis q̄dam describitur 17.33
caspij maximus lacus 17.32
caspiæ capræ 17.34
caspij maris Insulæ qualem auem habeant 17.38
caspij Cameli 17.34
castitas columbarum, coniugalis discordiæ nescia 3.5
castitas elephantorum 8.17
castitas cōiugalis palūborū, turturū, & columbarum albarū 3.44
castitas ætnæi piscis 1.13
castoridas marinas è mari in littus egressas, suo rugitu homines, qui audierint interficere 9.50
catablepō fera Libyca, cuius spiritu infectum aerem quæcunq; inspirauerint animalia, pereunt 7.5
catanæ tyrannus Onomarchus 5.39
catapultæ inuentū Dionysij V.6.12
cato. senioris pater obscurus V.12.6
catreus auis qualis 17.23
catulorum pietas in parentes 9.1
caucones V.1.24
cauda leonis uires excitat 13.14
cauda M.7
caunacæ 17.17
caupo. ingredi nesciit Demo. V.9.19
causæ morborū primo ingrē. V.9.23
causæ rerū multarum abditæ 8.28
causon, nomen dipsadis 6.51
cecrops rex Athenienss. V.5.13
cedri folia calamodytē pdunt 6.46
chersydrus· uide iaculus serpēs etc.
cela auis Indica qualis sit 16.4. uide dicta ibidem
celæna prætis filia furens V.3.42
celænis pellis quādo mouea. V.13.21
celeritas in rebus agendis V.10.4
celtæ ut thynnos capiant 13.16
celtæ boues & eques piscibus alunt 15.25
celtarum audacia V.12.23
celtici equi 15.25
cemas qualis sit 14.14
centauri fuerunt 17.9
centaurus gallus 12.37
centipeda. uide scolopendræ.
centris, nomen dipsadis 6.51
centrites afflatu interimit 9.11
cephallæmides capræ 3.32
cephissus fl. V.2.35
cepus animal 17.8
cerasti serpentes 12.41
cerastæ ut lædant 16.28
cerastes serpēs qualis, quibus infensus, quibus non: et quomodo probet hominum legitimas proles 1.57
ceraunia opp. Achaiæ V.13.6
cercidas Megalopolita mori cupiebat V.13.20
cercien auis qualis 16.3
cercitones aues Indorum 14.14
cercopes homines 6.58
cerdones aëri putido assuefacti, unguentis odoratis abhorrent sicuti

& scarabei 1.38
cereres turtures albas esse sac. 10.33
cereris festum chthonium dictum & sacrificia 11.4
ceres ubi aquã stygiã emiserit 10.40
certamẽ bibẽdi editũ in Indis V.2.41
certamen funebre 5.1
certamen cornigerarum bestiarum apud Indos 14.15
certaminum primi inuentores Athenienses V.3.38
ceramicus locus Athenis 12.40
certaminis præmia 6.1
cerua in quo loco parit 6.11
ceruas etiã fœ. cornua habere 7.39
in Cerui corde ossiculũ reperitur 13.15
cerui amissis cornib. cur latitẽt 6.5
cerui musica capiuntur 12.46
cerui à phalangijs læsi 1.8
cerui capiunt serpentes 8.6
cerui amor erga Mithridatem. uide Mithridatem.
cerui quomodo è Syria in Cyprũ mare transmittant, item ex Epiro in Corcyram 5.56
cerui cornu serpentes fugat 9.20
de Ceruis Cunidy, in Apollinis luco tutis à canibus 11.37
ceruorũ Hellespõtis moderatio, collis cuiusdã fines non egredientiũ 6.13
ceruorũ cornua cur renascãtur 12.18
ceruos Græcum et Indicum sermonem intelligere 11.25
ceruum ob imuidiam dextrũ cornu occulere 3.17
ceruus serpentem spiritus sui attractione latibulo extractũ devorat: item scobis de cornu cerui suffitus serpentes abigit 2.9
ceruus sibi medetur seseli & cancros edendo V.13.35
ceruis cur cornua nascantur 12
cestilia V.14.45
cetaceorum piscium dux 2.13
cete Laconici maris 17.6
cete maris Indici 16.12
cete quæ capita habent leonũ, pantherarum, & arietum 16.18. aluaq; monstra ibid.
cete procreat Ganges 12.41
cetiã qd Itali et Siculi appellẽt 13.16
de cetis maximis 9.49
cetotheria quid 13.16
ceus senex capillos tinxit V.7.20
Chærades 14.28
chæroneæ clades Athenieñsiũ V.5.19
ad Chæroneã pugna Philippi V.6.1
chalceus V.9.41
chalcidenses uicti ab Atheniensibus crudeliter tractati V.6.1
chalcoides apes 17.35
chama illecebra piscium 14.22
chamæ diuersæ referũtur 15.12 earũ dẽ sedes ibid. q̃ fugiãt amẽtue ibid.
chamæ piscis libido 4.5
chamæleõ colores ut mutet sues 2.14
chamæleon ut serpentẽ impugnans eludat 4.33
chamæriphes quid 14.13
chaones boues maximi 12.11
charadrius auis 17.12
charadrius bitumine nectatur 6.46
charax piscis qualis 12.25
charidas uorax V.1.27
charide. oritis potor insignis V.2.41
charippus uorax V.1.27
charito V.2.4
chariton Agrigentinus V.2.4
charmides Massiliensis 5.38
charmides Glauconis V.8.1
charõ Lãpsacenus de colũbis V.1.15
charonda legumlator 6.61
cha. Catanen. remp. correxit V.3.17
chæronẽsi belli unde ortiũ V.12.53
χαρτουλάριος L.
cherrhonesij V.2.33
chersydrus 8.7
chij 16.39
chiliarchia quot militib. cõstet M.9
chilon lacedemonios iunit V.3.17
chimerã et hydrã feras esse fab. 9.23
chion ul. Niuis, & Boreæ filij 11.1.
chiorũ mulieres Bachantes V.3.42
chironis opa Achil. ꝓfecit V.12.25
chium unum V.12.31
chius V.8.5
chius, author V.3.18
χιλίαρχος 64. serierũ dux M.9
χιλίαρχος quot militibus pñsit M.9
de Chloride & chlorione, seu lutea & uireone 4.47
choaspes. fl. V.12.40
χορεῖος ἐξελιγμός M.28
chorica euolutio M.27
chrysermus phthisicus 11.35
chrysippus adamatus ab Laio 6.15
chthonium festum 11.4
chusa, locus. uide, schussa, uicus etc.
Cibaria publicè locata mulo uetulo ab Atheniensibus 6.49. & 7.13
ciborum noxiorũ abstinentia 8.9
cicada mas canorus 11.26
cicadas calore ad cãtũ excitari 3.38
cicadarum dignitas propter musicam, & Iouis filiæ 12.6
cicadarum genus quoddã mutum in Macedonia 3.35
cicadarum nomina 10.44
cicadæ marinæ quales 13.26
cicadæ uictus & cant. 1.10
cicadæ capiuntur ab hirũdinib. 8.6
de cicadis Rhegimen. et Locrẽsib. 5.9
ciconia & uespertilio hostes 6. 45
ciconiæ pietas in parentes, et dignitas apud ægyptios 10.16
ciconiæ historia, q̃ beneficij accepti Tarenti. mulieri gratiã retulit 8.22
ciconiæ, parẽteis alẽtes: et quomodo cũ gruib. lecũ mutent: itẽ, ut ob suã pietatem uertãtur in homines 3.33
cico. quomodo sibi medeãtur 5.46
ciconiæ ouæ et nidus. uide uespertilio.
cico. hi. q̃herã adult. exc. ecauit 8.20
cicuta perniciem infert olori 3.7
cicutam bibit Socrates V.1.16
cicutam homini uenenum esse, suibus non item 4.23
cij oues 32
cimonis æneï equi V.9.32
cimonis equæ Athenis sepul. 12.40
cinamomus auis Indica 2.34
cinclus 16.5
cinclus eadem motacilla 12.9
cinclus caudam mouet semper 12.9
cinclus sempẽr caudã mouet 12.9
cinclus in alieno nido parit 12.9
cinclus prouerb. Erasmi 12.9
cineas medi. pyrrhi ꝓditor V.12.33
cineas Thessalus de re militari scripsit epitomen M.1
cinesias poeta est cyclius V.10.6
cinnamomus auis 17.21
cinyræ regis filius Adonis 9.36
circe, & circus aues 4.58
circi aues cichoria muniũt suos nidos contra fascinationes. 1.35
de Circulatore mortuo ex aspidis morsu 9.62
circumflectere hastã uersus, et resistutio. Itẽ clypeum uersus M.32
circumuentio phalangis M.49
circus malo punico interit 6.46
circus mimicus cornici, & turturi 6.45
cirrhæi perdices 4.13
cissus, quæ serpentis oua ingesserat, curatur à Sera.
de Citharœdo pisce maris rubri, duorum generum 13.23
citharœdo occisus à Sybaritis V.3.43
cius insula 16.32
cius V.1.25
Cladarorum. species trochilorũ 12.15
clarius Apol. uide Apol. clarij etc.
claudius ueneno exanimatus 5.29
clazomenæ V.8.5
clazomenij suem alatum agros uastantem habuerunt 12.38
clazomenij thrones epherorum sanguine respersérunt V.2.15

clean

cleantem concessisse, bestias rationis non expertes esse 6.50
cleanthis et Zenonis amicitia 4.45
clearchus de re militari scripsit M.1
clearchus peripateticus quid de arguis dicat 12.34
clearchus tyrannus 5.15
cleobulus rhodios iuuit. V.3.17
cleomenes de Homero & Hesiodo lib. V.13.19
cleomenes lacedemonius multi meriti uim auidus V.2.41
cleomenis dolus cõtra archenidem lib. 12.8
cleomenis filius leonem conuictorẽ habuit 5.39
cleon V.2.13
cleon tyrannus sicyoniorum V.12.43
cleonenses V.4.5
cleonis filij cleaneti decretũ V.2.9
cleonymi timiditas 4.1
cleonymus uorax V.1.27
cleopatra, aduentante Augusto, aspidis morsum periclitata est 9.11
cleopatræ mors 9.61
cleophon V.12.43
cleti uestium luxus V.9.3
clinias philosophus musica solitus iram mulcere & sopire V.14.23
clio mulier biboſa V.2.41
clisophus celebris parasitus philippi lib. 9.7
clisthenes Atheniẽsis primus exilij pœnam induxit V.13.24
clitarch. de catreo 17.23
clitar. de simijs Indicis. 17.25
clitarchus author de horione auelib. 17.22
clitomachus pancratiastes continẽs & uerecundus V.3.30
clitomachus pancratiastes Cares 6.1
clypeum uersus declinatio M.25
clypeum uersus aciem conuertere M.32. & restitutio
clypeum uersus se immutare M.32
clypeus optimus qui M.12
clitemnestra V.4.26
cnidius Cteſias de reb. Indicis 16.31
de Cochlea maris rubri 11.21
cochleæ ponticæ, ut in propontide hyement, circa Aegialum æstiuant lib. 10.6
de cochleis, & ardeis, atq; perdicibus 10.5
codridæ regnarũt Athenis V.5.13
cœrani parij cuiusdam historia, ut beneficij sui in delphinos fructus reperit 8.3
cœranium promontorium 8.3
cohærentia clypeorum quid M.11
coi V.1.29
de coitu animalium 9.63
coitus hirundinum contra quàm cæterarum auium 2.3
coitus uenereus Massagetarũ propatulus, camelorũ uerecundus 6.60
colcherum mos sepeliendi V.4.1
collectio quid M.6
collis ardens perpetuo igne V.13.16
collocatio habita ratione fortitudinis qualis M.10
colloquia lasciua & libidinosa 6.1
colophon V.8.5
colophoniorum luxus V.1.29
colorem mutantia 12.28
colores sobolis cuium mutare. uide ouium sobolis &c.
colos scytharum & sarmatarum animal. 15.15
colubri siue hydri morsus 4.57
columba nuncia uictoriæ tauroſthenis V.9.2
columbæ et earum pulli, describuntur V.1.15
columbæ luteæ indorum 14.14
columbæ liuiæ 16.2
columbæ ut haliæetos et circos horreant: & accipitrum impetus declinent 3.45
columbæ comites ueneris V.1.15
columbarum castitas, &c. uide turturum
columbarum cautio, familiaritas cum homine: quodq; in ciuitatibus mansuetæ sint, in desertis non item lib. 3.15
columbas rubras, magis esse ueneri proprias: ducesq; reliquarũ 4.2
columbas, ueneri sacras, ex Eryceno Siciliæ tractu certo tempore in Libyam traycere cum uenere, et post nouem dies redire 4.2
columbus ut coniugem circa partum, incubitum, fœtumq; iam excusum, iuuet ac promoueat 3.45
in Coniuges parientes cura merulæ marinæ 1.14
comici quales sint V.2.13
comici poetæ, Sophocles, Dinolochus, &c. 6.51
comitialis morbus ut sanetur 3.17 & 19
compago M.7
conchæ margaritiferæ 15.8
de conchis quibusdam maris rubri quæ acutissima labrorũ acie quancunq; apprehenderint natantis hominis partem amputant 10.20
concordia 7.27
concordiæ imbecillæ res ualent 8.18
condensanda quo pacto phalanx ab utroque cornu M.33. & restitutio. ibid.
condensatio quid M.11
coniugij castitas. uide castitas coniugalis
coniugij auspicandi ritus 12.34
à coniugio uirulentia aliena 9.66
coniugium cum una 1.26
coniugium, uide matrimonium.
coniugium & monogamia cornicum 3.9
coniugum officium & pietas inter se 7.17
coniurationem ut uoluerit uitare Tryæus V.14.22
conon cleonæus pictor insignis V.8.8
conscientia furiosa ex innocentum cæde 11.32
consuetudo & educatio quantum etiam in brutis ualeat 2.6
consuetudo 8.23
consuetudo paulatim capienda est pag. 9.9
consulturi regi Persarum quid egerint V.12.62
continens extra mundum describitur V.3.18
continentia Eubatæ V.10.2
continentiæ exempla. V.3.30
per contum piscatio 12.43. instrumenta eiusdem, ibidem
conuersatio malorum pestifera 7.5
conuersio quid M.25
conuitia ferenda V.5.8
cophias seu typhlin serpens 8.13
copiæ aut pedestres aut uectoriæ. lib. M.2
copiæ aut terrestres, aut nauticæ lib. M.2
copiæ diuiduntur in et utiles et inutiles M.2
coptum Thebaidis oppidum, delubro sacrum apollinis, & binis semper coruis habitatum 7.18
coptus, urbs ægypti 10.21
cor in uentre habere asellum: quid guloſi est 6.30
coracini 14.25
coracini pisces 13.17
corcyræ situs 5.56
cordis sedes 4.20
corebus stultus V.13.15
coriandrum esca scarorum 12.32
coriam uia ex helice 11.19
corinna uicit Pindarum V.13.25
corinthiacum mare 15.19
corinthij se dedunt Philippo V.6.1
corinthij occiderunt filios Medeæ, non mater V.5.21

corinthij bibaces V.3.15
corinthiorum luxus V.1.19
cornelia V.14.45
cornices irritat aquila 15.22
cornicis apud Aegyp. sepulchrũ, regias literas pferre solitæ 6.7
cornix scorpium prouerbiũ. 7.11
cornicis de tẽpestate prognosticũ 7.7
cornix aristerecõna importat in nidũ suũ, ut fascinationes arceat 1.35
cornicum coniugiũ & monogamia deq; auspicio ex eis, & dissensione cum noctua 3.9
cornix si inciderit in comesæ à lupo reliquias cariis, moritur 6.46
cornu bouis Indici tres amphoras capiens 3.34
cornu sinistrum M.7
cornu dextrum M.7
cornua unde nascantur 12.20
cornua elephantorum reperiendi mira solertia 14.5
cornua boum qualia in castratis uel non 12.19
corpora qualia Laconum probarentur. V.14.7
corpore in exiguo, uirt' maior 10.13
corpus quo habitius, tanto stolidius lib. 2.13
coqui exacti Lacedæmone V.14.7
corrhagus à Dioxippo interimitur lib. V.10.22
corsica 15.2
corsicum fretum 15.2
coruda Indiæ locus 16.21
corui gusta. sinutta bacchã. V.2.40
corui de tẽpestate pgnosticum 7.7
corui Apollini sacri 7.18
corui Aegyptij ut se ulciscantur à nauigantibus, à quibus cibũ frustra petierint 2.48
corui imponũt in nidis uiticem, ut à fascinationibus tueantur 1.35
corui audacia cõtra animalia magna, cõtraq; æsalonẽauẽ: amicitia cũ uulpe: uoces uariæ: æstate pter alui fluxũ ab humidis abstinen. 2.51
corui ouis quomodo demigrẽtur capilli & dentes 1.48
corui Libyci, quomodo cũ aqua in uasis inferior est, quàm ut nostro cõtingere possint, calculis immissis eam eleuẽt. item quod in fœcundis agris gregatim, in sterilib. bini uel tẽ: et pullos educatos expellãt 2.48
sapientia corui Libyci 2.48
de Coruis, q circa Coptũ Thebaidis oppidũ bini semper apparent 7.18
coruorum uocem metuit lepus 13.11
cerues pullos parentem senio confectum uorare 3.43
coruus Apollinis famulus, aquatũ missus 1.47
coruus cur æstate siti laboret, clamore ultionem testans, causa ex fabula 1.47
coruus sacer, Apollinis pedisequus diuinationibus præditus 1.48
coruus serpentem, prouerb. 7.11
coruus, eruca necatur semine 6.46
cosmitus fl. Thraciæ 15.25
cotus unum V.12.31
coxarum uertebris laboranti, remedium canceri lutarij 7.30
coxendicis dolorem canibus infert fructus fraxini 8.9
coytha uicus 16.35
Crambidẽ uermem in brassica nasci 9.39
cramon Thessaliæ locus 8.20
crapula et ebrietas Alexan. V.3.23
crassi muræna 8.4
craterus deditus arti pugilãdi V.9.3
crates ex Mysio Pergamo 17.9
crates Pergamenus 17.37
crates Theban' celsi uir animi V.3.6
crateuas interfecit Archelaũ V.8 9. & interficitur ab alio ibid.
crathis fluuius 6.42
crathis caprarius. uide ca. adamata
crathis potus cãdefacit pecora 12.36
cratinus citatur 12.10
cratinus de theatro V.2.13
crea lupis & serpentibus infestissima 3.32
creditores à debitorib. cæsi V.14.24
credulitas iudicis. uide iudicis cre.
cremytis 15.11
creta Iouis nutritia terra 5.2
in Creta neq; noctuam esse, neq; ullum maleficum animal 5.2
cretenses leges suos liberos cũ melodia docebant V.2.39
cretenses sagittandi periti V.1.10
cretensis euolutio M.27
cretenses leges V.2.22
cretensiũ iuuenũ amicorũ histo. 4.1
cretensium legislator quales leges sanxerit M.1
cretes canes et homines. uide ca. cre.
cretici labyrinthi 16.15
creticum uinum 12.31
cribrorum diuinatio 8.5
crimissus fl. V.2.33
critias 2.13
critias V.4.15
critolaus Romã missus lega. V.3.17
crobylus coquus V.4.16
crocodili prouidentia. uide, Nili futurum &c.
crocodili partus seu oua: et quod ex se nati scorpiones aculeo ictus intereat 2.33
crocodili insidiæ 12.15
crocodili cur ab Ombitis religione, ab Apollonopolitis odio afficiãtur populis utrisq; Aegyptijs. itẽ de sexagenario numero, crocodilorũ naturæ multis modis accommodato &c. 10.21
crocodili ut aquã de Nilo haurientes insidiose inuadant 5.23
crocodili Gangis 12.41
crocodili societas cum trochilo, quomodo hunc dormiẽtem aduersus ichneumonis insidias excitet 8.25
crocodili decẽ et septẽ cubitorũ 12.6
crocodili terrent pernicies 1.58
crocodilo hostis ichneumo. 10.47
de Crocodilorũ ingenio, quodq; Tentyritæ Aegyptij eos exosi occidãt: cũ Ombitæ, Coptitæ et Arsenoitæ eosdem reuerentur 10.24
crocodilorum mansuetudo & diuinatio 8.4
crocodilorum magnitudo q̃ sit 12.6
crocodilorum oppidum 6.7
crocodilũ ex minima origine in maximã crescere magnitudinẽ 9.58
crocodilus ore suo hirundinibus repleto, ut hians illas trochilo legendas impunè prebeat 3.11
crocodilus terrestris 16.6
crocodilus qua ratione catuli recẽs æditi ingenuitatẽ experiatur 9.3
crocutæ feræ malignitas 7.22
crœsus Ephesios debellauit V.3.26
crœsus 3.7
croton V.4.17
crotoniatarũ æstus cõtra Sybar. 16.23
crudelitas Alexandri Pheræorum tyranni V.14.40
crustaceæ & testaceæ animaliũ inaniora esse cũ luna decrescat 9.6
Ctesias 4.26
ctesias 4.27
ctesias 7.1
ctesias 3.3
ctesias 4.52
ctesias 4.46
ctesias qd scribat de elephãtis 17.29
ctesias Cnidius de suibus 16.37
ctesias Cnidius 5.3
ctesias Cnidius 4.21
ctesias Cnidius 16.41
ctesias uorax V.1.27
ctesippus gulosus 3.42
Cuculus quomodo in alieno nido pariat: et fœtus ab aliena parente nutritus, tandẽ agnitus expulsusq;

ad suam redeat. Quo anni tempore appareat 3.30
culex esca piscium 14.22
culices Indici 17.40
cunei forma ordo M.18
cuneum inuenit Philippus Macedonum M.40
cuniculi genus leporum 13.15
de Cupiditate domanda, & fruenda Socratis Chria V.9.29
cupido comes et minister Veri 1.14.28
cupido Iouis etiã dominus, expertia rationis animalia nõ negligit 6.17
cura & amor in sobolem 3.25
cura præteritorum futurorumq; rejcienda in præsens V.14.6
curidij, loci sic dicti, lucus Apollini sacer & cerui 11.7
curiositas & admiratio causa mali 2.8
curiositatis pœna 11.17
currium instruendorũ ratio M.22
cursores cancri 7.24
cursus leporis campestris & montani 13.14
curua acies M.46
custodia diligens 7.29
custos incorruptus canis 7.13
Cyana fons V.2.33
cyanũ auem solitudine, montiũ iugis & præcipitys delectari 4.59
cydnus fl. Ciliciæ 12.29
cydoniata V.12.50
cygni Rhiphæorũ montiũ, ut Apollinem colant. uide, de Apollinis solenni &c.
cygni Apollini sacri 14.13
cygni ubi cõmorentur, quali natura 17.24
cygnorum soboles, ira, certamen cũ aquilis, cantus V.13.14
cygnorum cantus: & quibus in locis degant 10.36
cygnorum cantus sub mortẽ 2.32
cygnũ sub mortẽ intrepidũ sibi næniã canere: & de pugna eius contra aquilam 5.34
cygnus Apollinis minister 2.32
cynamolgi Indiæ populi 16.31
cynægirus fortiss. uir, pictus Athe. in porticu pœcile 7.38
cynocephali, libidi. uel in mul. 6.19
de Cynocephalis 4.46
cynocephalorum ingenium, mores & uictus 10.30
cynocephalorum disciplina 6.10
cynocephalus 17.8
cynoprosopi homines 10.25
cynosphastus unde 14.24
cynosphastum quid 14.24
Cynthius Cæsius 16.32
cyprini pisces 14.23
in Cypro accep. clades Athe. V.5.10
cyprus pastionibus optima 5.56
cypsellidæ Corinthi tyrãni V.6.13
cyrenaici mures 15.26
cyrenaicus liquor remittit uim torpedinis 5.37
cyrenensium luxus V.12.30
cyri pugna in Lydia 11.36
Cyri senio. regia ab se ædificata 1.59
cyri iunioris mortis participes 6.25
cyri minoris horti gloriosi 1.59
cyrnus Insula 12.41
cyropolis Indiæ urbs 16.3
cyrus 3.7
cyrus incestè matrem amauit 6.39
cyrus alter Cambysis filius cladẽ accepit apud Massagetas 7.11
cyrus in prælio cõtra fratrem est occisus V.12.1
cyrus fl. V.1.32
cyrus amauit Aspasiam V.12.1
cyrus à cane nutritus V.12.42
cyrus occubuit V.3.17
cythera Insula 17.6 Cytherorum cece ibidem

D.

Dæmoniũ seu genius Socratis V.8.1
daiphantus 12.3
Δαιπόλαστος L.
damæ, timidæ 7.19
damnati inique sacrilegij V.11.5
damon scriptor V.3.14
damon musicus 2.11
danubij pisces 14.23
danubius fl. 14.23
de Daphnide Syracusano, eiusq; canibus, qui propter domini calamitatem mori uoluerunt 11.13
dardanenses Illyrici ter per omnem uitam lauabant V.4.1
darici V.1.22
darij uxor Atossa. uide Atossa
darij regnũ, & obitus in pugna à cane defletus 6.25
darij Susorum ædificatio 1.59
darius Hystaspes V.4.5
darius ut equas à partu recentes ad pugnas ducere solitus fuerit: equaq; ex prælij ad Issũ cõmissi periculo celeriter exportatus sit 6.48
darius captus V.3.23
darius clemẽs erga insidiato. V.6.14
darius admiratus Pœonas ob laboris patientiam 7.12
daulia regio 11.5
debitores suos creditores occidunt lib. V.14.24
deceleiæ cines V.2.5
deambulatio uetita V.2.5
decemuiri Athenis summæ rerũ præfuerunt V.5.13
decimæ 4.53
declinatio uersus habenas M.19
declinatio uersus hastam M.19
declinatio quid M.25
deditio à ca. facilè impetratur 8.27
deductio uel dextrã, uel sinist. M.36
defensio in fuga 4.37
degeneres catu. nõ amãt bestiæ 9.3
delicata uita Athenien sium V.4.23
è Delo nauis V.1.16
delphi colunt lupum 12.40
delphi thesaurum quærunt in templo Apollinis V.6.9
delphici templi expilationem prodenti lupo simulachrum ibidem erectum est 10.26
delphi. pjequũtur odio põpilii 15.23
delphini amor in fœtũ 1.18
delphini retibus insidiantur 15.6
delphini parasitus pedunculus 9.7
delphini & leonis affinitas 15.17
delphini uelocitate et saltu pel. 12.12
delphini quidã ut admirabili amore formosos pueros prosecuti sint, primus in Iaso, alter in Alexandria, tertius Puteolis 6.15
delphini intellectus 11.12
delphinũ iudicij locus Athe. V.5.15
delphinorũ et urinatorũ cõpa. 12.12
delphinorũ amor et auxilium mutuum erga suum genus 5.6
delphinorum duo genera 16.18
delphinorũ catulos lacte ali: & de miro delphinorum gregatim natantium ordine 10.8
delphinos bene de se meritis parem gratiam referre 8.5
delphinos sui generis extinctorum cadauera ad litus efferre 12.6
delphinum lac habere 5.4
delphinum unũ tractæ plures congregatæ inuadunt 1.5
delphinus Arionẽ seruauit 12.45
delphinus quemadmodum semper moueatur, etiam dormiens 11.22
delphinus Arionis, et alius delphinus catulus cũ puero nutritus 2.6
delus V.3.17
demades V.12.43
demades decre. et ob id mul. V.5.12
demaratus V.1.25
demetrius Phalereus Athenas rexit, indeq; est erectus V.3.17
demetrius Phale. uerna fuit V.12.43
demetrius Poliorce. luxu dis. V.9.9
Demetrius Phalereus in Aegypto apud Ptole. primas tenuit V.3.17

deme-

demetrius Poliorceta forma eximia V.12.14
demetrius in Sicilia fabula 12.10
demetrᵘˢ cõfertur Timo. duci V.3.16
demetrius adit scorti ædes V.12.16
democedes Crotoniata V.7.17
democharis ad Theophrastũ apophthegma V.8.12
democharis de obtrectatorib. V.3.7
democritᵘˢ causam reddit abor. 12.17
democritus obscurissimorum ingeniosissimus indagator 6.60
democritus γελάσινος vulgo dicebatur V.4.20
democritus causam reddit cur cervis cornua renascantur 12.18
democritus 9.64
democritus 5.39
democrates pugil V.4.15
democritus dixit mundos esse infinitos V.1.4
democriti Abderitæ describitur uita V.4.20
democritus causam reddit fœcunditatis suis & canis 12.16
demodocus V.8.1
demosth. lenitas et superbia V.9.17
demosthenes inferior Æsch. V.8.12
demosthenes uocanti in cauponam Diogene renuit V.9.19
demostratus de pisca. edidit 13.21
demostratus 15.4
demostratus de Grue pisce 15.9
demostratus quis fuerit 15.19
dentes quomodo denigrentur ouis cornu 1.48
dentices q̃ sint gregatiles, et quomodo ob nimiã de se fiduciã tandem capiantur 1.46
deo etiam brutas animantes curæ esse 11.31 & 35
deo proximè accedᵘˢ, eius contemplatione 10.14
deos q ex Græcis negarint V.2.31
deos esse, et curare mortalia V.2.31
in Deos repositus infãs ex stupro natus adolescẽ. Crathi. et capræ 6.42
διεφθαρμένοι L.
depositi fraudatio punita V.13.2
deus nõ negligit rationis expti 13.1
deus taurus 11.10. & 11
deus accipiter 10.14
deus draco 11.17
διξιὰ λοξὴ φάλαγξ. M.41
diademata aßidibus picta 6.38
diagoras Melius V.2.22
diagoras impius V.2.31
diagoræ impietas 6.40
dialecticam quandã ratiocinandi facultatẽ etiã ineſſe canibus 6.59
dialecticus idẽ, & uenator 6.59
diana Rhoceæa culta in Creta 12.22
diana Ephesia 12.9
diana Embointhus 12.34
dianæ lucus 12.39
dianæ in Icaro templũ, et feræ 11.9
dianæ sit urbs anathema V.3.26
dianæ buteo sacer 12.4
dicæri, aucula Indicæ, sandaracæ coloris, quarũ excrementi sumptus uel miij modus, eodem die sine dolore interimit 4.41
διχοτομίαι M.7
δίπροτοι νῆες
dict. amo expelluntur sagittæ V.1.10
in Diebus religiosis teperãtia 5.17
dies alcyonij celebrantur cum pariunt alcedines 1.36
dies mortes, dionysia, lenæa, Chytri. &c. 4.43
dies festi, profectorij, & reuersionis dies dicti apud Siculos 4.2
digitorum robur in Milone. 6.55
dy leones 12.7
dy mustela, & mures 12.5
dypolia festa V.8.3
dirce fons sanguine plenus V.12.57
diligentia 5.12
diligentia rerum minutarum carpitur V.2.27
δίλοχάγος quot militib. pſit M.9
δίλοχίαι M.9 et δίλοχίτης ibid.
δίλοχίαι quot milib. constet M.9
δίλοχίτης quot militib. pſit M.9
δίλοχίτης 2. serijs ducit M.9
δίμοιρίτης 6. militum dux M.9
dimolochus poëta comicus, aduersarius Epicharmi 6.51
dinon quid de ouibus scribat 17.10
dinõ q̃ pdidit de Semiramide V.7.1
diogenes Sinopensis quæ de se dixerit V.3.29
diogenes est Socrates furens V.14.33
diogenes laborans ex humero quid dixerit illudenti V.10.11
diogenes nec baculo potest abigi ab Antisthene V.10.16
diogenes neglexit mortem & sepulturam V.8.14
diogenes inopiam suam ut solatus sit V.13.26
diogenes histrio 6.1
diogenes Tragicus histrio V.3.30
diogenes in mendacitate sua fastuosus V.3.29
diogenes ad Demosthenem fastidiẽtem cauponam V.9.19
diogenis seruus fugitiuus à canibus discerptus V.13.28 chria ibidem
diogenis Chria qua Dioxippi amorem notauit V.12.58
diogenis scõma in quendam Spartanum de uicino V.9.28
diomedea Insula 1.1
diomedeæ aues exteris infestæ, Græcis benignæ 1.1
diomedes 17.25
diomedis socij in aues mutati 1.1
diomedis Thracis equi 15.25
dion 10.1
dion Platonis amasius V.4.22
dion à Plat. reductus in Sici. V.3.17
dion Sicilia expellitur V.12.47
dion euertit regnum Dionysij V.8.8
dion Hipparini filius exul sese restituit V.4.8
dion Hipparini iuuit Diony. V.6.12
dion Hipparini filius Dionysij tyranni dem euertit V.6.14
dion Hipparini filius morte sily non perturbatur V.3.4
dionysij ad Philippum responsio de imperio amisso V.12.60
dionysij opes, & summa felicitas. eiusdemq̃ exitus V.6.12
Dionysij Tyranni victoria contra Carthagmenses V.4.8
dionysij Siracusani sacrilegia V.1.20
dionysij Hermocratis ut monarchia prodigio indicata V.12.46
dionysij cum Philippo colloquium. lib. V.12.60
dionysij artifices Cythera proficiscẽtes per Spartam transire à Pantedida prohibiti 11.19
dionysij impietas in matrem fratremq̃ V.14.45
dionysius supplicio capitis affecit Leonem V.13.34
dionysius Siculus medicus V.11.11
dionysius uno eodemq̃ die duas uxores duxit V.13.10
dionysius Siciliæ Tyrannus uinosus lib. V.2.41
dionysius quo honore dignatus sit Platonem V.4.17
dionysius tyrannus 5.15
dionysius iunior corrupit Locris uirgines et matro. eiusq̃ retalia. V.8.8
dionysius, nearcẽ relinqueret, hirũdinũ discessu admonitus 10.34
dionysius impius Phryx V.2.31
dionysius Colophonius pictor V.4.3
dionysius Heracleota filius Clearchi tyranni V.9.13
dionysius Tragœdiam amabat, Comœdiam uerò fastidiebat V.13.18
dioscuri V.1.30
diotimus Caryst̃us V.4.27
diotimus Athe. potor insig. V.2.41

dioxip. pugil amori ſuccu. V.12.58
dioxippus Corrhagũ intere. V.10.22
diphalangarchia uel cornu, quot militibus conſtet M.9
διφαλαγγίας ἀντίσομος M.38
διφαλαγγάρχης dux 512 ſcie rum M.9
διφαλαγ. quot mili. præſit M.9
diphtheræ ῥgnoſticõ de tẽpeſta. 7.8
διπλασιασμὸς κατὰ ζυγὰ ἢ μῆκ& M.29
διπλασιασ. κατὰ βάθος M.29
dipſadis uenenũ, forma, nomina: et fabula quomodo ab aſino remedium aduerſus ſenectam, ſimul & ſitim tulerit 6.51
diſchomachi & Socratis de re œco nomica præcepta 6.43
diſciplina & memoria quorundã animalium 6.10
diſciplinæ optimæ cuique tradendi ſunt liberi 8.27
diſciplinarum autores 2.12
diſtichon elegeum in Seſamo ſcri ptum V.1.17
in Diſtributione iuſtitia 2.8
dives pericula ſubter fugit V.11.9
diuinarum rerum contẽplatio, proximè facit ad deũ accedere 10.14
diuinatio ex accipitre 11.39
diuinatio è dracombus 11.2
diuinationes ex cornu 1.48
diuinationum uaria genera 8.5
diu. utiles mutuli et claudis V.11.9
diuitiæ nõ elatũ reddant V.3.28
docilitas tauri 7.4
docilitas elephantorum 2.11
doctos & eruditionem promouit Hipparchus V.8.2
dolus & ſtratagema 2.39
dolus aduerſus hoſtem 1.34
dolus contra hoſtem 5.54
in Dominũ amor canis 10.41
erga Dominũ amor elephanti 7.37
erga Dominos amor canum 6.62
in Dominos & nutritios amor 7. 28. & 29
in Dominos amor 11.13
domitij inhumanitas 8.4
domorũm ruinas quædam animalia fugiunt 11.19
dorcades Libycæ quales 14.14
dorcadas fœmi. Iſidi ſacras eſſe 10.23.
dorienſes V.4.1
doris Oceani filia 14.28
doris Dionyſij mater V.8.8
doryphorica ſtola V.1.22
draco marinus deſcribitur 14.12
draco immanis Indiæ deſcribi. 15.21
draco amator puellæ apud Idu. 6.17
draco pius, qui à coitu matris prohi buit Telephum 3.47
draco Theſſalicus, ut Aleuã paſto rem Theſſalicum adamauerit 8.11
draco ſacer coiuit cum Halia 12.39
draco intrepidiſſima ſerpẽtium, a quilam metuit 2.26
draco ut elephantũ ſtrangulet 6.21
de Dracone in Aegyptia Melite ſa cro, libũ menſæ impoſitũ uorante noctu: & de pœna curioſi cuiuſ dam q illum uidere uoluit 11.17
draconem marinum ſiniſtra manu facilè capi trahiq, dextera non i tem 5.37
dracones Aethiopici, elephantorũ interfectores dicti: itẽ alij in Phry gia, qui aues ex aere ſpiritu attra hunt interdiu, ueſperi pecora & paſtores inuadunt 2.21
dracones duo Indiæ 16.39
dracenis memoris accepti beneficij hiſtoria V.14.46
dracones herbarum uires noſſe, & his quomodo utantur 6.4
dracones barbati 10.25. & 11.26
de Draconibus in Epiro Apollini ſacris, et diuinatione ex ipſis 11.2
draconis leges abrogatæ V.8.10
draconis, et pueri cum eo familiari ter in Arcadia nutriti, mirabilis hiſtoria 6.63
draconis, ſiue aranei piſcis punctu ram eſſe uenenoſam 2.50
draconis, & Pindi hiſtoria miri fica 10.48
draconum diuinatio in luco Lauini, mazam quã uirgines non in tegræ attulerint, reſſpuentiũ 11.16
δρεπανοφόρα ἅρματα M.22
δρουγγάριος L.
δρουγγάρι& L.
δρουσγάριος L.
dryocelaptes. unde, de Pico martio
Duces à numero militum uarie ap pellantur M.9
duces elephantorum quibus nomi nibus appellentur M.25
duces formicarum 6.43
ducum uaria nomina M.9
duplicatio lõgitu. et latitudi. M.29
duplicationum duo genera M.29
dux piſcium cetaceorum 2.13
dyſmenidæ V.3.7

E.

Ebrietas Tarentinorum V.12.30
ebrietas V.14.41
ebrioſi referuntur V.12.16
ebrius Antigonus quid egerit cum Zenone V.9.26
Ecbatana 17.32
ecbatanorum magnificentia 13.18
echecratides ſophiſta captus Sardis lib. V.1.25
echenatæ ſpecies murium 15.26
echeneis ut naues inhibeat 2.17
echini marini, ut ſpinis lapillos tol lant, quib. contra fluctus muniantur 7.33
echini marini uiuẽtis partes in ma ri diſiectas, denuo coire & coa leſcere 94.7
echinus mari. ad qd utilis ſit 14.4
echis, et echidnæ differentia 10.9
Edaces deſcribuntur V.1.27
edacitas Polypi 1.27
educatio à teneris 4.24
educatio & conſuetudo quantum etiam in brutis ualeat 2.6
Aegiſthi à capra nutritus V.12.42
ægyptiæ ranæ uar. hiſt. 1.5
Electra Agamemonis filia V.4.26
elæa ciuitas V.1.25
ἐκατόνταρχία M.15
ἐκπερίωτα
ἐκπερίωτασμός M.32
elega furioſa V.3.42
elephanti Taprobanæ 16.18
elephanti regis Indorum cuſtodes. lib. 15.22
elephanti Pyrrhi à Romanis fugati ſunt ariete cornuto et ſuis grun nitu 1.38
elephanti ætate prouectiores in A frica ad radices Atlantis, ſacri et liberi 7.2
elephanti quemadmodum lunam creſcentem uenerentur 4.19
elephanti quemadmodum manſue fiant 10.19
elephãti ut à rectoribus inſtituã. 15.22
elephãti q amẽt terrã cõſuetã 10.17
elephanti quæ partes aptæ ſint eſu: adipẽ cius uenenata fugare 10.12
elephanti intelligunt uocem Indo rum 15.2
elephanti gregarij aquam bibunt. Bellici uinum 15.8
elephanti corporis partes, uteri ge ſtatio, libido, potus, ſomnus, ætas, morbi 4.31
elephanti floribus (quos & ipſi le gunt) delectantur 15.8
elephanti adeps contra ferarum ue nena 1.37
elephanti quomodo foſſas inſidioſas tranſeãt: et ꝙ loci Phalacræ dicti herbas non attingant, ne pilos & cornua amittant 8.15
elepanti ut foſſas à uenatorib. ſtru ctas

ctus declinẽt, et retro in uenatores conuertãtur, et pugna cũ eis commissa, aut eos uincant, et effugiãt, quod instituebant: aut uictis insossas repellantur 8.10
elephanti lauacris delectãtur 13.8
elephanti motus bellici 13.22
elephanti in sobolem amoris et pietatis historica declaratio 9.8
elephan. et Rhinocerotis pug. 16.44
elephanti quomodo æstate uim solis depellant illito limo: de eorum sagacitate, & pabulo 9.56
elephanti abhorrent sues 16.36
elephanti in adulteros odium, historiæ duæ mirabiles 11.15
elephanti quomodo fluuios trãseãt: de reuerentia natu minorũ in matores. qua cura iuniores, uel integri, alios senectute uel morbo affectos, uel saucios psequantur qua pietate suos catulos matres 7.15
elephãti quomodo euertãt arbo. 5.55
elephãtiasis morb. ut curãdus 14.4
elephantinẽ incolẽtes Aegy. 10.19
elephanto cor duplex est 14.6
elephantorum instructio ad pugnã lib. M.23
elephantorum aduersus senes elephantos reuerentia 6.61
elephantorum studiosi Indi 13.25
elephantorum uulneribus ut medeantur Indi 13.7
elephantorum fuga, atq; ut sint leonibus formidabiles: et quod nõ nisi prolis aut ægrotantium causa pugnent 7.36
elephãtorũ Indicorũ magnitu. 13.8
elephantorum ruralium pugnæ historia 10.1
elephantorũ obedientia, docilitas, & musicæ studium 2.11
elephantorum ætas 17.7
elephãtorum religio in mortuos: et quàm religiose ipsi uulnerati ac moribundi se gerant 5.49
elephantorũ callitas; qui semel tantum in uita, et magno cũ pudore coeant. Historia elephanti, q strãgulatæ à domino uxoris cadauer à se refossum, alteri superinductæ ostendit 8.17
elephantorum fœtus: & quod capti facilè sese dedant, & cibum potumq; à porrigentibus mox accipiant 8.27
elephantorum cibus & potus 17.6
elephantorum uenatio, & quod ignem metuant 7.6
elephantorum memoria et fides: et ꝙ linguã Indicã intelligant 11.14
elephantorum religio in solẽ 7.44
elephantorũ usus in bello apud Indos 17.28
elephantorũ et suum dissidiũ 16.36
elephãtos ex minima origine in maximam crescere magnitudinem: & longæuos esse 9.58
elephantos integros uulneratorum tela extrahere 7.45
elephantos esse animalia palustria: indigenarum linguam intelligere, catulos tantũ capi ab Indis, & blanditijs curaq; mansuefieri & institui 4.24
cõtra Elephãtos expeditio Afrorũ, & quam prouidè acies ab his beluis instruatur, & quamdiscretè suis utantur dentibus 6.56
elephantus quomodo àdracene strãguletur 6.21
elephãtus Indorũ regẽ adorat 13.22
elephantis cornua ut ceruis excidunt 14.5
elephantus Indicus tres fert bellatores 13.9
elephantus horret sueis 8.28
elephantus qui nutricium suum in prælio periclitantem cursu à medijs hostibus extulit 7.41
elephã. Indicus ut mansuefiat 12.44
elephantus albus Indicus, ut nutritium suum mirificè amarit, proq; eo pugnarit 3.46
elephantus à fure pabuli sui callidè se ultus 6.52
elephantus Indicus ingenio & prudentia naturali præditus 16.15
elephas quo remedio utatur confixus telis 2.18
elephas capitur forma mulieris, & lenitur: suaui odore ualde permulcetur 1.38
ἐλεφαντάρχίαι M.23
ἐλεφαντάρχης M.23
elephas ut se ad certamẽ incẽdat 6.1
elephas Pori regis 7.37
elephas mulieris amator 7.43
ἐλεπόλις L.
eleusine initiatis mullus piscis sacer lib. 9.51
eluenses se dedunt Philippo V.6.1
elymea regia 12.23
elleboro albo, serpens exanimus ad se redit 9.27
ellopidæ dictum ad Tyrannũ Dionysium V.4.8
ellops et anthias, sacri pisces 8.28
eloquẽtia Pla. ut ꝑsignifica. V.10.21
embointhus Diana 12.34
ἐμβολοειδὴς τάξις M.18.&,19
ἔμβολον quid M.19
ἔμβολον εὗρε Φίλιππος M.40
ἐμβο. πεζικὴ φάλαγξ M.1.47
enipo mater Archilochi V.10.13
empedocles 12.7
empedoclis habitus V.12.32
empedocles Agrigentinus 9.64
empedocles physicus de animalibus scripsit 16.29
encomia fortium uirorum discebãt Cretenses ἐνεσλροι V.2.39
engraulidũ pisciũ mores & natura, engrasicholorũ, alias lycostomorumq; uocatorum 8.13
engrasicholi. uide engraulium etc.
Ennea 16.12
ἐνωμοτάρχης dux 3 militum M.9
ἔνταξις M.31
ἐπαγωγὴ ὀρθία M.36
ἐπισρεφειν M.9
ἐπ' ἀσπίδα κλῖναι M.31
epaminondas patre ignobili prognatus V.12.43
epaminondas munera Persarũ regis spreuit V.5.5
epaminondæ paupertas V.5.5
epaminõdæ de amicis dictũ V.14.38
epaphum non Apim 11.10
epaminondas superauit ad Leuctra Lacedæmonios V.6.14
epaminõdas Polymatide satus pauper V.2.43
epaminondas damnatus quid dixerit V.13.42
epaminondas ad Leuctra pugnans ut aciem instruxerit M.47
ἐπαμινώνδα σὸ Θηβαῖος M.47
epaminõdas Polymnidis filiꝰ V.11.9
epaminondas lætale uulnus accepit in Mãtinensi pugna V.12.3.
epaminon. cõtra Lacedæmo. V.4.8
epaminõdas philoso. calluit V.3.17
epentharus musicus 2.11
ephesius V.8.5
ephialtes Sophonidæ filius licet pauper, scitè dona amicorum rectosãuit accipere V.11.9
ephialtes Sophonidæ filius pauper. lib. V.2.43
ephialtes excusat paupertatẽ V.13.39
ephororum subsellia fuligine tincta V.2.14
ephororũ throni fulgi. aspersi V.2.15
ephori p̃ cõnẽ pclamãt qd V.2.15
ἐπὶ ἀσπίδα quid M.25
ἐπὶ ἀσπίδα μεταβάλλ. M.32
epicurei unde expulsi sint V.9.12
epicuri Gargeti sententiæ & fœlicitas V.4.13

epicharmi aduersarius Dinolochus lib. 6.51
epicharmi Iunonis nuptiæ, terra et mare (sic enim legẽdũ) Musæ 13.4
epicharmus senibus cõsodalibus dixit V.2.33
epicharmus in nuptijs Iunonis 13.4
epicrates in dramate cui titulus Chorus 12.10
epidamnus urbs V.13.16
epidamnus opp. 14.1
epidauriorum sermo 15.9
ἐπὶ δόρυ quid M.25
ἐπὶ δόρυ κλίσις M.19
ἐπὶ δόρυ κλῖναι M.31
ἐπὶ δόρυ ἐπιστρέφειν M.32
ἐπὶ δόρυ περισῶσαι M.32
ἐπικάμπιος ἐμπροσθία M.45 & 46
ἐπιλαρχίαι M.20
ephialtes philosophiã calluit V.3.17
ἔφηλος. ἐφήλιδες 15.18
ἐφιππαρχίαι M.20
ἐφ' ἵνία κλίσις quæ M.19
epimylion cantilena V.8.4
epiri piscatores quid agant 15.11
epiretæ boues Chaones uocant lanigeras 16.33
epiretici boues (nos 12.11
epiroticæ uaccæ 3.33
ἐπισυζυγίαι M.22
ἐπίταγμα M.15
ἐπίταγμαι M.20
epitharus. uide Epentharus
ἐπιθύραρχοι M.23
ephialtes, furax Eupoli. seruus 10.41
ephemera animalia 2.4
ἐπιθυραρχίαι M.23
epitimedes scriptor V.4.7
ἐπιξυναγίαι M.15
ἐπιξυναγοὶ M.15
epizelus fotiss. uir, pictus Athenis in pœcile porticu 7.38
epopei piscatoris historia 15.23
epops Indus 16.5
ἐπ' ὀρθὸν ἀποδοῦναι qd M.26
equa ut ob inuidiam hippomanes pulli uoret 3.17
equa deuorat hippomanes 14.18
equæ abortus causa 9.54
equæ quib. pharmacis illinendis ad libidinem excitentur, augendæ gratia sobolis 9.48
equæ unde abortiant 13.27
equæ quemadmodum incantur ab asinis 2.10
equæ sepultæ honorificè inceramico lib. 12.40
equæ Libycæ delectãtur tibia 12.44
equæ amor in suos pullos, et in alienos etiam benignitas: et de Dario
eques à partu recentes ad pugnas ducere solito 6.38
equã æreã equi adhuniebãt 14.18
equarum libido 4.11
equarum in pullos alienos benignitas 3.8
equarum in uenerem impetum imbra detensa sedari 11.18
equi piscibus uescentes 15.25
equi potu efferantur 15.25
equi nõ maiores arietibus 16.37
equi celtici 15.25
equi Thraces 17.25
equi feri Indiæ 16.9
equi amor erga Mithridatem. uide Mithridatem
equi cadauergenerat uespas 2.28
equi sunt dociles 17.25
equi Caspij 17.17
equi & asini unicornes in India: quorum cornua uenenis aduersentur 3.41
equi remediũ retentæ urinæ 11.18
equi Sacarum quales V.12.38
equi Indici domitu difficiles 13.9
equi Persarũ ut assuefiant bello etc. lib. 17.25
equi fugientes odorẽ hominũ 15.25
equi somnis cum equa coitus, ab ipsius equæ pullo punitus 4.8
equitum ordines uarij M.18
equo sermonem Homerum tribuisse 4.54
de Equo exoculato à Serapide restituto, historia 11.31
equorum ætate affectorũ pulli quales 15.25
equorum beneuolentia erga nutritios, ut Alexandrum & Antiochum: amorq; petulantior in Seclem Athenien sem 6.44
equorum ætas 15.25
equorũ disciplina et memoria 6.10
equorum studiosi Indi. 13.25
equorũ pascua: & quod equæ uentis se exponere gaudeant 4.6
equorum docilitas 16.23
equos abhorrere à fossis 6.6
equos Libycos graciles & strigosos esse, ac quamuis dominorum (ut ipsi Libyes) negligentiam sustinere. Medos contra tum homines tum equos habitiores, & cultus gloriæq; amantes 3.2
equos carere pilis in palpebris inferioribus 4.50
equos lauatione & unguentis delectari: timeriq; eos à camelis 11.36
equus lupi uestigium et talũ cõcul cãs torpore comprehenditur, & sistitur 1.3
equus reformidat camelum 3.7
equus Scythius arte inductus, ut cũ matre uelata nec agnita coiret: et quomodo flagitio intellecto, ambo se præcipites dederint 4.7
erasinus fl. V.2.33
erechtheus rex Athen. V.5.13
eretenus fl. 14.8
eretria Eubœæ 15.5
eretrienses 15.5
eretrienses canes 17.8
eretriensium uictimæ 12.34
ergane dea 1.21
erichthonius equos primus iunxit lib. V.3.38
eridanus fl. 14.8
eridanus fl. 14.29
erigonæ canis 6.25
de Erigone, Icarij filia, cui extinctæ canis supereſſe noluerit 7.28
erimacei terreni quomodo à uulpe oppugnentur 6.24
erimaces terrestris et lyncis inuidia, huius in occultanda urina: illius in permingendo tergore suo cùm captus est 4.17
erimaceum conglobatum, à uulpe, urina eius in os immissa, suffocari lib. 6.64
erimaceus potamogitone examinatur, & felle mergi 6.46
erimaceus quomodo sibi metuens se contrahat, & spiritu retento se mortuum simules 6.54
ἕρμαχις quid 14.24
ἕρμις & ἕρμα quid 14.24
ἕρματα 17.25
eruca quomodo interimenda 6.36
eruca semine eorum extinguitur. lib. 6.46
erucas in cicere nasci 9.10
eryce Siciliæ V.1.15
erycina Venus. uide, de Veneris Erycina &c.
erycini populi Siciliæ 4.2
erymanthus fl. V.2.33
erymanthus Peloponnesi mõs 3.27
erysichthon Myrmidonis filius V.1.27
erythræ V.8.5
erythræorũ boũ mobi. cornua 2.20
escæ declinatio 9.12
essedones. uide Issedones.
eſtamenus fl. 17.40
esus carnium prohibitus 9.10
eteocles dictũ de Lysandro V.11.7
ἑτερομήκης ἱππικὴ ἴλη M.44
euagoras Lacõ equos sepeliuit 12.40
euangelus de re militari scripsit M.1
eubatæ continentia V.10.2
eu-

Euboea argiboeos 12.36
Euboea albos boues producit 12.36
Euboei se dedunt Philippo V.6.1
Eubula & sorores duae pro patria obierunt V.15.28
Eucratides rex Bactris 15.8
Eudemi timiditas 4.1
Eudemus 3.20.&,21.5.7.4.53.4.56.4.8.4.45
Eudoxus 10.16
Eudoxus uidit aues bo.maio. 17.14
Eudoxus in Sicilia exceptus à Dionysio &c. V.6.17
Eudoxus quid Galatae faciant prodit 17.19
Euemerus Messenius impius V.2.31
Euenus Aetoliae fl. V.12.22
Euergetes rex 16.36
Eumenis ortus obscurus V.12.43
Eunuchus graui luctu Artaxerxis meritur V.12.11
Euphorio in comen. qd scribat 17.28
Euphrates flumen 9.29
Eupelemus de re milita. scripsit M.1
Eupolidis poetae comici canis 10.41
Eupolis in Marica citatur V.12.30
Euribiades Lacedaemonius V.13.40
Euripi.5.34.4.54.3.15.et,17.6.15.7.28
Euripide delectatus Socrates V.2.13
Euripides in Bacchis 5.42
Euripides in Peliadibus 7.47
Euripi.in Iphigenia,et Temeni. 7.39
Euripides amauit Agathonē V.2.21
Euripides inebriatus V.13.4
Euripides uincitur à Xenocle V.2.8
Euripides de pastoribus 12.44
Euripi.falsa finxit de Medea V.5.21
Euripidis erratum 5.2
Euripides de lynce uerba 14.6
Europam esse Insulam V.3.18
Europā Iouis gestant tau.dorso 7.4
Eurotas Laconiae fl. V.2.33
Eurydice filia Philippi, laqueum elegit V.13.36
Eurypilus 13.7
Eurysthe.et Procleae datiuo eraeu.12.31
Euthymus pugil V.17.18
Euolutiones per Iuga M.28
Euolutionū genera et differen. M.27
Euolutionū usus et differētia M.34
Exanetus Agrigentinus V.2.8
ἐξελιγμὸς κατὰ ζυγὰ M.28
ἐξελιγμὸς κατὰ λόχους M.28
ἐξελιγμῶν γένη καὶ διαφοραὶ M.27
Exercitatio omissa,etiā inertem leonem facit 12.7
Exhaeredationem nunquā elephas parens exercuit in filium 6.61
Exoctī piscis natura,genus, & nomen 9.36
Exomides uestis genus V.9.34
Exostracismus V.13.24
Exposita infans Atalanta V.13.1
Extremis morbis et periculis, extrema remedia conueniunt 2.5
Εὐσεβὴς urbs describitur V.3.18
Εὐωνύμος λοξὴ φάλαγξ M.41

F.

Facies
Facilitas & moderatio 8.27
Faeniculū sanat serpentibus hebetudinem oculorum 9.16
Fama qualis sit V.1.23
Fame quomo. māsuefiāt elep. 10.10
Familiaritas 6.63
Familiaritatis et amicitiae religio 6.2
Famis necessitas 7.20
Farinae diuinatio 8.5
Fasces, q̄ à duodecim ministris, Romanorū principib. praeferebātur, institutae augurio Romuli ex duodecim uulturibus 10.22
Fascinationem quomodo amoliātur pueo 11.18
Fascinationum uaria remedia, quae aues diuersae suis nidis imponunt. lib. 1.35
Fasiani mansueti 13.18
Fastus uestium V.9.34
Fatui quidam enumerantur V.13.15
Fatum mortis nusquam non expectandum 7.16
Febris templum & ara V.12.11
Fel ouium.uide ouium fel
Fel aquilae ad uisum hominis 1.42
Fel gruis piscis 15.9
Felis mas libidinosus catulos perimit.& quod feles excrementa in terram occultent 6.27
Ferae, Icari Insulae.uide Icari &c.
Feras etiam animantes beneficijs cōciliari & cicurari 4.44
Ferrū allicit heracleotes lapis 10.14
Festi dies, sfectorij.etc.uide dies festi
Festinatio prae matu 6.53
Festum chthonium Cereris 11.4
Fiber ut testibus sibi euulsis à uenatoribus his se redimat 6.34
Fides canum.uide canum fides 8.2
Fides elephantorū et memoria 11.14
Fiducia nimia negligentes facti, interimuntur 1.46
Fiducia sui 4.3
Fistula pastoritia ex rhododaphne. lib. 12.44
Fluuij conglaciantes ut à Thracibus uulpecula duce transeantur 6.24
Fluuiorum imagines V.2.33
Fluuios qui pingat hominum figura V.2.33
Fluuius Crathis 6.42
Fluuius quidam Thraciae, qui ab ouibus praegnantibus potus, sobolis colorem mutat 7.21
Fœmina in scarabeorum pilulariorum genere nulla 10.15
Fœminam allicientis maris uox olo lygo 9.15
Fœminarum erga maritos fides circa merulas mar. 1.15
Fœminarum silentium 2.20
In Fœminas amor accipitrum 2.43
Fœmineo sexui anteire debere masculum genus 7.26
Fœmur aureum Pythagorae V.2.26
Fomur aureum Pythagorae V.4.17
Fons Atlantis.uide Atlantis
In Fœtum amor.uide Amor
Fœtuum amantissimus glanis 12.14
Forma corporis, superbiae causa: deformitas, humilitatis 2.10
Forma mulieris lenitur elephas furiosus 1.58
Forma Atalantae describitur V.13.1
Formae fiducia, causa libidinis 11.18
Formae amor 10.48
De Formica laërte nuncupata 10.42
Formicae albae 4.5
Formicae in nouilunio non egredium tur 1.22
Formicae Indicae 16.15 ingenio ualent ibidem
Formicae ad medicinam 6.3
Formicae uti draconis cubile expurgent, pollutum à corrupta puella oblata illi maza 11.16
Formicae famē futurā norunt V.1.12
Formicae Indicae 3.4
Formicarum studium circa grana in messibus colligenda recondendaq; 2.25
Formicarum sedulitas, quae in plenilunio etiam totas noctes laborant 4.43
Formicarum historia ex diuersis cauernis, quarum alterae cum alteris formicae cadauer pro lumbrico commutarunt 6.50
Formicarum subterraneae cauernae, earumq; structura mirabilis. itē de pabulatione, ducibus, & sepultura earum 6.43
Formicas à cadauerib. abhorre. 5.69
Formosorum non uer solū pulchrū est, sed & autumnus V.13.4
Fortitudo aquilae 2.26
Fortitudo non lacessens, siue lacessita strenuè repugnans 5.34
Fortitudo calliditati coniuncta 5.30

fortitudo 5.11
fortitudo 4.1
ad Fortitudinem hortatio. uide, bestias alienas &c.
fortuna fauit Timotheo V.14.43
fortuna elati Athenienses V.6.1
fortuna, magistra incerta 7.42
fortuna Rhodopidis V.13.33
fortunæ templum in Epiro 12.3
fortunæ uicissitudinis exẽpla V.4.8
fortunæ mutatio V.6.12
fortunã ferre potuit Alexã. V.3.23
fortunã ut adūbrarit Pitta. V.2.29
fossæ Aegyptiæ 6.43
Frons M.7
frontini laus M. in præfatione
fratrum amor mutuus V.9.1
fratricidæ ab dracone puniti 10.48
fraus & astutia in pugna 1.30
fraus & insidiæ uulpis 6.24
fraxini fructus saginat sues, camb. dolorem coxendicis infert 8.9
de Frigore respõsum Scythæ cuiusdam V.8.6
frons non friget V.8.6
fronto uir consularis de re militari scripsit M.1
frugalitas sanitatem confert V.5.1
Fuce pisces mutant colorem 12.28
fuci herbæ 13.3
fuci animalis otiũ et furta, et apũ in eos animaduersio 19. otiũ fuci 1.9
fuga q̃ turpis habita Celtis V.12.23
in Fuga etiã amor mutuus: & ordo 7.36
in Fuga defensio 4.37
fulgure afflata uacca Apidem taurum peperit 11.10
funebre certamen 5.1
furentes mulieres V.3.42
furijs & Parcis turtures albæ sacræ 10.53
furta fuci 1.9
furti iudicium & pœna 2.50
furtum à cane punitum 10.41

G.

Galatæ quid faciant 17.19
galaton pictor ut Homerum pinxerit V.13.22
gale mulier in mustelam 15.11
galeota V.12.46
galetes Ptolemæi amasius V.1.30
gãli ubi non cantent 3.38
galli & gallinæ sacri 17.46
galli capitolium occupant 12.33
galli gallinacei apud Athenienses in theatro pugnant V.2.28
gallinacei generis auem in aqua putrescere, non item in uino 9.19
gallinacei Nibæ muti 15.20
gallinacei cristã habentes uariã & floridã 16.2 de pennis eorũ ibid.
gallinacei de tẽpest. ꝓgnosticon 7.7
gallinacei et attagenes inimici 6.45
gallinaceo q̃d faciẽdũ, quẽ nouũ cortis intuleris, ne possit aufugere 2.30
gallinaceum et ignẽ timent leo 6.22
gallinaceũ leo et basiliscus timet 3.31
gallinaceus quomodo ad lunæ solisq̃ ortum afficiatur: ꝙ Latonæ amatus, quòd sua præsentia iuuet partus: gallina extincta incubare & silere eum: victorem canere, victum silere: in limimbus sese intinare 4.29
gallinaceus timetur à basilisco 8.28
gallinæ, quum gallinaceum uicerit, gallorum libido 4.16 (mores 5.5
gallos pub. funere celebrauit V.8.4
gallus amat pocillatorem 12.37
gallus Cẽtoarati, interfector Antiochi, ab huic equo punitus est 6.44
ganges fl. 16.13
gangis fl. magnitudo 12.41
gangis insulæ 12.41
garrulitas cuiusdam quomodo notata V.12.13
gauij exedunt delphinos 15.23
gedrosia Indiæ 17.6
gedrosij pisces ꝓfæno equis dãt 15.25
gelo Syracusanus quid à lupo perpessus 13.1
gelon V.4.15
gelon Syracusius V.1.13
gelon imperium subditis reddere uoluit V.6.11
de Gelo. eiusq̃ insidiatorib. V.13.37
gelonis tyrannis ad posteros propagata V.6.13
gelonis canis. uide Silanionis
gelonis somnium, & canis 6.62
erga Genus suũ amor et auxilium mutuum delphinorum 5.6
generositas 8.1
geometria apum 5.13
geometria araneorum 6.57
gerana regina Pygmeorum 15.29
germanicus Cæsar, Tiberij Cæsaris nepos 2.11
geryonis boues 12.11
getici equi 15.24
gladius piscis 15.6
gladius piscis. uide, xiphiam piscem nosse. &c.
gladij pisces 14.23
glanis piscis qualis. ubi reperiatur. lib. 12.14
glauca citharistria amata cani uel anseri, uel arieti 1.6
glauce citharistria ab ariete et anser adamata 5.29
glaucæ citharistriæ amor canis, uel arietis V.10.39
glauce citharistria, amasia Ptolemæi Philadelphi, & arietis 8.11
glauci piscis amor in fœtum 1.16
glaucon filius Neptuni V.1.24
glutinum ex oxyrynchis 17.32
gnathæna meretrix confutauit loquacem V.12.13
gobij maris rubri quanti 17.6
gobij punctura esse uenenosam 2.50
gordio regnum aquila præsignificauit 13.1
gorgiæ habitus V.12.32
gorgias Leontinus de morte V.2.35
gorgias Leontinus V.1.23
graculi ꝓgnostici de tempestate 7.7
graculorum in suos gregalos amor. &c. uide monedularum &c.
graculus puerum amauit 12.37
graculus adolescentem amauit 1.6
græca uina diuersa V.12.31
Græci in Troianos clementes fuerunt V.3.22
Græcorum optimi, ijdemq̃ pauperrimi V.2.43
Græces & barbaros interneciunt equi Lycospades 17.24
græcum sermonem intellexit hinnulus Ptolemæi 11.25
grammaticus elephas 2.11
granicus V.3.23
gratitudo 2.6
gratitudo & memoria in brutis. lib. 7.48
gratitudo et amor canum erga Niciam dominum 1.8
gratitudo et memoria in brutis 8.5
gratitudo, & memoria etiam in feris 10.48
gratitudo & memoria in bestijs lib. 8.22
gratitudo erga deum 11.38
gratitudo elephanti erga suum nutritium 3.46
gratitudinis exemplum in dracone V.14.46 in aquila 17.37
gratorum catalogus V.4.5
grauida non supplicio afficienda capitali, nisi fœtu edito V.5.18
gruem uitis hausta lachryma confecit 6.46
grues ut æstate in Thracia degant, sub hyemẽ in Africã anolẽt: quo ordine instructo, quomodo agere sistãt, et posteriores priorũ tergo capite innitãtur: ꝙ quæ nocte excubãt, lapillũ altero pede sublimẽ teneãt, ꝙ uolaturæ oũs lapil. deuerẽt quo

quo contra uentos ſaburrentur 3.13
grues muneris loco ſuo regi mittūt Indi..aues quas Indi ſuo regi dono mittunt enumerantur 13.25
grues ut procreentur 15.9
grues ut è Thracia in Aegyptum migrent: deq; earum prudentia, & morte 2.1
grues retrò uolantes, uentos nautis ſignificant 3.14
gruis de tēpeſtate ſignoſtica 7.7
grus mar.piſcis 15.9 deſcribitur ibi.
gruum gubernationem, hominibus regendæ Reſpub. doctrinam primum dediſſe 3.14
gruum clangor pluuias, cerebrum gratiam mulierum incitat 1.44
gruū et ciconiarum migratio 3.23
gryllus ut cæſus V.3.3
gryphum forma, & pugna aduerſus Indos aurum colligentes 4.32
gubernatores duos nauibus præficiebāt Carthaginenſes V.9.40
gula 7.34
guloſi quidam Athenienſes & Romani 3.42
guloſitas 11.33
guloſitas, uirtuti inimica 4.15
guloſitas. guloſos enim cor in uentre habere dixeris, ut aſellum piſcem lib. 6.30
gyllippus V.12.43
gymnaſium Iaſenſium 6.15
gynæcium formicarum 6.43

H.

Hæmorrhois fœmina 15.13
hæmorrhous uipera l. 13 eius morſus ibidem
halia cum dracone coiuit 12.39
per Hamum piſcatio 12.43 inſtrumentaq; eius 12.43
harmatidæ Theſpienſis filius fortiter pugnans occubuit V.6.2
harmodius & Ariſtogiton interfectores Hipparchi V.11.8
harmonia Phrygia V.13.21
harpe auis 2.47
harpe inſtrumentum 13.22
haſta Pelei 1.56
haſtæ longitudo q̄ debeat eſſe M.12
haſtam uerſus declinatio M.25
haſtam uerſus conuertere M.32
hebes templum 17.46
hecateus hiſtoricus V.13.20
hecatæus Abderita 11.1
hecatæus Mileſius 11.1
hecatæus Mileſius ſcriptor 13.22
hecatæus hiſtoricus fabuloſus 9.23
hecate 15.11
hector progenies Iouis, à Priamo ludi ſignato redēptus pecunia 6.50
hedera agreſtis ceruis medetur 1.8
hegemon in Dardanicis 8.11
helena ſpinam hæmorrhoi confregit, & pharmacum exemit 15.13
helenæ imago à Zeuxi.picta V.4.12
helena Zeuxidis V.14.47
helenæ ab rege Thonide adamatæ hiſtoria 9.21
helenium herba 9.21
heliopolitani ut leones colant 12.7
heliopolis Aegypti fatalis phœnicū auium ciuitas 6.58
helicæ ſubuerſio, eiusq; cauſæ 11.19
hellanodicæ V.9.31
in Helleſpōto accepta clades Atheniēſium V.5.10
heloteæ V.6.7
hepatus piſcis marinus 9.38
hephæſtion ubi mortuus V.7.8
hephæſtionis mortem grauiter luget Alexander V.8.8
heraclea urbs 14.25
heracleæ, Pontiinſulæ mures 6.40
heracleopolitæ Aegyptij 10.47
heracleis mulier Tarentina 8.22
heracleotē lapidē allicere ferrū 10.14
heraclia 15.5
heraclides Clazomenius dux belli. lib. V.14.5
heraclides pugil V.12.26 ebrioſus
heraclidis Athenienſes gratiam referunt V.4.5
heraclitus uitā deploranit V.8.13
herba amatoria 15.19
herbæ marinæ eſca piſcium enumerantur 13.3
herbæ fugantes ſerpētes Indiæ 12.32
ab Hercule denominata præfectura Aegyptiorum 4.54
hercules à Phœbo dictus primū q̄ antea Heruleides V.2.31
hercules cum pueris luſit V.12.15
hercules liberat Theſeum V.4.5
hercules in Heraclea à muribus colitur 6.40
hercules Linum interfecit V.3.32
herculis et Lepreæ ſimultas V.1.24 eorū certamen & contentio ibid.
herculis erga hoſtes miſeri. V.12.27
herculis nutrix, uel certè matris Alcmenæ obſtetrix muſtela 12.5
herculis columnæ, olim Briareus dictæ V.5.3
herculis templum 17.46
heræenſes populi V.2.33
herinaces cinis ad quid conducat. lib. 14.4
herinaceorum prouidentia & ſolertia in reçondendo cibo 3.10
hermias de copijs inſtruendis ſcripſit M.1
hermionenſes populi ut colant Cererem 11.4
hermippus 7.40
hermopolis ſacerdotes 10.29
hermopolitana præfectura Aegypti 10.27
herodotus 5.8.10.3.et,4.6.15.7.11. 11.10.6.60
herodotus de leonibus cameles uorantibus 17.36
herodotus fabuloſus 25.16
herodotus de Cinnamomo aue 17.21
herodotus in ſermonibus de Aegypto 8.25
heroſtrati impietas 6.40
herorum lucus V.5.17
heſiodus 6.50
heſiodus poeta Heloteum V.13.19
hierō Siciliæ Tyrānus qualis V.4.15
hieroni cur interdictum ſpectare Olympicos ludos V.8.5
hieronis in literas amor, liberalitas, amor fratrum V.9.1
hieropolin appellatam eſſe Bambycem à Seleuco 1.22
ἡγεμόνες M.7
himnuli, timidi 7.19
himnuli mares, quur à patribus pleriſq; occidantur 6.39
himnulus Ptolemæi, Græcum ſermonem intelligens 11.25
hipparchus à quibus & cur interfectus V.11.8
hipparchus filius Piſiſtrati qualis lib. V.8.2
hipparchus tēpore Neronis, Nicæēſis ciuis, ex caprina pelle tempeſtates prænouit 7.8
hipparion uino deditus V.2.41
hippiæ habitus V.12.32
hippiæ ars de memoria 6.10
hippocampi uēter in uino decoctus uenenum eſt 14.20
hippocrates Doricus cum eſſet ſcripſit Ionica lingua V.4.21
hippocratis de Demo.iudi. V.4.20
hippomachus pugil V.2.6
hippomachus tibicen. cur diſcipulū percuſſerit V.14.8
hippomanes quid 14.18
hippomanes equini pulli 3.17
hippon impius V.2.31
hipponactes 7.47
hipponax poe.q̄lis fuerit. statu. V.10.6
hipponici ambitio V.14.16
hipponis impietas 6.40
hippopotami quàm callidè ſegetes prope Nilum depaſcantur 5.53

hip-

hippopotami impietas in patrẽ 7.19
hippuri genus muscarum 15.1
hippys Rheginus 9.33
ὑφαιλῆς unde V.2.31
hirci fiducia barbæ, & imperium in capram 7.26
hirci quomodo ad coitũ excitentur, & rursus cohibeantur 9.54
hirci libidinosi uel in mulieres 7.19
hirundines albas aliquando uideri Assyria aliquot ex hirundinibus 10.34
hirundines legit crocodilo Cladarorynchus 12.15
hirundines capiunt cicadas 8.6
hirundines à suis ouis blattas arcẽt apis felis 1.37
hirundinis piscis punctura esse uenenosam 2.50
hirundinis aduentus et discessus, et amor erga hominem 1.52
hirundinis industria in nidificando 3.24
hirundinis iustitia in pascendis pullis: & quomodo his cæcis natis, herba quadam medeantur 3.25
hirundinis musica 1.58
hirundinum coetus: & uisus recuperatio 2.3
hirundinium piscium uolatus 9.52
hirundo alba Sami 17.20
hirũdo parũ somno fruitur V.12.20
Hædi et agni prognosticum de tempestate 7.8
holoschœnis utuntur piscato. 12.34
homerus 6.4.4.45.2.3.17.25 1.52.4.6.3.27.6.1.6.6.7.29.10.14 10.26.2.18.4.54.4.40.5.45.7.27. 2.21
homeri poesim apud ueteres disceptam quis collegerit V.13.14
homeri templum et simulachrum lib. V.13.22
de Homero V.9.15
homeri poemata ling. Indi. V.12.48
homero uiso, sua poemata cõbussit Plato V.2.30
homerus quid sibi uelit, dum mortem uocat purpuream 16.1
homæ. instituẽdi acies pitus fuit M.1
homerus in morte Patrocli 1.42
homerus quid de equis dicat 17.24
homerus poeta Lacedæmo. V.13.19
homerus quid decus regium 16.5
homerus de Antimacho quid 14.8
homerus cur Lacedæmona appellarit κυνώσσαν 17.6
homerus in Odyss. de Scepib. 15.28
homerus dixit Somnum regẽ deorum atq; hominum
homerus in Megaris 14.28
homicidæ uarij eorumq; ubi iudicia exercerentur V.5.15
homicidium ab cane proditum mirificè atq; punitum 7.10
homicidii ab elephan. pditi 8.17
homi. amat, eiq; auxiliatur thos 1.17
hominem te esse memento, dictũ Simonidis V.9.41
homines ex ciconijs 3.23
homines à brutis amati 1.6
homines à feris nutriti V.12.42
homines Cynoprosopi 10.25
homines malefici, ut Sisyphi, Telchines, Cercopes 6.58
hominis morsus. uide morsus homi.
hominis & canis cibus 4.20
hominis sanguis admistus toxico. uide toxico
hominis ieiuni morsus 9.15
hominis & brutorũ collatio 9.7
hominis saliua. uide saliuam
hominis sputum retundit uim aculei scorpij 9.4
homo es Philippe V.8.15
horion Indica auis 17.22
hortensius guloſus 3.42
hortensius Romæ primus pauonem in cœna apposuit 5.21
horti Cyri minoris, gloriosi 1.59
hospitalitas 1.52
hospitales Leucani V.4.1
hospitij uiolati pœna 11.19
hospitium publicum V.14.14
contra Hostem dolus 5.54
hostilis sæuitia in iuuentutem nocituram 6.78
humilitatis causa corporis deformitas 2.10
humorum plenitudinem tollere. ui de plenitudinem
Hyæna felle ibis interit 6.46
hyæna sexum mutat 1.35
hiænæ uis malefica in sopiendis hominibus lœuæ manus attactu. & cambus suæ umbræ, quos deinde deuoret 6.14
hyænæ piscis marini pinna quid efficiat 13.27
hyænæ inter animali referuntur cornuta 14.15
hyænæ malignitas 7.22
hyæna timet pardalim 6.22
hyænæ umbra canes obmutescere. 3.7
hydrã Lernæam, & Chimæram feras esse fabulosas 9.23
hydri Cereyræ 8.13
hydri marini 16.8 et lacustres ibid.
hydri siue colubri morsus 4.57
hydrus Nili uariæ hist. 1.3
hydrus exosus ranæ 12.15
hyemem & nues spinæ aues fugiunt in densa syluarum 4.60
hygrophœnix piscis maris rubri. lib. 12.24
hylæus Centaurus Atalantam amauit V.12.1
hymenæi nuptiales 17.22
hymettus, et Hymettici mel V.10.21
hymnos deorum discebant Cretenses V.2.39
hyoscyami & opi Hirpium emulsio circumfossis eis aliqua uelucre alligata 9.32
hyoscyamum sues edunt V.1.7
hyperbolus V.12.43
hyperides scripter V.10.6
hypodromus. uide, de pithece
hyrcani canes 16.31.16.10
hyssopus color V.9.3
hystricis Libycæ natura 12.26
hystrix suos aculeos sibi imminentibus, telorum instar immittit 1.31

I.

iacula uenenо tingere 5.16
iaculatores M.17
iaculus serpens, seu chersydrus 8.13
iaculus serpens 6.18
ialysius V.12.41
iasensium gymnasium 6.15
iason ordinem docuit χορμβοειδῆ lib. M.18
iasonis munera Epaminondæ missa lib. V.11.9
ibidis, sacræ auis potus 7.45
ibidum pennas timent qui uis serpentes 1.38
ibin referre cordis figurã, &c. De eiusdem coitu, partu, intestino, incessu. Cur sacra sit Mercu. Quod sitlõgæua, calidissima, cibosq; multos et uenenatos cõficiat. optima eã esse ualetudine, puritatis studiosam, nidificare cautissimè 10.29
ibis Aegyptijs clysteres ostendit: & uictus rationẽ secundum lunæ incrementa decrementaq; mutat 2.38
ibis felle hyæna interit 6.46
ibis lunæ sacra, ad eiusq; rationẽ omnia fingẽs, Aegyptũ nunq; egreditur, eoq; et Arabicas et Aethiopicas serpentes aduolantes prohibet &c. 2.38
ibycus Rheginus poẽta comicus 6.51
ichneumo quẽadmodũ est utriusq; sexus particeps, & aspidi & crocodilo hostis, Latonæ, & Lucinæ sacer 10.47
icari, maris rubri insulæ, feras uenarã

hari neminem posse absque uenia Dianæ 11.9
de Icario, eiusq; filia Erigone 7.28
carius Insula 15.23
ichus athleta qualē se gesserit V.11.3
iccus palestrita Tarentinus 6.1
ichneumon quemadmodum crocodilo insidietur 8.25
ichneumo aspidum hostis 6.38
ichneumonis & aspidis pugna 3.22
ichthyophagi 15.8
icteri remedium exaspectu charadrij 17.13
ictus quorundem animalium. unde morsus uespæ &c.
idomeneus Cretensis 15.24
iecora bina rubetæ 17.15
iecorinus 15.11
iecur Gruis piscis 15.9
iecur Physæ cum luna crescit, decrescitq; 12.13
ieiunus hominis morsus 9.15
ieiunium festū Tarentinorū V.5.20
ignauæ animalia, ouis et asinus 7.19
ignem & gallinaceū timet leo 6.22
ignem metuunt elephanti non minus quam leones 7.6
ignem restinguit salamandra 2.31
ignis quoq; bestias generat 2.2
ἀλαρχίκε M.23
ἀλάρχης M.18
ileon Thessalis excogitauit turmam instar ouis M.43
ἴλαγ M.20
ἴλαγ quot constet M.19
ἴλαγ ὠοειδὴς M.43 &, 45
ἴλη ἱππικὴ τετράγωνος M.47
iliacam regionē esse irriguam 10.37
iliadis Mineruæ templum in Daulia, & canes 11.5
ilias Phrygia V.11.2
ilicis folia si leo pede attigerit, obtorpescit 1.36
illecebræ per cantū et musicā 8.24
per Illecebras insidiæ 5.40
illiberalitas 2.39
illusio 1.29
illyrij uinosi V.3.15
ἰλῶν τάξεις M.20
imitatio peruersa simiæ 7.21
immortalem esse accipitris animā lib. 11.39
immortalem esse ibidem auem 10.
immortalem esse thermuthim aspidem 10.31
impedimentorum uectio M.50
imperatoria præcepta uno fascie colecta M.51.52.53
imperia cur amittantur interdum lib. V.12.60
imperium reddit subditis Carthaginensibus Gelon. V.6.11
imperitæ mellificij quædā apes, non tamen otiantur 1.10
imperiti, otiosi et aliena inuadūt fo
impietas in sobolem 10.6 (ci 1.9
impietas in parentes 3.43
impietas parentum in prolem, & contra 2.49
impietas in patrem 7.19
impietas in maritum, &c.
impietatis exemplū et plasphemiæ Pherecydes V.4.28
impij & athei 6.40
implexa acies M.48
imꝑbi et calli. inter se cōmissi 4.64
impudentia animalia, muscæ, canes lib. 7.19
inachi filia Io Argiua 11.20
incedit in latus unum, duo, tria aut quatuor acies M.36
incendium sine igne, solo oleo Indici uermis 5.3
incæstus 3.47. &, 4.7. &, 8.6.39
incestus cum beluis, & pœna: & biformis ex tali concubitu fœtus. lib. 6.42
inconstantia 2.14
incontinentis obiecta uoluptatis fugienda 6.40
incorruptus custos canis 7.15
indi non habent suem uel ferū uel cicurem 16.37
indi quomodo deceptis gryphib. aurum colligant 4.27
indi & Persæ segnes V.10.14
indi non sunt fœneratores V.4.1
indi animalia muneris loco offerūt suo regi
indi dānatos objciūt crocodilis 12.41
indi Alexandro subditi V.3.23
in India suem non nasci: ouibus latissimas esse caudas 3.3
india non gignit oliuam 13.18
india multorum ferax 12.32
indiæ columbæ luteæ V.1.15
indici bouis cornu tres amphoras capiens 3.34
indica caprea ex qua mos. legi. 14.15
indica margarita ut capiatur 15.8
indici asini. unde asini Indici 4.52
de Indicis quibusdā animalib. quorū cruore uestes tinguntur rubro uel puniceo colore 4.46
indicus elephantus quomodo mansuescat per Musicam 12.44
indorum linguam intelligunt elephantes 11.14. & cerui 2.5.
indorū regis secundæ mensæ q̄ 14.13
indorū uxores unæ cum mortuis uiris conburuntur V.7.18
indorum studium circa equos & elephantos 13.25
indorū regis regia qualis 13.18
indorum rex certamen edit cornutarum bestiarum 14.15
indum fluuium bestiarum ferarū expertem esse, præter uermē quēdam 5.3
inductio recta M.36
industria 5.12
inescatio 3.29.7.34
inescatio turpis uoluptatis 7.22
inescatio callida 9.24
infamem non decet redire ad idem uitium 11.12
de Infamia notatis & restitutis Chria V.13.40
infantes mendicorum alumno dās Thebani magistratus V.2.7
infans puer ab elephanto curatus, & obseruatus 11.14
infundibulum dictus quidam potor Diotimus V.2.41
ingenia quæ sinistrè melius, quàm dextre tractari possint 5.37
ingenuitas prolis aquilæ ut probetur 2.26
ingenuitas prolis probatur cerastis apud Lybicos. unde cerastes
ingenuitatē prolis qua ratione crocodilus experiatur 9.3
ingluuiei pœna 7.22
ingratitudo maleficæ 3.39
ingratitudo Thebanorum V.13.42
inimicitia & amicitia diuersorum animalium 5.48
inimicitiæ animalium 6.22
iniuriam ulciscī bouem, animal aliâs mansuetum 4.35
inimicitiæ mutuæ Polypi, Murænæ & locustæ 1.32
inimicitiæ quorundam animalium mutuæ 6.45
iniuriæ memoria & ultio 7.25
inopiæ fortuna consulit 7.31
imprudentiæ pœna & item uenia lib. 11.32
insecta oleo inuncta, pereunt 4.18
insectorum quorundam ac auium uoces & soni 6.19
insertio quid M.31
insidiæ & fraudes uulpis 6.24
insidiæ 6.21
insidiæ crocodili 12.15
insidiæ malitiosæ Bouis mar. 1.19
insidiæ structæ Dario, detectæ impunitæ fuerunt V.6.14
insidiæ per illecebras 5.40
insolentia 1.41. &, 49

in somnijs docemur V.2.31
institutio prolis & amor 3.40
intemperantia perdicum circa ueneres 3.5 &, 16.
intergator dux 3. militum M.9
interitum et diminutionē sentiunt omnia V.8.11
interstructio quid M.31
interualla quib. distāt pedites grauis armaturæ M.11
intybum syluestre 6.4
inuenta retinere, furtum est V.4.1
inuidia 10.48.3.17 &, 19
inuidia exagitat probos V.12.9
inuidia crinacei & lyncis 4.17
inuidia causa captiuitatis 1.55
inundatio maris 11.19
iustitiam docet hirūdo mater suos pullos in ordine pascendi 3.25
Io Argiuam Inachi filiā, matrem fuisse Epaphi 11.10
Iolaidas 12.3
Ioniæ 12. ciuitatum nomina V.8.5
ionium mare 14.1
ionis statua spoliatur à Dionysio Syracusano V.1.20
ionis nutus in Thetidem non irritus 5.2
iphicrates de re militari scrip. M.1
iphidis filia, ut coniugem amarit lib. 6.25
iphidis filia Euadne 1.15
ἱππαρχίαι M.20
ἱππαγωγοὶ νῆες L.
ἱππέων τάξις M.7
ira lenitur musica V.14.23
ira ut lenita & sedata Alexandri V.12.54
ira uincit dolorem 8.1
iratus Chius ad seruum V.14.18
irrigatio 7.1
isadas puer pugnans strenue mulctatus est V.6.3
isidis Osyrim puerum quærentis historia 10.45
isidi sacros esse uultures 10.22
isidis simulachra aspide thermuthi coronantur 10.31
de Isidis cultu in Aegypto per mulieres lugentes, quæ mirificè à scorpijs eius loci uenenatissimis tutæ sunt. dorcades quoq; fœminas Isidi sacras esse 10.23
isim quomodo pingant Aegyptij lib. 10.27
ismenias tibicen. V.4.16
ismenias adorauit regem Persarū sine turpitudine V.1.21
ismenus opp. V.12.57
isocrates Athenas comparat meretrici V.12.52
isocratis panegyricus causa subactionis Persarum V.13.10
issedones (seu Essedones) qui & Myrmeces populi 3.4
ad Issum Persarum ac Darij infelix pugna 6.48
issus V.3.23
ister fl. 14.25.5.27
istri glacies 14.26
iuba rex 9.58
iuba scriptor 15.8
iuba Maurus leoni occurrit, eius filius obsēs Romam mittitur 7.23
iudex seuerus V.1.34
iudices Aegyptiorum qui V.14.34
iudicis credulitas nimia, iniustitiæ fit causa 7.15
iugare quid M.7, M.26
iugare equites M.19
iugi ductor 19 ζυγάρχης
iugorum ductores quales requirātur M.13
iugum M.19, M.7
iugum 1.2.3.4 uariant numero militum M.20
iulides pisces uenenatæ, natantibus morsu sunt infestæ 3.44
iumenta, cum luna decrescit, infirmiora nasci 9.6
iumentorum de tempestate prognostica 7.8
iumentum omne reformidat murē araneum 6.22
iuno Geranā mutauit in auē 15.29
iuno à nuptijs ubi se abluerit 12.30
iunoni uultures sacri 10.22
iunoni sacer tanysipteros accipiter lib. 12.4
iunoni consecratur ouis 12.40
iunonis Argolicæ sacerdotem fœminam, mullum piscem non attingere 9.65
iunonis Argolidis ædes iuxta lucū Lauinij 11.16
iupiter in Creta & altus, & occultatus 5.2
iupiter Stratius 12.30
iupiter Eleutherius V.2.9
iupiter Carius 12.30
iupiter & Latona charas habent perdices 10.35
iupiter in columbam V.1.15
iupiter Labrandeus 12.30
de Iuramētis apophthegma V.7.12
iustitia 5.11
iustitia & pœna & uenia 10.31
iustitia circa ultionem 5.39
iustitia in distributione 2.8
iustitiam inesse bestijs quoq; 6.50
italiæ incolæ plures fuerunt V.9.16
eius quot urbes V.9.16
itinera copiarum M.36
κένταρχοι L.
κέρας M.22
κέρας δεξίον quod M.7
κέρας εὐώνυμον M.7
κερατάρχης M.23
κερατάρχιαι M.23
κεφαλή M.7
κλίσις quid M.25
κλίσις ἐπὶ δόρυ M.19
κλίσις ἐφ' ἵππον quæ sit M.19
κοιλεμβολος M.36
κόμης L.
κρυπτικὸς ἐξελιγμός M.28
κριός L.
κυρτὴ τάξις M.46
Laboris & operis cōmendatio 7.12
laboris patientia canum, qua uel operosissimis Pœniæ muliebribus, & Aegyptijs puerperis præstent lib. 7.12
labrandeus Iupiter 12.30
lac dulce apud Indos 15.7
lacænæ mulieres quid agāt filijs bello cæsis V.12.20
lacedæmony crudeles in Messenios uictos V.6.1
lacedæmonij temporis parci V.2.5
lacedæmony arrogantiam ostentāt uestibus sordidis V.9.34
lacedæmonij imperiti V.12.50
lacedæmonij clim domini à Thebanis uincuntur V.4.8
lacedæmonij ut pingāt simul. V.2.35
lacedæmonys Athenas expugnaturis quid oraculum responderit lib. V.4.6
lacedæmoniorum leges V.2.22
lacedæmoniorum naues ad Helicen submersæ 11.19
lacedæmoniorum decretum de Alexandro deum faciendo V.2.19
lacedæmoniorum in hostes humanitas & clementia V.6.6
lacedæmoniorum imperitia V.12.50
lacedæmoniorum leges V.6.6
lacedæmoniorum amatoribus & amasijs V.3.10
lacertæ ut perdantur 2.58
lacerti Indici 16.41
lacerti per medium dissecti partes denuo coalescere 2.23
lacertus piscis maris rubri qualis sit 12.25
lachrymantem Lacenem obiurgās quid ab eodem audiat V.9.27
laconica euolutio M.27
laconica lex de corporū colore & pin-

pinguedine V.14.7
lex Laconica de auaritia V.14.44
laconici maris cete 17.6
laconicus ueſtitus militaris V.6.6
lactatus mulierum Pæoniæ 7.12
lacus feruẽtis aq̃ eſt in Africa 14.19
lacydas philoſophus potor V.2.41
lacyden peripateticum alterẽ ſimum anſer amauit 7.41
lænilla anus libidinoſa, et filiorum necis cauſa 7.15
laërtæ, nuncupatæ formicæ et ueſtæ lib. 10.42
lai filius 3.47
lais cognomento cur ὀξίνη dicerẽtur V.12.5
laius primum puerorum amori indulſit V.13.5
laius Græcorum primus pueros amauit, & Chryſippum 6.15
λάκων ἐξελιγμός M.28
lamachus Athen. pauper V.2.43
lamia meretrix V.12.16
lamiæ Chriæ de Græcis V.13.9
lampas canis 11.13
lamprocles V.12.15
lanea ueſtis de oue à lupo laniata, moleſtiam et pruritũ excitat inducti 1.38
lanificij ſtudiũ mulierũ Pæoniæ 7.12
laodice eadem & Electra V.4.26
lapidicinæ Siciliæ V.12.44
Lapillũ in capite q̃ habeãt piſces 9.7
lapis à cane demorſus, & immiſſus uino, uide uinum
lapis quidã ſerpẽtes fugans 9.20
lari aues, quomodo cochleis ueſcantur 3.20
larus malo punico interit 6.46
laſus ſcriptor V.12.36
laſus in Dithyrambis 7.47
latagæ Indiæ urbs 16.10
laterculus oblongus M.48
laterculus acies M.42
latitudo quid M.7
Latona tot diebus ex Hyperboreis in Delum peruenit, quot diebus lupa parturit 4.4
latonã in lupam 10.26
latonæ ſacer ichneumo 10.47
latonæ ſacer accipiter 10.14
latonam & louem perdicibus delectari 10.35
lauacrum deorum oceanus 2.21
laudis amor 5.1
laurus 12.7
laurus in tempe Apollinis V.4.1
Lauinij lucus, & diuinantes in eo dracones, &c. 11.16
lauinium auia Romæ 11.16
Lebadicus ager 17.10
lectus militi decorus qui V.9.24
leges Laconicæ V.6.6
leges quæ ſuis authoribus damnum attulerunt V.13.24
leges Solonis Draconiq́ V.8.10
leges ſumptuarias habuerunt Romani & Lacedæmonij V.3.23
leges diſcebant filij Cretenſiũ V.2.39
legumlatores Lycurgus, Solon, Zaleucus, Charonda 6.61
leleges V.8.5
lenæi equus 11.31
lenocinium 2.29
leæna adoratur ab Ampraciotis. lib. 12.40
leæna tyrannum Ampraciotarum laceraut 12.40
leæna robuſtiſs. et bellicoſiſs. V.12.39
leo ut ſe ad fortitudinem extumulet lib. 6.1
leo Soli ſacer 5.19
leo iniurias ſibi illatas meminit, donec ulciſcatur, hiſtoria 7.23
leo gallinaceũ timet et ignem 6.22
leo ultus canem cõtubernalẽ ſuum ab urſa 4.45
leo ſi ilicis folia pede attigerit, obtor peſcit
leo & baſiliſcus gallinaceũ timent. lib. 3.31
leo edit carnes Camelis 17.36
leo marinus qualis 14.9
leo Nemæus à Luna decidit 12.7
Leo Athenis. amor patriæ V.12.28
leo terreſtris quæ metuat 14.9
leo uir à Dionyſio ſupplicio affectus lib. 13.34
leocorium Athenarum V.12.28
à Leone, cui laniandus obiectus erat, ſeruati Androclis ſerui hiſtoria, quo cum in deſerto Libyæ primũ conuixerat 7.48
leonem & leænam non ſimul, ſed utrumque ſeorſim ad uenationem & ad potum abire: & eius rei cauſa 4.3
leonem ingeſto leontophono, perire. lib. 4.18
leones odorantur ſagaciſſime 17.26
leones ut tollantur 17.31
leones ignem metuunt 7.6
leones cur ſacri Vulcano: cur ignẽ metuant, cur leo ſignum cæleſte, domicilium ſolis ſit. &c. 12.7
leones Indiæ quales 17.26
leones gentẽ Nemæã penitus extinxerunt 17.27
leones uenantur inſtar canum hinnulos ceruos, apros &c. 17.26
leones mãſueti ubi, et q̃d agãt 12.23
leones Mauroriũ. uide Mau. leones
leores timent elephantos 7.36
leones nutriſcè ſuorum catulorũ ulti cædem aduerſus urſam 3.21
leones non naſci in Peloponneſo 3.27
leoni cauda iras excitat 13.14
de Leonibus ſeuibus, et catulorum in eos pietate 9.1
leonnatus uenandi ſtudioſus V.9.3
leonides Byzantius 2.50
leonides author citatur 12.42
leonides dux caponas in mania tranſtulit V.3.14
leonides Byzantius 3.18
leonides Byzantius 2.6
leonis & delphini affinitas 15.17
leonis greſſus & ueſtigia confuſa, ad fallendos uenatores 9.30
leonis adeps ad quid conferat 14.9
leonis prognoſticum de tempeſtate. lib. 7.8
leonis pecularis q̃dam natura 9.6
leonum natura, partes corporis, partus, ingenium, fortitudo, animi exiuba indicium, cibus & potus. lib. 4.34
leonum proprium quiddam V.10.3
Leonum partus, uigilãtia, fortitudo, ſomnus, paſtus, ſaturitatis remedium, iuſtitia circa ultionem, & manſuefactio 5.19
leoprepes Ceus pater Simoni. V.4.24
lepores & mulpes Indi capiunt, auibus rapacibus ad uenationem inſtitutis 4.26
lepores utrimuq́ ſexũ participes 13.12
lepores mõtani minus ueloces 13.14
lepores q̃ in fruticetis latitant 13.14
lepores campeſtres montanis uelociores 13.14
lepores ut à mulpib. capiantur 13.11
leporis ſomnus & paſtio 13.13
leporis eius natura, qui in Biſaltia eſt 5.27
leporis ueſtigia qualia æſtate hyemẽue 13.24
leporis curſus mirus deſcrib. 13.14
Leporis ſomnus, ætatis indicium & fœcunditas 2.12
leporis mar. uenenũ & ſpecies 2.45
leporis pedes quales 13.14
lepores pauidi 7.19
leporũ de tẽpeſtate ꝓgnoſtica 7.8
lepreas V.1.24
leptines frater Dionyſij V.14.45
λεπτισμός M.50
lepus ut ſua circa cubile turbet ueſtigia 6.47
lepus mas parit 13.12

Lepus à qb. sibi et soboli timeat 13.11
Lepus cognoscit uētos et tēpora 13.13
Lepus magni maris 16. 19 eiusq; ueneno ibidem
Lepus sobolem in plures locos distribuit 13.11
Leri Insulæ habitatores 4.42
Lernæa hydra. uide, hydrā Lernæam
Lesbij 2.6
Lesbium uinum V.12.31
Lesbus V.8.5
Lesbus insula 12.41
Leucadis Insulæ promontoriū, et in eo fanum Apollinis Actij 11.8
Leucany Bosphori Tyranni V.6.13
Leucanorum lex V.4.1
Leucippe Mynias eiusq; fab. V.3.42
Leucotheæ & Apellinis pecuniæ expilatæ V.1.20
Leuctricæ boues 16.33
Leuitas Demosthenis V.9.17
lex contra sues 5.45
lex de Lacedæmoniorum colore & habitudine corporis V.14.7
lex de cumb. à Pericle posita V.6.12
lex Thebanorum de non exponēdis infantibus V.2.7
lex Sardoa de parentibus semel confectis alendis V.4.1
lex Stagiritarum V.3.46
lex Ceorum de senibus V.3.37
lex Leucanorum V.4.1
lex Persarum de muneribus regi asferendis V.1.31
lex Massilienstum ne mulieres unum bibant V.2.38
lex Thebana de artificibus & pictoribus V.4.4
Libanotidem herbam aduersari serpentibus 9.26
liberalitas basilisci 2.7
liberalitas Hieronis V.9.1
liberalitas Ptolemæi V.13.13
liberorum trium, uel quinque ius apud Lacedæmonios V.6.6
liberorum educatio V.12.56
liberos suos disciplinæ optimæ cuiq; tradere 8.27
libertas & ocium sorores V.10.14
libertatis amor 8.24
libertatis gratia abstinētia 4.13
libertatis amor 3.40
libyæ boues 16.33
libyam esse Insulam V.3.18
libycæ equæ cantu tibiæ capiuntur lib. 12.44
libycarum aspidum uenenum 3.33
libyci scorpy. uide scorpy Libyci etc.
libyci equi & homines. uide equos Libycos
libyci asini equas tensas tantum ineunt 12.16
libyci equi & asini quales 14.10
libyci boues 14.11
libyci ab elephantis occisos sepeliūt honorifice; hymnisque ornant. lib. V.12.55
libyci mures 15.26
de Libycis bestijs innominatis scientibus numerare, & undecimam quamq; de præda partē relinquentibus intactam 4.53
libycis hominibus cerastes infestus unde cerastes
libidinis stimulus, formæ fiducia. lib. 11.18
libidinosa animalia quæ 7.19
libidinis effrenatæ pœna V.8.8
libido causa captiuitatiū capitoni oxyrncho 1.12
libido felis maris 6.27
libido causa captiuitatis Scari 1.2
libido polypi 6.28
libri Aegyptiorum 10.29
ligures ut thymos capiant 13.16
lilantum locus Chalcidensiū V.6.1
lilybeum V.11.13
limdia Minerua. uide Miner. Lind.
lim radice pauo fascinationem quo modo amoliatur 11.18
linus ab Hercu. interfectus V.3.32
literæ ab elephanto scriptæ 2.11
lites amantium quales V.2.21
liuiæ diuersæ à columbis V.1.15
λοχαγὸς quot series ducat M.9
λοχαγοι ꝙles debeāt esse uiri M.13
λοχὸς quot militib. constet M.9
locrenses Epizephyrij V.2.37
locrenses Hesperij V.4.1
locri Italiæ V.7.18
locri & Rhegini inter se pacem gerunt 5.9
locrorum leges V.2.22
locusta à polypo hoste quomodo uincatur, & quando cornua sua obliquet, demittat, aut ante se porrigat 9.25
locusta quantopere polypum extimescat 10.38
locustæ Arabicæ 10.13
locustæ, Murenæ, Polypi mutuæ inimicitiæ & cauide Polypi
lolliginum uolatus 9.52
lolliginum & sepiarum promuscides 5.41
lucinæ sacer ichneumo 10.47
luctum quidam defendit V.9.27
luctus Alexādri de morte Hephæstionis V.8.8
luctus Sacarum qualis V.12.38
de Lumbricis, quos pellat herba abrotonū: et histo. mirabile de muliere à Lumbricis curata 9.33
contra lumbricos canes arista uorant 8.9
luna piscis perpulcher 15.4 describitur ibidem
luna decrescente testacea et crustacea animaliū inaniora esse: & in mensa eo tempore infirmiora nasci. Ad nouilunium quomodo afficiantur animalia 9.6
lunæ augumentū & diminutionem nouit Physa 12.13
lunæ nouæ sensus in formicis 1.22
lunæ defectione intestinum ibidē comprimi 10.29
lunam crescentem uenerari elephantos 4.10
lupas diebus duodenis parturire cōmunis 4.4
lupi quomodo se inuicem deuorent, cum uenationis facultas deficit. lib. 7.10
lupi cernary uariant pilos 12.29
lupi ut flumen trauciant 3.6
lupi collum inflexibile: quod noctu etiam uideat: Solis & Apollini sacrum esse: cur simulachrū eius Delphis spectetur 10.26
lupi ut tollantur 17.31
lupi capiunt asinos 8.6
lupi bini proficiscuntur 15.3
lupi Mæotidis, ut piscatores non lædāt, si partē prædæ ab eis acceperint: sin minus, retia lacerent 6.65
lupi uestigium et talus ab equo conculcatum, torporem ipsi inducit, & retinet 1.36
lupi pugna contra taurum 5.19
lupi quemadmodum uel delapsum in paludem bouem capiant: uel aberrantem uitulum 8.14
lupi prognosticū de tempestate 7.8
lupis Creta, & Macedoniæ Olympus infestissimus 3.32
à lupo laniatæ ouis uellera. uide lanea uestis
à Lupo comesarū carniū reliquias gentis cornici mortē afferūt 6.46
lupū, q ab Argyp honore colitur, hyoscyono herba calcata mori 9.18
lupū piscē bis in anno parere 10.2
lupum colunt Delphi 12.40
lupum exaturatum, mansuetissimum esse 4.15
lupus imuestigauit aurum furtiuū defossum 12.40
lupus Geloenem seruauit 12.1
lupus hians. prouerbium 7.11

lu-

lupus ciciatotibiæ sono territus 11.28
lupus muri. deuoratæ à se squillæ aculeo vulneratis interaneis, pit 1.30
lupus quomodo à vulpe scillæ foliis in cubile inductis, et ab se tactis, in stuporem inducatur 1.36
lupus agnum fleret 12.31
luscinia somni expers V.20
luscinia quomodo pullos ad cantum erudiat: et q̃ capta iam grãdior, cantu ciboq; abstineat: et q̃ libertatis sit studiosissima 3.40
luscinia, quanta gloriæ cupiditate circa cantum laboret 5.38
luscinia colorem & uocem æstate mutat 12.28
luscinię cantus, mores, et carnes uigiliam facientes 1.43
lusias Thuriorum fluuius pisces nigros procreat 10.38
lustralis aqua quæ sit sacerdotibus Aegyptiacis 7.45
lusus uirorum cum pueris V.12.15
lutea et uirea. uide, de chloride etcet.
luxu infamis Demetrius V.9.9
luxuria causa mortis Tacho V.5.1
luxus & deliciæ Stratonis & Nicoclis V.7.2
luxus Agrigentinorum reprehenditur V.12.29
Lycabas annus 10.26
lycaon fabulæ nomen V.2.8
lycaonis Emathiæ regis filij Macedo, & Pindus, &c. 10.48
lyceum V.9.10
lycij quomodo per pisces diuinẽt 8.5
lycoctonos herba 9.18
lycogenes dictus Apollo 10.26
lycophos, tempus 10.26
lycopolis incolæ asinum & tubam oderunt 10.28
lycosphades equi 16.24
lycotomi. uide engraulium &c.
lycurgi legem primũ uxor uiolauit lib. V.13.24
lycurgus poesim Homeri ex Ionia Græciæ importauit V.13.14
lycurgus ut occisus V.13.23
lycus fl. Asiæ 12.14
lycus de monedulis 17.16
lydi equos suos piscib. pascũt 15.25
lydi et Phry. sodali in ope V.10.14
lydorum mos permittendi & coercendi libidinem V.4.1
lynceis inuidia, & erinacei. vide erinacei
lynx λύσσοχος 14.6
lynx magis sima quam pardalis. lib. 14.6
lyra Paridis & Achillis V.10.38
lysander V.12.43
lysander Lacedæmonius dissolutus & exlex V.13.8
lysander pecunias importauit Lacedæmonem V.14.29
lysandri filiæ spretæ ob paupertatem V.10.15
lysandri apophthegma V.7.12
lysandri filia à sponso spernebatur ob paupertatem V.6.4
lysandro allata munera V.3.19
lysandros duos Sparta nõ posset ferre V.11.7
lysimachi regis canis 6.25
lysimachus Macedoniæ rex 15.2
lysimachus ursa egregius V.12.16
lysis Epaminondã instituit V.3.17

M.

Macareus impius et crudelis à dys punitur V.12.2
macedo Lycaonis filius 10.48
macedones ut Indiam migrarunt coloni 16.3
macedones equos pascũt piscib. 15.25
macedonia unde nominata 10.48
macedonica phalanx qualis fuerit. lib. M.14
macedonica euolutio quæ M.27
macedonici medimni 17.7
machimus urbs V.3.18
macri et tenues referuntur V.10.6
mænides mutant colorem 12.28
de Mæotis piscibus 10.19
mæander fl. Asiæ 12.14
magi Persarum sapientes & uates lib. V.2.17
magia Aegyptiorum in aues & serpentes 6.33
magnanimitas 8.1
magnetes accolæ Mæandri quales milites V.14.46
magnũ corpus, minor uirtus 10.13
maiores suos nullus iactitet V.12.6
maiorum uirtutibus elati ridiculi sunt V.14.36
μεῖσωλοι quadrupedes sunt 14.15
maius ui Neadum prouer. Samiorum 17.28
μακεδὼν ἐξελιγμός M.28
maledicentiam belle excusat Zoilus V.11.10
mali uermis 9.39
mali corui malũ ouũ, puerb. 3.43
maligna animalia, hyæna & crocuta 7.22
malignitas uenefica 6.14
malua folium sanctissimũ V.4.17
malũ punicũ donatiũ Artax. V.1.32
malũ punicũ. uide punicũ malum
malum consilium consultori pessimum. prouerbium 7.11
malum præsentissimum 2.5
malum sibi accersens: ut in proverbijs, Cornus serpẽtem, Cornix scorpium 7.18
mãdati diuini neglectus pœna 1.47
mandrobulus Samius cuem lunonis consecrauit 12.40
μανδλάτωρες L.
manes serius Diogenis aufugit. lib. V.13.28
manes etiam brutorum, eos à quib. læsi sunt, persequuntur 11.36
manethon sapiẽs Aegyptius 10.16
manlius consul 12.38
mansueta animalia, quibus animalibus non confidant 5.50
mansueta in eos qui aliquod sibi cõmodum præstant, etiam ferocissima animalium 3.11
mansuefactio 5.32
mantichora Indica fera 4.21
mantinea V.2.5
mãtinẽsiũ leges iustissimæ V.2.22
mardus homo filium capitis arcessit lib. V.1.34
mare Aphricum. uide, in Aphrico mari
mares ἱππομιγεῖς V.9.16
margarita Indica ut capiatur 15.8
de Margaritis 10.13
margaritiferæ conchæ reges habent lib. 15.8
margarides quid 14.13
mary pater ignoratur V.12.6
maris rubri pisces pardalis & oxyrynchus 11.24
in Mari pisces aqua dulci ali 9.64
marinarum auium prognosticũ de tempestate 7.7
maris rubri cochleæ mirabilis 11.21
maris rubri pisces citharœdus 11.23
maris rubri animalia 10.13. &, 19
maris inundatio 11.10
maris quanta profunditas hominibus explorata sit 9.35
maris fœminam allicientis uox elogio 9.13
marres rex Aegypti 6.7
marti sacrificãt asinos Saracori 12.34
martius pagus iudicij locus V.5.15
masculum genus præcedere debere fœmineo 7.26
masculus sexus. uide, sexum masculum, &c.
massagetæ populi 7.11
massagetarũ prepatulus uenereus coitus 6.62
massilienses ut thynnos capiant. lib. 13.16

massilienſium lex uini uſum interdicens mulieribus V.2.38
materna pietas in natos & impietas 7.15
maternus in prolem amor 6.48
maternus in prolem affectus 2.19
matricidiũ ſcorpionis 2.33
matri deum ſacer mergus accipiter 12.4
In Matrimo. caſtitas etnæi piſcis 1.13
matrimonium contractum ob diuitias V.10.15
matris agnitio naturalis 5.50
matronæ Pellenen. inſtitutæ V.6.1
mauri ut uenẽtur pardales 13.10
mauritania 14.5
mauroru̇ leones, & ſermonẽ ipſoru̇ intelligãt (utpote catuli olim ab eis nutriti) et domos adeãt: unde à uiro, ſi adſit, ui prohibeantur: ſi abſit, à muliere increpatorys & pudorem excitantibus uerbis 3.1
mauruſij uiri quales ſint 14.5
maximos etiã minimorum ope indigere 2.13
medea colchis 7.15
medea Aeetæ filia 14.25
medeã libe. ſuos nõ occidiſſe V.5.21
medi homines & equi. uide equos Libycos
medica herba V.1.22
medica her. ueſcitur Onuphis 12.11
medicæ artis inuentores 2.18
medicina contra pinguedinẽ V.9.13
medicinæ ſtudioſi q fuerint V.9.21
medicꝰ Cineas ꝓmittit Rom. ſe pharmacis interẽpturũ Pyrrhũ V.12.33
medonti Athenarum imperũ oraculum prædixit V.8.5
megabyzus V.2.2
megacles V.1.26
megalopolitæ Boreã coluerũt V.12.61
megara 16.36
megarei ſues in hoſt. ĩmiſerũt 16.36
megarenſes à Diogene taxati, quod negligerent ſuos liberos V.12.56
megarenſes dedunt ſe Philip. V.6.1
megarenſes ut uicti à Solone V.7.19
megarẽ. urbs ab Antigo. obſeſſ. 11.14
megaſthenes 8.7
megaſthenes de ſimijs Praſia. 17.39
megaſthenes 16.41
megiſtanæ, clari aruſpices 8.5
melampus V.2.4
melanuri timidi, quomodo capiantur, ubi in mari uerſentur cõtra q̃ alij piſces, quibus paſcãtur 1.41
melanurus, nomẽ dipſadis 6.51
meleagridũ in Lero natura 5.27
meleagrides, & attagenæ, earumq̃ uoces 4.42
meleagrus Oenei filius 4.42
melienſes V.4.1
meliſander poeta V.11.2
meliſſus claſſi præfuit V.6.14
in Melite Aegyptia draco etc. 11.17
melitenſis catellus V.13.42
melitenſis canis 16.6
melitiades ſtultus V.13.15
melitus Tragicus macer V.10.6
melle ubi pluerit 15.7
mellis differentiæ 5.42
melophori Perſæ V.9.7
memnonia Suſa 3.18
mẽnoniæ aues, quotãnis in Iro. circa Mẽno. cenotaphiũ decertãtes. 5.1
memnonis, Auroræ et Tithoni filij cenotaphium 5.1
memoria et gratitudo in bru. 7.48
memoria et gratitudo in beſtijs 8.22
memoria et fides elephantoriu̇ 11.14
memoria ac diſciplina animalium quorundam 6.10
memoria et gratitudo in brutis 8.3
memoriæ & gratitudo etiam in ſeris 10.48
memoriæ præcepta Simonidis, Hippiæ, Theodectis 6.10
memphitici canes. uide, μένεκλον L.
menander in Meſſenia 13.4
menander in Plocio 12.10
menander in Thaide 12.10
menãdri Pãnychidiũ fabula 7.19
menecrates medicus ſe louem appellabat V.12.51
menelaus uxorem Helenam cuſtodiendam dat Thonidi 9.21
menelaus & Vliſſes legati ad Troiã ſeruati ab Antenore 14.8
menelaꝰ Philip. auus ſpuriꝰ V.12.34
menandri paraſitus Theron 9.2
menelaus aquilæ ſimilis 1.42
menelaus Alexãdri familiaris uenandi ſtudioſus V.9.3
meneſtheus Petei filius V.4.5
menis (uel Mneuis) Aegyp. regis ſermo ꝓpheticus de tauro 11.10
menſa Apollinis V.1.20
μενσωρις L.
menſtrua mulier, ut eruceas perdere ualeat 6.36
μενσουράτωρις L.
mentoris canes Eretrici 7.40
merarchia quot militib. cõſtet M.9
μεράρχης quot militibus ꝓſit M.9
μεράρχης 128 ſeptenum dux M.9
mercurio cur ibis ſacra 10.29
mercurio de more corona impoſita. lib. V.2.41
mercurium delectari palumbario accipitre 12.4
mergi fel intolerabile eriſtaceo 6.46
mergorum & anatum prognoſticum de tempeſtate 2.7
menidis filius: uel nenis regio 11.40
meropem pietas in parentes ciconys præſtare 11.30
meropes cõpiunt apeis 8.6
meropes populi V.3.18
merops uelat retrò 1.49
merula malo punico interimitur. lib. 6.46
merula uocẽ et colorẽ mutat 12.28
merulæ marinæ polygamia, zeloty pia, & in coniuges parientes cura 1.14. captura 1.15
merulæ piſces mutãt colorem 12.28
μέσοις animalia ignota 14.15
meſſenij Epicureos expule. V.9.12
meſſenij uicti à Lacedæmonijs uti tractati V.6.1
meſſenios reſtituerũt Thebæ. V.13.42
μεταβολή quid M.25
metapontium opp. V.4.17
metapontium V.2.26
methone obſeſſa à Philippo 9.7
methymna Cretæ opp. 14.20
methymnæus Arion 12.45
meton aſtronomus ſimulauit inſaniam V.13.12
meton Lacedæmonius aſtrologus. lib. V.10.7
metopas fl. V.2.33
μέτωπον M.7
metragyrtæ qui V.9.8
metretæ Lacedæmonicæ 12.7
metrodidactus. uide Ariſtippum Arete &c.
metus Ariſtippi excuſatur V.9.20
metus periculi in cane 6.22
Midæ Phrygis & Sileni ſimilitudo V.2.18
mide infanti formicæ in os irrepſerunt V.12.45
midas filius Gordij 18.1
μῆν & M.6 M.18
mileſia lana 17.34
miles non debet eſſe mulierarius. lib. 10.15
mileſij uino interdicunt mulieribus V.2.38
miletus V.2.5
miliariæ aues 12.25
militaris diſciplina quod utilis & neceſſaria M.1
militũ diuerſi generis diſpoſitio M.7
milonis Crotoniatæ robur 2.33 animus eius effœminatus ibid.
milonis robur in digitis 6.5
mirꝰ

milta dicta Aspasia ob colorem ro seum V.12.1
miltiadæ ignotum V.2.25
miltiadæ tres V.12.35
miltiades equas victrices sepeliuit lib. 12.40
milui rapacitas, qui tamen Iouis sacrificatis abstineat 2.47
mimermnus scriptor V.12.36
minerua Alalcomeneis V.12.57
minerua sacra est obstipa & harpe 12.4
minerua Iliadis templum in Daulia, & canes 11.5
minerua Lindia consecratus lineus thorax 9.17
in Minerua templo Athenis edificando, multi uetuli operæ 6.39
μυροκλὴς ἴλη M.43
minyades earumq; fabula V.3.42
misericordia erga bestias quoq; seruanda 8.22
misericordia erga eos, q fatali necessitate nobis spote subijciuntur 7.24
misericordiæ exemplũ est Xenocratis factum V.13.31
misericordia Herculis, exhibita hostibus V.12.27
mises donat Artaxerxi punicum malum V.1.33
mithridatem uti taurus, equus, & ceruus amarint 7.46
mithridates Ponticus V.1.27
mitylenenses ut socios desciscentes punierint V.6.15
m. liui nidos suos thamnis munit aduersus fascinationes 1.35
mnaseas lib. de amorib. Iouis 17.46
mnason Phocensis Aristoteles discipulus V.3.19
mnesimachus in Isthmionice 13.4
mnestheus rei militaris sciens M.1
de Mneuide boue Aegyp. sacro 11.11
mneuis rex. uide meuis
mnia herba 13.3
moderatio & facilitas 8.27
moderatio ceruorum 6.13
mœchus punitur, obq; id orta seditio V.11.6
μοῖραι L.
mola laus V.8.4
molionides V.4.5
mollities cubãdi taxatur V.9.24
molossi V.4.5
molossi canes & homines. uide canes Cretas
monedulæ quid apud Venetos agãt, historia 17.16
monedulæ locustas perdentes 3.12
monedulæ pgnost. de tẽpestate 7.7
monedularum seu graculorum in suos gregales amor: & quomodo capiantur 4.30
monemeron animalculum in Hypani fluuio 5.43
monetam primam cuderunt Aegineæ V.20.10
monoceros 16.20
monogamia & coniugium cornicum 3.9
μονόκροτοι νῆες L.
monops, animal Pœnicum 7.3
montes Indiæ feras habẽt oues, canes, capras, boues 16.20
morbi multis fuerunt causa eruditionis, uel boni alterius V.4.15
mores cũ solo non mutari 9.12
mori quis debeant V.10.11
morsus hominis homini ipsi pernitiosus 2.24
morsus uespæ, muscæ, aspidis, canis rabidi, hominis ieiuni 9.15
mors subitanea athletæ Crotoniatæ lib. V.9.31
mors per uirtutem 12.22
mors hominum bonorum & malorum 1.51
mors mirabilis Calani V.5.6
ad Mortem alacritas 5.34
morte filiorum nunciata, respondit Anaxagoras Sciui eos mortales natos V.4.2
mor. p nihilo duxit Dioge. V.8.14
mortem filiorum fortiter tulit Pericles V.8.6
mortẽ filij quam fortiter tulerit Xenophon V.3.3. item Dionisij 3.4
sub Mortem religio 5.49.2.1
morti uicini, uaticini 8.4
mortis suæ præscia capra, non amplius cibum attingit 7.26
mortis memoriam refricabat Philippus V.8.1
mortis fatum nusquam non expectandum 7.16
mortui uidebunt uiros quosq; optimos V.13.20
mortuis parcendum 5.49
mortuis etiam persoluenda beneficiorum gratia 8.3
mortuos insutos pellibus suspendit Colchi V.4.1
in Mortuos reli. & sepultura 5.49
erga Mortuos homines religio accipitris 2.42
mothaces qui dicerentur V.12.43
motionũ militarium nomina M.24
mugiles, timidi 7.19
mugili similis thymallus 14.22
mugilis species, adonis 9.36
mulæ unde primo ortæ 12.16
mulæ cur non pariant 12.16
muli Indiæ ruffi feri 16.9
muli astutia à Thalete Milesio deprehensa 7.42
mulier uenefica scelestior aspide 1.54
mulier casta, fidelis, cordata, beneficæ, fortunata 8.22
mulier ab elephãte adamata 7.43
mulier menstrua. uide menstrua
mulierarius, male miles 10.15
muliebre munus obire, pudẽdũ esse uiro 4.29
mulieres olympijs abesse. uide olympiorum tempore &c.
mulieres claræ Græcæ & Romanæ referuntur V.14.45
mulieres Atticæ in Atheniensium Thesmophorijs, agni, id est, uiticis arboris folijs cubilia sternunt, quo ab appetitione rei ueneræ prohibeantur 9.26
mulieres prostitutæ innuptæ, coniugatæ castæ V.4.1
mulieres libidinosæ, eq; uocatæ 4.11
mulieri iratæ, similis Muræna 1.32
mulieribus quæ bestiæ misceantur lib. 7.19
mulierib. uenefi. ia et cãtiones exercentibus similis est noctua 1.29
mulieribus unũ interdictũ V.2.38
mulieris forma lenitur furens elephas 1.38
mulierum Peoniæ, et Aegyptiarũ puerperarum patientia mira in laboribus 7.12
mulierum uituperium 17.24
mulierum luxus V.1.18
mulierum Maurarum sermone leones permouentur ad pudorem 3.1
mulli betarũ foljs capiuntur 12.42
mulli cibus, et uoracitas 2.48
de Mullo pisce sacro initia. Eleu. 9.51
mullorum inter assandum uentres ne rumpantur 10.7
mullum ter in anno parere 10.2
mulus Athenienſis iã uetulus, uti aliorum labores comitando saltẽ cohortandoq; promouerit ideoq; propterea cibaria publicè decreta fuerint 6.49
mullũ piscẽ à Iunonis Argolicæ sacerdote fœmina non attingi 9.65
mundi infiniti Democrito V.4
mundi aliarumq; decremẽtum interitusq; V.8.11
mundos infinitos credidit Alexander V.4.28
munera quæ Persæ suo regi ferant. lib. V.1.31

munera quæ rex Persarum legatis dabat V.1.21
munera cur nõ sint accipiẽd. V.11.9
munera mutua Sinætæ & Artaxerxis V.1.32
munera spreuit epaminondas V.5.5
muneribus non corruptus custos canis 7.13 (V.9.29
munerum contemptus & reiectio
munitio & prouidentia 7.33
munus regis Persarũ corona rosea tincta unguento V.14.39
murena curatur, qui serpentis oua comedisset 11.34
muræna percussa semel, torpescit: iterum, ira incenditur 1.37
muræna Crassi 8.4
muræna duplici dentiũ ordine prædita, illis se tuetur 9.40
muræ, Locustæ, Polypi mutuæ inimicitiæ & crudele Polypi
de Muræna & uipera coitu 9.65
muræna coitus cũ uipera mare 1.50
mus em araneũ reformidat iumentum omne 6.22
mures à cadaueribus abhorrent 5.49
mures quomodo in aquatile uas delapsi, caudis inter se mordicus apprehensis, euadant 5.22
mures Aegyptiacæ post pluuiã natæ, quæ nisi inuocato numine exterminari non possint. quo ordine tum Aegyptij isti, tũ Pontici mures recedere soleant. ruinas ab eis præsentiri, feles & uiperas timeri 6.41
mures insulæ Heraclææ, ab omnibus Herculi in ea sacris abstinere: & cum uuæ sint maturæ, recedere, ne per incontinentiam fortè attingant 6.40
mures Cyrenaici 15.26
mures Aegyptij 15.26
mures adorati 12.5
mures Teredonis 17.17
mures uates sunt V.1.11
mures quomodo moriantur 12.10
mures agrestes expulerunt patria quosdam Italos 17.41
mures Caspij 17.17
mures terrestres tũ domesticos tum agrestes timidos esse: marinos uero ualidos & pugnaces 9.41
mures relinquunt domum ruituram lib. V.1.11
de Muribus et scorpijs peculiaris natura 5.14
muris interitus prouerb. 12.10
murũ canus de libidinosa 12.10
murium diuersa genera 15.26
murium & mustelarum prognosticum de tempestate 7.8
murium fœcunditas quanta 17.17
murium libido 12.10
murium iecur cum luna crescit & decrescit: & quomodo generentur è cœno 2.56
murium fœcunditas, præsertim à salis usu 9.3
mus fœmina libidinosior 12.10
mus araneus & perit in orbitam illapsus, & morsus ex orbitæ terra sanatur 2.37
muscæ miræ 15.1
muscæ & canes, impudentes 7.19
muscæ morsus 9.15
muscam, animal ad omnia audax, in aqua suffocari, sole reuocari ad suitam 2.29
muscarum prognostica de tempestate 7.8
muscas circa Pisam, olympiorũ tempore uolare 5.17
de Muscis quæ in Actij Apollinis festo, postquam bouis mactati sanguine saturatæ fuerint, recedunt. lib. 11.8
muscæ quod non pinguntur armatæ quid significet V.12.2
muscæ, fructus nomen 14.13
muscarum effigies qualis, quidue significet V.14.37
musica iram delinit V.14.23
musica pinguescunt oues Arabum lib. 7.27
musica hirundinis, eam à nece liberat 1.58
musica magno in studio delphinis. lib. 2.6
musica comprehenduntur thrissæ Aegyptiæ 6.32
musica mansuescit elephas 12.44
musicam intelligit pastinaca, eaq; capitur 17.18
musica insigniter eruditi 2.11
musicæ studium in elephantis 2.11
musicæ illecebræ 8.24
musicæ dignitas 12.6
musicæ studiosas apes esse & cicadas quasdam 5.13
musicæ instrumẽto photingio quomodo paguri capiantur 6.31
musis operam dantes sint placidi. lib. V.12.2
mustela serpentem impugnatura rutam prægustat 4.14
mustela & mustelus diuersi pisces sunt 15.11
mustela terrestris 15.11
mustela, quam Thebani in Bœotia adorant 12.5
mustela defunctorum eruit oculos lib. 15.11
mustelæ uiuenti qui caudã abscindit, illamq; dimittit, hanc secum ferens, canẽ latrare prohibet 9.55
mustelæ uiscera amicitiam dirimunt
mustela piscis paruus 15.11
mustelæ testiculi conceptum prohibent 15.11
mustelarum ac murium prognosticum de tempestate 7.8
mustelli partus 2.55
de Mustello pisce: & quod eum sacerdotes quidam non edant 9.65
muta animalia eadem & senera, secundum loca 3.35. & 37.et 38
mutatio quid M.25
mutationum quæ utilitas M.34
ad Mycalam Græcorum uictoria. lib. V.2.25
mycerinus Aegyptius potor V.2.41
mygdones V.8.5
mylasa V.1.25
mylasiorum urbs 12.30
mylli pisces 14.23
myops & œstrum. uide œstrum
myops siue asilus 4.51
myrrensis Lyciæ sinus, & in eo templum Apollinis 12.1
myridis lacus Aegypti 6.7
myrmeces. uide Issedones
myrmecidæ Mulesij opera V.1.17
myron piscis 14.25
myron statuarius 17. sol. 365
myronis oculus amuletũ lippis 14.15
myrrhinites unum V.12.31
mysi equisones quid agant 15.25
mysi duplices 14.25
ex Mysio Pergamo oriundus Telephus Cretensis 10.42
mytilenensiũ iuuentus omnis occisa
mytus V.8.5

N.

Nabarzanes & Bessus interfecêre Darium in Alexandrina pugna lib. 6.25
nabis Lacedæmoniorum tyrannus pernitiosus 5.15
nassarum usus 12.43 eiusq; instrumenta ibidem
natatus studium 6.15
in Natura nil sterile 2.2
naturæ abdita 8.29
naturã etiã tenerrimis, quid cuiq; conueniat, indicasse 5.33
naturam optimã pessima arte perdere 10.15
naucides filius Polybiadis pinguis cal-

exilio mulctatus V.14.7
naucratites 15.23
naues Lacedæmonijs submersæ. uide, Lacedæmoniorum naues
in Naues quomodo imponantur animalia, quæ abhorrent: ut elephas 10.17
nauigatio nautæ piscis 9.34
naues Rhodia 6.15
nauta uel nautilus piscis, è genere polyporum, uti e cocha quam incolit brachijs remorum instar extensis nauiget 9.34
naxij 15.5
naxius portus eadē Heraclea 14.25
naxus à quibus occupata V.8.5
naxus una Cycladum 15.55
neades Samiæ feræ 17.28
neleus V.4.5
neleus Athenis exul quo peruenerit V.8.5
nemeæus leo à luna decidit 12.7
neocles medicus qd de rubetis 17.15
neoclis filius Atheniensēs uentis sacrificare edocuit 7.27
nepeta. uide, calamintham &c.
neptuni et Nerite fabula 14.28
neptuno sacri Cancri 17.2
neptuno sacri Pompili 15.23
neptuno uota faciūt piscatores thūnorum, & cur 15.6
neptunus equestris 14.18
nereus eiusq; soboles quæ 14.28
nerita & neptuni fabula 14.28
nerites filius nerei, & fabulo de eo lib. 14.28
nerites dicta cochlea 14.28
neronis tempus, & admiratio de aliorum artibus 7.8
nessus fluuius salutauit Pythagorā. lib. V.4.17
nessus fl. V.2.26
nestor V.4.5
nestoris agmen militare 10.8
nibas locus Thessalonicæ 15.20
cū Nibas coccissauerit prouerb. 15.20
nicander 10.9.9.20.5.42.8.8.
nicander quid de Sepedone 15.18
nicæensibus gratulatur Nero, quòd Hipparchum suum ciuem haberent 7.8
nicandri Colophonij uersus de Psyllis 16.28
nicandr 5.13 de Helena qd dicat
nicādri uersus de luco Clario 10.49
nicæa elephas fœmina 11.14
nicias Pergaseus prodigus V.4.23
niciæ uenatoris canes, domini amātissimi 1.8
nicias pictor V.3.31
nicippus Tyrannus V.1.29
nicocles Cyprius luxuriosus V.7.2
nicocreon Pythius quadricornē certum à se captum Delphis consecrat cum distichō 11.40
nicodorus è pugile legislator factus lib. V.2.22
nicomachi filius 2.34
nicomedes Bithyniæ rex 12.37
nicon, pictor 7.38
nicon non probè equi palpebras pinxit 4.50
nicostratus citharista V.4.2
nicostratus pictor de Zeuxi. V.14.47
nicoteles Corinthius V.2.41
nidificatio alcyonis mirifica 9.17
in Nidis suis imponunt aues quædā remedia fascinationum 1.35
nili fisturum incrementum quæ animalia præsentiant, et longius ad loca tutiora se recipiant 5.52
nili aquæ fœcundissimæ 3.33
nili inundantis, decedentisq; pisces. uide pisces Nili, &c.
nilus, oriente cane, Aegyptum irrigat 10.45
nilus, & Osiris idem 10.46
niobes filij quot V.12.30
nisæus tyrannus potor insignis V.2.41
nisi aues fugiant spinæ aues in dēsa syluarum 4.60
nisus filij. uide Chionis
nobiles ex obscuris erti parentibus. lib V.12.43
nobiles ministrent regibus V.14.49
noctua 15.28
noctua noctu uoce allicit aues, interdiu uultu ac gestib. ridiculis 1.29
noctuæ cum cornice dissensio 3.9
noctuæ prognostica de tempestate. lib. 7.7
noctuam in Creta non esse 5.2
noctuam esse inauspicatam auem, ut contra ardeam auspicatā 10.37
nomæa gens Africæ 17.27
nomina diuersa circa nutritionem animalium 6.8
nomina diuersa, quibus animaliū, præcipuè ferorum, fœtus, & ipsa quædā adulta apud autores Græcos nominantur 7.47
ad Nouilunium quomodo afficiantur animalia 9.6
νὺξ ἀμφιλύκη. uide νύξ
nox inuerecunda 9.13
numen contra mures imploratum lib. 6.41
numerādi scientia tenere boues Susidas 7.1
numerādi scientiam tenere belluas quasdam Lybicas 4.53
numerandi peritia in phœnice aut. lib. 6.53
numerus sexagenarius. uide sexagenarius numerus
numismata tasensiū, imagine amatorum, delphini & pueri 6.15
nuptiarum Alexandri descriptio. lib. V.8.7
circa Nutritionem animalium, diuersa nomina 6.8
in Nutricios ac dominos amor 7.28. & 29
erga Nutritiū amor elephātis 7.41
erga Nutritores suos amor aquilæ. lib. 2.40
nymphæus V.12.50
nymphis de Ptolemæis 17.3
nymphodorus 11.20
nymphodorus de Sardinia qd 16.34
νὺξ ἀμφιλύκη 12.26

O.

Obedientia elephantorum 2.11
obedientia omnium 7.27
obedientia tauri 7.4
obliqua phalanx M.30
obliqua phalanx dextra M.41
obscœnitas uerboris uitāda V.14.19
obses Romam missus Iube Mauri filius 7.23
occultatio callida 9.30.6.3
oceanus lauacrum deorum 2.21
ochus rex successor Artaxerxis qd egerit V.2.17
ochus idem Artaxerxes V.6.8
ochus Perses apim interfecit, asinū coli iussit 10.28
ocium & libertas sorores V.10.14
ocium Lacedæmonij nō ferūt V.2.5
ocium tyranno suspectū in ciuibus lib. V.2.5
ocium legibus Sardeum uindicatum V.4.1
ocnus auis. uide, de asteria
octauo Idus februarij quæ fuerint gesta V.2.25
oculi in figēdi in aliena do. V.14.42
oculorū suffusio quomodo à capris curetur 7.14
oculorum morbos sanandi ratio in elephantis 13.7
oculorum aquilæ acies 2.26
oculorum hebetudinem serpens fœniculo sanat 9.16
odor piscis thymalli suauis 14.22
oeconomia formicarum 6.43
œconomia, & sedulitas circa uictū parandum & reseruandum 2.25
oedipus 3.47
oedipus fabula V.2.8

ænas auis, & ænadotherè 4.38
ænis Menidis filius, rex Aegypti, &c. 11.40
ænopides Chius V.10.7
ænycinus Zanclæorum monarcha, lib. V.7.17
æstri figura, aculeus, sonus 4.51.
æstrum & myops, siue asilus & tabanus 6.37
æta V.4.1
Officium mutuum 8.15. 5.56. 3.11. 25.7.45.
Olere lucernam enthymemata De mosthenis V.8.7
oliua nulla in India 13.18
oliuæ germen in litore positum, polypos in terram elicit 1.37
ololygo vox maris allicientis fœminam 9.13
olori cicuta perniciem infert 3.7
olorum cura 14.13
olympia pistrino duriora V.14.18
olympia spectare non licebat mulieribus V.10.1
olympiadis querela mortuo filio Alexandro V.13.30
olympias, quæ filium Iouis peperit, insepulta iacuit 12.6
olympici ludi V.8.5
olympiorum tempore muscas, & mulieres discedere: has lege, illas natura, atq; festo soluto, Eludem redire 5.17
olympus mons V.3.1
olympus Macedonicus lupis non aditur 3.32
olimpus Piericus subsidit V.8.11
Ombitæ populi Aegypti quomodo venerentur crocodilos 10.21
ὁμοιόσομ& φάλαγξ M.42
omphacita cognomentum Bacchi. lib. V.3.41
ὀμφαλός M.7
Onchesti paludis prodigiũ V.12.57
onesicritus de Cetis 17.6
onesicritus Astypalæus 16.39
onocentaura describitur 17.9
Onocrotalus Indicus 16.4
onomarchus leonem conuictorem habuit 5.39
onuphis taurus sacer Aegyptijs, 12.11. describitur.
ὠοειδὴς ὕλη M.43
Ope quoque minimorum indigere maximos 2.13
opera mutua 5.22
operis ac laboris commendatio 7.12
ὁπλῖται grauis armaturæ M.2
ὁπλῖται qui M.48
ὁπλιτῶν τάξις M.7
opòs stirps. vide hyoscyami & opi, &c.
ophigenæ vnde nati 12.39
oppositæ phalanx M.39
optima emendare velle 10.13
oraculum Eurysthei datũ 12.31
orœbantius poëta V.11.2
ὁρατὰ σημεῖα M.35
orchomeno talpæ multæ 17.10
orcynus piscis ab hamo mirè se liberat 1.40
ordinare quid M.26
ordinare M.7
ordinatæ primæ M.7
ordo murium. vide agmen.
ordo, vel agmen 10.8
ordo in fuga 7.36
oribates. vide pithece.
oricadmus pugil V.11.1
origanum herba 5.46
origanum contra viperam 6.12
orionis canis, stella. vide Canis stella.
oritæ pisces pro pabulo equis obiciunt 15.25
ornatus mulierum verus, & ascititius V.7.9
de Oro frugum authore 11.10
orœtes de thesauro decepit Polycratem 7.31
oron, Aegyptij deũ appellãt 10.14
orontes Syrorũ fl. alis siluros 12.29
orpheus Thrax V.8.6
orphi pisces vinacitas, loca & latibula 5.18
de Orphis sacris piscibus Myrensium 12.1
orrhopheres Cappadociæ rex bibax lib. V.2.41
orthagoras de Cetis 17.6
orthagoras de rebus Indicis 16.35
oryges quadricornes 14.14
orygis natura 7.8
oryx. vide asinum & orygem.
Os M.7
osculum 10.7
osiridis (qui idẽ sit cum Nilo) vulneribus prognatus piscis oxyrynchus 10.46
osmyli morsus 5.44
osmyli & polypi quomodo adrepãt ad arborum fructus 9.45
ossa mons V.3.1.8.11
ostentatio et superbia pauonis 5.21
ostrea Arabiæ & maris rubri. lib. 10.13
ostrea quomodo à stellis exedantur 9.22
osyrim puerum quærit Isis 10.45
Otides quomodo à vulpe deceptæ capiantur 6.24
otidem solã ex auibus, propter corporis molem & volatum humilem, timere canem 5.24
otis auis 16.4
otis, equorũ amantissima auis 2.28
Ova varia tragematum loco regi Indorum 14.13
ova serpentis. vide serpentis ova.
oues Abydi 3.32
oues albæ vbi non sint 16.33
oues quibus pharmacis illinendis ad libidinem excitẽtur, augendæ gratia sobolis 9.48
oues & capræ Indicæ 4.32
oues fellis vbi expertes 17.26
oues quæ piscibus pinguescant 15.25
oues hirtæ pilis camelorum 17.10
oues Cij 16.32
ouibus in India latissimas esse caudas 3.3
de Ouibus Arabicis, quibus partim longissimæ sunt caudæ, partim latissimæ 10.4
ouibus vêre sel crescit 17.26
ouis piscis marinus 9.38
ouis à Samijs colitur 12.40
ouis lana à lupo laniatæ. vide de lanea vestis.
ouis & asinus ignaua & degenera animalia 7.19
ouis peperit leonem V.1.29
ouis inuenit aurum sublatum furto Samijs 12.40
ouũ natura cùm aliâs, tum quòd ad fœcunditatem, quam ventis in eis promouent, &c. 2.27
ouium de tempestate prognostica 7.18
ouium fel alibi nullum, alibi duplex 11.29
ouium sobolis colores, pro fluminibus diuersis, quæ tempore, quo cõcipiunt, potant, euariare 8.21
ouis ranæ marinæ describitur 13.5
Oxydracæ V.3.23
oxyrynchi Castij 17.32
de Oxyrncho Nili pisce, Oxyrynchitis sacro 10.46
de Oxyrncho maris rubri pisce, lib. 11.24
oxyrynchus capito. vide Capito.
Οὐρὰ M.7
οὐραγός M.48

P

Pabulatio formicarum 6.43
padus fl. 14.8
pædagogus Sybarita quid egerit. lib. V.14.20
pæonidis paludis pisces 17.30

Paoniæ operosa natio 7.12
de Pagris piscibus 10.19
paguri quomodo crustam exuant, reparentq; 9.43
paguri vt capiantur musica 6.31
Palamedes Eurip. fabula V.2.8
Palamedes redarguit Vlyssis insaniam V.13.12
in Palatino colle augurium Romuli ex vulturibus 10.22
palladium iudicij locus Athenis. lib. V.5.15
pallantius collis V.12.11
palmæ in Babylone extirpatæ ab elephantis 17.29
palmeta Taprobanæ 16.18
palumbes castissimas esse, & adulterij pœnam morte luere vtrumq; sexum 3.44. (lib.5.46
palumbi quomodo sibi medeantur.
palumbi virides 16.2
palumborum nidi, laurinis ramulis muniuntur aduersus fascinationes 1.35
palumbum pro columba adag. vide ortum V.14.14
pammenes de feris venenatis scripsit 16.41
pamphaes Prienensis V.4.27
panychidum fabula Menand. 7.19
panaretus tenuissimus fuit V.10.6
panathenaicis ferebat quædam canistrum V.11.8
pancasta Larissæa V.12.34
pancinicum sturps 14.24
de Panis tẽplo in Arcadia, in quod quæ confugerint animalia, à feris persequentibus tuta sunt 11.6
pangæus mons Thraciæ 3.21
pantedidas Lacedæmonius à canibus laceratus 11.19
de Panthera 4.49
pantheræ genus, nomine ampelon. lib. 10.39
pantheram alicubi latentem odoris suauitate ad se allectas imbecilliores feras subitò inuadere 5.40
παραγωγή M.36
παραγωγή vt fiat M.37
ἐμ μονοπλευρῳ, διπλευρῳ, τριπλευρῳ παραγωγή M.36
παραγωγὴ ἐμ διξῖᾳ, καὶ ἐμ ενωπιῳ M.36
paralus Periclis filius moritur. lib. V. 6.10.
παρακλήτορες L.
parasitus delphini quidem pediculus. inter homines autem, Theron, Struthias, Clisophus 9.7
παρασάτης qui dicatur M.6
παράταξις M.7
parcis & Furijs turtures albæ sacræ 10.33
pardales vt tollantur 17.31
pardales vt venentur Mauri 13.10
pardales vt simias capiant 5.54
de Pardali maris rubri pisce 11.24
pardalianchum herba venenata. lib. 4.49
pardalis historia, quæ hædo familiari abstinuit 6.2
pardalis non tam sima quàm lynx. lib. 14.6
pardalis maximè simias solet capere 8.6
pardalis odor, pastus. vide Panthera.
pardalim hyæna timet 6.22
pardi mansueti Indorum 14.14
παρεμβολή M.31
in Parentes pietas 10.16
in Parentes pietas catulorum 9.1
in Parentes impietas 3.43
parentum in sobolem pietas, & contrà 3.23
parentum impietas in prolem, & contrà 2.49
parias serpens 8.12
pari qua ratione perdantur 1.58
paridis lyra V.10.38
paris muneribus corrupit Antimachum 14.8
parnassus aliquantulum subsidit. lib. V.8.11
parnassus mons 12.40
parnopes Galatiæ ingruentes 17.19
parrhasius pictor V.9.11
parricida nunquam fuit elephantus 6.61
parricida est hippopotamus animal 7.19
parricidium 2.33
parthenium mons V.13.1
parias serpens. vide Parias.
paruũ corpus magna virtute præditum 10.13
parus 10.13
paryſatis incestè filiũ amauit 6.39
paryſatis accipit monile à filio V. 12.1.
pascua Atlantis. vide Atlantis.
passer Æsculapio sacer V.5.17
passeres pisces 14.3
passeres timidæ 7.19
passeres in extremis ramis nidificare, vt tutiores sint 4.38
pastinaca marina saltatione et Musica capitur 17.18
pastinacæ marinæ aculeus incurabilis 1.58
pastinacæ aculeus plantas & animalia perimit 2.36
pastinacæ punctura esse lethalem 2.50
pastinacæ marinæ natatio, volatus, aculeus animaliũ arborumq; venenum 8.26
pastinacam aculeo se tueri 9.40
pastinacæ saltatione & cantu piscatorum allectæ, capiũtur 1.39
pastores Æneas, et Anchises 8.11
patara V.1.24
patauium vrbs 14.8
patellæ quomodo saxis adhæreant. lib. 6.55
pater oculo priuatur vno loco filij. lib. V.13.24
pater filium supplicio affici vltimo postulat V.1.34
patientia Xenocratis V.14.9
patientia 5.54
Patræ Achaiæ ciuitas V.14.46
in Patrem impietas 7.19
patriæ amor 10.17.8.23
patriæ amor, & pugna pro patria. lib. 2.38
patris in filios inobedientes vindicta V.5.11
patris in prolem amor 4.29
patrocli funus 14.25
patroclus 13.7
patroclus amicus Achillis 7.27
pauperrimi idem optimi V.2.42
pauperrimi idemq; celeberrimi viri V.11.9
paupertatis solatium quod Diogenis V.13.26
pausanias in conuiuio quid cum Simonide egerit V.9.41
pausanias amauit vxorem valde. lib. V.12.34
pausanias de re militari scripsit. lib. M.1
pausanias Lacedæmonius V.4.15
pausaniæ mors, & secuta ignominia V.4.7
pausaniæ & Agathonis contentiones V.2.21
pausaniæ non profuit virtus V.3.47
pauson pictor qualis V.14.15
pauo pennis, non corpore formosus. lib. 3.42
pauo quomodo fascinationem amoliatur 11.18
de Pauone Indico, quem Ioui consecratum à rege Ægypti, sacrilegi suffurari non potuerunt 11.33
pauones Indici maximi 16.2
pauones in hortis regis Indorum. lib. 13.18

pauonis partus, colores, incubitus. lib. 5.32
pauonis superbia et ostentatio: quodq; Athenis olim rarus & spectaculo fuerit, vt Alexandro in India admirationi. & quòd Hortensius Romæ primus pauonem in cœna apposuerit 5.21
Pecora quomodo pinguescant 9.52
pecuniæ Spartam illatæ, quid effecerint V.14.29
pecuniæ parsimonia & custodia. lib. V.4.14
pecuniæ qui despexerint pro salute ciuium V.14.24
pedestris acies triplex M.2
pediculi ex oleo, in quo stellio putruit 9.19
peditum grauis armaturæ numerus M.8
pedunculus delphini parasitus 9.7
pelagonia V.4.1
pelamydes capiendi ratio 15.10
pelecani, vt alant suos parentes 3.23
pelecanes quomodo conchis vescantur 3.20
pelecanus & coturnix gerunt inimicitias 6.45
pelei hasta 1.56
peliæ filia Alcestis 1.15
pelias ab equa nutritus V.12.42
pellenæus mons 16.39
pelopia mater Aegisthi V.12.42
pelopidas diuitias dicebat vtiles, sed mutilis & claudis V.11.9
pelopidas pauper, sed incorruptus. lib. V.11.9
pelopidas Thebanus pauper V.2.43
peloponnensium bellum vnde exortum V.12.53
peloponnesum non gignere leones. lib. 3.27
pelorum Siculum 12.30
πελτασταί, peltati M.
penatibus charæ hirundines 10.34
penelope V.14.45
peneus fl. V.4.1
pentacosiarchia quot militibus constet M.9
πενταχοσίαρχος 32. seriorum dux M.9
πενταχοσίαρχος quot militib. præsit M.9
πεντηκοντάρχια M.16
περιλιπαίνεσθαι V.10.6
πεπλεγμένη φάλαγξ M.47
percæ pisces 14.23
perdicca deditus pugilandi arti. V. 9.3.
perdiccæ audacia V.12.39
perdiccas bellicosus V.12.16
perdiccas V.3.23
perdiccas bello persequitur Ptolemæum, vt Alexandri caluarer sibi vendicet V.12,64
perdices, qui vel cantu vel pugna valent, facilius se capiendos præbere, spe de se ipsis tanquam vtilibus non occidendis concepta: cæteros verò suæ dignitatis conscios, tum macie tum alij pastu hominũ cibo insuaues se reddere, quò minus capiantur 41.13
perdices mares perquàm libidinosos esse, & quòd in fœminarum conjugum vel quas amant conspectu, multò fortius inter se pugnent 4.1
perdices quomodo sibi medeantur. lib. 5.46
perdices harundinis comam legunt in suos nidos, fascinationum vitandarum gratia 1.35
perdices quomodo nidificent, fœtus tueantur, aucupes eludãt: quàm sint libidinosi mares 3.16
perdices cirrhæi 4.13
perdicis conceptus mirabilis 17.15
perdicum oua & pulli 4.12
perdicum incubitus: & quòd in Paphlagonia cor duplex habeãt: Iouem & Latonam eis oblectari 10.35
perdicum pullorum natura V.10.3
perdicum variæ voces 3.35
perdicum libido: et quomodo à perdicibus cucurbitis ferè allectentur. &c. 4.16
perdicum libido in venerem 3.5. & 16.
perdix libidinosus 7.19
perdix 16.7
peregrini vbi pulsi et recepti V. 13.16.
peregrini ciuibus vbi prælati V. 14.5.
perfidia & dolus Cleomenis erga Archonidem V.12.8
pergamus Mysius. vide, ex Mysio Pergamo.
pergamum Telephi 14.25
periandri duo V.12.35
pericles V.2.13
pericles philosophiam calluit V.3.17
pericles prodigus V.4.23
pericles quo animo fuerit erga Athenienses V.4
pericles legem sibi noxiam posuit. lib. V.13.24
pericles filiorum mortem æquo animo tulit V.8.
periclis lex de ciuibus V.6.10
perictione mater Platonis V.10.21
contra Pericula munitio & prudentia 2.1
periculi metus in cane 6.22
perimuda Indiæ vrbs 15.8
peripatus V.3.19. V.4.9. & 5.9
περιστάσεις quid M.25
περίσομα & διφάλαγγια. M. 41.
persa 2.12
persæ subiecti Macedonibus V.3.23
persæ suo regi munera offerunt. V. 1.21.
persæ fusi fugatiq; quando V.2.25
persæ vt equos audaces reddant. lib. 17.25
perseo sacræ cicadæ 13.26
persepolis regia 1.59
perseus piscis maris rubri 3.28
perseus, causa ranarum silentij 3.37
perseus Antiochũ erudiuit V.3.17
perseus Iouis filius 5.28
perseus, Argiuus V.12.43
persarum fuga apud Issum, duce Dario 6.48
persarum rex extremus 6.25
persarum rex profecturus in Mediam imperat scorpios tolli 15.26
persarum bellum in Græciam 12.35
persarum reges adorantur V.12.21
persarum mos in consulendo regi. lib. V.12.62
persarum luxus V.5.2
persica euolutio M.27
περσικὸς ἐξελιγμός M.28
persicum bellum vnde ortũ V.12.53
persicus mos à cœna propinandi. V. 12.1.
petens V.4.5
phæacum commessationes V.7.2
phæreclydes vt mortuus V.5.2
Phalacra locus Indiæ, quasi Latinè caluus 8.15
phalaris V.2.4
phalenæ quomodo perdantur 1.58
phalangarchia quot militibus constet M.9
φαλαγγάρχης quot militibus præsit M.9
φαλαγγάρχης M.23
φαλαγγάρχης 256. seriorũ dux. lib. M.9
phalanx bifrons M.30
φάλαγξ M.22. M.23
phalanx peditum grauis armaturæ quot constet M.9
φάλαγξ πλαγία, ὀρθία, & λοξή M.30

phalangia Zacynthi 17.11. eorum morsus quid afferat ibid.
phalangiam vermem in cruo nasci 9.39
phalangij serpentes infensi psyllis. lib. 1.57
phalangij quos patria expulerint. lib. 17.40
phalangij tactus lethifer sine dolore. 9.11
phalangij telæ V.1.2
phalangus duplicatio sit loco et vultu M.28
phalangis quot milites M.8
phalangium Libycum, quod rhax nominatur 3.36
phalangium cervis nocet V.1.8
περὶ φάλαγγος μήκους τε καὶ βάθους M.7
phalaridis factum refertur V.2.4
phaon formosus, deq; eo & Venere fabula V.12.18
pharmacum venenum & remedium significat 15.13
pharus insula 9.21
phattage auis Indica 16.6
in Pheneo lacum sine piscibus esse. lib. 3.38
phenetum iuxta, Ceres emisit aquã Stygiam 10.40
phereȳdes phthiriasin incidit. V. 4.28.
pherenice ad spectandos Olympiorũ ludos admissa V.10.1
philadelphus 16.39
philemon 12.10
philetas Cous macerrimo corpore fuit V.9.14
philetas poëta heroicus V.10.6.macer.
philippi in victoria continentia. et quid voluerit sibi quotidie inculcari V.8.51
philippi & Dionysij colloquium. lib. V.12.60
philippi in obsidione Methonæ altero oculo priuati parasitus 9.7
philippides tenuissimus V.10.6
philippides Comicus poëta V.12.31
philippo Græci multi se dedunt. V. 6.1.
philippo editum oraculũ 3.45
philippus Macedo coluit disciplinas lib. V.4.19
philippus fœdifragus, & pactorũ violator V.6.1
philippus vt deriserit factum Menecratis V.12.51
philippus quare nobilium filios ministrare sibi voluerit V.14.49
philiscus Epicureus Roma pulsus. lib. V.9.12
philochorus citatur 12.35
philolaus V.1.23
philonis dictum 12.37
philosophi qui rempub. administrarunt V.3.17
philosophia non aliena ab administranda repub. V.3.17
philoxenus musicus 2.11 (10.9.
philoxenus gulosus quid egerit. V.
philoxenus poeta damnatus in lapidicinas V.12.44
phleon dictus Bacchus V.3.41
phlasij V.2.33
φλυειν quid V.3.41
phocas è mari in litus egredi 9.50
phocæa V.8.5
phocion non profuit bonitas & iustitia V.3.47
phocion philosophiã calluit V.3.17
phocion munera Alexandri reiecit V.11.9
phocion muneribus incorruptum. V. 1.25.
phocio ad damnatos capitis secum. lib. V.13.41
phocion probus V.4.16
phocionem probum virum Athenienses inhumatum proiecerunt. lib. 12.6
phocionis mors, quid filio mandarit V.12.49
phocionis parens qui V.12.43
phocionis vxor moderata commendatur V.7.9
phocionis dictum ad Atheniensis. lib. V.2.16
phocionis in Alexandrum magnificentia V.1.25
phœniciæ bestiæ 16.33
phœnicium auium numerandi peritia, quæ quingentesimo quoque anno aduolare in Ægyptum solent 6.58
φωνικὰ σημεῖα M.35
φόνατον L.
photingium instrumentum musicum 6.31
phryges & Lydi industrij V.10.14
phrygia harmonia V.13.21
phrygibus capitale bouem aratorẽ occidisse 22.34
phrynæ erecta statua aurea V.9.32
phrynichus in ducem electus propter poema V.3.8
phrynicus vesparum examen metuit, prouerb. V.13.17
phthia virgo V.1.15
phthisis curatio 11.35
phylarchus 6.29
physæ Ægyptij piscis mirabilis natura 12.13
physalus piscis rubri maris venenatus 3.18
de Pico martio nidi sui foramen obstructum reserante 1.45
pictura domus manis V.14.17
pictura artificiosa V.14.47
pictura vetus rudis V.10.10
picturæ Apellis iudicium Alexandri, & equi V.2.3
pietas meropum in parentes 11.30
pietas in sobolẽ, & parentes 10.16
pietas & amor elephanti in sobolem 9.8
pietas catulorum in parentes 9.1
pietatis exemplum, eiusq; remuneratio V.3.22
pietatis præmium 3.23
pigritia odiosa 5.36
pilos mutant lupi 12.28
pilularius scarabeus. vide Scarabeum pilularium.
pindalus auis 13.25
pindari strategema quo liberauit Ephesum V.3.26
pindari domui pepercit Alexander captis Thebis V.13.7
pindarum aluerunt apes V.12.45
pindarus 7.19
pindarus comuixit Hieroni V.9.1
pindarus exulat patria V.3.26
pindarus superatur in certamine à Corinna V.13.25
pindarus Thebanus V.4.15
de Pindo Lycaonis filio, qui à tribus fratribus per mudiam in venatione occisus est: & quomodo fratricidas draco iam prius mirificè familiaris Pindo, sit vltus 10.48
pindus fluuius vnde dictus 10.48
pinguedinis monstrum Dionysius fuit V.9.13
pingues puniti Lacedæmone V.14.7
pinna concha, vt prædam cum cancro socio partiatur 3.29
pinus in morem. prouerb. V.6.13
piraeus V.2.13
pisander vorax V.1.27
pisandri timiditas 4.8
piscandi modus in aqua glacie astricta 4.29
piscãdi modus bobus vel equis similis 14.25
piscandi ratio apud Macedones 15.1
piscatio anguillarũ singularis 14.8
piscationis modi quatuor 12.43
piscatorum Euboicorum cõmunio prædæ cum delphinis 2.8

piscatorum instrumenta omnia fere recensentur 12.43
piscatrix rana. vide rana piscatrix.
pisces nullos esse in Phenei quodam lacu 3.38
pisces qui propè fluuios aut lacus degunt, imminente partu in eos enatare. Et quur Pontus Euxinus piscosus 9.59
pisces in deliciis vbi V.1.28
pisces capiendi noua via 14.3
pisces aqua dulci ali in mari 9.64
per Pisces diuinant Lycij 8.5
pisces quomodo per hyemem se abdant & calefaciant, intra saxa aut in pelagi fundo: 10 rursus ineunte vere ad summum mare & propius litora natent 9.57
pisces qui auditu præstent. qui lapillum in capite habeant: & de pedunculo delphini parasito 9.7
pisces Nili, postquam hic fluuius ab inundatione intra suum alueum se recepit, in limo relictos ab Aegyptijs copiosè colligi 10.43
pisces frigidæ impatientes 14.19
pisces Arabici, & in mari rubro. lib. 10.13
pisces in feruenti aqua viuentes. lib. 14.19
pisces quibus herbis vescantur 13.3
pisces mansueti in diuersis locis 12.30
pisces Hierapolitanis sacri 12.2
pisces Armeniæ mortiferi 17.31
pisces nigros procreari in Lusio, lib. 10.30.38.
de Piscibus qui volare dicuntur. lib. 9.52.
de Piscibus marinis magnis, sed ignauis, & latère solutis, vt oue, &c. 9.38
pisciculi qua ratione à vulpe capiantur 6.24
pisciculus Indicus venenatus 8.7
piscium qui nam vocem vel sonum quempiam edant 10.11
piscium natantium varius & multiplex ordo 9.53
piscium cetaceorum dux 2.13
piscium mansuetudo 8.4
piscium plurimos tempore verno coire: item, de eorum in Pontum secessu 4.9
de Piscium coitu partuq; 9.63
de Piscium coitu & partu temporibus variis, & alia aliorum crebriore 10.2
pisistratidæ tyrannide tenuerunt Athenas V.5.13
pisistratus cur pepercerit Solonis lib. V.7.16
pisistratus otium in ciuibus non ferebat V.9.25
pisistratus collegit Iliada & Odysseam V.13.14
pisistratus affectatæ tyrannidis suspectus V.8.16
de Pithece venenato animali, quod ab alijs oribates vel hypodromus vel psylla, id est pulex nominatur 6.26
pittacus fortunam vt essi xerit. V.2.29.
pittacus laudibus vehebat molam. lib. V.8.4
pittacus Mitylenæos iuuit V.3.17
pityreus Phryx vorax V.1.27
Placentiam oblatam renuit Lysander V.3.20
placenta Socrati ab Alcibiade missa V.11.12
placere quibus conueniat V.2.6
πλαγιοφύλαξ M.18
πλάτισμον M.48
plantam alienæ arbori inserere opera excernentium auium. vide, arbori alienæ, &c.
platani folia vespertilionibus stuporem afferunt, &c. vide vespertiliones.
platanus amata à Xerxe V.2.14
plato 5.13 6.1
plato nules V.6.14
plato Dionem reduxit in Siciliam. lib. V.3.17
plato Diogenem canem appellauit, quod scitè Diogenes regerit V.14.33.
plato reprehendit studium in res ineptas collatum V.2.27
plato primus heroica fecit V.2.30. deinde Tragœdias ibid.
plato medicinæ operam dedit. V.9.22.
platoni apes in ore fauum fecerunt. lib. V.12.45
platonis in conuictu humilitas. V.4.9.
platonis & Aristotelis dissidium. lib. V.3.19
platonis fama & æquabilitas. V.2.42.
platonis ori insidet examen apum. lib. V.10.21
platonis cœna exhibita duci Timotheo V.2.18
platonis paupertas V.3.27
plenitudinem humorum & bilis vtriusq; canario gramine decoratio canis tollit 8.9
plenitudinis remedium 5.39
plerosélenum oppidum 2.6
pleuritis ex immodico vino V.2.41
πλινθίον quale acies sit M.42
plures contra vnum trahæ delphinum 1.5
plutonis hiatus in India 16.16
pluuiæ & venti prognostica ex apibus 5.15
pluuiæ prognostica à voce ranarum 9.13
pluuiã accersit clangor gruũ 1.43
Podargus canis 11.13.
pœcile porticus Athenienſis 7.38
pœcile V.13.12
pœna in fucos leniore primum apes animaduertunt: & si denuò deprehendant asperiore 1.9
pœna improborum confertur horto, &c. V.1.34
pœnæ moderatio 2.50
poëphagus Indicũ animal 16.11. describitur.
poëta quidam Thebanus. vide Thebanus.
poëtæ comici, Sophocles, Dinolochus, &c. 12.40
pôls histrionis canes 7.40
poliagrus cur se strangularit V.8
poliarchus mollis & delicatus quid egerit V.8.4
polium vinum Syracusijs V.12.31
polybi edacitas 1.27
polybius Megalopolites de re militari scripsit M.1
polycleti duo simulachra describuntur V.14.8
polycletus statuarius V.14.16
polycletus 16.21
polycrates contra Socratem accusationem scripsit V.11.10
polycrates Samius diligens Anacreontis auditor V.9.4
polycrates Dionysij satelles V.12.47
polycrates de thesauro deceptus ab Oroete 7.11
polydamna, Thônidis regis vxor, Spartam ablegat Helenam 9.21
polydamus, clarus auspex 8.5
polygamia merulæ marinæ 1.14
polygnotus Thasius pictor V.43
polygnotus Thasius, pictor 7.38
polyidus clarus auspex 8.5
polypi in terram progrediuntur, & ad oliuæ germen in latere positum. lib. 1.37
polypi morsus 5.44
polypi brachia sua circumrodunt. lib. 14.26
polypi iniecta ruta, manent immobile

bules 1.37
polypi & ofmyli quomodo adrepãt ad arborum fructus 9.45
polypi, muræna, locusta inimicitia mutua: et quomodo muræna vincat polypũ, polypus locustam, & locusta rursus muræna 1.32
polyporum robur, se mutuò vorãt, insidiantur piscibus V.1.1
polyporũ libido, et vitæ brevit. 6.28
polyporum species, nauta. vide nauta.
polypum quantopere extimescat locusta 10.38
polypum extimescit astacus 6.22
polypus quomodo vincat locustam. lib. 9.25
polypus salsamentorum dolia suis brachijs persequit 13.6
polypus vt aquilam, à qua raptus erat, suis implicatum cirris in mare detraxerit 7.11
polysperches V.12.43
pompeius Rufus ædilis 9.62
põpeius Magnus ab Aegyptijs pro tectus est insepultus 12.6
pompeius didicit à Cratippo V.7.21
pompilus piscis sacer 15.21
pompilus olim portitor. fabula eius. lib. 15.23
pompyli pisces vt naues comitentur in alto, terram formident 2.15
pontus raro mollia aut testacea gignit 17.10
pontus fluuius in Media & Paeonica regione 9.20
populus est dominus oratorum. V. 9.19.
populus non metuendus V.2.1
porci pisces 14.23
porcia V.14.45
porcus iniquum inimicumq; animal 7.19
pori regis cũ Alexandro prælium: & eius elephantus 7.37
porphyri serpentis Indici natura, et mirabilis ex eius suspensi ore destillantis duplicis veneni vis 4.36
porphyrionis mores, et odiũ in adulteras: et quare hac aue in cibis abstineant homines 3.42
porphyrionis indoles, & amor erga gallinaceũ contubernalem 5.28
porpax sit. V.2.33
porus V.5.6
posidippus V.1.26
posidonius Stoicus artem militarẽ conscripsit M.1
poststructio quid M.31
potamogitone examinatur crinaceus 6.46
potatores referuntur V.2.41
potentes clarij, insidijs obnoxij & expositi sunt V.2.11
potidea V.3.17
potinus fons 15.25
potus abstinentia accipitris 2.42
Prælium infelix Persarum ac Darij ad Issum 6.48
prælium ad Plataeas V.2.25
præmia certaminis 6.1
præmium datum omnes bibendo vincenti V.2.41
præsensio bestiarum, pestis, famis, &c. 6.16
præuidentia periculi 5.52
præstructio quid M.31
prasinum vinum V.12.31
prasianæ similæ 17.39
prasij decti elephanti 13.8
in Prasijs melle pluit 15.7
prasiorum rex 16.9
prasocuris vermis in porro nascitur 9.39
πράτωρ L.
praxis Mitylenæ pauperes opibus suis iuuit V.14.24
praxithea & sorores occisæ pro salute patriæ V.12.28
prepontes pisces marini 9.38
prester, nomen dipsadis 6.51
presteris morsus vt afficiat 17.4
priamus progenies Iouis, Ioue prognatum pecunia redemit Hectora 6.50
priena V.8.5
prima turma quot habeat M.20
principatus appetitus 7.26
sub Principe respub. floret 5.11
sine Principe respub. perit 5.11
principum clementia, & subditorum erga eos reuerentia 1.69
principis maiestas & honor 1.59
proclea & Eurysthenes datum oraculum 12.31
procne Asthis 7.15
prodigi tres sibi mutuò cicutã propinarunt V.4.23
prodigia Thebanis ostensa V.12.56
prodigium Xerxi oblatum V.13.3
prodigiũ Dionysio exhibitũ V.12.46
profunditas quanta maris hominibus explorata sit 2.35
prognostica tempestatis ex diuersis auibus 7.7
prognostica tempestatis ex quadrupedibus & muscis: item ex diphthera, & pelle caprina 7.8
in Prolem amor patrius 4.29
in Prolem amor 3.43
in Prolem amor maternus 6.48
prolis impietas erga parentes, et contra 2.42
prolis amor et institutio 3.40
prolis ingeniuitatem quomodo crocodilus experiatur 9.3
promachus vicit in certamine bibendi V.2.41
promethei ignem à Vulcano furati fabula 6.51
prometheus 1.53
pronax V.4.5
προφῆται ἐν Δελφοῖς. vide prophetæ Delphi templi.
prophetæ Delphici templi 10.26
prophetæ & scribæ sacri 11.10
propinãdi mos mulieribus. vbi V.3.15
πρόστᾶξις M.31
πρόσωπον M.7
protagoras filius Democrati V.1.23
protagoras λόγος dicebatur V.4.20
proteas Lanicæ filius ebriosus V. 12.26.
protesilai vxor V.14.45
protogenes pictor V.12.41
πρωτοστάτης M.7
πρωτολοχίαι M.7
protrygas cognomen. Bacchi V.3.41
prouerbia: Cornus serpentem, Cornix scorpiũ, Malũ consiliũ consultori pessimũ, Lupus hians 7.11
prouerbium, Malis cornu malum ouum 3.43
prouidentia hermacei 3.10
prouidentia & munitio 7.33
prouidentia etiam in voluptate 2.3
prudentia apum 5.11
prudentia & munitio contra pericula 2.1
prytaneum Athenienſium. vide Athenienſes alebant, &c.
Psaltis responsum datum Antigono regi V.10.36
psammetichus ducit vxorem Rhodopin scortum V.13.33
psammuthis Aegypt. rex 17.6
psammythi regis filia rapta à crocodilo 10.21
psettæ pisces 14.3
ψιλαὶ ἁρμᾶται M.22
ψιλαὶ τάξεις M.15
ψιλὴ συντάξις M.15
ψιλὴ τάξις M.7
psittaci Indiæ prudentiores 16.15
psittaci Indis sacri 13.18
psittacorum tria genera 16.2
psophilj V.2.33
psylla. vide, de Pithece.
psylli duplices sunt Indi & Afri. lib. 16.37

Psylli homines cum serpentibus fœdere deuincti: alijs serpentibus hostibus vtuntur. vide serpentes.
Psylli opem ferunt ictibus venenatis animalium 16.28
Psylli gens Africana 17.27
Psyllorum iumenta pusilla 16.37
Πτέρυγες pro pedibus Nicandro. lib. 16.12
Ptolemæi fuit amasius Galetes V. 1.30
Ptolemæi secundi (qui idem Philadelphus) hinnulus 11.25
Ptolemæi prosperitas V.12.16
Ptolemæi munificentia V.13.13
Ptolemæi dexteritas V.14.48
Ptolemæorum fl. gignit siluros 12.29
Ptolemæus Typhon V.14.31
Ptolemæus Philopater Soli sacrificat ob victoriam partam 7.44
Ptolemæus corpus Alexandri Alexandriam portauit V.12.64
Ptolemæus secundus doctus eusebes cum ægrotaret V.4.15
Ptolemæus simulachrũ Alexandri pro vero eius corpore Perdiccæ dedit V.12.64
Ptolemæus Philadelp. amator Glauces citharistriæ, rivalem arietem habuit 8.11
Ptolemæus quidam rex 8.4
Ptole. à Berenice increpatur V.14.43
Pudicitia 9.13
Pudicitia Clitomachi 6.1
Pudicitia camelorum 6.60
Pudicitia elephantorum 8.17
Pudor ingenuus 31 (4.1
Pudor et amor fortitudinis stimuli.
Puellæ amator draco apud Idumæos 6.17
Puer ab aquila redamatus 6.29
Puer per lusum fratrẽ occidit V.13.2
Pueri & draconis historia. vide draconis & pueri, &c.
Pueri formosi à delphinis adamati. lib. 6.15
Puerili ætati non ignoscitur V.5.16
Puerorum in pueros amor 6.15
Puerorum amoris initium V.13.5
Puerperarum Ægyptiarum fortitudo 7.12
Pugna & vis 5.11
Pugna plurium trochlearum contra vnum delphinium 1.5
Pugnandi quibus de causis 7.36
Pugnaturo fortiter, à venere abstinendum 6.1
Pulex. vide de Pithece.
Pullium quid 14.18
Pullus fatur lacte calcibus matrem impetit V.4.9
Pulmo marinus cuiusq; effectus 13.27
Punicum malum trium perdit circum, larum, &c. 6.46
Pupillæ testudinum marinarum. lib. 4.28
Puritatis studiũ in ibide 10.29
Purpura piscis 16.1
Purpura Lacæna concha 15.10
Purpura inducebantur Lacedæmonij in prælijs V.6.6
Purpura quomodo capiatur 2.34
Purpureæ mors 16.1
Purpurarius piscator quid agat vt colorem optimum faciat 16.1
Puteoli Italiæ oppidum 13.6
Puteolis templum Adriani 11.20.in margine.
Pygargi, timidi 7.19
Pygmæi, eorumq; regnum, regina, describitur 15.29
Πυκνῶσαι φάλαγγα M.33
Πύκνωσις τι M.11
Pyra ex lignis fragrantibus V.5.6
Pyralis V.1.15
Pyramus fl. Cilix alit siluros 12.29
Pyrausta igne gaudet 12.8
Pyraustæ interitus 12.8
Pyrigeni volucres bestiolæ ex igne generatæ & nutritæ 2.2
Pyrrhi Epirotæ religio 7.10
Pyrrhi elephantes à Romanis fugati sunt cornuto ariete, & suis grunnitu 1.38
Pyrrhi Epirotarũ regis infelici noctuæ auspicio tristis obitus 10.37
Pyrrhũ aqlæ, Antiochũ accipitris cognomine oblectatũ fuisse 7.45
Pyrrhus Epirotarũ rex ad Argos occubuit 7.41
Pyrrhus Epirota de acie instruenda scripsit M.1
Pythagoræ miraculum V.2.26
Pythagoræ opiniones de rebus nonnullis V.4.17
Pythagoræ Samij de non edendis animantibus præcepta 9.10
Pytagoræ miracula V.4.17
Pythagoræ vestitus V.12.32
Pythagoræi medicinæ operam inuadunt V.9.22
Pythagoras quæ iudicarit pulcherrima V.12.59
Pythagoræi cur asinũ oderint 10.28
Pythagoras in libro de mari rubro citatur 17.8
Pytheæ scomma in Demosthenis enthymemata V.8.7
Pytheas orator Athenien. V.14.28
Pythia carmina V.2.4
Pythias via V.4.8
Pythochares tibicen 11.28
Pythone Delphico prognati Dracones 11.2
Pythonis nouarum rerum studiũ. lib. V.14.48

Q

Quadrata acies describitur M.18
quadrigæ sub musica absonã. V.1.17
quadrupedum prognostica de tempestate 2.8
quæstum alijs perniciosum facere. 8.24.

R

Rabiem facit canibus atræ bilis copia 8.9
raiæ Indicæ quantæ 16.13
rana piscatrix quomodo latitãs, et appendices, quas ante oculos habet veluti escã prætendens, pisciculos ad se allectos deuoret 9.24
rana hydrũ odit ac metuit 12.15
ranæ Aegyptiæ V.1.3
ranæ cur in Scripho sint mutæ, et in quodam Thessaliæ lacu 3.37
ranæ imperfectæ cœlo lapsæ 17.41
ranæ in Cyrenæ mutæ 3.35
ranæ vt perdantur 1.58
ranarũ coitus vt nocte in terra fiat & ex earum voce prognosticum pluuiæ 9.13
ranarum generatio et murũ 2.56
ratio communicata viribus 5.55
rationis cognitionem inesse etiam canib. lib. 6.59
rationis participes esse bestias 6.60
Recta phalanx M.30
in Rectum restituere quid M.26
redemptio 6.50
redemptio vitæ 6.34
reflexio M.32
erga Regem reuerẽtia et insit. 5.39
regem natura debere apertis nasi oculis, id est prudentem, prouidũ, vigilantem 5.39
regnũ est nobilis seruitus V.2.20
reipublicæ gubernandæ doctrina à gruibus sumpta 3.14
religio sub mortem 21.5.49
religio milui 2.47
religio elephantorũ in solem 7.44
religio falsa miraculis approb. 10.23
religio opibus potior 10.46
religio in mortuos 5.49
remedia extrema, extremis conueniunt morbis ac periculis 2.5
remora piscis, naues moratur 1.36
renum doloris remedium 14.4
restituere in priorẽ ordinem M.29
respub. qb. cõmissa Athen. V.14.5
retaliatio 6.52

retroflexa acies pedestris M.46
reuoluere totam aciem M.32. & restitutio.
reuolutio quid M.25
Rhacoces filium accusat V.1.34
rhauciorum vrbs 17.35
rhaucum Cretæ 17.35
rhax. vide phalangium Libycum.
rhegini & Locri pacem inter se gerunt 5.9
rheginorum ieiunium V.5.20
rhejus Thrax 17.25
rhinocerotis et elephã. pugna 16.44
rhipæorum montium Cygni. vide Cygni.
rhizophagi fl. 17.40
rhoceæ. vide Diana.
rhombi forma, ordo M.18
rhombus vt instruatur M.19
rhodia nauis 6.15
rhodijs precioſe vestitis quid Diogenes dixerit V.9.34
rhodiorum obsonia V.1.28
Ῥοίτειον Troadis vrbs 15.26
rhododaphne 12.44
rhodope mons V.5.11
rhodopidis scorti fortuna V.13.33
rhœcus centaurus Atalantam amauit V.12.1
rhyndacus amnis 2.21
rhytienses pulsi à scolopendris 15.26
rhytium vrbs Cretæ 15.26
Rigatio 7.1
risus continentes V.8.13
riualitas, 10.1
riualitas beluarum 6.42
riualitas piscium 9.63
riualitas Porphyrionis 3.42
è Rogo hominis abrepto titione, canes cõpescuntur à furibus 1.38
Ῥοίτειοι Bactrorum vrbs 15.26
Roma à quo condita V.6.16
roma colonia Albæ 11.16
romæ auia Lauinium 11.16
romæ Palatinus collis. vide, in Palatino colle.
romanarũ mulierũ calceam. V.7.11
romani expulerũt Epicur. V.9.12
romani virtute vincere volunt, nõ dolo V.12.33
romanorũ lex de vini potu V.2.38
romanorũ victoria, Pyrrhi elephantibus fugatis cornuto ariete, & suis grunnitu 1.38
Ῥομβοειδὴς τάξις M.18. & 19
romuli ex vulturib. augurũ 10.32
romulus & Remus V.6.16
rotæ 13.20. (ſtate 7.7
rubeculæ auis prognosticũ de tẽpe-
rubeta habet duo iecora 17.15
rubeta asflatu interimit 9.11
rubeta noxia potu et aſſectu 17.17
ruinas domorum præsentiunt mures 6.41
ruinas domorũ et vrbiũ quædam animalia fugiunt 11.19
ruminantiũ animaliũ ventres 5.41
ruſticitas. vide vnguẽto odorato.
ruta contra viperam 6.12
ruta mieſa polypis, eos facit immobiles 1.37
rutæ odor serpentib. infeſtus 4.14

S

Sacarum equi quales V.12.38
ſacchoras Babyloniorũ rex 12.21
ſacerdotes ſunt iudices V.14.34
ſacerdotes Ægyptij qua aqua luſtrali vtantur 7.45
ſacerdotes quidã cur muſtellum et mulũ pisces non edant 9.65
ſacerdotũ ſapiẽtia humana fallitur diuinus inſtinctus certus eſt 6.58
ſacrificare ventis 7.27
ſacrificare cani 7.28. (10.49
ſacrificiũ Veneris Erycinæ miriſicũ
ſacrilegij pœna 11.33. & 10.49
ſacrilegy iniquè damnati V.11.5
ſacrilegij proditio per canẽ, et ſuppliciũ apud Athenienſes 7.13
ſacrilegium 7.2
ſacrilegũ indicauit accipiter 2.43
ſacrilegus puer capite plexus V.5.16
ſacrum belli vnde ortum V.12.53
ſæuitia hoſtilis in iuuentutem nocituram 6.38
ſagarenſes certamine camelorũ Mineruam colunt 12.34
ſagittarij M.17
ſagittarius piſcis qualis 12.25
ſagittas veneno inficere 5.16
ſagittas quemadmodum oblinant Scythæ 9.15
ſagra. prouer. veriora ijs quæ apud Sagram 11.10
ſalamandra ignem reſtinguit 2.31
ſalamandra à ſue ſine periculo editur: ſus autem qui edit, nõ ſine periculo ab homine editur 9.28
ſalamin 12.35
ſalicis ſemen homines ſteriles redde re, beſtijs innoxium 4.23
ſaluũ hominis cũ alijs animantib. tum ſcolopendris exitialem eſſe, & à capris vitari 7.26
ſaltatione & cantu allectæ paſtinaces, capiuntur 1.30
ſaltationis pœna 6.32
ſami feræ Neades dictæ 17.28
ſamij quem venerantur 12.40
ſamiorũ captiuis inuſta nocturna in facie V.2.9
ſamothracia 15.23
ſamus V.8.5
ſanguis humanus admiſto toxico. vide toxico.
ſannyrion ſtultus V.13.15
ſannyrion Comicus macer V.10.6
ſauromatæ vt pugnent M.39
ſaurus canis 11.13
ſappho vna poëtria, altera meretrix V.12.19. (lib.12.34
ſaracori quomodo vtantur aſinis.
ſarctura et textura araneorũ 6.57
ſardinia parẽs pecorũ optima 16.34
ſardoa lex de parentibus grandæuis alendis V.41.41
ſardoum freturn 15.2
ſargi de multis vxorib. certãt 1.26
ſargi vbi degant, & quomodo caprarũ amore illecti capiãtur 1.23
ſargorum piſcatio 13.2
σαργοσὰρ μεγὰλω M.14
ſarus fl. Cilix alit ſiluros 12.29
ſatyri vnde dicti V.3.40
ſatyris ſimilia animalia 16.31
ſatyri Indici 16.15
ſatyrus tibicen V.3.33
σβουλβάτωρις L.
Scabiei remedium 14.4
ſcamandronymus pater Sapphus. V.12.19. (dicitur ab effecto 8.21
ſcamander Troiæ fl. qui et Xanthus
ſcarabei vnguento odorato, ſi inſtilletur, intereunt 1.38
ſcarabeũ pilularij carere fœmina: et cur inſigne fuerit Ægyptiorũ. lib. 12.15
ſcarabei roſis iniectis, pereũt 4.18
ſcarabeus vnguento necatur 6.36
ſcari eſus quib. medeatur morbis. lib. 14.2
ſcari ſuos gregales captos liberãt 1.4
ſcari libido. captura et victus 1.2.
ſcari qua eſca capiantur 12.42
ſcarorum ruminatio 2.54
σκευοφόρων ἀγωγή M.51
ſcholaſtici praui cauſa exilij fuerunt Timeſiæ V.12.9
ſchuſſa, vicus in Hermopolitana Ægypti præfectura 10.27
ſcillæ folia. vide Lupus.
ſcindapſus inſtrum. Muſicũ 12.44
ſcipio nihil emit nec vendit V.11.9
ſcipionis dictum ad eum qui ſcutũ elaboratum oſtendit V.11.9
ſcipionis pulchritudo V.12.14
ſcirratæ gens vltra Indiam 16.32
ſciuri Africani 15.26
ſcolopendra marina ſputo hominis interit 4.22

Scolopendra est maximũ cete 13.23.
describitur forma ibid.
Scolopendræ marinæ, siue centipedæ natura 7.35. (15.26
Scolopendræ expulerũt Rhytienses.
Scolopendris salua homines exuuiales 7.26
Scombri cicures vbi 14.1. fœdus eorum cum piscatoribus ibid. gratitudo eorundem ibid.
Scommatũ quòd vis nulla V.5.8
Scopas ium. monile misit Cyro V.12.1
Scopas Creontis filius potor V.2.41
Scopes malo punico exanimantur.
Scopes q et Asiones 15.28. (6.46
σκώπτειν vnde dicatur 15.28
Scorpij aculeus 9.4
Scorpy fibratæ in Aethiopia 8.13
Scorpy Indici 17.40
Scorpij quos expulerũt patria 17.40
Scorpy maris rubri quanti 17.6
Scorpy alati 16.41
Scorpy Indici 16.41
Scorpij quomodo religiosas Isidis fœminas non lædant 10.23
Scorpy Libyci quomodo dormientibus insidientur 6.23
Scorpij inter Mediã et Susidem 15.26
de Scorpijs & muribus peculiaris naturæ 5.14
Scorpio crocodilũ, ex quo natus est, interficit 2.33
Scorpiorum ictus, genera nouem, et procreatio 6.22
Scorpium herba thelyphono perire, elleboro albo ad se redire 9.27
Scorti & Socratis concertatio verborum V.13.32
Scortũ domi cõuenire turpe V.12.16
Scribæ sacri & prophetæ 11.10
σκριβωνες L.
Scyriæ capræ 3.33
Scythæ vsi acie ἐμβολοφόρῳ M.18
Scytharũ mos & ritus immolandi. lib. 12.34. (V.2.41
Scytharũ cõsuetudo bibendi merũ.
Scythicæ oues 17.20
Secundæ mensæ 14.13
Seditio Chij V.14.25
Sedulitas œconomica. vide œconomica.
Sedulitas formicarum 4.43
Seleucus fortis animi V.12.16
Semiramis Assyria venatrix V. 12.39.
Semiramis quomodo regnum Assyriorum acquisierit V.2.1
Simiæ vt capiantur 17.25
Senecta serpentis 9.16
Senectus veneranda, et dys curæ 7.2
de Senectute Epicharmi dictum. lib. V.2.34
Senectutis reuerentia 7.15
Senes vltrò cicutam bibebant apud Ceos V.3.37
Senes vaticini 8.4
Senes qui occidant V.4.1
Senes emeriti athletæ alebãtur Athenis in Prytaneo 6.42
erga Senes reuerentia 6.61
Senis emeriti otiosa diligentia, & præmium 6.42
Senis religio 6.49
Senum portus in Chio 12.30
Senum leonum infirmitas 9.1
Senum (apum vetularum) sapientia 1.11
Sepia suo emisso atramento circumfusa, piscantium perstrinxit oculos 1.34
Sepiæ morsus 5.44
Sepiarum & lolliginum promuscides 5.41
Sepis serpentis vis & natura 16.40
Sepedon serpens describitur 15.18
Sept enarium seruet perdix in quibus 17.15
Sepulchrum cornicis. vide cornicis.
Sepulchrum delphini, & ab eo adamati pueri 6.15
Sepultura 10.4 8.8.3. & 4.12.6.2.1 10.22.7.10.
Sepultura malis negatur V.4.7
Sepultura equarũ equorumq; 12.40
Sepultura formicarum 6.43
Sepultura et religio in mortuos 5.49
Sepulturæ neglectus V.12.27
Sepulturæ quis honos V.12.55.
Sepulturæ lex Atticæ V.5.14
à Serapide curatur Cissus, qui serpentis oua ingessérat 11.34
à Serapide curatur Chrysermus, q sanguinem taurinum bibisset: itẽ Bathylis phthisicus 11.35
Serapis sanauit equũ exoculatũ 11.31
Serapis curat furiosum vimitorẽ, qui aspidem sacram dissecuerat 11.32
Serenitatis et tempestatum prognostica ex anub. diuersis 7.2
Seriphij quid de cicadis sentiant marinis 13.26
Sermonẽ intelligere bestias 11.24
Sermones intelligunt Maurorũ leones. vide Maurorum leones.
Sermones obscuri Socratis V.14.15
Serpẽs quomodo senectã abijciat, et oculorũ hebetudinem sanet 9.16
Serpens homicida exulat 12.32
Serpẽs arundine tactus, torpore corripitur, & liberatur 1.37
Serpẽs innominatus 8.7. (10.14
Serpentes infestantur ab accipitrib.
Serpentes Arabici 10.13
Serpentes pennis vulturũ suffitis, eliciuntur ex cauis suis 1.45
Serpentes maximi in Scythia 16.32
Serpentes bicipites 16.31
Serpentes circa mare rubrum maximi 17.1
Serpentes cerui cornu, et lapide quodam fugari 9.20
Serpentes metropoleos Ephesiæ maximi 16.38
Serpentes Indici quales sint 17.2
Serpentes arbore smilo perire 9.27
Serpentes timere Troglodytas, quòd ab eis in cibo consumantur. Cum inter se cœant, odorem eos grauissimum exhalare 9.44
Serpentes capiuntur à cerui 8.6
Serpentes quomodo à cerui deuorẽtur, et eorum cornu scobe suffito abigantur 2.9
Serpentes ex Arabia, Aethiopiaq; in Aegyptum aduolantes, ab ibide prohibentur 2.38. (1.58
Serpentes quinis timẽt ibidũ pœnas.
Serpentes Indiæ 12.32
Serpentem nullum interimunt Argiui 12.34
Serpentũ gula, et cur anteriore parte se erigãt: et de serp. iaculo 6.38
de Serpentib. in Pharo insula, et helenio herba eis aduersa 9.31
Serpentib. agnon, id est vitice arborẽ aduersari: ut inter herbas calaminthã siue nepetã et libanotidẽ.
Serpẽtib. infestiss. Creta 3 32. (9.26
Serpentib. infestus rutæ odor. 4.14
de Serp. Euphratẽ accolẽtib. quæ peregrinis infensæ et mortiferæ sunt, indigenis non item 9.29
Serpentis ortus è spinæ mali hominis mortui medulla 1.51
Serpentis oua comesta, quomodo remedio muræna reddantur innoxia 11.34
Serpentum præsensio, pestis, fames, &c. 6.26
Seruia mater Romul. et Remi V.6.16
Seruitutis odium 8.24
Sesamo distichon inscriptum V.1.17
Sesostris à Mercurio didicit V.12.4
Sexagenarius numerus crocodilorũ naturæ accommodatus 10.22
Sexta februarij quæ bona contigerint V.2.25
Sexus vtriusque particeps ichneumon 10.47
Sexũ masculũ etiã inter brutas ne-

turam præferre 11.26
διὰ σάλπιγγος σημεῖα M.35
fibyllæ quot V.12.35
fibritæ scorpy. uide scorpij fibritæ.
in Sici. accepta clades Athe. V.5.10
ficulus pugilandi mos. V.11.1
ficyon V.12.24
ficyonij V.2.33
ficyony capta Pellena matronas ꝓ-stituerunt V.6.1
figeũ urbs Hellesponti V.12.13
figeum promontorium 13.10
figilla magni præcij Cyrenensium. lib. V.12.30
figna militaria M.35
filamonis (siue Gelonis) tyranni canus 6.25
filam, clari aruspices 8.5
filemi unde dicti V.3.40
filenorum ueslitus, eiusq; significatio V.3.40
filenus V.3.18
filentij usus V.2.2
filentium 5.29
filuri quales in Cydno 12.29
filuri cicures ubi 12.29
filurus et Glanis similes 12.14
fimia bestia marina cartilaginea, &c. 12.17
filentium fœminarum 1.20
filentium indicendũ militib. M.52
filphiũ concoctionem iuuat V.12.37
filurus ut capiatur 14.15
σημεῖα uaria sunt M.35
σημειοφόρος M.15
fimia ut se aduersus feles in arbore à summis ramorum cacuminibus pendens, tutam præstiterit 5.7
fimia capitur à pardali 8.6
fimia remedio leoni ægrotãti V.1.9
fimiæ historia, quæ peruerse imitãdo nutricẽ, feruida persuasum aliquã infantem interfecit 7.21
fimiæ Prasiorũ Indiæ 15.9 describ.
fimiæ diuersæ 14.14
fimiæ Prasinæ 17.39
fimiam omnia quæ corpore aguntur, & quæcunq; docetur imitari posse 5.26
fimiarum in India diuersa genera. lib. 17.25
finicha serua mater regis Archelai V.12.43
finuita herba V.2.40
fimonides Ceus V.4.15
fimonidis uersus de eqs et mu. 17.24
fimonides 11.36
fimonides Ceus V.8.2
fimonides Ceus auarus V.9.1
fimonidis Cei dictum ad Pausaniam V.9.41
fimonidis ars de memoria 6.10
finapis semen conficis alaudã. 6.46
finetas Artaxerxi aquã donat 1.32 de Singultu, et amoliente eũ à pecoribus herba, quæ eã ob causam à pastoribus plantetur 9.31
firenes uirgines alatæ, pedibus aues lib. 17.13
firenes 17.22
fisyphi homines 6.58
fisyphus Satyricus Euripides fabula lib. V.2.8
fitis in castris Xerxis V.12.40
fittale Persica 16.41
σιφῶ M.15
fmerdies Polycratis amasius V.9.4
fmilos arbor 9.27
fmindyridæ luxus V.9.24
fmindyridæ Sybaritæ in cibis luxus lib. V.12.24
fminthius cur Apoll. dicatur 12.5
in Sobolem pietas, et impietas 10.16
in Sobolem amor 11.38
in Sobolẽ amor et pietas elephã. 9.8
fobolem suam lepus cur in plures locos distribuat 13.11
in Sobolem tuendã prudentia 1.35 & 37
in Sobolem cura & amor 3.25
in Sobolẽ amor 2.40. & 3.21
in Sobolem amor 6.9
fobolis in parentes pietas, & contra lib. 3.13
fobolis in matrem 1.24
societas circa prædam, infirmioris sed præstantioris ingenio, cum uafridore 3.19
societas prudentioris & stimulantis, opus est stupidiori 8.16
focles Athenensis ab equo suo petulanter amatus 6.44
focrates 5.34
focrates quo pacto superbiam Alcibiadis retuderit V.3.28
focrates iactantiam scorti ut refellerit V.13.32
focrates Sophronisci filius pauper. lib. V.2.43
focrates lusit cum Lamprocle infante V.12.15
focrates ab Aristophane in Comœdia taxatus V.2.13
focrates metus expers V.9.29
focrates quid dixerit de his qui à tyrannis erant cæsi V.2.11
focrates miles pro patria V.3.17
focrates à repub. abstinuit administranda V.3.17
focrates cicutam bibit V.2.16
focrates mulierem Alcibiadis spretã remisit V.9.29
focrates militatũ abeuntẽ Platonẽ ad philosophiam perduxit V.3.27
focra. populi iudiciũ repudiat V.2.6
focrates editus quãdo in lucẽ V.2.25
focrates in aduersis & lætis casibus immotus mansit V.8.7
focrates Cõmœdiam & Athenienses contempsit V.2.13
focrates dicebat ocium libertatis fœrorem esse V.10.14
focratis ægroti dictum V.2.36
focra. ad Alcibia. uerba ne timeret in concionem populi pdire V.2.1
focratis & Ischomachi de œconomia præcepta 6.43
focratus Siren V.2.30
de Socratis genio V.8.1
focratis deliciæ V.4.11
focratis corpus ualidum V.13.27
focratis sermonum & picturæ Panisonis comparatio V.14.15
in Solem religio elephantorum: & ut huic Ptolemæus sacrificarit. lib. 7.44
folertia herinacei 3.10
foli Ciliciæ urbs V.9.39
foli sacer leo 5.39
foli lupus sacer 10.26
fõlis ortum uersus alium deijcere, detestabile 10.28
folis domicilium cur leo 12.7
folon 2.42
folon Execestidæ filius V.8.16
folon Atheniensibus in repub. instituenda profuit V.3.17
folon legislator qualis V.2.22
folonis leges V.8.10
folonis strategema contra Megarenses V.7.19
folonis lex, filijs parentes alẽdos esse lib. 9.1
folonis mors sepulturaq; V.7.16
folum mutari, mores non possunt. lib. 9.13
fomniorum significationes ex accipitre 11.39
fomnium Gelonis 6.62
fomnium explet cupiditatẽ cuiusdam V.12.63
fomnus 5.39
fominus frater mortis V.2.35
fomnus leporis mirus 13.13
fominus rex deorũ atq; hominũ 1.43
fontes à supplicio liberati V.1.30
fopatrus Alexandro Macedoni cornua Scythici asini apportat 10.40
sophoclis fabula Tyro 11.18
sophocles 2.10

Sophocles poeta comicus 6.31
Sophoclis, Sophili filij, fabula quam Aleadas inscripsit 7.39
Sophron Syracusanus poeta 15.6
Soras rex 15.8
Sorte sua contentum esse 7.30
Sosias impius in deos V.2.31
Sostratus 6.51
Sparta terræmotu corruit V.6.7
Spectacula Romæ elephantorũ 2.11
Spectra brutorum. uide manes etiã brutorum, &c.
Speusippus V.3.19
Speculo simia capitur 17.25
Specus Atlantæ descriptio V.13.1
Spes uigilantium somnia V.13.29
de Sphinge 12.7
Sphinges Indi quales 16.15
Sphingis quæ forma 12.7
Sphinx pingitur alata 12.38
Sphyræna, uel Muræna quomodo è retibus elabatur 1.33
Spina alba 16.32
Spinarum lac, unde coagulatur lacteus 16.32
Spini seu acanthi auis natura 10.32
Spinos aues præsentire hyemem & nives, & insulis se abdentes declinare 4.60
Spintharus. uide Epentharus
Spondyli de spina serpentũ usti medentur elephantiasi 15.13
Spongiam quomodo bestiola araneo similis stimulet, unde illa, cũ uel esculentum aliquid in ipsam inciderit, ut apprehendat, uel à pisce tore periculum est, ut sit tutior, se contrahit et coarctat 8.16
Sputũ hominis. uide hominis sputũ.
Squillæ tres species 1.30
Squillæ Indicæ 16.13
Squillæ à lupo marino deuoratæ, illo ipsarum aculeo interfecto, et ipsæ interficiuntur 1.30
Stagiritarum lex V.3.46
Staphylitæ cognomẽtũ Bacchi V.3.41
Statuæ & imagines V.14.37
Stellæ marinæ quomodo ostrea exedant 9.22
Stellionem odit scorpius 6.22
Stellionem neq; in aqua, neq; in uino putrescere, sed in oleo 9.19
Stellio ut suam senectam deuoret, ob inuidiam 3.17
Stephanopolis 12.30
Sterile in natura nihil 2.2
Stesichorus Himeræus V.3.26
Stesichorus poeta citatur 17.37
στίχες uel στοῖχες M.19. M.6
στοιχεῖα τί M.7. M.7. M.19
στοιχεῖα quid M.26
στόμαι M.7
στόμαι quid M.38
Stomacho conducit echinus marinus 14.4
Stratagema ac dolus 2.39
σπαθιώτιδες νῆες L.
Stratius Iupiter 12.30
στρατηγός M.9
στρατηγία M.9
Stratocles de copijs instruendis scripsit M.1
στρατοκήρυξ M.15
Straton uictor pentathlus V.4.15
Straton Sidonius delicatus V.7.2
Stratoni morbus utilis V.4.15
Strombi collũ esca piscium 14.22
Struthias parasitus 9.7
Struthio duob. modis capitur 14.7
Struthio lapides deuorat, & concoquit 14.7
ex Struthione remedia 14.7
Struthiocamelorum eus 14.13
Struthionem magnam, ex minima origine in maximam crescere magnitudinem 9.58
Struthionem magnã nõ uolare qdẽ, sed celerrimè ingredi 2.27
Struthionis magnæ partus, incubitus, uolatus, & sui aduersus persequentes defensio 4.37
Strymon Europæus fl. 12.14
Strymon Thracius 14.26
Studiorum usus indicatur V.9.33
Stupidiori opus est societas prudentioris & stimulantis 8.16
Sturnus allij semine occiditur 6.46
Stygis, Arcadiæ fluminis aquã nullo uase, quam Scythici asini cornu contineri: item, unde hæc erta sit aqua 19.40
Stymphalij V.2.33
Substructio quid M.31. M.31
Suem in India non nasci 3.3
Sues uoracitatem suam ne à fœtibus quidẽ suis, neq; humano corpore abstinere: eamq; ob causam detestabiles esse Ægyptys. item de lacte suillo, & de suis sacrificio, &c. 10.16
Sueis horret elephantus 8.28
Sues fructu fraxini saginãtur 8.9
Sues agnoscere uocem subulci: Historia suum qui à subulco uocati, piratarum nauim, in qua uehebãtur, euerterunt 8.19
Sues quibus gaudeant & pinguescant. item de sue segetem herbescentem depasta 5.45
Sues in Macedonia mutæ 2.35
Sues agrestes V.1.7
Sues quadricornes ubi 17.10
contra Sues lex 5.45
Suis grunnitu abhorret elephas. uide elephanti Pyrrhi
de Suis carnibus, & quod salamãdram sine periculo uoret etc. 9.38
Sumptuariæ leges fuerunt Romanis et Lacedæmonijs V.3.34
Superbia gallinacei 4.29
Superbiæ causa corporis forma 2.10
Superbia Menecratis V.12.51
Superbia et ostentatio pauonis 5.21
Superstitio 10.25
Superstitio 7.32
Sus cur fœcunda 12.36
Sus apud Indos nõ nascitur 16.37
Sus alatus ubi quidue egerit 12.38
Sus alatus loci est nomen 12.38
Susa Memnonia 13.38
Susidæ boues. uide boues Susorũ etc.
Susis ædificatio Darij 1.99
Suum in aruis prognosticum de tẽpestate. uide muscarũ prognostica.
Suum & elephantorum dissidium lib. 16.36
Suũ præsensio, pestis, fames, etc. 6.16
Sybaris poeta belli Troiani scriptor. lib. V.14.21
Sybaritæ occiderunt citharœdum. lib. V.3.43
Sybaritæ ut uicti 16.22
Sybaritarum luxus V.2.19
Sybaris pater Haliæ 12.39
Sycophantæ Athenis V.12.52
ad Sydera sympathia 4.29
Syenitæ Ægyptij 10.19
Syloson V.4.5
Syluæ Atlantis. uide Atlantis
Symphyton, herba 4.47
Symphyton necat aquilam 6.46
συναγωγισμός quid M.11
Syngrapha nulla est Indis V.4.1
Syntagma quot militũ cõstet M.9
συνταγματάρχαι 16. seriem dux M.9
Syracusæ qualis urbs fuerit V.6.12
Syracusij V.2.33
Syracusij Carthagi. uincunt V.4.8
Syrmæus 5.46
Syreperdix qualis 16.7
Syrrha, uicus Lyciæ 8.5
σύσασις quid M.16
σύσπειμα M.15
συσπειματάρχαι M.15
Syrtis cete 17.6
συζυγίαι M.22

T

Tabani: figura, bombus, aculeus 4.51
tabanus. uide œstrum & myops

tabet uide phthisis curatio equas ad agitationē curruū præferri 11.36
ταχεῖαι νῆες L.
tachus luxu mortuus V.5.1
tarentenses seruii V.6.7
talentum Babylonicum V.1.22
talio 6.52
talpæ nullæ in Lebadico agro 17.10
tanagra opp. 13.21
tanagra opp. V.6.14
taprobana Insula 16.17.et,18
Τάραϛ πόλις Σικελίας M.43
Ταραντῖνων ἐκβολαί. M.43
tarandus in pelle & pilis colorem mutans 2.16
tarda, equorum amantiss. auis. uide de otis
tarentina uestis V.7.9
Ταραντιναρχίαι M.20
tarentinorum iemnium V.5.20
tarentinorum psilothra 13.27
tarentinorum temulentia V.12.50
taulantij populi 14.1
tauri amor erga Mithridatem. uide Mithridatem
tauri Aethiopici 16.45
taurino sanguine poto Chrysermus phthisicus curatur 11.35
taurorum obedientia & docilitas domiterum 7.4
taurosthenes uicit Olympia V.9.2
taurus Apis 11.10
taurus Mneuis 11.11
taurus ut se libidinis abstinentia et corporis exercitatione ad fortiter pugnandum præparet 6.1
taurus animo incitatus, quomodo placari possit 4.48
Ταξίαρχοϛ 8. seriorum dux M.9
Ταξίαρχοϛ quot militib. pōsit M.9
taxilæ elephanti 13.8
taxilas V.5.6
Τάξιϛ quot militib. constet M.9
taygetus Peloponnesi mons 3.27
teitæ 2.6
telchines homines 6.58
telephus à cerua nutritus V.12.42
telephus à matris coitu per draconē ium prohibitus 3.47
telephus Cretensis ex Mysio Pergamo oriundus 10.42
Τέλοϛ M.20
temesæus heros V.7.18
tēpe Thessala describuntur V.3.1
temperantia 5.11
temperantia capitonis in uictu, nil uinum degustantis 1.3
temperantia aquilæ 2.26
tēperantia in diebus religiosis 5.17
tēpestates præuidēt apes uetulæ 1.11
tempestatum prognostica ex diuersis auibus 7.7
tempestatū ꝓgnostica ex quadrupedibus & muscis: itē ex diphthera, & pelle caprina 7.8
templum Mineruæ. uide, in Mineruæ templo &c.
templū Voracitatis in Sicilia V.1.27
tempus bñ locandum V.2.5
tenarus fl. 14.29
tenedij uaccā alunt, & fœtæ tanq̄ puerperæ inseruiunt 12.34
tenerrimis etiam naturā, q.d cuiq̄ conueniat, indicasse 5.33
tentyritarum pars, Apollonopolitæ lib. 10.21
teredo Babyloniæ urbs 17.17
terens 2.3
τερετίσματα V.3.40
terpander V.12.50
terræmotus 11.19
terræmotu corruit Sparta V.6.7
terræmotus causa Pythag. V.4.17
testacea et crustacea animaliū inaniora esse cum luna decrescat 9.6
testæ 15. cubitorum 16.17
testudinē pugnaturā aduersꝰ uipā, origanū aut rutā ꝓgustare 6.12
testudines maris magni 16.17
testudines terrenæ 16.14
testudinis marinæ caput abscissum diu uiuere: & de splendore pupillarum eius 4.28
testudinis marinæ partus V.1.6. q.d cum fœtu agant. ibid.
testudinis ꝓuidentia. uide, Nili futurum, &c.
testudinis (terrenæ) cōtra serpentem remedium 3.5
testudines Gangis quantæ 12.41
testudinū terrestrium libido 15.19
testudinum tegmenta maxima in Troglodytis 17.3
testudo fœmina coitum cur auersetur 15.19
testudo Indica & fluuiatilis quanta 16.14
testudo montana Libyca 14.17
tetralogia Tragœdia Plato. V.2.30
Τετράφαλαγγάρχηϛ dux seriorum 1024. M.9
Τετράφαλαγγάρχηϛ quot militibus præsit M.9
tetraphalangarchia quot militibus constet M.9
Τετραρχίαι καὶ Τετράρχηϛ M.9
Τετραρχίαι quot militib. cōstet M.9
Τετράρχηϛ 4. seriorum dux M.9
Τετράρχηϛ quot militib. pōsit M.9
teus V.8.5
textura et sartura araneorū 6.39
Thales Milesius uti muli abluiam deprehenderit 7.42
thales Ioniam iuuit V.3.17
thargelion mensis qui V.2.25
thasium uinum V.12.31
thasiorum uina qualia V.13.6
thasus V.10.13
thaustum, Aegyptij appellant accipitrem Apollini sacrum 10.14
theages V.8.1
theages ex occasione morbi philosophus euasit V.4.15
thebana lex de artificibus & pictoribus V.4.4
thebani accersunt Platonē V.2.42
thebani nō exponūt infantes V.2.7
thebani uictores Lacedæmo. V.4.8
thebani Laconicam uastarunt V.13.42
thebani dedunt se Philippo V.6.1
thebanus quidam poeta in Epinitio quodam carmine 7.39
thebas cepit Alexander V.13.7
thelyphonum herba 9.27
themistocles præfert uiam ad infernum uiæ ad tribunal V.9.18
themistocles uisa pugna gallorum, exercitum cōfirmauit eorum exemplo V.2.28
themistocles uitam priorem emendauit V.2.13
themistocles uetuit spectare ludos Olympicos, Hieronem V.8.5
themistocles Neoclis cōfertur quercubus V.9.18
themisto V.2.41
themistocli nō ꝓfuit uirtus V.3.47
themistoclis pueri uox libera de tyranno V.3.21
themistoclis ortus V.12.43
themistoclis & Aristidæ concertatio & dissidiū iam inde à pueris V.14.44
themistoclis Chriæ V.13.40
theocritus de amato. illecebris 15.19
theocles de Cetis 17.6
theocles Corinthi obæratos auxilio leuauit V.14.24
theoclymenus, auspex clarus 8.5
theodectis ars de memoria 6.10
theodori Tragici poëtæ Aërope V.14.40
theodori psaltæ canis 7.40
theophrastus 11.40.3.35.3.17.3.37.3.38.3.32.10.35.9.36.9.27.9.64
theophra. de Milesijs qd dicat V.2.38
theophrastus de Crathi 12.36
theophrastus de uiperis quid 15.16
theophrastus Eresius rhetor V.8.12

theocritus de muribus quæ prodidit 15.26
theopa cum sororibus pro patria obijt V.12.28
theopompus 11.40
theopompus Chius V.3.18
timothe⁹. cõfertur Demetrio V.3.16
timotheus Cononis filius dux Athenien. equuleo à Platone acceptus quid dixerit. V.2.18
timotheus canas splendidas uituperauit V.2.18
timotheus filius Cononis dux Athemensis de Platone V.2.12
timotheus dux Athemensium fortunatus V.14.43
tios urbs 15.5
tiresias 2.3
tiresias auspex clarus 8.5
tithraustes V.1.21
tiuorinus bubulcus robustus V.12.21
titus Rom. imperator 11.15
tityri aliàs Satyri V.3.40
tomis, uel Tomos, uel Tomium urbs. lib. 14.25
torpedines pisces 14.3
torpedinis uim liquore Cyrenaico remitti. 5.37
torpedinis uis circa inferendum torporem 9.14
torpedo piscis contacto ab se animali stuporem inducit 1.36
torpedo quid efficiat 13.27
Τουρμάρχαι L.
Τοῦλδλορ L.
Τοξότης M.17
toxico, quo sagittas oblinũt Scythæ, humanum sanguinem admiscẽt. lib. 9.15
Trachuri cauda abortũ efficit 13.27
tragemata Indorum regis 14.13
tragœdia quales describat V.2.11
transuersa phalanx M.30
à Tribunali quantum abhorruerit Themistocles V.9.18
triches id est pili herbæ 13.3
Τρίκρδοι νῆες L.
Τριφαλαγγίαι M.35
triginta tyranni Athenis V.2.11
triglæ etymologia 10.2
tripus accipitris 11. 39 in annotatis infra textum
tristitiæ fluuius V.3.18
tritones esse, et quales sint 13.21
trochilus auis ut impunè hirundineis ex crocodili ore legat 3.11
trochili natura, et societas cum crocodilo 8.25
trochilorum genera plura 12.15
trocarum plurium contra unum delphinum pugna 1.5
trocta piscis callidus lineã præmordet 1.5
trœzenia V.1.20
troglodytæ 16.45
troglodytas à serpentibus timeri, & ab eis in cibo consumantur 9.44
troglodyticæ uiperæ 17.3
troiani Euripidis fabula V.2.8
tryẽus tyrannus prohibuit subditis colloquia, nutus, fictũ V.14.22
Tubæ sonitus quibusnam populis sit ingratus 10.28
turbinum rex, & quòd illũ habentes fortunati existimentur 7.32
turdi ramo myrti nidulantur, ut fæcationes uitent
turdi pisces mutant colorem 12.28
turdus colorem mutat 12.28
turma equitum instar oui M.43
turma quot cõstet equitibus M.19
turma equitum ab altera parte lõgior M.44
turma instar lunæ bicornis
turmarum instructio M.20
turris proditrix appellata V.3.26
turtur garrula etiam postica parte lib. 12.10
turtur punico malo necatur 6.46
turture loquacior prouerb. 12.10
turtures fructum iridis in suos nidos imponunt, fascinationes uitandi gratia 1.35
turturi corium & circus inimici. lib. 6.45
de Turturibus albis 10.33
turturum, & columbarum albarum castitas: quòd tamen adulterij pœnam mas duntaxat luat morte 3.44
tyndaridæ V.4.5
typhlin. uide cophia
typhon induit crocodili formã 10.21
theopompus de Dionysio q̃ tradat lib. V.6.12
theopompus de monedulis apud Venetos 17.16
theotes canis 11.13
theramenes cum ruinam domus uitasset, dixit V.9.20
theron parasitus apud Stenandriũ. lib. 9.7
thermuthis aspis in Aegypto sacra solum improbis necem afferre dicitur, & esse immortalis 10.31
theseus rex Athenensis V.5.13
theseus Herculi gratus V.4.5
thesmi V.8.10
thesmophoriorum mulieres. uide, mulieres Atticæ, &c.
thessalorum ritus circa coniugium lib. 12.34
thessali inuentores aciei quæ habet Rhombi formam M.18
thessalonice 15.1
in Thetidem nutus Iouis non irritus lib. 5.2
thonidis Aegyptiorum regis amor in Helenam 9.21
thonis Aegypti rex 1.13
thorax lineus Mineruæ Lindiæ cõsecratus 9.17
thos hominem amat, eiq̃ auxiliatur 1.7
thraces uinosi V.3.15
thraces literarum & disciplinarũ rudes V.8.6
thraces equi 17.26
thracum rex crudelis in filios V.5.12
thracũ ordo ἐμβελοκοιλίης M.18
thrasõides Corinth. pauperes leuat auxilio V.14.24
thrasylli insania q̃le fuerit V.4.25
thrissas Aegyptias ad cantum & testarum crepitum saltantes capiuntur 6.22
thudippus V.13.41
thũni etiam in Sicilia capiũtur 15.6
thũni ut capiantur in Ponto 15.5
thunni sanguine illitus non putrescet 13.27
thury Boream colunt V.12.61
thuriorum fluuius Lusias 10.38
thymalli captura 14.22
thymallus piscis qualis 14.22
thymallus piscis, & herba thymus lib. 1.22
thymi licet fortissimi cedunt Apulopæ 13.17
thymi et corũ piscatio 13.16
thymorum ubi greges 15.3 fugiunt calorem Syrij, ibid.
thymos altero tãtum oculo uidere: & ubicunq; hyemis initio deprehenduntur, ibi æquinoctium expectare uernum: item quomodo in Pontum ingrediantur, egrediunturq; 9.23
thyrrhenorum psilothra 13.27
tibia equos ad Venerẽ incitat 12.44
tibiæ cantus equas Libycas demulcet 12.44
tibiæ concitato sono lupus territus. lib. 11.28
ticinus fl. Italiæ 13.22
tigrides cicures Indorum 14.14

tigridis ex cane proles 8.1
θυρωρχία M.23
θυρωρχός M.23
tilgamus puer 12.11 idē post rex Babyloniorum
timandridas filium qui opes auxerat reprehendit V.14.31
timæus quid de Agrigentinorum luxu scripserit V.12.29
timæus quid de Rubetis 17.15
timesias Clazomenius iussus sponte exulat V.12.9
timida animalia quæ 7.19
timida animalia arctius congregãtur 8.18
timiditas poëphagi 16.11
timiditas cauta 4.38
timocreon Rhodius V.1.27
timolaus Thebanus potor insignis. lib. V.2.41
timon philosophus potor V.2.41
timotheo iurtus non profuit V.3.47
typhoni gratus erat asinus 10.28
tyranni ut sues semper mortem suspicantur V.10.5
tyranni triginta Athenis præfuerunt V.5.13
tyranni phalaridis clementia in insidiatores V.2.4
tyrannus 5.15
tyrannis speciosa sepultura V.4.8
tyrannis rarò peruenit ad pronepotes V.6.13
tyro ex Neptuno Peliam peperit V. 12.42
tyrrhenicæ insulæ 13.17
tyrtæus V.12.50
tyrius V.3.23

V.

vacca apud Tenedios ut trahatur. lib. 12.34
vacca fulgure afflata Apidem taurum peperit 11.10
vaccæ memoria 6.10
vaccæ Epiroticæ 3.33
vaccæ quantæ Phœnicum 16.33
vaccarũ Arabicarũ cornua 12.20
vaccas cur Veneri consecrent Aegyptij 10.27
valetudo bona ut tuenda V.2.5
vaticinium de Ocho, & quibus ex signis profectum V.2.17
velitum collocatio M.15
velocissima fuit Atalanta V.13.1
venatio 11.9
veneficia & cantiones 1.29
venefica mulier scelestior aspid. 15.4
venefica malignitas 6.14
venatio Pindi 10.48
venator idem, & dialecticus 6.59
venatrix auis quomodo allectas suo cantu auiculas imitabat 8.24
venena omnia ferarum agit adeps elephanti 1.37
venena cauet anser, eo perit homo lib. 5.29
venena serpentium & uiperarum quot modis pellantur 1.54
venenata fugat adeps elephanti. lib. 10.12
venenata animalia alia morsu, alia ictu lædere 3.32
venenata animalia fugari omnia, pelle amphisbænæ 8.8
venenis aduersantia pocula 3.41
à Venere abstinendum pugnaturo fortiter: & qui homines Venere propter quæstum aut gloriam abstinuerint 6.1
ad Venerē quibus pharmacis illinēdis excitentur oues, capræ, equæ, augendæ gratia sobolis 9.48
ad Venerē quomodo excitentur hirci, rursusq; cohibeantur 9.54
in Venerem libido perdicum. 3.5 &,16
venerē comitantur columbæ V.1.15
veneri turtures albas esse sacras. lib. 10.33
veneri, quæ in penatium numero est, hirundines esse charas 10.34
de Veneris Erycinæ templi thesauro, antiquitate & maiestate: déque pœna quam Aser Amilcas eo spoliato subiuit 10.49
veneris color, ruber, purpureus, aureus 4.2
veneris immodicæ incõmoda 6.28
veneris & Phaonis fabula V.12.18
veneris appetitionem prohiberi agno. i. vitice arbore 9.26
veneri quitr Aegyptij (qui eam Vraniam appellant) uaccas consecrent 10.27
veneti Adriam accolentes 17.16
venia danda malefactorib. V.12.49
venus amauit Neriten 14.28
venus ex Sicilia cum columbis migrat in Libyam 4.2
venus sine Cerere & Bacchofriget lib. 8.1
venti fœcũditatis authores: Boreas ad gignēdos mares, Auster ad fœminas 7.27
venti & pluuiæ prognosticon ex apibus 5.13
ventis qui sacrificarint 7.27
contra Ventorum uim apes lapillũ gestant 1.11
ventos nautis imminere, grues retrò uolantes indicant 3.14
ventres ruminantium animalium lib. 5.41
veritas pulcherrimum donum deorum V.12.58
veritatis imaginẽ collo gestari solitam V.14.34
vermiculi quidã plantis noxij, ubi nascantur 9.39
vermis Indicus, eiúsque olei usus. lib. 5.3
vermis Indorum regi secundis mẽsis adhibitus 14.13
versipellis 9.12
vespæ ex equi cadauere 1.28
vesicam euacuat echinus marinus. lib. 14.4
vespæ quomodo perdantur 1.58
vespæ regno, non tyrannide regitur 5.15
vespæ quæ Laertæ nuncupantur. lib. 10.42
vespæ morsus 9.15
vespas in cadauere uiperæ aculeũ suum veneno imbuere 5.16
vespertilio & ciconia hostes 6.45
vespertiliones, ciconæ ouis cõtactu nocentes, à ciconiæ nido platani foliis arcentur 1.37
vestes ephori inspicere soliti sunt V. 14.7
vestes animalium Indicorũ cruore tinctæ 4.46
vestimenta uirorum excellentium quorundam V.12.32
circa Nam modestia & cinulus. lib. 2.25
vicinus bonus V.9.28
victi patiuntur libidinem victorũ. lib. 10.47
victorem perdit uictus 1.30
victoria muliebris 5.5
ob Victoriam elatis 4.29
victorum libidinem patiuntur uicti 10.47
victus moderatus pro ætate 7.9
vigilantia 5.39
vigilantia canis 7.13
de Vinitore qui aspidem sacram & hominibus innocentem imprudẽs dissecuerat 11.32
vina uaria V.12.31
vina thasiorum qualia V.13.6
vini cultor primus in Attica, et eius consequuta mala 7.28
vinum interdictum apud Romanos mulieribus & adolescẽtibus, usq; ad 35 annum V.2.38
vinum nigrum medetur omnibus morbis elephantorum 13.7

vinum Achaiæ quale V.13.6
vinum, in quod immissus est lapis à cane demorsus, furorem conuiuis & lites mouet 1.38
vinum bibere nec elephanti recusant 8.27
vinum merum etiã ægrotis interdixit Zaleucus V.2.37
vipera à muribus metuitur 6.43
viperæ marinæ coitus cum murena 1.50
viperæ, ut saliua hominis perdantur 2.24
de Viperæ et murænæ coitu 9.66
viperæ Troglodyticæ 17.3
viperæ partus 15.16
viperæ coitus & partus 1.24
viperam pellit origanũ et ruta 6.12
vireo & lutea. Vide, de chloride.
virgæ ministrorũ Romanorũ principum. uide fasces
virginea Zona remedium retentæ urinæ in equo 11.18
virgines uendẽdi sponsis mos Assyrius V.4.1
virgineo ingressus, similis ibidis 2.38
virginitatis examinatio, & corruptæ pœna 11.16
viribus coniuncta ratio 5.55
virtus in paruo corpore 10.13
virtus odium concitat V.12.16
virtute insignes uiri iniquam gratiam retulerunt V.3.47
virtutis æmulatio 8.2
virulentia à coniugio aliena 9.66
vis & pugna 5.11
visus lupi etiam noctu 10.26
visus aquilæ 1.42
vis hominis acuitur felle agni 1.47
visus acumen cuiusdã Siculi V.11.13
vita qui sint digni V.10.11
vitæ longiorum contẽptor Pla. V.9.10
vitæ breuitas 5.43
vitæ breuitas 2.4
vites herbæ 13.1
vites Arcadicæ qua natura V.13.6
vitex. vide agnon
vitis Herculi sacra in Heraclea, etc. lib. 6.40
vitis hausta lachryma gruem conficit 6.46
vituli marini inuidia coagulũ suũ (quod contra comitiales morbos est) deuorantis 3.19
vituli marini fugiunt arietes marinos 15.2
vituli bouis Libyci usus 14.11
vituli marini amor in sꝰgiatorem. lib. 4.56
vitulos marinos in arido parere, & fœtus suos paulatim per inualla in mare deductos illis assuefacere 9.9
vltra Oasin Aegypti solitudo 10.25
vlisses simulauit insaniam V.13.12
vlisses 17.25
vlisses Alcini opera usus V.12.25
vlisses & Menelaus legati ad Troiã ab Antenore sunt seruati 14.8
vlysses laborare nõ erubescit V.8.5
vltio 5.11
vltio iniuriæ 7.23
vltio et uindicta sceleratorũ V.13.2
circa Vltionem iustitia 5.39
vmbilicus M.7
vnctuginium auium natura 4.20
vnguento odorato aspersi scarabei intereũt: sicut et cerdones 1.38
vnguento scarabeus occidatur 6.46
vocem mutantia 12.28
voces uariæ animalium, aut nullæ, secundum diuersa loca. 3.35. &, 37. &, 38.
voce quæstum aliis permitiosum facere 8.24
voces diuersæ animalium 5.51
voces ac soni quarundam auium et insectorum 6.19
volare sine pẽnis, id est inuita natura & Deo, altiora petere, periculosum 7.30
voluptati etiam coniuncta prouidentia 2.3
voluptatis fluuius V.3.18
voluptatis obiecta incontinenti fugienda 6.40
voluptatis malus exitus 1.39
voluptatis turpis inescatio 7.23
volucrum pellit hyoscyamus et opos herbæ 9.32
voraces describuntur V.1.2
voracitatis tẽplũ est in Sicilia V.1.27
voracitatis pœna 1.30
vox ololygo. uide ololygo
vpupa Indica 16.5
vpupa, feræ capræ necatur adipe. lib. 6.46
vpupa in delitijs regi Indorum 16.5
vpupæ erga parẽtes pietas 10.16
vpupæ adiantum (quod et callitrichum uocant) nidis suis astruũt contra fascinationes
vpupæ mdificatio: & quod sibi obstructum herba quadam admota referet 3.26
vraniam appellant Aegyptij Venerem 10.27
vrbanitatis modestia 1.58 puellæ vrbanæ & modestæ 1.58
vrbium ruinas quædam animalia fugiunt 11.19
vrinæ retẽtæ remediũ in equo 11.18
vrinatores conferuntur & Delphini 12.12
vrinatores regem margaritarũ capiunt 15.8
vrinatores quid agant ne à piscibus uorentur membra 15.11
vrsa quomodo cum suis catulis uenatores fugiat: & taurum prosternat 6.9
vrsa Atalantæ phuit ubera V.13.1
vrsæ ut efforment suos catulos 2.19
vrsæ latitatio, fœtus, &c. & quomodo aro herba & formicis sibi medeatur 6.3
vrsi, ut à cadaueribus abhorreant. lib. 5.42
vrsi ut necentur 17.31
vrticæ marinæ natura 7.35
vsura non apud Indos V.4.1
vuæ herbæ dictæ 13.3
vulpanseris nomen, forma & ingenium 5.30
vulpanseris in sobolem amor 10.16
vulcani canes Aetnei 11.3
vulcano cur leones sacri 12.2
vulgo non oportet placere V.2.6
vulnera canes suis linguis sanant. lib. 8.9
vulnera ut curẽtur elephãtorũ 13.7
vulpanserem uenatori ferum sui capiendi facere, ut fœtus interim elabatur 11.38
cum Vulpe vulpinari 6.64
vulpẽ erinaceũ cõglobatũ urina in os eius immissa suffocare 6.64
vulpes & lepores quomodo capiantur ab Indis, auibus rapacibus ad uenationem institutis 4.26
vulpes qua arte lepores capiãt 13.11
vulpes ut callidissimè uestigas fugat, et fauo tandem potiatur 4.39
vulpes ut insidias paret erinaceis, otidibus, et piscibus. Et quomodo Thraces ad trãsmittendos fluuios cõgelatos ex duce utantur 6.24
vulpes explo. firmita. glaciei 14.26
vulpes Caspiæ 17.17
vulpes infensæ lupis ob insidias 1.36
vulpis marinæ calliditas in declinãda esca: uel si deuorarit, in uertendo se mox & interiora euomendo 9.12
vulpis marinæ uersutiæ V.1.5
vultures sacros esse Iunoni et Isidi: his Barcæos suorũ in bello defunctorũ cadauera obijcere: de Romuli ex vulturibus augurio 10.22
vultures uesci cadauerib. strages pestilentiæ,

sentire, omnes esse fœminas, ex uẽto concipere, nec oua, sed pullos parere. Aegyptios inter hos & aquilas medios, mares esse, &c. lib. 2.46

vulturibus suauitatem odorũ mortem afferre 3.7

vulturum pernicies, unguentum. lib. 4.18

vulturum natio malo punico perditur 6.46

vulturum pennæ suffitæ, serpentes è latibulis eliciunt 1.45

vxorem oportet pugnando uincere apud Sacas V.12.38

vxorem ducturus in Thessalia quid agat 12.34

vxores ubi ducendæ oraculum datum Eurysthenis & Procleæ 12.31

vxoris adulterium arguitur cerastis. uide cerastes

X.

Xanthippe factum V.11.12

xanthippe uxor Socratis, uestitus. lib. V.7.10

xanthippi canes fideles 12.35

xanthippus moritur V.6.10

xanthippus Ariphri filius 12.35

xanthus poeta V.3.26

xanthus fluuius, qui & Scamander. uide Scamander

xenagia quot militibus cõstet M.9

ξενᾰγίᾰ M.15

xenagoras Rhodius uino deditus. lib. V.12.26

ξενᾰγός *quot militib. præsit* M.9

xenocles Eurip. superauit V.2.8

xenocrates Chalcedonius bibendo meruit coronam V.2.41

xenocrates philosophus V.3.19

xenocrates philosophus V.3.19

xenocratis sententia peccari oculis. lib. V.14.42

xenocratis misericordia V.13.31

xenocratis patientia V.14.9

xenophilus musicus 2.11

xenophon 8.3

xenophon aurens 2.11

xenophon de canibus 13.24

xenophon Gryllı filius 6.25

xenophon puer quidam à cane amatus 1.6

xenophon fortiter tulit mortem filij V.3.3

xenophon dux & miles Cyri V.3.17

xerxes amauit Platanum V.10.39

xerxes Platanum amauit V.2.14

xerxes à filio cæsus V.13.3

xerxes montem Athon scidit 13.20

xerxes in Græciã arma tulit V.5.11

xerxi exhibitum prodigium V.13.3

xerxis cameli 17.36

xerxis sitis V.12.40

xiphiam piscem nosse, in quo uim suã habeat, eaq; pclarè uti 9.40

xiphias piscis describitur 14.23

Y.

ὑπερφαλάγγησις M.49. M.49

ὑπερκίρασις M.49

ὑποσράτηγος L.

ὑπόταξις M.31

Z.

Zacynthus 17.11

Zaleuci Locrensis lex, statuens mortis supplicium ei qui merum bibisset V.2.37

Zaleucus legumlator 6.61

Zaleucus legislator Locrensium V.13.24

Zaleucus Locrensium rempub. correxit V.3.17

Zelotypia 8.20

Zelotypia merulæ marinæ 13.4

Zeno Citticnsis V.9.26

Zeno rempub. gessit V.6.14

Zenonis discipuli responsum, de suo profectu ex literis V.9.33

Zenothemis de quibusdam piscibus lib. 17.30

Zenonis et Cleanthis amicitia 4.45

Zeuxidis Helena V.14.47

Zeuxidis ad Megabyzum uerba. lib. V.2.2

Zeuxis Heracleotes V.4.12

Zeuxis pinxit domum Archelai. lib. V.14.17

ζώγρᾰφος M.23

Zoilus Amphipolitanus maledicus lib. V.11.12

ζυγᾰρχίᾰ M.22

ζυγάρχης M.19 *iugi ductor*

ζυγὸν M.19

ζυγὸν *quid* M.26 M.7

ζυγὸς M.7

ζυγὸς *quos equites habeat.* M.19

FINIS.

EMENDATIONES QVAEDAM, ANIMADuersiones & Coniecturæ in Aeliani libros, præter ea quæ iam prius ad margines annotata sunt: non magni quidem illæ momenti, sed diligentiæ nostræ argumentum.

IN LIBROS DE ANIMALIBVS.

LIBRO II. Cap.11. non procul à fine, Ξηροφᾶντι ὑὸ χυσῷ: *vide an pro* χυσῷ *legendum sit* τρύλλου, *vt infrà lib.6. cap.25.*

Cap.38. abundant hæc verba, Cur ex Aegypto nunquã se cõmoueat. *et paulò pòst pro his verbis, (vel cum magna sua pernicie:) repone, irritũ eorum conatum faciens.*

LIBRO III.

Cap.13. circa finem ποιμωλήν *legitur, perperam vt conijcio: Gillius* πιδωλήν *legisse videri potest: quid si* πησομλήν, *vel* ἀπὸ πησομλήν, *vel* προνομλήν?

LIBRO IIII.

Cap.5. differunt, lege dissident. *Cap.54.* κὴ μλύ τοι πὸ ὠτλὼ ἐὴ θωμασόν. *forte legendum* πὸ ὠτῳ, *& fuisse apud eam in admiratione.*

LIBRO V.

Cap.27. in fine translationis Latinæ eius capitis, omissa hæc & addenda sunt. Agatharchides Sues in Aethiopia cornutos esse scripsit. Merulas in Cyllene omnes albas esse, Sostratus. Alexander verò Myndius Oues in Ponto amarissimi absinthij pabulo pinguescere tradit: & Capras in Mimante sex mensibus non bibere: interea ad mare tantum respicere hiantes, et inde spirantes auras recipere. Capras Illyricas solipedes esse non bisulcas audio. Deniq; admirabilis & peritissimus rerum naturæ Theophrastus, pisces in Babylonia refert fluuio relicto sæpe in arida degere.

Cap.29. in principio legitur, Amphilochum, adde genere Olenium.

Cap.35. ab initio, sic lege: Ardea ostrea maximè appetit, eaq; vt & Pelecani conchas, clausa deuorat.

Cap.42. pro ὐφορᾶν, *fortè* ἐργοφορᾶν *legendũ, quod notari potest in margine.*

LIBRO VI.

Cap.1. circa mediũ scribitur Ικὸς, *athletæ nomen oxytonũ: in Varia hist. lib.6. cap.1.* Ικχ&: *sed scribendũ est* Ικκος *paroxyt. per duplex κ. vt apud Platonẽ in Protagora, et de legib. Eustathius tamen in Dionysiũ vltimã acuit in Icco medico Tarẽtino, à quo prouerb.* Ικκοῦ δᾶπνον.

Ca.7. memoratur Myridis lacus in Aegypto, forte idẽ qui aliàs Marea vel Mareôtis dicitur.

Cap.10. versu 14. lege, et res domesticas his qui eos instituerint planè scium, &c.

Ca.13. ad finẽ lege, quos sanè nũquã ne ditissimũ quidẽ Apollinis tẽplũ explenerit. vide V.6.9.

Cap.49. versu 6. lege, is neq; currũ trahens, neq; dorso onera gestans, sed sua sponte, &c.

Cap.51. versu 15. λφιβίδα, *Scholiastes Nicandri in Theriacis (vnde hoc caput Aelianus videtur paraphrasticè reddidisse) dipsadem alio nomine docet centrinã vocari,* λφισβίναν, *quòd faciem in acutũ exeuntem habeat centri instar. Alius est cenchrines serpens. Ibidem in margine,* αἰ ἀφύμι, *inducendum.*

LIBRO VII.

Cap.11. Hic versus Τυχων ὡς ἑτέρῳ τις ἐῳ κακὸν ἅπαπ τύχα, *similiter legitur in Varia historia 8.9.*

Cap.13. Καθ' ἁλικίαν, *malim* πὸ ἁλικίαν.

Cap.15. circa finem nominãtur πατρῷοι θεοὶ, *quos veterum aliqui penates deos verterunt, vt scribit Gyraldus.*

Cap.27. versu 3. lege, quæ homini si gustauerit sunt pernicio sa.

Cap.19. in margine lege ἀλέγχθαι.

Cap.31. circa finem, ac sæpe de spolys, &c. hic adscribendum in margine, Hæc non erant in nostris Græcis, Gillius fortè in suo reperit.

Cap.33. προβρέπω, *per duplex ρ. malim per simplex à* πὸς & ἐρέπω. *quanquam &*

κατερέπω & κατερρέπω rectè dicitur, hoc à verbo ῥέπω, illud ab ἐρέπω compositum. sed præpositionis πρὸς cum in consonam exeat alia est ratio.

Cap. 34. διῆρτης. melius fortè διήρτητης à διαρτάω, vel διῆρται à διαίρω.

Cap. 35. λυπσεῖ, malim λυπάει, verbo meditatiuo.

LIBRO VIII.

Cap. 5. non procul à fine, κελῶντα, malim κελῶντος. & paulò pòst σωισήτας, malim σωιὴναι vel σωιηκήαι.

Cap. 12. πῆχας, malim πῆχυας. sic & μιλτοπάρυος compositū est à μίλτος & πῆχυς. In eiusdē cap. fine, pro his verbis, et eius ministerio dedicarunt, lege: & eius ministrum esse prædicarūt, qui ante nos hæc inuestigarunt.

LIBRO IX.

Ca. 11. αἱρεθεῖσα, malim τῆ προαιρέσιν, vel tale quid. et paulò post ὁμόρω ἰδίω, vide an ὁμορικῶς legendū, vel pro ἰδίω, ἰδίως. Cap. 16. ῥίπτης, vide an ῥύπτης per υ. legendum.

Cap. 15. circa finē σκύβαι scribendum paroxytonū: et eodem in loco Latina sic legenda: Scythæ dicūtur toxico veneno, quo sagittas oblinūt, Scythicū nomināt, saniē siue aquosam partē sanguinis humani [post quā aliquandiu in vase tabuerit] innatantē, et ab eo separatā, miscere: cuius rei testis locuples Theophrastus fuerit. Ibidē in marg. addendū, Vide Arist. in Mirabil.

Cap. 16. προσυπβίγων, attingens, contingens. potest et per υ. scribi in penultima, vt significet acuens. et paulò mòx, τῷ ζώων, malim τοῦ ζώου.

Cap. 18. ὅταν αὐτῆ ὦβαίη, id est cum eam calcārit: adscribendū hic margini, Alij authores non calcato, sed gustato lycoctono Lupum perire aiunt: & fortè Aelianus alicubi super hac re verbum πατεῖν legerat, quod & calcare & gustare significat, &c.

Cap. 23. circa principium, ὡσαύτως, potest & ὡσπρῶν legi.

Cap. 32. in fine, (Nisi autem hoc modo eruantur, periculū esse putāt) hæc non sunt in Græco.

LIBRO X.

Cap. 1. parū ab initio, αὐτὸς τὸ τούτων ἄχρας οὐκ ἄπειρος, etc. insolentior et confusa est constructio, quæ sic mihi cōponenda videtur: Δίων φησίν, αὐτὸς τὸ τὸ ἐλεφαύτων ἄχρας οὐκ ἄπειρος (pro αὖ δὲ α οὐκ ἄπειρον, nominatiuus loco accusatiui ante infinitiuū) ἰδεῖν μόχον ἐλεφαντοῦ συνελθεῖν ἐλεφαντιεύειν, &c.

Cap. 29. λαυνυώτας οἱ ἴδιον, lego τὸν pro οἱ, vel potiùs οἷ quod est ἑαυτῷ, sibi.

Cap. 34. circa medium, ἔσωσι, repono ἔωσι.

Cap. 50. paulò infra medū, ὡς ἢ ἐπολάμπει. lego, ἕως ἢ ἐπόλ. Ibidē in versione circa medū sic lege, Ara maxima sub dio est, quæ cum multa subinde sacrificia recipiat, die toto ad noctem vsque accensa flagrat. Illucescente verò iam aurora, non amplius prunam, non cinerē, non vllos titiones ostendit, sed rore est plena, &c.

LIBRO XI.

Cap. 10. circa principium, μήσιος, vide an μνήσι& potiùs.

Cap. 11. paulò post initium, ἅτε τῶν πορρᾶς λεάτλον&, pro τῶν, lego ἐσί.

Cap. 12. Huius capitis argumentū plenius librarius neglexit, huiusmodi: De Delphini intellectu, quòd irretitus primū se piscibus saturet, deinde trahi sentiens rete, eo laniato euadat. Semel captum iunco per nares eius à piscatoribus traiecto, nō amplius ad retia redire. Vno ex eis capto, cæteros scapham circumnatare, tanquam supplicantes.

Cap. 32. circa medū ἰνίνα, malim λῶ. & paulò post, ὁμὸ π, pro π malim πς.

Cap. 33. circa medium, ἀμφοτέρωι, lego ἀμφοτέροις, scilicet ποσὶ vel πτεροῖς.

LIBRO XII.

Cap. 6. τῶν δᾶπνον: ἢ μάλα γε ἐδάπη. quid sit? ἐπὶ δᾶπνον ἢ μάλα γε ἄδαπνον, hoc est ad infelicem cœnam, quo sensu μήτηρ ἀμήτωρ dicitur, &c.

Cap. 13. in argumento pro θμίων fortè scribendū θμιῶν. nam genitiui plurales primæ declinationis vltimam circumflectunt, præter χλόνων, χρήσων, ἐτησίων, teste Gaza.

Cap. 22. Ροκκαίας, vide an Ραυκαίας vel Ραυκίας legendū sit. Rhaucus enim Stephano, Ραῦκος, vrbs est in mediterraneis Cretæ, vnde Rhaucius gentile. sed libro etiam 14. cap. 20. Rhoc-

cæa Diana nominatur in Creta, & sic scribitur Ῥικκαία. Cæterùm libro 17. cap. 35. Ῥακίαν πόλιν & Ῥῶον ciuitatem Cretæ nominat.

Cap. 34. μετοχευόντων in argumento pasiuè accipi videtur pro vsurpantur, quod non probo. Apparet autem ab alio quàm Aeliano conscripta esse argumenta.

Cap. 39. lege ὠμίλησαν.

Cap. 42. οἳ εἰσιν εὐθύρατα. etc.) malim οἳ εἰσιν εὐθύρατος τόδις ἐλεῦθερος. vel in plurali numero: οἳ εἰσιν εὐθύρατοι, &c.

Cap. 43. circa medium, vel paulò post. Λέγει γὰρ ἱππάσιμον ἵππον, ἵππους χρέας οἳ λύκους, etc. Enallage est casus. Cap. 45. circa finem ἅλιοι, malim ἄλιοι.

LIBRO XIII.

Cap. 4. ad finem, lego, γῆν ἥρας γάμῳ, οἳ Γᾶν οἳ θαλάσσιν, οἳ Μόσας. et in versione, in Nupt. Iunonis, et Terra mariq; et insuper Musis. [apparet aût hæc fabulariũ Epicharmi nomina fuisse.]

Cap. 5. Non ergo faciles, lege: Neq; ergo viuos partus parit, nec fœtibus, &c.

Cap. 14. versu eius capitis 30. lege τλωικαῦτα.

Cap. 15. versu 6. Εὐρίαν ἐπαίριοι, malim Ἑκηβόλῳ οἱ ἐπαίριοι. et paulò post λύκος ἢ τ' λοιπῶν νσq; ad θυλάκας ἅπαν, hæc propter obscuritatem non transtulimus.

Cap. 17. vers. 4. καὶ πορ διωγίζαθαι, malim οἳ πολιωγίζαθαι. nã et alibi verbo πολιωγᾶθαι vti solet. Et in fine eius cap. Ορῶμεν ἢ τὸν ἐριθοθήρας μὴ αὖ, etc. pro μὴ αὖ. malim μή ποτε. Eadem verba in translatione omissa, reponi debent, sic: Videmus et aucupes nunquã aues mansuetas ut cæteris insidiantes occidere, neq; vt alijs vendant, neq; ut ipsi in suũ conuertant cibum.

Cap. 22. paulò post mediũ, ne inter custodias somnũ capiant: lege, ne suas vices somno capti negligant.

LIBRO XIIII.

Cap. 1. ab initio Ιωνίῳ, per o. breue in secunda. nõ enim ab Ιωρ vel Ιωνία hæc vox formatur, sed ab Ἰὼ, Ἰõς, & à Dionysio Afro ac alijs rectè corripitur.

Cap. 11. circa medium, stimulata fertur, pro fertur lege furit.

Cap. 13. circa finẽ lege φύμα. et paulo ante, dele coniunctionẽ copulatiuã ante λύκων. Obscura sanè eius periodi sententia et cõstructio est: et fortè melius hoc modo redderetur. Et cætera quidem (quòd struthionũ et anserũ ouis vescuntur) nõ reprehendo in Indis: quòd verò cygnis auibus Apollinis ministris, & maximè canoris vt fama est, non abstinent, et sobolem eorum in pullis ac ouis, quibus insidiantur, perdunt, non laudo.

Cap. 20. De Rhoccæa Diana lege quæ annotauimus suprà in libri 12. cap. 22.

Cap. 23. paulò ante finem, sic lego, ἐκπᾶσαι δὲ αὐτὴν πειρωμένου.

Cap. 27. versu 22. pro ἡμέρων lego ἡμέραν.

LIBRO XV.

Cap. 5. paulò post medium, οἴγε μὴν πρὸς τὴν φωνήν, videtur hic aliquid depravatum.

Cap. 16. ἀλλὰ τ' θλιβόμενον αὐτὴν, quid si legas? ἀλλὰ συνθλιβομένης αὐτ'.

LIBRO XVI.

Cap. 23. versu 6. pro ταῦτα, malim τόρυς vel ἄλλως.

LIBRO XVII.

Cap. 35. Rhâcos & Rhaciorum ciuitas quædam in Creta nominatur: de qua nonnihil annotauimus suprà, libri 12. cap. 22.

¶ De lepore alicubi, locus iam non occurrit, ὃτι οὐκ ἐπίχαρι θηρίον legitur, cum Xenophõ in libro de venatione scribat, Οὕτω ἢ ἐπίχαρί ὅτι τὸ θηρίον, &c.

IN LIBROS VARIÆ HISTORIÆ.

LIBRO I.

Cap. 15. ἵνα μὴ Βασκανθῶσι δι' ἀρᾶς ὦσι. Hadrianus Iunius dubitat an pro δι' ἀρᾶς, rectius legi possit δι' ἀρᾶς, vt ad fascinantium imprecationes referatur. Non probo.

Cap. 32. paulò ante medium, lego, οἴνοθεν ὡς αὖ μάλιστα ἐμαυτοῦ.

LIBRO II.

Cap.7. circa finem lege ἢ μᾶλ̃.

Cap.27. circa finem pro ἀκροπαθῆσαι, *malim* ἀκταθῆσαι.

LIBRO IIII.

Initio statim, lege, Lucanorum.

Cap.5. Νεμέων, *paulò infra medium. malim* Νεμείων *per duplex* ε. *Stephano à* Νεμέα *gentilia sunt* Νέμειοι, Νεμεῆται, *&* Νεμαῖοι, *lego* Νεμεαῖοι.

Cap.17. circa medium, ἡ γῆ τοῦ Νείλου, *lego* αὐγὴ τοῦ ἡλίου. *& in versione, Et irin dicebat à Sole resplendente fieri.* [*Nam irin à Solis repercussò splendore oriri, plerique consentiunt, et Anaximenes dicebat* ἶριν γίνεσθαι κατ' αὐγασμὸν ἡλίου πρὸς νέφα τυχνῶ, *apud Plutarchum in Placitis philosophorum.*]

Cap.20. paulò post initium, lege, argentum ad viaticum accepit.

Cap.22. Corymbis) adde margini, Corymbus in mulieribus, scorpius in pueris, λεπάδυλος *in viris dicitur,* πλέγμα τριχῶν εἰς ὀξὺ λῆγον, *Suidas.*

LIBRO VI.

Cap.4. versu 4. est abundat.

Cap.6. pro his verbis, aspectu magis sensum penetrante, malim, colore magis saturato. nã *& alibi hic author* πορφύραν βαθυπάτλω *dixit, &* λιανῶν βαθύπατον, *de plenis & saturatis hisisce coloribus.*

Cap.9. οὐδ' ὅσα λάινος ὀδὸς, *etc. Hi versus sunt Homeri Iliad. 1. quorum prior recitatur etiam supra historiæ anim. lib.6.*

Cap.13. Vide Eustathium in commentarijs, & Strabonem libro 9. Ibidem in translatione lege, Non quanta in Delphis.

Cap.13. versu 4. proceras, abundat.

In fine Κυψελιδῶν, *melius scribi putârim per* λ. *simplex, vt Suidas habet, & versus quoque recitat. Vide infrà lib.12. cap.35.*

LIBRO VII.

Cap.17. pro refugiens, repone, insinuando occultans.

LIBRO VIII.

Cap.9. bis legitur ὤκησε *ab* οἰκέω, *malim* ὤκισε *ab* οἰκίζω, *quod est condo. In eiusdem capitis fine,* ἐπὶ τῇ ἠπείρῳ, *Vulteius vertit in continente, quærendum an potiùs verti debeat in Epiro regione.*

Cap.12. initio, ὁ γὰρ, *lego* ὁ μᾶλ̃, *affirmatiuè. Ibidem* Ατρομίτου, *Philostratus et Suidas habent* Ατρομήτου *per η. in penultima.* Κωθωκίδης *videtur à tribu dictum, seu vico aliquo Atticæ. nusquam tamen apud alios authores hoc nomen inuenio.*

LIBRO IX.

Cap.16. in argumento scribe hippomiges, id est, semiequus.

LIBRO X.

Cap.6. Archestratus ad lancem appensus, inuentus est habere pondus vnius oboli. [*Cum obolus non aliud quàm sexta pars drachmæ sit, quod ego sciam, quis hoc credat?*]

LIBRO XI.

Cap.3. Ιχος, *nomen athletæ. melius* Ικκος *per duplex* κ. *Vide quæ annotauimus suprà in hist. Auim. 6.1.*

Cap.13. ab initio, lege, Ανδρὰ φασι. LIBRO XII.

Cap.3. Επαμφανόλας *& hìc & alibi per* α. *in antepenultima scribitur, vt à Plutarcho quoque, ab alijs per* ἰῶτα *tantum.*

Cap.25. circa medium, lego: ἵνα ᾖ κἀγὼ ἐμοὶ πιθανηγόντων.

Cap.31. vbi de vino Dulci scribitur, lege: sapore etiam suum nomen referens.

Cap.35. Κυψέλα. *aliqui per* λ. *simplex scribunt, et apud Platonẽ alicubi* Λυψελίδης *legitur. vide suprà lib.6. cap.13.* *Cap.54. versu 3. lege* χαλεπαίνοντα.

Cap.57. Ορεμύματα, *fortè* μυκήματα *legendum: hoc sensu, exauditos esse circa paludem sonos quosdam horribiles, mugituum instar. Vocantur autem huiusmodi soni ab Aristotele in proble-*

in problematib. 25. 2. Βούμυνοι, de quibus nos etiã in Auiũ hiſt. in Ardea ſtellari ſcripſimus.

Cap. 64. paulò ante medium: in quacunque terra requiem ipſius anima, &c. lege, quòd quacunque terra corpus ipſius, tantæ animæ quondam domicilium, eſſet habitura, &c. Et paulò poſt medium, in Alexandrum cura & pietas, aut in funus religio.

LIBRO XIII.

Cap. 1. pag. 494. paulò infra medium lege, atq; ipſa caſtitatem amplecti, &c. Pag. 495. verſu 4. et quamuis etiam alios ſenſus, &c. lege, Itaq; cum alios ſenſus, tum maximè odoratum oblectare licebat. & circa medium, οἷον μὴ ἀηδίαν, Vulcius videtur legiſſe ἀπάδειαν. Pag. 496. verſu 15. legerim, ὡς ὥσπερ ἀσπὶς, &c. & in translatione verſu 18. pro repugnanse tc. lege, ſeſe defendens, repugnánsue alicuius apparebat impetu repentino, & quaſi ſtella traijciens atq; inſtar fulguris elucebat: ſtatimq; ipſam tranſuolantem occulebat &c.

Cap. 9. ab initio lege, Lamia igitur ſcortum, &c.

Cap. 15. Melitides (non vt hîc ſcribitur Melitiades) ſtolidus quidam, et Coræbus, alijq;, & ridicula eorum facta memorantur ab Euſtathio in Odyſſeæ κ. Vide Indicem in Euſtathium.

Cap. 16. verſu 13. pro ἄσφαλτο lego ἄσφαλτος. nam ἄσφαλτος gen. f. eſt. Et Ariſtot. in Mirabilib. In Apollonia vicina Atlantinorũ aiunt naſci ἄσφαλτον ὀρυκτὸν, id eſt bitumen foſſile. Stephano Taulantij vel Taulantini, populi ſunt Illyrici, vt et Epidamnus ciuitas Illyridis, & Apollonia Epiri. Atlantinos populos non inuenio, quare Taulatinorũ legerim apud Ariſtotelem. Taulantij Epidamno vicina gens ab Aeliano quoq; nominatur in hiſtoria Anim. 14. 1. item ab Arriano.

IN TACTICIS.

In præfatione pag. 530. verſu 11. & 12. lege, tradita: cœpi tunc non, &c.

Cap. 2. pag. 533. verſu 7. προκνημίδας, malim πρωκνημῖδας.

Cap. 8. in marg. pro his verbis δηκὰξ χιλίων, lege: μυρίων ὡς ἑξάκις χιλίων (vel δηκάξ χιλίων) τριακοσίων ὁπλομάχων τεθέντων.

Cap. 9. Hæc verba, Ωστε ἐπεὶ ὁ λόχος δηκάξ αὐδρῶν ὑπερβάλλει, δηὸς χιλίους ὡς ηδ'. εἰν λόχος, referenda ſunt ad finẽ capitis præcedentis. Et pag. 543. pro ἔσι, videtur legendum ἐστι.

Cap. 13. Sicut. n. enſis quo punctim ferimus, etc. ego Gazæ trãslationẽ hîc magis probo: neq; enſis mucronẽ quo punctim ferimus, cũ reliqua parte cõferri dixerim: ſed ſtóma. i. os et aciẽ, cũ parte poſteriore quæ craſſior grauiorq; eſt, et ſua grauitate anteriori qua ſcindimus, aut cæſim vulneramus, addit ſácoma. i. põdus et molẽ, vt Gaza transfert. Robort. vocẽ Græcã reliquit, qua et Vitruuius vſus eſt. ego σήκωμα potiùs quàm σάκωμα vſitatũ puto apud Græc. authores. æquipondiũ interpretantur. i. pondus quod alterinſecus additur ad æquilibriũ faciendũ. Sed Aelian. hoc in loco pro põdere ſimpliciter accepiſſe videtur. Σκὸς δ' ὁπόσῳ ὡς ταλάντου ἔλαττον σμικρὸν ἦν, ὅδῳ ὡς ὠλισθήκοσις, ἡ ὠλισθήμασις, Euſtath. Verbũ ſacal Hebræis ponderare ſignificat, vnde & ſiclo nomen. Caterũ mucronis punctim vulnerantis ad reliquum ferrum comparatio embolo aciei conuenit, eamq; infra cap. 40. Aelianus vſurpat.

Cap. 40. pag. 586. verſu 18. σωληγῶντ, malim σωρηγῶντ per ρ. i. inuẽtur. à themate σωρηγέω, quod eſt iuno, σωρηγάζομαι.

Cap. 44. paulò ab initio, pro ὀλίγοι, malim οἷοι.

Cap. 48. pag. 599. verſ. 22. Ὁπλῖτ δ' ἂν εἴην, etc. vſq; ad finẽ capitis. Græca hæc in Robert. editione hoc loco reperi. ſed abundãt: et neq; à Robert. neq; à Gaza cõuerſa ſunt. Suſpicabar eſſe Leonis Imp. propter Latina vocabula quibus vtitur, λωρίκια, καυσίδας, ſed nõ reperio in opere de re militari. quamobrẽ retulerim potiùs ad finẽ pag. 611. vbi et alia quædã rei militaris vocabula ex authore innominato habẽtur. Latina trãslatio è regione addatur hæc: Milites armati dicũtur qui thoracib. galeis et ocreis vel tibialib. muniũtur, et clypeos magnos, nẽpe ſepte nûm dodrantũ geſtãt: aut ſcuta oblõga, et haſtas cubitorũ 14. aut circiter. Peltati verò qui leuiùs armati ſunt, et loco thoracũ loricis vel epiloricijs, ſæpè verò etiã caſſidib. muniũtur. quãobrem plures leuis armaturæ militibus eos adnumerarunt. Velites verò ſunt, qui nullo huiuſmodi armaturæ genere vtuntur, ſed telis tantùm, quæ eminus emittunt, alij arcubus, alij iaculis, alij fundis. Eadem pag. verſu 28. pro ἀπ' ἄ, malim ἀπά.

Ὁπλῖται. Vide Aelianũ

Πελτασταί.

IN

IN IIS QVÆ CITANTVR EX LEONIS Imperat. libro de bellico apparatu.

Pag. 607. versu penultimo, lego τῶν ἀρχῶν.

EX ARRIANI LIB. I. BARTOLOMÆO Facio interprete.

Pag. 616. circà finem, pro quatuor vltimis versibus sic lege: & quàm longissimè tela ab eis emitti quæcunque possent. Sagittarios verò ad medium vsque flumen ingressos, ipsos etiam inde eiaculari. Qui igitur circa Glauciam erant, intra teli iactum periclitari non ausi sunt: & Macedones interim tutò traiecerunt flumen, ita vt nullus eorũ perierit, Triduo pòst, etc.

Pag. 617. versu 43. lego τοῖς πεζοῖς.

FINIS.

CHARTARVM INDEX.

α β γ δ. A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z. Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii. AA BB CC DD EE.

Omnes Terniones, præter Ee. & DD. Duerniones.

TIGVRI PER ANDREAM GESNERVM F. ET IACOBVM GESNERVM FRATRES.

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google